

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

N O. 01559

DER BOYM FUN LEBN

Chawa Rosenfarb

*Permanent preservation of this book was made possible
by Lawrence & Yvette Gralla
in honor of
the Glickenstein & Gralla Families*

THE MAX PALEVSKY

YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

0-657-01559-8

D:\YIDDISH\TITLES\9780657015596T.PS

THE STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY PROVIDES
ON-DEMAND REPRINTS OF MODERN YIDDISH LITERATURE

ORDERS MAY BE PLACED BY PHONE AT (413) 256-4900 X155; BY FAX AT
(413) 256-4700; BY E-MAIL AT ORDERS@BIKHER.ORG; OR BY MAIL AT
NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER, 1021 WEST STREET,
AMHERST, MA 01002-3375 U.S.A.

©1999 NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Lief D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation

AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist

Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

BOOK DESIGN BY PAUL BACON

PRINTED IN THE U.S.A. ON ACID-FREE PAPER

חוּה רָאַזְעַנְפָּאָרְבָּ

דער בויים פון לעבן

טְרִילָגִיָּע

בּוֹךְ צוּווִי

פֿאַרְלָאָג „הַ מְנוֹרָה“ תֵּלְ-אֶבְיוֹן
תְּשִׁלְׁבָ—1972

CHAWA ROSENFARB
Der Bojm Fun Lebn

Volume II

חוּהָ רַאֲזֻעַנְפָּאָרָב / דָּעֵר בּוִים פָּוּן לְעָבָן

בוֹךְ צָוּוִי

פֿאָרָלָאָג „הַמְּנוֹרָה“, תֶּלְ-אָבִיב, רֹחַ זַנְגְּבַּיִל 24

“Hamenora” Publishing House, 24, Zangwill St., Tel-Aviv, Israel

©

Copyright by:

Chawa Rosenfarb

456 Barton Ave, Montreal 304, Canada

נדפס בישראל, תשל"ב — Printed in Israel, 1972

דפוס לינוטוֹר, רֹחַ יְסוּד הַמְּעוֹלָה 39, תֶּלְ-אָבִיב

ל' יאלו 1940-1942

ק א פ י ט ל א י י נ ס

ד"ר מיכאל לעוון,
ליצמןשטיין, דעם... פערואר 1940.

טיעורסטע מיראָן.

דאָס אַיז דער פערטער בריווֹו, וואָס אִיך שיק דיר ניט אַרוֹוִיס. אִיך האָב אַין מײַן בּוֹזֶעֶם-קְעַשְׁעַנָּעַ דִּי אַנדְעָרָעַ דָּרְיָי — אָונַ אַט דָּרָע וּוּעַט טִילְעַן זַיִעַר גּוֹרָל. זַיִ לִיגָּן אוֹרֵף מִין הָאָרֶץ אָונַ וּוּאַרְעָמָעַן עַס. וּוּעַר וּוּיִים, אֲפָשָׂר אַיז דָּאָס דָּרָע נָאַגְּנָטָעָר וּוּעַג פֿוֹן קָאָרָעְסָפָאנְדָעָנָץ מִתְּדִיר? נִיְּן, אִיך קָאָן נִיט אָוִיפָּהָעָרָן שְׁרִיבִּין צַוְּדָר. דָּרָע שְׁכָל לְאַכְּטָאָפְּ דָּרְפָּרְפָּוָן, אֲבָעָר דִּי הָאָנָּטָאָכָּפְּט זַיִךְ צַוְּדָר פָּעַדְעָר אָונַ פָּרְעָגָט נִיט בַּיּוֹם שְׁכָל. נִיטָּאָ מַעַרְקִין צְוַיְּיָפְּלָאָ, אוֹ אִיצְטָשְׁרִיבִּין אִיך נִיט אַזְּוִי וּוּיִיט צַוְּדָר — וּיְצַוְּדָר, פָּאָר זַיִךְ, פָּאָר מִין אַיְגָעָנָר דָּרְהָאָלְטוֹנָג. קָאָן זַיְּן, אִיך וּוּלְעַד זַיִךְ דָּרָע אַמְּאָל וּוּיִזְּן, דִּי אַלְעַעַבְּרָה בְּרִיווֹו, וּוּאָס אִיך שְׁרִיבִּין אָונַ וּוּלְעַד צַוְּדָר שְׁרִיבִּין פֿוֹן הִינְּטָאָן. אֲבָעָר דָּרָע אַמְּאָל וּוּרְעָט וּוּיִיט אָונַ דָּרְוּוֹיָל אַיז עַס נַאֲר אָשְׁרִיבִּין אַיז דָּרָע וּוּלְעַט אַרְיָה, אַדְעָר וּיְגַעְזָאָט: אַין מִין אַיְגָעָנָם אִיך אַרְיָה.

מִרְעָלָעָ, אַגְּנָצָע וּאַךְ זַעַנְעָן בַּיְּאָונָּדוֹ גְּעוּווֹן מַוְּרָאְדִּיקָּעָ פָּרְעָסָט. הַיְּינָט הָאָט זַיִךְ גַּעַמְאָכָּט לִינְדָּה. נִיסְיָמְדִיק לִינְדָּה. כְּזַוְּאָלָט גַּעַזְגָּטָם, סִיאָזָן פְּרִילִינָּג. וּוּאַרְעָמָעָ, פְּרִישָׁע וּוּינְטָן טְרָאָגָן זַיִךְ אֲבָעָר דָּרָע שְׁטָאָט אָונַ מַעַן פְּלִיט שְׁוֹן אַין זַיִךְ דָּעַם צְחָזָעָ גַּנְדִּיקָּן רִיחָ פֿוֹן בְּלָוְמָעָן וּוּאָס דָּרְאָפְּן עֲרַשְׁת אַוְיְשָׁפְּרָאָצָן. דָּרָע שְׁנִי שְׁמַעְלָצָט הָאָסְטִיקָּה. עֲרַטְעָרוֹיָה אַין עַד שְׁוֹן פְּאָרְשָׁוּוֹנוֹנָד פֿוֹן דִּי טְרָאָטָאָרָן — וּוּיְנִיט וּוּ בְּלוֹיוֹן אַגְּלָאָזָקָע בְּלָאָטָעָ, צַיְּ אַפְּאָר וּוּיִיסָּעָ פְּלָעָקָן גַּעַלְאָזָן — וּוּיְנִיט וּוּאַרְעָנוֹגָה, אָונַ דָּרְעָפָן. זַיִךְ שְׁפָרְדָּוּלָעָן אָונַ לְוִיְּפָן אַרְבָּעָר דִּי בְּרָעָגָעָס: צְוֹאָגָן אָונַ זַיִנְגָּר, נִיְּגָעָבְּרָעָנָעָר זָוָן. סִרְנִינָּט אָונַ סְטְרִיפָּט פֿוֹן אָמְעָטָם. סְקָאָפָּעָט פֿוֹן דִּי דְּעָכָעָר. סְקָלָאָפָּט אַיז דִּי דְּרָנִינָּס אָונַ דִּי טְרִיבָּעָ, בָּאַרְעָגָנָטָעָ פָּעַנְצָטָעָר זַעַנְעָן אָוִיס. וּיְ זַיִי וּאַלְטָן גַּעַשְׁמִיכָּלָט דָוָרָךְ טְרָעָרָן. דָּא אָונַ דָּאָרָט הָאָט מַעַן שְׁוֹן אַזְּרִיסְגָּעָשְׁטָעָלָט צִיטְעָרְדִּיקָּעָ בְּלָמְעָן-טְעַפְּלָעָךְ, זַיִךְ צַוְּדָרָקָוּקָן מִתְּדָרָעָרָבָּרָיְלִינְגָּלָופָט. שְׁטְרִיקָּמִית וּוּשָׁ פָּלָאָטָעָרָן וּיְ וּוּיִיסָּעָ פָּגָנָעָן. דִּי וּוּאַרְעָמָעָ וּוּינְטָן שְׁפִילְעָן זַיִךְ מִיטָּ דִּי אַגְּגָעָבְּלָאָזָעָנָעָ העַמְדָעָר אָונַ קְלָעָפָלָעָן אַיז דִּי הִינְטָסָפָן לְוִפְּטִיקָּעָ גַּאֲטָקָעָס. — אָונַ דִּי נַאֲקָעָטָעָ בִּימָעָר אָונַ דִּי פְּאָרָקָן אָונַ אוֹרֵף דִּי טְרָאָטָאָרָן הָלָטָן אַוְיְשָׁגָהוּבָן צָוָם הַיְּמָלְדִּי גַּעַשְׁטְרָעָקָטָעָ צְוַיִּיגָּן, וּיְ כְּלוֹתָן, וּוּאָס גְּרִיטָן זַיִךְ אַרְיִינְצָטָאָן דִּי הַעַנְטָאָ אַיז אַרְבָּלָפָן בְּלָוְמִיקָּעָ חַתּוֹנָה-קְלִיְּדָעָר. אֲבָעָר זַיִעְרָעָ קָעָפָ קְרִיְּזָלָעָן גַּעַזְמָלָעָךְ פֿוֹן הַיְּמִישָׁע שְׁטָאָט-פִּיגְלָה. וּיְ פָאַרְפָּאַרְעָטָעָ

מחותנתטעס יאנז זי זיך איבער די אקסן און מאכּן פול די לופט מיט זיעיר פאָרְדּ האוועטן פישטשעררי. אַתְּהַלְּבָהּוֹת אֵין גַּעֲפַלְאַטְּעָר פֿוֹן זַיְעַרְעַ פְּלִיגְלַ. זַיְהַ אַפְּסָלְעַן פֿוֹן די בִּימְעַר צַו די דַּעֲכַרְ, פֿוֹן די דַּעֲכַר — אַוְיףּ די שְׁטַדְּיקּ מִיט וּעוֹשָׂ, אַוְיףּ די פִּיכְכְּטַע עַלְעַקְטְּרִישַׁע דְּרָאַטְּן; טְרִיאַסְלְעַן פֿוֹן אָוּמְתָּעָס אַרְאָפּ די העַגְגַּנְדִּיקּ וּאַסְעָרְ.

פֻּרְרַל אָוּן שְׁפְּרִינְגְּגַע אָוּעָךְ וּוּיטְעַר; הַאָבָּן נִיטְן קִין גַּעַדְלַד אִין עַרְגַּעַץ זַיְדַּ צַו פָּאַרְהָאַלְטָן, צַו בָּאַטְּרָאַכְּטָן די אַיְבָּרְגָּעְבִּיטְעָנָה וּוּלְטַ. דַּעַר פְּרִילְינְגּ אִיז שְׁוִין אִין זַיְ אָוּן זַיְ — אִין אַיְםַ.

יאָ, מִירְעַלְעַ מִינְיָעַ, סְהָאַט זַיְדַּ גַּעֲמָאַט שִׁיְין אִין דְּרוּיטְן — אָוּן די יַיְדַּן פֿוֹן לְאַדוֹשׁ גַּיְעַן אִין גַּעַטְאָ אַרְיִין.

גַּעַדְאַרְפּט הַאַטְּ עַס צּוֹגִין סִיסְטָמָאַטְּישׁ; לִוְיטְ אַ פְּלָאַן, וּזְאָס דַּעַר פָּאַלְיִצְיִיְהַ פרַעְזִידְעַנְטַן, דַּעַר הַעַר פָּאַן שְׁטַרְאַפְּעַר מִיטְן זַיְן סְפָּעַצְיִילְעַן שְׁטַאַבְּ, הַאָבָּן מִיטְן אַזְּיִי פִּילְ מִי אַוִּיסְגַּעְאַרְבָּעַט. יַעֲדַע שְׁהַאָבָּן אַנְדְּרָעַר דְּרִי הַוְּנְדָעַרְתַּ «קַעְפְּפַעְ» גַּעַדְאַרְפּט זַיְן גַּרְיִיט צָום מַאְרַשׁ. מַעַן הַאַטְּ גַּעֲמָאַט מִיטְנַעַמְעַן מִיטְן זַיְדַּ קַלְיִדְוָנְגַע אִין «פָּאַמְּלִילְעַן» אַנְדְּעַנְקָעַ, וּזְאָס יַעֲדַר קָאָן טְרָאַנְגַּן מִיטְן זַיְדַּ «אָגְעַן בָּאַזְוְנְדָעַר טְרָאַנְסְפָּרְטְּמִיטְלָעַן צַו בָּאַנוֹצְן». די דִּירְוָת, וּזְאָס מַעַן הַאַטְּ פָּאַרְלָאַן הַאָבָּן, פָּאַרְשְׁתִּיְתַּ «דִּי פָּעַנְצְּטַעְרַ — פָּאַרְמָאַכְּטַה», בְּלִיבְּיַן אִין דַּעַר בְּעַסְטָעַר אַרְדְּעַנְגְּנוֹגְן: «דִּי פָּעַנְצְּטַעְרַ — גַּעַגְעַבְּן וּוּרְעַן דֻּעַם הַוִּיזְוּעַכְטָעַר, אַדְעַר צַו אַ פָּאַרְשְׁתִּיְעַרְ פֿוֹן דַּעַר דִּיְתְּשָׂעַר מַאְכְּטַה. מִיטְן אִין וּוֹאָרטַה: דָּאַס אִיז גַּעַוְעַן אַ גַּעַנְיאַלְעַר פְּלָאַן, אַ גַּעַנְיאַלְעַר פְּלָאַן, וּזְאָרְקַעְ פֿוֹן

פְּרַעְצִיְיַע אָוּן שְׁכָלַ, וּזְאָס נָאָר אַ לְאַגְּיִשְׁעַר, אַרְדְּעַנְגְּגַלְבָּהָאַבְּנְגְּעַר גַּיסְטַהְטַהְטַה גַּעַקְאַנְטַ אַוִּיסְטְּרָאַכְּטַה, כִּדי דָּאַס אַוְמְעַלְעַכְעַ צַו מַאְכְּן מַעְגָּלָעַד, גַּעַלְמָעַד: דָּאַס אַרְיִבְּעַרְפִּירְן פֿוֹן צַוְּיִי הַוְּנְדָעַרְתַּ פְּוֹפְצִיקּ טְוִיזְוַנְטַ יַיְדַּן אִין דֻּעַם «וּזְאַהְגַּבְּיַטְה» בָּאַלְטַה, וּזְאָס אַיךְ וּוֹיִסְטַהְטַה, צַיְעַס קָאָן אַרְיִינְגְּנַעְמַעְן אַ צְעַנְטָלְ פֿוֹן דַּעַר צִיפְעַר.

דַּעַר דָּאַזְיִקְעַר פְּלָאַן הַאַטְּ אַבְּעַר גַּעַהְאַט אִין חָסְרוֹן. זַיְן אַוִּיסְפִּירְוָנְגַע הַאַטְּ גַּעַדְאַרְפּט דַּוְיִינְעַן צַו לְאַנְגַּי, וּזְאָכְּן גַּאֲנְצָעַ, אָפְּשַׁר חַדְשִׁים. אַבְּעַר אַזְּיִוְיִ וּדְעַר הַעַר פָּאַזְּ שְׁטַרְאַפְּעַר מִיטְן זַיְבָּעַ מִתְּהַעַלְפָעַר גַּעַהְעַרְן נִיטְן צַו דֻּעַם מִינְטָשַׁן, וּזְאָס הַאַלְטָן זַיְן בַּיִּ אַ פְּלָאַן בְּלוֹזִי צּוֹלְבִּ דֻּעַם, וּוַיְיַלְעַר אַיז גַּעַנְיאַלְעַן אַן פְּרַעְצִיְן — נָאָר זַיְן פָּאַרְמָאַגְּן אַוְיךְ גַּעַנְגַּג עַלְאַסְטִישִׁקְיַע זַיְקְ צּוֹצְפָּאַסְטַן צַו דִּי פְּאַרְלָאַגְּנַעְגַּן פֿוֹן מַאְמָעַנְטַה הַאָבָּן זַיְן זַיְדַּ גַּעַנוּמָעַן צַו נִיטְ פְּאַרְגְּעַזְעַעַגְעַע מַעְשִׁים. דַּעַר פְּלָאַן אִיז נַעֲכָתְן בְּתַל גַּעַזְאָרַן. דָּאַס פְּלָאַנְמָעַסְקַע אַיְבָּרְוָאַנְדָעַרְן אִיז גַּעַנְדִּיקְטַה. מַאְרַגְן מוֹ גַּאנְצַ אַלְדוֹשׁ וּוּרְעַן יַיְדְּרִיְין.

גַּיְיַעַן מִירְ מַאְרַגְן אִין גַּעַטְאַ, דָּאַס הַיִּסְטַה: הַיִּינְטַה, וּוַיְיַלְעַס אִיז שְׁוִין פִּירְ פָּאַרְטָאַגְּ. אַיךְ קָעַן נִיטְ שְׁלָאַפְּן. אַלְעַץ אִיז פָּאַרְפָּאַקְטַה אִין וּוּגְ אַרְיִין — אָוּן די פְּעַק אַרְוָם, אַוְיףּ דַּעַר פָּאַדְלָאַגְעַ, זַעַעַן אַוִּיסְ וּוּסְטְּרָאַשְׁיִדְלַעְסַ. זַיְ קָוָן מִיד אִן. זַיְ שְׁמִיכְלָעַן. זַיְ חָזְקַן. זַיְ פְּרַעְגַּן מִיד וּוּגְ אַמְּגַנְעַ אַמְּלִיקַע אַיְדָעַלְעַן, גַּרְיְבְּלָעַנְשַׁן. — אַיךְ גַּעַדְעַנְקַ זַיְ נִיטְ מַעְרַ.

מִין פְּרִינְד, שָׁאַפְּרָאַן, זַיְצַט לְעַבְנַן מִירְ בְּיַם טִישְׁ אָוּן מַאְכְּטַה זַיְ לְיִיְעַנְעַן. דָּאַס הַאַטְּ עַר נַעֲכָתְן גַּעַבְּרָאַכְּטַה די בְּשָׁוְרָה. עַר אִיז גַּרְאַד גַּעַוְעַן אַוְיףּ דַּעַר זַיְצַנְגַּ פֿוֹן דַּעַר

שול-פארווארלונג מיטן הער פריעוזס רומקאוסקי, וווע איז דעבאטריט געווארן די פראגע, צי מען זאל די סופ-יאר צייגענישן פון די קינדר ערונטערשריריבן מיט "זקן היהודים בליכטנשטיין", צי מיט "נשא יהודים". נאר סייז אים, דעם פריעוזס, ניט באשערט געווען אונזונגעטען קיין באשלוס אין דעם ענין. אין שטאט איז פארגעוקומען א שחיטה. מען האט געמאכט אבלאוועס אין די הייזער. מען האט געכאפט מענטשן, אוועגעפערט, געללאגן, געמיימית.

גוטמאן, מין צוויטער פרידינד, שלאפעט אויך ניט. די גאנצע צייט, וואס מיר האבן זיך געפאקט, איז ער געשטאנגען בי דער קיד, צעריסן און פארבערענט אלץ, וואס איז אים פארבילבן פון זינע מאלעריען. איך פרעג אים מעד גאַרניט. זייט מען האט אָנגעההיבן פֿרִין אין געטאַ, האבן מיר נאָך ניט פֿאָרְבִּיטְן קֵין זאָרט מיט זיך. סְהָאבָּן זיך אויסגעלאָן אלע טעמעס.

מירעלע, איך בין און איבע-געבעטנען. כהאָב אָ נֵי אִינְגֶּרְלָעַךְ פְּנִים אָוֹן דערקען עס אלֵין נאָך ניט. איך בין ניט שוואָך. ניט פִּזְוִישׁ ניט מאָרָאַלִישׁ. איך גְּרִיטְזִיךְ צוֹ דֻּרְפִּילְן מֵין פְּלִיכְטָאָלָס דָּקְטָאָר. אָפְּשָׁר אָיז עַס אָשְׁלִיחָות? — אָבָּעָר עַפְּעָס פֿרִירְט אִין מִיר.

די זוֹן אָיז שוֹין מסתמאָ ערְגַּעַז ווֹ אָרוּיסְגַּעֲקוּמָעַן. דוכט זיך, אָז דער דאָך קעגנאייבער הייבט אָן צוֹ פֿאָרְעָוֹן. אָוְמְעָלָעַךְ. עַרְשָׁת פֿרְ פֿאָרְטָאָג. סְאָיז דער בלִיכְעָדְרָה רְוִיךְ פֿוֹן קְוִימָעַן. אָוְנְטָרָן דאָך, קעגנאייבער, שלאפעט מען אויך ניט. וואָס פֿאָר אָטְגָּוּט הִינְטָזִיךְ?

איך זיך אָין בלְוִוְן אָוְנְטָרָהעַמְּדָל אָוֹן כְּשֻׁוִּיךְ. גוטמאן האט אָנְגַּעַמְּאָכְט אָחָמִיהָ מִיט זִיךְן "ברענָעָן די קוֹנְסְטָן". דער אוּיוֹן אָיז רְוִיטְצְעָגְלִיט — אָן דאָך אָיז מִיר קְאָלָט, מִירעָלָעַ...*

*

סְאָיז גַּעוּוֹן דער לְעַצְמָעָר טָאג פֿוֹן אַיְבָּרְזִידְלוֹנָגְן" אָן די שטאָט האָט זיך גְּעַרְיִינְקִיט פֿוֹן יִידְן. פֿוֹן אָוְמְעָטָם זַעַנְעָן זִיךְ אָנְגַּעַקְוּמָעַן: פֿוֹן וּוִיטָעַ הִנְטָרְשְׁטָאָט טִישׁ קְוֹאָרְטָאָלָן, פֿוֹן רִיכְן שְׂטָאָט-צְעַנְטָעָר, פֿוֹן מַאְרָךְ אָן מַסְחָרְ-גַּעֲגָנָטָן, דָּרָךְ אָלָעָגָסָן אָן גַּעַסְלָעָרָה האָבָּן זִיךְ גַּעַשְׁוֹאָרָצָט אָן גַּעַרְאִיכְעָט: גַּעַזְוִיגְן וּוֹי אָוְמְעָנְדָלָעָר לְאָנָגָעָ לְוִוְהַ-שְׁטוֹרָאָמָעָן — אָן האָבָּן פֿאָרְגָּאָסָן די גָּאנְגָּעָ שְׂטָאָט.

מען האָט גַּעַקְאָנְטָמִינְגָּעָן, אָז די הִלְיָוָעָר בַּיְ דִּי זַיְטָן וּוֹעַלְן בַּאֲלָד אויך ניט קענָעָן אִינְגְּשִׁיטִין אוּפְּךְ דִּי עַרְטָעָר אָוֹן וּוֹעַלְן זיךְ לְאָזְן מִיטְרִיסְן מִיטְן שְׁמָרָם. דאָך זַעַנְעָן זִיךְ גַּעַבְלִיבְן פֿוֹן הִנְטָן, וּוֹי דִּי מַעֲנָטָשָׁן אָין דִּי פְּעַנְצָטָעָר וּוֹאלָטָן גַּעַוְעָן אָנְקָעָרָם, וּוֹאָס האָבָּן זִיךְ אִינְגְּגָהָהָאָלָטָן אָן נִיט גַּעַלְאָזְן מִיטְצִיעָן מִיטְן הַמּוֹן, וּוֹאָס אָיז אָפְּגָעָ פְּלָאָסָן. פֿוֹן צִיְּטָ אָן צִיְּטָ האָט זיךְ אָפְּנִים אָין אָפְּנָצְטָעָר צְעַשְׁטָרָאָלָט מִיטְן אָ ברִיטִין שְׁמִיכְלָן — אָוֹן סְאָיז גַּעַוְעָן שְׁוֹועָר זיךְ וּוֹיסְן, צִי דער שְׁמִיכְלָן אָיז פֿוֹן הַנָּאָה, וּוֹאָס עַס האָט זיךְ גַּעַשְׁטָעַלְטָ אָזָא לִינְדָעָר טָאג — צִי פֿוֹן דער הַנָּאָה, וּוֹאָס לְאָדוֹשָׁ וּוֹינְקָעָלָעָךְ פֿוֹן שְׂטָאָט — צִוְּדָעָמָעָן אָ גְּרוּסְעָר, אָמוֹזְעָבָאָרָעָר בְּעָזָים קָעָרָט זיךְ צְוֹאָמָעָן פֿוֹן אלָעָט.

דער וועג האט געפֿירט באָרגִיגָרּוֹף. די אַיִינָס פָּן די וועגןער האָבָן שׂוּוּר גערגְּלַצְט אָוֵיףּ די נָאָסָע שְׁמִינְיָנָר. טְוִיזְנְטָעָר, צְעַנְדְּלִיקָעָר טְוִיזְנְטָעָר שִׁיךְ, אַנְגָּעָז אָזָפּ מִיט בְּלָאָטָע, האָבָן זִיךְ גַּעֲשָׂאָרט אָוֹן גַּעֲשְׁלִיאָקָעָט אַיִן מְאַנְגָּטָאנְגָּעָם רִיטָּעָם. שְׁפֶעְטָעָר אַיִן טָאג אָיִן דָּעָר וְועָגָרָן טְרוֹקָעָנָר. די שְׁךְ האָבָן צְעַמָּלָן דָּאָס זִיךְ די בְּלָאָטָע אָוֹן די רְעַדְעָר פָּן די וְועָגָנָר אָוֹן וְועָגָלָעָד האָבָן צְעַמָּלָן דָּאָס לְעַכְתָּע בִּיסְל נְאָסְקִיָּט צְוִישָׁן די שְׁמִינְיָנָר. קָאָן זַיִן, אָז די גָּאָס האָט אוִיךְ גַּעֲטְרִיקָנָט אָנוֹגָנָר דָּעָר וְאָרְעָמְקִיָּט פָּוֹן די צְעַפְּרִיכְתָּע שְׁוִיצְנְדִּיקָע לְיִבְּעָר, יְעַדְגְּפָאַלְס — נִיט פָּוֹן דָּעָר זָוָן. וּוְילְיָן, די זָוָן, האָט נִיט גַּעֲקָאנְט גַּעֲפִינְגָּן קִיְּין שְׁפָעַלְטָל צָו דָּעָר גַּעֲמָעָר, צְיִדי טְראָטָאָרָן. האָט זִיךְ בָּאַשְׁטְרָאָלָט די צְוּוּקִידְרוּיטָע פְּנִימְעָר, אַלְעָהִי זַיִן וְוָאלָטָן גַּעֲוֹעָן גַּעֲפָלָאָסְטָעָרָטָע שְׁטִינְגָּר, וְוָאָס שְׁטִיעָנָץ נִיט אָוֵיףּ אָן אָרט, נָאָר בְּאָעוּגָן זַיִן, שְׁטִין בַּיְּשִׁטְיָין, אַיִינָר נָאָכָן אַנְדָּרָן — בָּאַרְגְּ אַרְויָה. רְחַל אַיְבוֹשִׁיךְ אָיִן גַּעֲגָנָגָעָן אַיִן דָּעָר עֲגַעַנִּישָׁ פָּוֹן דָּעָר מְחַנָּה אָוֹן גַּעֲטְרָאָכָט, צִי עָס זַעַנְעָן פָּאָרָאָן עֲרַגְעַץ אָ פָּאָר גְּרוּסָע, אַלְצְ-עֲזַעְנְדִּיקָע אָוִיגָּן, וְוָאָס קוֹוָן אַרְאָפּ פָּוֹן אַחֲיר — אָוֹן נְעַמְּעָן אָרְיָין דָּאָס גַּאנְצָע, אַוְמְגַעְהוּיְרָע בִּילְד ; אָ פָּאָר אָוִינָן, וְוָאָס זַעַפְּן, וְוִי אָ פָּאָלָק גַּיִיט פָּאָרוּסָים אַיִן דָּעָר גַּעֲשִׁיכְתָּע אָוֹן גַּיִיט צְרוּקִיךְ צָוָם גַּעַטָּא. זַי אַיִן גַּעֲגָנָגָעָן צָוָם לְעַצְמָן מָאָל פָּוֹן דָּעָר הַיִּים ; האָט גַּעֲטָרָאָגָן אָ גַּיִיעָם, בְּלוּיְעָן קָאָסְטִוָּם אָוֹן וּוּגְנְטָעָר-שִׁיךְ מִיט וְאָלְעָגָן שְׁקָאָרְפְּטָעָן ; אַיִר קְלִידְוָג — אָ גַּעַמְּשָׁ פָּוֹן וּמָעָר אָוֹן וּוּגְנְטָעָר — פָּוֹנְקָט וְוִי דָּעָר מָאָג, וְוָאָס אָיִן גַּעַוְעָן אָיִ זְמַעְרָדִיק, אִי וּוּגְנְטָעָרִיךְ. זַי אַיִן גַּעֲגָנָגָעָן גַּעֲבִוְיָגָן אַוְנְטָעָר דָּעָר לְאָסְטָ פָּוֹן רְוּקוֹאָק, וְוָאָס זִיךְ גַּעֲטְרָאָגָן אָוֵיףּ דָּעָר פְּלִיאָצָע. עָר האָט גַּעֲדָרִיקָט אָוֵיףּ די לְאָפְאָטְקָעָס אָוֹן זַיִן אַיִנְגָּעָ שְׁנִינוֹז אָיִן רְוּקוֹן. די הָאָר האָבָן אִיר גַּעֲקָלָעָפְּט צָוָם שְׁתָעָרָן. יְעַדְעָר וּוּיְלָעָה האָט זִי גַּעֲמוֹזָט אָוּוּקְבָּלָאָזָן מִיט די לִיְּפָן אָ פָּאָסְמָעָה האָר, וְוָאָס אָיִן אִיר גַּעֲפָלָן אָיִן דִּי אָוִיגָּן. גַּעַבְּן אִיר אַיִן גַּעֲגָנָגָעָן מָשָׁה אַיְבוֹשִׁיךְ, דָּעָר מָאָט. עָר האָט גַּעֲטָרָאָגָן אָ שְׁטִירִיפְּ-אָנְצָוָג, וְוָאָס עָר האָט בִּיזְ הַיִּנְטָ נִיט בְּאָזְוִיְינָן צָו בְּאָגְנִיעָן. אָוַיִּה זַיִן רְוּקוֹן אָיִן גַּעַלְעָגָן אָ גְּרוּסְטָעָר זַאָק, אַרְמוּגְעַבְּנוֹדָן מִיט שְׁטָרִיק אָרוּם זַיִנָּעָ אָרוּםָס. זַיִן האָבָן בְּיִדְעָ, רְחַל אָוֹן מָשָׁה, צְוָאָמָעָן גַּעֲטָרָאָגָן אָ פְּעָקָל בְּעַטְגְּעוֹוֹאָנָט אָוֹן אַיִן דָּעָר פְּרִיעָר האָנְטָה מִיט גַּעַפְּעָס לְיִפְּנֵן זַעַגְעָן גַּעַוְעָן אָנְגַּעַשְׁוֹאָלָן, פָּאָרְטִּיקָנָט מִיט קְרָאָסְטָעָס בְּלֹוט אָוֹן אַוְיְגַּעְפְּלָאָצָט. אָ פָּאָרָלָאָשָׁן בְּרַעְקָל פָּאָפְּרִיאָס האָט גַּעֲקָלָעָפְּט צָוָם זְמִיטִיקָן רְאַנְדְּ פָּוֹן זַיִן מָוִילְיָן. אָנִין דָּעָר פְּרִירִי, בִּים אַרְיבְּעַרְטָרָאָגָן דָּעָמָעָן וְרַעַשְׁתָּוָן טְרָאָנְפְּאָרָט זַאָכָּ, האָט דָּעָם דָּאָזָרְצָעָס זַוְּן אִים אַוְיסְגָּעָהָאָקָט די צְוִויִּי פָּאָדְעָרְשָׁטָעָץ צִיִּן. גַּעַשְׁעָן אָיִן עַסְלִיבָּר דָּעָמָעָן, וְוָאָס מָשָׁה האָט גַּעַוְאָלָט אַרְיוּסְטָרָאָגָן פָּוֹן שְׁטוּבָה די קְאַזְוְטָקָע, אָוֵיףּ אַיִן טְוִיעָר, דְּעַרְלָאָנְגָּט מִיט דָּעָר פּוּיסְט, גַּעַצְוּנוֹגָעָן אִים צְרוּיקָ אַרְיוּפְּצָוְטָרָאָגָן די קְאַזְוְטָקָע אָוֹן גַּעַוְאָרָגָט, אָז עָר וּוּעָט בְּרַעְנָגָעָן אָ דִּיטְשָׁ. אַמְּאָלָ, פָּאָרָן קְרִיגָּ, פְּלַעְגָּט סְטָעָפָּאָן אַרְיוּפְּקָוּמָעָן אַיִן שְׁטוּבָ פָּאָרִיכְתָּן די עַלְעַקְטָרִיעָ. וּוּעָן עָר האָט רְחַלְעָן גַּעֲטְרָאָפָּן אַלְיָין, האָט עָר שְׁטִין אַיִן טְוִיעָר מִיט אָ וּוּיְסָן שְׁאָלִיק אַוְיִפְּנָן הַלְּדוּן פְּאַצְעָטִישָׁ. זְוָנְטִיק, פְּלַעְגָּט עָר שְׁטִין אַיִן טְוִיעָר מִיט אָ וּוּיְסָן שְׁאָלִיק אַוְיִפְּנָן הַלְּדוּן

און וויסע האנטשן אויף די הענט. וווען רחל איז אים פארבייגעגענגןגען, האט ער געציגונג פאר איר דאס היטל, זיך שארמאנט באגריסט און דערנאָד זיך צעפינַן ווַי א פארבענקיינטער קאנֶאַריַק.

רחל האט באָוונדערט דעם טاطנס גלייבגעווויכט. ער האט למורי ניט אויס' געזען צו זיין איבערגענוּמוּן מיט די צוֹויִי אויסגעעהאָקטען ציַין. אַפְּילוּ דער דָזַיְקָעַר גאנֶג, צומ לעצטן מאל פון דער היַם, האט אויסגעזען אים ניט צו דערדריךן. באָדוּיעַרט ער גָּאָרְנִית ? — האט זיך געפֿרְעַגְּט — געדענט ער גָּאָרְנִיט די יַאֲרִיךְ, ווָאַס זַיְהַבְּן אַפְּגַּעַלְעַבְּט דָאָרְט, אַין דער אלטער דִּירְהָ ? די טַעַג פָּוֹן פְּרִידְ, פָּוֹן זָאָרָגְ, פָּוֹן יֻׂמְּטָבְ ? פָּוֹן צַיְּיטְ האָט זַיְהַכְּפַּט אַ בְּלִיךְ אוֹיףְ זַיְן פְּרָאָפְּלָן. זַיְנַע הַאֲלָב אַרְאָפְּגַּעַשׂוּרְט מֵיט דָעַם גַּעֲוַיְגַּלְעַכְּן פָּאָרְחַלְוָמְטָן אָוּמְעַט, ווָאַס זַיְהַאְטְ האָבָּן אַרְאָפְּגַּעַשׂוּרְט מֵיט דָעַם גַּעֲוַיְגַּלְעַכְּן פָּאָרְחַלְוָמְטָן אָוּמְעַט, ווָאַס זַיְהַאְטְ גַּעַקְעַנְטָן פָּוֹן שְׁטוּנְדִּיקְ אָן. אַ רְוִיקָּעַר אָוּמְעַט — ווָיְהַטְ פָּוֹן דער פָּאָרְצְוּיְפְּלוֹגְן אָן אַיְמָה פָּוֹן דִּילְעַצְטָעַ צִיְּטָן : אָן אָוּמְעַט מִמְּשָׁאָה האָפְּרָדִיקָּעַר. ווָאַס מַאְכַּט אַיְמָה רְוִיךְ ? — האָט זַי זַיְהַכְּפַּט.

זַיְהַאְטְ נִיט גַּעַהְאָט קִיְּין כֹּה לְאָנְגָּן אַרְיִינְצְּטוּרְאָכְּטָן. זַיְהַאְטְ גַּעַוְוָאָלְט ווָאַס גַּיְכָּעַר זַיְהַבְּאָרְיִיעְן פָּוֹן דָעַר לְאָסְטָ אַיְמָה די פְּלִיאַצְּעַס, פָּוֹן דָעַר עַנְגַּעַנְישָׁ אָוּן שְׁטוּפְעַנְישָׁ אָרוּם, פָּוֹן דָעַם טָמֵל אָוּן גַּעַשְׁרִיעַן. פָּוֹן אַלְעַ זַיְתְּן האָט מַעַן גַּעַשְׁטוּסִן דָאָס פָּעַקל בְּעַטְגּוּווֹאָנְט, ווָאַס זַיְהַאְט גַּעַטְרָאָגְן צְוֹזָאָמְעַן מַיְּטָן טָאָטָן. דָאָס פָּעַקל האָט זַיְהַגְּוַיְגְּט אָהָיַן אָן צְוָרִיךְ, ווָעַס וָאַלְטָן זַיְהַדְּ וָוָעַלְן אַרְוִיסְרִיעִיסְן פָּוֹן זַיְהַעַרְעַעְעַן. רְחַלְהַאְט גַּעַמּוֹת קְרָאָמְפִּיק אַיְנְקָלָמְעָרְן דִּי פְּינְגָּעָר אָין דָעַר שְׁנוֹרָה, עַס נִיט צַוְּ פָּאָרְלִירָן. דִּי הענט האָבָּן זַי גַּעַשְׁנִיטָן אָוּן גַּעַבְּרִיטָ אַיְן דִּי שְׁפִּיצְנִינְגָּעָר.

זַיְהַאְטְ פָּוֹן אַרְטְּטָעַר-פָּעַנְצְּטָעַר אָוּן זַיְהַכְּפַּט גַּעַשְׁטָעַלְט אָפְּרוּעָן. מַשְּׁה האָט גַּעַוְוִישָׁט דָעַם שְׁוֹוִיסְ פָּוֹן פְּנִים אָוּן קָאָרָק. רְחַלְהַעַן האָט זַיְהַכְּפַּט, אָן זַיְהַזְּט אַ שְׁמִיכְלָ אַיְמָה זַיְן אַנְגַּעַשְׁוֹאָלְעַנְעָם מַוְיל.

— נָוָה, טָאָכְטָעַר, — האָט ער גַּעַוְאָנְדָן צַו אַיְרָ דָאָס פְּנִים, — נָאָר אַ שְׁטִיקָל ווָעָג אָוּן מִיר וָוָעַלְן זַיְן דָעַר היַם. — ער האָט אוֹפְגַעְכָּאָפְט די פְּרָאָגְעָ אָוּן דָאָס שְׁטוּנִיגְעָן אָין אִירָעָ אַוְיָגָן. זַיְן שְׁמִיכְלָ אַיְזָ גַּעַוְאָרְן קְלָאָרָעָר, שְׁפִּילְעַוְדִּיקָּעָר : — «אַיְן דָעַר היַם» הִיְשָׁט אָוּמְעַטָּם, ווָדִין מַאְמָע אַיְזָ : זַוְוּ מִיר וָוָעַלְן אַלְעַ זַיְן צְוֹזָאָמְעַן... — רְחַלְהַאְט אַיְם גַּעַמּוֹת אַפְּעַנְטְּפָעָרְן מַיְּט אַ שְׁמִיכְלָ. נִיט וָוָיל זַיְנְעַע רִידְיַהְ האָבָּן אִידְ לִיְיכְטָעַר גַּעַמְאָכְט אַוְיָפְן גַּעַמִּיט. נָאָר וָוָיל זַיְהַאְט זַיְהַזְּט דָעַרְפָּלִיט וָיַּזְיַן קִינְד. ער האָט אוֹפְגַעְהַוְיִבְן דָעַם בְּלִיךְ צַו דָעַר קְעַגְּנָאַבְּיַעַרְדִּיקָּעָר קַאָמְיעַנְגִּיצְעָ : זַיְיַ קּוֹקָן אַרְוִיסְ פָּוֹן דִּי פְּעַנְצְּטָעַר. קּוֹקָן זַיְהַזְּט צַו צְוָם סְפַּעַטְאָקְל... — האָט ער גַּעַשְׁקָלְט מַיְּטָן קָאָפְּ, — זַיְיַ, ווָיְדוּ קּוֹקָסְט זַיְיַ אָן, האָבָּן אַיְין «אַיְן דָעַר היַם». אָזְדוּ וָוָעַט זַיְהַזְּט צַו דָעַן אַרְוִיסְרִיעִיסְן, זַעַגְעַן זַיְיַ מַעַר נִיטָא. אַבְּעָרָ מִרְּ קַעַגְעַן אָוּמְעַטָּם מַאְכָן אָוְנְדָזְעָר היַם. מִזְאָגָט יִדְיִשְׁעָר כֹּה. דָאָס, דָחְלַשְ׀י אַיְזָ ערְגִּיעַן מִרְּ נִיט אָוְנְטָעַר. זַיְיַ פָּאָרְשְׁטִיעַן נִיט... — רְחַלְהַאְט נִיט גַּעַלְיוּבְּט אַיְרָעָ אַוְיָרָעָ. אָט אַזְיִי האָט מִשְּׁה קִיְּין מַאל נִיט גַּעַרְעַדְט. «מִירְ» אָן «זַיְיַ» האָט בַּיְיַ אַיְם

ניט עקייסטירט. ער האט איזו ליב געהאט דאס ווארט «מענטשהייט». און איצט — אט די רייד. און מאדנע, פון זיין אינערלעכער געבראַנקִיַּט איז מער ניט געווען קיין סימן. משה האט איבערגעחֶזֶרט: — יא, מיר וועלן זין צוֹזָמָעָן, טאַקטערשי מיט אלע יידן... ס'וועט זיין בעסעה.

א באַלְאָדָעָנָעָר, פֿעַטְלִיבִּיכְעָר פֿאַרְשָׁוִין, וואָס איז גראָד פֿאַרְבִּיגְעַגְּאָגָעָן, האט אוּפְּגַעֲכָאָפְּט זיַּנְעָר ריַּד אָזְנָעָר גַּעֲוָאנְדָן צוֹ מְשָׁהָן מִיט אָ גַעַלְעַטְעָרָל: — יא... צוֹזָמָעָן מִיטָּן מְלָאָךְ הַמוֹתָה!

משה האט אים געלָאָן פֿאַרְבִּיגְיַּיַּן און האט אָ מִין אַפְּטִימִיסְטִישָׁן זִיפְּצָ גַעַטָּן: — גַרְוִיטָע טְרָאָגְגְּדִיעָס, טְאַכְטָעָר, קְוּמָעָן אוּף שְׂטָאָרָקָע מְעַנְטָשָׁן אָזְנָגְרִיסָע אָזְמָן גְּלִיקָן קְוּמָעָן אוּף שְׂטָאָרָקָע פֿעַלְקָעָר. נִישְׁקָשָׁה, מִירָן אוּסְחָאָלָטָן. — ער האט אוּסְגַעְגַלִיכְט דִי רִימָעָנָס פֿוֹנוּס רָוקָאָק אוּף אִיר אָקְסָל, נַאֲךְ אָמָל אָ פֿיְפָקָע גַעַטָּן דָס פֿאַרְחָלְשָׁטָע פֿאַפְּרִיאָסָל: — פֿיְדָאָם?

רחַל האט פֿאַרְרִיסָן דָעַם קָאָפְ אֵין דָעַר הַוְדָ. דָעַר הַיְמָל אֵין גַעַוּעַן בְּלוּי מִיט אָ כְמַעַט וּוַיְסֻעָר בְּלוּקִיָּט. לִיכְתָה האט זיַּנְעָר גַעַגְאָס אַיְבָעָר דָעַר שְׁטָאָטָע, וואָס זִיְּ הַאָבָן פֿאַרְלָאָן. סִי דָס לִיכְתָה. סִי דָעַם טְאָטָנוֹס מוֹנְטָעָרָע, פֿאַטְעַטְיִישָׁע רַיְדָה אָבָן דָס נַאֲגַעַנִישָׁ אִינְנָאָר נַאֲךְ גַרְעָסָעָר גַעַמָּאָכָט. יא, נַאֲךְ דָס אַיְגָעָן אִיז גַוְתָ גַעַוּעַן. ער טְאָטָע אִיז צְוָרִיךְ גַעַוְאָרָן דָעַר וואָס אַמָּאָל. זִי האט נִיט גַעַדְאָרָפְט אִים מְוִתִיקָן אָזְנָגְרָאָקָן. גַוְתָ גַעַוּעַן, וואָס עַר שְׁפָרִיּוֹת דָא נַעֲבָן אִיר, אִינְנָאָר צְעַטְמָלְעָנִישָׁ;

איַן דָעַם טְוָנְקָעָלִי, וּוְאַרְקָעְנְדִיקָן פְּחָד, וואָס זַי פְּלִיטָה; אִין דָעַם אַוְמָהִימְלָעָכָן נִיגְגָר צוֹ דָעַם, וואָס דַאֲרָתָ קְוּמָעָן; אִין דָעַם צְעָזָע, וואָס שְׁנִינִיָּט אַיְנְזָוִוִינִיק — דָעַם באַדוּעָר נַאֲךְ דָעַם, וואָס אִיז פֿאַרְבִּי: אִיר קִינְדָהִיט. זִי האט גַעַוּסָט, אִז זַי שְׁפָרִיּוֹת אִיצְט אָוּוּקָ פֿוֹן אִיר אוּף אִיבְּיךָ.

עַמְעַץ האט אִיר אַזְאָשְׁטוּס גַעַטָּן אִין דָעַר זִיְיט, אִז זִי האט אַזְשָׁ אַוְיְפְגַעְשָׁרִיעָן פֿוֹן וּוַיְתִיךְ אָזְנָגְרָאָן אָזְנָעָר גַעַטָּן דָעַם קָאָפְ אוּף צְוָרִיךְ. זִי האט נִיט גַעַוּעַן קִיְּנִים, נַאֲךְ אָ גַעַרְיוֹזְלָטָע, צְעַפְאַטְלָטָע טְשְׁוָרִינָע אָזְנָעָר אַפְּאַרְשְׁוּזִיצְטָן זִוִּים פֿוֹן אָ שְׁטָעָרָן. אִיר אוּסְגַעְשָׁרִיַּה האט דָעַר קָאָפְ זִיךְ קִיְּנָרִיר נִיט גַעַטָּן. ער מָאָן האט גַעַדְעַפְט אָ טִיש, אָז אַוְמָגְעַדְרִיּוֹת מִיט דִי פִיס אַרוֹוִיךְ. ער טִיש אַזְשָׁ אַגְּלָעָנָן אוּף אָ שְׁלִיעָפָט מִיט שְׁינָעָס. וואָס האָבָן אַוְמָהִימְלָעָכָן גַעַרְגִּילְצָט אָזְנָגְרָאָלָט אָזְנָגְרִיסָע אָזְנָגְעַטְרִיקָנָטָע שְׁטִינְנָאָר. אַרְוָם דִי פִיס מְנוּנָעָם טִיש אַזְשָׁ אַגְּלָעָנָן אוּף אָ שְׁלִיעָפָט אָ טִיש, וואָס האט צוֹזָמָעָנְגַעְהָאָלָטָן אָ בָאָרגָ פֿוֹן פָעָק, זַעַק אָזְנָגְעַזְוָאנָט.

אוּפְנָן שְׁפִיצָ בָאָרגָ, אַרְוָמְגַעְמִירָט מִיט שְׁטוּסָן בִּיכְעָר, אִיז גַעַזְעָס אָ פֿאַרְבָּאָבָלָט מִיְידָעָלָע. אוּף דִי קִנְיָה האט זִיךְ גַעַהְאָלָט אָ לִיאָלָקָע, אַזְזִוְיָה אִיגְּנָן פֿאַרְבָּאָבָלָט אָזְנָגְעָגָעָי וּוַיְקָלָט וּזִי. מִיטָן פֿרִיעָזָן הַעֲגָנָל האט זִיךְ גַעַהְאָלָט אָ לִיאָלָקָע-זְוּגְעָלָע אָ פּוֹלָס מִיט גַעַשְׁיר, צְזַגְעַבְוָונָדָן צָוָס פֿוֹן טִיש. צוֹ דִי אַיְבָעָרִיקָע פִיס פֿוֹן טִיש זְעַנְעָן גַעַוּעַן צְזַגְעַטְשָׁעָפָט עַמְעָרָס פֿוֹלְגַעְלָאָדָעָנָע מִיט גַעַפְעָס אָזְנָגְרָאָלָט אָזְנָגְרִיסָע אָזְנָגְעַשְׁטָוָפָט דָעַם שְׁלִיטָן אָ פְרָוִי. אִיר פְנִים אִיז גַעַוּעַן גַעַבְוִיגָן צָוָס בְּרוֹק אָזְנָגָט זִיךְ נִיט אַנְגָעָוָן. רַחַל האט אוּסְגַעְכָאָפְט דִי פֿרִילְעָכָע קָאָלִירָן פֿוֹן דָעַר פְרָוִיס גַעַבְלִימְלָטָן קָאָפְ-טִיכְלָ.

— עיר האט מיר שיעיר א זייט ניט אונטערגעהאקטו, — האט זי זיך געקלאנט פארון פאטעדר און אים א צי געטאָן, עיר זאל זיך פאַראַהאלטן און לאָן פֿאַרְבִּייפֿאָרְן דעם מאָן מיט זיין משונחדיין קָאָרְאוֹן.

— עיר? — האט משה אגונגעשטעלט די גאנמען אויפן אינגעשפאנטן מאן אין
שליטן. — איך קען אים. א יונגער שריבער. בערכא אווויטש הייסט ער.
א טאטע און א זווע, זויבער און יומ-טובדייך געקלידיטע, האבן צוועמאמען פארבייד-
געטראגן אָ גרויסן קופערט מיט זאכן. דער פֿאַטְהָר האט היהיך אָרְבִּיבְּרָעֶדְטָן צוֹם
זווע: — צי מיר זיינען דראי צו האבן אָן אַיגענע מדינה, וועליל מיר ערשות אַצְינְדָּעָר
דאָרְפֵּן באַוְוִיְּן. דאס געטאָ ווועט ווין פֿאָר אָונְדוֹן אָ נְסִיזְמְדִינְה...
...

*

(דודס העפט)

ווען ס'וואלט ניט געווען איזוי טראגיש, זואלט עס געווען גאנץ קאמיש. ב'מיין די מענטשן מיט די אויסגעקרימטע פנימער, מיט די משונהדייקע בעק און זעך, מיט די "געניאלאע" איינפאלן, ווי איזוי זיך ל'יכטער צו מאכין דאס גיין און דאס שלעפּן. קודם האט מען זיך באפריריט פון על פון טראגן אנטוטעכּן. וואס איינגער האט געהאטן, האט ער געטראגן אויף זיך — און וואס רײיכער מען איז געווען, דאס פערטער האט מען אויסגעזען.

כ'האב אונטערגעשטוט אונדזער קינדרער-וועגןעלע מיט די זאכן, (דאס וועגעלאָע : אַ צְעַבָּרָאַכְּנָעֶר קְלָאָק, וְוָאָס מִין אַבְרָהָמֵל הַאֲט גַּעֲבָרָאַכְּט פָּוֹן אַ מִיסְטִיקָאַסְטָן) אָוֹן האָב מִיךְ צְגֻעָה עַרְתָּן צָו דִּי רַיְיד אַרוּם מִיר. דִּי רַיְיד — גַּאֲר אַ באָוּנְדָּעָר קָאָפְּטָיל. אַדְלָעָמָעָן הַאֲט גַּעֲפָרִיכְט, גַּעֲשָׁלָעָפְּט דָּעַם באָגָאַש אָוֹן פִּילְאָזָאַפְּרָט וְוָעָגָן יִדְשָׁין גּוֹרְלָה : אַדְלָעָמָעָן הַאֲט גַּעֲרָעְטָדָן "נָאָרָמָאַל" אָוֹן טָאָגְטָעָגָלָעָךְ אָוֹן סִי דָּאָס, סִי דָּאָס — הַאֲט גַּעֲקָלְנוּגָעָן מְש׊וֹנְהָה דִּיק.

געבן אונדנו איז געגאנגען אַ יידענע, דער אוון קוואר, מיט אַ הארב פון בעט' געוגאנט אויף דער פלייצע, זי האט אויסגעזען ווי אַ קעמל. זי איז געגאנגען אלין און געמאכט צו זיך מיט די הענט: — אווי, קיליע איז שווין מער נישט קיין מענטש... קיליע איז שווין מער נישט קיין מענטש... — זי האט דאס אונטערגעווונגגען מיט איז לאקבדייקן ניגון, או איך האב זיך קומס געקאנט איינחהאלטן ניט מיטצוינגען מיט איר.

צי, למשל, דאס פארל, וואס איז עגאנגען מיט אונדו פון דער אנדערער זיט. זי : א קלינינקע, א פטעןוק און רויטנוק ווי א חוירל, און ער : א זשלאָב, א ברײטפֿלייצְקער, א גבורדיקער, אין א פֿאָר פּוֹרְמַאנְסְקָעָ שְׂטוֹיוֹאַלָּעָס, און באָהָאנְגָעָן פָּוּן קָאָפֶן בֵּין דִּי פִּיס — ווי א צוֹוִיפִּיסְקָעָר לאָסְטוֹיוֹאָגָן — מיט בענקלען, טישלאָען, שאָפְּקָלעָען, פָּעָק אָוֹן זַעַק. זי, דאס ווייבעלע, האָט גָּרְנִיט גַּעֲטָרָאָגָן : גַּעֲוָעָן בְּלוּזָן אַרוֹמָעָגְרִינְגָלֶט מִיט זַעַק קִינְדָּעָלֶעָד אָוֹן האַלְטָנְדָּיק צּוֹ דָּרִי פָּוּן וַיְעַרְעַע הענטָלָעָד אָוֹן יַעֲדָעָה האָט, האָט זַי וַיְזַד גַּעַשְׁטוֹפֶט פָּאָרִים, אוֹיךְ נִיט וּקְיִי מַעֲנְצָשׁ — נָאָר ווי אַמְּשָׁנִידָל. מאָן אָוֹן ווַיְיִבְּהָאָבָן זַי אָווֹי, נַיְעַבְּדִיקְעָרְהִיאִיט, גַּעֲרִיגְט :

— אווי, די ערַד זאל ערַד שווין איינשלאנגען, אייציך, וואס ווילסטע פון מיניע יונגען יארַן האבן? — האט זי געפישטשעט מיט א דין, שארף קולכעלע. — פאר וואס האסטטע נישט? ליעבע-

דיקערהייט עסטען מען אין קבר אידין יאנגן, עסטען מען!
איציך, דער מאן, באלאדן מיט אלע כלים און פאק, האט זיך זשלאכיש און
שוווער געריקט פארויס און זיך אויסגעבעיגן צו איר מיטן צעקלימפערטן קלאפערטן

— אז פאר וועמענס שווארציג'יר האסטע געלאנן ס'קונין קעסטל ! — והאָט דאס ווייבעלע „עפֿעס געזאגט“. — מ'עט דעד נישט האבן, ווּ אַ שטיקל קויל אַריינע צוליגן, מלאָך המות מיינער ! אז געבע אַכטיניג אויף די ווייאדרעס, אָן אָומגלאַיך איז מיד, ד'עטט דעד נאָך אַרויסלאֹון ס'מִילכעדייקע געפֿעס, אז נישט גענדאָקט זאל עס וווערן !

די עמurses אויף איזיקס פלייצע האבן זיך נאך מעד אויסגעבעגן, ווילע ער

האט זיך נאך מער ווועגן צו ייינן ווייבעלע: — הא, גיטל, דיאגנט עפֿס ?
און היבטער מיר האט מען גערעדט פויליש: א פרויינ-קול, א מענער-קול

— וצעבים יא טאקא זדרוואא בילא, — האט געווינט דאס פרויעז-קיל, — אונ א קול פון א זונג מיזז:

זושע יא זוּתִים פָּאֵסְפּוֹלְסְטוּוּעַ נִיעַ וּוִיטְשִׁימָאָם!

דאס מידליך האט זיך געבעווערט : — הער אויף צו ווינגע, מאמושו !
דאס מעבער-יקול האט געטרייסט : — פשיזענגאָם טשי, קאָכאניע, אַיך האָב

אלין איברגענטקט די קלואטן. די ריגנטע אין גאנץ באלאוט.
דאס פרויען-יקול האט זיך ניט געלאן טרייסטן: — יא זגנסע יאק שויעצעא

פושי טעוי זאסמראָד אַזענִי קוּכְבִּין...!
דאָס מִידְלָקָול האָט גַּעֲוֹאָרֶנטן: — אֹוֵיב דוּ הערטט ניט אוּרִיך צָרוּ וַיַּגְעַן.

מאממושו, גייל איד אוועק!
איין זיך דאס פרויינע-קול נאך מער פארגאנגען: — גייל, גייל! צאלי שוויאט

נאר דאס מענדער-קול האט אלין געטריסט : — וווײַן ניט, קאָכָאנִיע. נײַע טאָקיי אַפּוֹשְׁטְּשָׁא...!

טשרני דיאבעל, יאָק גאַ מאַלוּיאָן. די שכנים האָבן מיך פֿאָרְזִיכָּעֶרט, אָן דֵי מִינְזָה אָון שְׁטוֹרָעָס קְוּמָעָן נָאָר אוּחַת די נִידְעָרִיקָע שְׁטָאָקָן אָונְן מִיר, טִיבְעָלָע מִינְסָה וּוּעָלָן ווּוּינְגָן אָונְטָעָרָן סָאמָע דָאָך. סְיוּוּעָט זִין לְופְטִיק אָונְן סְיוּוּעָט זִיךְ נִיט אָזְוִי שְׁטוֹיְבָן.

שפערת הՁן מיר ביגעוניינט א געלעהג, גארנט אוף קיון געלעטער. די מענער, די שלגערט, הՁן אויסגעז ווי גאנץ מיושבדקע ערלטערע מענטשן זיער באועונגגען זינען געווען אומגעולומפערט, ווי זיי וואלטן ווילן איינער דעם אנדערן שיינען, נאָר צוּלִיב ווַיְעֵד אָמְגַעַלְמַפְעַטְקִיט — פֿאָרְפֿאָרְן אַיְנָעֶר דעב אנדערן אין דער זיבעטער רײַפֿ. זיי זיינען געווען ענלאָד צו זיך און אַיך וואָלט בעשוווירן, אָז דאס זיינען געווען צוּיִי ברידער. אַין דעם מאָמענט זיינען ביידע

ענלאַך געווען צו אמתע מאלפֿעַס. הארט געבן זיַי, האָבן זיַיְרָע ווייבער, אַנגַעַז פעלצטעה אין צען פאָר קליידער אָון ספּוֹרְנוֹיגִיטָעַס פֿון אַלְעַ קָאלְרִין, זִיךְ גַּעֲרִיסֶן פָּאָר דֵּי האָרָא אָן זִיךְ גַּעֲשָׁלְטָן מִיט ווִיסְטָעַ קָלְלוֹת. גַּעֲבָן זִיךְ גַּעֲשָׁטָאנְגָּעַן זִיךְ גַּעֲרִעַז קִינְדָּעַר, אַ צְוּ-צְוּעַלְףַּ, אָן האָבָן זִיךְ אָוִיךְ גַּעֲרִיסֶן אָן גַּעֲשָׁלְאָגָן צְוִישָׁן זִיךְ. דֵּי סִיבָה פֿון דָּעַר מְלֻחָּמָה אִיּוֹ גַּעֲוָעַן אַפְּנַטְ�אָגָן. צְוִישָׁן אִין קָלָאָפַּ אָן דָּעַם צְוִישָׁתְּ, האָבָן — סִיְּ דֵּי מְעַנְגָּר, סִיְּ דֵּי וּיְבָרָע, סִיְּ דֵּי קִינְדָּעַר — גַּעֲפְּרוֹוֹת אַרְאָפְּשָׁטוֹפַּן פֿון וּוּאָגָן דָּעַם אַנְדָּעָרָנס זָאָכָן אָן אַרְאְפּוֹוֹאָרָפַּן דֵּי אַיְגְּגָעָנָעַ.

מיַן אַברָהָם האָט. פָּאָרְשְׁטִיטִיט זִיךְ, גַּלְּיִיכְּגִילְּטִיק נִימְטְּ גַּעֲקָאנְטְּ צְוּקָוָן צוֹ דָעַם סְפּוּקְטָאָקָל. עָרְ האָט מִיר אַ זָּאָג גַּעֲטָאָנוֹ, אָוּ עָרְ גַּיְיטְ פָּוְנְגָּאַנְדְּעָרְרִיסְן דֵּי שְׁלַעְגָּעָרָס אָן מָאָכָן שְׁלָוָם — אָן שְׁוִין אִין עָרְ גַּעֲוָעַן אִין סָאמָעְ רַעֲכְטָן-גַּעֲדְּכָטָן; גַּעֲשָׁמָאָק גַּעֲרָבָעָט מִיטְ דֵּי פָּוִיסְטָן צְוִישָׁן דָּעַר חְבָרָה קִינְדָּעַר. פֿון צִיְּטָ אַזְּמָעָט דֵּי פָּאָרְבִּיְּגִיְּגִיְּעַנְדִּיקָע אָוִיךְ גַּעֲפְּרוֹוֹת פָּוְנְגָּאַנְדְּעָרְרִיסְן דֵּי שְׁלַעְגָּעָרָס — סִיְּ מִיטְ דֵּי הַעֲנֵטְן, סִיְּ מִיטְ אַ בִּיסְלְמָאָרְאָלָל: «פְּעַ, יִידְן, סָאָיְן דָּאָךְ אַ חְרָפָה אָוּן אַ שְׂאָנָדְן!» נָאָר מַעְן האָט זִיךְ גַּעֲהָרָטְוּ וְיָדָעַם קָאָטָעָר. האָט מַעְן לְסָוףְ דָעַם קָנוֹיְלְ שְׁלַעְגָּעָרָס גַּעֲלָאוֹן אָין מִיטְן וּוּאָג, וְיָאָשְׁטִין, וּוּאָס דֵּי כּוּוֹאָלִיעָס אָין טִיךְ שְׁוּעָנְקָעָן אִים אַרְומָן דֵּי גַּאַס האָט וּוּיְטָעַר גַּעֲשְׁטָרָאָמָט. נָאָר דָאָ אַיִּגְעָשָׁעָן, אָוּ דֵי צְעַקָּאָכָטָעְ שְׁלַעְגָּעָרָס האָבָן פָּאָרְגָּעָסָן אָוּ דָעַם טִיעָרָן וּוּאָגָן — אָוּיְ פָּאָרְגּוֹמָעָן זִיךְ גַּעֲוָעָנָן זִיךְ גַּעֲוָאָרָן מִיטְ זִיךְ — אָוּן דָעַר וּוּאָגָן, אַ לִיְדִיקָעָר, גַּעֲשָׁטוֹפַּט אָוּן גַּעֲשְׁטוֹסָן פֿון אַלְעַ זִיכְטָן, האָט גַּעֲבָוָמָעָן פָּאָרְן אַלְיָין אַרְאָפְּצָצָוֹ, שְׁפָעַטְעָר אַרְיִיפְּצָצָוֹ, גַּעֲרָטָאָגָן פֿון דָעַר אַוְנְטָעָרְקָומְעַנְדִּיקָעָר מַאָסָע. אַיךְ האָב אַ רְוָה אַ גַּעֲטָאָן מִיּוֹן אַבְּרָהָם הַלְּעָלָעָן אָוּן אִים גַּעֲוָיָין, וְיָיָדָרָת וּוּיְטָה בְּאַלְאָדָנָט מַעְן דָעַם וּוּאָגָן אַוְיִיפְּסָנִי אָוּן מַעְן שְׁלָאָגָט זִיךְ אַיְבָּרָ אִים וּוּידָר.

אַבְּרָהָם האָט בָּאוּוֹלִיקָט צוֹ דִּירָן פֿון אָרָט. סָאָיְן גַּעֲוָעָן דֵי הַעֲכָסְטָעְ צִיְּטָ. כִּבְּין גַּעֲוָעָן מִיד אָוּן אַוְיִפְּגָעָרִיכְטָן. כִּיהָאָב גַּעֲהָאָט אָוּן עָולְ וּוּנְגָּנוֹ דָעַר מַאָמָעָן, וּוּאָס אִין גַּעֲבָלִיבָן אִין שְׁטָאָט. זִי אִינוֹ אַוְעָקָץ צָוָם מִילְּ-גָוָיָה. תָּאָמָעָר וּוּעַט דָעַר טָאָטָעָ בָּאָפְּרִיט וּוּעָרָן, זָאָל דָעַר גּוֹי אִים גַּעֲבָן אַונְדוֹזָעָר אַדְרָעָס. הַיְנֵט אִין דָעַר פְּרִי האָט דֵי מַאָמָעָ אַגְּנָעָשְׁרִיבָן אַ צְעַטְעָלָעָן אָוּן עַס אַרְיִינְגָּעָלִיגָּט אִין שְׁוּפְּלָאָדְן פֿון טִישְׁ — אַ בְּרִיוֹן צָוָם טָאָטָן. וְיִיסְפְּן מִיר דָעַן נִיטָּה, אָוּ נָאָר אַונְדוֹזָעָר אַוְעָקָגִין וּוּעַט דֵי גַּאֲנָצָעְ וּוּינְגָּגְ אַוְיִסְגָּעָרִוִּימָט וּוּרָעָן?

אַ פְּרִישְׁ וּוּינְטָל האָט מִיר גַּעֲקִילְט דָעַם קָאָרָק. כִּיהָאָב אַוְיִפְּגָעָהוּבִּין דָעַם קָאָפַּ. אוִיף אַ דָּאָךְ-פָּעַנְצָטָעָר האָט מַעְן שְׁוִין אַרְוִיסְגַּעַשְׁטָעַלְט אַ בְּלָמְעַן-טָאָפַּ. עָר אִיּוֹ מִיר אוִיסְגָּעָקָמָעָן בָּאָקָאנְט — פֿון דָעַמְּאָלָט, סָופְּ וּזְמָעָר, לְאָנְגָּ צְוִירָק — אָוּן זָאָךְ גָּאָרִי נִיטְ לְאָנְגָּ, וּוּעַן כִּבְּין גַּעֲלָאָפַּן, וּוּעַן דֵי דִיְיָטָן זִיךְ גַּעֲגָנְגָעָן אוִיף לְאָדוֹש. דָעַמְּאָלָט האָט דָעַר בְּלָמְעַן-טָאָפַּ גַּעֲרָאָט רַוִּיטָעָ בְּלָמְעַן-פָּעַנְקָעָס. דֵי אַזְּאָלִיעָ וּוּעַט וּוּידָעָר בְּלִיעָן, האָב אַיךְ גַּעֲטָרָאָכָט. זִי אִינוֹ דֵי זְלָבָעָ. נָאָר אִיךְ בֵּין אַנְדָּעָרָשְׁ גַּעֲוָאָרָן זְוִישָׁן דָעַר צִיְּטָ, וּוּאָס זִיךְ פָּאָרְלִוִּין דֵי בְּלָמְעַן אָוּן זִיךְ וּוּידָעָר גַּעֲגָרִיטָן צָוָם. בְּלִיעָן. יְעַנְגָּר וּוּאָגָן, אִין סְעַפְּטָעַמְּבָעָר, האָט אוִיךְ גַּעֲפִירָט דָוָרָךְ דָאָנְעָן. דָאָךְ אִיּוֹ עַס גַּעֲוָעָן אַנְדָּעָרָר וּוּאָגָן. דָעַמְּאָלָט בֵּין אִיךְ גַּעֲוָעָן אַפְּנַטְּאָגָן, וּוּאָס אַנְטָלִיְּפָטָ פֿון אַוְמְקָלָאָרָן פִּינְדָּ. אַיְצָט בֵּין אִיךְ גַּעֲוָעָן דָעַר «קָאָפַּ» פֿון מִין מַשְׁפָּחָה — אָוּן דָעַם

פיינד האב איך שוין געגענט. און נאך עפעס : דעםאלט איז ארום מיר און נעבן מיר געגאנגען די שטאט, די גאנצע. איצט האט א טיל פון דער שטאט אַרוֹיסגעקֿוּקט פון די פענטצעער, צי געשטאנגען און די טויערן און געזען, ווי דער שונא יאנט דעם אנדערן טיל. דעםאלט האב איך געווונדערט מיט בראנגען — און הינט איזו בראנעלק, אויב ער לעבט, געווונן מיט זיין מאמען, ערגאץ אויף א גאס, אין א שטוב. געווונן פאר זיין נאך א מלחה-טאָג. מערכ גארנַיִט.

אברהם האט מיר אַגְּנוּזֵיַן אויף דער גראָפֶע יידן, וואס איזו אַגְּטַעַרְגּוּמָעַן, לאנגען קאָפָטָעַם. צעויגטָע פִּיאָות, אַ פָּאָר צַעֲנְדְּלִיקָן רָגְּדִיקָע הַיְתְּעַלְּעַן. אַ פָּאָר פָּוּן די יידן האָבָן צַוְאָמָעַן גַּעֲטָרָאָן עַפְּעַט, פָּאָרְהִילְט אַין זַיִּיסְן, אַגְּנְעַשְׁפָּאָרָט אַן זַיִּירָעָא אַקְסְּלָעָן. אַרְוָם זַיִּה האָבָן אַין אָז עַנְגָּן קָרְיִי — הַיְתְּעַלְּעַן צַו הַיְתְּעַלְּעַן באָרד — זַיִּךְ גַּעַשְׁטוֹפֶט די אַיְבָּרִיקָא. אַ מִין באָוָעָלְכָּע עַרְנוֹזָאָך. «אַ סְּפָּר תּוֹרָה גַּיִּיט אַין גַּעַטָּא אַרְיִין», — האָט מַעַן גַּעַפְּלִיסְטִירָעָט אַרְוָם אָונְדָּז. כַּהֲאָב זַיִּיךְ גַּעַוּנְדָּעָרָט סִימְפָּאָטִיעָא, ווי אַ בָּאוּנְדָּעָרָוגָן, וואס זַיִּה האָבָן אַין זַיְנָעָן אַט אַזְּעַלְכָּעָס, ווען יעדער אַין אַזְּוִי פָּאָרְנוּמָעַן מִיט זַיִּךְ.

אין דעם עולם האָב אַיך דערזען אַ קענטְלָעַד יַיְדָל. ער האָט גַּעַפְּרִיט אַ ווַיִּסְעַדְלָעַ מִיט דעם אַיְשְׁרִיפְּט : «לִיאָדִי». כַּהֲאָב צַוְאָשְׁטוֹפֶט מִין זַיִּין זַיִּינְטָעָר צַו זַיִּינְעָם אָון באָמְרָקָט, אַן די אַיְבָּרְשָׁטָע דַּעַק פָּוּן זַיִּין זַיִּינְגָּעָלָע אַין אַרְאָפְּגָּעָנוּמָעָן אַון אַינְעָוָיִינִיק, אַין אַים, לִיגְּן שְׁטוֹיסְן מִיט סְפָּרִים, גְּרוּסָע, שְׂוָאָרָצָע, אַוִּיסְגָּעָה שְׁטָעַלְטָע אַיְינְעָרָלְעָן אַנְדָּעָרָן.

— וואס מַאְכָּט אַיר, יְוָגְּעָרְמָאָן? — האָב אַיך דערהָעָרט אַ קָּוָל, קענטְלָעַד, אַגְּגָעָנוּמָע אַון אַומְּדִימְלָעָן גְּלִיכְצִיטִיק. — אַיר דערקָעָנָט מַעַךְ נִישְׁתָּא? — האָט דַּאַס יַיְדָל גַּאֲרָן גַּעַנְעָנָט זַיִּיךְ צַוְאָרָוקָט. דַּאַס שִׁיטְעָרָע בְּעַדְלָהָה אַט זַיִּיךְ בַּיִּים לְעַבְּדִיק גַּעַטְרִיסְלָט: — אַון אַ טּוֹמָאָה גַּעַדְעָנָקָט אַיר? הַינְּטָעָר לְאַדוֹשׁ? אַיר זַעַנְטָג גַּעַשְׁלָאָפָּן אַגְּנְעַשְׁפָּאָרָט אַן מִיר...»

— אַיר לְעַבְּטָ? — האָב אַיך אַוש אַוִּיסְגָּשָׁרִיגָּן פָּוּן אַיְבָּרְאָשָׁוָגָן. — אַיר זַעַט דָּאָר, בְּרוֹךְ הַשֵּׁם דַּעַרְלָעַבְּט צַו דַּעַרְפָּשָׁה לְךָ לְךָ אַונְעַל דַּאַס, מִיט גַּאֲטָס הַיְלָף, אַוִּיךְ אַיְבָּרְלָעָבָן. — אַ גְּרוּסָע, טוֹנְקָעָלָעָר שְׁפָאָלָט האָט זַיִּיךְ גַּעַפְּנָגָט אַין זַיִּין באָרד. דַּעַר שְׁפָאָלָט האָט גַּעַלְאָכָט מִיט רְוִיטָא, צִינְגָּרָלָאָזָע יַאֲסָלָעָס: — מִיר שְׁטִיעָן מַעַךְ וְעַד אַנְאָשָׁקָל מִשְׁפָּחָה, יְוָגְּעָרְמָאָן, הַע? — אַיך האָב נִיט גַּעַוּסְטָמָע, וואס ער מִינְיָנָט. — פָּאָרְשְׁטִיטָמָע מַעַךְ נִישְׁתָּא, — האָט ער מִיר דַּעַרְ קְלָעָרָט. — כִּבְּין נִישְׁתָּא אַוִּיסְן צַו זַיִּגְּנָעָן מַעַרְ קְרוּבִּים, ווי מַעַן פָּאָרְשְׁטִיטָמָע דַּאַס. אַבְּעָר מַעֲנְטָשָׁן, וואס קוֹקָן דַּעַמְּטוּת צַוְאָמָעָן אַין די אַוִּיגְּן אַרְיִין, זַיְנָעָן מִיט זַיִּיךְ מִשְׁפָּחָה. אָונְדָּז האָט דַּעְרוֹוָאָרָט אַשְׁוֹתְפּוֹתְדִּיק קָבָר, הַע? אַוְדָאִי אַזְּוִי. נָאָר זַיִּין לְיַבְּעָר נָאָמָעָן האָט וְעַד אַיְגָּגָעָשְׁטָעָלָט. אַון אַצְּינְדָּעָר דַּעְרוֹוָאָרָט אָונְדָּז אַ שְׁוֹתְפּוֹתְדִּיק לְעַבְּן. יַאֲ, יַאֲ, אֲפִילּו... אֲפִילּוּ וְעַן אַיְנָעָרָפָן אָונְדָּז זַאֲלָ, חְלִילָה, אַוְעָקָפָן דַּעַר וּוּלָט, עַט דַּעַר, וואס עַט בְּלִיבָּן, דַּעַם שְׁוֹתְפּוֹת וּוּיְתָעָר הַאלְּטָן. פָּאָרְשְׁטִיטָמָע, הַע? — דַּאַס יַיְדָל האָט שְׁוֹעָר גַּעַסְפָּטָמָע, ווי די רִידָאִי וּאָלְטָן אַים מִיד.

געמאכט. ער האט מיטן ארבּל געריבּן דעם שווייס פון פנים. די גראפּע יידן מיט דער ספר תורה האבן זיך דערוויתערט פון אונדז און דאס יידל האט גענומען ואָרְפּן אומריוקע בליכן אַרום זיך.

— ס'מו אַיך זיין שוווער צו שטוףן אַואַ משא, — האָבּ אַיך זיך אָפּגעָרְפּן.

— ווער שוווער, וואָס שוווער? — האָט ער געדראַיט מיטן קאָפּ. — ווער ס'רייסט זיך אַפּ פון דער ספר תורה, דעם אַיז שוווער. — ער האָט זיך אָרְמְגַעְקֹקֶט אַין אלע זיינְן אַן ניט אוּפּגַעְהָרֶט צו רעדן: — אַבּי כִּיהָאָבּ שווין דאס קלִינְיוֹאָרג, ברוך השם, באָזָרְגָּט. זענְעָן שווין אַין באָלָט. אֲבעָר דאס זוּבִּיבּ, זעטְטָעּ, פרְעָגּ מעָךְ בחָרְמָן, זוּ זַי אַיז. ערְגַעַץ מיר פֿאַרְשְׁוּוֹנְדָן אַן גַּי וּוּיַּיס... אַן אַידְעָנָע גִּיטָּן אַן קוּקְטָטָסְטָעּ צָדְרָק אַן יַאֲפּטּ. «שְׂרָה», זאג עַד צוּ אֵיר. «וְאָס קוּקְטָטָסְטָעּ דַעַד אָזַוִּי אַרוּם? אַוְיְפּן וּאוֹשְׁגָעָם גְּלִיקּ, וְאָס דְּהָאָסְטּ הַיְנְטוּרָעּ זיך גַּעַלְאָזְן?» עַנְטְּפָעָרְטָז זַי מִיר נִישְׁתָּחָן, נָאָר יַאֲפּטּ. זאג עַד אֵיר: «שְׂרָה», עַסְטּ וּוּרְעָן פֿוֹנְקָט וּוּי לְוָטָס וּוּיַּיבּ, וְאָס האָט זיך אָמְגַעְקֹקֶט אַוְיְרָס דָס! יַאֲפּטּ זַי נָאָר מַעַרְן. נָאָר, וְאָס זַאֲגְסָטָעּ צוּ דָעַם? אָפּשָׁר אַיז זַי טָקָעּ גַּעַוָּאָרָן אַשְׁטִיקּ זַאֲלֵץ? — ער האָט מִיד אָמְגַעְקֹקֶט אַיז אֵיךְ האָבּ דַעְרוּזָן, וּוּי טְרוּיְעָרִיךְ זַיְנְעָן אַיְגְּלָעָד זַיְנְעָן: — אֵיר הַעֲרָתָן, יַוְגְּגָעָרְמָאָן, דְּמַעְגָּסְטָלָאָן פֿוֹן מִיר. נָאָר לִיְתָן מִין חַשְׁבָּוּן נָאָר, אַיז דָא גַּאֲסָטָהּ האָנט אַין אָונְדוּזָר גַּיְינְן קַיְינְן באָלָט. נִישְׁתָּחָן, נָאָר דַעְרָ אַיְבְּעָרְשְׁטָעָר אַלְיָין נְעַמְתָּ אָונְדוּזָר צַוְּאָמָעָן, אָזְזַיְאל נִיזְׁוָל וּוּרְעָן פֿוֹן דַעְרָ שְׁטָרָאָףּ, וְאָס קוּמָט אַוְיְרָס דָסְטָם.

מיַין אַברְהָמָל האָט נִיט אוּפּגַעְהָרֶט מִיךְ צוּ שְׁטָוָפָן מִיטָּן עַלְבָּוִיגָּן. דָא האָט עַר באַמְּרָקְט דָעַם, דָא יַעֲנָעָם באַקָּאנָן. מִיט אַמְּלָאָהּ עַר אָוִסְגָּעָרְפּּן: — מַאְרָעָק גִּיטְיָה!

מַאְרָעָק, מיַין חַבָּר פֿוֹן דַעְרָ לִיאַטְנָעָר בְּרִיגָּאָדָעָ, פֿוֹן אָונְדוּזָר גַּעַשְׁוּוֹרְן דְּרִיִּיִּי לִינְגָּ (אֵיךְ, עָרָ, פְּלָמָס יְצָחָק) אַיז גַּעַנְגָּעָן מִיט זַיְנְעָן עַלְטָעָרָן אַיז מִיט זַיְנְעָן מְוּעָן סַאנְיָעָן — אַז מְוּעָן, וְאָס אַיז גַּעַנְגָּעָן מִיט קַיְיָן מְוּעָן, נָאָר זַיְנְעָן מְוּטָעָרָס אַיז חַבְּרָטָעָ — אַז אַלְטָעָ פְּאַנְגָּעָן מִיט אַרְמָאָנְטִישׁ-דַעְרוּאָלְזִיאָנְגָּעָרָעָר פְּאַרְגָּאָנְגָּעָנְהִיָּתָן. זַי האָט דָס גַּעַבָּעָן מַאְרָעָקָן זַיְנְעָן «גִּיסְטָקָעָ דַעְרָצִיּוֹנָגָן» אַז בַּיְיָ אָונְדוּזָר הַיִּסְטָם זַי אַוְיְרָס טַשְׁאָטָשָׁעָ סַאנְיָעָן, אַדְרָר פְּאַרְקִירְצָטָן: טַשְׁסַאנְיָעָן. דִי טַשְׁסַאנְיָעָן האָט אָונְדוּזָר באַמְּרָקְט אַז אָונְדוּזָר צַוְּגָעָרְפּּן. אַיךְ האָבּ זיך גַּעַוָּאָלָט גַּעַזְעָגָעָנָעָן מִיטָּן לִיאַדְעָ-יְידָל, אֲבעָר כִּיהָאָבּ אַים מַעַר נִיט גַּעַיְעָן נְעַבָּן זַיְנְעָן!

הַעֲרָסָט, דָזָה, — האָט דִי טַשְׁסַאנְיָעָן זַיך צוּ מִיר צַוְּגָעְבָּוִיגָּן. — אַיך רַעַד דָא גַּרְאָד מִיט מַאְרָעָקָן וּוּגָעָן גּוֹלָרָ פֿוֹן יִיְשָׁיָן פְּאַלְקָ... — אֵיר תָּאָן אֵיז, וּוּי אֵיר טְבָעָ, גַּעַוָּעָן דַעְרָ טָאָן אַלְעָרָעָ, אַפְּרָעְדִּיקָעָר: — דָס יִדְיָשָׁ פְּאַלְקָ אַיז אַפְּלָקָ פֿוֹן בְּתָחוֹן. גַּיב אַקְוָק אַוְיְרָס פֿוֹנִימָעָר. זַעָּ, וּיְ מַעַן גִּיטִּים... מַעַן יִפְצְּטָ טָקָעָ, מַעַן וּוּינְטָ אַזְזַיְלָט, אֲבעָר מַעַן אַיז נִיט צַבְּרָאָכָן. אַיְנוּוֹיְבָּיָקָ, אַיז זַיך, טְרָאָכָט שַׁוִּין יַעֲדָר וּוּגָעָן נִיעָם מְקוּם, וּוּגָעָן פְּרָנְסָה. קַוְק אַוְיְרָס דַעְרָ פְּרוּיָ, אַט דָא. זַי טְרָאָכָט אַוְדָאי וּוּי אַוִּיסְצְּפָוּצָן דִי נִיעָם דִּירָה. אַז דַעְרָ יִידָּמִיט דִי צַוְּיִי קִינְדָּעָר... שַׁיְנְעָן פְּאַהְלָעָךְ זַיְהָאָבּן דָסְטָ. דַעְרָ טָאָטָעָ טְרָאָכָט שַׁוִּין אַוְדָאי וּוּגָעָן אַחֲרָ פָּאָר זַיְיָ. אַז דָס רַעַד אַיך טָקָעָ מִיט מַאְרָעָקָן. אֵיר דַאֲרָפּּט אַנְהִיְבָּן טְרָאָכָטָן וּוּגָעָן לַעֲרָנָעָן

זיך וווײַטער... — זי האט צו געלאַיגט אַ האנט צום שטערן, געמאָכט אַ דעלְל אַיבער
די אויגן: — דוכט זיך, אָז אִיך זיך עמצען פון דיבּינע חֶבְרִים, מאָרָעָק.
שמעון מיט בערלען, חברה פון דער אַרגָּאנִיזָּאַצְיָּע, זיינען אָונְטַעְרְגַּעְקָומָעָן,
לייטיש באַלאָדָן מיט זיך אָזָן וּאָלְיוּסָס. כ'הָאָב זיך דערפּרִיטִיט צו טְרָעְפּן שְׁמֻנוֹן.
זַיִיט אַ פָּאָר טַעַג האָב אִיך נִיט גַּעַהַאַט קִין אַנְגָּגָן, וְאָס עַס טָוָת זיך אוּף די
פרְּאַנְטָן אָזָן שְׁמֻנוֹן אֵין גַּעַוּעַן דַּעַר פְּאָסִיקְסְּטָעָר מַעַנְטָשָׁה, פון ווּעָלְכָן מַעַן קָעָן
בָּאַקְוּמָעָן אַ סָּאַלְיִיד נִיעִיסָּל.

די טְשִׁסְּאַנְיָע האָט באַגְּרִיסְטִיט די יָאָטָן אָזָן בְּעַת מְעַשָּׂה, גַּעַוְאָרְפּן אָזָן אָוּמְרוּיָה
בלִיק אוּף מאָרָעָק, וְאָס האָט זיך נִיט אַפְּגָעְרְפּוֹן מִיט קִין וּוּאָרט: — מִיר רָעְדָן
דאַ טָּאָקָע מִיט מאָרָעָק אָזָן דָּודָן, — האָט זיך אַפְּגָעְרְפּוֹן צו שְׁמֻנוֹן, — מִיר
רעְדָן ווּעָגָן יִדְיִישָׂן פָּאָלָק...

— דָאָס יִדְיִישָׂע פָּאָלָק אֵין שְׁטַעְנְדִיק גַּעַוּעַן אַ קְרָבָן פון רְעַאַקְצִיעָה, — האָט
אַ זָּאָג גַּעַטָּאָן בעָרָל. עָר האָט לִיב צו רָעְדָן מִיט צִיטְיָוָנָס-פְּרָאָזָעָס.

— מִיר רָעְדָן, — אֵין די טְשִׁסְּאַנְיָע אַנְגָּגָן גַּעַנְגָּן אַין אִיר טָאָן, — אָז יִדְן
זַיִינָען גְּרוּיָסָע אַפְּטִימִיסְטָן... — זי האָט וּוּידָע אַ קָּוק גַּעַטָּאָן אוּף מאָרָעָק.

אִיך האָב גַּעַפְּרָעָגָט שְׁמֻנוֹן, וְאָס עַס הָעָרָת זיך. עָר האָט מִיר אַיבְּעָרְגָּעָבָן
אַ פָּאָר אַוּמוּכְּטִיקָע דִּינְיָוָתָה ווּעָגָן פִּינְלָאָנד.

דאַ האָט זיך מאָרָעָק צום ערְשָׁתָן מַאל אַפְּגָעְרְפּוֹן: — נִיטָא אַפְּילָו קִין נִיעָסָל,
מִיט ווּעָלְכָן צו גַּיְינָן אַין גַּעַטָּא אָרְיִין, הָא?

די טְשִׁסְּאַנְיָע אֵין בָּאָלְד דָאָגַעַוּן צו טְרִיסְטָן: — בַּיִּ מִיר אִין קְלִיפָּא
קָלָאָר, — האָט זיך גַּעַזְגָּט, — אָוֹ טָאָמָעָר גַּעַוְיָגָעָן דַי טָוְנְקָעָלָע כְּחָוָות, ווּעָט די

וּוְעָלָט אָונְטַעְרְגָּעָהָאָלְפָן, וּוְיִיל כ'הָאָב גַּעַפְּלִיט, וְוּיְיִלְעָדָה שְׁוּעוּרָע שְׁטִימָוָג הַיְבָט
אוֹ צו ווּירָקָן אוּף מִיר.

מִאָרָעָק האָט זיך פָּאָרְקִימִיט: — וּוְאָרְטָסְטָה בֵּין דָאָס דִּיטְשָׁע פָּאָלָק ווּעָט צום
שְׁכָל קְוּמָעָן? דָּרְוִוִּיל גַּיְסָטו אַין אַ גַּעַטָּא.

— וְאָס שְׁרָעְקָט דִּיך אָזָויִי דָאָס וּוּאָרט «גַּעַטָּא»? — האָט די טְשִׁסְּאַנְיָע נִיט
גַּעַקְעַנְט אַוִּיסְהָאָלְטָן. — מַעַן זַיְגָט «גַּעַטָּא», וּוְיִיל מַעַן וּוְיִסְפּוֹסְפּוֹס אַין מִיטְלָ-

אַלְטָעָה. אַבָּעָד די זַיְגָט זַיִינָעָן דִּינְיָוָת אַנְדָּעָרָה. אַפְּלוֹ וּוּזָן די דִּיטְשָׁה וְאַלְטָן גַּעַ-

וּוְאָלָט אָונְדוֹז אַפְּטָאָן אַזְעַלְכָעָץ צְרוֹת וְוּי אִין מִיטְלָאָלְטָעָר, וְאַלְטָן זַיְזַי גַּעַשְׁרָאָקָן
פָּאָר דַּעַר גַּעַזְעַלְשָׁאָפְּטָלְעָכָר מִינְגָּוָגָה, פָּאָר דַּעַר וּוּעָלָט. זָאָל דִּיך דָאָס גַּעַטָּא אָזָויִי
שְׁרָעָקָה, — האָט זַיְזַי מַמְשָׁ גַּעַבְעָטָן בֵּין מִאָרָעָקָן אָזָן גַּעַנוּמָעָן אָונְטַעְרְגָּעָה
אָדָרָעָם. — די גַּוְטָע בְּשָׂוֹרָה, אָזָן די פְּרִיהִיָּה אֵין דָאָס וּוּעָט דִּיך אַין גַּעַטָּא אוּף
דָּעָגְרִיְיכָן.

מִאָרָעָק האָט זיך אַפְּגָעְרְטִיסְלָט פָּוָן אִיר בְּאָרְיִיר. כ'הָאָב גַּעַוּסָט, אָז אִים
גַּלְוִסְט זַיְזַי צו אַנְטְּלוּפָן. כ'הָאָב אוּיך גַּעַפְּלִיט, וְוּי מִין חֶבְרָס שְׁוֹאָרְצָע שְׁטִימָוָג
הָאָט מִיך אַיְגְּגָנוּמָעָן. וְוּי שְׁטַעְנְדִיק אַין אַזְעַלְכָעָץ מִינְוָטָן, האָב אִיך אַוְיְגָעְרְפּוֹן

אין ייך רחלס נאמען. זיכער איז גוט געועען איינס : אונדזער חבר, שלום, האט צווגרייט אָ דירה פֿאָר אַיד מְשִׁפְחָה אוּפֶן זעלבן הוֹיף, אוֹיפֵּן דָּעָר לָוטָא. מִיצְרָסְכָּר גָּם.

*

שמחה בונים בערך אוטומטי האט בית געפילט דעם שווייס, וואס איז גערונגען איבעד זיין פנים. זיין שווארטצער ווינטער-מאנטל איז געווען צעקנעלט; די שטעליקע האר פון קאלנער — אונגשפיצט; אויף יעדער האר — א פאטריקנט קניילעכל בלאטען. פונקט ווי די האר פון קאלנער, זייןען געווען אונגשפיצט בערך א' וויטשעס ברעמען. אויך אויף זיערע שפיצן זייגען געהאנגען שטיקלעך בלאטע זיין הבינוליד הוי טיפילחטן

עד האט געהאלטן דעם קאָפּ געוביינַן צו דער ערֶד, ווי ער וואָלט געווען פֿאָר-
געמען מיטן אַפְּצִיילֵן די שפּוֹרֶן פֿון טְרִיט אַוִיפַּן בְּרוֹקּ, ווען ער וואָלט אַוִיפַּגְּהוּבִּן
דעם קאָפּ, וואָלט ער אויך מעָר גָּאָרְנִיט גַּעֲקָאנְטַן זָעַן — ווי פְּלִיצְעַס, הענט, כלים,
פעָק אָזָן זַעַק אָזָן די פְּנִימְעָר פֿון די גָּאָר נְאַעַנְטְּסָטַע שְׁכָנִים אַוִיפַּן וועָג. דָּאָר האט
ער גַּעַזְעַן דָּאָס גַּאנְצָע בְּיַילְד — בְּולָט אָזָן קְלָאָר. גַּעַזְעַן עַס מִיט אָזָן אַינְגְּרָלָעָךְ אָוִיגּ.
אָזָן דָּאָס בְּיַילְד האט גַּעַשְׂוּרַט אָוִיףּ אִים, מְרוֹאָדִיק, אַכְּרוֹיוֹתִידִיק, ווי ער, בערקיָאָ
וּוִיטָשׁ, וואָלט נִיט נָאָר גַּעַשְׂלָעַטַּפּ מִיט זִיךְ זַיִן אַיְגַּן הָאָב אָזָן גּוֹטֶס, נִיט נָאָר זַיִן
אַיְגַּן ווּוִיבּ אָזָן קִינְד, נִיט אַפְּיִלוּ בְּלוֹזִין וַיְנִינַּע טָاطָעַ-מָאָמָעַ, צִי די שְׁוּעָסְטָרָעַן — נָאָר
אַלְעַמְעַן: די גַּאנְצָע גָּאָס, די שְׁטָאָט, יְעַדְן אַיְינְעַם, ווֹאָס גִּיטְדָּא, ווֹאָס אִיז שְׁוַיַּן
דָּאָרָט, ווֹאָס ווּעָט נָאָר נַאֲכְוּמָעַן, סְאָין גַּעַזְעַן ווי ער וואָלט גַּעַפְּרִיט זַיִעַר אלְעַמְעַנְס
לְעַבָּן, זַיִעַר נַעֲכָתָן אָזָן אַיְיעַרְנָעַכָּתָן, זַיִעַר קִיבְּדָהִיט אָזָן יוֹגָנָט, זַיִעַר רִיְּפָקִיט אָזָן
זַיִקְנָה — צַו אַתְּהוּמִיקָּן אַפְּגְּרוֹנָט. אָזָן ער האט זִיךְ גַּעַפְּילַט שְׁוֹלְדִּיק לְגַבְּיַי זַיִן אַלְעַמְעַן.
דָּאָס, פֿאָר ווּולְכָן ער האט זִיךְ גַּעַשְׂרָאָקָן, אָזָן דָּאָ גַּעַוּוֹעַן. ער האט דָּאָס גַּעַוּוֹסְט
פֿוֹן פְּרִיְּעַר — אָזָן נִיט גַּעַוּוֹרָנָט: נִיט גַּעַטְאָן גָּאָרְנִיט צַו רָאַטְעוּוֹעַן אַפְּיִלוּ די
לְיִלְבְּלָעַד-נְאַעַנְטָסָטַע: נִיט גַּעַטְאָן גָּאָרְנִיט אַפְּיִלוּ פֿאָר זִיךְ אַלְיַיִן. אַמְתָה, ער האט נִיט
גַּעַוּוֹסְט גַּעַנוֹי פֿאָר ווֹאָס צַו וּוּאַרְעַנְעַן: אַפְּיִלוּ אַיצְטָעַר נִיט גַּעַוּוֹסְט גַּעַנוֹי, אַיִן
וּוֹאָס די גַּעַפְּאָר באַשְׁטִיטִי. סְיַהְאָט זִיךְ דָּאָר אַוִיסְגַּעַדְכָּט. אָוּסְיוּעַט זַיִן בעסְעַר
אַזְוֹי. מְעַן ווּעַט די דִּיטְיְשָׁן נִיט אַנְקוֹן. מְעַן ווּעַט דָּעַס פְּרַצְׁחָר פֿון די פְּאַלְיַאָקָן נִיט זַעַן.
לְעַבָּן מִיט כְּבוֹד, אַרְיַיִן, עַרְלָעַד לְעַבָּן. שְׁמָה בְּנוּיְמָן האט דָּאָס נִיט גַּעַבְּרָאָכָט
קִיְּין באַרְיוֹקָנוֹגָה. ער האט גַּעַפְּילַט דָּאָס אַוְמַגְּהוּיְעָרָעָ, ווֹאָס ווֹאָרט אַוִיבִּן אָזָן
הַוּיְעָרָט — אַיִן הַאֲרִץ פֿון באַלְמָט. ער האט גַּעַפְּילַט אָזָן אִימָה אָזָן נִיט גַּעַוּוֹסְט, צִי זַיִן
הַאֲט אַשְׁיִיכָּת בְּלוֹזִין צַו זַיִן אַיְגְּגָעָנָם גּוֹרָל, צִי אוֹיךְ צֻמָּט גּוֹרָל פֿון כָּלָל, די בִּידְעַ

האט זיך צוגעטשעפעט או אים אויפן ווועג און געהאלטן און איזן אריינגרעדן אין א זקן מיט א טלית אונטער איןן אָרְעַם און אַהֲלָב בְּרוּוִיט — אָונְטַעַרְן אַבְדַּעַרְן.

אִם אָוֹן שִׁיטָן מִיט פְּסוּקִים אָוֹן וּוּרְטָלָעַד : — יָא, יָא, רְבוֹתִי, אַ פְּרִי פָּאַלְקַי לִידְט וּוּינִינִיק אָוֹן קָלָגָט זִיךְרָא סְךָ. אַ פָּאַרְשְׁקָלָאָפֶט פָּאַלְקַי לִידְט אַ סְךָ אָוֹן קָלָגָט זִיךְרָא וּוּינִינִיק... יָא, יָא מִירָן אַלְצַ אַיבָּעַדְלָעַבְּן, אוּסְעַד דֻּעַם טְוִיט. קְהַלָּת זָגָט : גָּאטַ זָוְכַּט דֻּעַם פָּאַרְפָּאַלְגָּטַן, פְּרָעָגַט זִיךְרָא, וּוּעַן וּוּעַט עֲרַ אִים סְוִף כָּל סְוִף גַּעֲפִינְעָן ? מְרִימַן הָאָט זִיךְרָא גַּעֲבָעַט בֵּין בּוֹנִימְעָן, עֲרַ זָאַל זִיךְרָא אַפְּשָׁטְעָלָן אוּפְּרָאַפְּעָאַט דֻּעַם אַטְעָם. עֲרַ הָאָט נִיט גַּעַוְאָלָט. גַּעַוְאָלָט אָוֹן זִיךְרָא גַּעֲוּנוֹנְדָעָרָט אוּפְּרָאַפְּעָאַט דֻּעַם אַטְעָם. עֲרַ הָאָט גַּעַוְאָלָט וּוּאַס גַּכְבָּעַר אַנְהַיְבָן דָּאַס נִיעַ לְעַבְּן אָוֹן אִים קְרָקָן אַיְלָעָנִישׁ. עֲרַ הָאָט גַּעַוְאָלָט וּוּאַס גַּכְבָּעַר אַנְהַיְבָן דָּאַס נִיעַ לְעַבְּן אָוֹן אִים קְרָקָן וּוּגַג, וּוּאַלְטַן עַפְּעָס מִיט אִים גַּעֲשָׂעַן.

— סְאַיְזַן גָּאַר וּוּיְטַן, טָאמָעַשְׁיַן ? — הָאָט בְּלִימָעַלְעַ אַרְפָּגְעָשְׁרִינְגַּן פָּוּן וּוּאַגְּן.
— סְאַיְזַן עַרְשַׁת דֻּעַר אַנְהַיְבָן, — הָאָט עַרְגָּעָמָרְמָלָט צַו זִיךְרָא דֻּעַם קִינְדַּנְיַת גַּעֲנַטְפָּעָרָט.

— מִיר זִינְעָן שְׁוִין בָּאַלְדַּן אַגְּעָקוּמוּן, — הָאָט דַּי פָּאַרְשְׁוּוֹצְטָעַז מְרִימַן, וּוּאַס הָאָט אַונְטָעַרְגָּעַשְׁטוֹפֶט דֻּעַם שְׁלִיטַן פָּוּן הִינְטַן, בָּאַרְקִוְּקַט דָּאַס קִינְדָּה.
— וּוּוּ אַגְּעָקוּמוּן ? — הָאָט בְּלִימָעַלְעַ וּוּיְטַעַר גַּעֲפָרָעַט. — וּוּי הִיסְטַן דָּאַס...
דָּאַס ?

— אִין דֻּעַר נִיעַר הַיִּם, — הָאָט מְרִימַן אַיר גַּעַדְלִידִיק צְגַעַרְופַּן.
— אִין גַּעַטָּא, — הָאָט בּוֹנִים אַרְוִיסְגָּעָמְרוֹקָעַט אָוֹן גַּעַהָאָט אַחֲשָׁק צְזַוּוֹאָרָפַן דֻּעַם קִינְדַּנְיַת דָּאַס נִיעַ וּוּאַרטַּן, עַס זָאַל זִיךְרָא דֻּעַרְמִיט שְׁפִילַן אַוִּיפַן וּוּגַג.

*

אַסְתָּר הָאָט נִיט גַּעַהָאָט קִיְּין שְׁוּעָרָן בָּאַגְּאוֹשׁ : אַ קְלִינְגַּעַם רְוקְזָאָק אַוִּיף דֻּעַר פְּלִיְּצָעַ אָוֹן אִין דֻּעַר הָאָטָן — דַּי וּאַלְיוֹקָעַ מִיט הַעֲרָשָׁס כְּחַבְּבִים, בָּאַהֲלָטָן צְווִישָׁן דֻּעַם בִּיסְלַן בְּעַטְגָּעוֹאָנַט, וּוּשְׁעַ אָוֹן כְּלִים. דֻּעַרְפָּאַר הָאָט זִיךְרָא גַּעַקְאָנָט גַּיְינָן גַּכְבָּעַר וּוּי אַנְדָּעָרָעַ, גָּאַר זִיךְרָא גַּיְינָן גַּעַאְיִילָט. דָּאַס, וּוּאַס זִיךְרָא גַּעַהָאָט קִיְּין צִימָעָר, הָאָט זִיךְרָא נִיט בָּאַוְרְמַוְיקָט. זִיךְרָא גַּעַוּוֹסְטַן, אָז דַּי פִּיס וּוּעָלָן זִיךְרָא וּוּי דֻּעַרְפִּירַן צָוּמָה הוּאַפְּרָאַפְּלָקָעַ, צָוּמָה פָּעַטְעָר חִימָס אַמְּאַלְקָעָר דִּירָה — אָוֹן וּוּיְטַעַר הָאָט זִיךְרָא נִיט גַּעַטְרָאָכְט.

דֻּעַר מַעֲנַטְשָׁן־שְׁטָרָאָם הָאָט זִיךְרָא נִיט זִיךְרָא זִיךְרָא זִיךְרָא גַּעַפְּלִיט הַיִּמִּישׁ אָוֹן פָּאַרְזִיכְעָרָט. זִיךְרָא זִיךְרָא אַפְּטַן אַגְּגָעָבָטָן אַרְוִיסְצָהָעָלְפָן וּוּמְעָן פָּוּן דַּי דַּעֲרַגְעַבְּנָה גַּיְעַנְדִּיקָעַ ; מִיט דֻּעַר פְּרִיְּיַעַר הָאָטָן פָּאַרְכִּיכְטַן אַזְּקָא אַוִּיף וּוּמְעָן פָּלִיְּצָעַ ; צְגַעַעַד הָאַלְטָן אַ קִּינְדָּה ; אַונְטָעַרְגָּעַפְּיַרְט אַ זָּקָן. מַעַן הָאָט גַּעַקְוּקָט אַוִּיף אִיר מִיט מַשְׁפַּחַה דִּיקָעָ אַיְגָן אָוֹן נִיט גַּעַדְאָרָפְּט קִיְּין דָּאַנְקָן. מַעַן הָאָט גַּעַקְוּקָט אַוִּיף אִיר מִיט מַשְׁפַּחַה דִּיקָעָ אַיְגָן אַיְגָעָנָעָר גַּוְרָל הָאָטָן, אַונְטָעַרְגָּעַפְּיַרְט דַּי בְּלִיקָן, אַוִּיסְגָּעָזָעָן לִיְכָט ; אַזְּוִי לִיְכָט — מִמְּשָׁ אַמְּוּעַרְטִיקָעַ, דָּאַס אַיְזַן גַּעַוְוָן אַ טְרִיסְטַן — אַטְטַן דַּי טְעַמְּפְּקִיטַן צַו זִיךְרָא וּוּגַגְעָן הָאָט גַּאְרָנִיט גַּעַהָאָט צַו טָאַן מִיט דֻּעַר, וּוּאַס עַס הַאֲבָן אִיר גַּעַגְעָבָן דַּי חְבָרִים. מִיט זִיךְרָא זִיךְרָא תְּמִיד בּוּלְטַן אָוֹן שָׁאָרְפַּגְּלִיט אִיר אַיךְ ; הָאָט גַּעַטְרָאָכְט וּוּגַג

דער מתה פון איר לעבן, וואס זי וועט אַפְגָעַבָּן פָּאָרָן וויל פון די מאָסָן. אִיצְט אַיּו
די געווען אויפֿגעַלְיוֹת אַיּוֹן די מאָסָן — אָזֶן קְוִים גַּעֲטְרָאָכְט ווועגן אִיר אַיְגַעְנָם
גּוֹרְל. אָפְּלִילוּ אִיר בענְקַשְׁאָפְט צָו הָעָרְשָׂן, וואָסָ פְּלָעָגָט — סֵי אַיּוֹן אִיר פָּאָרְצְוּוֹפְּלָוָגָג,
סֵי אַיּוֹן אִיר האָפְּעָרְדִּיקִיט. — זַיְן שָׁארָה, — אַיּוֹן אִיצְט מִילְדָעָר אָזֶן נַעֲפְלִידְקָעָר
גּוֹוֹאָרָן. זַיְן הָאָט נִיט גּוֹוֹסָט, וַיְיַזְרֵר דָּאָס אִיּוֹן פְּלוֹצִים, בעַת דָּעַם גָּאנְגָּדָא, גַּעַשְׁעָן.
מִיט אַלְעַזְזָהָשִׁים הָאָט זַיְן גַּעַפְּלִיט, אָזֶן אִיר גַּלְיִיכְגִּילָט צָו זַיְךְ עַפְנָט אַיּוֹן אִיר אַ נִיעָז
בְּרִיטִיקִיט פָּוָן הָאָרְקִיך, אָזֶן עַרְשָׁת אִיצְט, אָט דָא, הָאָט זַיְךְ דָעְרוֹסָט, וואָס דָאָס
הַיִּסְטָס «מַעֲנַתְשָׁהִיטָס» אַזֶּן «מַאָסָן» — אָזֶן זַיְן הָאָט גּוֹוֹסָט, וואָס דָאָס הַיִּסְטָס פָּאָרָאִיִּי
גּוֹעַנְעַן זַיְעַרְעַט לִידְן אַזֶּן פרִידְן.

אַזְוִי גַּיְעַנְדִּיק, הָאָט זַיְן בָּאַמְּעָרְקָט אַ גְּרוּיְזָעַלְעַ — אַ טָּاطְשָׁקָע אָוִיף אַיּוֹן
רָאָר, פָּוָן דָּעַם מִין, וואָס סְטוּרוֹשָׁעָס פִּירְן גּוֹוֹיְגָלְעַד מִיסְט דָעְרִין אַזֶּן גַּעַרְטְּנָעָר
נוֹצְנָן צָו גַּאֲרְטְּן-אַרְבָּעָט. דָאָס וּגְעַלְעַ — אַיּוֹן גּוֹעַגְגָּנָעַן מִיטָן פָּאַדְעָרְשָׁתָן רָאָד פָּוָן
הַינְּטָן אַזֶּן צָוּם פְּרָאָנְטָן זַיְעַנְעַן גּוֹעַעְנָעַן גַּעַשְׁטְרָעְקָט צְוּוִיְיָ קְרוֹצָעְ דִּישְׁלָעַס, צּוֹוִישָׁן
וּולְכָעַ סִיאַזְוּן גּוֹעַגְגָּנָעַן אַיְגְּגָעַשְׁפָּאָנָט אַ פְּרוּי.

אוֹיף דָעַר טָاطְשָׁקָע, אַוְנְטָעְרָגְבָּעָט מִיט בְּעַטְגְּוֹוָאָנָט, אוֹיף גְּרוֹיסָע, פּוֹכְעַנְעַ
קִישְׁנָס צְוָקָפָנָס — אַיּוֹן גּוֹלְעַנְעַן אַ מאָן. עַר אַיּוֹן גּוֹוֹעַן אַיְגְּגָעַדְעָקָט אַזֶּן בְּלוֹוִיְזִין
פְּנִים הָאָט זַיְךְ אַרְוִיסְגַּעַזְעַן. עַס אַיּוֹן גּוֹוֹעַן מִאָט, גַּעַל, דִי נָאָז — שְׁפִיצִיךְ, פָּאַרְדִּיסְן
צָוּם הַימְלָא אַזֶּן דִי גַּאמְבָּעָה הָאָט זַיְךְ גַּעַרְיִיסְלָט וַיְיַזְרֵר אַיּוֹן שְׁוִידָעָר. פָּוָן אַט דָעַר גַּעַלְקִיט
הַאָבָן אַרְוִיסְגַּעַלְיכָטָן אַ פָּאָר אַוִיגָן, וואָס הַאָבָן פָּאַרְמָאָגָט אַ פִּיכְטָן, נַעֲפְלִידָקָן
גְּלָאנְץ — אַזָּא שָׁאָרְפָּה, וַיְיַזְרֵר אַיִּם וּוְאַלְטָגְגָּלִיט אַ פִּיעָז. דִי אַוִיגָן זַיְעַנְעַן
גַּעַשְׁטָאָגָעַן אוֹיף אַסְתָּרָן.

— אִיר וּוְילְטָגְעַט עַפְעַס? — הָאָט זַיְךְ אַיְגְּגָבוֹיָגָן צָו אַיִּם אַזֶּן גַּעַפְּרָעַגְט
הַוְיִינְ, וַיְיַזְרֵר מַעַן פְּרָעַגְט אַ טּוּבִּין, אַבְּעַרְצְׁוֹרְיִיעַן דָעַם טּוֹמֵל אַרְוָם.

דִי אַגְּגָעַלְאָפְעַנְעַן לִיפְנֵן הַאָבָן גַּעַפְּנָט אַ שְׁפָאָרָע: — צִיטָמִיר אָוִיף דִי
פָּאַטְשְׁוַיְלָ... — סִיאַזְוּן נִיט גּוֹוֹעַן וואָס אַרְוִיפְּצְוִצְיָעָן. דָעַר קְרָאָנְקָעָר אַיּוֹן גּוֹוֹעַן גּוֹט
אַיְגְּגָעַדְעָקָט. אַסְתָּר הָאָט אַ פִּיר גַּעַטְאָן דִי הַאָנְטָן אַיְבָרָר פָּאַטְשְׁיִילָעָ, גַּעַמְאָכָט
זַיְךְ פָּאַרְיכְּטָן. — אַט אַזְוִי... — הָאָט אַזֶּן אַפְשָׁיָן פָּוָן אַ דָּאַנְקָבָאָרָן שְׁמִיכָל אַ שִּׁימָעָר
גַּעַטְאָן אַזֶּן דִי זַיְנְקָלְעַן פָּוָן דָעַם פְּרָעַמְדָנוֹס מוֹוִיל. — סְשֻׂוְידָעָרט מִיךְ...

דִי פְּרוּי, אַיְגְּגָעַשְׁפָּאָנָט אַזֶּן וּגְעַלְעַלְעַ, הָאָט זַיְךְ אַוְמְגָעְקוֹקָט. אַסְתָּר הָאָט דָעְרוֹעָן
אַזֶּן אַפְגָעַרְאָגָן פְּנִים, אַ מַאָסְקָעָן פָּוָן קְנִיטְשָׁן אַזֶּן שְׁוֹוִיָּס, אַ פָּאָרְמִיאָוְסָעָלִיפְנִין, פָּאָרְ-
שְׁמִירְטָעָמִיט שְׁמִינְקָעָפְלָעָן וַיְיַזְרֵר קְרָאָסְטָעָס בְּלָוָם. נָאָר דָעַר פְּרוֹוִס אַוִיגָן זַיְעַנְעַן
גּוֹוֹעַן יְוָגָן, לַעֲבָדִיק, אַזֶּן הַאָבָן אַרְוִיסְגַּעַזְעַן באַקָּאנְט. זַיְן הָאָט אַגְּגָעַשְׁפָּאָרָט דִי
דִּישְׁלָעָס אַזֶּן דָעַר קְנִי, דָעַר קְרָאָנְקָעָר זַאֲל זַיְךְ גַּיט אַרְאָפְגָלִיטָשָׁן פָּוָן וּוְאָגָן אַזֶּן זַיְךְ
גּוֹוֹאָנְדָן צָו אַסְתָּרָן מִיט אַ גְּרָאָב, הַיּוֹעָרִיק-גְּרִילְצְנִיךְ מַעֲנָרְדָקָוּל: — וואָס וּוְיל
עַר?

— סְשֻׂוְידָעָרט אַיִּם! — הָאָט אַסְתָּר אִיר צְוִירִקְגּוּרְפָּוֹן.
דִי פְּרוּי הָאָט זַיְךְ צְעַפְרִיכְט: — סְטִישְׁוֹן גּוֹוֹעַן אַזֶּן אַזָּא חְמִימָה זַאֲל אַ מַעֲנָטָש
שְׁוִידָעָן? דָעַר שְׁוֹוִיסָס בְּלִיאָפְעַט דָעַר פָּוָן מִיךְ!

א געשריי האט זיך דערהערט פון ערצעץ פֿאָרנט: — עי, קראקידעלע! — א הוייכער, בריטיפֿלִיעַץְיִיקָּער חברהמאָן, באַלָּדוֹן פון אלע זיטן מיט גרויסע באַלע, פון געפֿעַק, האט זיך אַפְּגַעַשְׁטָעלַט אַין מיטן פון דער מסע אַזְעַט אלע קעַפּ, גערופֵן אַין דער ריכטונג פון וועגַעַלַּע: — אָפְּשָׂר רִיסְטוּ דַעַךְ שְׂוִין, קָאַלְיָעַר אַיְינַע! — דער באַלָּדוֹנָעַר רַיוּ האט גַּעֲלָאוֹן די מענטשָׂן דֶּרֶכְשְׁטָרָאַמעַן פָּאַרְבַּי אַים, בֵּין דָּס וועגַעַלַּע האט אַים דער גַּרְגִּיכְט. זַיְינַע צַשְׁוּבְּעַרְטָעַר, שַׁוּאַרְצַעְרָאַפּ מיט לאָקָן, ווילַע, סְפּוּרְזִינְגְּעַדְיִיקָּע, האט גַּעֲלָאנְגַּצְט אַנְעַם לִיכְטַּפּן טָאגָן די לאָקָן זַיְינַע גַּעַפְּאַלְן אוּףּ אַרְנוֹגָעַם שְׁטָעַרְן אַזְעַט אַושׁ בֵּין צַו די בְּרַעְמָעַן. אַ פָּאַר פּוֹלוּעַ לִיפְּגַן, בְּרוֹזִינְ-דְּרוּיטָע, האַבָּן זיך צַעְצַיְגַּן אַזְעַט אַרְויְסְגַּעַלַּזְן אַזְעַט אַזְעַט אַזְעַט: — ווֹאָס פָּעַלְתָּ אַים, דַעַם נַחַת דִּינְגַּעַם? — האט דער רַיוּ זיך גַּעוֹאנְדָּן צַו דער פְּרוּיַּי די דִישְׁלָעַס. די לוֹפְּט אַרְומָן אַים האט גַּעַצְּטָעַרטָּ, דָס לִיכְט — ווֹיבְּרִירָט מִיט זַיְן אָוּמָרָו, מִיט זַיְן כּוֹה. נָאָר אַיְינַע אַזְעַט גַּעַשְׁטָאַלְט האט גַּעַלְעַבְּט אַיְן אַסְתָּרָס זְכוּרָן: וואַלְעַנְטִינְגָּא, דער ווֹוְילַעַר יְוָגָן פּוֹן פָּעַטְעַר חִימָס הַוּרָה. זַי, אַסְתָּרָה, האט אַים דָּעַרְקָעַטָּן, קָאַטְשׁ עַד אַיזְעַטָּעַר גַּעוֹאוֹרָן; נַיְינָ, נַיְינָ עַלְעַטָּר — נָאָר נָאָר שְׁטָאַרְקָעַר, נָאָר פְּרַעְכְּטִיקָעַר אַזְעַט לְעַבְּדִיקָעַר. די פְּרוּיַּי האט גַּעַשְׁטָוּפְּט דָס וועגַעַלַּע אַזְעַט וואַלְעַנְטִינְגָּא האט זיך, מִיט זַיְן, מִיט דער גַּאנְצָעַר לְאַסְטָט אוּףּ זַיְינַע פְּלִיאַיצָּס, אַ בּוֹיגּ גַּעַטְאָן צֻום קְרָאַנְקָן: — פְּרִידְעַ? — אַיְן אַפְּשִׁין פּוֹן דַעַם יְוָגָן לְעַדְעַר-בְּרוֹיְנָעָם פְּנִים, האט דַעַם קְרָאַנְקָס הָוִית באַקְוּמָעָן די קָאַלְרָיַּ פּוֹן פָּאַרְטִּיקָּנט לִיְּמָן. — פְּרִידְעַ, זַי נָאָר, די זַי שִׁינְגַּט דַעַךְ!

אַ שְׁמַיְיכָלְהַ אַט גַּעַשְׁאַמְנָט אַיְן די ווֹינְקָלְעַן פּוֹן דַעַם קְרָאַנְקָן מוֹלִיל: — אַיך זַע, וואַלְעַנְטִינְגָּא...

— טָא ווֹאָס וּאַרְפְּסָטָע מִיט די צַיְן ווֹיַּן קְדַחַת? בִּיסְט דַעַךְ עַפְעַס אַ שְׁרָאַבָּעָר.

וֹי קָעַן אַ שְׁרָאַבָּעָר זַיְן קָאַלְט, ווֹעַן דִּיְוָן שִׁינְגַּט?

— קָאַלְט פּוֹן אִיר הַיִּז, וואַלְעַנְטִינְגָּא... — די צַעְגְּלִיטָע אַיְוגָן האַבָּן אַ ווֹיַּוְיָה גַּעַטָּאָן

צַו דַעַרְ פְּרוּיַּי די דִישְׁלָעַס: — סְאַיְזָ אִיר נִיט צַו שְׁוּעָר?

וְאַלְעַנְטִינְגָּא האט זיך צַעְטְּרִיסְטָלָט מִיט זַיְן גַּאנְצָעַר באַלָּדוֹנָג אַזְעַטָּה האַט

אַ פְּחַד אַנְגְּגָנוּמוּמָעָן, עַס זָאַל נִיט עַפְעַס דָעַרְפָּוּן אַרְאַפְּפָאַלְן אוֹיפְּנָן קְרָאַנְקָן. — אַרְאַפּ

פּוֹן זַיְינַע, מִיְּנַעַן שְׁוֹנָאִים! — האט דַעַרְ יְוָגָן גַּעַקְיִיכְט. — אַן אַיְן פִּיעַר אַרְיִין צַו

שְׁפְּרִינְגָּעָן פָּאַר דִּיר, וְאַלְטָא אִיר דַעַן יָא גַּעַוּעַן צַו שְׁוּעָר?

— בִּיסְט בִּיְיָ, וְאַלְעַנְטִינְגָּא?

— אַוּודָאי בֵּין עַד בֵּינוֹ. זַי אַיְזָ מַעַרְ דִּין וּוּיבָבָ, וּוּמִינָס. ווֹעַן דְּיוֹוָאַלְסָט גַּעַוּעַן

אַ מעַנְטָשָׂן, וּוּסְ'בָּאַדְאָרָף צַו זַיְן, וְאַלְטָא עַד דִּיר שְׂוִין לְאַנְגָּג גַּעַהָאַט אַנְגְּגִירִיכְן די

בִּיְיָנָדָר. גַּלְיִיבָּמִיר, סְאַיְזָ דִּיר בַּעֲסַעַר אַזְוִי!

וְאַלְעַנְטִינְגָּא האט זיך אַוְיִסְגַּעַלְיכְּט אַזְעַט גַּעַנוֹמָעָן שְׁפְּרִיּוֹן נַעַנְן וועגַעַלַּע. אַסְתָּרָה

הַאַט זיך גַּעַוְאַלְט אַפְּרָוּפָן צַו אַים; דָעַרְפִּילְן כָּאַטְשׁ אַוְיִסְגַּעַלְיכְּט זַיְינַע הַיִּסְעָ

אַיְינָן אַוְיִף זַיְן. אַבָּעָר זַיְהַ אַט אַפְּגַעַרְקָט צַו דַעַר אַנְדָעַר וּוּיטָ פּוֹן דַעַר

טָאַטְשָׁקָע אַזְעַט גַּעַפְּנָט אִיר וּוּאלְיוֹעָ. זַיְהַ אַט אַרְויְסְגַּעַנוֹמָעָן אַיְינַע פּוֹן אַיְרָעָ קָאַלְדָּרָעָס

אַזְעַט זַי אַרְיבְּעַרְגָּוּוֹאַרְפָּן אִיבְּרָעָן קְרָאַנְקָן. ווֹעַן אִיר האַט זיך גַּעַרְגַּעַטְעַרְטָעַר

זו זיין פנימ, האט זיך פון אונטער דער צעכיזיטערטרעד גאמבע באזווין א פינגער, א דינגער, א וויסער; דערנאך א צויעיטער — און זיין האבן לייכט באָרייט איר האנט.

אַיר האט זיך געדוכט, אַזוי פילט די היין פון צעגלאַטן גלאָז אויפֿ אַיר הויט.

— אַיר האט גראַנְע אַוְיגַן, — האט דער קראַנקער אַרוֹסְגַּעֲפִלְיסְטֶרְט — זיין אַיּוֹ מַונְטֶר גַּעֲוָאָרְן: — אַז אַיר קענט נאָז עַזְעַזְנָס אַוְיגַן, אַיּוֹ נאָז נַעַט אַזְוֵי שְׁלַעַכְתִּי מִיט אַיּוֹ. — זיין האט זיך מַעַר אַיבָּרְגַּעְבָּוְיגַן אַיבָּרְ אִים: — וואָס אַיּוֹ אַיּוֹ?

אַבָּק האט אִים לייכט אַ צָּוק גַּעֲטָאָן: — די פְּרָאַלְעַטָּאַרְישָׁע קְרֻעַנְק... — אַז נאָז אַ פּוֹיְזַע: — וואָס האט אַיר זיך עַפְּס אַפְּגַּעַשְׁטֶעְלָט באָלָאָמוֹתְשָׁעַן דָּא מִיט מִיר? — אַיך הָאָב זיך נִיט וואָס צו אַיְלָן, — האט זיך זָאַרְלָאַז גַּעַזְוִיגַן מִיט די אַקְסְּלָעָן. — כְּגִיאִי אַיְנָעַ אַלְיָין... — זיין האט גַּעַהָאָט אַ פְּאַרְגְּעַנְגִּינְג אִים דָּאָס צו זָאָגַן. זיין האט אַ שְׁמִיכְלָג גַּעֲטָאָן: — נו, ס'אַיּוֹ אַיך וּאַרְעַמְּרָ?

— יַא, ס'אַיּוֹ מִיר וּאַרְעַמְּרָ, פָּוֹן אַיְעַרְעָ דְּרוֹיטָע האָר, פָּוֹן דִּי גְּרִינְעָ אַוְיגַן אָזָן פָּוֹן דַּעַר דָּאָרְעָרְ קָאַלְדָּרָע. אָזָן סְיוּוֹרְטָטָרְ מִיר נאָז וּאַרְעַמְּרָ, וּזְעַן אַיך טְרָאָכְט, אַיּוֹ נאָז הַיְנְטַבְּיַה נַאֲכַט האָט זיך צְוָאָ קָאַלְדָּרָע קָעָן גַּעַזְוָנְטָמָאָכָן... — עַר האָט זיך פְּאַרְשְׂנְדִּיק אַגְּנְגּוּקָטָט, — סְגַּעַפְּלָטָט אַיך נִיט, הָאָ? — עַר האָט זיך גַּעַאְילָט זיך אַיבָּעַצְזּוּבָּעָן: — נַעַמְתָּ מִיר נִיט פְּאָרְ שְׁלַעַכְתִּים. כִּבְּין גַּאֲרְנִיטָט אַוְיסְטָן גַּעַוּוֹן. — זָיְנָעַ נַאֲזְפְּלִיגְלָעָן הַאָבָן גִּיד, גִּיךְ גַּעַפְּלָאַטְעָרָט. — אַיר וּוְילָט אַזְוָּגִיאַיִן? אַיך זַעַן אַיר האָט זיך בָּאַלְיְידִיקְטָן... אַיך בֵּין אַ יִדְיְשָׁעָר שְׁרִיבְעָרָא, אַיר וּוְיסְטָן? — האָט עַר זיך קִינְדִּיש גַּעַרְיִמְתָּ. וּזְעַן וּזְאַלְטָט מִיט דָעַם וּזְעַלְן זיך פָּאַרְהָאָלָטָן. — אַיך הָאָב נִיט גַּעַמְינִינְט אַיּוֹ בָּאַנְאָלָן זָיְנָעַן. אַיר גַּלְוִיבְטָטָרְ מִיר? מִין נָאָמָעָן אַיּוֹ פְּרִידָע. אַיר האָט אַוּדָאָ קִינְיָן מַאל נִיט גַּעַהָעָרטָט פָּוֹן מִיר... — זָיְנָעַ אַוְיגַן גַּעַבְּרִיטָאַיִן פָּנוּם.

— יַא, כְּהָאָב יָאָ גַּעַהָעָרטָט פָּוֹן אַיך, — האָט זיך גַּעַזְאָגָט אַ לְיָגָן. — אַיר האָט גַּעַהָעָרטָט פָּוֹן מִיר? ! טָאַקָּעָ גַּעַהָעָרטָט פָּוֹן מִיר? ... וּזְעַן קוּמָט דָאָס, וואָס אַ מעַנְטָשָׁ, וּוּלְכָן מַעַן באַגְּעָגָנָט אַט אַזְוֵי, וּוְיסָטָן פָּוֹן מִיר?

— אַיך אַינְטְּרַעְתָּרְ זיך מִיט לִיטְעָרָאָטוֹר. — עַר האָט זיך נִיט בְּדָעָה גַּעַהָאָט צוֹ פָּאַרְשָׁן: — נו זָאָגַט, וואָס פָּעַלְתָּ מִיר? אַ שיַּנְעַר טָאָג, מִמְשָׁ אַ פְּרִילִינְגְּ-טָאָג, אַ שְׁפָאַצְיָר אַין אַ קָּאַרְעַטָּע אַיבָּעָר דַּעַר שְׁמָאָטָן אָזָן אַ מִידְלָל מִיטָּ דְּרוֹיטָע האָר אָזָן גְּרִינְעָ אַוְיגַן, וואָס האָט גַּעַהָעָרטָט פָּוֹן מִיר. אַוְיבָּ שְׁוִין אַזְוֵי, אַוְיבָּ שְׁוִין אַזְוֵי, מוֹזָט אַיר מִיר זָאָגַן אַיְיָר נָאָמָעָן.

— אַסְתָּהָר, — האָט זיך מִילְד, קָאַקְעַטִּישָׁ, אַ לִיְכְּטָט גַּעַטָּאָן אוֹיפֿ אִים מִיטָּן בְּלִיקָּן. — אַסְתָּהָר... אַסְתָּהָר... — האָט דַּעַר קָאַרְנְקָעָר זיך גַּעַנוֹמָעָן שְׁפִילְיָן מִיט דָעַם נָאָמָעָן. — וּזְעַן אַיך וּזְאַלְטָט אַיך גַּעַדְאָרְפָּט צְוּלִיְיָבָן אַ נָּאָמָעָן, וּזְאַלְטָט עַס טָאַקָּעָ גַּעַוּוֹעָן אַסְתָּהָר. אַיר הַעֲרָתָט דָעַם קָלָאָגָן? זִיְד. סָאָמָעָט. צָאָרְטָעָר חָן. יִדְיְשָׁרָה, טְרוֹעִירְקָעָר חָן. אַיר וּוְיסְטָן, אַסְתָּהָר, אַיך הָאָב אַ בּוֹךְ גַּעַזְוָלָעָן גַּרְיִיט צָוָם דְּרוֹק. סְחָאָט שְׁוִין גַּעַזְאָלָט אַרְיְינְגִּינִּין אַיּוֹ דַּעַר מַאְשִׁין, וּזְעַן נִיט דִי מַלְחָמָה. אַיצְטָן בֵּין אַיך צּוֹפְּרִידָן, וואָס עַס אַיּוֹ נִיט אַרְיִין. אַיך וּזְעַל עַס אַיך וּוְידְמָעָנָעָן. אַוְיפְּשָׁרְיָבָן אַ דָּעַדְקָאַצְיָע: «פְּאָרְ

אסתרון, מיט די גריינע אויגן און רווייט האָר, פֿאָר דער רָאוּעַר קָאָלְדְּרָעַ, ווי געפֿעלט אִיךְ אֹזֶא דָעֵדְיקָצְיָעַ?... אִיךְ האָב דעם מאָנוֹסְקָרִיפְטַ בַּיְ וְזַךְ, מִינְגַּט אִיר? אֹזֶא נָאָר בֵּין אִיךְ נִיט. גַּעֲלָאָן דָּאָרְטָן. פֿאָרְשָׁלָאָסְן אִין דָעַר שָׁאָפְקָעַ אָוֹן מִתְגַּעַנְמָעַן דָּאָס שְׁלִיטָעַלְעַ. זָאָל עַד כָּאָטָשׁ זַיְן פֿאָרְזִיבָּעָרְטַ מִיטַּא מָאָרְגָּן. נִיט אֹזֶי? אִיךְ זָאָל נָאָר נִיט בעַנְקָעַן צַו אִים. אִיר זַעַט, אַ וּוּרְקָ פֿאָר אַ שְׁרִיבְעָרְ אִיזְוַיְן וּוּסְמָעַן וּוּיל שְׁטָעַנְדִּיקְ זַיְן מִיטַּא אִיר צְוֹאָמָעַן. דָעַרְפָּאָר אִיזְוַיְן דָאָס אַפְּדָרוֹקָן אַ וּוּרְקָ טָאָקָעַ אַ נָּחָת, טָאָקָעַ אַ פְּרִיאַ... נָאָר סִיאַן אַ פֿאָדְרוֹס אִיךְ אַט, ווי דַי גַּלְיבְּטַעְ פְּרוּיְ וּוּאָלְטַ גַּעֲוָאָרְן... אַלְעַל גַּעֲנִיסְן פַּוּן אִיר שִׁינְקִיטַ אָוֹן מַעַן אִיזְוַיְן שְׁטָאָלְץַ מִיטַּא אִיר דָעַרְפָּאָלְגַּ אַבְּעָרְ עַס לְאָזַט אַבְּעָרְ אַ נָּגָעַנְישַׁ בִּים מַחְבָּרַ... אַ הְוִילְקִיטַ. דָעַרְפָּאָר אִיזְוַיְן דַי בָּעַסְטַע צִיִּיטַ אַצְּיְנָדָעַר, וּוּזְעַן דָעַרְמָאָנוֹסְקָרִיפְטַ אִיזְוַיְן פֿאָרְטִיקְ אָוֹן מַיְן מָאָנוֹסְקָרִיפְטַ מַזְוַן אִים פֿאָרְבָּרְעַנְגָּעַן אִין צְעַשְׁיְדוֹנְגַּ... דָאָס אִיזְוַיְן פֿאָרְשְׁטִיטַ?

זַי האָט גַּעַשְׁאָקָלְטַ מִיטַּן קָאָפַ אָוֹן זַיךְ גַּעַוּנוֹנְדָרְטַ אַוְרַף דָעַרְ צְוּגְעַבְּנוֹנְדָקִיטַ, וּוּאָס זַי פִּילְטַ צַו דָעַם פְּנִים; אַוְרַף דָעַרְ אַוְפְּמָעַרְקָזְאָמְקִיטַ, מִיטַּ וּוּלְכָעַר זַי הָעָרְטַ זַיְן צַו זַיְן פֿיְבָּעְדִּיקְ פָּלָאָפְלָעַן — ווי זַי וּוּאָלְטַ גַּעַהְעָרְטַ, נִיט מִיטַּ דַי אַוְיעָרַן, נָאָר מִיטַּ עַפְעַס אִין זַיךְ, טִיעַת אַיְנוּוֹיְינִיקַ, טְרָעָרְן זַיְנִינְעַן אִיר אַגְּנָעָלָאָפְן אִין דַי אִוְיָן אָוֹן זַיְן האָט בַּיְתַ גַּעַקְגַּטַ פֿאָרְשְׁטִיןְ פָּכָרְ וּוּאָס. דָאָס אַלְעַז אִיזְוַיְגַט אַזְוָעַן אַלְיָין; אַלְיָין וּוּאַלְעַנְטִינְאָן אָוֹן זַיךְ וּוּיְבַ — דָאָס אַלְעַז אִיזְוַיְגַט אַזְוָעַן אַלְיָין; אַלְיָין מִיטַּ אַט דָעַם פְּנִים, וּוּאָס האָט זַיךְ גַּעַוְיִגְט אַזְוָעַן אַגְּנָעָטַנְ אַבְּעָרְ דָעַרְ ערַד. אָן מִיטַּ אַטְלָאָל, האָט זַיְן דָעַרְפָּלְטַ זַיְעַרְ שְׂוֹאָרְ אָוֹן זַיְעַרְ מִיד — פַּוּן דָעַם מִיטְלִיְידַ, פַּוּן דָעַרְ אַיְנוֹזָמְקִיטַ. זַי האָט בַּאֲמָרְקָטַ, אָוֹ דָעַרְ קָרָאָנְקָעַר אִיזְוַיְן פֿאָרְשְׁוֹוֹגְן גַּעַוְוָאָרְן. אַ דָעַרְ אַיְנוֹזָמְקִיטַ שְׂוֹוִיס אִיזְוַיְן אַרְוִיסְגַּעַטְרָאָטַן אַוְרַף זַיְן שְׁטָעָרַן. עַר האָט גַּעַהְאָלָטַן דַי אִוְיָן פֿאָרְמָאָכַטַ, גַּעַקְיִיטַ דַי לִיפְןַ, אַוְיְסְגַּעַקְרִימְטַעַן אִין אַיְסְוִידִיְמִידְקָעַרְ גַּרְמִאָסַעַ. זַי האָט זַיךְ אַיְבָעַרְגְּעַבְּוִיְגַן אַיְבָעַרְ אִים: — אִיר פִּילְטַ זַיךְ נִיט גּוֹט?

עַר האָט מִיטַּ מִי אַוְיְגַעְהַוִּיבַן דַי אַוְיְגַן-לְעַפְלָעַן: — דַי וּוּטְעַרְן זַיְנִינְעַן פֿאָר מִיר פֿאָטָאָל. אִיר זַעַט, — האָט עַר גַּעַסְאָפְעַטַ, — סְ'הָאָט זַיךְ גַּעַשְׁטָעַלְטַ אָן אָוּמְעַלְלָעַד פֿרְיִיעַרְ פְּרִילְיִינְגַן... אָוְנְדוֹן צַו טְרִיסְטַן. אָוֹן מִידַ קָאָן אֹזֶא פְּרִילְיִינְגַן אַוְעַקְהַרְגְּעַנְעַן. אִין דָאָס נִיט קִיְין סְקָאנְדָאָל? מִיךְ, אַ בְּזִוְינְגָעַרְ פַּוּן שִׁינְקִיטַ, — עַר האָט אַוְיְגַעְכָּפְטַ אִיר בְּלִיקַ, — אִיר גַּעַמְטַ זַיךְ אַיְבָעַרְ? אִיךְ זַעַט, אֹזֶא אִיר גַּעַמְטַ זַיךְ אַיְבָעַרְ... זַי האָט זַיךְ גַּעַמְוֹת אַוְיְסְגָּלִיכִיןְ, עַר קָאָפַ האָט אִיר זַיךְ גַּעַמְוֹן. דַי פִּיסְ האָבָן גַּעַנְמוֹן זַיךְ בָּרְעַכְן אָוְנְטוּרְ אִיר. — קִינְד... — האָט עַר אַרְוִיסְגַּעַפְלִיסְטַעַרְתַ.

— זַוְאָס האָט אִיר גַּעַזְאָגְטַ? — האָט זַי נִיט דָעַרְהָעָרְטַ. — קִינְד... האָב אִיךְ גַּעַזְאָגְטַ. כַּהָאָב לִיבְ דָאָס וּוּאָרְטַ. נַעַמְטַ זַיךְ נִיט אַיְבָעַרְ. אִיְיַעַרְ אַנוּזְוֹנְהִיְיטַ מִאָכְטַ מִיר גּוֹט. בָּאָמָתַ, בַּיְ דָעַם אַלְעַמְטַ האָב אִיךְ מַזְוַל... מַעֲנְטָשַׁן זַיְנִינְעַן גּוֹט מִיר. אִיר זַעַט זַי... — עַר האָט אַהיַבְ גַּעַהְטָאָן דַי גַּאְמְבָעַ אִין דָעַרְ רִיכְטוֹנְגַן פַּוּן דָעַרְ פְּרוּיְ, וּוּאָס האָט גַּעַשְׁלָעַפְטַ דַי טָאָטְשָׁקָעַ, — אַ גַּאְסְן-מוֹידַ. אָוֹן אִיר מַאְן, וּוּאַלְעַנְטִינְאָן... אִיר האָט גַּעַהְעָרְטַ פַּוּן וּוּאַלְעַנְטִינְאָן? דָעַרְ פְּרִינְצַ פַּוּן דַי בָּאָלְוָטָעַרְ וּוּיְלָעַ יְוָגְגָעַן. זַי זַיְנִינְעַן בַּיְדָעְ גַּעַקְמָעַן נָאָר מִיר. נָוּ, זַוְאָס אַלְיָין, דָאָרְ

מען ניט גלויבן אין מענטש ? איר גלויבט אין מענטש ? ... איר צויפלט, צי איך וויסס ווותהין מיר גיינען, הא ? קינד... — האט ער געקרעכץט, — איז איר ווילט וויסן, וועל איך איך זאגן : וועגן מיר נאך, פאר איך איכטער אין אונ ער Gangster דראושקע איבער דר גרוועם, אויסלאנדישע בוולווארן. איר זייט געווען אמאָל אין אויסלאנד ? — זי האט אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ אַריך נײַן. — איך איך נײַט. אויסלאנד. שיינע שטעט. ברײַטע גאָסן... אַ פֿאָרנעם. דִי ווֹיְטִיקִיְתּ הָאָט מִיר שטענדייך געלאָקט. דָאָרט, ווּ מִיר גַּיְינַן, ווּוּסֵט זַיְן עַגְּנַג. אָזֶן אַיך... דַעַם הַמּוֹן הַקְּבָּא אַיך לִיב נאָר בַּיִּם שְׂרִיבִּיטִישׁ. אָזֶן האָבּ אַיך מַוְּרָאָ פֿאָר אַים. דָעַר אַינְגַּזְאָמָּעָר... אַיך פֿאָרְשְׁטִיטִים, דָעַר אַינְגַּזְאָמָּעָר פֿילְט זַיְן נַאֲך אַינְגַּזְאָמָּעָר אַין דָעַר מסָעָע.

עפָּעַס האָט זַיְך אַ ווּקּ געטאָן אַין אַיר. זי אַיז מִיט אַים נִיט מסָכִים געווען : אָזֶן אַיך, פֿוֹנְקַט פֿאָרְקַעְטַּר ! — האָט זַי אַיבְּעַרְטְּרִיבּן הוֹיך אַוְיסְגַּעְרוֹפּן. — אַיך פֿיל זַיְך זַיְעַר גּוֹט מִיט דָעַר מסָעָע ! — מִיט אַ מאָל אַיז זַי גַּוּוֹאָרָן פּוֹל מִיט פֿאָרוֹוֹרָףּ : — אַיך זַיְיט דַאָך אַ שְׂרִיבִּעָר. ווּ אַיז אַיְעַר סַאְצִיאָל אָוֹן גַּזְוּלְשַׁאְפְּטַלְעָר געווען ? מַעַר ווִיסְט אַיך פֿוֹן גַּאֲרְבִּינִיט, נאָר דַעַקְאַדְעַנְטִישׁ זַיְך צַו גַּרְבְּלָעָן אַין דִּי אַיגְעַגְעַע סַעַנְטִימַעְנָטָן ? קְלִינְזְ-בּוֹרוֹזְוֹאָעָז, צַעְקַאְכַּעְבַּע סַעַנְטִימַעְנָטָן פּוֹן דַעַם אַיִּי געגען, קְלִינְעָם אַיך ? ווּ זַיְגַּען אַיְעַרְעַ אַוְיְגַּען ? ווּסְקַט אַיך זַיְך נִיט אַבְּסָל אַרְומָם, ווּסְקַט דָאָ טּוֹט זַיְך ? סַיְוָאָלְטַבּ בְּעַסְעַר געווען פֿאָר אַיך אַלְיִין, גַּלוֹיבַּט מִיר, ווּזְעַן אַיך לְעַבְטַמְתָּ מִיט דַעַם אַלְעַם, שְׁטָאתָט צַו פֿאָרְמָאָן דִי אַוְיְגַּען אַיז זַיְן פֿאָר נִומְעַן בְּלוֹיזְ מִיט זַיְך.

זי האָט גּוֹט גַּעַזְעַן, ווּיְעַדְעַס בְּיַסְל בְּלָוְטַ פֿלִיסְטַ אַפּ פֿוֹן זַיְן פּוֹנִים אַיז זַי האָט דַעְרְפִּילְט, ווּיְדָאַס בְּלָוְטַ פֿוֹן זַיְן פְּנִים, דָאָס אַפְּגַּעְפַּלְאַסְעַנְעַ, הַיְבַּט אַן צַו גַּלְיָעַן אַיְחָר אַיְגַּעַנְעַ בְּאָקוֹן. אַרוּטִיקִיְתּ הָאָט אַ פְּלָאָם געטאָן אַיבְּעָר זַיְן אַונְ דָעַר גַּרְיִיכְט בְּיוֹן דִי סַפְּמוּ אַוְיְגַּען.

— אַיך האָבּ רַעַכְתָּ דַעְצָאוּ, — האָט ער גַּעַשְׁטָאמַלְט, — צַו זַיְן פֿאָרְנוּמָעַן בְּלוֹיזְ מִיט זַיְך. מעַן פֿאָרְמָאָטַ פֿרִיעַר דִי אַוְיְגַּען צֻוְּמָרָום... אַיְדָעַר... אַיז אַיך פֿאָרְשְׁעַמְטִיקִיְתּ הָאָט זַי נִיט אַוְיפֿגְּעַכְּאָפְּט זַיְן שְׁטָאָמְלָעַן : — ווּסְקַט אַיך גַּעַזְעַגְט ?

— כַּהֲאָבּ גַּעַזְעַגְט, אַיז אַיך האָט שיינְגַּען, גַּרְיָנְגַּעַן אַוְיְגַּען. ער האָט נִיט גַּעַקְוַקְט אַיְחָר אַיְרָע אַוְיְגַּען. דִי ווּיְטִיקְלַעְכַּבּ גַּרְיְמַאְסָע הָאָט אַוְיסְגַּעַן קְרִימְט זַיְן לִיְמִיקְ פְּנִים. אַן אַוְמַבְּאַהֲלַפְּנִיקְיַתּ הָאָט אַיְגַּעַנְמַעְן אַסְתָּרָן. אַוְמַגְּעַרְיכַּט, האָט זַיְך נַאֲך מַעַר אַרְאָפְּגַּעְבְּוִיגְן צֻוְּמָ פֿאָרְקְרִימְטַן מוֹילְ; דַעְרְפִּילְט דִי הַיְזָ פֿוֹן זַיְן אַטְעַם אַיְחָר בָּאָק אַן סַ-הָאָט זַיְך אַרוּטִיגְעַרְסִין פֿוֹן אַיך פֿאָרְהָאָקְט, טַעַמְפּ — הַגָּם אַיְנְוּוֹיְנִיקְ הָאָט עַס גַּעַרְפּוֹן מִיטּ ווּיְטִיקְ אַן גַּעַבְעַט : — אַיך... פֿאָגְּנִיעַ פֿרִידְעַ, אַיך ווּלְיטַ זַיְן מִין פֿרִינְד ? — אַוְמַיְנִיקְ הָאָט דָאָס גַּעַלְגַּעַן אַין אַיך רַעַגְעַנְעַ אַוְיְרָעָן ; קְינְדִּישָׁ אַן נָאָרִישָׁ. דַאָך האָט זַיְך נִיט גַּעַקְאָנְטַ צְוִימְעַן. — מִיר קַעְנָעַן זַיְן גַּוְטַע פֿרִינְד. אַיך... בֵּין אַיך אַיְנָאָם. כַּגִּי אַיְנָעַ אַלְיִין. מַאֲכַט אַיְחָר דִי אַוְיְגַּען, פֿאָגְּנִיעַ פֿרִידְעַ, אַיך מִין עַרְנָסְט.

ער האָט נִיט גַּעַפְּנַט דִי אַוְיְגַּען. זַיְן מוֹיל הָאָט זַיְך נַאֲך מַעַר אַוְיסְגַּעְרִימְט

און אוזו, אויסגעקרימטערהייט, האט עס איבערגעפרעגט : — איך מינט ערנטט ? — יא... יא, — האט זי ניט געווסט, וואס מיט איך קומט פאר.

— טא גויט, העלפט איך צו א ביסל שלעפַן די קאָרָעַטַע.
זֵי האט זיך צוגעשטופט צו דער פֿרוּין אין פרָאנְט, אַרְוִיסְגָּעָנוּמָעָן אַיְינָעָם פָּוּן
די דישלעַס פָּוּן איך האנט און זיך, צוֹזָמָעָן מיט איך, אַיְינָגְשָׁפָּאָנְט אַיְן וועגעלע.

*

די פרְּרִילִין דִּיאָמָאָנְט האט, צוֹזָמָעָן מיט איך קלומִיקָּל, געהאלטָן אָונְטָעָרָן
אָרָעָם דעם פרָאָכְטָאָבָּאָנְד פָּוּן סְלָאָוָאָצְקִיס לִידְעָר. מיט דער פרְּרִיעָר האנט האט זיך
זיך אָנְגָּעָהָאָלָטָן אָן וְאָנְדָעָן, איך חְבָּרְטָע. אִיגְּנְטָלָעַךְ האָבָּן זיך צְשָׁשִׁידָן
אָסְטְּרִיעָר, אָבָּעָר זֵי האָבָּן זיך נִיט גַּעֲקָאָנְט אַפְּרִיסְטָן אַיְינָעָם פָּוּן דער אָנְדָעָרָעָר.
הָאָבָּן זֵי אָפְּגָּעָלִיגְּט די צְשָׁשִׁידָוָגָּפָּן רָאָג צוֹ רָאָג אָוֹן לְסָוָּף — פָּוּן הוּוּזָּן צוֹ הוּוּזָּן.
וְאָנְדָעָה האט גַּעֲוָאָלָט מִיטְגִּינְיָן אַיְן גַּעַטָּא. די פרְּרִילִין דִּיאָמָאָנְט האט זיך קָאָטָעָן
גָּאָרִישׁ קָעָגָנְגָּשְׁטָעָלָט — אָן אַיְינְגְּטָלָעָךְ האט זֵי אָלִילִין זיך נִיט גַּעֲקָאָנְט גַּעַנוּי
דָּעָרְקָלָעָרָן פָּאָר וּוָסָּס. זֵי אָיִן גַּעַוּעַן זִיכְּרָעָר, אָז זֵי טָוָּת גּוֹט. זֵי זִינְגָּעָן גַּעַוּעַן פָּאָר
אוֹרְטִילִיט אָוִוִּי צְשָׁשִׁידָוָגָּן.

— דו מְוּסָּט בְּלִיְּבָן, — האט די פרְּרִילִין דִּיאָמָאָנְט נִיט אַוְיְפָּגָהָעָרָט אַרְיִינְצָוּ
רְעָדָן אַיְן דָּעָר וּוּינְגְּנְדִּיקָּעָר וְאָנְדָעָן. — סְיוּוּעָט אָוְנְדוֹן דָּאָרָט גַּט זִין צוֹזָמָעָן.
דָּאָרָטָן, וְאָנְדָעָ טִיעָרָע, וּוּסְטוּ נִיט זִין בְּלוּזָּי מִיר, נִאָר מִיט זֵי אָלָע. גַּיב אָ
קוֹק... — האט זֵי גַּעַרְוּזָּו גַּעַצְוּפָּט די חְבָּרְטָע אָן איך אָנְגָּעוּזָּי אָוִוִּי דָּעָם פָּאָר
הָאָוּעָטָן, פָּאָרְשִׁמְיִיעָטָן הָמוֹן, — אַוְיְסָעָר די לִיְּדָן, בִּינְדָט מִיךְ גַּאֲרָנִיט מִיט זֵי, זֵי
הָאָבָּן אָן אָנְדָעָר לְעָבָן... מִיר וּוּיסְיָן עַס דָּאָר, טִיעָרָעָר... אָן אָנְדָעָר סְטָלִיא אָן לְעָבָן.
זֵי גַּעַמְעָן פְּרִיד אָוִוִּי אָנְדָעָרָש, טְרוּיָעָר אָנְדָעָרָש. די שְׁפָרָאָךְ אִיְן דָּאָר מִיר אָפְּלִילָ
אָפְּשָׁטוּסְנְדִּיק. הָעָרָסָט וְזֵי רְעָדָן? וְאָס זָאָגָט עַס דִּיר? פְּרָעָמְדָקִיט. דָאָס אִז
אָלָץ. אָבָּעָר אִיךְ גַּעַהָעָר צוֹ דָעָר פְּרָעָמְדָקִיט. סְאָיִזְמָעָר קִין פְּרָאָגָעָ נִיט, צֵי זֵי
גַּעַפְּעָלָלָן מִיר, צֵי נִיט. אָן אִיךְ הָאָבָּן מִורָּא, וְאָנְדָעָ אַיְינְצִיקָּעָ, אָן מִיט דִיר וּוּלָל אִיךְ
זֵי... נָאָךְ מִעָרְפִּינְט באַקְוּמָן. וּוְיִלְ... אִיךְ וּוּלָל זֵיךְ שְׁעָמָן. וּוְיִלְ... וְאָנְדָעָ, אִיךְ
טָאָר נִיט...
וְאָנְדָעָ האט נִיט אַוְיְפָּגָהָעָרָט צוֹ כְּלִיפָּעָן : — טָוָּסָט מִיר וּוּי, מִיְּנָהָאָרָץ, טָוָּסָט
מִיר זִיעָר וּוּי.

— אִיךְ טֹו זֵיךְ אָלִילִין וּוּיִי... — האט די פרְּרִילִין דִּיאָמָאָנְט גַּעַצְיָטָרָט אָוִוִּי
אִיךְ גָּאָנְצָן בִּינְגְּרִידִיקָן גּוֹפָּה. — זָעָסְטָן... אִיךְ הָאָבָּן שְׁטָעְנְדִּיק גַּעַזְעָוָן שִׁינְקִיט אָן
גְּרִוִּיסְקִיט אָן דָעָם אַמְּאָלִיקָן בִּיבְּלִישָׁן יִידָּן. אִיךְ הָאָרָצָן הָאָבָּן זֵיךְ זֵיךְ גַּעַגְרוֹיסְט
מִיט אִים. יָא, אִיצְטָקָעָן אִיךְ דָיר דָאָס זָאָגָן. אִיךְ וּוּלָל נִיט קָעָנָעָן אַוְיְסָהָאָלָטָן, אָוִיב
אִיךְ וּוּלָל נִיט אָפְּגָּעָפְּנִינְגָּן עַפְּעָם דָעָרְפָּוָן... אָן דָא זִינְגָּעָן זֵי אָזְזִי צְרוּיְקָגָעָשָׁתָאָנָעָן,
פָּאָנָטִישׁ אָוֹן וּוּיָט פָּוּן דָעָם אָלָעָם, וּוּאָס אִיזְמָר נָאָעָנָט... — די פרְּרִילִין דִּיאָמָאָנְט
הָאָט זֵיךְ אִיךְ צְעַלְיִיפָּעָם.

וואנדע האט זי אַרְומָגָנוּמוּן : — געם מיך מיט. דאס אויז די ליכטסטע זאך פאר אונדו ביידע. איך וועל זיך צופאָסן. כיועל דיר אלץ נאכטאן. די פרילין דייאמאנט האט געדרייט מיטן קאָפ. טראָפְנְדְלְעֵץ טרעָרֶן האָבָן זיך אָפְגָעִירִיסְן פון אַרְיָרָעָבָן אָזָן אַרְאָפְגָעָטְרִיפְט אֹוִיף דעם לִילָאָ שָׁאלָן, אַין וועלְן זיך זי אַיְזָן גָּעוּן אַיְנְגָעָוְוִיקָלֶט : — צַוְפָאָסְן זִיך אָזָן נאכטאן זִינְגָעָן אַוִיסְעָרְלְעָכָע זָאָן. ס'גִּיט אַין האָרֶץ. אַין האָרֶץ גִּיט עַס ...

— דו גְּלִיבְסְט גָּאָרְנוּט אַין מִין הָאָרֶץ ? ווי ווי דו טְסְטְמִיר. גְּלִיבְסְט, אָז אַיך קָאָן פִּינְטַה האָבָן מענטשָׂן, וואָס לִידְן ?

אויף דעם האט די פרילין דייאמאנט ניט געהאט וואָס צו ענטפֿערָן. נאָר זיך האָט זיך געהאלטְן בַּיִם אַרְיָיקָן : — אַיך ווייס אָזָן אַיך פִּילָּ, אָז דאס אויז אַ וועָג, וואָס אַיך מַזְאָכָן אָזָן דִּיר. עַמְצָץ אַנְדְּרָעָש אָפְשָׁר נִיט, אַבְּעָר אַזָּא ווי אַיך, מַזְוָן. אַיך קָעָר זיך אָסָם צַו מִין פָּאָלָק, וואָס האָט זִין אַיְגָעָנָעָם וועָג פָּוָן יְסָרִים אָזָן קִינְגָּר בַּגְּלִילִיט עַס נִיט. וועָן אַיך זָאָג דָּאָס, פִּילָּ אַיך זִיך שְׁוִין דָוָרָךְ דעם פַּאֲרָבּוֹנְדָן אָזָן ... דאס הייסט נִיט. וואָנדְעָ, מִין קָרוּן, אָז אַיך דָּרְעוּוּיטָר זִיך פָּוָן דִּיר.

— אַ מִין אָוְצָר, — האָט וואָנדְעָ גַּעֲרָעָכְטָט. — האָט זִיך שְׁוִין אַגְּפָעָוְנְדָעָרטָ פָּוָן מִיר ... צַעַטְטָאָלִין נִיט. בִּיסְטַה נִיט מַעַר דִּי זַעֲלָבָע. בִּיסְטַה צַעַטְמָלָט, צַעַוְיִיטְקָט ... דו ווייסט נִיט, וואָס דו רְעָדְסְט.

דער פרילין דייאמאנט האָט גָּעָנוּמָעָן קָאָלָט וועָרָן. זיך האָט זִיך פָּעָסְטָעָר אַיְבָּן-גַּעֲטָוְוִיט אַין שָׁאל. וואָנדְעָ אַיְזָן נַאָּך גָּעָנוּן בַּי אַיר זִיְּט אָזָן ס'אָיָן אָמָת גָּעָנוּן : זיך האָט זִיך שְׁוִין גַּעֲפִילָט אַלְיָין. — נִינְיָן, אַיך ווייס נִיט, וואָס אַיך רְעָדָה. — האָט זִיך גַּעְמָרְמָלָט.

— כַּיְזַעְלָג בַּיַּן מִיט דִּיר קָעָגָן דִּין ווַיְלָן.

— וועָסְט נִיט. — די פרילין דייאמאנט אָזָן שְׁטִינְן גַּעֲבָלִיבָן. זיך האָט גַּעֲפְּרוּוֹת באַהֲרָשָׁן דאס טְרִיסְטְּלָעָנִישׁ פָּוָן אַיר גּוֹת. מִיט דִּי טְרִיבָעָ אָוִינָן האָט זיך אַ לִיכְטָ גַּעֲטָאָן אוֹיף אַיר חְבָּרְטָעָ : — אַוְיָב דו ווִילְסְט, קָאָנְסְטָו זִין מִיט מִיר. גַּי אַין דִּין ... שָׁוֹל, צַו דִּינְעָ קִינְדָּעָר. דָּרְצְיִיל זִין ...

וְאַנְדְּעָ האָט מָאוּמְדִיק גַּעֲזִיפְצָט : — דָּעָר סֻחָה, הייסט עַס. — דָּעָר סֻחָה ? חַילָּה. נִיט פָּוָן מִין פְּרִינְדְּשָׁאָפָט מִיט דִּיר, נִיט פָּוָן מִין גַּלוּבָן. אַיך גַּלוּבָן ... אָז דָּאָס, וואָס מִיר האָבָן פַּאֲרָזִיט, אַין גַּעֲבָלִיבָן עַרְגָּעִץ ... וועָט בַּלְּיבָן. מִיר וועָלָן זִין צַעְשִׁידָת אָזָן דָּאָך צַוְּצָאָמָעָן אַיְזָן ... אַ העֲכָרָן זִין. וְאַנְדְּעָ, זִיך האָט זִיך אַיְבָּרְגָּעָחוֹרָט דער חְבָּרְטָעָ נַאָּמָעָן אָזָן ווי זִיך אַיְבָּרְגָּעָחוֹרָט, האָט זִיך בַּאֲנוּמָעָן, אָז זִיך נַאָּך נִיט אַלְיָין ; אָז זִיך האָלָט נַאָּך אַלְץ דעם אַרְעָם פָּוָן דָּעָם אַיְנְצִיךְן נַאֲגָנָטָן וועָזָן. — אַיך וועָלָל לְעָרְבָּן אַין גַּעַטָּא, דו וועָסְט לְעָרְבָּן אַין דָּרְוִיסָן. מִיר וועָלָל רְעָדָן עַנְלָעָכָע רִיְּד. מִיר וועָלָל זִיך אַפְּזָוָן אַיְזָן ... דָּעָר שִׁינְיָן קִיְּט, אַיְבָּרָעָ דָּעָם שְׁמוֹץ אָזָן כְּאָסָס. סְקִילְגָּטְט פָּאָטָעָטִישָׁ. לְעָבָן קָאָן אַמְּאָל זִין פָּאָטָעָטִישָׁר, ווי אַלְעָ רִיְּד. קוֹק זִיך אַרְוָם ... דִּי מַעֲנָטָשָׁן, וואָס שְׁפָרְיִיזָן דָּאָס מִיאָסָס, הא ? נַעֲכָדִיק, שְׁמוֹצִיךְ, צַעְרָאָגָעָרט, צַעְרָאָסְטָעָט. אַין דָּעָר אָמָתָן, אַין עַס מִין פָּאָלָק, וואָס גִּיט מְוֹטָק אַנְטְּקָעָן זִין גּוֹרָל. אַ גְּרוּסְעָר טָאגְט הַיִּנְטָ אַין דָּעָר

יידישער געשיכטע. — וואנדע האט געביסן די ליפֿן. די פֿרײַלִין די אַמאָנט האט ניט אויפֿגעהערט צו פֿלאָפֿלעַן און זיך אַבעָר אָון וויידער דרייעַן אַינְגַּעַם קְרִיּוֹן פֿון די זעלבע מוחשבות. טרעַרְן האָבָן נִיט אויפֿגעהערט צו קָאָפּעַן פֿון אַירְעַ אַוְיגַּן: — אַמְּאל האָבָן אַך דִּיר גַּעֲזָגֶט, אַט דָא אַנוּמְלָטָן, אָז דָעַר דִּיטְשַׁ האָט גַּעֲמָאָכְטָן פֿון מִיר אַך יֵד. האָבָן אַיך בָּאַטְשַׁ אַיִּין גּוֹטָע זַאֲךְ אִים צו פֿאָרְדָּאָקְעַן... ווַיְיל אַיך טְרָאָכְט אַיִּצְתָּ, אָז אַין דָעַר אַמְּתָן, האָבָן אַיך אָפְּשָׂר שְׁלַעַכְתָּ גַּעֲדִינְט אַונְדְּזָעַר אַידְעָאָל. ווַיְיַצְאַ אַיך האָבָן דָאָס אַמְּאל גַּעֲרָעַדְטָן צו יִדְיְשַׁ ? ווַיְיַצְאַ אַיך גַּעֲרָעַדְטָן צו זַיְעַרְעַ נְשָׂמוֹת, אָז אַיך האָבָן גַּעֲרָעַדְקִיט זַיְיַן זַאֲלַן אַוְעַקְעַט פֿון זַיְד ? אַיִּין דָאָס מַעְלָעַךְ ? אָז מַעְן פֿאָרְלָאָט אָן אַיִּגְעַן פֿאָלָק, ווּעְרָט מַעְן דָעַן רִיכְבָּר, צַי אַרְעָמְעָר ? אַיִּין מַעְן נִיט פֿוֹנְקָט ווַיְיַצְאַ בְּיַלְד אָן אַהֲנְטָרְגְּרוֹנְט ? אָז... אָז אַוְיבְעַדְעַס פֿאָלָק אַיִּין אַן אַיְנְסְטְּרָוְמְעָנָט אָן אַגְּרוּסְטַּן אַרְקְעַסְטַּעְר... אָז ווָאָס שְׁעַנְגָּר אָזָן קְלָאָרָעַד יַעֲדָעַר אַיְנְסְטְּרָוְמְעָנָט שְׁפִּילְטָן, דָאָס רִיכְבָּר אָזָן בַּעֲסָעַר דָעַר קְאָנְצְעָרְט... טָא פָּאָר ווָאָס האָבָן אַיך גַּעֲוָאָלָט, אָז מִיְּן... דָאָס יִדְיְשַׁ פֿידְעָלָעַ זַאֲלַ פֿאָרְשָׂוְיגַּן ווּרְעַן ? — אַיר פְּנִים האָט טְרָעָרִיךְ אוּפֿגְּשָׁיְינִיט: — מִיר ווּעָלָן זַיְבָּגְּעָנָעָן אָין דָעַר אַוּוּרְטוּרָע, ווָאָס דִּי פֿעַלְקָלָר ווּעָלָן אַוְיפֿשְׁפִּילְן, ווּעָן דִּי פֿרְיְהִיט ווּעָט קְוּמָעָן... זַי האָט זַיְךְ פֿאָרְשָׂעָמָט פָּאָר דִּי רִיכְד אָן ווּידָעַר אַנְגָּהָוִוִּין צו שְׁטָאָמְלָעָן: — פָּאָר ווָאָס... קְוָמָט אָלֶיךְ, ווָאָס אַיךְ זַאֲגַּא, אַרְוִיס אַזְוִי נִיט ווְאַכְּבָּדֵיק ? זַי זַיְנָעַן גַּעֲשָׂטָאָגָן הַינְטָעָר אַ מּוֹיָּעַר. בִּידְעַ האָבָן גַּעֲצִיטָעָרְטָן פֿון קְעָלַט. אַומְּגָעַרְיכְּט האָבָן זַיְךְ זַיְעַרְעַ העַנְטָן אַ שְׁטְרָעָק גַּעֲטָאָן אָן גַּעֲבָלִיבָן אַיְנְגָּעַקְלָאָמְעָדָט אַיִּין דָעַם בָּאנְדָן פֿון סְלָאוֹאַצְּקִים לִידְעָר: צַוְּיִי פָּאָר אַלְטָעַ העַנְטָן, גַּעֲרָנְצְלָטָע ווַיְיַצְאַ פֿאָרְטְּרִיקְנָטָעַ האַרְבָּסְטַּ-בְּלָעְטָעַ, ווָאָס האָבָן גַּעֲפָנוּנָעָן אָן אַנְשָׁפָאָר קְעָגָן שְׁטוּרָעָם. ווָאָס טְרִיבְעָרְט זַי — אַוְיָף דָעַם נַאֲרָלְץ פֿרִישָׁן, באַגְּאַלְדִּיקְטָן טָאָוָל פֿון בּוֹךְ. — אַיךְ זַאֲנָק דִּיר... פָּאָר אִים... פָּאָר סְלָאוֹאַצְּקִין, — האָט די פֿרְיְלִין די אַמְּאָנָט זַיְד גַּעֲשְׁטִיקְט.

דָאָס נִיט ווְאַכְּבָּדֵיק אַיִּין אַיצְט אַ פְּאַל גַּעֲטָאָן פֿון ווְאַנְדָּעָס זַאֲלַצְּקִ-נְאָסָע לִיפֿן — מִיט פֿאָרְצְּוּוּפְּלוֹגָג, מִיט בְּתוֹחָן, ווַיְיַצְאַ פֿרְאָגָעָ, ווַיְיַצְאַ בְּאַשְׁטְּעַטְּיִקְוָנָג: — מִרְ ווּעָלָן זַיְד בְּאַגְּעָגָעָנָעָן אַיִּין אִים... — אַירְעַ העַנְטָן זַיְנָעַן אַפְּגָעָפָאָלָן פֿון בּוֹךְ. זַי האָט זַי אַפְּגָעָקָרְטָן פֿון אַירְחָרְטָעַ אָן פְּאַמְּעָלָעַ זַיְד גַּעֲלָאָן אַרְמוּשָׁוּנְקָעָן פֿון די כּוֹאָלְיִעָס מַעְנָטָשָׁן, ווָאָס זַיְנָעַן אַוְנְטְּרָגְּעָקְמָעָן. די פֿרְיְלִין די אַמְּאָנָט האָט זַיְד אַרְוִיְגָעְשְׁטָעַלְט אַוְיָף אַ שְׁעַרְעַל אָן גַּעֲקָוּטָן, ווַיְיַצְאַ פֿאָרְשָׂוְינְדָט. דָעַרְגָּאָרְט האָט זַי זַיְךְ פֿעַטְעָר אַיְנְגָּעַטְוְלִיעָט אַיִּין לִילָּאָ שָׁאָל: צַוְּגָעְפְּרָעָס דָעַם בָּאנְדָן לִידְעָר צַוְּדָעַר בְּרוֹסְט אָן אַירְשָׁמָאָל, פֿוּגְלָשָׁ פְּנִים האָט זַי אַ שְׁטְרָעָק גַּעֲטָאָן פֿאָרְוִיס, אַרְוִיָּף — ווַיְיַעַש ווּאָלָט גַּעֲזָוְכָּט רְוִים צַוְּגָעָן אַ פְּלִי.

*

אַ הַונְט אַיִּין אַוְיָיךְ גַּעֲגָגָגָעָן אַיִּין גַּעֲטָאָ. דָאָס אַיִּין גַּעֲוּעַן דָעַר בְּרוֹינְגָר, זְגָרָאָבָנְגָר, דָאַבְּעָרְמָאָן, ווָאָס זַיְן נִאמְעַן אַיִּין גַּעֲוּעַן סְטוֹשָׁקָא אָן ווָאָס האָט גַּעֲהָעָרְט צַוְּדָעַם פָּאָן אַדְאָם רְאַוְעַנְבָּרְג.

פָּוֹן אַלְעָלָ גִּפְשׁוֹת, וְאֵסֶם הַאֲבָן אָוִיסְגַּפְיִילְטַ דִּי גַּאַס, אַיזְ דַּעַר הַוּנְטַ, אַין אָ גַּעְווֹיסָן זַיִן, גַּעְווֹעַן דַּעַר אַיְינְצִיךְ פֿרְיוּוֹיְלְעָגְרִיטְעָר. עַרְשְׁתָּנוּס דַּעַרְמִיט, וְאֵסֶם עַרְהַאַט נִיט גַּעַטְרָאָגָן קִיְּזַן גַּעַלְעַ לְאַטְעַ; צְוֹוִיטָנָס דַּעַרְמִיט, וְאֵסֶם עַרְהַאַט גַּעַהַאַט נִישְׁקָשְׁהִדְיק גַּרְוִים צַוְּגִין. וּוְילִיל דִּי אַרְמִיקָּעַ גִּיעָרָס הַאֲבָן, וּוְיִוּטָאָוִים, גַּעַהַאַלְטָן פָּוֹן דֻּעַם כָּלָל, אָוֹ טַאמְעָר זַעַט מַעַן אִיד מִיט אַהֲנָט, זִיְּגָעָן פְּאָרָאָן צַוְּוִי מַעְגָּלָעְקִיטָן: אַדְעָר דַּעַר הַוּנְטַ אַיזְ קִיְּנָה נִיטָּה, אַדְעָר דַּעַר יִד אַיזְ קִיְּנָה יִדְנִיטָּה. אַונְ אַזְוִי וּוּיְ אַין דַּעַר לִינְטְשִׁקְיָה פָּוֹן דֻּעַם רַיְוקָן כָּלֵב אַיזְ נִיטָּה מַעְגָּלָעָן גַּעְווֹעַן צַוְּוִיְּפִילָעָן, אַיזְ תַּאֲקָעָ גַּעַבְלִיבָן צַוְּוִיְּפִילָעָן אַיזְ דַּעַר יִדְשִׁקְיָה פָּוֹן דֻּעַם הַוּנְטָס בַּאֲלַעַבָּאָס. אַונְ אַוִּיף דֻּעַם דָּזְזִיקָן וּוּגָ אַיזְ גַּעְווֹעַן אַנְגַּגְעַלְיִיגְטָעָר זִיךְ צַוְּהַלְטָן וּוּסֶם וּוּיְיטָעָר פָּוֹן יַעֲדָר פְּרַעְמְדָקִיט אַונְ גַּוִּישְׁקִיט.

סוטשאָק האט געטראָגן אַ ציימל אָונְ דער לעדערגעֶר שטריך, וואָס אַין געוועָן צוּגַעַטשעפֿעַט צום ציימל, אַין געוועָן קירצַעַר, ווי בעת אַירע אַנדערע שפֿאַצְרַן. דער שטריך אַין געוועָן אַ פָּאַר מָאֵל אַרְמוֹנָגָוּוִילָט אַרְומָה אַונְ דער האָנט פָּוּן סוטשאָק באַלְיעָבָּס, דעם פָּאַן אַדָּם רַאוּעַנְבָּרָג.

ונוטען ארעם האט אים געפֿירט דער פרײַנְד, סָאָמוּל צָוּקָרְמָאָן. דער פָּאָן
אָדָם האט אִים נִיט גַּעֲזֹעַן. ער האט אַיְבָּעַרְהוּפְּט נִיט גַּעֲזֹעַן, וּזְאָס אַרוּם אִים
קָוָמֶת פָּאָר. ער האט גַּהְאַלְטָן דַּעַם קָאָפְּ גַּעֲזֹוּגְן צָו דַּעַר עַרְד אָוֹן גַּעֲלָאָפְּן מִיטַּדִּי
אוֹיְגָן אַיְבָּעַר דֵּי שְׁטִינְגֶּר, וּזְאָרְוָאָלְטָן זַי גַּעֲצְיַילְט. ער האט זַיְךְ גַּעֲפְּלִיט וּזְאָ
פָּאַרְשְׁפְּטָעָר, וּזְאָס גַּיִּטְן צָו דַּעַר תְּלִיה. ער האט גַּעֲהָאָט דֵּי פּוֹלְסְטָעַן זַיְכְּרָקִיט, אָז
אוֹיְבָּן, אָזִין בָּאַלְטָן, וּזְעַט דַּעַר שְׁטָאָרְבָּן. אָוֹן ער האט זַיְךְ טָקָע שְׂוִין גַּעֲזֹעַן לִיגָּן,
עַרְגּוֹעַץ אָזִין אַטְנוֹקְעַלְעַדְרָ שְׁטוּבָן — אָז אַוְיְגִּינְדָּקָן. ער האט גַּעֲזֹעַן נַעֲבָן זַיְין זַיְטַ
דֵּי קָלָאנְדִּיקָעַ סְוּטְשָׁקָאן, וּזְאָס האט גַּעֲלָעַקְט זַיְין פְּנִים. ער האט גַּעֲהָאָט אַמְּדָנָע
הַנְּהָאָ פָּוֹן דַּעַם טְרָאָגִישָׁן בַּילְד אָוֹן האט עַס כַּסְדָּר אַוְיְגָעָרְפָּן אַיְן דְּמִיָּן. ער האט,
אַיְן דַּעַם מַמְעָנָן. נִיט גַּעֲהָאָט קִיּוֹן שְׁרָעָקָ פָּאָרְן טְוִיט. פָּאַרְקָעָרט. גַּעֲוֹעַן אַיְן גַּעֲדָאנְק
וּגַּעַן אִים אַגְּרוּס פָּאַרְגָּעָנְגָּן אָוֹן אַגְּמָה אַיְן עַמְּצָן — ער האט אַלְיָין נִיט
גַּעֲוֹוֹסָהָן אַגְּנוֹוֹשָׁהָן

ויתר די לעצטע חדשים האט ער געפילט, ווי עס רינגען פון אים אויס אלע זאפונג פון לעבן. ער האט ניט פארמאגט קיין ווילן, קיין פלאונגר, קיין מחשבות.

ער האט זיך געפילט וויא געפלאַצטער באַלָּאן, וואָס די לופט גיט פון אַים פָּאַמְּעַלְּעַכְּלָאָרִיסָס, אָוֹן ער ווֹאלָט שווֵין לאָנוֹג צוֹנִישׁט גַּעוּוֹן, ווֹעֵן נִיט די שׂוּעָרְקִיָּט, וואָס אַיָּז צוֹגֶעֶבֶןְדָּן — די מַשָּׁא, וואָס שְׁלַעַפְט אַים דָּרוֹךְ דָּעָר : דָּעָר פְּלִישְׁקָעָר גּוֹף. דָּאָס אַיְנְצִיקָּעָ פָּאַרְגָּעַנְגָּן זַיְנְעַן גַּעֲבַלְּיבָּן די צִיגָּאָרָן אָוֹן דָּאָס עַסְּן — די לעַצְּטָעָ פָּאַרְגָּעַנְגָּנס פָּוֹן אַ פָּאַרְמְשָׁפְּטָן צֻם טַוִּיט. קִין אַנְדָּרָעָ פָּאַרְלָאָגְּנָגָעָן האָט ער נִיט גַּעהָט. די ווֹעלְטָה האָט מַעַר נִיט עַקְוִיסְטִירָט. פָּוֹן אַיר זַיְנְעַן גַּעֲבַלְּיבָּן בְּלוּוּיָּאָשָׁמָרָנָעָן וַיְזִוְּעָס. אָדוֹם האָט גַּעַקְוּקָט אוּפְּרָעָן די שְׁטִינְגָּר אָוֹן האָט, אַנְשְׁטָטָט זַיָּי גַּעַזְעַן אַ גַּעַפְּלָאַסְטָעָר פָּוֹן צִיפְּעָרָן ; וַיְיִדְיָגָס ווֹאלָט גַּעוּוֹן אַיִּינָן לְאָגָן פָּאַפְּרָר פָּוֹן אַ רְעַכְּנְמָאַשְׁיְנְקָעָ אָרוֹיס. דָּאָס האָט זיך אַזְוִי גַּעַחְשָׁבוֹנָת דָּעָר מַאיָּאַטְעָק זַיְנְעָר, וואָס אַיָּז אַזְוִי בְּרוֹטָאָל צַעַטְרָעַנְצָלָט גַּעוּוֹאָרָן.

זַיְנְעַן אַיְגָן זַיְנְעַן פָּוֹן די שְׁטִינְגָּר, פָּוֹן צִיְּטָן צַו צִיְּטָן, גַּעַפְּאָלָן אוּפְּרָעָן דָּעָר גַּעַטְרִיעָר סְוּטְשָׁקָאָן. ער האָט גַּעַלְּאָזָן דָּעָם בְּלִיקָּ גַּלְּיְתְּשָׁן אַיְבָּעָר אַרְוִינְגָּר זַיְדִּיקָּעָר פָּעָל, אַיְבָּעָר די לאָנוֹגָעָ, אַרְאַפְּהָעַנְגָּעַנְדִּיקָּעָ אַוְיְעָרָן. ער האָט גַּעַפְּזָכָט. אַ גַּעַדְאָנָק האָט אַים פָּאַרְפָּאַלְגָּט : וואָס ווֹעַט גַּעַשְׁעַן מִיט אַיר, מִיט סְוּטְשָׁקָאָן, ווֹעֵן ער ווֹעַט מַעַר נִיט זַיָּן אוּפְּרָעָן דָּעָר ווֹעַט ? ער האָט זיך אַזְוִי פָּאַרְגָּעַשְׁטָעָלָט, וַיְיִזְרְעָלָט גַּעַפְּזָכָט, וַיְיִזְרְעָלָט אַיִּינָאָם, וַיְיִזְרְעָלָט — זַוְּכָּת אַים אַרְדָּס אַין דָּעָר פָּסְטְּקִיָּט אָוֹן קָעָן גַּעַפְּזָכָט. ער האָט זַיְגַּעַן אוּפְּרָעָן אַוְיָף אַ וַיְיִסְ-בָּאַשְׁנִינִיתָן בִּיתְ-עוֹלָם, וַיְיִזְרְעָלָט די מַאְרָדָן צַו דָּעָר שְׁרָד : שְׁמַעַט אָוֹן זַוְּכָּת אַ שְׁפָרָ צַו אַים, צַו אַדְאָמָעָן ; בֵּין זַיְגַּעַן זַיְנְעַן פָּאַרְשָׁנִינִיתָן קָבָר אָוֹן גַּרְאָבָט זַיְקָאָן אַין אַיִּינָן זַיְנְעַן טְרָעָרָן זַיְנְעַן אַיִּם אַגְּגָלָאָפָּן אַיָּן די אַיְגָן אָוֹן ער האָט נִיט גַּעַוּוֹסָט, צַו ער וַיְיִנְטְּסָט דָּאָס אַיְבָּעָר דָּעָר הִגְּטִיכָּעָ, צַו אַיְבָּעָר זַיְקָאָלִין. עַפְּס אַיָּם גַּעַשְׁטָאַגְּעָן אַין הַאֲלָדוֹן — וַיְיִזְרְעָלָט אַהֲרָטָעָר, נִיט דְּעַרְעַסְעַנְעָר בִּיטָּן, וואָס ווֹיל זַיְקָאָלִין נִיט רִיןְן פָּוֹן אַרְטָה. ער האָט גַּעַפְּרוֹזָות שְׁלַגְגָּעָן. אַיָּן הַאֲלָדוֹן אַיִּז גַּעַוְאָרָן עַגְגָּרָן. סַיְיָ אַיִּם אוּפְּרָעָן עַגְגָּרָן אַיִּז אַלְעָ אַבְּרִים. ער האָט אוּפְּגָעָהוֹיָבָן דָּעָם קָאָפָּ, וַיְיִזְרְעָלָט גַּעַוְאָרָן צַו טְרָאָגָן עַס אַיִּן פָּעָק, אַיָּן זַיְן פָּאָל נִיט גַּעַוְעָן אַקְטוּעָל. סַיְיָ וַיְיִזְרְעָלָט גַּעַוְעָר זַיְן מְשָׁרֶת, אַלְעָ אַרְיִיבְּרָגְּפִּירָט אַיָּן אַגְּרָנוּט גַּעַטְרָאָגָן מִיט זַיְקָאָלִין בְּלוּזָן דָּעָם עַמְּרָ, אַיָּן וּוּלְכָן עַס זַיְנְעַן גַּעַלְּגָן פָּאַרְפָּאַקָּט די טִילְיָן פָּוֹן דָּעָם פְּוֹנָאנָן דָּעָרָגָעָן מַעַנְעָם רָאְדִּיאָ. אוּפְּרָעָן זַיְקָאָלִין ער גַּעַטְרָאָגָן אַ לִיְכָּטָן, טַעַגְלָעָלָן אַנְצָוָן. די פָּרָאָגָן פָּוֹן אַרְוִיפְּשָׁלָעָמָן אוּפְּרָעָן זַיְקָאָלִין וְאַסְּמָעָרָן מַעַר קְלִיְּדוֹנָה, כְּדִי זַיְקָאָלִין אַיְנְשָׁפָּאָרָן צַו טְרָאָגָן עַס אַיִּן פָּעָק, אַיָּן זַיְן פָּאָל נִיט גַּעַוְעָן אַקְטוּעָל. סַיְיָ וַיְיִזְרְעָלָט גַּעַוְעָר זַיְן דָּעָר וַיְיִנְטְּסָט אַהֲרָטָעָר זַיְקָאָלִין גַּעַפְּרוֹזָות שְׁלַגְגָּעָן שִׁיטְעַרְעָר צַו וּוּרָן בַּיִּיְשִׁיפְּן. זַיְן שְׁמַאְלָעָ פִּיגְוָר האָט אוּסְגָּעָזָן נַאֲךְ שְׁמַאְלָעָר נַעֲבָן דָּעָם פָּאָן אַדְמָס אָוֹן זַיְן בְּלִיךְ פְּנִים — נַאֲךְ בְּלִיכְעָר, אַיָּן

*

סְאַמוּלָן אַיָּז זַיְקָאָלִין גַּעַגְגָּעָן לִיכְכָּט. ער האָט גַּאְרָנוּט גַּעַטְרָאָגָן מִיט זַיְקָאָלִין בְּלוּזָן דָּעָם עַמְּרָ, אַיָּן וּוּלְכָן עַס זַיְנְעַן גַּעַלְּגָן פָּאַרְפָּאַקָּט די טִילְיָן פָּוֹן דָּעָם פְּוֹנָאנָן דָּעָרָגָעָן מַעַנְעָם רָאְדִּיאָ. אוּפְּרָעָן זַיְקָאָלִין ער גַּעַטְרָאָגָן אַ לִיְכָּטָן, טַעַגְלָעָלָן אַנְצָוָן. די פָּרָאָגָן פָּוֹן אַרְוִיפְּשָׁלָעָמָן אוּפְּרָעָן זַיְקָאָלִין וְאַסְּמָעָרָן מַעַר קְלִיְּדוֹנָה, כְּדִי זַיְקָאָלִין אַיְנְשָׁפָּאָרָן צַו טְרָאָגָן מְשָׁרֶת, אַלְעָ אַרְיִיבְּרָגְּפִּירָט אַיָּן אַגְּרָנוּט גַּעַטְרָאָגָן מִיט זַיְקָאָלִין דָּעָר וַיְיִנְטְּסָט אַהֲרָטָעָר זַיְקָאָלִין גַּעַפְּרוֹזָות שְׁלַגְגָּעָן שִׁיטְעַרְעָר צַו וּוּרָן בַּיִּיְשִׁיפְּן. זַיְן שְׁמַאְלָעָ פִּיגְוָר האָט אוּסְגָּעָזָן נַאֲךְ שְׁמַאְלָעָר נַעֲבָן דָּעָם פָּאָן אַדְמָס אָוֹן זַיְן בְּלִיךְ פְּנִים — נַאֲךְ בְּלִיכְעָר, אַיָּן

פארגליך מיט אדאמס רויטקייט. ער האט געהאלטן דעם קאָפּ אויפֿגעהויבּן און זיך פון צייט צו צייט אַרומגעקוּקט, צי מען זעט ניט קיין דיטיש. ער האט, אין דער אַמְתָּן, ניט מורה געהאט. אין דעם גרויסן געדראנג — צוישן אָזֶן עולם, באַלְאָזֶן מיט פֿעַק אָזֶן זעַק — אִיז געווען וויניק וואַרשִׁינְגָּלֶעֶךְ, אָז דער ערער מיטן אָומְכְּשָׂרָן אָוצר זאל זיך וואָרְפּן ווועמען אִין די אויגַן.

סָמוּעֵל האט באַטְרָאַכְט דעם גאנְגַּ פֿון די מענטשָׂן אַרְום אִים. ניט ווי אִין מאָסָע האט ער זיך געווען, נאָר פֿונְאַנְדְּגָעְשִׂידְט פֿנִים פֿון פֿנִים, גַּעֲשְׁתָּאַלְטָן גַּעֲשְׁתָּאַלְטָן; גַּעֲוֹאַלְט טְרָעָפּן, וואָס יעדער לאָזֶן הַינְּטָר זיך, וואָס יעדער זעט פֿאָר זיך. דערְבִּי האט ער גַּעֲטְרָאַכְט צְעִירִיסְעָנָעּ מַחְשָׁבוֹת, וואָס די פֿנִימְעָר האָבּוֹן אַרְויִיסְט גַּעֲרוֹפּוֹן. די פֿרְוּמְעַ יַדְוָן האָבּוֹן אִים דערְמָאנְט אָזֶן וַיַּדְוָן, אָזֶן פֿאַטְעָר. די עַלְטָעָרְגַּטְעָרְפֿוֹיְן — אָז זַיְנָעּ באַבְּעָסָן, זַיְנָעּ מוֹטָעָר. דער אַנְבְּלִיךְ פֿון די היְיָעָר בְּיַיְדָר זַיְתָּה האָט אִים אַנְגְּגָבְּרָאַכְט די מַחְשָׁבָה וּוּגָן זַיְנָי הַוּזָן — דעם אַלְטָן, אוּףּ דער נַאֲוָאַמְּיַעַסְקָע אָזֶן דעם נַיְיעָם — אוּףּ דער נַאֲרוֹתָאַוִּיטָשָׂא. בַּיְדָעָה הַיְזָעָר האָבּוֹן זיך צְנוּפִיגְעָרוֹקָט אִין זַיְנָעּ גַּעֲדָאנְק אָזֶן שִׁיעָר נִיט גַּעֲוָאָרָן אִינְסָס. ער האט זיך גַּעֲוָונְדָעָר אַוְיףּ דער קַאַלְטָקִיָּט, מִיט וּוּלְכָעָר ער דערְמָאנְט די צַוְּיִי פֿוֹנְקָטָן אִין שְׁטָאַט, וואָס ער האט פֿאַבְּרִיךְ מִיטָּן גַּעֲשָׁפְט האָט ער, אִין דעם מַאֲמָעָן, פֿאַרְגָּעָסָן), ער האט זיך גַּעֲוָונְדָעָר. וואָס ער באַדְוִיעָרְט גַּרְנִיט די זַאַכְּן, צו וּוּלְכָעָ ער אִיז גַּעֲוָעָן אַזְוִי צְוָגְעָבוֹנָן. סְהָאָט זיך אִים גַּעֲדָוכָט, אָז אַלְצָן, וואָס ער האט גַּעֲלָאָזֶן דָּרָט אַונְטָן, אִיז הַבְּלָהְבָּלִים; אָז אַלְצָן, וואָס האָט יָאָ אַוְועָרְט — פֿרְטָט ער מִיט זיך.

אוּזִי גַּיְעָנְדִּיק, קַוְּנְדִּיק אוּפּ די שְׁטָרָאַמְּעָן יַדְוָן — אוּפּ יַעַדְנָ בַּאֲזָוָנְדָעָר אָזֶן אלְעָלְ צְוָאַמְּעָן — האָט זיך אִים אַנְגְּהָוִיבּ אַוְיסְדוּכָּטָן, אָזֶן דִּי לְוָפְט, אָזֶן צַעְצִיטָעָרְטָעָר מִיטָּרִיךְ, מִיטָּרְעָצָן, מִיטָּקְלָלוֹת אָזֶן יְלָלוֹת — וּוּבְּרִירִת מִיטָּן אַמְּטִיחָוּ. אָזֶן ער הַעֲרָת טְעָנְדָרְפֿון אָזֶן וּוּיִיטְ-גַּעֲנָטָן קְלָאוֹוִיר. מַזְוִיק האָט ער גַּעֲהָרְט — אָז צְעַנְעָמָעָנָה דִּיקָעָ, אָזֶן טְוּנְקָעְלָעָ אָזֶן טִיפְעָ; אָזֶן מַזְוִיק אָזֶן, וואָס אִיז גַּעֲוָעָן בִּיכְלָות אַוְיפֿצְוִילְיָז אָלְצָן מַאֲטָעְרִילָעָלָעָ, אָלְצָן גַּשְׁמִיתְדִּיקָעָ אָזֶן עַס פֿאַרְוָאַנְדָלָעָן אָזֶן דָּאָרָ דָּרְכְּזִיכְּתִּיקָעָר שִׁינְקִיָּט, וואָס האָט וּוּיִי גַּעֲטָאַנְדָעָר מִיטָּן טְרִיסְטְּגְּדִיקָן וּוּיִיטִיךְ — וואָס האָט גַּעֲטְרִיסְטָמִיט אָז בַּתְּחִוְנִידִיקָן טְרוּוּיר. סָמוּעֵל האָט נִיט גַּעֲוָוסָט, צי דער מַאְטִיחָוּ האָט זיך אַשְׁאָפָן אִין אִים, צי ער האָט אִים אַרְיִינְגָּעָנוּמָעָן פֿון דְּרוּיסָן — ער האָט גַּעֲפִילָט, ווי דער נִיגְגָּן וִיפְטָט זיך אַדְוָרָ אִים גַּרְיִיכְט סִי צו דער ערְד, סִי צו די רַאֲנָדָן פֿון די דְּעָכָרְעָ, אָן הַעֲכָר — צֻום סָאמָעָ תָּךְ פֿון הַיְמָלָ. די טְעָנְדָרְפֿון דעם טְוּנְקָעְלָן קְלָאוֹוִיר האָבּוֹן אָלְצָן צְוָאַמְּעָנְגָּגָאָסָן, אָלְצָן פֿון אָזֶן דָּאָפְלָטָן אַין אִינְסָס. דָּאָזֶן זַיְנָעּ אַזְוָעָן אַזְוָעָן פֿאַרְאַיְינְיקָט. יַאָ, אַין טִילְ פֿון עַכָּא אִין מַאְרָשָׁ ; אַזְוָעָן דער סָאמָעָר ערְד, פֿון סָאמָעָ הַיְמָלָ, פֿון סָאמָוּלָס אַיְגָעָנָעָם הָאָרֶץ אַרְוִיסָּ. דער אַנְדָעָרְעָר אַיז גַּעֲקָוּמָעָן פֿון עַרְגָּעָץ אַוְיסָעָר. אַיְנָעָר אַיז גַּעֲוָעָן קְלָאָר, מַשְׁוְתִּידִיק. דער אַנְדָעָרְעָר אַיז גַּעֲוָעָן שְׁוּבָנְדִּיק, אַוְמְדָעָרְגִּירְכְּבָאָר אָזֶן דָּאָר — אוּיךְ קְלָאָר. אָזֶן אוּזִי גַּיְעָנְדִּיק אִין דער אַיְנָעָה אַרְכְּטִיקִית, האָט סָמוּעֵל זיך גַּעֲזָגָט,

או דאס הערט ער דעם מארש פון אלע דורות לאדווער יידז, ועלכע האבן איצט באגלאיט זיעער קינדרער אין געטא. מיט א מאל האט ער פארשטיינען, או ער איין אווי גלייכיגלטיק צו זיין אמאליקער הים, וויל דאס הויז אויף נאואומיעיסקע, וואס זיין זיעער שומאלן יחזקאל צוקערמן האט אווי מוטיק איסגעקעמעט, אוין איצט געווען א לידיקע לאנטערנע פון ציגל אונ לויים. וויל זיין הויז אויף נאראטאווישט א אוין איצט געווען א שיינען, לידיקע חורבה. דער גיסט פון די צוקערמאנס האט געשווועבט דא, אין דעם באגלאיטנדיקן ניגון — איבער דער גאס, וואס האט געפירות צו באלוט צו.

נאר קיין מאל האט סאמועל ניט געפליט אוז נאענטקייט צו זיין זיער זיעדר, זיין פאטער. סאיין געווען, ווי וואלטן אים געדאלטן אונטערן אראעם אונ געפריט, אט אווי ווי ער האט געפירות דעם מידן פאן אדים. זיין האבן דאס אקטונג געגעבן, או זיין טראט זאל זיך ניט וואקלען — ער זאל זיך פילן ליכט און גלייכיגעוויכטיק. יא, ער האט זיך געפליט גוט. די טיפע פחדים, וואס ער האט מורה געהאט זיך מודה צו זיין צו זיין — און וואס האבן גענרכוואוועט אין אים זיט די מלחה איז אויסגעברדאכן, זיט ער איז ניצול געווארן פון טויט — האבן אים, ווי מיט א באדריר פון א כישוף-שטעל, אין גאנצן אפוגעלאון. פונקט ווי ער וואלט זיך גענגייטקט איז אט דעם לאנגן שפאציר, כדי אויפצולין אין זיך די אינגעפרעסט ענגעניש; זיך אפצורייניקן פונעם דיבוק פון שוואקטייט. די גאס האט אים אויסגעזען צו זיין א בריך פון עפעס צו עפעס; א בריך, וואס פאראייניקט און הייבט אויף.

פון צייט צו צייט האט ער אויגעהויבן די אויגן און סאיין אים אינגעפאלג, או זיט יארן האט ער איז ניט געקיקט אויפן הימל — מיט אועלכע אויגן, מיט איז פאמיליארטיט; אפילו ניט אין די קור-ערטרער, אפילו ניט אין בארידונג מיט די שענסטט לאנדשאפטן. יא, ניט איז מאל פלעט ער האלטן פאררייסן דעם קאפ ווי איצטער — און געווען בלויו צעגאסענע טיפקיט; ניט דערהויבן געווארן צו איר, וויל עס האבן אים געהאלטן צו דער ער דער טרוקענע, ערדייש מהשבות, קלינעלכע דאגות, טעלעלכע, זאפעלאזע געדאנקען, וואלכע האבן פארשטיינט און פארטערעט אלע וחושים. איצט האט סאמועל צעשרהיט די נאולעכער און טיר אינגעזאטעט דעם הימל. דערמיט איז אויך די שווארכזקייט פון דער ער דער ליכטיקער און קלארער געווארן.

פאן אדים, וועמען עפעס האט געשטייקט איז האלז, האט געהאלטן אויך סאמעלן די דערשטוינטער אויגן. ער האט ניט געקאנט באגריפן סאמועלס אויסגע-לייטערטקייט, דעם קוים-קומייקן שמייכל אויף זיין זיער ליפן, דעם וויסן שימער, וואס האט זיך געשפיגלט אויף זיין אויסגעבליכטען שטערן, ווי ער וואלט אינגעזאלט אויף אים דאס גאנצע ליכט פון מלון טאג. פאן אדים האט זיך דערפליט נאר מעד דערדריקט און אויך אויגעריאיצט מיטן אימפלס צו צעתערן דעם פרינדס געמייט-לעכקיות.

— פארלאוט אלע האפונגונגען, איר, וואס קומט ארין אהער! — האט ער פילא-אפש ארויסגעקרעכט. — סאמועל האט אים ניט געהערט. אדים האט אפוגעלעקט

די פאטריקנטע ליפן אונ הצעער אויסנערופן: — צוקערמאן, ווער וויס, ווי טיעער
עס וועלן דארט זיין ציגאן!
סאמולס איגען זיבגען א פאל געטאן אויף אים: — אויב דו וועסט זיין איבער-
הויזפַּשְׁתָּא באקומען.

— וואס מיניסטו, אויב איך וועל זיי איבערדויפט באקומוען? — פאן אדאמז האט זיך געתריסלט אויפן גאנצן צעKENעפלטן, פריעיכנדיקן גוף. — איך קען ניט לעבען או איגארן!

— וועט זיך מוויז צגעוניינען צו אַסְדָּזְבָּן אָוֹן צו דעם אויך. שרעך זיך ניט. מען געווינט זיך ליעיכט צו, אָוֹן מען האט ניט קיין עצה.

— איך האב אן עזה ! כהאָב געלט !
סאמוועלט אויגן האבן זיך שטיפעריש, הווקדייך צעפינקלט : — איזוי, האסט געלט ? דאס געלט מעסטען דיר אנהיבן שפארן פאר וויבטיקערע זאבן. ס'קומווען

— אונ פאָר דיְר, סַאמּוּעַ?

אין פאר מר אוין.
אין אידאָם האַלדּוֹן האַט געשטיקט. נײַן, נײַט קײַין קרייגעֶרְיִי מיט סָאמּוּעַן
האַט עֶר אַיְצָט גַּעֲדָאָרְפַּט. נײַט צוֹלֵיבּ דעם האַט עֶר זַיךְ הַיְינְט אַין דער פָּרִי אַיְבָּרְזָה
געבעטַן מיט זַיךְ גַּאַסְטְּגַּעַבָּרְזָה, באָכוֹן וּאַכְּבָּלָאנְגָּן בְּרוֹגוֹן. נײַט צוֹלֵיבּ דעם האַט עֶר
הַיְינְט סָאמּוּעַן אוּפְּ קײַין אַיְגַּנְבָּלִיךְ נײַט אַפְּגַּעַלָּאוֹן. טְרִוִּיסְטַּה האַט עֶר גַּעֲדָאָרְפַּט פּוֹן
אַיְם. כָּאַטְשׁ אַשְׁטִיקָעַלְעַ אַנְשָׁפָאָר. פָּאָן אַדָּאָם האַט אַיְגַּעַצְיוּמַט דַּי פָּאַרְבִּיטָעַרְנוֹגָן
אוֹן זַיךְ צָוְגַּעַפְּרַעַסְטַּמְתַּ צָוּ סָאמּוּעַן: — העַר, — האַט עֶר אַרְוִיסְגַּעַסְפַּעַט אַוְן
סָאמּוּעַלְעַ האַט דַּעֲרְפִּילְטַּ אַוְיךְ זַיךְ בָּאָק אַדָּאָם הַיְיסָן אַטְעַם. — זָאַלְסַט וּוִיסְן זַיךְ, אַוְן
אַיְדַּוּן וּזְעַלְעַלְעַן גַּעֲטָא שְׂטָאָרְבוֹן.

האט געפעריצט מיט שטעכיקע פונקען אויף אידאמס צעהיצטן פנים : — ס'איו שוין אַ וְיכָרֶץ אָדָר ?

— לאך ניט פון מיר. בעסער הער, וואס איך זאג דיר : ווי לאנג עס איז מיר נאגד געלבליכן צו לעבן, וויל איך האבן מײַן ביסל עסן און מיינע ציגאָרן. דאס איז אלָא, ואצט אידר פֿאַלְאָגּוֹן

— ניט קיין עולוה.
— ריס מיר ניט אייבער. כרעד ערנשט. כזוויל דיר עפעס זאגן, זואס קינגעראין דער וועלט וויס ניט אונ איך וויל, אונ דו זאלסט יא וויסן. ביסט מיין איינציגקער פרריינד. טאמער געשט עפעס מיט מיר... טאמער ווער איך קראנק. איך האב אין שטאטם באהאלטן א בייל געלטער, איינגעמעויערט פונקט... ווי דו האסט. — ער האט אַ שליגג געטאן אָ פֿאָר מאָל, ווי ער וואלט מיט כוח וועלן אַראָפְּשָׁלִינְגָּעָן דאס שטיינְגעַדְיקָע אַין האַלְדוֹן. — איך רעד מיט דיר אָפָּן. איך וויס, אונ דו האסט געללאָז געלטל אַין שטאטם.

סָאמּוּל אֵין שְׂטִין גַּבְּלִיבָּן. נִיט גַּעוּוֹן מַעַר קִין שְׁפָוָר פָּוָן לִיצְנוֹת, צִי חֻוק
אֵין זַיִן פְּנִים: — וּוֹאִיטְשָׁעַךְ הָאָט דִּיר גַּעַזְגַּט? — הָאָט אָדָם אִם אַ שְׁלַעַף גַּעַטָּן.
— וּוֹאִיטְשָׁעַךְ? הַמ... קָומָ, וּוֹאָס שְׂטִיסְטוֹ? — הָאָט אָדָם אִם אַ שְׁלַעַף גַּעַטָּן.
אָט דָּאָס זַיְינְעַץ גַּעוּוֹן דִּי מַעַנְטְּשָׁלְעַכְּ בְּרִינְדְּשָׁאָפְּטָן. גַּוט גַּעוּוֹן פָּאָר בְּעַלְעָר אָזָן
שְׁפָאָסָן. בָּאָר אִין אַ צָּרָה, אֵין סִי וּוֹי דִּעְרָ מַעַנְטָשָׁ גַּעוּוֹן אַיְנוֹאָם אָוָן פָּאָרָלָאָן. יַעֲדָר
הָאָט גַּעַטְרָאָכְטָן נָאָר פָּאָר זַיִן אָזָן וּוּעָגָן זַיִן. אָדָם אַסְטָקָל אַ בִּיסְלָן,
כָּאָטָש אַ טְרָאָפְּעַלָּע אַיְנוֹעָעָנִישׁ: — זַיִן נִיט בְּרוֹגוֹן, — אֵין זַיִן קָול וּוּיִיךְ, מִמְּשָׁ
צְעָגָסָן גַּעוּוֹאָרָן. — אַיִד דָּאָרָפָן דִּין גַּעַלְטָן, אַזְוִי נִידְעָרִיק גַּעַפְּאָלָן בִּין אַיִד נָאָר
נִיט.

אֵין סָאמּוּלָן הָאָט שְׂוִין גַּעוּזָאָטָן דִּי רְצִיחָה: — וּוּי אַזְוִי וּוֹיִיסְטוֹ וּוּעָגָן מִיָּן
גַּעַלְט? !

— סָאמּוּלָן, אַיִד בְּעַט דִּין... .

— רָעַד!

— גַּוט, בְּזֹועַל דִּיר זָאָגָן. אַיִד הָאָב גַּעַרְגָּאָבָן אֵין דִּין קָעַלְעָר... גַּעַמְאָכָט אָזָן
אוֹנוֹטָעָרְדִּישָׁן וּוּעָגָן צָוָם הוּוִיכָרָוִים. טָאָמָעָר דִּי דִּיטְשָׁן בְּאָפְּאָלָן דָּאָס הַוִּיָּן, זָאָל
אַיִד קָאנְגָּעָן אַנְטָלְיוֹפָן. דַּו וּוֹיִיסְטָן, וּוּי אַיִד הָאָב זַיִן גַּעַשְּׁרָאָקָן פָּאָר זַיִן. וּוֹאִיטְשָׁעַךְ, יָאָן
וּוֹאִיטְשָׁעַךְ הָאָט מִיר גַּעַהְאָלְפָן... אָבָעָר עַר הָאָט נִיט קִין אַנְגָּוָגָן וּוּעָגָן דִּין קָעַסְטָלְעָלָן.
סָאמּוּל אֵין גַּעוּוֹן אַיִסְטָר זַיִן: — וּוֹאָס הָאָסְטָוּ דָעָרְמִיט גַּעַטָּאָן?

— גַּאֲרָנִיט. אַיִד שְׁוֹעָר דִּיר. כְּהָאָב עַס צְוִירִיק אַיְנְגָּעָרְגָּאָבָן. וּוּסְטָט עַס לִיְיכְּט
גַּעַפְּינְגָּעָן, זַע... . — אָדָם הָאָט טִיף אַיְנְגָּעָטָעָמָט אָזָן גַּעַמְאָכָט אַ פְּוּזָע, זַיִן אָפְּצָזִי
רוּעָן, — אַיִד הָאָב גַּעַקְעַנְטָמָאָן אַ שְׁוֹיִיגָּן. אָבָעָר אַיִד הַאָלָט, אָזָד וּוּסְטָרְמִיר אַלְיָיָן
גַּעַדְאָרְפָּט זָאָגָן. אַזְוִי וּוּי אַיִד זָאָגָן דִּיר, בְּעַסְעָרָמָן זָאָלָן וּוּסְטָרְמִיר פָּוָן דִּעְם
אַנְדָּעָרְבָּס גַּעַלְטָרָע. טָאָמָעָר גַּעַשְּׁעָט עַפְּעָס מִיט אַיְנְגָּעָם... וּוּאָלָט דָעָר צְוִוִּיטָרָע שַׁוִּין
גַּעַפְּוּנְגָּעָן אַ וּוּעָגָן...

סָאמּוּלָן עַרְשָׁטָעָר אַיְמְפָוָלָס אֵין גַּעוּוֹן גַּלְיִיךְ צְרוּקִיכְזָוְלִיפָּן אֵין שְׂטָאָט;
אוֹיסְגָּרָאָבָן דָעַם קְלִינְגָּעָם אַוְצָר, וּוֹאָס אֵין מַעַר נִיט גַּעוּוֹן גַּעַזְבָּרְטָן אָזָן אִים
מִינְטָנְעַמְעַן מִיט זַיִן. זַיִן צְוּוִיטָעָר אַיְמְפָוָלָס אֵין גַּעוּוֹן, זַיִן צּוּ וּוֹאָרְפָּן אוֹרָח
אַדְאָמְעַן — דָעַם צְעַכְרָאָסְטָעָטָן, צְעַקְרָעְכָּצָטָן אָזָן אַפְּשָׁטוּסְבָּדִיקָן — וּוֹאָס הָאָט דָאָז
גַּעַפְּרָעְדִּיקָט פְּרִינְדְּשָׁאָפָט פָּאָר אִים. נָאָר מִיט אַמְּלָה הָאָט דִּי אַוִּיפְּרָעְגָּוָגָן אָזָן אִים
זַיִן אַיְנְגָּעָשְׁטִילָט. וּוֹאָס הָאָט דָאָזְוּלְכָבָעָס פָּאָסְרִיטָט? — הָאָט עַד אַ טְרָאָכָט גַּעַטָּאָן.
דָאָס אַיְנְצִיקָע, וּוֹאָס אֵין גַּעַשְׁעַן אָזָן הָאָט פָּאָסְרִיטָט, אֵין גַּעוּוֹן אַט דָעַר גַּאֲגָנָה. הָאָט
עַר, סָאמּוּלָן, בְּעַתְּנָן שְׁפָאָנְגָּעָן דָאָ, אַוִּיפָּן גַּאֲנְצָן וּוּעָגָן, כָּאָטָש אֵין מַאְלָגְעָרְאָכָט וּוּעָגָן
יַעֲנָעָם קָעַסְטָעָלָע? הָאָט עַס דָעַן נִיט אַוִּיפְּגָּהָעָרָט צּוּ עַקְוִיסְטִירָן, וּוּי אַלְזָ, וּוֹאָס עַר
הָאָט הַינְטָעָר זַיִן גַּעַלְאָזָן? אָזָן מִיט וּוֹאָס הָאָט זַיִן אַדָּם אַיְגְּגָנְטָלְעָעָג גַּעַהְאָט פָּאָר
זַיְנְדִּיקָט? עַר הָאָט גַּעַרְגָּאָבָן אֵין זַיִן. סָאמּוּלָס, קָעַלְעָר, וּוֹאָס אֵין סִי וּוֹי נִיט מַעַר
גַּעוּוֹן זַיְנְעָר. אָזָן גַּוט אֵין גַּעוּוֹן, וּוֹאָס קִינְגָּעָר אֵין נִיט גַּעוּוֹן שְׁוֹלְדִּיקָן. גַּוט, וּוֹאָס
אָדָם אֵין גַּעוּוֹן אַוִּיפְּרִיכְטִיק מִיט אִים. עַר, סָאמּוּלָן, הָאָט נִיט לִיב גַּעַהְאָט צּוּ
אַגְּטָדְלָעָן פָּאָלְשָׁקִיטָן אֵין זַיִן אַרְוָמְטָרָאָגָן מִיט אַ שְׁוֹעָר הָאָרֶץ אַוִּיפְּ עַמְעָצָן.

האט עיר ווינדר צעפעריט די נאולעכער פון זיין שטארקער, פארשפיצטער נאָג, ווי ער וואָלט מיט זיי געוווכט די פַּרְיַזְרִיךְ מוזיק, ווֹאָס אַדָּם האָט מיט זיין געַד ריד אַיבָּעָרגָעָרִיסָן. אַבעָּר אַדָּם האָט אַים נִיט גַּלְאָזְן זײַן אַפְּוּזָונְדִּיק מיט דֵּי מְחַשְׁבָּות. עַר האָט אַרְיִינְגָּרֶדֶט אַיְן סָמָוּלָן ; עַפְּעַס אַפְּגָּעָמָכְט מיט אַים ; גַּעַד צָוּוֹנְגָּעָן אַים צָוּזָאָגָן ; גַּעַזְוָרֶט : — גַּעַלְטַ-גַּעַלְטַ-צִּיפָּעָרֶן-צִּיפָּעָרֶן. אַיְן דָּעַר גַּאנְגָּשָׂוִין מַעַר גַּעַזְוָעָן אָזְיַי לִיכְתָּא אַוְן נִיט אָזְיַי דַּעֲרָהוּבִּין. דָּאַךְ האָט סָמָוּל אַוְיפָּסְנִי דַּעֲרָפְּלִיט אַיְן זִיךְ אַוְן אַרוּם זִיךְ דֵּי אַנוּזְיָנְדִּיט פָּוּן זִיכְעַן יִדְעָס, פָּוּן זִיכְעַן פָּאַטְעָר ; גַּעַהָעֶרט דָּעַם רִיטָּעָס פָּוּן מַאֲרָש אַיְן גַּעַטָּא אַיְן גַּעַהָעֶט אַ פַּרְגָּעָפְּלִיט פָּוּן עַפְּעַס, ווֹאָס אַיְן גַּעַזְוָעָן אַיְן בָּאַרְיוֹקְנְדִּיק, אַיְן פִּינְגְּלִיךְ : עַר האָט גַּעַפְּלִיט, אַוְן אַיְן גַּעַטָּא ווּעַט עַר אַגְּשָׁרְבִּין דִּין בָּרוֹד ווּעַגְּן לְאַדוֹש אַוְן אַזְדָּרְט ווּעַט עַר עַס אַוְירְ פָּאַרְעָנְדִּיק מיט אַ לעַצְתְּ קָאָפִיטָּל. סָאיְן פָּאַר אַים קָלָאָר גַּעַזְוָעָן, אַזְדָּיְגַּעַד גַּעַשְׁכְּטָעָן פָּוּן דֵּי יִידְן אַיְן לְאַדוֹש האָט זִיךְ דַּעֲרָגְנְטָאָרֶט צָו אַיר סֻוֹף אַוְן אַזְאלִיךְ, ווֹאָס ווּעַט נַאֲכָקְמוּעַן, ווּעַט פָּאַדְעָרָן אַ נִּיעַם אַנְהָהִיב.

ער האט ניט בעמערקטן. ווי ער האט צוועמאן מיט אדאלען אוועקגעשפֿריוויזט פֿאָרוֹזִיס אָזֶן זַיךְ דער אוּוֹיִיטַעַטְרַט פָּזֶן וְאָגֵן מִיטְ דִּי זַאֲכָנוּ אָזֶן פָּזֶן דִּי מִיטְגַּלְדִּיעַר פָּזֶן זַיִן פֿאָרגְּרַעַסְפּֿרַטְעַר מִשְׁפָּחָה. הָעַט אָוּיפְּ צְוֹרִיק אִיז גַּעֲגָנְגָעַן מַאֲטִילְדַּעַן מִיט יַאֲדוּגָעַן, אָדָּאָםְ פֿרְוִי. דָּרְגָּנְבָּעָן: דָּעַרְ פֿרְאָפְּסָאָרְ האָגָעָר מִיט דָּעַרְ האָגָעָרְאָוָעְ אָזֶן זַיִן פָּזֶן פֿאָרְנוּט: דִּי צּוּקְעַרְמָאנְסְ טַעַכְתָּעַר מִיט מַיעַטְעַקְן, רָזְעַנְבָּעַרְגָּס זַוְן.

די האגערדאָע האט געטראגן אַ געפֿלאָכְטָן קִיְשָׁעָלָע אָוּן דָּעָר פֿראָפֿאָסָּאָר — אָטָעָקָע אֵין דָּעָר הָאנְטָן. דָּאָס, אָוּן אַ קְלִינְיָע וּוֹאֶלְיוֹעַ אָוִיפָּן וּוֹאָגָּן, אַיְן גָּעוּוֹן וּוֹיעָר גָּאנְץ הָאָבָּא אָוּן גּוֹטָס. זַיְינְגָּן גָּעוּוֹן אָוִיסְגָּוּפְּצָט אַיְן דִּי בָּעֵסְטָעָה מְלֻבוּשִׁים. די האגערדאָע האט געטראגן אַיְר שַׂוְאָרְץ יָמוֹתְבִּיךְ הִיטְעָלָע, וּוָאָס האָט זַיְעָר גַּעֲפָאָסָּט צָו אִירָעָ גְּרוּעָ, זַאְרְגָּפְעָלִיקְ פֿאָרָקָאָמְטָעָהָאָר. אַיְר גַּעֲרָנְצָלָט פְּנִים אַיְן גָּעוּוֹן אָנְגָּעָפְּדָעָרְטָה אָוּן דִּי לִיפָּן — בָּאַדְעָקָט מִיטָּא דִּיסְקָרְעָטָעָר שִׁיכְטָ פָּן שְׁמִינְקָעָ. דָּעָר פֿרָאָפֿאָסָּאָר האָט אַיְיךְ געטראגן זַיְן יָמוֹתְבִּיךְ הוֹט אָוּן דָּעָם מְאַנְטָל האָט עַד גַּעַדְאָט פָּאָרְ-קְנָעָפְּלָט אָוִיףְּ אַלְעָ קְנָעָפְּלָעָ, וּוֹי עַד האָט זַיךְ תְּמִיד גַּעֲפִירָט בֵּי אָפְּצִיעָלָעָ צְעָרָעָ-מְאַנְיָעָס. אָוִיףְּ דִּי העָנְטָן, אַיְן וּוּלְכָעָ וּיְהָבָן געטראגָן דִּי זַאָכָּן, זַי — דָּאָס קִיְשָׁעָלָע, עַר — די טַעַקָּע, הָבָּן זַי גַּעֲטָרָאָגָן הָאנְטָאָשָׁן. אַבָּעָר דִּי העָנְטָן, פָּאָר וּוּלְכָעָ וּיְהָבָן זַיךְ גַּעַהְאָלָטָן, זַיְינְגָּן גָּעוּוֹן בְּלִוְוֹעַ, די פֿינְגָּעָר פֿאָרְפָּלָאָכְטָן אָוּן אַיְנָעָקְלָאָמָעָרט אַיְנָעָר אֵין אַנְדָּרְגָּנס. אַ פֿיְיעָרְלָעְכְּקִיְּט אַיְן גָּעוּוֹן אַיְן זַיְעָר טְרָאָט, וּוֹי זַיְיָ וּוֹאֶלְטָן גַּעַגְעָגָעָן נָאָר אַ לְוִיהָ פָּן עַמְצָעָ, זַיְעָר אַחֲזָבָן — אָוּן דָּאָר אַ פֿרְעָמָדָן. זַיְעָר מִילְעָר הָבָּן זַיךְ נִיטְ פֿאָרָמָאָכָּט. זַיְיָ הָבָּן כָּסְדָּר גַּעַדְרִיקָּט די פֿאָרְקָלָאָמָעָרט הָעָנְטָן : צּוֹגְעָתָאָן נָאָעָנְטָן די קָעָפָ צָו זַיךְ — אָוּן דָּעָם פֿרָאָפֿעָסָאָרָס לִיפָּן, אָרוּמְגָעְזּוּמְטָעָ מִיטָּ שְׁטִימְפָּעָ הָאָר פָּוּן זַיְן זַוְּבָּרָעָן בְּעֶדְלָל, הָבָּן פָּוּן צִיְּתָן צָו צִיְּתָן בְּאָרִידָט דָּעָר

אלטיטשקעס באך.
'אַדְוִיָּג אָוֹן מַאֲטִילְדָּע הַאֲבָן נִית גַּעֲקָנֶט אַפְרִיעִין דֵּי אַוִינֶן פָּוּן דָּעַם אַלְטוֹן
פארל.
— וְשָׁתְּ גַּאֲרָה פָּאוּי מַאֲטִילְדָּא — האט יַאֲדוּנוּג גַּשְׁמָאָבוֹן אוֹ אַיְנוֹל אַיְנוֹ דָּצָר

רייטונג פון די האגערס, — ווי צוּיִ טִיבָּעַלְעַךְ... — אוֹיפֿ יָאַדְוִיגָּעַס צוֹנוֹג האט זיך, גלאנציק און פִּיכְטַּה, געווארפן אַ האַלבַּ צַעֲכּוּפָּעַטַּ לְאַנְדָּאַרְנְקָעַלְעַךְ. זיך האט אַפְּגָעַלְעַטַּ דִּ שְׁפִּיצְן פָּוּן די פְּרִישַׁ מְאַנְיִקְּרְטַּעַנְדַּגְּלַעְכְּן נְגַלְּ אַונְ צַוְּעַבְּוִיגְּן דַּעַם קָאָפְּ גַּעַנְטָעַרְכְּן צוֹ מַאְטִילְדָעַן: — וּוֹאָס קָעַן נָאָךְ אַוְאָךְ אַלְטַּ פָּאָלְקַהְּבָּן צוֹ רַעַדְן, הָאָ? — האט זיך גַּעַכְּיִיכְּקָעַט.

— עַד טְרִיסְטַּזְּ זַיך, — האט מַאְטִילְדָעַ אַפְּאַטְּיִישַׁ זַיך אַפְּגָעַרְפָּן.

אייד האט זיך גראָד נִיט אָזִי שְׁטָאַרְקַּעְנְטַּסְטַּ אַנְצָהָאלְטַּן דַּעַם שְׁמוּסַ מִיטַּ דַּעַרְ לְעַבְּדִיְקָעַרְ פְּרוּיְ רְאֹזֶעֶנְבָּרְגָּן. אַבְּעַרְ יָאַדְוִיגָּעַ אֵין שְׁוֹן גַּעַוְוִינְטַּ גַּעַוְוָעַן צוֹ אַזְּעַלְכָּעַ אַיְנְיִיטִיקָעַ שְׁמוּסַ אַונְ אֵין קְרוּצְעַרְ אַפְּרָוָף פָּוּן אַירְ בְּאַגְּלִילְטְּעַרְן, אֵין פָּאָרְ אַירְ גַּעַוְוָעַן אַיבָּעַרְ גַּעַנְגִּיְיןְ וְיִיטְעַרְ מִיטְדִּיְ רִידְ.

— נָה, אָזְ מַעַן טְרִיסְטַּזְּ זַיך, דַּאָרְפַּעְן זַיך שְׁוֹן אָזִי אַפְּוֹנְדְּעַרְן פָּוּן דַּעַרְ גַּאנְצְעַרְ גַּעַוְלְשָׁאָפְּטַּ? — האט זַיך גַּעַמְאַכְּטַּ פְּאַרְגְּעַסְטַּן, אָזְ אַדְמַן אַונְ סָאַמְוָעַלְקָעַטְ אָזִי? — זַיך אַטְ צַעְשְׁפְּרִיטַּ דַּאָסְטַּן אֵין אַ בְּרִיטַּ גַּעַלְעַכְּטָעַרְ אַונְ אַנְטְּפָלְעַטְ דַּאָסְ צַעְצִיטְעַרְטָעַ לְאַנְדָּאַרְנְקָעַלְעַךְ אַוְיַּחַדְ דַּעַרְ צְוָוָגְן: — אַירְ וּוֹיְסְטַּן, וּוֹאָס אַיךְ וּוֹעַלְ אַיךְ זָאגְן, פָּאַנְיִ מַאְטִילְדָאְ? עַסְ פְּעַלְתַּן זַיְ טָאַקְטַּן, דִי אַלְטָעַ לְיִיטַּן. צַוְּיִ אַלְטָעַ, אַפְּגָעַ-לְעַבְּטָעַ עַגְאַיְסְטַּן, אָטְ וּוֹאָס זַיְ זַיְנְגַּן! — מַאְטִילְדָעַ אַיְזַן אַונְ דַּעַם מַאְמָעַנְטַּ גַּעַוְוָעַן גַּרְיִיטִיםְמַעַן מִיטְ אַירְ אַונְ גַּעַוְוָסְטַּן, אָזְ זַיְ אַיְזַן מַקְנָאַטְ אַדְמַן אַלְטָעַ פָּאַרְלָעַן. נָאָרְ יָאַדְוִיגָּעַס רִידְ זַיְנְגַּן אַירְ גַּעַוְוָעַן אַיְזַן אַירְ גַּעַוְוָעַן דְּעַרְוּוִידָעַן. — אָזְ זַעַם, וּוֹיְ זַיְ פְּאַרְקָאַמְטַן, דִי אַלְטָעַ הַאַגְּרָאַעָוָעַן, וּוֹיְ דַּאָסְ הַיְטָעַלְעַ לִיגְטַּ אַירְ אַוְיַּפְּן קָאָפְּ, — האט יָאַדְוִיגָּעַס נִיטְ גַּעַקְאַנְטַּן בְּלִילְבָּן שְׁטִילְ אַזְן נִיטְ אַוְיִפְּגָעַהְעָרְטַּן צַוְּ אַירְ אַלְטָעַ דִּי צַוְּקָעַרְלָעַךְ, — אַירְ זַעַטְ, פָּאַנְיִ מַאְטִילְדָאְ, דַּאָסְ גַּרְאָדְ גַּעַפְּעַלְטַּ מִירְ. אַ שְׁטָאַרְ צַוְּ תָּאָן אַירְ אַלְטָעַ נִיטְ פְּאַרְגָּעַסְטַּן אַיְזַן אַזְיִיסְן: אַ שְׁטָאַרְ צַוְּ תָּאָן אַירְ, מַאְטִילְדָעַן, וּוֹעַלְכָּעַ האַטְ זַיךְ לְעַצְמָעַ טָעַגְ פְּאַרְנָאַכְּ לְעַסְקָטְן; קִיְן בִּיסְלְ פְּוֹדָעַ נִיטְ אַרְוִיְגָעַלְיִיגְטַּ אַוְיַּפְּןְ פְּנִיםְ; דַּעַם קָאַרְסָעַטְ אַפְּילְוַן נִיטְ אַיְינְגָעַפְּאַקְטַּן, נָאָרְ אַיְםְ גַּעַלְאָזְן לְגַןְ עַרְגָּעַץ אַיְן שְׁלָאָחָ'צְימָעַרְ. זַיְ האַטְ זַיךְ נִיטְ גַּעַקְאַנְטַּן צַוְּאַמְעַנְגָּעַמְעַן, זַיְיטַעַס אַיְזַן אַירְ קְלָאָרְ גַּעַוְאָרְן, אָזְ זַיךְ פְּאַרְלָאַזְן אַירְ הַוִּיזְן. אַיְן אַגְּבָלִיקְ פָּוּן מַאְטִילְדָעַסְטַּעַטְ אַרְלָעַגְנָהִיטַּ, האַטְ זַיךְ יָאַדְוִיגָּעַס פְּנִיםְ צַעַשְׁיִינְטַּן: — אַיְן מִינְן נִיטְ אַיךְ, פָּאַנְיִ מַאְטִילְדָאְ... אַירְ זַעַטְ גְּרָאַדְ אַגְּנָץ פִּינְן אַיְסְטַּן אַיְרְ זַיְיטְ דַּעַרְ פְּרִיְ. — מַאְטִילְדָעַ האַטְ זַיךְ גַּעַפְּרָוּותְ אַפְּרָוָקְן פָּוּן אַירְ. — פָּאַנְיִ מַאְדוֹשָׁהָן אַיְרְ זַיְיטְ דַּאָרְ פּוֹנְקָטְן וּוֹיְ אַקְינְדָן. וּוֹיְ קָעַנְטַעַ אַירְ זַיךְ בְּאַלְיִידְקָןְ פָּוּן עַפְּסָעַסְטַּן נִיטְ אַוְיַּסְן גַּעַוְוָעַן?

מַאְטִילְדָעַ האַטְ זַיךְ בְּאַמִּתְ מִיטְ אַלְעַ כּוֹחוֹתְ צוֹ צְוִימָעַן דִּי אַוְיִפְּרָעָגְוָנְגָגְ: — אַיךְ בָּעַטְ אַיְיךְ, פָּאַנְיִ יָאַדְוִיגָּאַ, דַּעַרְ קָאָפְּ טָוָטְ מִירְ וּוֹיְ...
יָאַדְוִיגָּעַ אַיְזַן מַעַרְ נִיטְ צַוְּגָעַשְׁטָאַגְעַן: גַּעַלְבָּן הַינְטָעַרְשָׁטָעַלְיקְ אַ טְרָאַטְ אַזְן וּוֹיְדָעַרְ אַוְיִפְּגָעַפְּאַקְטַּן אַירְ טְיִטְעַלְעַ מַיטְ צַוְּקָעַרְלָעַךְ. דַּעַרְ וּוֹעַגְ אַיְזַן גַּעַוְוָעַן לְאַגְּגָוּיְילְיקְ אַזְן מַאְטִעְרָנְדִּיקְ אַיְן דִּי שִׁיךְ אַוְיִיךְ דִּי הוֹיכָעַ קְלָעַצְעַרְ — אַונְ אַירְ הַאַטְ אַוְיִסְגְּעַזְעַן

אומגעלאָך אַים אַדרוכצומאָכֶן אֵין שוויגן. זִי האָט זִיך אַרומגעהּקֶט, זְוַנְדִּיך עמצען צו פֿאָרְפֿירְן אַ שְׁמוּס. זִי האָט, ווַיְוַיְוַת אוֹסֶס, זִיך נִיט גַּעֲקָאנְט אַפְּקָלוּבֶן קִינְעָם פֿוֹן צְעַיְאַכְמָעַרְטָן המָנוֹן אָנוֹן זִי האָט זִיך פֿאַמְעָלָעָך צְוַגְּעָרוּקֶט צו די צוֹוַיְשׁ קְצִים, ווֹאָס הָאָבָּן גַּעַהְאָלְפָן ווַאַיְשָׁעָכָן שְׁלַעַפְּן דָּעַם ווֹאָגָן. אִיצְט האָט מַאְטִילְדָע אַומְגַעְשְׁטָעָרְט גַּעֲקָאנְט קוֹקָן אוֹיפֿן אַלְטָן פֿאָרְלָ — דָעַם פֿרָאַפְּעָסָאָר האָגָעָר אָנוֹן זִין פֿרְוִי. ווֹי אַיְיְפֿרְזִיכְטִיך זִי אֵינוֹן אָוִיף זִי גַּעַוְוָעָן! ווֹי שְׁטָאָרָק ווֹאלָט, אָנוֹ גַּעַקְאָנְט אַפְּמָאָלָן, אָנוֹ עָר זָאָל אִיר אָט אָזְוִי אָנוֹן נִיט לְאָזְוִי זִי אַלְיָן! זִי האָט זִיך אַפְּלִילָו נִיט באָקָאָנְט זָאָל גִּינְן נִעְבָּן אִיר אָט אָזְוִי אָנוֹן נִיט לְאָזְוִי זִי אַלְיָן!

בָּאָקָאָנְט אָזְוִי פֿאַיל האָט זִי גַּאֲרָנִיט פֿאַרְלָאָגְנְט. זִי אִינוֹ מַעַר נִיט גַּעַוְוָעָן דִּי מוֹטִיקָע אָנוֹ שְׁטָאָרָק מַאְטִילְדָע פֿוֹן די לעַצְטָע ווֹאָגָן. בֵּין מעָן האָט זִי נִיט אַרְוִיסְגְּרִיסְן פֿוֹן אִיר הָוִי, האָט זִי גַּעַהְאָט כּוֹחַ צוֹ אַלְיָן. אִיצְט אָזְוִי זִי גַּעַוְוָעָן אַ דְּעַטְרָאַנְזְּרָטָעָן קְעַנְגִּינְגָּן, ווֹאָס גִּיטִּין אַן אַיְנְזָאָמָעָן אִין אִיר ווֹאָגָל, נִעְבָּן דִּי לעַצְטָע רְעַשְׁתָּלָעָך פֿוֹן אִיר הָרוֹב גַּעַוְוָרְעָנְעָם קְעַנְגִּינְגְּרִיךְ. אָנוֹ עַפְּעָס אִין אִיר האָט זִיך פֿיְינְלָעָך גַּעַבְגַּטְעָוָוָעָט — קָעָגָן אִיר מָאָן, קָעָגָן די קִינְדָּעָר, ווֹאָס האָבָּן זִי גַּעַלְאָזְן אַלְיָן אַוִּיך אַט דָעַם ווֹעַג. — «זִי דָאָרְפָּן מִיד נִיט. אִיר עַקְוִיסְטִיר נִיט מַעַר פָּאָר זִי!» — האָט עַפְּעָס גַּעַקְלָאָגָט אִין אִיר. זִי האָט זִיך גַּעַפְּלִיט פֿרְעָמָד צוֹ אַלְעָם אָרוֹם אָנוֹן צַוְּזִיך אַלְיָן; אַמְּינָן קָאַלְעָטָעָן פֿרְעָמְדִיכְטָעָן פֿוֹן אַט מַת, ווֹאָס האָט נַאֲדָאָר לְעַבְדִּיקְעָאָזְגָּן, ווֹאָס פֿאַרְפֿילָן זִיך נַאֲדָר מִיט טְרָעָרָן.

וַיְיַדְעָר אָנוֹ ווַיְיַדְעָר האָט זִי, קְוַנְדִּיך אַוִּיפֿן אַלְטָן פֿאָרְלָ, אַוְיְגַעְלָעָבָט אִין זְכָרוֹן דָעַם מַאְמָעָנְט, ווֹאָס האָט זִי אַזְוִי בְּרוֹטָאָל אַפְּגַעַשְׁנִיטָן פֿוֹן נִעְבָּן: דָאָס פֿאַרְלָאָזְן די הָיִם. יָא, זִי האָט זִיך אַפְּלִילָו נִיט באָזְוִי אַפְּצָגְעָזְגָּעָנְעָן מִיט די ווֹעָנָט. אַוְדוֹדָי זִינְגָּן זִי, זִיתָט טָעָג, גַּעַוְוָעָן גַּרְדִּיט צַוְּגִיָּן: האָבָּן זִיך בְּאַזְאָרְגָּט מִיט אַט דִּירָה אָנוֹן די זְאָכָן זִינְגָּן גַּעַשְׁתָּאָנְעָן פֿאַרְפֿאָקָט. דָאָך האָט מַעַן זִיך נִיט פֿאַרְגַּעַשְׁטָעָלָט, אָנוֹ דָעַר מַאְמָעָנְט ווּעַט קְוּמָעָן.

אוֹיפֿן גַּעַדְאָנָק ווֹעָגָן דָעַר נִיעָר דִּירָה, האָט מַאְטִילְדָע אַושׁ אַוְיְגַעְשְׁוִידְעָרט. זִי האָט זִיך דְּעַרְמָאָנְט, ווֹי סָאָמוּל אִיר אַרְאָפָּא אַין אַז עַיְפּוֹשְׁדִּיקָן קָעַלְעָר אַוִּיך לוֹטָאַמְּיְעָרְסָקָע גָּסָס, צַוְּזִינְעָם אַ בְּאַקְאָנְטָן טִישְׁלָעָר. דָעַם טִישְׁלָעָרָס זָוְן האָט זִיך אַרְיְפְּגַעְפְּרִיטָט צַוְּאַ בְּעַקְעָר. אָנוֹ בְּיִם בעַקְעָר אִיז די דִּירָה גַּעַוְוָעָן פּוֹל מִיט רִיחּוֹת פֿוֹן בְּרוּטָן, פֿוֹן שְׁאַרְפָּעָן, גַּעַקְנָאַבְלָעָטָעָן מַאְכָלָם. דָעַר אַנְבָּלִיק פֿוֹן חָאָלָב בְּלִינְגָּן בְּעַקְעָר, אִין דָעַר ווַיְיַסְּ-גְּרוּעָר, פֿאַרְמָעְלָטָעָר שִׁירְזָא, מִיטָּן שְׁפִיצְיָקָן, שְׁוֹאָרְצָן בְּעַרְדָּל — האָט אַיר גַּעַמְאָכָט פֿילְן נַודְנָע אַונְגָּטָרָן לעַפְּלָעָט. גַּעַלְבִּיבָּן אַלְיָן אַיְנְעָם צִימָעָר, ווֹאָס דָעַר בעַקְעָר האָט זִיך גַּעַוְוָאָלָט אַפְּטָרְעָטָן, האָט מַאְטִילְדָע אַגְּגָעָכָפָט סָאָמוּלָן פֿאָר בְּיַדְעָה הָעָנְט אָנוֹן זִיך אַנְגָּעָהוּבָּן צַוְּטָרִיסְלָעָן: — «מִיְּנָעָשִׂין שִׁין הָוִי? מִיְּנָעָשִׂין זָאָכָן!» זִי אַיְזָאָרְזָס מִיט אַזְוִי ווַיְיַלְד גַּעַוְוָיָן, אָנוֹ סָאָמוּל האָט זִיך דְּעַרְשָׁרָאָקָן: אַוְועַקְגַּעַלְאָפָן צֻוְּמָ פֿאָן רְוַמְּקָאָוִסְקִי אָנוֹן זִיך בַּיְ אַים אַפְּגַעַבְעָטָן צַוְּאָקְמָעָן דָאָס הָוִי, טָאָקָע אַוִּיך דָעַם זָעָלָן הָוִי, ווֹי דָעַר ווַיְרַט האָט אַמְּאָל גַּעַוְוָיָט; אַיְזָגָעָן אַגְּזָעָן קָאַזְנָעָן קָאַזְנָעָן קָאַזְנָעָן קָאַזְנָעָן.

סָאָמוּעַל אִיז גַּעוּזָן גַּלְקָלָעַד אָוֹן מָאָטִילְדָעַ הָאָט גַּעֲבִיסָן דֵּי לִיפָּן. זַי הָאָט שָׁוִין מַעַר גַּאֲרָנִיט גַּעֲזָאָגֶט; נַאֲר זַי הָאָט נִינְטָ גַּעֲוֹסֶט, וַיַּי וַעַט אַוִּיסְהָאָלְטָן — אַפְּלִילְוָן דָּא.

מָאָטִילְדָעַ הָאָט דַּעֲרוֹזָעַן אִין הַמּוֹן אִירָעָ צְוַיִּי טַעַכְתָּעַר מִיטָּ מַיעַטְעַקָּן. אַ וְאַ רַעְמִיקִיטָּ הָאָט אַ שְׁטָרָאָם גַּעֲטָאָן צַו אִירָהָאָרֶץ. זַי הָאָט טִיף אַפְּגָעְזִיפָּצֶט. טַרְעַוְן הַאָבָּן גַּעֲנוּמָעָן שְׁפַּרְדָּלְעָן פָּוָן אִירָעָ אַוִּיגָן, כּוֹאָלְיָדִיק אָוֹן פַּאֲרָצְזִוִּיפָּלֶט. זַי הָאָט גַּעַהָאָט דָּאָס גַּעְפִּיל, וַיַּי וְאַלְטָ אִירָעָ פַּרְאָכְטָפְּלָעָ צְוַיִּי בְּלוּמָעָן, דֵי פְּרוֹכָּטָ פָּוָן אִירָהָאָכָּם, דֵי צְעַרְטָלָעָד אַיסְגָּהָאָדְלָעְוָעָטָע, גַּעַרְטָאָגָן אַרְיָהָ, זַיְיָ מַקְרִיבָן צַו יַיְיָ אַוִּיפָּן אַלְטָאָרָ פָּוָן אָן אַכְּרוּיְוָתְדִּיקָן גָּאָט — אַ מַוְלָּד.

מַיעַטְעַקָּ הָאָט גַּעְפָּרְטָ דֵי מִידְלָעָד אַונְטָעָרָן אַרְעָם. דַּוְשְׁנוּיָ, דֵי יִינְגָּעָרָעָ, הָאָט אַוְנְטָעָרְגָּעָפִּיפָּן אָוֹן גַּעַוְאָרְפָּן פְּרַיְלְעָכָעָ בְּלִיקָּן אַוִּיפָּן בְּחָרוֹ. דַּעַר טָאָג אִיז גַּעֲוָעָן אַזְּאָא לִיכְטִיקָּעָר, אַזְּאָעָס הָאָט זַיְיָ אִירָהָגָלְסָטָ צַו פְּלִיעָן. זַיְיָ הָאָט גַּעְדְּרִיקָטָ צַו דַּעַר בְּרוֹסֶט אַ «טִיעָרָן» בְּלוּמָעְנָטָאָפָּ, אַיְן וּוּלְכָן סְאַיְן גַּעֲוָעָן פַּאֲרָשְׁטָעָקָטָ אַ טַּאֲרָבְּעָלָעָ מִיטָּ צִירָוָנָג. פָּוָן צִיְּתָ צַו צִיְּתָ הָאָט זַיְיָ צְגָעָטָאָן דֵי נַאֲזָן צַו דֵי בְּלַעְטָעָרָ פָּוָן פְּלָאנְצָ — וְאַסְּ אַבָּן מִיר זַיְיָ אַבְּעָרְצָוְנָעָמָעָן מִיטָּ אַ גַּעְטָא, אַזְּאָעָס דַּאֲרָטָ אַוִּיךְ שִׁינְגָּעָן, נִיטָ אַזְּוֹי?

— עַד, אַיְךְ וְאַלְטָ אַיְן אַזְּאָא טָאָגָ, וַיַּי הַיְנָטָ, גַּעֲנוּמָעָן דֻּעָם מַאְטָאָצִיקָל אָוֹן זַיְיָ אַרְוִיסְגָּעָלָאָן אַוִּיךְ דֵי וּוּגָן, — הָאָט מַיעַטְעַקָּ זַיְיָ אַפְּגָעָוָפָּן.

דַּוְשְׁנוּיָ הָאָט אִים אַרְוִיסְרְוָנְדִּיקָן אַגְּגָעָקָטָ : — וְאַסְּ דַּאֲרָפְּסָטוּ זַיְיָ פָּאָרְבִּי טָעָרָן דָּאָס לְעָבָן מִיטָּ דֻּעָם, וְאַסְּ דַּוְקָעָנָסָטָ נִיטָ טָאָן? טָוָאָס, וְאַסְּ דַּוְקָעָנָסָטָ יָאָ. אַטְעָם! אַטְעָם מִיטָּן גַּאֲנָצָן בְּרוֹסֶטִי-קָאָסָטָן! אַטְ אַזְּוֹי! — זַיְיָ אַוִּיסְגָּעָשְׁטָרָעָקָט דֵי בְּרוֹסֶטִי פָּאָרְוִיסָן אָוֹן זַיְיָ פָּאָרְצָוִיגָן מִיטָּ דַּעַר לוֹפְּטָ.

— אַיְךְ דַּאֲרָףָ נַאֲדָעָ עַפְּעָס, אַוִּיסְעָרָ אַטְעָמָעָן, — הָאָט דַּעַר בְּחָורָ נִיטָ גַּעְטִילָט אַיְרָ בְּאֲגִיְּסְטָעָרָוָגָן. — אַיְךְ בֵּין נִיטָ אַזְּוֹי פָּאָעָטִישָׁן צַו זִיצְנָן אָוֹן קָוָקָן אַיְן הִימָּלָ.

דַּוְשְׁנוּיָ הָאָט אַפְּאָכָעָ גַּעַטָּאָמָעָן מִיטָּן פִּינְגָּעָרָ אַיְן זַיְיָ פְּנִיםָ : — הַאָבָן נִיטָ קִיְּן מַוְרָא, אַיְן גַּעַטָּאָ וְוַעַסְטוּ נִיטָ זִיצְנָן אָוֹן קָוָקָן אַיְן הִימָּלָ.

— אַפְּשָׁרָ וְוַיְסָטוּ טָאָקָעָ, וְאַסְּ אַיְךְ וְעַל דַּאֲרָטָן טָאָן? — עַר הָאָט זַיְיָ אַ וְוַעַנְדָּ גַּעַטָּאָן צַו בְּעַלְאָן : — אָוֹן דֵי, וְאַסְּ אַיְךְ וְעַל דַּאֲרָטָן אַיְן גַּעַטָּאָ?

דַּוְשְׁנוּיָ הָאָט גַּעַלְאָכָטָ : — אַיְרָ, מִינְסָטוּ, וַעַט זַיְיָ אָוֹן אַוְנְטָעָרְשִׁידָ, יָאָ גַּעַטָּאָ נִיטָ גַּעַטָּאָ? יָי וַעַט זִיצְנָן אָוֹן וְוַיְטָעָרָ לְיִעְנָעָן אִירָעָ בִּיכְעָרָ. וַיַּי חַלְמָטָ, דֵי וְוַיְסָטָ נִיטָ?

מַיעַטְעַקָּ הָאָט, כְּלוּמְרַשְּׁטָ עַרְנָסָטָ, גַּעַדְרִיְיטָ מִיטָּן קָאָפָ אָוֹן אַדְרִיקָ גַּעַטָּאָ בְּעַלְאָס אַרְעָם : — וַיַּעַקְזָ זַיְיָ אַוִּיךְ, וַיַּעַקְזָ זַיְיָ אַוִּיךְ, דְּבוּרָה! מִיר גַּיְעַן נִיטָ צַו קִיְּן אָרְטָ, וְאַסְּ אַיְן גַּוְטָ פָּאָרְ חַלְמָותָ. דֵי מַוְסָּטָ זַעַן דֵי וְוַיְרָקְלָעְכְּקִיטָ מִיטָּ אַלְעָ חַוְשִׁיםָ, דֵי זַאֲלָסָט זַיְיָ קָעָנָעָן קָעָגָן אִירָהָאָכָטִידִיקָן.

— אַזְּוֹי אַיזָּעָס! אַזְּוֹי אַיזָּעָס טָאָקָעָ! — הָאָט דַּוְשְׁנוּיָ מִיטָּ אַיְנְגָעְשִׁיטִיםָ. בְּעַלְאָן אַיזָּ אַבְּפָאָלָן אַחֲשָׁקָ צְוַצְוָתָאָן דֵי הַאָנָט צָוָם מַוְיל אָוֹן צַו בְּיִיסְן דֵי גַּעְגָּלָ : — אַשְׁיְינָעָם דַּאֲנָקָ אַיְיךְ פָּאָרְ דַּעַר זַאֲגָ וּוּגָן מִיר, — הָאָט זַיְיָ אַ צְעַטְוּמָלָטָעָ.

זיך אַפְגָעָרֶפֶן. — אָוֹן פָּוּן וְאָגָנָן וְוִיסְטָ אַיר, וּוַיְפֵלּ וּוַיְרְקָלְעֲכִיִּת אַיר אַלְיִין וְוַעַט
קָעָנָן פָּאַרְטָרָאָגָן? אָוֹן אָזׂוּס וְוַעַט אַיר זַיִן גּוֹט בִּיטָּעָר, וְוַאָהָן וְוַעַט אַיר אַנְטָלְיוֹפָן?
אַיר וְוַעַט זָעָן, צַיְ אַיר וְוַעַט זַיךְ אַלְיִין בִּיטָּעָר אַזְעָלְכָעָ... אַזְעָלְכָעָ שִׁיפָּלְעָד פָּוּן
חַלְוָמָה אָזָן זַיךְ אַרְוִיְפָאָפָן אַוִּיףָ זַיִן, פָּוְנְקָט וְוַיְאַיךְ... — מַיְעַטְעָק אָזָן דּוֹשָׁנוּעָ
הָאָבָן זַיךְ פָּוְנְאַנְדָּעַרְגָּעַלְאָכָט פָּוּן אַרְעָא מַאְדָּנָעָ רַיִיד. זַי אַיז גְּעוּזָן קָאַמְּשָׁ מַיאָס
אָזָן אַיר אַיְבָּרְגָּעַנוּמָעַנְקִיט.

מִיטָּ אַמְּלָאָן אַיזָּ אַרְוָם זַיִן גְּעוּזָאָרָן וְיַיְדָר שְׁטִילָ. וּוְעַגְעַנְעָר אָזָן מַעְנְטָשָׁן הָאָבָן
זַיךְ גַּעַלְאָן צַוְּ דָעָר זַיִט פָּוּן וּוְעָגָ. אַ פָּעָרְדָּה אָטָם לִיְכָט גַּאלְאָפְרִיטָ צְוַיְשָׁן הַמּוֹן.
הַיְנְטָעָר אַיְם הָאָטָם זַיךְ גַּעַטְרִיסְלָט אַ שְׁוֹאַרְץְלָאָקְרִיטָרָעָ דְּרוֹאַשְׁקָעָ. דָעָר קוֹטְשָׁעָר,
אַ מַעְכְּטִיקָעָר יְוָגָג מִיטָּ אַרְוִיָּתָ, בְּרִיטְבִּינְיִיקָּ פְּנִיםָ, הָאָטָם גַּעַהְאָלָטָן דִּי בִּיטָּשָׁ,
אַיְבָּעָן פָּעָרְדָּ — נַאֲרָאַיְבָּעָר דִּי קַעְפָּ פָּוּן דָעָר מַאְסָעָ. עָרָה אָטָם גַּעַרְפָּן צַוְּ מַאְכָן
אַ וְאָרָעָ אָזָן מִיטָּ גַּעַשְׁרִיְעָן גַּעַטְרִיבָּן דָעָם עֲוֹלָם צַוְּ דָעָר זַיִט פָּוּן דָעָר גַּסָּ.

אוּפָן אַיְגָעַנוּיְנִיקְסָטָן גְּעוּזָעָסָ פָּוּן דָעָר דְּרוֹאַשְׁקָעָ אַיִן גְּעוּזָעָסָן אַ הַדְּרָתִ-פְּנִימִידִיָּ
קָעָר מָאָן מִיטָּ אַפָּאָק צְעַפְלָגְעָנָעָ, גְּרוּעָה אָהָר, מִיטָּ אַמְּאַיְעַסְטָעַטְישָׁן בְּלִיק הַיְנְטָעָר
דִּי דִיקָעָ בְּרִילְזְגְּלָעְזָעָר אָזָן מִיטָּ אַפְּאַרְשְׁנוּרָטָ, בְּאוּגְעַלְעָדָ מַוְילָ. עָרָה אָטָם גַּעַטְרִיאָגָן
אַ גְּרוּעָן וּמוּמְרִיךְ-אַנְצָוָג אָזָן דָעָם הָוָטָ, וְזָאָס אַיִן גַּעַלְעָגָן אַוִּיףָ זַיִן קְנִיָּ. עָרָה עֲזָעָגָעָ
הַאָלָטָן מִיטָּ דָעָר הַאָנָטָן. מִיטָּ דָעָר אַנְדְּעַרְגָּעָר הַאָנָטָן עָרָה זַיךְ אַגְּנָהָאָלָטָן אָזָן דָעָר
זַיִט פָּוּן דָעָר צְעַטְרִיסְלָטָר דְּרוֹאַשְׁקָעָ.

— אַזְעָעָ צְעָאָרָ, מַאְרִיטְוָרִי טָעָ סָלְטוּטָעָנָטָ! — הָאָטָם מַיְעַטְעָק שְׁפָאַסִּיק אַוִּיסְגָּעָ
רוּפָן אָזָן אַיְפָגְהָאָוִבָּן דִּי הָאָנוֹטָ אָזָן אַרְיִמְשִׁיעָר הַיְלִילָ-בָּאָגְרִיסּוֹגָ.

*

מְרַדְכִּי חִיםָּ רְוֻמְקָאָוָסִיקָּ הָאָטָם גַּעַפְלִיטָן, וְוַיְדָאָס הָאָרֶץ פְּלַאַטְעָרֶת אַיִם. אָזָן
אָדָעָר הָאָטָם גַּעַצְטָעָרֶת אַיִם דָעָר לִנְקָעָר זַיִט פָּוּן זַיִן הָאָלָדוֹן אָזָן גַּעַצְפָּלֶטָ מִיטָּן
רִיטְעָם פָּוּן זַיִן פּוֹלָסָ. אָזָן נִיטָּ בְּלוּזָן דָעָר אָדָעָר. אַלְצָ אַיִם הָאָטָם גַּעַקְלָאָפְטָ מִיטָּ
דָעָם זַעַלְבָן אַוְמְרוֹיקָן טָאָקָט — דָעָם טָאָקָט פָּוּן זַיִנָּ גַּאֲלָאָפְרִינְדִּיקָעָ מַחְשָׁבָותָ, פָּוּן
זַיִן גַּאֲלָאָפְרִינְדִּיקָן בְּלוּזָן. עָרָה אַיז גְּעוּזָן גַּעַשְׁפָּאָנָטָן. אַיְבָּרְגָּעָנְנוּמָעָן. עָרָה אַיז גְּעוּזָן
שְׁטָאָלָץָ, דָעָרְהָוִבָּן — אָזָן גַּלְיְכָצִיְּתָקָ שְׁוֹאָדָ אַיִם אַלְעָ גַּלְיְדָעָר — פָּוּן דָעָר אַיְבָּרָ
לְעָבָנָגָ. עָרָה אַיז גַּעַפְאָרָן אַיְבָּרְגָּעָנְמָעָן זַיִן מַלְכָהָן. עָרָה אַיז אַגְּנָהָגְגָנְגָעָפָרָן זַיִן גּוֹלָל
אַזָּ אַשְׁוֹאָרְצָעָרָ, לְאַקְרִיטָרָ דְּרוֹאַשְׁקָעָ. עָרָה אָטָם גַּעַפְלִיטָן דִּי גַּרְוִיסְקִיטָ פָּוּן דָעָם
מַאְמָעָנָטָ אָזָן סְהָאָטָ אַיִם קְוִים גַּעַטְשִׁיעָטָ כֹּוחָ דְּעַרְפָּאָרָ.

עָרָה אָטָם גַּעַהְעָרֶת דָאָס גַּעַמְוָרָלָ פָּוּן הַמוֹן, גְּעוּזָן דִּי אַוִּיגְגָן... דִּי אַוִּיגְגָן פָּוּן
אַוְמָעָטָם גַּעַוְאַגְּדָעָנָעָ צַוְּ אַיִם. זַיִי הָאָבָן אַיִם שִׁיכָּרָ גַּעַמְאָכָטָ מִיטָּ זַיִעְרָ אַוְנְטָעָרֶטָ
נִיקִיטָ. זַיִי הָאָבָן גַּעַקְוָקָטָ פָּוּן אַונְטָן אַרְוִיָּ — צַוְּ אַיִם אַיִן דָעָר הוֹיָ. זַיִי זַיְנְעָן
גְּעוּזָן אַוִּיףָ דָעָר עָרָד, נִידְעָרִיקָ. אַ יִם פָּוּן פְּנִימָעָ. אַיִם הָאָטָם זַיךְ גַּעַדְכָּטָ, אָזָן דִּי
דְּרוֹאַשְׁקָעָ פָּאָרָט נִיטָּ צְוִיְשָׁן זַיִי — נַאֲרָאַיְבָּעָר דִּי קַעְפָּ. אָזָן אַיִם הָאָטָם זַיךְ גַּעַדְכָּטָ, אָזָן דִּי
פָּאַיְעַטְאָן אַיְבָּרָ טְוִיּוֹנְטָרָ רָוּקָנָסָ, אַיְבָּרָ דִּי קַעְפָּ. אָזָן אַיִם הָאָטָם זַיךְ גַּעַדְכָּטָ, אָזָן דִּי

וואמערט, וואס קלאפֿן אין אים; די ריטמען, וואס פולסידן — אzo זיַּה האמערַן דאס אויס אין זיין הארצַן, ווי אויף אַ קָּאוֹאַדְלָעַ, זיין מעכטיק געפֿיל פֿון לִיבַּשְׁאָפְּט צוּ זִינְגַּע יִדְן. ער האט זיך צוגעוזאגט צו טאן פֿאָר זַיִּאלְקַן, וואס וועט זיין אין זיַּנְגַּע כְּהָוֹת. ער וועט זיין זיַּעַר טַاطָּע אַן באַשְׂצָעָר, זיַּעַר שׁוֹפְּט אַן לַעֲרָעָר. אַן שׁוֹן האט ער געזען אַן אַנדְעָר פְּרָאַצְּעִסְּעַ, פֿון דֵּי זַעֲלָבָע יִדְן, אַבְּעָר צְרוּרִיךְ — אַרְוִיסְּסַן גַּעַטָּא. אַן זיך האט ער געזען, ניט אין קִין דְּרָאַזְשָׁקָע, נַאֲר אוּפְּיךְ פֿון הענט פֿון המַן. אַרְיָה דִּי הענט וועלְן זיַּי אִים אַרְוִיסְּטָרָאנְגַּן פֿון גַּעַטָּא — אַן מַלְיאַנְגַּען יִדְן, פֿון אַלְעַז וַיְינְקָעַלְעַן פֿון דַעַר וּוּלְטַם, וועלְן זיך אַנְשָׁלִיסְּן אַין דַעַם מַארְשַׁן. מען וועט אִים טְרָאָגָן קִין אַרְצַ-ישָׂרָאֵל: גַּעַבְן אִים דִּי לִיְצָעַס פֿון אַ יִדְיְשָׁעַר מִדְבָּה אַין האַנט אַן אִים זָאנְגַּן: — זיַּי אַונְדוּרְ קַוְטְשָׁעָר! נָא, פִּיר אַונְדוֹזְגַּן, רַעֲגִיר מִיט אַונְדוֹזְגַּן, וַיְיַלְלַד דִּי יִדְן! ער האט גַּעַוְאַלְטַ צְוַיְּוִי זַאֲכַן מִיט אַמְּלָאָל: ער האט גַּעַוְאַלְטַ, אַן דַעַר וּוּגְזַעְלָה זַיְּן זַיְּן זַיְּן וּוּסְּאָסְּ לַעֲנְגָּעָר: ער זַיְּלָזְּ זַיְּקָעְנָעָן אַנְזְוִיטִיקָן מִיט דַעַם גַּרְוִיסְּן גַּעַפְּלִיל, מִיט דַעַר שִׁינְקִיקְטַ פֿון דַעַם מַאֲמַעַטְן. אַן ער האט גַּעַוְאַלְטַ שַׁוְּיָן דַאֲרָטַן זַיְּן — אַן בָּאַלְוָט. וַיְיַלְלַד דַעַר גּוֹף האט גַּעַמְאַטְעָרְט. ער אַיְזָן גַּעַוְוָעָן מִיד פֿון דַעַר שִׁיכְרוֹתָן, פֿון דִּי גַּרְוִיסְּעַ עַמְאַצְּיָעַס. עַס האט אַיְזָן גַּעַבְרָעַטְן דַעַר דַוְרָשָׁת אַן ער האט גַּעַחְלָשָׁת גַּאֲדָא אַ קָּאַלְטַ גַּלְאָו סַאַדְעַזְוָאָסָעָן. אַוְיסְעַר דַעַם, אַיְזָן ער גַּעַוְוָעָן אַומְגַעְדָּלִיק. גַּעַוְוָעָן אַזְוִי פִּילְ צַוְּתָּאָן דַאֲרָטַן, אַיְזָן גַּעַטָּא.

— טְרִיבָּ אַונְטָעַר דַעַם קַאַשְׁטָאָן דִּיְגָעָם! — האט ער מִיטָּן שְׁטָעָקָן אַ שְׁטוּרְכָּעָ גַּעַטָּאָן דַעַם קַוְטְשָׁעָר.

דַעַר קַוְטְשָׁעָר האט זַיְּדָ אַומְגַעְקָרֶט צַוְּ אִים: — כִּיְעָן נִישְׁתָּ, פְּאַגְּעָן פְּרָעָזָעָס. זַיְּ וְאַלְגָּעָרָן זַעַךְ אַונְטָעַר דִּי פִּסְ! — האט ער מִיט דַעַר בִּיטְשָׁ אַנְגָּעוֹווֹן אַרְיָפְּן המַן.

— אַךְ הִיָּס, — אַיְזָן זַעֲלָבָן גַּעַמִּיטְלָעָן טַאָן, גַּעַקְוּמָעָן דַעַר בָּאַפְּעָל. דַעַר קַוְטְשָׁעָר האט עַרְשָׁתְּ רַעַכְתַּ גַּעַבְוּמָעָן קַנְאָקָן מִיט דַעַר בִּיטְשָׁ אַיְזָן דַעַר לוֹפְּטָן אַן זַיְּךְ צְעַדְרִיגְן מִיט וּוּסְטָעַ קְלוֹתָה. מעַן האט גַּעַבְוּמָעָן לוֹפְּטָן פֿון אלְעַז וַיִּטְן. רַוְמָקָאָוְסְקִי האט זַיְּדָ גַּעַמְוֹתְן צְהַאֲלָתָן מִיט בִּידְיעַ הענט, וַיְיַלְלַד דַעַר וּוּגְזַעְלָה זַיְּ גַּעַוְוָעָן.

שְׁלַעַכְתַּ בְּרוּקִירְטַ אַן סַהְאָט שְׁטָאָרָק גַּעַטְרִיְיסְלָט. פְּלוֹצִים האט דַעַס פְּעַרְדַּ זַיְּ אַנְגַּעַלְפָטַ אַן עַפְּעָס מִיט דִּי פְּאַדְקָאָוָעָס. דַעַר קוֹטְשָׁעָר האט פְּאַרְהָאָלְטַן דִּי דְּרָאַושָׁקָע אַן זַיְּ אַוְיְגָעְרִיסְטַן פֿון דַעַר קָאַולָּע.

צְעַטְוָמְלָט גַּעַשְׁרִיִּי האט זַיְּדָ אַטְרָאָג גַּעַטְאָרָק דַעַר גַּאֲסָ. אַיְזָן מִיטָּן וּוּגְזַעְלָה זַיְּ גַּעַלְעָן אַ צְעַבְרָאָכְן וּוּיְסָ וּוּגְעָלָעָ. אַרְיָה אַיְנָעָם פֿון זִינְגַּע דְּרוֹיְסְנְדִּיקָע וּוּנְטָלְעָד אַיְזָן גַּעַוְוָעָן אַ גַּרְוִיסְעַר אַוְיְפָשְׁרִיפְט: «לִיאָדִי». צְוַיְשָׁן דִּי צְעַפְּאַלְעַנְגָּע וּוּנְטָלְעָד פֿון וּוּגְעָלָעָ אַן אַונְטָעַר דִּי רַעַדְעָר פֿון דַעַר דְּרָאַזְשָׁקָע אַיְזָן גַּעַלְעָגָן אַ הוּפְּטָן שְׁוֹאַרְץ-בָּאַגְּטָאַוְלָטָעָ סְפָרִים; טַיְיָל צְעַפְּגָנָט מִיט דִּי בַּלְעָטָר אַרְיוֹףָ, טַיְיָל אַיְבָּרְגָּעְדָּרִיטָ, מִיט דִּי וּוּסְטַע בַּלְעָטָר — אַיְזָן דַעַר בַּלְאָטָע. אַיְזָן גַּעַלְעָגָן אַיְבָּרְגָּעְדָּרִיטָ, אַיְזָן שְׁטָוִים אַן פְּאַרְזִיכְטִיק גַּעַקְלִיבָּן דִּי צְעַטְרִיבְּגָעְרָטָעָ סְפָרִים; זַיְּ צְגַעְמָאָכָט, אַפְּגָעְפּוֹצָט אַן גַּעַקְשָׁטָ, פְּאַרְקָלְעַמְעַנְדִּיק דִּי שְׁפִיצְנָן פֿון זַיְּן דִּיְגָעָר, לַאֲנְגָּעָר בָּאַרְדְּ צְוַיְשָׁן דִּי טָאָוָלָעָן.

עד רוקטשuer האט זיך צעטהלטן מיט וויסטעה קללוות. דער פאן רומקאוסקי, וועלכער איז געשטאנגען הינטער אים, צו באפּן אַ קוק, וואס דא איז געשען, האט אים בעסיק אַ טרייסל געטאן: — האלט ס'מוייל! אַ פֿאָקְרָאָקָע בִּיסְטו. ניט קיין קווטשער! — די מענטשן אַרבּון האבן אַיִינְשְׁטִימִיך צוֹגַעַשְׁקָלֶט מיט די קעפּ אָזְן מיט דָּרָך גַּעֲוָאָרֶט, צו זען, וואס דער פרְּרוּזָעֵס ווועט אַצְּינְדָּעָר טָן. דער פרְּרוּזָעֵס האט אַראָפְּגָעַשְׁטָעלָט אַ פּוֹס אַוְיפּּן טְּרוּפּּל פּוֹן דער דְּרָאוּשָׁקָע. אַ פֿאָר הענט האבן אַים אַונְטְּרָגְעַתְּאָלָטָן אָן שְׂוִין אַיז עַר גַּעֲוָעָן אָוָנָה, צוֹישָׁן המָנוֹן. מען האט גַּעַמְּאַכְּטָן פֿאָר אַים אַזְּוָרָע אָן עַר האט זיך דער גַּעֲנְטְּנְעָרֶט צוֹם יִידָּל, וואס אַיז גַּעַלְעָגָן אַיבָּעָר די סְפָּרִים: — סְאִיז דִּיר עַפְּעַס גַּעֲשָׁעָן? — האט עַר אַוְיגְּעָרְפּּוֹן אַזְּוִי הַוִּיד, ווי דָּאַס יִידָּל ווֹאלָט גַּעֲוָעָן אַ שְׁטָאָק טְּוִיבָּר. די צְוּקְקָעָרָס אַרבּון יִינְגָּן גַּעַרְיוֹת גַּעַוְאָרָן פּוֹן דָּעַם פרְּרוּזָעֵס, זָאָרג אָן זיך גַּעַנְטְּנְעָרֶט צְוּגְעָרוֹקָט, זיך צו פִּילָּן נָאָר מַעַר פָּאָמִּיְּלָאָר מִיט אַים. דָּאַס יִידָּל, ווי עַר ווֹאלָט טָאָקָע גַּעֲוָעָן אַ טְּוִיבָּר, האט גַּאֲרָנִיט גַּעַנְטְּפָעָרֶט אָן נִיט אַיבָּעָרְגָּעָרִיסְן זִין אַרְבָּעָט. — אַ צְּחֻוְשָׁטָעָר קַוְטְּשָׁעָר, זַעַט נִיט ווּ ער פָּאָרט! — האט רְּוּמְקָאָוּסְקִי מִיט פָּאָטְעָרְלָעְכָּע בְּלִיקָּן אַרְמוֹגְעָנוֹמָעָן דָּעַם ווּלְמָ. די מענטשן האבן אַיִינְשְׁטִימִיך צוֹגַעַשְׁקָלֶט מיט די קעפּ. ער האט זיך אַיִינְגְּבָּוִיגָּן אַיבָּעָרָן יִידָּל: — ער האט אַיך גַּעֲקָעָנְטָן אַוּוּקְהַרְגָּעָנְעָן אַוְיפּּן אַרטָּם, אֹאָחָלוֹשׁ ווי אַיר זַעַט אוִיסְס...

דאס יידל האט געסדרט די ספרים אין קליינע שטוויסן. ניט אויפהיבנדייך דעם
קאפ, האט ער זיך אפגעrown: — אפשר העלפט איר מיר צו, ר' ייד. ס'זענען טיעערע
משניותן, גمراס... — זייןע הענט האבן זיך אַהייב געטאָן ווי אַין געבעט, אַבער
גלאיך זייןען זיך צורייך אַראָפֿגעָפְּאָלָן. דעם יידלָס פֿנִים האט זיך פֿאָרְקִירְמִיט: —
אייר זענט דאס דער פֿאָרְעֵר פֿון דער קָאָטְשׁ, הָע? אַיבְּעַד טוֹיט אָוּן לעבעדיק פֿאָרט
מאָן, הָע?

פָּאָן רַוְמְקָאָוָסְקִי הָאָט גַּעֲנוּמוּן קִיְּעָן דֵּי לִיפָּן. דָּאָס יַיְדָל הָאָט אִים טִיף בָּאַלְיִיד
דִּיקְתָּן, אַיְן דָעַר אַנוּעוֹנָהִיט פָּוּן אַזְוִי פִּילְ מְעֻנְטָנְשׁוֹן: — שְׁטוּלָן זַיְד אָוִית, וּוֹעֵן אַיְדָן
רָעֵד צּוּ דִּירִ! — הָאָט דָעַר פְּרָעֹזָעָס קְוִים גַּעֲצִימִיט דֵי אַוְיְרָעָגָגָגָג.

דאַס יידל האָט דערלאָנגט די ספרים צו די יוניקע פון עולם, וואָס האָבוּגעּמָען אִים אַדוֹיְסָה עַל פָּנָן: — ווועָר זעַנט אֵיר דאָס אַין שְׁטוּעָל, וואָס עד דַּאֲרָפָעַךְ מַעַד פָּאָר אַיךְ אָוּפְּשָׁתָעַל? — האָט עַר אַ פֿרְעָג גַּעֲטָאָן, אַט סְתָמָן, ווי נִיט דָעַם פֿרְעָגָעַם, נָאָר אַין דָעַר ווּעָלָט אַרְיָין.

א געמורמל איז אדרוד צוישן די אַנווענדיקע: — דאס איז דער פריעזעס רומקאוסקי, שוטה! — האט מען אים אויפגעקלערט, — נו, שטעטלט זיך שוין אויף! — האט מען אים אונטערגעטביבן.

דאָס זידל האָט זיך געמאָכט, ווי ניט אַים מײַנט מעָן; געקלֿיבּון די סְפָרִים אָנוֹ
מייטן לעצטּן פֿעְקֵל זיך אוּפֿיגַעַשְׁטָעַלְט פֿון דְּרַעַד. עַמְּעַץ האָט עַס אַים אַרוּיסְגָּעַ-
נוּמְעַן פֿון דער האָנט אָוֹן אַרוּפֿיגַעַלְיִיגְט אוּפֿי אַפְּ וּעְגַעַלְעַ מִיט זָאָכוֹן. אַפְּאָרְ שְׁלִיטְנֶס
אוֹן וּוּעֲגַנְעֵר זַיְנָעַן גַּעֲוֹעַן אַיְבָּרְגַעְדָּקְט מִיט די צְוֹזָאמְעַגְּעַלְיִיבָּנָעַן סְפָרִים. ווי אַ
דאָס צְעַבְּרָאָכְעַנְעַן לְאַיְדָעְוּוּנְגַעַלְעַ אַיזְוּן גַּעֲבָּלְיִיבָּנָעַן — אַ צְוֹאָמְעַגְּעַלְיִיגְטִים. ווי אַ

קארטן-הייל, אויף די שטיינער. פאן רומקאוסקי איז געווען אין א פאָרלעגןנהיט. אלץ האט געקאכט אין אים, אבער ער האט געוויסט, או די סצענען דאָרי פֿאָרענדיקט וווערן מיט כבוד. ער האט געוואָרפן לאַלעצטן ביליך אויפֿן וועגעלע און געוואָנדן דעם טראָט צוֹ דער דראָושקע. שוין אויפֿן טרעפל, האט ער זיך אָומְגּעָרֶט צום פֿאָרָעָטן יידל און אָזָג געטאָן הײַך — סיַ צוֹ אִים, סיַ צוֹ דיַ אַרְוַמִּיק — ווי ער וואָלט זיַ וועלַן אַיבּערברעטען : — שׂוועַר צוֹ פֿאָרָן באָרג אַרְוַיָּה...

דאָס פֿיצְעַלְעַ יַדְעַלְעַ האט זיך אָוּסְגּוּלְיִיכְט ; אָוּפְגּוּהֵיִבְנַן דעם קָאָפְ אָן זַיִן שִׁיטָּעָר בערדל האט זיך צַעַשְׁפָּלְטָן. אין אִים האָבָן אַפְּאָרָן רְוִיטָּעָ יַאֲסְלָעָס אַשְׁיִין געטאָן ווי אַשְׁנִית — מִיט אַ בִּיטָּעָן שְׁמִיכְלָן : — באָרג אַרְוַיָּה פֿאָרָט אִיר ? סְדִּוכְט זַעַךְ אִיךְ ! אִיר פֿאָרָט באָרג אַרְאָפּ, פְּאָנִיעָ לְעַבְנָן ! אַיִּלְתָּ אִיךְ, אַיִּלְתָּ אִיךְ, דַעַר וועג אַיִּוֹ אָונְטָעָרְגַּשְׁמִירָט ! — דַעַר פָּאָן רְוִיקָאָסְקִי האט נִיט דֻּרְהָעָרט. ער אִיז שוַׁיַּן גְּעוּסָן אִין דַעַר דְּרָאָשְׁקָעָ, גְּרִיטִיט צום פֿאָרָן. — מִיר גִּיעַן מַעַר באָרג אַרְוַיָּה, — האט דַאָס יַידְלַ גְּעוּאָנְדָן דַיְרִיבָע אִיגְלָעַד צוֹ דיַ אַרְוַמִּיק. — דַעְרָפָאָר קּוֹמֶט אָונְדָן אַזְוִי שׂוּעָר.

פָּאָן רְוִיקָאָסְקִי האט אַ שְׁטוּיס גַּעַטָּאָן דעם קוֹטְשָׁעָר מִיטָּן שְׁטַעַקָּו : — פָּאָרָ ! דַעַר קוֹטְשָׁעָר האט אַ שְׁמֵיַּץ גַּעַטָּאָן דַאָס פָּעָרָד. מַעֲנְשָׁן האָבָן גַּעַנוּמָן זַיִן פְּנוּאָנְדְּעָרְלְוִיטָן. דיַ דְּרָאָשְׁקָעָ האט זיך צַעְרוֹדְעָט. פָּאָן רְוִיקָאָסְקִי האט זיך אַז אַיר אַנְגָּעָה אַלְטָן מִיט בִּידָעָ הענט.

ק א פ י ט ל צ ו ו ו

— באלווטער יידן זענען פריווילעגירטער. זי דארפֿן נישט גיין אין געטאָ ארין, — האט שיינע-פֿעסעלע געואנט צו איר מאן, איטשע מאירן דעם טישלער, וועלכער איז געוונן פֿאַנוּמוּן מיטן צענומען דעם אַרבְּעַטְמִישׁ. זי אלין, שיינע פֿעסֶע, האט געפאָקט דאס בעטגעוֹאנְט אַין אַשְׁ-גְּרוּיעַ, צעלעכְּרטְּעַ ציכַן.

די בעטן זיינען שווין געווען אַינְגְּוָלִיגְּט אַון אַרְוּם, אַיִּיףּ אַלְעַ בְּעַנְקְלַעַד, זיינען געלעגן מלובשים אַון כלִים, בְּיכַר אַון זוֹרְנָאלְן. פֿאַטְּאַגְּרָאַפְּיעַ-אַלְבָּאַמְּעַן אַון שיינע-פֿעסֶלֶעֶס גַּאֲלַע «קָעֵפּ» — אַ זְכַר פֿוֹן אַיר אַמְּאַלְיקְּעַד פֿרָאַפְּעַסְיַּע, שִׂיטְּלַעַמְּרִי. די גְּרוּיסַע, דִּקְתְּעַנְעַ גַּאֲרְדְּעַאְבָּעַ, דַּעַר «אַרְוֹן», ווי אַיטְּשַׁע מאיר האט זי גְּרוּפַן, אַיז שווין געווען צענומען אַון אַירַע דִּינַע ווּעַנט זיינען געלעגן, אַיְנַע אַיבְּרַע דַּעַר אַנדְעַרְעַר, אַיִּיףּ דַּעַר פֿאַלְגָּאַגָּע.

קִין גְּרוּיס אַיבְּרַצְּיַּעַךְ אַיז עַס נִיט גְּעוּוֹן. די גּוֹטַע זָאַכְּן, ווֹאָס די מִשְׁפָּחָה האט פֿאַרְמָאַגְּט, זיינען בָּאַלְד נִיט אַוְסְגַּעַפְּאַקְּט גְּעוֹוֹרְן פֿוֹן דִּי רְוּזְעַק, נַאֲר דֻּעַם, ווי מעַן אַיז צוֹרִיְּקָעְמוּן פֿוֹן גְּלוֹאָנוֹעַ, אַון דִּי שְׁלַעַכְּטַע זָאַכְּן — די אַפְּגַּעַטְּרָאַגְּעַנְעַ גְּדִים, ווֹאָס הָאָבָּן זִיךְּ אַגְּעַזְמָלְט דָּוָרְךְּ דִּי קְנַאְפַּע דְּרִיסִּיק יָאַר אַין דֻּעַם קָעַלְעַר אַון ווֹאָס שיינע-פֿעסֶלֶעֶס האט גַּעַהְאַלְטַן אַין אַיִּין אַיבְּרַאְרַבְּעַטְּן — הָאָבָּן גַּעַפְּעַלְטַן. צוֹזָאמָעַן מִיט זַי, הָאָבָּן אוִיךְ גַּעַפְּעַלְטַן יוֹסִיס פּוֹטְבָּאַל-שִׁיר אַון שְׁלֹמוֹס טְרוֹמְפִּיטְעַר. שיינע-פֿעסֶלֶעֶס האט נִיט אַיְפְּגַּעַהְעַדְתַּן «אַיבְּרַצְּקָרָעְנָקָעַן» די «טִיְּעַרְעַעַן» אַנְצְּרוּ גַּעַר פֿוֹן דִּי זַיְן, מִיטְן טְרוֹמְפִּיטְעַר, ווֹאָס אַיז ווּוְרַטְעַ גְּעוּוֹן אַ «מַאְיַנְטָעַקְעַן», מִיטְן דִּי «שְׁפָאְגַּלְבִּיְּעַן» פּוֹטְבָּאַל-שִׁיר, «וֹאָס מַעַן קָעַן דָּאַס, הַיְּנַטְּיקַע טָעַג, גַּאֲרַנִּישְׁטַט קָרִיגַן פָּאַר קִין גַּעַלְטַן». אַון עַס האט זִי אַיבְּרַהְוִיְּפַטְעַ נִיט גַּעַטְרִיסְט אַיטְּשַׁע מַאְרַס אַרְגּוֹן מַעַנְטַן, אַז עַס האט קִין סְךְ נִיט גַּעַפְּעַלְטַן, אַז זִיךְּ זָאַל דֻּעַם קָעַלְעַר בְּכָלְל נִיט מַעַר זַעַן פָּאַר דִּי אוֹיגַן, אַבְּעַר דִּי לְעַכְּטַע טָעַג, וַיְיַתְּ עַס אַיז קָלָאָר גְּעוֹוֹרְן, אַז דָּאַס אַיז נִיט מַעַר אַיר קָעַלְעַר אַון אוּמעַן צִית זִיךְּ, מִיט מַולְעַן, פֿוֹן אַים אַרוּסַע, האט זִיךְּ אַיְפְּגַּעַן הערט צַו רְעַדְן ווּעַגְן דַּעַר גַּבְּהָה אַון אַיְצְטָעַר, בִּים פְּאַקְּן זִיךְּ. אַיז עַס אַיר אַפְּלַיְוֹן זיינען נִיט גַּעַקְוּמָעַן.

אַלְעַ דְּרִי נִיט פֿאַרְהִיאַרְאַטְעַ זַיְן: שְׁלֹם, ווֹאָס אַיז צוֹרִיקָעְמוּן מִיטְן דִּי עַלְטָעַרְן פֿוֹן גְּלוֹאָנוֹעַ: מַאְטַל, ווּעַלְכָרְ האט גְּעוֹזָאלְט זִיךְּ אַרְבְּעַרְרִיסְטַן צַו דִּי «חַבְּרִימַלְעַד» אַיִּיףּ יְעַנְגַּר זִיךְּ «פָּאַס»: יְסִי, ווֹאָס אַיז גַּעַהְאַט אַוּוֹעַק סְתָמַס אַין דַּעַר ווּעַלְטַ אַרְיַין — זיינען ווּידָעַר גְּעוּוֹן אַין דַּעַר הַיְּמַיְּם אַון גַּעַהְאַלְפַּן טְאַטְּעַ-מַאְמַעַן מִיטְן אַיבְּרַטְּרָאַגְּן דִּי זָאַכְּן אַין דַּעַר נִיעַר דִּירָה, אַבְּעַר הַגְּמַיְּנָה קִין גְּרוּיס אַיבְּרַצְּיַּעַךְ אַיז עַס נִיט גְּעוּוֹן אַון דִּי יְוָנְגָעַן וּוּאַלְטַן גַּעַקְעַנְטַן זִיךְּ אַפְּפְּטְּרַן דָּרְמִיט אַין אַ וּאַסְעַרְעַ

געציילטע מינוטן — וויל שלייסלער איז דאך די ניע דירה געווען אויפן זעלבן הויף — האט זיך דאך, לוייט שיינגע-פֿעַסְעָלָעָס רייד, "דאס ציעץ געציגן איז זיילונג זיך זאַס יידישע גלוֹת אָזֶן מֵעַן האָט נִשְׁתַּחֲוֵן קִין אַנְהִיבָּן אָזֶן קִין סָוףּ". שיינגע-פֿעַסְעָלָעָס, וועלכע האָט שווין זאַס גיכער געוואָלָט "אנַהִיבָּן צַו ווּוַיְנַעַן", האָט גוֹט געוויסט, אָזֶן נִיט זַיִ, די בְּנִים אָזֶן נִיט אַיטְשָׁע מְאִירָן — אָזֶן דָּעַר קָאָפּ בְּיִם צַיְעַן זַיִךְ : אָזֶן יַעֲדָעַס מְאָלָל, זאַס זַיִ גִּיעַן אַרְיוֹסִים מִיט עַפְעָס בְּאַלְאָזָן, מִיכְעַבְנָעַן זַיִ זַיִךְ אָזֶן בְּאַלְאָמוֹתְשָׁעַן אוֹיפְּנָה הויף, שְׁמוּעָן מִיט די נִיעַ לְאַקְאָטָאָן, זאַס הַאלְטָן אַיִן אַיִן קְוּמָעַן פֿוֹן שְׁטָאָט — אָזֶן הַעֲלָפָן זַיִ אַפְּשָׁר צַו — אַנְשָׁטָאָט צַו הַאָבָּן אַיִן זַיִנְעַן זַיִירָעַ אַיְגְּעַנָּעַ דָּגָות. אַט דָּאַס זַיִבָּעַן זַיִ גֻּעוּן, אַרְיעַ מַאנְצָפָאָרְשָׁוִינָעַן : וועלט-פֿאַרְזָאָרְגָּעָר, אַיְנָעַר בַּי אַיְנָעַם ; צָאָלָע מִיאָסְטָא נָא מַאיִיעַ גָּלְאָוּיְמַעְן-טַשְׁן ! נָאָר זַי, שיינְעַ פֿעַסְעָס, אָזֶן הַיְנִינְט נִיט גֻּעוּן אָזֶן דָּעַר שְׁטִימָנוֹגָן צַו מַאֲכָן אָ "קוּוּעַסְטִיעַ" פֿוֹן אַזְעַלְכָּעַ זַאָכָן. אַפְּלָוַא אַיטְשָׁע מַאְרִיסָּס פֿאַרְזָוִיעָרְטָט פֿגְּנִים האָט זַי זַי גֻּמְאָכָט נִיט זַעַן. זַי האָט זַיִ גַּעֲטָרִיסְטָמָט, אָזֶן אוֹיבָּן זַיִ האָט אַפְּגָלְעָבָט אָזֶן דָּעַם קָעַלְעָר קָרוֹב צַו דָּרִיסִיק יָאָר, ווּעַט שַׁוִּין אָ פָּאָר שָׁעה מַעַר דָּעַם חַשְׁבּוֹן נִיט קָאַלְיָעַן.

די הַוִּיפְּטִיזָאָךְ אָזֶן גֻּעוּן, אָזֶן זַיִ האָט דָּעַרְלָעְבָּט פֿטוֹר צַו ווּוְרַן פֿוֹן דָּעַם פֿינְגְּצְטָעָרְן קָעַלְעָר ; אָזֶן זַיִ עַנְדְּלָעַג גַּעַקְוּמָעַן צַו אַנְיְּעָר דִּירָה — אָ "לְאַכְטִיקָּעַ" שְׁטוּב מִיט אָ "לְאַכְטִיקָּעַרְ" קִיר, מִיט צְוַיִּי גְּרוֹיְסָפְּעַנְצְּטָעָר, זאַס דָּעַר טָאג אַיִן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אָזֶן זַיִ אַזְאָ פֿוֹלְעָר אָזֶן גַּעַנְצָעָר, אָזֶן דָּעַר עַלְקְטָרְיָעָה האָט זַיִ גַּעַמְוּגָט אָפְּרוֹעָן, בַּיּוֹ עַס אָזֶן גַּעַוָּאָרָן גַּט פֿינְצְּטָעָר. אָזֶן דָּאַס אָזֶן גֻּעוּן אָ גַּעַוּאַלְדִּיקָּעַ זַאָר ! אָזֶן גַּעַהָאָט צַו פֿאַרְדָּצְּנָקָעָן האָט זַיִ דָּאַס — דָּוּקָא דָּעַר הַיְנִטְיקָעָר מַשְׂגַּעַנְעָר וועלט, זאַס האָט זַיִ גַּעַקְאָכָט אָזֶן אָ קָעָסְלָפְּן צַרוֹת אָזֶן אַנְשִׁיקְעָנִישָׁן אָזֶן גַּעַשְׁפִּילָט מִיטָּן מַעְנְטָשְׁלָעָן גַּוְרָל — וּוּ מִטְּסָטְרוֹלְקָעָם.

דאַס מַזְלָע אָזֶן בָּאַשְׁטָאָנָעָן אָזֶן דָּעַם, זאַס פֿוֹן די לְאַקְאָטָאָרְ, וועלכע די דִּיטְשָׁן האָבָּן אַרְיוֹסְגַּעַפְּרִיטָטָפְּן הויף, אָזֶן בְּלִוִּיזָאָן קָלְיִינְעָר טִילְ צְוַיִּקְעַמְוּמָעָן. די דִּירָות זַיִנְעַן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַפְּגָלְיִידִיקָט אָזֶן דָּעַר הויף האָט גַּעַפְּסְטָעָוּת. אָזֶן אַנְהִיבָּן, אָזֶן קִיְּינָעָם פֿוֹן די צְוַיִּקְעַמְוּמָעָן נִיט אַיְנְגַּעַפְּאָלָן צַו גַּעַמְעַן זַיִ אַלְיָין אָ דִּירָה — אַוִּיסְטוּשָׁן אָזֶן עַרְגָּעָרָעָ אַוְרָפְּרָעָר. מַעַן האָט זַיִ דָּאַס אָזֶן די אַיְגְּעַנָּעָן דִּירָות אַוְרָפְּרָעָר מִיט מָוָא אַרְיִינְגְּגָנְבָּעָט אָזֶן מַעַן האָט גַּעַלְעָבָט אָזֶן אַיִמָּה, אָזֶן לְאַדְעָט טָאג וועלְן די דִּיטְשָׁן אַרְיִינְפָּאָלָן אָזֶן הויף אָזֶן זַעַן, אָזֶן דִּי, זאַס מַעַן האָט אַרְיוֹסְגַּעַפְּרִיטָטָפְּן, זַיִנְעַן דָּאַס צְוִירָק — אָזֶן וּוּרָר וּוּיס זאַס עַס האָט גַּעַקְאָנָט גַּעַשְׁעָן ? — וּוּ זַעַן האָט נָאָר גַּעַקְאָנָט וּוּמַעַן אַיְנְפָאָלָן צַו גִּין אָזֶן אַוְרָפְּמָאָן פֿרַעְמָדָע דִּירָות ? אָבָּעָר ווּעַט די שְׁטָאָטִישָׁע יִדְעָן האָבָּן אַנְגָּעָהוּבָּן קְוּמָעָן קִין בָּאַלְוִוִּיט אָזֶן עַס האָט זַיִ גַּעַמְאָכָט די מַעַשָּׁה גַּעַטָּא, אָזֶן מַעַן האָט יָא אַנְגָּעָהוּבָּן צַו עַפְעַנְעַן טִירָה, וּוּ זַיִ וּוּאַלְטָן נִיט גַּעַהָאָט קִין בְּעִילְבָּתִים — האָבָּן די אַלְטָעָשָׁן שְׁכָנִים פֿוֹן הויף זַיִ גַּעַזְאָגָט, אָזֶן אוֹיבָּן עַס אָזֶן שַׁוִּין טַאָקָע אָזֶן, קְוּמָט זַיִ, עַל פִּי יוֹשָׁר, גִּיכָּעָר וּוּ אַלְעָאָגָרָע, די רַעַכְתָּ זַיִ אַוְיסְצּוּקְלִיבָּן אָ בעַסְעָרָ מִקּוֹם. אָזֶן אַיְדָעָר וּוּעַן האָט זַיִ אַנְגָּעָהוּבָּן אָזֶן אַיְבָּעַרְצִיעָנִישָׁ אַוְיָפָן הויף גַּופָּא. אָזֶן שיינְעַ פֿעַסְעָלָעָס, וועלכע

האט געוווסט, איז וווער עס קומט צו שפערט צום טיש, געפינט בלויין ביינער, איז א קומ געטאן צו איר מאן מיט דער זעלבער קשייא: אויב אלע יא, פאר וואט ניט זי? — און איידער זי האט נאר באקומען זיין הסכמה, איז זי שוין א לוייף געטאן ארosis, און איידער וואס ווען, האט זי איר בני בית אונגעוואגט די גוטע בשורה, איז זי האבן, מיט מזל, א ניע דירה — אלע היסט א דירה! סאלאנען! א פאלאץ! — וואס פון איז האט זי שוין, זייט יארן, אפיילו צו חלומען אויפגעעהערט.

קענען האט שיינע פעסעלע געקענט אלע דירות פון היף. דאך זיינען געווונ א פאר געציילטע, וו זי האט קיין מאל קיין פום ניט אריינגעשטעלט — און גראד צו איז האט זי געצויגן און גראד איז האט זי זיך אפגעקלבן. דעם לערער מעermalשטיינס ווינונג; א ווינונג, וועגן ווילער לעגענדעם זיינען אַרומגע-גאנגען אויפן היף.

ווען איטש מאיר האט אויפגעבראכן דעם שלאס און זי זיינען אַרין אינגע-וויניך, האט שיינע פעסעלען אוש פארכאפט דער אטטעם — פון דער הערעלעקייט. דאס מעבל פון דער דירה האט תאקע געפעטלט און מער ווי א פאר בעטן, אין איין צימער, און א קראדעטן, אין דער קיד, — איז איז איר ניט געשטאאנען; אבער די ווענט זיינען געווונ באקלעט מיט געלימלטט טאפעטן און דער עיקר: די דירה האט געהאט אַרויטילאקריטע פאדלאגע.

אין דער פאדלאגע האט זיך שיינע פעסעלע פאראליבט אויפן ארט. אויפן אַנבליך פון דער פאדלאגע, האט זיך דערפליט אַזוי דערהובן און צעשפילט ווי א קליען מיידיעלע. זי האט אפיילו דערפליט אַקצ'ל פון א פאדלאג, זיך אַוועקצזען, ווי זי גיט און שטיטי — אויף די ברעטער — און זיך א גליתש טאן, צו דערפלין די גלאטקייט אונטער זיך.

מענטשן האבן פאַרביגעאיילט אונטערן פענטערל פון קעלער. פון היף האט זיך גערדאָן א געפילדער. וועגעבער האבן געסרייפעט. מען אייז געלאָפֿן. מען האט גערופֿן, זיך געקריגט. שיינע פעסעלע האט געוווסט, איז די שכנות פון היף — די אלטער, וואס זיינען צוּרִיקְעֻמְוָן צוֹאַמְעָן מיט איר פון גלאָזען — זיינען אלע אין דרייסן; קוקן אויף די אַנקומענדיקע, שטאטישע יידן און טילל קליען זיך, מסתמא, די הערצעער, וואס זיך האבן דערעלעט א נקמה איז די גבירים, וואס מזון זיך איבערפֿעלען קיין באָלֶט. זי, שיינע פעסעלע, האט ניט געפֿילט קיין נקמה, זי האט זיך אַלְיָן געפֿילט ווי אַרְוִיפֿגָעָאַרְבָּעָט גְּבִּירָעָט, וואס האט פאַרְמָאָגָט אַוש צוּיִי שְׁטוּבָן און אַרוּטילאָקְרִיטָע פָּאַדְלָאָגָע, וווען עס שְׁפִּרְצֵט ניט אויף קיין בלטער פון צוּוִישָׁן די ברעטער, אפיילו ווען מען זאל טאנצָן און שְׁפִּרְגָּעָן אויף זיך.

פארשטייט זיך, איז שיינע פעסעלעס גוטע שטימונג האט זיך פון דרייסן קוים אַנגּוּזָעָן. זי האט זיך בית געוואָלט אויסטנטעלן אויף לִיטִיש גַּעֲלָעָטָר. און דאס איז ניט געווונ בלוין היינט אַזוי. זי האט זיך חמִיד אַ בִּסְל גַּעֲשָׁעָטָ, ווען זי איז געווונ גוט אויפגעלייגט, (וואס דאס האט זעלטן געטראָפֿן), און צו דעם האט זי געהאט אן עצה. נועלעך: ווען נאר עס איז איר געווואָרָן גוט אויפן האָרָצָן,

האט זי זיך אַנגעכָּאָפֶט אָן אַ טְרוֹיְיעִירִיקָן גַּעֲדָאָנָק — אָז עַס זָאַל אַיר נִיט זַיְן צוֹ גּוֹט. אָונֵן פָּאָרְשְׁטִיטִיט זַיְך, אָן הַיְנָטָה אַט זַי דָּעַם טְרוֹיְיעִירִיקָן גַּעֲדָאָנָק נִיט גַּעֲדָאָרְפָּט לְאָנֶגֶג זָוְכוֹן: דָּעַר גַּעֲדָאָנָק וּוּעֲגָן אַיר בָּכוֹר, סְרֻולְקָעָן, וּוּלְכָבָר אַיְזָאָזָעָק פָּוָן לְאַדוֹש גְּלִילִיךְ דָּעְרָנָאָךְ, וּוּי מַעַן הַטָּאָט דַּי עַלְתָּעָרָן אַרְיוֹסְגָּעְפִּירָט קִיְּין גַּלְאָזָעָן. עַד אַיְזָאָזָע גַּעֲפָאָן זָוְכוֹן צְוֹאָמָעָן מִיטָּזַיְן וּוּיְיבָ אַונֵן קִינְד — אָזָן דָּעַר לְעַצְטָעָר גְּרוֹס, וּוּסְ שִׁינְיָע פָּעַסְעָלָעָה אַטָּאָט אַפְּגָעָנוּמָעָן, אַיְזָאָזָע, אָזָן גַּעֲפִינְטָזָז גַּאֲזָר אַיְזָאָזָע, וּוּרְשָׁאָע אַטָּה הַיְנָטִיקָן צִיְּיטָן בַּיְּ שִׁינְיָע פָּעַסְעָלָעָן גַּעֲהִיסָּן «לְעַמְיוֹועָר אִיאָם». מִיט דָּעַם גַּעֲדָאָנָק אַוְיְפָן זִינְעָן, אַיְזָאָזָע שְׂוִין דַּיְ פְּרִידְ מִיט דָּעַר נִיעָרְ דִּירָה גַּעֲוָעָן לִיכְיכָט צוֹ פָּאָרְטְּרָאָגָן אָזָן לִיכְיכָט צוֹ פָּאָרְשְׁטָעָלָן — אָזָן דַּאָּךְ...

שִׁינְיָע פָּעַסְעָלָעָה אַטָּאָט אַרְיוֹסְגָּעְנוּמָעָן דָּעַם קָאָפָן פָּוָן דָּעַר צִיר, אַיְזָאָזָע וּוּלְכָבָר זַיְךְ הַטָּאָט גַּעֲפָאָקְט דָּעַם בְּעַטְגָּוּוֹאָנָט אָזָן גַּעֲוָאָרְפָּן אַיְזָאָזָע אַיְזָאָזָע אַיְזָאָזָע מַאיְרָן. אָזָן אַיְנְפָּאָל הַטָּאָט אַוְיְגָעְבָּלִיצָט בַּיְּ אַיְזָאָזָע אַיְזָאָזָע קָאָפָן. זַיְךְ הַטָּאָט זַיְךְ אַיְזָאָזָע מַיְשָׁב גַּעֲוָעָן, צִיר זַיְךְ זַיְךְ מִיטָּאָט טְיִילָּק, צִיר בְּעַסְעָר צְוֹוָאָרְטָן, בַּיְּ אַיְזָאָזָע וּוּסְטָ וּוּרְעָן מַעַר אַוְיְגָעְלִיגָּט. נָאָר זַיְךְ הַיְנָטָה קִיְּין סְדָר גַּעֲדָוָלְדָ נִיט גַּעֲהָאָט.

— אַיְטָשָׁע מַאיְרָן, — הַטָּאָט זַיְךְ אַפְּגָעְרוֹפָן אַיְזָאָזָע אַיְזָאָזָע — וּוּנְעָן דַּו פָּאָלְגָסְטָ מַעַד... הַאָב עַד אַיְ פָּלָאָן... — זַיְךְ הַטָּאָט גַּעֲוָאָרְטָן בַּיְּ עַד הַטָּאָט אַוְמְגָעְקָעָרָט צִוְּאָר דָּעַם קָאָפָן. וּוּנְעָן עַר הַטָּאָט דָּאָס גַּעֲטָאָן, הַטָּאָט זַיְךְ דָּעְרוֹעָן דַּי זְוִיעָרְקִיטָזָפָן זַיְן צְוָה אָזָן זַיְךְ גַּעֲמוֹזָט אַגְּנוּמָעָן מִיטָּאָס סְדָר מָוֹת. אַרְיוֹסְצְׁוּלִיגָן פָּאָר אַיְם אַיְרְ פְּרָאִיעָקְט : — וּוּנְעָן דַּו פָּאָלְגָסְטָ מַעַד, — הַטָּאָט זַיְךְ שְׂוִין אַן אַנְטְּשָׁלָאָסְעָנָע, זַיְךְ אַיְגָאנְצָן אַיְסְגָּעְלִיכְטָן. — וּוּלְאָלְטָ מַעַן אַונְדוֹזָה זַיְךְ גַּעֲנוּמָעָן דָּעַם לְעַרְעָרָס בְּעַטְן... אָזָן דַּי יְוָגָעָן וּוּלְאָלְטָ מַעַן אַונְדוֹזָה זַיְךְ גַּעֲנוּמָעָן דָּעַם לְעַרְעָרָס בְּעַטְן... אַוְיְףְ דָּעַם אַוְיְךְ מַחְיָה זַיְן אַונְדוֹזָה, דַּי צְוָוִי דְּוָשָׁאָדָעָס, 'עַט מַעַן בָּאָטְשָׁ פִּילְן אַטְעָם פָּוָן אַלְעָבָן אַוְיְךְ דָּעַר עַלְתָּעָר : דַּי גַּנְאָטָעָס אַיְזָאָזָע אַיְסְגָּלִיכְן... סְטְגָּעָזָן דַּי מַאְטָרָאָצָן אַוְיְבָן?

— גַּעֲזָעָן דַּי מַאְטָרָאָצָן, — הַטָּאָט אַיְטָשָׁע מַאיְרָן אַיְזָאָזָע גַּעֲטָאָן.

— נָה, טָאָזָזָאָסְטָע?

— וּוּרְמָרְ מִיר גַּוְטָס גִּינְטָזָז אַזְסָאָרָאָזָז מַאְטָרָאָצָן. נָאָר שְׁלָאָפָן 'עַל עַד אַיְזָאָזָע מַיְיָגָן בְּעַטְן.

שִׁינְיָע פָּעַסְעָלָעָה אַטָּאָט גַּעֲוָוָסָט, אָז אַיְטָשָׁע מַאיְרָן הַטָּאָט אַיְצָט דַּי פָּאָרְעָשָׁנְטָעָז מִינְטוֹ אָזָן זַיְךְ הַטָּאָט גַּעֲנוּמָעָן וּאַמְלָאָעָן אַיְזָאָזָע אַלְעָ אַרְגּוֹמָעָטָן דָּאָס אַיְרְיקָע אַוְסְצָזָוָן פִּירָן. מִיטָּאָט דַּי הַעֲנָטָ פָּאָרְלִיגָּט אַיְבָעָרָן בְּזָוּעָם, הַטָּאָט זַיְךְ זַיְךְ דָּעְרָנְעָטָעָרָט צִוְּיָי אַיְנְגָעְלִיגָּטָעָז בְּעַטְלִילָעָז אָזָן זַיְךְ אַשְׁאָקָל גַּעֲטָאָן אַיְבָעָרָן זַיְךְ מִיטָּאָזָע זַיְךְ וּדְעָרְוּוֹיָלָן מִמְּשָׁ מִיטָּאָזָל : — דָּאָס רְפָסְטָעָז אַיְזָאָזָע אַבָּעָט ? דַּי פָּאָרְוָאָנְצָטָעָז סְטְשָׁעְרָעְבָּעָלָעָס ? זַיְיךְ בְּיִסְטָ דַּעַן שְׂוִין אַמְּאָל אַוְיְגָעְשָׁטָאָגָעָן אַיְזָאָזָע דָּעַר פְּרִי. נִישְׁטָ לְאַמְּיָעָן ? לְאַמְּעָר זַיְךְ נִישְׁטָ גַּעֲנָאָרָן, אַיְטָשָׁע מַאיְרָן.

— זַיְךְ זַעְגָּעָן מִינְיָגָן, — הַטָּאָט עַר וּוּידָעָר אַרְיוֹסְגָּעְמָרְקָעָט.

— אודאי זונען זי דינגע. די גראסע מציה! און איז זי זונען דינגע, טא
וואו שטייט דאס געריבן, איז ד'מוסט שוין אַ גאנץ לעבן אָפֿינְצְטְּרָן אין זי?
אַ קבר טוישט מען טאקוּ נישט, אָבָּער נישקָה, אַ בעט מעג מען טוישן.

— יא, ווען כ'על אליען קומען צו אַ פָּאָר נִיעָע בעטן.

— דעם לעערס מאטראצן זונען פונקט ווי ניי. האסט נאך אין דין לעבן
ニישט פֿאָרוֹזֶכֶט דעם טעם פון אַיז מאטראצ. נישט עס סֿקְרִיפְּטָם, נישט עס
קוועטשט. פומער איז ער. נישט קיין מאטראצ. — זי האט אַ קוק געתאן אויף די
איינגעליגט בעטלעך און זיך פֿאָרְקְּרִימָט: — ווֹ האסט שוין געזען אין אַ בעט
אוועלכע געשווילעכצער און אָזעלכע גרייבער. אַ סְׂדוּמְׂ-בעטְּלָמְׂדָע שוין זיין
באַקְּלוּעָמָעָר, ווי דאס.

אַיטשע מאיר האט, וויזט אויס, ניט געקאנט מער הערן דעם באַשְׁוְלְדִּיקְּנוּגָסִ
אַקט קעגן די בעטן: — דריי שוין נישט קיין קאָפֶ, שיינע פֿעְסְּעָ... — ער איז
פֿאָרְטִּיךְ געווארן מיטן צענעמען דעם אָרְבְּעָטְּסְּ-טִיש אַן געומען אויסשטעלן די
ברעטער ביַּי דער טיר. — אַיךְ שלאָף נישט אַין קיין פרעמדע בעטן, — האט ער
אויסגעפֿירְט אַן געליבָן שטײַן אַין מיטן צימער, אָרְמוּקְוּנְדִּיךְ זיך, צו וואָס
זיך אַצְּנֵד צו געמען. זיין בליך אַין געפָּלָן אויף די צענעמען אַיְזְעָרָנָע בעטלעך,
אָיבָּער וועלכע שינע פֿעְסְּעָלָע אַיז געשטאנען. ער האט ניט געפְּילָט קיין כָּעֵס צו
זיך. פֿאָרְקְּרִימָט. ער איז געווארן סענטימְעַנְטָאל אויף זיעֶר אָנְבָּלִיךְ. ער האט אַפְּגָעָ
זיפְּצָט: — ווּיפְּלָיל יַּאֲרָן אַיז מען אויף דעם אַפְּגָעַשְׂלָאָפֶן, הָע, שיינע פֿעְסְּעָ? גָּעָב
נָאָר אַ צִּילָּה. יַּעֲדָעָר אָנוֹדוֹזָע בִּינְדָּלָעָלָמָן זי דען קענען פון אויסנווינִיךְ. וואָס
הָאַסְּטָע זי שוין געגעבען אַזְּאָג אַפְּ דאס לעבן, הָע?

— ווּיל כְּהָאָב גַּעֲנוֹג! — אַיז שוין שיינע פֿעְסְּעָלָע געווארן אויפְּגָעָרִיכְט. —
כְּיוּל אַוְיךְ ווִיסְטָן פון אַ שְׁטִיקָל לעבן. כְּיוּל שלאָפָּן אַין לעערס בעט אַן
פֿערְטִּיךְ!

— אַן האסט גַּרְנִישְׂט מְוָרָא, אַן דער לעערר מיטן ווּיבָּזָלָן דִּיר בַּיְּ נָאָכָט
ニישט קומען צו חלום?

— פֿאָרְדִּיקְט, מִינְגָּע שׂוֹנוֹאַם! — האט שיינע פֿעְסְּעָלָע געציגן מיט די אַקְּסְלָעָן.

— בַּיְּן ער פֿאָרְדִּיקְט, נו? אַן אַז דְּזִוְּלִיסְט ווִיסְט, — האט ער, שוין אויך אַן
אויפְּגָעָרִיכְט, זיך דערגענטערט צו אַיר, — אַז דְּזִוְּלִיסְט ווִיסְט, קען ער אַין גאנצָן
ニישט באַגְּנָעָמָע, ווי מִידִיסְט זיך דאס אַרְיִין אַין אַ פֿרְעָמְדָע דִּירָה, מיט פֿרְעָמְדָן
הָאָב אַן גּוֹטָס אַן מִזְאָגָט: סְאַיְן מִין!

זַי האט אוועקגענְומָן די הענט פון בוועם: זַי פֿאָרְלִילִיגְט אויף די הַיפְּטָן אַן
אנגעקוקט דעם מאָן מיט אַזְּאָגְלָקְט, ווי זי האט מיט אַ רְגָּעָ צְוּרִיךְ אַנְגָּעָקְקָט די
בעטן: — זַי נִישְׂתָּאָזְצִיךְ! — האט זי אויסגעשְׂרִיעָן. — גַּיְיָ נָאָר, גָּעָב אַ קְּוֹק
אָרוֹיס אַיְפָּן הוֹית, — האט זי אַ ווֹיז גַּעַטָּאָן מיט דער גַּאמְבָּעָ אויף דער טיר, —
עַסְטָע שוין זען, ווּיפְּלָיל דִּירָות סִשְׁטִיעָן לִיְדִיק אַן ווֹאָרטָן די באַלְעָבָטִים זָאָלָן
צּוֹרִיקְוּמָן! נָאָר אַ גְּלִיךְ, וואָס כְּבִין באַצְּיִיטָנס צָוָם שְׁכָל גַּעֲקָומָעָן, אַן נִישְׂתָּאָן,
וּאָלָט מען שוין אויף אייבְּקָ אַפְּגָעַפְּגָעַטְּרָט אַין דעם גְּרוּב דָא!

— איך בוּ נישט מײַן גָּלִיק אוּיף יונגעָם אָמְגָלִיק, — האָט עַד זִיךְ גַּעַהְאַלְטָן בַּיִם זַיִינִיקָן.

— דְּזַוְוִיסֶט שְׁווֵין, אָז סַאיַּז דִּין גָּלִיק אָזָן יונגעָם אָמְגָלִיק? אֲפָשָׂר האָט גַּאֲרַד עַד לְעַרְעַר אָפְגַּעַשְׁפִּילַט בַּעֲסַעַר פָּוּן דִּיר? — אִיר קָוֵל אַיז אַפָּאַל עַטְאָן אַפָּאָר אַקְטָאוּוּס נִידְעַרְקָעַר. — אֲפָשָׂר האָבָן מַעַר אַליַּין אוּיךְ נִישְׁתְּ גַּעַדְרָפָן צַוְּרִיקָן קוּמָעָן, גַּאֲרַגְּיַין קִיְּין וּוֹאָרְשָׁע, וּוֹאָלָט מַעַן גַּעַוּעַן צַוְּאָמָעָן מִיטָּסְרוּלְקָעָן. וּוֹעֶר וּוֹאָס סַאיַּז בַּעֲסַעַר? אַבְּעַר דְּעַרְוַוְוִילְלָא, אַיְטָשָׁע מַאיָּה, דְּעַרְוַיְילָא זַעַנְעָן דַּי לְעַרְעַרְסָן נִישְׁטָא אָזָן אַונְדָּז זַעַנְעָן מַעַר דָּא... אָז אָז אַונְדָּז וּוֹאָלָט מַעַן נִישְׁתְּ גַּעַפְנָט דַּי דִּירָה, וּוֹאָלָט עַמְּעַץ אַנְדְּעַרְשָׁז זַי גַּעַפְנָט. — אַיְטָשָׁע מַאיָּר האָט זַיךְ אַגְּנָהְיוֹבָן וּוֹנְדָעָן אַיְיךְ שִׁינְעָן פַּעַסְעַלְעָס בָּאַרְיַידְוּזְדִּיקִיטִי. דָּאָס אַיז אַגְּנָהְיוֹבָן אַיר טַבָּע לְעַצְטָנָס. עַרְשָׁט אַיצְטָהָט האָט עַר זַיךְ גַּעַכְאָפָט, אָז נִישְׁתְּ גַּעַקְוָקָט אַוְיךְ דַּעַם, וּוֹאָס זַי האָט זַיךְ גַּאֲרַגְּיַין צַשְׁרִיעָן אוּיךְ אִים, אִין זַי דָּאָךְ אַוְיגְגָּעַלְעָבָט אָזָן אַוְיגְגָּרָאמָט דֻּעַם הַיְנְטִיקָן טָאגְגָּן. — אָזָן גַּאֲרַגְּיַין צַשְׁרִיעָן דַּי גַּאֲרַגְּיַין מִיטָּן דְּעַרְיָנָן אַקְלִינְיָם שְׁמִיכָּל גַּעַטְאָן אָזָן אַינְצָן דְּרַשְׁתְּוִיבָן אַיר מָאָן. — האָטָס מַורָּא, אָז דַּי לְעַרְעַרְסָן עַלְן דִּירָ קִומָעָן צַוְּלָמָעָן, יָא? אָזָן אָז דַּי יְוָגָעָן עַלְן שְׁלָאָפָן אָזָן דַּי לְעַרְעַרְסָן בַּעַטָּן, טַשְׁוִין גּוֹט זַיְין? עַלְן זַיךְ דִּירָ שְׁוִין נִישְׁתְּ קִומָעָן צַוְּלָמָעָן?

אַיְטָשָׁע מַאיָּר האָט נִיט גַּעַקְאָנָט פָּאָרְשְׁטִיָּן, וּוֹאָס מִיטָּשִׁינְעָן פַּעַסְעַלְעָן קוּמָט

פָּאָר: — בִּיסְטָ דַּעַךְ מִיר עַפְעַס גַּעַוְואָרָן אַגְּנָצְעָר פִּילָּאָף, מִין וּוּבָב. זַי האָט זַיךְ אַוְיסְגָּעְנְלִיכְטָן אָזָן אַרְיַינְגְּעַלְיָגָט דַּי טַוְנְקָעַלְעָ, אַוְיסְגָּעְרָאַצְעָוּוּטָעָה האָגָאנְט אַוְיךְ זַיְין אַקְסָל. זַי האָט אִים אַרְיַינְגְּעַקְוּקָט אַיְין פְּנִים אָזָן עַר האָט אַרְיַינְגְּעָדָקָט אַיְין אַירְן — דֻּעַם צַעַקְנָאַדְעָרְטָן אָזָן אַשְׁקִיןָן, פָּוּן וּוּעָלְכָן עַר האָט אַזְוִי בָּロְלָט גַּעַקְאָנָט אַרְאָפְלִיְּעָנָן זַיְין אַיְיָגָעָן דָּאַלְיָע. בְּלִיאָז אַיְשִׁינְעָן פַּעַסְעַלְעָס אַוְיגָן הַאָט עַר דְּעַרְזָעָן עַפְעַס, וּוֹאָס האָט נִיט גַּעַשְׁטִימָט מִיטָּאַרְפָּרְטִים אָזָן אַיְן דָּאָךְ גַּעַוְועָן בָּאָזָן; עַפְעַס וּוֹי אָז אַוְיסְגָּעְשָׁרִי פָּוּן בַּעַנְקָשָׁאָפָט, וּוֹי אַרְוףְּ צַוְּדָע אַמְּלָאִיקָר שִׁינְעָן פַּעַסְעַלְעָן, דָּעָר, פָּוּן וּוֹיִיטָן קַאנְסְקָעַוְאַלְיָעָר סָאָד: — זַיְין נִשְׁתְּ אַזְוִי אַגְּנָעְצָוִיגָן.

— יְעַדְעַר אַוְפָּן אַיז אַגְּוָטָר, אַיְטָשָׁע מַאיָּר. מַגִּיטָּה דַּעַךְ נִישְׁטָה, חַלְילָה, קִינְעָם הַרְגָּעָנָן, אַדְעַר בָּאַעוּולָן. וּוֹאָס דָּאַרְפָּסְטָע זַיְין אַזְוִי אַוְיסְגָּעְרָעָכָנָט? זַעַסְטָ דַּעַךְ שְׁוִין, אָז דַּי גַּאֲנָצָעָמָעָנְשָׁהָיִיט קַעַנְסְטָעָנָט נִישְׁטָה פָּאַרְזָאָרָגָן. — זַי האָט אִים אַזְוִין, זַי וּוֹאָלָט וּוֹאָלָט וּוּעָלָן אַרְאָפְטָרְיִיסְלָעָן פָּוּן אִים דָּאָס שַׁוְעָרָע גַּעַמִּיט. טְרִיאִיסָל גַּעַטָּאָן, זַי וּוֹאָלָט וּוּעָלָן אַרְאָפְטָרְיִיסְלָעָן פָּוּן אִים דָּאָס שַׁוְעָרָע גַּעַמִּיט. גַּלְיִיכְזִיטִיק, האָט זַי פָּוּן אַיְבָּרְגָּעָנוּמְעָנְקִיטִי, אַגְּנָהְיוֹבָן צַוְּנָפָן מִיטָּסְרָע?

נָאָז: — נָאָז, אַיְטָשָׁע מַאיָּר, וּוֹאָס אַגְּסָטָע? אַיְטָשָׁע מַאיָּר, שְׁוִין אַינְצָן אַעֲנוּמָעָנָר, האָט צַעְפִּירָט דַּי הַעַנְטָן. לוּיט אִים נַאָך אַיז אַפְּרִוי אַזְוִי לְאַנְגָּגָעָן אַמְּגָלָעָכָט, בֵּין זַי האָט זַיךְ צַוְּוִינִיט. וּוֹי גַּאֲרָב

ז' האט אングעהויבן ווינגען, איזו זי גלייך געוווארן גערעכט : — אוי, די פרויז איזו נישט מער ווי א צעבראָכָן שערבּל, אבער דער שטארקסטער מאנגפערשווין ווערט דורך איר צעבראָכָן... כ'על מעך נישט גיין גטן מיט דיר צוליב דעם, שיינע פֿעַסְעַן. — האט ער אָ מְוֻרְמֵל גַּעֲטָאָן.

ער האט אָרוֹמְגַּעַנוּמָעַן דעם קַעַלְעָר מִיטְן בְּלִיק ; גַּעֲקוֹקֶט אָוִיף די ווענט, אויף דעם לִידְיקָן אָרט, וואס דער אָרְבָּעַטְסִיטִיש האט גַּעַלְאָזָן. נײַן, ער האט ניט גַּעֲקָאנְט האָבָּן אָזָא לִיכְיכַּט גַּעַמְּיט ווי זִין ווַיְיב. יַעֲנַע נַאֲכָט, ווען די דִּיטְּשָׁן האָבָּן ז'י אָרוֹיסְגָּערִירְסְּן פֿוֹן די בעטּן אָוּן אָפְּטָרָאנְסְּפָּאָרְטִּירְט קִין גַּלְאָוּנוּן, איזו עס גַּעַוּוּן ווי אָשְׁנִיט מִיט אָ מְעַסְעַר אָוּן ס'איַין אִים אָפְּיָילְוּ רַעַיְוָן בִּיט גַּעַקְוּמָעַן דָּאָס אַלְזָן, וואס ער האט אִיצְט גַּעַטְרָאָכָם, בעטּ אָט דעם גַּעַרְנוּיְילִיקָן, אַיְגַּעַנְעַם אָרוֹיסְצִיּוֹן ווַיְיךָ פֿוֹן קַעַלְעָר. אָוּן ס'איַין גַּעַוּוּן מַאֲדָנָע. ווַיְיל ער האט זִיךְ נִיט גַּעֲקָאנְט אָוַיסְטִּיטִישָׁן, וואס ער באָדוּיעָרטָט דָּאָס אָוּן. ער האט גַּעַוּוּסְט, אָזָה שִׁינְעַע פֿעַסְעַלְעָר אָזָה גַּעַוּוּן גַּעֲרָעָכָט אָין אַלְעָם, וואס זִיךְ אַזְגָּט ; דָּאָזָה ער גַּעַפְּלִיט מִיט אַלְעָחָשִׁים, אָזָה דַּעַר קַעַלְעָר אִים לִיבּ אָזָן די נִיעַץ דִּירָה — קַאֲלָט אָוּן פרַעַמְדָּט. אַשְׁטוּבּ מִיט אָ קִידְּ. אַוְאנְט אָין צְוִישָׁן. ער האט זִיךְ גַּעֲרָנִיט גַּעֲקָאנְט פָּאָרְשְׁטָעָלָן, ווי מַעַן לַעֲבָטּ דָּאָס אַיְן צְוִויִּי שְׁטוּבָן מִיט אָ מַאְלָ. דָּאָזָה גַּעַוּוּנָעָנָג, אַבְּעָר אַלְזָן גַּעַוּוּנָעָנָג. בִּי נַאֲכָט האט ער גַּעֲקָאנְט אַוְיפְּהִיבָּן דעם קָאָפּ אָוּן זַעַן אָוִיפְּנָא אָרוֹבְּעָטָט-זְוָאָרְשָׁתָאָט די קַעַפְּ פֿוֹן די קִינְדָּעָר, הַעֲרָן זַיְעָר אַטְעָמָעָן. ער האט גַּעֲקָאנְט לִיגְנָן אַיְן דַּעַר פְּרִי אַיְן בְּעַטּ אָוּן קָוָקָן ווי שִׁינְעַע פֿעַסְעַלְעָר קָאָכְט די קָאָוּוּ.

— שְׂמִינִי נִשְׁטָמָה, אִיטְשָׁע מַאיָּר, — האט שִׁינְעַע פֿעַסְעַלְעָר אִים אַוְיפְּגַּעַוּזְעַקְט פֿוֹן די מַחְשָׁבָות. — גַּיִי גַּעַבְּ אָ קוֹק, ווּ די יַוְנְגָעָן זַעַנְעָן עַרְגָּעָץ אָוּן זַאְל שְׂוִין נַעֲמָעָן אָזָה עַק מִיטְן צִיעָכִי.

אִיטְשָׁע מַאיָּר האט אָ נַעַם גַּעַטְאָן אָ פָּאָר בְּרַעַטְעָר אוִיף די אַקְסְּלָעָן אָוּן אִין אָרוֹיסָס. אַיְן פָּאָדְעָרְהִיּוֹל אִין אוִיף אִים אַוְיפְּגַּעַפְּאָלָן זַיְן יַגְסְּטָעָר זָוָן, שְׁלוּם.

— טַאֲטָעָ! — האט דַּעַר צְעִיאָכְמַעְרָטָעָר בְּחוֹר אַוְיסְגָּעְרוֹפָן, — די צְוקָעָרִי-מַאְנָס זַעְנָעָן שְׂוִין דָּאָ! — ער האט אָרוֹמְגַּעַנוּמָעַן די בְּרַעַטְעָר פֿוֹן אִיטְשָׁע מַאיָּר אַקְסְּלָעָן זַיְן פָּאָרוֹוָאָרְפָּן אַיְבָּר זַיְן אַיְגַּעַנְעָם.

אִיטְשָׁע מַאיָּר האט אָנְגַּעַקְוּקָט דעם זָוָן. ער האט נִיט גַּעַוּוּסְט, וואס אִים אִין ווַיְידָעַ צְוָעָקָומָעָן : — טָאָ וואס אִין די גַּרְוִיסְעַ גַּדְוָלה אוִיף דיַין קָאָפּ ?

דַּעַר בְּחוֹר האט זִיךְ גַּעַפְּלִיט גַּעַטְרָאָפָן : — בִּיסְטָמָר עַפְּסָן נִשְׁטָמָט, טַאֲטָעָ. — אַוְודָאִי בִּין עַק נִשְׁטָמָט גַּעַשְׁטִימָט, — האט אִיטְשָׁע מַאיָּר זִיךְ פָּאָרְקִימָט, — יַדְן גַּיְיַען אִין גַּעַטְאָ אָרְיִין, אַשְׁמָה אִין דָּאָס בַּיְּ דִיר ? בָּאָגְרִיפְּסָט וואס דָּאָס מִינְט ?

דַּעַר בְּחוֹר האט אִים אַנְגַּעַקְוּקָט אַוְיסְרְוּפְּעָרִישׁ : — אָוּן דוּ בָּאָגְרִיפְּסָט יָאָ, וואס דָּאָס מִינְט ? בִּיסְטָמָר שְׂוִין אַמְּלָאָ גַּעַוּוּנָאָן אָ גַּעַטְאָ ? — אָוּי, בְּנִים גִּידְלָתִי ! — האט אִיטְשָׁע מַאיָּר אַוְיסְגָּעְלָאָזָן זַיְפָּץ. — גַּיִי שְׂוִין גַּיִי, שְׂמִינִי נִשְׁטָמָה אָזָן קוֹק מַעַד אָז. די מַאְמָע ווַיְיל שְׂוִין מַאְכָן אָז עַק מִיטְן צִיעָכִי.

אֲבָעֵר שְׁלֹם הָאָט אִם גָּעוֹמֹת זָאָגֶן, וְאִסְּעָר הָאָט אִים גָּעוֹהָט צוֹ זָאָגֶן: — דָּעָרוֹוִילַּי נְעַמְּעַן זֶעֱדַּי יְיַדְּן צְוָאָמָעַן, דָּאָס זֶעֱדַּי אַיְךְ. דָּעָר הַוִּירַ פּוֹסְטוּוּוּסַ נִשְׁתַּמְּעַה, דָּאָס זֶעֱדַּי אַיְךְ. אָוֹן דָּאָס אַיְזַּגְּרָנִישַׁט גַּעֲפָעַרְלָעַד. — עַר אַיְזַּגְּרָנִישַׁט לְעַבְּדִיַּקְעַד גַּעֲוֹוָאָרָן: — צְוָקָעַרְמָאָן הָאָט זֶעֱדַּי אַפְּגָעַשְׁטָעַלְטַס מִיד אָוֹן דְּזַוִּיסְטַס, וְאִסְּעָר הָאָט מִיר גָּעוֹזָגֶט? «מִיר 'עַלְן זַיִן שְׁכָנִים», הָאָט עַר מִיר גָּעוֹזָגֶט אָוֹן מִיר גַּעֲדְּרִיקַט דַּיְהָאנְט.

אִיטְשָׁע מַאְרֵד הָאָט זֶעֱדַּי אַפְּגָעַקְעַרְט פּוֹן שְׁלֹמְעַן אָוֹן אָנוֹ אַומְצָאוּרִידְעַנְעָר, צְוִירִיקַט גַּעֲאַיְלַט אַיְן קְעַלְעַר. גַּלְיַיךְ וְיַיְעַר הָאָט גַּעֲפְּנַטְדַּי טִיר, זַיְגַּעַן אַוִּיפְּ אִים אַפְּאַלְעַט גַּעֲטָאָן שִׁינְעַע פּוֹסְעַלְעַס אָוֹגְן אַיְן זַיִן: דָּאָס אַמְפָאַרְשְׁטַעְנְדְּלָעַכְּ פִּיעַרְלַ: — אִיטְשָׁע מַאְרֵד, וּוֹעֵן דַּו פְּאַלְגַּסְטַס מַעַד, — הָאָט זֶעֱדַּי גַּלְיַיךְ אַפְּגָעַרְוָפְּן, — וּוֹעֵן דַּו פְּאַלְגַּסְטַס מַעַד, הָאָט עַד אַנְיַעַם פְּלַיאָן.

עַר הָאָט זֶעֱדַּי אַקְרָאַץ גַּעֲטָאָן אַיְן קָאָפְּ: — וְאִסְּעָר אַיְזַּי שְׂוִין וְיַדְעַר? — הָעָר מַעַד אַוִּיס, מִין מָאָן — הָאָט זֶעֱדַּי זֶעֱדַּי דְּעַרְנְעַטְנְעַט צוֹ אִים אָוֹן אַשְׁלֹונְג גַּעֲטָאָן דָּאָס שְׁפִּיעַבְּץ. — נַאֲךְ וְאִסְּעָר דְּאַרְטַּחְ מַעַן דַּי אַלְטַע שְׁטַשְׁעַרְבְּעַלְעַס אַיְבָּרְהָוִיְּפַט אַרְוִיְּפַנְעַמְעַן אַיְן דָּעַר נְיַעַר דִּירְהַ אַרְיִין? וְאִסְּעָר זַעַנְעַן דָּאָס בְּעַטְן פָּאַר מַעְנְטַשְׁן? וּוֹי קָעַן מַעַן אַוְעַקְלִינְגַּן אַקְינְדַּי אַוִּיפְּ דַעַם פָּאַרְוָוָאנְצָטַן אַוְמְגָלִיקַט, הַאָגַּזְלִין? וּוֹעֵן דַּו פְּאַלְגַּסְטַס מַעַד, שְׁטַעַלְסְטַע דַעַךְ אַוְעַקְמַיט דַי קִינְדְּעַד, תָּאָקַע שְׂוִין אָוֹן עַצְמָאָטַס פּוֹן דַי בְּרַעְטָרָה, אַיְינְס אָוֹן צְוִוִּי, אַפְּאַר גּוֹטַע גַּעַלְעַי גֻּרְסַס. מִזְוָּאַלְטַס עַס אַונְטָעַרְגַּעְבַּעְטַס מַיט אַסְטַס בְּעַטְגָּוָאָגָּנְט אָוֹן... אָוֹן מִזְוָּאַלְטַס שְׂוִין, אִיטְשָׁע מַאְרֵד, אִין אַיְין וּוּגַם, פְּטוּר גַּעֲוֹאָרָן פּוֹן דַי וְזַאֲגַצְנָן אַוְיכְּבַעַט, וְאִסְּעָר זַאֲגַסְטַע, אִיטְשָׁע מַאְרֵד, הָע?

אִיטְשָׁע מַאְרֵד הָאָט עַס שְׂוִין גַּעַנוּמְעַן גַּיְינְ אַוִּיפְּ דַי גַּעַרוֹן. — סַ'הָאָבָן זֶעֱדַּי דִּיר פָּאַרְוָאַלְטַס גַּבְּרִישַׁע גַּלְיַיקְן אַיְן מִיצְקָעַדְרִינְגַּן, הָעַ, מִין וְיַיְיבְּ? — הָאָט עַר מַיט כּוֹחַ בְּאַהֲרַשְׁתַּע דַעַם כַּעַס. — וּוֹיְיוֹ מִיר אַיְין הוֹיְיַ אַוִּיפְּ גַּאנְצַן לְוַטְאִמְיַעְרְסָקָע, וְאִסְּעָר הָאָט נִשְׁתַּמְּעַט קִיְּין וְזַאֲגַצְנָן. אַיְן גַּאנְצַן בְּאַלְוָת וְוַיְיַוְיַהְיַ אַזְּאָה הָוִיְּן.

— אַזְּוִי זַאֲגַסְטַע? — הָאָט שִׁינְעַע פּוֹסְעַלְעַס, אַפְּגָעַרְפַּעְנָע, גַּעַדְרִיטַס מִיטַּן קִיְּין קָאָפְּ. — אָוֹן אַיְךְ קָעַן דִּיר שְׂוּעוֹרָן, אַזְּ אַוְיַבְנָן בִּים לְעַרְעַר אַיְזַּגְּרָנִישַׁט גַּעַוְעַן קִיְּין אִין וְזַאֲגַצְנָן.

— שְׂוּעוֹרַ, 'עַסְטַע בְּלִיְבַּן אַלְיַגְּנָעַר. וְאִסְּעָר מִינְגַּסְטַע, וְזַאֲגַצְנָן הָאָבָן מַוְאָרָפְּ אַיְנְטַעְלִיגְעַנְטַן? כִּיזְאָלְמַדְרַי שְׂוִין הָאָבָן אַזְּאָה, מַיט וְיַפְּלַל אַיְנְטַעְלִיגְעַנְטַן זַיִן הָאָבָן גָּעוֹהָט צוֹ טַוּעַן.

שִׁינְעַע פּוֹסְעַלְעַס הָאָט גַּעַדְרִיטַס מִיטַּן קָאָפְּ: — עַד הָאָב גָּעוֹזָגֶט, אַזְּ פָּאַר אַיְנְטַעְלִיגְעַנְטַן הָאָבָן זֶיְמַוְאָרָ? דָּאָס הָאַסְטַו גָּעוֹזָגֶט. עַד זָאָגַּז אַזְּ פָּאַר זְוִיבְּרִקְיַטְהָאָבָן זֶיְמַוְאָרָ? יָאָ, פָּאַר זְוִיבְּרִקְיַטְהָאָבָן! אָזְ אַמְעַן הַאֲלָלָט דִּירְיַן אַדְרִין, קְוּמָעַן נִשְׁתַּמְּעַט זַאֲגַצְנָן אָוֹן הָאָב נִשְׁתַּמְּעַט קִיְּין מַוְאָרָ, מִין מָאָן, עַזְּ שְׂוִין בַּיִּ מִיר נִשְׁתַּמְּעַט אַזְּאָה שְׁלַאֲכָעָרִי, נִשְׁתַּמְּעַט אַרְיִינְשְׁלַעְפַּן קִיְּין בְּלַאֲטַע מַיט אַנְדַּרְעַ שְׁוֹאָרִץ יָאָר. אַזְּ יְעַדְן שְׁבַת טְמַעַן שְׁמִירַן דַי פָּאַדְלָגַע מַיט מַאְשָׁטַס אָוֹן פּוֹצַן מַיט שְׁמַאְטַס. שְׁפִּיגְלָעַן 'עַלְן זַיִן בַּיִּ מִיר, נִשְׁתַּמְּעַט קִיְּין פָּאַדְלָגַע!

— אווי וויאי! — האט איטשע מאיר זיך א ריב געטאן מיט ביידע הענט איבערן פנים, — אפשר וואלט שוין טאכע קראנטער געווען, וווען אדם וואלט געשטארבן מיט אלע דיפן און ליב!

שינגע פעסעלע האט מיט גרים ענרגיע באלאדן זינגע ארעמס מיט די מלבושים, וואס זינגען געלען צווארפן איבער די בענקלעך: — גי, גי, רעד נישט איזוי פיל, — האט זי אים אַרְוִיסָגֶעֶשֶׁטוֹפֶט. ביידער טיר האט זי אים פֿאַרְזָהָלְטָן: — און מיט די אלטער בעטן ט'יזין אווי ווי איך האב געזאגט.

עד האט זי אַנְגָּקְוֹקְט: — סט'ז'יזי אַרְוִיסָוָרְפֶן סתם אויפֿן מיסט?

— ביסט אַרְאָפֶן זינגען? — האט זי אים גענטפֿערט מיט גִּרְגְּשָׁעֶצֶנְג, — כעל געמען אַ פָּאָר גומע בעטן און זי אַרְוִיסָוָרְפֶן אויפֿן מיסט?

— וואס דען? סט'ז'יזי פֿאַרְקְּוִיפֶן?

— איינס קען מען פֿאַרְקְּוִיפֶן. נישקתה, ס'עלן זיין גענוג בעלנים. אַ סְדָּמָעָטָן פון שטאט קומען אַו געלעגערס. און ס'צְוִוִּיטָע ט'מען אַוּקְּשָׁעָנְקָעָן פֿאָר אַ גִּמְילָתָחֶד. וואלענטיניגא, ט'מיר דער פֿעַטָּר הענד געזאגט, ברענgett צו פֿירן אַ קְּרָאָנְקָן פון שטאט. עעלן זי הָאָבָן אַ בעט פָּאָר אַים. ער קומט געבעך ירשענען דעם קעלער, מִשְׂטִינְס געזאגט.

— גִּיסְטָע אַים פֿאַרְזָאָרְגָּן מיט אַזָּא גָּנָאָט, דעם קְרָאָנְקָן?

— האט מיט עפָּס בעסערס אַים צו פֿאַרְזָאָרְגָּן? אַן אַ בעט טְאַיְם זִין באַקְּוּעָמֶר? נו, שטְיִי שווין נישט. — האט זי אַים אַוְנְטָעָרְגָּטְרִיבִּין, — זיך אויס די יונגען, האקטץ צוּווַּח אַ געלעגער אַן קְוָמְטִיךְ אַרְאָפֶן אַוְרִימְעָן אַ בִּיסְלָדָס מִיסְטָן פון דָאנְגָּעָן. אַ חְרָפָה אַן שָׁאנְדָן אַ מעֲנְטָשׁ אַלְוֵד אַן דעם עִפּוֹשָׁ אַרְיִינְזָעָן. אַן זאל שווין געמען אַן עַק אַן לאָמָעָן שווין אַרְיִופְּגִּיְּן ווּוּינְגָּן אַין מָאֵל!

*

אויפֿן הויף, אויף לומְטָמִיעָרְסָקָע גָּאָס, זינגען געשטאנְגָּן ווועגןער אַן וועַע געלעך מיט זאָכָן, מיט פָּעָק אַן זַעַק, מיט בעטגעוואָנט אַן מעְבָּל. אַרְוָם די וועגען נער אַן פָּעָק האָבָן גַּעֲרָאִיכָּע דערוֹאָקָעְסָבָן אַן קִינְדָּעָר. ווי מַוְרָאָשָׁקָעָס באַלְאָדָעָנָע מיט משאות, אַיְן מַעַן אַרְוָיס אַן אַרְיִין, אַרְיִין אַן אַרְוָיס פָּן די פֿינְגְּצָעָרָע אַפְּרִי צִינְעָאַרְיִינְגָּעָנָג, ווי פָּן די טִיפְּעָנְשָׁן פָּן פֿאַרְבָּאָרְגָּעָנָע קָאָנָאָלָן. עַרְגָּעָץ האָט מַעַן גַּעֲלָאָפֶט מִיט האָמָעָרָס, גַּעֲזָעָט בְּרַעְטָר, גַּעֲבָרָאָן שְׁלַעַסֶּר. דער רָעָשׁ אַן תּוֹמֵל האָבָן זיך גַּעֲטָרָאָג בֵּינוֹ צו די הִימְלָעָן: גַּעֲשָׁרִיָּעָן, אַ גַּעֲרוּפָעָרִי, גַּעֲזָוִיָּן פָּן קִינְדָּעָר. אַיְן טִיל אַפְּעָנָע פֿעַנְצָטָר זינגען געשטאנְגָּן פְּרוּיָעָן, אוַיסְגָּעְבָּוִיגָּן אַרְאָפֶן צוּם הויף אַן גַּעֲשָׁרִיָּעָן צו זַיְעָרָע מַעְנָעָר בֵּי די וועגענָע. די מַעְנָעָר אַוְנָטָן האָבָן גַּעֲמָאָכָּט מִיט די הענט, צַוְּגָעְלִיָּגָט זַי צו די אַוְיָעָרָן אַן נִיט פֿאַרְשָׁטָאָנָעָן קִין ווּאָרט, וואס די ווּבָעָר ווּילָן פָּן זַי. די אַפְּעָנָע פֿאַרְטָעָרִי-פֿעַנְצָטָר, ווּלְכָע האָבָן אַנְטָפְּלָעָקָט די גַּרְוִיעָע, אַפְּגָעָרִיסָעָנָע ווּונָט פָּן די דִּירָות אַינְגְּוּוּיִינִיק, האָבָן אַיצְטָ פֿאַרְטָרָאָטָן טִירָן. אויך דורך זיך האָט מַעַן גַּעֲלָאָדָעָוָעָט אַן גַּעֲטָרָאָג גַּרְאָטָעָס

אונ שמאטטעס. קינדרער זייןבען געקלאָכָן איבער די גזימנסן; געהאנגען מיט האלבע
קעפרפערס — צום אינועויניק אַריין, צום דרייסן אַרוּסִים. פון יעדן אָפָעַנְעַם
פֿעַנְצְּטָעַר האָט, ווי פון אָן אָפָן מוֹלֵיל, זיך געטראגָן אַבָּזָונְדָעַר קְנוּיל פון רַיִד,
גַּעֲשֶׂרְיעַן, קְלוֹתָן, גַּעֲוַיִּין. דָּרָךְ אַיְזָן אָפָן פֿעַנְצְּטָעַר האָט מִעְן גַּעֲקָגָנָט וְעַן אַטְוּנְקָלְעַל
דיַרְהָה, אַ פּוֹלָעַ מִיטַּמְעַנְשָׁן, וְאָסַ האָבָן זיך גַּעֲרִיסָן אַיבָּעַר פָּעַק אָן וְאַלְיָעַס. דָּאס
הָאָט מִעְן זיך גַּעֲקִירְגַּט, צוֹ וּוּמְעַן עַס גַּעֲהָרְטָט דיַרְהָה. בֵּי אָן אַנדָּעַר אָפָן
פֿאָרְטָעַר-פֿעַנְצְּטָעַר אַיְזָן גַּעֲשָׂטָאנָעַן אָן עַולְםָ מַעְנְשָׁן — סְחָם גַּעֲשָׂטָאנָעַן, וְגַּאֲזָן
מַאֲדָנָע אָוּמְבָּאוּעְגָּלְעַד אָן שְׁטִיל, בעַת פון אַינְגָּוִינִיק האָט זיך געטראגָן אַ
גַּעֲשֶׂרְיָי — אָן אַנדָּעַר, אַ שְׁאָרְפָּס, אַ רִינְגְּדִיקָס אָן וְאַיְנְדִיקָס. דָּאס אַיְזָן אַ פָּרוּי
גַּעֲנָגָעָן צוֹ קִינְדָּר.

דער קורצער וועג איבערן הויף, אין דעם ווירוואר פון קעטסידליךן קאכעניעש, רחלען אויסגעזען מעיר מאטעןדייך, ווי די דער לאָנגער וועג אהער. איר בליך האט אַ ווֹר געטאן פֿאָרוּס, כיַּאֲטַשׁ עַר וּוְאַלְטַ וּוְעַלְן גַּעֲפִינְגַּן אַן אַנְטְּרִינְגֶּן — אַן עַר האַט זַיֵּד אַנְגְּבָעָכָפְּט אַין דעם הַוִּי, וְאַס אַין גַּעַשְׂתָּאַגְּזָן טִיף, אַפְּגַּוּנוּדְעָרָט פֿוֹן די אַיְבָּעַרְקָעָקָם עַיְנִצְעָס. דָּאַס הַוִּי האַט פֿאָרְמָאנְגָּט גַּרְוִיסָּע, בְּרִיטָעָפְּנַצְטָעָר אַן אַ בָּלְקָאָ. עַר אַיְזָן גַּעַזְעָן גַּעַזְעָנְדָן צָוָם פְּלוּוּטָ, וְאַס האַט זַיֵּד אַרְוִיסְגַּעַוְוִיסְטָ פֿוֹן דער ווִיטָ. אַוִּיפְּ דעם פְּלִיטָ האַט זַיֵּד גַּעַצְיִיכְנָט עַפְּעָס דִּינָם, גַּרְוִיְּשַׁוְּאַרְצָס — וּוּי מִיט אַ בְּלִישְׁטִיפְּט אַן אַנְגְּוּזָאָרְפְּנַעַרְ קַאנְטוּרָ פֿוֹן אַ בּוּם. זַיְן שְׁתָּם אַיְזָן בְּזַיְן צָוְדָר הַעַלְפָט גַּעַזְעָן פֿאָרְגָּרָאָבָן אַין שְׁנִי, בְּלוּזָן דִּי צְוִיְּגָן, וְאַס הַאַבָּן אַיְזָן זַיְיעָר נַאֲקָעְטְּקִים אַוִּיסְגַּעַזְעָן וּוּי גַּעֲבוּגְעָנָעָ, קַאנְאַבְּקָעָ פֿינְגָעָר, זַיְינָעָן גַּעַזְעָן גַּעַזְעָן שְׁטְרַעְקָט צָוָם הַיְמָל — צָוָם אַיְר ? סְהָאַט אַוִּיסְגַּעַזְעָן, וּוּי וּוְאַלְטָן וּי גַּעַרְופְּן ; אַנְגְּנַעַבְּאָטָן וּזָל זַיֵּד פֿאָרְשְׁטָעָלָן, וּוּי זַיֵּד אַוִּיסְעָזָעָן, וּוּעָן בְּלַעַטָּעָר וּוּעָן זַיֵּד באַדְעָקָן אַונְזָבְּלִיעָץ וּוּטָ פֿוֹן זַיֵּד אַ שְׁפָרָאַצָּן. רַחַל האַט גַּעַזְעָן גַּרְינְס אַין אַיְר דְּמָיוֹן. די אַרְמָאָנוֹגָן פֿוֹן דַּצְּבָר פֿאָרָבָה האַט זַיֵּד אַיְגְּפַּגְּשָׁמָנוֹתְעָרט.

ז' געלאטער האט זי געקלעטערט איבער הילצערנו שטיגן און
אריין אין אַלאגנָן קאָרידאָר. זיַּ האָבָן געשאָרט מיט די פִּס: אַנגעההאלטָן זיך
און די ווענט. הָגָם אַין קאָרידאָר אַין נִיט געווען אַזְוֵי פִּינְצְטוּר, ווֹילְ פָּוּן די אַפְּעָנָע
טִירָן האָבָן געשלָאנָג פָּאָסְמָעָס לִיכְטָן, האָבָן זיך דָּאָך געהאלטָן די אוֹיגָן פָּאָרָמָאָכָט.
ערְגַּעַץ האָט אַקְּרָד געקָפְּשָׁשָׁעָט אָוֹן קְנוּיָּין רְוִיךְ האָבָן זיך געשלָאנָג צוּוִישָׁן די
ווענט אָוֹן געשטָאָקָן אַין די אוֹיגָן. משָׁהָס פָּוּס האָט זיך אַנגָעָשְׁטוּיסָן אָוֹן ווענטָלְ פָּוּן
אַ מעְבָּל-שְׂטִיק אָוֹן סְהָאָט זיך דָּעַרְהָעָט אַ ווֹילְד גַּעֲקְלִימְפָּעָרְ פָּוּן בלעכְנָעַ כלִים
אונְ גַּעֲפָעָס. קָעֶפֶּה האָבָן זיך באַווּיז אַין אלְעָ אַפְּעָנָע טִירָן אָוֹן זי האָט אוֹיך דָּרְזָעָן
איַּר בְּרוּדָעַר, שלְאָמָעָקָן.

— פָּרוֹזִיכְטִיק ! — הָאַט עַר אֲוִיסְגָּעוּרֶופָּן , — לִיְגַּת גַּטְמַט דָּאַס הוּוּוּ ! עַר הָאַט אֲרוֹיסְגָּעָנוּמָעָן דָּעַם פָּאָק בְּעַטְגָּעוּוָאנְט פָּוָן זַיְעָרָע הָעֵנָט אָוָן גַּעַהַלְפָּן רְחַלְעָן אֲרָאְפָּגָעָנוּמָעָן דָּעַם רְוּקָאָק .

שׁוֹין אַיְוַן רְחַל גַּעַוּעַן בַּיִם פְּעַנְצְּטָעַר : — שְׁלָאְמָעַק , קוּם נָאָר אַחֲעָר ! — הָאַט וַיָּאָרְבָּה גַּעַטְמָאָן דָּעַם בְּרוֹדָעָר , — וּוֹאָס וּסְטוּ דָאַרְטָן , בַּיִם פְּלוּוּיָט ?

— ער האט זיך אויסגעבעיגן צו דער שוויב : — ווּה האסטו אַ פְּלוֹיט ?
 — דארטן אונטן, זעטט ניט קיין פְּלוֹיט ?
 — דאס שטייקל פְּלוֹיט, מיינסטו ?
 — יא, דאס שטייקל פְּלוֹיט. וואס זעטטו בי דעם שטייקל פְּלוֹיט ?
 — וואס זאל אַיך זען ? דער אַינְצִיקָּעֶר פְּלאָץ אויפֿן גָּאנְצָּן הוּא, ווּ מַעַן
 זעט גָּאנְרָנִיט. שניַי זע אַיך.

— זעטט ניט קיין בוּם ?
 — אוודאי זע אַיך אַ בִּימֵל. נו, אַיז וואס ?
 — מיר וועלן באַטש האָבָּן אַ בוּם.

דער בחור האט געוואָנדן צו משען זיין שאָרטקע פֿונִים, וואס אַיז גַּעֲוֹעַן
 באַדְעָקָט מִיט דָּרוּיטָעָה פְּרִישְׁטְשִׁיקָּעָס : — אַלְּצָּאָפָּגְּרִיעְסְּעָרָן זַיִן, דִּי מִידְלָעָד. פֿוֹן אַ
 שְׁפִּילְקָעָ-קָעָפָל וּוּעָרְטָבִּי זַיִן אַ הָעַלְפָּאָנְט אָוֹן פֿוֹן אַ בִּימֵל, אַ גָּאנְצָּעָר בּוּיְוִים !
 רָחַל האט זַיִן אַומְגָעָקָרְט מִיטָּן פֿנִים צָוָם צִימָעָר אָוֹן עַס בָּאַטְרָאָכָט. עַס אַיז
 גַּעֲוֹעַן דָּרְכְּגַעַשְׁתָּעַלְט מִיט אַ טָּאָפְּעִיטָּרָט, דִּיקְטָן וּוּעָנְטָל. אַין אַים זַיְגָעַן גַּעֲוֹעַן
 אוּסְגַּעַזְגַּעַט צַוְּיִי עַפְּעַנוֹנוֹגָעָן. אַיְנָעַ האט גַּעֲדִינָּט פָּאָר אַ דָּרְכְּגָאָגָּג אָוֹן אַין דער
 אַנְדָּעָרָעָר אַיְן גַּעַשְׁתָּאָגָּעָן אַ גְּרוּיסָעָ, קָאָפְּלָעָעָקָר, וואס אַיז צו דער זַיִט דִּירָה גַּעֲוֹעַן
 גַּעֲוֹאָנדָן מִיט אַ וּאָגָּנָט פֿוֹן וּוּיסָעָ קָאָפְּלָעָס אָוֹן צו דער אַנְדָּעָרָעָר — מִיט שָׂוָּאָרָצָּעָ.
 פְּלִיטָעָס אָוֹן פְּיִיעָרָקָעָס.

אַין בִּידָּע טִילְעָן פֿוֹן צִימָעָר זַיְגָעַן גַּעַשְׁתָּאָגָּעָן גְּרוּיסָע, שְׂוּעָרָעָ שְׁעָנָק, טָוָנְקָלָ-
 בְּרוּינָן. דִּי בְּעָטָן זַיְגָעַן גַּעֲוֹעַן הַילְּבָעָרָן, שְׂוּעָרָעָ אַוְּנִיךְ טָוָנְקָלָ-בְּרוּינָן. דָּעְבָּצָו
 אַיז אַיְיךְ דער פְּרִישְׁ-גַּעַזְגַּעַנְעָר פָּאָלְאָגָעָ גַּעַלְעָגָן אוּסְגַּעַזְפָּרִיט אַ מִין טָעֵפָּיךְ
 פֿוֹן טָוָנְקָלָ-בְּרוּינָן, כָּמָעַט שָׂוָּאָרָצָעָ זַאָקְ-שְׁמָאָטָעָס. פֿוֹן דער טָוָנְקָלָ-בְּרוּינְקִיטָאִי
 רָחַלְעָן גַּעֲוֹאָרָן נָאָךְ שְׂוּעָרָר אַוְּפֿן גַּעַמִּיטָאָ. — «דאס אַיז הַיִּם פֿוֹן הַיִּנְטָאָן», —
 האט זַיִן צו זַיִךְ גַּעַזְגַּט אָוֹן וּנְטַעַנְתָּאָ בָּאָגְרִיבִּין. זַיִן צו זַיִוְּנָאָךְ אָוֹן
 אַים פָּאָמְעָלָעָד גַּעַעַפְּטָן. זַיִן האט אַרְוִיסְגַּעַנוּמָעָן אַיְרָעָ הַעֲפָטָן אָוֹן בִּיכָּעָר, קָלִיבָּעָ
 אַנְדָּעָנְקוֹנוֹגָעָן, אַ שָּׁאָכָטָל מִיט פָּאָטָאָגְרָאָפִיסָּעָ, אַ קָּאָרְטָאָטָעָקָעָ, וּזַיִן האט גַּעַזְמָלָט
 אַיְרָעָ שְׁרִיפְּטָלָעָכָעָ אַרְבָּעָטָן. דָּעְרָגָאָךְ האט זַיִן אוּסְגַּעַפְּאָקָט אַיְרָעָ וּוּשָׁ אָוֹן קָלִיבָּלָעָד.
 יַעֲדָעָ זַאָקָ, וּזַיִן האט גַּעַנוּמָעָן אַין האָנְטָן, האט אַיְרָעָ אוּסְגַּעַזְעָן דָּאָפָלָט טִיעָרָ אָוֹן
 דָּאָפָלָט אַיְגָעָן, — אָוֹן יַעֲדָעָ זַאָקָ אַיז זַיִן זַיִן שְׁפָרָ פֿוֹן דָעָם, וּזַיִן אַיז אוּוּעָקָ אָוֹן
 וּוּשָׁטָמָעָר נִיטָּוּרִיקְוּמָעָן. אַ רְגָעָ אַיז זַיִן גַּעַשְׁתָּאָגָּעָן פָּאָר דִּי פָּאָרְמָאָכָטָעָ, בְּרוּינָן
 טִירָן פֿוֹן דער שָׁאָפָעָ, וּזַיִן וּזְאָלָט מָרוֹאָ גַּעַהָאָט זַיִן צו עַפְּעַנְעָן. לְסֻופָּה האט זַיִן
 אַוְּמִזְכָּעָר פָּוָנָאָגָנְדָעָרְגָּרוּקָעָט.

דאס עַרְשָׁטָעָ, וּזַיִן זַיִן האט דָעָרְזָעָן, אַין גַּעֲוֹעַן מִשְׁהָם אַנְצָוָג אָוֹן בְּלִוְמְטָשָׁעָס
 אַ פָּאָרְבִּיקָעָ קָלִיבָּלָעָד. פֿוֹן דִּי פָּאָלְיְצָעָס האָבָּן שְׁטִיקָעָר וּוּשָׁ גַּעַוּוֹנְקָעָן צו אַיְרָעָ
 מִיט הַיִּמְישָׁע פָּאָרְבָּן. אַיְרָעָ בְּלִיקָעָן גַּעַפְּאָלָן אַיְרָעָ אַ פָּעָקָל סְפָרִים. זַיִן האט גַּעַנוּמָעָן
 אַין דער האָנְטָן אַיְנָס פֿוֹן זַיִן ; גַּעַלְאוֹן דִּי פִּינְגָעָר לְוִיְּפָן אַיְבָּר דִּי זַיְטָלָעָד פֿוֹן אַ
 גַּעַלְבָּן, הַאַלְבָּ-צְעַשְׁאָטָעָנָם תְּהִלִּיםָלָ ; גַּעַנוּמָעָן אַ צְוִוִּיתָ סְפָר אַין דער האָנְטָן —
 אַ סִּידָּוָר ; דָעְרָגָאָךְ — אַ פְּסָחְדִּיקָעָ הַגָּדָה מִיט קָאָלְרָטָעָ, גַּלְאָנְצִיקָעָ בִּילְדָלָעָן. זַיִן

האט דערזען צוישן דעם פעלס ספרים אַ פָּאָר אָוְמָגְבּוֹנְדָעָן בִּיכְלָעָךְ אָוּן זַיִ אָפְּעָרְגָּעְשָׁלָעָט: — טְשָׁאָרְסָקָעָס מְעַשְׂיָה, — הָאָט זַי זַיִד אָפְּגָעְרוֹפָן צַו שְׁלָאָזְיָהָן, — מִסְתָּמָא הָאָט דָא גְּעוּווִינְט אַ מִידָּל, וּוְאָס הָאָט זַיִד גְּעֻקוּיקָט מִיטָּטְשָׁאָרְסָקָעָן... .

שפֿעְטָעָר זַיְנָעָן זַיִ גְּעֻזָּעָן בִּים טִישׁ אָוּן גְּעֻגָּסָן דָּאס עֲרַשְׁטָעָ מְאַלְצִיָּת אֵין דָעַר נִיְיעַר דִּירָה. דִּי הַיְמִישׁ גְּעַפְּעָסָעָר זַיְנָעָן גְּעֻזָּעָן צְעַשְׁטָעָלֶט אַוִּיף דָעַר הַיְמִישׁעָר, גְּעַבְּלִימְלָטָעָר צְעַרְאָטָעָ. דָוְרָךְ דָעַר פְּאָרָעָ, וּוְאָס הָאָט גְּעַשְׁלָאָגָן פָּוּן דָעַר זַוְּפָ, הָאָבָן דָאָס טְוָנְקָלְ-בְּרוּינָעָ מעַבְלָ אָוּן דִּי טְוָנְקָלָעָ וּוּעָנָט אָוְיפְּגָעָהָעָרטָ צַו זַיִן אָזְוִי אָוְמָהִימְלָעָד. דָאָזְ הָאָט אַנְגְּוּווִינִיק נִיטָ אָוְיפְּגָעָהָעָרטָ צַו גְּרָאָבָן אָוּן נָגָן. רְחַלְ הָאָט גְּעַטְרָאָכָט וּוּעָגָן דִּי מְעַנְטָשָׁן, וּוְאָס הָאָבָן גְּעֻווִינְט אָוּן דָעַר דִּירָה, וּוּעָגָן דָעַמְאָנוּן. מִיְילָ, וּוְאָס הָאָט גְּעַלְיָעָנט טְשָׁאָרְסָקָעָס רְאָמָנוּן.

— שְׁלוּם הָאָט מִיר גְּעוּווִינָט — הָאָט זַיִד אָפְּגָעְרוֹפָן — אָזְ דָא, אָין דָעַר

דִּירָה, הָאָט גְּעוּווִינָט אַזְקָוְן-מְאַכְּבָרָ.

— אַ גְּרוּיסָעָ מְשָׁפָחָה, — הָאָט בָּאָמְעָרָקָט בְּלָוְמְטָשָׁע, — מַעַן זַעַט עַס לְוִיתָ

דָעַר גְּרוּזָס פָּוּן דִּי טָעָפָ, וּוְאָס זַיִ הָאָבָן גְּעַלְאָזָן.

דִּי וּזְאַרְעָמָעָ זַוְּפָ אַזִּי זַיִ מְהִיחָדִיק פָּוְנָאָגְדָעָרְגָעָגָנְגָעָן אַיְבָעָרָ רְחָלָס גְּלִידָעָר.

אַיִן דְּמִיוֹן הָאָט זַיִ גְּעוּזָן וּזְיַי דִּי מְעַנְטָשָׁן, וּוְאָס הָאָבָן דָא אַמְּאָל גְּעוּווִינָט, וּוּאַנְדָּעָרָן אַוְן וּוּאַגְּלָעָן אַיְבָעָר אַ וּוּיְטָרָ פְּרָעָמָד. דָעַרְנָאָזְ הָאָט זַיִ גְּעֻזָּעָן, וּוְאָס זַיִ אַלְיָין הָאָט הַיְנָטָ פָּאָרְלָאָזָן. זַיִ הָאָט פָּאָרְגָּרָאָבָן דִּי פָּאָרְעִידִיק-פָּאָרְטָרְעָרָטָע אַוְן אַיִן טְעַלְעָרָ.

*

אין טוּיְעָר אַוִּיף לְיוֹטָאָמִיעָרְסָקָעָ, הָאָט זַיִד דִּי פְּרוּי נְעַבְנָ אַסְתָּרָן אָפְּגָעְשָׁטָעָלָט. גְּלִידָק אַיִן אָוְנְטָעְרָגְעָקָומָעָן וּאַלְעָנְטָנָגָן, בָּאַלְאָדָן מִיטָ דִי פָעָק מִיטָ זַאָכָן. אַוִּיף דִי טְרָעְפָּלָעָר פָּוּן דָעַר בָּעָקְעָרִי הָאָט זַיִד בָּאָוִיָּן דָעַר בְּלִינְדָעָר הָעָבָעָר, דָעַר בְּעַקְעָר, מִיט זַיִן וּוּבָבָ פָעָרְלָעָן אָוּן צְוִישָׁן וּיְעָרָ פִּיס — דִי קָאָזָ פְּרָעְלָקָעָ. אַיְפָן אַנְבָּלִיק פָּוּן דִי צְוַיִּי בָּאַקָּאנְטָעָ פְּנִימָעָר, הָאָט אַיִן אַסְתָּרָן עַפְעָס אַ צִּיטָעָר גְּעַטָּאָן. דִי שבְּתָדִיקָעָ טָעָג בִּים פְּעַטְרָחָיִם יְמִיעָן אָיָן שְׁטוּבָ הָאָבָן אָוְפְּגָעְוָאָכָט אַיִן אַיְרָ זְרוּזָן. בָּאַלְדָה הָאָבָן זַיִד אַוְרָ בָּאָוִיָּן אַ פָּאָר פּוֹרְמָאָנוּס פָּוּן הָוִיתָ, וּאַלְעָנוֹתָנָאָם בְּרָאָטָעָס. אַוִּיךְ אַיְטָשָׁע מָאִיר מִיט זַיְנָעָן זַיִן זַיְנָעָן אַנְגָּקָומָעָן. זַיִ הָאָבָן זַיִד אַרְוּמְגָעְשָׁטָעָלָט אַרְוָם וּוּגְעָלָעָ אָוּן בָּאָטְרָאָכָט דָעַם קְרָאָנָקָן. אַסְתָּרָן הָאָט דְּעַרְפִּילָט אַוִּיף זַיִד אַ פָּאָר אַוִּיגָן, וּוְאָס הָאָבָן זַיִד אַיְנְגָעְקָוָקָט אַיִן אִירָ מִיט אַמְּדָנָעָר צְוָדְרִינְגְּלָעְכָּקִיט. זַיִ הָאָט לְיִכְתָּב אַיְפָגְשָׁמִיכְלָט, דְּעַרְקָעָנָט שְׁלָמָעָן, אַיְטָשָׁע מָאִיר דָעַם טִישְׁלָעָרָס זַוְן. דָאָס הָאָט עָרָ, אַלְסָ יְנָגָל, גְּעַהְאָלָפָן דָעַם בְּלִינְדָן הָעָנָעָן רָוקָן דִי טְשָׁאָלָנְטָעָר אָוּם שְׁבָתָ.

די מְאַנְגְּפָאָרְשָׁיְנָעָן הָאָבָן אָוְנְטָעְרָגְעָהָיְבָן דָעַם קְרָאָנָקָן, וּוּלְכָבָר הָאָט זַיִ גְּעַלְאָזָן טְרָאָגָן פָּוּן זַיִ — אַנְמָעְכְּטִיק, שְׁוּעָר אָוּן שְׁלָאָבָרִיק — וּוּי עָרָ וּוּאָלָט אַיִן

זיין גוף קיין ביינער און קיין חוט השדרה ניט פאַרמאָגט. זיין פנים איז געווען אויסגעקרימט איז אַיסורימדיקער גריימאסע און די אויגן — געשלאָסן.
וואָאלענטינאָס וויב האָט פֿאַרְהָאַלְטָן אַסְטָרְטָן: — אַ שײַנְטְשִׁינְקָן דָּאנְקָן! — זַי
האָט זיך געוֹאנְדָן צוֹ פֿערְלָעָן דער בעקערעָן: — זַי האָט מיר געהָאַלְפָן שלעָפָן
דעם ווֹאגָן, — האָט זַי אַנגָּעוֹין אָוִית אַסְטָרְטָן.

פערעלע, די בעקערען, האט פארמרושעט די אויגן, אויפן שטיינגר פון איר מאן, דעם בלינדן העגען: — אַ קענטעלעך פנים, — האט זי געדרייט מיטן קלינעם קאָפּ אונ דאס לוייע שיטל אויף אים, אָן אַפְּגַעַתילטס פון שאָרבּן, האט זיך נאָכְעַדְרִיט מיט אַ קליינער פֿאָרְשֶׁפְּטִיקָנוּג. — כּוֹזָאלְט גַּעֲשָׂוִירָן... אַסְתֵּר האט זיך אָמְגַעְקָרֶט צו זי מיטן רוקו אונ זיך גַּעֲוָאנְדָן אַין דער ריבטונג פון פְּשָׁטוּבְּרִיכִים שְׁטוּבּ

לעכע שטראף און געהאט פאראייל אויפן פעטער, ווּס ער איז ניטא.

— פון וואנגן האסטו געווויסט, אן מיר ווועיגען דא? — האט רחל ארוויסגען שטאמלט אונ ניט געווויסט, וואס צו טאן מיטן גאנט. זי האט זיך געוואנדן צום טיש מיט א בליק, וואס האט גערופן, מען זאל איר ארוויסהעלפן: — דאס אין אסתה, — האט זיך איגערופן, — א סברטש.

אסתור האט זיך פאמעלעך גערוקט פארויס — ווי א פאראהיינטזיזירטע. א פרעומד געפיל פון ניטראלקייט האט זיך באהערשט. אידיע אויגן האבן זיך גראיבען, פאנרנעלטע פראושעקטטארון גווואנדערט איבער דיאוונט פון דער דירה, איבער דער קיר, דיא בעטן, דער שאפע, די שמאטעס אויה פאלדאאג, איבער דיא

פענטער. ווידער האט זיך איר געדוכט, איז זי הערט דעם גערוייש פון זאקוֹד מאשינדליך.

רחلس פנים האט געפלאמט. זי האט ניט געווסט, אין איר פארלעגנהייט און אויפרעונגונג, וואס צו טאגן, וואס צו זאגן. און איזו איז, זי, ווי א שטאן, נאכגעגן-גען דעם גאנסט מיט פאמעלעכע טרייטעלעך. די איבערלעבעניש מיט אסתון, עפעס וואס זי האט פינט געהאט זיך צו דערמאנגען, איז אוייגעלעבט געווארן צוישן זי. זי האט געווארפֿן אַ בלִיךְ אַיךְ דָּעֵר וְאַלְיוּז אַין אַסְתָּרֶס האנט: «אייז דאס די טִיעָרָעָן וְאַלְיוּז, וְאַס זי האט געווארלְט אַיךְ זָאַל פָּאָר אַיךְ אַוְיסְבָּאָהָאַלְטָן?» — האט זי זיך געפרעגט.

דער פאטער האט זי אַנְגָּעָקָוּט מיט פָּאָרוּוֹף: — פָּאָר וְאַס גַּעֲמְסְטוּ נִיט די

וְאַלְיוּז פָּוּן דִּין חַבְּרָטוּ? פָּאָר וְאַס הַיִּסְטָוּ נִיט זִיךְ זַעַן?

אַסְתָּרֶס האט אַנְגָּעָנוּמָעָן אַ פּוֹלְ מַוְילְ מִיט לַופְּטָה: — שְׁטַעַרְתָּ זִיךְ נִיט... — האט זי גַּעֲמָרְמִילְט, — כִּבְּין נִיט קִין גָּאָסְט. — זי האט זִיךְ צַוְּגַעַשְׁפָּאָרֶט אַוְיִפְּן בְּרַעְגָּ פָּוּן אַ בענְקָל. פָּוּן דָּעֵר קִידְ האט זִיךְ דָּעַרְטָרָאָגְן אַ גַּעַלְמִפְּרָעָרָ פָּוּן גַּעַשְ׀רָ צַוְּ אַיךְ אַוְיִעָר. האט דאס די מָוּמָעָ רְבָּקָה אַיְנְגָעָאָסָן זָוֶּפְּ פָּאָר וְעַמְעָן?

בְּלוּמְטָשָׁע אַיְזָ אַרְיִינְגָעְקוּמוּעָן מִיט אַ פָּאָרְעָדִיקָן טַעַלְעָר אַיְזָ אַוְעָקָעָגָעָ שְׁטַעַלְטָ פָּאָר אַסְתָּרֶן: — אַיךְ זִיְתְּ אַזְׂדָּאִי הַגְּנָעָרִיק, — האט זי גַּעַזְגָּט אַיְזָ דָּעַרְלָאָגָנָט אַ לעַפְּלָ.

רחל האט גַּעַשְׁמִיכָלְט אַ פָּאָרְלָעְגָּעָנָעָם, פִּינְגְּטָלְעָכָן שְׁמִיכָלָ. אַסְתָּרֶס האט פָּאָרָ קְרִימְט דאס מַוְילְ, וְזִיךְ וְאַלְטָ אַיךְ וְוּלְעָן אַפְּגָעָנְפָּעָרָן מִיט דָעֵם זַעַלְבָּן מִין שְׁמִיכָלָ. וְזִיךְ פִּינְט זי האט זִיךְ גַּעַהָאָט! וְזִיךְ פִּינְט זי האט גַּעַהָאָט זִיךְ אַלְעָמָעָן, דָא בַּיִּם טִישָׁ!

זִיךְ האט נִיט גַּעַקָּאנְטָ פָּאָרְטָרָאָגְן די גַּעַמְיִטְלָעְכָּקִיםָּט, דאס שְׁלוֹהָדִיקָעָ קְלִמְפָּרָעָן פָּוּן גַּעַשְ׀רָ.

נאָר אַט האט זי אַנְגָּעָשָׁפְּט אַ לעַפְּלָ וּפְ. אַוְרָעְמִקִּיטָּה אַט זִיךְ צַעְגָּאָסָן אַיְבָּעָר אַיךְ לִיְדִיקָן מַאְגָן. שְׁוֹן וְאַכְּן, וְזִיךְ זִיךְ האט נִיט גַּעַהָאָט פָּאָרְזָוָכָט דָעֵם טָמָם פָּוּן אַ בִּיסְלָ וְוּאָרָעָםָס. זִיךְ אַיְנְגָעָרָאָבָן די אַוְיִגְן אַיְן טַעַלְעָר אַיְזָ זִיךְ מַעְרָ נִיט גַּעַקָּאנְטָ אַוְיִהְיָהָבָן. זִיךְ האט גַּעַזְוָפְּט גִּיךְ, גִּירִיךְ, בִּיזְ — אַיְזָ נִיט גַּעַוּסָטָ, צַיְ דִּי אַוְיִגְן וְוּרָעָן אַיךְ פָּאָרְלָאָפְּן פָּוּן דָעֵר פָּאָרְעָן פָּוּן טְרָעָרָן.

— אַיְזָ פָּוּן וְאַגְּנָעָן קַעַנְטָ אַיךְ זִיךְ? — האט אַסְתָּרֶס, וְזִיךְ פָּוּן זִיְעָרָ וְוִיטָט, דָעֵרָה הערט וְזִיךְ דָעֵר מַאְן פְּרָעָגָטָ. אַיְזָ די פָּרָאָגָעָ גַּעַוּעָן גַּעַוְאָנְדָן צַוְּ אַיךְ? נִיט וְוִיכְטִיקָן, זִיךְ אַיְזָ נִיט בְּכוֹחַ גַּעַוּעָן צַוְּ עַפְּגָעָנָעָן דָס מַוְילְ. — «עָרָ זִיכְטָ אַוְיִפְּן פָּעַטְרָ חִימִסָּ בְּעַנְקָלָ», — האט עַפְּעָס גַּעַגְבָּרִיטָ אַיְזָ אַיךְ.

— מִיר קַעַנְעָן זִיךְ פָּוּן בִּיבְּלָאָטָעָקָ, — האט זִיךְ דָעַרְהָעָרָט רַחְלָס קוֹלָ. דִּי פְּרָעָמְדָעָ פְּרָויָה אַט גַּעַפְּרָעָגָט: — נָאָךְ אַ בִּיסְלָ זָוֶּפְּ? אַיךְ קָאָד שְׁטַעַנְדִּיקָ אַ בִּיסְלָ מַעָרָ, וְוּרָעָן אַיךְ קָעָן.

דָעֵר נָעָפָל אַיְזָ אַסְתָּרֶס אַוְיִגְן האט גַּעַוְאָרָט צַוְּ וְוּרָעָן פִּיכְטָעָרָ. — «דִּי מָוּמָעָ רְבָּקָה האט אַוְיִיךְ תְּמִיד גַּעַקָּאָכָט אַ בִּיסְלָ מַעָרָ, טְזַאְלָ זִיְן פָּאָר אַן אַרְעָמָאָן», — האט זִיךְ זִיךְ דָעַרְמָאָגָנָט אַיְזָ אַפְּגָעָשָׁנִיטָן: — נִיןָן, אַ דָּאנְקָ.

ז' האט ניט געוווסט וו אהיינצוטון די אויגן. ס'האט געשטייקט איז האלדון. ז' האט געהאט א פארלאנג זיך אויפצ'ורייסן פון בענקל אונ אנטלייפ. נאר זיך איז געוווען זיך צוגעקלעפעט צומ געווועס אונ ניט געקאנט א ריר מאן מיט קיין אבר.

ז'י האבן געטרונקען טיי. אסתהט האט געופט גיריך, פארעקסנט. גיך ; געופט אונ געפלייט ווי דער גוטער טעם גייט זיך פונאנדען איבער איר גומען ; אונ מיט א מאל, אומגערכט, האבן ריד גענומען ארויספליסן פון איר מoil. ז'י האבן געפליליצט פון די פיכטע, דערוואָרערעט לײַן אונ זיך ניט געוואָלט אַפְּשָׁטְעָלָג.

— אין דער דירה האב איז אמאָל געוווינט... דא אויסגעווואָקסן. בי מײַן פעטער חימען... — האט זי געופט, שווין אָפֶן, סיִ די ריד, סיִ די טיי, סיִ די טרעָן. — כ'חאָב געמיינט, או כיועל דאָ קענען זוינען זוינען... אַיר זעט די פענצעטער ? דאָ האבן געארבעט מיינע קוינעקס. אָ זאָקָן-מַאֲכָעָר אִיז מֵיַן פַּעַטָּר גַּעֲוֹעַן. די מאַשְׁנִידָלָעָךְ זיינען געוווען צוגעשרויפט צו די פענצעטער. בי יעדן מאַשְׁנִידָל אִיז געוווען מײַנס אָ קווינעקס... בי דעם טיש דאָ, האט מען דַּפְּאָרָאַזְּרָת די זאָקָן. דארט, בי דער קִיר, אִיז געשטאנען דאס שְׂפֻּלְּרָעָדָל, ווֹאָס די מומע האט גע-דרײַט אָז... די שְׁמַאָטָעָס אוּף דער פָּאַדְּלָאָגָעָה האט מען געליגט יעדן פריטיק, נאָכוֹן שייעָרָן די פָּאַדְּלָאָגָעָס. די לִיכְטָעָרָס, ווֹאָס שְׁטִיעָן אַין ווּנְקָל... מֵיַן מומע רבקה האט געבענטשט לִיכְטָט...

ז' האט נאָך אָז גַּעֲרָעָט. די טִי אִיז שְׁוִין לְאָגָג געוווען אויסגעטרונקען אונ ז' האט נאָך אלֿיך געניגט דאס גָּלוֹן אָז עס גענאגט מיט גִּירִיךְעַ לִיפְּן, צוישן אִין זאָץ אָז דעם אַנדְרָן. ז' האט קוּם געווויסט, ווֹאָס מיט אִיר טוֹט זיך ; קוּם געהערט, ווֹאָס עס קוּמֶּט אַרוֹיס פָּוֹן אִיר מoil. ס'איַיְ געוווען קְלָאָרָה, אוֹ ניט דאס לְגַמְּרִי האט זיך געוואָלָט זאָגן ; אוֹ ניט דאס האט זיך געוואָלָט זיך זאָלָן באָגְרִיבְּן. אָז עס ניט געוואָרָן לִיכְטָעָרָס פָּוֹן די רִיד — נָאָר שְׁוּעָרָעָר, פָּאַרְפָּלָאַנְטָרָטָעָר. ז' האט זיך אָזָוִי געווואָלִיךְ געשעט אָז דער שְׂטָאָלִיךְ זיינען גע-וואָסָן, אָנְגְּשָׁוָאָלָן — בִּינוֹן ז'י האבן עַנְדְּלָעָךְ אָסָוף געמאָכָט צו אִירָעָ רִיד. ז' האט זיך אוּפְּגָעָרִיסָן פָּוֹן אַרט. די אַרְמוּמִיקָעָ, בִּים טִיש, האָבָן זיך אָנְגְּעָקָוּט שְׁוּוֹיְגְּנִידִיקָעָ, פָּאַרְלָאָגָעָן. ז' האט געכְּאָפְּט די זאָלִיעָז אָז זיך געלְלָאָז צו דער טִיר. עַמְּצָא אִיר באָכְגָּעָנָגָעָן. ז' האט דערפְּלָט בְּלָוְמְטָשָׁע האָגָט אוּפְּקָרָלָס. ז' האט זיך געמוֹז אָמוֹקָוּן כָּאָטָש אוּפְּקָרָלָס, די האָגָט זאָל ניט אָזָוִי גִּיד אָרְאָפְּפָאָלָן. — אִיך בִּין גַּעֲבָלִיבָן אִין גַּאֲנָצָן אַלְיָין... אִין גַּאֲנָצָן אַלְיָין בֵּין אִיך גַּעֲקָוּמָעָן אִין גַּעַטָּאָ... — האט זיך דאס, ווֹאָס האט ניט געקאנט פְּרִיעָר זיך באָפְּרִיעָיָן פָּוֹן אִיר, געוואָלָט אַשְׁפָּאָר טאָן צומ מoil.

— קוּמֶּט נָאָר צְוִיקָא אוּפְּקָרָלָס מִינּוֹט... — בלומטע האט געוואָרָפָן אַפְּרָעְגָּנְדִּיקָן בלִיךְ אוּפְּקָרָלָס בְּנִיְּבִית : — אִיך מֵיַן... אִיר האט רָעָכָט. אָז אִיר זעט דאָך... די ווּינְגָן אִיז גענוֹג גְּרוּוּס. אִיר האט אַוְדָאַי נִיט ווּ צו גִּינְן. משה אַיְבָּשִׁיךְ אִיז שְׁוִין אוּפְּקָרָלָס געשטאנען נָעָבָן אִיר. זיינע גַּעַטָּא אִיז אָנְגְּעָנָעָם שְׁוּעָר גַּעַלְעָגָן אוּפְּקָרָלָס אַסְּקָל : — בלִיבְּט, — האט ער אַיְינְגָּעָלָאָדָן.

„קיין מאָל ניט געפֿילט דעם טעם פֿון האָבן אַ פֿאַטער“, — האָבן זיך לעטפֿע־
לעך פֿון צער געלאַשֵּׁן אָן געצונדֶן אִין אַסְתְּרָן. אַיר האָט זיך געלסּוֹט, דער מאָז
זאל אַרוֹפֿאַלְיגַּן זיַּן שיינְגַּע האָגָּט אוֹרְף אַיר שְׂטָעָרְן, אוֹיף אַיר קָאָפּ,
אַילְעַט טָאַז אַירע האָט. ווֹי שְׂטָאָרְקּ זי האָט הַיְּנִטּ גַּעֲבָעְנְקָט צַו די צוֹויִי — אַ טָּאַטּ אָן אָ
מַאְמָעַן! ווֹי קְרָאנְק זי אַיְזּ דָּאַס הַיְּנִטּ גַּעֲוֹעַן פֿון דָּעַר בַּעֲקָשָׁפְּט! דִּי זִיסְעַ טַיִּ
איַז נָאָךְ צַוְּעַן אוֹרְף אַיר גּוֹמָעַן; אַ טעם פֿון הַיָּם, פֿון זַיִּן אַ קִּינְד. — «בלִיבּ!
בלִיבּ!» — האָבן דִּי מִידְקָאַת אָן דִּי שְׂוֹאַכְּקִיטּ גַּעֲלַשְׁתּ אַיְז אַיר. זי האָט מַוְּרָא
גַּעֲהָאָט צַו קְוֹקָן אוֹרְף דִּי צוֹויִי, ווֹאַס זַיְנְעַן גַּעֲשָׁטָאַנְעַן פֿאַר אַיר, זיך
נִיט צַו דָּעַרְפִּילְן נָאָךְ מִידְעַר אָן שְׂוֹאַכְּר. האָט זי גַּעֲוֹאַנְדָּן דָּעַם בְּלִיקּ צַו די
אַנְדָּעָרְעַ צוֹויִי — רְחַלְעַן אָן שְׂלָאַמְעָן. אָן דָּאַס זִיסְעַ אָן וּוּאַרְעָמַע אַיְז נִיט
גּוֹוֹאָרְן. דִּי צוֹויִי פֿאַר יְוָגָּעַ אַוְיָגַן האָבן גַּעֲטָרְבִּין: «גַּיִּ!» — האָבן זיַּן
זַיִּה אָט זיך אַפְּגַּעַטְרִיסְטּ פֿון די העַנְטּ אוֹרְף אַירע אַקְסְּלָעַן אָן אַן וּוּאַרְטּ
אַרְוִיסּ פֿון צִימָעַר.

אַרְאַפְּגַּעַקְמָעַן אַונְטָן, האָט זיך זיך אַזְוּקְגַּעַזְעַצְטּ אוֹרְף דָּעַר פֿלוֹמְפּ: פֿאַרְנוֹרְעַטּ
דָּעַם קָאָפּ צְוַיְשַׁן דִּי צְעַצְּמַעְרְטַעְטַע קְנִיעַן אָן פֿאַרְמָאַכְטּ דִּי אוֹיגַן. אַרְוּם אַיר האָט
זיך גַּעֲקָאַכְטּ דָּעַר קְעַסְלְדִּיקָּר וּוּרְרוֹאָר. דִּי פֿלוֹמְפּ האָט גַּעֲגְּרִילְצָטּ אָן גַּעֲסְקְּרִיפְּעַטּ.
וּוּאַסְעָרְעַ האָט גַּעֲלְסְוּנִיעַטּ אַיְז עַמְּרָסּ אַרְיִין; גַּעֲפְּוִיקְטּ אַיְז לִידְקָעַ. בְּלִעְכְּנָעַ
בְּאַדְעָמָס. אַסְתְּרָן האָט זיך גַּעֲדָוְטָן, אָז דָּאַס פֿוּקְטּ עַפְּעַס אַזְוִי אַיְז הַאָרֶץ אָן
וּוְיל אַרְיוֹסְרוֹפּ אַן כּוֹה, אַיְז וּוּלְכָן זיך אַנְצְּוָהָאַלְטָן — נִיט צַו לְאֹזְן זיך פֿאַרְיִ
שְׂוֹעֲנְקָעַן, אַוְנְטְּעָרְגִּין. דָּעַר קְרָאנְקָעַרְפּ רְפִידְעַ אַיְז אַרְגְּעַמְּעַן אַוְיָפּ זַיְנְעַן. זַי
הַאָט זיך דָּעַרְמָאַנְטּ דָּעַם גַּאנְגָּהָעָרְ; אַיר גּוֹטְעַמְּיִטּ. — «אַיך גַּיִּ אַיְז גַּאנְצְּן אַלְיִ
אַיְז גַּעַטְאָ», — האָט זיך אַזְוִי מְנוֹטָעַר דָּעַרְקָלְעָרְטּ דָּעַם קְרָאנְקָן. — דָּאַס וּוּאַסְעָרְ
הַאָט גַּעֲפְּלָוְכְּעַטּ אַיְז דִּי עַמְּרָסּ. דִּי פֿלוֹמְפּ האָט נִיט אַוְיְגָעְהָעָרְטּ צַו סְקִרְפְּעַן. וּוּ
אַזְוְגָּהָטּ זַי גַּעֲנוֹמָעַן צְעַזְעַן דָּאַס גַּעֲפְּלָעַרְפּ זַיִּן אַיְז אַלְיִן אַלְיִן
הַאָט פֿאַמְּעָלָעָרְ אַוְיְגָעְהָיָהָבְּן דָּעַם קָאָפּ. שְׁפִילְעָרְטָן פֿון דָּעַר וּוּרְקָלְעָקְיִיטּ האָבן זיך
צְוֹאַמְּעָנְגָּעְנוֹמָעַן. זַי אַיְז צְוִירָקּ גַּעֲקוֹמָעַן פֿון אַן אַוְמְגָעְזָוְנְטִיקִיטּ: נָאָר נִיט טְרָאָכָּנוּ
וּוּגָּן זיך. פֿאַרְגָּעָסּ. פֿוֹנְגָּנְדָּעָרְלָאָן זיך אַיְז עַמְּצָנָסּ גַּוְרָל אָן לְאֹזְן זיך פֿון אַיְז
מִיטְרָאָגָּן.

עַמְּעַץ אַיְז גַּעֲזָעָסּ נְעַבְנָן אַיר אוֹרְף דָּעַר פֿלוֹמְפּ אָן זיך בְּאַטְרָאַכְטּ פֿון דָּעַר זַיִּטּ
מִיט אַן אַוְמְגָעְנְעַמְּרָעְ דָּוְרְכְּדִרְגְּלְעָקְיִיטּ. שְׁלָוּם, אַיְטָשַׁע דָּעַם טִישְׁלָעָרְ
זַוּן.

— אַיר זַעַט אַוְדָאִי גַּעֲוֹעַן אַיְז אַיְעַר פֿעַטְרָסּ דִּירָה? כִּיהָאָבּ דָּאַרְטּ אַיְנִין
גַּעֲאַדְנָטּ מִינְיָעַ חֲבָרִים. — עַר האָט דָּאַס גַּעֲזָגְטּ פֿאַרְשָׁעָמְטּ, מִיט אַן אַוְמָבָאִי
קוּוֹעַמָּעַן שְׁמִיכְלָ. אַסְתְּרָן האָט גַּעֲקוּקָטּ אוֹרְף זַיִּן קִיְּלָעְכְּדִיקָּן, אַפְּעַנְעַם פְּנִים אָן
אַיר האָט זיך גַּעֲגָלְסּוֹטּ אַוְיְצְוָפְּאַטְשָׁן זַיִּנְעַ בְּאַקְּוֹן. — קְוּמָטּ, אַיך האָבּ פֿאַר אַיְיך
אוֹיך אַ צִימָעָרְ, — האָט עַר זיך אַוְיְגָעְשְׁטָעָלָטּ אָן אַרְיוֹסְגַּעַנוֹמָעַן דִּי וּוּלְיִזּ עַזְוּן
אַיר האָגָּטּ. זַי אַיְז אַיְם נְאַכְּגָּאַנְגָּנְגָּן אַ שְׂוִיְּגָּנְדִּיקָּעָ. עַר האָט זַי אַרְיוֹגְּעַפְּרִיטּ
אַיְז קְעַגְּנָאַיְבָּעְרְדִּיקָּן אַרְיוֹגְּעַלְעָטְעָרְטּ דִּרְיִי שְׁטָאָקּ טְרָעָפּן. דָּאַס

צימער איז געווען ענלאך צו איר, אסתהרט, בוידעם-שטיבל אין שטאט און דאס מעבל אין אים איז באשטאנגען פון אין אייזערן בעטל און א טישל. — דאס איז דאס איינציגע, וואס מהאט נישט אויסגעכאמט... מהאט עס פארזען, — האט ער, שווין דרייסטער געשמייכלט. — כ'האָב עס געהאלטן פאַרמאָכט. טאמער קומט איז אַיגענעֶר און האט נישט קייז פלאָז... צוֹגְעַפְּאָסְט אַשְׁלִיסְט. — ס'האט אַיסְגְּזַעְן ווי ער וואָלט דערוואָרט אַדאנָק, אַ לַּיבְּזַוְּאָרְט פון אַיר. זי האט גענוּמָעָן דעם שליסל פון זיין האָט, געווארט בייז ער ווּט אַזְעַקְשְׁטָעלְן די וואָלְיוּז אָן זיך געלְאוּן צוֹ דער טֵיר. — ווּוּ גִּיטְ אַיר? — האט ער געשטיונט. גלייך האט ער זיך געכאמט: — אַיר גִּיטְ אַזְׂדָּאִי צוּם קְרָאנְקָן, מִהָּאָט אַים שווין אַיְינְגָּעָר אַרְדְּנָט אַין אָונְדוּעָר קָעְלָעָר. מִיר אַלְיָזְוּן ווּוּנְגָּעָן יַעֲצָט אַין דער ערְשְׁטָעָר אַפְּיִצְּנָעָ... זי אַיְזָ אַרְאָפְ מִיט אַים אַיְפָן הַוִּיפְ אַון געלְאוּן אַים שְׁטִינָן. ער האט אַיר נַאֲכָגָעָ קָוְקָט: גַּעַשְׁלָוְגָעָן מִיט די אַוְיגָן דעם פִּיעָר, וואָס האט גַּעַשְׁלָאָגָן פון אַיר רְוִיטָן קָאָפְ; גַּעַצְיִיכָּנָט מִיט די בְּלִיקָן די קָאנְטוּרָן פון אַיר שְׁלָאָגָעָר, בוּגְיֻוּדְקָעָר פִּיגָּוֹר. ער האט קְוִים גַּעַקְאָנָט באָגְרִיבָן, אָז הַיִּנְטָ אַיז עַס גַּעַשְׁעָן. הַיִּנְטָ האָט ער, צוּם ערְשָׁטָן מָלָ אַין זַיְן לְעָבָן, גַּעַרְעָטָט מִיט דעם מִילָּ, פון ווּלְכָעָר ער האט גַּעַחְלוּמָט אַלְעָ וַיְיַגְּעָן יַוְגָּעָ אַרְן. סְאַיְזָ גַּעַוְוָן אַן אַומְגָעָהוּיְעָר אַיְבָּרְלָעְבָּונָג.

*

(דודס העפט)

ווּוִינְט מַעַן שְׁוִין הַיִּסְטָ עַס אַיְזָ גַּעַטָּא. דאס קָאָמִישָׁ אַיְזָ הַיִּנְטָ גַּעַוְוָן, וואָס כ'הַאָב נִיט גַּעַקְאָנָט גַּעַפְּנִינָעָן רְחָלָעָן, כָּאַטְשָׁ כ'הַאָב גַּעַוְוָסָט, אָז זיך דָּאָרָף דָּא זַיְן אַיְפָן זַעְלָבָן הַוִּיפְ. עַס אַיְזָ דָעַן אַהֲרָוף? אַגְּנָצָע שְׁטָאט אַיְזָ עַס. אַון אַין דעם הוּדָהָאָה האָב אַיך נִיט גַּעַקְאָנָט כָּאָפָן שְׁלָוְמָעָן, ווּלְכָעָר האָט באָזָאָרגָט מִיט דְּרוֹתָה סִי אַונְדָּי, סִי די אַיְבָּוּשִׁיכָּז. לְטוֹרָה האָב אַיך יָאָ גַּעַפְּאָקָט יוֹסִין, זַיְן בְּרוֹדְעָה, אַון ער האָט מִיר גַּעַוְיָן רְחָלָס פָּעַנְצָטָר. כ'הַאָב זיך אַרְאָפְגָּעָרָפָן. אַ בְּיסָל האָט מַעַן שְׁפָאַצְּרָט אַיְבָּרָן הַוִּיפְ. סְאַיְזָ שְׁוִין גַּעַוְוָן פָּאָרָנָאָכָט צוֹ אַון מַעֲנְטָשָׁן זַיְגָּעָן נַאֲך אַלְעָ גַּעַקְוּמָעָן. מַעַן האָט זיך גַּעַשְׁטוּסָן אַיְגָּעָר אַן אַנְדָּעָרָן. מַעֲנְגָּר מִיט קָאָסְטָנָר אַוְיף די פְּלִיאַצְּעָס האָבָן זיך גַּעַרְאָגְּנָלָט מִיט די אַפְּיִצְּנָעָ-אַרְיִינְגָּעָגָג, זיך גַּעַשְׁטוּפָט, אַגְּנָעְלָאָפָט זיך אַון די וּוּוּנְטָן. קְיַנְדָּעָר, בָּאַלְאָזָן מִיט כְּלָעְלָלִי גְּרָאָטָעָס, האָבָן זיך אַוְיך גַּעַדְרִיָּט אַון גַּעַפְּלָאָנְטָעָט אַונְטָעָר די פִּיס. דָעַר האָט גַּעַהְאָלָטן אַיְבָּרָן קָאָפְ אַבָּעָנְקָלְעָדָר — אַ לַּאֲקְשָׁן-בְּרָעָט אַון מַעַן האָט גַּעַשְׁרִינְגָּמָעָה דָעָרָי ווּאַקְסָעָנָעָ: «גִּיטְ אַוּוּקָ! גִּיטְ אַוּוּקָ!» — דָעַרְבִּי האָט מַעַן גַּעַלְאָכָט אַון פָּאָרְשָׁפְּילָט גַּעַטְשָׁעְפָּעָט אַיְינָס דָאָס אַנְדָּעָרָ. דָעַר הַוִּיפְ אַיְזָ אַזְּמָעָן צְעַשְׁוִיבָּעָרָט פְּרוּיָעָ, מִיט פָּאָרָה אַוּוּקָ דָעַרְיָאָכְמָעָרָטָעָ מַעְנָעָר. ווי מַוְּרָאָזְשָׁקָעָס האָט מַעַן גַּעַלְעָטָרָט אַוְיך גַּלְיִכְעָ וּוּנְטָן, אַוְיך גַּוְיִמְסָן, אַוְיך לִיְטָעָס. אַין דָעָה גַּעַדְרָאָגָג האָבָן אַ פָּאָר יַיְגָּלְעָד גַּעַקְאָפָעָט אַ שְׁמָאָטָעָ-בָּאָלָעָם. מִיר זַיְגָּעָן אַרְוִיס אַוְיך דָעַר גַּאֲסָ. מַעֲנְטָשָׁן האָבָן נַאֲך אַלְעָ גַּעַשְׁטוּרָאָמָט.

אנגענטוקומען פון שטאט. אַ געניגי... געניגי. דאס בילד האט אויסונגעווע פריש, ווי איך ווואלט שוין געהאָט פֿאָרגעטען, אוֹ דעם זעלבן פֿאָרמייטאג בין איך אלין געוווען צוּוִישׁן די וואַנדערדייכען.

— די גאנצע גאָס זעט מיר אויס ווי אײַן צעפֿילְדערטער הויף, — האָט רחל בעזאגט.

אונונזער שפֿאצִיר-טראָט האָט נִיט גַּעֲשְׁתִּימֶט מִיטֵּן רִיטְעָם פָּוֹן דָּעַר גָּס אָן
מען האָט אָונְדָּנוּ גַּעֲשְׁטוּפֶט פָּוֹן אלָע זִיְּטָן. אַומְפְּרִיְּנְדָּלְעָכָּע אוַיְגָן האָבָּן אָונְדָּנוּ
אנְגָּלוּקָט, וּוּ אַינְגָּעָר זָאגֶט: — «גַּעֲפְּנוּנָעָן אַ צִּיטִּישׁ צָו שְׁפָאַצִּירִין!» — עַמְּצָע האָט
אַ שִּׁילְט גַּעֲטָאָן אָון אָונְדָּנוּ אַרְאַפְּנָעָשָׂוִין אַין רִינְשָׁטָאָק.

מיר זינגען אונגעטומען צו דער זאגראזער גאָס. נאָך פון ווייטן, האָבן מיר באַמערטקט עפֿעַס. וואָס האָט זיך ניט אַדרײַנְגַּעֲפָאַס אַין דער פָּאֶרֶב פון אַרְוֹם. דאָס זינגען געווען דֵי גְּרִינְגַּע, טִירָאַלְעָר הִיטְלָעַךְ פָּוּן אַגְּרוּפָע דִּיטְשָׁן. זַיְ זַיְנְגַּען גַּעַשְׂתָּאַנְגַּען אַין מִיטְן וּוּגְג, אָונְטָאָר דָּעַר קִרְכָּעַ. אַיְנְגַּעַר האָט גַּעהְאַלְטָן אַ גְּרוּסָע קָאַרְטָע אָוִיסְגַּעַשְׁפָּרִיטַי אַיבָּעַר אַ טַּקְעַךְ אָוֹן האָט עַפְּעַס גַּעַצְיִיכְנָט אָוִיףַּ אַידְרָמִיט אַ פִּינְגָּעַר, דַּעֲדַנְדִּיק צַו דֵי אַרְוּמְשָׁטִיינְדִּיקְעַ דִּיטְשָׁן. צַוְּיִי פָּוּן זַיְ האָבן גַּעַמְאַסְטָן דַּחַם וְהַאוֹרָמִים לְאוֹגָע, מַחְמַאלְטוֹשׁ מַאֲגָן.

אַרְוָם דָּעֵר גְּרוֹפֵעַ דִּיטְשָׁן אַיְזָן דַּי גָּאָס גְּעוּזָן לִיְדִיק. דָּאָס אַפְּגָעַלְיִידִיק טַעַט שְׂטִיקָל פְּלַאֲצָץ הַאט אַוְיסְגָּעָזָן וּוֹי אַ בְּלַאנְדָּע לִיסְנָע אָוִיךְ אַ שְׂוֹאָרֶצֶן, צְעַזְבָּעַרטָּן קָאָפֶן. אָוִיבָן, אַיְזָן דָּעֵר מְוִיעָר פָּוֹן דָּעֵר קִירְכָּעַ, אַיְזָן אַ גְּעוּזָלְבָּוּגָן, אַיְזָן גַּשְׁטָאנְדָּן דַּי בְּלוּזָעַ, פָּאָרְשָׁנִינְיָעַ מַאְטָקָעַ-בָּאָסְקָעַ-פִּיגָּוֶר מִיטָּפָרָם צְנוּוֹנְפָּעַלְיִיגָּטָעַ הַעֲבָט. סְהָאָט אַוְיסְגָּעָזָן, וּוֹי זַי וּוֹאֶלְטָ גַּעֲבעַנְטָשָׁט דַּי דִּיטְשָׁן, אַיר צְוּפָסָנֶם, וּוֹאָס הַאֲבָן גַּעַצְיִיכָּנֶט דַּי גְּרַעַנְצָעַן פָּוֹן גַּעַטָּא.

כ'האָב זיך דערמאנט, אָויף זומער-וווינונג, האָב אִיך געזען אַין
וואָולד צוֹיְישָׁן די שפֿענֶר אַ גְּרוּיסָע גַּעֲסָט פָּון מְוֹרָאַשְׁקָעַס. אַ גַּאנְצָע מְלוֹכָה. כ'האָב
בְּאַטְרָאַכְט, ווי די מְוֹרָאַשְׁקָעַס שְׁלַעַפְן נְאַדְלָעַן פָּון די בִּימָעַר, שְׁטִיקְלָעַד בלעטער,
איילְן זיך, פָּאַרְעַן זיך. «אָפְּשָׁר לְאַכְּנוּ ווי אָויף זַיְעַר אַפְּנָן שְׁפִּילְן זיך?» —
הָאָב אִיך גַּעַטְרָאַכְט. כ'האָב גַּעַהְלָטוֹן אֵין דָעַר האַגְּנָט אַ צִיגָּל. «זַיְיָ ווַיְיָן גַּאֲרָנִיט,
אוֹן מִיט דָעַם צִיגָּל ווּולְ אִיך זַי בָּאַלְד צַעְקוּוּטְשָׁן» — האָב אִיך ווַיְיָטָר פִּילְאַזְאַר
פִּירְט אַוְן זיך דַּעֲרוּוִיל גַּעֲרִיצָט מִיט זַי; «פָּאַרְשָׁאַטְן זַיְעַר שְׁטַעַלְעַד, פָּאַרְ
פְּלָאַגְטָעַרְט זַיְעַר קָאנְגָּלִין; גַּעהְרָגָעַט אַ פָּאַר אַוְן גַּעֲקוּקָט. ווָאָס די אַיְבָּעַרְיקָע
טֻעַנְהָנוּ דַעְרָצָו. אָוֹן אָוֹן עַס אִיז מִיר גַּעֲוָאָרְן לאַגְּנוּוֹיְילִיק די שְׁפִּיל, האָב אִיך זַיְיָ
טַאַקָּעַ צַעְקוּוּטָשָׁט מִיט דָעַם צִיגָּל. גַּעוֹזָע בַּי מִיר דַעְמָאַלְט דַי צִיטָט פָּון קִינְדֶּרֶשְׁעַ
«וּזְסַפְּרָאַטְלָעַכְעַ עַקְסַפְּרָעַרְמָעַנְטָן».

רחל אייזנשטיינען מיטין קאָפּ פֿאָרִירִיסּן צוֹם קִירְכַּעַ-טוֹרָעָם. זֵי האָטּ מִיד
מייט די אויגן געוויזן אויפּן זייגער: — זעסט ווי שפֿעַט סְאיָן?

אайдן הראר זי אַזִ געטמא אָוית אָזְרֵיכֶה. אַין טויעָר זַיְגָנְשׁוּ מִיר שְׂמִינִי גַּעֲלִיבִּיגֶן.

מיר זיינען געווען אפגרוקט פון זיך און מענטשן האבן פארבייגעאיילט צוישן אונדו. דאס געפילדער האט געהודזשעם אין די אויערן.
— כי ארייף אין שטוב, — האט רחל געוגט. — כי האט ניט קיין צייט.
— איך אוייד ניט, — האב איך איר געענטפערט מיט א ליגן אויף איר ליגן.
שפטעטר אויז זי ארויפגעקומווען צו אונדו און מיר געווען א מין ליאד, וואס זי האט אנגעריבן. ס'הייבט זיך און מער וויניקער אויז:

“צען מינוטן פאר צען האט דער זיגער זיך געשטעטלט,
האט פארלאן אונדו די ווועלט.”

*

די צוקערמאנס האבן געקאנט האבן די גאנצע זיבנ-צימערדייק ווינונג פאר זיך. מאטילדע האט געקאנט פטור ווען פון די ראיינבערגס, מיט וועלכע דאס לעבן איז איר געווארן אומעדרטעלען: זיך באפריען פון די האגערס, וואס זיינען טאכע געווען שטיל ווי טויבן, אבער האבן איר ווי געטאן מיט זיער קעגוצייטיקן קעללען זיך און האבן געקארמעט איר אייפערוכט. אבער דאס פרגעניגן פון ווינונג איז איר ניט געגעבן געווארן און שלידיק דערין איז געווען סאמועל. ער האט פשות געהאלטן, איז בי איז אונגעשאפט איז געטא איז א זינד, איז פיר מענטשן זאלן פארמאגן זיבן צימערן. און סי ווי — האט ער צונגנעגן, וואלטן ווי, מיט דער ציט. געמוות אריינגעמען פרעמדע מיט-וואינערס.

די דירה האט געהאט א גורייסן, קוואדראטיקן קארידאָר. אלע טירן פון אלע צימערן האבן זיך געפנטן צו אים. די צוקערמאנס האבן פארנומען צוויי צימערן, די ראיינבערגס — די אנדערע צוויי. איז אינס פער בעלבין פארן פראפאסאָר האגער און זיך פרי און אינס פאר רײַזעלען, דער קעבן. די קיך איז, פארשטייט זיך. געווען א געמיינזאָמע און אויז איר — דאס וואש-צימער.

רייל די קעכין האט איינגעווילקט צו קאָסן פאר זיך אלעמן, אונטערן תנאי, איז יעדער משפחה ווועט איר צאלן באזונדער. זיך האט זיך אלעמן געלאון וויסן, איז זיך האט א גרויסע משפחה ניט וויט פון דאנגען — א חברה שוואָסטערעס און שוועסטערקינדער, וואס קוקן אויס אויף איר הילפ — און זיך האט ניט בדעה געהאט צו לאָן זיך אויסיגין פון הונגער.

בכל איז רײַזיל די קעכין געווארן און אייבערגביטענער מענטש, מיטן מאָ מענט, וואס זיך זיינען אונגעקומווען ווינונג אין באָלוט. זיך האט מאָמענטאל פארגעטען דאס וואָרט “מאָדאמעשי” און האט יעדן אײַנעム געאירצט. זיך האט אַפְּילוֹ שווין צוויי מלול זיך אַנגעבייזערט אויף מאָטילדען, וואס זיך “טוט נישט די האנט אין קאָלטן וואָסער”, דרייט זיך אונטער די פיס און שטערט נאָך אין ברעגען דאס הוינו אין אַרדעונג. יאָדויגען און די אַלטער האגעראָווע האט זיך בכל פאר די אויגן ניט געקאנט זען. זיך האט געמרוקעט און געברוטשעם אויף זיך און וואס זיך

האָבָן גַּעֲטָאָן, צֵי גַּעֲזָגָט, אִין אַיר נִיט גַּעֲפָעָלָן גַּעֲוָאָרָן. מִיט אַיְן וּוֹאָרֶט : דַעַר גַּלְאָנְצָן פָּוּן אַיר בָּאַלְעָבָאָסְטָעָ מִיט אַירָעָ גַּעַסְטָה הָאָט זִיךְ אַפְּגָעָטָאָן — אַוְן רַיְוָל הָאָט עַנְדְּלָעָךְ גַּעַהָאָט אָ גַּעַלְגָּנְהָיִיט צֵו בָּאַפְּרִיעִין זִיךְ אַפְּגָעָטָאָן — אַוְן דַעַר פָּאַרְבִּיטָעָרָנוּגָן, וּאָס זִיךְ הָאָט יָאָרָן לָאָנְגָן בָּאַהָאָלָטָן אַונְטָעָר אַידְרִישָׁעָר הַכְּנָהָה. זִיךְ הָאָט זִיךְ אַפְּפִילְוָו נִיט קְרֻעְמְפִירָט צֵו בָּאַפְּעָלָן מָאַטְיְלָדָעָן צֵו מַאֲכָן דִי בָּעָטָן אַוְן אַיְבָּרְצִיעָן דָאָס בָּעַטְגָּעוֹוָאנְט. אַבְעָר מָאַטְיְלָדָע — שְׂתָאָט זִיךְ צֵו פָּאָלָגָן — הָאָט זִיךְ אַיְסְגָּעָן צַוְּגָן אַוְיְפָן הַוִּילָן בָּעַט אָוָן גַּעַנוּמָעָן אַרְיִינְוִיְנָעָן אַיְן דִי נִיט אַיְבָּרְגָּעָזְיוֹגָעָן.

קִישְׁנָס. אָ בָּאוּנְדָעָרָעָ מְלָחָמָה הָאָט רַיְוָל אַנְגָּהָוִיבָן צֵו פִּירָן מִיט סְוַטְשָׁקָעָן, וּוּעַלְכָעָר

עַם הָאָט כְּסֶדֶר גַּעַצְיָינְגָן אַיְן קִיךְ אַרְיִין. זִיךְ הָאָט זִיךְ נִיט גַּעַקְאָנְט אַפְּטָרִיבָן פָּוּן דַעַר הַינְטִיכָעָ אַוְן אַלְעָ קְלָלוֹת אָוָן בִּיטָעָרָ רַיְד, וּאָס רַיְוָל הָאָט נַאֲכָנָד נִיט גַּעַוְוָאָגָט אַוְיסְצּוּגָן אַוְיִף דִי בָּאַלְעָבָאָסְטָעָס, הָאָט זִיךְ אַוְיסְגָּעָגָסָן אַוְיִף דָעַם הַינְטִישָׁן קָאָפֶן. צֵו דָעַם אַיְזָן נַאֲכָנָד צְוָגָעָקְמוּמָעָן דָאָס הַאַרְצִיזְוִיטִיקָן. וּוּילְיָעָדָעָס מַאֲלָן, וּאָס רַיְוָל הָאָט אַקְוָקָגָן אַוְיִף סְוַטְשָׁקָעָן, אַיְן אַיר גַּעַקְמָעָן אַוְיְפָן זִינְעָן בָּאַרְבָּאָרָעָ, דִי קָאָזָן, וּאָס הָאָט אַפְּגָעָלָעָבָט מִיט רַיְוָלָעָן אַיר לְעַבְנָן אָוָן וּאָס מַעַן הָאָט זִיךְ גַּעַלְאָזָן.

אַיְן שְׂתָאָט. רַיְוָל הָאָט עַם דָעַם הַוָּנְטָן נִיט גַּעַקְאָנְט מוּחָל זִין. דָעַם אַיְנְצִיקָן נַחַת הָאָט רַיְוָל גַּעַהָאָט פָּוּן דַזְוָנְיָינְגָן, דִי צְוָקָעָרָמָאָנוֹס יַיְגָעָרָע טָאָכְטָעָר. דָאָס מַיְידָל אַיְזָן גַּעַוְוָעָן אַהֲנָט צֵו דַעַר אַרְבָּעָט ; גַּעַהָאָלָפָן אַוְיסְפָּאָקָן, אַוְועַקְשְׁטָעָלָן. אַפְּיָלוֹ שַׁיְיָעָרָן דִי פָּאַדְלָאָגָעָס הָאָט זִיךְ גַּעַהָאָלָפָן. אַוְן גַּעַטָּאָן הָאָט זִיךְ דָאָס מִיט אַזָּא שִׁיק אָוָן גַּעַלְעָנָק, וּוּי וּזְאָלָט דָאָס גַּעַנְצָעָן לְעַבְנָן אַירָס גַּעַוְוָעָן פָּאָרָן נַוְעָמָעָן מִיט דָעַם סָאָרָט אַרְבָּעָט. רַיְוָל הָאָט גַּעַלְוָאָלָן פָּוּן אַיר : — «דוּ בִּיסְטָ אַמְעָנְטָשָׁה», — הָאָט זִיךְ גַּעַזְגָּט צֵו דַזְוָנְיָינְגָן — «אָוָן אַלְעָ אַיְבָּרְקִיעָן וּוּיְבָּרְעָ זִינְעָן אַחֲרָה צְעַבְּאַלְעַוּוּטָעָ קִינְדָּעָר, מִיט דִין מַאֲמָעָן אַרְיִינְגָּעָרָעָנְט». סָאָיָן גַּעַוְוָעָן אַחֲרָה צְעַבְּאַלְעַוּוּטָעָ קִינְדָּעָר, מִיט דִעְרָ גַּעַרְבִּיטָעָר אַוְיִף דַעַר קִילְנְדִּיקָפָרָגָעָנְגִּיבָן צֵו לִיגָן צְזָוָמָעָן מִיט דַעַר גַּבְּרִישָׁעָר טָאָכְטָעָר אַוְיִף דַעַר שְׁמוֹצִיקָעָר פָּאַדְלָאָגָעָ אָוָן זִיךְ שַׁיְיָעָרָן. אָוָן רַיְוָל הָאָט זִיךְ גַּעַר צְעַשְׁטָרָאָלָט, וּוּעָן דַזְוָנְיָינְגָן זִיךְ אַיְבָּרְקִיעָן דַעַר שְׂוּעָלָן פָּוּן אַיר אַיְגָעָנָעָם צִימָעָר נִיט אַרְבָּרִירָעָ גַּעַלְאָזָן. — «דָאָ וּוּעָלָן מִיר שְׁוִין אַלְעָן אַלְעָן», — הָאָט דַזְוָנְיָינְגָן זִיךְ אַרְעָקָעָן דַעַר טִיר.

דִי מַיְידָלָעָךְ הָאָבָן גַּעַהָאָט דָאָס גַּרְעָסְטָעָ אָוָן לִיכְטִיקָסְטָעָ צִימָעָר אַיְן הוּוּי. דָאָס צִימָעָר מַיְטָן בָּאַלְקָאָן. זִיךְ הָאָבָן, סְדְרָנְדִּיקָזְיָעָרָע זָאָקָן, גַּעַרְעָדָט וּוּעָגָן דִי זָוְמְעָרְטָעָה, וּאָס זִיךְ וּוּעָלָן פָּאַרְבְּעָנְגָעָן אַיְן דָרוֹסִין. דַעַר נִיעָרָ מִקְוָם, דָאָס גַּיְעָ לְעַבְנָן הָאָט דִי מַיְידָלָעָךְ אַנְגָּעָפִילָט מִיט אָן אַוְמָעָדָולָד, מִיט אָ שְׁפָאָנוֹגָן. דִי אַרְבָּעָט, וּאָס זִיךְ וּיְיָהָבָן גַּעַטָּאָן אַלְיָיָן, מָאַטְיְלָדָעָס אַפְּהָעָנְטִיקִיָּט אָוָן גַּעַפְּאַלְנִיקִיָּט — דָאָס הָאָט זִיךְ גַּעַמְאָכָט פִּילָן דַעְרוֹאָקָסָן אָוָן פָּאַרְאָגָטָוּאָרְטָלָעָד. דַזְוָנְיָינְגָן הָאָט אַט דִי דַעְרוֹוָאָקָסָנִיקִיָּט, וּאָס הָאָט גַּעַשְׁמָעָקָט מִיט פָּרִיהִיָּט, פָּאַרְכָּאָפָט. אַבְעָר בָּעָלָאָן אַיְן אַלְעָן גַּעַפְּאָלָן פָּוּן דִי הַעֲנָט. זִיךְ הָאָט זִיךְ גַּעַפְּלִיט אַוְמִיכָּעָרָעָן, זִיךְ גַּעַפְּלִיט אַפְּרָלוּרִין. זִיךְ הָאָט גַּעַסְדָּרִיט אַירָעָ זָאָכָן אַיְן וּוּינְקָעָלָעָ, אַונְטָעָרָן פָּעַנְצָטָעָר אָוָן הָאָט שְׁוִין גַּעַבְּעָנָקָט צֵו דַעַר מִינְוֹת, וּוּעָן זִיךְ קָעָנָעָן זִיךְ פָּאַרְשָׁפָאָרָן אָט דָאָ אָוָן אַנְטָרִינְגָּעָן מִיט אַבָּז.

אין דעד האנט, פון דעם, וואס ווועט זיך פון היינט אן אונרוףן "עלעבן". דאס ווארט "עלעבן" האט געפלאטערט אין איר דמיין ווי עפעס אומגעטויערט אונז שרענדיקט: עפעס, וואס האט, ניט געקוקט אויף אלץ — דאך געלאקט אונז אונגעזונד דעם ניגיר. כדי אין גאנצן ניט צו פאלרילין די גלייבגעוויכט, האט זי מיט כוח אונגע- האלטן דעם שמוסט מיט דושוניגען. סאייז ניט וויכטיק געווען, וואס דושונייע האט געזאגט. דער קלאנג בלויין פון דער שוועסטערס מונטערן קול האט געמאכט, איז זי זאל זיך פילין רוייקער.

נאר דושונייס היטער געפלאלט איז אפט אייברגעריסן געווארן. אַ מאָל האָט
רייזל די קעכין זי גערופן צו הילך, אַ צווית מאָל האָט די האָגעראָוועז זי געבעטן
אַרוייסעהעלפּן דעם פֿראָפֿעסּאָר אַיז אַ שׁווער שְׁטִיקָל אַרְבָּעַת. אַפְּילוּ די רָאוּנְגָּעָרְגָּס
וַיְיַעֲנוּ אַ פֿאָר מֵאָל אַגְּעָקְמָעָן צו דושונייס הילך, וַיְיַיְלָה די אַיְבָּרְקָעָ מַעֲנָעָר
וַיְיַעֲנוּ אַן שְׁטוּב נִיט גְּעוֹעָן. סָאמּוּעַ אַיז עַרְגָּעַץ פֶּאָרְשָׁוּבָן אַונְזָיְעַטָּק, די
רָאוּנְגָּעָרְגָּס זָוּן, אַיז בָּאַלְדָּ נָאָכוּן אַגְּקָמָעָן, אַנְטָלָאָפּן אַיז גָּאַס אַרְיָין, נִיט קַעְנְגַּנְדִּיק
פֶּאָרְטָרָאָגָן דַּעַם טָאָרָאָט.

דער פאן אדאם רדאענברער האט צוועמעגענוועמען דאס גאנצע געלט, וואס זייןיע משפחה-הימטיגליידער האבן געטראגן פארשטעקט אין די בגדים און זיך לאנג מיישב געווען, ווועס ואלט געווען דאס זיכערסטעט ארט עס צו פארשטעקן. צום ערשותן מאל אין זיין לעבן האט ער זיך אין עצה געהאלטן מיט זיין פרוי, יאדויגען. און ביידע האבן באשלאסן, אונ דאס געלט ווועט מען פארשטעקן אין זיער צימער, אבער דרי צוויי פאפריראנס-שאקטעלען מיטן וויניקער ווערטפטלון צירונג ווועט מען לאון אין די זואלייעס. פאר וועלכע וי האבן געפונגען אַ פלאז אויף די פאליצעס אין וואש-צימער. זיין האבן געדרכנט, אונ קיינעם ווועט ניט איינפלאלן אויפציגברעגן וואלייזעס, וואס שטייען אין אונא אפנענען, אונזעווודיקן ארט.

זוי האבן די אַרבעט געטאנן צוועמען און ביידע האבן בעט מעשה געטראכט.
או דאס איז אַיגנטעלעך דאס ערשות מאָל, וואָס זוי פֿאַרען זיך אַט אוֹוִי — צוועמען.
אדאמ האט געפּריכט און געאטערט שועער. יַאֲדוֹוְיַגְעַ אַט אָונטערגעזונגגען. ווען
זוי זינגען פֿאַרטיק געוואָאן, האַט ער, צו זיין אַיגענער פֿאַרווונדערונג, דערפֿילט
אַחַשׁ זוי אַרומצונגעמען און אַיר אַ קּוֹשׁ טָאָן. סֵהָאַט אַים לְגִמְרִי נִיט אַוְיסְגָּעַ
מאָכָּט, וואָס דאס זָאַשׁ-צִימָעָר אַיז נִיט גְּעוּוֹן דָּעַר רַאֲמַגְנִישְׁטָעָר הַיְמָנָעָר
גְּרוֹדָנֶת פֿאָר אַ לְיַבְּעָן-סְצָעָנָע. שְׁלִיטְלִיךְ אַיז זַי גְּעוּוֹן זַיְן וּוְיִיבָּ, נִיט גְּעֻקּוֹט
אוֹיפְּ דָעַם. וואָס ער האַט זַי שְׂוִין, זַיְטַ אַ הַיְשָׁעָר צִיְיט, נִיט צּוֹגְעָרִיט צַו אָיר.
און יַאֲדוֹוְיַגְעַ אַט עַס אַוְיךְ נִיט אַוְיסְגָּעָמָאָכְט. זַי האַט בְּפִרְוּשׁ גַּעֲפִילְט, וְעַס
הַיְבִיט זַיךְ אָז אַ נְיִיעַן הַאֲגִיקְ-צִיְיט אַז זַיְעַרְעַ פֿאַרְהָעַלְטָעַנְשָׁן.

זי האט זיך געפערעט אין אידיע צויז צימערן אוון ניט אויניגעהערט אונטער צווינגעגען. אדאמס צונגלאונקיט האט זיך ווי פארשיכורט. זי האט זיך ניט געקיימערט וועגן גאנטינט. זי האט אלץ גענומען פון דער פריליעכער זוית אוון יעדר זאך האט זיך געמאכט לאכן.

אינם באטראקט דורך פונצטער. זי האט געוקוט אויף די פנימער פון די פארה האורוועט מענטשן און זיך געוויילט. יעדער פנים האט געהאטן און אנדעראָן גריינ מאסע, יעדנס געשטאלט — אויסגעקרימט אויף און אנדעראָן אופן אונטער דער לאסטס פון די משאות, וואס מען האט געלשלעפֿט. די פרויען אין די דיקע פאַטשְׁיַיּוּם, מיט די טיכלעך אויף די קעָפּ. האבן נאָר געוווקט איר נײִיגֶר. זי האט באָדְיוּרט, וואס צוֹלִיבָן פֿאַרְמָאַכְּטָן פֿונְצְּטָעָר, איזו דער טומל פֿאַרְטְּעָמָפּ און זיך הערטן ניט קִין וַיֵּז, קִין גַּעֲשִׂירִיעַן. דאס, וואס האט זיך אַפְּגַעַשְׁפִּילָט אַוְיכָן היה, האט איר אויסגעזען זיך אַגְּרָטָעָסְק, אַ שְׁפָאָס-פֿאַרְשְׁטָעָלָגָן, אוּפְּגַעַפִּירְט סְפָעַ צַיְעַל פָּאָר אִיר. יעדער ווילע איזו זיך אַרְיִינְגָּעָלָפּ אַין קִיד אָנוּ ניט מאַכְּנִיך זיך בָּגָרְנוּט פָּוּן רַיּוֹלָס זוּעָרָן פְּנִים, זי באַשָּׁאָטָן מיט קְלָאַזְקְשִׁוֹת ווּעַגְּן דִּי מענטשָׁן, גַּוְינְגִּינוּ בִּינְמָה — אָנוּ גַּדְעַזְוְילָטָן דִּי עַגְּוַנְחָרָתָן, וואס זיך באָמָן באָבָּ�מוֹן

פָּנָן אֲדָם אֶלְיָהוּ הַאָט אַוִיךְ נִיט גְּעוֹוּסָט, פָּאָר וּוָאָס עַר הַאָט, אַנְקּוּמָעְנְדִיק
אַנְיָין הוּא, זִיךְ מִיט אֶמְאֵל דַעֲרְפֵּילְט בְּעֵסֶר. דִּי מְרָה-שְׁחוּרָה-דִּיקְעַ גַּעֲדָנְקָעַן הַאָבָן
אַיִם פָּאָרְלָאוֹן. עַר הַאָט וִיךְ אַרְוָמְגָעְקוֹט אַיְבָּעָרְן לִיכְטִיקְוָן, גַּעֲרוּמָעַן צִימָעָר אָוָן
אַיִם גַּטְמָעְנְזָוְן וְאַרְשְׁיְגָעְלָעְן, אָוָן צָר וְאָל דָא שְׁטָאָרְבָּן.

אָסֶן אַזְמָעָס נִסְתַּחַם עַל-בְּנֵי-עֲבוֹדָה זָרָה וְאֶת-שְׁמָאָן בָּנָן.
אוֹיךְ עַד הַאַט פָּוֹן צִיִּת צָו צִיִּת זֶיךְרָה כְּזָמָן צָוּם פֻעַצְטָר אָוֹן אַרְאָפְגָעָקָות
אוֹיפָן הַוִּיף. צָו זַיְן דָּעַרְשָׂטוֹינְגָּג, האָבָן פָּאָרוֹיכִיטִיקָע, קְלִינְגָּפָלְעָנְגָר גַּעַנוֹמָעָן
חוֹיךְ וּוֹעַקְן אַין זַיְן דְּמִיּוֹן. דָּעַר הַוִּיף אַיְזָה גַּעַוּעַן פּוֹל מִיטָּה מַעֲנְשָׁן, מִיטָּה יִידָּן. אָדָם
הַאַט גַּעַמְרָאָכָט וּוֹעַגְן דַּעַם פּוֹלְגַּעַפְאָקָטָן גַּעַטָּא — אַ שְׁטָאָט פָּוֹן טְוִיזְנְטָעָר, צַעַנְדָּן-
לִיקָּעָר טְוִיזְנְטָעָר, וּוֹאָס וּוֹעַלְן בְּרוּיכָן, וּוֹאָס וּוֹעַלְן קוֹיפָּן. עַד הַאַט אַנְגָּעוּהָיָן זַיְךְ
צָו שְׁפִילָן מִיטָּן גַּעַדְאָנָק וּוֹעַגְן אַ מסְחָר — אַ קְלִינְגָּעָם אַין אַנְגָּהָיָבָ... אָוֹן עַד הַאַט
בְּאַשְׁלָאָסֶן נַאֲכָה הַיִּינְט זַיְךְ צָו לְאָוֹן אַין גַּאֲס אַרְיִין.

האט ערד גערעדט צו יאָדוויגען קעכישע, זיסע רייד ווי אַמאָל.

2

סамוועל האט גוט געדענטקט די לעקציעס בעים רעדיא-יטענקיער. ער אין געלען אונפֿן דיל אין קעמערל, נעבן וואש-צימער און פֿאָרוּצִיכְטִיק אויסגעפאקט די טילין פֿון רעדיא-אָפֿאָראַט, וועלכע זינען געלען אין עמֶר. ער האט געהאט אַ

פלאן אויף שפערע, ווי אוווי צו באהאלטן דעם צונז'יפמאנתרטן אפֿאראט און פֿאָרְרוֹישָׁן אלע שפּוֹרָן. דעררויל האט ער אלץ געמאכט פֿרְאַזְוִיזָאַרִישׁ. ער האט נאך געוואָלט הײַנט אונטער הערֶן די ערְשְׁטוּ טעְנְעֵר פּוֹן דער פֿינְפְּטְעֵר סִימְפְּאָנוּי — דעם פֿאָרְשְׁפְּיל צו די קָאָמְנוּקָאָטָן. ער האט זיך באַמִּיט צו אָרְבָּעָתָן שְׂטִיל, מַעַן זאל אין הוּיוּ נִיט הערֶן. ער האט זיך נאך גַּעֲשְׁלַאֲגָן מִיט דָּעָה, צִי ער זאל דִּי שְׁטוּבִּיקָעָ לְאוֹן וּוּסְּן וּוּגְּן זִין סּוֹד, צִי נִיט.

אַ מַּאֲשִׁין-לְעַמְּפָל האט אִם צְוָעְלִיכְטָן בַּיִּ דָּעָר אַרְבָּעָת. דָּאָס לִיכְטָ אַיִּז גַּעֲפָאָל אַוִּיךְ זִינְעָן לְאַנְגָּע, שְׁמַאלָּעָ העַבְּט, וּוּסְּן האָבָּן זִיךְ אַ בִּיסְל גַּעֲטְרִיסְלָט. דָּעָר גַּעֲדָאָק, אָזְ דָּאָ וּוּסְּטָ ערָאֵן אַ גַּעֲוִיסְן טָאגְ דַּעְרָהָרָן די נִיעָס. אָזְ דִּי מִלְחָמָה האָט זִיךְ גַּעֲנְדִּיקָט. אַיְזָ גַּעֲוִוָּן אַוִּיךְ אַוְגַּעַנְהָוִיר, אָזְ ערָאֵט אַושְׁ אַנְגְּעָפִילָט זִין גַּעֲנְדִּיקָט. גַּעֲנְצָן קָעְרְפָּעָר מִיט שְׁפָאָנוֹגָג, מִיט אַ גַּעֲרוּעוּזָר צִיטְרָנוֹנִישׁ.

דָּאָזְ האָט ער גַּעֲרָבָעָט שְׁנָעָל. דעם עַלְעַקְטְּרִישָׁן קָאנְטָאָקָט האָט ער שְׁוִין גַּעֲדָעָט אַיְנְסְטָאָלִירָט פּוֹן פֿרִיעָר. וּוּסְּן דיִ דְּרִיה אַיִּז נאָךְ גַּעֲשְׁתָאָגָעָן לִידְיקָ, אַיִּז ער אַ פָּאָר מַאְלָ גַּעֲקוּמָעָן אַתְּהָרָ צְוָגְרִיטָן די "הַיִּם" פָּאָר דָּעָם רָאְדִּיאָ. אִיצְטָ אַיִּז גַּעַדְבָּן נאָר דָּאָס אַיְנְסְטָאָלִירָט. עַנְדָלְעָד זִינְעָן אלָעָ עַלְעַקְטְּרִישָׁעָ פְּעָדִים גַּעֲוָעָן פֿאָרְבּוֹנְדָן. דִּי לְעַמְפְּלָעָר אַיִּז אַפְּאָרָאָט האָבָּן זִיךְ אַנְגְּזָוָנְדָן. דִּי וּוּסְקִיטָט אַוִּיךְ סָאָמוּעָלָס צְעַצְּמַעְטָעָ העַנְטָן אַיִּז לִיכְטִיקָעָר גַּעֲוָאָרָן אָזְ דָּאָס קָעְמָעָרָל מִיט זִינְעָן קָאנְטוֹרָן האָט דִּיסְקְּרָעָט זִיךְ אַרְוִיסְגָּהָבוֹן פּוֹן דָּעָר פֿינְגְּצְטָעָרָנִישׁ. אָזְ דָּאָ... מִיט אַמְּלָ... הָאָט ער דַּעְרָהָרָט אַ וּוּרָעָם פֿרְוַיְעַנְ-קָוָל: "וּשְׁאַטְּאָנְדָרְעִ... לְעַדְ... עַלְ... נִוְ... זְשִׁיְאַטְּאָנְדָרְעִ טְוּשָׁוָה...".

אַ מַּעְלָאָנְכָּלִישָׁר שְׁמִיכְלָה האָט זִיךְ צְעַגָּסָן אַיבָּעָר זִין פְּנִים. ער האָט גּוֹט גַּעֲדָעָנְקָט, וּוּסְּן ערָאֵט דָּאָס לִידְ גַּעֲהָעָרָט צְוָם עַרְשָׁטָן מַאְל. דָּאָס אַיִּז גַּעֲוָעָן יְעַנְעָם תָּאָג, וּוּסְּן ערָאֵט אַהֲיִמְגָּעְבָּרָאָכָט דָּעָם רָאְדִּיאָ — די מִתְהָנָה פּוֹן די הַגְּעָרָס. אִים האָט זִיךְ אַפְּיָלוּ גַּעֲדוֹכָט, אָזְ דָּאָס אַיִּז דָּאָס זְעַלְבָּעָ פֿרְוַיְעַנְ-קָוָל, וּוּסְּן זִינְגָּט עַס. אַבָּעָר דָּעָר מִין פּוֹן לִידְ אַיִִז פָּאָר אִים מַעַר נִיט גַּעֲוָעָן דָּעָר זְעַלְבָּעָר. סִיאָזָ נִיט גַּעֲוָעָן סְתִּים אַ לִבְּעַ-לִידְ פּוֹן אַ פְּרִויְ אַיִִז וּוּיִיטָן פֿאָרִיזָן. אַיִּז דָּעָם חֹשֶׁד פּוֹן קָעְמָעָרָל, זִינְעָן דִּי וּוּרָעָטָר אָזְן די טְעַנְעָר גַּעֲוָעָן אַגְּעָלָדָן מִיט אָזְ אַנְדָּעָרָן זִין. דָּאָס האָט דִּי פֿאָרְשְׁקָלָאָפְּטָעָ פֿאָרִיזָן, די פֿאָרְשְׁקָלָאָפְּטָעָ וּוּלְעָלָט אָזְן ער אַלְיָין — דָּעָר פֿאָרְשְׁקָלָאָפְּטָעָ סָאָמוּעָל — גַּעֲוָנְגָּעָן דָּאָס לִידְ צִוְּ דָּעָר פֿרִיהִיט: "אַיךְ וּוּלְ וּוּרָטָן אַוִּיךְ דִּירָ...".

בַּיִּ טָאָג אָזְן בַּיִּ נָאָכָט וּוּלְ אַיךְ וּוּרָטָן אַוִּיךְ דִּירָ...". ער האָט אַ דְּרִי גַּעֲטָאָן דָּאָס פֿרְאַזְוִיזָאַרִישׁ קָנְעַפְּעָלָעָ. דָּאָס לִיכְטָ אַיִּז אַוְיְסְגָּעָ גַּעֲנְגָּעָן. ער האָט אַיְבָּרְגָּעְקָרָט דָּעָם עַמְּדָר אָזְן פֿאָרְדָּעָקָט דָּעָם אַפְּאָרָאָט. אַוִּיךְ אַלְעָ פְּרִיר האָט ער זִיךְ צְוָעְשָׁאָרָט צְוָם טִירָל פּוֹן קָעְמָעָרָל אָזְן צְוָגְּלִיָּגָט אָזְן אוּרָרָדָצָן. אַיִּן דְּרוֹיסָן אַיִּז גַּעֲוָעָן שְׂטִיל. פֿאָרוּכִּיטָק האָט ער זִיךְ אַדוּרְכָּגָעְפְּרָעָסָט דָּוָרָךְ דָּעָר קְלִינְגָּרָעָר עַפְּנָנוֹגָג אַיבָּעָר דָּעָר פֿאָדָלָאָגָעָ.

נָאָךְ זִינְגָּדִיק אַוִּיךְ אַלְעָ פְּרִיר, האָט ער דַּעְרָזָעָן אַ פָּאָר פִּים אַוִּיךְ דָּעָר שְׁוּעָל פּוֹן פָּאָן אַדְמָאָס צְיָמָר. וּוּסְּן ערָאֵט זִיךְ אַוְיְפָגְּשָׁתָעָלָט, אַיִּז אַדְמָאָ גַּעֲשְׁתָאָגָעָן פָּאָר אַיִּם. ער האָט אַדוּרְכָּגָעְלִיָּגָט בַּיִּדְעָה העַנְטָן אַוִּיךְ סָאָמוּעָלָס אַקְסָלָעָן, וּוּ ער וּוּאָלָט

אִם ווּלִין בָּאָרוּיָקָן : — דָא הָאָסְטוֹ עַס בָּאַהֲלָתָן ? — הָאָט עַר פָּאַרְשָׁתָעַנְדִּיקְפּוֹל אֶ פְּלִיסְטָעַר גַּעֲטָאָן , — נִיט קִין שְׁלַעַכְת בָּאַהֲלָתָעַנְישׁ . — עַר הָאָט לְוִיבְנְדִיק גַּעַז שָׁאַקְלָת מִיטָּן קָאָפּ : — אָפְשָׁר וְאַלְטָגַעַוְעָן אֶ פְּלָאָן , אָנוֹ אוּידָר זָלָן דְּרִינְגָּן בָּאַהֲלָתָן אֶ בִּיסְלָפָּן דִּי וּוּעַרְטִיאָצָקָן ?

סָאַמּוּעַל הָאָט אֶפְגָּעָטָעַטָּמֶט : — נִיט גּוֹטָן , אָנוֹ מִיר זָלָן אַלְץ הָאָבָּן אוּיפָאַיָּן אֶרְטָן . — אֵין זִין מוֹחַ הָאָט גַּעַנוּמָעַן עֲגַבְעָרָן , אָנוֹ דָּאָס וּוּינְקָעַלְעָפָּרָר דָּעַם רָאַדְיאָ אָיוֹ גָּאָרְנִיט אָזְוִי גַּעַזְכָּעָרָט , וּי אִים הָאָט זִיךְ אָוִיסְגָּעַדְכָּט . עַר הָאָט גַּעַפְרוֹוֹת זִיךְ צָו בָּאַפְּרִיעַן פָּנָן אַדְאָםָס אַרְעָם : — אִיךְ הָאָבָּן נִיט קִין צִימָט . כַּיּוֹלָא אַרְאָפְגִּיאָן אִין גָּאָס .

אַדְאָםָס פְּנִים הָאָט אֶוּפְגָּשִׁינְט : — טְרָאָכְסָט אַוְדָאָי דָּאָס זַעַלְבָּע וּוּאָס אִיךְ הָאָט ? אָפְשָׁר מַאְכָט מַעַן טַאָקָע שְׁוֹתְפָהָן , אֶ קְלִין מַסְחָרְלָה... ?

— סְגָּלוּסְט זִיךְ דִּיר מַעַר נִיט צָו שְׁטָאָרְבָּן ? — הָאָט סָאַמּוּעַל , אָנוֹ אֶוּפְגָּעָעָרָעָר , אַרְאָנְיִירָט .

— וּוּעַמְעַן גַּלְוָסְט זִיךְ דָעַן יָא צָו שְׁטָאָרְבָּן ? — אַדְאָם הָאָט בְּרִיטָט צְעַפְנְטָט דִּי הָאַנְטְּפָלָאָכָן , וּי עַר וְאַלְטָגַעַוְעָמָעַן מִיטָּן זִיךְ גַּעַעַפְנְטָט דָּאָס הָאָרְצָה פָּאָר זִין פְּרִינְגָּד : — מַעַן אֵין גַּעַוְעַן דָּעַרְשָׁלָאָגָן אַיְן שְׁטָאָט אָנוֹ דָעַר וּוּגָע אַהֲרָה הָאָט אָזְוִי אָוִיסְגָּעַזְעָן הָאַפְּנוֹגָנְסָלָאָגָן . אַבְעָר דָעַר מַעַנְטָשׁ רָאַנְגָּלָט זִיךְ... אִיךְ וּוּילָה , אָנוֹ מִיר זָלָן עַפְעָס אַבְנִיבָּן . טַאָקָע בָּאָלָד . אוּיפָאָר דָעַר הַיְּסָעָר מִיגָּוֹת . מַעַן וּוּטָגִין אִין גָּאָס אַרְיִין , וּוּטָמָעָן זִיךְ אַרְומְקָוּקָן .

— אִיךְ גּוֹי וּוּכְן אַרְבָּעַט .

אַדְאָם הָאָט צְוִיקָעַכָּאָפּט דִּי פָּוָנָגְדָּעַרְגָּשְׁפְּרִיטָעָה הָעָנָט : — וּוּאָס פָּאָר אָ מְשׂוֹגָעַת אֵינוֹ דָּאָס וּוּדְעָר ? בֵּי וּוּסָס וּוּלְסָס דָּאָס אָזְוִי אַרְבָּעַט ? קָעָרָן גָּאָס ? רַיְיִינְקָן קְלָאָוּטָן ?

— דָּאָס אֵינוֹ זִיךְ אָנוֹ אַרְבָּעַט . וּוּאָס מַאְכָט זִיךְ נִיט אַלְיִין .

— מַאְךְ זִיךְ נִיט צָו גַּאָר ! — אֵינוֹ אַדְאָם גַּעַוְאָרָן גַּאָר פְּרִילְעָד . — הָאָסְטָט דָעַן שְׁוֹן אַמְּאָל אֵינוֹ דִּין לְעַבְנָעָר גַּעַרְבָּעַט ? — סָאַמּוּעַל הָאָט אִים אַנְגָּעָקָוּקָט . אַדְאָםָס אַרְאָפְהָעַנְגָּעַנְדִּיקָעָבָאָקָן , וּוּאָס הָאָבָּן זִיךְ גַּעַטְרִיסְלָט אֵין אָוְמָה הַיְּמָלָעָכָן גַּעַלְעַטְרָה . הָאָבָּן גַּעַרְיִיצָט דִּי הָאַנְטָט זִיךְ אָוִיפְצָהָיִיבָּן צָו זִיךְ . עַר הָאָט גִּיךְ גַּעַעַפְנְטָט דִּי טִיר אֵין אַרְוִיס . אַדְאָם הָאָט אִים נַאֲכָעַפְאָלָגָט : — טָאָ וּוּ גַיְסָטָו טַאָקָע ?

— צָו רַוְמְקָאָוָסְקִין גִּי אִיךְ .

— צָו דָעַם שְׁנַאְרָעָר ?

— אִיצְט בֵּין אִיךְ דָעַר שְׁנַאְרָעָר . כַּיּוֹעָל אָוִיסְנָאָרָעָן בֵּי אִים אָ בָּאַשְׁעַפְטִיִּיִּיִּי . קָוָנָג . — אַרְאָפְלָוִיְּפָנְדִּיק דִּי טְרָעָפָן , הָאָט עַר זִיךְ אָוִמְגָעָקָרָט צָו אַדְאָמָעָן : — וּוּלְסָס מִיטְגִּיִּי ?

— נִיט אִיךְ ! — הָאָט אַדְאָם גַּעַטְרִיסְלָט מִיטָּן קָאָפּ . — מִיר שְׁטִיטָט נַאָךְ נִיט אָן צָוָם כְּבָוד .

— זִיךְ נִיט אֹאָ פְּרִיזָן . פָּאַרְגָּעָס נִיט , אָנוֹ דִי וּוּלְטָה הָאָט זִיךְ אַבְעַרְגָּעָקָרָט .

— אָזְוִי אֵינוֹ עַס טַאָקָע ! אָנוֹ דָּאָס מִיסְט אֵין אַרְוִיְּפָגָעָקָוּמָעָן פָּנָן אַוְיָבָן ! —

אדאם איז נאכגעלאפַן סָאמוּלָן אַ פָּאָר טְרָעָפַן: — מִיךְ וּוּעַט עַר פָּאָר דֵּי אֹוְיגַן נִיט זָעַן! דוּ הַעֲרָסֶת, וְאָס אִיךְ זָאָג דֵּיר? נִיט מִיךְ!

אויפַן הַוִּיכְבָּרְךָן סָאמוּלָן אַנְגְּעַיָּאָגֶט דֵּי טְעַכְּטָעָר. זַיְהַאָבָן אִים גַּעֲבָעָטָן, עַר זָאָל זַיְהַ מִיטְנְגָעָמָעָן וּוַיְיַזְן בָּאָלָוֶת. הַאָט עַר זַיְהַ מִיט זַיְהַ גַּעֲלָאָזָן טְרָאָגָן אַיְבָּעָר דֵּי צְעַפְּלִידְעָרְטָעָן גַּאָסָן אָזָן גַּעֲסָלְעָד.

אויפַן וּוּגְ צְוִירִיק, הַאָבָן זַיְהַ פָּאָרְהַאָלָטָן פָּאָר דֻּעָר קִירְכָּעָ. זַיְהַהָּבָן לְאָנָגָן אַרְוִיְּפְּגָעָקָוֶט צָוָם שְׁטִיעַנְדִּיקָן זַיְהַגְּעָר אוּפַן טְרוּם. דֵּי בָּאוּגְלָאָזָעָן וּוּיְזָעָרָסָן הַאָבָן צְוַגְּעַדְעָקָט אַיְנְגָר דֻּעָם אַנְדָּרָעָן אָזָן גַּעֲוָעָן אַנְגְּעַשְׁפִּצְטָזָן צָו דֻּעָר צִיפְּפָעָר צָעָן. זַיְהַהָּבָן אַוִּיסְגָּעָזָעָן וּזַיְהַ אַשְׁוֹוָאָרֶץ מַעֲסָר, וְאָס הַאָט אַפְּגָעָשָׂנִיטָן דֵּי צִיְּטָא אִין גַּעֲטָא פְּגָועָם דַּוְפָּק פָּוּן דֻּעָר וּוּעָלָט.

*

אנגְגָעָקָומָעָן אִין טְוִיְּעָר פָּוּן הוֵיָן, הַאָבָן זַיְהַ בָּאַמְעִיקָּת אַ דְּרָאַבְּנִינְקָעָ אַלְטָעָ פְּרוּיָ. פָּוּן אַונְטָעָר דֻּעָם לִילָּא שָׁאל, וְאָס הַאָט צְוַגְּעַדְעָקָט אִיר קָאָפָ, הַאָבָן אַרְוִיְּפְּגָעָקָט אַפְּאָר קּוֹטְשָׁמָעָס פָּוּן צְשַׁוְּבָעָרְטַ-שְׁטִיעַפָּ, גְּרוּיָעָ הָאָר. זַיְהַאָט גַּעֲהָאָלָטָן עַפְּעָס פָּאַרְמָאָכָט אִין דֻּעָר פּוֹיסְט אָזָן זַיְהַ אַמְּבָאַתְּהָאָלָפָן אַרְוִיְּגָעָקָט. אִירָעָ אֹוְיגַן הַאָבָן גַּעֲטָרָעָרְטָעָ פָּוּן קָעָלָט אָזָן מִידְקִיטָּ.

בעַלְאָהָט אַזְּשָׁ אַוִּיסְגָּעָזָרִיגָּן פָּוּן אַיְבָּעָרָאָשָׁוָגָּה, דְּרָעָקָעָנְנִידִיק אִיר לְעַרְעָרִין, דֵּי פְּרִילִין דִּיאָמָאנָט. סָאמְעוּלָהָהָט, אָזָן אַוִּיסְגָּעָלְעָבָטָעָר, אַוִּיסְגָּעָשְׁטָרָעָקָט בְּיִדְעָ העַנְטָ צָו דֻּעָר אַלְטָעָר פְּרוּיָ. עַר הַאָט גַּאֲרָ זַיְהַגְּנְצָן גַּעֲהָאָט פָּאַרְגָּעָסָן, אָזָהָט הַאָט עַרְלִיְּן גַּעֲהָאָט בְּאַזְּאָרְגָּט דֵּי פְּרִילִין דִּיאָמָאנָט מִיטָּא צִימָעָר אַוִּיפָּעָ דֻּעָם זַעֲלָבָן הוֵיָּה. זַיְהַהָּבָן אַרְוִיְּפְּגָעָפְּגִינְטָלָט צָו אִים מִיטָּא דֵּי פָּאַרְטָרָעָרְטָעָ אֹוְיגַן: — אַפְּשָׁר וּוּיְסָט

אִיר, וּזַיְהַ קָאָן עַרְגָּעָץ בְּאַקְוּמָעָן אַפְּאָרְטָאָפָל ? עַר אִין שָׁוִין גַּרְיִיט גַּעֲוָעָן זַיְהַ צָו פָּאַרְבָּעָטָן צָו זַיְהַ; זַיְהַזְּלָעָן מִיטָּזִי. אַבְּעָר עַרְהָאָט זַיְהַגְּשָׁרָאָקָן פָּאָר מַאְטִילְדָעָן אָזָן רַיְוָלָעָן דֻּעָר קָעְכָּבָן. בְּעַסְעָר גַּעֲוָעָן הַיְנָט אַוִּיסְצּוּמִידָן אַוִּיסְגָּעָרְכִּיכְטָעָ אַיְנְלָאְדוֹגָגָעָן. דַּוְשָׁוְנִיעָהָט זַיְהַגְּנְעָמָעָן צָו בְּאַזְּאָרְגָּן דֵּי לְעַרְעָרִין מִיטָּא דֵּי פָּאַרְטָאָפָל. זַיְהַהָּבָן גַּעֲנוּמָעָן דָאָס גַּעֲלָט פָּוּן דֻּעָר אַלְטָעָר פְּרוּיָ אָזָן זַיְהַ אַטְרָאָגָעָן אַיְבָּר דֻּעָר גָּאָס. בַּאֲלָד הַאָט סָאמְעוּלָהָט אַוִּיךְ זַיְהַ יְבָגְּלִישַׁ-שְׁטִיפְּרִישָׁ פָּאַרְנִיגָּט — סִיִּיְהָט דֻּעָר פְּרִילִין דִּיאָמָאנָט, סִיִּיְהָט בְּעַלְאָן — אָזָן זַיְהַגְּלָאָן צְוִירִיק צָוָם קִירְכָּעָ-פְּלָאָץ, צָוָם הָעָר רַוְמָקָאָסִיקָּס בְּיוֹרָא.

בְּעַלְאָן זַיְהַגְּלָאָן צְעַטְמָלָט פָּוּן דֻּעָר בְּאַגְּגָעָנִישָׁ מִיטָּזִי דֻּעָר לְעַרְעָרִין, סִיִּהָט אִיר גַּעֲנוּמָעָן אַוִּיסְזָעָן, אָזָדְעָר גַּרְלָאִיךְ אִין גַּאֲרָנִיט אָזָוִי אַוִּמְבָרְחָנוֹתְדִּיק, וּזַיְהַהָּבָן זַיְהַ אִים פְּאַרְגָּעָשְׁטָעָלָט. זַיְהַהָּבָן גַּעֲהָאָלָטָן אִין אִין פִּינְטָלָעָן מִיטָּא דֵּי אֹוְיגַן, וּזַיְהַזְּלָעָן זַיְהַ אִיךְ דֻּעָר אַלְטָעָר פְּרוּיָ, וְאָס הַאָט גַּעֲהָאָלָטָן אַיְנְגָר דֻּעָם נְעָפָל, וְאָס הַאָט זַיְהַגְּקָוֶט אַוִּיךְ דֻּעָר אַלְטָעָר פְּרוּיָ, וּזַיְהַזְּלָעָן זַיְהַ אִפְּוֹשָׁוֹן דֻּעָם נְעָפָל, וְאָס הַאָט זַיְהַגְּקָוֶט אַוִּיךְ פָּאַרְצָזִיגָן צְוִישָׁן אִיר אָזָן דֻּעָם אַרְוָם, אָזָן זַיְהַהָּבָן זַיְהַ אִיךְ אַפְּגָעָרְוָפָן צָו אִיר מִיטָּא פָּלִיסְטָעָר: — אִיךְ פְּרָרִי זַיְהַ, וְאָס מִירָזָעָן זַיְהַ שְׁכָנִים, פָּאַנְגָּא דִּיאָמָאנָט. סִיְוּעָט אַוְדָאִי זַיְהַ אַגְּמָנָזִוִּעָ אָזָן אִיר וּוּעָט מִיךְ וּוּידָעָר לְעַרְגָּנָעָן... — דֵּי פְּרִילִין דִּיאָמָאנָט הַאָט גַּעֲטָרִיסְלָט מִיטָּן קָאָפָ, צְוַגְּשָׁטִימִיט.

בעלאס קול איז מוטיקער געווארן : — וועל איך מעגן אמאָל אַרוֹפַֿקּוּמָעָן צו אַיִּיךְ ?
די אלטע פֿרַוי האט צוּגַעַטָּן אַיר בְּלֵיכְ פֿוֹיגַלְשְׁ פֿנִים צו בעלאס : — נאָךְ נִיְתְּ
היינט, מיין קִינְד... נאָךְ נִיְתְּ הִינְט. מען דָּאָרְךְ פֿרַעַר בְּרַעְנָגָן אַין אַרְדְּעָנָגָן...
אַרְוָם זִיךְ... אַין זִיךְ...

בעלאס האָרְץ אַיְזְ פֿוֹל גַּעֲוָעָן מִיט גַּעֲטְרִישְׂאָפְּטָן צו דָּעַר צָאָרְטָעַר לְעַרְעָרִין : —
אַיר זִית גַּעֲקּוּמָעָן אַלְיַין אַין גַּעַטָּא, פֿרַילְיַין דִּיאָמָאנְט ? — האָט זַי גַּעַפְּרָעָגַט
— אַלְיַין, קִינְד, יָא... — דָּעַר נַעֲפֵל אַין אַידְעַ אַוְיַגְן אַיְזְ פֿיְכְּטָעַר אַוְן שְׁוּוּרָעַר
גַּעַוְאָרָן, אַבְּעָר אַירַע לִיפְּנֵן האָבָן זִיךְ צַעְצָוִגָּן אַין אַדְנָעָם שְׁמִיכְלָל : — אַט האָבָן
איַךְ דִּיךְ...

דוֹשְׁנוּיַע אַיְזְ אַנְגַּעַקְוּמָעָן מִיט אַטְיַטְלָ קַאְרְטָאָפְּלָ. זַי האָט עַס נְצָחָנוֹדִיךְ דָּעַרְתָּ
לאָנְגַּט דָּעַר אַלְטָעַר פֿרַוי : — בַּיִּי אַיְגְּגָל גַּעַקְוִיפְּט, אוּפְּפַן מַארְקָן ! — האָט זַי אַ
דָּעַרְיַאְכְּמַעְרְטָע אַוְיסְגָּעָרְפָּן. — רָעַדוֹן זַי אַקְּאָמִישָׁ לְשׁוֹן ! — אַיר גַּעַלְעָכְטָעַר האָט
זִיךְ צַעְקָלְנָגָעָן מִיט קַאְסְקַאְדָּעְדָּקָע גַּלְעָקָלְעָד : — «וּועָר קוּפִּין קַאְטָאָפְּלָ?» —
הָאָט זַי נְאַכְּגַּעַמְאָכָּט.

דוֹשְׁנוּיַע אַיְזְ אַנְגַּעַקְוּמָעָן מִיט אַוְיפְּגַּעַוּוּקָט דִּי לְעַרְעָרִין פֿוֹן דָּעַר פֿאַרְחָלוֹמְטָקִיםַ.
אַיר קָל אַיְזְ גַּעַוְאָרָן קְלַאְרָעַר אַוְן דָּעַר בְּלֵיכְ — גַּעַנְטָעַר. זַי האָט אַוְיפְּגַּעַהוּבָן אַ
פֿינְגָּעָר צוּדוֹשְׁנוּיַע אַוְן מִילְּדָ, שְׁטוֹרָפְּנְדִּיךְ, זַי אַפְּגַּעַרְפָּן : — מעַן דָּאָרְךְ נִיְתְּ
אֲפַחְזָוָקָן. זַיְיַי הָאָבָן זַיְיַי דָּעַן גַּוְטוּוֹילִיךְ אַוְיסְגָּעְקָלִיבָן דָּאָס לְשׁוֹן, מַיִן קִינְד ? אַיְיַי דָּעַן
אַמְעַנְטָשָׁ שְׁוָדִיךְ, וְאָסָר לְאָמָט ? עַר האָט אָפְּשָׁר גַּעַהָאָט אַן אַוְמָגְלִיךְ אַיְן זַיְיַי
לְעַבְּגָן, דָּעַרְפָּאָר לְאָמָט עָר. אָוֹ מַעַן קוּקָט דָּעַרְיַיךְ פֿוֹן דָּעַם שְׁטָאַנְדְּפָוָנָקָט, גַּלְוָסָט שְׁוַיְן
נִיְתְּ צוּ חֹזְקָן, אָמָת ? — דָּאָס זַאְגְּנְדִּיךְ, האָט דִּי פֿרַילְיַין דִּיאָמָאנְט אַ שְׁאָקָל גַּעַטָּאָן
מִיְּטָן קָאָפְּ צוּ דִּי צְוַיְיַי מִיְּדָלְעָד אַוְן אַוְעַקְגַּעַדְרַעְפְּטַשְׁעַט פֿוֹן זַי.

— וְאָס פֿאָר אַדוֹשְׁנוּיַע זַי אַיְזְ ! — האָטדוֹשְׁנוּיַע פֿאַרְוּוֹילָט אַוְיסְגָּעָרְפָּן.
— זַי אַיְזְ גַּעֲוָעָן מִיַּן בְּעַסְטָע לְעַרְעָרִין, — האָט בעַלְאָ זַיְיַי גַּעַפְּלִיט גַּעַטְרָאָפְּן.
— נִיְתְּ קִין וּוּנְדָעָר. דוֹ מִיט אַיר זִית דָּאָס אָמְתָע פֿאָר !
— זַיְיַי זִינְעָן אַרְוִיְיַיְנָהָן דָּאָס אַוְיסְפָּאָקָן זַי.

*

דָּעַר פֿרַעְזָעָסָר דָּמְקָאָסְטִי האָט זַיְיַי אַוְאָרְךְ גַּעַטָּאָן אַיְזְ דָּעַם יִם פֿוֹן פֿלִיכְטָן
אוֹן טַעַטְיקִיטָן זַיְיַי אַזְמָקָעָר קַאְפִּיטָּאָן, וְאָס וּוּסָס, וְעוֹר גִּיטָּאָן וּוּר צִילְטָן
אוֹן וְאָס אַיְזְ זַיְכָּר, אָזְ קִין שָׁוֹם נַעֲפָלָה, קִין שָׁוֹם גַּעַוְיטְרַעְדְּקָעָר כָּאָס וּוּעָלָן
נִיְתְּ זַיְיַן בְּכָוחְ אַרְאָפְּצָוּפְּרָן פֿוֹן וּוּגְ דִּי שִׁיפְּ, וְאָס דָּעַר גּוֹלְהָאָט אַיְזְ אַנְפְּאָרְטָרוֹיטָן
זַיְיַי הָעָטָם. עַר האָט גַּעַרְבָּעָט מִיט אַקְלָאָרָן קָאָפְּ, לוּיט אַסְדָּר אַוְן אַ פְּלָאָן —
אַיְן פֿוֹלְשָׁטְעַנְדָּקָע גַּלְיִיכְגַּעֲוִיכְט.

קוֹדֶם כל אַיְזְ גַּעֲוָעָן דִּי פֿרַאָגָע פֿוֹן יִדְיַישָׁ אַינְסְטִיטּוּצִיעָס — וּוּלְכָעָן צוּ לִיְקָן
וּוִידִירָן אַוְן וּוּלְכָעָן אַיְבְּרַצְוּנָמָעָן אַוְן פֿרַין וּוּיְתָעָר אַיְזְ גַּעַטָּא. שְׁפַעְטָעַר זַיְיַי
גַּעֲוָעָן דִּי צְוַאָמְנָעַטְרָעָפְּן מִיט דָּעַר פֿרַוי פֿינְגָּר אַיר פֿעַרְסָאָגָל פֿוֹן גִּימְנָאָזְיָע.

לערער. געוען אויך באראטונגען מיט דער עלעמענטאָר-שׂוֹלְ-אַפְּטִילְוָגָן, וואָס ער האָט נאָך גערגינְדָּעַט זיינְדִּיק אַין שְׁטָאָט. די עלעמענטאָר-שׂוֹלְן האָבָּן געדאָרֶפֶט וואָס גיכּעָר זיך עפֿעָנָען אָוָן עַס אַיְזָן געשְׁטָאָנָעָן די פְּרָאנָע וועגן באַשְׁפִּיּוֹנָג פָּאָר די שׂוֹלְ-קִינְדָּעָר אָוָן פָּאָר דַּעַם קְלִינְיוֹאָרָג בְּכָלְלָה. די רַעַשְׁת פָּוָן דַּעַר צִיְּתָא אַיְזָן אוֹיף באַרְאָטָוֹנָגָעָן וועגן פִּינְאָנָסָה, וועגן גְּרִינְדָּן אָן אַיְגָעָנָעָם אַיְנְקוֹנוֹפְּטָא סִיסְטָמָם, וועגן עפֿעָנָעָן ווֹאָרְשָׁטָאָטָה, צִי פְּאָבְּרִיקָה, וואָס זָאָלָטָן סיִ גַּעֲגָעָן די מענטשָׁן באַשְׁפִּטְיקָגָה, סיִ גַּעֲגָעָן אַפְּסְטָמְדָּעָבָּאָזָעָ פָּאָר דַּעַר עַקְוִיסְטָמְעָן פָּוָן גַּעַטָּא.

גיַט גַּעֲקָוְתָּא אַוִּיפָּט דַּעַר מַאֲסָע אַרְבָּעָט, אַיְזָן ער פְּרָעָזָס גַּעֲועָן מַונְטָעָר אָוָן אַוִּיגְּדָּלִיגְּט. אָוָן נִיט גַּעֲקָוְתָּא אַוִּיפָּט די אַלְעָל פְּלִיכְתָּה, האָט ער אויך באַזְוִוָּן אַיְזָן מִיטָּן טָאָג זיך אַרְיְבְּעַרְצָוְכָּאָפָּן אַיְזָן זַיְן נִיעָר דִּירָה, אַפְּעָסָן אַמְּלָצִים, זיך נאָך אַמְּלָא אַפְּרָאָצָרָן אָוָן אַרוֹפְּצָיָעָן אַוִּיפָּט זיך אַזְּוִיבָּרָה העַמְּדָה (ער האָט לְעַצְמָנָה גַּעַמְּרָאָגָן ווַיְסָעָה הַעַמְּדָה אָוָן זיך גַּעַטְוִישָׁת אַזְּוִי אָפָּט וויַיְמַעְלָעָה). ער האָט אויך אַגְּנָעָטָן דַּעַם נִיעָם אַנְצָוָג אָוָן זיך מַבְּנִיתָדִיק באַטְרָאָכָט אַיְזָן שְׁפִּיגָּל. ער האָט הנאה גַּעַהְאָט. די שְׁוּעוּרָה האַרְעוֹאָנִיָּה האָט זיך לְגַמְּרֵי נִיט אַגְּנָעָעָן אַוִּיפָּט אַיְזָן. זיך האָט אַיְזָן אַוִּיסְגָּעָזָן צוֹ דִּינְגָּעָן. ער האָט באַטְרָאָכָט זַיְן גְּרוּעָן קָאָפֶן מִיט יְרָאָת הַכְּבוּד אָוָן פָּאָרְעָוָגָג צוֹ זיך אַלְיָין. אַזְּוִי האָט ער גַּעַדְאָרֶפֶט אַוִּיסְגָּעָזָן. בְּלוּזָן די בְּרִילָן האָט ער נאָך גַּעַדְאָרֶפֶט טִוְּשָׁן, אַיְזָן אַיְנְגָּעָפָּאָלָן. זיך האָבָּן גַּעַהְאָט צוֹ בְּלִיקָעָ רֻעְמָלָעָך. ער האָט אויך באַשְׁלָאָסָן צוֹ זַוְּן אַזְּדָאָקָטָאָר. נִיט ווַיְיַלְּ ער צוֹ בְּלִיקָעָ רֻעְמָלָעָך. ער האָט אויך גַּעַפְּלִיט שְׁלָעָכָט, נִאָר ווַיְיַלְּ ער האָט גַּעַטְרָאָכָט, אָזְּוִי בְּיַיְדָה מַעְדָּרָנְגָּעָר מַעְדִּיצְיָן הַיְינָט צוֹ טָאָג, וַיְאָלָט ער נאָך אַפְּשָׁר גַּעַקְאָנוֹט צְוּרִיק באַקְוּמָן די אַמְּגָלִיקָעָ כּוּחוֹת. ער, וואָס האָט זיך אַמְּלָא אַזְּוִי ווַיְיַינְּקָגְּעָקִיםְעָרָט וועגן זַיְן גַּעַזְוָנָט, האָט דָאָ אַיְזָן גַּעַטָּא, באַשְׁלָאָסָן עַס צְוֹ הַיְינָט וויַיְ אַגְּרִיסָן אַזְּרָאָצָר. אַמְּלָא אַיְזָן עַס דָאָקָעָ גַּעַזְוָנָט פָּוָן אַגְּרִיסָן, אַלְטָן פָּאָרְוָאָלְטָאָלָעָר פָּוָן אַתְּהָמִיםְהָזָוִי — האָט ער זיך אַבְּיַעַטְיוֹ פָּאָרְטִּיטִישָׁת זַיְן זָאָרָג — הַיְינָט אַיְזָן עַס גַּעַזְוָנָט דָאָקָעָ גַּעַזְוָנָט פָּוָן אַגְּרִיסָן מענטשָׁן, פָּוָנָעָם נְשָ׀יאָה הַיְהָוִדִּים בְּלִיצְמָאָנְשָׁטָאָט — גַּעַטָּא.

ער האָט פְּרִיְנְדָלְעָר אַמְּרָקָע גַּעַטָּאָן צוֹ זַיְן : צְגַעַנְעַצְטָם די הַאָר אַוִּיפָּן קָאָפֶן : אַבְּעַרְגָּבָאָרֶשֶׁט מִיט אַקְלִין בְּעַרְשְׁטָעָלָעָן אָוָן אַגְּנָעָטָן דַּעַם נִיעָם, שְׁטִיְפָן הַוּט. שְׁוּן בְּיַיְדָה טִיר, האָט ער זיך דַּעַרְמָאָנָט, אָזְּזַעְן דָאָקָעָ אַזְּמִינְלִיגָּן אַזְּזִיסְטִיכָּלָעָן אַיְזָן דַּעַר בְּרוּסְטִיטָאָשָׁן פָּוָן דַּעַר מַאְרִינְגָּאָרָקָע.

ער אַיְזָן גַּעַפְּאָרָן אַיְזָן דַּעַר דְּרָאָשָׁקָע דָוְרָךְ די פּוֹלְ-גַּעַפְּאָקָטָעָ גַּאָסָן. ער האָט באַפְּוּלָן דַּעַם קוֹטְשָׁעָר אַוִּיפְּצָוְשָׁטָלָעָן די בּוֹיד. דָאָך האָבָּן אַיְזָן מענטשָׁן דַּעַרְקָעָנָט אָוָן פָּוָן אַלְעָל זַיְטָן האָט זיך גַּעַמְּאָכָט אַגְּלִילִיך : — «דַּעַר פְּרָעָזָס פָּאָרָט !» מעַן האָט זיך גַּעַוְאָרָפָן אַוִּיפָּט דַּעַר דְּרָאָשָׁקָע, גַּעַרְופָּן צְוָאָ אִים, גַּעַבְּעָטָן תּוֹבָות, אַרְבָּעָט, גַּמְּילָת חָסְדִּים, פָּאָרְבִּיְפָּאָרְנָדִיק אַטְוִיעָר, האָט זיך גַּעַדְוָכָט, אָזְּעַמְּעַצְּמָה פָּוָן דָאָרָט אַזְּפִּיסְט אַזְּשִׁרְיָט אַיְזָן נאָך : — «מִיר הַגְּגָרָן !» זִיכְעָר אַיְזָן ער נִיט גַּעַוְוָעָן, וַיְיַלְּ ער אַיְזָן גַּעַוְוָעָן פָּאָרְנוּמָעָן מִיטָּן אַפְּפָצָן זיך פָּוָן די בְּרִיוּוּעָלָעָך אָוָן צְעַטְעָלָעָך, מִיט וַיְעַלְכָּעָ מִעַן האָט אַיְזָן באַוְאָרָפָן. מענטשָׁן האָבָּן, וַיְיַיְתָּ אַיְזָן אַפְּגָעָוָאָר אַוִּיפָּט די גַּאָסָן. דַּעַר קוֹטְשָׁעָר האָט גַּעַטְרִיבָּן דַּעַם המָוָן אָוָן דַּעַר פְּרָעָזָס האָט

געטראָקט וועגן אינעם, אָדער צוּי שטַארְקָע יונגעַן, וואָס וואָלטָן געדאָרטָפֶט שטִין אויף די זַיְתִּיקָע טַרְעַפְלָעַך פָּוֹן דָּעַר דְּרָאַשְׁקָע אָוֹן אִים באָגְלִיטָן. דָּאָס פָּאָדָעָר-צִימָעָר פָּוֹן בַּיּוֹרָא אִיז גַּעֲוֹעַן פָּוֹל גַּעֲפָאָקָט. מַעַן האָט, זַיְתַּשְׁהָעָן, דָּאָ גַּעֲוֹאָרָט אַוְיפָּן פְּרָעוּסָם. עָרַ האָט אָ שָׂאָקָל גַּעֲטָאָן מִיטָּן קָאָפָּז צוּ די אַנוּעָזְנִידִיקָע, וּוּעַלְכָּעַ האָבָּן גַּעֲמָאָכָט פָּאָר אִים אָ שְׁפָאַלְעָר, אִים גַּעֲגְרִיסָט — אָוֹן אִיז אַרְיָין אִין זַיְיִן קָאַבְּינָעָט. עָרַ האָט אָ פָּאָכָעַ גַּעֲטָאָן מִיטָּן דָּעַר האָטָן צוּ זַיְיִן אַמְּאַלְקָעָר וּוּיכָאָן וְאַנְקָעַ אָוֹן אַיצְטִיקָעָר טַעַרְעַטָּאָרוּי, פְּרִילִין בְּלָאנְקָה. זַיְתַּה אִים אָמֵיט גַּעַתְּחָרִיךָן רַעַסְפָּעָקָט אָוֹן אִים צַו וּוּיסָן גַּעֲגָבָן: — פָּאָרָאָן דְּרוּיסִיך אַינְטְּעַרְעַסְאָנָּטָן, הָעָר פְּרָעָזָעָס.

עָרַ האָט זַיְךְ פָּאָרְקִירִמֶּט: — דְּרִיְיסִיךְ? אָפְשָׁר הַוְּנְדָעָרָת האָט אַיךְ גַּעֲוָעָן.
— די אַיבְּרַעְלִיקָע זַיְינָעָן גַּעֲקָמוּעָן, אַין פָּאָל...

— אַרוּסְטְּרִיבָּן! — האָט עָרַ אַיר אַיבְּרַעְלִיגָּהָאָקט. — פָּוֹן הַיִּנְטָן אָן מוֹזָעָדָעָר, וּוּאָס וּוְילָה, אָוֹ אַיךְ זַאְל אִים אַוְיפָּגְעָמָעָן, אַנְשִׁרִיבָּן אָ בִּיטָּע אָוֹן וְאַרְטָן, בֵּין מַעַן וּוּטָאָס אִים רַופָּן. — עָרַ האָט זַיְמַילְד אַגְּגָעָקָות: — זַאְל נַאְרְדָּנוֹגָסְטָן דִּינְסָט אַנְהִיאִיבָּן צַו אַרְבָּעָטָן וְיַי גַּעַתְּחִירִיק. קָומָה, אַהָעָר, וּוּסְטָשְׁרִיבָּן אָ בְּרִיוֹו.

זַיְיִה האָבָּן גַּעֲרַבְּעָט אַיבְּעָן בְּרִיוֹו פָּאַרְיִיכְטִיךְ אָוֹן פָּאַמְּעַלְעַך. חַיִּים רַוְּמָקָאָוּסְקִי, וּוּאָס אַיְזָא בְּטַבָּעַ גַּעֲוָעָן אַוְמַגְּדוֹלְדִּיק מִיטָּן שְׁרִיפְטַלְעַכָּע אַרְבָּעָטָן, האָט אַיְזָא בְּרִיוֹו צַו די "בְּעַהָּעָרְדָּן" אַכְּטוֹנָג גַּעֲגָבָן אוּפִיךְ יַעֲדָעָר קְלִינִינִיקִיט. די רַיְינָעָן קְאַפְּיִיעָס האָבָּן גַּעֲמוֹזָת זַיְיִן הַוְּנְדָעָרָת פְּרָאַצְעַנְטִיךְ קָאַרְעָקָט אָוֹן פְּלָעַרְלָאָן. אָוֹן הַגָּמָּן פְּרִילִין בְּלָאנְקָה האָט גַּעֲקָעָנְטִיךְ דִּיטִּישׁ אָ סְרָבָעָר פָּוֹן אִים אַיְזָא גַּעֲוָעָן אָגְוּוֹסְנִי הַאַפְּטָעָה פֻּרְזָאָן פָּוֹן דָּעַר נַאְטָרָה, האָט עָרַ זַיְךְ אוּפִיךְ אַיר נִיטָּפָאָלָאָן אָוֹן נַאְכְּגָעָקָות יַעֲדָן בְּרִיוֹו, וּוּאָס אִיז גַּעֲוָעָן בָּאַשְׁטִימָט צַו דָּעַרְגִּיכִּין דִּי הַעַנְטָן פָּוֹן אָ דִּיטִּישׁן בָּאַמְּטָן.

פָּאַרְטִּיךְ גַּעֲוָאָרָן דָּעַרְמִיט, אִיז גַּעֲקָמוּעָן דִּי צִיִּיט אַוְיפָּצְוָנָעָמָעָן דִּי אַינְטְּעַרְעַסְאָנָּט. דָּעַר פְּרָעָזָעָס האָט פָּאַרְדִּיכְט דִּי בְּרִילָן, פָּאַרְקְּנַעַפְלָט דִּי מַאְרִינְאַרְקָע אָוֹן זַיְךְ אַוְיסְגָּעָז גַּלְיִיכְט. עָרַ האָט גַּעַתְּחָאָט גַּעֲמִישְׁטָע גַּעַפְלִילָה, בעָתָה דִּי טַעַלְעַכָּע אַינְטְּעַרְוּוֹיָעָן, וּוּאָס עָרַ האָט נַאְרְגַּעַת אַיְנְגַּעַפְרִירִט אִין שְׁטָמָט. עָרַ האָט לִיבָּגָה גַּעַתְּחָאָט דִּי שְׁפָלָעָר דִּי, דִּי הַעַפְלָעַכְקִיט — דָּעַר עַיְקָר פָּוֹן די, וּוּאָס תָּאָבָן אִים הַנָּאהָ גַּעֲטָאָן דָּאָס אַוְנְטְּרַוְּיִינְעָן אָפְּזִיכְן אִין זַיְעָרָע וּוּאַרְטִּיךְיָמָרָן. סְהָאָט אִים הַנָּאהָ גַּעֲטָאָן דָּאָס אַוְנְטְּרַוְּיִינְעָן פָּוֹן דִּי אַוְינְגַּעַפְזָטָעָר פְּרִילִין, דָּעַר רִיחָ פָּוֹן פְּזָדְעָר אָוֹן פְּאַרְפּוֹמָן, וּוּאָס האָט זַיְךְ גַּעַטְרָאָגָן פָּוֹן זַיְיִ — אָוֹן דָּאָס אַנְבָּאַטְנִידִיקָעָר פְּלָעַמָּל אִין זַיְעָרָע אַוְיָגָן, וּוּ זַיְיִ וְאַלְטָן עַפְעָס צַוְּגַּעַזְגָּטָה, פָּאָרָן פְּרִילִין פָּוֹן אָ גַּוְטָן פָּאָסְטָן פָּאָרָן מָאָ, אָדָעָר פָּאָר זַיְיִלְיָהָן. דִּי בְּעַסְעָרָעָר פָּוֹן זַיְיִ האָט עָרַ פָּאָרְשִׁרְבִּין אִין זַרְוָן: זַיְיִ צַוְּגַּעַזְגָּט וּוּי אַוְיסְצּוֹנוֹזָן, וּוּאָס עָרַ וּוּטָאָס האָבָּן אָ רַוְּקָעָרָן קָאָפָּ. אָבָּעָר עָרַ האָט נִיטָּפָאָלָאָן פָּאַרְטָרָאָגָן דָּאָס צַוְּשִׁטְיָן צַוְּאִים, דִּי קְלַעְפִּיקִיט אִין דִּי רַיְיד פָּוֹן אָ סְרָבָעָר זַיְיִ; דָּאָס דְּעַרְצִילָן אִים, יַעֲדָעָר זַיְיִ פְּעַרְזָעַלְעַכָּע טַרְאַגְעַדְיָע, וּוּ זַיְיִ וְאַלְטָן גַּעֲוָעָן אִין אַיְגְּצִיק אָוֹן וּוּי זַיְיִ אַלְיִין וְאַלְטָן גַּעֲוָעָן דָּעַר פּוֹפִיךְ פָּוֹן דָּעַר וּוּעָלָת. אָוֹן עָרַ האָט נִיטָּפָאָלָאָן פָּאַרְטָרָאָגָן, וּוּעָן עָרַ האָט אִין דָּעַם בְּעַטְרָס הַכְּנַעַדְחִיק רַיְיד דְּעַרְפִּילָט אָן אַוְנְטְּרַדָּ-

טאגן פון פאדרונג; ווי ער, חיים רומקאווסקי, ואלט זי שולדיק געוען אַחוב, וואס זי זינגען געקומען אויפמאנגען.

ער האט אַוונק געטאָן צו דער פרילין בלאנק, זי זאל אַנהייבן אַריינלאָן די ואָרטנדיקע. אַידער זי האט זיך געוואָן צו דער טיר, האט זי דינעריש אַשמייכל געטאָן זיך אַפְּגערופֶּן: — דָּרוֹיסֶן וְאַרְטָה אַיְירֶס אַגּוֹטֶר פְּרִינְדָּה, פָּאנְיעַ פְּרַעְזָעַס.

דער הער סאמועל צוקערמאָן. זאל אַיך אַים אַריינלאָן דעם ערשות? דער פרעוזעס אַיז שווֹן גְּרִיטְּ גְּעוּוֹן אַשְׁאָקָל צו טָאָן מִיטָּן קָאָפֶּ אָוִיףֶּ יָאָ, ווי ער האט זיך צְרוּקְגַּעֲכָאָפֶּט. אַכְּטְּרָעֶר שְׂמִיכָלְהָאָט אַשְׁפֵּלְגָּעָן אָוִיףֶּ זִינְגָּעָן לִיפֶּן: — נִיטָּאָ בֵּי מִיר קִיְּן יְחִסְנִים! דָּא אַין דָּעַם בְּיוֹרָא, זִינְגָּעָן אַלְעָן בֵּי מִיר גְּלִיךְ!

— ער אַיז דער זְיבָּצְּנָטָעָר אַיך דער רִיְּ, הָעָרְ פְּרַעְזָעַס.

— אַפְּלִילְוּ ער זָאָל וַיַּן דער הַנוֹּנְדָּרְטָסְטָעָר. נִשְׁקָשָׁה, ער מַעַג וְאַרְטָן. דִּיְ פְּרִילְיָין בְּלָאָנָּקְהָאָט אַריינְגָּעָלָאָן דִּיְ עַרְשְׁתָּעָפְּרָזָאָן אָוִיףֶּ דָּעַרְ לִיסְטָעָ. אַין דָּעַרְ טִירְהָאָט זיך בָּאוּזָאָן פְּרָוִי. זַי אַיז גְּעוּוֹן בְּלָאָנָּקְהָאָט, גְּעוּוֹסִיק אַוְן גָּאנְץ יְוָגָּג. זַיְהָאָט גַּעַטְרָאָגָּן אַפְּאַרְקְנָעָפְּלָטָן רַעֲגְנָמָאָגְּטָלָן מִיטְהָאָן אַוְיְגְּעַשְׁטָעָלָטָן קָאָלְנָאָר, וַיְהִי וְאַלְטָן נָאָר וְאַסְהָאָרְגָּעָקְוָמָעָן פָּוֹן דָּעַרְ גָּאָס. בִּידְעַת הָעָנָטָהָאָט זַי גַּעַהְאָלָטָן אַיְזָן דִּיְ קַעְשְׁעָנָעָס אַוְן פָּוֹן אָגְּנָטָעָר אַיְזָן אַרְעָםְהָאָט אַרוֹיְסְגַּעַטְאָרְטָשָׁעָט אַגְּרוֹיסָאָר, שְׂוֹאָרְצָעָר בִּיטָּל. זַיְהָאָט צְוָמְהָשְׁפָּרִיּוֹת צְוָםְפְּרַעְזָעַס, שְׂרִיבְּ-טִישְׁ, זיך אַוְוָעְקָגְּוָעָצָט נְבָנָן אַים אַוְן אַוְוָעְקָגְּעָלִיגְּטָן דִּיְהָעָנָטָ פָּאָר זיך.

— אַיך בֵּין אַפְּאַרְשְׁטִיעָרִין פָּוֹן «בּוֹנְדָּה», — הָאָט זַיְהִיךְ זיך אַפְּגָּרְוָפֶּן. — אַירְהָאָט אַונְדוֹ נִיטְהָאָלָט אַוְיְפָגְעָמָעָן אַפְּצָעִילָן, אַיְזָן אַדְלָעְגָּאָצִיעָן, בֵּין אַיך גְּעוּמָעָן פְּרִיוֹאָט. אַבְּגָּעָנִישָׁ מִיטְהָאָרְבָּעְטָעָר-פְּאַרְשְׁטִיעָר אַיְזָן אַגְּוּוֹנְדָּרְקִיִּיטָן, הָעָרְפְּרַעְזָעָס. — אַירְהָזְפָּה אַיז גְּעוּוֹן בְּלָאָנָּקְהָאָט נִיטְהָאָלָט קִיְּן פָּאָסִיק וְאַירְהָזְפָּה אַיז גְּעַפְּגָּעָן אַפְּצָעְטָמְפָּרָן. ערְהָאָט גְּעוּוֹרָפָן אַבְּלִיק אָוִיףֶּ אַירְהָזְפָּה הָעָנָט וְאַסְהָאָרְגָּעָקְוָמָעָן. זַיְהָאָט גְּעוּוֹנָעָן אַיזְהָאָרְגָּעָן בִּיטָּל. סִיחָאָט אַיְם גְּעוּוֹנְדָּרְט, וַיְהִי קַעְנָעָן זַיְהָאָרְגָּעָן זַיְהָאָרְגָּעָן שְׁטָאָלְטָנָעָן, וְעַן דָּעַרְ תָּוֹךְ פָּוֹן אַרְעָדְרָעְדָּרְט, וַיְהִי זַיְהָאָרְגָּעָן אַזְוִי וְיַיְבָּלָעָר אַיזְהָאָרְגָּעָן אַזְהָאָרְגָּעָן קְרִיְיָוָט מִיטְהָלָגְּנָדָעָהָאָר אַיזְהָאָרְגָּעָן שְׁמָאָלָעָן, לִיכְתְּקָעָ אַוְיָגָּן הָאָבָּן דָּרְמָאָגָּט אַיזְהָאָרְגָּעָן לִיְיָבָּעָן. זַיְהָאָט גְּעוּוֹנְדָּרְט שְׁוֹיָן, הָעָרְפְּרַעְזָעָס, מַעֲנְשָׁן זִינְגָּעָן אַזְהָאָרְגָּעָן מִיטְזִיךְ. — דָּאָס נִיטָּאָהָרְגָּעָט שְׁוֹיָן, הָעָרְפְּרַעְזָעָס, מַעֲנְשָׁן זִינְגָּעָן אַזְהָאָרְגָּעָן.

— אַזְהָאָט גְּעוּוֹטָמְיךָ לְאַזְהָאָרְגָּעָן מִינְיָעָ פְּלָעְגָּרָעָ, וְעוּטָמְיךָ לְאַזְהָאָרְגָּעָן אַזְהָאָט זַיְהִיךְ אַרְבָּעְטָסְלָאָגָּן, — הָאָט עָרְנִיט גְּעהָאָט קִיְּן מוֹת אַירְהָזְפָּה צְוָעָנְטָפְּרָה, וַיְהִי זַיְהָאָט עָסְפָּאַרְדִּיבָּט. — מַאְרָגָּן וּוּלְלָן שְׁוֹיָן זַיְהִיךְ אַפְּנָאָרְ קִיכָּן.

— זַיְהָאָט גְּרִינְגְּשָׁעְצָנְדִּיק אַגְּגָּעְבָּלָאָן דִּיְ בָּאָקָן: — דִּיְ תָּמְכִי אָוְרְחִים? דָּאָרְתָּ וְיַיְלָטָ אַירְהָזְפָּה אַזְהָאָרְגָּעָן יְדִישְׁעָ אַרְבָּעְטָעָר גִּינְזְבָּרָעָן אַבְּיָסְלָעָן. דָּעַרְ לְאַדְזָעָרְ פְּרָאָרְ לְעַמְּאָרִיאָט הָאָט שְׁעַנְעָרָעָ טְרָאָדִיצְיָעָס.

דא האט עס שוין א קאָך געטאנָן אין אים : — ווֹאָס האקט אַיר אַשְׁיִינֶק
מייט אַיְיעָרָע טַראָדִיכְיִיעָס, שְׁמַאֲדִיכְיִיעָס. ווֹאָס ווֹילְט אַיר זָאַל אַיךְ טָאגָן, הָא ?
— נַעֲמֵת אַוִּיךְ אָן אַרְבָּעָטָעָרִידְעָלְעָגָצְיָע אָן מִיר ווּעָלָן זִיךְ צַוְּאָמָעָן בָּאַרְאָטָן,
וַיְיַעַן קָאָן אַיְינְפִּירָן סָאַצְיָאַלָּע הַיְלָף, עַפְנְטַלְעַכְעַ אַרְבָּעָטָן. רַעַדְתָּ זִיךְ אַדְוָרָךְ מִיט
מַעֲנְטָשָׁן, דֻּעְמָאַלְט ווּעַט דִּי אַפְּרָאַנְטָוֹאַרְטָלְעַכְקִיטָּט נִיט לִיגָּן בְּלוּזָן אַוִּיךְ אַיְיךְ.
— עס שְׂטִיטָט מִיר גָּאנְגָּוט אָן, אָן זָאַל לִיגָּן בְּלוּזָן אַוִּיךְ מִיר. לְאַדְוָשָׁר יַיְדָן
דָּאָרְפָּן מִיךְ, נִיט אַיְיךְ ! — אַיְזָן עַר שְׂווִין גַּעֲוֹונָהָאָרָב אַיְבָּעָר זִיךְ.

— מִיר פָּאַדְעָרָן אַיר זָאַלְט אַיְפְּגָעָמָעָן אָן אַרְבָּעָטָרִידְעָלְעָגָצְיָע.

— פָּאַדְעָרָן זִיךְ אַיר גַּעֲקָומָעָן צַוְּמִיר ?
די פְּרוּי האט נִיט קִין פִּינְטָל גַּעֲטָאָן מִיט קִין אַוִּיךְ. זַי האט גַּעֲלָאָסָן באָ-
מַעֲרָקְט : — אַיְךְ בֵּין אַוִּיךְ גַּעֲקָומָעָן ווּעַגְּן דִּי צַעְן טַוִּזְנָט מַאֲרָק פָּאָר סָאַצְיָאַלָּעָר
הַיְלָף, ווֹאָס דַעַר "דוֹשָׁאַינְטָן" האט, דָוָרָךְ ווּאַרְשָׁע, אַיְבָּעָרְגָּוּזָן צַוְּאַיְיךְ ... פָּאָר
אוֹנְדוֹזָעָר פָּאָרְטִי. מִיר דָאָרְפָּן דַּאס גַּעַלְט פָּאָר קְרָאַנְקָעָ חַבְרִים, פָּאָר דִּי שָׁוּלָן אָוּן
קִינְדָּעָרְהִימָּעָן.

דא אַיְזָן שְׂווִין דַעַר פְּרָעוּס אַרְבָּעָר אַיְן אַמְּתָן קַעְגַּן-אַנְגָּרִיף : — צִיְּיט אַיר
זָאַלְט אַוִּיפָּהָעָרָן זָאַרְגָּן נָאָר פָּאָר אַיְיעָרָע חַבְרִים, גַּרְוִיסָּע סָאַצְיָאַלִיסָּטָן, ווֹאָס אַיר
זַיְיט ! אַלְעַלְמָעַן זַיְינְעַן דַאָּז בֵּין אַיְיךְ גַּלְיָיךְ, נִיט אַזְוִי ? טָא הַעֲרַטְשָׁע אַיְיךְ צַוְּאָן
בְּרִיעָנָן אַקְּפָּא ! אַיְיךְ, זַעַט אַיר, בֵּין שְׂווִין אַכְּבָּעָרְגָּרְסָעָר סָאַצְיָאַלִיסָּט וּוּי אַיר אַלְעַלְמָעַן
בֵּין מִיר אַיְזָן נִיטָא קִין אַוְנְטָעָרְשִׁיד צַוְּיָשָׁן אַיְן יִיד אָוּן אָן אַנְדָּעָרָן. אַלְעַלְמָעַן זַיְינְעַן מִיר
אַיְן דַעַם וּלְבָן קַעְסָל ! אָוּן אַיר זַיְיט אַחֲרָה עַגְּאִיסָּטָן, אַט ווֹאָס אַיר זַיְיט ! יַעֲדָעָר
זָאַרְגָּט נָאָר פָּאָר זִיךְ אַלְיָון, פָּאָר זַיְינָן מַשְׁפָּחָה, פָּאָר זַיְינָן קַרְעָמָל ! אָוּן דַעַם כָּלְלָה
יִשְׂרָאֵל וּוּרָה האט אַיְזָן זַיְינָן ? פָּוֹן גָּאנְצָן גַּעַטָּא, נָאָר אַיְיךְ אַיְבָּעָר ! — האט עַד
מִיט דַעַר פּוֹיסְט זִיךְ אַקְּלָאָפְּגָעָטָן אַיְן בְּרוֹסְטִיקָסָטָן. — נִיטָא קִין גַּעַלְטָרָרְפָּאָר
חַבְרִים ! — האט עַר צַוְּגָעָבָן זַיְכָּעָר, אַוּן עַר האט בְּאוֹזִיגָּט דַס שְׁטָאַרְקָעָ וּוּיְבָּה
זַיְ האט זִיךְ אַיְפְּגָעָשְׁטָעָלָט. אַיר קוֹל אַיְזָן גַּעֲלִיבָּן גַּעֲלָאָסָן, בְּלוּזָן אַיְרָע אַוִּינוֹ
הַאֲבָן זִיךְ אַיְנְגָעָשְׁפִּוּלָט אַיְן אַיְם מִיט שְׁאַרְפָּעָ, קַאֲלָטָע בְּלִיקָּן, ווּעַן זַיְ האט זִיךְ
אַפְּגָעָרְפָּן : — דַס אַיְזָן אַגְּוֹעָץ פָּוֹן לְעָבָן, הַעָרְפָּרְעָעָס. אַמְּנָטָשׁ זָאַרְטָמָקְדָּם פָּאָר
זַיְינָן מַשְׁפָּחָה אַוּן זַיְינָן פְּרִינְגָּד, אַזְוֹנְדָעָרָס אַיְן אַכְּאָס. אַזְוֹנְדָעָרָס אַיְן אַגְּפָּאָר.
וּעַן דַס גַּעַטָּא וּזָאַלְט אַזְוֹקְגָּעָשְׁטָעָלָט גַּעֲוָאָרָן אַיְיךְ אַנְדָּעָרָע יִסְׂדָּותָה, הַעָרְפָּרְעָעָס,
וּעַן מִיר וּזָאַלְטָן זִיךְ תָּאַקְּעָע בְּאַמְּתָן צְנוּנִיְּגָעָנוּמָעָן אַוּן אַרְגָּזִירָטָן, וּזָאַלְטָן מִיר,
אוֹנְדוֹזָעָר פָּאָרְטִי, זַיְכָּעָר גְּרִיטָה גַּעַוּעָן זִיךְ אַפְּצָוָאָגָּן פָּוֹן דִּי גַּעַלְטָרָר לְטוּבָת הַכָּלָל.
אַבָּעָר, אַז אַיר וּוּלְטָזִיךְ אַפְּיָלוּ נִיט בָּאַרְאָטָן מִיט קִינְעָם אַוּן פָּאַרְמָעָסָט זִיךְ צַוְּאָן
פִּירָן דַס גַּעַטָּא וּיְאָ ... — זַיְ האט נִיט אַרְוִיסְגָּעָזָאָגָּט דַס וּוּאָרָט ; האט אַרְוָנְטָעָר
גַּעַרְוקָט דַעַם בִּיטְלָ אַוְנְטָרָן אַרְעָם אַוּן זִיךְ גַּעַלְאָן צַוְּדָעָרָט. אַרגָּע האט זִיךְ
זִיךְ פָּאַרְהָאָלָטָן אַיְן אַיְם אַגְּגָעָקָקָט : — אַיְיךְ וּזָאַלְט אַיְבָּעָרְגָּבָן מִיְּנָעָן חַבְרִים דַעַם
שְׁמוּעָס מִיט אַיְיךְ. אַוּן וּוּסְעַן זָאַלְט אַיר, הַעָרְפָּרְעָעָס, אַוּן דַס גַּעַטָּא וּזָאַלְט אַיְיךְ
בְּרוּזָן זַיְעָר גַּד.

דַעַר פְּרָעוּס האט גַּעֲמֹזָת שְׁטָאַרְקָעָ אַרְבָּעָטָן אַיְבָּעָר זִיךְ, אַיְפְּצָוָנָעָמָעָן דִּי נַאֲכָקָוָי.

מענדיקע אינטערעסאנטן אין גוטן מוט. דאס איז געוווען די עיירדייקסטע זאך, אין וועלכער ער האט זיך געמוות איינאיבן: ניט לאוּן זיך באוירקן פון אומוייכטיקע פאסירונגען: פון דעם, צי יונעמס אומאנגגעגע מע ריד. און ער האט זיך לסוך גובר געווען. ער האט דער גרייכט זיך אריניצוברגונגען אין א מין פאטערלעכער אויפגעראמתקיט, וואס האט — סייז אין די שפערעדיקע אינטערעסאנטן, סייז אין אים גופא — אַרְזִיסְגָּרוֹפָן דֶּרֶךְ אַרְץְׁ צָוֵן פָּרְעָוָן. מען האט זיך געניגט פאר אים, אים געדאנקט און געליבט.

ווען סאייז געקומען די רי אוף סאמועל צוקערמאגען, האט ער פריעוס פארהאלטן די פֿרְילִין בלאנק און דאס כיטרע שמייכעלע האט זיך ווידער באויאוין אויף זינגע ליפֿן: — אויף היינט ווועט זיין גענוג, — האט ער איר געמאלאן.

*

ד"ר מיכאל לעווין,
ליצמאנשטיינ-גутא, דעם ... פֿעְבְּרוֹאָר 1940.

טיערטע מירא.

דאַס איז ער צוּיְיטָעָר בריווֹן, וואָס איך שְׂרִיבָּר דִּיר הַיִּנְטָּה. ווען זינגען מיר אַנְגַּעֲקוּמָעָן? איך געדענְק שְׂוִין נִיט. דוכט זיך, אָן אַיְבִּיקִיט. איך האָבָּשׂוּין מִין ערְשָׁתָן פְּאַצְּעָנָט. אָן אַיְנוֹאַמָּעָן נִשְׁמָה, קִין שְׂטִיקָל קְרוּב נִיט גַּעֲבָן זיך. שְׁכָנָות פַּאֲרָנְעָמָעָן זיך מִיט אִים. זַיְן הַפְּנִינְגָּסְלָאָן קְרָאנְק אָן אַיְנוֹאַמָּעָן אַיְן גַּעַטָּא — קְעֻן זַיְן נָאָךְ עַפְּעָס גַּרְזִיזָאָמָעָרָס? אָן אָפְּשָׁר זַיְן צִינִּישָׂ אָן זַאֲגָן, אָן עַס אַיְזָה בְּעַסְעָר אָזְוִי? מִיר זַיְנְעָן שְׂוִין אַיְנְגָּעָרְדָּנָט. איך ווּלְלִיטָּאָפְּט ווּעַט מַעַן פִּירְן צִימָעָר אָן שָׁאָפְּרָאָן מִיט גּוֹטָמָעָן — דָּאַס אַנְדְּרָעָר. די ווּרְטְשָׁאָפְּט ווּעַט מַעַן פִּירְן צְוּזָמָעָן. איך האָבָּדָר גַּעֲשִׁירְבָּן ווּי די צְוּיִי יְוָנְגָעָן האָבָּן זיך צְוּגְעַבְוָנְדָן צָוּ דָרָר מַאְמָעָן אָן זַי — צָו זַי. זַיְן האָבָּן אַוְיפְּגַּעַהָעָרָט זַי צָו רּוֹפָּן «פְּרָוִי לעוֹוִין», זַיְן רּוֹפָּן זַי «מַאְמָאָ». מִיר גִּיטָּע עַס אַבְּסָל אַוְףָּר דִּי נְעָרוֹן, אַבְּעָר דִּי מַאְמָעָה הַנָּהָה דָּעָרְפָּן. גּוֹטָמָאָן זַאֲגָט, אָן אַוְנְדוּעָר זַאֲפָאָס פָּוּן שְׁפִּיּוֹן ווּעַט קְלָעָן נִיט מַעַר ווּי אַוְףָּ אַוְאָךְ. ער הַאָלָט אָן אַיְן אַרְוּמְשִׁימְיָעָן אָן אַוְיסְקוֹקָן, ווּזְעַן קְעֻן קְרִיגָּן בִּילִיק עַפְּעָס אַיְנְגָּעָהָאַנְדָּלָט. ער ווּלְזַיְן אַוְנְדוּעָר ווּרְטְשָׁאָפְּט-מִינִיסְטָעָר. אָן אַיך ווּלְלִיט הַיִּבְּן פָּאָדְרִינְעָן אָן שָׁאָפְּרָאָן ווּעַט באָקְוָעָן גַּעַתָּהָלָט. ווּעַט זַיְן נִיט שְׁלָעָכָט. הַגָּם דָּעָרָה ווּילְזַעְטָ מִרְ נִיט אִיסָּס. אָן אַיך זַאֲלָה האָבָּן פָּוּן ווּעַט גַּעַמָּעָן גַּעַלְעָט פָּאָר מִין אַרְבָּעָט. מִינְעָן באַצְּיוֹנָגָעָן מִיטָּ מִינְיָעָן צְוּיִי חַבְּרִים זַיְנְעָן, דָעַם אַמְתָה גַּעַזְאָגָט. הַיְפְשָׁלָעָד אַגְּעָצִיגָן, מִרְ רָעָדָן כְּמַעַט נִיט אִיסָּס. אַוְיבָּעָס הַאָנְדָלָט זַיְךְ אָן גּוֹטָמָעָן, ווּוִיס אַיךְ הַאָבָּב קְעֻן אָים אָן ער ווּוִיס מִסְתְּמָא נִיט, וואָס ער האָט קְעֻן מִרְ. מִרְ פָּאָרְשְׁטִיעָן אָפְּשָׁר בִּיְדָעָ דִּי סִיבָה, אַבְּעָר קְעֻנְעָן זַיְךְ נִיט הַעֲלָפָן. מִרְ קְעֻנְעָן זַיְךְ פָּאָרְטָאָגָן אָוּן קְעֻנְעָן זַיְךְ נִיט צְעַשְׁיָדָן.

אוּבָּעָס הַאָנְדָלָט זַיְךְ אַבְּעָר אָין שָׁאָפְּרָאָגָעָן, מוֹזָ אַיךְ מִודה זַיְן, אָן דִּי שְׁולָד אַיְזָה אַגְּנְצָן אַוְףָּר מִין זַיְטָ. ער רָעָגָט מִיךְ אַוְףָּר. זַיְטָ מַעַן אָן אַנְגָּעָקָומָעָן אָין גַּעַטָּא,

איו פארישוונדן פון אים יעדער שפור פון דערשלאגנקייט. אַ פֿאָרְטִּיקָעֶר גַּעֲטָאַזְמָנָשׁ. וווען אַיך זָאַל אַוִיכָּאַם נִיט קוֹקוֹן, שְׂמִיכָּלֶט עַר, אוּפֿיגָעַלִּיגָּט, גּוֹטְמוֹטִיכָּט. אַוְן זִין אַיְנְצִיקָּעַ דָּגָה אֵית, אַוְן דִּי קִינְדָּעֶר פָּוֹן אַינְטָעָרָנָאַט זָאַלְן זִין פֿאָרְזָאָרָגָט מִיט אַלְעָם אַוְן זָאַלְן זִיךְ לְעָרְנוֹעַן. אַ גַּאנְצָן טָאָגְהַאלְט עַר אָפְּ קָאנְפְּעַרְעַנְצָן, לְיִיפְּט צָוָם פְּרָעוּסָם, קָאָכְט זִיךְ הַאוּסָט, פֿירְט צְוָאָנְצִיקָּנָאַט-בִּיכְלָעַד, מִיט לִסְטָעַס, מִיט גַּעֲמָעַן. ווֹאָלָט אַיך דָּאָךְ גַּעֲדָאָרָפְּט זִין צּוֹפְּרָדְן מִיט אֵיט, הָא? עַר טָוָת גּוֹטָעַס אַרְבָּעַט — וּוַיְכְּתִּיק פֿאָרָן כָּלֶל, גּוֹט פָּאָר אַיְם אַלְיָין. מִיט אַ פֿאָרְטוּמָלָטָן קָאָפְּ אַיְזָה נִיטָאָ קִיְּן צִיְּיט צָוּ טְרָאָכָטָן אַוְן צָו זִין שְׂוָאָס. אַנְטָלוֹפָן, דָּוְרָךְ דָּעַר אַרְבָּעַט פָּוֹן לְעָבָן אָנוּ גְּלִיכְצִיטִיק, מִיט דָּעַר אַרְבָּעַט גַּעֲבָן אָ וּוּרָט דָּעַם לְעָבָן. — אַוְן מִיר אַיְזָה דָּאָךְ פְּוֹנְקָט אַזְוִי גּוֹט וּוּי אֵיט. אַיך קָעָן דָּאָךְ אַוְיךְ טָאָן אָן אַרְבָּעַט, וּוּסָס וּוּסָט נִיט דָּאָרְפָּן דִּיְגָעַן דָּעַם דִּיטִּישׁ, נִאָר אָונְדוֹ אַלְיָין. טָאָ וּוּסָס וּוְילְ אַיךְ פָּוֹן אֵיט? אָפְּשָׁר אַיְזָה עַס צּוֹלִיבְמִין לְאַמְּעָן פָּוָס. צּוֹלִיבְדָּעַם, וּוּסָס אַיךְ קָעָן נִאָר אָונְטָאַזְמָנָה אַזְוִי גּוֹט אַרְוּמְלִוְפָּן אַוְן פֿאָרְשָׁמִיעָן זִיךְ : נִאָר צְוָוִישָׁן אַיְזָה טְרָאָט אַוְן דָּעַם אַנְדָּעָרָן, מוֹ אַיךְ זִיךְ אַפְּשָׁטָעַלְן אַוְן אַפְּשָׁטָעַלְנִידִיק זִיךְ — קוֹקוֹן. אַוְן קוֹקְנְדִּיק — טְרָאָכָטָן.

דָּעַרְוּיְילְ קָעָן נִאָר אַיְזָה אַיךְ רַאְטָעַוּעַן אַוְן טְרִיסְטָן : דָּוָן.

טְיִיעָרְסְטָעַ מִירָאָ, אִיצְטָאָרָךְ אַיךְ דִּיךְ רְוּפָן גִּיטְמִירָאָ — נִאָר מִירָאַזְשׁ. וּוּי לְאָנְגָּגָא אַיךְ וּוּלְ וּדְ אָנוּ דִּירְהַאָלָטָן, וּוּלְ אַיךְ נִיט אַונְטָעָרָגִיאַיִן.

*

שְׁמָחָה בּוֹנִים בְּעַרְקָאָוִיטָשׁ הָאָטְ פֿאָרְנוּמָעַן דָּעַם «קָלָאָזְעַטְנִיקָס הַיּוֹלְדָה», וּוּי מַעַן הָאָטְ דִּי כָּאָטָע אַמְּאָל גַּעֲרוֹפָן. זִי אַיְזָה גַּעֲשְׁטָאַגְּנָעַן אַגְּגָעַשְׁפָּאָרָט, פָּוֹן אַיְזָה זִוְּטָ, אַן דָּעַר גְּרוֹוִסְעָרָ קָאָמְיַעְנִיצְעָ אַוְן פָּוֹן דָּעַר אַנְדָּעָרָר זִוְּטָ — זִיךְ גַּעֲגְרָעַנְעָצָט מִיט דִּי קָלָאָזְעָטָן. דָּס אַיְזָה גַּעֲוָעָ אָמִינְדָּעָרָשָׁעָ כָּאָלְפָעָ מִיט אַוְן אַרְיָנְגָּאָגָּפָן פָּוֹן הַוִּיףְאָוָן מִיט לְאָדָנוֹן אַוִיכָּאַפְּ דִּי פְּעַנְצָטָעָר. אַיְנָעָוִוִּינִיקָס הָאָט זִיךְ פֿאָרְמָאָגָט אַיְזָה גְּרוֹסִים צִימָעָר אַוְן אַזְיִיטָק קָעְמָעָרָל, וּוּסָס הָאָטְ גַּעֲדִינְטָ פָּאָר אַיךְ.

גְּלִיְיךְ וּוּי זִיךְ וְיִגְּנָעַן אַגְּגָעַקְוּמָעַן, הָאָטְ מְרִים פֿאָרְמָאָכָט דִּי לְאָדָנוֹן, דָּעַר רִיחָה פָּוֹן דִּי קָלָאָזְעָטָן זָאַל זִיךְ נִיט אַרְיָנְקָרִיגָּן אַיְזָה שְׁטוֹבָה. מַעַן הָאָטְ אַרְוִיְפְּגָעָדָרִיטָדָס עַלְעַקְטְּרִישָׁעָ לְעַמְּפָלָל — אַוְן בְּעַרְקָאָוִיטָשׁ הָאָט זִיךְ גַּעֲזָגָט, אַוְן דָּעַרְמִיטָה הַיְבָט זִיךְ אָוְן דִּי לְאַגְּנָעָ נְאָכָט אַיְזָה זִיעָר לְעָבָן.

עַרְהָאָטְ גַּעֲהָאָלָפָן מְרִיםְיָעָן אַוְיסְפָּאָקָן דִּי זָאַכְנָן אַוְן אַוְעַקְלִיְגָן אַלְיָץ אַוִיכָּאַפְּ אָנְרָט. עַרְהָאָטְ אַוְיְפָגְעָוָכָטָ פָּאָר בְּלִימָעָלָעָן אָפָּסִיק וּוְינְקָלָ פָּאָר אַיְרָעָ שְׁפִּילְעָכְלָעָ אַוְן צְוָעָקָוּטָ, וּוּי זִיךְ סְדָרָתָ זִיךְ אַוִיכָּס ; וּוּי זִיךְ בָּעָטָ אַוִיכָּס דָּס לִיאָלְקָעָ-חוּוּגָעָלָ פָּאָר לְיִלְיָן, דָּעַר לִיאָלָקָעָ. עַרְהָאָטְ זִיךְ אַיְנָגָעָהָעָרָט צָו דָּעַם פְּעַרְלָדִיְקָן גַּעֲפָלָאָפָל, וּוּסָס הָאָטְ בָּאָגְלִיטָדָעָם קִינְדָס בָּאוּזְגָגְגָעָן.

עַרְהָאָטְ גַּעֲוָוָסָט, אַוְן עַס וּוֹאָלָט גַּעֲוָוָן גְּלִיכְעָרָ זִיךְ צָו לְאַזְוָן אַיְזָה גָּאָס אַרְיָיָן. עַרְהָאָטְ אַגְּגָעַקְוּמָעַן אַיְזָה גַּעֲטָאָמִיט פְּינָפְמָאָרָק אַיְזָה קַעְשָׁעָנָעָ אַוְן עַרְהָאָטְ גַּעֲדָאָרָפְט גְּלִיְיךְ אַנְהִיְיבָן עַפְעָס טָאָן. עַרְהָאָטְ אַיךְ גַּעֲקָאָנָט, אַוִיכָּס דָּעַם אַוְפָגָן, אַנְטָרִינְגָּעָן פָּוֹן

דער נאכטיקער שטימונג אין שטוב און פון דעם פארווערט, וואס ער האט זיך געמאכט אין הארצן, או ער האט געמעגט זיין ענרגישער און געדארט זיך באזאָרגן מיט א בעסער מוקם, ווי דער, וואס איז אים צונגעפאלן אין דער ליעטער מינוט. דאָך האט אים עפֿען צוריקגעהַלטן פון עפֿענען די טיר צום דראַיסן און ער איז ניט אָרים פון שטוב דעם גאנצן טאג. אַנשטאט דעם, האט ער גענומען פון מרימען די הַארטַע באָרְשַׁטְמִיט אָן עַמְּרָעָה וְאַסְּעָר אָן זיך גענומען צום שייערן די פֿאַדְלָאָגָע.

מרימ האט אַנגַעֲקוֹאַלְן פון אָים. זי האט צוגעוקט, מיט וואס פֿאָר אַתְמָדָה ער רַיבְּטַדְּ בְּרַעְטָעָר אָן נִיט באָמְעַרְקַט די אוּפְּרַעְגָּוָגָג, וואס האט גַּעֲפִירַט זִינְעַ הענט; נִיט גַּעְזַּעַן דֻּעַם כַּעַס אָן רַצְיהָה, וואס ער האט דָּוְרָךְ דֻּעַם אַוְּיְגַּעְלָאָהָן פון זיך.

זִינְעַ הענט זִינְעַ גַּעֲלָאָפְּן אַהֲן אָן צְרוּקָאַבְּעָרָן הַאַלְּצָ — אַהֲן אַ הַאֲרָטָן, פֿעַסְטַּן רַיטְעָם. ער האט גַּעֲהָאָט דָּס גַּעֲפִילָה, ווי ער וואָלְטַ גַּעֲשְׁרִיבָן אַלְּדִי אַבְּעָרָן דִּי בְּרַעְטָעָר; אַלְּדִי אָן וּוּרְטָעָר; אָזָא, וואס האט זיך גַּעֲרִיסְטַן פְּרִיְּן צוֹ מאָכָן דִּי עַנְגַּשְׁאָפְּט אַיְּם; וואס אַיְּן גַּעֲפְּלָאָסְטַן מִיט די סְטוּרְגָּעָס וְאַסְּעָר אַבְּעָרָן דִּי שְׁפָאָרָעָס, אַרְיְנְגַּעְרִיבָן זיך אַיְּן הַאַלְּצָ, אַיְּנְגַּעְזְּנוּקָעָן גַּעְוָאָרָן אַיְּם אָן זיך צְעַפְּלָאָסְטַן מִיט נִיעַ סְטוּרְגָּעָס. מרימ האט גַּעְזַּעַן ווי די בְּרַעְטָעָר אַונְטָעָר זִין האָנָט, שׂוֹאָרָעָץ אָן פֿאַרְבָּלָאָטְיכְּטָע, וועָרָן וואָס אַמְּלָאָה הַעֲלָעָר אָן לִיכְטִיקָּעָר; ווי די שְׁפָאָרָעָס צְוִישָׁן זִי וּוּרָן קְלָאָר אָן דֵּין — אָן סְאַיְּן גַּעְוָעָן באָרוּקְנְדִּיק זיך צְוּצָּקָעָן. סְהָאָט באַשְ׀יְמְפּוּרְלָעָךְ גַּעְוָיְיָן דְּעָוִיְּףְ, אָן גְּרָאָד דָּא וּוּטַז זִי האָבָן בּוּנִימָעָן גַּעְנְטָעָר צוֹ זיך.

פִּון צִיְּטַ צוֹ צִיְּטַ האָט זִי אַיְּם אַנְגַּעְוָיְיָן אוּפִּיךְ אַ פְּלָעָקָ, וואס ער האָט פְּאַרְזָעָן; אוּפִּיךְ אַ נַּאֲךְ אַ שְׁטִיקָלְ פְּלָאָצָ, וואָס מעַן דָּאָרָףְ אַפְּרִיבָן. ער האָט זִי גַּעְפָּלָגְט, גַּעְרִיבָן. שׂוֹוִיס אַיְּזָ גַּעְרְנוּנָעָן פִּון זִין שְׁטָעָרָן אָן דָּעַר שׂוֹוִיסָהָט גַּעְהָאָט אַ גּוֹטָן טַעַם. מרימ האָט אַפְּט אַנְדִּיעְרְגָּעָנִיט גַּעַבְּן אָים; אַרְיְנְגַּעְשְׁאָרְצָט אָים די אַרְאָפְּפָלְנְדִּיקָעָ אַרְבָּלְ פִּון הַעֲמָדָ: אַ וּוִשְׁ גַּעְטָאָן דֻּעַם שׂוֹוִיסָהָט פִּון נַאֲסָן פְּנִים. זִי האָט גַּעְרָעָדֶט צוֹ אָים, ווי זִי וּוּאָלְטַ וּוּאָלְן באָרוּקְן זִין גַּעְוָיְיָן. נִין, ער דָּאָרָףְ נַאֲךְ הַיְּנָט נִיט לוּפִּין אַיְּסָמָ אַרְיָין. ער אַיְּזָ צוֹ מִיד. נִישְׁקָּה, זִי האָבָן נַאֲךְ גַּרוּפְּן אָן אַ פָּאָר קַאְרְטָאָפְּל אַיְּרָפְּנָאָגָן אַ גַּאנְצָן טָאגְ, אַפְּיָלוֹ אַ בִּיסְלָ צִיקְאָרְעָ אָן פָּאָר בְּלִימְעָלָעָ אַ בִּיסְעָלָעָ קָאָשָׁעָ — האָט זִי נַאֲךְ. זִי האָט אַיְּם גַּעְוָאָלָט הַיְּנָט האָבָן גַּעַבְּן זִיךְ, בִּין זִי וּוּטַז זִיךְ צְגַעְוּוּנִינָעָן; זִיךְ אַ בִּיסְלָ פְּאַרְהִימִּישָׁן מִיט די פְּרַעְמָדָעָ וּוּנְטָ.

עַרְשָׁת וּוּנְטָ בְּלִימְעָלָעָ אַיְּזָ שְׂוִין גַּעַשְׁלָאָפְּן, דָּס וּוּגְעַלְעָ מִיט דָּעַר פְּאַרְטּוּלִיעָ טָעַר לִיאָלְקָעָ — גַּעַבְּן אַיְּרָ בְּעַטְלָ, אָן מַרְ�מִים האָט שְׂוִין גַּעְפְּרָעָסָט די פְּאַרְהָעָנְגָּלְעָ פָּאָר דִּי פְּעַנְצָטָעָ, האָט בּוּנִים פְּאַרְוּאָרְפָּן דֻּעַם מַגְנְטָלְ אוּפִּיךְ זִיךְ אָן אַרוּסָ אַוְּיְפָן הָוִיָּה. זִין פְּנִים אַיְּזָ נַאֲךְ גַּעְוָעָן צְעַגְּלִיט אָן דָּעַר שְׁטִיפְּפָר פּוֹטְעָרְ-קָלְגָּעָר פִּון מַגְנְטָלְ האָט גַּעְרִיבָן אַיְּן שְׂוִוִּיסִיקָּן, נִיט רַאֲזִירָטְן הַאֲלָדוֹ מִיט אָן אַוְּמַגְנְעַנְמָעָר שָׁאָרְפִּיקִיט.

ער האָט טִיף אַפְּגַעְעַטָּעָט אָן גְּלִיךְ דָּעְרָפְּילָט דֻּעַם שְׁטִיקְנְדִּיקָן רִיחָ פִּון די

קלְאָזְעַטָּן. ער האט גענומען האסטיק שפְּרִיזָן, וויטער אַוּוּק פֿוּן אָרט, ווּזִין הייְל אֵין געשטאנגען. ער הוּא אֵין געווּעָן אַפְּגָעַלְיִידִיקְט. אַיבָּעָר אִים אֵין געהאנגען אֶת טִיפְּעָר, שׁוֹאָרְצָעָר פִּירָעָק: דָּאָס שְׁטִיקָל פֿוּן אָוּונְטַהְיִימָל. ער גַּעַץ אֵין אִים האט געבליכְט אֶזְוִים פֿוּן דָּעָר לְבָנָה אֲוֹנְטָעָר אֶזְוָאלְקָן — אֶת פָּאָרְנְעָפְּלָט אָוִיג, ווּאָס האט אַרְיִינְגְּעַקְוּט אֵין הוּא. פֿוּן צְוִישָׁן דִּי שְׁפָאָלְטָן פֿוּן דִּי שְׁלַעַכְטִי-פָּאָרְהָאָנְגָעָנָע פָּעַנְצָטָעָר האָבָּן אַוִיךְ אַרְיוֹסְגָּעוּוֹנְקָעָן קָרְגָּעָן, בְּלִיכְעָן לִיכְטִ-פָּאָסְמָעָס. זַיְהָ האָבָּן גַּעַזְוֹתָט דָּאָס לִיכְטָן פֿוּן דָּעָר לְבָנָה, גַּעַזְוֹאָלָט אִיר עַפְּעָס דָּעַצְיִילָן — אַט אָזְוִי בְּלִיאַד אַוְן פָּאָרְשְׁטִיקְט — אַן האָבָּן זַי נִיט דָּעַגְּרִיכְט.

בּוֹנִים האט גַּעַזְוֹרָפָן אֶזְבָּלְקָט צֻם פָּאָרְשְׁנִיטָן ווַיְנְקָל גַּעַבְּנָן פְּלוּיט. דָּאָרָט אֵין, פָּאָרְטּוּלִיעָט בְּזַי דָּעָר הַלְּפָט אֵין שְׁנִי, גַּעַשְׁטָאָגְעָנָע אֶזְבָּקְעָטָר, קוּרְצָגְעָוְוִיקְסִיקְעָר בּוּוּם. בּוֹנִים האט זַיְהָ דָּעַרְבָּעַנְטָעָרְטָן צַו אִים, גַּעַפְּרוּוֹת אַרְיִינְטָרָעָטָן אֵין שְׁנִי, ווּאָס אֵין גַּעַזְוֹעָן האָרָט אַזְוִי גַּלְּטִישָׁק. ער האט אַרְיוֹפְּגָעָקְוּט צַו דִּי פָּעַנְצָטָעָר. ער גַּעַעַץ האט גַּעַזְוֹיִינְט אֶזְקִינְד. ער גַּעַעַץ אַנְדָּעָרָשָׁה האט מַעַן זַיְהָ גַּעַרְגִּיט. אֶזְמִידְלָס קָול אֵין זַיְהָ פָּאָרְגָּאנְגָּעָן אֵין גַּלְּעַכְטָעָר. אֶזְהָונְטָהָעָט ער גַּעַעַץ נָאָעָנָט גַּעַבְּלִיט הַינְּטָעָר אֶזְפָּאָרְמָאָכְטָעָר טִיר. אַיְן דָּעָר פָּעַנְצָטָעָר האָבָּן צְעַרְיסָעָנָע שְׁטִיקָעָר פָּאָפִיר, שְׁמָאָטָעָס אַזְוִי מִיסְטָגְעָטָעָס אֶזְשָׁאָרְכָּלָאָזָן טָאָנָז, גַּעַפְּרִיט דָּוָרָק דִּי פִּינְגָּעָר פֿוּן אֶזְלִיכְטָן ווַיְנְטָמָן.

דר שְׁוֹוִיס אַוִיךְ בּוֹנִים פְּלִיאִיצָע האט גענומען פְּרִירָן: גַּעַשְׁטָאָכָן אֵין לִיבְמִיט אַיְזִיקָע נָאָדָלָעָן. ער האט אַוְנְטָעַרְגָּעָאַיְלָט דַעַם טְרָאָט, גַּעַנְוּמָעָן שְׁפְּרִיזָן האסְטִיקְעָר אַיבָּעָר לְיִדְיִיקָן הוּא, צְוִישָׁן דִּי פָּאָרְמָאָכְטָעָמָוִירָן. אַינְעוּוּיִינְקָא אֵין אִים, האט גַּעַשְׁרִיגָן. ער האט אַוְיִפְּגָעָהָיָבָן דַעַם קָאָפְעָזָן דַעַם בְּלִיכְעָן, פָּאָרְנְעָפְּלָטָן לִיכְטִ-שִׁימָעָר אֵין דַעַם אַפְּגָעָשְׁנִיטָעָנָעָם שְׁטִיקָל הַיְמָל. — גַּאַט ! — האט ער גַּעַרְפָּן מְמֻעָמִים.

ק א פ י ט ל ד ר י

דער ווינטער האט זיך אויפסנוי צעשפילט מיטן פולן קנאך. זאויערכעס האבן געיגנט אינע די אנדער. דער פראסט האט געבריט און געבענט. דער שניי האט ניט אויפגעהערט צו שיטן און פארשיטן די גאסן, וועגן, הייזער און הייפ. איזוי האט עס אפגעהאלטן א גאנצן חדש און יידן זקנימ האבן זיך ניט געאנט דער מאגנון נאך איזא קלטן ווינטער אין זייר לעבן. און ווען עס האט אנהיב ערמאנט פון איסל אפגעהאלטן פון די קלטן, האבן אונגעהייבן צו גיסן אומענד-לעכע רעגןס פון פרימארגן בי נאקט. דער ווינט איז נאך שטעCKER געווארן און ס'איין געווען שווער צו זאגן, וואס עס וואלט געווען בעסער : די פרייערדיקע פרעסט, צי דער איצטיקער אומאיפעהעלעכער כליאפ.

די גאסן פון באלאוט זיינען געווארן איין זומפיקער, אייזיקער ים און דארטן, וו די טראטוארן זיינען ניט געווען ברוקרט, האט ממש געדראט דערטרונקען צו ווערן.

די בלאטע איז געווען ניט בלויו אויף די גאסן און הייפ. זי האט פול געמאכט די טרייען, די אריינגענג פון די הייזער און זיך פראגנבעט אין די שטיבער. ווי א קלעפיקער, אייזיקער ווארums איזו זי געקראכן איבערן געטא : זיך אונגעקלעפעט און די מאוגטלאן פון די פאָרבָֿיגָֿיעָֿר, אָרְוַמְּגַעְּזַאְקָּסָן זִיְּעַרְעָץ שֵׁיךְ פָּאָרְכְּלָוְנִיעָט וַיִּיְּזֶהְעָזָן, מענערישׂה הויזן — און איז נאך וו פָּאָרְבִּיגָֿעָפָּאָרָן אַ וְאֲגָן, האט ער מיט דער בלאטע פָּאָרְכְּלָוְנִיעָט מענטשלעכע פְּנִימָעָר, אָרְעָם, רָוְקָן. די שייבן פון די הייזער זיינען געווען פול באקלעפעט מיט בלאטע : די מויערן און פְּלוּיטָן — פָּאָרְלָאָטָט מיט בלאטע. ס'האט אויסגעוען ווי זיך, די בלאטע, וואלט ניט געקומען — פון דער ער, נאך ממש געפאלן פון הימל אָראָפ.

זוזאמען מיט דער בלאטע, האט איז געטא אָרְיִינְגְּעַפְּיוֹזָעָט דער הונגער. איז אָנְהִיִּיב, איזו עס נאך געווען אָשְׁטִילְעָר הונגער. מען האט אים בלויו געקאנט אָפְּטְּרָעָפָן פון די אויסגעבלִיכְטָע פְּנִימָעָר, אָרוֹיסְלִילְיְעָנָעָן פון די אָוָגָן. עס איז נאך ניט געווען אָזִי וַיִּיט עַר אָלִין — ווי די מָוָאָר פָּאָר אִים. אָכְעָר וְאָס וַיִּטְעָר די טעג זיינען געלאָפָן, דאָס טומלְדִּיקְעָר אִיז עַר געוואהָן. דאָס שְׁטָאָרְקָעָר אָזָן חַזְפָּה-דייקער האט ער גענומען שְׁרִיעָן, ניט בלויו פון די פְּנִימָעָר אָראָפָן, נאך אויך פון די מַיְלָעָר אָרוֹיס.

דער בלאטע-וּוָרָעָם אִיז בַּיְּ נָאָכָת נִיט גַּעֲקָרָאָכָן. בַּיְּ נָאָכָת אִיז עַד גַּעֲלָעָג אָוְבָּאוּגְּלִיךְ אִין די קלְאָעָן פון אָהָרָטָן פְּרָאָסָט, וְאָס האט אִים פָּאָרְקָאָוּעָט מיט אָ גַּעֲקָרְבְּטָעָר, אייזיקער גַּלְאָזָר. דערפָּאָר האט אָכְעָר דער וְאָרָעָם פון הונגער

פון קיין רו ניט געוווסט. אויך בי נאכט האט ער געפיזעט איבער באלווט. מענטשן האבן זיך שוין געליגט שלאפען און א ביסל וואראמעס. מען האט זיך שוין געדרייט אויך די געלגענערס און זיך אינגעעהארקט מיט אימה צו דעם פראלאנגען דיין בורקעניש פון ליידיקן מאגן. מען האט געציילט די שעטן ביין אין דער פרוי, צו קענען זיך ארויסלאז אין גאס און פרווזן זיך שלאגן מיט דער נײַען מלחה; געפינען אַביסן פול צו מאכן די לערקייט אינעוויניק.

גאנצע טאג זיינען די גאסן געווען פול געפֿאקט מיט מענטשן. ס'האט אויסגעזען ווי אעל הייזער וואלטן אויסגעליידיקט געווארן און די מענטשן וואלטן זיך א羅יס- געשיט פון זיך ראייען אין דיבלאטס ווי מוראשקבען. וואס דראייען אין א מורה- ניך. געווען א שפאנונג, א היצקייט, אן אויפֿרעהונג אין דער ראייעניש און פאָר דיבערסטע — אויך א ציללאזקייט. מען האט זיך געטראגן פון אין געל צום אנדערן — אַרום אונ אַרום, אהין און צוּרִיך — און מען האט אַפְּילוּ ניט געהאט דאס ברעקל פֿאָרגענונגן, וואס איז אַגעבען געווארן. דאס פֿאָרגענינגן צו גײַן פראנק און פריי אין דרויסן — אַזָּאָר, וואס מען האט זוּיט חדשים ניט פֿאָרכוּט. מען האט זיך ניט געדאָרט שרעקן פֿאָר אַזְּעַץ אַין פֿלְיִיצָץ, פֿאָר אַקְּאָם יודע!?, פֿאָר געכָּאָפֶט ווערדן אויף אָרבּעַט. מען איז שוֹין געווען אַנטערן שווֹן פון סְלוּפְעַס. וואס האבן אויף קלינגע, קיילעכְּדִיקָע שילְדוֹן געטראגן דעם אויפֿשְׁרִיפְט: "אַכְּטוֹנוּ! זונעכְּנָגְעַפְּאָהָר!".

נאר וואס איז ארויסגעקומען פון גיין אין גאס און קוקן אויך אים מיט פנימער זויסן, אונ דאס זיינען אלע אייגעגען, אחינו בני ישראל, וואס מען איז געקייפט און געבענדן מיט זי מיט דער משפחהדייקיט פון אין גורל — איז מען האט אפילו ניט געקאנט קוקן פרינדליך איבנער אין דעם אנדערנס אויגן; וויל אינגעַר איז געווארן דעם אנדערנס סיבָה פון הונגער, דער ארויסטיסער פון ביסן פון מולע. די, וואס זיינען געשטאנען אין די ראגעס און האבן נאך געהאט מיט וואס צו האנדלען, האבן זיך אַרומגעשלאגן איבער די קוניים. די קוניים, וואס האבן געקייפט פאר די לעצטע גראשנס שטיקל ברויט, אַ פאר קארטאפל, האבן געקוקט אויך די הענדערס ווי אויך גבירם, הויטרייסערס — און זיך אויך קיין גוטס ניט געווננטשן. און אלע צווארען האבן מיט האט באטראקט די בעסער אַנגעטוועגען פאר בייגיעדר, וואס האבן נאך ניט אויסגעזען צו ליידן פון דער נײַער מחלה. און זיך, די זאטע, וואס האבן נאך געהאט זאפאָן שפִּין, געלט, צירונג און זאָן צום פארקופ, זיינען גראָד געווען די אַמְּמָרְסְּטָן אוֹפְּגָּרְיִצְּתָּע. זיך האבן, צו זיער גורייסער פֿאָרְצְּזְוִיּוֹפֿלְוָגָן, אַיְּגָּעָזָעָן, אַיְּגָּעָזָעָן, אַזְּ דָס, וואס האט געשינט צו זיין אַס געלט איז שטיקט — האט דא אַנגעחוּבָן צו שמעלצָן אַונְטָעָר דער האנט. דער הונגער, וואס איז פֿאָר זיך אַמְּאָל געווען אַז אַומְּבָאָקָאנְטָר אַורה, וואס האט געקלאָפְּט געווען אַזְּ פֿרְעָמְדָע טִירָן, האט גַּעֲהַעַטְרָט פֿאָר זַיְעָרָע אַיְּגָּעָזָע שׂוּעָלָן. און וויל ער איז אַזְּ פֿרְעָמְדָע, אַזְּ אַומְּבָאָקָאנְטָר, האט מען זיך נאך מער געשראָקָן פֿאָר אַים; באַזְּגָּעָדָרָס, וויל ער האט גַּעֲלוּעָרָט דָא, אַוְיפָּן אַוְמָהִימִישָׁן אַרט. אַיבָּעָר די אַזְּגָּעָדָרָס, שְׂמוֹצִיקָעָה הַיְּחִי מִיט שְׂטִינְקָעְדִּיקָעָה מִיסְטָקָאָסְטָן; אַיבָּעָר די שְׂמָאָלָע.

שלעכט ברוקירטע גאָסן, פולע מיט אַ ווילְדַן געפֿילדער, מיט גראָבע רײַד. — ווילְ מען איזו ניט געוועינט געווען צו לעבן צוישן דעם דאָזִיקָן פרָאַסְטָן, מאַנְיָעֶרְלָאָן המן.

האָבָן זִיךְ, די מּוֹלְדִּיקָע, די האָבָרָם, זִיךְ געפֿילְט נַאֲךְ מֵעַרְפָּרְלוּרְן וְזִיךְ אַנדְרָע — נַאֲךְ צַעַטְרָאָגָעָנְדָר. זִיךְ האָבָן זִיךְ גַּעַיָּאָגָט וְזִיךְ פָּאָרָהִיפְּגָאנְטִיזְוּרְטָע, וְזִיךְ אַרְיִינְגְּעָפְּאַלְעָנָע אַין אַ קָּשָׁמָאָר, גַּעַלְאָפָּן פָּוֹן אַיִּינְ בִּירוּאָ צֻמְ אַנדְרָעָן; זִיךְ גַּעַוּוֹאָרְפָּן אַוְיכְ די פָּאָר בְּכָבְדִּיקָע שְׁטָעָלָעָס, וְזָאָס האָבָן זִיךְ גַּעַזְאָלָט מְאָכוֹן. מען האָט גַּעַקְלָאָפְּט אַין טִירָן, גַּעַוּכְטָ עַצְוָת, שְׁתְּדָלָנוֹת אַין פָּאָן רְוָמְקָאָסְקִיס קָאָבְּינָעָט, פָּרָאָטְעָקְצִיעָ בַּיִּזְיָנָע סְעָקְרָעָטָאָרָקָעָס, בַּיִּזְיָנָע אָרוּסְיָהָלְפָּעָרָעָס. אַון אַין די וְאַרְטְּ-צִימָעָרָן, אַין די קָאָרְדִּיאָרָן פָּוֹן די נִיְּיָ-אַוְיכְגָּעָקָעָמָעָן חַשְׁבָּעָ לִיטָּ, האָט מַעַן זִיךְ באָ-טוֹאָכָט — אַין גַּעַוּוֹעָגָנָעָר אוּפְּטוּרָע דַּעַם אַנדְרָעָן — וְזִיךְ וּוּלְפָ, וְזָאָס זִיךְיָנָעָן גַּרְיִיט זִיךְ צָוְרִיסְן צְוְלִיב אַ דָּאָרָן בֵּין —

אוּפְּגָעָהִיטְמָעָרָט זִיךְיָנָעָן נַאֲךְ גַּעַוּוֹן די קִינְדָּעָר. זִיךְ האָבָן נַאֲךְ אַזְוִי נִיט גַּעַפְּילְט דַּעַם הַוְּגָעָר. טָאָטָעָ-מָאָמָע האָבָן גַּעַזְאָרְגָּט דַּעַרְפָּאָר. אוּבָּיב אָפְּילְוָו זִיךְ האָבָן אִים שָׁוִין יָאָנְגָּעָהִוְבָּן פִּילָּן, האָט דָּאָס בִּיעָ, מְשֻׁנְהָדִיקָע לְעַבְּן גַּעַמְאָכָט אַן אִים פָּאָרְגָּעָס. די גְּרוּסְעָ, לְאַגְּעָ וְאַקְּצִיעָ, וְזָאָס זִיךְיָנָעָן אַין שְׁתָאָטָט פָּאָרְשָׁטָעָט גַּעַוּוֹאָרָן, צְוְלִיב דַּעַרְ מְוֹרָאָ פָּאָר דִּיטְשָׁע יִנְגְּלָעָפָ, פָּאָר קְלָעָפָ, פָּאָר גַּעַכְאָפָט וּוּרְדָן אַוְיכְ אַרְבָּעָט, האָבָן עֲרַשְׁתָּ דָּאָ בָּאָקוּמָעָן דַּעַם טָעָם פָּוֹן אַמְתָעָר פְּרִיהִיָּת. דָּאָס גַּעַטְאָ אַיְזָן גַּעַוּוֹעָן אַ גְּרוּסְעָרָ יָאָרִיד — אַ פּוֹלָעָר מִיט נִיקְיָיט, מִיט אַוְיכְדָּרְוָאָרָטָעָ גַּעַשְׁעָנִיָּשָׁן — אַמְתָעָ, נִיט אַוְיכְגָּעָטְרָאָכָטָעָ, אַון מַעַן האָט גַּעַקְאָנְטָ שְׁפִּילְן אַין וְזִיךְ גַּעַלְגָּוּסְטָ. טָאָטָעָ-מָאָמָע זִיךְיָנָעָן פָּאָרְפָּאָרָעָט מִיט זִיךְיָרָעָ דָּאָגָות אַון אַפְּגָעָלָאָן דַּעַם צְוִים. מַעַן האָט זִיךְ אָפְּילְוָו גַּעַקְאָנְטָ שְׁפִּילְן אַיְזָן דַּעַרְוָאָקָסָעָן: קְלִיְּבָן הַאלִיךְ צֻמְ הַיִּצְחָן, טְרָאָגָן וְאַסְעָרָ, לְעַבְּדָעָן זִיךְ קָאָכָן. אַון אַיְזָן מַעַן מִיד גַּעַזְאָרָן דַּעַרְפָּן, אַיְזָן סְתָּהָם גַּוט גַּעַוּוֹן צֹוֹ נִשְׁתְּעָרָן אִיבָּעָרָ די גָּאָסָן, קְיָוָן וְזִיךְ קְלָאָפָט אַרְיִין סְלָוְפָעָס לְעַנְגָּוִיס דַּעַרְ זְגָעָרְשָׁעָרָ, לְעַנְגָּוִיס אַנְדָּרָעָ גָּאָסָן; לְוִיפָּן צֻמְ בָּאַלְוָטָעָרָ פְּלָאָץ, וְזִיךְ מַעַן האָט אַוְיכְגָּעָבוֹתָ הַילְצָרָגָעָ גַּעַבְּיִידָעָס אַון זִיךְ אַרְוָמְגָעָצְיוֹמָט מִיט דָּרָאָנוֹ — אַ סְטָרָאַשְׁעַנְדִּיקָעָרָ פְּלָאָץ, וְזִיךְהָאָבָן אַמְתִּירָט די דִּיטְשָׁן אַלְיָין אַון וְזִיךְ גַּעַוּוֹעָן אַ גַּעַפְּאָרָ, אַרְיִין אַון אַרוֹיָס, פָּוֹן אַוְיכְטָאָס אַון לְאַסְטְּ-זְוּגָעָנָעָרָ. אַון וְזִיךְ מַעַן האָט גַּעַשְׁמָעוֹסָטָ, אַזְזָעָ דַּעַרְ פְּרָעָזָעָס רְוָמְקָאָסְקִי לִיְּגָט אַיְזָן וּוּלְטָן, די קִינְדָּעָר זָאָלָן זִיךְ נִיט אַרוּשָׁלָאַנְדָּרָן אִיבָּעָרָן גַּעַטְאָ אַון אוֹרְגָּרִיט זִיךְ אַט בָּאָלְדָן צֹוֹ עַפְּגָעָנָעָן די שְׁוּלָן, האָט חַבְּרָה קְלִיְּנוֹאָרָג זִיךְ גַּעַאיִילָט, וְזָאָס בָּעַסְעָר אַוְיכְצָנוֹצָן די דָאַגְּהָלָאָזָעָ טָעָג, וְזִיךְ לְאַנְגָּ זִיךְ דִּוְיָרָן...*

*

דַּעַרְגָּאָר, האָט כָּמָעַט אַוְמָבָּאָמָעָרָקָט דַּעַרְ עֲרַשְׁתָּעָר גַּעַטְאַ-פְּרִילְינְגָעָ זִיךְ אַ וּוּעָק גַּעַטְאָן אַוְיכְ די גָּאָסָן אַון גַּעַטְלָעָר, אַוְיכְ די הַיִּפְּטָאָרָן פְּלָעָצָעָר. די לְוֹפְט אַיְזָן גַּעַזְאָרָן מִילָּד, לִיְּכָמָ, וּוּינְטִיקָ; דַּעַרְ הַיִּמְלָל — וְזָאָס אַמְּאָל הַעֲכָר, בְּלוּיְעָר; די עַד — וְזָאָס אַמְּאָל טְרוּקָעָנָעָר אַון זְוּבָעָרָר.

ביז דעם חדש אפריל האט קינגר אויפן הויף, אויף לומטאמירסקע, זיך אויפן קאראש-בוים ניט אומגעוקט. אט געתטאגען אט ביימל אונטערן פלייט, העט וויט אראפ; געתטאגען מיט דינגע, ליידיק צויגן ווי א בלישטייפט-צ'יבונגונג אויף א גרוועגן הינטערגרונט; טיל צויגן אויסגעציגן און געשטראקט גליק צום הימל און טיל — געבעיגענע ווי פינגער פון א קנאכיקער האנט.

אין אפריל איי פון דעם ביימל געווארן א בום. איבער נאכט איי ער באדעת געווארן מיט א קאלטן פון גריין, א דיבעט און לייכטן; א גראן, וואס איי געווען צארטער סעלעדין, א פרישער און זידיקער — ממש א דורךיכטיקער. יעדער פאראוקילט, קלין בלעטל האט דערמאנט און דער זאפטיקער, דעליקאטור הויט פון נײַ-געבעירגען קינדרען און דער שארך פון די דינגע בלעטער-ראקלעלער האט אויפגערוףן אין אויער א ווידערקיל פון נײַ-געבעירגען. ערשותן געלעכטער.

ס/האט גענומען נאך א פאר טאג און די בלעטעלעך האבן זיך פונאנדרגען וויקלט; זיך אויפגעמאכט אין דער גאנצעער גראוס און זיער הויט איז פולער און דיקער געווארן, זיער קאיליר — וואס א מאל טונקעלער און שווערער. נאך א פאר טאג האט גענומען און מען האט שווין מער די צויגן ניט אַרְוִיסְגָּזְעָן — נאָר אַיִּינְסֶן, גראינעם קאָפּ, וואס האט גערוישט און זיך געסודעט ביי יעדן שארך פון ווינט. צוישן די בלעטעלעך האט זיך באָויאָן אַנְגָּשְׁוָאַלְקִיְּטַ פָּוּן אַן אַמְּבָּאַ שטימטער קאָילֵר: קליניע זעקלעלע, פֿאַרְמָאַכְּטָ אַן אַיִּינְסֶן קָוִים מַעֲרְקָבָאָרָעָר, רָאֹלְעָכָעָר וּוַיְסָקִיטָ, וָאָסָהָאָט זיך — ווי אַסְׂדָּ — אַנְטָלְעָקָט פָּאָרָן הַיִּמְלָ אַן פָּאָר די יַדְןָ פָּוּן הויף. דעםאלט ערשת האט מען באַמְּרָקָט דעם קאָרְשָׁנְ-בוּוּם.

ער האט זיך אַזְוִי אַפְּגָעְשָׁלָאָגָן מיט זיין זויבערען יומטובדיקיט פון דעם וואָכָעְדִּיקָן, שמויצִין גְּרוּיָה פָּוּן הויף, אָז סִיאָזָ נִיט גַּעֲוָעָן קִינְזָ אַזְנְזָ דָעָרָ זַאֲקָסָעָנָעָר, וואָס זַיִּינְ בְּלִיקָ זָאָל נִיטָ, בָּאַטְשָׁ אַוִּיפָּ אַרְגָּעָ, אַשְׁפְּרִינְגָּטָן צָוִיְעָנָעָם ווַיְיָטָן, ווַיְיָסָן פָּלָעָק אַזְנָ דָעָר טִיף פָּוּן הויף. ס/האט אַוִּיסְגָּזְעָן מַאֲדָגָעָ — ממש אַז אַוְמָנָאַרְמָאַלְקִיְּטָ — אָז אַבְּוִים זָאָל גָּאָר מִיט אַמְּלָ זַיִּיךְ צַעְבְּלִיעָן אַזְנָ דָעָר שְׁטוּבִיָּה קָעָר קָאַלְיָרְלָאַזְיִיקִיטָ פָּוּן אָרוּם. אָז דָאָס זַוְנָדָעָר, וואָס האט זיך זיַּיךְ שִׁיעָר נִיט גַּעַגְּרָעָנָעָט מִיט אַנְסָ — האט אַנְגָּעָפְּלִיט דִּי הָרְצָעָר סִיְּמִיט אַלְיכְּטִיקָעָר האַפְּגָעָנוּגָן סִיְּמִיט אַפְּלָאַזְאָפִישָׁן פָּאָרָאִיבָּל — וואָס דִּי וּוּלְטָ, די נָאָטָר, גַּיְיָת זיך ווַיְיָטָר אַיְרָ גַּאנְגָּ, ווי עַס וּוּלְטָ קִינְזָ אַמְּלָ גַּאֲרָנִיט גַּעַשְׁעָן.

ביי טאג האט מען טאָקָע מער ניט, ווי געוווארפָּן אַבלְקָ אַהְיָן אַז גַּעַגְּנָגָעָן ווַיְיָטָעָ, — צָו שְׁטָאָרָק פָּאַרְהָאָזָעָט מִיט די האַמְּגָעָטָנָעָ דָאָגוֹתָ, וואָס יַעֲדָעָר האַט גַּעַהָאָט. אַפְּיָלוּ די קִינְדָעָר האָבָן בַּיִּ טָאָגָ נִיט גַּעַהָאָט קִינְזָ גַּעַדְוָלְד צָוָם קָאַרְשָׁנְ-בוּוּם. דַעְרָפָאָר אַבְּעָרָה האט מען אַזְנָטָן, נאָךְ דָעָר שְׁפָעָרְ-שְׁטוּנָדָעָ, גַּעַצְוָיָן אַהְיָן פָּוּן אַלְעָ וּוַיְנָקְעָלָעָ, פָּוּן אַלְעָ אַרְיִינְגָעָבָגָ, גְּרוּיסָ אַזְנָ קלִין, קִינְזָ אַזְנָ גַּעַקְוָמָעָן אַחָעָר, צָוָם בּוּיָם. ער האט גַּעַהָאָט אַרְוָם זיך, אוּפָרָ דָעָר עָרָה, אַ קלִיןָעָם טַעַפְּרָקָ פָּוּן גַּרְאָזָן. אַפְּיָלוּ אַפְּרָ קְוִוִּיטָלָעָ אַזְנָטָעָסָהָאָט זיך גַּעַטְוְלִיעָט צָו וַיְיָן שְׁטָמָם.

וועי זיין וואלטן, איזן זיין זוכת, אויך וועלן עקייסטירן. — אונ דארט האט מען זיך אויסגעלייגט שעפּן לוופּט.

אין יענע טעג האט וואלענטינא דער שטאָרְקָעֶר יונגע אונ נאָך אַ פֿאָר שטאָרְקָעֶר יונגען פֿון הויף געבראָכֶט צו קָאַלְעָרֶן אַ פֿאָר פֿלאָכֶע שטיינְגֶּר צומ זיצֶן. ס/האָבָן זיך אויך באָוווֹין אַ פֿאָר גַּעֲלָכְעָרְטָע ווענדְלָען, שִׁסְלָעָן, טָעָפּ, וועלבּעָמָען האט אָמוּגָעְדָּרִיט מִיט די באָדָעָם אָרוֹחָה — אַ גַּעֲוָעָס פֿאָר אלְטָע אָונ שְׂוָאָכֶע. אָונ דִּי אַיְבָּרְקָע שְׁכָנִים זִינְגָּן גַּעֲלָעָן אוּסְגָּעְצָוִיגָּן אוּפִּינְ שִׁיטְעָרָן גְּרָאָן, צִי גַּאֲרָגְשָׁאָגָן אָונ גַּעַשְׁמָוּעָסֶן.

שִׁינְגָּע פֿעַסְעָלָע, אִיטְשָׁע מַאְרֵר דָּעַם טִישְׁלָעָרָס ווּיְבָ, ווּאַס סְאַיְן אִיר אָסָר אַין זִינְגָּע גַּלְעָגָן אַ גַּאנְגָּן טָאג דָּעַר בּוּיְם, האָט אַין דִּי אָוֹנוֹתָן פֿאָרְנוּמָעָן דָּעַם צַעְנְטָעָר פֿון דָּעַם קָאַרְשָׁן-בּוּיְם גַּעַסְט. זִי אַיְן אָמוּגָעְגָּאָגָען מִיט אִים, ווּי מַעַן גַּיְתָּא אָום מִיט אַ שְׂוָאָגְנְגָעָרְפָּרְוִי. אַרְוָמְגָעְרְינְגָּלְט מִיט אַ חְבָּרָה ווּיְבָרָה, האָט זִי זַי דָּעָרְקָלְעָרְטָד די נַאֲטוֹר פֿון קָאַרְשָׁן-בּוּיְם; באָטָפְּט זִין שְׁטָאָמָן, אַרְוָמְגָעְוּוּקְלָט די אַפְּגָעָן שִׁילְטָע שְׁטִיקְלָעָר קָאַרְעָמִיט ווּיְסָעָשָׁמְאַטְקָעָס אָונ זִי צְוִירָק צַוְּגָעְפָּעָסְטִיקָט צומ בּיְמָל: — סְאַיְן ווּי אַשְׁטִיק לִיְּבָ אַפְּגָעְפָּלִיקָט. — האָט זִי גַּעַזְאָרְנָט אָוִיך דִּי אָוְמָד באָקְאָנְטָע צַעְשָׁטְרָעָרָס, ווּאַס האָבָן באָשְׁעָדִיקָט דָּעַם בּוּיְם. — עַנְק ווּאַלְטָעָפָעָס גַּעַשְׁמָעָקָט, ווּאַנְעַן שִׁינְדָּטָן פֿון עַנְק אָזְוִי דִּי הְוִיט? ... אָונ דִּי טָבָע פֿון אַ בּוּיְם אַיְן תָּאָמָעָר אַיְן אַסְקָּפָּעָר קָאַרְעָמִיט אַפְּגָעְשָׁיְלָט, קָעְגָּעָן דִּי זַאֲפָטָן נִישְׁתָּאָרְפִּיקְוּמָעָן צַו דִּי צְוִוְּיָגָן, עַץ פָּאָרְשְׁטִיטִיט? — זִי האָט נְבָיוֹת גַּעַזְאָגָט אָוִיך דִּרְגָּעְרְטָעְנִישָׁ פֿון קָאַרְשָׁן דָּעַם זַוְּמָעָר אָונ אַיְן מִיטָּן דָּעְרָנְגָּעָן גַּעַמְאָכָט אַ גַּעַזְאָלָד, ווּאַנְעַן אַ ווּיְסָעָרְדָּחָהָנִיק האָט אַ הוּבָּגְעָטָן אַ האָנְטָן צַו אַ צְוִוִּיגָל: — גַּעַדְעָנָק, כִּיעַל זַאנְגָּן דָּעַם טָאָמָעָר אַיְן דָּעַר קָאַרְעָמִיט גַּעַוּוֹן עַרְגָּעָץ אָרוּם, האָט זִי זַי נִיט גַּעַפְּוּלָט, אַיְבָּרְגָּעְדִּיסָּן די לְעַקְצִיעָט פֿאָר דִּי ווּיְבָרָא אָונ זַי אַ שְׁטָעָל גַּעַטְמָאָן פֿאָרָן זִינְדִּיקָן שְׁכָן, ווּאַס האָט אַוְיְפָגְעָה אַדְעָוָעָט אַזָּא צַעְלָאוּנָעָם יוֹרָשׁ: — ווּאַס זִיכְּטָא אָיר אָונ קָוּקָט אָונ רָעְדָט נִישְׁתָּאָרְקִין זַוְּגִין, עַט זִין צְוִוִּיגָן, עַט זִין אָוִיס בּוּיְם אָונ אַוְיִסְפְּרִישָׁע לְוֹפְט, אִיר ווּיְסָט כָּאַטְשָׁ דָּרְפָּן? — אָונ דִּי אַרְוָמִיקָעָה האָבָן מִיט אִיר אַיְנְגָעְשְׁטִימִיט.

סְאַיְן מַעַר נִיט גַּעַוּוֹן קִין אִין אַיְנוּוֹוְגָּעָר פֿון הוּבָּ, ווּאַס זַאל נִיט ווּיסָן, אַו שִׁינְגָּע פֿעַסְעָלָע אַיְזָוְוִינְגָּעָר דִּי מַאְמָעָ פֿון דָּעַם בּוּיְם. אַו דָּאָס האָט זִי אִים, מִיט אַסְקָּפָּעָר קָאַרְעָמִיט, פֿאַרְפָּלְאָנְצָט. מַעַן האָט דָּעְרְפָּאָרָה, אַין דִּי אָוֹנוֹתָן, אִיר אַפְּגָעָן גַּעַבְּן אַ סְפָּצְיעָלָן כְּבוֹד אָונ נִיט בְּלוֹיָן דִּי ווּיְבָרָה — אַיְיךְ דִּי מַאְנְצָפְּאָרְשָׁוּנָעָן, ווּאַס זִינְגָּע מִיט אַמְּלָאָנִילְגָּעָרְקָע גַּעַוְאָרָן צַו קָעְגָּעָן דִּי טָבָע פֿון קָאַרְשָׁן-בּוּיְם. דָּעְרְפָּאָר, ווּאַנְעַן זַי אַפְּרָטִיק גַּעַוְאָרָן מִיט אִיר אַיְסְפָּעְקָצִיעָ, מִיטָּן אַוְיְסְשִׁיטָן אַמִּין כֻּמִּישָׁן מִיטָּל, ווּאַס זִי האָט גַּעהְאָט קָעְגָּן ווּרְעָם, מִיט אִיר אַוְנְטָעְרְקָאָפָּעָן דִּי עַרְדָּ אַיְן אַ רְיִיךְ אָרוּם דָּעַם שְׁטָאָמָן, אַו דָּאָס ווּאַסְעָרָ, ווּאַס מַעַן האָט אַגְּגָהוּבָן יְעַדְן אָוֹנוֹת צַו גַּיסְגָּן, זַאל נִיט אַוְעָקְרִינְגָּן — האָט זִי אַגְּגָהוּבָן לְאַנְגָּן אָונָה בְּרִיטָה צַו דָּעְצִילְעָן ווּעַגְן אִירָעָ דָעְרְפָּאָרְגָּוּנָעָן מִיט בִּימָעָר, ווּעַגְן אִירָסָאָד, אַמְּאָלָה, אַין קָאנְסָקָע ווּאַלְיָעָ, ווּעַגְן דִּי פְּרוֹכְטָן אָונ זַיְעָרָע פֿאַרְשִׁידָעָנָע טָעָמָעָן — אָונ דִּי שְׁכָנִים האָבָן זַיְךְ אַיְנְגָעָה.

הארכט מיט אפערנע, סליינענדיקע מיילער ; באזונדרעס די חברה קליענווארג, וואס האט זי ארוםגערינגלאט און וואס האט אלין אויסגעזען זי א וועלDEL פון קליענע, דיבע בימלעך. זי האבן פאר איר ניט קיין מורה געהאט, נאר דרכ ארכ האבן זי געהאט און באזונדרונג פאר איר קענטעניש. וויל, אין דער אמרן, האט זעלטן וועל פון זי געזען ווי איזו בימער בליען, ווי פירות ואקסן. גבעוירענע איז באלאט, צי איז שטאט, זיינען, לוייט זיירע דערפאָרָנְגָּעָן, די פירות געוואָקסן איז די קוישן, בי די הענדלער אויפן מאָרָק.

אייז שיינע פֿעַסְעַלְעַ פֿאָר גְּרוֹיס אָזְן קְּלִיְּן, אֵ דָאנְק דָּעַם קָאָרְשְׁנִיבּוּם, גְּעוּאוֹרָן דָּעַם פְּרִילִינְג דִּי קְּעַנְיִיגְן פָּוּן הַוִּיהְ. אוּפְּן סְמָךְ פָּוּן אִיר וּוְיסְן וּוְעַגְן בִּימְעָרָה, האט מען אִיר אָוִיךְ צָוְגְּשִׁירְבֶּן בְּקִיאוֹת אָזְן וּוְיסְן וּוְעַגְן מְעַנְטְּשָׁנָה, וּוְעַגְן מְעַנְטְּשָׁלְעָכָע חָלוֹתָן אָזְן בְּכָל אַלְגָּעָמִינְעָ חַכְמָה. אָזְן מען זיַּן גַּעֲקוּמָעָן זיךְ האָלָטן מיט אִיר אָז עַזְּה אִין כָּל הַמִּינִּים עֲנִינִּים — טָאָקָע דָּאָרָטָן, אָונְטָעָרָן קָאָרְשְׁנִיבּוּם.

אמְעָרָטָן אִיז מען אִיר דָאנְקָבָּאָר גְּעוּוֹן, וואס זי האט נִיט גְּעוּהָאָלָטָן דָּעַם בוּוִם פֿאָר אִיר פְּרִיוֹאָטִי-אִינְגְּנֶטֶם ; וואס זי האט גְּעַרְעַדְט, ווי דָעַר בוּוִם וּוְאָלָט גְּעוּוֹן אַלְעַמְּעָנָס אִינְגְּנֶטֶם אָזְן אַבעְנְשָׁוָנָג פָּאָרָן גָּאנְצָן הַוִּיהְ. סִ'הָּאָבָּן אִיר דָעְרָפָּאָר נִיט גַּעֲפָעָלָט קִין אַרְוִיסְתָּהָעַלְפָּרָטָן בְּיַיִם אַכְּטוֹנָג גַּעֲבָן אַוִיךְ אִים. אָזְן וּוּזְן מען האט אַיְין מָאָל בַּיִּ נְאָכָּת אַיְינְגָּעָרָאָכָּן דָּעַם פְּלוּוּיט, וואס האט אַפְּגָעָרָעָנָצָט דָּעַם שְׁכָנָותִי דִּיקְּן הַוִּיהְ אָזְן צָעְגָּנְבָּעָט דִּי בְּרָעְטָעָר אַוִיךְ אַפְּיִיעָר צַוְּמָאָכָּן — האט אַחְלָבָעָר הַוִּיהְ גְּעוּהָאָלָפָּן אִיטָּשָׁע מָאִירָן אַוְשָׁטָעָלָן אַפְּאַרְצְוַיְמָוָג אַרוּם בְּיַיִם מִיטָּן בִּיסְלָגָרָאָ. דִּי אַפְּאַרְצְוַיְמָוָג אִיְּה, פְּאַרְשְׁטִיטִיט זַיְּה, גְּעַמְּאָכָּת גְּעוּזָאָזָן נִיט פָּוּן הַאָלִיְּ, נָאָר פָּוּן אַפְּאָרָט שְׁטָאָנְגָּעָן פָּוּן צְעָבָרָאָכָּעָן בְּעַטָּן, אַרְוּמְגָעָצָיָג מיט דָאָרָטָן — אָזְן מען האט אִין אִיר גַּעַלְאָזְן אַן עַפְּעָנוֹג, אַרְיִינְצָוִינְיָק וּוּי אִין אַן אַמְּתָן גַּאֲרָטָן. זַיְּטָ דָעְמָאָלָט, האט דָאָס שְׁטִיקָל אָרָט בַּיִּ אַלְעָ שְׁכָנִים, פּוֹנְקָט וּוּי אַמְּאָלָ, אַגְּגָהוּבָּן צַו הַיִּסְן "דָעַר גַּאֲרָטָן".

אוּן מִ'הָּאָט אִים לִיב גְּעוּהָאָט דָּעַם קָאָרְשְׁנִיבּוּם, וואס האט גְּעוּהָיִסְן "גַּאֲרָטָן" — מיט לָב אָזְן נְפָשָׁה ; ווי ער וּוְאָלָט גְּעוּוֹן נִיט סְתָמָה אַ בּוּוִם — נָאָר אַ גּוּטָעָר סִימָן. וּוּיְיל שְׁטָאָרָקָעָר ווי דָעַר פְּאָרָאִיבָּל צַוְּ דָעַר נָאָטָור, פָּאָר אִיר גִּין דָעַם גְּעוּוֹנִילְעָכָן גָּאנְגָּה, אִיז גְּעוּוֹן דָעַר וּוּלִין צַוְּ אַין דָעַם אַוִיבָּלִי אַ צִּיכְּן פָּוּן צַוְּזָאָג — אָז אַנְדִּיטְוָנָג, אָז ווי לְאָנְגָּד דָעַר קָאָרְשְׁנִיבּוּם לְעַבְטָ אָזְן וּוּאָקָסָט, אִיז דָאָ אַ הַאָפְּעָנוֹג. דָעְרוֹוִיל האט דָעַר קָאָרְשְׁנִיבּוּם אַגְּגָהוּבָּן אַוִיסְצָוּעָן ווי אַ לִיכְטָנְדִּיקָע מְנוֹרָה. באַזְוּנְדָעָרָס פָּאָר נְאָכָּת. דָעְמָאָלָט הַאָבָּן דִּי וּוּסְ-רָאָזְלָעָכָע בְּלַעַכְּ-קָעָפָלָעָד אַרְוִיסְגָּעָקָוּט פָּוּן צְוִישָׁן בְּלַעַטְרְ-גְּרִינְגָּס ווי אַ קְּרוּין פָּוּן פִּינְטָלָעָנְדִּיקָע, צְעוּוֹגְטָע לִיבְטָלָעָן.

אייז מען גְּעַלְעָגָן אָזְן גַּעֲקוּקָט אַוִיךְ אִים. גַּעֲקוּקָט אָזְן גְּשָׁמָוּעָסָט. אִין אַנְהִיבָּאָוּנָט, ווען סִ'אִיז נָאָר גְּעוּוֹן לִיכְטִיק, אִיז מען גְּעוּזָעָן גְּרוּפְּעָסְוּיָה ; די וּוּיְיבָּעָר מיט זַיְּעָר גְּעַשְׁוּוּרָעָנָעָ קְוָמָעָס, די יְנָגָעָ מיט די יְנָגָעָ, די עַלְטָעָרָ מיט די צְיוֹנִיסְטָן מיט די צְיוֹנִיסְטָן, די בּוּנְדִּיסְטָן, די פּוּרְמָעָ מיט די פּוּרְמָעָ, די צְיוֹנִיסְטָן מיט די צְיוֹנִיסְטָן אָזְן פּוּלִישְׂ-רָעָדָעָרָס מיט די אַינְטָעָלִיגְעָנָטָן אָזְן

פּוֹלִילְיַ-רְעָדָעָרָס אָזֶן דֵי ווּוֹלְעַן יְוָנָגָן מִתְּזִיעַרְעַן בְּרָאָטָעַס. מַעַן אַיִן טַאֲקָע גַּעַלְעָגָן, צִי גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אַקְסָל צַו אַקְסָל, פְּלִיצָעַ צַו פְּלִיצָעַ — אַבְעָר אַוְיסְגָּעָמִישָׁת הַאָבוֹן וַיַּדְיַיְךְ גַּרְוּפְעָס זַעַלְטָן. בְּלוֹיַן דַּעַמְּאָלַט, וַיַּעַן אַתְּמַעַט גַּעַקְוּקָט אַוְיפְּנָן קָאָרְשָׁן-בְּיָוָם אָזֶן
בְּגַעַרְעַדְתָּן וּוֹעָגָן אַיִם, הַאַתְּ מַעַן וַיַּדְיַיְךְ גַּעַפְּלִיטָס גַּעַאֲיִינִיקָט.

מען האט זיד אויך געפילט געאייניקט, וווען מען האט געכאנט אַבליך אויך דעם באָלְקָאָן פון אַמֶּאלִיקָן באַלְעַבָּס' הוֹיָה, ווָאֵס אַיז געשטאנגען דערנָעָבָן. ווַיַּוְיַּזְתָּ אַוְיסָם, אֲזִ דַּי "שִׁישְׁקָעַס", ווַיַּמְעַן האט אַגְּגָעָהוּבִּין צָו רָופָן דַּי אַוִיפָּטוּרָס אַין גַּעֲטָא, דַּי, ווָאֵס האָבָן גַּעֲוִוִּינְט אַין דעם הָוִיָּן, האָבָן אויך דערפְּילָט אַצְּעַנְשִׁים קָרְשָׁן-בוּם. ווַיַּלְיַדְנָה פָּאָר נָאָכָט, נָאָך דעַר שְׁפָעַר-שְׁוֹנוֹנָעַ, זַיְנָעַן אַוְיבָּן דַּי באָלְקָאָן-טִירָן אַוִיפָּגְּפְּרָאַלְט גַּעֲוָוָאן אָוָן עַס האָבָן זַיְד אַרוֹיסְגַּעְוָעַצְט דַּי פָּוָן דעַר אוּבָעַר-שְׁמָשָׁר וּמְעַלְתָּן — שְׁטָחָן לְחוּטָן.

וועי גאנר עמצע פון דער "אויבערשטער וועלט" האט זיך באזויין אויפן באלאקאן, האט מען אונטן איבערגערטיסן אלע שמעווען אוון באטראקט דעם פערסאנגעז. ס'האט אויסיגעזען, ווי דער עולם אונטן זואלט געווען אַ טעאטער-פובליקום, וואס האט זיך דערוויל אונטערגעהאלטן מיט אַ שמעוועס. בייז די פאָרשטעלונג אויבן, אויף דער סצענע, ווועט זיך אַגהייבן. איצט האט זיך אַנגעהויבן דאס אלגעמיינע געפליטער. מען האט זיך געטיליט מיט די איינדרוקן וועגן דעם, וואס מען האט אויפן באלאקאן געוען.

ידי פערסאנצושן אויפן באלאקן זינען פארן פובליקום אונטן אויסגעומען יעדן טאג די זעלבע, אומפערענדערטע. אין דער אמרן, זינען זי, זיט זיער אנקום אין געטא, אדרוכגענאנגען א נישקודהָריַיך מעטאמארפאָז.

גָּלִיךְ דַּי עֲדֶשׁ טָעַג הָאָט בֵּי דִי צּוּקָרְמָאנְסָ דָּס גַּעַלְתָּ אָנוּ צִירָנוּג זִיךְ
גַּעַנוּמָעַן אוַיסְלָאוֹן — אָנוּ דָּס אִיזְוַעַן גַּעַשְׂעַן אָסְטַגְּרָעָר, וּזְיִי הָאָבָן זִיךְ פָּאָרְגָּעָר-
שְׁטָעַלְתָּ. נִיטְ גַּעַוּעַן קִיןְ טָאגְ, סָאמּוּעַל נִזְלָ נִיטְ מָוֹן אָרוֹסְנָעָמָעַן עַפְעָס פָּוּן דִּי
פָּאָרְשָׁטְעַקְטָעַ זָאָכוּן אָנוּ לַוְיָפֵן אִין גַּאַס אָרְיִין עַס פָּאָרְקוּפָן. דָּס אִין אַיְגָנְטָלְעָךְ
גַּעַוּעַן זִיךְ אַיְגָנְקָעָבָאָשְׁעַפְטִיקָוָן. הַאלְבָעַ טָעַג הָאָט עַר גַּעַפְטָרָט אָרוֹסְצָוקְרִיגָּן
וּאָסְ מַעְרָפָאָר אַשְׁטִינְדָּל, פָּאָר אַפְּאָר אַוְיְרִינְגְּלָעָךְ, פָּאָר אַכְּרָאָשָׁקָעָ. עַר הָאָט
זִיךְ אַיְסְגָּלְעָדְרָנָט צַו דִּינְגָּעָן אָנוּ שְׁפָאָרָן וִיהְ, צַו מַאֲכָן זִיךְ אַזְוּקָגִיאַן אָנוּ צְרוּקִיכְ
קְוּמָעַן — אָנוּ וּזְעַן סְאַיְוַן אִים גַּעַלוֹגָעַן צַו בָּאַקְוּמוּעַן דִּי סְוּמָעַ גַּעַלְתָּ, וּאָסְ עַר הָאָט
גַּעַוּאָלָט, הָאָט עַד זִיךְ גַּעַפְילָט צּוֹפְרִידָן אָנוּ מִיד, וּזְיִי נַאֲךְ אַטָּג שְׁוּעָרָעָר, אַבָּעָר
וּוּכְיִכְעָר אַרְבָּעָט.

דאָר האָבן אַין שְׁטוּב די מַאלְצִיְּטָן אֲגַהְעַוִּיבָן צוֹ וּוּרְעָן קָאָרְגָּעָר, די פָּאָרְצִיְּעָס — אַיְנְגָעֵשְׂרָמוּפֶּעֶנְדָּר אָזְן דָּעָר מְעֻנְנוֹ — מַאנְגָּטָאָגָנָעָר, רַיְיָול די קָעְכִּין הָאָט גַּעַחְאַלְטָן אַיְ� אַיְנְן שְׁרִיעָן, אָזְ מְעֻן דָּאָרְפָּשְׁפָּאָרוֹן, אָזְ מְעֻן טָאָר זִיךְ נִימָט פָּאָוּזָאַלְעָן אָזְן זַי הָאָט דָּעַרְלָאָגָט צָום טִישָׁ הָאָלָּב לִידְיִקְעָע טַעַלְעָר.

די צוקערמאנס האבן געגעסן צויאמען מיטן פראפעסאר האגער און זיך פרוי. די ראוועבערגס האבן געפראוועט וויערע מאלצייטן באזונדער — ניט וויל זיין האבן דאס אפּן געפּאָדרט — נאָר וויל ניט וואָרפן צו פֿיל אין די אויגן. ריאָול דעם פֿאן אַדָּאמֵס טעלער מיט פְּליַישׁ זאל זיך ניט וואָרפן צו פֿיל אין די אויגן. ריאָול האט טאקע באָדִינֶט יעדער משפחָה גָּלִיַּד, אַבָּעָר צוֹם פֿאן אַדָּם האט זי זיך גענומען באָצְיעַ, ווי ער וואָלט געוווען דער פְּאָקְטִישָׁעָר באַלְעָבָּסֶס פָּון הוּוִין. אוֹיך פֿאָר זִין פֿאן בראָט : אַרְיִינְגָּעָלָאָן זי אַין קִיד אָונְן גַּעֲזָעָן זי זאל האָבָּן אַיר טעלער מיט ביינער צו דער צִיִּיט.

בכלל האט נאָך דערוּיַּיל סוטשקען גָּרְנִישְׂט גַּעֲפָעָלֶט. מען האט זי געפּוצט אָונְן גַּעֲבָּאָרְשָׁט ווי אַין די אַמְּאָלִיקָעָ צִיִּיטָן. פֿאן אַדָּם האט גַּעֲמָאָכָט מיט אַיר אַפְּטָע שפְּאָצְּרִין אָונְן די פְּרִישָׁע לְוַפְּט האט זי צְרוּקִיגַּעֲבָּרָאָכָט צו אַיר אַמְּאָלִיקָעָ פָּאָרָם. זי האט גַּעֲשִׁינְט מיט עַנְגָּרְגִּיעָ אָונְן לְעָבָן.

אוֹיך דער פֿאן אַדָּם ווֹידָעַ גַּעֲשִׁינְט מיט עַנְגָּרְגִּיעָ אָונְן לְעָבָן. ער האט זיך גוּט אַפְּגָעָנוּמָעָן פֿאָר דער דערְשָׁלָאָגְּנִיקִיט, פֿאָר די טָעָג פָּון זִצְּנָן פְּאָרְשְׁפָּאָרָט אַין הוּוִין. נִיט נָאָר האט ער שפְּאָצְּרִיט מיט סוטשקען. ער האט אַיבָּעָרוּהִוִּיפְּט פֿאָרָט בְּרָאָכָט גַּעֲנְצָעָ טָעָג אַין גָּאָס ; זיך גַּעֲדָרִיט אַרְיִין אָונְן אַרְוִיס אַין קָאָרָאָס קָאוּיָאָרְנִיעָ — ווּ מעַן האט באָקְוּמָעָן די גַּוְעַט פְּאָרְמָלְחָמָה דִּיקָע טַשָּׁאָסְטָקָעָ, די «גָּאָפְּאָלְעָאָנְקָעָס» — אָונְן ווּוּ די אַמְּאָלִיקָעָ אוּיְפְּטוּרָס זִיְּגָעָן זיך צוֹאָמָעָנוּמָעָן. ער האט אוֹיך נִיט אוּסְגָּעָמִיטָן די אַינְטָעַלְגָּעַנְטָרִיקִיד, ווּוּ עַס האָבָּן זיך גַּעֲזָמָלָט די אַמְּאָלִיקָע «גִּיסְטִיקָע אַרְיסְטָאָקָרָאָטָן» : אַדְעָר ער האט גַּעֲנִישְׁטָעָרָט אַיבָּעָר די גָּאָסָן, צוֹגָעַלְיִיגְט אָונְן אוּיְעָר אָומָעָטָם, אוּפְּגָעָכָאָפְּט יְדִיעָה, אַינְפְּאָרְמָאָצִיעָס אָונְן פָּאָרְצִיכָּבָּט אַין זְכוּרוֹן. ער האט קִין אַיְגָעָנָעָם מִסְחָר נִיט אַגְּהָוִוִּין צו פְּאָרְמִיטְלָעָן אַין דָעַם האָנְדָל, ווּאָס אַיְן פְּאָרְגָּעָקָוּמָעָן צוּוִישָׁן די יִידָן מִיטָן די דִּיְתָשָׁן אָונְן פָּאָלִיקָה, ווּאָס וַיְיִגְעַן אַרְיִינְגָּעָקוּמָעָן אַין גַּעֲטָא. אָונְן נִיט זַעַלְתָּן אַיְן ער אַהֲיָמָעָקָוּמָעָן מִיט אַפְּרָאוּזִיעָ, ווּאָס האט גַּעֲוָעָקָט אַיְן אַים דָעַם אַמְּאָלִיקָע רָעְסָפָעָקָט זיך זיך אַלְיִין.

אַיְן אַגְּהָיָב האט ער זיך גַּעֲוָונְדָעָרט, ווי שְׁנָעַל ער האט באָקְוּמָעָן נִיעַ השָׁגוֹת, אַגְּרִיף פָּון גַּעַלְט אָונְן זִין וּוּרְטָט ; ווי ער קָעָן ווּוְעָן אַזְוִי לִיְכָט צּוּפְרִידָן גַּעֲשְׁטָעָלָט מִיט דָעַם נִישְׁטִיקָן פְּאָרְדִּינְסָט אָונְן זִין אַיְן אַגְּרִיף פָּון גַּעֲטָר שְׁטִימָנָג. ער האט זיך גַּעֲוָונְדָעָרט אַיְף דָעַם נִיְיעַם באָגְּרִיף פָּון מַאְרָגָן, ווּאָס ער האט באָקְוּמָעָן. דָעַר מַאְרָגָן — ווּאָס האט אַמְּאָל באָדִימָט אַגְּרִיסְטָר צִיְּתָאָפְּשָׁנִיט אַין דָעַר צְקוֹנוֹפָט — האט זיך דָא פְּאָרוֹוֹנְדָלָט אָונְן דָעַם קָאָנְקָרָעָטָן מַאְרָגָנְדִּיקָן טָאָג. אָונְן ווי לאָגָג אַט דָעַר גַּעֲטָאָמָרָגָן אַיְן גַּעֲוָעָן פְּאָרְיוּכָעָרט, האט גַּעֲמָעָט זִין גַּוט אוּפְּגָעָן הָאָרְצָן. דָעְרְבִּי הָאָט דָעַר פֿאן אַדָּם נִיט פְּאָרְמִיטָן צו בָּאָמְעָרָקָן, אַז מִיט דָעַם נִיעַם צוֹגָאנְג צוֹם מַאְרָגָן, שָׁאָפָט זיך בַּי אַים אַגְּרִיסְטָר צִיְּתָאָפְּשָׁנִיט, ווי די זַאְרְגָּלָאָז זַקִּיט פָּון דָעַר יְוָגָנְט וּוּאָלָט צו אַים צְרוּקִיגַּעֲבָּקָוּמָעָן אָונְן מִיט אַיר : דָעַר חַשְׁקָעָן צו

אלע זיין אמאלייך פאָרגעניגנס. אויך זי זיין געוווען ליכט צו באַקומווען. אַ שטיקל ברויט, אַ טיטעלע זוקער האָבן געקאנט אויפטאנ ווונדער. אָן דער פֿאָן אַדָּם אַיז באָלְד געוווארן אַ גאנצער עקספֿעריט אַין פֿאָרְשָׁאָפֶן זיך דאס, ווֹאָס ער ווֹיל אָן ווֹאָס אִים גָּלוּסֶט.

בּוֹי דעם אלען, האָט זיך זיין לעבן אַינְגַּעַשְׁטָעלְט אַין אַ הָאַרְמָאָנוּע, ווֹאָס ער האָט פֿוֹן אַיר אַיך נִיט גָּעוּוֹסֶט בֵּין אַצְטָם. זִין ווֹיִיב, יַאֲדוּיְגָע, אַיז גָּעוּוֹן זִיס אָן קָעְזִיש, ווֹי אַמָּאָל. אַבעָר אַונְטָער דַּעַר קָעְצִישְׁקִיטְה האָט ער, צָום עַרְשָׁטָן מָאָל, גָּעְנוּמָעָן אַרוּסְפִּילְן אַ צָּוְגַּעַבְּוָונְדְּקִיט אַין אַ גַּעַטְרִיְשָׁאָפֶט, צו ווֹולְכָּעֶר ער האָט זיך גָּאָרְנִיט פֿאָרְגָּעַשְׁטָעלְט, אָן זיך פֿאָיק — אָזְוִי ווֹיִיט, אָן זיך האָט אַים יַעֲדַן טָאג אַוְיסְגָּעָקָוּקָט דָּרְכָּן פֿעַנְצָטָעָר.

אויסְגָּעָר דעם, אַין דער זוֹן, מִיעַטָּעָק, אויך גָּעוּוֹרָן מַעַר זוֹן, ווֹי ער האָט גָּעְפְּלָעַט זִין. ער האָט באַקומווען אַרְבָּעַט אַין דער נִי גַּעַשְׁפָּעַנְעָר אַרְדְּנוֹגָסְט דִּינְסְט, האָט אוּסְגָּעָזָעָן מַעַנְלָעָר אַון אַיְמָפָּאָזָאנְט אַין זִין פֿאָלְצִיְּשָׁעָר קְלִידָוָגָן. אַבעָר גַּלְיכִּצְיִיטִיק אַיז ער גָּעוּוֹרָן ווֹאַרְעָם-הָאַרְצִיקָּעָר, גַּעַמְּטִילְעַכְּבָּר אַון אויך בְּאַרְיִידְעָוִידְיָקָעָר. אַיצְט האָבן זיך אַלְעָ דְּרִי — אַנְשָׁטָט אַין פּוֹלְן שָׂוִיגָּגָן, ווֹי אַמָּאָל — פֿאָרְבָּאָכָּט זַיְעָרָע מַאֲלָצִיתָן אַין אַלְעָהָאָפָּט, הַיְּתָעָרָן שְׁמוּעָס. — דָּעַרְפָּאָר, ווֹעָן דער פֿאָן אַדָּם ווֹאָלָט נִשְׁתַּמְּתָר מַוְּרָא גַּעַהָאָט אַין אַזְּעָלָכָּעָץ צִיְּטָן זיך מַודָּה צו זִין צו דעם גַּעַפְּלָעָן גַּלְיכָּק, ווֹאָלָט ער גַּעַקָּאנְט זָגָן, אָן ער האָט עַס דָּא, אויך אַן אַוְיסְפָּאָשְׁטָעַנְדָּלָעָן אָופָּן — אַיְבָּרְגָּעַלְעָבָט.

אַין שָׁוִין וִיטְקִין ווֹונְדָעָר, ווֹאָס רַיְּלִיל דִּי קָעְכִּין האָט דָּעַרְפָּילְט אַין אַדְּמָעָן דעם באַלְעָבָס אַון אִים באַהָאנְדָלְט ווֹי אַזְּעָלָכָן. ווֹיִיל אַיר אַיְגָעָנְעָר באַלְעָבָס, סָאמּוּעַ צּוּקָּרָמָאָן, האָט דעם באַלְעָבָטִישָׁן גָּלָאנְצָן לְגֻמְרִי אַגְּנוּוּוּרִין. סִיאָוּ גָּאָר אַומְּמָעְגָּלָעָר גָּעוּוֹן צוֹ פְּילָן צוֹ אִים דָּאָס, ווֹאָס זיך אַמָּאָל גַּעַפְּלָעָט אַון אִים צוֹ באַהָאנְדָלְעָן, ווֹי זיך אִים אַמָּאָל באַהָאנְדָלְט. מַעַן האָט אַיר נִיט גַּעַדְאָרְפָּט לִיְּגָן קִין פֿנְגָּעָר אַין מַוְּיל. עַס אַיז אִים, לא עַלְנָהָנוּ גַּעַגְּנָגָעָן מִיט דער פֿוֹטָעָר אַרְאָפָּ. סָאמּוּעַ האָט זיך אַ פָּאָר מַאָל גָּעוּוֹאָנְדָן ווֹעָגָן אַין אַוְיִדְעַנְצָן צָום פֿרְעָזָעָס דָּוְמָאָסְקָוּן אַון דער פֿרְעָזָעָס האָט קִין מַאָל נִיט גַּעַהָאָט קִין צִיְּטָא אִים אוּפְּצָוּרָ נִעְמָעָן. ער, סָאמּוּעַ, אַיז אויך אַפְּגָעָשְׁטָאָגָעָן שְׁעהָן אַין בְּיוֹרָאָעָן פּוֹן אַנְדָּעָרָעָ ווִיכְתִּיקָּעָ גַּעַטְאַ-לִילִיט אַון אויך דִּי אַוְיִדְעַנְצָן האָבן זיך אַוְיסְגָּעָלָאָזָן מִיט גָּאָרְנִיטָן. ער אויך גַּעַלְאָפָּן פּוֹן אַיְין פֿאָרְלִילְמָהְדִּיקָּן באַקָּאנְטָן צָום אַנְדָּעָרָן — ער האָט דָּאָך גַּעַקְעָנְט אַזְּוִי פֿילְ מַעְנְטָשָׁן אַין שְׁטָאָט — אַבעָר דִּי באַקָּאנְטָעָמָן זִין גָּעוּוֹרָן גַּעַנְטָשָׁן מִיט שְׂוֹאָכָּעָזָרְנָס. אַמְּתָה, קִין עַצְוָת האָט מַעַן נִיט גַּעַשְׁאָלָעוּטָם, אַבעָר דִּי פֿרְאָטְעָקְצִיעָזָה האָט מַעַן גַּעַדְאָרְפָּט אַוְיסְנוֹזָן פָּאָר זיך אַלְיָין אַין פָּאָר דִּי נַעֲנְטָסְטָעָז. האָבן אַ פֿלְיִיצְעָ אַיז גָּעוּוֹרָן אַן אוֹצֶר, ווֹלְכָּן מַעַן האָט נִיט גַּעַטְאָרָט סְתָמְפֿאָרָ שְׁוֹעָנְדָן. — נַאֲרָסְמָוּעָל אַיז גָּעוּוֹן אַן אַפְּטִימִיסָּט אַין ער האָט גַּעַהָאָפָּט. סִיאָוּ אִים לַיְּכִיטָּר גָּעוּוֹן דִּי האַפְּגָעָנוֹג אַונְטָרְצָהְאָלָטָן מִיט דָּעַר טְרִיסְטָם, ווֹאָס ער האָט פֿאָרְמָאָגָט: דָּאָס רַאְדִּיאַ-קָּעָסְטָל. ווֹי אַקְּנָה, ווֹאָס כָּאָפֶט זיך צו אַ באַהָאלְטָן, באַלְיבָּט שְׁפִּילְעָלָן אַונְדִּינְגָּט דָּעַרְמִיט פּוֹן דִּי אַיְגָעָנָעָ טְרָעָן, אַזְּוִי האָט

סָמוּעַל — מֵיט אֹזֶא לִיְדְּנָשָׁפֶט — זִיךְ יַעֲדָן אָוֹנֶט אַרְיִינְגָּעָנְבָּעַט אַין זַיְן
קָעְמָעָרָל.

בֵּין עַר הָאָט אַיְן טָאגַ, אַהֲיִמּוֹמָעְנְדִיק פָּוּ שְׁעהָן לוֹיְפָעַנִּישְׁ אַיבָּעָרָן גַּעֲטָא,
זִיךְ בָּאָגָעָנְטָמִיט אַדְּגָעָמָעָן, וּוּלְכָעָר הָאָט אִים אַפְּגָעְוָאָרָט אַן אַרְיִינְגָּעָלְשָׁלָעַט צַו
זִיךְ אַיְן צִימָעָר.

— אַיךְ וּוַיִּסְׁ, וּוֹאָס דַּו באָהָלְטָסְט אַיְן קָעְמָעָרָל ! — הָאָט פָּאָן אַדְּאָם, רְוִיט
פָּוּן אַיְפָרְעָזְנוּגָג, גַּעֲפָרִיכְט. — דַּו גִּיסְט זִיךְ אָפְּ אַחֲבָוָן ? סָגִיאַת נִיט בְּלוּוּ אַיְן
מִיר. סָגִיאַת אַוְיךְ אַיְן דִּיר, אַיְן דִּין וּוַיִּבְּ אַיְן דִּינְגַּעַן קִינְדָּרָע.

אַדְּאָם הָאָט נִיט באָוּיוֹן רְעַכְתָּ אַנְצָהָוִיבָן זַיְן «מַאֲרָלְיִישׁ לַעֲקָצִיעַ», וּוְיִ
סָמוּעַל אַיְן צַוְּגָעְפָּאָלָן אַיְן אִים אַנְגָּעָכָאָפֶט פָּאָר דַּי קְלָאָפֶעָס : — אָז דַּו
וּוּסְטָמַעַן אַיְן דַּעַר וּוּלְטָט פְּיִיטָס טָאָן דַּעְרוּוּגָן, שְׂוּעָר אַיךְ דִּיר... שְׂוּעָר אַיךְ
דִּיר, אָז דַּו וּוּסְטָמַעַן פָּוּן גַּעֲטָא נִיט אַרְוִיס !

די זַעַלְבָּע נַאֲכָת הָאָט סָמוּעַל צַעְנוּמָעַן דַּעַם אַפְּדָרָאַט אַיְן צְרוּיק באָהָלָטָן
אַיְן עַמְּעָר. עַד אַיְן אַרְאָפְּ מִיט אִים אוּפְּנִין הַוִּיף, אַפְּגָעְרִינִיקְט פָּוּן גַּרְזָוָס דַּעַם
צַוְּגָעָנְגָפָן אַז פָּאָרְלָאָזְעָנְגָם קָעְלָעָר אַוְנְטָעָרָן הַוִּיז. אַיְגָעְוִוִּינִיק, הָאָט עַר אַוְסְגָּעְרָאָבָן
אַגְּרוּבָן, אַוְנְטָעָרָן זַאְמָד אַז טְרָאַטְשִׁינְעָם. אַז דַּאְרָטָן באָהָלָטָן דַּעַם אַוְצָר.

אוּיפְּ מַאֲרָגָן הָאָט עַר דַּעְרְפְּלִילְט די פָּאָנִיק אַיְן זַיְךְ, די מַוְּרָאַ פָּאָר דַּעַם גַּרְיִיסְן
אוּמְבָאַקְאָנְטָן, וּוֹאָס הָאָט זִיךְ דַּעְרְנְעַטְעָרָט צַו זַיְן שְׂוּעָל. אַיְזְעַס גַּעַוּעַן דַּעַד
הַוְּנָגָעָר ? עַר הָאָט זִיךְ גַּעַזְאָגָט, אַז דַּאָס אַיְזְעַס. עַר הָאָט זִיךְ גַּעַזְאָגָט, אַזְעַגְעָר
אַיְזְעַס פּוֹנְקָט וְיִגְּאָט. אַלְעַעַל מַעַנְטָשָׁן זַיְגַּעַן פָּאָר אִים גַּלְיִיךְ. דַּאְזָק הָאָט עַר גַּעַוּסְטָמָס, אַז
פָּאָר אִים, סָמוּעַלְן אַז זַיְן מַשְׁפָּחָה, אַז זַיְן אַרְאָפְּלָאָזְן זִיךְ צַו אִים גַּעַוּסְטָמָס
שְׂוּעָרָעָר אַז גַּעֲפָרְלָעְכָּבָר — וְיִפְּאָר טְוִיזְנְטָעָר אַגְּדָעָר. עַר הָאָט מַוְּרָא גַּעַהָאָט,
אוּ אַיְן דַּעַם פָּאָלָן אַיְן דַּעַם אַלְגָּעָמִינְעָם תְּהָוָם, זַאְל עַפְּסָמִיט זַיְן גַּעַשְׁעָן.

צַו יַעֲנַעַר צִיְּתָהָט דַּזְוְנִיעַ גַּעַגְבָּן סָמוּעַלְן דַּעַם גַּעַדְאָנָק אַפְּצָוְשָׁאָפָן
רַיְזָוּלָעָן די קָעְכִּין. זִיְט וּוְאָכָן הָאָט זַיְן, דַּזְוְנִיעַ, שְׁפִּילְעָוְדִיק אַז שְׁפָאִיסִיק, אַגְּגָעָן
הַוִּיבָּן נַאֲצָזְקָוָקָן דַּעַר קָעְכִּין אַז סְ'הָאָט אִיר נִיט לַאֲגָג גַּעַנְמָעָן אַוְיסְצָוְגְּעָפִינְעָן, אַז
רַיְזָוָל טְרָאָגָט אַרְוִיס שְׁפִּיְיָן פָּוּן שְׁטוּבָן ; הַאֲלָט אַוְיס דַּעְרָמִיט אַגְּנָצָע מַשְׁפָּחָה פָּוּן
שְׁוּעָסְטָמָרָס אַז שְׁוּסְטָעְרָדְקִינְדָּעָר, וּוֹאָס וּוֹיְגָעָן נִיט וּוַיִּטְפָּן דַּעַןְעָן. דַּאָס מִידָּל
איִי נִיט גַּעַוּעַן אַיְבָּעָרְרָאָשָׁט פָּוּן דַּעַר אַנְטָפְּלָעְקָוָגָן. זַיְהָאָט גַּאֲנָצָע גַּעַרְנָצָע גַּעַהָאָט
רַיְזָוּלָעָן ; אַגְּגָעָקוֹאָלָן פָּוּן אַר גַּעַוּנְטָן קָלָאָרָן שְׁכָל, פָּוּן אַיְרָעָ וּוּרְטָלָעָר אַז חַמְּהָלָעָד
אוּ זַיְהָאָט גַּעַדְעַנְקָט רַיְזָוָל לִידְלָעָד אַז דִּי מַעְשִׁוָּתָה, וּוֹאָס זַיְיָ פְּלָעַגְט דַּעְרָצִילָן
אוּ זַיְהָאָט קָאָמִישָׁן פּוֹלִילִישָׁן, אַמְּמָל אַז דַּעַר אַלְטָעָר הַיִּים ; אַיךְ אַיְרָעָ גַּעַטְרִישְׁאָפָטָן
פָּוּן אַמְּמָל הָאָט זַיְגַּעַדְעַנְקָט. אַז סְ'אָיִוָּאָר, דַּזְוְנִיעַן, אַפְּיָלוּ נִיט אַיְנְגָעְפָּאָלָן
אַגְּצָרְוָפָן דַּאָס, וּוֹאָס רַיְזָוָל טָוָט אַיְצָטָעָר, גַּנְבָּה. גַּעַוּעַן פָּאָר אַיְרָעָ אַז נַאֲטִירָה
לְעַקְעָן, אַז רַיְזָוָל זַאְל אַרְוִיסְהָעָלָפָן אַיר הַוְּנָגָעָרִיקָעָר מַשְׁפָּחָה. אַבָּעָר אַיךְ אַזְוִי קָלָאָר
אוּ נַאֲטִירָלָעָר אַז אַיר אַוְיסְגָּעָקָוָמָעָן — זַיְךְ פָּוּן אַיר נִיט צַו לְאָן. אַז דַּאָס הָאָט
זַיְגַּעַגְט סָמוּעַלְן.

זַיְהָאָט בְּיַדְעָ פָּאָרְזִיכְטִיק אַז וּוּרְאָפְּ גַּעַטְאָן דַּעַם גַּעַדְאָנָק פָּאָר מַאֲטִילְדָעָן אַז

זו זיינער שטויינען, האט זיך מאטילדע ניט קעננגשטעטלט. אין איר געפאלנקיט, האט ריאולס תקייפת און חוץפה דערוועקט אין איר איז ווידערוילן צו דער דינסט, איז זיך האט זיך קוים אויף די אויגן געקאנט פארטראָגַן. און די ניעס, איז ריאול גנבעט אָרְזִיס שְׁפִיּוֹן, האט זיך אָנְגַּעֲפִילְט מיט אָזֶאָ פָּאָרְבִּיטְעָרְנוֹגֶן צו דער קעכּיַּה, וואָס האט אָזֶוִי פֵּילְיָאָרְן גַּעַחַצְתָּאָן הַיְּמִין אַיִּינְ אַיר, אין מאטילדעס הוֹיַּה, איז זיך האט אָפְּלִוְן נָאָךְ אָטָגְן נִיט גַּעֲוָאָלְט פָּאָרְבִּרְעָגְנָעָן מִיט אַיר אָונְטָעָר אַיִּינְ דָּאָךְ.

אָבָּעָר דָּעָר ווִידְעָרְשָׁטָאָנד אַיְּזָעְקָומָעָן פָּוּן אָזְנָעָרְן צַד. פָּאָן אָזְאָם האט נִיט גַּעֲוָאָלְט הַעֲרוֹן פָּוּן בָּאוּיִיטִיקְן רִיאְזָלְעָן. פָּאָר אִירְעָ גַּנְּבִּיתְהַאְטָט עַר נִיטְמְוֹרָא גַּעַחַצְתָּאָן. נִישְׁקָהָה. עַר האט גַּעֲוָוָסְט, ווֹי זִיךְ צוֹ פָּאָרְהָתִין דָּעָרְפָּוֹן: הַאַלְטוֹן דָּאָס שְׁפִיּוֹן אָוְנְטָעָר אָשְׁלִיסְלִילְזָן; קָזְקָן, וואָס זִי לִיגְטְּ אַרְיִין אַיִּינְ טָאָפְּ אָזֶן וואָס זִי לִיגְטְּ אָרוֹיְס אָוְפְּן טָעַלְעָר. — אַיְּזָעְקָומָעָן, אָזֶרְיָוְלְזָוְטָן נִיטְדִּינְעָן בַּיִּי דִּי צָוְעָרְמָאָנוֹס צִי בַּיִּי דִּי הַאָגָּעָרָס, נָאָר אַיְּבָרְגָּיָן אַיִּינְ אָוְיִשְׁלִיסְלִילְעָן רְשָׁוֹתְהָ פָּוּן דִּי רָאָזְעָנְבָּעָרָגְס. דָּעָר אַיְּבָרְגָּאָגְגָן פָּוּן דִּי אַלְטוֹן בָּאָלְעָבָאָטִים צַוְּ דִּי נִיעָזָיְזָעְקָומָעָן אָוְפְּן נָאָטְרָלְעָכְסָטָן אָוְפְּן. רִיאְזָלְעָן האט פָּאָרְגָּעָסְן אִירְעָ לְאָנְגָּעָן יַאֲרָן דִּינְסָט בַּיִּי דִּי צָוקְעָרְדָּן מְאָנָס אָזֶן האט זִיךְ נִיטְגַּעְנְמָעָן צּוֹם הַאָרְצָן דָּעָם גַּעַנְצָן עַנְיָן. הַגְּמָן זִיךְ האט אָפְּטָן, אוֹיף אָקוֹל, אוַיְסָגְעָרְעָדָט אָוְיִרְעָ פָּרְיְּעָרְדִּיקָּעָן בָּאָלְעָבָאָטִים, פָּאָר וּוּלְכָעָן זִיךְ האט זִיךְ אָזֶוִי פֵּילְיָאָרְן גַּעַוְוָעָן אָזֶן וואָס זִיךְ הַאָבָּן זִיךְ אַיִּצְתָּאָ «אַיְּבָרְגָּעָלָאָזָן אָוְפְּן וּוּאָסְעָרָ» — אַיְּזָעְקָומָעָן קָלָאָר אוֹיף אַיִּינְ אַנְצָוּעָן, אָזֶן גַּרְאָד פָּוּן דָּעָם אָוְמְבִּיאָט שְׁטָאָרָק צּוּפְּרִידְן. סְהָאָט לְאָגְגָן נִיטְגַּעְנְמָעָן, ווֹי זִיךְ האט זִיךְ אַנְגְּעָהָוִבָּן אַרְמְצָקְרִיגְן מִיטְמָאָטְלְדָעָן וּוּלְגָן דָּעָרְ דִּי צּוֹם קָאָכוֹן, וּוּלְגָן וּוּשָׂאָן דִּי פָּאָדָלָגָעָן — אָוְן דָּעָר קָאָפְּ האָט אַיְּרָ גַּעַשְׁיָינְטָן פָּוּן נְחָתָה, וּוּלְגָן זִיךְ האָט גַּעַוְוָעָן דִּי צָעְכָּרָאָסְטָעָטָעָן, אָוְמְגָלְמוּמְפָּרְטָעָן, פָּאָרוֹיְינְטָעָן מִטְמָאָטְלְדָעָן טָאָן דִּי זְעַלְבָּעָ אָרְבָּעָטָן, בַּיִּי וּוּלְכָעָן זִיךְ אַלְיִין האָט «אַפְּגָעָפִינְגְּצְטָעָרָט» אָלְעָבָן.

מִטְמָאָטְלְדָעָן אַיְּזָעְקָומָעָן. זִיךְ האָט גַּעַמְוֹזָת אַלְיִין לְיִפְּנִין אַיִּינְ גַּסְקְרִיגְן עַסְנָן, גַּעַמְוֹזָת וּוּשָׂאָן אָזֶן דִּי רְיֻמָּעָן, צִרְעוֹוָעָן אָזֶן פָּאָרְדִּיכְטָן. סְהָאָט גַּעַהְיִיסָּן, אָזֶן סָאָמוּעָל אָזֶן דִּי קִינְדָּעָר הַעֲלָפָן אִירְ זִיךְ אָבָּעָר זִיךְ יַיְנְעָן — יַעֲדָעָר אוֹיף זִיךְ יַיְנְעָן — גַּעַוְוָעָן פָּאָרְנוּמָעָן מִיטְזִיךְ זִיךְ. דִּי פָּאָרְאָגְטּוֹאָרְטְּלְעָכְקִיּוֹט אַיִּזְ גַּעַוְוָעָן אוֹיף אַיִּיר. אָזֶן אַיִּזְ אַנְהִיבָּה האָט זִיךְ אַגְּנָעָץ נַעַכְתָּ גַּעַקְלָאָגְטָן אַזְנְסָמָזִירָט אוֹיף אַיִּיר קִישְׁנָן. בַּיִּי טָאָגְ אַיִּזְ זִיךְ אַרְמְגָעָגָאָגָעָן מִיטְפָּאָרְשָׁוֹאָלְעָנָן אוֹיגָן. אָפְּאָטִישָׁ אַזְנְ שְׁוִיְּגָנְדִּיקָּעָן, סָאָמוּעָל אָזֶן דִּי קִינְדָּעָר זִיךְ יַיְנְעָן גַּעַוְוָעָן פָּרְיְּנְדָּלְעָדָן צַוְּ אִיר, אַיְּבָרְגָּוְעָרְבִּיבָּן הַעֲלָפָן אָפְּלִילְ, נִיטְ אַפְּגָעָזָגָטָן, וּוּלְגָן זִיךְ האָט עַפְּעָס גַּעַבְעָטָן — אָבָּעָר זִיךְ האָט גַּעַוְוָסְט, אָזֶן דָּאָס טָוּעָן זִיךְ צְוָלִיבְ רְחִמְנוֹתָן. אָזֶן הַגְּמָן זִיךְ אַיִּזְ אַיְּסָגְעָגָאָגָעָן גָּאָךְ אָגָּוָט וּוּאָרָטָן, גָּאָךְ צְעָרָטָן לְעָכְקִיּוֹט פָּוּן סָאָמוּעָלָן, האָט זִיךְ אַיִּזְ אַיְּסָגְעָהָיִיט אַגְּזָדִיִּתְן דִּעְרוֹףְ, וּוּילְ זִיךְ האָט גַּעַוְוָסְט, אָזֶן אוֹיף עַר וּוּטָעָס אִיר שְׁעַנְקָעָן פָּוּן מִיטְלִיְּיד — אָזֶן הַגְּמָן זִיךְ אַיִּזְ גַּעַלְעָגָעָן אוֹיף אַלְעָ פִּיר אַזְנְ גַּעַשְׁיָעָרְטָדְן דִּי פָּאָדָלָגָעָם, אַיִּזְ זִיךְ נָאָךְ אַלְעָ קִין בַּעֲטָלְעָרִין נִיטְ גַּעַוְוָעָן.

די דָּעָרְשָׁלָאָגְנִיקִיּוֹט אַזְנְ מִידְקִיתְ הַאָבָּן גַּעַנְמָעָן צִיְּכָעָנָעָן אִירְ פְּנִים מִטְ טִיפְעָ, רְוִיְּטָלְעָכָעָן קְנִיטְשָׁן. זִיךְ האָט אַיְּסָגְעָזָעָן עַלְטָעָר מִיטְ צָעָן יָאָר. אָבָּעָר בַּיִּסְלְעָכְוּזִין

האט אַ נײַע עַקְשָׁנוֹת זִיךְ דַּעֲרוֹעַקְטּ אֵין אַיר. די בִּיטְעַרְקִיְתּ, וְאֵסְ אַיְזּ בֵּין אַיצְטּ גַּעֲרֻעַן אַ פַּאֲרַבָּאַרְגָּעַנְעַ, הָאַט גַּעֲנוֹמָעַן אַרְוִיסְשֶׁרְיִיעַן פָּוּן אַיר. סַאַמוּל מִיטּ דַּזְשָׁנוֹיַעַן פְּלַעַן נִיטּ אַיְזּ מַאַל צַוְּלִיגְן אָן אוּירַ צַוְּדַע כַּעַסּ קַעַגְן דַּעַר אַמְּדָאַנְקָבָאַרְעַר דִּינְסַטּ שַׁעַפְּן נְחַת. בִּידְיעַ הָאַבְּן בָּאַגְּנוּמָעַן, אָוּ דַעַר כַּעַסּ קַעַגְן דַּעַר אַמְּדָאַנְקָבָאַרְעַר דִּינְסַטּ שְׁטַעַלְטּ מַאַטְיַלְדַּעַן אוּירַ די פִּיסּ; אָוּ דַרְךּ די קְרִיגְעַרְיִיעַן קַומְטּ זִי צְרוּקִיךְ צַוּם לְעַבְּן. נָאָר מַאַטְיַלְדַּעַס בִּיטְעַרְנִישּׁ, וְאֵסְ אַיְזּ עַנְדְּלַעַץ אַרְוִיסּ אַוְיףּ דַעַר פְּלַאַךְ, הָאַט וִיךְ נִוקְםּ גַּעֲיוֹעַן אַיְזּ זִי אַוְיךְ.

סַאַיְזּ גַּאֲרַבְּנִיטּ גַּעֲוַעַן קִיְּין פַּאֲרַגְּעַנְיִיגְן צַוְּזִיכְן מִיטּ אַיר בִּיםּ טִישּׁ, צַוְּזִיכְן מִיטּ אַיר אַיְזּ הַוִּין. תְּמִידּ הָאַט זִי גַּעַהְאַטּ עַפְּעַס אַוְמָהִימְלַעַכּ פַּאֲרַצְבּוּרְעַנְגַּעַן: אַנוּאַרְפּוֹן אַיְזּ מַרְהַ-שְׁחוֹרָה, קְרִיטִיקְרַן, פַּאֲרַוְאַרְפּוֹן, אַדְעַר גַּאֲרַ — אַיְזּ מִיטְן בַּעַסְטּן — אַוְיסְבּוּרְעַכּ אַיְזּ אַ סְפָּאַזְמָאַטִּישּׁ גַּעֲוַיְין. זִיּוֹן אַבְּן זִיךְ, יַעֲדַעְרּ אַוְיףּ זִיךְ אַוְפּוֹן, גַּעַוְוָעַרְטּ אַוְיסְבּוּרְעַכּ אַיְזּ מַיְטּ עַרְנְסְטּוֹ, בַּאַדְאַכְטּוֹ רִידּ, מִיטּ אַ וְאַרְעַמְקִיתּ, וְאֵסְ עַרְטּ פְּלַעַגְטּ זִיךְ בַּאַמְּיַעַן צַוְּזִיכְן זִיךְ קּוֹלּ; דַּזְשָׁנוֹיַעַן — מִיטּ גַּעַלְעַטְעַרְ אַוְן צְעַרְטּ — לְעַכְקִיטּוֹן; שְׁלִיסְלַעַץ אַיְזּ זִיךְ דַּאֲךְ גַּעֲיוֹעַן מַאַטְיַלְדַּעַס לִיבְלִיגְ.

בְּלוּזִי בְּעַלְאַ, וּוּלְכָעַ הָאַט זִיךְ וּוּדְעַרְ גַּעֲנוֹמָעַן צַוְּסּ בַּיְסִין דִּי נַעַלְ, הָאַט זִיךְ נִיטּ גַּעְוָעַרְטּ. אַוְן מַאַטְיַלְדַּעַס בַּעַסּ-אַוְיסְבּוּרְעַכּ זִיְּגַעַן מַעְרְסְטָנוֹן גַּעֲוֹגָאנְדּ קַעַגְן אַיר. מַאַטְיַלְדַּעַ אַטּ נִיטּ גַּעַקְעַגְטּ פַּאֲרַטְרַאַגּ בְּעַלְאַסּ אַפְּשְׁלִיסְיַן זִיךְ אַיְזּ צִימָעַרְ, אַיְרַ פַּאֲרַגְּרַאַבְּן דִּי נָאָזְ אַיְן בִּיכְעַרְ. זִי הָאַטּ גַּעַהְאַטּ אַ פַּאֲרַגְּעַנְיִיגְן פָּוּן אַפְּרִיְיסּ זִיךְ פָּוּן אַיְרַ טִישְׁ, גַּעַבְּן אַיְרַ אַן אַרְבָּעַטְ, שִׁיקְן זִיךְ אַגְּנָגְ: — דַו בִּיסְטּ פּוֹילְ! בְּלוּזִי דִּי נַעַלְ בַּיְסִין קַעַנְסְטּוֹ! — פְּלַעַגְטּ זִיךְ נִיטּ אַרְיַהְעַרְן אַיְבָּרוּחְוּרְן. בְּעַלְאַסּ גְּרִיטְיִקְיִיטּ אַוְיסְצּוּפְּרִין אַיְרַ אַבְּפָעַלְן אַן פְּרַאַטְעַסְטּ, פְּלַעַגְטּ זִיךְ נַאֲךְ מַעְרְ צְעַרְיִיצְן אַוְן אַנְטְּרִיבִּין טְרַעְרַן אַיְזּ דִּי אַוְיגְּן.

מִיטּ סַאַמוּלַעַן פְּלַעַגְטּ זִיךְ זִיךְ אַפְּרַעְכְּעַנְעַן עַרְשַׁט בָּאַזְוְנְדַעְרּ — בִּיּוֹ נַאֲכַטְ, וּוּזְ זִיךְ זִיְּגַעַן גַּעְוָעַרְטּ אַלְיִין אַיְזּ דִּי בְּעַטְן. בִּיּוֹ טָאגְ אֹזְאַ שְׁטַאַלְצַעְ, אֹזְאַ פַּאֲרַעְקַשְׁטַן אַוְיסְמִיְּ דְּנִידְיקָעַ, הָאַטּ זִיךְ זִיְּגַעַטְ נִיטּ אַיְזּ מַאַל זִיךְ גַּעַפְּלַיטְ גַּרְיִיטְ צַוְּעַלְעַן. פְּלַעַגְטּ עַרְ נִיטּ הָאַבְּן דָעַם מוֹת אַזְוֹת אַיְרַ אַנְטְּקַעְגְּנַזְקּוּמְעַן, פְּלַעַגְטּ זִיךְ רַעַדְן אַזְוֹן דָעַדְן: פַּאֲרַוְאַרְפּוֹן אַיְם אַזְוֹן אַיְם פָּאַרְשְׁטַעַלְן זִיךְ אַמְּנַסְטַעְ, אַזְוֹ אַיְנְקוּוּיְזַטְאַר — דָעַדְן: דִּי סִיבָּה פָּוּן אַלְעַ אַיְרַ אַוְמְגַלְיקְן. פְּלַעַגְטּ עַרְ אַיְרַ, אַיְן צְוְפָּלוֹס פָּוּן מִיטְלַיְידְ, אַזְוֹ אַנְטְּקַעְגְּנַזְקּוּמְעַן — פְּלַעַגְטּ עַסְ סִיּוֹ זִיךְ אַרְוִיסְקּוּמְעַן וּזִיךְ אַבְּגַעְגַּנְיִישְׁ פָּוּן צְוּוִיְ פְּרַעְמְדַעְ, וְאֵסְ קְרִיְיצְן זִיךְ דַרְךּ אַיְזּ אַ גַּעַמְיִינְזָאַמְעַרְ רַגְעַ אַזְוֹן גַּיְיַעַן זִיךְ בָּאַלְדְּ דְּעַרְיִקְטּוֹ, בָּאַלְיִדְיִקְטּוֹ, נִיטּ פַּאֲרַעְנְטַפְּרַעְטּוֹ, עַרְשַׁט אַוְיפְּסַגְּיִי אַוְיפְּגַּרְעִיסְן מִיטּ פַּאֲרַבְּיִטְעַרְוָגְ: אַפְּגַּעַלְגַּן שְׁעהָעַן וּוֹאָךְ, גַּעַרְעַדְטּ, סְפָּאַזְמִירַטּ, גַּעַשְׁטְרַאַפְּטּ.

אַזְוֹ אַיְזּ גַּעַקְוּמָעַן דַעַר טָאגְ, וּוּזְ סַאַמוּלַעַן הָאַטּ מַעְרְ נִיטּ גַּעַהְאַטּ מִיטּ וְאֵסְ צְוּוֹן אַיְזּ אַיְן גַּסְ אַרְיִין. דַּזְשָׁנוֹיַעַן הָאַטּ דָעַם גַּאֲנַצְנַעַן טָאגְ זִיךְ זִיךְ נִיטּ אַוְעַקְגַּעְרִיטּ פָּוּן אַיְם. זִיךְ אַיְזּ גַּעַקְוּמָעַן מִיטּ אַלְעַ נִיְיעַ פְּלַעְנָעַרְ, וְאֵסְ זִיךְ קַעַבְעַן טָאגְ. סַאַמוּלַעַן אַיְזּ גַּעַוְעַן צַוְּעַרְאַגְּן, זִיךְ אַוְיסְצּוֹהָעַרְן, דַעַמְאַלְטּ אַיְזּ אַיְרַ עַפְּעַס אַיְנְגַּעְפְּאַלְן. זִיךְ דַּזְשָׁנוֹיַעַן, אַיְזּ שְׁוִין לְאַגְּגַיְנִיךְ גַּעַוְעַן אַוְיסְצּוֹגְעַפְּיִינְגּ, וְאֵסְ אַזְוּלְכָעַסּ עַסְ אַיְזּ

פָּרָבָּאָרָגָן אֵין דַי פָּרָדְשָׁלָאָסְעָנָה וְוַאלְיוֹזָעָס אִין וְוַאֲשָׁ-צִמָּעָר, אָנוֹ בָּעֵת אֶת דָעַם קְרִיטִישָׁן מָאָג, הָאָט זַי זַי פָּונָ אָוִיג נִיט אַרְאָפָגְעָלָאָן. סְיָהָט גַּעֲהִיסָּן, אָנוֹ זַי גַּיְטָ אַכְטָוָג אָוִיף דַי פּוֹלִילְשָׁע אַרְבָּעַטָּר, וּוָאָס זַיְנָעָן גַּעֲקּוּמָעָן פָּונָ שְׂטָאָטָט פָּאַרְדִּיכְטָן דַי וְוַאֲסָעָר לְיִתְוָנָגָן. דַי זַעֲלָבָע נַאֲכָת הָאָט זַי אַיְפָגְעַבָּרָאָן דַאָס שְׁלָאָס פָּונָ אַס וְוַאֲלִיעַ אָנוֹ יַיְךְ דַעֲרָטָאָפָט צָו אַז וְיַלְבָעַרְנָעָר פָּאַפְּרָאָסְן-טָאָשׁ, וּוָאָס אַיְזָ פּוֹל גַּעֲוָעָן מִיטָּה יַמְּגַנְּטָלָעָד, קַיְמַעְלָעָד, אוּזְרִינְגְּלָעָד.

אווי האט זי, דעת ערדשטי הונגעריקון טאג, זיך באויזון אין שטוב מיט אַאלָב זעקלעל קאָרטאָפֶל, אַ טיטל צוקער, אַ ביסל מעַן אָוֹן אַ פָּאָר ציבעלעך. דִּישׁוֹטְבִּיקָעַ האָבוֹן אַנְגַּעַשְׁתְּעַטְל אָוֹפָה אַיר דֵּי אוֹיגָן. זי האָט גַּעַשְׁמִיכְלָט אָוּמְשָׁלְדִּיקָעַ צַעֲשִׁיפְלָט אָוֹן דָּעַרְצִילָט. אָז זי האָט מְזֻלְדִּיק פָּאָרְמִיטָלָט אָז אַהֲנְדָל מִיט וּאָלָל. זייט דעת טאג, וווען עס האָט מְאָלָל, וווען יעדעס מאָל, זיך אַוִיסְגַּלְאָזָן דָּעַר זַאֲפָס.

שפיין, זיך באויזון אין שטוב באלאדן מיט פראזויאנט און גינציגיג. בי איז מאל האט זיך דערהערט אין קארידאָר יאַדויגעס געשרי. די שטובייקע זיינען זיך צוּאַמְעַנְגָּלָפּוֹן אָזֶן ס'האָט זיך אַרוּסְגָּעוּזִין, אָז די פּוֹילִישׁ אַרְבָּעַטָּר, וואָס זיינען טאג פרײַעַר גַּעֲקוּמָעַן פֿאָרְדִּיכְטָן די וּאָסְעַרְלִיטָנוֹגָן, האָבָן די רָאוּזָן-בערגס באָגְנְבָּעַט. די שטובייקע האָבָן נאָך גַּעֲוֹנְדָעַרט אוּפְּקָז זַיְעָר בְּרִיטְהָאָרְ-צִיקִיט; וואָס זיך האָבָן נאָך גַּעֲהָאַנדְלָט מִיט רְחָמִים אָז נִיט צַוְּגַּעַנוּמָעַן אֶלְאֶז. דּוֹשְׁגַּעַי אָז צַוְּמָעַן מִיט אַלְעָ גַּעַשְׂטָאַגְּנוֹן אָזֶן קָאַרְדִּאָר אָז אַפְּלָוּ נִיט קִינְזִינְטָל

געתטאנ מיט די אויגן.
אין א פאר טאג ארום, האט סאמוועל באקומווען אין איינלאודונג צום פריעזעס
אוף אין אוידיעגען.

דער פריעזעס רומקאוסקי האט אויפגענומען סאמועלן מיט אויפריכטיקער פרײינדלעכקייט. דערזען סאמועלן אויף דער שוועל פון קאַבִּינעט, האט ער אויסגע שטרעקט צו אים בידיע הענט : — פאר ווֹס ווֹיסטו זיך גראָנט פֿאָר מֵיר, הא ? אַנדְרֶעָט קוּמָעָן אַראָפְּרִיזָן די פֿאָלָעָט... — סָאמּוּעָל האט דערזואָרָעָט גַּעֲשִׁמְיִיכָּלֶט צום אַלְטָן הָעָר : אַים דַּעֲצִילָט, אָוּ ער האט זיך נִיט גַּעֲקָאנְט צו אַים דַּעֲרְשָׁלָגָן ; אָוּ ער האט גַּעֲשִׁרְבָּן אַבְּיטָע ווּעָגָן אָן אַוְידִינָעָן נָאֵךְ מִיט ווּאָכוּן צְרוּיק. — אַ בִּיטָּע ? — האט רומקאוסקי גַּעֲלָאָכָט, — דו דַּאֲרָפְּסָט בִּיטָּע אַנְצְּקוּמָעָן צו מֵיר ? עד, ווֹס פָּאָר אַיאָלְד דו בִּיסְט ! מעַן קוּמָט אַריַין אָוּן מִיהִיסְט זיך אַנְמַעלְדָּן. אָוּן אַפְּעָנָע טִיר פָּאָר דִּיר, צֻקָּעָרָמָן, שְׁעַנְדִּיק, גַּעֲדָעָנָק זיך דָּאס ! — אָוּן ווי ער ווֹאלָט ווּעָלָן באָוִיְין יִיּוֹן פָּאַטְרוּוֹלְעַמְּקִיט. האט דער פריעזעס אויפֿגְּנָיוּוכָט אַברְיוֹן, ווֹאָס האט גַּעֲטָרָאָגָן דָּעַם זִיגָל פּוֹן שְׂטָאָט-פְּרָעוֹידְעָנָט אָוּן אַים דַּעֲרְלָאָגָט סָאמּוּלָן : — נָא, לִיְעַן, ווֹס אִין הִינְתָּן אַנְגְּעָקוּמָעָן !

סאמוועיל האט געליגענט :
 "צום העיר רומקאווסק, עלטנטסן דער יודען אין לייצמאנשטעאט,
 אויפן גראונט פון דער פארארדעונג פון פאלציי-פרעוזידענט איין, פון 30-סטען
 אפריל, ניינצן הונדערט פערץיך, פארבאטן אלע איינונוינער דאס געתא צו פאר-
 לאטען, איד מאיד איד פאראנטוארטלעד פאר דער פיגנטליךער דורךיינונג פון דעם

פארבָּאַטּ. אויסטער דעם, פֿאָרְפּֿלִיכְטֶעָ אַיךְ אַיךְ אֲנַצְּנוּמָעָן אֶלְעָ מִיטְלָעָן, וְזָס זַיְנָעָן נִיטְיִיךְ אָוֹן וּוּעָלָן נִיטְיִיךְ זַיְן, כְּדֵי אַינְצְּפּֿרְוִן אֶגְּעָדָנָט גַּעֲמִינְשָׁאָפְּטָלְעָבָן אַיךְ וּוּיְנְגָעָבִיטּ פָּוֹן דֵי יִידָּן. באָונְדָעָרְסּ דָּאָרְפּ אַיר פֿאָרְזְּבִּיכְעָן דֵי אַרְדָעָנוֹגָן אַיךְ וּוּרְטְּשָׁאָפְּטָלְעָבָן, דָּעָרְגָּעוֹנָגָן, אָרְבָּעָטּ, גַּעֲזָנְתָהִיטָּס-זַוְּעָן. אַיךְ זַיְטּ בְּאָרְעָכְטִיקְט אֲרוֹיסְצְּגָעָבָן פֿאָרְאָרְדָעָנוֹגָן אָוֹן דֵי נִיטְיִקּ מַאֲסִימְטָלָעָן אָונְטָעְגָּעָמָעָן אַיךְ אַדוֹרְכְּפִּירְן זַיְיִ מִיטּ דָּעָרּ הִילְפּ פָּוֹן דָּעָרּ אַיךְ אָונְטָעְגָּעָמָעָן אַיךְ דִּינְסְטּ. — אַיךְ בְּאָפְּלָמְעָכְטִיקּ אַיךְ אַוְיפּ אָרְטּ מַעְלָדְשָׁטָעָלָן אַינְצְּזָאָרְדָעָנָעָן, וְזָס מַעָן זָאָל, לוּיְטּ לִיסְטָעָסּ, אָלָעּ אַיְנוֹוַיְנָעָרּ פָּוֹן גַּעְטָא דֻּעָרְגִּירִיכְן. קָאָפִּיעָסּ פָּוֹן דֵי לִיסְטָעָסּ דָּאָרְפּ מִירּ, אַין פֿיְנְפְּאָכְעָרּ אַוְיסְפִּירְוָנָגּ, צַוְּגָעַשְׁטָעָלָטּ וּוּרָעָן בְּיוֹן דְּרִיְּיִ סִיקְסְטָן מַאי נִינְצְּזָן הַוְּנְדָעָרְטּ פֿרְצִיקְטּ. — דָּעָרּ גַּאנְצְּעָרּ גַּעְשָׁעְפְּטָסּ-פֿאָרְקְעָרּ מִיטּ דָּעָרּ דִּיטְשָׁעָרּ מַאֲכָטּ קָוּמָטּ פָּאָרּ אַיְנְצִיךְ אָוֹן אַלְיִין דָּוָרָךְ אַ, פָּוֹן אַיךְ בְּאַשְׁטִימְטָן פֿאָרְטְּרָעְטָעָרּ אַין דָּעָרּ פֿאָרְוָאָלְטָוָגּ-שְׁטָעָלָלּ, וְזָס אַיְזּ אַוְיסְגָּעָבָוּיטּ גַּעְוָאָרָן אַוְיפּ בְּאַלְוָטָעָרּ רִינְגּ. — דָּאָס גַּאנְצְּעָרּ יִדְישָׁעּ פֿאָרְמָעָגּ, וְזָס גִּילְטּ דָּוָרָךְ דָּעָרּ רִיכְסְגְּעַזְלְעָכְעָרּ דְּרִיגְרוֹנָגּ פָּאָרּ קָאָנְפִּיסְקִירְטּ, דָּאָרְפּ אַירּ, לוּיְטּ לִיסְטָעָסּ צַוְּנָעָמָעָן אַיךְ פֿאָרְוִיכְעָרּ. — אַיךְ זַיְטּ בְּאָרְעָכְטִיקְט אָלָעּ יִדְיָן צַוְּנָעָמָעָרּ אַרְבָּעָטּ צַוְּנָעָמָעָן אַיךְ פֿאָרְפּֿלִיכְטָן. — אָלָעּ מַאֲסִימְטָלָעָן פָּוֹן אַ וּוּזְוָנְטָלָעָן כָּאָרְאָקְטָעָרּ דָּאָרְפּ צַוְּנָעָמָעָן אַוְיסְפִּירְוָנָגּ מִין פֿרְיעָרְדִּיקּ שְׂרִיפְלְעָכְעּ צּוּשְׁטִימְנוֹגּ".

רַומְקָאָוָסְקִי הָאָטּ אָוְמְגָעְדּוֹלְדִּיקּ פֿאָרְפּֿלְאָכְטָן אָוֹן אַוְיפְּגָעָלְאָכְטָן דֵי הענטָטּ דָּוָרָךְ דָּעָרּ צִיְּטָן, וְזָס סָאמּוּעָלּ הָאָטּ גַּעְלִיעָנָטּ. עַר הָאָטּ גַּעְפְּאָרְשָׁתּ סָאמּוּעָלָסּ פְּנִיםּ ; גַּעֲקִיטִיט דֵי לִיפְ, גַּעְסָאָפְּעָטּ — גַּרְיִיטּ אַנְצְּגִיְין מִיטָּן שְׁמוּעָסּ. עַר הָאָטּ זַיְדּ צַוְּגָעָרְוקְטּ נַעֲנָטָעָרּ צָוּמָסְטּ אָוֹן גַּלְיִיךְ וּוּסָאמּוּעָלּ הָאָטּ אַוְיפְּגָהָבוֹבּ אַוְיִגְןּ, הָאָטּ עַר זַיְדּ אַפְּגָעָרוֹפּ : — פֿאָרְשְׁטִיסְטּ ? אַין דָּעָם גַּאנְצְּנָעָן בְּרִיוּוּ, וְזָס דַוְּהָאָסְטּ דָּאָ גַּעְלִיעָנָטּ, אַיְזּ נִיטְאָ קִיְּן אַיְזּ זָאָרּ, וְזָס אַיךְ זָאָל נִיטְ הַאָבָּן אַנְגָּעוּהָבוֹבּ צַוְּתָּאָןּ, אַיְדָעָרּ דָּעָרּ בְּאָפְּעָלָיְן אַיזּ גַּעְקּוּמָעָן. נַעַם לְמַשְּׁלָעָן דֵי אַרְדָנְגָסּ-דִּינְסְטּ, אַדְעָרּ דֵי אַרְבָּעָטּ-זְוָאָרְשָׁטָאָטּ. וּוּרְ מִינְסְטוּ אַוְיסְגְּעַשְׁטָרְעָקְטּ דִּי יַעֲקָעָסּ אַוְנְטָעְגָּרְוקְטּ דָּעָם גַּעְדָּאָנָקּ ? — עַר הָאָטּ דְּרָאָמָאָטִישּ אַוְיסְגְּעַשְׁטָרְעָקְטּ בִּיְדָעָן הַעֲנָטּ אַבְּעָרְן טִישָׁ : — אַיךְ דָּאָרְפּ דֵי הַאָבָּן, צּוּקָעָרְמָאָן. דַוְּ מוֹסָטּ מִירּ הַעֲלָפְּן. כִּבְּין אַרְוּמְגָעְרִינְגְּלָטּ מִיטּ גַּעֲפִּינְגּ אַ בְּאַשְׁעָפְּטִיקְנוֹגּ. דָּעָם פֿרְעָזְעָסּ, פְּנִיםּ אַיְזּ אַוְיפּ אָרְטּ קָאָלְטּ גַּעְוָאָרָן : — דַוְּ... דַוְּ מוֹסָטּ גַּעֲפִּינְגּ... אָלָעּ זַיְטּ אַירּ גַּלְיִיךְ. אָלָעּ וּיְ אַיְנָעָרּ. נַאֲרָ דָּעָם אַיְגְּגָעָנָעָם נַזְזָן זַוְּכָתּ מַעָן. אַבְּעָרּ פָּוֹן טְרָאָכְטּ לְטוּבָתּ הַכְּלָלָן, לִיגְטּ קִיְּנָעָם נִיטְ אַיְזּ זַיְנָעָן. אַוְיִיךְ סָאמּוּעָלּ הָאָטּ זַיְדּ פֿאָרְלִוְיִרְן : — וְזָס זָאָל אַיךְ טָאָן ? כִּהָאָבּ אַמְשָׁפָחָה. אַוְיִיךְ דָּעָם פֿרְאָפְּעָסָאָרּ הַאָגָּעָרּ מוֹזּ מִעְן פֿאָרְזָאָרְגּן. דָּאָס אַפְּגָעָשְׁפָאָרְטּ גַּעַלְתּ אַיזּ צְעָרוֹנָעָן אַוְנְטָעָרּ דֵי פֿינְגָעּ. מִין בְּנִיְּבִיתּ אַיְזּ נִיטְ קִיְּנָעָם. צּוּאָזָאָל עַבְּן. מַאְטִילְדָעּ אַיזּ

אויס מענטש, פאניע רומקאוסקי.... — ער האט זיך אויסנגעלאיכט און געשאנקען דעם פרעוזעס א מײַן איבערברעטנדיקן שמייכל: — איך וואלט גערן געטאן אלץ אידך צו העלפּן, פאניע פרעוזעס... צו העלפּן דעם געטא. אבער איך מוו העלפּן זיך אלזין אויך. כ'בּין זיכער, איז איר פֿאָרטיטייט מיד... און קען מען ניט די צוויי זאָכוֹן פֿאָרבּיגְּן?

— יא יא — האט רומקואוסקי געשאקלט מיטן קאָפּ, — מען וועט די צוֹווַי זאָכוֹן פֿאָרְבִּינְדֶּן. ביַי מיר וועט דיר גָּאָרְנִיט פֿעַלְן, צוקערמאָן. קענסט אַהֲיָמְגִין זאגַן דִּין ווֹיֵיבּ, אָז זַי וועט האָבוֹן פֿון אַלְעָם גוֹטוֹן. אַיךְ וועלְ דיר אַיבְּרָעָלְבּוֹן דעם אוֹיפֿוֹצְט אַיבְּרָעְלְבּוֹן אלְעַט טִישְׁלָעָר-פֿאָברִיקְן. ווי נאָר דַי פֿאָברִיקְן וועעלְן אַנְהִיבְּן גַּיְינְ, וועלְ אַיךְ פֿיְפּוֹן אוֹיףּ דַעַר וועעלְטַ. דַעַר דִּיְיטְשַׁ וועט מּוֹזְ גַּעַבְן עַסְן אָזוֹי וועט מען אַיבְּרָעָלְבּוֹן דַיְ מלְחָמָה. וועסט מִידְ הַעֲלָפְן, האַ צוקערמאָן?

— וויפל עס ווועט זיין אין מינע כוחות, העיר פריעזעס.
— מעעל זיך צו מיר אין אַ וואָד אַרום. דעםאלט וועל אַיך שווין האבן
בְּאַשְׁטִימָט אַלְעָן קַעֲרָאָנוֹנִיקָעַס.

סאמוועל האט זיך אַזְמָעָן: — אַזְמָעָן זיך אַיְבָּרְהִיפְטָן נֵת
אויף טישלעדרי, הערד פרצעעס.

דער פרעוזעס האט פאטערלעך געשמייכלט : — טישלער האכ איך בעסערע פאָר דיר, דאס וויס איך. איך וויל דו זאלסט זיין באַלעבאָם, פירן די פאָבריקן. דאס קעננטו דאָר, הָא ? זיין אָ באַלעבאָם ? אוֹן אָזוי זאלסטו זיך טאָקע פירן. האָבוֹן אוּפֿין אִיג יעדן אַינעם אוֹן זיך, מען זאל מורה האָבוֹן פֿאָר דיר. — ווי ווינט זיך דיר אַין דער דירה ? דער אלטער האָגער וווינט מיט דיר ?

— אַדָּם רְאוּנֶבֶרְגָּר אֹוֵיךְ, הָעָר פֿרְעֹזֶעֶסְ — הָאַט סָאמּוּעַ אַזְגָּב גַּעֲתָאָן אָוֹן
פֿאַרְזִיכְטִיךְ צָוְעָגְעָבָן: — סְאיַין אָונְגָן גַּעֲוָאָרָן אַ בִּיסְל שׂוּעָרְלָעָךְ צָוּ וּוּינְגָן?
צְוֹאָמָעָן... אָפְשָׁר וּוּאלְט אִיר מִיר גַּעֲגָבָן פָּאָר אִים אַ צְעַטְלָ צָוּ וּוּוּנוֹנְגָס־אַמְּטָ ?
רוּמְאָסָוקִי אִין זַיְעַר פֿרְלִילָעָךְ גַּעֲוָאָרָן: אַט וּוּי מַעַן וּוּאלְט אִים גַּאֲרָ פֿלוֹצִים
אַגְּנָעָזָאנְט אַ גַּוְעָעָבָה שְׁוֹרָה: — רְאוּנֶבֶרְגָּר? עָר אִין גַּעֲתָאָ ? — הָאַט עָר
אַגְּנָעָקָוֹאָלָן. — עָר, זַעַסְטוּ, מַעַג בַּי מִיר קְרָאָפְּרִין ! וּוּאָרָף אִים אַרְוִיס אֹוֵיךְ דַעַר
אַסְסָם. אָכוֹר צִי סְיוּוּט מִיךְ אָרְנוֹן. — עָר הָאַט זַי אַיְוּגָעַשְׁתְּעַלְטָ פֿוֹן פֿאַטְעַל אָוֹן אַ
פְּאָר מַאְלָ אַ שָּׁאָקָל גַּעֲטָאָן סָאמּוּעַלְטָ הָאָגָּט. וּוּן סָאמּוּעַ אִין שְׁוִין גַּעֲוָעָן בַּי דַעַר
שִׁיחָר, הָאַט עָר אִים צְרוּקִיגָעָרְפָּן אָוֹן מִילְּד אַ וּוּיַיְוָ גַּעֲטָאָ : — דַעַר מַאְנְטָל אִין בַּי
דִּידְרִ פֿוֹן אָוֹנְטָן פֿאַרְבְּלָאָטִיקָט אָוֹן דִי נְגָאָוִיצָעָס פֿוֹן דִי הַוִּיז. סְפָאָסְט נִיטָה.

ארויגעקו מערן אויך דער גאט, האט סאמועל געטראכט צו לויפן גלייך אחים אוון אונזאגן די גוטע בשורה, נאר דער קאָפּ איז אים געווען צו צעפֿלאָגנטערט אוון ער האט ניט ליב געהאָט זיך צו וויזן פֿאָר די שטובייקע אין אֶזְאָ צוּשְׁטָאנְדֶּן. האט ער גענו מען פֿאָר לאָגָנָאָמָעָן דעם טראָט; גַּוּזָאנְדָעָרט אַיבָּעָר די גַּסְלָעָךְ; פֿאָר קָרָאָכָן אין אָומְבָּאָקָאנְטָעָ ווּוּנְקָעָלָעָךְ; אָן גִּיעַנְדִּיק, האט ער זיך גַּעֲפָרוּוֹת פֿוּנְגָּאנְדָעָרט לְיבָן אין דעם, ווָסּ עַסְ דָּעָרוֹוָאָרט אִים אַיצְטָעָר. דער שאָטָן פֿון

הונגער אין נישט געוווארן. אבער די אינערלעכע מורה אין ניט אוועק פון זיין געמייט. עפַס האט נאך געצופט אינעווויניק. ווי אויף איר ארט וואלאן אן אנדרען מורה זיך פֿאָרגנטעט. דער נײַעֶר פֿאָסְטּוֹן — וואס האט ער מיט דאס זיך פֿאָרגנטעט ? זיין אַ באָלְעַבָּס אַין געטאָ — וואס ווועט דאס מײַנְגַּן ? זיךער ניט דאס זעלבען, וואס דאס האט געמיינט פֿאָר דער מלְחָמָה. אַבער ער ווועט קעגען בויען. ער האט ליב צו בויען : אויפֿשְׁטָעלְעָן פֿוֹן גָּרְנִיכְּטַעַפְּעַס, וואס וווערט אַ יש. אַון ער ווועט קעגען העלפְּן ; העלפְּן רומְקָאָסְקִין, דינְגַּדְעַם גָּעְטָא, דֵי יַיְדָן. ער, סָגְּמוּעַל, האט ניט געוווסט, ווי אַזְוִי ער ווועט דאס טָאָן, וואס פֿאָר אַ מְעַלְעַכְּקִיטְעַן ער ווועט האָבָן. דְּאָךְ אַין דאס געוווען עפַס פֿאָזִיטִיוֹס — אויסער דעם פֿאָזִיטִיוֹן פֿוֹן האָבָן אַ גַּזְּזִי כערט ליעַבְנָן אָון ניט וויסְטָן פֿוֹן הונגער. נאָר דער פֿאָרְבָּאָגְעַנְעַר אַמְּרוּ האַט ניט צוּרוּ גַּלְאָזָן. ניט געוווען דאס מאָל קִיְּן פְּחַד פֿאָר אויסערלעכע זָאָן ; גִּיכְעַר — אַ מְּרוֹאָ פֿאָר זִיךְ אַלְיָין.

האמושלו איזו גיטו אונגענטס אונערנעם אונערנעם. גראד איצטן, די ריד. ער האט וואלאט מען נאך געדארפט פטור ווערטן פון די מיטוינערס.

הוּא וְיִרְאָתָם אֲשֶׁר יַעֲשֵׂה אֱלֹהִים אֲלֵיכֶם וְאֶת-בְּנֵיכֶם – פְּאַרְחוֹת זַיִן וְעַדְנוֹג צומ פְּרוּעָז וְעַנְגָּד רְאַזְוּנְבָּרְגָּס: – אלֵץ קָעָן מַעַן נִית הַאָבָן אֵין גַּעֲטָא, מַאֲדוּשָׁע.

דערויל איז דושגינעם פלאן נאך "געניאלע" געווארן. זי האט געהאלטן, או סאיין ניט גוט זיך אונזועסן מיט טשאסטעס אויף א ליבידיקן מאגן. ניט מען וועט פילען דעם טעם. ניט מען וועט האבן דאס פארגעניגן. זי האט גיכען געהאלטן פון אַרְיָנְגִינְזֶר אין דער "אַינְטְּלִיגְּנְטְּן-קִידֶּן" און שפֿעְטָעֵר, אויף דעסער, זיך ערשת לאון צו קראאן.

אין דער אינטערנעם-קייד האט מען דערלאנגט אַזופ פון פונטשאך און אויף צויזיטער דאנגע: אַיאושינקע פון קילעריבין, זו די קילעריבין, וואס זייןצען איבער נאכט געווארן אַפָּאַפְּלער מאכל, האבן זיך די צוקערמאנס ניט געקאנט צוגעווונגען. ס'האָט זי געאיילט פון דעם שאָרְפִּיזֶין ריח און פון דעם וואַסעדיקון שטרוּר, וואס אָין געלבלֵין אַין מוייל נאכּוּ קיעען. האבן זיך אויגעגעטען די זופ און די ייאושינקע געלאון אויף די טעלערס.
אַ שלאנגע, אויסגעפֿצְטָע דאמע האט זיך דערגענטערט צו זיער טישל. זי

האט פון א פראקטפולן, גרויסן בייטל ארויסגענומען א טעפעלע און העפלעך געפרעגט, צי זי מעג נעמון די יאושינקע פאר איר הינטל. אויפן אنبיליך פון דער פארנעמער דאמע, האט מאטילדע זיך פארלווין. זי האט דערקענט אין איר איינע פון די שטאטייש אריםטאקראטיקעס, וואס פלאגן איינאָרדענען פריען-צואָמענטראָפַן פאר ווילטטעטיקע צוועקן.

אויך בעלא האט דערקענט די פּרוּי, און דעם מידלס באָבן אַנגעההובן צו פּלאָמען. זי האט זיך דערפֿילט דערנידעריקט, פּונקט ווי זי אלִין וואָלט דאס אויסגעקְראָצְט זי טעלערס. נאָך אָומָאנְגָּעָנְמָעָר אַין אַיר גַּעוֹזָרָן, וווען זי האט דערזען ווי די דְּצָמָעָ רָוקְט וְאַיְדֵי אַרְיָין אַין אַוְינְקָל צַוְישָׁן צַוְישָׁן טְרִירָן, נַעֲמָת אַרְיוֹס אַלְעָטָל פּוֹן אַיר עַלְעַגְנָטָן בִּיטָּל אַוְנְעַטְמָטָיקָה עַסְנָ פּוֹן טַעַפְּל.

דערנָאָך זַיְגָּעָן זַיְגָּעָן אַין קָאָרָאָס רַעַטָּאָרָאָן. דָא אַיְזָ נַאֲך גַּעוּוֹן אַפְּרֶמְלָחְמָה דִּיקְעָ אַטְמָאָסְפָּעָר. דָא זַיְגָּעָן בַּי זַיְגָּעָן גַּעַזְלָעָק גַּעַזְלָעָק אַוְיסְגַּעַטְצָטָעָ מַעַנְעָר אַוְן פְּרוּיָן. מַעַן האט גַּעַרְעַט אַקְלְבָּגְנְדָּרִיקָה, אַינְטָלְגָּעָנְטָן פּוֹילִיש אַוְן מַעַן האט העַפְּלָעָך אָוְנְטָעְרָגְשָׁמִיכָלָט. סְהָאָט אַרְיוֹסְגָּעָזָעָן, ווי דאס קלִינְעָן קָאָז וְיַאֲרְנִיעָלָעָ וְאָלָט אַרְיוֹסְגָּעָפְּלִיגָּן פּוֹן גַּעַלְאָנְדָּעָט אַיְזָ דִּי אַמְּאָלִיקָעָ, גַּאֲלָדָעָן צַיְתָּן — אוּפְּקָעָם סָאָמָעָ מִיטָּן פּוֹן דָעָר טּוֹמְלִידִיקָעָר, פְּרִילְעָכָר פְּיעַטְרִיקָאּוּדָר גָּאָס. מַאְטִילְדָעָ האט דֻּרְזָעָן בָּאָקָאנְטָעָ. אַיצְטָהָאָט זַיְגָּרְנִיט צְרוּקְנָעְהָאָלָטָן פּוֹן צְגוּיָן צַו זַיְיָ; פְּאָרְפִּירָן אַ שְׁמוּעָ אַוְן לְאַוְן וְיִסְן וְעַגְן דָעָם פָּאָסָטָן, וואָס עַס דֻּרְוָאָרָט אַיר מָאָן. סָאָמוּעָהָאָט גַּאֲרָנִיט גַּעַהָאָט קָעָגָן אַיר אַוְיסְפָּלָאָפְּלָעָן דִּי נִיְיעָ. בָּאָלָד האט מַעַן אַיְסְמָעָט אַוְן זַיְקָ אַרְמוֹגְעָכָאָפָט מִיטָּאַיְזָן גַּעַוְוָעָן אַנְגָּעָנָעָם צַו פִּילָּן אַוְיפָּסָנִי אַן עַולְמָ אַרְוָם זַיְקָ; צַו הָעָרָן דָרָךְ אַרְצְדִּיקָעָ רַיִד. עַמְּעַצְמָהָאָט שַׂוִּין אַפְּיָוָלָן אַרְיוֹנָגְעָוָוָאָרָפָן דָאָס פְּאָפְּלָעָרָעָ וְוּרְטָלָל: "אַהֲבָתָ וְאַשְׁתָּתָ אַהֲבָתָ" ; אַפְּיָוָלָן פְּרָאַטְמָעְקָצְיָהָאָט מַעַן שַׁוִּין בַּי אַיְם גַּעַוְוָכָט.

אוּיך דִּי מִידְלָעָךְ האָבָן דָא גַּעַטְרָעָנְטָאָרָטָעָ. מַעַן האט גַּעַרְעַטָּס וְעַגְן דָעָר גַּיְמָאָנִיעָ, וואָס דְּאָרָף זַיְקָ בְּקָרְבוֹב עַפְּנָעָן. מַעַן האט גַּעַרְעַטָּס אַוְן גַּעַרְעַטָּס, אלְעָל — סִי סָאָמוּעָ, סִי מַאְטִילָעָ, סִי דִּי קִינְדָּעָר — ווי מַעַן וואָלָט זַיְקָ וְעַלְלָן אַפְּנָעָמָעָן פָּאָר דִּי לְאַנְגָּעָן זַיְקָ פְּאָמְלָעָן, ווי עַס פָּאָסָט צַו עַסְנָ פְּאָרֶמְלָחְמָה דִּיקָעָ "גַּאֲפָלָעָגָן-קָעָס" — פְּאָרְזִיכְטִיקָעָ אַוְן אַ בִּיסְלָן צְרוּקְנָעְהָאָלָטָן, מִיטָּאַמְּנִינָה זַיְגָּעָנָעָן שְׁטָעַנְדָּלָעָכָר, פְּאָרֶמְלָחְמָה דִּיקָעָ נַאֲכָלָעָסִיקִיטָה. דִּי זַיְגָּעָנָעָן זַיְגָּעָנָעָן פָּאָרֶמְלָחְמָה דִּיקָעָ.

די זַיְלָבָע נַאֲכָט אַוְן דִּי קְוּמָנְדִּיקָעָ נַעַכְתָּ אַיְזָ סָאָמוּעָ וְיִינְינִיק גַּעַשְׁלָאָפָן. אַיְן דָעָם קָעָלָעָר, ווּ ערְהָאָט גַּעַהָאָט בָּאָהָאָלָט דָעָם עַמְּרָעָמִיט דִּי רָאְדָאִיטִילִיגָה, האט ערְאַיְגָּעָאָרָדָנָט זַיְיָ נִיְיעָ אַפְּגָנְעָמִיסְטָאָצְגִּיעָ. ערְהָאָט גַּעַרְבָּעָט רַוִּיךְ אַוְן פָּלָאָגָן-מַעְסִיק — אַוְיבָּנָאָוִיפִּיקָה; אַבָּעָר אַיְזָ זַיְקָ — פּוֹלְמִיט אַיְמָפָעָט, מִיטָּאַמְּגָדָוָלָה, וואָס גַּיְכָעָר זַיְקָ צַו פְּאָרְבִּינְדָּן מִיטָּן בְּרוֹדָעָר אַיְן דָעָר וְוּיטָעָר וְוּלָטָה.

*

צורי-קגיינדייך צום הויף און צו די שכנים, וואס האבן זיך פאר-זאלט אין די אונטן אונטערן קאַרשַׂנְבּוּם, האט יעדער איינער, קוּקְנְדִּיך אַרוֹף צום באַלְקָאן פון דער קָאַמִּיעַנְצִיעַ, געהאט זיין באַלְיבְּטָן «אַקְטִיאָרָה», צי «אַקְטִיאָרִין» צוּוַשֵּׁן די פֿערסָאנְזּוּשָׁן אין דער הויך.

די עַלְטָעַרְעַ וַיְיַבְּעַר האַבָּן לִיב געהאט צו קוּקוֹן אוּרְךָ דער האָגָעָרָאוּן אָוּן אַיר מֶאן דָעַם באַבְּעַרְדְּלָטָן פֿרְאַפְּסָאָר. זַי האַבָּן באַטְרָאָכְטָן דער האָגָעָרָאוּן פרְוִיסָּשִׁין פֿאַרְקָאָמְטָן קָאָפָּה, די האָלְטָנוֹג אַירָעָה, דָאָס אַרְיִסְטָאָקְרָאָטִישׁ שְׁמִיכְלָעָן מִיטָּה דִי דִינְעָ לִיפְּנָה, דָעַם שִׁימְעָר פָּוֹן אַירָעָה וַיְיַעֲגַלְעַע, וואָס האַבָּן זיך דִיסְקָרְעַט גַּעַטְרִיסְלָטָה, וּוּעָן זַי האָט זיך צְוַעַבְּוִיגָּן צו אַיר מֶאן — אָוּן אַים עַפְּעַס לאָנְג אָוּן בְּרִיטִית אַיְנְגָעָה רְוִימְט אַיְפָּה אַוְיָעָר. דָאָס פֿאָרָל האָט זיך כְּסֶדֶר גַּעַשְׁוַׁקָּעָט אָוּן וּוּעָן דער פֿרְאַפְּסָהָר, וּוּלְכָעָר אִיז גַּעַוּעָן אָזְוִי אַוְמְגַשְׁטָעָרֶת אָין זַיְן צְעַרְטָלְעַכְּקִיטָּה צו זַיְן פֿרְוִיסָּה האָט אַמְּאָל אַ גַּלְעַט גַּעַטָּאָן אַיר אַרְעָם, האָט דער עַולְמָה וַיְיַבְּעַר אַונְטָן אַושְׁפָּצָה פֿאַרְהָאָלָטָן דָעַם אַטְעָם פָּוֹן שְׁפָאָנוֹגָה.

די מִיטְלִיעְרִיקָּעָ וַיְיַבְּעַר האַבָּן לִיב געהאט צו קוּקוֹן אוּרְךָ מַאְטִילְדָּעָן. סִיאָזִי בַּי זַי נִיט גַּעַוּעָן קִין צְוַיְיָפָּה, אוּ זַי אַיז דִי קַעְנִיגִּין פָּוֹן דָעַם פֿאַלְאָצָלָה; אָםָה, אַ טְרוּוּעְרִיקָּעָ, גַּעַבְּרָאָכְעָנָה קַעְנִיגִּין: אַבְּעָר אָזָא, וואָס האָלָט נַאֲרָאָלְעָט שְׁתָאָלָץ פֿאַרְרִיסָּן דָעַם קָאָפָּה, וּוּי וְאַלְטָן נַאֲרָאָלְעָט גַּעַטְרָאָגָן אָן אַוְמוּבְּאָרָעָ קְרוּזָן אוּרְיךָ אַים. דַעְרְפָּאָר האַבָּן די אַונְטָעוֹרְדוֹאָקְסְּנִיקָּעָ מִידְלָעָ אַגְּנָעָנוֹמָעָן מַאְטִילְדָּעָס צְוִיָּי טַעַכְטָעָר פָּאָר פְּרִינְצָעָסִינָה. מַעַן האָט גַּעַנְוִי גַּעַוּוֹסָט דָעַם אַונְטָעוֹרְשִׁידָה אָין דָעַר נַאֲטָוָר פָּוֹן די צְוִיָּי שַׁוּעַסְטָעָרָס אָוּן יַעֲדָעָס מִידְלָן אַונְטָן האָט זיך אַוְיְסְגָּעְלִיבָּהָן לוּוִיט אַיר גַּעַשְׁמָאָקָה, מַקְנָא צו זַיְן אַיְנָעָה. אַדְעָר די אַנְדָּרָעָ פָּוֹן די מִידְלָעָ אַיְפָּה בַּאֲלָקָאן.

אַ בְּזָוְנְדָּרָעָ גַּרְוָעָ וַיְיַבְּלָעָ אַיְפָּה אַוְיָעָן הוַיָּפָּה האָט נִיט גַּעַקְאָנְטָ אַפְּרִיסָּן די אוּגָּן פָּוֹן יַאֲדוּיְגָעָן, פָּאָן אַדְמָסָ פְּרוּיָה, וּוּלְכָעָ אַיז, אַין דָעַר אַמְּתָה, גַּעַוּעָן די אַינְטָרָעָ טַאַגְּנְטָסְטָעָ פָּוֹן די פֿרְטָאָנָאָזָ� אַין דָעַר הוַיָּה. וּוּלְיָה הָגָם די אַנְדָּרָעָ אַוְיָבָן האַבָּן זיך גַּעַהְאָלָטָן אַין זַיְעָרָעָ רָאָלָעָס — האַבָּן זיך דָאָר נִיט פֿאָרָמָאָגָט קִין שָׁוָם חָוָשָׁ פֿאָר טַעַטְרָאָלִישָׁקִיטָה. זַיְן האַבָּן טַיְלָמָּאָל, קַעְגָּן אַלְעָ פְּרִינְצָעָפָן פָּוֹן «שְׁפִילְזָן», זַיְך אַוְיְסְגָּעְדִּירִיטָה מִיטָן רָוָן צָוָם «פְּרָאָגָטָה»; צַי גַּאֲרָ גַּעַוּעָן אַוְמָבָאָוּעָגְלָעָה, לְאָנְגָּזָה וּוּלְיָילִיק אָוּן מַאְגָּנָאָטָאָן אַין זַיְעָרָהָלָוָגָה. יַאֲדוּיָהָעָ אַיז גַּעַוּוֹעָן די אַיְנְגִּיקָּעָ, וְאָס האָט גַּעַוּוֹסָט. וְאָס עַס וּוּרְטָ דְּעַרְוּוֹאָרָט פָּוֹן אַיר. יַעֲדָעָס מַאְלָ אַיז זַיְן אַוְיְסְגָּעְקָוּמוֹעָן אַוְיָפָּה בַּאֲלָקָאן אַיז אַ נִיְיעָם «קָאָסְטִיּוּם». אַיְרָעָ גַּעַטְאָקָטָעָ העַנְטָ מִיטָן דִי רְוִיטָה גַּעַפְּאָרְבָּטָעָ נַעַגְלָהָאַבָּן נִיט גַּעַרְוָתָ קִין מִינְטוֹ אָוּן אַיר באַשְׁמִירָתָ פְּנִים מִיטָן דִי רְוִיטָ-גַּעַפְּאָרְבָּטָעָ לִיפְּנָהָאַט קִין מַאְלָ נִיט געהאט דָעַם זַעַלְבָּן אַוְיְסְדָּרָוקָה. זַיְהָאָט גַּעַלְאָכָט אָוּן פֿאָרְוּוֹאָרָפָן דָעַם קָאָפָּה. זַיְהָאָט גַּעַבְּלָאָזָן די באַקָּהָן, גַּעַצְיָגָן די אַקְסָלָעָן. טַיְלָמָּאָל אַיז זַיְגַּעַשְׁטָאָגָעָן אַין דָעַר רָאָם פָּוֹן דָעַר בַּאֲלָקָאן-טִירָה, זַיְן אַן אַקְטָרִיסָה, וְאָס מַאְכָט אַיר אַוְיְפָּטָרִיט — מִיטָן אַהֲנָט אַיְפָּגָעָהָוִיבָּן אַיְבָּרָעָן קָאָפָּה. אַדְעָר זַי

פלעגט, דריינדייק מיטן רוקן, זיך דערנונגנרטערן צו די איזיונס פון באַלְקָאוּן; זיך אַנְשֶׁפָּאָרָן אויף זיך מיט ביידע הענט און גלייך זיך אַמְּדָרִיעָן אָזְן זיך אַרְיבָּעָרְדַּן בִּינְגָן מיט דער פְּלִיאִיצָּע אַוִּיך הִינְטָן. אָזְן אַזְוֵי עַנְדָּעָרְן דַּי פָּאוּעָן אִין אַפָּאָר צַעְנְדְּלִיק וּאַרְאִיצְּיעָס אִין גַּעֲצִילְתָּע מִינְטוֹן. טַיְלָה מָאֵל פְּלִיאָגָט זַי אַמְּגָעָרִיכָּט פָּאַרְשָׁוּינְדָּן, הִיבָּן דַּי שְׁפָאָנוֹגָג — אָזְן דָּעָרְנָאָךְ דָּעָרְשִׁינְגָּעָן מיט אַ צִּיגָּאָרָעָטְלָה בַּיִּם מַוְילָה, בְּלָאָנוֹדִיךְ דֻּעָם רְוִיךְ מיט אַמְּבָאָשְׁרִיבָּלָעָכָּר גַּרְאָצְּיעָ. דַּי אַלְטָעָ וּוַיְבָעָרְ פְּלָעָגָן, דָּעָרְוָעָנְדִּיךְ זַי מִיטָּן צִּיגָּאָרָעָטָל, אַוִּיסְפְּהִיעָן אַפָּאָר מָאֵל; אַבָּעָרְ דַּי יְוָגָעָה הָאָבָּן אִין דֻּעָם רְוִיכָּעָן אַירָן, אִין דַּי מָאַדְעָרָנָה קְלִיְּדָרָ אָזְן אִירָּ גַּאנְצָן בָּאַנְעָמָעָן, גַּעֲזָעָן דֻּעָם פָּעָרְפָּעָקָטָן קָאָקָעְטִישָׁן רְיִיךְ פָּוּן זַיְעָרְ גַּעֲשָׁלָעָכָּט.

די מאַנְצָפָאָרְשִׁינְגָּעָן פָּוּן הוֹיףָ, אַוְסָעָרְ דַּי גָּאָרְ פְּרוּמָעָ, הָאָבָּן אוּיךְ גַּעַרְן גַּעַדְ – וּוְאָרְפָּן אָזְן אַיְגָל אַוִּיךְ יַאֲדוּוֹגָעָן. אִירָעָ בָּאַזְוָנְדָעָרָ פָּאַרְעָרָעָרָ זַיְעָנָעָן גַּעַוְועָן דַּי וּוְיַעַלְעָ יְוָגָעָן, וּוְאָסְ פְּלָעָגָן זַיְךְ, בָּעָתְ אִירָעָ דָעְרִישִׁינְגָּה, לְאָזְן וּוְיַעַלְעָ גַּיְינָן מִיטָּן זַיְעָרְ אַומְּגָעָשְׁלִיפְעָנָעָם לְשָׁוֹן.

די מַעַרְמַיְוָבָעָ מַאַנְצָבִילָן, די קָאָפְּ-מַעַנְטָשָׁן, די גַּעַסְטָאָטְקָעוּוֹעָטָעָ, די בָּעָלִי תְּכִלִּיתָה, הָאָבָּן בָּעָסָעָרְ לִיבְ גַּעַהָאָט צַוְ קָוּקָן אוּיךְ יַאֲדוּוֹגָעָס מַאָן, דֻּעָם פָּאָן אַדָּאָם רָאָזָעָבָרָגָ, וּוְאָס אִין בָּאָקָאנְטָ גַּעַוְועָן, נָאָרְ פָּוּן פָּאָרְ דָּעָרְ מַלְחָמָה, פָּאָרְ אַגְּרִיסָן גַּבְּירָ אָזְן וּוְעַלְטָ-סָוָהָר. סְחָאָטָמָשָׁ אַוְיָסְגָּעָעָן אַכְבָּוד אָזְן אַגְּזָוְנְדָעָרָעָ פְּרִוּוֹיָ – לְעָגִיעָ צַוְ הָאָבָּן אַזְאָ מִינְ פָּעָרְסָאָנָאָוָשָׁ פָּאָרְ אַשְׁכָּן – צַוְ קַעְנָעָן אִים בָּאַטְרָאָכָטָן פָּוּן אַזְוִיְיָ נַעַמְנָטָה. דֻּעָם פָּאָן אַדָּאָמָס לִיסְיָנָהָט גַּעַוְועָטָיָרָת הַכְּבָדָה. אַזְוִיְיָ הָאָבָּן אוּיךְ יְזִינָעָן דַּיְלָאָבָרָעָנָה אַזְיָן זַיְנָעָץ צְרוֹאָקָסָעָנָה, שְׁלָאָבָרָעָקָעָ גַּעַשְׁטָאָלָטָה. אָזְן דָּעָרְ עַיְקָרָ אָזְן אַיְבָעָרְ אַלְיָ, הָאָטָ אַנוֹטָרָעָגָשָׁטָרָאָכָן דֻּעָם פָּאָן אַדָּאָמָס גַּלְאָרִיעָ – דָעָרְ גַּרְאָבָרְ צִּיגָּאָרְ, וּוְאָסְ הָאָטָ אַזְוִיְיָ תְּקִיפָּדָיקְ אַרְוִיסְגַּעַשְׁטָאָרָצָטָ פָּוּן צְוִישָׁן זַיְנָעָהָאָרְקִיעָ פִּינְגָּעָ.

אָפִילְוָוְ דַּי קִינְדָעָרְ, די וּוְיִסְעָ-חַבְּרָהִינְקָעָסְ פָּוּן הוֹיףָ, הָאָבָּן אוּיךְ גַּעַהָאָט זַיְעָרְ אַיְינְגָעָנָם הָעָלָד. עַרְהָאָט זַיְךְ טָאָקָעְ זַעַלְטָן בָּאַוְוִוְן אַוְיְפָן באַלְקָאוּן, אַבָּעָרְ וּוּזְן דָּאָס אַיְזָעָשָׁן, אַיְזָעָנְ דָעָרְ וּלְמָעָם יָאָטָן גַּעַוְועָרְן נִיְגָרִיקְ-גַּעַשְׁפָּאָנָטָן. זַיְעָרְ הָעָלָד אַיְזָעָנָה גַּעַוְועָן דָעָרְ שְׁלָאָנְקָעָרְ פָּאָלִיצִיאָנָה, דֻּעָם פָּאָן אַדָּאָמָס זַוְן, מַיְעַטָּעָ. מַעַן הָאָטָ אַיְםָ מִיטָּ פָּאַרְעָרָוָגָ בָּאַטְרָאָכָטָ, אַרְוִיפָּגָעָקָוָטָ אָזְן בָּאַזְוָנְדָעָרָטָ וּזַיְנָעָ פָּאַרְבִּיקְ פָּאַלִּיצִיאָשָׁ הַיְטָלָ, דֻּעָם אַרְעָמְבָאָנָה, וּוְאָסְ עַרְהָאָט גַּעַטְרָאָגָן אָזְן דָעָרְ עַיְקָרְ. די גַּלְאָנְצִיקָעָ שְׁטִיוֹלָ.

אַמוֹוִינִיקָסָטָן מַול בַּיִּם פּוּבְּלִיקָום הָאָטָ גַּעַהָאָט סָאָמוּעָלָ. אַוְזָדָאִי הָאָטָ דָעָרְ אָזְן יְעָנְעָרְ גַּעַוְועָסְ וּוְאָסְ פָּאָרְ אַסְוָהָרְ אָזְן וּוְיכְטִיקְעָרְ יְדָ עַרְ אַזְוְועָן פָּאָרְ דָעָרְ מַלְחָמָה, אַבָּעָרְ אַלְסְ «אַקְטִיאָרָ» הָאָטָ עַרְ אַרְוִיסְגָּעָרְפָּן גָּאָרְ וּוַיְינִיקְ אַינְטְּרָעָרָס — אָזְן דַּי שְׁוָלְדָ אַיְזָעָנָה גַּעַוְועָן זַיְנָעָץ אַיְינְגָעָנָה. עַרְהָאָט זַיְךְ צַוְ פִּילְ גַּעַמְישָׁתְ מִיטָּ דַיְ הוֹיףָ מַעַנְטָשָׁן. מַעַן הָאָטָ אַיְםָ טַיְלָה מָאֵל גַּעַטְרָאָפָן אַיְזָעָנָה זַוְן, מַיְעַטָּעָ. בַּיִּם אַפְּגָעָמָעָן דַיְ פָּרָאָדָקָטָן. מִיטָּ אַיְטָשָׁעָ מַאְדוֹן דֻּעָם טַיְשָׁלָעָרְ אָזְן זַיְנָעָ זַיְנָעָ עַרְ סְתָמָה גַּעַוְועָן פָּאָן בָּרָאָטָן. אָזְן נִיטָּזְעָלָטָן פָּלָעָגָט עַרְגָּאָרְ אַגְּרָאָלִין אַרְאָפָקָוָמָעָן צָוְם קָאָרְשָׁ-בָּוּם כָּפָן אַשְׁמָועָס מִיטָּן מַאְלָעָרְ גּוֹטְמָאָן, צַיְ מִיטָּן לַעֲרָעָרְ שָׂאָפְרָאָן, צַיְ מִיטָּן לַאֲמָעָן דַּאֲקָטָאָרְ.

לעווין. אָפִילוּ מיט דעם צעטראָגעַנְעָם יונגעַנְמַנְטִישִׁיק, וואָס מעַן האָט גַּעֲזָגְטָן, אָז עַר אֵיז אַשְׁטִיקָל לְיטַעַרְאָט אָזָן וּוּלְכָעֶר האָט גַּעֲוֹוִינְגַּט אֵין „קְלָאָעַטְנִיקָס הַיּוֹלֶה“ — אָפִילוּ מיט אִים, מיט בעַרְקָאָוִוִּישָׁן, האָט עַר טַיְלָל מַאל גַּעַשְׁמוּסְטָן ; אָזָן דַּאס האָט אִים, פָּאָרְשְׁטִיְּיט זִיךְרָן, פּוֹלְשְׁטַעְבָּדִיק בָּאָרוּבְּתָן פָּוּן זִיךְרָן אַקְטִיאָרִישָׁר צַוְּצִוְּגָסְטָן קְרָאָפְּטָן. פָּאָרְקָעָרטָן. זִיךְרָן דַּעֲרְשִׁינְגָּן אָוִיפָּן בָּאָלְקָאָן האָט בְּפִירְוָשָׁ גַּעַשְׁטָעָרטָן. וּיְיעַר וּדְרָדְוָאָלְטָן, מיט זִיךְרָן בָּאוּוִין זִיךְרָן, אַרְאָפְּגָעָצְיוֹגָן דעם בָּאָלְקָאָן מַמשׁ אוּפְּפָרְעָה דַּעַר עַדְאָפָּן.

דעַר בָּאָלְקָאָן אֵין, אוּסְעָר דעם, גַּעַוּוֹן אַגְּטִינְפִּיר צוֹ אַלְעַ מִינִּים זְכוֹרָנוּתָן פָּוּן אַמְּאָל, וואָס זְיַעַנְעָן אָוְנְטָעָרְן קָאָרְשְׁן-בּוּם אַיְגְּפָגְּעָלְבָּט גַּעֲוָאָרָן. וּוּיְיל פָּוּן בָּאָטְרָאָכְּטָן דַּי בָּאָלְקָאָן-פְּעָרְטָאָנָאָשָׁן אֵין גַּעַוּוֹן נָאָר אַקְאָזְנִ-שְׁפָרְוָנָג צוֹ דַּי גַּוְטָעָן, פָּאָרְמָלְחָמָה דִּיקָעָי אַרְזָן, וואָס האָבָּן גַּעַוְיִנְגְּלָעָץ אַיְסְגָּעָזָעָן צוֹ זִיךְרָן זְיִידָר וּוּיְיט אֵין דַעַר פָּאָרְגָּאָנְגָּעָנְגָּהִיטָן. מעַן האָט גַּלְיִיךְרָן פָּוּן בָּאָלְקָאָן אַשְׁפָרְוָנָג גַּעַטָּאָן צוֹ דַּי דַעַר מַגְּאָנוֹגְגָעָן פָּוּן דַי גַּוְטָעָן גַּעַשְׁעָפְטָן, צוֹ דַעַדְן וּוּגָן מַסְחָר אָן הַאנְדָּלָן. אָן יְעַדְן גַּעַוְעָזָעָנָם גַּעַשְׁעָפְטָסִ-מַאְזָן האָט אַיְסְגָּעָזָעָן, אָז עַר אֵין דַי פָּאָרְגָּאָנְגָּעָנָעָן צִיְּטָן, אָלִין גַּעַוּוֹן שְׂוִין בָּאָלְדָן אָז גַּבְּירָן וּיְיעַר פָּאָן אַדְּאָם דַּאְזְעָנְבָּרָה. אָן יְעַדְעַר פָּרְוִי האָט זִיךְרָן אַיְסְגָּעָדָאָכָט, אָז זִיךְרָן גַּעַוּוֹן, אֵין אִיר הַיִּים, אָט אָז קָעְנִיגְגִּין וּיְמַאְטִילְדָעָן אָזָא קָאָלְקָטְקָעָן וּיְאַזְׁדוֹיְגִּיעָן אָזָן דַעַר מַאְזָן וּיְפָנְקָטָן אָזָוִי לִיב גַּעַהָאָט — וּיְיעַר אַלְטָעָר פָּרְאָפְּעָסָאָר האָט לִיבָּן וּיְין אַרְיסְטָאָקְרָאָטִישׁ וּוּיְבָ. אָזָן פָּוּן דַי גַּעַדְאָנְקָעָן אֵין דַאְךְ שְׂוִין גַּעַוּוֹן גַּאֲרָנִיטָן וּוּיְיט צוֹ דַעַר זְוִיכְטִיקְסָטָן גַּעַדְאָנָקָן : וּוּגָן עַסְן, וּוּגָן מַאְכָלִים, וואָס מעַן האָט אַמְּאָל גַּעַקְאָכָט : וּוּגָן דַי הַיְבָעָר אָן גַּרְיוּוּנָעָם. וּוּגָן דַי גַּוְטָעָן, פָּעַט-גַּעַדְעַמְפָטָע פְּלִישָׁן, וּוּגָן דַי טַשְּׁאַלְגָּנְטָעָר אָן אַיְינְגָּעָמָאָכְטָסָר.

וּוּגָן מעַן האָט אַיְגְּפָגְּעָבָן דַי דַּאְזְקָעָן זִיסְעָן זְכוֹרָנוּתָן, אֵין שְׂוִין גַּעַוְיִנְגְּלָעָד גַּעַוּוֹן נָאָכָט. דַעַר קָאָרְשְׁן-בּוּם האָט דַעַמְּאָלָט פָּאָרְלוּרִין זִיךְרָן קָאָלִיר אָן פָּאָרְם אָזָן זִיךְרָן פְּנוֹגָנְדָעְגָּלָאָזָן אֵין דַעַר טָנוֹקְלִיקִיט פָּוּן אַרְוָם. דַעַמְּאָלָט האָט עַר אַיְסְגָּעָזָעָן מַאְדָּנָעָ גְּרוּיָס — וּיְיִזְׁאָס גַּעַוְעָלָבָן פָּוּן הַיִּמְלָאָן וּוּלְאָלָט גַּעַוְוּוֹן זִיךְרָן קָרוּזָן. דַי וּוּיְסָעָ בְּלִיעָצְ-בְּלָוְמָעָן האָבָּן אַיְסְגָּעָזָעָן וּיְוּיְסָעָ שְׁטָעָרְן אָזָן דַי לְבָנָה אָוִיפָּן הַיִּמְלָאָן וּיְיִזְׁאָס קָעְפָּל בְּלִיעָצְן. דַעַמְּאָלָט האָט מַעַן זִיךְרָן אַוְנְטָעָרְן קָאָרְשְׁן-בּוּם גַּעַפְּלָט וּיְיִזְׁאָס גְּרוּיָס כָּאָדָעָרָן. גַּאָר נָאָעָנָט אַיְנָעָרָן צָוָמָ אַנְדָעָרָן. אָפִילוּ דַעַר בָּאָלְקָאָן האָט פָּאָרְלוּרִין זִיךְרָן דַי פְּנִימָעָר אַיְבָּן, וואָס האָבָּן אַרְאָפְּגָעָלְוִיכְטָן אֵין דַעַר פְּגַנְצְטָעָר, האָבָּן אַיְסְגָּעָזָעָן צוֹ האָבָּן אַרְאָפְּגָעָנִידָעָרט ; צוֹ גַּעַהָעָרָן צוֹ דַעַר זְעַלְבָּעָר מַחְנָה — אַוְנָטָן. אָרוֹ אָזָן שְׁלוֹוָה אֵין גַּעַלְעָגָן צְעַשְׁפָּרִיטָן אַיְבָּרָעָן לִיְדָקָן הַוִּיחָדָה מִיטָּן פָּאָרְמָאָכָטָן טְוִיעָר. נִיט גַּעַוּוֹן קִיְּין דִּיטְשָׁן, נִיט גַּעַוּוֹן קִיְּין מַלְחָמָה. — בְּלוֹזָן אַגְּטָאָכָטָן פָּאָרְחָלוּמְטָע עַדְאָן אוּפְּפָרְעָה אִיר אַיְסְגָּעָשְׁפָּרִיטָן אֵין אִיר פָּאָרְטּוּלִיעָט — אֵין עדָה יִידָּן. אָגְזָעָמָל פָּוּן מִידָּעָ, שְׁלַעַפְּרִיעָקָעָן קִינְדָעָר.

ק א פ י ט ל פ י ר

זו יונער צייט האט אויך אסתה געשלאָסן איר באַקאנטשאָפֿט מיטן בוים,
אדער בעסער געזאגט — זי באַנִּית.

דאָס ערישטע מאל, ווען זי האט דערזען דעם בוים פֿלוצִים באַדערט מיט גְּרִינְסֶס,
האט אַ שפָּאָר געטָאָן צו אַיר האָרֶצֶן די דערמאָנוֹגָן פָּון די קִינְדְּרַ-יִּאָרֶן, וואָס
זי האט פֿאָרְבְּרָאָכֶט אָונְטָעָר זִינְגָּעָן צוֹווִיגָּן, זי האט געזען זיך אָוֹן די קוֹזְוִינְגְּעָס אַרְומָּי
לוֹיפָּן אַרְוָם אִים, אַדְעָר זִיכְּנָעָן טְשָׁאָרְסְּקָעָס בִּיכְּלָעָד, צִי גָּאָרָמָּאָן די לְעַקְצִיעָס. זי האט
ריִעָן, אַדְעָר לְיִעְגָּעָן טְשָׁאָרְסְּקָעָס בִּיכְּלָעָד, דעם מִילְּדוֹן שְׁמִיכָּל אַוְיףְּ אַירְעָלְיָהָן אָוֹן מִשְׁ
געזען דער מָוּעָם רְבָּחָס פְּנִים, דעם צְלָמָהָן שְׁמִיכָּל אַוְיףְּ אַירְעָלְיָהָן אָוֹן מִשְׁ

געעהָרט דער מָוּעָם קָוָל: "גַּיְיָ אַרְאָפּ, אַסְתְּרָשִׁי, אַיְן גַּאֲרָטָן אַרְיָיָן..."

דאָס אָזְן גַּעַזְעָן בְּלוּזָּן צָום עַרְשָׁטָן מָאל, ווען זי האט דערזען דעם צְעָגְרִינְטָן
קָאָרְשְׁ-בָּיִוִים. שְׁפָּעָטָעָר אִין עָרָאָרְשִׁי אַוְיסְגָּעְקָעְמָעָן וְוי אָן אַנְדְּרָעָר בְּוִים —
וְואָס אָזְן זִיְּנָן פֿיוֹזְעָר זְעָלְבִּיקִיט גַּעַזְעָן וְוי אַ שְׁוּעָסְטָעָר פָּון יְעַנְעָם,
וְואָס האָט גַּעַלְעָבָט אִין אַיר זְכָרוֹן, אַוְיבְּ דָעָר בְּוִים האָט גַּעַזְעָגָן צו זיך אַירְעָלְבִּיקָּן,
איָזְעָס גַּעַזְעָן דָאָס קָעְגָּנוֹאָרְטִיקָּעָ אִין אִים: זִיְּנָן שִׁינְקִיט אַוְיפָּן פָּאן פָּון גַּעַטָּאָ
גְּרוֹי. אָוֹן דָאָס בָּאָמְעָרָקָן אִים הָאָט נִיטְפָּאָרְשָׁאָפָּן קִין פְּרִיד — גִּיכְעָר אַ וְיִיטִיקָּן
וְואָס אָזְן גַּוְרָם גַּעַזְעָן, זִי זָאָל אַפְּקָעָרָן דָעָר בְּלִיקָּן. זי האָט זיך אַונְטָעָרָן בְּוִים קִין
מָאל בֵּית אַוְועָגָעָזָעָצָט.

סְ'הָאָט אַיר לאָנְג גַּעַנוֹמָעָן זיך אַיְנְצְוִירְגָּעָרָן אִין אַיר אַיְצְטִיקָּן לְעַבָּן. דָאָס
צִימְעָרָל, וְוּ זי האָט גַּעַזְעָוִינְטָן, אִין נִיטְפָּאָרְשָׁאָפָּן הַיָּם אָוֹן גַּעַזְעָן וְוי נִיטְפָּאָרְשָׁאָפָּן —
בְּלוּזָּן אַ מְקוּם, וְוּ דָעַם קָאָפְּ אַוְוקְצְוִילִיגָּן. אַ לְאָגְגָעָ צִיטָט זִינְגָּעָן אַירְעָלְזָאָכָן גַּעַלְעָגָן
איָזְעָס זְוָאָלְזִיעָן, אַט אָזְעָס וְוי זי האָט זִיְּגָעָן. דָאָס בְּעַט אָזְעָס גַּעַזְעָן נִיטְ
פֿאָרְבָּעָט אָזְן די וְיִנְקָעְלָעָד זִינְגָּעָן גַּעַלְעָגָן קְנוּיְלָן שְׁטוּבָה, וְואָס זִי האָט אַוְועָקָּרָ
גַּעַקְעָרָט עַרְשָׁתָד דַּעְמָאָלָט, ווען זִי האָבָן גַּעַנוֹמָעָן קְלָעָפָן צו די שִׁיךְ . ווען זי האָט
זיך גַּעַלְיִיגָּט אַוְיפָּן דַּאֲרָטָן, נִיטְאַבְּרָגְעַזְוִיגְעַנְעָם גַּעַלְעָגָר, האָט זִי גַּעַהְאָט פָּאָר
זיך דָאָס נַאֲקָעָטָעָ פְּעַגְצְטָעָר, וְואָס האָט גַּעַשְׁטָאָרָט אַוְיףְּ אַיר מִיט אַ נְאָכְטִיקָּן
טוֹנְגָּעָלְן הַיָּמָל, וְוי אַ בְּלִינְד אַוְיגָד, אָן אַוְיגְּגִילְעָפְּלָעָן.

אָן זִי אָזְן גַּעַזְעָן צְוָפְּרִידָן, וְואָס דָאָס צִימְעָרָגִיט זִי אָזְוִי וְוִינְיִיקָּן אָן. דָאָס
איָזְעָס דָעָר בְּוּלְטָסְטָעָר בָּאוֹיִינְ, אָזְזִי אַלְיִינְ גִּיטָּה זִיךְ מַעְרָנִיט אָן, — אָוֹן צָו
דָעַם האָט זִי גַּעַשְׁטָרָעָבָט. מַעְרָאָוָן מַעְרָאָוָן אַיר קְלָאָר גַּעַזְעָגָר, אָזְפָּאָר דָעָר מַלְחָמָה
איָזְזִי נַאֲךְ וְוִיִּיטְ נִיטְגְּרִיאִיט גַּעַזְעָן פָּאָר דָעָר קְאָמוֹנִיסְטִישָׁעָר בָּאוֹעֲגָנוֹגָן, אָזְאָן
אַיר גַּאֲנְצָעָר אַבְּרָגְעַגְעַבְּגָקִיט צָום אַיְדָעָאָל, אָזְגַּעַזְעָן קְוָדָם כָּל אַ זָּוָכָן אַ

באפרידיקונג פאר זיך — און או דער קרבן, וואס זי איז אמאל גרייט געווען צו ברענגן פארן וויל פון דער מענטשהייט, איי, אין גראונט — געווען אַ שמייכלען זיך אלין. ס'אי געווען און ארט שפיל, און עקואמען פאר איר ווילן: און זיין נצחון האט פאר איר מער באדייט, ווי דאס גוטס, וואס זי האט געוואלט מיט איר קרבן ברענגן.

איצט איז געווען אנדערש. ערשות איצט האט זי געווען דעם מענטש מיט אַלע זינגע יסורים און ערשות איצט זינגען זי געווארן אויך אידער. דאס אַלץ, וואס זי האט געטאן און געוואלט טאן, האט מער ניט געבראקט קיין שטאלץ, גיכער — און אומצופרידינקייט, אַ פֿאָרָלָאנְגָּן צו געבן פון זיך נאך מער: ממש צעטילן זיך און פונאנדרלאון אין יענעמס גורל.

דאס איז איר ניט שטענדייק אַנְגָּעָקְוָמָן לִיכְתָּ. אַפְּטָ פֿלְעָגְטָ זַי, אַין דֵי לִינְדָעַ נַעֲכָת, אַרְאָפְּקָרִיכְן פֿוֹן גַּעֲלָגָעָר, צוֹגִינְן צֻום אַפְּעָנָעָם פֿעָנְצָטָעָר אַון אַרְאָפְּקָוָן אַהֲיָן — צֻום ווַיְנְקָלְ פֿוֹן הַוִּיפָּ, צַוְּ דֵי ווַיְסַע בְּלִיעָצְ-קַעְפָּלָעָר, וואס האַבָּן אַוְיסָגָעַ זַעַן ווַיְלִיכְטָלָעַ. זַיְהָבָן אַרְיִינְגָּעָקָט גַּלְיִיךְ אַין אַיר: גַּעַנְיְשָׁטָעָר, גַּעַרְגָּעָט. אַיְדָה האט זיך אַוְיסָגָעָדָכָט, אַזְזַי ווַיְסַע דַּעַם פֿוֹלָן אַמְתָה ווַעֲגָן אַיר: אַזְזַי קַעַנְגָּן אַיְדָה שַׁוְאָקָיִיט. אַזְזַי זַיְהָבָן שַׁוְאָקָיִיט גַּלְיִיךְ אַין אַיר: גַּעַנְיְשָׁטָעָר, גַּעַרְגָּעָט. זַיְהָבָן דַּעַר פְּאָקָט, וואס זי אַזְזַי קַיְן מַאל אַוְנָטָעָר אַים, אַוְנָטָעָר דַּעַם בַּיְמָל נִיט דַּעַרְוִיָּף דַּעַר פְּאָקָט, וואס זי אַזְזַי קַיְן זַיְהָבָן שַׁוְאָקָיִיט צַוְּ זַוְּגָן ווַעֲגָן אַיר אַוְיסָגָעַן? גַּעַזְעָסָן? צַי גַּאֲרָ דַּאס, וואס זי אַזְזַי קַיְן מַאל אַוְנָטָעָר אַים, אַוְנָטָעָר דַּעַם בַּיְמָל נִיט זַיְהָבָן שַׁטִּיקָל ווּשָׁ, וואס דַּאס לִיב האט דַּעַרְשָׁפִירָט אוֹיךְ זיך, פֿוֹן יַעַדְן פְּרִישָׁן קַלְיִידָל — האט דַּאֲרָ אַפְּיָלוּ קַיְן שְׁפִיגָּלָעָ אַין אַיר רְשָׁות נִיט גַּעַהָאָט. אַזְזַי לְאַקְוָן זַי, וואס האט אַזְזַי לִיב גַּעַהָאָט זיך זַיְהָבָן, וואס האט אַזְזַי גַּעַהָאָט אַזְזַי קַעַנְגָּן פֿוֹן יַעַדְן זַיְהָבָן שַׁטִּיקָל ווּשָׁ, וואס דַּאס לִיב האט דַּעַרְשָׁפִירָט אוֹיךְ זיך, פֿוֹן יַעַדְן פְּרִישָׁן קַלְיִידָל — האט דַּאֲרָ אַפְּיָלוּ קַיְן שְׁפִיגָּלָעָ אַין אַיר רְשָׁות נִיט גַּעַהָאָט. אַזְזַי לְאַקְוָן עַרְשָׁן: וואס עד אַזְזַי צוֹרִיךְ אַפְּגָעָהָאָקָט, גַּעַלְאָזְן בְּלִוְיָזְן קוֹרְצָעָ קְרוֹזְיָזְן אַזְזַי עַסְלָה אַזְזַי אַפְּגָעָהָאָקָט הָאָרָ. — אַזְזַי דַּעַר פְּאָקָט, וואס זי אַזְזַי אַזְזַי שְׁפִיגָּלָעָ אַזְזַי קַאְפָּהָאָרָ. — אַזְזַי דַּעַר פְּאָקָט, וואס זי אַזְזַי אַזְזַי שְׁפִיגָּלָעָ אַזְזַי קַאְפָּהָאָרָ. — אַזְזַי דַּעַר הַוְּנָגָעָר? — אַזְזַי אַזְזַי אַיר נִיט אַנְגָּעָקְוָמָן לִיכְתָּ אַיְם גּוּבָּר צַוְּ זַיְהָבָן עַרְשָׁן זַיְהָבָן פֿילָן. עַרְהָאָט גַּעַמָּאָכָט אַיְנוֹעָן, אַזְזַי דַּעַר קַעְרָפָעָר, קַעְגָּן אַיר ווַיְלָן, זַוְּגָט ווַעֲגָן זיך. דַּאֲרָהָאָט זַיְהָבָן תּוֹיטִין קְנִידָ, ווי ווַעֲגָן הַעֲרָשָׁן, אַזְזַי דַּאס גַּעַטְרָאָכָט אַפְּטָעָר ווַעֲגָן אַיר תּוֹיטִין קְנִידָ, אַזְזַי דַּאס טְרָאָכָט גַּוְפָּא אַזְזַי גַּעַוְעָן אַקְלָטָס אַזְזַי גַּלְיְנִיבְלִיטָקָס — אַזְזַי דַּאס דַּעַן נִיט גַּעַוְעָן נַאֲךְ אַזְזַי גַּעַוְעָן, אַזְזַי גַּעַוְעָן אַזְזַי מַעַר נִיט אַזְזַי?

אַזְזַי דַּעַר הַוְּנָגָעָר? — אַזְזַי אַזְזַי אַיר נִיט אַנְגָּעָקְוָמָן לִיכְתָּ אַיְם גּוּבָּר צַוְּ זַיְהָבָן עַרְשָׁן זַיְהָבָן פֿילָן. עַרְהָאָט גַּעַמָּאָכָט גַּעַוְוָרָן, אַזְזַי דַּעַר קַעְרָפָעָר, קַעְגָּן אַזְזַי אַזְזַי מַוְיל גַּאנְצָעָ טַעַג אַזְזַי זַיְהָבָן אַזְזַי נִיט ווִיסְנָדִיק מאָכוֹן.

אַפְּטָ, אַזְזַי דַּי פְּרִימָאָרְגָּנָס, פֿלְעָגָט אַיר אַוְמָהִימְלָעָךְ ווַעֲרָן אוּפְּנָ אַגְּבָלִיק פֿוֹן אַיר אַיְינְגָנָעָם קַעְרָפָעָר. אַזְזַי פֿוֹלָן טָאָגְ-לִילִיכְט האַבָּן דַּי אַרְוִוִּיסְטִיעִינְדִּיקָעָ דִּיפָּן, דַּי בִּינְיקָעָ, קַנְאַבְּיקָעָ הַיפָּטָן אַזְזַי בִּיסְלָ גַּעַסְטָרָאָשָׁעָט. אַזְזַי האט אוֹיךְ דַּי לְוִפְּטִיקָעָ

עלרכיט, וואס זי האט געפילט אין די לוייזגעוואָרעהַן קלידער. אַבעָר גִּלְיִיכִצִּיטִיק אין זי געוווען צופרידן, וואס אַיר גּוֹף פֿאַרְשְׁוּוֹיגֶט, וואס די בְּגָדִים הענגןן אוּף אַיר, נִיט וּוְיֵאַוּפְּפָר — נַאֲר וּוְיֵאַוּפְּפָר שְׁקָעַלְעַתְּשָׁן שְׁטוּנְדָּר, וואס באָוועגט זיך. זי האט זיך איינגעַזְזִין מיט לעדרנע פֿאַסְקָעַס, אין וועלצע זי האט געמאָכְט אלְזַ פֿרִישָׁע לעכליך אָונ זיך אַריינְגְּעוֹוֹאַרְפָּן אַין יַעֲדָן נִיעַם טָאג — וּוְיֵאַשְׁפָּם. וואס וואָרְפָּט זיך גוֹטוּוֹילִיק אָונ אָפְּעַנְעָם פֿיסְק פּוֹן וּזְאַלְך.

זי אַין געוווען אַריינְגְּעַטְאָן אַין דָּעָר פֿאַרְטִּי-אַרְבָּעָט מִיט לִיבָּן לְעֵבָן. נִיט געוווען מַעַר בַּיִּי חֲבָרִים דָּס שְׁפָלָע גַּעֲפִיל פּוֹן די לעצטָע צִיְּטָן פְּאַר דָּעָר מַלְחָמָה. די אָוְמְבָאַהְאַלְפְּנִיקְיָה אָונ צֻטוּמְלָעְנִישׁ, וואס אַיְזַי אַלְעַמְעָן בְּאַפְּאָלָּה, נַאֲר דָּעָם וּוְיֵדְקָט מִיטָּן אַרְבִּעְתְּרָעָטָן די גַּרְעַנְעָצְּן פּוֹן גַּעַטָּא. אָונ דָּא אַיְזַי אַלְעַמְעָן קְלָאָר דִּיקְט מִיטָּן אַרְבִּעְתְּרָעָטָן די גַּרְעַנְעָצְּן פּוֹן גַּעַטָּא. וּוְיַיְלְדָּא, אַיְזַי גַּעַטָּא, האט יַעֲדָר חֲבָר, פּוֹנְקָט וּוְיֵאַסְתָּה, דָּעְרִיפְּלִיט וּוְיַיְנִינִיק עַר אַיְזַי אַינְגְּרָלָעָך גַּעַוּוֹן צְוָגְעָרִיט צָום קְאַמְנוֹגִים; וּוַיְפַּל בּוֹרוֹזְאָאוּ, קְלִיְּנְבִּירְגְּעָרְלָעָכְּ שְׂוֹאָכְקִיטִּין יַעֲדָר פּוֹן זַיִּה האט פְּאַרְמָאָגָט. דָּא האט מַעַן זַיִּד גַּעֲפִילְט בְּאַפְּרִיטְפּוֹן זַיִּי אָונ דָּעְרִמְטִיט — רָאוּי אַנְגְּעָרָפָן צָו וּוּרְעָן קְאַמְנוֹגִיסְט. דָּעְרִפְּאָר אַיְזַי אַיְגָעָם אַוְיְשְׁטָעָלָן די באָוּזְגָּוָג אַיִּן גַּעַטָּא גַּעַוּוֹן אַפְּאַטָּאָס אָונ זַיִּה הַתְּהִלְבָּהָת. יַעֲדָר אַיְנָעָר האט זַיִּד גַּעֲפִילְט וּוְיַיְנִיבָּרְאָן: אָונ דִּי טְרִישָׁאָפְּטָן פּוֹן אַיְנָעָר אָונ פּוֹן אַלְעַמְעָן צָום אַיְדָעָאלָן, אַיְזַי אַרְבִּעְתְּגָשְׁטִיגָן אלְזַ, וואס מַעַן האט גַּעֲפִילְט אָונ גַּעַטָּאָס פְּאַר דָּעָר מַלְחָמָה. דָּאָרְיַיְנָעָן גַּראָד דָּא אַסְתָּה בְּאַצְוֹנָגָנָעָן מִיט דָּעָר פֿאַרְטִּי נִיט גַּעַגְאָנָעָן אַוְיָפָן גְּלִיכִין וּוּגָן. גַּראָד דָּא אַיר וּוְילְן צָו וּוּרְעָן אַיְינָס מִיטָּן כָּל גַּעַשְׁטְרוֹיכָלֶט גַּעַוָּאָרָן.

אַנְגְּוַהְיָהִיבָּן האט עַס זַיִּד מִיט אַכְבָּוד, וואס מַעַן האט אַיר גַּעַוָּאָלָט צּוּתְיִילָן. אַיְצְטָעָר, וּוּעָן דִּי מַעַרְסָטָעָ דָּעְרָפְּאָרָעָנָעָ אַקְטִיוֹוִיסְטָן האַבָּן זַיִּד גַּעַפְּנוֹגָן אַיִּן רָאָטָןְדִּי פֿאַרְבָּאָגָד אָונ דִּי פֿאַרְטִּי אַיִּן בָּאַשְׁתָּאָגָנָעָן דָּעָר עַיְקָר פּוֹן אַיְגְּנָעָר עַלְעַמְעָנָט, האט אַסְתָּה מִיט אַמְּלָז זַיִּד גַּעֲפִילְט אַיִּן דִּי רַיְעָן פּוֹן דִּי גַּעַפְּרוֹוּטָן, דִּי וּוּטְעַרְאָגָנָעָן. סַאיְזַי גַּעַוּוֹן נִיט מַעַר וּוְיַיְגָטְרְלָעָד, אֹז זַיִּל אַיְבָּרָעָנָמָעָן אַיְגָעָם פּוֹן דִּי פֿאַרְאָנְטוֹוֹאַרְטָלְעָכָעָ פָּאָסְטָנוֹ אַיִּן דָּעָר אַרְגָּאַנְיָזְצִיָּעָ אָונ נַאֲרָפָן גַּיְינָן אַיִּן גַּעַטָּא, אַיִּזְזַי צְוָגְעַטְיִילְט גַּעַוָּאָרָן צָום קְאַמְנוֹטָעָט. אַבָּעָר דָּא, אַיִּן גַּעַטָּא, האט זַיִּד אַפְּגָעָזָגָט פּוֹן דָּעָם אַמְּטָה. זַי אַיְזָיְתָן גַּעַוָּעָן צָו טָאנְזַיְלָז, וואס מַעַן פָּאַדְעָרָט פּוֹן אַיר, נַאֲר זַיִּה האט גַּעַוָּאָלָט בְּלִיבָּן אַגְּרְוִיעָ אַיְינָס". סַחְאָט זַיִּד אַיר גַּעַדְאָכָט, אַז דָּס אַיְבָּרָעָנָמָעָן אַז אַנְפִּירְנְדִּיקָעָ פְּאַוְצִיָּעָ וּוּטָה צָו פַּיל שְׁמִיכְלָעָן דָּעָם אַיִּד אַירָן, וואס זַיִּה האט אַזְוִי גַּעַשְׁטָרָעָט צָו דָּעָרְדִּיקָן. זַי האט נִיט גַּעַוָּאָלָט וּוּרְעָן קִיְיָן "עַמְעַצְעָר". זַי האט גַּעַוָּאָלָט זַיְן אַז אַז אַמְפְּרִזְעַנְלָעְכִּיקִיטִּיִּת — וואס מעָר, וואס פּוֹלְשְׁטָעַנְדִּיקָעָר.

די חֲבָרִים האַבָּן דָּס נִיט פֿאַרְשְׁטָאָגָנָעָן, אַפְּיָלוּ נִיט די חֲבָרְטָעָ יוֹלִיעָ, וּוּלְכָעָ האט צְוָאָמָעָן מִיטָּן חֲבָר בְּרוֹךְ אַנְגְּעָפִירְט מִיט דָּעָר באָוּזְגָּוָג אָונ זַיִּה גַּעַוָּעָן דִּי מַאְמָעָ אָונ דִּי שְׁוּעָסְטָעָר, די הַיִּם מַמְשָׁ פְּאַר יַעֲדָן קְאַמְנוֹגִיסְט. שְׁוִין אַפְּגָעָרָעָט

פֿוֹן דִי אַיְבָּעַרְיקָעַ חַבְּרִים, וּזְאָסַּה אַבְּגָהָוִיבָּן צֹ קָוָקָן אֹוֵף אַיר, אֹוֵף אַסְטָרָן, אַדְעָר מִיט פָּאַרְוּוֹרֶף אָוּן בִּיטָּעָרְנִישׁ, וּוּ מַעַן קוֹקֶט אֹוֵף אָן אָוּמְרִיפָּן מַעֲנְטָשָׁן, אָן עֲגָאִיסְטָן: אַדְעָר מִיט פָּאַרְדָּאָכָט אָוּן אָוּמְצָטוּרְויָ — וּוּ מַעַן קוֹקֶט אֹוֵף אָן אַמְתָּהָן, צִי פָּאַטְעַנְצִיעָלָן פָּאַרְרָעְטָעָר. אָוּן דַעַם אַמְתָּ גַּזְאָגָטָה, הַאַטָּ זִי, אַסְתָּה, זִיךְ אַלְיָין נִיט פָּאַרְשָׁטָאָגָעָן. דַעַר בָּאַשְׁלָוֹס אַיְזָן גַּקְוָמָעָן פֿוֹן עַרְגָּעָץ אַיְזָן אַיְר אָוּן אַיְזָן גַּעַוּוֹן שְׂטָאַרְקָעָר פֿוֹן אַיְר שְׁכָל אָוּן וּוּילָן. דַעַרְפָּאָר הַאַט זִי מִיט נַאֲךְ מַעַר מִסְרָת נַפְשָׁ גַּעַטָּאָן דִי אַרְבָּעַט, וּזְאָסַּה זִיךְ גַּעַנוֹנוֹגָן.

זִי הַאַט לִיב גַּעַהָאָט צֹ בָּאָזְוָן דִי הַיְמָעָן פֿוֹן דִי חַבְּרִים, צֹ בְּרַעְנָגָעָן הַילְּפָה, צֹ פָּאַרְנוּמָעָן זִיךְ מִיטָן קְלִינְיוֹאָרָגָ פֿוֹן קְרָאָנְקָעָ, צִי פָּאַרְאָגָטָעָ טָאַטְעַ-מָאָמָעָ, צֹ שְׁמוּעָסָן עַרְגָּעָץ בַּיִּ אַבְּרָעָגָ פֿוֹן אַשְׁמוֹצִיקָן טִשָּׁ וּוּגָעָן אַחֲרָסָ פָּרָאָבָלָעָמָעָן. אַגְּזָר בִּינְדָן אַ קָּאָגָנְטָאָקָט מִיטָן מַעֲנָטָשָׁן אֹוֵף דַעַם אַפְּוָן, אַיְזָן אַיְר אַגְּעָקָומָעָן לִיכְיָם. אַלְיָץ אַיְזָן גַּעַוּוֹן קְלָאָר, בּוּלְט, מַשְׁוֹתְדִיק — אָוּן דַאְסָה הַאַט בָּאַרְדִּיקָט. דַעַרְפָּאָר אַיְזָן דִי דָאַזְיָקָעָ צִיְתָן פֿוֹן טָאָגָ, וּוּעָן זִיךְ אַיְזָן גַּעַוּוֹן פָּאַרְנוּמָעָן מִיטָן אַרְמָוְלִיָּפָן אַיְבָּעָר דִי הַיְיָמָעָן, מִיטָן אַרְגָּאַנְיָירָן דִי הַילְּפָה, מִיטָן אַפְּחָאָלָטָן זִיכְנוֹגָעָן אָוּן בָּאַרְאָטָוֹנוֹגָעָן וּוּגָעָן אַטָּ דַעַם קְאַנְקָרָעָטָן עֲנֵנִי גַּעַוּוֹן דִי צִיְתָן, וּוּעָן זִיךְ אַטָּ שְׁפָעְטָעָר גַּעַמּוֹת שְׁוּוֹרָ אַרְבָּעָטָן אַיְבָּעָר זִיךְ — זִיךְ צְוִירִיקָ צֹ גַּעַוּוֹגָעָן.

*

נַאֲרָעָס אַיְזָן גַּעַוּוֹן דַעַר קְרָאָנְקָעָ פָּרִידָעָ — אָוּן בְּלִוְיָוָן דָאַס אַרְבָּעָטָרָעָן דִי שְׁוּוּלָה פֿוֹן זִיךְ קְעָלָעָר, הַאַט אַלְעָלָ אַסְתָּהָס אַיְנְרָעְדָעָנִישׁ צַעַשְׁטָעָרָט. אַיְר גַּלְיִיכְ — גַּעַוְוִיכְטָ אַיְזָן נִישְׁטָן גַּעַוְוָרָן אָוּן זִיךְ הַאַט שְׁפָעְטָעָר גַּעַמּוֹת שְׁוּוֹרָ אַרְבָּעָטָן אַיְבָּעָר זִיךְ — זִיךְ צְוִירִיקָ צֹ גַּעַוְוִינָגָעָן.

סִיחָאַט זִיךְ גַּעַזְוִינָגָן אָוּן קְעָלָעָר אַרְיִינָן, אֹוֵיךְ קָעְגָּן אַיְר וּוּילָן. אַוְנָטָן, אַיְן קְעָלָעָר, בַּיִּ פָרִידָעָס בְּעַטָּ, הַאַט זִיךְ גַּעַפְּלִיט זִיךְ אַלְיָין מִיט אָזָא דָוִיכְדָּרִינְגְּלָעְכְּקִיָּט, מִיט אֹזָא וּוּיסָן — וּוּ מַעַן קָעָן דַעְרָפְּלָן זִיךְ אַלְיָין נַאֲרָ אַיְן אָקָשְׁמָאָרָגָנָם, צַעַטְרִיסְלָעְנְדִיקָן חַלְוִים. דָא אַיְזָן פָּאָר אַיְר קְלָאָר גַּעַוְוָרָן דַעַר לִיגָּן, וּוּאָס זִיךְ רָעְדָט זִיךְ אַיְינָן: אָזָא זִיךְ עַקְוִיסְטִירָט נִיטָמָעָ. דָא אַוְנָטָן הַאַט זִיךְ, וּוּי נַאֲדָקָיָן מַאל אַיְן אַיְר לַעֲבָר, גַּעַפְּלִיט אַיְר אַיְגָעָנָעָ עַקְוִיסְטָעָנָא, נִיט דַוְרָךְ פָרִידָעָן פָּאַרְגָּעָנִינָגָן — נַאֲרָ דַוְרָךְ גַּרְאָבְנְדִיקָעָ יְסוּרִים, דַוְרָךְ דַעַם נַאֲגָדִיקָן מִיטָגְפִּילָ, וּוּאָס הַאַט אַיְינְגָעָנוֹמָעָן, נִיט נַאֲרָ אַיְר הַאַרְצָה, נַאֲרָ אַיְר גַּאֲנָצָן קְעָרְפָּעָר. דָא הַאַט זִיךְ גַּעַפְּלִיט, אוּ זִיךְ וּוּעַט קִין מַאל נִיט זִיךְ זִיךְ בְּכֹחָ זִיךְ זִיךְ דַעְרָהָאָלָטָן אַיְן פָּאַרְקָאָ — וּוּעַטְעָר, פָּאַרְפָּוִירָעָנָעָר גַּלְיִיכְגִּילָט צֹ זִיךְ: אָזָא עַפְּעָס וּוּעַט זִיךְ אַיְיָבִיךְ אַרְוִיְפָּרִיסְיָן אַיְן אַיְר — אָמִינָן בָּעַנְקָשָׁאָפָט צֹ דַעַר בָּעַנְקָשָׁאָפָט, אָמִינָן הַוּנְגָעָר צֹ דַעַם הַוּנְגָעָר נַאֲדָקָיָן גַּלְיָק. דָא אַיְן קְעָלָעָר הַאַט זִיךְ גַּעַוְוָסָט, אָזָא זִיךְ לְעַבְתָּ. דָא הַאַט זִיךְ גַּעַפְּלָאָטָעָר אַיְן אַשְׁאָרָפָר, צַעַלְיִטָּעָר רַעַלְיִטָּעָט. דָא הַאַט זִיךְ גַּעַהָאָסָט פָּרִידָעָן פָּאָר זִיךְ כֹּוחְ אַיְבָּעָר אַיְר, פָּאָר זִיךְ קְרָאָנְקָן גּוֹפָן. דָא הַאַט זִיךְ גַּעַהָאָסָט דַעַם טְוִיטָן

און געפילט, או איר פארלאנג זיך אפוגעבן, או ווקצושענקען קומט — ניט פון רזיגנאציע — נאר פון איר ליעבעדיקער, מאגענדיקער ווייבעלעבקייט, וואס האט, געבענדייק און צטילנדיך זיך, געוווכט זאטקייט און דערפילונג פאר איר תוכיקסטן וועגן. יא, בי פרידעס בעט האט זי ניט איזן מאל געהאט דעם פארלאנג אונטער-צוגיין צווארען מיט אים: אבער אפיילו איזן אט דעם פארלאנג איז געווען אַזְכָּעָנִישׁ, אַדְּיִישׁ זיך צומ לעבן. זי האט עס באנווען מער מיט איר ליב, מיט אַרְעָעָחוּשִׁים, ווי מיטן שכט.

פרידע פלעגט אַפְּלִיגֶן דֵּי טָג אַוִּיפָּן בְּעַטֵּל — אַ צַּעֲגִלִּיטָעָר, אַ פָּאַרְטָּרָאָגָעָנָעָר אַין זִינְגַּע פִּיבָּעָרָס. ער האט געאטטעט שוער, מיטן גאנצַן ברוסט-קאסְטָן אוֹן געפֿרָעָפְּלָט אַומְפֿאַרְשָׁטָעָנְלָעָכָּעָר רְדִיָּה. נאר בי זִין גָּאנְצָעָר בָּאוּוֹסְטָלָאַיקִיִּיט, האט ער דאָך געהאט אַ געוויסָן חוֹשָׁפָאָר דָּעָלִיטָעָט. דאס אַיז נוֹגָע גָּעוּוֹן בְּלוֹיזָן שִׁינְדָּלָעָן. ער האט זַי דָּרָקָעָנָט, גָּלָאָזָן זַיְךְ פָּוּן אַיר קָאָרְמָעָן. שָׂוָאָר, מיט אַיז פִּינְגָּר, האט ער געגָלָעָט אַיר האָנט — אוֹן וּוֹעָן זַי אַיז אַוִּיפָּן אַזְכָּעָנִישׁ פָּוּן קָעָלָעָר, האט ער זַי גָּעָרְפָּוּן, ניט בַּיִּם נָאָמָעָן, נאר מיט אַ קָּרָעָץ, וואס האט זַי אַינְגָּשְׁטִילָט, ווי נאָר זַי האט זַי צְוִירָק בָּאוֹזִין.

אַסְטָרָן האט ער ניט גָּעוּוֹן. אַפְּלִיגֶן וּוֹעָן זַי צְוּזָעָצָן בַּיִּין בְּעַטֵּל, פָּלָעָגָט ער אַדְּוָרְכָּקָוָן דָּרָךְ אַיר מיט פָּאַרְגָּעָפְּלָטָעָגָרָס אַוִּיגָּן, ווי זַי וּוֹאלָט גָּעוּוֹן דָּרוֹכִיכְטִיק. אוֹן זַי, אַסְתָּרָן, האט גָּרָאָד צְוִילִיב אַט דָּעָר ניט גָּעוּזָעָנִיקִיט אַירָעָר, זַיְךְ געפֿילָט פָּאַרְלָוִירָן. זַי פָּלָעָגָט וּוֹאנְדָּעָרָן מיט דַּי אַוִּיגָּן אַיְבָּעָרָן קָעָלָעָר, אַיְבָּעָר דַּי פִּיכְטָעָז וּוֹעָנָט; אַרְיִיפָּקָוָן צָוָם פָּאַרְשָׁטוּבָּיָּטָן עַלְקָטְרִישָׁן לְעַמְּפָלָן, וואס האט טָג אַיז נָאָכָט גָּעוּזָרָפָן אַשְׁטָנְדִּיקָן קָרְיוּזָן פָּוּן לְכַט אַוִּיפָּן גָּלָאנְצִיק-שְׁמוֹצִיקָן, גָּעָפְּלָאָצָּטָן בָּאָלָקָן — אוֹן דָּעָמָלָט אַיז דָּאָס גָּעָפְּלָיָן פָּוּן לעַבָּן אַיז אַחֲלָם גָּעוּוֹן בַּיִּי אַיר אַמְּשָׁטָאָרָקָסָטָן; אַחֲלָם, וואס האט גָּעָטָאָטָן מיט שָׁאָרְפָּעָרָמָה; אַחֲלָם, מיט וּוֹעָלָכָן מַעַן רָאָגָלָט זַיְךְ, מַעַן וּוֹיל זַיְךְ אַוִּיפָּוּקָן, שְׁרִיעָן, אַבעָר דָּאָס מַוְיל בְּלִיבָּט פָּאַרְפָּרָעָט — אוֹן קִין אַנְטָרִינָגָן אַיז נִיטָא.

בְּעַת אַיְנוּם, אַ בָּאוֹנְדָּעָרָס קָרִיטִישָׁן אַוְונָט אַיז זַי צְוָאָמָעָן מיט שִׁינְדָּלָעָן גָּעוּזָעָן בַּיִּי פְּרִידָעָס בעט. ער האט גָּעָטָעָט אַפְּגָעָהָאָקט, שְׁוּעָר. סִיחָאָט זַיְךְ גָּעָקָאנְט דָּכְטָן, אוֹן זַיְךְ בָּרוֹסְטָ-קָאָסָטָן אַרְבָּעָט אַפְּרָזָאָוָעָרט מָאַשְׁינְדָּל, גָּרִילָצָט מיט דַּי לְעַצְמָעָהָה. זִינְגַּע אַוִּיגָּן זִינְגַּע גָּעוּוֹן גָּשְׁלָאָסָן. אַוִּיפָּן דַּי הָעָרָעָלָעָז פָּוּן דַּי קָוָרְצָעָז, שִׁטְּפָעָז וּוֹיָס אַיז גָּהָאנְגָּעָן אַ פִּיכְטִיקִיט. וואס האט זַיְךְ אַנְגָּזָאָמָלָט אַיז דַּי וּוֹינְקָלָעָז פָּוּן דַּי אַוִּיגָּן, ווי אַהֲלָבָ-פָּאַרְמִירָטָעָר, ניט בְּכוֹחָ זַיְךְ אַרְפָּצְוְגָּלִיטָשָׁן אַיְבָּרָן פְּנִים.

שִׁינְדָּלָעָן דַּי לְיִפְּנָן אוֹן זַיְךְ גָּעוּזָגָט ווי אַיז אַ טְּרָאָנָס: — וואס טְוָט מַעַן? וואס טְוָט מַעַן? — אַיז פִּינָּן האט אַרְאָפְּגָעָשָׁרִין פָּוּן דָּעָר מְוִידָס פְּנִים, אוֹן זַיְךְ אַוְשָׁ דָרְכָגָעָרִין דָרָךְ אַסְטָרָס חַלְמָדִיקִיט אַיז אַוִּיפָגָעָוָעָקָט אַיז אַיר אַשְׁטָוֹגָעָן אוֹן אַזְנְדָעָר. — וואלָט עַד האָב אִים בַּיִּמְרָא אַינְ שְׁטוּבָה — האט שִׁינְדָּל ניט אַוִּיפָגָהָעָרָט זַיְךְ צַוְּשָׁקָלָעָן, — וואלָט דָעָר צַוְּשָׁט גָּעֻקָּמָעָן... אוֹי, וּוֹאַלְעַנְטִינָא, וּוֹאַלְעַנְטִינָא! — האט זַי זַיְךְ מִט אַמְּלָ צְעָוָגָעָן, — אַיְנְגָעָזָוָנָקָעָן

זאלסטע שוין וווערן טיף אין דער אדמַה! אַ מאָן האָב עַךְ דָּעֵן? ווַיִּאָיוּ מִיר נִשְׁתַּ... אַ דְּרַצָּח אָיוּ דָּאָס, אַ ווַיְסְטָעָר, בִּיטְעָרָר גּוֹלָן! — זַי הָאָט אַרְיִינְגְּהָעָשָׂעַט אַין דָּעֵר פּוַיְסְטַ, — כְּהָאָב מַעַךְ גַּעֲבָעָטָן בֵּי אַיִם, גַּעֲוָאָלָד, האָב עַךְ מַעַךְ בֵּי אַיִם גַּעֲבָעָטָן, — הָאָט זַי זַיְדַּקְעָפְטַ מַעַךְ דָּעֵר פּוַיְסְטַ אַין הָאָרֶץ, — «זַעַם», האָב עַךְ גַּעֲזָגָט, «סְמֻעָנְטָשַׁ אַיז חַרְובָּ קְרָאנְקָ, ווַיְיַעַן מַעַן אִים אָזְוִי לְאַזְוִן לִיגְזָן אַין אַ פִּינְגְּצְטָעָרָן קָעַלְעָר?» נָו, ווַיְיַלְעַד עַפְעַס הָעָרָן אַוְן גַּעֲדָעָנְקָעָן? דָּעֵר סְוָאָלָאָטַשׁ! גַּיְיָ שְׁרִיְיָ חַי וּקְרִים! עַךְ ווַיְיַלְעַד נִשְׁתַּ ווּוְגְּנַעַן מִיטַּ אַ גְּרוּזְשִׁילִיךְ, זַגְּטַ עַר, ווַיְיַיְן שְׁוּעָסְטָעָרָ, זַאְגַּט עַר, הָאָט קְלִינְגַּעַ קִינְדָּעָר. ווַיְיַדְעַד קְרָעָנָק ווּאָלָט גַּעֲקָעָנָט אָזְיָף עַמְעַצְּן אַרְיִיפְּשָׁרְפְּרִינְגָּעָן!... אַוְן ווָאָס טָוָט מַעַן אַצְּינְדָּעָר? — אַסְתָּר הָאָט זַי אַגְּנָעָקָוָט, גַּעֲוָאָלָט עַפְעַס זַגְּגָן, נָאָר קִיְּן קְלָאָנָגָה הָאָט זַי נִיט אַרְוִיסְבָּאָקְוָמָעָן פּוֹן אַיִר קָעָל — עַךְ פְּרָעָגְדַּעְכָּד דָּעֵד עַפְעַס! — אַיז שִׁינְדָּל צְגַעַשְׁטָאָנָעָן, — גַּעַב מִיר אַן עַצְּהָ, ווָאָס מַעַן הַיְּבָט אַן צָו טָוָן? — זַי הָאָט אַוִּיגְעָכָאָפְט אַסְתָּרָס ווִיטָּן, פָּאָרְלוּרְיעָנָעָם בְּלִיק אַוְן מַעַר נִיט גַּעֲקָאָנָט אַוִּיסְהָאָלָטָן. זַי הָאָט זַי אַוִּיגְעָרִיסְן פּוֹן אַרְטָן אַן אַ וְאַרְטָ גַּעַטְמָן דִּי הָעָנָט, ווַיְיַזְרַעַל זַי פָּאָרְמָאָסָטָן אָזְיָף אִיר בִּיְזִיצָּרָן: — ווָאָס זַיְצָטָעָ בָּאוֹזָאָצָט אַוְן דִּגְלָאָצָט מִיטַּ דִּי שְׁלִפְיָעָס? ווָאָס טָוָטָעָ נִשְׁתַּ דִּי הָאָנָט אַין קָאָלָטָן ווָאָסָעָר? דִּזְעָסְטַ אַ מעַנְטָשַׁ עַקְטַ זַעַךְ?!

אַסְתָּר הָאָט זַי אַוִּיגְעָשְׁטָאָלָט אַוְן גַּעַמְאָכָט אַ טְרָאָט פָּאָרוּס, ווַיְיַאַלְעַן-

טִיקָּעָר: — ווָאָס זַאְל אַיךְ טָאָן?

— ווָאָס זַאְל עַךְ טָאָג, שְׁמָאָס זַאְל עַךְ טָאָן? — הָאָט שִׁינְדָּל נַאֲכַגְעַשְׁפָּעַט אַוְן פָּאָרְקוּרִימָט דָּאָס פָּאָרוּוּיְטָעָן פְּנִים. — אַפְּטָרָאָגָן זַאֲלָסְטָעָן דָּעֵד פּוֹן דָּאָגְנָעָן! קִיְּן פָּאָגְנְפָּעָרָאָנָקָעָלָעָךְ אַוְן לִיְיַעַנְעַ גַּוְלָמָס דָּאָרָף עַר דָּאָגְנְשָׁתַּ צְוָהָבָן! — זַי הָאָט זַיְדָנָאָגָן מַעַר צְעַכְלִיפְעַט: צְוָגְעָפָאָלָן צְוָאָסְתָּרָן, זַי אַרְוִמְגָעָכָאָפְט מִיטַּ בִּידְעַהָעָנָט אַוְן צְוָגְעָפְרָעָסְטַ צְוָיַּיךְ: — אָויִי, ווָאָס ווַיְיַלְעַד עַךְ פּוֹן דִּינְגָּעָ אַיזְוָהָבָן? ווָאָס ווּאָלָט עַךְ גַּעַטְמָאָן אַן דִּיר, אַסְתָּר קְרוּיָן? — זַי הָאָט זַיְדָנְגָּעָבָוִיגָּן אַיבְּרָעָדָן אַוְן צְוָגְעָטָאָן דִּי הָאָנָט צְוָיַּן שְׁטָעָרָן: — זַעַטָּה, עַר גְּלִיטָּה! — זַי הָאָט צְוָגְעָטָאָן דָּאָס מוֹיְלָ צְוָם קְרָאנְקָנָס אַוְיעָר: — פְּרִידְעָ? — הָאָט זַי גַּעֲרִיפְעַט, — פְּרִידְעָ, דִּי הָעָרָסְטַ מַעַךְ? — פְּרִידְעָס בְּרוּסְטִ-קָּאָסָטָן הָאָט זַיְדָנְגָּעָבָלָאָזָן. זַיְנָע אַוִּיגָּן הָאָבָן זַיְדָנְגָּעָפְטָרָאָזָן שְׁוֹיִיסָּם, אַרְאָפְגָּעָקָאָפְט אַוִּיפְּנִיסָּן קִישָּׁן. שִׁינְדָּל אַיז גַּעַבְלִיבָּנוּ פּוֹן דָּאָרָטָן, צְוָאָמָעָן מִיטַּן שְׁוֹיִיסָּם, אַרְאָפְגָּעָקָאָפְט אַוִּיפְּנִיסָּן קִישָּׁן — שְׁטִינִים מִיטַּן צְוָיִי אַוְמַבָּאָהָלָפְּ-צְעַכְשְׁפִּירִיטַעָה הָעָנָט: — סְטוֹיָגָ נִשְׁתַּ! — הָאָט זַי גַּעַדְרִיטִיט מִיטַּן קָאָפָּ אַוְן גַּעַבְיִסְן דִּי לִיפָּן. גַּלְיִיךְ הָאָט זַי ווִידְעָר אַוִּיפְּגָּעָ קָאָכָט: — אַוְן עַר ווַיְיַלְעַד צִיאָל אַהֲיָמְקוּמָעָן. אַ וְוַיְיַבְעַד עַר הָאָבָן, שְׁוִיָּיטָ עַר, אַ שְׁטוּבָ, ווַיְיַלְעַד צִיאָל אַוִּיפְּרוּמָעָן. גַּעַהְעָרָטָן אַוְן עַסְקָ? אַ מעַנְטָשַׁ לִיגְטָ אַוְן עַקְטַ זַעַךְ? אַסְתָּר הָאָט נִיט גַּעַקְאָנָט אַפְּרִיסְן דָּעֵם בְּלִיקָן פּוֹן פְּרִידְעָס לִיְמִיקָן פְּנִים, פּוֹן דִּי רְוִיטָעָ, אַנְגָּעָשָׁוּאָלָעָנָעָ לִיפָּן, פּוֹן דָּעֵר ווַיְיַסְעָר, שְׁפִּיצְיָקָרָ נָאָן. אַ נִּיגְיָר אַיז גַּעַוְעָן

אין איר צו דערנגן, וואס עס קומט פאָר אונטער דעם אַרוּסְגָּעוּהוּבָּעָנָּעָם, בליכן שטערן; צו זען די בילדער, וואס דעם קראָאנְקָנס דמיין זעט. זי האט געהאט אַפָּרָלָאָגָּג, קאָטָש אִין מָאָל, זיך דורךצְרוּיִיסְן צו דער נשמה, וואס האט ערגעצְווֹ אַין אַים גַּפְלָאַטְעָרט — אַן זיך אַינְקָלָאַמְּעָרָן אִין אֵיר. זי האט געזוכט דאס, וואס איין ער; וואס איין אַין דעם ברענְגְּנְדִּיקָּן גוף אָוֹן דָּאָך — באָזְוָנדָעָר פֿוֹן אַים. זי האט זיך גַּעֲפִילְט ווי זי פֿיבְּעָרט אַלְיִין; ווי אַירְעָר לִיפְּן ווערְן אַנְגָּעָן שׁוֹאָלָן פֿוֹנְקָט ווי זִינְעָן; ווי אַיר בּוּזְעָם הִיבְּט ויך אָוֹן לְאוֹת זיך אַרְאָפָּ, פֿוֹנְקָט ווי זִינְעָן. אַיר דְּמִיּוֹן האט אוֹיך אַנְגָּעוּהוּבָּין צו וועבן קאַשְׁמָאַרְדִּיבְּלָדָעָר אָוֹן אַיר האָרֶץ האט גַּעְאַילְט; גַּאַלְאַפְּרִיט צו דער באָגְעָגְנִישׁ מִיט דעם קְרָאָנְקָנס שׁוּוֹרָן, הייסְן אַטְעָם, וואס האט זיך אַרְיוּסְגָּפְרִיעָסְטּ פֿוֹן דעם פֿאַרְשָׁלָאַסְעָנָּעָם מַוְּיל אָוֹן פֿוֹן דִּינְעָן, פֿלָאַטְעָנְדִּיקָּעָ נְאַזְוָעָכָּר. זי האט נִיט גַּעֲהָטָן קִין גַּלוּבָּן, קִין ווַיְלָן צו פרָוָוָן רָאַטְעָוָן דעם פֿרָעָמָן, וועלכָּר אִין גַּעֲוָעָן אַיְנְגָּבָּאָקָּן-גַּעֲנָעָט אִין אֵיר. אַבעָּר זיך שְׁתָאָלָט — האט אַוְיסְגָּעָוָן פֿוֹנְגָּנְדָּעָרְצְרוּקָן דִּי זַוְּאָכָּע, נִיגְעָרִיקָּע גַּרְיִיקִיט אַונְטָעָרְצְוָגִין מִיט אִים צְוָזָמָעָן; אַרְאַפְּצָוָלָאָן זיך מִיט אִים אִין דִּי טִפְּפָעָן.

דָּעַמְּאָלָט אִין אַרְיִינְגָּעָקְמָעָן וְאַלְעָנְטִינָּא. אָוֹן ווי ער אִין אַרְיִינְגָּעָקְמָעָן, אִין דער גַּאַנְצָעָר קְעָלָעָר פֿוֹל גַּעֲוָאָרָן מִיט אִים. זִין צְעוֹאָקְסְּעָנָּעָ פֿיגָּר, דִּי גְּרוּסָע, לְאַנְגָּעָה הַעֲנָטָה, דָּאָס טְוָנְקָה-הַוִּיטְקָעָ פֿנִּימָה, דִּי ווַיְלָעָ, הַיִּסְעָ אָוָגָּן — זִין גַּאַנְצָעָ גַּעָּדָשָׁטָלָט — האט אַוְיסְגָּעָוָן פֿוֹנְגָּנְדָּעָרְצְרוּקָן דִּי זַוְּאָכָּע. סְאִין אַרְיִינְגָּעָקְמָעָן ווי אִין פֿרִישָׁרָה, לְעַבְּדִיְקָעָר וְוַיְנָטָ וְוַאֲלָט אִיךְ גַּעֲזָטָאָן פֿוֹן עַרְגָּעָן.

מִיט אִמְּאָל האט אַסְתָּר זיך דער פֿילְטָ אַוְיְגָעְוָאָכָּט פֿוֹן דער חַלְוִמְדִיקִיט; באָפְּרִיט פֿוֹן קְאַשְׁמָאָר — ווי וְאַלְעָנְטִינָּא וְוַאֲלָט גַּעֲוָעָן אַרְיִינְגָּעָקְמָעָן, זי האט זיך אַיְנְגָּה-הָאָרְכָּט אִין זִינְעָן גַּעֲשָׂרְיִיעָן אָוֹן קְלָלוֹת, מִיט וְוַלְכָעָ ער האט גַּעֲטָרִיבָּן שְׁיְבָדְלָעָן אַהֲיָמְצָגָיִין. אַיר האט זִיך אַוְיְגָעְדָּכָּט, אָוֹן דָּאָס שְׁרִירָה ער אַזְוִי צּוֹלִיב אִיר, אַסְתָּרָן — זִיך אַוְיְגָעְוָוָעָן. וְאַלְעָנְטִינָּאָס בְּלִיק, דָּאָס לִיכְטָ פֿוֹן זִינְעָ אָוִינָן, וואס האט זִיטִיק אֶבְּרִי גַּעֲטָאָן אִין אַיר רִיכְטוֹגָן — אוֹיך ער אִין גַּעֲוָעָן אִיר צו הַעֲלָפָן, זִיך זַוְּאָטְעָוָן.

— גַּיִי, גַּיִי, שִׁינְדָּל — האט זִיך, אַפְּרִישָׁה אָוֹן אַמְּוֹנְטָרָעָ, גַּעַשְׁטוֹפָט שִׁינְדָּלָעָן צו דער טִיר. — גַּיִי, אִיך ווּלְשָׁוִין אַלְזָ מַאֲכָן. — זִיך האט זִיך בִּידָן אַרְיִיסְבָּאָגְּלִיט אַיְנָ קְאַרְדִּיאָרָל אַרְיִי, אַיְפָּעָרְוִוְתִּיק אַוְרָתְּ עַפְּעָם. זי האט אַלְיִין נִיט גַּעֲוָסָט אַזְוִי וְוָאָס. בעַת אַזְוָלְכָעָ שְׁוּוֹרָעָ טָעַג האָבָן אַסְתָּר אָוֹן שִׁינְדָּל נִיט גַּעַלְאָן דעם קְרָאָנָּק אַלְיִין אוֹיף קִין אַוְיְגָנְבָּילָק. זִיך האָבָן זיך פֿאַרְטִּילְט. שִׁינְדָּל אָוֹן גַּעֲוָעָן מִיט אִים בַּיְּטָאָג אָוֹן אַסְתָּר — אִין דִּי אַוְנְטָנָן אָוֹן בַּיְּנָאָכָט.

איָן אַנְהִיבָּ פֿלְעָגָט אַסְתָּר זיך אַוְיְצִיּוֹן אַוְיְפָּן טִישׁ, אַדְרָעָ מַאֲכָן זיך אִיך גַּעָּדָעָ לעַגְּדָר פֿוֹן אִיך בְּעַנְקָלָעָ, צִי סְתִּים אַפְּזִיכָּן דִּי נִאְכָּט בַּיְּנָאָכָט. נִאְר אִין מַאל האט זיך אַין קְעָלָעָר בָּאוֹיְזָן וְאַלְעָנְטִינָּאָס מִיט אִין אַוְיְסְלִיגְּ-שְׁטוֹלָ.

— נָא דִיר אִיך לְעוֹשָׁקָה, אַסְתָּר, עַסְטָע שְׁלָאָפָּן ווי אוֹיף אִיך לְעַטְנִיסְקָעָ! — זִינְעָ גַּרְיִיסָע צִין האָבָן גַּעֲשִׁיםְעָרָט אִין לִיכְטָ פֿוֹן לְעַמְּפָלָ. ער האט פֿאָר אִיר אַוְיְגָעָ-

שטעלט דעם אויסלייג-שטול און איינגעלאדן זי זאל זיך אועוקעצען. דערנאנך האט ער אַריינְגַעְטָן די האנט אין קעשענע און אַרוֹיְסְגַעְשְׁלָעְפַט אַ שְׂטִיק בְּרוּיט, אַרוּם גְּוּוֹיְקָלֶט מֵיט צִיְּטוֹנְגְ-פָּאָפִיר: — דַּאס אַינוֹ פָּאָר דִּיר אַ קָּלָאַצְיָע! — זַי האט זיך גְּעוּוּרט, בִּיט גְּעוּוֹאָלֶט נְעַמְּעָן, האט ער אויפְּגַעְפְּאָקְט דַּאס בְּרוּיט, אַ גְּעַמְּעַט אַסְתְּרָן פָּאָר דַּעַר טָאַלְיעַ אַין אִיר גְּעַנְּמָעַן שְׁטוֹפָן דַּאס בְּרוּיט אַין מוֹלִי.

פָּוֹן בְּאַרְיֵר פָּוֹן זִינְעַן פָּעַסְטָעַ העַנְּט אַרוּם אִיר לִיבַּ, פָּוֹנוּם בְּאַרְיֵר פָּוֹן בְּרוּיט צְוִישָׁן די לִפְּגַן, האט עַלְצַי אַין אִיר זיך אַנְגְּהָוִוִּין בְּאוּוּגַן. די צִיְּן האַבְּזַן זיך מֵיט אַ באָגָעָר אַיְנְגַעְשְׁנִיטָן אַין דַּעַר סְקָאַרְיָנָע. זַי האט קוּוֹם גְּעַפְּלִיט, וּוּאַס זַי עַסְטָן: קוּוֹסְטָם, וּוּאַס עַס קוּוֹמֶט פָּאָר מֵיט אִיר.

אַסְתְּרָן האַט גְּעַגְעַסְן דַּאס בְּרוּיט אַוְן וּוּאַלְעַנְטִינָא האַט גְּעַגְעַסְן אַסְתְּרָן — מֵיט די אַוְיגַן. זִיְּן פְּנִים, בְּרוּין וּוּי אַפְּגַעְפְּצָצָט לְעַדְעָר, האַט גְּעַשְׁטָרָאַלְט. דַּערְנָאַד האַט עַר אַ רִיְּבָג גְּעַטָּאָן בְּיַדְעַ העַנְּט אַיבָּעָר דַּעַר רָוּבָשָׁקָע, וּוּלְכָעַ עַר האַט תְּמִיד גְּעַטְרָאָגָן אַוְן וּוּאַס האַט אַין אִיר גְּעַטְקִיְּט אַרוֹיְסְגַעְבָּרָאָקְט די מַעֲכְטִיקָעַ פָּאָרָם פָּוֹן זִיְּן בְּרוֹסְטְ-קָאָסְטָן אַוְן עַר האַט זיך צְעַשְׁפִּירִיט אַיְבָּעָן קָלְלָעַר מֵיט אֹזָא מַאֲסִיּוֹן טְרָאָט, אֹזָא די לְוַיּוּעַ בְּרָעַטָּרָה האַבְּן זיך צְעַוְיִגְט אָוְנְטָעָר אִים אַוְן אַרוֹיְסְגַעְקָוּוּעָשָׁט לְאַנְגָּעָ שְׁנוֹרָן בְּלָאָטָעָ פָּוֹן צְוִישָׁן די שְׁפָאַלְטָן. עַר האַט זיך פָּאַרְהָאַלְטָן בְּיַיְ פְּרִיְּיָ דָעָן: — וּוּאַס מַאֲכָסְטָעַ, פְּרִיְּדָעַ, הָעָ? — האַט עַר אַ פְּרִעָג גְּעַטָּאָן.

פְּרִיְּדָעַ האַט אִים נִיט גְּהַעַרְטָן. זִיְּן קָאָפָה האַט זיך רִיטְמִישָׁ בְּאַזְוּגָט אַהֲנִין אַוְן צְוּרִיק: גְּעַפְּאָלָן דָּא מֵיט אַיְין בָּאָק, דָא מֵיט דַּעַר אַנְדָּעָרָעָר אַוְיָפָן קִישָּׁן. סְטְרוּגָעָשׁ שְׂוּוֹיִיס זִינְעַן גְּעַרְוָנָעָן אָוְנְטָעָר זִינְעַן אַוְיָרָעָן אַוְן גְּעַלְאָזָן פִּיכְכָּטָעָ פָּלָעָקָן פָּוֹן בְּיַדְעַ זִיְּטָן פָּוֹן צִיכְלָל.

וּוּאַלְעַנְטִינָאָס בְּלִיק האַט גְּבָרִיט אַסְתְּרָס פְּנִים: — וּוּאַס אַיְזָעָ דִּינְיָנָס, וּוּאַס דַּהְאָסְטָט דַּעַךְ בְּאַגְּרָאָבָן דָא מֵיט אַיְן דַּעַם קָבָר, הָעָ? — עַר האַט זיך דַּעְרְגָּוּנִי טְעָרָט צַו אִיר. אַ רְגָּעָ האַבְּן זַיְּן זיך אַנְגְּגָוּקָט, בִּיוֹן זַיְּן האַט פָּאַרְמְרוֹזְשָׁעַט די אַוְיָנָן פָּוֹן דַּעַר הַיּוֹן, וּוּאַס האַט גְּעַשְׁלָאָגָן פָּוֹן זִיְּן נְאַעַנְטִיקִיט. דַּעַר בִּיסְן אַיְזָעָ שְׁטִיְּן גְּעַבְּלִיבָן אַיְן הַאֲלָדִיד. דַּעַר קָאָפָה האַט זיך אַיְר אַושָׁ פָּאַרְדְּרִיטָה. — אַזָּא וּוּי דָוָ... מֵיט אַזְּוּלְכָעַ אַוְגָּאָנָעָס! — זַי האַט מַעַר גָּאָרְגִּינִּיט גְּעַזְוּן, וּוּי זִיְּן גְּרוּוּסָפָן מַוְיל מִיט די טְוּנְקָלְ-רוּיטָעָ לִיְפָן. עַר האַט אַרוֹיְסְגַעְלִיגִּיט די שְׁוּוּרָעָ העַנְּט אַוְיָר אַיְרָעָ אַקְסָלָעָן. אִיר האַט זיך גְּעַדְוָכָט, אֹזָא זִינְעַן הַאֲרָטָעָ פִּינְגָּעָר קָלָאָמְעָרָן זיך אַדְוָרָק דַּוְרָךְ זַיְּיָ: — הִיאַט דַּעַךְ פָּאָר מִיר, אַסְתְּרָן! — האַבְּן די רְוִיְּטָעָ לִיְפָן זַיְּדָ בְּאַזְוּגָט. — יְעַדְעָס מַאְלָן, וּוּאַס אַיְזָעָ זַיְּדָעָ דָא אַיְן קָעְלָעָר, בִּי זִיְּן בְּעַט, דַּהְעָרִיסָט? וּוּאַלְטָעָ זַיְּדָ אַיְנְגַעְשְׁלָגָעָן! — די הַאֲרָטָעָ העַנְּט האַבְּן זיך אַרְאַפְּגַעְלִיטְשָׁטָ פָּוֹן אַיְרָעָ אַקְסָלָעָן, לְעַגְגָּוִיסָדִי אַרְעָמָס אַיְזָעָ זַיְּדָ פָּאַרְקָלָאָמָעָרָט אַרוּם גְּעַלְעָנָק פָּוֹן אַיְרָעָ העַנְּט. עַר האַט צְוֹאָמְעַנְגְּפִירָט אַיְרָעָ דְּלָאָנִיעָס, אַיְן וּוּלְכָעַ סְאַיְן גְּעַלְעָנָק דַּאס אַפְּגַעְבִּיסְעָנָעָ שְׁטִיקָל בְּרוּיטָ: — עַךְ, דְּבִיסְטָ צַו שִׁיןְ פָּאָר מִיר... — הַאַט עַר הַיּוֹעָרִיךְ גְּעַפְּלִיסְטָעָרָט, — אַוְן צַו גּוֹט אַוְיָכָעָט... — עַר האַט בְּאַמְעָרָקָט דַּאס שְׁטִיקָל בְּרוּיט צְוִישָׁן אַיְרָעָ העַנְּט אַוְן פָּאַרְלָעָגָן אַוְיָפְּגַעְלָאָכָט: — כַּלְאָזָ דַּעַךְ נִישָׁט עַסְן, הָעָ? עַס, עַס!

ז' איז געומען צו זיך ; האט אַנְגָּעָכָּאָפֶט זיין האנט און אין אַיר אַיִינְגָּעַ
וואָרְפָּן דאס שטיַּקְלָן ברוּיט : — גַּיְ אַרְוִיס פָּוּן דָּאנְגָּן ! — האט זיך, צו אַיר שְׂטוּנְגָּן,
דעַהֲעַרטָּט אַיר אַיְגָּן קֹל.

וואָלְעַנְטִינְגָּאָה האט פֿאָרְקָאָרְבָּט דעם שְׁטָעָן : — אַסְתָּה, אַסְוָר זָלְ מִיר זַיְן !
כִּיאָלְ רֵין זַיְן פָּוּן שְׁלַעַכְּטָס ! כִּיבִּין גַּאֲרְנִישָׂט אַוִּיטָן גַּעַוּעַן... חַלְילָה וּחָס ! — עַר
הָאָט גַּעַרְעַדְטָה אַסְטִיק אַוִּין פֿאָרְלוֹרִין, שְׁוֹלְדִּיק אַיר גַּעַקְוָט אַיְן דִּי אַיְגָּן אַרְיִין : —
כִּזְוִיְּסָ נִשְׁמָת, וּאָס סְאַיְן מִיר זְגַעְקָמְנָן. אַסְתָּה, כִּשְׁוֹעָרָ דִּיר... אַזְוִי זָלְ עַד אָ
פֿאָפְּלָעְקָצְיעָ קְרִיגָּן דָּא אוּפְּנָן אַרְטָט ! סְאַיְן גַּאֲרְנִישָׂט, דַּהְעָרְסָט ? בְּלִיזָּוּן עַד קָוָם
דָּא אַרְטָט... כִּיעַל דִּי שְׁוֹעָל דָּא נִשְׁתָּה מַעַר אַיְבָּעַרְטָרָעָט, כִּשְׁוֹעָרָ דִּיר... יַעֲדָעָס
מַאְלָ, וּזְעַן עַד קוּק אַוִּיפָּט דִּיר דָּא אַיְן קָעַלְעָר, בִּיְיָ זַיְן בעַט...
— גַּיְ ! — האט זיך צִיל גַּעַטָּאָן דעם ווַיְזָהְבִּינְגָּעָר אַוִּיפָּט דַּעַר טִיר.

וואָלְעַנְטִינְגָּאָה האט זיך זיך ווַיְ פֿאָרְנִיגְט ; בעטלעריש הַכְּנָהָדִיק גַּעַהְאַלְטָן צו אַיר
אוַיְסְגָּעַשְׁטָרָעָט דִּי גַּרוּסָעָה האנט מִיטָּן אַרוּמְגָעְבָּסְעָנָעָם שְׁטִיקָל ברוּיט : — כִּיבָּעָט
דַּעַד, אַסְתָּה, טַו מִיר צּוֹלִיב... — עַר האט אוַיְסְגָּעַזְעָן ווַיְ אַרְיוֹזִיק פֿאָרְשָׁעָמָט קִינְד.
גַּעַוּעַן אַזָּא קָאָמְשִׁיעָ אַוְמְגָעְלְוָמְפֿרְטְּקִיט אַיְן זַיְן אַוְיְסְגָּעְבָּוְגְּעָנָר, בְּרִיטִיאַקְסָל-
דִּיקְעָר גַּעַשְׁטָאָלָט, אַיְן דַּעַר הַכְּנָהָדִיקָּעָר גַּרְיָאָמָסָעָ אַוִּיפָּט זַיְן פְּנִים, אַזָּא אַסְתָּרָה האנט
הָאָט, אַלְיָן פָּוּן זַיְך, זַיְך אַוְיְסְגָּעַשְׁטָרָעָט אַזָּא גַּעַנוּמָעָן דָּאָס ברוּיט. — עַס ! —
הָאָט עַר אַפְּגָעָטָעָמָט דַּעַרְלִיכְטָרָעָט. — כִּגְיָי שְׁוֹין אַזְוָעָק. — עַר האט אָ שְׁטָעָל
גַּעַטָּאָן דִּי פֿעַסְטָעָ טְרִיטָאָן דַּעַר רִיכְטוֹנָגָ פָּוּן דַּעַר טִיר אַוְן דִּי בְּלָאָטָע, וּאָס אַיְן
אַרְיְפָגְעָקָמָעָן פָּוּן צּוֹוִישָׂן דִּי שְׁפָאָלָטָן, האט אַיְם נַאֲגָעְפִּישְׁטָשָׁעָט, וּיְ עַר וּוְאָלָט
אַפְּגָעָטָרָטָן דִּי עַקְוָן פָּוּן אָ כָּפְּטָעָ קָעָז.

וּיְ נַאֲרָ דִּי טִיר האט זיך הַינְּטָר אַיְם פֿאָרְמָאָכָט, האט אַסְתָּה אַוְעַקְגָּשְׁלִידָעָט
דָּאָס שְׁטִיקָל בְּרוּיט אַוִּיפָּט טִישָׁל אַוְן צּוֹעַפְּאָלָן צוּ פֿרִידָעָס בעַט : — פֿרִידָעָ, הַלְּחָ
מִיר... — האט זיך אַנְגָּעָכָּאָפֶט דעם קָרָאנְקָנָס הַיִּסְעָה האנט.

פֿרִידָעָ האט נַאֲךְ גַּעַדְרִיְּט דעם פֿאָרְשָׁוּזְטָן קָאָפֶט פָּוּן זִיְּטָ צו זִיְּט. עַר
הָאָט גַּעַסְאָפְּעָט שְׁוֹועָר, גַּרְילְצִיך, זַיְהָ אַיְם גַּעַזְוִישָׂט דעם שְׁוֹוִיסָט פָּוּן פְּנִים, פָּוּן
דַּעַם אַנְטְּבָלוּזָטָן, בִּינְעַרְדִּיקָן בְּרוּסְטִ-קָאָסָטָן. זַיְהָ אַטָּגְגָּסְן קִילָּעָ טַיְיָ צּוֹוִישָׂן
זִיְּנָעָ לִיפָּן. עַר האט גַּעַקְרָעָצָט. זַיְהָ אַטָּגְגָּסְן גַּעַוּוֹסָט, אַזָּא דָאָס רַוְּפָט עַר שִׁינְדָלָעָן אַוְן
אַיְן אַיר האט אַנְגָּעָשָׁוָאָלָן דִּי פֿאָרְבִּיטְעָרוֹנָגָ אַוְן אַזָּא מִין פֿאָרְלִיְּרָנְקִיטָן, וּאָס האט
בִּיְיָ אַיר צּוֹעַנְוָמָעָן דִּי מַאְכָט אַיְן דִּי גַּלְדָּעָי. דַּעַר קָאַשְׁמָאָרְנָעָר חַלְום האט זיך וּוְיִידָעָ
גַּעַפְּגָעָן אַיְן זִיְּנָעָ בְּעַצְּנָעָן.

זַיְהָ אַטָּמָ זַיְך גַּעַשְׁאָרָט צּוֹוִישָׂן דִּי פֿיְיכָטָעָ, גַּלְאַנְצִיקָּעָ וּוְעַנְטָ פָּוּן קָעַלְעָר אַוְן
גַּעַלְאָוָן אַלְעָ טְרִיעָר, נִיט אַוְיְסְגָּעְוִוְיְנְטָעָ, אַרְוִיסְרִינְגָּעָן פָּוּן זַיְך. וּיְיִנְעַנְדִּיקָן, האט זַיְך
אוַיְפָגְעַזְוָכָט דָאָס שְׁטִיקָל בְּרוּיט אַוְן עַס גַּעַנוּמָעָן שְׁלִינְגָּעָן, צְוֹזָעָמָעָן מִיטָּן דִּינְעַנְדִּיקָן
זַיְלָאָ, וּאָס האט פָּוּן דִּי אַיְגָּן אַרְיְפָגְעָקָאָפָעָט אַוִּיפָּט אַירָעָ לִיפָּן. עַרְשָׁת אַיְצָט האט זַיְך
זַיְך, אַוְעַקְגָּעְלִילִיגְט אַוִּיפָּט וּוְאָלְעַנְטִינְגָּאָס אַוְיְסְלִילִיגְ-שְׁטוּלָה. בִּיסְלַעְכְּוִיְּזָה האט דַּעַר שְׁלָאָפָּ
זִי אַיְגָּעָנוּמָעָן. אַיְן שְׁלָאָפָּה האט זַיְך גַּעַזְוָעָן פֿרִידָעָס בעַטָּל. אַוִּיפָּט אַיְן גַּעַלְעָגָן
עַמְעָץ, וּאָס אַיְן גַּעַוּעַן סִיְּ פֿרִידָעָ, סִיְּ זַיְך, אַסְתָּה — אַוְן גַּעַהְאָט דָאָס גַּוְפָּלָ פָּוּן אָ

טערערט צו דעם טרייעריךן ליכט-קריזי אויפין סופיט. עטעררט צו דעם ערעריךן געזאלט הייסן... — האט זי זיך באועויגלאָז נײַ-געבוירן קינד. — «עמנואָל האט עס געזאלט הייסן», — האט זי זיך פאָר עמעצֵן געקלאנט. זי האט געהערט ווי עמעץ רופט זי «מאָמע!» — און האט געזען ווי דאס באָוועיגלאָז גופל הייבט זיך אויך, גלייכט זיך אויס, ווערט אָ גוף און שטרעקט זיך, ציט זיך און זוּקסט, ווי אָ פראָכטפּולער ריזוקער בוים, וואָס האט זי אָרוֹמְגַעְנוּמוּן פֿאָר דער טַאלִיע מיט צוּווִיגַן, ווי מיט שטָארְקָע, וואָרְעַמְעַה הענט. זי האט געעפְנַט די אוּיגַן אָון דערזוּן דאס פִּינְטָלְעַנדְיקָע, פֿאָרְשְׁטוּבִּיטָע לעמֶל אַוְיפִּין סופיט. — «עמנואָל האט עס געזאלט הייסן...» — האט זי, אַין זיך, געפלִיס-

— מאמין... — האט פרידע געקרעכץ.

פון צייט צו צייט האט זיך געמאכט אַטאג, ווען פרידעס שטערין איז געווען
קיל אונ זיין בליך — קלאָר. זיין אַטעם, הָגֵם אַ שׂווערער, איז געווארן ריטמייש
אונ באָפרײַט פון דעם האָמְעַטְנָעַם גֶּרְילִיך. אויף אַזְעַלְכָּע טָעַג האַט אַסְתָּה אַיסְגַּעְקָוּקָט
אונ דַּעֲמַלְתָּה האַט עָר זַי דַּעֲרַקְעַנְתָּ אַז זַי מִיטָּן דִּינְעָם פִּינְגָּעָר צַוְעַדְפָּן צָום
בעט: — גּוֹט מַאְרְגָּן, — פְּלַעַגְתָּ עָר זַאֲגָן, אָפִילְוָן וְעַן אַין דְּרוֹיסָן אַז גְּעוּעָן שְׁפַעַטָּ
נאָכָט.

זינע אויסגעקלאלרטע אויגן פלעגנ מיד פינטעלען. אויב שיינדליך פלעגט גראָד זיין אין קעלער, פלעגט זי צוזאמען מיט אסתון אונטערלויפֿן צום קראָנקן. ער פלעגט צו בידע אַרוּפֿאָקָוּן מיט אַשְׁמִיכָל פֿון איינעם. וואָס איז נָאָר וואָס אַיבָּעֶרֶת געקוּמָעָן אַשְׁוּעָדָן וועָג.

— סַיְאֵן דִּיר בָּעֵסֶר, פֿרִידְעַ? — פְּלָעַגְט שִׁינְדֶּל, באשמחהָת, אַ פָּאַל טָאוֹן צָו
זַיְינְ פְּנִים.

ער פְּלָגַט עֲפָנָעָן דָּס מְרִיל אָוֹן מִיט מֵאַרְיִיגָּטָעָמָעָן דַּי לְוָפָט : — יַא,

שינDEL פלעגט, א גליקלעכע, אונזאגן אסתראן ווואס צו טאן און מיט א ליביכט געמעט זיך לאונ אהיימס צו איר וואלענטביבא.

דעםאלט האט אסתה געהאט פרידען נאר פאר זיך. נאר ניט גלייך האט זיך אועוּקְגַּזְעָצֵט נשבן אים. פריער האט זיך אויסגעקאנט אונ איז, געווארעמעט מליך אונ זיך געונמען אים צו קאַרמעען. דאס הארץ איז איר געוואקסן פון נחתה, ווען זיך האט געוזן, ווי דער טעלער ווערט ל'ידייק. סאיין איר אויסגעקומען, ווי זיך וואַלְטַ אַלְיַין געגעסן אונ זאט געווֹאַרְן פון דעם טיערַן מאַכל, פון דער וואַרְעַמְעַר מליך. אונ אַדְּאנְקְבָּאַרְקִיְּתַן צו וואַלְעַנְטִינְגַּן האט איינגעַנוּמָעַן אַיר הָאָרֶץ, דערפָּאַר, וואַס עַר האט באַזְּאָרְגַּט דעם קראַנְקָן מיט די אלעַ זאָכָן. דאס האט ער דאָר געטאָן פָּאַר אַיר, זיך אַן שטָּארְקָן.

נאנן עסן פלעגן זייד ביידע, זי אונ פרידע, לאנג באטראכטן אונ שווייגן;

געלאָזֶן די פֿנִימֵער רַעֲדָן ; גַּעֲלָאָזֶן די בְּלִיקָן זַיְד אַיבָּרְשָׁמוּעָסֶן.

טייל מלא פלעגת פרידע אומגעריכט אויפשמייכלען אוון אַרויספֿרָעֶלעֶן: —

דו ביסט מײַן לעבען... דו ווייסט דערפֿוֹן?

די פלעגט אים אפענטפערן מיט ווילן און עקשות: — איך וועל דיך געזונט מאכן.

ער פלעגט מיט א פינגער גלעטן אסתהס קאלדרע, וואס איז געזען פול מיט שויסיקע פלאען און האט שווין לאנג פאראליירן איר רזוקיט. ער האט שמייכלענדיק צוגשאקלט מיטן קאָפַ: — יא... און איך וועל... ציוועל שרייבן א בוך: «דאָס טאגַי בוך פון אַ קָּאַלְדְּרָעַ...»

ער האט דערוואָרט זי זאל צוריksamיכלען צו אים און זי האט צוריגען שמייכלט. אין אַזְעַלְכַּעַ מאַמְּבָּנְתָּן האט זי ניט מורה געהאָט פֿאָרְן דְּאַקְטָּר לְעוֹזִין אָזַן פֿאָרְן זְיַינְעַ נְבָּיאָוָתָן. זי אַיז גַּעֲזַעַן זְיַיכָּר, אָזַן זַי פֿאָרְמָאנְטָן דֻּעַם כּוֹחַ אוּפְּצָוָהָאַלְטָן פְּרִידְעַן בִּים לְעֵבָן אָזַן דָּאָס פְּלָעַטָּן זַי שְׁטוּסִין זַי אַוְּפְּצָוְרִיסִין פָּוָן אַרט אָזַן וּדְעַר לְוִיפָּן אַים מאָכָּן עַפְּסָס אַין מוֹילַ אַרְיִין.

זי האט גוט געזען, אָזַן ער פֿילְטָן נִיט דֻּעַם טָמַן פָּוָן דַּי גּוֹטָעַ מאָכְלִים; אָזַן ער צוֹוְיגָט זַיְךְ צוֹוְקִיעַן, וַיַּאֲכַלְכֵלְעַד, וַיַּאֲכַלְכֵלְעַד פֿאָלְגָן דַּי מַאְמָעַן, וַיַּאֲכַלְכֵלְעַד עַס וּוַיַּס, אָזַן אַוְּסִין זַיְין גּוֹטָס. דָּרְנוֹאָד, וְעַזְעַז דַּעַר טְעַלְעַר אַיז גַּעֲזַעַן לִיְדִּיק, פְּלָעַגְטָן צְרוּיקְמָעַן דָּאָס שְׁוִיְּגַן אָזַן דָּאָס קָעְגָּנוּיִיטִיקָעַ בְּאַטְרָאָכָּטָן זַיְךְ, בֵּין עַס האט אַוְּפְּסָנִי אַשְׁפָּאָר גַּעֲזָאָן צַוְּזִינְעַ לִיְפָּן: — אַסְתָּה, אַיךְ הַיְּבָּאָן צַוְּגַּלְיִיבָּן...

— וּוּסְטָן זַיְן, פְּרִידְעַ, וּוּסְטָן זַיְן... — פְּלָעַגְטָן זַיְךְ אַוְּנְטָעָרָהָאַלְטָן. טְיַיְלָמָל פְּלָעַגְטָן ער זַיְךְ דָּרְמָאָנָעָן אָזַן זַיְינְעַ כתְּבִים. אַים פְּלָעַגְטָן זַיְךְ דּוֹכְטָן, אָזַן זַיְךְ וּוּלְעַן אַלְיאָדָעַ טָאגַ דָּעַרְשִׁיבִּינְעַן.

— דָּאָס עַרְשְׁטָעַ בְּיכָל וּוּשָׁטָעַ אַזְעַגְטָן דִּירָה, — פְּלָעַגְטָן ער אַטָּה, וַיַּאֲכַלְכֵלְעַד הַעֲלָעָר הוֹיט, אַזְעַגְטָן. טְיַיְלָמָל פְּלָעַגְטָן ער זַיְךְ דָּרְמָאָנָעָן אָזַן זַיְין פְּרִינְהָה, בְּעַרְקָאָוִוִּישָׁן: — ער וּוּיְוִוִּיתָן זַיְךְ נִיט. — פְּלָעַגְטָן ער זַיְךְ קָלָאָן. ער פְּלָעַגְטָן אַנְכָּאָפָּן אַיר האָנט: — בְּרָעָנֶג מִיר בְּעַרְקָאָוִוִּישָׁן! — זי האט אַים אַנְגָּעָקוּט פְּאַלְעָגָן. וּוּרְ אַיז גַּעֲזַעַן בְּעַרְקָאָוִוִּישָׁן? אַבְּעָרְ פְּרִידְעַה האט גַּלְיִיךְ פְּאַרְגָּעָסָן. טְיַיְלָמָל פְּלָעַגְטָן ער אַיד אַנְהָיִיבָן צַוְּדָעָצִיָּילָן אַמְּעָשָׂה פָּוָן זַיְינְעַ קִינְדָּעָרְ-אָרְן. זַיְךְ פְּלָעַגְטָן שְׁאַקְלָעַן מִיטָּן קָאָפָּה, שְׁמִיכְלָעַן, לְאַכְּנָן אַפְּלָוָן, וְעַזְעַז אַיר האָט זַיְךְ גַּעֲדוֹכָת, אָזַן דָּאָס מִיְּבָטָן ער אַיר אַיבְּעָרְגָּעָבָן עַפְּסָס זַיְיךְ קָאָמִישָׂס. דַּי מִעָשָׂה גּוֹפָא פְּלָעַגְטָן זַיְךְ קָעְגָּעָן צְנוּוֹנִיפְּשָׁטָעָן פָּוָן דַּי בְּרוֹכְשְׁטִיקָעָר פָּוָן זַאֲצָנוֹן, פָּוָן דַּי הַאֲלָבָעָ וּוּרְטָעָר, וּוּסְטָן זַיְינְעַן גַּעֲפָאָלָן פָּוָן זַיְין מַוְיל. דַּעַם גְּרָעָסָטָן טְיַיְלָמָל פָּוָן דַּעַר דָּעַרְצִיְּלוֹנָגָ פְּלָעַגְטָן ער אַיר אַיבְּעָרְגָּעָבָן אַיז זַיְין דְּמִיוֹן. אַפְּטָ פְּלָעַגְטָן ער אַיבְּעָרְיִיסָּן, פְּאַרְלִירָן דֻּעַם פְּאַדְּמִים, זַי אַנְקָוּזָן: — דו בִּיסְטָ ער זַיְךְ אַנְטְּצִיקָן.

ער האט זַיְךְ נִיט גַּעֲזַעַן, וּוּסְטָן זַיְטָוָן קָעְלָעָר, וּוּסְטָן זַיְטָוָן קָעְמָט, וּוּסְטָן זַיְטָוָן פְּאַרְבָּעָט זַיְךְ מִיטָּהָם. ער האט זַיְיךְ מַאְלָגָאָרְנִיט גַּעֲפָרְעָנִיט אָזַן זַיְךְ, וּוּסְטָן אַזְוִי שְׁטָאָרָק גַּעֲוָאָלָט עַפְּגָעָן דָּאָס הַאֲרָצָן פְּאַרְיִים, האט אַים נָאָר גַּעֲקָאָנְטָ אַפְּעָנְטָ פְּעָרָן מִיטָּן אַזְוִי דְּמִיּוֹן. אַפְּטָ פְּלָעַגְטָן ער אַיבְּעָרְיִיסָּן, פְּאַרְלִירָן דֻּעַם פְּאַדְּמִים, זַי וּוּרְן, פְּרִידְעַ...

אוֹמְגָעַרְיכָט פְּלָעַגְטָן זַיְין אַטְעָם וּוּרְן שְׁוּרְעָרָ: דַּי אַוְיִגְעָן, וּוּדְעַר פְּאַרְנָעָפְלָטָן, פְּלָעַגְטָן אַנְהָיִיבָן צַוְּשָׁטָרָן וּוּסְטָן אַלְפְּרָעָמְדָרָן. סַהַאַט אַוְסְגָּעָזָעָן וּוּסְטָן עַמְּצָן וּוּסְטָן

געשטיינען אים צו קאָפָנס און אים אוועקגעשלעפֿט פֿון אַיר ווֹאס אַ מאָל ווִיטער. דער שוֹווַיס פֿלְעַגְט זִיך צַעֲפָרְלָעַן אוּף זַיְן שְׁטָעָרָן; זִיך אַנוֹזָמְלָעַן אֵין סְטוֹרְגָּעָס אָן אַרְאָפְּרִינְגָּן אוּפְּן קִישָּׁן. דער קָאָפָּה האָבָּן גַּעַנְוּמָעָן פְּאָלָן אַהֲרָן — זַיְן פֿלְעַגְט אַים אַנְכָּאָפָּן פָּאָר דַּי הַיִּסְעָן העַנְתָּן, זַיְן ווֹאלָט אַים ווּעָלָן צְוִירִקְהַאְלָטָן נִיט לְאָזֶן אַוּעָך: — הַעַלְפָּה מִיר... — פֿלְעַגְט זַי בְּעַטָּן.

ער האָט זַי שְׂוִין נִיט גַּעַהָעָרטָן. זַי אַיְוַיְדָעַר גַּעַוּוֹן אַלְיָין. טִילְמָאָל, אָן דער פָּאָרְצְיוּפְּלָגְגָן, פֿלְעַגְט זַי באָפְּאָלָן אַ ווּילְזָן צו גַּעַפְּנִינְעָן פְּרִידְעָס פְּרִינְד, בעַרְקָאָוִיטָשָׁן. אַיר האָט זַיְך גַּעַדְכָּט, אָז דָּסָן, ווֹאס זַי אֵין נִיט בְּכָחָה צו טָאָן פָּאָר פְּרִידְעָן, ווֹאלָט בעַרְקָאָוִיטָשָׁן אָפְּשָׁר גַּעַקְאָנְטָן טָאָן. אַפְּטָהָט זַי זַיְך אַיְנְגָּעָרְעָדָט, אָז פְּרִידְעָס גַּעַוּוֹנָט אֵין אַפְּהָנְגִּיק דַּעֲרָפָן, זַי זַיְך גַּעַפְּנִינְעָן זַיְן פְּרִינְד, זַי נִיט. אַבְּעָר שִׁיבְּדָל האָט גַּעַזְוִיגָּן מִיט דַּי אַקְסְּלָעָן: — גַּיְיָ זַיְך אַזְמָדָל אִין מְדָבָר. זַיְן פְּרִצְׁוֹף, מִינְסְּטָע, ווֹאלָט עַד יָא דַעֲרָקָאנְט, אַפְּיָלוּ ווּעַן עַד זַי אַים שְׂוִין?

*

אַין גִּיכָּן אֵין אַסְתָּרָן אוַיְסְגָּעָקוּמָעָן צו האָבָּן גָּאָר אַן אַנְדָּרָעָבָּאָגָּעָגָּעָנִישׁ. אַין אַיְינְגָּעָם אַ פְּרִימָאָרגָן, ווּעַן זַי אַיְזָן, נָאָכָט בַּיְּ פְּרִידְעָס בְּעַט, אַרְוִיס פֿון קָעַלְעָר אָן זַיְך גַּעַלְאָזֶן גִּינְזָן אַיְבָּרְעָן הוֹיף אֵין דער רִיכְטָוָגָן פֿון אַיר צִימָעָר, אֵין אַיר פֿוֹן דָּעָר ווִוְיָטָנָס אַנְטָקָעְגָּעְקוּמָעָן אַ גַּעַשְׁטָאָלָט פֿון אַ יִדְעָן מִיט אַ טָּלִית אַונְטָעָרָן אַרְעָם. אַין עַרְשָׁטָן אַוְיְנְגָּבָּלִיק האָט זַיְך גַּעַדְכָּט, אָז דער יִד אֵין גָּאָר אַ טִּילְפָּן חַלְוָם, ווֹאס זַי האָט גַּעַחְלָוָט אַוְיָפָן אַוְיְסְלִיְּגִּיבָּעָנְקָל אֵין קָעָלָעָר. זַי אֵין שְׁטִינְזָן גַּעַבְּלִיבָּן. דער יִד האָט אַוְיְפָגָהְוִוְיָבָן צו אַיר דָּעָם קָאָפָּה אֵין אַן ווּילְעָ אַרְוָם, אֵין זַי שְׂוִין גַּעַלְעָגָן אֵין דַי אַרְעָםָס פֿון פְּעַטְרָה חִימָמָעָן. נָאָכָט דָּעָם זַי זַיְינְגָּן גַּעַקְוּמָעָן צו זַי, האָבָּן זַיְיָ בַּיְּדָעָ אַנְגָּהְוִוְיָבָן צו רָעַדְן גַּלְיִיכְצִיְּטָקָ.

— זַעַסְטָ בַּיְּטָעָר אַרְיסָ, אַסְתָּרָה, — האָט גַּעַזְאָגָט דָּעָר פְּעַטְרָה.

— אָן דַי מָוָעָ רְבָּקָה? אָן דַי קִינְדָּעָר...? — האָט זַי גַּעַשְׁטָאָמָלָט. — דַי יִיְגָּלְעָךְ זַעַגְעָן וּיְ אַיְן וּוֹאָסָעָר אַרְיָין, — האָט צְוִירִקְגַּעַשְׁטָאָמָלָט דָּעָר פְּעַטְרָה. — דַי מָוָעָ טְזַעְדָּא אַיְנְגָּעָרְעָדָט, אָז זַיְיָ זַעַגְעָן אֵין גַּעַטָּא. דָּעָרְפָּאָר אֵין מָעָן צְוִירִקְגַּעַקְוּמָעָן... מִיט נִיסְיָם. נָו, גַּיִי, גַּיִי אַרוֹףְּצָו זַיְיָ. — זַי האָט אַים אַנְגָּעָיָן קוּקָט. — ווֹאס קָוּקָטָעָ מַעַךְ אַזְוִי אָן, פָּאָרְגָּעָסָן וּוּמָעָן ווּוִוִּינְט? — עַד האָט זַיְך קָרוּם צְעַשְׁמִיכָלָט, אַוְמָנָטִירְלָעָד. זַי האָט דָּעַרְזָעָן וּיְ גַּעַעַנְדָּעָרָט עַד אַיְזָן, וּיְ גַּרְזָי אָזָן שִׁיטָּעָר זַיְן שִׁינְגָּעָ אַבְּרָד אֵין גַּעַוְאָרָן אֵין וּוּפְלָגְגָרָסָעָ, טִיפְעָ קְנִינְשָׁן עַס צִיְּעָן זַיְך פֿון זַיְינְגָּעָפְּאָלָעָן בַּאֲקָן אַרְאָפָּה אֵין דָעָר בַּאֲרָד אַרְיָין. עַד האָט בַּאֲרִירָת אַיר אַקְסָל, וּיְ עַר ווֹאלָט זַי אַונְטָרְגַּעַשְׁטָוֹפָט אָן דָּעַרְמָוֹתִיקָט: — נָו, גַּיִי...

זַי האָט זַיְך גַּעַלְאָזֶן אֵין דָעָר רִיכְטָוָגָן פֿון בַּאֲקָאָנְטָן אַרְיְנְגָּגָן. דַי פִּסְטָ האָבָּן זַיְדָן בַּיְּ אַיר גַּעַפְּלָאָנְטָעָרָט, גַּעַבְּרָאָכָן אַונְטָעָרָט דַי קְנִיעָן. זַי האָט גַּעַוְאָלָט לוּיְפָן אַיְבָּר דַי טְרָעָפָן, אַבְּעָר דַי שִׁידְאָבָּן זַי כַּסְדָּר פָּאָרְטָשְׁעָפָט. זַי האָט זַיְך מִיט בַּיְּדָעָ

הענט אַנְגָּעָהָאַלְטוֹן אָן פֿאַרְעָנֶטֶשׁ, נִיט אָמְצָוְפְּאַלְן; זִיךְ גַּעֲשָׂרֶת דָּרְכֵן פִּינְגְּצְטָעָרָן קָרְיִידָאָר, אַוְיסְגָּעָמִיטֵן דִּי טּוּמְלְדִּיקָעַ קָאַמְּאָדָע, וְאָס אִיז אַוְיבָּן גַּעַשְׁטָאָנוּן — אָן זִיךְ אַנְגָּעָקְלָאָפְּט אָן אַיר. עַמְּעַץ האָט גַּעַעַפְּנַט אַטְיר — אָן שְׂוִין אִיז זַי גַּעַלְעָנוּן אַין דָּעַר מּוּמָעַ רְבָּקָהָס אַרְעָםָס. אַרְומַזְיְּנָעַן גַּעַשְׁטָאָנוּן דִּי אַיְבָּרְאָשְׁטָעָן קוֹזְיְּנָקָעָס אָן זִיךְ גַּעַוְוִישְׁטָט דִּי אַוְיגָן.

מען האָט זַי אַוְוקְגָּעְזָעְצָט אַוְיףְּ אַיְנָעָם פָּוּן דִּי גְּרוּסָע בְּעַטְן. נַעֲבָן אַיר אִיז גַּעַזְעָן דִּי מּוּמָעַ רְבָּקָהָ, פֿאַרְעָלְטָעָרָט, אַוְיסְגָּעָבְּלִיכְּטָט, אַבְּעָר אַוְיףְּ אַיר אַיְנְגָּעְפָּאָז לְעַנְעָם פְּנִים האָט גַּעַשְׁפְּלַטְט דָּאָס אַמְּאַלְקָעַ מִילְדָעַ לְיכְטָט. פָּוּן דָּעַר מּוּמָעַ אַוְיגָן זַיְינָעַן גַּעַרְוָנוּן סְטְרוֹגָעַס טְרָעָרָן, וְאָס דִּי שְׁמִיכְלָעְנְדִּיקָעַ לְיִפְנֵן האָבָן כָּסְדָר אַרְוִיפְּ גַּעַוְוָטָט. אַרְומַזְיְּנָעַן אַוְיפְּן בְּעַטְן, זַיְינָעַן גַּעַלְעָנוּן דִּי קוֹזְיְּנָקָעָס, וְאָס זַיְינָעַן קוּימָעַן עַנְלָעָן גַּעַוְוָעָן צַו דִּי קוֹזְיְּנָקָעָס, וְאָס זַי האָט גַּעַהָאָט אַין זַכְרוֹן.

דָּעַר שְׁמוּעָס האָט זִיךְ גַּעַרְאָכָן. גַּעַוְוָעָן צַו פִּילְטָזְוָן, צַו דְּעַרְצִילָן, דִּי מּוּמָעַ האָט באַקְלָאָגָט דִּי זַיְן, וְאָס זַיְינָעַן אוּוּזָקָ פְּרָאנְטָן אָן "ווַיְיַ אִין זַוְאָסָעָר אַרְיִין". אַסְתָּר האָט זִיךְ בָּאַמִּיטָּזָי צַו פֿאַרְעָדָן: — אַיךְ קָעַן אַיְיָרָעַ מִיטְוּוֹנָעָרטָס, דִּי אַיְבָּוְשִׁיצָס... — האָט זַי גַּעַוְוִין מִיטָּזָי אַוְיגָן אַוְיףְּ דָּעַר פֿאַדְעָרְשָׁטוֹב.

די מּוּמָעַ האָט אַפְּגָזְיִזְפְּצָט אָן זִיךְ גַּעַוְוִישְׁטָט דִּי אַוְיגָן: — מעַן אִיז זַיְיַ נַעֲבָעָן אַרְאָפְּגָעְזָפְּאָלָן פָּוּן הִימְלָ אַרְאָפְּ... וְוי נַגְּרָר מְאַיְזָן אַגְּעָקְמָוּן האָבָן זַיְיַ זַעְקָרְיִבְּגָעָן צַוְּגָן אַין דָּעַר קִידְ... — זַי האָט זַיְיַ צַוְּגָעְבוֹגָן צַוְּ אַסְתָּרָן: — דִּי צְרָה אִיז נַגְּרָר, וְאָס דָּעַר פָּעַטְעָר עַסְטָז עַזְקָר סְחָאָרָץ. עַר קָעַן נִישְׁטָז זַעַם, וְוי דָעַר, דְּרִינְגָּעָן, דְּרִיטָט זַעַךְ אַרְומַזְיְּנָעַן בְּלוּזָן קָאָפְּ. וְוִיְּפָלְכִּיזְוָלְכִּיזְוָלְנִישְׁטָז אַיְנְטָעָהָן מִיטָּאָים, מִיטָּן פָּעַטְעָר, הַלְּפָטָט עַם, וְוי אַטְוִיטָן בְּאַנְקָעָס: "חוּיִים", — זַאְגָּעָךְ צַוְּעָד צַוְּ אִים, — "וְאָס אִיז דָּאָס דִּיְין עַסְקָ? גַּיְיַת עַר יַאֲצָם דְּאוּוּנָעָן, גַּיְיַת עַר נִישְׁטָז צֻמְדָאָוּוּנָעָן. עַסְטָעָר יַאֲצָם צְרוּקִיגְעַשְׁמָוּעָסָט", — זַאְגָּעָךְ עַד צַוְּ אִים, "דוּסְטָט עַפְּסָעָס דָּאַרְפָּן עַנְטָפְּעָרָן פָּאָר אִים אַיְבָּר הַוּנְדָעָרָט אָן צְוָאָנְצִיק יַאֲרָ?", אַבְּעָר מִיטָּן פָּעַטְעָר אִיז וְוי מִיטָּן אַרְבָּעָס אָן דָּעַר וְאַנְטָן. אַיךְ רַעַד מִיר סְמִינְיִקָּעָ אָן עַר רַעַדְעָט זַעְקָר סְיִינְיִקָּעָ: "פָּאָר וְאָס זַעְלָעָ אַיְדָיְד זַעְאָפְּרִין וְוי אַגְּוִי?", — הַאֲלָטָט עַר אַיְן אַיְנְטָהָן. — "צְוָלִיבָא אַזְוָלְכָעָ וְוי עַר", — זַאְגָּט עַר, "הַאֲלָט אַוְנדָז גַּעַטְרָאָפְּן דָּאָס וְוִיסְטָע בְּיַטְעָר אַוְמָגְלִיקְ", — זַאְגָּט עַר. אַדְעָר עַר קְרִיגְטָמִיצְקָעָ דְּרִינְגָּעָן רְחִמּוֹנָה אַוְיףְּ אִים: — "אַלְיִיטִישָׁרָעָמָעָנָשָׁ", — זַאְגָּט עַר, — "פָּאָר וְאָס זַעְלָעָ אַלְעָד זַיְיַ אַפְּשָׁע יִשְׂרָאֵל?", מַעַט דָּעַךְ אִים אַוְיףְּ יִעְגָּנָר וְוּלְעָטָט דְּעַרְפָּאָר בְּרָאָטָן אָן בְּרָעָנָעָן". זַאְגָּעָךְ צַוְּ אִים: — "דְּעַרְוּוֹיל טְמַעַן דִּיךְ, מִין גַּוְטָעָר יַיְדָ, אַרְיִינְגָּעָלְיִינְטָ אַיְן אַיְן טָאָפְּ מִיטָּן דָּעַם פּוֹשָׁע יִשְׂרָאֵל אָן מַעַן טָוָט עַנְקָ בְּיַדְעָ בְּרָאָטָן אָן בְּרָעָנָעָן, דָּאַ אַיְףְּ דָּעַר וְוּלְעָטָט...". דְּעַרְפָּאָר מִיר, זַעְסָטָעָ, אַסְתָּרָשִׁי, — אִיז דִּי מּוּמָעַ נַאֲךְ פֿאַרְטְּרוּיְלָעְכָּעָר גַּעַוְוָאָרָן, — אַסְוָר צַיְמָעָק אַרְטָ, זַיְיַ, דָּאָס וְוִיְיַ, האָט מִיר בְּאַלְדָא אַיְזָן אַגְּהִיבָא אַגְּנוּזָאָגָט דִּי גַּוְטָעָ בְּשָׂוְרָה, אַיְזַי הַאֲלָט נִשְׁתָּחָט כְּשָׂרָה. נִשְׁתָּא בַּיְ אַיְרָ קִיְיַן מִילְכִּיקָס אָן פְּלִיְישִׁיקָס. נִשְׁתָּא? אִיז נִשְׁתָּאָ? מִין דָאָגָה? מִישְׁטָמָעָן זַעְקָר נִשְׁתָּחָט מִיטָּן דִּי גַּעַפְּסָעָר אָן אַרְאָפְּ פָּוּן מַארָק. אַבְּיַ מַעַן קְוָמָט אָוִיס. אַמְעָנְטָשָׁ, מִין קִינְדָא, — האָט דִּי מּוּמָעַ אַוְיסְגָּעְפִּירָט, — מַעַג

זעך פירן, ווי אים געפעלט, אכבי ער איז א מענטש. און וויסן זאלסטע וויסן זיין. ווי עס שטייט דארט ער געגץ געשרבין, או אובי גאט בויט נישט א הוי. מיען זעך בחינט זיינע בויידס. און אובי גאט היט נישט א שטאַט, וואכט בחינט דער שומר... — דא האט זיך דיבּ מומע רבקה ערשת דרכט צעווינט און דעםTAG האט זיך בשום אופן ניט געקאנט אויסלִיטערן.

אסתר האט אלע TAG געפונגען צייט זיך אַריינְצָוֹקָאָפָּן צום פעטער חיימען אין שטوب. די ערשטע טאג איז נאָר געווונְן אַין אַיר דער יומְטָבוּ, די פרײַד פָּן ווֹידְעָר האָבָּן זיך אַלְעָמָעָן. אַבעָּר סְהָאָט לאָנגּ נִיט גַּעֲנוּמָעָן, אַון זיך צַוְּגָעָוּוּנִינְט צו זיינער אַנוּזָּהָיִיט, ווי זיך ווֹאלְטָן קִין מָלֵ בִּיט גַּעֲהָאָט פָּאָרְלָאָן דִּי שְׁטָאָט. דערמעיט איז בְּסְלַעְבּוּיִי צְרוּקָגְעָקָרְמָעָן דָּאָס אַמְּאָלְקָעְגָּפְּלִיל, או זיך נִיט קִין שָׁוָם גַּעֲמִינְגָּאָמָס מִיט זיך; אַון זיך האט נִיט ווֹעֶגֶן ווֹאָס צו רעדַן מִיט די קְוִוִּינְקָעָס: אַוְ פָּאָר דער גוטער מומע רבקהן איז אַומְּעָגְלָעָק צו עַפְּבָּעָן דָּאָס הָאָרֶץ — אַון דערפָּאָר האט זיך, מַעַר ווי גַּעַצְיִילָעָט רְגָעָס, נִיט גַּעַקָּאָנָט מִיט זיך אַיִּינְזִיכְן. אַוְיסְעָר דֻּעָם, האט זיך פָּוּן דַּעַר דִּירָה אַרְוִיסְגָּעִיאָגָּט דִּי אַנוּזָּהָיִיט פָּוּן די אַיִּבְּוִישִׁיכְס אַוְיפְּ יַעֲנְדָר זִיט ווֹעֶנְטָל. אַיר ווֹידְעָרְוּילְן צו רְחַלְעָן האט זיך אַרְבִּיגְעָטְרָאָגָן אַוְיפְּ דַּעַם מִידְלָס גַּאנְצָעָר מִשְׁפָּחָה. זיך זיינְעָן אַיר אַוְיסְגָּעְקָרְמָעָן ווי אַמְּשָׁפָּחָה פָּוּן צַפְּיִיעָשְׁטָעָט, אַוְיסְגָּעְצְּעָרְטָלְטָע, עַגְּאִיסְטִישָׁעָ קְלִינְיְבִּרְגָּעָר — פָּרָאַלְעָטָאָרִיש בְּלוּזִי אַין זַיְעָר אַנְשָׁוּזְוּגָעָן, אַין זַיְעָר מַצְבָּה — אַבעָר נִיט אַין דַּעַר נִשְׁמָה.

הgeom דאָס צְרוּקָקָרְמָעָן פָּוּן פָּעַטְעָר חַיְימָעָן אַון זיך מִשְׁפָּחָה האט נִיט באַוְירְקָט אַסְתָּרָס אַרט לְעָבָר, זיינְעָן דַּאָּךְ קְלִינְיָעָן עַנְדְּעוֹרְנוֹגָעָן אַין אַים פָּאַרְגָּעְקָרְמָעָן. עַרְשָׁתָּגָן, האט זיך אַנְגָּעָהָוִיבָּן זָאָרָגָן ווֹעֶגֶן אַיר צִימָעָר: פָּאַרְבָּעָטָן דָּאָס בָּעָט, אַוְיסְקָרָן. אַפְּיָלוֹ אַשְׁטִיקָל פָּאַרְהָעָנְגָּל האט זיך אַיִּפְּגָעָהָאָנְגָּעָן אַוְיפְּן פָּעַנְצָטָר. זיך האט דָּאָס גַּעַטָּאָן צוֹלְבִּיב דַּעַר מָוּמָעָן אַוְן די קְוִוִּינְקָעָס, ווֹאָס פָּלְעָן זיך פָּוּן צִיטָּה צוֹאָרִיךְבָּאָפָּן צוֹ אַיר. זיך האט נִיט גַּעַוְאָלָט, אַוְ זָאָל, דָוְרָכוֹן אַוְיסְזָוָעָן פָּוּן אַיר צִימָעָר, דָעָרְגִּין ווי עס האַלְט מִיט אַיר לְעָבָן. אַוְיסְעָר דֻּעָם, האָבָּן זיך דִּי קְוִוִּינְקָעָס מִטְשָׁמֶש מִיט כּוֹחַ אַרְאָפְּגָעָשְׁלָעָפְּט אַין "גָּאָרְטָן" אַרְיִין. זיך האָבָּן גַּעַוְאָלָט שְׁמוֹעָס מִיט אַיר. יָא, נִיט נִאָר אַין אַוְיסְזָוָעָן זיינְעָן זיך גַּעַוְעָן גַּעַנְדָּעָרָט. זיך האָבָּן זיך מַעַר נִיט גַּעַפְּלִיט אַזְוִי זִיכְרָעָר מִיט זַיְעָר אַמְּאָלְקָעְגָּפְּלִיל אַוְיפְּפָאָסְגָּעָנְגָּעָן אַון האָבָּן אַיִּצְתָּה גַּעַקְוּקָט אַוְיפְּ אַסְתָּרָן, זַיְעָר זיך זַיְעָר גַּעַהָאָט אַין קְעַשְׁבָּעָן אַלְעָ עַנְטָפָעָרָס אַוְיפְּן גַּעַטָּא, אַוְיפְּ דַּעַר ווּולְטָן אַמְּאָל, פָּאָר דַּעַר מַלְחָמָה, ווּאָלָט זיך מִיט זַיְעָר נִיגְגִּיר גַּעַפְּרִיטִית. אַיִּצְתָּה אַזְוִי גַּעַזְעָס מִיט זַיְעָר אַוְיפְּן גַּרְזָן אַון אַזְוּטָוְאָזָם זיך דָעָרְקָלְעָרָט ווּעַגְּן עַנְינִים, פָּוּן ווּלְכָעָז זיך האָבָּן פָּאָר דַּעַר מַלְחָמָה נִיט גַּעַוְאָלָט הָעָרָן. בעַת מַעַשָּׂה, האט זיך גַּעַד טְרָאָכָט מַחְשָׁבָה, אַיְרָע אַיְגָעָנָע, ווֹאָס זיינְעָן ווִיְיָט גַּעַוְעָן פָּוּן דֻּעָם, ווּעַגְּן ווֹאָס זיך האט גַּעַרְעָדָט.

זיך האט זיך אַפְּט גַּעַמְאָכָט פָּאַרְוּוּרְפָּן, פָּאָר ווֹאָס זיך פָּאַרְהָאַלְט זיך אַזְוִי. זיך, ווֹאָס אַין גַּעַוְעָן אַזְוּ אַוְיסְגָּעְצִיכְיִכְנָטָעָ פָּרָאַפְּגָאָנְדִּיסְטָקָע, ווּעַן עַס האט זיך גַּעַהָאָנְדָלָט אַין ווּרְבִּירְן פָּרָעְמָדָע, האט בעַתְנָן רְעַדָּן מִיט די קְוִוִּינְקָעָס, נִיט באַנוֹצָת קִין בָּרוּכִי שְׁטִיקָע פָּוּן דַּעַר אַיְבָּרְצִיכְיִיכְרָאָפָּט, ווֹאָס זיך האט פָּאַרְמָאָגָט. נִאָר זיך אַין נִיט

געקאנט העלפן. צוישן איד און די קויניקעס איזו פאראראכטן דער לאנגוויל פון
אמאל און הגם זיי זיגען איר געוואר ליבער און טיעדר. ווי א מאל, האט די
ציט, וואס זי פלאגט פארברענגןען מיט זיי, איר חמיד אויסגעזון ווי א פאלטוסט.
איין מאל, בעט זי איין געזעטען מיט זיי אונטערן קאַרְשָׁנְבִּים, איזו פאָר אַיר
דערשינען איר אַמְּאַלְקָעֵר לעדרער פון יתומִים-הוֹיז, דער לעדרער שאָפָרָאַן — אַיר
"עֲרַשְׁטָע לִיבָּע". ער האט זיך פאָר אַיר באָזֶון צוֹזָמָעַן מיט דעם דַּר לעוינען;
דעם, וואס האט אַפְּגָנוּמוּן אַיר קִינְד אַין דער קלַינִיק אַון וואס האט זיך אַיצְט
פאָרָנוּמוּן מִיטָּן קְרָאנְקָן פְּרִידְעָן.

גלאיך זוי זי האט אים דאס ערשות מאל באגעננט, לעוינען, האט זי אים דערקענט, הגמ ער האט זיך איזוי שטארק געענדערט. ער האט איצט אונטערגעז-הונגען און זיין פלייצע איז געווען א ביסל געובייגן. ער האט איסיגעזען צו האבן דעם דאפלטן עלטער, וואס ער האט געהאט מיט דריי פערטל יאר צוריק, ווי נאר זי האט אים דערזען בי פרידעס בעט, האט זי געוווסט, און עס איזו ניטא אויף וואס צו האפן. ווי שטארק זי האט אים דאס פיננט געהאט — דעם מאן מיטן רענץלו! פיננט געהאט מיט איז מאין האס. וואס מען טראגט אים דורך לעבן. ער דער דער לעוין איז געווארן פאָר איר דער אַנוֹזָגָעָר פון אומגליך. יעדים מאל, וווען זי האט אים באגעננט, האט זי געהאט די זיכערקייט, איז עפֿס וועט באָלד מיט איר געשען, און זי איז געווען צופֿרידן, וואס ער דערקענט זי ניט און וויס ניט ווער זי איט.

דאס באגעגענען דעם לערער שארפראן אין דער אַנוּזָנְהִיט פֿוֹן לעוועגן, האט,
אנשטאטם מיט פרידיך, זי אַנְגַּעֲפִילַט מיט פֵּחֶד.

שאפרואן אין אַרְוִיגָעָקָומָעַן זֶי בָּזָוָכָן. זֶי הַאֲטָם דָּעַרְצָיְלָט וּוֹעֲגָן אֵיר לְעָבָן.
זֶי הַאֲטָם אַלְיאַן נִיט גַּעֲוָוָסֶט, וּי אַזְוִי דָּעַרְצָו אַיְזָן גַּעֲוָמָעַן. דָּאַס הָאָרֶץ הַאֲטָם זֶיךְ, וּי
אַלְיאַן פָּוֹן זֶיךְ, גַּעֲפָנֶט. זֶי הַאֲבָן בַּיַּדְעַ גַּעֲהָלָתָן אַיְזָן טַרְינְקָעָן טַעַפְלָעָךְ וּוֹאַסְעָר
מִיטָּ צִיקָּאַיעַן; זֶיךְ כַּסְדָּר דָּעַרְגָּאַסְן פָּוֹן טַשְׁיְנוֹיָק אַיְזָן גַּעֲזָוָטָן. גַּעֲזָוָט — צְוִישָׁן
אַיְזָן אַזְזָן דָּעַם אַגְּנָדָרָן, צְוִישָׁן אַיְזָן וּוֹאַרְטָן אַזְדָּעָרָן.

— און איצט עקזיטטייד איך ניט מעָר — האט זי אויסגעפֿרט.
שאפרען האט זי אנטקוקט מיט דרייקע, ואָרערמע אויגן און שטיל געפֿרעט : —
וילסט טtarבּן, אסחר ?

די פראגע האט זי אויפגערייכט : — איר וויסט ניט וואס איר רעדט, לעדרע.
עד האט זיך ניט באַלְיאַדיקט. — פאָר וואס זוכסטע דיר ניט אויס קיין אַרבּעט?
פאָר וואס גײַסטו ניט צום פרעועס? עד העלפֿט אלע וויכָאוֹןְקָעָס פָּון יְהֻׁדָּיִם-
הוֹןִין.

ס'אייז געווען קלאר, איז שאפראן האט איבערהויפט ניט פארשטאנגען, וואס
מייט איר קומט פאר. זי האט זיך געפֿילט באַלידיקט, פֿאָרשעמאָט.
דער לעדרער שאפראן האט זיך מערד ניט אָפְגּוּלָזָן. ער איז אָפְטָן, אָן אָומְגָעָבָעָ-
טענען, אָרוֹפְּגָעָקָמָעָן צו אִיר אָן אַיְיךְ אַין קָעָלָעָר טִיל מָאל אָראָפְּגָעָקָמָעָן
צָוָאנָעָן מִיט לְעוֹינָגָן. ס'ה האט לאָנגָג נִיט גַּעֲנוּמָעָן אָרְן אַלְיךְ, וואס זיך האט געפֿילט

צום דאקטאר, האט זיך אויך ארייברגערטראגן אויף איר געוועזענעム לעערער. זיין אנוועונהייט האט זי געמאכט פילן אומבאקוועם, אויפגעעריצט. גלייכציגיטיק, איי דאס זיין מיט אים געוואָרֶן לאָנגּוּיִילִיק. בעת זיינע באָזָּוּן פֿלְעָגַט זיך זיך בָּאָרְשָׁלִישׁן אַיִּזְךְ, אַיִּם אויפֿהָעָרֶן נָאָכְזְפְּאָלְגָן, לאָזָּן אַיִּם דָּעָדָן — אָזָּן טָרָאָכָּן, בעת מעשה, וועגן עפָּס אַנדְעָרְשָׁן.

אווי האט זיך געלאנגוּיִילִיקט אַ צוּוִיתְעָרָג אַסְטָה, וואָס האט זיך אַפְּט באָזָּכָּט: שלום, אַיְתְּשָׁע מאֵיר דעם טִישְׁלָעָרָס זוּן. ער פֿלְעָגַט זיך אַרְיִיפְּכָאָפְּט זוּ אַיְדָמִיט אָן אוֹרְדִּיךְ; זי פֿרְעָגָן, צַי זַי דָּאָרְךְ נִיט עַפְּסָס; צַי זַי וּלְבִּיט, ער זַאל אַיְר עַפְּסָס פֿאָרְדִּיכָּטָן, אַרוֹפְּבָּרְעָנְגָּעָן, דָּעָרְלִידִיקָּן. אַיְין מָאָל האט ער אַיְר גַּעַז בָּרָאָכָּט אַ קָּעָסְטָעָלָע אַיִּיךְ פֿרְזָאָוִיזָּאָנט, אַ צְוִוִּיטָס מָאָל — אַ פֿוֹשָׁקָעָן צוּ הָאָלָטָן צְוקָעָר, אַ דָּרִיט מָאָל — אַ פֿאָרְסָלָאִיקָּעָס צוּ הָאָלָטָן קָאָשָׁע, אַרְבָּעָס, צַי גַּרְוִיפְּס. זיך האט נִישְׁתְּגַעַּחַת וואָס צוּ דָעָדָן מִיט אַיִּם. פֿלְעָגַט זיך סְתִּים, צְוִילְבָּאָלְגָּוִילִי, אַרוֹפְּפִירָן דעם שְׁמוּעָס אוֹרְךְ אַ פֿאָלִיטְשָׁעָר טָעָמָע. זיך פֿלְעָגַט דִּיסְקְּוִיטְרָן — בִּין זיך פֿלְעָגַט וועָרָן אַוִּי פֿאָרְנוֹדוֹשָׁעָט, אַזְיך האט גַּעֲמוֹזָאָן אַנְדִּידִיקָּן, אַזְיך דָּעָמָג שְׂוִין גַּיִן. זיך האט אַיִּם נִיט גַּעַקְעַנְטָן פֿאָרְטָרָאָגָן. אָזָּן נָאָך מָעָר האט זיך אויפֿגְּעָרִיכְט זיך עַקְשָׁנוֹת — זיך נִיט בָּאָלִידִיקָּן זיך פֿוֹן אַיִּר.

נאָר אַיְינָעָר האט זיך נִיט גַּעַלְאָנְגּוּיִילִיקט אָזָּן נָאָר אַיְינָעָם אַיִּזְיך זיך נִיט מִיד גַּעַוָּאָרָן צוּ זַעַן — אָזָּן דָּאָר אַיִּם אוֹרְךְ גַּעַטְרִיבָּן פֿוֹן זיך : וְאַלְעַנְטִינְגָּן.

ער האט נִיט גַּעַהְאָלָטָן וּוְאָרָט, וְאַלְעַנְטִינְגָּן. אַפְּט מָאָל, שְׁפָעָט בַּיִּנְאָכָּט, וְעַגְּזָעָט זַעַד אַסְטָר פֿלְעָגַט שְׁוִין הָאָלָטָן בַּיִּם צְוִשְׁפָאָרָן זיך אַיְבָּן אַיְסְלִיגְּרָשְׁטוֹלָה, פֿלְעָגַט זיך דָּעָרְהָעָרָן זיך שְׁוּעָרָן קָלָאָפָּן אַיְן דָּעָרְדָּרוֹסְנִידְקָעָר טִיר פֿוֹן קָעָלָעָר. זיך פֿלְעָגַט זיך צְוְרִיק אַיִּן גַּאֲגַנְצָן אַנְטָאָן, אַיְדָעָרָן זיך האט אַיִּם גַּעַעְפָּנָט. ער פֿלְעָגַט בְּלִיבָּן שְׁטִין אוֹרְךְ דָּעָרְשָׁוּעָל אַיִּין זַיִּי גַּאֲגַנְצָעָר צְוּוֹאָקָעָנָעָר, טָוְנְקָעָלָעָר גְּרוּוֹס. זַיִּין בְּרוֹוָן פֿלְעָגַט שְׁיִינְגָּעָן מִיט דעם גַּעַזְוָנָט שְׁיִינְגָּעָן פֿוֹן רִיְּפִיקִיט אָזָּן כָּותָה. דִּי שְׁוֹאָרְצָעָ אַוְיָגָן פֿלְעָגַט גַּלְעָטָן אָזָּן לְעָקָן מִיט הִיְּסָעָ פֿלְאָמָעָן. ער פֿלְעָגַט בְּעַטְלָעָרִישָׁ אַוְיָשְׁטָרָעָקָן דִּי הָאָנָט, אַיִּין וּוּלְכָבָעָר סְאָיוִוָּן גַּעַלְעָן אַ פֿעַקְעָלָע, אַיְינְגָּוּוּיִיקָּלָט אַיִּין צַעְקָנְאָדָעָרָט פֿאָפִיר : — פֿאָרְדִּיר, אוֹרְךְ קָאָלָאָצָעָ...

זיך האט אַיִּם נִיט אַפְּגָעָזָגָט. זיך אַנוּוּנְהָיִיט האט תְּמִיד צֻרִּיכְט דעם הַוְּנָגָעָר אַיִּין אַיִּר, אַיִּם מִמְּשׁ וּוְיִלְד גַּעַמְאָכָט.

זיך פֿלְעָגַט זיך אַוְיָקָעָצָן בַּיִּם טִישָׁל אָזָּן ער פֿלְעָגַט, אַ צְעַשְׁפִּילְעָר, קְוִוָּן וְזַיִּירָעָץ צַיִּין בַּיִּסְן זיך אַיִּין אַיִּין בְּרוּוּיטָן. אַפְּט פֿלְעָגַט זיך — אַט אוֹיִזְנְדִּיקְ קַעְגָּנָאִיבָּעָר אַיִּם, עַסְנְדִּיק — אַוְמְגָעְרִיכְט זיך צְעַלְאָכָן מִיט אַ קְלִינְגְּנְדִּיקְן קוֹל ; זיך אַלְיִין דָּרְרָה שְׁדָעָקָן פֿאָר דעם קָלָאָגָן ; פֿאָרְשָׁטָעָן מִיט דָעָרְהָאָנָט דָאָס מוֹיל : מָאָכָן אַגְּרָרְגָּוּס בַּיִּסְן ; זיך וּוּנְדָעָרָן, אַיְנוּוּיִינִיקָן, אַיִּין זיך — אָזָּן מְוֹרָא בָּאָקְוּמָעָן פֿאָר זיך אַלְיִין, מָעָר אַפְּיִלו — וְזַיִּיר וּוּלְכָבָעָר וְאַלְעַנְטִינְגָּן.

— דָו בִּיסְט אַ גּוֹטָעָר, — פֿלְעָגַט זיך זַאגָן, אַוְעַקְוּנְדִּיק אַיִּין אַ זַּיִּיט. ער האט זיך גַּעַשְׁמָאָלָצָן פֿוֹן נַחַת אָזָּן זיך גַּעַוְוָרָט, הַלְּטָבְּדִיק קַאָמִישָׁ פֿאָרְ קְרִיְּצָט דִּי הָעָנָט אַיְבָּרְדָּעָר דָעָרְ רָוְבָּאָשָׁקָעָ : — אַיִּךְ אַ גּוֹטָעָר ? בְּגַעַב דִּיר דָעָן אַוְעָק

פון מינעם, בהמהלע ? כהאָב צו פרען אַט אָזֶן ווייט, — פֿלְעֵגֶת ער מיט אַ פֿינְגֶר
אַ שְׁנִיֵּד טָאָן אַיְבָּעָר זִין האַרְקִין האַלְדָּן.
זַי האָט גַּעֲלָכָט מִיט דֻּעָם אַמְּנָאַטְרִילְעָכָן, מאַדְנָעָם גַּעֲלָכְטָעָר, ווֹאָס זַי האָט
פֿינְגֶט גַּעֲהָט אָונְ דָּאָךְ נִיט גַּעֲקָאנְט בִּיקְוּמָעָן : — בִּיסְט אַ גַּוְטָעָר, — האָט זַי אַיְבָּעָר
געַזְוָרֶט.

— דָּאָס עַרְשְׁטָעָמָל אַין מַיְן לְעָבָן הָעָר ער דָּאָס ! כִּיזָּאָל אָזֶן גַּעֲוָונְט
זִין, ווי דָּאָס עַרְשְׁטָעָמָל ! — האָט וּוּאַלְעַנְטִינָּא זַרְ גַּעֲוִילְט אַון נִיט אַוְפֿגְּהָעָרְט
צַו לְעָקָן אַיְרָפְּנִים מִיט דַּי הַיִּסְעָא אַוְיגָן ; שְׁפִּינְגְּגָעָן מִיט דַּי בְּלִיקָן אַיְבָּעָר אַיְרָרוּטָן,
יַיְגָּלְשָׂגְּעָקְּרוּזְּלָטָן קָאָפְּ ! ער האָט דּוֹזָאָקָה גַּעֲוָאָלָט אַוְפֿכָאָפְּ אַיְרָבְּלִיךְ אַון זַי האָט
דּוֹזָאָקָה אַוְעַקְּגָּעָקְּט אַין אַ זִּיט.

— גַּיְיָן, וּוּאַלְעַנְטִינָּא, — פֿלְעֵגֶת זַי אַיְם טְרִיבָּן פּוֹן זִיךְ, — גַּיְיָן אַהֲיִים...
פֿלְעֵגֶת ער זִיךְ בִּי אַיְרָבְּעָטָן : — ווֹאָס יַאֲגָסְטָעָמָעָךְ ? ווֹאָס טַו ער דַּיר, בהַמְּהָלָע ?
לאָזַוְּעַד נַאֲרָא אַ בִּיסְט קְוָקוּן אוֹיפְּ דַּיר.

— בִּיסְט אַ נַּאֲרָא ! — האָט זַי גַּעֲלָכָט. — קְוָקוּן... ווֹאָס האָסְטוּ צַו קְוָקוּן אַון
וּוֹאָס אַיְן דָּעַן דָּא צַו זָעַן ? מַעַר ווי הוּאַת אַון בִּינְגָעָר אַיְן אוֹיפְּ מִיר נִשְׁטָא, — האָט
זַי אַיְם גַּעֲוָיָן אַיְרָעָ דַּארָעָ אַרְעָם.

— בּוֹזָאָלָט דִּיךְ צַעְקְרִישָׁלָט !

— גַּיְיָן — האָט זַי בָּאָפְּוָילָן.

וּוֹעַן ער פֿלְעֵגֶת אַוְעַקְּיִין, פֿלְעֵגֶת אַיְרָוּן הַיִּס אַין אַלְעַ גַּלְדִּיעָר. זַי האָט
גַּעֲפָנְט דָּאָס פְּעַנְצְּטָעָרְלָן אַיְיְגָּעָלָאָזָן אַ בִּיסְט פְּרִישָׁע, קִילָּע לְוָפְּט — אַון צַוְּגָעָפְּאָלָן
צַו פְּרִידְעָס בְּעָט. זַי אַיְזָן לְאָנְגָּגְעָזָן נְעָבָן אַיְם, גַּעֲוִוִּישָׁת דֻּעָם שְׁוּוִיס פּוֹן זִין פְּנִים,
גַּעֲגָסְטָן טַי צַוְּשָׁן זִיןְגָּעָלְפָּן — בִּזְוֹ דַּי שְׁפָאָנוֹגָן אַיְרָהָט אַפְּגָעָלָאָזָן אַון זַי
הַאָט זַיְדָן צַוְּרִיקְגָּעְלִיְּגָט אַוְיָפְּ אַוְסְלִיְּגְּ-שְׁטוּל.

אַיְן אַיְנָעָם פּוֹן יְעַנְעַ טָעַג, האָט זַי אַיְגְּגָעְשִׁיטִימָט דַּעַר לְעַרְעָר שְׁאַפְּרָאָן זַאְל
אוֹיסְפּוּלָן בִּים פְּרִעְזָעָס אַ פְּאָסְטָן פָּאָר אַיְרָ.

זַי אַיְן גַּעֲוָעָט אַן אוֹיסְטִילְעָרְקָע אַין אַ קִּיךְ, אַ «וּוִידְשָׁעַלְאַטְשָׁקָעַ». אַיְן דַּעַר
אַמְּתָה, האָט זַי זִיךְ גַּעֲשָׁעָטָמָט פָּאָר זִיךְ אַלְיִין מִיט דֻּעָם בָּאַשְׁלָסָם, ווֹאָס זַי האָט אָזֶן
אוֹמְגָעָרִיכְטָן אַגְּגָנוֹמוֹעָן. זַי האָט זִיךְ גַּעֲשָׁעָטָמָט מִיטָּן פְּאָסְטָן גַּוְפָּא אַון האָט גַּעֲרָבְּעָט
אַן אוֹפְּגָעָרִיךְטָא אַון צַעְטָרָגְּעָנָע. אַיְצָט אַיְזָן זַי עַנְדָלָעָד בְּאַפְּרִיטָן גַּעֲוָאָרָן פּוֹן
הַגְּנָגָר. ווי שְׁטָאָרָק זַי האָט בְּאַדְיוּרְעָט צַו זָעַן, ווי אַיְרָעָ קְלִיְּדָעָר וּוּרְעָן צַוְּרִיקָן
אַגְּגָעָפָסָט אַן נָעַט אוֹיפְּ אַיְרָ לִיְּבָן ! מִיט ווּיְפָלְ פְּאַרְאָבִיל זַי האָט דָאָס צַוְּרִיקָן אַרְוִיסָּט
גְּרָרוֹקָט דַּי פְּאָסְקָעָס אַיְבָּעָר דַּי רַעְקָלָעָד ! — אַבְּעָר בָּעָתָ מְעָשָׁה, האָט טִיף אַין אַיְרָ
דַּי פְּרִידָן גַּעֲמָאָכָט קָאַזְשָׁעַלְקָעָם. דַּעַר גַּעֲוִוְנָטָר גַּוְרָה האָט טְרוּמָפִירָט. אַסְתָּר האָט
זַי צַו דַּעַר פְּרִידָן נִיט אַגְּנָעָרְקָעָט. זַי אַיְזָן, ווי גַּעֲוִיְּנָלָעָךְ, גַּעֲוָעָן נְעָבָן פְּרִידָעָס בְּעָט
אוֹן גַּעֲהָט אַ פְּאַרְלָאָגָן אַגְּנָטְעָרְצָוְגִּין צַוְּאָמָעָן מִיט אַיְם.

בִּיְיָ דַּעַר אַרְבָּעָט האָט זַי, אַיְן אַנְהָיָיָב, נִיט גַּעֲוָעָן, ווֹאָס אַרְוָם אַיְרָ קְוָמָט פָּאָר.
אַלְאָ, ווֹאָס זַי האָט גַּעֲוָעָן, אַיְן גַּעֲוָעָן דַּעַר קָעָסְלָמִיט וּוּפְּ, וּוּלְכָן זַי האָט גַּעֲהָט
פָּאָר זִיךְ. זַי האָט אַיְם גַּעֲמִישָׁת מִיט אַ גְּרוֹיסָן שְׁעָפְּ-לְעָפְּלָעָל אַון פְּוּגָנְדָעְרָגְּגָאָסָן דַּי

זופ ain מענאש侃עט. ain טעפ אוון כלים, וואס די אויסגעשטראקטע הענט פון דער רייע ain דרייסן האבן איר, דורוכן פענצטערל, דערלאנגט. זי האט זיך געפליסט יעדן צו פארטילן גלייך: יעדן אַרִינְגֶּלְיִין ain טאָפ די זעלבע צאל שטיקלעך קאָרטאָפֵל. בלויו ווען די האָנט, וואס איי געווען אויסגעשטראקט צו אַיר, ain געווען אַדראָכְבָּנָע, אַקְינְדָּעָרְשָׁע, האָט זיך ניט גערענט מיט גָּרְבִּנְתִּי; צוּגְלִיגְטַּן נאָך אַפָּר פָּעָרְטָעָלָעָך קָאָרְטָאָפֵל — אוון דערנָאָך, נִיגְעָרִיך זיך אַרְוִיסְגָּבְּוִוִּיגְן פֿוֹן פָּעָנְצִי טערל צו ווען, זיך אַפְּנִימְלִי שִׁינְגְּטִין איַה.

מייט דער ציַיט האָט זיך געכָּפֶט, אוֹ די קִיךְ אַיְן נִיט בלויו דאס פָּעָנְצָטָעָרָל. אוֹ זיך אַרְבָּעַט דָּא צְוָאָמָעַן מִיט אַגְּרוּסִין פָּעָרְסָאנְגָּל פֿוֹן קוּכָּעָרָס, טְרָעְגָּרָס, שיִיְלָעָרְקָעָס אוֹן גְּרִינְגִּיז-וְאַשְׁרָקָעָס. זי האָט באָמְעָרְקָט, אוֹ בַּיְּדִי קָעְסָלָעָן אוֹן אַיְן דעם קָאָרְטָאָפְּלִיסְקָלָאָד דְּרִיעַן זיך אַרְוּם פרָעָמְדָע, קָרְבוּבִים אוֹן באָקָאנְטָעָן פֿוֹן די בִּירוּאַלִּיסְטָן אוֹן דער עַיְקָר — פֿוֹן קָעָרָאוֹנוֹנִיך. זי האָט באָמְעָרְקָט, ווי אַט די "גָּעָסְטִי" פָּאָרְשָׁוִינְדָּן דָּוָרָךְ דער הִינְטָעָרְטִיר, באָלָאָן מִיט פּוֹלָעָט טָעַפְּ עַסְּן, מייט קָאָרְטָאָפֵל אוֹן קָאָשָׁע. אוֹן זיך האָט אוֹיך באָמְעָרְקָט, אוֹ בַּיְּדִי אַנְדָּעָרְעָט פָּעָנְצָטָעָלָעָך פֿרִין די אַנְדָּעָרָע וְוִידְוָשָׁעָלָאַטְשָׁקָעָס כְּסָדְדִּיקָעָ שְׁמוּעָן מִיט די אוֹיגָן — מִיט דעם אוֹן יְעַנְעָם ain דער רִיעַי ain דְּרִיעַן.

זיך האָט פָּרָאָטָעְטִירְט. אַ פָּאָסִיעָ אַיְן זיך באָפָּאָלָן אַיְנְגָּשְׁטָעָלָן גָּעָרְכָּתְּקִיְּטָן ain דער קִיךְ. זיך האָט גָּעָדָרְאָט, זיך גָּעָרְגִּיגְט. דער קָעָרָאוֹנוֹנִיך אוֹן די אַרְבָּעַטְרָה האָבָן זיך אַוְיסְגָּעָמִיטָן. אוֹן דער פָּאָקָט, וואס זיך געווען רְוָמְקָאָזְסִיקִים פָּרָאָטָעְקָצִיעָן, האָט אַיר אוֹיך קִיְּנִי גְּרוּיסְן אַנוֹעָן צְוִוִּישָׁן פָּעָרְסָאנְגָּל נִיט גַּשְׁאָפָּן. זיך האָט נִיט גַּעַדְאָט מִיט וּזְעָמָעָן אַ וְאָרָט אַוְיסְצְּרוּדָן, האָט זיך גַּעֲפִילָט בִּיטָּעָר אוֹן גַּעַצְיִילָט די שְׁעהָן צוּם "פִּיְּעָרָאנְט".

אַזְוִי ain געווען נָאָר די עַרְשָׁטָע טָעַג. שְׁפָעַטָּעָר אַרְיִין אַיְן זיך גַּעַוָּאָרָן "שְׁטָאָמָעָ" מִיט די וּדְוָשָׁעָלָאַטְשָׁקָעָס. זיך האָט אוֹיך אַנְגָּעָהוֹבִין צוֹ האָבָן "סּוֹדוֹתָהָ" מִיט זִי. בַּיִּם פָּעַטָּעָר חִימְעָן ain שְׁטוּב האָט מִעְן גַּהְוָגָעָרְט אוֹן זִי, אַסְתָּה, האָט זיך גַּעַשְׁעָמָט אַרְוִיפָּצְׁקָוּמָעָן אַהֲן אַ זָּאָטָע. האָט זיך גַּעַהְיִיסְטָן דער יִנְגָּסְטָרָר פֿוֹן די קוּזְיִנְקָעָס, בִּינְהָלָעָן, קוּמָעָן מִיט אַ טָּאָפְּ צוֹ אַיר פָּעָנְצָטָעָר. — אוֹן דאס רְעֵדָל האָט זיך אַיבָּעָדָר גַּעַדְרִיְּט: פָּעַטָּעָר חִימְסָה הוּאָז האָט אַנְגָּעָהוֹבִין צוֹ לְעֵבָן ain אַיר, ain אַסְתָּרָס זְכוֹתָהָן. די מָוּעָן רְבָּקָה האָט זיך אַיצְּטָבָאָס אַגְּרִיסְטָמִיט אַזְוָאָרָת הַכְּבָוד, אוֹן אַיר, אַסְתָּרָס פְּנִים פָּלָעָנְטָרְוִיט וּוּרְעָן: "וּזְעָן נִשְׁתַּחַת דָּוָס, אַסְתָּרָשִׁי, וּוּרְוִוִּיסְס, וואס מִיט אַונְדוּזְזָאָלָט גַּעַשְׁעָן...".

לכְּתָחִילָה, פָּלָעָגְט זיך דער קָלִינְגָּר בִּינְהָלָעָן גַּעַבָּן בלויו גוּטָע זָוָּפָן. שְׁפָעַטָּעָר אַרְיִין, ain ain דעם טָאָפְּ צוֹוֹן גַּעַוָּאָרָן מִעְרָקָאָפֵל, ווי וּוּסָעָר. מִיט דער צִיְּטָה האָבָן אוֹיך חֲבָרִים אַנְגָּעָהוֹבִין צוֹ קוּמָעָן צוֹ אַיר פָּעָנְצָטָעָר. זיך האָט אַוְיסְגָּעָלְבִּין די הוֹנְגָּעָרִיקְסָטָע, די באָדְרָעְפְּטִיקְסָטָע. דערנָאָך האָט זיך שְׁוִין יַעֲדָן באָקָאנְטָה, וואס זיך גַּעַוָּעָן אַיר קָעְסָל ain גַּעַוָּאָרָן וּוּסָעְרְדִּיקָעָר. וּוּפְלִזְזִיך זיך זָאָל נִיט מִישָׁן, האָט זיך שְׁוִין ain די אַיבָּעָרִיךְקָעָס מַעְנָאַשְׁקָעָס נִיט גַּעַהְאָט קִיְּנִי גַּעֲדִיכְטָס אַרְיְינְגְּזָוְלִיגְן. זיך גַּעַוָּעָן,

וואָן גוּיט אָוועַק פֿון פֿעַנְצְּטָעֶרֶל ; מעַן גַּעֲמַט אַרוֹוִיס אַ לְעֵפֶל פֿון קַעְשָׁעֶנֶּא , מעַן
גִּיט אַ מִיש אַיְן טָעֵפֶל — אַוְן מעַן פֿאַרְקְּרִימֶט זִיך . טַילֵּל , דְּרִיסְטְּטָעֶרֶל , זַיְגַּעַן אַוְנְטָעֶרֶל
גַּעֲקְוָמַעַן צָוֶם פֿעַנְצְּטָעֶרֶל אַוְן אַיְר גַּעוּווֹן דִּי מַעְנָאַשְׁקָעָס : — בְּלוּזִין וּוּאַסְּעָר ! —
הָאַט מעַן אַיְר פֿאַרְגְּגֻוֹוָאָרֶפֶן . אַנְדָּעַרְעַ אַבְּבָן זִיך מִיט גַּעֲקְרִיגֶט , גַּעֲבָעַטְן , צַוְּגַעַד
שְׁטָאנְגַעַן , זַי זָאַל צְוִילְגַעַן נַאֲך אַ שְׂטִיקֵל קַאְרָטָאָפֶל . מעַן הָאַט זַי גַּעֲשָׁלְטָן מִיט וּוּסְטָע
קְלָלוֹת , אַוְיסְגַּעַשְׁפִּיגֶן פָּאַר אַיְר , גַּעהְוִיבָּן דִּי פּוּיסְטָן : — אַוְיסְנוּצְּעָרִין ! בְּלוּזְוּיְגַעַד
דוּן ! — מעַן הָאַט זַי גַּעֲשָׁאָכָן מִיט גַּעֲשְׁרִיעַן , זַי מִיט נַאֲדָלָעַן .
זַי הָאַט גַּעֲבָעַטְן דְּעַרְטָאָג זָאַל זִיך עַנְדִּיקָן ; זַי זָאַל קַעְגַּעַן אַנְהִיבָּן דָּאָס לוּפְעַנְישָׁן
אַיְבָּעָר דִּי שְׂטִיקֵל פֿון דִּי חַבְּרִים , כְּדִי וּאָס גַּיכְבָּעָר אַרְאַפְּצְׁקוּמוּן אַוְנָטָן , אַיְן קַעְלָעָר,
צַוְּ פְּרִידְעָן — אַוְן פֿאַרְגְּוּסָן .

זַי הָאַט מַעְרְגַּנְתָּן נִיט אַגְּגָנוּמוּן דִּי «קָאַלְאַצְּיָעָס» פֿון וּוּאַלְעַנְטִינְגָּן . דְּרִפְאָר אַיְן
עַר אַפְּטָעָר גַּעֲקְוָמַעַן אַוְן גַּעוּאָרָן נַאֲך דְּרִיסְטְּטָעֶר זַי אַיְר . עַר הָאַט זַי גַּעֲוָעָרְטָן
אַיְן דִּי שְׂטָאָרָעָק אַרְעָמָס : — דָּא אַיְן דַּעַם קַעְלָעָר ... בַּיְיַיְן בְּעַט ... וּוּאַלְטָעַד דַּעַד
איַגְעַשְׁלָגְעָן !

אַיְר הָאַט זִיך גַּעֲדוֹכְטָן , אַזְוּ עַר שְׁלִינְגְּטָן זַי טָאַקָּעָ אַיְן . זַי הָאַט גַּעֲפִילְטָן אַ גַּכְגִּי
בִּקְיִיט אַיְן אַלְעַ גַּלְדְּעָר . אַבְּעַר אַיְר וּוּלְלַן הָאַט גַּעֲוָאָכָט . זַי הָאַט זַי גַּעֲוָעָרְטָן
אַיְם מִיט אַלְעַ כּוֹחוֹת : — כְּיוֹוִיסָן נִיט , וּאָס דַו וּוּילְסָטָן פֿון מִיר , וּוּאַלְעַנְטִינָא . —
הָאַט זַי גַּעֲרִיסְן פֿון אַיְם . — זַעַסְטָן נִיט , אַזְוּ עַס אַיְזָן מִיר קִין לְעַבְּן נִיטָא ?
עַר הָאַט גַּעֲשְׁטִישְׁרָעָט דִּי שִׁינְגְּנְדִּיקָעָן . גְּרוּסְעָץ צִיְּן אַזְמִיש אַגְּגָנוּשְׁפִּיצָט
דִּי בְּרַעְמָעָן : — אַיְן דִּיר ? וּוּיְיַי גַּנוֹזָל אַיְן גַּעַשְׁרִיגָן ! דְּבִיסְטָן דַעַד בְּלוּזִין לְעַבְּן : —
עַר הָאַט זַי אַרְאַפְּגָעָלָאָן אוֹיפָךְ דִּי קְנִי ; אַוְמַגְּעַלְוָמְפָעָרָט צַעַשְׁפִּירָט פָּאַר אַיְר דִּי
הָעַנְטָן אַיְן עַקְסְּטָאָטִישָׁעָר פֿאַרְעָרוֹגָן : — אַזְוּ נִישְׁטָן זָאַל עַד שְׁטָאָרָבָן , אַסְתָּר , צִי
כְּיוֹאָלָט דַעַם הָאַלְזָן פָּאַר דִּיר נִישְׁטָגָעָט ... כְּבַלְאָגָעָ דַעַך ... לְאַזְוּמָעַד בְּלוּזִין ...
זַי הָאַט אַרְאַפְּגָעָקָטָן צַו אַיְם אַזְוּ נִיט גַּעֲוָוָסָט . צִי אַיְר גַּלְוָסָט זַי לְאָכָן , צִי
וּוּיְיַיְן . זַי הָאַט אַיְם נִיט גַּעֲלָאָן . זַי הָאַט אַיְם פֿאַרְמָסְרָטָן פָּאַר שִׁינְגְּלָעָן .
שִׁינְגְּלָד הָאַט גַּעֲזִיגָן מִיט דִּי אַקְסָלָעָן : — כְּיוֹוִיסָן , אַזְוּ עַר קְרִיגְטָן פָּאַר דִּיר
כְּפָרָה .

— לְאַזְוּ אַיְם נִישְׁטָן אַרְיִינְקָוּמוּן . — הָאַט אַסְתָּר זַי בַּיְיַיְן גַּעֲבָעַטְן .
— טַא וּאָס 'עַט אַרְיִיסְקָוּמוּן ? סַעַט זַיְיַן נַאֲך עַרְגָּעָר . קַעְנָסָט נִישְׁטָן מִין
וּוּאַלְעַנְטִינָא .

— עַד אַזְוּ דִּאְזָן דִּיְיַן מָאָן . — הָאַט אַסְתָּר נִיט פֿאַרְשְׁטָאָגָעָן .
— מָאָן , שְׁמָאָן , גִּיסְטָן אַיְם דַעַן אַוְעַקְגָּנוּמוּן פֿון מִיר ? עַרְעַת מַעַךְ נִישְׁטָן אַפְּגָטָן,
הָאָבָן נִישְׁטָן קִין מָוָרָא .

— טַא וּאָס זָאַל אַיְך טָאָן ? אַיְדָן קָעָן זַיְד פֿון זַיְד אַיְם נִישְׁטָן אַפְּטָרִיבָן .
— דְּזַוְּיִלְסָטָן דַעַן ? גַּיְיַי מִיט אַיְם אַיְן בְּעַט אַרְיִין אַזְוּ עַק זָאַל עַס נִעְמָעָן .
— בִּיסְטָן מְשֻׁגָּעָ ?
— כְּיוֹאָל מִיר שְׁוִין הָאַבְּן אַזְוָאָל עַבְּן , זַי מִוּשָׁב עַד בִּין . דָּאָס אַיְן דְּעַר אַיְנְצִיקָעָר
וּוּגָ פֿון אַיְם פֿטוֹר צַו וּוּרְן . הָעָר , וּאָס עַר רָעָד .

אסתר האט אויף אַ רְגָע פָּרָגָעֵסֶן אָן זִיךְ אָן אָן וְאַלְעַנְטִינְגָּן : — בִּיסְט גָּרְנִיט
אייפָּרְזִיכְטִיק, שִׁיְינְדֵל ?

— אייפָּרְזִיכְטִיק, שְׁמִיְיפָּרְזִיכְטִיק ! אַין מִיְּצָה פָּאַךְ לְאַכְתָּם מַעַן זַעַד אֹוִיס פֿוֹן דִּי
זָאָן, אֲפִילּוּ וּוּעָן עַס דְּרִיְיט זַעַד אַין דִּיר אַיבָּעָר דָּס אַינְגָּוּוִיד. וּוָסֶט הָאָב עַד צָו
זִין אייפָּרְזִיכְטִיק, הָע ? בִּיסְט דְּעָן אָן אַונְדוּעָרִיקָּע ? וּוָסֶט נִישְׁטָדִי הַאֲצַעְפָּלָאָצָעָם,
וּוָסֶט עַר מַאֲכָת מִיטָּדִיר ? וּוָסֶט מִינְסְטָע, עַר טָוָט דָּס מִיטָּאָלָע וַיְיָבָעָר ? נַאֲרָדוּ...
דוֹ בִּיסְט פָּאָר אִים, דִּיוּיסְט וּוָס ? דִּי מַאֲטָקָע בַּאֲסְקָע בִּיסְטָע פָּאָר אִים. דַעֲרָפָאָר בִּין
עַד נִישְׁטָאָט אַיְפָּרְזִיכְטִיק. הָאָסֶט שָׂוֹן גַּעֲזָן מִיזָּאָל זִין אייפָּרְזִיכְטִיק אויף אַמְאָטָקָע
בַּאֲסְקָע ? אָן דַעֲרָפָאָר זָאָג עַד דִּיר ...

אסתר האט איינְגָּעָזָן, אָז זִי מוֹן אַלְיָין פָּאַרְעַנְדִּיקָן דַעַט עַנְיָן. דָּס גַּעֲנְטָסְטָע
מָאָל, וּוּעָן וְאַלְעַנְטִינְגָּן אַיְזָא אַרְיִינְגָּעָקְומָעָן, אַיְזָא גַּלְיִיד אַרְוִיסְמִיט דִּי רִיאֵיד : —
וְאַלְעַנְטִינְגָּן, הָעָר ...דוֹ מַוּסְטָדִיר דָאָס אַלְץ אַרְוִיסְהָאָקָן פֿוֹן קָאָפּ . — עַר האט נִיט
גַּלְיִיד פָּאַרְשְׁטָאָגָן. זִי אַיְזָא שְׁטוּרָנָג גַּעֲזָאָרָן : — טְשֻׁפָּע זִיךְ אַפְּ פֿוֹן מִיר.

זִי האט אִים דַעֲרָזָעָן אַ וְיַלְדָן אָן שְׁרַעַנְדִּיקָן : — וּוָס אַיְזָא ? כַּגְעָפָעַל דִּיר
נִישְׁט ? — האט עַר גַּעֲדָנוּרָט.

זִי האט זִיךְ פָּאָר אִים נִיט דַעֲרָשָׁרָאָקָן : — גַּעֲפָעַלְסָט מִיר יָא, — האט זִי אִים
גַּעֲקוּקָט אַיְזָא דִי אַוְיָגָן אַרְיָין, — אַבָּעָר אַךְ הָאָב דִּיר נִיט לִיב.

עַר אַיְזָא גַּעֲבָלִיבָן שְׁטִיְין מִיטָּאָן אַפְּן מַוְילָן, דִּי בַּרְעָמָעָן שְׁפִיצִיךְ אַנְגָּעָצָוִיגָן : —
אַדְעָר ... אַדְעָר ... — האט עַר נִיט גַּעֲקָגָנָט בַּאֲגָרִיפָן.

— סְאַיְזָא נִיט אַדְעָר, אַדְעָר, וְאַלְעַנְטִינְגָּן.

— כִּיזָּאָל דִּיְין זִיךְ פָּאָר שְׁלָאָכָטָס, צִי כִּיבְּן נִישְׁט אֹוִיסְמִין דִּיְין טָוָהָה, אַסְטָה, —
הָאָט עַר גַּעֲשָׁטָאָמָלָט אַיְזָא אַוְמַבָּאַהָאָלְפָן גַּעֲדָרִיטָס מִיטָּאָן קָאָפּ . — כִּישְׁוּעָר דִּיר בִּי
אַלְעָם הַיְלִיקָן ... אַדְבָּוק אַיְזָא אַיְזָא מִיר אַרְיָין ... נָה, נָה זַעַט דַעַט אַלְיָיָן ...
זִי האט אִים אַיְבָּעָרְגָּעָשָׁלָאָגָן : — כִּיוֹוֵיל דִּיר מַעַר נִיט זָעָן, וְאַלְעַנְטִינְגָּן. אַיְזָא
גַּאנְגָּן מַעַר נִיט זָעָן.

סְהָאָט אִים אַ חְוִיב גַּעֲטָאָן. עַר האט גַּעֲנוּמָעָן שְׁפְּרִיּוֹן אַיְבָּעָרְגָּעָשָׁלָאָגָן זַעַט וְיִ אַ
צְּרִיכִיתָעָר לִיב. אַלְעָל בַּרְעַטָּעָר הָאָבָן זַעַט גַּעֲוִוְגָּט אַונְטָעָר אִים. דִי בַּלְאָטָע, וּוָסֶט
הָאָט זַעַט אַרְוִיסְגַּעַלְוָעָטָס פֿוֹן צְוּוַיְשָׁן דִי שְׁפָאָלָטָן, הָאָט זַעַט זַעַט דָּס מַאְלָעָטָמָט
אַיְזָא צְּעִפְּיִשְׁטָעָט וְיִ דָּס אַיְנָגָוּיְיד פֿוֹן אַ צְּעִבְּרָאָכָעָנָעָם מַוְיִזְקָאָלִישָׁן אַינְסְטָרוּ
מַעְגָּט. לְסֹוף אַיְזָא עַר אַיְפָּגָעָיִצְתָּם, וְאַרְטָשָׁעָנְדִּיק צְגַעַשְׁפָּרָנְגָּעָן צָו דַעַר טִיר : —
בָּאוּר גַּעֲדָעָנָק ! — האט עַר גַּעֲדָרָאָט מִיטָּאָן פִּינְגָּעָר, — נַאֲרָגְעָדָעָנָק ! כְּעַל מִיר אַדְעָר
דִּיר אַ מעָשָׁה אַפְּטָוּן ! נַעַם דִּיר דָּס גּוֹט אַיְזָא זַיְגָּעָן אַרְיָין !

*

אַ לִיכְטִיקָעָר שְׁבַתְדִּיקָעָר טָאָג. דִי זָוָן האט גַּלְיִיד פֿוֹן פְּרִימְאָרָגָן זַעַט אַ שְׁטָעָל
גַּעֲטָאָן אַוְיָפָן גַּרְוִיסְן הַיְמָל, וּוָס האט נִיט גַּעֲהָאָט קִיְּין אַיְזָא וְאַלְקָנְדָל אַוְיָף זַעַט. מַיְלָד
אָן לִיבָּלָעָךְ האט זַעַט גַּעֲוָאָרָעָט דִי מַוְיָּרָן פֿוֹן גַּעֲטָא. דִי בַּאֲוָעָגָג אַוְיָף דִי גַּאֲסָן
אַיְזָא גַּעֲוָוָעָן אַ רְוִיקָעָרָעָן גַּעֲמִיטָלְעָכָעָרָעָן, וְיִ אַיְזָא דִי וְאַקְּנְטָעָג. נִיט גַּעֲוָוָעָן קִיְּין

האווניש און קיין שטופעניש. די הייך זיינען געווען פול מיט אפגעוואשענע, שיין- פאראאמטע קינדרער אין זיירע שבתדייקע מלבושים. אויך די דערוואקסענע זיינען געווען זארגפאעליך אנטגעטען. יונגעלייט און מיידלעך זיינען געווען בפירוש אויסגע- פוצץ. אומעטום זיינען געתמאגען קרענצעלעך מענטשן, געםוואסט, געקוקט אויפן הייל, אַריינגעאטעטמיט די מהיחידייך לופט.

די שטיבער זייןען געווען אויסגעלאַדיקט. טיר און פאנצטער — אויגעע פראלט. געווען א שאָד, אין איז טאג, קאָטש אָן אַיבערליך רגע צו בליבין אין הוינ. די, וואָס האָבן נאָך געהאט צו עס, האָבן געוווסט, אָן היינט ווועט מען עסן אָבעזנ- דערס גוטן מאַלציט. און די, וואָס האָבן אָגאנצעוו וואָך אָונטערגעלהַונגערט, האָבן געווינְגעלעָך זיך אָזוי אַינְגָעָאַרדָּנְט, אָן שבת זאל דער הונגער ניט אָזוי דאַקְוְטְשָׁען. אָזוי מען געווען אִין דָּרוּסְן מיט אָרוּקָעָרֶן, כמעט גוטן געמייט און זיך געקוּיקט מיטן שבת. דאס געטאָהָט היינט אַפְגָּעָכָאָפָּט דעם אַטָּעָם. ניט נאר דאס געטאָ — נאר גאנצע, גראַיסע ווועלט.

אויך דער הויף אויף לוטאמעירטסקע איז געווען פול מיט שבתדייקיט. קראונציג-לעך וויבער מיט זויבערע, פארביביק טיכלאעד אויף די קעפ זיינען, פארהילט אין געקעסלטלטט פאטעשילעט. געשטאנגען פאר די אריינגעונג, צי געווען אויף די שווולן. די פלומפ אויך געווען באלאגערט מיט שמעוזנדיקע יידן. פון איין זייט האבן זיי ארוםגערינגלט דעם בלינדן הענעהן, פון דער אנדערער — זיין פליימעניך, איטשע מאירן דעם טישלער. בידיע האבן געהאט געשוווירענע, סטאלע צוהערערט. אויף די ראמען פון די פענצטער אין פארטרער זיינען געווען כאפטעס מיידלאעד מיט אנטבלויזיט דעקלאלטן פאר דער זון — און האבן זיך כייקענדיק געסודעת. אט איזו זיי זיינען געווען, מיט די פארמאכט אויגן און אויפגעוואהייבגען פניימער — האבן זיי איסגעזען ווי גרויסע באירועויריקע שלאָף-פּופֿעַס. פארבי זיי האבן שפאצ'רט די יוגנטלאעכע, וואס האבן דיסקטוירט און זיך געהיצט. זיי האבן געהערט צו פארשיידענע ארגאניזאצ'יעס און אצינדרער מיט איפער פארטידיקט די "פלאָט-פארמע" פון זיער פארטיי — און געמאכט ארדעונג אין דער וועלט-פאלאַטיק. און מיטן פון הויף האבן יינגערע מיידלאעד געשפֿילט אין "קלאָס", געהאפסלט איבער שטריך, געווען אויף די זאמדייק טיחים צוישן די שטינגער און געשפֿילט סטרוקעס. יינגלאעד, וויסע-חברהניגעס, האבן זיך געבערעוועט, געקאפעט אַ-סְמָאָטָעָבָאַלָּעָם, געשפֿילט אַ-יָּאָם, אַ-אִין אֶ-בְּלִינְצִ'י, אַ-קְּלִפְּעַס, אַ-אֲרִין אַ-אֲרוֹסִי"ס אַ-פּוֹל געמאכט דעם הויף מיט זיער גשפֿילדער.

דאס בלעכץ פון קארשנ-בויים האט שוין געהאלטן ביימ אראפפאלאן. א וויס ראווער שנני האט כסדר געשאטען פון די צוויגן אונ צוגעדעקט דאס גראן. אפליו די שבנבים, וואס האבן זיך שיין זיעיר לאנג און "גארטן" ניט באזוויז, זיינגען היינט אהערגעקומען. ס'האט אויסגעזען ווי די הויף-היידן ואטלטן ניט וועלן אדורכלאָן דעם לעצטן טאג פון קארשנ-בויים-יומטוב. פונקט ווי אין די טאג. ווען ער האט אונגעהויבן צו ביליען, איין ער היינט געווען באלאגערט — סי צוישן דער פאַרכזוי מונגען, סי אַויסטער איר. מען איי געוזען אויף קעטסלאָען, אויף בענקלאָען אונן צעבראָן

בענע טuff. מען איז געלעגן אויף שמאטעס און אלטער פאָטשִׁילָעַס. מען האט גע-
וואָרערעט דֵּ רָוקְנָס אָוִיף דָּעַר זָוַן. יונגעַלִּיטַּ האָבָּן אָוִיסְגַּעֲטָאָן דֵּ העַמְּדָעָר אָנוּ
געַברעַנְטַּ דֵּ פְּלִיצְצָעַס. פְּרוּיעַן האָבָּן אַרְאָפְּגַּעַוְוִיקָּלָטַּ דֵּ זָאָקָן אִין בִּיגְלָבִּי צָו דֵּ
קְנָעַלְעַן — אָנוּ גַּעַוְאָרָעָמָטַּ דֵּ אַדְּעָרְדִּיקָּעַ פִּיסַּס. מַיְידָלָעַק אִין שְׂבָתְּדִיקָּעַ קְלִיְּדָלָעַ
הָאָבָּן בָּאָרוּועַס גַּעַדְרָעַפְּטַשְׁעַט צְוִישָׁן דֵּ לִגְנְדִּיקָּעַ אָנוּ גַּעַקְלִיבָּן שְׂטִיקָעַר בְּלִיעָכִי,
וְאָסַ זַיִּי הָאָבָּן אַיְגְּנְטָלָעַר נִיטַּ גַּעַוּוֹסַטַּ, וְאָסַ צָו טָאַן דָּעַרְמִיטַּ — נָאָר מַעַן האָט
גַּעַמוֹזַטַּ זַיִּר אַיְנְבִּיגַן אָנוּ קְלִיבָּן; הָאָלָטָן אָוִיף דָּעַר האָנְטָלָאָךְ דֵּ שְׂטִיקָלָעַ
שִׁינְקִיטַּ.

הַיְינְטַּ האָט זַיִּר פְּרִידָעַ גַּעַפְּלִיטַּ גָּוֹט פָּוָן אִין דָּעַר פְּרִיַּ אָן. זַיִּין בְּלִיקָּ אִין גַּעַוּוֹן
קְלָאָר, דָּאָס פְּנִים — אָוִיסְגַּעַלִּיכְטַּ אָנוּ לוֹיטָעַר. שִׁינְגָּלָהָט בָּאָלָד אִין דָּעַר פְּרִיַּ
וְעַזְוַן זַיִּ אַיִּז אַרְיְינְגַּעַקְומָעַן, נָאָךְ אִין אִיר גַּעַבְּלִימְלָטַּן שְׁלָאָפְּרָאָקְ, מִיטַּ צַפְּפָאָטְלָעַ
הָאָר — דָּעַרְזָעַנְדִּיקָּ פְּרִידָעַן אֹזַא מְנוּטָעָרָן — אִים אַנְגַּעַטָּאָן אַפְּרִישָׁהָעָם, אַיְבָּעָרָ
גַּעַזְוִיגַּן דָּאָס אַיְבָּרְבָּעַט אָנוּ גַּעַלְאָזַן זַיִּד לוֹיפָּן אַהֲיָם. גְּלִיךָ אִין זַיִּ צַוְּרִיקְגַּעַקְומָעַן,
אוִיסְגַּעַפְּזָצַט אִין אַ בְּלוּי דָּעַקְאָלְטִירְטַּ קְלִיְּדַ, וְאָס אִין אַרְמָגְהָעָהָאַנְגָּעָן אִירְעַ פִּיסַּס מִיטַּ
קְרוּומָעַ קְלָאָשָׁן. אִירָעַ הָאָט זַיִּגְעַן גַּעַוּוֹן פָּאָרְקָאָמָט אָנוּ דֵּי לְפָנָן מִיטַּ דֵּי בָּאָקָן —
בָּאַשְׁמָרָתַּ מִיטַּ שְׁמִינְקָעַ אָנוּ רָוּשָׁן. אִירָעַ מְוַיַּל הָאָט אָוִיף אַ רְגָּעָ נִיטַּ גַּעַרְוָתָן. זַיִּ אַיִּז
גַּעַוּוֹן אִין שְׂטִיקָעַ קְוּעַקְוִילְבָּעַ. זַיִּ הָאָט אַרְיְינְגַּעַבְּעָטָן דֵּי שְׁכָנָות — דֵּי שְׁטָאַטִּישָׁעַ,
גַּעַקְוּמָעַן, וּוְיִילְדִּי מְעֻרְסָטָן פָּוָן דֵּי אַלְטָעַ, וְאָסַ האָבָּן גַּעַוּוֹסַטַּ וְוְגָן אִירָעַ אַמְּאַלְקָעָר
פְּרָאָפְּעָסִיַּ, הָאָבָּן גַּעַוּאָלָטַּ גַּעַזְוִיגַּן אִירָעַ צָו טָאַן — אָנוּ זַיִּ הָאָט זַיִּ גַּעַוְיָוָן,
זַיִּ אָלָן אַלְיָין זָעַן, וְאָסַ גַּעַטְפָּרְדָּעַ זַעַט אָוָיסַ.

וְעַן פְּרִידָעַ הָאָט זַיִּר נָאָךְ מִיטָּאָגַג נָאָךְ אַלְצָן גַּעַפְּלִיטַּ גָּוֹט. הָאָט שִׁינְגָּלָל בָּאָ
שְׁלָאָסָן : — הַיְינְטַּ פִּירְטַּ מַעַן אִים אַרְוִיסַּ אִין «גָּאָרְטָן» אַרְיָין. דֵּי פְּרִישָׁעַ לְוֹפְטַּ עַט אִים
גָּוֹט מַאֲכָן אָנוּ זַאָל דָּאָס מַעַנְטָשָׁ אָוִיךְ זָעַן אַ שְׁטִיקָלְ וּוּלְלָטְ ! — זַיִּ הָאָט אַוְיְפָגְעָכָפָט
מִיטַּ וְאָסַ פָּאָר אַ שְׁטוֹינְגָּן אַסְתָּרָ קְוֹטָ זַיִּ אָנוּ זַיִּ זַיִּ הָאָט אַוְיְפָגְעָלָאָכָט : — וְאָסַ
הָאַסְטָעַ אַזְוִי אַרְוִיסַּגְּעַבְּאַלְשָׁטְשָׁעַטַּ דֵּי שְׁלִיפְיָעַס אָוִיךְ מִיר ? זַעַטְטָ דָעַד, אָנוּ דָעַר
קְרִיזָּס אִין אַרְבָּעָר !

יאָ אַסְתָּרָ אָוִיךְ גַּעַוּוֹן זַיְכָּר, אָנוּ דֵּי גַּעַפְּאָר אִין אַרְבָּעָר. טָאָקָעַ דָּעַרְפָּאָר
אִין אִיר דָעַר זַיְנְטִיקָעָר טָאגַ אַ שָּׁאָד גַּעַוּוֹן. זַיִּ הָאָט פְּרִידָעַן גַּעַוְאָלָטַּ הָאָבָּן נָאָר
פָּאָר זַיִּ. עָרַ הָאָט זַיִּ הַיְינְטַּ אָוִיךְ קִיְּן רְגָּעָ נִיטַּ אַוְוּקְגַּעְלָאָזָן פָּוָן בָּעַטַּ, אָנוּ עַרְשָׁטַּ
הַיְינְטַּ הָאָבָּן וּוּרְטָעַר גַּעַנוּמָעַן פָּאָרְקָנְפָּן צְוִישָׁן זַיִּ דָאָס, וְאָסַ הָאָט זַיִּ פְּרִיעָר
גַּעַקְנִיפְטַּ אִין שְׁטָאַמְּלָעַנְיָשַׁ, אָנוּ אִין אִיר, אִין אַסְתָּרָן, אִין הַיְינְטַּ גַּעַוּוֹן אַזְוִי פִּילְ וְזָעַן,
אַזְוִי פִּילְ וּוּנוֹנְדָעַר ! דָאָס לִיכְתָּ פָּוָן טָאגַ, וְאָסַ הָאָט זַיִּ אַזְוִי קָרְאָגְ אַרְיְינְגָּעָרִיסַּ אִין
קְעַלְעָר, הָאָט אִיר אַוְיְסָגְעָוָעַן צָו זַיִּן צַוְּבָּרְנְדִּיקָּעָר, וְאָסַ לִיכְתָּ אַזְדָּוִיסַּן.

אַבָּעָר שִׁינְגָּלָל הָאָט זַיִּד גַּעַהְאָלָטַּ בַּיִּם אַרְיָיקָן. בָּאָלָד נָאָךְ מִיטָּאָגַג. הָאָט זַיִּ
אַוְיְפָגְעָרָאָלָטַּ דֵּי טִיר אָנוּ אַרְיְינְגָּעָלָאָזָן אַזְוִי קְעַלְעָר אָנוּ אַרְמָיִי פָּוָן יְוָגָעָן מִיטַּ
וּוְאַלְעַנְטִיגָּאָן בְּרָאָשָׁן : — זַאָכְטָעַ ! זַאָכְטָעַ ! — הָאָט זַיִּ קָאָמָנְדָעְוָעָט אָנוּ צַוְּגָהָאָלָטַּ
דָאָס בְּעַטְלָ צְוֹאָמָעָן מִיטַּ דֵּי יְוָגָעָן. — טְרָאָגְטִּיךְ אִים אִין «גָּאָרְטָן» אַרְיָין ! צָוָם
קָאָרְשָׁן-בּוּיָם טְרָאָגְטִּיךְ אִים !

ווען די פראצ'זיסיע מיטן בעט האט דערגרייכט צום קאראשנ'בוים, האט זיך אונטער אים געמאכט אַ קלינגע סומאטעס. מען האט זיך גערוקט און געשטופט, איבערגעטראגן די שמאטעס מיט די פאטשיילעס, די קעסטלעך מיט די בענקלען. מען האט דאס בעט אוועקגעשטעלט הארט נבען שטאמט פון בייל, אָז דער קראאנקער זאל האבן אַ שאטן — און אַ ווייסער בלומען-שבי הנט גענומען פאלן אויף פרידען. אָרום אים איז געועסן דער שבתדייקער הויף אין אַ געדיכטן, געשלאסענעט קריין — אַיִן משפה אָרום אַיר קראאנקן, מידן זון. אַסְטַר אַיִן געועסן נבען בעטל אָון אַיר האָרֶץ אַיִן געועסן אַין קעלער, ביים לַיְדֵיכָן שטייל אָרט, וואָס דאס בעטל האט געלאן.

אין אונט, ווען מען האט פרידען אַריינגעבראקט פון "גָּאָרְטָן", אַיִן ער שיין געוען צוריך פֿאָרְטָרָאָגָן אַיִן זיינע וועלטן.

דער טאג אַיִן קעלער אַיִן געוען אַוִיסְגָּלָאָשָׁן אָז דאס עַלְקָטְרִישָׁע לְעַמְפָּל, וואָס מען האט עס אַיִן דער בלענדעניש פון לִיבְטַהֲיַנְטָה קְוִים באַמְּעִירָקָה, האט ווֹידָעָר אַרוֹמְגָּעָנוּמָּעָן דעם סּוֹפִּיט מִיט אַ פֿינְטְּלָעְנְדִּיקָּן, טְרְוִיעָרִיקָּן קְרִיָּין. אַסְטַר אָון שִׁינְדֵּלְהָאָבָּן זיך אַיְנְגָּהָאָרָכָּט אַיִן פֿרְידָעָס אָטוּם. דאס פֿאָרְוָשָׁאָוָעָרָטָע מֵאַיִן שִׁינְדֵּל אַיִן זיינְגָּהָאָסָּטָן האט אַוִיסְגָּעָזָן צוֹ אַרְבָּעָטָן מִיט די סָאמָעָע לְעַצְטָע כוּחוֹת. זיינְגָּז אַיִן זיינְגָּז גַּעַזְעָן גַּעַזְעָן אַיִיךְ דִּי הַעֲרַלְעַדְעָטָן דִּי קָוָרְצָעָז שִׁיטְעָרָע וַיְיָס אַיִן גַּעַהְגָּעָז אַ פֿיְיכְטִיקִיָּת. דער שְׂוִוִּיסְפָּן אַונְטָעָר דִּי צּוֹזָמָעָן גַּעַלְעָטָה האָר אַיִן גַּעַלְאָסָן אַיבָּעָרָן פֿרִישָׁאַיבָּרְגָּעָזְגָּעָנָעָט קִישָּׁן.

שִׁינְדֵּל האט זיך, אַ צְעַטְרָאָגָעָן, גַּעַכְאָפָט גַּרְיִיטָן עַסְנָ פֿאָרָן קְרָאָנָקָן. באָלָד אַיִן זי גַּעַשְׁטָאָגָעָן פָּאָר אִים מִיט אַ טְעַלְעָר זָוֶף. זי האט גִּיךְ גִּיךְ גַּעַמִּישָׁט אַיִן אִים מִיט אַ לעַפְעָלָע אָון גַּעַשְׁלָגָעָן דִּי טְרָעָן, בְּלָאָונְדִּיק אַיִן דִּעְרָ פֿאָרָע.

— פרידען, — האט זי גַּעַפְלִיסְטָעָטָט, — פֿרִידָעָ... עַסְטָ עַפְעָס עַסְנָ? — אַיר היְזָוָרִיק מַעְנָעָר-קָוָל האט פֿאָרְמָאָגָט דִּי וַיְיִכְּקִיָּט פון שְׁוּרָעָן סָאמָעָט. דער קְרָאָנָן קָעָר האט זיך נִיט קִיְּין דִּיר גַּעַטָּא. שִׁינְדֵּל האט פֿאָרְקוּוּעָטָשָׁט דִּי אַוְיָגָן, זַוְיִז וּזְאַלְטָן וּזְוָלָן פֿאָרְצָאָמָעָן דעם אַנְגָּלוּיפָּט פֿוֹן טְרָעָן: — פרידָעָ... האָבָּהָרָחָמָנוֹת אַוְיִיךְ מִיר! — האָט זי גַּעַבְעָטָלָט אָון אַרְיִינְגָּעָשְׁטוּפָט דאס לעַפְעָלָע צוֹוִישָׁן דעם קְרָאָנָקָנס פֿאָרָה-פֿרָעָטָע לִיפָּן, — מאָך אַוְיִיךְ סְמוּילָן.

די זָוֶף האט זיך פֿוֹנָאנְדָרְגָּעָגָסָן אַיִן דעם שְׁפָאָלָט צְוִוִּישָׁן זיינְגָּז לִיפָּן: אַרְיִינְגָּעָנוּן אַיִן דִּי וַיְיִקְּלָעָן פֿוֹן מַוְיל אָון צְוָרִיקָּאָרְאָגְגָּפְלָאָסָן דַּוְרָךְ דִּי קְנִינְשָׁן וּוָאָס האָבָּן אַרוֹמְגָּעָשְׁטָרָאָכָן זַיְן גַּאמְבָּעָן, וַיְיִדְרֹךְ רִינוּוּס — אַוְיִיפָּן קִישָּׁן אַרְוִיָּת. די זָוֶף, וּוָאָס אַיִן אַרְאָפְגָּעָרְנוּן, אַיִן גַּעַוּזָן דַּוְרִית גַּעַפְאָרְבָּט. שִׁינְדֵּל האָט מִיטָּן לעַפְעָלָע אַרוֹמְגָּעָרְאָצָט פֿרְידָעָס גַּאמְבָּעָ — אָז דָּא האָבָּן צְוִוִּי שְׁטוֹרָאָמָעָן בְּלוֹטָה, דִּינְגָּז אָז מַוְיל, וַיְיִטְעַז זַיְדָעָן שְׁוִירְלָעָן, זיך גַּעַנוּמָעָן שְׁלָעְגָּלָעָן פֿוֹן דִּי וַיְיִקְּלָעָן קָלָאָרָע, וַיְיִטְעַז זַיְדָעָן שְׁוִירְלָעָן, אַיִיךְ גַּעַנוּמָעָן שְׁלָעְגָּלָעָן פֿוֹן דִּי וַיְיִקְּלָעָן מַוְיל — צוֹ דִּעְרָ זַיְטָ, בֵּין אַונְטָעָרָן האָלְדוֹן אַרְוָנְטָעָר. אַיִן אַמִּינָּות אָרוּם, האָט דאס קִישָּׁן זיך אַגְּעוֹהָיָבָן פֿאָרָבָן מִיט אַ פֿיְיכְטָן, פֿיְיעָרְדִּיקָּן דַּוְרִיט.

שִׁינְדֵּל האָט אַגְּעוֹשְׁפִּיצָט דִּי בְּרָעָמָעָן. גַּעַקְוּטָן. דַּעְנָאָרָה האָט זיך אַכְּפָּה גַּעַטָּאָן דִּי פּוֹיסְט אַיִן מַוְיל אָון לְסֻוף אָרוּס מִיט אַ גַּעַרְשִׁיָּי: — קוֹק נָאָר, וַיְיִזְוַל לִיגְט

ער דעך ! ווֵי מיר נישט געשריגן ! וואס טוט מען אצינדר ? ס'מענטש עקט זיך ! אסתור האט געקוּט ווי שנירלעך בלוט ריבגען ארויס פון פרידעס מוויל. "וַיְיִלְלָה..." — האבן שיינדעלס ריד זיך איבערגעהזרת אין איר און זי האט דערזען אַ צְלָם. אויף אים איז, ווי אויף אַ בעט, געלעגן דער קראאנקער פרידע. צופסנס פוז צלט האבן געקניט זי און שיינדעל, צוּוִי זינדייק מאנדאלענעס ; זיך געקלאמערט איז זיין נשמה און געבעטן : — "פרידע, האב רחמנות... העלפֿי!"

שיינדעל איזו צוגעפֿאַלן צו אסתון און זי אונגעהובֿין צו טרייסלען : — וואס זיצטטע באָזָאַצְט ווי אַ לִימְעַנְעָר גּוֹלָם ? פָּאָר וואס לוּיפֿסְטָע נישט אַרוּסִיס מאָכָן אַ גּוּוּאַלְד ? ס'מענטש עקט זיך דעך, ווֵי איז מיר נישט געשריגן !

אסטור האט זיך געווארט אויפֿשטעלן, אבער די פִּס האבן זי ניט געפֿאלגט.

באלד האט זי דערהערט דרוויסן אין טויער, ווי פון זיינער זויט, שיינדעלס געשרי. דער קעלער איזו געווארן פול מיט מענטשן. שבתקיד אַוְיסְגּעַפּוּצְטָע ווייבער האבן זיך איבערגעהבוּיגַן אַיבָּרָעָן קראאנקן און מיט שמאָטָעס געווישט דִּי סְטוּרְגָּעָס בְּלָוֶט, וואס זיינען גערנוּן פון זיין מוויל. אַיְנָע האט געליגט קאָלָט וואָסְעָר זי זיינערן : אָן אַנדְרָעָה האט צוגעהאלטן אַ נאָס האַנטְעָד אויף זיין געלן ברוסט-קָאָסְטָן, אויף וועלכּוּן מען האט מיט אָנוֹ אַמְּהִימְלָעָכְעָר בּוֹלְטְקִיְּתָאָגְעָזָעָן יעדן ביַי. שיינדעל איזו געשטאנען צוּוּשָׁן ווי אָן געוויסְן מיט די הײַט פון זיינער פֿוֹן פֿנְמָה. מענְעָר האבן געבעבן עצוֹת דעם בְּלִינְדָן הענְעָכָן, וועלכּעָר איזו געשטאנען אויף דער שוועל — דִּי האַלְבִּיבְּלִינְדָּע אַוִינְן אַוְיפֿעָרִיסְן, דִּי מַאֲטְשָׁעְיוֹאַוּקָע פֿאָרְדוּקָט אַיבָּרָעָן קָאָפּ — קְרָאַצְנִידִיק דִּי דְלָאַנִּיעָס פון גְּרוּס אַוְיפֿרְעָגָנוּגָה. אַפָּאָר אַוְיסְגּעַפּוּצְטָע קְיִינְדָּעָר האבן אַרְיִינְגְּעַשְׁטָפְּט דִּי גּוּפְלָעָר אָין דער טִיר אָון שְׂטִיל גַּעֲפְּלִיסְטְּעָרָט צוּוּשָׁן זיך. זיינער הייסְע אַיְגְּלָעָד זיינען געפְּרוֹנְגָּעָן אַיבָּר די פֿנְמָעָר פון זיינער פֿוֹן דִּי מענטshan, געריסן זיך צום בעט מיט געשפֿאַנְטָן נִיגְיָר. אָן זיינער שְׁעַפְּטְשְׁעַרְיָעָן האט געפֿלאָטְעָרט אָן אַנגְעַנְעָמָר, קְיִינְדָּעָר פֿהָד.

באלד איזו אַנגְעַקְוּמוּן אַיטְשָׁע מַאיַּר, פִּירְנְדִּיק פָּאָרְן אַרְעָם דעם דָּקְטָאָר לעַזְזָען. דִּי מענטshan האבן געמאָכָט אַ וְאָרָע אָן לעוֹזָן האט צוגעהונקָען צום בעט. ער האט געווארפּוּן אַ לאָגָן בְּלָק אַוִינְן קְרָאַנְקָן אָן אַנגְעַטְאָפּ דעם פּוֹלָס פון פֿרִידְעָס שלְאַבְּעִירְקָעָר האַנטָּה. בעט מעשה האבן זיינע אַוִינְן זיך אַפְּגָעָרִיסְן פֿוֹן בעט אָן זיך פֿאָרְקָוּט אָין אַ וְוִיט.

שיינדעל האט זיך אַים אַונְגָּהָאנְגָּעָן : — רַאֲטַעְוַעְתִּיך אִם, פָּאַנְיָע דָּקְטָאָר, גַּאֲלְדָעָנָה, האַרְצָעָדִיקָעָר... עַז זַעַט דעך, ס'מענטש עקט זיך ! ער האט אַנגְעַנוּמָן אַ ברָעָגָ פֿוֹן אַ גָּסְעָר שְׁמָאָטָע אָן אַנגְעַטְאָפּ דִּי פֿרִידְעָס פֿוֹן דִּי אַנוּזְוַנְדִּיקָע : — פָּאַפְּשָׁר קָעָן מען ערְגָּעָץ קְרִיגָּן אַ בִּיסְל אִין ?

דורְכָן צִימָעָר אָין אַדוֹרָך אַ גַּעֲפְּלִיסְטָעָר. מען האט זיך מַיְשִׁיב גַּעֲוָעָן, ווּ מַעַן קָאָן בָּאַקְוּמוּן אִין. דער בְּלִינְדָעָר הענְעָכָן, ווי אַ פְּאַרְצְוַקְטָעָר גַּעֲנָעָרָאָל, צוגעטָאָן דִּי האַנטָּה צום שְׁטָעָרָן אָן אַים גַּעֲנוּמָן רִיבְּגָן. בֵּין ער האט אַ קָּאַמְּאַדְעָוָע גַּעֲטָאָן מיט דִּי אַנוּזְוַנְדִּיקָע יְוָגְגָעָלִיט : — דָו, גַּעַב אַ לוֹנְפָּרְט צוֹ דער קִידָּאָוִיך לְוֹטָאַמְּיְרָסְקָע

צויי! דו, פרוביר די אפטיק! דו, לוייף אריבער צו קאראן אין רעסטארן! — מיט זיין קוים-זענדיקע אויגן האט ער אויפגעכאנט, או דער דاكتאר אויג ניט צופרידן מיט דער קעלער שטוב אורחים און ער אויג צונעלאָפַט צו דער אַפְּטַע זוייבער בײַם בעט. ער האט זיי געשטעט צו דער טיר: — ס'עט זיין קראנטער, גלויבטץ מיר!

דער קעלער האט זיך אויסגעלידיקט. שיינדל אויג ווידער געהאנגען אויפֿן דاكتארס אָרֶעֶם: — טומץ עפֿעס, דاكتאר, וואָס שטייט עץ ווי לאַליימענער גולם? דער דاكتאר האט זיך אַרְוּמְגַעְקֹט, ווי ער וואָלט געוווכט הילָף. אַקִינְדְּעַרְשַׁע אָמְבָּאָהָאַלְפְּנִיקִיט אויג געווען אַין זיין בלִיך. לְסֻוֹף האט ער אַרְוִיסְגַּעְנוּמָן פון זיין רענץאל לאָשְׂאַכְּטַל מיט גָּאָדְלָעָן, אַ שְׂפִּירִין אָוֹן דער לאָגְנֵט שִׁינְדְּלָעָן אוּיסְטוּקָאָכָן: — ציוועל אַים מאָכוֹן אַן אַינְשְׁפְּרִיזָאָגָן — האט ער שטיל געזאגט. — ער האט אַ בלְוּת-שְׁטוּרָץ, אַיר זעט דָּך...

שיינדל האט זיך געווואָקְלַט, צי זי זאל שוין לויפֿן צו דער קִיד, צי נאָך צוּשְׁטִין צומ דاكتאר. זי האט געטָן בִּידְיעַ: גָּלְאָפַן צו דער קִיד אָוּן ניט אוּיפֿגעַ הערטָן צו בעטעלן בי אַים: — דاكتערשי, לאָזְטִיךְ אַים נישט אוּיסְגִּין ער האט זעד דער היינט אַזְוִי גוט געפֿילט, דاكتערשי. כִּישׁוּעָר עֲנָק, ווּעַן עץ וואָלט אַים אַנְגָּעָקְוֹט הִינְט אַין דער פרִי, אַיְדָּעַר מִהְאָט אַים אַרְוִיסְגַּעְנוּרָאָגָן אַין "גָּאָרְטָן" אַריִין...

— ס'טְרַעְפַּט... — האט דער דاكتאר געפֿרַעְפַּט. — ווי אַזְוִי האט אַיר אַים געטרָאָגָן?

— וואָס הִיסְטָן ווי אַזְוִי? ווי ער גִּיטָּא אָוּן שְׂטִיטַיִת, דاكتערשי, מיטָן גאנַצְן בעט.

— דאס טְרִיסְטָלָעָן אַים צו פִּיל האט אוּיך...
שיינדל האט אַ רְגָּעָה גַּעֲקוּקָט אוּיפֿן דاكتאר, ווי זי וואָלט ניט פָּאַרְשְׁטָאָנָן. דער נאָך האט זי זיך מיט בִּידְיעַ הענט אַנְגָּעָקְאָפַט פָּאָרָן קָאָפַט: — אוּי, נישט גוט ווערט מיר! — האט זי זיך צְרָעָוּעָט, — אוּי, גַּעֲוָאָלֶד, כִּהְאָב דעד אַים אַלְיָין אַוּעָקְגַּעְרָגָעָט, אַלְיָין אַוּעָקְגַּעְרָגָעָט! אוּי, וואָסָאָרָא בהמה עד בין! אוּי, וואָסָאָרָא וויסטָע, אָוְגָּלִיקְלָעַכְעַט בהמה!

זי האט זיך אַוּעָקְגַּעְרָגָעָט אַיבָּרָעָן קָעַלְעָר אַין אַ משׂוֹנְחָדִיקָן טָאַנְצָנְדִּיקָן טָרָאָט. קלְאַפְּנִידִיק זיך מיט בִּידְיעַ פּוּיסְטָן אַין דער ברוּסְט.

*

שמעה בונִים בערְקָאָוִוִּיטָש האט דעם גאנַצְן שבתדיַקָּן טָאָג פָּאַרְבְּרִאָכָט אַיבָּרָעָר אַ זעלְטָן ספר, וואָס ער האט אַפְּגַּעַקְוִיפְט פון אַ הענְדְּלָעָר אַין גָּאָס, פָּאָר צַעַן פָּעַנִּיק. ער אוּז געועָסָן בִּים פָּאַרְמָאָכָטָן פָּעַנְצָטָעָר. דאס לִיכְטָן פון טָאָג האט אַרְיִינְגְּשִׁינִינְט אַוְן גַּעַפְּאָלָן אוּיך דִּי פָּאַרְגְּעַלְטָעָה בְּלַעַטָּעָר פון ספר, אוּיך דִּי חָאַלְבָּ-אַפְּגַּעַרְבִּיבָּעָנָע אַותְּיוֹתָה. לאָנגְ שְׂוִין האט ער ניט געפֿילָט אַזְאָאָפְּרָגְעָנִינְגָּן אַוְן אַזְאָרוֹ אַין זיך. ס'הָאָט אַים אוּיסְגַּעְזָעָן, ווי אַ גַּעַהְיִמְעַן האָנְטָן וואָלט אַים צְוֹנוּפְּגַּעַפְּרִיט מיט דעם ספר — גַּעַמְאָכָט ער זאל עס אַפְּרָאַטְעָוּעָן פון פָּאַרְנִיכְטָוָנָגָה. ער האט זיך גַּעַקְוִוִּיקָט

מייט די זעלטנען פִּוּטִים, זיי אַנטְצִיְּפָערְטַּ אָונֵ גּוֹזָגֶט אָונֵ אַיבְּרָגְעָזָגֶט, בְּרוּמְעַנדִים אָן אַיגְעַנְעָם, פָּאַסְיקָן נִיגּוֹן צָו זַיִ.

מרימַ האָט דֻּעַם גָּאנְצָן טָאגַ אַרְבָּרָאַכְּטַ אַוְיפָּן בְּעַט אָונֵ גּוּלְיִינְטַ דָּס בּוֹךְ, וְאָס בְּנוּנִים האָט באַקְוּמָן אַמְזִיסְטַּם, אַלְסַ צּוֹלָאָן צָוַם סְפָּר : שְׁלוּם אַשְׁס "די כִּישׁוּפְּ" מאַכְּבָּרִין פָּוֹן קָאַסְטִילְיַעַ". זַי האָט זִיךְ פָּאַרְנוּמוּן עַס אַיבְּרָצּוּלְיִיעָגָן דָּוְרָכָן טָאגַ אָונֵ דָעַרְוַיְילַ פָּאַרְגָּעָסַן אָן הָנוּנָעָר אָונֵ שְׁפָאָרָן דַּי כּוֹחוֹת. בְּלִימְעַלְעַ, דַּי טָאַכְטָעַ, האָט הַיְינְט אָ גָּאנְצָן טָאגַ אַרְבָּרָאַכְּטַ אַיְן "גָּארְטַן", זִיךְ גַּעֲשְׁפִּילְטַ מִיטַּ דַּי קִינְדָּעַרְ. אַיְן הַיּוּל אַיְן גּוּוֹעַן שְׁטִילַ, זַוְּבָּעַרְ. דַּעַר טּוֹמֵלַ פָּוֹן הוֹרֵף האָט אַרְיִינְגְּעַדְרָוְנְגָעַן אַהֲרָרְ בְּלוּזַי מִיטַּ גַּעֲדַעְמְפַטְעַ, אַגְּעַנְעַמְעַ קְלָאַנְגָּעַן — אַוְאָרָעַם, בְּאַרְיוֹקְנְדִּיקְ פּוֹלִיסְרִיןַ פָּוֹן לעַבְנַן.

ערְשַׁת אָן אַוְונְט אַיְן שְׁמָחָה בְּנוּנִים אַרְוִיס אַוְיפָּן הוֹרֵף אַרְיִינְכָּפְּן אַ בִּיסְלַ פְּרִישְׁעַ לְופְטַ, דַּעַר הוֹרֵף אַיְן גּוּוֹעַן אַפְּגָנְלִיְּדִיקְטַ, אַוְגְּנָטְרַן אַרְשְׁוִינְדִּיקְטַ בְּגּוּוֹעַן. עַר האָט גַּעֲרוֹיְשַׁטַּ אַ שְׁטִילַ, אַוְנְטִיקְ גַּעֲרוֹיְשַׁ. אַ וְוִינְטָלְהַ אָט גַּעֲהַוְבִּין דֻּעַם בְּלִיעְכְּץ-שְׁנִיְּ אַרְוִיס אִים. בְּנוּנִים האָט זִיךְ צּוֹעַשְׁפָּאָרָט אַוְיפָּן גְּרָאוּ אַיְן אַרְיִינְגְּעַקְוּקְטַ צָו דַּי פְּעַנְצְּטָעַרְ פָּוֹן דַּעַר קָאַמְיִינְצָעַ מִיטַּן בְּאַלְקָאַ, זַיִן גּוּוֹעַזְעָנְעָרְ בְּאַלְעָבָאַסְ פָּוֹן פָּאַרְבִּיךְ, דַּעַר פָּאַן אַדְמַן רְאַזְבְּעָרָגְ, האָט גּוֹווֹוִינְטַ דַּא אַוְיבָּן. דָּס האָט אַצְּינְדַּ גַּאֲרָנִיטַ בְּאַדְיִיטַ... — בְּנוּנִים האָט זִיךְ אַרְומְגַעְקְוּקְטַ אַיבְּרָהָן הוֹרֵף. דַּי אַינְעַרְלַעְכַּרְדוֹ אַיְן מִיטַּ גּוּוֹעַן אַיְן אִים ; אַוְועַקְ מִיטַּן שְׁבַתְ : אַוְועַקְ מִיטַּן עַרְשַׁתְן שְׁטַעַלְן אַ טְרָאָט אַיְן דְּרוֹיסְן אַרְוִיסְ, זַיִן אַיְן גּוּוֹעַן תְּמִידַ, וְיַי נַאֲרַ עַר האָט גַּעַשְׁטָעַלְטַ אַ טְרָאָט אַיְבָּעַר דַּעַר שְׁוּעָלַ, האָט עַר עַס וְוִידָעַר גַּעַפְּילַטַ : דָּס לְוִיעַרְנִידִיקְ, גְּרָאַבְנַ דִּיקְעַ. אַפְּיָלוּ דַּעַר שְׁטִילְעַרְ, אַוְנְטִיקָעַרְ הוֹרֵף האָט גַּעַהְאָט אַ כּוֹחַ עַס צְרוּקַ צָו בְּרַעְגָּעַן.

אַ לְעַצְטַ בְּלַעַטְלַ בְּלִיעְכַּץ אַיְן אַמְסַ גַּעַפְּאַלְן אַוְיפָּן פְּנִים. עַר האָט עַס אַרְאַפְּגָעַנוּ- מעַן פָּוֹן דַּעַר בָּאַקְ אַזְגַּעַטָּאַן צָו דַּעַר נָאָה, צָו דַּי לִיפְןַ ; עַס אַזְעַקְגַּלְילִיגְט אַיְיף דַּעַר דְּלָאַנְיַעַ. אַ שְׁטִיקָלַ שִׁיְּנִיקִיטַ אַיְן עַס גּוּוֹעַן, אַ שְׁטִיקָלַ גַּעַטְאַקְטָעַ הַאַרְמָנוּנִיַּעַ. עַר האָט עַס בְּאַוּוֹנְדָעַרְטַ, אָונֵ אִים האָט וְיַי גַּעַטָּאַן פָּאַרְן מַעֲנַטְשַׁ, וְאָס האָט אַיְם אַוְיִסְגְּעַזְעַן צָו זַיִן דָּס אַמְגַעְלּוּמְפַעְטָסְטַעַ אַיְן גָּאנְצָן בְּאַשְׁאָרַ — דָּס אַמְוּוֹנִינִיקְסְטַן הַאַרְמָאַ- נִישְׁעַ. אִים האָט וְיַי גַּעַטָּאַן פָּאַר זַיִן אַיְגְּגָעְנְעָרַ צְעִירִיסְנִיקִיטַ, פָּאַר דַּעַר צְעִירִיסְנִיקִיטַ פָּוֹן יַעֲדָן אַיְינְעָם פָּוֹן מַעֲנַטְשַׁ מִיןַ, פָּאַר דַּעַר פְּאַרְפְּלַאַגְּנְטְּעַרְטִיקִיט אָונֵ סְתִּירְוַתְדִּיקִיטַ פָּוֹן מַעֲנַטְשַׁלְעַכְעַ נְשָׂמוֹתַ. — זַיִן וְיַי אַ בְּוּמַ, וְיַי אַ בְּלָאַטַּ, וְיַי אַ שְׁטִיקָלַ בְּלִיעְכַּץ — האָט אַן אַוְמְקָלָאַרְעַ בְּעַנְקָעַנְישַׁ גַּעַצְיְמָבָלַט אַיְםַ, — זַיִן אַן נִיטַ פְּילַ, אַן מַעַן אַיְזַי : לעַבְנַ אַן נִיטַ וְוִיסְטַן פָּוֹן יְסוּרִים : וּוּלְקָן אַן מִידְקִיטַ.

עַמְעַץ אַיְן אַרְוִיסְגַּלְאָפְּן פָּוֹן פִּינְצְּטָעַן טְוִיעַרַ, גַּעַבְלִיבַן שְׁטִיְיןַ אַ וְוִילְעַ אַן וְיַי אַרְוִמְגַעְקְוּקְטַ, בְּנוּנִים האָט וְיַי פְּאַמְעַלְעַד אַפְּעַרְגְּנַעְשָׁאָרָט פָּוֹן אַוְנְטְּרַעְן קָאַרְשָׁן- בְּוּמַ. עַר מַעֲנַטְשַׁ פָּוֹן דַּעַר וְיַיְיטַן האָט וְיַי אַמְזִיכְרַ גַּעַדְרִיטַ אַיבְּרָהָן הוֹרֵף, בְּזַיִן האָט בְּאַמְעַרְקַט בְּנוּנְמַעַן. עַר האָט וְיַי דַּעַרְגְּנַעְטְּרַעְטַרְטַ צָו אִים — אַ הְוִיכָרַ, דַּאַרְעַרְ יַיְדַ מִיטַ אַ קְוּרַן שְׁפִּיצִיקַ בְּעַרְדָלַ : — קְוּמְטִיזַ, סְפַּעַלְטַ אַיְנְעַרְ צָוַם מַנְיָן, — האָט עַר אַ זָּגַ גַּעְטָאַ.

בונים האט געווואלט זיך אפרופַּה, פָּרְעָגָן, אֲבָעָר דִּי צָוְגָן אֵין גַּעֲוֹעַן פָּאָרֶת
קְנוּפָּת. דִּי גַּעַשְׁתָּאָלָט פָּוּן יַיד נַעֲכָן וַיַּן זַיִט, דָּאָס זַילְבָּעָר פָּוּן דַּעַר לְבָנָה, וְוָאָס הָאָט
זַיך גַּעֲגָסָן אַיְבָּעָן הַוִּיר — הַאָבָּן גַּעַשְׁאָפָּן אַרְוֹם אַ וַיִּסְעַ, אַיְמָה דִּיקָּעָן וַיַּרְקָלָעָן
קִיְּטָן. אַוִּיף וַיַּלְכְּעָר מִעַן הָאָט גַּעַקָּאנְטָן קָוְקָן נַאֲר אִין שְׂטוּמָעָנִישׁ.
זַיִי זַיְנָעָן אַרְאָפְּגָעָקְמוּן אִין קָעַלְעָר. אַוִּיף דַּעַר פָּאָדְלָגָגָע אַיִז גַּעַלְעָגָן עַמְּעַץ
אַיְבָּרְגָּעְדָּעָקָט מִיט אַ טָּוָך. לִיכְתָּה אַהֲבָן גַּעַבְּרָעָנְטָן צַוְּקָאָפָּנָס פָּוּן מַתָּה.
וַיִּזְיַי אַ פָּאָרְגָּרְעִיסְטָרְטָעָר אַפְּשָׁיְנָן פָּוּן אַ לִיכְתָּה, הָאָט אַגְּנָעְשָׁפָּאָרָט אַן דַּעַר וּזְאָנָט,
גַּעַבְּרָעָנְטָן אַן אַרְאָפְּגָעָבְּגָעָנְעָר, רְוִיטָעָר קָאָפָּהָר פָּוּן אַ פָּרוּי. דַּעְרָנְעָבָן: אַ צְוַיְּיָה
טָעָר קָאָפָּהָר — אַ שְׂוֹאָרְצָעָר קָאָפָּהָר אַהֲבָן זַיך אַוְיְגָעָהָבוּבָן.
בּוּנִים הָאָט דַּעְרָקָעָנְטָן שִׁינְדָּלָעָן אַוְן דִּי קְלָאָרְקִיָּט אַיִז אַוְיְגָעָגָעָגָע אִין אֵין מִיט
אַזָּא מִשְׁתָּוחַת, וַיִּזְיַי וּזְאָלָט גַּעַוְעָן בָּאַרְיְלָעָד.

— פרידע! — הָאָט עָר צַו זַיך אַוִּיף אַ קּוֹל אַ זָּאָג גַּעַטְאָן.
עָר הָאָט נִיט גַּעַוּסָט, צַי שִׁינְדָּל דַּעְרָקָעָנְטָן אִים אַוִּיף, צַי נִיט. אִין אַיְרָע
גָּלָאַיְקָעָ אַוִּיגָן הָאָט עָר אַרְוִיְסָגָעְלִיְיָעָנְטָן אִיר שָׁוָלָד, זַיִן שָׁוָלָד, גַּאַטָּס שָׁוָלָד.
אַרְוֹם אִים הָאָט מִעַן גַּעַזְאָגָט תְּהִילִים. יַדְעָן הָאָבָּן זַיך גַּעַשְׁאָקָלָט אִין אַ מַאְנָאָר
טָאנְעָם רִיטָעָם. דִּי וּוּרְטָעָר פָּוּן זַיְעָרָעָ לִיפָּן זַיְנָעָן גַּעַפְּאָלָן אַיְבָּעָר בּוּנִים קָאָפָּה וַיִּ
טְרָאָפָּנָס פָּוּן אַ לְאָגָגָן, האַמְּעַטְנָעָם דָּעָגָן. עָר הָאָט דַּעְרָפְּלָט, וַיִּעְמָעָן וּוּאַפְּרָט אַוִּיף
אִים אַרְוִיָּה אַ טְלִיתָה. עָר הָאָט זַיך אַיְנָגָהָילָט אִין עָפָעָס — פּוֹנְקָט וַיִּדְעָר מַת. נַאֲר
אַרְוֹם מַת הָאָבָּן לִיכְתָּה גַּעַפְּינְטָלָט אַוְן אַרְוּמְגָעָנוּמָעָן דָּעָם לִגְנָדִיקָן גּוֹפָּמִיט אַ רִיְּף
פָּוּן הַעֲלָקִיָּט: מִיט אַ קְרִיָּה, וְוָאָס שִׁידָט אַפָּ, טִילָּט אַפָּ אַוִּיף אַיְבָּיקָן. בּוּנִים הָאָט
גַּעַפְּרוּוּת זַיך דּוּרְכְּרִיסָן דַּוְּךָ דָּעָם קְרִיָּזָן פָּוּן לִיכְתָּה אַוְן צַוְּפָאָלָן צַו דַּעַר נְשָׁמָה
פָּוּן דָּעָם, וְוָאָס אִין גַּעַוְעָן מְעַנְטָשׁ. פְּרִיְּנָד. נַאֲר דַּעַר קְרִיָּזָן הָאָט אִים אַפְּגָעָשְׁטוּוּסָן
פָּוּן זַיך. עָר, בּוּנִים, הָאָט גַּעַהָעָרָט צַו אַן אַנְדָּעָרָעָר וּוּלָט — צַו דַּעַר וּוּלָט פָּוּן
די, וְוָאָס לִיְדָן נַאֲר.

ק א פיטל פינט

(דודס העפט)

הוינט איז דער ערשותער מאַי. פון הוינט אן זיינען מיר פאָרשבֿאָרט און אַפְּגָעַ שלאָסן אַין געטאָ; הערמעטיש אַינְגַּעַלְאָמֶערט אַין אַ נְעַז פון שטעטלִידָראָטָן. מעַז זאגט אוּיך, אָז דֵי פָּאַלְיָאָקָה, וואָס ווֹיְנָעָן אַרְוָם דֵי דְּרָאָטָן, ווּעָלָן מוֹזָן פָּאַרְלָאָזָן זַיְעָרָע הַיְזָעָר. מעַז ווּעָט צַעֲנָעָמָן אַלְעָ גַּבְּיָדָעָס אַרְוָם גַּעַטָּא אַון דַּעַמְּאָלָט ווּעָלָן מִיר — אָוִיסְעָר מִיט דְּרָאָטָן אַון מִיט דִּיְתְּשָׁע וּזְאַךְ-פְּאָסְטָנָס — אַוְּיַיךְ זַיְן אַרְומָגָעַ נְוָמָעָן מִיט אַ פָּאָס פון «קִינְגָּעָס לְאָגָּד». סְיוּעָט נִיט זַיְן קִיְּין ווּגָעָ צַו אַנְטְּלוּפִּין סִידָן דָּוְרָכָן הַיְמָל. דָּעָר הַיְמָל אַיז לִיכְטִיק הַוִּינְט. סְפָּאָרְקָלְעָמָט אַושׁ בַּיִּם הָאָרְצָן. הַוִּינְט אַיז דָּעָר יּוֹמָ-טוֹב פון פְּרִיהִיט. מעַז דָּאָרָף זַיְד פְּלָן פָּאָרְבּוֹנוֹן מִיט דָּעָר מַעֲנְטְּשָׁהִיט. ווִיטָּן זַיְיָ עַפְּעָס ווּגָעָן אַונְדוֹ? ווּעָלָן זַיְיָ קְוָמָעָן דָּאָטְ�וָעָן? ווּעָט אַונְדוֹ?

עמַעַץ הַעַלְפָּן? מִיר דּוֹכֶט זַיְד, אָז מִיר זיינען גָּאָרְנִיט אַין מִיטָּן פָּוּן אַ גְּרוּסְעָר שְׂטָאָט, אַין מִיטָּן פָּוּן אַ לְאָגָּד, וואָס לִיגְט אַין צָעַנְטָעָר פָּוּן אַיְרָאָפָּע — נָאָר, אָז מִיר זיינען אוּיךְ אַז אָוּמְבָּאָקָאנְטָן אַינְגָּדוֹל אַין מִיטָּן פָּוּן אַ וּוּלְדָן יִם, דָּוְרָךְ ווּלְכָן סְפָּאָרְן נִיט פָּאָרְבִּיִּי קִיְּין שִׁיפָּן. מִיר זיינען אַין דֵי הַעַנְטָפָּן קָאָנְבָּאָלָן. מִיר טָאָרָן אַפְּיָלוּ נִיט פָּוּנְגָּאָנדְּעָר-לִיגְן קִיְּין פְּיִיעָר, אָז מעַז זָאָל אַונְדוֹ דָּעָרְזָעָן פָּוּן דָּעָר ווּוִיטָּן. מעַז קָאָן נִיט פָּאָכָעָן מִיט קִיְּין פָּאָן, נִיט שְׁרִיְעָן נָאָךְ הַילָּפָּן. דֵי פְּרָאָגָע אַיז: צַי ווּאָלָט עַס אַונְדוֹ גַּעַהְלָפָּן, ווּעָן מִיר קָאָגָעָן אַיז?

וּוִי שְׁטָאָרָק אַיךְ ווּאָלָט ווּעָלָן זַיְן פְּרוּם אַוְן גְּלִיבָּן, אַז עַס אַיז דָּאַ אַ גָּאָט, וואָס הִיט אַונְדוֹ, וואָס גִּיט אַכְּטָוָגָג אוּיךְ אַונְדוֹ, וואָס מעַז קָאָן כָּאָטָש אַנְטְּלוּפִּין צַו אִים אַז זַיְד אַרְאָפְּרָעָדָן פָּוּן הַאָרְצָן; עַמְעַץ, וואָס הֻעְרָת אַונְדוֹ מִינְדָּעָסְטָן אָוּיס.

כִּיוּוִיס נִיט, וואָס עַס קְוָמָט מִיט מִיר פָּאָר. כִּיוּאָלָט זַיְד קִיְּן מַאְלָן נִיט פָּאָרְגָּעָ-שְׁטָעָלָם, אָז אִיךְ בֵּין אַזְּאָ שְׁוֹאָכְלִינְג. דָּעָר הַוּגְנָעָר פְּיִוְוִיקָּט טָאָקָע, אָבָעָר מַעַן קָעָן נָאָךְ אַוִּיסְהָאָלָטָן. אִיךְ אַרְבָּעָט אַין דָּעָר שָׁוֹל, ווּ אִיךְ בֵּין אַ מַאְלָן גַּעַוּעָן אַ שִּׁילָעָר. אִיצְט בֵּין אִיךְ לְעַרְעָר אַוְן כִּבְּאָקָום אַ זּוֹפָה. דֵי מַאְמָע ווּעָט אַוּדָאִי אַוְּיַיךְ אַנְהִיבָּן צַו אַרְבָּעָטָן. זַי לְוִיפָּט אַרְוָם זַוְּנָן פְּרָאָטְעָקְצִיעָס צּוּם «אַלְטָן». נָאָר מִיךְ הָט שְׁוִין אַלְזָן אַוִּיפְּגָהָעָרָט צַו אַינְטְּרָעָסְרָן. כִּבְּין אַפְּאָטִישׁ.

די אַיְינְצִיקָּעָ צִיטָּת, ווּעָן אִיךְ דְּרָעְפָּלִיל יָאָ אַ בִּיסְל לְעַבְּנָן אַין זַיְד, אַיְ אַין רַאֲזָוָרָ-קָעָלָע, ווּ אִיךְ כָּאָפָּ זַיְד אַרְיִין, ווּ נָאָר אִיךְ הָאָב אַ פְּרִיעָר מִינְגָּוָט. אַין פָּעַנְצְּטָעָר פָּוּן רַאֲזָוְרָקָעָלָע הַאָט גַּעַפְּלָעָט הַעַגְעָן אַ צָּעָטָל מִיט אַ כְּלוּמְרָשָׁטָן דִּיְתְּשָׁן אַוְּיַיךְ שְׁרִיפָּט: «אַ קִּיךְ אַין דֵי צִיטְיָינְג צָעָן פְּעָנִיגָּג». הַוִּינְט אַיז דָּעָר צָעָטָל מַעַר נִיטָּג.

היגינט שמוגלט דער פריזייר אריין די "ליצמאנשטעטער ציטוונג" דורךן באלאוטער פלאאן, אומלעגאל.

איך ליען די ציינונג און שפיטער פארטיטיש איך דאס געליענטע צו די
יידן, וואס קומען אויך ארין, ניגעריך אויף א גוט נײיסל. איך ליען פאר די
דייטש באשריבונגען פון די קאמפן אויף די פראנטן און די יידן היבן מיך און צו
דועין און פיניינקן — איך זאל, באטש מיט ליכט, געפינען צווישן די שורות א
קליניינקן, פיצעלע רמו אויפן דייטש מפלה. איך ליען וועגן די נידעריקע
אינסטינקטען, וואס מיר פארמאגן און וועגן דעם. איז היטלער האט ענדלאעד געפונגען
א מיט פטר צו ווערין פון דער מכה, פריידר אין איראפע און שפיטער — איז דער
גאנצער וועלט. די ייִזְנַ אָרוֹם מיר שמייכלען, ווען זיי הערן דאס : «יעקע נאר», —
לאץן זיי, — «ער וועט פריער די קאָפֶטֶעָס אויסציען, אַיְדָעָר ער וועט אָפּוֹיְשָׁן די
יידן פון דער וועלט». מיט איין זוארט: די שמוֹץ-אַרטִיקְלָעָן וועגן אונדז, זיינען פאר
מיינע צוהערער ווי אַפְּרִילְעָךְ ווַיְגְּקָלְךְ אַין אַ צִּיטְוָנָג. צו די נײַעַסְן הָעָרָט מֵעַן זַיְךְ
צו ערנטס. אבער פון די העצט לאָכְטָמָען, ווי זיי וואָלְטָן גַּעֲוָעָן גַּעֲשָׂאָקָע ווַיְצָן.
אויב געפינט זיך אַמְּלָעָמָען, וואס סְבָּאָפְּאָלָט אִים אַפְּחָד — פָּעָלָט נִימָּט. חֲלִילָה,
קיין בעלנים אִים פון דעם פְּחָד אַרְוִיכְשָׁוְלָאָגָן. אַוְן אַיךְ אַלְיָין? אָפְּנָהָאָלָט אַיךְ
מיט דער מעלהית. כְּלָאָד פּוֹנְקָט ווי זַיְךְ. אַבער וואס אַין האָרָצָן טוֹט זַיְךְ, אַין
שׁוֹין אַן אַנְדְּרִיעָה מעשה. ווער ווַיִּסְתַּחַת. אָפְּשָׁר אַיְם דאס זַעֲלָבָע מֵיט די אַנְדְּרָע
לאָכְעָרָס אַוְיךְ?

דאָס איז מײַן גאנצע „גִּיסְטִיקָע שְׁפִיּוֹן“. די רעדשט פֿון טָאג אֵין אַ לְוִיפֶּנְיִיש
נאָך פרָאָדָוקְטוֹן. אַיִין מָאל — נָאָך בְּרוּיט אָוֹן פְּרָאָוּינְגָּט, אַ צוּוֹוִיט מָאל — אַיִין דַּי
פְּלִילִישׂ „לאָדָעָנְסָה“, וּוֹ אֲדָעָר מְעֻן גִּיט, אֲדָעָר מְעֻן גִּיט נִיט. שְׁפָעַטָּר מְאָד אַיד דַּי
בעַטְ�ן אָוֹן שְׁיִיל קָאָרטָאָפָּל, צַי קִילְעָרְבִּיךְן. כִּיּוֹן גַּעֲזָוָאָרְן אַ קְוַכְּעָר פֿון דָּעָר עַרְשְׁטָאָטָר
קָאָטְעָגָאָרְיעַ. מִיר האָבָּן אָוֹן עַלְעַקְטְּרִישׁ טְשִׁינְגְּקָל אָוֹן אַיִין דָּעָם קָאָר אַיד זָופָ: אַ
בִּיסְלָה וּאָסְעָר מִיט זָאלְץ. דָּאָס זָאלְץ גִּיט צַו דָּעָם וּוֹאָסְעָר אַ זָּוְפִּיקָן טָעם אָוֹן סְדָכָט
זִיד, אָוֹ מעֻן עַסְטָמָה תָּקָעָע עַפְסָם.

בנֵי נאכט חלום איך וועגן טאטן. איך בענק צו אוים וואס א מאל שטאַרקייר — א בענקשאָפֿט, וואס איזו ענַלעַך צו מײַז בענקשאָפֿט נאָך א גאָט, א באַשְׁיעַר. מײַינַע חלומות ברענגען צוריק די דירַה, ווּ מיר האָבן געווֹינַט, אַדער די זומַעַרְיוֹוַינַגַּן אַין רַאֲקִינְטַעַץ. מיר זִיכְּן אַלְעַ בִּים גַּרְוִיסְן טִיש אַוְיך דָּעַר באַגְּרִינְטָעַר, באַגְּוַנטָעַר וּוְעַגְּנָדָע. האַלְיָנָע מִיט לעַגְּנָע פְּלִירְטֻוּוֹעַ אָוָן מַעַן עַסְט גַּרְוִיסְט טַעַלְעַר לאַקְשָׁן מִיט יוֹיד.

אין דבר פרדי גלוסטן זיך מיר ניט אויפיזוועטינן. די מאמע מוז מיך טויזנט מאל דערמאגען, איז איך בין אַ לערעער, איז איך דאָרף זיין פינקטלעך. פון דער גאנצעער שול זיינגען געבליבן דריי לעערערינס. אלע דריי האבן מיך אַ מאָל געלערדענט. איצט בין איך זיינער קאָלעגע — אונ זיי זענען אויס צו זיין שטאָלץ מיט מיר. אפשר וואָלט איך אַליאָן אויך געדארפֿן זיין שטאָלץ ? ס'האט בעקאנט זיין אינטערעסאנט —

טילון זיך מיט דעם, וואס מען וויס; אַנְצִינְדָּן דעם נִיגֶּר בֵּין קְלִינוֹאָרג. אֲבָעָר
אַיך פְּטָר עַם אָפָּ.

אָפְּלַו צוֹ רְחַלְעָן בֵּין אִיךְ נִיטְׁ דָּעַר זָלְבִּיקָעֶר. כִּיּוֹן נִיטְׁ פָּאָרְבְּרַעְגָּעָן מֵיטְׁ אִיר. וַיַּמַּת מִיר זַיְינָעָן אַין גַּעֲטָאָן, הָאָב אִיךְ אִיר נַאֲזֵן נִיטְׁ קִיןְׁ קַוְשָׁ גַּעֲטָאָן. מַעֲרַטְנָס שְׁפָאַצְּרָטְ מַעַן אַיְבָּעָר דִּי גַּאֲסָן; מַעַן הַאַלְטָזְׂדִּיקָה וְזַקְּ פָּאָר אַפְּיַגְּגָעָר אָוֹן מַעַן רַעַדְתָּזְׂדִּיקָה וְזַעַלְטָן אַוְאָרטָן. זַי בָּעַט מִיר טַיְיל מַאְלָ, אִיךְ וְזַלְאָל אִיר זָגָן, וּוֹאָס מִיטְׁ מִיר קַוְמָטְ פָּאָר. כִּיּוֹבְּ פִּינְטָן, זַוְעָן זַי פְּרַעֲגָט מִיךְ דָּאָס. פּוֹנְקָטְ וְזַי וְזַוְּאָלָט וְזַוְּעָלָן, אָזְ אִיךְ וְזַלְאָל זַיְדָן פָּאָר אִיר צְעוּוִיְינָעָן. טַיְיל מַאְלָ גַּלוּסָט זַיְדָן. אִיךְ פְּילָן, אָזְ אַטְׂ אַט — אָזְ אִיךְ וְזַעַל אַרְוִיסְפְּלָאָצָן. אָזְ אַגְּעַנְשִׁי בְּאַפְּאָלָט מִיךְ, אָזְ אַוְמַבְּאָקְוּעַמְלַעַכְקִיְתִּי אַיְן דָּעַם מְשֻׁוְנְהַדְּקָה-אַוְסְגַּעַזְיְגָעָנָם קַעְרְפָּעָר מִינְגָּעָם. אָזְ צַוְּ דָּעַם שְׁפִילָטְ צַוְּ דָּעַר פְּרִילִינְגָּן, וּוֹאָס בְּלִיטְ דָּא — נִיטְׁ מִיטְׁ קִיןְׁ בְּלוּמָעָן, נִיטְׁ מִיטְׁ בִּימָעָר — דָּאָךְ קַעְןְ מַעַן אִים וּוֹ אַגְּנְטָפְןְ מִיטְׁ דָּעַר הַאנְטָן.

יא, בלויו בי אונדו אויפן הוויף שטיט א שטיק אמתער, פולער פרילינג. דער
אַרְשָׁנְ-בּוּם. טייל מאָל, שבת, גיイ אַיך אַראָפ צו אַים. דערנְגעַן שטיט אַן אַפְגָע
זונדעַרטַע קַאמִינְגִּץ מִיט אַבְלָקָן. אוֹרֵף דַעַם באַלְקָן באָוַיְין זיך אַפְט צוֹוַי
מיידלֶעָך, רחלס חַבְרַתְעַם. אַינְגַע האָט אַקלְינְגְּוּזְדִּיק קָול. זיך זַינְגַט זיך אַונְטַעַר אָוָן
לאָכְט אַראָפ צוּ מִיר. די צוֹוִיתַע האָט פָּאָמְעַלְעַכְעַ, צַעֲצַוְגַע בָּאוּוּגְנוּגְעַן, זוּ זַי
וּוֹאָלָט הַאלָב גַּעַשְׁלָאָפָן. מַעֲרְסַטְנָס לִיעַנְטַן זַי אַבְוָך. אַיך קָעַן אַפְזִיכַן שַׁעַהְעָן אָוָן זַי
בָּאַטְרָאָכְטָן. אַיך פִּיגּוֹר, אַיך קָאָפָּ, צַיְיכַעַנְעַן זיך אוֹרֵף דַעַם פָּאָן בָּלוֹקִיכְט אָוָן
זַי קוֹמֶט מִיר אָוִיס זַי אַטְיַיל פָּוָן הַיְמָל, זַי אַוְאָלָקָן, וּוֹאָס האָט זיך פָּאָרְהָאָלְטָן פָּאָר
מִינְגַע אַוְיִגְן. אַיך בעַנְק צוּ אַיך זַי אַיך זַי דַעַם וּוֹאָלָקָן, זַי צֻום הַיְמָל. עַך, שְׁטוֹתִים.
אַמְּאָל האָב אַיך גַּעוֹוָלָט זַיְן אַן אַסְטְרָאָגָם. אַ שְׁטָעַרְן-קוּקָעָר. אַ שְׁטָעַרְן
זַוְכָעָר. אַמְּאָל האָב אַיך גַּעהַלְוַט פָּוָן גַּרוֹיסַע לְאַבְרָאַטָּאָרִיעָס. טַעַלְעַסְקָאָפָן. אַ
מְאָל אַיְזָן מִין דַעַוְוַיְן גַּעוֹוָן: «וּוֹיְסָן אַיְזָן מַאֲכָתְ!» זַי דַוְרְשַׁטְיק אַיך האָב דַאָס
געַפְלַעַגְט זַיְן צוּ וּוֹיְסָן וּוֹאָס מַעַר, פָּאַרְשְׁלִינְגַען יְדִיעָה, קַעַנְעַן, גַּעַדְעַבְקָעָן, זַיְן
קְלָאָר וּוֹעֲגָן זַאָכָן. אַיך אַן אַדִּיאָאָסְטוֹעַ. וּוֹיְסָן אַיְזָן אַוְמַמְאָכָת. נִטְמַאָכָת. בְּעַסְפָּר
וּוֹיְסָן זַוְאָס וּוֹיְנִינְקָעָר. בְּעַסְפָּר זַיְן אַנְיַיל אָוָן האָבָן טַרְאַטְשְׁנְגָעָס אַין קָאָפָּ.

זו דעת מצב האב איך שווין באולד דערגריכט. כ"בון א' שלימול פאר-יעקסען לאונטו'ן מיין אברהמל קען בעסער שיילן קארטטאפל פון מיר. ער קערסט אויס די שטוב אין פינ'ג' מינוט און בי מיר געטט עס א' יאל' מיט א' מיטוואך. און פון די אויסטוווען אין די ריען איז דאך שווין אַפְגָעָרֶדֶת. ער איז פַּפִּיקָעֶר פון מיר, קליגער, געש-קיטער. בלויין אין אַפְגָעָטֶיט קען איך זיך מיט אים אויסיגליךן. איך טראכט, או מיר וועלן דארפֿן, ווי אלע משפחות, צעטילן דאס ברויט אויף דריי פָּאַרְצִיעַס, וויל ווי מיר זאלן זיך גויט באַמִּיעֵן, לאָזֶט מען אלע טאג איבער אַ קלענערן חלק פָּאַר דער מאָמען. מיר באָפְּרָעָסן זי. וווען אַברָהָמֶל געטט זיך אַ בִּסְן, כָּאָפֶן איך זיך, או איך מעטט זיין שטיקל ברויט מיט די אויגן, צי עיר האט זיך ניט גענומען צו פֿיל. דאס איז און אויסדרוק פון דער נײַעַר "וּוֹנְדָּרְבָּאָרָעֵד"

יא, דאס אלץ, וואס איך שריבב דא, איז זווייר און ביטער. אבער נישקעה, דרייסן זעט מען עס מיר ניט אן. כ'שפיל דעם פרילילען לאַז. מיינע אלע טאלאנטן פארווענד איך אט די אויסערלעכקייט אונזההאלטן.

ביי דעם אלעם טרעפען דאָך מאמענטן, ווען די דערשלאגנקייט לאָזות זיך בײַקומווען, למשל היינט. ליויט אָ פֿאָרָאָרְדּעָנוֹגּ פֿוֹן פֿאָרְטִּיּ-קָאָמִיטָעָט, האָבָן מֵיר זיך געלְאָז אַיבָּעָר די שְׁטִיבָּעָר פֿוֹן חֲבָרִים אָוֹן סִימְפָּאָטִּיקָעָר, אָנוֹזָגָן, אָזֶה היינט אַיז דָּעָר עֲרַשְׁתָּעָר מַאיָּ, מַעַן זָאָל נִיט זַיְן פֿאָרְצְּצִוִּיפְּלָט, אָזֶן זַעַט אָזֶה היינט אַיז אַיבָּעָרָה האָלְטָן". (דאָס אַיז די לאָזָונָגּ פֿוֹן אָונְדוֹזָעָר פֿאָרְטִּיּ). אַיך פֿרְעָגּ זיך וַיַּדְעָר : אַיז עס אָומְרָעָלְעָר, ווען אַיך, דָעָר גַּעַלְאָפְּטָעָר, דָעָר פֿעַסִּיםִּיסְטָק, קָום מַוְתִּיקָן מַעֲנְטָשָׁן, אָז עַנְדִּיקְטָן זיך די מַלְחָמָה — ווען אַיך אַלְיָין גַּלוֹבּ נִיט דָעָרִין ?

מיר האָבָן אַיז יעדער שְׁטוּב אַיבָּעָרְגָּעָגָעָבָן די פֿאָלִיטִישָׁעָ נִיעָסָן ; מֵיר, דאס הייסט מֵין דְּרִילְיָינָגּ פֿוֹן דָעָר «ליַאְטָנָר בְּרִיגָּאָדָעָ». מֵיר האָבָן בְּלוּמְרָשָׁט גַּעַזְאָגָט הַוְּנְדָעָטָר-פֿרְאָצְּעָנְטִיקָן אַמְתָּא אָזֶן דָאָך הָאָט מַעַן אַיז אַזְוִי בְּאָפְּוֹצָט אָוֹן צַוְּגַעַשְׁמִירָט, אַזְוִי גַּעַדרִיָּט יעדער נִיעָסָל אַזְיףּ אַלְעָ זַיְיטָן — אָז עס הָאָט זיך באָקוּמוּנָן דָעָר אַיְינְדָּרוֹק, אָזֶה היינְט-מְאָרְגָּן וּוֹעַלְן מֵיר בְּאָפְּרִיָּט וּוּרָן. קַיְינְ לִיכְתְּ שְׁטִיקָל אַרְבָּעָט אָזֶן עַס גַּבְּתָּא. אַבָּעָר די מַעֲנְטָשָׁן זַיְנָעָן, צָוּם גְּלִיקָן, נִיט גַּעַוּעָן קְרִיטִישָׁן. מַעַן הָאָט מַיְט דְּאַנְקָבָּאָרְקִיטָּא אַנְגָּעָנוּמָעָן אָוְנוֹזָעָרָעָלְיָגְּבָּס אָזֶן מַעַן הָאָט נִיט גַּעַוּוֹסָט, וּוּ אָוְנוֹזָן צַוְּעָן פֿוֹן גְּרוּסָס גַּדְוָלה. מַעַן הָאָט אָוְנוֹזָן גַּעַדרִיקָט דִּי העַנְטָא אָזֶן גַּעַיְתָּן וּוּוֹנְטָשָׁן אָוְנוֹזָן זיך — גְּטוּס, בְּלוּזָן גְּטוּס. אַיך וּוּלְן נִיט לִיכְעָנָעָן, אָז דאס הָאָט מַרְקָאָכָט פְּילָן פֿיָּינָן. גַּאנְזָ אַנְגָּעָנוּס צַוְּעָנָעָס אָזֶן אַזְוִי טְרִיסְטָן, אָזֶן פֿאָרְקָוּטָעָ פְּנִימָעָר זַאָלן זיך אַוִּיסְגָּלִיכָּן, זַאָלָן אַוִּישְׁמִיכְלָעָן אָזֶן לִיכְטִיק וּוּרָן. וּוּ אַקְיָּנָה, וּוּ אַס טְרָאָכָט אַוְיסָא מַעְשָׁה אָזֶן גַּלְיִיבָּט אָזֶן אַיר, אַזְוִי האָבָן אַיך אַזְוִי אַנְגָּעָהוּבָן גַּלְיָיבָּן אָזֶן מַיְינָעָן רִידָּל אָזֶן זיך בְּאֲגִיסְטָעָרָן.

אַבָּעָר צַיְמָעָגּ מַעַן אַזְוִי ? אָזֶן נִיט בְּעַסְעָר צַוְּקָוּן דָעָם אַמְתָּא אַיז דִּי אַוְיגָן, וּוּ בְּיַטְעָר עַר זָאָל נִיט זַיְן ? אַיך וּוּסָ אַלְיָין נִיט, וּוּסָ אַס' אַיְזָן דִּיְכְּתִּיקָעָר. דָעָר דִּיְתִּשְׁ הָאָט, גַּאנְזָ אַיְרָאָפָעָ אַיז זַיְנָעָץ לְאָפָעָס. מֵיר זַיְנָעָן פֿאָרְשְׁפָּאָרָט, וּוּרָן וּוּסָ אַזְיףּ וּוּ לְאָנְגָּ — אָזֶן וּוּרָן וּוּסָ, וּוּסָ עַס דְּעַרוּוָאָרָט אָוְנוֹזָן. דאס אַיז דָעָר אַמְתָּא. אַבָּעָר אַזָּא מִינָּא אַמְתָּא קָאוֹן צַוְּגָעָמָעָן דָעָם וּוּילְן צָוּם לעַבָּן. דָעָר בְּלָאָףּ טוֹט דָאָך מַעַר גְּטוּס דִּי מַעֲנְטָשָׁן. זַיְ וּוּרָן דְּעַרְמוּטִיקָט, מַעַר פֿאָרְעָקָשָׁנָט אַיז קָאָמָר פֿאָרָ דָעָר עַקְוִיסְטָעָנָעָן, אָזֶן זַיְעָר וּוּילְן אַבָּעָרְזָהָאָלָטָן. — אָזֶן וּוּסָ טוֹט מַעַן מִיטָּא אַמְתָּא, וּוּסָ בְּרַעְנְגָט נִיט קַיְינְ גְּטוּס אָזֶן וּוּסָ טוֹט מַעַן מִיטָּא לִיגָּן, וּוּסָ הַעַלְפָט ? דָאָרָףּ מַעַן דָאָזֶן גַּעַטָּא פֿאָרוּוָאָרָפָן די לִיבָּעָ צָוּם אַמְתָּא, דאס זָוְן דָעָם אַמְתָּא ? אָזֶן וּוּ אַיז דִּי גַּרְעָנָעָץ, צַוְּוּלְכָּבָּעָר אַלְיָגָּן מַעַג דָעָרְגִּין ? אַמְתָּא הָאָט נִיט קַיְינְ מַדְרוֹת אָזֶן גַּרְעָנָעָן. אַמְתָּא אַיז אַדָּעָר גַּאנְזָ, אַדָּעָר עַר אַיז קַיְינְ אַמְתָּא נִיט. אָזֶן מִיטָּא לִיגָּן אַיז שְׂוִין גַּאֲרָאָנְדָעָרָשָׁן.

אָזֶן צְוִירְקָגְעַשְׁמָוּסָט : צַיְ הָאָט אָזֶן צַוְּלָעָן אָזֶן אַזְוִיְעָלָעָלָעָר וּוּעָלָט פֿוֹן גַּרְוָנְטָלָאָזָעָה אַפְּעַנְגָּנָגָעָן, אֲפִילְוָוָוָעָן זַיְ טְוּעָן גְּטוּס אַוִּיפָּן מַאְמָעָנָט ? וּוּעָט דָעָר נַאֲקָעָטָעָר אַמְתָּא סִיְּ וּוּ, סִוְּגָּן כָּל סֻוְּגָּן, נִיט אַרְוִיסְפְּרִינְגָּעָן אָזֶן אַבְּעָרָאָשָׁן ? אָזֶן

דעםאלט וועט מען ניט זיין גרייט צו אים ; דעםאלט וועט מען ערשות פון אים אויגעטראיסלט אונ דערשלגון ווערן . — איזו וואס דער וועג ? ווי געזאגט : איך וויס אליען ניט . אונ אפשר וויס איך יא , נאר כהיאב מורה צוצוגען . טיף אין מיר וויל איך אליען — ניט געקוקט אויף אלץ , וואס איך וויס אונ ליען — זיך פארַ ווילקען אין און אליזיע . איך קלאמער זיך אין בלאָה , וויל און אים קאָן איך אליען מערכ ניט אויסקומען .

נאר מיטאג האבן מיר זיך אַרוּסְגָּעַלְאָן אין גָּאַס. די פֿרִישְׁקִיט פָּוּן דער לֶופֶט האט ממש אונטער געהויבן. ס'האָט זיך געגלוֹסְט צו לִוִּיפֶן, צו האָאוּן. קִינְגֶּר האָט נְגִיט גַּעֲטַרְאָגָן קִיְּין מאָנְטָלְעָן: אוֹרֵךְ יַעֲדָנוֹס בְּרוֹסְטְּקָאָסְטָן, פָּוּן אַיְּין זִיט — די גַּעַלְעָלָטָעָן, פָּוּן דער אַגְּדָעָרָעָר — אַ רְוִיטְשְׁלִיבְּפֶל. ס'האָט אַיסְטְּגָּעָזְעָן פֿאָרְבִּיךְ, וּוּ אַ גַּאֲרְטָן פָּוּן בְּלוּמְעָן וּוּאַלְטָן זִיךְ בְּאוּוּאָגֶט. אַיְּךְ האָב זיך גַּעַהְאָלְטָן מִיטְרְחָלָעָן פֿאָרְ דִּי העַנְתָּן. הַיְּנְטָעָר אָונְדוּי זַיְּנָעָן גַּעַגְנָעָן מִינְעָן "ברִיגָּדָעָנִיקָּעָס", מַאֲרָעָק מִיטְץְחָקָן, וּוּאַס מִיטְ אַגְּנְצָעָר תְּבָרָה מִידְלָעָר, אַוְיכְעַפְּוַצְּתָעָן אַיְּן קָאַלְרְפֶּולְעָז וּמוּעְרְקִילְיְידָעָר, וּוּאַס האָבָן צַוְּגַעְגַּבְעָן דָּעָר גָּאַס נָאָךְ מַעְרָב בּוֹנְטִיקִיט אָוָן פְּרִילְגְּנִידִיקִיט. ס'זַּיְּנָעָן אָונְדוּי פֿאָרְבִּיגְגַּעְגַּנְגָּעָן אַיְּגָעָנָעָן יָאָטָן, חַבְּרִים, סִימְפָּטְאִיקְעָר. מַעְןָה האָט זיך אַיבְּרָגָעָן וּוּוּנְקָעָן, גַּעַשְׁמִיכְלָט אָוָן זִיךְ בְּאָגְרִיסְטָן: — גּוֹטְ יִומְטוֹב!

שפטעד איז מען ערשות אַרְוִיךָ אֵין אֶשְׁתּוֹב פִּיעִירָן דָּעַם עֲרֵשָׁתִין מאַיִם. אונדער יונגט-פִּירָעָר, האט געהאלטן אֶפִּיעִירְדִּיקָע רעדע. דער זיג פָּונְדִּי אלְ-יִרְטָע איז געווען אַזְׂוִי נאענט. אָז אַט, האט זיך געקאנט דוכטן, ווועט די מערבע-אַרְמִי פֿאַרְבִּימְאַרְשִׁין פָּאָר די פֿעַנְצָטָעָר. דער דִּיטִישָׁר פְּלָاط אֵין אַרְיִינְגְּעַדְרוֹנְגָּעָן אֵין די פֿאַרְדָּז אַרוּם אַסְלָא. זַיְהָאָבָן גַּעֲלָאנְדָעָט אֵין נַאֲרוּוֹיךְ אָנוּ קוֹוְיְזָלִיגָּג זִיצָט שׂוֹין גּוֹט אָוּפָן זָאָטָל. דער גַּאנְצָעָר פֿאַרְטִּידִיקְוָנְגָּס-פֿלָاط פָּונְדִּי עַגְלָעַנְדָעָר אָנוּ פָּוּן פֿוֹלִילְשְׁ-פֿרָאנְצִיוּשָׁן מִילִיטָעָר אֵין אַדוּרְכְּגַעֲבָרָאָן גַּעֲוָאָרָן. די אלְ-יִרְטָע הָאָבָן באַשְׁלָאָסֶן צְרוּרִיכְזָעִין די אַרְמִיּוֹן, ווָאָס הָאָבָן פֿאַרְטִּידִיקְטָט נַאֲרוּוֹעָן אָנוּ זַיְהָיָה מַאֲכָל נַזְלָאָעָד אוּחָד אַנְדָּעָר פֿרָאנְטָן. — אָוִיב שְׁמֻעוֹן האט געקאנט אַרוּם די נַיְעָסָן אַרוּמוּבְּיָעָן אָזָא מִין בָּגְיִיסְטָעַרְטָע רַעַעַע, אֵין עַד דָּעַר גַּרְעַטָּע אַרְטִיסָט אֵין דָעַר וּעְלָאת.

נאר דער רעדע האט מען זיך געמאכט שטימונג. מען האט געונגגען די טייערעד לאידער פון דער צייט פון „לייבע אונ פון שלום“, (די צייט, זיין קיין חלום.) — אונ פאָר ווֹאָס זאל אַיך זיך גענארן? אַיך האָב זיך געפֿילט גומּוּ, פונקט ווי די אַנדערע. (מיינ טעאריע אִיגּ, אוֹ פונקט ווי פְּהַד אֵינוֹ אַנטשעַקְנֶדְיק אֵין אַ צִּיבּוּר, אוֹי אַינוֹ אַ�וֹד דער בְּתַחְוֹן), אַיך בֵּין גַּעֲוֹעַן זַיְכְּרָאָן הַיְתָלָעָרָס מְפֻלָּה (הַגָּמְ קִין סִימְן דָּעָרָוּף אַוְאַיְן נִיטָּא) אָוֹן מִין זַיְכְּרָקִיט האָט מִיר אָוְסְגַּעַעַן צַו זַיְן מַעַר בָּאָגְרִינְדָּעָם, ווי די אַירְאָרְבִּיכִיט פָּוּן די פִּינְקְטָלְצְטָטָעָר אַדְּאִיאָ-ידְּיעָות.

אין אונוט האב איך מית רחלען געמאכט א שפאנציר. דאס געתא איין, דוכט זיך, גאנץ גראיס: דאך טרעפעט מען זיך אומעטום און אויר דראטן. אונ קעו זיין, אונ איך זע אוזו פיל דראטן, וויל עס ציט צו זיין. ס'דוכט זיך, אונ די דראטן האבן ניט אונט אונט פון שטאט — נאר אפלינו דעם הימל אונ דעם חלל

האָבָן זַי אַפְגַּעַשְׁנִיטָן. פּוֹן יַעֲנֵדְרַ זַיְתָן אַיְזָן כָּסֶדֶר אַגְּגָקָומָעָן אַן וַיְינְטָל אַונְדוֹן אַיְזָן דַּי
פְּנִימָעָר; גַּעַהְיִבְן רַחֲלָס הָאָר, וַיְיַעַס וַוְאַלְטָא אַיְר עַפְעָס אַיְנְגַּעַרְוִימָט אַיְזָן אַוְיִיר;

גַּעַקְצִילָט מִינְעָן נַאֲזַלְעַכְעָר. כַּהָּאָבָן גַּעַוְאַלְט אַץ טַאַן רַחֲלָס הָאָגָּט; אַדְרַכְרִיסְן זַיְד
מַיְת אַיְר דַּוְרָךְ דַּי דַּרְאָטָן אַוְן פַּאֲרְשְׁוִינְדָן אַיְזָן דַּעַר פְּרִיְיר נַאֲכָט אַרְיִין.

מַיְין רַחֲלָעָ, וַיְיַעַס זַי אַקְטָמִיךְדָּגְעָן — אַן וַוְעַרְטָעָר. אַבְעָר פָּאַר וָאָס
קָעָן אַיְךְ רַעְדָּן צַו אַיְר? פָּאַר וָאָס גַּלְוָסְטָן זַיְדְרִיכְלָעָן צַו אַגְּטָלְוִיפְּן פּוֹן

אַיְר? אַיְזָן עַס דַּעְרְפָּאָר, וָאָס זַי דַּעְרְמָאָט מִיךְ אַזְוִי שְׂטָאָרָק אַן פַּאֲרְגְּגָנְגָעָנָם לְעָבָן;

דַּעְרְפָּאָר, וָאָס זַי מַאֲכָט מִיךְ צַו שְׂטָאָרָק בַּאֲדֻיוּרָן דַּי צַעַשְׁטָעַרְטָע פְּלַעְנָעָר וּוּעָגָן

מַיְין צַוְקוֹנְפְּט?

אַיְצָט אַיְזָן נַאֲכָט. אַיְךְ גַּיְיָ שְׁלָאָפְּן אַוְן בָּעַט דַּי פְּרִיְירִיט זַאַל מִיר קְוּמָעָן צַו
חַלוּם.

*

נעכְּטָן בֵּין אַיְךְ מִיט רַחֲלָעָן גַּעַוְעָן אַוְיִף אַחֲתָוָה. יוֹסִי, מַיְין חַבְרָ שְׁלָוָמָס
בְּרוּדְעָר, הַאָט חַתּוֹנָה גַּעַהְאָט. דָאָס מִידָּל, זַיְן כָּלָה, אַיְזָן אַוְיִף אַצְוִוִּיסְטָקָע.

אַבְּיִבָּה הַיִּסְטָן זַי. דָאָס דַּאֲרָף בַּאֲדִיְיטָן פְּרִילִינְג אַוְיִף הַעֲבָרְעִישׁ. דַּעַר נַאֲמָעָן פָּאַסְטָן אַיְר נִיט
שְׁלַעַכְתָּן. זַי אַיְזָן זַיְעָר אַחֲנָגָע אַוְן הַאָט גְּרוּיסְטָן, בְּלִיעָן אוֹגָן, וַיְיַעַס הַאָבָן קְלִינְעָן
קִינְדְּנָעָר. אַשְׁמִיכְבָּל הַאָט זַי אַוְיִף אַחֲנָגָטָן. אַבְעָר וּוּעָן זַי שְׁמִיכְבָּל נִיט, רַוְקָט זַי
קָאָמִישׁ אַרְוִיסָּן דַּי אַונְטָעַרְשָׁטָע לְיִפְּ. דַּעַמְּגָלָט זַעַט זַי אָוִיס וַיְיַעַס אַיְזָן אַמִּידְעָלָעָ, וָאָס אַיְזָן
בָּאַעֲוָלָט גַּעַוְאָרָן. זַי אַיְזָן צְרוּגְגַּה אַלְעַטְעָנָע אַוְן אַשְׁמָעוּדְקָעָ. וּוּעָן מַעַן רַעְדָּט
צַו אַיְר, רַוְטָלָט זַי זַיְדָן פִּינְטָלָט מִיט דַּי אָוִוגָּן, וַיְיַעַס וַוְאַלְטָן נִיט פַּאֲרְשְׁטָאָגָעָן,
וָאָס מַעַן וּוַיְלָפְּן אַיְר. זַי אַיְזָן פּוֹנְקָט דַּעַר קָאנְטְּרָאָסָט צַו יְוָסִין, וָאָס אַיְזָן אַקְוּעָקָ
וַיְלַבְּעָר — אַל עַבְּדִיקָעָר, בָּאַרְיִידְעָוְדִיקָעָר יְוָגָה. דָאָס מוֹלִיל הַאָט זַיְךְ בַּיְיָ אַיְט
פַּאֲרָמָאָכָט אַוְיִף קִיְּן מִינְוָת. עַר הַאָט כָּסֶדֶר גַּעַלְאָכָט, זַיְךְ גַּעַדְרִיָּת אַוְיִפְּן בָּעַנְקָל,
גַּעַקְשָׁט דַּי כָּלָה, גַּעַוְוִצְלָט זַיְךְ מִיט דַּי גְּעַסְטָן, גַּעַבְּאָמְקָעָט מִיט אַלְעָ פִּינְגָּעָר אַיְן
טַשְׁ — אַוְן וּוְיִדְעָר אַרְוְמְגַעְכָּאָפְּט דַּי כָּלָה אַוְן זַי אַזְוִי שְׂטָאָרָק גַּעַדְרִיקָט זַי זַיְךְ, אַז
אַפְּחַד אַיְזָן מִיךְ בָּאָפְּאָלָן, עַר זַאַל דַּי אַרְעָמָע אַבְּיָהָן נִיט אַיְנְבָרָעָן אַזְוִיְּעָן.

מִיר, אַיְךְ מִיט רַחֲלָעָן, הַאָבָן אַסְטָקָעָט אַוְיִף דַּעַם יְוָגָן פָּאַרְל. עַס זַעַט
אוֹסָס, וַיְיַעַס זַיְוִי וַוְאַלְטָן זַיְךְ לְבִי גַּעַהְאָט. אַבְעָר צַי אַיְזָן עַס אַזְוִי מִין לְבָעָ, וָאָס
וּוּעָט הַאָבָן דַּעַם כָּוֹחָ זַיְךְ קָעְגַּבְּזָוְשָׁטָעָן דַּעַם שְׁמוֹן אַוְן דַּעַר נִידְעָרִיקִים פּוֹן גַּעַטְאָ

לְעָבָן? וָאָס גַּיט דַּי צַוְּיִי דַּעַם מָוֹת אַונְטָעַרְצָוְנָעָמָעָן אַזְאָ שְׁרִיטָ? אַיְזָן עַס מָוֹת, צַי
סְתִּים לְיִכְּטָזִין? — כַּהָּאָבָן גַּעַפְּלִילָט דַּחֲלָס בְּלִיק אַוְיִף זַיְךְ אַזְוִיְּסָטָן, וָאָס זַיְךְ

טְרָאָכָט: וַיְיַעַס שְׂטָאָרָק אַיְזָן אַוְנְדוּזָר לְיִבְעָ? וַוְאַלְטָן זַיְךְ אַוְיִסְגַּהְאָלָטָן דַּי גַּעַטְאָדִיקָ
וְאַפְּכָעָדִיקָע, שְׁטוּבִיָּקָע אַוְיִסְגַּעְטָוְעָקִיָּט? וַוְאַלְטָן אַיְר "הַיְלִיקִיָּט אַזְוִיְּנָקִיָּט"

נִיט דַּעַרְטְּרָוְנְקָעָן גַּעַוְאָרָן אַזְוִיְּנָעָן דַּעַם שְׁמוֹן, וָאָס רִינְגָּלָט אַונְדוֹן אַרְוָם?

סְתִּהְאָט מִיר אַוְיִסְגַּעַזְעָן, וַיְיַעַס זַיְוִי וַוְאַלְטָן גַּעַוְוּסָט, אַזְוִי אַיְךְ וּוֹיסָס וּוּעָגָן וָאָס זַיְךְ

טְרָאָכָט. זַיְךְ צְגַעְבָּוִיגָּן צַו מִיר אַזְוִי אַלְעָ פְּלִיסְטָעָר גַּעַטְאָן: — דָאָס גַּעַטְאָ אַזְוִיְּנָעָן
אַגְּטָעָ פְּרָאָבָעָ פָּאַר לְיִבְעָ. אַזְוִיְּמָעָן. — אַיְךְ הַאָבָן נִיט גַּעַוְוּסָט, וָאָס אַיְר צַו
עַנְטְּפָרָן. זַיְךְ מִיךְ גַּעַצְיִיגָּן פָּאַר דַּעַר צְוָנָגָ: — בִּיסְטָ מְסֻכִּים?

כ'האָב אַיד גַעַנְטֶפֶרֶט, אָז אַיד בֵין נִיטְמָסְכִים: — סְאיָן נִיטְקִין רִיכְטִיקָעַ פֿרְאָבָע, — הָאָב אַיד גַעַזְאָגָט, — אֲפִילּוֹ דִי גַרְעַסְטָע אָזְן הַיְלִיקְסְטָע לִיבָע קָעָן דָא עֲזַרְבָּאָכָן וּוּרְעָן.

— אונדוזור בידנס אויך? — האט זי געפראונגט.
כ'האָב אַיר נִיט גַעוֹאַלְט וּוֵי טָן: — מִיר אַין אַונדוזור לִיבָע צו טִיעָר, זי

מיט דעם האב איד געמאכט נאך ערגעער. זי האט פארביבסן די ליפן. כ'האב
שענשו זוניג וווארתונג בלידער. — האסט מיט מישר וויט ליב. — האט זוניג גאנזאוונט

צום ערשותן מלאל איז געפאלן צווישן אונדז דאס וווארט "גינשט ליב".
דו וויסט ניט וואס דו רעדסן. — האב איך געוואלט מיט בייזקיט פאר'

טומלען אין זיך די פראגע, וואס האט אונגעהויבן צו עגבערן. אפשר אוין זיך גערעכט ? איך פיל דאך, ווי איך וואלט קיינעם ניט ליב געהאט, בלויו זיך, מיט אַשלעכטער, זיההשער ליבע. — דו טראכטסט אויס ווילדע זאכן, — האב איך זיך געקאכט, — אויב איך האב דיך ניט ליב, וויס איך ניט ווי אונצורופן דאס, וואס איך פיל צו דיר. ארום אונדז איז געווען פריליעדר. בי איטשע מאירן דעם טישלער און בי זייןין וויב, שיינע פעסעלען, איז היינט געווען אַדאָפֿלְטָע שמחה. ערשותנס, טאָקע די חותונה פון זיעער זונ, יוסין, און צויזיטנס — דאס צורייקומען פון זיעער עלאָטְסְטָן זוֹג, סְרוּלְקָעָן, פון וואָרְשָׁע.

מייט א פאר טאג צוריק איין סרולקע, אדער דער חבר ישראל, ווי מען רופט
איהם אין דער פֿאַרטִיַּה, אָרוֹפְּגַּעֲקֻמָּעַן צו אונדזּו זען די מאמען. מיר האבן זיך פון
איהם דערוווסט, אָנוּ האַלְגָּעַן, מיין שׂוועסטער, שוואַנגַּעַרט. די מאמע ווועט וווערַן אָ
באָכְבָּע אָונֵן מיר, אַיך מייט אַברַהְמָלֶעָן — פֿעַטְעַרְסָן. צי ווועלַן מיר אָמָל זען דעם
הַעֲבוּרְגָּוּן וַיְהִי מִנְיָמִילְגָּד הַיְמָנִינְגָּשָׂר מִשְׁמָחָה?

**ישראל איז צוריינגעקומווען איז געטא אליען — אן זיין פֿרְוי און קִינְד. וַיְאָזֵן
עד האט זיך אַרְגִּינְבָּקְמוּן אַהֲרֹן, אַיְ פָּאָר מִיר אַ רְעַטְעַנְשׁ.**

צורך גיענדיק צו דער חתונה — זיינען מיר, הייסט עס, געועסן ביים גראיסן, לאנגן טיש, א בעדקטן מיט א וויס טישטעד. (דאס גאנצע מעבל פון דער שטוב איןאי, צו דער שמחה, אַרְזִיסְגָּרְוִימֶט גַּעֲוֹאָרֶן), אויפֿן טיש גוֹפָא אַיז גַּאֲרְנִיט גַּעַשׂ שטאנען. דאך, די וויסקייט אלין פון טישטעד, האט געשפֿן אַ פִּיעַרְלֶעֶכֶב שטימונג, צו דער רעכטער זייט פון חתן אַיז געועסן שיינע פֿעַסְעַלְעַן אַונְן צו דער לִינְקָעֵר זִיט פֿון דער כלָה — אַיטְשָׁע מאיר. (דער כלָהס עַלְטָעָרָן זיינען נִיטָא אַין גַּעֲטָא). אַרום טיש — בלוייז יונגען חברה. די מיידעלען אַין וַיְעַרְעַ שְׁעַנְטָעַ קַלְיְדָעַר אַן די יַינְגָּלְעָן זייס העמדער (די מאמע האט פֿאָר מִיר אוֹיך אַוְיסְגָּעְפָּרָעֶסֶת דַּעַם טָاطָנס אַזְוִיס העמד).

אידער דער «פֿאַצְיַעלָּעַר» טיל פֿון דער שמחה האט זיך אַנגעהָויבָּן, האבן
מאטָל און שלום פֿונְגַּנְדָּעַר גַּעַשְׁטָלַט גַּלְעֹזֶר אָוֹן טַעַפְלָעַךְ אָוֹן גַּעַזְגָּם, אָוֹ מעַן
וועַעַט דַּעֲלָאנְגָּעַן ווַיַּן. עַמְּצֵץ האט גַּעַזְגָּט, אָוֹ דַּאס מִינְגָּט בָּאַרְשָׁט, אָוֹ אַנדְעָרָעַר: אָוֹ
דאַס אַיִן ווַיְשַׁבְּיאַק פֿון דַּי פֿאַראַכְיַעַק קָאָרְשָׁן אָוֹן אַ דְּרִיטָעַר: אָוֹ דַּאס אַיִן סְתָמָ

טי מיט א פאר טראפנדלעך ציטרין. אפילו ווען מען האט שפער געהאָט פֿאַרְזֶקְט דָּס גֿעְטְּרָאָנְקָה, האט מען זיך נאָד אלְזָ גֿעְשְׁפָּאָרָט, וּואָס דָּס אִינְזָ — אָונָ נִיט שֵׁינְגָּע פֿעְסְּעָלָע, נִיט אַירְעָ בְּנִים זִינְגָּע גֿרְיִיט גֿעוּעָן אוּפֿאַצְּקוּלְעָן דָּס רֿעְטְּעָנִיש.

לְסוֹפָּה האט זיך אַוְּפְּגַּעַשְׁטָעָלָט אִיטְשָׁע מַאְרָ אָונָ אַגְּגָהוּבָּן דָּעַם «אַפְּיַצְּעָלָן טִילְלָה» — מִיט אַ רְעָדָע, גֿעוּיְנְלָעָךְ וּאַרְפָּט זִיך אִין דִּי אַוְּגָן אַרְיִין אִיטְשָׁע מַאְרָיס אַוְּסָעָן, אַיְפָּן חִיף זַעֲאַד אַיְצָט האט עַר אַוְּסָגְעָזָעָן יְוָג — אַמְּהַיְמָלָעָךְ יְוָגָן, הַוְּקָעָרָט וּזְקוּן. אַבְּעָר אַיְצָט האט עַר אַוְּסָגְעָזָעָן יְוָג — אַמְּהַיְמָלָעָךְ יְוָגָן, וּאַלְתָּ אַיְדָּ גַּעַזְגָּטָם. זִינְגָּע אַיְנְגַּעְפְּאַלְעָנָע בְּאָקָן זִינְגָּע גֿעוּעָן אַושָׁ בְּלִיכְכִּי. אַיְן דִּי אַוְּגָן, טִיפְּ-בְּאַהְלָלְעָנָע אַונְטָעָר דִּי בְּרַעְמָעָן-בִּינְגָן, האָבָּן דִּי וּוּסְּלָעָן זִיך אַפְּגַּעַשְׁלָגָן אַיְן דָּעָר וּוּוּסְּקִיטָּה פֿוֹן טִשְׁטָעָך. אַיְן זַעֲיר מִיטָּן זִינְגָּע גֿעְשְׁטָאָגָן זַוְּיִי קִילְעָכְדִּיק שַׂוְּאַרְצָאַפְּלָעָן, וּואָס האָבָּן גַּעַהְאָט אַ רְוִיטָלָעָן אַפְּשִׁין. דִּי מַאְרִי-גַּרְעָךְ אָיָן גַּעַהְאָגָעָן אַוְּיָף אִים אָונָ דִּי לְאַגְּגָע אַרְבָּל האָבָּן פֿאַרְשְׁטָעָלָט דִּי העָנָט; בְּלוּזָן דִּי פֿינְגַּעְרְשְׁפִּיצָן האָבָּן אַרְיִיסְגָּעָקָטָה פֿוֹן זַי. עַר האָט אַוְּסָגְעָזָעָן וּוּעַמְּעָץ, וּואָס טָוָט זִיך אַבְּעָר פֿאָר אַ קְלָאוֹן — בָּאַזְוְנְדָעָרָס, וּוּעַן עַר האָט גַּעַשְׁמִיכָלָט. אָונָ הַיְינָט האָט עַר אַ סְּךְ גַּעַשְׁמִיכָלָט. אַלְעָ האָבָּן גַּעַקְוָט אַוְּיָף אִים, צְרוּיקְגַּעַשְׁמִיכָלָט אָונָ גַּעַוְּאָרָט, עַר זָאַל אַנְהִיבָּן צָוָּרָעָן. עַר האָט אַרְיִיסְגַּעְשְׁאָרָצָט דִּי אַרְבָּל פֿוֹן דָּעָר מַאְרִינְגָּרָךְ אָונָ צְעַשְׁפִּירִיט דִּי העָנָט, מִיט דִּי גַּעַל-זּוּמְעַרְגַּשְׁפְּרָעְנְקָלְטָע, בִּינְגְּרִיךְקָעְ פֿינְגָּעָר.

— מִינְגָּע קִינְדָּעָר! — האָט עַר נִיט גַּאֲטִירְלָעָךְ הוּאַיְסְגָּרְפָּן. — מִיר זַעְגָּעָן מַעָּר זַעֲקָה הַיְינָט דָּא צְחוֹאַמְּעַנְגְּעַקְוָמָעָן צָוְּפָרְאָוָעָן מִין זָוָן, יוֹסִיס. חַתּוֹנָה. — אַיְן אַנְדָּעָרָעָ צִיְּטָן, וּאַלְתָּ דָּעָר טִישׁ, וּואָס עַזְזָט דָּא נִשְׁתָּה גַּעַוְּעָן קִין לִיְדִיקָּר. — עַר האָט מִיט בִּידְעָ פֿוֹיסְטָן אַ קְלָאָפְּ גַּעַטָּאָן אַיְן טִישׁ אָונָ דָּא האָט דָּעָר טִישׁ, וּואָס אַיְן בַּאֲשָׁטָאָגָן פֿוֹן דִּי בְּרַעְטָרָה, אַוְּיָף וּוּלְכָעָ סְשַׁאלָאָפְּן זִינְגָּע זַי, זִיך גַּעַגְעָבָן אַחֲבָבָן צְוִוְּיָתָן עַק. דִּי, וּואָס זִינְגָּע דָּאָרְטָן גַּעַוְּסָן, האָבָּן בַּאֲקָומָעָן פֿוֹן דִּי אַונְטָעְגָּהוּבָּעָנָע בְּרַעְטָר — אַ «גַּלְעָטָה» אַיְן דִּי גַּאֲמָבָעָס. סְאַיְן אַוְּיָף גַּעַוְּעָן אַ «מוֹלְטָבָה» צָוָּאָ פֿאַר צְעַבְּרָאָכָּעָנָע גַּלְעָזָר אָונָ טַעַפְלָעָךְ.

אַלְעָ האָבָּן גַּעַלְאָכָּט אָונָ שִׁינְגָּע פֿעְסְּעָלָעָה האָט, צְוּאַמְּנְקָלִיבְּנְדִיק דִּי שְׁעַרְבָּלָעָךְ אָונָ פֿאַרְיכְּטָנְדִיק דָּס טִשְׁטָעָךְ, זִיך כְּלוּמְרָשָׁט אַ בִּיְזָעָר גַּעַטָּאָן אַוְּיָף אִיר מאָן: — אַפְּשָׁר 'עַטְטָע' רְעָדָן אָונְהָנָט, אִיטְשָׁע מַאְרִיךְ?

אִיטְשָׁע מַאְרִיךְ האָט פֿאַרְשְׁאָרָצָט דִּי לְאַגְּגָע אַרְבָּל: — אַיְן אַנְדָּעָרָעָ צִיְּטָן, — אַיְן עַר אַגְּגָה אַגְּגָה מִיט דָּעָר רְעָדָע, — וּאַלְתָּ דָּעָר טִישׁ, וּואָס עַזְזָט דָּא, נִשְׁתָּה גַּעַשְׁטָאָגָן קִין לִיְדִיקָּר. — דָּס מַאְלָה האָט עַר שְׁוִין דָּעַלְקָאָט אַוְּעַקְגָּעְלִיגְט בִּידְעָהָעָנָט אַיְפָּן טִשְׁטָעָךְ.

שִׁינְגָּע פֿעְסְּעָלָעָה האָט אִים וּוּדָעָר גַּעַמְאָכָּט אַ צְוִישְׁנָרוֹף: — עַר 'עַט הַיְינָט אַוְּרָקָעָן זַיְן קִין לִיְדִיקָּר!

— אַיְן אַנְדָּעָרָעָ צִיְּטָן, וּאַלְתָּ אַזְאָה שְׁמָה בַּיְ מִינְס אַ קִּינְדָּ אַנְדָּעָרָש אַוְּיָסְגָּעָן זָוָן!

— האָט אִיטְשָׁע מַאְרִיךְ אַוְּיָסְגַּעְפָּרָט אָונָ גַּעַוְּאָרָפָן אַ בְּלִיךְ אַוְּיָף שִׁינְגָּע פֿעְסְּעָלָעָן,

צי זי באגרייפט שוין, וואס ער איין אויסן. זי האט צוגעשאקלט מיטן קאָפ און ער האט זיך צורייק געוואָנדן צו עולם: — מען וואָלט טאָקע גענומען אַ גרויסן טאנזִיאָל. מען וואָלט טאָקע דערלאָנט פישן און פליישן, טארטן און לעקכער און מען וואָלט גענומען דעם גוטן, ערשותקאלסיקן אַרקעסטער, אֶזָּא, ווי מײַן יָסְעָלָע האט טאָקע ליב. ווילע עס איין דעך פֿאָר ענק, מײַנע לֵיבּע גַּעַסְט, אַוּדָאי נִישְׁתְּ קִין סָודָה, אֲזָּא מַיְּן יָסְעָלָע, צו אַלְעָ מַעְלוֹת, וואָס ער האט, איין נַאֲךְ דַּעֲרָצָו גַּעַוּן דַּעַר בעסטער טענצעער אַין גַּאנְץ בָּאַלְוָת. דַּאֲרָחָה עד דעַמְּבָּסְטָן פּוֹן מַוְּיל אַוּעַקְגַּעַנוּמָעָן, אֲזָּא מַיְּן לְאַכְטִיק קִינְדָּה, מַיְּן אֲזָּא עד וואָלט מִיר דעַמְּבָּסְטָן דַּעַר בְּיַסְטָן פּוֹן מַוְּיל אַוּעַקְגַּעַנוּמָעָן, אֲזָּא נִישְׁתְּ טִיעַרְעָ פְּרִינְדָּה... אֲזָּא דַּעַךְ זָאָג יָסְעָלָע, זָאָל הָאָבָּן אֲשִׁינְעָ חַתּוֹנָה! אֲזָּא דַּאֲרָ, מַיְּנָע לְאַכְטִיק קִינְדָּה, מַיְּן עד ענק, מַיְּט דַּעַר הָאָגָּנָט אַוְפָּנָהָרָאָזָה, אֲזָּא נִישְׁתְּ גַּעַקְוָט אָוָרְךָ דַּעַמְּבָּסְטָן, וואָס מִיר הָאָבָּן מַעְרָ נִישְׁתְּ דַּי אַלְעָ גַּוְטָעָה, שִׁינְעָ זָאָכָן, אֲזָּא חַתּוֹנָה אַין גַּעַטָּא, ווי זָאָל נִישְׁתְּ אַוְיְזָעָן, אֲגַעְסָעָרָע שְׁמָה ווי פֿאָר דַּעַר מַלְחָמָה... אֲזָּא אֲגַעְסָעָרָע מַזְוֹהָ אַוְיְבָעָט! אֲחַתּוֹנָה אַין גַּעַטָּא אֲזָּא לְהַכְּעִים אַונְדוֹעָרָע אַלְעָ שָׂוָגָאִים, יְמָה שָׁמָם! דַּעַר שְׁעַנְסָטָעָר פְּרָאַכְטִיקְסָטָעָר לְהַכְּעִים אַזָּא... מִיר וּוּיְזָן זָיָן אֲפִיגָּן! — אִיטְשָׁע מַאְרָה האט פְּאַרְלִיגָּט דַּי פִּינְגָּעָר אַין צָוַיִּין פִּינְגָּעָר אַזָּא אַשְׁרָעָק גַּעַטָּא בִּידְיוֹ הַעֲבָטָן צָוָם פְּעַנְצָטָעָר. מַעְן האט גַּעַפְאַטָּשָׁט בְּרוֹאָזָה. נַאֲר אִיטְשָׁע מַאְרָה, פָּאַרְטּוֹאָגָן אַין זָיָן פְּאַטָּאָס, האט נִיט גַּעַהְאָט קִינְדָּה גַּעַדְוָלָד אַבְּרָצְוֹוָאָרָטָן דַּי אַפְּלָאַדְיסְמַעְנָטָן: — אַונְדוֹעָר יִדְיָיש פָּאָלָק, קִינְדָּעָר מַיְּנָע, — האט ער זָיָן אַגְּגָעָכָפָט בִּימָם רַאֲנָד פּוֹן טִיש, ווילע ער איין קַעַנְטִיק קִוּם גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַוְיִדְיִיָּס, — אַונְדוֹעָר יִדְיָיש פָּאָלָק אַיִּשׁ שְׁטָאָרָקָעָר פּוֹן דִּיטְשָׁן יְמָה שָׁמוֹ אַזָּא מִיר 'עַלְן מַעְרָ נַאֲךְ דַּרְאָטָן! אַלְעָ דַּרְאָטָן אַזָּא דַּעַר גַּעַנְצָעָר וּוּלְטָן!

— אַזָּא מִיר 'עַלְן מַעְרָ הָאָבָּן אַזָּא אַיְגָן לְאַנְדָּה, טָאָטָעָ! — האט יְסִי, לְאַכְנְדִּיק,

אוּפְגַּעַהְוִיבָּן דַּי פּוִיסְט אַזָּא זָיְנָעָ חַבְּרִים הָאָבָּן זָיָן צֻעַּפְאַטְשָׁט.

— מִיר 'עַלְן מַעְרָ נַאֲךְ זָוְחָה זִין צוֹ טַאָגָנָן אַזָּא דַּי גָּאָסָן! — האט אִיטְשָׁע מַאְרָה וּוּיטְעָר גַּעַצְיוֹגָן, — אַזָּא יָסְעָלָע, מַיְּן זָוֹן אַבְּיַהָלָע, מַיְּן טַאַכְטָעָר, — האט ער זָיָן גַּעַוְאָגָן צוֹ חַתְּקִ-כְּלָה אַזָּא אַשְׁרָטָם טְרָעָרָן האט אֲפְלִיִּץ גַּעַטָּאָן פּוֹן זִינְעָ אַוְיְגָן, — זָאָל זִין אַזָּא מַוְּלִיקָעָר, אַזָּא אַגְּלִיקְלָעָכָר שָׁהָה! האטִיִּץ עַנְקָ לִיב, מַיְּנָע קִינְדָּעָר, אוּרִי צְיַעְקָעָנִיש אַונְדוֹעָרָע שָׂוָגָאִים! האטִיִּץ עַנְקָ לִיב, אַזָּא אַיִּךְ עַנְקָעָר טָאָטָעָ, וּוּינְטָשׁ עַנְקָ, אֲזָּא עַזְּ אַלְטִיִּץ דַּעַרְלָעָכָן בִּידְיוֹ דַּי גְּרוֹיסָעָ, דַּי הַעַרְלָעָכָע שָׁהָה... אַזָּא עַנְקָעָרָע קִינְדָּעָר... — דַּאֲזָה אִיטְשָׁע מַאְרָה זָיָן גַּעַנְמָעָ רַאֲגָלָעָן מִיטָּן קוֹל, וואָס האט אִים אוּפְגַּעַהְעָרָט צוֹ דִּינְגָן (אֲגָב אַזָּא קְלָאָר, אַזָּא בְּרַעְנָג דַּא נִיט וּוּרְטָלָעָ זִין רַעְדָע, נַאֲר גִּיכָּעָר אִיר תּוֹכָן). ער איין אֲפָל גַּעַטָּאָן אַוְיִר אַבְּיָהָן אַזָּא גַּעַנְמָעָן וּוּינְגָעָן אַזָּא קַוְשָׁן אִיר פְּנִים.

סִ'הְאָט זָיָן גַּעַמְאָכָט אֲצַעְנָע. יְסִי, ווי ער האט דַּעְרוֹעָן אִיטְשָׁע מַאְרָה קַוְשָׁן זִין כְּלָה, האט זָיָן צּוּגְעַבְּוִיגָּן צוֹ אִים אַזָּא גַּעַנְמָעָן גַּלְעָטָן זִין וּוּיסָן קָאָפָ. דַּעְרוֹעָן דִּיק דָּסָס, אֲזָּא שִׁינְעָ פָּעָסָלָע אַרְוִיְּפָגְעָפָלָן אַוְיִר אַלְעָ דַּרְיִי מִיטָּן צְשָׁפְרִיטָע

אָרְעָם אָוּן זַי אַרְוֶמֶגֶןְוָמָעַן. בָּאַלְד זַיְנָעַן אַנְגָּלָפָן דִּי אַיְבָּרֵיקָעַ זַיַּן, סְרוֹלָקָעַ, שְׁלוֹם אָוּן אָפִילּוּ מָאָטָל, וְאָס זַעַט מִיר חַמִּיד אָוִיס אַשְׁטִיפָּעָר אָוּן קָאַלְטָעָר — אָוּן סְ/הָאָט זַיַּךְ גַּעֲשָׂאָפָן בַּיָּם טִישׁ אַ גַּעֲשָׂאָסָן, צָעַלְפָּעָט, צָעַקָּוּשָׁת מַשְׁפָּחָה-דָּעַלְדָּל.

פָּוּן אָלָעּ זַיְתָּן הָאָט מַעַן צְוָגָעָוָוָנְטָשָׁן: — «מַוְּלִיטָבּ, מַוְּלִיטָבּ!» — שְׁלוֹם אָוּן סְרוֹלָקָעַ האָבָּן זַיַּךְ פָּאָרְדוּיְטָלְטָעַן אָוּן אַיְבָּרְגָּעָנוּמָעָן, אַפְּגָעָרִיסָן פָּוּן מַשְׁפָּחָה-קָרְעָנָצָל אָוּן גַּעֲנוּמָעַן פָּוָנָאָגְדָּעָרְגִּיסָּן דָּעַם וּוֹיִין. סְרוֹלָקָעַ הָאָט אַוִּיסְגָּעָרְפָּן: — «לְחַיִּים!» — אָוּן אָלָעּ האָבָּן וַיַּךְ גַּעֲגָבָן אַ כָּאָפּ צַוְּ דִּי גַּלְזָעָלָעּ. דָּאַס טָאָקָעּ אַיְזָ גַּעֲוּעָן דָּעַר מַאַ-

מַעַנְתָּן, וְאָוּן מַעַן הָאָט פָּאָרְכוֹטָם דָּאַס מִיסְטוּרִיעָזָעּ גַּעֲטוֹרָאנָק.

שְׁיַיְנָעּ פָּעַסְעָלָעּ הָאָט זַיַּךְ גַּעֲלָאָן אַיַּן דָּעַר רִיכְטוֹנָגּ פָּוּן דָּעַר קִיךְ. נָאָר זַיַּה הָאָט בָּאָמְרָקָט, אָוּן אַיְטָשָׁעּ מַאְיָר גַּלְיִיכְטָזּ זַיַּךְ אָוִיסָּס: שְׁטָלָט זַיַּךְ אָוּעָקָבּ בַּיָּם טִישׁ, אָוּן אַוִּיסְגָּעָלְיִיטְעָרְטָעּר אָוּן פָּאָרְשָׁמִיְעָטָעּר, אָוּן וּוֹיִלּ וּוֹיְדָעָר עָפָעָס זָגָן. הָאָט וַיַּךְ גַּעֲגָבָן אַ הַיְבָּה בַּיְדָעּ הָעָנָט אָוּן מַיַּת זַיַּךְ אַ פָּאָקָעּ גַּעֲטָאָן אַיַּן דָּעַר רִיכְטוֹנָגּ פָּוּן אַיְרָ מאָן: —

עָרָהָט וַיַּהַיְמָוְתִּיךְ אַנְגָּקָוּקָט: — אָוּן וּוֹסָס עַט דָּעַר אַרְטָן, אָוּן כַּעַל שְׁוִין זָגָן גַּנְאָדָאָר וַיַּהַרְטָעּ? הַיְיָינָט מַעַג עַד דָּעַדְן וַיְפַלְּעַד וּוֹיִלּ, רַאֲכָטִיק, צַיְנִישָׁת? — הָאָט עַד זַיַּךְ גַּעֲוָאָנְדָן צָומָוּלָם.

— רַעַדְטָן, רַעַדְטָן, אַיְטָשָׁעּ מַאְיָר! — הָאָט מַעַן אַיִם פָּוּן אָלָעּ זַיְתָּן גַּעַמוֹטִיקָט. שְׁיַיְנָעּ פָּעַסְעָלָעּ הָאָט באָפְּוִילָן: — שְׁוִין זְאָלָסְטָעּ דָּעַר אַוְעַקְוָעָצָן! כִּיאָזָל אָזָיּוּ לְעָבָן אָוּזָונָט זַיַּן, אָוּן דְּעַסְטָמָעּ מַעַר נִישְׁתָּאָן קִיְּן אַיְינְצִיק, פָּעַלְיק וּוֹאָרט. כִּיוֹלָה האָבָּן אַ טָּאָטָן צַוְּ מִיְּנָעּ קִינְדָּעָר, פָּאָרְשִׁיטִיסְט?

— אָוּן וּוֹסָס בֵּין אַיְךְ צַוְּ דִּיְיָינָעּ קִינְדָּעָר, אַ פָּעַטָּעָר? — הָאָט אַיְטָשָׁעּ מַאְיָר זַיַּךְ גַּעַחְכָּמָעָט.

— כִּיוֹלָה נִישְׁתָּאָט דְּזְאָלָסְטָמָעּ דִּיר אַנְרִיִּיסָּן סְ/הָאָרֶץ. גַּעַנְגָּוּ דְּרָשָׁוֹת, רַאֲכָטִיק, צַיְנִישָׁת? — הָאָט זַיַּךְ גַּעֲוָאָנְדָן צָומָוּלָם.

אָלָעּ זַיְיָינָעּ גַּעַבְּלִיבָן זַיְצָן אַיַּן אַ פָּאָרְלָעְגָּנְהִיטָּה. גָּאָר דָּא הָאָט זַיַּךְ דָּעַר חַתָּן, יוֹסִי אלְיִין, אוּפְּגָעָשְׁטָעָלָט: אַנְגָּעָכָפָט אַבְּיָהָן, זַיַּן כְּלָהָה, פָּאָר דָּעַר הָאָנָט, דָּעַרְנָאָד זַיַּךְ אַרְוֶמֶגֶןְכָּפָט פָּאָר דָּעַר טָאָלָעּ אָוּן מַיַּת לִיְדִיקָן גַּלְעָלָאָן דָּעַר אַנְדָּעָרָה הָאָנָט, אָיִן עַד זַיַּךְ פָּאָרְגָּאָגָעָן מַיַּת אַ הַיְזָעָרִיק קָוָלָה: — אָוּי, אָוּי, חַתְּנִיכָּלה, מַוְּלִיטָבּ!

אָלָעּ האָבָּן אַנוֹטָעְרָגְעָכָפָט. שְׁיַיְנָעּ פָּעַסְעָלָעּ, אַ בָּאָרוּקְטָעּ, הָאָט צְוָשָׁקְלָעְנִידִיק מַיַּת קָאָפּ, זַיַּךְ גַּעַלְאָן אַיַּן דָּעַר קִידְרָוִין.

בָּאַלְד הָאָט זַיַּךְ צְרוּיקָבָּאָזְיָוִין אָוּן מַיַּת אַיְרָ — אַ חְבָּרָה מִידְלָעָךְ מִיט טַעַלְעָרָס אָיִן דִּי הָעָנָט. אָזָוִי וּוֹיִ מַעַן הָאָט דָּעַרְוּן דִּי טַעַלְעָרָס, אָיִן דָּאַס גַּעַזְוָנָגּ שְׁוֹאַכְעָר גַּעַוְאָרָן. נִיְיָגְרִיקָעּ אַוִּיגָן האָבָּן זַיַּךְ צָעְפִּינְגְּקָלָט. מַעַן הָאָט דָּעַרְלָאָנָגָט «פִּישָׁ» — אַגְּיִעָטָאָמָאָכָל. מַעַן טּוֹט אָיִן דָּעַם אַרְיִין אָלִיּ, וְאָסָס מַעַן טּוֹט אַרְיִין בַּיָּם קָאָכְנִי פִּישָׁ, אַוִּיסְעָרָדִי פִּישָׁ גַּופָּא. דָּעַרְנָאָד הָאָט מַעַן דָּעַרְלָאָנָגָט פָּלָעַצְלָעָעָר פָּוּן קִילְעָרִיבָן אָוּן קָאָוּעָ-עִרְזָאָצָן, וְאָסָס אַיַּן אַיַּן דָּעַר אַמְתָּן נִיתְקִיְּן קָאָוּעָ, נָאָר דָּעַר אַפְּפָאָל פָּוּן גַּעַבְּרָעָנְטָעָר תְּבוֹאָה, מַאְכָן פָּאָרְשִׁיְדָעָנָעּ גַּוְטָעָמָאָכָלִים. דָּעַר קָאָוּעָ-קָוּכָן אַיַּן גַּעֲוּעָן לִיכְתָּבָאָשְׁמִירָת מַיַּת

ברויינעם צוקער. טעם גִּידָּעָן! גַּעֲוֹעַן אוִיךְ קִיכְלָעַךְ פֿוֹן צֻרִיבְעַנְעַ אַקָּרָטָאָפְּלָ, בא- שמיירת מיט מאָרָמָעָלָאָדָע אָן יַעֲדֵר האָט באָקוּמָעַן צַוְּיִ צַוְּקָעָרָלָעַךְ. צַו דַּעַם אלָעַם האָט מעַן נַאֲךְ דַּעַרְלָאָגָטְקָאָוּ, גַּוְיִיסֶּט מִיט סַאָכָאָרִי. מעַן האָט אוִיךְ גַּעַטְרוֹנְקָעַן לְעַמְּאָנָאָדָע : וּזְאָסָעַר מִיט סַאָכָאָרִי. מִיט אַיִּין וּזְאָרָט — אָן אַמְּחָתָעַר באָ!

דעַרְוֹוָאָרָעַמְטָ פֿוֹן דִּי גּוֹטָעַ מְאָכְלָים, האָט זַיְדָ דַּעַרְ עַולְםָ עַרְשָׁתָרָעַטְ גַּעַנוּמוּנָעַ צּוֹם זַיְגָעַן. יוֹסִיס חַבְרָה האָט גַּעֲוֹגָעַן הַעֲבָרָעִישׁ לַיְדָעָר אָן מִיר — יִדְיִשְׁעַ. אָונְדְּזָעַר גַּרְופָּעַ, הָגָם אִין אַמִּינְדְּעָרְהִיטִים, אַיְזָ גַּעֲוֹעַן צַוְּיִיר אַרְעַפְּרַעְמָנְטָאָטִיוּעַ. שְׁלָוָם אַלְיִין אִין אַפְּינְיָעַר זַיְגָעַר אָן שִׁינְעַן פַּעַסְעָלָעַ זַיְגָעַט אוִיךְ נִיטָּשָׁלְעַטְמָ. אוִיסָּעַר דַּעַם : אַיְזָ מִיטָּ רַחְלָעַן, סְרוּלָעַ אָן מַאְטָלָ, דַּעַרְ קָאָמְנוּסִיטָ. אַיְזָ גַּעַוְאָרָן אַמִּין פָּאַלְטִישָׁעָר קָאָמָפְּ דַּוְרָךְ לַיְדָעָר. דַּעַרְ חַתְּן אַלְיִין האָט מִיטַּגְעַוְגָעַן מִיטָּ בִּיְדָעָ צְדָדִים ; דִּירִיגְרִיטָ דַּעַם כָּאָרָ מִיטָּ אַטְיִילְעָפְּעָלָעַ אָן בֵּי דִי פְּרִיְלָעָכָעַ שְׁטָעַלָּן האָט עַר אָונְטָעְרַגְעַטָּאָגָצָט אָוִיפָּן בְּעַנְקָלָ, וּוּ עַר האָט זַיְדָ אָרוּפְּגַעְשָׁטָעָלָט דַּעַר "כָּאָרָ" זַאֲלָ אַיִּם זַעַן. עַר האָט אָרוּפְּגַעְשָׁלָעָפְּ זַיְן כְּלָה אָוִיפָּן אָנְדָעָרָן בְּעַנְקָל — אָן ס'איִי גַּעֲוֹעַן לַעֲבָדִיק !

מעַן האָט אָוִיפָּגְעָרְפָּן יוֹסִין צַוְּיִגְעַעַן סָאָלָא. עַר האָט זַיְדָ לְאָנְגָן נִיט גַּעַלְאָזָן בעַטְן אָן אָוִיפָּגְעַוְגָעַן אַלְעַ פּוֹלִישָׁעַ שְׁלָגָעָרָסָ וּוּ "בִּיעַדָּא רַעַבְעָא" אָן "אַסְּ טָאָטָנִיאָ נִיעַדְשָׁעַלְלָא". עַר האָט גַּעַמְאָכָט קָאָמִישָׁעַ הַעֲוּוֹוִיתָ. גַּעַדְרִיטָ מִיטָּ דִּי אָוִיגָן, גַּעַמְאָכָט זַיְדָ קַוְשָׁן אָבִיבָהָסָ קְלִיָּדָ, אָנְגַעְכָּאָפְּטָ זַיְדָ בַּיִּםְ הָאָרָץ. דַּעַרְ עַולְםָ האָט זַיְדָ גַּעַקְאָטָשָׁעָטָ פֿוֹן גַּעַלְעַכְטָעָר אָן דִּי אָרְעָמָעָ אָבִיבָהָ, נַעֲבָעָר, האָט מַעַרְ נִיט גַּעַיְ שְׁמִיְיכָלָטָ פָּאָרְשָׁעָמָטָ. זַיְהָאָט זַיְדָ שְׂוִין גַּעַהְאָלָטָן בֵּי דִי זַיְטָן. מִיר אַלְיִין האָט אוִיךְ גַּעַשְׁטָאָכָן אִין אַרְיָפָ — פֿוֹן צַוְּ פִּילָ לְאָכָן.

גַּעַעַנְדִּיקָט דַּעַם קָאָגְצָעָרָטָ, האָט מעַן אָרְאָפְּגָעָרְוִימָטָ אַלְיָזָ פֿוֹן טִישָׁ : צַעַנוּמוּנָעַ דִּי בְּרַעַטָּעָר אָן פְּרִיְיָ גַּעַמְאָכָט דִּי פָּאָדָלָגָעָ. אַיְדָעָרָ וּוּסָ וּוּסָ, אִין שְׂוִין יוֹסִיס חַבָּרָה גַּעַשְׁטָאָגָעָן אִין אַקְרָעָנִילָ, אָרְיִינְגָעַנוּמוּנָעָן יוֹסִין אַן אָבִיבָהָן אִין מִיטָן אָרִין אָן עָסָ אִין אָוּעָקָ אַהֲרָאָן.

שְׁלָוָם, מִין חַבָּרָ, האָט בְּשָׁוָם אָוִפָּן נִיט גַּעַוְאָלָט מִיטַּטָּאָגָנָצָן. עַר האָט בְּקוּלָ רֶם דַּעַרְקָלָעָרָטָ, אָז עַר אִיז אַפְּרִינְצִיפְּיִילָעָרָ קַעְגָּנָעָרָ פֿוֹן "הָאָרָאָסָ" אָז אָז עָסָ אַיְזָ קַעְנָזָן זַיְיָנָעָ פְּרִינְצִיפָּן צַוְּ פָּאָרָאָטָן זַיְיָנָעָ פְּרִינְצִיפָּן. אָזָן דַּעַרְפָּאָרָ, אָזָוִי וּוּי עָסָ אִיז פָּאָרָט זַיְן בְּרוּדָעָרָסָ חַתְּוֹנָהָ, וּוּטָ עַר צַוְּפָאָטָשָׁן מִיטָּ דִי הַעֲנָתָן. עַר האָט טַאָקָעָ זַיְיָנָעָ פְּרִינְצִיפָּן נִיטָּ פָּאָרָאָטָן — אַבְּעָרָ אַיְזָ מִיטָּ דַּחְלָעָן הַאָבָן אִים יַאֲפָאָרָאָטָן. מעַן האָט אָוְנְדוּ, אָמְגַעְפָּרָעָנָטָ, אַכְּאָפְּגָעָנָטָ, אַכְּאָפְּגָעָנָטָ אָרִין אָזָן מעַן אִיז אָוּעָקָ אַהֲרָאָן רַעַדָּלָ, אָזָן דַּעַרְ קַאְפָּהָטָ גַּעַשְׁוִינְדָלָטָ. שִׁינְעַן פַּעַסְעָלָעָהָטָ גַּעַהְאָלָטָן אִין אִין שְׁרִיְעָן אָזָן בְּעַטְן זַיְדָ רְחָמִים, אָז מעַן זַאֲלָ נִיט אָזָוִי טָוְמָלָעָן, וּוּילָ, סּוֹףְ כְּלָסָוּ, אִין מַעַן דָּאָךְ נַאֲעַנְטָ פֿוֹן דִּי דַּרְאָטָן. אַבְּעָרָ וּוּרָעָהָטָ זַיְגָעַן אָזָן וּוּרָעָהָטָ זַיְגָעַן צַוְּ דַּעַם אלָעַם, הַאָבָן זַיְדָ בָּאוּזָן פְּרִישָׁעָ גַּעַסְטָ : אִיטְשָׁעָ מַאְרִיסָ מַעֲנָטָשָׁן. שִׁינְעַן פַּעַסְעָלָעָהָטָ זַיְדָ אָנְגַעְכָּאָפְּטָ פָּאָרָן קַאְפָּ. זַיְ אִיז צַוְּ זַיְגָעָלָאָפָּן אָזָן גַּעַבְעָטָן וּוּי בַּיִּ גַּזְלָנִים, זַיְ זַאֲלָ אַהֲיִמְגָיִן, אָזָה הַיְמָטָ אִין אַשְׁמָה בְּלוּזָן פָּאָרָן יְנָגָוָאָרָגָן אָז דִּי

אנדערע וואך ווועט זי מאכּן «פֿאָפְרָאַזְוִינֶעַס» בלויו פֿאָר די עלטערע. אַבער וועמען האט זיך געקאנט גלויסן אַזְוְיכּזְגִּין פֿוֹן אֶזְאָסְפְּעַקְטָּאָקְל?

— שְׁרַעֲקַטְּץ עַנְק גָּאָרְנִישְׂט, שִׁינְעַ פְּעַסְעַ, — האט וואָלעַנטִיאָן זי באָרוּקְט מיט זיין דונְגְּרַדְּקְ קְוֵל, — אַבְּעַדְּאַכְּתָּאָגְ מְעִיטְשִׁים, 'עַט מַעַן קוּמָעַ נָאָר אָמָּל.

ער האט זיך דורךעשטופט דורכוּן רעדל צו חתְּנַכְּלה אָזְן גַּעַנוּמָעַן האַצְּקָעַן מיט זיין. ער בלינְדְּעַר הענְדָּק אַזְיָן גַּעַשְׁטָאַגְעַן אָונְטָאַר דָּעַר וְאָגָט, גַּעַשְׁקָלְטָ מִיטָּן שְׁפְּצִיקָן בערדל אָזְן צְגַעַפְּטָשְׁטָ מִיטָּן דִּי העַנְטָן. דָּאָס האַט עַה, צְגַטְּ מַעַן, צְגַעַע שְׁטָעַלְטָ גַּאנְצָעַ צְזִוְיָי פְּלַעַשְׁעַר פֿוֹן אַטְ דָּעַם גַּעַהְיִמְעַן וְיִזְן, וְאָס מַעַן האַט גַּעַטְרָוְקָעַן. ער זאלְעַס האָבָן אַלְיַין אַיסְטְּגָעָרְבָּעַט. אַוְיךְ ער בָּאַרְיִמְטָעַר קָאַסְעַ-בָּרְעַכְעַר, ער לָאָמָר קְרוּל, אַיְזָן דָּאָ גַּעַוּזָן אָזְן אַוְיךְ אָפְרָאַ-פְּרָדְ-גְּבָבִים, וְאָס וְוִינְגָן נָאָר דָּאָ פֿאָרְ-מְלָחָמָה. דָּאָס זִינְגָּעַן זַיְּ אַלְעַ, אַומְגַבְּעַטְעַנְעַ, גַּעַקְוּמָעַן מִיטָּן בלינְדְּן העַנְכָּעַ, וְוּלְכָעַר מַאֲכָט נִיטָּן טְרָאַט אָזְן זַיְּ. ער נָאָר אַיְזָן אַרְיִינְגְּקָוּמָעַן אַיְינְגָּעַר אַחֲרִיכָּעַר אָזְן אַגְּרָאַבָּר, וְזַיְּאַצְּיָעַ אַלְסָט טְרָעְגָּעַר אָזְן האַט גַּעַזְגָּטָן: אָקוּן, גַּעַבְאָקָן הַונְּגַדְּרָתָ פְּרָאַצְעָנָט פֿוֹן בלויו מַעַל (פֿוֹן דָּעַם, וְאָס ער האַט אַרְיִיסְגַּעַטְרָאָגָן).

דעַמְּאַלְטָ האַט מַעַן אַוְיפְּגָעָהָרָט טָאָגָן.

סְ'הָאָט זיך גַּעַמְּאָכָט אָ גַּעַוְאַלְדִּיקָע סְמוּאַטְאָכָע. אַבעַר שִׁינְעַ פְּעַסְעַלְעַ אָזְן דָּעַם בלינְדְּן העַנְכָּס וְוַיְבָּהָאָבָן גַּיד גַּעַהְאָט אַלְעַ אָונְטָאַר קָאַנְטְּרָאָל. אָפְרָאַר מַאלְעַמְּ אַבְּנָן זַיְּ אַפְּגַעְצִיְּלָט דִּי קָעַפְּ; צְעַשְׁנִיטָן דָּעַם קוּנָן אָזְן פְּאַרְשְׁטָוּפְטָ דָּאָס מוֹילְעַמְּ זַיְּן חָלָק. רְחַלְלַה האַט גַּעַנְגָּבָן אַבְּסָ פֿוֹן אַירְחָלָק אָזְן דִּי רְעַשְׁתָּ פְּאַרְוּקְלָט אַיְזָן אַשְׁטִיקָלְפָאַרְ, אַחֲרִימְצָוְנָעָמָעַ. אַירְחָלָק גַּעַגְּבָּבָן אַבְּסָלְ פְּרָעָסְעָרָן בִּיסָּן אָזְן גַּעַטְאָן דָּאָס זַעְלָבָעַ. זַאָלְן מִינְיָקָעַ זַיְּ אַוְיךְ דָּרְמָאַגְעָן, וְאָס פֿאָרְ אָטָם אָפְרָאַר מלְחָמָהָדִיק שְׁטִיקָל פְּוּטְרָוקָן האַט.

גַּלְיִיךְ דָּרְנָאָגְעַר האַט זַיְּ דָּעַר עַולְם אַרְיִיסְגָּעָשִׁיט אַוְיִפְּן הַוִּיפְּ. סְ'אָיְזָן שִׁוְּגָן גַּעַוּזָן אָוְנָטָן, אַבעַר דָּעַר הַוִּיפְּ אָזְן גַּעַוּזָן פְּלָמְגָעָן זַיְּ אַרְיִיסְגָּעָ-קָוּמָעַן אָזְן אַרְמְגַעְטִילָלְטָ צְוִישָׁן דִּי קִינְדָּעָר דִּי גַּעַבְלִיבָּנָעָן צְוָעָרְלָעָר. אַיְטָשָׁע מַאְיָרְ, וְאָס האַט אַיסְגָּעָזָן, זַיְּ ער וְאָלְטָ גַּעַוּזָן גַּוְטָ שְׁיכָרָ, האַט אָפְרָאַר זַיְּ גַּעַלְאָן פֿוֹן אַיְזָן קְרָעְנְצָלָ צָום אַנְדָּרָעָן, מַעַן זַאָלְ אַיְסָ דִּרְקָן דִּי האָגָנט.

סְ'אָיְזָן אַרְיִיסְגָּעָוּמָעַן דִּי לְבָנָה. דִּי שְׁטִינְיָנָר אַוְיִפְּן הַוִּיפְּ זַיְּנְגָן לִיכְטִיק גַּעַוְאָרָן, דִּי מַעְנְטָשְׁלָעָכְעַ פְּנִימְלָעָר — בְּלִיְיךְ אָזְן נִיטְ רְעָאָל. כְּהָאָבָן גַּעַזְאָלָטָן רְחַלְלַה הָאָגָנט. מִירְ האָבָן שְׁפָאַצְּרָטְטָ. צְגַעַקְוּמָעַן צָום קָאַרְשְׁ-זְבוּוּמָ. דִּי בָּלְעַטְעַר האָבָן שְׁטִילְ גַּעַ-רוֹיְשָׁטָ. זַיְּבָעַר פֿוֹן דָּעַר לְבָנָה אָזְן גַּעַהְאָגָגָן אַוְיָף זַיְּ אָזְן אַלְעַצְטָ בָּלְעַטְלָ בְּלִיעָצְחָ אַוְיָף אָזְן צְוִיְּגָ האַט אַיסְגָּעָזָן וְזַיְּ אַשְׁטִיקְעָלָלָ לְבָנָה. אָזְן וְוִיסְעָר שְׁנִיְּ פֿוֹן אַרְאָפְּ גַּעַפְּאַלְעָנָעָם בְּלִיעָצְחָ אַיְזָן גַּעַלְעָגָן אָונְטָרָן בּוּמָ. אָבְלַעַטְלָ אַיְזָן אַרְאַפְּגַעְפָּלָן אָזְן גַּעַבְלִיבָּן לִיגְן אַוְיָף רְחַלְסָ הָאָרָ. סְ'הָאָט אַיסְגָּעָזָן וְזַיְּ אַפְּרָאַכְּטָפְּלָעָ שְׁפִילְקָעָ אַוְיָף אַיְרָעָ אַוְיָגָן האָבָן גַּעַפְּינְקָלָטָ. אַירְחָלָק זַיְּ אַרְמְגַעְנוּמָעַן אָזְן אַירְחָלָק אַיְרָעָ גַּעַטְאָן. אַירְחָלָק באָק אַיְזָן גַּעַבְלִיבָּן אַוְיָף מִינְיָנָעָ. אַירְחָלָק העַנְטָ — אַיְזָן מִינְיָנָעָ. דָּאָס האָרָץ

געשלוטסן אונטעריךן די ואוֹרטעמאַיגט פון אַיר קערפער.

איך וויס ניט ווי איזי דאס צו פארשורייבן. ס-אייז וועגן רחלען. כי האב א
מיישמאש אין קאפ. פאר וואס פיל איד זיך איזי פארשעט ?

מיט א פאר שעה צוריק, וווען כ'בין געוווען פאראנומען מיטן וואשן די טעפ, אי רחל אריניגגעפאָן צו אונדז איז שטוב. וווען זי האט באַמערקט אַבראַהְמֶלעָן, האט זי צו מיר א ווונק געטאנָן, איד זאל מיט אַיר אַראָפְגִּין אָונְטוֹן. נאָר אוּפְּיך דער גָּסַס האט זי אוּיך ניט געוואָלְטָן רעדָן. אוּפְּיך אַלְלָעַ מִינְיָעַ פרָאנְגָּעַס. האט זי אוּפְּיגָעָרְעָט געמוֹרְמָלְט : — «לאָמִיר זִיךְ עֲרָגָעֵן בָּהָאַלְטָן...» — זי האט מִיךְ אַרְוִיפְּגָעָרְט אָוּפְּן פּוֹסְטָן רִיבְּנָעַ פְּלָאָץ. זי האט גַּעַהְאַלְטָן דָּעַם קָאָפְּ אַראָפְגָּעָלָאָן, גַּעַקְאָפְּעָט דִּי שְׁטִינְגָּן-לָעַך. אַין סָאָמָעַ מִיטָּן פְּלָאָץ זַיְינָעַ מִיר שְׂטִינָן גַּעֲלִיכְנָן פְּנִים צוֹ פְּנִים. סָהָאָט אַוִּינְגְּצָ�ן, ווֹי מִיר ווֹאָלְטָן גַּעַשְׁמָנָאָגָן אַין דָּעַר מִיטָּן פָּוּ אַמְּדָבָר.

סוטער פון דער "קריפא" איז געוען אויפֿן הויף. ער איז געאנגען פון שטאק צו שטاك און געמאכט רעויזיעס. רחל האט מיר דערצ'ילט, איז גאנד דער רעויזיעס בי זיין, האט זי ארפאטגעקוקט פון פענצעטער און געוען, איז וווען ער האט זיך פאָרֶה האלטן בי אונדזער אַריינְגָּאנְג, איז אַ דִּיטְשָׁ אַנְגָּעָקְומָעָן צו לויפֿן פון גאָס און אַים ערפֿעס אַינְגָּעָרְוִימָט אויפֿן אויעֶר. ער איז אַווּעָק פון הויף — און אַיך האָב זיך דעםאלטן רויַק געגעַס מײַן מִיטָּאָג.

מען האט מיר שווין א פאר מאל אַנגעוויזן אויף סוטערן. אַלאדושער דיביטש, אַפאָלקס-דייטש אייז ער. אויסזען זעט ער אויס ווי אַמאָפּס. אַבלְדָּאָג: נידעריך, בריטפֿלִיצִיך, מיט אַרונדייך, פְּלָאַטְשִׁיך פְּנִים, מיט אָן אַנגעַשׂוֹאַלעֲנַעַר קָאַרטָּאָפּלְן נָאו, מיט אַגְּרוֹס, אַראָפְּגָעַצְּוִיגְן וְשַׁאַבְּעַ-מוֹיל, וּוֹסֵס האט קִיְּן לִיפְּן נִיט אָן קלִינְעַן, כִּיטְרָע אַיְגָלָעַד האט ער. ער רעדט נִיט בְּלוֹזִין יִדִּיש, הָעָר סּוֹטָעָר. ער קָעָן לשׁוֹן קוֹדֶשׁ אוֹיךְ. אָן אַידְעַאָלָעַר מענטש פָּאָר אַ קְרִיפְּאָוּיעִיךְ". דָּעָרֶצֶו בִּיּוּעָרֶט ער זִיד קִיְּן מַאל נִיט אָן שְׁרִיְּטַבְּנִים. ער פִּירְט זִיךְּ עַמְּקָדִיך, וּוֹעֵן ער רעדט מִיט יִידְן — וּוּ אָן אַיְגָעַנְעַר מִיט אָן אַיְגָעַנְעַם. אָפְּלִיו אַין הַיּוֹלְפָוּן דָּעָר "קְרִיפְּאָ", וּוּ ער פָּאָרְבָּעַטְדִּי פָּאָרְשָׁוּנְעַךְ, וּוֹסֵס ער האט אַוְיסְגָּעַפְּנוֹנָעַ, אָז זַיְהַ אַבְּן וְאַלְפּוֹתָעַ, צִי פָּאָרְשָׁטְעַקְטָעַ סְחֻורָה — אָפְּלִיו דָּאָרֶט אָזֶן ער העַפְּלָעַד אָן אַיְדָל. אָן אַזְוִי הַעַפְּלָעַד אָן אַיְדָל שִׁיקְטַע ער אַראָפְּ דִי מענטשָׂן אָין דִי טָאָרְטוֹרָ-קָעְלָעָרָן, וּוֹסֵס האַבְּן שָׁווֵין אַנגָּעוֹהִיבָּן צַו אַרְבָּעַטְן אוֹיךְ דָּעָר גָּאנְצָעַר פָּאָרָע.

ביה רחלען האט ער קודם איבערגעדרויט די גאנצע זירה. אלץ איזויגשעלעפעט פון די שאפעס און שופלעדער — אלץ אויסגעמייט אויף דער איזולדאגע. ער האט בייחיימען דעם זאקן-מאכער געפונגען אן אלט זאקד-מאשינדל, האט ער אים דערפהאר גלייך געהיסן זיך צוושטעלן מארגן אקט אין דער פרי אין זער «קריפקס». דענగאר האט ער די מענער געהיסן ארייניגגין אין אין צימער און די פרויען אין אנדערו און

באפואילן זיך אויסצוטאן. ער האט אויך אריינגעשיקט אין דער דירה אלע שכנים. וואס ווינגען אויף דעם זעלבן שטאך. אײַנער אָ יונגערמאן, האט מיר רחל דער- ציילט, אָן אַוְיסְגָּעַדְאַרטָּעֶר אַלְטָעֶר בחור, אִז אַרְיִינְגְּעַקְּמוּעַן מֵיט אַ הַיָּס שְׁטָעַרְצָל אָונְטָעָן לְעַפְּעָלָע. ער לִידְט אויף אַ רַּאֲנָקָע אַין מאָגן. בֵּין אַים האט סְוַטָּעָר גַּעֲפָנוּן אַ פָּאַטָּאָגְּרָאָפְּשָׁן אַפְּאָרָאָט — אָן אַים אויך גַּהְיִיסְוּן קְוֹמָעַן מַאְרָגָן אַכְּט אַין דער פרִי אַין דער «קְרִיפְּפָא». דער צְבָּרָאָכְּנָעָר יְוָנְגָּעָרָמָּאָן האט גַּהְאָלָט אַין אַין קְלָגָן: — «אִיךְ בִּין אַ שְׁנִידְעָרְמִיסְטָעָר, הַעַר סְוַטָּעָר». — דָאָס האט ער גַּעֲוָאָלָט זיך אַזְּוִי אַפְּבָעָן, מִיטָּן בָּאוּזָיָן וואָס פָּאָר אַ וּוּכְּתִּיקָּעָר מַעֲנָטָשׁ פָּאָרָן גַּעֲטָאָעָר אַין. וואָס מַעָּר ער האט גַּעֲוָיָנִט: — «אִיךְ בִּין אַ שְׁנִידְעָרְמִיסְטָעָר» — דָאָס אויף גַּעֲלִיגְּטָעָר אַין סְוַטָּעָר גַּעֲוָאָר.

ער האט גַּהְיִיסְוּן זַיְזָלָן זיך, יְעַדְעַר מֵיט זַיְן בִּינְטָל אַנְטוּכָּץ אַין האָנטָן. אַוְיסְטָעָלָן אַין אָ רִיעָע, עַס זַאַל זַיְן אַרְדָּעָנוֹגָג. דַּעַם זַאַקְּ-מַאְכָּעָרָס טַעַטְעָרָה האָבָּן פָּוּן צְעַטְמַלְעַנְיָשׁ נִיט גַּעֲקָאנְט אַוְיפְּקָנְעַפְּלָעָן דַּי קְלִידָעָר. אַיְנָעָ פָּוּן זַיְהָאָט זַיְבָּאָה הַיסְטָעָרִישׁ צְעַשְׁרִיעָן, אַז זַי וּוְיל בַּעַסְעָר סְוַטָּעָר זַאַל זַי שִׁיסָּן. סְוַטָּעָר האָט זַי בָּאָרוּקָט, אַז ער האט אויך טַעַטְעָר אַוָּן ער פָּאַרְשָׁטִיטִי. ער האט אַיר גַּלְאָסָן גַּעֲזָגָט, אַז זַאַל זַיְבָּאָה אַוְיסְטוּה, אַוְיבָּאָ זַי וּוְיל נַאֲרָזָן אַיר טַאָטָן צְרוּקָט. ער האט גַּעֲנוּמָעָן דַּי וּוּשָׁ פָּוּן יְעַדְעַר פרִי אַז זַי דַּוְרְכָּגְעָקוּקָט דַּוְרָכָן לִיכְטָן. וּפְעַן עַס אַז גַּעֲקוּמָעָן דַּי רִיעָי אויף רַחְלָעָן, האָט זַי אַים אַרְיִינְגְּעָקוּקָט אַין דַּי אַוְיגָן אַז דַּי פְּרָעָג גַּעֲטָאָן אויף דִּיְתָשׁ: — «וַיְנַדְּתָּ זַי אַין מַעֲנָטָשׁ?» — סְוַטָּעָר האָט מַיל אַז פָּאָ טַעַלְעָר גַּעֲשְׁמִיכָּלָט אַז זַי גַּעֲפָרְגָּט, צַי זַי וּוְיל דַּוְקָאָ. ער זַאַל זַי אַז מַיְנָעָמָעָן אַין «רוּטִין הַיְיָלָה». אַיר מַוְתָּעָר אַז דַּי אַנְדָּרָעָר פְּרוּיָעָן זַיְנָעָן אַרְוִיפְּגָעָפָאָלָן אויף אַיר אַז אַיר פָּאַרְשָׁטְעָלָט דָאָס מוֹיל מֵיט דַּי הַעֲנָט. זַי הַאָבָּן גַּעֲיָאָמָעָט, זַי זַאַל רְחָמָנוֹת האָבָּן אַז נִיט בְּרֻעְנָגָעָן קִיְּן אַוְמָגְלִיק מִיט דַּי רִיעָד.

— אִיךְ הַאָב דִּיר גַּעֲמוֹת דַּעֲרַצְיָילָן, — האָט זַי גַּעֲזָגָט, זַי זַי וּוְאלָט זַי אַנְטְּשָׁוְלְדִּיקָּט פָּאָרָ מִיר.

זַי האָט מִיד אַנְגָּקָוּקָט, וּוּ זַי וּוְאלָט עַפְּעָס פָּוּן מִיר דַּעְרוֹוָאָרָט. כַּהָּאָב נִיט גַּעֲוָוָסָט וואָס צַוְּאָגָן. אַ פָּאַרְשָׁאַלְטָעַנְעָר מַעֲנָטָשׁ, וואָס אִיךְ בִּין! קִיְּן אַיִּין וּוְאָרָט האָט זַי דַּוְרָכָן גַּאנְצָן וּוְעַג נִיט אַרוּסְבָּאָקְוּמָעָן פָּוּן מֵיָּן מוֹיל. כַּהָּאָב נַאֲרָג גַּעַפְּלָט, אַז וּפְעַן אִיךְ דַּעְרוֹעָ אִיצְט סְוַטָּעָר, וּוְאלָט אִיךְ פְּעַיק גַּעֲוָוָעָן אַים דַּי אַוְיגָן אַוְיסְטוּ דַּרְאָפְּגָעָן. צַי וּוְאלָט אִיךְ דָאָס גַּעֲטָאָגָן וּפְעַן אִיךְ זַעַם טַאָקָעָ, צְוַיְיָפָל אִיךְ דַּעַר פְּחָדָן אַין מִיר, וּוְאלָט מִיר מַסְתָּהָא גַּעַלְיִמְתָּ דַּי הַעֲנָט. אַז אִיר, רַחְלָעָן, הַאָב אִיךְ גַּעַלְאָזָן אַוְועָקָגָיָן צַוְּזָה. כַּהָּאָב גַּעֲוָאָלָט וואָס גַּכְּבָּר זַיְן אַלְיָין.

*

וְואָס סְגָּעַשְׁעַט צְוִישָׁן מִיר אַז רַחְלָעָן — אִיז אַ רְעַטְעַנְיָשׁ. זַיְנָעָן מִיר מַעָּר נִיט דַּי זַעֲלָעָ ? אִיז אַיְנָעָרָ פָּוּן אָונְדוּ אַנְדָּרָעָשׁ גַּעֲוָאָרָן ? וּוְעָר ? אִיךְ בִּין זַיְכָּעָר, אַז אִיךְ הַאָב זַי לִיב ; אַ זַּיְכָּרְקִיטָּ, וְואָס אִיךְ דַּאְרָפְּ אַפְּלָוָן נִיט אַנְגָּלְיוּרָן. דָאָק טַרְעָפָן

זיך בלוייז געציילטע מאמענטה, ווען עם הענגט ניט צוישן אונדו דער שליער, וואס צעטילט. אפילו ווען מען אייז נאענט, ווען מען פילט, ווי עם ריזולט אומגעשטערט אַבער צוישן אונדו — אייז עס אויך ניט דאס זעלבע, וואס אמאל. ס'אייז מעכטיקער. אַבער אויך אומקלארעו. און עס דוויינט איזי קורץ און געשטעט איזי זעלטן.

ק א פ י ט ל ז ע ק ס

דאָס געטַא האָט אויסגעזען ווי אַ מִינְיאָטוֹרְ-שְׁטָאָטָה. הָגֶם עַס אֵין גָּעוּזָן אַיְנְגָעָ-
טִילְתָּן אֵין דָּרְיִי טִילְלָן אַוְן יַעֲדָעָר טִילְלָן בָּאוֹנוֹדָעָר — אַרְוָמְגָעָזְיִמְתָּן מִיטָּ דְּרָאָטָן, כִּדִּי
אוֹיסְצָוּשָׂנִיְּדָן פָּוּן גַּעַטְאָ דִּי וּוִיכְטִיקְסְּטָעָ אַרְטָעָרִיעָס, וּוּאָס האָבָן פָּאַרְבּוֹנְדָן לְאַדוֹשָׁ
מִיטָּ דָּעָר וּוּעָלָט — האָט עַס דָּאָר, אַ דָּאנְקָן דִּי טְוִיעָרָן, וּוּאָס האָבָן גַּעַפְּרִיטָ פָּוּן אֵין
טִילְלָן גַּעַטְאָ צּוֹם אַנְדָּרָן, פָּאַרְגָּעָשְׁטָעָלָט מִיטָּ זִיךְ אַ גַּאנְצְקִיטִיט.

דאָס געטַא האָט פָּאַרְמָאָגָטָן זִינְעָן אַיְגָעָנָן צְעַנְטְּרָאָלָעָ גָּאָסָן. זַיְהָאָבָן זִיךְ גַּעַ-
פָּוּנְעָן אֵין דָּעָם גְּרוּעָסָן אַפְּגָעָזְיִמְתָּן שְׁטָחָ. דִּי דָּאַזְיִקָּעָ גָּאָסָן דְּוִרְכָּגְעָשְׁנִיתָן אֵין
פָּאַרְבּוֹנְדָן דִּי צְוַיִּי צְעַנְטְּרָאָלָעָ פָּלְעָצָעָר, וּוּאָס האָבָן זִיךְ אַוִיךְ גַּעַפְּוּנְעָן אֵין אַט דָּעָם
טִילְלָן: — דָּעָם בָּאַלְוָטָעָר פָּלְאָץ אֵין דָּעָם קְלִיסְטָעָרְ-פָּלְאָץ. גָּעוּזָן גַּאֲדָר אַ דָּרְיָטָעָר
פָּלְאָץ, דָּעָר רִיבְנָאָרְפָּלְאָץ, אַבְּעָר עַר אֵין גַּעַלְעָן אֵין דָּעָם קְלִעְנָרְעָן טִילְלָן גַּעַטְאָ.
נַעֲבָן דָּעָר לוֹטָא מִיעָרְסָקָעָר גָּאָס — אֵין הָגֶם עַר אֵין גָּעוּזָן דָּעָר צְעַנְטָעָר פָּוּן
שְׁוֹאָרָצָן מַאֲרָק, אֵין עַר אָפְּטָ גָּעוּזָן אַפְּגָעָלִידִיקָט אֵין נַאֲרָ גַּדְיִינְטָ אַלְסָ וּוּגְ-פָּאָרָ-

קִירְצָעָר פָּאָר אַיְלָנְדִיקָעָ גַּעַטְאָ-אַיְנוּוֹנוֹנָעָר.
אַ וּוִיכְטִיקְעָר רָאָלָעָ האָבָן גַּעַשְׁפִּילָט דִּי צְוַיִּי פָּלְעָצָעָר אֵין גְּרוּיסָן טִילְלָן גַּעַטְאָ.
אוֹיפָן בָּאַלְוָטָעָר פָּלְאָץ, וּוּאָס אֵין גָּעוּזָן גַּאֲנָצָן בָּאוֹנוֹדָעָר אַרְוָמְגָעָזְיִמְתָּן מִיטָּ אַ פָּלוּוִיט
אֵין בָּאוֹאָכָט, אֵין גָּעוּזָן דָּאָס זִיךְ-אָרְטָן פָּוּן דָּעָר גַּעַטְאָ-פָּאַרְוָאַלְטוֹנוֹג, מִיטָּן הָעָר
הָאָנָס בַּיְבָאָוּ בְּרָאָשׁ. דָּאָרְטָן האָבָן אַוִיךְ גַּעַרְבָּעָט דִּי העַכְסָטָעָ יִדְיִישָׁعָ בָּאַמְּטָעָ
אֵין אַנְפִּירָעָר, מִיטָּן פְּרָעָוָסָרְוָוָסָקָי בְּרָאָשׁ. דָּוָרָךְ דָּעָם טּוֹעֵר אַוִיפָּן בָּאַלְוָטָעָר
פָּלְאָץ אֵין אַרְיִינְגָּעָקָומָעָן דָּאָס פְּרָאָוְיָאנְטָן אֵין אַלְצָ אַיְבָּרִיקָעָ, וּוּאָס אֵין בָּאַזְאָרגָט
גַּעַוָּאָרָן פָּוּן שְׁטָאָטָה. דָּא אֵין עַס דְּוִרְכָּגָעָנְגָּעָן דִּי גַּעַהְעָרִיקָעָ קָאַנְטָרָאָל אֵין בָּאַקְוּמָעָן
דִּי עַנְדְּגִילְטִיקָעָ דָּעַרְלִוְבָּעָנִישָׁ אַרְיִינְגָּעָפִירָט צּוֹ וּוּעָרָן אֵין גַּעַטְאָ. אַזְוִי אֵין אַוִיךְ
גָּעוּזָן מִיטָּ אַלְעָם, וּוּאָס אֵין פָּוּן גַּעַטְאָ אַרְוִיסְגָּעָפִירָט גַּעַוָּאָרָן. דָּא האָט אַוִיךְ גַּעַרְבָּעָט
אֵין אַנְטָלְיוֹנוֹגָן אֵין דְּלִוְיִנְפְּעָקִיעָ-פָּוּנְקָטָ פָּאָר אַלְעָם, וּוּאָס הָאָבָן צְוִילִיבָּ זַיְעָרָ פָּאַיְצִיעָ
אֵין טְעָטִיקִיטָה, צִירְקוּלִירָטָ צְוִישָׁן גַּעַטְאָ אֵין דָּעָר שְׁטָאָטָה. דָּא אֵין אַוִיךְ פָּאַרְגָּעָקָומָעָן
דִּי אַיְנְסְפָּעְקִיעָ אַיְבָּעָר אַלְעָ מִינִּים סְחוֹרוֹתָ, חַפְצִים אֵין פָּרָאַדְוָקִיעָ-אַרְטִיקְלָעָן,
וּוּאָס האָבָן אַנְגָּעָהוֹיְבָן אַרְוִיסְצָוְגִּין פָּוּן גַּעַוָּעָן אַ צּוֹשְׁטִיְיָעָר צּוֹ דָּעָר
דִּיְתְּשָׁעָר וּוּרְטְּשָׁאָפָט אֵין צּוֹ דָּעָר קַעְשָׁעָנָן פָּוּן הָאָנָס בַּיְבָאָוּן מִיטָּ זִינְעָ מִיטָּ
אַרְבָּעָטָעָר.

אַרְוָם דָּעָם בָּאַלְוָטָעָר פָּלְאָץ האָבָן זִיךְ גַּעַפְּוּנְעָן אַ פָּאָר גְּרוּיסָעָ גַּעַבְּיִדְעָס, וּוּאָס
זִינְעָן פִּיבְּעָרְהָאָפָט צּוֹגְעָרִיטָ גַּעַוָּאָרָן פָּאָר פָּאָבְּרִיקָן, אַדְעָר "אַרְבָּעָטָ-רְעָסְאָרְטָן"

וועי מען האט עס גערופן. דא האט זיך אויך געפונען די צענטראלע בוכהאלטעריע פון געטאי.

דער פלאץ קאשטעלני, דער קירכע-פלאץ איז געווען דער פלאץ ארום דער
קיינצע פון דער "היליקטער פאנגע מארייע", וואס איז געווארן אײַנגעשלאָסן איז
געטאָ. דער פלאץ קאשטעלני איז געווען מער "אריסטאָקְרטִּיש׷" — אלטמאָדִיש׷
איין זיין אויסזען און כראָקטער. דא איז געהאנגען איז דער לופטן דער אָראָמאָט
פון אָראָט, וואס האָט אָלאָגְנָגְעָנָהִיט אָונַ פֿאָרְנוּמֶט אָחֶשְׁבוֹן פֿאָלָץ אָיז
דער געשיכטּעַ פון דער שְׂטָטַט. דא האָט די פֿוֹלִילְש׷ׁע בְּאָפְּעָלְקָרְוָנָג — אַמְּאָל, אַיְן
די זונטיקס — פֿאָרָאָדִירְט אָיז וַיֵּידַר בעסְטָן אָיז שְׁעַנְסָטָן. דא האָט מַעַן שְׁפָאַצְּירְט
אָיז זָךְ באַשְׁטִימְט אָוֵף רַאנְדְּקָעַס. פון דְּגָנָעַן אָיז מַעַן אַרְוִיס אַוְיף פֿרָאַצְּעִיסְעַס
אֲיבָעַר די גָּאָסַן, מִיט הַיְּלִיקָע פֿעַנְגָּר אָיז גַּזְאָנָגָעַן. דא האָבָן זִיךְ טַיל מַאל גַּרוֹפִּירְט
מְחַנּוֹת פֿוֹלִילְש׷ׁע כּוֹלְגָּאָנָעַס אָיז פָּן דְּגָנָעַן זִיךְ אַרְיוֹסְגָּעָלָאָזְן אָוֵף בְּאַלְוָת שְׁלָאָגְן יִדְן.

דעם פלאץ האט, פארשטייט זיך, דאמיניגרט דער רויטער ציגלענער קלוייסטער.
א מאסיוער, ברויט-צעבוייטער, האט ער זיך ארויסגעהויבן אייבערן גאנצן געתא מיט
זינע טורעמס אונז מיטן זיגער — אויפן העכטן פון זיך. דער קלוייסטער איז
געווונן אַרומגָעָמְוִיעָרֶת מיט אַ רוֹיטָן פְּלוֹיטָן, דָּוָרָךְ וּוּלְכָן סְהָבָן אַרְיָבָעָרְגָּעָקָט דֵּי
צְוִיָּוָן פּוֹן אַלְטָעָן, שׂוּעָרָעָן קָאַשְׁטָאָן-בִּימָעָר.

קעגנאַיבער דעם קלויסטער איז געווען די פֿלְעָבָנְגִּיעַ, אויך אַרְוֹמֶגְדָּזִימֶט מיט
אַרוֹטָן פְּלוּטוֹם, וואָס הינטער אַים, איז פָּאָר דער מלְחָמָה געווען דער גַּלְחִים-גַּארְטָן.
דאָרטָה האָבן זַיִן, די גַּלְחִים, אַרְוֹמֶגְדָּזִימֶט אַבְּעָרָן גַּראָז, צוישן די בֵּיתָן;
בעזָּזָת וַיְעַרְעַת תְּפִילּוֹת אָן מַעֲדִיטִירֶת וּוְעָגַן יְעוֹסָן אָן זַיִן מענטשָׂן-לְיבָע.

הוינט האט אין דעם הייזל פון דער פלאָבעאניע זיך געפונען די "קְרִיפָאַ", אָן אָפְטִילּוֹנְג פון דער קְרִימִינָּגָן-אָפְטִילִיצִי. די קְאַנְסְטְּרוֹקְצִיעַ פון דער פלאָבעאנִיע, אַיר זָרְגָּנוּדִיקָּע פֿוֹנְגָּאנְדְּרֶטְּרִילּוֹנְג אָוֵית אָוִיבָּעֶרֶשְׁטוֹבָּן — גְּרוֹיסְעַ אָזְן בָּאַקוּעַמְעַ, אָזְן אָוּנְטָעֶרֶשְׁטוֹבָּן — אַיְצְנָלְנָעַ צָעַלְעָס פָּאָר יְעַדְן גָּלָח בָּאַזְוְנְדָעַר, אִים צָו לָאָזְן זִיד מְתִיחַד זִין מִיטָּן אַיְבִּיקָּן — הָאָט נִיט גַּעֲפָאַדְּרֶטְּ קִין בָּאַזְוְנְדָעַר עַנְדְּרָנוּגְעַן פָּאָר דַּי צְוּעָקָן פון דער "קְרִיפָאַ". אָזְן דער הוֵיך זִינְעָן גַּעַוּן דַּי אַיְסְפָּאַרְשָׂוְגָּן בִּוּרָאָעָן אָזְן דָּאָס טָאַרְטְּרִיךְ-צִימָעָר אָזְן אָוְנטָן — די תְּפִיסָה-קְאַמְעָרָן, וְאָס הָאָבָן נָאָר וְאָס אָגָּעָהוּבָן צָו אַרְבָּעָטָן. אָוְנטָעָר דַּעַר לִיטְ�וָנָג פון דעם פָּאַלְקְסְטִימְלָעָכָן, יִדִּישָׁ אָזְן לְשֻׁוְן-קְדוּשָׁ-דָעַדְּנִיקָּן הָעָר סְטוּטָר. דָא אַהֲעָר הָאָט מַעַן פָּאַרְבָּעָטָן דַּי גַּעַטָּא יִידָּן, וַיְיַזְלֵן אַוְיסְצָאָגָן, אַדְעָר אַוְיסְזְוִיגְעָן — אָוְנטָעָר אַיְוּנְפָּלוּס פון שְׁמַיִץ אָזְן מַעַר מַאֲדָעָרָנָע פִּינְיְקוֹנָגָס-מִיטְלָעָן — וּוּ זִי הָאָבָן בָּאַהֲלָלָטָן דַּי דָּאַלָּאָרָן אָזְן בָּרִילְיאָנָטָן, דִּי סְחוּרוֹת אָזְן דָּאָס גַּעַלְטָן. אָזְן דער יְעַנְיקָר, וְאָס הָאָט גָּאָרְנִיט גַּעַהָאָט בָּאַהֲלָלָטָן, גִּיט אָזְן שְׁטָטָמָט אָזְן נִיט אַין גַּעַטָּא, אַדְעָר שְׁוִין גַּעַהָאָט אַוְיְפְּגָעָעָסָן דָּאָס בָּאַהֲלָלָטָן.

האט דא באצאלט מיט צבעראָכענע ביינער, מיט אונטער געה אקטע רifeן, מיט צע לאמייעטע גליידער, אדער פשוט — מיטן לעבען.
 דורך דער גאָס, אין פראנט פון דער «קייפֿאַ» און לענגויס דעם גאָרטן-פלוייט האָבן ייִדן ניט געטאָרט גײַן. דאס איז געווען דאס אַינְצֵיקָע אָפּגעלְדִּיקְטָע שטיקְל אָרט אוּפּן פְּלאַץ קָאַשְׁטָשְׁעָלְנִי, ווֹאָס הָאט גָּעוּווִינְלִיעְד גָּעֲרָאִיעְט מִיט מַעֲנָשָׂן. אַין דַּי הַיּוּעָר אַרוּם דעם פְּלאַץ הָאט זַיךְ גַּעֲפָנוּן דער פָּעָרְסָאנְגָּלְעָר אַמְּט, ווֹאָס הָאט גַּעֲגַבְּן פָּסְטָנָס. דָא אַיז אוּיךְ גַּעֲוָעָן דַּי גָּעֲטָאָפְּאָסֶט אַון אַין רָאָג — דַּי גָּרוּסָע אָפְּטִיק. דָא הָאט זַיךְ גַּעֲפָנוּן דַּי גָּעֲטָאָבָאנְק אַון דַּי «אַיְנָקוֹףְּ-שְׁטָעַלְעַ», ווֹיִידְן האָבן אַיְגָּנוּיִילִיך גַּעֲקָאנְט צַוְּשָׁטָעָלְן זַיְעָרָע מַאנְטָלָעָן, חַפְּצִים פָּוּן אַ גַּעֲוָוִיסָן ווּעָרָט. פָּאָר ווּלְכָעַ מַעַן הָאט זַיךְ אַוְיגָעָצָאלְט אַ גַּעֲהָרְקָע סָומָע נַיְּ פָּאַפְּרִירְ-גַּעַלְט, גָּעֲטָאָגְגָּעָלְט, ווֹאָס מַעַן הָאט גַּעֲרוּפָן דַּי «רָוּמְקָעַלְעַן».

די באזעונג אוייך דעם קאשטעלני פלאץ איז אויך געווען גראוס צויליב דעם טויער, וואס האט זיך לא געפונגען. בי' דעם טויער איז געשטאנגען פון דריינסן — אָ דִיְתְשֶׁעֶר וּשְׁאַגְּדָאָר אָוֹן פֿוֹן אִינְגְּוִינְיק — אָ יִדְישֶׁר פֿאַלְצִיכְאָנְט. דורך דאנען האט מען געקאנט אַרְיְבָּרְגִּיְּן דורך דער "שְׂטָטְאַתְּשֶׁעֶר" זְגַעַר גָּסֶס צָם אַבְדָּעָן, קעלענער טיל געטא.

פָּוֹן דָּעַר אֲנְדָעַרְעֵר זִיֶּט וַיַּדְעַר, הָאָבָן זִיךְ פָּוֹן דָּעַם פָּלָאָץ קַאַשְׁטַעַלְנִי אַנְגָּעַ
הָוִיּוֹן צִיעָן דִּי צַעַנְטַרְאַלְעַ גַּעַטָּאָגָסָן. זַיְיַינְגַּעַן גַּעַוּעַן בְּרוּקִירַט, גַּעהַאַט טְרָאָמוֹווִיִּ
רַעַלְסָן, וּוָאָס הָאָבָן נַזְכָּלָאָ גַּעַבְּלִישְׁטַשְׁעַט צַוְּוִישָׁן דִּי שְׂטִינְגַּעַר אָוֹן דִּי טְרָאָטוֹאָרְדִּן זַיְינְגַּעַן
דָּא גַּעַוּעַן גַּעַנוֹגְ בְּרִיטַע אָן גַּעַפְּלַאָסְטַעַרְטָע. דָא זַיְינְגַּעַן גַּעַשְׁטַאָבָעַן אָסְךְ גַּעַמְיוּרְטָע
הַיּוֹעָר, וּוָאָס הָאָבָן נַאֲךְ אַבְּיַעַר דִּי פָּאַרְטַּעַרְגַּעַוּוּלְבָעָר, אַין וּוּלְכָעַ מַעַן הָאָט אַיִּצְתָּ
סְתָמָם גַּעַוּוֹיְנַט, גַּעַטְרָאָגָן פָּאַרְמַלְחָמָה דִּיקְעַ שִׁילְדָן. וּוּ נְיַטְמַ וּוּ הָאָט שָׁוֹן אַוִּיףְ אָט דִּי
צַעַנְטַרְאַלְעַ גַּאֲסָן פְּנַקְצִיאַנְיָרַט אַ פְּאַבְּרִיק. דָא הָאָבָן זִיךְ אַוִּיךְ גַּעַפְּנוֹגַעַן אַמְּטָן אָוֹן
בִּיוֹאָעָן, אַוִּיךְ דִּי צַּאַן-קְלִינִיק אָוֹן אַ פָּאָר אֲנְדָעַרְעַ קְלִינִיקָס. דָא, אַוִּיךְ דִּי גַּאֲסָן, הָאָט
אַוִּיךְ גַּעַשְׁוּבְּלָט אָוֹן גַּעַגְּרִיבְּלָט מִיטְ קְלִינִיעַן אַן גַּרְוִיסַע הַעַנְדָּלָעָס, וּוָאָס הָאָבָן פָּוֹן
פָּרִימְאָרגְן בֵּי בֵּי באַכְתָּ אַוִּיגְעָרְפָּן זַיְעַר סְחוֹרָה.

א ביסל וויתער פון די צענטראלע פלאגען — פון קאשטענלי אוון באלווטער פלאין — זינגען די דזוקען הויפט-גאסן געווארן שמעלער אוון זיך גענומען איבער-קרייצן מיט און א שייער זיטיקע געלסלאיך. אוין אט די געלסלאיך אויז שוין קיין ברוק ניט געווען אוון אויב ער אויז יא געווען, אוין ער באשטאָגען פון אומגעלטפערטע, שפֿיזיקע שטיינדלאיך. דא אויף די טראָטוֹאָרְן האבן, מערד ווי צוויי מעונשן, זיך ניט געקאנט אודרכשטוףן אוין דער ברויט. די היינער דא זינגען שוין זעלטן געווען געמויערט. די מערטשט פון זיך, געבויט פון האילץ — אלט אוון פֿאַרשימלט — זינגען געלעגן איינס אויפֿן אנדערן: צואמנגענקלוערטשט, ווי זיך וואָלטן זיך אונטער-עהאלטען ניט צעפֿאלן צו ווערן. זיך האבן זיך באָרייט מיט די קרוּם עדעכער אוון פֿאַרטוּישט מיט זיך דעם רוייך פון די נידיעיקע קוייענס. די פֿאַרב פון די אַלע הייזלען אויז געווען די זעלבע: — אַ גריין-שיילדייק, ברוינ-גרויע, ווּ ניט ווּ באַדיקט מיט שוואָרצע פֿאַלקון פון צעפֿוילטן האילץ. די אַיניגצלאַן שטיניגרבעג בע

טרעפן, וואס האבן געפירות אין די באלויפעס אריין, זייןען אויך ניט געווען קיון גלייכע, נאר אויסגעעהקטע; אַפְּגַעַשְׁלִיפָּן פֿוֹן שֵׁידָר, וואס האבן זִיטְ יָאָרְן אָוֹן יָאָרְן אַיבָּעֶר זַיְ גַּעֲטָרָעָטָן. די לאָדָנס אַיבָּעֶר די פַּעַנְצְּטָעָר זִינְעָן גַּעַוּעַן קְרוּמָע, שִׁיפָּע, קוּמִ-הָעֲגָעָנְדִּיקָע. ווֹ נִיט ווֹ זִינְעָן גַּעַוּעַן גַּעַוּעַן פַּעַנְצְּטָעָר אוֹיךְ אָן לאָדָנס, בלויוּ מִיט אַזְּוִיאָסָעָס פֿוֹן דְּרוֹיְסָן — אַסְּמָן, אָזְּ מִיט די לאָדָנס גַּופָּא אַיזְּ עַפְּעָס גַּשְׁעָן. — אָפְּשָׁר זִיעָר לְאָנָג צְוִירִק, אָפְּשָׁר עַרְשָׁת נְעַכְּטָן. אָזְּ די פַּעַנְצְּטָעָר גַּופָּא זִינְעָן גַּעַוּעַן גַּעַפְּעַרְטָלְט אָוֹן קְלִיָּן. דָּא אָזְּ דָּאָרְטָהָט גַּעַפְּעַלְט אַ שְׂטִיקָל שְׂוִיבָא אָוֹן אַ טְוַנְקָעְלָע שְׁמָאָטָעָה אָטָט עַס פָּאָרְטוֹאָטָן. דָּאָס אָטָט נָאָרְמָעָר אַגְּבָרָאָטָהָט די עַנְלָעְקָיִיט פֿוֹן די היְזָילָעָךְ צָוַּהְלָבְּ-בְּלִינְדָעָ, אַיְנְגָעָה-וִיקְעָרָטָעָ וְקָנִים.

די דְּאַיְקָעָ זִיטְמָקָע גַּעַטְאַ-גַּעַסְלָעָךְ האָבָן דָּעַרְמָאָנט אָוֹן אַרְעָמָע, קְלִינְגָעָ יִדְיִישָׁע שְׁטָעַטְלָעָךְ, אַבָּעֶר האָבָן נִיט פָּאָרְמָאָגָט זִיעָרָ חָן, זִיעָרָ דָּאָרְפִּישְׁקִיטָה. אָזְּ די קְלִינְגָעָ אַרְעָמָע שְׁטָעַטְלָעָךְ אָיזְּ אַיבָּעֶר די צַעְפְּוִילְטָעָ דַּעֲכָעָר גַּעַהָאָנְגָעָן די פְּרִישְׁקִיטָה פֿוֹן אַ קְלָאָרְן הִימָּלָה, אַ זִּיבְעָרָעָ לְוֹפְטָה, וואס אַיזְּ גַּעַקְמָעָן פֿוֹן די נָאָעַנְטָעָ פַּעַלְדָּעָר אָוֹן וּעְלָדָעָר. דָּאָרְטָה אָיזְּ נִיט זַעַלְטָן, אָרוּם דָּעַם שִׁימְלָ פֿוֹן וּוּוִינְפְּלָעְצָעָר, אַוְיְפְּגָעָגָנְגָעָן גַּעַוּעַדָּעָר. דָּאָרְטָה אָיזְּ קִיןְ בּוּיְם אָוֹן קוּוִיטָה, פֿוֹן אַ פַּעַלְדִּיבְּלִימָלָה. דָּא — אָזְּ די בָּאָלְוָטָר אַ גְּרִיןְ לְעַבְנָן פֿוֹן בּוּיְם אָוֹן קוּוִיטָה, וואס מַעַן האָטָט יָאַגְּקָאנְטָזָעָן וְעַזָּעָן, אָיזְּ גַּעַטְאַ-גַּעַסְלָעָךְ — אָיזְּ קִיןְ בּוּיְם נִיט גַּעַוְאָקָסָן. וואס מַעַן האָטָט יָאַגְּקָאנְטָזָעָן גַּעַוּעַן — דָּאָזְּ אָוֹן דָּאָרְטָה — אַ פָּאָרְקָשָׁנָטָה, אַיְגָצְלָ גְּרָעָלָ, וואס האָטָט יָאַגְּקָאנְטָזָעָן גַּעַוְאָלָט דָּוּרְכְּשָׁפָאָרָן צְוִישָׁן די קְרוּמָע שְׁטִינְגִּינְרָ פֿוֹן בְּרוֹקָ, אַדְעָרָ אַ שְׁפָרָאָץ גַּעַטְאָן פֿוֹן שִׁימְלָ אַדוֹוִיס אָוֹנְטָעָר די הִלְצָעָרָנוּ וְוּנְטָן, נָעַבְנָן די אַוִּיסְגָּרְבָּעָנָעָ טְרָעְפָּלְעָדָ. דָּיְהִיכָּ אָוֹנְטָעָר די הִיְוָלָעָךְ זִינְעָן גַּעַוּעַן קְלִיָּן, זָאָמְדִיקָע אָוֹן שְׁטוּבִּיקָעָ. אָזְּ דָּיְהִיכָּ מִיטָּן אָיזְּ גַּעַוְיִינְלָעָךְ גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַ פְּלוֹמָפָעָ — אַדְעָרָ צָומָ צָוָם דָּרְיִיעָן מִיטָּן דָּעָרָ האָגָּטָה. אָזְּ אַ וּוּינְקָלָ פֿוֹן הוֹףְּ זִינְעָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן די וְוִיסָּסָה גַּקְאָלְכָטָעָךְ קְלָאָזְעָטָן מִיטָּן די אַרְיִינְגָּנְגָּרְאָמָּעָן בְּאַמְּלָאָן אַוְיףְּ שְׁוֹאָרִיךְ, פָּאָרְ דָּעָקָעָ רָאָצִיעָ. דָּעַרְנָעָבָן זִינְעָן גַּעַוּעַן די אַוְמָגָעָהוַיְעָרָעָ מִיסְטָקָאָסָטָנָס — יִרְיִידִיםְ-פְּלָעְצָעָרָ פָּאָרְ מִיּוֹ אָוֹן שְׁטָשְׁוּרָעָסָ.

די בְּרָעַטְעָרָנוּ פְּלוּוֹטָן, וואס האָבָן אַפְּגַעְטִילִיט אָזְּ הַוִּיפָּלָ פֿוֹן אַגְּדָעָרָן, זִינְעָן בָּאָלָדָ בּוּיְם אַגְּהִיָּיבָה פֿוֹן גַּעַטְאַ-גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַ פְּלוֹמָפָעָ — אַדְעָרָ צָומָ צָוָם דָּרְיִיעָן מִיטָּן דָּעָרָ האָגָּטָה. אָזְּ אַ וּוּינְקָלָ פֿוֹן הוֹףְּ זִינְעָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן די וְוִיסָּסָה גַּקְאָלְכָטָעָךְ קְלָאָזְעָטָן מִיטָּן די אַרְיִינְגָּנְגָּרְאָמָּעָן בְּאַמְּלָאָן אַוְיףְּ שְׁוֹאָרִיךְ, פָּאָרְ דָּעָקָעָ רָאָצִיעָ. דָּעַרְנָעָבָן זִינְעָן גַּעַוּעַן די אַוְמָגָעָהוַיְעָרָעָ מִיסְטָקָאָסָטָנָס — יִרְיִידִיםְ-פְּלָעְצָעָרָ פָּאָרְ מִיּוֹ אָוֹן שְׁטָשְׁוּרָעָסָה.

וואס מען קען אלץ מאכון פון דער ערוזאץ-קאווע, ווי מען קען מאכון אַקאמפֿאָט פון רעטען, אַ זופ — פון פֿיעַטְרִישְׁקָעְגְּרִינְס אַזְנְקָאָטְלָעְטָן — פון בּוֹרִיקָעְ-בַּלְעַטָּעָר. דאָ האָט פון דער פרֵי בַּיְזַ נְאָכְט גַּשְׁוִיבְּלָט אַזְנְגְּרִיבְּלָט מִיטַּקְּלִינְיוֹאָרגַג, וואָס האָט גַּעֲשְׁפִּילָט אַזְנְסְטְּרוֹלְקָעַם, אַזְנְבָּאָלָעַם, אַזְנְגַּעַטְאָ-פֿאָלְצִיזִי, אַזְנְמְלָחָה. אַזְנְפָּונְ דָּא — פון דעם לאָנגָן, גְּרוֹיסְן הִנְּטוּרְ-הִוּפַּ — האָט מען גַּעֲקָאנְט באָגְלִיטְין מִיטַּדְּ אַזְנְגַּיְגַּן דִי וּוּאַלְקָנס, וואָס זִינְגַּעַן פֿאָרְבִּיגְגְּשְׁוּוּמָעַן הוֵיךְ אַיבָּעָר דִי קָעָפַ : נְאָקְוּקוֹן דִי פֿיְגַל, וואָס זִינְגַּעַן פֿאָרְבִּיגְגְּפֿאָלְגִיְגַן אַזְנְגַּיְגַן פון שְׂטָאָט צָו פֿעַלְדַּ, פון פֿעַלְדַּ צָו שְׂטָאָט — פון פרֵי צָו פרֵי.

שְׁפַעְטָעָר אַרְיִין, האָט דָאָס גַּעַטְאָ נְאָךְ מַעַר באָקְוּמוּן דָאָס פְּנִים פָּונְ אַזְנְמַתְעָר שְׁתָאָט, וּוּילְעַס אַזְנְ אַירְ צְגַעַקְמַעַן — אַ פֿאָרְשְׁטָאָט. זַי האָט גַּעַהְיִין מְאָרְשִׁין אַזְנְ אַזְנְבְּשְׁטָאָן פָּונְ דִי לְעַצְטָעַ רְאַנְדָּן פון דער שְׁתָאָט לאָדוֹשׁ. מְאָרְשִׁין האָט הִנְּטָעָר זַיךְ גַּעַהְאָטַד אַזְנְ גַּעַטְאָ, פון דָעַר זִיטַ : דָעַם יִדְיִישַׁן בִּיתְ-עוֹלָם אַזְנְ פָּונְ דִי אַיבְּעָרְיקַע זִיטַן : פֿעַלְדַּעַר, וואָס אַזְנְ זִיעַר מִיטַּן זִינְגַּעַן גַּעַשְׁטָאָן דִי סְלַפְּפָעַס אַזְנְ עַס האָבָן אַדְוָרְכְּגַעְצִיְגַן דִי שְׁטַעְכְּלְ-דְּרָאָטַן. אַזְנְ מִיטַּן פָּונְ דָעַם דְּזַיְקִין גְּרָזְיִיקַן טְעַפְּיךְ האָבָן דִי שְׁטַעְכְּלְ-דְּרָאָטַן אוּיסְגַּעַזְעַן גַּעַמְיִטְלָעַץ ; אַטְזַיְזַי וּוּאַלְטַן אַפְּגַעְטִילְט אַזְנְ פָּאַשְׁעַי פֿעַלְדַּ פָּונְ אַנְדָּעָרַן. אַפְּיַלוֹ דִי גְּרִינְעַן מְוּנְדִּירַן, וואָס האָבָן זַיךְ באָוּגְעַטְזְוַשְׁן דִי סְלַפְּפָעַס, האָבָן אַוְיסְגַּעַזְעַן וּוּי באָוּגְלָעַכְעַ שְׁטִיקְלָעַץ פֿעַלְדַּ, אַזְנְ דִי בִּיקְסַן אַיבָּעָר דִי מְוּנְדִּירַן — וּוּי אַפְּגַעְהַאְקָטַעַ, בְּרוּינְגַן צְוִיְיגְלָעַץ ; באָוּגְדָּעָרטַס. וּוּן מעַן האָט גַּעַקְוּקַט אַוִּיפַט זַיְ פָּונְ זִיעַר וּוּיַטְזַיְזַי.

די היְזָעָר אוֹיף מְאָרְשִׁין זִינְגַּעַן אַיְיךְ גַּעַוְעַן הִילְצָעַרְנוּ, אַבָּעָר זַיְ האָבָן נִיטַּגְעַהְאָט קִיְן שָׁוָם עַנְלָעְקִיְטַזְעַן דִי אַפְּגַעְלָזְעַנְעַן, אַלְטָעַ בְּאַלְוָפְעַס פָּונְ בְּאַלְטָט. זַיְ האָבָן גַּכְבָּר אַוְיסְגַּעַזְעַן וּוּי סְאַלְיִידַעַ אַדְשָׁשְׁ-הִיְזָעָר. זַיְ זִינְגַּעַן נִיטַּגְעַלְגַּן אַיְינְס אַוִּיפַט אַנְדָּעָרַן — נֶאָר גַּעַשְׁטָאָן דִי אַזְנְדָּעָרַן, אַרְוּמְגַעְרִינְגְּבָלַט מִיטַּגְעַרְטָלְדָּעַר, צַי שְׁטִיקְלָעַץ פֿעַלְדַּ, קִיְן בְּלָוְמָעַן האָבָן דָא נִיטַּגְעַפְעַלְט — גַּעַפְלָגְטָעַ אַזְנְ קְלָאַמְבָעַס, צַי סְתָּהָם פְּעַלְדַּ-בְּלָוְמָעַן. וּוּ נִיטַּגְעַהְאָט זַיךְ צְוִישַׁן דִי הִיְזָלָעַץ אַפְּיַלוֹ דְּרָכְכָּעַי וּוּאַרְפַּן אַזְנְדָּלְלָיַי, וּוּס אַזְנְ בָּאַשְׁטָאָן דָעַן אַזְנְדָּלְ-בִּימְלָעַץ. די לְוַפְט אַזְנְ גַּעַוְעַן מְחִיהְדִּיק — אַזְנְ וּוּרְעַעַס האָט זַיךְ אַזְלָאַלְהָעָר דְּרָקְלִיבָּן, האָט גַּעַקְאָנט טְרָאָכָּן, אַזְנְ דָאָס גַּעַטְאָ מִיטַּגְעַזְעַן רִיחָוָה אַזְנְ תּוּמְלָאָלְגָּדְלָה לִיגְטָעַן טְרִינְטָעַר מִילְאָן וּוּיַטְזַיְזַי, אַדְעָר אַזְנְ סְתָּהָם אַזְנְ וּוּסְטָעַר חְלוּם.

וּוּ נֶאָר מְאָרְשִׁין אַזְנְ צְוִיְיגְלָעַץ גַּעַגְטִילְט גַּעַוְעַטְזַיְט גַּעַוְעַטְזַיְט רְוּמְקָאָוסְקִי זַיךְ גַּעַלְאָזְן אַהֲרָר אוֹיף אַזְנְ שְׁפָאַצְּרִיךְ. עַר אַזְנְ גַּעַקְוּמוּן אַלְיִיְה, אַזְנְ זַיְן דְּרָאַשְׁקָעַ. די היְזָעָר, נֶאָר מִזְנְגַּעַן אַזְנְ פֿאָגְעַרְוִימְטַזְעַט פָּונְ דִי פֿאָלִיאַקְעַן, האָבָן אַיְם אַגְּגָעְקָוּקַט מִיטַּגְעַלְגִּיקָעַ, נֶאָקָעְטָעַ פֿעַגְצְטָעַר — אַיְינְלָאַדְנָרִיךְ אַזְנְ נֶאָר פּוֹלְמִיט וּוּאַרְעָמְקִיְט אַזְנְ לְעַבְנָן. עַר האָט זַיךְ גַּעַלְאָזְן גַּיְינְ צְוִישַׁן זַיְן ; אַרְיִינְגְּגָעְקָוּקַט אַזְנְ דִי גַּעַרְטָנְדָּלְעַד ; אַפְּגַעְלִיקְט בעַזְ-צְוִיְיגְלָעַץ מִיטַּאָלְטָן, וּוּלְקָנְדִּיקְעַן בְּלִיעַכְן. דָעַר בעַזְ האָט דָעַם גַּאֲרָטָן אַזְנְ זַיְן יִתְוּמִים-הִיְוִי אַזְנְ הַלְּעַבְנָוּוּק — אַזְנְ סִיחָאָט אַיְם פֿאָרְקָלְעָמַט בְּיַיְם הַאֲרָצָן. עַר האָט גַּעַוְוָסְט, אַזְנְ דִי שְׁטִילְקִיְט אַרְוּם וּוּעַט גַּאָר אַזְנְ גִּיכְן צְעִירִין וּוּרְעַן פָּונְ גַּעַטְאָ-גַּעַפְלִידָעַר ; אַזְנְ דִי פְּלוּיְטַן וּוּלְעַן צְעַנוּמָעַן וּוּרְעַן, די

בייטן וועלן צעטראטען ווערטן און מיסט און קויט ווועט זיך דא וואלגןערן אונטער די פיס.

דעמאַלט האַט ער געהאט זיין גרויסע ווייזע : מאַרישין ווועט ווערטן דער גִּזְעָדָן פָּאָר דִּי קִינְדָּעָר, פָּאָר דִּי יְתָומיָם. דָּא ווועט ער זִי אַרוֹיסְפִּירָן. דָּא ווועט ער פָּאָר זִי אוּיפְּשְׁטוּלָן שָׁוֹלָן, שְׁפִּיטְעָלָר. דָּא וועלן זַי לְעֵבָן אָוָן וּאָקָסָן. וּוְילָ אָט דָּא, אַיִן דָּעָר שְׁטִילְקִיָּת. וּוְאָס האַט דְּעַרְמָאנְט דָּעַם גָּאָרְטָן אַיִן הַעֲלָנוּוּק, אַיִן דָּעַם פְּרָעוּסָם בָּאָפָּאָלָן אַ בְּעַנְקָעְנִישׁ צַו דָּעַם קְלִינְגּוֹזָאָרג. יָא, סְהָאָט אִים אַמְּלָאָ אַוְיסְגּוּזָעָן, אַז דָּאָס פִּירָן אַ פָּאָלָק ווועט אִים אַנְקָמוּסָן פּוֹנְקָט אָזַי לִיכְיכָּת, וּוּ דָאָס פִּירָן אַ יְתָומיָהָוִי. וּוְאָס פָּאָרָא טֻוּת ער האַט גַּעַהָאָט ! נָאָר קִינְדָּעָר האָבָן גַּעַקָּאנְט זִיְּן דָּאַנְקָבָּאָר פָּאָר דָּעַם. וּוְאָס מעַן טּוֹט פָּאָר זִי. נָאָר קִינְדָּעָר זַיְנָעָן גַּעַוּזָן עַרְלָעָךְ אָוְן אוּיפְּרִיכְטִיק — אָוְן דָּעַרְוּאָקְסָעָנָן זַיְנָעָן גַּעַוּזָן פָּאָלָשׁ, שְׁלַעַכְתָּ אָזְן שְׁטַעַנְדִּיק האַט מעַן זַיְיָ נָאָךְ עַפְעָס גַּעַדְאָרְפָּט צְרוּיְקְצָאָלָן. דָּעַרְפָּאָר ווועט ער, חַיִּים רְוָמְקָאָוָסָקִי, זַיְיָ אוּיפְּשְׁטוּלָן דָּא אַיִן מַאַרְיִשִּׁין אַ מְקוּם מַקְלָט — צַו אַנְטְּרִינְגָּן פּוֹן דָּעַרְוּאָקְסָעָנָם הַמּוֹן. דִּי קָאָלָעָנִי ווועט זִיְּן זִיְּן צִירָוָגָן אָזְן זִיְּן טְרִיסִיט.

וּוּ נָאָר דָּעַר גַּעַנְיאָלָעָר פָּלָאָן אִים אַיְנְגָעָפָּאָלָן, האַט ער מַעַר נִיט גַּעַהָאָט קִיְּן גַּעַדְוָלָד דָּא צַו בָּאָלָמְוָטְשָׁעָן. ער האַט זִיְּן גַּעַהָאָט צְרוּקִיפִּירָן אַיִן גַּעַטָּא אָזְן גַּעַרְוּפָן צָוָם אַוְונְטְּ-בָּרוּזִית זַיְנָעָן גַּעַטְרִיעָן בָּעַלְ-יוֹעָז, דָּעַם צְיוֹנִיסְטִישָׁן עַסְקָן, דָּעַם פִּיפִּיקָן, קְלִינְגָּם זַיְבָּעָרָטָן, וּוּלְכָן ער האַט, אַיִן תּוֹךְ, נִיט גַּעַקָּאנְט פָּאָרְטָרָאָגָן — אַבָּעָד אָזַיְףָן ווּמְעָנוֹנָס שָׁאָרְפָּן שְׁכָל אַיִן גּוֹט גַּעַוּזָן אַוְיסְגּוּפְּרָוּבִּירָן יַעֲדָן נִיעָם אַיְנְפָאָל — בְּפָרָט, ווּעַן מעַן האַט זִיְּן גַּעַאְיִילָט. אָזְן זַיְיָ וּבָעָרָטָן אַיִן דָּעַר אַיְנְפָאָל גַּעַפְעָלָן ; מַעַר נָאָךְ — ער האַט אִים בָּאָגִיסְטָרָעָט. בָּעַת דָּעַם אַוְונְטְּ-בָּרוּזִית, אַיִן גַּעַוּזָן אַיִן אַנְהָהִיבָּן אָזְן אָזַיְיָ וּוּ חַיִּים רְוָמְקָאָוָסָקִים פָּלָעָנָר האָבָן קִיְּן מַאְלָקִיָּן גַּעַדְוָלָד נִיט גַּעַהָאָט, — נָאָר אַיְבָּיק גַּעַמְאָנְטָן פָּאָרוּרְקָלְעָכָט צַו ווּעַרְן וּאָס גִּיכְעָר : אָזְן אָזַיְיָ וּוּ דָעַר פִּיפִּיקָעָר זַיְבָּעָרָט. וּוּלְכָרָע האַט זִיְּן גַּעַקָּאנְט אַוְיסְגּוּלִיכִין מִיטָּרְוָמְקָאָוָסָקִין, אַוְיָבָעָס גִּיְּתָעָאָן עַנְגָּרְגָּעָאָן עַקְשָׁוֹתָה, — האַט — פּוֹן זִיְּן זִיְּת — גַּעַהָאָט אַבָּוֹנְדָּעָרָעָבָּאָגִיסְטָרְעָרְגָּוָרְפָּאָרָן פָּלָאָן — אַיִן טָאָקָעָ אַיִן אַ קְוַרְצָעָר צִיְּתָמְרִישִׁין בָּאַפְּעָלְקָעָרָט גַּעַוּזָרָן מִיטָּרְיָנְדָּעָר אָזְן יְנָגְוָאָרָג.

קוֹדֶם זַיְנָעָן אַהֲרָן אַרְבִּיבְרָגְעָפִירָט גַּעַוּזָרָן דִּי דְּרִיְּ טְוִיזְוָנְט יְתָומיָם. זַיְיָ זַיְנָעָן בָּאָזָרְגָּט גַּעַוּזָרָן מִיטָּאָלָעָם גּוֹטָן אָזְן האָבָן גַּעַקָּאנְט דָּאָרָט אַיְבָּרְלָעָבָן דִּי מִלְחָמָה צְווִישָׁן גְּרִינְס אָזְן פְּרִישָׁעָר לְופְטָ אָזְן פָּאָרְגָּעָס, אַז אַ גַּעַטָּא עַקְיִיסְטִירָט. אַוְיסְגּוּר דָּעַם, זַיְנָעָן דָּאָרָט אַיְנְגָעָרְדָּנָט גַּעַוּזָרָן דִּי חַלְבָּ-קָאָלָעָנִיָּס פָּאָר דִּי קִינְדָּעָר פּוֹן דִּי שָׁוֹלָן, וּאָס זַיְנָעָן גַּעַפְנָט גַּעַוּזָרָן אַיִן גַּעַטָּא גּוֹפָא. אָזְן אַוְיסְגּוּר דָּעַמְרָעָעָר עַנְטוֹזִיסְטִישָׁעָר זַיְבָּעָרָט אַוְעָקָעָשְׁטָעָלָט דָּאָרָט מִסְטוּרְהָאָפְטָעָה כְּשָׂרוֹת, וּוּ דִי צְיוֹנִיסְטִישָׁעָר יְגָנְטָלְעָכָעָה האָבָן בָּאָרְבָּעָט דָּעַם בָּאָדָן, גַּעַהָיָטָן דִּי פְּרוֹכְטִ-בִּימָעָר אָזְן גַּעַרְגִּיטִישָׁט — וּוּ זִיְיָ זַיְנָעָן אַזְיִינְגָּעָם טָאָג, וּאָס אַיִן נִיט וּוּיָט, אַרְבָּעָרְפָּאָרָן. מַאַרְיִשִּׁין אַיִן נִיט נָאָר נִיט צְעַטְמָעָרָט גַּעַוּזָרָן אַיִן אַיִר שִׁינְקִיָּט, נָאָר זִי אַיִן

נאר שענער געווארן. צו דעם געזאגונג פון די פיגל איז צוגעקובמען דאס געלעכטער
און געזאגונג פון די קינדרער.

*

אין מארישין האט זיך אויך געפונגען די גימנאזיזע פון געטא. זי האט פאר-
נווען דעם איינזיקן געמויערטן בנין אין דער געגנט. די קלאסן זייןען געווען
גרויינט און ליכטיקע, די בריטיע פונצטער — פול מיט זון. די פראנטניטיר פון
דעט בעין האט זיך געפונגען איבער גריסע, פלאכע טרעדן, וואס האבן אראפגע-
פרט אין א גארטנדיק וועלדל. דורכוּן וועלדל האט געזוויג אַ צעצוויגונג פון
סטעושקעס, וואס האבן געפירת צו אַ פאר דערבייאקע הילצערנע געביידעם, וו
מען האט אויך איינגעארדנטן קלאסן, וויל די געמויערטע קאמיעניצע האט אלע
גימנאזיסטן ניט געקאנט אַריינגעמען.

רחחל האט ליב געהאט דאס גיין אין גימנאזיזע. אין פרימארגן, וווען זי איז
ארויס פון טויער, האט זיך אַרומגעונומע אַ קילע לופט, וואס האט זיך געוווקלט
אין וואראמען ווינטן. זי האבן שווין געטראגן דעם אַנגאָז פון דער דושנער היין,
וואס ווועט אין אַ פאר שעאָרום אַראפפאָלן אויפן געטא — אַבער דערויל האבן
זי נאָך געקלט. זי האט געטראגן אַ דײַן קלידיל אַן אַן די באָרוועסע פיס, אין
סאנדאלן, אַן זיך געאגנגען ליכט, ממש שוועבדניד.

די לוטאמיערסקע גאָס אַן נאָך געוווען שטיל. אַ פאר פֿאַרְשָׁלָאָפּעַנְעַ גַּסְּסָן
הענдельר זייןען געשטאנען ביִ דִ וווענט אַן פּוֹלְ גַּעֲרוֹפְן זַיְעֶר סַחְוָרָה סַתְּמָ
אוּזִי, וויל קַיְיָפָעָרָס האָבָן נאָך ניט געקאנט זַיְן. אַ פֿאַר יַיְדָן האָבָן זיך גַּעַאיִלְט
צָוָם דַּאוּנָעָן: אַ פֿאַר אַנְגַּעַשְׂטָעַלְטָעַ מִטְ טַעַקָּעַ — אַין זַיְעֶר בַּיּוֹרָעָן; ווֹ נִיט
וֹו — אַן אַרְבָּעַטָּר מִטְ עַמְּנָאַשְׁקָעַ אַן דער האָגָָט. אַן דאס אַיבָּרִיךְעַ זַיְיָבָעַן
גַּעַוּעַן שַׁוְּלָ-קִינְדָּר.

די קירכע אויף דעם קַאַשְׁטָעַלְגָּעַ פְּלָאַץ האָט אַרְום אַיר בִּיכְיָקָן, בְּרִיטָן גָּוָךְ
נאָך געהאט אַרומגעוּוַיְקָלְטָ אַ פְּאַטְשִׁילָעָ פָּוֹן נַאֲכִטְקָעָ שָׁאָטָן. בְּלוּזָן אַיר טַוְרָעָמָּ
די קער קָאָפְּ האָט זיך שווין געבאָדָן אַין לִיכְטָן פָּוֹן דַעַר זָוָן, וואס האָט אַפְּגַעַבְלִיצָט
פָּוֹן דִי רַוִּיטָעָ צִיגָּל אַוְן פָּוֹן דִי טַוִּיטָעָ וּוְיִוּרָס אַוְיפָּן זַיְגָעָר-צַיְפָעָרְבָּלָאָט. די קָרָאָעָן,
וואס האָבָן גַּעַוּוֹנִיט אַין דִי טַרְעָמָס, אַוְנָטָעָר דִי דַעַלְעָר, האָבָן זיך שווין אַרְוִיסָּ
גַּעַלְאָן נאָך חִוּוֹת אַן פְּרִיְילָן זיך אַיבָּרְגַּעַקְאָקָעָט אַיְגָעָ מִטְ דַעַר אַנְדָעָרָר
און מִטְ דַעַר טִיפְקִיטָן פָּוֹן הַיְמָלֵ.

בְּיִ דַעַר דַּדְאָטָן-פָּאַרְצִוִּינְגָּה האָבָן אַרְבָּעַטָּר, נִיט גַעַקְוָט אַוִיכְטָ דַעַר פְּרִיעָר
שָׁעוֹ, זיך פָּאַרְנוּמָעָן מִיטָן בּוּיָעָן די בְּרִיךְ, וואס ווועט אַמְּאָלָ פְּאַרְטְּרָעָטָן דָס טַוִּיעָר
און אַרְבָּעַרְפִּין אַוִיכְטָן בּוּנָעָר זַיְטָ גַעטאָ. רַחַל האָט גַעַמּוֹת וּוְאָרטָן, בּוּזָעָס ווועט
זיך אַגְּזָאָמָלָעָן אַ גַעַגְנָדִיקָעָ גַרְוָעָ יַיְדָן אַן בּוּ דַעַר דִיְתָשָׁ, וואס אַן גַעַשְׁטָאָנָעָן
אין מִיטָן וּוְעָגָה, ווועט גַעַבָּן אַ צִיכְעָן צָוָם יַיְדָישָׁן פָּאַלְיִצְיָאָנָט אַיְנוּוֹיִינִיק, אַז מַעַן קָעָן
שָׁוָין עַפְעָנָעָן דָס טַוִּיעָר. דַעַר יַיְדִישָׁעָר פָּאַלְיִצְיָאָנָט אַיְנוּגָעָן בְּרָאָשָׁ פָּוֹן דַעַר
פְּאַרְטִיעָ. מַעַן צָוָם, לוֹטָט די בָּאַפְּפָלָן, גַעַגְגָעָן די הַיְטָלָעָן פָּאָרָן וּשְׁאָנְדָאָר. די פְּרִוָּעָן

האָבָן גַּעֲשָׁקָלֶת מִיטָּ דִּי קָעֵפֶ — אִים בָּאָגָּרִיסְטָן. אַין מִיטָּן וּוְעַגְּ הָאָטָן מַעַן זַיְדָן
אוַיסְגָּעָמִיטָן מִיטָּ אַפָּאָרְטִיעָן יַיְדָן, וּוְאָס אַיְזָן אַנְגָּעָקָומָעָן פָּוּ יַעֲנָעָר זַיְםָט.

רָחֵל הָאָטָן אוַיסְגָּעָקְלִיבָן דִּי פָּאָרְטוֹאָרְפָּנְסְטָעָן גַּעֲסָלָעָן אָוּן דָּוְרָךְ זַיְדָן, וּוְאָס
קִיְיָן מַאָרִישָׁן. זַיְדָט לִיבָּ גַּעֲחָאָטָן דָּאָס גִּינְזִיךְן אָלִילִין אָנוּ גַּעֲוָעָן צַוְּפִידָן, וּוְאָס
שְׁלָאָמָעָן, אַיר בְּרוּדָעָר, לָאָוּט זַיְדָן אַיְזָן וּוְעַגְּ אַרְיָין מִיטָּן זַיְנָעָן חֲבָרִים אָוּן מוֹן נִיטָן
אַנְקָוּמָעָן צַוְּ אַיר גַּעֲזָעָלְשָׁאָפָטָן. זַיְדָט אַוְרִיךְ אוַיסְגָּעָמִיטָן זַיְדָן צַוְּ טָרָעָפָן מִיטָּן בְּעַלְאָ
צַוְּקָעָרְמָאָן, נִיטָן צַוְּ מוֹזָן גַּיְינָן מִיטָּן אַיר גַּזְאָמָעָן. זַיְדָט גַּעֲנָדָרְפָּטָן הָאָבָן פָּאָרְ זַיְדָן דָּאָס
בִּיסְלָ צִיְיָט אַיְזָן דָּעָרְ פְּרִיָּ. דָּאָס אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַיר אַיְנְצִיךְעָן גַּעֲלָעָגָהִיָּטָן צַוְּ זַיְינָן אַלְיָין.
אָוּן צַוְּ זַיְינָן אַלְיָין, בָּאַטְשָׁ אַוְרִיךְ אַקְרָצְעָרְ צִיְיָטָן פָּוּן טָאָגָן. הָאָטָן זַיְדָן נִיטָן נִיטְיִקְרָעָר
גַּעֲדָרְפָּטָן, זַיְדָן אַמָּאלָן. נִאָר אַזְוִי הָאָטָן זַיְדָן גַּעֲקָאנְטָן זַיְדָן דָּעָרְשָׁלָאָגָן צַוְּ אַלְיִכְטְּקִיָּטָן פָּוּן
גַּעֲמִיטָן; גַּעֲפִינְגָּן אַיְזָן זַיְדָן אַקְרָצְעָרְ צִיְיָטָן — נִיטָן דָוָאָקָא קִיְיָן פְּרִיְלָעָךְ, נִיטָן
דוֹאָקָא קִיְיָן צַעְשָׁפְּלָטָן — אַבְעָרָ אַוְאָ, וּוְאָס זַוְּלָ אַוְיְהָיִיבָן אַיר לְעָבָן צַוְּ אַהֲוָךְ. אַיְזָן
דִּי מַאָמָעָנָן, וּוְעָן זַיְינָן גַּעֲוָעָן אַלְיָין מִיטָן זַיְדָן. הָאָטָן זַיְדָן גַּעֲהָאָטָן אַקְאָנְטָקָטָן מִיטָן
אַיר גַּאֲגָנְצָן וּוְעָן אַונְ דָּעָרְ עִיקָּר — מִיטָן אַירְעָ גַּעֲפִילָן אַונְ שְׁטִימְנוּגָן.

דָּעָרְ עַרְשְׁטָעָרְ לִיצְעָאָלְעָרְ קְלָאָסָן הָאָטָן זַיְדָן גַּעֲפִונְגָּן אַיְינְגָםָן פָּוּן דִּי זַיְטִיקָעָ
הַיְיִוְלָעָד אַיְזָן מִיטָן פָּוּן שִׁיטְעָרָן «וּוְעָלְדָלָן». דִּי פְּעַנְצְּטָעָרְ פָּוּן צִימְעָרְ זַיְנְגָן גַּעֲוָעָן אַפָּהָן.
דִּי לְוָפָט אַיְזָן דָּרוּיסָן הָאָטָן זַיְדָן שָׂוִין אַגְּנָהָיִיבָן אַגְּנְזָגְלִילָן אַונְ דִּי נַאֲדָלְ-בִּימָעָרָ
הָאָבָן זַיְדָן נִיטָן בָּאוּוּגָטָן; גַּעֲשָׁתָאָנָן אַיְנְגָעָלְיוּוּדָטָן וּוְיִפְּגָעָמָלְעָנָן. דָּרָךְ זַיְעָרָ
צַוְּיִיגָן הָאָטָן זַיְדָן דָּוְרְכְּגָעְוִיפָטָן אַנְעָץָן פָּוּן לִיכְטָ-שְׁטָרָאָלָן אַונְ גַּעֲפָאָלָן מִיטָן גַּאֲלִידִיקָעָ
סְמוּגָעָס אַוְרִיךְ אַפְּאָרְ בְּעַנְקָ בִּיםָ פְּעַנְצְטָעָרָן.

פָּאָרְנָטָן, בִּיםָ טִישָׁלָן, אַיְזָן גַּעֲשָׁתָאָנָן דִּי דִירְעָקְטָאָרָקָעָן פָּוּן דָּעָרְ גִּימְנָזְיָעָן, דִּי
פְּרוּיְ פִּינְגָעָרָן. אַיר סְפָעְצְאָלִיטָעָטָן אַיְזָן גַּעֲוָעָן מַאֲטָעְמָאָטָיקָן אַונְ פִּיוּקָן, אַבְעָרָ הַיְנָטָן
הָאָטָן זַיְדָן פִּירְאָרְטָאָטָן דָּעָרְ לְעַרְעָרִיןָן דִּי פִּיטְשָׁ, דִּי «פְּרָאוֹ» בְּרָאָדָעָן, וּוְאָס אַיְזָן
שְׁלָאָפָטָן גַּעֲוָאָרָן אַוְרִיךְ דִּי זַיְוָנְטָעְרִיבָעָן.

זַיְדָט אַגְּנָהָיִיבָן דִּי לְעַקְצִיעָן מִיטָן אַטְקָאָנְסִין זַאָצָן: — מִינְגָעָ
טִיעָרָעָן, — הָאָטָן זַיְדָגָטָן אַיְזָן אַגְּשָׁעְפְּטָלְעָן קָוָלָן, — דָּאָס דִּיְתְּשָׁעָ פָּאָלָקָן הָאָטָן
אַלְיָיןָן צְעָטָרָאָטָן אַונְ בָּאַשְׁמָוֹצָן זַיְינְצִיךְן גְּרוּיסָן אַוְצָרָן. דָּאָס אַיְזָן זַיְעָרְ פָּאָרְלוּסָטָן,
נִיטָן אַוְגְּדוּעָרָעָן. — דָּאָהָאָטָן זַיְדָגָהָאָקָטָן, אַנְעָם גַּעֲתָאָן דָּאָס בָּוָךְ, וּוְאָס אַיְזָן
אַיר גַּעֲלָגָן: עַס גִּיךְ אַוְיְגָעָמִישָׁטָן אַונְ פָּאָרְרִיסְנְדִיקָן שְׁטָאָלָץָן דָּעָם גַּרְוִילְעָכָן קָאָפָן
הָאָטָן זַיְדָגָהָאָטָן: — «אָן דִּי פְּרוּידְעָן», פְּרִידְרִיךְ פָּאָן שְׁלִילָלָן.

סִ'הָאָטָן זַיְדָן גַּעֲמָאָכָטָן אַבְעָוָגְנוּגָן צְוִישָׁן דִּי בְּעַנְקָן. מִינְדָלָעָן הָאָבָן זַיְדָן זַיְעָרָעָן
גַּעֲוָוָנְקָעָן, גַּעֲשָׁקָלָטָן דִּי קָעֵפָן. פָּוּן הַיְנָטָן הָאָטָן זַיְדָן וּוְעָרָ אַבְרָם גַּעֲטָאָן דִּי טָעָנָרָ
פָּוּן דִּיְנְגְּטָעָרָן סִימְפָאָגְנִיעָן. דִּי אַיְבָעָרִיקָעָן הָאָבָן זַיְדָן אַוְנְטָרְגָעְכָאָפָטָן אַונְ זַיְדָגָעָן
בָּאַמְקָעָטָן מִיטָן דִּי בְּלִיעָרָסָן. דִּי פְּרוּיְ פִּינְגָעָרָן הָאָטָן זַיְדָן זַיְיִנְגָעָהָעָרָטָן אַונְ גַּעֲזָנָגָן
גַּעֲשְׁמִיכְלָטָן קָלוֹגָן אַונְ לְסָוֹף אַוְיְגָעָהָיִיבָן דִּי הַאָנְטָן צַוְּ בָּאָרוּקָן דָּעָם קָלָאָסָן. זַיְדָט
אַרְוִיסְגָּעָנוּמָעָן דָּעָם קָאָם פָּוּן אַיְרָעָן הָאָרָן זַיְדָן זַיְיִגְּרָאָפָטָן. מַעְשָׁה סָאָלְדָאָטָן,
אַיְרָעָן קוֹאָדְרָאָטָיקָעָן אַקְסָלָעָן אַונְ הָאָטָן זַיְדָן זַיְיִסְגָּעָלִיכְטָן:

„פרויידע, שעהנער געטער פונקע,
טאכטער אום עלייזום.
ויר בעטראטגען פויינטראטונגענד
הימליך דין הייליקטום...“

זי האט געליענט מיט א געציימטען פאטאָס, פאמעלעך און שטאָרַק: לאזנדיך
יעדעם ווארט זיך אויסקיילען אויף אירע ליפֿן, אידער זי האט עס אָרוּסְגָּזָאנְט.
רחל אייז געוועסן א שטייפֿע און א קאלטֶע. זי האט געהאט אָפָּגָעָאנְט בִּי
זיך, אָפָּצָופְּטָרַן דעם דייטשן לִימֹוד מיט דער גְּרָעָטָר גְּלִיכְבָּינְלָט. זי האט אָפְּילָו
גְּנוּמָאנְט, אוֹ סְיוּוֹאָלֶט גְּנוּוֹעַן אָ שְׁטָאָלֶץ צוֹ באָקָעָמָעַן אָ צְוֵוִי פָּוּן דייטש. אֲבָעֶר
מיט אָ צְוֵוִי פָּוּן דייטש וּזְאָלֶט אִיר מְאָטוּרָע גְּעוּעָן אִינְגָעָשְׂטָעָלֶט אָוּן צוֹ דעם
האָט זי נִיט גַּעֲקָאנְט דָּרְלָאָזֶן. זי האָט זיך גַּעֲמָאָכָט פָּאָרוּוֹפָּן, הַלְמָאִי זי האָט נִיט
דעם מוט אָרוּסְצָוְטָרָעָטָן קָעָן דעם לִימֹוד: אָפָּן אִים צוֹ אִינְגָּאָרִיךְן. אַלְזַן, אויף
וּאָס זיך האָט זיך גַּעֲקָאנְט גּוּבָּר זִין, אִיז גְּעוּעָן צוֹ אַרְבָּעָטָן אויף אָזְוִי פִּילָּוּ, וּוּפִילָּוּ
מען פָּאָרְלָאָגָּט פָּוּן אִיר — נָאָר אָן הַאָרֶץ, אָן פְּלִיָּס.

זי האָט דִּי עַרְשָׁטָעָט סְטָרָאָפָּע נִיט גַּעֲהָרָט. זי האָט אָרוּסְגָּעָקָוָט דָּרְכָּן
פָּעָנְצָטָעָר אָוּן בָּאָטוּרָאָכָט דעם נָאָרְלָ-בּוּיִם. אָ צְוֵוִיגָּה האָט זיך אויף אִים אָ וּוּיגָּ
גַּעֲטָאָגֶן. אִיר דער צְוֵוִיגָּה האָט רָחֵל דָעָרְזָעָן אָ קְלִינְגָּעָם פּוּיגָּל מִיט אָ גַּעֲלָבָלָעָן
בִּיכְלָן זיך הַוִּידָּעָן. אָ גְּרִינְגָּן גָּאָדָל אִיז גְּעוּעָן אַין זִין שְׁנָאָבָּל. עָרָה האָט זיך גַּעֲקִיטָּ
אוֹן גְּעוּוֹאָרָפָּן לִיְכָתָּמִיט דִּי פְּלִיגָּלֶ.

„דיינָע צָאוּבָר בִּינְדָעָן וּוִידָעָר,
וּאָס דִּי מָאָדָע שְׁטָרָעָנָג גַּעֲטִילָט.
אַלְמָן מְנֻנְשָׁעָן וּוּרְדָעָן בְּרִידָעָר,
וּאָס דִּין אַנְפָטָעָר פְּלִיגָּל וּוּיְלָט.“

עַפְּעַס האָט הַיְמִיש אָ פּוּיק גַּעֲטָאָן אַין רָחָלָס אוּיָּעָר. מִיט אָ מָאָל האָט זַי
דָּרְדוֹאָכָט: „אַלְעַ מְעַנְשָׁעָן וּוּרְדָעָן בְּרִידָעָר!“ — דִּי לאָזָונָג פָּוּן אִיר פָּאָרְטִיִּי?
דָּרָר חָלוּמָן פָּוּן אִירָעָ חָבְרִים? דָעָר סִימְבָּאָל פָּוּן אִירָעָ שְׁטָרָעָבָוָגָעָן? עַמְּעַץ האָט
דאַ חָזָק גַּעֲמָאָכָט פָּוּן אָרִיךְ, פָּוּן אִירָעָ חָבְרִים, פָּוּן אִירָעָ חָבְרָטָעָס, פָּוּן דָעָר שְׁטָאָלֶ
צָעֵר פְּרִוִּי פִּינְגָּר אַלְיָין. וּוּי בְּרוֹטָאָל-פָּאָלְשָׁ, וּוּי אָוּמָהִי מְלָעָן האָבָּן גַּעֲלָוָגָעָן דִּי
וּוּרְטָעָר דָא, אַין דָעָם צִימָעָר, אַין גַּעַטָּא, אַין אָט דָעָר שְׁפָרָאָר! רָחֵל האָט דָעָרָ
הַעֲרָתָה אָרְטָעָט קְלָעָפָּה אַין וּוּיְטָעָ טִירָן: — „רָאָס! אַלְעַ יְוָדָעָן רָאָס!“ — זַי האָט
דָעָרְהָעָרָט אָ טָוָפָעָן פָּוּן שְׁטָוָול אַיְבָעָרָן בְּרוּק אָוּן אַנְדָעָר שְׁטִיקָּפָאָזְוִיעָ: —
„וּוּעַן יְוָדָעָנְבָּלוּט פָּאָן מְעַסְטָעָר שְׁפָרִיצְטָן...“ — דָעָר זְעַלְבָּעָר רִיטָעָם, דִּי זְעַלְבָּעָ צָאָל
טְרָאָפָּה, דָאָס זְעַלְבָּעָ לשָׁוֹן, וּאָס קְנָאָקָט וּוּי אָ בִּיטָש, וּאָס קְרִיצָט מִיט דִּי צִין, וּאָס
לְאָכָט וּיְ דָעָר טִיוֹול.

„ווערט אומשלונגגען מיליאנגען,
דייזען קום דער גאנצען וועלט.
ברידער, איבערן שטערנער-צעלט
מוס איין ליבער פאטער וואַהנען...“

רחל האט דערהערט אַ ביטער, גאליק געלעכטער אין זיך : „זײַט אומשלונ-
גען מיליאנגען, דייזען קום דער גאנצען וועלט“. און זי האט בולט געהערט : „ווערט
פארשלונגגען מיליאנגען, אַ טויטן-קוש דער גאנצער וועלט!“ — און פון דעם
„שטערגעצעלט“, — האבן זיך דען ניט „אויסגעידלט“ דעם „לייבן פאטער“?
פוסט געמאכט דעם הימל פון יעדן גאט, פון יעדן אַידיעאל? — דאס אלץ האט
געלונגגען אווי ביטער-קאמיש, און רחל האט געמאוט צוכאפן די האנט צום מoil,
ביט אַרויסצופלאצן מיט דעם גאליקן געלעכטער, צי מיט אַ צאָרְנַ-געַשְׂרִי.

אין פענצעטער האט דער פויגל זיך געוויגט אויף דער צוויג און ווינדיק
זיך, זי אַוועקעבעויגן און אַנטפלעקט אַ שטיקל וויס פון הימל, וואָס האט אויסגעזען
ווי דאס וויסל פון אָן אויג, מיטן פויגל — דעם באָועגעלען שוואָרכְאָפֶל, וואָס
קוקט אַריין אַין צימער. רחל האט געהאט אָן אויסגעחויערן פֿאָרְלָאָגָן, אָן דאס
אויג זאל זען; אָן עמץ אַ וויטער אָן דֿרְוִינְדְּקָעֵר זאל זיך אַיינְגָעָרָן אָן געַבָּן
אַ פֿירּוֹש. אָבער זי האט געוווזט. אָן דאס אויג אַין אָן אויג, וואָס זעט ניט ; אַ
פוסטקייט, וואָס הערט ניט. אָן קיינער קוקט ניט אַריין פון דֿרְוִינְדָן אָן קיינער
וועט דעם פֿירּוֹש ניט געַבָּן. זי האט האסטיק אַ קער געטאן דעם קאָפֶן צו דער
לערערין. זי האט זיך געוואָלט באָועגעלען מיט אַיר בלְקָן ; געוואָלט וויסן, וואָס
די פֿרּוֹי פֿינְגָעָר אַליין פֿילְט, ווען זיך לְיעַנְטָן דאס לְיד. אָפְשָׁר טוֹט זיך דאס אלין
אונטערצושטריכן די אַרְאָגָע ?

די לערערין האט בית געקוקט אויפֿן קלְאס. זי האט אויך ניט געקוקט אַין
בוד. אַיר בלְקָן אַיְזָה געהאגען אַומְבָּאָועגְלָעֵךְ אַיבָּעָר די קעַפֶּן דִּי מִידְלָעָר ;
געפָּאָלָן אויף דער קענְגָּאַבְּרָדְקָעֵר ווֹאנְטָן, ווי עס וואָלָט געַוּן ניט געַוּן —
ווי עס וואָלָט זיך אַיְנְגָעָקָט אַין אָן ענְדְּלָאָזָעָד ווַיְיַט. אַיר פֿנִים אַיְזָה געווען
אַומְבָּאָועגְלָעֵךְ. בלְזָוּן די לְיַפָּן האָבָּן זיך גערְרִיט. אויף די לְיַפָּן אַיְזָה געווען צענָאָסָן
אַ פרּוֹמְקִיט אָן אַ פֿאָרְלִיבְּטִיקִיט. רחל האט גָּאָר קִין מָאָל אַזָּא אַוְיסְדָּרָק ניט
געווען אויף דער זאָבלְעָכָר פֿרּוֹי פֿינְגָעָרָס פֿנִים. דאס מִידְלָל האט געַשְׁטוֹינְגָּט. זי
האָט מָעָר ניט געקאנְט אַפְּוּעָגְדָּן דעם בלְקָן פון דעם פֿנִים, פון די אויגן. אָנוֹ
דוֹרָך דעם פֿנִים האָט רחל, קעַגָּן אַיר ווַילְן, זיך מיט אַ מָאָל דערפֿילְט אַרְיְינְגָּעָר
צוֹיגָן אַין דער מְעַלְאָדִישְׁקִיט, אַין דעם רִיטְעָם. אַין די ווּרטְעָר. יונְעָר אַנדְעָרָעָר
רִיטְעָם אַיְזָה מָעָר ניט געווען אַיְזָה ניט יְעַנְעָ אַנדְעָרָעָר שְׁפָרָאָך — קִין שָׁוָם
שְׁפָרָאָך, קִין שָׁוָם ווּרטְעָר.

אויסגערכֿט האָט די פֿרּוֹי פֿינְגָעָר, לְיַיְעַנְגְּדִיק, זיך אַ באָועָג גַּעֲטָאָן ; צַעַד
שְׁפָרִיט די הענט אָנוֹ מיט זיך אַרְמָגְעָנוּמוּן דעם חַלְלָן פֿון צִימָעָר. זי האָט באָקְומָעָן
דעם אויסזען פון אַ סְטָאָטוּעָ, נִיְינָן, פון אַ בְּוּיָם — פון ווּיטְיַיך אָנוֹ גוֹטְסְקִיט —

וואס נעמט אָרוּם מיט די צוֹוִיגַן די וועלט; וואס בליט מיט יסוריַם-בלומען אָוּן היילט מיט טרייסט אלע מענטשלעכע זונגן. רחל האט געטראכט זונגן אַים, זונגן שילעָרָן: אַמְּאָל אֵין געווֹן אֶבֶן אָדוֹם אָזוֹי אַיבָּרְפּוֹלֶט מיט לִיבָּעַ צוּם מענטש, אָז זַי האט פֿוֹן דער פרָוִי פֿינְגָּרֶס לִיפְּן — נִיט אֵין זַוְּרָתָר, נִיט אֵין מַזְוִיק — אָוּן אַרְאָפְּגָּקְוּמָעַן פֿוֹן דער פרָוִי פֿינְגָּרֶס לִיפְּן — נִיט אֵין מַזְוִיק — נִאָר אֵין עֲפָעַם, וואס אֵין געווֹן אַיבָּרְבּוֹיד.

רחל האט דערזען דעם קָאָרְשָׁוּבִּים, וואס האט זַיךְ צַעְבָּלִיט אַוְּפְּנִיהָ, אוֹףְּ לָוְּטָאָמִירְסָקָע. דִּי לְעָרְעָרִין פֿינְגָּרֶס אֵין געווֹן דער קָאָרְשָׁוּבִּים. פּוֹנְקָט וּי עָרָה, האט זַי גַּעֲבָלִיט צוֹוִישָׂן שְׁמוֹן, מִיסְטָן אָוּן דָּרְגְּנִידָרְקִוְּנָג — מִיט אַ זַּוְּסָעָר, אַמְּבָאָפְּלָקְעָטָעָר לִיבָּעַ. דעם מִידָּלָס הָאָרֶץ אָזְיַי אַיבָּרְפּוֹלֶט גַּעַוְּאָרָן; זַיךְ צַעְעָדָשָׂט. אַ לִיכְתָּט אֵין אִים אַוְּפְּגָּגְאָנְגָּעָן מִמְּשָׁבֵץ פָּאָרְבָּלְעָנְדָעָנִישׁ. זַי האט גַּעַוְּוֹסָט: דָּא אֵין גַּעַטָּא אֵין פָּאָרָאָן נִאָר אֵין זַוְּגָּז זַיךְ צַוְּפִּילְן פֿרִיָּי; דָּוְרָד וּלְעָכָן מַעַן קָאָן אַנְטָרִינָעָן פֿוֹן אַונְטָרָגָאנָג. לִיבָּעַ, נִיט קִין זַוְּיִיכָּעָן אָלִיךְ פָּאָרְגָּבְּנְדִּיקָע — נִאָר אַ שְׁטָאָרָקָע, גַּעַוְּנְטָעָן אָוּן קְלוּגָּע — וּי דער פרָוִי פֿינְגָּרֶס. רחל האט גַּעַוְּאָלָט זַיְן אָזוֹי שְׁטָאָרָק וּי דער קָאָרְשָׁוּבִּים, וּי דִי פרָוִי פֿינְגָּרֶס.

אייר בליך האט אַ לְוִיְּגָּעָן אַיבָּרְדָּן קָלָאָס. זַי האט באָמְעָרָקְט בעלא צוקערמאן. בעלא אֵיז גַּעַוְּעָסָן אַוְּסָגְּבָּוִיָּן פָּאָרְוִיסָּי, דִּי בָּרוֹסָט אַנְגָּעָלָעָנָט אַן אַירָעָ פּוֹיסְטָן אָן דִּי פּוֹיסְטָן — אוֹףְּ דער שְׁוֹלְ-בָּאָנָק. אייר אַמְּרָעָגְּלָעָר, מִיאָסָ פְּנִים האט גַּעַפְּלָאָמָט אָוּן גַּעַוְּעָסָן פָּאָרְקִילִימָט אָן אַ פָּיְנְפּוֹלָעָר גַּרְמָאָסָע. דִּי שְׁוּעָרָעָ אַוְּגָּנְ-לְעָדָלָעָךְ זַיְנָעָן גַּעַוְּעָסָן אַרְאָפְּגָּעָלָאָזָן אָוּן פֿוֹן אַונְטָעָר דִּי זַוְּיִיכָּס אַפְּרָעָ-גַּשְׁיִינְ-יִנְגָּנְטָעָר פְּיִיכְטָקִיטָיָה.

„אָ, וּנוֹר אָזְן נָוֶר אַיְינָעָן זַנְלָעָן...
דִּיְנָעָן נָעָנָט אָזְףּ דָעַס עָרְדָעָן רָוְנָד...
אוֹנדָן וּוֹעָרִיסָן נִי גַּעַקָּאנָט, דָעַר שְׁטָעָהָלָמָן
וּוַיְנָנָדָן זַיךְ אָסָ דִּיְזָעָם בָּוֹדָן...“

די פְּיִיכְטָקִיט אַונְטָעָר בעלאָס זַוְּיִיכָּס זַיךְ צְנוּוֹפְּגָּעוֹוִיקָּלָט אָן צוֹוִי טְרָעָרָה, וואס האָבָן פָּאָמְעָלָעָךְ אָוּן מַאְיָסָטָעָטִישָׂ אַנְגָּעוּהָוִיָּן זַיְיעָר וּזַוְּגָּז אַיבָּרְאַירָעָ פְּרוֹפְּרָוִיטָעָ בָּאָנָק. זַיְ האָבָן אַ קָּאָפָע גַּעַטָּאָן אוֹףְּ דער שְׁוֹאָרְצָעָר דָעַק פֿוֹן דער שְׁוֹלְ-בָּאָנָק אָזְן זַיךְ פָּאָרוֹאָנְדָלָט אָן צוֹוִי גַּלְאָנְצִיקָע שְׁפִּיגְעָלָעָךְ, אָין זַוְּלָכָעָ סְהָאָט זַיךְ פּוֹיְל גַּעַשְׁפִּיגְלָט דָאָס לִיכְתָּט פֿוֹן הִיְסָן זַוְּמָעָרְטָאָג.

סְיָאָנִי גַּעַוְּאָרָן וואס אַ מְּאָל אַמְּבָאָקְוּוּעָמָעָר אָרוּם האָרְצָן. דִּי רָגָע אֵין גַּעַוְּעָן צַוְּלָ. — דער פּוֹיְגָל מִיטָּן גַּעַלְבָּן בִּיכְלָ אֵין נִאָר אָלִיךְ גַּעַוְּעָסָן אָזְן זַיךְ גַּעַוְּוִיגָּט אוֹףְּ דער צוֹוִיגָּ. רְחַלְעָן האט זַיךְ גַּעַנוּמָעָן דָכְטָן, אָז עֲפָעַם האט זַיךְ צַעְפָּלָאָטָעָר אַיבָּרְעָן צִימָעָר; עֲפָעַם קִילְנְדִּיקָס, טְרִיסְטְּרָנְדִּיקָס. דער פּוֹיְגָל האט אַונְטָפְּלָאָטָעָט, אָין זַיְן זַוְּיִיגְעָנִישָׂ, אַ שְׁטִיקָל בְּלוּיָּ פֿוֹן דָרְוִיסָן — פֿוֹן דער נָאָעָנָט, פֿוֹן עַרְגָּעָץ זַוְּיִיכָּט. דער הִימָּל האט אוֹףְּ אַ בְּלוּיָּר טָאָן אַבְּטָקְעָגְגָּעָטְרָאָגָן דִי פֿרִיד.

ס' האט אויסגעזען, ווי דיא לערער ואלטן זיך פארמאסטן אונצופילן די הערצעד פון די שליער מיט פאטאָס און האפענונג.

די פרילין דיאמאָנט, וואָס האט איבערגענומען דעם לימוד פון פויליש און ליטעראָטור, האט דיא אַין גימנאָזִי אַוִיכְ מאָרְשִׁין, פֿאַרוֹאָרְפָּן שְׂקְטְּפִירְג, מיט וועלכְן זיך האט אַווֵּי אַנטְשָׁלָסְן אַנגָּהָוִבְּן דאס שְׂוֹלִיאָר אַין שְׂטָטָם, אַון האט זיך גַּאֲרָ אַיבְּעַרְגְּעֻוּאָרְפָּן מיט אַ הִפְּשָׁעָר צָאַל יְאַרְהָנוּדְרְטָעָר אַוִיכְ צְוִירִיק, זיך האט דערקלערט דעם קלאָס. אַו אַין גַּעַטָּא אַיז דאס פֿאַסְּקִיסְטָעָר אַרט צָו שְׂטוּדְרִין די גְּרִיכִישָׁע טְרָאָגְעָדִיעָ.

— ווַיַּלְדִּי גְּרִיכִישָׁע טְרָאָגְעָדִיעָ — האט די פרילין דיאמאָנט, פֿינְטְּלְעָנְדִּיקְ מיט די טְרִיבְּעָ, אָוּמְשְׁוְלְדִּיקְ אַוְיגְּן, גַּעֲפְּרָלְט אַיר קְוָל, — ווַיַּלְדִּי גְּרִיכִישָׁע טְרָאָגְעָדִיעָ פֿאַרְגְּנָעָט זיך מיט גְּרִיסְעָ לִיְּדְנְשָׁפְּטָן פּוֹן מַעֲנְשָׁש אַון מִיט וַיַּן שְׂטִין אַ נְּקְעַטְעָר קָעְגָּן גּוֹרְלָה. אַון דָּא, ווּעַט אָוְנְדוּ אָפְּשָׁר זִין לִיְּכְטָעָר דָּאָס צָו בָּאָגְּנָעָמָעָן, ווַיַּלְדִּי דָּא, אַין גַּעַטָּא, קִינְדְּעָרָה מִינְעָן, ווּעַט דָּעַר מַעֲנְשָׁש סְוָף כָּל סְוָף בְּלִיבְּנָן מִיט די אַיְּנְצִיקָּעָ עַקְרְדִּיקָּעָ לִיְּדְנְשָׁפְּטָן: לִיבָּע, שְׁנָאָה, הַוְּגָּגָרָה, וּוְילְן צָום לְעַבָּן. דָּא ווּעַט זִיך אָוִישְׁיָלְן דָּעַר מַעֲנְשָׁש מִיט זִין אַנְטְּבָלוּזְוּטָעָר נְשָׁמָה, אַווֵּי וַיַּרְא אַתְּ אָוְן בָּאָפְּוֹצְזָנְגָּעָן... אַון דָּא ווּעַט עַר שְׂטִין קָעְגָּן דִּי כּוֹחָות, וואָס ווַיַּלְדִּי אִים צָעַשְׁטָעָר אָוְן אַיבְּעָר וּוְעַלְכָּעָ ער האט קִין שְׁלָמָה נִימָּט. אַנְטְּקָעָגָן דִּי "מוֹרִיעָס", מַאֲיַעַטְעָטָעָש אָוְן קְלִין, הַעֲרָאִיש אָוְן נְעַבְּכָדִיק...

— יָא, אַון דָּא ווּעַט אַווֵּיך זִין אַ דָּעַס עַקְס מַאֲכִינָא! — האט פּוֹן אַיר בָּאַנְקָסְטָה אָוְיסְגָּעָרְפָּן אַ מִידְלָן אָוְן אַיבְּעַרְגְּהָאָקָט דָּעַר לְעַרְעִינְס פֿעְלְדִּיקָּעָ רְיִיחָ, — דָּעַר דִּיטְשָׁן! עַר ווּעַט לִיְּזָוֵן אַונְדוּזְרָעָ פֿרְאַבְּלָעָמָעָן מִיטְן גּוֹרְלָה!

די פרילין דיאמאָנט אַיְּזָעָלְבִּין מִיט אַן אָפְּן מוֹלִיל; דְּעַרְשָׁרָאָקָה, וַיַּאֲפָגִיל, וואָס האט אַומְגָעָרִיכְט דְּעַרְזָעָן זִין פֿאַרְצְקוּעָר. אָבָּעָר בָּאַלְדָּא אַיְּזָעָלְבִּין צָו זִיך אַעֲנְרָגִישׁ אַ טְּרִיסְטָל גַּעֲטָאָן מִיטְן קָאָפָּה: — לְאַמְּרָר אָפְּלָאָזְן דָּעַם דִּיטְשָׁן, קִינְדָּעָה. אָוְן גָּאָרְנִיט צָו טָאָן מִיט אַונְדוּזָעָר לְיִמְוֹד. — זִיך האט זִיך אַרְגָּעָן פֿאַרְטְּרָאָכָט: — אָוְן ווַיַּסְטָ אַיר פָּאָר ווּאָס? ווַיַּלְדִּי עַר האט גָּאָרְנִיט צָו זָאָן אַיבְּעָר אַונְדוּזָעָר אַינְעָרְלָעָד לְעַבָּן.

— דָּאָס אַיְּזָעָלְבִּין רִיכְטִיק! — האט רְוּשָׁא, די טְאַנְגְּעַבְּעָרִין פּוֹן קְלָאָס, אַ פֿעְסְטְּ-גְּעֻבוּיָּה, גְּעוּוֹקְסִיק מִידְלָן מִיט אַ קִּילְעָדִיקָן פְּנִים אַון רְוִיקָע, קְלָאָרָע אַוְיכְן זִיך אַפְּגָעָרְפָּן. — גַּעַטְמַט לְמַשְּׁלָמִיך, פֿאַנְגָּא דיאָמָאנָט. די עַלְתְּעָרָן צְוָגְּנוּמָעָן בַּיִּדְעָר אַבְּלָאוּעָה... דָּאָס האט גָּאָרְנִיט צָו טָאָן מִיט מִינְיָן אַינְעָרְלָעָד לְעַבָּן, מִינְיָנת אַיר? די פרילין דיאמאָנט האט אַרְאַפְּגָעָלָאָן דִּי אַוְיכְן אַן אַזְּגָּעָן גַּעַטְמַט מִיט גַּעַטְמַט אַיר קְוָל: — לְאַמְּרָר לְעַבָּן, קִינְדָּעָה.

די פרילין דיאמאָנט האט זִיך נִיט פִּיל גַּעַנְדְּעָרְט אַין אַיר אָוְיסְזָעָן פּוֹן אַ מָּאָל. דָּאָס לִילָאָ קְלִיְידָה, וואָס האט גַּעַהְאָט דִּי עַנְלָעְקִיטִים צָו אַ גְּרִיכִישָׁעָר טְוּנִיק, אַיְּזָעָלְבִּין לְוַיְוַי אַוֵּיך אַרְאַבְּגָנָעָם קְעָרְפָּעָר. דָּעַר בְּרִיכְטָעָר, לִילָאָ שְׁאָל — פֿאַרְוְאָרְפָּן אַרְוָם אַיר הַאֲלָדָה, וַיַּאֲמָל. די גְּרוּעָ, שְׁטָעָרָהָר, דִּינְעָ וַיַּפְּזָה, זִיְּנָעָן גַּעַוְעָן לְוַיְזָוֵן פֿאַרְשְׁפִּילְעָט אַונְטָעָרָן קָאָרָק, מִיט דְּרָאָבְּנָעָ, שְׁוֹאָרְצָעָ הַאֲרָה-

נאלען. אירע אומשלדייקע, גראַיַּבליע אויינָן האָבן געפֿינטְלַט אָון אָפֶט גַּעֲרָעֶרט. פון אלע גִּרְיכִּישׁ טְרָאַגְּעָדִיעָס האָט זֵי אוַיסְגַּעְקְּלִיבָן אַנְצֹהְיִיבָן דַּעַם קָוָרָס מִיטָּן «געַשְׁמִידְטָן פְּרָאַמְּעַטְּעוֹס» פון אַיסְכִּילָּאָסן.

זֵי האָט גַּעֲנוּמָן דַּאָס בָּוָה, אוַיסְגַּעְשְׁטְּרָעָקְּטָן דִּי אַנְדְּרָעָה האָט מִיט אָן אַנְגָּעָן צִילְּטָן וַיְיַזְּפִּינְגָּעָר צָוָם קְלָאָס, וֵי זֵוָאלְטָן גַּעֲוָעָן אַ דִּירְגָּעָנָט, וָאָס גְּרִיטָט זֵיךְ אַנְצֹהְיִיבָן אַ קָּאנְצָעָרָט אָון וָוָאלְטָן מִיטָּן פִּינְגָּעָר גַּעֲרוֹפָן יַעֲדָעָס מִידָּל בָּאַזְוְנְדָּעָר זֵיךְ אַיְנְצֹהְהָעָרָן, אוַיפְּמַעְרְקוֹסָם צָו וּוּרָן — אָון זֵי האָט אַנְגָּהָוָבָן.

זֵי האָט זֵיךְ אַלְיַין אַ סְּדָמָל אַיְבָּרְגָּרְיסָן דַּאָס לִיְעַנְּזָן אָוָן קָאַמְּעַנְּטְּרִיטָן; גַּעֲשְׁטָעָלָט פְּרָאַגָּעָס, גַּעֲמָאָכָט פְּאַרְגְּלִיכְּן, גַּעֲבָרָאָכָט צִיטָאָטָעָס. זֵי האָט גַּעֲרָעָדָט אַ סְּדָמָל, שְׂמִיכְלָעְנְדִּיק, בְּרוּמְעַנְדִּיק נְחַתְּדִּיק, פְּעַרְלָעְנְדִּיק דִּי וּוּרְטָעָר מִיט אַוְמָבָּאָדָרְשָׁיְבָלְעָכָן פְּאַרְגְּעָנְגִּינְגָן. סְהָאָט זֵיךְ גַּעֲקָאָנָט דַּוְכָּטָן, אָוָן זֵי האָט לְגַמְּרִי פְּאַרְגְּוָסָן רְזֹוָּשָׁס בָּאַמְּרָקוֹבָג פָּוָן אַ וְיַיְלָעָן צְוָרְקָיָק. אַבְּעָרָעָ צְעַפְּנִיקְלָטָע אַוְיָגָן וַיְיַעַנְּזָן גַּעֲוָעָן אַגְּגָעְשְׁטָעָלָט גְּרָאָד אַוְיָךְ אַיר, אַוְיָךְ דַּעַר שִׁילְעָרִין, וָאָס האָט אַגְּגָעְבָּרָאָכָט דִּי בָּאַאוּמְרוּקְיָנְדִּיקָעָן קְלָאַזְקִישָׁיָה. אָון זֵי האָט שָׁהָה וּוּטָפְּאַרְפְּלִיעָן אָון זֵי וּוּטָפְּנִיט בָּאַוְיָזָן. פִּילָּ צָו זָאָגָן אָון מָוָרָא גַּעֲהָאָט, אָוָן דִּי שָׁהָה וּוּטָפְּאַרְפְּלִיעָן אָון זֵי וּוּטָפְּנִיט בָּאַוְיָזָן. דָּרְחָל האָט זֵיךְ נָאָר הָאָלָב צְוָגָעָהָרָט צָו דַּעַם לִיְעַנְּזָן אָוָן צָו דַּעַם שְׁמוּסָא אַיְן קְלָאָס. דָּעַר אַוְמָרוֹ פָּוָן אַרְוָם האָט גַּעֲשְׁמָעָט אַיְן אַיְיר וֵי דַּאָס וּוּרְעָמָעָז שְׁוּמָעְרִי פָּוָן אַ בִּינְשָׁטָאָק. סְאַיְן אַיְר גַּעֲוָעָן הִיָּסָן פָּוָן דַּעַר דָּעַרְהִוְבְּנִיקִיט, וָאָס זֵי האָט הִיְנִיט אַיְבָּרְגָּלְעָלָבָט; פָּוָן דַּעַם זְוּמְעַרְדִּיקָן גְּלִיאָיִלָּן. זֵי האָט אַגְּגָעְפָּנָעָן אַיְן זֵיךְ. דִּי לַוְּפָט האָט וּוּרְבִּירְטָר אַרְוָם אַיר, וֵי אַבְּין וָוָאלְט גַּעְקְּרִיוֹת אַיְבָּרְאַיר קָאָפָּ. דִּי פְּרִיְּדָי — זֵי האָט זֵיךְ גַּעֲפִילְטָן גָּוָט אָון זֵאת מִיט אַיר.

די פְּרִיְּלִין דִּיאָמָאנְט האָט פְּאַרְגָּעָבָן צָו שְׁרִיבָן אַ קָּאַמְּפָאַוִּיצְּיָע: «פְּרָאַמְּעַטְּעוֹס אַיְן גַּעֲטָאָ.»

אַוְיָךְ דַּעַר פְּוִיזָּעָן האָבָּן זֵיךְ דִּי מִידְלָעָד אַרְוִיסְגָּשִׁיט אַיְן דְּרוּיסָן. זַיְעָרָעָ קְלִיְדָעָךְ, מִיט דִּי גַּעַלְעָ לְאַטְעָס. האָבָּן אַוִּיסְגָּעָזָן צָו טְרָאָגָן אַוְיָךְ זֵיךְ שְׂטִיקְלָעָד זָוָן. זֵי האָבָּן זֵיךְ פְּאַרְבִּיק דָּוְרְכָגְעָוָאָרְפָּן צְוִוִּישָׁן דִּי בִּימְעָר. פָּוָן דִּי אַנְדְּרָעָ גַּעֲבִידָעָס וַיְיַעַנְּזָן אַרְוִיסְגָּעָקָמָעָן דִּי יַגְּלָעָדְלִצְעָאַלִיסָּטָן, אָוָן פָּוָן דַּעַר קָאָמִיעָ נִיצְעָ — דִּי חְבָּרָה פָּוָן דִּי יַגְּגָעָדָעָ קְלָאָס מִיט זַיְעָרָעָ לְעַרְעָרָ. דִּי פְּרִיְּנְבָּנָר האָט זֵיךְ בָּאַוְיָזָן אַוְיָךְ דִּי טְרָעָפָן פָּוָן דַּעַר הַוִּיפְּטִ-גַּעֲבִידָעָ. בָּאַלְדָּה האָט מַעַן זֵיךְ אַרְוָם אַיר פָּאַרְזָאָמָלָט. זֵי האָט אַגְּטָעָרְגָּוָאָרְטָן, בָּזָוָן דִּי לְעַצְטָע שְׂטִיקְלָעָד פְּאַרְבָּ וּוּלְעָן אַפְּעָרְקָוּמָעָן פָּוָן צְוִוִּישָׁן דִּי בִּימְעָר; לְסֹוף האָט זֵיךְ עַבְּדִידָק פְּאַרְלִיגִיט דִּי העַנְטָן אַיְן אַ טְרִיבְּלָ אַרְוָם מוֹיְל אָון מִיט אַ גַּעֲהִיבְּעָנָגָר שְׁטִימָע גַּעֲמָלָדָן, אָוָן מַעַן וּוּטָפְּאַרְקָוּמָעָן אַיְן שָׁוָּל אַ זָּוֶּפֶן יַעֲדָן טָאג אָון אָוָן מַעַן דָּאָרָף בָּרְעָנְגָּעָן פּוֹפְּצָן פְּעַנְיָגָן אַיְן אַ מעַנְאָשָׁקָעָ.

חְבָּרָה אַיְן גָּאָר הַיְּטָעָר גַּעֲוָאָרָן. מַעַן האָט זֵיךְ גַּעֲגָעָבָן אַ צְעוֹאָרָף אַיְבָּרְן גְּרִינְס, אַ צְעִישִׁיט אַיְן אַלְעָ וּוּנְגָעְלָעָךְ, אַיְבָּרְ אַלְעָ סְטוּוֹשָׁקָעָס. פְּרִיְּלָעָךְ גַּעֲלָעְכָּטָעָר האָט זֵיךְ גַּעֲמִישִׁט מִיט צְעִיאַמְּעַרְטָע אַוִּיסְרָוָפָן. מַעַן האָט זֵיךְ גַּעֲיָאנְט מִיט דִּי שְׁאָטָנָס צְוִוִּישָׁן דִּי בִּימְעָר — נָאָכָן גָּאָלָן פָּוָן דַּעַר זָוָן, נָאָכָן וִינְטָן. דִּי עַרְדָּ, אַ

ליבלעכע און זאפטיקע, אַ מאַכְיָקָע אַן גִּרְזִין-בָּאָגָרָאָזָעָ, האט זיך אָונְטָעְרָגְעַבָּעַט אָונְטָעַר דֵּי טְרִיט וּוּי מִיט קִישְׁנֶס. דֵּי פִּס האָבָן זיך אַלְיָין גַּעֲהִיבָּן צָוּם לְיִהְ, צָוּם שְׁפָרוֹנָגָ, וּוּי דֵּי עַרְד וּוֹאַלְט גַּעֲוָעָן אַ מאָטְרָאָז, אַ סְּפָרְוּשִׁינְגְּעַדְקָעָר טְרָאָמְפָאָלָן. דָּעַר הַימָּל האָט זיך גַּעֲוִוָּגָט פָּאָר דֵּי אַוְיגָן — אַ צְּעַקְלָוְנְגְּעַנְעָר גַּלְאָק מִיט אַ בָּאַלְעָמָל — דָּעַר גַּעֲלָבָעַר זָוּן אַיְזָן מִיטָּן. דֵּי וּוֹעַלְט גַּעֲוָעָן אַ לִיכְטָעָר, אַגְּגָעָ בָּלְאַוְונָעָר בָּאַלָּאָג, וּוּאָס נִיט זִי האָט דֵּי קִינְדָּעָר אַיְזָן זיך גַּעֲטָרָאָגָן, נָאָר זִי הַאָבָן זִי גַּעֲטָרָאָגָן אַוִּיף דֵּי שְׁפִּיצָן פָּוּן זַיְעַרְדָּעָ דִּינְעָ פִּינְגָּעָר — אַן זִיךְ מִיט אִיר אַיבָּעָרָגָעָן, אַווּוּי לִיכְטָ אַן שְׁפִּילְעָוְדוּדִיק, וּוּי זִי וּוֹאַלְט גַּעֲוָעָן נִיט מַעַר — וּוּי דָּעַר הוּאָרְפָּהָן.

צְוִישָׁן דָּעַר צְעַיְאַכְמָעַרְטָעָר, פְּרִילְעָבָעָר חַבָּרָה האָט זִיךְ גַּעֲדָרִיט דֵּי פְּרִילְיָין דִּיאָמָאנָט מִיט בְּרִיאַת פְּוֹנְגָאנְדָּעָר גַּעַשְׁפָרִיטָעָ העַנְטָ. דָּא האָט זִיךְ גַּעֲפָרוֹוֹת אַנְכָאָפָן אַיְזָן פָּאָרְבִּיְיָוְנְפָנְדִּיקָן חַבְרָהָמָאָ, דָּא אָוּנְדָּעָרָן. מַעַן האָט זִיךְ פָּאָרְבִּיְיָגְעַטְרָאָגָן פָּאָרְבִּי אִיר; אַנְגָּעָרִירָת זִיךְ אַקְסָל צָוּ אַקְסָל; שִׁירָע זִיךְ נִיט אַוְמָגְעוֹוָאָרָפָן אַיְזָן אַיְמָפָעָט — אַבָּעָר מַעַן האָט זִיךְ נִיט גַּעַהְעָרָט אַן נִיט גַּעַזְעָן. האָט זִיךְ גַּעֲדָרִיט אַיְזָן דָּעַם וּוּרְוָאָר מִיט דֵּי צְוִיְיָ אַוְיסְגָּעַשְׁטָרָעָקָטָעָ העַנְטָ. וּוּי זִיךְ וּוֹאַלְט אַלְיָין גַּעַוְועָן פָּאָרוֹיְקָלָט אַיְזָן דָּעַם טָאנְצָן פָּוּן יְוָנְגָעָ פִּיס. אַיְרָע שְׁוֹאָרְצָעָ קָאָמָאָשָׁן, פָּאָרְבָּוֹנָדָן מִיט לְיוֹזָע שְׁנוֹרָאָזְדָּלָעָם, הַאָבָן גַּעַרְעַטְשָׁעָט דָּרָאָבָנָעָ, דָּרָאָבָנָעָ — אַרְוָם אַן אַרְוָם. אַ דִּינְגָּעָר שְׁמִיכָּל האָט גַּעַשְׁפִּילָט אַוִּיף אַיְרָע לְפָנָן. דֵּי פָּאָרְטָרָעָרָטָעָ, הַעַלְעָ אַוְיגָן הַאָבָן גַּעַקְוָת נָאָךְ מַעַר דָּעַרְשָׁטוֹנִיט, נָאָךְ בְּרִיאַתְרָעָרָטָעָ, צְחִידָשָׁת וּוּי תְּמִיד — פָּאָרָה צִיּוֹנִיקְיִיט.

עַמְעַץ האָט פָּאָרְלוֹרָן אַ זַּיְדָעָנָעָ אַפְּאַשָּׁקָעָ. פְּרִילְיָין דִּיאָמָאנָט האָט אָונְטָעַר גַּעַשְׁפָאָרָט אַ הִיפָּט מִיט דָּעַר הַאָנָט; זִיךְ אַיְנְגָּעָבָּוִיגָּן אַן אַוְיְגָּעָהָוִיבָּן דָּאָס טִיכְלָ. זִיךְ האָט זִיךְ גַּעַלְאָזָן דָּרָעַטְשָׁעָן נָאָךְ דָּעַם וּזְאַרְגָּלָאָזָן מִידָּל, פָּוּן וּוּעַמְעָנָס הַאָלְדוֹן דָּאָס טִיכְלָ האָט זִיךְ אַרְאָפְגָּעָוִיקָלָט. זִיךְ האָט זִיךְ גַּעַרְוָן בַּיִּם נָאָמָעָן: גַּעַפְלָאָטָעָרָט מִיט דָּעַר אַפְּאַשָּׁקָעָ פָּוּן דָּעַר וּוּיְטָנָס. אַוְמוֹזִיסָט. דָּאָס מִידָּל אַיְזָן פָּאָרְשָׁוּוֹנוֹנָדָן פָּוּן אַיְרָע — אוִיגָן. האָט זִיךְ וּוּדְעָר גַּעַנוּמָעָן דָּרִיעָן אַרְוָם הַוִּיתָּה — דָּאָס פָּאָרְבִּיקָעָ טִיכְלָ — אַן אַקְסָעָסָאָר אַיְזָן אִיר אַיְגָּעָנָעָם טָאנְגָן. אַ שִּׁילְעָרִין פָּוּן דֵּי יְיָנְגָּעָעָ קָלָאָס אַיְזָן אַיְרָע אַנְטָקָעָגָעָקָומָעָן מִיט אַ שְׁוִיבָעָר פָּוּן צְעַפְלָאָכְטָעָנָעָ הָאָר. דֵּי לְעַרְעָרִין האָט אַנְגָּעָכָאָפָט אִיר הַאָנָט אַן גַּעַנוּמָעָן פָּלָעָכָן דָּעַם בְּרוּנִים צָאָפָ: גַּעַלְאָזָן דֵּי וּיְכִיקִיט פָּוּן דֵּי סְטָעָנְגָּעָס זִיךְ דָּוְרָכְגָּלִיטָשָׁן דָּוְרָק דֵּי בִּינְגָּרְדִּיקָעָ פִּינְגָּעָר. נָאָךְ אַיְדָעָר זִיךְ האָט בָּאוּזָן צָוּ פָּאָרְבִּינְדָּן דָּאָס שְׁלִילְפָּל, אַיְזָן דָּאָס מִידָּל נִישְׁתָּגָעָוָאָר.

לְסוֹפֵף האָט זִיךְ גַּעַנוּמָעָן וּזְאַנְדָּרָעָן פָּוּן אַיְן לְעַרְעָר צָוּ אַ צְוִוִּיטָן. זִיךְ זִיְינְגָּעָנָעָן אַוִּיף דֵּי שְׁטִיגָן פָּוּן דָּעַר גַּרְוִיסָעָר גַּעַבְיִידָע אַן פָּוּן דָּאָרָט אַכְטָוָנָגָן גַּעַגְעָבָן אַוִּיף דֵּי קִיבְדָּעָר. זִיךְ האָט אַרְיִוְגָּעָדְרָעַטָּשָׁעָט צָוּ זִיךְ פָּאָרְבָּוֹנָדָן אַ שְׁמוּסָ, "בָּאָרְעָדָט" דָּאָס יְוָגָּוָאָרָג. זִיךְ האָט גַּעַוּוֹסָט, אַן מַעַן הַעֲרָתָן זִיךְ נִיט. זִיךְ שְׁוִין פָּוּן לְאַנְגָּגָעָן אַוִּיסְטָעָר דָּעַם קְרִיאָן פָּוּן דֵּי פָּאָרְאַינְטָעָרָעָסְרָוָוָגָעָן פָּוּן אַט דֵּי יְוָגָּעָ מעַנְטָשָׁן מִיט גַּרְוִיעָ קָעָפָ, מִיט גַּלְאָנְצִיקָעָ פְּלִיכְוָן; פָּוּן דֵּי פְּרִוְיָהָן מִיט דֵּי טָאָרְבָּעָלָעָד אָונְטָעַר דֵּי אַוְיגָן אַן קְנִיטָשָׁן אַוִּיף דֵּי שְׁטָעָרָגָס. אַין דָּעַם פָּרָט האָט זִיךְ דָּא

גארניט געענדערט פון אַמָּל. זי איז געווען אלט. זי איז געווען אלין. זי איז געווען אַיִיטיקע. און זי האט אַלְיַין ניט געווסט, וואס עס שטוייסט זי אַיְגֶנטַלְעַך ניט צו פֿאַרְמָאַן דאס מוויל אֹן אַבְגַּיִן מיטן געפֿלָאָפְּל. ס'הָאָט זי ניט געאָרט, וואס מען הערט זי ניט; וואס מען שאַקְלָט אַיר צו מיט די קָעָפֶ, אַדְעָר מען קָקֶט אַרְיבָּעָר אַיר אַקְסָל, זוי זי וואָלָט געווען לוֹפֶט — אַט אַ וִינְט, וואס שאַרְכְּט פֿאַרְבָּי. אֹן זי האט ערְשָׁת אַיבְּרָגְּרָעָסְן, ווֹעֵן זי האט אַלְיַין אַיְגֶנְגָּזְעַז, אֹן אַיר שְׂמוּס אָיז גַּעֲקוּמָעַן צו אַסּוֹ. דַּעַמְּאָלַט האט זי צְוִירָק אַרְאָפְּגַּעַדְרָעַפְּשָׁעַט אַין ווּלְדָל — צו די קִינְדָּעָר. אֹן גַּעַפְּלִיט די פֿאַרְוָאנְדְּשָׁאָפְּט מִיט זי האט זי דַּעַמְּאָלַט מִיט אַיר גַּאנְצָן ווּזְעַז, אֹן גַּעַוּסְטָה האט זי, אֹן זוי לאָנג זי ווּט זִין צְוִישָׁן זי — ווּט זי לעַבָּן.

רחַל מיט בעלאָ צוקערמאָן האָבוֹן אַזְעַגְּשָׁפָאַצְּרָט ווִוִיט פָּוֹן טָוָמֶל. זי האָבוֹן זיך געהאלטָן געאָרָעָט אָן לאָנג געשוויגן. ווֹעֵן זי זִינְגָּעָן אַרְוִיסְגַּעַקְמָעָן אוּפְּ יְעַנְעַר זִיְת "וּוּלְלָל", צוּם ווּאג, וואס האט גַּעַפְּרִיט צו די הַכְּשָׁרוֹת, האט רַחַל גַּעַפְּרִיגְט: — פֿאָר וואס האָסְטוֹ גַּעַוְיִינְט, ווֹעֵן זי האט גַּעַלְיִיעָנֶט שַׁילְלָעָרָן? בעלאָס פְּנִים אָיז גַּעַוְאָרָן פֿוּרְפֿוּרְדִּוִּיט, פֿוֹנְקָט ווי בעַת דָּעַר לעַקְצִיעַ. זי האט אַפְּגַּעַצְּפָט אַ קוּוִיטָל אָן עַס צְוַגְּעַטְרָאָגָן צוּם מַוְיל. קִיְּעַנְדִּיק עַס, האט זי שְׁטִיל גַּעַנְטְּפָעַט: — אַ בעַקְעַנְשִׁי אָיז מִיד באָפְּאָלָן צו דיָרָ פֿיאָנָא...

רחַל האט אַ דָּרִיךְ גַּעַטָּאָן אַיר אַרְעָם: — אַ גַּוטָּעָר סִימָן. אַיך האָבָ אַוְיד אַ פֿאַרְלָאָגָג... קִיְּין מַאְלָ נִיט גַּעַשְׁפִּילָט פֿיאָנָא, נַאֲרָ דַּוְכָּט זיך הַיִּנְטָם, ווֹעֵן אַיך זַעַץ מִיד אַוְעָק, וואָלָט אַיך גַּעַשְׁפִּילָט. — זי האט גַּעַלְאָכְט: — אָונָ אַפְּשָׁר וואָלָסְטוֹ גַּאָר, אַין אָזָא טָאג, ווי הַיִּנְטָם, נִיט גַּעַקְאָנָט אַיְנוֹזִין בַּיְּ דָעַר פֿיאָנָא? — זי האט לְעַבְּדִיק אַשְׁטוֹפְּגָעָט, גַּעַטָּאָן דִּי חַבְּרָטָע, ווי זי וואָלָט זי ווּלְלָן אוּפְּפּוּעָן: — ס'הָאָט זיך גַּעַדְאָכְט, אָז מַעַן ווּט דָא פֿאַרְשִׁימָלֶט ווּעָרָן, הָא? מִיר דַּוְכָּט... עַס ווּקְעַט זיך אַין מִיר עַפְּעַס, וואס האט נִיט קִיְּין שִׁיכָּות צוּם קַעְפָּרָעָר, צו בְּרוּיט, צו בְּאַקוּעָמֶל לעַקְקִיטָן. אַפְּשָׁר אָיז פֿרְיִילִין דִּי אַמְּאָנָט גַּעַרְעָכְט?

בעלאָ אַיְזָן גַּעַבְּלִיבָּן ערְנָסְט: — אַיך דַּאֲרָף קְלָאָוִישָׁן, זי אַנְרִירָן מִיט די פֿינְגָּעָ. אַ לְיִדְנְשָׁאָפְּט מִמְּשָׁ בֵּין ווּיִיטִיךְ...

רחַל האט זי קְוִים אַוְיסְגַּהָעָרט: — אַיך ווּיס נִיט, ווי אַנְצְּרוּפָן דָּאָס, וואס האט זיך הַיִּנְטָם אַוְיְגַּעְוָעָט אַין מִיר... אַ שְׁמַעְצְּלָעָכְעַ בְּאַגִּיסְטָרְוָוָגָן. ווּיִיטִיךְ האָסְטוֹ גַּעַזְאָגְט? יָא, אַ מִין ווּיִיטִיךְ פָּוֹן פֿרִיד. נַאֲרָ שְׁפָעָטָה, ווֹעֵן כִּבְנָן אַוְיסְגָּעָרָן, אַיְזָדָעָר ווּיִיטִיךְ פֿאַרְשְׁוּגָנָן. בְּלוּיוֹן פֿרִיד. אַפְּשָׁר אָיז עַס דָּעַר זַוְמָעָר? אַפְּשָׁר ווּיִיל מַעַן אָיז יְוָגָג? עַד, וואס דַּאֲרָף מַעַן זַוְכָּן דִּי סִיבָּות? — זי האט צְוַגְּעַבְּוִינְגָן אַ צְוִיגָּל צו דָעַר חַבְּרָטָעָס נָאָז: — גַּיב אַ שְׁמַעְקָ... זְשִׁיוֹצָע. — בעלאָ האט אַיְנָגָעָ אַטְעָמָט שְׁוּעָר, מִיט אַ זְיפָץ. רַחַל האט גַּעַשְׁפָּאָסְט: — אַ גַּעַלְיִבְּטָר ווּט דִיר פֿאַרְטְּרָעָטָן דִי פֿיאָנָא. ווּסְטָ אַוְיסְפְּילָן אַוְיך אַים שַׁאֲפָעָנָס עַטְיוֹדָן.

— לאָד נִיט אַפְּ פָוֹן מִיר, — אַיְזָן בעלאָ נַאֲדָרָן ערְנָסְטָר גַּעַוְאָרָן.

— אַיך לְאָד נִיט אַפְּ פָוֹן דִיר, נַאֲרָלָעָ. אַיך לְאָד צוֹ דִיר.

— לאָז צְרוֹ. מִיט אַזָּא פֿרְיוֹ ווי אַיך דַּאֲרָף גַּעַטָּאָן ווּעָרָן ווי אַין סְפָּאָרָטָע.

מיואסע פַּרְוִיעָן דָּאָרֶךְ מֵעָן בָּאָלֶה, נָאָכָן גַּעֲבִירָן, אַרְאָפְּשָׁלִיְּדָעָרָן פָּוֹן אַ פָּעַלְדָּה, וְיַי

מֵעָן הָאָט גַּעֲטָאָן מִיטַּזְקִינִים אָוֹן קְרִיפְּלָעָן.
— נִיטָּא קִין מַיְאָסָעָ פַּרְוִיעָן! — הָאָט רָחֵל לְעַבְּדִיקָא פָּאַכְּעָ גַּעֲטָאָן מִיטַּ

דָּעָרָה הָאָנָּט. — רָעֵד נִיטַּקִין נַאֲרִישְׁקִיטָן. וּוַיְפֵלְ פַּרְוִיעָן וּוּעָרָן קִין מַאלְ נִיטַּ בָּאַמְּעָרָקְטָן
אָוֹן נִיטַּ גַּעֲזָעָן? פָּאָר אַ שִּׁין מִידָּל עַפְּעָנָעָן זִיךְ אַלְעָ פְּנִימָעָר לִיְּכָט. צַו אַ שִּׁין
מִידָּל שְׁמִיכָּלָט מֵעָן גַּרְיְגָעָר. מֵעָן אִיזְ גַּרְיִיט אִיר אַנְטְּקָעְגָּזְקוּמוּעָן. נִיטַּ בָּאָרָה
מַעְגָּנוּר, אוּיךְ פַּרְוִיעָן...
רָחֵל הָאָט זִיךְ נִיטַּ גַּעֲלָאָן בַּיְקָוָעָן פָּוֹן בָּעָלָאָשׁ שְׁוּעָרָרָ שְׁטִימָוָג: — מִיר,

וּעָסָטוֹ, פָּאָלָט גַּאֲרָנִיט אִין צַו טְרָאָכָטָן וּוּגָן דִּי אַלְעָ זָאָכָן. אָוֹן קוּקָט מִיךְ אָנָּ, דִּי
גַּרְיִיסָעָ קְלָאָסָאוּיִיצָע!

— אָוִיב דַּו בִּיסְטָן נִיטַּ גַּעֲצָוָוָגָעָן צַו טְרָאָכָטָן דְּעָרְוָעָגָן, בִּיסְטוֹ אַ קְרָאָסָאוּיִיצָע.

— דַּו הָאָסְטָן אַ רִיְכָעָ, שִׁינְעָ נְשָׁמָה, בָּעָלָאָ.

— סְיוֹוָאָלָט בָּעָסָעָר גַּעֲוָועָג, וּוּגָן אִיךְ וּוָאָלָט קִין נְשָׁמָה נִיטַּ גַּעֲהָאָט. וּוָאָלָט
אִיךְ אָזְוִי נִיטַּ גַּעֲפִילָט מִין מַיְאָסָקִיטָן. אָוֹן מַעְנָטָשָׂן זָעָעָן נִיטַּ מִין נְשָׁמָה, זִיךְ וּוּגָן
דָּאָס פְּנִים.

— דָּאָס פְּנִים גַּיטָּ אָוָס דִּי נְשָׁמָה.

— דַּו רָעְדָסְטָן מִיטַּ שָׁאָבָלָאָגָעָן.

— סְאָיִזְ אָמָתָן. דִּיְגָעָ אָוִיגָן...

— מֵעָן זָעָט מִין גַּהְהָיְקָעְרָטָעָ נָאָזָ פְּרִיעָר.

— דָּעָרָ מָאָן, וּוָסָ וּוָעָט דִּיךְ וּוָעָרָט זִיךְ אָוֹן וּוָסָ אִין דִּיר בָּאַשְׁעָרָט, וּוָעָט זִיךְ
דְּעָרְקָעָנָעָן אָוִיךְ דִּיְגָעָ שִׁינְקִיטָן.

— סְיוֹוָעָט נִיטַּ זִיךְ אָזָא מָאָן. יְעָדָנְפָאָלָט, נִיטַּ דָּעָרָ, וּוָסָ אִיךְ הָאָבָלָיָב. עָרָ
גַּהְהָעָרָט נִיטַּ צַו דִּי, וּוָסָ לְעָנָעָן אִין אַ הָעָסָלָעָן קָאָטְשָׁעָרָל אַנְטְּפָלָעָן אַ פָּאָרְכִּיָּ
שׁוֹפְטָעָ פְּרִינְצָעָסִין.

— אַבְּעָרָ סְאָיִזְ דָּאָךְ גּוֹטָ צַו זִיךְ אָזָ פָּאָרְלִיבָטָן, — הָאָט רָחֵל שְׁוִין עַרְנָסָט אָוֹן אַ
בִּיסְלָ אָוְמִיזְכָּר צַוְּגָעָעָבָן.

— נִיטַּ שְׁטָעַנְדִּיקָ...

— נִיטַּ שְׁטָעַנְדִּיקָ... אָוֹן דָּאָךְ...

זִיךְ זִיְנָעָן אַגְּטָשָׁוִיָּגָן גַּעֲוָאָרָן; גַּעֲקָוָקָט, וְיַיְעָרָעָ שִׁיךְ שָׁאָרָן דָּעָם וּשְׁוֹוִירָ פָּוֹן
דָּעָרָ סְטָעַוְשָׁקָעָ. בָּעָלָאָהָאָט זִיךְ אָפְגָעָרְפָוָן: — טִילְיָ מַאלְ טְרָאָכָט אִיךְ פָּוֹן אַנְשָׁלִיסָן זִיךְ
אִין אָן אַרְגָּאַנְיָאַצְיָעָ. סְיוֹוָעָט מִירָ וּוָסָ אַ מַאלְ שְׁוּעָרָרָעָ צַו זִיךְ בָּלוֹזִי מִיטַּ
בִּיכָּרָ. אָוֹן... אִין אָן אַרְגָּאַנְיָאַצְיָעָ שְׁפִילָן אָפְשָׁר נִיטַּ קִין רָאָלָעָ דִּי אַלְעָ זָאָכָן...

אִין עַרְשָׁטָן מַאְמָעָטָן, הָאָט דָּאָס וּוּרְבִּירְעִירִישָׁעָ אַדְעָרָלָאָ צַוק גַּעֲטָאָן אִין
רָחָלָעָן. אַט וּוָעָט אָפְשָׁר גָּאָרָ נִיטַּ זִיךְ אָזָוִי שְׁוּעָרָ צַו גַּעֲוָיָנָעָן בָּעָלָאָן פָּאָרְ אִיר
אִידְעָאָלָ. נָאָר זִיךְ הָאָט נִיטַּ גַּעֲקָוָנָט אַפְגָעָפִינָעָן דִּי בִּיתִיקָעָ וּוּעָרְטָעָרָ. פָּאָרְקָעָרָט. גְּרָאָד
וּיְנִינָעָן אִיר גַּעֲקָוָמָעָן רִיאָד אָוִיתָ דָעָרָ צְוָנָגָ וּוָסָ האָבָן נִיטַּ גַּעֲטָוִיגָטָן. וּוָסָ האָבָן
צְעַשְׁטָעָרָט: — אִיךְ טְרָאָכָט טִילְיָ מַאלְ, וּוָסָ דִּי אַרְגָּאַנְיָאַצְיָעָ אִין פָּאָרְ מִירָ. וְיַי

זאל איך דיר דאס זאגן? ס'איו א געפיל, וואס שטעלט מיך אויבערפלעכלאך, איך וואלט געזאגט פיזיש, צופרידן. פונקט ווי עמצע האט א משפהה, איז דאס דער בריטיער אַרומגעם דערפֿון. אַבער גאָר אַפְּט פִּיל אַיך זיך בעסער אלין. — זי האט וויאָר אַופְּגָעָלָאָכְט: — איך בין געפְּרָלָעָך קָמְפְּלִיצְרָט, בעלא. צ'ויס אַלְיַין בֵּית, וואס אַיך וויל: זיינַן מִיט דער חֶבֶרְה, צ'י אויסער אַיר. אָון זי הַבָּן אַלְעָז אַזְּאָ גַּזְוֹנְטָן אַפְּטִימִזָּם, אַזְּאָ גְּרָאַלְגִּינְקָן; ווועָרָן נִיט צַעֲרוּפְּט פּוֹן זָעָן יַעֲדָע גַּזְוֹנְטָן קָוְקְ-יוֹנְקָלְעָן. אָון זי יַיְינְעָן אַיבְּרָגְּנָעָבָן דער אַידִיעָ אָון אַיבְּרָרָגְּגָעָן אַיְגָעָר דַּעַם אַנדְעָרָן מִיט אַזְּאָ גַּטְּרָלָעָכְטִיט. איך בין נִיט אַזְּוִי. גַּאֲרָבִיט אַזְּוִי. דָּאָך, דו וויסט, טִילְלָאָל... צו דִּי אַיְסְפִּירְן, צו ווּולְכָעָ אַיך קָום דָּוָרָך גַּעַשְׁגַּלְטָע, פָּאַרְפָּלָאנְטָעָרְטָע ווּעָגָן, קָומָעָן זַיְיָ לִיכְתָּ אָון גְּלִיךְ. לְמַשְׁלַּחַ סָצְיָאָ-לִיּוּם. צ'ויס אַיט, אָפְּשָׁר מִינְטָעָס עַס פָּאָר זַיְיָ עַפְּסָ אַנדְעָרָשָׁן, ווּי פָאָר מִיר. — זי האט גַּעַוְאָרְפָּן אַ זַּיְטִיקָן בְּלִיךְ אַוְיכְּ בְּעַלְאָן: — סְשָׂרָעָט דִּיךְ נַאֲךְ אַלְעָז דָּאָס ווָאָרט?

בעלא האט זיך גַּעַוְעָרט: — נִיט דָּאָס ווָאָרט. דָּעַר גַּאנְצָעָר עֲנֵין.

— דו בענְקָסְט אַוְדָאִי צְוִירָק צָוּם לעַבָּן פּוֹן פָּאָר דָּעַר מְלָחָמָה.

— אָון דו נִיט?

— נִיט, אַיך נִיט! דִּיך אַיז קִיְּן מַאֲלָן נִיט אַגְּגָעָגָעָן דִּי נִיט פּוֹן אַנדְעָרָעָה? — האט רְחָל זַי שְׂוִין אַוְמְפִּירְנְדָלָעָך אַגְּגָעָקָט. — ווּעָן כְּהָאָב גַּעַלְיִינְט דְּעַרְוּעָגָן, האט עַס מִיר ווּי גַּעַטָּאָן, אַבער צו מִין לעַבָּן האט עַס קִיְּן שִׁיכְוָת נִיט גַּהְאָט.

— אָון הַיִּינְט נַאֲךְ אַלְעָז נִיט?

— איך פִּיל נַאֲךְ אַלְעָז, אָוּ דָּעַר הַמּוֹן אַוְיפָּן הוֹיף גַּעַהָרָט צו אָן אַנדְעָרָעָר ווּעָלָט אָוּן... סְאַיְיָ נִיט קִיְּן פִּיזְיָשׁ פְּרָעָמְדָקִיט בְּלוּזָן.

— וואס טְרָאַכְּטָסְטוּ ווּעָגָן סָצְיָאָלִים?

בעלא האט הַילְּפָלָאָן צְעִירָט דִּי הַעֲנָט: — איך טְרָאַכְּט נִיט דְּעַרְוּעָגָן.

— ווּעָגָן וואס טְרָאַכְּטָסְטוּ?

— ווּעָגָן זַיְיָ. — בעלא האט אוּפְּגָעָשְׁמִיכְלָט אַיבְּרָבְּעָטָנְדִּיק: — יַא, טִילְלָאָל טְרָאַכְּט אַיך ווּעָגָן פְּאַלְעָסְטִינְעָ. צְיוֹאַלְט גּוֹט גַּעַוְוָעָן, ווּעָן מִיר הַבָּן אָלָאָן, ווּוּמָן ווּאָלָט פְּרִי גַּעַוְוָעָן פּוֹן דָּעַר שָׁנָה. אַפְּט שְׁטָעָל אַיך זיך פָּאָר יִדְישָׁע שְׁטָעָט אָוּן דְּעַרְפָּעָר... גַּאֲסָן מִיט נִעְמָעָן פּוֹן יִדְישָׁע הַלְּדוֹלָה...

— בְּרָאָזָא! — האט רְחָל אַוְיסְגָּרוּפָן אַ בִּיסְל אַירָאָנִישׁ, — דָּאָס אַיְזָה דָּעַר עַרְשָׁעָרָרָשְׁתִּיר. דָּאָס עַרְשָׁטָע גַּעַפְּיל פּוֹן הַבָּן אַ גַּעַמְיִינְזָמְקִיט מִיטְן כָּלָל. איך האָב גַּוְיִיסָּע האַפְּגָנוֹנְגָּעָן פָּאָר דִּיר, בעלאָן — זי אַיְזָה עַרְנָסְט גַּעַוְוָרָן: — בָּאָלָד ווּעָט קָומָעָן דָּעַר צְוִוִּיטָרָשְׁרִיט, צו בְּרִיטִיעָרָעָה אַרְיָאָנְטָן, צו דָּעַר שְׁטָרְעָבָ�נְגָן פּוֹן יְשֻׁעָיהָן... זָעַסְט, — האט זי עַנְטוֹזִיאָסְטִישׁ אַ דָּרִיךְ גַּעַטָּאָן בעלאָס אַרְעָם. — דָּאָן גַּעַטָּאָן, מַעְגָּן מִיר זיך דְּעַרְפָּלָוִיבָן, אָוּב שְׂוִין שְׁטָרָעָבָן, זָאָל זַיְיָ צָוּם הַעֲסָטָן, צָוּם אַרְוָמְנָעָמְנָעָנְדִּיקְסְּטוּ... צָוּם גְּלִיךְ פּוֹן דָּעַר גַּאנְצָעָר ווּעָלָט. דְּעַרְפָּאָר אַיז נִיט גַּעַנְגָּז צוֹן אַ צִּיּוֹנִיסְטָקָע. אָוּב שְׂוִין חַלּוּמָעָן, זָאָל מַעְן חַלּוּמָעָן, אָוּס זָאָל זַיְיָ לְוִינְגָן.

זוי האבן דערזען, אויפן וועג פון די ה联系方式, אנקומען א גראפֿע יונגטעלעכע, וואס האבן לויינדייך אוון טומלענדייך, געהויבן טומאנגען שטוויב.

— דושוניע! — האט בעלא אויסגערוףן, אגנוויזנדייך אויר אן אנקומענדיקן מײַדֵּל אַ בּוֹקָעַט פָּוּן אַקָּצִיעַ-בְּלִיעַץַּי אַן דִּי אַרְעָםַס.

דושוניע האט זיך דערנענטערט צו זוי, פריכנדיק אַ צְעִיאַכְמָעַרְטָע : — אַיך האב דיר עפָּס צו זאגן, בעלא! — זי האט אַ פָּאַר מַאל אַפְּגַעַעַטָּמַט, בייז זי האט אַרְוִיסְגַּעֲפְּלַאֲצַּט : — מען האט אַונְדֵּי אַגְּבָּעָנוּמָן אוּרַפְּ דַּעַר הַכְּשָׁרָה! אַונְדֵּי אַלְעַזְמָן! — בעלא האט אוּפְּגַעַמְאַכְּט דָּאַס מַוְיל פָּוּן גַּרוּסִים שְׁטוּנְעָן. דושוניע אַיְזַע צְגַעְפְּאַלְעַן צו אַיר : — בעלאנְגָּא, דַּעַר פָּאַפְּאַ וּוּטַע דַּעַרְלַוְוִין. כִּבְּין זִיכְעָר. אוּבְּ דַו וּוּלְסָטַם, קָעַנְסָטוּ זיך אַרְזֵיך פָּאַרְשְׁרִיבְּן אַוְן דַו, רַחַל, אַוְיך. בעלאנְגָּא, — האט זיך גַּעַפְּרַעַטְסַט דַי שְׁוּעַסְטָעַר צו זיך, — דַּאֲרָט אַיְזַע נִימָּא קִין גַּעַטָּא. יִשְׂרָאֵל! קָוָם, כִּיוּעַל מִיט דַיְרַ צְרוּקִיגִין. מִיר וּוּלְעַן אַלְעַז גִּין! וּוּסְטַז זיך פָּאַרְשְׁרִיבְּן! אַ בְּחוֹר, וּוּסְטַז אַיְזַע אַגְּגָעַקְמָעַן מִיט דושוניע, האט אַרְאַפְּגַעַנוּמָן אַיְרַע הַעַנְטָפַן פָּוּן בעלאס אַקְסָל : — וּוּסְטַז וּוּלְסָטוּ פָּוּן אַיר? צו אַזְעַלְכַּע זַאֲכַן מוֹעַן קָוּמָעַן אַלְיַיְן.

אוּבְּ נִיט, האט עַס קִין זַיְן נִיט. זוי זַיְן צְוָאַמְעַן אַחַיְמַגְעַגְעַגְעַן פָּוּן גִּימָּנָזְיָע. אַ גַּרְוִיסְעַ חַבְרָה לִיצְעָלִיסְטָן. דִּישְׁוֹנְיָע, וּוּסְטַז האט קוּסְטַעַן גַּעַקְאַנְטַן גַּיְן מִיט אַ גַּעַמְּאַסְטְּעַנְעָם טַרְאַטָּה, האט גַּעַזְבָּטְסַט דַי בְּלַעַטְלַעַד פָּוּן אַקָּצִיעַ-בּוֹקָעַט אַיְזַע האַנְטָן אַוְן שְׁעַלְמִישׁ גַּעַוְוְנְקָעַן צָום בְּחוֹר נַעַנְטָא אַיְזַע : — קָאָכָא, לֹבִי, שְׁאָנוּיָע... — דַּעַר בּוֹקָעַט אַיְזַע בְּלוּמְעָנוּיָע, בְּלַעַטְעָרוּיָע גַּעַפְּאַלְעַן פָּוּן אַיְרַע הַעַנְטָפַן.

ביִ דִי אַיְבָּעַרְיקָע האַבָּן זיך אַרְזֵיך דַי מַיְילָעַר נִיט פָּאַרְמָאַכְּט. מען אַיְזַע גַּעַוְוָעַן צְעַקְאַכְּט אַוְן הַיְּטָעָר. דַי פָּאַלְעָס פָּוּן דַי צְעַקְנַעַפְּלַטְעַ וּשְׁאַקְעַטְעַ אַוְן מַאֲרִינְאַרְקָעַס האַבָּן לַעֲבָדִיק גַּעַפְּלַאֲטַעַרְט אַיְזַע דַעַר לוּפְטָן, וּזְיַי וּוּלְטַן זיך אַוְיך בְּאַטְיַילִיקָט אַיְזַע דַעַם וּוּינְטִיק-צְעִיאַכְמָעַרְטָן שְׁמוּעָס.

וּוּן זַי זַיְגָעַן אַגְּגָעַקְמָעַן צו דַי פּוֹל גַּעַפְּאַקְטָעַ גַּאַסְן, האַבָּן זַיְ אַיְטַז אַמְּלַאְבָּעַרְקָט, אַז דַעַר עַולְמָן אַיְלָטַז זַיְ מַעַר וּוּי שְׁטַעַנְדִּיך אַז אַז דִי גַּאנְצָע גַּאַס מַעַנְטָשָׁן זַעַט אַוְיסָס, וּזְיַי וּוּלְטַן אַלְעַז גַּעַוְוָעַן צְעַהָאּוּעַטָּע, פָּאַרְשְׁפִּילְטָעַ גִּימָּנָזְיָעִיסְטָן. זַיְיַי האַבָּן גַּעַזְעָן : מען לוּפְטָט אַזְמָעַן לְאַכְּטָמַט. מען דַעַרְלַאֲנְגַּזְט זיך דַי הַעַנְטָפַן. מַעַן שְׁרִיטַז וּזיך אַיְבָּעַר פָּוּן דַי טְרָאַטְוָאָרָן. אַז אַנְהָיִיב האַט עַס אַוְיסְגָּעָזָעָן נַאֲטְרִילְעָד. אַזְיַי מַעַן דַעַן אַלְיַיְן נִיט גַּעַוְוָעַן אַוְיִגְנְּעַלְיִינְט אַזְיַי פְּרִילְעַד ? אַבְּעָר וּוּן זַיְיַי האַבָּן בְּאַטְמָעַרְקָט אַוְף טְרִיט אַזְשְׁרִיט, וּזְיַי מַעַן קַוְשָׁת זיך אַזְמָעַן וּוּשְׁתַז זיך דַי אַוְיגָן; וּזְיַי מַעַן וּוּנְטָשָׁת זיך אַזְמָעַן שְׁטָאַמְלָט, וּזְיַי דַי פְּרִיד וּוּלְטַן אַגְּנוּזְיִינִיק גַּעַשְׁטִיקָט. אַזְיַי מַעַן אַנְטְּשָׁוִיגָן גַּעַוְאָרָן. עַפְעָס אַזְיַי גַּעַשְׁעָן. עַפְעָס אַוְמְגָלְיִבְּלַעַד וּוּיכְטִיקָס. זַיְיַי האַבָּן אַפְּגַעַשְׁטַעַלְט אַ פְּאַרְבִּיְילִיְיִפְּנִידִיק יִנְגָּל.

— מַעַן גַּיְתַּ אַרְוִיס פָּוּן גַּעַטָּא ! — האַט דַאָס יִנְגָּל זיך צְעַגְוָאַלְדַעְוָעַט.

זַיְיַי זַיְגָעַן צְגַעְפְּאַלְעַן צו אַ גַּעַזְעַמְלִי יִדְן.

— מִיר גַּיְעַן אַרְבָּעָר צו דַי רַוְּסָן ! — האַט מַעַן זַיְיַי אַינְפְּאַרְמִירָט. וּוּסְטַז וּוּיְיַטְעָר מַעַן אַיְזַע גַּעַגְגָעָן, דַאָס קְלַאֲרָעָר אַזְיַי גַּעַוְאָרָן דַי זַאֲךְ, הַגְּמַז זַי

מייט רוסלאנד צורדייךזושטעלן די גראונצען פון 1914.

הדא קרענץ' ליעאליסטן האט זיך, אן א זיין געזונט, פונאנדעראלאון.

אויפן הויף אויף לוטאמעירטסקע אין געווען א סומאטאכע. ס'האט געהודזשעט אין אים ווי אין א קאכעדייקן קעסל. רחל האט באמעראקט טאטער-מאמע אוין איד ברודער שלאלמעken אין א קנויל פון מענטשן. משה איבישוויץ אויגן זייןען געווען איבער-געלאפן. עמעץ אין ארויפגעפאלן אויף איר פון היגטן. מיט א מאל האט זי זיך געפונגנען אין דודס אדרעםס. זיי האבן זיך געקושט און ניט געקאנט אפרײַסן די מיילער פון זיך. זיי האבן זיך אלע ארויסגעלאון אין גאָס. הונגעריך נאָך ניעיס. זיי האבן זיך געשטופט פארויס, געארעטמ, געקייטלט, פאָרעלאנטערט. דער קלינינער אברהאָמל, דודס ברודער, האט פאָראָהאלטן יעדן איזניצין דורךגיידר אוון אים צוגע-שיירבּוֹן דִּינָה יוֹלְבָּהּ פֿוֹגָנוֹן — בְּגַם וְבְּשִׁׂינְיָהּ בְּגַם וְבְּגִינְיָהּ שְׁמֵרָהּ

די גאָס איז געוווען פול געפֿאָקט אונ שיכור פון פריד. דורך די דראָטן, בײַם קלוּיסטער-פֿלאָץ, האָבן אַריינְגַּעֲבָלִיקַט די וְשָׁאנְדָּרְן אַונְ מִיט שְׁטוּבִּינְעָן צּוֹגְעָקוּמָט, וְנוּ לְאָם גַּעֲמָא וְעוֹרְתָּמוּ מְשֻׂנָּא.

יענעט אונט האט קיינער ניט געטראקט פון עסן אוּן ניט פון לייגן זיך שלאָפֶן. פון דער גאָס האט מען בלוייז זיך אַרְבִּיגָעַטְרָגָן אוּיף די היַף. אַין טיל פֿעַנְצְּטָעֵר האָבָן זיך באָזְוִין רֹוִיטָע טִיכְלָע. ווֹ נִיט ווֹ הָאָט מען גַּעֲבָרָמֶט דָּעַוְאַלְצִיאַגְנָעָרָע לִידְעָר. וּאָלְעַנְטִינָּג אָוּן זַיִן וּוֹיִיב, וּזָאָס האָבָן אָין שָׁטוּב גַּעַהָאָט אָ "שְׂוֹאָרֶץ" קְרָעָמֶל. האָבָן אַרְוִיסְגַּעַבָּרָקָט אָ פְּעַקְל טָאָפִּיְ-צּוּקָעָרָלָעָן אָוּן עַס צְעַטְיְילָט צְווִישָׁן קְלִינְיוֹאָרג אָוּן אָ גְּרָאָשָׁן גַּעַלְט. דִּי פְּלוּמֶפֶן אַיִן מִיטָּן הוֹיפֶן האָט נִיט אַוְיְגָעָהָעָרט פְּרִילְעָד צָו סְקִירְפָּעַן. מעַן אַיִן גַּעַוּעַן דּוֹרְשְׁטִיק אָוּן צְיעַאַכְמָעָרט פָּוּן גְּרוּסְגּוֹלָה.

#

אויף מארגן האט זיך אנטגעההויבן דאס כסדרדייקע אריינשיסון אין געתא, דורך די דראטן. מען האט געשמיינט, אז סייעולן זיין נאך הארבערע גוירוח, צוליבן ניט אויספין דאס געועץ פון "שפער-שטונדער", צוליב די שלעכט פאהראאנגעגען בעניצטער און דער עיקר — צוליב די רווייטע פנדלאען.

ק א פ י ט ל ז י ב נ

ד"ר מיכאל לעוין,
גוטא-שפיטאל, דעם... يول, 1940.

טייערער מיראוש מיינער,

איך האב דיר לאנג ניט געשרבין. מײַן פעדער האט טינט, אבער דער קוואל פון ווערטער טרייקנט בי מיר אויס פון צייט צו ציט. איך האב פאר דיר א קלאייזשיה: דארף מען לאזן די מענטשׂן אונפֿאָקָּן די מעגענער מיט מאָדְנָע גֶּרְוִיְּפָּן אָוֹן ווִיסְטָעָן יְרֻקָּוּן, ווֹאָס צַעֲטֵרְבִּיבָּרָן דָּעָם פָּאָרְדִּיָּי אָוְנְגָּסְ-סִיסְטָמָם, אָדָעָר פָּאָרְבָּאָטָן זַיְּ צַו עָסָן דָּאָס מִיסְטָן אָוֹן הַיִּסְטָן זַיְּ בעסְעָר הַוְּנוּגְעָרָן? דִּי פְּרָאָגָע אִין נָאָר אָטָעָרְעַטְישָׁע, וַיְיַלְּפָאָלָם, אוּפָט דָּעָם אָפָּן הַאָבָּן מִיר מַעַר מַאְגָּן, ווֹאָס נָאָגָּט, מַזְוָן פָּאָרְשְׁטָאָפָּן. יְעַזְּבָּאָלָם, אוּפָט דָּעָם אָפָּן הַאָבָּן מִיר מַעַר ווִיסְטָמְיִינְעָן... — וַיְיַקְּמָט, ווֹאָס פִּוּן דִּי דַּעֲלָבָעָ גֶּרְוִיְּפָּן וַעֲרָן טִילְמַעַן קְרָאָנָק אָוֹן טִילְ שְׁאָדָט דָּאָס נִיט?

וועגן מִיר פָּעָרְעָנְלָעָךְ האָסְטוּן זַיְּ נִיט ווֹאָס צַו זַיְּגָן, וַיְיַצְּגָּט מִין מַאְמָעָ? אוּפָט אַלְעָ יִדְיָשָׁע קִינְדָּעָר גַּעֲזָגָט. כְּבָאָקָום גַּוטָּע צּוֹטִיְּלוֹגָעָן. כְּגַעַהָעָר צַו די פְּרָיוּוֹלְעִיגְּרָטָע. כִּיטְרָאָג אָשְׁוֹאָרָץ הַיְּטָל מִיט אָרוּטָעָר בְּאָנְדָן אָוֹן אָרוּטָן קְרִיאָז אָוְיִפָּן אָרָעָם. מַעַן האָט פָּאָר מִיר אָפְשָׁי. מַעַן מַאְכָּט פָּאָר מִיר אָוְאָרָעָם. מַעַן קוּקָט מִיר נָאָר אִין גָּאָס. אַיך בֵּין נִיגְעָרִיק, צַי מַעַן בָּאוּוֹנְדָעָרָט מִינְעָן פּוֹלָעָ פִּיסְקָעָם. צַי דָּעָם לְאָמָעָן פָּס. זִיתְט אַיך בֵּין אִין גַּעַטָּא, האָב אַיך אָפְגָּעָנוּמָעָן וַיְבָעֶןְ קִינְדָּעָר.

אַיך האָב זַיְּ בָּאָקָעָט מִיט אָפָּרְוִי. לוּיט די אָנְגָּעָנוּמָעָן גַּעֲזָעָן פִּוּן מַאְרָאָל, האָב אַיך דִּיךְ פָּאָרְרָאָטָן. פִּינְפִּינְ אָוֹן צְוֹאָנְצִיךְ חֲדָשִׁים אָוֹן אָן אָמְעָנְדָלְעָקִיט — זִיתְט אַיך האָב דָּאָס לְעַצְמָעָ מַאְלָ פָּאָרְבָּאָכָט מִיטָּ דִיר. צַו לְאָנְגָּג? צַו גִּיךְ? — פָּאָר דִיר אִין צַו אָוָרְטִילְן, וַיְיַקְּמָט, ווֹאָס אַיך שְׁרִיבָּרְ דִיר נָאָךְ? אַיך פָּרָעָג זַיְּ דָאָס אַלְיָין. מִין עַנְטָפָעָר אִין, אָוֹ דוּ בִּיסְט גַּעֲזָאָרָן וַיְיַנְּקָעָר אָוֹן גַּלְיִכְּזִיטִיק עַפְעָס מַעַר פָּאָר מִיר, וַיְיַתְּחַמֵּם — דוּ. אַיך דַעַר גַּעַשְׁטָאָלָם, ווֹאָס אַיך זַעַד דִיר. האָב אַיך דִיךְ לִיב מִיט אָלְיָעָ, ווֹאָס קִינְגָּרָעָן נִיט צַעַשְׁטָעָרָן. פָּאָר דִיר וַעַט זַיְּ זַיְּ אָנְצָוּנְמָעָן, אָדָעָר אָפְצָוּוֹאָרָפָן — אוּבָּאָר וּוּלְלָעָלְעָבָן דָעָם טָאָג פִּוּן דִּיךְ מַשְׁפָּט.

זַי אִין אָ קְרָאָנְקָן-שְׁוּוּעָסְטָעָרָן. אַיך שְׁרִיבָּרְ עַס אִין גַּעַנְדוֹן-פִּיסְלָעָר, וַיְיַלְּ זַיְּ אִין אֹאָ קְרָאָנְקָן-שְׁוּוּעָסְטָעָר, וַיְיַלְּ אַיך בֵּין אָטְעָנְצָעָר. זַי האָט גַּעֲזָוָת אָרְבָּעָט, אִין אַיך אַיְנְגָעְפָּאָלָן, אָז אֹויְ וַיְיַמְּעַן זַוְכָּת קְרָאָנְקָן-שְׁוּוּעָסְטָעָרָס, וַעַט זַיְּ זַיְּ אָוְיִסְגָּעָ זַאָךְ, זַי זַאָל זַיְּ אַנְגָּעָבָן פָּאָר אֹאָךְ. אָוֹן אוּבָּאָיְסְקָלְיָוָן, האָט זַיְּ שְׁוִין אָוְיִסְגָּעָ קְלִיבָּן אָקוּשְׁעָרִיעָ, צַו דַעַר בְּרָאָנוּשָׁע האָט זַיְּ זַיְּ גַּעַפְלָט גַּעַנְטָעָר. וַיְיַסְטָ פָּאָר

וואס ? וויל זי האט נאָר וואָס אלַּין געבּוּרְן אַ קינְד. ווי וויאַט אַיז פֿון דעם, ביַז דער קונְסֶט פֿון אַפְּנוּמָעָן קִינְדָּעָר ? אַ קָּאנְצִישְׁפְּרוֹנְג.

דעם ערשותן טאג, ווען כ'האָב זי געזען ביַז אַרְבָּעַת, האָב אַיך אַוְיסְגָּעָלָדָן מײַן גאנְץ בִּיטְעָר האָרֶץ אוּפִי אַיר. שפְּעַטְעָר האָט זי מֵיר אַנְגְּעַיְגָּט אוּפִי דער גָּס אַס אַונְד גַּעֲנוּמָעָן בעַטָּן, אַיך זָאָל אוּפִי אַיר רַחְמָנוֹת האָבָּן אַיז זי נִיט פֶּאָרְשִׁיטָן, זי מַזְוִי אַרְבָּעַת. האָב אַיך רַחְמָנוֹת גַּעַהְאָט אַיז זִיך גַּעַלְאָן אַרְוִיפְּשָׁלְעָפָן פֿון אַיר אַין אַיר צִימָעָר. דָּאָרט האָב אַיך אַוְיסְגָּעָהָרָט אַיר גַּעַשְׁכְּטָע — פֿון טָאג. ווען זי אַיז געבּוּרְן גַּעַוּאָרְן אַלְּין — ביןְן טָאג, ווען אַיר מִידְעָלָע אַיז געבּוּרְן גַּעַוּאָרְן, אַיך וועל דִּיר אַיְנְשְׁפָּאָרְן דִּי גַּנְגָּצָן בִּיגְרָאָפִיע, בלְוִיז דָּאָס בִּיסְל וועגן אַיר לעַבָּן אַיז געטאָ וועל אַיך דִּיר אַ דְּאָרְצִילְן :

אַיר מאָן אַיז פֿון דִּי פְּעַיקָּע יְוִינְגְּעַלְיִיט. ער האָט זִיך דָא גאנְץ גוֹת אַן עַצָּה געגעַן. ער האָט גַּעַקְוִיפְּט שִׁינְקָעָס בַּיִּי פְּוּעָרִים, וואָס זִינְגָּעָן אַרְיְינְגְּעַקְוּמָעָן אַין געטאָ אַונְד, נַאֲדוֹשָׁע (אוּזִי היִיסְט זַי), האָט זִיך גַּעַקְאָכָן אַון שְׁפְּעַטְעָר פֶּאָרְקוּפִּט. דערנָאָך האָט ער פֿון עַרְגְּגָע אַרְוִיסְבָּאָקְוּמָעָן אַגְּנָזָן טַרְאַנְסְפָּאָרָט עַנְגְּלִישָׁע שְׁטָאָפָן. ער האָט אַוְעַקְעַבְּרָאָכָן דִּי פָּאָדְלָאָגָע אַין שְׁטוּב אַונְטָעָר אַיר באַהְאָלָטָן דעם אוֹצָר. נַאֲר פֿון דִּי גַּעַלְטָעָר, וואָס זִיך האָבָּן בִּידְעָן פֶּאָרְדִּינְט, האָט ער אַיר קוּיט געגעַן אַשְׁטִיקָל בְּרוּיט צַו עַסְן, ווען סַאיַּז גַּעַקְוּמָעָן אַיר צִיטָט צַו גַּיְינִי אַין שְׁפִּיטָל גַּעַבּוּרְן דָּאָס קִינְד — אַיז דָּאָס אַיז גַּעַזְוּן אַין דִּי טָעָג פֶּאָרְמָאָכָן דָּאָס געטאָ — האָט דער חַבְּרָהָמָאָן גַּעַנוּמָעָן מִיט זִיך וואָס ער האָט גַּעַקְאָנָט אַונְגָּמָאָכָט פְּלִיטה. זי אַיז אַהְיֵמְגָעְקָוּמָעָן מִיטְן פִּיצְעָלָע קִינְד, אַלְּין.

— קִין עַס פְּעַלְטָמָר נִיט, — האָט זִי מֵיר גַּעַזְאָגָט. — אַיז דָּאָרְך גַּעַלְטָמָר, רִיסְט אַיך אוּוּק אַ ברָעַט, גַּעַם אַרְוִיסְט אַ קְוָפָאָן סְחוּרָה אַונְגָּמָאָט סְטִיעָת אוּפִי אַ צִיטָט.

— וּוֹאָסְשָׁע אַרְפָּסְטוֹ אַרְבָּעַט ? — פרָעָג אַיך זַי.

קוּקָט זִי מִיד אַונְגָּמָאָט דִּי אוּגָּנָן פֿון אַ גַּעַשְׁלָאָגְעָנָדָר חַיה : — אַיך נַעַם דָעַן עַמְעַצָּן צַו דָּאָס שְׁטִיקָל בְּרוּיט ? קְרָאָנְקָן-שְׁוּעָסְטָעָרָס זַוְכָּת מַעַן דָּאָר... אַונְגָּמָאָט אַיז מֵיר לִיכְכָּעָר צַו קְרִיגָּן אַ בִּיסְל פְּרִישְׁעָמִילָך. וואָס וועל אַיך טָאג, אַז כִּיוּל גַּיְיט האָבָּן צַו זִיגְּנָן ?

וּוְלִיסְט וּוִיסְק, וואָס עַס האָט מִיך בַּיִּי אַיר פֶּאָרְהָאָלָט ? עַפְּעָס אַיז דָא אַין אַיר דערשְׁלָאָגְנָקִיט, וואָס צִיטָט מִיך צַו. צִוְּיִיס אַפְּלִוְן נִיט, צַי זִי אַיז שִׁין. אַבְּעָר אַירע אַוְיגָן גִּיעָן מֵיר נַאֲך ; נַאֲכְגִּיבִּקְע, דַּעֲרַשְׁרָאָקָעָנָע אַוְיגָן, וואָס בעַטְלָען : — לאָז מִיך נִיט אַיבָּעָר אַלְּין.

דָּאָס קִינְד אַירָס, נִיט מַעַר ווי אַכְּט וואָסָן אַלְטָמָט, האָט שְׁטָרִיכָן פֿון אַ זְקָן. ווען דו קוּקָט אַוְיפִּת דָעַם שְׁמִיכָל פֿון אַזָּא קִינְד, טִיעָט אַוְיפִּת אַין דִּיר דִּי גַּוְטְּסִיקִיט. שִׁין צַו קוּקָן ווי דָאָס קְלִינְעָ שְׁטְרָעָקָט דִּי העַטְלָעָך, דִּי פִּיסְלָעָך. עַס האָט נַאֲך נִיט קִין הָאָר אַוְיפִּן קָאָפָן אַיז דָעַר נַאֲקָעָטָר שָׁאָרְבָּן אַיז דָעַר פּוֹלָס, וואָס דו פִּילְסָט אַוְיפִּת דָעַר נַאֲך נִיט צְנוּוֹיְגָעָוּאָקָסְעָנָעָר פָּאָנְטָאָנָעָל, ווען דו לִיגְסָט אַרְוִיפִּת אַוְיפִּת דָעַם דִּי האָגָט — שָׁאָפָט אַין דִּיר דָאָס גַּעַפִּיל, אוֹ דו האָסָט אַונְטָעָר דִּינְגָּעָר דִּי מעַנְטָשְׁלָעָכָע אָמְבָּאָהָאָלְפְּנִיקִיט אַלְּין.

דו וויסט, ווען איך טראכט צומערסטען וועגן דיר? גראד אויבן, ווען איך ליג מיט איר אין בעט. איך טראכט, ווי אונדזער לעבן צוֹזָמָעַן וואלט אויסגעזען. ווי אונדזערע קיבדער וואלטן אויסגעזען. טיל מאל פֿאָרָמָאָך אִיך דֵי אוּגַן אָזֶן שטעל זיך פֿאָר, אָזֶן דָו לִיגְסְטְ בֵּי מִין זַיִת — דָו, דֵי שְׁטָאָרָקָע, דֵי גַעֲוָנְטָע, שְׁטָאָלְצָע. ווען איך הער דאס קינד גְּרָאָגָעָרָן דֵי עַרְשְׁטָעָן קָלָאָגָעָן, שטעל זיך פֿאָר, אָזֶן אַיְזָן נִיְיעָבָן, וואס אַיְזָן סִיְיךְ דָו.

ווי דָו זְעַסְטָן, אַיְזָן שְׁוֵילָד אַדְאָפְלָטָע. איך פֿאָרָדָאָט, נִיט בְּלוּזְוִוִיךְ — נָאָר אַיְיךְ זַי. נָאָר טָאָמָעָר מִינְסָטוּ, אָזֶן דָאָס גַעֲוָוִיסְן פֿיְנִינְקְטְ מִיךְ, הָאָסְטוּ אַטְעוֹת (נָאָר אַמִינְסָס אוּרִיךְ מִין קָאנְטָא). איך האָב דָא גַעֲפְוָנְעָן אַו וַיְנְקָלְפָוּן רָוּ. אָן אָוְמָנָגָרָמָאָלָעָר. אָן אָוְמָגָעָלָוְמְפָעָרְטָע, אַנְיִיט עַרְלָעָכָע. — אַבְעָר זַי אַיְזָן מִיר טִיעָר, וַיְיִלְלָזְיִיל שְׁטָאָרָקָט מִיךְ פֿאָר מִין אָרְבָּעָט, צַו וּוּלְבָעָר אַיְיךְ בֵּין בָּאָרוּפָן גַעֲוָאָרָן אָוּן פֿאָר וּוּלְבָעָר אַיְיךְ עַקְוִיסְטִיר. עַס קְלִינְגְטָה דִיר זַי אַגּוּזָאָה? דָאָס לעַבָּן אַיְזָן גַעֲטָא אַיְזָן פְּרָל מִיט גַוְמָאָות אָוּן דָאָס שְׁטָעָרָט זַי נִיט צַו זַיְן פֿוּלְקָאָמָע אָמָתָן.

איך אָרְבָּעָט אָרוּם פֿעָרָצָן, פֿוֹצְנָן שְׁעָה אַטָּג. דָעַר גַעֲוָנְתָהִיטָס-אָפְטָיִיל שְׁטִיטִיָּט אַוְרִיךְ אַגְעָנוֹגְ הַוִּיכָעָר מְדָרָגָה, פֿיְנָעָפְאָלְכִילִיט. עַרְשְׁטָקְלָאָסְיקָעָס סְפֿעָצִיאָלִיסָטָן, מִיר הָאָבָן פֿינְחָשְׁפִיטָעָלָעָר מִיט אַבְעָר טְוִיזָנָט בְּעַטָּה, אָוִיסְטָר דָעָם — אָמְבָוָלָאָטָאָרִוָּס אָוּן אַצְּאָנְקִילִינִיק. דִי קְרָאָנְקָע אַיְזָן דֵי שְׁפִיטָעָלָעָר בָּאָקוּמוּן גַאנְצָ גָוָט צַו עַסְעָן קְרָאָנְקָע. אָוִיסְטָר דָעַר נָאָרָמָאָלָעָר גַעֲטָאָ-קְרָאָנִיקִיט: טְוּבָעָרְקָוָלָאָן, וְזָאָס מִיר רָוּפָן דָאָ «טְעַ-בְּעַ-צְעַ», הָאָבָן מִיר אַסְעָאנְגָוָעָר קְרָאָנִיקִיט, וְזָאָס הַיִסְטָט דְעַזְוָנְטָרִיעָ, זַי אַיְצָט אַיְזָן פֿוּלָעָר צְעַבְלִינוֹג. אַיְיךְ זַעַר אָרוּם דְרִיסִיק, פֿינְחָשְׁפִיטָק אַוְרִיךְ קְרָאָנְקָע אַטָּג. אַיְיךְ דָאָרָף אַמָּל אַבְעָרְצִילָן וּוּפְלָ שְׁטִיגָן מִין לְאָמָעָר פָוּס דָאָרָף אָרוּם-קְלָעָטָרָן אַוְרִאָפְקָלָעָטָרָן — כְּדִי דָו זְאָלָסְטָה הָאָבָן אַוְרִאָגְרִיר.

אַיְזָן דָעַר הַיִם בֵּין אַיְיךְ גַעֲוָאָרָן אַגְּסָטָן; אַבְעָר דֵי מָאָמָע אַיְזָן רָוִיק וְזַעַגְןָן מִיר. ווי לאָנְגָג אַיְיךְ האָב מִינְעָנָע פֿוּלָע בָּאָכוּן אָוּן גָוָטָן אָפְטָיִיל, זָאָרְגָט זַי זַיְךְ נִימָט. אִירָעָ צְוִיִּי אָדָאָפְטִירְטָע זַיְן, גָוָטָמָאָן אָוּן שְׁאָפְרָאָן, זִינְעָנָע אַיְיךְ נָאָךְ אַלְצָ גַעֲטִירִי. שְׁאָפְרָאָן אָרְבָּעָט אַיְן יְתֻמִים-הָיוּן אַיְן מָאָרִישִׁין. גָוָטָמָאָן טָוָט גָרְנִינִט; דָאָס הַיִסְטָט — אָפְצִיעָל. אַגְּנָנְצָן טָג לְוִיפְטָעָר עַר אָרוּם בָּאָזָאָרָגָן דָעָם פְּרָאָוְוִוִינְגָט אָוּן אַיְזָן דֵי אָוְנוֹטָן מָלָטָע. עַר הָאָטָט זַיךְ צְוִירִיק גַעֲנוּמוּן גַעֲשָׂפָן זַיךְ אַגְּשָׂטָעָל, פֿאָרָבָן, אָוּן אַיְזָן אַוְרִינְקָלְפָוּן דָעַר קִידְהָאָט עַר אַיְנְגָעָאָדָדָנָט זַיְן אָטְעָלִיעָ. דָאָרָט פֿאָרְבָּרְעָנְגָט עַר הַאָלְבָעָעָנְכָט. סְאִיְזָן אַיְם אַרְיִיךְ אַדְבָוֹק: — בָּאוֹוִוִיט נִינְטָ פֿאָרָטִיק צַו וּוּרָעָן מִיט אַיְזָן בַּלְד — הַיִבְטָעָר עַר אַיְן אַצְוִוִיטָס. אַצְוִוִיטָס מָאָל, זָאָגָט עַר, וּוּעָט עַר פֿאָרְעָנְדִיקָן. אַיְצָט מוֹעָז עַר אַגְּנָכָפָן דֵי אַיְנְסְפֿרָאָצִיעָ, ווי לאָנְגָג זַיְן הַיִם, זָאָגָט עַר. טִילְמָאָל בְּרָעְנָגָט עַר אַרְוִוִיךְ אַיְן שְׁטוּבָאָמָדָעָל: אַגְּנָגְלָפָן הַוִּיהָ אַגְּהָנְדָלָעָר פֿוּנָן רָאָג, אַוְרִילָטָן זַיְד. לְעַצְטָנָס הָאָט עַר זַיךְ גַעֲנוּמוּן צָוָם מָאָלָן אָוְנְדָזְעָרָעָאָגָעָה שְׁכָנָה, דֵי פֿרְוִי מָאָטְלִילְדָעָ צְוקָעָרְמָאָן, וְזָאָס בֵּי אַיְיךְ הַרְוִי, הָאָב אַיְיךְ זַיךְ, אַמָּאָל, אַוְרִיךְ אַגְּיִיאָר בַּאָל — מִיט יָאָרְהָוְנְדָעְרָטָעָר צְוִירִיק — מִיט אַיְם בְּאָקָעָנָט.

טיל מאל געטט ער זיין פאלאטע מיטן קעטטל פארבן און לויפט אין גאָס אַריין. ער קוּמֶט צוֹרִיק מֵיט אַהֲלָב פֿאָרְעָנְדִּיקָט בְּיַלְד פָּוּן דָּעַר קִירְכָּעַ, מֵיט אַסְקִיעַזְפָּוּן אַלְוִיהָ. דָעַם פֿרְעָוָעָס רֻומְקָאוּסְקָה האָט ער שׂוֹין גַּעֲמָאָכָט דְּרִיְיַזְיָקָעָ פֿאָרְטְּרָעָטָן. דָאָס, זָאגְטָעָ ער, רֻעְכְּנַט זִיךְ מִיטָּן מִיסְטָן. דָאָס, זָאגְטָעָ ער, אַיזְפְּרָנְסָה. אַיזְפְּרָנְסָה בְּיַלְד שְׁטוּלָט פָּאָר דָעַם פֿרְעָוָעָס אַיזְפְּרָנְסָה פֿוֹלָעָר גְּרִיסָה, אַרוּמְגָעְדִּינְגָּלָט מֵיט אַזְוָאלְדָעָ פָּוּן קִינְדְּעָרְשָׁעָ קַעְפָּלְעָר.

די צוֹנְגָּעָן האָבָן זִיךְ בַּיְ אַונְגָּזָה אַלְעָ דְּרִיְיַזְיָקָט נְעַצְתָּס צְעַפְּלָאַנְטָעָרט. אַפְּט זִיצְטָעָ mun דָוְרָךְ אַגְּנְעָצָעָ נְאָכָט אַזְוּן מַעַן רַעַדְטָן. סְמָאָטָעָרט אָוִיס אַזְוּן סְשָׂטָאָרָקְט גְּלִיכִיכְץִיטִיקָה. מְעַרְסָטָנוֹס קְוֹמֶט מִיר אָוִיס זִיךְ צְוֹ אַמְפָעָרָן מִיט אִים, מֵיט גַּוְטְמָאָנְגָּעָן — אַזְוּן שְׁאָפְרָאָן אַיזְפְּרָנְסָה אַיזְפְּרָנְסָה דָעַר שְׁלוּם-מַאְכָעָר. אַט לְמַשְׁלָחָן, האָבָן זִיךְ גַּזְוָאנָט, אַזְוּן דִּיְיַאָפְּעָנוֹנוֹסָה לְאַוְּרִקְרָאָנְקָעָ וּוּטָעָן, וּזְיַוְּגָמָן האָט זִיךְ אַוְּרִיךְ גַּאֲטָס בָּאָרָאָטָן. האָסְטוֹנוֹ גַּעַדְאָרְפָּן וּזְיַוְּגָמָן, וּזְיַוְּגָמָן מִיר צְשָׂרְגָּה, אַזְוּן נִיטְיִדְישָׁן, אוֹ דָאָס אַיזְוּן נִיטְיִדְישָׁן. אַיךְ האָבָן צְוָוָגְעָבָהָן, אַזְוּן דָעַר מַעְדִּיצִיךְיָן בְּיַשְׁעָר מַאְרָאָל אַיזְוּן — אַבְּעָר אַיזְוּן גַּעַטָּא אַוְּנְטָרְלִילָגְט מַעַן אַנְדָּרְעָרְעָ גַּעַזְעָזָן אַזְוּן אַזְוּנְדָּרְעָרְעָ מַאְרָאָל. אַיְצָט, וּזְיַוְּגָמָן מִיר זִיְנָעָן הָעַרְמָעָטִישָׁ אַרוּמְגָעְשָׁלָאָסָן, וּוּטָעָן אַיזְוּן גַּיְכִּין זִיכְעָר אַוְּסְפָּלָעָן מַעְדִּיקָמָעָנָטָן. אַיזְוּנְמַעְמָן דָאָרָף מַעַן הָעַלְפָּן — די, וּזְיַוְּגָמָן קַעְנָעָן נַאֲךְ גַּעַזְוָונָט וּוּרָן, צִיְדִי, וּזְיַוְּגָמָן דִּיְמַעְדִּיקָמָעָנָטָן וּוּרָן בַּיְיַזְיִזְרָנִיט אַוְּיְפְּתָאָן? הַלוֹּוֹאי זָאָל צַוְּדָעַ נִיטְקָוָעָן. אַגְּבָן, אַיזְוּן דִּיְהַיְמָעָן, בַּיְיַזְיִזְרָנִיט בָּאַמְּעָרָק אַיךְ אַטְעַנְדָּעָנָץ אַוְּעַקְצָוְגָּעָבָן אַהֲפָנוֹנוֹגָסָלָאָזָן קָרָאָנָקוֹ דָאָס גַּאָנְגָּעָץ בִּיסְלָל צְזָקָעָר, דִּיְגַּאָנְגָּעָץ פּוֹטָעָר, יְיַדְעָס שְׁטִיקָלְפְּלִישָׁן. דָּעַרְוּיְילְוּ וּוּרָן דִּיְאַיְבָּרְקָעָר קָרָאָנָק צְזָקָעָר דָעַם — אַזְוּן אַזְוִי גִּיְיָטָעָס. מִילָאָ, אַיזְוּן דִּיְהַיְמָעָן אַיזְוּן עַס אַפְּרִיעְגָּלְעָכָר עַנְיָן אַיזְוּן מַעַן האָט נִיטְקִיְינָט צַוְּזָאָגָן, וּזְיַוְּגָמָן צַוְּזָאָגָן מִיט זִיךְ יִסְטָן. אַבְּעָר אַשְׁפִּיטָאָל טָאָר זִיךְ נִיטְרַעְבָּנָעָן מִיטְקִיְינָט סְעַטְמִינָעָן.

דוּזְעָסְטָן, וּזְיַוְּגָמָן קָאָלָט אַיזְוּן לְאַגְּנִישָׁ אַיךְ דָעַד, מִירַעַלְעָ? דִּין רַאְמָאָנְטִישָׁר מִיכָּאָל. אַיךְ דָעַרְצִילָל עַס דִּירְאָלָס בִּישְׁפִּילָ, וּזְיַוְּגָמָן וּזְיַוְּגָמָן מִירַקְוָמָט דָאָס גַּעַטָּא — אַיזְוּן אַגְּנְטִוְוִיפְּטָפָן אַיזְוּן מַאְלָנְדִיקָעָס. וּוּיְילָ אַיזְוּן. מִיְּקָין פָּאָךְ האָלָט מִיךְ בַּיְיַעְרָ נַאֲקָעְטָסְטָרָרְעָ רַעְאַלְיָטָטָם. יְעַדְעָרְעָ פָּוָנָק פָּוָן רַאְמָאָנְטִיזָם, וּזְיַוְּגָמָן מַעְדִּיצִיךְין האָט פָּאָרְמִיר פֿאָרְמָאָגָט, אַיזְוּן אוּסְגָּעְדָּרְגָּוָן. אֲפִילָו דָאָס אַפְּנָעָמָעָן קִינְדָּעָר פִּילָט מִיךְ נִיטְאָן מִיטְיַעְנָמָעָ גַּעַפְּלָיָה, וּזְיַוְּגָמָן אַזְוּן פָּאָרְקָעָטָה. אַיךְ האָלָט פָּאָר אַפְּרָאָרְבָּרְעָעָן צַוְּרַעְבָּגְעָנָעָן קִינְדָּעָר אַוְּרִיךְ דָעַר וּוּלְעָלָט אַיזְוּן גַּעַטָּא. יְעַדְעָס נִיטְקִיְינָט דָאָ, נִיטְדָעַמְלָעָן גַּאֲרָרְטָיְטָה — אַיזְוּן דָעַם לְעָבָן, גַּאֲרָרְטָיְטָה דָעַם לְעָבָן.

וּזְיַוְּגָמָן אַיךְ זַעַגְדָּשָׁעָס פִּיצְעָלָעָ מִידְעָלָעָ, כִּיקְוָקָ וּזְיַוְּגָמָן שְׁמַיְיכָלָטָה, בְּרַעְנָט אַיזְוּן מִירַדְיָוָלָה, הָגָם אַיךְ בַּיְנִיט אַירְטָאָטָעָ, נִיטְאַירְמָאָמָעָ אַיזְוּן אַיךְ האָבָן זִיךְ גַּעַבְרָאָכָט אַוְּרִיךְ דָעַר וּוּלְעָלָט. וּזְיַוְּגָמָן אַיזְוּן אַנְגָּגָרִיטָה פָּאָר אַטְ דָעַם נִיְיעָם לְעָבָן, וּזְיַוְּגָמָן האָט אַוְּיְפָגְשָׁרָאָצָט אַיזְוּן גַּעַטָּא?

אַזְוּנְעָפִיאָזָד. מִיטְאַזְוּנְעָפִיאָזָד צְוִירִיקָ, בַּיְיַזְיִזְרָנִיט, אַזְוּנְעָפִיאָזָד גַּעַזְעָזָן אַזְוּנְעָפִיאָזָד לְוּפְטָ —

אַשְׁטִיקְנְדִּיקָעָ. אַלְצָן האָט גַּעַגְלִיט : דִּי מַוְיְעָדָן, דָעַר טְרָאָטָוָאָר. אַפְּיִיעָר האָט גַּעַגְאָסָן

פפן הימל. די לופט — אין הייסער, געדיכטער גלייזער. ניט געוווען מיט וואס צו אנטעמען. די מענטשן האבן זיך קויים באזועגט. האסט געוזן דיר אנטקעגענעםצען רווייטע, פאָרשויזטע פונימער, פֿאָרְלַאָפּעַנְעַ אָוִיגַן, אַנְטְּבָלוֹיזַעַ, פֿיְכַטַּע הַעלְזַעַר. אַיךְ האָבָן זיך קויים געשעלעפט פֿוֹן אין פֿאָצְיעַנְטַ צָום אַנדְרָעַן. בִּיגְעֻקּוּמָעַן דִּי שְׁתִּיגַן אַין דִּי דּוֹשְׁבַּעַ הַיּוֹעֵר, וַיְיַי אֶבְּרָגְלַעַטְרָעַר קָומַט בַּיִדְעַם עֲוֹרְעַסְטַן. אַיךְ בֵּין מַשְׂפָּרְעָזְעַלְעַךְ דָּאנְקָבָאָר גַּעֲוֹעַן יְעַדְן פֿאָצְיעַנְטַן, וַואָסְטַ האָט גַּעֲוֹוִינְטַן אַיאַיְ פָּאָרטָעַר. אַין דִּי דְּרוֹתַה האָט מִיר יְעַדְסַ מַאֲלַ אַשְׁלָגַג גַּעֲטָאָן אַהֲזַ אַין פְּנִים — אַהֲזַ, וַואָסְטַ אַיְזַ נַאֲךְ אַיְבָּרְגָּעַשְׁטִיגַן דִּי חַמִּימָה פֿוֹן גַּאַסְטַן. אַוְן דִּי הַיְּזַ אַיְזַ גַּעֲוֹעַן דְּרוֹכְגַּעַזְטָאן מִיטַּ אַשְׁוּוֹרָן רִיחַ פֿוֹן שְׁוֹוִיסְטַן אַוְרָן. אַוְיףַּ דִּי צְעוֹאָרְפּעַנְעַן בְּעַטְן זַיְינְגַן גַּעֲלָעַגְן דִּי חַוְּלָאִים — שְׁטִיקָעַר דְּוַיְ פְּלִישַׁ — מַאֲכְלָאָגַן. צַעְקָנְפָּלַט. באָרְזַ וְוּעָסְעַ פְּרוֹיְעַן האָבָן זיך באַזְוּגַט, קִינְדָּעַר אַרְוֹם זַיִן, — אַוְיףַּ דִּי שְׁטוֹבִיקְעַ פְּאַדְלָאַגְעַס. וּזְעַן אַיךְ האָבָן זיך באַזְוּזַן אַוְיףַּ דְּעַר שְׁוּעַל, האָבָן דִּי שְׁלָאָבְעַרְקַע פְּרוֹיְעַן אַפְּילַוְוַן. פְּרוֹבִירַט צַו בְּרַעְגָּעַן אַיְן אַרְדְּעַנְגַּג — נִיט זַיִן, נִיט דִּי שְׁטִיבָעַר — וּזְיַיְהַ אַהֲבָן דָּאָס פְּרִיעַר גַּעֲפַלְעַט טַאַן. עַרְשַׁת נִיט לְאַגְּגַג צְרוּרִיק, האָט מַעַן מִיר אָוּמָעַטָּוּן אַנְטְּקַעְגַּעְגַּטְרָאָגַן אַשְׁיִסְלַ מִיטַּ וְוָאַסְעַר אַוְן אַרְיַן האַנְטָעַד. אַיצְחַט האָבָן אַיךְ גַּעַמוֹתַעַס פְּאַדְרָעַן. אַן אַפְּאַטְיַע האָט אַיְינְגַּעְנוּמָעַן דִּי פְּרוֹיְעַן, צְזָאמָעַן מִיטַּ וְיִעַרְעַ קְרַאנְקַע מַעְנְגַּעַר, צְזָאמָעַן מִיטַּ דִּי קִינְדָּעַר. בְּלוּזַי דָּאָרטַן, וּזְיַיְהַ פְּרוֹיְיַי אַיְזַ גַּעֲוֹעַן דִּי קְרַאנְקַע, האָט אַין לוֹפְּטַן נַאֲךְ גַּעַשׂוּבְּטַן אַין אָוּמָרוֹ. די קִינְדָּעַר זַיְינְגַן גַּעֲוֹעַן טּוּמְלִידְקָעַר אַוְן דִּי מַעְנָעַר — רִירְעַוְדְּקָעַר אַיְן זַיְעַר פָּאַנִּיקַע, דָּאָס שְׁטוֹרִיכְטַן אָוְנְטָעַר מִיְּנָבוֹגָה, אַן דְּעַר פְּרוֹיְיַי אַיְזַ זַיְינְגַן אַיְם אַיְזַ אַפְּהַעַנְגַּיק פֿוֹן דְּעַר פְּרוֹיְיַי אַסְטַ מַעַרַת, וּזְיַי אַמְּפָלַת. אַן דְּעַר פְּרוֹיְיַי אַיְזַ דְּעַר מִינְבוֹגָה אַיְיַ, אַן דָּאָס לְעַבְן דָּא וְוּעַט אַרְיְבָעַרְטָרָאָגַן נַאֲרַ יְעַנְגַּר מִאַן, וַואָס וּזְיַי מִינְבוֹגָה אַיְיַ, נִיט נַאֲרַ הַילְּפָלָאָזַן וּזְיַי אַקְינְדַן — נַאֲךְ אַפְּרַמְּשְׁפָּטָעַר. אַן מִין אַוְיסְלַעְרָנְגַן פֿוֹן דְּעַר פְּרוֹיְיַי דִּשְׁטוֹבִיקַע דִּסְצִיפְּלַן, אַיר סַדַּר — מַעְסִיקִיטַן גַּעְצְזַעְמְטָקִיטַן.

וועו ניט וו האב איד גבעטען א קאלאטן טרונק. ס' האט וויניק וואס געהאלפּן. די גלעוזער וואסער, וואס כ' האב בעגארגלע, האבן נאדר ארויסגערוףּן דעם שווייס אויף מיין ליב. איד וואלט גערן אַרומגעגןגען איין בלויין העמד. אבער כ' האב ניט בעהאטן די לאטעס אַנגעניטיס אויף אים. האב איד זיך געשטייקט. אלץ איין מיר האט געחלשט זיך אויסצוציען ערגען — איין אַ קאלאטן קעלער, אויף אַ שטיענרבנער פֿאָדָלָגָע — אוין פֿאָרָמָאָכָן די אויגן. אוון דא האט זיך ערשות געהאטן אַנגעהויבּן מיין בגאנג אַיבְּער די הייזער.

שווין באולד בימים סוף פון מיינע וויזיטן, האב איד מער ניט אויסגעהאלטן. געהאט נאך. איין קראנקן צו באזוכן און טאקע גיענדיק צו אים, איין מיר אינגעפאלן זיך ארויפאצ'וקאפן, קטש אופיך א מינוט, צו גאנדושען אין שטוב. ס'איין מיד באפאלאן פלויצים — אט טאקע אין דעם גאנג, אין דעם גליועדר פון דער וועלט ארום מיר, אין מיר; אין דעם גלי פון גאס. ס'האג זיך מיר פארבענט צום קינד און כיבין געאנגעגען דערצו, ווי אינער, וואס גיטא אין א מדבר און איילט צו דעם טראטן, ניט געאנגעגען אוניף דער מידקיטט — וויל פון וויזיטן זעת ער און אאיטיס. ס'האג זיך

מיר געדיינט, אונַ בלויז אַ בלְיך אוּף דעם קלִינְגָם נְפָשָׁל ווּעַט מֵיךְ אַפְּפֶרְיָשְׂן מַעַר,
וֹי אַלְעַ שְׁעַפְן וּאֲסָעָר.

איך האב געהאט פֿאָרגַעַסְן, אונַ נְאַדוּשָׁע אַיְזָן נְאַר בַּיְדָר אַרְבָּעַט. איך האב
געוווסט, אונַ זַי לְאַזְטַּדָּס קְינְד בַּיְיַ אַשְׁכַּנְן — נְאַר גַּיְיַ קְלָאָפְן אַיְזָן אַהֲוַיְמִיט טִירַן,
קְרִיךְ אוּף שְׁטָאַקְן. בֵּין אַיְזָן אַוּעָקְפָּן פַּוּן דַּעַר טִיר אַוּן גַּעַהָאַט דַּאַס גַּעַפְּלִיל, אונַ דַּעַר
טַּאגְ ווּעַט זַיְקִין מָאַל נִיט עַנְדִּיקָן. נְאַר דַּאַס אַיְזָן דַּעַרְהָעַרט אַ גַּעְוַיְיָן: אַ
מַעַקְעָן, אַ מַאְרְקָעָן... אונַ אַיְזָן האַב גַּעַוּסְטָם, אונַ דַּאַס אַיְזָן נְפָשָׁל, ווּאַס מִיךְ צִיט
דַּעַרְצָוּן. איך האב פֿאָרגַעַסְן דַּי מִידְקִיְתָּן אַוּן גַּעַלְאָפְן אַיְבָּעַר דַּי שְׁטִיגַּן, — נִיט מִיט
מִין כּוֹחַ: גַּעַכְעָלָפְּן דַּעַם גַּעְוַיְיָן אַוּן אַגְּעַקְומָעָן אַוּפְּן הַעֲכָסְטָן שְׁטָאַקְן: אַגְּעַקְלָאַפְּט
אַיְזָן אַ טִּיר. עַמְּצָעַ האַט מִיר גַּעַעַפְּנָטָן: אונַ נְאַר אַיְדָעַר אַיְזָן האַב זַיְקִין אַרְמוּגַעַקְוָט —
בֵּין אַיְזָן שְׁוִין גַּעַשְׁטָאַגְּנוּן פָּאַר אַ גְּרוּיסָט, הַילְצָעָן בַּעַט. אוּף אַיְם אַיְתָן, אוּף אַ וּוּינְדָל,
גַּעַלְעָגְן דַּאַס נְאַקְעָטָעָט מִידְעָלָעָע, גַּעַקְיִיכְט אַוּן גַּעַשְׁטוּפְט דַּי פּוּסְטָלָעָךְ אַיְן מוֹיל.

— דַּי מִוטָּעָר ווּעַט בַּאֲלַדְּ קְוּמָעָן זַי אַגְּוִיְגָן, — האַט עַמְּצָעַ הַינְּטָעָר מִין
פְּלִיעַץ זַיְקִ אַפְּגָעָרְפָּן.

איך האב זַיְקִ גַּלְיַיךְ גַּעַכְאַפְּט, ווּאַס עַס אַיְזָן דַּעַר ווּיְגַעְרָקָעָס פְּרָאַבְּלָעָם. אַוְנְטָעָר
אַיְר בַּעַקְל אַיְזָן גַּעַלְעָגְן דַּאַס פְּלַעַשְׁלָעָעָט צְוּקָעַרְוּאַסָּעָר. איך האב זַי אַוְיסְגַּעְדָּרִיט
אוּף אַ זִּיטָּן: אַוְנְטָעַר גַּעַלְעָגְלִיגְט אַ בְּרַעְגַּעַלְעָגְלִיגְט אַוְיסְגַּעְדָּרִיט אַוּף אַיְם דַּאַס
פְּלָעַשְׁלָעָעָט, דַּעַר נְאַפְּלָזְלָעָפְּן אַיְזָן דַּעַם צְשֻׁרְגַּעְגָּעָם מוֹיל.

סַיְאַזְגַּעַרְן לִיכְתָּן אַיְזָן מִיר אַוּן אַרְוֹם מִיר. כִּיְאַבְּ דַּעַרְפִּילְט, זַי אַ פְּרִישְׁ
וּוּינְטָל קְילַט מִין פְּלִיצְצָע, עַרְשָׁת אַיְצָט האַב זַיְקִ אַוְיסְגַּעְדָּרִיגְט. סַיְאַזְגַּעַרְן מִיר אַ
פָּאַל גַּעַטְאַן אַיְזָן פְּנִים דַּאַס גְּרוּיסָט, לִיכְטִיקָעָט צִימָעָר אַוּן צַו מִין שְׁטוּגָנוּן: אַלְעַ
וּוּנְטָבָאַהָאַגְּנָגָן מִיט בַּיְלָדָעָר. נִיט גַּעַוְוָעָן קִין לִיְדִיקְ פִּיצְלָזְלָעָט — פַּוּן דַּעַר
פָּאַדְלָאַגְּעָן בֵּין סְוּפִיטָן.

— אַיְר זִיט דַּיְר לְעוֹוִין, — האַט עַמְּצָעַ גַּעַבְּן מִיר זַיְקִ אַפְּגָעָרְפָּן. דַּעַר בַּאֲלַעַעַ
בָּאַס פַּוּן צִימָעָר. עַר האַט אַרְיִיפְּגַעְקָוּקָט צַו מִיר. אַוּן אַוְמְגַעְלְוְמְפָעָרָט גַּעַשְׁטָעָלָעָט פַּוּן אַ
מַעַנְטָשָׁה. אַ קְלִינְגָּר, דַּאְרָעָר גַּוְף מִיט אַ רְיוִזְקָן הַוִּיקָּעָר, ווּאַס אַיְסְגַּעְדָּרִיט
אַ דָּאַרְזָן הַאַלְדָּת גַּעַשְׁטָאַגְּנוּן אַ מַעְכְּטִיקָעָר קָאָפְן. אַ העַלְפָטָן דַּעַם קָאָפְן הַאַט פָּאַרְאַ-
אַ פָּאַרְזָן דַּעַר ווּיְסָעָר שְׁטָעָרָן, ווּאַס האַט זַיְקִ אַיְזָן פַּוּן שְׁאַרְבָּן צְנוּיְפְּגַעְטָרָפָן מִיט
דַּי פְּעַדְ-שְׁוֹאַרְצָעָן, אַרְטִיסְטִיְשָׁ-אַרְאָפְּהַעַגְּבָנְדִּיקָעָהָרָן. אַיְבָּעָר דַּעַם פְּנִים האַט
גַּעַוְעַלְטִיקָט אַ לְאַגְּגָעָ, פְּאַרְשְׁפִּיצְטָעָגָעָ, ווּאַס האַט פְּאַרְשָׁאַטְגָּנוּן סִיְיַיְדָן דַּאַס פְּאַרְמְלָאַזְעָ
מוֹילָן, סִיְיַיְדָן אַיְגְּגִיקָעָ אַוְיָגָן. זַיְיַיְגָעָן אַוְמוּרִיקָעָ גַּעַשְׁפְּרָוְגָעָן אַיְבָּעָר מִיר — נִיְיְגָעָרִיק,
אַוְזִיכְעָר, שְׁפִּיצְקָעָ אַוְיָגָן. אַיְזָן האַב זַיְקִ צְנוּיְפְּגַעְטָרָפָן מִיטָן בַּלְיךְ פַּוּן דַּי
דַּעַרְפִּילְט דַּעַם אַוְמְהִימְלָעָן בַּאֲרִירָן פַּוּן זַיְיַנְעָן קָאַלְטִ-פְּיִיכְטָעָ פְּינְגָעָר: — נְאַדוּשָׁע
הַאַט מִיר דַּעַרְצִילָט ווּגְעָן אַיְזָן... אַוּן לוֹוִיט. אַיְיָעָר צְוּלְיָיְפָן צַוְמָעָט... — אַפְּשָׁר
וּוּאַלְט אַיְזָן גַּעַדְאַרְפָּט פְּאַרְלִירָן פַּוּן אַזְאָא בַּאַמְּרָקָוּגָן. אַיְזָן האַב נִיט. עַר האַט
אַפְּגָעָלָאַן מִין האַגְּנָט אַוּן דַּעַרְזָעָן דַּי פְּאַרְבָּן-פְּלָעָקָן, ווּאַס עַר האַט אוּף אַיְר
גַּעַלְאָזָן, — אַוּן, אַגְּטָשָׁוְלִידִיקָט, — האַט עַר אַ רְיִיבְ גַּעַטְאַן דַּי פְּינְגָעָר אַוּן גַּעַוְוָאַגְּנָט

פֿוֹן דַּעֲרָכָה כָּאַלְאָטִי-פְּעֻלְעִירִינְעַ, וּוְאָסֶר הָאָט גַּעֲטְרָאָגָן אָוֹן דַּעֲרָנָאָר, מֵיט אַיר בְּרָאָגָן גַּעַנוּמָעָן רִיבִּין מֵין הָאָגָּט, — אַיךְ הָאָלָט אַיְן מִיטָּן דַּעֲרָ אַרְבָּעָט. — עַר הָאָט אַקְעָר.

גַּעַטָּאָן דַּי שְׁפִּיצִיקָעַ נָאָ אַיךְ דַּעֲרָ רִיכְטוֹגָגָ פֿוֹן פְּעַנְצְּטָעָר. דָּאָרָט אַיְן גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אַגְּרוֹיסָ מַאְלָעָרִי-גַּעַשְׁתָּאָלָעָ : אַוְיָף אִים — אָן אַגְּגָעָזָוִינְעַ לַיְוָונָט, אַוְיָף וּוּעָלְכָן עַס הָאָבָן וִיךְ גַּעַזְיִיכְנָט אַומְפָאָרָעְנְדִּיקָטָעָ קָאנְטוֹרָן פֿוֹן אַפְּנִים. אַיְנְגָלִישָׁ פְּנִים, אַרְמָגַעַפָּאָטְשָׁקָעָט אַרְוָם אָוֹן אַרְוָם מֵיט פְּאַרְמָלָאָעָ פְּלָעָלָוָן פֿוֹן אַלְעָ מִינִים קָאָלִיָּן. פֿוֹן דַּעֲמָ פְּנִים זַיְנָעָן דָּאָס אַיְנְגִיקָעַ פְּאַרְטִּיקָעַ גַּעַוּוֹעָן דַּי אָוִיגָן, וּוְאָס דַּאָבָן אַרְאָפְּגָעָקוֹט צָוָ מִיר מִיט אַטְפָּן עַרְגָּסָט אָוֹן גַּלְיִכְצִיטִיק — מִיט אַקְינְדִּי-שִׁיחְנָעוֹדִי-קָעָרָ פְּאַרְשָׁעְמָטְקִיָּה.

אַיךְ הָאָב זַיְקָ צְוָגְעָרָקָט גַּעַעַנְטָעָר אָוֹן דָּאָס מַעַנְטָשָׁל אָיְן מִיר פְּאַרְוִיסְגַּעַלְאָפָן : — דַּעֲרָ בְּחָור אַיְנְטָרִיגְרָט מִיךְ שָׂוִין אַפְּרָטָעָגָ, — הָאָט עַר אַפְּרָטָעָן שְׁפִּיצִיקָוָן פְּיִינְגָעָר אַיְבָעָרָן לַיְוָונָט, — אָן עַילְיוֹן. פְּופְצָן יַאֲרָלָט. אַ צְוִיְּתִּעְרָ אַיְנְשָׁטִין. דַּי גַּרְעָסָטָעָ פְּרָאָפְּעָסָאָרָן פֿוֹן מַאְטָעָמָטִיקָ הָאָבָן אִים פְּאַרְהָעָרָט. גַּעַוְיִנְלָעָדָמָל אַיְדָ אַרְגָּטָן, בֵּי דַּעֲרָ אַוְיִסְגָּעָטְרִיקָנְטָעָרָ פְּלָוָמָפָ, אַזְוִי וּוּאַיךְ הָאָבָן דָּאָס עַרְשָׁטָעָמָל גַּעַזְוָעָן. דַּעֲרָ גַּאֲנְצָעָר אָפְּוֹן פֿוֹן זַיְצָן, דָּאָס הָאַלְטָן דַּעֲמָ קָאָפָ, דַּעֲרָ אַוְיִסְדָּרוֹקָ פֿוֹן דַּי אָוִיגָן, וּוְאָס קָוָקוֹן אַיְן בָּוָךְ אָוֹן לַיְעָנָעָן גַּלְיִכְצִיטִיקָ וּוּאַוְיִסְעָרָן בָּוָךְ. דַּי פָּאָרָם פֿוֹן קָעְרָפָעָר, דַּי פָּאָרָם פֿוֹן דַּעֲרָ פְּלָוָמָפָ מִיטָּן רָאָד... אַיר פְּאַרְשָׁטִיט ? אַ גַּעַוְאָלְדִּיקָעָ הָאָרְמָאָנָעָ אַיְן דַּעֲמָ דִּיסְגָּנָגָס.

אַיךְ הָאָב זַיְקָ אַרְוִיסְגַּעַלְאָפָן פֿוֹן אַפְּעָנָעָם פְּעַנְצְּטָעָר. פָּאָר מִינָעָ אָוִיגָן הָאָט זַיְדָ גַּעַשְׁפָּרִיָּט אַן אַנְדָעָר אַמְגָעְוּוֹיְנָלָעָד בְּלִילָד. כִּיְהָאָב גַּעַזְוָן דַּי שְׁטָאָט אַוְיִסְעָרָן גַּעַטָּאָ : דַּי קִירְכָּעָס, דַּי גָּאָסָן, דַּי טְרָאָמָוְיִעָן אָוֹן גַּעַעַנְטָעָר — דַּי דְּרָאָטָן. אַ שְׁלָאָגָן פֿוֹן סְלָוָפָעָס, וּוְאָס לוֹפָן בֵּין אַחֲרָיָה, מִמְשָׁ בֵּין אַוְנְטָעָרָן הָוִי. אַיךְ הָאָב זַיְדָ מַעַר אַוְיִסְגָּעָבוֹיָגָן אָוֹן דָּרְזָוָן אַגְּרִינְעָם מַוְנָּדָרִיָּה, אַ בִּקְסָן-לָוָפָעָ, אַ קָּאָסָק. מִיר אַיְזָ אַיְנְגָעָפָאָלָן, אוֹ עַס מַוְוִי זַיְן אַוְמְדָעָרְטָרְעָלָעָד הָיָס, דַּעֲמָ דִּיטְשָׁן סָאָלְדָאָט. עַר מַוְוָאָדָי אַוְיִסְגָּיָן נָאָר אַטְרוֹנָקָ וְאַסְעָרָ.

כִּיְהָאָב נָאָר בְּעַסְעָר דַּעֲרָפִילָט דַּי רְחָבָותִיקָעָ קִילְקִיטָ פֿוֹן צִימָעָר. — אַיר הָאָט אַפְּשָׁר אַ גָּלָאָן וְאַסְעָר ? — הָאָב אַיךְ גַּעַבְעָטָן. סְהָאָט זַיְדָ מִיר נָאָר גַּעַלְוָסָט אַרְוִיסְצָוָגִין פֿוֹן דָּאָגָן. כִּיְהָאָב גַּעַוָּאָלָעָ זַיְדָ צְוָשְׁפָּאָרָן כַּאֲטָש אַוְיָף אַ פָּאָרָ מִינָוֹת.

דָּאָס מַעַנְטָשָׁל הָאָט אַיְגָעָכָאָפָט מֵין פְּאַרְבָּעָנְקָטָן בְּלִיקָ, וּוְאָס הָאָט זַיְדָ גַּעַזְוִינְגָן צָוָם אַלְטָפְּרָעָנְקִישָׁן, אַוְיִסְגָּבְעָטָן בְּעַנְקָל : — זַעַצְטָ זַיְדָ, זַעַצְטָ זַיְדָ — אַיְן עַר גַּאָר לְעַבְדִּיקָ גַּעַוָּאָרָן אַוְוָעָקָ מִיר בְּרַעְגְּגָן אַטְרוֹנָקָ.

שַׁוִּין בֵּין אַיךְ גַּעַזְוָסָן. פֿוֹן דַּי בְּלִילָעָר אַוְיָף דַּי וּוּעָנָט הָאָבָן אַרְאָפְּגָעָקוֹט צָוָם מִיר פְּנִימָעָר. גַּעַטָּאָ-טִיפָּן, גַּעַטָּאָ-סְצָעָנָעָס. בֵּי דַּעֲרָ זַיִיט, אַגְּגָעָזָפָאָרָט אַן דַּעֲרָ וְאָגָּט, אַיְן גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אַמְכָטִיקָ בְּלִילָ פֿוֹן פְּרָעָזָסָ רְוַמְּקָאָזָסָקִין. עַס הָאָט אַוְיָף גַּעַזְוָעָן, וּוּ עַר וְאָלָט אַרְוִיסְגָּוָאָזָקָסָן אַיְבָעָר דַּי הַיּוֹלָעָד, אַיְבָעָר דַּעֲרָ גַּעַטָּאָ לְאַנְדָשָׁאָפָט. אַיךְ הָאָב זַיְדָ נִיט גַּעַקְאָגָט אַפְּוֹוֹנְדָעָרָן פֿוֹן דַּעֲרָ עַנְלָעְכִּיקִיטָ פֿוֹן דַּעֲמָ.

בְּלִילָ צָו גַּוְטָמָאָגָס פְּאַרְטָרָעָטָן פֿוֹן פְּרָעָזָס.

קונדינק אויף די אנדערע בילדער. האב איך אבער גליך אויפגעכט דעם אונטערשריד פון זיין מאלן, און גוטמאנס. גוטמאן איז מער טראדייציאנעל און רעליסטייש. מער דער צילעריש און ציכנעריש. די בילדער דא אויף די ווענט זיינען גיבער געווען זוכבדיק, אומריוק; מער סימבאלש און פאטעיש — און זיינען אלע געווען ווי פאראהילט אין א בעפל, וואס האט צויניגגעאסן פארעט. פארב און שטימונג; וו ניט וו בלויו — א שטריך פון א שארפער, שריינדייקער פארב — א מין איסגעשרוי פון זויטיך, א טיל בילדער האבן מיך דערמאנט און עפעס; איך האב ניט געווסט אין וואס.

— איך קומט אויף מין ארבעט? — האט ער מיר דערלאנגט דאס גלאז וואסער און אלין גענומען לוייפן מיט די אומריוקע אויגן איבער די ווענט. — עס זעט אויס קאמיש, וואס איך האב זי צעהאנגען, הא? א שוואכקיט. איך פארשטייט? פאָר דער מלחהה האב איך דאס קיין מאל ניט געטאָן. וועמען וואלט פאָר דער מלחהה אינגעפאָלן צו באָהעגעגען די ווענט מיט אייגענע בילדער? אבער דא... איך קען מיר אלין בעסער האלטן געזעלשאָפט אוזי אַרום, איך פארשטייט?

— מיט מיר ווינט אַ מאָלער, גוטמאן, — האב איך זיך אַנגערופן, — איך קענט אַים?

— אַוּדאִי קען איך אַים. דא אַין געטאָ אַים שווין געטראָפֿן אַ פָּאָר מאָל.

— איך וועל אַים געבן אַיעיר אַדרעס.

— בָּאַמִּיט זיך ניט. ער האט מײַן אַדרעס. נאָר קומען וועט ער ניט.

— וואס זענט איך אַוזי זיכער?

— פָּאָרלאָזֶט זיך אויף מיר, — איך האב אַנגעההויבּן צוּשְׁטֵין אַון ער האט מיר געזאגט: — איך קען איך זאגן פָּאָר וואס, — ער האט זיך צעפֿינטְלַט מיט די קלײַנע, שפֿיצְיַיךְ אַיְגַּעַלְעַד. — כִּיהְאַלְתָּעַס ניט פָּאָר קײַן סָוד. כִּיבִּין קְרָאָנָק. איך פארשטייט? קְרָאָנָק געווארן דעם ווינטער. סְבָּרָעַנְתָּמִיךְ אַוּסָּה. איך זיט דאָך אַ דָּקְטָאָר. איך וויסט, אוֹ דאס אַינְצִיךְ, וואס קען מיך דָּאָטְעַוּן אַיז עַסְּזָן... איך מוו עסְן אַון מאָלן. — ער אַיז אַ פָּאָל געטאָן אויף דער סָאָפֿעַ: אַרְיוֹפֿעַלְלִיגַּט דעם אַרְעַם אוֹיפָּן דָּאָנדָפָּן גְּרוֹוִיסְּן בַּילְדָּפָּן רְוָמְקָאָוָסְּקִין אַון ער האט אַיסְגַּעַזְעַן נָאָך אַרְעַם אַיְנְגַּעַטְשַׁעַט אַון הוּיְקָרְדִּיק, ווי פְּרִיעָר. זיינַ פְּנִים אַיז געווארן גְּרִין. די שאָרָפָּעַ נָאָזָה אַין גָּאנְצָן פָּאַרְשְׁטַעַלְטַד דאס פָּאָרְמָלָאָזָעַ מוֹילִי: — איך אַרְבָּעַט פָּאָר דער «קְרִיְּפָּאָ». — ער האט זיך אַ זָּאָרָף געטאָן אוֹיפָּן גְּזֻעָּס, — שְׂרָעַט זיך ניט קײַן מָסְרָר. נִיְּנִין, ניט קײַן מָסָר. די דִּיטְשָׁן גִּיבְּן מיר פָּאָטָאָר גְּרָאָפִיעָס פָּן זַיְעָרָע ווַיְיַבְּעָר אַון קִינְדָּעָר אַון איך מָאָל פָּאָר זיינַ פְּאַרְטְּרַעַטָּן. איך בָּאַעֲוָל קִינְעָם נִיט, איך הָעָרָט? אוּבָּאַיךְ קען מִינְיָן בְּלִיעָר אַון בִּיסְלָ פָּאָרָב, מִינְיָן אַנְפָּאַטְשָׁקָּעַן אַ פְּנִים, זיך דָּאָטְעַוּן, מוו איך דאס טָאָן. איך פָּאַרְשְׁטִיטִיט מִיךְ, דָּקְטָאָר? איך מוו האָבָן פָּאָרָבָן. ווי שְׂטָעָלָן מִיר צוֹ ווַיְיַפְּלָאָיךְ בְּרוּיךְ אַון לִיּוֹגָטָן האָב איך אַיךְ פָּן זיך. איך בִּין אַין זַיְעָרָע הָעַנְתָּ. נִאָר פָּאַרְגָּעָסָט נִיט, ניט אַנְדָּעָרָשׂ ווי אַלְעַ

יידן. גאר ניט אנדערש פון דיא, וואס ארבעטען פאר זיך אין די ארבעטען-ווארשטייטן. און אויב אויר ווילט וויסן... פונקט איזוי ווי אויר, דاكتאר. וויל לאמיר זיך ניט גענארן, געונט מאכנדיק אַיד, מאכט אויר אויך נאָר געונט אַ מאַשִּין פֿאַרְדִּישׁ... — מיר האָבָן זיך אַנגָּזְקָט. זיינע אויגן האָבָן ניט געוכט קִין אַרטְּטִיל אַין מיינע. אַינְשְׁטִימִיקִיט האָבָן זיך געוכט. ער אויז געוען אויפֿגֶּערַעַגְט; געפֿרַט מיט די פֿינְגֶּער אַיבָּער די לאָגָּעָה האָר: — אויב מיינע חַבְּרִים האָבָן מִיד פֿאַרְלָאָזָן צוֹלִיב דָּעַם, — האָט ער אויסגעָרט, — אויז פֿאַרְפָּאָלָן. אַיך ווועל צָאָלָן דָּעַם פֿרְיִין... — ער האָט אַפְּגָּהָאָקָט אַון זיך אַפְּגָּרְגָּרוֹקָט אוּפְּן בְּרָעָגָן פֿוֹן דָּעַר סָפְּאָע, גענטער צוֹ מִיר, — וואָס קָעָן דָּאָס זִין, דָקטָאָר, וואָס אַיך האָב כְּסֶדֶר הֵיעָן, האָ? טִילְמָאָל ווַיְינִיקָעָר, טִילְמָאָל מַעַר. סְפַּעַצְיָאָל בֵּי נַאֲכָת... אַון אַיך שְׂוִוִּין. עַמְּרָס וואָסָעָר גִּיסְן זיך פֿוֹן מִיר. — אַיך האָב זיך דָערְמָאנְט אָן דָעַם לעַצְּטָן פֿאַצְּיָעָן, וואָס אַיך האָב נַאֲך גַּעהָאָט צוֹ בָּאוּכוֹן אַון האָב זיך אוּפֿגֶּעָשְׁטָעָלָט. — אַיך מִין נִיט, חַלְילָה, אַיך זַאֲלָטָן מִיד אָונְטָעוֹרָכוֹן, — האָט ער זיך אַיך אוּפֿגֶּעָרִיסָן פֿוֹן דָעַר סָפְּאָע אַון מִיר פֿאַרְלָאָפָן דָעַם ווּגָן. — אַ פֿרְאָגָּעָן בְּלוֹזָן. אַיך מוֹזָט מִיר ניט עַנְפְּפָרָן...

— טוֹט זיך אוֹיסָן, — האָב אַיך שְׂוִין אַפְּטָאִישׁ באָפְּוִילָן. אַין אָן אוּגְּנְבָּלִיק אָרוֹם, האָט מִיר אַ לְּיִיכְתָּבָן גַּעֲטָאָן פֿאַר די אוּיגָן די בלְּיִיכְתָּבָן אַיְינְגָּהָוִיקָעָרָטָע פֿלִיעָצָע. כִּיהָאָב צוֹגְּעַלְיִגְתָּזָם אוּקְּיִיר צוֹ אַיך, דָערְנָאָך צוֹם אַיְינְגָּפְּאַלְעָנָעָם, אוּסְגָּעָרִימָטָן בְּרוּסְטִיקָאָסָטָן. זִין פּוֹלָס אַיְזָן גַּעֲוָעָן האַסְטִיקָה: כִּיהָאָב ניט גַּעוֹוָסָט, צִי פֿוֹן אוּפֿרְעָגָנוֹגָה, צִי פֿוֹן פֿיְבָּעָר. זִין אַטְּעָם אַיְזָן מִיר אַיך נִיט גַּעַפְּעָלָן. זִין שְׁפִּיצְיָקָע בָּאוֹן אַיְזָן שְׂוִין גַּעֲוָעָן פֿאַר מִין פָנִים. די קְלִינְגָּעָן אַיְגְּלָעָדָר האָבָן אַוְמָרוֹיק גַּעַטְּאָנָצָט אַיבָּער מִיר. כִּבְּין צְרוּיק גַּעֲוָאָרָן זַיְעָרָן מִיד אַון דָעַר מָוח אַין קָאָפָ אַיְזָן גַּעַשְׁטָאָגָןָן וּוּי אַ פֿאַרְגָּלְיוּוּרָטָע אַוְיִירָעָרָן. אַיך האָב ניט גַּעוֹוָסָט, וואָס אַים צוֹ זָאָגָן.

— עַס אַיְזָן ניט דָאָס, אַמְּתָה, דָקטָאָר? — ער האָט גַּעַשְׁמִיכְלָט קְרוּם אַון זיך פֿאַמְּעָלָעָד אַנְגָּעָטָן. סִיהָאָט מִיר אוּסְגָּעָזָן מַאֲדָנָע אַוְמָנָטְרִילָעָד, וואָס זִין ווּשָׁ אַיְזָן זַוְּבָּעָר.

— אַיך ווועל אַרְיִינְקָומָעָן צוֹ אַיך נַאֲך אַ מָאָל, — האָב אַיך אַים דָערְלָאָגָּנָט די האָנָט.

אַיך האָב זיך פֿאַרְהָאָלָטָן אַ רְגָּעָה בַּיְמָה בעט. דָאָס קִינְד אַיְזָן גַּעַשְׁלָאָפָן מִית אַוְיִגְּעָהוִיבָּעָנָע פֿוִיסְטָלָעָד. אַיך בֵּין אַיך גַּעֲוָעָן אַיְפֿרְזִיכְטִיק. בֵּין דָעַר טִיר האָב אַיך מִיד אַמְּגָּעָקָרָט צוֹ מִין גַּאֲסְטָגָּעָבָר: — אַיְיָעָר נַאֲמָעָן אַיְזָן...

— ווִינְטָעָר. ווֹלָאָדִימָר ווִינְטָעָר. אַיך צִיְּבָן זיך אַונְטָעָר מִית צְוִויִּי ווּאוֹן. שְׂוִין אַין דָרוֹיסָן, האָב אַיך זיך דָערְמָאנְט. אַוּן אַיך האָב גַּעֲוָעָן זִינְגָּעָן בְּלִדְעָר אַ פֿאַר מָאָל אוֹיפֿאַוְיסְטָעָלְגָּנָגָן, נַאֲך אַין ווָאָרְשָׁע, אַין די סְטוּדָעָנִיטִישָׁע יָאָר.

אַיצְטָ קְוָמָט דָעַר צְוִוִּיטָעָר טִיל פֿוֹן דָעַם עַפְּיוֹאָד. אַיך האָב זיך אַרְאָפְּגָּעָשְׁלָעָפָט פֿוֹן די טְרָעָפָן. גָּרְנִיט גַּעֲפִילָט. גָּרְנִיט גַּעַטְּרָאָכָט. די חַמִּימה אַון דּוֹשְׁנָעַקְיִיט האָבָן מִיד אַוְרָמְגָּעָנוּמוּן. אָונְטָן, אַין טּוּרְעָה,

האב איך אַרוֹסְגָּעָנְמוּן מיין צעלט מיט די אַדרעַסָּן ; זיך פֿאַרְזִיכְעָרט : יַא מער ניט, ווי נאך איינער. און ס'איו ניט געווען וווײַט. איך האב שווין געוואַלט אַרוֹסְגָּיַן אויף דער גָּסָס, ווי איך האב זיך דערמָאנֶט, אַז אויבָּן, דורךן פֿעַנְצְּטָעַר, האב איך געווען די דראָטָן, אַז דעם וואָכְפָּאָסָטָן. דאָרטָה האב איך געדאָפְּטָגִינִּיָּן, אויף דער גָּסָס לענגָזָס די דראָטָן, פֿאָרְבִּי דעם וואָכְפָּאָסָטָן. אַפְּגָעַשְׁטָאָרְבָּן אַז פֿוֹסְט זִינְעָן לעצְטָנָס די גָּסָס גַּעֲבָן די דראָטָן — אַז איך האב זיך פֿאָרְקִירְעוּוּת אויף צְרוּיק. זיכער מָזוֹ דָא זִין אַ דורךָגָאנְגָּזָן צָו די הַיִּהְיָה, הַינְּטָן אַרְוֹם — האב איך גַּטְרָאָכָט. באָלֶד האב איך אַים טָאָקָע דערזָעָן פֿוֹן דער ווֹיְטָן. וואָס פֿאָר אַ באָקְוּעַמְלְעַקְיִיט מעַן האָט דָאָס גַּעַשְׁאָפָּן מִינְן אַרוֹסְגָּרִיסָן אַ פֿאָר בְּרַעַטָּעָר אַין די פֿלוּוֹתָן. מִינְן אַדוּרְכָּהָאָקָן אַ שְׂטִיקָל מוּיָּעָ! ס'איוּ בעַסְטָר פֿאָרָן אַוּונְטָלְעָבָן, פֿאָרָן אַוִּיסְמִידָן צָו גִּין אַין שְׂטוּפָנִישָׁן דורךָן די גָּסָס, ווֹעֵן מָעַן אַיִּילָט זִיך, פֿאָרָן פֿאָרְקִירְצָן זיך דעם ווֹעֵג אַז דער עִיקָּר : צְוִילִיב זִיכְעָרְקִיט อַלְיִין.

איך האב אַנְגָּעָהָוִין שְׁפָרִיזָן אַיבָּרָן הוֹיפָּה אַז עַרְשְׁטָע, וואָס איך האב אויף אַים באָמְעָרָקְט, אַז גַּעַוּעַן וּלְאַדְמִיר וּוֹינְטָעָרָס מַאְדָּעָל : דָאָס בְּחַוְּרָל, ווּלְכָן עַר האָט גַּעַמְּאָלָן. דער הוֹיפָּה אַז גַּעַוּעַן צְעַגְלִיט אַז אַפְּגָעַלְעָרָט. ס'הָאָט זיך גַּעַדְאָכָט, אַז אַפְּילָו אַין די שְׂטִיבָּעָר אַרְוֹם אַז קִיְּזָן לְעַבְּנָן נִיטָּא. אַז דָא אַז עַר גַּעַוּסָן אויף דער פֿלְמָפָּ — פֿוֹנְקָט וּוּוֹינְטָעָר האָט אַים באַשְׁרִיבָּן — אַז אַיְנְגָּעָי בּוּיְגָעָנָר אַיבָּרָאָר אַ בּוֹךְ. דערנָעָבָן — דָאָס רָאָד פֿוֹן דער אַרוֹסְגָּעָטְרִיקְנָטָר פֿלְמָפָּ. אַז עַר טָאָקָע אַזָּא עַילְיָוִן, אַזָּא גַּעַנְיָאָלָן קִינְדָּ, וּוּוֹינְטָעָר האָט גַּעַזְגָּט ? אַיך בִּין נִיט גַּעַוּעַן נִיגְעָרִיךְ אַים נִעְנוּטָעָר אַנְקוּקוּקָן. כְּהָאָב זִיך גַּעַשְׁאָרָט לְעַגְוִיסָּדָר דער זִיטְיִקְעָר מוּיָּעָר, ווּס אַז גַּעַוּעַן אַ שְׂטִיקָל שָׁאָטָן. אַז אַזָּא גַּיְעַנְדִּיךְ, קָוְנְדִּיךְ, נִיטְקָוְנְדִּיךְ אויף דעם יְנִיגְלָה, האָב איך באָמְעָרָקְט, אַז עַס אַז עַפְּעָס נִיט אַין אַרְדָּעָנָגָן מִיט אַיִּין.

עד אַז גַּעַוּסָן אַ האָלָב נִאָקָעָטָר : דִּי שְׁמָאָלָעָ יְנְגָּלְשָׁע אַקְסָלָעָן אַונְטָעָרָה גַּעַהְוִיָּן. זַי האָבָּן גַּעַוּאָרְפָּן אַ שָּׁאָטָן אַוִּיפָּן בּוֹךְ אַז אויף זִיךְ זִיבְּנָעָן נִאָקָעָטָר קְנִי. עד האָט מַעַר גַּאֲרָנִיט גַּעַטְרָאָגָן אויף זִיךְ, וּוּי אַ פֿאָר קְוַרְצָעָ הַיּוּלָעָד. דִּי זָוָן אַז גַּעַשְׁטָאָגָעָן גַּלְיִיךְ אויף זִיךְ פֿלְיִיצְעָ, וּוּס אַז גַּעַוּעַן בְּרוּזָן אַפְּגָעָבָאָקָן אַז האָט גַּעַגְלָאָגָט. אַיך האָב זִיך גַּעַכְאָפָּט : עַר האָט נִיט גַּעַטְרָאָגָן קִיְּזָן לְאַטְמָעָס. דָאָס אַז גַּעַוּעַן. וּוּס האָט נִיט גַּעַשְׁטִימָט. כְּהָאָב גַּעַמְוֹזָט אַוִּיפָּשְׁמִיכְלָלָעָן צָו זִיךְ. אַט האָב אַיך גַּעַהְאָט אַ דְּנְרָפִינְדּוֹנָה, וּוּי מָעַן וּזְאַלְטָ גַּעַקְאָנָט צְוֹפְּעַצְיָעָל גַּוְמִירְטָעָ מסָעָ, וּוּס צָוָם נִאָקָעָטָר קְעַרְפָּעָר. מָעַן וּזְאַלְטָ גַּעַקְאָנָט נִזְזָנָט אַסְפְּעַצְיָעָל גַּוְמִירְטָעָ מסָעָ, וּוּס מִיר נִזְזָנָט טִילָּאָל אַז דִּי שְׁפִיטְעַלְעָד. אַיך האָב גַּעַמְאָסָטָן אַז גַּעַדְאָקָן אַלְעָ פֿרָאָס אַז אַגְּנָטָרָאָס אַז האָב זִיךְ פֿאָרְגָּעָשְׁטָעָלָט, וּוּי אַיך גִּיְּ אַרְוֹם אַיבָּרָדִי הַיּוּרָאָר, אַ האָלָב-נִאָקָעָטָר אַז אַדְרָף נִיט טְרָאָגָן דָאָס פֿאָרְשָׁוּוִיצְטָעָ העַמְדָמִיט דער מאַרְגִּיאָרְקָעָ דְּרָצָוֹן.

אַיך האָב פֿאָרְגָּעָסָן אַז דָעַם בְּחוֹר. עַר האָט מִיד מַעַר נִיט אַינְטָעָרָסִיטָט. אַז דֻּמְאָלָט האָב איך באָמְעָרָקְט דָעַם סָאלְדָאָט. עַר אַז גַּעַשְׁטָאָגָעָן פֿוֹנְקָט אַנְטָקָעָן דָעַם טְוִיעָר פֿוֹן אַנְדָּרָעָן הוֹיפָּה, אויף יְעַנְגָּר זִיט פֿוֹן דְּרָאָטִיקָן צָוָים. וּוּידָעָר האָט

זיך אין מיר דערוועקט אַ מיטלייד מיט אים. ווידער אין מיר געקומען אויפֿן געדאנק דאס נאַקעטע יינגל אויף דער פֿלומֶפּ. מיט וויפֿל אַיִוּ דעם בחור געוווען בעסער! אַיך האָב געטראָכֶת וויפֿל דעם סָאלְדָאָטָס הָעָלָם מוֹ ווּעָגָן; וויפֿל שׂוּוֵיס אַיִוּ מְסֻתְמָאָ אַנְגַּעֲזָמְלָט אַין זַיְנָעָהָר. אַיך האָב געטראָכֶת ווּעָגָן דער בִּיכְסָם, ווֹאָס שׂוּוּרֶט אַרְאָפּ דעם אַקְסָל אָוָן דַּרְיקָט אִים דַּרְכָּן גְּרִינְגָּם, שׂוּעָרָן שְׁטָאָפּ פּוֹן מונדייר. אַפְּפִילּוּ ווּעָגָן זַיְנָעָהָר אַיך געטראָכֶת אָוָן זַיִי פָּאָרגְּלִיכְּן מִיט מִונְדִּיר. אַפְּפִילּוּ ווּעָגָן זַיְנָעָהָר אַיך געטראָכֶת ווּעָגָן דער בִּיכְסָם, מִינְעָן לַיְכְּטָעָס אַנְדָּאָלָן. אַיך האָב זיך שִׁיעָר נִיט גַּעֲפִילְט שְׁוֹלְדִּיק, ווֹאָס צּוּלִיב אָוְנְדָּיו מוֹ ער דָּא שְׁטִינָן. אָוָן ווּעָגָן אַיך האָב אִים אַזְוִי גַּעֲוָעָן — אַיִן דער מִיטְנוּ פּוֹן דער קָעְגָּנָא בְּעַרְדִּיקָעָר טְוִיעָר-עַפְּעוֹנוֹגָה, זַיִן גְּרִינְגָּר מַונְדִּיר אִיבְּעַרְגָּעָשָׂנִינוּ פָּאָר מִין בִּלְקָא מִיט דִּי רַיְעָן דַּרְאָטָן — האָט זיך מִיר אויף אַ רְגָּע אִוְּסָגְּדָכָט, ווַיִּ ער ווֹאָלֶט גַּעֲוָעָן דער גַּעֲפָגְּגָנְגָּר, דער גַּעֲבָנְדָּעָנָר, ווֹאָס קוּקָט אַרְיִין אַהֲרָר — צַו דער פְּרִיָּה. זַיִן גְּרִינְגָּר הָעָלָם גַּעֲבְּלִיצָט אַין מִינְעָן מִיגַּן מִיט אָוָן אַפְּשָׁפְּגִּילְגָּנָג פּוֹן דִּי זַוְּנְשְׁטָרָאָלָן. אַיצְטָהָב אַיך גַּעֲקָאנְט זַעַן דאס פְּנִים, כָּאַטְשָׁ קִיְּוּן שְׁטְרִיכָּן האָב אַיך נִיט אָוְנְטָעְרְשִׁידָט. אַ רְוִיטָע — ווַיִּ אַ פְּנִים פּוֹן מִינְס אַפְּצִיעָנָט, ווַיִּ אַ פְּנִים פּוֹן אַפְּאָרְבִּיגִיְּעָר אַיִן גַּאַס. ער האָט אַ רְיִיר גַּעֲטָאָן מִיט דער בִּיכְס אַוְיְפָן אַקְסָל — אָוָן זַיִי אַרְאָפְּגָעָנוֹמוֹעָן. אַיך האָב פָּאָר אַיִם פְּרִיָּעָר אַפְּגָעָטָעָט — ווַיִּ סְוֹאָלָט מִיד אַלְיִין דַּעֲרָפָן לַיְכְּטָעָר גַּעֲוָאָר. ער האָט אָוְנְטָעְרְגָּעְשְׁפָּאָרָט דִּי בִּיכְס מִיטְן אָרְעָם, ווַיִּ ער ווֹאָלֶט נָאָך מַעַר ווּעָלָן לַיְכְּטָעָר מָאָכוֹן אִיר ווָאָג. זַיִן גְּרִינְגָּר הָעָבָן מָאַנְפְּוּלִירָט בַּיִּם צִינְגָּל. לְסוֹפּ הָעָט עַר אָוְנְטָעְרְגָּעְהָוִיְּבָן דִּי בִּיכְס צָוָמְפְּנִים.

אַ שָּׁס. אַלְעָ פְּעַנְצָטָעָר פּוֹן בִּידָע הַיְּחִיף זַיְנָעָן פּוֹל גַּעֲוָאָרָן מִיט קַעְפּ — אָוָן גַּלְיִיך זַיְנָעָן זַיִי צְוָרִיק פָּאָרְשָׁוּוֹנוֹדָן. סְאַיִן גַּעֲוָעָן שְׁטִיל אָרוֹם מִיר. כִּיהָבָ אַ קְרָר גַּעֲטָאָן דֻּעָם קַאְפּ אַוְיִףְכָּרִיךְ אַיִם אַוְיִפְסְּנִי אַיִם בָּאַמְּעָרָקְט — דֻּעָם בְּחוֹר. ער אַיִן גַּעֲלָעָג אַוְיִף דִּי בְּרַעְטָעָר פּוֹן דָעָר פֿלְמָפּ, אַוְיִסְגָּעְצִיְּגָן אַוְיִף אַ זִּימָט, ווַיִּ ער ווֹאָלֶט גַּעֲשָׁלָאָפּן. כִּיהָבָ זַיִך גַּעֲלָאָן לוֹפָן צַו אִים. לַזְּפִינְדִּיק, האָב אַיך גַּעֲפִילְט ווַיִּ מִין לְאַמְּעָר פּוֹס גַּלְיִיטָשׁ זַיִך שׂוּוִיִּיסְק אַיִן דִּי סָאַנְדָּאָלָן. כִּיהָבָ זַיִך שִׁיעָר נִיט אִיבְּעָרְגָּעָר. גַּעֲוָאָרָן אַן אַוְמְגָעְלָוְמְפָעְטָעָר לַזְּיִיפָּעָר.

דָּאָס עַרְשָׁטָע, ווֹאָס אַיך האָב גַּעֲזָעָן, זַיְנָעָן גַּעֲוָוָעָן דִּי אַפְּעָנָע אַוְיִגְנָן אָוָן דִּי שְׁטְרִיכָּן פּוֹן דִּי דִּינְגָּעָר בְּרַעְמָעָן. ווַיִּ גּוֹט ער האָט אַוְיִגְעָכָאָפּ דֻּעָם קִינְדִּישָׁ שְׁעַמְּעוֹדוֹדִיקָן אַיִן דָאָר ווִיסְנְדִּיק-קְלוֹגָן בִּיכְס — וּלוֹאָדִימָר ווּוִינְטָר! דִּי יִנְגְּלָשָׁע קוֹרְצָע טְשְׁוֹפְּרִינְגָּה אַטְדוֹרְגָּעָזִיפָּט דִּי שְׁטוֹרָאָלָן פּוֹן דָעָר זַוְּן אַוְיִסְגָּעָזָעָן ווַיִּ אַ לִיכְטִיק קְנִילְעָלָל זַיִד. פּוֹן עַיְלְוִישָׁן קַאְפּ האָט גַּעֲרָנוֹגָן פְּעָטָע, רְוִיטָע, פָּאָרָב. כִּיהָבָ אָוְנְטָעְרְגָּעְהָוִיְּבָן זַיִן האָנָט אָוָן זַיִגְלִיךְ צְוָרִיךְ אַרְאָפְּגָעָלָאָן. אַוְיְפָן זַאְמָד, צְוּפָּסָן, אַיִן גַּעֲלָעָג דָאָס בּוֹה, ווֹאָס ער האָט גַּעֲלִיעָנָט. ער שְׁעַר-בְּלָאָט אַיִן גַּעֲוָוָעָן אַפְּן: "דִּי פְּעַרְצִיק טָעָג פּוֹן מוֹזָא דָאָג" האָב אַיך אִיבְּעָרְגָּעְלִיעָנָט. מַאְדָּנָע,

הָא, ווֹאָס מִיד קַעְנָעָן אַלְיִץ בָּאַמְּעָרָקְנוּ אַיִן אַזְוְלָכָעָ מַאְמָעָנָטָן. כִּיהָבָ נִיט גַּעֲהָאָט קִיִּין ווַיִּלְזָן זַיִך אַוְעָקְצָוְרִין פּוֹן דָאָנָעָן — ווַיִּ דָא ווֹאָלֶט גַּעֲוָוָעָן דָעָר קְוּלְמִינְגְּאַצְּעִי-פְּוֹנָקְט פּוֹן מִינְעָן כּוֹחוֹת. כִּיהָבָ זַיִך גַּעֲכָאָפּט, אַיִן

קוק אויף דער סצענע פאר מיר, מיט ווינטערס אויגן: אן אויסגעטראיקנטע פלומפ, די פארעם פון א יונגן ליגנדיקו קערפער, אן אפּן בוך אויפּן זאמֶד, בי די פֿיס. פארעם, פארב, אטמאספֿער. ווי האט ער גזאָגט? האַרמאַניַּע אין דער דיסהַאַרמְּאַניַּע.

כ'האָב דערהערט אַ דָּפְלָט גַּשְׁרִי. פון אַ פַּאֲדָעָהָיְזָל האַט אַרְזִיסְגַּעַטְאַנְצָט אַ באַרוּוּסָעָר, האַלְבִּינְאַקְעַטָּעָר מֵאַן אַן נָאָד אַים — אַ פְּרוּי, ווֹאָס אַיר פְּנִים האָב אַיך נִיט באַזְוִין צוּ זָוָן. דָּס גַּשְׁרִי האַט מִיד אַ הַיְבָּג גַּעַטָּן פון אַרט. אַיך בין גַּעַלְאָפּן אַין דער רִיכְטוֹנָג פון טוּירָה, דָוָךְ וּוּלְכָן כִּיבָּן אַנְגַּעַטְוּמָעָן. כ'האָב זַיְק אַזְוִי לאָגָן גַּעַדְרִיטַּט דָוָךְ דיַּשְׁכְּנוֹתְדִּיקָּע הַיִּהְיָה, בֵּין אַיך האָב לְסֻופְּ גַּעַפְּנוּנָט. דָּס הוּא, ווּס האַט גַּעַוְוִינְטָמִין לעַצְמָעָר פְּאַצְיְעָנָט.

אַיצְט: דער עַפְּלָאָג פון דָעַם עַפְּיוֹזָד. נַעֲכַתְּן בֵּין אַיך אַרְיָין צוּ ווּינְטָעָרָן. כ'האָב אַים גַּעַוְאָלָט אַונְטָעָרָוָן. ער אַיְזָן גַּעַלְעָגָן אַיְנְגַּעַטְאַרְטְּשָׁעָט אַוְיִף דָעָר פְּלוּשְׁעַנְגָּר סָאָפְּקָע: גַּעַקְוֹת אַין דער רִיכְטוֹנָג פון פְּעַנְצָטָעָר, ווי ער וּוּאָלָט מִיד נִיט באַמְּעָרָקָט אַרְיִינְקָוָמָעָן. ווֹעָן כִּיבָּן צְוַגְּעַקְוּמוּמָעָן צוּ אַים נַעַנְטָעָר. אַיְזָן האַסְטִיק אַוְיִגְעַשְׁפְּרוֹנוֹגָעָן אַן מִיד אַגְּנְעַכְאָפְּט פָּאָר בִּידְעָהָעָט: — דָעַר לְעוֹווָן, שְׁלָוָם עַלְיכָם! — ער האַט גַּעַנוֹמָעָן לוֹפִין אַיבָּעָר מִיט די אַומְרוֹקָע אַוְיָגָן. גַּעַוְוִין אַ לְּעַבְּדִיקִית אַין זַיְיָ, מִמש אַ פְּרִידָה.

— טוֹט זַיְק אַוְיסָט, — האָב אַיך צוּ אַים גַּזְאָגָט. — אַיך וּוּיל אַיך אַונְטָעָר זָוָן.

ער האַט צְוַאַמְּגַעְצָוִיגָן די בְּרַעְמָעָן, ווי ער וּוּאָלָט נִיט פָּאָרְשְׁטָאָגָעָן: — אַיך פִּיל זַיְק אַוְיִסְגַּעַצְיִיכָּנָט, ווי נָאָד קִיְּזָן מַאל אַין לעַבָּן... — ער אַיְזָן גַּעַוְוָעָן מְלָא שְׁמָחָה, אַבָּעָר אַיך האָב באַמְּעָרָקָט רְוִיטָעָר דָּגָנָן אַרְוָם זַיְנָע אַוְיָגָן אַן דָעַם באַקָּאנְטָן נַעֲפָל אַין די שְׁוֹאַרְצָאָפְּלָעָן. — אַיר מִינְטָה, ווֹאָס אַיך בֵּין גַּעַלְעָגָן אַ בִּיסְלָן? — ער האַט גַּעַלְאָכָט אַ מְוֹרָאָדִיק, הַוּקָנְדִּיק גַּעַלְעַכְטָעָר: — עַרְשָׁתָּנָס, קְוָמָט דָאָס מִיר, נָאָך דָּרְיִי טָעָג אַן דָּרְיִי נַעֲכַת שְׁמִינִין אַוְיִף די פִּיס: צְוַיִּינָס, אַיְזָן דָאָס מִינְטָה, בְּעַסְטָעָר אַבְּסָעָרָוֹאַצְיָע-פּוֹנְקָט... צוּ בָּאַטְרָאָכָטָן מִין אַרְבָּעָט. קְוָמָט, קְוָמָט! — ער האַט גַּעַלְעַבְטָמִית אַ זְיָעָנִים פָּאָרָן אַרְבָּל אַן צְוַגְּשַׁלְעַפְּט צָוּם פְּעַנְצָטָעָר. דָאָרט האָב אַיך וּוּידָע דָעַרְזָעָן — דָעַם בְּחוֹר אַוְיִף דָעַר פְּלָוּמָפּ. ער האַט צְוִירִק גַּעַלְעַבְטָמִית אַ לעַבָּן, ווֹאָס אַיְזָן גַּעַוְוָעָן אַוְיִסְעָר לְעַבָּן — אַיְזָן אַ רְעַאְלִיטָעָט, ווֹאָס אַיְזָן גַּעַוְוָעָן אַוְיִסְעָר רְעַאְלִיטָעָט. אַבָּעָר דָאָס אַיְזָן ער גַּעַוְוָעָן. דָאָס אַוְיִפְּוֹאַקְסָנוֹן דִּיקָע קִינְד מִיטָּן גַּעַנְיָאָלָן קָאָפּ, מִיטָּן דִּי חַנְעָוְדִּיקָע, קְלוֹגָע אַוְיָגָן — דָעַר יִיד אַן דָעַר גַּעַלְעָר לְאָטָעָר: דָעַר יִיד, ווֹאָס האַט גַּעַוְאָרָעָט דִּי נַעֲקָעָטָעָר פְּלִיְּצָע אַוְיִף דָעַר זָוָן. אַיך האָב גַּעַפְּילָט וּוּזִי הַאַלְדוֹתָם, דִּי זָוָן, ווי זַיְקָשָׁת אַים אַן פִּילָט אַים אַן מִיט כּוֹחוֹת. מִיר האַט זַיְק גַּעַדְוָכָט, אַן אַיך זָעָ, ווי דָאָס יִנְגָּל וּוּאָקָסָט, ווי זַיְנָע מַסְקוֹלָן צִיְּעָן זַיְק אַן... — די פְּרִידָה, ווֹאָס האַט זַיְק גַּעַוְאָרָפָן אַוְיִף מִיר פָּוּן ווּינְטָעָרָס אַוְיָגָן, האַט מִיד אַרְיִינְגַּעַטְוּמָעָן אַין אַיר קָרִיאַי אַן ווּיְיָ גַּעַטָּאָן צָוּם אַטְעָם פָּאָרְלִירָן.

— אַיך האָב זַיְק גַּעַיְילָט, — האַט ווּינְטָעָר גַּיְך בָּאוּגָט מִיט די דָאָרָע

פֿינְגֶּעֶר אַרוֹמְגַּעֲמַעְדֵּיק מִיט זַי, פֿוֹן דָּעַר וּוַיְיטַן, דִּי פְּלָאָךְ פֿוֹנְעָם לִיְוָונְטַ —
וּוְעַן אַיר זַאלְט וּוַיסְן, וּוְיַיְיךְ הַאָב זַיְקָעְגַּעְתָּ! — כִּיהָאָב אִים גַּעֲהִיְיסְן זַיְד
אוַיסְטָאָן. עַר הַאָט זַיְקָעְגַּעְתָּ! — נִיט הַיְנְטַ, דָּאַקְטָאָרְלָעְבָּן. הַיְנְטַ הַאָב אַיְד
נִטְ קִיְּוָן גּוֹתָה. הַיְנְטַ פְּילָאָיךְ זַרְוִיךְ מִיט אַ שְׁעָה צְוִירָקְ הַאָב אַיְד אַוּזְגַּעְלִיְינְט
דָּעַם פֿעַנְדוֹלָה. אַיר וּוַיְיסְטַ, וּוְאָס דָּאָס הַיְסְטַ? וּוְאָס פְּאָרָא גַּעֲפִילְ דָּאָס אַיְזָן? לְאָוט
מִיד עַס פֿאָרְדִּיעַן... — הַאָט עַר זַיְקָעְגַּעְתָּ בַּיְ מִיר גַּעֲבָעָטָן. — קְומָט אַהֲרָעָ, זַיְצְט
מִיט מִיר אַ בְּיסְלַ. לְאָמֵר רַעַדָּן. אַיר זַיְתָּ טַאָקָעְ אַ דָּאַקְטָאָרָה, אַבְּעָר אַוִּיסְעָר דָּעַם,
מוֹזְ דָּאָר עַפְעָס זַיְן אַיְזָן אַיְיךְ פְּאָרָן מַעֲנְטָשַׁ גַּופָּא... פְּאָרָ מִיר. נִיט אַזְוִי? —
אַיְיךְ עַר גַּעַשְׁפְּרָוְנְגַּעַן אַיבָּעָר מִיר מִיט דִי אוֹיגָן. — אַיר וּוְעַט מִיר טָאָן אַ טְוָהָה.
אַיְד פְּרָעָג בַּיְ אַיְיךְ נִיט קִיְּוָן מִינְגָּנָג וּוּגָן בַּיְלָד. אַיר דָּאַקְטָאָפְּטַ מִיר גַּאֲרָנִיט זַגְּגָן.
אַיְד דָּאָרָף נִיט קִיְּוָן קְרִיטִיק אַיְן דָּעַם מַעֲמָנָטַן. נִיט לְשָׁבָה, נִיט לְגָנָאָ. וּוּגָן אַט
אַ דָּעַם, — הַאָט עַר וּוְידָעָר אַ צְעַשְׁפְּרִיטַטַּ עַטְאָן דִי האָנטַן, וּוְיַיְ אַרְמְצָנוּגְעַמְעַן דָּאָס
לִיְוָונְטַן, — וּוּגָן אַט אַ דָּעַם, וּוְיַיְ אַיְד קִיְּוָן מַאְלָגְגָן הַעֲרָן. קִיְּוָן שֻׁמְ קַאְמָעָן
טָאָרָן. עַס אַיְזָן נִיט קִיְּוָן קְוַנְסְטִיוֹעָקָה, אַיר פֿאָרְדִּישְׂטִיטַ? עַס אַיְזָן... כְּזָוִיָּס אַלְיָוָן
נִיט וּוְאָס... וּוְיַיְ דָּאָס צַו זַגְּגָן. אַיר הַאָט מִיךְ גַּעַדְאָרְפַּטַּ זַעַן דִי לְעַצְטָעַ פְּאָרָ טָעָג...
וּוְאָלָט אַיר בַּעַסְעָר פֿאָרְשְׁטָאָגְעָן. נָו, זַיְצְט שְׂוִין! — עַר הַאָט צְוַגְּרָוקָט דָּעַם
אַלְטְּפְּרָעָנְקִישָׁן פְּאָטְעָל צָום פֿעַנְצָטָעַ, קְעַנוֹאַבָּעָר דָּעַם בַּיְלָד.
אַיְד הַאָב זַיְקָעְגַּעְתָּ אַן אַיְבָּעְגָּוָאָרָט זַיְן שְׁטָרָאָם רִיְדַּ: — אַיְד
וּוְיַיְ אַיְיךְ אַונְטָרְזָוָן, — הַאָב אַיְד אַיְבָּעְגָּוָחָזָהָט.
כִּיהָאָב גּוֹזְעָן, וּוְיַיְ דִּי אַנְטָוָשָׁגָן מַאְלָט זַיְקָעְגַּעְתָּ זַיְן פֿנְנָיָם. דִי שְׁאָרְפָּעָן גַּאֲזָן
אַיְוְ שְׁפִּיצְיָקָעָר גַּעַוָּאָרָן: — צַו דָּעַם זַיְתָּ אַיר גַּעַקְוָעָן... — עַר הַאָט עַר אַרְוִיסְגָּעָן
קְרָעָכָט.

— יָא... כִּיהָאָלָט עַס פְּאָרָ מִין פְּלִיכְתָּ. — סְאָיָן אַוִּיסְגָּעָקָומָעָן, וּוְיַיְ אַיְד וּוְאָלָט
זַיְקָעְגַּעְתָּ פְּאָרָנְפְּעָרְטָ פְּאָרָ אִים.
— אַיְיָעָר פְּלִיכְתָּ. — הַאָט עַר זַיְקָעְגַּעְתָּ פְּאָרְקְרִימָטַ, — אַן אַוִּיסְעָר פְּלִיכְתָּ, הַאָט
אַיר גַּאֲרָנִיט אַיְזָן זַיְקָעְגַּעְתָּ... פְּאָרָ דָּעַם מַעֲנְטָשַׁ... פְּאָרָ נְשָׁמָה? פְּאָרָ מִיר אַיְנְוָוִינִיק?
וּוְיַסְטָ אַיר דָּעַן, קָעַנְטָ אַיר זַיְקָעְגַּעְתָּ אַפְּמָאָלָן, וּוְאָס אַיְד הַאָב אַיְבָּעְגָּוָהָלָעָט, בַּיְזָן
אַיְד הַאָב פֿאָרְדִּיְעָט דָּעַם טְוִיט אַוִּיפָּ דָּעַר פְּלוֹמָפָ אַן אַיְם גּוֹבָר גַּעַוָּעָן? — עַר
הַאָט זַיְקָעְגַּעְתָּ מִיט בַּיְדָעָן גַּעַלְאָפְּטָ אַיְן דָּעַם הַוִּילָן בְּרוֹסְטִקָּאָסָטָן.
הַאָב אַיְד זַיְקָעְגַּעְתָּ טַאָקָעְ גַּעַדְאָרְפַּט פְּאָרָ אִים פֿאָרְטִיְידִיקָן? כִּיהָאָב גַּעַהָאָט אַ
פְּרִיעָן גַּאֲכְמִיאָטָג אַן זַיְקָעְגַּעְתָּ אַן דָּעַרְמָאָנָט אַן אִים. גַּעַקְוָמָעָן אַים אַונְטָרְזָוָן. אַוְדָאָי
הַאָב אַיְד גַּעַקְאָנָט אִים טָאָן אַ טְוָהָה אַן זַיְקָעְגַּעְתָּ, שְׁמוּעָן אַ בְּיסְלַ. אַבְּעָר שְׁמוּעָן אַיְזָן
נִטְ מִין פְּרָאָפְּסִיעָ. אַן אַוִּיב שְׁמוּעָן, הַאָב אַיְד גַּעַדְאָרְפַּט אַוִּיסְקָלִיבָן: מִיט אִים,
צַי מִיט מִינְגָּעָן נְאַעַנְטָעָן. מִין פְּרִיעָן צַיְתָן אַיְזָן אַוִּי אַמְּבָרָחָמְנוֹתָדִיק בְּאַגְּרָעָנְעָצָט.
אַהֲרָן בֵּין אַיְד גַּעַקְוָמָעָן טָאָן אַרְבָּעָט. אַיְצָטָעָר. אַוְיָפָן אַרְטָן: — טַוְת זַיְקָעְגַּעְתָּ!
הַאָב אַיְד בְּאַפְּוִילָן.

עַר הַאָט זַיְקָעְגַּעְתָּ אַוִּיסְגָּעְזָעָצָט אַוִּיפָּ דָּעַר סְאָפָע אַן מִיךְ אַגְּגָעָקָטָן,
שְׁאַקְלָעָנְדִיק דָּעַם קָאָפְּ מִיט בִּיטָּול אַן אַפְּשָׁי: — דָּאַקְטָוִירִים! גַּאֲטָס גַּעַהָלָפָן

אויף דער עריך ! צורעטמאכערס פון לעבן ! ווי וויניק איר וויסט באמת וועגן מענטש ! — ער האט קרום אַ צוק געטאן מיט די פֿאָרְמָלָאָעָן לִיפָָּן אָן אויסגעָן רופּן : — נג, וויל איך זיך היינט ניט לאזן אונטערזוכן פון איך אָן אָפּשֶׁר קיין מאָל ניט ! כ'האָב עס אין דֶּרֶעֶרד ! — ער האט אַרוֹיְפֶּגְוָוָאָרְפָּן די פִּס אָוִיך דָּרָעָס אָפּעָס, אַרְגְּנַטְּרָעַגְּטָאָן בִּידְיעָ העַבְּתָן אַונְטָעָרָד די באָקָן, ווי ער וואָלָט פֿאָרְטִּיך גַּעֲוָאָרָן מיט מֵיר. צוֹאָמְעַנְגְּקָעְנָוִילָט אַט אָזְוִי, אַין דָּרָעָס פֿאָזִיכְעָז, האָט ער אויסגעָן ווי אָן אָמְעַרְדִּיש בָּאַשְׁעַפְּנִישׁ, וואָס וואָרְפָּט אָן אָן אַיִּמָּה. איך האָב גַּעֲוָאָרָט. מֵין גַּעֲדוֹלָד האָט גַּעֲהָלָטן בְּיִם פְּלָאָצָן. — אַונְדוֹזָעָר באַקָּאנְטָשָׁאָפָּט אַיְוָגָעָנְדִּיקט, — האָט ער גַּעֲזָאָגָט, שְׁלִסְנְדִּיך די אוֹיגָן, ווי ער וואָלָט ניט וועלְן מער קוּקוֹן אוֹיךְ מֵיר.

כ'האָב זיך אויסטוֹאָרְפָּן : — אַרוֹיְפֶּגְוָוָאָרְפָּן דָּרְפָּט אִיךְ מַיךְ ניט. — האָב אִיךְ קָאָלְטָן אַ זָּאָג גַּעֲטָאָן. — שְׁלִסְלָעָד בֵּין אִיךְ גַּעֲקָוּמָעָן פָּאָר אַיִּיעָר טֻבָּה. — מִיט דָּעַם גַּלְיְיכְגִּילָט ? — האָט ער זיך גַּעֲגָבָן אַ וואָרָף.

— ווּעָן אִיךְ וואָלָט גַּעֲוָעָן גַּלְיְיכְגִּילִּיטִיך, וואָלָט אִיךְ ניט גַּעֲקָוּמָעָן. ער האָט גַּעֲפָנְט אָן אוֹיגָן, דָּעַרְנָאָךְ דָּאָס אַנְדָּרָעָ. שְׁוִין האָט זיך זַיִן בְּלִיק צַעַשְׁפְּרוֹנְגָּעָן אַיְבָּעָר מֵיר, פֿאָרְשָׁנְדִּיך, זַוְּנְדִּיך, פֿרְעַגְּבָּדִיך. לְסֹוף האָט ער אויסגעָן שְׁטְרָעָקָט צַוּ מֵיר די האָנט : — אַנְטְּשָׁוְלְדִּיקְט. — די פֿיְיכְטָעָ קִילְקִיְּטָ פָּוָן זַיִן פֿינְגָּעָר האָט אַומְאָנְגָּעָנָעָם באַרְיִטְמָן מֵין הוֹיט, — גַּלוֹיבָט מֵיר, וואָס פֿינְגָּעָר דָּרָעָס פֿילְ נַעֲכָט ניט גַּעֲשָׁלָאָפָּן... אָנוֹ עַפְּסָה האָט זיך מֵיר צַוְּגָעַטְשָׁעַפְּט אַ הְוָסְטָל, וואָס פֿיְינְקָט גַּעֲפְּעַרְלָעָן... — ער האָט זיך גַּעֲנוּמָעָן גַּיךְ אַוִיסְטָאָן אָנוֹ גַּיךְ מֵיר דָּעַרְצִיְּלָן די אַיִּינְצָלְהִיטָּן פָּוָן זַיִן צַוְּשָׁטָאָנד. דָּאָס מַאל אַיז בַּיְיָ מֵיר קִין צַוְּיִיפְּלָן ניט גַּעֲוָעָן, אָז עַס אַיז טַעַ-בָּעַצְעָ. איך האָב אַים אַוִיסְגָּעָרְבִּין אַ צַּעַטְלָ אָוִיךְ אַ דָּוְרְכְּלִיבְּכְּתָוָגָן. זַיְגָעָנָעָר אַיְגָלָעָד זַיְגָעָנָעָר גַּעֲשָׁטָאָגָעָן אוֹיךְ מֵיר אַוְמְבָאָוּגְּלָעָד : — סְאַיְוָ ניט דָּאָס, האָ ?

— אִיךְ דָּרְפָּט גּוֹט עַסְן אָנוֹ מַאלָן, — האָב איך גַּעֲזָאָגָט.
— אַבְּעָר סְאַיְוָ ניט, האָ ?

— אִיךְ זַיִט אַ פֿיְינְדָר מַאלָעָר, — האָב איך צַוְּגָעָבָן.
ער האָט פֿאָרְשָׁטָאָגָעָן. מֵיר האָבָן זיך דָּעַרְלָאָגָט די העַבְּתָן אָנוֹ מער אַיז ניט גַּעֲוָעָן, וואָס צַוְּגָעָן.

אִיךְ בֵּין אָוִיךְ צַוְּגָעָשָׁעָן. כ'האָב אִיךְ נַאָר אַ מַאלָן אַגְּזָעָגָט, ניט צַוְּדָעָרָעָן זיך לאָנוֹ דָּאָס קִינְד בַּיְיָ ווַיְנָטָעָן. איך האָב גַּעֲגָעָס בַּיְיָ אִיךְ נַאָר אַ מַעְלָה האָט דָּאָס זַיִן בַּיְיָ אִיךְ : אִיךְ קָעָן אַוִיבָן עַס אָנוֹ ניט האָבָן קִין גַּוְיִיסְנְבִּיסָן, אָנוֹ אִיךְ בָּאָעָוָל זַיִן. כ'האָב זַיִן גַּעֲשְׁפִּילְטָ מִיטָּן קִינְד.

אִיךְ רַעַקְמַעְנְדִּיך דִּיר צַוְּגָעָנָעָן אַ גּוֹט בּוֹדָ פָּוָן פְּרָאָנָעָ ווּעָרְפָּעָל : «די פֿעַרְצִיק טַעַג פָּוָן מַוְאָ דָאָגָי». דָּאָס אַיז גַּעֲוָאָר אַ פְּאָפְּוֹלָעָר בּוֹדָ אַיז גַּעֲטָא. אַבְּעָר מַעְן קָעָן עַס לִיְגָעָנָעָן אִיךְ אַוִיסְעָרָן גַּעֲטָא.

קָאַפִּיטָּל אַכְטָן

שמהה בונים בערך אוטומטיים ארומוליפן נאך ארבעת אין ניט געקרוינט געווארן מיט קיין דערפאלג. גאנצע טאג אייז ער אפגעשתאנגען אין אליע מגעלכע אמתן אונז וווען סאיין אים שוין געלונגגען וווע זיך צו דערשלאגן צו אונז אונגעהשטעלטן, האט דער אינטערויז זיך געבדיקט מיט אויסהערן אים — אונז הייסן אים שריבין א-פֿאָדָאנֵיג. אין געתה האט אלץ אונגעחויבן צו גיין מיטו שרייבן „פֿאָדָאנִיכְס“.

בעד רק איזו ייטשעס «פֿאַדְאָנִיעַס» זיין בענין תמיד אַרְזִיסְגּוּקְמוֹן לענגעער, ווי זיין זוֹוּלְטָן געדאָרְפַּט זיין. צי איז עס געווען צוליב זיעיר מחרברס ליטעראָרִישָׁן אַדְרָל, צי פון זיין קוֹנוֹה, זואָס קַלְאָרְעֵר צוֹ מאָכָן דעם ליינְגָּער זיין מצָב, מיט אַלְעָד דעַטָּאלָן, אָונָן דורך דעם באַוְּרִיקָן צוֹ העַלְפָּן זואָס גִּיכְעָר ? יעדנְפָּאָלָס האָבָן די פרַעְמַדְעַ אַנְגַּעַשְׁטַעַלְטָע דערַהְאַלְטָן פָּוֹן אִים — נִיט קִין «פֿאַדְאָנִיעַס» — נָאָר לאָגְגָע בְּרוּוֹן, אַיְזָן וועלְכָע עֶרְהָאָט, מיט שַׁאֲרַפְעַן שְׁטָרִיכָן אָונָן מִיט אַפְּאַעַטְיִשְׁלִיטְעַרְאִישָׁעַ שְׁפָרָאַך, באַשְׁרִיבָן דעם הַוְּנוּגָעָר, זואָס עֶר לִידְט מִיט זִין מַרְיִמְעַן אָונָן זִין דְּרִיְּעַ יְעַרְיק טַעַכְתָּעָרָל, בְּלִימְעָלָן. עֶר הָאָט אַוְיךָ אַנְגַּעַמְעַרְקָט אַיְזָן זִין בְּקַשָּׁה, אָז עֶר אַיְזָן אַיְדִישָׁעַר שְׁרִיבְיָעַר, אַשְׁעַפְעַרְיָעַר מַעְנְטָש — אָז אָז דָאַס פַּאֲרָפְלִיכְטָעַט דִּי קְהִילָה צוֹ אַסְפַּעַצְיַעַלְעָר אַוְפּוֹיכָט אַיְבָעָר אִים. עֶר הָאָט אַוְיךָ אַנְגַּעַוּזָן, אָז זִין דִירָה אַיְזָן נָאָעַטָן צוֹ די קלְאַזְעַטָן אָונָן בַּיִּדְעָר גַּעַלְעַגְנָהִיט, אַוְיִסְעַדְרִיקָט אַ ווּוֹנְטָש צוֹ באַקְוּמָן אַבְעַסְעָרָן מָקוֹם. עֶר הָאָט אַוְיךָ אַרְיִינְגְּעַבְרָאָקָט אַסְכָּט טִיפְעַ, לּוֹמְדָשׁ עַפְסָוקָה, וואָס האָבָן גַּעהָאָט אַשְׁיִיכָה צוֹ דַעַר יְדִישָׁעַר לְאַגָּע בְּכָל אָונָן צוֹ זִין לְאַגָּע — בְּפְרָט, אָונָן פַּאֲרַעַנְדִּיקָט מִיט אַ ווּוֹנְטָש פָּאָרָן גּוֹטָן גַּעַזְוָנָט פָּוֹן אַנְגַּעַשְׁטַעַלְטָה, צוֹ וועַמְעַן דַעַר בְּרוּוֹן אַיְזָן גַּעַזְוָנָט פָּוֹן זִין בְּקַשָּׁה.

יעדעם מאל, ווען ער איז פארטיך געוווארן מיטן שרייבן אזא "פֿאַדְאָנִיעַ". האט ער גלייך געהאט א חشك זי צו צעריסן. ער האט געהאט דאס געפיל, ווי ער וואלט זיך אויסגעטאנן נאקט אין מיטן גאנס. ער האט ניט געהאט קיין מוט איבערצוליענען דאס אונגעשריבענע נאך א מאל, נאך גיעזען איבער דעם און א לאנגע צייט געביסן דעם בליעיר, בייז ער האט האסטיק — מיט און עקל צו זיך — אַרְיִינְגּוּפְּאָקְט דעם בריוו אין א גרויסן קאנזערט און געלאָפּן אים אועזק טראָגן.

מייט דער צייט האט ער זיך אויסגעארבעט אַ בעסערן סטיל אין שרייבן
בקשות. געשריבן ווואס וויניגער ; ווואס אַ מאָל קלארער אוון קירצער אַרויסגע-
בראכט דעם עצם פון זיין ווענדונג — אוון ער האט געהראפּן, או אַפְשָׁר ווועט גראָד

די קורצקייט און ביינדייקיט פון סטיל מאכן מענטשן ליענען דאס געשריבענען און ארויסרוףן אינטערעס צומ מחבר. געהאלפן האט דאס אויך ניט. מיט דער צייט האט ער אויפגעהערט צו דער-ווארן און ענטפער אויף אלע זיינע בריוו: ער האט אויפגעגעבן דאס שריבן ביטעס און פארווארפן דעם צעביסענען בליער, ווי ער וואלאט אים קיין מאל ניט געוואלאט צוירק געפיגען. ער האט ניט געהאט קיין ארבעת. די טאג זיינע פארלאפַן און א ביסל ואראמעס: מיט א פאר שביבעלעך ברויט אין דער פרַי און פארן שלאָפַן גיינ: מיט א סך טעלפלעך ערזאָץ-קאווע מיט סאָכַרְן.

אין אנהייב האט אים דער הונגער ניט אזווי ווית געארט פיזיש — ווי דער-שטוינט. ער האט זיך באָטראקט מיט ניגיר, ווי ס'באָטראקט אַויסנשאָפְטַסְמָן דעם אַבְּיעַקְט פון אַווּכְטִיקָן עקספְּערְמָעָנֶט. ער האט זיך אַרְיִינְגְּפִילְט אַין הונגער און געפְּאָרְשָׁט, וואָס עס טענָהט צו אַים דער קערפְּעָר אַון דער מוה. ער האט באָמְעָרְקָט, אָז ער, דער קערפְּעָר, האט זיך אַיצְט גָּלְעָזָן בעסער פִּילְז מיט אלע זיינע אַברְּרִים אַון דער עֵיקָר — מיט זיינָן אַינְרָעַלְעַכְּר זִימָן, וואָס האט גַּעֲבָרְקָעַט אַון גַּעֲפְּרָעָט, גַּעֲקָלָעָט אַון גַּעֲגְּרִיבָּלָט גַּאֲרָפְּרָעָשָׂנֶט אַון אַומְּגָנְגָנָעָם. דאָז האט מען אַים, דעם גּוֹף, גַּעֲקָאנָט אַונְטָעָרָאַרְדָּעָנֶז דעם ווַילְז, אַים דִּיסְצְּפִּילְינִירָן אַון אַיְנְשְׁטִילְן זיינָן פָּאָרְעָקְשָׂנֶט מָאנָגָעָן — מיט דער מִינְדְּסְטָעָר קְלִיְינִיקִיט, וואָס אַיְזָאַים דַּעֲרָלָאָנְגָט גַּעַוְאָרָן. דערפְּאָר האט אַבְּעָר בּוֹנִים באָמְעָרְקָט, אָז זיינָן מוה אַיְזָאַים גַּאֲרָפְּרָעָר גַּעַוְאָרָן: זִיכְעָרָעָר בַּי זיך אַון מַעַר גַּעַוְעַלְטִינְקִידִק אַיבָּעָרָן גַּאֲנָצָן וְעַזָּן. צו זיינָן גְּרוּזִיס שְׁטוּינָגָעָן, האט ער באָמְעָרְקָט, אָז זיינָן גַּעַדְאָנְקָעָן הַאֲבָן באָקוּמוּן אַ נִיעָחִיפָּת — ווי אַ לִיכְטָן וְוָאָלָט אַוְפְּגָעָגָנָגָעָן אַין זַי. ער האט אַן שְׁוּוּרְקִיְינָן זיך גַּעֲקָאנָט דַּעֲרָמָעָנָן גַּאנְגָעָט דִּפְים גַּמְרָא אַון זַי אַיבָּעָרְזָאָגָן אַוְרָה אַוְיסְבּוֹוְיִינִיק: גַּעַדְאָנְקָעָן פְּטוּקִים, וואָס יִיטְיַאְרָן זיינָן זַי אַים נִיט גַּעַקְוּמָעָן אַין זיינָן אַרְיִינָן. אלע מְחַשְּׁבָות הַאֲבָן זיך גַּעַפְּאָרָט אַון אַוְיסְבּוֹלִיגִיט אַין זיינָן מְחוֹת ווי לִיטְיַאְמָגִינְשָׂן שְׁלִיסָל. זַי הַאֲבָן זיך גַּעַסְדָּרָט אַיְנָע אַוְרָה דֻּר אַנְדָּעָרָעָר אַון זיך גַּעַזְיָגָן צו אַ הַוִּיכְנָשְׁפִּיךְ, וואָס אַיְזָאַעָן דֻּר אַוְיסְפִּיךְ — די קלְאָרְקִיט.

ווען סְאיָוּ בַּיְתָן גַּעַוְעָן צו הַיִּס אַין דְּרוּזִין, אַיְזָאַעָן בּוֹנִים גַּעַדְאָנְקָעָן יִידָּן, אַיבָּעָר דַּי גָּאָסָן: זיך צִילְלָאָזָן גַּעַדְרִיט אַין אַיִּין גַּעַסְלָאָרִין, פון אַנְדָּעָרָן אַרוּזִין גַּעַפְּרִיט מִיט זיך לְמִדְשָׁע וּוּכוּחִים: אַרוּסְגַּעַרְאָקְט אַין גַּעַדְאָנְקָעָן רָאִוָּת אַון קְעַגְּנָדָאָרָיות וְוָעָזָן זַי פָּנוּ יִדְיִישָׁ יְסוּרִים, וְוָעָגָן קְרָבָן אַון קִידּוּשׁ הַשְּׁמָה, וְוָעָגָן גַּאֲוָלה אַון מְשִׁיחָן. ער האט נִיט גַּעַזְוָן, וואָס אַרְוָם אַים טָוט זַי: נִיט באָ-מְעָרָקְט קַיִן פְּנִימָעָר, נִיט גַּעַהְעָרָט קַיִן רַיִד — אַזְוִי פָּאָטְרָאָקָן אַיְזָאַע גַּעַוְוָעָן אַין דֻּעָם פְּלָאָגְטָעָר פון גַּעַדְאָנְקָעָן, וְוּלְלָעָ ער האט אַזְוִי לִיכְט אַון שְׁפִּילְעַוְוִידִיק אַיסְגָּעָן פְּלָאָגְטָעָר. דֻּר מְחוֹת, וואָס האט אַים תְּמִיד אַוְיסְגָּעָזָן צו פִּירָן אַן אַגְּעָזְוָנְדָעָרָט לְעָבָן פָּנוּ גּוֹף, האט אַיצְט זיך פָּאָרְבּוֹנְדָן מִיט אַים אַון אַים אַוְיפְּגָעָהָבוֹן — אַין זַיְן וְאַגְּלָאַוְיִיקִיט — צו זַי. בּוֹנִים עָן האט זיך גַּעַדְאָקְט, אָז ער טְרָאָקְט, — נִיט בְּלוֹזִי מִיטְן קָאָפּ — נִאָר אַוְיךְ מִיטְן דַּי הַעַנְטָה, מִיטְן דַּי פִּיס אַון אַפְּיָלוּ — מִיטְן בּוֹרְטְשָׁעְנְדִּיקְן בּוֹיךְ.

די מלובשים האבן אנגעהויבן אויף אים לווין וווערן און וואס לופטיקער ער האט זיך אין זי געפילט, דאס קלארער אין געווארן אין אים ער באווסטויין פון ער נאענטקייט צוישן לעבן און טויט. די גרענצעץ צוישן ביידע אין פֿאַרְ ווישט געווארן און ער האט געזען איינס, ווי אַטְילְ פון אנדערן — אַבעֶר ניט ווי אַ גִּלְיכָעֵר טִילְ. געזען מער טויט אין לעבן, ווי לעבן אין טויט. און פון דעם חשבון אין געווען קלאַר, אָן טויט איז מעצטיקער און עיקרדיקער אין אוניווערטן — ווי לעבן. וויל ער, דער טויט, איז אומענעלעך. ער איז אַיבְּיךָ. וויל ער איז דער פריער און ער שפֿעטער. דערפֿאָר האט בונימ אין לעבן גוֹפָא געזען דעם העכטן זין — די אויגנבליקלעכּ שְׁלִיחָות, וואס אלדאס לעבעדריקע האט אויסצ'ופֿרָן, כל-זמן עס לעבט. בונימ האט זיך געפרעגט, וואס אלדאס די שליחות אין און ער איז געקומען צום אויספֿרָן, אָן דאס האט גאט אלין אויפֿגעוּעַקְט אַטְילְ פון זין באַשְׁאַנְקָעָן מיט חוּשִׁים, — מיט גוף און מות, אָן ער זאל קענען פֿאַרְנְגָעָמָעָן מיט זיך, מיט אלעַס קעמערלעַס פון זין וווען — די גְּרוּיסְקִיטִיס פון גאטס וווערך.

גאט, וואס בונימ האט שווין לאָנג אַוְיגַעַהָעָרֶט אַין אַים צוֹ גִּלְיָבָן מיט ער פרומקיט פון זין טָאָטָן, האט אַים אַיצְטָן. — אַין גַּעֲטָא — אויסגַעַזְעָן צוֹ זין דער גְּרוּיסְפֿרָר גִּיסְטָט פון אַן אַיְנָאַמָּעָן קִינְסְטָלְעָר, וואס האט ניט קִין באַוּנְדָעָן רָעָר פֿאָר זין וווערך אָן דערפֿאָר ווועקט ער כְּסֶדֶר אַוְיףְּ אַטְילְ פֿוֹנְעָם וווערך אַלְיָין — עס זאל זיך באַוּנְדָעָן, עס זאל קְרִיטִיקָן, מְבִינָה זאנָן אָן עס זאל זיך פֿרִיאַיְן. אָן ווונְדָעָר אַיבְּער ווונְדָעָר! ער האט אַפְּלִילְ באַשְׁאַנְקָעָן אַטְילְ פון דִּי דָעַרְוָאַכְטָעָן עַקְוִיסְטָעַנְצָן מיט אַחֲלָק פון זין אַיְגַעַנְעָם טָלָאָגָט — זיך זאלן מיט קְלִינְיָגָן שִׁינְקִיטָן, וואס זיך באַשָּׁאָפָן — אַלְיָין פְּאַרְטִיפָּן אָן באַצְּרָין גָּאטָס ווועלָט. אָזְוִי האט בונימ געטראָכָט ווועגן זיך, ווועגן קִינְסְטָלְעָר-מְעַנְטָשׁ. סְאָיָן בַּיִּי אַים קִין סְפָּקָ נִיט גַעַוּעַן, אָן דער בָּן אַדְמָ אַיז גַעַשְׁפָּאָפָן גַעַוָּרָן אוֹיסְצָנוֹן זיך אַמְבָעָטָן דִּי פִזְיָשָׁע אָן גִּיסְטִיקָעָן מַעְגַּלְעָכְקִיטָן, וואס ער האט: אָן דאס אַיז זין שליחות אָן זין מִיסְיָע אַוְיףְּ דער ער אָן אָן דאס אַיז דער זין וואס לעבן.

יאָ, נאָך קִין מַאְלָה האט בונימ זיך ניט געפֿילְ אַוְוַיְזָבָנְדָן צום לעבן, ווי אַיצְטָן. נאָך קִין מַאְלָה האט ער ניט געפֿילְ אַזָּא באַגִּיסְטָעָרָגָן אָן פֿאַרְעָוָן דערפֿאָר — ווי דָא, אַונְטָעָר דער פֿאַרְצְזִימָוָגָן, אַוְיףְּ אַ לִידְקָוָן מַאְגָן. דער סְוָרָ זומער האט זיך אַ רִיְפָעָר גַעַשְׁפִילְ אַוְיףְּ דִי נָאָסָן: זיך גַעַשְׁפִילְ אָן דִי רִינְשְׁטָאָקָן מִיטָן גָאָלָד פון דער זון אָן בונימ האט אַים געפֿילְ — דעם סְוָרָ זומער — ווי ער זואָלָט גַעַוּעַן זיך אַיְגַעַנְעָה לִבְעַדְעָרְקָלְעָרָגָן צוֹ דער עַקְוִיסְטָעָן. ער האט גַעַוְואָלָט לעבן, ווי קִין מַאְלָה בַּיִּזְיָה אַיצְטָן.

ער האט, ווי אַין אַנְגָּעָרִיט: באָך אַלְיָץ גַעַהָאָט דאס פֿאַרְגָּעָפְילְ פון יִסְוִירִים, וואס זיינְעַן פֿאָר אַים אַנְגָּעָרִיט: אַבעֶר זיך האבן אַין זיינְעַן אוּגָן נאָך מֻעָר דערְהָוָבָן דעם רִיְץ פון לעבן. די לִיְדָן, וואס ער האט גַעַלְיטָן, האבן גַעַהָאָט יָעָנָם זִיסָּן, ווּנְדָעָלָעָן טָעָם, וואס עס פֿילְט אַיְנָעָר — אַ האַפְּעַנוּנְגָּסְלָאָן פֿאַרְלִיבְטָעָר אַין אַ

כישופדייקער, אומדערגריככברער פרוי. דורך זי איז זי נאך געוויאן שענער און צוציענדיקער. דורך די יסורים האט ער געהאטט זי צו געווינגען פאר זיך. די יידייש לידין האבן אים ניט אויסגעזען זיבלאן. זי זיגנען געווען אַ קרבן פארן לעבן. ער האט געזען דאס יידייש פאלק ליגן אויף אַ גרויסן מובהח אין צענטער פון דער וועלט — אָן אלגעמיינער, קאלעקטיווער קרבן; אלע יידן — אײַן יצחק. און טיף אַים איז געווונע די אַיבערציינונג, אָן גאַט וויל ניט דעם דעם קרבן, — פונקט זי ער האט ניט געוואָלט יצחקס; אָן ער וויל נאר זען די ליטערונג פון דער וועלט דורך די יידייש יסורים. אָן ער וויל זען די ליטערונג פון ייך גופא, וואָס זועט באַזיזן זיין גרעטען גבורה אין דעם דזאַזקן בידעריקן לעבן — ניט כדי אונטערזיגיג, ניט כדי צו שטאָרבן — נאר כדי זיך אַיפֿצְהִיבּן פון מזבח און אַרְוִיסְפּֿרֶן די וועלט פון אַיר בלאנדזעניש. וויל דער מענטש, האט בוניג בע-טראָקט, האט ניט באַגּוּמָן זיין מיסיג. דער מענטש האט פֿאַרְשׂוּעַנדט אלע זיינע חושים. אלע זיינע פֿאַקְיִיטֵן — ניט אויף דעם, צו וואָס זי זיגנען באַשְׁטִימָט גע-וואָרן — נאר גראָד פֿאַרְקְּעָרט: מיאָס צו מאָסן דאס גְּרוּיסְט וווערך פון באַשָּׁאָף. דער זיינ פון די יידייש יסורים איז געווונע אַוְיפֿצְרִיסְן דעם מענטשן די אַוְיגָן; מאָסן אַים באַגְּרִיפְּן דעם אַמְתָּן מײַן פון לעבן. יאָ, אַט די אַוְיסְדּוּרְוִילְטִיקְיָה, קעגן וועלכער ער, בוניג, האט זיך אָזֶה געבענטוואָט אַמְּאל — בִּים אַנְהִיבּ פון וועג — האט ער אַיצְט אַגְּנוּמָן מיט דער שלפות פון אַפְּאַרְלִיבְּטָן.

דאָק האט געטוֹרָפָן אויך אַיצְטָר, אָן פון צִיטְטָז צו צִיטְטָז, האט עפָּס טִיפְּעָרט, עפָּס פֿאַרְשְׁטוּיסְנָס אַין אַים זיך אַרְוִיגְגְּעוּרָקָט צו דער פֿלָאָק פון באַוּסְטוּזִין אָן זיינע זיינע גָּרְבָּנִיט זיינע אַמְתָּע: אָן זיינע נאר אַן אַוְיבְּנָאוּפְּקָעָר שְׁלִיעָר זיך צו באַשְׁיָּצָן פֿאָר דעם טִיפְּסָטָן, באַהֲלָלָסְטָן אַין אַים — פֿאָר דער אַימה: אָן זיכערעדר פון אלץ אָן אַמְתָּר פון אלץ, אָין די אַומְפֿאַרְמִידְלְעָכְקִיט, דער עַנְדְּגַילְ-טִיקָּעָר, וואָס וווערט אַוְסְגָּעָטָן מיט די טִיוֹולָאנִישׁ הענט פון דעם זעלבן גאט — מיט הענט וואָס רופָן זיך: מענטש. אָן אַט דאס קָוָל פון די סָגְמָעָ טִיפְּעָנִישׁ, האט אַים אויך גּוֹזִין, בּוֹנִימָעָן, וווערט עַס פֿירָט זיינע אלע האַפְּרְדִּיקָעָ רְעִוָּות. ער האט געזען אַ קִילְעָכְדִּיקָעָ פְּנִימָל, אַ פֿאָר סָמְעַטָּעָן, חַמִּימָוֹתְדִּיקָעָ אַוְיגָן... — דאס האט ער פֿאָר בלְיְמָעָלָעָן אָן צּוֹלִיבּ בּוֹלְיְמָעָלָעָן אָזֶה גַּעֲרָאָכְט.

אָן דער אַמְתָּן, האט ער לְעַצְמָנָס אַוְסְגָּעָטָן בּוֹלְיְמָעָלָעָן, ווֹי נאר ער האט געקבנט. וואָן זי אַיז געווונע מיט אַים, האט ער זיך אויף אַיר גַּעֲבִיזְעָרט אָן אַסְבָּה. ס/האַט אַוְסְגָּעָזָעָן, ווֹי דאס קִינְד ווֹאָלָט מַעַר צו אַים ניט גַּעֲהָרָט; ווֹי ער ווֹאָלָט זי ניט געקבנט פֿאַרְטָרָאָגָן אוֹוִיתָ דִּי אַוְיגָן. אַיר גַּעֲלַעַטְעָר האַט אַים גַּעֲבָרִיט. אַירָעָ קִילְגָּעוֹדוֹדִיקָעָ רִידָה האַבָּן אַים אַוְיפֿגְּעָרִיךְט. ער האט ניט געקבנט צּוּקוֹן, ווֹי זיך שְׁפִילָט זיך מיט לִילְין, דער לִיאָלְקָעָ; ווֹי זיך רַעַדְתָּ צו אַיר, נַאֲכָמָאָכְנִיךְ מַרְיָעָן. — אָן דער עַיְקָר האַט ער פֿינְט גַּעֲהָט זיך צו טְרַעְפָּן מיט דעם ווַיְיכָן, שְׁטַרְאַלְדִּיקָעָ בּוֹלִיךְ פון די בּוֹלְיְסָמְעַטָּעָן אַוְיגָן.

בלְיְמָעָלָעָן האַט מַוְּרָא בּאַקְוּמָן פֿאָר אַים. זי האַט זיך באַהֲלָלָן אָן אַ ווַיְגַעַלְעָ

באגענט צו מרימען, וויע ער איז געווען אין שטוב. זי האט זיך אפילו אויגעהערט צו
שפילן אין זיין אונועזנהיט. זי האט געוקט אויף אים בגניבה, פון איר באהעלטעניש
אארויס און זיך געוגנדערט, צי דאס איז דער זעלבער טאטעש. און איז איר פאנ-
טאוזיע האט זיך אויסגעמאַלן, איז איר אמתעד טאטעש איז אוועק ערגעכزوּ; איז א-
פרעםדער טראגט דערויליל זינען בגדים און רעדט מיט זיין קול — בי ער ווועט
צורךקומען. טיל מאָל האט זיך געהארכט בי דער טיר, צי איר אמתעד טאטעש
זומט שוין.

ביה מרימען איז אט דאס «אנטוליפֿן» בונימס ניט געווען קיין ניעס. זי האט קיין מאל ניט פארשטיינגען, וואס עס קומט מיט אים פאָר, וווען ער וווערט פלווצים — האט פיזיש נאענט — דאָך דערוועיטערט פון אַיר אונז פון קינד. אַ ביסל האט זי דאס צוגעשעריבן זיין טבע פון «מאכן פון אַ פְּלִיגָּה האַעלפָּאנְטָן» — זיין שוואָקְלִיטָן אַופְּצָוּבָּלָּאָן יעדער אַיבָּעֶרְלָּעֶבָּנִיש אָן זיך אַין אַיר אַריַּגְּזָוְגְּרִיבָּלָּעָן בֵּין צום דערעסען. דאס איז געווען איינער פון בונימס שטריכן, וואס זייןינן אַיר קיין מאל ניט געווען צום האָרְצָן; אַבעָּר זי האט זיך אַפְּגָּעָבָּן אַ דִּינְיָוחְשָׁבָּן, אָן דאס מוו האָבָּן אֲשִׁיכָּת מיט זיין שְׂרִיבָּעֶרְשִׁיקִיט אָן זי האט פאָר אַט דֵי שְׂטִימָנוֹגָעָן זייןינ געהאָט אַ מִין קָאָלְטָן, אַיְפָּעֶרְצִיכְטִיקָּן אַפְּשִׁי. זי האט זיך תָּמִיד אַין אַזְעָלָכָע מְאֻמְּנָטוֹן אָגָּעָטָן אֲכוֹחָז וּוְאָרְטָן גְּדוּלָּיק, בֵּין ער וּוְעַט צְרוּיק וּוְעַרְעָר אַון בְּלִימָעַ לעָס — אָן זיך אָמְקָעָרְן צְרוּיק «אַהֲיִם».

ז' האט געווווטט, און דאס גיין אין געטא, זואס האט זי אלליין — פונקט ווי אליען יידן — ניט וויניק אויגגעטרייסלט, האט אויף בונימען, צוליב זיין טבע, געוווירקט בעאר מער און נאך שטארקער, ווי אויף אנדערע. זי האט געווווטט, און דאס מאל דארף זי האבן א סד מער געדולד אבערטצ'ווארטן זיין «פָּפּוּעָנָהִיטִי» — אבער גראד הינט האט זי געהאטן וויבקיעד געדולד, ווי אמאל. בונים האט, נאכן אפ' שריבין די צענדיילקער «פָּאַדְאָנִיבָּעֵס» און נאכן לויפן א צייט איבערדי ביירערען, אושגעווען צו האבן אויפגעגעבן דאס זוכן ארבעת — און זי, מרימי, האט ניט געווווטט וואס צו טאן. וווען זי האט אים געפֿרוֹוֹת פָּאַרְוּוֹאָרְפָּן, אויפּוּעָקָן אַיִם מִיט אַ בִּיזְוּ וּוֹאֶרט אַן צוּרִיקְבָּרְעָגָעָן צו דער וּוּרְקְלָעְכְּקִיטִי — פְּלָעָגָט עַר אַנְטְּלוּפָּן שטוב ארוס. האט זי איינגעזען, און זי מהז זיך אלליין און עצה געבן.

טיל פון דער צייט — זיך געלאיגט, צי געשמייסט.

מרם האט זיך איזועק געשטעטלט מיט איר סחרה ניט וווײיט פון דער קירכען.
אויף דער זיין לוטאמעירסטען. זיך קעגעז זיך ארייניכאָפּן אין שטוב יעדע פֿאָר
שעה. קונים זינגען געווען זעלטנען און זיך האט געהטאַט גענוג צײַט זיך אויסצּוּטענָהן
מייט אַירע בִּישְׁתְּיֻרְקָעָס, די "סֶחְרֶטְעָס"; אַדְעָר צו באָטרָאָכְטָן דֵּי גָּאָס אָונְ דָּעַר

עיקר — זיך צוקון צו די יידישע אַרבעטער, וואס האבן געבעויט די ברייך, וועלכע האט געוזאלט פאָרטערען דאס טויער ביימ אַריבערגין אויף יונגעראָ וויט געטאָ, באָטראָכט די דיטשנ, וואס זיינען געווען אויפּזעערס בי דער אַרבעטע : עזען, ווי מען רוקט אַיבער די סלפּעעס, ווי מען ווילקט אַיבער די דראָטן אויף זי.

מרמים וזאלט גארבנית איזוי פיל אריינגעטראקט אין די סלופעס, צו וועלכע דאס אויג איז, שליסלאיך, שוין געווען צוגעוווינט, וווען ניט די יידענע בעבן איר, — אן אונגגעפלצטע, אײַנְגָעָהוּיְקָעָרְטָעָא סַאֲכָאַרִיןְ-הַעֲנְדָלְעָרִיןְ, — וועלכע האט געהאלטן פאָר אַיר הַיְלִיכָן חֹוב אָנוֹתְרָצְוָשְׁפְּרִינְגָעָן יַעֲדָע וַיְיַלְעָא, אַיר אַ שְׁטוּרָכָע טָאָן מִיטָן עַלְבּוֹיגָן, פַּאֲרֶגְלָאַצְנָן די אוֹיגָן צָמֵח הַיִלְלָא אָנוֹן אַנוֹוִיזָן אוּפְּךְ דִּי דְּרָאָטָן: — זִי זָעָן, אַ שְׁטָרִיךְ אוֹיפֵן הַאלְדוֹן האט מעָן אַונְדוֹן פָּאַרְלִיגַט, תְּלִוִות שְׁטוּלָת מעָן אַונְדוֹן אוּתָה. יעדצע אַינְגִיעָרְסָלָם, אַ תְּלִיה פָאָר אָן אַנדְעָרְן יַעַ...

אוֹן טאג נאָך טאג אַיּוֹ דִּי אַנְגָּעֶזְוִינְגְּקִיט צְוִישֵׁן אַיר אוֹן בּוֹנִימְעָן גּוֹוֹזְקָסָן. זַי הַאֲטָם אִים נִיטְעָנְתָמְלָאָן מַוחְלָה זַיִן זַיִן אַוְיפִּירְבוֹג. אַיּוֹ דָעַ נִיטְגּוּוּעַ קְלָאָר, אַוְ דָאָס הַאֲטָם עַר גּוֹדָאָרְפַּט זַאֲרָגְן פָּאָר פְּרָנְסָה, נִיטְזִי ? — אַוְן עַר הַאֲטָם עַס אַוְיךְ גַּעַד וּוּסְטַט. עַר הַאֲטָם גּוֹוֹסְטַט, אַוְ נִיטְצַוְתָּא אִים גַּעַהְעָרְטַט דָאָס גַּעַבְנָן בְּלִימְעָלָעָן עַס אַוְן דָאָס רְוִימְעָן דִּי שְׁטוּב — אַוְן דָאָס הַאֲטָם עַר גְּרָאָד גּוֹטְטָן. זַיִ נָאָר עַר אַיּוֹ פְּאָרְטִיק גּוֹוֹזָרָן דּוּרְמָיִיט, הַאֲטָם עַר גַּעַכְאָפַט בְּלִימְעָלָעָן פָּאָרְן הַעֲנָטָל אַוְן אַרְוִיסְגּוּלָאָפָן מִיט אַיר אַיּוֹ גַּאַס. — תְּמִיד אַיּוֹ דָעַ פְּאָרְקְעָרְטָעָר דִּי כְּטָ�וָגְן פָּוָן דָעַם פְּלָאָץ, וּוּ מְרִים אַיּוֹ גּוֹשְׁטָאָגָן. עַר הַאֲטָם גַּעַשְׁלָעָפַט דָאָס קִינְדָּן נאָך וִיד מִיט אַיּוֹ אִימְפָעַט, וּוּ עַר וּוּאָלָט מוֹרָא גַּעַהְאָט עַר גַּעַצְוֹוֹ צַוְּ פְּאָרְשְׁפָעַטִּיקְוּן. דִּי דּוּרְשָׁרְאָקְעָנוּ בְּלִימְעָלָעָן הַאֲטָם גַּעַשְׁטָעָלָט דּוּרְאָבָגָן, לִוְיָנְדִיקְעָט טְרִיטְיְעָלָיךְ גַּעַבְנָן דָעַם פְּרָעָמְדָן טָאָטָן אַוְן מוֹרָא גַּעַהְאָט אַוְיכְזָהָוִיבָן צַוְּ אִים דָעַם קָאָפַט. פָּאָר זַיְנָעָ אַוְיָגָן הַאֲטָם גּוֹתָאנְצָט דִּי גַּעַלְעָ לְאָטָעָ אַוְיךְ אִיר מָאָנְטָעָלָעָ — אַוְן עַר הַאֲטָם וִיד עַרְשָׁתְּ רַעַכְתְּ גַּעַפְילָט שְׁוּלְדִּיק. אַבְעָר וּוּאָס שְׁוּלְדִּיקְעָר עַר הַאֲטָם וִיד גַּעַפְילָט, דָאָס בִּיּוּזָר אַיּוֹ עַר גּוֹוֹזָרָן אַוְיךְ מְרִימָעָן. סְחָאָט אִים פְּאָרְדְּרָאָסָן, וּוּאָס זַי אַיּוֹ פְּאָרְעָקְשָׁנָט, פְּאָרְבִּיסָן. עַר אַיּוֹ זַי מְקָנָא גּוֹוֹזָן, וּוּאָס זַי לְעַבְנָן אַזְוִי מִיט דָעַר רָגָע — קָעָן זַיִד גַּעַפְינָגָן אַיּוֹ אַיר; זַיִד אָנָּצָה גַּעַבְנָן מִיט אַיר. וּוּאָס מַעַר כּוֹחַ עַר הַאֲטָם אַנְטְּדָעָקָט אַיּוֹ מְרִימָעָן, דָאָס מַעַר כּוֹעַס הַאֲטָם עַר צַוְּ אִיר גַּעַפְילָט.

ווען זיין פלאגון זיך אין די אונטן צווארען ערפַּן ביי די טעלער וואָרערעס,
פלאגון זיין אויסמײַדַן זיך צו קוקן אין די פֿנִימָה. ערשות ווען ער פֿלאָגַט אַנטְדָּעַן,
או זיין אַים, ווי אַיד שְׂתִיגֶעֶר אַיה, אוועק דאס געדיכטע פֿון דער זופַּ, מיט אלָע
קָאָרטְּאָפָּל אָון קָלוֹיסְקָעֵס אָון גַּעֲמַט זיך בְּלִיאָז אַ בִּיסְל שִׁיטָּעָר וואָסָעָר, פֿלאָגַט דער
שְׁטוּרָעָם אוַיסְבָּרָעָן.

— זי' זיך ניט מקריב פאר מיר! — פלעגט ער וווערן אויסער זיך.
זי' פלעגט אים אפענטפערען מיט געשריריען און פאַרוּזֶרֶן, הلمאי ער פָּאָרְנָאָכִ
לעיסקט די שטוב, הلمאי די פָּאָדְלָאָגָעָז ניט אויסגעקערט — זוי זי וואָלט אים
מיט דעם געשריגי געוואָלט באַאוֹיִין, אָז עס פָּאָלָט אַיר גָּאנְדִּיט אַיִּין זיך מְקָרֵב צו
זיין פָּאָר אַים. דָּעַמְּאָלָט פְּלָעָגָן זַיְשׁוֹן יָאַהֲלָטָן אוּפִיכְגָּהָוִיבָּן די פְּנִימְיָאָר אַוְן זיך
אַגְּנוּקָן מיט שְׁנָהָדִיקָע בְּלִיקָן. זוי הַאֲבָן בַּיְדָע נִיט גַּעֲהָרָתָן די אוּפִיגְעַרִיצָע
רְרִיד, וְאָס זַיְנְגָּן גַּעֲפָלָן צְוִישָׁן זַיְ. אַיִּין זַיְ הַאֲטָט גַּעֲזָאָטָן, גַּעֲבָרְיוֹזָט. — אַוְן וְאָס
מָעָר זַיְ הַאֲבָן גַּעֲשָׁרִיגָן אַיְגָעָר אַוְיפָּן אַנְדָּעָרָן, וְאָס מָעָר זַיְ הַאֲבָן זַיְ וְיִי גַּעֲטָאָן
אַוְן גַּעֲשָׁטָאָכָן מִיט וּוּרְטָעָר — דָּאַס שְׁוּרְעָרָעָר אַיְן גַּעֲוָאָרָן אַוְיפָּן הָאָרָצָן אַוְן דָּאַס
שְׁוּרְעָרָעָר אַיְן גַּעֲוָאָרָן אַפְּצָוְשָׁטָעָלָן דֻּעָם שְׁטוֹדָם, וְאָס הַאֲטָט זַיְ גַּעֲרִיסָן פָּוָן אַיְגָעָר
וּוּינִיק. אַ פִּיעָר הַאֲטָט גַּעֲבָרָעָט אַיְן זַיְעָרָע גַּעֲמִיטָעָר. עַרְשָׁט, וּוּעָן זַיְ הַאֲבָן זַיְ
גַּעֲכָאָפָט, אַז דָּאַס קִינְד פְּלָאָטָעָרָט צְוִישָׁן זַיְ: לֹוִיפָּט אַ דָּעַרְשָׁאָקָנס פָּוָן אַיְגָעָם צָוָם
אַנְדָּעָרָן אַוְן בָּעֵט מִיט פּוֹלָעָ אַוְיגָן: — «דָּאַס בַּיְכָעָלָעָ קְלָאָפָט מִיר, מַאֲמָעָשִׁ... דָּאַס
בַּיְכָעָלָעָ קְלָאָפָט מִיר, מַאֲמָעָשִׁ... מַאֲמָעָשִׁ... טַאָטָעָשִׁ... טַאָטָעָשִׁ... קְוָשׁ מַאֲ...
מַעֲשִׁי...» — פְּלָעָגָן זַיְ, אַוְיפָּן אַוְיגָנְבָּילִיק, פָּאָרְפָּרָעָסָן די לִיְפָן אַוְן אַיְבָּרָהָאָקָן דֻּעָם
שְׁטָרָאָם אַיְן סָאמָע מִיתָה, כְּדִי אַרְיָבָּעָרְצָוְגָּיִין אַיִּין אַז אַנְגָּלָאָדָן שׂוּוִיגְעָנִיש.

שטרראם אין סאמע מיטן, כדי ארייבערצוגין אין און אונגלאָדָן שוויגעניש. בײַ נאכט פֿלעגט ער צופאלֵן צו איר, — אַ הונגעֶרְיך-אויסגעבענטער — מיט אַ בעסיקער לִיידנְשאָפָט. אַ כוח האָט זַיִן צוֹנוּיפֿגָעְפֿרִיט קעָגָן זַיִעָר ווַילָּן אָוִוָּה להכעיס זַיִעָר ווַילָּן. זַיִן פֿלעָגָן זַיִד קָלָאמָעָרָן אַינְגָּעָר אַין אַנדָעָר אָוּן פֿליַּיטָרָן צו זַיִד אָומְדִיטָלְעָכָע ווּוּרטָעָר פָּוּן גַּעֲטְרִישָׁאָפָט. דָּאָס בעט האָט אַנגָּעוּחוּבָן ווּוְרָן פְּאָר זַיִן אַרט פָּוּן גַּעֲבָעָנְשָׁטָעָר אַנְטְּרִינוֹגָג.

די הונגעריךע, בעסיקע טאג אונ די הייסע נעכט האבן ביידן אויסגעמעטערט. אארום מרימס רונדיין פנים האבן זיך געונמען זויימען וילבערנעם פאַסמעס האָר. זוי האָט נאָך אלֿין געהאָט פולכנע באָקָן אָונְן אַיְנגָע, פרישׁוּת, אַבעָּר אָונְטָעָר די אויגן אִינוֹ דֵי הוּא געוווען לוֹין אָונְן אַנְגָּלָפָן מִיט אַ פְּלִיסְקִיטִי. די אויגן גוֹפָה האָבָן פָּאֶרְלוֹרִין דָּעַם גָּלָאנְץ. זוי זיינְעַן געוווען פָּאֶרְצְזִיגָּן מִיט אַ לִיכְיכָּן נַעֲפָל אָונְן אַרְוּמְגָעָזְזִימָט מִיט רְוִיטָע קַעַטְלָעַד. פָּוֹן אַירְעַ אַקסְלָעָן אָונְן הִיפְטָן האָבָן די קְלִידָעָר אַבְּגָעָהוּרִיבָּן אַרְאָפְּצָהָעָנְגָּעָן אָונְן אַירְ בְּרוּסָט, וּוֹאָס האָט גַּעַפְּלָעָגָט צַו זַיְן אָזָא אַרוֹסִ- גַּעַהְוִיבָּעָן אָונְן פּוֹלָע, האָט זַיְד אַינְן גָּאנְצָן פָּאֶרְלוֹרִין אַינְן די קְלִידָעָר שָׁפָּלָן.

ס'איו אַנְגָּקָומָעַן דָּעַר אֵין דָּעַר פְּרִי, וּוֹעַן מְרִים אָוֹן בּוֹנִים זִינְגָּעַן בִּידְיעַ אַוְיגָּפֶעֶת
שְׁטָאנְגָּעַן מִיטָּן ווּוִיסָּן, אָוֹ נִיטָּנָר זַיִי — נִטָּר אַוְיךָ בְּלִימְעָלָעָ — וּוֹעַט דָּעַם טָאגָּ
גְּנִיט הַאֲבָן קִיּוֹן בִּיסְלָן וּאוֹרְעָמָס, וּוֹילָן מְרִים הַאֲטָם זִיְּתָט צְוֹוִי טָאגָּ גַּאֲרָבִיט גַּעֲהָאַט
פָּאַרְקִיפֶּט: אָוֹן בּוֹנִים הַאֲטָם מִיטָּ אָמָּאל דָּעַרְזָעַן זַיִן פְּרוּי. אַיר אַוְיסְׂעָזָעַן הַאֲטָם. אִין
דָּעַם פְּרִימְאַרְגָּן-לִיכְטָט, זַוי אָגְשָׁרְרִי, זַיךְ אַרְיִינְגְּעָרְטִיסָן אִין זִינְגָּעַן אוּגִינָן, אָשְׁנִיט
גַּעֲטָאַן אִין הָאָרֶץ — אָוֹן אִין אַיִינָן אַוְינְגְּבָלִיק אִין עָרְגָּעוּן צְרוּקִיכְיָה אִיר אָוֹן
בְּלִימְעָלָעָן. עָרְגָּאוֹן אַרוֹיסְׂגַּעַשְׁפְּרָנוֹגָעָן פּוֹן בְּעֵטָן, אַרוֹיְפְּגַּעַצְׂיוֹגָן דִּי בְּגָדִים אָוֹן אָכָּפָן
גַּעֲטָאַן מְרִים טָאַרְבָּעָן מִיטָּ דָּעַר סְחָוָה: — אַיךְ גַּיְיָ אִין גָּאָס אַרְיִין, — אִין עָרְגָּעָן
פְּאַרְלָאָפָן דָּעַם וּוֹעַג. — דוּ בְּלִיבָּ אִין שְׁטוּב.

ער האט זיך אַוועקגעשטעלט ניט וווײיט פון דעם אָרט, ווּ מרימ פֿלעגט שטיין אָונ אָן אַ לאָנגן יִשְׁוב הדעת, גענומען אויסרוףֿן די סחרה. ער האט גערופֿן מיט אָזָא חצפה, מיט אָזָא רוגזה, ווי ער וואָלט וועלן אַיבערשיינען זיך אלֵין. ער האט, פֿונקט ווי די אַנדערע הענדערער, פֿאַרטשעפעט די פֿאַרבֿיגַיִיעַס; גַּעוֹיוֹן זַי דעם גוֹטָן שְׂטָאָפּ פֿון די אַלְטָעַ הוּיוֹן; גַּעֲפַאַכְּעַט פֿאַרְדִּי אָוִיגַּן מיט אַ פֿאַרְמַעְנֶרְישָׁעַ שְׂקַאַרְפַּעְטְּקָעַס. אַין האָרְצָן האָט ער זיך גַּעֲפִילְט שְׂטָאָלִיךְ ווי אַ מאָן אָונַּן הַכְּנָהָדִיקָּן ווי אַ בעטְלָעַר. די מענטשָׁן האָבָּן גַּעֲוִיכְּטַפְּן אַם. אָפְּשָׁר האָט גַּראָד קִינְעַר ניט גַּעֲדָאָרְפַּט קִין שְׂקַאַרְפַּטְקָעַס אָונַּן נִיט קִין אַפְּגַעַטְרַגְּעַנְעַן הוּיוֹן — אָונַּן מַעְגָּלָעַר, אָז דָּאַס אַיְזָעַן אָוִיךְ דַּעֲרַפְּאָר, ווּאָס עַס אַיְזָעַן גַּעֲוֹעַן עַפְּסָאַפְּשְׁטוּסְנְדִיקָּס אַיְזָעַן זַיְן אַיְזָעַן, אַין דָּעַר אוּפְּפַאַדְעַרְזָגָן אַיְזָעַן זַיְן קוֹל. מעַן האָט זיך אַפְּגַעַרְקָט פֿון אַים, אַדְעַר אַים אַפְּגַעַשְׁטוֹפְּט, נַאֲךְ אַיְדָעַר מעַן האָט גַּעַזְעַן, ווּאָס ער האָט צָום פֿאַרְקִיפְּן.

נאָך צְוַיְּוִי שְׁהָהָרָה רָוּפָן אָונַּן אַנְבָּאָטָן די סַחְרוֹה, האָט זיך דָּעַר אַיְפָעַר אַין אַים אַפְּגַעַקְלָט. ער אַיְזָעַן מִיד גַּעַוּוֹאָרָן; אַיְפְּגַעַהָעָרְט שְׁרַעְיָעָן; זיך צַוְּגַעַרְקָט צַו דָּעַר ווּאָנְטָן; אַגְּגַעַשְׁפָּאָרְט אָן אַיְרָה דָּעַם אַקְסָל אָונַּן גַּעַקְוָקָט פֿאַרְדִּזְיךְ. ער האָט אַיְפְּגַעַהָעָרְט צַו זַעַן פְּנִימָעָר, צַו אַונְטַעְרְשִׁידָן אַיְזָעַן מענטשָׁן פֿון אַנְבָּאָטָן. די גַּאֲס אַיְזָעַן פֿאַרְוִישָׁט גַּעַוּוֹאָרָן אָונַּן דַּוְרְכַּגְעַפְּלָאָסָן פֿאַרְבִּיָּאָים ווי אַ מַוְתְּנָעָר, טוּמְלְדִיקָּר טִיךְ. ער אַיְזָעַן גַּעַוּוֹעַן אַרְיִינְגְּגָטָן אָונַּן פֿאַרְלוּרִין אַיְזָעַן זיך.

סַחְאָט נִיט גַּעַדְיוּרְט לְאָנְגָּג. עַפְּסָאַפְּטָהָט רָוּפָן הַאָט רִיטְמִישׁ גַּעַהְאָמְעָרְט אַיְזָעַן, צַי אַוְסָעַר אַים; עַפְּסָאַפְּטָהָט, ווּאָס האָט אַפְּגַעַהָאָקָט די מַחְשָׁבָות: אַ קלְאָנְגָּפָן הַאָמְעָרְט אָוִיף שְׂטִיְּן, פֿון זַעַמְעָרָס אָוִיף הַאלְּזָן. ער האָט בַּאַמְּרָקְט די אַרְבָּעָט בַּיְּדָעָר בְּרִיק אָונַּן גַּלְיִיךְ דַּעֲרָמִיט פֿאַרְנוּמָעָן, ווי דָּעַר הַוְּנוֹגָעָר אַיְזָעַן לִיְּדִיקָּן מַאֲגָּן הַיְּבָט אָן צַו מַאֲגָּן. די פֿאַרְטְּרִיקְנְטָעָ צַוְּגָּגָהָט צַו עַפְּסָאַפְּט. בּוֹנִים האָט זיך אַיְנְגַעַהָאָרְכָּט אַיְזָעַן דָּעַם קלְאָפָּן, אַיְזָעַן זיך: צַוְּגַעַשְׁקָלָט מִיטָּן קָאָפְּ, צַוְּגַעַמְוָרְמָלָט מִיטָּן דִּי לִיפָּן אָונַּן גַּעַזְעַן, ווי פֿון די פֿרִישָׁע גַּרְיְּנְ-גְּרוּעִיךְ דְּרָאָטְ-סְלָפְּפָעָס ווּעָרָן לְאָבָּנָס בְּרוּיט — לְאָנְגָּעָ, גַּעַזְמָאָקָּעָ, נַאֲךְ ווּאָס פֿון אַוְיְוָן אַרְוִוִּיסָּ. ער האָט גַּעַהְאָט אַחְקָעָ זיך זיך אַיְנְגַעַזְבִּיסָּ אַיְזָעַן זַי מִיט די צִיְּן אָונַּן אַרְאָפְּשְׁלִינְגָּעָן צַוְּמָעָן מִיט די שְׁטַעְכִּיקָּעָ דְּרָאָטָן.

דָּעַם טָאגְ האָט ער פֿאַרְקִוְּפָּט אַ פֿאַרְשְׁטִיקְלָעָד זַיְךְ. בְּלִימְעָלָה האָט גַּעַהְאָט אַ בִּיסְלָ ווּאַרְעָםָ. ער אָונַּן מַרְיִם האָבָּן אַ גַּאנְצָן טָאגְ גַּעַגְאָס אַיְזָעַן זיך טַעַפְּלָעָד קָאוּעָ אַן די צִיְּנָעָרְט האָבָּן בַּאַקְוּמָעָן זַיְעָרְטָהָלָקְ מִיט אַ פֿאַרְפְּלִיטְשָׁן פֿון אַ לְעַצְטָן דַּעְפְּטָלְקִילְעָרְבָּ.

אוִיף מַאְרָגָן אַיְזָעַן ער אַוְוָעָק אָוִיף דָּעַם זַעַלְבָּן אָרט. ווּעַן ער אַיְזָעַן מִיד גַּעַוּוֹאָרָן פֿון רָוּפָן זַיְן סַחְרוֹה, פֿון פֿאַרְטְּשָׁעְפָּעָן פֿאַרְבִּיְּגִינְיָעָר, אָונַּן זיך אַגְּגַעַשְׁפָּאָרְט אָוִיף אַ ווּילָאָן דָּעַר מַוְיִעְרָ — האָט ער זיך מַעַר נִיט פֿאַרְלוּרִין אַיְזָעַן זיך. ער מַוח האָט אוִיף גַּעַהְאָרְט אַרְבָּעָטן. סַיְיָנְעָ אַים מַעַר נִיט גַּעַקְוָמָעָן אָוִיפָּן זַיְעָנָן די דְּפִים גַּמְרָאָ, די חַקְירָות וּדְרִישָׁות. די גַּאֲס אַיְזָעַן מַעַר נִיט קִין פֿאַרְבִּיְּפְּלִיסְנְדִיקָּר טִיךְ. בּוֹנִים אַיְזָעַן גַּעַשְׁטָאָגָעָן בַּיְּדָעָ זַיְטָ פֿון טְרָאָטְוָאָר — ער, ווּאָס האָט גַּעַפְּלָיְט דִּי שְׁאָרְפִּקְיָט פֿון זַיְן גַּאנְצָן ווּעַן אַיְזָעַן זיך — אָונַּן ווּאָס אַיְזָעַן דָּאַךְ נִיט גַּעַזְעַן ער. זַיְן

איך איז געווארן א מאגן. גארנטיט מעיר. דאס וויסן, או ער ווועט היינט אויף דער נאכט ווידער ניט האבן קיין ביסל וארעטס, האט זיין מאגנדיקון איך וואס א מאל גראעסער און הוילער געמאכט. אליע, וואס ער האט מיט זיך איצט פרגעשטעלט, איז געווען א נאגנדיקע פוסטקייט אינזוייניק; א פוסטקייט, וואס ציט זיך ארויף צום מoil; מאכט די טרוקענע צונג באוועגן זיך מיט א פאלאנגע און די ציין — צוניפוי קריין זיך מיט תאהה — צו צערריבן א בסיסן מיט יייער שארכפיקיט.

ס'אייז געווען פארנאכטזו. א סות'זומערדייקער פארנאכט. די זון האט נאך גען וואראעמט און פונגדערגעקליבן יעדן שטין איפין טראטואר, זוי זי וואלט וועלן אדרוכווארעמען זיינר יעדעס שטוביילע. טיל שטינגרער האבן נחתדיק געפינקלט. די מוייער, אן וועלכער בונים איז געתשאנגען אנגעלענט, איז געווען מליד, זוי די זון וואלט זי, אין איר פארנאכט צארטקייט, ווייכער געמאכט. בונים האט ניט געהאט פארקופט דורכו גאנצן טאג קיין אין שטיקל זייח, קיין אין פאר שקארי פעטקעס און אויך ניט קיין אין פאַר איבערגעטראגעגען הויזן. ער איז געווען מיד פון שרייען, מיד פון געשרי אין אים. — און פרענסדייק די פלייצץ צו דער מוייער, האט ער דערפילט אן אייפערזוכט צו איר — צו יעדן שטין איפין טראטואר. ווערנו א שטין, ווערנו א מוייער — האט גשטרעבט זיין גוף; — א באַהֲלָטָעָנָעָר ווונטש פון זינע גילדער: שטין און ניט וויסן, און מען שטיט; פילן די זון אויך זיך און ניט וויסן, איז זי שיינט. פילן דעם רעגן אויך זיך און ניט וויסן, איז מאיז נאָס. — זיך און ניט וויסן, איז מען איז.

ער האט באַמְּרָקֶט א וואָגֵן דורךאָר אַן מִיטֵּן ווועג. א באָרג פון קָאַרְטָאָפֵל און קִילְעָרִיבָן האט א בלענד געטאָן פאַר זינען אויגן און אַגְּגָעָמָאָכָט א נִיעִים טוֹמָל איז אים. א חְבָּרָה אַרְדְּנוֹגָס-דִּינְסְטִיּוֹגָעָן זִינְעָן גַּעַגְגָּגָעָן פון בִּידָע זִיטְן וְזִיגְּנָעָן און געפֿאָכָט מִיט דֵי פָאָלְקָעָס; אַפְּגַּעַטְרִיבָן מִיט זִי דֵי אַרְעָמְלִימָט, וְזָסְזִינְעָן נַאֲגַעַלְאָפָן דֻּעָם וְזָאגָן, מִיט דַעַר האַפְּגַעַנְגָג אַוְצָוָכָאָפָן אַן אַרְאַגְעַפְאָלְעָנָעָם קָאָרָה טָאָפָל, צִי קִילְעָרִיבָ. בּוּנִים האט נַאֲגַעַפְאָלְגָט דֵי סְצָעָנָע; גַּעֲקָקָט אוּרִיךְ דֵי אַגְּנָעָה הוֹיְפָטָע בְּעַרְגָּלְעָךְ אוּרִיךְ וְזָאגָן אַן דָאַס הָאָרֶץ האט אַים אַנְגָעָהוִיבָן צו פְּלָאַטְעָרָן.

בי' יעדר קָאַרְטָאָפֵל, וְזָסְזִינְעָן זִיךְ גַּעַוְעָן זִיךְ וְזִיגְּנָעָן אַיְפָן שְׁפִיצְיָן פון וְזָאגָן. מִיט אַמְּלָה האט ער זיך געפֿוֹנָעָן אַן מִיטֵּן ווועג. די אַרְעָמְלִימָט לִיטְטָאָר אַים האָבָן גַּעַשְׂרִיגָן; זִיךְ גַּעַוְאָרְפָּן — דָאַ פָּוָן אַיְזָן זִיט. דָאַ פָּוָן דַעַר אַנְדְּרָעָר זִיט וְזָעָג; גַּעַפְאָלָן אוּרִיךְ דֵי אַרְאַגְעַקְיָקְלָטָע; זִיךְ גַּעַרְיסָן, גַּעַטְרִיבִּיבָּרָט אַן זִיְינְשָׁטָאָק אַרְוִיסָּי, פון אַונְטָעָר נַאֲכְוּמָעְנְדִיקָעָן וְזַעְגָּעָנָעָר; זִיךְ גַּעַרְיסָן, גַּעַטְרִיבִּיבָּרָט אַן זִיְינְשָׁטָאָק אַרְוִיסָּי, זִיט וְזָאגָן; נַאֲגַעַפְאָלְגָט מִיט דֵי אוּיגָן דֻעַם הוֹיְפָן אוּרִיךְ אַים; גַּעַמְאָסָטָן וְזַעְלָכָע קָאַרְטָאָפֵל וְזָעָט זִיךְ בָּאָלָד אַפְּרִיסָן אַן אַנְהִיבָן פָּאָלָן. ער אַיְזָסְטָר צַוְּגַעְפָּאָלָן צו זִיךְ צַוְּשָׁפָט. עַמְעַץ אַנְדְּרָעָשָׁה האט זִיךְ שְׁוִין גַּעַפְעַדְעָרָט פָּאַר אַים. שְׁוֹוִיס אַיְזָגְרָבָן פָּוָן זִין שְׁטָעָרָן. ער האט פָּאַרְשָׁאָלָטָן דֻעַם שְׁוֹעָרָן וְזַיְנְטָעָר-מַאְנָטָל, וְזָסְזִינְעָן גַּעַטְרָאָגָן. דֻעַם מַאְנָטָלָס פָּוּטְעָרָגָעָן הָאָרָהָן גַּעַשְׁטָאָכָן אַן גַּעַרְבִּיט דֻעַם הָאָלָגָן. בּוּנִים האט פָּוּגָנְדָעְרָגְעָשָׁאָרָט דֵי פָאָלְקָעָס אַן זִיךְ הָאָבָן אַים נַאֲכָר מַעַר גַּעַשְׁטָעָרָט

אין לויפן; געלפלאנטערט זיך צוישן די פיס; פאָרְפּֿלְאַנְטְּעֶרֶט זיך אֵין אַנְדְּעֶרֶט נאַכְּלוּיְפָר — אָוֹן יַעֲדָעַס מָאַל, וְאָס עַר הָאַט זִיך אַיְגַּעְבּוֹיגַן, הָאַט עַמְּצֵץ אַנְדְּעֶרֶט אַנְגַּעַטְרָאַטָּן אַוִּיףַּ דִּ פָּלָעַס.

דוֹרְךָ דַּעַר דִּיק פָּוּן מַאְנְטָלְהָאַט עַר דָּרְפִּילְט אַז עַז אֵין פְּלִיעִצָּע. דָּאָס הָאַט אַיְנְעַר פָּוּן דִּי אַרְדְּנוֹגָס-דיַנְסְטִיְוָנְגָעַן אִים מַכְּבָד גַּעֲוָעַן אָוּן אַפְּגַּעַשְׁטוֹפֶט צַו דַּעַר זִיט. דַּעַר קְלָאָפַּהָאַט בּוֹנִימָעַן נָאָר מַעַר דָּעְרוֹאָרְעָמֶט. שׂוֹין הָאַט עַר זִיך גַּעֲפָגָעַן הָאַט בַּיִם וּזְאַגְּן; מִיטַּ שְׁטִיעַפַּע, צִיטְעַדְיִקְעַפַּע פִּינְגְּעַר אַרְאָפְּגַּעַקְיִיקְלָט אַ קלְעָרִיבַּ אָוּן אִים אַרְיְנְגַּעַשְׁטוֹפֶט אַיְן דַּעַר טָאָרְבָּע. וּוֹידְעַר זַיְנְעַן זַיְנְעַן הָעַנְטָגַן אָוּפַּן וּזְאַגְּן. אַ צְוֹוִיטְעַדְרָאַט קְילְעָרִיבַּ אַיְן גַּעֲלָעַגְּן אַיְן דַּעַר טָאָרְבָּע. קְלָעַפְּהָאַטְרָאַט פָּוּן אַלְעַזְיָהָן. דַּעַר וּזְאָרְעָמָר וּזְוֹנְטָרְמָאָנְטָל אַיְן גַּעֲוָאָרָן אַ פָּאָנְצָעַר. וְאָס מַעַר מַעַן הָאַט גַּעַקְלָאַפְּט אַיְן אִים, דָּאָס גִּיכְעַר הָאַט דיַהָּאנְטָגַעַט צָוּם בָּאָרגַגְאַפַּן וּזְאַגְּן אָוּן אַרְאָפְּגַּעַקְיִיקְלָט דִּי פָּאָרְמָלְאָזָע, עַסְבָּאָרָע בְּאַלְעָמָס.

עַמְּצֵץ הָאַט אִים אַנְגַּעַכְאַפְּט פָּאָרִיקָן קָאַלְעָרָר; אַ פְּלִיקַגְּעַט אַיְנְעַר פָּוּן זַיְנְעַע צְעַפְּלְוִיגְּעַנְעַפְּלָעַס. עַר אַיְן גַּעֲוָעַן אַיְנְגַּעַקְלָעַמְט. אַ שְׁוֹוְרָעָר זַיְעַ אַיְן רָוקָן הָאַט אִים אַוְמְגַעְוָאָרְפָּן. מַעַן הָאַט אִים גַּעַשְׁלָעַפְּט אָוּן גַּעַרְסִין, גַּעַטְאַרְגָּעַט פָּאָרִיךְיָהָן. דַּעַר וּזְאַגְּן הָאַט זִיךְ דָּעְרוֹיְיִטְעָרֶט. מַעַן הָאַט בּוֹנִימָעַן עַרְגַּעַצְוֹז גַּעַפְּרִיט. עַר הָאַט זַד נִיט גַּעַלְאָזָן; זִיךְ גַּעַרְאַגְּלָט מִיטַּ אַיְנְטָגַעַט אָוּן מִיטַּ דַּעַר אַנְדְּעָרָר — זִיךְ גַּעַקְלָאַמְעָרָט אָוּן דַּעַר טָאָרְבָּע. מִיטַּ אַמְּאָלְהָאַט עַר זִיךְ גַּעַגְּבָנְן אַ רְיִיס אָפְּ פָּוּן דַּעַר פָּאָרְקְלָעְמָנְיָה אָוּן זִיךְ גַּעַלְאָזָן לְוִיפָּן. מַעַן הָאַט אִים נַאֲכַגְּעַיָּאָגְּט, נַאֲכַגְּעַיָּאָגְּט שְׁוִינְגָן. אַבְּעָר זַיְנְעַע פִּסְטָהָבָן גַּעַהְאָט אִמְפְּעָט. עַר הָאַט גַּעַפְּלִיקְלָט אָזָא כֹּה אָזָא לַיְכְּטִיקְיָת אַיְן זִיךְ, וּוֹי דִּי מַאְנְטָלְ-פָּאָלָעָס וּוֹאָלָטָן גַּעֲוָעַן אַ פָּאָרְפְּלִיגְלָט. עַר אַיְן גַּעַפְּלִיקְיָהָן, זִיךְ אַוְיְגְּעַיָּהָן שְׁטָעָלָט אָזָן וּוֹיְטְעַר גַּעַלְאָפָן. אַיְן טְוִיעָר, אַוִּיףַּ לְוַטְּמִיעְרְסָקָע, הָאַט אִים פָּאָרְשְׁטָעַלְט דָּעַם וּוֹעַג אַ יַּדְעַנְעַע פָּאָרְהִילְט אַיְן אַ פָּאָטְשִׁילְעָס, וּוֹי זַוְּאָלָט אִים דָּאַפְּגַּעַוְאָרָט: — גַּיטְמִירְכְּאָטְשָׁ אַיְן קָאָרְטָאָפָל! — הָאַט זִיךְ אַנְגַּעַהְאַגְּגָעַן אָז אִים.

עַר הָאַט זִיךְ אַפְּגַּעַטְיִיסְלָט פָּוּן אַיְר. אָז מִינְגָּוָתָאָרָם אִיז עַר גַּעֲוָעַן אָז שְׁטוּבָן. מְרִים הָאַט אַוְיְגְּעַשְׁטָעַלְט אַוִּיףַּ אִים אַ פָּאָר אַיְגָן: — אַזְוִי פְּרִי? — דְּרוֹיסָן אָזָא נָאָר גַּעֲוָעַן טָאג. זַיְהָאַט בְּאַמְּרְקָט דִּי אַנְגַּשְׁוָאַלְעָנָעָט טָאָרְבָּע אָוּן אַיְר פְּנִים הָאַט אַוְיְגְּעַשְׁיָינְטָן. זַיְהָאַט זִיךְ פְּיִיעָרְלָעָד צְוָגְּשָׁאָרָט צַו אִים אָזָא בְּאַטְאַפְּט דַּעַר טָאָרְבָּע בּוֹיד: — קְלָעְרִיבָּן? — פְּאַמְּעַלְעַד הָאַט זִיךְ אַיְנְגַּעַטְאָן דִּי הָעַנְטָגַע אָרוֹסְגַּעַנוֹמָעָן אַ קְלָעְרִיבָּן. זַיְהָאַט אִים גַּעֲוָוִיגָן אָזָא דִּי הָעַנְטָגַע אָזָא לַיְכִּיט גַּעַטְאָז מִיטַּ דִּי אַיְגָן אַוִּיףַּ בּוֹנִימָעַן: — דִּי אַגְּנָצָעַ שְׁחָרָה הָאַסְטָוָה פָּאָרְקִיְּפָט, בּוֹנִימָל? —

צָוּם דְּרִשְׁתָּן מָאַל, זַיְתָּ אַ לְאַנְגְּעַר צִיְּטָה, הָאַט זִיךְ זַיְיִם אַזְוִי גַּעַרְופָּן. עַר הָאַט אַזְוִד גַּעַטְאָן מִיטַּ דִּי אַיְגָן אַבְּעָר דַּעַר שְׁטוּבָן אָזָא דַּעְרוֹעָן בְּלִימְעָלָעָן.

עַר אַיְזְגַּעַפְּאָלָן צַו אַיְר; זִיךְ אַכְּפָּגְעַט אַוִּיףַּ דִּי הָעַנְטָגַע אָזָא פָּאָרְגְּרָאָבָן דָּאָס פָּאָרְשְׁוִיצְטָעָה, הָאַרְיִיקָן פְּנִים אַיְר נַאֲכַגְּבִּיְּקָן גּוֹפָל.

בְּלִימְעָלָעָה הָאַט זִיךְ דָּעְרְשָׁאָקָן: — לֹאַ מִיךְ אָפַּט, טָאָטְעַשְׁיָ! — אַיְר דִּין קְוִלְכָּל

הָאַט זִיךְ גַּעַבְּרָאָכָן, — אַיְקָ וּוֹילְ אַרְאָפְּגִּיָּן! — זִיךְ אַיְזְגַּעַפְּגִּיָּן אָז גַּעַוְוִין.

עד האט זי ניט אַפְגָּעָלָן: געגלאט מיט די שמווציקע פינגער אַירע זידיקע האָר: געקוושט מיט גידיקע ליפֿן אַיר שטערן, די אויגן, די גָּאמְבע. ער האט זי געהאלדזט אווי פֿעֶסֶת, ווי ער ווֹאלְט זי ווּעָלְן אַריינְפֿרְעָסֶן אַין זִיךְ. — טאָטָעַשְׁי, דו בִּיסְט הַיִּס, בִּיסְט נַאֲסֶ! — האָט בלְימָעַלְעַ זִיךְ גַּעוּוּרט, — דיַין פְּנִים שְׁטַעַכְט, דיַין קָאַלְגָּעָר שְׁטַעַכְט, טאָטָעַשְׁי! — זי האָט גַּעוּוּינְט, נָאָר אַין אַירע פִּיכְבָּעַ, טְרָעֵרְיקָע אַוְיָגְן אַיְזָ שְׂוִין גַּעוּוּן דָּסֶס וּוּסֶן, אָנוּ דָּסֶס אַיְזָ אַיר טאָטָעַשְׁי צְוִרְקָעְקוּמָעַן. לְסֻרְח האָט זי זִיךְ אַרְיִיסְטְּגָּעִיסְטְּן פֿוֹן דָּעַר זִיתְט אָנוּ אִים בָּאַטְרָאָכְט. דָּעַרְנָאָךְ האָט זי זִיךְ פָּאַרְזְּוִיכְטִיךְ אַלְיִין דָּעַרְנָעַטְעָרְט צָו אִים: אַרְיִינְגָּעָטָן אַיר הענטָל אַין זִיךְ האָנְט אַין זִיךְ מַעַר נִיט אַפְגָּעָלָן.

מרִים האָט אַפְגָּעָשִׁילְט אַקְילְעָרִיבִּ, ווּסֶס האָט זִיךְ צְשִׁינְט — אַגְּלָעָר אָוֹן לִיכְטִיקָּעָר — ווי אַשְׁטִיקְן זָוּן. באָלְד אַיְזָ אַטְיְשְׁטָעַד גַּעַלְגָּעַן אוּפְּפָן טִיש אָוֹן אוּפְּחָיִם — דְּרִיְיָ טְעַלְעָר. זַיְהָ אַבְּן זִיךְ אַזְוּקְגָּעְזָעַצְט. מרִים האָט גַּעַשְׁנִיטָן רְעַפְטָעַלְעָר פֿוֹן קְילְעָרִיבִּ. אוּפְּחָיִדְבָּן טְעַלְעָר אַרְיִיפְּגָּעְלִינְגְּט אַפְּאָרְפְּלִיטְשִׁן: — אַמְּאָלָה אַבְּן דָּסֶס חַזְּרִים גַּעַגְּסָן, — האָט זי פְּרִילְעָךְ גַּעַרְבִּין אַיר בִּיסְן מִיטְטִיְיִן.

בּוֹנִים האָט זִיךְ נִיט אַפְגָּעָרְפָּן. ער האָט גַּעַקְוָקְט אַוְיָפְּן טִישְׁטָעַד. יְאָ, מרִים האָט אַפְּלִילְוָדָא נִיט פָּאַרְלְיוֹרְן די פְּעַקְיִיטִיז צָו פָּאַרְוָאַנְדְּלָעָן דָּסֶס עַסְנָא אַיְזָ אַצְּרָעָמָאנְגָּאָל. אַיצְטָמָ, אַיְזָ דָעַם מַאְמָעַנְט, האָט עַר זִיךְ נָאָךְ מַעַר גַּעַוְוָנְדָעָרְט. סְאַיְזָ אַיְזָ אַוְיִסְגָּעָקָוִיְיָ מַעַן, ווי זִיךְ ווֹאלְט גַּעַהְאָט אַיְזָ אַיר בְּלוֹט דָעַם פְּסָוק בְּרָכוֹת פֿוֹן תְּלָמוֹד, ווּ עַס זָאָגָט זִיךְ, אָנוּ ווי לְאָנְגָּד דָעַר בִּיתְהַמְּקָדְשָׁה האָט עַקְוִיסְטִירְט, האָט דָעַר מַזְבָּחָ אַוְיִסְגָּלְיִיט יִשְׂרָאֵל — אַיְזָ אַיצְטָמָ, אַיְזָ דָעַם מַעַבְשָׁנָס טִיש גַּעַוְוָן זִיךְ מַזְבָּחָ. דָסֶס קִיְּיעָן דָּסֶס שְׁטִיקָל קְילְעָרִיבִּ אַיְזָ אַיְזָ אַוְיִסְגָּעָקָמָעָן, ווי נִיט סְתָמָעָן. סְאַיְזָ גַּעַוְוָן אַיְזָ עַבְדָּה לְהָ/, — אַפְּפִילָה, אַגְּזָאָנָג אַיְזָ אַלְיִיבְּ צָוּמָעָן. — ער האָט זִיךְ אַיְזָ אַיְינְגָּהָעָרְט צָוּמָ כְּרוֹפָעָן פֿוֹן זִיעָרָעָ מַיְלָעָר. אַז זִוְּמָעָנְדָל זִאָפְּט אַיְזָ אַרְיִיסְטְּגָּעָרְנָעָן פֿוֹן בְּלְימָעָלְעָס פִּיכְטָן מוֹלִיל. זִיסְעָר זִאָפְּט אַיְזָ גַּעַוְוָן צְוִישָׁן זִינְעָ אַיְינְגָּעָן צִיְּן אַיְזָ צּוֹגָן; גַּעַרְנוֹעָן אַיְזָ דִי אַדְעָרָן, אַיְזָ דִי בְּלוֹטָן, גַּעַתְּיִילָט דִי נְשָׁמָה. דִי פְּרִידְפֿוֹן קִיְּעָן אַיְזָ גַּעַוְוָן גַּרְזִיסְ.

אַזְוִי אַיְזָ בּוֹנִים אַלְעָגָלְאָפְּן מִיטְטִיְיִן דָעַר סְחוֹרָה אַיְזָ גַּסְסָ אַרְיִין: אַפְגָּעָשְׁטָאָנָעָן אַפְּאָרְשָׁעָפְּטָעָן די דְּרוֹגְגִּיעָר: אַגְּבָּעָאָטָן די אַיְבָּרְגָּעָרְגָּעָנָעָ הַוִּיּוֹן, די שְׁקָאָרְפְּטָקָעָס, די זִוְּתָה. אוּבָּיְמָרִים האָט נָאָךְ גַּעַהְאָט אַיְזָ ערְהָיִם וּוָסֶס צָו דְּשָׁקָאָרְפְּטָקָעָס. אַז זִוְּתָה, האָט עַר, נָאָכָן אַוְיִשְׁרְיִיעָן זִיךְ דָעַם הַאַלְדוֹן די עַרְשְׁטָעָ פְּאָר שָׁעָה, זִיךְ צְוּגָּעָשְׁפָּאָרָט אַז דָעַר מַוְיִעָר אַיְזָ זִיךְ אַפְגָּעָרוֹת אַיְזָ דָעַרְנָאָךְ זִיךְ וּוּדְעָר גַּעַנוּמָעָן צָו דָעַם זַעַלְבָן. אוּבָּיְאַבְּעָד דָסֶס עַסְנָא אַיְבָּרְדִּי גַּסְסָ אַיְזָ אַוְיִסְלָאָזָן זִיךְ, האָט עַר זִיךְ, אַרְוָם מִיטְאָגְ-צִיִּיטָה, אַגְּגָעָהָיִוִּין צָו יַאֲגָן אַיְבָּרְדִּי גַּסְסָ אַיְזָ זַוְּעָנִישָׁ נָאָךְ אַז אַזְוָגָן מִיטְטִילְעָרִיבִּן, צִי קָאָרְטָאָפְּל, צִי קָרוּיטָה, צִי גָּאָר — קְוִילָן. נָאָר נִיט תְּמִיד האָט עַר גַּעַהְאָט דָסֶס מַזְלָפְּן עַרְשָׁטָן טָאגְט. טִילְמָאָל זִינְעָן דִי וּוּגְעָנְעָר גַּעַוְוָן אַזְוִי גַּעַהְיִטְן פֿוֹן דִי אַרְדְּנוֹגָגָס-דִּינְסְטְּלִיבָּט, אַז אַוְיִסְעָר אַפְּאָר קְלָעָפְּ פֿוֹן דִי פָּאַלְקָעָס, האָט עַר פּוֹנָעָם לוּפְגָּעָנִישָׁ גַּרְנִיט גַּעַהְאָט. טִילְמָאָל אַיְזָ פֿוֹן

דעם לוייפעניש סתם גארנט אַרוּיסגָעְקוּמָעָן, וויל קיין וועגענער האבן זיך אין ערגען ניט געוויזן.

ער האט זיך שוין געפֿילט אַזְוִי הַיְמִישׁ מֵיטַ זִין מֶלֶאָה, אָז אַים האט אויסגעזען מאדנע, ווי אַזְוִי ער האט געאנטן פריער גאנצע טאג זיך אַרומְדְּרִיעָן ליידיק. ביימ אַפְּרוּזָן זיך האט ער ניט געהאט קיין מהשבות — ניט קיין טרייסטנדיקע, ניט קיין פֿאַרְצְּוֹיוּיְפּֿלְטָעָן, וווען ער אַזְוִי געשטאנען אַנגָעְשְׁפָּאָרֶט אָן דער מויער, האט ער זיך בלויו געפֿילט ווי אַטְיֵיל פֿוֹן דער גָּסָס — אַ שְׂטָקָ גַּעֲטָא. ער האט באָטראָכָט די פֿאַרְבִּיגְּיִיעָר ; צְוָגָהָעָרָט זיך צו די גַּעֲשְׁרִיעָן פֿוֹן די הענְדְּלָעָרָס אַרְוּם אַים ; גַּעֲקָוֹת אַין פֿנִים פֿוֹן דער מַאְטָקָעָ באָסְקָעָ אַין דער גַּעֲוּלְבָּוָגָן פֿוֹן דער קְרִיכָעָ אָן גַּעֲלָאָן דעם בליך אַרְאָפְּגָלִיטָשָׁן זיך אַיְחָה די סְלָפְּפָעָס אָן דְּרָאָמָן בֵּי אַיְר צְוָפְּסָגָן. ער האט אוּפְּגָעְכָּאָפָּט רִיְדַּ פֿוֹן אַלְעָ זִוְּטָן — קְולָות, גַּעֲטוּמָלָ פֿוֹן קִינְדָּעָר, קְרִיגְּעָרִיָּ פֿוֹן פְּרִוְּעָן. ער האט אוּפְּגָעְכָּאָפָּט די קְאָלִירָ פֿוֹן שְׁעהָעָן פֿוֹן טָאג — ווי עַס וּזְאָלָט זיך פֿאַר זִינְיָן אַפְּגָעְשְׁפָּילָט אַסְפְּקָטָאָקָל מִיטַ דָּרָ זָוָן אַין דער הוּפְּטְרָאָלָע. ער האט אַרְוּפְּגָעָוקָט, אַרְוּפְּגָעָוקָט — אָן בעַת מַעַשָּׁה צְוָגָעְבָּרוּמָט דעם נִיגְזָן פֿוֹן דעם קְלִינְגָעָם סָאָכָּאָרִין-הַעֲנְדָּלָעָ דָּרְגָּנְבָּן, וואָס האט מִיט אַמִּידָלָשָׁן קָוֶל גַּעֲרוֹפָן :

«סָאָכָּאָרִין, סָאָכָּאָרִין, אַרְגִּינְעָלָעָר !
אַרְגִּינְעָלָעָר סָאָכָּאָרִין, זַעַקָּס אַ צְעָנָעָר !»

בונים האט געברומט דאס זינְגָעָנִישׁ צו דער זוֹן, ווי ער וואָלָט אַיְר אַלְיָן אַנְגָּעָבָאָטָן דעם הענְדָּלָעָרָס סָאָכָּאָרִין. אַין מִיטָן דְּרִיְינְגָעָן אַיְן ער זיך פֿאַרְגָּאָגָעָן אַין אַשְׁטִימָעָ פֿוֹן אַ בִּינְעָרְדִּיקָן בחור, וועלכָּעָר גִּיטָּ דְּרָאָךְ די שְׁטִימָעָ-עַנְדָּרָוָגָן :

«די גַּוטָּן קְלִיאָוָן, די ווּבָאָרָאָוָן,
די גַּאנְצָן בְּרוּטָן, די גַּאנְצָן קְלָעָצָר !
צְוָקָעָרָלָעָן ! טָאָפִּיס ! טָאָפִּיס !»

— טָאָפִּיס ! טָאָפִּיס ! — האט בונים געַרְפָּוָן צו דער זוֹן אָן צְוָגָעְקָלָאָפָּט מִיטָן פּוֹס צְוָם רִיטָּעָם פֿוֹן די האָמָעָס, וואָס האָבָן פֿאַרְפָּעְסְּטִיקָט די דְּרָאָטָן אַוִּיףָ די סְלוּ-פָעָס נִעְבָּן דער נִיעָר בְּרִיךְ.
טְיִיל מָאל האט ער דער זוֹן אַנְגָּעָבָאָטָן זִיְן אַיְיָגָעָנָעָ סְחוּרָה — די הַיּוֹן, די שְׁקָאָרְפָּעְטָקָעָם. די שְׁטִיקָלָעָךְ זִיְףָ. אוֹיךְ ער האט געהאט אַן אַיְיָגָעָנָעָ נִיגְזָן צו לְאָקָן די קוֹנִים. אַט דער נִיגְזָן אַיְן שְׁווֹן גַּעֲוּוֹן אַזְוִי אַיְיָגָעָגָסָן אַין אַים, אַז ער האט אַפְּט נִיט גַּעֲוּוֹסָט, צִי ער זִינְגָט אַים טָאָקָעָ, צִי דָּס זִינְגָט ער אַין אַים — בְּלוּיָּ אַיְיָגָעָוָיָּנִיק.

דָּס גַּעֲטָא האט אַנְגָּהָוִיבָּן צו אַטְעָמָעָן אַין אַים אָז ער האט אוּפְּגָעְהָעָרָט עַס צו פֿאַרְאָרָגָן מִיט פֿיְרָוְשִׁים. אַלְאַ, וואָס האט אַין זִיְן מַוח געהאט די פֿאַרְעָם פֿוֹן אַ גַּעֲדָאָנָק, האט זיך גַּעֲדָרִיטִיט אַרְוּם דעם בִּיסְל וּאוֹרָעָם ; אַרְוּם אַ שְׁעה אַין אַוְנָמָט, וווען זִי וּוּלָן אַלְעָ דְּרִיְיָ זיך זַעֲצָן צְוָם טִיש אָן זיך צְעַקְלִימְפָּרָעָן מִיט די לעָפָל. אַלְאַ,

וואס האט אין זיין מוח געהאט און אויסזען פון א געדאנק, האט זיך געדרייט ארום דער שאללה, ווי איזו צו באקומווען א פאר שטיקלער האלץ דאס ביסל ווארעמס אפֿצוקאָכּן. אלץ, ארום וואס זיין געדאנק האט זיך געדרייט, איז געווען: מרימס איינגעפֿאַלענע היפֿטן און פֿאַרְשׂוֹוִינְדְּנִיךְ עֲרוּם... און בלימעלעס נאך פרישע, נאך רָאוּעַ בעקלען.

אייצט האבן ביידע געהאט קרובישע חלומות — ער און מרימ. איזיך ער האט געווען סלופעס מיט דראטן, דראטן מיט סלופעס. נאך אין זיינע חלומות זיינען ווי פֿאַרְוֹאַנְדְּלַטּ גַּעֲוָאָרְן אֵין שְׁתָּאָגָּעָן אָנוֹ נְעָצָן פּוֹן אַ שְׁטִיגִּיגּ. — אָנוֹ זיך אַלְיִין האט ער געווען זיך אַרְוּמְדְּרִיעַן אֵין אַיר — ווי אַחְיה — אָרוּם אִיר אַיְגַּעַנְעַם חִיהַשְׁן עַכּ. ער האט גַּעֲוָאַיְעַט אָנוֹ גַּעֲבָרְילְטּ, גַּעֲוָאָרְפּן זיך אַוִּיףּ דָּעַר דְּרָאַטְּן-גַּעַצּ אָנוֹ אַפְּגַּעַפְּאַלְעַטּ פּוֹן אַיר. נאך ער האט קִיְּן מָאַל נִיט גַּעֲוָוָסֶטּ, וואס פָּאַר אַחְיה ער אַיְזָן: צִ אַיְזָן ער גַּעֲוָוָסֶטּ: אָנוֹ אִים גַּלוּסֶטּ זיך אַפְּצֻבְּיִיסּן זַיְן אַיְגַּעַנְעַם עַק פָּאַר הַוְּגָעָר אָנוֹ צַעַדְעַרְיַּצְקִיּ. — אָנוֹ פּוֹן דְּרוּיסִן, פּוֹן צַוִּישָׁן דִּי שְׁטָאָבָעַסּ, האט אַרְיִינְגְּעַקְּוּטּ אַגְּרִין, אַגְּרִינְעָרְמְנִידְרִיר, גַּרְגַּעַנְעַטּ, וואס האבן אַרְיִינְגְּעַרְוּקְּוּטּ דִּי לְוַעַפּ פּוֹן דָּעַר בִּיקָּסְמִינְשָׁן דִּי שְׁטָאָכָעָטּן פּוֹן דָּעַר שְׁטִיגִּיגּ: גַּעַקְּיִצְלְטּ דִּי אַוְּפְּגַּעַרְיִצְטּחַן חִיה אָנוֹ זיך באַגְּיִיסְטְּרִיטּ: «גַּאַטּ, ווי גַּרְאַס אַיסְטּ דִּיְן טִירְגָּאַרטְּעַן זַיְן».

ווען ער פֿלְעַגְטּ זיך אַוְּפְּוּעַקּן פּוֹן חִלּוּם, פֿלְעַגְטּ ער האבן דָאַס אַומְקָלָאַרְעַ באָזְזַיִן, אָז ער אַטְעַמְטּ נאָך אַלְיִין דִּי חִלּוּמִידְקָעַ לוֹפְטּ — גַּעַבְּלִיבְּן מִיטְן גַּעַפְּלִיפּ פּוֹן עַנְגַּעַנְיִישַׁ. דִּי עַנְגַּעַנְיִישַׁ האט אִים אַוְּסַגְּעַזְעַן צַו זַיְן נִיט קִיְּץ אַפְּגַּעַרְעַנוֹצְטַעְ. זַי אַיְזָן גַּרְוִיסִּים, אַוְּמַעְנְדַלְעַךְ, נִיט צָוָם אַוְּסַמְעַסְטָן. — אָנוֹ דָאַס גַּעַפְּלִיפּ פּוֹן זַיְן אַחְיה אַיְזָן גַּעַבְּלִיבְּן אֵין אִים לְעַבְּדִיקַּה, רֹוי אָנוֹ קְלָאָר. ער אַיְזָן גַּעַוְועַן פֿאַרְטְּעַמְפַטּ. אַוְּיַּה דָעַר מְדוּגָה פּוֹן לְעַבּוּן, אַוְּיַּה וּלְכַעַר ער האט זיך גַּעַפְּנָעַן, האט ער דִּי טַעַמְפַקִּיטּ אַנְגַּעַנְוּמָעַן ווי אַ בְּעַנְטְּשׁוֹנָגּ.

*

פּוֹן צִיְּתָן צַו צִיְּתָן נאָר האט ער געהאט מאַמעַנטָן, ווען דער פֿאַרְלַאַנְגּ נאָך עַפְּעַס העכערס אַיְזָן בַּיִּים אַוְּפְּגַּעַרְיִצְטּ גַּעֲוָאָרְן. אַיְזָן מָאַל אַיְזָן ווען דער מְאַלְעַר גַּוְטְמַאָן, וועלכּן ער האט אַשְׁבַּת נאָך מִיטְאָגּ גַּעַטְרָאָפּן אַיְזָן גַּעַוְועַן קִיְּין פְּרִידִידִין אֵין אִים לאָגָן גַּעַדְרִיקַּטּ דִּי האַנְטָן, צְוֹפְּרִידְן, וואָס זַיְן ווּוּינְזָן בִּידְעַ אַוְּפִּין זַעֲלָבָן הוּיַּה. פּוֹן אִים האט זיך בּוּנִים דַעְרוֹוָסֶטּ, אָז דִּי דִיכְטָעָרִין שְׁהָה סָאמְעַט גַּעַפְּנִיטּ זיך אַיְזָן גַּעַטָּא. — מִיר דַוְּפּן זַי דָאַ שְׁהָה בְּתַ טּוּבִים, — האט גַּוְטְמַאָן גַּעַזְגַּטּ אָנוֹ דָעַם זַעֲלָבָן פָּאַר נַאֲכָט אִים מִיטְגַּעַנְוּמָעַן צַו אַיר.

די דִיכְטָעָרִין האט זַיְן אַוְּפְּגַּעַנְוּמָעַן מִיט אָנוֹ אַוְּמַעְטִיקָן, קוּם זַעֲבָאָרְן שְׁמִיכְלַן. נִיט גַּעַוְועַן קִיְּין פְּרִידִידִין אֵין אִיר בָּגְרִיסְוָנָגּ, נאָר אַמִּינְטִילְנְדִּיקְעַ צָאָרְטְּקִיּ; אַ בָּאַדְוִיעַר, ווי זַי וּוּאַלְטַן וּוּלְבָן זַאֲגָן: — «בִּיסְטָה, הַיִּסְטָעַסְעַס, אַוְּיַּה דָאַ». בּוּנִים האט באַמְעַרְקַט ווי אַיְנְגַּעַשְׂרָמְפּן זַי אַיְזָן גַּעֲוָאָרְן: אִיר דְּרָאָבָנָעַ פְּנִים — נאָך דְּרָאָבָנָעַ,

די קורצע האָר — אַיבערגעוֹאָרְפֵּן מיט גָּרוֹי. זִי האָט פֿאָרְבָּעְטֵן דִּי גָּעֵסֶת זִיךְ אַוּעָךְ צְוֹעַצְעַן אוּפְּפַן בעט. אַין קִיךְ האָט אַיר מאָן זִיךְ גַּעֲפָרָעַט בַּיִם מאָכְּן טַיִּי. זִי זַיְינְעַן אַלְעַ דְּרִי גַּעֲזָעַן שְׂוִיגְגַּנְדִּיק אָן זִיךְ אַיְנְגָעַהָּאָרְכֵּט צַו די קְלָאנְגָעַן, וְאָס האָבָּן זִיךְ גַּעֲרָאָגָן פָּוּן קִיךְ, וְזִי וּאָלְטָן גַּעֲהָאָפְּט, אָן מִיטָּן טְרִינְקָעַן צַו וּוַיְסָן פָּוּן וְאָס דָּס פֿאָרָל טָעַר וּוּעָרַן צַו שְׁמוּעַס. בּוּנִים אַיִּז גַּעֲוָעַן נִיְגָעְרִיךְ צַו וּוַיְסָן פָּוּן וְאָס דָּס פֿאָרָל לְעַבְטַן, וְזִי גִּיבָּן זִיךְ אָן עַצְחָה. עַר האָט נִיט גַּעֲפָרָעַט. עַר האָט נִיט גַּעֲוָאָלְטָן רְעַדְן וּוּעָגַן גַּעַטָּא. זִיְן פֿאָרוֹאָגְדְּשָׁאָפְּט מִיט דָּעַר דִּיכְטָעָרִין אַיִּז גַּעֲגָנְטָמִיט אַירָן. עַר האָט עַס גַּעֲפָלִיט פָּוּן דָּעַם מַאמְעַט, וּוֹעֵן זִיְן בְּלִיק האָט זִיךְ בַּאָגְעָגָנְט מִיט אַירָן. אָן עַר אַיִּז אוּיךְ דָּאָנְקָבָּאָר גַּעֲוָעַן גַּוְטָמָאָנְעַן, וְאָס האָט נִיט אַיְנְגָעְפְּרִיט די טָאָגָט טַעַגְלָקְקִיטָּמִיט אַ בָּאָמְרָקָנָגָג, צִי אַ וּאָרטָן. דָּא האָט עַר, בּוּנִים, גַּעֲוָאָלָט, אָן

כָּאַטְשָׁ אַוִּיפְּ אַ וּוַיְלָעַ זַאל דִּי חִיה אַיִּז אַם פֿאָרְשָׁוִיגְּן וּוּרְעַן.

לְסֻפָּן אַיִּז דָּעַרְלָאָנְגָט גַּעֲוָאָרָן דִּי טַיִּי אַוְן בּוּנִים האָט זִיךְ אַגְּגָנְעָמָעַן מִיט מָוֶט. עַר האָט פֿאָרְגָּעָשָׁלָאָגָן דָּעַר דִּיכְטָעָרִין זַאל פֿאָרְלִיעְנְגָעַן פָּוּן אַיר לִידְעָרְבָּדָז.

זִי האָט גַּעֲלִיעַנְטָמִיט אַ שְׁעַפְּטָשְׁעַנְדִּיק, פְּרוּמָעַן קוֹל : גַּעֲפְּלִיסְטָעַרְט אַ וּאָרטָן נַאֲרַ אַ וּאָרטָן. וְאָס שְׁטִילְעָר אַיר קוֹל אַיִּז גַּעֲוָאָרָן אַיִּז בּוּנִים — אַיִּז בּוּנִים. זִי האָט גַּעֲלִיעַנְטָמִיט אַיִּז גַּעֲוָאָרָן דָּעַר מָאָמָעַן אַוְן עַר האָט גַּעֲוָעַן זִיְן אַיְנְגָעְנְגָעַן הַיִּים, טָאָטָעְמָאָמָעָ, זַיְינְעַן שְׁעוּטְסְטָעַר — נִיט וְזִי האָבָּן אַוִּיצְט אַוִּיסְגָּעָזָן, נַאֲרַ דָּעַם וְזִי זַיְינְעַן צְרוּקִיךְ גַּעֲקָומָעַן אַיִּז גַּעַטָּא — נַאֲרַ וְזִי האָבָּן אַוִּיסְגָּעָזָן דָּאָרטָן, אַיִּן לַעֲנְטָשִׁין. עַר האָט גַּעֲהָרָטָדִי פֿאָרְלִיבְּטָעַ שְׁטִימָעָס : «בּוֹנִימָל... בּוֹנִימָל...» — דָּס קָול אַיִּז גַּעֲוָעַן אַמְּלָאָל דָּעַר מָאָמָעָ, אַמְּלָאָל אַיְנְעָרָן פָּוּן דִּי שְׁוּוּסְטָעָרָסָרָס. מַעַן האָט אַרְוִיפְּגָעָקָוֹת צַו אַיִּם מִיט אַזְוִי פִּילָּדָעָרָוְאָרְטָוָג אַוְן האָפְּעָנוֹגָג. דִּי שְׁוֹלְדָה האָט אַיִּם אַושָׁא שְׁטִיק גַּעֲטָאָן אַיִּן הַאֲלָדוֹן. נִיט דִּי שְׁוֹלְדָה פָּוּן אַמְּאָלָל, צִי דִּי שְׁוֹלְדָה פָּוּן פֿאָרְלָאָזָן טָאָטָעְמָאָמָעָס הַוִּיזוֹ — נַאֲרַ דִּי שְׁוֹלְדָה פָּוּן הַיִּנְטָן. יָא, עַר אַיִּז אַלְעַזְתָּג אַרְיְגָגָגָגָגָעָן צַו זִיךְ אַוִּיפְּנָן פֿיְפָעָר גַּעַסְלָ, וְזִי האָבָּן גַּעֲפָגָנְעַן אַ דִּירָה, וְוַיְלָ דִּירָה אוּפְּ לַוְטָאָמְיְעָרְסָקָע אַיִּז גַּעֲוָעַן אַיְבָּרְדָּיְלָ. עַר אַיִּז פָּסָח אַפְּיָלוֹ אַוּעָקָמִיטָן טָאָטָן דָּאוּוּגָנְעַן. עַר האָט זִיךְ גַּעַלְאָזָן דָּעַרְדָּ פּוֹלָט. עַר אַיִּז פָּסָח אַפְּיָלוֹ אַוּעָקָמִיטָן טָאָטָן דָּאוּוּגָנְעַן. עַר האָט זִיךְ גַּעַלְאָזָן דָּעַרְדָּ לַעֲגָגָעַן פָּוּן דָּעַרְמָאָמָעַן אַזְוּפָ, צִי אַשְׁטִילְמָאָל וְזִעְנָעַן זִיךְ האָט. טְיִיל מָאָל וּוֹעֵן זַיְינְעַן רְוִיבְּ-אַנְפָאָלָן אַוִּיפְּ דִּי וּוּעַגְלָעָד זַיְינְעַן גַּעַלְוָגָגָעָן, האָט עַר גַּעֲוָאָלָט אַזְוּקָלְוִיְּפָן אַהֲיִים מִיט אַ קְלִילָרְבָּיְתָן, צִי מִיט אַפְּאָרְדָּלְעָד אַוְן זִיךְ דָּעַרְלָאָגָגָעָן דָּעַרְמָאָמָעָן. אַבְּעָר שְׁטָעְנְדִּיק האָט זִיךְ אַזְוִי גַּעַמְאָכָט, אַזְוִי פְּרִיעָר אַיִּז עַר מִיטָּן רְוִיבְּ גַּעַלְאָפָן אַיִּז זַיְינְעַנְדָּר שְׁטוּב — אַוְן דָּעַרְאָאָן אַיִּז שְׁוִין נִיט גַּעֲוָעַן מַעְגָּלָעָד עַפְסָ דָּעַרְפָּוּן אַרְאָפְּצָוּנְעָמָעַן אַזְוִיסְטָרָאָגָן.

שרה סָאָמָעַט האָט אַ פָּאָר מָאָל אַיְבָּרְגָּעָרְיסָן דָּס לִיְעָנְעַן. זִי האָט זִיךְ נִיט גַּעֲוָאָלָט אַנוּאָרְפָּן מִיט אַירָעָ לִידְעָר, הָגָם דָּס פֿאָרְלִיעְנְגָעַן האָט אַירָקְאַנְטִיק גַּעַגְעָבָן אַ סְּךְ פֿאָרְגָּעָנְגָגָן. אַירָ פְּנִים האָט אַוִּיסְגָּעָזָן אַוִּיסְגָּרְוּטָעָר — אַלְיִין גַּעֲוָאָרָן אַ שבְּתִדְיָקָעָר מַאָמָעָס פְּנִים, וְאָס דִּי שְׁבִינָה רְוִתְּ דִעְרוּתָן. דִּי גָּעֵסֶת האָבָּן אַירָ נִיט גַּעַלְאָזָן אַיְבָּרְדִּיסָּן. זִי האָבָּן גַּעֲוָאָלָט הַעֲרָן. אַוְן וְאָס לַעֲגָגָד זִיךְ גַּעַלְיְעַנְטָמִיט.

וועוזס מער בונים האט געוקט אויף איר און געהארקט, דאס מלדער אין דער
וועויטק אין אים געוואן. ביין ער האט דערפליט אַ מנוחה און אַ שטילקייט
זואס האבן ניט פאָרוישט די שולד — נאָר זי דערטרעגעלעכער געמאָט. אין אַט
דער שטילקייט האט זיינ האָרץ אַנגעהווין צו קלעפּן פֿעסטער, זיכערעד, ריטמייד
שער און האָפְּערדייקער. אַ בענ侃עניש האט זיך אַ טראָג געטָאן דורך זיינ אַדערן,
דורך זיינ גאנצֶן וועזֶן: שרייבָּן... — ער האט אין דער שטילקייט, געהאט
אַ פֿאָרלאָנג צו געמען דעם צעביסענעם בלײַעַר, אויסוּכוּן אַ לִידִיק שטיקל פֿאָפּיר —
און אַס פּוֹל מאָכָן. ער האט געצערטלט אין דמֵיָּון דעם פֿאָרלאָנג און געפּילט, ווי ער
געפּינט זיך אַפְּ צוּרִיק. מיטן בלײַעַר אַן האָנט ווועט ער זיינ אַ גִּיבָּר; ווועט דִּי
אייבָּר אַים קִיְּן שליטה ניט האָבן: ווועט ער בלִיבָּן ער אלִין אַין זיינ גאנצֶקִיט.
ער האט שוֹין אויסגעקוּkt דעם מאָמענט, וווען ער ווועט זיינ ביַי זיך אַין שטובּ,
אוֹיְתָה זיינ בְּטַחַן — אַוְ בְּטוֹצָה אָנוּהיַרְוִין.

אַיִלּוֹן וְוָעֵג אֲהַיִם וַיַּגְעֹז גַּזְוֹעַן דָּעַם מַאֲלָעָר גּוֹטְמָאָנָס רִיד:

— איך וויסט, בערך איזויטש, פארן גיין אין געט און איך פטור געווארן פון
אכלע מיינע בילדער. נאך דא... לעצטנס. האב איך וויזער גענומען דעם פונדזול אין
האנט און... מיר דוכט זיך, או דא קען מען אויפעהרן שטאמלען. און איך וויסט, וואס
בגאך איך טראקט ? איך טראקט, או עס איזו א פליקט... שיין אפגעערעדט פון פער-
זונעלעבן אונשפאר, וואס דאס גיט. געטט מיך... איך האלט פון אקטיוון קאמפ
פאלר פריהייט. אויב איך ווילט, איזו עס מײַן גרעסטע דערגריכונג. כ'מײַן מײַן
קאפעטל שפאניע. דא, נאך דעם ווי דער דיטש איז אריין, האט אליע געבענט און
מיר. דער גיסט פון שפאניע האט געמאנט. כ'בין אָרוֹמוּגָעָלָפָן אַיבָּעָר דער
שטעט און ווי אַשְׁוֹגָעָנָעָר. אליע האבן מיך אויגעלאכט... פֿאַלְאַקְּן, יידן, געווועזענע
קאמפס-חברים. ווי פאלט מיר איזן צו פֿאָרגְּלִילִיכְּן שפאניע צו דער סיטואצייע איז
פֿוֹלוֹן ? איזו געבלבן ביי מיר דער פֿאוֹזְעָנְלָעָכָר טאט. וואס האב איך געקענט
טא? העכסטנס אווקהרגענען אַדייטש, צי צוויי. טיל מאל בין איך שיין גרייט
געוווען... אבער וויזט אויס, או דער קינסטלער און מיר, יא, דער טויטער קינסט-
לער, וואס האט פֿאָרְגִּינְכִּיטָעָט אליע, וואס ער האט געשאָפָן, אט דער האט ניט געהאָלָטָן
פון דעם חשבן. אַפְּילּוֹ דא, אַיְדָעָר אֵיך האב אַנגָעהָבִין מְאַלְוָן, האב איך ניט איזן
מאל געהאָט און אִימְפּוֹלָס זיך אַוְאָרֶף צו טאן אויף אַוְאָרֶף זשאנדאר ביי די דראָטָן. נאך
ז'וּיט אֵיך מְאַל, קומט מיר דאס ניט אויפֿן זונען... איך פֿאָרשְׂטִיטִיט מיך ? דאס איזן
חוֹצְקִיקָעָר קאמפ. די פֿליקט צו פֿאָרְאִיבִּיךְן פֿאָר דער וועלט. דאס זעלבע מיט אַיך.
איך וויסט, זוי איך האב געהאָלָטָן פון אַיעְרָשְׂרִיבָּן, נאך דעמאָלָט, ווען מען האט
איידר הוֹיכָה אַונְשְׁרָטְבוֹן.

— עד, — האט בונים א מרוקע געטאן. אבער אינועויניגק, אין זיך, האט ער

ז' זיק געפילט יומטו בדייק. — מײַנט אַיר, אָז מִיד פֿעלט פְּלִיכְטָן אָן דָּעַם?

— יעדער האט זיין, אבער איר מזעט כוח האבן צו טראגן נאך איינע. איר

קענט האלטן די פעדער אין האנט.

— איז וואס געדראונגען? — בונים איז געווען דערוואאכט און אויפגעערעגט: —

און דער גראָסטער מיסטער, מיינט אַיר, וואָלט זיך יא אָוֹ עַצְה גַּעֲגֻבָּן מִיט אָזָא
טעמָע?

— יעדר ער זאָרֶת טָאוֹן, לוייט זיינע כוהות.

— שוטה, — האָט בונִים אַ מאָז גַּעֲטָאָן מִיט דער האָנט, אַבעָּר אַין אַים אַיּוֹ
געַוּעַן די דָּאנְקָאָרְקִיט פָּאָר גּוֹטְמָאָנָס רֵיָד. יָא, עַר האָט דָּעַרְפִּילְט אַיּוֹ זִיךְ דַּי
בָּאָרוֹפְּנִיקִיט. דָּאס שְׁרִיבִין האָט גַּעֲקָאָנָט אַנְגָּעָבָן אַ זִיךְ דַּעַם לְעָבָן.

ער האָט זיך אָפְּגַּעַזְגַּעַן מִיט גּוֹטְמָאָנָס אָוֹן אָדוֹרְכְּגַּעַשְׁפִּירִיט דַּעַם הַוִּיפְּ מִיט
איַילְקָע טָרְטִיט. ער האָט גּוֹזּוֹסְט, וואָס צַו טָאוֹן הַיְנְטָאַן אַיּוֹן אָוֹנוֹט.

וועַען ער האָט גַּעֲפָנֶט די טִיר, האָט ער זִיךְ באָנְגָּנָט מִיט מְרִימָס פָּאָרְצָוקְטָן
בלִיק, דָּאס קִינְד אַיּוֹ גַּעֲוּעַן קְרָאָנָק. זִיְּטָא פָּאָר טָעַג האָט בָּלְמָעָלָע גַּהְאָט אַ
לוּזִי מַעְגָּלָע. מַעַן האָט גּוֹשְׁמוּסְט אָוּפְּן הַוִּיפְּ, אָוֹן דָּאס אַיּוֹ דַּי שְׁוֹלְדָּפָן דַּי גְּרוּפִין
מִיט דַּי לְוָסְקָעָם, וואָס זִיינָעַן שְׁוֹעָר צָוָם פָּאָרְדִּיעָן. בָּלְמָעָלָע האָט באָקוּמוּן הַיּוֹן
און דָּאָקְטָאָר לְעוֹוֹן האָט פָּעַסְגָּעַשְׁטָעַלְט דָּעַזְיְנְטָרְעִירְעַ.

זִיְּנָעַן אָוּוֹק טָעַג אָוֹן וּאָכָּן פָּוֹן צִיטְרָנִיש אַיבָּעָר בָּלְמָעָלָע; פָּוֹן זִיּוֹן באַשְׁעָפְּ
טִיקְטִיק מִיט אִירָע שְׁטוֹלָעְכָּלְעַד, פָּוֹן פָּאָרְקְוִיפְּן בְּרוּוּט אָוֹן צּוּקָּעָר פָּוֹן דַּעַר רַאֲצִיעַ —
פָּאָר אַ בִּיסְלָרְדִּיָּן.

צְחוּזִי שְׁכַּנִּים פָּוֹן הַוִּיפְּ זִיְּנָעַן אָוּוֹק פָּוֹן דַּעַר וּזְוּלָּט צּוּלִיב דַּעַר דָּעַזְיְנְטָרְעִירְעַ.
נָאָר בָּלְמָעָלָע אַיּוֹ גִּיךְ גַּעֲקָוּמוּן צַו זִיךְ.

בּוֹנִים אַיּוֹ גַּעֲוּוֹרָן מַעַר פָּאָרְקָשָׁנָט אַיּוֹן זִיּוֹן מַסְחָר, מַעַר חַזְפָּהָדֵיק צַו זִיְּנָעַן
קוּנוֹמִים. ער האָט אַוִּיךְ פָּאָרְקְוִיפְּט אָוּפְּן שְׁוֹאָרְצָן מַאָרָק דָּאס שְׁמִיקָּל פָּוֹטָעָר מִיטָּן
בִּיסְלָה האָנִיק פָּוֹן זִיּוֹן אָוֹן מְרִימָס צּוֹטְיְלָגְּנָעָן אָוֹן צּוֹגְעָקְוִיפְּט פָּאָרְן קִינְד אַ פָּעַרְטָעַלְעַ
בְּרוּוּט. פָּוֹן זִיּוֹן באָזָוָךְ בַּיְּ דַעַר דִּיכְטָעָרִין שְׁרָה סָאמָעָט אָוֹן פָּוֹן זִיּוֹן חַשְׁקָה צַו שְׁרִיבִין
הַאָט ער פָּאָרְגָּעָסָן. ער אַיּוֹן צְרוּרִיךְ גַּעֲוּוֹרָן אַיּוֹן דַעַר טָעַמְפְּקִיטָן.

אַ צְחוּזִית מַאְלָה האָט אַיּוֹן פָּוֹן אַיר אָרוּסְגָּעַצְיָוָן אוֹיפְּךְ אַ וּוֹילְעָד זִיּוֹן אַ שְׁכָן, אַ
הַעַנְדְּלָעָר אַיּוֹן גַּאֲס. דַי גַּאֲס אַיּוֹ גַּעֲוּוֹר אַנְגָּעָלָדָן מִיט אָוּמָרָו: אָפְּטָהָבָן פָּאָרְבִּיִּי
גַּעֲצָזִיגְן הַוְּנָגָעָרִיךְ דָּאָקְטָוּשָׁט אָוֹן וּוּעָן ער, דַעַר הַוְּנָגָעָר זִיְּנָעַר, האָט
צְעִירִיךְ. דַעַר הַוְּנָגָעָר האָט אַיּוֹ דָּאָקְטָוּשָׁט פָּוֹן הַמוֹן, וואָס האָט פָּאָרְבִּיְּגַּעַשְׁפִּירִיט, אַיּוֹ ער
גַּעֲוָאָרָן וּוּילְד — וּוֹי גַּעֲכְפָּלָט אוֹיפְּךְ טְוִוְוָנְטָעָר — אָוֹן נִיט אַיבְּרָצְטוֹרָאָגָן.

סְאַיִּי גַּעֲוּוֹרָן אַיּוֹן דַעַר שְׁעַהָעָן, וּוּעָן ער אַיּוֹ מִיד גַּעֲוּוֹרָן פָּוֹן שְׁרִיבִין אָוֹן האָט זִיךְ
צּוֹגְעָשְׁפָּאָרָט אַן דַעַר מוֹיעָר. פָּוֹן לְוִיְּפָן זְוִיכָן וּוּעֲגַנְגָעָר האָט קִין רֵיָד נִיט גַּעֲקָאָנָט
זִיךְ. דַי לְעַצְמָעָט טָעַג האָט מעַן אַיּוֹ עַרְגָּעָץ נִיט גַּעֲוּוֹר פִּירָן קִין פְּרָאָוּוִיאָנָט. דַעַר
הַמוֹן אַיּוֹ גַּעֲוּוֹרָן צָאָרְנִידִיק אַוָן מַעַן האָט מַוְרָא גַּעֲהָאָט, דַעַר עַולְםָ זָאָל זִיךְ נִיט
וּוּאָרְפָּן אוֹיפְּךְ דַי וּוּעֲגַנְגָעָר אַוָן אַלְצָן צָעָכָאָפָן. דַי אַרְבָּעָט אַיּוֹ גַּעֲטָאָן גַּעֲוָאָרָן אַיּוֹ
נִעְכָּט, וּוּעָן דָּאס גַּעֲטָאָן אַיּוֹ גַּעֲשָׁלָאָפָן.

בּוֹנִים האָט זִיךְ צּוֹגְעָקְוִקְט צַו די פָּאָרְבִּיְּגַּעַר אָוֹן גַּעֲהָאָט חַשְׁק זִיךְ אַפְּצָרִיסִין
פָּוֹן אַרְט אָוֹן מִיטְלְוִיפְּן מִיט זִיךְ. נָאָר ער האָט זִיךְ נִיט גַּעֲדִירָט. דָאָהָט ער גַּעֲמָוֹת
אַפְּשָׁטִין. צַו רָאָנְגָלָעָן זִיךְ סִיִּי מִיטְן הַוְּנָגָעָר, סִיִּי מִיט דַעַר שְׁוֹלְדָּה, האָט ער קִין כּוֹחַ

בניט געהאט. — דעמאלאט האט זיך צו אים צוגערוקט אַ קליען ייידעלע, מיט אַ דין, שיטעד בערדל. אַרום האלדו האט ער געהאט פֿאָראָהאנגען אַ קעסטעלען אָון אין אַים זיינען, אונטער אַ גלוועל, געלעגן היימיש געמאכטע צוקערעלע. הָגֵם ער האט ניט, קיין הווי בונים. געורךן זיין סחרה אויפֿן קוֹל, וויל ער האט דערצֶה, וויזט אויס. קיין בכוח ניט געהאט, האט ער דאָר — פֿונְקֶט ווי די אַנדערע הענדלער — געהאט זיין ניגזון ביימ פֿאָרבעטען די קונְסֶן צו קוּפִּין בי אַים. דער ניגזון אַיז געווען אַ צעזיי-געינער אָון וויכער. בונים האט אַים געלענט. פֿונְקֶט ווי די אַנדערע ניגזון. דאס ייידל האט אַים אויסגעזונגען מיט איין מאָנגאטאגען זאַז, בייטנדיק פֿון צייט צו צייט דעם סדר פֿון די ווערטער, אַבער ניט זיינְר תוכָן: — ייְדָן, דערכָּאָפָּט עַנְקָס זְהָאָרָץ! — אַדער: — ייְדָן, פֿאָרוֹזִיסְטִישׁ עַנְקָס לְעָבָן! — אָון ער האט דערבי צוגעבאָמְקָעַט מיט אַ פֿינְגָּר אָן שייבָּל, אַיבָּעָר די אַירִיסָן אָון היימיש-געמאכטע טאָפִיס.

דאס יידעלע האט זיך צוועשפארט אן דער מווייער געבען בונימען און אויפגען
הויבן צו אים די גאָמבע, צוּאמען מיטן לאָנגן דיבעט בערדל : — אַירְט דאַ היינט
אָפֿשְׁטִין אַ גאנֶן טאג, שְׂכִילְעָבָן, הע ? נִשְׁתָּאָ קִין וועגענער היינט נאָכְצָלוֹפָן,
הָע ? — בונימ האט אים צוּגָוָאָרְפָּן אַ שָּׁאָרְפָּן בְּלֵיק ; גּוֹזָאלְט אִים פְּרָעָגָן, וּאָס
דאס איז זִין עַסְק. דאס יידל האט זיך נִיט אַיְבָּרְגָּעָנוּמָן מִיט זִין שְׁטוּרְגָּנָן
פְּנִים : — כְּהָבָּא בָּאָמָּרְקָט, אוֹ אַירְט נָאָרְהִין גָּאוּנִישָׁת גָּעָלִיוּת... — בונימ
איָנִי גּוֹיִט גּוֹעָעָן אִים צוֹזָגָן, אוֹ עַר וְאַל אָפְּטְשָׁעָפָן, אָבָעָר דָּעָר אַוְיסְדָּרוֹק אוּפְּ
דָּלָם יַדְלָס פְּנִים אַיְזָגָעָן אַמְּדָנָעָר. אַ וּוּיטִיך אַיְזָאָבָּר אִים גּוֹעָעָן צְעָגָסָן ;
אַזְנִים, פָּאַטְעָרְלָעָד מִיטְגָּפִיל : — אַיר וּוּיסְט. — אַיְזָדאס יַדְל אַגְּגָעָגָגָעָן
מִיט דִּי רִיך, — אַיר רָעְדָת צוֹמֵיר קִין מָאָל קִין וּוּאָרָט נִיט אָוִים, אָבָעָר אַיך קָוק
אוּפְּקִיך אַיך אָסְד. בְּהָעָר מִיך צוֹדוֹ דָעַם נִיגּוֹן מִיט וּוּלְכָן אַיר רָופֶט אַיְעָרָעָן קוֹנִים.
כְּבָּמִין דֻּמְאָלָט, וּוּעָן אַיר גּוֹוָאָלְדוּעוּט נִישְׁת אַוְף אַלְעָכְלִים. — עַר האט זיך צוֹ
אִים צוֹגְעֲבָיגָן : — אַיך הָבָּא אִים עַרְגָּעָץ גַּעהָעָרט, דָעַם נִיגּוֹן. פָּוֹן אַתְּפִילָה, הע ? —
בונימ האט גּוֹצְוָיגָן מִיט דִי אַקְסְלָעָן. — אַיר וּוּיסְט נִישְׁת וּוּסָאָרָא נִיגּוֹן דאס אַיְז ?
אַיר הָעָרט נִישְׁת, וּאָס אַיר זִינְגָט ?
— אַ זִּינְגְּנִיש אַיְז דאס בַּי אַיך ? — האט זיך בונימ שׁוֹין נִיט גַּעֲקָאנְט
עוֹרִיקָהָאלָטָן.

— רבונו של עולם! — האט דאס יידל געדריט מיטן קאָפ און זיין דיין, לאנג בערדל האט זיך מיטגעדריט. — נאָר וואָסאראָ זינגעניש! אַיר הערט עס טאָקע אלילין נישט, הע? אַבער נישקsha. — זיין פנים איז געווארן לויטער מלידקיט. — אַזאָג ניגון ווערט נישט פֿאָרלוידן. סִיעְנָעָן דָא אוּוִירען, ווֹאָס הָעָרָן. אַ געטאָ-ייד מעג מהתפלל זיין אָזוי אַוֵּיך. די ווערטער זענען נישט דער עיקר. דער ניגון איז דער עיקר. אָונ אָפִילוּ נישט דער ניגון אלילין, נאָר די גשמה אונטערן ניגון, אַיר פֿאָר שטיטיט מעכּ ?

בונימס פנים איז געוען אונגעצ'ויגן, די ברעמען — ביין פארשפיצט. אבער עפערעס איז געוען אין דעם יידלעס ריעד, וואס האט געלגעלט דאס הארץ; א געפיל

וועי אויבן, בי דער דיקטערין שרה סאמעט. דאך איז די צונג געוווען אַנגעריכט צו
ביטערע רייד : — האקט ניט קיין טשייניק, ר' ייד.

— וואס בייזערט איר זעד אָזוי אויף מיר, הע ? — האבן דעם יידלט אַיגעלעך
זיך אַומשולדייך צעפינטלאט, — כ'יבן דען אויסן אִיך וועי צו טאן ?

— וואס בריעט איר מיר איז קאָפּ אַרײַן, נְשֵׁמָה... נְגֻזָּן... תְּפִילָה ? אִיך בֵּין
אָזוי ווֹיֶיט דערפּוֹן, ווי כ'יבן ווֹיֶיט פּוֹן דער זוֹן, אַט דָּאָרטָן ! — בּוֹנִים האָט אַ וּאָרְף
געטאָן דַּי האָנט אַין דער דיקטונג פּוֹן דער זוֹן, וואס האָט זיך, אַ וּרוֹיטָע אָון
פלְאַםְיָקָע, אַראָפְּגָעָלָאָן אַיבָּעָר דַּי בִּימָעָר, אַין דער טִיף פּוֹן דער לְוַטָּמִיעָרְסָקָע
גָּאָס.

דאָס יידל האָט נְאַכְּגָּפָּלְגָּט מִיט די אוֹיגָן דָּעַם וּוֹעַג פּוֹן בּוֹנִים האָנט אַין
געבלַּבְּן שְׂתִּין מִיטָּן אַונְטְּרָגְּהָוּבָּנָּעָם בְּעֶרְדָּל אָון מִיט זִין גָּאנְצָן אַוְיסְגָּעָרְגָּנְטָן
פְּנִים גַּעֲוֹאָנדָן צו דער זוֹן : — אִיך מְאַכְּט אַ טּוֹתָה, — אִיך עַר אַנְגָּגָעָנָּעָן, — אִיך
זַעַנְטָן שְׂוִין אַגְּרָנִישָׂט וּוֹיֶיט פּוֹן דַּי זַאְכָן.

— בי מִיר דָא, אַינְגָּוָיְנִיק אַיִן נִיטָא גָּאָרְנִיט ! — בּוֹנִים האָט
זיך אַ קְלָאָפּ גַּעֲטָאָן מִיט דָעַר פּוֹיְסְט אַיִן בְּרוֹסְטְּ-קָאָסְטָן : — אָוִיב אִיך האָבּ אַ נְשָׁמָה,
איַז דַּי נְשָׁמָה פּוֹן אַ טְיוֹול. אָוִיב אִיך מִינְטָן, אָז אִיך מַוְּן תְּפִילָה, אִיז עַס דַּי תְּפִילָה
פּוֹן אַ חִיה, פּוֹל צוֹ מְאַכְּן דָעַם מַאְגָן, צוֹ קַעַנְעָן שְׂתִּין אָוִיפּ דַי פִּיס. צְוּוִיטָנס, סְאִין
נִיטָא צוֹ וּוּמְעָן תְּפִילָה צוֹ טָאן. גַּאֲט אַיִן גַּעֲוֹאָרָן אַפְּגָעָצְמָט פּוֹן אַונְדָּן מִיט אַ
שְׁטָעַכְּלִידְרָאָט.

דאָס יידל האָט אַוְיפְּגָּלָאָט : — פּוֹנְקָט קָאָפְּוּעָר, שְׁכַּנְיָעָבָן ! — זַיִן פְּנִים
איַז גַּעֲוֹעָן נְאַעַט צוֹ בּוֹנִים, — דְּזַוְּקָא פְּאַרְקָעָרֶט. אִיך זַאְג אָזְוִי : אִיך זַאְג, אָז נִישְׁטָ
מִיר זַעַנְעָן מַעַר אַפְּגָעָצְמָט פּוֹן דָעַר וּוּלְעָט, נַאֲרָ דַי זַעַלְעָט פּוֹן אַונְדָּן.
צְוִישָׁן דַי שְׁטָעַכְּלִידְרָאָט אָון מִיר זַעַנְעָן מַעַר פְּרִי, לְאַכְּטָן נִישְׁטָן. —
הָאָט עַד זַיִק גְּעַאיִלְתָּן אַוְיסְצּוֹטִיטְשָׁן, — אָזְוִי אִיז דָעַר דָרְךְ מִיט יַעַדְן פְּלוּוּיט אָון
מִיט יַעַדְן גָּדָר, וואָס צְעַטְיִילָט. ווֹ סְאִין דָעַר אַינְגָּוָיְנִיק אָון ווֹ סְאִין דָעַר
דָרְוִיסָן, אִיז אַפְּהָעָגָיק פּוֹן דָעַם, ווי אָזְוִי מַעַן נְעַמְתָּ עַס אָן. לְוִיתָן גָּאָז, גַּעֲפִין
אִיך מַעַן אַוְיסְעָר דַי דָרָאָט אָון דַי זַעַלְעָט אִיז אַפְּגָעָצְמָט פּוֹן מִיר מִיט דָרָאָט.
אוֹן דַא אִיז דַי פְּרִי אָון נִישְׁטָן דָרְוִיסָן. אוֹן דַא אִיז דָעַר רְבָנוֹ שֶׁל עַולְמָן, נִישְׁטָן
דָרְוִיסָן. אוֹן לְאַמְעָר זַאְגָן, ווֹעֵן אִיר וּוּאלְט זַעַךְ שְׂוִין גַּעֲפָ�נָעָן אָוִיפּ יַעֲגָר זַיִט,
נִישְׁטָן דַא, מִינְגָט אִיר דָעַן, אָז אִיר וּוּאלְט זַעַךְ גַּעֲפִילָט בְּעַסְעָר ? עַרְגָּעָר, זַאְג עַך
אִיך. טְוִיזָנָט מַאְלָעָרָגָר. ווֹילְדָרְוִיסָן אִיז דַי אַמְתָעָן קְלָעָמָעָנִישָׁן, דַי אַמְתָעָן גַּעֲגָנִישָׁן.
דַי זַעַלְעָט רִיסְטָן אַיְגָעָר דָעַם אַנְדָרָעָן פָּאָר דַי קְוָדְלָעָס. דַי זַעַלְעָט בְּאַדְתָן זַעַך אִין
שְׁלָעָכָטָן, אִין רְצִיחָה, אוֹן פּוֹן דָאָרטָן, זַעַט אִיר, אִיז טָאָקָע נִישְׁטָא וּוֹאָהָרָן צוֹ
אַנְטְּרִינְגָן. אַבָּעָר דַא ? דַא קָעַן מַעַן זַעַך דָעַרְתִּיבָן. אִיר פָּאָרְשְׁטִיטָן מַעַך ?... ווֹילְ
דא דָרְיִיעָן זַיך נַאְזָר אַרְוָם מַעְנְטָשָׁן, מִיט אַזְעַלְכָע פְּנִימָעָר ווי אִיר האָט, לְמַשְׁלָח.

בּוֹנִים האָט אִים אַנְגָּקָוּקָט : — וואָס אִיז דָעַר מַעַר מִיט מִין פְּנִים ?
דאָס יַעֲדָלָעָהָט אַהֲבָה גַּעֲטָאָן דַי האָנט, ווי עַד וּוּאלְט וּוּעָלְן מִיט אִיר אַ

галעט טאן בוניגס באק : — אָט אֹזָא פְּנִים וּי אַיעֲרָס ; אַ פְּנִים, וּוֹאַס טְרָאָגֶט אָזָוִי
יסוּרִים... וּוֹאַס וּוֹיְזָט אֵין דַּי אַוְיָגֶן אֹזָא צָאָפְּלָדִיקָעַ נְשָׁמָה...
— וּוֹאַס הָאָט אַיְר זַיְדְּ צָוְגַּעַט שְׁעַפְּעַט צַו דֻּעַם טִיעָרָן וּוֹאָרָט נְשָׁמָה ? אֵיךְ הָאָבָּ
נִישְׁטָ קִינְן נְשָׁמָה, וּוֹאַס וּוֹלְטָ אַיְר פָּוּן מִיר הָאָבָּן ? וּוֹעַר דַּאְרָף אַ נְשָׁמָה צַו קְרִינְגָּן אַ
הַיְּפָטָל קְרוּיטָ, אַ שְׂטִיקָל קִילְעָרִיבָ? אָוּן סְאַיְזָן בְּעַסְעָר אָזָוִי. מִיטָּ דַּעַר צִיְּתָ וּוֹעַט
זַיְקִינְגָּר נִיטָּהָבָן.

— עַי, זַאְגָּט דָּאַס נִישְׁטָן, — הָאָט דָּאַס יַדְעַלְעַ זַיְדְּ גַּעֲבעַטְן בֵּי אִם, — דַּי
נְשָׁמָה דַּאְרָף מִעַן הִיטָּן. נָאָר זַיְקָעַן אָוְנְדָּזָן וּוֹיְזָן דֻּעַם וּוֹעַג...
— יַא, צָוּם בֵּית הַקְּבָרוֹת.

— אָוּן אֵיךְ בֵּין זַיְכָּהָר, אַו פְּנוּקָט פָּאָרְקָעָרֶט. צָוּם לְעַבְּגָן, צָוּם אַמְּתָן לְעַבְּגָן ! —
בּוֹנִים הָאָט פָּאָרְבִּיסָּן דַּי לְיִפְּוֹן. עַר הָאָט זַיְדְּ דְּעַרְמָאָנְטָן אָן זַיְגָעַן אַיְגַּעַנְעַ אַפְּעַרְדִּיקָעַ
מְחַשְּׁבּוֹת פָּוּן אַ צִיְּתָ צְרוּרִיק. אִיכְּצָת הָאָט עַר זַיְדְּ גַּעַהְעַרְטָ פָּוּן דֻּעַם יַדְלָס מוֹילָן. עַפְּעַס
הָאָט אַ פְּלַאְטָעַר גַּעַטְאָן אַיְן אִים. סְהָאָט אַוְיְסָגְעָזָעָן, זַיְדְּ זַוְּן וּוֹאָלָט אַיְן מַעֲרָבָן,
מִיטָּ אַיְר פִּיְּעַרְדִּיקָן סְטוּמָפְּלָן, זַיְדְּ גַּעַחְתָּמָעָט אַוְנְטָעָר דֻּעַם יַדְלָס צַוְּאָגָן. דַּאְךְ אַיְזָן
דַּעַר בִּיטְחָוָן נִיטָּגָעָוָן אַיְנָטָים אָוּן נְאָעָנָט. נָאָר פְּרָעָמָד אָוּן קָאָלָט. — אָוּן אֵיךְ
זַאְגָּזָוִי... — הָאָט דָּאַס יַדְלָס וּוֹיְטָעָר גַּעַטְהָנָהָט. — אַיְזָג : דַּעַר דִּיְתָשָׁ הָאָט אָוְנְדָּזָן
פָּאָרְמָאָכָט אַיְן אַ גַּעַטָּא, זַיְיָן חַשְׁבָּוּן אַיְזָן עַס אָוּן זַיְן מִשְׁפָּט 'עַט עַר דְּעַרְפָּאָר בָּאָקוּמָן.
אַבְּעָר וּוֹאַס סְגַעַשְׁטָ מִיטָּ אָוְנְדָּזָן דַּאְן, אַיְזָן אָוְנְדָּזָעָר עַנְגָּן. פָּאָר דֻּעַם, וּוֹאַס מִיר טַוּוֹן
מַעַר דָּאַ מִיטָּ זַעַךְ, 'עַלְן מִיר דָאָרְפָּן עַנְטָפָעָרָן. אָוּן אַוְיָבָ אַפְּיָלוּ עַס זַאְל זַיְן, וּיְיָ אַיְר
זַאְגָּט, אַיְזָן בְּעַסְעָר... וּוֹאָהָהָן מִיר זַאְלָן מַעַר נִישְׁטָ גִּינְן, זַאְלָן מַעַר גִּינְן מִיטָּ אַיְר,
נִישְׁטָ אַיְזָן אַיְר.

— מִיטָּ וּוֹעַמְעָן ?

— מִיטָּ דַּעַר נְשָׁמָה, פָּאָרְגָּעָסְטָ נִישְׁטָן, אַזָּמִיר זַעַנְעָן מַעַר יִידָּן.

— מַעַן זַאְרָגֶט שָׁוֵין דְּעַרְפָּאָר, אַזָּאַיְךְ זַאְל נִיטָּ פָּאָרְגָּעָסְן.

— נִיְיָן, אַיְיָר עַנְגָּן אַיְזָן עַס, נִישְׁטָ צַו פָּאָרְגָּעָסְן. אַזָּעָן נִישְׁטָ אַלְצָן, וּוֹאַס מִיר
גַּיְיָעָן מַעַר אַדוֹרָךְ אַ צִיְּכָן פָּוּן הִימָּלָן, אַ דְּעַרְמָאָנוֹגָן, אַזָּמִיר זַעַנְעָן מַעַר זַיְן אַוְיָסָן
דְּעַרְוּוַיְילָט פָּאָלָק ? פָּאָר וּוֹאַס, מִיְנָט אַיְר, דְּעַרְלָאָזָט דַּעַר אַיְבָּרְשָׁתָעָר צַו דֻּעַם
אַלְעָם ? פָּאָר דַּעַר וּוֹעַלְט. מִיר זַאְלָן מַעַר זַיְן אַיְר שְׁפִיגָּל. זַיְדְּ זַוְּדָךְ אָוְנְדָּזָן דְּרָעָזָן
אַיְר דָּאָכְטִיק פְּנִים. מִיר זַעַנְעָן מַעַר אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ. דָאַס אַיְזָן נִישְׁטָ אַוְיְסָגְעָזָיָן פָּוּן
פִּינְגָּעָר, נִישְׁטָ קִינְן אַיְנְרָעְדָּעָנִישָׁן.

— מַוחְלָ אַיְיךְ דַּי פְּרִיוּוֹלְעִיגִּים.

— זַיְיָ קַעַנְעָן אַיְיךְ גַּעַפְּעָלָן, צַי נִישְׁטָ גַּעַפְּעָלָן. אַבְּעָר אַיְרָט דָאַס שָׁוֵין נִישְׁטָ
אַיְבָּרְמָאָכָן. דָאַס אַיְזָן גּוֹלָן אַנְגָּלָן נִישְׁטָ אַיְן אָוְנְדָּזָעָרָן הָעַנְטָ לִיגָּט אַ גּוֹלָן אַיְבָּרְצָוָן
מַאְכָן. אַבְּעָר סְאַיְן יָא אַיְן אָוְנְדָּזָעָרָן הָעַנְטָ דַּעַר אַוְיָסָוָאָל : אַדְעָר פָּאָרְמָאָכָן דַּי אַוְיָגָן
אוּףָ אָוְנְדָּזָעָר בְּאַרְוְפְּנִיקִיָּי אַוָּן נִישְׁטָ וּוֹעַלְן זַיְדְּ דְּעַרְקָעָן זַיְן אַיְר, הָגָם הָעַלְפָן 'עַט
דָאַס אָוְנְדָּזָן טַיְיָ וּיְנִישְׁטָ. אַדְעָר הָאָלָטָן אַפְּנָן דַּי אַוְיָגָן אַוָּן טְרָאָגָן דָאַס שְׁלִיחָות מִטָּ
גְּרוּזִים שְׁטָאָלָץ. אָוּן דָאַס קָעָן יָא הָעַלְפָן, אָוְנְדָּזָן אַוָּן דַּעַר וּוֹעַלְט. אַיְר הָעַרְטָ וּוֹאַס
זַאְגָּאַיְךְ ? אָוְנְדָּזָן אַוָּן דַּעַר וּוֹעַלְט.

בונים האט ערצעו איז זיך, זיך דערקאנט צו די ריד. אבער ער האט א צי געטאן מיט די אקסלאזן. ער האט געהאט גענוג: — כ'בעט איזיך, ר' ייד, — האט ער מיד זיך אפגרופן. — לאMRI דאס לאזן. וואס האט א זיך דאס גאנצע רעדן? ווען איך בין געווין אויף דער ערשטער מדרגה פון הונגער, האב איך אויך געהאט געלעכע ריעיניות. שוין. סייענדט זיך, וואס בי איינעם איז מאגן טוט זיך. פון דעם זיגען אפהענגייק אלע מחשבות. ווען מען האט ניט א ביסל ואראמעס פאר א קינד, רעדט זיך ניט איזוי גלאטיך וועגן די אלע זאכן.

— און פון וואגנון וויסט איר, בי וועלכער מדרגה פון הונגער איך האלט? — האט דאס יידל זיך געפֿילט געטראפֿן.

— פון אייער ערד. פראסט און פשות, פון דעם וואס איר זאגט.

— איז דאס טאקע נישט קיין סיון. וויפֿל קינדער האט איר, זיך זאלל געזונט זיין? אינס, צוויי? און איך האב נטען שוואלבן, ר' שכן. זיך זאלל מיר געזונט און שטאָריך זיין. און זיך קענען מיר נישט אַרויסהעלפֿן אויך נישט. וויל ב'וויל זיך נישט אַפְּרײַסן פון חדר. דאס וויבּ העלפֿט מיר אַרויס. האנדלט אונגערט מיט דער זעלבער סחרה. און פון וואס, מײַנט איר, מאקט מען דאס די סחרה? פון בייסל צוקער מיטן האניך. האט איר שוין א השגה, הע? — אין דעם יידלס קול איז געווין אַפְּאַרְוּרט. אַבליכער צער האט פֿאַרְשָׁאַטְנֶט זיין פֿנִים. אַרגע האבן זיך זיך אַנגָעָקָוּט. בייז דאס יידל האט זיך צוריק אַוְיסְגָּעַלְיָטְעָרֶט אָן אַ ווֹיזִי גַּעֲטָאָן אַוְיפּּן שְׂמֹצִיקָן שִׂיבֵּל פון זיין קעסטעלע: — און איז מען האלט שוין דערביי, ט'אר מען אַוּדָאי פֿרְעָגָן, ווֹי קומ איך בכללו דעם מסחר. וואס עפֿעס צוקערלעך און נישט עפֿעס אַנדערש? אַין, פֿאַרְשָׁטִיט איר מען, דערביי אויך דא אַ כוונה, צוקערלעך געפֿעלן מיר. אַמאָל, פֿאַר דער מלחהה, האב ער געהאנדליך מיט ליאָדָע. אַ קְרֻובִּישׁ בראנזְעָע. וועט איר דעד פראנן, וואס אַרְאָה בראנזְעָע איז דאס? אַי, ווֹי זאל ער איך אויך זאגן? קינדער האבן פֿאַרְגְּנִינְגָּן פון לעקן אַ ליאָדָע. בְּהָאָבּ חָמֵיד גַּעֲרָן געהאט צו קוקן, ווֹי זַיְעָרָע פֿנִימָעָר שִׁינְגָּן אַוִּית, ווען כְּהָאָבּ זיך דערלאָנְגָּט אַ ליאָדָע; ווֹי די אַיְגְּלָעָךְ צְבָלִיאָסְטָן זיך פון תונגו. סְאַיְוּ טָאַקָּעָ אַ גְּשִׁמְיוֹתְדִּיקָּע הנאה, אַבער בעי די קינדער איז יעדע גְּשִׁמְיוֹתְדִּיקָּע הנאה, אויך אַ נחת פֿאָר די גְּשִׁמְיוֹתְדִּיקָּע. אַון מיר דא, יידן אַין געטאָ, זענען מער אויף דער מדרגה פון געשלאָגְעָנָע קינדער. אַ צְוקָעָר אַין מויל מאקט גוט אויפּּן גומען און גוט אויף דער נשמה. אַיר פֿאַרְשָׁטִיט מען? טרייסט מוז מען ברענגן דע מנטשן. מיט טרייסט העלפֿט מען יענען. אַון זיך אלין. אַון דאס. די טרייסט, מײַן ער, מוז מען דערלאָנְגָּט אַיְגְּנָר דעם אַנדערן.

— און ער, זיין ליבּער נאָמָעָג, וואס קומט ער ניט טרייסטן? — האט בונים

שוין שפֿאָסִיךְ געפֿרָעָגְטָן.

דאָס יידל האט אונטערגעהויבּן דאס בערדל: — וואס ווילט איר, ער זאל ער אנטאָן ווי אַ מענטש: גִּין אַיבּערן געטאָ און קלְאָפּּן יעדן איינעם אַין פֿליַיצָע: האלט דער יונָה, האלט דער יְשָׁרָאֵלִיק? ער האט זיך זינע אַיְגְּעָנָע דרכִים. ער קומט צו אונדוּן דורך אונדוּן אלין. אַין דעם גומס, וואס מיר טווען מער אַיְגְּנָר דעם

אנדרען, אויז ער אלין דא. — דאס יידל האט זיך גענומען פארען בים שטריקל פון קעסטעלע: עס לויז געמאכט און אראפגענומען פון האלזן. — מנגע, — האט ער אפגעזיפיצט. — אויף היינט ט'זין גענווג...

ער האט א מאך געטאן מיט דער האנט צו בונימען און זיך גענומען שטוףן אונטקעגן דעם אויפגעבריזטן, צעריזטן המן. אין א רגע ארום, אויז ער פארשווונדן פון דיאויגן. בונים אויז געבליבן שטינ א באזעגלאזער. די לופט אָרום דעם אָרט, ווי זיַּ האבן בידיע ערשת מיט אַ וויל צויק געשמוועט, אויז געוווען פול אָנגעלאלדן מיט געזאגטן און ניטידערזאגטן. די בענקעניש נאכן שטיקל בליער האט אָנגעהַה הייבן צו נאגן. וויזער אויז אָנגערירט געווארן אין דאס פֿאָרבֿאָרגענען — וואס ער האט געמײַנט, איז ער פֿאָרְמַאנְט עס ניט מער.

ער האט דערפליט, ווי מען שטוויסט אים פון אַלְעַ זִיטֶן. די פֿוֹלָע גָּסֶם אֵין נאך פֿוֹלָע געווארן. פון אַלְעַ דערגעבענדיקע געסלעַר האט מען אָהערגעשטראָם. בונים האט באָמָערקט, איז דער המן פֿאָקט זיך אַרְיִין אֵין דִּ טּוּיְעַן, ניט וויט פון זיַּין הוּאַ אוּפַּ לְוָטְמַעְרְסָקָע.

— מיר פֿאָדרען אָרְבָּעַט אָון ברוּיט! — האט עמְעַץ פון דִּ מְאָרְשִׁינְדִּיקָע גאָר נאָעַנט אַ גַּשְׁרִיְיִ גַּעֲטָאַן. אָן אַלְגַּעַמְיִינְעַר עַכָּא האט אָפְגַּעַנְטַפְּעַרְט דעם אָוִיסַּ גַּעַשְׁרִיַּי.

בונים האט ניט געווועט, צי דאס האט ער זיך אָלְיִין אָפְגַּעַרְיסִין פון אָרט, צי דאס האט אַים דִּ מְאָסָע אַ טְרָאָג גַּעֲטָאַן מיט זיך. ער האט זיך גַּעַלְאָזְן שטוףן צום טויער פון זיַּין הוּאַ; צום שטיקל פֿלוּיט, וואס אויז געוווען צענומען אָן האט פֿרִי געמאכט דעם דורךאנְג צום גַּרְוִימָעַן שְׂכָנּוֹתְדִּיקָן הוּאַ, ווּ עס אֵין געוווען דאס זיך.

אָרט פון דער ערְשַׁתְּגַעַרְגִּינְדְּעַטְעַר פֿיְיָרְלַעְשָׂעַרְ אָפְטִילְוָגָה. דער המן האט זיך גַּעַוְוִיגְט אָון גַּעַפְּאַלְעַיט ווי אַ באָוָעָגְלַעְכָּר יִם. אָפִילו אָוּפַּ זְוִוְּגָעָר פון דער פֿיְיָרְלַעְשָׂעַרְ אָפְטִילְוָגָה אֵין מען גַּעַשְׁטָאָגָעָן.

דאָס אֵין שוֹין ניט געוווען דִּ ערְשַׁתְּגַעְגַּרְדְּעַמְּאָנְסְּטְּרָאָצִיעַ אָון דער עַוְלָם האט שוֹין מיט דערפֿאָרְוָג גַּעֲרוֹפָן דִּ לאָזְוָנְגָעָן אָון גַּעַהְוִיבָן דִּ פֿוֹסְטָן. דאס מאָל אֵין אוּיך דִּ דְּעַמְּאָנְסְּטְּרָאָצִיעַ טִילְוִיְיִן גַּעַוְוִין אַיְנְגָעָאָרְדָּנְט דָּוָרָךְ דִּ אָרְבָּעְטָרְרִיְיָהָן אָון מען האט גַּעַלְאָנְט באָמָערְקָן באָזְוָנְדָּעָר דִּיסְצְּפָלְנִינְרָטָעָר גַּרְוּפָעָס, ווּלְכָאָה האָבָן גַּעֲרוֹפָן דִּ לאָזְוָנְגָעָן אֵין אַ כָּאָר. אָוּסְעַר דעם, אֵין מען גַּעַשְׁטָאָגָעָן משפחָהָוִיָּי; גַּעַהְאָלָטָן דִּ קִינְדָּעָר בְּיִי הַגְּנָטָן, אָוּפַּ זְדִּיְיָהָם, אָוּרְקִינְזָעָס — "קָאָפְּעַטְשָׁקָעָלָעַ". די קִינְדָּעָר האָבָן זיך גַּעַפְּרִיְיָת; נַחַתְדִּיק גַּעַפְּנִיקָלָט מיט די אָיִגְעָלָעַק אָון מיט נַיְגִיר זיך צַוְּגָעָקָט צום טְעַמְּטָעָר, וואס עס שְׁפִילְזָן אָפַּ די דְּעַרְוָאָקְסָעָנָע. גַּעַוְוִין טְשַׁקְּאָוּזָן צוּ זָעָם, ווי די פֿנְמַעְרָ פָּוָן טְאַטְּעַ-מְאָמָע זִינְגָעָן אַיְבָּעָרְגָּעָבָּיָן אָון אַגְּגָעָצִיָּן גַּעַוְוָאָרָן; ווי זִיְּ קוֹקָן מיט ווּלְדָע אַוְיָגָן אָון צָאָרָעָנָעָן קָעָגָן עַמְעַצְּנָעָן אַנְדָּעָרָש — נִיט קָעָגָן זִיְּ, די קִינְדָּעָר; קָעָגָן עַמְעַצְּנָעָן, וואס זִיְּ האָבָן נִיט גַּעַוְוִוסָט גַּעַבְּוִי, ווּרְ דָס אֵין. האט דאס קְלִיְינְוָאָרָג אָוּיך גַּעַהְוִיבָן דִּ פֿוֹיסְטָלָעָר; גַּעַלְאָכָט אָון נַאֲגַעַפְּלָאָפְּלָט דִּ אָוּמְפֿאָרְשָׁטָעָנְדָלָעָכָעָ לְאָזְוָנְגָעָן. דָא אָון דָאָרט האָט זיך

א קלין נפלל דערשראָקן פאר דער גאנצער שפיל, פאר די פרעמאָדער פנימער פון די עלטערן — און אי זיך פאָרגאנגען אין אַ דערשראָקן, שאָרכּ געוויין.
בונים האָט פאָרְרִיסְן דעם קאָפּ אָונֵן געקּוּקּט, ווי די פאָרגֿיֿעַנדֿיקּע זון שפֿילט זיך מיטן ציגּ-רוּיטּן קויּמָעַן פון הוּוֹ אָונֵן לִיכְתּ אָדָרֶךּ דָּרְכּן דִּינְעַם רְוִיךּ. ער האָט געקּוּקּט, אָבעָר נִיט גַּעֲוֹן. זִין גּוֹף אָיז גַּעֲוֹן אַיְנְגַּעַלְעַט אָין דער מהָנה — אָונֵן צוֹזָמָעַן מִיט אַיר האָט עַר מַעַר גַּאֲרְנִינְט גַּעֲוֹסְט — ווי הַוְּגַגְעַר. ערְשַׁת מִיט אַ וַיְילַע צְרוּקִיקּ האָט עַר גַּעֲהָטָן אָן אַים פָּאָרְגּוּסְן; ערְשַׁת גַּעֲשְׁמוּסְט וּוּגְּזַעְגַּעַל עַנְיִנִים מיטן טָאָפּֿיֿהֿ-הַעַנְדְּלָעָרָל; ערְשַׁת גַּעֲבָעְנְקַט צָוּם אַרְוָמְגַּבְּעַסְעַנְעָם בְּלִיעָר. דָּאס אַלְץ אַיז אַיְצַּט גַּעֲוֹן וּוּיִיט, ווי אַין אָן אַנְדְּלָעַר לעַבָּן. אַיְצַּט האָט זִיךּ גַּעֲגְּרִימְפָּלָט אָין בּוּיךּ, גַּעֲצִינוּן אָונְטָעַרְן לעַפְּעַלְעַ, גַּעֲרִיכְצַּט דִּי צָוָגָן. דָּאס פְּנִים האָט זִיךּ בַּי אַים אוּסְגַּעַרְימַט, דִּי בְּרַעְמָעַן — צְנוּנוּפְּגַּעַשְׂאָרֶט אָין אַיְן גַּעֲדִיכְטָר לִינְגַּע אָונֵן דער שְׁטָעָרָן, אָן אַיְנְגַּעַקְּאַרְבְּטָעָר אָון צְעַקְנִיטְשְׁטָעָר, אָיז גַּעֲוֹן פָּאָרְדְּקָט מִיט דַּעַר צְעַדְעַטְעָר, גַּרוּיְ-אַשְׁיָּקָעָר טַשְׁוּרְפִּינְעָן. מִיט אַיְן האָט עַר זִיךּ אַיְנְגַּעַקְּלָמְעָרָט אָין דער טָאָרְבָּעָ, דִּי אַנְדְּלָעַר האָנט אָיז גַּעֲוֹן גַּהְוִיְּבָן אַרְוֹף — גַּעֲבִילְט אָין אַ פּוּיסְט. ער האָט גַּעֲשִׁרְגַּן אָונֵן דָּאס גַּעֲשְׁרִי אָיז גַּעֲוֹן טַוִּינְטָפָּאָךְ מַעְכְּטִיקָר, ווי זִין אַיְגַּן קּוֹל; — פְּנוּקָט ווי דער הַוְּגַגְעַר בְּצִיבָּר, וְאָס האָט זִיךּ גַּעֲפִילְט טַוִּינְטָפָּאָךְ מַעְכְּטִיקָר, ווי דער הַוְּגַגְעַר בִּיחִידּוֹת.

נאָר דָּא, האָט עַר אַין מיטן פָּוּן גַּעֲפִילְטָר, אַין מיטן פָּוּן זִין אַיְנְגַּעַנְעָם גַּעֲשָׁרִי, פָּאָרְנוּמָעַן אַ קּוֹל, וְאָס האָט נִיט גַּעֲשְׁרִיגָן, נִיט גַּעֲרָופָן — נִאָר גַּעֲוֹנְגָעָן. טָאָקָע בְּפּוּעַל מִמְּשָׁ גַּעֲוֹנְגָעָן. דָּאס קּוֹל אַיז גַּעֲוֹן אַ דִּינְס, אַ מִידְלָשָׁט, אַ קְלָאָרָס אָונֵן פְּרִילְעָכָס — אַ קְאָמִישָׁס. דָּאס גַּעֲזָאָנָג אָיז גַּעֲוֹן מִיט וּוּרְטָעָר. בּוּנִים האָט אַקְרָע גַּעֲטָאן דעם קאָפּ אַין דער רִיכְטוֹנָה, פָּוּן וְאָגָעָן דָּאס קּוֹל האָט זִיךּ גַּעֲהָרָט אָונֵן דַּרְעָזָן אוּפּ אַיְינָעָם פָּוּן דִּי פִּיְּרָעָלְעָשְׁרָ-וּוּגְּגָנָעָר, — צְוִישָׁן דִּי אַנְדְּלָעַ שְׁטִיְּיָהָן — אַ בְּחָורֶל אַין אַ שְׁוֹאָרֶץ כְּאַלְאָטָל, אַין אַ קְיִילְעָכְדִּיקְ יִדְיִישְׁ הַיְּטָעָלָע. דָּאס בְּחָורֶל, אַ בְּלִיכְסָה, אַ דִּינְס, האָט גַּעֲהָטָן אַ פְּנִים פָּוּן אַ זָּקָן, אַיְגַּן פָּוּן אַ קִּינְד אַ קּוֹל פָּוּן אַ מִידָּל, אַיְגַּן אַ קְיִינְד קִינְדָּעָט. אַיְגַּן אַ קְיִינְדָּעָט אַ קְיִינְדָּעָט אַ קְיִינְדָּעָט לְאַבְּנָהָן הַאָבָּן גַּעֲלָאָכָט. דָּאס קּוֹל פָּוּן אַ מִידָּל האָט אַרְאָפְּגַּעַטְאָגָזָט פָּוּן דִּי בְּלִיכְסָה לִיְּפָנָן אַיְגַּן אַיְגַּעַגְּדָה קְרִימָט אַין אַ מַאְסָקָע, וְאָס האָט זִיךּ סַסְדָּר גַּעֲבִיטָן מִיט אַלְעָרְלִי סִיגְעָלָעָךְ אָונֵן הַוְּיִוְתָּה.

דָּאס בְּחָורֶל האָט גַּעֲהָלָטָן אַין אַיְן וּוִישָׁן דִּי לִיְּפָנָן מִיטָּן אַרְבָּל פָּוּן כְּאַלְאָטָל, אַין אַיְן אַרְוָמְקוֹן זִיךּ מִיט דִּי שָׁאָרְפָּע אַיְגַּן אַונֵן מַעַסְטָן דַּעַם דַּעַרְפָּאָלָג פָּוּן וַיִּין גַּעֲיוֹנָג, פָּוּן וְאָגָן אַונֵן פָּוּן אַונְגָּטָר אַיְם, האָט מַעַן גַּעֲוֹאָרָפָן אַ בְּלִיק אוּפּ אַיְם; גַּעֲזִינְג מִיט דִּי אַקְסָלָעָן; וּוּרְגִּינְט וּוּרְגִּינְט האָט אַיְגַּעַלְאָכָט; אַן אַנְדְּלָעַר האָט זִיךּ גַּעֲבִיוּרָט. — דָּאס בְּחָורֶל האָט זִיךּ וּוּיִינְקָס וְאָס אַיְבָּרְגַּעַנוּמָעָן. זַעְגַּדְיָק, אַו אַיְין לִיד האָט נִיט אַרְוָמְגוּרָפָן קִיְּין צַו גַּרְוִיסְט בְּאֲגִיסְטָעָרְנוּגָה, האָט עַר נָאָכוֹן אַפְּזִינְגָעָן אַ חָלְבָּעָ סְטָרָאָפָּע, אַגְּגָהוּבָּיָן אַ נִּיעָם קוּפְּלָעָט :

“עס איז אַ צִוֵּט, עס איז אַזָּאָ מִין צְרוֹה,
עס הַעֲלָפֶט נִישְׁתְּ קִיּוֹן גַּשְׂרִי, עס איז אַזָּאָ גַּעֲבָאָט.
וּוַיְיַלְמִיר, דִּי לְאַזְשָׁעָר זַעֲנָעָן דִּי כְּפָרָה,
דַּעַר קַלְיָגְסְטוּר בְּלִיבְטַה הַיִנְטָ אָן אִידִיאָט !”

דאָס מַאל אַיְזַעַר עַולְם אַוְיפְּמַעְרְקוֹזָאָמָעָר גַּעֲוָאָרָן. מַעַן האָט פַּאְרְגָּעָסָן, אוּף
אַ וּוַיְילָע, זִיךְ אַגְּצָוְשָׁלִיכְן אַן גַּעֲשְׁרִי פֿון הַוִּיפָּ ; צְוַהְיָבָן, צְוַאְמָעָן מִיטַּ אַלְעָ, דִּי
פַּוִּיסְטָן. אַיְצָט זַיְנָעָן אַסְרַ פַּנְיָמָעָר גַּעֲוָעָן גַּעֲוָאָנְדָן צָוָם דַּאְרָן בְּחַוְרָל. דִּי פַּנְיָמָעָר
זַיְנָעָן גַּעֲוָעָן בַּיּוֹ אַן אַגְּעָצְיוֹגָן. סְהָאָט אַוִּיסְגָּעָזָעָן, וּוּ מַעַן וּוְאַלְטַ דֻּעַם זַיְנָגְעָר אָט
בְּכָלְדַּ גַּעֲגָנְגָעָן פַּאְרְשָׁטִינְגָּרָן. אַבָּעָר דִּי אַוְיעָרָן זַיְנָעָן שְׁוִין גַּעֲוָעָן אַגְּגָעָפְּצִיכְט
אַזְּן דִּי בְּלִיקָן — גַּרְיִיטַ צְוַעַמְעָלְצָן דַּאָס אַיְזָן. דַּאָס זַיְנָגְעָרָל האָט אַ נִיְיעָם טָאנְצָן
גַּעֲטָאָן מִיטַּ דִּי אַוְיגָן אַיְבָעָר זַיְנָעָן צְוַהְרָעָר ; אַוִּיפְּגָהְהָבָן קָעָגָן זַיְיִדְעָה הַעַנְתָּ
וּוּ עַר וּוְאַלְטַ זִיךְ גַּעֲרִירִיטַ צְוַאַשְׁצָין אַן אַיְבָעְגָּחוֹרָטַ דֻּעַם רַעֲפָרִין :

— “אוּ, אוּ, דַּעַר קַלְיָגְסְטוּר בְּלִיבְטַה הַיִנְטָ אָן אִידִיאָט !”
אַ קִינְדַּ אוּף אַ טָּاطָנָס אַקְסָלַהָטַהָטַה זִיךְ צְעַלְאָכְטַה. וּוּ דַּאָס וּוְאַלְטַ גַּעֲוָעָן דַּעַר
סִינְגָּאָל פָּאָר דִּי אַיְבָעְרִיקָעָ, הַאָבָן זִיךְ דִּי פַּנְיָמָעָר אַוִּיסְגָּעָלִיכְטַה אַן אַ בְּאַהְאַלְטָן
כַּיְכְּקָעָן האָט זִיךְ דַּעֲרָהָעָרָטַה פֿון אַלְעָ זַיְתָה. דֻּעַם בְּחַוְרָלַס פְּנִים האָט אַוִּיפְּגָהְלִיכְטַה.
זַיְן מַוְיל האָט זִיךְ צְעַשְׁיָנָטַה מִיטַּ אַ בְּרִיטָן שְׁמִיכָלָה. עַר האָט, אַ דָּאנְקָבָאָרָעָר, גַּעֲוָוָן
דֻּעַם הַמָּנוֹ אַלְעָ זַיְנָעָן דְּרָאָבָנָה, צְעַפְּוִילְטָעָן צִינְדָלָעָךְ. וּוְידָעָר האָט עַר מִיטָּן אַרְבָּל
הַאָסְטִיקַה אַפְּגָעְוִוִּישָׁטַה דִּי לִיפָּן, וּוּ עַר וּוְאַלְטַ צְוַוְוִין גַּעֲעָבָן, אַזְּ דַּאָס לִידְ אַזְּ גַּעֲבָן
דִּיקָט : האָט פַּאְרָרוֹקָט זַיְן קִילְעָכְדִּיקַה הַיְטָלָעָן “נָא בָּאָקָעָר”, זִיךְ אַ קָּרָאָץ גַּעֲטָאָן
אַיְן גַּאְלָ-אָפְּרָאַיְרָטָן קָאָפְּ אַן וּוְיִנְדִּיקַה מִיטַּ אַ פִּינְגָּעָר אַוִּיפְּ אַדְמָעָן
וּוְאָגָן, אוּף וּוְעָלָכָן עַר אַיְזָן גַּעֲשְׁטָאָגָן, אַיְזָן עַר זִיךְ פַּאְרָגָנְגָעָן אַיְזָן אַ נִיְיעָם בִּיגָן :

“אַיְזָן הַאָבָן אַ פַּעְטָעָר הַוִּיסְטַה עַר לְעַמְלָן.
עַר אַיְזָן קַעְדָּאָוָנוֹיָק בִּיְיַיְן דַּעַר סְטוֹרָאָזָה.
רִירָן רִירָטַה עַר זַעַךְ וּוּ אַ קְעַמְלָן...
עַר לְעַשְׁטָן אַ פִּינְגָּרָמִיט אַ פְּלָאָשָׁן.”

דַּעַר עַולְם, וּוּאָס האָט שְׁוִין גַּעֲהָאָט בָּאוּזָוּן זִיךְ צְוַהְיָבָן בָּאַקְעָגָעָן מִיטַּ דֻּעַם שְׁוּעוּרָ-
לִיְיָבִיקָן, קַוְרְצָגְוִיפִּיקָן אַזְּן דָּוִיטָנוֹזָיָקָן פַּיְיָעָרְלָעְשָׁעָרָ-קַאְמָעָנְדָאָנָה, האָט זִיךְ מַעַר נִיטַּ
גַּעֲקָאנְטַן צְוַרְקָהָאָלָטַן אַזְּן אַוִּיסְגָּעָשָׁסָן מִיטַּ אַ כָּאָרָאָל גַּעֲלָעְכָטָעָר. סְהָאָט אַוִּיסְגָּעָזָעָן
וּוּ סְיוֹזָאָלָטַן אַלְעָמָעָן לִיְכָטָעָר גַּעֲוָאָרָן אוּףַ דִּי הַעֲרָצָעָר. דִּי פַּנְיָמָעָר, וּוּאָס זַיְנָעָן
עַרְשָׁטַה גַּעֲוָוָן אַוִּיסְגָּעָקְרִימַט פֿון כָּעָם, זַיְנָעָן אַיְצָט גַּעֲוָוָן אַוִּיסְגָּעָקְרִימַט פֿון הַגָּהָה-
דִּיקָן כַּיְכְּקָעָן אַזְּן “שִׁיטָן זִיךְ”. מַעַן האָט אַפְּלָאָדִירָט אַזְּן דִּי מַחְנָה, וּוּאָס אַיְזָן גַּעֲוָוָן
אוּמָגְעָקָעָרָט צְוָם וּוְאָגָן, אַיְזָן גַּרְעָסָעָר גַּעֲוָאָרָן. דַּאְרָטָן, וּוְיִתְעָר אַיְן הוּאָ, האָט מַעַן
נָאָךְ אַלְעָן גַּעֲשְׁטוּרָעָמָט אַזְּן גַּעֲהָוָיָבָן דִּי פַּוִּיסְטָן — אַבָּעָר דִּזְאָ, אַיְזָן דֻּעַם וּוְינְקָלַהָטָה
מַעַן אוּף אַזְּן אַוִּיגְגָּבְלִיקַה פַּאְרָגָעָסָן אַזְּן הַוְּגָגָרָה.

נָאָר אוּף אַזְּן אַוִּיגְגָּבְלִיקַה. דַּאָס זַיְנָגְעָרָל האָט, אַיְזָן פֿון זַיְנָס אַ קוּפְּלָעָטַה, אַ

הויב געטאן דאס פנים, געוואנדן דעם בליך צום זייטיקן הויף — און איבערגריטסן דאס געזונגע. ווי נאר ער האט עס איבערגריטסן, האבן אלע איבעריקע פונמער זיך געוואנדן אין דער וועלבער ריכטונג. ס'אי געוווארן שטיל ארום וואגן און אויפן גאנצן פול-געפֿאָקְטָן הויף.

אויפן ערשותן שטאק פון דער קאמיעניצע, וואס איז געתאנגען צוישן ביידע הייף, האט זיך געעפֿנט א פֿעַנְצְּטָעָרֶל. א פֿיגּוֹר האט זיך אין אים באויזן, בעסער געזאָט: — אַ קָּאָפּ, וויל קִין גּוֹף האט מען פון דאנגען ניט גּוֹעַן. די טונקליקיט הינטערן פֿעַנְצְּטָעָרֶל האט אים פֿאָרוֹוִישַׁט. מען האט אויך גּוֹעַן צוֹוִי פֿוֹיסְטָן, וואס היבּן זיך אַרְוִיס פון ביידע זייטְן קָאָפּ אָוּן שְׁטְרָעָקְן זיך צוֹ דער מסְעָן, אָוְנטָן.

אַיטְשְׁעַמְּאִיר דער טישלער האט אַנגַעַהֲוִיבָן וֵין רְעַדְעַ צוֹ די הַוְּגַעַרְיקָע.

*

דאָס אַיְזָן ניט גּוֹעַן דער אַיטְשְׁעַמְּאִיר פון אַמְּאָל אָוּן בְּכָל ניט דער אַיטְשְׁעַמְּאִיר, וואס האט גַּעהְרֶת צוֹ זִין ווַיְיַבְשִׁין גּוֹעַן פֿעַסְעָלָעָן אָוּן צוֹ זִין גּוֹעַן בְּנִים. דאס אַיְזָן גּוֹעַן אַ קָּרָאָנְקָעָר אָוּן גַּילְצִיכְיִיךְ — אַ בְּגַנְּיִיטְעַר אַיטְשְׁעַמְּאִיר, וואס האט זיך דערפֿילט אַוְּפֿגְּעַלְיוֹת אַיְזָן אַלְגְּעַמְּיִינָם אַוְּגָמְּלִיךְ: וואס האט גּוֹנוֹמָעָן אוֹיְךְ זיך דְּפִילְיכְּ אַוְּפֿצְׁוֹטָן עַפְּעָס פָּאָר זִין גּוֹעַן בְּרִידְעַר «פָּוּן אַרְבָּעַט אָוּן נִוְּטָן». נָאָךְ דעם ווי ער האט אַפְּגְּעַלְעַבְט אַלְעָבָן אַלְסְּ סִימְפָּאָטִיקָעָר פָּוּן «בּוֹנְדָּן», אַלְסְּ לִיְעַנְעַר פָּוּן כָּל המִינִּים גַּעֲשִׁיכְטָעָס וּוְעָגָן הַעַלְדָּן אָוּן רֻעוֹאַלְצִיאָנְגָעָר, האט ער אַיְצָם, אוֹיְךְ אַמְּאָל, דערפֿילט אַיְזָן זיך דעם בּוֹנְדִּיסְט אָוּן רֻעוֹאַלְצִיאָנְגָעָר — דעם קַעְפָּרָה, וואס האט אַלְעָבָן לְאָנְגָּגְדְּרִימְלָט אַיְזָן אַיְם.

ער אַיְזָן מַעַר ניט גּוֹעַן אָוּן דער נִיעָר דִּירָה אָוּן גַּעַשְׁמָוֹעַט מִיט זִין ווַיְיַבְשִׁין פֿעַסְעָלָעָן. ער אַיְזָן גּוֹעַן אָוּמְעָטָם, ווּ יִדְן זִין גּוֹעַן זִיךְ צוֹאָמְעַנְגָּקְומָעָן — אוֹיְךְ זִיךְ דִּירָה אַסְּ, אַיְזָן דִּירְיַעַן נָאָךְ פֿרָאַדוֹקָטָן, בֵּי דִי אַמְּאָלִיקָעָר יַאֲטְקָעָס, ווּ יַעֲדָר יַאֲטָקָע אַיְזָן פֿאָרְנוֹמָעָן גּוֹעַאָרָן דָּוָרָךְ אָנְאַדְעָר פֿאָרָאָיָן. ער האט גַּעהְאָלָפְּן אַרְגָּאַנְזִוְּרָן דִּי אַרְבָּעַטָּר לְוִית פְּאָכָן. ער האט פֿוֹנְגָּאַנְדְּרָגְעַטְיִילָּט דִי קָרְצָעָ בְּיַוְּלָעָ טִינְגָּעָן אָוּן פֿרָאַטְעָסְטָ-בְּלָעַטְלָעָר, גַּעַשְׁרִיבְעָנָן מִיט אַיְזָן גּוֹעַן — גּוֹעַן, אַזְּ מִיט דִי יִדְן דָּוָרָךְ דִי גָּאָסָן אָוּן גַּעַלְאָפְּן פָּוּן אַיְזָן גַּעַזְעָמָל צָוָם אַנְדָּעָרָן — גּוֹעַן, אַזְּ פָּוּן דָּעַם אַוְּפֿגְּעַבְּרִיּוֹתָן, צַעַטְמָלָן הַוְּגַעַרְמָאָרֶשׁ זָאָל זִיךְ אַוְּיִסְפָּאָרְמִירָן אַ דְּעַמְּאָנִי סְטְרָאָזְיָעָ. אַוְּן גַּעַפְּרָט האט ער זִיךְ זִיךְ אוֹיְפָן הוַיְיָ, ווּ ער אַיְזָן גּוֹעַן גַּזְוִיכְעָרָט מִיט דָעַר שָׁוֹץ פָּוּן וְאַלְעַנְטִינָא אָוּן זִין גּוֹעַן חֲבִרִים. פָּוּן דָאנְגָעָן האט ער אַרְבְּעַרְגְּעַפְּרָט דעם עַוְּלָם אַיְזָן דָעַם שְׁכָנוֹתְדִּיקָן, גַּרְעַסְעָרָן הוַיְיָ פָּוּן די פֿיְיַעַלְעַשְׂרָתָם.

ער האט דאס אַיְסְגַּעְפְּוֹנוֹגָן, אוּ דאס פֿעַנְצְּטָעָרֶל פָּוּן טְרָעָפְּן-אַרְיִינְגָּאָגָּה, נָעָבָן זִין דִּירָה אוֹיְפָן ערשותן שטאק, קוֹקָט גַּוְאָד אַרְוִיס צָוָם פֿיְיַעַלְעַשְׂרָה-הַוְּיָיָ — אַזְּ ער אַיְזָן גּוֹעַן דָעַר, וואס האט אַרְוִיס גַּעַנוֹמָעָן דִי פֿעַנְצְּטָעָרֶרֶאָם מִיט זִיךְ שְׁוִיבָן אַוְּן גַּעהְאָלָטָן פָּוּן דָאָרְטָן די עַרְשָׁטָעָ רְעַדְעַ צָוָם עַוְּלָם. אַדְאָנָק אַיְם אַיְזָן דָעַס פֿעַנְצְּ טְרָעָל גּוֹעַאָרָן אַ טְרִיבְוּגָעָ פָּאָר אַלְעָ הַוְּגַעְ-מִיטְגְּבָעָן אַיְזָן גַּעַטָּא.

איטשע מאיר האט זיך קיין מאל פרייער ניט פארטראקט, וואס צו זאגן זייןע געטא-ברידער. ווי גאנַ ער האט זיך באויזן ביים אפענעם פונצטערל און געזען דעם ים מיט קעפּ פֿאָרְרִיסֶן צו אַיִם אַין דער הוּאַך, האָבָּן די ווערטער אלַּין געבעמען זיך שפֿאָרָן צומ מוויל. ער האט זיך געלאָן אַראָפְּלִיעָן פֿוֹן די לֵיפּוֹן אַיִנס נאָכָּנוּ אַנדערן. אַיִינ וואָרט האט געזוּיגָן אַ צוּוִיטָס, אַ צוּוִיטָס — אַ דְּרִיטָס; — אַוְמָאוּפּ הַעֲרָלָעָך, לאָגָג — ווי זיך וואָלְטוֹן אַלְעָ גַּעֲוָעָן אַנְגַּעַתְּאַנְגַּעַן אָז אָז עַנְדְּלָאָזְן פֿאָדִים פֿוֹן צער אָז בִּיטְעָרְנִישׁ, וואָס האט זיך אַרוֹסְגַּעַוְוִיקְלָט פֿוֹן זיך האָרֶץ אָז וואָס דער המָוָן אָוָנטָן האט מיט נִירְקָע אַוְיָגָן אָז אַוְיָרָעָן אַיִם אַרְיְנְגַּעַזְוִיכָּן אַיִן זיך. אַיטשע מאיר אַלְּיאָן האט זיך נִיט צוֹגְעַהָעָרט צו זִיְּן קָוָל אָז זִיְּנָע אַיְגָעָנָע רַיִּיך. צוֹמָאל האט זיך אַיִם גַּעַדוּכָּט, אָז דָּאָס רַעַדְתָּ ער גַּאֲרִינִיט אַלְּיאָן; אָז דָּאָס שְׂטִיטָס דָּאָ זִיְּן זָוָן סְרוּלְקָע, דער פִּיעְרִידְקָעָר רַעַדְנָעָר פֿוֹן דִּי עַרְשָׁטָאָמִיעָן, פֿוֹן אַמְּאַלְקָע מִיטְינְגָעָן אָז מַאְסָזָוקָעָס. — אָז ער האט זיך צוֹגְעַהָעָרט מִיט נַחַת צוֹ סְרוּלְקָעָס קָוָל (ניִט צוֹ זִיְּנָעָם).

אַיטשע מאיר האט צעְפִּירְט די זָוְמָעָר-גַּעַשְׁפְּרָעָנְקָלְטָע פּוֹיסְטָן אָז דער לוּפְטָן אַוְיְפְּגַּעַעַפְּגָט דָּאָס מַוְיל אָז אַרְיְנְגַּעַזְעָטָעָטָט די פְּאָרְנְאָכְטִיקָע קִילְקִיטָט. מִיט די פְּאָרְרָה לְאַפְּעָנָע אַוְיָגָן האט ער אַפְּגַּעַמְאָסָטָן דָּעַם הַיְמָל, אַוְיָף וּוּלְכָן דער אַוְנוֹת האט זיך גַּעַשְׁאָטָנָט אָז דַּעַרְנָאָך — אַ פָּאָל גַּעַטָּאָן מִיטָּן בְּלִיק אָז גַּאֲנָצָן וּוּזָעָן צוֹ דער שְׂוֹאָרָצְקִיטָט פֿוֹן דער מַעַנְטָשָׁן-מַאְסָע אַוְנְטָעָר אַיִם.

— ברַיְדָעָר יִדְּן! — האט ער אַוְיְסְגַּעַשְׁרִיעָן אָז דער הַעֲרָהָעָרט ווי אַ קָּוָל (ניִט זִיְּנָמָן) שלְאָגָט זיך אָפּ אָז דער שְׂטִילְקִיטָט אַוְנְטָעָר אַיִם מִיט אַ גַּעַדְעָמָטָן, אַנְגַּעַנְעָמָעָן עַכָּא — אַוְנְזָעָר לְאָגָע אַיִן אַ בִּיטְעָרָע! עַס קָעָן נִישְׁתָּאָזְוִי וּוּיְטָעָר גִּינְזָן אָז גַּעַדְעָמָטָן טָאָר נִישְׁתָּאָזְוִי וּוּיְטָעָר גִּינְזָן! מִיר טָאָרָן מַעַר זָעָךְ נִשְׁתָּאָלָאָן פְּאָרְטִינִיקָן אָז אַוְיָסְהָוָן הַוּגְגָעָרָן! — נָאָך דִּי דָּאָזְקָע אַפְּגַּעַתְּאַקְטָע זָאָצָן, צְוִישָׁן וּוּלְכָעָ ער האט אַרְיְנְגָעָן אַטְּעָמָט אַ בִּיסְלָ קִילָּע לוּפְטָן, האט דער פֿאָדִים פֿוֹן רַיִּיך וּזיך גַּעַנְוָמָעָן צִיעָן גַּלְאָטִיקָעָר אָז גַּיְכָעָר: — מִיר קָעָנָעָן מַעַר נִשְׁתָּאָלָאָן דִּי לִידְן פֿוֹן אַוְנְזָעָר קִינְדָּעָר! אָז דָּאָס אַיִן עַרְשָׁת דָּעַר אַנְהָיָב. שְׁטָעָלָטָס עַנְקָ פָּאָר, וּזְאָס אַוְנְגָּדוֹן דָּעַרְוָאָרָטָס נָאָך, אַוְיָב מִירִין זָעָךְ נִשְׁתָּאָלָאָן גַּנְקָעָנְשָׁטָעָלָן שְׂוִין הַיִּינְטָן! דָּעַר פְּרָעָזָעָס רַוְמָקָאָוָסִיקָי טָוָט גַּאֲרָה נִשְׁתָּאָלָאָן צוֹ לִינְדָּעָרָן אַוְנְזָעָר גַּוִּיטָן! ער מִיט זִיְּן קָלִיקָע, די "בִּירָאָטִינִיקָעָס" אָז גַּעַדְעָרָע שִׁישְׁקָעָס, פְּאָרָאָזְטָן פֿוֹן דָּעַר גַּעַטְאָקְרָאָטִיעָ, האָבָּן פֿוֹן אַלְעָם גַּוְטָן! זִיְּן פִּילָּן נִשְׁתָּאָלָאָן דָּיְמָלְחָמָה, זִיְּלְעָבָן אַגְּטָן טָאָג אַיִן דָּעַם וּלְכָבָן שְׂוּוֹלְטָאָגָן, וּזְאָס אַמְּאָלָ! אַוְיָב האָבָּן מַעַר אַמְּאָל צוֹ לְאָגָג גַּעַשְׁוָוִינְגָן, עַט זִיך דָּאָס שְׂוִוִּינְגָן עַנְדִּיקָוּן טָאָקָע דָּאָ אָז דָּוּקָאָ דָּא! מִיר 'עַלְן מַעַר נִשְׁתָּאָלָאָן קִין גַּבְּרִים, קִין פְּרָאָטְעָקְצִיעָן, קִין שְׁטִיוּולְלַעְקָעְרִי! מִיר פְּאָדָעָרָן מַעַר יְשָׁרְדִּיקָע פְּאָרְטִילְלוֹגָ פְּרָאָזְוִיאָנָטָן, וּזְאָס קוּמָט אַרְיָין! מִיר פְּאָדָעָרָן מַעַר, עַס זָאָלָן גַּעַעַפְּגָטָן וּוּרְעָן אַסְכָּדָה בְּלִיקָע קִיכְנָן! מִיר פְּאָדָעָרָן מַעַר אַוְנְטָעָרָשְׁטִינְגָּ פָּאָר די, וּזְאָס קָעָנָעָן אַפְּיָלוֹ נִשְׁתָּאָזְוִיכָּפָן די נַעַר בְּעַכְדִּיקָע רַאֲצִיעָס! מִיר פְּאָדָעָרָן מַעַר, אוֹ דָּעַר פְּרָעָזָעָס זָאָל אַנְגְּרָקָעָנָעָן די אַרְבָּעָ טְעַר-דְּעַלְעַגָּאָטָן אָז מִיט זִיך זָעָךְ אָז עַצְחָהָאָלְטָן, וּזְאָס צוֹ טָאָן! זָאָל ער נִשְׁתָּאָמִינְגָּן, דָּעַר אַלְטָעָר, אוֹ ער האט צוֹ טָאָן מִיט אַ בְּלִינְדָן הַמָּוָן, וּזְאָס עַט זָעָךְ לְאָזָן.

פירן פון אים ווי א סטאדע. מיר זעבען מער דאס יידישע ארבעטעס-פאלאך פון פראַ-לעטארישן לאָדווש! מיר ווילן מער נישט קיין דיקטאטארן! מיר ווילן מער נישט זיין דאָפלט פֿאַרְשְׁקָלָאָפֶט! — דאַ האָט אִיטְשָׁע מאַיר גּעוֹמוֹת אַיבָּרְדִּיסְּן, אַנְצּוֹ-שעָפֶן, צוֹאָמָעָן מֵיטַּ דָּעַר קִילְעָר לַוּפֶט, אַ בִּיסְלָה כּוֹחַ פָּוֹן דָּעַם אַלְגָּעָמִינְיָעָם צוֹשְׁטָיַּ-מְעַנְדִּיקָּן גּוּמְרָמֵל, וּוֹאָס הָאָט צַעְפָּאַלִּיעַט דָּעַם הַמוֹּן. אִיטְשָׁע מַאְרַד הָאָט גּוֹט גּוּוֹסְטָ-אוֹז אַונְטָן צוֹימָט מַעַן זַיְד מֵיטַּ אַלְעַ כּוֹחוֹת, נִיטַּ אַרְיוֹצְׁקָומָעָן מַיַּט אַן אוּפְּרִיסְּ פָּוֹן פֿרְאַטְעָסְטְּ-דָּנוּרָת, צוֹלְבַּ דָּעַר נַאֲגַנְטִיקִיטַּ פָּוֹן דַּי דָּרָאָטָן. אַכְּבָּר נִשְׁקָשָׁה, פָּוֹן אַטְּ דָּעַם גּעַזְוִימָטָן גּוֹשְׁרִי, אַיְזַּ אַיְזַּ גּאַנְצַּ קְלָאָר גּוֹעוֹן דַּי מַאְסָס פֿאַרְבִּיטְעָרָגָּ-�נָה, וּוֹאָס עָרַ האָט אַרְיוֹסְגָּרוֹפָן בַּי זַיְינַע צַוְּהָרָעָתָס. — בְּרִידְעָר יַיְזָן! — הָאָט עָר וּוּידְעָר אַנְגָּהָוִיבָן, — אַיְזַּ אַזְּ זַאְלָט עַץ וּוַיְסַן זַיְן. אַוְיָבַּ מִיר וּוּילָן מעַר אַיבָּרְלָעָבָן דַּי מְלָחָמָה, אַוְיָבַּ וּוּילָן מעַר דָּעַרְלָעָבָן דַּי פֿרְיָהִיטָם, מַוּןָן מעַר זַעַד הַאלְטָן צוֹאָמָעָן. מַוּןָן מעַר זַיְן אַרְגָּאַנְיָוָת, — אַלְעַ וּיְ אַיְינָעָר, אַיְינָעָר וּיְ אַלְעַ! נַאֲר אַזְוִי עַלְוָן, מַעַר זַעַד קַעַנְגָּעָטָעָלָן אַונְדוֹזָעָר אַנְגָּרְלָעָכָן שָׂוָאָן. אָוֹן לְאַמְּעָר דַּא טָאָקָעָ, בְּרִידְעָר יַיְזָן, אַרְבָּעָטָעָר אָוֹן פֿרְאַלְעָטָאָרָעָר, אַגְּנָעָמָעָן אַרְזָאַלְצִיעָן נִשְׁתַּ אַרְוִיסְ-צּוֹגִיאָן פָּוֹן דָּעַם הַוִּיפָּ, בֵּין דָּעַר פֿרְעָזָעָס אַלְיָין 'עַט קוּמָעָן אַהֲרָן אָוִיסָהָרָן אַונְדוֹזָעָר פֿאַדְעָרָגָעָן!

די מַאְסָעַ האָט, וּוֹיְזַט אַוְיָס. זַיְקַ נִיטַּ גַּעֲקָאנְטַּ מַעַר צְוִימָעָן אָוֹן אַלְגָּעָמִינְיָעָר «הַוָּרָאָ!» האָט אַדְוָנָעָר גַּעֲטָאָן פָּוֹן דַּי מִילְעָר.

— מִיר פֿאַדְעָרָן דָּעַם פֿרְעָזָעָס! — הָאָט מַעַן גַּעֲרָפָן פָּוֹן אַלְעַ זַיְטָן.
אִיטְשָׁע מַאְרַד הָאָט אַוְיָגָהָיָבָן דַּי הַעַנְמָן, וּיְ עַר וּוּאלָט מַיַּט זַיְן צוֹנוֹיְגָעָ-זַאְמָלָט אַלְעַ גַּעַשְׁרִיעָן: — יַאֲ, בְּרִידְעָר מַיְינָעָ! — אַיְזַּ עָר אַנְגָּגָנָגָעָן, — מִיר פֿאַדְעָרָן מַעַר דָּעַם פֿרְעָזָעָס אָוֹן מַרְיָן זַעַד נִשְׁתַּ אַרְיוֹסְרִיךְן פָּוֹן דָּגָאנָעָן בֵּין עַר 'עַט קְוּמָעָן... — דָעַר לְעַצְטָעָר זַאְזַעְלָאָט וּזְדַקְעָן נִיטַּ גָּלָאָטִיק אַרְאָפְּגָגְלִיטָשָׁטַּ פָּוֹן זַיְינַע לִיפָּן. עָר אַיְזַּ אַרְיוֹסְגָּעָקָומָעָן וּיְ אַונְגָּרְשָׁעָר קָרִיָּר. דַּי קָעַל אַיְזַּ אִיטְשָׁע מַאְרַן פֿאַרְטְּרִיקָנְט גּוּוֹאָרָן. עָר האָט זַיְקַ גָּרְנִיטַּ גַּעֲמָאָכָט דָּעָרָפָן: גַּעֲלָאָזָן דָּעַם שְׂוִוִּיסְ רִינְגָּעָן אַיבָּרָן פָּנָים אָוֹן אַנְגָּגָנָגָעָן מַיַּט דָעַר פֿאַרְקְרִיעָטָעָר שְׁטִימָעָ.

עַמְּעַץ האָט נִיטַּ אַוְיָגָהָעָרט אִים צַוְּצִיעָן פָּאָר דָעַר מַאְרִינְגָּאָרָקָעָ. דָאס האָט שִׁינְיָעָ פֿעַסְעָלָעָ זַיְד בֵּין אִים גַּעֲבָעָטָן: — אִיטְשָׁע מַאְרַד, וּוּפְלָאָ אַיְזַעְלָ שְׁיֻעָור צַוְּרוֹדָן? — עָר האָט זַיְקַ פָּוֹן דָעַר צַיְעָנִישָׁ אָוֹן פָּוֹן אַיר צוֹשְׁטִין צַוְּאָים אַוְיָדָגָרִינִיטָם. וַיְיָן קָול אַיְזַעְלָ אַיְזַעְלָ פֿאַכְּרִירְפָּעָט אָוֹן חַיּוֹדָרִיךְ, אַבְּעָר דָאס, גָּאָרְנִיטַּ גַּעֲמָאָכָט. וַיְיָן קָול אַיְזַעְלָ אַיְזַעְלָ גּוֹעוֹן קְלָאָר אָוֹן שָׁאָרָת. שִׁינְיָעָ פֿעַסְעָלָעָ האָט נִיטַּ גַּעֲקָאנְטַּ אַוְיָסְהָאָלָטָן: — אִיטְשָׁע מַאְרַד, יַעַסְט דִּיר דַי גָּאָל אַוְיָסְרִיעָן, גַּעֲדָעָנָק! — זַיְהָאָט אִים נִיטַּ אַוְיָגָהָעָרט צַוְּצִיעָן אָוֹן פָּאָכָעָן מַיַּט אַפְּגָנְגָרָקָעָן זַיְן פְּלִיאִיצָעָ. זַיְיטַ עָר האָט אַנְגָּהָוִיבָן דַי רָעָדָעָ, אַיְזַעְלָ זַיְן גַּעֲשָׁתָאָגָעָן הַיְנָטָעָר אִים מַיַּט אַגְּלָאָן וּוּאָסָעָר, אִים צַוְּדָעָרְאָן גַּעֲטָאָן בֵּין דָעַר עַרְשְׁתָאָעָר גַּעֲלָעָגָהִיטָם, — נִעם כָּאָטָש אַזְוִיְּ וּוּאָסָעָר, צַוְּדָעָרְאָן גַּעֲטָאָן זַעַד סְחָאָרִיךְ, גַּעֲדָעָנָק, אִיטְשָׁע מַאְרַד!

עָר האָט אַוְיָף קַיְיָן אַיְזַעְלָ מִינְגָּוָת נִיטַּ אַיבָּרְגָּרִיסְן דַי רָעָדָעָ. דָאס מַאְלָ האָט עָר זַיְקַ נַאֲר אַטְּרִיסְלָ גַּעֲטָאָן — גַּיךְ, וּיְ עַר וּוּאלָט זַיְקַ וּוּלְוָן אַפְּטָשְׁעָפָן פָּוֹן אַזְוִיְּגָעָן

פליג. ער האט ניט געוויסט, וואס זי וויל פון און ניט געהערט קיין ווארט, וואס זי רעדט צו אים. דערפֿאַר האט ער אונטן, צוישן דעם וולם. גיעזען זינען דריינ בנים : מאָטעלען, יוסין און שלומען. אין זיירער פֿנִימֵר אָוִיגָּהוּבָּנָּעַ צו אים, און אין די אַנְקוּוּלְנְדִּיקָּעַ, שטאלצע בליקן האט ער געפּונען אַ פֿאָרוּכְּבּוֹרְגָּה, אַ ער רעדט גוט און פֿלְאָמְעָנְדִּיקָּה.

פלוצ'ים האט אים עפּעס געצווונגען אָפְּצָוְרִיסְן די בליקן פון די זין. עפּעס איז פֿאָרגְּגַּעְקְּוּמְּנָּעַן בַּיִּם טוּיוּר. באָלֶד האט ער טאָקָע בַּאֲמֻעָרְקָט, ווי אַ חְבָּרָה יְוִינְגְּנוּן מײַט שטעלקס שיט זיך אַרְיִין אַין הוּא : אַרְדוֹנוֹגָס-דִּינְסְטְּ-לִיטְּ. דאס האָט אים אַנגְּגַּהוּבָּן האָסְטִיק צו קלְאָפָּן. ער האט זיך דערפֿילְט בַּאֲגִיסְטָעָרְטָט. ער האָט אַ וּוֹאָרָף גַּעֲטָאָן די האָנט מִיט אלְעַ אַוְיסְגַּשְׁטְּרָעְקָט פֿינְגָּעָר אַין דער רִיכְטוֹנָג פון טוּיוּר : — זַעַטְיָץ וּוּמְעָן דער פֿרְעָזָעָס שִׁיקְט צו אַונְדוֹן ! פֿאָלִיצְיִי מִיט שטעלקס !

קלעפּ גִּיטָּע ער אַונְדוֹן גַּעֲבָּן, אַנְשְׁטָאָט בְּרוּוּיט !

דעָר המָנוֹן אַיִּז אָמוֹרְיִיך גַּעֲוָאָרְן. מעָן האָט זיך צוֹאָמְעָנְגָּרְקָט עַנְגָּעָר אַוְן פֿעָסְטָעָר. גַּעַצְיִילְּטָעָה האָבָּן זיך, דָא אַוְן דָּארְט, גַּעַשְׁטוֹפּט צָוְם אַרְוִיסְגָּאָגָּה. דִי יְוִינְגְּנוּן מִיט די שטעלקס האָבָּן זיך אַ רְגָּעָ פֿאָרְהָאָלְטָן. באָטְרָאָכְט אַיְנְגָּעָר דַעַם אַנדְרָעָן, ווי זַי וּוֹאָלָט זיך מִיְשָׁבְּ גַּעֲוָעָן, וואָס צוֹ טָאָן. אַוְן דָּעְרָנָאָך — אוּפָּה אַ בְּאָפְּעָל —

זיך גַּעֲגָעָן אַ טְרָאָג אַיִּן דַעַם מַאֲסָעָ.

— פֿוֹנְגָּאַנְדָּעָרְגִּין זיך ! פֿוֹנְגָּאַנְדָּעָרְגִּין זיך ! — האָט זיך צַעְקָלוֹנְגָּעָן דאס

פְּרִילִישָׁע לְשׁוֹן. דִי שטעלקס האָבָּן זיִיְירָעָ העַנְתָּה האָבָּן זיך צַעְפָּאָכָעָט.

— פֿאָלִיצְיִאנְטוֹן ! פֿאָלִיצְיִאנְטוֹן ! — האָט אַיְטָשָׁע מַאיְר גַּעַשְׁרִינָגָן בַּיִּט מִיט זַיְנָע

כוּחוֹת, — עַז וּזְאָלָט נִישְׁתָּאָוְפָּהִיבָּן קַיִן הַעֲנָתָה אוּפָּה אַיְירָע בְּרִידְעָר ! צָוְם פֿרְעָזָע

גִּיטְיָץ ! מִיר פֿאָדָעָרָן מַעַר דַעַם פֿרְעָזָע ! — האָט דִי מַאֲסָע מִיט נִיעָם מַוְתָּזִיך צַעַ-

שְׁרִיגָּן.

הַינְּטָעָר אַיְטָשָׁע מַאיְרָס פֿלִיצְעָז האָט זיך גַּעַמְאָכָט אַ טְוּמָל. אַיְצָט האָט ער שְׁוִין דִּיטְלָעָר גַּעַהְעָרָט, ווי שְׁיִינְעָ פֿעָסְעָלָעָר רַעַדְטָע עַפְּסָעָס זיִיְירָהוּ זיך אַוְן שְׁפָאָרָט זיך מִיט עַמְעָצָן. ער האָט נִיט גַּעַהְעָט קַיִן צִיְּטָה אָפְּצָוְרִיסְן זיך פון דַעַם, וואָס גַּעַשְׁעָט פְּאָר זַיְנָע אַוְיָגָן — אַוְן אַוְמְקָעָרָן דַעַם קָאָפָּכָטָש אוּפָּה אַ רְגָּעָ.

שְׁיִינְעָ פֿעָסְעָלָעָר האָט זיך גַּעַמְפָעָרָט מִיטָן יְוִינְגָן פֿאָלִיצְיִאנְטוֹן. מִיט מִיעַטְעָק רַאֲזַעְנְבָּעָרָגָן, וואָס אַיִּז גַּעַשְׁטָאָגָן אוּפָּה דַעַר לְעַצְטָעָר שְׁטָגָן אַוְן דּוּקָא זיך גַּעַוָּאָלָט דּוּרְכְּרִיסְן דּוֹרָך שְׁיִינְעָ פֿעָסְעָלָעָס צַעְפְּרִיאָטָעָה הַעֲנָתָה אַוְן צַוקְוָמָעָן צוֹ אַיְטָשָׁע מַאיְרָן.

— שְׁכַּנְ-לְעָבָּן ! — האָט שְׁיִינְעָ פֿעָסְעָלָעָז זיך בַּיִּים גַּעַבְעָטָן אַוְן אַיִּם אַפְּגָעָ שְׁטוֹפּט פון זיך, — לְאַזְוְתִּי אַיִּם צָרוֹו. עַז 'עַט בַּאֲלָדָל אַלְיִין זַעַן ווי עַל אַיִּם גַּעֲבָּן אַ גַּעַם אַזְוּקָה פון דָאָגָעָן. ער האָלָט דַעַר שְׁוִין בַּאֲרִין סְוּפָּה. גִּיטְיָץ גַּעַוְנְטָעָרְהִים, שְׁכַּנְ-לְעָבָּן. אַידָּשׁוּעָר עַנְקָה, אַז אַיִּין אַ מִינְגָּות אַרוֹם 'עַט ער מַעַר נִישְׁתָּאָגָן בַּאֲמָת פֿעַנְצְּטָעָר ! — דָא אַיִּז אַיְינְגְּפָאָלָן, אַז עַס אַיִּז פְּאָר אַיִּם אַפְּשָׂר אַ פְּחִיתָה הַכְּבָוד, וואָס זַיְ דּוּפְט אַיִּם : שְׁכַּנְ-לְעָבָּן ! זַי האָט פֿאָרְבָּעָסְעָרָט : — פֿאָגְנִיעָ פֿאָלִי-

ציאנטשע, זיטייז אַ מענטש. האָט'יז רחמנות אויף אָן אלטן יידן, לאָט'יז אִים צוֹרוּ! מיעטוק רָזְעַנְבָּרְגָּה, אַ פָּאָרוֹוילְטָעָרָה פָּוּן דָּעָרָ יַיְדָעָנָעָס קָאָמִישָׁעָ רַיְדָ אָן פָּוּן דָּעָרָ גָּאנְצָעָרָ צְעָנָעָ, האָט זִיךְ אַגְּרָאָנְגָּלָטָ מִיטָּ אַירָ, מַעַרְ אָוָיף אַ שְׁפָאָסָ, וַיְיָ אָן עֲרָנוֹסָטָ. דָּאָס האָט עָרָ זִיךְ אַלְיָן אַגְּנָגְבָּאָטָן אַרְאָפְּצָוְגְּבָּעָמָן דָּעָם רַעֲדָנָעָרָ פָּוּן פָּעָנָצָ טָעָרָלָ. וַיְיָ לְאָנֶגֶג עָרָ רַאָנְגָּלָטָ זִיךְ מִיטָּ שִׁינְגָּעָ פָּעָסְעָלָעָן, האָט עָרָ גַּעַהְאָפָטָ, וְוַעַט אַיטְשָׁע דָּעָרוֹוילְ פָּאָרְשְׂוִינְדָן אָן דָּעָרָ עָנָנָן וַיְיָ דָּעָרְלִיְידִיקָטָ. — אַיךְ האָב אַ בָּאָפָעָל אִים צָוּ אַרְעָסְטִירָן, — האָט עָרָ גַּעַוְאָגָנָטָ שִׁינְגָּעָ פָּעָסְעָלָעָן מִיטָּ אָן עֲרָנוֹסָטָעָרָ מִינָּעָ.

דָּעָרָהָרָט דָּאָס, האָט שִׁינְגָּעָ פָּעָסְעָלָעָ זִיךְ אַ לְאָוּ גַּעַטָּאָן צָוּ אַיטְשָׁע מַאיָּרָן : — אַיטְשָׁע מַאיָּרָן, דָּעָרָהָרָט? זִיךְ גַּיְעָן דָּעָרָ אַיְנוֹעָצָן! — בָּאָלָה האָט זִיךְ זַיְמִיט בִּידְעָה העָנָטָ אַגְּנָגְהָאָנְגָּעָן אָן מִיעָטָעָקָס קָלָאָפָעָס : — פָּאָלִיצְיָאנְטָלְעָבָן! — האָט זִיךְ זַיְמִיט בִּיְיָ אִים גַּעַבְעָטָן. — אַירָ עָטָ דָּעָךְ נִישְׁתְּ גַּיְעָן אַיְנוֹעָצָן אָן אַיגְּגָעָנָעָם שָׁכָן! מִיעָטָעָקָס האָט זִיךְ שָׁוִין גַּעַשְׁרָאָקָן, אָן אַיטְשָׁע מַאיָּרָס שְׁטִיןָן אַין פָּעָנְצְטָעָרָלָ וְאַל נִיטָוֹן אָן אַפְּעָנָעָ קָאָמְפָּרָאָמְטִיאָצְיָעָ פָּאָרָ אִים אַלְיָן, פָּאָרָ דִּי קָלָלָעָן אָונָטָן. צִיְּתָ גַּעַוְוָעָן צָוּ הָאָנְדָלָעָן אָן צָוּ בָּאוֹיוֹזָן, אָן עָרָ אַיְזָן טָאָקָעָ אַ פָּאָלִיצְיָאנָטָן, נִיטָקִין לְעַמְשָׁקָעָ.

אַיטְשָׁע מַאיָּרָה גְּרָאָד גּוֹט גַּעַהְעָרָט דָּאָס וּוְאָרטָ "אַיְנוֹעָצָן" הַיְנְטָעָר זִיְנָעָ פְּלִיעָצָס. עָרָ האָט אַ גַּעַשְׁרִי גַּעַטָּאָן, אַרְאָפָ, צָוּ דִּי בְּנָמִים : — יוֹסָף, שְׁלוֹם, מַאְטָלָ, דִּי מַאְטָמָעָ חָלְשָׁתָ! — דָּעָרְעוֹעָנְדָהָיָקָ וְזַיְיָוָגָעָן רִיסְיָן זִיךְ אַפְּ פָּוּן זַיְעָרָעָרָ עַרְטָעָרָ אָן פָּאָרְשְׂוִינְדָן, האָט עָרָ אַ בָּרוּקְטָעָה, אַוְיְגָעָהָיָבָן דָּעָם קָאָפָ צָוּ דָעָם אַעֲטָ� מַלְטָן הַמּוֹן : — לאָטְשָׁע עַנְקָ נִישְׁתְּ פָּאָרְטְּרִיבָן פָּוּן דִּי חַבְּרָהָלִיטָ! מִירָ פָּאָדְעָרָן מַעַרְ דָּעָם פְּרָעָזָעָס!

דָּאָס אַיְזָן גַּעַוְוָעָן דָּאָס לְעַצְטָעָ, וּוָאָס עָרָ האָט גַּעַזְגָּטָ. עָרָ האָט גַּעַזְגָּטָ אַשְׁוּעָרָן קָלָאָפָ אַיְזָן רָוקָן. סְאיְזָן גַּעַוְוָעָן דָּעָרָ עַרְשָׁטָעָרָ קָלָאָפָ, וּוָאָס מִיעָטָעָקָס רָזְעָנְבָּרְגָּה בְּעֵרֶג האָט דָּעָרְלָאָגָּגָטָ אַ גַּעַטְאִיְידָ אָן דָּעָרָ קָלָאָפָ אַיְזָן גַּעַוְוָעָן אַ גּוֹט גַּעַצְלִיטָעָרָ. סְהָאָט אַיטְשָׁע מַאיָּרָן פָּאָרְקָלָעָמָטָ בְּיַמְּיָה הָאָרָץ. עָרָ האָט זִיךְ זַיְמִיט בִּידְעָה העָנָטָ אַגְּנָגְכָּאָפָטָ אַיְזָן דִּי צִיגְלָ אַונְגְּטָעָרָן פָּעָנְצְטָעָרָ. דָּעָרָ קָאָפָ האָט זִיךְ אִים פָּאָרְדָּרִיָּטָ. עָרָ האָט דָּעָרְפִּילְטָ שִׁינְגָּעָ פָּעָסְעָלָעָס אַרְעָם אַרְוּם וְזַיְ. זַיְיָהָאָט אַפְּלָכָעָ גַּעַטָּאָן דָּאָס גַּלְאוֹן וְוָאָסְעָרָ אַיְזָן זַיְן פְּנִים אָן אַיְזָן אַוְעָקָגְּנָעָשְׁלָעָפָטָ פָּוּן פָּעָנְצְטָעָרָלָ. פָּאָרְבִּיָּיָ דִּי טְרָעָפָ, האָט עָרָ נָאָרָ בָּאוֹיוֹזָן אַיְפָּצְבָּאָפָןָ, וְזַיְיָשְׁלוֹם מִיטָּ יַיְוָיָן רַעֲכָנָעָן זִיךְ אַפְּ מַיְטָן פָּאָלִיצְיָאנָטָ. דָּאָס זִיְנָעָן גַּעַוְוָעָן דִּי לְעַצְטָעָ קָלָעָ, וּוָאָס מִיעָטָעָקָס הָאָט, אַלְסָ פָּאָלִיצְיָאנָטָ, בָּאָקוּמָעָן פָּוּן אַ גַּעַטְאִיְידָיָן.

מַאְטָלָ, דָּעָרָ קָאָמוֹנִיסָטָ, דָּעָרָ עַלְטָסְטָעָרָ פָּוּן דִּי נִיטָ פָּאָרְהִיְאָרָטָעָ זַיְ, האָט זִיךְ אַוְעָקָגְּשָׁטָעָלָטָ אוּפָן טָאָטָנוֹס אַרְטָטָ בְּיַמְּיָה פָּעָנְצְטָעָרָלָ. אַיטְשָׁע מַאיָּרָה האָט לִיגְנָדִיק אַוְיָ זַיְן בָּאָקוּוּמָעָן בְּעַטָּ, וּוָאָס עָרָ האָט גַּעַרְשָׁנָטָ פָּוּן לְעַרְרָ מֻרְמָלְשָׁטִיןָ, זִיךְ אַיְנָגְעָהָעָרָטָ צָוּ קָוָלָ פָּוּן זַיְן זַוָּן. דָּעָרָ קָלָאָפָ האָט אִים לְגָמְרִי נִיטָ גַּעַרְטָ. עָרָ האָט זִיךְ גַּעַפְּלִיטָ גּוֹטָ.

נָאָרָ מַאְטָלָעָן האָבָן גַּעַרְעָדָט נָאָרָ אַ פָּאָרָ רַעְדָנָעָרָ. דִּי פָּאָלִיצִיסְטָן האָבָן זִיךְ

נית בעקאנט קיין עצה געבן מיט דער פארבייטערטר מאסע. זיַּ האבן אויסגע-
ווארט, מען זאל מיד וועדו און זיך אליען פונאנדריגין. דער פאליציַּיְּקָאמַעֲנְדָּאָנְט
איַּ ערְגַּעַצְׁוֹו פָּאָרְשְׁוּוֹנְדָּן, ווַיְיִזְׁחַט אָוִיס גַּעַלְאָפָּן צָוֵם פְּרָעוּסָס זַיְּ אָז עַצְּהָ האַלְטָן
אוֹן גַּעַמְעַן בָּאָפְּעָלָן, ווָאַס צַוְּאָן. דָּעֵר עַולְמָן,
שְׁטָאָרָקְטָן בַּיַּ זַיְּ, האַט גַּאֲרְנִיט גַּעַטְרָאָכְטָן צַוְּ פָּאָרְלָאָזָן דָּעֵם הַוִּיפָּן.
בָּעַסְעַר גַּעַוּעַן זַיְּ צַוְּ הַאַלְטָן צַוְּאָמָעָן. מעַן האַט גַּעַוְאָרְט אַוְיָפָן פְּרָעוּסָס. עַמְצָאַעַט גַּעַבְרָאָכְטָן
בְּשָׂוְרָה, אָז גַּעַנוֹי אַיְּן צַעַן מִינְטוֹן אַרוֹסָם, ווַיְיַעַט עַר אַנְקָמוּעָן. סַיְּאַזְׁ פָּאָרְבִּי אַ
הַאַלְבָּעָ שָׁעָה אוֹן נַאֲך אַהַלְבָּעָ. סַיְּאַזְׁ שָׁוִין גַּעַוּעַן נַאֲכָטָק אַוְן דָּעֵר פְּרָעוּסָס האַט
זַיְּ אַלְצָ נִיט גַּעַוְיָן.

אנְשָׁטָאַט אַיְּם, אַיְּוֹ לְסֻוֹף אַגְּנוּקָמוּעָן צָוֵם טְוִיעָר אַ גְּרִינְגָּר מִילִּיטְעָרִישָׁעָר
אוּטָאָמָאָבִיל. פִּיר דִּיְתְּשַׁן מִיט בִּיקְסָן אַיְּן דִּי הַעַנְטָן זַיְּגַּעַן פָּוֹן אַיְּם אַרְוִיסְגָּעָ-
שְׁפָרְוָנְגָעָן. דָּעֵר המָנוֹן אַיְּ גַּעַוְאָרְן אַיְּגַּעַלְיוּוּעָרְט, גַּעַלְיִמְטָן. אַיְּן אַ וַיְיַלְעַ אַרוֹסָם,
הַאַט מַעַן זַיְּ גַּעַנוֹמָעָן יַאֲגָן אַיְּן אַלְעַ רִיכְטָוְנְגָעָן — צַוְּ אַלְעַ שְׁפָאָרָעָס אַוְן לְעַכְרָ-
אוֹן דָּעֵר עַיְקָר — צָוֵם שְׁכְנָותְדִּיקָן הַוִּיתָּה. סַחְאָט זַיְּ דָּעַרְהָעָרְט אַ שָׁאָס. דִּי פִּיר
דִּיְתְּשַׁן הַאַבָּן זַיְּ גַּעַלְאָזָן צְרוּקָן צָוֵם אוּטָאָ. בַּאֲלָלָה האַט עַר זַיְּ צַחְוּדְשָׁעָט אַוְן
נִישְׁטָט גַּעַוְוָאָרִי. סַיְּאַזְׁ גַּעַשְׁעַן אַזְׁוִי גַּיְּךְ — זַיְּעַר קָמוּעָן אַוְן פָּאָרְשָׁוְינְדָן — אַז
סַחְאָט זַיְּ גַּעַקְאָנְטָן אוּסְדוּכָּתָן, אַז דָּאָס אַיְּ גַּעַוְוָן בְּלוֹוִי אַהַלְצִינְאָצִיעָס פָּוֹן אַ
וּוְילְד גַּעַוְאָרְעָנָם הַמוֹן. אַבְרָע אַיְּן מִיטְן פָּוֹן פּוֹסְטָן הַוִּיתָּה, אַיְּן אַיְּן אַ טִּידָּ פָּוֹן
בְּלָוֶט גַּעַלְעָגָן אַ גַּעַשְׁאָסְעָנָר. דָּאָס פָּעַנְצָטָעָרְלָן פָּוֹן עַרְשָׁתָן שְׁטָאָק — אַלְעָרָס אַוְן
טוֹנְקָלָס — האַט אַרְאָטְגָּעָקָקְטָן צַוְּ אַיְּם, וַיְיַאֲזַנְטָר אַ שְׂוֹאָרְצָעָר בְּרִילְ.

*

בּוֹנִים האַט לְאַנְגָּ גַּעַוְאָרְט בַּיַּ דָּעֵר פָּאָרְשָׁלָאָסְעָנָר טִיר פָּוֹן זַיְּן כַּאֲטָע. דָעֵר
הַוִּיתָּה אַיְּזָ, נַאֲך דָעֵם גַּעַשְׁעָנָם, גַּעַוְוָן אַפְּגָנְלִידִיקְט. בּוֹנִים אַיְּם אַפְּרָ-
מַאְלָ דָוְרְכָגְעָלָאָפָּן, גַּעַגְעָבָן אַ קּוֹק אַוְיָפָן דָעֵר גָּסָ אַרוֹסָם. דִּי גָּאָס אַיְּזָ גַּעַוְוָן
פּוֹסְטָן. עַר האַט זַיְּ גַּעַדְרִיְּט פָּאָרְן טְוִיעָר; אַוְיָסְגָּוִישָׁט דִּי בְּרִילְ-גְּלִיעָזָר, כְּדִי
בָּעַסְעַר צַוְּ קָעַנְעָן אַוְיָסְקוּן — מַרְיִימָעָן אַוְן בְּלִימְעָלָעָן.

בִּיסְלָעְכוּוֹיָהוּיָה האַט דָעֵר עַולְמָן זַיְּ גַּעַנוֹמָעָן צְוִירָקְאַרְוִיסְשִׁיטָן פָּוֹן דִּי שְׁטִיבָעָר;
זַיְּ גַּעַזְמָלָט אַיְּן גַּרְוּפְּקָעָלָעָךְ אַוְן גַּרְעָדָט אַיְּן גַּעַפְּלִיסְטָעָר. בּוֹנִים האַט זַיְּ גַּעָ-
טְרָאָגָן פָּוֹן אַיְּין קְרָעָנְצָל מַעֲנְטָשָׁן צָוֵם אַנְדָּעָר, עַר אַיְּ גַּעַוְוָן זַיְּכָעָר, אַז עַס אַיְּזָ
זַיְּ גַּאֲרָנִיט גַּעַשְׁעַן — דָאָךְ האַט אַיְּם גַּעַשְׁטִיקָט אַיְּן הַאַלְדָּז. אַרוֹסָם הַאַרְץ האַט
גַּעַפְּרָעָסָט אַהַרְטָעָרְיִיף. עַר האַט גַּעַזְוָצָט צְוִישָׁן דִּי קִינְדָּעָר בְּלִימְעָלָעָס דְּרָאָבָנָעָ
פִּיגְוָרָל, — אַיְּרָ בְּרוֹוִן קְעָפָל מִיטְן רְוִיטָן בְּעַנְדָּעָלָעָן אַיְּן דִּי הַאָרָר. עַר אַיְּ גַּעַוְוָן בְּיַיְּ
אוּיָפָן מַרְיִימָעָן, הַלְמָאִי זַיְּ אַיְּנוֹתָא אַיְּן דָעֵר הַיָּם אַוְן גַּעַרְגִּירִיט זַיְּ צַוְּ אַבָּגָעָ-
גַּעַנְעָן מִיטָּן שְׁטוּרָעָם פָּוֹן בִּיטָּעָרְרָעָ רַיְּדָ. גַּלְיִיכְזִיטִיקְאָסָט עַר מִיטָּן אַלְעַ אַבְרָ-
גַּעַפְּיִילָט דִּי צַוְּגָעָבָוְנְדָקִיָּט צַוְּ אַיְּרָ אַיְּן צָוֵם קִינְדָּ. אַזְׁ הַגָּמָ עַר אַיְּ גַּעַוְוָן אַזְׁוִי
זַיְּכָעָר, אַז עַס אַיְּזָ זַיְּ גַּאֲרָנִיט גַּעַשְׁעָן, האַט דִּי פָּאָנִיקָס אַיְּם גַּעַהַאָלָטָן אַיְּגַּעַנוֹמָעָן.
עַר האַט גַּעַבְעָנְקָט צַוְּ דָעַרְעָן זַיְּעָרָעָ פְּנִימְעָרָ צְוִישָׁן דִּי פְּנִימְעָרָ פָּוֹן דִּי פָּאָרְבִּי

גיעער. ס'איין שווין געוען טונקל אויך — און וואס מעד די צייט איז געלאָפַן, דאס שווארצער איז געוואָרַן די מרה שחורה, וואס האט פֿאָרְנְּעֶפְּלַטְּ דִּי אָוִינֵן; דאס בולטער האט ער געפֿילַט, אֹז זִין ווועָן קָעָן זִיךְ נִיט דֻּערְהָאַלְטָן אָוּן קָעָן נִיט האָבָּן קִין גַּלְּיְכְּגַּעֲוִיכְּטְּ אָן מְרִימְעָן אָן בְּלִימְעָלָעָן.

ער האט געהאלטן איז מיטן רופַן אַין זִיךְ זִיעָרַע גַּעֲמָעָן, ברומענדייק דעם שמודגעט חַפְּלָה-נִיגּוֹן, מיט וועלכְּן ער האט גערפַּון זִינְעַן קָוְנִים. וויי האָבָּן זִיךְ אַרְוִיְּגַּעַשְ׀יִילְּט פָּוֹן זַוְישָׁן די פֿאָרְבְּגִּיגְיִירָס אַיז גָּאַס — אָזַי נְאָטְרְלְעַד אָן אָוּמְבָּאָמְרְקַט זִיךְ אַרְוִיְּגַּעַשְ׀יִילְּט פָּוֹן דָּעַר אַפְּוּזְגָּהִיט. מיט זִיעָרַע פֿיְזִישְׁעַר דְּרָאָלְטַטְּט — אֹז בּוֹנִים האט אַ לְּאָנְגָּעַן וּוּילְעַ אַוְיףְּ זִיךְ גַּעֲקוֹקָט אָן זִיךְ נִיט גַּעֲכָפְּט, אֹז ער זַעַט זִיךְ טָאָקָעַ. זִיךְ זַיְגְּנָעָן גַּעֲגָנְגָּעָן פְּאָמְלְעַד אָוּן זִיךְ גַּעֲהָאַלְטָן פָּאָרְ דִּי הָעָנָט. בלִימְעָלָעָן האט אַוְנְטְּרְגַּעַתְּהָאָפְּסָלְט אָן פָּוֹן צִיטְטַזְּ צִיטְטַזְּ פֿאָרְהָאַלְטָן דִּי מּוֹטָעָר. מרִים האט גַּעֲלָאָן גַּעֲפְּאָכָעָט צַו אַיר מִיט אַ פֿינְגְּגָרָן; — זִיךְ גַּעֲשְׁטְּרָאָפְּטָן. צַי גַּעֲלָרָנְט.

בּוֹנִים האט זִיךְ אַרְוִיְּגַּעַשְׁמָעָן מִיטְּ דִּי אָוִינֵן. דאס האָרְצָה אַיז צְרוּקְ גַּעֲועָן באַקְוּעָם, רְוִיקְ. דִּי רְיִיךְ אַרְוָם אַיז גַּעֲועָן צְשָׁמָאָלָצְן. אַים האט מַעַד נִיט גַּעַד גַּלְּוָסְט זִיךְ צַו בִּיְיְעָרָן אוֹיףְּ מְרִימְעָן. סְהָאָט זִיךְ אַים אַוְיךְ מַעַד נִיט גַּעֲגָלָסְט צַוּזְוָן פָּאָלְן צַו זִיךְ אַיז זִיךְ אַוְיסְקָשָׁן.

זִיךְ זַיְגְּנָעָן גַּעֲבְּלִיבְּן שְׂטִיצְן פָּאָרְ אַים וּוּי קִין מַאְלָ גַּאֲרְנִיט — אָוּן ער האָט, וּוּי קִין מַאְלָ גַּאֲרְנִיט, אַנְגְּגַעַנְמָעָן בְּלִימְעָלָעָס הָאָנָט. דִּי קְלִינְעַן האָט אַוְאָרְפְּ גַּעַטָּאָן אוֹיףְּ אַים דָּאָס גַּעַנְצָעָן לִיכְטַן פָּוֹן דִּי גְּרִיסְעָ אָוִינֵן: — טְאָטְעָשִׁי, כְּעַל גִּין אַיז אַ שְׁוּלָּעַ. פְּרָעָגְדְּ דִּי מְאָמָעָשִׁי, — האָט זִיךְ אַוְנְטְּרְגַּעַתְּהָאָפְּסָלְט.

ער האָט אַנְגְּבָעָקָט מְרִימְעָן: — אָוּן מִיךְ פְּרָעָגְטְּ מַעַן שָׁוֹן גַּאֲרְנִיט? זִיךְ האָט גַּעֲשָׁאָקָלְטְּ מִיטְּן קָאָפְּ, צְוּפְּרִידְן מִיטְּ זִיךְ: — סְאָיִן מִיר אַיְנְגָעָפָּאָלָן, בֵּין אַיךְ מִיט אַיר צְוָגְּגָנְגָּעָן אַין קִינְדְּרָהִיטִים. פָּאָרְ וּוּסְ בִּיְזְוּרְסְטוּ זִיךְ? — זִיךְ האָט אַים גַּעַנוּמָעָן אַוְנְטְּרָאָן אַרְעָם אַים גַּעַטְרִיְּ אַרְיִינְגָּבָעָקָט אַיז דִּי אָוִינֵן, — בִּיְזְוּרְ זִיךְ הִינְטְּ נִיטְטַזְּ, בּוֹנִים.

— אַיךְ וּוּיל האָבָּן סְקִינְד אַין דָּעַר הַיִּם, — האָט ער קָאָלְטְּ אַפְּגָעָמְרוּקָעָט. — טְאָטְעָשִׁי, — האָט בְּלִימְעָלָעָן זִיךְ גַּעַנוּמָעָן אַרְוִיסְתָּהָעָלָפְּן מְרִימְעָן אַיז בָּאָרוּזְקָן, — סְאָיִן דָּאָרְטְּ זִיךְ שִׁין. האָסָט נִשְׁׁוּשָׁת וּוּסְ מָוְרָא צַו האָבָּן. — וּוּן זִיךְ האָט גַּעַיְעָן, אֹז דָּעַם פְּאָטְעָלָסְ פְּנִים וּוּרְעָתְּ נִיט אַוְיסְגָּעָלִיטְעָרָטְמָן, האָט זִיךְ זִיךְ שְׁטָעָל גַּעַטָּאָן אוֹיףְּ דִּי שְׁפִּיצְן פֿינְגְּגָרָן אַן פֿאָרְטְּרוּיְלְעַד אַ זַּאְגְּ גַּעַטָּאָן: — סְאָיִן דָּאָ אַ גּוֹט עַסְן פָּאָר דִּיר אַין דָּעַר הַיִּם. הִינְטְּ אַיז דִּין טָאָגְ, טְאָטְעָשִׁי. טָאָרְסְטְּ נִשְׁׁתְּ זִיךְ בֵּין.

מַאְמָע אָוּן טְאָכְטָעָר האָבָּן זִיךְ אַיְבְּרָגְעָוּוֹנְקָעָן. מרִים האָט גַּעַהְיִים גַּעֲפְּאָכָעָט מִיטְּן פֿינְגְּגָרָן צַו דָּעַר קְלִיְּגָרָן. צַו בּוֹנִים אָט זִיךְ גַּעַוְאָנְדָן וּוּאָרְעָם אָוּן פֿיְיְעָרְלְעַד: — אַ מְוּלְדִּיקָעָר טָאָג הִינְטְּ. וּוּסְטְּ זַעַן. סְקִינְד וּוּסְטְּ עַרְשְׁתְּ אַוְיפְּלָעָבָן. זִיךְ וּסְטְּ זִיךְ נִיט דָּאָרְפְּן אַרְוְמְדְּרִיְּעָן אַין שְׁמוֹץ אַוְיפְּנָהָוִית. אָוּן זַאְל זִיךְ זִיךְ אַוְיסְלְעָרְגָּעָן אַ לְּיִדְלְ אַוְיךְ.

— איך האב אויך עפֿעַס צו זאגן, יא? — האט ער איר ביזו איבערגעעהאקט. איר פנים איזו ערנטסט געווארן: — ס'אייז בעסער אווי פאָרָן קינד. אנדערען וואָלְטָן זיך געפִּילְט גִּילְקָלְעָד...

— איך בין ניט אנדערען ערלטערן!

— בונים, איך בעט דיך, לאמיר כאָטש האָבן איזן גוטן אונט...

ער האט איר גאָרנִיט געענטפערט. ער האט ניט געפִּילְט קייז כה אַין זיך צו זייז אַפְּגָעֲרִיסְז פָּוֹן קִינְד אוּף אַהֲלָן טָאג. דֵּשְׁוָל אַיזו גַּעֲוֹעַן אוּף יַעֲנֵר זַיְתָּגְאָ. אַוּדָאי אַיזו דָּעַר וּוּג אַהֲןָן גַּעֲוֹעַן פְּרִי. נָאָר אַ שְׂוִידָעָר אַיזו אַים אַדְוָךְ, אוּפִּין גַּעֲדָאנְק, אַז עַס קָאָן אַ מָּאַל גַּעֲשָׁעָן, אַז דָּעַר דָּוּרְכָּגָאנְג זָאַל וּוּרָעָן פָּאָרְדָּשָׁט: — אַז צוֹוִישָׁן אַים אָזָן בְּלִימְעָלָעָן זָאַל שְׂטִיעָן אַז דָּרָאָטָן-פָּאָרְצִימָונָג, נִיט אַרְבִּיבְּרָצְקוּמוּן. דֵּי רְגָעָס פָּוֹן פָּחָד, וּזְסָס ער האט נָאָר וּזְסָס אַרְבִּיבְּרָצְעַלְעַט, האָבן זיך נִיט גַּעֲטָאָרט אַיְבְּרָחוֹזָן. ס'אייז גַּעֲוֹעַן צוּ פִּילְט צוּ פָּאָרְטָאָג. — אָזָן עַס האט אַים שְׁטָאָרָק גַּעֲוֹנוֹנְדָּרָט אוּף אָיר, אוּף מְרִימָעָן. האט זיך דָּעַן נִיט גַּעֲפָלְעַט אַין דִּי עַרְשְׁטוּט טָאג פָּוֹן דָּעַר מְלָחָמָה, אַים אַפְּוֹאָרְטָן אַ פְּלָאָטְעָרְנְדִּיקָּעָ אַין טְוִיעָר?

מיינט זיך, אַז דָּאָס גַּעֲטָאָן אַיְזָן אוּסְטָעָר יַעֲדָעָר גַּעֲפָאָר? נָאָר דָּא אַיז אַים אַיְנָגָעָן-פָּאָלוֹן, אַז עַר מַעַג זִיךְ פָּאָרְלָאָזָן אוּף אָיר אַיְנָסְטָינְקָט. אַפְּשָׁר וּוּיס זיך גַּעֲפָלְעַט פָּוֹן אַים, וּוּזְסָס דִּי גַּעֲפָאָר לוּיְעָט אָזָן זַוְעָן עַס אַיז קִינְזָן גַּעֲפָאָר נִיטָּא. ער האט פָּעָסְטָאָר אַ דְּרִיכָּק גַּעֲטָאָן בְּלִימְעָלָעָס הַעֲנָטָל: — וּוּסְטָט כָּאָטָש זִינְגָּעָן פָּאָרְן טָאָטָן דִּיְנָעָ לִידְעָלָעָךְ?

אין שטוב האט גַּעֲוֹוָאָרט אוּף אַים אַ פְּיָוְרְפָּרְזִין. מרִים האט גַּעֲשְׁטָאָלָט אַ טְּשָׁאָלָנְטָן לְכֻבּוֹד זִין גַּעֲבָרְטָסְטָאָג. ער אַיז הַיְינְט אַלְטָן גַּעֲוֹוָאָרָן צְוַיִּי אָז דִּרְיִיסְטִיק יָאָר.

זַיְיָ האָבָן וּוּינִיק גַּעֲרָעְדָּט בעַתָּן עָסָן. אַפְּיָלוֹ בְּלִימְעָלָעָ אַיז גַּעֲזָעָסְן שְׁטִילָן אַיְבְּרָגְעָבוּיגָן אַיְבְּרָ אַרְטָעָלָעָר — אַרְיִינְגָּעָטָאָן אַיז גֽוֹטָן "אַפְּצָאָק" פָּוֹן קִילָּעָרְבָּן. אַיְבְּרָגְעָגָעָבָן דָּעַר אַרְבָּעָט פָּוֹן דִּי צִינְדָּלָעָ אָזָן צִינְגָּל, האט זיך זיך יַעֲדָעָ וּוּיְילָעָ בָּאַלְעָקָט. דָּאָס עָסָן אַיז גַּעֲוֹוָן מְעָדָנִים. דִּי הַעֲצָעָר זִינְגָּעָן גַּעֲוֹוָן אַיְבְּרָ פּוֹלָט מִיטְּ רְזִיקָּר, זַאְטָעָר דָּוֹ.

אין אַוְנוֹנָט האט בּוּנִים אוּסְגָּזָוָכָּט זִין אַלְטָן, צְעַבְּסָעָנָעָם בְּלִיְיָר. וּוּ בָּאָרָן מְרִים האט באַמְּעָרָקָט, אַז ער זָוְטָט אַרְוּם אַ לְּיִידְיָק שְׁטִיקָל פָּאָפִּיר, האט זיך דָּעַרְפָּרְזִין. פִּילְט אַיז זִיךְ אַזְּאָאָזָן נְחָתָה, אַז זַיְיָ האט זיך גַּעֲלָאָזָן צוּ דָּעַר שְׁאָפָעָ, אַרְיִינְגָּעָשְׁלָעָפָט פָּוֹן אַיְרָ אַ פָּאָרָ אַלְטָעָ, אוּסְגָּעְדְּרוּוּלָטָעָ בָּאַלְטָן וּוּאָל אָזָן זִיךְ גַּעֲזָעָצָט שְׁטָרִיקָן אַ "בְּעַזְרָעָנְקָאָזָוָנִיק" פָּאָר אַים, פָּאָר בּוּנִיםָן.

בלִימְעָלָעָ אַיז גַּעֲשָׁלָאָפָן אַיז בָּעָטָל — בִּיְדָעָ הַעֲנָטָלָעָ פָּאָרְוָאָרְפָּן אַיְבְּרָן קָאָפָט. אַ ברָעָג פָּוֹן אַיְרָ פִּיסְלָה האט אַרְיִינְגָּעָשְׁטָאָרָט פָּוֹן אַוְנָטָעָר דָּעַר קָאָלְדָּרָעָן. דָּעַר קָאָלִירָ פָּוֹן אַיְרָ פִּיאָטָעָ אַיז גַּעֲוֹוָן פָּוֹן אַן אַיְדָעָלָן, וּוּאָרְעָמָעָן רָאָן.

בּוּנִים אַיז גַּעֲזָעָסְן הַאלָּב אַנְגָּעָלָעָנָט אוּפִּין בעַט. ער אַיז גַּעֲוֹוָן זַאְטָמִיט אַז אַזְּטָקִיָּט, וּוּסָס ער האט שְׁוִין אַיְרָ טָעָם לְאַנְגָּג נִיט גַּעֲדָעָנָט. אָזָן ער האט גַּעֲפִּילְט וּוּזְיָ — דִּי זַאְטָקִיָּט — גַּעֲוֹוָלְטִיקָט אַיְבְּרָ אַים; וּוּזְיָ נִעְמָת אַיז זִין יַעֲדָן אַבָּרָן.

יעדן אדער און יעדעס קעמערל פון מוה. ער האט זיך געוואָלט ראנגלען מיט אייר, — זיך קענשטעלן; אַבער ער האט זיך געפֿילט באיזיגט, אונטערטערעניך; פולשטענדיק אַינגעַנוּמָעַן פון אייר. און אַין דער געפֿאלְנִיקִיט, אונטער דער פרײַיד פון גוף, האט ער אַ פֿיר געטאָן דעם בליעַר אַיבָּערן פֿאָפִיר: «אַיך האָבּ מורהָ פֿאָר דִּיר, גֶּאט. אַיך האָבּ מורהָ... מָוָאָ...»

אַ כעס אַיִם באָפָּאלָן. ער האט אויסגעשטראָכָן די שורה: אויסגעשריבָּן אַנדערע שורות אַון זֵי אַיך פֿאָרְשְׁטְּרָאָכָן. ער האט זיך אויסגעצְזִינָן אַיְפָּון בעט, פֿאָרְמָאָכָט די אוֹיגָן אַון דערהערט אַ קְוָל אַין זֵך: — «בִּיסְט אָוִיס פֿאָעָט, בִּיסְט אָוִיס שְׁרִיבָּה, שְׁמָחָה בּוֹנִים...» — ער האט זיך אוֹמְגָדְרִיכָּת צוֹ דער וּזְגָטָן, פֿאָרָגָרָאָבָּן דאס פְּנִים אַין קִישָּׁן, וַיַּעֲרֹגֶשׂ וּזְאָלָט וּזְלָעָן אַונְטְּלִיְּפָן פון דעם קָוָל. אַבער עַס אַיִם נָאָגָעָלָפָן: — «פֿאָרגָעָס דִּין לְשׁוֹן, שְׁמָחָה בּוֹנִים. פֿאָרגָעָס דִּין אַלְפָ בִּיסְט אָוִיס מְעַנְּטָשׁ... אָוִיס נְשָׁמָה. אַחֲיה אַין אַ שְׁטִיגָּבָּיסְטָוָה; אַחֲיה, וּזָס אַיִן הַיִּנְטָזָט בִּיסְטָוָה; אַחֲיה, וּזָס אַיִן הַיִּנְטָזָט גַּעַזְוָאָרָן צְוִויָּ אַון דְּרִיסִּיךְ יָאָר. טָא בְּרִיל אַון לאָך... טָא וּווַיָּ אַון קָלָאָג...»

ער האט טִיפְּעָר אַינְגָּעָרָאָבָן דאס פְּנִים אַין קִישָּׁן, פֿאָרְפָּרָעָט די לִיפָּן אַון אַינְגָּעָהָאָלָטָן דאס צְוָקָן פון די אַקְסְּלָעָן, אוֹ מְרִים, וּזָס אַיִן גַּעֲזָעָס בִּים טִיש אַון גַּעַשְׁטְּרִיקָט דעם «בּוֹרָעָנְקָאוּנוֹニָקָה» פֿאָר אַיִם, זָאָל נִיט בָּאָמְעָרָקָן.

ק א פ י ט ל נ י י נ

ס' האט אויסגעזען, אז דאס זיין אין געתא האט אויף איטשע מאירס "פרוי-ליידיקע" זין געווירקט גאר אויף א באונדרערן אופן. זי זינגען געווארן ראמאנן טיש. ניט געקוקט אויף דעם, וואס דער הונגער האט זי דאקוטשט און זי האבן זעלטן געגעסן א גות מאלצייט; ניט געקוקט אויף דעם, וואס זי זינגען גאנצש טאג געווען פארנומען מיט זיירע פארטיען, — האבן זי דאס געפונגען צייט זיך אפזוגעבן מיט ליבעס. און ניט סתם ליבעס — נאר אזעלכע, וואס האבן גלייך געפירת צו א תכלית — צום חתונה האבן. און פרילינג איז געווען יוסי און איצטער — מאטל, זעלכער האט זיך אפזוגוכט אַ «חברטע פון דער באועונגונג» און און אַ שיינעם פרימארגן געמאָלְדָן טאטע-מאָמע, און ער "גייט מיט איד וויבגען".

טאָטָע-מאָמע האבן אים אַנגָעָקָט, ווי ער וואָלט אַראָפּ פון זינגען.
— ס'טייטש, — האט איטשע מאיר פארצ'יזן די ברעמען און באָטראָקט דעם זוֹה צי ער רעדט ניט אַ מאָל פון היִז, — קייז אַרבעט האט עץ בִּידֵעַ נִשְׁתַּמַּת, קייז דירה אויך נִשְׁתַּמַּת... פון וואָס עַט עַז לְעַבְּן... ווי עַט עַז לְעַבְּן?
מאָטל האט זיך אַוְיסְגָּלָאָקט : — נִשְׁתַּמַּת גַּזְאָרְגַּט, טָאָטָע. מַעַט הַוְנָגָרָן צָרוֹ אַזְמָעָן עַט זיין פְּרִילְעָכָר. און אַ דירה איז אויך נִשְׁתַּמַּת מַעַר, ווי אַ פָּאָרְמְלָחָמָה דִּיקְעָ גַּוּוֹינְהַיִט. מַעַט קְרִיגָן עַרְגָּעַץ אַ וַוְינְקָל, פָּאָרְלָאָזְן דַּעַךְ אויף מִיר.
שיינע פָּעַסְעַלְעַ האט גְּלִיכְעַז גַּעֲזָעַן, אַז דַּי זַאַךְ אַיְזָוִוִּין אַ פָּאָרְפָּאַלְעָנָע ; אַז עַס וּוּעַט זִיךְ שְׂוִין גַּאֲרְנִיט לְאֹזֶן מַאֲכָן. האט זי דַעַן נִיט גַּעֲקָעָנְט אַיד מַאְטָעָלָעָן,
דַעַם גְּרָעָסְטָן עַקְשָׁן פָּוֹן אַלְעַ אִירָעַ זַיְן ? האט זי גַּעֲוָאָלָט כַּאֲטָשׁ עַפְעָס אַפְּרָאַ-
טָעוּעָן : — וְואָס דָאָרְפָּסְטָן גַּיְינָן אַיְזָרְפָּעָדָה היִזְעָרָז זַוְּנָאָל, וּוּ דַעַם קָאָפּ
אוּוְעָקְצָוְלִיגְן ? וְואָס האָסְטָעָן קִיְּן הַיִּם נִשְׁתַּמַּת ? טְרִיבְּטָן דַעַד עַמְּצָא אַרְוִוִּיס ? גַּעַם
דיְר אַזְנָעָל דִּיר אַזְוָרָךְ אַ וּוּנְעָטָל אַיְזָנָה דַעַר קִידְאָז וּוּוּן בֵּין הַוְנָגָרָן אַזְנָעָט
צְוָאָנְצִיךְ יִאָר. — זַי האט זִיךְ אַ בִּיס גַּעֲטָאָן אַיְזָנָה דַעַר צְוָגָן ; אַיְנָגָעָזָן, אַז צְוָלִיב
דַעַר גְּרוֹיסָעָר נִיעָם, וּוּיְסָז זַי לְאַעֲלִינוּ נִימָּז, וְואָס זַי רַעַדְתָּ אַז זַי האט זִיךְ
פָּאָרְרִיכְט : — כִּמְיַין בֵּין דַי מַלְחָמָה עַט זַעַךְ עַנְדִּיקָן.

מאָטל האט קַאָטָעָגָאָרִיש גַּעֲדָרִיִּשׁ מִיטָּן קָאָפּ : — כִּיוֹוִיל גִּינְזָר פָּאָר זַעַךְ.
— נִשְׁתַּמַּת פָּאָר מִין קָאָפּ דָאס צַו בָּגְרִיפָּהן, — האט איטשע מאָיד צְוָגָעְלִיגָּט
אַ פִּינְגָּעָר צַו דִּי שְׁלִיְּפָן אַז זִיךְ מִיט אַ מאָל דָעְרְפִּילְט זִיךְ יִעָרְמִיד. ער אַז אַוּעָק
זִיךְ צְוָשָׁפָּאָרָן אוּפְּפָן בְּעֵם.
די צְרָה מִיט אִיטְשָׁע מַאיְרָן אַיְזָנָה גַּעֲזָעַן, וְואָס ער האט זִיךְ גַּעֲפִילְט וְואָס אַ

מאל מידער און די סיבה דערפֿון זייןען, לoit שיינע פֿעסעלען, געוען די גַּרויַּפְּן,
וואס מען האט געגעסן אין שטוב יעדן טאג אויף מיטאָג
די גַּרויַּפְּן זייןען געוען פֿון אַ משונְהַדְקִין מאַין, וואס ביַּז אַהֲרָה האט מען
זַיְּקִין מאָל אַין לאָדוֹשׁ נִיט גַּעַזְעָן. ווֹן מען האט זַיְּ גַּעַקָּבֶט, אַיְּזַיְּ דַּאַס וּאַסְעָר
געוערָן טַוְנְקָלְ-דָּרוּיט אָוֹן די לִיסְקָעָס האָבָּן זַיְּ אַפְּגַּעַטְיִילָט פֿון די יַּאֲדָרָעָס אַיְּן
מיַּטְן קָאָכָן. נִיט גַּעַזְעָן קִין וּוֹעֵג זַיְּ אַרְוִיסְצּוּקִירְגָּן בָּאוֹנוֹנְדָּעָרָ פֿון טָאָפְּ
הָאָט גַּעַגְעָסְן די יַּאֲדָרָעָס מִיטְן די לִיסְקָעָס. אַדְרָעָר מען האט גַּעַמְעָגָט אַרְוִיסְצּוּאָרָפְּן
דַּאַס גַּאנְצָע גַּעַקְעָכְטָס. הָאָט מען דַּאַר אַבְּעָר גַּעַזְאָרָפְּט זַיְּן חַסְרָ דָּעה אַין אַזְּעַלְכָּע
צִיְּטָן אַרְוִיסְצּוּוֹאָרָפְּן אַבְּיסְלָעָסְן, וואס האט פָּאָרָט פּוֹל גַּעַמְאָכָט דָּעַם מאָגָן אַוְן
געַשְׂלָטָלָט דָּעַם הַוְנְגָעָר — אַיְּזַיְּ מַעַן טַאֲקָע גַּעַבְּלִיבָּן בַּיְּמִים עַסְן די גַּרְוִיְּפְּן.

איַּטְּשָׁע מאָרָן האָבָּן זַיְּ נִיט גַּעַדְרָנְט. נִיט וּזְאָס עַר אַיְּזַיְּ קְרָאנְק גַּעַוָּרָן פֿון
זַיְּ — נִאְר עַר הָאָט גַּעַהָאָט דַּאַס «לוֹוְפְּעָנִישׁ». דַּאַס «לוֹוְפְּעָנִישׁ» אַיְּזַיְּ נִיט גַּעַוָּעָן
קִין נִיעָס אַוִּיפְּן הוֹרִיף אַוְן נִיט אַין גַּעַטָּא. פֿון אַלְעָז קִילְעָרְבָּן אַוְן קְרִיטָעָר אַוְן
טַאֲקָע פֿון די גַּרְוִיְּפְּן גַּוְפָּא, מִיט אַזְּעַלְתָּן שְׁטִיקָל פְּלִישָׁ, צַיְּ בְּרוּיט צַו פָּאָרְפּוֹלָן
דָּעַם מאָגָן — זַיְּנָעָן אַסְד מַעְבָּשָׁן גַּעַוָּרָן «לוֹוְפְּעָרָטָס». אַבְּיַּסְאָזְנָעָן נִיט גַּעַוָּעָן
דָּעַזְוּנְטָעָרִיעָ, הָאָט זַיְּ אַטְּשָׁע מאָרָר שְׁוִין נִיט אַיְּבָּרְגָּעָנוּמוּנָן. עַר הָאָט גַּעַהָאָט
בִּילְכָּעָרָע דָּאָגָות אַוִּיפְּן קָאָפְּ, וּוֹי אַרְיִינְקָלְעָרָן אַיְּזַיְּ. סְחָאָט אַיְּם אַפְּלִילָן נִיט
גַּעַארָט, וּזְאָס פֿון זַיְּן «קָאָרְטָאָפְּלָ בִּיְּכָלָ», אַיְּזַיְּ נִיט גַּעַבְּלִיבָּן קִין סִימָן; וּזְאָס די
הָאָר אַוִּיפְּן קָאָפְּ זַיְּנָעָן אַיְּסְגָּעָנָגָעָן אַוְן די בָּרְעָמָעָן זַיְּנָעָן אַיְּסְגָּעָרָן
וּוֹיִיס. אַוְן עַר הָאָט נִאְר גַּעַפְּגָעָן כּוֹחַ אַפְּצָחָזָקָן פֿון זַיְּדָ, וּזְעַנְעַר הָאָט זַיְּ אַט אַזְּוִי —
אַיְּן זַיְּ גַּעַנְצָן גַּעַשְׁטָעָל — אַגְּגָעָקָט אַיְּן שְׁפִּיגָּל, וּזְאָס עַר הָאָט גַּעַרְשָׁנָט מִיט
דָּעַר דִּירָה. עַר הָאָט פָּאָרְגָּלִיכָּן די הוֹיט אַוִּיפְּ זַיְּן פְּנִים צַו אַשְׁטִיקָל אַלְטָעָר זַאְקָז
סְחוּרָה אַוְן פָּעַטְגַּעַשְׁטָעָלָט, אַז די זְמַרְשָׁרְעָנְקָלְעָלָט, וּזְאָס האָבָּן זַיְּ אַוִּיפְּ דָּעַר
בִּלְיִיכְיָתָ פֿון זַיְּן פְּנִים צְוּנוֹיְפְּגָעָגָסָן אַיְּן גַּרְוִיסָּע, טַוְנְקָעָלָעָ פְּלַעַקָּן, מַאְכָן עַר
זַאְל אַוִּיסְזָעָן וּזְיַיְּ אַזְּמָגְעוֹנוֹשָׁעָנָר. — די צְדָה אַיְּזַיְּ נִאְר גַּעַוָּעָן, וּזְאָס עַר הָאָט
זַיְּדָ גַּעַפְּלָט מִידָּעָר אַוְן זַיְּדָ וּזְיַיְּ נִאְר עַר הָאָט אַיְּבָּרְגָּעָטָרָאָטָן די שְׁוּעָל
פֿון שְׁטוּבָן, הָאָט עַס אַיְּסְגָּעָזָיָן אַיְּן בָּעַט אַרְיִין. —

מַאְטָל אַיְּזַיְּ גַּעַשְׁטָאָגָעָן גַּעַבְּן בָּעַט אַוְן אַיְּסְגָּעָקָט אַבְּאַלְיִידְקָטָעָר : —
אַבְּעָר אַנוּוּינְטָשָׁן מַעְגָּשָׁט מִידָּכָּאָשָׁ, טָאָטָע.
דָּאַהָאָט זַיְּ שיַּיְּנָעָ פֿעסְעָלָעָ צַעְכְּלִיפְּט — נִיט מִיט קִין טְרוּקָעָנָע טְרוּרָן,
וּזְיַיְּ אַיְּרָ טְבָע אַיְּזַיְּ גַּעַוָּעָן — נִאְר מִיט אַזְּ אַמְתָּ גַּעַוָּיָן, וּזְאָס האָט זַיְּ צְעַנוּמָעָן אַיְּן
גַּעַנְצָן. נִיט אַיְּזַיְּ אַזְּאָסְמוֹתְנָעָקִיִּים, הָאָט זַיְּ זַיְּ פָּאָרְגַּעַשְׁטָעָלָט, וּזְעַלְן אַיְּרָעָ קִיבְּדָעָר
אוּזָעָק פֿון אַרָּ ; נִיט אַזְּוִי זַאְכָעָדִיק. זַיְּ הָאָט שְׁוִין גַּעַוָּוָסָט פֿון אַיְּרָ דָעַרְפָּאָרָוָגָן
מִיטְן עַלְטָסָן זַוָּן, יְשָׁרָאָלָן, אַז זַיְּ וּוֹעֵט פְּיַלְן אַפְּסְטָקִיָּת אַיְּן הָאָרָצָן בָּעַת זַיְּעָר
חוֹתְּמָה האָבָּן. אַבְּעָר זַיְּ הָאָט דָעַרְוָאָרָט אַזְּיַיְּ יַעַנְעַנְחַדְקָעָ פְּרִידָ, וּזְאָס האָט דַאַס
גַּעַפְּלָזִיס גַּעַמְאָכָט : אַפְּרִיד פֿון אַיְּסְגָּעָבָן קִינְדָעָר, וּזְאָס זַיְּ הָאָט זַיְּ אַוִּיגְגָּהָאָזָן
דָעַוָּעָט אַיְּזַיְּ אַזְּעַלְכָּעָ צְרוֹת אַזְּנָוִיטָן ; גַּעַמְאָכָט פֿון זַיְּ אַלְיִיט, אַזְּנָעָן זַיְּ זַאְלָן
זַיְּן גַּעַוָּנְטָעָ יְגַגְעָן, מִיט אַפְּאָד אַיְּן דָעַר הָאָנְטָן, אַזְּנָעָן נִיט קִין פָּאָרְגָּעָטָעָ.

האבן נאך בידע געלעבט פאר זי — זי מיט איטשע מאירן: — געהארעוועט פאר זי, זיך מקריב געוווען, דעם בייסן פון מוליל זיך אוועקגעגענווען. זי האט ניט, חילילה, דערווארט קיין דאנק דערפרא. זי האט זיך געקאנט פארשטעלן, וואס זיך וואלאט אויף דער וועלט געטאן. אונ אירע קנדער. אבער כאטש דאס בייסעלע נחת האט זיך געווואלט האבן — דאס גוטע געפל, אונ זיך גיעזע אוועק פון איר אין דער וועלט אונ וועלן עפעס אויפוביין פאר זיך, עפעס דערגריכין. זי האט געווואלט האבן דאס געפל, אונ איר מי אונ מאטערניש זינגען ניט געגאנגען לאבד. ביי ישראלן האט זיך עס נאך געהאט אונ בי יוסים חתונה, האט זיך אינגעערעדט, אונ עס איז איזו. אבער בי מאטלאען האט זיך אפלו אינגעערעדן ניט געקאנט. זי האט מערכאנט געפליט, ווי א וויטיק אינ איר גאנצן ליב אונ לעבן.

ז' האט זיך גיך באהערשט. ווינטשן האט זיך איטס געאָנטן — האָבָּן
זוי בידיע אים דאָל געאָנטן. ווינטשן אים דאָס אלצידינג גומע, ווּאָס זוי ווילן זען
בי אים; ווינטשן, או ער צואָל איר געבן דאס נחת, אויף וועלן זוי האט אויסיגע-
קוקט; באַשְׁטִין אים מיט אַלְעָלֶה בְּכֹותָה, מיט וועלכָּע זוי האט געלפָּעָגָט באַשְׁטִין זיין
קָאָפֶן דעַם קָאָפֶן יְעַדְן זוֹן — זִית דַעַר רְגֻעָה, ווּעַן זוי האט זוי, נִיגְגַּעֲבָּרְעָנָע,
געונמען אויף די הענט צום ערשותן מאָל.

ז' האט אַפְגָוִישֶׁת מיט ביידע הענט דאס פנים און צוֹגָעָנָגָעָן צום בעט,
פאר וועלכּן מאטֵל איז געשטאָגעַן אַ שְׂטִיףֶׁעֶר אָז גְּעוֹאָרט, דער טאָטָע זאל אַים
אנָגוּוֹינְטָשָׁן. ז' האט אַרוּמְגַעְנוּמוּעַן דעם יונְג אָז גְּעַנוּמוּעַן אוַיסְקָוּשָׁן דאס מענְדָרְשָׁ
פְּנִים מיט דער צַעֲלָבָעֶר לִיְדְּנָשָׁפֶט, ווי ז' פְּלָעָגֶט עַס קוֹשֶׁן מיט דְּרִי אָזן צַוָּאָן
צִיךְ יָאָר צְוִירֶק, וועָן ער איז גַּעַלְגָּן אַין דִּי וּוּקְעָלֶעֶד; וועָן ז' האט,
צַוְּפָלוֹס פָּונְן לִיבְשָׁאָפֶט, זִיךְ אַפְגָוִירִיסְן פָּונְן דִּי «קְעָפֶר», וואָס ז' האט גַּעַקְאָמֶט, צִיךְ
פָּונְן אַ בָּאַלְיעַן וועָש אָזן צַגְעַלְאָפֶן צַו דָּעֶר וּוּגֶן. אַיְנְצָטוּלְעִין אַין דִּי אַרְעָםְסָ אָזָן
צַוְּפָרְעָסָן צַו דָּעֶר בְּרוֹסֶט דעם קְלִינְגָּעָם מַאֲטָעָלָעָן. אָזָן ווי ז' האט אַים אַזְוִי אַיצְטָ
נאָס גַּעַמְאָכֶט דאס פְּנִים מיט טְרָעִיקָּן גַּאוּוֹר, אָזָן דעם יונְגָס שְׂטִיףֶׁעֶר, אַנְגָּעָ
צִוְּגָעָנֶר קְעָפֶר וּוּכְעֶר אָזָן נַאֲגִיבְיַעַר גַּעוֹוֹרָן אַין אַיר אַמְּאַרְמוֹנוֹג. ער האט
פָּאַרְוָאָרְפָּן בִּיְדָעַ הענט אַרוּמְגַעְנוּמָן אַיר הַאֲלֹדוֹן אָז גַּעַגְעָטָאָן דאס מוֹילָן צַו אַיר גְּרוּיעָ
הָאָרָן. ער האט ז' צְוִירְקָעְקוֹשֶׁט — אַ זָּאָךְ, וואָס ער האט נִיט גַּעַטָּאָן, זִיטָעָן ז'יט ער אָזָן
אָזָן שְׁבָל גַּעַטָּמָעָן.

שינע פועל האט, דערפינדייך דעם זונס קוש אויפון קאָפּ, זיך אָוֹי צַע
שמאלצין פון גערירטקייט, או די טראָרַן האָבן ווידער פרײַ אַ פְּלִיעַן געטָאנַן אַיבָּעָר
אַיר פְּנִים. אַיר האָט זיך אָוִיסְגָּדוֹכְט, או זיך האָט שׂוֹין באָקְמוּן אלְן, וואָס זיך האָט
געַווֹּאַלְט אָון דערוֹאָרט. דער קָאַלְטָעַר מָאַטְלָה, דער עַקְשָׁן, דער כָּעֵסֶן, דער פָּאָרְבִּי
הוֹוֹהָה לְהַדְּבָּרָה, נָזָה גְּוַיְּנָה.

סענער לחכטניך — און מאטאפעלע — אונס זי ליב געוויט.

דא האט שוין איטשׁ מאיר ביט געקאנט גלייגיגליך אינגליגן. אויפן אונבליך פון שיינע פֿעַסְעָלָעָס טרערן, האט ער אלין דערפֿילט, ווי אים קיזצט אונטערן קנאפּ אויפן האלזן (עד איז כל ימי געוווען באזונגעדרס פֿילבָּאָר אויף איר געוווין).

ער האט זיך אַנגעטָאָן אַכּוֹת, אַרְאָפֶגֶטָָאָן דִּי פֵּיס אַוִּיפָּגָע, זיך אַוִּיפָּגָע־
זעט אָונָן אַוִּיסְגַּשְׁטְּרָעָקָט בִּידְיעַ הענט צו מַאְטְּלָעָן.

מַאְטָל האט אַנְגַּעַנוּמָעָן דַּעַם טַאַטְּנָס בִּידְיעַ הענט אָונָן זיך אַוִּמְגַעַלְמְפַעֲרָט אַ
טְּרִיסְטָל גַּעַטָּאָן. דַּעַרְנָאָךְ האט עַר זיך אַיְגַּנְגַּבּוֹגָן צֻוְּמָקְלִינְעָם, אַיְגַּעַשְׁרוּמְפַעְנָעָם
טַאַטְּנָס אָונָן אִים אַ קּוֹשְׁ גַּעַטָּאָן אַין דַּעַר בָּאָקְ. דַּעַר דָּאַזְקָעָר אַוִּיסְגָּסָס פֿוֹן גַּעַפְּלִיל, אַיְיָ,
וַיְיָזָט אָוִיסָּס, גַּעַוּעַן דִּי הַכְּסָטָה מַאַס צָעַרְטָלְעָקִיָּת, צו וּוּלְכָעָר מַאְטָל האט זיך
גַּעַקְאָנָט דַּעַרְהִיבָּן, וּוּילְעָר האט האַסְטִיק צְרוּרִיךְ אַפְּגַּעַלְאָוָן אִיטְשָׁע מַאְרִין; פָּאָרִי־
בִּיגְעַשְׁפְּרִיוֹט פָּאָרְבִּי שִׁינְעַע פְּעַסְעָלָעָן, וּוּעַר וּוּלְכָעָר מַעַר נִיט בָּאַמְּעָרָקְט —
אָונָן צו צו זַיְן רָוקְזָאָק, אַיְן וּוּלְכָעָר האט גַּעַהָאָט אַיְגַּעַפְּאָקָט זַיְן גַּאנְצָהָאָב אָונָן
גַּוְטָּס.

— טַאַמְּעָר דִּעְסָט עַפְּעָס בְּרוּכִּין, זַאלְסָטָע דַּעַךְ נִישְׁתְּ שַׁעַמְּעָן אַרְיִינְצְּזְקָוּמָעָן —
הַאַט שִׁינְעַע פְּעַסְעָלָעָן אִים נַאֲכַעְשְׁפְּרִיוֹט פֿוֹן הַגְּמָנָן אָונָן אַרְיִינְגְּעַרְעָדָט אַיְן אִים —
אָונָן זַאְגְּ אַיְר... זַאְגְּ אַיְר, אָזְזָאָר זַעְדָּה נִישְׁתְּ פְּלִין מִיטְ אַונְדוֹן וּוּי אַפְּרַעְמָדָע...
זַאלְסָט מַעַךְ נִישְׁתְּ לְאָונָן אַוִּיסְקָוּקָן דִּי אַוִּיגָּן אַוִּיפָּגָע, דִּי הַעֲרָסְט ?

— וּוּאָס פָּאָר עַד אַוְוָעָק קִין אַוִּיסְלָאָנְדָה, מַאְמָע ? — מַאְטָל האט פָּאָרְקִינְיפָּט
דָּאָס שְׁטְרִיקָל אַרוּסְרָוָק אָונָן אַרְיִינְגְּעַטָּאָן דִּי הַעֲנָט אַיְן דִּי רִימְעָנָס.

פָּאָרְבִּי דִּי קִיד, וּוּעַס זַיְנְעַן גַּעַזְעָסָן זַיְנְעַן בְּרִידְעָר, יִשְׂרָאֵל אָונָן שְׁלוֹם,
וּוּלְכָעָה אַבָּן זיך מִיטְ אַנְגַּעַשְׁפִּיצְטָעָ אַוִּיעָרָן גַּעַהָאָט אַיְגַּעַהָעָרָט, וּוּאָס אַיְן דַּעַר
צְוַיְיָתְעָרָ שְׁטוּבָ קְוָמָטָ פָּאָר, הַאַט זיך מַאְטָל דַּעַרְלָאָנָגָט דִּי הַאַנְטָ ; מִיטְ אַ קְרוּמָעָן
שְׁמִיכָּל אַיְסְגַּעַהָאָרְכָּט זַיְעָרָעָ שְׁפָאָסִיקָּעָ וּוּוּנְטָשָׁן אָונָן זיך גַּעַלְזָוָן צו דַּעַר טִיר.
וּוּי גַּאֲרָ עַד אַיְן אַוְוָעָק, אַיְן שִׁינְעַע פְּעַסְעָלָעָ אַרְיִין אִין קִיד אָונָן נַאְגָר אַיְרָהָט
זַיְד, קְלָאָפְּנִידִיק מִיטְ דִּי שְׁטָעְקָ-שִׁיךְ, אַרְיִינְגְּעַשְׁלָעָפְּט אִיטְשָׁע מַאְרִיר. עַד האט דַּעְרִי
פְּלִיטָ אַנוּטוּעַנְדִּיקִיט אַפְּצָהָאָלָטָן אַ «קְאַגְּעַדְעָרָעָנִי» מִיטְ זַיְן פָּאָרְבִּילְבִּינְעָר
מִשְׁפָּחָה.

— גַּיְין פָּאָר זַעְךְ ! אָפְּלִילְוָו בְּלִיבָּן וּוּוּנְיָעָן מִיטְ אַונְדוֹן פָּאָסְט אִים נִישְׁתְּ ! —
הַאַט עַד נַאְגָר אַלְץ נִיטְ גַּעַקְאָנָט מַוחָל זַיְן דַּעַם זַוְּן.

— אָונָן דִּיר האט יָאָגְעַנְעָקָט צו וּוּוּנְיָעָן מִיטְ טַאַטְעִימְמָאָמָע נַאְגָר
חַתּוֹנָה ? — הַאַט שִׁינְעַע פְּעַסְעָלָעָ זיך אַנְגַּעַנוּמָעָן פָּאָר מַאְטָלָעָן, — גַּעַב דַּעַךְ נַאְגָר אַ
דָּרְמָאָן.

— דָּאָס רַוְפְּסָטָעָ אָן אַ חַתּוֹנָה ? — הַאַט אִיטְשָׁע מַאְרִיר גַּעַלְאָכָט אָן אַומְבָּאָז
הַאַלְפָן גַּעַלְעָכְטָר. — מַעַן הַיְּבָט זַעְךְ אַוִּיפָּגָע אָונָן מַגִּיאִיט אַרְוִיסָּס פֿוֹן שְׁטוּב ?
יִשְׂרָאֵל האט זיך אַנְגַּעַנוּמָעָן פָּאָרְן בְּרוֹדְעָר : — וּוּאָס אַיְן עַר שְׁוְלִידִיק ? סְאַיְזָ
מְלָחְמָה.

שִׁינְעַע פְּעַסְעָלָעָ הַאַט אַפְּגַּעַוְיִפְּצָט : — סְזַוְאָלָט גַּעַוּעַן פֿוֹן וּוּאָס אַפְּגַּוְשְׁפָּאָרָן,
וּוּאָלָט עַד אִים טַאָקָע אַוִּיךְ גַּעַמְאָכָט אַ שְׁטִיקָל שְׁמָחָה. וּוּעַן דַּו וּוּאָלָט כַּאֲטָש גַּעַזְוָנָט
גַּעַוּעַן, מַיְין מַאְנָן... — זַי האט אַפְּגַּעַוְיִשְׁטָט דִּי בָּאָקָן מִיטְ בִּידְיעַ העָנָט. — עַר האט
נִישְׁתְּ קִין מַוְּלָּה, מַאְטָל. אַרְוִיסְגַּעַלְאָוָן אִים פֿוֹן שְׁטוּב אַזְוִי טְרוּקָה, אַוִּויְ קָלָלָט...

— נعم דעך נישט איבער, מאמע, — האט שלום זי געטראַיסט, — ער דארך
נישט האבן קיין שמחות.

— וועלכער מענטש דארך נישט האבן קיין שמחות? וואס רעדסטע נאָרישׂ
קייטן, וואס?

— ער וויס שווין גוט, וואס ער רעדט, — האט אַיטשׁע מאַיר זיך געכעסט, —
מאָטֶל איז נישט קיין מענטש פֿאָר משפהה. אַ קָּאלְטָעָר גּוֹלָן, דָּאָס אִין ער. אַוְן
דיּוֹיִיסֿט פֿאָר וואס ער גִּיט אָוּעָק? וויל ער וויל אָונְדוּ נישט. דָּאָס אִין דיּ מַעְשָׂה.
שיינְגּוּ פֿעַסְעַלְעָה האט אִים אַנגַעֲקוּקָט מִיט בִּיטְוֹל: — שְׁעַמְּעָן מַעֲגַסְטָעָה דָעַר,
אַיטשׁע מאַיר, אַין דיּ טִיפּן הַאַלְדוֹן אַרְיִין. אַזְוֵי רעדסטע פֿוֹן דיּוֹן קִינְד? פֿוֹן דיּוֹן

אייגַן בְּלוֹט אָן פְּלִישַׁ?

— מַיְן בְּלוֹט אָן פְּלִישַׁ! — האט אַיטשׁע מאַיר זיך נַאֲך מַעַר צַעְקָאַכְט. —
צַעְקָאַכְט דָּעַרְפָּאָר קְרֻעְנְקָט עַס מַעַך. כִּיוֹאָלְטָג גַּעֲגַנְגָּעָן שְׁוּעוּרָן, אָז ער וויל אָונְדוּ
ニישט. ער זעט גָּאנְץ גוֹט ווַיְיַעַס אַהֲלָט אַיְן שְׁטוּב. ער זעט גָּאנְץ גוֹט, אָז כִּיְגִּי קְוִים
אוּפְּךְ דיּ פִּיס. וואס אִיךְ ווַיְגַט אִים, זָאָל מִיר צְוּקָמָעָן, דִּהְעָרָסָט? נַאֲר אָזְוֵי אִין
דָּאָס! אַ שיְנְעָם הַעַלְן טָאג עַט מַעַן בְּלִיְבָּן אַלְיִין, שיינְגּוּ פֿעַסְעָה, גְּרִידָת דָעַךְ צָהָן
קּוֹק דָעַם אַמְּתָה אִין דיּ אַוְיְגַן אַרְיִין! — אַיטשׁע מאַיר האט גַּעֲפָאַכְט מִיטְן גַּעֲלָבָן
פִּינְגְּנָעָר אִין אִיר פְּנִים. — מַעַט קְעַנְעָן אוּסְגִּיְין... אַוְיְגַן טְמַעַן קְעַנְעָן.

ישראָל האט אַנְגַּעַשְׁטָעַלְט זַיְן עַרְנְסָטָן בְּלִיק אַוְיְפָן פְּאַטְעָר: — מַאֲטָע, ווַיְיַעַס
קְוּמָעָן צָו דִּיר אַזְוַלְכָעָ רִיד?

— זַיְן קְוּמָעָן... זַיְן קְוּמָעָן. — האט אַיטשׁע מאַיר פְּאַרְלְוִירָן גַּעֲשָׁקָלָט מִיטְן
קָאָפְּ.

שלומָס פְּנִים האט זיך באָגָאָסָן מִיט אַ רְוִיְּטָקִיט. אוּיך אִין אִים האט זיך עַפְעָס
צַעְקָאַכְט אָן צְעִוְידָט. ער האט אַ קָּלְאָפְּ גַּעֲטָאָן מִיט בִּידְיעָ פְּוִיסְטָן אִין טִישׁ. אָז דיּ
פֿאָר לִיְדִיקָע גַּלְעֹזֶר אָן טְעַלְעָר, וואס זַיְנְעָן אוּפְּךְ אִים גַּעֲשְׁתָּאָגָעָן, זַיְנְעָן אָושָׁש
אָונְטָעַרְגָּעַשְׁפָּרוֹנְגָּעָן.

— טָاطָע, כִּשְׁוּעָר דִּיר, אָז ער 'עַל נִישְׁט אָוּעָק פֿוֹן שְׁטוּב. כִּיעַל בְּלִיְבָּן
מִיט דִּיר אָן מִיט דָעַר מַאֲמָעָן... כִּשְׁוּעָר דִּיר... דָאָ!

— גְּעוּוֹאָלְד אָן גְּשָׁרִיגָן! — שיינְגּוּ פֿעַסְעַלְעָה האט זיך אַנְגַּעַכְאָפְּט פְּאָרָן
קָאָפְּ, — בִּיסְט פֿוֹן זַיְנְעָן אַרְאָפְּ, צִי חַסְר דָעַה? גָּאָט זָאָל אַפְּהִיטָן אֹזְאָרְך! שְׁלוּמָה
וואס שְׁוּעָרְסָטָע עַפְעָס?

זי זַיְנְעָן אַלְעָ פֿיר גַּעֲבָלִיבָן אִין שְׁוֹיְיגָן. יְשָׁרָאֵל אִין צָו צָו בְּרוּיַּת-שְׁעַנְקָל,
וּוּ עַס זַיְנְעָן גַּעֲלָעָגְן פֿינְגָעָ גַּלְיִיכָע חַלְקִים בְּרוּיטָ, אוּפְּךְ פֿינְגָעָ טְעַלְעָרָס מִיט פְּאָרָן
שְׁיִידְעָנָעָ רְעַמְלָעָן, יְעַדְעָר זָאָל דְּרַקְעָנָעָן זַיְן חַלְקָה. — מַאָטָל האט נִיט מִיטְגָּעָ
נוּמָעָן זַיְן רְאַצְיָע, — האט ער באָמְעָרטָן.

בָּאָלְד אִין שיינְגּוּ פֿעַסְעַלְעָ גַּעֲוָעָן בִּי דָעַר שְׁפִּיוֹזְ-שְׁאָפָעָ: — רְהָאָט גַּעֲבָעָד
בִּישְׁט גַּעֲוָוסָטָן, אוּפְּךְ וּוּלְכָעָר וּוּלְטָעָ ער אִין... ער אַפְּלָו נִישְׁט גַּעֲזָגָט וּוּזָהָיָן
ער גִּיט.

שְׁלוּמָה האט גַּעֲוָאָרטָן, בֵּין יְשָׁרָאֵל וּוּטָ אַפְּשָׁנִיְּדָן זַיְן פְּלִיטָשׁ בְּרוּיט אָן

גענומען פון אים דאס מעסער. אבער אנטשאט צו שנידן מיט אים. האט ער אפגען בראכן מיט די הענט א העלפט פון זיין חלק ברויט און גענומען אויפגעערעט און גיך צו קייען. דערזענדיק דאס, האט שיינע פעסעלע א שטרעך געטאן די האנט אים אַרְיסִצּוֹרִיסָן דעם בִּסְן: — גֵּי שֵׁין גַּי! — האט זיך, אויסער זיך, גע-שריען, — וואס 'עסטע עסן מארגן און איבערמארגן?
ער האט זיך געראנגלט מיט איר; דערנאָר האט ער, מיטן פולן מoil, זיך געלאון צו דער טיר.

*

דעם אמת געועגט, איזו שלום, פונקט ווי די אנדערע ברידער, געווין גע-קאָפֶט אויף דער מעשה. ער איזו געווין פֿאָרְלִיבְט. פֿאָרְלִיבְט מיט אַהֲפְנָוְגְּסָלָאָז זער זיס-פֿיְנָגְלָעָכָר לִיבָּע, וועגן וועלכער קִינְגָּרְהָאָט קִין אַנוּגָּנִיט גַּעַחַת; אַפְּיָלוּ נִיט די גַּעַלְבְּטָעָאָלִיאָן: אַסְתָּר.

ווײַט ער האט זיך דערזען אויפֿן היַף, ווען זיך איזו אַנְגָּעָקְוָמָעָן אַין גַּעַטָּא, האט זיך אַלְץ אַים אַ קָּעָר גַּעַטָּא, ווי עַפְּעַס וּזְאַלְטָא אַין אַים אויפֿגְּעִירִיסָן — עַפְּעַס גַּעַצְוִימָטָס אַן לאָגָג דערדרְדִּיקְטָס. ער האט גַּעַפְּלִיט מיט זִין גַּאנְצָן ווען, אַן דאס אַיז זיך — אַן נִיט פְּלָאָרָעָא אַן נִיט קִינְגָּרְהָאָט אַין דער ווּלְט — וואס פִּילְט אַים אויס, וואס לעבעט אַין אַים אַן נִעְמָט אַים אַין אַין גַּאנְצָן.
אוודאי האט כמעט גַּאנְדִּינְט אַין אַיר דערמאָט אַן דעם בליענְדיַקָּן, לייכְטִי פִּיסְיקָן מִידְלָן מִיטְן קָאָפֶט רְוִיטְטָעָן קְרוּזָן: דעם מִידְלָן וואס האט גַּעַלְבְּט אַין זִין זִירָן, — בְּלִוּזִי אָפְּשָׁר אַיְרָע אַיְגָן, וואס האָבָן זיך חְנוּדִיק גַּעַשְׁמָרָעָט אַן דאס אַדְעָרְלָבָי דער זִיְתָן פָּוּן אַיר שְׁטָעָרָן, וואס אַיז נָאָך גְּרָעָסְעָר גַּעַוְאָרָן אַן האט זיך הַיְנָט נָאָך מַעַר גַּעַבְּלִוִּיטָי בְּיַיְדְּלִיפְּן, אוודאי אַיז זיך באַנְיִיט מיט אַיז גַּעַבְּטָעָן. אַבְּעָר אַוְיִיז אַיר אַיך גַּעַוְעָן זִין לִיבָּע, וואס האט זיך זיך באַנְיִיט מיט זִין גַּעַוְוָלְטָנְדִּיקָן כֹּה. נִיט גַּעַוְעָן אַין זִין לִיבָּע גַּאנְטִיט פָּוּן דער אַמְּאַלְיקָעָר חְלוּמִי דִּיקְיִי, פָּוּן דער אַמְּאַלְיקָעָר אַיבְּעָרוּוּטְרָעְדִּיקָעָר באַוּוֹנְדָּעָרָן. אַיצְטָה, ווען ער האט זיך גַּעַוְעָן אַין חְלוּמָן, אַיז גַּעַוְעָן נִיט בְּלִוּזִי אַיר פְּנִים — נָאָר אַיר גַּאנְצָעָר זִינְפּוּלָעָר, רִיכְנְדִּיקָעָר גּוֹף, וואס ער האט גַּעַבְּקָנְט אַים צו באַרְיָין מיט זִין לִיב. סְאַיז גַּעַוְעָן אַיר סְוד, אַיר נִשְׁמָה — אַמִּין פִּזְישָׁע — וואס ער האט גַּעַוְאָלָט באַהֲעָפְּטָן מיט זִינְגָּר.

ווײַט אַמְּאַלְיקָעָר ער אַיר ווּידְעָר אַנְגָּעוּהָיִבָּן נַאֲצְזָקָוָקָן צו זְאַמְּלָעָן בְּרַעְלָעָן יְדִיעָות וועגן אַיר; דערגִּין ווי זיך אַיז אַן וואס זיך טוֹט אַלְעָן מַעְגְּלָעָכָע שְׂעהָעָן פָּוּן טָאג. — נָאָר אַיצְטָה אַט ער מַעַר נִיט מַוְאָר גַּעַהְאָט צו רָעָדָן צו אַיר. ווען ער האט זיך גַּעַוְעָן פָּאָרְבִּיגִין, האט ער זיך אַפְּגָעְשְׁטָעָלָט, פָּאָרְבִּיטָן אַ וּאָרטָט מיט אַיר, כְּדִי צו הַעֲרֵן בְּלִוּזִי דעם קָלָאָגָג פָּוּן אַיר קוֹל. באַזְאָרגְּט זיך מִיט אַ צִימְעָר, האט ער זיך גַּעַפְּלִיט בָּאַרְעַכְטִיקָט פָּוּן צִיִּיט זיך צִיִּיט אַן שְׁפָעָטָר, וואס אַמְּאַל אַפְּטָעָר, אַנְצְׁוּקָלָאָפָּן אַין אַיר טִיר. ער האט זיך גַּעַקָּאנְט זְוּן פָּוּן זְיִינְרָן נַאֲעָנָט — מַמְשָׁ דִּי האנט אַוְיִצְׁוּשְׁטָרָעָקָן. טִילְלָה מַאל, ווען זיך האט גַּעַרְעָדָט צו אַים, דִּיסְקוּטִירָט, זִינְגָּעָן אַירָע לִיפְּנִי גַּעַוְעָן אַנְטְּקָגְּנָאַבְּרָעָר זִינְגָּעָן. — אַן דָּאָר האט ער גַּעַוְוָסְט,

או זי איז אומענדליך וווײַט. אוֹ הַגָּם זי קוקט אויף אים, באמערכט זי אים ניט; וויס זי גָּרְבִּינְט אָוֹן ווַיֵּלְגָּרְבִּינְט ווַיְסִין פָּוּן אִים. אוֹן ווָאָס מַעַר עַר הָאָט זי דָּעַרְתָּ קָעָנְט, ווָאָס מַעַר עַר הָאָט זי גַּעֲזָעָן אָוֹן גַּעֲהָט אַ גַּעֲלָגָנְהִיט צוֹ בָּאָרִירְן אַירְ אָרְעָם, אַירְעָה הָעָנְט; ווָאָס מַעַר עַר הָאָט גַּעֲרָעְדָּט מִיט אַיר — דָּאָס אַומְדָּעָרִיכִּיךְ; בָּאַרְעָר אַיְזָה זי אִים אַוְיסְגָּוּקְמָעָן, דָּאָס סְדוּתְדִּיקְעָר; אוֹן דָּאָס מַעַר הָאָט זיך זיַּן ווְעַזְן גַּעֲרִיסְטָן צוֹ אַיר.

איַן אַנְהִיבָּה הָאָט עַר זיך בָּאַמִּיט, זי זָאָל אִים יָא בָּאַמְּרָעָק. זי זָאָל ווּפָרְנוֹ אַוְיפְּמָעָרְקָוָאָם. יַעֲדָעָס מָאָל, ווּעַן עַר אַיְזָה אַרְוִיפְּגָעְגָּנְגָּעָן צוֹ אַיר, הָאָט עַר נַאֲכָגָעָז קָוקָט זִיְּן הָעָמָד, צִי עַס אַיְזָה גַּעֲנָגָז ווַיְבָעָר; קָאַנְטָרָאַלְיָרָט, צִי זִיְּנָעָז נַעֲגָל זִיְּנָעָז אַפְּגָעָשָׂוִירָן; צִי עַר אַיְזָה גּוֹטָ רַאֲזִירָט. עַר הָאָט אַיר גַּעֲהָלָפָן אַין טַעַלְעָכָעָ קְלִינְיָיָן; אַפְּגָעָנוּמָעָן פָּאָר אַיר דִּי רַאֲצִיעָס, גַּעַשְׁתָּאָגָעָן פָּאָר אַיר אַיְזָה דָּעַר דִּיְּרַיְּעָ פָּאָר דִּי קְרָאָמָעָן. עַר אַיְזָה אַרְאַפְּגָעְקָוָמָעָן אָפָּט אַיְזָה קְעָלָעָר, ווּעַן פְּרִידְעָז הָאָט נַאֲדָגָעָבָט אָוֹן נַאֲכָגָעָפְּרָעָט, צִי זִי דָּאָרָף נִיטָּע עַר זָאָל פָּאָר אַיר עַרְגָּעָז גַּיְינָ, לְוִיְּפָן, הָעָלָפָן. עַר הָאָט בָּאַמְּרָעָק, אָז דִּי אַיְנְצִיקָּעָ מַאֲמָעָנָט, ווּעַן זִי ווּיְוָוָט אִים אַרְוָיס אַ בִּיסְלָ אַינְטָעָרָעָס זִיְּנָעָז, ווּעַן עַר רַעַדְטָ מִיט אַיר פָּאַלְיָטָק. הָאָט עַר גַּעֲרָעְדָּט מִיט אַיר פָּאַלְיָטָק, הָגָם, אַיְזָה דָּעַם פָּאָלָ, אַיְזָה גַּעַוּוֹן בַּיְּ אִים דִּי פִּינְלָעָכָטָע טַעַמָּע. עַר הָאָט זיך גַּעֲקָאָט אָוֹן גַּעֲשָׁפָאָרָט מִיט אַיר אָוֹן גַּעַטְאָן הָאָט עַר דָּאָס. נִיט אַוְיָז ווּיְוָט צּוֹלִיב זִיְּנָעָז אַיְגָעָנָעָ אַיְבָּרְצִיכִּיגְגָּעָן, ווּיְדָרְפָּאָר, ווָאָס עַר הָאָט זיך גַּעַד וּזְאָלָט זַעַן אָזָא בָּאַלְעָבָטָע, אָזָא אַוְיפְּמָעָרְקָזָאָמָעָ. אַבָּעָר אַיר הַיְּצִיקִיט פָּלְעָגָט נִיט אַנְהָאָלָטָן לְאָגָג. דָּאָס לִיכְתָּא אַיְרָעָ אַוְיָגָן פְּלָעָגָט זיך גַּיְקָ פָּאַרְלָעָשָׂן אָוֹן עַר הָאָט גַּעַוּוֹסָט, אָז זיך ווּילְ עַר זָאָל גַּיְינָ.

איַן אַנְהִיבָּה, הָאָט עַר גַּעֲהָסָט זיך אַלְיָין — זִיְּן קְרָעְפָּעָר, דָּעַם שְׁוּעוּרָן אָזָן קְרָעְמְפִיקָּן, דִּי קְוָרְצָעָ הָעָנְט, דִּי קְרוּמָעָ פִּיס, דָּאָס פָּנִים. עַר הָאָט בָּאַדוּיְעָרָט זִיְּן עַמְּ-הָאָרֶצָות אָוֹן אַוְמָבָּאַלְעָנְקִיטִיט. מִיט אַפְּרָצְיוֹיְפָּלְטָעָר עַקְשָׁנָות הָאָט עַר זיך בָּאַמִּיט צוֹ אַרְבָּעָטָן אַיְבָּעָר זיך. עַר הָאָט זיך גַּעַוְאָרָפָן אוֹפָּחָ בִּיכְעָר; גַּלְלִיְּנָעָט אַלְזָ, ווָאָס אַיְזָה גַּעַקְוּמָעָן אַוְנְטָעָר דָּעַר הָאָנְט — כִּדְיַ שְׁפָעָטָר צוֹ הָאָבָן אַ טַעַמָּעָ, צוֹ בָּאוּיְיָין זיך פָּאָר אַיר.

אַבָּעָר מִיט דָּעַר צִיְּט, אַיְזָה עַר מִיד גַּעַוְאָרָן פָּוּן בָּאַקְלִילְיָדָן זיך אַיְזָה אַ פְּרָעָמְדָעָר הָוִיָּט. עַר הָאָט גַּעַמוֹת זִיְּיָ, ווָאָס עַר אַיְזָה. אוֹן גַּאֲרָ אָזָא, ווּיְ עַר אַיְזָה, הָאָט עַר אַסְתָּרָן גַּעֲקָאָטָן לִיבָּ הָאָבָן. ווּיְ גַּאֲרָ אָזָא אַיְזָה קְלָאָרָ גַּעַוְאָרָ, הָאָט עַר צְוִירָק גַּעַוְוָנָגָן זִיְּן שְׁטָאָלָץ. עַר הָאָט אַוְיְפָגְעָנָבָן דָּאָס בָּאַטְרָאָכָטָן זיך אָזָן פָּזָצָן זיך, פָּאָרָן אַרְיִיגָּיָין צוֹ אַיר. עַר הָאָט פָּאַרְוָאָרָפָן דִּי בִּיכְעָר, ווָאָס הָאָבָן אִים נִיט אַיְגָטְעָרְעָסִירָט. סְאַיְזָ נִיט גַּעַוְוָעָן אַיְזָה זִיְּן גַּאֲטָרָ צוֹ לִיְּעָנָעָן בִּיכְעָר. עַר הָאָט צוֹ זִיְּ קִין גַּעַדְוָלָד נִיט גַּעַהָטָן. נִישְׁקָהָה, עַר הָאָט גַּעַוְוָסָט ווּעַגָּן לְעַבָּן גַּעַנְגָּה, אָז צוֹ לִיְּעָנָעָן דָּעַרְוָעָגָן. אָזָן אַ שְׁכָלָ הָאָט עַר אוֹפָּחָ בִּיכְעָר זִיְּן אַיְגָעָנָמָ, אָזָן דָּאָס הָאָרֶץ אַיְזָה אִים זִיכְעָר גַּעַוְוָעָן אוֹפָּחָ רִיכְטִיקָן אַרְטָן. עַר הָאָט זיך נִיט גַּעַהָטָן מִיט ווָאָס צוֹ שְׁעָמָעָן.

גַּלְיִיכְצִיטִיק אַיְזָה זִיְּן לִיבָּ צוֹ אַסְתָּרָן גַּעַוְאָרָן הַכְּנָהָדִיקָעָר אָז נַאֲכָגָיְבִּיקָעָר.

אין זיין זאָרג פאר אַיר אַין מעד ניט געווונן קײַן ווילֶן זי צו געווינגען — בלוייז אַ פֿאָרגעניגן פון דינגען אַיר. ס'איַן אִים אַנגעגאנגען, ווי זי זעט אויס, ווי זי אַין געשטיימט. ערד האַט לֵיכִיכְט גּעַקָּאנְט טְרֻפְּעָן, צַי זַי אַין מִיד, צַי זַי אַין אוֹיסְגָּעָד שלאָפָן. נאָך פְּרִידְיעָס טּוּיט, פְּלָעַגְט אִים וויַיְתָן דָּאַס האַרְק, וווען ער פְּלָעַגְט זי זען פְּאָרְבִּיגְגִּי, צְעַבְּרָאָכְן אָוֹן פְּאָרְטְּרָאָגְן אָוֹן אַנדְרָעָז וּוּלְטָן. ערד האַט אַרְומָז גענוּמָען מִיט דַי אַוְיגָן אַיר רְוִיטָן, יְנַגְּלָשְׁ-גּעַקְּרוֹזְלָטָן קָאָפְּ אָוֹן גּעַקְּוִישָׁט מִיט דַי בְּלִקְּן אַירָעָ מִידָע, פְּאָרְשְׁוּרְעָטָע אַיְגָן. ערד האַט גּעַפְּלִיט אַזְוִי פִּילְ וּוּאַרְעָמְקִיט, אַזְוִי פִּילְ צְעַרְטְּלָעְקִיט אַין זַיְן האַרְק, אַזְוִי סְחָאָט זַיְקָ אִים אַזְשָׁ גּעַגְּלוּסָט צַוְּ וּוּינְגָן. יָא, ערד האַט בְּכוֹחַ גּעַוּונָן זַיְקָ אַוְיסְצּוּשְׁטְרָעָקָן פָּאָר אַיר מִיט זַיְן שְׁטָאָלָן, מִיט זַיְן גָּאנְצָן וּוּעָן — אָוֹן זַיְקָ אַיבָּעָר אִים שְׁפְּרִיאָזָן וּוּי אַיבָּעָר אַ גּעַבעָטָן טְרָאָטוֹאָר — כַּדְיָ דָאַס לְעַבְּן זַיְקָ אַיר נִיט אַזְוִי וּוּי טָאָן.

ווען זי האַט אַנגָּהָוִיבָּן קּוּמָעָן צַוְּ זַיְקָ אָוֹן גּוֹט אַוְיסְזָעָן: ווען אַירָעָ אַיְגָּעָ פְּאָלָעָנָע בְּאָקוֹן זִינְגָּעָן פְּוּלְעָר אָוֹן רָאוּעָר גּעַוְאָרָן אָוֹן אַירָעָ אַרְעָם. וווען פְּלָעַגְט אַוְיסְזָעָן וּוּי דִּינְגָּעָן צְוִיְגָּלָעָד, זִינְגָּעָן שְׂטָאָלְטָבָּעָר אָוֹן רְוַנְדִּיקָּעָר גּעַוְאָרָן, ווען אַיר בְּרוּסָט אָוֹן הִיפְּטָן הַאָבוֹן גּעַנוּמָעָן אַוְיסְפּוּרְעָמָעָן דַי קְלִידְעָר אַוְיךָ אַיר גּוֹפְּ — אַיְזָיְן האַרְקָז פּוֹל גּעַוְאָרָן מִיט אַדְאָנְקָבָּאָרְקִיט — אַבְּעָר אַוְיךָ מִיט אַ נִּיעָם צְעַפְּרָאָלָט גּעַוְאָרָן פָּוֹן אַזָּא בָּאָגָּעָר, פָּוֹן אַזָּא גְּרוּסָן פָּאָרְלָאָנָגָן נאָך אַיר שִׁינְקִיט, אַוְ עַר האַט זַיְקָ קּוֹיְם גּעַקָּאנְט דְּעַרְמִיט אַן עַצְחָ גּעָבָן.

אַמְּמָאָל האַט עַר זַיְקָ גּעַפְּלָעַגְט וּוּינְגָּשָׁן, אָוֹן זַיְקָ אַזְוִי אַינְטִיט מִיט אִים, אָוֹן עַר זַיְקָ קּוּמָעָן זִיצְן בַּיְ אַיר אַין שְׁטִיבָל, עַרְגָּעָץ אַין אַ וּוּינְקָל אָוֹן זַיְקָ בְּלִוְיָן בְּאַטְרָאָכָּט — מַעַר גָּרְנִיט: אָוֹן נִיט מוֹזָן רְעַדָּן מִיט אַיר וּוּינְקָן פְּאָלִיטִיק, צַי וּוּינְקָן עֲפָעָם אַנְדָּעָרָש. עַר האַט בְּלִוְיָן גּעַוְאָלָט אַטְעָמָעָן דַי לְפָטָט, ווּסְמָקָה זַיְקָ גּעַאָטָמָט. אַיְצָט האַט עַר גּעַוְוָסָט, אָוֹן עַר וּוּאָלָט גָּאָר אַזָּא אַינְטִימִיטָט נִיט גּעַקָּאנְט אַוְיסְהָאָלָטָן.

דָּעַרְצָו אַיְזָיְן סִי וּוּ נִיט גּעַקְּוּמָעָן. זִיעְרָעָ פְּאָרְהָעַלְטָעַנְיָשָׁן הַאָבוֹן זַיְקָ, פָּוֹן עַרְשָׁטָן טָאָג אָוֹן, וּוּינְיקָ גּעַעְנְדָרָט אָוֹן וּיְעַר בִּידְנָס לְעַבְּנָן, הָגָם אַזְוִי צְוּנוֹיָפִּ.

גּוּבְּנָדָן דָּוָרָךְ שְׁלָוָס גּעַפְּילִ, זִינְגָּעָן גּעַגְּנָגָעָן אַין פְּאָרְשִׁידְעָנָעָ רִיכְטָוְנָגָעָן. עַר אַיְזָיְן בְּטָבְּעָ גּעַוְוָעָן אַן אַפְּטִימִיסָּט, שְׁלָוָס. עַר האַט גּעַלְוִוְיָטָבָּ, אָוֹן דָּעָר טָאָטָעָ וּוּסָט גּוֹזְוָנָט וּוּרָן, אָוֹן מַעַן וּוּסָט עֲפָעָנָעָן דַי "שָׁאָפָּן": אָוֹן עַס וּוּסָט זַיְקָ מִאָּכוֹן אַרְבָּעָט. עַר אַיְזָיְן גּעַוְוָעָן זִיכְעָר, אָוֹן דַי מַלְחָמָה וּוּסָט זַיְקָ בְּקָרְבָּן נְדִיקָּן אָוֹן אָוֹן דָּעָר סָאָצְיָאלִיזָם וּוּסָט קּוּמָעָן. בְּלִוְיָן אַיְזָיְן פְּרָט אַיְזָיְן עַר גּעַוְוָעָן פָּעָסִימִיטִישָׁ: אַיְזָיְן דָּעָר צּוּקוֹנֶפֶט פָּוֹן זַיְקָ לְבָעָן צַוְּ אַסְתָּחָן.

אָוֹן מִיט פָּעָסִימִום גִּיט זַיְקָ אַ בְּדָרְךָ הַאַפְּעָרְדִּיקָּעָר מַעְנְטָשׁ שְׁוּעָר אַן עַצְחָ. ס'איַן וּי אַ פְּרָעְמְדָעָר קְעַרְפָּעָר — אָוֹן אַמְּבָאַקְוּמְלָעְקִיטִי אַין דָּעָר נְשָׁמָה, וּוּסָט וּיְ שְׁטָאָרָק מַעַן זַיְקָ נִיט וּוּלֶן זַיְקָ דְּעַרְדְּרִיךְוּן, לְאָוֹט זַיְקָ דָּאַס פִּילְן: צְשָׁרוּיָפִּט דָאַס גּעַמִּיט אָוֹן בְּרַעֲנָגְט אַרְוִיסָּט, פָּוֹן דָּעָר גּוֹיְגְּעוּוֹיכְּט. זִינְגָּעָן שְׁלָוָס אַוְיסְבָּרוּכָּן פָּוֹן אַוְמְגַעְצְיָוִטָּן כָּעֵס, וּוּסָט אַמְּלָאָל אַפְּטָעָר גּעַוְאָרָן. עַר האַט גּעַשְׁרִינְגָּן אַוְן גּעָיָן

שטרוועט און א סיבָה אונ אויף וועמַען עס זאל ניט זיין, און אנדערש מאל, האט ער זיך געקאנט צוכאָפָן צום ברויט-שענקל און עסן און א חשבָן און און א מאָס.

און געפִילט האט ער אין זיך א פֿעַקִיִּיט אַפְצָוֹתָן גָּאָז עַפְעָס וְוַילְדָעָרטָס. בֵּין ער האט באַשְׁלָאָסָן, אָז אָזֶוי אַגְּנִינָן וְוַיְתָעַר קָאָן עַס בִּיטָּ; אָז ער מוֹ פִּילָּן אֲבָדָן אַוְנְטָעַר דֵּי פִּיס — גַּעֲפִינְגָּן אַרְבָּעָטָ; שְׁוּעוּרָעָ, פִּיזְיָשָׁא אַרְבָּעָטָ, וְוָאָס זָאָל מִיד מָאָכוֹ, נִיט נָאָר זִינְגָּעָ שְׁטָאָרָקָעָ העַנְטָ, נָאָר אוּיך דָעַם אָוּמָרוֹ אַינְגָּעָ-וּוַיְינִיק.

האָט ער גענוּמַעַן פְּאַרְבְּרַעְנְגָּעָן שְׁעהָעָן בֵּי דֵי אַמְּאַלְיָקָע יַאֲטָקָעַס, וּוּ דֵי אַרְבְּעַטָּעָר האָבָן זִיךְ גְּרוּפִירְט לְוִיטְ פָּאָכוֹן. מַעַן האָט דָעַרְוָאָרטָ, אָז אֲלִיאָדָע טָאָג זָאָל זִיךְ דֵי "שָׁאָפָּן" עַפְעַנְגָּעָן. ער אַיז גַּעַלְאָפָּן צוֹ דֵי פְּרָאוּיָאנְטָ-סְקָלָדָעָס. זִיךְ גַּעַדְרִיִּיט אַרְוָם בְּאַלְטוּרָעָ-פְּלָאָצָן. אַפְשָׁר וּוּטָמָן גָּרָאָד דָאָרָפָן עַמְּצָעָן מִיטָּ גַּעַז זָוְנְטָעָ העַנְטָ — אַפְצָוֹרָאָגָן אֲשָׁא, אַוְפְּצָוֹלָאַדְעָנָעָן אוּיךְ אֲ וְוָגָן. דָעַרְגָּאָז אִיז ער אֲ פָאָר טָעַג אַרְוּמְגָעָנְגָּעָן מִיטָּ זִינְגָּעָ טְишְׁלָעָרְ-כָּלִים אַיְבָּרְדִּיְהָרָעָן דֵי הַיּוּרָאָרָן וְוּמַעַן האָט הַיִּנְטָ גַּעַקָּאָנָט אַיְנְפָאָלָן אַוְיסְצָוְגָּעָבָן אֲ פָעָנִיגָּעָ אוּיךְ צְרוּעַכְתָּמָאָכוֹן אֲ טִירָ, אֲ פָעַנְצָטָעָר, צִי מַעְבָּל?

אָזֶוי, בֵּין דֵי עַפְידָעָמִיעָ פָּוָן דָעָר "קוֹוּשָׁעָ שְׁלַעַפְאָטָעָ" האָט אַים דָעַרְשָׁנָאָפָט אָוֹן אַים "אַיְנְגָעָזִיפָּט" אַין שְׁטוּב אַין דֵי אַוְנוֹטָן. ער האָט קוּוֹם גַּעַוְעָן אַין דָעָר פִּינְגְּטָעָר. ער האָט נִיט גַּעַקָּאָנָט מַעַר אַפְוָאָרָטָן אַסְתָּרָן אָוֹן זִיךְ זָעַלְטָעַנְעָר גַּעַזְעָן. ער אַיז גַּעַוְעָן צּוּפְרִידָן. עַרְשָׁמָנָס האָט דָעָר דָאַקְטָאָר אַים פָּאַשְׁרִיבָן אֲ טָאָלָאָן אוּיךְ לְעַבְעָר, וְוָאָס אַיז גַּעַוְעָן דֵי בְּעַסְטָעָ רְפָואָה פָאָר דָעָר קְרָעָנָק. שִׁינְגָּעָ פְּעַסְעָלָעָ האָט דֵי לְעַבְעָר פְּאַרְקְוִיפָּט אָוֹן אַיְנְגָעָהָאַנְדָּלָטָ פָאָר דָעַם אֲ בִּיסְלָ מַעַל אָוֹן קָאָרְטָאָפָל. צּוּוִיתָנָס, האָט שְׁלוֹם גַּעַהָאָפָט צְוֹאָמָעָן מִיטָּ דָעָר "שְׁלַעַפְאָטָעָ" זִיךְ אוּיךְ אַוְיסְצָוְהָיִילָן פָּוָן אַסְתָּרָן (פָּוָן דָעָר "שְׁלַעַפְאָטָעָ" האָט ער זִיךְ אַוְיסְגָּעָ-הַיִּלְתָּ גִּיכְעָר, אֲ סְדָ גִּיכְעָר). אָוֹן דֵי "שְׁלַעַפְאָטָעָ" אַיז פָאָר אַים גַּעַוְעָן מַולְדִּיק, אוּיךְ צּוֹלִיב דָעַם, וְוָאָס זִיךְ האָט אַים דָעַרְגָּעַנְטָעָרָט מִיטָּ וְוְאַלְעַנְטִינָאָן, וְעַלְכָּרָ אַיז אַפְט אַרְיִינְגָּעָקָוּמָעָן "רַעַדְןָ אֲ וְאַרְטָ" מִיטָּ אַים — בֵּין זִיךְ האָבָן זִיךְ דָעַרְדָּעָט צַוָּאָחָלָה.

וְוְאַלְעַנְטִינָא אַיז אַין דֵי דָאַיְקָע טָעַג גַּעַוְעָן אַין דֵי אַמְּתָעָ פְּעַדְעָרָן. ער מִיטָּ זִינְגָּעָן גַּעַוְעָן "דָעָר כָּוחָ הַינְטָעָן הוּיוּקָאמִיטָעָט" אָוֹן ער האָט אַרְוּמְגָעַשְׁפָּרִיּוֹט אַיְבָּעָרָן הוֹרָף מִיטָּ דֵי הַעַנְטָ אַין דֵי קַעְשָׁנָעָס, מַעַשָּׂה בְּאַלְעָבָאָס אָוֹן דָעַה-זָאָגָעָר. ער האָט גַּעַטְרָאָגָן מַאֲסִיּוּעָ שְׁטִיוֹלָן אַיז זִיךְ דָאָס בְּקָולָ רָם צַוָּוִיסָן גַּעַגְעָבָן וּוּרְעָ עַס גִּיְיט. אַיז אַוְיָבָה האָבָן דָאָס נִיט גַּעַטָּאָן דֵי שְׁטִיוֹלָן, האָט עַס גַּעַטָּאָן זִין קָול, וְוָאָס האָט פְּאַרְמָאָגָט אֲ בָּאַזְוְנְדָעָרָן מַעַטְאַלְעָנָעָם, שְׁוּעָרָן קְלָאָגָג. אָוֹן דָעַרְקָעָנָעָן האָט מַעַן אַים גַּעַקָּאָנָט אַין אֲ יִם מִיטָּ מַעְנְטָשָׁן. אַפְּלוֹ וְוּעָן דָעָר זִיךְ אוּיךְ גַּעַוְעָן בְּאַלְגָּעָרָט פָּוָן שְׁכָנָים, האָט זִיךְ זִיךְ וְוְאַלְעַנְטִינָא אַגְּגָעָעָן — מִיטָּ מִיטָּ דָעָר נַעֲגָרְ-הַוִּיטָ, וְוָאָס האָט גַּעַלְאָנְצָט זִיךְ בְּרוּין, לְאַקְרָעָט לְעַדְעָר.

דער הויף איי געוווען זיין פאלוואָך. ער האט פאַרטשעפֿעט ווועמען ס'האט זיך אַים פֿאַרדוֹאַלט, אַנְהִיבְּנְדִּיק פֿוֹן דער חְבָּרָה קְלִינְיוֹזָאָרג — ווועמען ער האט פֿוֹן צִיְּתָן צְגֻעָוָאָרְפָּן צְקֻעָרְלָעֵךְ פֿוֹן קְעַשְׁעַנְעָ אֲרוֹסִים — בֵּין דער פָּאנִי יַאֲדוֹוְיגָעַ רְאוּנְבָּעָרָג, צַו ווּלְכָעֶר ער האט גְּעַרְעַדְטָ אַפְּוִילְישָׂ, אַפְּוִילְ מִיטָּ רְישָׂן אַונְן רְישָׂן אַונְן גְּרִיאְזָן בֵּין צְוִיְּינָן וּאָרָט. דּוּרְבִּי אַיְזָן ער תְּמִיד גְּעוּוֹעָן גּוֹט אַוְיפְּגָעְלִיגְט. אָפְּיַלְוָי מִיטָּ זַיְנָעַ בְּלָאָטָעַ זַיךְ גְּעַרְקִיגְט לְאַקְנְדִּיק. אַבְּעָרָאַלְעָן הַאֲבָן גְּעוּוֹסְטָן, אַזְּ אַזְּוִי לְאַקְנְדִּיק. קָעָן ער אַזְּוּקְלִיגְנוֹן אַ מְעַנְשָׂן צְוִישָׂן אַ יָּאַ אַונְן נִין, אַזְּ יַעֲנָעָר זַאל זַיךְ שְׂוִין מִיטָּ גְּאַנְצָעַ בְּיִנְעָר נִיטָּ אַוְיפְּשָׁטָעלָן. — בְּאַוְונְדָּעָרָס לְעַצְּטָנס, אַיזְּ קִיְּנָעָם נִיטָּ אַיְנְגָעְפָּאָלְן זַיךְ מִיטָּ אַםְּ צַוְּ פְּאַרטְשָׁעָפָּעָן. דּוּרָ גְּאַנְצָעָר הוֹיף האט גְּעוּוֹסְטָן, אַזְּ ווּלְעַנְטִינָּא אַהֲאָלָט אַונְטָעָר זַיין שְׁמִיכָּל — אַ וּוֹנְדָּ, וּוֹאָס וּוֹיל זַיךְ נִיטָּ פְּאַרְהִילָּן. ער האט גְּהָאָט זַיין אַכְּלִיעָס פְּיָאָטָעָ.

מען האט אַים אַפְּטָ גְּעוּוֹן אַינְן דֵּי אַוְונְטָן אַרְוִיפְּקָוּן צָוָם פְּעַנְצָטָעָרָל אַוְיפְּן דְּרִיטְ�ן שְׁטָאָק. מען האט אַים גְּהָעָרָט פְּיִיפְּן אַוְונְטָרָעָן קְאַרְשְׁנִיבָּוִים. אַלְעָהִי ער וּוֹאָלָט גְּעוּוֹן אַ פְּאַרְבָּעָנְקָטָעָר קְאַנְאָרִיךְ. מען האט אַים גְּעוּוֹן שְׁטִיְּן אַינְן אַסְתָּרָס אַרְיְינְגָּאנְגָּן; אַזְּ טָאָמָעָר גְּיִיטָן זַיךְ פְּאַרְבִּי — זַאל זַיְ אַים כָּאַטְשָׂ אַנְרִירָן מִיטָּן אַרְעָם. וּוֹיל גְּעַרְעַדְטָן הָאָט זַיְ צַוְּ אַים שְׂוִין פֿוֹן לְאָגָג נִיטָּ; אָפְּיַלְוָי זַיךְ נִיטָּ בְּאַגְּרִיסְטָט מִיטָּ אַים. ער האט זַיךְ אַוְיסְגָּעְשָׂטָעָלָט צַוְּ לְיִתְּמָשָׂ עַלְכָּעָטָעָר פָּאָרָ אַלְעָ שְׁכָנִים, וּוֹעָן ער פְּלָעָגָט זַיְ אַמְּלָ אַוְיפְּן הוֹיף פְּאַהֲאָלָטָן אַזְּ נִיטָּ לְאָזְן אַיר אַדְוָרְכִּיִּן, בֵּין זַיְ וּוֹעָט זַיךְ אַים אַפְּרָוּפָן מִיטָּ אַ וּאָרָט. פְּאַרְשְׁתִּיטָּיִת זַיךְ, אַזְּ גַּעַלְאָכְטָ פֿוֹן אַים הָאָט מִינְן נִאר אַינְן דֵּי וּוּנְקָעָלָעָר, בְּאַהֲלָטְעָנְרָהִיטָּן. מען האט גּוֹט אַכְּטָנָג גְּגַעְגָּבָן נִיטָּ אַיְנְצְּרוּרִיסָּן מִיטָּ אַ וּמִי גִּיטָּ אַכְּטָנָג נִיטָּ אַיְנְצְּרוּרִיסָּן מִיטָּ אַ פְּאַרְוּוֹנְדָּעָטָן לִיבָּ.

שלומָעָן הָאָט ווּלְעַנְטִינָּא אַוְיסְגָּעְקָלִיבָּן זַיךְ אַרְפְּצְּרוּדָן פָּאָר אַים פֿוֹן האָרֶצְן.

וּוֹלְעַנְטִינָּא הָאָט גְּהָאָט זַיין דִּירָה אַינְן פְּאַרְטָעָר. דָּאָרָט הָאָט, צְוָאָמָעָן מִיטָּ אַים אַונְן שִׁינְדָּלָעָן, אַוְיךְ גְּעוּוֹינְטָן זַיין שְׁוֹוָעָסְטָעָר מִיטָּ אַהֲלָבָן טְוִץ קְיַנְדָּעָלָעָךְ, וּוֹאָס זַיְ הָאָט גְּהָאָט מִיטָּ אַהֲלָבָן טְוִץ אַמְּבָאַקָּאָנְטָעָ יְנְגָעְלִילִיט. דֵּי דִּירָה אַיְזָן אַוְיךְ גְּלִיכְצִיטִיק גְּעוּוֹן אַ קְרָעָמֵל, וּוֹ וּוֹלְעַנְטִינָּא הָאָט גְּהָאָנְדָּלָט מִיטָּ אַרְיְינְגָּעָשָׂמוֹרָ גְּלָטָעָר סְחָוָה, וּוֹעָן דָּאָס גַּעַטָּא אַיְזָן נַאֲדָ גְּעוּוֹן אָפְּן — אַזְּ מִיטָּ גְּגַנְבָּעָטָעָר, — נַאֲךְ דָּעַם וּוֹי דָּאָס גַּעַטָּא אַיְזָן גְּעוּוֹרָן פְּאַרְמָאָכָּט. וּוֹלְעַנְטִינָּא הָאָט גְּהָאָט בְּדָאָטָעָס אַיְזָן דָּעָרָ «וּוַיְסָעָר גְּוֹאָרְדִּיעָ», בֵּי דֵי מְעַלְטָרְעָגְרָסִים, וּוּלְכָעָבָהָאָבָן גְּמָאָכָּט גָּאָלָהָ דָּעָנָעָ גְּשָׁעָפָּטָן — אַזְּ אַיְזָן אַלְעָ אַפְּרָאָזְיָאָצִיעָ-אַפְּטִילְוָוָגָעָן, פְּלִיְשָׁעָרִיָּעָן אַזְּ, זַיין קְרָעָמֵל אַזְּ, מִילְכּוֹאָרְגִּיסְקָלָאָדָעָס, אַזְּ אַוְיךְ אַוְיפְּן «וּוֹאָשְׁיוֹנוּם פְּלָאָצָּי». זַיין קְרָעָמֵל אַזְּ, פְּאַרְשְׁטִיטִיט זַיךְ, גְּעוּוֹן אַוְלָעָגָל, אַבְּעָרָ גּוֹט אַוְנְטָרְגָּעָשָׂמִירָט. דָּאָרָט הָאָט עַד דֵי טְרָאָנוֹאָקָצִיעָס גְּמָאָכָּט אַוְיפְּן הוֹיף: גְּעַנְוָמָעָן אַפְּקָעָלָעָ פֿוֹן קוּפָּעָרָס הַאֲנָט — גְּעַוְוִינְגָּלָעָד בְּרוּיטִי, אַדְעָרָ אַ שְׁטִיקָלָ פְּוּטָעָר, צַיְ גַּעַלְט — אַזְּ אַרְוִיסְגָּעְבָּרָאָכָּט דֵי סְחוּרָה, וּוֹאָס דָּעַם וּוֹי שְׁלוֹם הָאָט זַיךְ אַוְיסְגָּעְהִילָּט פֿוֹן דָּעָר «שְׁלַעְפָּאָטָעָ», הָאָט וּוֹאָס נַאֲךְ דָּעַם וּוֹי שְׁלוֹם הָאָט זַיךְ אַוְיסְגָּעְהִילָּט פֿוֹן דָּעָר «שְׁלַעְפָּאָטָעָ», הָאָט וּוֹאָס.

לענטינא אים פארבעטן צו זיך אין דער דירה, אויף אַ «טעלט קאוועז». מיט דער קאוועז האט זיך באויזן אַ שטייל ברויט באשמירט מיט פוטער און אַ ביס באַבקע, וואס האט געהאט אַ פֿאַרְמַלְחַמְהַדִּיקָן טעם. בי דעם טעלט קאוועז האט וואַלענטינא פֿאַרגּוּזָעַצְטָן זיך ווֹידְזִי. — ער, וואַלענטינא, האט געהאט פֿאַר אַים, פֿאַר שְׁלוּמָעַן, אַן אָפְשִׁי, ווי מען האט אַן אָפְשִׁי פֿאַר לאַקְיַעַן, וואס הֵיטַן די טִירַן פֿוֹן פֿאַלאַצְן. ער האט געווֹסֶט, אָז מיט שלומען רעדט זי, אַסְתָּר. אָז זיך לְאַזְתִּים אַרְדִּין צו זיך אַין צִימָעַר; אָז זיך שטעלט זיך אַפְּ מִיט אַים אוּפְּהוּן הוֹרָה. אָז ער האט אַים אַיסְגָּעַד פרעגט אויף אַיר נַאֲרִישְׁקִיטָן, לאַבּוּזָעַס. וואס האַבְּן געהאט פֿאַר אַים אַ באַזְונְדְּרָעַ בְּאַדְיִיטְוָגָן. סָאיַן בְּפִירְשָׁה געווען צו זען, ווי אַסְתָּרָס גַּעַשְׁטָאַלְטָן דְּעַרְשִׁינְטָן פֿאַר אַים מיט אַיר גַּאנְצָן ריַיְץ. ער פֿלְעַגְטָן קוֹקָן שלומען אַין פְּנִים אַרְדִּין, ווי ער וואַלְטָן בְּיַיְאַים עַפְעַס גַּעַבְעַטָּן: — שלומ, דְּהֻעָרָסָט, זִיתַע דַּעַעַבָּה, האַבָּעַד נַאֲך אַזְעַלְכָּעַס נִישְׁטָן מִתְגָּעָמָאַט ...

שלומ האט פֿאַרְשְׁטָאַנְעָן, אָז דער גַּרְוִיסָּעַר וואַלענטינא בעט זיך דאס אַזְוִי בְּיַיְאַים, ער זאל זיך פֿאַר אַים מִשְׂתָּדְלָן זיַּן בְּיַיְאַסְתָּרָן — אָז ער האט זיך גַּעַד ווֹיְלָט. גוֹט גַּעַוּעַן אַרְיִינְצְּרוּמָעַן צו זואַלענטינאַן; צו העַרְן זִינְעַר רִיד אַון דְּעַרְבִּי פֿוֹנְקָט ווי וואַלענטינאַן, זען אַסְתָּרָס גַּעַשְׁטָאַלְטָן: אָז טִירַף אַין זיך צְעַרְטָלְעַן דעם גְּרוּסָן, אַיְגָעָנָם סָוד, וואס קִינְעַר אַין דער ווֹעַלְט ווֹיסָט נִיט: אָז פְּלִין זיך אַזְוִי פֿילְהַעַכְרָעָר אַין שְׁטָאַרְקָעָר פֿוֹן דעם מַעְכְּטִיקָן וואַלענטינאַן, אַזְוִי פֿילְהַעַגָּר.

הָגָם די קָאוּעַ אַיְזָעַן גַּעַוּעַן זִיס אַין דאס בְּרוּט, צִי די באַבקע — טעם מַעְדָּנִים, האַט שלומ ווֹעַלְטָן באַמְעָרָקָט, ווי דאס טַעַלְפָּר ווֹעַרְט אַוְיסְגָּעָלְדִּיקָט אַון דער בִּיסְן — פֿאַרְשְׁוּוֹנְדָן. עַס האַט אַים פֿאַרְכָּאַפְּט די שְׁפִילָה, די פֿאַרְוִיְּלָוָגָן, וואס וואַלענטינאַן האַט אַים פֿאַרְשָׁאָפָן. סָהָאַט אַוְיסְגָּעַזָּן אַזְוִי קָאַמִּישׁ וואַלענטינאַנס פֿאַרְלִיבְּטְקִיטִּיָּט אַין אַסְתָּרָן — זִין האַפְּעַנְגָּג זִי צו «דְּרָאַבְּעָרָן מִיטָּן גַּוְּזָן ווְלִילָן» — ווי קָאַמִּישׁ עַס זַעַט אַוְיסָאִינְגָּר, וואס רַעַדְתָּן ווֹעַגְנָן דְּעַרְגְּרִיכִּין די זָוָן. וואַלענטינאַנס מַעְכְּטִיקָע פֿיְגָר האַט אַין דער צְעַגְּסָנִיקִיט, אַין דער מַעְלָאַנְלָאַכְּיִשְׁרָעָר פֿאַרְאָרְצָה צְוּיְיִפְּלָוָגָן, אַוְיסְגָּעַזָּן אַזְוִי לְעַכְּרָלָעָךְ, אָז שלומען האַט זיך טִילָה מַאֲלָגָעָן גַּעַלְלָוָס אַוְיסְצּוּשִׁיסָּן מִיט אַ גַּעַלְלָכְטָעָר. אַנְשְׁטָאַט דעם, האַט ער גַּעַלְלָאַפְּט דעם יונָג אַין פְּלִיאַצְּעָ אָזָן גַּעַקְוּקָט אויף אַים פֿוֹן אוּבָּן אַרְאָפָּ: — פָּעַ, וואַלענטינאַן, האַק דִּיר אַרוֹיסָט דאס משׂוֹגָעָת פֿוֹן קָאָפָּ.

וואַלענטינאַן האַט אַוְמְבָּאַהָלָפָן צְעַפְּרִיט די גַּרְוִיסָּעַ הענט: — לִיְכַּט צַו זָגָן, האַק דִּיר אַרוֹיסָט. אָז ווֹעַן דִּיהְאָקָסָט מַעַךְ אַון בְּרָאָקָסָט מַעַךְ, ווֹאַלְטָן יָאַגְּעַז הַאַלְפָן, מִינְסְטָע? כִּיחָבָב שְׁוִין פֿרְאָבִירְט אַלְצִי אַין דער ווֹעַלְט, דְּהֻעָרָסָט, נִשְׁטָאַט גַּאֲך אַזְוִי זִי... ווי עד בִּין אַיְדַּי... אַלְצִי אַין דער ווֹעַלְט. נִאָר סְגִיִּיט נִשְׁטָאַט. נִיט גַּעַוּעַן גַּאֲך אַזְוִי זִי... שלומ האַט אַין הַאֲרָצָן גַּעַרְן מִיט אַיְגָעָשְׁטִימָט. ער האַט דעם יונָג אַנְטְּקָעְגָּגָעָטָרָגָן אַזְרָגָומָעָנָט: — דְּפֿאַרְגָּעָסָט, אָז דִּיהְאָקָסָט אַז ווֹיְבָ, וואַלענטינאַן? — וואס האַט אַיְנָס צָוּן אַנְדָּרָעָן? גַּי שְׁוִין גַּי, שלומ! שִׁינְדָּל אַלְיִין זָגָן, אָז אַסְתָּר אַיְזָעַ פֿאַר מִיר ווי די מַאְטָקָעָ בְּאַסְקָעָ. דאס אַיְזָעַ זִי. אַ גָּטָם. וואס מִינְסְטָע,

מייט אנדערע וויבער וואלט ער מעך אויך איזוי געטעשעפעטשעט. הע ? ד'מיינסט איזוי ? ביסטער דיך טועה, ברודערל. יעדער אנדערע נקבה איזו אין מיינע הענט, נאך איזדר ער זע זי, הערטט ? אבער נישט אסתה. אפשר, וווען כבין נישט איזוי פאָרגראַבעט... וווען כיוער אַ לִיטִי...

ער האט געבעטען שלומען, ער זאל מייט אים רעדן «אַינְטָעַלְיגֶנְטְּנוּן זָכָרָן». ער זאל אים קלוג מאבן אין «גָּרְאָגְרָאַפִּיעַ». ער זאל אים אַיבָּרְגָּעָבָן די נײַעַסְן פון די פראנטן אין איסלעטערןען די געמען פון אלע גענעראלן און וויכטיקע מליטערישע פונקטן. ער האט זיך אַנגָּהָוִבָּן צו אַינְטָעַרְעָסְרִין מיט די פֿאָרְטִּיעַן אַן דוקאָ געוֹאַלְטָן ווועַרְן אַ מִּתְגָּלִיד אַין אַסְתָּרָס פֿאָרְטִּיעַן אַן ער, שלום, זאל אים קלוג מאבן אין קָאָמְנוֹסִיסְטִּישָׁן פֿרָאָגְּרוֹאָם. אַבער שלום האט נאך געשיט פֿעַד אַן שְׂוּבָּל אַוְיָפָּן חֲבָּר סְטָאָלְן אַן אויף רְוָסְלָאַנְדָּס פֿאָקְט מיט הַיְּטָלְעָרָן — אַן דער צְעַטְוּמְלָטָעָר וְאַלְעַנְטִינָּא האט בשום אָפָּן נִיט גַּעֲקָאנְט צְוּנוֹפְּפָאָרָן אַסְתָּרָס דער קָאָרִיקָאָטוֹר פון אַן אַיְדָעָלָל, ווּאָס שלום האט פֿאָר אַים אוַיְסְגָּעָמָלָן. אוּבָּב שׂוֹן אַזְוֵּי, פֿלְעָגָט שלום שׂוֹן, ביַּי דער גַּעֲלָגָנְהָיִיט, מָלָן פֿאָר דָּעַם צְשָׁרוּפְּטָן וְאַלְעַנְטִינָּאן די דָּעָרְהָוִבְּנִיקִיט פון זִין אַיְגָעָנָם אַיְדָעָלָל אַן אַים אַגְּיָטְרָן פֿאָר זִין אַיְגָעָנָרָפֿאָרְטִּיעַ : — גַּעֲדָעָנְקָסְט, אַז פֿאָר דער מלְחָמָה בִּיסְטָע שׂוֹן באַלְד גַּעֲוֹעַן אַחֲסִידָה פֿוֹן בּוֹנְדִּיזָּם ?

וְאַלְעַנְטִינָּא האט גַּעֲדָרִיטִיט מִיטְן קָאָפָּ : — ווּאָס האַקְסָטָע מִיר אַ טְשִׁינִיק מיט דְּיַן בּוֹנְדִּיזָּם, שְׁמוֹנְדִּיזָּם. אַ רְוִיטָעָר וְוַיל ער זַעַרְן. אַז אַסְתָּר אַין דָּאָרטָן, אַין דָּאָרטָן די גַּעֲרָכְטִּיקִיט. ד'הַעֲרָטָט ?

הַאָט שלום זיך עֲרַשְׁת אויף אַ רְעַכְת גַּעֲנוּמָעָן קָאָן. סְאַיְוַן אַים פֿיְינְלָעַד גַּעֲוֹעַן, ווּאָס אַסְתָּר גַּעֲפִינְט זיך אַין פֿינְטָלְעָכָן לאָגָעָר : — סְהִיבָּט זַעַד נִישְׁטָאָן, — הַאָט ער זיך גַּעֲהִיצְט, — אַפְּיָלוּ זַי קָעָן זִין פֿאָרְבָּלְעָנְדָט. ווּאָס מִינְסְטָע, סְאַיְוַן נִשְׁטָאָן שְׁוֹעָר צו גְּלִיבָּן אַין די שְׁיָינָע וְעַרְטָעָר, ווּאָס זַיְהָ פֿרְעָדִיקָן. זַי אַלְיוֹן גְּלִיבָּט אַוּדָאי אוּפְּרִיכְטִיק. אַבער זַאל זַי נָאָר גַּיְיָן לעַבָּן אַונְטָעָר אַ דִּיקְטָאָטוֹר, ווּאָלָט מַעַן שׂוֹן גַּעֲזָעָן, צַי עַס ווּאָלָט אַיר גַּעֲשָׁמָעָקָט.

— דִּרְקְטָאָטוֹר אַין גּוֹט, וְוַוְיל, פֿיַּין ! — הַאָט וְאַלְעַנְטִינָּא גַּעֲקָלָאָפָּט מיט דער פֿוֹיסְט אַין טִיש. — אַ פֿעַסְטָע האָנְטָן ! אַ שְׁטָאָרָקָע אַרְדָּעָנוֹגָן ! פֿאָזְשָׁאָנְדָּעָק זַאל זִין ! דָּאָס דָּאָרָף מַעַן, אַז אַנְדָּג, די אַרְבָּעָטוֹרָעָס, זַאלָן מַעַר קָעָגָעָן זַאגָן די דָעָה. שְׁלָמָה האָט זיך פֿאָרְקָרִימָט : — פֿוֹן ווּעָן אַז בִּיסְטָע דָאָס אַן אַרְבָּעָטוֹרָע ? — כְּעַל ווּעָרָן ! כְּעַל גַּיְיָן אַרְבָּעָטען אַן ווּעָרָן אַ לִיטִי. עַסְטָע זַעַן. זַאלָן זַעַד נָאָר עַפְעָגָעָן די רְעָסָאָרטָן.

— סְשִׁטְיִיט מִיר פֿאָר די אוֹיגָן.

— 'עַסְטָע שׂוֹן טָקָע זַעַן ! — הַאָט וְאַלְעַנְטִינָּא גַּעֲשָׁלָגָעָן דָאָס שְׁפִּיעִיכָּז. — אַז יָצַט גַּיְיָ אַן זַאג אַיר, אַז כְּיֻוְיל מַעַר פֿאָרְשָׁרִיבָּן אַין אַיר פֿאָרְטִּיעַן. — שְׁלָמָה האָט אַים אַנְגָּקָעָקָט אַנְטָשָׁלָאָסָן : — נִשְׁטָא בַּיְ מַאְטִיעָן ! — אַיך הִיאָס ! דו גַּיְיָ אַן זַאג אַיר, ווּאָס ער וְוַיל !

— אֵיך ווּרְבִּיר נִישְׁט קִיּוֹן מִתְגָּלִידָעֶר פָּאָר קִיְּנוּמָס פָּאָרְטִּיעַן. אָז דְּיוּוִילְסְטּ.

גַּיִי אָז זָאג עַס אִיר אַלְיִין.

זַיִד האָבָן זִיךְ צַעֲשִׂידָט אָז אַ זַּיִד גַּעֲזָוָנָט אָז זִיךְ אַ צִּימָט אַוְיסְגָּעָמִיטָן אוּפְּנָה. בִּיּוֹ אַיְינָעָם אַ פָּאָרְנָאָכְטּ האָט וּוְאַלְעַנְטִינָא וּוְיַדְעָרּ אַרְיִינְגָּעָשְׁלָעָפּט שְׁלָמָעָן. צַו זִיךְ — כְּגַיִי ווּעַדְן אַ רְוִיטָעָר! — האָט עַרְ, אָז אַיְבָּרְגָּעָנוּמוּנָעָרּ, אַרְיִינְגָּעָה קְוָקְטּ שְׁלָמָעָן אָזְן דִּי אַוְיגָן. — כְּהַאָבּ גַּעֲרָעָדָט מִיטּ אִיר. אָפְּשָׁר אַ האָלְבָעּ שְׁעוֹה גַּעֲרָעָדָט. זַהָּאָט מִיר אַרְיִינְגָּעָשְׁקָט אַ יְוָנְגָנְמָאָזּ. צַוְּיִי מַאלְ אַ וְאַךְ טְעַרְ קְוָמָעָן צַו מִיר, מִיר גַּעֲבָן לְעַקְצִיעָס. — עַר האָט, אַ צַּעֲקָאָכְטָעָרּ, גַּעֲוָצָט אַוִּיפּ שְׁלוּמָס פְּנִים, וּוָאָס פָּאָר אָז אַיְינְדוּרָק דִּי בְּשָׂוְרָה האָט אַוִּיפּ אִים גַּעֲמָאָכָט. — דְּיוּוִיסְטּ, — אַיִוּ עַר גַּאְרָ עַרְגָּנְסָט גַּעֲוָאָרָן. — כִּיְבָן דִּיר שְׁוְלְדִיק אַ חְוָבּ, וּוּעַן נִישְׁטָה דִּי, וּאַלְטּ צַו דָּעַם נִישְׁטָה גַּעֲקָוָמָעָן. האָטּ מַעַד אַרְיִטְגָּעָפְּרָט אַוִּיפּ גְּלִיכִין וּוּעָגּ. קִיְּנָעָרּ בִּשְׁטָ, נָאָר דָּוּ... — עַר האָט אַ לִיְּגָ גַּעֲטָאָן דִּי גְּרוּיסָעּ האָנט אַוִּיפּ שְׁלוּמָס אַקְסָלּ, — אַזְאָחָרּ, זַעַטְעָ, וּוּדּוּ בִּיסְטָ, לְוִינְטָן זַעַךְ צַו האָבָן. אָז אַיִן פְּיִיעָרּ אַרְיִין וּאַלְטּ עַד דָּעַן נִישְׁטָה פָּאָר דִּיר גַּעַשְׁפְּרָוְנְגָּעָן? וּוַיְלָסָט אַ קִּילָּאָ מַעַלְ? אַ טִּיטְלָ צַוְּקָעָרּ? אַ בִּיסְלָ וּאַזְשִׁיוּס?

שְׁלוּמָה האָט אִים בָּאַטְרָאָכְטּ. וּוְאַלְעַנְטִינָא אִיז בָּאַמְּתָה גַּעֲזָוָן נִיטּ צָום דָּעַרְקָעָנָעָן.

אַ פִּינְפּוּלָעּ דָּעַצְיְּדָרְטִיקִיטּ אִיז גַּעֲזָוָן אַוִּיפּ זִיְּן פְּנִים.

— אַיִד דָּאָרָףּ גַּאְרְנִישְׁטָה. — האָט עַר גַּעַשְׁתָּאָמָלָט אָזְן נִיטּ גַּעַקְאָנָט זִיךְ אַפְּוּוֹנְגְּדָעָרָן פָּוּן דָּעַם, וּוָאָס אַזְאָי אַזְאָי אַוְמָגְעָרִיכְטּ פָּאַרְגָּעָקָוָמָעָן מִיטּ דָּעַם יוֹנָגּ.

— וּוָאָס רַעַדְסָטוּ דִּיאָרָפְּטּ גַּאְרְנִישְׁטָ ? — אַיִז וּוְאַלְעַנְטִינָא צַוְּגָעָשְׁתָּאָגָעָן. — מִינְסָטּ עַךְ זַעַנְשָׁטָה, וּוּי דָעַר טָاطָעּ זַעַט אָוִיסּ, אָזְן דָּוּ אַלְיִין? אַ מַעַנְשָׁתּ וּוְיַלְעַעַס טָאָן פָּאָר דִּיר... וּוָאָס הַאָלְטָסָטּ דָעַךְ אַזְאָיָהָאָרָאוּ?

אַ בָּאָדְיוּעָרּ האָט אַ צָּוָפּ גַּעֲטָאָן אַיִן שְׁלוּמָה האָרָצָן. וּוְאַלְעַנְטִינָא וּאַלְטּ גַּעֲוָאָרּן אַ דָּאָרָףּ גַּאְרְנִישְׁטָה. — האָט עַר אַרְוִיסְגָּעָמְרוּקָעָטּ.

וּוְאַלְעַנְטִינָא האָט נִיטּ אַפְּגָנְלָאָזָן: — אָפְּשָׁר הַעֲרָסָטָעּ אַוִּיפּ צַו האָקָנוּ אַ

סְפָּאָדִיקּ ? וּוּ אַיִז דִּין בִּיסְלָ מַעַנְטָשְׁלָעְכָּקִיטּ, דַּו גְּרוּיסָעּ בּוֹנְדָאָוִיעָץּ מִינְגָּעָרּ ? בְּלוּזָן רְשָׁעִים נַעֲמָעָן נִישְׁטָ אָז קִיּוֹן טָבוֹתּ, דִּיהָרָסָטּ ? דָּאָס אַיִז מִין טָרִיטְאָרִיעּ!

שְׁלוּמָה האָט אִים פָּאָרְדִּיכְטּ: — טָעָרְעִיעָץּ מַיְנְסָטָעּ.

— יְאָ, טָעָרְאִיעָץּ מִין עַדְ, וּוָאָס אַיִז וּוְיִכְתִּיקּ ? אַבָּעָד כִּיְבָן גַּעֲרָאָכְטּ, צַי נִישְׁטָ?

לְאַמְעָדּ הָעָרָן אַ וּוְאָרָטּ !

שְׁלוּמָה האָט נַאֲכָגְעָבָן. וּוְאַלְעַנְטִינָא אִיז גַּעֲזָוָן גַּעֲרָעָכְטּ. — זַוְּדָ מִיר אַוִּיסּ

עַפְּעָס אָזְן אַרְבָּעָטּ, — האָט עַד זִיךְ אַפְּגָעָרָוּפּ.

דָּאָס גְּרָאָד אַיִז גַּעֲזָוָן אַ גַּעַוְאָגְטָעּ פָּאָרְלָאָגְגּ. נִיטּ וּוָאָס וּוְאַלְעַנְטִינָאָס גַּוְעָטּ

כּוּנוֹתּ זַיְנָעָן אַזְאָי וּוְיִתּ נִיטּ גַּעַגְגָעָן, נָאָר וּוּיִילְ זַיְנָעָן מַעְגְּלָעְכִּיקִיטּ זַיְנָעָן גַּעֲזָוָן בָּאַגְּרָעָנְצָטָעּ אָזְן דָּעַם פְּרָטּ. עַר האָט טָאָקָעּ גַּעַהָאָטּ פָּאָרְבִּינְדוּגָעָן מִיטּ דִּי "בְּלָאָטָעּ"

אָזְן יְעַדְעָרּ וּוְיִכְתִּיקּ אַפְּטִילְלוֹגּ. אַבָּעָרּ צַו דִּי אַפְּצִיעָלּ "הַוִּיכָּעָפּ פָּעָנְצָטָעּ", דָּוּרָךְ וּוְעַלְכָּעּ מַעַן האָט גַּעַקְאָנָטּ בָּאַקְוּמָעּ אַנְעַלְכָּן פָּאָסְטָן, האָט עַד זִיךְ נִיטּ

געקאנט דערשלגון. דערפֿאָר האט גענוּמָען אַ בִּיסְלַ צִיְּטָן, בֵּיזַ עֲרַ האט עַפְעַס אוֹיסְגַּעַטְרַאַכְטָן.

— א' טישלער ביסטע דער, — האט ער גענומען אויסלייגן פאָר שלומען זיין פלאָן, — תא האָק דיר טאָקע צוּנוֹיף אַ וואָגן, אַ שטאָרְקָן האַנטְזּוֹאָגן צום שלעפָן אָנוּ גָּעֵם דִּיר צוֹ אַ שׁוֹתֶף; אַיִּנְאָר זָאָל שלעפָן פֿון פֿאָרְבָּט אָנוּ דִּער אַנדְדָּרְעָר זָאָל נְאָכְשָׁטוֹפָן פֿון אַונְטָן.

— און וואס 'עט מען שטוףן ? — האט שלום געפרענט.
— מיסט.

שלום האט אים אנטקוקט : — מאכסט ס'גענאר פון מיר ?
— אסור זאל מיר זיין ! און טאמער מיינסטע, אzo ד'קענסט דעד איזוי לייכט
דיידלעגן צו דעם, מאכסטע א טעהו.

— נישט יעדר אינער קען ווערן א מיסט-פֿירער אין געטא, הע ?
עדער בחור האט געוואלט אוווקגין. וואלענטיניגא אין אים פֿאָרְלַאָפּן דעם
וועג : — איזידער ד'גִּיסְטֶט, בראָטשְׁקֵל, הערד מעך פריער אויס. — האט ער
געלאָסן אווענגעליגט די גרויסע האנט אויף שלום אקסל. — מײַנט עך וויס
נישט, וואָס ד'האָסְטֶט דיר אין זינען ? ד'האָסְטֶט דיר אין זינען, אָז אַיד, דער צעַ
לייגער וואָלענטיניגא, עדער גוטער פֿוֹשְׁאַיטְשָׁעַל, האָבְּ דִיר געַאנְטְּ באָזָּרְגָּן אַ בעסְעָר
טוועצָן. אָז דִי צָאָךְ, וואָס עך קען נישט. אויבּ דִיזְוִילְסֶט גִּין אָנדְזָעָרְעַ גַּעֲגַעְלָעַךְ
און ווערן אַ בלָּאָטָעָר, אָז אָן אָנדְעָרָעְ מְעָשָׂה. אָבעָר דִיזְוִילְסֶט דַעַךְ נישט, אָז
מִיסְטְּ פֿרִין דִי רִינְסְטָעְ פֿרְנְסָה, וואָס סְקָעַן נָאָר זִין. דִי סְאַנְטְּאַרְנוּ אָפְטִילְיְ�נוּ
פֿאָרְשְׁטִיסְטָעְ מעָז, צָאָלָט ; אָז דִי אַזְּרָאִין נָאָר, אָז דִמוֹסְטֶט דַעַךְ קעַנְעַן מִיטְּ דִי
סְטוּרְזְוּשָׁעָס פֿוֹן דִי הִיפּ. וּוּילְ זַי זַעַנְעַן גַּעֲוָאָרְן אָגָּנְצָעְ פֿרִיצִים אָזְן וּוּעַמְעַן סְגַעַּ
פֿעלְתָּן זַי, גַּעַבְן זַי מִיסְטֶט. דָא, עַסְטָעָ, קַעַנְסָטָעָ, דַעַךְ שְׂוִין אוֹפּיְ מִיר פֿאָרְלָאָזְן. מִיטְּ
דַעַךְ גַּאנְצָעָר לְוָטָאָמִירְסְקָעָר גָּאָס בִּיסְטָעָ פֿאָרְזִיכְעָרָט אָזְן אוֹפּיְ וּוּיטָעָר, זַאלְסָטָעָ
דַעַךְ נִישְׁט זַאָרְגָּן... וּוּרְ נָאָר פֿאָרְטִיקְ מִיטְּ דַעַךְ. אָז צָו דִיר גַּעַהְעָרָט נָאָר אָזְן
זַאָר : קְרִיגְ אַ פֿאָזְוֹאָלְעָנִיעָ פֿוֹן וּוּרְטְשָׁאָפְטָלְעָן אָפְטִילְ, וּוּלְ דָאָרטָן, בַּיְ זַי, בַּין
עַד קִין צְעַלְיִיגְעַד נִישְׁט. אָז ד'האָסְטֶט דִיר אַ פֿאָרְטִיקְ פֿרְנְסָה.

אין אָ פָאָר טַעַג אַרְוֹם הַאָט שְׁלֹם גַּעֲפֹנוּנָן דָּעַם שְׁוֹתָף, וּזְאָס אִים גַּוִּיטֶק גַּעֲוֹעַן: אַ שְׁכֵן פָּוֹן קַעֲגָנָאַיְבָּר, אַ בּוֹכְהַאַלְטָעָר פָּוֹן פָּאָד — אַ נִּידְעָרִיקָעָר, מִיטָּלִיְּעָרִיךְ עַרְעַר הַעַר אַזְּנָן אַ פָּאָר דִּיקָע בְּרִילָן, מִיטָּאַ פָּוֹן אַזְּנָס גַּעֲצָעָרָטָן אַינְטָעָז לְגַעַנְתָּן — אַ טָּאַטָּעָן פָּוֹן צְוֹוִיְּ גַּיְמָאַזְּסָטְקָעָס אַזְּנָן אַ מְאַן פָּוֹן זַיְעָר אַ דָּרָרָעָר פּוֹלִישְׂ-רַעַנְדִּיקָעָר דַּאֲמָעָ. דָּעַר פָּאָן וּוַיִּסְמָאָן הַאָט גַּעַחַט בְּאַקְאַנְטָשָׁאָפָּטָן אַזְּנָן וּוַיִּתְשָׁאָפְּטָלָעָן אַפְּטָיְיל אַזְּנָן סְאַיְן אִים נִיטָּאַגְּעַקְוּמָעָן שְׁוֹועָר זִיךְּ צָו בָּאוֹזָרָגָן מִיטָּ דָּעַר גַּוִּיטֶקֶר דָּעַר לְוַיְבָּנָיַש.

ס'איין אוווקן און ארבעט. דער פאן וויסמאן האט זיך אויסגעשטאט אין אפֿר ברוינע קאמביגעוזאנען און שלום אליען האט זיך באקלידט אין אפֿר אלטער היינז מיט א צעלעכערטר מאַרינְאָרְקָע. איין טאג איזו שלום געווען דאס פערד און זיך אַינְגַּשְׁפָּאנְט אַין די דישלעס. אַ צוֹּוִיטָן טאג איזו געווען די רֵי פָּאָרְן

שווית. שלום איזו געווען צופריידן מיט זיין מיטאָרבּעטער. ער איזו געווען און אָרבּעַזָּאמָּער מענטש, ליב געהאָט צו טאן יעדן זיך זיער פֿינְקְטְּלְעֵד — בוכהאל טעריש. יעדער מיסטֿ-קָאסְטּן, וואָס זיי האָבן אויסגעַרְיִינְקְטּ, איזו נאָך זיער אוועקיין געלביבּן וויבּער, — אויסגעַרְקְּאַצְטּ בּוֹזְזָן סָאמָּעַ דּוֹנָאָ. אָוָן אַרְוּם מִיסְטּ קָאסְטּן האָט זיך נִישְׁתּ גַּעֲפְּנוּן קִיּוֹן אִין שְׂטִיקְלָ פֿאָפְּרִ, זַי אַפְּפָאַל, וואָס די באָרְיִילְטּוּ אַיְגְּן פּוֹן פָּאָן ווַיִּסְמָאָן זָאָלְן נִיטּ האָבן באָמְעַרְקְּטּ. בלויּוֹן אִין שוֹוָאַכְּן פֿוֹנְקְּטּ האָט דּוֹרְ פָּאָן ווַיִּסְמָאָן געהאָט: ער האָט פֿיְגְּנְטּ געהאָט שְׁטוֹרְעֵס — אָזְן אַיְדְּעַר די צוּוִי מִיסְטּ-פֿירְעַר זַיְנְגַּן צְגַעַקְוּמָעַן צו אָן אַיְבּוּרְגְּלָאַדְּעָנְעָם מִיסְטּ קָאסְטּן, האָט שלום גַּעֲמוֹזְטּ צְגַיְגַּן דּוֹרְ עַרְשְׁטְּעֵר אָוָן מִיטּ אָ פֿאָרְ קְלְעֵפּ פּוֹן בעוּיִם אוּוּקְּסְטְּרָאַשְׁעַן די ברואַם. אִים האָט עַס נִיטּ אוּסְגַּעַמְאַכְּטּ. ער האָט זַי גַּעֲקְעַנְטּ פּוֹן קְעַלְעַר אָוָן פּוֹן הַוִּיחָא אָן האָט זַיְדְּ כְּמַעַטּ אוּסְגַּעַה אַדְּעוּתּ מִיטּ זַי, אָזְוִי, אָזְדִּי זַאְזִיקְעַ שְׂוֹאַכְּקִיטּ פּוֹן פָּאָן ווַיִּסְמָאָן האָט זַיְדְּ נִיטּ גַּעֲרַעְכְּנַט אָוָן האָט דּוּרְפְּאַר אַוִּיךְ זַיְעַר האַרְמָאַנְשִׁיעַר צְוֹאַמְעַנְגְּרַבְּעַטּ קִיּוֹן שְׁלִיטהּ נִיטּ געהאָט.

די גַּעֲזַעַלְשָׁאַפְּטּ פּוֹן פָּאָן ווַיִּסְמָאָן אָזְיַ אַוִּיךְ גַּעֲוַעַנְמָעַ. זַיְיַ האָבּוֹן קִיּוֹן מָאָל נִיטּ גַּעֲרַעְדַּט וּוּגַּן דּוֹרְ אַרְבָּעַטּ. גַּעֲוַעַן אַיְנְטְּעַרְעַסְאַגְּנְטְּעַרְעַט טַעַמְעַם, פּוֹן וואָס צַו רַעַדְן. פָּאָן ווַיִּסְמָאָן אָזְיַ גַּעֲוַעַן אָ גַּעֲבְּלִידְעַטְּעַר מַעַנְטַשְׁ אָוָן סְאיַן נִיטּ גַּעֲוַעַן קִיּוֹן זַאְרַ, וואָס שְׁלוֹם זָאָלְ פֿרְעָגַן, ווַיִּסְמָאָן זָאָלְ דּוּרְוִיךְ נִיטּ האָבּוֹן צַו דּוּרְצִיְּלַן אָן אַיְנְטְּעַרְעַסְאַגְּנְטּ אָוָן בְּאַלְעַרְנְדִּיקְעַ מַעַשְׁהָ. אִין זַיְדְּ האָט אִים בּוּזְזַעְן נִיטּ אַיְנְטְּעַרְעַסְיַרְטּ: פֿאָלִיטִיק. ער האָט זַיְדְּ דּוּרְמִיטּ קִיּוֹן מָאָל נִיטּ פֿאָרְנוּמְעַן אָוָן דָאַס אַיְנְטְּעַרְעַסְיַרְטּ: פֿאָלִיטִיק. אָזְיַ עַס גַּעֲוַאַרְן פֿאָרְ אִים אָ שְׂרַעְקְזּוֹאַרטּ.

— דָאַס אָזְיַ שְׂוֹאַכְּקִיטּ מַאְגִּיעַ! — האָט זַיְדְּ פָּאָן ווַיִּסְמָאָן אַפְּגַעְטְּרִיסְלַטְמַן, אַלְעַהְיַ עַר וּוּאַלְטַ דּוּרְזַעְן אָ יַאֲרִידְ פּוֹן שְׁטוֹרְעַס. — אַיְרַ זַעַט דָאַרְ, צַו וואָס דָאַס האָט דּוּרְפְּרִיטּ די וּוּלְטַ.

וּוַיְפַּלְלֵ שְׁלוֹם זָאָלְ נִיטּ האָבּוֹן צְוֹאַמְעַנְגְּרַבְּעַטּ צַו אִים אָוָן דּוּרְקְלְעַרְטּ, וּוּוַיְכִּטְמַקְטַּ — דָאַס אָזְיַ אַזְיַ מַעַנְטַשְׁ זָאָלְ וּוּסְטַן, וואָס אָזְיַ די אַיְבּוּרְשְׁטַעְעַ קְעַסְלָעַן קָאַכְטּ זַיְדְּ האָט עַס נִיטּ גַּעַהְאַלְפּן. וּוּגַּן פֿאָלִיטִיק האָט פָּאָן ווַיִּסְמָאָן נִיטּ גַּעַרְעַדְטּ. ער האָט אַפְּיַלְוּ די נִיעַסְפּן פּוֹן די פֿרְאַנְטַן אוּסְגַּעַהְעַרְטּ מִיטּ אָהָלְבּ אַוִּיעַרְ אָוָן צְוֹאַמְעַנְגְּרַבְּעַטּ מִיטּן קָאַפּ, וּוּיְ עַר וּוּאַלְטַ שְׁוִין דָאַס אַלְצַ גַּעֲוַסְטַטְפּ פּוֹן פֿרְיעַרְ.

זַיְיַ האָבּוֹן צְוִישַׁן זַיְדְּ גַּעַרְעַדְטּ פֿוּלִישַׁן. נִיטּ וּוּיְלַ פָּאָן וּוּיְלַ פֿוּלִישַׁן מִיטּן יִדְיִישַׁן לְשׁוֹן, נִאְרַ וּוּיְלַ ערְ האָט זַיְדְּ דּוּקָאַ אַיְנְגַעַשְׁפְּאַרְטּ צַו רַעַדְן פֿוּלִישַׁן בְּיִם מִיסְטּ פֿרְנַן — אָוָן שְׁלוּמָעַן אָזְיַ נִיטּ גַּעַגְגַּנְגַּעַן אִין לְעַבְנַן, זַיְיַ זָאָלְן רַעַדְן דּוּקָאַ יִדְיִישַׁן. עַרְשְׁטַנְסַן, האָט עַרְ אַוִּיךְ אַרְוּם גַּעַהְאַטְטּ די גַּעַלְעַגְנְהַיִתְטּ צַו שְׁלִיְיַפְּן די פֿוּלִישַׁעַ שְׁפָרָאַךְ: צְוִיְינְטַן, האָט דּעַם פָּאָן ווַיִּסְמָאָן אָוָן בְּאַגְּנְמַונְגּ בְּעַסְעַר גַּעַשְׁטִימַטּ מִיטּ פֿוּלִישַׁן, וּוּיְ מִיטּ יִדְיִישַׁן. אַוִּיסְטַרְדַּעְטּ דּוֹעַן זַיְעַרְסַ אַוִּיךְ פֿוּלִישַׁעַ דּוּרְהַוִּבְנַן, אַוִּיךְ אַגְּוַוִּיסְטַן אַוְפּן, דָאַס פָּאָרְ פּוֹן אָ מִיסְטּ פֿוֹן חַרְפַּה.

אוֹוִי האָט שְׁלוֹם באַקְוּמָעַן אָ באַדְן אַונְטְּרִרְ די פִּיס. ער האָט געהאָט פֿאָרְגַּעַ.

ניגן אין גאנצן קערפער פון הייבן די גראבייע. די מוסקולן האבן זיך צערודערט. דאס בלוט האט געריוולט אין אים פריליעכער, לעבעדייקער. אפלילו דער קאָפּ האט בעסער אוֹן קלַאָרער געטראָקט. אפלילו דער הונגער, ווֹאָס האט זיך אַפְּגָעָרוֹפּן נאָז אַפְּרָע שעה אַרְבָּעָם, האט געהאָט זיין באַשְׁטִימָטָן אַרט, זיין באַשְׁטִימָטָן מאָס. ער איז ניט אַרוֹיס פון די כלִים; האט ניט געפְּרָעָס ווי אַוּרָעָס — געהאָט מעָר גַּדְוָלֶד.

בלוני דער געדיינק וועגן אסתהן פלעגט טיל מאָל ניט לאָזֶן זיך אַין דעם סדר אריגניפאָסן. ער פלעגט אִים באָפָּאלָן אָומְגָעָרִיכְט אָון אַנְהָיִבְן פֵּיקָן אַינְגָעָוְוִינִינִיק אָון שטעָן ווי אַנדָּאָדָּלָע, אַ דִּינָּס. שְׁלוֹם האָט זיך גַּעֲוָעָרט קעָגָן אִים, ווי ער האָט געָקָאנָט. ער האָט האָסְטִיקָעָר גַּעהְיִיבָּן דִּי גְּרָאָבִיעָ: אַגְּנָעָכָפָט זיך אָן דִּי רַיְיד פּוֹן פָּאָן ווַיִּסְמָאָן אָון זיך אַין זִי אַרְיִינְגָעָפָלָאָנְטָעָרט — גִּיך, נָאָרִישׁ, אָומְגָעָלוּמָד פֻּעָּרָט: פּוֹנְקָט ווי אַינְגָעָר, ווָסּ פְּילָט דָּעַם אַנְפָאָלָן פּוֹן אַ קְּרָאָנְקִיָּט אָון ווַיְלָזֶךְ פָּאָרְטוּמָלָעָן — נִיט צָו פְּאָרְנוּמָעָן, ווי עַס נָגָּאָן. ווי עַס שְׁטָעָכָט אָון בְּרָעַנְצָן אַינְגָעָן ווַיִּנְיָיק. גָּאָר אָפָּט פָּלָעָגָט דָּאָס אִים גַּעֲלִינְגָעָן. ער פָּלָעָגָט פָּאָרְגָּעָסּן. פּוֹן צִיטָּט צִיטָּט — אַין דער זִיכְּרָקִיָּט אָון כּוֹה, ווָסּ עַס האָט גַּעֲגָעָן דָּאָס באָוָעָגָן פּוֹן דִּי מָוָסְקוֹלָן — פָּלָעָגָט ער אַפְּילָו אַלְיִין אַרְוִיסְטוּפָן אַיר בְּיַלְד פָּאָר זיך אָון טְרָאָכָּט דָּעָרוּוָעָגָן מִיט צְעָרְטָלְעָכָר גַּעֲמִיטְלְעָכְקִיָּט: פִּילְיוֹן ווי דָּאָס הָאָרֶץ אַין אִים ווּעָרט ווּאָרָעָם, אַרְוִמְגָעָנוּמָעָן מִיט דָּעַר לִיבָּעָן ווי מִיט אַ זִּידְעָנָעָם, ווַיְיכִן שָׁאָל. יָא, דָא בַּיִּי דִּי מִיסְטִיקָאָסָטָנָס, האָט ער זיך טִיל מָאָל גַּעֲקָאנְט דָּעָרְחוּבִּין צָו אָזָא שְׁטִימָוָגָן. ער פָּלָעָגָט זיך ווּולְעָן פָּאָרְהָאָלָטָן ווָסּ לַעֲגָעָר, אַבעָר אַיְיךְ זַי האָבָן דִּי גְּרָאָבִיעָס סּוֹפְּן כָּל סּוֹפְּן פָּאָרְשָׁאָטָן אָון אַוּוּקְגָּעָטְרִיבָּן.

ס'אי געוען א גוטער טאג פאָרָן געטָא. אַיבער די מויערָן זיינען געוען צעקלעפֿט פְּלאָקָאָטָן, ווֹאָס האָבָן מְדוּיָע געוען די געטָאִינְנוּוּנִינֶר, אָז דער פרעועס ווּעָט צָאָלָן נִין מַאֲרָק אַקָּאָפּ — אָונְטוּרְשְׁטִיצָוָנָג פָּאָר יַעֲדָעָר פָּאָמִילִיעָן, ווּ קִינְגָּר אַרְכָּבָעָט נִימָּת. אַגְּנַצְּנָן טָאג האָבָן זִיךְ פָּאָר די פְּלאָקָאָטָן גַּעַזְמָלָט מְעַנְשָׂתָן, נַאֲך אַמְּאָל אָוֹן נַאֲך אַמְּאָל צָו שְׁטוּדִירָן די אָונְטוּרְפּוֹנְקָטָן פּוֹן דער מְעַלְדָּוָנָג: ווּגָן די קַאְטָעָנָגָרִיעָס "זַאֲשִׁילְקָאָוּצָעָס" — ווּוְרָע עַס ווּעָט יֵאָמָעָן גַּעַמְעָן סְגַעַלְט אָוֹן ווּוְרָע עַס ווּעָט נִיטָמָעָן גַּעַמְעָן: ווּי אָזְוִי גַּעַמְעָן אָוֹן ווּכְלָל גַּעַמְעָן. אַיִן גָּאָס אִיז גַּעַמְעָן אַהוְהָא, אַטְוּמָל, אַלְוִיפְּעָנִיש. מְעַנְשָׂתָן האָבָן באָשְׁמָחָת גַּעַקְוִיט אַיִינָר דַעַם אַנְדָעָר אַיִן די פְּנִימָעָר. מַעַן האָט זִיךְ גַּעַדְרִיקָט די הענט. מַעַן האָט אַפְּגַעַשְׁטָעָלָט ווּילְדְ-פְּרֻעָמָדָע פָּאָרְבִּיגְיִיעָר אָוֹן גַּעַרְדָּט מִיט זִיךְ וּיְמִיט שְׁכַנִּים פּוֹן אַיְיְגָעָנָם הָוִיָּה.

אָפְּלִילוֹ דַּי קִינְדָּעֶר האָבָּן פָּאָרוֹאָרְפֵּן דַּי שְׁפִּילְעָרְיִיעַן אָנוֹ זַיְד גַּעֲדָרִיט צּוֹוִישַׁן
די קְרַעְנְצָלָעַךְ דַּעֲרוֹוָאָקְסָעָנָעַ: גַּעַשְׁטוֹפֵט זַיְד אָנוֹנְטָרַד די פִּיסַּ, מִיטַּ די קַעַפְּ פָּאָרַ
רִיסַּן צַו די מִילְעָר פָּוָן די גְּרוֹיסַּעַ: גַּעֲכָפֵט אַ וּוֹאָרטַן, נַאֲךְ אַ וּוֹאָרטַן, באַשְׁאָנְקָעַן
דָּאָס גַּעַהְעָרְטָעַ מִיטַּ אָנוֹ אַיְגָעָנָעַם קִינְדָּעֶרְשָׁן פִּירְוּשַׁ — אָנוֹ זַיְד אַ לְאַזְן גַּעַטְמָאָן

פונגןנדערטראגן די נייעס צו די, וואס האבן נאך ניט באזוויזן זיך צו דערוויסן. שלום האט גליק און דער פרי בעמערקט די פלאקאטן אוון וועגן זיעיר איבֿן האלט האט ער זיך טאָקע דערוווסט פון אַ פֿאָרְבִּילְיֶפְּנְדִּיקָן וַוִּיסְנְ-חַבְּרָהָנִיק. ער האט אַיְנְגַעְזָעַן, אָזָא נִיעָס מֹוּמֹוּן אַנְקוּן מִיט די אַיְנְגַעְזָעַן אוֹן ער האט געלְאָזָן דֻּעָם פָּאָן וַוִּיסְמָאָן בַּיִּים וּוּגְעָלָעָ : אַיְנְגַעְזָעַן פֿוֹנְקָט נאָךְ פֿוֹנְקָט דֻּעָם פֿלְאָקָט אוֹן דָּרְגָּאָךְ גַּשְׁקִיט דֻּעָם שָׂוְתָּא אוֹיךְ אַ קּוֹק גַּבְּנָן מִיט די אַיְנְגַעְזָעַן אוֹגָן. זיעיר שְׁמוּעָס האט זיך ערשות אַיְנְגַעְזָעַדִּימָט, ווי גַּעֲוִינְגָּלָעָן, העט אַראָפָּ אָוִיךְ לְוַטָּאָמִיעָרְסָקָעָ, ווען די רַעֲדָעָר פָּוֹן וּוּגְעָלָעָן האָבָן אַנְגַעְזָהָוּבָן צו שְׁוּרְגָּעָן אוֹיךְ די אַרְאָפְּגַעְפְּאָלְעָנָעָ בְּלַעַטָּעָר.

— פָּאָר קִין שְׁוֹם גַּעַלְטָ עַל עַכְּ נִישְׁתָּוּ וּוּאַרְפָּן די אַרְבָּעָט, — האט שלום זיך דער ערְשָׁטָעָר אַפְּגַעְרוֹפָן.

דער פָּאָן וַוִּיסְמָאָן אָזָא נִיט גַּעַוְוָעָן אָזָוִי זִיכְעָרָ מִיט זִיךְ : — לוֹיטָ מֵיָּן חַשְׁבוֹן, — האט ער גַּעַזְגָּט, — וּוֹאָלָט אִיךְ בַּאֲקָמוּן דְּרִי מַאלְ מַעַרְ פָּוֹן «זָאַשְׁיָּיָן», ווי ווען כִּיוֹאָלָט גַּעַרְבָּעָט. אוֹן אוּסְיָעָר דֻּעָם, אָזָא מִיסְטָ פִּירָן אַ טּוּבָּץ, וואָסָמָעָן טּוֹטָ פָּוֹן גַּוְיִם, ווען דער חַלְפָּ הַעֲנָגָט אוּפְּן האָלְדוֹן. שלום האט גַּעַדְרִיָּט מִיטָּן קָאָפָּ : — מִיר אָזָא נִישְׁתָּוּ קִין אַונְטָעָרְשִׁיד. מעָגָן מֵיסָטָ, אַבְּעָדָר לִיְדִיקָּן דְּרִי עַכְּ מַעַךְ מַעַרְ נִישְׁתָּוּ אַרְומָם. אַט דער זַעַלְבִּיקָּעָר טָאָג אָזָא בַּאֲשָׁטִימָט גַּעַוְוָעָן צו זִין פָּאָר זִי אָן אוּסְנָאָמָּה לְעַכְעָר — גַּרְאָד בַּיִּם מִיסְטָ פִּירָן.

אָזָא מִיטָּן דֻּעָם גַּאנְגָּ אַיבְּעָר די שְׁוֹרְגַּעַנְדִּיקָּעָ בְּלַעַטָּעָר, האָבָן זִיךְ דְּרַעְהָעָטָן, ווי מַעַן רַופְּטָ זִיךְ נאָךְ. אַומְגַעְקָעָרְטָ די קָעָפָּ, האָבָן זִיךְ דְּרַעְזָעָן זִיךְ לְוִיפָּן צְוּוִי פָּאַלְצִיאָנָטָן, וּוּעָלְכָּעָה האָבָן פָּוֹן דָּרָעָר וּוּיְתָנָס גַּעַמְאָכָּט צו זִיךְ מִיט די העָנָט ; גַּעַגְעָבָן סִימְנִים, זִיךְ זָאָלָן בְּלִיבָּן שְׁטִיָּן.

— האַשְׁקָעָוִיָּנִי נָאָזָד ! — האט באָפְּוִילְן אַיְנָעָרָ פָּוֹן זִיךְ אָזָא גַּעַהְאָלְפָּן שְׁלוּמָעָן מִיטָּן פָּאָן וַוִּיסְמָאָן אוּסְדִּרְיָעָן דָּאָס וּוּגְעָלָעָ. בִּידָעָ פָּאַלְצִיאָנָטָן האָבָן אוּסְגָּעָזָעָן צו זִיךְ פָּאַרְפָּאָרָעָט, אוּפְּגַעְהִיְּטָעָרָט. פָּאָן וַוִּיסְמָאָן האט גַּעַוְאָרְפָּן אַ זִּיטְקָוּן בְּלִיךְ אַוִּיפָּ שְׁלוּמָעָן : — אָזָא תְּפִיסָּה אַרְדִּין ?

איַנְגָּעָרָ פָּוֹן די פָּאַלְצִיאָנָטָן האט אַנְגַעְכָּאָפָּט וַוִּיסְמָאָנס קָאָמְבִּינְגָּזָאָן מִיט אַלְעָןִיגְעָר : — יָא, יָא, אַנְתָּה תְּפִיסָּה אַרְדִּין !

דער צְוִוִּיטָעָר פָּאַלְצִיאָנָטָן האט זִיךְ בָּאָרוּקְטָ : — מַעַט אַפְּשָׁטָאָטָן אַ פְּרִיוֹוֹאָטָן וַוִּיזְיָטָ, אָזָא דער פְּרִיוֹוֹאָטָרָ רַעֲזִידְעָנָץ פָּוֹן תְּפִיסָּה-שְׁעָרָ : גַּעַגְגָּעָן זָאָל וּוּרָן ; אַוִּיפָּן הוּוִי, ווּ דער תְּפִיסָּה-שְׁעָרָ האט גַּעַוְוִינְטָ, האט שלום גַּלְיִיד דְּרַעְקָעָטָן אַיְן אַ פְּעַנְצָטָעָר דָּאָס פְּלִישְׁקָעָ פְּנִים פָּוֹן «קְרִיפָּאָוּיְעָץ» סּוּטָעָרָן : — אַ רְעוּזְיָעָ ! — האט ער פִּיעַרְלָעָד אַ פְּלִיסְטָעָר גַּעַטָּאָן צו זִיךְ שְׁוֹתָחָ.

לייט די אַנוּיְיָוָנָגָעָן פָּוֹן די פָּאַלְצִיאָנָטָן, האָבָן זִיךְ אַונְטָעָרְגַּעְפִּירְט דָּאָס וּוּגְעָלָעָ צו דָּרָ מַוְיָּעָר. דָּרָעָר סּוּטָעָר האָט זִיךְ אַרְוִיסְגַּעְבָּוִיָּגָן פָּוֹן פְּעַנְצָטָעָר אָזָא הַעֲפָלָעָד אַנְגָּעוּזָיָן, ווּ אַוּעָקְצָוּשְׁטָעָלָן דָּאָס וּוּגְעָלָעָ — עַס זָאָל אַוִּיסְקָוּמָעָן

גלאיך אונטער אים. אין א רגע אrome האבן זיך פון פענצעטער גענומען שיטן צענד-לייקער, הונדערטער פעקעלעך — קליליניגקע, וויכינקע. פארפאקטע אין א גלאַן-ציקן זילבער-פאפיר. ממעט שארכלאָז זינען זי געפאלן. שלום און דער פאן וויסמאָן האבן אויפגעהובין די, וואָס האבן ניט געטראָפֿן אין וואָגּן אַריַּץ. נאָר דערנעבן, אויף דער ערְּד.

— טי! — האט שלום אַרוֹיסְגַּעֲפַרְעֶסֶט אַ פַּאֲרִשְׁטִיקַּט גַּעֲשֵׁרִי. אַ פַּעֲקָלָעַה האט לַיְכִּת אָן טַרְקוֹן גַּעֲשָׂרְגַּעַט צַוְּיִישַׁן זַיְנַע פִּינְגֶּעֶר.

ס'האָן זיך אַנגַעַהוֹבִין טַרְאַכְּתָּן מְשֻׁנְהָדִיקָּע טַרְאַכְּתָּנִישָׁן. גַּעַוּעַן קְלָאָר, אָן מִיט אָזָּא וּוָגּּאָן טַי קָעָן מִעְן אַיבְּרַעְלָעָן דַּי מְלָחָמָה מִשְׁמָ טַאנְצָנְדִּיק. דַּעַם פָּאָן וּוַיְסָמָּאָנס אַוְיָגָן, אַונְטָמָר דַּי שְׁוּוּרָעָ בְּרִילְיָנְדָמָעָן, זַיְנַען גַּעַלְאָפָּן פָּוֹן שלומען צו דַּי פָּאַלְיִצְּיאָנְטָן, פָּוֹן דַּי פָּאַלְיִצְּיאָנְטָן צְרוּרִיךְ צו שלומען. זַיְנַע בָּאָקוֹן זַיְנַען וּוַיְסָמָּאָנס גַּעַוְאָרָן, זַיְנַע לִיפָּן זַיְנַע בְּלוּי גַּעַוְאָרָן אָן האָן זיך גַּעֲטָרִיסְלָט וּוּי פָּוֹן הַיְּזָאָן אָוִיד דַּי צַוְּיִישַׁ פָּאַלְיִצְּיאָנְטָן זַיְנַען, דַּעַרְעַעַנְדִּיק דַּעַם אַוְצָא. וָאָס פָּאָלָט פָּוֹן פָּעַנְצָטָעָר, גַּעַוְאָרָן טַוִּיטְ-עַרְבָּסְטָ; דַּי אַוְיָגָן — גַּרְוִיס אָן אַרוֹיסְבָּאָן לוֹשְׁטָשָׁטָ; דַּי שַׁוְּאַצְּאָפָּלָעָן — פּוֹל מִיט אַגְּרִיקָן שְׁטוֹנָעָן. שלום האט דער-פִּילָּט, וּוּי דָּאָס הַאָרְצָן קְוָמָט אִים אַרְוִיף צַוְּפִּינְגָּעָן אָין מַוְיל אַרְיָן.

דַּעַר וּוָגּּאָן אָיִ גַּעַוְעָן דַּרְיִי פָּעַרְטָל פּוֹל, וּוּי דַּעַר רַעֲגָן פָּוֹן דַּי זַיְלְבָּרָעָנָע פַּעֲקָלָעַד האט זיך אַיבְּרַעְגָּרְעִיסָּן. דַּעַר הַעַר סְוַטָּעָר האט זיך אַ בּוּגְ גַּעַטָּאָן פָּוֹן פָּעַנְצָטָעָר: גַּעַוְאָרָפָּן אַ בּוּלִיךְ אַוְיָפָּן וּוָגָן, אַוְיִפְּגַּעַהוֹבִין דַּי האָן אָן גַּעַגְבָּן אַ צִּיכְּן עַמְעַצְּן הַיְּנָטָר זיך. אִיצְטָה האט עַר גַּעַהְאָלָטָן פָּלְעַשְׁעַלְעָד אָין דַּעַר הַאָנָט. זַיְנַען גַּעַוְעָן קְלִיְּנָע אָן פָּאַרְשִׁידְנְפָּאַרְמִיקָּע: טִילְ פָּאַרְבּוֹנְדָּן מִיטְ פָּאַרְבִּיקָּע שְׁלִיפְלָעָד. אַנְדָּעָרָע — מִיטְ גַּאֲלִיקָּע, דַיְנַע שְׁטְרִיקְלָעָד. דַּי פָּלְעַשְׁעַלְעָד האָן גַּעַנוּמָעָן פָּאָלָן אַוְיָפָּן וּוָגָן, אַוְיָפָּן וּוַיְיכִּן בָּאָרְגָּפָּן דַּי טִיְּ פַּעֲקָלָעַד. זַיְעַר פָּאָלָן אַיְוֹן שְׁוֹן צְוְגַּעַגְּנָעָן פָּאַמְעַלְעַכָּר. דַּעַר הַעַר סְוַטָּעָר האט גַּעַזְלִיט פָּאַרְזִיכְטִיק, זַיְיַ אַזְלָן נִיטְ פָּאָלָן דַּעַרְעַבָּן. דַּאָּרָה האט זיך, אַיְן מִיטְן דַּעַרְיָנָעָן, דַּעַרְהָעָרָט אַ לִיכְתָּעָר קְלָאָנָגְ פָּוֹן גָּלָאָן. עַפְּסָה האט אַגְּנַעַלְאָפָּט אָן דַּעַם אַגְּנַדְפָּן וּוּעַגְּנַעַלְעָ; אַ פָּלְעַשְׁעַלְעָ אַיְן צְעַשְׁפָּאַלְטָעַנְרָהִיט אַרְיִינְגְּעַפָּאָלָן אַיְן אִים אַיְן צְעַשְׁפְּרִיצְט אַ פְּלִיאָה סִיקְיָט אַוְיָפָּן וּוַיְיכִּן בָּאָרְגָּמִיט טַיְ.

אָרָום האט זיך דַּי וּוּעָלָט צְעַשְׁמָעָקָט וּוּי אַ בְּעַזְ-גָּאָרָטָן, וּוּי אַ לִילְיָעַן-אַלְיָעָן, וּוּי אַ הִיאָצְנָטִ-פְּעָלָד. וּוּילְ דָּאָס צְוִוִּיתָעָ פָּלְעַשְׁעַלְעָ, וּוּס אִיז נַאֲכַעַקְמוּעָן. האט גַּעַהְאָט דָּאָס זַעֲלָבָעָ מַזְלָ, וּוּי דָאָס עַרְשָׁטָעָ. שלומען האט אַזְשָׁ זיך פָּאַרְדָּרִיט דַּעַר קָאָפְ פָּוֹן דַּעַם מִישְׁמָאָשָׁ פָּוֹן פָּאַרְשִׁיכְוּרְנִידָּקָעָ רִיחָוָת. ס'הָאָט אַוְיִנְגְּזָעָן, וּוּי אַ וּוּנְדָעְרְלָעָכָר, גַּן-עַדְנִיְּקָעָר פְּרִילְגָּגָ וּוּאָלָט אַוְפְּגַּבְּלִיט אַרְוּם אִים.

— דַּאָּגְנָעָרְוּוּטָעָר! — האט זיך פָּוֹן אַוְיָבָן דַּעַרְהָעָרָט דַּעַם הַעַר סְוַטָּעָרָט קְלָה.

די פָּלְעַשְׁעַלְעָד האָן אוּפְּגַּעַהָעָרָט פָּאָלָן. באָלָד האט זיך דַּעַר סְוַטָּעָר אַלְיָן בָּאוּוּיָן אַוְיָפָּן הַיְּרָאָן נַאָך אִים — אַ דִּיטְשָׁ אִין אַ טִּירְאָלָעָר הַוָּט. בִּידְעָה האָן גַּעַהְאָט אַגְּעַלְאַדְעָנָעָ קַעְשָׁעָנָעָס מִיטְ פָּלְעַשְׁעַלְעָד. דַּעַר הַעַר סְוַטָּעָר האָט

פארנורעט די קורצע הענט איזן וואנן: אַרְוִיסְגָּלָאָוּוּעַט דאס גלאָן פון די צער
בראָכענע פֿלְעַשְׁעַלְעַד אָזֶן בְּאַטְאָפְט די פֿעַלְעַד טֵי, וְאָס זַיְנְעַן נָאָס גַּעוֹאָרָן. אַ
צּוֹאָנְצִיךְ פָּוֹן זַיְהָ האָט עַר אַרְאָפְגָּנוּוֹאָרְפָּן אוּרִיךְ דָּעַר עַרְד אָזֶן מִיטָּא גּוֹטְ-בָּרוֹ
דָּעַרְלָעָן ווּונְקָן זַיְךְ גַּעֲוָונְדָן צָו דִּי צּוֹוִי מִיסְטְּ-פֿרְעָר אָזֶן פֿרְאָסְטָן, הַיְמִינְשָׁן
יִדְישָׁ: — דָּאָס אִין פָּאָר דִּיעַר אָזֶן פָּאָר דִּיעַר! — מִיטָּא שְׂמִיכָל אוּרִיךְ דִּי בְּרִיטָעַ
וּשְׁאָבָעְדִּיקָע לִיפְנֵי האָט עַר גַּעֲוָונְמָעָן אַ פֿיצְעַלְעַד פֿלְעַשְׁעַלְעַד אָזֶן האָנטָן, עַס באָטְרָאָכָט,
געָוָוָגָן צּוֹוָשָׁן דִּי פֿינְגָּעָר אָזֶן עַס מִיטָּא בְּרִיטְיוֹ-הַאָצִיךְן וּשְׁעָסָט, אַ דָּעַרְלָאָגָן
געָטָאָן דָּעַם פָּאָזֶן וּוִיסְמָאָן: — אָזֶן דָּאָס אִין פָּאָר דִּינְעַג נִקיּוּוּעַ אָזֶן פָּאָר דִּינְעַג
נִקיּוּוּעַ. זַיְן זַאְלָן זַיְךְ צְעַטְיְילָן אָזֶן זַיְךְ רִיסְיָן פָּאָר דִּי הָאָרָ! — עַר האָט קוּאָז

קעדיק אויניגגעלאכט צו זיין באגלאיטער אין טיראלישן הוות.
שלום אונ דער פאן ווייסמאן האבן געדאנקט. דער הער סוטער האט א מאיד
געטטו מיט דער האנטן און די צוויי מיסט-פֿירער האבן זיך אינגעשפאנט אין
וועגעלאע. זיך זייןען פֿאָרְבַּי די צוויי פֿאָלְצִיאָנְטָן, אויף וועגענס פֿאָרְקְרִימְטָע פֿוֹנִי
מער סֵהָאָט זיך געמאָלָן אַ קִינְדִּישׁ אַנְטוּשִׁוּנָג — אַונְן די פֿרְאַצְעִסְיָע אַיבָּעָרָן

געטא, אין דער ריכטונג פון דער "קריפא" האט זיך אונגעהויבן.
דאס איין געווען שווין איין מאל אַגאנָג און דאס זינען געווען שווין איין מאל
מייסט-פֿירער! פון זיינער קעשנעום האט זיך געטראגן אַזּאָ אַראָמאָט, אַזּוֹ די
פארבייגיער אויך די גאנָן האָבּון זיך געמוֹת פֿאָהָאלְטָן, פֿאָצְצִיעָן דעם אַטְעָם אָונָן
זיך ניט קענען צוֹגְלִיבָן, אַזּוֹ אַראָמאָט זָאָל זיך דוֹוקָאָ העָרָן פון אַ מִיסְטָן
וּוֹאָגָן, וּוֹאָס פֿאָרט פֿאָרְבִּי. אַוּדָאִי וּוֹאלְטָן זַי בְּאֵלֶּד בְּאַלְאָגָעָרט דאס וּוּעָגָלָע, וּוֹאָס
וּוֹעָן ניט דער העָר סְוֻטָּר מִיט זַיִן בְּאַגְּלִילִיטָר אָונָן די צּוֹוִי פֿאָלִיצִיאָנָטָן, וּוֹאָס
זַיִינָעָן בְּאַכְּגָעָאנָגָעָן פון הַינְּטָן. אַזּוֹ זַיִינָעָן זַיִ, די פֿאָרְבִּיְיגִיעָר, בְּלוֹיזָן גַּעֲלִיבָן
שְׁתִּינְיָן פון דער וּוּינְטָס, גַּעַשְׁתָּאָקָן מִיט די בְּלִיקָן דאס זַיְלָבָעָר, וּוֹאָס האַט זַיִ
געַזְילְבָעָרט אַין וּוּעָגָלָע אָונָן גַּעַטְיִיטָשָׂט אָונָן אַרְיִינְגָעַטִּיטִישָׂט, וּוֹאָס די גַּאנְצָע זַיִ
קְאָזָן דָּא בְּאַדְיָטָן.

אָגְבָּעַלְאָדָן דָּעַם וּוֹאָגָן אֵין דִּי סְקָלָדָעָס פָּוּן דָּעַר "קְרִיפָא", הָאָבוֹן דָּעַר פָּאָן
וּוֹיִסְמָאָן אָוּן שְׁלוֹם זִיךְרָא גַּעֲטָאָן אֲהִים. זַיְהָאָבוֹן זִיךְרָא גַּעֲהָלָטָן גַּעֲרָעָטָט
אָוּן אַוְיסְגָּעָזָעָן וּיְשִׁיכָּר. מַעֲנְשָׂן הָאָבוֹן זַיְהָ נַאֲכָגָעָקָטָן. פָּאָרֶטֶשׁ עַפְעָטָן: גַּעֲשְׁתִּינְטָט
אוֹיְפָיְךְ דָּעַם רִיחָה, וּוֹאָסָט הָאָטָזָרְךְ גַּעֲטָרָאָגָן פָּוּן זַיְהָ. אַבָּעָר דִּי צָוְיָה מִסְתָּפְרִידָעָר הָאָבוֹן
אָסְוָר גַּעֲוּוֹסָטָן, אוֹיְחָה וּוֹעֲלָכָעָר וּוֹעָלָט זַיְהָ זִינְעָן. זַיְהָאָבוֹן גַּעֲפִילָט מִיטָּזָיְעָרָעָה
גַּאנְצָע גּוֹפִים דִּי לִיְכְּטָעָט טִיקְיָע אַגְּנָעָשׂוֹאַלְגָּקָטָי אֵין דִּי קַעְשָׁעָנָס אָוּן דִּי קַעְפָּה
זַיְהָזָוּ זַיְהָ גַּעֲוָעָן פָּאָרֶדֶרֶיִט פָּוּן דִּי פָּאָרֶפְוִמִּיקָּעָ אַרְאָמָאָטָן.

— מיר זיין ריד! — האט דער פאן וויסמאן זיך געשטיקט.
— מיב זעוזו ריד! — האט שלום געשטאמלט.

ונאענט פון דער היים, איזו דער פאן וויסמאן אַ בישל געקומען צו זיך. — און דעם פארפום ווועט מען פאָר��וּפַן צו אַ "שיישקע", הא, שלום? — האט ער גאנץ ואָכלענד פֿאָרגעטְשָׁלָגָן. — וווער דארף בי אונדז פֿאָרפּום, הא, שלום?

שלומען איז אַרְיִנְגָּעֶפָּלֵן אַ גַּרְוִיסְטֶר גַּעֲדָאָנָּק. — אַיךְ קֹוִיפֶּ בֵּי אַיךְ אַפְּ אַיְיָעָר
חלָק! — הָאָט עַר פָּאָרְגָּעָשְׁלָגָן.

דעָר פָּאנַ וַוִּיסְמָאָן הָאָט גַּעֲקוֹוָאָלָן: — הָאָסָט אַ כָּלה?

— נִין, נִישְׁתְּ קִין כָּלה.

די טְרָאָנוֹצְץִיעַ אַיז גַּעֲמָאָכֶט גַּעֲוָאָרָן.

וועַן שלּוֹם אַיז אַרְיִנְגָּעֶפָּלֵן אַין שְׁטוּב, הָאָט אַים גַּעֲטְרָאָפָּן אַ צַּעֲטָרָאָגָעָנָע
שִׁינְעַ פָּעָסְעָלָע. זַי הָאָט זַיךְ נִיטְ גַּעֲקָאנְטְ קִין עַזְהָ גַּעֲבָן מִיטְן הַיְנְטִיקָן טָאג. דַי
מַעַשָּׂה מִיטְן «זַאַשְׁלִילָעָךְ» הָאָט זַי נִישְׁקָהְדִּיק אַרְוִיסְגָּעָפְרִיט פָּוּן גַּלְיִיכְגָּעָרִיכְט
אוֹן דָא אַיז שלּוֹם אַרְיוֹנְגָּעֶפָּלֵן אוֹיף אַיר: — מַאַמַּעַ, מִיר זַעֲגָעָן מַעַר גַּעֲהָאָלָפָן
גַּעֲוָאָרָן! זַעַ, וַואָס עַךְ הָאָב!

ער הָאָט, אַ צַּעֲשְׁפִּילְטָעָר, אַרְוִיסְגָּעָוָאָרָפָן דַי פָּעָקָעָלָעָר טַיְ אַוִּיפָּן טִישׁ. אַוְן
צַּוְאָמָעָן מִיטְן זַי, אַיז עַרְשָׁתְ רַעַכְט אַרְוִיסְגָּעָוָמָעָן דַעַר פָּרְלִינְגְּדִיקָעָר, פָּאָרְשִׁי
כוֹרְנְדִּיקָעָר רִיחָ פָּוּן זִינְעַ קַעְשָׁעָנָעָס. שִׁינְעַ פָּעָסְעָלָע אַיז גַּעֲקָאנְט אַין גַּאנְצָן
פְּרִיטְשְׁמִיעָלָעָט. סַיְהָאָט אַיר גַּעֲנוֹמָעָן אַ לְאַגְּנָעָ צִיְּטָ. בַּיְזַי הָאָט גַּעֲקָאנְט אַרְוִיסְ
ברְעַנְגָּעָן אַ רַעַכְט וּוֹאָרְטְ פָּוּן זַיךְ. אַיצְטַ אַיז זַי שְׁוִין גַּעֲוָוָעָן גַּאֲר אַוְמְדָעְצִידְרָט,
וַואָס צַוְּ תָאָן מִיטְ דַעַר מַעַשָּׂה «זַאַשְׁלִילָעָךְ»: זַאלְ שְׁלוֹם וּוֹאָרְטְ דַי מִיסְטְ-פְּרָגְסָה, צַי
נִיטְ. וּוֹיְלַ אַטְ הָאָט זַיךְ גַּרְאַד אַרְוִיסְגָּוָוָוָיָן, אַזְוּ דַרְכְּן מִיסְטְ-פִּירָוּן קָאָן מַעַן אַ מַאַל
אוֹמְגָעָרִיכְט אַוְיִגְעָרִיכְט וּוֹעָרָן אַוְן וּוֹעָרָן וּוֹיְסָ. צַי מַעַן נִיטְ אַ מַאַל קַוְמָעָן צַוְּ
אַזְאָזְרָן, אַזְ אַמַּעַן זַאלְ קַעְנָעָן רַוִּיק אַיְבָּרְלָעָבָן דַי אַגְּנָעָצָן מַלְחָמָה.

שְׁלוֹם אַיז אַ פָּאָל גַּעֲטָאָן אַוִּיפָּן בְּעַנְקָל: צַעֲשְׁפְּרִיטְ בְּרִיטְ דַי פִּסְ אַזְ אַוְיִסְגָּעָ-
רוֹפָן: — וּוֹיְסָט וּוֹאָס, מַאַמַּעַ, קָודְם פָּאָרְבָּרִ טַאָקָעָ אַ גַּלְעוֹל טַיְ אַזְ אַמְּעָד
עַפְעָס אַפְעָס אַן שְׁפָעָטָעָר 'עַט מַעַן וּוֹיְטָעָר זַעַן.

שִׁינְעַ פָּעָסְעָלָעָר הָאָט אַים גַּעֲגָבָן גַּעֲרָעָכָט. פָּרָעָידְ פָּוּן אַלְזְ מוֹזָ אַ מַעְנָטָש
עַסְן, שְׁפָעָטָעָר קָאָן מַעַן רַעַדְן. אַיְדָעָר זַי הָאָט אַוְיִגְעָגָעָבָן שְׁלוֹמָעָן זַיְן אַוְנָטָר
בְּרוּטִיט, אַיז זַי אַרְיִין נַאֲךְ אִיטְשָׂעָ מַארְיָה, וַואָס אַיז גַּעֲלָעָגָן אַוִּיפָּן בְּעַטְ, אַזְ אַים
דֻּרְצִילָטְ דַי גּוֹטָעָ נִיעָס. עַר אַיז אַרְיִנְגָּעָוָמָעָן, שְׁלַעַפְנִידְקָ מִיטְ מִיְּ דַי שְׁטָעָקָ
שִׁיךְ נַאֲךְ זַיךְ. שִׁינְעַ פָּעָסְעָלָעָר הָאָט פָּאָרְקָאָכָט אַ טְשִׁינְגָּקָ וּוֹאָסָעָר; מִיטְ צִיטְרִיקָעָ
פִּינְגָּעָר אַוְוּעָגְעָרִיסְן דַּאֲסָ וּלְבָעָר-פָּאָפְרִירְ פָּוּן אַ פָּעָקָעָלָעָ. זַיְיטְ דַעַם מַלְחָמָה-
אוֹיסְבָּרוֹדְ, הָאָט מַעַן בַּיְ אַיר אַין שְׁטוּבְ קִין רַעַכְט גַּלְאוֹן טַיְ נִיטְ פָּאָרוֹצָט. — אַ
פָּאָר גַּלְעוֹזָרְ שְׁטָאָרְקָן טַיְ אַ טָּאָגָן, קַעְנָעָן דַעַךְ אַוִּיךְ שְׁטָעָלָן אַיְיָפָּה דַי פִּסְ,
אִיטְשָׂעָ מַארְיָה, — הָאָט זַי זַיךְ אַפְגָּעָרָפָן צַוְ אַיר מַאַן אַזְ דַעַנְגָּאָךְ גַּעֲוָאָנְדָן דַאֲסָ פְּנִים צָוְ
זַוְן: — וּוֹיְפָל פָּעָקָעָלָעָ 'עַט מַעַן פָּאָרְקָוּפָן? וּוֹיְפָל שְׁטִיטִיתְ הַיְנָטָ אַ פָּעָקָל טַי אַוִּיפָּן
מַאַמַּעַ. שְׁלוֹם הָאָט גַּעֲמָאָכֶט אַ בְּרִיטְן זְשָׁעָטְ מִיטְ דַעַרְ הַאָנָט: — וּוֹיְפָל דַיְוִילְסָטְ.

— אַזְ אַפְשָׂר אַיְלָטְ מַעַן זַעַךְ אַיְבָּרְלָאָן, הַעַ, שְׁלוֹם?
אוֹיף אַ רְפָאָה פָּאָרְן טָאָטָן?
— לאָמָעָן עַס לְאַזְוּ פָּאָרְן טָאָטָן.

— אָ הָעַלְפֶּט 'עַט מֵעַן פָּאַרְקִוִּיפָּן אָוֹן אָ הָעַלְפֶּט 'עַט מֵעַן לְאָוֹן, — הָאָט זַי
בָּאַשְׁלָאָסָן. — אָ שְׁטִיקָל פְּלִיאִישׂ מִיטָּ אָ שְׁטִיקָל בְּרוּיטִית גִּיְתִּים אַוִּיךְ נִישְׁטָ אַוְעֲקָצָוּ
מָאָכָן מִיטָּ דָעַר הָאָנָטָם. אָוֹן וּוֹאָס הָאַסְטָעָ דָאָרָט אַרְיִינְגָּעָלִיגָּט אָין שְׁוֹפָלָאָד אָרִיכִין?
— גָּאָרְנִישְׁטָ.

— וּוֹאָס הָיִיסְטִ גָּאָרְנִישְׁטִ? כִּי הָאָבָ דָעַר אַלְיִין גַּעֲזָוָן, הָאַסְטָ עַפְעָס אַרְיִינְגָּעָ
לִיגָּט.

— עַךְ, וּוֹיִסְ עַךְ וּוֹאָס. אָ פְּלַעַשְׁעַלְעָ פְּאַרְפָּוּם. סְוֻטוּדָהָאָט מִיר גַּעֲגָבָן.
— אָ שִׁינְגָּעָר וּוֹיִסְ עַךְ וּוֹאָס! — הָאָט שִׁינְגָּעָר פְּעַסְעַלְעָ אַנְגָּעָקוֹאָלָן, — אִין
קְלִיְינִיקִיטִ! אָוֹן בִּיסְטִ אָמְבִּין, אַיְטְשָׁע מַארִיר, וּדְאָס פְּאַרְשְׁמַעְקָטִ דִּי גַּאנְצָע
שְׁטוּבוֹ? סְמוֹנוֹ שְׁווֹן אִין מַאלְ זַיְן אָ פְּאַרְפָּוּם! אָוֹן וּוֹיִפְלָ שְׁטִימִיטִ פְּאַרְפָּוּם אַוִּיפָּן
שְׁוֹאָרָצָן מַארִיך, שְׁלוּם? דָאָס זְעַסְטָעָ הָאַסְטָעָ גַּעֲקָאנְטָ פְּאַרְצּוּקָעָרָן דָא אַוִּיפָּן
הָוִיָּף, בֵּי דָעַר מַאדָּם, וּוֹאָס וּוֹיִנטִ אִין בַּאֲלַעַבָּסִ פָּאָלָאָצָל, בֵּי דָעַר פָּאַנְפְּעָרָאָנְקָע
מִיטִּ דִּי מַאנְקָרִיטָעָ נְעָגָל.

שְׁלוּם הָאָט אִיר קְוָרֵץ אַבְּעָרְגָּעָחָקָט: — דָאָס פְּלַעַשְׁעַלְעָ אִין מִין?
שִׁינְגָּעָר פְּעַסְעַלְעָ הָאָט אִים אַנְגָּעָקוֹקָט: — פָּאָרָ וּוּמְעָן, אָפְשָׁר מַעַג עַךְ וּוֹיִסְ?
— פָּאָרָ קִינְגָּעָם נִישְׁטָ. כַּעַל עַס פָּאַרְקִוִּיפָּן אָוֹן זַעַךְ בָּאַשְׁטִיעָרָן פָּאָרָ דָעַר
יְוָגָנְטִ-קָּאָסָע.

שִׁינְגָּעָר פְּעַסְעַלְעָ הָאָט זַיְדָ דָעַר אַוִּיסְרִידִ גַּעֲלִיגָּט אַוִּיפָּן שְׁכָל. דָאָס הָעָמָד
וּוֹאָלָט עַר דָעַן נִיט אַרְאַפְּפָאַרְקִוִּיפָּט פָוּן זַיְדָ פָּאָרָ דָעַר יְוָגָנְטִ-קָּאָסָע: — דָוִיסְטִ
שְׁווֹן חָתוֹנָה הָאָבָן מִיטִּ דִין פָּאָרָטִי, — הָאָט זַי אִים חָתְדִיקִ אָשְׁוַיבָּרְגָּעָטָאָן
דָעַם קָאָפָּ.

זַיְיָ הָאָבָן גַּעֲגָעָן אַיִילִיק. לְגַבְּיָ דָעַר טִי, הָאָט דָאָס הַיְינְטִיקָעָ מַאלְצִיָּט טִילְוָיָי
אַנְגָּעוּוֹרִין פָוּן זַיְן חָשִׁיבָהָוּ. אָוֹן וּיְיָ הָאָבָן גַּעֲגָעָן, הָאָבָן זַיְעָרָעָ נְאַלְעָכָעָר
וּוֹאָס אָמַל מַעַר אַנְגָּעהָוִיבָן צַוְּ פָּאַרְנְעָמָעָן דָעַם שְׁטָאָרָקָן, אַטְעָם-פָּאַרְכָּאַפְּנִידָיָקָן
רִיחָה, וּוֹאָס הָאָט זַיְדָ גַּעֲטָרָגָן פָוּן קָאַכְעָדִיקָן טִיְינִיק. דָאָס אִין נִיט גַּעֲוָעָן דָעַר
רִיחָה פָוּן טִי — נִאָרָ דָעַר רִיחָה פָוּן פָּאַרְפָּוּם.

לְסוֹרָהָאָט שִׁינְגָּעָר פְּעַסְעַלְעָ זַיְדָ גַּעֲנוּמָעָן צָוָם פָּוֹנָאנְדָעָרְגִּיסְטִ דִּי טִי. זַי הָאָט
דָאָס גַּעֲטָאָן פְּאַמְעָלָעָ, אַוְמְזִיכָּרָ, אַוְמְזִיכָּרָ. אַוִּיפָּן אַנְבָּלִיקִ פָוּן דָעַם קָאָלִירִ, הָאָט זַי זַיְדָ
גַּעֲטָרִיִּיסְטִ: — סְשִׁמְעָקָטִ... — זַי הָאָט אָ בִּיסְלִ פָּאַרְלִוִּירָן אָ קוּקָ גַּעֲטָאָן אַיִלִי
אַיְטְשָׁע מַארִיךָ, — נִעְםָ דִיר צַוְּ אָ לְעַפְעָלָעָ צַוקָּעָ.

— סְפָּאַרְדִּירִיטִ אִין נָגָזָ, — הָאָט אַיְטְשָׁע מַארִיר גַּעֲרָכָצָטָ, הַאַלְטָנְדִּיקִ דִּי
אוּגָּן אַוִּיפָּן הַעֲרָלָעָן קָאָלִירִ פָוּן זַיְן גַּלְאָן.

שְׁלוּם הָאָט דָעַר עַרְשָׁטָעָר אַנְגָּעהָוִיבָן זַוְּפָן. עַרְהָאָט גַּעֲטָרָוְנְקָעָן — נִיטִ קִין
טִי — נִאָרָ בּוֹרְשְׁטִינְדְּרוּיטִ פָּאַרְפָּוּם. אַיְטְשָׁע מַארִיר אָוֹן שִׁינְגָּעָר פְּעַסְעַלְעָ הָאָבָן אַיִלִי
בָּאַוְיִילִיקִ אָ זַוְּפָן צַוְּ טָאָן. אַיְבָּעָר דִּי הָיִיסְטִ גַּלְעָזָרִ הָאָט זַיְדָ גַּעֲהָוִיבָן אָ לִיְיכָטָע
פָּאָרָעָ. אִיר טִיְיעָרָעָר אַרְאַמְּאָטָ, דָעַר בּוּלְמָעָנְדִּיקָעָר אָוֹן זִיסְעָרָ, הָאָט זַיְדָ פָּוֹנָאנְדָעָרִ
גַּעֲשָׁפְּרִיִּיטִ אִין דָעַר לוֹפְּטָן מִיטִּ אִין אַוְמָבָּאַשְׁרִיְּבָּלָעָן טְרִוִּיעָרִ.

איטשע מאיר האט אַפְגָּעָרָקֶט דאס גלאו פון זיך. — אַ שָּׁאַד דאס לעפֿעלָע
צוקער...
— טריינק נאָד אַ בִּיסָּל, אַיטשע מאיר, — האט אַומְזִיכָּר אַ זִּיפְץ גַּעֲטָאָן

שיינע פֿעַסְעַלָּע אָונֵן מִיט גַּעֲמָכְטָעָר הַנְּאָהָה, אַרְיִינְגַּעַצְוֹוְנְגָעָן אַין זִיךְ נָאָד אַ זָּוֶפֶן.
שְׁלוֹם האט אוּףְ אַוּוֹקְגָּעָרָקֶט דאס גלאו פון זיך. ער האט אַוִּיסְגָּעָמִיטָן
טָאַטָּעָמָאָמָעָס בלִיקָּן. מִיט אַן אַרְאַפְגָּעָלָאוּנְגָעָן קָאָפֶן, אַיְזָן ער צוֹ צוֹ שָׁוְפְּלָאָד,
געַנוּמוּן דאס פֿלְעַשְׁעַלָּע פְּאָרְפּוּס אָונֵן אַרוּסָן פון שָׁוּבָּה.

אַיְזָן אַיְזָן פְּאָרְבְּלִיבָּן נָאָר אַיְזָן פְּאָרְגָּעָנִיגָּן פון ער גַּאנְצָעָר האַפְּעָנוֹג: דָּעָרִי
לאָנְגָּעָן אַסְתָּרָן דִּי מַתְּחָנָה. גַּיד אָונֵן אַוְמְגָעְדוֹלְדִּיק האט ער אַרְוָמְגָעְשְׁפָּרִיאִיט דָּעָם
הַוִּיחָה. דִּי זָאָךְ אַיְזָן גַּעַוּעַן, וּוֹאָס הַיְּנִיט אַיְזָן פְּאָרְגָּעָקְמָעָן אַ שְׁלוֹם-עַלְיִיכְּסָאָוָונָט
אוּףְ ער יְוִגְּנָט-דּוֹשָׁאָלְקָעָן, — דָּעָר קָאָלָאָנִיעָן, וּוֹאָס דִּי פְּאָרְטָטִי האט אַיְנְגָּעָן
אַרְדָּנוֹט אוּףְ דָּעָם שְׁטִיקָל לְאָנְדָּה, וּוֹאָס זִיךְ בַּאֲקוּמָעָן צָוְגָּעְטִילְתָּא אוּףְ מַאְרִישָׁין.
דִּי גַּאנְצָעָן וְאָךְ האט ער, שְׁלוֹם, זִיךְ צָוְגָּעְזָאָגָט, אָוּ ער וּוּעָט לוֹיְפָן אַהֲזָן נָאָר
דָּעָר אַרְבָּעָט, העַלְפָן דָּעָר חַבְרָה מִיט דִּי צָוְגָּרִיטְוָנָגָעָן. — דָּאָרְךְ האט דאס גַּעַבָּן
אַסְתָּרָן דִּי מַתְּחָנָה נִיט גַּעַטְאָרָט אַפְגָּעָלִיגָּט וּוּרְעָן. פְּרִיעָר פון אַלְזָן האט ער גַּעַמּוֹת
זָעָן אַיְרָנִים. ער האט זָאָךְ פְּאָרְגָּעְשְׁטָעָלָט, וּוֹאָס זִיךְ וּוּעָט זָאָגָן, וּוֹאָס ער וּוּעָט
זָאָגָן. ער האט גַּעַזְוּן אַין דְּמִיוֹן, וּזִיךְ עַפְנָט דאס פְּרָאָפְנָדָל פון דָעָם פֿיְצָעָלָע
פֿלְעַשְׁעַלָּע אָונֵן גַּיסְטָדָרְפָּן פְּאָרְפּוּס אַוּףְ אַיְרָנִיטָן, גַּעַקְרְוִיזְוָלָטָן קָאָפֶן. ער האט
זִיךְ גַּעַזְוּן אַרְוָמְגָעְוּוֹקָלָט מִיט אַט דָעָם רִיחָה, וּוֹאָס האט אַיְסָן נָאָר צָוְרִיק גַּעַקְאָנוֹט זִיךְ
שְׁטוֹבָּא אַרוּסָן. נָאָר אַרוּס אַסְתָּרָן האט ער אַיְסָן, שְׁלוֹמָעָן, גַּעַקְאָנוֹט צָוְרִיק
רִינְיוֹאָשָׁן פון ער שְׁוּלָּד. נָאָר דָוְרָךְ אַסְתָּרָן האט ער אַיְסָן, שְׁלוֹמָעָן, גַּעַקְאָנוֹט צָוְרִיק
ברַעֲנָגָעָן צוֹ ער פְּאָרְלְוִירְעָנָר גַּלְיְיכְגַּעְוּוֹיכְט.

פְּאָרְנָאָכָּט צוֹ אַיְזָן זִיךְ אַגְּנְעָקְמָעָן. דִּי גַּרְוִיקִיָּט פון הוּאָפְּרִיךְ האט זִיךְ צְעַשְׁיָנִיט
מִיטָּן לִיכְטָן פון אַיְרָנִיטָן קָאָפֶן. ער אַיְזָן אַיְרָנִטְגָּעְגָּנְגָּעָן אָונֵן גַּיְינְדִּיק, זִיךְ
מִיְּשָׁבָּגְּעָעָן, צִיְּעָר זָאָל אַיְרָנִשְׁטוֹפָן דאס פֿלְעַשְׁעַלָּע אַין הַאֲנָט, אָטָן דָאָ, אָונֵן
אוּוּעָקְגִּין; צִיְּעָר זָאָל זִיךְ אַרְוִיְּפָאָגְּלִילִיטָן אַין אַיְרָנִיטָן אַיְזָן עַס אַיְרָנִיטָן
וּוְיִדְעָר האט ער זִיךְ אַפְגָּעָמָלָן אַין דְּמִיוֹן, וּזִיךְ עַפְנָט דאס פְּרָאָפְנָדָל אַן גַּיסְטָן
זִיךְ אוֹיְפָן קָאָפֶן דִּי טִיְּיָעָר פְּלִיסְקִיָּט. זִיְּנָן הַאֲרָצָה גַּעַפְלָאָטָרָט. ער האט גַּעַעַן
קוֹקָט אוּףְ אַיְרָנִטְגָּעָלָטָן מַאְנָטָלָן, אוּףְ דָעָר קָאָלִיר פון אַיְרָנִיטָן קְלִיְּדָל,
אוּףְ דִּי שְׁלָאָנְקָעָן נַאֲקָעָטָן פִּס אַין דִּי לִיְּכָטָע זָוְמָעָרְשִׁידָן. סִיאָזָן אַיְגָּעָמָלָן
אוּן אַין דָעָר צִיְּטָן פון יְאָר האט זִיךְ גַּעַמְעָט זִיךְ זִיךְ וּוּאַרְעָמָעָר אַגְּגָעָטָאָן.

אַיְרָע פְּאָרְזְמָוּרָעָטָן אוּגָּן הַאֲבָן הַיְּמִישָׁ אַוּףְ אַיְסָן אַפְּנִיקָל גַּעַטָּאָן. — וּוֹאָס
הַעֲרָט זִיךְ ? — זִיךְ האט אַיְסָן אַיְלִיק דָעָרְלָאָגָט דִּי הַאֲנָט, נִיט בְּדָעה גַּעַהָאָט זִיךְ
מִיט אַיְסָן אַפְּצָוּשְׁטָעָלָן.

— אַפְּשָׁר קָאָן מַעַן אַרְוִיְּפָקְמָעָן מִיט אַיְסָן אַוּףְ אַיְסָן מִינְוֹת ? — האט ער אַרוּסָן
גַּעַשְׁטָאָמָלָט.

אַיְרָע בְּלִיק אַיְזָן גַּעַפְלָאָלָן אוּףְ דָעָר עַרְד אָונֵן דִּי אַרְאַפְגָּעָלָאוּנְגָּעָן וּוּיְסָעָה הַאֲבָן
גַּעַוּוֹאָרָפָן אַשָּׁאָטָן אַיְבָּעָר אַיְרָע בָּאָקָוָן: — אַיְסָן בֵּין פְּאָרְנוּמָעָן.

— אַ רְגָעַ נָאָר...

— כִּקְוֹם עֲרֵשֶׁת פּוֹן דָּעַר אַרְבָּעַט. — אַיְרַ קּוֹל אֵין גְּעוּןָן אַוְמְגַעְדוֹלְדִּיק.

אַבָּעַר מַעַר הָאָט זִי גָּאָרְנִיכְטַּ גְּעוֹזָגְט אָוֹן גַּעַלְאָזָן אִים גַּיְינָן גַּעַבָּן זִיךְ.

וּוֹי נָאָר זִיךְ זִיְנָעָן אַרְבָּעַר דִּי שְׁוּעָלָן פּוֹן אַיְרַ צִימָעָר, הָאָט עַר אַרְוִיסְגָּעָז-

נוּמָעָן פּוֹן טָאַש דָּאָס פְּלָעַשְׁעַלָּע אָוֹן עַס אַיְרַ דָּעַרְלָאָנְגָט: — אַמְתָּהָ פָּאָר אַיְיךְ!

הָאָט עַר מִיט בָּאַהֲלָטְעַנְעָם טְרִיוּמְפִי אַוְסְגָּעַרְוָפָן אָוֹן מִיט הַוְּנָגְעָרִיקָע אַוְיָגָן גַּעַז-

נִשְׁטָעָרְט אַיְבָּעָר אַיְרַ פְּנִים.

וּי הָאָט פָּאַרְשָׂאָרְצַט דִּי דִינָעַ בְּרוּמָעָן. אַ צְוִיבָּעַרְדִּיקָעָר, אַ מִין אַוְמְבָּאָוּגָעָ-

לְעַד־שְׁטִיעַנְדִּיקָעָר שְׁמִיכְלַה הָאָט זִיךְ צְעַשְׁפִּילָט אַוְיָךְ אַיְרַ לִפְנֵן: — פָּאָרְפּוּם?

— אַמְתָּעָרְ פָּאְרְפּוּם! — עַר הָאָט נַאֲכָגְעַפְּלָגְט, וּוֹי זִיךְ בָּאַטְרָאָכְט דָּאָס פְּלָעָ-

שְׁעַלָּע אָוֹן טָוָט צַו דָּעַם שְׁפִּיצַת פּוֹן דָּעַר נָאָזָן צָמָם פְּרָאָפְּנָלָל. — בָּאַגִּיסְט זִיךְ דָּעַרְ-

מִיט! — הָאָט עַר זִיךְ גַּעֲמוֹתִיקָט.

פּוֹן אַיְרַ אַוְמְבָּאָוּגְלָעָכְן שְׁמִיכְלַה אֵין גְּעוּוֹאָרְן אַ קלִינְגָּעַנְדִּיק גַּעַלְעַכְטָעָר —

אַ דִּינָס, אַ וְאַרְעָמָס, אַ קִּינְדִּישְׁ-קָלוֹגָס. זִי הָאָט אִים צְרוּקַ דָּעַרְלָאָנְגָט דָּאָס פְּלָעָ-

שְׁעַלָּע: — צַו וּוֹאָס דָּאָרַף אַיְיךְ דָּאָס? — עַר הָאָט זִיךְ אַגְּגָעָקָוּט פָּאַרְלָוִירָע, וְאַרְטָ-

לָאו. — אַיְרַ וּוֹיִסְטַה נָאָר נִשְׁתָּחָ, שְׁלוֹמָ, אָזָן אַיְרַ גַּעַהָעָר נִשְׁתָּחָ צַו דִּי פְּרוּעָן, וּוֹאָס

נוֹצָזָן אַזְעַלְכָעַ זָאָכָן? אַיְיךְ וּוֹיִסְטַה, אָזָן אַמְתָּהָ אֵין גַּיְתָה שִׁין אַפְּצָזָזָגָן, אַבְּעָר... — זִיךְ

הָאָט זִיךְ בָּאַפְּרִיאִיט פּוֹן מַאנְטָלָל: גַּעַלְבִּין שְׁטִיְין אַיְרַ אַרְבָּלָלָאָזָן, לִיְכָטָן קְלִידָל

אָזָן זִיךְ אַרְגָּעָפָט, וּוֹי זִיךְ וּוֹאָלָט שְׁלָוּמָן נִיט גְּעוּזָן. דָּעַרְנָאָר אַיְיךְ זִיךְ צָמָם

עַמְּעָר אַיְן וּוֹיְנָקָל אָוֹן אַיְבָּעְגָּעְבָּוּגָן אַיְבָּעָר אִים דָּעַם גַּעַרְיוֹזָלָטָן קָאָפְּ.

קָיִין טְרָאָפָן וּוֹאָסָעָר, — הָאָט זִיךְ גַּעֲזָאָגָט, וּוֹי צַו זִיךְ אָוֹן גַּעֲנוּמָעָן דָּעַם עַמְּעָר.

דִּי עֲרֵשְׁטָעָרְגָּעָעָר הָאָט עַר נִיטָה פָּאַרְשְׁטָאָגָעָן, וּוֹאָס זִיךְ זָאָגָט: נָאָר אַלְץָעַטְוּמָלָט,

פָּאַרְלָוִירָע גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַוְיָפָן זְעַלְבָּן אָרָט, וּוֹי עַר אַיְן אַרְיִינְגָּעָקוּמוּעָן. נָאָר בְּאַלְדָּ

הָאָט עַר זִיךְ גַּעֲכָאָפְּט: אַרְוִיסְגַּעַנוּמָעָן דָּעַם עַמְּעָרְגָּעָן אַיְרַ פּוֹן אַיְרַ הַאֲנָט אַוְנָאָר אַיְידָעָר זִיךְ

הָאָט בָּאוּוִין עַפְּעָס צַו זָאָגָן, אַיְיךְ עַר שְׁוִין גַּעַלְפָאָלָן אַיְבָּעָר דִּי שְׁטִיגָן. עַר הָאָט גַּעַזְעָ-

פִּילָט, וּוֹי עַפְּעָס וּוֹאָרְפַּט זִיךְ אַיְין אִים: גַּעַפְּילָט, אָזָן זִיךְ גַּעַמְעָן פּוֹן אִים דָּאָס

פְּלָעַשְׁעַלָּע. עַר הָאָט גַּעַדְרִיאִיט דָּאָס רָאַד פּוֹן דָּעַר פְּלָוּמָפָן אָוֹן גְּעוּזָן, וּוֹי דָּאָס

צְעַלְסְוִינְיָעָט וּוֹאָסָעָר פּוֹיקְט אָוֹן פְּלִוּסְקָעָט אַיְן עַמְּרָע. פָּאָר זִיְנָעָן אַזְבָּן זִיךְ

גַּעַגְאָסָן טִיכְיָן פָּאְרְפּוּם: קְוֹאָלָן... אַיְבָּעָר אַסְטָרָס روּטָן קָאָפְּ.

בָּאַלְדָּ אַיְזָן עַר וּוֹיְדָעָר גַּעֲזָוּן אַיְבָּוּן, בִּי אַיְרַ עַר הָאָט בְּאַמְעָרְקָמָן, אָז יִ

טְרָאָגָט נִיטָה מַעַר דָּאָס קְלִידָל, נָאָר אַ לִיְכָטָן, דִינָעָם שְׁלָאָפְּ-רָאָק, וּוֹאָס הָאָט אַיְרַ

גַּעַגְרִיכְט בֵּין צַו דִּי קְנָעַלְעָן: גַּעַצְיָיכְנָט דָּעַם קְאַנְטוֹרָפָן אַיְרַ טָאָלִיעָן אָוּן אַרְוִיסְ

גַּעַהְוִיבָן אַיְרַ פּוֹלָעָגְגָעָגָעָר בְּרוֹסְט. אַיְרַ קָאָפְּ הָאָט אַרְוִיסְגַּעַקְוּטָפָן דָּעַם קִילְעַדְקִין

גַּרְיָינָעָם שְׁלָאָפְּ-רָאָק-קָאָלְגָעָר, וּוֹי אַ צְעַפְּנָטָעָגְגָעָעָר בְּלוּמָן — מִיטָה רְוִיטָעָ-

לָאַכְנְדִּיקָע לִפְנֵן. זִי הָאָט גַּעֲוָאָלָט נִעְמָעָן דָּעַם עַמְּרָעָפָן זִיְן הַאֲנָט, אַבָּעָר עַר

הָאָט אַיְרַ נִיטָה גַּעַלְאָזָן: אַלְיִין אִים צְגַעְטָרָאָגָן אָוֹן אַוְעַקְגַּעַשְׁטָעָלָט אַוְיָפָן אָרָט.

עַר הָאָט שְׁוּעָר גַּעַטְעָמָט אָוֹן אַרְוִמְגַעְנוּמָעָן מִיטָה דִּי אַזְבָּן אַיְרַ שִׁינְקִיְּט, וּוֹאָס

האט אים ווֹי געטאן: — בעמטע דאס פלאשעלע. — האט ער אַרוּיסָגְּקָרְעֶצְטָן בעטבדיך.

ז' האט געלאכט: — וואס איז איך צוועקמען, שלום? — ז' האט זיך גענומען פארען בי דער שיטל: איניגיסן וואסער, צוגרייטן א האנטעד, א שטיקל זייפ. — זינלאו... — האט ז' צוועגעבען. — בי מיר האט דאס ניט דעתם קלענסטען ווערט און אויר קענטט האבן עפֿעס דערפֿאָר.

ס'איין אים באפאלן א פאניק. ס'האט קיין סך בית געפעלט, זיין סוד זאל
זיך פאר איר ניט אנטפליעקן. ער האט זיך געללאזן צו דער טיר.
— א שיינעם דענק פארון וואסעד! — האט ער געהערט הינטער זיך איר
הויטער קול.

וְוי נאָר ער איז אַרוּסִיגָּעָקְמוּן אוֹיף דער גָּאָס, האָט ער מיט דער זעלבער באָוּזָגָנָג פֿון דער האָנֵט, וְוי ער האָט דאס גַּעֲזָן בַּיִּטָּאָג, בַּיִּטָּאָג, אַ שְׁלִידָעָר גַּעֲטָאָן דאס פֶּלְעַשְׁלָעָן אַין רִינְשָׁטָאָק. ער האָט זִיךְ גַּעֲלָאָן לוֹיפָן קִין-מַארְשִׁין, צו דער דושְׁאָלְקָעַ, וְוּסְאַיְן פָּאַרְגָּעָקְמוּן די שלָם-עַלְיכָם-פִּיעָרָונְג.

#

די בונדיישע דושאלקע אין געווען און איינזאמער אינדזיל אין דעם ים פון ציוניסטיישע דושאלקעס, וועלכע האבן פאָרנוּמען אַ גרויסן טיל פון מאָרשיין. דער הער זיבערט, וועלכער האט אָזוי באָגייסטערטרט אונטערגעעהאלטן דעם פריעזעס רומקאוֹסְקִים אַידְיִיע וועגן שאָפֵן אַ קִינְדֶּרְגַּן-עַדְן אַין מאָרשיין, אַין פון דער גאנטֶר געווען אַ פרָּקְטִישָׁע מַעֲנְטָש אָן אַ בעַל שְׂכָל. ער האט נַעֲמְלָעַג גַּעַג האַלְטָן, אָן גַּעַבְן דִּי בּוֹנְדִּיסְטָן אַ לִיטְיִישָׁ שְׁטִיקָל לאָנדָן, אַין פּוֹנְקָט ווי גַּעַמְעָן אַ שְׁטִיקָן גַּאֲלָד אָנוּ עַס וואָרְפָּן אַין יִם אָרְיִין. דִּי בּוֹנְדִּיסְטָן האַבָּן סִי ווי נִסְתָּה גַּעַהְאַלְטָן פּוֹן פָּאָרְן קִין אַרְצָה יִשְׂרָאֵל אָנוּ נִיט גַּעַטְרָאַכְטָן פּוֹן גִּין אַין קִיבּוֹצִים באַארְבָּעָטָן דִּי ערְד — טָא וּאָסּוּשָׁן אַין נוֹיטִיק גַּעַוְועָן צָו פְּטָרָן אַ גּוֹט שְׁטִיק באָדָן, ווֹאָסּ האַט גַּעַקְאָגְטָן דִּינְגָּן פָּאָר צִיּוֹנִיסְטִישָׁע קִינְדֶּרְגַּן זָום לַעֲרָגָן אַגְּרִיקּוֹלְטוֹר אָנוּ דֻּרְעָמִיט דִּינְגָּן דַּעַם צִיּוֹנִים?

אֲבָעֵר דַעַר "בּוֹנְדָה" אִיז, צו הָעָר זִיבָעָרטָס פָאָרְדְּרוֹס, גּוּוּוֹן אַכְּוָן גַעַטָּא
אוֹן דַעַר פֶּרְעוֹזָס אַלְיַין, נִיטְגַעְקָוּת אָוִיפָזִין אַנְטִיפָאַטִיעַ צוּדִי בּוֹנְדָאָוּצָעַס,
וּוֹאָס הַאָבָן גַעַהְאַלְטָן אַיְזָן סְטָרְאַשְׁעָן מִיטָן אַוִיסְגָּהָנוּגָעָרטָן גַעַטָּאָ-פְרָאַלְעָ
טָרְאַאְט — הַאָט דַאְך גַעֲמוֹת זַיְיָ צְוֹאָרָפָן אַבְיַינְדָל פָוָן צִיְיטָן צְוָיִיט.

און די ביימער אויף דער בונדיישער דושאלאקע האבן געלט און געגענט פרוכטן, פונקט ווי די ביימער אויף די ציוניסטייש דושאלאקעס. די ערעד איז גע- ווען נאכגיביק און גוט צו די קינדערשע הענמ. וואס האבן ערשות דא אנטפלעקט איר כוח און אירע סודות. אַ בִּיטְעָדֶר, אויף וועלכער ס'חאָזֶט זיך גערגינט און געפֿאָרבֿיקט, איי געוווען ניט בלויין שיין, ניט נאר אָטְעָם-פֿאָרְקָאנְדִּיק — נאר הייליך ממש ווי אַלְטָאָר, אַיבָּעָר וועלכּן מען בייגט זיך מיט פֿאָרכָט, מיט שפֿרָאָכָלָזָעָר אַגְּטָצִיּוֹגָן.

און הגם דאס בונדרישע שטיקל ערעד איז געווען אַפְּגָעָצְוִימֶט פון אַנדְרָע שטיקלעך ערעד מיט אַ פְּלוּוּיט; הגם דא האט מען געוגנגען אין די אַונְגַּטְּן יִדְיִישָׁע לידער און לידער וועגן דער באָפְּרִיאַזְּנָג פון אלע מענטשן און דארט האט מען געוגנגען העברעישע לידער, געטאנצט האָס אַן געבענטק אַומְעַטְּקָ-פָּאָרָ- חַלּוּמֶט נַאֲךְ אָרְץ — האט מען געפְּילַט מיט אלע הוּוּס, או די ערעד אַיז אַ מאָמָע — אַן מען האט זי באָדִינְטָרְךָ-אַרְצְדִּיק. זי, די קִינְגְּדָעָר פון מַאְרִישָׁה, זַיְנְעָן גַּעַזְוּן גַּאֲצְצָעָס פְּעַזְעָן אוּרִיךְ בִּימְעָר ; האָבָן שְׂטוּדִירְטָט לְאַנְדוּוֹרְטְּשָׁאָפְּט מיט נִיגְרִיד אַן פְּלִיסָּס ; דָּעַרְפּוֹגְדָּן וואָס אַ מאָל בעסערע מיטלען, ווי עס זָאל וואָקסְן וואָס גַּכְּכָר ; ווי אָזְוֵי פְּרִי צו וועָרָן פון קְרִיטְעַצְצָעָר אַן וועָרָם. — אַן אַיבָּעָר די פְּלוּיְטָן האט מען זיך גַּעַטְיִילַט מיט די דָּעַרְפּוֹגְדָּן ; זיך גַּעַגְעָבָן עצות אַן זיך גַּעַרְדִּיםְמָן, יַעֲדָעָר מיט זַיְנָעָן גַּעַרְטַּעְנִיָּש.

בְּסַךְ הַכְּלָל זַיְנָעָן זי גַּעַוְועָן פָּעָרְצִיךְ אָוְנְטְּעָרְוֹאַקְּסְנְדִּיקָּעָ קִינְגְּדָעָר אַוִּיךְ דָּעָר בּוּנְדִּישָׁעָר דּוּשָׁאַלְקָעָ, וּוּלְכָעָ זַיְיָ האָבָן גַּעַרְופָּן : «די נִיגְנְטָעָ סָאַצְּיָאַלְסְטִּישָׁע קִינְגְּדָעָר-רֻעְפּוּבְּלִיק» — אַן אַנְדִּיטְוֹגָ אַוִּיפָּן המשָׁךְ פָּוּן זַיְעָרָעָ אַמְּאַלְקָעָ זַוְּמָעָרָ- קָאָלָאָנוּס. אַן זַיְיָ האָבָן זיך דָּעַגְּפִּירְט ווי אַין אַ רֻעְפּוּבְּלִיק, מיט אַ גַּעַוְוִילְטָעָר זַעְלְבָסְטָ-פָּאַרְזּוֹאַלְטָוָנָגָ, מיט פָּאַרְלָאַמְּעַנְטָאַרְיִישָׁע אַפְּשָׁתִימְגָנְגָעָן וועָגָן וואָס, וועָגָן אַזְוֵי פְּרִי צו זַיְעָן ; וועָגָן דָעָם, וועָמָעָן צו מַאֲכָן פָּאָרְ הַוִּיפְּטָ-דְּרָעְנָעָר אַוִּיךְ אַ- מְסִיבָּה, אַוִּיךְ אַ יּוֹם-טָהָובָ, צַי אַקְאָדָעָמִיעָ. זַיְיָ האָבָן גַּעַהְעָטָן אַן אַיְגְּעָנָעָם דְּרָאָמָ- טִישָׁן קְרִיְינָן, אַן אַיְגְּעָנָעָן וּוּאַנְטְּ-צִיְּטוֹגָ מִיט לְאַקְאָלָעָ נִיעָסָן אַן גַּעַטְאַ-בִּיעָסָן, מִיט לִיְּטָ-אַרְטִּיקְלָעָן, לִידְעָר אַן דּוּרְצִיְּלָוְגָעָן. זַיְיָ האָבָן גַּעַהְעָטָן אַן זַיְיָ האָבָן שְׂטוּדִירְטָט פָּאַלְיִיטִישָׁע עַקְאָנָמִיעָ, סָאַצְּיָאַלְגָּנִיעָ אַן גַּעַשְׁכִּטָּע — אַן זַיְיָ האָבָן גַּעַגְעָסָן צְוֹאָמָעָן, די פָּעָרְצִיךְ יַגְנְטַלְעָכָעָ, די שְׁפִּיָּן, וואָס אַיז צְגַעְטִיְּלַט גַּעַוְאָרָן פָּאָרְ צְווֹאָנְצִיךְ.

וועָן שְׁלָוָם אַיז אַרְיִינְגְּקָוּמָעָן אַין סָאָר, האָט זיך אַים אַ זַּוְאָרָף גַּעַטָּאָן אַין די אוּיגָן דָעָר גַּאנְצָעָר פָּאַרְזָאַמְּלָטָעָר עַולְמָן אַוִּיךְ אַ מאָל. נִיט גַּעַקְוּקָט, וואָס עַס אַיז שְׁוִין גַּעַוְועָן הַאַרְבָּסְטִיק אַן קִיל, זַיְנָעָן זַיְיָ גַּעַוְועָן אַין דָרוּיסָן, ווי עס זָאלָט זַיְיָ אַ שָׁאָד גַּעַוְועָן זיך צו שִׁיןְן מִיט דָעָר עַד. זַיְיָ האָבָן אַלְעָ אַלְיָן אַוִּיסְגָּעָזָן ווי משְׁוֹנְהִידִּיקָעָ, אַוְמְבָאַוְעַגְּלָעָכָע גַּעַוְוִיקְסָן, וואָס הַיְּבִין זיך פָּאַרְזִיכִּטָּק אַרְוִיסָן פָּוּן די בִּיטָן. אַ קִילָע, בְּלִיכְעָ זַוְן האָט זיך גַּעַשְׁפִּיגְלָט אַין די פְּנִימָעָר, גַּעַוְאַנְדָעָן צָוָם צְעַנְטָעָר — ווּ סְאַיְוֵן גַּעַשְׁטָאַגָּעָן דָעָר פָּאַרְלִיְּעָנָעָר. די אוּיגָן זַיְנָעָן גַּעַהְעָגָעָן אַוִּיךְ זַיְיָ מוֹיל אַין דָעַרְוָאַרְטָוָנָג אַוִּיךְ אַ קָּאמִישׁ ווּאַרטָ, אַן אַקְטִיאַרְיִישָׁעָר גַּרְמָאָסָעָ. די מִילְעָר — אָפָן, גַּרְיִיט אַוְפְּצָוָהִילָן מִיט גַּעַלְכְּטָעָר. אַן אַט אַיז עס גַּעַקְרָ- מעָן, — דאס גַּעַלְכְּטָעָר — אַ כָּרָאָלָס, אַ הַיִּיטָרָס, אַ צְעַפְּלָאָסָנָס. סְאַהָאָט שלומָעָן אַרְוְמָגְעָנוּמָעָן מִיט וּוּאַרְמָקִיטָ.

מַעַן האָט גַּעַמְאַכְּט פְּלָאָץ פָּאָרְ אַים אוּיגָן בְּרָעָגָ פָּוּן אַ קָּעְסְטָל. הַיִּמְיִישָׁע אוּיגָן האָבָן גַּעַוְונְגָעָן צו אַים אַין אַ בָּגְרִיסְוָנָג. צְוִישָׁן דִּי גַּעַסְט אַיז גַּעַוְועָס יִשְׂרָאֵל, זַיְיָ בְּרוּדָעָר אַן אַ מאָק גַּעַטָּאָן צו אַים מִיט דָעָרְ האָגָנָט — בְּרִידְעָלָעָר. «מוֹכָאָ», דָעָר פְּרִירָרָ פָּוּן דְּרָאָמָטִישָׁן קְרִיְיָ, — אַ שְׂוֹאַרְצָעָר, הַיִּסְׁאָוִינְגִּיקָעָר

יונגעראָן מיט אָן אומגעשטילטָן באָגָעֶר צו ווועָרָן אָן אַקְטִיאָר — האָט מאַבְּילִי־זִירֶט אַלְעָז זִינְגַּע טָאַלְאָנְטָן, כְּדֵי צו גַּעֲבָן דָּעַם עַולְמָאָפָּרְקָעָרְפָּעָרְוָוָג פָּוָן דָּעַם יְתָום מַאְטָלָעָן, אַין מַנְשָׁה דָּעַם רֹופָאָס גָּרְטָן. דָּא, אַין זִיעָר אַיְגָעָנָעָם גָּרְטָן, האָט מַנְשָׁה דָּעַם סָאָד גַּעֲרָעְדָּט צו דֵי קִינְגְּדָעָר מִיט אַנְדָּעָרָעָ, גָּאָר בָּאוֹנוֹנְדָּעָר דִּיבָּרוֹרִים. דָּא אַיְזָ לִיכְטָ גַּעֲוָעָן צו פָּאַרְשָׁטִין מַאְטָלָעָן, וּוָאָס אַיְזָ גַּעֲלָעָן אוּפָּן דָּאָךְ אָ פָּאַרְבָּעָנְקָטָעָר, פָּאַרְגָּאָפָּטָעָר, אוּפָּן אַנְבָּלִיךְ פָּוָן דֵי פִּירָות: דֵי וּוַיְנְשָׁלָ, פָּלוּמָעָן אָן פָּעָרְשָׁקָעָס. דָּא, אַין זִיעָר אַיְגָעָנָעָם גָּרְטָן, האָט עַר אַיְסָגָעָעָן צו זִין אַזְוִי פִּילְ קָאמִישָׁעָר, אַזְוִי פִּילְ גַּעֲנְטָעָר. — אָן דָּא הָאָבָּן זִיְּזִיְּ גַּעֲפִילָטְ הַעֲכָרָר פָּוָן אִם, וּוַיְילָ זִיְּ הָאָבָּן נִיטְ מַוְרָא גַּעֲהָאָט פָּאָרְן רֹופָאָ, נִיטְ פָּאָר זִין הָוָנָט. זִיְּ זִינְגַּעַן אַלְיָין גַּעֲוָעָן בָּאַלְעָבָטָאִים פָּוָן אָסָאָ.

שְׁלָוָם האָט גַּעֲהָעָרָט זִין אַיְגָן גַּעֲלָעְכָּטָעָר אָן אַלְגָּעָמִינָעָם כָּאָר. לְאַכְּנָדִיק, האָט עַר זִיךְ אַפְּגָעָמָלָן דֵי מַאְמָעָן, שִׁינְעָן פָּעָסְעָלָעָן, אַיְנָן קָאנְסָקָעָוָאָלִיעָר סָאָד אָוָן דָּעַם טָאָטָן, אַיְשָׁשָׁע מַאְרָן. עַר האָט זִיךְ אַפְּגָעָמָלָן זִין אַיְגָעָנָעָם קָאָרְשָׁן־בּוּיָם... — אָוָן לְאַכְּנָדִיק, האָט עַר צְרוּקְ דָּעְרָפִילְט אָ טָרִיסְטָלָאָזְ נַגְעָנִישָׁ. אָוָן עַס האָט זִיךְ אַיְמָרְלָסְטְ וּוַיְנְגָעָן: עַר האָט נִיטְ גַּעֲוָוָסָטָ, צַיְ צְוָלִיבְ דָּעַר מַאְמָעָן, וּוָאָס האָט גַּעֲחָלָשָׁט צַו טְרִינְקָעָן אָ גָּלָאָ גּוֹטָן, אַמְתָן טַיְ: צַיְ צְוָלִיבְן טָאָטָן, וּוָאָס וּוַעֲרָטָ קָרָאָנְקָעָר אָן קָרָאָנְקָעָר: צַיְ צְוָלִיבְ אָסְתָרָן, וּוָאָס עַנְטָפָעָרָט נִיטְ אַוִּיפָּט זִין לִיבָּעָ: צַיְ צְוָלִיבְ זִיךְ אַלְיָין. — עַר האָט זִיךְ אַוִּיפָּגָעָרִיסָן פָּוָן אָרְטָ אָן אַרְוִיסְגָּעָלָאָפָּן פָּוָן גָּרְטָן.

עַר האָט פָּאַמְעָלָעָז גַּעֲשָׁפְרִיוּזָט אַיְפָּן זִאמְדִּיקָן שְׁטָעָגָל, וּוֹעָן עַר האָט דָעָרָ פִּילְט אַוִּיפָּט זִין אַקְסָל דָעַם בָּרוֹדוּדָרָס האָגָט: — פָּאָר וּוָאָס גִּיסְטָוָ אַוְעָקָ? — האָט יְשָׁרָאֵל גַּעֲפָרָעָגָט, הָגָם זִינְגַּעַן קָלוֹגָע, גְּרוּיעָ אַוִּיגָן הָאָבָּן סִיְ וּוְיִסְטָן. אַזְוִי פִּילְ פָּוָן זִין, שְׁלָוָם, טְרוּיְעָר האָט זִיךְ אַפְּגָעָשָׁלָגָן אַין זִי. — בְּלִיְיָבָן, — האָט יְשָׁרָאֵל אִים אַנְגָּעָנוּמָעָן פָּאָרְן אָרָעָם, וּוֹי מַעַן נַעַמְתָ אָן אָיְנָגָעָרָן בָּרוֹדוּדָר. — בְּלִיְיָבָן, וּוֹעָן מַעַן אַהֲיָמָגִין צַוְאָמָעָן.

וּוֹעָן זִי זִינְגַּעַן אַהֲיָמָגָעָנְגָעָן, אַיְזָ שְׁוִין גַּעֲוָעָן טָוָנָקָל. מַעַן האָט מַאְרָשִׁירָט אַיְן גַּעֲשָׁלָאָסָעָן, כָּאַאָטִישָׁ רְיִיעָן אָוָן זִיךְ בָּעֵת מַעְשָׁה גַּעֲאָמְפָעָרָט וּוְעָגָן דָעַם, וּוָאָס עַס אַיְזָ גַּעֲוָעָן שְׁלָוָם עַלְכָּמָס גַּרְעָסְטָ וּוְעָרָק אָוָן צַיְ מַעַן קָעָן אַוִּיד וּוְעָגָן שְׁלָוָם עַלְכָּמָס בִּיכְעָרָ זָאָגָן, אָזְ מַעַן וּוְאָלָט לְוִיתְ זִיְ גַּעֲקָאָנָט רָעָסְטָאָוָרִין דָאָס יִרְיָשָׁע לְעָבָן אַיְן קָלִינָעָם שְׁטָעָטָל. מַעַן האָט בָּאָדְוִיעָטָר, וּוָאָס עַס אַיְזָ נִיטָּאָ קִיןָ שְׁלָוָם עַלְכָּמָס, צַי קִיןָ מַעַנדָעָלָעָ אַיְן גַּעֲטָאָ. אָזְ מַעַן האָט צַוְגָּעָבָהָן, אָזְ טָמָעָר וּוְאָלָט אַלְעָזְ יִדְעָן אַוִּמְגָעָקָוָמָעָן פָּוָן דִּיטָּשָׁ, וּוְאָלָט אַפְּיָלוּ נִיטְ גַּעֲבָלִיבָן קִיןָ וּוְעָרָק, וּוָאָס זָאָל פָּאָרָאִיבָּיָקָן אַיְן אַפְּמָאָלָן דָאָס לְעָבָן דָא — דֵי דָוָשָׁאָלָקָעָ, לְמַשְּׁלָ; צַי דָעַם פִּירָעָר פָּוָן דָעַם דָרָאָמָטִישָׁן קָרִיִּי, «מוֹכָאָן», וּוָאָס חַלְשָׁטָ אַזְוִי צַוְ וּוְעָרָן אָן אַקְטִיאָר.

שְׁלָוָם האָט גַּעֲפִילָט אַוְנְטָעָרָן אָרָעָם דֵי פָעָסְטָעָה האָגָט פָּוָן יְשָׁרָאֵל אָן אַוְנְטָעָר אַנְדָּרָעָן — דֵי וּוְאַרְעָמָעָה האָגָט פָּוָן רְחָלָעָן, וּוָאָס אַיְזָ פָּוָן אִיר זִיְטָ גַּעֲגָגָעָן גַּעָאָ רְעָמָט מִיט דָוָדָן, אָן וּוְעָמָעָן סְהָאָט זִיךְ אַנְגָּהָאָלָט זִין בּוֹעָם־פְּרִינְדָן, מַאְרָעָל.

דאָס ווַיִּקְעַד אֵין האָרֶצֶן אֵין נִיט גַּעֲוֹעַן אִינְגַּעַשְׁטִילַט, אֶבְעָר סְ'אֵיז מִלְדָעֶר גַּעַד
וּאָרֶן. ווַיְגַת האָט עָר, שְׁלוֹם, אֵין אִיצְטִיקָן מָגְמֻעַנְטַ גַּעֲפִילַט דַעַם טָעַם פָּוָן ווּאָרֶט :
חַבָּר. ווַיְגַעַנְט זִינְעָן זַי אִים אַלְעַ גַּעֲוֹעַן. עַד האָט גַּעֲפִילַט, אָז עָר ווּאָלֶט גַּרְיִיט
גַּעֲוֹעַן פָּאָר זַי אַסְךְ, אַסְךְ צַו טָאו — אָוָן נָאָד קִין מָאָל אֵין זַיְן לְעַבְנָן, האָט עָר
נִיט גַּעֲפִילַט אָזָא «גַּעֲטְרִיְישָׁאָפֶט אַן גַּרְעַנְעָצֶן צָוָם «בּוֹנְדָן».

ק א פ י ט ל צ עו

פארן פאן אדאם רַאֲזָעַנְבָּרְג האט גליק אַנְגָּהָהִיבָּן באדיינן ניט מער ווי און אויגנבליך, ניט מער ווי און אַטְּעַם-פּוֹיְזָע צוישן איין אומגליך און דעם אנדערן. וואס טיפער די ההמען פון אַמְגָלִיך — דאס העכער, האט דערהויבגענער די רגע פון גליק. פאר דער מלחה מאיז דאס ערGESTAU, וואס האט אים געקאנט פאסירן געווען אַפָּאָרְבִּיְגִּיעַנְדִּיקָע גְּרִיפָע, צי און אַטְּאָק אַוִּיף דער בעבר, צי אַפָּאָרְקִילְוָנָג בי סוטשאן, צי אַבעְסָע אַפְּרִיד — אַליַּיכְט פָּאָרְגָּעָנִיגָּן, וואס ער האט ווי ניט געפֿילֶט. געווען אַבְּלָאָסָע פְּרִיד — אַליַּיכְט פָּאָרְגָּעָנִיגָּן, וואס ער האט אַנְגָּהָהִיבָּן ווי אַנְטִירְלָעֶכֶע זאָר און כמעט ניט באַמְּרָקָט.

אַנְדָּעָרֶש איז געווען איז געטא. דאַ האט ער געפֿילֶט דעם טעם פון גליק מיט זיין גאנצָן וווען — און זיך געווונְדָעָרט, וואס עס איז אַוִּוִּיכָה מְעַכְּתִּיךְ, הָגָם עס שְׁפִּיְגָּת זיך מיט אַזְּוִי ווּוִינִּיךְ, שְׁטָעָלֶט זיך צוֹפְּרִיךְן מיט דעם, וואס ווֹאלְט פָּאָר דער מלחה אַוִּיסְגָּוּעָן ווי אַטְּאָגְעָדָע. ווי האט זיך געקאנט פָּאָרְגָּלִיךְן דאס בִּיסְל אַרְעָמָע דִּיטְשָׁע מאָרְקָן, וואס ער האט גַּעַמְּקָט בֵּי די טְרָאָנְזָאָקְגִּיסְטָמִיט די אַרְיִינְגְּקָוּמְעָנָע פָּאָלִיאָקָן און דִּיטְשָׁן — מיט די פְּרָאָפִּיטָן, וואס ער האט גע- מאָכָט יעדן אַיְנְצִיךְן טאג איז שְׁטָאָט ? ווי האָבָן די מאָכְלִים, וואס ער האט געגָעָן איז רַיְזָוָלָס קִיך, זיך געקאנט גְּלִיכְן צוֹ די מְאַלְצִיךְּטָן אַיז פָּעָלְמָאָנָס רַעֲסְטָאָרָאָן ? ווי זִינְגָּן די צִיכָּאָרָן, וואס ער האט אַמְּאָל גַּעַרְוִיכְעָרָט, גַּעַקְוּמָן צוֹ דעם דִּיטְשָׁן שְׁטוּרָיִ, מיט ווּלְכָן ער האט זיך אַיצְט פָּאָרְצִוְּגָן און וואס ער האט זיך מיט אַזְּוִי פִּיל שְׁוּרְאִיקִיטָן אַיְנְגָּשָׁפָּן ? דאַר האט ער נאָך קִין מָלְנִיט אַזְּאָה גַּעַהָאָט פָּוֹן לְעָבָן, אָפִילוּ די גַּעַטְאַ-פְּרוּיָעָן, ווּלְכָעָ ער האט גַּעַקְוּפִּיט פָּאָר אַשְׁטִיקָל בְּרוּיָט, פָּאָר אַפָּר מָאָרָק, זִינְגָּן בִּכְלָוָת געווען אַים אַרְיִינְגְּזָוּרְבָּעָגָעָן אַיז אַז עַקְסְּטָאָזָע. אַז פָּוֹן מְשַׁחְחָה-לְעָבָן אַיז דָאַר שְׂוִין גַּעַוְועָן אַפְּגָּעָרָעָט. בֵּי דעם גָּאנְצָן רְחֻבוֹת- דִּיקָן הוּיוֹ אַמְּאָל, בֵּי די קְרִישְׁטָאָלָן אַיז שְׁאָפָּעָר, האט עס אַים דָאַר גַּעַטְרִיבָּן פָּוֹן דָאָרָטָן, גַּאֲרָאָושׁ מיט דעם אוּטְמָאָן שְׁאָפָּעָר, האט עס אַים דָאַר גַּעַטְרִיבָּן צוֹלִיבָּ דער קָעָלָט אַן פּוֹסְטִיקִיט. אַיצְט אַיז אַיז די צְוּוִי צִימָעָרָן, וואס האָבָן צוֹ אַים גַּעַהָרָט, געווען גַּעַמְּטָלָעָן, ווּאָרָעָם. סְאַיז געווען הַיִּם.

יַאֲדוּגָע, וואס האט זיך אַוִּיסְעָרָלְעָן אַזְּוִי ווּוִינִּיךְ גַּעַנְדָּעָרט, וואס האט זיך נאָך אַלְץ נָאָרִיש גַּעַפְּיִשְׁטָשָׁעָט, האט פְּלוֹצִים אַנְטְּפָלָעָט פָּאָר אַדָּמָעָן אַבָּאָהָלָטָעָם זִוִּים פָּוֹן אַיר נְשָׁמָה. זי האט אַים גַּעַדְאָרָפָט. זי האט אַים אַוִּיסְגָּעָ- קוּקָט. זי אַיז גַּעַהָנְגָּעָן אַן אִים, ווי אַיר לְעָבָן ווֹאלְט געווען אַיז זִינְגָּעָהָעָט. עֲרַשְׁת אַיצְט אַיז זי גַּעַוְואָרָן ווּיְבָ. עֲרַשְׁת אַיצְט האט ער געפֿילֶט, אַיז זי גַּעַהָרָט

זו אים. און ער, אין דעם גראיסן איבערפלום פון גוטסקייט, האט זיך מער ניט געפילט איזוי אַפְּגָעַשְׁטוּיסָן פון אִירָעָ אַיְנְגָעְפָּאַלְעָנָן בְּרוֹסְטוֹן, די אַרְוִיסְטִיכְיְּעַנְדִּיקָּעָן הַיְּפָטָן אָזָן צוֹ שְׁלָאָנָּקָן, אַוְּסְגָּעְטִיכְרִקְנָטָן קְעַרְפָּעָרָן. דער פִּיזְשָׂעָר וְוִידְעָרוֹוִילָן צוֹ אֵיר אָזָן די אַיְנְגָעְזָעִיטִיקְטִיכְיָת הַאָבָּן זיך אַוְּנְטָרְגָּעוֹוָאָרְפָּן דער נִיעָר בְּרִיטִיתָהָאָרְצִיקִיָּת זַיְגָעָר. ער אַיזוֹ פָּוֹן צִיְּתָן צוֹ צִיְּתָן גַּעַשְׁלָאָפָּן מִיט אֵיר אָזָן אֵיר דָאָנָּקָן.

בָּאָרְקִיָּת הַאָט אַנְגָּעַפְּלִיט זַיְגָהָרָץ מִיט אָזָן אַוְּמָבָּאַשְׁרִיבְּכָלָעָן פָּאָטָאָס. אָזָן דער זָוָן, מִיעָטָעָק, אַיזָּוּ אֵיך גַּעַוְּאָרָן צְוָנְעָלָזְעָנָעָר אַיזָּגְעַטָּאָג. ער הַאָט זַיך נַאֲך מֻעָר צְעָוָאָקָסָן; מַוְסְקָוְלִירְט אָזָן שְׁטָאָרָק גַּעַוְּאָרָן, מַעְנָלָעָד. אָזָן ער אַיזָּמַעָר נִיט גַּעַוְּעָן דער זָוָן, וּוֹאָס רַופְּט זַיך אָפָּצָם טָאָטָן נָאָר דְּעַמְּלָט, וּוֹעָן ער דָּאָרְך אָפָּאָר זַוְּאָטָעָס. ער אַיזָּגַּעַוְּאָרָן אָקְאָמְעָרָאָדָה, אָמְעָנְשָׁה. מִיט וּמַעְמָעָן מַעְזָן קָאָן רְעָדוֹן אָוְאָרָט; וּוֹאָס עַס טָוָט זַיך; וּוֹאָס קָעָן דָּאָס לְעָבָן אָזָן קָאָן אָפְּיָלוֹ דָעַם טָאָטָן עַפְּעָס דְּעַרְוָעָגָן לְעַרְבָּעָן. מִיעָטָעָק הַאָט מִיט אַזָּא זַעְלְבָּסְטְּפָאָרָה שְׁטָעַנְדָּלְעָכְקִיָּת אַוְּעָקְגָּלְיִיגָּט אַוְּיָפָן טִישׁ זַיְגָן פָּאָרְדִּינְסָט אָלָס פָּאָלִיצִיאָנָט אָזָן גַּעַבְּרָאָכָט אָבָּאַשְׁמָחָהָהָטָרָעָר צוֹ טָאָלָאָנָעָן, וּוֹאָס ער הַאָט יְעָדָר וְאָך בָּאָ-

קְומָעָן — אָזָן טִילְיָאָל הַאָט זַיך פָּאוֹן אָדוֹם אָוְשָׁ דְּעַרְפִּילָט פָּאָרְשָׁעָמָט אָזָן שְׁוֹלְדִּיקָה, אַיזָּאָנְבָּלִיק פָּוֹן דָעַם זָוָן גַּעַטְרִישְׁאָפָט. אִים הַאָט זַיך גַּעַדְכָּט, אָזָן ער הַאָט זַיך, אַיזָּאָרְיךָ נִיט פָּאָרְדִּינְטָן; אָזָן ער הַאָט זַיך אַגְּנוּנוּמָעָן וְזַיְגָעָנָקָן, אָזָן מַתְנָה פָּוֹן הַיְּמָלָ.

אַבְּעָר מֻעָר פָּוֹן אַלְעָז אָזָן אַיְבָּעָר אַלְעָז אַיזָּגַּעַוְּעָן סְוָטְשָׁקָא — די בְּרוֹנִינָעָ הַיְּנִיטִיכָעָ מִיט די לְאָגָּעָ, אַרְפָּהָעַנְגָּעַנְדִּיקָּעָ אַוְּיָרָה, מִיט די בְּרוֹנִינָעָ, קִילְעַדְקִיכָעָ אַוְּיָגָן אָזָן דָעַם קְלוֹגָן, נַאֲגָּיְבִּיקָּוּן בְּלִיקָה. יָא, צוֹ אֵיר אָזָן ער, אָדוֹם, גַּעַוְּעָן צְוָגָעָ בְּוֹנְדָן נַאֲך אַיזָּיְגָעָנָם לְעָבָן. צוֹ אֵיר הַאָט ער זַיך, אָמָאָל נַאֲך, אַהֲיָמְגָעָאִילָט אָזָן אַוְּיָסְגָּעַבְּעַנְקְטָעָר. ער הַאָט אֵיר גַּעַפְּלָעָגָט בְּרַגְגָעָן גַּאֲשָׁרְיָעָן. ער פְּלָעָגָט זַיך לְאָזָן מִיט אֵיר אוּרְפָּאָגָד. נִיט גַּעַוְּעָן קִין אָרוֹלְיִיבָה, צִי רִיוּזָה, וּוֹ ער זַאל זַיְגָט הַאָבָּן מִיטְגָּעָנוּמָעָן, וּוֹ שְׁוֹועָר עַס זָאָל נִיט הַאָבָּן גַּעַוְּעָן דָאָס אַיְנְאָרְדָעָנָעָן זַיך מִיט אֵיר אַיזָּאָרְיךָ פְּרָעָמְדָע עַרְטָעָר, הַאָטָעָלָן, צִי גַּעַטְהִיּוּזָר. דָאָך אַיזָּאָים קִין מַאֲלָגָט אַיְנְגָעְפָּאָלָן, אָזָן ער הַאָט זַיך אַמְתָדִיק לְבָבָ. עַרְשָׁט דָאָן אַגְּטָא, אַיזָּאָס גַּעַקְמָעָן צוֹ אַיזָּמַעָר אַיזָּאָנְטָפְּלָעָגָן. ער, וּוֹאָס הַאָט קִיְּגָעָם אָזָן דָעַר וּוּעָלָט בַּיְּבָטָה צוֹ אַיזָּמַעָר אַיזָּאָנְטָפְּלָעָגָן; סִי אַיזָּיְגָעָן פִּינְעָטָלָן, סִי אַוְּיָסְעָר אַיזָּמַעָר אַיזָּאָנְטָפְּלָעָגָן; ער, וּוֹאָס הַאָט בְּלִיְּוָן זְשָׁאָגְלִירָט מִיט דָעַם וְאָרְטָל לְיִבְּעָ, סִי אַיזָּיְגָעָן מִשְׁפָּחָה לְעָבָן, סִי אַוְּיָסְעָר אַיזָּמַעָר אַיזָּאָנְטָפְּלָעָגָן; ער גַּעַהְעָטָן. אָזָן אַפְּיָלוֹ צוֹ די בְּעַסְטָע פְּרִינְד גַּעַפְּלִיט אָגְעַמְּשָׁה פָּוֹן בִּיטְוָל אָזָן וְוִידְעָרָה וּוֹיְלָן — ער הַאָט גְּרָאָד לִיב גַּעַהְעָט אָגְהִיה, אָהָנוֹתָן. אָזָן ער הַאָט זַיך גַּעַפְּרִיטָמִיט מִיט דָעַם גַּעַפְּילָ; זַיך אַפְּגָעַגְּבָן דְּעַרְמִיטָה. אִים אַיזָּאָיְנְגָעְפָּאָלָן, אָזָן ער אַיזָּאָס גַּעַהְעָטָן לְעָבָן גַּעַוְּעָן אָזָן עַמְּאַצְּיָאָנְעָלָעָר אַיְמָפָאָטָעָנָט אָזָן אָזָן סְוָטְשָׁקָא קָאָן אִים אַוְּיָסְלָעָרָנָעָן לְיִבְּהָאָבָּן; אִים הַעֲלָפָן אַנְטָפְּלָעָקָן אַיזָּאָס דָעַם אַוְּצָרָה, וּוֹאָס קָאָן צְוָגָעָבָן דָעַם לְעָבָן אַזָּוִי פִּילְיָזָן.

דָעַר פָּאָקָט, וּוֹאָס דָוָקָא אָהָנוֹת קָאָן בְּאָוְיִזְעָן דָאָס, וּוֹאָס קִין שָׁוֹם מַעְנָטָשָׁה הַאָט נִיט בְּאָוְיִזְעָן, הַאָט אַדָּמָעָן נִיט אַיְבָּעָרָאָשָׁת. ער אַיזָּוִי שָׁוֹן פָּוֹן לְאָגָן גַּעַוְּעָן

איבערציינט, איז א הונט געהרט צו א העכברער ראסע, ווי דער מענטש. וויל ניט געקוקט, וואס א הונט איז ניט באשאָפַן געווארן פאָר די גרויסע אויפּווען און חכמּות, וואס דער מענטש קאָן באָרוּיזּן, איז ער אַבעָּר דערפֿאָר געווען פרײַ פון פֿאלשְׁקִיטִין, פון רציחות, פון דער אָומֶרלְעָכְקִיטִין, וואס דער מענטש האָט פֿאָרמאָגָט. די דֶּזְיַיְקָע הִינְטִישָׁע גַּעֲטְרִישָׁאָפְּט — איז זי דען ניט געווען דער סּוּבְּלִימִירְטָעָר אַיסְדּוֹרָק פון דעם הִינְטִישָׁן מהוֹת, וועלכּן סֵיאַזְפּרָעָם געווען דער עגָּזִים, וואס מיט אַיז דִּי מענטשלְלָעַכּוּ נְשָׂמָה גַּעֲוָעָן אַזְוִי אַיבְּרָגָעָז לאָן?

אַדָּם האָט אַראָפְּגָעָקָוּט צו אַיר, צו סּוֹטְשָׁקָאָן. אַבעָּר אַין דעם אַראָפְּקָוּקָן. איז געווען אַן אַרְוִיְפּוּקָן — אַ דָּרָךְ אַרְץָ, אַ בָּאוּנְדָּרְעָגָן אַן אַדְּנְקְבָּאָרְקִיטִין. יעדן טאג, נאָכָן אָוּוֹנְטְּבָּרִיטִין, פֿלְעָגָט ער זי באָרְשָׁטָן אַן פֿוֹצְן. ער האָט דָּס קִין מָאֵל נִיט גַּעֲטָאָן פֿאָר דָּעָר מְלָחָמָה: פֿלְעָגָט עַס לְאָזְן פֿאָרָן שָׁאָפְּעָר, צִי פֿאָר אַן אַנדְעָרָן מְשָׁרָתָה. דָּאַ האָט ער דָּס גַּעֲטָאָן אַלְיָין אַן בעַתְּ מְעַשָּׁה, האָט ער גַּעַשְׁמוּסָט מִיטָּ אַיר, מִיטָּ דָּעָר הִינְטִיכְעָ — נִיטָּ מִיטָּ וּוּרְטָעָר, ווי אַמְּאָל, ווּעַן ער פֿלְעָגָט צו אַיר רְעָדָן אַן אַיר דָּעְרְצִיְּלָן גַּאֲרִישְׁקִיטִין אַין אַשְׁפָּסִיקָן טָאגָן, אַט ווי מַעַן רְעָדָט צו אַ הִונְטָה. אִיצְּתָּ האָט ער גַּעֲרָעָדָט צו אַיר מִיטָּ דִּי בְּלִיקָן. ווּילְ דָּס זִינְעָן מַעַר נִיטָּ גַּעַוְעָן קִין בָּאנְגָּלְטָעָן, וואָס ער האָט מִיטָּ אַיר פֿאָרְטוּשָׁט. דָּעָר קְלָאָנָגָן פֿוֹן אַזְוּלְכָעָ רִידָּן וּוְאָלָט אַוְיסְגָּעָעָן קָאָמִישָׁ, לְעַכְּרָלְעָד. אַבעָּר שָׁוּוּיִיָּ גַּנְדִּיקָה האָט עַס גַּעַשְׁטִימָט. אַן דָּעָר שְׁמוּסָה האָט גַּעַקְאָנְטָן פְּלִיסְן פֿוֹן אַים צו אַיר, אַן פֿוֹן אַיר צו אַים — דָּס רִיכְעָר, דָּס אַיסְדּוֹרְקְסְפּוֹלָעָר, — ווּילְ ער האָט נִיטָּ גַּעַדְאָרְפָּט זִיךְ אַרְיִינְפָּאָסָן אַין דעם פָּאנְצָעָר פֿוֹן וּוּרְטָעְרְדִּיקָעָר, זָאנְגְּנִיקָעָר נִיטָּ דָּרְזָאָגְטִּיקִיטִין.

פֿאָר דָּעָר מְלָחָמָה האָט אַדָּם זִיךְ אַוְיךְ אִינְטְּעָרְעָסִירָט וואָס, ווּפֿלְ אַן ווּעַן סּוֹטְשָׁקָאָעָסָט. דָּאַ, אַין גַּעֲטָאָ, האָט ער פֿרְעוֹזְנְלָעָר צּוּגְעָקָוּט דָּעָרְצָוָה, מַעַן זָאָל אַיר נִיטָּ צְוּוֹאָרָפָן אַבְּיָ וואָס — נָאָר זִי זָאָל האָבָּן אַיר גַּעַהְעִירִיקָן טְלָעָלָר פְּלִישָׁ, דָּעָם גּוֹטָן בֵּיןָן: אַוְיסְעָר דָּעָם, וואָס מִיטָּ נַאֲשָׁרְרִיעָן האָט ער זִי בָּאָזְאָרְגָּט אַלְיָין אַן נִיטָּ אַין מָאֵל אַיר אַראָפְּגָעָגָעָן אַ גּוֹטָן בִּיסְן פֿוֹן זִין אַיְגָעָנָם טְלָעָלָר. די בְּעַסְטָע שְׁעהָעָן פֿוֹן טָאגָן זִינְעָן גַּעַוְעָן, ווּעַן ער האָט זִיךְ מִיטָּ אַרְוִיסְטִּיגְלָעָן אַין גָּסָ אַוְיךְ אַשְׁפָּצְצִיר. זִיךְ זִינְעָן גַּעַגְּנָגְעָן נַאֲגָעָט צו זִיךְ, סּוֹטְשָׁקָאָסָט שְׁטְרִיךְ קְוּרִיךְ, אַדְּרָמְגָעְוּוֹיְקָלָט אַרְוָם פֿאָרָן אַדְּמָסָהָן. ער האָט גַּעַפְּלָט דָּעָר הִינְטִיכְעָס לִיבָּ נַעֲבָן זִין פֿוֹס אַן אַזְוִי הָאָבָּן זִיךְ גַּעַטְרָאָטָן פָּאָמְעָלָעָד, גַּעַמְטָלָעָד — פָּאָרְקְנִיפְּט מִיטָּ דָּעָר שְׁנוּרָ פֿוֹן שְׁפָרָאָלְזָאָעָרָ פֿרִינְדְּשָׁאָפְּט; אַן דָּעָר גָּנְגָן אַלְיָין, די לוֹפְּט, דָּעָר הִימְלָ אַן די ערְד — אַלְיָץ האָט אַוְיסְגָּעָעָן זִיךְ פֿוֹגְּנָאָדְרָצְוּוֹאָסָן אַין אַט דָּעָר אִינְטִימִיטָּעָט.

שְׁפָעְטָעָר אַרְיָין, דָּעְמָאָלָט ווּעַן דָּעָר תָּהָוָם פֿוֹן אַוְמְגָלִיךְ אַיז שְׁוִין גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַפְּנָ אַן דָּעָר פֿאָן אַדָּם האָט גַּעַפְּלָט, ווי ער קְיִיקָּלָט זִיךְ לְאָנְגָּזָאָם אַין אַים אַרְאָפְּ, פֿלְעָגָט ער פֿאָרְקִיךְ מִיטָּ דָּעָר הִינְטִיכְעָ אַזְשָׁ בֵּין מַאְרִין. דָּאָרָט האָט ער זִיךְ אַפְּגָּנְלָאָזָן פֿוֹן צּוִּים אַן זִיךְ גַּעַטְרִיסְט מִיטָּ דָּעָר הִינְטִישָׁרָ פֿרִיהִיטִי. אַדְעָר ער

פלעגט זיך אַוּעַקְזָעֵץ מיט אַיר אַונְטָעָר אַ בּוּם ; פִּילְן אַיר מַאֲרְדָּע אָוּף זַיְנָע קְנִי, קוֹקוֹן אַין דִּי בְּרוּינְעַ עַרְנְסְטָע אַוְיָגָן. אַוְן פַּאֲרְגָּעָסְן אַן אַלְעַ זַאֲרָגָן אַוְן גַּעַהְיִמְעַ פְּחָדִים, וּוָאָס הַאֲבָן אִים וּוְידָעָר אַנְגָּהְוִיבָּן צַו פַּאֲרְפָּאָלָגָן.

דאָס אַיְזָעָן, וּזְעַן דַּאָס גַּעַטָּא אַיְזָעָן פַּאֲרְמָאָכָט גַּעַוּוֹאָרָן. נִיט גַּעַקְמָעָן מַעַר קִיְּין פָּאַלְיָאָקָן אַוְן דִּיְתְּשָׁוּן מַאֲכָן טְרָאָנְזָאָקְצִיעָס ; אַיְנְקִיְּפָן בַּאֲהַלְתָּעָנָע סְחוּרוֹתָ, צַי צִירָוָגָג. פָּאנַ אַדָּמָה אַטָּה פַּאֲרָלוֹרִין דַּאָס קְלִינְעַ פַּאֲרְדִּינְסָט, וּוָאָס עַר הַאֲטָה בַּיּוֹ אַיְצָט גַּעַהְיָאָט. פָּאנַ צִיְּתָה אַטָּה עַר. גַּאֲךְ פַּאֲרְמִיטִילְט אַן אַ מַשְׁחָרָל, וּוָאָס טְעַגְּלָעָכָע רֻעְוּוֹיְיעָס פָּוּן דָּעָר «קְרִיפָּא» אַוְן דָּעָר גַּעַטָּא-פָּאַלְיִצְּיָי אַיְזָעָר, הַאֲבָן אַוְיסְגָּרְיִינִיקָט דִּי מַעְרְסָטָע בַּאֲהַלְתָּעָנָשָׁן. אַוְן וּוְעָר סְהָאָטָן נַאֲךְ בַּאוֹזְיָזָן עַפְּסָע אַפְּצָוָרָאָטָעָוָעָן, הַאֲטָה בַּאֲהַלְתָּן דָּעָם אַוְצָר אָוּף דָּעָר שְׂוֹאָרְצָסְטָעָר שְׁעה. אַוְן אַוְיָב דִּי שְׂוֹאָרְצָטָעָשָׁה אַיְזָעָן שְׁוִין דָּאָגָעָן, אַיְזָעָן מַעַן גַּעַלְאָפָן אַיְזָעָן פָּאנַ רַוְמָקָאָסָקִיס אַיְנְקִיְּפָ-שְׁטָעָלָעָ, וּוּ מַעַן הַאֲטָה בַּאֲקָמוּן אַ סּוּמָּע גַּעַטָּא-גַּעַלְטָ, פָּאָר וּוּלְכָעָר מַעַן הַאֲטָה גַּלְיִיךְ גַּעַקְאָנָט לְעָבָן.

אַ פָּאָר טָעַג פָּאָרְן שְׁלִיסָן דַּאָס גַּעַטָּא הַאֲטָה דָעָר פָּאנַ אַדָּמָם, אַיְזָעָן מַאֲמָעָנָט פָּוּן פָּאַנְיִיק, גַּעַשְׁקִיט אַ פָּאַלְיִאָק אַהֲרְבָּרְגָּנְגָּעָן אַ טְיִיל פָּוּן זַיְנִי אַוְצָר, וּוָאָס עַר הַאֲטָה בַּאֲ-הַלְּטָן אַיְזָעָט. עַר הַאֲטָה, נַאֲכָן אַפְּגָעָבָן דָעָם פָּאַלְיִאָק דָעָם צְגַעְזָאָגָן חַלְקָ, אַיְנִיבָּ-גַּעַזְעָן, אַזָּעָר קְאָפִיטָאָל אַיְזָעָן, אַפְּיָילְוִיט דִּי גַּעַטָּא-בָּאָגְרִיפָּן, גַּאֲרְנִיטִיִּין קִיְּין קְלִינְעָר — אַיְזָעָן אַזְּוִי וּוּי עַר הַאֲטָה זַיְנָדָא אַיְנְגָעָאִיגָּנָט דִּי גַּעַוְוִינְהִיאָט צַו לְעָבָן מִיטָּן טָג אַיְזָעָן מִיטָּן נַאֲעַנְטָסָטָן, בָּאָגְרָעָנְצָטָן מַאֲרָגָן — הַאֲטָה עַר זַיְד גַּעַפְּלִיט אַ בִּיסְל בָּאָרוּקִיט. פָּוּן אַטָּה דָעָם גַּעַלְט אַוְן פָּוּן מַיְעַטְעָקָס צּוּטִילְגָּגָן הַאֲבָן זַיְד גַּעַלְעָבָט אַוְן פָּאָר אַדָּמָה אַטָּה זַיְד בָּאָמִיט צַו זַיְנִי שְׁפָאָרוֹזָם, אַוְיסְגָּרְעָכָנָט — אַוְן נִיט צַו זַעַן, וּוּי זַיְנִי טָלְעָר עַסְן וּוּעָרְטִיִּין צַו טָג וּוּאָסְעָרְדִּיקָעָר אַן לִידְיִקָּרָעָר. אַבָּעָר אַונְטָעָר דָעָר אַוְיָבָאָיִי פִּיקָּעָר בָּאָרוּקָנוּגָּג, הַאֲטָה שְׁוִין גַּעַלְיוּעָרָט אָוּף אִים דָעָר פָּחָד.

אַיְזָעָן דִּי מַאֲמָעָנָטָן, וּזְעַן דִּי פָּאַנְיִיק הַאֲטָה דָעָר פָּאָרְן גַּעַגְעָבָן אַ גְּרִיףִי אַיְזָעָן אַיְרְ קְלָעָם, פָּלְעָגָט עַר זַיְד לִיכְתָּעָר מַאֲכָן אַוְיָפָן הָאָרְצָן מִיטָּרִידִי, גִּיכְעָ, אַוְמְקָאָנְטָרָאָלִירְטָע — אַיְזָעָן צַו וּוּעַמְעַן עַם זַאְל נִיט זַיְנִי. יַעֲדָעָר אַיְנְצִיקָּעָר מִטְוּוֹנְגָּעָר אַיְזָעָן הַיּוֹן הַאֲטָה גַּעַקְאָנָט זַיְנִי דָעָר אַפְּגָנְמָעָר אַזָּעָר אַרְוִיסְהָלְפָעָר אַיְזָעָן דָעָר אַנְטְּרִינְגָּגָן פָּוּן שְׁרָעָק. אַבָּעָר מַעְרָעָרִיִּין פָּוּן אַלְעָלָעָ, פָּלְעָגָט אַדָּמָם אַוְיסְקָוּקָן סָאָמּוּעָלָן ; אַפְּוּוֹרָטָן אִים בַּיּוֹם פָּעַנְצָטָעָ, אַיְנְהָאָרָכָן זַיְד בַּיּוֹם טִירָאִין זַיְנְעָן טְרִיטִי ; אַוְן וּזְעַן סָאָמּוּעָל הַאֲטָה זַיְד בַּאֲזִוְּזָן אַיְרְפָּעָר שְׁוּעָל, פָּלְעָגָט עַר אִים אַרְוִיסְקָוּמָעָן אַנְטְּקָעָגָן, וּוּי צְוָפְּעִילִיק — אַיְזָעָן מִיט גַּעַמְאָכָ-טָעָר גַּלְיִכְגִּילָט זַיְד מִיט אִים בָּאָגְרִיסִן ; אִים פְּרִעְגָּן, אַזְּוִי פְּאָרְבִּיְגִּינְעָדִיקִיק, וּוָאָס עַר כָּאָפָט זַיְד נִיט אַ מַאְלָאָרִין דָעָדוֹן אַזָּעָר מִיט אַזָּעָר פְּרִינְיד. דָעָרָאָד אַיְזָעָן וּוּיְגִילָעָךְ גַּעַקְמָעָן דַּאָס לְאַנְגָּע אַיְבָּעוֹרָאָרָטָן, בְּזָוּ סָאָמּוּעָל וּוּעָט אַפְּעָסָן אַיְזָעָן זַיְד אַיְזָעָן בָּעָרְטָאָן. עַרְשָׁת דָעַמְלָטָט פָּלְעָגָט אַדָּמָם אַנְקָלָאָפָן אַיְזָעָן דָעָר טִירָאִין דִּי צְוּקָעָרְמָאָנוֹס אַיְזָעָן מִיט גַּוְתָּוֹן, צַי מִיט בַּיּוֹן — מִיט, אַדָּעָר אַזָּעָמּוּלָס וּוּילָן — אִים אַרְיִגְלָאָקָן צַו זַיְד אַיְזָעָר.

זַיְיָ הַאֲבָן שְׁוִין לְאַנְגָּנִיט גַּעַלְעָבָט וּוּי אַיְזָעָר גַּרְוִיסָע מַשְׁפָּחָה. אַיְצָט זַיְגָעָן זַיְיָ גִּיכְעָר

געועען ווי שכנים. וואס קענען זיך נאך פון פאר דער מלחהה. די טירן פון די צימערן האט מען געהאלטן פארמאכט און איין א משפחה אוועק פון הויז, האט מען די טירן הינטער זיך פארדשלאָסן. מען האט איין די פרימאָרגנס זיך באָגונט בּוּם וואשְׁ צימער; אַפְּגַּוּוֹאָרֶט יעדער זיין רֵי, לִוִּיט געהעריקער אַרְדְּעָנוּגָּג — דָּארְטָן האט מען פֿאָרְבִּיטָן אַפְּרָאָרְטָן מַעַר אַדְּרָר ווַיְנִיקָּר הַעֲפָלָעָבָּעָ ווַעֲרָטָעָר — אָוּן יעדער איין זיך געהאנגען זיין וועג.

אין דער קִיך זִינְעָן די שעהען געווען אַיְנְגָּעָטְיִילְט. (די קִיגְגָּרִיעִין צוּישָׁן רִיזְלָעָן אָוּן מַאְטִילְדָעָן האָבָּן, ווי דָּוָרָך אַכְּשָׁוּף, אַיְנְגָּעָהָרְטָן.) יעדער משפחה האט זיך געהאט אַיר אַפְּטִילְוָנָג אַין דער גְּרוּסָע שָׁאָפָּע אַין קִיך, יעדער — אַרְעָז טַעַפְּלָעָץ אָוּן גַּעַשְׂיר. אַבעָּר דָּאס פְּרָאָזְוִינָאָנט האט מען געהאלטן, יעדער משפחה — בּיִ זיך אָין צִימָעָר. דער אַיְנְצִיקָּר פְּלָאָזָן, וואס אַיִן, אַין אַנְהָיִיב, געווען אַקָּלְעָקְטִיוּוּר אָיִן געווען דער באָלְקָאָן. אַבעָּר מִיטָּן אַנְקָומָטָן פּוּן האָרְבָּסָט, אַיִן די באָלְקָאָן-טִיר פֿאָרְטָן מאָכָּט געווען אָוּן דָּאס בִּיסְלָן גַּעַנְטִקְיִיט, וואס אַיִן געווען צוּ צִיטָט פֿאָרְבָּאָכָּט צָרוּ זָאמָעָן בּיִ אַגְּלָאָזָן טֵי, בּיִ אַשְׁטִיקָּל באָבְּקָעָן — אַבעָּר דָּאס אַיִן שְׁוִין נִיטָּן צַוְּגָּעָנְגָּעָן אַן אַיְנְלָאָדְוָנָגָעָן. דָּאס אַיִן געווען ווי אַפְּאַרְמָלְחָמָהִידָק «גִּינְן צוּ גָּאָסְט».

אָפְּלָוּוּ די פְּרוּוִיעָן — יַאֲדוּוִיגָּע אָוּן מַאְטִילְדָעָן — האָבָּן נִיט געהאט קִין מגע ומשא מיט זיך. יַאֲדוּוִיגָּע האט זיך אַפְּגַּעֲפָנוּן אַ נִּיעָז גַּעֲזָלְשָׁאָפָּט, וואס האט בִּיכְעָר גַּעַע פָּאָסְטָן צוּ אַיר נָאָטוֹר : די פְּרוּוִיעָן פּוּן צְוּוִי גְּרוּסָע שְׁמוֹגָּלְעָרט, ווּלְכָעָ זִיְּנָעָן אַפְּלָוּוּ אַיִּצְתָּעָר, ווּעָן דָּאס גַּעַטָּא אַיִּז געווען פֿאַרְמָאָכָּט, סְסָדָר גַּעַפְּאָרָן צוּוּשָׁן לְאַדְוָשׁ אָוּן ווּאָרְשָׁעָ. מִיט זִי, מִיט די נִיעָז חְבָּרְטָעָס אָוּן מִיט זַיְעָרָעָ קוּמָעָס, האט יַאֲדוּוִיגָּע גַּעֲקָאָנָט שְׁפִילָן אַ גַּוּטָע פְּאָרְטִיעָ פְּאָקָעָר (וּוְעָגָן זִי אָוּן זַיְעָרָס גְּלִיכִין האט זיך דָּאס גַּעַזְוָנָגָעָן אַיִּן דָּעם פְּאַפְּלוּרָעָן לִידְלָן : «מַעַן זִיְּצָט אַיִּן קָאָרְטָן»), מִיט זִי האט זִי גַּעַקָּאנָט שְׁפָאָסָן אָוּן לְאָכָּן ווּיפְּלָזְדָּס האָרְצָן גָּלוּסָט ; פְּלָאָפְּלָעָן אָוּן הָעָרָן פְּלִיאָטְקָעָס ווּוְעָגָן יַעֲדָן אַיְנָעָם, וואס אַיִּז געווען אַן «עַמְצָעָר» אַיִּן גַּעַטָּא : אָוּן דָּאָהָט זִי אַוְיָדָ, פּוּן צִיטָט צוּ צִיטָט בְּאַקְוּמָעָן דָּאס אַמְתָע גַּלְזְוּעָלָעָ ברָאָנָפָן. — אַיִּז ווּאָסְזָעָה האט זִי גַּעַדְאָרְפָּט אַנְקָוּמָעָן צוּ דֻּרָג גַּעַזְוּלְשָׁאָפָּט פּוּן מַאְטִילְדָעָן, דֻּרָג אַנְגָּעָ צַוְּגָּעָנָר, פְּעַטְלִיבִּיקָּר, פְּאַרְקָאָפְּשָׁעָטָעָר שְׁטוּבְּפָרוּ, מִיט צַעְהָאָקָטָע הָעָנָט אָוּן שְׁטוּמָפִיקָע גַּעַגְּלָ ? — אַיר, יַאֲדוּוִיגָּעָן, אַיִּז אַפְּיָלוּ אַוְיָפָן גַּעַדְאָנָקָן, אָוּן זִי קָאָן אַ מְאָל אַלְיָין פְּאָלָן צוּ מַאְטִילְדָעָס מְוּדָגָה. זִי האט קִין אַנוּגָן נִיט גַּעַהָאָט, וואס מִיט אַיר מִאָן קוּמָט פָּאָר. זִין פְּלוֹזִימְדִּיקָע בְּאַרְיִידָוּודִיקִיט אָוּן צַוְּגָּעָלְאָזְוָנִיקִיט האט זִי אַנְגָּעָנוּמָעָן ווי אַבְּוּוֹיָזָן זִין אַיְנְגָּעָוּזְאָכְטָעָר לִיבָּעָ צוּ זִי אַיר — אָוּן מִיט אלָעָם אַיבָּעָרִיקָן האט זִי זִיך אַוְיָף אִים פְּאַרְלָאָן, פּוֹנְקָט ווי אַמְאָל. סְהָאָט אַיר אַוְיָסְגָּעָזָן אַוְמְעָגָלָעָ, אָז אַדָּאָם זָאָל נִיט האָבָן קִין גַּעַלְטָן.

די אַיְנְצִיקָע, וואס האט באָמָת גַּעַוּסָט, ווּוְדָאס רַעֲדָל פּוּן מַזְלָעָן דְּרִיטָט זִיך, אָוּן גַּעַוּעָן רַיְזָל די קָעְכָן. זִי האט גַּאנְצָ גַּוט בְּאַמְעָרָקָט, ווּעָן אַדָּאָם האט אַיְנְגָהָעָהָרָט צוּ זִין דֻּרָג גְּרוּסָעָר «זַאֲקְפִּיְפָּעָר אָוּן צַעְלִיגָּעָר» אָוּן זִי האט גַּאנְצָ גַּוט בְּאַמְעָרָקָט, ווי סָאָמוּעָל הַיְבָט אָן צוּ שְׁטִיגָן אַיִּן גַּדְלָות. אַיר האט מען נִיט גַּעַדְאָרְפָּט לִיְגָן קִין

פיניגער אין מוויל. אידאָם האָט מקע נאָד געהאָט צו "לעַבְנָן אָנוּ צו לְאָבוֹן", בperf., אָנוּ דער זוֹן, דער פֿאַלְצִיסֶּט, אָנוּ אוּיךְ נִיט אַהֲיֵמְגַעְקָומָעַן מִיטָּן לִידְיקָן — אַבְעָר זַי הָאָט געהאָט אַ וּוַיְתָן בְּלִיק, רִיזּוֹל דַּי קַעְכִּין — אָרוּ זַי הָאָט גַּעַוָּלְטַן זַיְן פֿאַרְצָאָרגֶט מִיטָּן פרנסָה, בָּיוֹן דַּי מְלֻחָּמָה וּוֹעַט זַיְךְ עַבְדִּיקָּן. דערפֿאָר האָבָּן אַירְעַ קְרַעְגְּרִיעָן מִיטָּן מאַטְילְדָּעַן נִיט נָאָר אוּפּֿגְעָה עַרטָּן, נָאָר זַי, רִיזּוֹל, אָנוּ אַירְעַ בְּפֿרְוּשׁ גַּעַגְגָּעַן אוּיךְ דער האָנט: גַּעַטְ�וָהָן פֿאָר אַירְעַ קְלִינְעַן טּוּבָה לְעַזְעַז אָנוּ זַי אַפְּיָלוּ פּוֹן צִיְּטַן צִיְּטַן. "על פִּי טְעוֹתָה" צְעַרְפּוֹן "מאַדְאַמְשָׁי".

בכל האט זי גוט געווווטס, וו זי האט זיך, ריזול די קעכין. שטאלץ מיט איר וויכטיקער פאוץיע, האט זי מיט די וויבער פון הוף, פונקט ווי אירע באלאבאס-טעס, קיין מגעימשא ניט געהאט. זי האט זיך פאָרְרוּכַּנט צו די "הויכע פאנגעטער" אוֹן פֿאָרְבִּיגְגָּנְגָּן דעם עולם אונטן, פונקט ווי אירע באלאבאס-טעס — מיט אַפְּאָרְבִּיסְעָנָּר נאן.

ז' איז תמיד געוען א זויבערע ; אַפְגָּהִיטֵן אוֹף זִיד אָנוּ אַרְומָ זִיד — אֶבעָר
פּוֹצָן זִיד, אַיז אַיר קִין מָאֵל אַין זִינְגָּן נִיט גַּעֲלָגָן. פָּאָר דָּעָר מַלְחָמָה אַיז זִי תָּמִיד
גַּעֲוֹעָן פָּאָרָפָּאָרָעָט אַין קִיד, מִיט דִּי גַּרְוִיסָּע מַאלְצִיטָּן, מִיט דִּי גַּעַסְטָ יְעַדָּן מַאנְטִיק
אָנוּ דָּאנְגָּרְשִׁטִּיךְ ; אָנוּ זִי הָאָט סִי וּנְיט גַּעַהָאַט פָּאָר וּוּמְעָנוּ זִיד צָוּ פּוֹצָן. אֶבעָר
אַיז גַּעַטָּא אַיז שְׂוִין גַּעֲוֹעָן גַּאֲר עַפְעָס אַגְּדָעָרָש. דָא זִינְגָּן גַּעֲוֹעָן דִּי וּוּבִיעָר פּוֹן
הָוִיף, פּוֹן דָּעָר גָּאָס, אָנוּ דִּי וּוּבִיעָר פּוֹן אַיר שְׁוּעָסְטָעָרָס הָוִיף, וּוּ זִי אַיז אַנְגָּגָאנִ
גָּעָן פָּאָר אַן וּוּילְטָעִטִּיקָעָר אַפְּטִירְפָּסְטָע. דָא הָאָט זִי שְׂוִין גַּרְאָד יָאָ גַּעַהָאַט פָּאָר
וּוּמְעָנוּן. אָנוּ חֹצֶן מַזה, הָאָט מָעוֹן דָּאָר אַין גַּעַטָּא פָּאָר אַין רַאֲצִיעָ בְּרוּתִים גַּעֲקָאנִט קְוֹמָעָן
צָוּ שְׁעַנְסָטָן קְלִילִיד מִיט אַהֲוָן אוֹף צְוָלָאָג.

האט זי זיך מאקע געפֿאצט, ריזוֹל; געקויפֿט קליידער בי די געפֿאלאגען גיבר טעס — די דינסטע שטאנפּן, די שריינדיקסטע קאלירן. און ווען זי האט זיך «זוזאָז מענגעשטעלט» מיטן קלייד, הוט אונז בייטל אונז געכֿאָפּט אַ בליך אַין שפֿיגל, האט זיך דעםאלט, פֿאָר קיינז שומ געלט אַין דער וועלט, זיך ניט געגּעַבּן קיינז פֿינְפֿאָן פֿופֿצִיךְ יַאֲר — העכסטונס פֿערצִיךְ, אַפְּשָׁר מִיט אַ סְמִיטְשִׁיךְ. אַונְז שטיינדִיךְ אַזְוֵי אַן אויסיגע פֿוצְטָע, אַיְזָ אַיר נִיט זַעַלְטָן באָפְּאָלְן אַ גּוֹלְסְטָעַנְישַׁ, וּאְסֶם זַי האט באַצִּיכְנָט פֿאָר זיך אַלְלָיָן זיך אַמְשָׁגּוּת — אַבעְרָן זַוְאָס אַיְזָ גּעוֹועָן שְׁטָאָרְקָעָר פּוֹן אַיר ווּלוֹן. נַעֲמַלְעַן: זַי האט געפֿלָאנְט חַתּוֹנָה צַוְּאַהֲבָן. סְאִינְז בַּי אַיר פְּרָנְסָה, וּאְסֶם אַסְּד גּוֹעֻוּעַנְעַ אַרְיסְטָאָרָטְקָעָס וּוּאָלְטָבּ, בַּי אַיר פְּאָזִיצְיָעָן בַּי אַיר פְּרָנְסָה, גַּעֲקָאנְט באָקְמוּן דַּעַם לִיטִישְׂטָן מָאָן: אַונְז זיך גּעוֹונְגַּשְׁטָן צַוְּאַהֲבָן — גַּעֲקָאנְט באָקְמוּן דַּעַם לִיטִישְׂטָן מָאָן: אַיְזָ אַינְטָעַלְיְיגַּעַטְן, דַּוּוקָאָ פּוֹלִילִישְׁ רַעְדָּעָר, אַ בָּלְעַזְעַנְעָם. זַי האט געטראָכָט, אַז דַּעַעַט וּוּאָלְטָן זַי שְׁוִין מִסְתְּמָאָן וּוּידָעָר גַּעֲרָבָעָט בַּי דִּי צּוּקָרְמָאנְס (וּוּילִיל זַי האט גּוֹט גּעוֹעָן, וּוּאָהִין דַּאֲסָ רַעְדָּל דָּרִיטִיט זַיך) אַונְז זַי וּוּאָלְטָן גַּעֲקָאנְט אוּסְפּוּולְן בַּי סְאָן מָוּעָל אַ הוּיכְן פְּאָסְטָן פֿאָר אַיר באַשְׁעַרְטָן: בִּירָאָ-אָרְבָּעָט, צַי אָפְּילּוּ בּוּכְחַאָלְטָרְיעַ. אַונְז אַזְוֵי וּוּאָלְטָן זַי אַיבְּעָר נְאָכְטָן טַאָקָע בְּאַמְתָּא גּוֹווֹאָרָן אַ «בָּעַסְעַרְעַ פְּרוּוּ»; אַרְיָין אַין דִּי הוּיכְעַ קָלָאָסָן. — יַאֲ, דַּאֲסָ גַּעַטָּא האט גַּעהְתָּא אַ טְבָע צַוְּעַבְלָאָזְן דַּעַם מענְשָׁטָנס

פאנטזיות און זי שפיין מיט חלומות, וואס זי האבן אמאל ניט געהלומט צו חלומען.

רייל האט זיך ניט געלאון פאָרְפִּירֶן פון מאַטְּילְדֶּס אַנְגַּעַמְּרוּעַטְּן פְּנִים, פון די בִּיטְעָרְךָ רֵיד, פָּאָרוֹוֹרֶפָּן אָוּן אַיְבִּיקָּע טְבֻּנוֹת, וואס זי האט געהאט צו סָאמּוּעַלְּן אָוּן צו די טְעַכְּטָר. זַי, רֵיְוֵל, האט געהאט בּוֹלְטָע סִימְנִים, אָוּסָאמּוּלְּן וּזָאָקְסָט אָוּן גַּעֲטָא אָוּן וּזָאָקְסָט אָפִילְוּ אַרְיְבָּעָר זַיְן אַנוֹעָן פָּוּן פָּאָר דָּעָר מְלָחָמָה. די סִימְנִים פָּוּן סָאמּוּלְּס גּוֹרִיסְקִיטְּס האט זַי גַּעֲזָעַן, ניט בלוייז אַיְן די זַעְלָעַךְ קָאָרְטָאָפְּלָן אָוּן מְעַלְּן מִיט די טִיטְּן צּוּקָּעָר אָוּן קָאָשָׁע, וואס מעַן האט, מִיט דָעָר גְּרוּסְטָעָר פָּאָרְזִיכְּט, אַרְיְבָּעָר גַּעֲטָרָגָן אִין זַיְן שְׁלָאָפְּ-צִימָעָר, נָאָר אָוּד אִין מָאָטְּילְדֶּס אַוְיסְעַזְעַן אַלְיַין, וּוְיִילְּמָאָז טְלִילְדָעָן, וואס האט גּוֹרִיסְקִיטְּס גַּעֲנָאָט אַגְּנִיה צו דִּיקְקִיטְּס, אִין די לְעַצְטָעָן נִיטְּן מְמַש גַּעַר וּזָאָקְסָן אִין דָעָר בְּרִיְיט. אַיְרָעָרְפָּר אִין גַּעֲוָאָרָן צְוִיְּוִרְן אָוּן שְׁלָאָבְּעָרִיךְ אָוּן אַזְוִי וּזַי אִין נִיט גַּעֲוָעָן קִין גּוֹוּזִיסְקִיעָן, האט אַיְצָט קִין קָאָרְסְּעַטְּן נִיט גַּעֲטָרָגָן אָוּן גַּעֲוָעָן נָאָכְלָעָסִיךְ אִין אַיְרָקְלִידְוָנָג — האט זַי אַוְיסְגַּעַזְעַן וּזַי אַגְּיַעַנְדִּיק פָּעָסָל. אַיְרָפְּנִים — בְּרִיְיט אָוּן קְלִילְעָדִיק — האט באָקוּמוּן אַדְּפָלְטָן גְּוִידְעָר, וואס האט זַי צְוָאָמְעָנְגָּגָסְן מִיט די דִּיקָעָ פָּאָלְדוֹן פָּוּן אַיְרָהָלְדוֹן אָוּן דָאָס, וואס אִין בַּי אַאַמְּבָעָן אַגְּמָבָעָן, אִין בַּי אַיְרָגְעָוָרָן אַקְלִילְעָדִיקְרָעָן קְנִיטִישׁ, וּוּעַלְכָעָר מְעַנְשָׂן אַגְּמָבָעָן — האט פָּלִישָׁן פָּוּן הָאָלְדוֹן אָוּן דָאָס. אַיְרָעָרְפָּר אִין פָּרָלְיִירְן דָעַם וּוְיִיכְן, אַיְדְּעָלָן אַוְיסְדָּרָוק אָוּן אַפִּילְוּ די אַוְיגָן האָבָן געהאט אָן אַנְדָעָן גְּלָאָנָן. אַטְּרָעְרִיקָע צְרָרִיכְטִיקִיטְּס האט פָּוּן זַיְן אַרְוִיסְגַּעַבְּרָעָנט. זַי האט אַוְיסְגַּעַזְעַן מִיט יָאָרָן עַלְטָעָן. נָאָר גְּרָאָד אַט דָעָר אַוְיסְעַזְעַן אַרְעָרָהָט אַבְּרָצִיגָט רִיאְזָלָעָן, אַז נִיט פָּוּן צְרוֹת וּטַמְּטָמְנָש אַזְוִי אַוִּיסְ אִין גַּעַטָּא.

אַיְדָר אִין סָאמּוּלְּס אַוְיסְעַזְעַן אָוּן פְּרִוְּנְגָט האט רִיאְזָל אַוְיפְּגַּעַבְּאָפְּט דָעַם צִיכְּנָן פָּוּן גְּדָלָות. עַר אִין טָאָקָע גְּבָלִיבָן אַוְיסְגַּעַזְעַגְּוִין אָוּן מָאָגָעָר, וּוּיְר אִין גַּעֲוָעָן; וּיְיַיְן פְּלִיצְעָ אִין אַפִּילְוּ גַּעֲוָאָרָן אַבְּיַסְלָמָר גַּעֲבָוִינָן אָוּן דִּי פָּעָקְ-שְׁוֹאָרָצָעָה אָרָז זַיְנָעָן בַּי אִים שִׁיטְעָרָר גַּעֲוָאָר — אַבְּעָר עַר האט גַּעֲטָרָגָן שְׁטִיוֹלָן אִין צְוָעְקָוּמָעָן אַגְּנָג : אַזְאָמִין אַפְּנָן פָּוּן טְרָעָטָן אַבְּעָן הָוִי — אַז עַס האט גַּאַר צְעָטָרָעָט יְעַדְן צְוַיְיִיפָּל. אָוּן דָעַרְבִּי אִין עַר גַּעֲוָאָרָן זָאָרְגָּלָאָזָעָר אָוּן פְּרִיְילְעָכָר, וּוּי אַוְרָמְמִיט אִין אַיְדָר גַּעֲקָוּמָעָן, פָּוּן צִיְּתָן צַו צִיְּתָן, אַמְּמָעָנָן פָּוּן אַוְיפְּרָעְגָּוָנָג — אַמְּאָל. דָעַרְמִיט אִין אַיְדָר גַּעֲקָוּמָעָן אַזְעָכְעָסָן אַזְוִי, אַזְרִיאֵל, וּוּסָאמּוּלְּ פְּלָעַגְט זַיְךְ צְשָׁרְעִיְּעָן אָזְעָכְעָסָן אַזְוִי וּוּנְדָעָרָן, צַי דָאָס אִין עַר, צַי נִיט עַר. אַט דָאָס שְׁרִיְעָן אָוּן בְּיִזְוּרָן זַיְךְ אִין עַרְשָׁת גַּעֲוָעָן דָעַר אַמְּתָעָר אַוְיסְדָּרָוק פָּוּן זַיְן מָאָכָט, פָּוּן זַיְן זְיכָרִיקִיט, אַז עַר אִין אַמְּתָעָר בְּאַלְעָבָס. וּוּיְלָן נָאָר אִין אַמְּתָעָר בְּאַלְעָבָס, וָאָס האט אִין זַיְנָעָן העַנְטָן דָאָס שְׁטִיקָל בְּרִיְיט פָּוּן אַנְדָעָרָעָן, אָוּן דָעַרְמִיט דָאָס לְעַבְנָן פָּוּן אַנְדָעָרָעָן — האט גַּעֲקָאָנָט אָוּן גַּעֲמָעָט אַזְוִי גַּעֲוָאָלְדָעָן וּוּסָ. רִיאְזָלָס דָרָךְ אָרְצָן צַו סָאמּוּלְּן אִין אַזְוּלְכָעָמָן גַּעֲמָעָטָן גַּעֲשָׁתָגָן צַו אַזְוּלְכָעָה הוּיְכִיקִיטָן, צַו וּוּלְכָעָעָס הָאָט, פָּאָר דָעָר מְלָחָמָה, קִין מָאָל נִיט בְּרִיְיט פָּוּן צְוַיְיִינָן אַוְיסְבָּרָוכָן פָּוּן כְּעָס זַיְנָעָן גַּעֲוָעָן קָוְרָצָע אָוּן עַלְטָעָנָעָן, אַבְּעָר זַיְן זַיְנָעָן גַּעֲנוֹג גַּעֲוָעָן צַו מָאָכָן פִּילְן אַלְעָשָׁטְוּבִּיקָע אַפְּרָכְטִיקָן פָּחָד אָוּן פָּאָרְעָרְגָּוָנָג פָּאָר אִים. וּוּי נָאָר עַס

האָבָן זִיךְרָעַהָּרֶט אֹוֵיף דִּי טְרָעָפָן דִּי קְלָעָפָן פָּוּן זִינְעַן הַוִּיכָּעָ שְׁטִיוֹולָ פָּוּן אַ «שִׁישְׁקָעָ» פְּלָעָגֶט דָּאָס גָּאנְגָּעָז הוּאָן אַרְיִינְפָּאָלָן אַין אַ צּוֹשְׁטָאנְדָן פָּוּן אָוְנְטְּעַרְטְּעַנְּיקָעָר דָּעַרְוָאָרָט טָנוּגָּ.

פָּאָן אֲדָם הָאָט דָּאָס אֹוֵיךְ בָּאַמְּעַרְקָט — קָעָגָן זִין וַיְיָלָן — הָגָם עַר הָאָט נָאָךְ אַלְּצָ גַּעַרְעָדָט צֹ סָאמּוּעָלָן וַיְיָ אַגְּלִיכָּעָר מִיטָּ אַ גַּלְּיִיכָּן. עַר הָאָט גּוֹט גּוֹוֹסָט, אָז סָאמּוּעָל אַיְזָן גַּעַשְׁטִיגָּן אַיְבָּעָר אִים : מַעַר נָאָךְ : אָז אֹוֵיף אַ גּוֹוֹיסָט אַוְפָּן הָאָט עַר זִין, אֲדָאָם גּוֹרָל, אַין זִינְעַן הָעָנְטָן. אָוֹן הָגָם אֲדָאָם הָאָט גַּעַהָאָט צִי אִים אַ וַיְזְעַרְוִילָן אַז דִּי זְעַלְבָּעָ אַרְטָט פָּאַרְאַכְּטָנוֹגָן וַיְיָ פָּאָר דָּעַר מְלָחָמָה, הָאָט עַר גַּלְּיִיכְּצִיךְּטָק אַ סְּדָךְ מַעַר וַיְיָ פָּאָר דָּעַר מְלָחָמָה, זִיךְרָעַהָּרֶט אַין דָּעַם מְעַנְטָשָׁ, וַיְעַלְכָּן עַר הָאָט אַנְגְּרוּפָן פְּרִיְינָן. עַר הָאָט גַּעַהָאָט דָּעַם בָּאוּסְטוּזִיָּה, אַז נָאָר אַדְּאנְקָסָאמּוּעָלָן וַיְעַט עַר אַיְבָּעָרָת לְעַבְּן דִּי מְלָחָמָה.

סָאמּוּעָל אַיְזָן אַוְמָגָעָן אַרְיִינְגָּעָנְגָּעָן צֹ אִים. עַר הָאָט נִיט גַּעַהָאָט דָּעַם אַמְּאָה לִיקְנָן גַּעַדְוָלָד אַזְנָן אַדְּאָמָס אַנוּעָנְהָיִיט אַיְזָן הָיָי אַיְזָן גּוֹעָוָן דָּעַרְוִידָעָר. עַר סָאמּוּעָל, הָאָט גַּעַפְּלָאָגָט זִיךְרָעַהָּרֶט אַיְבָּעַרְצָוְעִין מִיטָּ אַנְדָּעָר דִּירָה — מַעַן זָאָל אִים נִיט אַזְוִי קָוָן אֹוֵיף דִּי הָעָנְטָן. אָוֹן עַר אַיְזָן גּוֹעָוָן פָּוּן דָּעַר אַוְמְוִיכְּעָרָת קִיְּטָ, צִי אֲדָאָם וַיְעַט נִיט וַיְזְעַר אַמְּאָל אַנְטְּדָעָקָן דִּי בָּאַהֲעַלְטָעַנְיִישָׁ פָּוּן דָּעַם רָאְדִּיאָ, וַיְעַלְכָּרָה הָאָט זִיךְרָעַהָּרֶט אַין דָּעַם פָּאַרְאַלְאַזְוּנָם קָעַלְעָרָ פָּוּן הָיָי. יָא, עַר, סָאמּוּעָל הָאָט גּוֹעָוָלָט פְּרִיְיָ גּוֹנִיסָן פָּוּן דָּעַם גּוֹטָן לְעַבְּן, וְאָסָה הָאָט זִיךְרָעַהָּרֶט אַזְנָהָיִבָּן אַזְנָהָיִבָּן עַר הָאָט זִיךְרָעַהָּרֶט גַּעַפְּלָאָגָט בִּיטָּעָרָ פָּאַרְוּוֹרָפָן, הַלְּמָאִי עַר לִיגְטָ אַפְּ דָּעַם שְׁרִיטָ פָּוּן טָאגָן צֹוּ הוֹדָש.

וּוּן אֲדָם פְּלָעָגֶט הָעָרָן סָאמּוּלָס טְרִיטָ הַינְּטָעָר זִיךְרָעַהָּרֶט, פְּלָעָגֶט עַר גִּינְךְ אַרְוִיסְנְעָמָעָן אַ פְּעַקְעָלָעָ צִיגְאָרָן אַזְנָהָיִט זִיךְרָעַהָּרֶט זִי אַין דָּעַר הָאָנְטָ אַוְיְפְּגָעָמָעָן דָּעַם גָּאָסָט. עַר פְּלָעָגֶט גּוֹעָוָלָן אַנְכָּאָפָּן סָאמּוּלָן בַּיָּם אַרְבָּל : צְוַשְׁלָעָפָן אִים צָוָם אַיְנְגִּיקָּן פָּאַטְּעָל אַיְזָן צִימָעָר אַזְנָהָיִט אַפְּשָׁטוּפְּנָדִיק דָּעַם פְּרִיְינָד אַוְיְפָן וַיְיָיכָן גּוֹזָעָס, פְּלָעָגֶט עַר אִים מְכַבְּדָ זִיךְרָעַהָּרֶט : — נָא, פְּאַרְזָוָן אַזְנָהָיִט דָּעַם טָעָם פָּוּן אַ לְעַבְּן. — עַר פְּלָעָגֶט קָאָמָעָ יְדָ. — וַיְיָפְּלָאָמָל דָּאָרָף אַיךְ דִּירָ זָאָגָן ? אַיךְ רַוְּיכָעָר נִיט קִיְּן צִיגְאָרָן.

אֲדָם אַיְזָן צּוֹגְעַשְׁטָאנְעָן : — רַעַד נִיט קִיְּן נַאֲרִישְׁקִיטָן. נִיטָא עַפְּעָס בְּעַסְעָרָס וַיְיָ אַ צִּיגְאָרָן נָאָךְ אַ גּוֹטָן עַסְן. סָאמּוּלָס וַיְדַעְרוּוִילָן אַיְזָן אַרְיִינְגָּעָנְגָּעָן אַוֵּיף דָּעַר אַוְיְבָּרְפָּלָאָךְ : — וְאָסָ וַיְילָסְטוּ פָּוּן מִיר ?

דָּעַמְאָלָט הָאָט פָּאָן אֲדָם אַוְוָקְגָּעָנוּמָעָן דָּעַם צִיגְאָרָן פָּוּן סָאמּוּלָס מוֹיל אַזְנָהָיִט אַלְּיָיָן אַנְגְּעַצְׂוָנְדָן. סָאמּוּלָל הָאָט אִים בָּאַטְּרָאָכָט, אַוְיְגָרְיִיצָט, צַעַשְׁטָרִיָּט. עַר הָאָט גּוֹוֹסָט, וְאָסָ עַס וַיְעַט אַיְצָט נַאֲקָוּמָעָן.

— וַיְיָ גִּיטָּ עַס דִּיר ? — פְּלָעָגֶט אֲדָם מִיט גַּעַמְאָכְטָעָר זַאֲרָג אַרְיִינְקָוָן אַיְזָן

סאמוועלס אויגן. — וויפל מענטשן האסטו אצינגער אונטער זיך? — זיין קול אייז געווען לאקרעצדיק, לאשטענדייך.

סאמוועל האט וואס גיכער געוואלט צוקומען צום עיקר: — איך קאן דיך נאך אלץ צונגעמען פאר א מיסטער.

א רויטקייט פלעגט אָרוֹמְפַּלְאָםָעָן אַדָּמָס שְׁלָאָבְּרִיךְקָעָ בָּאָקָן: — מיינסט, אָז דָו דָאָרְפָּסֶט כָּסֶדֶר אָנוֹנְטָעַרְשָׂטְרִיךְן דֵּין הַכְּעַרְקִיט אַיְבָּעָרְ מִיר? — זיין קָנָהָ, אָזָוִי פָּאָרְצִיטְקָיְקָ בָּאָהָאָלָטָן, פָּלָעָגְטָ זִיךְ אָוִיסְגָּעָבָן אָזְ דָעַם אַיְבָּרְבִּיטְ פָּוּן זִיךְ קָוִיל.

— דָו וַיִּיסְטָם, אָזְ קָרְעָרְוִוְנִיקָעָסְ הַאָבָ אַיְדָ נִיטְ קִין רָעָכְטָ צָו בָּאַשְׁטִימָעָן, — אִין סָאמּוּל אַנְגָּעָגָנָגָעָן מִיטְ זַיְינָם, — דָאָס לִיגְטָ אַיְן דִּי הַעֲנָטָ פָּוּן אָלָטָן. אָפִילָו

אָ מִיסְטָעָרְ אַיְזָ מִירְ נִיטְ לִיגְטָ פָּוּן דִּירְ צָו מַאֲכָן.

דיַ רַוִּיטְקִיט אַוִיךְ אַדָּמָס פָּנִים פָּלָעָגְטָ וּוּרְעָרְ, טַוְנְקָעָלָעָר: — דָעָרִי וּוּילְ קָאָן אַיךְ נָאָךְ לְעָבָן אָן אָבָּלְעָבָס אַיְבָּעָרְ מִיר.

— טָאָ וְאָסְ וּוּלְסָטוּ פָּוּן מִיר?

— גָּרְנוּטִי. בְּיוּוּלְ פָּוּן דִּירְ גָּרְנוּטִי. קָאנְסָטְ זִיךְ דָאָס נִיטְ פָּאָרְשְׁטָעָלְן? — זִיךְ

פָּלָעָגְטָ זִיךְ אָפְּמָעָסָטְ מִיטְ דִּי בְּלִיקְוָן, בֵּין אָדָם הַאָטָן דָעְרְפִּילְטָ אָמִינְדָּנָעְ אַיְבָּרְ

מָאָכָטְ אַיְבָּעְ זִיךְ פְּרִינְדְּ: — וְאָסְ אַיְזָ פָּוּן דִּירְ גָּעוּאָרְן, צָוּקְרָמָאָן? הָאָסָטְ שְׁוִיןְ פָּאָרְגָּעָסָן, אָזְ פְּרִינְדְּשָׁאָפְּטָ אַיְזָ נִיטְ אָוִיסְגָּעָשְׁטָעָלָטְ בְּלוּוִיְ אַיְיךְ טָאָן זִיךְ טָוְבָּהָלָעָךְ?

עַרְ הַאָטָן זִיךְ צָעַשְׁקָלָטְ מִיטְן קָאָפְּ, גְּרִינְגְּשָׁעְצָנְדִּיקְ, בִּיטְוָלְדִּיקְ. — אַיךְ וּוּלְ מִיטְ דִּירְ רָעָדָן אָ בִּיסְלָ... סְתָמָםְ רָעָדָן, וְאָ מַעְנְטָשָׁמָיטְ אָ מַעְנְטָשָׁ... אָ בְּרוּדָעָרְ מִיטְ אָ בְּרוּדָעָרְ.

פָּלָעָגְטָ סָאמּוּלְ זִיךְ אַנְגָּעָןְ פָּאָרְקָדוּן: — וּוּגָןְ וְאָסְ וּוּלְסָטוּ רָעָדָן?

דאָ פָּלָעָגְטָ אַדָּמָעָן בָּאָפְּלָאָן אָ מִידְקִיטְ, פָּוּן דָעַרְ לְאַנְגָּעָרְ וְאַרְטָעָנִישְׁ, פָּוּן זַיְינָעְ אָמוֹיסְטָעְ בָּאָמְנוֹגָעָןְ צָו שָׁאָפְּןְ שְׁטִימָוָנָהְ, אָנְבִּינְדָּן אָ קָאָנְטָאָקָטְ מִיטְן אָפְּגָעָפְּרָעָמְדָןְ פְּרִינְדְּ. עַרְ פָּלָעָגְטָ אָוּקְשָׁפְּרִיְיָןְ פָּוּן סָאמּוּלָןְ: זִיךְ צָוְשָׁפָּרָןְ אָוִיפָּןְ בָּעַטְ אָזְ אָנְקָוּןְ

פְּרִינְדְּ. דָעַם גָּסָטְ מִיטְ אָ פָּאָרְקִילְעְדִּיקְ, טְרוּוּרְקִעְ אָוִיגְןְ, מִיטְן קָאָפְּ פָּאָרְלִיגְטְּ זַיְיטִיקְ דָעַם גָּסָטְ מִיטְ אָ פָּאָרְקִילְעְדִּיקְ, טְרוּוּרְקִעְ אָוִיגְןְ, מִיטְן קָאָפְּ בָּעַטְ אָזְ זַיְינָעְ אָוִיפָּןְ בָּרוּסְטְ-קָאָסָטְןְ. דָעַמְאָלָטְ פָּלָעָגְטָ עַרְ בָּאָקְוּמָעָןְ דָעַם אָוִיסְזָעָןְ פָּוּן זַיְינָעְ גַּעֲרִיעָרְ סְוֻטְשָׁקָאָןְ: — וְאָסְ וּוּעָטְ זִיךְ פָּרִינְדְּ?

מוּילְ, — סְיוּוּרָטְ מִירְ נְגָגְ דִּי וּוּלָטְ. אָזָא זִיגְלָאוּ לְעָבָןְ... דָאָס בִּיסְלָ גַּעַלְטָ וּוּעָטְ צָעָרְכִּיןְ אָנוֹנְטָעָטְ דִּי הַעֲנָטָןְ... דָעַמְאָלָטְ וּוּעָטְ זִיךְ אָסְוִיְ מִירְ. אָזָיְ, אָזְ דִּירְ אִיןְ

פָּלָעָגְטָ קָוּמָעָןְ אָ נִיְיעָרְ זַיְיפִּיןְ, — וּוּעָןְ דָוְ וּוּיְסִיטְ וְאָסְ אַיְיךְ גַּיְ אַדְוָרְ. יָאָ, יָאָ, דִּירְ אִיןְ פְּרָעָמְדָ אָזָא גַּעַפְּלָ. עַס גִּיטְ דִּיךְ פָּלְצָצִיםְ אָ בָּאָפְּלָאָלָ. סְכִּיאָפְּטָ דִּיךְ אָןְ בִּיםְ גָּאָרְגָּלְ אָןְ דָוְ פִּילְסָטְ, וְיָיְ דָוְ וּוּאָלְסָטְ זִיךְ גַּעַצְאָפְּלָטְ אַיְןְ דִּי הַעֲנָטָןְ פָּוּן אָןְ אָוּמְגָהָהָיָעָרְ פָּאָרְזָעָנִישְׁ:

אָזָא פָּחָדְ, אָזָא דָאָס אָרְאָרְהָאָלָטְ זִיךְ אָוּשָׁ... דָעַמְאָלָטְ פִּילְ אַיְיךְ דָעַם טָוִיטְ, דָוְ הַעֲרָסָטְ? וְיָיְ דָעַרְ מָלָאָךְ הַמוֹתְ וּוּאָלָטְ אָ פָּאָכָעְ גַּעַטָּאָןְ אַיְבָּעָרְ מִיטְ אָ פָּלִיגְלָ.

כִּקְעָןְ מִירְ קִיןְ אָרְטְ נִיטְ גַּעַפְּגִינְעָןְ; וּוּילְ אָנְטָלְוִינְ פָּוּן זִיךְ אָלִיְוִןְ. כִּפְילְ וְיָיְ דָעַרְ שְׁכָלְ פָּאָרְלָאָזָטְ מִיךְ; וְיָיְ אַיךְ הָעָרְ אַוִיךְ צָוְ טְרָאָכָטְןְ קָלָאָרְעָ גַּעַדְאָנְקָעָןְ. הָאָסָטְ קִיןְ אָנוֹנְגְ...

סָאמּוּלְ פָּלָעָגְטָ אִיםְ גַּעַוְיִינְלָעְ אָנְקָוּקְןְ מִיטְ אָ קָאָלָטְ בְּלִיקְ: — גַּיְ אַרְבָּעָטְןְ.

אָדָםְ פָּלָעָגְטָ דָעְרִיףְ נִיטְ עַנְטָפָעָרְןְ; וְיָיְ עַרְ וּוּאָלָטְ אִיםְ נִיטְ גַּעַהָעָרְטְ: —

ווען דז וויסט, וואס דאס היסט אויפשטיין אין דער פרי אונ ניט וויסט צו וואס. ווען דז וויסט, ווי עס זעת אois א מענטשנס לאנגער טאג, ווען דער זיגער ווערט א נודניק אונ שלעפט זיך מיט בליערבגע שעהען, אונ א צוועק, אונ א ציל...

— גיַ אָרְבָּעַתִּן! — פְּלֻגֶּתֶסֶם שְׁוִין נִיט קָעָנָעַן צְוִימָעַן דֵּי אַוְפְּרָעָגָנוֹן אָוֹן זיך אַוְיפְּשָׁטָעַן.

אַדָּם פְּלֻגֶּתֶסֶם אַנְקָוֹן מִיט דָּעַם בְּלִיק פֿוֹן סְוַטְשָׁקָאָן: שָׁאַקְלָעַן מִיטָּן קָאָפּ, נָאָד אַלְיָן אַ פָּאָרְלִירְעַנְדֶּר אַנְגָּעָם טְרוּעָר אַיבָּעָר זִיך. בֵּין סָמוּעָלָס רַיְדֶּס פְּלֻגֶּן צְוִים דָּעָרְגִּיכְּבָּעָרִין: וּוּרְעָן אַ מִיסְטָעָר בֵּי דִיר אָוֹן פָּאָבָּרִיךְ? דָּס ווּעַט שְׁוִין צְוָגָבָן מִין לְעַבָּן אַ זִּין?

— אַ זִּין זְכָסְטוּ אַנְקָסְטוּ אַנְקָסְטוּ אַנְקָסְטוּ? — הָאָט סָמוּעָלָס זִיך שְׁוִין אַפְּנַעֲגַעַת. — דָעַר אַיְנְצִיכְּעָר זִיך דְּעַרְפָּוֹן אַיְזָא אַיבָּעָרְצָהָאָלָטָן דֵי מְלָחָמָה! — דָא פְּלֻגֶּתֶסֶם עַר זִיך אַוְעַקְשָׁטָעַן פָּאָר אַדָּאמָעָן אַוְנָא אַנְקָוֹן מִיט דֵי טְוָנְקָעָלָעָ אַוְגָן, אַיְזָא וּוּלְכָעָס/הָאָט גַּעֲפָלְעָמָלָט אַוְנָא אַוְמָבָּאָקָאָנָט, נִיְּ פִּיעָרָל: — אַוְן ווּאָס פָּאָר אַ זִּין הָאָט שְׁוִין גַּעַהָאָט דִּיזְיָן לְעַבָּן פָּאָר דָעַר מְלָחָמָה? אַוְן מִין לְעַבָּן, אַפְּשָׂר וּוּסְטוּ מִיר זָאנָן? מְעַן הָאָט גַּעַזְמָלָט טְוִינְגְּטָעָר אַיְזָא דֵי בָּאַנְקִיבְּכִילָעָד. מְעַן הָאָט גַּעַפְּרָעָסָן אַוְן גַּעַוּוִיפָּט אַוְן צְוּ פָּאָרְוִילְּן זִיך הָאָט מְעַן גַּעַרְעָדָט שְׁיִנְעָרְדִּיְּן, גַּעַפְּרִיט אַיְנְטָעָד לְיִגְעַנְטָעָ שְׁמָעוּנָעָן אַוְן זִיך גַּעַוְאָרְפָּוֹן מִיט פְּרָאָזָעָ, ווּאָס הָאַבָּן קְוִים אַפְּגָעָרָאָצָט דֵי הָוִיָּט פֿוֹן דָעַר נְשָׁמָה. אַוְיָבָן דֵו וּוּלְסָט וּוּסָן, הָאַבָּן מִיר עַס גַּעַדְאָרָפָט, דָאָס גַּעַטְאָלָעָ.

אַ גּוּטָעָ שְׁוּל... אַ טִּיעָרָעָ שְׁוּל! — סָמוּעָלָס הָאָט גַּעַפְּאָכָעָט מִיטָּן פִּינְגָּעָר אַיְזָא אַדָּאמָס פְּנִים: — גַּיְ אָרְבָּעַתִּן, רָאַזְעַנְבָּרָג, גַּאַסְטָן זְאַלְסָטוּ בָּאַדִּי קָעָרָן, מִיסְטָן זְאַלְסָטוּ פִּירָן.

נָאָר אָרְבָּעַתִּן! שְׁוִין אַפְּגָעָרָעָט, ווּאָס דָאָס ווּעַט אַוְנָדוּ אַפְּרָאַטָּעָוָעָן: דָאָס קָאָן אַוְנָדוּ אַיְיךְ אַפְּהָאָלָטָן פֿוֹן צְעַפְּוִילְּט וּוּרְעָן. אָרְבָּעַתִּן אַיְזָא נִיט בְּלִוְיָן צְוּ זְאַלְגָּעָן גַּעַלְתָּן אַוְן גַּאַלְד. אָרְבָּעַתִּן קָאָן אַוְנָדוּ דְּעַרְלִיוֹן נִיט בְּלִוְיָן אַיְזָא פִּישָׁן זִין... הָעָרָסָט, ווּאָס אַיְךְ רַעַד צְוּ דִיר?

אַדָּם הָאָט זִיך גַּעַפְּלִילָט טִיף גַּעַטְרָאָפּ, ווּאָס זִין ווּידָוִי אַיְזָא אַזְוִי אַוְיפְּגָעָנוּמָעָן גַּעַוְאָרָן. עַר הָאָט צְוִירָק פָּאַרְפָּאַנְצָעָט דָאָס פָּאַרְוּוֹנְדִּיקָעָט הָאָרֶץ מִיט אַ פָּאַנְצָעָר פֿוֹן בִּיטְעָרְנִישׁ: — דָעַר אַלְטָעָר רַעַדְטָ פֿוֹן דִיר אַרְוָסִים, — הָאָט עַר גַּעַסְקָעָט.

— וּוַיְיָל עַר אַיְזָא גַּעַרְעָכָט, דָעַר אַלְטָעָר. וּוַיְיָל עַר ווּסְטָן ווּסְטָן עַר רַעַדְטָ!

— יָא, יָא, סָמוּעָלָס. דָעַמְלָט אַלְטָנָס מִשְׁרָת בִּיסְטָו גַּעַוְאָרָן. פִּילְסָט אַפְּיָלוּ נִיט,

ווּאָס עַר הָאָט גַּעַמְאָכָט פֿוֹן דִיר.

— דָו וּזְאַלְסָטָן קְלִינְגָּר גַּעַטְאָן, ווען דז גִּיסְטָ צְוּ אַיְסָ אַוְנָסָטָ אַיְסָ צְוּ דִי

פִּיסָּ, עַר זָאָל דִיר אַיְיךְ מַאֲכָן פָּאָר זִין מִשְׁרָת.

אַדָּם הָאָט גַּעַשְׁמִיכָלָט בִּיטְעָר אַוְן שְׁטָאָלִיךְ: — נִיט דְּעַרְלִעְבָּן ווּסְטָן עַר דָאָס,

דָעַר שְׁגָאָרָרָ.

סָמוּעָלָס פְּלֻגֶּתֶסֶם אַרְוִיס פֿוֹן צִימָעָר אַוְן סְפַּלְגָּטָ נִיט נַעֲמָעָן לְאָגָג, ווּ אַדָּם הָאָט אַיְסָ גַּעַהָעָרָט שְׁפָאָסָן אַוְן לְאָכָן מִיט זִינְעָר נִיְעָר פְּרִיְינָד, ווּאָס פְּלֻגֶּן טְעַגְּלָעָד קְוּמָעָן אַיְזָא דֵי אַוְנָדוּן בָּאַזְוָן סָמוּעָלָן. דֵי עַגְּגָנִישׁ אַיְזָא אַדָּאמָס הָאָרֶץ אַיְזָא גַּעַוְאָרָן נָאָךְ שְׁטִיקְנְדִּיקָעָר אַוְן דְּעַמְּאָלָט אַיְזָא נִיט גַּעַוְעָן מַעַרְ, ווּ מִיט אַיְרָן צְוּ אַנְטְּלִוִינָן, ווּ

זו סוטשקאו — עבר געטרייער, פארשטיינדיקער, דער קליגסטער פון אלע גאטס באשעפנישן. ער פלעגט זי צורופן צו זיך; אדורמאכאנן מיט ביידע הענט איר קאראק; צוטאן דאס פנים צו אירן און פארמאכן די אויגן. ער האט געפלט, ווי איר פיכטשע צונג לעקט אראפ דעם אומרו פון ייזן געמייט; פארגלאט דעם חד, שלעפערט אים איין. ווען ער האט צוריק געפענט די אויגן און זיך געטראפן מיט איר בליק, האט ער פרענדייך אריינגעקוקט איין אירע שווארצאלפלען און געוזוכט איין זיך דעם ענטפער. ער איין געווונז זיכער, איז זי איזן די אינציגיקע, ואס וויסס דעם זון פון דעם אלעט. און ער האט זיך אפגעהבען איר קלוגשאפט ווי א בלינדע. ווי לאנג ער האט זי געהאט, איין ער געווונז זיכער, איז ער ווועט ניט פאלן; איז ווי ניט איין, ווועט ער איבערקומוון דעם שווערין וועג.

*

ביז עס איז געקומען דער באפעל אפזיגעבען די הינט אונ אלע שטובי-חיות.
פאן אדם איז אריינגעפאלן אין א צוشتאנד, וואס קאן נאר געליכן ווערט
זו א קראנקן קאשמאָר. ער האט אויפגעעהערט עסן, אויפגעעהערט שלאָפּן. ער האט
מער ניט אפּגעצ'ילט זיין טעלעלעכ ראייע ציגאָרן, נאר געפֿיקעט אינעם נאָכן
אנדעָרן א גאנצָן, לאָנגָן טאג. די אינץִיקע רעדטונג איז געווען דער זוֹן, מיעטָעַק,
דער פֿאָלצִיסְט, פֿאָר ווועמָען פֿאָן אָדָם האט זיך ניט געשעט צו זוֹיינָעַן, קוּשָׁן אָוּן
בעטָן — ער זאל מצייל זיין סוטשעטען. אָוּן דער פֿאָלצִיסְט מיעטָעַק, וואס האט,
אויף זיין אָוּפּן, לֵיב געהאט סוטשעטען, האט אָנְגַעֲהוּבִין לוֹיפָן זיך משתדל זיין פֿאָרַן
הונטָן. נאר געהאלפּן האט עס ניט. דעת פֿאָן אָדָם איז אָפְילוּ אַיִינְגַעְפָּאלָן צו לוֹיפָן
צו דֶּרֶקְאָזָסְקִין זיך אַיְנְבָּעָטָן; צי גַּיְן אַושׁ אוֹיפָן באַלְוָטָעַר-פֿלָאָץ אָוּן פֿאָלָן דעת
הער בִּיבָּאוּ אַלְיָין צו די פִּיס. אַבעָּר מיעטָעַק האט אִים אַפְגַּעַהָאַלְתָּן. דָּאס ווּאָלְט
צעוועזָן סוטשאָס זיבערעָר סֻופּ.

אי געליבין אויסצובאהאלטן דעם הונט. וווען דער ליעטער טערמײַן איי געוקומען, האט אדאם פֿאָרְשְׁלָסְן סּוֹטְשָׁקָאָן אִין זֵין שְׁלָאָפְּ-צִימָעָר אָוֹן אַרְאָפְּגָעָלָפְּן אָוַיף דער גָּסֶם, זֵעַן וּאָסֶם עַס טוֹטְזִיךְדָּר אָוֹן קִינְדָּעָר אָוֹן דָּעָרוֹאָקְסָעָנָעָז זַיְנָעָן אִים אַנְטָקָעָז גַּנְגָּקוּמוּעָן מִיט דִּי שְׁטוּבִּיחִוּת אָוַיף דִּי הענט. ער האט גַּעֲזָעָן דִּי דָּאָפְּלָטָעָ פָּאָרָן אוּבָּגְּן — פָּוֹן מַעֲנְטָשָׁן אָוֹן חִיהָ; דֻּעָם וּוּוִיטִיךְ פָּוֹן צַעַשְ׀יְדוֹנָגָה, וּאָסֶם האט גַּעַאָלָטָן דִּי קַעַפְּ צַוְּאָמְעָנְגָּעָפְּרָעָסָט, דִּי גַּלְדִּיעָר צַוְּאָמְעָנְגָּוָאָקָסָן, אָיִן דער ליעטער אָוּמוֹ־אַרְמוֹנוֹגָה. אוּבָּגְּן זַאְמָלְפָּלָאָץ פָּוֹן דִּי חִיהָ — אַרְמָגְעָצִיםְמָטָעָ, צַעְבִּילְטָעָ, צַעְמִיאָקָעָעָט — זַיְנָעָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן קַרְעַנְצָלָעָךְ מַעֲנְטָשָׁן פָּוֹן דָּעָרָן וּוּוִיטָן אָוֹן האָבָּן גַּעֲקוּקָט אָוֹן נִיט גַּעַפְּילָטָן, וּוי דער רָעָגָן וּוּוִיקְטָן זַיִ אַדְוִרְךָ (סְהָאָט גַּעַרְעָגָנָט יַעֲנָעָם טָאָגָה, וּוי דער האָרָבָּסָט וּוּאָלָט אַוְיסְגָּעוּוִינָט דֻּעָם טְרוֹיְיעָר פָּוֹן חִיהָ, וּאָסֶם קָלָאָגָן אָן טְרָעָרָן, אָוֹן פָּוֹן מַעֲנְטָשָׁן, וּאָס שְׁעָמָעָן זַיִ צַוְּקָלָאָגָן אוּבָּגְּן גּוֹרְלָהָפָּן חִיהָ). וּוי נַאֲרָ ערָהָאָט דָּעָרָה זַיִן אַט דָּאָס בִּילְדָה, האט פָּאָן אַדְמָן צְוּרִיךְ פָּאָרְקִירְעוּוּעָט אַהֲיָם. ער אִין צַוְּגָעָפָּאָלָן צַוְּסָטְשָׁקָאָן אָוֹן גַּעַנוּמָעָן אַרְיִינְגְּרָעָדָן אִין אִיר דִּי אַלְעָ רִידָה, וּאָסֶם ער האט קִין מָאָל בִּיט גַּעַרְבָּאָטָן אָוַיף דִּי לִיפָּן, וּוּילְעָסֶם האט אַוְיסְגָּעוּזָעָן קָאָמִישָׂ, לעַכְּרָעָלָעָד, אָז אָמַעְטָשָׁן זַאְל אָזְוִי רָעָדָן צַוְּאָ חִיתָה.

אווי האט זיך אַנגעההויבּן דאס גיינטס מיטן הונט. די ערשותע טאג איז געווען בלויין יַאֲדוֹוִיגַע, וועלכע האט געפֿינְקֶט. די אַיבְּרָעִיקָע שְׁטוּבַּ-מְעַנְּטִישָׁ, צוֹ וועלכע די גוירה האט קיין דירעקטן שייכות ניט געהטאַ, האבן געווסט, אָז סוטשְׁקָאַ וועט דארפּן גיינ, אַבעָר קִינְגָּעָם אַיז ניט אַינְגַּעְפָּלָן, אָז דער לעצטער טערמן אין שווין פָּאַרְבִּי.

זוי, יַאֲדוֹוִיגַע, האט תמייד געהטאַ אַמאָדנעס געפּיל צוֹ סוטשְׁקָאַן — אַמִּין איַיְ פְּעֻרְוּוכּט — ווֹי סוטשְׁקָאַ וואַלְטַן בַּיְ אַיר אַועֲזְקָעְרִיבְּט עַפְּסָס, וואָס האט געהערט צוֹ אַיר. אַז אַט די קָאנְקוּרְעַנְץ מיט דער הַינְּטִיכָע האט, פָּוֹן אַיבְּיִיךְ אָז, גַּעֲמָאָכְט פִּילְּזִיךְ יַאֲדוֹוִיגַע ניט גַּאֲרַחְשׁוּבְּ אַין אַירְעַ אַיְגְּעַבְּ אַיְגְּנָגְּן. אַבעָר אַיצְט, ווען סוטשְׁקָאַ האט זיך, ניט גַּאֲרַחְשׁוּבְּ פָּוֹן שְׁלָאָפְּ-צִימְעָר אַזְוּן ווען אַדְאָסָס פְּחַד זיך צוֹ פָּאַרְלִירְן האט זיַּן צְעַרְטְּלְעַכְּלִיטְּ צוֹ אַיר נַאֲךְ גַּרְעָסְעָר גַּעֲמָאָכְט אַזְוּן גַּעֲמָאָכְט אַים פָּאַרְגָּעָסָן, אָז עַס אָז זיך האט אַים אוּפְּרַעְמָן אַיְגְּנָגְּן ניט גַּעֲקָאנְט פָּאַרְטָרָאָגָן. סַהֲבָן זַי גַּעֲרִיצְט אַדְאָסָס רַיְיךְ צומְה הונט, זיַּן קָעְלְעַן זיך מִיטְ אַים, קָאַרְמָעַן אַים אַזְוּן גַּלְעַטְן אַים. זיך האט אַפְּגָעְלְאָכְט פָּוֹן אַיר מאָן, ווֹי אַיר שְׁטִיגְעַר אַיז גַּעְוּוֹן, מִיטְ זִיסְעַ, קַעְצִישְׁעַ רַיְיךְ : חַוּק גַּעֲמָאָכְט אַזְוּן נַאֲכְגַּעַשְׁפָּעַט זיַּן טָאָן. זוי, יַאֲדוֹוִיגַע, האט מַעַר ניט גַּעֲקָאנְט אַדְרוֹכְּיַה שְׁלָאָפְּן די נַאֲכְט ווֹי סְגַּהְעָר זיך בַּילְּ, ווֹי עַר ווֹאלְטַן גַּעֲפְּלִיטְּ, פָּאַרְשְׁפָּאַרְטָעָר הַוּנְט, וואָס האט אַוְיְגַּעְהָעָרְטַן צוֹ בַּילְּ, ווֹי עַר ווֹאלְטַן גַּעֲפְּלִיטְּ, אָז מִיטְ דַּעַם קָאָן עַר נַאֲךְ בַּרְעַנְגָּעָן אוּפְּרַעְמָן זיך דַּאֲס אַוְמְגָלִיקָה, האט זיך אַיְנְגַּעְאַיְגָּנְט אַשְׁטִילְּ, מַיְאָקְעַנְדִּיק גַּעְוּיְין, וואָס האט אַפְּגָעְהָאָלְטַן גַּאֲנְצָעַ נַעַכְתָּ, וואָס אַיז גַּעְרְקָאָן אַיז דַּי בִּינְגָעָר — אַפְּאַרְשְׁלָאַפְּעָנָעָ, פְּלָעַגְטַּ יַאֲדוֹוִיגַע טְרִיבִּין אַדְאָמָעַן פָּוֹן בַּעַט — עַר זַאֲלַ שְׂטִילְּ מַאֲכָן דַּעַם כָּלָב. האט אַדְאָס אַוְיְגַּעְהָעָרְטַן אוּפְּרַעְמָן זיך פָּאַדְלָאָגָעָן אַפְּגָעְשָׁלָאָפְּן הַאֲלָבָעָ בעכְּטַ בַּיְ דַּעַר זַיְטַ פָּוֹן דַּעַר הַינְּטִיכָע.

אוּסְעַר דַּעַם, האט אַיבְּרָעִין צִימְעַר זיך פָּאַרְשְׁפִּירִיט אֹזְמַין רִיתְ, וואָס יַאֲדוֹוִיגַע אַיז גַּאֲרְנוּת אַיְמְשְׁטָאָנְד גַּעְוּוֹן צוֹ פָּאַרְטָרָאָגָן — אַשְׁטוּמְפִּיקָה, פְּרִיקְרָעַ רִיתְ, וואָס האט ניט גַּעְלָאָן אַטְעַמְעַן (אַדְאָס האט בְּשָׂום אַופְּנָן ניט גַּעְלָאָן עַפְּעַנְגָּעָן דַּעַס פָּעַנְצְּטָעָר). לְסוֹפְּ הַאֲט יַאֲדוֹוִיגַע טַאֲמָעָר ווּעַט מַעַן אַין דְּרוּיסְטַן דַּעַרְהָעָרְן דַּעַם הַוּנְט (גַּעְוּוֹיְין). אַיְנְגַּעְשָׁפָּאָנְט אַדְאָמָעַן אַזְוּן אַים גַּעְצְׁוֹנְגָּעָן אַיבְּרָעְצְׁוֹרָאָגָן אַיר בעַט אַיז מַיעֲטָעָקָם צִימְעָר. אַדְאָס אַוְנְטְּעַרְטְּעַנְיִקְיִיט אַזְוּן זַיְן נַאֲקְוּמָעַן יַעֲדָעַר אַיר פָּאַרְלָאָגָן, האט אַיר פָּאַרְשָׁאָפְּן אַבְּיַסְלָ פָּאַרְגָּעָנִיגָּן. צָוּמָעַן עַרְשָׁנָן מַאֲלַ אַין אַיר לְעַבְנַן האט זיך מִיטְ אַים דִּירְגִּירָט. אַבעָר אַדְאָס בִּיסְלָ פָּאַרְגָּעָנִיגָּן אַיז פָּאַרְשְׁטָעָרְטַן גַּעְוּוֹרָן פָּוֹן דַּעַם בִּיטְעָרָן גַּעְדָּאָנָק, אַז עַר מַאֲכָט דַּעַס אַלְצַן צּוֹלִיבַּ אַיר — דַּעַר הַינְּטִיכָע.

די ערשותע, וואָס האט זיך גַּעְכָּאָפְּט, אַז בַּיְ דַּי רָאוּנְבַּעַרגָּס קְוָמָט עַפְּסָס פָּאָרָן, פָּאַרְשְׁטִיטִיט זיך, גַּעְוּוֹן רַיְזַל דַּי קָעְכִּין. באַלְדַּ האֲט וְאַלְצַן גַּעְוּוֹסָט אַזְוּן באַלְדַּ האֲט זיך פָּאַרְגָּעָסָן אַין אַיר לְאַיְאָלִיטְעָט צוֹ דַּי נִיעַ בָּאַלְעָבָאָטִים אַזְוּן אַיז אַזְוּן, פָּאַרְבִּיְיַה גַּיְעַנְדִּיק, האֲט זיך פָּאַרְהָאָלְטַן מַאֲטִילְדָוָן אַיז קִיךְ : — אַזְוּן וְאַזְגַּט דַּי מַאֲדָעָמָעָשִׁי צוֹ דַּעַם כָּלָב, וואָס פָּאָן רָאוּנְבַּעַרגָּס האֲט נִשְׁתַּחַט אַפְּגָעָבָן ? — מַאֲטִילְדָוָן האֲט נִיט

גלאיך פארשטיינען און ריאיל האט זיך גענומען צייט איר אויפזוקלערן : — אין געטא איז שווין נישטא קיין אין הונט נישט. ס'קאן אונדוּ אלע טיער קאסטן. וואס מײנט דיאדאמעשי, דער יעקלע איז מדקדק, צו וועמען דער הונט געהרט ? — דאס געזאגט, האט ריאיל געוווסט, איז דיא קאשע איז פארקאכט. זי האט מעד קיין איבעריך ווארט ניט געדאָרט צוֹגַעַבֵּן. דיא מעשה איז געוווען, וואס איר גוטפֿרִינְדֶּי שאָפְּטַ מִתְּסֻתְּקָעָן איז שווין איז געוווען אַרְבִּיבָּר דעם האנְקִ-חוֹדֵשׁ. זי, ריאיל האט זיך ניט געקאנט אַפְּהָאָלְטָן פָּוּן אַיסְטְּרָעְכְּגָעָן, ווּפְּלִילִיְּדִישָׁע קִבְּדָעָר ווְאָלְטָן גַּעֲקָאנְטָאָט ווּרְעָן פָּוּן דעם, וואס דער הונט האט אויפגענען אין אין טאג. ס'האט איר אויסגעזען, ווי סוטשְׁקָאָזְאָלְטָן באָפְּרָעָסְן זי, ריאילען אלין.

איון ערשותן מאמענט האט מאטילדע געהט אַחְשָׁק אַוְפִּין אַרְט צו באָפְּעָלָן דעם פָּאָן אַדְּאָם אַפְּצָוְרָאָגָן דעם הונט. ווי עס זאל ניט זיין, האט זי נאָךְ אלְץ געהאלטן, אָז דאס הוֹזֵן אַיְזָן אַרְסָן אָז דיא אַיבְּרִיקָעָן מִשְׁפָּחוֹתָן ווַיְיָגַעַן דָא נאָרְ פָּוּן אַיר אָז סָמְעוּלָס גּוֹטְסְּקִיטְוּוֹגָן. אַבְּרָאָנְשָׁטָט זיך צו ווּבְּדָן צו דער טִירָר פָּוּן דִּי דָאָז זענְבָּרָגָס, אַיְזָן זי אַרְיִינְגְּעָפָּאָלָן אַיְזָן מִידְּלָצִימָעָר אָז אַגְּשָׁרִי גַּעֲטָאָן צו בעלאָן, צָאָרְנְדִּיק, פְּרִיכְנְדִּיק : — זיִי באָהָאָלְטָן אָוּסָן דעם הונט. אַיך קָעָן דאס ניט דערָרָ לְאָוּן ! — זי אַיְזָן אַפְּאָל גַּעֲטָאָן אַוְיָחָד בעלאָס בעט, — דו ווַיִּסְטָן, אָז דיא לעצטע דאטָע צָצּוֹשְׁטָעָלָן דִּי הַיְנָט אַיְזָן שְׂוִין לאָגָג אַרְיִיבָּר ?

בעלאָס אַוְיָגָן זיַּגְעָן גְּלִיךְ פּוֹל גַּעֲוָאָרָן. זי האט גענומען רִיבְּבוֹן דאס פְּנִים מִתְּ אַיר טִיכְבָּלָע : — אַרְעָמָע סּוֹטְשָׁקָאָ... — האט זיך גַּעֲטְרִיסְלָט ; אַגְּרִיךְ גַּעֲטָאָן מִתְּ דִּי הַעָנָט צָוּמָה אַוְיָחָד בְּעָלָסְן דִּי נָעָגָל.

בעלאָס גַּעֲוָיָן האט מאטילדען נאָךְ מעד אַוְיִגְעָקָאָכָט : — וואס קליפְּעָסְטוֹן, דו גַּרְוִיסְעָר נאָר ? ! — אַיְזָן זי אַוְיִגְעָשְׁפְּרוֹנְגָעָן פָּוּן בעט, — ווּעָן ווּעָסְטוֹ דִּיךְ שְׂוִין אַוְיִפְּוּעָקָן פָּוּן שְׁלָאָךְ ? אַיְזָן אַגְּלְוִוְרְגָּעָם פָּאָלָאָץ לְעַבְּסָטוֹ. בְּלוֹזָן דִּי נָעָגָל בִּיסְטָן קַעְנְסָטוֹ ! — בְּעַלָּא אַיְזָן שְׂוִין גַּעֲלָגָן אַוְיָחָד ווַיְיָכַן הַאָלְדוֹן אָז גַּעֲלָגָט. זי האט זיך גִּיךְ באָפְּרִיאִיט פָּוּן בעלאָס אַרְעָמָס ; אַרְוִיס אַיְזָן קָאָרִידָאָר אָז אַוְיִגְעָפְּרָאָלָט דִּי טִירָר פָּוּן אַדְּאָמָס צִימָעָר : — אַרְוִיס מִתְּהָנָט ! — האט זיך, נִיט מִתְּ אַיר קָוָל אַוְיָסְגָּעָן. דער דערשטוינְטָר פָּאָן אַדְּאָמָס אַיְזָן אַיְזָן אַוְיִגְגְּבָּלִיךְ גַּעֲוָעָן נָעָבָן סּוֹטְשָׁקָאָ... אַיך ווּלְבָן נִיט אַיְנְשָׁטָעָלָן אַונְדוּעָר לְעַבְּן צּוֹלִיב אַיְיר הַוָּנָט ! — האט מַאְטִילְדָעָס גַּוְיִדְעָר זיך גַּעֲטְרִיסְלָט. — מִיר זיַּגְעָן אַיְזָן אַגְּרִיךְ פָּגָנִיעָר רָאוּנְבָּרָגָה. סְאָיוֹן צִיְּט אַיר זָאָלָט זיך אַוְיִפְּוּעָקָן פָּוּן שְׁלָאָה. מִיר לְעַבְּן נִיט אַיְזָן קַיְן גַּלְיוּוֹרְגָּעָן פָּאָלָאָצָן... נאָךְ הַיְנָט מָזָה דִּרְ הַוָּנָט גַּיְן פָּוּן דָאָנָעָן !

פאָן אַדְּאָמָס האט אַפְּגָעָלָאָז דעם הַוָּנָט אָז זיך מִתְּ בִּידָע בְּרִיטִ-פּוֹגָאנְדָעָרִי גַּשְׁפְּרִיטְעָה הַעָנָט דְּרָעְגָּעְנְטָרָט, פָּאָמְעָלָעָד, פָּאָרְזִיכְטִיקָה, צו מַאְטִילְדָעָן ; ווי אַצְּרִיךְ שְׁפִּילָעָר, וואס גַּרְיִיט זיך אַיְגְּזָוּנְעָמָעָן אַצְּרִיכְצָטָע לִיְבִּיכְעָ : — שאָ, שאָ... מָאָ דּוּשָׁה, — האט עָר אַוְמָגָעָלְמָמְפָּרָט אַוְיִגְעָהָוִיבָן צו אַיר דִּי הַעָנָט. ווי זיך צו באָשִׁיצָן. — סְאָיוֹן דָאָךְ נִיט סְתָמָקְיָה קַיְן הַוָּנָט, — האט עָר בְּעַטְנְדִּיק גַּעֲפְּלִיסְטָרָט, — סְאָיוֹן דָאָךְ אַונְדוּעָר סּוֹטְשָׁקָאָ.

— עָר האט אַז ווּיְזָן גַּעֲטָאָן מִתְּ דִּרְ עַצְּפָּנְטָרָט,

האנטפּלאָך אַין דער ריכטונג פֿון פָּאטּעל, אויף וועלכּוֹ ס'איַי געלעגן די מידע, אויסגעמּוֹטשׁעטּ הינטיכּע.

מאדּוֹשׁעַ האָט געדרייט מיטן קאָפּ אָוּן ניט אָפְּגָעָלָאָוּן פֿון טָאָן. זִי האָט זִיךְעָן צעפּאָכּעָטּ מיט די פּוִיסְטָן: — זִי מוֹזֵגִין פֿון דָּאָגָעָן. שׂוֹן הַיִּנְטָן! אָרִיבּ נִיט, וועט אַיר אלָעּ גִּין. דָּאָס אַיְזָן מִין הַוִּזֶּן. אַיךְ וועל ניט אַיְגַּשְׁתָּעַלְן קִינְעָםּ לְעַבְּן פָּאָר אַהֲנָט!

איַיךְ אַיר גַּעַשְׁרִי האָט זִיךְעָנְפּטּ אַ שְׁפָאָלָט אַיְזָן דער טִיר פֿון די האָגָעָרטּ. דער גְּרוּיעָר קאָפּ פֿון דער האָגָעָרָאָוּן האָט זִיךְעָנְפּטּ אַיְזָן אָרִיבּ באָוִוִּין. די אַלְטָעַטְשָׁעָה האָט זִיךְעָנְפּטּ אַפְּגָעָרְפּן מיט קִין זַוְּאָרטּ; נָאָר בַּיִּיעָדָר גַּעַשְׁרִי פֿון מַאְטִילְדָּעָן, האָט זִיךְעָנְפּטּ אַזְּשָׁמְרוּעּ גַּעַטְאָן די אַוִּיגָן, פָּאָרְקִינְיִיטְשָׁטּ דָּעַם שְׁטָעָרָן אַוּן אוּפְּגַּעַשְׁטָעָלָט די אַקְּסָלָעָן, ווי עַמְּצָן וּאָלָט אָרִידְעָלָאנְגְּטּ קְלָעָפּ.

די וַיְיַגְּעַנְדִּיקּעַ בְּעַלְאָ אַיְזָן אַרְוִיסְגַּעַקְמָעָן צָו לוֹפְּנָן אַיְזָן זִיךְעָנְגָּהָנְגָּעָן אַן דער מַוְּטוּרָס הַאַלְדוֹן: — שְׁרִי נִיטּ, מַאְשָׁוֹשׁוּ... — האָט זִיךְעָנְפּטּ — שְׁרִי נִיטּ אַזְּוִי... — בְּעַלְאָ, מִין קִינְדּ, — האָט אַדָּם זִיךְעָנְפּטּ אַיְזָן בְּעַלְאָן אַן גַּעַיְאָדּ מַעַרְטּ, — אַוְנְדוּרָרָס טַוְשָׁקָאָן וּוְילּ זִיךְעָנְפּטּ אַרְוִיסְטְּרִיבָּן. אוּפּ אַזְּבָּרָן טָוִיטּ וּוְילּ זִיךְעָנְפּטּ שִׁיקָּן מִין טַוְשָׁקָעָן. לְאָנוּ נִיטּ... לְאָנוּ נִיטּ!

דָּאָס האָט מַאְטִילְדָּעָן נָאָר מַעַר אַוְפְּגַּעַרְיִיצְטּ. אַט אַיְזָן זִיךְעָנְפּטּ אַנְגָּהָנְגָּעָן פָּאָר זִיךְעָנְפּטּ צַעְפְּלִידְעָרְטּ, אַן אַכְּוֹרְטּ, אַמְכָּפָּה — זִיךְעָנְפּטּ אַנְגָּהָנְגָּעָן פָּאָר זִיךְעָנְפּטּ הַאַרְץ, וּוָסּ האָט גַּעַקְאָנְטּ אַזְּוִי לִיבּ הַאַבָּן. זִיךְעָנְגָּעָן זִיךְעָנְגָּעָן? אַיְזָן זִיךְעָנְגָּעָן משָׁגָּעּ? זִיךְעָנְגָּעָן?

יאַדְוִיְּגָעּ אַיְזָן אַרְוִיסְגַּעַקְמָעָן פֿון מִיעַטְעָקָס צִימָעָר. אַוְמְשָׁולְדִּיקּ, קַעְצִישּׁ שְׁמִיכְלָעְנְדִּיקּ, האָט זִיךְעָנְרִירְטּ מַאְטִילְדָּעָן מִיטּ אַמְּגַנְּיקִירְטּן פִּינְגְּעָרָד: — וּוָסּ דָּאָרְפְּטּ אִיר גִּין נָאָר דער פָּאַלְצִיּ, מִיעַטְעָקָס אַיְזָן פָּאַלְצִיּ אַנְגָּהָנְגָּעָן. וּוָסּ אַרְטּ בַּיּוּ עַר וּוּעַט קוּמָעָן. — זִיךְעָנְפּטּ אַזְּרָגָלָאָן אַזְּוֹרְפּ גַּעַטְאָן מִיטּן קאָפּ אַט אַזְּטִיקּ גַּעַקְוּטּ אוּפּ אַדְאָמָעָן. אַיְזָן דָּעַם מַאְמָעָנָטּ אַיְזָן גַּעַוּעָן דָּאָס אַרְטּ אַרְוִיסְצָוְוִיּוֹן גַּעַטְרִישְׁשָׁאָפּ צָו אַיר מָאָן אַיְזָן זִיךְעָנְגָּהָנְגָּעָן פָּאָר אִיר מַשְׁפָּחָה. סִיּ וּוּאַיְזָן דָּעַם הַוְּגָטָס גַּרְלָגְלָגָעָן אַגְּחַתְּמַעְטָעָר. — מִין מִיעַטְעָקָס האָט אַדְעָלוּבְּגָעָנִישּׁ צָו הַאַלְטָן טַוְשָׁקָאָן, האָט זִיךְעָנְפּטּ דִּי הַעֲנֵטּ אִיר בַּזּוּעָם, וּוּ זִיךְעָנְפּטּ וּוּאָלָט גַּעַגְּאָנְגָּעָן שְׂוּעָרָן. אַיְזָן דָּעַר אַמְּתָן, האָט זִיךְעָנְפּטּ אִיר גַּעַלְגָּוּסְטּ צָו קִינְכּוּן פֿון גַּעַלְעַטְרָעָר, פֿון דָּעַר קָאַמִּישָׁר טַבְּגָעָן, פֿון אִיר קָאַמִּישָׁן מָאָן אַיְזָן דָּעַר קָאַמִּישָׁר, פֿעתְרָעָר, צַעְשְׁרִיגְּעָנְגָּר מַאְטִילְדָּעָן. זִיךְעָנְפּטּ זִיךְעָנְפּטּ פָּאָרְגִּינְגּטּ מִיטּ אַזְּמָנָה הַעֲלָכְקִיּ, וּוּ זִיךְעָנְפּטּ וּוּאָלָט זִיךְעָנְפּטּ זִיךְעָנְפּטּ בְּעַטְן צָוּמָטָאָן.

ס'איַי מַעַר נִיט גַּעַבְּלִיבָּן, וּוּ צָו וּוּאָרְטָן אוּפּ מִיעַטְעָקָס אַזְּמָוּעָן. מַאְטִילְדָּעָן אַיְזָן אַרְיִין אַיְזָן קִינְדּ. רַיְזָלּ דִּי קַעְכִּין, וּוָסּ האָט גַּעַהְאָלָטָן דָּאָס אוּפּ דָּעַר טִיר, האָט זִיךְעָנְפּטּ אַזְּרִיךְ אַכְּפָּה גַּעַטְאָן צָו דָּעַר בַּאֲרַשְׁטָן. קַעְנְגִּידִּיקּ דִּי פָּאָדְלָאָגָּעָן, האָט זִיךְעָנְפּטּ וּוּ פָּאָרְבִּיְּגִיְּעָנְדִּיקּ, זִיךְעָנְפּטָן מִיטּ אַפְּלִיסְטָעָר: — גַּלְיִיבָּן זִיךְעָנְגָּהָנְגָּעָן וּנְשִׁתְּ קִין וּוּאָרטּ, מַאְדָּאָמָעָשִׁי. וּוּ האַבָּן זִיךְעָנְפּטּ אַדְעָלוּבְּגָעָנִישּׁ? וּוּיְסִיס אַיךְ וּוָסּ. נִישְׁטָ גַּעַשְׁטָוִיגְּן, נִישְׁטָ גַּעַפְּלוּיגְּן.

זי זיינען אהיימגעקומווען אין דער זעלבער צייט — סאמועל, מיעטעך אוֹן אוֹיך דושניע, ווֹאָס האָט געווויגט אוֹיף דער הכהּרֶה אין מאַריַשִׁין אוֹן פֿלְעַגְתַּזְיךְ אין די אָוֹונְטַן אַרְיבְּעַרְכָּפָן אַהֲיִם, זִיךְ זַעַן מִיט אַלְעַמְעַן. אין שטוב האָט זִיךְ אַנְגַּהֲעֵבִין אַלְעַבְּעַדְיקָע באַזְוּגָנוֹג. פֿוֹן אָוֹנְטַרְדַּי פֿאַרְמַאְכָטָע טִירְזַן האָט זִיךְ גַּעַהֲעַרְטַּן אַן אוֹיפֿגְּעַרְטַּגְטַּפְּ אַפְּרַעַנִּישַׁ אָוֹן רִיד — נַעֲרוּזָעַ אָוֹן בִּיטְעָרָעַ, באַדְאַכְטָע אָוֹן פֿאַרְוִיכְטִיקָע, דּוֹרְכְגַּעַוּזְאַרְפָּעַנְעַ מִיט וּמְעַנְסַן אַן אוֹיסְגַּשְׂרִי אָוֹן אַיבְּרַגְעַז פֿוֹן האַרטַּע שְׁטִילְוִילְאַבְּצָאָסָן — אַרְתְּמִישַׁ, גַּעַמְאַסְטַּן טְרַעְטַּן — אַהֲיַן אָוֹן צְרוּיקַ, אַהֲיַן אָוֹן צְרוּיקַ, דָּאָס האָט סָאמְוָל גַּעַשְׁפְּרִיּוֹט אַיבְּעָרָן שְׁלָאָפְּ-צִימָעָר, וּזְיַין בַּיִת אַיְזָעָן גַּעַוּזָעַן פֿאַרְזָאַמְלָט.

— גַּלְיִיךְ נָאָכוֹן עַסְמָסְטוֹ דָּאָס טָאָג — האָט מַאְטִילְדָעַ, וּוּ אִיר שְׁטִיגְגַּעַד אַיְזָעָן לְעַצְמָנוֹן גַּעַוּזָעַן, נִיט גַּעַקְוַקְטַּע דֻּעַם מִאָן פְּנִים. — אַיךְ וּוּלְ נִיט אַיבְּרַדְעַ נְעַטְקִין אַפְּלַוְוּ נָאָד אַיְזָעָן נְאָכְטָמִיט דֻּעַם כְּלָב אַיְזָעָט.

דִּזְשָׁנִיעַ אַיְזָעָן גַּעַזְעַסְן אַוְיַּפְּנָעַט בְּעַטְעַט. מִיטְן אַרְעַם פֿאַרְוָאַרְפַּן אַיבְּעַר בְּעַלְעַם אַקְסָל, האָט זִיךְ גַּעַפְּרַעְטַּט דִּי פֿאַרְוִיְּנִינְטַּע שְׁוּעַסְטַּעְרַ צַו זִיךְ. אִירְעַ פִּסְמַשְׁ אַבְּנַן זִיךְ רִיטְמִישַׁ גַּעַהֲיַדְעַט צָוּמְ קְלָאָגְגַּ פֿוֹן סָאמְוָלָס טְרִיטַּט. אִירְקְלִין פֿנְנִימְלַ, אַרְומְגַעְזִימְטַ מִיטַּדְיַ קְרֹאַצְעַ, שְׁוֹאַרְאַצְעַ הָאָרַ, אַיְזָעָן גַּעַוּזָעַן אַוְמְגַעְוִיְּנִילְעַד עַרְנְסַטְסַ. דִּי שְׁוֹאַרְאַצְעַ אַוְיַּגְנַן, תְּמִיד אַזְוִי לְעַבְּדִיקָע, זיינָעַן אַיְזָעַ פֿאַרְלִוְיְרִקְיַּט גַּעַשְׁפְּרִוְגְּגַעַן אַיבְּעַר מַאְטִילְדָעַ פְּנִים, אַיבְּעַר סָאמְוָלָס באַזְוּגְלַעְכָּר פֿיְגָר, אַיבְּעַר דִּי וּוּנְטַן אָוֹן מַעְבָּל. זִיךְ האָט אַנְגַּסְטִיק גַּעַזְוָתַּן אַן אוֹיסְטוֹגַן אָוֹן צָוּמְ עַרְשְׁטַּן מָאָל אִירְעַרְעַר, הָאָט זִיךְ זְיַין גַּעַוּזָעַן צַוְּ דָּעַר מַוְתָּעָר, — דָּוּ רַעַדְסַט, וּוּ דָּוּ וּאַלְסַט קִין הָאָרֶץ נִיט גַּעַהְתָּ...

דָּאָס האָט זִיךְ נִיט גַּעַדְאַרְפַּט זָאָגַן. מַאְטִילְדָעַ אַיְזָעַ פֿאַרְגְּעַרְגַּעַן, וּוּ אַיְזָעַ אַנְפָאָל פֿוֹן אַן אַמְגַעְרִיכְטַן וּוּתִיטִיקַ: — אַוְדָאִי הָאָב אִיךְ נִיט קִין הָאָרֶץ! — אִירְקְלִין אַיְזָעַ אַרְוִיסְגַּקְוּמוֹעַן פֿאַרְקְרַאְמַפְּטַ פֿוֹן אַוְיְפְּרַעְגְּגַן. — אַשְׁטִיקַ אַיְזָעַ בֵּין אִיךְ! וּוּיְלִין אִיךְ וּוּלְ אִיךְ בָּאַשְׁיַּצְן! וּוּיְלִין אִיךְ זִימְעַט לִיְכְּזִינְיַּק, וּוּ קְלִיְּנַעַן קִינְדְּדָעַ אָוֹן אִירְעַר הָאָט נִיט קִין אַגְּנוֹג, וּוֹאָס דָּאָס קָאָן בְּרַעְנְגַעַן אַוְיַּחַדְוָן? סְוַטְשָׁקָא אַיְזָעַ נִיט מַעַר וּוּי אַהְנוֹט... אַכְלָב, וּוֹאָס וּוּלְטַ אִירְעַר פֿוֹן מִירְאָבָּן? זָאָל מַעַן אַיְנְשְׁטַעַלְן...

אַלְעַמְעַנְסַן לְעַבְּן פֿאַרְאִים? אַוְיַּבְּ אִירְוּוְילְטַ עַס, אַוְיַּבְּ אִירְוּוְילְטַ...

דִּזְשָׁנִיעַ הָאָט טְרוּיְעִיקַּ גַּעַקְוַקְטַּ אַיְיךְ דָּעַר מַוְתָּעָר אָוֹן זִיךְ גַּעַפְּרַעְגַּט, צַי דָּאָס אִיזְדִּי זַעַלְעַעַ, וּוֹאָס האָט זִיךְ אַמְּאָל גַּעַהְאַלְדוֹט אָוֹן זִיךְ גַּעַקְוַשְׁטַּט. זִיךְ האָט זִיךְ מַעַר נִיט אַפְּגַעְרַפְן. אַוְיַּחַדְוָן סָאמְוָלָס הָאָט גַּעַשְׁוִוְיִגְן. עַר הָאָט גַּעַשְׁפְּרִיּוֹט אַיבְּעָרָן צִימְעַר אָוֹן גַּעַדְרַאְכָט וּוּנְטַן דֻּעַם רַאְדִּיאָ, וּוֹאָס לִיגְטַּ בְּאַהְאַלְטַן אַיְן קַעְלָעָר. אִים האָט זִיךְ גַּעַדְוָכְט, אָוֹ דָּאָס דָּאָרְף עַר אַנְגַּעַמְעַן אַלְעַשְׁלָוֹס וּוּנְטַן זִיךְ. יָא, עַר הָאָט גַּעַדְוָיְלַ, וּוֹסְטַן אַסְוַטְשָׁקָא בָּאַדְיִיְתַּ פֿאַר אַדְאַמְעַן אָוֹן אַיְזָעַ קַאְפְּ הָאָט עַר גַּעַמְאַסְטַן אָוֹן גַּעַדְוָיְלַ וּוּנְגַן דֻּעַם וּוּרְטַ פֿוֹן אַבְּהַאַלְטַעְנָם הָנוֹטָן אָוֹן דָּאָס פֿאַרְגְּלִיכְן מִיטְן וּוּרְטַ פֿוֹן אַבְּהַאַלְטַן רַאְדִּיאַ-קַעְסְטַל. דָּאָס אַיְזָעַ גַּעַוּזָעַן אַלְסְטִיקַ טְרַאְכְּטַעְנִישַׁ. עַר הָאָט דָּרְרִיְלַ, וּוּ גַּעַדְיכְּט אָוֹן אַנְגַּעַלְאָדָן דִּי לַופְּט אַיְנְעַם צִימְעַר אִינְגַּן. סְאַיְזַן אַים גַּעַוּזָעַן

שוווער צו אטערמען און א פארלאנג זיך צו באפריעין פון דער לאסטיקיט, כאטש אויף א ווילע, אייז אים באפאלן. ער אייז שטיין געבליבן, באטראקט די דריי פרויען, וואס זיינען אים געווען אוזי פרעם — אוזי נאענט — אוזי אומדערקענבראָר פאר-ענדערט. אין זיינדע אויגן, וואס זיינען געהאנגען אן אים, האט ער אַרְזִיגָּעָלִיעָנְט שחרה! — האט ער אַוִּיסְגָּעָרְפָּן אָוֹ גַּלְּיִיךְ דָּרְפִּילְט, ווי עפָּס האט געפָּלאַצְט אָוֹ לִיבְּטוּר גַּעֲוָאָרְן אִין אַיִּם, — קָוְדֵם לְאִמְּרִי גִּין עָפָּן.

דער טאג איז, ווי ניט איז, אַדְוָרְד אָן עַנְדְּרוֹנְגָּעָן אָוֹ אַזְּיִ אַוְיךְ אָפָּר אַנְדְּרָעָט, אַנְגָּעָלָדָן מִיט דָעַם וְעַלְבָּן אָמְרָרְוָן אַוְיפְּרָעָגָונְג. מַאְטִילְדָּעָה האט אַוְינְגָּעָט הָעָרֶת זיך צו בָּאָגְּרִיסְטָן מִיט דַי רַאֲזָעָנְבָּרְגָּס אָוֹ וְעַן זַי האט זיך מִיט זַי בָּאָז גַּעֲגָנְט אִין קָאָרְדִּיאָר, האט זי אַוְעָקָעָנְדָּרִיט דָעַם קָאָפְּ. דָעָרְצָו האט זי בַּיְּ נָאָכָט נִיט גַּעֲלָקָנְט שְׁלָאָפְּן. אִיר האט זיך גַּעֲדָאָכָט, אָוֹ זַי הָעָרֶת טָרִיט אַוְיךְ דַי טָרָעָפְּן; אָוֹ דָאָס קָוְמָט מַעַן נָאָכָן הָוָנָט, אָוֹ אָזְלִיךְ גַּעֲנָדִיקָט. אַבְּעָר זַי האט גַּאֲרָנִיט גַּעַן קָאָנְט טָאָן. סָאָמוּלָה האט אִיר פָּאָרְבָּאָטָן צו דָעָרְמָאָנְעָן דָעַם עַנְנִין הָוָנָט סַיִּ פָּאָר דַי רַאֲזָעָנְבָּרְגָּס, סַיִּ פָּאָר אַיִּם.

ער, סָאָמוּלָה אַלְיִין, האט אַפְּגָּוּלִיגָּט דָאָס רְעַדְן מִיט אַדְאָמָעָן פָּוֹן טָאָג צו טָאָג, פָּוֹן אָוָנָט צו אָוָנָט. סַיִּ אָוָוָעָן מַאְדָעָ, מַמְשָׁ קָאָמִישׁ — דָאָס מַאְכָן אָפְּרָאָבָלָעָם מִיט אָוָנָט אַיִּין אַט דַי בָּאָדִינְגָּעָן. דָאָל האט ער, אַנְשָׁטָאָט צו רְעַדְן מִיט אַדְאָמָעָן אָוֹן דָעָרְלִיְּדִיקָן דָעַם עַנְנִין אַיִּינָס אָזְן צּוֹוִיָּה, זיך יְעַדְן טָאָג גַּעֲלָאָן מִיט דַזְוָנוּנִין אִין גָּאָס אַרְיִין, גַּלְּיִיךְ נָאָכָן אָוָנְטִיבָּרוּוּת; זַי צּוֹרִיקָעָפְּרִיטָן קִיִּין מַאְרִישִׁין אָזְן אַוְיכָן וּועָג גַּעַשְׁמָוּסָט מִיט דָעַר טָאָכָטָעָר וּועָג אָלְץ אָזְן אַלְעָם. אַוְיסָעָרָן הָוָנָט.

לְסוֹף האט מִיעָטָעָק, אַיִּינָם אָזְן אָוָנָט. אַרְאָפְּגָּרְוָפָּן סָאָמוּלָן אַוְיכָפָן הָוָה. דָעַר הָוִיכָעָר, צְעֻוָּאָקָסְעָנָר יְוָגָּג אַיִּין פָּאָלִיצִיסְקָן מַוְנָּדָרָ, האט גַּעַשְׁפִּירִוּת מִיט בַּיְּדָעָה הָעָנָט פָּאָרְלִיְּגָּט אִין דַי קָעְשָׁעָנָט, דָעַר קָאָפְּ גַּעֲבָוִינָן צו דָעַר עַדְּ. עַר האט גַּעַקְאָפָעָט שְׁטִינְגְּדָלָעָ, שְׁטִיקְלָעָדָפָאָפִיר אַן אַוְיסָגָעָזָן צו זַיִן גַּאֲרָנִיט זַיְכָעָר בַּיְּ זַי : — רְעַדְטָ מִיטָּן טָאָטָן, — האט ער זַי גַּעַבְעָטָן, — אַיךְ זַוִּיסְ נִיט, פָּאָנִיעָ צּוֹדָקָרָאָן, וּוי אַיִּם דָאָס צּוֹ זַאָגָן... סְוָטְשָׁקָ אִין מִין הָוָנָט פָּוֹן דַי קִינְדָּעְרִיאָרָן אָזְן וּועָג סָאָמוּלָן אִין יְעַנְעָם אָוָנָט אַרְיִין צו אַדְאָמָעָן, האט ער אַיִּם גַּעַטְרָאָפָן אָפָּרְעָנְדָּרָטָן נִיט צּוֹ דָעְרָקָעָנָן. זַיִנְעָ אַקְסָלְעָן זַיִנְעָנָן גַּעַבְוִוָּן. סָאָמוּלָן קָאָפְּ אַיְנְגָעָפָאָלָן אָזְן דָאָס פְּנִים צְעַקְנָאָדָעָר וּוי אָפָּרְטְּרִיקְנְטָעָר עַפְּלָ. סָאָמוּלָן קָאָפְּ אַיְנְגָעָפָאָלָן אָזְן דָאָס פְּנִים צְעַקְנָאָדָעָר וּוי אָפָּרְטְּרִיקְנְטָעָר עַפְּלָ. האט זַי גַּעַדְוָטָ, אָזְן דָעַר הַינְּטִישָׁעָר טְרוּיָעָר קוּקָט אַרְוִיסָּפָן זַיִן זַיִנְעָ אַוְיכָן, אַזְּיִי עַגְלָעָךְ זַיִנְעָנָן דָעַר הָוָנָט אָזְן דָעַר בָּאָלְעָבָס גַּעַוּוּן צּוֹ זַיִד. סָאָמוּלָה האט זַיִד בַּאֲמִיט אַוְיסְצּוּמִידָן דַי בְּלִיקָן פָּוֹן בַּיְּדָעָ, פָּוֹן מַעֲנְטָשָׁ אָזְן חִיהָ, אָזְן גַּעַשְׁטָאָרָט אַוְיכָן פָּעַנְצְּטָעָר. אָהָרְבָּסְטִיקָעָר טָוִי אִין גַּעַלְגָּן אַוְיךְ דַי שְׂוִיבָן, וּואָס זַיִנְעָנָן גַּעַוּוּן פָּאָרְגָּעָפָלָט, מָאָט אָזְן אַפְּגָּעָוִוִּישָׁט יְעַדְן שְׁפָוָר פָּוֹן דָוְרְכִּוְּטִיקִיָּט אָזְן פָּעַנְצְּטָעָר-דִּיקִיָּט. דָאָס צִימָעָר אִין גַּעַוּוּן אַפְּגָּעָשָׁבָנִיט פָּוֹן דָעַר וּוּלְלָט אָזְן דַי אִמְּהָ, וּואָס האט אִין אַיִּם גַּעַהְיוּרָט, אִין גַּעַוּוּן שְׁטִיקָנְדִּיק, אַוְמַדְעָרְטָרְעָלְגָּעָד. — סְמָאָכָט זַיִד שְׂוִין קָאָלָט, — האט סָאָמוּלָה אַרְוִיסְגָּעָפְּרָעָפָלָט, — דָעַר וּוִינְטָעָר דָוְקָט זַיִד אָוָנְטָעָר. —

און אין זיך, און הארצין, האט ער אַפְּגָעַחוֹזֶקֶט פון זיין אִיגַּעֲנֵר צַעֲדָכְנִיקִיט. הַלְמָאֵי ער מאָקט נִיט קִין סֻוף צוֹ דַעַם עַנִּין וּוָסֶגֶת. פָּאוֹן אַדָּם האט זיך צַעֲשָׂרֶט מִיט דִי שְׁטַעַקְ-שִׁיךְ: — אֹיְבֶדֶה דַעַט נִיט קִין רַחֲמָנוֹת אֹיְף אַיְרָה, — האט ער אַ וַיְגַעְתָּאָן דַעַם קָאָפֶן אַיְן דַעַר רִיכְטוֹנָגֶן פון סַוְטַשְׁקָאן, — טָאָה האָבָרְךָנוֹת אֹיְף מִירָה... סָאמָעוֹלְהָאָט זיך נַאֲךְ פָּאַרְעָקְשָׁנְטָרָא אִינְגְּנָעָמָן מִיט דִי אַוְיָגָן אַיְן דִי שְׁוִיבָן: — סְאיָוִן דִּין זָאָךְ. דִּין פָּאַרְגְּנוֹטוֹאַרְטְּלָעְכִּיט. — וּוְיִדְעָר אַיְן אַיְם דַעַר רַעַיָּה וּוּגָן דַעַם רַאְדִּיאָ גַעֲקוּמָעָן אֹיְפָן זַיְנָעָן. — אֹזְוִי וּוּי עַס זַעַט אַוִיס דִי לְאַגָּע אַיְן שְׁטוּבָה. שְׁטַעַלְסָטוֹן אַיְן נִיט בְּלוּזָה דִין אִינְגְּנָעָמָן קָאָפֶן, אַדָּם. אַלְאָגָן שְׁוִיְינָן אַיְזָה גַעֲפָאָלָן צְוֹשָׁנָן זַיְיָ. דַעַרְנַאֲךְ האט זיך אַדָּם אַוְסְגָּעָד גְּלִיכְטָה: — גּוֹטָה, — האט ער אַ זָּאָג גַעֲטָאָן רַוִּיךְ אַוְן שְׁטִילָה, — אַיךְ וּוּלְאַרוּסִים מִיט אַיר פָּוֹן שְׁטוּבָה.

סָאמָעוֹלְהָאָט זיך גַעֲדוֹכָט, אָז ער זַעַט אַ שְׁמִיכָל אֹיְף אַדָּאמָס פְּנִים. ער האט אַנְטְּדָעָקָט אַיְזָה זִיךְ אַז אַוְיְרִיכְטִיק מִיטְגָּפִיל צוֹ אַיְם: — אֹזְוִי פִילְמַעְנְשָׁן וּוּרְעָן גַעֲהָגָט אֹיְף דִי פְּרָאַנְטָן... אֹזְוִי פִילְמַעְנְשָׁן צְרוֹתָה. אַוְן וּוּרְעָן וּוּסָס אַוְנְדוּזָעָר גּוֹרְלָה קָאָן נַאֲךְ זַיְן? אַנְטְּקָעָגָן דַעַם, וּוּסָס פָּאָר אַ בָּאַדִּיטְוֹנָגָג... כְּמַיְינָן אַ הַונְּטָן...

ער האט נִיט גַעֲקָאנְט אַגְּגָיִין מִיט דִי טְרִוִּיסְטְ-וּוּרְטָעָר. ער בִּיטָול, וּוּסָס האט אַוְיְסְגָּעָרִימָט אַדָּאמָס שְׁמִיכָל, האט גּוֹרָם גַעֲוָעָן, אָז ער זָאָל גְּלִיךְ פָּאַרְלָאָזָן דָאָס צִימָעָר.

*

די האַרְבָּסְטִיקָעָ רַעֲגָנָס האָבָן זיך אַרְאַפְּגָעָלָאָזָן אֹיְפָן גַעֲטָאָמִיט אַז אַוְמְבָרָהָה מִנוּתְדִּיקָן לְאַגְּנוּוֹיָל. זַיְיָ האָבָן גַעֲוָאָשָׁן דִי טְרָאַטָּוָאָרָן אַזְיָן זַיְיָ גַעֲקָעָרָט מִיט שְׁטַעַכְיִיקְדִּין בְּזַיְמָעָר פָּוֹן מַאֲגָאָטָעָר גְּרוּיִיקִיט. דִי שְׁוִיבָן פָּוֹן דִי פָּעַנְצָטָעָר האָבָן גַעַדְיָה האַלְמָן אַיְזָה אַיְזָה קָלָאָגָן מִיט אַז וּוּסְעָרְדִּיקָן, אַוְמָהִימְלִיכָן טְרוּיִיעָר. סְהָאָט אַוְיְסְגָּעָזָעָן וּזְיָה דָאָס גַעַטְאָזָה וּזְיָה גַעֲשְׁטִיקָט אַוְנְטָעָר דִי נְיַדְעִירְקָעָזָה וּזְאַלְקָנָס: זַיְיָ עַס וּזְאַלְטָה דְעַרְדְּרִיקָט גַעַוְאָרָן פָּוֹן אַוְמָבָאַשְׁרִיבְלָעְכָּר אַוְיְסְזִיכְלָאָזִיקִיט. דִי מַעֲנְטָשָׁן אַז גַאָס — דִי קִינְדָעָר, דִי יְגָנְטָלְעָכָע — אַלְעָה האָבָן זיך בְּאַוּעָגָט אַוְנְטָעָר דַעַם שְׁוּעָרָן הַיְמָל אַזְיָן גַעֲלָאָזָן בְּאַכְלִיְאָפָעָן פָּוֹן רַעְגָן — מִיט אַ גְּלִיכְגִּילָט, אַ פְּאַסְיְוּוּטָעָט, וּוּסָס האָט זַיְיָ גַעֲמָאָכָט נַעֲטָעָר זָאָז דִי שְׁטִינְעָרָפָן בְּרוּקָן, זַיְיָ מַיְיעָרָן: זַיְיָ אַלְעָה, וּוּסָס אַיְזָה זָאָז, נַאֲרָפָרְמָאָגָט נִיט קִין וּוּיָל — אַז אַפְּלָיו נִיט קִין אַפְּאַטְיִיעָ.

פָּאוֹן אַדָּם אַיְזָה אַלְעָה אַזְיָן דַעַר פְּרִי פָּאַרְשָׁוּוֹנְדָן פָּוֹן שְׁטוּבָה אַזְיָן צְוּרִיקְגָּעָזָה קְוּמָעָן בְּלוּזָה עַסְן אַזְיָן אַנְצְׁקָאַרְמָעָן דִי פָּאַרְשָׁפָאַרְטָעָז סַוְטַשְׁקָאן. ער אַיְזָה גַעֲוָעָן דְוָרְכִּי גַעֲוָיִיקָט פָּוֹן רַעְגָן, נַאָס — בֵּין דַעַר הַוִּית אֹיְף זִיךְ בִּינְעָר. ער האט זיך אַיְבָעָרָה גַעֲטָאָזָה אַזְיָן טְרוּקָעָנָה וּוּשָׁה, אַרְוִיְגָעָצָזָוָגָן אֹיְף זִיךְ אַוְיְסָפָנִי דַעַם טְרִיפְנְדִּיקָן מַאֲגָט אַזְיָן זִיךְ וּוּדָעָר גַעֲלָאָזָן זָוָן אַ בָּהָעַלְטָעָנִישָׁ פָּאַרְן הַונְּטָן. בֵּין ער אַיְזָה אַיְזָה פָּאָר נַאֲכָט צְוּרִיקְגָּעָקָמָעָן, גַעֲלִיבָן שְׁטִינָן אַזְיָן סָאמָעָ מִיטָן פָּוֹן קָאַרְיִידָאָר אַזְיָן אַוְיְסְגָּעָרָפָן: — יָסָנָעָן וּוּיְלָמָאַזְשָׁנָעָן גַעֲסְפָאַדְיִינָעָן, מַאֲרָגָן וּוּרְעָט

אייר פון מיר פטור! — ער האט זיך אומהיימלער צעלאנט און געווארט מֶאָטְלָדָע זאל אַרְיִיסְקּוּמָעָן אִים אַנְטְּקָעָן. אַבְּעָר אַנְשְׁטָאָט מֶאָטְלָדָע, האט זיך באֹויזָן די צעטומלטע יַאֲדוּיָגָע.

— ווֹאָס רְעֵדְסְטָוִו, קָאַכְּאַנְיָע? — האט זיך גַּעַשְׂמִיכָלָט פָּאָרְלִיּוֹן.
— מאָרגָן אַין דָּעַרְ פָּרִי, יַאֲדוּיָשׁו... — ער האט ער אַפְּגַּעַעַנְטָפָּעָט אַין אַיר קָעְצִישָׁן טָאָן; זיך גַּעַלְאָזָן שְׁטִיָּין אָזָן זיך פָּאַרְמָאָכָט מִיט סְוַתְּשָׁקָאָן אַין שלְאָף-צִימָעָר.

ער האט געפלאנט פְּרִיעָר אַרְיִיבְּעַרְצְּפִּירְן דָּעַם הָוָנֶט אַין דָּעַר נִיְּעָר בָּאַהֲעָל-טָעַנְיָשׁ אַין דָּעַרְנָאָךְ עַרְשָׁת אַרְיִיבְּעַרְטָרָאָגְן אַ בִּיסְלָ פָּוָן זַיְבָּע זָאָכָן. ער האט נִיט גַּעַזְאָלָט קִין סְךְ מִינְטָגָעָן. שְׁלִיסְלָעָדָעָה אַהֲטָ ער דָּא גַּעַדְאָרָפְּטָ קָוּמָעָן עַסְן אַון ער האט זיך אַיְיךְ מִיט קִינְנָעָם נִיט גַּעַזְעָגָנָט. ער אַיְזָן נִיט גַּעַגְגָּנָעָן וּוּיָיט — בְּלוּזָן אַרְאָפָּ אָוִיךְ לְוַתְּאִמְיָרְסָקָע גָּאָס, בֵּי אַיְרָ אַנְדָּעָרָן עָק, נִיט וּוּיָיט פָּוָן דִּי פָּאָבְּרִיקָן, וּוּזְעָן אַוְמָבָּאוּוֹינְסָט, וּוּאָס אַהֲטָ גַּעַהְעָרָטָן צַו אַפְּרָמָלָחָה דִּיקָעָר שְׁמָאָטָעָ-קְלִיבָּרָין. אַבְּעָר צִימָעָרָל אַיְזָן גַּעַוְוָעָן פָּאַרְחָוּשָׁכָט אַון פָּאַרְסָמָרָאָדוּשָׁעָט. אַבְּעָר דָּעַר פָּאָז אַדָּאָם אַהֲטָ נִיט גַּעַוְוָכָט קִין בָּאַקְוּעָמְלִיעָכְקִיטָן אַון אַיְזָן גַּעַוְוָעָן אַיְבְּעַרְקִילִיבָּרִישׁ.

דָּעַר פָּאָר טָאָג אַהֲטָ גַּעַדְרִימָלָט זַוְּ אַ בְּלִינְדָעָ בְּעַטְלָעָרִין, פָּאַרְהִילָּט אַין דָּעַם רְעַגְנָס קָאַלְטָעָ, פְּלִיסְנְדִיקָעָ טְרָאָלְדוֹן זַוְּ אַיְן אַ צְעֻוּיְקִטָּעָר פָּאַטְשִׁילְעָ. אַדָּאָם אַהֲטָ זַיךְ דָּעַרְגָּעָנְטָעָט צַו סְוַתְּשָׁקָאָן, אַרְוִיְגָעְלִיָּגָט דִּי אַהֲטָ אַוְיךְ קָאָפְּ אַון גַּעַלְאָזָן דִּי פִּינְגָּעָר זַיךְ אַרְאָפְּגָלִיטָשָׁן לְעַגְנוֹס אַיְרָ אַוְיעָרָן: — קָוָם, — האט ער אַ פְּלִיסְטָעָר גַּעַטָּאָן אַון דָּאָס הָאָרֶץ אַהֲטָ אַיְם פָּאַרְקָלָעָט, וּוּזְעָן ער אַהֲטָ שְׁוּעָר דִּי הִינְטִיכָעָ שְׁטָעָלָט זַיךְ אַוְיךְ; וּוּזְעָן מִיד אַון אַוְמָבָּאוּלָפָן עַס שְׁטָרָעָקָן זַיךְ אַיְרָ פִּים. ער אַהֲטָ אַרְוִמְגָעָנוֹמָעָן אַיְרָ אַוְסְגָּמָעָגָעָרָטָן גַּוְּרָ מִיט אַפְּרָצְוּיְפִּלְטָן בְּלִיק. זַיךְ אַהֲטָ לְעַצְטָנָס נִיט אַגְּגָעָרִידָט דָּאָס עַסְן, וּוּאָס ער אַהֲטָ אַיְרָ דָּעַרְלָאָגָנָט. זַיךְ אַהֲטָ אַוְיךְ אַוְפְּגָעָהָעָרָט צַו וּוּיְנָעָן אַיְרָ מִיאָקָעָנְדִיקָן, טְרוּוּיְרִיךְ גַּעַוְוָיִין. אַדָּאָם אַהֲטָ זַיךְ אַיְזָן הָאָרֶצָן גַּעַטְרִיסְט, אַזְעָן דָּעַם צִימָעָרָל, אַוְיךְ דָּעַם זִיטִיקְ-פָּאַרְוּזָאָרָה-פָּעָנָעָם, בְּלִינְדָן גַּעַסְלָ, וּוּטָ ער זַיךְ נַאֲכָט אַרְוִיְסָעָמָעָן אַוְיךְ דָּעַר לְוּפָטָ: אַזְעָן דָּאָרָט וּוּטָ ער זַיךְ צְוִירִקְ שְׁטָעָלָן אַוְיךְ דִּי פִּסְ.

ער אַהֲטָ אַיְרָ פָּאַרְלִיְגָט דָּעַם רִימָעָן אוּפָן הָאָלְדוֹן אַון נִיט אַוְמָקְוּנְדִיקְ זַיךְ גַּעַעַפְּנָט פָּאָר אַיְרָ דִּי טִירָ. אַוְנוֹגָן, אַיְזָן אַרְוִיְסָגָאנָגָם, הָאָט ער זַיךְ אַ רְגָעָ פָּאַרְהָאָלָטָן, צַו בָּאַהֲרָשָׁן דִּי אַוְיפְּרָעָגָנוֹגָ. ער אַהֲטָ זַיךְ אַיְנְגָעָר, וּוּאָס גְּרִיטִיךְ זַיךְ צַו גַּעַבְּנָן אַ שְׁפָרָוָנָגָ פָּוָן אַ הְוִיכָעָר טְרָאָמְפָּאַלְגָּנָעָ, טִיף אַרְיִינְגָּעָטָעָטָמָט דִּי קָאָלָטָעָ לְוּפָטָ, אַזְעָן אַיְזָן אַרְוִיסָן. ער אַהֲטָ גַּעַפְּלָאָנָט אַדוּרְכְּצָוְמָאָכוֹן דָּעַם וּוּגָ דָוְרָךְ דִּי הִינְטָעָרִיהִיךְ. דָּאָס גַּעַטָּא אַיְזָן נַאֲכָר גַּעַשְׁלָאָפָן אַזְעָן ער אַיְזָן גַּעַוְוָעָן זַיכָּעָר, אַזְעָן קִינְגָּעָר, אַזְעָן וּוּטָ אַיְם נִיט בָּאַגְּגָעָנָעָן.

נַאֲכָר פְּלִזְיִים, וּוּ ער אַיְזָן אַפְּגַּנְלָאָפָן אַ פָּאָר מַעֲטָעָר אַוּפָן הוּיָף, הָאָט עַפְּעָס פָּוָן דָּעַר וּוּיְתָנָס אַיְם אַמְּנִינָעָ גַּעַטָּאָן פָּאָר דִּי אַוְיגָן — פָּוָן קָעְגָּנָאִיבָּרָ, פָּוָן הוּיָף, וּוּ עַס אַיְזָן גַּעַוְוָעָן דָּאָס זַיְצָאָרָט פָּוָן דָּעַר פִּיעָרְלָעְשָׁרָ-אַפְּטִילְיָוָנָגָ: עַפְּעָס רְוִיטָס,

אייך צו. — דער בחור האט אפיקלו אויפגעשמייכלט: — כיועל זאגן, אז כהאָב אים געפונען אין גאָס. ס'ווועט אייך קיין האָר פון קאָפּ ניט אַראָפְּפָאָלּ, מיין וואָרט. פאן אַדָּאָם האָט אַפְּגַעַתְּעַמְּטַט: — אִיר זוּיט אַסִּימְפָּטִישְׁעַר יונגעַרמאָן. לאָאָט מיר אַדוֹרְכְּלִיבְּן די פָּאָר הֵיכִיףּ. מעטעק ווועט דאס אייך אַיְיבִּיךְ גַּעֲדַעַנְקָעָן... אִיךְ האָב גוֹטָע צִיגָּאָרֶן... ווַיְפַל ווַיְלַט אִיר? אָפְּשָׂר עַפְּסָ אַנְדְּעַרְשָׂ? זָאגְטָ מִיר בְּלָוִי ווַיְפַל.

דער פֿאַלְצִיאָנָט האָט העפְּלָעָר, אַבעָר פֿאַרְעָקְשָׁנָט גַּעַדְרִיטָט מִיטָּן קָאָפּ: — אִיר קענט לוייפּן. אַבעָר אָן הָוָנָט. אִיךְ בֵּין אַוְיֵףּ דִּינְסָט, פֿאַנְיָעָ רָאוּעַנְבָּעָרָג. אִיךְ קָאָן נִיט אַדוֹרְכְּלָאָן אָזָא זָאָר.

— קִינְעָר זַעַט נִיטָּן, — האָט אַדָּאָם זִיךְ גַּעַבְעַטָּן, — סְאַיְן אָזָוִי גּוֹטּ, ווַיְ אִיר ווָאלְט מִיר נִיט באָמעָרְקָט. — עַר האָט גַּעַמְּכָט נָאָר אַסְטָרָאָט מִיטּ סְוָטְשָׁקָעָן.

דער בחור האָט גַּעַדְרִיטָט מִיטּ דָּעַר פֿאַלְקָעָ אָוֹן אִים נַאֲכַגְעַגְאָנְגָעָן: — אִיךְ ווָאָרָן אִיךְ, פֿאַנְיָעָ רָאוּעַנְבָּעָרָג! אִיךְ ווַיְלַט אִיךְ נִיט אַרְיִינְפִּירָן אָין אַ בְּלָאָטָע. אִיר קענט האָבָן צָו זַיְגָעָן אָוֹן צָו זָאגְן. דער הָוָנָט מוֹזְגִּין מִיטּ מִיר.

אַ רְגַע האָט פָּאָן אַדָּאָם עַפְּסָ עַגְוּוִיגָן אִין קָאָפּ. מִיטּ אַמְּאָל האָט עַר אַפְּגַעַן לְאָוֹן דָּאָס צִיְמָל אָוֹן אַגְּשָׁרִי גַּעַטָּאָן צָו דָּעַר הַיְנְטִיכָעָן: — רָאַטְעָוּ זִיךְ, סְוָטְשָׁזָאָר! — די הַיְנְטִיכָעָן האָט זִיךְ נִיט גַּעַרְיָרְט פָּוּן אַרְטָן. זִיךְ אַמְּגַעְקָרְט דָּעַם קָאָפּ צָו אַדָּאָמָעָן אָוֹן אִים אַגְּבָעָקָטָן, ווַיְ ווָאלְט גַּעַפְּרָעָגָט: צָיְ לְוִינְט זִיךְ? — אַנְטָלְיָה!

— האָט אַדָּאָם נָאָר אַמְּאָל אַוְיסְגָּעָרְשָׁגָן; לְזִוְּן גַּעַמְּכָט דָּעַם צָוִים אַרְומָט הָוָנָטָן האָלְדוֹן אָוֹן אַלְיוֹן זִיךְ נַאֲכַגְעַלְאָוֹן אִין אַ וַיְילְוָן גַּאֲלָאָפּ.

דער צְעַטּוּמְלָטָעָר פֿאַלְצִיאָנָט האָט זִיךְ אַיְינְגַּעְבָּוִיגָן אַנְצְוָאָפּן די לעַדְעָרָה שְׁטָרִיק, ווָאָס אִיזְרִי גַּעַוּוֹאָרָן פָּוּן אַדָּאָמָסְהָן האָוָנט. בָּאָלְדָא אִיזְרִי גַּעַר מִיטּ אִיר גַּעַר בְּלִיבָּן שְׁטִיִּין, מִיטָּן נַאֲכַבְּאַמְּבָלְעָנְדִּיקָן צִיְמָלָן. דער הָוָנָט מִיטּ אַדָּאָמָעָן זַיְגָעָן גַּעַוּוֹן פָּאָרוֹוִיס. סְוָטְשָׁקָאָן אִיזְרִי לְעַבְעָדִיק אַוְנוֹטְרָגְעַשְׁפָּוֹנוֹגָעָן בְּיַיְם פָּאָן אַדָּאָמָס זַיְטָן. דער פֿאַלְצִיאָנָט האָט זִיךְ אַ רְגַע גַּעַוְאָקָלָט, צָיְ עַר זָאָל זִיךְ לְאָוֹן נָאָר אַדָּאָמָעָן, צָיְ נָאָכָן הָוָנָט.

— אַנְטָלְיָה! אַנְטָלְיָה! — האָט אַדָּאָם, אַ צְעַסְאַפְּטָעָטָעָר, אַוְיסְעָר זִיךְ, גַּעַשְׁרָגָן

צָו דָּעַר הַיְנְטִיכָעָן אָוֹן גַּעַוְהִיבָּן די האָגָאנְט צָו דָּעַר ווִיטָט. לְסָוףּ האָט זִיךְ אַים גַּעַפְּגָלְגָט.

אוֹן זִיךְ נַאֲכַגְעַלְאָוֹן מִיטּ יַעֲגָרִישָׁן שְׁוֹוֹנְגָן פָּאָרוֹוִיס. דער פֿאַלְצִיאָנָט האָט בַּי זִיךְ אַפְּגַעַמְּאָכָט, אוֹן אַדָּאָמָעָן ווּעַט עַר סְיִ וַיְיָ האָבָן אַיְן די הָעָנָט אָוֹן עַר האָט זִיךְ גַּעַלְאָן נָאָכָן הָוָנָט. זַיְגָעָן זִיךְ גַּעַוּוֹן דָּרִיְיָ לַיְוִינְפְּרָה אַיְן רָעָגְדִּיקָן פָּאָרְטָאָג: דער הָוָנָט — פָּוּן פֿאַרְגָּנָט, דער פֿאַלְצִיאָנָט — נָאָר אִים אָוֹן פָּוּן הַיְנְטִיכָעָן — דער צְעַפְּרִיכְכָּטָעָר, האָלָבָן מַשְׁוְגַּעַנְעָרָפָן אַדָּאָם.

אוֹמְגָעָרִיכָט, האָבָן זִיךְ זִיךְ גַּעַפְּגָלְגָט, העַגְּלָאָן לְעַנְגָּוִיס די דָרָאָטָן. דער הָוָנָט, ווָאָס האָט נָאָר מַעַר צְעַלְאָוֹן דָּעַם אַיְמָפָעָט, פִּילְגָּדִיק הַיְנְטִיכָעָר זִיךְ דָּעַם אַוְנוֹטְרָקְוּמְעַנְדִּיקָן פָּאָרְטִּיאָנָט, האָט אַגְּנָהָוִיבָּן צָו בִּילְוָן: אַ בִּילְעָרִי, ווָאָס האָט אַגְּגָלְאָלָדָן דָּעַם פָּאָן אַדָּאָמָס גּוֹפָן מִיטּ נִיעָזָהָוָת. ווַיְ לְאָגָג שְׁוֹין ווַיְ עַר האָט זִיךְ נִיט גַּעַהְעָרָט קִין בְּלָטָאָן! אִיר גַּעַבְיל אָוֹן גַּעַוְוָן פָּאָר זִיךְ אַוְיִינְרָדָס הַעֲרָלְעָכְסָטָע גַּעַזְאָנָגָן צָו דָעַר פְּרִיהִיָּהִיט. יָאָ, עַר האָט זִיךְ אַוְיִיךְ דָּעַרְפִּילְטָ פְּרִיְיָ, דָעַר פָּאָן אַדָּאָם — וַיְ אַ צִּימָל

וואלט אראפגענומען געוווארן אויך פון זיין האלדז. ער אויז שווין געוווען וווײט הינטערשטעליך היגטער זיי, אבער ער האט ניט אויפגעהערט צו לוייפן. דער הוונט האט יעדער ווילע אומגעקערט דעם קאָפ און אַדָּם האט געפאָכעט צו אַים מיט דער האנט, אלע פינגער אַנגעציילט צו יונגער זיט דראָטן: — אַנטלוֹיף אַרְוִיס!

האַט ער גערעוּט ניט מיט זיין קוֹל, — אַין דָּרוֹיסֶן, אַין דָּרוֹיסֶן, סוטשְׁקָאָ! — אַון דָּאָ פְּלַצְּצִים, האַט ער טאָקָע דערזּוּן מיט דֵי פֿאָרְבְּלָעְנְדְטָע אַוְיָגָן, ווי דער הוונט בלַּיְבַּט שְׂטִין, בִּיגְט אַין דעם זְגַּרְאַבְּנָעָם קֻרְפְּפָרָע אַין צִיט זיך אַדוֹרָךְ דָּרְכָּן דְּרָאָטִיקָן צִוָּם. — פְּרִיאַי! — האַט פָּאָן אַדָּם זיך צְפַּאַטְּשַׁטְּ מיט דֵי הענט אַון ניט געפְּלִיט, ווי דער רעגן אויך זיין פְּנִים ווּוּרְטָהָיִס אַון גַּזְאַלְצָן.

סְהַאַט זיך דערהערט אַשְׁסָּם. סוטשְׁקָאָ האַט גַּמְאָכָּט אַקְּשְׁוָעְלִיךְ אַון גַּעַבְלִיבָּן לִיגְן אַין מִיטָּן ווּבָגְמִיט אַרְיְגָעְהוּבְּיַעַנְעָ, צְצַפְּלַטְּעָ פִּיס. דער רעגן אויז געפְּאַלְן גַּלְּיִיךְ אַין אַיר קְלוֹגָע, אַפְּעַנְעָ אַוְיָגָן.

דער וואָך-פְּאָסְטָן האַט, פָּוּן אַיבָּר דֵי דְּרָאָטָן, אַרְפָּהָגָעָן דֵעַם אַונְטָעָרָן קְוּמַעַנְדִּיקָן פְּאָלִיצִיאָנָט. זַיְהָבָן בִּידְעָ שְׁפָאַצְּרִיטָאָ וּוּילְעָלְעַנְגְּוִיס דָּרְגָּאַס — דֵי גַּעַקְנוּפְּטָעָ שְׁטָעַלְלָ-דְּרָאָטָן צְוִישָׁן זַיְהָ. דָּרְנָאָךְ האַט פְּאָלִיצִיאָנָט זיך אַפְּגָעָ-רִיסְן פָּוּן אַרְטָאָן זיך נַאֲכַגְּלָאָלָאָן אַין אַגְּלָאָפָּ אַוְיָגָק — צַו אַדָּמָעָן, וּוּלְעָ-כָּעָר אַיְזָן גַּעַשְׁטָאַגְּעָן אַיְנָגְעַמְוִירָט אַוְיָגָן זְעַלְבָּן אַרְטָאָן. ווּוּ דָּרְגָּעָ שָׂאָס האַט אַיְם פְּאָרָהָאָלָטָן. דָּרְגָּעָ פְּאָלִיצִיאָנָט האַט אַיְם אַכְּאָפָּ גַּעַטָּאָן מִיט בִּידְעָהָעָן אַון אַיְם אַרְיְנְגָעַשְׁלָעָפָט אַין נַאֲעַנְטָסָטָן טְוִיעָר. דָּרְגָּעָ האַט צְוַעַפְּרָעָסָט צַו דָּרְגָּעָ וּוּאָנָטָן: זַיְהָ בְּלִיְּךְ, נָאָס פְּנִים אַנְטְּקָעָגָנָאַיבָּר דֵעַם פָּאָן אַדָּמָס. דָּרְגָּעָהָהָאַט זַיְהָ גַּעַ-טְּרִיסְלָט אַוְיָפָן גַּאנְצָן קֻרְפָּפָרָע; — דֵי אַיְבָּרְגָּעְלָעְבָּטָע אַיְמָה האַט נַאֲרָוִיסְגַּעַשְׁרִיגָּן פָּוּן זַיְנָעָ קִינְדְּרָאָשָׁע אַוְיָגָן: — כִּיהְאָבָּדְרָגָעָטָסָלְעָבָן, סְקוּרוֹויָסִין!

פָּאָן אַדָּם האַט צַו אַיְם אַרְיְסְגַּעַשְׁטָשְׁרִיעָט דֵי גַּאֲלָדְ-בָּאוּמִיטָע, פָּאַלְשָׁעָ צִין.

*

ערשָׁת נַאֲך צְוַיִּי טָעָג האַט מַעַן מִיעַטְעָקָן צַו זַיְנָן גַּעַבְעָן, וּוּ זַיְנָן פָּאַטְעָר גַּעַפְּגַּט זַיְךְ. ער אויז אַזְוּקָע צַו זַיְנָן שְׂעָר אַון אַרְיְסְבָּאַקְוָמָעָן אַדְרָלְיְיְבָנִישָׁ צַו באָפְּרִיעָן דֵעַם פָּאָן אַדָּם אַיְם אַנְפְּסָה אַוְיָפְּשָׁרְגָּעָגָא. דָּרְגָּעָמָן, וּוּמַעַן מִיעַטְעָקָה האַט זְוִירִיק אַלְיְמָגְעָבָרָאָכָת, האַט בְּלִיְּזָן גַּעַגְּחָטָן דֵי עַנְלָעְכָּקִיט צַו זַיְנָן פָּאַטְעָר. אַין דָּרְגָּעָמָן, אַיְם עַס גַּעַוּעָן אַון אַנְדָּרְעָרָעָמָן. אַין הַוְיָן האַבָּן אַלְעָלָ לַיְיכְּטָעָר אַפְּגַּעַעַטָּמָט. סוטשְׁקָאָ האַט גַּעַהְעָרָט צַו דָּרְגָּעָפָּאָרְגָּאַגְּגָנְהָיִיט. נַאֲך אַיְדָעָר אַוְאָך אוֹרְבָּעָר, האַט זַיְמָעָר קִינְגָּעָר נִיט גַּעַדְעָנְקָט אַון דְּרָמָאָנָט. אַבָּעָר אַיְן דֵעַם פָּאָן אַדָּם האַט זַיְאַגְּגָהוּבָּיָן צַו לְעַבָּן אוֹרִי אַנְיִיעָם אַוְפָּה. ער האַט זַיְמָעָר נִיט לִיב גַּעַהְעָט. יַעַדְעָר פָּוֹנָק פָּוּן לִיבְשָׁאָפָּט, וּוּאָס אַיְזָן אַיְם גַּעַוּעָן, אַיְזָן פְּאָרָלָאָשָׁן גַּעַוּאָרָן מִיט יַעַנְעָם שָׁאָס. זַיְהָט גַּעַלְעָבָט אַיְם מִיט אַיר לְעַצְמָן גַּעַבְילָן; זַיְךְ צְעַבְלִיט אַיְזָן אַיְם מִיט פִּינְטְּשָׁאָפָּט אַון בִּיטְוָל צָוָם מענטשָׁ פָּוּן בִּידְעָ זַיְטָן דְּרָאָטָן.

ק א פ י ט ל ע ל ٩

וואס פאר א גוטער זיוג דאס איז געווין : געטא און הארבסט ! ווי הארמאניש זיער אומארונג ; ווי פערפעקט האבן זייך דערגאנצט — אנטפלעקט און אロיס־ געהויבן איינער דעם אנדרנס וועזון. און ווי שיין האט זיך איז זיירע אָרְעַמֶּס גע־ שפיטל דאס חושכדייק קינד פון זייר באָהעפֿטונג : דער שווארצאויגיקער טרויער. ווי צערטעליך זי הָאָבָּן גַּעֲלָעַט זִינְעַט טוֹנְקָעַלְעַט לאָקוֹן — די גַּעֲרִיוֹלְטָעַט סְפִּירָאַלְעַט פון געהימער אַנְגָּנוֹג אָוֹן נַגְּנְדִּיקָּן פָּאָרגְּעָפִּיל.

יענער ערשותער הארבסט אין געטא. מיט זיינע אַיְבִּיקָּעַ רעגנס. ווינטן אָוֹן נעפֿלען : מיט דעם שפינועבעס פון גרויקיט, וואס האט זיך געוויבט אָרוֹם הייְעָר אָוֹן פְּלוּיטָן, אָרוֹם טראטואָוָן אָוֹן שטיינע, אָרוֹם מענטשן אָוֹן וועגענער אָוֹן אלְץ צוֹנוֹפֿגְּהָאָפְּטָן מיט אָמוֹעָבָּאָרָעָט פָּעָדִיםָעָט פון גָּרוֹלָן, אָוֹן שויידער פון גָּרוֹלִיל אָוֹן יָאָשׁ — ווער קָאָן אִים באָשְׁרַיְבָּן, יענעָם הארבסט ? ווער האט גענוֹג ווערטער מיט דער דִּינְקִיטָּעָט פון נַדְלָעָן, מיט דער שׂוּעָרְקִיטָּעָט כָּרָאָפְּעוֹאָטָּעָט שְׁטִינְגָּר, מיט דער סְוּדָּוְתְּדִּיקָּעָר, קָאָלְטָנְדִּיקָּעָר קָנוֹיְלִיקִיטָּעָט פון שְׁפִּינְגָּר געווּבָּן — זי צוֹ טִינְקָעָן אָין דער נשמה פון אָ גַּעַטָּא־יֵיְדָּעָט יענעָם הארבסט ? אָוֹן ווער האט אָ פָּאָלָעָטָּעָט מיט אָזְיָי פִּיל שְׂאָטְרִוְנְגָּעָן פון שאָטָן — צוֹ מַאְלָן דאס געטָא אָין יענעָם הארבסט ?

ニיט געווין מער קיין הימל. בלויו ער. און אָפְּילָו אוֹף אִיר אַיז אלְץ געווין פָּאָרְבְּלִיכְט. די שְׁפִּיצָּן פון דער קִירְכָּס טּוּרְעָמָס זיינען אַיְנְגְּעָבִיסָן געווֹאָרָן אָין זיירע העלדער : פָּאָרְשְׁלָגְנְגָּעָן געווֹאָרָן אָין די קָנוֹיְלִידִיקָּעָר פִּיסְקָעָס פון וואָלְקָנָס. דעם זייגער מיט די טוּיטָע ווַיְוָוָרָס האט גַּעַלְעָקָט אָכְמָאָרִיקָּעָט צוֹנָגָן, גַּעַוְיִשְׁתָּאָם. ווי אָשְׁוָאָם. גַּעַמְעָקָט אָוֹן ווַיְדָעָר אָנְטָפְּלָעָקָט ; אַלְעָהִי עָר וואָלָט געווֹעָן אָהָרְטָעָר נָוָס, וואָס קָאָן זיך נִיט דָוְרְכְּשָׁלָאָן דָוְרָכָן וואָלְקָנְדִּיקָּן גָּאָרְגָּל, יַעֲדָעָר קָאָנְטוֹר, יַעֲדָעָר פָּאָרְמָה האט פָּאָרְלִוִּירָן אִיר זִיכְּרָקִיט אָוֹן זיך פָּוָנָאָנְדָּעָר גַּעַלְאָזָן אָין דער לוֹפְּטָן : בְּלִיְבְּנָדִיק בְּלִויּוֹ מִיט אָפָּדִים פון אָ לִיבְּנָעָט, אָדָעָר גַּיכְּעָר — מִיט אָרְמָוָן אוֹף אִיר. יַעֲדָעָר פָּאָרְבָּפָּוָן גָּאָסָן אָוֹן הַיְּהִיָּה, יַעֲדָעָר מִינְדָּסְטָעָר צִיְּכָן פון אָ קָאָלִיר אִיז אַיְסְגָּעָרְנוּן, ווי אָשְׁרְפִּקִּיט וואָלָט אַרְיִיסְגָּעָצְיִיגָּן דאס לִיכְטָדָעָפָּן. אָוֹן גַּעַבְּלִיבָּן אִיז בְּלִויּוֹ אִינְגָּעָן — די קָעְנְגִּינְגָּן פון פָּאָרְבָּן : דער גָּרוֹי אוֹף גָּרוֹי. אָפְּילָו די גַּעַטָּא־דְּרָאָטָן האָבָּן מעָר נִיט פָּאָרְגָּעָשְׁטָעָלָט מִיט זיך קַיִן אַפְּגָּעָוָן דָּעָרְטִיקִיט. זי הָאָבָּן מִעָר נִיט אַגְּעָדִיט אֹוף צּוּמָּם, אוֹף גַּרְעָנְעָץ ; נָאָר

זינגען, ווי א טיל פון שפיבנוועבס, אריינגעעהאפטן געווארן אין אים און האבן זיך קוים אונגעזען פון דער וויטנס. אבער זיינט אויפליעין זיך אין דער גרויקיט האט נישט געהבען קיין אליזווע פון פריהייט. גאר פאראקערט: דאס האט געמאכט פילן, אzo מען אין אַפְּגָעַטִּילֶט מֵיט מַעַר, ווי מִיט דְּרָאַטָּן. אֹזֶן מַעַן אַיְזָן פֿאַרְהָאנְגָּעָן אַיְזָן חַלְל, נִיט פֿוֹן דַּעֲרָר וּוּלְלָט — וּוְיִיל דַּי וּוּלְלָט האט נִיט אוּסְגָּעָן צַו עַקְוִיסְטִירָן — נַאֲר אַיְזָן חַלְל פֿוֹן פּוֹסְטְּקִיט. אַוְן דַּעֲרָפָאָר האט מַעַן זַיך גַּעֲפִילֶט אַזְׂוִי נִיט מַעֲנְצָשִׁי לְעָך אַיְזָאָם יַעֲנְעָם האַרְבָּסְט.

דערפָאָר האבן אַפְּשָׁר דַּי גַּעַטְּאַיְידָן לִיב גַּעַחַטָּן, צַו יַעֲנְעָר צִיְּמָת. צַו גַּיְינָא אַבְּעָר דַּעֲרָ נִיְאַוִּיסְגָּעַבְּוִיטָר בְּרִיךְ. זַי האט זַיך אַרְוִיסְגָּהְבוּבָן אַבְּעָר זַעֲרוֹזְשָׁעָר גָּאָס, וְאָס האט גַּעַהְעָרָט צַו דַּעֲרָ שְׁטָאָט, אַוְן אַיְזָן גַּעַוּעַן בְּאַשְׁטִימָט צַו דִּינְגָּעָן דַּי פּוֹסְגִּיעָר אַוְן פֿאַרְאַיְינְקָן אַיְזָן טַיל גַּעַטָּא מִיטָּן אַנְדְּרָעָן.

אַיְזָן יַעֲנָע טַעַג האט דַּי הַילְצָרְבָּן בְּרִיךְ אוּסְגָּעָן זַיך אַפְּנַטְּאָסְטִישׁ גַּעֲבִי. אַוְיך אַיר פֿאָרָב אַיְזָן גַּעַוּעַן אַגְּרוּעָ. אַבְּעָר פֿוֹן דַּעֲרָ נַעֲנְטָה האט דַּעֲרָ גַּרְוִי אַנְגָּעָן נַוְעָן דַּי פֿאָרָם פֿוֹן טַרְעַפְּקִיט — אַשְׁטִיגְיָקָ פְּאָרָם, וְאָס האט אַנְגָּעָדִיט אַוְיךְ הַוִּיכְקִיטָן. זַי האט גַּעַפְּרִיט אַרוּפִּית, דַּי בְּרִיךְ — וּוְיְגַּרְאַרְפָּרְ פֿוֹנְדָּאָמְעָנָט וּוּלְלָט גַּעַד שְׁטָאָנָעָן אַיְזָן נַעֲפְּלִידָיָן תְּהָוָם פֿוֹן גַּלְיוּוֹד: אַבְּעָר וּוְיְגַּלְיָן וּוּלְלָט פֿאַרְמָאָגָּט דַּעַם כּוֹחַ זַיך אַרְפִּיצְרוּרִיסָן אַוְן דַּעֲרָהִיבָן. יַעֲדָר אַיר טַרְעַפְּ אַרוּפִּית אַיְזָן גַּעַוּעַן אַהֲבָעָ רַעַר קַלְאָוִישָׁ פֿוֹן אַגְּמָעָ: יַעֲדָר קַלְאָפְּ מִיטָּן שַׂׂוְךְ אַוְיךְ אַיר — אַטְאָן פֿוֹן בְּתְחָנוֹן, אַוְן אַוִּיסְרָוָף פֿוֹן בְּעַנְקָעָנִישָׁ צַו דַּעֲרָ פְּרִי. אַוְן אַזְׂוִי האט מַעַן פֿוֹן פֿרִימָאָגָּן בֵּין פָּאָר נַאֲכָט גַּעַקְלָאָפְּ מִיטָּן שַׂׂיךְ אַיְפָּן הַאֲלָצָן פֿוֹן דַּי שְׁתָגָן, רִיטְמִישָׁ, גַּעַד מַאֲסָטָן — אַקְלָאָפְּ-קְלָאָפְּ. אַטְיִקְ-טָאָק פֿוֹן אַוְיְפָגְעַלְעַבְּטָע וַיְגַעַרְסָן, פֿוֹן אַוְיְפָגְעַז וּאַכְטָע הַעֲרָצָע — הַעֲכָר אַרוּפִּית, הַעֲכָר אַוְן הַעֲכָר. דַּי קִרְכָּע אַוְיךְ יַעֲנָע זַיְתָה אַטָּן זַיך גַּעֲרִירָט, בְּאוּוֹנָט. אַיר פֿאַרְשָׁלוֹנוֹגָעָנָר שְׁפִיחָה אַטָּן זַיך אַרְוִיסְגָּעָן שִׁילְטָ פֿוֹן דַּי וּוּלְקָנָס אַוְן אַרְאַפְּגָעָקָמָעָן נַיְדָעָרְקָעָר, נַיְדָעָרְקָעָר. אַוְן צַוְאָמָעָן מִיטָּן אַיר זַיְנָעָן דַּי דַּעֲכָרָ פֿוֹן דַּי אַרְוִמִּיקָע הַיְוָעָר אַוְיךְ גַּעַזְוָנָקָעָן אַרְאַפְּ-אַרְאָפְּ, בְּעַת דַּי פִּיס הַאֲבָן זַיך גַּעַהְיָבָן אַרְוִיְ-אַרְוִיָּה. אַט וּמִי מַעַן וּוּלְלָט בְּאַלְד גַּעַגְגָעָן זַיך אַוְיהָיָבָן אַיְבָעָר דַּעַם גַּעַטָּא אַוְן עַט פֿאַרְלָאָן: וּוְיְמַעַן וּוּלְלָט נִיסְמִידִיק זַיך גַּעַד גַּעַגְגָעָן אַפְּרִיסָן פֿוֹן דַּעַם שְׁטִיקָל עָרָד, אַיְזָן וּוּלְלָט מַעַן אַיְזָן עַרְשָׁת גַּעַזְוָנָקָעָן אַזְׂוִי אַוְמְדָרְבָּאָרְעָמְדִיק טִיר.

אַוְן אַזְׂוִי דַּעֲרָ פֿוֹס אַיְזָן גַּעַבְּלִיבָן הַעֲנָגָעָן אַיְזָן דַּעֲרָ לַוְפָטָן אַוְן נִיט גַּעַפְּנוֹנָעָן מַעַר קַיִן טַרְעַפְּ צַו שְׁטִיגָן, האט מַעַן אִים, אַנְטוּשָׁת. אַרְאַפְּגָעַלְאָוָן אַוְיךְ דַּי גַּלְיִיכָע בְּרַעְטָר אַוְן אַפְּגָעַכָּאָפְּ דַּעַם אַטְעָם. מַעַן האט זַיך פֿאַרְצָיוֹגָן מִיטָּן דַּעֲרָ לַוְפָט פֿוֹן הַוִּיכְקִיטָן אַוְן פְּאַמְעַלְעַד זַיך גַּעַשְׁאָרָט לְעַגְוִיסָדָעָרָמָעָ, בֵּינוֹ מַעַן אַיְזָן גַּעַגְעָקָמָעָן צַו אַיר מִיטָן. דַּעַמְאָלָט האט מַעַן, אַוְיךְ אַן אוּגְּנְבָּלִיק, אַרְיִינְגָּעָקָט אַיְזָן דַּעֲרָ נַעַפְּלָדִיק וּוּיְמַט פֿוֹן דַּעֲרָ פְּרִיעָר זַעֲרוֹזְשָׁעָר גָּאָס אַוְנטָוָן: זַיך גַּעַטְּרָאָפָן אַוְיךְ אַוְיךְ מִיטָּן פֿאַרְשָׁוּזְוּמְעָנָר, וּוּיְמַט שְׁטָאָט מִיט אַירָעָ קוּיָם זַעֲבָרָע, פֿאַרְבָּלָאָעָקָן קַאֲנְטוּרָן פֿוֹן דַּעֲכָרָ: אַוְן דַּאֲס אַוְיךְ האט זַיך אַנְגָּשְׁפִּיצָט אַוְיְפָגְעַכָּאָפָן דַּעַם פְּרִיעָר לעַכְן קַלְינְגְּ-קַלְאָנָגָן פֿוֹן וּוּיְמַט Тְּרָאָמוֹוִיָּעָן. אַוְן טַאָמָעָר אַיְזָן אַיְגִינָעָר, אַיְזָן שְׁטָאָטִישָׁר

טראמוּויי, גראָד דערשינען אוּיף די רעלַסֶן פֿון דער גערושער גָּסֶם, האָט מעָן אוּבָּן טָעָרְגָּוּוֹאָרָט, בֵּין דער ווּעָט אַרְיִינְפָּאָרָן אַין דער גָּעוּעָלְבָּוּגָּסֶן דער ברְּיךָ, דָּעַמְּאָלָט האָט מעָן גַּעהָאָט דָּאָס פָּאָרְגָּעָנִיגָּן אוּפְּגָּזְוִוִּידָעָרָן צַוְּאָמָּעָן מִיט די בְּרְּעַטְּעָר, אוּבָּן ווּעָלְכָּעָן מעָן אַיז גַּעַשְׁטָאָגָּעָן; פִּילְּזֶן מִיט אַלְּעָן אֲבָּרִים דָּעַם פּוֹלָסֶן פֿון יְעַנְעָם לְעָבָּן, ווּאָס מעָן האָט אָונְטָן, אוּיף דער עָרָד, שְׂוִין בָּאָלְדָּנִיט גַּעַדְעָנְקָט, אָוּס האָט אַמְּאָל עַקְוִיסְטִירְט.

אָבָּעָר לְאָגָּג האָט מעָן אוּיף דער ברְּיךָ נִיט גַּעַטְּאָרָט שְׂטִינָן. די פְּרִידְּדֶן פֿון אַיְוָבָּן זַיְן אָן אַיְגְּנְבָּלִיק אַיז גַּעַוְּעָן אַ גַּעַגְּנְבָּעְטָעָ, אָן אַיְגְּנְעָנְאָרְטָעָ. אָונְטָן, צַו בִּיְדָע זַיְיטָן פֿון דָּעַם גַּעַבְּיִ, זַיְגָּעָן גַּעַשְׁטָאָגָּעָן גְּרִינְגָּן מִונְדִּירְן, מִיט הָלְמָעָן, מִיט בִּיקְסָן גַּעַוְּאָנְדָּעָנָן מִיט די שְׂוָאָרְצָעָ לְעַכְּבָּר אָרוּתִי, האָט מעָן זַיְךְ צְרוּקְגָּעָהָלְטָעָנְרָהִיטִיִּתְּ, גַּעַשְׁאָרָט לְעָנְגָּוִיס דָּעַר אַנְדְּעָרָעָר הָלְפָטָן פֿון פָּאָרְעָנְטָשׁ — צַו די טְּרָעָפָן, ווּאָס האָבָּן גַּעַפְּרִיטִ אַרְאָפִט. עַרְשָׁת אַצְּטָמָה האָט מעָן גַּעַפְּלִיטָן, ווּי מִיד די פִּיס זַיְגָּעָן. יְעַדְעָר טְּרָעָפִט אַיז גַּעַוְּאָרָן אַ שְׂטָאָפָל צָוּן זַיְגָּעָן אַזְּוָאָמָּעָן: שְׂוָאָרְצָעָ קָלָאָוִישָׁן פֿון אַ פָּאָלְנְדִּיקָּעָר גַּאְמָעָ. יְעַדְעָר קָלָאָפָן די שַׁיךְ אַיְבָּעָר זַיְיִ — אַ שְׂמָעָתָנְעָר תָּאָן, אַ קָּרְכִּעִ, אַ פָּאָלְן אַרְאָפִט-אַרְאָפִט צָוּן תָּהָוָם, צָוּן גְּלִיוּוּרָ, צַוּן גְּלִיוּוּרָ בְּלָאָטָעָ — נִידְעָרְקָעָר אָוּן נִידְעָרְקָעָר, טְּיִפְּפָר אָוּן טְּיִפְּפָר; ווּי די עָרָד אָונְטָן ווּאָלָטָן גַּעַצְוִיגָּן צַו זַיְךְ, אַלְּעָהִי אַ מגְּנָעָט. אָוּן מעָן האָט גַּעַפְּלִיטָן מִיט אַלְּעָ גַּלְדְּעָר, מִיטָּן גַּאנְצָן לְיִיב אָוּן לְעָבָן, אָוּן אַיז גַּעַוְּעָן פָּאָרְמָשָׁפָט צַו אִיר אוּיפִּי אַיְבִּיקִיִּת, גַּעַלְאָזָן גַּינְטָעָר זַיְךְ דִּי לְעַצְטָעָ טְּרָעָפִט, האָט מעָן ווּאָקְלְדִּיק, שְׂכִירָן פֿון מִידְקִימָט, זַיְךְ פָּאָרְלִיְּרִין אָז גַּוְיִירְבָּל פֿון גָּאָטָן אָז גַּעַלְעָלָן אוּיף דָּעַר אַנְדְּעָרָעָר וַיְיַת גַּעַטָּא — אָז שְׁפָרָדָן אַ טְּעָגְלָעָכָן, צִילָּאָזָן צִילִּיל.

אוּיךְ די פְּרִילְּיִין דִּיאָמָּאָנָט האָט לִיב גַּעהָאָט צַו גַּיְינָן אַיְבָּעָר דָּעַר ברְּיךָ. באָוָנוּ דָּעָרָס אַין דָּעַר פְּרִי, ווּזְעָן זַיְהָאָט זַיְךְ גַּעַלְאָזָן צַוְּאָמָּעָן מִיט די אַרְבָּעְטָעָר פֿון די עַרְשָׁתִיְּגַעְשָׁאָפָעָנָעָ אַרְבָּעְטִיְּרָעְסָאָרָטָן, צַוְּאָמָּעָן מִיט די בְּיַוְּרָאָ-אַגְּנְעָשְׁטָעָלְטָעָ אָז שְׁוּלְ-קִינְדָּרָעָ, אַין דָּעַר רִיכְטוֹנָגָן פֿון בְּרַעְטָרְגָּנָעָם מַאנְסָטָעָר, ווּאָס אַיז גַּעַשְׁטָאָגָּעָן בִּים אַנְהִיָּב לְוּטָאְמִיעָרְסָקָעָ, יְעַדְן אָזְנָן דָּעַר פְּרִי האָט דָּאָס גַּיְינָן אַיְבָּעָר דָּעַר בְּרִיךָ בָּאָדִיִּיטִ פָּאָר דָּעַר אַלְטָעָר לְעַרְעָרִין אַגְּגָעָנִישִׁ מִיט דָּעַר חְבָרְטָעָ אַיְרָעָר — מִיט וּאַנְדָּעָן, ווּאָס האָט גַּעַלְעָטָמָן אוּיפִּי יְעַנְעָר זַיְטִי, אָז דָּעַר שְׂטָאָטָן.

דָּעַר פְּרִילְּיִין דִּיאָמָּאָנָט שְׂוָאָרְצָיִ, הַוְּיכָבָּעָ קָמָאָשָׁן, פָּאָרְצִיְּגָעָנָעָ מִיט גַּעַקְוּפְּטָעָ שְׁנוֹרָאָזְדָּלָעָם, זַיְגָּעָן נִיט אַפְּגָּעָשְׁטָאָגָּעָן אוּיף קִיְּזָן הָאָרָ פֿון די אַנְדָּעָרְשָׁיךְ, ווּאָס האָבָּן רִיטְמִישִׁ גַּעַלְאָפָט אַיְבָּרְעָן הַאָלָץ. זַיְהָאָט זַיְךְ גַּעַהְיִבְּן אַרְוּתִי, ווּי זַיְוָאָלָט קִיְּזָן וּוְאָגָּנִיט גַּעהָאָט. ווּי די בְּרִיךָ וּוְאָלָט זַיְיִ, אַלְּיָיָן פֿון זַיְךְ, אַונְטָרְגָּעָהָיִבָּן. אָז ווּזְעָן זַיְיִ אַיז אַרְיִפְּגָּעָקְוּמָן אַיְבָּן זַיְךְ פָּאָרְדָּאָלָטָן, בֵּין דָּאָס הָאָרָץ אַיז בּוּזָעָם וּוּזְעָט זַיְךְ בָּאָרוּזִיקָן — זַיְגָּעָן אַיְרָעָ אַוְיִגְּן, פָּאָרְטָרְעָרְטָעָ, פָּאָרְנוּפְּלָטָעָ, שְׂוִין גַּעַי שְׁפָרְגָּעָן צָוּן פֿון פָּאָרְעָנְטָשׁ, ווּי זַיְוּט זַיְךְ אַז אַז וּוּיְלִיעָן "בְּאָגְגָעָנָעָן" מִיט אִיר פְּרִינְדִּין. זַיְהָאָט זַיְךְ צַוְּאָשָׁאָרָט צַוּן יְעַנְעָם אַרְטִי, פָּאָרְכִּטִּיקִי, באָדָאָכְטִי; ווּי אִיר יְעַדְעָר טְּרָאָט וּוְאָלָט גַּעַוְּוּן אַגְּגָעָנִישִׁ. זַיְיָן שְׂטִינָן קָעְגָּנָאָיִבָּר דָּעַר טִיפָּן דָּעַר גַּעַרְשָׁעָר גָּסֶם אַז דָּוְרָקָ דָּעַם גַּעַפְּלָ אַיְרָעָ אַוְיִגְּן

האט זיך איר בליק צעשינט — שארף, לייכטיק און אונגעשטראמט ווי א בויגן. דורך אים האט זי א ווארכ געטאנ איר בענקעניש — א פאקל — דורך דעם נידעריקן, פארוואלקנטן הימל ; אהין, ווועס איז געוווען ואנדבע. דארט וויט. איזו נאענט. ווועס איזו געגאנגען איבער גאסן מיט איר פועל בעכער אונטערן ארעם, פונקט ווי זי, די פריילין דיאמאנט — צו דער ארבעט. די פריילין דיאמאנט האט געפילט אין דער לופטן דער חברטעס אטעם ; געזען איר פנים איזו קלאר, ממש מיט דער האנט אנצור רירן. זי האט געהרט איר קול, אט דא, איבער איר אויער. — די פריילין דיאמאנט האט געמוות אראפונגטען די ברילן פון די פארוואסערט איזו. זי האט געזען ווועס א מאל ערגרער, מוטנעער. דער מידער בליק האט געשווינדلت און אומזיסט זיך געריסן צו דער נאענט, ווועס איזו צוירק וויט און אומדער גרייכבָּאָר געזאָר.

אראָפ איזו זי געגאנגען פאמעלעכער, מידער. דאס ערשות-איבער געלעבעט איזו געליבָּן איזו וואנדע איזו געליבָּן איזו. פונקט ווי א הונגעריקער, ווועס עסט זיך אן צו דער זעם, פארגעסט גלייך וועגן עסן — איזו האט די פריילין די אַ מאָנטן, נאָך גײַענדיק איבער די טרעפען אַראָפ, פֿאָרגעסן אָן אִיר פרײַנְדִּין. אַנְשְׁטָאָט דעם, האט זי אויפֿן וועג אַראָפ געטראָקט, מעָר פון אלֶּאָז, וועגן אַרְעַ שֵׂיך. זי האט געפילט זיַּעַר זוילֶן מיט די פֿינְגֶּר אָן די זַאֲרַג וועגן זי אַינְגַּעַנוּמָן.

זיַּיְּ האָבָּן נאָך פֿיַּין געגאנצט, די קַאְמָאָן. זיַּיְּ האָט זיַּיְּ טַעַגְלָעַך געפֿרְצַט אָן די שְׁנוֹרָאוֹדָלָעַס זַיְּנְעַן בְּלוּזִי אָן אַפְּאָרְטָעַר גַּעַוּעַן אַיְּנְגָּרְעִיסָּן אָן פֿאָרְ-קְּנוּפְּט. אַבְּעָר די זוילֶן זַיְּנְעַן אַזְוִי דִּין ווי פֿאָפִיר אָן דֶּורך זַיְּעַר צָעִירִי בענְעָם מִתְּן האָט זי מִמְּשָׁ גַּעַפְּלַט דָּאַס הַאַלְּזִין פָּוּן די שְׁטִינְגַּן. די בְּסְדָּדִיקָעַ רַעֲנָס אָן דִּי בְּלָאָטָעַס אָן מַאְרִישָׁן האָבָּן די שִׁיך קִין גַּוְּטָס נִיט גַּעַטָּן. זיַּיְּ האָבָּן זיך גַּעַקְעַט. די פֿרְיַּילְּן דִּיאָמָאָנט האָט גַּעַוּסָט, אָוּ עַס אַיז בְּלוּזִי אַפְּרָאָגַע פָּוּן טַעַג אָן אַפְּיַּין האָט אַיְּנְגָּקְלָעַט אַיר האָרֶץ. די פֿיְּכְטִיקִיט אַיז זַאֲקָן האָט אַיְּנְגָּרְפָּרוּרִין אַירְעַר פִּיס מִיט אַיְּזִיקָּלְטָעַר שְׁרָעַק : ווי ווועט זי קַאְנָעַן גִּין צו דער ארבעט אָן שִׁיך ? זיַּיְּ האָט פָּוּן די רָאַצְיָעַס נִיט אוַיסְגָּעָקוּפְּט מַעַר, ווי דאס שְׁטִיקָל בְּרוּיט אָן דִּי קָאָרְטָאָפְּל ; גַּעַזְוָאָמָלָעַן דָּאַס גַּעַלְט אַוִּיך אַפְּרָאָג זַיְּ ווועט בָּאוּיְּזָן אַגְּזוֹאָמָלָעַן דָּאַס גַּעַלְט אַוִּיך אַפְּרָאָג זַיְּ ווועט דָּאַס דִּינְגַּע לְעַדְעַר-הִיטְלָל פְּלָאָצָן אָוּן עַפְּנָעָן אַלְּאָעַלְעַ בְּלָאָטָעַס אָן ווָאָסָעָן אַוְמָגָעַ שְׁטָרָעַט אַרְיְּנְצְׂדִּיקָּגָעָן אַיז די שִׁיך.

אַנְגָּקְוּמָעַן קִיְּין מַאְרִישָׁן, מִיד, אוַיסְגָּעוּוֹיקָן, באַשְׁפְּרִיצָּט מִיט בְּלָאָטָעַ, די ערשות-אַפְּגָעָפְּצָט שִׁיך בְּרוּין-קְלָעָפְּיק אָן אוַיסְגָּעָקוּרִים — האָט די פֿרְיַּילְּן די אַ-מַּאְנָט אַיז דִּי שִׁיך פֿאָרָגָעָסָן. דָּאַז זַיְּנְעַן גַּעַוּעַן די קִינְדָּעַר אָן מִיט זִי : אַיר יְּמַטְּבָּדֵיק לְעַבְנָן, ווועס זי האָט דָּעַפְּנוּן קִיְּין אַיְּגָּנְבָּלִיק נִיט גַּעַוְּאָלָט ווָאַכְּעָדֵיק מַאְכָן. נִין, וואַנְדָע אַיז אַיר דֻּעַם גַּאנְצָן אַיבָּרִיךְן טָאג נִיט אַיז זַיְּנְעַן גַּעַלְעָן. סְאִיז נִיט גַּעַשְׁעַן ווי זי האָט זיך פֿאָרָגָעָשְׁטָעָלָט אַוִּיך וועג אַיז גַּעַטָּא, ווען אַיר האָט זיך גַּעַדְוָתָן, אָז בעטָן שְׁטִינְגָּן פֿאָר די קִינְדָּעַר אַיז אַיר קלָאָס. ווועט זיך פְּילָן וואַנְדָעַס נָאַעַנְטָקִיט אָן אַיר אַיבָּרִישָׁקָן גְּרוּסָן אַיז גַּעַדְאָנָק. דָּעַר אַמְּתָא אַיז גַּעַוּעַן, אָז דָּאַס שְׁטִינְגָּן דָּאַפְּרָאָג אַלְּאָעַלְעַ בְּלָאָטָעַס אָן ווָאָסָעָן אַוְמָגָעַ.

ווארט אנדראש — או ס'יאן בית געוווץ גארבייט, וואס זאל ארויפרין אויר געדאנק אויף ואנדראש שפער.

די קינדר פון געטא, די אונטערוואקסנסדיקע מענטשן — ווען זי האט זי
געזען שטראמען אהער דורר די בלאטיקע פעלדער, פון אלע פארווייקטע גאסן אוין
וועגן, יעדער מיט דער צעקלימפערטער מענאשע אין איין האנט, מיטן פעלק
ביבער — אין דער אנדער האנט, האבן איר אויסגעזען אנדערש פון אלע שול-
קינדר ער אין דער וועלט. ווען זי זינגען געזען אויף די בענק, די אויסגעמאכערתע,
בליליכע פנימער געוואנדן צו איר; ווען זי האבן מיט די אויגן געלונגען אירע
רייד; ווען זי האבן מיט גיריקע פינגערא געלטעןרט די זייטן פון די ביכער —
האט זי געפילט ווי דאס וויסן וווערט פארשלונגען דורך זי שפיין; איזה הונגע-
רייקע, פיזישע תחלבות האט זי געפילט אין זייר איינזאפען אין זיך אלץ, וואס
זי האט זי דערלאנגט. און ווען זי האט זי געזען אויף דער הפסקה שטיין אין דער
רייד פאָרָן קעסל זופ און דערנאנך זיך פונאנדערגיאין צו די טרעפּן און שווולן, וו
דער רעגן האט ניט דערגריכט; צעקלימפעדען זיך מיט די ליעפּן — האט זיך דער געדאָט, און דאס
מענאשקען און זיך צעמלאָסְקען מיט די ליעפּן — האט זיך איר געדאָט, און דאס
שליגען זי תורה, זופּן חכמה, לעבן; איז מישנדיק מיטן לעפל אין דער פלייס-
קייט, אין געיגג נאָך אַ שטיקל קאָרטאָפּל, מישן זי דעם כאָס פון זייר גורל, צום זיין פון זיין
זוכנעיש נאָך דעם קערן אמרת, נאָך דעם פירוש צו זייר גורל, צום זיין פון זיין
בכלל, אויב איר, דער פרילין דיימאנטס טאג האט נאָך פארמאָגט אַ לייכט, איז זי
געקומען פון די קינדר. אויב דאס געטאָ האט נאָך געהאט אַ האָפּעָנוֹג — איז זי
געזען אין זי. זי האט זי באָוונדערט. זי האט זי געהיליקט. זי האט זי געדינט
ווי אַ פריסטערין און מתפלֵל געזען פֿאָר זי מיט יעדן פֿולס פון אִירע אַעדער.
יעדן אַטְעָם פון אִיר אלטער, איינגעפאָל-זעלקנדייקער ברוסט, מיט יעדן פֿלאָטער
פון אִיר אייביך-פֿאָרבּענתקער נשמה. אִיר לעבן איז געזען אין די הענט פון די
גימנאזיסטן און גימנאזיסטיקען פון גנטא. און ווי דאנקbaar אין זי געזען דעם
גרזיען מאָן מיטן פראָכטפּול-פֿראָפּעָטִישן קאָפּ, דעם פרעוזס רומקאָוסקִין, פֿאָרָן
באָשאָפּן אַט די וועלט אַין מאָרישן, ווי אִיר לעבן האט געהאט אַ ווערט.

דעם וועג צוריק פון מאָרישין, אַהֲיֵם, האט זי דורך געמאָכט אין אַ צוֹשְׁתָאַנד פון פולשטען דיקער בלינדקייט צום אַרום. זי האט פֿאָרדייט דעם טאג, וואָס אַין פֿאָרבי. געטראָכט וועגן יעדן איינעם פון די יוגנטטלעכע באֶזונדרער; געוויגן אָז געמאָסְטָן זיעירע פֿאָרשרטִין; נאָטִירט אַין געדאנק באֶמערכוּגעָן; געטראָכט וועגן די לעקציעס, וואָס זי דארך צ'וגרייטן, די בִּיכּער, וואָס זי דארך אַיבּערקוקן, די העפָּטן, וואָס זי האט צו פֿאָרדייכּטן. זי האט ניט באֶמערכט, אָז זי קלעטערט אַיבּער דער בריך, ניט געדענקט אָז ואָנדען אויפָּן וועג אַריף, ניט אָז די שיד — אויפָּן וועג אַרײַף. זי איין פֿאָרבי גַּעגאנְגָּען די גַּעוזמְלָעָךְ שְׂכָנִים אויפָּן הוֹיף; זיךְ מְעַכָּאַ נִיש צו זי באָגְרִיסְטָן, מִיט אַוְיִיטָן שְׁמִיכְלָה, וואָס האט נַאֲךְ גַּעַהְעַרט צו די קִינְדְּדָעָר אַין שָׁוֹל. זי האט ניט אויפָּנְעַכְּפָּט די נִיגְעַרְעִיקָּע, אַ בִּיסְל חֻזְקִידְקָע בְּלִיקָּן, וואָס האָבָּן זי באָגְלִיטָן. אַין אַיר טּוּבְּקָעָלָן מַאנְטָל מִיטָּן לִילָּא שָׁאל, מִיטָּן אוּפְּגַּוְהִי בעַנְעָם,

גרועיען קאָפּ, דער אַפּוֹעַנְדִּיקָּעֶר בְּלֵיךְ פֿאָרְקוֹקָּט אַיִּן דָּעַר וּוּיטִיט, האָט זִי פֿאָרְבִּיבִּי גַּשְׁלִיכְתִּים דָּעַם הַוִּיפּּה זַיִּה אַפְּרַעְמַדְעַ קָאָמְעַטָּע, וּוָאָסּ קִינְגְּרָעָר וּוִיסּ נִיטּ פּוֹן וּוָאנְגָּעָן זִי קָוְמִיטּ אָנוּ וּוֹאָהָה זִי צִיטּ.

בלויז איז שינידל, די גאסן-מוד, האט געהאט אַ מושעודייך עַסימפאטאייע פאר דער "פָּאנִי פֿרָאָפֿעְסֿאָרְקָעְ", וועלכע האט, פֿאָרְבּֿיְגֿיְעְנְדִּיק, זיך אויך צו אַיר באָגְרִיסְטֿ מִיט דֵּעַם בְּלִיכְכֿ, וויטַן שְׁמִיכַל. אָונֵן שְׁנִינְדֶּל אִיז דַּאֲסַטְּ טַאָקָעַ גַּעֲוֹעַן די, וואָס האט פָּאָר דער "פָּאנִי פֿרָאָפֿעְסֿאָרְקָעְ" אָפְּגַּעַנוּמָעַן אַלְעַ רְאַצְּיעַס; זַי אַינְפְּאַרְ מִירְטַן, וואָס מעַן גִּיט אוֹיף די שְׁפִּיזְיְקְאָרְטָן; וואָס עַס אִיז דָּא אִין דַּעַר נִיבְּרַ צוּטִיְיַ לְוָגָג — ווּיפְּלַעַן מַעַרְ, צַי וּוּינְיְקָעַר צֻוקָּעַר, גְּרוּפִּין אָונֵן מַאְרְמַעְלָאָדָעַ; ווּיפְּלַעַן מעַן ווּעַט גַּעַבְן אוֹיף אַ קָּאָפְּ; וואָס פָּאָר אַ מַאְכְּלִים מעַן קָאָן אַלְצַן מַאְכְּן פָּן דַּעַר עַרְזָאַץ קָאוּזָעַ מִיטַּן בְּרוּנִינָעַ צֻוקָּעַר. זַי האט זַי אַינְפְּאַרְמִירְטַן, וואָס דער פֿרְעַזְעַס הָאָט אַוּשָׂאָטוֹן אָונֵן וְזַי. מַעַן שְׁמוּסָטַן. ווּאַט אוּסְׂטוֹן זַי סּוּמְעַנְדִּיקַעַ רְאַצְּיעַ.

הגעוּןְאָסָּא אֲזֶן זֶה וְעַלְמָןְאָסָּא אֲזֶן זֶה וְעַלְמָןְאָסָּא אֲזֶן זֶה
די שווועל פון דער פרילין דייאמאנטס צימער אויז שיינדאל ניט איבערוגע
טראטען. צו פיל אָפְשֵׁי האט זי געהאטס פאָר דער אלטיטשקער אוון צו שפל אויז זי
געוען בי זיך — מיט אִיר צעקלעטענט פויליש, מיט אִיר נידעריקן פאָר, מיטן
גראָגן, הייעוריקן קלאנג פון אִיר קול. נאר אין דער דאמ פון דער טיר האט זי
זיך פאָראָהאלטן אוון פון דאָרט גבעטן בי דער לעערערין די שפֿיזַּאַקָּרטן אוון
אויסגעזונגען אִירע ניעיסן. ווען זי אִיז צוּרִיקְגַּעֲקוּמָעָן מיטן פֿרָאָוּיאָנטן, האט די
פרילין דייאמאנט זי אויסגעזונגען מיט דעם זעלבן וויטן שמייכל אוון אַנטַּאַט אִיר
צו דאנקען, געטאן שיינדעלען גָּלְעָט אַבְּיעָרָן קאָפֶ, — ווי זי, די גָּאַסְּזַּמְּוֹיד, ווֹאלְט
געוען אִירס אַ יונְגָע שִׁילְעָרִין, וואָס האט גוֹט גַּעֲמָאָכָט די לעקְצִיעָס. דעם אלט
פלעטן שיינדאל, באָצְוּבָּרֶט פון דעם באָרי, דעריפְּלִין אַ רִינְקִיט אָזֶן אַומְשָׁול
אין זיך אָזֶן זי פֿלְעָגָט אַרְאָפְּלוּפֶן, אַפְּשִׁמְרִין מִיט אַ נִּיעִים روֹטִין די לִיפֶן, פֿאַרְלִיגֶן אַ
ניִיעִים שִׁיכְטָן פֿוֹדָעָר אָזֶן דָּוּשָׁ אַוְיכָן די באָקָן, צעַקְנַעַפְּלָעָן צוֹרִיק דָּאס קְלִידִין בַּיִם
דעְאָלֶט, אַנְטְּפָלְעָקָן אִירע לִידְקָעָס אָזֶן די גַּעַצְרָעוּוּתָעָזָקָן — אָזֶן זיך אַוְועַקְ
ועַצְנָן אוֹיך דער טָאָבוּרָטְקָע אָזֶן קָאַרְדָּאָרָל — מִיט אַ נִּי גַּעֲמִיט אוֹיסְקָוָק אִירע
געַסְטָמָן.

אין איניעם א טאג פון אט דעם הארבסט, וווען די לעצטעה שפורה פון זומער זיבען שווין לאנג פארשווזונדן, וווען אונטערן קאָרְשַׁנְבִּיזֶים האבן זיך אויפגעעהרט צו זאָלגערטן די אַראָפְּגַעְפָּלְעֵנָע בְּלְעַטְעָר אָוֹן עָר אַיִן גָּאנְצָן — אַ גְּרוּיעָר שְׁטָאמָט מִיט נְאַקְעָטָן צוֹוִיגָן — האָט זיך גַּעֲטְרִיסְלָט. גַּעֲשְׁמִיסָן פָּוּן דְּרָעָן אָוֹן זוֹינְט, האָט די פְּרִילְיאָן דִּיאָמָאנְט צוֹם עַרְשָׁתָן מָאֵל פְּאַרְבָּעָטָן שִׁינְדְּלָעָן אַיִן אַיר צִימָעָר. סָאיָן גַּעוֹעָן דֻּעָמָאלָט, וווען דָּעָר לְעַרְעִינְס שִׁיך זִינְעָן עַנְדְּלָעָר אוּפְּגַעְבִּיסָן גַּעוֹאָרָן פָּוּן די בלְאָטָעָס.

אריער פיס האבן זיך אונגעוויבן צו גליתשן אין קלטער, שטעכיקער פיעיכט קייט, וואס אין געקראנן איבער אריער זאכן, הויך ארויף איבער די קנעבלען. אין אונהייב, האט די פרילין דיאמאנט אונגעשטאטפט די שיך מיט אויסגעשטייטענע טאוולען פון אלטער ברויליאגען, מיט שטיקלען פעראממענט-פאפר און מיט שמאי

טעם — אוזי דיק, און יעדער טראט האט זי געקוועלט און געדרידקט. און דאס איז גוט געווען בלויו אוייף אַ האלבן וועג, העכסטנס — בייז מאירשין; וויז די בלאָ טעס האבן זיך דורךעוזאנן דורך אלע שיכטן פון שמאטעס. טאוולען, פאָפֿירן און דערגרידיקט אַירע פיאטעס. בייז אײַן טאג האט, צוֹזאמען מיט דער נצעַן, אַנגעהויבן צוּ קעלעטערן אַ פראָסטיקער שוֹזידער אַיבער דער פרילין דיאָמאנטס גוף. זי האט געפֿיבערט און אַוִיךְ מאָרגַן ניט געווען ניט געקוּט, ווֹאָס זי הָאָט ניט קָאָמָשָׁן, וועלכּעַ האָבָן זיך דורך דער נאָכָט, ניט געקוּט, ווֹאָס זי הָאָט גַּעַשְׁטָלַט אָונְטָעָרָן אַיְוּוּלָעַ, אַפְּילוּ ניט באָווּזָן רעדַט אַוִיסְטוּרִיקָעָנָן, זי הָאָט ניט גַּעַקָּאנְט מער, ווי קוּקָן אַוִיךְ זיך פָּוֹן אַיר בעט אָרוֹיסָן; קוּקָן מיט אָן אַומְבָּאַהֲלָפְּעָנָם בעס, מיט אַ שְׁפָרָאַלְאָזָעָר טעָנה — הָלָמָאָ זיַּה האָבָן זיך אָונְטָעָרָגָעָנָבָן אָן זיך גַּעַלְאָזָן צָעַשְׁתָּעָרָן פָּוֹן די בְּלָאָטָעָס. אָן די אַוִיסְגַּעֲרִימֶטָע, פָּאַרְוּוּיקְטָעָ שְׁגַּאַבְּלָעָן פָּוֹן די קָאָמָשָׁן הָאָבָן אַוִיסְגַּעֲזָעָן זיך צוּ פָּאַרְעָנְטָפְּעָרָן פָּאָר אַיר — אָן זיך האָבָן אַיר תָּמִיד גַּעַטְרִי גַּעַדְינְט; אָן דָּארָט, אַין שְׂטָמָט, האָט יַעֲדָעָס מְאָל אַ האָגָּאנְט פָּוֹן אָ שְׁוֹסְטָעָר זיך זָאָרְגָּפְּעָלִיק באָגִניַּט אָן צְוִירִקְגַּעַשְׁטָעָלַט אַוִיךְ די זְוִילָן; אָן דָּא אַיז גַּעַטְאָ אָן אוּ גַּעַטְאָ צִיט אָרוֹיסָ דָּעַם מְאָרָךְ פָּוֹן די בִּינְגָעָר אַפְּילוּ פָּוֹן קָאָמָשָׁן; אָן זיך זִינְגָּעָן, נְעַבְעָד, מְסֻכָּן אָן וועָר ווּוִיס, צִי אַפְּילוּ אַ שְׁוֹסְטָעָר וועָט נְאָך קָעָנָעָן, העלפּוּן.

ענעם טאג, וווען שיינדל האט אנטגעלאלעפט איזן טיר, האט פריילין דייאמאנט זוי
מייט א פינגער צוגערופן צו זיך. שיינדל האט אויפגעשטעלט א פאר גראיסע אויגן
אוון ניט געוואגט אַרְבָּעָצְטוּרָעָטָן די שׂוּעָל: — ווֹאָס אִיז אַהֲן, פָּאנִי פֿרָאָפָעָ
סָאָרָקָע?

האט די פֿרְילֵין דיַמָּאנְט זִי נַאֲך אַמְּלָאָל אַרוֹף גַּעֲטָאָן מִיטָּן פִּינְגָּעָר : —
בַּיִת מִיר... דֵּי שִׁידָּר.

שיניגל האט זיך לסוכן אנטשלאָסן אַריינְצּוֹקוּמָעָן אָזֶן אָזֶן ווי זי אַיז אַרְיבָּר
די שׂוּעָל, אַיז זי שׂוּין גָּעוּווּן בִּים בְּעֵת: — אָפָּשָׁר 'עַט די פָּאנִי מַעַד לְאָזֶן אַנטְשָׁפָּן
דָּעַם שְׁטוּרָן? אַיד בֵּין אֲגַטְּעָר מִבֵּין אַוְיףּ הַיִּז. — אָזֶן נִיט וּוְאַרְטְּנִידִיק אַוְיףּ קִין
דָּעַרְלִיבָּעָנִישׁ, האט זי צּוּגְעַפְּרָעָסְטָן דִּי הַאַנְטָן צֹו דָעַר אַלְטִיטְשָׁקָעָרָס שְׁטוּרָן, — זַי
אַגְּלִיצָן דְּזָעָן, גָּאוּנָאלְד אָנוּ גְּשָׁרְגִּינוּ!

פְּרִילִין דַּיָּמָאנֵט האָט מִילֶד אָנוֹ מַאֲמָדֵיק אַרְאָפָגָעָנוּמָעָן שִׁינְדָּלָס הַאנְטְּ פָּוּן
איַר קָאָפּ: — דַּי שִׁיךְ... גַּי, קִינְד, בְּרֻעְנְג אַהֲרָר דַּי שִׁיךְ. לְאַמְּרָר אַ קּוֹק טָאָן אוּפּ זַיִן.
שִׁינְגְּדָל האָט גַּעֲוָאָרְפָּוּ אַ בְּלִיק צָוָם אַיְיוֹוָעָלָעָן דַּעֲרוֹעָן דַּי צָוּיִן צַעְקָרִיםִי
פָּאָרְבָּלָאָטִיקְטָעָן קָאָמָאָשָׁן מִיטָּדִי גַּעֲנּוּפָטָעָן, אַוְיסְגָּעָרְבָּעָנָעָן שְׁנוֹרָאוֹזָדָלָעָס
שְׁלָלָאָבָּעָרִיק בַּי דַּי זַיִטָּן. אוּפּ זַיִעָר אַנְבָּלִיק, האָט זַי אַיְן גַּאנְצָן פָּאָרְלוּוִירָן דַּי שָׁעַ
מַעֲוָודְקִיטָּן: צָו צָו זַי אָנוֹ מִיטָּצְוִיָּי פִּינְגָּעָר זַי אַוְיגָעָהוִיבָּן אָין דַעַר לוֹפְּטָן. זַי
הָאָט זַי אַוְמָגָעְדָּרִיטָן מִיטָּדִי זַוְילָן אַרְיָף אָנוֹ זַיִךְ גַּעֲטָרָאָפּן אַוְיגָ אַוְיכָ מִיטָּדִי
צָוּוֹיִי אַוְיסְגָּעָרְבָּעָנָעָן לְעַכְעַר: — סְיוּוּרָטָן מִיר שְׁלַעַכְתָּ! — האָט זַי פָּאָרְבִּיסָן דַּי
לְלִפְּנָן, — אַ רְיִינְעַן קְרֻעָנָעַ!

די פרילין דיאמאנט האט צעשרהיט די הענט איבערן איבערבעט, ווי זי וואלט זיך אין גאנצן איבערגעגעבן אין שיינדלס רשות: — וואס טוט מען? שיינדל האט צויק געשטעטלט די שיד אונטערן אייועעלע. פאר איר איז געווען קלאר, איז די שיד האבן אפגעידיגט. או ערסטנס, וועלן זיך קיין ניעז ווילן אויף זי ניט האלטן; איז צוויטנס, ווען אפילו יא, וואלט איז אפר זוילן שוין געקאסט באאלט איזוי פיל, וויפל א פאר ניעז שיד; און דרייטנס, איז א פאר ניעז שיד זוינען גאר ניט פאר דער פראפעסארקעס קעשענע; וויל אירע איגענע ניעז שיד, וואס זי האט באשטעלט אויף סוכות. האבן אפגעקאסט א מאיאנטעך; טראז דעם, וואס זי וואלענטינאג האט אלין צועגשטעטלט די לעדר אויף כלועוועס, וואס עמעץ האט ארויסגעגעבעט פאר אים פון רומקאווסטיס סקלאלדע.

אייז זי געבליבן שטיין פארלעגן, שיינדל, מיטן רוקן צו דער אלטישקער, פארוקט איז די קאלטע פיערקעס פון אייועעלע. דעמאלאט איז איר אינגעפאלאן, איז זי האט קיין שכט ניט איז איר קאפ. איז דלא ליגט א קראנקער מענטש איז בעט און די קיד איז אפילו ניט אינגעהייכט — און זווער וויס, צי די פראפעסארקעס האט היינט עפעס איז איר מoil געהאט. און זוי דאס איז איר אינגעפאלאן, האט זי טאקט גלייך גענומען זוכן א פאר «לאופיקסלעד», טארף-קיילעכלען, צו מאכן א פיער: — כעל איז אפקאָן א זופקע, — האט זי, ניט אומקונדייך זיך צו דער ערערין, געמאלאן.

די פרילין דיאמאנט האט געוווסט, איז געמאכט א מינע זי איז קלאס. ווען אינגע פון אירע שליערים האט זיך ניט אויפגעפרית מיטן גאנצן ערנטט: — די שיד... — האט זי אומגעודליך געקרכצט.

נאָר שיינדל האט געוווסט, איז א קראנקן זאגט מען ניט איז קיין בייעז בשוי רות. — כעל איז אפקאָן א ביסל פלאקן... רוגיגענפלאקן, — האט זי זיך פאַררייכט. איז האט אויסגעזען, איז דער דיטישער נאמען «ראגענפלאקען», מיט וועלן מען האט באַצ'יכנט אויף די רציעס די פלאטקעס פון געפרעטען קאָר, וועט קלינגען אינטעליגענטער. — זי האָן דער נאָר א ביסל פאַרבּאָקעץ אויך! — איז זי געוואָן מלָא שמחה, דערזענדיך א מעיל מיט א פיעטרושע. דאס יידישע וורט «פארבראָקעץ» האט אויך אַרְזֶנְגָּסְטָאָרְטָשָׁע ווי א סטראַזְדִּילָע פון דעם איזוי אויך אַמְּגָעְלִמְפָעָרְטָן זאָץ. אבער זי האט זיך ניט געקאנט העלפּן, גי וויס זי מען זאגט פאַרבּאָקעץ אויך פויליש.

דער פרילין דיאמאנט האט דאס וורט «פארבראָקעץ» א גריילץ געטאָן איז די אויערד מיט אומיהימלעכער פרעמדקיט. איז גאנצע פאַראָכטונג צו דעם דזויין פראסטען פאָלק מיט זיין משונחדיקער שפראָך, האט זיך, מיטן קלאנג פון געלאון וווארט, אויפגעוועקט איז איר. דאס פֿאָרְעָן זיך פון דעם פרעמדן וויבספֿאָרְשָׁוִין איז דער אינטימיטעט פון איז צימער איז איר געוואָן אומדערטריגעלע. זי האט זיך ניט געקאנט שענקען, וואס זי האט זיך נאַכְגַּעֲבָן דער שוואָקְיִיט איז געלאון דער פרעמדער אַרְיְבּּעְרְטָרְעָטן אַרְשְׁוּעָל: — אַיך דאָרְפּ ניט עסֵן, — האט זי אַומְּבָּאָהָלָפּן, אויפֿגְּעָרְעָגְט גַּעֲפְּרָעְפְּלָט, — בלויו געווואָלט אָן עַצָּה ווועגן די שיד.

שינידל האט שווין געהאט פונאנדערגעליגט אַ פײַער. זי האט געשניטן דראָבען שטייקעלעך מער אין אַ טעפֿעלע אָונַ געשמייכלט צוֹ דער קראָאנְקָעֶר מיט וואָרָעָמָע, יונגע אָוִיגָן: — קודם דאָרָף אַ מענטשׂ זִין גַּעֲזָוָנֶת, פָּאַנִּי פְּרָאַפְּעָסָאָרָקָע, אַ גַּעֲזָוָנְטָעָרָד מענטשׂ דאָרָף האָבָן שָׁין... — פָּוֹן דָּעַם וואָרָעָמָען בְּלִיקָאַיַּע דער פרַיְילִין דִּיאָמָאנְט גַּעֲוָאָרָן נָאָר אָוּמָהִימָּלְעָכָעָר אוּפִין האָרֶצָן. זי האט נִיט געהאט קִין מָוֵת צוֹ הַיִּיסְׂטָן שִׁינְדְּלָעָן גַּיְין. — אַין גַּעַטָּא, פָּאַנִּי פְּרָאַפְּעָסָאָרָקָע, דאָרָף אַ מענטשׂ אַכְּטִינְג גַּעַבָּן אוּפִיךְ זַעַר. דִּי מִינְדְּסְטָעָן זָאָר קָאָן אָא, נִישְׁטָט פָּאַרְקִינְגָּעָם גַּעַזְאָכָט, דָּעַרְפִּירָן צָוָם צָמָעָנְטָאָושׂ. — שִׁינְדְּלָעָן אַיְן גַּלְּיךָ אַיְגַּעַפְּאָלָן, אָז אַלְטָעָן מַעַנְטָשָׂן האָבָן קִין מָוֵת לִיבָּ דָּאָס ווּאָרט, אָפִילָו אַיְן פּוֹלִישָׂ אָזָן זִיךְ פָּאַרְרִיכְט; — אַיךְ מִין, אָז מַעַן קָאָן, חַלְילָה, קְרִיגָן «טַעַד-בַּעַצְעָ» — האט זִי אוּסְגַּעַפְּרִיט, אַוְפִּידָן, וּאָס זִיךְ קָאָן זִיךְ באָוִיּוֹן מִיט דָעַם מַאֲדָרְגָּעָם נָאָמָעָן פָּאַרְסְּוּכָּאָטָעָס.

דער פרַיְילִין דִּיאָמָאנְט, ווּאָס האט גּוֹט נַאֲכַגְעַפְּאָלְגָט שִׁינְדְּלָס רַאֲגַלְעַנְיִישָׂ מִיטָן פּוֹלִישָׂ לְשׂוֹן, אַיְן אוּרִיךְ קִין סַעְקָנוּדָע נִיט אַנְגַּגְעַגְגָּעָן קִין גַּעַלְעַכְתָּעָר פָּוֹן דִּי אָוּמָגָעָלְוּמְפֿעָרְטִיקִיטָן, ווּאָס זִיךְ האט גַּעַהָעָרֶט. זִיךְ האט נִאָר גַּעַפְּלִיט אַ מִידְקִיט אַיְן דִּי אַוְיְיעָרָן, אָז אַיְבָּל — אַיְן אַיְרָגָזְצָוָן ווּזְעָן. וּוּן שִׁינְדְּלָעָן האט גַּעַפְּלָעָט אַנְקָלָפָן אַיְן טִיר אָזָן אַרְוִיסְטָהָמָלְעָן אַ וּאַרְטְּ-צָוָויִי, אַיְן בִּיטָן קִין צִיטָט דָאָס צוֹ בָּאָזָן מַעְרָקָן. אַבָּעָר אַיְצָט, וּוּן דִּי פַּרְעָמְדָעָן האט זִיךְ אַזְוִי פְּרִיאַיְץָ צָעָרָעָטָה, האט דִּי פרַיְילִין דִּיאָמָאנְט עַדְשָׁת בָּאַמְּעָרֶטֶן, וּוּי דָאָס הַעֲרָלְעָכָעָ פּוֹלִישָׂ שְׁוֹן ווּוּרֶטֶן פָּאַרְקְרִיפְּלֶט אַוְיִף דָעַר מַוִּידָס לִיְפָן אָזָן זִיךְ דִּי לַעֲדָרְעָן דִּיאָמָאנְט, האט זִיךְ עַדְשָׁת דָעַרְפִּילֶט אַמְּתָדִיק, אַמְּתָדִיק קְרָאָנָקָה.

שִׁינְדְּלָל אַיְן גַּעַשְׁטָאָגָעָן בַּיְ אַיְרָ אַזְמִישָׂ דָעַם טַעַלְעָר מִיט דָעַר «זַוְּפְּקָעָ»: — טַעַם מַעְדָּנוּ! — האט זִיךְ זִיךְ אַיְן גַּעַנְצָן פָּאַרְגָּעָסָן אָזָן אַזְגָּעָן אַוְיִדְישָׂ. זִיךְ האט נִיט בָּאַמְּעָרֶקֶט דָעַר לַעֲדָרְעָן פָּאַרְפִּינִיקֶט פְּנִים, דָעַם אַוִּיסְדָּרָקֶן פָּוֹן אַוְמָבָּאָה הַאַלְפְּנִיקִיט אָזָן אַוְיְרָעָגָגָג אַוְיִיךְ דִּי אַלְטָעָ לִיְפָן, דִּי בְּלוּעָ אַוְיִגְנָעָן פָּוֹן אַרְצְ-זְוּוּיִיטִיק. — אַיךְ עַל אַיְהָן פָּאַרְרִיכְטָן סְקִישָׂן, — האט זִיךְ גַּעַנוּמָעָן גַּלְיְיכּוּצָן דִּי קְרָאָנָקָה, וּוּלְכָעָ האט זִיךְ גַּעַהָאָלָטָן שְׁטִיףָ, אַנְגַּעַצְוִיגָּן אַיְרָעָ אַרְעָםָס. — אַט אַזְוִי! — האט זִיךְ אַיְפְּגַּעַלְאָכָט אָזָן גַּעַוְיָוָן דָעַר פרַיְילִין דִּיאָמָאנְט דִּי לַעֲכָעָר פָּוֹן אַיְרָעָ פַּעֲלַנְדִּיקָעָ פָּרָאַנְטִ-צִיְנָעָר. דִּי פרַיְילִין דִּיאָמָאנְט גַּעַנוּמָעָן פָּוֹן אַיְרָ דָעַם טַעַלְעָר אָזָן גַּעַקְוָט אַוְיִיךְ אַיְרָ אַיְן דָעַרְוָאָרְטוֹנוֹ, זִיךְ זָאָל אַרוּסְגָּיִן. אַבָּעָר שִׁינְדְּלָל האט נָאָר גַּאֲרָנִיט בְּדָעה געהאט דָאָס צוֹ טָאָן: — בְּלָאָזָן זִיךְ סְבָרִיטָן, פָּאַנִּי פְּרָאַפְּעָסָאָרָקָע! — האט זִיךְ גַּעַמוֹטִיקָט דִּי אַלְטִיטְשָׁקָעָ. — סְאַיְן גַּעַקְאָכָט אַוְיִטָּ פַּיְירָ, — האט זִיךְ זִיךְ גַּעַחְמָהָעָט.

זִיךְ האט זִיךְ גַּעַפְּלִיטָ דָאָ, אַיְן דָעַם צִימָעָר, פָּוֹנְקָט אַזְוִי גּוֹט, וּוּי זִיךְ האט זִיךְ גַּעַפְּלָעָט אַמְּאָלָ פִּילָן אַיְן פְּרִידְעָס אַלְקָעָרָל. נָאָר דָעַם וּוּי זִיךְ האט זִיךְ אַ בִּיסְלָ אַרְוּמְגַעְפָּרָעָט, האט זִיךְ אַיְרָ מַשְׁגַּדְכָּמָ, אָז זִיךְ האט אַזְיִיךְ אַ שִּׁיכְוָתָ צוֹ דִּי בִּיכָּעָר אַוְיִיךְ דָעַר שָׁאָפָעָ, צוֹ דִּי פַּעֲקָלָעָקָעָ הַעֲפָטוֹן אַוִּיפָּטָן טִישָׂ, צוֹ זִיךְ דָעַם טִינְטָעָר אָזָן דִּי רְוִיטָעָ בְּלִיעָרָם. אַיְרָ האט זִיךְ גַּעַדוּכָט, אָז עַס אַיְן גַּאֲרָ נִיט אַמְּתָה, אָז זִיךְ קִין מָאָל אַיְן קִין שָׁוֹל נִיט גַּעַנְגָּעָן אָזָן נִיט אַוִּישְׁרִיבָן קִין אַיְנָצִיק ווּאָרטָן. אַיְרָ

האט זיך געדווכט, אָז דאָס ציימער האָט אַ מִין באָזונדעַרְעַ לְוֹפֶט — אַ גַּעֲלָעָרְנְטָע. אוּס אַיז גַּעַנְגַּז זֵי אַרְיִינְגְּזָאָטָעָמָעָן, די לְוֹפֶט, כְּדֵי זֵיך צֹ פִּילְׁזָן קָלוֹג אָזָן גַּעֲבִילָן דָּעַט. אָזָן זֵי האָט זֵי אַרְיִינְגְּזָאָטָעָמָן אַיז זֵיך, אַרְוָמוֹקְנְדִּיק זֵיך, בעַת מעַשָּׂה אַיבָּרְעַן.

צִימָעָר. אַרְוָמוֹקְנְדִּיק זֵיך, האָט זֵי דָּעַרְפִּילְׁט אַ וַיְינְטָל אַין פְּלִיאִיצָע אָזָן באָזְמָעָרְקָט, אָזָן אוּס צִיטְּפָן פָּעָנְצְּטָעָר. זֵי האָט זֵיך צַוְּגַּעַכְּאָפָט גַּעַבְּן אַ קְׂוֹק אָזָן דָּעַרְהָעָרט, וְוי די פָּאָרְד טָרְעָרְטָע שְׁוּבָן צִיטְּרָעָן אָזָן קְלִימְפָּרָעָן. אַבְּעָרָן לְוֹפֶטְּשָׁק האָבָּן זֵיך גַּעֲצִיגָּן אַ פָּאָר שְׁפָאַלְּטוֹן אָזָן אַיְן סָאמָע וַיְינְקָל האָט גַּעַפְּעָלָט אַ שְׁטִיקָל שְׁוַיבָּן. זֵי האָט זֵיך פָּאָרְצִיכְּבָּן אַיְן קָאָפ אַרְיִיפְּצָבְּרָעְגָּעָן אַ פָּאָר שְׁמָאָטָעָס צֹ פָּאָרְשָׁטָאָפָן די שְׁוַיבָּן. דָּא האָט זֵיך גַּעַכְּאָפָט, אַזָּן דָּי קְרָאנְקָע עַסְטָן נִיט : — כַּיְלָא אַיְהָן גַּעַבְּן אַיְן מְוַיל אַרְיִין, — האָט זֵיך אַנְגְּגָעָבָאָטָן אָזָן זֵיך אַוּוּקְגַּעְזָעָצָט אַוְיִפְּן דָּאָנד פָּוֹן בָּעָט. — אָזָן מַעַן אַיְן קְרָאנְקָה, אַיְן אַפְּלִוְן דָּעַם לְעַפְּלָל שְׁוּרָר אַוִּיפְּצָהִיהִיבָּן. — די פְּרִילְּיָין דִּיאָמָאָנָט האָט זֵיך גַּעַלְּאוֹן אַרְוִיסְנָעָמָעָן דָּעַם לְעַפְּלָל פָּוֹן האָנט אָזָן גַּעַקְוָט אַוִּיף שְׁיִינְדָּלָעָן מִיט אַ פָּאָר צַעְפִּינְטָלְטָע, דָּעַרְשְׁוִינְטָעָאָזָן. — אַיְךְ קָעָן אַוְמָגִינָּן מִיט קְרָאנְקָע. כְּבִין גַּעַשְׁקָט דָּעַרְצָהוּ, — האָט שְׁיִינְדָּל זֵיך גַּעַרְיָמִת. די פְּרִילְּיָין דִּיאָמָאָנָט האָט זֵיך אַפְּגָעָגָעָבָן פָּאָר אַ קְּרָבוֹן אָזָן גַּעַהְאָרְכָּזָם גַּעַפְּגָנָט דָּאָס מְוַיל בַּי יְעַדְן לְעַלְּעָ. — אָזָן זֵיך דָּאָרְפָּן גַּעַוְונָט וּוּרְעָן שְׁנָעָל, פָּאַנִּי פְּרָאָפְּסָאָרָקָע, — אַיְן שְׁיִינְדָּל פָּעָלָע. — אָזָן זֵיך רִיד, וּוּילְּיָהִי דִּי קְרָאנְקָע אַיְן אַוִּיסְגָּעָקָומָעָן וְוי אַ קִּינְדָּה, וּוּמָעָן מַעַן דָּאָרָף עַפְּעָס אַיְנְרָעָדָן, עָס זָאָל נִיט באָזְמָעָרְקָה, וְוי עָס עַסְטָה. — אַלְּעָ אַוְטָשְׁנוּיס וּוְאַרְטָהן אַוִּיף אַיְהָה... .

אַרְוָיסְגָּזָאָגָט דָּאָס, האָבָּן זֵיך זַיְעָרָע בְּלִיקָּן באַגְּגָנָט אָזָן זֵיך האָבָּן דָּעַרְזָעָן. אַיְינָע אַין דָּעַר אַנְדָּעָרָעָס שַׁוְּאַרְצָאָפָלָעָן די פָּאָרְבָּלָטִיקָטָע, גַּעַלְּעָכְּרָטָע קַאָמָאָשָׁן. נַאֲרָ דָּא האָט עַפְּעָס אַוִּינְגָּעָבָלִיצָט אַיְן שְׁיִינְדָּל מָוח אָזָן זֵיך האָט דָּעַרְזָעָן אַין דָּעַר לְעַרְעָרִינָס אַוִּיגָּן, וְוי די קַאָמָאָשָׁן פָּאַרְוָאַנְדָּלָעָן זֵיך אַיְן אַ פָּאָר הַילְּצָעָרָנָע טְרָעָפָעָס, פָּוֹן דָּעַם מִין, וּוָאָס אַיְן לְעַצְּטָנוֹס אַרְיִין אַיְן דָּעַר מָאָדָע, נַאֲך דָּעַם וְוי מַעַן האָט גַּעַד עַפְּנָט דָּעַם מִין. «הַאֲלִיזְ-שְׁוֹהָה»-דָּרָעָסָאָרט. שְׁיִינְדָּל אַיְן נַאֲך נִיט גַּעַוְוָעָן זַיְכָּר בַּי זֵיך. האָט דָּעַן גַּעַפְּאָסָט די פְּרָאָפְּסָאָרָקָע זַאֲלָן אַנְטָאָן הַילְּצָעָרָנָע טְרָעָפָעָס ? זֵיך האָט זֵיך אַפְּלִוְן נִיט גַּעַפְּלָט דָּרְיִיסְט זֵיך אַיְבָּרְצָוְמָרָעָגָן. אָזָן וְוי האָט עָס גַּעַקְאָנָט גַּעַמְאָלָט זֵיין, אָזָן זֵיך, שְׁיִינְדָּל, זַאֲלָן טְרָאָגָן לְעַדְרָנָע שִׁיד אָזָן די פְּרָאָפְּסָאָרָקָע זַאֲלָן אַוִּימָגִינָּן אַיְן אַזְּ חֹולָך ? דָּאָך אַיְן אַזְּ אַיְנְפָאָל נִיט גַּעַגְאָגָעָן אַוִּיקְצָוְמָאָכָן מִיט דָּעַר האָנט. טְרָעָפָעָס וּוֹאָלָט שְׁיִינְדָּל גַּעַקְאָנָט באָקְוָמָעָן דָּוָרָך וּוּאַלְּעָנִינָא, דָּוָרָך אַיְגָעָנָע באָקְאָנָט שָׁאָפָטָן. אַוִּיף טְרָעָפָעָס וּוֹאָלָט גַּעַלְּט אַוִּיך גַּעַוְוָעָן.

זֵי האָט זֵיך מִיט אַמְּלָא אַוִּיפְּגָעָשְׁטָעָלָט ; גַּעַלְּאוֹן די לְעַרְעָרִין מִיטְן טְעַלְּעָר אַן אַ צְעַשְׁטְּרִיטָע אַרְוִיס פָּוֹן צִימָעָר.

זֵי אַיְן צְוְרִיקְגָּעָקְוָמָעָן אַיְן אַוְגָּוָת : מַעַר נִיט גַּעַבְּלִיבָּן שְׁטִינָן אַוִּיף דָּעַר שְׁוּעָל צַוְּאָרָטָן אַוִּיךְלָדוֹנָג. אַיְן אַן אַוִּיגְנְבָּלִיק, אַיְן שְׁוַיְן גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַוִּיף אַירָע דִּיאָמָאָנָט בעַט אָזָן אַן צְוּוִיתָן אַוִּיגְנְבָּלִיק, אַיְן שְׁוַיְן גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַוִּיף אַירָע האָנטְפָּלָאָכָן אַ פָּאָר הַילְּצָעָרָנָע, וּוּיסְעָט טְרָעָפָעָס, וּוּלְּכָעָז זֵיך האָט אַרְוִיסְגָּעָנוּמוֹן פָּוֹן אַ

געבלימלטער טאָרבָּע : — ווי געפֿעלט. דאס אַיהָן, פָּאנִי פְּראָפְּעָסָאָרְקָעָ? ! — האָט זֵי אַדונְגֶּר גַּעֲטָאָן מִיט אַיר הַיּוֹזְעָרִיקָן מַעֲנְגָּרְקָוְל. אָוָן בְּעֵת מַעְשָׁה, האָט זֵי אַטְוְנְקָעְלָעַ רְוִיְּטָקִיָּט צַעְשְׁפִּרְיִיט אַיבָּעָר אַיר פְּנִים, בֵּין אָוְנְטָעָר דִּי אוּירָעָן.

אוּיפְּגָּעָרִיסָן אָווּיָּלְצִים פּוֹן אַיר קְרָאָנְקוּ-דִּרְמָל, האָט דִּי פְּרִילִין דִּיאָמָּאָנָט דֻּעָרְשָׁרָאָקָן אֲכָאָפְּ גַּעֲטָאָן דִּי הַאָנְטָן צָוּמָוְיל ; זֵיךְ גַּעֲגָבָן אֲזַעְ אַוְיףְּ אָוְן אַנְגָּעָד שְׁפִּיצָּת דִּי בְּדָרְעָמָן. אַירָעָ פְּאָרְנוּפְּלָטָע אָוְיגָן האָבָּן גַּעֲקָוְט אַוְיףְּ דִּי צְוִיְּיָהָיל-

צְעָרָנָעַ שִׁיךְ אָוָן נִיט פְּאָרְשְׁטָאָנָעָן, וּזְאָס זֵי זָעָן.

— האָלְץִ-שְׁוֹהָע ! — האָט שִׁינְדָּל גַּעֲדוֹנְעָרָט. — אַלְעַ עַלְן סִיְּיָ וּי טְרָאָנוּ הַאָלְץִ-שְׁוֹהָע, אַיְינְגָּר פְּרִירָעָר, אַיְינְגָּר שְׁפַּעְטָעָר... — דִּי פְּרִילִין דִּיאָמָּאָנָט האָט נָאָד שְׁאָרְפָּעָר צְוּנוּפְּגָּעָצָיָגָן דִּי בְּרָעְמָעָן. בְּלוּזָן אֲטִיפְּעָר קְנִיטִישָׁה האָט אַפְּגָּעָטִילָט אַיִּינָן בְּרָעָם פּוֹן דָּעָר אַנְדָּרָעָר. דִּי בְּלָוִיעָר, פְּאָרְנוּפְּלָטָע אָוְיגָן האָבָּן זֵיךְ צְעִפְּנִיטָלָט, גְּרָי, גְּרָי. עָפָּעָס האָט אַיִּינָן זֵיךְ אַנְגָּעָהוּבָּן צָוּ טָאגָן. — זָעָלָן קְעָנָעָן גִּין צָוּ דִּי אַוְטְשָׁנִיעָס, אַוְיףְּ מַאְרִישִׁין... — האָט שִׁינְדָּל מִיט גְּרוּסָשְׁפָּאָנוּגָן נַאֲכָנְפָּאָלָגָט, וּזְאָס אַיִּינָן בְּלוּזָן, צְעִפְּנִיטָלָט אָוְיגָן שְׁפִּילָט זֵיךְ אַפְּ.

אַ דָּאָרָע, קְנָאָבִיקָעַ האָנְטָן, מִיט אַיְינְגָּבְּוִיְּגָעָנוּ פִּינְגָּעָר, האָט זֵיךְ אַטְרָעָק גַּעֲטָאָן צָוּ אַיר, צָוּ שִׁינְדָּלָעָן, צָוּ דִּי טְרָעָפָּעָס אַוְיףְּ אַירָעָה העָנָט. שִׁינְדָּל האָט זֵיךְ אַטְרָעָק פְּאָרְכְּטִיק צְוּגְּעָרְקָט נַעֲנְטָעָר צָוּמָבְּעָט אַוְן מִיט אַפְּאָרְהָאָלְטָעָנָעָם אַטְעָם גְּעָקְוִים, וּזְאָיִדְעָל אַלְטִיטְשָׁקָעָ נַעֲמָט אַרְפָּאָפְּ בִּידְעָ טְרָעָפָּעָס אַוְיףְּ אַמְּלָפְּן אַירָעָה העָנָט אַוְן וּזְאָיִדְעָל אַלְטָעָ פִּינְגָּעָר הַיְּבָנָן אֲנָן צָוּ לְוִיפְּן אַיבָּעָר זְיִינְרָה הַלְּצָעְרָנְגָּר זְוִיל, אַיבָּעָר דָּעָם גְּרָאָבָן, וּוּיְיסָן לִיוּוֹנָט, אַיבָּעָר דִּי שְׂוֹאָרְצָעָ פְּאָסְמָעָס שְׁטָאָפְּ אַרְוֹם דִּי רָאָנָן ; וּזְאָיִדְעָל פִּינְגָּעָר צִיעָן אַוְן וּוַיְקָלָעָן זֵיךְ אַרְוֹם דִּי לִוְיָזָע, שְׁפָאָגְּלָ-נִיעָ שְׁנוּרָאָוָאָדָלָעָם. זֵיךְ צְעִשְׁיָנָעָנוּ דֻּעָרְזָעָן, וּזְאָיִדְעָל צִעְפְּלִין מִיט אַקְּנִידִישִׁקְיָט. דִּי וּוַיְסָעָ בְּרָעְמָעָן וּוַיְיָנָעָן צְוּרִיק אַוְועָקְגָּשְׁוּזָמָעָן אַוְן זֵיךְ אַוְן האָבָּן זֵיךְ אַוְיכָלִיכִין, וּוּיְיכָרָר וּוּרָקָן. זֵיךְ צְעִשְׁיָנָעָנוּ דַּעְרָזָעָן, וּזְאָיִדְעָל אַלְטָעָ פְּנִים הַיְּבָנָט זֵיךְ אַוְיכָלִיכִין. דִּי וּוַיְסָעָ בְּרָעְמָעָן זֵיךְ אַוְיגָן אַיִּינָן דִּי דָּעָרָנָאָן ; זֵיךְ אַנְגָּעָד שְׁטָעָלָט אַוְיףְּ דִּי טְרָעָפָּעָס אַוְן גְּלִיאָד דַּעְרָנְגָּאָד מִיט זֵיךְ אַשְׁיָּין גַּעֲטָאָן אַוְיףְּ שִׁינְדָּלָעָן. דִּי אַוְיגָן אַוְונְטָעָר דִּי גְּלִיאָעָר זִינְגָּעָן תְּוֹנְקָעְלָעָר גַּעֲוָאָרָן אַוְן דִּי אַיְבָּקָעָ פִּיכְטִיקִי אַיִּין זֵיךְ — פִּיכְטִעָר אַוְן פִּיכְטִעָר : — אַיךְ וּוֹיסָ נִיט וּיְדָר צָוּ דָּאָנְקָעָן... — האָט זֵיךְ גַּעֲוִוִּשְׁטָט דִּי בָּאָקָן מִיטָּן בְּרָעָגָן פּוֹן דָּעָר קָאָלְדָּרָע, — בָּאָמָּתָה, אַיךְ וּוֹיסָ נִיט... — זֵיךְ האָט זֵיךְ גַּעֲנוּמָעָן וּוְיגָן אַיבָּעָר דִּי טְרָעָפָּעָס אַוְן אַירָעָ אַקְּסָלָעָן זֵיךְ גַּעְעָד טְרִיסְטָלָט : — וּוֹעֵן דַּוְוִיסְטָמָן, וּיְפָאָרְצְוִיְּפָלָט אַיִּיךְ בֵּין גַּעְוָעָן... — זֵיךְ האָט אוּיפְּגָּעָה הוּבָּן דָּעָם קָאָפְּ צָוּ שִׁינְדָּלָעָן, וּוּלְכָאָ אַיִּזְגָּשְׁטָאָנָעָן וּיְאַיְינְגָּמְוִיְּרָט, שְׁטִיףְּ פּוֹן

מִיט אַיִּין שְׁפָרְוָנָג האָט שִׁינְדָּל זֵיךְ גַּעֲפָנָעָן בַּיְּמָם טִישָׁל, פְּאָרְזִיכְטִיק אַגְּנָם גַּעֲטָאָן דִּי בְּרִילִין אַיִּין בִּידְעָ העָנָט : זֵיךְ פָּרוּם צַעְפָּנָט אַוְן אַוְונְטָעָרְגָּטְרָאָגָן צָוּ דָּעָרָנְגָּרָאָגָן דִּי פְּרִילִין דִּיאָמָּאָנָט. דִּי אַלְטָעָ פְּרָוִי האָט פְּאָרְלִיְּגָט דִּי בְּרִילִין אַוְיךְ דָּעָרָנָאָן ; זֵיךְ אַנְגָּעָד שְׁטָעָלָט אַוְיףְּ דִּי טְרָעָפָּעָס אַוְן גְּלִיאָד דַּעְרָנְגָּאָד מִיט זֵיךְ אַשְׁיָּין גַּעֲטָאָן אַוְיךְ שִׁינְדָּלָעָן. דִּי אַוְיגָן אַוְונְטָעָר דִּי גְּלִיאָעָר זִינְגָּעָן תְּוֹנְקָעְלָעָר גַּעֲוָאָרָן אַוְן דִּי אַיְבָּקָעָ פִּיכְטִיקִי אַיִִּין זֵיךְ — פִּיכְטִעָר אַוְן פִּיכְטִעָר : — אַיךְ וּוֹיסָ נִיט וּיְדָר צָוּ דָּאָנְקָעָן... — זֵיךְ גַּעֲוִוִּשְׁטָט דִּי בָּאָקָן מִיטָּן בְּרָעָגָן פּוֹן דָּעָר קָאָלְדָּרָע, — בָּאָמָּתָה, אַיךְ וּוֹיסָ נִיט... — זֵיךְ האָט זֵיךְ גַּעֲנוּמָעָן וּוְיגָן אַיבָּעָר דִּי טְרָעָפָּעָס אַוְן אַירָעָ אַקְּסָלָעָן זֵיךְ גַּעְעָד טְרִיסְטָלָט : — וּוֹעֵן דַּוְוִיסְטָמָן, וּיְפָאָרְצְוִיְּפָלָט אַיִּיךְ בֵּין גַּעְוָעָן... — זֵיךְ האָט אוּיפְּגָּעָה

איבערראַשונגא — לאָך ניט פון מיר... אַיך ווין. אלטער לִיט ווינען ליכט. פונקט
וויי קינדעָר. קומ אַהער...

שיינדל האַט זיך — אלְיאַן ווי אַ הילצערנע — צוגערוקט צום בעט. נאר דא
האַט זיך קוּקנדיָק אוּיפֿר דער אלטיטשקיָר, דערפֿילט אֹזָא זאטקיָט אין זיך, אֹזָא
גוטע, געבענטשטע פולקיָיט, אֹזָא זיך אַראָפֶגֶעבָּיגָן צוֹ דער קראָאנְקערס האָנט,
זיך צוגעכָּאָפֶט צום באַשְׁמִירְטָן מְוִיל אָוֹן זיך באָדָעָקָט מִיט קושָׁן. געַקְומָעָן צוֹ זיך, האַט
זיך אַרוּסְגָּעָזְזִינְגָּפָּן דער געַבְלִימְלָטָעָר טָאָרְבָּעָן אַלְטָן סְוּעָטָעָר אָוֹן אַין אַמִּינְטָט
אָרוֹן, אַין זיך שווֹן גַּעַשְׂטָאָנְעָן אוּפָּפָּעָנְטָרְבָּרָעָט אָוֹן פָּאָרְשְׁטוּפָט דָאָס לאָך אַין
דער צְעַבְּרָאַכְּעַנְדָּר שְׂוִיבָּ.

די פרַיְילִין דיַאמְּאָנְט אָוֹן גַּעַלְעָגָן אוּפָּפָּעָן קִישְׁן, מִיט בִּידְיעָ טְרַעְפָּעָס בֵּי דָעָ
זִיְּט. שיינְדָּלָס פָּאָרָעָן זיך אַיבְּרָעָן צִימָעָר האַט מְעָרָבָּנִית גַּעֲאָרָט. פָּאָרְקָעָרט, ס'הָאַט
אַנְגָּעַבְּרָאָכָּט אָוֹן אוּפָּפָּעָן גַּעֲמִיט. דָאָס אַיְּזָן נִיט גַּעַוּעָן קִיְּן פָּרְעָמְדָעָר מְעַנְשָׁה, ווֹאָס
הָאַט זיך אַרְיִינְגְּעָרִיסָן אַיְּזָן אַיר אַינְטִימִיטָט. ס'אַיְּזָן גַּעַוּעָן אָקִינְד — אַיר קִינְד, ווֹאָס
הָאַט זיך גַּעַפְּאָרָעָט אַרְוּם דער קְרָאָנְקָעָר מְמָאָמָעָן. אַזָּן זיך נִיט גַּעַקְאָנְט פָּאַרְשְׁטִיָּן,
די פרַיְילִין דיַאמְּאָנְט, וויי דִי הַילְצָעָרְנָעָט טְרַעְפָּעָס האָבָּן גַּעַקְאָנְט גּוֹרָם זִין אֹזָא גַּעַפְּלָי.
וויי זִין האָבָּן דָאָס אַיבְּרָגְּעָבִיטָן אַיר גָּאנְצָן גַּעֲמִיט. זיך דָאָקְבָּאָר גַּעַפְּינְטָלָט צוֹ
זִיְּמִיט דִי מִידְיעָ אִיגָּן.

— זַעַלְעָן עַרְשָׁת יַעַצְתָּן ווִיסְטָן פָּוֹן אַ לעָבָן, פָּאָנִי פְּרַאָפְּעָסָאָרָקָעָ, — האַט שיינְדָּל,
אַ פָּאַרְפָּאַרְעָטָע, זיך צְעַרְעָדָט, — מִשְׁמוּסָט, אֹזָא דָאָס אַיְּזָן דִי בְּעַסְטָעָז אָקְרָעָן שְׁנִיָּי
אוֹן פְּרָאָסְט. אַזָּן זַיְּזַעְגָּעָן גְּרוּוּם. זַעַלְעָן קַעְנָעָן אַרְמוֹוִיקְלָעָן דִי פִּס מִיט שְׁמָאָטָעָס.
אַזָּן דָאָס, ווֹאָס זַיְּקָלָאָפָּן אַ בִּיסְלָן צוֹ הוֹיךְ, טָא ווֹאָס אַיְּזָן? אַיהֲנָס דָאָגָה? קָלָאָפָּן זַיְּ.
זַעַלְעָן זַיְּקָלָאָפָּן גַּעַזְוָנְטָרְהָיִיט. אַזָּן אַזָּן זַיְּזַעְגָּעָן נִישְׁתָּאָזְוִי שִׁיְּן, אַזָּן אַרוֹן נִישְׁתָּאָ
קִיְּן לאָך אַזָּן הַיְּמָל. ווֹ גִּיטָּמָעָן דָאָס אַזָּן גַּעַטָּא? אַוְיכָת אַפְּאָרָאָדָע? אַבְּיָיְדָר
מְעַנְשָׁה דָאָרָף נִישְׁתָּאָזְוִי מְוֹרָאָה האָבָּן פָּאָר דִי קָעְלָטָן. — זיך נִיט גַּעְרָעָדָט גִּיךְ, שיינְדָּל, ווי
זַיְּ וּוֹאָלָט, דָוָרָךְ דִי רִיךְ, זיך באָפְּרִיְּטָפָּן דָעָר אַיבְּרָגְּעָלָאַדְנְטִיקִיט פָּוֹן דָעָר פְּרִיךְ.
זַיְּהָאַט אַפְּיָלוּ נִיט באַמְּעָרָקָט, אֹז זַיְּ רָעְדָט נִיט מְעָרָקִין פּוֹילִישָׁ.

די פרַיְילִין דיַאמְּאָנְט האַט עָס אָ באַמְּעָרָקָט אֹז זיך גַּעַוְנוֹנְדָעָרט, ווֹאָס דִי כְּרַאָפָעָ
וּוְאָטָע, גַּרְיַאלְדִּיקָעָ שְׁפָרָאָך, אַרְיִיסְגָּבְּרָאָכָט מִיט שיינְדָּלָס הַיּוֹזְעָרִיקָן מְעַנְעָרְ-קָוָל,
קְלָנְגָּט אֹזָא ווִיךְ אַזָּן האַרְצִיקְ-גָּאָעָנָט. די פרַיְילִין דיַאמְּאָנְט האַט נִיט גַּעַקְאָנְט
בָּאָנְעָמָעָן, ווֹאָס מִיט אַיר קָוָמָט פָּאָר : יָא, יָא, — האַט זיך צְגָעַשְׁאָקָלָט מִיטָּן קָאָפָע
אוֹז זיך באָמִיט נַאֲכַצְוָמָאָכָן דָעַם קָלָאָגָן פָּוֹן שִׁינְדָּלָס בָּאַלְמָטָר דִיְאָלָעָט. זיך האַט זיך
אַנְגָּעַשְׁפָּאָרָט אוּפָּפָּעָן עַלְנְבָּיָגָן אֹז זיך גַּעַוְאָנְדָן אַין דָעָר רִיכְטָוָגָן פָּוֹן אַיְוּוּלָעָלָעָ : —
זַיְּהָיְסָטוּ, קִינְד?

שיינְדָּל האַט אוּפְּגָּוְרְדָעָרט דָאָס פִּיעָר אָוֹן לְעַבְּדִיק אַ וּוֹאָרָף גַּעַטָּאָן מִיטָּן
קָאָפָע : — שיינְדָּל. נָאָר, אֹז דִי פָּאָנִי פְּרַאָפְּעָסָאָרָקָעָ ווִיל, קָעָן זַיְּמִיךְ רָופָן שִׁינְגָּא.

— דוּ ווּוִיסְט, שִׁינְגָּא, די קָאָמָאָשָׁן דָאָרָטָן ווּוּטָן מִיט אַרוּסְוּוֹאָרָפָן. טְיִיעָרָע
קָאָמָאָשָׁן. מִעְן ווּוּט זַיְּ אַפְּפָוּצָן אֹזָא באָהָלָטָן אַוְיכָת זָמָר, אַוְיכָת עָס ווּוּט נָאָר זִין אַ
גַּעַטָּא. אֹז אַיך ווּלְלָמִיר מָאָרְגָּן גִּין צוֹ דָעָר אַרְבָּעָט אַיְּזָן דִי נִיעָשָׁךְ.

שיינDEL איז שווין געשטאנגען איבער איר : — זיינע זי נישט קיין גאר, פאני פראפעסארקע, אנטשולדיין זי מיר פאר די ריד, אבער זי גליין דעד זוי א באקי אווון.

— א פאר גלעוזר קאועו וועט העלפון — האט די אלטער געשמייכלט, — וועט מאכַן קאוע?

— פריער 'על ער אראפלויין נאכַן דاكتער. דאס 'על ער טאג. — די פרילין דייאמאנט האט אגעהכאמט שיינDEL האנט און זי ניט געלאון אוועקאיין. ערשות איצט האט די אלטער פרוי, צו איר גרויסן שטווינגען, דערזונ פאר זיך א פנים, וואס האט גארניט געהאט אין זיך קיין געלעCKERיט צו די פנימער פון אירע שילערינט. א צענאנדרערטער מסקסע פון אגעהלעבקיטי אין געהאנגען איבער איר. נאָר די אוינן, אַרומגעועבעט מיט א נײַז קנייטשן, זיינגען געווען וואָרעטן, יונגע. האט די פרילין דייאמאנט פֿאָרגענסן אָן פֿנִים אָון זיך אַיְגָעָקָות אָין די אויגן : — בּֿיסְט אַטְיִיעָר. שיינDEL האט דערפֿילט אַזיבערקייט אין זיך : — זאגן זי דאס נישט, פֿאָני פראפעסארקע.

— פֿון דִּינְיָע אַוְיגָן קוֹקֶט אַרוֹיס אַ גוֹטָעָר מְלָאָך...

— אַיך בֵּין פֿון די נִידְעָרִיקְסְּטָע, פֿאָני פראפעסארקע. פֿון אַפְּפָאָל.

— בּֿיסְט אַ פֿערְלָל.

שיינDEL האט צעשוריט, באַגְּלִיקְט אוַיסְגָּעָרְפָּן : — אָון יַעֲצֵט גַּי עַד באַשְׁטָעָלָן דעם דاكتער. וואָס פריער מְבָאַשְׁטָעָלָט אַים, דאס פריער קומָט ער. — זי האט זיך געלאוּן צו דער טיר. נאָר עַפְּעַס האט זי נאָך צוֹרִיקְגָּהָאלָטָן ; עַפְּעַס ווַיכְטִיקְט, וואָס נאָר די אַיצְטִיקְעַ רְגָע אַז גְּעוּן פֿאָסְקִיךְ דָּעָרְוִיךְ : — זי ווֹאָלָטָן מעַד גַּעַלְעָרְגָּטן, פֿאָני פראפעסארקע? אַ בּֿיסְט פֿוֹילִישׂ. גַּעַגְּבָּן מִיר לעַקְצִיעָס? נִישְׁתְּ בְּחִינָּם, חְלִילָה... די פרילין דייאמאנט האט מִיטָּן בְּלִיק אַרְוּמְגָעָנוּן שיינDEL פֿיגָוָר. נִיִּין, זי, שיינDEL, האט גַּארנִיט גַּעהאט אין זיך פֿון אַירע שילערינט. זי אַז גְּעוּן דָּעָרְ... ווְאָקְסָן ; דָּעָרְוּאַקְסָעָנָעָר אַפְּילָו פֿון אַיר, דער אלטער פרילין דייאמאנט : — דָו... לְעָרָן מִיד בעסְעָר יִדְיִישׂ... — האט זי אַרְוִיסְגָּעְפְּלִיסְטְּמָעָרָט.

*

ס'אייז געשען, אָוּ גַּרְאָד דָוְרָךְ שיינDELעָן האט די פרילין דייאמאנט אַנְגָּעָהוִיבָּן צו אַנטדעָן דאס, וואָס זי האט גְּעַנְוָמָעָן אַנְרוֹפָּן "די יִדְיִישׂ נְשָׁמָה". זי האט אַלְיִין נִיט גְּעוּוֹסְטָן, וואָס דָאָס אַיז אַזְּעַלְכָּעָס ; אַ בְּגָרִיףְ, וואָס האט זיך בשָׁם אַפְּן נִיט גַּעַלְאוּן גְּעֻנִּי דָעָפְּנִירְ, אַבְּעָר וואָס האט בְּלָט אָון קלָאָר אַנְגָּעָדִיט אַוְיףְ דעם סְפָּעַצְיִיפִּשְׂן, אַיְגָעָרְטִיקְן, וואָס אַיז גַּעַקְוָמָעָן צָום אַיסְדְּרָוקָן אַין שיינDEL צַעְקָאַלְעַטְשָׁעָטָן מִישְׁמָאַש פֿון יִדְיִיש אָון פֿוֹילִישׂ, פֿון אַירע מַאְדָנָע אַיסְדְּרָוקָן אָון ווּרְטָלָעָר, וואָס די פרילין דייאמאנט האט מַעַר גַּעַנְטָן, זוי פֿאַרְשָׁטָאנָעָן זִיעָר מַיִּין. שיינDEL האט אַרְאַפְּגָעָצְזָוִינָן זי, די פרילין דייאמאנט, צו דער ערְד אָון צו דעם פְּאָלָל, וואָס האט אַט די ערְד באַזְוִינָט. אָון אַט די גַּעַטְאַ-עֲרָד, הָגָם זי האט נִיט אַוְיפָּגְעָה עַרְטָט

זו זיין אָפְשַׁטוּיסְנְדִיק, אֵין אַיר גַּעֲנְטָעֶר אָוֹן הַיְמִישָׁעֶר גַּעֲוָאָרֶן אָוֹן אֵין אָגְוּוִיסְן זַיְן — אָוֹיךְ הַיְלִיכָּר אָוֹן "בִּיבְּלִישָׁר".

אָפְילּוּ אָוֹיךְ דַּעַר פְּרִילִינְן דִּיאָמָאנְטָס בָּאַצְיוֹנְגָּ צַו דַּי שִׁילָעָר אִין קְלָאָס, הַאַט שִׁינְדָּל, אָוֹיךְ אָגְוּוִיסְן אָוֹפָן, גַּעוּוִירְקָט. אַמְּאָלָה, הַגָּם זַי הַאַט גַּעוּוֹסְטָ פָּוֹן זַיְעָרָעָ דָּאָגָוָת, הַאַט דַּי פְּרִילִינְן דִּיאָמָאנְטָ נִימְטָ לִיבָּ גַּעהָאָט צַו הַעֲרָן וּוּעָגָן זַי. זַי הַאַט זַיְךְ תָּמִיד גַּעֲאַילָט אַדְרִיסְצְׁזָהִיבָּן דַּי יִונְגָּעָ פָּוֹן דַּעַר גַּעַטָּאַ-שְׁטִימָוָנָגָּ, צַו אַנְטָלוֹפִּן פָּוֹן אַרְצְׁזָוָמָעָן מִיט זַי. הַיְנָט הַאַט זַי מַעַר נִימְט גַּעַעָרָט. אַיְזְן דַּי טָאָגְ-טָעַנְגָּלְעַקְיִיט אַוְפְּגָעָקָמָעָן וּוּי אָטָעָמָעָן אַיְזְן קְלָאָס, הַגְּשָׁאָנְקָעָן דַּי גַּאנְגָּצָ אַוְפְּמָעָרָקְזָ אַזְמָקִיט. דַּעַרְמִיט הַאַט זַי נִימְט נַאֲר אַגְּגָעָקָנִיפְט אָטָעָמָקָט צַוְּשָׁוָן זַיְךְ אָוֹן דַּי שִׁילָעָר, נַאֲר דָּאָס לְעָרְנוֹן גּוֹפָא אָיְזְן גַּעֲוָאָרֶן קְאַנְקָרָעָטָעָר, גַּעַשְׁמָקָעָר.

אַיצְּצָהָאַט דַּי פְּרִילִינְן דִּיאָמָאנְטָ, אַהֲיִמְגִיְעַנְדִּיק פָּוֹן שָׁוֹל, טְרָאָכְטָנְדִּיק וּוּעָגָן אַרְטְּפָאָלְעַנְגָּעָם טָאגָ, אָוֹיךְ גַּעהָאָט אַפְּגָעָן אַוְיָגָן פָּאָר דַּעַם לְעָבָן, וּוּאָס הַאַט אַרְוָם אַרְפְּלָוְסִירָט. אָוֹיךְ דַּעַר בְּרִיךְ הַאַט זַי מַעַר נִימְט גַּעהָרָט בְּלִוְיָן דָּאָס קְלָאָפָן פָּוֹן אַרְיעָא אַיְגָעָן טְרָעָפָעָס. זַי הַאַט אָוֹיךְ פָּאָרְנוֹמָעָן דַּעַם קָלָאָגָן פָּוֹן אַנְדָעָרָעָ, וּוּאָס הַאַבָּן וּוּאָס אַמְּאָל צָאָלְקָעָר זַיְךְ צָעַקְלִימְפָעָרָט אַיְבָעָר דַּי שְׁטִיגָן מִיט אָגְעַלְאָפָן פָּוֹן הַאלָּזָן לְעָכָר, אַוְמָבָאָקָאנְטָעָר שְׁפָרָאָר, וּוּאָס הַאַט אַוְמָבָאָמְעָרָקָט אַוְיְגָעָהָרָט צַו גַּרְילִצְּן אַיְזְן דַּי אַוְיָרָעָן אָוֹן הַאַט אַגְּגָהָוִיבָּן צַו וּגְגָעָן אַרְוָם אַיר מִיט אָגְרָעָמָעָן נִיגָּוָן. זַי הַאַט נִימְט בָּאָמְעָרָקָט, וּוּעָן זַי הַאַט אַלְיָין אַגְּגָהָוִיבָּן צַו צָעַקְאָלְעַטְשָׁעָן דָּאָס לְשׁוֹן אָוֹן זַיְךְ פְּרִיעָעָן, וּוּאָס מַעַן פָּאָרְשָׁטִיטָם. וּוּאָס זַי וּוּלְלָזָן.

שִׁינְדָּלָעָן הַאַט זַי בְּסֶךָ-הַכְּלָי וּוּינִיק גַּעֲזָעָן, זִיְתְּ זַי אָיְזְן גַּעֲזָוָנְט גַּעֲוָאָרֶן. שִׁינְדָּל הַאַט לִיבָּ גַּעהָאָט צַו קְוּמָעָן, וּוּעָן מַעַן הַאַט זַי גַּעַדְאָרָפָט. אַוּודָאִי הַאַט זַי גַּעהָאָט אַחֲשָׁק זַיְךְ אַנְצְּזָאָפָן פָּוֹן צִיְּתָ צַו צִיְּתָ מִיט דַּעַר "גַּעַלְעַרְנְטָעָר" לְזַופְט אַיְן דַּעַר לְעָרָעָ רִינְס צִימָעָר. אַבָּעָר דָּאָס הַאַט זַי גַּעַקְאָנְטָמָאָן, פָּוֹן דַּעַר שְׂוּעָלָ : אַוְן דָּאָרָט זַיְעָנָעָן תָּאָקָעָ דַּי שְׁמוּעָן צַוְּשָׁוָן זַיְךְ גַּעַוְאָרָן פּוֹלְעָר מִיט אַיְנָהָאָלָט אָוֹן גַּעהָיִמְעָר פָּאָרָ שְׁטָעַנְדִּיקָוָן. דַּי פְּרִילִינְן דִּיאָמָאנְטָהָאַט מַעַר נִימְט גַּעַקְוּקָט אַיְבָעָר שִׁינְדָּלָס אַקְסָל אַוְן גַּעַשְׁקָלָט צְעַשְׁטָרִיטָמִיטָן מִיטָּן קָאָפָן, וּוּעָן שִׁינְדָּלָהָאַט גַּעַרְעָדָט. אַיְצְּטָהָאַט זַי גַּעהָרָט אָוֹן גַּעַפְּרָעָגָט. סַאיְזְן גַּעֲוָעָן, זַי זַי וּוּאָלָט גַּעַלְעָרָטָ פָּוֹן שִׁינְדָּלָעָן אָגְזָעָם לִימָודָ, פָּוֹן וּוּעָלָנוּן שִׁינְדָּלָ אָיְזְן גַּעֲוָעָן אָנְקָסְפָּרָטָ, וּוּאָס קִיְּנָ שָׁוָם בִּיכָּעָר הַאַבָּן אַיְם פָּאָרְטָרָעָטָ נִימְט גַּעַקְאָנָט.

אַבָּעָר שִׁינְדָּלָס "אַרְיִינְרִיסְן זַיְךְ" אַיְן דַּעַר אַינְטִימִיטָטָ פָּוֹן אַיְר צִימָרָהָאַט גַּעַלְאָוָן אַשְׁפָּוֹר. סַאיְזְן גַּעֲוָעָן, זַיְךְ דַּי פְּרִילִינְן דִּיאָמָאנְטָוָאַט מַעַר נִימְט גַּעַקְאָנְטָ זַיְךְ אַזְוִי פּוֹלְשְׁטָעָנְדִּיק פָּאָרְמָאָכָן אַיְן אַיְם : וּזַי דַּי טִיר וּוּאָלָט תָּמִיד גַּעַלְבִּין הַאלְבִּיָּאָפָן, אַזְוִיְּקָוְנְדִּיק. אַיְרָע תָּלְמִידָה, בְּעַלָּא. צּוּקָעָרָמָאָן אָוֹן רְחָל אַיְיָוָשִׁיךְ, וּוּלְכָעָה הַאַבָּן גַּעֲוָוִינְט אַוְיָפָן זַעֲלָבָן הַוִּיהָ, אַזְוִיְּקָוְנְדִּיק. אַיְרָע תָּלְמִידָה, בְּעַלָּא. צּוּקָעָרָמָאָן אָוֹן רְחָל אַיְיָוָשִׁיךְ, וּוּלְכָעָה הַאַבָּן הַאַט זַיְךְ אַיְרָעָרָפָרָיָן זַעֲלָבָן הַוִּיהָ, אַזְוִיְּקָוְנְדִּיק. אַיְרָע תָּלְמִידָה, בְּעַלָּא. צּוּקָעָרָמָאָן אָוֹן רְחָל אַיְיָוָשִׁיךְ, וּוּלְכָעָה הַאַבָּן אַוְמָבָאָקָוּעָם מִיט זַיְךְ. זַי הַאַט גַּוט גַּעוּוֹסְטָ, אַזְוִיְּקָוְנְדִּיק. אַזְוִיְּקָוְנְדִּיק זַיְךְ גַּעַפְּלָעָגָט פִּילָן זַיְעָנָעָן נַאֲר גַּעֲוָעָן אַזְוִיְּסִירִידָ ; פּוֹנְקָט וּזַי סַאיְזְן גַּעֲוָעָן אַזְוִיְּסִירִידָ זַיְעָר אַנְבָאָטָן.

זיך איר אַרוּוִצָּהָעַלְפָּן. זי האט קיין מאָל זיינער הילפ ניט אַנגעַנוּמָעָן אָוּן זיך שטראָעָג געהָאלָטָן אַין אִיר לְעַדְרֵרִישָׁעָרָךְ.

בעת אַט דִּי טָעַג האָט זי דִּי מִידְלָעָךְ גַּעֲנָעָר גַּעֲזָעָן בֵּי זיך אָוּן זיך, זוי זיך וואָלָטָן דָּאָס גַּלְיִיךְ דָּעַרְפִּילְטָן, זיינָעָן גַּעַוְאָרָן אָפְּטוּ אַיְנָגִיְעָרָנס בֵּי אִיר; זוי זיך וואָלָטָן געהָאת אַוְיסְגַּעֲקָוּקָט אָוִיף אַ צִּיכְּן פָּוּן אִיר, צוֹ גַּעַבְּן זיך אַ גַּעַלְגָּהָהִיט — דָוָרָךְ שְׁטָאָמְלָעְנִישָׁן אָוּן נִיט דָעַרְזָאָגְטָעָו וְיִדוּיָּם; מִיטְ פָּאָרְפָּלָאָגְטָעָטָע, הַיִּסְעָרָהִיד — זיך צוֹ באָפְּרִיְעָן פָּוּן דָּעָרָ לאָסְטָן, זוּסָה האָט זיך גַּעַדְרִיקְטָן.

די פְּרִיְילִין דִּיאָמָאנְטָה האָט פָּאָר דִּי מִידְלָעָךְ אַוְיסְגַּעֲזָעָן צוֹ זִין דָּאָס פָּאָסִיקְסְּטָעָן וְעוֹזָן, פָּאָר וּעְלָכְן זיך האָבָן גַּעֲמָעָגְטָן, אָן פָּאָרְבָּהָאָלָטָן, אַוְיסְלָאָדְעָנָעָן דָּעָם אָוּרָמוֹרָן, וְואָס צְעַטְרָאָגָט זיך, דָעָם צָעָר וְואָס גַּרְאָבָט אַין זיך — אָוּן בֵּית מָוֹן זיך שְׁעַמְּעָן אָוּן צְוִימָעָן דִּי טְרָעָרָן. וּוַיְיַלְּ דִּי פְּרִיְילִין דִּיאָמָאנְטָה אַיְזָה גַּעַוְעָן גַּעַנְעָט אָוּן דָּאָרָ פּוֹלְשָׁטָעָנְדִּיק אַוְיסְעָרָד דָעָם גַּעַוְעָבָ פָּוּן זַיְעָרָעָ טָעָג. זיך האָבָן זיך גַּעַקְאָנְטָה אַרְיָנוֹקְיָילְעָן אָוּן דָעָם קְרִיוֹ פָּוּן זַיְעָרָעָ טְרָאָכְטָעָנִישָׁן אָוּן דָאָרָ לאָוּן אִין דָרְוִיסָן. סְאָיוּ גַּעַוְעָן, זוי זיך וואָלָטָן זיך אַרְאָפְּגָעָרְעָדָטָן פָּוּן הָאָרְצָן — פָּאָר זיך אַלְיָין. נָאָר די דָעַרְלִיכְטָעָרְגָּוָג אָוּן דִּי אַפְּפְּרִישָׁוֹגָן, וְואָס אַיְזָה גַּעַקְוָמָעָן נָאָר דָעָם, אַיְזָה גַּעַוְעָן פָּוּן אָזָא אָרָטָן, וְואָס אַ טָּגְבָּוָרָהָה האָט נִיט גַּעַקְאָנְטָה גַּעַבְּן. די פְּרִיְילִין דִּיאָמָאנְטָה, בֵּי אַיְרָ אַפְּגָעָזְנוֹדְעָרְטָקִיָּט אָוּן אַומְפָעָרְזָעָלְעָכְיִיט, וְואָס זיך האָט פָּאָרְמָאָגָט אִין זיך בָּאָגְרִיף — גְּלִיכְצִיְּטִיק פָּאָרְמָאָגָט אַ פָּאָרְ אָוּרְיָהָן, אַיְזָה גַּעַלְכָּעָ עַסְהָאָט רְעַזְאָנִירָט זַיְעָרָ קּוֹל ; אַ פָּאָר בְּלִוְיָה, פָּאָרְלָאָפְּעָנָעָ אַוְיָגָן, אַיְזָה גַּעַלְכָּעָ סְהָאָט אַפְּגָעָשִׁינְטָה מִיטָּ פִּילְבָּאָרְקִיָּט די פִּין פָּוּן זַיְעָרָ בְּלִיקָּה, אָוּן דָּאָס האָבָן זיך פָּאָרְמָאָגָט : די פִּילְבָּאָרְקִיָּט, די אַוְמָגָעְטִילָה אַוְפָּמְעָרְקָזְאָמָקִיָּט פָּוּן גַּעַפְּלִי ; דָּאָס אַרְיִינְצִיעָן זיך פָּוּן אָזָוִיְיִטָּעָר נִשְׁמָה אִין זַיְעָרָעָר, אָוּן זָאָלָן זיך אַלְיָין בָּעַסְעָר דָעַרְזָוָן דָרְךְ אִיר. סְאָיוּ גַּעַוְעָן פָּאָר דִּי מִידְלָעָךְ, זוי זיך וואָלָטָן זיך אַוְיסְגַּעֲטָאָן פָּאָר אַ שְׁפִּיגָּל, וְואָס שִׁינְיָט אַדְוָרָךְ זַיְעָרָ גַּעַשְׁתָּאָלָט ; גַּעַמְּט זיך אַרְיָין אִין זיך — אָוּן לאָזָות זיך דָאָר אִין דָרְוִיסָן, אַוְיסְעָרָ זיך. צְעַנְעַמְּט זיך — כְּדִי גַּאֲנָצָה צוֹ מָאָכָן ; צְעַבְּרָעָט זיך — כְּדִי זיך אַוְיסְצּוּגְלִיכְיָן ; שִׁינְטָה זיך אַדְוָרָךְ — כְּדִי הַלְּעָרָ צוֹ מָאָכָן אִיר אַיְגָעָנָם שִׁין.

אט אָזָא מִין שְׁפִּיגָּל אַיְזָה די פְּרִיְילִין דִּיאָמָאנְטָה גַּעַוְאָרָן גַּעַנְדָּרְטָה. אַמְּתָה, די עַנְדָּרְוָנָג אִין אִיר אַט דָעָם הָאָרְבָּסָט, וְואָס האָט זיך אַלְיָין אָוּי גַּעַנְדָּרְטָה. גַּופָּא אַיְזָה נִיט גַּעַוְעָן קִיְּין רָאָדִיקָּאָלָעָ אָוּן האָט געהָאת גַּעַנְדָּרְטָה. די עַנְדָּרְוָנָג צוֹ טָאָן מִיטָּן עַצְּמָן פָּוּן אִיר כְּאָרְאָקְטָעָר. וּוַיְיַלְּ אִיר נִיְּעָר אַינְטָאָרָס פָּאָרְ אָלָעָן, אִיר אַוְיפָּנְעָמָעָן די טָאָגְטָעָגְלָעָכְבָּן וּוּרְקָלְעָכְיִיט אַיְזָה, שְׁלִיסְלָעָךְ, גַּעַוְעָן גַּאֲרָנִיטָמָעָר, וְזַיְעָרָהִיטָמָעָר קָנָעָטָן די רְעַאֲלִיטָעָט צוֹ אָוּן אַנְדָּרְעָר — אָוּיך אַ פָּאָרְגִּיסְטִיקְטָעָר, נִשְׁמָה דְּקָעָרָ. וּוַיְיַלְּ דָאָס בִּיסְלָמָה תְּדִיקְגְּעָטָדִיקָס, וְואָס זיך האָט אַגְּעָהָוִיבָן צוֹ בָּאָגְרִיפָן, אַיְזָה גַּעַוְעָן די גַּעַבְּעָנְטָשָׁטָעָ מאָס, וְואָס האָט אִיר דָעַרְלָוִיבָט אַנְצָוְבִּינְדָן דָעָם קָאנְטָאָט מִיטָּ אַנְדָּרְעָר, וְואָס זיך פָּרִיעָר נִיט גַּעַקְאָנְטָה אַנְבִּינְדָן. אַ קְוִים־קְוִימִיקָּעָר פָּאָדִים האָט זיך פָּאָרְקִנִּיפָּט צוֹיְשָׁן דָעָם וְעוֹזָן פָּוּן דָעָרָ קָאנְקָרְעָטָעָר וְואָרְ מִיטָּ אִיר וְעוֹזָן — דָעָם פָּאָרְגִּיסְטִיקָן. אָוּן דָאָס האָט אַ סּוֹף גַּעַמְּאָכָט צוֹ אִיר גַּעַפְּלִי פָּוּן אַיְנָזָמָקִיָּט.

«גָּאַרְנִיטַּ מְעַנְטְּשָׁלְעֶכֶּעֶ אַיְזָׂ מִירַ פְּרֻעָּמֶדַּ. אַיְזָׂ בֵּין דַּו אֹן דַּו בִּיסְטַ אַיְזָׂ...» — פְּלָעַגֶּט
זַי מְוַתִּיקָּן מִיטַּן בְּלִיךְ אִירָעַ שְׁילָעָרִינָס, וַיַּיְזַלְּ גַּעֲנִיסָן פָּוּן אִירַ נְאַעַנְטִיקִיטַּ.
בְּעַלָּא צְקֻעָרָמָאָן פְּלָעַגֶּט גְּעוּוִינְטְּלָעַד אַרְיִינְפָּאָלָּן מִיטַּ אַשְׁטוּרָעָם אַיְזָׂ דַּעַר
לְעַרְעָרִינָס צִימָעָרַ. דַּא, בֵּי דַּעַר פְּרִילִין דִּיאַמָּאָנָט, אַיְזָׂ גַּעַוּעַן דַּאַס אַיְנְצִיקָּעַ אַרטָּ
זַוַּי זַי אַיְזָׂ נִיטַּ גַּעַוּעַן שְׁעַמְעוּוֹדִיקַּ. זַי הָאָטַּ נִיטַּ גַּעַפְרָעָגֶט, צַי דַּי לְעַרְעָרַן הָאָטַּ, אַיְזָׂ
דַּעַם מְאַמְעָנָט, צִיְּטַ אַוַּן גַּעַמִּיטַּ פָּאָרַ אִירַ. אַפְּרָסָאַפְּעָטָעַ פָּוּן לוּפָן אַיבָּעָרַן הָוִוַּתַּ,
אַיבָּעַר דַּי שְׁטִיגָּן, אַיְזָׂ זַי אַרְאַפְּגַּעַפְּאָלָּן אוּפַּחַ אַבְּעַנְקָלַ, גַּעַכְאָפְּטַ אַפְּינְגָּעָר אַיְזָׂ מוֹילַ,
אַרְמְגְּעָבִיסָן אַנְגָּלַ; גַּעַנוּמָעַן, וָאָס עַס אַיְזָׂ אִירַ גַּעַקְוּמָעַן אַיְן הָאָנָטַּ, אַבְּלִיעָרַ, אַ
בּוֹךְ, אַשְׁטִיקָל פְּאָפִירַ; גַּעַנוּמָעַן עַס דְּרִיעַעַן אַוַּן צַוְּפַן, אַוַּן נִיטַּ וּוּאַרְטָנְדִּיקַּ בֵּין דַּי
לְעַרְעָרַן וּוּעַט זַיְד אַגְּוּקְעָצָן נִעְבַּן אִירַ, הָאָטַּ זַי אַגְּגָהְוִיבָּן אַרוּסָוָאַרְפָּן פָּוּן זַיְדַּ
הַאֲלָבָעַ וּוּרְטָעָר — כְּאַאַטְיִישַׁ, נִיטַּ גַּעַבְנְדְּעָבָעַ — וּוּיְמַעַן וּוּאַרְפָּט אַרוֹסִים שְׁפִילְקָעַסַּ,
וָאָס הַאֲלָטָן פְּאַרְשָׁטָאָסַן אַפְּאַרְקְנוּלִיטַּן פָּאָקַן. נַאֲדַ אַיְדָעַר דַּי פְּרִילִין דִּיאַמְעָנָט הָאָטַּ
צִיְּטַ גַּעַהָאָט זַיְד צְוּצָרִיטָן: אַנְצּוּשְׁטָעַלְן דַּי אַוְיְעָרַן אַוַּן דַּעַם שְׁפִילָעַן פָּוּן אִירַעַ
אוֹיגָן — זַיְגָעַן שְׁוִין אַיבָּעָרַן טִישַׁ גַּעַפְּאָלָּן טְרָעָרַן אַוַּן וָאָס אַמְּאַל הַיִּסְעָרָעַ,
אַיְמְפָעְטְּדִיקַּ רַיְדַּ.

— סְאַיְזָׂ מְאַדְנָעַ... — הָאָטַּ דַּאַס מִידָּל זַיְד גַּעַקְלָגָט, — אַיְזָׂ לִיְדַּ נִיטַּ קִיַּן
הַוְּנָגָר. אַיְזָׂ פִּיר דַּאַס נְאַרְמָאַלְסָטָעַ, פְּאַרְמְלָחְמָה דִּיקְסָטָעַ לְעַבָּן. מִיְּזַי גַּופַּ הָאָטַּ אַלְעַ
בְּאַקְוּעַמְלָעְקִיקִיטַּן. מִיְּגַעַן צַיְּן כְּרוּפָעַן אַפְּיָלוּ שְׁאַקְאַלָּאָד. אַוַּן דַּאַד פִּילַ אַיְזָׂ דַּי
דְּרָאָטָן. וּוּיְקָוְמַת דַּאַס? וּוּיְזַי אַיְדַּ בֵּין גַּעַגְּגָנְגָעַן אַיְן גַּעַטָּא. הָאָטַּ זַיְד מִירַ גַּעַדְכָּטַּ
אוֹ פָאָרַ מִירַ וּוּעַט נִיטַּ וִיְיַיְן קִיַּן גְּרוּסָעָר אַונְטָעָרְשִׁידַּ... אַזְוַאַד וּוּלְאַיְדַּ הַאֲבָן מִיְּזַי
אַיְגָעָנַע וּוּלְטַעַט, וָאָס אַיְזָׂ נִיטַּ אַפְּהָעָנְגִיקַּ פָּוּן קִיַּן שָׁוָם דְּרוּסִין. אַבְּעַר סְאַיְזָׂ נִיטַּ
אַזְוִי... אַזְוִי נִיטַּ צְוְלִיבַּ דַּי לִיְיַדַּן פָּוּן דִּי מְעַנְטָשָׁן, וָאָס אַיְזָׂ זַעַרְ מִירַ. יַאַ.
סְוּוּקָטַּ אַפְּרָלָאָגַגַּ צַוְּהָלָפָן. אַבְּעַר דַּאַס רִירְתַּ נָאָרַ אַזְוִי אַוְיְבָעָרְפָּלָאָר אַיְזָׂ מִירַ.
אַשְׁטִיקָל בְּרוּטַּ, וָאָס אַיְזָׂ גַּיבַּ אַזְוּקַעַ, דַּי זַוְּפַן אַזְוַלַּ, וָאָס אַיְזָׂ צַעְטִילִיל, בְּאַרְוִוִּיקַט
דַּעַם וּוּיְטִיקַט. אַבְּעַר דַּעַר אַנְדָעָרְרַ בְּלִיְיַבָּט. דַּי גַּעַגְּנִישַׁ שְׁטִיקָט. אַיְן אַנְהָיִיבַּ הָאָבַּ
אַיְזָׂ פְּאַרְגָּרָאָבָן דַּי נַאֲזַן בִּיכְעָרַ: גַּעַלְעָרָנַט זַיְד שְׁפָרָאָכַן. כִּיתְוַוַּעַס נַאֲזַן הַיִּנְטָ
אַבְּעַר אַיְזָׂ פְּאַרְלִיר זַיְד מַעַרְ נִיטַּ דַּעַרְיַן. כִּיקְעַן מַעַרְ דַּעַרְמִיטַּ נִיטַּ בְּרַעְכַּן קִיַּן
צּוּמָעַן...»

דַּי פְּרִילִין דִּיאַמְעָנָט הָאָטַּ שְׁוִין בָּאוּזָוָן זַיְד אַוּעַצְזּוּעָצָן נִעְבַּן אִירַ, אַרְיִינְגָּעָמָעַן
אַיְן דַּי אַוְיַגַּן דַּאַס מִיאָסַ-צְעַקְרִימְטָעַ פְּנִים פָּוּן דַּעַם מִידָּל, אַיְרַע אַוְרְוִיקַע הַעֲנָטַּ
מִיטַּ אַרְומְגְּעַבְּיִסְעָנַע נְעָגַל, וָאָס הַאֲבָן זַיְד אַיְגְּגָשְׁנִיטַּן מִיטַּ בְּעַס אַיְן דַּי חַפְצִים,
וָאָס זַיְד הָאָטַּ אַיְגְּגָעְקָלָמָעָרַ צְוַיְשַׁן דַּי פְּינְגָרַעַ. דַּי פְּרִילִין דִּיאַמְעָנָט הָאָטַּ שְׁוִין
גַּעַהָאָרָכְטַּ אַזְוַי הָאָטַּ שְׁוִין פָּאָרְגָּעָסַן זַיְד — פְּוּלְקָפְּעָמָעַ, וּוּיְדַעְמָאַלְטָעַ
נָעַם מַאַל — וּוּיְנִעַם דַּעַם וּלְבָנַן מִידָּלָס פְּאַטְעָר אַיְזָׂ גַּעַזְעָסַן פָּאָרַ אִירַ, אַשְׁיכְוּרַעַ,
אַזְוַי דַּעַרְצִילִיט זַיְן לְעַבָּן. מִיטַּ וּוּיְפַלְּ לִיְכְטָעַר אַיְזָׂ גַּעַזְעָסַן פָּאָרַ אִירַ
וּוּיְנִעַם דַּעַרְ צְיִינְקָעָר אַיְפָטַן אַיְזָׂ גַּעַזְעָסַן בְּלוּזַן אַוְיְסְצָהָעָרַן. אַיְצַט הָאָטַּ
דַּאַס נִיטַּ גַּעַנוֹגָנַט. בְּעַלָּא הָאָטַּ גַּעַפְרָעָגַט אַיְזָׂ אוּפַּחַ אַפְּרָוּשַׁ צַוְּאָרַ פְּחַד, צַוְּאָרַ אַוְמָרוּ
אַזְוַי אַוְמָעַט.

— ס'איו דאס געטא, הא... און דער הארבסט, — האט די פַּרְיִילֵין דייאמאנט מיט מי געוווכט וווערטער און מיט זיין, דעם אמת. — דער יד אחת פון די צוּוִי...
קעגן דיין יוגנט.

דאס מיידל, וואס האט זי געהערט, איז ניט געווען די געהארכזאמע, טאקטפולע תלמידה פון שול : — דאס איז פָּאַעֲטִישׁ פָּרָאַזְעָלָאָגִיעַ, — האט זי זיך פָּאַרְקִירִימֶט. — דאס איז דאס וועז פון דער יוגנט, — האט דער לעערערינס קול גען שטראמט איבער דעם מיזילס אויער, גלייכְמַעַסִּיק, פָּאַמְּגַלְּינִיס. — דו בִּיסְטַּ נְאָז פִּלְבָּאָרָעָר, טענסיטיווער פון אנדערע, זיינען דִּינְגַּעַסְטִים פון שטרעבן שטאָר-קערע. וועןדו וואלסטט ניט געווען אין געטא, וואלסטו עפֿעס געלעקס געפֿילט; זיכער ניט אין דער מאס, זוי דא : אַכְּבָּר אַין חָךְ נִיט אַנְדְּרָעָש. אַין געטא פִּלְסְטִוָּן דיין יוגנט פִּינְלְעָכָר, וויל דו זעטס די דראָטן, וואס שנײַידָן אַיבָּעָר, ניט נאָר דעם שטוח... נאָר אוֹיךְ די צִיִּיט. סְגַּעַטְמַט דִּיר צו דעם שווענג. דער פְּלִי צו דער צוקונפְּט קומט אויס אַיבָּעָרְגָּעָרִיסְן... אַון ווער לעבעט נאָז אַזְוִי מיט דער צוקונפְּט זוי אַיְוָגָעָר מַעֲנְטָשָׁ? אַון דָּוּרְבִּי וְעַסְטוֹ אַון פִּילְסְטִטָּסְטִוָּן לְעַבְּנָן דָּאָ, אַפְּלָה, ווען עס רִירְטַּ דִּיר נִיט אַן דִּירְעָקָט. אַון עס אַיְוָגָעָר פְּרָאַזְוִיָּשׁ... צו האָרָב, צו שְׂפִּיְזָן דיין קעגַן וואָרט.

— נײַן, ס'איו ניט דאס ! — האט בעלאָ פָּרָאַטְעָסְטִירָט. אַבְּעָר אַיר קול האט מערד ניט געקלונגגען אַזְוִי אַרְוִיסְרוּפְּעָרִישׁ. ס'הָאָט אַוִּיסְגַּעַזְעָן, ווי עס וואָלְטַּ פָּאַרְוּוִיכְט געווֹאָרָן פון דער לעערערינס ווַיְיכַעַר דִּיד. — אַפְּשָׁר... גִּיכְבָּר אַיז עס די הִים. גִּיכְבָּר דאס. מַיְּן מַאְמָע, פָּאָנוֹגָה דִּיאַמְּאָנוֹת... אַן אַנְדְּרָעָר מַאְמָעַ האָבָּאָ. אַיר מִינְט אַזְוִי סְעַרְלָעַךְ ? פָּאַרְקָעָרט. אַוְסְעַרְלָעַךְ אַיז זוי נאָז פָּעַטְעָר, ווי זוי אַיז גַּעַוּעַן. זוי אַיז קִיְּלָעְכָּדִיךְ אַיז צְעָגָסָן. גַּרְאַד אַיר האָרָץ זעט מִיר אוֹיס זו זִין פָּאַרְדָּאָרט. אַיר פָּאַרְשְׁטִיטִי ? אַון ווען אַיר זָאלְט ווַיסָּן, ווי לִיבְלָעַךְ זוי אַיז אַמְּאָל גַּעַוּעַן ; ווַיְפַלְּ גַּוטָּס דער בלוייזער קלְאָנְגָּפָן אַיר קול האט מִיר גַּעַטָּאָן. הַיְּנִיט קוּוִיטְשָׁעַט זַי. דַּי מַאְדָּט צְקוּרָמָאָן קוּוִיטְשָׁעַט, פָּאָנוֹגָה דִּיאַמְּאָנוֹת. אַון ווען זי קוּוִיטְשָׁעַט, גַּלְיוּוּרָט אַין מִיר אלְצִדְינָג אַיז. טִילְלָמָאָל פָּאָל אַיךְ צו זַי אַיר, הַיְּבָּז זי אַן קַוְּשָׁן אַון גַּלְעָטָן, ווי אַיךְ וואָלְטַּ, מִיט צְעַרְטָלְעַכְקִיטָּן, גַּעַוּוֹלָט אַוְיפְּטִיָּעָן די פָּאַרְפּוּרְעָנָעָן מַאְמָע אַין אַיר. אַבְּעָר כִּבְּלִיְבָּרְעָנָג אַוִּיךְ אַיר האָלְדוֹן, אַלְיָין זוי אַן אַיְזְוִידָאָפָן. נָהָר וואָלְטַּ אַיר זַי אַךְ אַמְּאָל פָּאַרְגּוּשְׁטָעַלְט, אַוְ אַיךְ צו זַי אַיר, הַיְּבָּז זי אַן קַוְּשָׁן אַון מִיט אַם... דַּעַם טָאָטָן, אַיז אַיךְ... עַר טָרָאָגְטָה האָרָטָה שְׁטִוָּאָלָעָס ; קְלָאָפְּטָמִיט זוי מִארְשִׁירְט אַוִּיךְ אַון אַפְּ אַיבָּעָר דער שְׁטוּבָה. מִיךְ שְׁוִידְעָרָט פָּוֹן דַּעַם קלְאָנְגָּה. אַון אלְזָ, וועגן וואָס עַר רָעַדְטָה עַרְנָסְט אַיז : רָעַסְאָרָט אַון טָאָלָאָנָגָעָן, אַון וואָס פָּאָר אַדְּסָפְּעַצְיִיעָלָעָץ צְוִיְּלָוָג עַר ווּעַט באַקְוּמָעָן די וואָס, ווַיְפַלְּ מַאְלָה דֻּעַר פְּרָעָזָעָס אַון ווען מִיטָּאָג. יָא, אַון ווען עַר אַיז נִיט עַרְנָסְט, לְאַכְּטָעָר. אַבר מִיטָּן פְּרָעָזָעָס אַון ווען מִיטָּאָג. יָא, אַון ווען עַר אַיז נִיט עַרְנָסְט, לְאַכְּטָעָר. אַמְּאָל האָבָּאָ אַיךְ לִיב גַּעַהְאָט זִין הַיְּטָעָקִיט. זִין גַּעַלְעַכְטָעָר אַיז גַּעַוּעַן אַנְשְׁטָעַקְנָדִיק. ס'הָאָט גַּעַפְּלָעַט צְעַרְרִיבָּן אַלְעָ כְּמָאָרָעָס אַזְוִי מִינְט הַיְּמָל. הַיְּנִיט בְּרַעְגְּטָה עַס אַון כְּמָאָרָעָס. ווַיְיָל זִין לְאָכָּה, פָּאָנוֹגָה דִּיאַמְּאָנוֹת, קומְטָמִיר אוֹיס, ווי סְזַוְּאָלָט נִיט גַּעַוּעַן

זין און ווי ער וואלט ניט געוווען... מײַן טאָטָע. און צוישן זיך האָבָן זיי גָּרְנִיט, די עלטערטן. אַבְּסָלוֹט גָּרְנִיט. כִּיּוֹן עַס נִיט פֿאָרְטְּרָאָגָן... — בעלא האָט גַּעֲוִוִּשֶׁט די אוֹיגָן. טְרָעָרָן האָבָן גַּעֲפִילִיכְּצֶת דָּרוֹךְ אִירָעָ פֿינְגֶּעֶר. — אַיך קָאָן נִיט זָעָן זַיִּן צְוָאָמָעָן. אַזְּאָא קָאָלְטְּקִיט. אַ פֿרָאָסְטִיקִיט. מִיר דּוֹכְטָה... אַלְעָ פֿוֹנְדָּאָמְעָנְטָן פֿוֹן מִין לְעָבָן זַיְּנָעָן צְוָאָמְעָנְגְּעָפָּאָלָן. אַיך לְגָ אָונְטָעָר די חָוְרָבָות פֿוֹן מִין הַיָּם אָוָן כְּשִׂטְּקִיךְ זַיִּן. יַא, פָּאָנְגָּא דִּיאָמָאָגָן... — אַיך האָבָן קִיְּן שְׁוּעָסְטָעָר אָוֵיך נִיט. זַי וּוֹינְט אָוֵיך דּעָרָה הַכְּשָׁרָה; גַּעֲוֹוָרָן אַ פֿאָרְקָאָכְּטָעָ צִיּוֹנִיסְטָקָע. אַיך דּוֹרְקָעָן זַי קוּוִים... וּזְיַדְּעָטָן, וּזְיַדְּ פֿרִיט זַי אָוֵיך. וּזְעָן זַי קוּמָט אַהֲיָם הַאָלְדוֹת זַי מִיךְ אָן רַעַדְטָן מִיךְ צַו, אַיך זָאָל אָוֵיך קָוּמָעָן אָהָיָן. אַיך קָאָן בִּיטְ קָוּמָעָן. מִיר אַיְזָן דָּאָס אַלְץָ פֿרְעָמָדָן. אָוָן... עַר אָוֵיך. מִיעָטָעָק, כִּיּוֹן גַּעֲוָוָעָן פֿאָרְלְבָּאָט אַיְזָן אִים אַ לְאָגָנָגָ צִיִּיט; הַאָבָן אִים נָאָךְ אָוֵיך אַלְאָז... אַיך פִּילָּ אַן עַקְלָ צַו זַי אָוָן אַ שְׁרָעָק, אָזְ אָיך וּוּלְ נָאָגָעָבָן; אַנְטְּרִינְגָּן אָוֵיך דּעָם אָוָפָן פֿוֹן דּעָרָ גַּעֲפְּגַּעַגְּנִישׁ. דּעָמָאָלָט... וּוּרָר וּוּלָר אָיך דּעָמָאָלָט מִיר וּוּגָן זַיְּנָעָן פֿאָרְזְּוִילְוְגָן... וּוּלְ מִיךְ קָוּשָׁן. טְיִילָמָל וּוּאָלָט אָיך פֿאָרְמָאָכָט די אַוִּיגָן אָוֵיך... אַיך פִּילָּ אַן עַקְלָ צַו זַי אָוָן אַ שְׁרָעָק, אָזְ אָיך וּוּלְ נָאָגָעָבָן; אַנְטְּרִינְגָּן דִּיאָמָאָגָן? אָוָן... אָוָן וּוּאָס אִיז גַּעֲשָׁעָן מִיטְ מִיר? זַי קוּמָט, וּוּאָס זַי אַלְעָ זַיְּנָעָן אָזְוִי וּוּיְטָ פֿוֹן מִיר? — אַיך פְּנִים אִיז גַּעֲוָעָן אַוִּיסְגָּעָרְקִימָט אָוָן נָאָס, די נָאָז רוּיָט אָוָן פֿאָרְשְׁפִּיצָט. פֿאָסְמָעָס פֿאָרְשְׁוּזִיכְּטָעָ הַאָרָהָאָן זַיִּן בְּאָפְרִיטָטָ פֿוֹן די שְׁטִיףָ פֿאָרְפָּלְאָכְּטָעָן צַעַף אָוָן גַּעֲפָאָלָן אַיבָּעָר אִירָ פְּנִים אָוָן הַאָלְדוֹן.

די פֿרְיִילִין דִּיאָמָאָגָן הַאָט אַרְיִיפְּגָלִיגְּט בִּידְעָ העַנְתָּ אָוֵיך דּעָם מִידָּלָס אָוָמָ-רוּיְקָעָר דָּלָאָנִיעָ: — זַי זַיְּנָעָן בִּיטְ אַוּעָק פֿוֹן דִּיר וּוּיְטָעָר, וּזְיַדְּעָטָן, אַמְּאָלָ, בעלא. דָּאָס גַּעֲטָא עַנְדָּעָרָט נִיט דָּאָס תּוּכִיקָּעָ אַיְן אָוְבָּדוֹן. עַס אַנְטְּפָלְעָקָט עַס נָאָר בּוּלְטָעָר. סִיוּעָט נִיט לְאָנָגָ גַּעֲמָעָן אָוָן מִיר וּוּלָן זַיִּן אַלְעָ בָּאוּיְוָן, אַיְנָעָרָ פֿאָרָן אַנְדָּעָרָן מִיטְ... נָאָקָעָטָעָ נְשָׁמוֹת. סִיוּעָט נִיט גִּינְזָרְ צַו מַאֲסִיקְרִין מִיטְ גָּאָרִיטָ, וּזְיַדְּעָטָן דָּאָס גַּעֲקָאָנָט טָאָן פֿאָרָ דּעָרָ מְלָחָמָה, אַמְּאָלָ. אַוְדָאִי זַיְּנָעָן פֿאָרָאָן אַמְּתָן, וּוּאָס טָעוּן וּזְיַדְּעָטָן מִעָן אַנְטְּפָלְעָקָט זַיִּן. אַבָּעָר סִיאָוִי בְּעָסְעָר אָזְוִי... וּזְיַדְּעָר אַלְעָ... זַיִּן זַיְּנָעָן הַיִּינְטָ?

— אַיך מִינְגָּט צַו זָאָגָן, אָזְ מִין טָאָטָעָ... זַיִּלְעָ... זַיְּגָעָן דָּאָס, וּוּאָס זַיִּן זַיְּנָעָן הַיִּינְטָ?

— נִיְיָן, הַיִּינְטָ גַּיְיָן מִיר אַלְעָ אַדוֹרָדָ אָן אַוְמוֹאָנְדָלָוָגָן. אַיְן דּעָם קָעָסָל, אַיְן וּוּלָקָן מִיר זַיְּנָעָן אַרְיִינְגָּשְׁלִיְּדָעָרָט גַּעֲוָאָרָן, קָאָכָט זַיִּן אַלְץָ אַיבָּעָר אָן אָוְבָּדוֹן. אַבָּעָר מִיטְ דּעָרָ צִיִּיט, וּוּטָ מִעָן זַיִּן אַוִּיסְשִׁילְן פֿוֹן פֿיְיעָר, מִיטְ אַוְנְדוּזָעָרָעָ אַמְּתָעָ פֿנְיָעָר אָוָן זַיִּן לְאָוָן דּעָרְקָעָן.

— אַיך רַעַדְטָ, וּזְיַדְּעָטָן גַּעְטָא וּוּאָלָט גַּעְדָּאָרָן דּוּעָרָן אִיבָּיק, פָּאָנְגָּא דִּיאָ-מָאנְטָ!

— חַלְילָה, קִיבְּדָ... כְּיוֹאָלָט זַיִּן נָאָר גַּעֲוָוָנְטָשָׁן, אָזְ מִיר זָאָלָן, נָאָכוֹ גַּעֲטָא. נִיט צְוּרִיקָגִין צַו דּעָרָ בְּלִינְדִּקִיט, וּוּאָס מִיר האָבָן אַמְּאָל גַּעֲהָאָט אַיְנָעָרָ לְגַבְּיָ דּעָם אַנְדָּעָרָן...

— אַבָּעָר פָּאָנְגָּא דִּיאָמָאָגָן, — הַאָט דָּאָס מִידָּל אַוְמְגָעָדְוָלִיךְ גַּעֲשָׁאָקָלָט מִיטְן קָאָפָּ, — אַיך רַעַדְטָ אָזְוִי אַבְּסְטְּרָאָקָט, אָזְוִי... כְּיוֹוִיסָ אַלְיָין נִיט. כְּהָאָבָן דָּאָךְ אָיך.

טוויזנט מאל געוזנט, או צו מין לעבן האט דאס אלץ קיין שייכות ניט. אונדו פעלט נאך דערויל גארנט. מיר לעבן דאך ווי פירשטיין.

— דו זאגסט דאך, או דיר פעלט, — האט די לערערין מליד געשמייכלט, — אפשר פעלט זיי אויך? דיין טאטע מווע זיך היינט פילן שטאָלצעער מיט זינגע דער-גרייכונגען, ווי אמאָל; מיט דעם, וואָס אין דעם וועלפישן געראנגל דא, איז ער אדרויס אלס זיגער. דערפֿאָר לאָכְט ער... און אפשר לאָכְט ער, אַנְשָׁטָט צו ווינגען... פון חרפה. זיין א זיגער אין געטאָ, בעילאָ, קאָן אויך מיינען: זיין א שולדייקער. און די מאָמע... מווע זיין אומגילדען. מסתמא איז זי, ניט געקוקט אויף דער אַט קייטיט... זיינער הונגעריך. וואָס וויסטו וועגן דײַנע עלטערן, קינד? וואָס וויסטו וועגן דײַנע?

בעלאָ האט געפֿינטַלט מיט די פֿאָרוּוּינַטַּע אַוִינַגַּן: — ס'איו אַמְּתַה. אַיך טראָכַט צו פֿיל וועגן זיך. — זי האט געזיפֿצַט, — ווען אַיך וואָלט בָּאַטְשַׁה געהאָט מײַן פֿיאָנַגָּא... — זי אַיז פֿאָרְשָׁוִינְגַּן געווֹאָרַן אויף אַלְאַגְּנָעָר ווילע אַונְדָּרְגַּאָּד קָוִיםַה הערבאָר אַ פֿלִיסְטַּעַר גַּעֲטָאָן: — דער מאָמען מווע אויך פֿעלַן די פֿיאָנַגָּא. דאס לעבן אַן מוֹזֵיק אַיז אָומְדָעַטְרָעַגְּלָעַן.

*

אנדערש אַיז געווֹעַן מיט רחל אַיְבוֹשִׁיצַס באָזּוֹן ביַי דער פרַיְילַין דִּיאָמָאנַט. דאס מײַדְל האט זיך ניט מודה געווֹעַן, אָפִילּוּ פֿאָר זיך אַלְיַין, אַז זיך בַּיַּעַר לערערין עפֿעס מעָר, ווי הילְפַּעַן אַיז די לעקְזִיעַס. הָגָם זי אַיז אָרִינְגָּעַפְּאַלְעַן אַיז דער לערערינְס צִימָעַר, ווי געשטַוִּיסַן פּוֹן אָן אִמְפּוֹלַס, וועלְכָּן זי האט נִיט געָקָאנְטַק אַנְטְּרָאָלְרַן, האט זי זיך דאָך אַזְוִי לִיכְטַנְתַּיְמַנְתַּעַגְעַבָּן, זי האט זיך בַּאַמְּיטַיְמַט צו האַלְטָן וואָך דעם פֿאָרְאִיבָּל צו דער לערערין אַזְוִי גַּעַדְעַנְקָעַן, אַז די לְעַזְרָן גַּעַהַעַרט צו אַ פֿינְטָלְעַכְן לאָגָעָר, מיט וועלְכָּן דער קָאָמָף אַיז נאָך אַלְעַז אַנְגָּעָאנְגָּעַן. אַזְוִי זי האט זיך פֿאָרְעָקְשַׁנְט גַּעַלְאָמְעָרַט אַן די אָוִיסְרִידַן, מיט וועלְכָּן זי פֿלְעַגְט אָרוּפִּיקְוּמָעַן: אַ מָּאַל אַיז אִיר עפֿעס גַּעַוְעַן קָשָׁה בַּיַּגְּרוּידַן, אַ צּוֹוִית מָאַל האט זיך גַּעַוְאָלַט דִּיסְקוֹטִירַן מיט דער לערערין אִירַס אַ נִיְּיעַם פֿirosh צו «פֿער גִּינְטַה», אַ דְּרִיטַמְּאַל האט זיך גַּעַוְאָלַט די לערערין זָאַל אַיבְּרָקְוּקָן די טַעַזְן פּוֹן אִיר רַעַפְעָרָאָט וועגן נִיטְשָׁעַס «גַּעַבְּרוֹת פּוֹן דער גַּרְיבִּישְׂעַר טַרְאָגְעָדִיעַ». אַמְּאָפְּטַסְטַן פֿלְעַגְט זי נְעַמְּעַן די לערערין אויף אַ פֿאָרְהָעָר: צו ווען, ווי די פרַיְילַין דִּיאָמָאנַט רַעַגְּירָט אויף אִיר, רַחַלְס, בָּאַטְרָאָכָּן אַלְעַ לִיטְעָרָאָרִישְׁעַ פֿרָאָבְּלָעָמָעַן דָּוָרָךְ דער פֿרִיזְמָע פּוֹן גַּעַטְאָלְעַבָּן. דערשְׁטוֹינְטַה פּוֹן דער לערערינְס אַינְטָרָעָרָעָס. פּוֹן דער פֿאָרָה שְׁטַעַנְדִּיקְרָגָה, וואָס זי האט אָרוּגְּעָלְיִיעָנַט פּוֹן אִיר בְּלִיק, פֿלְעַגְט זי שָׁוִין אָרוּסְפְּלָאָצָן אוּפְּגַּעַרְעָגַט, מיט רִידַּע, וואָס האָבָן גַּעַהַעַט פֿאָר זיינְעָר אִינְצִיקָּן צִיל צו צַעַשְׁטָעָרָן דעם בּוֹנְד צּוֹוִישָׁן אִיר אַזְוִי דער לערערין, וועלְכָּע האט קִין מָאַל נִיט אָוִיסְגַּעַזְעַן צו זיין הונגעריך:

— מײַן טַאטַע, פֿאָנוֹנָא דִּיאָמָאנַט, האט היַינְט גַּעַמְּאָכָט אַ וְאָגַע פּוֹן שְׁטְרִיכְלָעַד מיט צּוֹוִי דַּעַלְעַד פּוֹן שְׁאַכְטָלָעַן. אויף בַּיַּדְעַ זִיטָן לִיגְט מַעַן אָרוּפַּי דַּי פֿאָרְצִיעַס

ברויות. דער טאטע וועגן. שנידיט אפ פון דא א שניצעלע, לייגט עס צו דארטן. געמאט פון דארטן אראפ און לייגט עס צו דא. מיר שטיעין ארום און קוּקָן... ווי זיינע הענט טרייסלען זיך, ווי די אויגן שטארן אים ארויס, ווי די סלינע קומט אים אין מוליל ארין. רגעה פון גערעכטיקיט... — די פרילין דיאמאנט האט געווינבלעך זיך ניט אפגערופן, נאך איז באמערונג פון רחלס זיימ. מיט וואס האט זיך זיך געענקט אפרופן? אבער איר שווייגן האט שיין גורם געוווען רחלס טריומף. איר כעס אייז שוין געוווען אַ בְּאַרְכְּטִיקְטָעָר. זיי האבן ביידע געהערט צו פָּאַרְשִׁידְעָנָעָן וועלטן. זיך האט, אויסמיינדיק דער פרילין דיאמאנטס בליכ, געווואנדערט מיט די אויגן איבערן צימער: געזען די גדרוימע פרײַיעַ ברעטער, דעם אַפְּשָׁתָאנְד צוֹוֵישָׂן די מעבל. ס'האט איד אויסגעזען ווי א גֶּזְעָדָן: אַיִן מְעַנְּצָשׁ אַלְיִין אַיִן אַוְאַחֲבָות. דער געדאנק וועגן איר משפהה, וואס ווינט אין אַ ווֹינְקָלְפָּן אַ קִּידָּ, האט זיך נאך מער אויפגעהייכט קעגן דער לעערערין. אייז זיין אַנְגְּעַגְּנָגְּנָעָן מיט די דִּידָּ, ווי זיך צו דרייצן מיט איר: — אונ וועז דאס ברויט איז אַפְּגָּוּווּיגָן, מיינט איר, אונעס בליבט זיין אַזְוִי? ערשות דערנאנך, ווען דער יישר האט באַקְוּמָעָן דאס זייניקע, לייגן אונדו זיין אַזְוִי? מיר און מיין ברודער, שניצעלעך פון זיינער פָּאַרְצִיעָס. פָּאַרְשִׁטְיִיט די עלטערן צה, מיר זאלן ניט זען. זעען מיר ניט? דרייסיק דעכאָ ברויט זיך, אונ זי טווען דאס, מיר זאלן ניט זען. זעען מיר ניט? דרייסיק זעכאָ ברויט זעט דיט אויס ווי פֿינְגָּן און דרייסיק. אַס מְאַל כָּאֶפְ אַיך זיך ערשות אַוְיָפְן צוּוִיטָן, דרייטן טאג. צ'יע, אונ מיין רעפְטָל וווערט ניט קלענער. איר וויסט, וואס נאך זיך זיינ טווען? זיין אויס זיינער ברויט מיט אונדווערן. אונ דאס טוועט דער טאטע, וואס עסטעט דאס ברויט מיט די אויגן, יעדרעס מאָל, וועז ער צעועונג עס. איך פָּרְאַטְעָסְטִיר. כ'מְאַד אַן אַנְשָׁטְעָל... — רחלס בליכ האט זיך אַמוֹוְילִיק פָּאַרְהָאַלְטָן אוּיך דער לעע-עריננס פְּנִים און אַרְיִינְגְּעָפְּלָן אַין דער מְוֻטְנָעָר בְּלוֹקִיְּתָן פון אַירְעָ אַוְיָגָן, וואס האבן אויפגעטייט דעם בעס אין איר; זי צענוועמען און אַוְמַבָּאַהָאַלְפָן גַּעֲמָאַכְט: — ווען וועט זיך דאס ענדיקן, פָּאַנְגָּא דיאמאָנט? — האט זי שוין קינדייש, פָּאַרְלוֹידָן געפרעגט.

האט עפָרְעִינָס קָל הַאָט זִיך צַעֲפָרְלָט : — וּוֹעֶסֶת זִיך דָעֲרוֹן אַרְטָן, קִינְדָן.
סְיוּעַת וּוִידָעַר זֵין וּוִי אַמְלָא.

— ס'איו בעסער געווונן ווי היינט... מיטן עסן... מיט דער פריי.
 — אויב ארכוס פון גוטא, וויל איך ארכוס צו אן אנדערער פריי. ואס מיינט
 איך, פאר דער מלחהה האבן געפאלט מענטשן, ואס הונגערן? און מאין טאטן,
 מיינט איר, איז דאס לעבן איזו לייכט אונגעקומען? אויב ארכוס פון דאנען, וויל איך
 סייאל פאָרוּיְקַלְּעַכְט ווערָן דער העכטער אידיעאל. או ניט, טא וואס פאר א זיין
 האבן אונדערען לײַדו און די לײַדו פון אנדערע פֿאַלְשַׁטְרָן?

- איר וויסט גאנץ גוט, פרילין דיאמאנט. איך בין אַסְצִיאָלִיסְטֿקָע.
- דאָרְכְּלָצְרָמָר, ווֹאָם דָּאָם מִינּוּט.

— דערקלען? — רחל האט זיך פארטראכט. ס'איו געווען א גוטע טמעע.
ז'י האט געהאלפן אנטרינגען פון דער אנדרער, אינטימער, וואס האט זיך געשפארט
צ'ו דער צונג: — דער העכסטער אידעאל... סאציאליסם או' ניט דער העכסטער. ער
אייז דער מינימאלסטער. אבער בייז ער וועט פאראוירקלעלט ווערן, אייז ניטה קיין
העכברער. ווען איך בין געווען א קינד, האב איך געלעלט נאכפלאפעלען, איז אלע
מענטשן זינגען גלייך: איז זאל נאך קומען דער סאציאליזם, וועלן אלע זיך גליקלען.
נאריש. ניט אלע מענטשן זינגען גלייך או' ניט אלע פראבלעמען קאנו דער סאציאַ
לייזם ליאין. אבער די פיזיש, מאטעריעלע באעדרפֿענישן פון מענטש, דראפֿן אין
א גלייכער מס' געשטילט ווערן. מענטשן זיך זיין א קינטלאַר, אינער מיט פֿעַקִּיטן צו
זיין א וויסנַאַפְּטַסְמַן, איז אנדערער זיך זיין א קינטלאַר, א דרייטער צו זיין א
שגינַדער, צי א שוסטער. אבער קינגער אייז ניט באשאָפּן געווארן צו לעבן אין
רייכטום, צי אין נויט. די אידיע פון סאציאליזם... ס'קלנַגט פֿראַזִּיש, ניט
אינטעלעקטוּל. אבער דא, אין געטאַ, קאנו מען אַמְבָּעַסְטַן זע, וויפֿל דער מענטש
לעכער גיסט אייז אַפְּהַעֲגֵיק פון די באַדְגַּוְגַּעַן, אין ווילכּעַ ער לעכט.

ז'י האט לאָנג גערעדט וועגן סאציאליסם און פֿרִיהַיִיט. ז'י האט זיך געלאַמְעַרט
אין דער טמעע, פונקט איזוי עקשנותדייך, ווי ז'י האט פרִיעַר זיך געלאַמְעַרט אין די
ביבער און נאָטִיצָן. בייז ז'י האט אוֹפֿיגַעַכְּפַט דער לעערינַס קול, וואס האט זיך
אַרְיִינְגַּעַגְּלִיטַשְׁטַ אַזְּ דַעַם שְׁתַרְאָם פון אַרְיַעַ רִיךְ: — בִּיסְטַ טְרוּיְעַרְקַ, רְחַל... —
דאָס מִידְל אַיז גַּעֲבַּלְבַּן זִיכְן, מִיט בִּידְעַ הַעֲנַט בְּאוֹעַגְלָאָן אַיז אַיר שּׂוֹסִים, באָזִיגַטְ
בְּיִגְעֻקְמָעַן. — דוּ בִּיסְטַ טְרוּיְעַרְקַ נִיט צּוֹלִיבַּן הַוְּגַעַרְ. צּוֹלִיב דַעַם אַיז מַעַן אַיְפַּ
גְּרִיעַצְתַּ אַזְּ בִּיטְעַרְ, ווי דוּ בִּיסְטַ פרִיעַר גַּעַוְעַן. טְרוּיְעַר אַיז אַ לְוָקְסָוּס פון זָאַטַּעַ. —
רְחַל האט אַוּקְעַקְוַקְט אַזְּ זִיכְן. — פֿאַרְשְׁטִיסְט, קִינְד, דִין גּוֹף אַיז הַוְּגַעַרְ...
אַבעַר דוּ בִּיסְט אַזְּטַ... כְּמַיְן מִיט גַּפְּלִין...
— יֵאָ, מִיט האָס.

— באָמָת?

— יֵאָ, וואָס מַעַר אַיך האָב לִיב די, וואָס אַיך האָב לִיב, דַאָס מַעַר האָס אַיך
די, וואָס אַיך האָב פִּינְט.

— אָוֹן מִיר דַוכְט זִיך, אָזְדוּ ווַיְיסְט, ווי צְעַשְׁטַעַדְרַעַיש דַאָס אַיז; ווַיְפַל
נַשְׁמַהַ-עַנְגַּרְגִּיעַ דַאָס נַעַמְט צָוּ... אָוֹן דוּ ווַיְיסְט אַזְיך, אָזְ די שְׁוָנָאִים זִינְגַּעַן נִיט
וַיְעַרְט, דוּ זְאַלְסְט זִיך אַפְּגַעַבְן אַזְיך פְּלַיְלַ פָּוּן זִיך. דַאָס... דַאָס דִּיְכְּתּוֹם אַיז דִּיר... די
זָאַטְקִיטַ, זִיך קְוָמְטַ פָּוּן דַעַם, וואָס דוּ האָסְטַ לִיב מַעַר די, וואָס דוּ האָסְטַ לִיב, ווי
פִּינְט, די וואָס, דוּ האָסְטַ פִּינְט... — די פְּרִילְיַין דִּיאַמְּאַנְטַ האָסְטַ מִילְד אַיְפַּגְּעַ
שְׁמַיְיכְּלַט: — וואָס מַאְכַּט עַר, דַעַר פְּרִינְד דִּינְגַּעַר? ווי קְוָמְט, וואָס אַיך זַע אַים
נִיט אַיז גִּמְנָאֶזְיַע?

רְחַלְס פְּנִים האָס אַבְגַעַהוּבַן צוֹ פְּלַאַמְעַן. ז'י האָס אַוְיְסְגַעַעַן, ווי די לעערין
וַזְאַלְט זִיך גַעַכְאַפְט בַּי אַגְּרִיסְט פֿאַרְבְּרַעְכַן: — עַר ווּוִינְט דָא אַוְיְסְן הוֹית... — האָס
זִיך גַעַפְּרַעְפְּלַט, — עַר מַזְ אַוִיסְהַאַלְטַן די שְׁטוּבַן... עַסְט אַוְיַף סְבָּרוּיַט די עַרְשַׁטְעַ
צְוֹוִי טַעַג אָוֹן די רַעַשְׁת הַוְּגַעַרְתַּ עַר... — ז'י האָס זִיך אַבְסַטְאַן אַין דַעַר צָוְגַן.

זַי ווועט ניט אנטפלעken דאס אינטימסטע, דאס וויטיקדייסטע. נישקעה, זַי האט גענוג כוח אלין זיך דערמייט אן עצה צו געבען. איצט איז געווונ גאר אין אויסוועג צו פאָרווישן די טעמע. איזועס געווונ אן אויסוועג? איר האנט האט, ווי אומגעפערענט בי איר, אָ גרייך געטאנ צו דער קעשענע און אָרוּסְגָּעָנוּמָעָן אָ צוֹנוּפְּגָּעָלִיגָּט זַיְתֵּל פָּפֶרְיָר: — זַיְתֵּא צִיְּטָה, שְׁרֵיבְּאַיךְ אָ בִּיסְל.

די פרילין דיאמאנט האט אויסגעשטרעקט די קנאָקע, אויסגעטריקנטע האנט און רחל האט אויף פלאָץ אָרוּסְגָּעָלִיגָּט דאס זִיטעלע פָּפֶר. די לערערין האט פָּאָרְרִיכְטָה דִּי בְּרִילְן אָן גַּעֲנוּמָעָן לִיעְגָּעָן:

“עַפּוֹן זַיְךְ, סֻודְ פּוֹן מִין אַיךְ, מִין נְשָׂמָה,
אוֹן זָגְ מִיר, מִין גּוֹלָךְ, וּוֹעֵד בֵּין אַיךְ?
צַי בֵּין אַיךְ אָ גּוֹטָן, צַי בֵּין אַיךְ אָ פֿרּוּמָן?
אָ שָׁדֶן, צַי אָ מְלָאָךְ — וּוֹאָס בֵּין אַיךְ?

צַי בֵּין אַיךְ מִיטְ גַּאטָּה, צַי מִיטְ זַיְךְ אַין מְלָחָמָה?
אוֹן אִינְזָאָמָעָר פְּעַכְתָּעָר, צַי בֵּין אַיךְ?
צַי בְּלוֹזִי אָוִיפְּ דִּי וּוֹעֵגְן דִּי זִיטְיָקָעָן, קְרוּמָעָן
דָּאס בְּרוּוּטָ פָּאָרְ מִין הַוְּנָגָעָר גַּעֲפִין אַיךְ?

צַי בֵּין אַיךְ פָּאָרְ פְּרִידְ, צַי פָּאָרְ טְרוּוּמָר בְּאַשְׁפָּאָן?
צַו וּוֹאָס בֵּין אַיךְ דָּא, וּוֹאָס בְּאַזְוֹן אַיךְ?
אוֹיבָ סְיוֹאָרָט אָוִיפְּ מִיר עַרְגָּעָץ אָ גְּוַיטְמָעָרָהָן,
פָּאָרְ וּוֹאָס אַין צְנַעַשְׁטוּרָמְטִיקִיטָ שָׂוִוִים אַיךְ?

אוֹיבָ סְיוֹאָרָט אָוִיפְּ מִיר עַרְגָּעָץ דָּער שְׁלָוָם מִיטְ מְעַנְטָשָׁן,
פָּאָרְ וּוֹאָס אָזְוִי פְּרָעָמָד צַו דִּי בֵּין אַיךְ?
פָּאָרְ וּוֹאָס, וּוֹעֵן מִיר גָּלוּסְטָ זַיְךְ צַו לוּבָן אָוֹן בְּעַנְטָשָׁן,
בלוֹזִי קְלָלוֹת אָוֹן שְׁנָאָה גַּעֲפִין אַיךְ?

עַפּוֹן זַיְךְ סֻודְ פּוֹן מִין אַיךְ, מִין נְשָׂמָה
אוֹן זָגְ מִיר: צַי וּוֹעֵלָךְ אַיךְ, צַי גְּרִין אַיךְ?
אוֹיבָ בֵּין אַיךְ אָ צִיטְרִיקָעָן, פִּידְלָשָׁעָ סְפָרָוָנָעָן,
פָּאָרְטִיְישָׁטָ מִידְ מְרוֹן נְגָנוֹן. וּוֹאָס שְׁפָוֹן אַיךְ?

*

אוֹוִי האט די פרילין דיאמאנט אַין פִּינְתָּה אָוֹן זַעֲצִיקְסָטָן האָרְבָּסָטָ פּוֹן אִיר
לְעֵבָן אָוֹן אַין עַרְשָׁטָן האָרְבָּסָטָ פּוֹן גַּעֲטָא, אַנְטְּדָעָקָט אַין זַיְךְ אָ נִיעָ בְּאַרְפּוֹנְקִיטָ. זַי
הָאַט זַי בָּאַטְרָאָכָט וּוֹי אָן אוּסְבְּרִיטְעָרָוָגָג, אָ המְשָׁךְ פּוֹן אִיר אָרְבָּעָט אַין שָׁוֹל. גְּלִיכִ-

דערפֿאָר אִין אַט דָּעַר האָרֶבֶּסֶט, וְזָאת האָט אוֹיף אַלְעָמֵן גַּעֲוִירְקַט אָזֶוי דָּעַר-
דָּרְדִּיקְנְּדִיק — גַּעֲוָעַן פָּאָר אִיד מַמְשָׁ אַגְּיִינְדְּרָה, אַגְּבָעָנְטְּשָׁטְּעָר אַגְּהַיְּבָ. אַפְּילָו-
פִּזְיִישָׂ אִיזָּן זַי שְׁטָאָרְקָעָר גַּעֲוָאָרָן. זַי הָאָט אַגְּנָעָהָבוּבָן מַעַר אַכְּטָן
וְזָאת זַי עַסְטָן: צְוַהָּרָן זַיְךְ מַעַר אִינְטְּרָעָסָעָן צְוַיְנִידְלָס נַיְעַסְן פָּוָן דִּי קָאָפְּעָ-
דָּצָטְיוֹן; הַאַלְבָן עַרְנְסָט, הַאַלְבָן שְׁפָאָסִיק פָּאָרְשִׁירְיְּבָן דִּי רַעֲצָעְפָּטָן פָּאָר דִּי נַיְיעָ-
מַאְכְּלִים, וְזָאת מַעַן הָאָט אַוְיְסְגַּעַטְרָאָכָט אָזֶן זַיְךְ פָּאָרְגִּינְעָן צְוַיְשָׁלָן מַיְתָּאִיר פְּרָאָ-
וּזְוַיְאנְט אָזֶן קָאָמְבִּינְיְּרָן "דָּגְנִיעָס" אָזֶן "הָאַרְצָדָעָרְכָּפָעָנוּשָׂן". צְוַי אִיד גְּרוּסְן שְׁטוּ-
בָּעָן, הָאָט זַי בַּאֲמָרְקָט, אָוְזָאת מַעַר זַי הָאָט גַּעֲגָסָן, דָּס וּוְאָכָעָר אִין דָּעַר הַוְּנָגָר
אִין אִיר גַּעֲוָאָר.

ס'האט זיך אָנְגַעַהוֹבִין מיט בעלאן און רחלען. אבער אידער די פריליאַן די-אַ
מאָנט האט באָזִין זיך אַרְמוּצָקָוָן, האָבָן אוֹיך אַבְדָעָר שְׁלֵלָר זיך אָנְגַעַהוֹבִין צוֹ
באָזֶן. און אוֹיסְטֶר די קִינְדָעָר, זִינְגָעָן גְּעוּוֹן די לְעָרְעִיקָּלְעָגָן, די זְלָבָע
שְׁתָאָלְעַץ אָזָן פַּרְעָמְדָע, וּזְאָס פְּלָעָגָן זיך זְעַלְטָן בָּאָמְרָקָן. און ווֹידְעָר אַ מאָל : מְעַלְעַץ,
אוֹ דָאָס אַיז גַּשְׁעָעָן צּוֹלִיב דָעַם הָאָרְבָּסָט, וּזְאָס האָט די מְעַטְשָׁלְעַכָּע הָעַצְעַר אַזְוִי
אַיְבָּרְגָּלָאָדָן מִיט אָמְרוֹן אָזָן צָעָר, אוֹ זַיְהָ אָבָן גַּעֲזָוָת זיך צוֹ בָּאַפְּרִיעִין פָּוֹן דָעָר
לְאָסָט, אוֹיך וּוּלְבָן אָפָּן עַס זָאָל נִיט זִיְן. אָזָן ווֹידְעָר אַ מאָל : מְעַלְעַץ, אוֹ דָאָס אַיז
גַּעַשְׁעָעָן צּוֹלִיב דָעַר פרִילִין דִּיאָמָאנְט אַלְיָין, וּזְאָס האָט פָּאָרְלוֹרִין אַזְוִי פְּלִין אַיר
דָּרוֹרְיְכִיטִיקִיטַיַּה אָזָן גַּעַזְאָרָן עַרְדִּישָׁעָר. נִיְיָ, זַיְהָ אָטָן נִיט גַּעַדְאָרְפָּט זָוָן אַירְעָ
גַּעַסְטָן, די פְּרִילִין דִּיאָמָאנְט. זַיְהָ אָבָן אַיר בַּיְתָ אַוִּיסְגַּעַפְּלָט. טִילְיָ מְאָל פְּלַעְגָּט
זַיְהָ זִיך שְׁפָאָסִיק בָּאַטְרָאָכָּטָן פָּאָר אַ מִין אַמְּאָטָרִישָׁן פְּסִיכָּאָנָלִיטִיקָר. אַבער אַין
תוֹחַ האָט זַי בָּאַטְרָאָכָּט אַיר פְּנוּקְצִיעָן פָּאָר אַ סְּךָ אַ וּכְטִיקְעָרָע. מִיט אַיר נִיעָר
זַעַוְודִיקִיטַיַּה, האָט זַי בָּאָנוּמָעָן, אוֹ זַי גַּעַהְעָרָט צוֹ די זְעַלְטָעָנָע אָן גַּעַטָּא, וּזְאָס
הָאָבָן אָן אַפְּעָנוּמָן אַינְטָרָעָס פָּאָר אַ צְוּוִיתִינָס גּוֹרְל. דָאָס האָט אַיר גַּעַגְבָּעָן אַ גַּעַפְּלִיל,
אוֹ זַי אַיז גּוֹיִטְקָמָר וּזְאָרָלָס לְעָרְעָרִין, אָזָן מָעָר וּזְאָס נְשָׂמָה-קַעְנָדָרִין ;
אוֹ זַי אַיז גּוֹיִטְקָמָר וּזְאָרָלָס מְעַנְשָׁטָן אָזָן אַלְס אַזָּא : אַומְפָאַרְטְּרָעְטְּבָאָר.
אַיְינְזִיךְעָ פְּרָדוֹאָן, וּזְעַמְעָן זַי האָט אַוִּיסְגַּעַקְוָקָט אָזָן וּזְאָס האָט זַי אוֹיסְגַּעַ-
מִיטָן, אַיז גַּעַוְועָן סָמְאָול צְקוּרְמָאָן. זַי האָט אַפְּט גַּעַטְרָאָכָּט וּזְעַגְעָן אַים אָזָן דָעָר-
מְאָנט אַיר אַמְּאָלָקָן בִּינְאָכִיקָן שְׁמוּעָס מִיט אִים — וּזְאָס אַיז גְּעוּוֹן דָאָס עַרְשָׁטָע

מאל, ווען זי האט באמת געפנט איר הארץ אויפצונגעמען אַ צוויטס. וויל בוי דער מאלט איז געווען בלויו זי און וואנדע, די חברטע, וואס דאס איז, אין איר היינטיקן טראקטן, אויסגעקומוונ ניט מער ווי אַ געדאָפֿלְטֶעֶר ענאַזּוּם. און זי איז געווען דאנקן באָר סָאמּוּעַן פָּאָר יָעַנְעַם אָוּוֹנְט — און אויך באָדוּיעַת זיַּן היינטיקע פרעמאָקִיט. דאס אַיְנְצִיקָּעַ קָלָאָרָעַ, אַומְקָאָמְפְּלִיצְרָטָעַ גַּעֲפִילָעַן דָּאנְקָאָבָּאָרִיקִיט הָאָט זֵי, אַין דער אַמְּתָן, גַּהְאָט נִיט פָּאָר קִין אַנְדָּרָעָן, ווי פָּאָר שִׁינְדָּלָעָן — דער פְּרוּיָמִיטָן אַפְּגָעַלְעַבְּטָן פְּנִים, מִיטָּן דִּי פְּרָאָסְטָעַ רִידָּ, דער פּוֹלְקָאָמְעָר אַנְאָלְפָאָבְּעַטָּקָעַ. סְהָאָט אַוְיסְגָּעַזְעָן ווי אַ רִינְגָּעָר פָּאָרָאָדָאָקָם. אָן אַבְּסָוָרָד. אַבעָר שִׁינְדָּל אָן גָּרָאָד שִׁינְדָּל אַיְזָעָוָן דער אַמְּתָעָר גָּוָרָם פָּוֹן דער פְּרִילִין דִּיאָמָאנְטָס אַיבָּעָרְגָּעְבִּינְטִיקִיט. יֵאָ, אַזְוִי אַוְדָאָרְזָאָרְטָמָאָדָעָן הָאָט דער גָּוָרָל דָּאַ גַּעֲפִירָטָמָט מִיטָּן לְעָבָן פָּוֹן מַעְטָשָׂן. ווי אַטְּעַמְפָּאָרְכָּאָפְּנָדִיק וּוְאָלָט דָּאַס גַּעְוָעָן, האט גַּעֲטָרָאָכָט דִּי אַלְטָעַ פְּרוּי — ווען עַס וּאָלָט נִיט גַּעְוָעָן אַזְוִי טְרָאָגְּשָׁ.

אָן סְאִיז אַוְיך גַּעַקְוּמָן דִּי רִי אַוְיף שִׁינְדָּלָעָן; הָגָם סְהָאָט גַּעַנוּמָעָן גַּעַנוּגָּלְאָגָּה בֵּין זֵי האט אַגְּגָהוּבָן צָו דָּעַרְצִילָן דָּעַרְפְּרִילִין דִּיאָמָאנְטָס וּוְעָגָן זֵי. זֵי אַיְזָעָוָן זִיכָּר, אָוּ ווי נָאָר דִּי «פָּאָגִי פְּרָאָפָעָסְאָרָקָעַ» ווּעַט זִיךְּ דָּעַרְוָוִיסָּן וּוְעָגָן אַיר פְּרָאָפָעָסְיָעַ, ווּעַט אַלְץָ צָוִישָׁן זֵי זִיְּן גַּעַנְדִּיקָּט. אָן דִּי פְּרִילִין דִּיאָמָאנְטָס פָּוֹן אַיר זִיְּת — האט נִיט גַּעַצְוָגָן שִׁינְדָּלָעָן פָּאָר דָּעַרְצָוָגָן. אַין אַיר נִיעָר מִיסְעָ אַיְזָעָט גַּעַוְוָעָן קִין שְׁפָוָר פָּוֹן נִיגְרָד פָּאָר עַמְּצָנָס לְעָבָן. זֵי אַיְזָעָוָן אָלְטָגָן גַּעַנוּגָּה, אָן מִיטָּן צָוָלָג פָּוֹן דִּי נִיעָע דָּעַרְפָּאָרְגָּוָגָעָן, האט זֵי גַּעַוְוָסָט, אָזְזָעַנְטָשָׁלְעָכָעַ לְעָבָנס רָעַדְצִירָן זִיךְּ, מַעְרָז וּוְיִינְקָעָר, צָו דִּי זָעַלְבָּעַזְוּפְּטָלִינְיָעַ, וּוְלְבָעַזְוּפְּטָלִינְיָעַ אַפְּוּוֹיְכָוָגָעָן. זֵי אַיְזָעָט גַּעַוְוָסָט זִיךְּ צָו וּוְיסְן דִּי אַפְּוּוֹיְכָוָגָעָן. זֵי האט גַּעַוְוָסָט הָעָלָפָן דִּי, ווּאָסְטָהָבָן גַּעַזְכָּט זִיךְּ צָו בָּאָפְּרִילִין פָּוֹן אַנְוּרְלְעַלְעַבָּר קָלְעַמְעַנְישָׁ אָן מַעְרָגָנִיט.

אַיְזָעָט אַיְנָעָם פָּוֹן יָעַנְעַט רָעַנְדְּקָעַ אָוּוֹנְטָן, אָזְזָעַל שִׁינְדָּל גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַוְיף דָּעַר שְׁוּעָל פָּוֹן דָּעַר פְּרִילִין דִּיאָמָאנְטָס צִימָעָר אָן אַיר דָּעַרְצִילָט, זִיךְּ דִּי יִדְיִישָׁ פָּאָלְצִיסְטָן הָאָבָן זִיךְּ פָּאָרָהָאָלְטָן אַיְזָעָט יִאָטְקָעָ. אָזְזָעַל שִׁינְדָּל גַּעַפְּנָפְּטָן דִּי טִיר, זִיְּגָעָן זִיךְּ אַרְיִינְגָּעָלָאָפָּן אַיְנְוּוֹיְנִיקָּן אָזְזָעַל בָּאָזָאָרגָט מִיטָּן גַּאנְצָעָ קִילָּאָס פָּוֹן שְׁעַנְטָסָן אָזְזָעָן פָּוֹן בְּעַסְטָן: אָזְזָעָ, אָזְזָעָמָן האט אַגְּגָהוּבָן אַרְיִינְגָּלָאָזָן דִּי מַעְטָשָׂן, האט גַּעַסְטִיָּעָט פְּלִישָׁה בְּלוּיָּה פָּאָר דִּי עַרְשָׁטָעָ צָוָאָנְצָיק פָּוֹן דָּעַרְרִיעָ אָזְזָעָרָשָׁט מִיטָּן אַזְוָעָקָט מִיטָּן דָּעַרְפִּוִּיסָט אַיְזָעָט פְּרִילִין דִּיאָמָאנְטָס פָּנִים: — דִּי כָּלְעָרָעָזָל זִיךְּ גַּעַמְעָן, פָּאָנִי פְּרָאָפָעָסְאָרָקָעַ, אַגְּנְטָשְׁוָלְדִּיקָן זִיךְּ מִיר פָּאָר דִּי רִידָּ. — זֵי האט שְׁוִין לְאָנָג גַּהְאָט אַיְפָּגָעָבָן אַיר אַיבָּעָרְקָלִיבָּרְעִישָׁקִיט אָזְזָעַל אַוְיסְדָּרוֹקָן, ווען זֵי האט גַּעַרְעִידָט מִיטָּן דָּעַרְפִּילִין דִּיאָמָאנְטָט. זֵי האט אַבְּעָרְשָׁטָעָנְקָט גַּעַדְעַנְקָט זִיךְּ צָו אַגְּנְטָשְׁוָלְדִּיקָן. — אַבְּאָנְדָּעָ לִיְּדָאָקָעָס! בְּלוּטָ-צָאָפָעָרָס! וִי מִינְגָּעָן, פָּאָנִי פְּרָאָפָעָסְאָרָקָעַ, אָזְזָעַל שְׁוִין לְאָנָג גַּעַזְעִיטָאָזָן וְאָסְטָהָבָן גַּעַזְכָּט זִיךְּ צָוָאָנְצָיק פָּוֹן דָּעַרְרִיעָ אַיְזָעָט פְּלִישָׁה, ווּאָסְטָהָבָן גַּעַזְכָּט זִיךְּ צָוָאָנְצָיק פָּוֹן דָּעַרְרִיעָ אַיְזָעָט קָאָפְּיִיטָעָס אַיְסְגָּעָצְזָיָגָן. אַבְּעָרָכְעָן נִישְׁתְּצָוָעָן קִין וּולְהָ. סְבָּרָעָנְט אַיְזָעָט אַיר אַפְּגָעָתָאָקָט אַהֲלִישָׁ פִּיעָרָ... אַגְּנְטָשְׁוָלְדִּיקָן זִיךְּ מִיר פָּאָרְן וְאָרְטָ... — דָא האט שִׁינְדָּל אַפְּגָעָתָאָקָט

און גיך א זאג געתאן : — געבן זי מיר די צוֹזַעַץ-קָאָרָטָן. מ'עט געבן פרוכט-טיי. מיזאנט או דאס שמעקט שוין באָלֶד ווי רָאָכְטִיקָע טַיִי. זי האט א כאָפֶג געתאן די קָאָרָטָן ; געמאָכֶט אָן אַיְבָּרְגָּעֵטְרִיבָּן גָּרוּיסָן טָרָאַט אַרְוִיסָּס פָּוּן דָּעַר טִיר, נִיט אַנְצָוָרְדִּין זִיךְ מִיט רְחֵל אַיְבָּשְׁץ, וּוֹאָס אָיָן אַרְוִיפְּגָעְקוּמוּן בָּאוּכוֹן די לְעָרְעִין — אָוֹן אַיְמָפָעַט אַרְאָפֶג פָּוּן די שְׂטִיגָן.

רְחֵל האט באָטְרָאָכֶט די לְעָרְעִין אַגְּעָפְּלָעַפְּטָע : — פָּאָגָנָא דִּיאָמָאנָט, — האט וּאַרְוִיסְגָּעְפְּלִיסְטָעַטְרָט, וּוֹי נָאָר די לְעָרְעִין זָאָט פָּאָרְמָאָכֶט די טִיר, — אַיְרָה האט

איַר גַּעֲבָּעָן אַיְיָרָעָ שְׁפִּיְזִיְּקָאָרָטָן ? זִיךְ בָּאַגְּנָבָּעָט דָּאָךְ אַיְיךְ !

די לְעָרְעִין האט גַּעֲשִׁמְיָכָלֶט מִיט די דִּינְעָן לִיפָּן : — זִיךְ אַיְזָן מִינְזָן גַּוְתָּעָר מְלָאָךְ... רְחֵל האט גַּעֲקְנִיְּשָׁטָה דָּעַם שְׁטָעָרָן. זִיךְ האט גַּעֲמָוֹת וּוֹאַרְגָּנָעָן די גַּוּוּוּז, הִילְפָּה-לָאָוָעָלְטִישָׁקָע : — וּ... אַיְרָה מָאָן אָיָן אַן אַוְנְטָעְרוּוּלְטָבָּיק. זִיךְ דָּאָרְפָּהָן נִיט מָעָרָה, דָּאָס פָּאָרָל, וּוֹי אָזָא מַעֲנְטָשׁ וּוֹי אַיְרָה, פָּאָגָנָא דִּיאָמָאנָט. וּוֹעָר וּוֹיִיסָּס וּסְפָּלָעָס פָּאָרְקוּפָּט עַד דָּאָס. עַד האט אָזָוְיִדְרָאָזְטָה, וּוֹאָס זִיךְ בָּרְגָּנָגָט אַיְיךְ. שְׁפָעַטָּעָר פָּאָרְקוּפָּט עַד דָּאָס. זִיךְ קְרֻעָמָל אַוְיָפָן הוּיָה, פָּוּן גַּעֲנְבָּעְטָעָר סְחוּרָה, שְׁפִּיָּגָן. וּוֹעָן אַיְיךְ פָּרְעָג אַיְיךְ אַמְּלָאָץ, זִיךְ אַיְרָה דָּאָרְפָּט נִיט עַפְּעָם, זִאגְטָה אַיְרָה מִיר שְׁטָעְנְדִּיק אָפֶג. אַבְּעָרָה זִיךְ האט אַיְרָה צּוֹטָרוּי, הָא ? — האט דָּאָס מִידָּל שְׁוִין אָפֶן גַּעֲצָאָרָטָן, צּוֹגְעָבָנְדִּיק : — אָוֹן זִיךְ אַלְיָין..

זִיךְ אַיְזָן פָּוּן די... יָא, אָוֹן אַמְּתָחָה פָּרָאָסְטִיטּוּטָקָע !

די פְּרִילִין דִּיאָמָאנָט וּוֹיְךְ אַרְאָפְּגָעָלָאָזָן אַוְיָחָד בענקל אָוֹן פָּאָרְנוּרָעָט דָּעַם

קָאָפֶג אַיְן דִּי דְּלָאָגִיעָס : — וּוֹי מַאְדָּנוּ דָּאָס אַיְזָן... — האט זִיךְ גַּעֲפִיסְטָעָרָט.

וּוֹעָן שִׁינְדָּל האט זִיךְ בָּאוּוּיָן דָּעַם אַנְדָּעָדוֹן אַוְנוֹתָן, האָבָּן זִיךְ בִּידְעָזִיךְ אַנְגָּעָזְקָעָט, וּוֹי זִיךְ וּוֹאָלָטָן זִיךְ צָוָם עַרְשָׁטוֹן מָאָל גַּעֲזָעָן. שִׁינְדָּל האט צּוֹגְעַשְׁפָּרִיּוֹת צָוָם פָּעַנְצְּטָעָר אָוֹן זִיךְ אַגְּנָעְשָׁפָּאָרָט אָן פָּעַנְצְּטָעָר-בְּרָעָט מִיטָּן רָוקָן זִיךְ דָּעַר לְעָרְעִין : — זִיךְ וּוֹיִיסָּן, הָע ? פָּוּן מִינְזָן פָּאָךְ, הָע ? — וּוֹעָן זִיךְ האט נִיט בָּאַקְלָמָעָן קִיּוֹן עַנְטָפָעָר אַוְיָה דָּעַר פְּרָאָגָעָ, האט זִיךְ גַּעֲטָאָזָן מִיט די אַקְסָלָעָן : — אָוֹן טָאָמָעָר מִינְגָּעָן זִיךְ, אָוֹ עד טָוָה דָּאָס פָּאָרָן נִוִּית... — אַיְרָה הַיְּזָעִירִיק מַעֲנְכָּרִיקָּול האט גַּעֲלָוְגָּנָעָן נִידְעִירִיקָּר, כְּרָאָפְּעוּוֹאָצָעָר וּוֹי גַּעֲוִינְגְּטָלְעָד, אַבְּעָרָה עַס אָיָז גַּעֲוָעָן בָּאַפְּאָרְבָּט מִיט אַהֲנָטָרָה טָאָן פָּוּן שְׁטָאָלָץ, זִיךְ האט זִיךְ נִיט גַּעֲהָאָט מִיט וּוֹאָס זִיךְ שְׁעָמָעָן. — זִיךְ האָבָּן לִבְּ אַיְהָנָס פָּאָךְ, הָע ? — זִיךְ האט זִיךְ וּוֹידָעָר גַּעֲוָאָרָט אַוְיָה אָן עַנְטָפָעָר. אָוֹן וּוֹעָן עַר אַיְזָן גַּעֲקָוּמָעָן, אָיָז זִיךְ שְׁוִין אַרְוִיסְגָּעְפָּאָרָן מִיט פָּאָרְוּוֹרָף אָן בִּיטְעָרְנִישָׁ : — אַיְרָה לִבְּ מִינְזָס ! זִיךְ זְעָנָעָן גַּעֲבָּוִירָן גַּעֲוָאָרָן זִיךְ זִיךְ "רִיסְטָאָקְרָאָטָקָע" אָן אַיְיךְ אַזְּנוֹתָן ? — זִיךְ האט זִיךְ נִיט אַנְטְּשָׁוְלְדִּיקָּטָ פָּאָרָן וּזְאָרָט, — דָּעַרְפָּאָר קָוְמָת דָּאָס זִיךְ אָזְוִי זִיךְ עַקְלָעָן מִיט מִיר ? גַּלְיְיָבָן זִיךְ מִיר, סִיאָזָן נָאָר דָּאָ עַפְּעָס עַדְגָּעָרָס... אָוֹן טָאָמָעָר מִינְגָּעָן זִיךְ, אָוֹן כִּיחָבָן אַוְיָסְגָּעְמָיָטָן זִיךְ טָרְעָפָן עַמְּצָעָן בַּיִּהְנָס טִיר, צְלִיבָן מִיר, האָבָּן זִיךְ אַיְרָה אַיְהָן הַבָּעָד עַד דָּאָס גַּעֲטָאָן. אָזְוִי זְאָל עַד לְעָבָן אָוֹן גַּעֲזָוָנָט זִיךְ, בְּלוּוּן צְוִילְבָּ אַיְהָן.

די פְּרִילִין דִּיאָמָאנָט אָיָז גַּעֲזָוָסָן, וּוֹי פָּאָרְשְׁטִינְגָּעָרט, בַּיִּי אַיְרָה טִישָׁל. אַיְרָה קָאָפֶג אָיָז גַּעֲוָעָן פּוֹל מִיט אַקְנוּיְלִיקָּן וּוֹיְרָוָאָר, וּוֹאָס זִיךְ האט זִיךְ נִיט גַּעֲקָאָגָט אַרְוִיסָּס פָּלָאָנְטָעָרָן פָּוּן אַיְם. שִׁינְדָּלָס פָּאָךְ אָיָז גַּעֲוָעָן אַזְּוִי אַפְּשָׁטוּסְנִידִיק וּוֹיִיט פָּוּן אַיְרָה

גאנצן מהות ; עפעם איזו מיאס פרעמדס, איזו אומבאגרייפלעך אומהייםישס, איז זי האט זיך קויים געלאנט צוגלייבן און פארשטעלן, איז די שיינDEL, אט די טאקט, וואס רעדט אצינדר צו איר — געהרט צו דער אומהיימלעך-פרעמדער וועטלט. יא, אפילו אין דער ליטעראטור איז איר, דער פרילין די פסיק פון פרויינ, פון מענער, לייענען וועגן פראסטייטוציע ; צו באגרייפן די פסיק פון פרויינ, פון מענער, וואס האבן מיט דעם עניין געהאט צו טאן. אפילו אין דער ליטעראטור האט יעדער באשרייבונג פון אט דער וועלט איר אויסגעזונ בעילק, פארנגראפיש. אודאי האט זי געווסט, איז אט די וועלט עקזיסטרטט, אבער זי האט מיט איר קיין מאל קיין שיכות ניט געוואלט האבן — אפילו ניט דורך דער פארמייטלונג פון די גרעסטע מיסטערס. און איזט, זיך האט זיך כללו שווין קויים געלאנט אויסמאן אין קאפ דעם פארדי "ארבעט", איז זי האט זיך כללו שווין קויים געלאנט אויסמאן אין קאפ דעם פארדי לוייפ פון יעדן מין געשלאכטעלען אקט. איר קערפער, זיט איזו פיל יאָרין פארדי וועלקט, האט דער פאנטזיע אפילו ניט געלאנט צעהעלפן. אליז, וואס זי האט גע-דענקט, דער טעם, וואס איז איר פארבליבן — איזו געווען פון איז עקזאלטאציג פון גוף און נשמה אין דער אנוועזנהייט פון א היס געליבטן מאן. אבער דאס האט גע-האט צו טאן מיט דער דערהויבגעער, אידעאלער שיינקייט פון מענטשן. — און דא איז נאך צוגעקומען שיינDEL מיט אירע רייד, וואס האבן פארשלאסן אלע טירן פון פארשטענדיקונג : צוגערויבט בי איר, בי דער פרילין די אמאנט, אפילו די מגעלעכ-קייט איר מוחל צו זיין, וואס האט זי געואנט, די מoid ? — זיך האבן ליב איהנס פאָך, פאני פראפעסאָר��ע ? איך האב ליב מינס ? — פאָלגו מיך א גאנג פון א פאָרגלייך ! א, זיך שטארק די פרילין די אמאנט האט געוואלט שיינDEL זאל גיין ; פארשווינדן פון אירע אויגן. אבער שיינDEL, דער גוטער מלאך, וואס איזו געווען איז דעם זינליך ליב, האט זיך ניט געלאָז איזו ליכט פאָרטהייבן, זיך וואָלט דאָך מיט איר צוּזַמְעָן, איז געמוות פאָרגעסן יונגעט טאג, ווען די מoid האט איר אָרוֹפִּי געבראָכט די האָלֶיך-שיַּר, געניאָנטשעט זי און געקאָרבעט. וואס פאָר א פלאָנטער דאס געטאָלעבן האט דאס געקאנט פארפלאנטערן !

— און איז זי ווילן וויסן, פאני פראפעסאָר��ע, — האט שיינDEL זיך גאָר מיט אָ מאָל געגעבען אָ כאָפָרְוִיך אָוִיפָן פָעָנְצָטְעֵר-בְּרָעֵט אָוָן גַּעֲבְּלִיבָן אָוִיף אִים זִיצְׁנָן מִיט אָרָאָפָהעֲנָגָנְדִּיקָע פִּיס, דאס פְּנִים גַּעֲזָנְדָן גַּלְּיִיך צו דער אַיְנְגָעְקָאָרְטְּשָׁעָטָר לְעֵרָרִיך, — איז זיך זו ווילן וויסן, האט דאס פאָך מעד געמאָכָט פָּאָר אָ מענטש. איזו איז זיך זי מינגען, איז סְאָרָט מַעַך, וואס די וויבער צִיְּעַן אָוִיף מִיר מִיט די גַּעַזְׂעֵר ; וואס זיך האבן מַורָא צו שְׁטִיְּן אִין מִינְיָעַ דֶּלֶד אָמוֹת, ווי סְוֹאָלֶט אָוִיף זיך עפָעָס גַּעַגְּנָעָן אָרוֹפְּשָׁרְגְּנָעָן פָּוּן מִיר ; ווי צְיוֹאָלֶט גַּעַזְׂעֵן קְרָעֵץְיך ? גַּלְּיִיבָן זיך מִיר בְּנָאָמָנוֹת, איז זיך פָּאָרְקוֹפָן זעד אלְּיִין נִישְׁט אִין מַאָל צו זַיְעָר אַיְגָעָנָעָן מַאנְעָן. און דאס איז שווין כְּשָׂר, הָע, וואס ? דערפָאָר זעָן זיך, קעגען זיך מעד אָוִיף די אוֹיגָן נִישְׁט אָנוֹקוֹן, ווילְ כְּמַאְך זיך קָאנְקוּרָעָן. און האבן זיך נִישְׁט קִין מַורָא, פאני פראפעסאָר��ע, כְּהָאָב מעד אַגְּגָעָן אָ וְעַלְתָּא, האָב עַד מַעַך ! אַגְּגָעָן אָוָן אַגְּגָהָעָט. נִשְׁקָשָׁה, כְּהָאָב גַּעַטְאָפָט אָ גַּוטָּע וְאָנָט, האָב עַד ! ווי זיך קוֹקָן מעד אָן, האָט מַעַן זעד אַיְבִּיך

געוֹאָרְפָּן מִיטַּ מִיר וַיַּמַּיט אַ שְׁמַאֲטָע־בָּאַלְעָם, וַיַּכְּזֹאָלֶת גַּעֲוֹעַן אַ נִּישְׂטַגְּוֹטָע, אַ שְׁטִיקַ מִיסְטַ, פָּוּן טָאגַ, אָוַ פָּאָרְשָׁאָלְטָן זָאַל עַד זֵין, וַיַּעַן מִין מַאֲמָעַ, דַּי כָּאַלְעָרָעַ הָאָטַ מַעַךְ גַּעֲבּוּרְן... כְּהָאָבַ דַּעַן אִירַ פְּרַצּוֹף פָּאַרְ אַוְיְגַן אַנְגְּגַעַזְעַן? גַּעֲוֹסְטַ, וַיַּאַגְּדַ אַמַּעַךְ הַיִּסְטַ? וַיַּיְסַ עַד וַזְסַ! זַהָּאָטַ מַעַךְ אַונְגְּטָרְגַּעְוְאָרְפָּן, דַּי שְׁלָאָקַ, דַּעַר דַּחַה מַאְמָעַ הַיִּסְטַ? פָּוּן טָאגַ, אָוַ פָּאָרְשָׁאָלְטָן זָאַל עַד זֵין, וַיַּעַן מִין מַאֲמָעַ, דַּי זָאַל זַי גַּעֲמָעַן, וַיַּזְיַ אַיְזַ דָּאָרְטַן! אַ פִּינְדְּלִינְגַּ בֵּין עַד, פָּאָנִי פְּרָאָפְּעָסְאָרְקָעַ, גַּעֲבָאַ זַעַט זַעַט אַוְיְפָן פִּיפְּעַרְגָּעָסְלַ; אַ בִּיסְלַ בֵּין דַּעַם, אַ בִּיסְלַ בֵּין יַעַנְעַם אָוַן נִישְׂטַ בְּחִינְמַ, חִילִּיהַ. מַהָּאָטַ גַּעֲהָאָטַ נִזְעַן פָּוּן מִיר אָוַן וַיַּעַן מַהָּאָטַ מַעַךְ גַּעֲדָרְפָּמַ, הָאָטַ מַעַן מַעַךְ אַרוּסְגַּעְוְאָרְפָּן דְּרוּסַן, נַאַקְעַטַ אָוַן בָּאַרְוּסַ, עַמְצָנְסַ דָּאָגַה? נַאַד קַנְאָקְעָדְיקָעַ פְּרָעָסַטַ, אַיְן בְּלוּזַן הַעַמַּדַּה, נַאַקְעַטַ אָוַן נִישְׂטַ אַיְזַ אַיְדִּיעַרְ כְּבִין צָוַם שְׁכַל גַּעֲקוּמָעַן, הַאָבָן מַעַךְ מַאֲנְגְּפְּרָשְׁוִינְעַן שְׁוִין גַּעֲנוּמָעַן. אַיְאַ, פָּאָנִי פְּרָאָפְּעָסְאָרְקָעַ. סִ'הָאָטַ מַעַךְ אַסְטַרְ גַּעֲארָטַ, זַי הַעַרְןַ? אַיְין רַגְעַ הַאָבָן זַיַּיַּאַ, פָּאָנִי פְּרָאָפְּעָסְאָרְקָעַ. מַעַךְ גַּעֲדָרְפָּטַ אָוַן דַּי אַיְנַעַ רַגְעַ הָאָטַ מַעַךְ דֻּעְרָהָאָלְטַן בַּיִּים לְעַבָּן. כְּבִין זַיַּיַּוְהַלְגַּעַן דַּי שָׁאָקָאָלְדָעַ אָוַן דַּאַס גַּעַלְטַן. נַאַר דַּי רַגְעַ. כְּבִין גַּעַוְועַן אַשְׁטִיקַ גַּרְנִישְׂטַ... אַשְׁטִיקַ מִיסְטַ, אַבְעַר אַשְׁטִיקַ מִיסְטַ, וַזְסַ מַעַן הָאָטַ גַּעֲדָרְפָּטַ. זַי פְּאָרְשְׁטִיעַן מַעַן, פָּאָנִי פְּרָאָפְּעָסְאָרְקָעַ? יַאַ, עַרְשַׁת שְׁפָעַטָּרַ, אַסְדַּ שְׁפָעַטָּרַ, אַיְזַ גַּעֲקוּמָעַן מִין וְאַזְיַ, פָּאָנִי פְּרָאָפְּעָסְאָרְקָעַ. כְּהָאָטַ גַּעֲהָאָטַ נִזְעַן פָּאָרְשְׁטִיעַן דַּי רַגְעַ. אַיְין רַגְעַ הַאָבָן פְּרָאָפְּעָסְאָרְקָעַ, הָאָטַ גַּעֲהָאָטַ אַ לְיִבְנַ וְיַיְמָרְמָעַרְ. אַ בִּילְדַ בֵּין עַד גַּעַוְועַן. כְּהָאָבַ אַוְיְגַעַזְעַן וְיַי אַ קְרוֹלָאָוּ. וַיַּעַן מִזְאָגַט דַּאַס: אַ פְּאָרְפּוֹלְיְטָרַ עַפְלַ אַיְזַ שִׁין פָּוּן אַדְוִוִּיסְטִיכְן. אָוַן בְּלוּזַן דַּעְמָאָלְטַן. וַיַּעַן כְּהָאָבַ גַּעֲהָאָטַ דַּי הַאַנְיִיקְ-חַדְשִׁים מִיטַּ וְאַלְעַנְטִינְאַ אַיְוַיְמַרְ דַּאַס פָּאָרַ נִמְאָס גַּעַוְואָרַן. אַבְעַר עַד, דַעַר כְּמַאלַ, הָאָטַ זַעַט שְׁוִין לְאַגְּגַעַזְעַ קִילְטַן. בְּלוּזַן פָּאָרַ אַ וַיַּיְבַּרְ דַאַרְפַּר עַד מַעַךְ צַוְּהָאָבָן, מַעַד פָּאָרַ גַּרְנִישְׂטַן. אַזְיַ אַד אַזְיַ וַיַּיְיַ! הָאָבַ עַד אַיְנְגַעַזְעַן, אַזְיַ אַיְזְנִישְׂטַן דַּאַפְּאָרַ מִיר אַיְזַ שִׁין לְעַבָּן, אַוְיְסַעְרַ זַיַּי, זַי פְּאָרְשְׁטִיעַן? קִינְיְנָרַ בְּרוּדַעַן מַעַךְ נִשְׁטַן, אַוְיְסַעְרַ זַיַּי. אָוַן... שְׁפָעַטָּרַ אַיְזַ אַוְנְטִעְרַ-גַּעֲקוּמָעַן אַיְינְיְנָרַ, פְּרִידְעַן... אַ וְוִיכְטִיקְעַרְ מַעַנְטָשַׁן, פָּאָנִי פְּרָאָפְּעָסְאָרְקָעַ... הָאָבַ עַד אַיְםַ גַּעֲקוּמָעַן אַיְינְיְנָרַ, פְּרִידְעַן... אַ וְוִיכְטִיקְעַרְ מַעַנְטָשַׁן, פָּאָנִי פְּרָאָפְּעָסְאָרְקָעַ. הָאָבַ עַד אַיְםַ יַעַצְטַ שְׁוִין נַאַפְּעַטְ, פָּאָנִי פְּרָאָפְּעָסְאָרְקָעַ. וַיַּלְלַ דַּאַזְיַ נִשְׂטַ אַדְמַאַזְיַ, וַיַּפְּרַר דַעַר מַלְחָמָה. דַאַזְיַ אַזְיְקְומַטְ אַרְיִין צַוְּהָאָבָן אַזְיַ פְּרָאָפְּעָסְאָרְקָעַ, וַיַּיְסַ עַד טְרָאָגַט דַי שְׁטְרִיךְ אַוְיְפָן הַאַלְזַן אָוַן אַזְיְנִינְעָרַ אַזְיַ דַעַר וּוּלְטַן קָאַן זַי אַיְםַ נִשְׂטַ לְוַיְעַרְ מַאַכְן, נַאַר אַד. כְּבִין אַ הַילְפַּ פָּאַרְ אַיְםַ. זַי הַעַרְןַ... יַאַ, יַאַ, יַאַ מַאֲנְגְּפְּרָשַׁן שְׁוִינְגַּעַן פָּוּן גַּעַטְאַמְּכַן מַעַךְ עַרְשַׁת פִּילְלַ וְיַי אַמְּעַנְטָשַׁן. זַי קוּשַׁן מִיר דַי הַעַנְטַן. זַי וַיַּיְגַעַן אַזְיְנִינְעָרַ אַזְיַ פָּאַרְ מִיר. גַּלְיְיִבְנַ זַי מִיר יַאַ, גַּלְיְיִבְנַ זַי מִיר נִשְׂטַן, אַבְעַר כְּבִין נִשְׂטַ קִין אַיְבְּרִיקִיטַן, קִין שְׁמַאֲטַעַ כְּבִין דַאַזְוַיְפַּ דַעַר וּוּלְטַן פָּאַרְ עַפְעַם, יַאַ, יַאַ, שִׁינְדָל... — זַי הָאָטַ אַפְּגַעַהָאָקַטַ: גַּעַבְלִיבַן זַיְצַן מִיטַ אָזְפַּן מוֹילַ, וַיַּיְ וְוּאַלְטַ נַאַד דַעְרוֹאָרְטַ דַי וּוּרְטָעַרְ, וַזְסַ זַי הָאָטַ נִיטַ אַרוּסְגַּעַזְעַטַ. דַעַר פְּרִילְיַן דִּיאָמְאָגְטַס אַוְיְגַן הַאָבָן טְרִיעַרְקַ גַּעֲפִינְטָלַט. אַ שְׁוּדְעַרְ הָאָטַ זַי אַרוּמְגַעְנוּמָעַן — פָּוּן דַעַר עַנְלָעְכִּיקִיטַן, פָּוּן דַעַר פְּאָרוֹוָאָנְדְשָׁאָפַטַן, וַזְסַ אַיַּי, קַעַן יַעַדְן מִן שְׁכַל, גַּעַוְועַן צְוִישַׁן אַיַּר אָזְנַ דַעַר מַוִּידַ. יַאַ, זַי הָאָטַ גַּעַוְועַסְטַ, וַזְסַ זַי רַעַדְטַ.

שיינDEL, ווען זיך האט זיך פארגליךן צו איר — דער פראפאעסארכע. ווי האט זיך געקאנט ווערן פון דעם אפשטייסנדיקן בונד? האט זיך געדארפט ווערן? דאס געפיל, אז מען דארף דיך צו האבן, אז מען איז ניט איבעריך אין דער וועלט — האט עס דען ניט געהבען איז דעם לעבן? און איז ניט געהבען איר איגענער גראיסער טריומף איבער דער אינזאמקיט? מיט אַמָּל האט די אלטער פריי דערפליט, ווי איר הארץ ווערט פול מיט מיטליך — צו זיך, צו שיינDELען — צו יעדן איינציגין מענטשן, וואס וויל אנגעהערן, פאראקניפט ווערן; געפינען זיין ווערט און דעם ווערט, וואס מען האט פאָר אַ צוֹוִיטָן — און דערמיט זיך באפריען פון דער זינלאָקיט, וואס באגאליט דעם מענטשלעבן וועג. און אט דעם מיטליך, האט שיינDELס פאָר אויפגעעהרט צו זיין אפשטייסנדיק, דער ווינדרוילן איי איינ-געזונקען און דער וויכקייט פון געפיל, ווי אין אַ מלידן קישן. סאיין דא געהבען דער גוטער מלאָך שיינDEL — בלויו ער; דער מלאָך, וואס האט געהאט דעם גוף און דאס פנים פון אַ געפֿרוּוֹתְעָר, אַגְּפֿעַנְצְּטָעָר פֶּרְוִי.

די פרילין דיאמאָנט האט, אונטערשפֿאָרנְדִּיק דעם רוקה, פָּאָמְעַלְעָד צוֹגָעָ-דרעפעטשעט צום פֿעַנְצְּטָעָר אָוָן אַרְוִיְּפֿאָגְּלִיגְּט די האנט אויף שיינDELס קְבִּי: — לאָמֵר פֿאָרְבְּרִיעָן די פֿרְוּכְּטְּטִי אָוָן זַעַם, וואס פָּאָר אַ טְעַם דָּאָס האט, — האט זיך פֿאָרְגַּעַשְׁלָאָגָן.

*

דער פרילין דיאמאָנט צעשיידונג מיט שיינDELען איז פֿאָרְגַּעַקְמוּן אויף אָן אַנדער אָפָן. אָין דֵי טָאג, ווען דֵי עֲרַשְׁתַּע שְׁנִיעַן האָבָן אַנְגְּעוּהוּבָן צוֹ פֿרְשָׁעָן אָן אַ לִיכְטְּפֿרְעַסְטָל האָט גַּעַנְגְּמוּן האָרט מַאְכִּין דֵי בְּלָאָטָע — האָבָן זיך יְעַדְעַ פֿאָר טָאג בָּאוּזָן אַגְּגַעַשְׁטָעַלְעָט פָּוָן וּוּוּנוּגָס־אָמָט בֵּי דָעַ לְעַרְעִין אִין צִימָעָן. וַיַּי הָבָן גַּעַמְאָסְטָן די אַיְלָן אִין דָעַ לְעַנְגָּ אָוָן דָעַ בְּרִיאָת; עֲרַנְסְטָט פֿאָרְשְׁרִיבָן אַלְץ אָין אָבוֹך אָן פֿאָרְשְׁוּוֹנְדָן, כְּדֵי אָין אַ פָּאָר טָאג אָרוּם וּוְידָעַ צוֹ קְמוּן אָוָן טָאנְ דָאָס זַעַלְעָעָ. אויף דָעַ דָעַרְשָׁרָאָקְעַנְדָר אַלְטִיטְשָׁקָעָר האָבָן זַיְהָ זַעַם נִיט אַומְגַעְקוֹט; הָבָן גַּעַפְּלִיטְעָרט צוֹוִישָׂן זַעַם, גַּעַמְאָכְטָט חַשְׁבּוֹנוֹת אָוָן אויף אַירְעָ פֿרְאָגָעָס נִיט גַּעַנְגְּפֿעָרט. בֵּינוֹ אִין אַיְנָעָם אַ גְּרוּיָעָן אִין דָעַ פְּרִי אִין גַּעַקְמוּן דָעַר אַוְיסְוּיָז. אִיר צִימָעָר אִיז בָּאַשְׁטִימָט גַּעַוָּאָרָן פָּאָר אַ מְשֻׁפָּחָה פָּוָן פֿינְגָּ פֿערְזָאָן אָוָן זַי אִיז צִגְעַטְיִילָט גַּעַוָּאָרָן צוֹ אַ וּוּוּנוֹגָן אויף יְעַנְגָּר זַיְהָ גַּעַטָּאָ, צוֹ אַ מְשֻׁפָּחָה פָּוָן וּוְילָ פֿרְעַמְדָעָ מענטשן.

שיינDEL האָט גַּעַזְאָטָן מִיט כָּעֵס, ווען די פרילין דיאמאָנט דיאמאָנט האָט אויף גַּעַוְיָז דָעַם אַוְיסְוּיָז. זַי אִיז אַוְעַקְגַּעַלְאָפָן אָוָן וּוּוּנוֹגָס־אָמָט, גַּעַקְלָאָפָט אִיז טִישָׁן, גַּעַדְרָאָט מִיט די פֿוּסְטָן: אַבְעָר גַּעַהְאָלָפָן האָט עָס נִיט. אַפְּיוּ וּוּאַלְעַנְטִינָא, וּוּמְעָן זַי האָט קִיְּן מְנוֹחָה נִיט גַּעַגְּעָבָן, האָט אויף גַּאֲרָנִיט גַּעַקְאָנִיט אַוְיְפָטוֹן. עָר האָט נִיט גַּעַהְאָט קִיְּן פֿרְאָטְעַקְצִיעָן צוֹ דָעַם "טְרוּקְעַנְעָם אָמָט".

צַו דָעַ אַגְּגַעַוְיִעְנָדָר דָאָטָע, האָט שיינDEL גַּעַהְאָלָפָן דָעַר לְעַרְעִין אַיְנְפָאָקָן אוירע זַאָכָן אָוָן זַי האָט, מִיטָן זַי האָט, מִיטָן זַעַלְבָן האָנְטִיוּגְּנָעָלָע, אויף וּוּלְכָן זַי האָט אַמְּאָל

געבראכט פרידען אין געטא, אוועקגעפערט דער לערערינס האב און גוטס — ניט אויף דעם אנגעגעבעגעם אדרעם, צו די פרעמדע מענטשן — נאר אין דער דירה פון דער לערערינס קאלעגן, דעם פראפעסאר און דער פראפעסארקע לוסטיקמאן. אַ גאנצָן וועג, ווי זיַּ האָבָן בִּידְיעַ אָונְטָרְגָּעְשְׁטוֹפֶּט דָּסּ וּוּגְעָלָעַ, האָט שִׁינְדָּל נִיט אוּפְּגָעָהָעָרט צַוְּ שִׁילְטָן דֵּי בָּאָמְטָעַ פָּוּן וּוּינְגָסּ-אַמְּטָעַ אָלָעַ "שִׁישְׁקָעַ", וּוּאָסּ האָבָן קָאָמְנְדוּוּוּט "מִיטּ דָּעַרּ וּוּלְטָטּ". זיַּ האָט דֻּעְרָ פְּרִילִין דִּיאָמָּאָנָט נִיט גַּעֲקָאָנָט מָוחֵל יִיְּן, וּוּאָסּ זיַּ האָט נִיט אָיסְגָּעְנוֹצָט דֵּי פְּרָאָטָעְקִיצָעַ פָּוּן דֻּעְרָ "שִׁישְׁקָעַ", דֻּעְמָעַ שְׁכָנָה, סָאָמוּעָל צּוּקָעָרְמָאָנָעָן, וּוּאָסּ אַיְּזָאָךְ גַּעֲוָעָן דֻּעְרָ לִיְּבָלְעָכָר טָאָטָעַ פָּוּן אִירָ, דֻּעְרָ לְעָרְעָרִינָס, אַיְּגָעָנָר אָוּטָשָׁעָנִיצָעַ — אָוּן זיַּ האָט נִיט אַיְּפָגָעָהָעָרט צַוְּ לְעָרְגָּעָן דֵּי אָלְטָעַ פְּרוּיָה, וּוּ אֹוְיָ אַמְּנְטָשָׁ דִּאָרָףּ זִיךְּ קָעְנָעָן פִּרְנוֹ אַיְּן-גַּעַטָּה. לְסֹתָה, וּוּעָן זַיְּ זִיְּגָעָן אַנְגָּעָקָומָעַ אַוְיָפָן נִיעָם מָקוֹם אָוּן אַפְּגָעָלָדָן דֵּי זָאָכוֹן, האָבָן זִיךְּ שִׁינְדָּל אָוּן דֵּי פְּרִילִין דִּיאָמָּאָנָט אַרְוָמָגָעָנוֹמָעָן. שִׁינְדָּל הָאָט גַּעַשְׂוֹוִירָן, אָוּן זַיְּ וּוּעָט דֵּי פָּאָנִי פְּרָאָפָעָסָאָרָקָעַ קָוְמָעַ בָּאָזָוָן אַיְּזָאָךְ זַיְּ נִיט "אַרְאָפָלָאָזָן פָּוּן דֵּי אַוְיָגָן" — אָוּן זַיְּ האָבָן בִּידְיעַ גַּעַוְוִינָט. וּוּיְלָ זַיְּ האָבָן גַּעַוּוֹסָט, אָוּ פָוְנָקָט וּוּ דָסּ גַּעַטָּא קָאָן אוּפָר אַמְּדָנוּם אָוּפָן פָּאָרְקָנִיפָּן מַעֲנְטָשְׁלָעָכָעַ גַּרְלוֹת — אֹוְיָ קָאָן עַסְּ, אוּפָר אַמְּדָנוּם אָוּפָן, זַיְּ פָוְנָאָגָדָעָרָקָנִיפָּן.

ק א פ י ט ל צ וו ע ל ۹

מרדי חים רומקאוסקי איז געועטן אין דער וואנגע. דאס וואסער איז געועטן מליד, וויניך און האט אַרְמוּגָנָנוּמָעַן זין ליב ווי א פליינדייק, ל'יכטע קאלדרע. אונטער איר, האט ער ענרגיש געשבן און געפיניקט די הויט, ווי ער וואלט וועלן מיט די האט פונעם בערשטל אַרְיִינְדֶּרְגָּעָן אין איר סאמער טיף. וואס רויטער די הויט איז גוואוָרָן, דאס בעסער האט ער זיך געפילט, דאס נחטדייקער האט ער גערכצט. וואס פאר אַפְּרָגְּעָנִיגָּן דאס איז געועטן צו האלטן דאס פאר-פומרטע שטייל זיך איז דער האנט! ס'אייז געועטן קילעכידיק ווי איז און גליתשיך ווי די ברוסט פון אַיְוְנְגָּעָרְפְּרָוִי — און דערביי איז עס געועטן איזו קלאר און פרֵיְפְּרָוִן יעדן שםוץ. עס האט ממש אַיְנְגָּלָאָזָן זיך אַיְנְגָּזְבִּיסְן דערין מיט די ציין; אַרְאַפְּשָׁלִינְגָּעָן און פְּילָן, ווי עס וואנדערט דורך די אַיְנְגָּוְיִידָן, דורךן בלוט — און פּוֹצְטָ אִים פָּוּן סָאָמָע אַיְנְגָּוְיִינִיק. יא, דא איז געטא איז דאס אַפְּהִיטָן די רִיְּנִיקִיט גְּעוּוֹרָן בְּיִ אִים, בַּיְּ מְרֻדְכִּי חִימָעָן, אַמְּנַזְּבָּן עֲבוֹדַת הָקֹדֶש — אַ בָּמָקוֹם תְּפִילָה. דאס זייפְּן זיך און רִיבְּן זיך האט אויסגעזען צו רִיְּנִיקָן אויך זיינְז נְשָׁמָה. נאך יעדער בעדל האט ער זיך געפְּלִיט דערלייכְטִיעָרָט און זייבְּרָ דורך און דורך. רִיְּנִיקִיט דעם ברוֹסְטָ-קָאָסְטָן, האט ער זיך בעט מעשה באַטְרָאָכָט. ער האט אַיְנְגָּעָזְגִּינְז דִּי נָאָסָע האנט און געפְּאָרְשָׁטָן, צִי עַס וּוּיוֹזָט זיך קִיְּן מְסֻקָּול אויפְּן אַרְעָם. אִים האט זיך געדוּכְט, אוֹעַס וּוּיוֹזָט זיך און ער האט דאס זעלבע געטאָן מיט דער אַנְדְּרָעָרָה האנט. די הויט אויף זיינְז גּוֹף, גָּלְאָנְצִיךְ פָּוּן זייפְּקָן וְאַסְעָרָה, האט לְגָמְרִי נִיט אוּסְגָּעָזָעָן צו זיינְז שְׁלָאָבָּרִיךְ; בְּלִוְיָן דער אַגְּעָטָאָפְּט דעם בוֹיָן, הַלְּדוֹן האט זיך בַּיְּ אִים לְיִוְלָעָךְ גַּפְּאָלְעָוּוּט. ער האט אַגְּעָטָאָפְּט דעם בוֹיָן, וְאָסָה האט זיך גְּעוּוִיגָּט אַיְן דער מִיט פָּוּן וְאַסְעָר אַיְן אַרְוִיסְגָּעָטָאָרְטָשָׁעָט פָּוּן זייפְּקָן וְאַגְּלָעָר אַיְנְדוֹלָן מיט אַיְנְגָּעָפְּאָלְדָוּוּעָטָה הַיְּכִיקִיטָן. ער האט לְיִכְּט אַיְנְגָּעָזְגִּינְז קְנִיפְּט אַיְנְיאָעָן פָּוּן דִּי פָּאָלְדָן, אַלְעָהִי אַסְחָרָה, אַמְּבָנִי, וְאָסָטָאָפְּט אַן אַפְּאָלָד פָּוּן שְׁטָאָף, צו דער גְּרִיגִיאִין אַיר קוֹאָלִיטָעָט. אַבְּרָר כּוֹחוֹת פָּוּן אַיְנְגָּמָנְטִישִׁק האט ער יא גַּעֲפִילָט אַיְן זיך. זיינְז אַצִּימָט, האט ער אַגְּגָהוּבָן צו גַּעַמְעָן אַיְנְשָׁפְּרִיצְוּנָן, האַרְמָאנָן אַזְּנָן וְאַטְמָינָן אַזְּנָן זְיִינְרָ וְוִירְקוֹנָגָה האט זיך אַגְּגָהוּבָן אַגְּנוּעָן. ער האט גַּעַעַטָּה די זִיכְרִיקִיט, אַזְּ וְאַסְעָר וְוִיטָאָמָרָה די צִיִּיט וְוּעָט זיך רָוּקָן פָּאָרוֹיס — דאס יְנְגָּעָר וְוּעָט ער וְוּרָן. ער האט גַּעַהָאָט סִימְנָהָם דָּעָרְוִית. האט ער דָעָן נִיט גַּעַדְעָנָקָט, וְאַפְּגָּעָפָּרָן ער אַיְן שְׂוִין גַּעַעַטָּה לְעַצְטָע יָאָרָן פָּאָר דָעָרְמָה? מִשְׁא אַהֲנְדָעָרָט פְּרָאַצְעָנְטִיקָר זָקָן. ער האט אַפְּיָלוֹן, וְאַלְעָ זְקִינִים, גַּעַפְּלָעָגָט אַיְנְדְּרִימְלָעָן אַיְן

מייטן טאג, אין טראכמווי, ביים טיש, אין סאמע מיטן פון דער אַרבעט. ער האט אויגעגעשמייכלט צו זיך. ס'אייז אים געקומען אויפֿן זינגען דער פייערדיקער פֿאטש, וואס ער האט דערלאנגט דעם ריזוקן פֿאלציאנט יונגען זאָד, ווען יונגער האט אים ניט באַמְּעָרְקָט אָן ניט סָאַלְוִיטְרֶיט צו אַים. ער האט דערזען אָן דְּמִין זַיְנָעַ אלְעַ פֿינְפֿינְגְּעָר אוּיף דער האַרטעָר באָק פון דעם פֿאָרְשָׁוִין, וואס אָן גַּעוּזָן אָפְּשָׁר דְּרִיְמָלְיָאַל יַיְנְגְּעָר פון אַים. אָן דִּי הַאנְטָהָט אַים אָפְּלִילְוּ נִיט וּוּיְ גַּעֲטָאָן, מְרֻדְכִּי חַיְמָעָן.

ער האט ערנְסְט גַּעֲטְרָאָכְט וּוּגַּעַן מַאֲכָן יַעֲדֵן אַיְלָעַ שְׁעהַ גִּימְנָאָסְטִיךְ: נַעֲמָעַן אַגְּוֹתָן אַיְנְסְטְּרוּקְטָאָר. דָּאַס וּוּאַלְטָ אַיְיךְ גַּעֲהָלְפָּן שְׁטָאָרָה קָעָד וּוּעָרָה. יָא, ער אָזְן מַקְנָא גַּעֲוָעַן דִּי דִּיְתְּשָׁוּן מַאְרָק. זַיְהָאָבָּן זַיְךְ בָּאוּוּגָט וּוּי אַיְיךְ סְפּוּרְוּשְׁיְנָעָס אָן זַיְעַרְעַ בְּרוֹסְטְּ-קָאָסְטָנָס זַיְנָעַן אַרְוִיסְגָּעָן שְׁטָאָנָעַן צָוָם פְּרָאָנָט — הַאָרָט אָוָן פֿעַסְט וּוּי פֿאָנְצְּעָרָס. אָן וּוּי פֿרָאָכְטְּפָּול זַיְהָאָבָּן דָּאַס גַּעֲהָלְטָן זַיְעַרְעַ שְׁטָרָאָמָעַ אַקְסְּלָעַן — נַיְט אַיְנְגְּעָפָּאָלָן, נַאֲרַ גְּלִיכְיךְ אָן שְׁפְּצִיךְ, אָן אִין לִינְעַ מִיט דִּי גְּלִיכְעַ, שְׁטָרָאָמָעַ פֿלִיצְעָס! ער האט גַּעֲוָאָלָט קָעָנָעַן גַּיְינָ אַוּוִי וּוּי זַיְ. בְּלוּזָן אַזְאָגָגָן, וּיְ זַיְעַרְעַ, האט גַּעֲקָאנְט אַגְּנוּאָרְפָּן אַמְּרוֹאָ.

ער האט גַּעֲטְרָאָכְט וּוּאַס פָּאָר אַ לְּאַמִּיךְ-גַּעֲמָאָכְטִיקָּעַ בָּאַצְּיוֹנָג ער האט דָאַס אַמְּאָל גַּעֲפְּלָעָגָט הַאָבָּן צַו זַיְן קָעְרְפָּעָר — צַו זַיְדָלְיָן: וּיְ ער וּוּאַלְטָ נִיט וּוּרְעַט גַּעֲוָעַן קִיְּן גַּעֲלָעְכָּרְטָן צַוְּיִיעָר. דָאַס אִין גַּעֲוָעַן זַיְן פֿעַלְעָר. זַיְן גְּרוּיְסָעָר חַסְרוֹן. ער האט נִיט גַּעֲהָאָט קִיְּן דָּרָךְ צַו זַיְךְ — האט קִיְּנָעָר בִּיט גַּעֲהָאָט קִיְּן דָּרָךְ צַו אַים. אָוָן וּיְ שְׁפַעְטָ ער אִין דָאַס צָוָם שְׁכָל גַּעֲקָומָעָן אָן וּוּאַס פָּאָר אַגְּטוּט שְׁוֹל דָאַס גַּעֲטָא אִין גַּעֲוָעַן פָּאָר אַים! האט עַס דָּעַן נִיט גַּעֲשְׁטָעָלָט אַיְיךְ דִּי פֿיס ? נִיט נַאֲר גַּעֲשְׁטָעָלָט אַיְיךְ דִּי פֿיס. נַאֲר אַיְיךְ אַוִּיסְגָּלִילִיכְט. אָן נִיט נַאֲר אַוִּיסְגָּלִילִיכְט, נַאֲר אַיְיךְ דָּרְהָהָוִין. יָא, דָאַס גַּעֲטָא הַאָט אַים אַגְּנָעָטָאָן אַגְּרוֹין אַוִּיסְגָּלִילִיכְט. אַוּדוֹדָיְ רַוּפָן אַים דִּי יַיְדָן "מֶלֶךְ חַיִּים דָּרָעַרְשָׁטָעָר" בְּלוּזָן מִיט בִּיטְעָרְנִישָׁ אָוָן חַוּקָּה, אָבָּעָר נִשְׁקָּשָׁה, ער האט נַגְּנָץ גּוֹט גַּעֲפְּלָט דָאַס מְלַכְּתִּידְקָעָ אָן זַיְךְ — אָוָן דִּי יַיְדָן אַלְיָן הַאָבָּן עַס אַיְיךְ גַּעֲפְּלָט. ער אִין זַיְכָּעָר גַּעֲוָעַן דָּרָעָן. אַפְּלָוְ דִּי דִּיְתְּשָׁוּן — מִיט זַיְעַר גַּעֲנָצָן קוֹקָן אַיְיךְ אַים פֿוֹן אַוִּיבָּן אַרְאָפָּ — הַאָבָּן אַיְיךְ פֿאָרָאָטָן אַגְּהַיְמָעָן רַעֲסְפָּעָט אָוָן אָפְּשָׁי. ער האט דָאַס אַרְוִיסְגָּלִילִיעָנָט פון זַיְעַרְעַ אַוִּיגָּן. זַיְהָאָבָּן גַּעֲוָוָסָט, אָז עַר שְׁטִיְגָט זַיְיָ אַרְבִּיבָּר. וּוּיְלָ נִיט נַאֲר האט עַר אַיְצָט פֿאָרָמָאָגָט זַיְיעַר זַיְבְּעָרְקִיְּט אָן פֿינְקְטְּלְעָקִיְּט, זַיְיעַר דִּיסְצְּפִּילְיָן אָן הַאַרְטְּבָּנְקִיְּט — נַאֲר זַיְעַר זַיְבְּעָרְקִיְּט אָן הַכְּבָּעָרְקִיְּט אַיְבָּר זַיְיָ, צּוֹלִיב דָּעַם פֿינְטְּלָעָל יַיְד אָן אַים — ער האט פֿאָרָמָאָגָט אַגְּהַעַר אַבְּכָרְקִיְּט אַיְבָּר זַיְיָ, וּוּלְבָרְקִיְּט אַיְבָּר זַיְעַר אַיְזָן גַּיְיסָט דָעַם יַיְדָיְשָׁן שְׁכָל, דָעַם נַבְּיָאָשָׁן גַּיְיסָט. אָן דָאַס האט אַים, מְרֻדְכִּי חַיְמָעָן, גַּעַט שְׁטָעָלָט הַעֲכָר אַפְּיָלוּ פון הַיְּטָלְעָרָן אַלְיָן, וּוּלְכָרְ אַיְזָן, בַּיְיָ גַּעֲנָצָן לִיְיָגָן דִּי וּוּלְטָ אַונְטָעָר זַיְנָעַ פֿיס — סָוֶּף כָּל סָוֶּף גַּעֲוָעַן נִיט מַעַר וּוּי אַיְקְשִׁיעָר קְרוּוּטָ — קָאָפָּ. אַוִּיבָּר עַס אִין נַאֲר גַּעֲוָעַן אַגְּזְוִיְּפָּל, צִי הַיְּטָלְעָר וּוּטָ גַּעֲוָיְנָעָן דָעַם קְרִיגָּ, צִי נִיט — אִין אָבָּעָר קִיְּן צּוֹיְיָפָּל נִיט גַּעֲוָעַן, אָז ער, מְרֻדְכִּי חַיִּים, וּוּטָ דָעְרְפָּלְן זַיְן שְׁלִיחָות, וּוּגַּעַן וּוּלְכָרְ ער פֿאָרְגִּינְט זַיְךְ בְּלוּזָן צִיְּטָן צִיְּטָן צִיְּטָן, וּוּיְלָ

ער וויל ניט אפּשׂוֹאָכֵן זיין מוח-ענרגיע מיט סתם טריימעריען. וויל סיי ווי וויסט ער, איז יעדער טאג איז א שטאמפל העכער אַרְוִיךְ; איז אַרְאָפּצּוֹקָן פון דער הויך אייז ניט געזונט. פון דעם קאן זיך בלוי דער קאָפְּ פֿאַרְדְּרִיעַן אַזְּן דאס קלעטערן וואָלֶט גּעוֹאָרֶן דערפּון וּאֲקָלְדִּיקָעֶר, ניט שטאָרְקָעֶר.

ער האט גּעוֹאָרֶן אַ בלְּיךְ אַוְיףְּ דער וּוִיסְעָר, פֿאַרְקָאוּוּטָעָר שׂוּבְּ פון באָדִי צִימָעָר פֿעַנְצְּטָעָרֶל. דער פרָאַסְטָה האט אוַיסְגּוֹזָעָן אוַיףְּ אַים ווי אַ זִּיפְּיקָעָ פֿיאָנָעָ. דורך אַיר הָאַט דאס גּעַטָּא אַרְיִינְגְּבָלִיקָט אַהֲרָע אַז גּעַמָּאָכְטָ מְרָדְּכִי חַיְמָעָן אוַיףְּ שְׁמִיכְלָעָן סְעַנְטִימְעַנְטָאָל. ער האט לְבָבְּ גּעהָאַט דאס גּעַטָּא אַין ווִינְטָעָר. סְחַאָטָ אַוְיסְגּוֹזָעָן צִיכְטִיךְ. דער שְׁנִי הָאַט פֿאַרְדְּיקָט אַלְּעָ לְעַכְּרָע אַזְּן חַוְּרוּבָּתָ, אַלְּעָ מִיסְטָ קָאַסְטָבָּס אַזְּן קָלָאָעָטָן אַזְּן עַס מְמַשׁ יְמָטוּבָּרָק גּעַמָּאָכְטָ. אַפְּלָיו דִי מְעַנְטָשָׂן האַבָּן אוַיסְגּוֹזָעָן לִיטְשָׂעָר: ניט אַרְוְמְגָעָנְגָעָן אַזְּוִי צֻכְּרָאָסְטָעָט אַזְּן אַפְּגָעָלָאָזָן. פֿאַרְדְּ שְׁוּנוֹן אַזְּן דִי לְעַכְּרָע זִינְגָּעָן דִי לִיְּדִיקְיִיעָרָס אַזְּן שְׁנָאָרְדָּרָס, ווּזְסָמָה גּעַפְּלָעָגָט פּוֹלְמָאָן דאס גּעַטָּא מִזְּטִיעָרָע צֻפְּלָיְגָעָן פְּאָלָעָם. צֻפְּאָטָלָעָט קָעָפְּ, אוַיסְגּוֹזָעָן קְרִימְטָעָ פֿנְיָמָעָר, הַוְּגָעָרִיקָעָ אַוְיגָן אַזְּן מִיטָּ דִי גּעוֹאָלָדָן, ווּזְסָמָה גּעַלְעָכָרָט דִי אַוְיעָרָן — אַזְּ אַזְּ אַזְּשָׂ גּעוֹזָעָן אַ חַרְפָּה פָּאָר דִי מְעַנְטָשָׂן, ווּזְסָמָה זִינְגָּעָן פֿאַרְבִּיִּי גּעַפְּאָרָן אַזְּן דִי טְרָאָמוּיָעָן דורך דִעְרָז גּעַרְוּשָׂר גָּאָס. הַיְּינָט האַט גּעַנוֹמָעָן אַזְּ עַקְּ דָעָרָצָו. הַיְּינָט אַזְּן מְעַן גּעַלְאָפְּן אַבְּעָר דִי גָּאָסָן. מְעַן האַט גּעַנוֹמָעָן אַזְּ עַקְּ דָעָרָצָו. ניט גּעַשְׁמִיעָט סְתָמָה אַזְּן דִעְרָז וּוּלָט אַרְיִין. אַזְּ אַוְיפְּגָעָטָאָן האַט דאס טָאָקָעָ דִעְרָז וּוּנְטָעָר — צֹוְאָמָעָן מִיטָּ אַיִּם, מִיטָּ חַיִּים רַוְּמָקָאָוָסָקִין. דאס גּעַטָּא האַט גּעַלְאָפְּט ווי אַ זִּינְגָּרֶל.

אַיִּם אַזְּ אַיְּנְגָּעָפְּאָלָן, אַזְּ עַס אַזְּ שְׁוִין אַוְדָאִי אַדְּוָרָךְ דִי אַנְגָּעָצִיכְיִינְטָעָ הַלְּבָעָ שְׁעהָ פָּאָרָן בְּעַדְלָ אַזְּן ער האַט פְּאַמְּלָעָד אַזְּן פְּוַיְלָ זִיךְ גּעַנוֹמָעָן גְּרִיטָן אַרְוִיסְצּוֹגִין פּוֹן דִעְרָז וּוּאָנָעָ. סְאיָזָן גּעוֹזָעָן אַ שְׁאָדָן. ער וואָלֶט גּלְאָלָזָט דאס ווּאָסָעָר נָאָד אַ פָּאָר מִינְגָּוֹת גּלְעָטָן דִי גְּלִידָעָר אַזְּן גּלְאָלָזָן דִי מְחַשְּׁבָות זִיךְ וּוּקְלָעָן לִיכְיכָט אַזְּן קָאָפְּ. דָאָךְ, דִּיסְצִיפְּלָין אַזְּן גּעוֹזָעָן דִּיסְצִיפְּלָין. מְעַן האַט טָאָקָעָ גּעַדְאָרָפְּט זִיךְ אַפְּהִיטָן, אַבְּעָר דָאָס נָאָכְגָּבָעָן זִיךְ יְעַדְוִין הָאַט קִיְּין טָוָהָ נִיטָ גּעַטָּאָזָן. ער האַט גּעַלְאָפְּט גּעַוֹוֹן זִיךְ יְעַדְוִין הָאַט קִיְּין טָוָהָ נִיטָ גּעַטָּאָזָן כְּאַקוּוּמָעָר אַנְצּוֹטָאָפְּן אַ שְׁטָעָקְ-שָׂוֹךְ אַזְּן מִיטָ אַיִּם אַ פָּאָר מָאָל גּעַבָּן אַ קְלָאָפְּ, וואָלֶט דִעְרָ אַדְּוָתָאָנָט, פּוֹן יְעַנְעָר זִיטָ טִירָ, אַרְיִינְגָּעָקָומָעָן אַזְּן נִיטָ גּעהָאָלָפְּן אַרְוִיסְקָרִיכָן פּוֹן דִעְרָ גּוֹלְשִׁיקָעָר וּוּאָנָעָ. אַבְּעָר ער האַט דאס קִיְּין מָאָל נִיטָ גּעַטָּאָזָן אַזְּן אַיְּצְטָעָר אַזְּקָדָן נִיטָ בְּדָעָה גּעהָאַט צָוָ טָאָזָן. אַ מְאָזָן, ווי עַה, האַט נִיטָ גּעַטָּאָזָן זִיךְ ווִיּוֹן פָּאָר אַ צּוֹוִיָּטָן נְאַקְעַטְעָרָהִיטָן. דאס האַט בְּאַרְוִיבָטָן פּוֹן דִרְךְ אַרְצָן.

ער האַט זִיךְ אַנְגָּעָשְׁפָּאָרָט מִיטָ צְעִיצְיָטָעָרָט, שְׁלָאָבָּרִיקָעָ העַנְטָ אַזְּן דִי זִיטָן פּוֹן דִעְרָז וּוּאָנָעָ אַזְּ פֿאַרְיִיכְטִיךְ אַרְוִיסְגָּהָיְבָן דִעְם גּוֹפְּ פֿאַרְזִוִּיפְּטָן ווּאָסָעָר. ער אַזְּ אַרְוִיךְ אַוְיףְּ אַ בְּלִיְיָ, פּוֹכִיךְ דִוְאָגְנָדָל מִיטָ צְוַיִּי אַוְיסְגָּעָנִיטָעָ שְׁוֹאָנָעָן אַזְּן טְרִיבִיסָן לעַנְדִּיךְ זִיךְ מִיטָ אַ שְׁוּדְעָרָל, פֿאַרְלִילִיגָט דִי בְּרִילָן אַוְיףְּ דִעְרָ נָאָזָן אַנְגָּעָטָאָן דִעְם באָדְ-מָאָנָטָל. דִעְרָ מָאָנָטָל אַזְּן מִיחְדִּיקְ אַיְּנְגָּעָטָוְהִיטָן. דִעְם מָאָנָטָל אַזְּן דָאָס טְעַפְּיכָל אַוְנָטָרָדָן דִי פִּסְטָ אַטְמָרְכִּיָּים זִיךְ אַפְּגָעָלְבִּין אַזְּן דִעְרָ פֿאַרְרוּעְטָוְנְגָס-שְׁטָעָלָעָ". זִיךְ האַבָּן

אאים געדינט אלס דעקראציע פארון ריטואל פון רײַנִיךָן זיך. ער האט זיך פֿאַרְצְּיוֹגָן מיטין גָּרְטָל אָזֶן גַּמְמָאָכָת אֲטָרָאָט אוַיסְצְּוּקָומָעָן פּוֹנְקָט קַעַגָּאַבָּעָר דָּעַם שְׁפִיגָּל, ווֹאָס אֵין גַּהְאנְגָּעָן אוַיף דָּעַר טִיר פָּוּן באַד-צִימָעָר.

עד האט אויסגעזען קעניגלעך איז דעם רױיטן מאנטל אויפן בלוייען דיינזן
מייט די צוויי וויסע שוואגען ביי דער זיין, מייט זיין וויסען קאָפּ האָר, וואָס האט
געעהאט די קלארקיט פון שוואגען-פֿוד, מייט די זייד-וויסע בעדעמען, די באָגילדטע
ברײַין און איבער זיי — דער גרייסער שטערן איברגעשטראָגן מייט טיפע
וועוּס האָבן צוגעגבּן זיין געשטעלט די חשבות פון מאיעסטעט און פֿאָטריאָרכָאלער
חכמָה.

אַרְיִינְגָּרוֹקֶט דֵי פִּס אַין דֵי שְׁתַּעַקְ-שִׁידֶךָ, הָאַט עַד גַּעֲפָנֶט דֵי טִיר — אָוֹן גַּלְילִיךְ הָאַט זִיךְ פָּאָר אִים בָּאוֹזִין דַעַר הַוִּיכָבָר, בְּרִיטִיפְּלִיזִיקָעֶר אַדְיוֹטָאנָט, זַיִן "צַעֲרָבָעֶר", וּזְאָס הָאַט גַּעוֹזָבָט אַיְבָעָר אִים טָאגָ אַוְן נַאֲכָט. דַעַם יְוָנָגָס אַגְּגָלָעָפָעָנָע פְּנִים אַיְן גַּעֲוָעָן אַוְסְדָּרְקָסְלָאָן אַוְן אַגְּגָעָצְוָגָן, אַזְוִי אוֹיךְ זַיִן מַנוּדוֹרִיטָעָר גּוֹת. עַד הָאַט סָאלְטָרְטָוּ: — דָאָס אַוְנוֹטְבָּרוּיט אַיְן פָּאָרְטִיקָה, הַעַר פְּרָעוּס. אַוְן אַיעַר בְּרוּדְעָר אַיְן שְׂוִין דָאָ, הַעַר פְּרָעוּס! — דַעַר אַדְיוֹטָאנָט הָאַט גַּשְׁפְּרִיוּזָט הַיְנָטָעָר רְוּמְקָאָסְטָקִין אַוְן זִיךְ פָּאָרְהָלָטָן בַּיִם שְׁלָאָפְּ-צִימָעָר. וַיַּגַּר דַעַר פְּרָעוּס אַיְן פָּאָר-שְׁוּוֹזָנָן, הָאַט דַעַר יְוָגָ פָּאָרְלִיּוֹן זַיִן שְׁטִיּוֹפִיקִיט אַוְן וּוָי אַפְּגָנְטָעָרָע אַ שְׁפָרָונָג גַּעֲטָאָן צָו דַעַר קִיךְ. עַד הָאַט אַוְפְּגָעָפְּרָאָלָט דֵי טִיר אַוְן אַוְסְגָּעָרוּפָן: — עַד טָוֹט זַיִן שְׂוִין אָוֹ!

אין קיד האט זיך אַנְגָּהָהִיבָּן אֶהָוֹנִישׁ. מען האט צוועשטעלט טעפּ צווצוועָאָד רדעמעו. מען האט געקלימפערט מיט געלזער און געשיר. אַ רויימערקע מיט אַ גרויסעד באראשט איז אַרוייסגעלאָפּן ברענגען איזן אַרעדונונג דאס באָד-צימער. אַ צוויתע איזן געלאָפּן איזן עס-צימער גרייטן צום טיש. דערווויל האט דער אַדִּיטאנט שפָּאָד-ציצרט צוישן דעם קראדענס און דעם טיש און מיט דער ברײַיטער פְּליַיצְיעָ אַיבָּער-גאנבעוּגָן אַיבָּער דֵי פֿונְאַנדְרָגְעַשְׁטָעַלְטָעַ פֿוֹלְמִיסְקָעַסְ, האט ער געכָּאָפּט אַן מוַיָּא בַּס פֿוֹן דָא אָזָן אַנְשָׁ פֿוֹן דָאָרטָן, אַ לִיגָּ אַין קַעַשְׁנָעַ פֿוֹן דָא אָזָן אַ לִיגָּ אַין קַעַשְׁנָעַ פֿוֹן דָאָרטָן. קַיְינְגָּעָר האט זיך אוֹפּ אַים נִיט אָומְגָּעָקָט. דָא אָזָן דער קִיד אַיז גַּעוֹזָעַן קְלָאָר דער כלְל, אָזָוּ וּוֹעֵר עַס שְׁטִיטַת בַּיִי דער שִׁילַ, מוֹזָעַן פֿוֹן אַיר. דער אַדִּיטאנט האט זיך אַ ווֹישׁ גַּעֲטָמָאָן אַיבָּערָן מוַיָּל אַזְן אַרוייסגעלאָפּן פֿאַרְנָעַ-מען זִיְן אַרט בַּיִי דער טִיר פֿוֹן פֿרְעֹועָסְ, שְׁלָאָפּ-צִימָעָר. אַיצְט, אָזָוּ ער האט זיך אַ בִּיסְל אַונְטְּרָגְעַלְעַנְטָד דָס הָאָרֶץ, האט ער שׂוֹן גַּעֲקָאָנָט, וּוֹ נִיט אַיז, צְחוֹוָאָרטָן אוֹפּחָן אַיגְעָנָעָם אַונְטְּבָּרוּיטָן, וּוֹסָ ער האט באַקְוּמָעָן נַאֲדָ דָעַם. וּוֹ סְאָיָן דָעַם
פֿרְעֹועָסְ דְּצְרָלָאָגָּט גַּעֲזָאָרָן זִיְינָס.

ער אין אנגגוקומען פונקט צו דעד צייט. דעד פרעוזעס. וועלכער אין שיין געווען
פארטיקט מיטן שביבס, האט זיך געאיילט. וועמען, וועמען, אבער זיין ברודער האט
עד ניט ליב געהאט צו לאזון ווארטן. אמרת, א שטיקל דיסטאנץ אין אונגעהאלטן
געוואָרֶן. אבער פאן רומקאָוסקי האט בית בדעה געהאט צו דערלאָזון, די דיסטאנץ
אאָל ווערן צו גורויס. דערפֿאָר האט ער אויך דערהובין דעם ברודער צו א געהערדי

קער פאוץיע: געמאכט אים פאר הויפט פון געזונטהייטס-אַםט, פארן קאָפּ אַיבָּעֶר די קאָרְפִּין-קָעֶפּ, די אַינְטָעַלְגָּעַנְטָן שבאיינטעלגענטן, וואָס ער האָט זַיִן פִּינְט געהאט. יַא, ס/הָאָט אַים גַּעַשְׂמִיכָלָט, וואָס זַיִן אַיגַּעַנְדָּר ברודער האָט געהאט צו זאגַּן אַיבָּעֶר זַיִן די שְׁפִּיטְעָלָעָר, אָוֹן אַיבָּעֶר די וַוִּיכְטִיקָּעָ מַעֲדִיצְיָבִישׁ עֲנֵינִים. שליסלאָעָץ אַיְזָן יוֹסֵף גַּעַזְוּן זַיִן אַיְגַּן בְּלָוט אָוֹן פְּלִילִישׁ, אוּיךְ אַ רַוְמָקָאָוָסִי — אָוֹן אוּיךְ אַים האָט גַּעַמּוֹת רַוּעָן די שִׁין פָּוּן מַלְכּוֹתְדִּיקְיָיט. אָוֹן ער האָט טַאָקָעָ דָא אַין גַּעַטָּא, גַּעַרְנוּרָא בָּאַקְוּמָעָן יוֹסְפָּן. דָּאָס עַסְן מִיט אַים צַוְּאָמָעָן אַוְנְטָבְּרוּיט אַיְזָן גַּעַזְוּן מַשְׁפְּחָהְדִּיקָּה: אַ שְׁטִימָנוֹגָה, וואָס אַיְזָן אַ בִּיסְלָ צַעַשְׁטָעָרָט גַּעַזְוָרָן, וואָזָן יוֹסְפָּס ווּוּבָּ, "די גְּרָעָפָּן הַעַלְעָנָעָן" אַיְזָן אוּיךְ גַּעַזְוּן דֻּרְבָּיִי. זַי אַיְזָן גַּעַזְוּן אַ בִּיסְלָ צַוְּהָכְעָבָירָן" אַיְזָן די אַוְסְגָּעְפִּינְטְּקִיָּיט, וואָס האָט מַרְדְּכִי חַיְמָעָן מַעַר נִיט גַּעַרְטָ בְּיַמִּים בְּרוּדָעָר, האָט אַים אַיְרָאָגָעָרָט. מִיט אַיְרָאָגָעָרָט גַּעַזְוּן זַיִן צַוְּהָיָיָן אוּיךְ בָּאַנְקָעָטָן, אוּיךְ פָּאַרְוּיְילְגָּעָגָעָן, לְאָזָן זַיִן באַשְׁיָּגָעָן די פְּרָעָוִידִים-טִישָּׁן. זַי אַיְזָן גַּעַזְוּן אַ מַּאֲטָרָאַנְעָרָטִיקָּה שִׁינְיָנוֹלִיטָה, תְּמִיד אַוְסְגָּעְפִּצְּטָ מִיט טַאָקָעָם. מִיט אַ שִׁינְיָנוֹם הָוָת אַוְפָּן קָאָפּ, מִיט האַנְטָשָׁן אַיְזָן אַ בִּיטָּל — אַיְזָן זַיִן האָט זַיִן גַּעַזְוָנְטִירָט אַיְן דָּעָר עַפְנְטַלְעָקִיָּיט. אַבָּר אַוְנְטָבְּרוּיט האָט ער לִיב געהאט צו עַסְן בְּלוּיזָן מִיט יוֹסְפָּן. סַאְזָן גַּעַזְוּן פְּרִיעָר, גַּעַמְּיַטְלָעָכָר. מַעַן האָט זַיִן גַּעַדְאָרְפָּט רַעֲכָבָנָעָן מִיט אַ וּוֹאָרט.

*

יַוְסֵּף האָט גַּעַהָאַלְטָן אַיְזָן באַטְרָאַכָּטָן דָּעָם פָּאַרְטְּרָעָט, וואָס אַיְזָן נָאָר ווּאָס צַוְּגָעָן שְׁטָעָלָט גַּעַזְוָרָן אַיְזָן דָּעָר פְּרָעָוָעָס האָט נָאָר נִיט גַּעַהָאַט באַוְיָזָן צו באַשְׁטִימָעָן קִין אַרְטָן, ווּ אַים אַוְיְצָוּהָעָגָעָן.

דָּעָר פָּאַרְטְּרָעָט האָט פָּאַרְגָּעַשְׁטָעָלָט דָּעָם פְּרָעָוָעָס אַיְזָן אַ צַּעְבָּלָאוּנָעָם מַאנְטָל, אַ בְּלוּיְדְּפִּיאַלְעָטָן, מִיט אַיְזָן אַוְפָּגָעַשְׁטָעָלָטָן קָאַלְגָּעָר. זַיִן גַּעַשְׁטָאַלְטָה האָט אַוְסְגָּעָעָן אַרוּיסְצָוּוֹאָקָסָן פָּוּן אַינְטָנָדָר דָּעָם גַּעַבְּיָי פָּוּן גַּעַשְׁטָאַלְטָה האָט אַיְרָהָבָן זַיִן גַּעַצְיָיכָנָט אַ סָּדָקָעָפָּה אַוְנְעָנָט אַוְיְפָּגָעָהָיוֹבָן צַו זַיִן קָאָפּ, וואָס האָט גַּעַשְׁוּוֹבָט אַיְבָּעֶר דָּעָר בְּרִיךְ — אַוְפָּן פָּאָזָן הַיְמָלִ. דָּאָס גַּעַנְצָעָ בְּיַלְד אַיְזָן אַנְגָּהָאַלְטָן גַּעַדְוָרָן אַיְזָן אַ טּוֹנְקָעָלָן, גַּעַדְעַמְפָּטָן טָאָן, אַיְזָן אַמִּין הַאַרְבָּסְטִיקָּעָר, קָאַלְטָעָר נַעַפְלָדִיקִיָּיט, וואָס האָט בְּוּלְטָעָר גַּעַמְּאָכָט אַרוּיסְלִילִיכָּטָן דָּאָס לִיכְטִיקָּעָ פָּנוּים, די ווּוִיסָּעָהָר אַרְאָרָן דָּעָם הַיְמָלִ-בְּלִיִּ פָּוּן זַיִנָּעָ אַוְיָגָן, מִיט אַ בְּלִיךְ פָּוּן מַעַטָּלְעָנָר דַּעַצְיָדִירָטָיִת: מִיט אַ בְּלִיךְ סַיִי אַ וְאַרְעָם-צַעְגָּלִיטָן, סַיִי אַ שָּׁאָרָף-קָאַלְטָן, פְּרָאַפְעָטִישָׁן. דָּאָס זַיִן גַּעַזְוּן אַ פָּאַרְטְּרָעָט פָּוּן אַ מְלָךְ, וואָס אַיְזָן זַיִנָּעָ העַנְטָה האָט מַעַן גַּעַמְּגָט אַנְטָרְוִיָּעָן לְעַבְנָס: וּוּלְכָעָר אַיְזָן בְּכוֹחַ גַּעַזְוּן אַדוּרְכָּזְוּפָּרָן זַיִן פָּאָלָק דָוָרָד דָעָר גַּרְויִקִיָּיט אַן קָעָלָט — אַט זַיִן, אַיְזָן דָעָם בְּלוּיְדְּפִּיאַלְעָטָן מַאנְטָל מִיט דִּי צַעְפְּלוּגָעָנָעָ פָּאָלָעָס — צּוּם זַיִגָּ.

אַיְבָּעֶר דָּעָם בְּיַלְד, וואָס אַיְזָן גַּעַגְּלָעָנָעָן אַנְגָּלְעָנָעָט אַן דָּעָר ווּאַגְּנָט, אַיְזָן גַּעַהָגָעָן אַ צְוִוִּיטָס, אוּיךְ פָּוּן דָעָם מַאְלָעָר וּלְאַדְיָמָר וּוּינְטָעָר — זַיִעָר אַן עַנְלָעָס צו דָעָם, אוּיךְ דָעָר פָּאַדְלָאָגָעָ. דָאָס האָט זַיִן דָעָר קָאָפּ פָּוּן פְּרָעָוָעָס אַרוּיסְגָּהָוָיָבָן אַיְבָּעֶרֶن

גאנצֶן געטאָ — און דער אונטערשיד צוישן די צוויי בילדער איז געוווען איז דער אויפֿאָסונג. אין דעם בילד, וואָס איז געהאנגען אויףֿ דער וואָנט, זייןען די קאָלירַן געוווען פריליעכּ, ואָראָעמַע. דאס געטאָ האָט אויסגעזען ווי אַ שמייכּלענדִיק, שלוחה-דיךּ וועלטלַ, וואָס אַיבָּער אַים האָט געשטראָלַט דעם פרַעַעַס, פֿנִים, אַ פַּאטַעַרְלַעַד גוטַס, אַ מִילְּס אָזֵן ווַיְיכּס; געשטראָלַט ווי אַ זָּוֹן אָזֵן באַשְׁטְּרַאָלַט אַלְּעַז דעכְּער אָזֵן געסלַעַד, אַלְּעַז הַיְּךְ אָזֵן ווַיְגַעַלְעַד.

יוסף רומקאוֹסְקי האָט אויסגעזען אַזְוִי פַּאֲרַטָּאָן אָזֵן באַטְּרַאָכְּטַן די צוויי בילדַ דער, אָזֵן פַּאֲרַגְּלִיבִּין זַיִן, אַזְוַע אַזְוִי געוווען קְלָאָר, אַזְוַע האָט נִיט געקאנְט דערהָערַן דעם פרַעַעַס אַרְיִינְקּוּמַעַן.

מרדיַי חַיִם האָט מִיטַּן בְּלִיק אַרוֹמְגַעַנְמַעַן דעם ברודערס געשטַאָלַט. אַזְוַע אַזְוַע האָט עַר אַיְם נִיט געקאנְט פַּאֲרַטְּרַאָגְּן: דעם גויאַישַׂן אויסזַען. עַר אַזְוִי געוווען אַשְׁלאָנְקָעַר, יוסְף, אַ גַּלְּיִיכְּרַעַר; אָזֵן געהאלְטַן האָט עַר די פְּלִיעַצְּזַע אָזֵן די אַקְסְּלַעַן שְׁוִין באָלְד אַזְוִי ווי די דִּיטְּשַׁן אוַיְפַּן בָּאַלְטַעַר מַארְקַע. זַיִן פֿנִים, מַאנְגַּר אָזֵן הַאָט דערמְאָגַּט אָזֵן עַכְּטַן גוַיְשַׁן אַינְטְּעַלְיִיגְּעַנְט, נִיט קִיְּוִן פָּלְאַצְּקַע — גַּיכְּרַע אַ דִּיטְּשַׁן. עַר האָט אַזְוַע געהאָט גַּרְוִיְּ-בְּלִיעַ אַוְיַּגְּן, ווי מרדיַי חַיִם, אַבעַר קְלַעְנְרַע אָזֵן מַעַר ווַאֲסְעַרְדִּיקַע. דאס פִּינְטְּעַלְעַד יַד האָט זַיִן אַזְוַע נִיט אוַיְסְגַעַבַּן. ביַי דעם אַלְעַט אַזְוַע עַר געוווען מִיט אַ קָּאָפְּ הַעֲכָר פָּוֹן מַרְדִּכְּיִ חַיְּמַעַן. מעַן האָט געדאָרְפַּט צַו אַיְם אַרְיוֹפְּקוּן. מרדיַי חַיִם פָּלְעַט טִילַע מַאלְטַרְאַכְּטַן, אָזֵן ווַעַז עַר ווְאָלַט געהאָט דעם ברודערס אַסְאָבַע, זַיִן געשטעַלְעַד אָזֵן גַּאנְגַּן, מִיטַּן צְוַלְאַג פָּוֹן זַיִן אַיְגְּעַנְמַעַן פַּרְאָכְּטְּפַלְּן קָאָפְּ — ווְאָלַט עַר געהאָט דעם פַּעַרְפַּעַטְּן אוַיְסְזַעַן.

ווי עַר האָט פַּאֲרַנוּמַעַן זַיִן אַרט, אוַיְבָּנָאָה, בַּיִּים טִישַׁ, האָט יוֹסְף זַיִן אַומְגַעַן קָעַרְתַּן צַו אַיְם אָזֵן אַזְוַע פַּאֲרַנוּמַעַן זַיִן אַרט: — גוַטַּע בַּיְלְדַעַר, — האָט יוֹסְף באַמְעַרְקַט.

מרדיַי חַיִם האָט געווֹאָרְפַּן אַ קְוַרְצַן בְּלִיק אַזְוַע די פַּאֲרַטְּרַעַטַּן, ווּלְכָע עַר האָט געקָאנְט פָּוֹן אוַיְסְגּוֹיִינִיק: — ווּלְכָעַס אַזְוַע בעַסְעַר, האָז? בִּיסְט דַּאַז אַמְבִּין.

— דאס אוַיְף דער ווְאָגַּט געפְּעַלְט מִיר בעַסְעַר. סַאיְזַע פְּרִילְעַכְּרַע, — יוֹסְף מִיט דער שְׁמַאֲלַעַר, אַיְדְּעַלְעַר הַאנְט אַגְּגַעַוְיַּז אוַיְפַּן העַגְעַנְדִּיקַן בַּיְלַד. — דַּאַ בִּיסְטוּ מַעַר עַגְלַעַךְ צַו זַיִן.

מרדיַי חַיִם האָט זַיִן דערפְּלַיט גַּעַשְׁמִיכְּלַט. עַר האָט געהאָט אַ גוַּט פֿנִים אוַיְף אַט דעם בַּיְלַד. דַּאַז האָט עַר זַיִן האַרְצַן גַּעַוְונְטַשְׁן, אָזֵן עַס זַיִן דַּאַז אַגְּדַעַר בַּיְלַד; דאס, וואָס האָט אַזְוַע בָּוּלְט אַרְיוֹסְגַּעַבְּרַאָכְּט וַיִּן שְׁלִיחָתְּדִּיקִיט. נַאֲר עַר האָט פַּאֲרַשְׁטָאָגַּעַן. סַאיְזַע געוווען אָזֵן אַמְתַּה, אָזֵן קִיְּנַעַר האָט נִיט געקָאנְט זַיִן קִיְּן נְבַיאַ בַּיִּזְיַּן אַיְגְּעַנְדַּר מְשֻׁפְּחָה. יוֹסְף האָט אַים געווֹן ווי אַ בְּרוֹדְעַר אָזֵן עַר האָט געווֹן בַּלְיַיְזַיְן גַּוְטְּסִיקִיט. יוֹסְף אַזְוַע נִיטַּן צַו נְאָעַנְט, צַו סּוּבִּיעַקְטִיוֹן. מרדיַי חַיִם האָט אַים דַּאַס מַוחְלַג געוווען: — אַיךְ ווּלְזַיִן נִיט שְׁפָאָרְן מִיט דִּיר, — האָט עַר גַּוְטְּמוֹטִיק אַרְיוֹסְגַּעַמְרַוקַּעַט אָזֵן גַּוְיַּזְדַּעַט, עַר זַיִל זַיִן אַיְגְּגִיסַּן דעם ברַאֲגַּפְּן. — אָז אַזְוַע פָּאֲרַשְׁיַּנְעַז זַאֲכַן, האָב אַיךְ אָפְּשַׁר פָּוֹנְקַט אַזְוַע ווי זַיִן, אַבעַר דוֹ הַיִּסְטַּט דַּאַז דער מַבִּין, טַא זַיִל זַיִן, ווי דוֹ זַאֲגַּסְט. לְחִים! — זַיִן האָבַן זַיִן אַגְּגַעַלְאַפְּט מִיט דַּי

געלזעלע. מרדכי חיים האט אַריינגעציגן אַ שאָרְפֵּן שלוק אָונְן פֿאָרְמָאָכֶט די אויגן. ער האט מער ניט געדארפט. אין זופ גענוג געוווען. אלץ אין אים אויז געוווען דערווערט אָונְן גִּרְיִיט צוֹם עסָן. — דו בִּיסְט נָאָר נִשְׁקָשָׁה, יְסֻף, טְרִינְקֶסֶט וְוי אַ גּוֹי — האט ער גַּעֲשִׂמְיִיכְלֶט אָונְן מִיט קְנָהָה גַּעֲקוֹקֶט, וְוי דָעַר בְּרוֹדָעַר גִּיסְט אַרְיִין אַין זִיךְ, מִיט אַיִן צִי, דָּאָס גַּאנְצָע גַּלְעֹול בְּרָאנְפֶן. דּוֹקָאָה האט ער אַים גַּעֲרוֹפֶן יְסֻף, נִיט יוֹזָעַף, וְוי אַלְעַ האָבָן אַים גַּעֲרוֹפֶן. — אָונְן וְואָס הָעָרֶט זִיךְ אוֹי ? — האט מרדכי חיים פֿאָרְלִילְגֶּט אַ וְוִיסְטִישְׁטָעֵל אַונְטָעָרָן האָלְדוֹן.

יְסֻף האט זִיךְ אַ כָּאָפְט גַּעֲטָאָן צָו דָעַר אַכְּלָה : — אלץ אין אַרְדָּעָנוֹנָג.

— סְקָלָאָפְט וְוי אַ זִּיגְעָרֶל, הָא ?

יְסֻף האט גַּעֲשִׂמְיִיכְלֶט מִיט אַ פּוֹל מוֹיל. ער אַיְן נִיט גַּעֲווֹעָן קִיְּין גְּרוֹיסְעָר רִידְעָר אָונְן מַרְדְּכַי חַיְּם האט דָּאָס אַיִן אַים גַּעֲשָׁאָצֶט. ער האט נִיט גַּעֲרָן גַּעֲהָאָט קִיְּין בָּאַרְיִידְעוֹדִיקְעַן מַעֲנְטָשָׁן ; דָּאָר, בִּי זִינְעַ צְוָאַמְעַנְטָרָפֶן מִיטָּן בְּרוֹדָעַר, האט ער צוֹוְשָׁן אַיִן שְׂוִיְּגָן אָונְן אַנְדָּעָרָן, צוֹוְשָׁן אַיִן מַאְכֵל אָונְן אַנְדָּעָרָן, יָאַגְּנָעָרָעָט אַ בִּיסְל שִׁיחָת חִינָּם.

זַיְהָ האָבָן אַיבָּרְשָׁוִוִּין דִּי גַּעֲהָקְטָעַ לְעַבְּרָלְעַךְ אָונְן דָּעַם בָּאַרְשָׁט מִיט די קָאַרְטָאָפְל. בָּאַרְשָׁט מִיט קָאַרְטָאָפְל אַיְן גַּעֲווֹעָן חַיְּם רְוִמְקָאָוָסְקִיס בָּאַלְיָבָט מַאְכֵל נָאָך פּוֹן פָּאָר מַלְחָמָה אָונְן בַּיְּדָם, האט ער זִיךְ נִיט גַּעֲנִיתִיקְט אַיִן קִיְּין רִידְיָה. אַבְּעָר וְעַן מַעַן האט דָּעַרְלָאָגָּט דָּעַם בִּיפְשָׁטִיק אָונְן דִּי פָּאָלְשָׁע צִיְּין פּוֹן פָּאָן רְוִמְקָאָוָר סְקִי זִינְעַן מִיד גַּעֲוָאָרָן קִיְּיָנְדִיק אָונְן האָבָן גַּעֲבָטָן אוֹיפְט אַטְעַמְ-פּוֹיְזָע, האט מַרְדְּכַי חַיְּם, אַן אַיְפְּגָעְלִילִיגְטָעַר, זִיךְ גַּעֲוָאָדָן צוֹם בְּרוֹדָעַר : — זַעַטְמָ, גַּיבְאַ קּוֹקְ, מִין שְׁכַל אַיְן מִשְׁגַּבְאָיַשׁ, — ער האט צְוָאַמְעַרְאָגָן דִּי האָנְטָמִיטָן מַעַסְעָר צוֹם שְׁטָעָרָן, — ער זָאָגָט מִיר אַונְטָעָר זָאָכָן, וְואָס קִינְגָּרָאָר אַיְן דָעַר וְוּלְטָ וְוִיסְטָ נִיט, אַז זַיְהָ וְוּלְן פָּאָסִירָן.

יְסֻף האט גַּעֲפָנְט אַ שְׁפָאָרָע אַיִן זִין פּוֹלָן מוֹיל : — לְמַשְׁלָ ?

— לְמַשְׁלָ, אָז דִּי יְעַקְעָם האָבָן אַלְיָין נִיט גַּעֲוֹוֹסְט, צִי דָּאָס גַּעֲטָא וּוּט בָּאַשְׁטִיִּין. הָעָרָסְט ? עָרָשְׁט אַיִן אַקְטָאָבָר הָאָבָן זִיךְ זִיךְ אַרְמוֹמְגָעָזָן, אָז זִיךְ האָבָן נִיט קִיְּין עַצְּחָה. אַבְּעָר אַיְך ? אַיְךְ הָאָבָן גַּעֲוֹוֹסְט. זַיְהָ, דִּי יְעַקְעָם, האָבָן עָרָשְׁט אַיִツְטָק זִיךְ רַעֲכָט גַּעֲנוֹמָעָן אַוְיְפְּצִוְשְׁטָעָלָן רַעֲסָאָרְטָן אַוְן פָּלְאַצְׁוּוֹקָעָם. אַבְּעָר אַיְךְ הָאָבָן גַּעֲזָאָגָט : דָּאָס גַּעֲטָא וּוּט אַרְבָּעָטָן אָז פּוֹן אַרְבָּעָט וּוּט עַס לְעַבְּן, אָז אַזְוִי אַיִן דָאָס, בְּרוֹדָעָרָקָע. הָלוֹוָי וּוֹאָלָטָן מִיךְ נָאָר דִּי יְדָעָלָעָג גַּעֲוָאָלָט פָּאַרְשְׁטִיִּין. נָאָר הָאָבָן נִיט קִיְּין מָוָרָא. זַיְהָ וּוֹעָלָן מִיךְ נָאָר אַמְּלָאָ בְּעַנְטָשָׁן פָּאָרְן גַּעֲטָא. קִיְּין גַּזְעָדָן אַיְן עַס טָאָקָע נִיט, אַבְּעָר דָא וּוּט מִין זִין גַּעֲשִׂיצְטָ פּוֹן בָּאַמְבָעָס אָז פּוֹן אַנְדָּעָרָע שְׂוֹאָרֶץ יָאָר.

— אַזְוִי אַיִן דָאָס, — האט יְסֻף אַיְנְגָעָשְׁטִימָט אַוְן צְגָעָשָׁאָקָלָט מִיטָּן קָאָפְט. — אַלְעַ האָבָן גַּעֲשָׁרִיגָן, אָז דָאָס גַּעֲטָא וּוּט נִיט האָבָן קִיְּין פְּינְאָגְסִיעָלָע בָּאוֹעָ, — אַיִן חַיְּם אַנְגָּגָאָנְגָּעָן, — נָוָה, האט עַס נִיט ? הָא ? וּוּמְעָנָס גַּעֲדָאָנָק אַיִן דָאָס גַּעֲוָעָן אַיְנְצָוּפִירָן גַּעֲטָא-גַּלְעָלָט מִינְסָטו ? דָעַם בִּירְגָּעָרְמִיטְעָרָס ? דָעַם פְּרָעָזִידְעָנָטָס פּוֹן דָעַר רְעִינְגְּצִיעָ, פּוֹן דָעַר רְיִיכְסְּבָאָנָק ? פּוֹן דָעַם קַעְפָּעָלָע אַיִן עַס אַרְוֹיס ! — האט רְוִמְקָאָוָסְקִי וּוּידָעָר צְוָאַמְעַרְאָגָן דִּי האָנְטָמִיטָן מַעַסְעָר צוֹם

שטערן. — זיַי האבן בלזין באשטעטיקט, וואס איך האב אויסגעטראכט. האט מען טאכע אַריינְבָּאָקְוּמָעָן פִּינְפִּילְיאָן מַאֲרָךְ ; אַרְוִיסְגַּעַצְוִיגָּן דָּאָס גָּאנְצָעָ גַּעַלְתָּ פָּוֹן דֵּי יִדְישׁ קְנוּיפְּלָעָן. אָן אָוְמְגָלִיק ? האבן זיַי פַּאֲפִירְלָעָן. וואס דָּאָרְפָּן זיַי גַּעַלְתָּ ? אָן אָוְן דָּו וּוּעַסְטָ מִיךְ פְּרָעָגָן, האט עַס אַ וּוּרְטָ אָוִיךְ . סְ/הִיבְטָ דָעַם כְּבוֹד. אַיְגָן יִידְישׁ גַּעַלְתָּ. וַיַּי אָן אַמְתָּעָר מְלוֹכָה ; מִיטָּ אַמְלָוָה-קָאָסָעָ. אָן סְ/וּעַט זַיְן וַיַּי אָן אַמְתָּעָמָלָוָה. צָו דָעַם נָאָךְ, אָן מעַן וּוּעַט אַרְבָּעָטָן, וּוּעַט אַוּוּקָאָגָן.

— אַרְוִיסְעָרָדִי, וְוָאָס זַיְגָעָן שְׂוִין גַּעַשְׁטָאָרָבָן, — האט יוֹסֵף בְּגִילּוֹפִין אַ וּוּנְקָ גַּעַטְאָגָן.

— נָו, אָיוֹ דָאָס מִיְּן שְׁוֹלְד ? — האט מְרָדְכִּי חַיִּים זַיְדָ פָּאָרְקְּרָמָטָן. — דִּיר דָאָרְפָּה אָיךְ אָוְיךְ דָּעַרְקְּלָעָרָן, אָן כִּיהָאָב גַּעַגְּבָּעָן, וּוּפְלָל כִּיהָאָב גַּעַקְּאָנָט ? מעַן גַּנְבְּעַט הַיְנְטָעָר מִיְּנִינָּע פְּלִיְּצָעָס. כִּיְבָּין אַרְוִיסְגַּעַרְנְגָּלָט מִיטָּ וּשְׁוּלִיקָעָס. דָאָס אָוְמָד גַּלְיִקְּ. אַבְּעָר צָו דָעַם וּוּעַט אָוְיךְ נָעַמָּעָן אָן עַקְּ. אַוְיסְרָאָטָן וּוּלְאָיךְ זַיְן, אַבְּעָרְגָּבָן דָעַר «קְרִיפְּאָ», אַרְוִיסְשִׁיקָּן. בַּיַּי מִיר וּוּעַט הַעֲרָשָׁן יוֹשֵׁר אָן גַּעַרְעַטְיִקְּיִים. וּוּעַסְט נָאָךְ זַעְן !

יֹסֵף האט גַּעַמְאָכָט נָאָךְ אַ כּוֹסָה אָן פּוֹילְ צְגֻעָרוֹקָט צָו זַיְדָ דָאָס טַעַלְעָרָל מִיטָּ

מַעְרְןְ-צִימָעָס : — אָיךְ וּוּיסָס, אָן דָו הַאָסְטָ גַּוְטָעָן כּוּנוֹתָן.

— אָוְודָאִי הָאָב אָיךְ ! — מְרָדְכִּי חַיִּים האט אַרְיְנְגָּעָטָן מִיטָּן בְּלִיקְ זַיְן טַעַלְעָרָל מִיטָּ מַעְרְןְ-צִימָעָס, וְוָאָס האט גַּעַשְ׀יִינְטָ פָּאָרְבִּיק אָן אַפְּעַטְיִטְלָעָן. עַר האט עַס אָפְּ גַּעַרְוּקָט פָּוֹן זַיְדָ. עַר אָיוֹ גַּעַוְעָן צָו זַעְטָמָ. — טַיְיָ ! — האט עַר אַ רְׁוּחָ גַּעַטְאָן אָין דָעַר רִיכְטָוָגָן פָּוֹן דָעַר קִידָ אָוְן דִּי גַּסְפָּאָדִינְיָעָ האט זַיְדָ בָּאוֹזְיָוָן מִיטָּ אַ גַּעַזְוְילְבָּעָרְטָעָר טָאָץ, וַיַּי וּוּאָלָט גַּעַהָאָט גַּעַוְאָרָט מִיטָּ אַיר הַיְנְטָעָר דָעַר טִיר. מְרָדְכִּי חַיִּים האט טִיְּפָ אַרְיְנְגָּעָטָעָטָמָט דָעַם אַרְאָמָעָטָ פָּוֹן דָעַר טִיְּ ; גַּעַבְוּמָעָן אַ צָּאָזְשְׁטָעָכָעָר, זַיְדָ פָּאָרְטָרָאָכָט, שְׁטָעָנְדִּיק דִּי צִיְּן, אָן אַגְּגָעוֹוִיָּן מִיטָּ אַיִּם אַוְיָפָן בְּלִיחָ, וְוָאָס אָיוֹ גַּעַעַפְּרָאָטָן אַגְּגָעָלָעָט אָן דָעַר וּוּאָנָט. עַר האט אַיִּם אַגְּגָעָשְׁפִּיצָט צָו דִּי קָעָפָ, וְוָאָס האָבָן זַיְדָ גַּעַצְיִיכְנָט אַוְיָפָן הַיְנְטָעָרְגָּרָוָנָט פָּוֹן בִּילְדָ : — זַיְיָ שָׁאָצָן נִיטָ אָפָ, נַעֲכִיקָע טָעָב. טָאגָ אָן נָאָכָט הַעֲרָסָטוֹ נִיטָ מַעַרְ וַיַּי גַּעַוְאָלָדָן אָן טָעָנָות.

יֹסֵף האט אָיךְ גַּעַוְאָרָפָן אַ בְּלִיקְ אַוְיָפָן בִּילְדָ : — אָן דָאָךְ בְּאַשְׁעַנְקָט מַעַן דִּיךְ מִיטָּ מַתְנָוֹת... מִיטָּ פָּאָרְטָרָעָטָן.

— אַ וְאַוְשָׁנָעָ בְּאַשְׁעַנְקָעָן. דָאָס בִּילְדָ דָאַ קָאָסָט מִיךְ צַוְּיִי בְּרִיטָ.

— נִיטָ טִיעָר. נָאָךְ דָעַר מְלָחָמָה וּוּעַט דָאָס אַרְיְנְגָּעָמָעָן טְוִיזְוָנָטָר. וּוּעַט הַעֲגָעָן אַיִּן דִּי מַזְוִיְּעָן.

— עַר, וּוּיסָס אָיךְ וְוָאָס. דָעַר אַמָּה אָיִ, אָן זַיְיָ קָאָגָעָן מִיךְ אַוְיָפָן דִּי אַוְיָגָן נִיטָ אַגְּקוֹקָן. מִינְיָסְטָ כִּפְלָעָס נִיטָ ? יַעֲדָעָר אַיְינָעָרָאָן צְעַפְּרָעָסָן פָּוֹן דָעַר שְׁנָאָה צָוָמָר, פָּוֹן דֵּי בָּאָנְצָעָס בֵּין דִּי שְׁנָאָרָעָס. וַיַּי אָיךְ וּוּאָלָט זַיְיָ אַרְיְנְגָּעָפְּרָירָט אַיִּן גַּעַטָּא ; וַיַּי אָיךְ וּוּאָלָט גַּעַמְאָכָט דִּי מְלָחָמָה. יֹסֵף, הַעֲרָסָטָן. צְיוּעָל דִּיר מְגָלָה זַיְן אַסְדָּה. טִילְלָמָאָל עַקְלָט מִיךְ פָּוֹן דָעַם גָּאנְצָן בִּיסְלָיְדָנְטוּם, מְשִׁטְיָיָנָס גַּעַזְאָגָט ; מִיטָּ זַיְיָרָעָ פְּרָעַטְעָנְסִיָּס, מִיטָּן בְּאַגְּעָמָעָן, מִיטָּ זַיְיָרָ וּוּלְדִקְיִיטָ, מִיטָּ דִּי לִיגָּנָס אָן דִּי פָּאָלָשָׁ.

קייטן, מיט דעם יאריד, וואס דאס מאכט אן. ציזאל אווי געזונט זיין, ווי טיל מאל שעם איך זיך, וואס איך בין אלין אַיד; ווי איך עקל זיך פאר מיר אלין, הערטט? — אַ גריימאָס פון עקל האט זיך געמאָלן אויף זיין פנים. ער האט צוּגערוקט צו זיך דאס טעלט טי. נאָכן ערשותן זופ, האט ער אָפֿגעָרְעָכְט. זיין פנים האט זיך צוּרִיק אָויסגעָלִיכְט. דער קְרָעֵבְץ, וואס אַיּוֹ נָאָכְנָעָקְמָעָן אַיּוֹ שְׁוִין גְּעוּזָן אַ חֲתַדְקָעָר: — אַבעָר פון דער צוּוִיטְעָר זִיְם, צוּוִישָׁן אָוְבוֹדוֹ גָּרְעָדֶט, וואס וואָלָט אַיך גְּעוּזָן אַזְּיִי אָזְּוָס פָּאָר אַזְּיִן וואָלָט גְּעהָט מִין לְעָבָן? אָזְּמַעַן אַיּוֹ פָּאָרְמְשָׁפְט צו זִין אַיּוֹ, אַיּוֹ דָּאָךְ גִּיט שִׁיךְ צו זָאגָן... אָזְּמַעַן עַס אַיּוֹ דָּאָךְ אַ רְחַמְנוֹת אַוִיךְ. פָּאָרְטְּמוֹטְשָׁע זִיךְ זִיךְ. מעַן דָּאָרְפְּזִיךְ זִיךְ פְּרִין וְיִי אַ פָּאָרְבְּלָאָנְדוֹשְׁעָטָע סְטָאָדָע. — זַיְינָע אָוְיגָן, אַיבְּרָעָגְלָאָפְּן מִיט דער פָּאָרְעָזְפָּוּן דער טָאָס. האָבָן זיך מִיט מַעַלְאָנְכָּאָלִיעָ אַגְּעָשְׁטָעָלַט אוּרִיךְ דִּי פָּאָרְנְּעָפְּלָטָע, מִיט פָּאָרְלְאָפְּעָנָע אָוְיגָן פון בְּרוּדָעָר. —

דָּאָךְ האָבָן מִיר מַעַר שְׁכָל אַיּוֹ נָעָגְלָעָ, וְיִי אַ יעָקָע האָט פון קָאָפְּ בֵּין פִּים. יוֹסֵף האָט גַּעַרְן אַיְנְגָעְשִׁיטְמַט מִיט אַיּוֹ אָזְּנְיִיטְרָעָ צָוְעָשָׁקָלָט מִיטְן קָאָפְּ. דָּאָס אַוּוֹנְטְּבָּרוּט אַיּוֹ גְּעוּזָן גַּעַנְדִּיקְט אָזְּן ער האָט זיך באָפְּרִיטְפְּטָפְּ פָּוּן סְעַרְוּעַטְקָלָעָ אַוּנְטְּעָרָן קְרָאָגָן. פָּאָמְעָלָעָ אָזְּן גַּעַמְיְטְלָעָר האָט ער צָוְעָשְׁפְּרִיאִיטְזָט צו דָּרָס אָפְּעָ אַוּנְטְּעָרָן פָּעַנְצְּטָעָר אָזְּן מְרָדְכִּי חִיִּים האָט צִיְּטָ גְּעהָט צו באָטָאָכָן דָּעַם בְּרוּדָעָרָס לְאָגָע פִּס אַיּוֹ דִּי גְּלָאָנְצִיקְעָ שְׁטִיוּוֹלָ, וְאָזְּהָבָן אַזְּוִי שְׁטָאָרָק אָזְּן מַעַלְלָעָ אַוּנְטְּעָרָן גַּעַצְיִיכְנָט זַיְינָע מַוְסְקִילְרִיטָעָ לִידְקָעָס. מְרָדְכִּי חִיִּים האָט גַּעַפְּרוֹוֹת זִיךְ פָּאָרְשְׁטָעָלָן, וְיִי עַרְלָאָן וואָלָט אַוִּיסְגָּעָזָן אַיּוֹ אַ פָּאָרְשְׁטָאָלָעָס. זִיךְ וואָלָט אַיּוֹ הַעֲכָר גַּעַזְמָכָט. אַבעָר נִיְּיָ, ער האָט זִיךְ נִיט גַּעַפְּאָרְטָמִיט שְׁטִיוּוֹלָ, דָּאָס האָט נִיט גַּעַשְׁטִימָט מִיט זִיךְ זַוְעָן. ער וואָלָט אַוִּיסְגָּעָזָן לְעַכְרָלָעָן. דָּאָס האָט אַיּוֹ סִיְּ פָּאָרְדָּאָסָן, סִיְּ אַגְּעָפְּלִיטְמַט שְׁטָאָלָזָ. פָּוּן דַּעַסְטוּעָגָן האָט ער באַשְׁטָעָן זִיךְ צו באַשְׁטָעָן אַ פָּאָר שְׁטִיוֹלָ.

— אִיצְּט אַיּוֹ עַנְגָּלָאנְד טָאָקָע גַּעַבְּלִיבָן אַלְיָן, — האָט יוֹסֵף זִיךְ אָפְּגָעָרוֹפָן. סִיְּאוֹן גְּעוּזָן דִּי צִיְּטָ צו שְׁמוּעָן אַ בִּיסְל פָּאָלִיטִיק. — פָּרָאָנְקְרִיךְ האָט אַוּנְטְּעָגְלָעָרִיבָן מִיט הַיְּטָלָעָן. בְּעַלְגִּיעָה האָט קָאָפְּטְּוִילִירָט. אַבעָר דִּי דִּיטְּשָׁן האָבָן פָּאָרְלִירָן אַרוֹם דְּרִי טְוִיזְנִט עַרְאָפְּלָאָגָעָן אָזְּן דָּאָס הַיִּסְטָן, אָזְּנְיִיט מִיט וואָס צו פִּיפְּן אַיּוֹ דָּעַר לוּפָטָן. עַנְגָּלָאנְד אַיּוֹ נִאָךְ אַיְזְוִינְשְׁטָאָרָק.

— דוֹ פָּאָלָאָזָן זִיךְ אוּרִיךְ הַיְּטָלָעָן, — האָט חִיִּים אַיּוֹ אָבְּרָעָגְלָעָלָגָן. יוֹסֵף האָט פָּאָרְוִוִיכְעָרָט אַ צִּינָּאָר: — גַּעַנְעָרָאָל וְזָאוּוּלָהָט צְוָרִיקְעַשְׁטָוֹפְּט מַסְאָלִינְגָּן בֵּין עַל־גַּעַילָּא. גִּיבָּ אַ קְוָק אוּרִיךְ דָּעַר מַאְפָעָ פָּוּן אָפְּרִיקָעָ וּוּסְטוֹ וּוּסְטוֹן. פִּיר אָזְּן צְוָאָנְצִיק טְוִיזְנִט גַּעַפְּאָנְגָּעָעָן. דִּי פָּעַסְטוֹנָגָן בָּאָרְדִּיאָ, וְאָס מַסְאָלִינְיִי האָט דָּעַרְקָלָעָרָט, אָזְּ קִיְּגָנָעָר אָזְּן דָּעַר וּוּעָלָט וּוּעָט זִיךְ נִיט גַּעַמְעָן, אָזְּנְיִיט וּוּסְטוֹפְּט נִאָךְ זַעַן, וְיִי דִּי עַנְגָּלָעָנְדָעָר וּוּעָלָן אַ לִיאָדָעָ טָאָג אַרְיִינְמָאָרְשִׁירָן אַהֲיָן.

סִיְּהָאָט אַוִּיסְגָּעָזָן, וְיִי דִּי גַּוטָּע נִיעָסָן וּוּאָלָטָן אַיְפָּגְּעָרִיכְטָמִיט דָּעַם פְּרָעָזָעָס. זַיְינָע פְּנִים האָט זִיךְ אַגְּעָכְמָאָרָעָט: — פָּוּן וּוּאָגָעָן גַּעַמְסָטוֹ דָּאָס אַלְיָן? יִדְּן וּוּלְּן אַזְּוִי? — יוֹסֵף האָט סְוּדָהָפָּול גַּעַשְׁמִיכְלָט. דָּעַר פְּרָעָזָעָס האָט זִיךְ אַזְּנְיִיט אַזְּיִינְזָהָרָאָן דָּעַם רִיכְטָוָגָן: — די אַלְעָ נִיעָסָן לִיגָּן מִיר אַיּוֹ דָּעַר לִינְקָעָר פָּאָה. הערטט? אַלְעָ זַיְינָט?

אַירַ מְשׁוֹגָעַ. אַ גַּעֲטָאִ-קְרָעָנָךְ, דֵּי פָּאָלִיטִיק. גַּלְיִיבַּ מִירַ, וְאָסַ וּוּינִיקָּרַ מַעַן וּוּטַ
פָּאָלִיטִיקְעָוָעַן, דָּאָסַ גַּעֲזָוְנְטָעַרְוָעַן אַונְגָּדוֹ זַיִן. וְאָסַ אַיְןַ דָּאַ אָזְוִיַּ פִּילַ צַוְּ דְּרִיעַןְ מִיטַּן
גַּרְאָבָּןְ פִּינְגָּעָרָ, אַיךְ פְּרָעָגְ דִּיךְ? הַיְּטָלָעָרְ וּוּטַ אַיְנְגָּעָמָעַןְ דֵּי וּוּלָטַ,
פָּאָרְלָאָןְ זַיִדְ אַוִּיפְּ מִירַ. אָנוֹ אַלְעַ זַוְּ אַסְמָךְ גַּיִיטַ אָנוֹ, אַיְןַ מִיןַ פָּאָלָקְ.
דֵּי רַעַשְׁתַּ מַעַגְ זַיִדְ קְיַעַגְתַּ? — אַפְּרָקָעַ הַאַסְטַוְ גַּעֲזָאָגָטַ? —
קָאָפְ אַיְןַ קִישַׁןְ? — דָּאַ הַאַטְ זַיִןְ פָּנִיםְ אַוִּיפְּגָעַלְעָבָטְ? — אַפְּרָקָעַ הַאַסְטַוְ גַּעֲזָאָגָטַ?
עַדְ הַאַטְ זַיִדְ צַעַשְׂמִיכָלָטַ. — וּוּיסְטַ, וְאָסַ בִּיאָבוֹוְ הַאַטְ מִירַ אַנוּמָלָטַןְ גַּעֲזָאָגָטַ?
עַדְ טַעַנְתַּ צַוְּ מִירַ: «הַעֲרָגְ פְּרָעָזָעַסְ, מִירַ מַזְוַןְ צַוְּאָמָעַןְ אַוְבָּעַטַּןְ אַיְפְּצָהָאָלָטַןְ דָּאָסַ
גַּעֲטָאַ». שָׁאָקָלְ אַיךְ אִיםְ צַוְּ מִיטַּןְ קָאָפְ. אָנוֹ עַדְ פָּאָרְטָרוּיטְ זַיִדְ פָּאָרְ מִירַ: «סְקָאנְגַּןְ
זַיִיְ שְׁוּעָרִיקִיְתְןְ. דָּעַרְ גַּעֲנָרָאָלְ-גַּוְבָּעָרָגָטְאָטְרָ פָּרָאָנְקָהָאָטְ דָּעַרְקָלָעָטְ, אָנוֹ פּוֹלִיןְ וּוּטַ
וּוּרָןְ יִדְןְ רַיִןְ. אָזְוִיְ וּוּדִיְ שִׁיפְּ-קָאָמָנוֹקָאָצְיַעַןְ וּוּטַ נַּאֲרָ דָּעַרְמָעָלָעָכְטַ וּוּרָןְ, וּוּטַ
מַעַנְטָשָׁנְפְּרָעָסְעָרָסְ». וְאָסַ זַאֲגָסְטוֹ צַוְּ אֹזָאָ מַעַשְׁהַ? אַבְּעָרְ אַיךְ הַאַטְ גַּלְיִיךְ גַּעֲזָןְ, וּוּ
דָּעַרְ הַוְּנָתְ לִיגְטַ בָּאָגָרָבָןְ. וּוּנְ זַיִ וּוּאָלָטַןְ אַונְגָּדוֹ גַּעֲגָנְגָעַןְ שִׁיקָּוֹןְ קִיְיָןְ אַפְּרָקָעַ,
וּוּאָלָטַןְ זַיִ נִיטַ גַּעֲהִיסָןְ בּוּיְעָןְ קִיְיָןְ פָּאָבְרִיקָןְ. דָּעַרְ בִּיאָבוֹוְ, עַדְ מִינְטָ אַיְבִּיקָןְ, אָנוֹ עַדְ
וּוּטַ מִירַ אַיְבָּרְכְּטָרְעָוָעַןְ. עַדְ הַאַטְ גַּעֲדָאָרָפְטַ אַיךְ זַאלְ אִיםְ, מִיטַ גַּוְתַּןְ, גַּעַבְןְ צַוְּיִ
הַוְּנָדָעָרָטְ יִדְןְ צַוְּ שִׁיקָּוֹןְ קִיְיָןְ אַפְּרָקָעַ, אַיְןַ אַ וּוּסְטָעָנִישַׁ, צַוְּיִשְׁוַןְ גַּעֲגָרִישַׁ
גַּעֲטָאַ, אָנוֹ מַעַןְ דָּאָרָףְ אַרְבָּעָטַןְ צַוְּאָמָעַןְ. אַיְפְּצָהָאָלָטַןְ דָּאָסַ גַּעֲטָאַ
צַוְּיִיְ הַוְּנָדָעָרָטְ יִדְןְ. אָנוֹ מִירַ לִינְטַ טַאָקָעַ. נִיטַ קִיְיָןְ לְאָךְ אַיְןַ הַיְּמָלְ בְּסַרְ הַכְּלַ זַיְעַנְ
בִּיזְ הַיְּנִינְטְ אַרוּעָקְ וּזְעָקָסְ הַוְּנָדָעָרָטְ יִדְןְ, אָפְשָׁרְ אַ בִּיסְלָמָרְ. אַבְּעָרְ דָּעַרְפָּאָרְ אַיְןַ דָּאָסַ
גַּעֲטָאַ גַּאֲנַץְ. דָּאָסַ, פָּאָרְשָׁטִיסְטָוְמָןְ מִיקְ, הַיְּסָטְ פָּאָלִיטָקְ אַוְנָדָטְ פָּוֹןְ גַּעֲרָגִיעַ, הַאַטְ
וּוּרָטָטְ קִיְיָןְ גַּעֲלָעָכְרָטָטְ אַוְןְ שַׁוְּוֹאָוַעַןְ צַגְעָשְׁפְּרִיוֹזְטָןְ צֻוםְ שְׁרִיבְ-טִישְׁ. — צִיְתַ זַיִ
גְּרִיְתַ צַוְּ מַאֲכָנָןְ, — הַאַטְ עַדְ דָּעַרְקָלָעָרטְ, אַרוּסִצְעַנְדִּיקְ פָּוֹןְ קַעְשָׁעָנְ אַ בִּינְטָלְ
נַּאֲטִיצָןְ, וְאָסַ הַאָבָןְ, נִיטַ גַּעֲקוֹטַ אָזְיַחְ דָּעַרְ אַוְמָרְדָנוֹגָגָ, אַיְןַ וּלְכָעָרְ זַיִ זַיְעַנְ
גַּעֲהָאָלָטְ אַגְּוֹאָרָהְ, יַעֲדָעְ גַּעֲהָאָטְ אִירְ בָּאַשְׁטִימָנְ אַרְטָ אַוְנָדָטְ אַנְזָרְגָטְ גַּעֲוֹוָסְ
דָּאָטָעַ אַוְנָפִילְ אַ שְׁעָהְ. עַדְ הַאַטְ גַּעֲנוֹמָעַןְ צַוְּגָרִיְתָןְ דָּעַטְ טָאָגְ-אַרְדָעָנוֹגָגְ פָּאָרְ דָּעַרְ
וּצְוָנָגְ פָּוֹןְ דֵּי רַעַסְאָרְטְ-לִיטְעָרְ. וְאָסַ הַאָבָןְ זַיִ דָּאַ בָּאָלְדְ גַּעֲדָאָרְפָטְ צַוְּאָמָעָנוֹמָעַןְ.
עַדְ הַאַטְ אַוִּיךְ אַגְּגָעוֹאָרָפְןְ שְׁטִיךְ-וּוּרָטָעָרְ פָּאָרְ זַיִןְ רַעַדְעָ, הַגְּמָ עַדְ הַאַטְ
אוֹ בָּעַתְןְ רַעַדְ, וּוּטַ עַדְרָפִילְ בִּיטְ אַרְיִינְקָוֹןְ אַיִןְ זַיִ; אַבְּעָרְ דָּעַרְ מַנְהָגְ אַיְןַ אִיםְ
נַּאֲךְ פָּאָרְבְּלִיבְןְ פָּוֹןְ דֵּי צִיְתָןְ, וּוּנְ עַדְ אַיְןַ גַּעֲוֹוָןְ אַנְקְטִיוּוֹדְ צִיְנִיסְטָ אַוְנְגָגָגָעַןְ
אוֹיִףְ זַיְצָוָנָגָעַןְ.

אַ דִּינְסָטְ-מִידָּלְ אַיְןְ אַרְיִינְגָקָוָמָעַןְ: אַוִּיךְ דֵּי שְׁפִיצָןְ פִּינְגָעָרְ זַיִדְ דְּרָעַנְטָעַרְ
צֻוםְ טִישְׁ אַוְןְ בָּאַמְיִינְדִּיקְ זַיִדְ נִיטַ צַוְּ הַוִּיךְ צַוְּ קְלִימְפָרָעָןְ מִיטַןְ גַּעַשְׁרַ, הַאַטְ זַיִ
אַלְעַןְ אַרְאָפְגָעָרְוִימָטְ אַוִּיךְ אַגְּרָוִיסְטָרְ טָאָצְ. אַרְוִיסְגָעָקָוָמָעַןְ אַ בָּאָלְדָעָנְ אַוִּיךְ יַעַנְעָרְ
זַיִיטְ טִירְ, הַאַטְ זַיִדְ אַוְמָבָהָאָלָפְןְ אַרְוִמְגָעָקָוָקָטְ. מַעַןְ הַאַטְ אִירְ גַּעֲהָאָטְ אַגְּגָעָזָגָטְ,
אוֹ דָעַרְ פְּרָעָזָעַסְ פָּאָרְלָאָגָטְ. יַעֲדָעְ טִירְ זַאלְ תִּיכְףְ וּמִידְ צַוְּגָעָמָאָכְטְ וּוּרָןְ — אָנוֹ
דָּאַ הַאַטְ זַיִ גַּעֲהָאָטְ אַרְנוֹמָעָנְ הַעַנְטָ, אָנוֹ, צַוְּ אִירְ פָּאָרְצְוּוֹיְפָלָנְגְ, גַּעֲהָעָרְטָ אַקְלָאָפְ
אַיְןַ דָּעַרְ פָּרָאָנְטְ-טִירְ. אַ רְגָעְ הַאַטְ זַיִדְ פָּאָרְהָאָלָטְןְ, בִּיזְ זַיִ הַאַטְ זַיִדְ אַנְטָשָׁלָאָןְ

אראפעצושטעלן די פולע טאץ אויף דער פאללאגע. דער אַנְבֵּלִיךְ פון די קריישטאי-לענע כלים, פון דעם פֿאָרְצָעָלָאָן, האט אַיר אֹוש גַּעֲמָאָכְט שׂוֹינְדְּלָעָן אַין קָאָפְּ פֿאָר אַימהה. בשולם אַוּוּקָגַעַשְׁטָעַלְטַן די טאץ, האט זי זיך אַדרְגִּי גַּעֲטָאָן אַוּזִיכְּרָאָרְום זיך; לְסֹוף פְּאַמְּעַלְעַד פֿאָרְמָאָכְט די טִיר פון עַסְּצִימָעָר אָוּן גַּעֲלָאָפְּן עַפְּנָעָן די פֿרָאַנְטִיטְרָה.

פֿאָר אַיר אַין גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַ יְנָגְעָרְמָאָן, וּוֹאָס אַיְוִיכְּ גַּעֲוָעָן אַיְנָגְעָבָּאָבָּלְט אַין אַ שׂוֹוֹאָרְצָן מָאָנְטָל מִיט אַהֲרִיקָן, גְּרוּוֹן פֿוֹטְעָרִיךְ-קָאָלְנָעָה, אַז מַעַר וּוּי אַפְּאָר שׂוֹעֶרֶת-בְּאַרְאָמְעַט בְּרִילְן הָאָט זיך גַּאֲרְבִּינִיט אַגְּנָעָזָעָן פֿוֹן זִין פְּנִים. דָּרְצָוּ אַיְזָעָר, פון דער מָאָטְשָׁיְאָוּקָע בֵּין די שִׁיך, גַּעֲוָעָן באַדְעָקָט מִיט שְׁנִי. עַר הָאָט אַפְּינְטָל גַּעֲטָאָן מִיט דִּי אַוְיגָן אַונְטָעָר די פֿאָרְלָאָפְּעָנָע גַּלְעָזָעָר אָוּן וּוּי נָאָר עַר הָאָט אַפְּרָעָג גַּעֲטָאָן: — דער פְּרָעָזָעָס אַיְזָעָד? — אַיְזָעָאָשָׁקְּנָדִיק שְׂטִיק שְׁנִי אַרְאָפְּגָעָפָּאָלְן פֿוֹן זִין זָאַשִּׁיק, גְּלִיךְ אַוְיכְּ זִינְעָזְעָנָע לְיִפְּנָן אַרְוִוָּה.

דאָס מִידָּל הָאָט זיך אַין גַּאֲגָנְצָן פֿאָרְלוּוֹרָן. דער פֿרָעָמְדָעָר הָאָט גַּעַקְּאָנְט זִין אַיְנָגְעָר פֿוֹן די בְּעַטְלָעָרָם. וּוֹאָס רִיסְטָן אַפְּ פֿאָלָעָס בְּיִם פְּרָעָזָעָס אָוּן וּוֹאָס מַעַן הָאָט אַיר שְׁטוּרָנָג אַגְּנָעָזָגָט נִיט צוֹ לְאַזְוֹן אַיבְּרָעָר דָּרָר שׂוֹעוֹל. טָאָמָעָר אַיר קָוָמָט אָוִיס צוֹ עַפְּנָעָן די טִיר אָוּן דָּרָר אַדְיוֹתָאָנָט עַסְטָר גְּרָאָר. פון דָּרָר צְוַיְּתָעָר זִיְּתָאָ, הָאָט דָּרָר פֿרָעָמְדָעָר גַּעַקְּאָנְט זִין אַוְיכְּ זִינְעָזְעָנָע מְעַטְשָׁאָ. זִינְעָזְעָנָע גְּרוּסָע בְּרִילְן הָאָבוֹן עַדְותָעָגָזָעָט דָּעָרִיף.

דער יְנָגְעָרְמָאָן, דָּרְזָעָנְדִּיק אַיר אַוּזִיכְּרָקִיטָה, אַיְזָעָדְרָעָר גַּעַוְאָרָן אָוּן אַרְבָּעָנְגָעָטָאָן דִּי שׂוֹעוֹל: — אַךְ דָּאָרָה עַפְּסָעָס רָעָדוֹן מִיטָּן פְּרָעָזָעָס, — הָאָט עַר אַפְּלִיסְטָעָר גַּעַטָּאָן אַגְּנָטְשָׁלָאָס.

דאָס מִידָּל הָאָט צְוֹאָמְעָגָנוֹמוֹעָן אַיר מָוֵט אָוּן אַפְּלָאָטָעָר גַּעַטָּאָן צָוָם עַסְטָעָר. גַּעַבְּלִיבָּן אַין קָאָרְדִּיאָר, אַלְיָין, מִיט דָּרָר טָאָז, וּוֹאָס אַיְזָעָזָעָן אַוְיכְּ צִימָעָר. דָּרָר פֿאָלָאָגָע אָוּן פֿאָרְבָּלְעָנְדָט די אַוְיגָן מִיטָּן קְרִישְׁטָאָל, מִיטָּן פֿאָרְצָעָלָאָן אָוּן מִיט שְׁירִים פֿוֹן מַאְלָצִיָּת, הָאָט שְׁמָחָה בּוּנִים בְּעַרְקָאוּיִיטָשׁ גַּעֲמָאָכְט אַיְזָעָן גְּרוּוֹסָע שְׁפָרָנָג אָוּן שְׁוֹין הָאָט עַר גַּעַקְּנִיט פֿאָר דָּרָר טָאָז, די הָעַנְטָפָּאָנָט פֿאָרְנוּרָעָט אַיְנָעָם פֿרִילְעָכָן מִישָׁאָמָשׁ אַוְיכְּ אַיר. אַלְעָפְּלָאָל אַיְסָעָקָומָעָן אַיְזָעָדְרָעָר אָוּרָה אָוּן עַר הָאָט אִים גַּיְעָזָעָטָנְקָעָן, אַיְזָעָדְרָעָר אָוּרָה נָאָךְ אַמְּאָל, אַיְזָעָדְרָעָר מִיטָּן מַעְרְקָ-צִימָעָס, וּוֹאָס דָּרָר פְּרָעָזָעָס הָאָט נִיט אַוְיפְּגָעָגָס. עַר הָאָט גַּעַשְׁלָוְגָעָן מִיט אַיְמָפָעָט, נִיט קִיְּעָנָדִיק, נִיט בָּאוּוּיְנָדִיק אַפְּיָלוֹן צוֹ דָרְפְּלָיָן דָּעָם טָעָם פֿוֹן דָּעָם טִיעָעָן מַאְכָל. גְּלָאנְ-צִיקָּעָד שְׁטִיקְלָעָד מַעַר זִינְעָן גַּעַפְּלָאָל אַוְיכְּ זִין גַּאֲמָבָעָ, אַוְיכְּפֿאָרְקִינָן קָאָלְנָעָה, בְּעַת פֿוֹן זִין דָּאָשִׁיק, פֿוֹן די הָאָר אָוּן די אַקְסָלָעָן הָאָט זיך גַּעַשְׁיָת וּוּסְעָרְדִּיקָעָר שְׁנִי אַוְיכְּ דָעָם צְעַשְׁיְמָעָרָטָן גַּעַשְׁיָר. קִיְּעָנְדִּיק מִיט פֿאָרְגָּלָאָצָטָעָ אַוְיגָן, הָאָט עַר גַּיְכָעָר דָּרְפְּלִיט, וּוּי דָרְזָעָן, די פֿאָר גַּעַלְבָּעָ, פֿוֹכִיָּק שְׁטִיקְלָעָד חָלָה, אַרְוָמְגָזְזָוָמָט מִיט אַבְּרִוְינָעָס סְקָאָרִיבָּן, אַן אַוְיכְּגָעָבָּאָקָעָנָעָר אָוּן גַּלְאָנְצִיקָּעָר. עַר הָאָט אַכְּפָּה גַּעַטָּאָן די שְׁטִיקָעָר חָלָה אָוּן זִין זִי אַרְאָפְּגָעָשְׁטָוָפְּט אַיְן קָעְשָׁעָנָע.

דאָס דִּינְסְטִּימִידָל אַיְזָעָדְרָעָר אַיְזָעָדְרָעָר. מִיט אַיְזָעָדְרָעָר אַוְיכְּ גַּעַכְּאָפְּט דָעָם אַיְנָגְעָבָּאָקָעָנָעָר בְּעַרְקָאוּיִיטָשׁ אַיבְּרָעָר דָּרָר טָאָז אָוּן די קָאָלוֹזָעָשׁ

בלאטע, וואס האט אַרְמוֹגָעָשׂוּנְקָט זִיְנָע שֵׁיד. פֿוֹן פְּחַד האט זַי פְּאַרְלוֹירָן דָּאַס לשון. בערקייטש איזו שווין געשטאנגען אויסגעיגליך אָזָן מִיטָּן אַרְבָּל גַּעֲפָצָת די שטיקלעך געלבקייט, וואס האבן געלעלעפֶט צו די הָאָרָפֶט פֿוֹן זִיְנָע פּוֹטָעָרְ-קָאלְנָעָר וּוְיַי שטיקלעך קָאנְפָּעָטִי.

— דער פריעועס פריעוגט, וואס אַיר ווַילְט, — האט זַי לְסֻוף אַרְוִיסָגָעַשׂ-טָאַמְּלָט. בערקייטש האט אַרְאָפָּגָעָשׂוּפֶט אַין האָלְדוֹ דָעַם לעַצְּטָן בִּיסְן: — אַיך בֵּין אַ שְׁרִיבָּרָע. כְּהָאָב גַּעֲרָאָכְט... אַ לְיַד פְּאַר אַים.

וּוְיַי בָּאָר זַי אַיזוֹ פְּאַרְשָׁוּנוֹן, האט בערקייטש גענוּמָעָן אַרְבָּעָטָן אַיבָּעָר זִיְנָע הָולָך. עָר האט געזוּפֶט די קְלַעַפְּיַיקָע שטיקלעך מַעַר פֿוֹן קָאַלְנָעָר, גַּעֲרָאָצָט מִיטָּן נְעָגָל, גַּעֲרָבָן מִיטָּן פִּינְגָּעָר. אַבָּעָר די שטיקלעך מַעַר האָבָן נִיט גַּעֲוָאָלָט אַרְאָפֶט קְרִיכָּן פֿוֹן די שְׁטִיְּפָעָה הָאָרָפֶט. עָר האט אַ כָּאָפֶט גַּעֲטָאָן פֿוֹן דָעַר טָאָץ אַ וּוְיַי טִשְׁטָעָכל אָזָן מִיטָּן אַים גענוּמָעָן רִיבָּן דָאַס מְלָבוֹש, מִיטָּן לעַצְּטָן בִּיסְל כּוּחוֹת, וואס עָר האט פְּאַרְמָאָגָט.

דאַס מִידָּל אַיזוֹ דָא גַּעֲוָעָן צְוִירָק. אוּרִיךְ אַ רְגַּע האָבָן זַיְד בִּידָּס פְּאַרְצָוִיְּפָלְטָע בְּלִיקָן פְּאַרְקִיטָלָט: — דער פריעועס הַיִּסְט אַיךְ אַרְיִינְקָוּמָעָן, — האט זַי זַי אַגְּגָעָט אַיבָּעָרָן קָאַרְדִּיאָר, נִיט וּוְיַסְנִיךְ וואס פְּרִיעָר צַו טָאָן.

בערקייטש, אַפְּהָעָטָן פֿוֹן גְּרוּס שְׁפָאָנוֹגָן, אַיזוֹ אוּרִיךְ אַ רְגַּע גַּעֲבָלִיבָן אַיְנָגָעָי מוּיְעָרט אוּפָן אַרטָּט. נָאָר בַּאלְד אַיזוֹ עָר צַו זַיְד גַּעֲקוּמָעָן: אַ שְׁמִיר גַּעֲטָאָן אַיבָּעָרָן פְּנִים מִיטָּן וּוְיַיְסָן טִשְׁטָעָכל: אַפְּגָעָוִישָׁט די נָאָן; מַעֲכָאָנִישָׁ אַרְיִינְגָעָשׂוּפֶט דָאַס טִשְׁטָעָכל צַו זַיְד אַין קָשְׁשָׁעָן: אַרְאָפָּגָעָכָאָפֶט די מַאְנְשָׁעִיאָזָוקָע פֿוֹן קָאָפֶט אָזָן וּוְיַי אַיְנָגָעָר, וואס האָלָט בִּים וּוְאָרְפָּן זַיְד אַיזְן אַן אַפְּגָרָוָנָט, האָט עָר גַּעֲמָאָכָט אַ טְּרָאָט פְּאַרְוִיסָט.

דאַס לִיכְתָּ פֿוֹן אַגְּגָעָנְדָעָנָעָם זְשִׁירָאָנְדָאָל אַין עַסְ-צִימָעָר האָט אַים פְּאַרְ בְּלִעְנְדָט די אַוְיָגָן. אַ רְגַּע האָט עָר גַּאֲרָנִית גַּעֲוָעָן פְּאַר זַיְד. מַעֲכָאָנִישָׁ האָט עָר אַ שְׁטָרָעָק גַּעֲטָאָן די האָנָט צַו דָעַר קָעְשָׁעָנָע אָוָן אַרְוִיסָגָעָשׂוּלָעָפֶט דָאַס טִשְׁטָעָכל אַפְּצָוָר וּוְיַשְׁן די בְּרִילָן. עָר האָט זַיְד גַּלְיַיךְ גַּעֲכָאָפֶט, וואס עָר האָלָט אַין דָעַר האָנָט אָוָן עָס גַּיְךְ צְוִירָק אַרְיִינְגָעָפָאָקָט אַין דָעַר קָעְשָׁעָנָע. עָר האָט זַיְד צְעָפִינְטָלָט מִיטָּן די אַוְיָגָן אָוָן פִּינְטָלְעָנְדִּיק, אוּפְּגָעָכָאָפֶט די בִּילְדָעָר אוּרִיךְ די וּוּעָנָט אָוָן דָאַס מַעְבָּל. אַיְם האָט זַיְד גַּעְדּוֹכָט, אָזְן עָר אַיזְן אַלְיָין אַין צִימָעָר אָזְן עָר האָט גַּעֲמָאָכָט אַ דְּרִיסְטָעָרָן טְרָאָט פְּאָרִיסָט. דָעַמָּאָלָט האָט עָר בָּאָמְרָקָט דָעַם קָאָפֶט פֿוֹן פְּרִיעָזָעָס בִּים שְׁרִיבָּרָע טִשְׁׁוֹ אָוָן גַּלְיַיךְ דָעְרָנָאָך, נָעָבָן דָעַר סָאָפָּע — אַ פְּאַר שְׁוֹאָרָצָע שְׁטִיוֹלָן אָזְן אַ צִּגְאָר.

עָר האָט זַיְד פְּאַרְנִיגָּט.
אַ פְּאַטְּעָרְלָעְכָּר שְׁמִיכְלָאַיְן גַּעֲוָעָן צְעָגָסָן אַיבָּעָר דָעַם פְּרִיעָזָעָס, פְּנִים. דָעַר פְּלָאָן פֿוֹן דָעַר קְוּמְעָנְדִּיקָעָר זִיכְּנָגָג אַיְן גַּעֲוָעָן אַוְיָגָן אוּפָן פְּאַפְּרִיר אָזְן זַיְן קָאָפֶט: אַזְוִי אַיךְ זַיְן רָעָדָע. עָס האָט גַּעֲדָאָכָאָפֶט זַיְן אַ שְׁטָאָרָקָע רָעָדָע. עָר האָט זַיְד גַּעֲגָרִיךְ אַרְיִינְצָוָאָגָן די קָעְרָאָוְנִיקָעָס. די פְּרָאָדָוקְצִיעָאָפֶט פֿוֹן די אַרְבָּעָטָס-רְעָסָאָרָטָן האָט גַּעֲמָוֹת גַּעֲהָעָכָעָרָט וּוְרָעָן. אָזְן עָר האָט אַיךְ גַּעֲהָאָט גַּוְטָע בְּשָׂוֹרוֹת אַגְּזָוָאָגָן. סְיוּעָט זַיְן גַּוְטָע פְּאַר יִזְן. עָר וּוְיַט אַרְוִיסָגָעָבָן צְוֹאָצְיוֹפָן פְּאַר די באַשְׁעָפְטִיקָטָע בַּי

שועער ארבעט, פאר די גוטע מיסטרס און פאר זיין, פאר די קעראווניקעס, פלאנטן ער צו עפנען אַ ספצעילן "דייטעלאָדען". — ער האט אַ רוף געטן מיטן פינגער בערקייטשן, ער זאל זיך דערגענטערן, פונקט ווי ער פלעגט אַמאָל, אין יתומֿ-הויז, איינלאָדָן אַ קינד צום דעקלְאָמִירן: — אָנוּ, לאַמִּיך הערְן...

בערקייטש האט געפינטלט מיטן די איגן אָנוּ געשלונגען דאס שפיעיכּ. אַט אַז געווין דער מאָמענט, פון וועלכּן ס'איַן אַפהָענְגִּיךְ געווין זיין, בלמעלעס אָנוּ מרימּס לְעָבָן. די לעצטּ האַפְּעָנוֹגָן. אָ, דאס מּוֹל האט אַים הײַנט גוֹט צוּגָעַ שפְּילָט. שוֹין זָאָכוּן, ווי דער אַדְיוֹתָאנְט האט אַים גַּעהָאלְטָן אָין אַיִּינְטָן פון פרעָזָעַס, טִיר. בערקייטש האט זיך אַוש אַ בִּס גַּעֲטָאָן אַין דער צוֹנְגָן פון אַיבָּעָרִי גענומּענְקִיטִין: אַבעָּר קִין וואָרט האט זיך נִיט אַרְיסְטְּגָּרְאָן פון זַיִן מַוְילַ.

— בִּיסְטְּ טָאָקָע אַן אַמְּתָעָר שְׂרֵיבָּר? — האט דער פרעָזָעַס גַּעוֹאָרט, ביַז דער יונְגָרְמָאן ווּעָט אַיבָּעָרְקָומּוּן זַיִן אַנוּזְעָנְיהִיט. ער האט גַּעהָאלְט אַ תְּעָנוֹג צוּזָעַן, ווי מענטשָׁן פָּאָרְלִין זיך אַין זַיִן אַנוּזְעָנְיהִיט.

בערקייטש האט אַ שָּׁאָקָל גַּעֲטָאָן מִיטָּן קָאָפּ: — אַיך שְׂרֵיבָּר...

— האָסְטָן שְׁוִין עַפְּעָס גַּרוּסָע ווּרְקָ אָוִיךְ דִּין נָאָמָעַן? — דער צַעְטָרָאָגְּעָנְדָר בערקייטש האט גַּעֲשָׁקָלָט מִיטָּן קָאָפּ אָוִיךְ יָא אָנוּ מְרָדְכִּי חִימָסָה הָנָהָא אַז גַּעַד שְׁטִיגָן: — ער אַזְוָן דָּאָךְ אַ רִיכְטִיקָעָר שְׂרֵיבָּר! — האט ער אַוְיסְטְּגָּרְפָּן צוּיּוֹסְפָּן, ווי ער ווֹאָלֶט אַים ווּלְעָן ווִיְיָזָן אַשְׁוֹגָהָדִיק באַשְׁעָפָעָנִישׁ. — ווֹאָס שְׂרֵיבָּסְטוּ?

— לְיִדְעָר, הָעָרָר פְּרָעָזָעַס... פָּאָזְיִיעַ.

דער פרעָזָעַס אַזְוָן זיך פָּאָגְּאָנְגָּעָן אַז אַ היְזָעָרִיק, הַסְּטָנְדִּיק גַּעַלְעָכְטָה. ער האָסְטָן אוּפְּגָּהָוִיבָּן דָּעַם ווּיְזָפְּנְגָּעָר צום סּוֹפִּיט: — הָעָרְסָט, יוֹסָף? פָּאָזְיִיעַ שְׂרֵיבָּט ער! — פָּוֹן דָּעַם מִין שְׂרֵיבָּן האָט דער פרעָזָעַס שְׁוִין גַּאֲרָנִיט גַּעהָאלְטָן. — זַעַסְטָן, אָבִי מַעַן זָאָגָט, אָזְיָדָן לִידָּן אַזְוָן גַּעַטָּא. אַט האָסְטָן אַז יְיָד, ווֹאָס שְׂרֵיבָּט גַּאֲרָפָעָזִיעַ. אַיך ווֹאָלֶט אַים גַּעַדְאָרְפָּט נַעֲמָעָן אַזְיָדָן דְּרָאָשָׁקָע אַזְוָן אַרְוּמְפִּירָן אַיבָּעָרִי גַּאֲסָן, הא, יוֹסָף? זָאָלָן יְיָדָן זַעַן, אָזְיָדָן נַאֲךְ נִיט אַזְוָן בִּיטָּר.

בערקייטש האט מִיטָּן מַאְלָאָט אַבְּקוּמָן מַאְכָּט אַיבָּעָר זיך: — אַיך חָאָב נַאֲךְ אַין גַּעַטָּא קִין וואָרט נִיט אַגְּנָשְׁרִיבָּן, הָעָרָר פְּרָעָזָעַס.

דער פרעָזָעַס אַזְוָן גַּעַלְבִּיבָּן מִיטָּן שְׁמִיבָּל אָוִיךְ דִּי לִיפָּן: — פָּאָר ווֹאָס? — ווּילְ... ווּעַן ס'איַן בִּיטָּר, שְׂרֵיבָּט זיך. אַבעָּר מִיר אַזְוָן עַרְגָּעָר, ווי בִּיטָּר.

דָּעַם פְּרָעָזָעַס בְּלִיק אַזְוָן כְּמַעַט צְעַרְטָלְעָד גַּעַוָּאָרָן: — דאס אַינְצִיקָּעַ, ווֹאָס דָּו קָאנְטָשְׁרִיבָּן, אַזְוָן ווּעָגָן מִיר? נָו, צַי שְׁוִין נִיט אַרְוִיסָּט דִּי נְשָׁמָה. לְאַמְּרָה הָעָרָן. — דער פרעָזָעַס האָט גַּעַוָּאָרָן אַ בְּלִיק אָוִיךְ זַיִן בְּרוּדָעָר, צוּזָעַן, צַי יוֹסָף אַזְוָן גַּרְיִיט צוּהָרָן דִּי פָּאָנְגָּרִיקָּעַ.

דאַ האָט בערקייטש גַּעַגְּבָּן אַ האָסְטִיקָּן לוֹחַ אַיבָּעָרִן צִימָעָר. שְׁוִין אַזְוָן גַּעַשְׁטָאָנְגָּעָן פָּאָרְן פְּרָעָזָעַס, אַן אַיְנְגָּעְבָּוִיגְּעָנְדָר, אַיְנְגָּעְשְׁרוּמְפְּעָנְדָר: — רַאֲטָעוּסְטָמִיךְ מִיךְ, הָעָרָר פְּרָעָזָעַס, — האָט עַר הַיְזָעָרִיק זיך צְעַפְּלִיסְטָעָרֶט. — אַיך קָאָן מַעַר נִיט אַוְיסְהָאָלְטָן. שְׁוִין בָּאָלְדָן אַיאָר, ווי מִיר הוֹנְגָּעָרָן. גַּיט מִיר עַפְּעָס אַזְוָבָּט. מִין

פֶּאָרְ האָטְ דָּא נִיטְ קִיְּן וּוּרְטָ. כְּיוּעַלְ טָאָן, וּוֹסָסְ עַסְ זָאֵלְ נִיטְ זַיְּן. אַיךְ הַאָבְ אַ מִיְּ דָעַלְעָ, הַעַרְ פְּרֻעְזָעָס... אַ גָּאַלְזָןְ קִינְדְּ פָּוּנְ פִּירְ יַאֲרָ. אַירְ הַאָטְ לִיבְ קִינְדְּעָרָ, הַעַרְ פְּרֻעְזָעָס...

אַ שְׁוּוּרְעָרְ וּוּאַלְקָןְ הַאָטְ זַיְּךְ פָּאַרְצְוִינְגְ אַיבָּעָרְ מְרְדְּכִיְ חִימָסְ אַוִּיסְגָּלְילִיטָרְטָןְ פְּנִיםְ. עַרְ הַאָטְ גַּעַנוּמָעְ קִיְּעָןְ דִּיְ לִיפָּןְ אָוּןְ בְּעַרְקָאָוִיטָשְ הַאָטְ, אַוִּיפָּןְ אַנְבָּלִיקְ פָּוּנְ דָעַםְ פָּאַרְעַנְדָעַרְטָןְ פְּנִיםְ, דָעַרְפִּילְ וּיְאַלְעָןְ פָּאַלְטָןְ אַיְםְ צַוְּאָמָעָןְ. עַרְ הַאָטְ אַנְגָּעָיְ שְׁטְרָעְנְגָּטְ דָעַםְ זְכָרוֹןְ, זַיְּךְ צַוְּ דָעַרְמָאָנָעָןְ דִּיְ רִיזְ, וּוֹסָסְ עַרְ הַאָטְ גַּעַהָאָטְ אַזְוִיְ גּוֹטְ צְוּגְעָרִיְתְ אָוּןְ אַיְנְגָּעָרְטָןְ אַיְןְ קָאָפְ. קִיְּןְ וּוּאַרְטְּ דָעַרְפָּוּןְ אַיְםְ נִיטְ גַּעַקְמָעָןְ אַוִּיפָּןְ זִיבָּעָןְ. אַיןְ גְּרוּסְ פָּאַנְיִקְ הַאָטְ עַרְ גַּעַנוּמָעְ אַרְוִיסְשִׁיטְןְ פָּוּנְ זַיְּךְ וּוּרְטָרָ, אַיְבָּעָרְ וּוּלְבָעָרְ עַרְ הַאָטְ קִיְּןְ שְׁלָמָהְ נִיטְ גַּעַהָאָטְ. אַוְןְ אַיְןְ שְׁטִיןְ גַּעַבְלִיבְןְ הַאָרְטְּ נִעְבָּןְ דָעַםְ אַלְטָןְ. אַ קּוֹלְ הַאָטְ אַיְםְ אַוְנְטָעְגְּרָעְזָאָגְטָןְ, גַּעַשְׁטוֹפְטָןְ פָּוּנְ אַיְנְעָוִינִיְקָ — צַוְּ פָּאַלְןְ דָעַםְ פְּרֻעְזָעָסְ צַוְּ דִּיְ פִּיסְ, נִאְרְ דִּיְ קִנְיָעָןְ הַאָבָןְ. זַיְּךְ נִיטְ גַּעוֹאָלָטְ בִּיְגָןְ, דָעַרְ גּוֹףְ הַאָטְ נִיטְ גַּפְאָלָגָטָןְ. עַרְ אַיְזָןְ גַּאֲרָ שְׂטִיףְ גַּעוֹוָאָרָןְ. אַוְןְ אַזְוִיְ, שְׁטִיעַנְדִּיקְ שְׂטִיףְ, הַאָטְ עַרְ וּוּיְטָרְ אַרְיְינְגְּרָעְדָטְ אַיְןְ דָעַםְ בְּלוּיְ, וּוֹסָסְ הַאָטְ גַּעַפְּינְטָלָטְ אַוְנְטָעְרָ רַוְמְקָאָוָסִיקְ בְּרִילְזְ-גְּלָעָזָרְ :

— הַעַרְ פְּרֻעְזָעָסְ, אַיךְ בָּעַטְ... אַיךְ מֹזְ אַרְבָּעַטָןְ. אַיךְ בֵּיןְ אַ שְׁרַיְבָּעָרְ. טָאַקָּעְ נִאְרְ גַּאֲרָנִיטְ אַנְגָּעָשָׂרְבָּןְ אַיְןְ גַּעַטָּאָ, אַבָּעָרְ עַסְ לְעַבְטָ שְׁוִיןְ אַיְןְ מִירְ... דָעַרְ קִינְסְטָלְעָדְ רִישְׁעָרְ גַּעַוְאָנְגָּלְ. אַיךְ דָאָרָךְ נִאְרְ וּיְיןְ הַאַלְבּוּגָןְ וְאָטְ. בְּלוּזְ דִּיְ בְּלִיְ אַיךְ הַאָבָןְ כּוֹחְ צַוְּ הַאָלָטָןְ אַיְןְ דָעַרְ הַאָנָטְ. וּוֹעַןְ אַיךְ וּוּאַלְטְּ גַּעַאְבָּעָטְ, וּוּאַלְטְּ אַיךְ אַיְןְ דִּיְ גַּעַכְטָ גַּעַקְאָנְטָ שְׁרַיְבָּןְ. דִּיְ פָּאַרְמָאָרָקְ פָּוּנְ זְאַשְׁלִילָקְ צְעִיגָּיָעָןְ אַוְנְטָעְרָ דָעַרְ הַאָנָטְ. דָאָסְ קִינְדָןְ אַיְןְ אַפְּגָעְשָׂוָאָכָטְ. אַיךְ מֹזְ פָּאַרְקוּפָּןְ דָאָסְ בְּרוּטָןְ פָּוּנְ דִּיְ רַאְצִיעָסְ... אַפְּיָלוּ דִּיְ קַאְרְטָאָפְלָ. אַירְ קַעַנְטָןְ מִירְ הַעַלְפָןְ, אַנְצִינְדָןְ דָעַםְ פְּלָאָםְ, הַעַרְ פְּרֻעְזָעָסְ... אַיךְ פִּילְ מִיְּגָעָןְ גַּעַשְׁטָאָלָטָןְ אַיְןְ זַיְּךְ. זַיְּ וּוּעָרָןְ גַּעַבְןְ אַתְּ תִּקְוָןְ. אַיךְ וּוּלְ שְׁרַיְבָּןְ אַ גְּרוּסְעָמָעָןְ וּוּעָגָןְ גַּעַטָּאָ... פָּאַרְחָתְמָעָנָעָןְ, גַּעַבְןְ אַ קִּינְסְטָלְעָרִישְ פְּנִיםְ דָעַםְ אַוְמָגְלִיקְ... נִיאְןְ, נִיטְ קִיְּןְ קִינְסְטָלְעָרִישְ. אַיךְ וּוּלְ אַוִּיסְטָרָאָגָןְ זַיְּעָרְ שְׁלִיחָותְ... דָעַרְ פָּעַדָּרָ, וּוּיְ מַעְןְ קָרִיצָטָ אָוִיסְ... פָּוּנְ שְׂטִיףְ... זַיְּ וּלְ קִינְסְטָלְעָרִישְ... — גַּיטְ מִירְ עַפְּעָסְ אַןְ אַרְבָּעָטְ, אַיךְ וּוּלְ מַעְרְ גַּעַרְגָּנִיטְ פָּוּנְ אַיְיךְ, הַעַרְ פְּרֻעְזָעָסְ... בְּעַרְקָאָוִיטָשְ הַאָטְ, אַיְןְ מִיטְןְ שְׁטָרָאָםְ פָּוּנְ דִּיְ רִידְ זַיְּךְ גַּעַכְאָפָטְ. אַזְוִיְ שְׁפִּיעַעַכְיָצְ פָּוּנְ זַיְּנְ צְעַשְׁוִימָטָןְ מוֹילְ שְׁפָרִיצָטְ דָעַםְ אַלְטָןְ אַיְןְ פְּנִיםְ אַרְיִיןְ. עַרְ הַאָטְ בְּאַמְעָדָקָטְ, וּוּיְ עַדְ פְּרֻעְזָעָסְ בִּיגְטְ זַיְּ צְוֹרִיקְ אַוִּיפָּןְ בְּעַנְקָלְ אַנְ וּוּשָׁטְ מִיטְ עַקְלְ דִּיְ בָּאָקָהְ, וּוּיְ עַדְ צְוָאָמָעָןְ דִּיְ בְּרַעְמָעָןְ אַזְוִיְ קִיטְ אַוִּיפָּגְעָרָעָטְ דִּיְ לִיפָּןְ. אַבָּעָרְ בְּעַרְקָאָוִיטָשְ הַאָטְ זַיְּךְ מַעְרְ נִיטְ גַּעַקְאָנְטָ צְוִימָעָןְ : — הַעַרְ פְּרֻעְזָעָסְ, — הַאָטְ עַרְ וּוּיְטָרְ גַּשְׁוִימָטְ דָאָסְ מוֹילְ, — דָעַרְ גּוֹרְלְ... אַיךְ פִּילְ דָאָסְ מִיטְ מִיןְ לִיבְ אַזְוִיְ לְעַבָּןְ. אַירְ דָאָרָפְטְ פָּאַרְשָׁטָיְןְ, אַיְיךְ דָאָרָפְטְ אַיךְ דָאָרָפְטְ דָעַרְהָעָרָןְ, הַעַרְ פְּרֻעְזָעָסְ... הַאָבָןְ אַוִּיעָרְןְ פָּאַרְ דָעַםְ מַנְ-הַמִּצְרָיִםְ... זַיְּתְ אַיְןְ דָעַרְ בְּחִינָהְ פָּוּנְ דָעַםְ כְּהָןְ הַגְּדוֹלָ... צִינְדָטְ אַזְוִיְ מִנּוֹרָהְ. אַיןְ מִרְ אַיְןְ אַ

פינצטערניש, הער פריעוזס... — דאס קול האט אים פלאזים אויפגעהערט צו דינען. ער האט זיך פאראהאקט. דא האט ער געזען, ווי דער פריעוזס שטעטלט זיך אויף; רוקט אוווק דאס בענקל הנטער זיך; דרייט זיך אויס צו אים מיט דער פלייצע און שפריזט צו צו דער סאפקע, וו יוסף אייז געזען. בונימ האט, ניט טראכטנדיק, אים נאכגעשפּרייט. פאָר זיינע אויגן: דאס שטייל פון דעם אלטנס קאָרְק, וואָס האט זיך געראות צוישן די פֿינְ-פֿאָרְשִׁירְעַנְעַז וְלִבְעַרְהָאָר אָוֹן דעם וויסן קאלנער פון העמד. ער האט דערפליט זוי סיַי די חוצפה, סיַי דער שטאַלְץ הייבן אָן ברענען אַין אַים אָוֹן שטען מיט אַ בייסיקן פְּלָאָם: — אַיד בֵּין אָן באַשְׂיָדְעָנָעָר מענטש, הער פריעוזס. — האט דאס שפֿיעַעַץ פון זיינ מויל זיך נאָך שפֿעדיקער צעפּרְפֿיצְט אַיבְּרָעָן אַלְטוֹס פְּלִיזְעָן. — אַבעָּר אַיד האָבָּר עֲכָתְּ דאס צו פְּאָדְעָרְן פון אַיד... אַיד פְּילְדָּס אַין זיך, מיט מײַנְעַן רְמַחְאַבְּרִים... אַיד פְּילְעָס אַין מײַן בלוט.

דער רָאוּער קָאָרְק האט זיך אַ דָּרְיִי גַּעֲטָאָן: די פְּלִיזְעָן האט זיך אַומְגָעָקָעָרט. זיַּי זַיְנָעַן שְׁטִינְן גַּעֲבְּלִיבְּן פְּנִים אֶל פְּנִים. דער שְׁוּעוּרָעָר וְאַלְקָן אַוְיףְּ רָוּמְקָאָסְטִיקְס פְּנִים אַיְזִיכְטַּגְּרִיט גַּעֲזָעָן אוּפְּצָרוּיְיסְטִין. בְּלִיצְן פָּוֹן כָּעֵס האָבָּן גַּעֲשְׁלָאָגְן אַיְן בערְקָאָוּוִיטְשָׁס פְּאָרְלָאָפְּעָנָעָן אוּיגָן. בערְקָאָוּוִיטְשָׁס האָט נִיט אַרְאָפְּגָעָלָאָן דֻּעָם בְּלִיכְק. ער האָט די בְּלִיכְצְן צְרוּקְגַּעַשְׁלָאָגְן מִיטְ בְּלִיכְצְן. רָוּמְקָאָסְטִיקְס האָט אַיבְּרָעָגְהָאָקְטִיךְ שְׁפָאָנוֹגְן צְוִישָׁן זַיְעָרָעָן אוּיגָן מִיטְ אַ חְזָקְדִּיק גַּעֲלָעְטָעָרְלָעָר. ער האָט זיך אַיְנְגָעָן בּוּיגָן צו יְסָפֵן אַיְם אַ טְּרִיסְל גַּעֲטָאָן פָּאָר דָּעָר קְנִי: — הָעָר נָאָר, הָעָר! פְּאָדְעָרְן... ער האָט אַ דָּרְעָט צו פְּאָדְעָרְן פָּוֹן מִיר, דָעָר בְּטָלָן! ער פְּילְטָט דָס אַיְן זַיְנָעַן רְמַחְאַבְּרִים! — ער האָט זיך צְעַפְּרִיוּיטְס אַיבְּרָעָן צִימָעָר. ער אַיְתָן אַיְן שְׁוֹם שְׁוֹמָן זַיְנָעַן הַיְינְט אַיְן קָאָנְטָרָאָל פָּוֹן זַיְנָעַן גַּעֲרוֹן. ער אַיְזַי גַּעֲזָעָן אַיְן אַ גְּלִיכְגָּעָן וּוּכְטִיקָּר, פִּילָּאָפְּיִשְׁעָר שְׁטִימָוָג: — זַעַסְטָמָן, יְסָפֵן, — האָט ער שְׁוֹין רְוִיק אַיְן גַּעֲלָאָס אַ זַּאְג גַּעֲטָאָן, — אַט דָס זַיְנָעַן זַיִ, מַיְנָעַן יְדַעְלָעָק! — האָט ער אַנְגָּעוֹזָין אוּפְּ בְּעָרְקָאָוּוִיטְשָׁן, — פְּאָרְחָוּצְפָּהָעָט אָוֹן קִרְכְּעָרִישְׁ, בְּעַטְלָעָרָס מִיטְ פְּרָעַטְעָנָסִים, שְׁנָאָרָעָרָס מִיטְ גָּאוֹת. אָוֹן דָס אַיְזַי אַ שְׁרִיבָּרָעָר, אַ שְׁמִינְטְּגַלְגָעָנָט! סְאַוְיְבָרָעָשָׁטָע פָּוֹן שְׁטִיסְלָאָן! כָּאָטְשָׁ גַּי אַיְזַי טְרָאָג אַיְם אַרְוָם אוּפְּרִיךְ די הַעֲנָטָן. ער גְּרוּסְעָר אוּפְּטָוּר, דָעָר יְחָסָן אַיְן שְׁטָעָטָל. אָוֹן ער האָט אַ גְּרוּסְעָר שְׁלִיחָות. אַמְּאָנוּמָעָנָט גִּיאַט ער שְׁטָלָן! — רָוּמְקָאָסְטִיקְס האָט אוּפְּגָעָהָיִיבָּן דֻּעָם וּוּיְוִיפְּגָעָר אַיְן דָעָר לְוִפְּטָן: — נִיט מַעַר אָוֹן נִיט וּוּיְנִינְקָעָר! אַמְּאָנוּמָעָנָט לְדוּרוּ דָוָרוֹת! אָוֹן אַיד דָאָרָה אַיְם הַעֲלָמָן הַאָלָטָן די פְּעַדְעָר אַיְן הַעֲנָטָן. אוּ ער זָאָל מִיךְ בְּאַשְׁרִיבָּן וּוּי אַ טִּיוֹוָל, וּוּי אַ שָּׁד, אַ פְּאָרְקָעָטָר, אַן אַכְזָר אָוֹן גָּאָט וּוּיָס וּוּס נָאָך. אַיד דָאָרָה אַיְם הַעֲלָמָן שְׁפִּיעַן אוּפְּרִיךְ מִיר, הַעֲלָמָן אַיְם מַשְׁפְּטָן מִיךְ, הָא? — האָט ער גַּעַשְׁטוּרְכָּעָט יוֹסְפָּס קְנִי, — וּוּי גַּעַפְּעַלְטָט דִּיר דָס? יְסָפֵן האָט גַּעַזְעָן, אַז זַיִן בְּרוּדָר וּוּטָט לְאָנָג נִיט אַנְהָאָלָטָן די גַּעַמְיִטְלָעָכָע שְׁטִימָוָג אָוֹן ער האָט זיך גַּעַזְעָנָדָן צו בערְקָאָוּוִיטְשָׁן: — פָּאנְגִּיעָ, לִיְיָעָנָט פָּאָר אַיְירְלָאָטָן לִיד פָּאָרָן פְּרָעַזְעָס... די פָּאָעָמָע, וּוּס אַיד האָט מִתְּגַעְבָּרָאָכָט.

אַ רְגָּעָ אַיְזַי גַּעַזְעָנָט אַיְן צִימָעָר. בֵּין בערְקָאָוּוִיטְשָׁן האָט זיך אַפְּגָעָרְפָּן: — אַיד האָב נִיט קִינְן לִיד.

יוסף האט זיך שוין אויך אויפגעשטעלט : — איך האט דאך אלין געוזאגט,
או איך זויט געיקומען פארלייענען אַ לִיד פָּאָרְן פְּרָעֹזֶס ?
— כ'האָב געווילט, מען זאל מיך אַריינְגָּלָן. — אַין בערדקָאַוִיטְשָׁן אֵיז גְּעוּזָן
אַזְאָד הוֹשֵׁךְ אָנוּ פּוֹסְטְּקִיט, אָנוּ עָרְךָ האָט אַפְּלִוּ נִיט גַּעֲפִילְט קִין פֿאַרְצְּצָוִיְפֿלְגָּנָג. גְּלִיכִיכְךָ
צִיְּתִיקָה האָט עַמְּצָע, אָן אַנְדְּרָעָר אַיְזָן אִים, דערפִילְט אָן אוֹמָה הַיְמָלָעָכָן בְּיִגְּרָא, אָ
בלִינְדוֹן אַיְמְפּוֹלָס — צו דערגְּיִין, וועָר אַט דער אַלְטָעָר מָאָן אַיְזָן אַיְגְּגָנְטָלְעָץ, צו דער-
שְׁנָאָפָּן דָּעַם קָעָרָן מְעַנְשָׂש אָנוּ אִים. יִינְגָּעָן וְאַיגְּנָן, וְיִצְוְיִי זְוִינְגָּעָן גְּלִיכְזְׁוּדרָעָם,
הַאָבָן נַאֲגַעְפְּאַלְגָּט רַוְמְקָאָוְסִיקָּס יַעֲדָעָר תְּנוּעה. — אַיְדָן שְׁרִיבָּר נִיט קִין חַנְפָּה-
לִידָעָר. — האָט עָרְךָ גְּזַעְגַּבָּן.

רומאקווסקי האט טאקט מעיר ניט געלאנט הערשן איבער זיך. אים האט זיך געיגלוסט צו דערלאנגען דעם פארשווין אין שוואצין מאנטל א פאר בעטש, וואס זאלזן אים לאון אויף דער באק איזעלכע אייגענע פינך פינגעדר, ווי זיין האבן געללאזן דעם פאלציגיסט די פארגאנגענע זיך. ער האט זיך געפילט אונגנערט און אויסגעגען לאכט פון דעם נבעכדיין בטלהן. נאר ער האט צוריヶעהאלטן די האנטן. ער האט בלויין א זוארף געטאן דעם קאָפ אין בערקע אויטשעס ריכטונג און אויסגעשריען :
אַבְּעֵד לִגְעֵן זָגֵן קֻעְנְסְטֹוֹן, הָא ? !

— גיכעער ווי שריבין חניפה-ילדער.
 דער אלטער האט זיך א קעד געטאגן, ווי ער וואלט געזוכט הילפ' ביים ברוּ
 דער : — אט דאס זייןען זיי, יוסף ! צו אלע מעילות טובות זייןען זיי אומפֿאַרְשָׁעֶמֶט
 ליגנערס ! עפֿעס אַ ווונדער וואָס די וועלט האט אַנדז פִּינְט ?
 בעראָאוּיטשׁס אוֹיגָן האָבן, פּוֹן דער אַינְגָּרְלָעְכָּר פִּינְצָּטָעְרָנִיש אָון פּוֹסְטְּקִיטִיט,
 זיך צעשְׁיִינְט מֵיט אַ מאָדָּנוּם וְאַרְעַנְעַדְיקָה, כְּמַעַט נְצֻחָּנוּדִיקָה בְּלִיק. מֵיט אַ גַּעֲמָס־
 טענעָם טראָט האט ער זיך געלְאָזָן צו דער טיר אָון פּוֹן דָּארָט אַומְגְּעָקָרֶט דָּעַם
 קאָפְּ צום אַלְטָן, ווי ער וואָלט זיך וועלְן פָּאַרְזִיכָּרָן, אָז זִין בְּלִיק האט דער גִּרְיכִּיכְט
 דָּארָט, ווֹן ער אָזָן גַּעֲזָוָן באַשְׁטִיכִימָט צו דָּאַרְגְּרִיבָן.

האב איד אים נגעבען, וואס ער האט געוואולט ? נאר האב קיין מודא ניט. דאס פאסטנDEL
וועצט אים לאונ פילון מײַן טעם. דאס איז פסיכאלאנגען, פארשטייסטו מיד.

2

אין מעונשין געתא האט דער פאן רומקאווסקי באמות רעספוקטירט און ביט בעקוקט. וואס דער מעונשין איז געוזען אַ יונגעדרמאן, וואס איז נאך קיין דרייסיך

יאר ניט אלט געוווען — האט ער זיך צוגעהערט צו זייןע עצות, ווי א תלמיד הערט זיך צו צו א לערעער.

דער הער שאטען איינז געוווען אַדִּיכְשָׁר יַיד. ער איינז געקומען קיין פוילן דורך זאגנסין. אַבְּער ער האט, ניט געקוקט אויף זיין הונדרטט פראצענטיק יידישן בלוט, זיך געהאלטן פאָר אַדייטש. ער האט געהאלטן, אוֹ אלע צרות, וואָס ער האט זיך אַנגעליטן אוֹן די באַלְּיַידְּקִינְגְּ פֿוֹן וּוְעָרְן אַרְוִיסְגַּשְׁקִטְ פֿוֹן זַיְן פָּאַטְּעֶרְ. לְגַנְּדָן אוֹן פָּאַרְמָאָכְט וּוְעָרְן אַיְזָן אַגְּטָא, אַיְזָן די שְׁוֵלְדְ פֿוֹן די אַגְּדָעָרָע, אַמְתָּחָע יַידְן, וועלכע האבן צוֹלִיב זַיְעַר מִיאָסָר אַיְפִּירְוָנְג אַוְן שְׂוִינְגְּלָדְלָעָרְיעָן, אַרְאַפְּגַּעֲבָרָאָכְט אוֹיף זיך דעם צָאָרְן פֿוֹן פִּירְעָר אַוְן דֻּרְבִּיְיָ אִים, דעם הער שאטען, גַּעֲמָאָכְט פָּאָר אַנְמָוְשָׁלְדִּיקְהָן קְרָבָן. דַּרְפָּאָר האט דער שאטען דָא, אַיְזָן גַּעַטָּא, גַּעַלְבָּט מִיט אַיְזָן צִילָן: נְקָמָה גַּעַמָּעָן פָּאָר דַּעַר באַלְּיַידְּקִינְגְּ; באַשְׁטְּרָאָפְּן די אַמְתָּחָע שְׁוֵלְדִּיקָע אַיְזָן זַיְעַנְיָסְרָוִים — די אַסְטְּרוּזָן, די גַּעַטְּאַנְיִקְעָם.

ער איינז געוווען אַשְׁלָאַנְקָעָר אַוְן אַוְסְגָּעָסְפָּאַרְטָעוּוֹטָעָר יַוְגְּגָרְמָאָן, מִיט אַשְׁיַּיְן יַיְגְּלִילִישְׁ-מַעְבָּלָעָךְ פְּנִים, מִיט שְׁטָאָרָעָן, פְּלִינְקָעָ פִּיס, וּוְאָס וּוְעָן זַיְיָ האָבָן גַּעַד שְׁפְּרִיּוֹת, האָט אַלְּצָן אַוְנְטָעָר וַיִּגְעַצְיָטָעָר אַוְן אַפְּגַּעַלְהָלָכְט מִיט עַנְעָרְגִּיעָן אַוְן כּוֹחָן. אַקְּאָפֶן הער געהאָט אַגְּטָא גַּוְטָן אַוְן סְדִּיְּטָשָׁע לְשׁוֹן אוֹיף זַיְן צָוְגָן אַיְזָן גַּעַוְועָן גַּעַשְׁלִיפָן אַוְן עַלְעָגָאנְט. סְאַיְזָן אִים נִיט אַנְגְּקָעְמוֹן שְׁוֹעָר צַוְּגָעְנוֹן דַּעַם פְּרָעָזָעָסְ הָאָרֶץ אַוְן צַו בַּאַקְּוּמָעָן אַשְׁלִילְ-שְׁטָעָלָעָן אַיְזָן דַּעַר הַיְּהָדָרָכִיעָן. ער איינז גַּעַוְועָר דַּעַם פְּרָעָזָעָס פָּאַרְטְּרוּיְוָנְגָס-מָאָן אַזְיָן אַפְּיַצְּיַעְלָעָר פָּאַרְטְּרוּטָעָר בַּיְיָ דִי «בַּעַהֲדָדָן». דָּאָס האָט אִים גַּעַגְעָבָן אַיְיךְ גַּרְוִיסָע פּוֹלְמָאָכָטָן אַיְזָן גַּעַטָּא וּפְאָאָן אַזְיָן עַקְעָאנְט דַּעַרְלָאַנְגָּעָן פָּעַטְשָׁא אַזְיָן קָאָפָעָן יַעֲדָן אַיְגָעָם, לֹוִיט זַיְן פְּרִיְעָן וּוְילָן. ער האָט דָּאָס טָאָקָע גַּעַטָּאן, וּוְעָן אַגְּלָעָגָנְהָיִיט האָט זיך אַוְן עַנְטָרְגָּעָרוֹקָט. אַבְּער נִיט אַיְזָן דַּעַם אַיְזָן סּוֹף גַּעַגְגָאנְגָעָן. ער האָט גַּעַהְאָט הַעֲכָרָעָ אַסְפְּרָאַצְיָעָס.

דַּעַרְלָאַנְגָּעָן האָט געהאָט נָאָר אַיְין פּוֹנְקְצִיעָן, שְׁוִין גָּאָר אַז אַוְמָאַפְּצִיעָלָעָלָעָ. ער האָט גַּעַנוּמָעָן אוֹיף זיך צַוְּשָׁוּטָעָלָן דַּעַם פְּרָעָזָעָס יַוְגָּגָעָ מִידָּלָעָן, וּוְעַלְכָעָ האָבָן פָּאַרְמָאָגָט אַסְפְּעַצְיַעְלָעָ פִּיזְיָשָׁע קָאַנְסְטָרוֹקִיצִיעָן. דַּעַרְלָאַנְגָּעָן אַזְיָן גַּעַמָּעָן אַזְיָן גַּעַמְלָעָךְ דַּעַרְלָאַנְגָּעָן, אוֹ דַּעַרְלָאַנְגָּעָן האָט לִיבְלָאַנְקָעָ, בּוֹיְגָוְדִּיקָעָ מִידָּלָעָן, הַאַלְבִּ-פְּרוּיָעָן, גַּעַגְעָן, אוֹ דַּעַרְלָאַנְגָּעָן נִימְפָעָם, מִיט פּוֹנְמִימָעָר אַוְמָשְׁוְלִידִיקָעָ אַזְיָן צָאָרָטָעָן, מִיט גַּרְוִיסָע טְרוֹיִידָהָלְבִּ-קִינְדָּרָעָ: נִימְפָעָם, מִיט פּוֹנְמִימָעָר אַוְמָשְׁוְלִידִיקָעָ אַזְיָן צָאָרָטָעָן, מִיט גַּרְוִיסָע טְרוֹיִידָהָלְבִּ-קִינְדָּרָעָ: נִימְפָעָם, מִיט פּוֹנְמִימָעָר אַזְיָן צָוָזָג אַוְיְפָצְשָׁוּמִיכְלָעָן אַזְיָן זַיְדָהָלְבִּ-קִינְדָּרָעָן. דַּעַרְלָאַנְגָּעָן האָט זיך אַזְיָן גַּעַדְאָרָפְּט צַו שְׁטָאָרָק אַנְשְׁטוּרָעָנְגָעָן, כְּדִי צַו גַּעַפְּנִינְגָעָן אַט דַּעַם טִיפָּ — אַזְיָן דָּאָס אַזְיָן גַּעַוְועָן אַגְּטָא גַּעַר אַגְּבָעָנְגָעָן זַיְדָהָלְבִּ-קִינְדָּרָעָן זַיְדָהָלְבִּ-קִינְדָּרָעָן. יַאֲ, דָּאָס לְעַבְּן האָט פָּאָר דַּעַם יַוְגָּגָעָן הַעֲרָ שְׁאַטָּעָן, אַפְּלִיוּ דָאָ, דַּעַם הער פְּרָעָזָעָס. יַאֲ, דָּאָס לְעַבְּן האָט פָּאָר דַּעַם יַוְגָּגָעָן הַעֲרָ שְׁאַטָּעָן, אַפְּלִיוּ דָאָ, פָּאַרְמָאָגָט זַיְנָעָן: אַזְיָן וּוְעָן נִיט דָאָס, וּוְאָס מִעְן אַיְזָן גַּעַוְועָן אַרְוָמְגָעָזְיָוִט מִיט דָרָאָט, וּוְאָלָט עַר אַפְּשָׁר אַזְיָן גַּעַקְעָנְט אַוְיְפָגְעָהָעָרָט צַו בַּעַנְקָעָן נָאָר דַּעַר הַיְּמָאָט: וּוּוּ עַר וּוְאָלָט, בַּיְיָ אַלְעָ גַּלְיָקָן, זַיְקָיְן מָאָל נִיט גַּעַקְעָנְט דַּרְהָהִיבָּן צַו דַּעַר מְדָרָגָה, אַוְיָפָעָר עַר אַיְזָן גַּעַוְועָן אַיְזָן גַּעַטָּא.

סְאַיְזָן גַּעַוְועָן שְׁפָעָט אַזְיָן אַוְונָט. דִי זַיְצָוָג מִיט דִי קָעָרָאָוָנִיקָעָס אַיְזָן שְׁוִין לְאַנְגָּגָעָן פָּאַרְעָנְדִּיקָט. דִי דִיְגָסְטָמִיְדָלָעָךְ האָבָן שְׁוִין גַּעַהְאָט אַוְעָקְגָּעָרוּיָמָט דִי שִׁירִים

פון דער קאועע און צובייסנס, דעם פריעוזס ברודער יוסף איז שוין אויך אוועק — און ער, דעד פריעוזס, איז געווען ביים טיש איז עסциימער און זיך געשפילט מיט א קלאלט טעלפל קאועע. ער איז געווען צופרידן. די זיצונג איז געווען דערפאלגריד און איז אדורך איז נומער שטיינונג. דעם פריעוזס, רעדע איז א פאר מל אליבער- געריסן געוואָרן מיט אַפְּלָדִיסְמַנְטָן אָן פָּוֹן זִינְעַן שְׁפָאָסְן הָאָט מֵעַן גַּעֲלָאָכְטָן טוּמָל- דִּיק אָן מֵעַן הָאָט צְגַעַשְׁאָקְלָטָן מִיט דִּי קָעֶפֶת. אַפָּאָר פָּוֹן זַיִּי, די גַּעֲנָטְרָעָה, הָאָט דָּעֶר פריעוזס, בַּיִּים גַּעֲזָגְעָנָעָן זַיִּי. פָּאָרְבָּעָטָן צַו קַמְעָן אַוְיָה דָּעֶר קְלִינְעָר נִיְּיָאָר פָּאָרוּיְילָוָגָה, וָאָסָר וָוָעָט אַיְנָאָרְדָּעָנָעָן. אַ בָּאוּנְדָּעָרָה הָנָהָה הָאָט עַר גַּעַהָאָט פָּוֹן אַיְנָאָלָדָן סָאָמוּלָל צְקוּרְמָאָנָעָן: — מִיט צַוְּיִי יָאָר צְרוּקָה הָאָט מֵעַן זַיִּי גַּעַוְוִילָט בַּיִּים דִּיר, — הָאָט עַר אִים גַּוְטְּבָּרוּדָעָרָה גַּעַלְאָפָט אַיְנָאָקְסָל, — דָּס יָאָר וָוָעָט מֵעַן זַיִּי וַיְיָלֵן בַּיִּים מִיר.

סָאָמוּלָל הָאָט אִים דָּאָנְקָבָּאָר גַּעַדְּרִיקָט דִּי הָאָנָט: — אַבְּיִ מֵעַן הָאָט דָּעַרְלָעֶבֶת צַו נָאָךְ אַ נִּיְּיָאָר... אַלְּצַיְּ אַ דָּאָנְקָ אַיִּיךְ, הָעָרָ פְּרִיעָזָס.

דָּעֶר פְּרִיעָזָס הָאָט אַנְגָּעָקָוָלָל. ער הָאָט קִיְּן מַלְּ נִיט גַּעַלְיִיבָּט, אַז עַר וָוָעָט קַעְגָּעָנָעָן אַזְּ אַיְנָפָלָס, נִיט בַּלְיָוִן אַיְפָן גַּוְרָל פָּוֹן מַעֲנְשָׁתָן, נָאָר אַוְיָה זַיִּיר כַּאֲרָקְטָעָר. וָוי ער הָאָט זַיִּר דָּס גַּעַנְדָּעָרט, צְקוּרְמָאָן! נִיט גַּעַוְוִין אַיִּם מַעַר קִיְּן שְׁפָוָר פָּוֹן זַיִּן פָּאָרְמָלְחָמָהִיקָּעָה, אַרְיסְטָאַקְרָאַטְּשָׁעָר שִׁינְדָּעָנְקָעָיִי, פָּוֹן דִּי עַלְעָגָאנְטָעָה, סָאָלָאָנוּזָעָמָן מַאָגָּיָרָן: נִיט גַּעַוְוִין מַעַר דִּי נַאֲכִיבִּקִיָּט אָן טַאָלָרָגָן צַו יְעָדָנוּס מַיְינָנָגָה. יָא, אַזְּ אַנְהָיָבָה הָאָט עַר, דָּעֶר פְּרִיעָזָס. זַיִּר אַ בִּיסְלָ פָּאָר אִים גַּעַשְׁרָאָקָן. ער הָאָט אִים אַנְפָאָרְטָוִוִּיט דֻּעָם הַוִּיכָּן פָּאָסָטָן, צְוִילָבָן זַיִּן גַּעַטְּרִיְּשָׁעָפָט — אַבָּעָר ער הָאָט גַּעַהָאָט סְפִּיקָה, צַיְּ צְקוּרְמָאָן וָוָעָט קַאָנוּן הַאָלָטָן דָּס אַלְּצַיְּ מִיט אַ שְׁטָאָרְקָעָר הָאָנָט: צַיְּ עַר וָוָעָט זַיִּר נִיט לְאָזָן אַרְוָמְקִרְיָהָן אַיְפָן קָאָפָ פָּוֹן דִּי מַיִּיסָּט טָעָר אָזְּ אַרְבָּעָטָעָר. דָּעַרְפָּאָר הָאָט עַר אִים גַּוְטָ גַּעַהָאָלָטָן אַיְפָן אַוְיָה, בֵּין ער הָאָט זַיִּר אַוְיָסְגָּעָמְעָנְטָשָׁלָט אָן גַּעַוְאָרָן דִּיסְצִיפְּלִינְגָּרָט. אָן דָּעַרְבִּיָּי אַיִּוֹ דָּאָךְ גַּעַוְוִין אַ פָּאָרְגָּעָנִיגָּן מִיט אִים צַו פָּאָרְבָּרְגָּעָנָעָן. זַיִּן שְׁטִימָנָגָה, זַיִּן גַּוְטָעָר מָוֹת הָאָבָן דָּאָךְ מַמְשָׁ מִיטָּגָעָרִיסָן. אָן דָּעֶר פְּרִיעָזָס הָאָט זַיִּר גַּוְאָטוּלִילִיט צַו זַיִּן פָּעַדְגָּגָגִישָׁן נְצָחוֹן, וָוָסָ הָאָט אִים צַו מַלְּ אַוְיָסְגָּעָזָעָן וָוי אַ נְצָחָן אַיְבָּעָר צְקוּרְמָאָנָעָן אַלְּיָיָן.

דָּעֶר פְּרִיעָזָס הָאָט אַרְוִיסְגָּעָנוּמָעָן זַיִּן צִיְּבָעָלָעָן צַו כָּאָפָן אַ קְוָקָ, וָוי שְׁפָעַט עַס אַיִּיךְ, וָוי דָּעֶר הָעָר שָׁאָטָעָן הָאָט זַיִּר בָּאוּזָן פָּאָר אִים. אַ פְּרִישָׁעָר אָן אַרְרוֹרִוּתְּלָטָעָר. רַוְמָאָוּסְקִים פְּנִים הָאָט אַוְיָפְּגָעָשִׁיןָם. וָוי גַּעַוְנָטָם דָּעֶר יוֹנוֹג הָאָט אַוְיָסְגָּעָזָעָן, וָוי קַנְאָקְעָדִיקְ-פְּרִישָׁ זַיִּנְעַ בָּאָקָן! — אַ בָּרוּנְעָנְדִּיקָעָר פְּרָאָסָט אַיִּן דָּרוּסָן, הָאַ שָׁאָ טָעָן? — רַוְמָאָוּסְקִי הָאָט אִים אַיְנָגָעָלָדָן מִיט דָּעֶר הָאָנָט, ער זַיִּר זַיִּר אַוְיָקָה. וָעָצָן אַוְיָה דָּעֶר סָאָפָעָ.

שָׁאָטָעָן הָאָט גַּעַהָאָט צַו פִּיל עַנְעָרְגִּיעַ צַו זַיִּן: — אַיִּיךְ הָאָבָעָ עַס גַּעַרְנָעָן... דָּס וָוָעָטָר, — הָאָט עַר גַּעַלְאָכָט מִיט צַוְּיִי דִּיְעָן פָּעַסְטָעָן צַיִּן. — אַיִּין גַּעַוְנָטָעָס וָוָעָ טָעָר... מַאָכָט דִּי צְרִיקְוָלָאָצִיאָן בָּעַסְטָר. — דָּעֶר פְּרִיעָזָס הָאָט זַיִּר אַיִּין אַיְבָּרְגָּעָטָרָגָן צַו דָּעֶר סָאָפָעָן: נִיט וַיְיָלֵ ער אַזְּ גַּעַוְוִין מִיד, נָאָר וַיְיָלֵ אַזְּיִ אַיִּים גַּעַוְוִין בָּאַטְּרָאָכָטָן דֻּעָם יוֹנָג, וָוָעָלְכָעָר הָאָט זַיִּר צְשָׁפְּרִיּוֹת אַיְבָּרָן צִימָעָר;

ביהידע הענט אין די קעשנעם פון די בריטשעס-הוויזן; דער קאָפ מיט קורצע, בערטשלדייק-בלאנדע האָר פֿאַרְרִיסָן אַרוּף. אַ נחת געווען צו קוקן אַוּף דעם קְרֻעָמִי פֿיקָן גּוֹף, דעם זְגַרְאַבְּנָעָם, אַרְיְינְגְּפֿרְעָסָטָן אַין גַּעֲטָן צִימָעָגָן. ער אַיִם מְקָנָא גַּעֲוָעָן, פֿאַטְּעָלְעָךְ פֿאַרְלִיבְּט. דער הָעָר שְׁאַטְּעָן האָט, פֿאַרְבִּיגְּיְיעָנְדִּיךְ דעם שְׁאַמְּאָטָן-אוּוֹן, וְאֵס אַיְזָן גַּעֲשְׁטָאַגְּנָעָן אַ גַּלְּעַנְדִּיקָּעָר אַין וְוַינְקָלְפָּון צִימָעָר, זִיךְרָאַפְּכָע גַּעֲטָאָן אַין פְּנִים אַון צַּעְקָנְעָפְּלָט די גַּעֲפָאַסְטָעָ יְעַגְּדָר-מַאְרִינְגָּאַרְקָעָ : — וְאֵס הַיִּצְטָאַר אַזְּוִי פֿילְ, הָעָר פְּרָעָוָעָ ? — דער כּוֹחַ, מִיט וּוּלְכָן ער אַיִן גַּעֲוָעָן אַנְגְּעַלְאָדָן, האָט אַרְיְינְגְּצָוְיִקְטָּ פַּון זַיְגָעָן רָאוּן באָקָו אַון רָאוּן שְׁטָעָרָן, וְאֵס זַיְגָעָן נָאָךְ גַּעֲוָעָן צְעַבְּסָן פַּון פְּרָאַסְטָן. ער האָט אַרְוַנְטְּרַגְּשָׂאָרֶט הַיִּנְטָרָן זִיךְרָאַפְּלָעָס פַּון דָּעָר מַאְרִינְגָּאַרְקָעָ אַון אַרְיְינְגְּטָאָן די הַעַנְטָט אַיִן דִּי קַעְשָׁנָעָן. דער טּוֹנְקָעַלְעָר קְרָאַזְוָאָט אַוִּיךְ זַיְגָעָן בְּרוּיְנָעָם הַעַמְּדָה האָט אַדוּרְכְּגַעַשְׁנִיטָן מִיט אַשְׁטְּרִיךְ דַּעַם גַּעֲוָונָן, אַרְוִיסִּ שְׁטִיעַנְדִּיקָּן בְּרוֹסְטָ-קָאַסְטָן : — קַיְיָן בִּיסְלָ פְּרִישָׁעָ לְוֹפְטָן. — האָט ער גַּעַדְדִּיטָּ מִיטָּן קָאָפָן, — וְויַהֲלָט אַיר דָּאָס אַוִּיסָּ, הָעָר פְּרָעָוָעָ ? — ער האָט צּוֹגְעַשְׁפִּירוּתָן צָוָם פְּעַנְצְּטָעָר, אַוּוּקְגַּעַרְקָט די פֿאַרְהָאַגְּנָעָן אַון זִיךְרָאַפְּרִיקִימָט.

דער פְּרָעָוָעָס האָט שְׁוֹלִיךְ אַכְּיִקְעָ גַּעֲטָאָן : — וְאֵס מִינְסָטוֹן, אַיךְ בֵּין אַיְזָן גַּעַרְמָאַנְטָשִׁיךְ, שְׁאַטְּעָן ? פֿאַרְטָן אַיִד אַזְּקָן.

— לאָסָעָן זַיְגָעָמָךְ, הָעָר פְּרָעָוָעָס. — האָט שְׁאַטְּעָן גַּעַלְאָכָט. — זַיְהָאָבעָן יְוָנְגָעָס בְּלוּט... וּוֹר וּוֹיסְטָעָן עַס דָּאָךְ בִּידְעָ, נִיכְתָּ וּוֹאָר ? — ער אַיִן שְׁטִיְין גַּעַבְּלִיבָן פֿאַרְן אַלְטָן מִיט צְעַשְׁפְּרִיטָעָ פִּיס, די הַעַנְטָט נָאָךְ אַלְץָ אַיִן דִּי קַעְשָׁנָעָן : — אַיךְ הָאָבעָן אַזְּדָעָוָאָס פִּיר וּ... — ער דָּאָט וּזְיךְ אַרְאָפְּגַעְבָּוִינָן צָוָאִים. — אַלְעָס פֿאַרְ-בִּירְיִיטָעָן. זַאְפָּאָרָט צָוָם הָאָבעָן. די זַאְכָעָ אַיסְטָ אַזְּרָ... זַיְ אַיסְטָ אַיִין בִּיסְכָּעָן צָוָמָאָגָעָר. אַזְּדָעָ אַזְּרָגָעָן הָאָט דָּאָס... גַּאטָ אַיִם הַיִּמְמָעָל ! — דער פְּרָעָוָעָס האָט אַרְאָפְּגַעְלָאָזָן דַּעַם קָאָפָן. בָּעַת ער האָט גַּעַמְאָכָט די טְרָאַגְּזָקְצִיעָס מִיטָּן הָעָר שְׁאַטְּעָן, האָט ער נִיט לִיב גַּעַהְאָט אַיִם צָוָאָקָן אַיִן דִּי אַוִּינָן. — אַוְן וּוֹעָן זַיְ אַיסְטָ אַיִין בִּיסְכָּעָן צָוָמָאָגָעָר, וּוּרְדָעָן זַיְ פְּרִוְידָעָ הָאָבעָן... אַיךְ פְּעַרְשְׁפְּרַעְכָּן, — האָט דָּעָר יְוָנְגָעַרְמָאָן לְאַכְּנָדִיקָן, זִיךְרָאַפְּלָט מִיטָּן דָּעָר פּוֹיסָט אַיִן הָאָרָץ. — אַיךְ וּוֹאָלָט זַיְ אַלְיָין גַּעַנוּמָעָן, — אַיִן ער אַרְבִּיבָּר אַיִן רִינְגָּעָם, לְאַדְוָשָׁעָר יְדִישָׁ, וְאֵס ער האָט זַיְדָעָן אַיִן גַּעַטְּאָ אַוִּיסְצּוֹלְעָרְנָעָן, — אַבְּעָר אַיר וּוֹיסָט דָּאָךְ, הָעָר פְּרָעָוָעָן. אַיךְ הָאָבָן נִיט די טְבָע אַיךְ צּוֹצְשָׁטָלְעָן גַּעַנוֹצְטָעָ סְחוּרָה... זַי וּוֹאָרְטָן דְּרוֹיסִין, דָאָס אַגְּגָעַזְבָּדָן.

דער פְּרָעָוָעָס אַיִן גַּראָד נִיט גַּעֲוָעָן אַיִן קַיְיָן רַאְמָאַנְטִישָׁעָר שְׁטִימָוָנָג. ער אַיִן נִיט גַּעֲוָעָן מִיד, אַבְּעָר דָּעָר אַוִּיסְגַּרְוּטָעָר קָאָפְּ האָט גִּיכְעָר גַּעַצְוָיָגָן צָוָאָרְבָּעָט, צָוָטְרָאָכָטָן, ער האָט גַּעַהְאָט אַזְּזָיִלְפָּילְעָנְגָּגָן עֲנִינִים אַוִּיךְ מַאְרָגָן צָוָדְרָלִיְידָקָן. נָאָר דָּעָר גַּעַדְאָנָקָן פַּון אַמִּידְלָשָׁן קַעְרְפָּעָר, וְאֵס צִיטְעָרָט דְּרוֹיסִין אַוִּיפָּן פֿרָאַסְטָן, האָט אַיִם אַגְּגָעַזְבָּדָן.

דער הָעָר שְׁאַטְּעָן אַיִן פְּרִילְעָרָאָרְוִיסְגַּעְשְׁפְּרָוְנָגָעָן פַּון צִימָעָר. דער פְּרָעָוָעָס האָט קוּיָם באַזְּוִיָּן צָוָרְעָנְגָּעָן אַיִן אַרְדְּעָנוֹגָּגָן זַיְגָעָן מַחְשָׁבוֹת אַיִן זִיךְרָאַפְּטִיקִיק : — פִּיקָס אַיִן פֿאַרְטִּיךְ ! — האָט ער אַיִן אַינְשָׁטְאָלָן, וְויַהֲלָט אַיִן דָּאָ גַּעֲוָעָן צְרוּיקָ : —

ארויסגעפליטסערט. ער האט פאָרְקַנְעַפְלֶט די מאָרִינְאַרְקָע, פֿאָרִיךְַכְּט דעם קְרָאוֹזָאַט; פֿאָרְלִיגִיגֶט אָ זִיְדָן שָׁאֲלִיקָל אַרְוָם הַאלְדוֹן אָנוּ דַעֲרְלָאנְגָט דעם פרְעוֹזָעַס די האַנט: — דַעַר וּוֹג אִיזָּוּ פְּרִי. דַעַר "צְעַרְבָּעַר" אֵין קִיד אָנוּ אִיךְ אַלְיָין לוֹפִ שׂוֹין אוֹיךְ. גִּיטִּיט, גִּיטִּיט, הַעֲרָרְפְּרָעָעַס, סְאִיז גּוֹט פָּאָר דַעַר צִירְקוֹלְאַזְיָאָן. מִיתְ אָגָּטוֹן אָפְעָטִים!

#

אויפן בעט איז געועסן א דאר, איינגעקארטשעט געתטאטל, וואס האט גיכער אויסגעזען אויף א זקנה, ווי אויף א יונג מיידל. איר גוף איז געוען פאַרוווקלט אין א דינעם מאָנטל און דער קאָפ צוּגַעְדַּקְעַט מיט א באַשְׁלִיךְ. עפֿס גָּלוֹדְן-זִידִיקִס האט אַרְוִוִּינְשִׁימְעֶרט פָּוּן אָונְטָרָה אִים אָוּן זִיד אַרְפָּגָעְשְׁלָעְנְגָּלָט אַיְבָּעָר אִיר פְּלִיעִצְעָן צוּווִי דִּינְעָ פָּאָסְמָעָ : צוּווִי צַעַפְּ. — דָּאס אַיְנְצִיךְ לִיבְטִיקְעַ אַין דָּער גַּעֲשְׁטָאַלְט — אַיְזָן נֵזֶב האַט זַיְד גִּינְזִירְגִּי בֵּית הַרְבִּיאִים/ בָּלוּבָּר.

די באועגלאזע פיגור האט זיך א טרייסל געתאן און אויפגעעריסן אויף די פיס.
אויפן פרעוזס האבן א שיין געתאן א פאר אויגן, גראיסע, טיפע. זיין האבן ווי פאָר-
שטעלט און פאָרויזשׂ דאס גאנצע פנים. אוון ער האט זיין גלייד דערקענט, די אויגן,
ער האט נאר ניט געוווסט, וועמעונס זיין זינגען. מיט אַלע חושים האט ער געפילט,
אוון זיין האבן שווין אַמְּלָאָל אַזְוִי גַּעֲקוֹכֶת אויף אַיִם — דערשראָקָן, בעטנדייק, פאָר-
צוּוּפִילט.

מיtin אין שפֿרונג איז ער געוווען בי איר אוין אראָאגַעֲרִיטִין דעם באַשְׁלֵיךְ פּוֹן
אַיר קאָפֶן. יַא, ער האָט געקענט דַי לאָגָעַ, זַיְדַעַנְעַ צַעַפֶּן. ער האָט צַוְעַטָּן דַאַס פְּנִים
צַו אַירְן: — וּוֹי הַיִּסְטּו? — זַי האָט נִיט גַעַנְטַפְעַרט, נַאֲר פַּאֲרְבִּיטִין דַי לִיפְּן אוֹן
איְנַגְעַזְוִינְגִין דַי איְנַגְעַפְּלַעַנְג בַּאֲקָן. אַירְעַ אַקְסָלָעַן האָבָן זַיְד אַרְיךְ גַעַטְאַנְעַן אוֹן
געַלְאָן אַרְאָפְּגַלִּיטְשָׁן פּוֹן זַיְד דֻּעַם לַיְכָטָן מַאנְטָל. וּוֹי זַי אַיז אַזְוִי גַעַשְׁתַּאַנְעַן פָּאַר
אַים אוֹן זַיְד גַעַטְרִיסְלַט אַוְפְּן גַעַנְצָן לַיְיב, האָט ער פַּאֲרְנוּמוּעַן דֻעַם קַלְיָגִינְ-קַלְאָנְג
פּוֹן אַירְעַ צַיְן הַגְּנַטְעָר די פַּאֲרְפְּרַעַטָּע לִיפְּן. יַא, זַי אַיז גַעַוּעַן צַו מַאֲגַעַד — אַפְּילַוְ
פָּאַר אַים. ער האָט גַעַוּעַן די קַאנְטוּרָן פּוֹן אַיר בִּינְעַרְדִּיקָן לַיְיב דַוְךְ דַי שַׁלְאַבְּרִיקָע
פְּאַלְדוֹן פּוֹן אַיר קַלְדִּילָ. אַירְעַ נַאֲקַעַטָּע, טַרְוקַעַנְעַ אַרְעַמָּס, מִיטַּדְיַה הַעַנְטָ, דִינְעַ וּוֹי
שְׁטַעַקְעַלְעַד, זַיְנְעַן וּוֹי קַלְאַדְעַס אַרְאָפְּגַעַה אַנְגַעַן פּוֹן אַיר. זַי האָט נַאֲךְ אַלְץ גַעַקְוָט
אוֹירַ אַים מִיטַּדְיַה גַרְוִיסָע, טִיפְּעַ אַוְיָגָן — אוֹן ער האָט גַעַהָאָט אַן אַומְגַעְצִימָטָן
בַּאֲגַעַד, אוֹ זַיְד זַאֲלַן זַיְד צַשְׁיַינְעַן מִיטַּדְרַ פְּרִידָ, וּוֹאָס ער האָט אַפְּגַעַפְּלִיטָן אַין
זַיְיָעַר טִיפְּסָטָן דַנָּא: אַ וּוֹאַטְנְדִּיקָע פְּרִידָ, וּוֹאָס האָט זַיְד גַעַרְטִין אַרוֹףָ. ער האָט
גַעַוּאַלְטָ דֻעַם מִידְלָס מוֹיל זַאֲלַן זַיְד אַוְיפְּשַׂנְרְלָעַן אוֹן זַי זַאֲלַן אַים וּוֹיִזְן דַי צַיִן,
וּוֹאָס ער אַיז גַעַוּעַן זַיְכָעַר, אוֹן ער האָט זַיְד שָׁוֹן אַמְּלָאָל אַיְנְגַעַזְוִיגָן אַין זַי. ער האָט
זַיְיָ אַנְגַעַנוּמוּעַן פָּאַר אַפְּינְגָעַר אוֹן לַיְבָלָעַד זַי אַגְלָעַט גַעַטָּאָן אַונְטָעָרָן עַלְבּוּיגָן: —
הַאָבָב נִיט קַיְין מֹורָא, קִינְדָה, — האָט ער זַי גַעַמוֹטִיקָט, — וּוֹי הַיִּסְטּו?
אַ וּפְצַח האָט זַיְד אַרְוִיסְגָּרִירִין פּוֹן אַיר מוֹיל אוֹן דַעַר זַיְפְּצַח אַיז גַעַוּעַן אַ נַּאֲ
מעָן: — סַאֲבִינְג.

דער נאמען האט אים גארנישט געזאגט. זיין ניגיר אין גרעסער געווארן. גלייכַ-
צייטק האבן די דערשראָקענע גרויסע אויגן אַנגעההויבּן צו בויערן אין זיין האָרֶץ
און פְּרִי מאָכוֹן אין אַים אלע קוואָלֵן פֿון מילְדְקִיט אָזֶן צערטעלְכִּיקִיט. ער האט לְיִיכְט
אָפַר געטָאָן די האָנט-פְּלָאָךְ אַיבָּעָר דער אַשְׁגָּרוּיעָר, אַינְגָּעָפָּאַלְעָנְבָּר באָק, ווועלְכָּע
האָט פָּאַרְמָאנְגַּט די גְּלִיטְשִׁיקִיט פֿון אַז זַוְּבָּעָר, גְּלָאָטִיךְ שְׂטִיקְל זַיְּפְּ: בָּאַרְיִיט אַיר
קָאָפְּ אָזֶן גָּלְאָזָן די האָנט אַרְאָפְּלִיסְן צַוְּצָאָמָעָן מִיטָּן גָּאָלְ פֿון די לאָנְגָּעָ צַעְפְּ. ער
האָט אָשְׁפִּיל געטָאָן מִיטָּן אַירְעָ פֿינְגָּעָר, ווֹאָס זַיְּנָעָן גְּעוּווּן קָאָלְטָן, דִּין אָזֶן גְּלִיכַּ
צַיִיטִיק, ווֹיְיךְ אָזֶן נַאֲגָּיְבִּיק, אַים האָט זַיְּקָ גְּדוּכָּתָן, אָז ער האָלָט אַין דער האָנט אָ
פָּאָר אַיְזָסְפָּלָעָס, ווֹאָס לאָזֶן זַיְּקָ נַעַטָּן פֿון זַיְּן צַערְטְּלְעְכִּיקִיט: — ווֹי אָלָט בִּיסְטוּ
קִינְד ?

דאָס מַאל האָט זַיְּקָ פֿון אַיר מַוְיל אַרְוִיסְגָּעָרִיטְן אָ קְרָעָכְץ: — אָכְצָן...

— אָזֶן ווֹאָס בִּיסְטוּ אַזְּוִי אַוְיִסְגָּעָדָרְט ? ווֹאָס טָוָט דָּעָר טָאָטָעָ דִּינְעָר ?
דָּעָר טָרוּיעָר אַין די גְּרוּיסְעָ אַוְיִגְעָן האָט זַיְּקָ אָ ווֹג געטָאָן. אָ באָקָאנְטָן פְּלָעָמָל
פֿון צַעְשְׁטִיפְּטָן שְׁטוּבִּיגָּעָן האָט אַין זַיְּקָ אַוְיִפְּגָּעָמִינִיעָט. אַוְיִפְּגָּעָמִינִיעָט.
לִיפְּן האָט זַיְּקָ צַעְשְׁמִעָרָט אָז אָפְּשִׁין פֿון אַז שְׂמִיכְלָ: — אַיר דָּעָרָקָעָנְטָן מִיךְ נִיטָּן
הָעָרָ פְּרָעָזָעָס ?

— אָזֶן גְּדָעָנְקָ דִּיךְ יָאָ נָאָר אַיךְ ווֹיסְטָן נִיטָּן פֿון ווֹאָנְעָן, — האָט ער פְּאָטְעָרְלָעָן,
הָיְזָרְקְלָעָד גָּלְאָכָּט ; גְּלִיקְלָעָד, ווֹאָס אַירְעָ לִיפְּן צַעְצִיעָן זַיְּקָ אַין אָ בּוֹלְטָעָרָן
שְׂמִיכְלָ.

— אָזֶן בֵּין דָּאָר סָאָבִינְגָּעָ... פֿון אַינְטָעָרָנָט. דָּעָר לְוָגָּאָ-פְּאָרָק... רִיכְטִיקְ בֵּין
אַיךְ בּוּלְיוּ זַיְּבָּעָן.

— אָ! — האָט ער אַוְיִפְּגָּעָרְגִּין, ווֹי ער ווֹאלְט זַיְּקָ בְּאַפְּרִיטָן פֿון אַלְאָסְט. ער
הָאָט גְּעָדָעָנְקָט : דָּעָם בעָנְגָּן... די נָאָקָעָטָן קָנִינְגָּן, ווֹאָס האָבָּן אַרְאָפְּגָּעָשִׁינְגָּן צו אַים
פֿון אָוְגָּטָעָר אָ צַעְבָּלָאָזָן קְלִיְּדָל אַוְיִפְּקָ אָ קָאָרוּעָלָעָ... די קְאָרְשְׁלְדִּיקָעָ לִיפְּן, די קְיִלָּעָ
פָּאָלִיאָגָּנָע אָזֶן דָּעָר גְּשָׁרְרִיָּיָן פֿון די קְוֹסְטָס «שְׂמִידָ פְּאָרְשְׁוּיְעָץ !». צַיְּעָפָּעָס עַנְלָעָכָּם.
די פְּרִידָן, ווֹאָס אַיְזָן אַים אַצְּבָּנְדָעָר בְּאָפָּלָגָן, אַיז גְּעוּווּן אַזְּוִי גְּרוּיסָן. אָז ער האָט אָזֶן
גְּעַמְוֹת אַפְּכָאָפָן דָּעָם אַטָּעָם. אַיר דָּאָרְקִיטָהָאָט אַים מַעַר נִיטָּן גְּעָרָאוּ. אַיר טְרוּקָנִיָּ
קִיְּמִיט אַיְזָן פְּאָרְשְׁוּוֹנְדָן. סְאַיְזָן גָּעָבְלִיבָּן בּוּלְיוּ די זַאְפְּטִיקָעָ, יְנוּגָּעָ בְּתֻולְהָשָׁפָט, ווֹאָס
הָאָט גַּעַפְּלָאָטָעָרָט אָזֶן דָּעְרוֹוָאָרְטָוָגָן: ווֹאָס אַיְזָן צְרוּקִינְגָּעָקְוָמָעָן צו אַים ווֹי אָ טְוִיבָּן,
ווֹאָס עַמְעַצְמָהָאָט גַּעַהְעָט אַרְוִיסְגָּעָגָנְבָּעָט פֿון זַיְּן טְוִיבָּנְשָׁלָאָק. אַיצְטָן ווֹעַט זַיְּקִיבָּעָר
מַעַר נִיטָּן פֿון אַים צְוָעָמָעָן. זַיְּן גְּעוּווּן זַיְּנָעָן. די זַיְּכְעָרִיקִיטָהָאָט אַים
גַּעַגְעָבָן גַּעַדְלָדָן. סְאַיְזָן גְּעוּווּן זַיְּסָן צַוְּ פְּילָן מִילָּה, אַיְדָלָ: — פָּאָר ווֹאָס בִּיסְטוּ קִיְּן מַאלָ
לְעַכְקִיְּטָן. דָּאָס האָט אַים גַּעַמְאָכָט פְּילָן מִילָּה, אַיְדָלָ: — פָּאָר ווֹאָס בִּיסְטוּ קִיְּן מַאלָ
צַוְּ מִיר נִיטָּן גַּעַקְוָמָעָן, קִינְד ? דו ווֹיסְטָן, אָז אַיךְ טַוְּ אַלְצָ פָּאָר מִינְעָן ווַיְכָאָוָאָנְצָעָם.
זַיְּהָאָט אַרְאָפְּגָּעָלָאָזָן דָּעָם קִאָפְּ: — כְּחָאָבָּ מְרוֹאָ גַּעַהְעָטָן, פָּאָנְיָעָ פְּרָעָוָס. כְּבִין
אַגְּטָלָאָפְּן פֿון יְתּוּמִים-הָיוּן אָזֶן...

— אָזֶן ווֹאָס גָּאָךְ ?

זַיְּהָאָט נִיטָּן גַּעַנְטְּפָעָרָט. אַירְעָ אַוְיִגְעָן זַיְּנָעָן פֿול גְּעוּווּרָן. גְּעוּווּן אַזְּוִי פְּילָ

שיינקייט אין דעם מידל-שִׁיקִינִיֶּשׁ געוויין. ער האט זיך צווערכט גענטער צו איר; אַרוֹמְגַעֲנוּמוּן מיט בֵּידָע הַעֲנֵט אַיר דִּינָע טָלִילַע אָוּן גַּעֲפָרָעַסְט דַּעַם אַרְאָפָּה העגענדיקן קאָפּ צו זיין ברוֹסְט-קָאָסְטָן. עַפְעַס נַגְנָדִיקְסַט, פַּרְעַמְדָס אָוּן אַיְינְגָּס, האט אוּפְגַעַשְׁפִּילְט אִין אַים.

— כַּחֲאָבּ מָוָרָא... — האָבּן אַירְעַ וְאַסְעַרְדִּיקָע לִיפְנֵן גַּעַגְוּעָרֶת.
ער האט פַּאָרְזִיכְטִיךְ אַרוּפְגַעַלְיִיגְט דַּי הַאַנְטָ אַוְיףּ אַיר דְּרָאַבְנָעַר בְּרוֹסְט: —
פָּאָרּ מִיר?... —

— צְיוּילּ עַפְעַס עַסְן... —

ער האט זיך אַקרָאַי גַּעַטָּאָן אִין קאָפּ אָוּן זיך אַרוֹמְגַעֲנוּקוּט פַּאָרְלָעָגָן. דָא האט ער זיך גַּעַכְאָפְט אָוּן גַּעַפְעַנְט אַשְׁוּפְלָעַד פָּוּן נַאֲכַט-טִישָׁלָה: — נָאָ, עַס אַ שְׂטִיק שָׁאַקְאַלָּאָד! — זַי האט עַס אַים אַרוֹסְגַעַכְאָפּט פָּוּן דָעַרְ האַנְטָ. ער האט נִיט גַּעַוּוֹסְט, וּזְעַן אָוּן וּזְאוּיָּה דָאָס גַּאנְצָע טָעוּוּלָעַ, וְאָס עַד האט אַיר דְּרָאַלָּאָגָט, אִין נִשְׁטָט גַּעַוּוֹרָה. אַ בְּרוֹיְנָעַ סְלִינְגָּעַ אִיזְוְ פַּאָרְבָּלִיכְן אַוְיףּ אַירְעַ לִיפְנֵן. ער האט זיך גַּעַנְטָרָעַ צָוָאָרָאָר: — אִיצְטָהָאָסְטוּ מַעַרְ נִיטָמָרָא, הָאָ? זָאָגּ עַס, קִינְדָה, זָאָגּ עַס, — האט ער זיך גַּעַבְעָטָן.

— אַיךְ האָבּ נִיט מַעַרְ קִינְגָּעָם, וּזְאוּיָּה, הַעַרְ פְּרָעָוָעָם, — האָבּן אַירְעַ לִיפְנֵן זיך בָּאוּוּגְטָן וּזְאוּיָּה לִיפְנֵן אַלְיאַלְקָעַ. פָּוּן דָעַרְ נַאֲגַעַנְט האָט ער גַּעַקְאָנְט זָעַן דַעַם פָּעַרְלָעַד דִּיקָן וּוַיִּסְפְּרַע פָּוּן אַירְעַ צִיָּה, אַרוֹמְגַעֲנוּיְמַט מִיטָּה רַעַשְׁתָּלָעָךְ שָׁאַקְאַלָּאָד. ער האט אַזְוּי שְׁטָאָרָק גַּעַוּוֹלָט זַי זָעַן לְאַכְּן, אָט מִיטָּה וּוַיִּסְפְּרַע, לִיכְטִיקָע, לְאַקְנְדִּיקְ-צַעַשְׁמָרָטָע פָּעַרְדָּעָלָעַ, אַרוֹמְגַעְוּיְמַטְמַטָּה מִיטָּה בְּרוֹיְנָעַ, וַיִּסְפְּרַע רַאֲגָדָן. אַבְעָרָעַ ער האט גַּעַדְאָטָט גַּעַדְלָה, — וּזְאוּיָּה האָט ער דִּיךְ גַּעַפְוָנָעַן, דָעַרְ הַעַרְ שָׁאָטָעָן? — האָט ער צָאָרטָן, פָּאַמְעָלָעַךְ גַּעַפְּרִירָט דַי הַאַנְטָ אַיבָּעָר אַירְ רַוְּקָן.

— ער האט מִיךְ אַרוֹסְגַעֲנוּמוּן פָּוּן דָעַרְ רַיְעָע... גַּעַוְאָגָט, אוּ ער האט אַרְבָּעָט פָּאָרּ מִיר. ער האט אוּפְגַעַשְׁרִיבְן אַלְצָ אָוּן מִיךְ גַּעַהְיִיסְן קְוּמָעַן אַוְיףּ דָעַרְ נַאֲכָט, אִין זָיְן שְׁטוּבָה.

— נָוָ? —

— ער האט מִיר גַּעַגְעַבָּן צְוּיָּי שְׁטִיקָלָעָךְ בְּרוּטָמִיט פּוֹטָעָר אָוּן אַ שְׂטִיקָל וּוֹרְשָׁטָט... שְׁפָעַטָּעָר האָט ער מִיךְ גַּעַפְרָעָגָט, צַי אַיךְ וּוַיִּלְאַיךְ זָעַן, הַעַרְ פְּרָעָוָעָם, האָבּ אַיךְ גַּעַזְאָגָט יָאָ... —

ער האט זַי אַרוֹמְגַעֲנוּמוּן אָוּן אַרוֹסְגַעַלְעָט אַוְיףּ וּזְין שְׁוִוִּים. וּזְין גַּעַלְעָגָן אִין זִיְבָּע אַרְעָמָס אַ פְּאַרְפִּינִיקָטָע אָוּן נַאֲכַגְּבִּיקָע. דִי גַּאֲלְדָעָנָע צַעַף זִיְנָעַן אַרְאַפְּגָעָה האַגְּגָעָן פָּוּן זִיְגָעָן קְנִי, וּזְאוּיָּה לִיכְטִיקָע שְׁלַאֲגָגָעָן. ער האט גַּעַפְּלָמָלָה, אוּ ער וּוֹאלָט בְּכוֹחַ גַּעַוּעַן אַפְּצָגְעַבָּן זִיְעָרָאָט פָּאָרָאָן אַוְיפְּבָלִילָץ פָּוּן צְוְפִּידְגִּיקָט אִין אַירְעַ אַוְיגָן. ער האט צְוָגְעַטָּאָן דִי שָׁאָרְטָקָע בָּאָקָ צַוְאָרָן פְּנִים: — בַּיְיָ מִיר וּוּעָט דִּידָה גַּרְנִינִית פְּעָלָן, גַּאֲלָדָן קִינְדָה, — האָט ער גַּעַפְּלִיסְטָעָרָט, — דִיְיָ מַאֲטָעָרְנִישָׁ אִין גַּעַנְדִּיקָט. אַיךְ וּוּלְדִיךְ גַּעַזְוֹנָתְמָאָכָן. אַיךְ וּוּלְדִיךְ שְׁטָאָרָק מָאָכָן. קוּק אַוְיףּ מִיר, — קִינְדָה... — זַי האָט גַּעַקְוּקָט אַוְיףּ אַים. — האָט גַּעַהְיִיסְן, וְאָס אַיךְ האָבּ גַּעַזְאָגָט? — זַי האָט גַּעַשְׁקָלָט מִיטָן קָאָפּ. — דוּ וּוּסְטָ אַוְיפְּבָלִילָן בַּיְיָ מִיר אִין דַי הַעֲנָטָה... וּזְ

בעז. — ער האט געקוشت אירע באקנו, דעם שטערן און די ליפֿן: — אַנוּ, ווֹאָס האָב איך דיר געזאגט? — האט ער, צעשפֿילט און צערטלעך, באטאָפְט מיט אַ פִּינְגֶּעֶר אַיר מוֹיל.

— געענדייקט... — האט זי באָוועגט מיט די ליפֿן ווֹי אַ לִיאָלְקָע.

— יַא — האט ער געקוואָלָן, — טָא נָעֵם מִיךְ אֲרוּם מִיט דִּיבְּגַע הַעֲנְטוּלָע, אַט אָזְוִי אָזְוִי גִּיב אַ קְלִין שְׁמִיכְעָלָע. אַיךְ ווֹיל זָעַן דִּיבְּגַע צִיָּן.

ס'האָט אִים אַ בְּלִיאָסְק גַּעֲטָאָן פָּאָר די אוּגִינְסְפּֿרְוִין דִּיבְּגַע הַעֲנְטוּלָע. ער האט זִיךְ אַיְנְגַעְזּוֹיגְן אַין זַיִן. ווֹעֵן ער האט לְסוֹפְּ אַוּעַקְגַּעַנוּמָעָן זַיִן מוֹיל פָּוּן אַירְן, האט זי נָאָךְ אַלְץ גַּעַשְׂמִיכְלָט.

— נָאָךְ... — האט זי גַּעַפְּלִיסְטְּעָרט, — אַ שְׁטִיקָל שְׁאַקְאַלָּאָד...

*

די לְעַצְתָּע נָאָכְטָפּוּן פָּעַרְצִיקְסְּטָן יַאֲרִ אַיְן גַּעַוּוֹן אַ פְּרָאַסְטִיקָע אָזְוִי פִּינְגְּצְטָעָרָע. ס'האָט נִיט גַּעַשְׂבִּינִיט, אַבָּעָר דִּעְרָ הַימְּלָ אַיְן גַּעַוּוֹן פָּאַרְדְּעָקְט מִיט שְׁוּעָרָעָ כְּמַאְרָעָס, ווֹאָס האָבָן זִיךְ צְוֹאַמְעַנְגַּעַגְּסָן מִיט דִּעְרָ שְׁוֹאַרְצִיקְיָט פָּוּן דִּעְרָ לְפִּטְפִּט אָזְוּ דִּעְרָ ערָ. ס'האָט אוִיסְגַּעַזְוּן ווַיְיַד שְׁנִיְּיַדְבָּאַדְעָקְטָע הַיּוּדָר ווְאַלְטָן גַּעַוּוֹן אַיְנְגַעְפְּרוּרִין אַין דִּעְרָ שְׁוֹאַרְצִיקְיָט. אָן אַיְזְקָאַלְטָעָר ווִינְטָה אַט גַּעַהְוַיְעָט אַיְבָּרָרְ די גָּאָסְן: גַּעַרְיסְּן דִּי פָּאַרְאִיזְוּטָע דַּעֲכָר אָזְוּ פְּלוּטָן, ווַיְיַעַר ווְאַלְטָן זַיִן ווּעַלְן אַרְוִיסְטְּרִיבְּרִיבָּרָן פָּוּן דִּעְרָ גַּעַפְּדוּרְעָנָר בְּאוּגְּלָאַזְּקִיטִים. ווַיְבִּיט ווַיְיַעַר אַיְם גַּעַלְגַּעַן אָזְוּ אַפְּגָרִיסְעָ-נִעְרָ פְּלוּטָה אַט קְנָאַנְדִּיק אָזְוּ קְרָעְכְּנִידְקָע, זִיךְ צְעוֹוִיגְט מִיט די צְעַנוּמְעַנְעָ בְּרַעְטָעָר ווַיְיַעַר מִיט ווַיְיַסְעַ, לְזִוְעָ צִיָּן. דָּא אָזְוּ דָּאָרְטָה אָבָן שְׁטִיקְלָעָר פָּאַפְּעָ פָּוּן דַּעֲכָר אַיְרָ נָאַכְגַּעַבָּן, ווַיְיַעַר אַוְיְגָעָ אַגְּנָשָׁן האָבָן זַיִן גַּעַפְּאַשְׁתָּה דִּי הַיּוּדָר, ווֹאָס האָבָן נִיט אוִיסְגַּעַזְוּן ווַיְיַעַר אַוְיְגָעָהָרָטָר צְוּ קְלִימְפָרָעָן מִיט די פָּאַרְקָאַוּעָטָע שְׁוּבָן. טִילְלָ פָּעַנְצְּטָעָר האָבָן אוִיסְגַּעַזְוּן ווַיְיַעַר אַוְיְגָעָלָאָזְוּ אַוְיְגָעָלָאָפְּן פָּוּן מַתִּים, אַרְיְנְגָעָ-פְּרַעְסְּטָע אַיְן די מַוְיעָרָן: זַיִן ווְאַלְטָן מִיט אַוְיְסָן, טְוִיְּטָן עַקְשָׁנָות, זִיךְ גַּעַוּוֹרָט קְעָגָן דָּעַם פָּאַרְשִׁיְּטָן ווִינְטָה אָזְוּ אַיְם נִיט גַּעַוּוֹלָט דּוּרְכָּלָאָזְוּ זַיִן וַיְיַעַר שְׁפָאַרְעָס. דָּאָרָה אַט דִּעְרָ ווַיְיַלְדָּעָר ווִינְטָה דּוּרְכָּגְּלָאָכְּט דּוֹרְךְ זַיִן זִיךְ אַרְיְנְגָבָאַקְוּמָן אַיְן די שְׁטִיבָּרָ, ווֹאָס האָבָן פִּיעָרְלָאָזְוּ, ווּרְלָאָזְוּ זִיךְ אַוְנְטָעְרָגְעָבָן זַיִן ווּילָן אַיְם גַּעַלְאָזְוּ זִיךְ צְעַהְוִילְיָעָן צְוִישָׁן די מַעְבָּלְ-שְׁטִיקָעָר. זַיְינְגַּשְׁרָ אַטְמָעָס האָבָן גַּעַלְאָזְוּ זִיךְ צְעַהְוִילְיָעָן די אַיְזְקָאַלְטָעָ פִּיעָרְקָעָס. פָּוּן אַלְעָ שְׁפָאַרְעָס אַזְוּ לְעַכְרָה האָבָן זַיִן זִיךְ אַרְיְנְגָבָשְׁלָעְגָּלָט אַרְאָפְּ צַו די פְּאַדְלָגָעָס: זִיךְ אַרְמְגַעְכָּאָפְּט מִיט צְעַבְלָאָ-זָעָנָע אַרְעָמָס אָזְוּ זִיךְ גַּעַדְרִיתָט, אַיְנָעָרָ מִיטָּן אַנְדָּעָרָן, הַפְּרָקְדִּיךְ אָזְוּ פְּרִיָּי — אַוְנְטָעָר די בעַטְנָ אָזְוּ אַיְבָּעָ זַיִן.

איַן די בעַטְנָ זַיְינְגַּעַן גַּעַלְעָגָן די מַעְנְטָשָׁן, אַיְנְגַעְטָוְלִיטָע אַיְן אַלְץ, ווֹאָס האָט נָאָר גַּעַהְאָט אַ כָּוה צַו דְּרַעְוָרָעָמָעָן — אַיְן קָאַלְדָּרָעָס אָזְוּ דְּקָעָן, אַיְן מַאְנְטָלָעָן אָזְוּ שְׁמָאַטָּעָס. זַיִן האָבָן גַּעַטְוְלִיטָע אַיְנָעָרָ צֻוְּמָאַדְרָעָן די אַיְסְגָּהְוָנְגְּרָעְטָעָר לִיְיָבָּר, ווַיְיַעַר

יעדר וואלט געווען דעם אנדערנס איזוועלע. אַרְנוֹנָטֶרְגָּעָרְקָט אָונְטָעָר די דָקָעָן
בֵּין אַיְבָּעָר די קָעָפָּה, הַאֲכָּנוּ זִי מִיט זִיְעָרָעָ אַטְעָמָס גַּעֲזָאָרָמָט דָעָם חָלָל אִינְגָעָן
וַיְיִנְיק — אָנוּ הַאֲכָּנוּ זִיךְ רֹדְךָ אִים גַּעֲוָעָרְטָק עֲגָן אַטְעָמָס פָּוּן הַפְּקָרָה, וָאָסְמָחָת

אבל נית אומעט האט דאס געהאלפן. וו ניט וו זינגען אין די בעטן געלעגן צערטייסלטע ליבער, וואס האבן זיך ניט געקאנט דערווארעמען אוון ניט געקאנט חזיך איבערגבון אין די גוטע הענט פון שלאף. איינזאמע, פארלאזונע אפליל פון די גאנטעןטטע, וואס זינגען געווען וויט — אין די ארעטס פון זיסע חלומות, צי פון קאשמאָרָן — האבן זיך געשטארט צו די פֿאַרְפֿרוּדְעָנָּן שווין אוון אַראָפְּגָעְלִיעָנָּט פון זיך וויסט, אַיְמָה דִּיקָּע בְּרוּוֹו, וואס די נאכט האט געשריבן מיט דער פעדער פון פרדאָט. טיל מלאָ, האט ווער אויפֿגעשריגן — גראָד פון שלאף, פון קענענדיק זאט ווערן פון אוון ערגאָז וו האבן הונגעריקע זיגיליגגען געווינט, ניט קענענדיק, גע- מאָמָעָס לִידְיקָּע ברוסטן. ערגאָז זינגען נאָקעטט מאמעָס, באַרוּוּסְעָרְהִיט, גע- שפֿרְוּנְגָּעָן פון די בעטן צו די געלגעדרס, וו עס זינגען געשלאָפָּן די קינדער — צו זונֶן, צי זיך אַיְמָה דִּיקָּע פֿאַרְפֿרוּדְעָנָּן, זיך בעסער צו פֿאַרטְוּלְעָן. זיך זינגען צוּרִיק בעלאָפָּן צו זיך אַיְמָה דִּיקָּע, פֿילְנְדִּיק וו דער ווינט שטעטכט די וואָרכְצְלָעָן פון זיך ער- ברוסטן מיט אַשְׁרָפָּן, נַגְנְדִּיקָּן פֿאַרְפֿעֶלְלִיל. — אָנוֹ וו ניט וו אַיְזָן געלעגן אויך ערמְזִיאָן, וואס האט ניט געצייטערט, ניט געחלומט אוון ניט געווען וואָך : עמְזִיאָן, פֿאַר ווועמְעָן די לעצטע נאכט פון פֿערצייסטָן יאָר אַיְזָן געווען די לעצטע נאכט פון לעבען אָנוֹ די ערשות נאכט פון דער אַיְבִּיקִיט.

בלוויין אין א פאר ווינקעלעך פון געתא איז געווען ואראעמ. אין א פאר ווינקעלעך
פון געתא האט א דין, קוים-מערבקאָר ליכט זיך דורכגערטיסן דורך די פאָראָהאנגעגען
פענצעטער, צוֹזְמַעַן מיט זואָכָע, פרילַעֲכָע קולות. אין דער רוייטער געביידע פון
דער "קריפֿאָ" האבן די אומפֿאָהָרִירָאָטָע אַגְּנָעַשְׁתְּעַלְתָּע, וואָס האָבָן געהאלטן זואָך
זיך אַיְנָגָעָאָרָדוֹן אַ הַוְּלִיאָנָקָע. גַּלְעֹזֶר מיט בראנפּוֹן אוֹן בֵּיר האָבָן געקלִימְפּוֹרֶט
אוֹן דְּאָס שִׂיכְרוּעַ גַּעֲזָנָגָן, וואָס האָט זיך דורכגערטיסן דורך די פֿעַנְצָטָעָר,
געקיַיקָלָט דורך דער קְרִוְכְּבִּיגָאָס. דורכוֹן הוֹיףּ פּוֹן פּוֹסְטָן קְלוֹסְטָעָר אוֹן דָּרְגָּיְיכִּט
צַו די וּאֱקָסְעָנָן אוּיעָרָן פּוֹן דער היַילְיקָעָר מְאָרַיָּע אַיִן אַיְרָ נִישְׁעָן. די היַגְּטִיקָע
נאָכְטָן אַיְזָ גַּעֲוָעָן אַ נָּאָכְטָן פּוֹן יְוָמָ-טָבָּה פָּאָר די יִידָּן אַיִן די "קרִיפֿאָ" קְעַלְעָרָן. זיִי האָבָן
געקָבָט אַיִן روֹ אַוְן שְׁלוֹה טּוֹלִיעָן זַיְעָרָע פָּאָרוֹנוֹנְדִּיקְטָעָע קָעָפָע. צַעְקָאָטוּוּעָטָע רָוקְנָס
אוֹן אַוְיָמָנְטָלְגָּוּסְטָשׁ גְּלִידְצָר.

טיפער אין געטא, אין א פאר «שיישקע»-הייזער איז אויך געווען פריליער. דא איז מען זיך צוועגענטומען לוייט קליזלעך : די געווינגלעכט פאליציסטן באזונדער און דיא פיצירן באזונדער ; די קעדאנזיניקעס פון די רעסטרטן באזונדער און די ביורא-לייטערס באזונדער ; די נאָר וואָס אויגענטומענע געטאָ-גבירט מיט זיערט אמאָליקע בראטעס פון דער אונטערוועטל ; די יידן, וואָס האָבן געארבעט אין דער קרייפאָ מיט זיערט קאלעגן-מוסרים. און אויך דער פאן דומקאָווסקי מיט זיין בעקליבגענען עולם.

דער אונטן איז געוווען אָ גַּרְוִיס דַּרְפֶּאָלָג. דער פריעוזס איז געוווען אַין דער בעסטער שטימונג. באַלד אַין אַנְהִיבּ פָּוֹן אַוְונְטָן, האָט עַר טַאֲקָע צוֹאַמְעַנְגַּעַנוּמָעַן אַלְעַ זַיְנָע גַּעַסְט אָוֹן זַיִי דַּרְלָאָגְט אַלְאָגָע רַעַדָּע, וּוּ עַר האָט אוּפְּגַּעַוְוִין, אָז עַר, פּוֹנְקַט וּוּ זַיִי, האָט אַלְעַ סִבְּוִת זַיִךְ מַשְׁמָח צַו זַיִן הַיְנִיטִיקָע נַאֲכָט, וּוּיְיל דָס גַּעַטָּא קְלָאָפְּט וּוּ זַיִי אַזְגָּרְלָל, וּוּיְיל עַס קּוּמָן אַרְיִין בַּאַשְׁטָעַלְגָּגָען אוּפְּטָאָרְבָּט, וּוּיְיל עַר פְּלָאָנְט נַאֲך צַו עַפְּעַנְגָּעָן אַזְעַלְכָּע אָוֹן אַזְעַלְכָּע רַעַסְאָרְטָן, עַר האָט זַיִךְ גַּוְטְּמוֹטִיךְ גַּעַז טִילְלַט מִיט זַיִנָּע פְּלַעַנְגָּר אַרְוִיסְצָגְּעָבָן אַגְּטָאַצְיִיטָוָגָעָן אָזְאַינְצְוָפְּרָן אַהֲטָאָל — אַמִּין פְּעַנְסִיאָנָט, וּוּ יַעֲדָר פָּוֹן דֵּי פַּאֲרִידִינְסְטְּפָוָלָעָעָמָעָן וּוּעַט קַעַנְגָּעָן פָּאָרִי בְּרַעַנְגָּעָן זַיִן אוּרְלוֹבִי. אַלְעַ, וּוּאָס עַר האָט גַּעַזְאָגָט, האָט מַעַן אוּפְּגַּעַוְוִין מִיט הַוּרָאַ-גַּעַשְׁרִיּוֹן אָוֹן מִיט "זַאְל לְעַבָּן אַונְדוֹזָר פְּרַעְזָס!" מַעַן האָט אַיס אַוְיְגַּעַוְנוּגָעָן "סְטָא לְיַאְטָן" אָזְאַן גַּעַטְרוֹנְקָעָן "לְחַיִּים צָוּם פְּרַעְזָס חַיִּים!"

רוּמָאָסְקִי, האָט וּזַיִן טְבָע, נִיט גַּעַטְרוֹנְקָעָן קִין סָךְ, אַבְּעָר עַר אַיז גַּעַוְוָעָן שִׂיכּוֹר פָּוֹן פַּאֲרָגְעָנִיגָּן אָזְאַן פָּוֹן דֻּעָם, וּוּאָס אַנְדָּעָרָעָה אַבְּנָן גַּעַטְרוֹנְקָעָן. עַר האָט זַיִךְ אַפְּיָלוּ נִיט בָּאָגָוָנָט, וּוּאָס דֵּי בָּאָדִיגְעָרִינָס הַאֲבָן דַּרְלָאָגְטָן כִּיבּוֹד, נַאֲך עַר אַיז אַלְיִין אַרְוָמְגַעְגַּגְגָעָן פָּוֹן גַּאֲסָט צַו גַּאֲסָט, וּוּ עַר האָט דָס גַּעַזְעָן טָאָן אַין דֵי רַיְיכָע הַיּוּרָה — אָזְאַן צַוְּגָעָן, אָזְאַן יַעֲדָר זַאְל הַאֲבָן וּוּאָס צַו גַּעַזְעָן אָזְאַן מַוְיל אָזְאַן מִיט וּוּעַמְעָן צַו שְׁפָאָסָן.

דַּעַר הַעַר זַיְבָּרָט, וּוּלְכָעָר האָט אַוְיְגַּעַוְן זַיִן קַאְמִישׁ, מִיט זַיִן דַּרְאָבָנָעָר, נִידְעָרְקָעָר פִּיגּוֹר, אַין דֵי הוּאַכְּעָט שְׁטִיוֹוָאָלָעָס — אַיז גַּעַלְעָגָן אַוְיְגַּעַזְגָּוָן אוּפְּטָאָלָעָס אַזְגָּעָבָעָר אַזְגָּעָבָעָר. אַבְּעָר עַר, דַּעַר פְּרַעְזָס, האָט זַיִךְ צַוְּגָעָהָעָרָט צַו זַיִךְ גַּעַקְאָטְשָׁעָט פָּוֹן גַּעַלְעַכְטָעָר. אַבְּעָר עַר, דַּעַר פְּרַעְזָס, האָט זַיִךְ צַוְּגָעָהָעָרָט צַו אַיז בְּלוּזִי מִיט אַיְינָר. עַר האָט נִיט גַּעַהָאָט קִין גַּעַדְוָלָד אַוְיְצָהָהָעָרָן אַז וּוּזִין בִּיןְזָהָרָה. עַר האָט אַוְיךְ נַאֲךְ אַהֲלָב אַוְיְפָגְעַלְאָכָט, וּוּזָהָר אַזְגָּעַטְעָר הַאָט אַוְיְפָגְעָרִיסָן אַיזְזָהָרִיסָן יַעַנְגָּעָם וּוּנְגָּלָלָהָרִיסָן צִמְמָעָר. עַר אַיז נִיט גַּעַזְעָן זַיִן דַּעַר כְּשָׂרוֹת פָּוֹן זַיְבָּרָטָס וּוּצִין — אָזְאַן עַר האָט שְׁטָאָרָק גַּעַוָּאָלָט, אָזְאַן פָּוֹן דַּעַר פָּאָרוֹוִיִּיְהָרָה לְוָגָּג זַאְל זַיִן אַזְגָּהָרְקָעָר — אָזְאַן זַאְל גַּעַהָאָלָטָן וּוּרְאָן אוּפְּטָאָקְרָאָרָה טִישָׁר, בְּכָבּוֹדְקָעָר הַוִּיךְ, וּוּאָס האָט גַּעַפְּאָסָט סִיְּפָאָר אִים, סִיְּפָאָר זַיִן שְׁוּוֹעָגְעָרִין, יוֹסָס וּוּבָה, וּוּלְכָעָר דָס פָּאָלָק האָט גַּעַרְוּפָן "די גַּרְעָפִין הַעַלְעָןָא".

סָאמּוּעַ צָוְקָעַרְמָאָן האָט זַיִךְ נִיט גַּעַהָאָלָטָן מִיט דַּעַם קַרְעַנְגָּלָל מַעַנְגָּלָל אַרְוָם יַבְּעָרָטָן. עַר אַיז גַּעַזְעָן פָּאָרְנוּמָעָן מִיט אַזְגָּבָטָעָה בִּירָאָלִיסְטִיקָעָה. וּוּלְכָעָר הַאֲבָן גַּעַרְבָּעָט אַין כְּלָעָלִי אַמְּטָן אָזְאַן וּוּאָס זַיִנְגָּעָן גַּעַזְעָן אוּפְּטָאָלָעָס, צַי יַעַנְגָּעָם קַעְרָאוֹנִיקִי, וּוּאָס האָט זַיִן, אוּסְעָרְעָן וּוּבָה, מִיטְגָּעַנוּמָעָן צַו דַּעַר שְׁמָה. סָאמּוּעַ הַאָט גַּעַטְאָנְצָט מִיט זַיִן : גַּעַנוּמָעָן אַיְינָעָן נַאֲךְ אַנְדָּעָרָעָר אָזְאַן זַיִךְ אַוְיְסָגְבִּיטָן מִיט דֵי פָּאָרְטָנְעָרְקָעָס מִיטְן הַעַר שָׁאָטָעָן. עַר, סָאמּוּעַ, אָזְאַן נִיט אַפְּגָעַשְׁתָּאָנְגָּעָן מִיטְן טָאָנְגָּעָן פָּוֹן דַּעַם יַעַגְגָּן שָׁאָטָעָן אָזְאַן דֵי מַיְידָלָעָר הַאֲבָן גַּעַלְעַפְּט צַו אַים דַּעַרְרוּתְלָטָעָר אָזְאַן שִׂיכּוֹרָע. עַר אַיז טַאֲקָע גַּעַוְוָעָן עַלְטָעָר פָּוֹן דַּעַם סְפָאָרְטָיוֹן יַגְגָּנָמָאָן, אַבְּעָר עַר האָט פָּאָרְמָאָגָט אַזְגָּהָרְקָעָר הַזָּהָר, אַזְגָּהָרְקָעָר יַגְגָּלִישְׁקִיטִיִּת, קַעְגָּן וּוּלְכָעָר סְאַיִן שְׁוּוֹרָעָר גַּעַוְוָעָן זַיִךְ צַו וּוּרְעָן.

בימים פֿאַטְעָפָן אַיּוֹ גַּעֲזָעָן מַאַטְילְדָעַ. וַיִּנְאָר זַיִן אַרְיִינְגָּקְומָעַן אֵין צִימָעַר אָנוֹ דַּעֲרָעָן דַּעַם פֿאַטְעָפָן, אַיּוֹ זַיִן צַוְּגַּעַפָּלֶן צַוְּאִים אָנוֹ זַיִךְ מַעַר פֿוֹן אִים נִיט גַּעֲזָעָלֶט אַוּוּקְרוֹקָן. אַיּוֹ אַנְהִיבָּה אַטָּה זַיִן אַרְיִינְגָּקְעַשְׁתָּעַלְט אַ פֿלִיטָע, זַיִעַר אַ טִּיעָרַע צַוְּאִיר הָאָרֶץ — אַ מַאַטְיוֹ, וַאֲסַמְּאַטָּה סַאמְוָלָא אַוְיָזְטָעַגְעַטָּגָן, וַיַּיְלַע אַרְיִינְגָּקְומָעַן, אַרְיִיר דַּעֲרָאָנְגָּט אַיִין גַּלְעָזָל בְּרָאָנְפָן נַאֲכָן אַנְדָּעָרָן אַוְן אַרְיִיר גַּעֲהִיסָּן אַוְיַשְׁפָּלִין עַפְעָס לְעַבְדִּיקָס. הָאַטָּה זַיִן, שָׂוִין בְּגִילְוָפִין, אַוְיסְגַּזְוָצָט פֿלִיטָעַס מִיטָּה וַאֲסַמְּאַט אַמְּלָאַל פֿרִילְעַכְּרָע, פֿיְעָרָה-קְעָרָע נַעֲנָץ. וַיַּיְלַע גַּעֲלָאָכָט אַוְיָחָד אַ קְוָלָא, בָּאָגָּלִיט מִיטָּה דַי אַוְיָגָן דַעַם טַאנְצָנְדִיקָן סַאמְוָלָא אָנוֹ פֿוֹן צִיְּתָה צַוְּאִיט אַרְיִינְגָּעָטָאָן אַרְיִיר רָוְנְדִיק, פֿעַט פְּנִים אַיִן דַעַם פֿאַטְעָפָן-טְרוּבָע, וַיַּיְלַע גַּעֲקָוּשָׁתִי דַי קְלָאָנְגָּעָן. נַאֲךְ הָאַלְבָּעָר נַאֲכָט, נַאֲךְ דַעַם וַיַּיְלַע גַּעֲוּוֹנְשָׁן אַ גּוֹטָ נִיְּדָיאָר, הָאַטָּה שָׂוִין קִינְעָר נִיט גַּעֲוָאָלֶט זַיִצְנָן אָנוֹ זַיִךְ צַוְּהָעָרָן צַוְּיִבְעָרָטָס וַיִּצְנָן. אַיִצְתָּה אַטָּה אַלְצָי גַּעֲטָאָנְצָט אָנוֹ זַיִךְ פֿאַרְבִּיְגַּעַדְרִיטָט פֿאַרְבִּיְמַאַטְילְדָעַס אַוְיָגָן, צַוְּזָאָמָעָן מִיטָּה דַי וַעֲנָטָמָעָן, דַעַר פֿאַדְלָאָגָע אָנוֹ דַעַם בָּאָלְקָוָן — אָנוֹ אַמְּנַי לְעַבְדִּיקָס, וַיַּיְהַזְּאָרִיךְ שְׁפִינְדָּל, וַאֲסַמְּאַט אַיִין צַעֲנְטָעָר הָאַט וַוְאַלְצִירָט סַאמְוָלָט מִיטָּה אַשְׁלָאָנְגִישָׁ-בּוּגְוָודִיק מִידָּל. מִאָה טִילְדָעָן הָאַט דָאָס בִּילְד אַוְיָגְעָזָן אַזְוִי קָאָמִישָׁ, אָזִי הָאַט נִיט גַּעֲקָוָנט אַפְּשָׁטָעָלָן דָאָס קִינְנְדִיקָע גַּעֲלָעְכָּר, וַאֲסַמְּאַט אַזְוִי קָעְפִּילָט אַזְוִי זָאָרְגָּלָא אָנוֹ פֿיְנְלָאָן. זַיִן הָאַט גַּעֲבָעָטָן דַי נַאֲכָט זַאֲלָזִיךְ קִינְזָאָמָל נִיט עַנְדִּיקָן.

אַזְוִי הָאָבָּן זַיִךְ אַוְיָחָד גַּעֲוּוֹנְטָשָׁן דַי אַיְבָּרְקָע גַּעַטָּס. אַבָּעָר פֿאַרְשָׁטִיטָט זַיִךְ, נִיט דַעַר פֿרָעוּס, וּוּלְבָעָר הָאַט קִינְזָאָמָל נִיט גַּעֲוָאָלָט דַי צִיְּתָה זַאֲלָזִיךְ, גַּעֲקָוָקָט אַוְיָחָד זַיִין צַעֲשִׁפְלָטְקִיטָט. אַיִן עַר מִיטָּה גַּעֲדָאָנָק שָׂוִין גַּעֲוָוָעָן הָעָט אָנוֹ מַאֲרָגָּנָן דִּיקָן טָאגָ, וּוּלְכָן עַר הָאַט אַוְיסְגַּקְוָקָט מִיטָּה אַ יְוָגָן אַיְיפָרָעָ. דַעַר פֿאַרְטָאָג פֿוֹן גַּיְעָם יָאָר אַיּוֹ לְסֻפָּה גַּעֲקָוָמָעָן אָנוֹ דַי גַּעַטָּת הָאָבָּן זַיִךְ אַפְּגָעָ. זָעָגָנָט מִיטָּה פֿרָעוּס אָנוֹ אִים גַּעֲדָאָנְקָט פֿאָר וַיִּן גַּאֲסְטָפְרִיְנְדְלָעְכִּיקִיט. וּוּזִין זַיִי הָאָבָּן זַיִךְ אַלְעָלָא אַרְיִיגְשָׁשִׁיט פֿוֹן וּוּאַרְעָמָעָן הוּאָיָן דַעַם קָאָלָטָן, גְּרוּיָעָן פֿרִימָאָרְגָּן אַרְיָיָן, אַיּוֹ זַיִי פֿוֹן דַעַר טִירָפָן דַעַר גַּאֲסָאָנְקָעְגָּנְגָּקְוָמָעָן אַ גַּעֲזָאָגָן. אַ פֿאָר צַעְנְדָלִיק טְרַעְפָּעָס הָאָבָּן רִיטְמִישָׁ גַּעֲלָאָפְט אַיְבָּרְן הָאָרְטָן, גַּלְאָזִיקְ-פֿאַרְפְּרִוְרִינְעָם בְּרוֹקָן זַיִי הָאָבָּן דַעֲרוֹזָעָן אַ גַּרְוָעָעָיְגָן לְגַנְּטָלְעָכָע פֿאַרְבִּיְמִאָרְשִׁירְשִׁין אָנוֹ גַּעַשְׁלָאָסְעָנָעָיְיָעָן, דַי פֿנְיָמָעָר צַעְבִּיסָּן פֿוֹן פֿרָאָסָט. דָאָס הָאַט דַעַר הָעָר זַיִבְעָרָט עַנְדָלָעָגָעָה אַוְיסְגָּעָ. פֿירָט דָאָס זַיְנִיקָע. "דַי נִינְגָּטָע סַאֲצִיאַלִיסְטִישָׁ קִינְדָעְרְ-רַעְפּוּבְּלִיקָ" אַוְיָחָד אַיִן לִקְוּידִירָט גַּעֲוָאָרָן — אָנוֹ דָאָס אַיְרָעָ "בְּרִיגָּעָ" צַוְּרִיקְמִאָרְשִׁירְשִׁת אָנוֹ גַּעֲטָאָ אַרְיָיָן. וּוּזִין זַיִן גַּעֲקָוָמָעָן גַּאֲרָנְעָטָן, הָאָבָּן דַעַם פֿרָעוּס, גַּעַטָּתָפָרָעָן :

"מִיד דַעַרְפָּו נִיט קִינְזָאָמָל נִעְסָקָעָם,
קִינְזָאָמָל נִדְבָּותִי פֿוֹן רַוְמָאָוּסָקִים טִישָׁ..."

זַיִי הָאָבָּן פֿאַרְקִירְעְוּוּט אָנוֹ אַ רָאָג אָנוֹ דַי גַּאֲס אַיּוֹ גַּעֲוָאָרָן פֿוֹסָט. נַאֲךְ אַ וַיִּלְאָבָּר מִיטָּה אַ כָּאָטִישָׁן, פֿאַרְשָׁלָאָפְעָגָעָם טָראָט. דָאָס הָאַט אַ גַּרְוָעָעָלְפֿרִירִיקָע

אַרבעטער, מיט לאָפָאטעס אֵין די הָעֲנָט, אַרוֹיסְמַארְשִׁירֶט אַוִיפּ מַאֲרִישִׁין — צוֹם
בֵּית־עוֹלָם. מַעַן האָט גַּעֲדָרֶפֶט פֿאַרְשְׁנַעַלְעָרְן דָּאָס גַּרְאָבָן קְבָרִים פְּאָרְדִּי מַתִּים,
וּוֹאָס האָבָן זַיְךְ אַנְגָּזָאַמְלָט אָוָן מַעַן האָט זַיְנִיט באַוִוִּזְן מַקְבָּרָ צַו זַיְן.

ק א פ יט ל ד ר ייכו

וועי נאר מיעטעק האט אהיימגעבראכט דעם פאן אדים פון תפיסה און ריזול די קעכין האט דערזען זיין פנים — א פנים, וואס האט ניט פארמאגט מערד קיין איינ שטריך פון גאווה, נאר געווען אן אויסגעקרימטע מסקסע פון דערשלאנקיט, איינ וועלכער א פאר אויגן האבן גערבעט מיט אן אומהילעך פיער — האט רייל פארשטיינען, אן דאס אווועקגין פון סוטשען איז געווען א צייכן, אן דאס רעד פון מול האט זיך בי דיאוונבערגס אומגעדריט איז פולן קריין און איז עס איינ געקומען פאר איר, ריילען, די צייט צוריקזוגין צו אירע אמאליקע באלאבאתים, וואס צו זיין האט דאס מול איצט געשמייכלט מיט די בעסטע צווזגן איבערצלעבן די מלחה.

אנגענומען דעם באשלום, האט זיך ריזולס געטרישאפט צו די דיאוונבערגס אויסגעלאשן, ווי ס'לעשט זיך אois אן עלעקטריש לעמפל מיט א דיר בים קנעפל אויף דער וואנט. און אין יונעם ווינטערדיין אין דער פרה, ווען איד צייט איז געווען אראפצוגין פון בעט און מאכן א פיער, האט זיך גאר זיך נאכגעגען דעם יצר הרע; זיך אומגעערט צו דער וואנט, אירבערגעכאפט דאס איבערבעט איבערן קאפ און ארינגעכאפט א ליטישן דרימל. הינט, ווי לאנג זיך האט ניט געהאט קיין שום באלאבאס און זיך דערוויל געפונגין און "קיינעם לאנד", האט זיך געמעט דערלויבן אויף דעם לוסטס. די פאר שעה, וואס דער מצוב האט געדערפט דוויירן, האבן געקאנט באקומוין זיער ווערט נאר מיטן אריניכאפן נאר א ביסל שלאף אן און עיל.

ווען זיך האט זיך אויפגעוועקט, האט זיך מיט ענערגייע אroiיסגעוואווארפן די האָ ריקע, דינע פיס פון אונטערן איבערבעט; האט אroiיסגעציגן אויפן בארכנטענען נאכטההעמד איד אלטען ווינטער-מאנטל, וואס האט איד געדינט פאר א שלאפראָק, (זיך האט שווין דא געהאט א נייעם מאנטל מיט א קאראקיל-קלינער און מיט א מופקע;) האט אroiיסגעציגן אויף די צעפאטלטע זאמד-קליר-האָר א וואלענען באשליך, ניט צו פאָרקלין די אויערן; ארינגעגעטן די פיס אין א פאר גרויסע, אosiסגעדרעפעטשעט בעמאבאסן — און איז אroiיס אין קאָרידאָר.

אנשטאָט זיך צו ווענדן צו דער קיך, האט זיך געלאָזן צו מיעטעקס צימער, צוגעליגט אן אויער צו דער טיר און נצחונדייך א שאקל געטאן מיטן קאָפ: און זיך האט ניט געוועקט, איז מען ניט אויפגעשטאנען. האבנדיך פון לאָנג שווין אויפגע בען די גבירישע מידה פון קלַאָפּוֹ אַין טיר, איז זיך איזט, אן גרויסע צערעַי.

מאנייעס, אַרְיִין אַין האַלְבּ-פֿינְצָטְעָרֶן צִימָעָר, צו צו יַאֲדוֹוִינָעָס בעט אָוָן אַ טְרִיסֶל גַּעֲטָאָן דָעַם אַיְנְגַעַנוּיְלְטָן גּוֹה. זֵי האָט זִיךְ אַרְיבּ-עֲרַגְעַבְוּוִיגְן אַיְבּעָרֶר דָעַם טְיִילֶל פָּוָן אַיְבּעַרְבּעַט, אַונְטָעֶר וּוּלְכָן סְהָאָט זִיךְ גַּעֲדָאָרְפָּט גַּעֲפְּנִיגְן יַאֲדוֹוִיגְסֶן אוּיְירֶ: — אָז צִוְּוִילְטֶ עַסְן, קָאַכְּתִּיךְ עַנְקֶ אַלְיִין! — האָט זֵי אַוִּיסְגַּשְׁרִיעַן. דִּי דְּעַרְשָׂרָאַקְעָנֶעָ אַיאֲדוֹוִיגְעַ האָט זִיךְ אַפְּעַרְגְּעַרְיסֶן פָּוָן אַלְעַ קִישְׁנָס אָוָן דְּעַקְעָן, גְּרִיטִיס אַרוּסְצָוְשְׁרִינְגָּעָן פָּוָן בָּעַט. אַבְּעָרֶר וּוּי נָאָר זֵי האָט בָּאָגְעָנְטָן רִיאַזְוָס צָאַרְנְדִּיקָּן בְּלִיקָּן, האָט זֵי אַפְּגָעָ אַטְעָמֶט דְּעַרְלִיְּכְטָעָרֶט אָוָן קָעַצְיִשְׁ-צָעַפְּיִשְׁתָּשָׁעָט אַוִּיפְּגַעַשְׁמִיכָּלָט. — אָז צִוְּוִילְטֶ עַסְן, מַאְדָּצָם, — האָט זִיךְ רִיאַזְוָס נְעַטְנָעֶר צָוְגְּבָוְיגְן צוֹ אִיר אוּיְירֶ, וּוּי וּוּאלְטֶ גַּעֲרָעְדָּט צוֹ אַ טְוִיבָּרֶר, — טָא גִּיטִּיךְ קְרָאַנְטָעֶר אַרְאָפֶן פָּוָן בָּעַט אָוָן קָאַכְּתִּיךְ עַנְקֶ אַלְיִין! — יַאֲדוֹוִיגְעַ האָט פָּאַרְצִינוֹגָן דָּסֶם וּוּאַרְעָמֶעָ אַיְבּעַרְבּעַט אַוִּיךְ אַסְקְלָעָן אַרְיְינְגַעְווּחִיכְט אִיר אַטְעָמֶט אַיְן דָעַר דְעַק אַיְבּעָרֶר דָעַר גַּאֲמָבָעֶ אַוְנָן גַּעֲפִינְטָלָט אַוִּיךְ רִיאַזְוָעָן מִיטֶּ דִּי פָּאַרְשָׁלָאַפְּעָנָעֶוָן אוּוָגָן. — אַיךְ עַל מַעַר פָּאָר עַנְקֶ אַלְיִין? — האָט רִיאַזְוָס קְלָאָר גַּעֲמָאָט אַוְן שְׁוִין זֵי גַּעֲוָוָעָן בַּיִּ דְעַר טִיר. בָּאָלְד אִין זֵי דְעַרְשִׁינְגָּעָן אַיְן קִיד אַוְן שְׁטִין גַּעֲבְּלִיבָּן פָּאַרְן טִישָׁ, וּוּי דִּי צָוְקְעַרְמָאָנס זִיְנָעָן גַּעֲוָוָעָן פָּאַרְזָאָמָלָט אַוְן חָבָן גַּעֲגָסָן פְּרִישְׁטִיךְ: — עַז וּוּלְטֶ מַעַד צָוְנָעָמָעָן צְוִירִיקָּן צוֹ דָעַר אַרְבָּעָט, מַאְדָּמָעְשִׁי? — האָט זֵי, אַין אִיר אַמְּאָלְיִיקָּן טָאָן, זִיךְ גַּעֲוָאנְדָן צוֹ מַאְטִילְדָּעָן. סָאָמוּלָעָן אַוְן דִּי טְעַכְּטָעָר הָאָבָן זִיךְ אַיְבּעַרְגְּוּוּוֹנְקָעָן. רִיאַזְוָס אַנְבָּאָט אִין נִיט גַּעֲוָוָעָן קִיְּין סִירְפָּרִין. אַבְּעָרֶר מַאְטִילְדָּעָן, וּוּלְכָעֶר האָט אַזְוִי גִּיךְ קִיְּין עַולְהַ נִיט פָּאַרְ- גַּעֲסָן אַוְן האָט אִיצְטְּ גַּעֲהָאָט אַ גַּעֲלֻעְגָּהִיטִּי זִיךְ אַפְּצָרְעַכְעָנָעָן מִיטֶּ דָעַר אַוְמְטְרִיעָר דִּינְסָט, האָט פָּאַרְבָּאָרָן אִיר צְוּפְּרִידְנִיקִיט אַוְן צוֹ אַלְעָמָעָנָס אַיְבּעַרְאָשָׁוָגָן, קָאַלְטֶ אַזָּג גַּעֲטָאָן מִיטֶּן פְּנִים אִין אִיר טְעַלְעָרֶר וּוּאַרְעָמֶס: — אַיךְ דְּאָרָפֶן דִּיךְ נִישָׁט.

רִיאַזְוָס אַיְן גַּעֲבְּלִיבָּן שְׁטִין מִיטֶּן אָפְּן מַוְיל. אַוִּיךְ דָעַם האָט זֵי זִיךְ גַּאֲרָ אַיְן גַּאֲנְצָן נִיט גַּעֲרִיכְתָּ. זֵי האָט אַזְוִשְׁ גַּעֲמָאָט אַ טְרָאָט אַוִּיךְ צְוִירִיקָּן, וּוּי אַן אַוְמְגַעְרִיכְטָעָ פּוּיסְטֶ וּוּאַלְטֶ אִיר אַ שְׁטוּסָט גַּעֲטָאָן אַיְן בּוּזָום. אַט האָט זֵי גַּעֲזָעָן אַרְאַפְּגִיְין פָּוָן דִּי שְׁטִיגָן מִיטֶּ אִירָעָ קְלוּמִיקָּעָס: גִּיןְ צָוָם הוּוֵי פָּוָן אִיר שְׁוּועָסְטָעָר מִיטֶּ דִּי שְׁוּועָסְטָרְקִינְדָּעָר — אַן אַוְיְסְגַּשְׁפִּילְטָעָ, פָּאַרְמְשָׁפְּטָעָ, וּוּי אַלְעַ גַּעֲמָנִיקָּעָס. אַוְן זֵי האָט זִיךְ נִיט גַּעֲקָאָנָט שְׁעַנְקָעָה, וּוּסָבָּיִ אִיר גַּעֲנְצָעָרְחָכְמָה, האָט זֵי גַּאֲרָ אַרְיְסְגַּעְגָּסָן דָּסֶם שְׁמַוְצִיקָּעָ וּוּאָסָעָר, אַיְדִּעָרָזָן זֵי האָט זִיךְ אַזְוָרְגָּמָט מִיטֶּ רִיְנָעָם. אַוִּיךְ דָעַם גַּעֲדָאָנָקָּן, האָט וּוּי מִיטֶּ אַ בָּאָרְיִיר פָּוָן אַן עַלְעַקְטָרִישָׁ קְנוּפָלָ, אַ שְׁטָרָאָם טְרָעָרָן אַ פְּלִיאָיָץ גַּעֲטָאָן פָּוָן אַרְדָּעָ אַוָּגָן: — אַזְוִי דִּינְטָמָעָן מִיר אַפְּ פָּאָר מִין גַּעֲטְרִישְׁאָפָּט? — האָט זֵי גַּעֲשָׁטָאָמָלָט אַוְן גַּעֲלָאָזָן דָעַם שְׁטָרָאָם טְרָעָרָן אַוְמְגַעְשָׁטָעָרָט אַרְאַפְּקָאָפָּעָן פָּוָן דִּי בָּאָקָאָן, — דָאָס קְוָמָט מִיר פָּאָר אַלְיִץ, וּוּסָבָּי כִּיהָאָב גַּעֲטָאָן פָּאָר עַנְקֶ אַמְּדָאָמָעְשִׁי?

מַאְטִילְדָּעָ זֵי צְעַרְרִיְּסָלָט. מַאְטִילְדָּעָס רִיאַד הָאָבָן זֵי אַדְרוֹכְגַּעְבָּרָעָנָט דָוְרָק אַוְן דָוְרָק. אַכְּפָטָעָ וּוּסְטָעָ קְלָלוֹת הָאָבָן זִיךְ גַּעֲרִיסָן זֵי אִיר מַוְיל. אַט דָאָט זִיְנָעָן זֵי גַּעֲוָוָעָן, דִּי גַּבְּרִים. זֵי וּוּלְן זִיךְ בָּאָדִי דְעַרְשְׁתִּיקָּן מִיטֶּן שְׁוּוֹיְלְטָאָגָן, אַיְדִּעָרָזָן זִיךְ טְיִילָן מִיטֶּן אַרְעָמָן. זֵי האָט פָּאַרְגָּעָסָן, אַוְן וּוּן זֵי האָט אַרוּסְגַּעְטְּרָאָגָן דִּי טָעָפָט מִיטֶּ עַסְן פָּוָן דִּי צָוְקְעַרְמָאָנס, זִיְנָעָן זֵי שְׁוּן בָּאָלְד אַלְיִין גַּעֲוָוָעָן אַרְעָמָלִילִיט. זֵי

האט זיך אנטגעכאנט ביים קאָפֶ. אַבעָר אַנְשָׁטָאָט צוֹ שִׁילְטָן, האָט זיך נאָךְ מַעַר צַעַלְיִיפָּעַט: — ווֹי אַיְוָ מֵיר גַּעֲשִׁרִּיגָּן? בָּאַגְּנְבָּעַט? אַיְדָ? אַרְוִיסְגַּעַטְרָאָגָן פָּונְ מַיְינָעָם!

אוּוּקְגַּעַבָּן אָן אַיְגַּעַנְעָם בֵּין פָּאָר קְרָאָנְקָעָ, שְׂוֹאָכָעָ יְתָוָמִים נַעֲבָעָן, הַיִּסְטָן בֵּי

עַנְקָ בָּאַגְּנְבָּעַט? טָאָטָעָ לִיבָּר אָן הַיְמָלָן! ווֹו עַל עַד מַעַד אַהֲנְטָאָן? כִּבְין דָּעַךְ

הַפְּקָר אַוִּיפָּרְדָּעָן וּוּלְטָן. ווֹי קַעַנְטָעָץ הַאָבָן אָזָא שְׂטִינְגְּעָרָן הָאָרֶץ, מַאֲדָאָמָעָשִׁי? כִּבְין

דָּעַךְ אַוִּיסְגָּיִן וּוֹי אַלְעַכְתָּם, עַל עַד אַוִּיסְגָּיִן!

מַאֲטִילְדָּעָן הַאָט, כְּלוֹנוֹרְשָׁטָן גְּלִיכְגִּילְשִׁיקָן, גַּעֲזָפָט אִיר וּוּאַדְרָעָמָן אָן אַוִּיפָּגָעָן

הוֹיְבָן דָּעַם קָאָפֶ פָּונְ טַעַלְעָר: — מַעַן גִּיטָּנְטָאָן נַאָךְ נִיט אָוִסְ אַזְּעִילָן. אָוּן וּוּאָס בִּיסְטָן

אַזְּוִי אַוְמְצָפְּרִידָן? דָּאָס גַּעֲטָאָט הַאָט דָּרְךְ גַּעֲמָאָטָפֶן פָּאָר אָוִסְ מַשְׁרָתָן. בִּיסְטָן פָּוּנְקָטָן

אַזְּוֹא מַאֲדָמָן, ווֹי אַיְךְ... — זַי הַאָט גַּעֲוָאָלָט נַאָךְ אַגְּנִינָן מִיטָּעָר שְׁפִילָן פָּונְ דָּעַרְנִיָּן

דָּעַרְנִיקָן רַיְזָלָעָן, אַבעָר וּוּזָן זַי הַאָט בַּמְּעָרָקָט דָּעַם אַוִּיסְדָּרוֹק אַוִּיפָּרְדָּעָן סָאמּוּעָלָס פְּנִים,

הַאָט זַי אַפְּגַּעַהָאָקָט אָן פָּאָרְבִּיסְן דִּי לִיפָּן.

סָאמּוּעָלָס אַיְזָן הַיִּנְטָן אָן דָּעַר פְּרִי גַּעֲוָעָן אַוְמְרוֹיָק אָן אַוִּיפָּגְּרִיצָט. מַאֲטִילְדָּעָס

רַיְזָלָעָס אַיְם מִמְּשָׁ אַוְנְטְּרָעְגָּהוֹבָן. וּוּאָס וּוּעָט אִיר, דָּעַם פָּעָטָן וּוּבָן זַיְינָעָם, אַוִּיסְ?

מַאֲכָן, וּוּאָס רַיְזָלָעָס וּוּעָט אַרְוִיסְטְּרָאָגָן פָּונְ שְׁטוּבָן אַבְּסָלְזָוָף, צַי אַפְּאָר קָאָרְטָאָפָּל?

זַי וּוּאָרְפָּטָס דָּעַן אָרוּסָס? אָן פָּעָלָט דָּעַן אִיר עַפְּסָעָס, מַאֲטִילְדָּעָן, וּוּאָס זַיְצָט זַיְדָן אַיְן

דָּעַרְנִים אַיְן זַיְוִיסָן נִיטָן קִיְּזָן דָּגָאָות? אָן אַפְּיָלוֹן וּוּזָן רַיְזָלָעָס וּוּאָלָט נִיטָן גַּעֲוָאָלָט

מַעַר אַרְבָּעָטָן פָּאָר קִיְּגָעָם, וּוּאָלָט מַעַן זַי אַיְיךְ נִיטָן גַּעֲטָאָרָט אַרְוִיסְוָאָרָפָן. אָן אַוִּיסְעָר

דָּעַם, הַאָט עַר דָּאָךְ גַּעֲמָאָט בַּמְּיֻונָן וּוּגָן אָן אַיְגָן הַוִּזְוִין אַוִּיפָּרְדָּעָן. וּוּי

וּוּאָלָט מַאֲטִילְדָּעָן, וּוּאָס אַיְזָן אַיְן תּוֹךְ גַּעֲבְּלִיבָן אַשְׁלִמְמוֹלְדִּיקָעָ קַעְבָּן, זַיְדָן גַּעֲקָנוֹת

אַנְעָצָה גַּעֲבָן מִיטָּן צְוָגְּרִיטִין מַאֲכָלִים פָּאָר דִּי גַּעַסְטָן, וּוּאָס עַר וּוּעָט פָּאָרְבָּעָטָן?

— רַיְזָלָעָס גַּעֲהָרָט צַוְּ דָּעַר מַשְׁפָּחָה! — הַאָט עַר אַוִּיסְגְּרָוְפָּן אַוִּיסְגְּדוּלְדִּיקָן אָן

בִּיאָן.

דָּא אַיְזָן אַרְיִינְגְּעָקְוּמָעָן יַאֲדוּגָעָ. זַי אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַיְגָנָצָן אַנְגָּעָטָן: דִּי הַאָרָ...

זַאֲרָגְפָּעָלִיק פָּאָרְקָאָמָט; דִּי גַּעֲהָרִיקָעָ מִאָס פָּוּדְעָר אָוִרְךָ אַרְדָּעָ בְּאָקָנוֹ. אַבעָר

דָּאָס אַפְּגַּעַפְּאָרְבָּטָעָ פְּנִים אַיְזָן גַּעֲוָעָן פָּאָרְעָנְדָעָרט. דִּי קְלִינְעָ פָּאָרְשָׁלָאָפְּעָנָעָ אַוִּיגָן

הַאָבָן גַּעֲשְׁטָאָרָט אַוִּיפָּרְדָּעָן דִּי אַפְּרָאָמְלָטָעָ אַיְן קְדָן. זַי הַאָט נִיטָן גַּעֲשְׁמִיכָלָט אִיר קָעְצִישָׁן

שְׁמִיכָּלָט. וּוֹי אַלְיָנְדָעָן הַאָט זַי אַוִּיסְגְּשָׁטְרָעָטָן דִּי הַעַנְטָפָר זַיְךְ: — רַיְזָלָעָס, כִּבְעָט

דִּיְךְ...

מַאֲטִילְדָּעָן הַאָט זַיְדָן אַוִּיפָּגְּנָהָוֹבָן פָּונְ אִיר אָרָט; גַּעֲוָעָן אַקְרָצָן בְּלִיק אַוִּיפָּ...

דָּעַרְ פְּרִיטְשְׁמִיעַלְעַטָּעָר יַאֲדוּגָעָן אָוּן בַּאֲפָלְלָרִישָׁ אַזְּגָעָן צַוְּ דָּעַרְ קַעְכָּין: —

וּוּאָשׁ אַפְּ סְגַעְפָּעָס!

— צִיְּטָן זַיְדָן אַפְּצָוְרָאָגָן, — הַאָט סָאמּוּעָלָס אַזְּוֹנָק גַּעֲטָאָן צַוְּ דִּי טַעַכְתָּעָר. עַר

הַאָט אַוִּיפָּגְּעָכָאָפָּט, וּוֹי יַאֲדוּגָעָ דָּעַרְנָעְטָמָעָר זַיְדָן צַוְּ דָּעַרְ קִידָן אָוּן בָּאַטְרָאָכָט זַיְ מִיטָּעָר

פְּחָד, וּוֹי זַיְדָן גַּעֲהָאָטָן פָּאָר זַיְדָן וּוּילָד בַּאֲשַׁעַפְעָנִישָׁ. פָּונְ דָּעַרְ וּוּיטָנָס, הַאָט זַיְ

מִיטָּעָר דִּי שְׁפִיצָן פִּינְגָּעָר אַנְגָּעָנוּמָעָן דָּאָס שָׁאָרְ-אַיְזָן אָזָן אַוִּוּקְגַּעַרְוָקָט דִּי פִּיעָרְקָעָס.

זַיְין בְּלִיק הַאָט זַיְדָן בָּאַגְּגָנָט מִיטָּעָר אָרָן אָן אַכְּסָ אַיְם בָּאַפְּאָלָן אַוִּיפָּ...

און אן אייפערזוכט אויף אדאמס פריהייט : — וווקט אויף אייער אלטן ! — האט ער צו איר אויסגערטונג, — זאל ער איד צוהעלפֿן, דער פריז !
די טעכטער, אונגעפלצט אין די ווינטער-מלבושים, האבן געגאנגען אויף אים מיט פולע טקעס ביכער אין די הענט. (דושוניע אין איצט צוּרִיך געגאנגען אין גימנאזיע. זי האט זיך געהאט פאָרְקִילַט אויף דער הכשרה, האט ניט אויף געהרט צו הוסטן און סאמועל האט זי אַהֲיָמֶגְעָנוּמָעָן אויף איבערן ווינטער). אַרְאָפְּגָעָהָמָעָן אויפֿן הויף, האט אַ בִּיסְיקָעָ, קָאָלְטָעָ לֹופְּטָ עַיִּינְסָ אַרְוִמְגָעָהָמָעָן פָּוֹן אַזְּגָעָלְגָּן הויך און סְהָאָטָעָ גַּעַנְמָעָן אַ וּוֹילָ, בֵּין האבן אַרְוִמְגָעָהָמָעָן פָּוֹן אַים. די מיידליך האבן זיך פָּעָטָ אַנְגָּהָלְטָן אַן סְאָמוּעָן. — דו וויסט, וואָס אַיך האָבָּאָט דַּוְשָׁנוּיָעָ אַרְיָגָעָהָיָבָּן צו אַים זָאָס פָּאָרְרוּתְּלָטָעָ בעזּוֹל, — האָבָּאָט גַּעַהָעָרָט ? — האָט דַּוְשָׁנוּיָעָ אַרְיָגָעָהָיָבָּן צו אַים זָאָס פָּאָרְרוּתְּלָטָעָ בעזּוֹל, — מען שמוועסט, אָז דער פרְעָוָעָס ווועט לְיִקְוִידִירָן די הכשרות. ער האט מורה, אָז דָאָרָט ווּעָלָן זיך אויסָהָאָדָעָוָעָן רְעוּאָלָזִיאָנָעָרָעָ עַלְעַמְעַנְטָן. ער וויל די חְבָּרָה אַרְגָּאַנְזִירָן אַין אַרְבָּעָטָס-בָּאָטָלִיאָנָעָן, אַונְטָעָר דער אויפֿזְיכָט פָּוֹן דער פָּאָלִיצִיָּן.
ער האָט ניט גַּעַהָעָרָט, וואָס זיך רְעַדְתָּ אָז בְּלוּזָן אַונְטָעָר גַּעַמְרוּקָעָט, צו מאָכָן אַן אַנְשְׁטָעָל, אָז ער הערט זיך זיך.

די גָּאָס אַיְוָן גַּעַוְעָן אַיְן רִיטְעָם פָּוֹן דער טָאָגְטָעָלְבָּקִיָּט. קִינְדָּעָר האָבָּן פָּאָרְבִּיגְעָאַילָּט אַיְן די שְׁלָוָן. מַעַנְדָּעָר אָז פְּרוּעָה, פָּאָרְבָּאָלְטָעָ, באַשְׁוּכְּטָעָ מִיט האַלְקִישִׂיך, מִיט צַעְקְלִימְפָּעָרְטָעָ מַעַנְאָשְׁקָעָס אַיְן די הענט, האָבָּן גַּעַאַילָּט אַיְן די רָעָסָאָרָטָן. עַרְגָּעָץ אוֹיף די הוַיְיָפָּה האָבָּן פְּלוֹמְפָּן, אַרְוּמְגָעָוּוּיְקָלָט מִיט שְׁמָאָטָעָט, אַרְוּמָּד גַּעַהָאָגָעָן פָּוֹן אַלְעָזִים וַיְיָתָן מִיט סְאָפְּלָעָס אַיְיָז, וְשָׁאוּרְדִּיקָעָס קְעָפָעָט. וּוֹ נִיט וּוֹ אַיְזָוּר גַּעַלְאָפָּן מִיט אַטְּאָרְבָּעָ, שְׁטָעָלָן זיך פְּרִי אַיְן אַ רְיִיעָ נַאֲכָשׁ שְׁפִינָּעָ. קְלִינְגְּקָעָ קִינְדָּעָר, אַרְוּמְגָעָאַקְטָמָעָ מַעַנְטָלְעָן, טִיכְעָר אָז שְׁאָלְקָעָס, האָבָּן פָּאָרְשָׁלָאָפָּן זיך גַּעַשְׁפִּילָט מִיטָּן שְׁנִיָּה פָּאָרָה די טְוִיעָרָן. פָּאָר אַיְינָעָם פָּוֹן די הַיּוּעָר אַיְז גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַ שְׁוּאָרָצָעָ עֲגָלָה, אָז אַיְבָּרְגָּעָלְלָאָדָעָן מִיטָּהָמִים. פָּוֹן אָז אַנדָּעָר הוַיְיָפָּה האָט זיך גַּעַטְרָאָגָן אַ היְיָוָרָק גַּעַוְיָין. דָאָס האָט גַּעַקָּאנְט זְיַין בְּלוּזָן אַ דּוּכְטָעָנִישׁ. קָעָן זְיַין, אָז דָאָס האָט בְּלוּזָן גַּעַוְיָינְט אַ פָּאָפְּרִוְּרִיעָנָעָר פְּלוּמָּפָּ.

אַפְּגָעָזָגָנָט די טָעָכְטָעָר בַּיְּ דַּעַר בְּרִיךְ, האָט סְאָמוּעָל זיך נַאֲכָגְעָפָּלְגָּט מִיט די אוּיגָן, גַּעַזְוּן וְזַיְיָ מִשְׁנַן זיך אוֹסָס מִיט דַּעַר מַחְנָה, וּוָסָט שְׁטָרָאָמָט אַרְיָבָּעָר צוֹ דַּעַר אַנְדָּעָרָר זַיְטָ גַּעַטָּא. דַּעַר קָלָאָגָן פָּוֹן די צַעְנְדְּלִיקָעָר טְרָעָפָעָס אוֹיף די פָּאָרְשָׁנִינִיאָט שְׁתִּינְגָּן האָט טְעָמָפָּ אַפְּגָעָהָיְלָט אַיְן זְיַין מוֹחָה — אָז עַפְּסָעָס האָט טְעָמָפָּ גַּעַנְגָּט אַיְז, אוּפְּנִיקָּפָּן אַנְבָּלִיקָעָמָן זְיַין צְוּוִיָּ קִינְדָּעָר, וּוָסָט עַר האָט זְיַין גַּעַזְוּן אוֹיף יְעָנָעָר זַיְטָ דְּרָאָטָן, זיך דְּעָרוּוּיְתָעָן פָּוֹן אַיְם. אָז אַומְצָוּפְּרִידְנִיקִיטָן, אַ בִּיטְעָרָנִישׁ, אָז אָמָרוּ האָט אַיְם אַיְינָגָעָנוּמָעָן — אָז ער האָט גַּעַוְוָסָט, אָז דָאָס אַיְז נִיט בְּלוּזָן דַּעַר נַאֲרָט טְעָמָן פָּוֹן דַּעַר שְׁטוּבָ-אַטְּמָאָסְפָּעָר, וּוּלְכָעָ ער האָט קוּים גַּעַקָּאנְט פָּאָרְטָאָגָן ; נַאֲרָט אַיְז אוֹיך אַ פָּאָרְגָּעָפִילָעָמָן זְיַין דַּעַם אַמְּאָגְגָעָנוּמָעָן טָאגָן, וּוָסָט דְּעָרוּוָאָרָט אַיְם.

ער האָט זיך גַּעַלְאָזָן גַּיְינָן צוֹ זְיַין בַּאֲלִיבְּטָן רָעָסָאָרָט, גַּאֲרָנִיטָעָמָט דַּעַם אַיְפָּעָרָדִיקָעָן זְיַין דַּעַם אַיְינִיצִיקָעָן אַרטָּ, וּוָ ער האָט זיך גַּעַגְגָּאנְט פָּאָרְגָּעָסָן. הַיְיָנָט אַיְז דַּעַר דָּעָסָאָרָט גַּעַוְוָעָן בַּאֲדָרָאָט מִיט אַ

שטררייך און ער, סָאמּוּל, האט ניט געטארט צו אים דערלאָן. ער האט געמוֹז זען, איז די רײַסעניש און קאָכעניש אָרוּם אִים זאל זיך אַיְינְשְׁטִילְן — פָּאָר זיין אַיגְעָנוּם גלייבגעוויכט. וויל ער האט לֵיב געהאט דעם רעדסָרט. זיין ווערך, זיין קינד איז איז אַמְּאָלִיקע פָּאָסִיעַ צו בויען. און אִים האט ניט געטארט, ווֹאָס ער בויט פָּאָרְן דִּיטְּשָׁ.

ער האט געבוּיט פָּאָר זיין אַיגְעָנוּר דערהָאַלְטוֹנָג; וויל אָן דעם ווֹאָלֶט ער דָּא אָונְ-טָעַרְגָּעָנְגָּעָן — אָן מִיט זיין אָונְטָעָרָאָגָּג ווֹאָלֶט דער דִּיטְּשָׁ אָפְּשָׁר נַאֲך מַעַר גַּע-שְׁטָאָרְקֶט גַּעֲוָאָרְן, ווֹי מִיט די הָאַלְּצָן — אַוְיסָאָרְבָּעְטָנוּגָּעָן, ווֹאָס דער רַעַסָּאָרְט האט פָּאָכְּרִיצְּרָט. ער, סָאמּוּל, האט גַּעֲוָאָלֶט דעם דִּיטְּשָׁ מְפֻלה, פּוֹנְקָט ווֹי אלָעַ יִידְּן האָבָּן זַי גַּעֲוָאָלֶט — אַבְּעָרְסָאָבָּאָטְזָאָשְׁ האָט קוּדָם כל באָדָרָאָט אִים, סָאמּוּלָן אַלְּיִין, דָּאָס, ווֹאָס זַיְגָּע פָּאָכְּרִיקָּן האָבָּן אַוְיסָגָּעָרְבָּעָט, האָט גַּעַדְרָאָפָּט זַיְן גּוֹט, נַוְצָלָעַךְ — מעָג זַיְן פָּאָרְן טִיּוֹל. ער, סָאמּוּל, האָט נִיט גַּעַקָּאנְטָן לעַבָּן, נִיט שָׁאָפְּנִידִיק נַוְצָלָעַכְּ — קִיטִּיט.

אודוראי האט עד גאנץ גוט געוווסט, און איין דער לאגניק זינגער איז פאראן אַז
וועזנטעלעכער בלויין; עפערס, וואס האט דאס אלץ צונישט געמאכט און פארשטראָן.
אַבעדר ער האט ניט געוואלט טראָכטן דערוועגן; פונקט ווי ער האט לעצטנס ניט
געוואָלט טראָכטן וועגן אַס אַנדערע זאָקן. יאָ, ער האט גוט פֿאַרְשְׁטָאנְעָן זיינע
אַרבּעַטֵּר, וואס האָבָּן גַּעֲפַּאַדְעַטְמָן, מען זאָל זוי ניט צוֹנְעַמָּעַן, דאס שטיקל ברוּיט,
וועאָס זוי האָבָּן באָקוּמוּן ביִ דער אַרבּעַט. ער האט געוווסט, אַז הַוְּגַגְעִירְקֻרְהַיִת
קענְעַן זוי ניט אוֹסְפִּירֶן דִּי אַרבּעַט, וואָס ווערט פֿאַרְלָאנְגֶּט פֿוֹן זוי. ער האט זוי
פֿאַרְשְׁטָאנְעָן אַז ניט געוואלט פֿאַרְשְׁטִיִּין, אַז מִיטָּן פֿרְעֹזֶס אַז גַּעֲוֹעַן פּוֹנְקַט פֿאַרְ-
קְעַרְטָן: אַים האט ער ניט פֿאַרְשְׁטָאנְעָן אַז גַּרְאַד גַּעֲוֹאַלְט אִים פֿאַרְשְׁטִיִּן. ער האט
ניט גַּעֲקָאנְט בָּאוּרִיּוֹן, פָּאָר וואָס דָּוּמְקָאָזְקִין, אַין זיין אַיבְּעַרְצִיְּגָוָן, אַז דִּי עַקְוִיס-
עַטְעַנְצִין פֿוֹן גַּעֲטָא אַז אַפְּהַעֲנִיגִיךְ פֿוֹן דִּי אַרבּעַטְרָ, ווַיְלֵל ניט אַנְטְּקַעְגְּנִיקָוּמָעַן זיינער
פֿאַרְלָאנְגָּן.

דער פַּרְאָרָבֶל אֹוֵפֶן פַּרְעֹזֶס אִיז גַּעוּזֶן אֲ פִּינְגָּלֶעֶךְ גַּעֲפִילֶ. עַרְ, סָאמּוּעַלְ, הָאַטְ
בְּאַאסְמָן. וּוֹעֵן אַלְעַ רַאֲמָעַן פָּוֹן לַעֲבָן זִינְעָן צְוֹאַמְעַנְגַּעַפָּאלַן, הָאַטְ דִּי אָוִיטָאַרְיַעַטְ פָּוֹן
פְּרַעְזָעַס אָוִיסְגַּעַזְעַן צֹו זַיְן אֲ בְּעַנְטָשָׁוָגָן. סְהָאַטְ זַיְן גַּעֲרַבְעַטְ גַּעֲשָׁמָאַקָּרְ, בְּעַסְעָרְ,
דַּאסְמָן דַּאסְ, וּוֹאָסְ מַעַן הָאַטְ אָוִיפְגַּעַטָּאָן, הָאַטְ גַּעֲפָנוּןְ חַן אִין דֻּעַם פְּרַעְזָעַסְ אָוִיגָּןְ; וּוֹיְ
דַּעַם פְּרַעְזָעַסְ לַוְּיבְ אָוֹן אָנְעַרְקָעַנוֹגְ וְאַלְטָןְ גַּעַהְוִיכְ דֻּעַם זַיְן פָּוֹן יַעֲדָעַרְ טַעַטְיקִיְתְ
אָוֹן אִידְ אַגְּגָעַבְןְ אֲ וּוֹעַטְ. סָאמּוּעַלְ הָאַטְ מַיְטְ עַקְשָׁנָותְ גַּעֲטָרִיבְןְ פָּוֹן זַיְן אַלְעַ
פְּלַאַטְקָעַסְ אָוֹן «קַאַטְשָׁקָעַסְ», וּוֹאָסְ הָאָבָןְ גַּעַהְאַטְ פָּאָרְ אֲ צִילְ אַרְנוֹנְעַרְצְרוֹיְסְ רַוְּמְ
קָאַוּסְקָיְןְ. עַרְ הָאַטְ אִיםְ גַּעַוְאַלְטְ הַעֲלָפְוָןְ, אָוֹן הַעֲלַפְנָדִיקְ אִיםְ — הַעֲלָפְןְ דֻּעַם גַּעַטְאָ.
עַרְ הָאַטְ זַיְן גַּעַרְפִּיטְ מִיטָּן אַלְטָנוֹסְ דַּעַרְגְּרִיְיכְוָגָעַןְ, מַיְטְ דַּעַרְ אַרְדָּעַנוֹגָןְ. וּוֹאָסְ עַרְ
הָאַטְ אַיְנְגָעַפְרִיטְ, מַיְטְ דַּעַרְ דִּיסְצִיפְלִיןְ, מִיטָּן אַוִּיפְשָׁטָעַלְןְ אֲ וּוִירְטַשְּׁאַפְטָלָעַכְןְ אַרְגָּאָ-
נִיְזָמָןְ פָּוֹן גַּאֲרָנִיתְ. אַוְדָאִי הָאַטְ סָאמּוּעַלְ טִילְ מַאְלְ גַּעַטְרָאַכְטְ, אַזְ זַיְן בָּאֲגִיסְ-
טַעַרְעָןְ זַיְן מִיטְ רַוְּמְקָאַוּסְקִיסְ כּוֹחְ אִיזְ טַיְלְוִוִּיְזָןְ אַוְידְ דַּעַרְפָּאַרְ, וּוַיְילְ דַּאסְ הָאַטְ אִיםְ

דעָרְלוֹבֶט נאָכְצָגְעַבֵּן זִיךְׂרַיְּנָאָ אַיְגָעַנָּע שְׁוֹאָכְקִיְּטוֹן, נִיטְׂ דָּאָרְפֶּן זִיךְׂרַ דָּאָנְגָלְעָן מִיטְׂ קִיְּן פְּרָאָבְלָעְמָעָן; אֲבָעָר אַיְן דָּאָס גַּעֲוֹעַן אָן עֻוְלהָ? עַרְּ האָט גַּעֲוֹאָלָט אַיְבָּעָרְלָעְכָּעָן רַוְּ אָן זִיכְּרָעְקִיְּטָן אָן דָּאָס האָט עַרְּ דָּעְרָגִיְּכָּט בְּלוֹיוֹן אָ דָּאָנָּק זִיךְׂרַיְּן מִיטְּאָרְבָּעָט מִיטְׂ פְּרָעְוָעָס.

וּוֹאָס עַס האָט אוֹיךְׂ לְעַצְּטָנָס בְּאוֹוִירְקָט סָאָמוּלָס בְּאַצְּיוֹנָג צָוְם פְּרָעְוָעָס אַיְן אָ נְעַגְּטָיוֹן זַיְּן, אַיְן גַּעֲוֹעַן דָּעַר צְיָוִינִיסְטִישָׁעָר אַיְדָעָלָל; אָ פָּאָסִיעָו, וּוֹאָס אַיְן מִשְׁעָנָג זַיְּן זַוְּלָן מִיטְׂ אָמָלָאָים בְּאָפָּאָלָן, אָן אַיְם גַּעֲגָעָן גַּאֲרָא אָן אַנְדָּעָר מִין אַנְשָׁפָּאָר. אַרְצִיְּשָׁרָאָל אַיְן מַעְרָנָט נִיטְׂ גַּעֲוֹעַן קִיְּן לִיְזָוָּנָג בְּלוֹיוֹן פָּאָר הַוְּנוּגְרִיקָּעָ יִדְּיִשְׁעָ מַאְסָּן. זַיְּן גַּעֲוֹעַן אָ לִיְזָוָּנָג פָּאָר אַיְם אַלְיָיָן, פּוֹלִין אַיְן מַעְרָנָט גַּעֲוֹעַן זַיְּן גַּעֲוֹעַן אַיְן פְּאָטָעְרְלָאָגָן אָן לְאַדְשָׁה האָט אַוְּפָּגָעָהָרָט צַוְּ זַיְּן זַיְּן הַיְּמָ-שְׁתָּאָט. אַוְּסָגְעָוְאָרְצָלָט אַיְן דָּעַר גַּעֲוֹאָרָן פּוֹן אָט דָּעַם לְאָנָּד אָן אַיְבָּעְרְגָעְפָּלָאָגָנָט גַּעֲוֹאָרָן אָן יַיְדְּ-לָאָנָּד, אָיְן דָּעַר הַיָּמִים פּוֹן זַיְּן שְׁתָּאָמָּ — דָּעְרוֹוִילָּן נָאָךְ אָן אַוְּזָיְכְּ-עָרָעָ, אָ פִּינְגְּרָעְגְּנָנְדִּיקָּעָ הַיָּמִים, וּוֹאָס האָט גַּעֲהִיסָּן גַּעֲטָאָ. אֲבָעָר אַיְן זַיְּן דָּמִיּוֹן האָט דָּעַר זַיְּן שְׁוֹן גַּעֲזָעָן אַרְבִּעְ-טָרְטָרָגָן זַיְּן אוֹיף דָּעַר אַוְּסָגְעָבָעְקָנְקָטָר עַרְדָּ, וּוֹאָס וּוֹעָט זַיְּן הַיְּלָן אָן גַּעֲזָנָטָמָּן. דָּעַר צְיָוִינִיסְטִישָׁעָר גַּעֲדָאָגָן אַיְן גַּעֲוֹאָרָן זַיְּן חַלּוֹם-גַּעֲדָאָגָן, גַּאֲוָלהָ, צְקוֹנוֹפְּטִימָזָיק. מִיטְׂ אַיְם אָט דָּעַר זַיְּךְׂ גַּעֲשְׁפִּילָט אַיְן דִּי שְׁלָאָפְּלָאָזָעָ גַּעֲכָט, צַיְּ אָנוֹטָן, אַיְן קָעְלָעָר, בִּיְּמִים רַאֲדִיאָ-קָעְסָטָל. מִיטְׂ דָּעַם גַּעֲדָאָגָן האָט דָּעַר זַיְּךְׂ גַּעֲשְׁפִּילָט וּוֹרְדִּיקָּ; מִיטְׂ אַיְם האָט דָּעַר זַיְּךְׂ קָעְגָּנְגָּשְׁטָעָלָט דָּעַם דִּיטְׂשָׁ.

אֲבָעָר אַלְסָ צְיָוִינִיסְטָה האָט דָּעַר אוֹיךְׂ צָוְם עַרְשָׁתָן מַאְלָ דָעְרְפִּילָט זַיְּן צְוֹגָעָהָרִיקִיָּט צַוְּ אָ בְּלָל, אַיְן דִּי צְוֹגָעָהָרִיקִיָּט האָט פָּאָרְפִּילְכְּטָעָט צַוְּ עַפְּעָס — שַׁוְּן, אַוְּיָמָן אָרט. זַיְּ האָט סָאָמוּלָן גַּרְאָד דָעְרוֹוִיטָעָרָט פּוֹן פְּרָעְוָעָס אָן גַּעֲנְטָעָר גַּעֲמָאָכָט צַוְּ דִּי אַרְבָּעָ טָעָר אָין רַעֲסָאָרָט. זַיְּ האָט אַיְם גַּעֲמָאָכָט פִּילָן אַוְּמָבָאָקָוּוּם אַלְסָ גַּעְטָאָ-„שִׁישְׁקָעָ“ אָן נִיטְׂ גַּעֲלָאָן אַיְם אַוְּסָגְעָנְעָמָעָן דָּעַם שְׁטָרִיקָּא אַיְן זַיְּן פָּאָבְּרִיקָּ. דָּאָס האָט אַיְם אַגְּנְעָפִּילָט מִיטְׂ דָּעַם אָוּמָרָה, מִיטְׂ דָּעַר קָלְעָמָנִישָׁ אַיְן זַיְּךְׂ אַיְבָּעְגָּעָבָן צַוְּ זַיְּן אַוְּזָיְכְּ-עָרָעָן.

אֲבָעָר אַלְסָ צְוֹגָעָהָרִיקִיָּט צַוְּ זַיְּן נְאַטְּרְלָעְכָּר, אַיְנְגָבְּוִירְעָנָעָר פְּרִילְעָכְּקִיָּט! וּוֹיְ עַרְּ האָט אַוְּסָגְעָרָעָט, וּוֹאָס אַלְיָיָן, פּוֹן וּוֹאָס עַרְּ האָט זַיְּךְׂ דָּוְרָק דָּעַר גַּאֲנָגָעָר צִיִּיטָ בְּאָמִיטָ צַוְּ אַנְטָלוֹפָּן, האָט זַיְּךְׂ אַנְגָּגָוּוֹאָרָפָּן אוֹיף אִים! עַרְּ האָט פִּינְגָּט גַּעֲהָאָט וּיְנָעָ אַרְבָּעָטָעָר — פָּאָרָן אַרְיִיפְּצָוִינְגָּגָן פְּרָאָבְּלָעְמָעָן אַוְּיָחִידָאָים. עַרְּ האָט פָּאָרְאִיבָּל גַּעֲהָאָט אַוְּיָפְּן פְּרָעְוָעָס — פָּאָרָן זַיְּן נִיטְׂ וּוֹעָלָן בָּאַזִּיטִּיקָּן דִּי פְּרָאָבְּלָעְמָעָן. גָּלִיכִּ צִיִּיטָקָה האָט עַרְּ פִּינְגָּט גַּעֲהָאָט זַיְּךְׂ אַלְיָיָן — פָּאָרָן זַיְּן וּוֹעָלָן בָּאַפְּרִירִיעָן זַיְּךְׂ פּוֹן פְּרָאָבְּ לְעַמְעָן: פָּאָרָן זַיְּן נִיטְׂ וּוֹעָלָן טְרָאָכָּטָן זְלָבְּשָׁתְּעָנְדִּיקָּ; פָּאָרָן זַיְּן גַּעֲנְדָּעָטָן וּוֹעָן דָּוְרָק דָּעַם יַאֲרָגְּעָטָאָ: פָּאָרָן זַיְּן אַפְּגָעְרָעְמָדְקִיָּט מִיטְׂ מְאַטְּיָלְדָעָן: פָּאָרָן דָּעַר מְוִיעָרָ, וּוֹאָס אַיְן אַוְּסָגְעָוְאָקָסָן צְוִוְּשָׁן אַיְם אָן זַיְּן טְאָכָּטָעָר בְּעַלְאָן: פָּאָרָן זַיְּן פָּאָרְגָּעָסָן אָן בּוֹדָ, וּוֹאָס עַרְּ האָט זַיְּךְׂ גַּעֲהָאָט פָּאָרְמָאָסָטָן צַוְּ שְׁרִיְּבָן, וּוֹעָגָן דִּי יַיְדָן אַיְן לְאַדְשָׁה. אָן דָּאָרָק האָט עַרְּ נִיטְׂ גַּעֲזָעָן פָּאָרָן זַיְּךְׂ קִיְּן אַנְדָּעָרָן אַוְּסָוּוּגָ, וּוֹיְ צַוְּ קָלָאָמָרָן זַיְּן.

אין אט דעם מין לעבן און אין פריעועס היינט. כדי צו דערגרויכן די גאולה — מארגן.

ער האט אראגעצעזיגן דאס פוטערנעה היטל טיפער איבער די אויערן און אריינַ-געטאן די הענט אין די קעשענעס. ס'אייז אים אנטקעגעזוקומען דער וואגן מיט מיטים. ער האט געטראכט, אzo דער הונגער און די קעלט האבן געמאכט יד אחת צו פארטיליקן די באפעלקיירונג — און דער דיטש דארף דערביי ניט טאן די האנט אין קאלטן וואסער. אָרגע האט ער זיך געפרווט פארשטיילן ווי איזי אָמענטש שטארבט, ניט פון קיין שום מחללה, בלוייז פון הונגער; אָדער ווי ער וווערט פאר-פרוירן צום טויט. פון דעם משונהדיין ריעוין איזי אים נאך קעלטער געווארן. ער האט זיך אָנגעכאפט מיט די אויגן און די פלאקאטן, צעהאנגעגען אויף די פלייטן און מויערן. איינער פון די פלאקאטן האט מודיע געוווען ווועגן דער פראויאנסט-צוטילינגן פאר דער ניעדר דעקדאע. ער האט זיך פארהאלטן צו געבן אָקוּק אויף דער גראיס פון דער פליישראכיע. ניט געקוּק אויף די טאלאנען, וואס ער האט באָקומוּן, האט ער געליטן פון און אומקאנטראָלירבערן הונגער צו פלייש און ער האט קיין מאָל זיך דערמיט ניט געקאנט זאט אָנעסן; ווי דאס פלייש, וואס ער האט געקיט, וואָלט נאָר געוווען אָפארשפייזע צו צעריזין זיין אָפֿעטיט.

ארום אים האט זיך אָמחנה מענטשן געשטופט צום פלאקאטן. ווייבער און מאָנגפֿאָרשוּגען האבן געהאלטן בליערטס אין די פאָרפֿוּרערענע הענט און אויף שטיקלעך פֿאָפֿיר אִיבערגֿעַשְׁרַיבָּה, ואָרט נאָך וואָרט, דעם גאנצַן טעקסט. מען האט איינער דעם אנדעָן דיקטירט די דעקס צוקער, די גראָםען פֿערָדַ-פֿליַּיש, די לַיְּטַן פֿוֹטַעַר — און דאס פֿאָרגְּלִיכְן מיט דער דעקדאע פון אָחֶודַש, פון צוּוִיַּהַדְשִׁים צוּרִיק. די קִינְדַּעַר, וואס זיינַען געשטאנען דערביי, האבן בעעה עקספֿערַטַּן, פֿאָרִיךְטַן דַּי פֿעַלְעַרְן פון די דערוֹאָקְסַעַנָּע. זיי האבן בעסער געדענט דַּי וואָגַן און מאָסַן פון אָחֶודַש, פון צוּוִיַּהַדְשִׁים צוּרִיק. און די דערוֹאָקְסַעַנָּע האבן זיך אָינְגַעַהַעַרט צו זיי מיט דַּרְךְ אָרֵץ. דעם שכנותידיקן פֿלאָקַטַּן, וואס האט גַּוְיָאָרְטַּן, אzo דאס געטאָ דארף זיך פֿאָרְהַאָלְטַן ווי סְגַעַהַעַר צו זיין און ניט מאָכַן קִין אָמוּרוּן — האט קִיִּיַּה גער ניט געלִיְּעַנט.

סָאמּוּעַל האט קוּם בָּאוּזִין אוַיסְצּוּגְעַפְּינָעַן, וואָס ער זוכְטַּן, ווי אָרָום אִים האט זיך געמאכט אָגַלְוִיה. אָהָמוֹן האט זיך אָנְגַעַרְקַטַּן פון דער טַיֵּף פון דער גַּאַס — אָשְׁוֹוָאָרְצַעַ מְחַנָּה פון צַעֲפַטְלַטְעַ פֿרְוִיְּעַן מִיט קִינְדַּעַר בַּיִּיְּהַעַנְט, קִינְדַּעַר אִין פֿרְאָנְטַן פון זַיִּי, הִינְטַעַר זַיִּי אָרָום זַיִּי. פֿוֹיסְטַלְעַדְעַן האבן זיך גַּעַהַוְּבַן אִין דער לַוְּפְּטַן: — «מִיר הַוְּגַעַרְן!» זַיִּי האבן גַּעַפְּאַכְּבַּעַט אִין די פֿנְיִמְעַרְפַּן דַּי פֿאָלִיצְיַּאַנְטַן, וואָס האבן מיט שְׁטַעַקְנַס אִין דַּי הַעַנְט גַּעַטְרִיבַּן פון אַלְעַז זַיִּטַּן. מִיט גְּרָוִיס מֵהַעַט סָאמּוּעַל זיך דּוֹרְכְּגַעַשְׁלָגַן דּוֹרְכַּן מְעַנְשְׂזַרְקְנוּיַּל אִין פֿאָרְשַׁנְעַלְעַרט דַּעַם טְרָאַט. ער האט גַּעַוּסְטַן, אzo דאס לאָזַט עַר הַינְטַעַר זיך די גַּעַשְׁרִיְּעַן, זיך צו באָגַעַעַגְעַנְעַן מִיט אָנְדַעַר גַּעַשְׁרִיְּעַן, דאס מַאַל גַּעַוְאָנְדַעַנָּע — קָעָגַן אִים. אִידְעַר ער האט באַיִּוֹן אָרִינְצּוּקְוּמַעַן אוּפְּנַן הוּאַפְּנַן דַּעַסְאַרְטַּן. האט ער נאָך גַּעַהַעַט אָלְעַצְטַע מְחַשְּׁבָה: ווי גּוֹט דַּעַר דִּיטְשַׁ האט גַּעַרְבַּעַט צו מאָכַן די יַיְדַּן עַנְלָעַד צו די פֿאָרוֹזְעַנְיִישַׁן, וואָס

זי האבן געפֿרעדיקט, איז יידן זיינגען. ווי ליכט וועט זיין זיך איבער דיאָ פֿאַריזענישן צו אַיּוֹדְקָעָוּן: אָן גִּרוּסָע גַּעֲוִיסָנְבִּיסָן. יידן וועלן ניט זיין קִיּוֹן מענטשָׁן, נאָר אָכּוֹפְּהָה הַוְּגֶגֶרְיקָע שְׂטַחוּרְעָס — אָן שְׂטַחוּרְעָס אֵין אַמְצָוָה צוֹ פֿאַרְנִיכְטָן.

אוֹפְּנָן הוֹרֵךְ פֿוֹן רַעֲסָאָרטָן, האָט עַד בָּאַמְּעָרְקָט גַּעֲזָעְמָלָעָךְ צַעֲשָׁוּקָעָטָעָךְ אַרְבָּעָעָט טָעָר. זַיְינָע בְּלִיקָּן האָבָּן אַזְוּעָגָעָטָאנְצָט צוֹ דָעָר זַיִיט: גַּעֲלָאָפְּן אַיְבָּעָרָן שְׁתָחָ פֿוֹן הוֹיָת, זַיִוּ וּוּאָלְטָן גַּעֲוָוָת אָן אַנְטְּרִינוֹגָגָ. אַקְרָא אֵין גַּעֲשָׁטָאָגָן אַוְּרָא פֿאָרָה-שְׁנִיְינָן בְּרָעָטָן פֿוֹן אָ פֿלְוִוִּיט. סְאַיּוֹן סָאַמוּלָן אוּסְטָגְּקָומָעָן מַאְדָּןָעָן, וּזְאָסָן זַיְוִינָטָן בְּרָעָטָן פֿוֹן אָ פֿלְוִוִּיט. אִים אֵין אַיְנְגָעָפָּאָלָן, אָזְדָּיְשָׁוּאָרְצָעָץ קְרָא קָאָן אָמָּאל זַיִן נִיט דִי גַּעֲלָעָ לְאָטָע. אִים אֵין אַיְנְגָעָפָּאָלָן, אָזְדָּיְשָׁוּאָרְצָעָץ קְרָא קָאָן אָמָּאל זַיִן קְלִיגָּעָר אָוָן וּסְנִידְקָעָר פֿוֹן יַעֲדָן אַיְנְצָיָקָן גַּעֲטָאָיִיד. נִיט שְׁפִּיוֹן אֵין זַיִדָּא גַּעֲקָומָעָן זַיְכָּן. זַיִאָז גַּעֲקָומָעָן וּוּאָרְעָנָעָן, אָזְדָּיְשָׁוּאָרְצָעָץ קְרָא קָאָן אָמָּאל זַיִן קְרָא, דָעָם פֿירְוּשָׁ אַיְפָּן גַּעֲטָא. וּוּיְילָזְיָה אַהֲטָטָה אַוְּנְטָעָר פֿעַנְצְּטָעָר אָוִיךְ דָעָר הַעֲרָמָאָן-גַּעֲרִינָגָשָׁטָאָסָע, וּוּ בְּרִיוֹן פֿוֹן בְּעַרְלִין זַיְינָעָן גַּעֲלָעָן אַוְּרָה מַאְרָמָאָרְבָּעָן טִישָׁן, וּוּ מַעַן האָט דִּיסְקָוְטִירָט, וּוּ צַוְּהָלָן דָּאָס גַּעֲטָא אַונְטָעָרְטָעָנִיק, זַיִוּ צַוְּהָלָעָנְדָן דִי אַוְּיָגָן פֿוֹן דִי גַּעֲטָאָנִיקָעָס: אַוְּיָצְרוֹרִיצָן זַיִי אַיְנָעָם קְעָגָן אַנְדָּרָן, לוֹיטָזְיָה אַזְוּעָצָן פֿוֹן דִיּוֹידָעָט אַיְמָפְּרָא — זַיִי זַאָלָן נִיט בְּאַמְּרָקָה, וּוּסָמָעָ טָמֵיט זַיִן. האָבָּן דָעָן דִי דִּיְתָשָׁן נִיט אַפְּנָן דְּרָקְלָעָרָט, אָזְדָּיְשָׁוּאָרְצָעָץ קְרָא קָאָן זַיִן זַיְעָר אַיְגָעָנָם סָאָס אַוְּיָקָאָכָן? זַיְינָעָן זַיִי דִּיְתָשָׁן דָעָן נִיט גַּעֲוָעָן דִי בְּעַסְטָעָ פֿסְיכָאָלָגָן אֵין דָעָר מַאְדָעָרְנָעָר וּוּעָלָט?

*

נַאֲךְ עַמְּעָץ האָט גַּעֲקוּקָט אָוִיךְ דָעָר זַעֲלָבָעָר קְרָא אָוָן גַּעֲהָאָט מַחְשָׁבָות דָעָרְבִּי: שְׁלָוָם, אַיְטָשָׁע מַאְרִיר דָעָם טִישָׁלָעָרָס זַוְּן, וּוּלְכָבָעָר האָט גַּעֲרָבָעָט אַיְן דָעָם זַעֲלָבָן רַעֲסָאָרטָן. עָר אֵין גַּעֲשָׁטָאָגָן אַגְּגָעָשְׁפָּאָרָט אָן אָן אַיְבָּרְגָּעָקָעָרָטָן אָוָן גַּעֲוָאָרָט אָוִיךְ זַיִן בְּרוֹדָעָר מַאְטָלָעָן, וּוּסָמָעָ אַוְּוָקָמִיט אָ דִּלְעָגָאָצָיעָ צַוְּהָלָעָנְדָן דִי אַנְדָּרָעָ רָעָי סָאָרָטָן, זַעְן וּוּי דָעָר שְׁטָרִיךְ וּוּוּרָטָר דָאָרָט צַוְּגָרִיךְיִטְ.

שְׁלָוָם האָט זַדְגָּעָטָן, צַי דִי קְרָא אֵין אַרְיִינְגָּקָומָעָן צַוְּהָלָעָן אַיְן גַּעֲטָאָ: צַי זַיִן אַיְיָנָעָן פֿוֹן דָעָר חַבְּרָה קְרָאָעָן, וּזְאָסָן זַיְינָעָן אֵין דִי טְוּרָעָמָס פֿוֹן דָעָר קִירְכָּעָ פֿוֹן דָעָר הַיְלִיקָּעָר פָּאָגָנָעָן מַאְרִיעָה. דָעָר עַקְרָאָה האָט עָרָ, שְׁלָוָם, זַיִךְ גַּעֲשָׁפְּלִיט מִיטָּן אַיְנְפָּאָלָן, מִיטָּן מִמְּשָׁאָגָנָאָלָעָר אַיְדִּיעָיָ: עָר האָט גַּעֲטָאָרָטָאָט, אָזְאַיְטָשָׁע מַאְרָה, זַיִן פָּאָטָעָר, וּוּאָלְטָן זַיִךְ גַּעֲשָׁטָעָלָט אָוִיךְ דִי פִּיסְ, וּוּעָן עָר וּוּאָלְטָן יַעֲדָן טָאגְיַעַהָאָט אָיְכָלָפָּוּרְפָּלִישָׁ, פָּאָרְבִּיסָן מִיטָּן אַקְלִינְטִישָׁק פּוֹלְקָעָלָעָ. אָם, וּוּעָן זַיִן קָאָן אָזְוִיּוֹדָעָן צַאָגָנָאָפָּוּרְצָן פּוֹיְגָלָ! — שְׁלָוָם האָט גַּעֲפִילִיט, זַיִי דִי אַיְנְגָעָוּיִידָן אַיְן אִים זַיְינָעָן פָּאָרְשְׁטִיפָּט, פּוֹנְקָט וּוּי פָּאָרְשְׁטִיפָּט אָן פָּאָרְפְּרוּרִין עָסְזִינָעָן אִים גַּעֲוָעָן דִי הַעֲנָט אָן דִי פִּיסְ: אָוִיבָר עָר האָט דִי דְּרוֹיְסְנְדִּיקָעָ קַעְלָטָן פֿוֹן לִיְּבָ, וּוּ נִיט אַיִן, גַּעֲקָאָנָט אַוְּיָסְהָאָלָטָן, אָזְאַבָּעָר דִי אַיְנְגָעָוּיְנִיקָּסָטָעָ אִים דְּרָגָאָנָגָעָן דִי יַאֲרָן — גַּעֲרָעָנָט אָוָן גַּעֲשָׁטָאָגָן אֵין דָעָר קָאָלְטָעָר פּוֹסְטִיקִיט פֿוֹן דִי קִישְׁקָעָס.

עָר האָט דָעָרְהָעָרָט סָאָמוּלָס בָּאָגְרִיסְוָנָגָ, נַאֲר דִי אַיְנְרָעָלָעָכָעָ שְׁטִיפְּקִיִּיט האָט

אַיִם נִית גָּעַלְאֹן עַנְטֶפֶעֲרֵן. סָאמּוּל הָאַט גַּעֲוָכֶט דָּרְמָוְטִיקְוָנָג אַיִן דַּעַם בְּחָורֶס
פְּנִים : — וְוָאָס שְׁטִיטִיט מִעַן עַפְעָס אַיִן דְּרוֹיסִין ?
— דַּעַר שְׁטְרִיךְ גִּיט זִיךְ אַנְהִיבִּין, פָּאנְיעַ קָאַמִּיסָּאָר ! — הָאַט שְׁלוֹם אַרְוִיסְגָּעַ
פְּרָעָסְטָפָן צְוִישָׁן דַּי בְּלוּעַ לִיפָּן אָן אַונְטָעַרְשְׁטְרִיכִיכְנִיךְ יַעֲדָעַס וּאַרטָּא,
וּזְאַלְטָ אַונְטָעַרְשְׁטְרִיכִיכְן, אָז אַיִן דַּעַם מַאֲמָעָנָת הָאָבָן זַיִ צְוּוִי קִיּוּן שִׁיכּוֹת נִית מִיט
זִיךְ — נִית זַי זְיִינְעַן גַּעֲוָעַן שְׁכְנִים אָן בִּיט גּוֹטָעַ פְּרִינְדָּן.

סָאמּוּל הָאַט זִיךְ גָּעַלְאֹן לוֹיפָן צָום בִּירָא. דַּי קְרָא אַוִּיפָּן פְּלוּיט הָאַט זִיךְ א
טְרִיסְלָ גַּעֲטָאָן אָן צְעַשְׁפְּרִיטָ דַּי פְּלִיגְלָ. אַוִּיבְ זַי אַיִן גַּעֲקָוּמָן וּאַרְעָנָעָן, הָאַט
קִיְּנָעָר אִיר וּאַרְעָנוֹגָן נִית פָּארְנוֹמָעָן. אַיִן גְּרוּס פָּאַרְאַכְּטוֹנָג, הָאַט זַי עַפְעָס גַּעֲלָאָן
פָּאַלְן הַינְּטָעָר זִיךְ אָן זַי אַוִּיגְעָהָבִין אַיִן דַּעַר לַוְּפָטָן.
— אַוִּיפָּן הוֹרֵף הָאַט זִיךְ בָּאוּזָן דַּי גְּרוּפָעַ דַּעֲלָגָאָטָן. — אַלְץ שְׁטְרִיקְט ! —

הָאַט מַאְטָל אִינְפָּאַרְמִירָט שְׁלוּמָעָן. — הָאַט גַּעֲזָעָן יִשְׂרָאֵל ? — הָאַט שְׁלוֹם גַּעֲפְּרָעָגָט אַוִּיפָּן עַלְטָסְטָן בְּרוֹדָעָר.
מַאְטָל הָאַט אַשְׁפִּי גַּעֲטָאָן צְוִישָׁן דַּי צִיּוֹן : — וּוּ הַאָב עַד גַּעֲזָעָן יִשְׂרָאֵל ? עַד
שְׁטִיטִיט נַאֲךְ אַלְץ אַונְטָעַר דַּעַם אַלְטָנָס טִיר. אִידְאָטָן, דַּי גַּאֲנָצָע אַנְפִּירְוָנָג, שְׁנַאֲרָעָן אָן
אַוִּידְעָנָץ אָן דַּעַר אַלְטָעָר וּוּלְיָ נִישְׁתָּאָנְקוּקָן. — זַיִ זְיִינְעַן אַרְיָין אַיִן דַּעַר פָּאַבְּרִיקְ
גַּעֲבִיְּדָע. דַּי אַוְּמָגָעָוְוִינְגְּלָעָכְעַ שְׁטִילְקִיְּתָ הָאַט שְׁלוּמָעָן אַוְּסָגְקָוָקָט מַאֲדָנָע. זְיִינְעַן
טָאַקָּעַ אֶלְעָ מַאְשִׁינְעַן גַּעֲשָׁתָאָנָעָן, צַי עַד הָאַט גָּאָר מִיט אַמְּאָל בְּאַקְוּמָעָן פָּאַרְשָׁתָאָפְּטָע
אַוִּיעָרָן ? זַיִ זְיִינְעַן אַדְוִיךְ דַּי פּוֹסְטָעַ וְאַלְעָן אַוְּנָגָעָקָוָעָן צַו דַּעַר הַאֲלָעָ, וּוּ דַעַר
מִיטִּיגָּה הָאַט גַּעֲזָאָלָט פָּאַרְקָוּמָן. דַּי הַאֲלָעָ אַיִן גַּעֲוָעָן פּוֹל גַּעֲפָאָקָט. — אֶלְעָ רַעַסְאָרָטָן
שְׁטְרִיקְקָן, חֲבָרִים ! — הָאַט מַאְטָל אַוְּסָגְקָוָפָן צָום עַולְם. מִעַן הָאַט אִים נִית גַּעַ
עַנְטָפָעָרָט מִיט קִיּוּן הַיְּתָעָרָע אַוְּסָרְפָּוָן. אַוְּסָגְבָּלִיכְטָעָ פְּנִימָעָר, גַּעֲלַבְּגְּרוּעָ, הָאָבָן
אִים אַפְּגָעָעַנְטָפָעָרָט מִיט אַפְּרָבִיסְעָנָעָם עַקְשָׁנָה אַיִן דַּי בְּלִיקָּן. — אַרְוּם אַיִן גַּעֲוָעָן
מוֹרָאָדִיק שְׁטִיל ; בְּלוּזָן דָּא אָן דָּאָרָט הָאָבָן לִיְדִיקָעַ מַעֲנָאַשְׁקָעַס אַוְּמָהִימְלָעָד גַּעַ
קְלִימְפָּעָרָט.

דַּא אִיז אַוִּיךְ אַקְּסְטָן-טְרִיבָּנוּעָ אַוְּמָגְעָרִיכְט אַרְוִיְּפָעָשְׁפָּרוֹנָגָעָן דַּעַר קָאַמִּיסָּאָר
סָאמּוּל צְוּקָעָרָמָאָן. דָּאָרָט אִיז עַד גַּעֲשָׁתָאָנָעָן אַונְטָעַרְגָּהָבוּבָן אָן אַמְּמָבָאַשִּׁיצָט קָעָגָן
דַּי הַונְּדָעַרְטָעָר גִּיפְּטִיקָעָ אַוִּיגָן, וְוָאָס הָאָבָן אִים דָּוְרָכְגָּשְׁפִּיוֹת. אַיִן דַּעַם מַאֲמָעָנָת
הָאַט עַד פָּאַרְגָּעָסָן אָן פְּרָעָזָעָס רֻומְקָאָוָסָקִי, פָּאַרְגָּעָסָן אָן דַּעַר פָּאַבְּרִיקְ
עַר הָאַט גַּעֲפִילָט, זְיִינְעַן גַּעֲוָעָן דַּי אַוִּינְגָן, דַּי בְּלִיקָּן פָּוֹן שְׁנָאָה, וְוָאָס הָאָבָן גַּעֲמוֹזָת
צְעַשְׁמָלָצָן וּוּרָזָן, בָּאוּגִטָּן וּוּרָזָן. אַיְנָעָרָאָלִין אַיִן עַר גַּעֲוָעָן. אַיְנָזָם.

— בְּרִידָעָר ! — הָאַט עַר אַוְּסָגְקָוָפָן אָן גַּלְיָיךְ דַּעְרָפְּלִיט וּוּי מְשׁוֹנָהָדִיק עַס
פָּאַלְטָ דָאָס וּוּאָרָט אַבְּעָרְדָּר דַּי קַעְפָּ פָּוֹן דַּי, וְוָאָס זְיִינְעַן גַּעֲשָׁתָאָנָעָן אִים צְוּפָוָסָן. —
אַרְבָּעָטָעָר ! — הָאַט עַר זַיִךְ פָּאַרְדִּיכְט אָן אַיִן הַאֲרָצָן גַּעֲרָוָפָן צַו הַיְּלָפְּ זַיִן גַּאֲנָצָן
מוֹת. — אַיִךְ שְׁטִי דָא נִית פָּאַרְדִּיכְט אִיךְ זַיִ אַיִירָס אַשְׁוָנָא. אַיִד בִּין אַגְּטָאַיִד, פָּוֹנְקָט
וּוּי אִיר אֶלְעָ אָן אַיִד וּוּלְיָ, אָז אִיר וּזְאַלְטָ הָאָבָן צְוָתָרִי צַו מִיר אָן מִיד אַוְּסָהָרָן, וּוּי
מִעַן הַעֲרָת אָוִס אָן אַיִגְעָנָעָם ! גַּלְיָיבָט מִיר, אָז אַיִד בִּין אַוִּינְגָן אַיִיר גּוֹטָס ! —
גַּלְיָיבָט מִיר ! גַּלְיָיבָט מִיר ! — הָאַט עַר אַפָּר מַאְלָ אַבְּרָגָעָחָזָרָט אָן אַבְּרָגָעָ

האקט. עד איז געווין אַ שְׁלָכֶטֶר רַעֲנָנֶר. דאס. וואס ער האט געווואַלַּט זַי זָגָן. האט ער שוין געהאט געזאגט אַט מיט דער שטאמלעניש. עפָס האט נאָך געושומעט אין קאָפֶ: אַ כְּמַאֲרָע פּוֹן פֿרְאוּס. וועלכּע ער האט ניט געטאָרט אַרוֹיסְבּּרְעַנְגָּען. יאָ, ער האט גוט געווויסט. אָוּ דאס האט ער איז קאָפֶ דִּי רֵיד פּוֹן פֿרְעֹזֶס. נאָר ער ווועט זיך זַי ניט אָונְטְּרָגְּעָבָן. אָנִי אַט דער רְגָע אַיז ער געווין דערוואָקסָן אָנִי געשטאנְגָּען אוּפִיךְ אַיְיגְּגָעַן פִּיס. מיט אַמְּאַל האט ער אוֹיסְגּוּרְפֶּן: — קָעָגָן וּמְעֻמָּן קַעְמְפָט אִיר?

קעגן וועמען ? — איז דאס געווען זיין איינגן קול, צי דאס קול פון פריעזעס ?
אויף זיין אויסגעשררי האט דער המון זיך צעברוייזט. דער פונק איז געקומען
און דאס פיער האט זיך צעלפלאָקערט :

— קעגן רומקאואוסקין!

— קעגן איד, פיאווקעס, וואס זיגן אונדזער בלוט!

— מיר ווילן גיט זיין דאפֿלט פֿאַרְשְׁקָלָאָפְּט !

— פאר ווֹס בעטט מען ניט צו די טאלאנען בי די "шибקעט", גאר מען בא-
ראבעוועט אונדז פון אונדזער שטיקל זוגאָברוט ?!

— מיר זייןען הונגעריך! מיר ווילן בעסערע זופּוֹן!

— נידער מיט דער געטאקראטיע! מיט רומקאווסקיס כנופיה!

— מיר ווילן דער פרעוזעס זאל אונערקעגען אונדערער עטלעגאנטן!
סאמוועל האט אויפגעחויבן ביידע הענט: — שטיל זאל זיין! — האט ער
געדונערט און געפֿילט, ווי ער זינקט אראפֿ נידעריק, נידעריק.
קיינער האט אים ניט געהרט. דאס געפֿילדער האט זיך געכניילט אין ווינע
אויערין צווזאמען מיטן ארקעסטער פון צעקלימפֿערטע מענאשקבע. רווי, רווייטע,
אויסגעקרימט פנימער האבן, ווי פנימער אין א קאשמאָר, זיך געריסן צו אים
פאריס. אים צו פאֶרכזון.

די ליעטערס פון די אפטילוונגען זינגען אים געקומען צו הילפ. א פאר פון זי האבן זיך אויך אָרוּפֿיגַעְכָּאָפְּט אָרִיפְּן קָאָסְטָן, וּוֹ סָאָמוּעָל אֵין גַּעַשְׁטָאנְגָּעָן אָוֹן אוּיך זַיִהַ האָבָּן אַנְגַּעַהֲוִיבָּן צַו שְׂרִיעָן אָוֹן דְּרָאָעָן מִיט די פּוֹיסְטָן קָעָגָן דַּי פּוֹיסְטָן פָּוֹן המָנוֹן. נָאָר דָּא אִיּוֹ פָּוֹן מִיטָּן זָאָל, אָוּיפְּן דִּי אָקְסְלָעָן פָּוֹן זַיִנְגָּעָן צַוְּיִי בְּרִידָעָר, אָוּטְגַּעְוָאָקָּסְטָן יִשְׂרָאָל, אִיטְשָׁע מַאְיר דָּעַם טִישְׁלָעָרָס עַלְטָסְטָעָר זָו, וּוּלְכָבָעָר הָאָטָן, וּוּיְזָוָת אָוִים.

געווון זייןע ברידער. ווי האבן געהערט צו אן אומבאקאנטער ראסע, וואס ער האט
איך שפראָץ ניט פֿאַרשטאנען.

ישראלס קול האט געלאָסן און דוייך זיך געטראגָן צו זינגע אוייערָן: — מיר
וואועלן זיך ניט אַרוּיסְטְּרִין פֿון דעם רַעֲסָאָרט, בֵּיז אַיְיר, הָעָר צֻקָּעָרְמָאָן אָונְ דָעָר
פּֿרְעֹזֶעֶס, וּוְעַט אַיְפְּנָעָמָעָן אָונְדָעָרְעָט דַעַלְגָּאָטָן אָונְ אַיְסָהָעָרָן אָונְדָעָרְעָט פּֿאַדְעָרְנוּגָעָן.

— פָּרָגְעַסְטָן, או מִיר זִינְעָן אַיְנְגָעֶזְמָט אֵין גַּעֲטָא ? ! מִיר זִינְעָן דָּאַךְ אַלְעַ, — קָעָגָן וּזְעָמָעָן ? ! — הָאָט סָגוּמָעָל אֵין הַילְפָלָאָן צָאָרָן אַרוֹסְגָּעָפְלָאָצָט.

מייטן פֿרְעֹזֶס אַרְיִינְגָּעָרְעַכְּנָמֶן, אֵין דִּי הַעֲנָטֶ פֿוֹן דִּיְתְּשָׁ!
דאָס קּוֹל האָט זִיךְ אִים פֿאָרָהָקְט. דָּאָרָט, אֵין דָעַר מִיטֶּ פֿוֹן זָאַל, האָט יִשְׂרָאֵל

קלוג געשמייכלט : — אפשר ווועט איר, פאנגעיז צוקערמאן, גיין צום הער פרוצעע אונז אים דערוואונגען דערמאנגען. אונידש דארפט איר דאס ניט זאגן, אדרבא, ברעננט אים האער. זאל ער קומען זיך אויסטשאמעסן מיט אונדייזערע דעלעגאנטען.

— וועל איך טאכע גיין! — האט סאמועל, אומגערכט פאר זיך אלליין, אויסיגס-
רוף, — איך גי' צום פרעוזעס! — דאס זאנדריך, איז ער אראפגעשפּוֹרְגֶּעָן פָּוּן
קאסטען; ניט קוּקְנְדִּיק אויף קיינעם, זיך דורךגעשטופט דורך דער מאסע און ארויס

פונ דער האלע. שוין איז ער געווען אין די אָרְעַםס פון פראָסֶט אָזֶן ווינט. ער האט ניט געפֿילט די קעלט, הגמ ער האט ניט געטראָגן אויף זיך מעד, ווי די בלוייז מאַרְינְגָּךְ. עפֿעס האט געבִּיסן — אַינְעוֹנִינִיק גראָד: «וועָר בֵּין אַיךְ?» האט דאס האָרְצֶן גע-טיאָקְעַט אַין אַים. «בֵּין אַיךְ דעם טישלעָר-יונְגָּס שיקְיִינְגָּל? זיין אַגְּנִיעָץ צוֹ רומְקָאָסְקִין? צי בֵּין אַיךְ גָּאר אָינְגָּל, ווֹאָס לוֹיפְּט צוֹ זָיוָן טָאטָן, ער זָאל זיך אַנְגְּבָּעָמָּן פָּאָר אַים אָזֶן זיך אַיְנְשְׁטָעָל? אָינְגָּל... אָינְגָּל... ווֹאָס אַין באַלְיִידְקַט

געווואָרַן, פֿאָרְשַׁעַמֶּת גַּעֲוֹאָרַן, פֿאָרְלַוִּין וַיַּן פֿאָרְמַעַסְטַּ... — דֵי גַעַדְאַנְקַעַן זַיְנַיַּן, ברַיְקַע אָוָן אַפְגַעַרִיסַעַנָּעַ, גַעַשׂוּמוּעַן פֿאָרְבַּיִי וַיַּן מוֹחַ. דָאָס גַעַלְוִיךְ פַוַן דֵי פִּים, דָאָס אָוְמְרוּקַע טַיַּאַכְקַע פַוַן הָאָרֶץ הָאָט זַיִ אַיבְּעַרְגַעַהַאַקְטַע אָוָן צַעַפְעַרְטַלְטַע.

דער קאָפּ פֿון פרַעֲזָעַס האָט אוּפִיגְעָטוּכּ אַזְן זַיִן דָמִיוֹ. ער האָט זַיִן גַעֲזָעַן רעדַן מִיט אַים אָזֵן גַעֲפִילֶט וּוּ עָרֶט, סָאמּוּעַל, ווערט צָעַרְטִין אוּפּ צָוַיִי חַלְקִים. אַינְגַעַר האָט צָגְעַזָּגּ אַגְּהַאֲרַכּוֹאַם, זָוַנִישׁ, צַוּ פָאַלְגָן אַים. דָעַט באַשְׂצַעַר; צָגְעַזָּגּ אַים צַוּ עַלְמָן האַלְטָן דָאַס צָעַוְילְדַעְוּטַע, הַוְגַעֲרִיקֶעֶץ פָאַרְזַעְעַנְישׁ — דָעַט המַנוּן. אָוֹן דָעַר צָוִיְיטָעַר האָט גַעֲמָאנְט פָאַר דַי הַוְגַעְדָרְטָעַר. וּוּאָס וּוּאָרטָן אַין דָעַר פָאַבְּרִיךְ־הַאַלְעַט. דָעַר צָוִיְיטָעַר האָט גַעֲבָעְטָלַט בַּיְמַיִם פְרַעֲזָעַס. נִיט צָוְגַעְמָעַן דָאַס שְׁטִיקְלַ-צָוְגַּאֲבְּרִירָוִת; זַיִ אַוִיסְצָהָעָרָן אָוֹן פָאַרְהַאֲנְדָלָעָן מִיט זַיִעְדָעַ פָאַרְטָרְעַטָּעַר. אָוֹן צָוְיִישָׁן דַי צָוְיִי צָעַרְסָעַן חַלְקִים — וּוּ אַיְזַוְעַ ער אַלְיַין גַעֲזָעַן? אַיְזַוְעַ ער צָעַפְלִיקַט אָוֹן צָעַשְׁטוּבַט גַעֲזָוָרָן? — אָוֹן לוּפְנְדִיק, האָט ער זַיִן גַעֲזָוְנְדָרְטָעַט, וּוּאָס ער לוּפְטָט דָאַס אָזֵי. וּוּאָס ער טְרַאְגַט זַיִךְ דָאַס אָזֵי ווּילְד אָוֹן האַסְטִיק, אָזֵי פָלָאַקְעָרְנִיּוּט, וּיְ ער אַיְזַוְעַ נַאֲךְ קִיְיָן מַאֲלַ אַיְזַוְעַ ער בְּעֵנְצָה נִיט גַעֲלָאָפּ. פָאַר וּמַעְמָעַן אָוֹן פָאַר וּוּאָס?" — האָט ער זַיִךְ גַעֲפְרָעַגְט אָוֹן ער האָט זַיִךְ גַעֲנְטַפְרָט : "פָאַר

מיר אלין, פאר מיין אייגענער דערהאלטונג, פאר מיין רוי... פאר מיר... מיר!!! — אבער ווער אי געווען דער «אייך»? וו אי ער געווען? האט ער דאס טאקט איזוי געקעפט און זיך געריסן? איי דאס באמת געווען דער זין? לויינדייק, האט ער בעמערקט אויף א מוייער א לאזונג, א געריבענע מיט קרייד: «א טויט דעם פרעוזע!» עפֿעס האט אין אים אויפגעלאכט מיט א יאמערדייק געלעכטער. א קול אין אים האט געשיגן: «א טויט סאמוועלן! א טויט צוקערמאגען!» די לופט האט זיך צעקראקט. ער האט אויפגעהובין דעם קאָפּ אין דער הווּר. א באָפְּטַע קראָען האט געקרייזלט אַרום טורעם פון דער קירcum. «כאַבְּיכָאַ-קְּרָאַ-קְּרָאַ-קְּרָאַ», האָבָּן זיי געלאָקט.

דאָס האט די שׂוֹאָרֶצָעּ וְאָרְעָנוֹגָן איין זיינְדָעּ פְּלִיגְלָגְלָגְלָאָקט. אויף דער בריך האט אים פְּאָרְפְּעָלֶט אַטְעָם. סְאָפְּעָנְדִּיק, איין ער געשטיגן אַרְוִיָּה; די לאָסְטָט פון גּוֹףּ אַנְגְּעָשְׁפָּאָרֶט אַוְיָפּ אַרְעָם. וְאָס האט צְוָגָעָהָלְטָן דעם פְּאָרְעָנְטָשׁ. די גָּלְאָנְצִיקָעּ שְׁטִיוֹלָל אויף די פִּסּ האָבָּן גְּעוּווִיגָּן פְּוֹדָן. סְאָיִן אַיִם אַוְיָסְגָּעָקְמָעָן, וְוי די גָּאנְצָעּ לְאָסְטָט זִיְּגָעּ וְוְאָלָט גְּלְעָגָן איין זֵיַּן אַיִם גְּצָזְוִינְגָּן אַרְאָפּ — צַו דַּעַר חֲרֵפָה אָוּן גַּעַפְּאַלְגִּיקִיט. אַנְגְּנְדִּיק בְּעַנְקָעְנִישׁ צַו דַּי גַּעַהְיִימָעּ לְעַמְפְּלָעָד אַיִן קָעַלְעָר האט זֵיךְ צְעָצָנוֹן אִין אַיִם. סְהָאָט אַיִם גְּצָזְוִינְגָּן צֻומָּן רַאֲדִיאַ-קְּעָסְטָל — אַיִן פְּאָרְלָאָנְגָּפּוֹן אַתְּפִּיסְהָנִיק, וְאָס בָּאָגָּרְטָן זִיְּן גַּעַלְבִּיטָעָה. ער האט זֵיךְ גְּעוּווֹן מִיט אַיִם. מִיט דעם רַאֲדִיאָ, אִין דעם חֹשֶׁךּ פון קָעַלְעָר, דעם שְׁמוֹצִיקָן אָוּן קָלְטָן — וּוּ ער האט זֵיךְ גַּעַפְּלִיט דערהובין אויף זִיְּגָעּ טַעַנְבָּר, אַוְיָפּ קָלְאָגָּג פון זִיְּגָעּ בְּשָׂרוֹתָה, אַוְיָפּ אַטְעָם פון דער וַיְיִתְעָר, אַפְּעָנְדָר וּוּוּלָט. דָּאָרט אָונְטָן האט ער גְּעוּוֹסָט וְוּרָר ער אַיִן. דָּאָרט האט ער «זִיְּךְ» גַּעַפְּלִיט. דָּאָרט איין ער גְּעוּוֹן שְׁטָאָרָק: אַ בְּאוֹאָפְּנָטָעָר סָאָלְדָאָט אַוְיָפּ מַעֲרָבִ-פְּרָאנְטָ, אַ גְּרָאָנְצָטְן-וּוָאָרְפָּעָר אַוְיָפּ אַפְּלִיעָר, אַ קָּמְאָנְדִּיר פִּון אַוְיָאָזְנְ-עִסְקָאָדְרִילָעָס, אַ טָּאָנְקָן-קָאָמְאָנְדִּיר, אַ סְטוֹרָאָטָעָ, אַ בְּאָגְנָעָטָן קָעַמְפָּעָר. דָּאָרט אָוֹטָן האט ער גְּעהָאָט זִיְּן וּוּירָעָ, דָּאָרט איין ער גְּעוּוֹן אַ צִוְּנִיסְט אָוּן אַ יִיד. דָּאָרט, אִין דער פִּינְגְּצָטְרָקִיט פון קָעַלְעָר, האט ער גְּעוּוֹסָט וְאָס לִיכְתָּאָ אַיִן, וְאָס פְּרִידָאָן גּוֹטְסִיקִיט אַיִן. דָּאָרט האט ער גַּעַפְּלִיט דעם טָעַם פון בְּרוּדָעָר שָׁאָפְּט פון מַעֲנָשָׁן — נִיט פון שְׁטוּרָעָם.

ער האט דערפִּילָט, וְוי עַמְּצָעָן כָּאָפְּט אַיִם אַן פְּאָרָן אַרְעָם: — וּוּ לוּפְּט אַיִר אָזִוי, צְוָקָעָרָמָאָן? — ער האט זֵיךְ פְּאָרְהָאָלְטָן אַ צְעָוְמָלְטָעָר. סְהָאָט אַיִם גְּעַנוּמָעָן אַרגְּעָ, בֵּין ער האט דערקענט דאס פְּנִים פון קָעַרְאָוְנִיקָן פון דער דְּרוּקָעָרִי. ער מַעֲנָשָׁן האט אַוְיָסְגָּעָזָן וְוי נִיט דער זַעַלְבָּר. סְאָמוּלָהָל האט אַיִם גְּעוּוֹלָט אַפְּפָטָרָן מִיט אַן אַיְלִיק וּוּאָרט, אַבְּעָרָדִי הָאָט ער גַּעַפְּלִיט דעם טָעַם פון נַאֲגָּגָעָלָאָן: —

כְּיוֹאָלָט גַּעַשְׂוּוִירָן, אַזְּ אַיְר לְוִיפְּט צֻומָּן פְּרָעָזָעָס!

— יָאָ — הָאָט סְאָמוּלָהָל אַרְיִיסְגָּעָסְפָּעָט. — די בְּאָנְדָעָ וְוִיל זֵיךְ נִיט אַיְנְשְׁטִילָן.

דַּעַר מַאן הָאָט בִּיטְוֹלְדִּיק גַּעַשְׂאָקָלְט מִיטָּן קָאָפּ: — קָלִינְגָּט נַאֲרָדָעָ פְּאָלִיצְיָי, שְׁוֹתָה אַיְנְגָּט. קָלִינְגָּט, וּוּט אַיְר בָּאָקְוּמָעָן גַּאֲרָאָדָעָ אַטְּאָלָאָן אַן אַגְּלָעָטָן. לְעַרְנְט זֵיךְ פִּון מִיְּגָעָעָפְּלָעָרָן, צְוָקָעָרָמָאָן. מַאֲכָט עַס הַוקְ-שְׁטוֹטָק, וּוּט אַיְר בָּאָלְדָעָן זִיְּן נַאֲכָנְ שְׁטוֹרִיק. אָזִוי וּוּי בֵּי מִיר. בֵּי מִיר אַיִן שְׁוִין נַאֲכָנְ שְׁטוֹרִיק אַן נַאֲרָדָעָ אַוְיָד... — סְאָמוּלָהָל האט אַיִם אַנְגָּעָקָוּקָט. — די פְּאָלִיצְיָי אַזְּ זֵיךְ אַנְגָּעָקָוּמָעָן אַן אַיךְ חָבָן נִיט

געדארפט טאן די האנט אין קלטן וואסער. אַ זיז'שטריך אין געטא ? אין מרדכי חיימלס רעסארטן זיצט מען נישט ! אין אין אויגנבליך האבן די יאטן מיט די בענדליך געהבן אַ טראג אַרוויס מיינע דראקערס. ווי שפענער זייןען זוי געלזיגן... און איך מיט זוי. וויל ווי קומט אָזָא לעמעשקב, ווי איך, צו זין אַ קעראָונִיק ? אַבער ניט געדאגהט. מאָרגן גיイ איך אין אַ רעסארט. אַיר האט געזען די ניע רציצע ? הונדרט גראם וויניקער פלייש. גיט אַכטונג זוקערמאָן, איך זאלט ניט קומען אויף מײַן מְדָרֶגָה ! רופט ניט סתם די פֿאַלְצִיזִיזַּט רופט בעסער די "אַיבָּעַפְּאַלְקָאמְאַנְדּאָ" ! — ער האט דערנענטערט זיין אויסגעקרימט פֿאנִים צו סָאמּוּלָס : — זוקערמאָן, אפשר קאָן איך פֿון איך האבן אַ טובהָלָע ? אַ בִּיסְלַהֲלָץ... מײַן בְּנִיְּבִּית וּוּרְט געלזרין, אַ בִּיסְלַהֲלָץ ?

— זיכער... זיכער, — האט סָאמּוּלָס גַּעַשְׁטָאָמְלָט, זיך באָפְּרִיטִיט פֿון דער האנט אַרום זיין אַרום אַון אַנטְלָאָפּוּן.

אין פרעוזעס' ווֹאָרטְ-צִימְעָר האט ער זיך אַנגָעַטְרָאָפּוּן אויף די קָאָמִיסָּאָרְן אַון לִיטְעָרָס פֿון הִיטְלָ-מְאָכָּעָר רעסָאָרט, פֿון די שְׁנוּידְעָרְ-רָעָסָאָרטן אַון פֿון די שְׁפִיטְעָ לְעָר. ער האט גַּעַוּסְט, אָז די מְעַנְטְּשָׁן האָבָן די זַעַלְבָּעָ דָּאָגוֹת, וּאָס ער אַון אויסגעַמְּטן מיט זיין זיך צו פֿאַרְהָאָלְטָן. ער האט זיך צָוְעַשְׁטוּפָט צו דער סָעָקְרָעְטָאָרָקָע אַון גַּעַהְיִסְן זיך אַנְמְעָלְדָן. אַין אַ רְגָּע אַרום, אַין ער גַּעַוּסְט אַין רָוְמָקָאָסְקִיס בְּיוֹרָא.

מרדי חים רָוְמָקָאָסְקִיס האט גַּעַטְרוֹנְקָעָן טֵי מיט צִיטְרִין. ער האט גַּעַוּסְט מיט הִילְבְּקָע, גְּרוּסְעַלְקָעָן אַון אַגְּעַרְעָכְצַּט בַּיְּיָעָן שְׁלָוק. ער האט אויסגעַזְעָן רְוִיק. אוּבָן אַין זַיְנָע אַוְיגָן האט יָאָ צְעַגְּלִיט גַּעַפְּינְטָלָט אַון אוּפְּרָעְגָּוָגָג, אַין דָאָס גִּיכְעָר גַּעַוּסְט די אוּפְּרָעְגָּוָגָג פֿון אַ פֿאַרְקָאָכְטָן שְׁפִילְעָר, וּאָס וּוּיס, אָז דער נְצָחָן אַין זַיְנָע קָאָרטָן. — נָאָך וּאָס בִּיסְטָו גַּעַקְוּמָן ? — האט ער אַגְּעַרְוּקָט פֿון זיך דָאָס גָּלָאוּ אַון גִּיך אַ וּוּש גַּעַטָּאָן די פֿיְיכְטָע לִיפְּנָי. אַין זַיְנָע אַיְוּעָן אַ פְּאַרוּוּרָה.

סָאמּוּלָס האט, אַון אַמְּגַעְבָּעְטָעְנָעָר, זיך אַרְאַפְּגָעַלְאָוּן אוּפְּנָן בענְקָל בַּיְּמָם שְׁרִיבִּי טִיש אַון גַּעַבְּלִיבָּן זִיכְן פֿאַרְאַלְיְוִידְרָט, אַפְּהָעָנִיק : — אַיר מוֹסְטָ עַפְּסָעָס טָאן, הַעָר פֿרְעָזָעָס. — האט ער אַרְוִיסְגַּעְרָעָפְּלָט.

דער פרעוזעס האט זיך אַונְטָרְגָּעְהָוִיבָן : — אַון דו האָסָט שְׁוִין דָאָס דִּינְיִינְקָע אַפְּגָעָטָן ? כִּיהְאָבָּדָר אַמְּאָל גַּעַזְגָּוָת אַון איך זָאָג עַס דִּיר נָאָך אַ מאָל, זְוקָרְמָאָן. זָאָלָסְט וּוּיסְן וּזְיך צו פֿירְן. כִּיהְאָבָּדָר אַנְפְּאָרְטְּרוּמִיט מִינְעָ פֿאָבְּרִיךְן, אַו דו זָאָלָסְט מִידְרָעָלְמָן אַון נִיט פֿאָקָעָרטָן. צו דַּעַם האָלָט איך דִּיך, פֿאָרְשִׁיטִיסְט ? — פֿאָר וּאָס גַּעַמְט אַיר נִיט אוּפְּהָאָזְנָן ? — האט סָאמּוּלָס גַּעַשְׁטָאָמְלָט מִיטְן טָאן פֿון אַונְפְּגָעָשְׁמִיסְן קִינְד.

— פֿאָר וּאָס ? וּוְיל אַיך וּוְיל נִיט. בַּיְּמָיר זַיְנָען נִיטָאָ קִינְזָעָלְגָּאָטָן. איך טָאנְצָע נִיט מִיט די פֿאָרְמָלְחָמָה דִּיקָע מִשְׁוָגָעָתָן. דָא וּוּטָמָיר קִינְעָרָ קִינְזָעָלְגָּאָטָן. זָאָגָן. דָא בִּין איך בַּאֲלָעָבָאָס ! דִּיר, זְוקָרְמָאָן, דָאָרָף איך דָאָס אוּרָ נָאָד אַרְיִינְהָאָקָן אַין קָאָפּ ?

סאמוועל האט זיך געעהנט : — אבער פאר וואס ?

— הער אויף צו פאַרוֹאָסְעֻוּן ! — האט זיך דער פריעועס שוין אויפגערטין פון בענקל און זיך אַ שטעל געטאן אייבער סאמוועלן, אַראָפֿוקָוּקָהִיךְ צו אַים דורך די שפֿאלטָן פון די ברילן. — אַיך פאַרוֹאָסְעֻוּן עפָּס אַסְכִּים דִּיטִישׁ ? וואָס האַסְטּו געוֹאָלֶט ? צ'יזָאל לאָונֵן די האַלְאָטָעָא אַיבָּערְגָּעָמָעָן די פִּירְוָנָג פָּוּן גַּעֲטָא ? אַיך בֵּין פַּאָּרָאנְטוֹ אַרְטָלְעָד ! אַיך אַיְינְגָּעָר אַלְיָין ! אָונֵן אַיך ווֹיסִיס, וואָס אַיך טּו. ס'יזָאל קָאָסְטּוֹן קְרָבְּנוֹת, ווּעָל אַיך אוּפְּרָאָסְטּוֹן קְיָין הָאָר נִיט נַאֲכָגְבָּן. אַרְבָּעָטָן מָוּן מַעַן אַנְהִיבָּן ! גַּלְיִיך אַוְּפָּנְאָרְטָן, אָונֵן דּו גִּיסְטּ אַיצְטּ צְרוּקִיךְ אָונֵן מַאֲכָסְטּ זַיִד אַרְבָּעָטָן ! — סָאָמוּעָל האַט אַוְּפָּנְאָרְטָן זַיִד אַוְּפָּגָעָשְׁטָלְעָט. אַלְצָאַין אַיְם אַיז גַּעֲוָעָן פַּאָּרְטָעְמָפּ, ווי אלְעָזְזָעָן מַחְשָׁבוֹת ווּאָלְטָן פַּאָּרְלָאָקְיָרָט גַּעֲוָאָרָן. אַיְין קוֹל האַט עַקְוִיסְטִירָט. דָאַס קוֹל פָּוּן פַּרְעָזָעָס : — גַּי אָונֵן זַאג זַיִד, אוּ אַיך ווּעָל רָוּפָן די גַּעַשְׁטָאָפָּא. גַּי אָונֵן זַאג זַיִד דָאַס : — דָא האַט דָעַם פְּרָעָזָעָס, פְּנִים אַומְגָעָרִיכְט זַיִד אַוְּסָגָעָלִיכְט אָונֵן זַיִן קוֹל אַיִז ווּיְכָעָר גַּעַד ווּאָרָן : — אָונֵן אַוְּיָבָּד דּו ווּעָסְטּ זַיִד טָאָקָעָ בְּאַמְתָּה נִיט קָעְנָעָן קְיָין עַצְּחָ גַּעַבָּן, זָאָלְסָטוֹ קְלִינְגָּן נַאֲך דָעַר פָּאָלִיכְזִי, פַּאָּרְשָׁטָאָנָעָן ? — סָאָמוּעָלן האַט די טָעַמְפָּקִיט גַּעַלְיִימָט די פִּיס. עַר האַט נִיט אַרְאָפָּגָעָנוּמָעָן די אַוְּיָגָּן פָּוּן פְּרָעָזָעָס, וואָס האַט שְׁוִין גַּעַרְעָדָט צַו אַיִם מַמְשִׁ פַּאָּטְעָרְלָעָד ! — וואָס קָוּסָטוֹ מִיךְ אַזְוִי אָן, הָא ? אַיך האָב דִּיר גַּעַזְגָּט, אָז אָנֵן נָעַם אַלְצָאַין זַיִד. עַר, צְקוּרָמָאָן, אַבְּיָאָדָה גַּעַבָּגְּמִינָמָן. אָז אַיך בֵּין שְׁוִין מִיט דִּיר אוּפְּיָאָדָרָךְ. אַ מעַנְטָשָׁן, זָאָלְסָטוֹ ווִיסְנָזִין, ווּ ער זָאָל זַיִד נִיט שְׁטָעָלָן, דָאָרָף עַר זַיִד שְׁטָעָלָן מִיט בִּידְיוּ פִּיס : נִיט אַיִין פָּסָד אָונֵן פָּס דָאָרָט. מַעַן דָאָרָף ווִיסְנָזִין ווּאָס מַעַן ווִילָּא. יָא, נָעַם מִיךְ לְמַשְּׁלָחָן. אַיך ווּילָּאָרְטָעָוּנָן די יַיְדָן פָּוּן לְאַדוֹשׁ אָונֵן אַיך ווּעָל דָאַס טָאָן מִיט זַיִעְרָ ווִילָּא, צַיְעָגָן זַיִעְרָ ווִילָּא. אָונֵן דּו ווּעָסְטּ מִיר צְוָהָעָלָן. — עַר האַט אַונְטָעָרְגָּעָשְׁוּפָט סָאָמוּעָלָן צַו דִּיר טִיר. — אָונֵן אַוְּיָבָּד דּו האַט שְׁוִין גַּעַפְּרָעָגָט, אַרְטָמִיךְ נִיט. אָז אַיך ווּעָל דִּיר זַאגָן. דָאַס בְּרוּיטָן, וואָס דָאַס צַו בַּיִּי אַרְבָּעָטָרָה, ווּלְאַיך צַעְטִילְיָן פָּאָר דָעַר גַּנְצָעָר בְּאַפְּלָקְעָרָגָט. נִיטָאָן קְיָין יְחִינָמִים בַּיִּמְרָא, אָונֵן דָאַס זָאָלְסָטוֹ זַאגָן אַיך זַיִד, די, קְעוֹדוֹנוֹנִיקָעָס, וואָס וּאוֹרָטָן הַינְּגָעָר דָעַר טִיר. זַאגָן, אָז אַיך האָב גַּעַהְיִיסָן צְרוּקִיגִיאָן אָונֵן מַאֲכָן אַרְדָּעָנוֹגָג. תִּיכְפָּה. מַעַר ווּי נַעֲמָעָן אָונֵן לְעָבָן אַטָּאָג קָעְנָעָן זַיִי נִיט ! קְאַנְפָּעָרִין ווִילָּא זַיִד, אַיְנְטָעָרְוּנִירָן ! ווּער עַס ווּעָט נַאֲך אַמְּלָאָ קָוּמָעָן צַו מִיר ווּעָנָן אָן אַיְנְטָעָרְוּנִירָן, ווּעָט בְּאַקְוּמָעָן פַּעַטְשָׁן. גַּי אַרְוִיסָן אָונֵן זַאג זַיִד דָאַס.

וּוִי נַאֲך סָאָמוּעָל אַיִז אַרְוִיסָן פָּוּן פְּרָעָזָעָס, קָאָבִינְגָּט, אָיוֹ עד צַו דָעַר סְעַדְרָעָז טָאָרָינָס טָלְעָפָּן אָונֵן גַּעַהְיִיסָן זַיִד פַּאָּרְבִּינְגָּן מִיט דָעַר פָּאָלִיכְזִי. אַיְפָּנָן ווּגָן צְרוּקִיךְ אַיִז עַר נִיט גַּעַלְאָפָּן. עַר האַט גַּעַשְׁפְּרִיאָז מִיט גְּרוּיסָע, פָּעַסְטָע טְרִיאָט. די שְׁטִילָוֹל הַאָכָּבָן מַעַר נִיט גַּעַשְׁוּעָרָט. אַיְפָּנָן ווּגָן גַּעַד אַרְפָּגְּזָרָאָטָן אָין צְוִיִּי קְלָעְנָעָרָעָט טִישְׁלָעָרְיְּרָעָסָאָרָטָן. דָאָרָט אַיִז שְׁוִין גַּעַוּוֹן נַאֲך אַלְעָם. די פָּאָלִיכְזִי האַט שְׁוִין גַּעַהְיִיסָט די אַרְבָּעָטָר אַיך דָעַר גָּאָס.

אָין זַיִן בָּאַלְיָבָּטָן רְעַסְאָרָט זַיְגָּעָן די אַרְבָּעָטָר נַאֲך אַלְעָז גַּעַוּוֹן פַּאָּרְזָאָמָלָטָן מַעַן דָעַר האַלְעָז. מַעַן האַט גַּעַוְאָרָט אַיך אַיִז. ווי נַאֲך עַר אַיִז אַרְיִינְגָּעָקָוּמָעָן, האַט אַיִז גַּעַמְאָכָט פָּאָר אַיִז אַשְׁפָּאָלָעָר אָונֵן אַיִז אַדְרָכְגָּלְאָלָעָן צַו דָעַר קָאָסְטָן-טְרִיבָּוֹנָעָן.

ווײַדְעַר אֵין עַר גַּשְׁטָאָגָן אַרְזִיסְגָּהָוִיבָּן אַנְטָקָעָגָן דִּי הַונְּדָעַטָּעָר אֹוְיגָן: — אַרְבָּעַטָּעָר! — הָאָט עַר אָן הַקְּדוּמָת אַנְגָּהָוִיבָּן, — אַיךְ פַּאְדָעָר אַיךְ אוּפְּסָצָוּזָה טְרָעָטָן צַו דָּעַר אַרְבָּעַטָּה! — עַר הָאָט קְוִים בָּאוּזָוּן צַו עַנְּדִיקָוּ דָּעַם אָזָז, וְוי דָאָס גַּעֲפִילְדָעָר הָאָט אוּפְּגָעָרִיסָן. סִ'זְינָגָן גַּעֲקוּמָעָן דִּי זַלְבִּיקָעָ אַוְיסְגָּהָרְיִיעָן. דָאָס מָאָל הָאָט עַר זִיךְ פַּאְרָמָאָסָטָן גּוּבָּר צַו זַיְן דָּעַם טּוּמָלָ. דִּי טֻמְפְּקִיטָה אַיךְ אַים הָאָט פַּאְרָמָאָגָט כֹּהֵן. עַר הָאָט אַוְיסְגָּהָוִיבָּן בִּיְדָעָ פּוֹיסָטָן אָנוֹ אַדְגָּנָר גַּעַטָּאָן: — דִּי דַּעַלְעָגָטָן זַיְנָגָן אַפְּגָעָשָׂאָפָּן! דָעַר פְּרָעָוָעָס וּוּעָט נִיט דָעַלְדָּאָזָן צַו קִינְזָ שָׂם אַינְגָּטָרָה וּוּעַנְצָן! מִיר זַיְנָגָן אִין אָנְגָּטָא! מִיר אַרְבָּעַטָּן פָּאָרְן דִּיְתָשָׁ! מִיר אַרְבָּעַטָּן פָּאָרְ דָּרָר וּוּעַרְמָאָכָט אָנוֹ יַעֲדָר שְׁטוּרִיק אִין אָנוֹ אַקְטָ פָּוּן סָאַבְּאַטְאָזָשׁ! — עַר הָאָט גּוֹט גַּעֲפִילָט, וְוי דָעַר פְּרָעָוָעָס שְׁרִיָּטָ פָּוּן אַים אַרְיוֹסָ. סִ'הָאָט אַים נִיט אַוְיסְגָּהָמָאָבָּט. עַר הָאָט גַּעֲנִישְׁטָעָרָט אִין קָאָפָּן נָאָד רְיִיד, וּוָאָס וּוּאָלָטָן נָאָד בְּעַסְעָרָ קָאָפְּרִיטָ רְוּמָּיָקָאָסָקָיָן. — אַיךְ גִּיב אַיךְ צַעַן מִינְגָּותָ צִיִּיתָ! — עַר הָאָט גַּעֲוָאָרָפָּן אַגְּיִיכָּן בְּלִקְאָן אַוְיָפָּן זַיְגָּעָר אָנוֹ אַיְבָּרְגָּהָזָהָרָט: — אִין צַעַן מִינְגָּותָ אַרְיוֹם, וּוְיל אַיךְ אַלְעָמָעָן אָנוֹ נִיט אַוְמְקוֹנְדִּיק זִיךְ אוּפְּסָצָוּם, זִיךְ גַּעַלְאָזָן צַו זַיְן בִּירוֹא.

סִ'הָאָט זִיךְ צַו אַים דָעַרְטָאָגָן אַגְּזָאָגָן פָּוּן דָעַרְ הַאָלָעָ. אַין אַנְהִיָּב אִין עַס גַּעַוּעַן שְׁטִיל אָנוֹ כָּאָטִישָׁ, אַבְּעָד בָּגָּלִיל אִין עַס אַגְּגָאַשְׁוֹאָלָן צַו אִין הַונְּדָעַטָּפָאָךְ גַּעֲכְפָּלָט קָוָל. דָאָס גַּעַזְאָגָן הָאָט צְעַשְ׀יִמְתָּ דִּי רְצִיחָה אִין סָאָמוּעָלָן — קָעָגָן דָעַר אַיְנְגָּהָשְׁפָּאָרְטִיקִיט פָּוּן דָעַר מָאָסָעָ. אַיְצָת הָאָט עַר, סָאָמוּעָלָן, גַּעֲוָוָסָט וּוּוּ דָעַר שְׁטִיטָ אָנוֹ דָאָרָט אִין עַר גַּשְׁטָאָגָן מִיטָּ בִּיְדָעָ פִּים. עַר הָאָט נָאָד אַמְּלָ אַגְּנָעָרוֹפָּן דִּי פָּאַלְיִיצִי אָנוֹ גַּעַלְוָגָעָן צָוָם פְּרָעָוָעָס, וּוְיל דָאָס גַּעַזְאָגָן הָאָט זִיךְ גַּעַנוּמָעָן פַּאְרָמִישָׁן מִיטָּ אַטְוּפָּרִיָּ פָּוּן טְרָעָפָּעָס, מִיטָּ אַגְּקָלָעָפָּעָרִי אָנוֹ גַּעַבְּרָאָזָגָן פָּוּן מַעְבָּל. סִ'הָאָט זִיךְ גַּעַדְאָכָטָן, אָנוֹ אַטָּ, אַטָּ אָנוֹ דִּי פּוֹנְדָאָמָעָנָטָן פָּוּן בְּנִין וּוּרְן אַוְיָפְּגָּעָרָטָן.

לְסוֹפֵּן הָאָט עַר דָוְרָכָן פָּעַנְצָטָעָר דָעַרְזָעָן דִּי פָּאַלְיִיצִי אַרְיִינְמָאָרְשִׁין אַוְיָפָּן הַוִּיפָּ אַיְן גַּעַרְדָּנְטָעָ רְיִיעָן. עַר הָאָט דָעַרְקָעָנָט דָעַם פָּאַלְיִיצִי-קָאָמִיסָּאָר אָנוֹ פָּאַרְשָׁטָאָגָן, אָנוֹ דָאָס אִין נִיטָּ דִּי פְּשָׁוָטָ פָּאַלְיִיצִי, נָאָר דִּי "אַיְבָּרָפָּאָל-קָאָמָאנְדָא" גַּעֲקוּמָעָן לִיקְדָּוּ וּוּדִירָן דָעַם שְׁטוּרִיק. זַיְיָ הָאָבָּן זִיךְ אַוְיסְגָּהָשְׁטָלָט אַוְיָפָּן הַוִּיפָּ. דָעַר קָאָמִיסָּאָר הָאָט זַיְיָ מַוְשָׁטְרִירִט, גַּעַגְעָבָן בָּאָפְּעָלָן. סָאָמוּעָלָס אַטְעָם הָאָט זִיךְ פַּאְרָהָקָט. עַר הָאָט דָעַרְפִּילָט, אָנוֹ עַר אִין נִיטָּ בְּכֹחַ לְאָנוֹ אַוְיסְצָהָאָלָטָן דָעַם צְוַשְׁטָאָנָד אָנוֹ גַּעַבְּעָטָן, עַס זִיךְ זַיְיָ וּוָאָס גַּכְּעָרָעָנְדִּיקָן.

דָאָס גַּעַסְקָרִיפָּ פָּוּן מַעְבָּל הָאָט גַּעַלְעָכְעָרָט דָעַם קָאָפָּ. עַרְגָּעָץ הָאָט מַעַן גַּעַרְוקָט אָנוֹ גַּעַבְּרָאָכָן, גַּעַקְלָאָפָּט אָנוֹ גַּעַזְוָגָט. דָאָס הָאָבָּן זִיךְ דִּי אַרְבָּעַטָּעָר פָּאַרְבָּאָרִיקָאָ — דִּירָט — אָנוֹ סָאָמוּעָלָן הָאָט זִיךְ גַּעַדְוָכָט, אָנוֹ זַיְיָ שְׁטָעָלָן דִּי בָּאָרִיקָאָדָעָס אַרְום אַים: אָנוֹ זַיְיָ רִינְגָּלָעָן אַרְום מִיטָּ אַצְוִים פָּוּן מַעְבָּל: מִיטָּ הַאָלָזָ, פָּוּן וּוּלְכָן עַר הָאָט גַּעַוּאָלָט מַאֲכָן גַּזְלָעָכָעָ אָכָן. אַיְצָת וּוּלְכָן זַיְיָ אַרְים דָעַרְוָרָגָן דָעָרָמִיטָן. נִיטָּ נָאָר זַיְיָ אַוְיָיךְ דָעַרְפִּילָט. אַיְמָה זִיךְ גַּעַדְוָכָט, אָנוֹ עַר, רְוּמְאָוּסָקִי דּוּקָאָ, הָאָט גַּעַשְׁלָאָסָן יַד אַחַת מִיטָּ דִּי אַרְבָּעַטָּר, קָעָנָ אַים — סָאָמוּעָלָן.

אַוְילְדָגְשָׁרִי הָאָט זִיךְ אַטְרָאָגְגָעָטָן צַו זַיְנָעָ אַוְיָעָרָן — אָנוֹ דָוְרָק אַים

האט זיך דורכגעריםן דאס קול פון פאליצי-קאמיסאָר ; אַ קאָלט, מעטאָליק קול, וואָס האָט געגעבן באָפֿעלן אויף דייטש. אויפֿן קלְאָנג פון דעם לשונ, האָט סָאמּוּלָן אַרְמּוֹגְעָנוּמוּן אַ פרָּעֶסְטָל. ווערמעלעך זיינען געקראָכָן אַיבָּער זיִין הוּוִיט. דאָס לשונ האָט געמאָכָט די אַיבָּערלְעָבָּונג אַין גאנָצָן אַומְדָּעָטְרָעָגְלָעָך. ער האָט געזּוּן ווי די "אַיבָּערפָּאֵל-קָאמָאנְדָּא" פִּירְט אַרוֹיס די אַרְבָּעָטָר, אַיְינָעָם בֵּי אַיְינָעָם, פון דער עַרְשְׁטָעָר אַפְּטִילְוָנָג. ער האָט אַפְּגָוּזִיפְּצָט. אַין אַ פָּאָר מִינְיוֹת ווּעַט זיִין נָאָר אַלְעָם. אַבָּער די גַּשְׁרִיּוּן אַין דָּרוֹיסְן אַין דער גַּבְּיִידָּעָה האָבָּן נִיט אַיְינָעָם, נִיט דאָס טָוּפָּעָן פון די טָרָעָפָּעָס אוּפָּיךְ די שְׁטִיגָּן. נָאָר אַלְץ האָט מַעַן גַּעֲבָּרָאָכָן אַין גַּעֲרוֹקָט מַעַבָּל. הַאַלְץ אוּפָּיךְ הַאַלְץ האָט גַּעֲבָּרָאָגָּעָט, גַּעֲבָּרָעָכָּט, גַּעֲשָׁלָאָגָּן טָעָמָפָּאָבָּעָר סָאמּוּלָס קָאָפָּא.

די אַרְבָּעָטָר פון דער עַרְשְׁטָעָר אַפְּטִילְוָנָג, וועלבּעָ די פָּאָלִיצִיּוּן האָט נִיט באָז ווּיְזָן צּוּ כָּאָפָּן, זיינָעָן אַרְוִיְּפָּרָה העַכְּבָּר — צּוּ דער צְוִוְּיִיטָר אַפְּטִילְוָנָג אַן אוּבָּיבָּן האָט מַעַן זיך אַוְיְפָּסְנִיּוּ פָּאַרְבָּאָרִיקָּאָדִירָט. מַעַן האָט פָּאַרְלִיגִּיט די אַפְּעָנָעָן טִיר בֵּין אַין דער הַעַלְפָּט מִיט אַ מַוְיִּיר פון מַעַבָּל. דָּוּרָך דער פְּרִיְּעָר אַוְיְבָּרְשְׁטָעָר הַעַלְפָּט האָבָּן די אַרְבָּעָטָר אַרְאַפְּגָוּזָאָרָפָּן גַּיְמָסְן פון שאָפָּעָס, פִּיס פון בעטָן, שְׁעַנְק אַן טִישָׁן — אוּפָּיךְ די אַוְנְטָרְקוּמְעַנְדִּיקָּעָ פָּאָלִיצִיאָנָטָן.

*

שְׁלָוָם אַיְזָן גַּעֲשְׁטָאָגָּנָעָן אַין דער הוּאָד, אַין דער פָּאַרְבָּאָרִיקָּאָדִירָטָעָר טִיר אַן צְוִוְּאָמָעָן מִיט זיינָעָן חֲבָרִים גַּעֲשְׁלִידָעָטָר צּוּ דִּי טָרָעָפָּן אַלְץ, וואָס מַעַן האָט דָּעֶרְלָאָגָּט. ער אַיְזָן נִיט גַּעֲוָעָן אוּפְּגָעָרְעָגָט אַן נִיט גַּעֲוָעָן דָּוְרְכָּגְעָנוּמוּן מִיט קִין בָּאוּנְגָּדָרָן קָאָמְפָּס-לְוָסָט. אַבָּער די עַקְשָׁוֹתָה, וואָס האָט אַיְינָגְעָנוּמוּן, האָט אַיְם גַּעֲמָאָכָט פִּילְן גּוֹט. זִיכְּעָר האָט ער גַּעֲוָוָסְט, אַז ער שְׁטִיטִיט נִיט אוּפָּיךְ קִין רַעֲוָאָלְצִיעָּדָבָּאָרִיקָּאָדָעָ, פָּוְנָקָט ווי די אַנְדָּעָרָהָה האָבָּן דָּאָס גַּעֲוָוָסְט ; אַבָּער דָּאָס שְׁטִין דָּאָה האָט גַּעֲמָאָכָט פִּילְן דָּעֶרְהָוִיבָּן. אַין דָּעָם מַמְעָנָטָה האָט מַעַן אַפְּיָלוּ פָּאַרְגָּעָסְן אַן הַוְּגָגָרָה, פָּאַרְגָּעָסְן אַן אַ קָּרָאָנָקָן טָאָטָן. דָּאָס שְׁלִידָעָרָן שְׁטִיקָעָר פון צְעָרָאָכָעָנָעָם מַעַבָּל הָאָט עַפְּעָס לְוִיזָּן גַּעֲמָאָכָט אַיְנוּוֹנִיָּנִיק. די העַנְטָה האָבָּן אוּסְגָּעָפִירָט אַדְּפָּלָטָהָלָה : דָּאָס אַלְטָעָמָבָּל, וואָס אַיְזָן דָּאָ צְנוּנִיְּפָגְעָבָּרָאָכָט גַּעוֹזָאָרָן פון פָּאַרְלָאָזְוָעָנָעָה הַיְּמָעָן, כְּדִי מַעַן זָאָל עַס אַיבָּעָרָאָרָבָּעָטָן אוּפָּיךְ נִיְּמָעָבָּל, פָּאָרָן דִּיְיטָשׁ, האָט אוּסְגָּעָזָעָן דָּאַנְקָאָבָּאָר צּוּ זַיִּין, וואָס מַעַן פָּאַרְגִּינִּיכְּטָעָטָעָס. אַז דָּאָס מַעַבָּל, גַּעֲמָאָכָט פון נִיעָם הַאַלְץ, האָט אוּפָּיךְ אוּסְגָּעָזָעָן אַפְּצָוּקָוּעָלָן. הַאַלְץ מִיט הַאַלְץ זִיךְּ פָּאַרְבָּרְדִּידָעָט. הַאַלְץ מִיט הַאַלְץ האָט גַּעֲנוּמָעָן זִיסְעָ נִקְמָה. ווּילְעָדָר פָּאָלִיצִיִּיִּקָּאָמִיסָּאָר, וואָס האָט גַּעֲגָעָבָּן באָפֿעלָן אַין דִּיְיטָשׁ, אַיְזָן נִיט גַּעֲוָעָן קִין יִיד, נִיט עַד אַז נִיט זיינָעָן פָּאָלִיִּיִּצְּסָטָן פון דער "אַיבָּעָרְפָּאֵל-קָאמָאנְדָּא". אַין די אוּגָּן פון שְׁלָוָמָעָן אַן זיינָעָן חֲבָרִים אַיְזָן דָּאָס גַּעֲוָעָן דָּעֶרְהָוִיבָּן. אַז מִיטְן דִּיְיטָשׁ, וואָס האָט גַּעֲהָאָט אַז אָאָבָּאָנָט אַז קָלָאָר פְּנִים אַיְזָן גַּעֲוָעָן מַחְיהִידִיק זִיךְּ צּוּ שְׁלָאָגָן. אוּפָּיךְ אַז אָז דָּעֶרְגְּרִיכְּבָּאָרָן, מִמְשׁוֹתְדִּיקָן דִּיְיטָשׁ אַיְזָן גַּעֲוָעָן לִיְכְּטָ אַיְסְטוֹלָאָדָעָנָעָן דִּי בִּיטְעָרְנִישָׁן אַז דָּעָם האָס קָעָגָן דָּעָם

אומזעבאָרָן שׂוֹאָרָצָן טִיוּוֹל, וְאֵסֶם מֵעֵן הָאָט אִים גַּעֲפִילָט אָוֹן נִיט גַּעֲזָעָן אָוֹן וְאֵסֶם גַּעֲהָאָלָטָן אַלְעַמְעָנָס לְעַבּוֹן אֵין זַיִן שׂוֹאָרָצָעָר לְאָפָעָ, זַיִן הָאָבָּן גּוֹת גַּעֲוּוֹסָט, דִּי אַרְבָּעָטָעָר, אֵזִי הָאָבָּן נִיט קִין אַוִּיסְזִיכְטָן אוֹיף אַגְּזָחָן, דָּאָזֶק הָאָבָּן זַיִן אִים אַיְבָּעָרָ- גַּעֲלָעָבָּט — אֵין אַט דָּעָרָ רְגָעָ פָּוֹן נְקָמָה.

דָּעָרָ פָּאַלִּיצְיִ-קָּאמִיסָּאָרָהָט גַּעֲגָעָבָּן דִּי פָּאַלִּיצִיסְטָן אַ בְּאָפָעָל זַיִךְ צְרוּקָצָוּ- צִיּוֹן, כְּדִי עָרָ זַאל זַיִן קַעַגְעָנָס גַּעַבְּן נִיעַ סְטוּרָאָטָעָגִישָׁ אַנוֹוִיְזָגְגָעָן, אַוִּיפְּ דִי שְׁטִיגָן, וְאֵסֶם הָאָבָּן גַּעֲפִירָטָן צַוְּדָר בְּאַרְקִיאָדָעָ, זַיְגָעָנָס גַּעַלְעָגָן צְבָּאָצְעָנָס שְׁטִיקָעָרָ מְעַבָּלָ, צְעַבְּרָאָזְגָּעָטָעָ שְׁפִּיגְלָעָן, שׂוֹפְּלָעָדָעָ, טִירָן אָוֹן טִירָלָעָ, גַּעֲזָעָסָן פָּוֹן בְּעַגְלָעָדָ אָוֹן אָ- סָךְ, אֵסֶךְ פִּיסְ פָּוֹן טִישָׁן, בְּעַטְּנָן אָוֹן שְׁאָפָעָס. פָּוֹן אָוֹנְטָן הָאָט זַיִךְ גַּעֲהָרָטָדָ אָסָם קָוָלָ פָּוֹן פָּאַלִּיצְיִ-קָּאמִיסָּאָרָהָט. פִּינְפִּינְ מִינְוֹטָ צִיּוֹתָ הָאָט עָרָ גַּעֲגָעָבָּן דִי אַרְבָּעָטָעָר, אֵזֶקְ פָּאַרְלָאָזָן דִי גַּעֲבִידָעָ ; אַוִּיבְּ נִיטָן, וּוּעַט בְּלָוָטָ זַיִךְ גִּיסָּן. דִי אַרְבָּעָטָעָר הָאָבָּן אַוִּיסְגָּעָנוֹצָט דִי פִּינְפִּינְ מִינְוֹטָ, הָעֲכָעָר צַוְּמָאָן דָּעָם בָּאָרְגָּ פָּוֹן דִי הָעֲלָצָעָר אַרְאָפְּצָוְשָׁלִידָעָרָן, זַיִן הָאָבָּן זַיִךְ צְעַטְּיִילָט אִין גַּרְופָּעָס. אַיְינָהָט גַּעֲרָאָקָן אָוֹן גַּעֲשָׁפָאָלָטָן אָסָם מְעַבָּלָ ; אֵצְוּוֹיְטָעָ הָאָט גַּעֲזָאָמָלָט שׂוֹפְּלָעָדָעָ, טִירָן אָוֹן בְּעַגְלָעָדָ ; אַדְרִיטָעָהָט גַּעֲרָאָקָן דִי פִּיסְ פָּוֹן יְעַדְן מְעַבָּלְ-שְׁטִיקָן. דִי פִּיסְ הָאָט מְעַן בָּאַשְּׁלָאָסָן צַוְּהָלָטָן בִּיןְ דָּעָרָ לְעַצְטָעָרָ מִינְוֹטָ ; מֵעַן זַאל זַיִךְ קַעַגְעָנָס בָּאוֹאָפְּגָעָנָס מִיטָן זַיִן, וּוּעַן סְיוּעָטָ מַעַרְ קִין בְּרִירָה נִיט קִין אָוֹן מֵעַן וּוּעַט זַיִךְ מַוְּן אַונְטָעָרְגָּעָבָּן.

נַאֲךְ פִּינְפִּינְ מִינְוֹטָ, הָאָבָּן זַיִךְ דִי פָּאַלִּיצְיִ-אָגָּנָטָן וּוּידָעָרָ אַ וּוּרָףְ גַּעֲטָאָן צַוְּדִי שְׁטִיגָן, זַיִן הָאָבָּן גַּעֲקָלָעָטָרָט אַוִּיפְּ דִי אַיְבָּעָרָהָלָץ אָוֹן גָּלָאָן, גַּעֲבָוִיגָן אִין דְּרִיְעָן, פָּאָרָ שְׁטָעַלְנְדִיקְ יְעַדְעָרָ מִיטָן אָרָעָם דָּעָם קָאָפָט, דִי אַנְדָעָרָהָטָן, בָּאַלְאָדָן מִיטָן אָ גַּוְמְעָנְגָרָ פָּאָקָעָ — גַּעֲשְׁטָרָעָטָ פָּאָרְוָוָס. שְׁטִיקָעָרָהָלָץ אָפָלָ אַ פְּלִי גַּעֲטָאָן אַוִּיפְּ זַיִן אַיְבָּעָרָ זַיִן, בָּאָגְלִיטָמִיטָ אָהָגָלָ פָּוֹן נְגָלָ, שְׁלָעָסָעָרָ, שְׁרוּפָן אָוֹן זַאוּוִיאָסָעָס. יְעַדְעָרָ שְׁפָוָרָ פָּוֹן בְּלָוָטָ אַוִּיפְּ דִי פָּאַלִּיצְיִ-יְשָׁנָן קָאָפָ אִין אַוִּיפְּגָעָנוֹמָעָן גַּעֲוָאָרָן אָיָן דָּעָרָ הַוְּיךְ מִיטָן גַּעֲלָכְטָעָרָ, מִיטָן קַלְלוֹתָ אָוֹן זַיְגָרִישָׁ אַוִּיסְגָּשָׁרִיעָן. דִי צְעַוָּאָקָסָעָנָעָ פָּאַלִּיצְיִ-יְוָנָגָעָן הָאָבָּן זַיִךְ גַּעֲדָרָאָפָעָט אָוֹן גַּעֲלִיטָשָׁ אַוִּיפְּ אַלְעָ פִּירָ. זַיְעָרָעָ פְּנִימָעָרָ, רְוִיָּתָ פָּוֹן בָּעָס אָוֹן חְרָפָהָ, הָאָבָּן גַּעֲשְׁטָשִׁירָטָמִיטָ דִי צִיִּין, וְאֵחֶזֶת צְעַרְיִצְטָעָ אָוֹן בְּלָטְדוּרְשְׁטִיקָעָ, דָא זַיְגָעָנָזִי גַּעֲוָעָן, דִי בְּרִיחָס — צְוִוִּישָׁן הַאָמָעָרָ אָוֹן קָאוֹאָדָלָעָ ; צְוִוִּישָׁן דָּעָרָ נִישְׁטִיקָעָרָבָּרָ אַרְקִיאָדָעָ אָיָן דָּעָרָ הַוְּיךְ, אַנְטָקָעָגָן דִי אַוִּיסְגָּעָנוֹמָעָרָתָמִיטָ- פְּנִימָעָרָ, וְאֵסֶם הָאָבָּן דָּעָרָמָאנָטָ אָן מְלָאָקָהָמוֹתָ : אָוֹן דָּעָם צְוּוּקִ-יְרוּטָן, גַּרְוִיזָאָמָעָן פְּנִיםָ פָּוֹן פָּאַלִּיצְיִ-קָּאמִיסָּאָרָהָט, וְאֵסֶם הָאָט גַּעֲגָעָבָּן בְּאָפָעָלָן אָוֹן זַיִן אַונְטָעָרְגָּטְרְיבָּןְ פָּוֹן אָוֹגָטָן.

זַיִן הָאָבָּן זַיִךְ אַ פָּאָרָ מְאָלָ צְרוּקִיגַעְצִיגָּוֹן, כְּדִי נַאֲךְ אַ מְאָלָ אַרְוִיְפְּצָוְלִיְפָּן אַוִּיפְּ דִי שְׁטִיגָן מִיטָן אַ גְּרָעָסָעָרָן אַיְמָפָעָט אָוֹן מִיטָן מַעַרְ שְׁטוּרָעָם. אָוֹן יְעַדְעָסָמָלָ, וְאֵסֶם זַיִיְגָעָנְקָוּמָעָן, הָאָבָּן זַיִנְרָעָ פְּנִימָעָרָ פָּאָרְמָאָגָט וּוּינְיִקָּעָרָ מַעַנְטָשְׁלָעָכָן אַוִּיסֶם- דָּרָוקָ. אַוִּיךְ זַיִן הָאָבָּן שְׁוֹין גַּעֲהָאָטָ פָּאָרְגָּעָסָמִיטָ וּוּעָמָעָן אָוֹן פָּאָרָ וּוּעָמָעָן זַיִן שְׁלָאָגָן זַיִךְ זַיִן דָאָבָּן גַּעֲפִילָטָ אַ וּוּילְדָעָהָגָהָ, צַוְּהָלָן זַיִנְרָעָבָּן זַיִנְרָעָבָּן אַפְּרִיעָיָן, נִיט גַּעֲוָעָן מַעַרְ קִיןְ פָּאַלִּיצְיִ-אָגָּנָטָן אָן אַ צְעַקְיִילָטָן קָאָפָ, אָן אַ צְעוּוֹנְדִיקָטָן דָּרָוקָ. אַבָּעָרָ בְּיִשְׁקָשָׁהָ, זַיִ-

האבן, פונקט ווי די פארבאקיידירטע, געוווסט, איז דער זופפס פון "אמונייציע" אין דער הויך ווועט זיך א מאל אויסלאן און די רגע פון נקמה ווועט קומען. דער פאליצייד-שער האט ער באפויילן, מען זאל אויפגעבען דאס נעמען סטראטגעיש אינפאלן. ליטוף האט ער באפויילן, מען זאל אויפגעבען דאס נעמען די טיר מיט שטורעם, נאָר מען זאל זיך פארזיצטיק אַרוּפְּשִׁילְּיכִּין ביי די ווונט, בלויין כדיז צו פראָוואָצְּרָן, מען זאל פון אַרְוִיסְּוָאָרְפָּן ווָאס מָעָר. אַבְּעָר די באָ לאָגְעָרְטָעְן וַיְיַגְּעַן נִיט גַּעֲוֹעַן אַזְּעָלְכָּעְן נַאֲרָאְנִים. וְאָס וַיְיַנְּקָעֵר "גַּעֲוֹעָרְ" עַס אַיְזָה גַּעֲוֹאָרְן — דאס בעסער האט מען עס געדאָרְפֶּט אַיסְּנְזִין. האט מען דעריבער גַּעַד צִילְּט גַּאֲרָ פָּאַרְזִּיכְּטִיךְ אַזְּנִין נַאֲרָ דַּעַמְּאָלְט, וְעַזְּנִין אַיְזָה גַּעֲוֹעַן זִיכְּרָ, אַזְּנִין ווּעַט טַרְעָפָן. וַיְיַאֲגַג די פָּאַלְּצִּיסְּטָן הַאֲבָן גַּעַלְּטַעַרְטָן אַוְנְזָן אַוְיָחְדָּה דַּעַר בָּאוּגְּלָעְבָּר טַרְעָפָן. באַרְיקָאָדָע פון מַעְבָּל, וְאָס האט זיך גַּעַשְּׁאָפָן אַוְיָחְדָּה דַּי טַרְעָפָן גַּוְפָּא, האט מען זיך אַוְיָפְּגָעָנוּן בלויין מִיט גַּשְׁרִיעָין: אַבְּעָר וְעַזְּנִין אַרְיוּפְּגָעָקוּמוּן גַּאֲרָ הוֵיך אַזְּנִין זיך פָּאַרְפָּלָאָנְטָעָרט אַזְּנִין גַּעַלְּטִישְׁטָן צַוְּיָשָׁן די קָנוּיָלְן פָּוּן גַּעַהְלִיךְ אַזְּנִין גַּעַפְּאָלְן אַיבְּעָר אַיְם — אַיְזָה מען זיך ערְשָׁתְּ רַעַכְּתָּ באַפְּאָלְן.

שלומ אַיְזָה גַּעַשְׁטָאָנוּן אַוְיָפָן סָאמָע שְׁפִּיךְ פָּוּן דַּעַר באַרְיקָאָדָע צַוְּאָמָעָן מִיט זִיכְּן בָּרוּדָעָר מַאְטָלָעָן. זַיְהָ אַבָּן בַּיִּדְעָ גַּעַמְוֹנְטָעָרט די אַרְבָּעָטָעָר אַזְּנִין יַעֲדָעָר וַיְיַלְּעָ אַגְּנָהָוִיָּבָן צַוְּזִינְגָּעָן: "דָּאָס ווּעַט זִיכְּן שְׂוִין דַּעַר לְעַצְּטָעָר אַזְּנִין עַנְדְּגִּילְּטִיקָּר שְׁטְרִיטִיךְ". די ווּעָרָטָעָר אַבָּן גַּעַלְּגָנְגָּעָן אַבְּסָלְמָדָעָן, אַט דָּאָ. דָּאָד האט מען אַיְזָה דַּעַמְּזָעָן זַיְהָגָעָן גַּעַקְּאָנְט אַוְיָסְלָאָדָעָן אַלְאַז, וְאָס מען האט גַּעַפְּיִילְט. בַּיִּדְעָ בְּחוּרִים אַבָּן, אַיְזָה דַּעַר אָמָתָן, גַּעַבְּעָנָקְט גַּכְּבָּר זִיךְּ אַיְזָה אַוְיָסְלָאָדָעָן שְׂוִין מִיט די פּוֹיסְטָן, אַיְזָה גַּעַשְׁלָעָג, אַיְזָה אַוְיָג אָוִיג מִיטָן שְׁוָנאָ: אַזְּנִין וְעַזְּנִין גַּעַנְטָעָר עַס אַיְזָה גַּעַוְאָרָן צַוְּדָעָמָעָן, וְעַזְּנִין דָּאָס האט גַּעַמְוֹת גַּעַשְׁעָן, דָּאָס פָּאַרְבִּיסְעָנָעָר אַזְּנִין פִּיעָרְדִּיקָּר אַיְזָה גַּעַוְאָרָן דָּאָס גַּעַזְאָגָן.

לְסֹוף אַיְזָה דַּעַר באַרְגָּ "אמונייציע" נַעֲבָן דַּעַר באַרְיקָאָדָע פָּאַרְשָׁוּוֹנְדָן בֵּין צָוָּם לְעַצְּטָן שְׁטִיקָּה אַלְאַז. שלומ אַזְּנִין מַאְטָל אַבָּן אַכְּפָּאָגְעָטָן דָּאָס לְעַצְּטָעָר קָעְסְּטָל מִיט באַשְׁלָעָג אַזְּנִין עַס אַשְׁאָט גַּעַטְאָן אַיבְּעָר די קָעָפָן פָּוּן די אַוְנְטָעָרְקָוְמְעַנְדִּיקָּעָ פָּאַלִּיָּץ אַיְזָה מַעְרָן גַּיט גַּעַבְּלִיבָּן, זַיְהָ אַלְיָין צַוְּעָנָמָעָן די באַרְיקָאָדָע אַזְּנִין אַרְאָפִּי צּוּשְׁלִידְעָרָן שְׁטִיקָּר פָּוּן אָיר. נַאֲרָ אַפְּרָ אַטְרָמָהָן, אַיְזָה טִיר גַּעַוְעָן פְּרִי.

— צַוְּדִי פִּיס! — האט מַאְטָל נַאֲרָ באַוְיָזָן אַוְיָסְוּרְיָעָן אַזְּנִין זִיךְּ זַוְּ אַוְרָפָן אַיְזָה דַּעַמְּזָעָן צּוּגְּעָרְגִּילְּטָן באַגְּלִישְׁ-פִּיסְּ.

איַבְּעָר די רָקְנָס האט מען שְׂוִין גַּעַפְּלִיט די קָלָעָפָן די פָּאַלְקָעָס. די פָּאַלִּיָּץ צִיאָנָטָן אַבָּן פּוֹל גַּעַמְאָכָט די הַאֲלָע אַזְּנִין זִיךְּ גַּעַוְאָרָן, אַיְזָה ווּעַטְאָן עַס האט זִיךְּ גַּעַלְּאָזָן. די הַאֲלָע אַיְזָה גַּעַוְאָרָן אַלְיָין אַשְׁאָט-פְּעָלָל. קָרְעָצָן אַזְּנִין גַּשְׁרִיעָין הַאֲבָן פָּאָרָ הַיְלָכָט די לְוֹפֶט. די פָּאַרְקָנוּיִילְּטָעָ לִיְיַבְּעָר פָּוּן די אַרְבָּעָטָעָר זַיְהָגָעָן גַּעַעַר וְאָרָן צַוְּדִעָר טִיר אַזְּנִין פָּוּן דַּאֲרָטָן, אַרְאָפִּי די טַרְעָפָן, וּוּסְּהָאָט אַיְזָה זִיךְּ גַּעַוְאָרָט אַזְּנִין צַוְּדִעָר פָּוּן פָּאַלְיִצְּיסְּטָן, וְאָס האט זִיךְּ מַכְבָּד גַּעַוְעָן מִיט קָלָעָפָן, בעַת זַיְהָ אַבָּן זִיךְּ גַּעַקְּיִיקָּט אַיבְּעָר די שְׁטִיגָּן. די שְׁטִיגָּן אַבָּן אַגְּנָהָוִיָּבָן זִיךְּ צַוְּדִעָר פָּאַרְבָּן. רְוִיטָן. טִילְלָיְלִיְלָעָר, צַעְקִילְלָעָט אַזְּנִין פָּאַרְחָאָלָטָן אַזְּנִין מִיטָן

פאלן און פֿאַרְשְׁטַעַלְטַ מִיט זִיךְ דַּעַם וּוֹעֵג אַרְאָפַ פֿאָרְ דַּי אַנְדְּעָרָעַ. דַּעְרוֹוַיְלַ האָבָּן זִיךְ
די קְלֻעַּפְ אַבְּעָרְ דַּי רָוקְנֶס אָוּן קְעַפְ פֿאַרְשְׁטַאָרְקָטְ. בֵּין אֲ גַּוףְ האָטַ זִיךְ אֲ גַּלְּיטַשְׁ
געַטְאָן אָוּן מִיטְגְּעַרְיסְן מִיטַ זִיךְ דַּעַם פֿאַרְקְנוּיְלְטַן בָּאָרְגַּ פָּוּן לִיְבָּרָעַ.

שְׁלוּםְ האָטַ דַּעַם הַילְצְעַרְנָעָם פָּוּס נִיטְ אַרְוִיסְגְּעַלְאָן פָּוּן דַּעַרְ האָנְטָן. אוּרְפַּ רְעַכְטַס
אוּן אוּרְפַּ לְינְקָסְ האָטַ עַרְ מִיטְ אַיְם גַּשְׁלִידְעַרְטַ אָוּן נִיטְ גַּעַלְאָן זִיךְ צְוַשְׁטַפְן צְוַ
דַּעַרְ טִירְ פָּוּן דַּעַרְ האָלָעַ. אַבְּעָרְ אַיְן מִיטְן דַּעְרְנִיגְעַן, האָטַ עַרְ פֿאַרְלְוִיןְ מַאְטְלָעַן פָּוּן
די אוּיגְן אָוּן עַרְ האָטַ זִיךְ דַּעְרְשְׂרָאָהָן. מַאְטָלְ אַיְזְ נִיטְ גַּעַזְעַן דַּעַרְ, וּוֹאָס אַמְּאָלְ.
עַרְ האָטַ גַּעַהְאָטְ גַּעַשְׁוָאַלְעַנְעַן פִּיס אָוּן שְׁוּעַרְקִיְתָן בַּיִּםְ אַטְעַמְעַן. שְׁלוּםְ האָטַ אַיְם
גַּעַרְופְּ, אַבְּעָרְ אַיְגָעְםְ גַּעַפְלְדַעְרְ האָטַ עַרְ קְוִיםְ זִיכְןָ אַיְגָןְ קְוִלְ גַּעַהְעָרָטְ. דַּעְמַלְטַ
הַאָטַ מַעַןְ אַיְםְ אַרְוִיסְגְּעַלְאָפְטַ דַּעַםְ פָּוּןְ דַּעַרְ האָנְטָן. עַרְ האָטַ זִיךְ גַּעַלְיִשְׁטַפְןְ פָּוּן
די טְרַעְפְּןְ אַוְנְטְעַרְ אֲגְלָלְעַטְ. פֿאַרְגְּעַסְן אָוּןְ בְּרוּדָעָרְ. אַלְזְ, וּוֹאָס עַרְ האָטַ
גַּעַוְאָלְטַ, אַיְזְ גַּעַזְעַןְ: אַוְנְטְעַרְאַיְלְןְ דָּאָסְ פְּאַלְאָןְ אָוּןְ נִיטְ פֿאַרְלְיְרָןְ דַּעַםְ בָּאוּסְטוּזְיָןְ.
אוּנְטָןְ, לִיגְנְדִיקְ אוּרְפַּ דַּעַרְ עַרְהָרְ, האָטַ עַרְ דַּעְרְקְעַנְטַ אַוְנְטָרְ אַיְגָעְםְ פָּוּןְ דַּיְ

פְּאַלְצִיסְקָעְ דַּאַשְׁקָעְ אֲבָקָאנְטַ פְּנִיםְ. עַרְ האָטַ זִיךְ אוּרְפְּגְּעַרְדִּיסְןְ אוּרְפַּ פִּיסְ: —
מְשָׁהְ גַּרְאָבְיָוָשְׁ! — דַּעַרְ פְּאַלְצִיאָנְטַ, אֲשָׁכְןְ פָּוּןְ הוּרְפַּ אֲוּרְפַּ לְוֹטָאַמְיְעַרְסָקָעְ, אֲפָרָרְ
מְלַחְמָהְדִיקָעְרְ פְּעַרְדְ-גְּנָבְ, האָטַ אַיְםְ דַּעְרְקְעַנְטַ אָוּןְ אַוְעַקְגְּעַנְמָעְןְ דַּיְ פְּאַלְקָעְ פָּוּןְ
שְׁלוּםְסְ רָוקְןְ. שְׁלוּםְ האָטַ זִיךְ גַּעַרְיסְןְ צְוַ אַיְםְ דַּיְ גַּעַגְלָלְ: — דָוְ! דָוְ! — האָטַ עַרְ
גַּעַרְעוּטַ, — דַוְ קָאנְסָטְ אָוּנְדוּזְ אַוְיךְ נִישְׁטְ פֿאַרְגְּיְנָעְןְ סְשְׁטִיקָלְ בְּרוּטִיטְ? ! — עַרְ
הַאָטַ אַיְםְ אֲ שְׁפִיְ גַּעַטְאָןְ אַיְןְ פְּנִיםְ.

— לִוְיָהְ אַרְוִיסְ שְׁנוּלְעָרְ! — האָטַ מְשָׁהְ גַּרְאָבְיָוָשְׁ גַּעַפְיְנְטָלְטַ מִיטְ דַּיְ אוּיגְןְ, —
— מְמִיתְ מַעַךְ! נֵהְ מְמִיתְ מַעַךְ! — האָטַ שְׁלוּםְ זִיךְ גַּעַגְרִיטְ צְוַ פֿאַרְפָּאָרְ אַיְםְ
אַיְןְ סָאמְעַ דַּיְ.

עַרְ האָטַ זִיךְ קְוִיםְ גַּעַהְאָלְטַןְ אוּרְפַּ דַּיְ פִּיסְ אָוּןְ דַּעַרְ פְּאַלְצִיאָנְטַהְ האָטַ זִיךְ לְיִיכְטַ
אָזְ עַצְחָבָעָןְ מִיטְ אַיְםְ: אַרְוִמְגְּעַדְרִיטְ זִינְעַנְטְהָעַנְטְ אַוְרְפַּ הַיְנְטָןְ, אַיְםְ אַרְוִיסְגָּעְ-
שְׁלַעַפְטַ אַוְיפְּןְ הוּרְפַּ אֲנְזָבְנְ אֲשָׁטְוֹפְ גַּעַטְאָלְעַנְטַןְ צְעַלְאַגְּעַנְעַ אַרְבְּעַטָּרְ. עַרְ
הַאָטַ זִיךְ אַפְּגָעְוִוִּישְׁטַ דָּאָסְ בָּאַשְׁפִּיגְעַנְעַנְטַןְ פְּנִיםְ מִיטְןְ אַרְבָּלְ אֲנְזָבְנְ אֲזִיְגְּעַטְאָןְ מִיטְןְ אַקְסָלְ
צְוַ שְׁלַמְעָןְ: — וּוֹאָסְ האָסְטָעְ צְוַ מִירְ, הָעְ? דַּעַרְ אַלְטָעְרְ האָטַ צְוַגְּזָאָגְטַ אֲגַנְצָעַ
פְּוֹשְׁקָעְ פְּלִישָׁ, וּוֹאָסְ האָסְטָעְ גַּעַוְאָלְטַ, צְזָאָלְ נִישְׁטְ אַיְמָעָןְ?

צְוַיְיָ פְּאַלְיִיסְטָןְ האָבָּןְ אַרְוִיסְגְּעַטְרָאָגְןְ וּמְעַמְעַןְ: אֲ צַעְקִילְטָעַ, בְּלַוְטְנְדִיקָעַ מַאְסָעַ,
מִיטְ אַרְאַפְּהַעַגְעַנְדִיקָעַ הַעֲנֵטְ אָוּןְ פִּיסְ. סְאַיְזְ נִיטְ גַּעַוְעַןְ מַאְטָלְ. סְאַיְזְ גַּעַוְעַןְ אָזְ
עַלְטְעַדְרָרְ טִישְׁלָעְרְ, וּוֹאָסְ האָטַ גַּעַרְבָּטָעְ אַיְןְ דַּעַרְ רְעַשְׁתָעְרְ אַפְּטִילְוָגְגָ
הַאָבָּןְ אַיְםְ אַוְעַקְגְּעַלְיִיגְטְ אַוְרְפַּ אֲ בָּרְגָלְ שְׁנִיְ, זַיְיָ האָבָּןְ זִיךְ שְׁוִיןְ גַּעַהְאָטְ אַפְּגָעְפָּרְ
טִיקְטִיקְ מִיטְןְ אַוְיסְרָוִמְעָןְ דַּיְ גַּעַבְיִידְעַ אָוּןְ אַיְצָטְ האָבָּןְ זִיךְ גַּעַנוּמָעַןְ צְוּנוּפְצָוָ
טְרִיבְיָןְ דַּעַםְ עַולְמָ אַוְיפְּןְ הוּרְפַּ אָוּןְ אַיְםְ אַיְנְזָאָמְלָעַןְ אַוְנְטָעַרְ פְּלוּוּטְ. אַיְבָּרָןְ הוּרְ
הַאָטַ זִיךְ גַּעַטְרָאָגְןְ אֲ קָאָלְטָעְרְ, שְׁטַעְכִּיקָעְרְ וּוֹינְטְ. עַרְ האָטַ גַּעַרְיְסָןְ אָוּןְ גַּעַרְעַנְטָןְ דַּיְ
צְעהָקְטָעְ לִיְבָּרָעְ. מַעַןְ האָטַ זִיךְ אַיְנְגָעְטָוְלִיְעַטְ אָוּןְ דַּיְ רְעַקְלָעְרְ אָוּןְ גַּעַבְלָאָגְןְ אָוּןְ דַּיְ
פְּוִיסְטָןְ.

— ווער זינען די דעלעגאנטן ? — האט דער פאליצי-קאמיסאָר אַ רעווע געטאן אין דער מחנה.

נאר אַ רגע שטיילקייט, האָבן זיך אַרויסגערכט די דריי דעלעגאנטן. שלום האָט דערזען מאָטלען צוישן זיין. ער האָט געוואָלט צולוּפֿן צו אַים, אַבער די פאליצייטן האָבן אַים אַפְּגַּשְׁטוּפֶּט. מען האָט די דריי אַרְעַסְטְּרַטְּעַ אַרוּסְגַּעֲפִּרטְּ פָּונְ הוֹיף אָן די אַיבָּרְיקָע, באָוואָאָכְּטָ פָּונְ פָּאַלִּיצְּי, זינען גַּשְׁטָאָנָּעָן אָן גַּעוּוֹאָרָט, דער קָאָרְ מִסְּאָר צָוקָעָרָמָּאָן זָאָל אַרְאַפְּקוּמָּעָן הַאָלְטָן זִין רַעֲדָעָן צָוָּם עַולְמָן אָן אַרוּסְטְּרָאָגָן דעם אַורְטְּיִיל. דער ווֹינְט אָן גַּעוּוֹאָרָן ווֹאָס אַמְּאָל בִּיסְיִקְּרָעָר. די אַרְבָּעָטְּרָעָר, אוַיסְיָה גַּהְוָּנְגַּעְרָטָעָן אָן קוּיָם וּשְׂיפְּנְדִּיקָע, האָבן זיך גַּעֲטְּלִיעָט אַיְינְעָרָ צָוָּם אַנְדָּעָרָן. דאס קַאְרַעְטְּקָאָלְעָפָעָן דער גַּיכְּבָעָר הַילְּפָעָ אָן אַגְּגָעָקָעָמָעָן. די סָאַנְטְּאָרָן האָבן אַוְיגְּגָעָלָדָן אוַיְיךְ אַים דעם צֻעְמִיתְּטָן אַרְבָּעָטְּרָעָר. דער דָּקְטָאָר האָט אַגְּגָעָהָוִיבָן אַרוּמָגִין צוישן דער מְחַנְּה אָנוֹטָעָרָן פְּלוּיָט אָן בָּאַטְּרָאָכְּטָ יְעָדָנָס וּוֹנְדָן. לְסֹפֶר אָיזָן גַּעַמְלָדָן גַּעוּוֹאָרָן, אָן מְעַן מַעַג זיך פָּוֹנְגָּאָנְדָּעָגִין. דער קָאַמִּיסְאָר צָוקָעָרָמָּאָן ווֹעַט קִיןְ רַעֲדָעָן נִיטָהָלָטָן אָן מְעַן ווֹעַט צָוָּם גַּעַבָּן, ווֹעַן די אַרְבָּעָטְּרָעָר זָאָלְן צְרוּקְקָוּמָעָן צָוָּם דער אַרְבָּעָטְּרָעָר.

אוַיְפָעָן ווֹעַג אַהֲיָם האָט שלום אַגְּגָעָאָגָט סָאַמְוּלָן. זֵין האָבן בִּידְעָ גַּעַיְלָט אַין דער זַעַלְבָּר רִיכְטָוָגָן : צָוָּם הוֹיף אוַיְיךְ לְוַטְּמִיעָסְקָעָ : — אַיר גַּעַדְעָנְקָט, פָּאַנְיָה צָוקָעָרָמָּאָן, — האָט שלום זיך אַפְּגַּעְרוֹפָעָ, — אַיר גַּעַדְעָנְקָט, ווֹעַן מִיר האָבן זַעַד בָּאָרְ קָעָנָטָן, אָן אַונְדוֹעָרָ קָעָלָעָר, האָט אַיר מַעַךְ גַּעַפְּרָעָגָט, צִיְּוֹאָלָט אַיר גַּעַקְאָנָט אַוְעַקְהָגָעָנָעָן. יָאָ, פָּאַנְיָה צָוקָעָרָמָּאָן, עַד וּוֹאָלָט גַּעַקְעָנָט.

— טָאָ פָּאָר ווֹאָס הַרְגָּסְטוּ נִיטָהָ ? — האָט סָאַמְוּלָן אַיְם קָאָלָט גַּעַפְּרָעָגָט. דער בָּחוֹר האָט גַּעַשׂוֹגָן. — דוֹ האָפָסָט, אָן דער דִּיְתְּשָׁ ווֹעַט טָוָן פָּאָר דִּיר די שְׁמוֹצִיקָע אַרְבָּעָטְּרָעָר, הָא ?

— אַיר זַעַנְתָּ אַ מְנוּוֹלָן ! — שלום האָט זיך אַפְּגַּעְקָעָרָט פָּונְ אַים אָן אַרְבָּעָטְּרָעָר אוַיְפָעָן אַגְּדָעָרָן טְרָאָטוֹאָר.

*

דער שְׁטְרִיךְ האָט סָאַמְוּלָן אַ סְּךְ גּוֹטָס גַּעַטָּאָן. עַנְדְּלָעָד אָיזָן ער גַּעוּוֹאָרָן אַגְּנַצְעָרָ מְעַנְטָשָׁ, ווֹי דער פָּאָן רְוִמְקָאָוָסָקִי האָט גַּעוּאָלָט ער זָאָל זִין. די וּזְאַקְלָעָנִישָׁן זַיְנָעָן גַּעַזְוָנָן גַּעַזְוָנִיקָט. זִין פָּאַרְטִּיְּ-קָעָסָטָל, האָבן גַּעַהְעָרָט צָוָּם אַנְדָּעָרָן אַרְדָּעָלָ, די דָּעָרָ-הַוְּיָבָעָן מְאַמְבָּטָן בִּים רָאַדְיָאָ-קָעָסָטָל, האָבן גַּעַהְעָרָט צָוָּם אַנְדָּעָרָן אַרְדָּעָלָ, האָבן גַּעַהְעָט אַזָּא שִׁיכְיָוָת צָוָּם אַים, ווֹי חַלְוָמָות האָבן אַ שִׁיכְיָוָת צָוָּם וּוֹאָצָן מְעַנְטָשָׁן. זִין זַיְבָּעָן גַּעַוּוֹן אַפְּגַּעְטִילִיט פָּונְ אַים, ווֹי דער טָאָג אַיְם אַפְּגַּעְטִילִיט פָּונְ דָּעָרָ נָאָכָט. אָנוֹן דָּאָס האָט גַּעַמְאָכָט זִין לְעָבָן לִיְכְּטָעָר. ער האָט זִיךְ גַּעַפְּלִיטָה, ווֹי ער וּוֹאָלָט מִשְׁשָׁ אַוְיְגָעָשְׁטָאָנָעָן פָּונְ אַ שְׁוֹעָרָרָ קָרָאָנִיקִיט. דָּרְמִיטָה אָיזָן זִין גַּוְתָּעָרָ מוֹט אַים צְרוּקִיקָעָן אַזָּוִי וּוֹי דָּאָס גַּעַטָּאָה האָט גַּעַהְעָט אַ טְבָעָ צָוָּם פָּאַרְשָׁאָרָפָן אַלְעָ מִינִים גַּעַיְלָן אָנוֹן שְׁטִימָנוֹגָעָן בִּיְ מְעַנְטָשָׁן, אָיזָן אוַיְיךְ זִין גַּוְתָּעָרָ מוֹט פָּאַרְוָאָנְדָלָט גַּעוּוֹאָרָן אַיזָּן אַרוּפְּגַּעְשְׁרוּפְּטִעְרָה הַיְּתָעָרִיקִיט. ער האָט אַיְצְטָ גַּעַקְאָנָט אַוְיסְזִיאָגָן הַנָּאהָ פָּונְ

יעדר גוטער רגע און אויב די גוטער רגע איז אלין ניט געומען — האט ער זיך געלאון זי זוכן און באשאָפָן.

דאָס רַעֲגִירָן מִיטָּ דִּ רַעֲסָאָרְטָן אֵיז אִים אַנְגַּעַקְוָמָעָן לַיְכָטָן, מִמֶּשׁ שְׁפִילְעָוָדִיקָן.
די אַיְנְצִיקָעָן זיך, ווֹאָס אִיז אִים אַין זִינְעָן גַּעֲלָגָן בֵּי דָעַר אַרְבָּעַט, אֵיז גַּעוּוּן צוֹ
היַיבָּן דִּ פְּרָאַדְוָקְצִיעָן, צוֹ באַקְוָמָעָן אַ לְוִיבְּ-זְוָאָרְטָפָן פְּרָעָזָעָס אַון ווּעָרָן אַרְוִיסְגָּעָזָעָן
שְׁפַעַלְתָּ אַלְסָ מַסְטָעָר פָּאָר אַנְדָעָרָעָ, מִיטָּ עַנְטוֹזָיאָזָם האָט ער זיך אַפְּגַעַגְבָּן מִיטָּ
אוּסְבָּוּיָעָן דִּ רַעֲסָאָרְטָן, מִיטָּ פָּאַרְבָּעָסְעָרָן דִּ אַיְנְגִירְבָּוּגָגָן אַון מִיטָּן אַפְּהִיטָן דִּ
זַוְּבָּעָרְקִיָּט אַון אַרְדָעָנוֹגָגָ, ער האָט אַנְגַּעַקְוָאָלָן פָּוָן דִּ נִיעָ מַעְבָּלָ, ווֹאָס זִינְעָן
אוּסְגָּעָפָאָרְטִיקָט גַּעַוְוָאָרָן פָּאָר דִּיְתִּשְׁעָ הַיְמָעָן, פָּוָן דִּ בִּיוֹרָאָ-מַעְבָּלָ פָּאָר דִּיְתִּשְׁעָ
בִּיוֹרָאָן, פָּוָן דִּ קַעַסְטָלָעָךְ — פָּאָר דִּיְתִּשְׁעָ אַמְּנוּגִיכָעָזָעָן. דִּי אַלְעָ אַוְיסְגָּעָפָאָרְטִיקָט
זַאָכָן זִינְעָן גַּעַוְוָעָן עַרְשְׁטָקָלָסְיָקָעָ אַוְיסְאַרְבָּעָטָנוֹגָגָן, פָּאַכְמָעָנִישָׁ אַון עַסְטָעַטְשִׁישָׁ
אוּסְגָּעָפִירָט אַון סָאמּוּלָעָ האָט גַּעהָאָט פָּאַרְגָּעָנִיגָּן צוֹ זַעַן דִּ גַּעַלְאַדְעָנָעָ אַוְיטָאָס מִיטָּ
דעָרָ פְּרָאַדְוָקְצִיעָן אַרְוִיסְפָּאָרָן פָּוָן רַעֲסָאָרָט — צָום בָּאַלְוָטָעָרָ מאָרָקָאָן פָּוָן דָּאָרָט —
צוֹ דָעַר ווּעָלָט.

ער האָט לִיב באַקְוָמָעָן האָלָץ — דָעַם רִיחָ דַעֲרָפָוָן, דִּ רְוִיקִיָּט אַון דִּ נַאֲכָגִיבִּיָּ
קִיְּיט דַעֲרָפָוָן צוֹ דִּ מַאֲשִׁינְעָן. אַון ער האָט גַּעַרְן גַּעהָאָט דִּ גַּוטָּע אַרְבָּעַטָּרָ, דִּ
פְּלִיסְיָקְעָרָעָ, ווֹאָס האָבָן אַזְוִי גַּעַשְׂקָט דָאָס האָלָץ פָּאַרְוָאַנְדָלָט אַין דִּ אַלְעָ נַצְלָעַבָּע
קַעְגַּשְׁתָּאַנְדָן. ער האָט פָּאַוְאַרְיוֹרָט דִּ גַּעַזְנְטָעָרָעָ אַון בעַסְעָר אַוְיסְעַעַנְדִּיקָעָ ; זַיִ
גַּעַגְבָּן סְפַעַצְיָעַלְעָ פְּרָיוֹוְלָעְגִּיעָס אַון זַיִק מִיטָּ זַיִגְעַזְלָטָם, פָּאַרְבִּיגִיגִיעַנְדִּיקָעָ זַיִיְעָרָעָ
אַרְבָּעַטָּס-פְּלָעַצָּעָרָ. פִּינְטָהָאָט ער גַּעהָאָט דִּ אַוְיסְגָּעַבְלִיכְמָטָעָ, קוּיִם-שְׁטִיעַנְדִּיקָעָ,
וֹאָס, זַעַן מִעְן האָט גַּעַקְוָט אַוִּיפָּ זַיִ, האָט זַיִק גַּעַדְוָטָ, אַז אַט בָּאַלְדָעָ ווּעָלָן זַיִ אַלְיָ�
פָּאַרְשָׁלוֹגָגָן ווּעָרָן פָּוָן דָעַר מַאֲשָׁין. ער האָט פִּינְטָהָאָט גַּעהָאָט דִּ מַאֲנְקִירָאַנְטָןָ, ווֹאָס
הָאָבָן גַּעַשְׁוִינְטָ זַיִעָרָעָ כּוֹחָותָ, האָבָן זַיִק גַּעַכְאָפָט עַפְעָס צוֹ טָאָן, נַאֲרָ וּזְעָן סָאמּוּלָעָ
סָאַבָּאַטְיָרְגִּידִיקָעָרָ לְאַזְוָנָגָ : «פָּ. פָ!» — פְּרָאַצְזִיּוֹ פָּאַוּאָלִיּוֹ.

סְהָאָט סָאמּוּלָעָן נִיט אַוְיסְגָּעַמְאָכָט צוֹ גַּעַבָּן ווּעָמָעָן פָּוָן דִּ פּוֹילָאָקָעָס אַשְׁטוּרְכָעָ,
צַי אַפְּאָטָשָׁ. דָאָס פָּאַטְשָׁן אַין פְּנִים אַיִן גַּעַוְאָרָן בֵּי אִים, פְּנִקְטָ וּבֵי בִּים פְּרָעָזָעָס, אַז
אוּיְטָאַמְּאַטְיִישָׁ זַיִךְ. וּוי נַאֲרָ ער האָט דַעֲרוֹעָן אַזָּא «קְלָעָפְסִידְרָעָ»-פְּנִים מִיטָּ אַשְׁיָּקָעָ,
אַיְנְגָעָפָאַלְעָנָעָ בָּאָקָן, מִיטָּ זַעַקְלָעָד גַּעַשְׁוּוְילָעָץ אַונְטָעָרָ דִּ אַוְיגָן — האָט אִים גַּעַ-
רִיְצָטָ דִּ הָאָנָטָ. ער האָט נִטְגַּעַנְתָּ פָּאַרְטָרָאָן זַיִעָרָ עַלְעַקְיָיָטָ צוֹ טָוִיטָ-
מַאֲסָקָעָס. ער האָט גַּעַמוֹת דָאָס בַּילְדָעָ פָּוָן אַזָּא פְּנִים אַפְּשָׁטוֹפָן פָּוָן זַיִ, אַוְיסְמָעָקָעָ —
אַון נַאֲרָ אַפְּאָטָשָׁ האָט דָאָס גַּעַקְאָנָט דִּ עַרְגְּרִיכָעָ.

אַבְּעָר צְוָמְמָעָרְסָטָן האָט ער פִּינְטָהָאָט גַּעהָאָט דִּ, ווֹאָס האָבָן בָּאַגְּנְבָּעָט דִּ רַעֲסָאָרְטָן
אוּן אַרְוִיסְגָּטְרָאָגָן האָלָץ אַן זַיִן ווִיסָּן. סְהָאָט אִים אַוְיסְגָּעָזָעָן, וּוי מַעְן ווּאַלְטָ, אַוִּיחָ
דָעַם אַוְפָן, אַפְּגַעַלְאָכָט פָּוָן אִים אַון מַעְרָ פָּוָן אַלְסָ האָט ער מַוְרָא גַּעהָאָט אַוְיסְצָוּזָעָן.
לַעֲכָרְלָעָךְ — וּוי דַעְמָאָלָט, בָּעָתָן שְׁטוּרִיכָעָ, וּוי דַעְמָאָלָט אַין רַוְמְקָאָוּסָקִים קָאָבִינְעָט.
אַיְנָעָ פָּוָן זַיִנָּעָ בָּאַלְבָּטָעָ פְּנִקְצִיעָס אַיִן גַּעַוְוָעָן זַיִדְ אַרְיִינְצּוּכָּאָפָן אַיִן דָעְוָיִיָּ
דַעְנְטָן-שְׁטִיבָל אַון בִּיוֹוִינְגָעָן דִּ רַעְוִוִּיעָס. נִיט גַּעַקְוָט אַוִּיפָּ זַיִן אַוְיפְּרָעָגָגָן,

פלעגט ער טיל מל שטווינען, ווי קונציך די ארבטעטר פלעגן אנטשאפן מיט האלץ די הויזן אוון אויסלייגן עס ארום די ברוסט-קאסטנס, אוון ס'האט אויסגעזען אווי אומפאד-עכטיקט, ווי זיך וואלטן מעד גארנטיס געטראנן אויף זיך, ווי די בגדים. נאכן ארויסלעפַן דאס געגעבעטַּה האלץ, פלעגן די בגדים אינישרומַּפַן ווי באלאגען אוון צוֹזָמְעַנְפָּלְן איבער די גופים, ווי איבער שטענדער-שטעקנס. סאמועל פלעגט זיך כעסן, ווארענען אוון אויסטמעסטַּן די געהעריקע שטראפַן. נאך ווען די גנבים זיך-גען געווונַּן די מיסטערס גופה, האט ער זיך געמאכט ניט זען — אוון דערמייט זיך איינגעקופט זיעיר געטריישאפט.

ער האט אויך אלין ארויסגעהאלפַן מיט האלץ די קעראווניקעס אוון קאמיסארן פון אנדרער רעסארטן אוון ניט איזן מאל אפגעשיקט אין זיערע הייזער פול-געלאָ-דענע וועגענער מיט געהילץ. דאס זיינען געווונַּן זיינע פרײַנד. זיך האבן אים אויך געטאן טובות אוון זיך אפגעדיינט פאָר אַ וואָגן האלץ מיט זעקלעך מעַל פון דער אפראויזוציע, מיט זעקלעך קארטאָפַל פון גריינצייג-פֿלאָץ, מיט אַנְצּוּגֶּעֶר, צי קלידער אוון שיך פאָר זיין בנִיְּבִּית — אַפְּהַנְּגִיק, אַיבְּעַר וואָס יעדער פון זיך האט געהאט צו זאגן. אוון מיט זיך האבן אים אויך געבונדן די געמיינזאָמַע פרָאָבָּן קאנט פֿאָרוּוּילְן אוון פֿאָרגּוּסְן. נײַן, ער האט ניט געפֿירט מיט זיך קײַן הוייך-גִּיסְטִיכְעָן. זיך האבן, פֿוֹנְקְט ווי ער, געווויכט פון יעדן דערין; בכל מורה געהאט אַלעֲמָעָן. זיך האבן צו טאָן מיט די מוחות. מיט זיך זענען די שמווען געווונַּן לִיכְּטִיכְּ : פֿיל מיט זאטער טאגטעלעכְּקִיט, מיט דער זאָרגְּלָאַיְּקִיט פון הוּוּת, וואָס האבן אַ וְאַרְעָמָע נאָרָע אוון אַ גוֹטֵן בִּיסְן. אוון הגְּם זיך האבן אַינְטְּרִיגְּרִיט קעַגְּן זיך, אַינְגְּרִידְּ דעם אַנְדְּרָן ניט פֿאָרְגוּנָעָן דעם דערפֿאָלָג ; אוון געוּווּיגְּן אוון געמאָסְטָן זיינער אַיְגְּנָעָן פֿרְיוּוּלְעָגְּעָס, אַנְטְּקָעָגְּן די פֿרְיוּוּלְעָגְּעָס פון די אַנְדְּרָע ; הָגְּם זיך זיינען ווייט ניט גְּרִיט געווונַּן צו שטרעָקָן דאס לעַבְּן אַיְנָעָרָפָרָן אַנְדְּרָן — אוון דאס דאָר געווונַּן אַ בְּרוּדְעָרְשָׁאָפָט, אַין וועלכְּעָר מַעַן האט זיך געקלאמְעָרט.

פון זיינע אַמְּלָיְקָע באַקָּאנְטָע אוון פרײַנד, האט ער, סָאָמּוּל, געווויכט. נאָר טאמער האט זיך וועַר פון זיך דאָר דערשלאָגן צו אַים, בעטַן אַ טוּבָה, אַ שטיקל פרָאָטְעָקְּצִיעָן, האט ער אויפֿן אַרט געהאלפַן : געטַאן וואָס מעַן האט געבעטַן, כדַּי וואָס גִּיכְּעָר פְּטוּר צו זוּערָן פון די מאָנְעָנְדִּיקְּעָ אַוְּגָן. אַזְוִי אַיְגְּן האט ער זיך באָ צוּגָן צו זיינע פֿאָרְטִּי-חַבְּרִים. ער האט געטַאן פְּאָר זיך, אלץ זואָס ער האט געקָאנְט, אַבְּער פֿרְיוּזָט האט ער קײַן שִׁיכְּתָּ מִיט זיך ניט געוואָלָט האָבָּן.

ער האט אויך געהאלפַן זיינע שְׁכְּבִּים — די מִיטְוּוֹינְגָּרָס. אַדְּמָן רְאֻזְּנְבְּעָרָג אוון זיין ווייב יַאֲדּוּיְּגָע זיינען געווונַּן עובָּר בְּטַל. אַדְּמָן האט גָּרְנִיט געטַאן אוון זיך אַרְוָמְגָעְדְּרִיְּט אַיבְּרָן הוּוּי אַ לְּנָאָטְיקָר. אוון זיין ווייב יַאֲדּוּיְּגָע, וואָס האט געדאָרְפַּט לוֹיְפַּן אַין די דְּרִיְּעָן, קאָכוֹן אוון וואָשָׁן, האט עַנְדְּלָעָך אַוְּפְּגָעָגָעָן אַירָעָ קעְצִישָׁע פֿלְאָפְּלָעְרִיְּעָן. זיך האט בְּכָל אַיְפְּגָעָהָרָט צו רְעִדָּן : האט גַּשְׁמִיכְּלָת אַטְּ זַיְּ, אַונְטָעָר די אוֹגָן, גַּעֲרָפָן «סּוֹטְשָׁקָאָ». אַדְּמָעָן אוון יַאֲדּוּיְּגָעָן האט סָאָמּוּל

טאַקָּע אַוִיסְגָּעָמִיטָן, אַבָּעָר דָּוָךְ מִיעָטָעָקָן, זַיִעָר זָוָן, פְּלָעָגֶט עַר טַיֵּל מַאל אַרְיִיבַּן.
שִׁיקָּן צַו זַיִּא וּעְקָל הַאֲלָץ.

אוּיךְ דָעַם פְּרָאָפָּסָאָר האָגָעָר מִיטַּזִּין פְּרוּיַּה, וּאָס זַיִינְגָּעָן אַפְּגָעָפְּרָעָמֶדֶת גַּעַז-
וּאָרָן אָזְן האָבָּן גַּלְעָבֶט זַיִעָר בָּאוֹנְדָעָר לְעָבָן, האָט עַר אָונְטָרָגָעָשִׂיכָט אַומְגָעַ-
בָּעַטָּעָנְעָרָהִיט. בָּעַת יַעַדְן מַאלְצִיטַּה, האָט עַר אַרְיִינְגָּעָשִׂיכָט צַו דִּי אַלְטָעַ לִיְּטַא
טַעַלְעָר זָוָף, צַיִּא שְׁטִיקָל בְּרוּיַּת. דִּי אַלְטָעַ האָט גַּעַנוּמָעַן דִּי גַּעַשְׁאָנְקָעַן
מִיטַּצְּטָעָרִיקָעַ העַנְטָן אָזְן מִיטַּא דָאנְקָא אוּיךְ דִּי לִיפָּן, אַבָּעָר אַיְן אַירָעַ בְּלִקְּן אַיְן
קִיְּין דָאנְקָא נִיטַּגְּעוּוֹן, גִּיכָּעָר — אַפְּאָרָאִיבָּל. אוּיךְ דִּי פְּנִימָעַר פָּוָן דִּי צַוְּיִּי אַלְטָעַ
לִיְּטַא, האָט סָאמּוּל גַּעַוְאָלָט, זָאָלָן פָּאָרְשָׁוְנִידָן פָּוָן זַיִינְגָּעָן. עַר האָט זַיִּד קְוִים
גַּעַקָּאנְטַן דָּעַרְוָאָרְטַן אוּיךְ פְּרִילְינְגַּג, וּוּעַן עַר האָט גַּעַזְאָלָט, לוּיטָן פְּרָעָזָעַס' צַוְּזָאָגַן,
בָּאָקוּמָעַן אָזְן אַיְינְגָּעָן דִּירָה.

אוּן אוּיבַּעַסְתָּה עַס האָט זַיִּד גַּעַהְאָנְדָלָט אָזְן זַיִּין לְעָבָן אַיְן דָעַר הַיִּם, האָט עַס אַגְּגָעַ-
נוּמָעַן דִּי פְּאָרָמָעַן, וּאָס האָבָּן זַיִּד שְׁוִין גַּעַצְּיִיכָּנְטַן מִיטַּחְדָּשִׁים צְרוּרִיקָה: מִיטַּמְאָטְלִידָעַן
הַאָט אִים שְׁוִין לְאַנְגָּגָרְנִיט גַּעַבְוָנְדָן. דָעַם פְּאָרְוּוֹרָף אָזְן אַירָעַ אַוְיָגָן אַיְן גַּעַוְאָרָן
אַוְמַמְעָגְלָעַךְ צַוְּפָאָרְטָרָאָגָן. אַירָעַ פְּנִים — פָּעַט, שְׁלָאָבְעָרִיקָא אָזְן דָאָךְ וּוּתִיקְלָעַד
פְּאָרְקָרִימָטַן; אַ פְּנִים פָּוָן אַ גַּעַפְּינִיקְטָעַרְמָאָרְטִירָעָרִין — הַאָט קָאָלָט גַּעַמְאָכָט זַיִּין
וּוּעַזְן צַוְּאַירָעַ. אַבָּעָר עַר האָט זַיִּד אַוְפְּגָעָהָעָרָט צַוְּבִיּוּנָן אָזְן אַירָעַ אַיְבִּיקְ-בִּיטְעָרָעַ
רִיְּידָהָאָט עַר זַיִּד גַּעַמְאָכָט נִיטַּהָעָרָן. עַר האָט זַיִּד גַּעַשְׁוִצָּטַן קָעָגָן אַירָעַ מִיטַּזִּין זַיִּין
הַיִּטְעָרְקִיטַן, וּוּי מִיטַּא פָּגְנְצָעַר.

אוּיךְ פָּוָן בְּעַלְאָן, דָעַר עַלְטָעָרְטָעָר טָאָכְטָעָר, האָט עַר גַּעַוְיִיכָּט אָזְן זַיִּד בָּאָמִיטַן,
זַיִּוְאָס וּוּיְנִיקָּעָר צַוְּזָאָגַן. עַר האָט אַפְּיָלוּ נִיטַּדְעָלָאָזְן צַוְּזָאָגַן זַיִּד דָעַם גַּעַדְאָנְקָא וּוּעַזְן
אַירָעַ, וּוּי זַוְּאָלָט מַעַר נִיטַּגְּעוּזָן זַיִּין קִינְדָּה.

הַאָט עַר גַּעַהְאָט בְּלוּזָן דִּי יַגְגָּעָרְטָעָר טָאָכְטָעָר — דַזְשָׁוְנִיעָן. זַיִּין וּאָס אַיְזָן אַמְּאָל
גַּעַוְוָעַן אַיְבִּיקָן בּוֹנְטָקָעָן אַיְזָן אַירָאָד דָא גַּעַוְאָרָן זַיִּין אַיְינְגְּזִיקָעָ פְּרִינְיָה
דִּין. זַיִּהָאָט אִים פְּאָרְעָרָט. זַיִּהָאָט שְׁטָאָלְצִירָט מִיטַּאָים — פָּאָרָ זַיִּין אַרְבָּעָטָן אַזְוִי
אַוְמַדְעָרְמִידְלָעַד אָזְן דָעַר פְּאָרְטִיִּי, פָּאָרָ זַיִּין גַּוְטְסִיקִיט אָזְן מַעְנְטָשְׁלָעְכִּיקִיט, וּאָס עַר
הַאָט אַרְיִיסְגָּעְזִוִּין אַיְן בְּרַעְגָּעָן הַילְּפָה אַיְן יַעֲדָעָר אַקְצִיעָה, וּאָס דִּי חַבְרִים הַאָבָּן אַוְנִי
טַעַרְגָּעָנוּמָעַן. אָזְן זַיִּהָאָט אִים דָאָס גַּעַזְאָגָט: אִים גַּעַלְיוּבָט אָזְן דָעַרְהָוִבָּן. עַר אַיְזָן
אַירָעַ גַּעַוְוָעַן דָאָנְקָבָאָר פָּאָרָ רִיְּיד. אַוְיָבַּעַסְתָּה עַר האָט דָעַרְבִּי גַּעַפְּלִיט אָזְן אַיְנְעָרְלָעְכָּעַ
אַוְמַבְּאָקָוּמְלָעְכִּיקִיט, הַאָט עַר זַיִּד פְּאָרְלִיקָנְטַן פָּאָרָ זַיִּין.

אוּן עַר האָט זַיִּד אַפְּגָעָדִינְטַן דָעַר טָאָכְטָעָר (עַר האָט מַעַר גַּאֲרָנִיט גַּעַי-
קָאָנְטָן אַנְגָּעָמָעַן, אָזְן אַפְּדִינְגָּעַן זַיִּד). עַר האָט זַיִּד גַּעַטְיִילָט מִיטַּאָר מִיטַּזִּין סָודָה;
הַאָט זַיִּד אַרְאָפְּגָעָנוּמָעַן אַיְן קַעְלָעָר הַעָרָן דִּי רַאְדִּיאַנִּיְיָעָסָן אָזְן מַעַר נָאָךְ: עַר האָט
זַיִּד גַּעַלְאָזְן זַיִּד אַירָעְבָּרְדָעַן, אָזְן אַירָעְדָעְלָוָעָן אָזְן פְּאָרְטִיְיִ-גְּרוּפָעָס. צְוָלִיבַּעַד דַזְשָׁוְנִיעָן אָזְן צְוָלִיבַּעַד דָעַרְ פְּאָרְ-
גַּוְעַסְעָרְטָעָר גַּעַפְּאָר, וּאָס דָאָס פְּוֹנְגָּאָנְדָעְרָטְרָאָגָן דִּי נִיְּעָסָן הַאָט גַּעַשְׁאָפָן, הַאָט דָאָס
מַעַר דָעַרְהָוִבָּן אָזְן שְׁטָאָלִץ מִיטַּזִּין זַיִּד. אַפְּיָלוּ דָעַרְ פְּחָד, וּאָס פְּלָעָגֶט אִים טַיֵּל מַאל

באפאלן, איז געווארן דערטרעגלעכער. איצט האט ער באמת זיך קעגנגגעשטעלט דעם דיטש.
אין דעם קאלאן קעלער, נאך די אוידיציעס, האבן זי ביידע פרײיגעלאון די פאנטזיאווע.

— ווען די מלחהה וועט זיך ענדיקו, — האט סאמועל געהלומט אויף א קול, —
וועט מען קיין אין טאג ניט ווארטן, נאך גליק זיך לאון אין אונדזער לאנד. און
דו ויסט, דארט איז די גאטור דורךענעמען מיט א ליבשאפט צו מענטשן. ניטה
קײַן ביטערע פרעסט. דער הימל מוו דארט זיינ נידעריך, די שטען גרייס און די
לופט לוייטער. איך וועל קויפֿן א הויז, א גרויסס, בלויין פאָר אונדז... און דו
דושונייע, וואָס וועסטו טאג ?

— האט... כיוועל גיין זיך שלאגן, סלאָנד זאָל ווערן אונדזערס, — האט דושונייע
געפליסטערט. — נאָר דו וויסט, וואָס איך טראָכט, טאטושו ? כ'טראָכט, אָז דעם
קאמפּ פאָר ישראל וואָלט מען געדארפּן אַנְהִיבּן דא... מען דארףּ צוהעלפן די אַרְמִיּוּן
פֿון דער וועלט. מיר זיינ און טווען גארנט און דארט שלאָגט מען זיך פֿאָר אונדז...
— רעדסט נאָרִישְׁקִיטְׁה, טאָכטער, — האט ער איך אַיבּערגעשלאָגן. — וואָס
קענען מיר אויפּטו, אָן מינדסטען קאנטָקט מיטן דרייסן... אָן אַשְׁטִיקְׁ גַּעֲוֹעֵר ?
מיר זיינען אַנְמַעְכְּטִיקְׁ.

— יידן זיינען שטענדייק אַנְמַעְכְּטִיקְׁ.

— נו שטעל זיך פֿאָר, אָז מיר באָוָאָפּעָנָען זיך שווין, מיט וואָס מיר קענען ;
מען הריגעט אוועק די וואָך-פֿאָסְטְּסָס, מען דיסט אַיבּער די דראָטָן אָז מען לאָט
זיך אַרְוִיס... אַישׁוב פֿון טוינטער, טויזנטער זיך צו באָהָלָטָן, וואָלטן די פֿאָלִיאָקָן אלִין
הריגה ? אָז וועמַעְן עס וואָלט געלונגגען זיך צו באָהָלָטָן, וואָלטן די פֿאָלִיאָקָן אלִין
אויסגעגעבען. אָז ווער עס וואָלט זיך אויך פֿון דעם אַרְוִיסגעדרִיךְ, וואָס וואָלט ער
אויפּגעטָן ? ווּ וואָלט ער געלאָפּן ? ווּ אַזְוִי גַּעֲקָעָמֶפּ ? נוּין, אַונְדְּזָעָר אַינְצִיכְּעָר
אויפּטו אַיז אַיבּערצְׁלָעָבָן. נאָר דאס קאָן זיינ אַונְדְּזָעָר נְצָחָן. אָוּבּ וועט פֿון אַונְדְּזָעָר
בלִיבְּן אַ בָּאָרגְּ פֿון מְתִים, אַ בָּאָרגְּ פֿון טוינט העלְדָּן, וואָס האָבָּן גַּעֲהָאָט מְטוּט, טָא
וּוּס וּוּאָלְט שְׂוִין פֿון דעם אַרְוִיסגעקְׁמוּן ? פָּאָרָן לעָבָּן דָּאָרָףּ מעָן זיך שלאגְּן, נִיט
פָּאָרָן טוּט. דער שענְסָטָעָר מִין טוּט אַיְן אַ מְפָלָה.

שפּעטער האָבָּן זיך אַפְּגָּאָלָּאָן די אַמְּאָגָּנָּעָנָּעָמָּע טָעָמָּע אָז ווּידָעָר אַרְבִּיבָּרִיךְ
געשפּוֹנְגָּעָן מִיטָּן דְּמִיָּן די אַמְּבָּאָקָּאנְטָעָ, נְעָפָּלְיִקְּעָ תְּקוּפָּה, די גַּרְעָנָּעָץ צוּוּשָׁן
דַּעַם דָּא אָז דַּעַם דְּרָאָטָן אָז זיך פֿאָרָגְּ גַּעֲגָּשְׁטָעָלָט, וּוּ עַס וּוּעַט זִיִּין, וּוּעַן
דָּאָס לְאָנְדָּו וּוּעַט באָפְּרִיטְׁ וּוּעַר.

— נוּין, טאָטוּשָׁוּ, — פְּלָעָגְּטָ דַּשְׁוּנוּעָ קְוּמָעָן צָוָם באָשָׁלוּם, — מִיר וּוּלְּן זיך
נִיט קוּפְּן קײַן הַיּוּרָר דְּרָאָטָן... נִיט זִין רִיךְ מִיט אַונְדְּזָעָר פֿרִיוֹאָטָן רִיכְטָרוּם. דָּאָס
גַּאנְצָעָ לְאָנְדָּו וּוּעַט זִין אַונְדְּזָעָר רִיכְטָרוּם. מִיר וּוּלְּן אוּוּעָקָן אַז קִיבּוּץ... לְעָבָּן אַין
גַּילְיכְּהִיטָּ. וּוּס דָּאָרָףּ מִעָן גַּעַלְטָ ? וּוּס דָּאָרָףּ מִעָן צִירָוּנָגָן אָז אַנְדְּרָעָ נְאָרִישְׁ־
קִיְּטָן ? גַּלְילְעָדָרָףּ מִעָן זִין. מִיט גַּעַלְטָ קוּיְפָּטָ מִעָן נִישְׁטָ קִין גְּלִיקְׁ.

סָאָמּוּלָה האָט שְׂטִיל אַוְיְגָּעָלָאָכְּטָ בִּי אֹזָא בָּאָמְלָרְקָוָגָן פֿון אַיר זִין : — אָז

מייר האט זיך שטענדיק געducט, או דו ביסט פראקטיש. ווי קומט צו דיר איז
נאַיוויטעט? אונדזער לאָנד דאָרכֿ רִיכֿטוּם, קָאָפֿיטֿאָל, — האט ער זיך פָּאָרגֿעָסֿן אוֹז
געַרעדט, ווי דאס לאָנד וואָלט שוֹן גַּעוֹעַן אַ פָּאָקֿט. — אַיך וואָל נִיט גִּינִּין אַיז
קִיְּין שָׁוֹם קִיבּוֹצִים. וואָס וואָל אַיך דָּארָטָן טָאָן? באָאָרְבָּעָתְּן דֵּי עַרְדָּן? אַקְעָרָן אוֹז
זִיְּעָן? טָאָג נָאָך טָאָג, וָאָך נָאָך? נִיט פָּאָר מִיר. אַיך וואָל בּוּיָּעַן. גְּרוֹיסָעַ פָּאָכֿ
רִיכֿן וואָל אַיך אַוְיְפָשְׁטָאָלן: אָוְנְטָעָרְנוּמְוָגְּנָעָן, וואָס וואָל אַרְיִינְבָּרְעָנָגָעָן צו אַונְדוֹן
דָּעַם קָאָפֿיטֿאָל פָּוֹן דָּעַר וואָלט. מִיר וואָלן וועָרָן מַעֲכְּטִיךֿ, קִינְגָּעָר וְעַט אַונְדוֹן נִיט
קַעְנָעָן מַעְרָאַיְנָרָעָן: נִיט וואָגָן זיך צו שְׁטָעָלָן קַעְגָּן אַונְדוֹן.

— אַבָּעָר טָאָטָוּשָׂו, — האט דּוּשָׁגְּנִיעַ זיך מִיט אִים גַּעַשְׁפָּאָרָט, — מִיר ווַיְילַן נִיט
קִיְּין מַאֲכָט אַיבָּעָר אַנְדָּרָעָר, מִיר ווַיְילַן מַעַן זָאָל אַונְדוֹן לְאֹזֶן צָרוֹר... מִיר ווַיְילַן לְעַרְנָעָן
די וואָלט, ווי צו לעַבָּן אַיז שְׁלוֹם...

— צו לְעַרְנָעָן דֵּי וואָלט, מוֹזָעָן פְּרִיעָר זִיְּן שְׁטָאָרָק, טָאָכְּטָעָר. קִינְגָּעָר הָעָרָט
זיך נִיט צו צו דֵּי רַעְדָּעָסָפָּוֹן אַ שְׁוֹאָכָּן.

זִיְּהָאָבָּן זיך גַּעַמְפָּעָרֶט — גּוֹטְמוֹטִיךֿ, פָּאָרְחָלוּמֶט אוֹז דָּאָך קִינְדִּישׁ עַרְנָסֶט.
מִיד גַּעַוָּאָרָן פָּוֹן אַמְּפָעָרָן זיך, הָאָבָּן זִיְּ ווַיְידָעָר גַּעַוָּאָרָעָמֶט דֵּי הָעַרְצָעָר מִיט
זָוְנִיקָּעָ חָלוּמָהָוּ וְעַגָּן אַרְצִ-יְשָׂרָאֵל. בֵּין זִיְּהָאָבָּן דָּעָרְפִּילְטָן דֵּי שְׁטִיפְּקִיָּה אַיז דֵּי
גַּלְיְידָעָר — אוֹז הָאָבָּן זיך אַוְיְפָשְׁטָאָלָן פָּוֹן דָּעַם בָּאָרְגָּמִיט שְׁפָעָנָעָר, וואָס האָט
צָוְגָּעָדָעָקָט דָּאָס בָּאָהָאָלָעָנָעָ רָאָדִיאָ-קָעָסָטָל. הָאָלָטָנְדִּיק זיך פָּאָר דֵּי הָעָנָט, הָאָבָּן
זִיְּ, אַיז דָּעַר פִּינְצָטָעָר, זיך גַּעַשְׁלִיכְטָמָן צו דֵּי טְרָעָפְּלָעָר. סָאָמוּלָעָל האָט פָּאָרְגִּילָט
דֵּי טִיר פָּוֹן קָעָלָעָר אוֹז גַּלְיְיצִיִּיטִיךֿ פָּאָרְדִּיגְלָט דָּעַם קָעָלָעָר — טִיךְ אַיז זיך; דָּאָרט,
זיך נִיט גַּעַטָּאָרָט אַרְוִיְּפָרִיָּסָן צו דָּעַר אַוְיְבָּרְפָּלָאָר פָּוֹן וְאָכָּן לעַבָּן.

ק א פ י ט ל פ ע ר צ נ

יוסי, איטשע מאיר דעם טישלערס פריליעכער זון, האט אלע טאג געזען דעם פריעזעס. ער האט געארבעט אין "צאל-אמט", אויפן באלאוטער פלאץ, ווּעס זייןגען אונגעלמען אלטע מעבל פון שטאט, וואס האבן אין געטא געדאראפט איבערגעארבעט און באנייט ווער, — און דער פריעזעס, וואס האט לעצטנס ניט געאנט אינזיצן אין בירא, נאר איז ארוםגעלפלען איבער דריינסטען און אינסטייטיזעס, צצ'זען ווי די ארבטעט גיימ, האט גאנץ אפת אפגעשטאט אַן וויזיט אויך בי די יידישע ארבטעטער, וואס זייןגען געוווען באשעפתקט אויפן באלאוטער פלאץ. בפרט די לעצטען וואך, ווען יוסי האט געארבעט אין דעם פריעזעס' בירא גופה,עס איבערגעוביט און צוגעובייט אַ צימער פארן פריעזעס' ארכיו, האט דער פריעזעס גאר אפט, פארביי-איילנדיק, זיך פארהאלטן בי אים און יעדעס מאל איבערגעפרעגעט, ווי ער הייסט, ווּ ער ווינט און וואס זיין טאטע האט געתאן פאר דער מלחהה. מיט יוסין האט דער פריעזעס איבערהויפט גערעדט מעע, ווי מיט די אנדערע ארבטעטער, וויל יוסי האט געהאט אַ פנימ, וואס איז גרייט געוווען זיך צו צעשמייכלען בי דער מינדסטער געלענגייט — און אין פארגליך מיטן רוב געטא-פנימער, האט זינס איסגעזען ממש שטראלנדייך, ס'האט אויסגעזען, ווי דער פריעזעס וואלאט פשוט ניט געהאנט פארבייגין יוסין און זיך ניט אפשתעלן בי אים קטש אויף אָן אויגנבליך; אנקוועלן פון זייןגע פריליעכע אויגן און פון געשיקטקייט, מיט וואלכער דער יהוג האט זיך עזה געגבן מיט די כלים. ניט אין מלאה האט ער מכם געהאט אַ חזק צו באליינען דעם יהוג פאר זיין אויסזען — אים געבן אַ צעטעלע אויף אַ האלב ברויט, צי אויף אַ ביסל קארטאפל — אַ צולאג צו די גוטע טאלאנען, וואס ער האט סיַ ווי באקומו אלס ארבטעטער אויפן באלאוטער פלאץ. אַבער ער האט דעם יהוג ניט געוואלט צו פיל צעבאלאלעווין.

יוסי אליין האט ניט געפילט קיין שם שפאנונג אין דעם פריעזעס' אנוועונהייט. בי אים איז דער פריעזעס געוווען אַ ייד ווי אלע יידן — אַ ביסל אָן אויפגערגטער, אַ ביסל אַ צעטראגענער, אַבער אויך אָן ארבטעזאמער אָן אַ טיכטיקער. אָן יוסי האט גערעדט מיטן פריעזעס פריי אָן נאטרלעך: אַפְּגַעֲבֵן אִים דעם דֶּרֶךְ אַרְץ, וואס ס'קומט עלטערע מענטשן אָן דערבי זיך אויפגעפריט מיט דער פארטרוי-לעכקייט, וואס מען האט צו אַ שכָּן, ווילכָּן מען זעט אלע טאג. אָן דער פריעזעס געוווען גוט אויפגעלייגט — אָן אַוּדָי גוט געוווען: אָן ער געוווען צעכעסט — האט דער יהוג זיך אויך ניט איבערגענומען. ס'אינו אים ניט אינגעפלען אַרְיִינְ

צוטיטשן אין יעדער שטימונג פון פריעוזס, צי עס איז גוט פאר יידן, צי ניט; צי מען קאן דערווארטען א בעסערע ראנציג, צי חיללה, א גוירה, — ווי אנדערע געטאָ- ניקעס האבן געטאָן. בי אים איז א מענטש געווען נאר א מענטש.

ויסין אלין איז קיין מאל אויפֿן געדאנק ניט געקומען אויסצובעטן בים פרעַ- זעס באזונדערע פריווילעגיעס. קודם איז אים געווען אַפְּשָׁטוּסְנְדִּיק אָוִיסְצְוֹנוֹן- אַמְּעַנְשָׁנָס פְּרִינְדְּלֶעָכִיָּת אָוָן אַרְוִיסְבָּאָקוּמָעָן דערפֿון פְּרָאוּנְלֶעָכָע פְּרָאָפִיטָן. רַיֵּד פָּוָן גַּעֲבָעַט זַיְנְעַז גַּעֲוָעַן פְּרָעָמָד צַו זַיְעָרָע לִיפְּן. וְאָס עַס אַז גַּעֲקָומָעָן, הַאַט מַעַן גַּעַשְׂוִיגָן, אַז חַזְׂזָה מַזְׂהָה, פְּאַדְעָרָט; אָז וְאָז מַעַן הַאַט נִיט גַּעַהָאָט אָוִיָּה וְאָס צַו קְלָאָגָן. סְהָאָט וְיִיד אַם, צַוְאָמָעָן מַיט זַיְן יְוָגָגָן וּוְיִבְּלָל, גַּעֲלָעַט בְּעָסָר וְיִי אַסְּנְדָעָרָע; עַר הַאַט נִיט גַּעַוָּלָט וּוְעָרָן קִיְּן גַּבְּיר אַז גַּעַטָּא. אָז אַוְיבָּעָס הַאַט עַר גַּעַטָּא, וְאָס עַר הַאַט גַּעַקָּאנְטָס אַז זַיְן מְשָׁפָחָה, אַז אַרְוִיסְ- הַעֲלָפָן דַּעַם קְרָאָנָן טָاطָן, הַאַט עַר גַּעַטָּא, וְאָס עַר הַאַט גַּעַקָּאנְטָס — אַפְּט אַהֲיָמִ- גַּעַטְרָאָגָן אַ בִּיסְלָעָס, אַרְאָפְּגָעָגָעָן חָלָק פָּוָן זַיְן פְּאַדְרִינְסָט. עַר הַאַט גַּעַוּוֹסָט, אַז סְיֻוָּאָלָט סִי וְיִי נִיט גַּעַוְועָן אַז זַיְנָע כּוֹחָות זָאת צַו מַאֲכָן דֵּי דְּרִיְּ אַוְיסְגָּהָוָן- גַּעַרְטָע בְּרִידָעָר; וּוְילָאָז עַר דַּעַן אַלְיָן, בַּי דַּעַם אַלְעָם גּוֹטָן, נִיט אַרְמָגָעָגָהָגָעָן

כל ימו אַהֲנָגָעָרִיקָעָר?

נִאָר אַיצְט הַאַט יְוָסִי גַּעַהָאָט פְּאָר זִיךְ אַדְלָעָמָעָ. זַיְן בְּרוֹדָעָר מַאְטָל, צַוְאָמָעָן מַיט דֵּי אַנְדָעָר דַּעַלְעָגָטָן פָּוָן טִישָׁלָעָרְ-רַעֲסָטָרָט, וְאָס זַיְנָעָן אַרְעָסְטִירָט גַּעַוְועָרָן נַאֲכָן שְׁטָרִיךְ, אַז נַאֲכָן אַלְיָי גַּעַוְועָס אַז חַפִּיסָה. דֵּי עַרְשָׁטָעָ פְּאָר טָאגָ, הַאַבָּן פְּאָר דֵּי אַרְעָסְטִירָטָע גַּעַפְּרוּוֹת אַינְטָרְוּוֹנִירָן דֵּי מִיסְטָעָרָס, דַּעַר קְעָרָאוֹנוֹיךְ אַז אַוְיךְ פְּאַרְשָׁטִיעָרָ פָּוָן דֵּי פְּאַרְטִיְּעָן. אַבָּעָד דַּעַר פְּרָעָזָס הַאַט גַּעַוְועָרָן, אַז יְעָדָעָר, וְאָס וְוָעַט קְוּמָעָן בַּי אִים בַּעַטְ�וָן אַז דַּעַם עַבְּנִין, וְוָעַט קְרִיגָן פְּעָטָשָׁ. דֵּי אַרְבָּעָטָר אַז זַיְן יְיָעָרָ אַגְּפָרְעָרָס הַאַבָּן גַּעַדְאָרָפָט אַגְּגָעָלָרָנְטָ וּוְעָרָן, כְּדֵי עַס זַאֲל זַיְן אַוְיךְ פְּאַרְגָּיִין דַּעַר אַפְּעָטִיטָ פָּוָן בּוֹנְטָעוּוֹן זַיְן.

שַׁיְנָעָ פְּעָסְעָלָעָ הַאַט נִיט פְּאַרְפָּעָלָט קִיְּן טָאגָ צַו לוּיְפָן צַו יְוָסִין אַז קְלָאָגָן אַז רַיְסִין דַּאֲס פְּנִים פְּאָר אִים. זַי הַאַט נִיט גַּעַקָּאנְטָבָּאָגְרִיפְּן, וְזַיְיִ אַז בְּרוֹדָעָר קִאָן דַּאֲס נִיט וּוְעָלָן דַּאֲטָעָוּוֹן אַ בְּרוֹדָעָר. יְוָסִי הַאַט אַהֲנָגָעָשָׁקָט מַיט אַיְרָ גַּעַלְט אָוִיָּה מַעְדִּיצְיָנָעָן פְּאָרָן טָاطָן אַז אַ בִּיסְלָ קְאָרְטָאָפָל פְּאָר דֵּי בְּרִידָעָר; נִאָר אַוְיךְ אַרְדָעָ גַּעַבְּעָטָן אַז גַּעַשְׁרִיעָן הַאַט עַר נִיט גַּעַנְטְּפָעָרָס. בַּי אַרְדָעָר קִיְּן אַגְּגָהָוִיְּבָן אַוְיפְּשָׁטִין יְעָדָן אַז דַּעַר פְּרִי מִיטָּן בָּאַשְׁלָוָס: "הַיְיָנָט 'עַל עַךְ עַס מַאֲכָן. כִּיעַל פְּאַדְעָרָן מִיְּנָ" בְּרוֹדָעָר פָּוָן אַיְם. כִּיעַל אַיְם בַּעַטְ�וָן". אַז דַּעַמְּאָלָט אַז יְזִיךְ אַגְּגָהָוִיְּבָן אַז גַּעַקְוּמָעָן צַו דַּעַר אַרְבָּעָט אַז גַּעַגְעָלָטָן אַז יְזִיךְ אַגְּגָהָוִיְּבָן אַז הַעֲטָט בַּיְמָן יוֹנָג זַיְק אַגְּגָהָוִיְּבָן צַו טְרִיסְלָעָן. עַר הַאַט נִיט גַּעַקָּאנְטָ קְוּקָן דַּעַם אַלְטָן אַז דֵּי אַוְיגָן. עַר אַז גַּעַוְועָרָן אַוְיסְ שְׁכָנָ, מַיט וּוְעָלָכָן מַעַן קָאָן זַיְק וּוְצִילָעָן אַז שְׁמוּסָן סְתָמָ אַז דַּעַר וּוְעָלָט אַרְיָן. דַּעַר פְּרָעָזָס אַז גַּעַוְועָרָן דַּעַר מַעְכְּטִיקָעָר מַאֲן, וְאָס אַז אַט גַּעַהָאָלָטָן אַז זַיְנָע הַעֲטָט דַּעַם בְּרוֹדָעָר מַאְטָלָס לְעָבָן. אַז יְוָסִיס פְּנִים הַאַט אַוְיפְּגָעָהָרָט שַׁיְנָעָן: גַּעַוְועָרָן אַגְּגָהָוִיְּגָן, פְּאַרְדָּגָהָוִט, וְיִ אַנְדָעָר גַּעַטָּאַ-פְּנִימָאָ.

אוון דער פריעזעס האט עס אויפגעעהרט צו באָמערַקן. דעם יונגס אויפגעבע איז געווארן נאָך שוווערטער אוון אין איז דער צעטומלעניש, האט ער גאָר ביי דער ארבעט בית געקאנט אַינְשטיין. ער האט אָפֶט גענומען "פֿוֹשָׁעָפּוֹסְטָקָעָס" אויף אַ שעה-צוווי, כדי סתם אַרְוָמְצָוָאנְדָּרְעָן אַיבָּעָרְן גַּעֲטָא אָוָן אַנטְלוֹפִּין פּוֹן דער פְּלִיכְטָט.

מייט אַ מָּלֵה האָט עַד אֲנְגָעָהוֹבִין פִּילֵן אַ מִידְקָאִיט אַיִן זַיִן גַּאנְצַן לִיבָּ אָונֵן לְעָבָן.
 אָונֵן דָּס גַּעֲטָא, וְזָאָס עַר האָט אַרְוָמְגָעָוָן גַּאנְדָּעֶרט אַיְבָּעָר אִים, האָט אַוִּיסְגָּעָזָעָן פָּוָנְקָט
 אָנוֹיִ מִיד וּיְ ער. דִּי הַיּוֹעָר זַיְנְגַּעַן אִים אַוִּיסְגָּעָקָמָעָן, זַיִן זַיִן וּוְאַלְטָן קְרוּם גַּעַשְׁתָּאִ
 גַּעַן אָוִיפָּ דִּי פָּוָנְדָּאַמְּגָעָנְטָן; זַיִן זַיִן וּוְאַלְטָן גַּעַצְוִיגָּן אַרְאָפָּ: בָּאַשְׁוּעוּרֶת מִיט זַיִן,
 יְוִיסָּם, וּוְילָן, אַיְינְגְּזָוִינְגָּעָן אַיִן דָּעָר עַדְךָ. שְׁוֹאַרְצָעָ, לְאַנְגָּעָ פָּלְעָקָן — מְשׁוֹנְהָדִיקָע
 פִּינְגָּעָר פָּוָן פִּיכְטָקִיָּט — הַאָבָּן זַיִד גַּעַשְׁטָרָעָקָט פָּוָן דִּי פָּאַרְשָׁוִינִיטָעָ דַּעֲכָר, לְעַנְגָּוִיס
 דִּי מְוִיעָרָן, בִּי אַרְאָפָּצָו. שְׁמוֹצִיקָעָ פָּעָנְצָטָעָר, פָּאַרְנְעָפְלָטָעָ, אַוִּיסְגָּעָשְׁמִירָטָעָ מִיט
 שְׁבוּיָּן אָונֵן בְּלָאַטָּע, הַאָבָּן אַוִּיסְגָּעָזָעָן פָּוָנְקָט וּיְ זַיִן טַאַטָּנָס, אִיטְשָׁע מַאְרִיטָס אָוִיגָּן —
 גְּלָאַזְּיקָעָ, מִידָּע, טִילְיָ פָּעָנְצָטָעָר מִיט אַוִּיסְגָּעָהְקָטָעָ שְׁוִיבָן, דִּי לְעַכְעָר פָּאַרְשָׁטָאָפָּט
 מִיט טַוְנְקָעָלָעָ שְׁמַאְטָעָ, פָּאַרְשָׁטָעָלָטָמִיט בְּרַעְמָלָעָר, מִיט שְׁטִיקָלָעָד בְּלָעָד, הַאָבָּן
 גַּעַשְׁטָרָאַשָּׁעָטָמִיט זַיְעָר בְּלִינְדְּקִיָּט.

יוסי האט אַרְיִינְגָּקּוֹקֶט אין די הײַף. אוַיסְגָּעְקָרִימֶט מיט טוֹנְקָעֵלָע בערג פֿוֹן ווֹאַכְגָּאלָטָן שניַיִ; באַדְעָקֶט מיט גְּרוּעַ פֿלְעָקָן פֿוֹן פֿרְישָׁעָרָן שניַי, מיט שְׂטִיקָעַר מִיסְטַּמַּט, ווֹאַס אַיִן זַי גְּעוּעַן אַיְינְגָּפְרוּרִין — האַבָּן זַי גְּעֻפּוֹסְטוּעָט. בלויַז דָּארָטָן, ווֹז דַּי פֿלוֹמְפַן וַיְיַיְעַן נִיט גְּעוּעַן אַיְינְגָּפְרוּרִין, אַיִן גְּעוּעַן אַגְּגִי פֿוֹן די שְׁכוֹנוֹתְדִּיקָע הַיַּיְפָּה נַאֲךְ וּוֹאַסְעָר. פֿוֹן דָּארָטָן יָוסִי פֿאַרְנָוְמָעָן די פֿלוֹמְפַן-מוֹזִיקָּ: אַס סְקִרְיְּפָעְדִּיקָע, וּשְׁאוּעוּרְדִּיקָע נִיגּוֹן, ווֹאַס האַט אַוְיסְגָּעְזָוּן וַיְדַזְּ קְלָאָגָן אוּרִיךְ אַגְּרִימָנִישָׁ, ווֹאַס האַט גְּעַאנְגָּט אַיִן בְּרוּגְעַמְּדִיקָע טִיפְעַנְשִׁין: אַוְירִיךְ אַצְּרָה, ווֹאַס האַט פֿאַרְשְׁטִיקָט פֿלוֹמְפִּיקָע הַעַלְדוֹעָר אָונָן נִיט גְּעַלְאָזָן אַרְוִיסְבְּרָעְגָּנָעָן דָּרְךְ זִיעַרְעָז מִילְיאָרְד קִיְּין פֿוֹלְן שְׁתָרָאָם וּוּאַסְעָרְדִּיקָע טְרָעָרָן — נַאֲרָגְעָלָזָן וַיְיַרְפְּעַן מִיט דִּינָעַ שְׁטוֹרָאָמְעָלָעָן, ווֹאַס וַיְיַעַנְעַן וַיְיַדְכּוֹבְּרִיקָע שְׁטִינְגְּדָלָעָר גַּעַפְלָאָן אַיִן די עַמְּדָרָס אַזְּנָעָמְבָּלָט אַז בְּלַעֲכָנָעָן באַדְעָמָס, גַּעַפְוִיקָט, גַּעַרְפּוֹן... הַיְלָפְלָאָן. מִיט לאָגְגָע אַיְזָז בעַד זַיְנָעָן די פֿלוֹמְפַן מִילְיאָרְד גְּעוּעַן פֿאַרְוָאָסָן. הַגָּם די הוֹיָה-מְעַנְשָׁחָן האַבָּן זַי גַּעַהַתְּן אָונָן גְּעוּוֹקְלָט מִיט שְׁמַאְטָעָס אַרְום די הַעַלְדוֹעָר, האַבָּן זַי נִיט גַּעַקְאָנָט דּוּרְוָאָרְעָמָעָן אָונָן אוּיפְּטִיעָן אָונָן האַבָּן זַי וּוּיְיסָע זְקוּנִים אָונָן אַז וּוּיְיסָן וּוּגְנָטָר, זַיְדָע גַּעַרְאָנְגָּלָט מִיט די העַנְטָמָט, ווֹאַס האַבָּן זַי אַוְיְגָעְזָוּקָט פֿוֹן גַּלְיוּוֹעָר. יְוּסִיס פִּיס האַבָּן גַּעַהַתְּ אַפְּרָלָאָג אַוְיסְצָוָנָצָן דָּעַם יְאָמָעָר פֿוֹן די פֿלוֹמְפַן, צּוֹם טָאָקָט פֿוֹן זַיְעָר בְּלָגְגָלִיךְ.

אנשטייט אדעם, פלאגט זיין טראט וועדען וואס א מאל לאונגומאער. די מידקיות פון די גאָסן האָט געשווערט אַיבער אִים. מיט די בערגלעך פון טוּנְקָעָלְן שניי בי די זײַטן, מיטן פֿאָרוּישָׁן זיך פון די גּוּנְגָּצָן צוֹשָׁן טְרָאָטוֹר אָזֶן מִיטָן וּוְעָגֶן, מיט די פּוּלִיטִין-דְּרָעְשְׁטָלְעָד, נאָך נִיט צָעֻנוּמָעָנָע אָזֶן פֿאָרְבְּרָעְנָטָע, וואָס האָבָן וּוְגִיט וּוְעַד אָרוּסְגָּעָסְטָאָרְטָשָׁע וּוְאיְנִיצְיָיך-גּוּבְּלִיבָּעָנָע צִיּוֹן אֵין אַצְּינְעָרָלָאָז מַוְיל; מיט די פֿרִיעַ פְּלָעָצָעַר אָזֶן חֲוֹרְבָּותָה, וואָס די צָעֻנוּמָעָנָע פּוּלִיטִין האָבָן אָנְטְּפָלְעָקָט — האָבָן

די גאסן אויסגעזען ווי זי וואלטן אויסגעקריםט געווארן; צו שוואך צו האלטן זיך גלייד און געשטרעקט. און די וועלטענע פארבייגיגער האבן נאך דעם אינדרוק שטארקער געמאכט. אויך זיינער טראט האט זיך געלגענגלט און געדרייט. אפילו-זען זי האבן געאיילט אין די קיכו, אין אין זיינער געלוף געווען אַנאָכְּגָּלָּאָן-קייט, — אַן אַפְּאַטִּיעַ. יוסי פֿלְעַגְטַּ פֿילְן, אַן אַט, אַט ווועט ער אלין אוועקפאָן אין מיטן דער גאס, אַן אַ ווַילְן זיך אוּפְּצַׂשְׁוַעַלְן. אַן ער פֿלְעַגְטַּ צְרוּיקַ לְוִיפְּן אַרְפְּן בְּאַלְוָטָעָרָ פֿלְאָץ, כַּאֲפָן דעם האמעה, צַי דעם הוּבָּל — אַן פֿיבָּרָהָאָפָּט אַנְהִיאָבָּן אַרְבָּעָן.

נאָר עס זיינען אַנגָּקָּמָּעָן טַעַג פֿוּן גְּרוּיסָעָ באַשְׁטָעַלְוָגָּעָן פֿאָרָ די רְעַסָּאָרְטָן אַן פֿאָרָ די טִישְׁלָעָרְ-פֿאָבָּרִיקָן באַזְּנוֹדָעָרטָס. ערְרָ פֿרְעָזָעָס אַיז גְּעוּווּן מְלָא שְׁמָהָה. בְּכָל האט ער אין אַט די טַעַג גַּעֲפִירְטַּ זַיְן נְצָחָן. ער האט באַזְּיגְּטָן די אַלְעָן, ווּעָמָעָן ער האט אַלְעָבָּן לְאַנְגָּ מְקָנָה גְּעוּווּן; די, ווּאָס האָבָּן הִינְטָעָר זיך גַּעֲהָאָט די מְאָסָּן: די, ווּאָס האָבָּן אַים, מְרַדְכִּי חִימָעָן, גַּעֲפְּלַעְגַּט אַמְּאָל אַפְּרוּקָן אַין אַ זַּיְיט — גַּעֲמָאָכָּט פֿוּן אַים אַ זְּוִינְקָלְ-מְעַנְטָשָׁן, אַ צְּוּוּיְתָרָאָגִיקָן טָעוּרָ, אַ גַּעֲבָּעְדִּיקָן פֿילְאָנְטָרָאָפָּ, אַ סְּוּחָרָלָ, אַן אַסְּעָקְוָרָאָצְּיָ-אַגְּעָנָטָל. עַנְדָלָעָר האט ער זיך גְּעוּווּן ווּער ער אַיז. סְהָאָט זַיְ נִיט גַּעֲהָאָלָפָן אוּרִיךְ קִין האָרָ, — די פֿאָרָטִיְ-בָּאָגָּזָעָס, די פֿאָרָמְלָחְמָהָדָיקָע אַוְפָּטָ טָעוּרָס — ווּאָס זיך האָבָּן, נָאָר לְאַנְגָּ אַמְּפָעָרְיָעָן, גַּעֲשָׁאָסָן יְדָ אַחַת קָעָגָן אַים, מְרַדְכִּי חִימָעָן. עס האט זַיְ נִיט גַּעֲהָאָלָפָן. ער האט יִי בְּיִגְעָקָומָעָן — אַ דָּאנְקָ זַיְן אַיְזָעָרָנָעָם ווּלְן, זַיְן גְּבָאִישָׁעָר ווּיְיַזְעָעָוָדָקִיקָן אַן זַיְן שְׁטָרִיקָן אַוְדָאִי נִיטָן. אַיז קִין דֻּמְאָנְסְטָרָאָצִיעָס אַן שְׁטָרִיקָן. ער האט יִי בְּיִגְעָקָומָעָן — אַ דָּאנְקָ זַיְן אַיְזָעָרָנָעָם, ווּלְן, זַיְן דֻּמְאָנְסְטָרָאָצִיעָס ווּלְן מָעָר נִיט פֿאָרָקָומָעָן אַן זַיְן שְׁטָרִיקָן אַוְדָאִי נִיטָן. דָּאָס שְׁטִיקָל צְגָּאָבְ-בָּרוּטִי, ווּאָס ער האט צְגָּעָנוּמָעָן בֵּי די אַרְבָּעָטָעָר אַן צְגָּעָזָגָט צַוְּ פֿאָרָטִיְלָן פֿאָרָ דָּעָר גַּעַנְצָעָר בְּאַפְּלָקְעָדָרָוָגָן, אַיז גַּעַבְלִיבָּן צְגָּעָנוּמָעָן. ער האט דָּעָם עָולָם גַּעַגְעָבָן די וּלְבָעָ פֿאָרָצִיעָס בְּרוּיטָן וּפֿרִיעָר — נִיט גַּעַהָאָלָטָן וּאָרָט אַן זַיְ נִיט גַּעַמְאָכָט קִין גְּרוּיסָע גְּעוּוֹסְנָסְבִּיסָן. ער האט גַּעַמְוֹת אַנְקָומָעָן צַו דָּעָם מְאַנְעוּרָעָר — צַו אַיְזָלִירָן די שְׁטָרִיקָנְדִיקָע פֿוּן דָּעָר רְעַשְׁת בְּאַפְּלָקְעָדָרָוָגָן. ער האט עָס גַּעַטְאָן פֿאָרָן אַלְגָּעָמִינָעָם ווּוְילָ. ער האט גַּעַמְוֹת זַיְ אַוְפִּפְרִין וּזַי אַטְאָטָעָ, ווּאָס זַאָגָט זַיְנָעָ קִינְדָעָר אָפָּ אַפְּאָרְגָּעָנְגָּיָגָן, ווּאָס ער וּאָלָט זַיְ גַּעַרְנָעָבָן: אַבְעָר ווּאָס זַיְן שְׁכָל דְּעָרְלִוִּיבָט עָס נִיט. אַן וּוְילָ זַיְ האָבָּן זַיְ גּוֹט אַוְפְּגָעָפָרִיט אַן ער האט זַיְדִּיעָר דְּעָרְפִּילִיט אַ לְיַבְעָ אַן גַּעַרְדִּישָׁאָפָט צַו זַיְ — האט ער וּי בְּאַלְוִינָט מִיטָּ אַ צְוִיטְלִוְנָגָ פֿוּן אַפְּאָרָ קִילָּאָ קָאָרְטָאָפָל אַוְרִיךְ אַקְאָפָ אַן דָּאָס גַּעַטְאָ האָט גְּלִיְיךְ פֿאָרָגָעָס זַיְנָעָ אַיְבָּרִיקָע צְזָוָגָן — אַן זַיְ גַּעַפְּרִיט. זַיְ זַיְנָעָ גְּעוּווּן וּזַי קִינְדָעָר, ווּאָס פֿאָרָגָעָס צַו וּוְיַיְנָעָן, ווּעָן דְּעַרְלָאָנְגָּט זַיְ אַ צְוָקָעָרָל.

יאָ, זַיְן צְוָאָמָעָנָאָרָבָעָט מִיטָּן פֿאָלָק אַיז יְעָנָע טַעַג גְּעוּווּן אַיז האָרָמָאָ נִישָׁעָ, אַז ער האט זַיְ אַפְּיָלוּ דְּעָרְלִוִּיבָט אַ שְׁפִּילָ צַו טָאָן אַיז דֻּמְאָרָאָטָעָ, ער האט צְנוּיְפָגָעָרָוָפָן אַ גַּעַזְעַלְשָׁאָפְּלָעָכָן קָאָמִיטָעָט — נִיט חִילָה פֿוּן פֿאָרָטִיְיָ מְעַנְטָשָׁן — נָאָר פֿוּן "בִּירָאָט"-מְעַנְטָשָׁן, בִּירָאָ-לִיְתָעָרָם, רְעַסָּאָרָט-לִיְתָעָרָם, אַלְעָן ווּאָס האָבָּן אַים גַּעַהָאָט צַו פֿאָרָדָאָנְקָעָן זַיְעָר גְּדוּלָהָ, אַן ער האט זַיְ דְּעָרְלִוִּיבָט אַוְיסְצָזָן.

וילן אין אויבער-קאמיטעט, אָ מִין רַעֲנִירְוָגֶן; אָנוּ זַיִ פַּאֲרוֹזִיכְעָרָט, אָוּ אַלְעָ זַיִעְרָע
בָּאַשְׁלוֹן וּוּלְעָן וּוּרְעָן גַּעֲזָעֵץ, אוּבָ עַר וּוּתָ גַּעַבָּן צַוִּי זַיִן צַוְּשָׁטִימָנוֹג. עַר הָאָט
זַיִ פַּאֲרָבָעָטָן אוּפָ אַפְּרִוָּאָטָן בָּאנְקָעָט, לְכָבוֹד אָ יַאֲרָ גַּעַטָּא, אָנוּ אוּפְּגַעַנוּמָעָן דַּי
לוּבִּירְדִּיךְ וּוּגָעָן זַיִינָעָ גַּרְוִיסָע אַוְיפְּטוֹעָן דַּוְרָךְ דַּעַם יַאֲרָ, מִיטָּ גְּרוֹיסָא
אוּן עַרְגָּסָטָן. אַיִן זַיִן דָּאַנְקָעָרְדָעָהָט עַר גַּעַבָּעָטָן, מַעַן זַאֲלָ אִים הַעַלְפָן אַיִן דַּעַר
אַרְבָּעָטָן: אָנוּ אַטָּ וּעַטָּ מַעַן דָּאַךְ בָּאַשְׁיִמְפָעָרְלָעָד, אָוּ אַיִרָּ אַיִן מַעַן אַיִבְּרָגְעָקוּמָעָן —
אַיִן אַזְוִי וּעַטָּ מַעַן אַיִבְּרָקוּמָעָן דַּי מַלְחָמָה. — אַיִבָּרְיָין צַיל וּעַטָּ דָּעְרָגְיִיכְטָ וּוּרְעָן
אַיִן אַלְעָ אַרְבָּעָטָסְ-פַּעַיקָּעָ וּוּלְעָן אַרְבָּעָטָן, דַּי קִינְדָעָר וּוּלְעָן גַּיִן אַיִן דַּי שָׁוֹלֵן אַיִן דַּי
קְרָאַנְקָעָן אַוְן שְׂוֹאָכָעָן וּוּלְעָן זַיִן אַיִן דַּי שְׁפִיטָעָלָעָר. עַר הָאָט בָּאַקְוּמָעָן מַתְנוֹתָה,
אַלְבָאָמָעָן מִיטָּ צִיְּכָעָנוֹגָעָן אַרְטִיסְטִישָׁ-סִימָבָלִישָׁ, וּוּסָם הַאָבָן אַרְוִיסְגַּעַבְרָאָכָט
דַּי פְּרָאַדְוקְטִיוּוֹטָעָט פָּוּן יְעֻדָּן רַעֲסָאָרָט. אוּפָה דַּי לְעַדְעָרָנוּ אַיִבְּגָנוֹדָן אַיִן גַּעַוּעָן
אוּסְגָּרָאָוִירָט אַיִן גָּאָלְדָן: „זַאֲלָ לְעַבָּן דַּעַר נְשִׁיאָ הַיְהוּדִים בְּלִיצְמָאָנָשָׁתָאָט — גַּעַטָּא!“
אַוְן וּוּי אַונְטָעַצְשָׁוְטְרִיכָּן זַיִן זַיִגְ, זַיִינָעָן אַגְּעָקוּמָעָן דַּי גַּרְוִיסָע בָּאַשְׁטָעַלְגָּעָן
אוּפָה אַרְבָּעָטָן. דַּעַר בָּאַשְׁמָהָתָעָר פְּרָעָועָס הָאָט טַעַלְפָאָגָרָט, קָאנְפָרִירָט, גַּעְרָופָן
צַוִּי זַיִךְ דַּי קָעָרָאָוְנִיקָּעָם, דַּי קָאָמִיסָּאָרָן, דַּי פָּאָלְצִי. עַר הָאָט גַּעְהָלָטָן רַעְדָּעָסָן:
אַגְּגָעָזָגָט אַלְעָמָעָן דַּי גַּוטָּע בְּשָׁוֹרוֹת אַוְן אַוְיָפָן בָּאַלְוָעָר פְּלָאָצָן אַיִן עַר אַרְוָמְגָעָלָאָפָן
אַיִבָּעָר דַּי הַאָלָעָם, גַּעַגְעָבָן בָּאַפְּלָעָן צַצְגָּוְגִּירִיאָן אַלְצָן צַוְּעָר גַּרְוִיסָע בָּאַזְוָעָגָן פָּוּן
סְחוּרוֹת אַוְן רַוִּישָׁטָאָפָן, וּוּסָם וּוּלְעָן בְּקָרְבָּן אַנְהָיָבָן צַוְּגִיָּנִים דַּוְרָכָן בָּאַלְוָעָר פְּלָאָצָן —
אַרְיָין אַוְן אַרְוִיסָּן.

האט ערד ווידער בעמערקט יוסין אונ זיך אונגשעטעלט בי איים :
 ס'קומט אדרין א גאנצער וואגנאי האלץ ! — האט ערד אויסגערוףן צום יונגו. —
 באלא נאך דעם וואגנא, וועט קומען א צווייטער ! — דער פרעוזע האט הייטער
 געספערט. — אויסער דעם, א באשטעלונג אויף דריי טויזנט מיליטערישע מונדרין...
 דריי טויזנט מיליטערישע הייטלאך... זיבן הונדערט פאר ווינטער-שיך... טויזנט
 פאר זומער-שיך !

יוסי אין געוען פריטשמייעלעט פון דעם אומגעעריכטען באזורך : פון דער פאר
טרוילעכקייט, מיט וועלכער דער פרעיזעס האט אים איזוי פרטימדיק דערציזלט די
גרושס ניעיסן. עפער האט זיך איזן אים אַרי געטאנן אונ ער האט זיך געמוות
צעשמייכלען צום אלטן. יא, ער איזי מיט אים מסכימים געוען. סיועט זיין גוט פאל
יידן. אונ ווי ער האט זיך צעמייכלט, האט ער אַריגעהערט פילץן די פאָרלעגנהייט,
וואָס ער האט לעצטנס געפֿילט איזן דער אַנוּזונהייט פון פרעיזעס. ער האט געוווסט,
אוֹ אַיצט איזי געקמען דער מאָמענט אונ אַו אַיצט ווועט אים אַנקמען ליבֿט ; אונ
ער האט, אויף זיין אַמְּלִיקָן אָופֶן, הימישׂ אַו גוונק געטאנן צום אלטן : — אַין געטָא
עט באָלֶד אוּספֿעלָן הענט צו דער אַרבעט, הער פרעיזעס.

דער פרעוזס האט אונגעקוואלן: — יא, מען וועט מווין איינשטעלן צוויי
שיכטן. איינע בי טאג, די אנדערע בי נאכט. אוון דאס קאון אויך א מאָל זיין ניט
גונוג.

יוסי האט זיך צוגעבויגן צו אים, ווי מען ביגט זיך צו צו אַ פרײַנְד, וועמען

מען וויל דינען מיט און עזה: — ער פארשטי איך נישט, פאניע פריעוזס. איר וויסט, וואס עס קאן געשען איז א פאר טיג ארטום? ס'קענען איך אויספעלן טיש-לערס. יא, יעדער טישלער עט זעד בי איך צילן מיט גאלד צוגליך... און דא לאוט איר זיצן דריי ערסטקלאסיקע פאכלייט אין תפיסה?

דעַר פְּרִיעֹזֶס הָאָט זַד גַּלְיִיךְ גַּכְּבָּאָפְּט: — די שְׁטְּרִיכְעָרָס מֵיְנָסְטָו? — וואס מײַנט אַיר, פָּאָנִיעַ פְּרִיעֹזֶס, אַיר עַט זַיְיַ קַעֲנָעַן פָּאָרְטְּרוּעַן מִיט אַן עַרְשַׁת אַוְיסְגָּעַלְעַנְטַן בְּעַלְמָלָאָה? אַוְיבָּ אַיר מֵיְנָסְטָ אָזַי, גַּעֲנָאָרָט אַיר זַעַךְ. אַיר זָאַלְטַ אַוְיסְגַּיְן דַּאַס גַּאנְצַע גַּעַטָּא, נִין, גַּאנְצַ פּוֹילְגַּן, עַט אַיר אָזְעַלְכַּעַ וַיַּיְזַי אַין דַּעַרְגַּעַץ נִישְׁט גַּעֲפִינְגַּן!

דעַר פְּרִיעֹזֶס הָאָט זַד אַיבְּרוּגְּעַלְיִיגְט דֻּעַם עַנוּן אַין קָאָפְּ. ס'הָאָט אַים אַיצְטַ אַוְיסְגָּעַזְעַן לְעַכְּרַלְעַד זַיְיַ צַוְּ שְׁרַעַקְן פָּאָרְ שְׁטְּרִיךְיַן, צַיְּ פָּאָרְ דִּי פָּאָרְטִּיְּ-פָּאָלִיטִּיְּ קָעָרָס. אַין דֻּעַם מַאֲמַעַנְתַּ, הָאָט עַר נִיט גַּעֲקָאנְטַן טְרַאָכְטַן מַעַרְ, וַיַּיְ וּוּגַּעַן דִּי גַּוְעַטְ פָּאָכְלִיטַ, וְואַס זִיצְן אַין תְּפִיסָה, וְעוֹן זַיְיַ דְּאָרְפַּן שְׁטִין בְּיַיְ וְאַוְרְשְׁטַאָטַן. יַא, דַּעַר לְעַכְּדִּיקְעַר טְשְׁלַעַרְ-יִוְגַּג הָאָט גַּעַוּסְטַ, וְואַס עַר רַעַדְטַ. ער הָאָט אַים בְּרוֹדְעַלְעַד אַכְלָאָפְּ גַּעַטְאַן אַין פְּלִיאִיצְעַ: — אַיךְ גַּי שְׁוֹן אַנְקְלִינְגַּעַן.

דֻּעַם יוֹנָג אַיְזַן גַּעַוּאָרָן אָזַי לִיְכַט אַוְיפַּן הָאָרְצַן, אַז עַר הָאָט אָוּשַׁ גַּעֲמוֹת אַוְעַקְלִינְגַּן דֻּעַם הָאַמְּעַר אַז זַיְיַ צַוְּעַצְנַי אַוְירַ אַקְאָסְטַן. אַז שְׁוֹאַכְעַנְישַׁ אַיְזַן, פָּוּן פְּרִידִיַּ, בָּאָפְּאָלַן זִינְגַּע פִּסְ, אַז אַיְם הָאָט זַיְיַ גַּעַדְכַּטְ, אַז עַר גַּיְתַּ חַלְשַׁן. ס'אַיְזַן גַּעַוּעַן פְּרִיטְשְׁמִיעַלְעַנְדִּיקַ, גְּרוּיְלִיקְ-יוֹנְדְעַלְעַדַּ, וַיַּיְ לִיְכַט, וַיַּיְ שְׁפִילְעַוְודִיקַ מַאְטְלַסְ, גַּוְרַל אַיְזַן בָּאַשְׁטִימַט גַּעַוְזָרַן.

שְׁפַעְטַעַר אַין טָאגַ, הָאָט דַּעַר פְּרִיעֹזֶס זַיְיַ וְוִידַעַר בְּיַי אַים פָּאָרְהַאָלְטַן, אַט סְתַמַּ, פָּאָרְבִּיגְיִינְדִּיקַ: — בִּיסְטַ נַּאֲרַ אַבְּחָורַ, הָאַ? — הָאָט עַר גַּעַפְרַעְגַּטְ. יַסְיַי הָאָט אַים נִיט גַּעֲקָאנְטַ קָוְקַן אַין פְּנִים: — נִין, פָּאָנִיעַ פְּרִיעֹזֶס, כְּהָאַבְתָּ חַתּוֹנָה גַּעַהָאָט אַין גַּעַטְאַ.

— אַיךְ הָאַבְתָּ דִּיר חַתּוֹנָה גַּעַמְאָכְטַ?

— נִין, פָּאָנִיעַ פְּרִיעֹזֶס.

— דַּעַר רַבְ?

— דַּעַר טָاطָעַ הָאָט מַעַר חַתּוֹנָה גַּעַמְאָכְטַ. אַיר הָאָט נַאֲרַ דַּעַמְאָלַט נִשְׁטַ גַּעַגְעַבַּן קִיְיַן חַוְּפָה-יּוּקְדוּשַׁין.

דַּעַר פְּרִיעֹזֶס הָאָט אַוְיפְּגָעַלְאָכְטַ וַיַּיְ פָּוּן אַגְוָתַן וַיַּיְץ: — אַיצְטַ גַּיבְ אַיךְ גַּיְ. פָּאָרְשְׁרִיבַי זַיְיַ. ס'קְוָמַט דִּירַ. דִּי אַגְדָּרָעַ וַיַּאֲרַ וּוּלְ אַיךְ הָאַבְתָּ פָּוּפְצַן פָּאָרְלַעַדַּ. וּוּסְטַ קְרִיגַן דִּין חַתּוֹנָה-צּוֹטְיִילְוָגַן... אַון פָּאָרְגַּעַס נִיט מִתְצּוּבָרָעַגְעַן דִּי כְּלַהְ!

פָּוּן גְּרוּיס צְעַטְוּמְלַעַנִּישַׁ, הָאָט יַסְיַי נִיט אַיְפְּגָעַלְאָכְטַ פָּוּן דֻּעַם וַיַּיְץ אַון פָּאָרְגַּעַס צַוְּדָאָנְקָעַן דַּעַם פְּרִיעֹזֶס.

*

לְסוֹפֵן הָאָט דַּעַר פְּרָאַסְטַ גַּעַפְלָאָכְטַ. ס'הָאָט אַגְעַהוִיבַן גַּיְזַ אַלְגְּנוּוֹיִילִיקְעַרְ דַּעַגְן. מַעַן הָאָט אַים אַוְיפְּגָעַנוּמַעַן מִיט דַּעַרְלִיכְטָעַרְוָגַן. צּוּישַׁן דַּעַגְן אַון פְּרָאַסְטַ.

איו רעגן געווען דאס בעסערע שלעכטס. און אויב דאס בעסערע — איי שוין געווען גוט. איין די שטיבער האט מען זיך נאך אלץ געטרייסלט פון קעלט; אבער ווען מען איי ארכויס אין גאס, האט דורך ניט איזוי געצופט און געבען. אויסער דעם, האט דער רעגן גענומען אפואשן די פארקאוועטה שנייען, צעשמעלצן די בערגלעך מיסט און געללאון די דאוארכיעס אפרירינקן די הייף און טראטוארן מיט די לאנגגע, נאפע בעזומער. די מענטשן אלילן האבן אויך אונגעהויבן אויפיצטיען און ארכומַ שמייען אונטערן רעגן ווי דערווארט פון א שילאָפַּה. דער טומל, וואס איין ווינטער געווען פארדיישט, האט אונגעהויבן צו פארהיליכן די ליפט; באונדרערס ארום די ריען בי די קאָפָּעָרָאָטִיוֹן און ברויט-געווולבלעכער. די אויסרוףן פון די גאסַּן הענדעלערס ייינען לעבעדיקער געווארן און די גאסנוינגער האבן פארדאָפלט זיינערן קאנזערטן.

דאָר, הגמ די טאג זיינען שוין געווען גרעסער, און דער ווינט, וועלכער האט פונאנדרערטראָגן די ריחות פון די האלב-צענומענע קלואָעטן, האט אויך פארַ מאָגַט אַ דיסקרעטן פארפום, — אָן אַנְגַּאָּפַּה אויך דער זוּן, וואס ווועט אַין גִּיכַּן וְאַרְאַעַן מיט אַ וְאַרְעַמְקִית, וואס איין ניט צוּגַּעַטְיִילַּת אויך קָאָרטָן, ניט גַּעַשְׁאָנְקָעַן פון דייטש, צי פון פרַּעַזְעָס — אָין דער הימל נאך געווען גָּרוּ אַין בְּדַעַר שטעלט מיט גִּיךְ-שׂוּמִינְגְּדִיקָּעַ כְּמַאֲרָעַס, וואס האבן זיך גַּוְיִיקָּלֶט אַיְנָעַ אַין דער אַנדְעַרְעַר, ווי טיכער צַעַפְּאָלְדוּעָטָעַ אַון אַנְגַּעַבְּלָאַזְעָנָעַ. סְאַיִן גַּעַוָּרָן פָּרִי פִּינְגְּטָעַר אַון די עַלְקְעַטְרָעַ אַין די הַיּוֹזֵעַר אַון רַעֲסָאָרְטָן אַיִן פָּרִי אַרְוִיְּגַּעַדְרִיטַּס גַּעַוָּאָרַן.

הgam דרישן איי שוין געווען טונקל, איי די אַרְבָּעַט אַין טִישְׁלָעַד-דִּעְסָאָרַט נאך געווען אויבנָאָפִיךְ אַין פּוֹלָן בְּדָעַן. די לְעַמֵּפְּ זַיְנָעַן גַּעַוָּעַן אַנְגַּעַזְנָדָן אַון אַ באָונְדָעַר הַעַל לִיכְתַּבְּתָה האט גַּעַשְׁלָאָגָן פון דָעַם רַיְזִיקָּן טִישְׁלָעַר-אַיּוֹן. אויך אַיִם האבן גַּעַזְדִּיט אַ פָּאָר טַעַפְּלָעַד — רַעַשְׁטָלָעַד זַוְּפַּה. וואס טִילְּ אַרְבָּעַטְרָעַר האבן, כדי אַיְגַּנְשְׁפָּאָרָן זיך האַלְּצָה אַין דער הַיִּים — אַרְוִיְּגַּעַשְׁטָלָט צוּ הַאַלְּטָן וְאַרְעָם. די אַיְגַּנְטִימָעַר פון די טַעַפְּלָעַד זַיְנָעַן גַּעַשְׁטָאָגָן בְּיַיְדִּים וְאַרְשָׁטָאָטָן, באָוּעָגַט מִיטַּיַּה העטַּמָּן, אַבָּעַר זַיְעָרָעַ וְאַכְּעַ אַיְגָּן זַיְנָעַן גַּעַלְאָפָּן פון אַיְוֹן צוּ דער טִיר אַון פון דער טִיר צְוִירִק צָוּ אַיּוֹן. דאס האט מען זיך גַּעַהַיְטָן פָּאָרָן מִיסְטָעַר בְּעַרְמָאָנָעָן. דער מִיסְטָעַר בְּעַרְמָאָן האט גַּעַטְעַנְהָט, אַזְּ יַעֲדָר אַיְגָּנָעָר, וואס וְאַרְעַמְתָּ אַ טַּעַפְּלָעַד מַעַר אַין זַיְנָעַן דאס טַעַפְּלָעַד, ווי די אַרְבָּעַטְרָעַ. ער אָין גַּעַוָּעַן דָעַם קָאָמִיסָּאָר צֻקְעַרְמָאָנָס לִיבְלִינְגָּן אַון האט אַפְּגָּהִיטָּן דָעַם וּוּילְ פון דער פָּאָבָּרִיךְ.

דער מִיסְטָעַר בְּעַרְמָאָן אָיִן גַּעַוָּעַן הוִיט אַון אַוְיסְגָּעַי צְוִיגָּן. ער האט גַּעַהַט אַ גַּעַלְבָּעַדְרָעַ נְבִים. וואס האט עַדְוַת גַּעַזְגָּטָה, אַוְיסְגָּעַי פָּאָרָם. הַיִּנְטָמָה אַיִן עַס גַּעַוָּעַן אַוְיסְגָּעַפְּלָט אַון האט גַּעַהַט גַּעַזְגָּטָה אַן אַנְדָעַר פָּאָרָם. הַיִּנְטָמָה אַיִן עַס גַּעַהַט שַׁלְּאָבָּעָרִיךְ אַרְאָפָּה-עַגְּנָעַנְדִּיקָּעַ בְּאַקְוָן אַון אַנְטָעַר מַעַר גַּעַמְבָּעַ, אַ הַאַט עַר גַּעַהַט שַׁלְּאָבָּעָרִיךְ אַרְאָפָּה-עַגְּנָעַנְדִּיקָּעַ בְּאַקְוָן אַון אַנְטָעַר דָעַר גַּעַמְבָּעַ, אַ לְּיִדְקָה זַעַקְלָה וְהַוִּיט — אַ גַּעַוָּעַנְגָּר גַּעַדְעָר. די אוֹיגָן זַיְנָעַן בְּיַיְאַיְם גַּעַוָּעַן וְיַצְוִוִּי שַׁפְּעַלְלָעַד אַיִן אַן אַנְגַּעַבְּלָאַזְעָנָעָר, בְּאַלְאָנִיקָּעָר מַאֲסָעָ. פָּאָר דָעַר מַחְמָה אַיִן עַר גַּעַוָּעַן אַן אַיְגַּנְטִימָעַר פון אַ מעַבְּלָ-גַּעַשְׁעַפְּט אַון אַין דָעַם זַוְּתָה, האט עַר זיך אַיְצָט דָעַרְשָׁלָאָגָן צוּ דָעַר פָּאַזְיִצְיָעַ פון אַ טִּישְׁלָעַר-מִיסְטָעַר.

דער מיסטער בערמאן האט קיינעם ניט געלאון גונגען און ניט גונגבעט אליאן. אוא טיפ מענטש איז ער געוווען. ער האט געמוות אויספירן הונדערט פראצען-טיך די ארבעט, וואס איז אים אנטארטורייט געוואָרָן; און ער האט תאָקָעָ אלִיך אָוָן אלעלמען געהאלטן אויפָּן אויג. ווי שוואָך און אויסגעמאָרכָט ער האט אויסגעזען, אווי ושוואָוָע איז ער געוווען אויף די פִּס. אומגערכָט האט ער געקאנט אויסוּאָקסָן פָּאָר אָן אַרְבָּעָטָעָר אָן אַרְיוּסָלָאָן אָזָא ווילְד גַּשְׁרֵי, אָז אַהֲלָבָעָ האָט געקאנט אויסגָּאָפְּלָעָן פָּוָן פָּחָה. דערפָּאָר האָט זִיךְ דִּי חֶבְרָה נִוקְם גַּעוווען אָן אִים. מען האָט אִים נִיט דָּרְצִיְּלָטְטִי נִיעָסָן; אָן דער מִיסְטָעָר בערמאן האָט גַּעַלְשָׂטָן אָנוּ גַּעַלְשָׂטָן דִּי נִיעָסָן; נָאָד אָנוּ גַּעַלְשָׂטָן אִים אַרְיִינְגָּעָמָעָן אַין זַיְעַר חֶבְרוֹתָא. יָא, ער האָט גַּעַצְּאָלָט אַטְּיִיעָרָן פָּאָר זִיךְ גַּעַטְּרִישִׁאָפָּט צָוָם רַעֲסָאָרָט. נִיט נָאָר, וואָס ער אַיז אַרְוָמְגָּעָנְגָּעָן אַהֲנָגְּרִיקָעָר אָנוּ אַפְּגָּעָשְׁלִיסְעָנָרָ, נָאָר אוּיךְ אַזְּיָגָּזָמָעָר; ווילְד אוּיךְ דִּי אַגְּדָעָרָעָ מִיסְטָעָרָה אַהֲבָן זִיךְ נִיט גַּעַוּאָלָט צָוָם גַּעַוּזָעָן. זִיךְ אַהֲבָן זִיךְ גַּעַהְיָתָן פָּאָר אִים, גַּעַהְזָקָט פָּוָן אִים גַּעַרְוָפָּן: «הַלְּדָעָר», האָלְדָעָר — אָן אַנְדִּיטָּוּף זִיךְ אַמְּאָלִיקָן גַּוְיִידָּר.

דער «פִּירָאָנָט» האָט זִיךְ דָּרְגָּעָנְטָעָרָט אָן דִּי פָּאָדְמִיסְטָעָרָס זַיְעַנְעָן אַרְוָמְגָּעָן גַּעַגְּגָעָן צְוִישָׂן דִּי וָאַרְשָׁטָאָטָן; גַּעהַלְטָן דִּי אַוְיגָן אוּיךְ דָּרָר בָּאַשְׁוּבָטָעָר טִיר, דָּרָךְ ווּלְכָעָר דָּרָר מִיסְטָעָר בערמאן האָט אַבְּסָעָרוּוּרְט דִּי חַלְלָעָ, אָנוּ אַהֲבָן גַּעַשְׁפָּטָשָׁעָט: — צִיְּטָ צָוָמָאָן זִיךְ «חַנְהָלָעָ», יָאָטָן. — וּוּוּ נִיטָוּ הוּוּ האָט זִיךְ וּוּרְדָעָן פָּוָן זַיְיָ אַבְּוּרְגָּעְבָּיוֹגָן אַיְבָּעָר אָן אַרְבָּעָטָעָר אָן אִים אַיְנָגְּעָרוּמָט: — גַּרְיִיטָ צָוָאָיִינָס פָּאָר מִיר. — דָּרָר נַאֲמָעָן «חַנְהָלָעָ», מִיטָוּ וּוּלְכָן מַעַן האָט אַגְּנָגְעָנָרָפָּן דִּי פָּאָרְבִּיעָסָהָלָעָ, הַלְּאָטָאָטָן גַּעַגְּבָּעָנְבָּעָט פָּוָן רַעֲסָאָרָט, האָט אַוְונְגָּעָנָרָ, וואָס דִּי אַרְבָּעָטָעָר אַהֲבָן יָעָדָן טָאגְ אַרְוָמְגָעָנְבָּעָט פָּוָן רַעֲסָאָרָט, מַעַן שְׁפָעָנָרָ, וואָס דִּי אַרְבָּעָטָעָר אַהֲבָן אַיְנָגְּבָּעָרָאָכָט אַיְן רַעֲסָאָרָט אַיְבָּרְצָאָרְבָּעָטָן, אָנוּ מַעְבָּלְ-שְׁטִיקָעָר, וואָס מעַן האָט אַרְיִינְגָּבְּרָאָכָט אַיְן רַעֲסָאָרָט אַיְבָּרְצָאָרְבָּעָטָן, אַיְן זַיְעַנְעָסָוּן שׁוֹפְּלָעָדָעָר מַעַן האָט אַפְּטָ גַּעַפְּגָּוּנָעָן יִדְיִישָׁן צִיְּטוֹנָגָעָן, סִידָוִרִים, מַחְזָוָרִים, ברִיוּוֹ אָוּן פָּאָטָאָגְּרָאָפָּעָס, אַהֲבָן זִיךְ זַיְיָ פָּאָרְגָּעָשְׁטָעָלָט דִּי פָּרְוִיָּעָן, וואָס אַהֲבָן זִיךְ גַּעַפְּזָצָט אָוּן גַּעַהְיָתָן אָוּן יַעֲדָעָס מַאֲלָ, פָּאָרָן צַעַנְעָמָעָן זַיְיָ, פָּלָעָגְן זַיְיָ מִיטָּהָאָרְצָי וּוּיִיטִיקָ נָאָגָן: «וּעַט נָאָר דִּי רַבְּקָהָלָעָ, דִּי חַנְהָלָעָ...»

איְצָט, ווי לאָגָן דָּרָר מִיסְטָעָר בערמאן אַיז גַּעַוּזָעָן פָּאָרְבוּמָעָן מִיטָּן מַאָכָן דָּעָם סְרִ-חַכְלָעָ פָּוָן דָּרָר פָּרָאְדוּקָצִיעָ, האָט מַעַן זִיךְ רַוִּיקְ גַּעַקְאָנְטָן אַרְוָמְבָּעָטָן מִיטָּהָלָעָ אָנוּ פּוֹלְמַאָכָן דִּי מַעְנָאָשָׂקָעָס מִיטָּהָלָעָנָעָ, מַאְטָלָן אָנוּ שְׁלָוָם אַהֲבָן אַיְנָגְּנָעָר דָּעָם אַנְדָעָרָן גַּעהַלְטָן זִיךְ בָּאַלְדָעָנָעָן אָוּן וּוּזָן זַיְיִגְעָן פָּאָרְטִיקָ גַּעַוְאָרָן דָּרְמִיטָּ, זַיְיִגְעָן זַיְיִ שְׁתִּין גַּעַבְּלִיבָּן יַעֲדָעָר אוּיךְ זַיְיִ אַרְטָן אָוּן גַּעַוְאָרָט אוּיפָּן «פִּירָאָנָט». גַּעַוְיִנְגָּלָעָךְ פָּלָעָגְן זַיְיִ זִיךְ אַיְן דָּרָר צִיְּטָ אַיְבָּרְשָׁמוּסָן; גַּעַרְעָט וּוּגָּן דָּעָם, וואָס יַעֲדָעָר פָּוָן זַיְיִ האָט גַּעַהְאָט צָוָאָן דָּרָר אַנְקָוְמָבְּדִיקָעָר פָּרְיִיעָרָ צִיְּטָ — צְוִישָׂן אַיְצָט אָוּן נָאָכָטָן. אַבָּעָר הַיְנָטָן אַיז דָּאָס אַלְיךְ נִיטָוּ וּוּכְטִיקָ גַּעַוְעוֹן. דָּרָר טָאָטָעָ, אַיְטָשָׁעָ מאָרָ, האָט זִיךְ גַּעַעְקָטָס. סְהָאָט נִיט גַּעהַלְטָן, וואָס יוֹסִי האָט אַהֲיִמְגָּשִׁיקָט פָּאָר אַיז פָּוָן שְׁעָנְסָטָן אָוּן פָּוָן בָּעָסָטָן. סְהָאָט נִיט גַּעהַלְטָן דָּאָס גַּלְאָזָזָלָקָ, וואָס מעַן האָט אלְעָט טָאגְ אַפְּגָּעָקְוִיפָּט פָּוָן אַפְּקָאָלִיסָט. אַיְטָשָׁעָ מאָרָס מַאָגָּן האָט קִין שְׁפִיּוֹ

ניט געאנט פאָרגנעםען. ער האט געליטן אויך אַ געהימער קרענץ, וואָס די דאָקתוֹי רִים האָבן קִין מָאל נִיט גַּעהֲרֵט פָּוּן אַיר אָון וּוָס דָּאָ, אַין גַּעְתָּא, האָט מעָן זַי גַּערְפָּן «אַ צְוֹזָמָעָגָעָצָוִיגָעָנָעֶר מָאָגָן». — אָון אַזְוֵי האָבן דִּי זַיְן אוּיפְּגָעָסָן דָּעַם טָאָטָנס בְּרוּיט, גַּעֲזָוָפֶט דִּי זַוְּפְּקָעָס, וּוָס שִׁינְעַן פָּעַסְעַלְעַה האָט פָּאָר אִים גַּעֲקָאָכֶט אָון וּוָס ער האָט נִיט גַּעַנוּמָעַן צַו דִּי לִיפְּן. אָון דָּאָס פִּינְגָּלְכְּסְטָעַ פָּאָר זַי, דִּי זַי, אַיְזָן גַּעְוָעָן — וּוָס זַיְן יִגְּנָעַן גַּעַוּוֹן צּוּפְּרִידָן, וּוָס דָּעַר טָאָטָעַ פְּילַט נִיט קִין הַונְגָּעָר; וּוָס ער כָּאָפֶט זַיְן גִּירְיק צַו צַו אַלְעָם, וּוָס מעָן דָּעַרְלָאָגָנָט אִים אָון קָאָן עַס נִיט אַראָפְּנָעָמָעָן. — דָּעַר שְׁכַּל אַיְזָן בַּיְמַר הַונְגָּעָרִיךְ... דָּעַר מָאָגוֹן דָּאָרְפַּגְּנִישָׂט. — האָט ער זַיְן פָּאָרָעָנְטָפְּרָעַטְ פָּאָר דִּי יִגְּנָעָן. אָון אַיְזָן זַיְן האָט דִּי חַרְפָּה גַּעֲבָרָעַט,

צְוִילְבָּד דָּעַם תְּעָנוֹגָ, וּוָס זַיְעָרָעַ גַּמְעָנָה האָבן גַּעֲפִילְט.

די לְעַצְתָּעַ רַעֲטוֹנָג אַיְזָן גַּעַוּוֹן אַוְיסְצּוּפְּרָאָבִירָן די באָקָאָנָטָעַ מַעְדִּיצְיָן אַיְזָן גַּעְטָאָ: קָאָרָאָמִין. קָאָרָאָמִין זַיְנָעַן אַיְגָּנְטָלְעַד גַּעַוּוֹן טְרָאָפָּנָס פָּאָרְן הָאָרֶץ אָון שִׁינְעַן פָּעַסְעַלְעַה האָט אַיְבָּעָרְצִיְּגָט אַיְרָעָ זַיְן, אַז אַיְטָשָׁע מַאְיר עַסְטָ אַפְּשָׁר נִיט דָּעַרְפָּאָר, וּוָס דָּאָס הָאָרֶץ אַיְזָן בַּיְמַר צַו שְׁוֹאָאָךְ; וּוָיְילְדָעַר מַעְנְטָשָׁה האָט פְּשָׁוֹט קִין כּוֹחַ נִיט צַו עַסְפָּן. אָון הַגָּמָד דָּעַר דָּאָקְטָאָר לְעוֹווֹן האָט גַּעַהְאָלָטָן אַיְזָן טְעָנָהָה, אָז גַּרְאָד דָּאָס הָאָרֶץ אַיְזָן בַּיְמַר אַיְטָשָׁע מַאְירָן גַּעַוּוֹנָט, האָט שִׁינְעַן פָּעַסְעַלְעַד זַיְן גַּעַהְאָלָטָן בַּיְמַר אַיְרָקָן. יִשְׂרָאֵל האָט גַּעֲקִיפָּט פָּלְעַשְׁעַלְעַד קָאָרָאָמִין אוּפְּמָאָרָק אָון אַיְטָשָׁע מַאְיר האָט זַיְן גַּעַוּוֹמָעָ, נִיט טְרָאָפָּנוּוֹיִ, נָאָר לְעַפְּלָעָכְוָיִוִּין. אָון וּוּיְילְאַיְטָשָׁע מַאְירָס מַאְגָן האָט זַיְן פָּאָרְטָאָגָן, אַיְזָן בַּיְמַר גַּעַוּוֹן אַסְיָּמָן, אָז דָּאָס אַיְזָן טָאָקָעַ זַיְן אַיְינְצִיקָּעָ רְפָאָה: בְּפָרָט אַז אַבְּעַט פָּאָר אַנְיָנְשָׁעָטְקָדִיק קָרָאָנָקָן אַיְזָן גַּעַוּוֹנָט אַוְמַעְגָּלָעַד צַו באָקוּמָעָן אַיְזָן דִּי שְׁפִּיטָעָלָעָר אַז סִי שִׁינְעַן פָּעַסְעַלְעַד אַז סִי דָעַר דָּאָקְטָאָר לְעוֹווֹן האָבָּן סִי זַיְן גַּעַהְאָלָטָן, יַעֲדָר צּוּלִיב זַיְנָעַן סִיבָּות, אָז אַשְׁפִּיטָּאָל וּוֹאָלָט נִיט אַוְפְּגָעָטָן אַסְמָעָר. אַיְזָן טָאָקָעַ גַּעַבְּלִיבָּן דִּי קָאָרָאָמִין אַז זַיְן האָבָּן אַלְזָן גַּעְטָאָן, צַו שָׁאָפָּן דָּאָס גַּעַלְטָ פָּאָר דִּי פָּלְעַשְׁעַלְעַד, וּוָס האָבָּן, בַּיְמַר טָאָטָנס זַוְּפָּן לְעַפְּלָעָכְוָיִוִּין, זַיְן זַיְעָרָגְּדִילְיִידִקְטָן.

דָעַם אַמְתָּה גַּעַזְגָּט, זַיְנָעַן דִּי פָּלְעַשְׁעַלְעַד קָאָרָאָמִין אוּרְדָעָ אַיְטָשָׁע מַאְירָס בְּנִיְּבִית גַּעַוּוֹן אַרְפָּאָה. זַיְן האָבָּן זַיְן אַלְעַגְּפָלִיט בְּעַסְעָר, וּוּעָן אַז נִיְּפָלְעַשְׁעַלְעַד אַיְזָן אַרְיִינְגָּקָומָעָן אַיְזָן שְׁטוּבָה. סְהָאָט זַיְן אוּיסְגָּנוּדוֹכָט, אַז מעָן טָוָט טָאָקָעַ עַפְּעָס מִשְׁׁוֹתְּדִיקָס פָּאָר אַיְטָשָׁע מַאְירָן: מעָן לְאָוֹת אִים נִיט הַפְּקָר, מעָן קוּקָט נִיט סְתָמָם צַו... הַלְּפָלָאָן. אַז אַיְטָשָׁע מַאְיר אַלְיָיָן הַאָט אַוְידָר לִיב גַּעַהְאָט דִּי פָּלְעַשְׁעַלְעַד. ער הַאָט זַיְן גַּעֲפִילְט רְוִיקָעָר וּוּעָן זַיְן זַיְנָעַן גַּעַוּוֹן אַיְזָן שְׁטוּבָה. דִּי פָּלְעַשְׁעַלְעַד זַיְנָעַן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אוּפְּמָאָהָאָנִיאָוּעָ טְשִׁיעָלָעַ, נִעְבָּן אַיְטָשָׁע מַאְירָס בַּעַט אָון זַיְן האָבָּן אַלְעַגְּקָוּט דָעָרוֹף, וּוּעָס וּוֹאָלָט גַּעַוּוֹן אַז עַלְקִיסְרָ פָּוּן לְעַבְּנָן אַז פָּאָרְמָאָגָט אַגְּהַיִימָעָ קָרָאָפֶט.

שְׁלוּם הַאָט גַּעַשְׁטָאָר אַיְזָן דִּי פָּאָרְדָּעָגָנָטָעַ פָּעַנְצְּטָעַר פָּוּן דָעַר הַאָלָעַ. סְהָאָט אַיְם גַּעֲגְּרוּלְט אַהֲיִמְצּוֹגִין. אַגְּנָצָן טָאָג, בַּיְמַר אַגְּנָצָן, מִיטָּן דִּי חַבְּרִים, מִיטָּן צְיִילָן דִּי שְׁהָעָן בַּיְמַר מִיטָּאָג, דָעַרְנָאָג בַּיְמַר «פִּינְגְּרָאָנָט», מִיטָּן דִּי שְׁמוּעָן אַז דִּיסְ-

קָוְסִיעָס, אַז טָאָקָעַ מִיטָּן דָעַר אַרְבָּעָט גַּוְפָּא, אַז דָעַר גַּעְדָּאָנָק וּוּגָן טָאָטָן גַּעַוּוֹן

פארבלאסט. ס'האט פון צייט צו צייט און עגבער געטאן אינועוינויניק, א צופ געטאן: אבעדר ס'אייז לוייכט געוווען זיך צו פארטומלען. איצט אבער, האט זיך דערגענטערט דער מאמענט, ווען ער האט געדארפֿט אַרְיבֶּרְטְּרָדְעָטְן די שועל פון זיער ניער, שיינער דירה; דערזען די אויסגעגרנטע שינע פָּעָסְלָעָן און דערנאָך דאס פְּנִים פון דעם, וואָס האט נאָר געהאט אַ ווֹיְטָעָן עַנְלָקְיִיט צו זיין טאָטן. און דער עיקר האט אַים, שלומען, גערוילט פָּאָר דער נאָכְטָן, ווען ער ווּט זיך דאָרְפָּן צוּלְיִיגָּן צו אִיטְשָׁע מָאיִין — פִּילְּן זֵין הִיטְּן, בִּינְעֶרְדִּיקָּן גּוֹת, דעם מִיאָוָן, שאָרְפָּן רִיחָן וואָס האט געאָטָעָט פון אַים אָן הָרְדוֹן זֵין שׂוּעָר שְׁנָאָרְכָּעָן אַיְבָּרָן אוּיָּר. זֵין אייגָן געלעגּער, וואָס אַיְזָן בִּים אַנְהִיבָּן גַּעֲטָא צוֹנוּפְּגָעָלָאָפָּט גַּעֲוָאָרָן, אַיְזָן שְׂוִין לאָנגָן געוווען אוּזָּעָק מִיטְּן פְּיִירָר.

ער אַיְזָן מְקָנָא גַּעֲוָעָן דִּי בְּרִידְעָר, מְאַטְּלָעָן אָן יוֹסִין, וואָס זִינְגָּעָן יַעֲדָן טָאג אַרְיִינְגְּעָקְמָעָן אוּפִּיךְ אַ שְׁעהָ, אַפְּגָעְזָעָן אָן צְוִירְקְעָגְגָּנְגָּעָן אַיְזָן זִיְּרָעָה הַיְּמָעָן, וּוּ קִינְגָּעָר אַיְזָן נִיט גַּעֲוָעָן קְרָאנְקָן; וּוּ עַס האט גַּעֲוָאָרְט אַוִּיךְ זֵיךְ אַיְזָן בְּעֵט — נִיט קִיְּין אַרְיִינְגְּעָדְקָעָר גּוֹף פָּוֹן אַ טָּאָטן — נאָר דִּעְרָקְעָרְפָּר פָּוֹן אַ יְוָנְגָּעָר פְּרוֹי. אָן ער אַיְזָן מְקָנָא גַּעֲוָעָן זֵין עַלְטָסְטָן בְּרוֹדְעָר, יְשָׁרָאֵל, וואָס האט טָאָקָע גַּעֲוָוָינְטָן אַלְיָיָן, אַבְּעָר אַיְזָן גַּעֲוָעָן פָּאָרְטִּיְּדִּעְנִינִים פָּוֹן אַיְזָן דִּעְרָפְּרִי בֵּין שְׁפָעָט בֵּין נאָכְטָן. יָאָ, ס'אַיְזָן אַ מְעַנְטָשָׁן גַּעֲוָעָן לִיכְיַת אָן גּוֹט, וְעַן ער האט גַּעֲזָרְגָּט בָּאָר וּוּגָּנָּן אַ כָּל אָן נִיט גַּעֲוָעָן פָּאָרְקָאָכָּט אָן דִּי דָּגָוָתָן פָּוֹן זֵין אַיְגְּגָעָנָם מְשֻׁחָה-קְרִיָּה. אָן שְׁלוֹם האט אוּפִּיךְ פִּינְגָּלָעָר פָּאָרְאִיבָּל גַּעֲהָאָט אוּפִּיךְ אַסְתָּרָן, וואָס זֵיךְ צִיקָּע לִיבְטָן אַיְזָן זֵין לְעָבָן — בָּאָמְעָרָקָט אַים נִיט. טִילְמָלָאָה ער גַּעֲפָלָט אַיְזָן זֵיךְ אַ כּוֹחַ, זֵיךְ צָוִינְגָּגָן אַים לִיבָּן צָוָהָבָן. וּוּילְיָאַיְזָן גַּעֲוָעָן נִיט יוֹשְׁרְדִּיק.

פָּאָרְקוּט אַיְזָן דִּי מְאָטָע, טְוַנְקָעָלָעָשָׁוּבָן פָּוֹן דִּעְרָהָלָעָ, האט ער גַּעֲשָׁרְבָּן אַסְתָּרָס נָאָמָעָן אוּפִּיךְ זֵיךְ מִיטְּן בְּלִיקָּה. ער האט זֵיךְ דָּעַרְמָאָנָט, וּוּ זֵיךְ האט אוּסְגָּעָזָעָן יְעַנְעָם אָוּוֹנָט, וְעַן ער האט זֵיךְ בָּאָגְעָגָנָט אָן טְוִיעָר, אַדְוָרְכָּגְעָוָיִיקָּט פָּוֹן רָעָגָן. אַיר פְּנִים האט גַּעֲלִוִּיכָּטָן מִיט אַפְּרִישָׁעָר, לְאַקְנְדִּיקָּעָר שִׁינְקִיקָּט. אַוְנְטָעָר דָּעָם גַּעֲפָאָסְטָן מָאָנְטָל, וְאָס אַיְזָן גַּעֲוָעָן פָּאָצְרִיךְיָן אַרְוָם אַיר טָאָלְעָי מִיט אַ בְּרִיטִינְ פָּאָסִיק, האט אַיר בְּזָוּסָם זֵיךְ גַּעֲהָוִיבָּן אַ פּוֹלָעָר אָן רִיכְצְנִידְיקָר. זֵיךְ אַיְזָן נִאָר וְאָס גַּעֲהָאָט אַגְּגָעָקְמָעָן צִוְּלִוְפָּן פָּוֹן דִּעְרָ גָּאָס — אָן האט זֵיךְ מִיט אַיְזָן האָנְטָן אַגְּנָעָהָלָטָן אָן דִּעְרָ וְאָנְטָן אָן מִיט דִּעְרָ אַגְּדָעָרָר אַוִּיסְגָּעָטְרִיסְטָלָט דָּס וְאַסְעָרָר פָּוֹן שְׂוֹךְ. ער האט גַּעֲצִיכְבָּנָט אוּפִּיךְ פָּסָ, דִּעְרָ אַטְּעָם. דִּעְרָ אַטְּעָם האט זֵיךְ אַים, שלומען, פָּאָרְהָאָלָטָן אַיְן הָלָדוֹ פָּוֹן דִּעְרָ זֵיךְ פָּאָרָם. גַּעֲרִיכְטָעָר בָּאָגְעָגָנִישׁ מִיט אַיר גַּעֲטָקְטָעָר פִּיאָטָע. זֵיךְ האט אַים אַרְוִיכְטָעָר כִּיחָבָגָעָרט, אַוִּיעָרָפָּהָן אַיְזָן קְרָאנְקָן. — זֵיךְ האט גַּעֲבִיטְטָן דִּי פִּסְ, כְּדִי אַרְוִיכְטָעָר פָּוֹן אַגְּדָעָרָן שְׂוֹךְ. ער האט זֵיךְ אַיְזָן הַאָרְצָן גַּעֲוָוָונְטָשָׁן, אַז זֵיךְ זֵאל זֵיךְ אַגְּשָׁפָאָרָן אוּפִּיךְ זֵין אַקְסָלָן אַגְּשָׁטָטָן אוּפִּיךְ דִּעְרָ מוֹיָעָר. זֵיךְ האט אַים גַּעֲוָוָיזׁ צְוּוִי גְּרִינְעָן אַוְגְּנִשְׁפָּעָלְטָלָעָר, פּוֹלָעָמִיט לִיכְיַת: — כִּיאָן נִיט לִיְּדָן, וְעַן דָּס וְאַסְעָר קְוּוִיטְשָׁעָט אַיְזָן דִּי שִׁיךְ. קְוּמָט אוּפִּיךְ זֵיךְ מִינְטָס. — האט

זי אינגעלאדן. — ער האט זיך געלאָזַן גײַן נאָר אַיר. — דער קאָרשַׂן-בּוּם ווועט באָלֶל בליעַן. — האט זי געוויזן מיט דער שפֿיז-גַָאמְבָּע אין דער ריכטונג פּוֹן בִּימְלָל. ער האט זיך ניט אָפְּגָּעָרְפָּן. זי האט אַים גַּשְׁאָנְקָעָן אַ שְׁמִיכָּל: — אַיר גַּלְיבָּט נִשְׁתַּחַת? סְּיוּעַט מֵעַר נִשְׁתַּחַנְעַן, אַיר ווועט זעַן. — אוֹיף די שְׁטִיגְּן האַט זי אָרְאָפְּגָּעָנוּמָן דַּעַם נָאָסַן באַשְׁלִיךְ פּוֹן קָאָפּ, אַ טְּרִיסְל גַּעֲטָאָן מִיט די קָוָרְצָעַ, רְוִיטָעַ האָרֶר, וְאָסַ האָבָּן אַ וְיַיְעַגְּטָאָן אוֹיף אַים מִיטָּן צַוָּאָגָן אוֹיףּ פְּרִילְינְגָּה. — סְּיוּעַט ווּרְעַן ווּאָרְעַמְּעַר, ווועט זיך אַיְעַר פָּטָאָט אַוְיךְ פְּלִין בעסְעַר, — האַט זי צְּגָּעָגָבָן. אַרְיִינְגָּעָקָומָעָן אַיְן אַיר צִימָעָר, האַט אַים אַ צִּיכְּטִיקָעָ שִׁינְקִיקָּט אַרְוָמְגָּעָן. אַוְיפָּן פָּעָנְצָטָעָר זַיְנָעָן גַּהְאָנְגָּעָן ווִיסְיָעָ פָּאָרְהָעָנְגָּלָעָר. די פָּאָדָלָאָגָּע אַיְן גַּעַוּוֹן זַיְבָּעָר אַפְּגָּעָוָאָשָׁן אַזְּן דָּאָס טִישָׁל באַדְעָקָט מִיט אַ גַּעַבְּלִימְלָטָן טִישְׁטָעָר. סְּאיַזְּ אַלְץ גַּעַוּוֹן בָּסְדָּר מִיט דָעַר ווּעַלְתָּ אַזְּן מִיטָּן לְעַבָּן. אַסְתָּר אַיְן גַּעַוּוֹן גּוֹט אַוְיפָּגָּעָלִיגָּט. זי אַיְן גַּעַוּוֹן צּוּפְּרִידָן. ער האַט עַס גַּעַוּוֹן אַיְן אַירְעָ רַיְיד, אַיְן אַיר אַוְיסְּזָעָן, אַיְן אַיר צִימָעָר. ער האַט גּוֹט גַּעַדְעָנְקָט, ווּס אַיְן גַּעַוּוֹן. וּעַן זי האַט גַּעַלְטָן. — אַוְמָגָּעָקָרָט צַו אַים מִיט דָעַר פְּלִיצָעָ, מִיטָּן צַעְקָנְעָפְּלָטָן מָאנְטָל. אַיְן דִּי נָאָסָע זַאָקָן, אַיְן זַי גַּעַשְׁתָּאָגָּעָן בַּיְמָן קִיכְּלָה, פָּוָאנְדָּעְרָגָּעָאָסָן די זַוְּ פּוֹן אַיר מַעְנָאָשָׁקָע אַיְן אַ פָּאָר טָעַפְּלָעָד אַזְּן אַים דָּעָרְלָאָנְגָּט אַיְינָס פּוֹן זַי: — פָּאָר אַיְעַר טָاطָאָן... — זַיְנָעָ לִיפָּן האָבָּן זַיךְ אַוְיסְּגָּעָרִימָט מִיט אַחָלְבָּן שְׁמִיכָּל, מִיט אַ הָלְבָּעָר גְּרִימְאָסָע. די אַוְיעָרָן האָבָּן אַים אַנְגָּהְוִיבָּן פְּלָאָמָעָן. ער האַט נִיט אַוְיסְּגָּעָשְׁטָרָעָט די האָנט נָאָכָן טָעָפָל. — נָעָמָט, אַיר טָוט מִיר נִיט קִיְּן עַוְלָה, — האַט זי אַים גַּעַמְּטִיקָט.

— נִין, — האַט ער אַרְיִיסְגָּעָפְּרָעָסְטָן פּוֹן זַיךְ.
די לִיכְטִיקָעָ שְׁפָעַלְטָלְעָד פּוֹן אַירְעָ אַוְיגָן האָבָּן זַיךְ צְעַפְּנָט. אַיְן זַיְעַר גְּרִיןְ
בלִיְעַן שְׁטוֹינְגָּן האַט ער גַּעַוּן, וּס שְׁפִיגְלָעָן זַיךְ זַיְנָעָ אַיְינְגָּעָן אַרְגָּן. עַפְּעַס
הָאַט זַיךְ אַיְן אַים גַּעַבְּרָאָכָן, זי האַט צְוִירִיקָעָשְׁטָעָלָט דָאָס טָעַפְּלָ אַוְיףּ דָעַר קִיךְ אַזְּן
אַרוֹפְּגָּעָלִיגָּט בַּיְדָעָ העַנְתָּ אַוְיףּ זַיְנָעָ אַקְסָלָעָן. אַירְפָּנִים אַיְן גַּעַוּוֹן גַּעַנְטָן אַזְּן די
אַפְּשְׁפִיגְלוֹנָגָן פּוֹן זַיְנָעָ אַוְיגָן אַיְן אַירְעָ אַזְּן נָאָךְ בּוּלְטָעָר גַּעַוּוֹרָן. זי אַיְן גַּאֲנְצָן האַט
ער אַיצְטָ נִיט גַּעַוּוֹן — בְּלוֹזָן אַירְמָוְיל, אַ דִּין גַּעַצְיִיכְנָטָס, אַ לְאַקְנְדִּיקָס אַזְּן
פְּרִישָׁס. — אַיךְ זַוְּעַל נִיט צּוֹשְׁתִּין צַוְּ אַיְיךְ, — האַט זַיְ אַים גַּעַוּוֹן דָעַם שִׁימְעַר
פּוֹן אַירְעָ דְּרָאָבָּנָעָ צִיְּן, — אַבְּעָרָ מָאָרָגָן מוֹזָט אַירְ קְוָמָעָן צַוְּ מִין קִיךְ. בְּרָעָנְגָּט אַ
גְּרוֹזָס טָעַפְּלָ... — זי האַט אַרְאָפְּגָּעָוֹזָרָפָּן פּוֹן זַיךְ זַיךְ שְׁוִין גַּיְינָ אַזְּן אַיְם
די העַנְתָּ אַרְום דִּי נָאָסָע זַאָקָן. זי האַט גַּעַוּוֹלָט, ער זַאל שְׁוִין גַּיְינָ אַזְּן אַיְם
הָאַט זַיךְ גַּעַרְיסָן צַוְּ אַנְטָוִיָּפָּן. נָאָר דָא אַזְּן מִיט אַים עַפְּסָ גַּעַשְׁעָן. ער האַט
זַיךְ אַרְאָפְּגָּעָוֹצָט אַוְיףּ אַירְ בְּעַט: פָּאָרְנוּרָעָט דָעַם אַיְן בַּיְדָעָ העַנְתָּ אַזְּן זַיךְ
וּוְילָד צְּעַכְּלִיפְּעַט — אַזְּן בְּאוֹוֹסְטְּזִיְּן, פָּאָרְלוֹיְרָן אַיְן אַ תְּהֻוָּם. ער האַט פָּאָרְגָּעָסָן
וּוְ ער אַזְּן ווּרְ ער אַיְן. פָּאָרְגָּעָס אַזְּן אַסְתָּרָן. אַלְץ אַיְם האַט זַיךְ פָּוְנָאָנִי
דָּעַרְגָּעָלָאָזָן אַזְּן דָעַם אַיְמָפְּטִיקָן, הַיִּסְּן יָאָמָעָר. ער האַט דָּעַרְפִּילְט אַירְ זַאנְט אַוְיףּ
זַיְין קָאָפּ: — זַאָרְגָּט נִיט, — האַט זַיךְ מִילְּד גַּעַזְוָגָט, — סְגִיְּתָס צַוְּ פְּרִילְינְגָּה.
אַירְ קָוְל האַט נִיט דָעַרְגִּיכְט צַוְּ אַים. אַנְשָׁטָאָט דָעַם, האַט ער דָעַרְהָעָרט אַזְּן

אידער קול איז זיך — זיין איגנס, וואס האט אים קלאר געמאכט, איז אט איז זיך ווי ער זיכט דא, מיט די הענט אויפֿן פֿנִים, געשעט עפֿעס מיט אים; ברעכט זיך עפֿעס איזין; לײַזט זיך אויףֿ, איז דאס זיכן איזן ווינען פֿאָר איר איז אַסְימָן, איז עס איז שווין נאָך אלעל; איז די מִיְקִיטַּט פֿון די אלעַ יַאֲרָן — פֿון געבן איז נוֹט באָקוּמָעַן גַּאֲרָגִינִיט אַוִּיךְ צָוִירִיקְ, האט אים לְסֻפֵּר גּוֹבֶּר גַּעֲוֹעַן. אַבְּעָר ער האט זיך דערשראָקָן פֿאָר דעם סִימָן. נִין, ער האט נוֹט גַּעֲקָאנְטַּעַלְתַּן גַּעֲבָן אַן אַסְטוֹרָן; אַן דעם אלעל, וואָס זַי האט מיט זיך פֿאָרגַעַשְׁטַּעַלְתַּן — נִיט אַיצְטַּעַט, ווֹעֵן דַּעַר טַאַטָּעַ אַיז גַּעֲוֹעַן קְרָאנְקְ. — אַיז זַי אַיז דַּאָּךְ גַּעֲוֹעַן אָמוּשָׁלְדִּיקְ, זַי האט אָפְּילַו נִיט גַּעֲוֹוֹסְטַּעַט. ער ווֹעֵט אַיר זָגָן. ער מוֹז אַיר זָגָן, אַז ער האט זַי לִיבַּ. נִיט הַיְנִינְטַּמְּאָרְגָּגְן, אַיבְּעָרָמָרְגָּגְן, אַיז אַרְקָעָרְגָּן אַיז אַוִּיךְ אַיר, גַּעֲמִיטַּעַט. ער האט זיך אַוִּיגְגָּרְסִין אַוִּיךְ פִּיס אַיז נוֹט אָמוּקָוְנְדִּיקְ זַי אַוִּיךְ אַיר, אַרוֹיס פֿון צִימָעַר.

*

פֿאָרטָאָן אַיז זִינְגַּע מְחַשְּׁבָהָתַּ, האט שְׁלוֹם נִיט בָּאָמְעָרְקָטַּ, ווי צְוִישָׁן די אַרְבָּעַטָּעַר בַּיִּדְוַיְוָן גִּיט אָרוּם אַמְּרָלְמָרְדִּיְיָ. מַעַן אַיְוִיְּגָן גַּעֲלָפָן אַיְנָעָרְ צָוָם אַנְדָּרָעָר בַּאַ-שְׁמַחְהָעָטַּ, צְעַטְרָאָגָן. דַּאְהָאָט ער זַי גַּעֲכָאָפְּטַּ, אַז מַאְטָל שְׁטִיחַטַּ גַּעֲבָן אַיז אַיז זִינְגַּע אַוִּיגָּן לְאָכָּן: — דַּעַר סָאוּיְּעַטְּן-פֿאָרְבָּאָנדַּה האט אַגְּנוּזָאָגְּטַּ קְרִיגְּגָן — שְׁלוֹם האט אַ-קְּנִיטָּשָׁ גַּעֲטָאָן דַּעַם שְׁטָעָרָן אַיז זַי בַּאַמִּיטְזָה בְּאָגְרִיפְּן דַּאְסָם גַּעֲהָרָטָעַ. — אַלְצָ רַעַדְטָ... — מַאְטָלָס צְעַשְׁטָרָאָלָטָעַ אַוִּיגָּן האָבָן זַי ווי גַּעֲבָעָטָן בַּיְּ אָיִם, — די דִּיפְלָאָ-מְאַטִּישָׁע שְׁפִּילַּ אַיז גַּעֲעַנְדִּיקְ!

— לאָזָו מִיךְ צְרוּ מִיט די נַאֲרִישָׁע «קָאָטְשָׁקָעַס».

מַאְטָל האט אַים אַגְּנוּזָוִין אַוִּיךְ די אַוִּיגְגָּהִיטָעָרְטָעַ אַרְבָּעַטָּעַר: — אַזָּא נִיעָסַם, זִיגְגָּט מַעַן נִישְׁטָס אַוִּיסְטַּ פֿון פֿינְגָּעָר.

גַּעֲוַיְנְלָעַךְ האט שְׁלוֹם לִיבַּ גַּעֲהָאָט זַי צַוְּ לְאָזָן ווֹוֵיל גַּיְוָן מִיט דַּעַר פָּאָנְטָאָזִיעַ, ווֹעֵן ער האט גַּעֲהָעָרָט אַ «קָאָטְשָׁקָעַס». אַבְּעָר אַיצְטַּעַט אַיז ער נִיט גַּעֲוֹעַן אַיז דַּעַר שְׁטִיְּמָוְגָּן: ער האט זַי נִיט גַּעֲוֹאָלָט שְׁפִּילַּן מִיט קִין אַילְזָוִיעָס. ער האט גַּעֲקָוָת אָוּפָן בְּרוֹדָעָר מִיט רַחְמָנוֹת. כָּאַטְשָׁ צְוִילִיבָּאָיִם, צְוִילִיבָּמַאְטָלָעַן, דַּעַם פֿאָרְבָּעָנְטָן קָאָמָרָ-נִיסְטַּ, האט ער זַי גַּעֲוֹנוֹנְשָׁן דַּי «קָאָטְשָׁקָעַס» זָאָל זִין אַמְּתָּה. אַ קְּרָעָנְצָל אַרְבָּעַטָּעַר האט זַי אַרְמְגַעְשְׁטַּעַלְתַּ אָרוּם ווַיִּ, די «חַנְהָלָעַ»-שְׁהָאָיִן רַעַסְאָרָט אַיז אַוִּיךְ גַּעֲוֹעַן די צִיִּיטַּ, ווֹעֵן «קָאָטְשָׁקָעַס» זִינְגַּע גַּעֲבָוִירָן גַּעֲוֹאָרָן. — ווֹאָס ווֹיְסָטוֹ, ווֹאָס עַס קָאָן גַּעֲשָׁעַן דַּוְרָךְ די שְׁעהָעָן, ווֹאָס מִיר שְׁטִיעָן דַּאְבַּיְּ די זַי וּאַרְשָׁטָאָטָן? — האט אַז אַרְבָּעַטָּר זַי גַּעֲקָלָאָמְעָרָט אַז דַּעַר נִיעָסַם.

— מִיטְנָן זַוְמָעָר צִיְעָן די יַעֲקָעָס אַפְּ. מַעַן צְעַנְעָמָט די דַּרְאָטָן אַזָּא מִגְּיִיט אֲהִיָּם, — האט ווֹעֵר פֿעַסְטְּגַעַשְׁטַּעַלְתַּ, רַיְבָּנְדִּיקְ די הענט.

— טַאָטְשָׁנָגָן! — האט אַ צְוִוִּיטָעָר אַוְנְטָעָר גַּעֲהָאָלָטָן, — צְוִישָׁן אַיא אַזָּא נִין זִינְגַּע דַּי אַלְיִירָטָעַ פֿאָרטִיק מִיטְן גַּאֲנָצָן שְׁפִּילַּ.

דַּאָס קְרָעָנְצָל אַיז גַּרְעָסָעָר גַּעֲוֹוָרָן; מִיט אַזָּא נִיעָסַם האט מַעַן גַּעֲקָאנְטַּ פֿיְפַּן

אויפן מיסטער בערמאָנען. — אַבעֶר דער מיסטער בערמאָן האָט נאָך נוּיט געללאֹן פִּינְפִּין אוּף זיך. ער האָט גוט געוֹן דורך דער שוייביקער טיר, ווֹאָס אַין דער האָלע קומט פָּאָר אָונֵן פָּאָרְשְׁטָאָגְנָעָן, אָז דאס גִּיט מעָן זיך אַיבָּער ווַיכְטִיקְעַן נִיעָס. ער האָט מער נוּיט גַּעֲקָאנְט אַנגְגִּינְן מִיטְן חַשְׁבּוֹן פָּוֹן דער פְּרָאָדְזְקִיעַ. אַט אַיז ער געוֹן אַין דער האָלע, זיך פָּאָרְהָאָלָּט אַיְף אַגְּרָע אָונֵן גַּעֲוָאָרט, צִי עַמְּעַץ ווּעַט נִיט אָונְטָאָרְט לְוִיְּפִין צוֹ אַים אָונֵן אַיבָּערְגָּעָבָּן דַּי גַּוטָּע בְּשָׂוְרָה. ווֹעֵן דאס אַיז נוּיט גַּעֲשָׂעָן, האָט דַּי רְצִיחָה אַים אַטְּרוֹג גַּעֲטָאָן אָזְן שִׁין אַיז ער גַּעֲוָעָן בַּיְּמַיִּין אַיְוֹן: מִיטְן אַלְעַ כּוֹחוֹת פָּוֹן זַיְּן בְּיַיְּנְעַרְדִּיקְעַן גּוֹף גַּעֲגָבָּן אַ וּאַרְפִּי דַּי הַעַנְטָן אָונֵן אַרְאָפְגָּעָלְדִּיעָרְט אַלְעַ דְּרָרוֹאָז רְעַמְּטָע טְעַפְלָעַ אַוְּרַפְּ דַּעַר פָּאָדְלָאָגָע. דַּי לְוַפְטָהָאָט זיך צַעֲקָנְאָקְט אָונֵן צְזֻעִידָט. דַּי אַרְאָפְגָּעָלְעַטְן אָזְן זיך צַעֲגָוָאָלְדָעְוָעַט אָונֵן דַּי אַיְגָנְטִימְעַר פָּוֹן דַּי טְעַפְלָעַ הַאָבָּן זיך אַרְאָפְגָּעָלְאָן אַוְּרַפְּ אַלְעַ פִּיר, וּוּ זַיְּ וּוֹאָלָּטָן נאָך וּוּעָלָּן עַפְעָס אַרְאָפְאָטָעָוָעָן פָּוֹן זַיְּעִיר אַוְּצָר. — נאָך אַיז מַאל אַיך זַאְל טְרָעָפְן אַ טָּאָפְ אַוְּפִּין אַיְוֹן! — האָט בערמאָן גַּעַרְעַץ ווּעַם. — נאָך אַיז מַאל אָזְן כְּיוּעָל וּעָן, מַעַן זַאְל אַיך צַוְּנָעָמָעָן דַּי זַוְּפָן אַוְּרַפְּ אַגְּנְצָעַר וּאָך.

— פָּאָרְגּוּס נִישְׁתָּחַווּ פָּאָרְקִוְּפִּין דַּי «קָאָטְשָׁקָעַ» צוֹ דַּי רְעוּוִידָעָנָטָן! — האָט שְׁלָוּם אַשְׁוּרְכָּעַ גַּעֲטָאָן דֻּעַם בְּרוּדְעָר. דַּס אַיז גַּעֲוָוָעָן דַּעַר אַיְנְצִיקְעַר נִצְׁוָן פָּוֹן אַ גַּוטָּע דַּי «קָאָטְשָׁקָעַ»: דַּעַרְצִילָּן זַיְּ דַּי רְעוּוִידָעָנָטָן אָונֵן דַּעַרְפָּאָר נִיט וּוּרְעַן אָונְטָאָרְזָוָכְט אַזְׂוִי שְׁטָרָעָנָג.

אַין רְעוּוִידְרִיהְיּוֹל אַיז גַּעֲוָוָעָן עַגְּ אָונֵן טְוָמְלָדִיק. מַעַן האָט זיך גַּעַפְרָעָסְט אָונֵן גַּעַשְׁטוּפְט, וּוֹאָס גַּכְּעַר אַבְּנְצְקוּמוּן דַּי רְעוּוִיְּיַע. דַּי רְעוּוִידָעָנָטָן הַאָבָּן גַּעַשְׁרִיגָּן אָונֵן צְרוּקִיגַּעַשְׁטוּפְט דֻּעַם עַולְמָן, וּוֹאָס האָט זַיְּ גַּעַשְׁטוּרְט אַין דַּעַר אַרְבָּעָטָם. מִיט אַיְטָלָעָן אָונְטָאָרְקָוּמְעַנְדִּיקְעַן אַרְבָּעָטָרְטָהָאָבָּן זַיְּ זַיְּ וּוֹאָלָּטָן קָודְם גַּעַוְּאָלָּט זַיְּ פָּאָרְגִּילִיכְבָּן מִיט אַים, וּוּרְעַס אַיז הַעֲכָרָה: שְׁפָעָטָרְטָהָאָבָּן זַיְּ, אַוְּסְמִידְנְדִּיק זַיְּ צוֹ טְרָעָפְן מִיט דַּי בְּלִיקָּן פָּוֹן אָונְטָאָרְזָוָכָּטָן, גַּעֲלָאָן דַּי הַעַנְטָן זַיְּ גַּלְיְּשָׁן אַבְּעָר זַיְּעָר אַבְּיָעָטָה, פָּוֹן בְּרוּסְטִקְאָסְטָן, בֵּין אַרְאָפְן צוֹ דַּי נַגְּאָזְוִיצָעָס פָּוֹן דַּי הוּוֹן, זַיְּ הַאָבָּן גַּעַרְבָּעָטְהָאָסְטִיקָּה; בַּיִּי יְעַנְעַם — אַ צוֹּ אַגְּנוּעָוְדִיק קְלָעְצָלָל, בַּיִּי אַן אַנְדָּרְעָן — אַרְיִיסְגָּעָשִׁיט דַּי שְׁפָעָנְעָרְטָהָפָּוֹן דַּעַר מַעְנָאָשָׁקָעַ. זַיְּ הַאָבָּן גַּעַהְאָט זַיְּעָרְטָהָשְׁטִימְנוּגָּעָן אָונֵן סִימְפָּטִיכְיָעָס אָונֵן דְּרָפְּפָוָן אַיז אַפְּהָעָנְגִּיק גַּעַוָּעָן, מִיט וּוֹאָס יְעַדְעָר אַרְבָּעָטָרְטָהָאָבָּן זַיְּ אַהֲיִמְגָּעָנְגָּעָן. זַיְּ זַיְּבָּעָן אַלְיָין נִיט גַּעַוָּעָן קִיןְיָרְקִעְטָהָמְנָטָשָׁן, דַּי רְעוּוִידָעָנָטָן: תְּמִיד גַּעַוָּעָן פָּאָרְנוּמָעָן מִיט אַיְגְּנָעָן זַיְּנְד אָונֵן מִיטְן פְּחָד אַסְמָרָאָסְטָה, צִי פָּאָרְן קָעְזָאָנוּנִיק, צִי גַּאֲרָפְּן קָאָמִיסָּאָר אַלְיָין. — כִּיחָאָב מַעְרְקִינְט צוֹ פִּילְאַגְּנְעָלְאָדָנָט, — האָט מַאְטָלָל אַ פְּלִיסְטָעָר גַּעֲטָאָן שְׁלָוְמָעָן אַוְּיָעָר.

— וּוּרְעַס האָט דַּעַר גַּעַהְיִיסְן? — שְׁלָוְמָס קְוָל האָט פָּאָרְאָטָן זַיְּן אַיְגְּעָנָעָן אַוְּיָפִיְּ רְעַגְּוָנָג. מַעַן האָט גַּעַדְאָרְפָּט זַיְּן בְּלִינְדָּ, נִיט צוֹ דַּעַרְקָעָנָעָן אַיז דַּי שְׁטִיְּפָעָ, בְּרִיטְעָ פִּיגְרָן פָּוֹן דַּי צְוּוִי בְּרִידְעָר, וּוֹאָס עַס טְוָט זַיְּ אָונְטָאָרְט זַיְּעָרְעָ מְלָבוֹשִׁים. — 'עַסְטָ פָּאָרְקִוְּפִּין דַּי «קָאָטְשָׁקָעַ», עַט ער דַּעַר דְּרוּכְלָאָזָן, — האָט שְׁלָוּם גַּעַפְרָוּחָות בְּאָרוּקְעָן מַאְטָלָעָן אָונֵן זַיְּ אַלְיָין.

אין רעוועידער-שטייל האבן זי' זיך צטעטילט. יעדער האט אויסגעקליבן און אנדרן רעוועידענט. שלום האט איבערגעעהרט און קאָפּ די פֿאלטישע ידיעות, לוייט זיינער וויכטיקיט און וווען דער רעוועידענט האט אַרוֹפֿגּוּלִיגַט די האנט אויף זיין מענַאַשְׁקָעַ, האט ער גיך אַ שְׁעִיפְטְּשָׁע גַּעֲטָאָן אַיִן זַיִן אוּיֵיד : — די עַנְגַּלְעַנְדֶּר האבן גענומען באָרְדִּיאַ.

דעם רעוועידענט האט האט, ווי מיט אַ צִַּשְׁוּפִַּשְׁפּוֹרְךָ, זיך אַפְּגַּעַטָּאָן פָּוּן דער מענַאַשְׁקָעַ : — ווּ אַיִן באָרְדִּיאַ ? — האט ער, אַגְּגִיעַנְדִּיק מיט דער אַונְטַעַרְוּוֹנוֹגָנָה, געפֿרָעַגְטָה.

— אַפְּרִיקָע, לִיבְּעַ, — דער רעוועידענט האט זיך גענומען צו באָטָאָפּן שלומס הארטן בוועם. שלום אַיִם פֿאָרָאָפּן דעם ווועג מיט דער מעלְדוֹנָג : — טַאָכְרוֹק אָוּן בענְגָּאַזִּי זענְעָן גַּעַפְּאָלָן.

די האנט האט זיך אַפְּגַּעַטָּאָן פָּוּן בוועם אַיִן אַגְּגַעְתָּאָפּט אויף שלומס רוקן אַ ברִיְּטַה שְׂטִיקָה האַלְּצָה.

— די עַנְגַּלְעַנְדֶּר האַלְּטָן כָּסְדָּר אַפְּ נְצֻחָנוֹת אַיִן דער לוּפְּטָן ! דער רעוועידענט האט אַפְּגַּעַלְאָזָן דָּאָס שְׂטִיקָה האַלְּצָה אָוּן גַּעַלְאָזָן די הענט זיך אַרְאָפְּגִּילִיטְשָׁן, דָּוּרְךְּ שלומס האַרְטָעָר טָאַלְעַיְּעַ, צַו די נְגַאַזְוִיצָעַס פָּוּן די הַוִּזְוָן. אַונְטָעַר די הַוִּזְוָן זַיְנְעַן גַּעַוּעַן אַרְמוֹגְעַוְיְקָלְטָה מיט אַ דָּרָאָט אַ פֿאָרָה האַרְטָעָר קְלִיעַלְעַד פָּוּן בעסְטָן בְּרַעְמַאְטָעַרְיָאָל. דעם יְוָגָּג אַיִן באָפְּאָלָן אָז אַיִמָּה, אָז די דְּרַעְטַלְעַד וּוּלְעַן לְוִיָּוּן וּוּרְעַן אָזן ער האט גיך אַרְוִיסְגַּעְפְּלָאָצָט : — די רָוּסָן זענְעָן אַרְיָין אַיִן קִרְגִּיגָּ!

דער רעוועידענט האט זיך אַרְוִיסְגַּעְלִיבְּכָט וּוּי אַ צָּפְּלַמְּעַנְטָשָׁה, וּוּאָס מַעַן האט אַ צִּי גַּעַטְאָן בַּיְּמַיְּם שְׁטְרִיכָּל : — אַ קָּאַטְשָׁקָעַ ? !

— הַוְּנְדָּעַרְטָה פֿרְאָצְעַנְטָה אַמְּתָה ! אַזְוִי זַאְל אַיך דְּעַרְלַעֲבָן... — שלום האט זיך אַפְּגַּעַן רִיסְוָן פָּוּן אַרְט אָזָן שְׂוִין אַיִן ער גַּעַוּעַן אַיִן דְּרוּיסְוָן. אַרְוִיסְ אַוְיָף דָּעַר גָּסָס, האט ער פֿאָרְפַּעְסְטִיקָט די לאָדָוָנָג אַרְטָום גּוֹף אָזָן צַו צַו מְאַטְלָעַן, וּוּסָס האט גַּעַוְוָאָרְט אַוְיָף אִים. ער האט גְּלִיךְ גַּעַזְעָן אָז מְאַטָּל אַיִן גַּעַוְעָן אַסְדָּמָאָגְעָרָרָעָר, וּוּי פֿאָרָה דָּעַר רְעוּזְיָעָ.

— ער האט נִישְׁתְּ גַּעַוְאָלָט גַּלְיְּבָן. — האט מְאַטָּל טְרוּיְּעָרָק גַּעַשְׁאָקָלָט מִיטָּן קָאָפּ.

— אָזָן די אַנְדָּרָעָנְדָּרָעָנְדָּר ? — האט שלום געפֿרָעַגְטָה.

— ער האט שְׂוִין נִשְׁתְּ גַּעַוְאָלָט הַעֲרָן.

שְׂוִיְּגַנְדִּיק זַיְנְעַן יְיִ גַּעַנְגַּעַן אַונְטָעַרְן שְׂפָרִיְּ פָּוּן רָעָגָן : מִיד פָּוּן טָאָג אַרְבָּעַטָּן פָּוּן דָּעַמְּ טָאָג מְחַשְּׁבָהָתָה. אַוְיָפּ אַנְבָּלִיק פָּוּן דָּעַם פֿאָרְגְּרוֹיטָן, נְאַרְמָאָל זַיך בְּאוּוְגָנִיָּה דִּיקָן גַּעַטָּא, האט די נִיְּעָס וּוּגָן רַאֲטַנְפָּאָרְבָּאָנְד אַוְיִסְגַּעַזְעָן וּוּסָס אַמְּלָאָל מַעַר קָאָטְשָׁה קְעִידְיקָה. שלומַעַן האט גַּעַבְרָקָעָט אַיִן בּוֹיְךָ, אַבְּעָר ער האט נִיתְפָּאָרְשָׁנְעַלְעַרְטָה דָּעַם טָאָטָם. ער רָעָגָן האט גַּעַוְאָשָׁן זַיִן פְּנִים, גַּעַרְוָנְעַן אַונְטָעַרְן הַאַלְדָּז, גַּעַבְּאָמְבָלָטָה שְׂרוּיטִיק אָז דָעַר בְּלָעָךְ פָּוּן דָעַר מְעַנְשָׁקָעָ אַיִן זַיִן האַנְטָה. כָּסְדָּר האט ער זיך אַגְּגָעָ שְׂטוּיסְוָן אָז וּוּעַמְּעַן אַיִן גַּאנְגָּ. די גָּאָס אַיִן גַּעַוְוָעָן פּוֹל גַּעַפְּאָקָט מִיט אַרְבָּעַטָּר, וּוּאָס האַבָּן אַהֲיִמְגַעְאַיְלָט פָּוּן די רַעְסָאָרָטָן. אַיִן רָעָגָן אָזָן דָעַר פֿינְצְטָעָרָה האַבָּן זַיִן אוּסְגַּעַזְעָן וּוּי שְׂאָטָנָס, וּוּאָס בְּאוּוְגָנִי זַיך ; קְנוּיָלָן זַיך וּוּי שְׂוֹוְאָרְצָעָ כְּמַאְרָעָס.

— כ'חאָב נישט קיין ברעקל האָלֵץ צו פֿאַרְקּוֹפּוֹן. — מאָטֶל האָט אוּפֿגּעַשְׁטָעלֶט דעם קַאלְנָעָר אָוָן פֿאַרְלִיגְט אַיִין קַלְאָפּ אַיבָּעָר דער אַנדְרָעָר. — כ'קָאָן דִּיר הַיִּנְטָגָרְנִישָׁת צּוּשְׁטִיעָר גַּעֲבָן אוּרִיךְ אַפְּלָעְשָׁלָע. — דער רַעֲגָן האָט גַּעוֹאַשָּׁן זַיִן פְּנִים אָוָן אַרְאָפְּגּעָאָפּעָט פָּוּן זַיִן נָגָע. עַר האָט אוּסְגּוֹעָזָן וַיִּאָמַת. שְׁלוּמָעָן האָט, אוּרִיךְ זַיִן אַנְבָּלִיקְ, אַנְגָּנוּמוּמָעָן אַרְחָמָנוֹת. גַּעֲמִישָׁת מִיט אַכְּסָע. יַא, מַאָטֶל, דער פֿאַרְבִּי סְעָנָעָר, דער עַקְשָׁן, האָט גַּעֲלָאָן זַיִד אַרְוִיסְצִיעָן דעם מַאָרָךְ פָּוּן דִּי בִּינְגָרְפּוֹן זַיִן «בְּאוּעָגָנָגָן». עַר האָט אַיְר אַפְּגּעַבָּן זַיִנְגָּע אַזְגָּנָה, זַיִנְגָּע נַעֲכָת אָוָן דָּאָס גַּאנְצָע בִּיסְלָה. חִוּוֹת, וָאָס עַר האָט פֿאַרְמָאָגָט. — וָאָס שְׁלָעְפְּסָטָע דַּעַךְ אָזָי? — האָט מַאָטֶל גַּעֲפְּרָעָגְטָן. שְׁלוּמָעָן האָט בִּיט גַּעֲנְטְּפָעָרְט אָוָן מַאָטֶל האָט אִים לְסֻפָּה גַּעֲלָאָן הַיִּנְטָעָר זַיִד; אוּפְּקַעְגַּשְׁלִיכְט אַיִין דער טַוְנְקָל אָוָן פֿאַרְשָׁוֹוֹנְדָן פָּוּן דִּי אוּגָּנָה. שְׁלוּמָעָן האָט זַיִד בָּאַזְגָּעָט נָאָךְ פֿאַמְעָלָעָכָר. מַעֲנְטָשָׁן הַאֲבָנָן זַיִד אַומְגַעְקָוָקָט אוּרִיךְ אִים. דער בָּאַרְיָר מִיט אִים אַיְזָן אַוְסְגּעַקְוּמוּמָעָן הַאַרְטָט אָוָן זַיִן פֿיְגָוָר האָט אַפְּיָלוֹ אַיִן דער פֿינְצְטָעָר אַוְסְגּוֹעָזָן מְשׁוֹנוֹתָה. סְאַיִן גַּעֲוֹעָן שְׁוּוּרָעָן צַוְּגִין אַזְוִי בָּאַלְאָן; אַבָּעָר דַּעַר אַוְמוֹוִילְן אַהֲיָמָצָר גַּיִין גַּעֲוֹעָן שְׁטָאָרָק. עַר האָט זַיִד גַּעֲכָסָט אָוָן נִיט גַּעֲקָאנְטָפּ אַפְּרָשְׁטִין זַיִנְגָּע בָּרִידָעָר, מַאָטָלָעָן, צַי אַפְּיָלוֹ יְשָׁרָאֵלָן. וַיִּהְעָמֵד האָט אַמְעָנָטָשָׁן גַּעֲקָאנְטָפּ אַפְּגּעַבָּן דָּאָס גַּאנְצָע חִוּוֹת פָּאָר אַפְּרָטִיִּי, וָאָס בָּאַשְׁטִיטִיִּי שְׁלִיסְלָעָדָע אַוְיךְ פָּוּן מַעֲנְטָשָׁן אָוָן גַּעֲפִינְגָּן אַזְוִי וַיִּוְינִיקְ צִיְּטָטְפָּאָר דַּעַם נַעֲנְטָסָטָן מַעֲנְטָשָׁן. דַּעַם אַיְגָעָנָם בְּלָוֶת אָנָּזְפִּילִישְׁ? אַזְוִי גַּלְיִיצְיִיטִיקְ, האָט עַר זַיִד גַּעֲשָׁמָטָפּ אַפְּרָטִי זַיִד, פָּאָר זַיִן אַיְגָעָנָר אַוְמוֹוִיִּי לִקְיָקִים אַהֲיָמָצָגִיִּי, וַיַּעַן עַר האָט גַּעֲוֹוָסָטָן. אַזְוִי שְׁיַנְגָּעָפָעָלָעָן אָוָן אַיְטָשָׁע מַאְרָקָן קָוּנוֹן אַוְיִגְעָר אָוָן זַיִנְגָּר אָוָן עַר זַיִל עַפְּנְגָּעָנָן דַּי טִיר. אַבָּעָר דַּעַר גַּעֲדָאָנָק האָט אַיְמָטָעָט קָעָגָן זַיִ. פָּוּן אַלְעָזָל זַיִן הַאֲבָנָן זַיִד זַיִד אַגְּנְעַשְׁפָּאָרְטָן בְּלוֹזָן אָנָּזְגָּבָונְדָן אִים צַוְּזַיְד, וּמַעַן בִּינְדָּס צַוְּאָהָנָט צַוְּאָהָנָט — אָוָן עַר קָאָן זַיִד נִיט אַפְּרִיסְטָן אָוָן אַנְטָלְזִיפָּן. עַר האָט נִיט גַּעֲקָאנְטָאָנְקָוָן דַּעַם טָאָטָנוֹת פְּנִים. אַלְעָזָל אִים האָט זַיִד אַיְבָּרְגָּעְדָּרִיטִיקְ, וַיַּעַן עַר האָט עַס גַּעֲזָעָן. אִים האָט זַיִד גַּעֲקָאנְטָאָנְקָוָן שְׁיַנְגָּעָפָעָלָעָן אָוָן נִיט גַּעֲקָאנְטָאָנְקָוָן אַיְרָעָרְיִידִיךְ. וָאָס זַיִל נִיט זַגְּאָנָן וָאָס זַיִל נִיט מַיְנָעָן — האָט עַס גַּעֲבָרִיטִים אַיְנָעוֹוִיִּינִיקְ. עַר אַיִן גַּעֲוֹוָעָן אַפְּרָמְשָׁפְּטָעָר. אַלְעָזָל אַיִן אִים אַיִן גַּעֲנְגָּרְיִידִיךְ, וּמַעַן גַּעֲדָאָנָק וּמַעַן זַיִל אַיִן גַּעֲוֹוָעָן אַיְסְגּוּלָאָשָׁן. אַפְּיָלוֹ דַּעַר הַוּנְגָּר פְּלִין בְּלוֹזָן בִּיטְעָרְקִיטִיט. שְׁלוּמָעָן האָט זַיִד גַּעֲפְּרוֹוֹת אַנְכָּפָן מִיטָּן גַּעֲדָאָנָק אָנָּזְדָּר «קַאְשְׁקָעָן» וּמַעַן דִּי דָוָס — זַיִד אַוְיִפְּצָוֹמָנוֹתָרָה. אַבָּעָר וָאָס האָט דָּאָס אַלְעָזָל בָּאַדְיִיטִים אַגְּטָקָעָגָן דַּעַם טָאָטָן, וָאָס אַיִן גַּעֲלָגָן אַיִן בעַט אָנָּזְקָאָנְקָט?

עַר האָט אוּפְּגּוֹהָיִבְן דִּי אוּגָּנָה צַוְּדִי דִּי פֿעַנְצְּטָעָר פָּוּן דִּי הַיִּזְעָוָר. וּמוֹ נִיט וּמוֹ האָט זַיִד דָוְרְכָגְעָזָעָן אַדְיָן שְׁפָעְטָל לִיכְתָּבָדְךָ דִּי שְׁוֹאָרְצָעָטָה, מִיט וּוּלְכָעָדָה דִּי פֿעַנְצְּטָעָר זַיִנְגָּעָנָגָעָן. עַר האָט גַּעֲוֹוָסָטָן, אַזְוִי דִּי שְׁטִיבָעָר אַיִן אַיְצָט דַּעַר שְׁעָנְטָעָר מַאמְעָנָט פָּוּן טָאָגָה. מַשְׁפָּחוֹת קָוָמָעָן זַיִד צְוֹזָעָמָעָן, זַיִצְנָן בְּיִם טִיש — טָאָטָעָס, מַאָמָעָס, קִינְדָּרָה. דִּי אוּוֹיָנָס זַיִנְגָּעָנְיִיכְּצָט. מַעַן וּוּאָרְעָמָט דָּאָס עַסְנָאָן זַיִן גַּעֲנְיִיסְטָפּ אַדְרָעָמָט דַּעַר גַּעֲמָעָס, קִינְדָּרָה. דִּי פֿאַרְקָעָמָרָן פָּוּן דַּעַר נַעֲכָת הַאֲבָנָן זַיִד נָאָךְ נִיט אַגְּגָהָיִבְן. זַיִצְנָדִיק

איבער די טעלערס וואראמעס, שמעסט מען : מען דערציילט זיך די ניעסן ; מען לאוט אין דער זופיקער פארע ארייניווילען די חלומות וועגן סוף פון דער מלחהה, וועגן גוטע טאג, וואס וועלן קומען. יעדער לעפל זופ איז א פולער לעפל בטחון ; יעדער לעפל זופ — אַ צְזֹאָגָא, אָזֶן וּמְעַן וּמְעַט אַיבְּעַרְלָעַבָּן.

ער האט זיך געפונגען בי די דראטן און זיך געשלאפעט לענגוייס דער גאס. רעגן-טראפענס האבן געטריפט פון איין דראט צום אנדערן, ווי נאטון אויף אַ טְרוּיִעַן ריקון בלאט פון אַ גָּאַטְ�וִוָּך. אִם האט זיך געמִינִיעַט אַ פֿאַלְצִיִּישׁ הִיטֵּל. ער האט און ער האט זיך אַומְגַעְקָעָרָט. ער געץ וויתט האט געמִינִיעַט אַ פֿאַלְצִיִּישׁ הִיטֵּל. דאס האלץ אַונְטָעָר דִּי אַ וִיְתִּיקָּן דָּוְרְכָּגָאנָג אָזֶן אַרְיִיטְגָּוְמָעָן אַין אַ שְׁמָאַל גַּעַסְל. ער האט אַוְמְדָעַרְטְּרָעַלְעַד גַּעַקְוּעַלְט אַון גַּעַפְרָעַסְט. ער האט אַוְפְּגָעַשְׁטָעַלְט דֻּעַם בְּגַדִּים האט אַוְמְדָעַרְטְּרָעַלְעַד גַּעַקְוּעַלְט אַון גַּעַפְרָעַסְט. ער האט אַוְפְּגָעַשְׁטָעַלְט דֻּעַם קָאַלְגָּנְעָר פָּוּן מָאַנְטָל אָזֶן גְּלִיךְ צְוִירָק אַומְגַעְלִיגָּט. ער קָאַלְגָּנְעָר אִין גַּעַוּעַן נָאַס. ער האט נִיט גַּעַוּסְט, וואס עַס גַּעַשְׁעַט מִיט אִים. ער אִין גַּעַוּעַן ווי אַ פְּרָעַמְדָעַר צָו.

זיך און ער האט פֿאַר זיך מְוֹרָא בְּאַקְוּמוּן. פֿאַרְבִּיְגִיְעַנְדִּיק אַ טְוִוָּר, האט ער זיך בְּאַגְּנֶנְט מִיט אַ גּוֹפְל, פֿאַרְוִוִּיקְלָט אַין אָ דִין בְּאַלְאָטָל. ער דָּעַג אַין זִיְתִּיק אַרְאַפְּגָעַרְנוּן פָּוּן אַ צַּעֲקְנִיטְשָׁן דָּאַשְׁיק פָּוּן אָ קִיְלְעַכְדִּיק יִדְיִיש הִיטְעָלָע. דָעַם בְּחָוָלָס הַעֲנָטָל האט גַּעַרְבִּין דִּי טְרִיפְנְדִּיקָעָן נָאַז. — דָו וּוִיְקָסְט דָעַך אַין גָּאַנְצָז, שְׂיַעַלְעָ, — האט שְׁלָוָם זיך אַפְּגָעַרְוָן צָוָם הוֹיְחַ-זִיְנְגַעַרְלָ. שִׁיעַלְעָס פְּנִים האט זיך צְעַשְׁיַנְט אָזֶן דִּי אַיְגָלָעָד הַאֲבָן לְעַבְדִּיק אָ בְּלִיאָסְק גַּעַטָּאָן. ער האט גִּיד אַוְסְגַּעַשְׁנִיצְט די נָאָז : — וּוְלִיסְט הַעֲרָזָן מִין נֵי לִיד ?

— וּוְעָר בְּרוּיך דִּין לִיה, שִׁיעַלְעָ ? כִּיחָבָב אַ קָּאַקְּפָאַנְיָע אַין בּוֹיך.

— אָזֶן מִין בּוֹיך מִינְסָטָע אַין אַנְגַּעַשְׁטָאָפָט ? מִיט וואס ? מִיטָן דָּעַג ?

— וּוְעָר מִינְט ? גִּי אַחֲיִים.

— סְפַעַלְט מִיר צָו אַ צְוָאַנְצִיקָעָר. אַיְנָעָר דָא, אַין דָעַר אַפְּיִצְנָע, וּוְיל מִיד פְּאַרְקִוְפָּן אַ זְוַפְּ מִיט אַכְטָט שְׁטִיקָלָעָד קָאַרְטָאָפָל. הָעָר מִין לִיד, — האט ער אַנְגַּעַשְׁטָאָפָט שְׁלָמָעָן פָּאָר דָעַר קָלָאָפָע אָזֶן זַי בְּאַלְד אַפְּגָעָלָאָז. — וואס בִּיסְטָע עַפְעָס אַזְוִי פָּאַרְהָאַרְטָעַוּעַט ?

— כִּמְאָד סְפָאָרָט. — האט שְׁלָוָם זיך אַ קָּלָאָפָע גַּעַטָּאָן מִיט דָעַר פּוִיסְט אָז בְּרוּסְטִ-קָּאָסְטָן.

דָאָס בְּחָוָלָל האט גַּנְבִּיש אַ פִּינְטָל גַּעַטָּאָן מִיט די אַוְיָגָן : — כִּיחָבָב אַ לִיד, וואס עַט פָּאָסָן אוֹרְפָּאָר וּמִי אַנְגַּעַנְגָּאָסָן ! — אַוְיָגָן אַרט האט ער אַנְגַּעַנְמָעָן אַ טְעַטְּרָאָלָע פָּאָזָע ; אַפְּגָעַוְיִישָׁט די נָאָז ; זיך אַ בִּיסְל אַפְּגָעַרְקָט פָּוּן שְׁלָמָעָן אָזֶן זיך צְעַזְוּנְגָּעָן :

„וּוְנָר קָלָאָפָע דָאָס אַזְוִי שְׁפָנָט בְּיַיְנָאָט ?

סְקָלָאָפָע דָעַר גַּעַטְאַ-הַנְּגָנְגָר.

עַפְגָּן, עַפְגָּן, אַפְּרָאַוְיְזָאַצְיְנָלָע.

דוּ יְעַסְטָמָר מִיד מַאֲכָן גַּרְינְגָר.

וּוְיִקְאָן עַז דִּיר דָעַן עַפְנָעָנָן ?

כִּיחָבָב מְוֹרָא פָּאָרָן אַלְטָן.

עפֿן, עפֿן, אָפְרָאָזִצִּיעַלָּע,
עד 'על אלץ גוט באהאלטן.

עפֿן, עפֿן, אָפְרָאָזִצִּיעַלָּע,
עד 'על אלץ גוט באהאלטן."

אַיבְּעַרְגַּעַחֲוֹת דַּעַם לְעַצְמָן רַעֲפְּרִין, האַט שִׁיעַלָּע אַשְׁטוּרְכָּע גַּעַטָּן שְׁלוּמָעָן: —
נו, זִינְגּ מִיט מִיט מִיר...

שְׁלוּמָהּ האַט אִים גַּעַלְאָן שְׂטִינָן זִיךְ אַטְרָאָגְּגָעָן אַהֲיִם, וּוי גִּיךְ עַד האַט
גַּעַקְבָּנָט. עַד האַט אַין דְּמִינוֹן גַּעַזְעָן דַּעַם טַעַלְעָר עַסְן, וּואָס שִׁינְעָן פַּעַסְעָלָע וּוּעָט
אִים דַּעַלְאָנְגָּעָן. «עפֿן, עפֿן, אָפְרָאָזִצִּיעַלָּע, זֹועַסְטָ מִיר מַאֲכָן גַּרְגְּגָעָר...» —
הַאַט עַד גַּעַבְּרוּמָט צֹו זִיךְ אַוִּיךְ אַקְול, «דַּעֲרְפָּאָר בֵּין עַד אַזְוִי צַעְדָּרִים, בַּיוּעָר קִין
מָאַל נִישְׁתְּ וְאַטְמָה...» — הַאַט עַד גַּעַטְרָאָכָט. נִיט וּוּיִיט פָּוּן טַוְוִעָר אַוִּיךְ לְוָטָאָמִירְסָקָע,
הַאַט אִים בָּאָגְּנוּנָט אַנְיִ גַּעַזְעָנָג. דַּאַס הַאֲבָן דַּי צַוקְעָרְלָעָר. אָנוֹ סָאָכָּרִין הַעַנְדְּלָעָרָס
אוּיסְגַּעַזְעָנָגָעָן זִיעָרָ סְחוּרָה.

אַ קלְיָין יַדְעָלָע מִיט אַקְעַסְטָעָלָע פָּאָרָהָנָגָעָן אַיבְּעָרָן הַאֶלְדוֹן האַט אַ צִּיגְעָטָאָן

שְׁלוּמָעָן פָּאָרָן אַרְבָּל: — קַוְּפָּאָר אַהֲרָזְדָּעָרְכָּפְּעָנִישׁ...

שְׁלוּמָהּ האַט זִיךְ אַרְוִיסְגָּעָרִיסְן פָּוּן זִינְגּ הַעַטָּט: — כַּדְאָרָפְּ נִישְׁתְּ קִין הָאָרָצִי
דֻּעְרְכָּפְּעָנִישׁ!

דַּאַס יַדְעָלָע אִיז אִים נַאֲכַגְעָנָגָעָן: — דִּין פְּנִים זָאנְטָ מִיר, אוֹ דִּיחְלָשָׁט
נָאַךְ אַצְוקָעָרָל. — עַד אַין אַרְיִין מִיט אַין טְוִיעָר. — נָעַם אַצְוקָעָרָל, וּואָס אַרְטָ
דָּעָךְ? יָעַט דִּיר זִין זִיס אַין מוֹיל אַונְסָעַט דִּיר וּוּרָן לִיְכְּטָעָר אַוִּיפָּן הָאָרָצִי.

שְׁלוּמָהּ האַט רְחַמְּנוֹת בָּאָקוּמוֹן אַוִּיךְ אִים: — אַיר וּוּילְט אַגְּדָה?
— וּוי פָּאָלְסָטָע אָוִיסְ? פָּעַלְתָּ מִיר פְּרָסָה, מִינְיָסָטָע? מִצְעָכָאָפְּטָ מִיר דִּי סְחוּרָה
אָוְנְטָעָר דַּעַר הָאָגָּט. פָּוּן מִינְיָעָ צַוקְעָרְלָעָר בְּלִיְבָּט דַּעַר זִיסְטָר טָעַם אַין מוֹיל אַגְּנָצָן
טָאגְ אַין מִינְיָן וּוּיְבָּמָאָכָט זִי אַזְוִי, אַזְעַן זָאַל זִי קָעָנָגָעָן נָאָגָן מִינְדָּעָסָטָנָס צְוַויִּי שָׁעה
אַזְעַן זִי זָאַלְן נִשְׁתְּ צָגִיאִין. נָוָה, נָעַם שָׁוִין.

— טָא גַּעַטָּ מִיר שָׁוִין דְּרִיְיִ... — הַאַט שְׁלוּמָן נַאֲכַגְעָבָן.

— אַט אַזְוִי הַאֶלְטָן עַךְ פָּוּן דִּיר. — דַּאַס יַדְעָלָע הַאַט אָוְנְטָעְגָּהָוִין דַּאַס
גַּלְעָל אַיבְּעָרָן קָעַסְטָעָלָעָר. — גַּעַב אִים טַאָקָעָ, דַּעַם טָאָטָן, אַצְוקָעָרָל. סְעַט זִין אַ
הַילְּפָחָ פָּאָר אִים.

— אַיר קָעָנָט מִין טָאָטָן?

— סְיָדָעָן? כִּיקְעָן דִּיר אַזְעַן כִּיקְעָן דִּין טָאָטָן אַזְעַן וּוּמְעָן קָעָן עַךְ נִשְׁתְּ?
שְׁלוּמָהּ האַט אִים גַּעַלְאָן דִּינְטָעָר זִיךְן. פָּוּן גַּעַוְוִינְהָיִיט הַאַט עַר, אַרְיִינְקָוְמָעְדִּיק
אַין הוּאָה, אַוִּיגְעָהָוִין דִּי אַוִּיגְן צֹו אַסְתָּרָס פָּעַנְצָטָר. נִיט גַּעַוְוָן קִין לִיכְטָ אַין
זִיךְן. עַד אַין אַרְיִינְגָּעְקָוּמָעָן אַין פָּאָדָעְרָהָיּוֹל אַזְעַן אַרְיִינְגָּעְצָוְגָּעָן אַוִּיפָּן פְּנִים אַ
פְּרִילְעָכָע מַאֲסָקָע.

שִׁינְעָן פַּעַסְעָלָע הַאַט, וּוּיְזָוִת אָוִיסְ, דַּעְרָהָעָרָט זִינְגּ טְרִיטָט, וּוּיְלָזִי אַרְוִיסְ-
גַּעַקְוּמָעָן אִים אַגְּטָקָעָן אַוִּיךְ דִּי שְׂטִיגָן: — וּוי בִּיסְטָע דַּאַס פָּאָרְפָּאָלָן גַּעַוְוָאן?

— פרעג גאנרנישט, מאמע, — האט ער געטאפעט, — זעסט די "חנהלאעד",
וואס כ'האָב? אַ פֿאַלִיכְצָיאַנט האט מעך נאָכְגַעַיָּאנְט.
— סְבִּיסֶל עַזְן שְׁטוּיעַט שׂוֹין צְווֵי שָׁעה... — זַי האט אַים גַּעַהַאַלְפַּן אַראָפְּצִיעַן
די פֿיַּכְּבַּע בְּגַדִּים אָנוּ אַרְוִיסְשָׁלְעָפַן די שְׁטִיקְעָר האַלְזַן פָּונְן אָנוֹטְנָעֶר מַארִינְאָרְקָע
אָנוּ דַי הַוִּיזָן. אַין אַ רְגָע אָרוּם, אַינוּ די פֿאַדְלָאָגָע אָרוּם יָוֹגַג גַּעֲוָעָן בְּאַלְיִיגְט מִיטַּא
נוּיְשָׁקְהַדִּיק בְּעַרְגֵּל האַלְזַן. — אָנוּ דָּאס אַלְזַן האט אַ מְעַנְשָׁטָס גַּעַטְרָאָגַן אוּזַּד!
הַאַט יַי גַּעַרְדִּיט מִיטַּן קָאָפַן דַעֲרָנָאָר אַים אַ שְׁטוֹפַן גַּעַטְאָן צּוֹם טִישָׁ. — נָוּ, גַּעַם
שׂוֹין עַפְּסָם אַין מוֹיל אַרְיָין, נָעַם שׂוֹין! — וּוֹעֵן זַי האט גַּעַעַפְּנָט זִין מְעַנְאָשָׁקָע אָנוּ
דַעְרוֹעָן דַי שְׁפָעָנָעָר, אַינוּ אַיר צְפּוּרְדִּינְקִיטִי גַּעֲוָעָן פּוֹלְקָאמָן: — וּוֹי טִיעָר אַינוּ הַיִּנְטָמָע
הַאַלְזַן, הע, שְׁלֹם?

— דער רעגן קלפאט אראפ דעם פרײַן. ס'מאכט זעד וואראם. — ער האט זיך גיעזעט צום טיש.

— אֶבְעָר אוֹרֵף אַחֲלָב פָּלָעַשְׁלָעַ עַט זִין? — זִין הָאָט אִים נַאֲכַגְּפָלָגְתִ מִי
דִי אוֹיגָן, ווֹי עַר הָאָט גַּעֲנוּמָעַן זַוְּפַן דַּאס בְּרִיקָעַ ווָאַסְעַר פָּוּן טַעַלְעָר. ווֹי גַּאֲר זִין
הָאָט בָּאַמְּדָרְקַט אָז עַר טָוּת זִיךְרָא קָעָר צָוּם בְּרוּיטִישָׁעַנְקָל, אַיז זִין גַּעַשְׁתָּאַנְעָן
דָּעַרְבָּיִי: — נִישְׁתַ בַּי מַאֲטִיעַן! דַּאס מוֹזִין אוֹרֵף מַאֲרָגָן אַין דַעַר פְּרִי. כְּהַאֲבָב
דִּידְרָג גַּעֲמָאָכְטָא קָאַקְלָעַטָן. — זִין אַיְזָה לַוְיָה גַּעַטָּאָן צָו דַעַר קִיךְ אַזְן צַוְּגָעַקְוּמָעַן צָו
אַיִם מִית צַוְּיִי שׂוֹאַרְצָעַ קָאַטְלָעַטָן, גַּעֲמָאָכְטָא פָוּן עַרְזָאַץְקָאַוּעַ. שְׁלוּם הָאָט זִיךְרָא
צַוְּגָעַקְאָפְטָא צָו זַוִּי. עַנְדַלְעַךְ הָאָבָן יַיךְ זַיְנָע צִיְין אַיְגַעְבָּיסָן אַז עַפְעָס מַמְשָׁוְתָדִיקָס,
קִיעְוָודִיקָס. עַר הָאָט נִיט גַּעֲפִילָט דֻּעַם קָאוּוֹדִיקָוּ טָעַם. עַר הָאָט גַּעַפְילָט דַאָס
זָאַלְעָן דַעַם אַיִיל, ווֹאָס הָאָבָן אַגְּנַעְבָּרָאָכְטָא דַעַם טָעַם פָוּן פְּלִישָׁ.

זוי האט אים אַנְגָּעָקֹקֶט : — צו וואס אַהֲמָדָר ?

— מען זאל זעד דאס אלץ אדריסאַהן פון קאָפּ.
די קאָרְעַן איז געווען אויסגעטֿרּוּנְקָעַן. שיינְגַע פֿעַסְפִּיעַ
אליט אַ בלִיכִים, ווֹאַס האַטְקָלָאָר גַּזְעַזְגַּטְמָט, ווֹאַס עַר מָזָא
אליט אַ בלִיכִים, ווֹאַס האַטְקָלָאָר גַּזְעַזְגַּטְמָט, ווֹאַס עַר מָזָא

שוווער אויגענומען. אויפן ווועג האט ער זיך דערמאנט; צו צום נאנסן מאנטל און אַרוּיסְגָּעָנוּמוּן פֿוֹן קָעְשָׁעָנוּ דֶּסֶם פָּאָפִירֶל מִיטָּ דֵּי דְּרִי צָוקָעָרָלָעָן. — נָא דִיר אַחֲרַצְדָּעָרְכָּפָעָנִישׁ, — האט ער אַיד דַּעֲרָלָאָנְגָּט אַיְוָס, אַ צּוֹוִיתָס אַרְיִינְגָּעוֹוָאָרָפָן אַיְן מוֹיל אָונֵן אַ נָּאָג גַּעַטָּאָן דֵּי זִיסְקִיט.

אייטשע מאירס קלין, אַיְנְגָּעָרְסְּוּמָּפָן פֿנִים האט אַרוּיסְגָּעָלָט וּוּי אַ פָּלָעָק פֿוֹן קִישְׁן אוּפִין בעט. דֶּסֶם פֿנִים מִיטָּ דֵּי פָּאָרְגְּרִינְטָעָ לְיפָן, מִיטָּ דֵּי הָאָלָב אַרְאָפְּגָּעָלָאָז זַעַנְעָן אַוְיְגָּן-לְעַדְלָעָן, מִיטָּ דֵּי לְיוֹעָן בָּאָקָן, וּוּאָס הָאָבָן זַיךְ אַנְגָּבָלָאָן אַוּן אַיְנְגָּעָפָלָן מִיטָּ יְעָדָן אַטָּעָם, האט דַּעֲרָמָאנְטָ שְׁלוּמָעָן אַן אַ וְשַׁאֲבָעָ. ער האט גַּעֲפִילָט, וּוּי דֶּסֶם גַּאנְצָעָ עָסָן, וּוּאָס ער האט אַיְן זַיךְ, רִיסְטָ זַיךְ אַרוּפְּצָקוּמוּן אַיְן מוֹיל אַרְיִין. ער האט נָאָך אַ מָאָל אַ נָּאָג גַּעַטָּאָן דֶּסֶם צָוקָעָרָל אַוּן צּוֹגָעָנוּגָעָן צּוֹם בעט. צו זַיְנָעָ נַאֲלָעָכָעָר האט זַיךְ אַרוּפְּגָּעָרִיסְן דַּעְרָ הַעֲסָלָעָכָר, שָׁאָרְפָּעָרָ רִיחָ; אַ רִיחָ, וּוּאָס האט אַיְם פָּאָרְפָּלָגָט דַּוְרָךְ דֵּי טָעָג אַיְן גַּעַהְאָלָטָן אַיְן זַיְנָעָ מַאֲכָתָן אַיְן דֵּי בָּעָכָט. ער האט זַיךְ אַיְבָּרְגָּעָבוֹגָן אַיְבָּרְן קָרָאָנְקָן. דֵּי שְׁוּנְרָעָ אַוְיְגָּן-לְעַדְלָעָן הָאָבָן זַיךְ אַ בִּיסְלָ פָּאָרְשָׁאָרָצָט אַוּן אַנְטָפָלָקָט אַ פָּאָרָ מַוְתָּנָעָ שְׂוּאָרְצָאָפָלָעָן. — שְׁלָאָפְּסָט, טָעָטָעָ? — האט שְׁלוּמָ גַּעֲפָרָעָט סְתָמָ אַזְוִי. ער האט גַּעֲוָוָסָט, אַוּן אַיְטָשָׁ מַאֲרִ אַזְוָאָד. וּוּפְלָ מַאֲלָהָ האט ער, אַיְן זַיךְ, תְּפִילָה גַּעַטָּאָן, דַּעְרָ טָעָטָעָ זַאלָּאָטָשָׁ אַיְנְשָׁלָאָפָן, פִּינְגָּעָכָעָר אַנוּוּגָּהָיִיט, וּוּאָס באַוּסָטִיָּין אַוִּיפָּ אַ פָּאָרָ שָׁעָה, מַעַן זַאלָּ פָּרִי וּוּעָן פֿוֹן זַיְנָעָ בְּאַלְדָּ אַרְיִינְגָּעָקוּמוּן?

דֶּסֶם פָּאָרְפָּרָעָטָטָ מַוְיל האט זַיךְ גַּעֲפָנָט אַוּן אַרְיִינְגָּעָזָופָט אַ בִּיסְלָ לְוֹפֶט: —

פָּאָרָ וּוּסָ בִּיסְטָעָ בֵּינוֹ אַוִּיפָּ מִיר? רְשָׁלָוּמָ האט זַיךְ צָעָלָאָטָ, טְוָלָדִיק, קִיכְנְדִּיק: — פָּאָרָ וּוּסָ זַאלָּעָדָ מִצְקָעָ דְּרִינְגָּוּןָ וּוּרְןָ בֵּינוֹ אַוִּיפָּ דִּירָ, טָעָטָעָ? זַעַסְטָ נִישְׁתָּ, אַזְוָאָבָן אַפְּגָּעָעָסָן אַוּן בֵּיןָ

— בִּיסְטָ שְׁוִין דָא מַעַרְ וּוּי אַ שָׁעָה, — הָאָבָן דֵּי לִיפָּן גַּעַשְׁאָרָכְט.

שְׁלוּמָ האט זַיךְ אַוּוּקָגָעָזָעָט אַוִּיפָּ רְאָנדָ פֿוֹן בעט: — טָעָטָעָ, — האט ער פְּרִילְעָךְ אַוּסְגָּעָרְפָּן, — דֵּי פָּאָנְיְלָעָךְ זַעַנְעָן אַרְיִין אַיְן קָרְגִּוִּ!

— דְּאָרְפָּסָט מַעַד נִישְׁתָּ קָרְמָעָן מִיטָּ קִיְּן לִיגָּנָן.

— טָעָטָעָ, כִּשְׁוּעָרָ דִּירָ, דַּעְרָ גַּאנְצָעָרָ דַּעְסָאָרָט אַיְן גַּעַגָּנָגָעָן אַוִּיפָּ רְעָדָעָר.

אַוִּיפָּ דַּעְרָ נָאָכָט 'עַט מַעַן וּוּסְן אַוִּיפָּ זַיְבָּרָ.

אייטשע מַאֲרִ האט אַפְּגָּעָיְפָצָט: — זַיְ צִיְּעָן אָנוֹדִין אָוִיסָ דֵּי נִשְׁמָה...

שְׁלוּמָ האט אייטשע מאירס זַיְפָן זַיְן בָּאַמְּעָרְקָוָנָגָ אַגְּעָנוּמוּן פָּאָרָ אַ גּוֹטָן סִימָן: — סְגִיָּתָ צַוְּמָעָרָ, טָעָטָעָ, — האט ער לִיכְטָ גַּעַלְעָפָלָט אַיְבָּרָ דַּעַם קָרָאָנְקָנָס גַּעַלְעָרָ הָאָנָט. — זַוְּמָעָרָ טָוָט זַעַךְ שְׁטוּנְדִּיקָ עָפָעָס. אַוּן האט גַּעַהְעָרָט... דֵּי נִיְּעָ רָצְצָעָ? אַ גַּאנְץ בְּרוּיטָ אַוִּיפָּ אַ קָּאָפָן, אַ קִּילָּאָ צָוקָרָ, פִּינְפִּילָאָ מַעַל...

— כִּחְאָבָ גַּעַהְעָרָט... אָונֵן אַ העַמְּרָל.

שְׁלוּמָ האט פָּאָלָשָׁ אַוְיְפָגְּלָאָטָ: — נִיטָ קִיְּן שְׁלַעַטְנָרָ וּוּיזָ, הָעָ? אָונֵן נָאָגָןְבָּ דִּירָ גַּעַרְבָּנְגָּט אַ צָוקָרָל. — ער האט אַרְיִינְגָּעָשָׁטוּפָט דֶּסֶם בָּרוּינְגָּעָן קָלְעָצָל צּוֹיְשָׁן אייטשע מאירס לִיפָן. זַיְ הָאָבָן עַס אַרְיִינְגָּעָזָופָט אָונֵן דֵּי לְיוֹזָעָ בָּאָקָ אַיְן פֿוֹן

איין זייט געווארן שפיזיק, בארגיק. איטשע מאיר האט א סמאטשקע געטאן דיאזיסקייט. איין מאל און נאך א מאל: ביז א זיפץ האט זיך אroiסגערטן פון זיין מוויל און דאס צוקערל אונטער ער בעק האט אויפגעעהרט זיך צו באוועגן; ווי ער קראנקער וואלט מיד געווארן פון נאגן. שלום האט ניט געקטן פארטראגן ער באוועגלאייקיט פון ער אונגעטלענער באק: — ס'מאכט דיר גוט, הען טאטע? כ/האָב געקויפט ביטם קליענים יידעלע. ער האט דיר געשיקט א גראס. «איי טשע מאיר», אונט ער צו מיר. «ווער קען נישט איטשע מאיר? איין קליניקיט?» אונטאטט צו ענטפערן, האט איטשע מאיר א זויי געטאן מיטן פינגער אויפן מאן האניאווע טישעלע, וו עס זיינען געתטאָנען דיאָראָמִין-טְראָפָּנָס. שיינע פֿעַסְעָלָעָן וואס איזו דיאָגָּנְצָּעָן צִיְּתָן געטאָנען און דער טיר, האט א שאקל געטאן מיטן קאָפָּן און שלום איזו צו דערצָן, גענומען דאס רויטלעכּע פֿלְעַשְׁעָלָעָן און עס באָטָראָכָּט אָנטָקָעָן ליכט פון לְעַמְּפָּל: — מ'עט מזון קויפָּן א ניס היינט-מְאָרָגָן, — האט ער זיך אָפְגָעָרוֹפָן.

די דינע ליפָן פון קראנקן האָב זיך א באָוועג געטאן: — קויף שוין.

— כ'מוו פריער פֿאָרְקוֹיפָן ס'הָאָלִין, טאטע.

— פֿאָרְקוֹיף...

שיינע פֿעַסְעָלָעָן האט פֿאָרְאוֹרָפָן אויף זיך דיאָפְאָטְשִׁילָע: — כ'על פֿרְעָגָן וואלען-טיינָג. אפשר ער צונגעמען ס'הָאָלִין. — זיז אָרוֹיס און שלום האט געוווסט, איז דאס לויפָט זיז פון שטוב, זיך אָרָאָפְצָוֶרְעָדָן פון האָרָצָן. נאך דעם זיז איטשע מאיר האט אַיְנְגָעָנוּמָעָן דיאָטָראָפָּנָס. האט דאס צוקערל אונטער זיין באק זיך אָנְגָעָהָבוֹן צו באָוועגן. ער האט בּפֿירְוּשׁ אוֹיסְגָעָזָעָן פֿרְיְשָׁעָר, לעבעדיקער. ער האט געוויזן שלומען, ער זאל זיך צוּרִיךְ אָוּוּקְזָעָן בּיְ אָוִיפָן בעט: — עז דערעסט נישט און דערטרינְקָט נִישְׁט... צַיְוִיסִים. — האט ער געדרייט מיטן קאָפָּן.

ער פֿאָלְשָׁעָרְ שְׂמִיכָל איזו געוווען אויף שלומס ליפָן: — ווען דז'וֹאָלָסְט געזען ס'מְאָלְצִימִיט, וואס כ'הָאָב אָרִינְגָעָדוֹקָט, וואָלְסְטָעָן אָנְדָעָרָש גַּעֲרָעָט.

— ס'יוֹאָלָט עַנְקָ לְיִכְתָּעָר געוווען און מִיר...

— טָאָמָעָר 'עַסְט אָזְוֵי רְעָדָן, טאטע, גַּי עַךְ אָרוֹיס.

— לאָמָעָך... וואס אָרט דָעַ? לאָמָעָך זָאגָן, וואס כ'טָראָכָט. כ'טָאָרָ מעַ נִישְׁט אָונְטָרְעָגָעָבָן, פֿאָרְשְׁטִיסְט? דאס איזו מִין אַיְנְגִיצְקָעָר וּוּגָג וּדְזָוּ שְׁלָאָגָן מִיטָן יַעַקָּע. אָוֹן עַפְעָס אַהֲלָפָט עַז דָעַ מִיר גַּעַבָּן. כ'מִין... עז האט מִין בּוּרְוִיט, מִין צֻקָּעָר... דאס איזו אַצְוּשְׁטִיְעָר פָּאָר דִי טָרָאָפָּס. כ'וּוְיל זָעָן אָנְדָעָר לְעָבָן, שְׁלָוּמְשִׁי... וואס מ'עט אַיְפָבָוּעָן נָאָכוּן דִיְתְּשָׁס מְפָלָה. ס'עַט זָעָן אָנְדָעָר לְעָבָן, שְׁלָוּמְשִׁי... דאס איזו דער לעַצְטָעָר אָוֹן עַנְדְּגִילְטִיקָעָר שְׁטָרִיךְ. אַגְּנָץ לְעָבָן הָאָב עַךְ געווואָרט. כ'וּוְיל זָעָן מִיטָן מִינָעָ אַיְגָעָנָע אָוִיגָן...

אין שלומען האט זיך אָלְן גַּעַרְעָן אָרוֹיסְצָוְלִוְיָפָן פָּוֹן צִימָעָר: — טאטע, מיטן זומער, עט דִיר וּוּרָעָן בעסער.

— דער דָאָקְטָאָר האט דִיר גַּעַזְאָגָט?

— יא...

— כ'מו פארט נישט זיין אזי קראנק, אויב ער שיקט מעך נישט אין שפיטאל אידין.

— דאס איז דעם מײַן געשרוי, טאטע...

אייטשע מאיר האט א מלאסקע געטאנן מיט די ליפֿן: — טאָקע גוטע צוקערלעָך. אפשר 'על עץ נאָך הײַנט קענען עפֿעס אַרְאָפְּשִׁילְגָּען...

— כ'על אַרוֹיְפֶּרְוֶן די מאמען, עט זי דיר עפֿעס אַפְּקָאָךן. אייטשע מאיר האט זיך אַ הוּבְּגַעְטָן: — פָּאָר וּוָאָס וּוְילְסָטָע אַנְטְּלוּפְּן פָּוּן מֵיר?

— וּוָאָס רַעֲדַסְטָע, טַאָטָע?

— וּוְאָלְסְטָט גַּעֲקָאָנְטָט פָּאָרְן הַאָלְצָה וּעְד צַוְּקִיְּפָן נָאָך אַ שְׂטִיקָל בְּרוּוּיטָ...

דעָר צָאָרְן האט אָמְגָעְרִיכְט זִיך אַ רִיס גַּעֲטָאָן פָּוּן בְּחוּרָס מוּילָ: — אפשר שְׂוּוֹיְגְּסָטָע שְׂוִין? — האט ער אַוְּסְגָּעְשִׁירְגָּן, — פָּאָר וּוְעָמָעָן הַלְּטַסְטָע אָונְדָה, דִּיבְּגָע פִּיר זַיְן? וּוָאָס וּוְילְסָטָע, מַעַן זַאל דַּעַךְ לְאָזְן אַוְּסְגָּיְן?

— פָּאָר וּוָאָס שְׁרִיסְטָע אַוִּיפְּ מֵיר?

— וּוְיַיְלָ שְׁטָעְנְדִּיק, וּוֹעֵן כְּקוּם אַחִים, הַיְּבָסְטָע אָן מִיטָּן זַעֲלָבָן.

— פָּאָר וּוָאָס פְּאַרְשְׁטִיסְטָע נִישְׁתָּ?

שלומ האט זיך אַיבְּרָעְבִּיגְּן אַיבְּרָעְן פָּאָטָעָר: — אַ מעַנְטָש, וּוָאָס קָאָן רַעְדָן אָזְיָי פִּיל וּוִי דָו, אַיְזָ נִישְׁתָּ גַּעֲפָרְלָעְך קְרָאָנָך.

— כְּהָאָב דִּיר אַ סְּדָ זַאְגָּן...

— כְּיוֹלִיל נִשְׁתָּ הַרְּעָן מַעַר קִינְיָן אַיְזָ וּוְאָרָט!

— כְּיוֹלִיל דִּיר זַאְגָּן, אָז... כְּיוֹלִיל אַיבְּרָעְלָעָבָן דִּי מַלְחָמָה,

— הַאָסְטָמָר מִיר עַרְשָׁת גַּעְזָאָגָט.

— כְּהָאָב מַעַךְ גַּעֲרָאָגָלָט מִיטָּן דִּיטָּש אַ גַּאנְצָ יָאָר אַיְזָ גַּעְטָא... זַעְךְ נִישְׁתָּ אַונְטָעְרָגְעָבָן.

— דָּס וּוִיס עַד אַוִּיך.

— כְּהָאָב אַוְּפָגְעָאָוּעָט פִּיר וּוְיַיְלָ זַיְן...

שלומ האט זיך קְרָומָ צַעְשְׁמִיכְלָט: — דָּס וּוִיס מַעַן אַוִּיך.

— כְּיוֹלִיל הַאָבָן נְחַת פָּוּן זַיְן. זַעְן זַיְיָ אַיְזָ דַעַר נִיעָר וּוּלְטָם. אַבְּעָר שְׁלָוְמִיקְרוּוּין...

צְוֹרִיקְגַּעַשְׁמּוּעָסְט... אַפְּיָלוּ וּוֹעֵן עַד שְׁטָאָרָבָּה, עַט דַעַךְ דַעַר דִּיטָּש מַעַךְ נִשְׁתָּ הַאָבָן מַנְצָחָה גַּעְוּוּן... וּוְיַיְלָ כְּלָאָזָ אַיבְּרָעְרָפְּרִידְשִׁינְעָן זַיְן...

שלומ האט זיך אַוְּפָגְעָרִיסְטָן פָּוּן בָּעֵט. דִי וּוּלְטָט אַיְזָ גַּעְוּוּן עַבְגָּה. ער האט גַּעְשְׁפִּירִיּוֹת אַיבְּרָעְן צִימָעָר אָוּן גַּעַהְאָט אַ פָּאָרְלָאָנָג צַו צַעְשְׁפָאָרָן דִי וּוּנְבָט: אַוְּסְצָרוּ בְּרָעָכָן דִי שְׁוִיבָן אָוּן אַרוֹיְשְׁפְּרִינְגָּעָן דָוְרָכָן צַו פָּעָנְצָטָעָר. לְסֹרֶה האט ער מַעַר נִיט גַּעְקָאָנְט אַוְּסְהָאָלָטָן אָוּן זִיך אַ לְאָז גַּעַטָּאָן צַו דַעַר טָרָ: — כְּעַל אַרוֹיְשִׁיקְּן דִי מַאְמָעָן, — האט ער אַוְּסְגָּעְרִופְּן אָוּן אַרוֹיְשְׁגָעָלָפְּן פָּוּן שְׁטוּב.

אוֹיפְּ דִי שְׁטִיגָן האט ער זִיך בָּאָגָעָנְט מִיט שִׁינְעָן פָּעָסְעָלָעָן. ער האט אַיְדָה אַרוֹיְשְׁגָעָכְּפָט דִי "רַוְמְקָעָלָעָך", וּוָאָס זַיְהָאָלָטָן אַיְזָ דַעַר האָט אָוּן זִיך

נאכגעלאָן אִין אַ ווילְדַן גָּאלָאָפּ אִין דָּעֵר רִיכְטוֹנְגּ פָּוּן דָּעֵר בּוֹנְדיַשְׁעַר קִידּ.
די אַיְגְּנֶטְלְעַכּ קִידּ אִינוּ אִיצְטּ גַּעֲוֹעַן גַּעֲשְׁלָאָסּ, אַבּוּר אִין עַסְ-צִימַעַר אִינוּ בַּיּ
די טִישַׁן גַּעֲוֹסְטּ אָנוּ עַולְםּ מַעֲנְטְשָׁן, פָּאָר יַעֲדַן — אַ טַּעַפּל קָאוּעַ, אִין פָּאָל, וּוּן עַס
בָּאוּרִיוּת זִיךְ אָנוּ אָמְגַעַבְעַטְעַבְעַר גָּאָסּ פָּוּן דָּרוֹיסְן. די מַעֲרַסְטָעּ פָּאָרְזָאָמְלְעַטּ זִיְינְעַן
גַּעֲוֹעַן יוֹגְנְטְלְעַכּ, מִיטְגְּלְדְּעַר פָּוּן יוֹגְנְטְ-בּוֹנְדּ «אַזְקוֹנְפְּטּ». דָּעֵר אַרְדְּגַעַר בַּיּ דָּעֵר
טִיר הָאָט אַינְפְּאָרְמִירְטּ שְׁלוּמְעַן וּוּגַעַן דָּעֵר טַעַמּוּ פָּוּן דָּעֵר פָּאָרְזָאָמְלְנָגּ, אַיְגְּנֶטְלְעַךּ
צּוּיִ טַעַמּוּס : אַיְינְעַ אַ רִיאַן אַגְּזָאַנְזָאַצְּיָאַנְלְעַלְעַ אָנוּ דִּי צּוּיְיטּוּ וּוּגַעַן פְּרַצְן. אַיסְעַר
דָּעַם, הָאָט דָּעֵר דָּרָאָמְקְרִיּוּ זִיךְ גַּעֲזָאָלְטּ בָּאוּיְין מִיטּ רַעְצִיאַצְּעַס.

בַּיּוּם רַעְדְּגַעַר-טִישְׁלַהּ אִינוּ גַּעֲשְׁטָאָגְעַן יִשְׂרָאֵל. נַעֲבַן אִים אִינוּ גַּעֲזָעַסְן דָּעֵר חַבְרַ
סַעְנְדַעַר פָּוּן דָּעֵר קּוֹלְטְוּרְ-גַּעֲזְעַלְשָׁאָפּ אָנוּ «מוֹכָאּ». דָּעֵר אַנְפְּרַעַר פָּוּן דָּרְאָמְאַטְשַׁן
קְרִיּוּלּ. יִשְׂרָאֵל הָאָט גַּעַרְעַדְטּ וּוּגַעַן דָּעֵר אַקְצִיעַ פָּאָרְקָאנְקָעַ חַבְרַיּוּם, וּוּגַעַן דִּי פִּינְחָ
דָּעַקְאָ בְּרוּיטּ, מִיטּ וּוּלְכָעּ יִעְדְּעַר חַבְרַ הָאָט זִיךְ גַּעֲדַאְרַפְּטּ בְּאַשְׁטִיעַרְן.

שְׁלוּמּ הָאָט זִיךְ אַוּעַקְגַּעַזְעַצְּטּ בַּיּ אַטְיַשְׁלַהּ. עַר הָאָט זִיךְ אַנְגְּשַׁטְרַעַנְגַּטּ צּוּ פָּאָרְ
נַעֲמַעַן דָּעַם בְּרוּדְעַרְסּ רִיאַד אָנוּ בְּשָׂומּ אַפְּנַן נִיטּ גַּעֲקָאָנְטּ. עַר הָאָט גַּעֲזַעַן אִין זִיּוּן
דָּמִיוֹן דָּעַם טָاطָן, וּוּי עַר וּוּעַרְטּ גַּעֲזָוְנְטּ, וּוּי עַר אַרְבְּעַטּ מִיטְן הַוּבְלָן אָנוּ שִׁיטּ מִיטּ
וּוִיצְנָן. אָנוּ זִיךְ אַלְיַין הָאָט עַר גַּעֲזָוּן בַּיּוּם טָاطָנְסּ זִיּוּת ; אַיְבָּרְגָּעְבָּוּגְן, מִיטְן הַאַמְעַר
אִין דָּעֵר הַאַנְטּ, אַיְבָּרְגָּעְבָּוּגְן אָנוּ זִיךְ אַפְּנַקְלָעְטּ. דָּאָס בַּילְדָן אַיְזַעְטָאָגְעַן אַזְוִי לְעַזּ
בְּעַדְיקָ פָּאָר זִיְינְגָן אָנוּ זִיךְ הָאָט אִים אַזְוִי פָּאָרְכָּאָפּ, אָנוּ עַר הָאָט נִיטּ בְּאַמְעַרְקָטּ.
וּוּגַעַן יִשְׂרָאֵל הָאָט אַוְיְפָגְעַהְעַרְטּ רַעְדַּן אָנוּ עַר חַבְרַ סַעְנְדַעַר הָאָט פָּאָרְנוּמָן זִיּוּן
אָרְטּ. נַאֲרַ דָּא הָאָט שְׁלוּמּ דָּעַרְפְּלִיטּ אַהֲנָטּ אַוִּיתּ זִיּוּן אָקְסָלְ. יִשְׂרָאֵל אִינוּ גַּעֲזָעַסְן
נַעֲבַן אִים : — וּוּאַסְׁ הַעֲרַטְמָן זִיךְ אַיְן שְׁטוּבָ ? — הָאָט עַר גַּעְפְּרַעְגַּטּ מִיטּ אַ פְּלִיסְטָעַרְ.
— הָאָסּטּ גַּעֲקָאָנְטּ אַרְיִינְקָוּמָעּ, וּוּאַלְסְטָעּ גַּעֲוֹוּסָטּ וּוּאַסְׁ סְ'הָעַרְטָ זִעְדָּ ? — הָאָט
מִיטְגַּעַשְׁיקָטּ גַּעַלְטָ אַוִּירָאָפּ אַ פְּלַעְשְׁעַלְעַ.

יִשְׂרָאֵל הָאָט אַ וּוִישְׁ גַּעֲטַאָן דָּאָס פְּנִים אָנוּ פָּאָרְקְנִיְּשַׁת דָּעַם גַּעֲקָאְרְבָּטּ שְׁטַעַרְן :

— כִּיהְאָבּ פָּאָרְלְוִירָן דִּי פָּאָרְבְּיַנְדּוֹגּ. מִהָּאָט אִים אַיְגְּנַעְזַעְטּ.

— כִּגְיַיִן נִישְׁטָא אַהֲיָם אָנוּ אַ פְּלַעְשְׁעַלְעַ. שָׁאָר אַ פָּאָרְבְּיַנְדּוֹגּ.

— נִשְׁטָא קִיּוּן רִיאַד... אָנוּ בַּאֲלַדְמַרְאָבּ אַיְדָן אַ זִּצְוָנָגּ. דָּרְיִיסְקּ חַבְרַיּוּם מְוּן
נַאֲרַ הַיִּינְטּ בְּאַזְאָרְגָּטּ וּוּרְעַן...
— יִשְׂרָאֵל, דָּעֵר טָאָטָעּ עַקְטָ זַעְדָּ.

— הַעַר, סְ'אַיּוּן דָּא נִיעַסְ...

— יַא, כִּיְוִיסּ. די רָוּסְן זַעְבָּעַן אַרְיַיְן אִין קְרִיגָּ.

— נִיּוּן. רַוְמְקָאָהָסְקִי דָּאָרְפּ וּוּידְעַר אַ פָּאָרְהַוְדְּעַרְטּ מַעֲנְטָשָׁן אַרְוִיסְצְׁוּשִׁיקָן פָּוּן
גַּעֲטָאָ. דָּאָס מָאֵל אִין אַ חְשָׁדָן, אָזּ עַר וּוּעַטּ נַעֲמַעַן פָּאָרְטִיְיִ-מַעֲנְטָשָׁן. עַר הָאָט לִיסְטָעַס
פָּוּן אַלְעַ אַוְנְדוּרְיִקְעַ. קְוּדָם וּוּעַטּ עַר מַסְתָּמָא מַשְׁלָחָן זִיּוּן דִּי אַנְפְּרִירְוָגּ. דָּעַרְצִיְּלַי
גַּאֲרַנִּיטּ אִין דָּעֵר הַיִּם... כִּגְיַיִן צּוּמָן חִזּוּן, וּוּאַרְטָן דָּא צּוּ אַוִּיפּ מִידּ.

יִשְׂרָאֵל אִינוּ אַרְוִיסּ אָנוּ שְׁלוּמּ הָאָט גַּעֲוֹאַנְדָן דִּי אַוִּיגְן צּוּמָן טִישְׁלַהּ. עַר הָאָט
נִיטּ פָּאָרְנוּמָן קִיּוּן וּוּאַרְטָן חַבְרַ סַעְנְדַעַרְסּ רַעְפְּרַעְטּ וּוּגַעַן פְּרַצְן. עַר הָאָט נִיטּ

אראָפֶגֶעַלְאָזָן די אויגן פון דעם שווארצֶן קאָפּ האָרָ, פון די באָברילטֶע אויגן,
פון דער דראָבָנָער, אויסגעָמָּאָרְכְּטָעָר פִּיגּוֹר פון דעם לִיטָּעָר פון דער קוּלְטוּרָ
געֻזְעַלְשָׁאָפּ, וּוּלְכָעָר האָט קִין מָאֵל נִיט אָדוֹרְכְּגָעָלְאָזָן די גַּעַלְעַנְהִיָּת צָו קּוּמָעָן,
וּוּ מַעַן פָּאָרוֹזָאָמְלָט זִיךְ, צָו לַיְעַנְעַן זַיְנָעַ לְדַעַר אָוֹן צָו רַעַדְן וּוּעַגְן לִיטָּעָרָטָר;

אָבָּעָר גַּעַזְעַן האָט שְׁלוּם זַיְנָעַ לְדַעַר יִשְׂרָאֵל, זַיְנָעַ עֲרַגְעַץ אוּרְפָּאָ אַבְּוּדָעָם, בִּים חָזָן,
וּאָס האָט גַּעַהָאָט אַרְאִידְיאָקָעְסְּטָל אָוֹן האָט באָדִינָט די פָּאָרְטִיָּעָן מִיט יִדְעָות. עָר
רוֹסָן אַיְזָאָן אַבְּלָאָפּ; אָוֹן דָּאָךְ האָט דַעַר בְּתַחַן גַּעַוְאָרְקָעָט: אָפָּשָׁר וּוּעַט יִשְׂרָאֵל
ברַעֲנָגָעַן אַגְּוַטָּע בְּשָׂוְרָה... אָפָּשָׁר וּוּעַט אִיטְשָׁע מָאֵיר דָּאָךְ גַּעַזְעַנְטָן וּוּעַרְן?

עָר אַיְזָאָן אַהֲיִמְגַעְגַּעְגָּעָן מִיט יִשְׂרָאֵל. נִיט גַּעַזְעַנְטָן קִין נִיעָסְלָן וּוּאָס זָאָל
אָפְּלָו אָגְרָעָגָן די פָּאָנְטָאָזָע, צָו צַעַשְׁפִּילָן זִיךְ. אַיְן שְׁטוּב האָט עָר בָּאָגְעָגָנָט יוֹסִין
אוֹן מַאְטָלָעָן, וּוּלְכָעָר זַיְנָעַן אוּרְפָּאָ גַּעַקְמָעָן וּוּדַעַט טָاطָן. גַּעַזְעַנְטָן אוּרְפָּאָ אַפְּרָשָׁנָט
אוֹן אִיטְשָׁע מָאֵירָס סְטָאָלָעָ קְמוּמָעָ. זַיְנָעַן אַלְעָ גַּעַזְעַנְטָן אָרוֹם בָּעַט אָוֹן אִיטְשָׁע
מָאֵיר, אַז אַפְּגַעְיוֹאַשְׁעָנָער, האָט אָרוֹיסְגַעְגָּלְבָּט פָּוֹן די קִישְׁנָסָם. וּוּאָס שִׁינְעַן פָּעַסְעָלָעָ
הָאָט אַיְם אַיבְּעַרְגַּעְדָּעָט מִיט אַרְיָין האָגְנָטָע. וּוּ נָאָר עָר האָט דַעְרוֹזָעָן שְׁלוּמָעָן אָוֹן
יִשְׂרָאֵל, האָבָּן זִיךְ זַיְנָעַן אוּגָּן אַגְּגָעָפִוּזָט אוּרְפָּאָ זִיךְ: — אַז נִיְּפָלְעַשְׁלָעָ?

אִיטְשָׁע מָאֵירָס קְמוּס אָוֹן די שְׁכָנִים זַיְנָעַן גַּעַוְוָן פָּאָרְנוּמָעָן מִיט אַשְׁמוּס
וּוּגָּן רַוְמָאָסְקִין אָוֹן דַעַט «בִּירָאָט». בְּלוּזָו די פִּיר זִיךְ זַיְנָעַן גַּעַזְעַשְׁלָאָסָן
מִיט טָاطָעָ-מַאְמָע אַיְן אַרְיָין פָּוֹן בְּלִיקָּה, וּוּאָס האָט זִיךְ גַּעַבְרָאָכָן אָוֹן גַּעַקְיִיטָלָט;
גַּעַבְרָאָכָן אָוֹן גַּעַקְיִיטָלָט, אַיְן שְׁטוּמָעָנִישׁ. מַאְטָל אַיְזָאָן דַעַר עֲרַשְׁטָעָר זִיךְ אַיְפָּ
צּוֹשְׁטָעָלָן; נָאָר אַיְם אַיְזָאָן שְׁגַעְגָּגָן יִסְׁיָּה. די אַיבְּעַרְקִיעָּע גַּעַסְטָן זַיְנָעַן נָאָר גַּעַבְלִיבָּן אַ
וּוּילָאָן לְסָוֹפָה אוּרְפָּאָזָעָק. יִשְׂרָאֵל אַיְזָאָן דַעַר לְעַצְטָעָר אָוֹן מִיטְגַּעַזְרִיגָּן שְׁלוּמָעָן
מִיט זִיךְ. זַיְיָ האָבָּן שְׁפָאָצִיזָט אַיבְּעַרְוָן הָוִית, אַיְן רַעַגְן, זַיְיָ האָבָּן זִיךְ קִין מָאֵל נִיט
גַּעַקְאָנָט פָּאָרְטְּרוּיָעָן אַיְנָעָרָפָרָן אַנְדָעָרָן, אַבְּעָרָסָאָזָן גַּעַוְוָן עַפְעָס בָּאַזְוְגָּדָעָרָס
צּוֹוְשָׁן זִיךְ; אָפְּלָו שְׁלוּמָס פָּאָרְאִיבָּל, אַוְיָן בְּרַודְעָר אַיְזָאָן גַּעַוְוָן אַמִּין דָּרָךְ אַרְצָן
דִּיקְעָר; גַּעַוְוָן שְׁוֹעָר צְצּוֹלָאָן זִיךְ זִיךְ דַעַר גַּעַדְצָאָק, אַז יִשְׂרָאֵל זָאָל נִיט וּוּסִין,
וּוּאָס עָרָטוֹת; אַז עָר זָאָל הַאנְדָּלָעָן אַמְּוּוֹשְׁרִיךְ.

זַיְיָ האָבָּן לְאָנָגָעָגָעָן, בֵּינוֹ יִשְׂרָאֵל האָט זִיךְ אַפְּגַעְרָפָן, וּוּ עָר וּוּאָלָט גַּעַ
לִיעַנְטָן שְׁלוּמָס מְחַשְּׁבָות: — כְּשַׁטְּעָל זִיךְ נִיט פָּאָרָ, אַז מַעַן זָאָל מִיד קְמוּמָעָן זָכָן
די הַיְינְטִיקָע נָאָכָטָן... אַוְיָבְדָו וּוּלְסָטָס, וּוּלְאַיךְ שְׁלָאָפָן אַיְן דַעַר הַיָּם.
שְׁלוּמָה האָט גַּעַוְוָסָט, אַז מַעַן קָאָן אַיְם יָאָזְמָעָן זָכוֹן. דָאָךְ האָט עָר זִיךְ אַגְּגָעָ
כָּאָפָט אַז יִשְׂרָאָלָס אַגְּבָאָט: — שְׁלָאָפּ מִיטְן טָאָטָן.

שְׁלוּמָה אַיְזָאָן אַבְּעַרְגַּעְשָׁלָאָפָן די נָאָכָט אַוְיָפָּה פָּאָדָלָאָגָע אַיְן דַעַר קִיר. אַיְזָ
די וּוּאָכָעָ שְׁעהָעָן האָט עָר גַּעַטְרָאָכָט וּוּגָּן דַעַר גַּזְרָה: דַעַם אַרוֹיסְשִׁיקָן יִדְן. עָר
הָאָט זִיךְ גַּעַזְעַנְטָן פָּאָרָן אַיְן אַבְּאָן... אַוְיָסְעָר דַעַר שְׁטָאָט: דָוְרָד וּוּגָּן, דָוְרָד פָּעַלְדָּעָר
אוֹן וּוּלְדָעָר. עָר האָט זִיךְ פָּאָרְגַּעְשָׁתָעָלָט אַלְגָּעָר, וּוּ מַעַן אַרְבָּעָט, אַבְּעָר וּוּ מַעַן
גִּיטָּה גּוֹט צָו עַסְכָּן. שְׁפָעַטְרָה האָט עָר גַּעַזְעַנְטָן שִׁינְעַן פָּעַסְעָלָעָס וּוּיִסְכָּן קָאָפּ. נִינָּן, עָר
וּוּאָלָט זִיךְ דָאָךְ נִיט גַּעַלְאָזָן מִיט קִינְעָם פָּוֹן די בְּרִידָעָר. זַיְיָ גַּעַזְעַנְטָן זַיְנָעַן. זַיְנָעַן.

פאראנטוארטעלעקייט — זיין לאָסֶט אָוּן זִין אַנְשְׁפָּאָר. דערנָאָךְ האָט עָר גַּעֲזָעָן אַסְתָּרָן לִיגָּן, אַנְשְׁטָאָט דֻּעָם טָאָטָן, בֵּי זִין זִיְּטָ אִין בעַט.

*

דעם קומענדיקן אָוֹנוֹט אִין קִינְגָּר נִיט גַּעֲזָמָעָן מְבָקָר חֹלָה זִין אִיטְשָׁע מאַירָן. די נִיעָס וּוּגָן אַ גַּוְרָה, וְאָס אַיְזָן גַּעֲהָגָנָעָן אַיבָּעָר די קָעָפָּה, האָט צַוְּגָעָנוּן דֻּעָם מוֹטָה. בלְוִיזָן די פִּיר זִין האָבָּן זִיךְ פַּאֲרוֹזָמָלֶט אָרוֹם אִיטְשָׁע מאַירָס בעַט. אִיטְשָׁע מאַירָן האָט אַ גַּאנְצָן טָאגּ גַּעֲפְּרָעָגָט אוּיפָּן נִיעָס פַּלְעָשָׁלָעָל. אַיְן אָוֹנוֹט האָט עָר אוּפְּגַּעַה הָעָרֶט פְּרָעָגָן. עָר האָט זִיךְ אַיבָּעָר הָיָפָּט נִיט אַפְּגַּעַרְפָּן. שְׁלוּם האָט עָר דַּעֲרָפִילְט דַּעֲרָלִיכְטָרָט. וְאָס דַּעָר טָאָטָע שְׂוִוִּיגָט אָוּנוֹט דָּאָס גַּעֲהָאָלָטָן פָּאָר אַ גּוֹטָן סִימָן. אַבָּעָר וּוּגָן די בְּרִידָעָה האָבָּן זִיךְ גַּעֲוָאָלָט אַפְּגַּעַעְגָּעָן מִיטָּאִים, האָט אִיטְשָׁע מאַירָן זִיךְ אַ טְּרִיסְלָגָעָט אָוּנוֹ גַּעֲזָאָט מִיטָּאִים מַאְדָּבָעָן שְׁטָאָרָקָן קוֹל: —

נוֹ, קִינְדָּעָר מִינְיָעָ, בָּגִי שְׁוִין קִיפְּגַּיְעָן...

די פִּיר זִין זִין גַּעֲזָעָן וְאַיְזָן פַּאֲרָשְׁטִינְגָּרָט גַּעֲוָאָלָט. נָאָר גְּלִיךְ זִין גַּעֲזָמָעָן צָו זִיךְ אָוּנוֹ גַּעֲזָמָעָן אִים אַוְיסְלָאָכָן. אִיטְשָׁע מאַירָן האָט מִיטָּאִים פִּינְגָּרָט צַוְּגָעָרְפָּן יַעַדְן זָוָן בָּאוֹנוֹנְדָּעָר צָוָם בעַט: גַּעֲמָאָכָט אַ צִּיכְּקָה, זִיךְ זָאָלָן זִיךְ אַרְאָפְּבִּיגָן צָו אִים אָוּן אַנְגַּעַשְׁפִּיצָט די גָּאָמְבָּעָ, זִיךְ זָאָלָן אִים אַ קּוֹשְׁתָּאָן. נָאָר אַלְץ שְׁמִיכְלָעְנְדִּיקְ קְרוּם אָוּן פְּרָעָפְּלָעְנְדִּיקְ הָאַפְּפָרְדִּיקְ רִיְּדָ, האָבָּן זִיךְ אַיְם גַּעֲפָלָגָט אָוּן אִים גַּעֲקוֹשָׁתָּ. עָר האָט צָו יַעַדְן פָּוָן זִיךְ גַּעֲפְּרָהּוֹת עַפְּעָס זָאָגָן, אַבָּעָר וְאָס סִיחָאָט דַּעֲרָגְרִיכְט צָו די אוּיְּעָרָן, אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַ בָּאָרְכָּל, וְאָס די יַוְגָּגָן האָבָּן פַּאֲרָטוֹמָלֶט מִיטָּאִים נָאָר הָעָכָרָעָ רִיְּדָ. שִׁינְעָ פָּעָסְלָעָ אַיְזָן גַּעֲזָעָן צְוּפָּסְנָס פָּוָן בעַט: אַיְרָ פְּנִים, קְרִידְיוֹיסָ, אַיְזָן גַּעֲוָעָן גַּאֲרָ עַנְלָעָץ צָו אִיטְשָׁע מאַירָס.

די נָאָכָט אִין קִינְגָּר פָּוָן די זִין נִיט אַהֲיָמָעָגָנָגָעָן שְׁלָאָפָּן. שְׁלוּם האָט גַּעַן וּוּאָלָט זִיךְ צְוִילִיגָן צָו די בְּרִידָעָר אַיְן קִיךְ, אַוְיף דַּעָר פָּאָדָלָגָעָ, נָאָר שִׁינְעָ פָּעָסְלָעָ אַיְזָן אַרְיִינְגָּעָקְמוּעָן נָאָר אִים. אִיטְשָׁע מאַירָן האָט אַנְגָּעוֹוִין מִיטָּן דִּינְעָם פִּינְגָּרָט אַוְיף שְׁלוּמָס אָרָט בֵּי זִין וְיִתְּאַמְּרָת אַיְזָן טָאָטָן בעַט. עָר האָט זִיךְ אַבָּמִיט צָו לִיגָּן האָרָט בְּיִם בְּרָעָג אָוּן נִיט צָו אַטְמָעָמָעָן צָו טִיף, כְּדֵי נִיט צָו פִּילְן דֻּעָם רִיהָ וְאָס האָט גַּעֲבִּוְוָרָט אַיְן די נָאָזָלָעָכָרָעָ. לִגְנָדִיק אַזְּוָ... עַרְגָּעָץ אַיְן די שְׁעהָעָן פָּוָן דַּעָר טִיפְּפָרָ נָאָכָט, אַיְן תְּהָוָם פָּוָן חֹשֶׁךְ; נִיט וּוּסְנְדִיקָ, צִי עָר וְאָכָט, צִי עָר שְׁלָאָפָּט — האָט עָר דַּעֲרָפִילְט וְוי אַהֲנָט קְלָאָמָעָרָט זִיךְ אַיְזָן אַיְזָן אַרְעָם. דַּעָר קְלִינְגָּר גּוֹף דַּעֲרָנָעָבָן האָט זִיךְ גַּעֲוָאָרָפָּן, גַּעֲכָאָרָכָלָט. שְׁלוּם האָט גַּעֲהָעָרָט זִין גַּאֲמָעָן אַוְאָרָט. וְאָס האָט גַּעֲקָאָנָט מִינְיָעָן: בְּעָנָק, וְאָס האָט גַּעֲקָאָנָט מִינְיָעָן: גַּעֲדָעָנָק... — שְׁלוּם האָט צַוְּגָעָפְּרָעָט די אַוְיָגָן: וּוי עָר וּוּאָלָט אַזְּוִי אַרְעָם וּוּעָלָן אַרְיִינְפָּאָלָן טִיפְּפָר אַיְן שְׁלָאָחָ: נָאָר זִין גּוֹף אַיְן גַּאֲרָ שְׁטָרָאָמָעָר אָוּן וְאַכְּעָר גַּעֲוָאָר. אָוּן עָר האָט גַּעַן, וּוי שִׁינְעָ פָּעָסְלָעָט בעַט סְקָרִיפְּפָט, וּוּגָט זִיךְ, וּוּגָט זִיךְ... בֵּי עַס האָט אַנְגָּעָ — הוּבָּן אִים צָו וּוּגָן אָוּן פָּאָרְוִוִּיגָן, וּוי אַ וּוּג — אָוּן עָר אַיְזָן גַּעֲקָאָנָט שְׁלָאָפָּן האָרָט אָוּן

פעסט. שלאָפַנְדיַק, האָט ער דערפִילַט, ווי נעהַל שנײַידַן זיך אַיַין אַיַין לַיְיב אָוָן געהַערְט: — בענְק... געַדְעַנְק... שלּוּם.

שלאָפַנְדיַק, האָט שלּוּם אוּוּקְגַּעֲרִיסֶן די נעהַלְדִּיקָע הענט פֿוֹן זיך אַוְן זיך האָבָן נאָכְגַּעֲבָן. אַבָּעָר אַנְשְׁטָטָט זַיִ, אַיְזַ אַדְעַר גַּאנְצָעָר אַיְטָשָׁע מאַיר אַפָּאל גַּעַטְאָן אוּיך זַיִן אַרְעָם מַיט אָן אַומְדַעְתְּרַעְגְּלַעְכָּעָר לאָסְטָמָ. שלּוּם האָט אוּפְּגַּעְרִיסֶן די אוּיגַן. אוּפְּפָן אַרְעָם אַיְזַ גַּעַלְעָגָן דער קְלִינְגְּרַטְאָעָ, וְאַס אַיְזַ לְסֻוף אַיְנְגַּעְשָׁלָפָן. סַאיַּז גַּעַוְאָרָן לִיכְטָ... אָוְן שְׂטִילָ... אָזְוֵי גַּאֲרָנִיט. שלּוּם האָט אַרְאַפְּגַּעְנְמוּמָעָן אַטְשָׁע מַאְיָרָס קָאָפָ פֿוֹן זַיִן אַקְסָלָ; אַרְאַפְּגַּעְשְׁטוּפָט דָּאָס לַיְיב פֿוֹן זַיִך אָוָן עַס אַוּקְגַּעֲלִיגַּט בַּיִּ. דער זַיִתָּ. ער אַיְזַ אַרְעָמָ פֿוֹן בָּעֵט אָוְן אַרְיְפְּגַּעְהָעָרָט צַו וּוּיגַן. שלּוּם האָט זַיִך אַגְּנְעָטָן אָוְן בִּיט גַּעַוּוֹסָט, אָזַ ער טָוט זַיִך אָן. באָלְדָה האָט ער זַיִך גַּעַזְוּן לוּיפְּן אַיִּ. בעָרָן הוּיַּף צּוֹם אַרְיְינְגָּאנָגָן, וּוּ אַסְתָּרָהָר האָט גַּעַוּוֹסָט. ער אַיְזַ גַּעַלְאָפָן אַיבְּעָר די דָרִי שְׁטָאָק שְׁטִיגָּן: אַבָּעָר וּוּעָן ער אַיְזַ אַנְגַּעַקְוּמָעָן צַו אַיר טִירָה, האָט זַיִך עַפְּעַס פָּאַרְדִּי גַּלְטָ אַיִּם. ער האָט זַיִך אַוּקְגַּעְזָעָצָט אוּיף די טְרַעְפָּן, אַרְיְינְגַּעְטְּוּלִיעָט זַיִך אַיִּן אַוּינְקָל אָוְן פָּאַרְמָאָכָט די אוּיגַן. ער האָט חְפִילָה גַּעַטָּאָן, צַו קְעַבְעָן זַיִך צְעוּוֹיְנָעָן. ער האָט נִיט גַּעַקְאָנָט. ער האָט אַנְגַּעַשְׁפָּאָרָט דָעַם קָאָפָ אָזַ די קְנִי אָוְן אַגְּנְעָהָוִבָּן צַו חְלוּמָעָן אַיְטָשָׁע מַאְיָרָס לעַבָּן, פֿוֹן קְאַנְסָקָעָן וְאַלְיָעָן, פֿוֹן סָאָדָה, פֿוֹן וּוּרְטָלָעָך אָוְן לְאַדְזָשָׁ. ער האָט דָוְרְכְגַּחְלָוָמָט אַיְטָשָׁע מַאְיָרָס רִיְיד, זִיְינָעָן וּוּרְטָלָעָך אָוְן חְכָמָתָן, זִיְינָעָן רְעַדְעָס צַו די הַונְגָּרְיקָע אַיִּן גַּעַטָּא. — אָוְן וּוּעָן ער האָט אַוּפְּגַּעְהָוִבָּן דָעַם קָאָפָ, האָט ער זַיִך אוּמְגַעְוּקָט אָוְן גַּעַוְנוֹנְדָעָרט, וְאַסְתָּרָהָר טִירָה, בַּיִּ אַסְתָּרָהָר טִירָה. סַהְאָט אַיִּם אוּיסְגַּעְזָעָן מַאְדָנָעָ; וּוְיִיל ער האָט דָעַם גַּאנְצָן לְעַצְטָן מַעַת לַעַת נִיט גַּעַהְאָט גַּעַי טְרַאָכָט וּוּגָּן אַיר. אַרְאַפְּגַּעְיְעַנְדִּיק די טְרַעְפָּן, האָט ער גַּעַוּוֹסָט, אָזַ דָּאָס גַּיִיט ער אָוְדָ אַוּפְּקָעָ פֿוֹן אַיר אָוְן אָזַ זַיִן לַיְבָע אַיִּזְעַלְעָך אַוּסְגַּעְגַּאנְגָּעָן. ער האָט נִיט גַּעַפְּילָט קְיִין צָעָר, נִיט קְיִין טְרוּיְירָ. אַלְזַ וְאַס ער האָט גַּעַפְּילָט אַיִּזְעַוְעָן, אָזַ דָּאָס אַיִּזְעַ ער אַלְיִין גַּעַוְאָרָן אַיְטָשָׁע מַאְיָרָס.

ק אַפִּיטֵל פּוֹפְּצָן

ערד און הימל זיינען געווארן אַ שלאכטפֿעלד, ווועס האט זיך אַפְּגַעַשְׁפִּילט דער קרייג צוישן ווינטער און פרילינגן. אַ טאג האט דער הימל זיך געטונקען אין גרווי. דער פראסת האט געבריט, דער ווינט האט געפֿיין און די ער איז געווען הארט און פֿאַרְקָאוּט. דעם אַנדערן טאג האט די זוֹן גַּעֲשִׁינֶט; אַרְאַפְּגַעַרְאַצְט מיט די שטראָלַן, ווי מיט גַּאלְדָּעַנְעַ גַּרְאַבְּיַעַס. דעם פראסט פֿוֹן די שווּיבָן; גַּעַשְׁמַלְצָן די גַּסְּסָן און פרַיִ גַּעַמְאַכְט דַּי רִינְשְׁטָקָן. דערנָאָז אַיז ווֹידְעַר גַּעַמְוּעַן קעלט, ווינט, שניַי אַן האָגָּל. אַן אַוְיףְּ מַאְרָגָן — אוֹיפְּסְנִי דַּאַס לִיכְתָּ.

צְוַיְשָׁן דַּעַם ווַיְנְטָר אַן פְּרִילִינְג, צְוַיְשָׁן דַּעַם הַיְמָל אַן ערַד, זיינָעַן צְוַיְשָׁן דַּי הַיְזָעַר אַן אַוְיךְ זַיְהַבְּן גַּעַנְדְּעַרְט זַיְעַר פְּרַצְׂוף מִיטְ די קַאְפְּרִירִין פֿוֹן מַעַרְץ. אַ טאג זיינָעַן זַיְהַבְּן אַיְנְגַעַשְׁרָמְפָּן, אַין זיך פַּאַרְוִיגָּלָט אַונְטָר פַּאַרְפּוּרְיעָנָעַ שְׁוּבָּן, פַּאַרְקָלָאַפְּטָעַ טִירָן; די שְׁוּרָעָעַ דַּעַכְעָר אַרְאַפְּגַעַרְעָסְט מִיטְ פַּאַרְחַוְשְׁכָּטָעַ קַוְיְמָעָס וּמִיטְ גַּוְוִוְיכְּטָעַר. אַן אַזְוִיְּטָן טָאגְ זַיְנָעַן זַיְהַבְּן זַיְהַבְּן וּוְאַקְסָן אַן אוֹיסְגַּעַלְיִיכְטַּמְעַן גַּעַוְוָאָרָן אַן האָבָּן גַּעַלְאַכְטַמְעַן סְקָרִיפְּעַן פֿוֹן צַעַפְּנְטָעַר טִיר אַן פַּעַנְצְּטָעַר.

אַזְוִי זַיְנָעַן אַוְיךְ גַּעַוְוָן דַּי מַעֲנְטָשָׁן. אַיְזָן טָאג — גַּעַדְרִיקָט, פַּאַרְבָּאַבְּלָט. שְׁלָעַעַן פְּנִידִיק מִיטְ דַּי לְעַצְטָעַ כּוֹחוֹתְ די לְאַסְטַמְעַן דַּי גּוֹפִים, באַשְׁכָּטָעַ אַין הַילְצָעַרְנָעַן, דַּוְרְכְגַעְוּוֹיְקָטָעַ טְרַעְפָּעַס. אַ זְוִיְּטָן טָאגְ האָבָּן די זְעַלְבָּעַ טְרַעְפָּעַס דַּעַרְמָאַנְטָמָעַ אַן דַּעַר שְׁפִילְעַוְוִידְיקִיטַטְ פֿוֹן צַעְקָלִימְפְּעָרָטַעַ קַאַסְטָאַנְגָּעָן. די לִיכְתָּטַעַ גּוֹפִים האָבָּן אוֹיסְגַּעַזְעַן צַוְעַבְן. די מַיְלָעַרְ האָבָּן, ווי אוֹיפְּגַעַוְאַכְטַמְעַן קוֹאָלָן, גַּעַשְׁפְּרָוְלָט מִיטְ פַּרְיִיְהָן גַּעַלְאַזְעַנְעַרְ רִיְיד; די אוֹיגְגָן, ווי וּוּרְוִיקָעַס אוֹיפְּגַעַוְאַכְטַמְעַן נַאֲכָן ווַיְנְטָרְ האָבָּן גַּעַהְיָה האַפְּסָלָט האַפְּעַרְדִּיק אַיְבָּעַר גַּאַטְסָ וּוּלְטָ: דַּעַם גַּעַטָּא.

די מַעֲנְטָשָׁן האָבָּן אַנְטוּקִילָט אַ בְּזַוְנְדָרָעַ פַּיְלְבָּאַרְקִיטְ פַּאַרְן וּוַעֲטָר — אַן וּוָסְטָן לְעַנְגָּרָה מַעַן אַיזְ גַּעַוְוָן פַּאַרְשָׁפָּאָרָט, דַּאַס שְׁאַרְפָּעָר, דַּאַס פְּיִינְיָעָר אַיז זַי גַּעַוְוָאָרָן. זַי האָט בָּאַוְיִירָקְטְ דַּאַס גַּעַמְיִיטְ, גַּעַפְּאַרְבָּטְ די שְׁטִימְוָנְגָּעָן, גַּעַפְּרִיטְ די גַּעַדְאַנְקָעָן — בָּאַוְיִירָקְטְ דַּאַס וּוַעֲטָר אַיז די נַשְׁמָוֹתְ אַן בְּלִזְוָן אַ נַּיְיעָסָלְ פֿוֹן די פְּרָאַנְטָן, אַ יִדְיִישָׁעַר יְמִיטָבָה, צַיְ חַלְילָה אַ גְּזִירָה, צַיְ אַן אַומְגָלִיק אַין דַּעַר מַשְׁפָּחָה אַיז בְּכוֹה גַּעַוְוָן אַט די פַּאַרְהַעַלְטָעַנְיִישְׁ צַוְעַשְׁטָעַרְן.

אַזְוִי אַיז מַעַן מִשְׁ פְּרַזְוּנְלָעַךְ נַגְעַנְט גַּעַוְוָרָן סִיְ מַיְתָן הַיְמָל, סִיְ מִיטְ ערַד. דַּעַר הַיְמָל אַיז גַּעַוְוָן דַּעַר רְוִים, וּוָסְ אַיז נִיטְ גַּעַוְוָן אַרְוָמְגַעְצִימָטְ מִיטְ קִיְיָן דְּרָאָטָן; דַּאַס אַיְנְצִיקָעַ, וּוָסְ האָט פַּאַרְבּוֹנְדָן דַּעַם דַּא מַיְתָן דְּרָאָטָן; דַּעַר אַיְנְצִיקָעַר עֲדוֹתָה; דַּאַס אוֹיגָן, וּוָסְ האָט אַרְיִינְגַעְקוֹקָט. אַיְזָן טִיף האָט מַעַן

געזעכט פאָרבּאָרגענע פִּירְשִׁים, סִימְנִים, צוֹזָגָן. אָוֹן דערפֿאָר: וווען דאס אויג האט געוויינט, אוין אויף די הערצער געווען ביטער. האט דאס אויג געשמייכלט — האט אין די הערצער געליבטיקט.

און די ערֶד? זי איזו געווען ממשות. דאס אַינְצִיךְ באַשְׁטִיעַנְדִּיקָע אָוֹן קָאנְגָּרְעַטְעַט. דָּא, אויף דעם אַפְּגַּעַזְיִמְטָן שְׂטִיקָל ערֶד, האָבָּן גַּעֲטְרָאָטָן די פִּיס — אַ מָּאֵל אַנְשִׁי, אַ מָּאֵל אַין בלְאָטָע, אַ מָּאֵל אויף באָזְנוֹקְטָעָר טְרוֹקְנְקִיט. דָּא זִינְגָּעָן אַיְנִינְגְּעַט גַּעַזְוָאן די טְרָעָרָן, פָּאָרְזּוֹנְקָעָן די זִיפְּצָן. דָּא זִינְגָּעָן גַּעַשְׁלָאָפָּן דעם אַיְבִּיךְן שְׁלָאָפָּה די פָּאָרְפְּרוּירְעָנָע, די אַיְסְגַּעְגַּנְגָּעָנָע פָּוֹן הַוְּנוּגָּר אָוֹן חֹלָאָתָן. דָּא האט גַּעַדְעַט נָאָעָט, נִידְעָרָיק דָּרָר פָּחָד אָוֹן דָּרָר בְּטָחוֹן. אויף אָט דעם שְׂטִיקָל ערֶד האט, ווי אויף אַ לְוָה, זִיךְ פָּאָרְחַתְּמָעַט יַעֲדָר אַיְנְצִיךְ טָאָג: יַעֲדָר וְאָרָה, יַעֲדָר חֹודֶש — זִיךְ אַיְנְגַּשְׁרִיבָּן מִיט זִיךְ גַּעַשְׁכִּטָּע. יַעֲדָן יַיְדָן, ווֹאָס האט אַיְבָּרָד דָּרָר גַּעַטְאָרְעָד גַּעַטְרָאָט, האט זִיךְ גַּעַדְכָּט, אָוֹן זִיךְ טְרָאָט לאָזָט אַין אַיְר אַ צִּיכְּן — אַ שְׁפָרָד. די ערֶד אַין גַּעַוְוָן אַומְפָאָרְגָּעָנְגָּלְעָד אָוֹן אַין אַומְפָאָרְגָּעָנְגָּלְעָקִיטָּה האט מעַן זִיךְ גַּעַקְלָאָמָּעָרטָט.

און יַעֲגַּע זִינְגָּעָן די גַּעַטְאָ-יַיְדָן שָׁוֹן גַּעַוְוָן אַין דָּרָר בְּחִינָה פָּוֹן קְרָאָנְקָעָ קִינְדָּעָר. נִיט בְּלוּזָן אַ פִּילְבָּאָרְקִיטָּפָּאָרָן וּוּטָעָרָה האָבָּן זִיךְ פָּאָרְמָאָגָט — נִאָר בְּכָלְל אַיְבָּרְגָּעְשְׁפִּיצְטָעָ סְעַנְסִיטְיוּוּטָעָ פָּאָר אַלְעָ שְׁינְיוּמִים, ווֹאָס זִינְגָּעָן פָּאָרְגָּעְקוּמוּמָעָן אַין זִיךְ יְעָרָע גּוֹפִים אָוֹן אַוְיסְטָעָר זִיךְ. סְהָאָט זִיךְ גַּעַקְאָנְט אַוְיסְדוּכָּטָן, אָוֹן זִיךְ פָּאָרְמָאָגָן אַ נִיעָם. פָּאָרְבָּאָרְגָּעָנָעָם חֹשֶׁך, ווֹאָס אַיְזָן בְּכָולָת צָוָּפָּאָרְגָּעָמָעָן די פָּאָרְהַוִּילְנְסָטָע וּוּבָּרָאָרְגָּעָנָעָם פָּוֹן חָלָל, אַיְזָן וּוּלְבָן זִיךְ הַאָבָּן זִיךְ גַּעַפְּלִיטָע, ווֹי דָּאָס נִסְתְּרִידְיקָע, אַוְמָבָּאָגְּרִירְפִּילְעָכָעָ פָּוֹן גַּעַשְׁעַעַנְיָשָׁן אָוֹן חָלוּמוֹת אַנְטָה פָּלְעָקָט זִיךְ פָּאָר זִיךְ אָוֹן רָעָדָט צָו זִיךְ מִיטָּסִימְנִים, ווֹאָס נִאָר זִיךְ אַלְיָוָן קִינְגָּעָן פָּאָרְשָׁתִין. עָפָעָס אַ פִּיבָּעָר, ווֹאָס אַיְזָן אַוְסְזִיכְּטָלָאָזִיקִיט אָוֹן האט פָּאָרְצָעָרְטָט די לִיְבָּרָר — האט קוּלִיאָן, פָּוֹן יַאֲשָׁ אַיְזָן אַוְסְזִיכְּטָלָאָזִיקִיט אָוֹן הַוְּנוּגָּר, פָּוֹן טְוּבָּרְדִּיְלִיכְּטִיק גַּעַהְאָלָפָן פָּאָרְנָעָמָעָן דָּאָס אַוְמָמְעַלְלָעָכָעָ לְעָבָן אַיְנְצִיךְ מַעְגָּן לְעָכָן אַופָּן: ווֹי אַ טִּיפָּע, פָּאָרְהַוִּילְעָנָעָ מִיסְטָעָרָע.

און זִיךְ קְרָאָנְקָעָ קִינְדָּעָר האט מעַן זִיךְ גַּעַלְאָזָן וּוּלְגָיִינִין מִיט אַט דָּעַם גַּעַדְעַט הַיְמִינָעָן לְעָבָן. מעַן האט זִיךְ אִים אַוְנְטָרְגָּעָגָעָבָן אָוֹן גַּעַלְאָזָן דָּרָר צְעִיפְבָּרְעָטָר פָּאָנְטָזִיעָן זִיךְ צְעַשְׁפִּילָן אַיְלָעָ טְעַנְעָר — מִיט אַלְעָ פָּאָרְבָּן אָוֹן נִיוָּאָטָן. אָוֹן די פָּאָנְטָזִיעָן חָאָט בְּאָפְלִיגְלָט, אַרְבָּיְרַגְּעַטְרָאָגָן אָוֹן אַנְדָּרָעָ וּוּלְטָן. זִיךְ גַּעַקְאָנְט זִאת מִאָכְן מִיט מַאלְצִיְּטָן, ווֹאָס מעַן האט קִיְּן מַאלְ נִיט טּוּם גַּעַוְוָן. זִיךְ האט גַּעַדְעַט קִיְּן מִיט אַגְּלִיקָן, ווֹאָס מעַן האט קִיְּן מַאלְ נִיט פָּאָרְזָוָטָן. זִיךְ קִיְּן מַאלְ נִיט פָּאָרְזָוָטָן גַּעַהְאָלָפָן אַגְּנְטִירְיָעָן פָּוֹן די פָּעַנְטָעָס: אָוֹן די וְאָרָה. די קְאָנְקָרְעָטָע, רְעַאָלָע, האט זִיךְ גַּעַקְאָנְט פָּאָרְפָּזָן אָוֹן אַוְיסְצִירָן. זִיךְ גַּעַקְאָנְט צְעַבְּלָאָזָן יַעֲדָעָס מִינְדָּסָט נִיְּעָסָל צָו דָּרָר גְּרוּסָפָן אַגְּלָה-בְּשָׂוָה. זִיךְ גַּעַקְאָנְט גַּעַמְאָכָט בְּאַגְּיִיסְטָעָרָן מִיט אַפָּר שְׁטִיקָלָעָד קָאָרְטָאָפָּל, מִיט אַבְּיָזָן בְּרוּטָמִיט מַאֲרָמְעַלְלָאָדָע אָוֹן דָּרְהַיְּיבָן די די גַּשְׁמִוּתִידִיקָעָ פָּרִידָפָן קִיְּעָן צָו די העַכְסָטָעָ הַיְּיכָן פָּוֹן לִיְטָעוֹרָגָג, פָּוֹן הַתְּפָלָלָה

און אנטצ'יקונג. און זי האט דערוועקט אַ דאנקbaarקייט — פון קראָנקע קינדער — צו די הענט, וואס מאָן זי דאס קראָנק'בעט באָקוועמער. ווי קראָנקע קינדער איז מען געווען אַנגעוויזן צו די הענט. זי האבן באָפּרייט פון זאָרגן, פון דאגות פרנסה. זי האבן געהאלפּ, מען זאל פֿאָרטעמאָפט ווען צו די יסורים און צו דעם קראָנקן צוּשְׁטָאָנד און אִים אַנגַעֲמָעַן ווי אַ נַּאֲרָמָאַלְקִיִּת. זי האבן דערלויבט, אַין דער גַּעֲסְדְּרָטְקִיִּת פון דעם גַּעֲבָעְדִּיקָּן לעבען, אַין דעם רַיְטָעָם פון אַינְטָאַנְקִיִּת. צו אַנְטְּלוֹפּן פון דער קַעַגְנוֹאָרֶט אַון זיך צו פֿאָרְגַּעַמְעַן מֵיט פֿאָנְטָאָס-טישע סְפֿאָקְוּלָּאַצְּיָעָס וועגן מַאְרָגָן, וועלכּעָר אַין גַּעַוּעַן אַ לִיכְטָן, וואָס האט פֿאָרְשִׁי כוֹרט אַון פֿאָרְבּּלְעָנדְט.

בלוייז פון אַין זאָך האבן ניט די הענט אַון ניט די פֿאָנְטָאָזִיעָס דערלויבט צו אַנְטְּרִינְגָּעָן: פון דער אַינְטְּמִיטָעָט מִיטָן טוּיט, וועלכּעָר האט גַּעֲדְּרִימְלָט דערנְעָבָן אוּיפּּן קְרָאָנְקְנְבָּעָט. אַון ווַיְיל מען האט גַּעַוּוֹסֶט, אַו בְּלוּזָן מִיטָן בִּיסְן בְּרוּיט אַון מִיטָן טַעַלְעָר זָופּ, ווּעַט מען ניט קַעַנְעָז זיך אַוְצָה גַּעַבָּן מֵיט אִים, האט מען אַנְגָּעָז הוּיבָן זוּכוּן עַפְּסָס מַעֲכְּטִיקָּרָס, מִיט וואָס זיך צו בְּאוּאָפְּעָנְגָּעָן. אַון יַעֲנָעָם הַוְּגָעָרִיקָּן ווַיְנְטָעָר אוּיפּּגְּעָוּוֹקָט אַין דִּי מַוחָות אַ הַוְּגָעָר נַאֲך תְּוֹרָה אַון אַ גִּרְיִיקִיָּת נַאֲך שִׁינְיִיקִיָּת. מען האט גַּעַזְוָת אַמִּין לְאַגְּשִׁין מִיסְטִישָׁן סְדָר, אַון ווּלְכָן סִי דָס מַאֲדָגָן לעַבָּן, סִי דַעַר טוּיט ווְאַלְטָן גַּעַפְּגָעָן זַיְעָר אָרט. מען האט גַּעַזְוָת אַט דעם סְדָר אַין דעם פֿאָרְפּּלְאַנְטְּעָרָטָן מַעֲכָנָיִום פון דער ווּלְטָן: מען האט גַּעַזְוָת אַין זיך גּוֹפָא. אַיְנָעָר האט אִים גַּעַזְוָת אַין דִּי דְפִים פון גְּמָרָס, אַין דִּי צָעַנְדְּלִיקָּר שְׂטִיבָעָר, ווּ מען אַין זיך צְוֹנוֹפְּגָעָקָּמָעָן בְּסָדוֹד סְדוֹdot. מִיט דִּי בְּעָרְד אַון פֿאָרְיָוָת פֿאָרְוּוֹיקָּלָט אַין טִיכְעָר אַון שָׁאָלָן. אַ צְוּוֹיטָעָר האט אִים גַּעַזְוָת אַין פֿילְאָזְפִּישָׁע טַרְאַקְטָאָטָן, — אַין דִּי ווּרְקָן פון הַיסְטָאָרִיקָּר אַון ווַיְסְנַחְפְּטָס-לִילִיט. אַן אַנְדְּרָעָר האט אִים גַּעַזְוָת אַין דִּי ווּרְקָן פֿוֹן טַאָלְסָטָאי אַון דַּאַסְטָאַיְעוֹסָקָי, צִי גָּרָר בַּיְּשָׁוּם עַלְיְכָמָעָן, פְּרָצָן אַון לַיְוּוֹיְקָן. אַון ווּרְקָן עַס אַיְזָן גַּעַוּעַן פֿשְׁטוּטָר אַון ווַיְיִנְקָעָר באָזָה האוֹונָט אַין דִּי קְלִינְיָעָן אַוְתְּיַעַלְעָד, האט דָס וּלְבָעָ גַּעַזְוָת אַין דִּי ווּרְטָעָר פון אַלאָגָעָן פֿאָרְגָּעָסָן פֿאָלְקָס-לִידָה, צִי אַין דִּי ווּרְטָעָר פון אַ נִּילְיָה — אַ גַּעַשְׁאָפָּנָס אַין גַּעַטָּאָגָּה.

און מען האט גַּעַזְוָת גַּעַשְׁרִיבָן טַאָגְ-בִּיכְעָר. יַעַדְעָר — פון קִינְדָּעָר, וואָס האבן זיך נַאֲר וואָס אַוְיסְגָּעָלְעָרָנְט שְׁרִיבָן, בֵּינוֹ זְקָנִים מִיטָן גְּרוּעָ בעָרְד. סִהְאָט גַּעַהְיִיסָן, אַון מען שִׁיְבָּית «פָּאָרְ דַעַר גַּעַשְׁיכְטָעָ». אַבְּעָר גַּעַשְׁרִיבָן האט מען גַּיכְעָר פָּאָר דַעַר אַיְגְּעָנְעָר אַוְמְשָׁטְעָרְבָּלְעָקִיָּת אַון פָּאָר דַעַר קַעַגְנוֹאָרְטִיקָּר דַעַרְהַאְלְתוֹנָגָן פון נַפְשָׁ. דָס גַּעַטָּא אַיְזָן פֿוֹל גַּעַזְוָת אַיְזָן מִיטָּפָאָעָטָן, מִיטָּנַאְוּעָלִיסְטָן, מִיטָּבְּאַלְאָדִיסְטָן אַון הַוּמָאָרָה רִיסְטָן. דִּי פֿאָלְקָס-זִוְּגָעָרָס האַבָּן פֿאָרְקִוְּפָט זַיְעָרָעָ לִידְעָר אַוְיךָ דִּי רַאְגָעָס. מִיט אַבלְיָן, צִי מִיט אַ פֿוֹן גַּעַשְׁרִיבָעָנָעָ זַיְטְלָעָר פֿאָפָּר האַבָּן גַּעַוְאנְדָעָרָט פון האַנט צוֹ האַנט. אַט דִּי נַיְעָ לִיטְעָרָאָטָר אַיְזָן גַּעַוּעַן אַ רְאַלְיִיסְטִישָׁע, אַ רְאַמְּאַנְטִישָׁע, אַ מִיסְטִישָׁע, אַ דַעְקָאָדָעָנְטִישָׁע, אַ יּוֹמְטָוְבִּידִיקָּע, אַ פֿאָרְצְוּוֹיְפָלְטָע.

און מְדָכִי חַיִּים רְוִמְקָאָוָסִיקִי אַיִּן, אַין דַעַר פְּרָט, נִיט גַּעַוּעַן אַנְדָעָרָשָׁ פון דִּי דִּי אַיבְּרִיקָע גַּעַטְאַיְידָן. אוּיךְ עַר אַיְזָן צִוְּעָנְרָ צִיְּתָן בָּאַהֲרָשָׁט גַּעַוְאָרָן מִיט אַ

בענ Kunish צו גיסטיקן גענות — וועלכע האט זיך קודם כל אויסגעדריקט אין זיין ווילץ צו זען זיך אליען געדראוקט אין די קלינע אותיעלעך. ער האט אנגעההויבן ארויסגעבן די „געטאָ-ציטונג“. ער האט זיינר גיך זיך אפגעפונען שרייבער, וואס האבן געהאַט טאלאנט צו באַקלידין זיינר פעדער מיטן זיין, רומקאווסקיס, שפראָך און אַרְוִיסָצּוּבָרְגָּעָן אַוְפָּן פָּאָפִיר — ניט נאר זיינע געדאנקען — נאר אָפְּילּוּ דעם אָפָּן, ווי אָזֶוי ער פָּאָרְמִירְטָן זַיִן. סַאיַּוּ גַּעֲוֹעַן לִיכְתָּאָן טַעַמְּצָשְׁרִיבִּן מְרֻדְּכִּי חִימִּס נַאֲמָעַן אָנוֹטָעָר די אַרְטִיכְלָעָן. טַיֵּל פֿוֹן די אַרְטִיכְלָעָן זַיִינְנָעַ גַּעֲוֹעַן דִּין טַעַרְעִיטִישָׁע אָנוֹן האַבָּן גַּעַטְרָאָגָּן אָנוֹטָפְּרָעְכְּנִידְקָעָן גַּעַמְעָן, ווי לְמַשְׁלֵךְ: „אָנוֹנְדוּעָרָן דַּוְּפָּאָסְפָּאָרָט אִיז די אַרְבָּעָט“, ווּ דְּעַרְעַזְוּסָהָאָט פְּילְאָזָאָפִירָט: „אִיך בֵּין גַּעֲקְוּמָעָן צָוָם אָוִיסִּסְּפִּיר, אָוְנוֹנְדוּעָרָן אַיְנְצִיקְעָרָן וּוּגָן אִיז אַרְבָּעָט. אָוְף דַּעַם דָּאַזְּקָוּן וּוּגָן בֵּין אִיך גַּעַגְגָּעָן בֵּין אִיצְטָן וּוּלְעַל אַוִיךְ וּוּטִיטָעָר גַּיְינָן. אָוְן וּוּרְקְלָעָר, מִיטְּ דְּעַרְעַט אַבָּן מִיר בָּאוּזָן, אָזֶן מִיר האַבָּן נִיטְּ פָּאָרְלוֹרְן די פָּעַקְיִיטָה צַוְּ בּוּעָן אָנוֹן צַוְּ שְׂטָאָרָקָן אָנוֹנְדוּעָרָן עֲקוּסְטָעָנָץ... מִיר מַוְן זַיך אִיצְטָן אַוּקְעָזָעָן אָנוֹן גּוֹט אַרְיִינְקְלָעָרָן אִיז דְּעַרְעַת תּוֹרָה, וּוּסְטָהָאָטָה מִלְּאָכָה. צַוְּ דַּעַם צַוְּעַק האָבָּאִיךְ באַשְׁלָאָסְן...“ אָנוֹנְדוּעָרָן אַרְטִיכְלָעָן זַיִינְנָעַ גַּעֲוֹעַן פְּשָׁוְטָעָרָעָ, צַוְּגָּנְגָּלוּכְּבָּעָרָעָ פָּאָרְן עַמְּדָ-מַעְנְטָשָׁ אָנוֹן האַבָּן באַהֲנְדָלָט קָאַנְקָרְעָטָעָ דַּעַרְשִׁיְבָּגָּעָן אִין די רַעֲסָאָרָטָן, צַי אִין די בִּירָאָעָן, צַי אִין גַּעַטָּא בְּכָלָל, אָוְן אַלְעַ מִינִּים אַרְטִיכְלָעָן זַיִינְנָעַ גַּעֲוֹעַן פּוֹלְ מִיטְּן פְּרָעָוָסָ, באָ שְׁלוֹסָן, מִיטְּ „מִינְנָעָ פָּאָבְּרִיךְן“, „מִינְנָעָ אַרְבָּעָטָעָר“, „מִינְנָעָ יִידְזָן“ אָנוֹן מִיטְּ „אִיךְ האָבָּאִיךְ גַּעַשְׁאָפָּן“, „אִיךְ האָבָּאִיךְ גַּעַמְאָכָט“, „אִיךְ הַיִּסְטָה...“. די „געַטאָ-צִיטָונָג“ האָט אַוִיךְ פָּאָרָעָ פְּנַטְלָעָכְטָ באַפְּעָלָן אָוְן באַקָּאנְטָמָאָכָוָנָעָן פֿוֹן די „בְּעַהֲרָדָן“, רַוְמְקָאָוָסְקִים אַיְינְגָּעָן באַפְּעָלָן אָוְן באַקָּאנְטָמָאָכָוָנָעָן — אָוְן אַוִיךְ די גַּעַמְעָן פֿוֹן די, וּוּסְטָהָאָטָה צַוְּנָעָן גַּעַכְאָפָט גַּעֲוֹאָרָן בֵּין גַּנִּיבוֹת. גַּעֲוֹעַן אַוִיךְ אַל יִטְעַרְאָרִישָׁ בִּילְאָגָעָ אִין דְּעַרְעַת צִיטָונָג. זַי אִין באַשְׁטָאָגָעָן פֿוֹן גַּעַרְאָמָטָעָ פְּאַנְגָּעָרִיקָעָסָ צַוְּ רַוְמְקָאָוָסְקִין, גַּעַשְׁרִיבָן אָוְן פָּאָרְפָּאָסְטָ פֿוֹן אַהֲנוּגָּרִיךְן „חוֹיְףָ-גַּגְאָפָּאָמָּן“. די דָּאַזְּקָוּן גִּיסְטִיקָעָ טַעַטְקִיָּיטָה אָט גַּעַגְגָּעָן דַּעַם פְּרָעָוָס אַגְּרִיסְעָ בְּאָפְּרִידִיָּה קוֹנָג, אָבָּעָר נִיטְּ גַּעַשְׁטִילָט זַיִן פְּלוֹצִימִידִיקָן פָּאָרְלָאָנָגָן נַאֲךְ קָוְלָטוֹר. דַּעַרְפָּאָר האָט עַר אַיְן יַעֲנָע טַעַג אַוִיךְ גַּעַרְיִינְדָּעָט דַּאֲסָ „קָוְלָטוֹרְהַוִּיזָן“, וּוּסְטָהָאָט גַּעַבְיִידָּעָ, וּוּסְטָהָאָט זַיךְ אַמְּאָל גַּעַפְוּנָעָן אַנְעַדְקִישָׁרְלָוֶבֶן. די גַּעַבְיִידָּעָ האָט גַּעַהָאָט אַגְּרִיסְעָן זַאל מִיטְּ מִצְעָן אָוְן אַוִיךְ אַפְּאָרְקָלָעָרָעָ צִימָרָן. וּוּסְטָהָאָט מַעַן האָט אַיְפְּגַּעֲבָאָרָן דַּעַם שְׁלָאָס אַיְן אַיְנָעָם פֿוֹן די צִימָעָן, אָנוֹנְדוּעָקָט גַּעֲוֹאָרָן אַצְּלָל מַזְוִיקָן-אַיְנְסְטְּרוּמוּנָטָן — אָנוֹן אַזְּוִי אַיְבָּרָן נַאֲכָט אַיְפְּגַּעֲקָוּמָעָן דְּעַרְטִימְפָּאָנִישָׁעָר אַרְקָעָסְטָרָ, וּוּסְטָהָאָט גַּעַגְגָּעָן קָאַגְּצָעָרָטָן צְוִיִּי מָאָל אַוְאָר. גַּלְיִיךְ דַּעַרְנוֹאָךְ אַיְזָן גַּעֲקְוּמָעָן צָוָם לְעַבָּן דַּאֲסָ רַעְוִי-טַעַטָּאָטָר אָנוֹן אַוִיךְ דְּעַרְכָּאָר.

*

אָסְתָּר אַיְזָן גַּעֲוֹאָרָן אַל שְׁטָרָאַלְנְדִּיקָעָ שִׁיְנָהִיטָּ. אִיר פְּנִים, אַרְאוִיקָס אָנוֹ פּוֹלָס, מִיטְּ די גַּרְינָעָ, טָוְנְקָלָ-בָּאוּמְטָעָ אוֹגָן, מִיטְּן אַרְעָאָל פֿוֹן די פִּיעַרְדִּיקְ-רוּוִיטָעָ האָרָ.

אַרְעָה פּוֹלָעַ, פֿאַרְדּוֹנְדִּיקְטָעַ גַּלְיְידָעַ, אַיר גַּאנְצָעַר גּוֹףַ, האָבָן דַּעֲרְצִילֶת פּוֹן יְוָנְגָעַר אָוֹן דָּאָךְ רֵיְפָעַר וַיְיְבָלְעַכְּלִיטַּ — אָט וּוּיְ דִּ נְאָטוֹר וּוּאָלֶט נְאָר וּוּאָס גַּעַהְאָט גַּעַד שְׁטָעַלֶת דָּעַם לְעַצְטָן פֿינְגְּטָל אַונְטָעַר אַיר פֿאַרְעַנְדִּיקְטָוּרְקָעַ. סְחָאָט גַּעַטְעַמְטַ פּוֹן אַיר, פּוֹן אַסְטָרָן, מִיטַּ זִינְלְעַכְּקִיטַּ, מִיטַּ רִיְיךְ, מִיטַּ אַ פֿאַרְבָּאַרְגָּעַנְעַם מַאַגְּנַעְטִישַׁן כּוֹתַהַ, וּוּאָס האָט גַּעַוְעַקְטָה, באָמוֹרְוִיקְטָ אָוֹן גַּעַזְיְיגַן צַו זִיךְ. אַיר טְרָאָט, וּוּאָס אַיְזָה תְּמִיד גַּעַוְעַן לִיכְטָ אָוֹן שְׁוּעַבְנְדִּיקַ, אַיְזָה גַּעַוְעַרְן אַ בִּיסְלַמְאַסְיוּרַ, אַבְּעַר עַר אַיְזָה פֿאַרְבְּלִיבְּן עַלְאָסְטִישַׁן, סְפֿרוֹזְשְׁנְעַדְיִיךְ אָוֹן יְיִינְן רִיטְעַם האָט נְאָךְ אַלְעַן דַּעְרְמָאָנְטַ אָוֹן שְׁוּעַבְנְדִּיקַן.

וּוּעַן זַי אַיְזָה פֿאַרְבִּי דָעַם הַוִּיתַה, צַי אַדְוְרְכְּגַעְגַּנְגַּעַן דִּי גַּאַס, האָט זַי גַּעַקְאָנְטַ פֿילְן דִּי אַוִּיסְטְּרָאַלְוָנְגַּ פּוֹן בְּלִיקְוָן, וּוּאָס האָבָן זַיְךְ גַּעַצְיְיגַן צַו אַיר פּוֹן אַלְעַן, פּוֹן דִּי פֿאַרְבִּיְיִיגְיִיעַר. נִיטַּ גַּעַוְעַן קִיְּין בְּאַגְּנָעַר אַיְזָה דִּי אַוְיְגַן פּוֹן דִּי הַוְּגַעְרִיקְעַ, גַּעַד שְׁוּאַלְעַנְעַ גַּעַטְאַ-מְעַנְעַרְ : אַבְּעַר אַ לִיכְטָ האָט זַיְךְ צַיְּיטָ האָט אַ יְיִנְגְּעַרְעַרְ, זַעְטְּעַרְעַרְ, נַאֲכַגְּעַרְ פְּאַלְגְּטַ אַיר טְרָאָט ; זַי פֿאַרְטְּשְׁעַפְּטַם, בְּלִוְיַן פּוֹן צַיְּיטָ צַו צַיְּיטָ האָט אַ יְיִנְגְּעַרְעַרְ, זַעְטְּעַרְעַרְ, דַעְמָאָלַט האָט זַי אַיְסְמַעְן דָּאָס מוֹילַמִּיט דִּי דְרָאַבְּנָעַ צַיְּין, דָאָס גְּרִינְעַלְיִיכְטַם, פּוֹן דִּי הַיִּסְעַ אַוְיְגַן-שְׁפָעַלְטְּלָעַךְ — אַ שְׁמִיכְלַ, וּוּלְכָעַר האָט נִיטַּ אַיְנְגְּעַלְמָאָדַן, נְאָר וּוּי בַּאֲשְׁטַעְטִיקַט דִּי קְבָּלה פּוֹן דָעַם קַאְמְפְּלִימְעַנְטַם.

דִּי אַיְנְזָאַמְקִיטַה, מִיטַּ וּוּלְכָעַר זַי האָט זַיְךְ פֿרְיְעַר נִיטַּ גַּעַקְאָנְטַ קִיְּין עַצְהַ גַּעַבְּן, האָט זַי אַוִּיפְגַּעְהָרְטַ אַרְן. פֿאַרְקְעַרטַם, זַי האָט זַיְךְ גַּעַפְּלִיטַ בְּאַקְוּוּם מִיטַּ אַיר אָוֹן אַיר האָט זַיְךְ גַּעַדְכְּטַ, אָוֹן זַיְךְ גַּטְ אַיר כּוֹתַהַ. אַ פֿרְיְיד האָט דַעְרוֹאָכְטַ אַיְזָה גַּעַנְצָן וּוּעַן, אַ קְוּוֹקְזְלִיבְּרְדִּיקְעַר אַוְמָרוֹ, וּוּאָס האָט זַיְךְ גַּעַמְאָכְטַ, אַפְּיָלוֹ אַיְזָה דִּי וּוּסְטַעְטַ טְעַגְּ פּוֹן פֿאַרְגְּאַנְגְּעַנְעַם וּוּינְטְּעַרְ, פֿילְן פְּרִיְיךְ, פְּרִילְיְנְגְּדִיקְ . נִיטַּ אַיְזָה מַאְלַ האָט זַיְךְ גַּעַפְּרַעְגַּטְ וּוּאָס עַס אַיְזָה דִּי גְּרוֹסִעְטַ אַוְיְיךְ אַיר אָוֹן זַיְךְ פֿאַרְגְּעַזְ וּוּאַרְפָּן, הַלְמָאִי זַי קָאָן גַּאֲרָר פֿילְן, וּוּעַן אַרְוּם אַיר אַיְזָה גַּעַוְעַן אַזְוִי חַוְשְׁכְּדִיקְ . זַי האָט זַיְךְ גַּעַטְ אַיְזָה גַּעַנְמְוּעַן עַרְנְסְטַ מִיטַּ דִּי פֿאַרְוּוֹרְפַּן. וּוּיְלַ זַי האָט גַּעַפְּלִיטַ, אַזְוִי שְׂוִין גַּאֲרִיבַטַּ גַּלְיְיכְגִּילְטַ צּוֹם מַעְנְטַשְׁ . אַבְּעַר זַיְךְ גַּעַטְ אַיְזָה גַּעַנְמְוּעַן עַרְנְסְטַ מִיטַּ דִּי פֿאַרְוּוֹרְפַּן. וּוּיְלַ זַי האָט גַּעַפְּלִיטַ, אַזְוִי שְׂוִין גַּאֲרִיבַטַּ גַּלְיְיכְגִּילְטַ. אַזְוִי הַגְּמַ אַרְמְתְּגַפְּלִיטַ מִיטַּ אַ לִיְדְּנְדִּיקְן האָט נִיטַּ מַעַרְ דָעַם וּלְבָנַן אַוִּיסְדְּרַוקְ, אַיְזָה עַרְ אַבְּעַר אַ גַּעַוְנוֹנְטְּרָעְרָ אָוֹן זַיְךְ אַלְיִין — אַיְזָה תְּחַזְּקַעְתַּ אַיְזָה פֿיְנִיקְוַן זַיְךְ צַעְפְּרָעַסְן אַיר נְשָׁמָה מִיטַּ זַיְךְ יְעַרְעַעְיָרְסִים. צַוְוִישַׁן אַיר אָוֹן זַיְךְ גַּעַוְעַן אַ גַּרְעַנְעַץ. אָוֹן גַּרְאָד דִּי גַּרְעַנְעַץ האָט גַּעַוְעַן, אָוֹן זַיְךְ אַלְעַלְפָן קְלִיגְעַר, וּוּרְעַן דַרְקְעַטְרָ אָוֹן אַוִּמְטִילְבָּאַרְעָרְ. אָוֹן זַיְךְ גַּעַוְעַן דִּי וּוּלְטַ אַרְוּם זַיְךְ בּוּלְטָעַר אָוֹן קְלָאָרָעָרְ. רִיְיךְ אָוֹן קְלָאַנְגְּעַן האָט זַיְךְ אַיְפְּגַעְן- כָּאָפְטַ מִיטַּ אַ נְיִיעַר שְׁאַרְפְּקִיטַ פּוֹן אַוְיְעַרְ, אָט וּוּיְ וּוּלְטַ אַרְוּם מִיטַּ אַ מַאְלַ אַיְפְּגַעְהָרְטַ צַוְיִין טּוֹבַ.

אַמְבּוֹלְטְּסְטַן האָט זַיְךְ גַּעַפְּלִיטַ בַּיְ דַעַר אַרְבָּעַטַם. זַיְךְ פֿלְעַגְטַ שְׁטִין אַוְיְיךְ אַיר

פאסטען, ביימ פענצעטערל פון דער קיד, איר אויפמערכזאומקיט אנגגעשביצט אויפן שעפלעפל אין איר האנט אונ דיאויגן אングעציילט אונ דער ריעץ דרויסן, זוכנדיק פנימער פון חברים, נאענטע, וועמען זי האט געדארפט דערלאגונג א בעסערע זופ. אבער גלייכציגיטק האט זי א סך שארפער ווי אמאָל געהרט דַּי קלאָות פון קובער אונ דאס קראצעניש פון לעעל, ווען מען האט די הייצערס דערלויבט אויסצ'ז קראצ'ן דַּי קעסלען. זי האט געהרט דַּי גאָספֿאָדִינִיעַס אָונְ פֿאָדְגָָאָסְפֿאָדִינִיעַס, וואָס פון עסן, אבער וואָס האָבָָן מער גָָאָרְנִיט אָונְ גָָעְשָׂמָָאָקְפָָולִיקִיט האָבָָן כָָלְוָרְשָׁט גָָעְדָָאָרְפָָט אָכְטָנוֹג גָָעְבָָן אוֹיף דַּעַר זָוְבָָעְדִָּקִיט אָונְ גָָעְשָׂמָָאָקְפָָולִיקִיט פון עסן, אבער וואָס האָבָָן מער גָָאָרְנִיט גָָעְטָאן, ווי גָָעְפָָלָאָפָָלָט אָונְ גָָעוֹוָאָרֶט אוֹיףַָּן "פֿיְעָרָאנְט", כדַּי זַיְלָן קָעְנָעָן אָרוֹיסְטָראָגָן זַיְעָרָע פּוֹלָע טָעַפ. זי האט פֿאָרְנוּמָָעַן דַּאס גַָּיְעַן אָונְ קָוָמָָעַן פון פרעמאָדָע, וואָס זַיְגָּעָן גָָעוֹוָן וועמען פֿרָאָטָעָוּשָׂרְטָע אָונְ האָבָָן דַּוְרָךְ דַּי הִינְטָעָרְטִיךְן אָהִימְגָָעָטָרָאָגָן זַיְעָרָע פּוֹלָע טָעַפ. זי האט געהרט דַּי פֿלִיסְטִירִיעַן פון קָעְרָאוֹנוֹק, וואָס אַיְזָן תָּמִיד גָָעוֹוָן פֿאָרְנוּמָָעַן מִיטַּ מַאֲכָן טְרָאָנִיְּן זַאָקְזִּיעַס מִיטַּ דִּינְגִּיטָּאָרָן מִיטַּ טְעָקָעַס, וואָס פְּלָעָגָן אִים באָזָכוֹן. אָונְ וועַע זי האט אָרוֹיסְגָָוקָט פון פֿעָנְצָטָעָלָל, האָט זַי גָּעוֹוָן נִיטַּ נָאָר דַּי מָחָנה אָין דַּעַר רֵיִע, נָאָר אַיְיךְ דַּי קָאָמָּעָר, ווּס זַיְנָעָן נִידָּעָרִיךְ גָּעוֹוָסְן דַּי שְׁוֹוֹאָרְץ-בָּאָקְלִידִיטָּעָ קָאָרְטָאָפָּלָל-שְׁיְלָעָרְקָעַס, אַיְבָּרְגָּעְבָּוָגָן אַיְבָּרְגָּעָן בָּעָרְגָּ פָּוֹן גַּעַפְּרִוְּרִעְנָעָן קָאָרְטָאָפָּל, מִיטַּ דַּי פִּיס אַיְזָר בְּלָאָטָעָ. מִיטַּ רְוִיטַּ-פְּאָרְפְּרִוְּרִעְנָעָן פֿינְגָּעָרְ האָבָָן זַיְעָרָע שָׁהָא אַטָּג גַּעַשְ׀יָלָט — כדַּי צַו באָקוּמָן דַּי וָאָסְעָרְדִּיקָעָ רְעַשְׁתְּלִיךְ פָּוֹן דַּי קָעְסָלָעָן אָונְ קָילָאָ קָאָרְטָאָפָּל-שְׁיְלָעָכָץ אַהִימְצָוָעָמָן. ווי גְּרוּסָע, שְׁוֹאָרְצָעָ קָרְאָעָן מִיטַּ אָונְטָעָרָגָעָן גַּעַהְקָטָעָ פְּלִיגָּלָהָ האָבָָן זַיְ אַיְרָ אַיסְגָּעָעָן.

אבער דאס, וואָס זי האט צְוָגָעָן, האָט אַיְרָ נִיטַּ גַּעַשְׁטָעָרָט צַו בְּלִיבָּן יוֹמָן טּוּבְדִּיק, זָאָרְגָּלָאָגָן. אַט דַּי זָאָרְגָּלָאָקִיט אַיְזָן גָּעוֹוָן עַפְעַס גָּאָרְ נִיְּעָס אָונְ אַיְרָ. אַמָּאל, אָפְּלָו בְּעַת אַיְרָ לְעַבָּן מִיטַּ הִעָּרָשָׁן, אַיְזָן דַּי בְּעַסְטָעָ מַאְמָעָנָן, פְּלָעָגָט דַּי פְּרִידַּ זַיְן בָּאָגְלִית מִיטַּ אַפְּאָרְבָּאָרְגָּעָנָעָם שְׁוּוּרָמָוֹת, מִיטַּ אַגְּנָעָנִישׁ. אָונְ וְעַזְנִית אַיְתָא זַיְעָרָע מִיטַּ מְאָלָהָהָט זַיְ גַּעַפְּלִיט דַּאס גָּלִיךְ, ווי אַוְיִיטִיק. הִיְנִיט האָט זַיְ וְיַדְמִיחָה גָּעוֹוָן מִיטַּ יְעַדְרָרְגָּע אָונְ קָלָאָ גָּעוֹוָסְט. אָזְ דַּאס אַיְזָאָלְץ וואָס זַיְ פְּאָרְמָאָגָט : דַּי קָעְגָּנוֹוָאָרְטִיקָעָ רְגָע. זַי אַיְזָן קִינְגָּעָם נִיטַּ גָּעוֹוָן פְּאָרְלִיבְּטָ אָונְ דַּאְרָהָט זַיְ גַּעַפְּלִיט אַפְּאָרְלִיבְּטָ קִיְּיט. זַי אַיְזָן נִיטַּ גָּעוֹוָן אוֹיף דַּעַר פְּרִידַּ אָונְ דַּאְרָהָט זַיְ גַּעַפְּלִיט אַיְרְ פְּרִיהִיטִיט. אַוְגָּ אַוְיִגָּ מִיטַּ זַיְדָּ אָלִיךְ, האָט זַיְ מָעָרָ נִיטַּ גַּעַפְּלִיט קִיןְ זַיְדָּוְרְוְילָן. זַי אַיְזָהִימִיִּ שָׁעָרְ גָּעוֹוָרָן מִיטַּ אַיְרָ חְסָדוֹנָות — אָונְ וְיַדְמִיחָה גָּעוֹוָן אָזְאָ וְיַיְ אַיְזָן גָּעוֹוָן.

אַוְיךְ אַיְרָ צְוָאָמָעָנָאָרְבָּעָט מִיטַּ דַּי חְבָרִים אָינְ דַּעַר פְּאָרְטִיקִיִּ אַיְזָן גָּעוֹוָן אַגָּרְ האָרְמָאָנִישׁ. נִיטַּ נָאָרְ וְעַזְנִית זַיְ אַיְזָן גָּעוֹוָן אַגָּרְ דִּיסְצִיפְּלִינְרִטְעָר מִיטְגָּלִידָ פָּוֹן דַּעַר באָזְעָגָנָג, נָאָרְ אַיְרָ פְּאָפְּוֹלָאָרְיִיטָעָט צְוִוִּישָׁן דַּי חְבָרִים האָט דַּעַמְּ קָוְלִמְיָינְאָצִיעָ-פְּוֹנְקָט. אַיְרָ אָמוֹוִילָן אַגְּזָנוּמָעָן אַפְּאָרְאָנְטוֹוָאָרְטָלָעָן אַפְּיִצְיִיעָלָן פָּאָסָטָן אָונְ אַיְרָ מִסְּרָתִ-נְפָשְׁדִיקָעָ טְעַטְּיקִיט אלָס "גְּרוּיעָ אַיְנָס" זַיְגָּעָן אִיצְטָ גָּעוֹוָן גָּעוֹוָרָן וְיַי דַּעַר אַיְסְדָּרָוקָעָ פָּוֹן אַמְתָּעָר באַשְׁיְדָנִיקִיט. אָונְ וְעַזְנִית זַיְ בָּאָשָׁאָנָקָעָן מִיטַּ אַצְוָרוֹי, צַו וְעַלְכַּן נָאָרְ גַּעַצְיִילָעָ זַיְגָּעָן זַוְּהָה גָּעוֹוָן. אַיְרָ בָּאָצְיוֹנָגָעָן מִיטַּ חְבָרְ בָּרוֹךְ אָונְ מִיטַּ דַּעַר חְבָרְטָעָ יְוָלִיעָ, דַּעַר פְּיְרָעָרִין, דַּעַר מַאֲמָעָן אָונְ שְׁוּעָסְטָעָר

פֿוֹן יַעֲדֵן קָאָמְנוֹנִיסְטַּ, זַיְנְעַן גַּעֲוָאָרָן פְּשׁוֹטוּר אָוֹן פְּרִיְינְדָּלֶעֶכְּר. אָוֹן מֵעַן הָאָט אַיְר
איַבְּעַרְגַּעַבְּן אַגְּצּוֹפִּירְן מִיט אַ נִּיְּגַעַשְּׁאַפְּעַנְעַר גְּרוֹפָעַ פֿוֹן גִּימְנָאַזְּיַעַ-יְוָגְנַט, אַ
פָּאַסְטַּן פֿוֹן אַיְסְעַרְגַּעַוְיַיְלָעַכְּר וַיְיכְטִיקְיַּת.

זַי הָאָט זַיְד אַרְיִינְגַּעַזְאָרְפַּן אַיְן דַּעַר אַרְבָּעַט מִיט דַּעַר יְוָגְנַט מִיט גְּרוֹסַע
זַיְאַזְמַן. מִיט זַיְד הָאָט זַיְד גַּעַוָּאָלָט טַיְלַן מִיט אַיְר כּוֹחַ; גַּעַוָּאָלָט זַיְיַי בַּאַפְּלִיגְלָעַן
מִיט אַיְרַע הַאַפְּעַנְוָנְגַּעַן אָוֹן מִיטְרִיסְטַּן מִיט אַיְר טַעַמְפְּרָאַמְעַנְטַן. אַבָּעַר לִיכְטַן אַיְזַן
דָּאַס אַיְר נִיט אַגְּגַעַקְוּמַעַן.

די אַוְיסְגַּעַמְאַגְּעַרְטַּע פְּנִימְעַר, וּוֹאָס זַי הָאָט גַּעַהָאָט פָּאָר זַיְד, זַיְנְעַן גַּעַוּעַן
פְּנִימְעַר פֿוֹן יַוְגַּע זַקְנִים. זַיְעַרְעַ גַּרְוִיסְעַ, טַוְנְקַעְלַעַ אַוְיְגַּן פְּלַעַגְנַן אַיְר זַאְגַּן, אָז זַיְיַי
וּוֹאַלְטַן זַיְד גַּרְעַן גַּעַלְאַזְן פֿוֹן אַיְר פִּירְזַן: זַיְד גַּעַלְאַזְן אַנְשְׁטַעַקְן מִיט אַיְר עַנְטוֹזְיאַזְמַן;
זַיְיַי הַאַבְּן אַזְוִי שְׁטַאַרְקַן גַּעַוָּאָלָט זַיְד פַּאַרְגְּעַסְן. אַבָּעַר זַיְעַרְעַ אַוְיסְגַּעַמְאַגְּעַרְטַּע לִיְיַי
בַּעַר הַאַבְּן גַּעַוּלְטִיקְטַּקְטַּק אַיְבָּעַר זַיְעַרְעַ מַחְשְׁבוֹתַן. זַיְיַי הַאַבְּן נִיטְפַּאְרְשְׁטַאַגְּעַן, וּוֹאָס עַס
אַיְזַן דַּי שְׁמַחַה מִיט אַיְר. זַיְיַי זַיְנְעַן קָאָמְנוֹנִיסְטַּן אָזְזַן גַּעַטְאַ, וּוֹיְלַי זַיְיַי הַאַבְּן
גַּעַזְוֹכְטַּ שְׁכְלִידְיקַע, לְאַגְּיַשְׁעַ טְרִיסְטַּם. זַיְיַי הַאַבְּן גַּעַוָּאָלָט בַּתְּחַזְּן גַּעַשְׁטִיצְטַן אוּחַטְרַעְתַּ
לִיטְעַמְּ. אַוְיַחַד פְּאַקְטַּן — אָזְזַן זַיְיַי זַיְנְעַן גַּעַוּעַן אַכְּזִוְּיַהְדִּיקְטַּן צַוְּאַיְר.

טַיְלַן מַאְלַ, וּוֹעַן זַיְיַי פְּלַעַגְטַּן זַיְד לְאַזְן פְּאַרְטְּרַגְּן פֿוֹן אַיְרַעְרַיְד, דַּעְצִידְרַטְטַן
גַּעַבְּן דַּעַר חַבְּרַה אָז אַיְנְשְׁפְּרִיצְנַגְּ פֿוֹן הַאַפְּעַרְדִּיקְיַּת, פְּלַעַגְטַּן עַמְעַז, אָז שֻׁם צַעְרַעְ
מַאְגִּיעַס, אַיְר אַבְּעַרְדִּירִיסְטַּן אָזְזַן סָאַמְעַ שַׁוְוָנְגַּ פֿוֹן דַּעַר רַעַדְעַ: — דַּו בִּיסְטַן זַאְטַן אַדוֹ
מִיר זַיְנְעַן הַוְנְגַעְרִיק. וּוֹי קַעַנְסְטַן קַוְמַעַן אָונְדוֹ זַאְגַּן, וּוֹאָס מִיר דַּאְרְפַּן פִּילְזַן אַדוֹ וּוֹי
מִיר דַּאְרְפַּן זַיְד אַוְפְּפִירְן?

זַיְיַי פְּלַעַגְטַּן זַיְד פְּאַרְטִּידִיקְטַּן אַ צַּעַשְׁטְּרִיטְטַן: — אַיְיךְ הַאַבְּדִי הַסְּכָמָה פֿוֹן דַּעַר
אַנְפִּירְוָנְג אַוְיַחַד מִין פָּאַסְטַן. אַיְיךְ אַרְבָּעַט פָּאָר דַּעַר פְּאַרְטִּי. כַּהֲלַלְפַּחְבִּים, קַרְאַנְקַעְ
בַּאַדְעַרְפְּטִיקְעַ, וּוֹאַלְטַב בַּעַסְעַר גַּעַוּעַן, וּוֹעַן אַיְיךְ זַאְגַּן זַיְד אַפְּ פֿוֹן דַּעַם בִּיסְלַעַן, וּוֹאָס
אַיְזַן בַּאַקְוּם?

— דָאַס בִּיסְלַעַן אַיְזַן דַּעַר אַונְטְּעַרְשִׁיד צַוְּיִישַׁן דִּיר אָזְזַן. אָז מִינְסְטַן
נִיטְטַ, אָז מִיטְן הַעֲלֵפְן אַיְגַעְנַע חַבְּרִים, בָּאַעְוָלְסְטַן אַנְדְּעַרְעַ?

— אַיְיךְ וּוֹיִיסְ, — פְּלַעַגְטַּן זַיְד בָּאַמְיַעַן צַוְּדַע אַונְדָּלָסְטַן אָז בַּאַהֲרָשָׁן דַּי
רוּיְטִיקְיַת, וּוֹאָס הָאָט צַעְפָּלָאָמָט אַיְר פְּנִים, — אָזְזַן עַס אַרְטַן מִיךְ אַוְיַחַד. אַבָּעַר וּוֹעַן
אַיְיךְ וּוֹאַלְטַב אַוְעַקְ, וּוֹאַלְטַב גַּעַקְמַעַן אָז אַנְדְּעַרְעַ אָז גַּעַהָאָלְפַן אַיְרַע מַעְנְטַן. דַּעַר
סִיסְטַמְעַ אַיְזַן צַוְּאַ.

— קַוְמַט אַוְיַסְ, לְוִיטַע דִּיר, אָז מִיר מַאְכַן שְׁלֹמַן מִיטְן סִיסְטַמְעַ.
— דַּעַר סִיסְטַמְעַ קַוְמַט פֿוֹן רַוְמְקַאְוָסְקַיְן אָזְזַן קַלְיַיקַע אָז הַינְטָעַר זַיְיַי שְׂטִיטַיְתַּ
דַּעַר דִּיטְיַשְׁ.

— דַּאְרְפַּן מִיר אַיְסְ דַּעַרְפְּאַר אַנְגַעַמְעַן, דַּעַם סִיסְטַמְעַ?

— מִיר דַּאְרְפַּן אַיְסְנוֹצְן פָּאָר אַונְדְּזָעַרְעַ צַוְּעַקְן. מִיר דַּאְרְפַּן דַּעַרְהַאְלָטַן
אַונְדְּזָעַרְעַ קַאְדָּרַן, דַּעַם בָּאַוּוֹסְטִיְנִיקְן טַיְלַן פֿוֹן דַּעַר בַּאַפְּלִיקְעַרְוָנְג...

— אָזְזַן וּוֹ אַיְזַן אַונְדְּזָעַרְעַ פְּאַרְאַנְטְּוֹאַרְטְּלַעְכְּקִיטַּ פָּאָר דַּעַר אַומְפְּאַרְטִיְיַיְשַׁעַר
גַּעַטְאַ-מְאַסְעַ? דַּי בּוֹנְדִּיסְטַן הַעֲלֵפְן זַיְעַרְעַ מַעְנְטַשְׁן, דַּי צִוְנִיסְטַן הַעֲלֵפְן זַיְעַרְעַ אָז

מיר אונדווער. אבער ווערט ארגן פארן כלל, פארן רוב ? דארף מען אים טאכע לאון אין רומקאוסקיס העט ?

— ניין, אונדווער פראגנטווארטלעבליכיט איז אויפצולערן דער געטאדמאסע. מיר קענען ניט שטיילן אירע נויטן און אפילו ניט די נויטן פון אונדווער איגגענע חביבם. רומקאוסקיס סיסטעם קענען מיר ניט ענדערן. וואס מיר קענען טאן, איז געוינגען די מאסן אויף אונדווער זיט. אונשטעקן זי מיט אונדווער מוט און מאראליין זי העלן איבערקומען די שווערט צייט.

אין אועלכע מאמענטן האט זי זיך געפילט זייר אומבאקוועם מיט די יונגע און די בעסטה זאך אי געווען, וואס גיכער צוריקזוגיין צום קנעלא לענינים וווערך. טיל מל האט זי געפרות אונבינדן א קאנטאקט מיט דער חברה יונגע אינטער-ליגענט, מיט באריין טעםצע, וואס זיינען זי גענטער געווען. זי האט געפרות רעדן וועגן קולטור : פראגשלאגן זי צו דיסקוטרין ליטערער-אריש וווערך, פארבעטען וועמען פון די נײ-אויפגעקלומען פאעתן אויף א צוֹזָאמַעְנְטְרָעָה. נאר דאס האט איר ניט פיל געהאלפן.

זי זיינען זי באפאלאן : — רומקאוסקי גיט אונדו גענוג קולטור. אפשר זאלן מיר זיך צו געמען צום פארשפֿרִיטִין די „גַּעֲטָא-צִיְתּוֹנָגֶן“ ? און וואס מיינסתו, פאר וואס לאון אונדו די דיטשן פירן איז פְּאַרְצּוֹ-גִּיגְטָעָה קולטור-אַרְבָּעָת ? פאר וואס לאון זי אונדו האבן פְּאַרְשְׁטָעַלְגָּעָן, קאנצערטן ? מיינסמו, איז זי ווייסן ניט דערווועגן ?

— מעגלעך, איז זי ווייסן, — האט זי זיך געווערט, — מעגלעך, איז עס איז זי אלץ איינס, וואס מיר טען, וויל זי האבן אונדו סי ווי אין דער לאפע. אבער מיר קענען דאס אויסנווץן ...

די חברה האט איר ניט געלאון ענדיקן. זי האבן זיך געהיצט : — זי ווילן ניט מיר זאלן זיך בונטערוואט. אט וואס ! ווילן ניט מיר זאלן שטיילן א זוועדרשטיינד און מאכן א טומל אין דער וועלט. דערפֿאָר לאון זי אונדו זיך פְּאַרְשְׁטָעָה מיט קולטור. קולטור אין געטא איז א זינד ! זי פְּאַרְבְּלָעֵנדָט, שוואכט אָפּ אונדווער חושים, טויט אָפּ אונדווער אויפֿמְעָרְקָאָמְקִיט !

דאך האט זי גוט געווסט, איז די זעלבע בחורים און מידעלך שטודירן פְּאַרְבִּיסִין זיערע שלילימודים און לאון ניט אדרוד קיין קאנצערט אין קולטורהויז ; איז זי שלינגען וווערך פון דער שיינער ליטעראטור און ליינגען גיריך די מיט דער האנט געשרייבגען לידען און גאוועלעס. בלויו דא, אויף די קריילעך מיט איר, האבן זי ניט געוואלט הערין פון קולטור. דא האבן זיך דערווארט פון איר, פון זיך, עפָּס אנדערש. און וועגן דעם אנדערן, זי האט גוט געווסט, וואס דאס איז : דאס אקטיווע גרייטן זיך צום קאמפּ מיטן דיטש — האט דערוויל קיין דידי ניט געאנט זיין. דאך פֿלְעַגְט איר פון צייט צו צייט געלינגען מיטצורייסן די חברה. זי האט עס באוינן מיט געזנג פון דערוואלציינגעראט לידער. גאר אפט פֿלְעַגְט זיך נאך א קרייזל אנהיבן שטיל צו ברומען א ליד און די חברה האט. אין אנהייב אָפְּאַטִיש און דער-נאך מיט וואס אָמָל מער פֿיִער, געלאון זיך מיטטוראגן מיטן שוונג פון די ווערטער און מעלאדריעס. זיירע פֿנִימְעָר האבן פְּאַרְלוּרִין די זקנישׂ טורךנִיקִיט ; זיינען אויס —

געקלאלרט און ליכטיק געוואָרֶן — און ניט אײַן מאָל האָט זי זיך געווונדערט, וואָס אַ פֿשׂוֹט לֵיד, קאָן אוּיפֿטָאָן אַ סְדּ מָעָר, ווי שעהָעָן פֿוֹן רַעֲפַעַרְאָטָן אַוּן רַעֲדָעָס.

אַט צוֹ יַעֲנֵר צִיְּתָהָאָט זַי אַפְּגַעַפּוֹנוֹעָן אַיר קָוָלּ גַּאנְצָעּ טַעַגּ הָאָט זַי גַּעַטְרִילְעָרֶטּ אַוּן זַיְךְ גַּעַפְּרִיְּתָהָמִיט דָּעַרּ קָלְאַרְקִיָּתּ פֿוֹן טַעַנְעָרָה, וואָס זַי הָאָט גַּעַבְּרוֹמְטָה אַיְן דָּעַרּ פָּאַרְעָץ גַּאנְסְ, צַי אַיְן קִיךְ, בַּיְּ דָעַרּ אַרְבָּעָט. וועָן זַי גַּעַוּעַן אַיְנְגַעַוְוִיקָּלְטָה אַיְן דָּעַרּ פָּאַרְעָץ פֿוֹן קָעָסָל אַוּן גַּעַהָאָט פָּאָרּ זַיְךְ דָּעַם צַעַפְּלִידְעָרְטָהָן הָמוֹן, וועָן זַי דִּי פָּאַלְקָעָס, גַּעַגְוָאַלְעָוּוֹתָה, גַּעַשְׁטוֹפְּטָה אַוּן גַּעַשְׁטוֹפְּסָן — הָאָט זַי אַיר גַּרְאָד אַמְבָעָסָטָן גַּעַזְגַּגְעָן. זַי הָאָט גַּעַוּוֹסָטָה, אַזְ קִינְגְּנָעָרְהָהָרָה הָעָרָתָה זַי נִיט אַוּן סָאַיְן.

גַּוט גַּעַוּעַן צוֹ זַיְן אַלְיַין אַיְן דָּעַם טָוָלָה, מִיטּ אַיר אַיְנְגַעַוְוָם קָוָלּ.

זַי הָאָט אַוִּיךְ נִיט אַדְרָכְגַּעַלְאָזָן קִין פָּאַרְשְׁטָעַלְוָנָג אַוּן קִין קַאנְגַּעַרְטָה אַיְן קַולְטוֹרְהָוָיָה אַוּן גַּאַר בָּאוֹנְדָעָרָס שְׁטָאָרָק הָאָט זַי אַיבְּרָגְעַלְעָבָט דִּי אוּפְּטָרִיטָן פֿוֹן כָּאָר.

דאַהָאָט זַי, אוּיסְגַּעְפּוֹצָט אַיְן אַיר שְׁעַנְסָטָן קָלְיַידָל, זַיְךְ בָּאַגְּעַגְּנָטָה מִיטּ דִּי בָּחָורִים אַוּן מִידְלָעָךְ פֿוֹן אַיר קְרִיזָל, אַוִּיךְ אוּיסְגַּעְפּוֹצָטָה אַיְן זַיְבְּרָעָה בָּגְדִּים. דָאַהָאָט זַי בָּאַגְּעַגְּנָטָה אַיְרָ קְעָרָאָוָנִיקָה פֿוֹן דָעַרּ קִיךְ אַוּן דָאַהָאָט זַי אַוִּיךְ אַפְּטָה גַּעַוּעַן דָעַם מָאָן, וואָסּ הָאָט אַמְּאָלָה גַּעַהָאָט אַיְרָ לְעַבְּנָן אַיְן זַיְנָעָה הָעָנָט אַוּן וואָסּ הָאָט אַיצְטָה גַּעַהָאָט דָאָסּ לְעַבְּנָן פֿוֹן אַלְעָעָן אַנוּזְוָנְדִּיקָעָה, פֿוֹן אַלְעָעָן גַּעַטְאַיְידָן אַיְן זַיְנָמָאָט : דָעַם פָּרָעָוָסּ חַיִּים רַומְקָאָוָסְקִין, זַי פָּלָעָגָט אַיְם זַיְן אַנְקָוּמָעָן מִיטּ זַיְן סְוִוִּיטָעָ ; בָּאַמְּוֹרָקָט וּוּי עַד נַעַמְטָה אַרְוּם דָעַם זַאלְמִיטָן בְּלִיקָה ; וּוּי עַרְפָּלָעָגָט עַסְטָאָן אַמְּאָלָה, אַיְן יְתּוּמִים־הָיוֹיָה, וועָן עַרְפָּלָעָגָט זַיְךְ אַרְוָמְגַעְקוֹקָט צוֹ וְעַן, צַי זַיְנָעָה קִינְגְּדָרָפְּרִיךְן זַיְךְ גּוֹטָ אַוִּיךְ. אַלְצָהָאָט זַיְךְ אַיר צְוָנוּיְפְּגַעְקָרְטָשָׁעָה, וועָן זַיְהָאָט גַּעַזְוָעָן וּוּי מִיטּ זַיְן אַרְיִינְקָוּמָעָן וּוּעָרָתָה דִּי פָּאַרְשְׁטָעַלְוָנָג אַיבְּרָגְעָרִירָסָן אַוּן דָעַרּ עַלְמָם שְׁטָעָלָת זַיְךְ אַוִּיךְ אַוּן אַפְּלָאַדְרִיטָה אַיְם אַזְוִי לְאַנְגָּגָה בַּיְּן עַרְפָּלָעָגָט רַיְעָ אַוּן גִּיטָּאָ צַיְיכָן מִיטּ דָעַרּ הָאָנָטָה, אַזְ מַעַן מַעַגְ אַנְגִּינִין מִיטּן פְּרָאָגְרָאָטָם.

אוֹזָא סְצַעַנְעָן מִיטּן פָּרָעָוָסּ פָּלָעָגָט צְוִינִישָׁתָה מַאֲכָן אַיְרָעָ בָּאַהָאַלְטָעָנָעָ פָּלָעָנָעָ אַרְיִינְצּוֹטָרָעָטָן אַיְן בָּאָרָ. דָאָס שְׁטִיְּין אַוִּיךְ אַט דָעַרּ סְצַעַנְעָן, צַי זַיְעָטָעָרָה, אַיְן טַעַטָּעָרָה, הָאָט אַיר דָעַמְּאָלָט אַוִּיסְגַּעְקוֹקָט וּוּי אַבְּלָטָעָרָ אַוִּיסְדָּרוֹקָה פֿוֹן צְוָאַמְּעַנְאַרְבָּבָעָטָה מִיטּן סִיסְטָעָם. וועָן זַיְהָאָט גַּעַפְּלִיטָה, וּוּי אַלְצָהָאָט אַיר דִּיסְטָה זַיְךְ, אַנְשָׁטָאָט צוֹ זַיְצָן צְוּוִישָׁן פּוּבְּלִיָּהָאָט, מִיטְצָוִינְגָעָן מִיטּן כָּאָרָה, הָאָט זַיְךְ, כָּדִי זַיְךְ צַוְּעָן קָעָגָן דָעַם חַשְּׁקָה, אַוִּיפְּגַעְרוֹפָן אַיְן זַיְךְ דִּי רַיְיךְ פֿוֹן אַיְרָעָ גִּימָנָזְיָיסָטָן. יָאָ, זַיְיָ זַיְבָּעָן גַּעַוּוֹעָן גַּעַרְעָבָטָה. אַיר זַיְן אַוִּיסְטִילְעָדָרָקָה אַיְן אַקְידָה אַוּן דָאָסּ פָּאַוּאַרְזִיְּרָן אַיְרָעָ פְּרִינְגָד אַיְן גַּעַוּוֹעָן אַזְוֹזָהָאָטָה, מַעַנְאַרְבָּבָעָטָה מִיטּן פָּרָעָזָעָם אַוִּיךְ אַגְּוּוֹיְסָן אַפְּגָן, אַוִּיךְ אַהֲסָכָמָה אַוִּיךְ זַיְן סִיסְטָעָם. אַבְּגָרָ אַוִּיךְ אַט דִּי צְוָאַמְּעַנְאַרְבָּבָעָטָה הָאָט נַאֲכָלָגָאנְטָה, וּוּי בַּיְּטָאָ אַבְּרָעָטָה וּוּרְעָן, הָאָט אַזְאָאַ צְוָאַמְּעַנְגָּעַעַרְבָּבָעָטָה מִיטּ אַים, אַוִּיךְ גַּעַבְּיטָסָה פֿוֹן קְולְטוֹרָ אַרְבָּבָעָטָה נִיטָּ גַּעַטְאָרָטָה הָאָבָן קִין שִׁיכָוֹתָה מִיטּן פָּרָעָזָעָם. פָּאַרְקָעָרָטָה, זַיְהָאָט גַּעַדְאָרָפְּטָה גַּעַוְוָנְדָן וּוּרְעָן קָעָגָן אַים, פָּוֹנְקָטָה וּוּי קָעָגָן דִּיטָּשָׁה. אַוְדָאי הָאָט זַי גַּעַוְוָסָטָה, אַזְ אַפְּיָלוּ דָאָס וּזַיְצָן פָּאַסְיָוּ אַינְעָם.

זאל, זוי און אפנעםערין, אין דער אינסיטוטציגע, וואס "געהערט" צום פריעזעס — איז אוייך און אופן פון צווארמענארבעטען מיט אים. אבער דאס האט זי ניט געקאנט העלךן. אַ קאנצערט אַין קולטורהוזן אַין געווען פאָר אַיר אַ יומֶטֶוב.

*

דער אונט איז געווען קיל, אבער ס'אייז נאָך געווען ליכטיק און דער הימל אויפּון מערבּ האט זיך נאָך געשפֿילט מיט אַ רָאֹלעֲכָן אָפְשִׁין. אַין גָּס אַין געווען טומלדייך. בְּמַעֲרֵעַס פָּוּן יונגע שפְּאַצְּירָעַס האָבָּן, זוי אוייך אַן אָפְגָּעָרְעַדְתָּן צַיְיכָן, זיך אָרוֹסְגָּעָלָאָן פָּוּן אָלָעָן טוּעָרָן אַרְיִינְצְּבָּאָפָּן דִּי לְעַצְּטָעָ פָּאָר שָׁעה פָּוּן אָזָא טִיעָרָן טָאג. אַסְטָרָהָאָט זיך געפּוּנָען צוּוִישָׁן זַי. זַי אַין געגָנָגָנָען אַלְיָין אַון באָטְרָאָכָט דִּי יָוָגְנָטְלָעָכָע, וואָס זַיְינָגָן אַיר אָגְטָקָגָגָקָמוּעָן. מעָן אַין געווען זוּיבָּעָר אָפְגָּעוֹאָשָׁן אַון אָוִיסְגָּעָפּוֹצָט אַין לְיִכְּטָעָ בְּגָדִים, ווי מָעָן וָאָלָט וָעָלָן מִיט זַי וָאָס גִּיכָּעָר בְּרָעָנָן גַּעַן דָּעַם פְּרִילְינְג. דִּי מִידְלָעָד אַין דִּי זָוְמָעָרְ-קְלִילְדָּעָר האָבָּן אַ בִּיסְל אָוְנְטָרְגָּעָי צִיטָעָרָט אַין דָּעַר קְלִילָרְ לְוָפְּט. דִּינְעָ אַון אָוִיסְגָּעָבְּלִיכְטָע, האָבָּן זַי גַּעַטְרָאָגָן אָוִיףּ דִּי פְּנִימָעָר אַ פְּאָרְחָלוּמְטָן עַרְנָסְטָן אַוְיָר גַּעַלְעָטְטָעָר האָט גַּעַהָאָט אַ מאָטָן, זַיְיכָן קְלָאנְג — נִיט גַּעַוּעָן קִיְּזָן יְוָגָעָ, דָּעַרְאָבְּרִישָׁעָפּ אָפְרָשִׁיטְקִיטִּים אַין אִים. עַפְּעָס שְׁטָלִים, צָאָרְטְּ-צָנְיֻוְתְּדִיקָס אַין גַּעַוּעָן אַין זַיְעָדָעָ בְּאוּעוֹנוֹנוֹנָעָן. אָוִיךְ דִּי בְּחוֹרִים מִיט אָוִיסְגָּעָלְיִיגְטָעָ הָעַמְּדָעָרְ-קָעְלָנְעָר אַיבָּעָר דִּי מָאִרְיָנָאָרָקָעָס, פָּאָרָטוֹן אַין הַיִּסְעָ דִּיסְקוּסְיָעָס, האָבָּן אָוִיסְגָּעָזָעָן אַיְדָל, מָשָׁ צָאָרָט — ווי יְעַדְעָרְ פָּוּן זַי וָאָלָט גַּעַוּעָן אַ יְוָגָעָר פְּרִינְץ, וָעַמְּעָן עַמְּעָץ האָט בְּאָרוּבְּטָ פָּוּן זַיְן קְרוּן.

גִּיְיָנְדִּיק אָזָוִי, האָט זַי אַסְטָרָן גַּעַוּמָעָן אָוִיסְדָּכְטָן, אַז דָּאָס גַּעַטָּא עַקְוּזְטִירָט גָּאָרְגָּנִיט; אָז דִּי דָּרָאָטָן יְיָנְגָן נִיט מָעָר, ווי אַ צּוּם אַרְוּם אַ פָּאָרָק, ווּ יְוָגָעָ פָּאָרָי חָלוּמָטָעָ מַעְנָטָשָׁן שְׁפְּאַצְּרָן גַּעַמְּטָלָעָ אַין דָּעַר פָּאָרָגָאָטְקִ-שְׁטִילָעָר שְׁלוֹוה צוּוִישָׁן הַיִּמְלָ אַון עָרָד. זַי האָט אָוִיסְגָּעָמִיטָן אַרְיִינְצְּזָוְקָוָן אַין דִּי אַוְיָגָן פָּוּן דִּי פָּאָרְבִּיגִיִּיִּעָרָס, דִּי אַילְיוֹעָ זַאל נִיט צָעַשְׁתָּעָרָט וּוּוָרָן. זַי האָט שְׂוִין לְאָנָג גַּעַהָאָט בְּאָמְעָרָט עַפְּעָס בְּאוּוֹנְדָעָרָס אַין דִּי אַוְיָגָן פָּוּן דִּי גַּעַטָּא-מַעְנָטָשָׁן. זַי, דִּי אַוְיָגָן, זַיְיכָן גַּעַוּעָן אָרוֹמְגָעָזְוִימָט מִיט אַ פִּיאָלָעָט אַון האָבָּן אָוִיסְגָּעָזָעָן גַּרְעָסְעָר אַון טִיפְּרָעָ, ווּ נְאָרְמָאָלָעָ אַוְיָגָן. זַי זַיְיכָן גַּעַוּעָן טָוָנְקָל, ווי זַיְיָ וְאָלָטָן פָּאָרָמָאָגָט בְּלוֹיזָוּ שְׂוֹאָרְצָאָפְּלָעָן אַון זַיְיָ הָאָבָּן גַּעַוּאָרָפָן אַ שָּׁאָטָן אַיבָּעָר דִּי פְּנִימָעָר. פָּוּן זַיְיָרְ טִיף אַין גַּעַקְוּמָעָן דָּעַר בְּלִיךְ — אַ מִין פָּאָרוּוִינְטָעָר, אַ הַיִּסְ-גָּלָאָזְיָקָעָר, וואָס האָט אָוִיסְגָּעָזָעָן צַוְּשָׁטָאָרָן מִיט אָוִיסְגָּעָמִיטָן צַוְּקָוָן אָוִיךְ דִּי פִּיס פָּוּן דִּי שְׁפְּאַצְּרִירָדָס, זַיְיךְ נִיט צַוְּשָׁטָאָרָן אַן גַּעַטָּא. דִּי פִּיס הָאָבָּן גַּעַלְאָפְּט מִיט הַילְצָעָרָנוּ טְרָעָפָעָס — הָאָרָט, טְרוּקָן. טִילְ פִּיס, ווּ שְׁטָעָקָנָס, האָבָּן זַיְךְ בְּאוּעָגָט אַין דִּי כָּאָלָעָוָעָס פָּוּן דִּי גַּרְוִיסָעָ טְרָעָפָעָס אַהֲיָן אַון צּוּרִיק: אַנְדָעָרָע — אַנְגָּעָשׂוֹאָלָעָנָע ווי קְלָעָצָעָר, ווי שְׁטָאָלָצָן — האָבָּן זַיְךְ בְּאוּעָגָט שְׁטָרָאָמָ, אָרוֹמְגָעָנוֹמָעָן אַיבָּעָר דִּי קְנָעָלָעָן מִיטָּן טְרָעָפָעָ לְיִוּוֹנָט, וואָס האָט זַיְךְ בְּוּלָט אַיְינְגָּעָשָׁנִיטָן אַין גַּעַשׂוֹוִילָעָכָע.

פאר איר איז געגנונגען אַ חַבְרָה יוֹגְנְטָלָעֶכְעַ, אַרְעָם אֵין אַרְעָם; גַּעֲגַנְגָּעַן אָוֹן זִיךְ קְוִים בָּאוּעָגֶט פָּאָרוֹסִים. זִיךְ האָט זִיךְ נִיט גַּעֲגַילְט אֵין עַרְגָּעַץ אָוֹן אִיר טְרָאַט האָט וּוְיְלִיק אַגְּגַעַנוּמָעַן דָּעַם רִיטְעָם פָּוֹן דִּי טְרִיטִיס פָּאָרָאָר. צוֹוִישׁן דָּעַר חַבְרָה האָט זִיךְ דָּעַרְזָעַן אַמִּידָל אִין אַ בְּלוּיעַן קָאַסְטִוּם, מִיט אַ צְשֻׁוְבָּעָרְטָן קָאַפְּ בְּרוּוּן-לָאַקְּיָעַ הָאָר, וּוְאָס הָאָבָן זִיךְ לִיְכְּתָ אָוְנוּמָעָרְגָּעָהָוִבָּן יְעַדְעָס מָאַל, וּוְעַזְדָּס מִידָּל האָט זִיךְ גַּעֲוָאנְדָן צָו דָעַם בָּחוֹר, וּוְאָס אֵין גַּעֲגַנְגָּעַן בַּיִּיר זִיךְ — אָוֹן זִיךְ האָט דָּעַרְקָעַנְטָן רְחֵל אַיְבָּוּשִׁיָּן.

אַסְטוֹרָן האָט נִיט גַּעֲרָטָן, וּוְאָס זִיךְ גַּיְיט הַינְּטָעָר אִיר אָוֹן סְאַיְן אִיר נִיט אַיְנִי גַּעֲפָאַלְן צָו פָּאַרְשָׁנְגָּעַלְעָרָן דָעַם טְרָאַט, צִי אַרְיְבָּרְגִּיָּן אַוְיְפָן אַנְדָּרָעָן טְרָאַטָּאָר. זִיךְ הָאָבָן בַּיִּידִים, זִיךְ אָוֹן רְחֵל, פָּוֹן לְאָגְגָשׂוֹן אַיְפָגְּגָעָלְעָרָט זִיךְ אַוְיְסְצָוְמִיְּדִין, דָאָס. וּוְאָס עַס האָט זִיךְ פָּאַרְבּוֹגְדָן אִין יְעַנְעָם לְעַבְנָן, האָט קִיְּן בַּאַדְיְיטְוָנָגָן נִיט גַּעַהָאָט; אָוֹן דָעַר פָּאַקְּטָן, אָז עַס האָט זִיךְ גַּאֲרְנִיט גַּעֲבָוְנָדוֹן אִין דָעַם אַיְצְטִיקָן, האָט גּוֹרָם גַּעֲוָועָן בְּלוּיָּוָן גַּלְיְיכִיגְלָט. סְאַיְן מַעַר נִיט וּוְיְכִטָּק גַּעֲוָועָן, צִי זִיךְ בַּאַגְּגָעָנָן זִיךְ יָאָ, צִי נִיט; צִי זִיךְ בַּאַגְּרִיסְן זִיךְ, צִי נִיט, וּוְעַזְדָּס זִיךְ קְוָמָט אַוְיָס זִיךְ צָו טְרָעָפָן אִין גָּאָס, צִי בַּיִּחְיָיָמָעָן דָעַם זַאֲקְנָמָאַכְעָר אִין שְׁטוּבָ.

נִיט וּוְיְלִינְדִּיק, האָט זִיךְ אַגְּגָהָוִבָּן אַוְיְפָכָאָפָן בְּרַעְקָלָעָךְ פָּוֹן דָעַם שְׁמוּעָס, וּוְאָס די יְוָנְגָעָ מַעְנְטָשָׁן פָּאָר אִיר הָאָבָן גַּעַפְּרִיט. אַיְנְגָעָר פָּוֹן דִּי בָּחוֹרִים, וּוְעַמְעָן אַסְטָר האָט אַפְּט גַּעֲזָעָן אַוְיְפָן הוֹף אַוְיְחָד לְוַתְּאַמְּיְעָרְסָקָע אָוֹן אִים טְיִילָמָל בַּאַגְּגָנָט צָוָה זַעֲמָעָן מִיט רְחַלְעָן, האָט גַּעַרְעָדָט וּוְעַגְן דָעַם בַּאַפְּגָלָעָן, אָז די פְּרוּמָע יִדְעָן מַוּן אַרְאָפָן גַּעַמְעָן דִּי בְּעָרָד. עָר האָט אַוְיָך גַּעַזְגָּט, אָז לִוְיָט אִים נָאָד, וּוְעַלְן די פְּרוּמָע, הָגָם זִיךְ הַיְּטָן פְּרוּמָע אָוֹן עָר האָט אַוְיָך גַּעַזְגָּט, אָז לִוְיָט אִים נָאָד, וּוְעַלְן די פְּרוּמָע, הָגָם זִיךְ הַיְּטָן אָפְּ כְּשָׁרוֹת אָוֹן הָאָבָן אַוְיְצָוְשָׁטִין בְּאַזְוְנְדָעָרָעָגְוִירוֹת, גִּיכְעָר אַיְבָּרְלָעָבָן דִּי מַלְחָמָה, וּוּי אַנְדָעָרָעָגָר. נָאָר דָא האָט זִיךְ דָעַרְהָעָרָט רְחָלָס קָוָל אָוֹן דָעַרְהָעָרָט זִיךְ דָעַרְמָאַגְּנָעָן אִיר פָּעַטְעָר, חַיְּמָעָן דָעַם זַאֲקְנָמָאַכְעָר.

— זַיְנָע צְוִיְּיָ טְעַכְּטָעָר וּוְאָלָטָן אַפְּשָׁר נִיט קְרָאָנָק גַּעֲוָועָן אַוְיָך «טְעַבְּ-צָעָ», וּוְעַנְעָר וּוְאָלָט זִיךְ דָעַרְלִיבְּטָט צָו עַסְעָן דָאָס שְׁטִיקָל נִיטְ-כְּשָׁרָעָ פְּלִישָׁ פָּוֹן דָעַר רְאַצְיָעָ. די פָּאַרְבִּיסְנְקִיטָן, די עַקְשָׁנוֹתָן... דָאָס נִיט וּוְעַלְן זִיךְ צְוָפָאָסָן צָו די בַּאֲדָנִי גַּוְנְגָּעָן קָאָן זִיךְ גִּיכְעָר אַוְמְבָרְגָּעָן וּוּי אַפְּרָאַטְעָוָעָן.

אַסְטָר האָט זִיךְ דָעַרְפִּילְט אַוְמְבָקָוּעָם. רְחֵל אֵין גַּעֲוָועָן גַּעַרְעָכָט. אָוֹן סְאַיְן אַמְּתָ גַּעֲוָועָן: אִיר גַּעֲנְצָעָ הַלְּפָאָט האָט נִיט אַוְיְסְגָּהָיִתָּן די צְוִיְּיָ קְוִינְקָעָס פָּוֹן קְרָאָנָק וּוְעָרָן. אַוְיָך זִיךְ האָט פָּאַרְאִיבְּלָגְעָהָט אַוְיְפָן פָּעַטְעָר.

דָעַרְוּוֹיֵיל האָט זִיךְ דָעַרְ שְׁמוּעָס פָּוֹן דִּי יְוָנָעָגָר פָּאַרְוּאַנְדָלָט אִין אַ דִּיסְקָוּסִיעָ וּוְעַגְן דָעַלְגִּיעָ, וּוְעַגְן גַּלְיִוְּבָן.

— אִין וּוְאָס גַּלְיִבְּן די פְּרוּמָע? — האָט זִיךְ גַּעֲקָאָכְט אַ חַוְּיכָעָר, אַוְיְסְגָּעָדְאָרְטָעָר בָּחוֹרָ, — זִיךְ גַּלְיִבְּן, אָוֹ מִיר קְוּמָעָן אַפְּ אַ שְׁטָרָאָפָ, וּוְיִלְמִיר הַיְּטָן נִיט אַפְּ גָּאָטָס גַּעֲבָאָטָן. זִיךְ זַאָגָן, אָוֹ מִיר דָאָרְפָּן זִיךְ בְּעַסְעָרָ פָּוֹן אַנְדָעָרָעָגָר, וּוְיִלְמִיר זַיְנָעָן דָאָס אַוְיְבָּרְשָׁטָעָ פָּוֹן שְׁטִיסְלָבָיִגְעָט. אָז בַּיִּטְאָג אָוֹן בַּיִּגְעָט האָט עָר נָאָר אַוְנְדָן אִין זַיְנָעָן. סְאַיְן פּוֹנְקָט וּוּי מִיט יְעַנְעָם בַּאַלְעָבָאָס: עָר לִיְגַּט אַרְוִיָּפָאָמָסָעָ נִיט צָו

נדא זיין פרום, אט דא... ?
דערטרראגונג, אויף זיין שקאפֿעס רוקו אונז ווען די שקאפֿע פֿאלט אונטער דער לאסט,
שטראפעט ער זי, וויל זי פֿירט ניט אויס, וואס ער פֿאַרלאָנגט פֿון אַיר. אַזוי האבן
בִּידְיעַ אָן אַוִיסְרַעַיד, דער שְׁקָלָאָפּ אָן דער האָר, אָן בִּידְיעַ לְעֵבֶן בְּשָׁלוֹם. אָן דער
מִין גּוֹלְבוֹן, מִינְט אַיר, קָאָן אַ מענטשָׁן שְׁטָאָרָקָן? אָן אַיבָּרָהָוִיפֿט, ווי קָאָן מען

דער בחור געבען רחלען האט אָרגומענטרט : — ווי מען קאן ? פשוט. דאס האט ניט צו טאן מיט לאָגיק. ס'אייז ליליכטער צו לעבען, ווען מען גלייבט, אז עס איין פאראָן עמעץ, וואָס וועט זיך פֿאָר דִיר אַנְגַּעַמֵּן, באַשְׁטְּרָאָפָּן די פִּינְיָקָעָר. אָון דִּי פרומע גלייבן אויך, אָז זײַערע יְסוּרָים וועלֶן באַלְוִינְט ווערן אויף יְעַנְעָר וועלֶט. האָבָן זַיְיָ ווַיְינִיקָעָר מָרוֹאָ פָּאָרְן טוֹיט. אָון דער טוֹיט, זָאָגְטָה מעַן, האט מָרוֹאָ פָּאָר דִּי, וואָס שְׂרָעָקָן זַיך ניט פֿאָר אִים. אָ מעַנְטָש, וואָס האט ווַיְינִיקָעָר מָרוֹאָ פָּאָר טוֹיט, אַיִן דָּוּרְמָן זַיך מִיר ווַיְהִישָׁאָגָדְתָּאָהָרְבִּיאָר.

דער געוווקסיקער בחור האט מיט אויטאריטעט אַ ווֹאָרֶף געטאנַן די האנט פֿאָרוּס: — ווער וויס, צי זיי האבן וויניקער מורה פֿאָרָן טוּיט, ווי מיר? האנט געמאָטן אונדזער מורה מיט זיַעַרער? אַבער מיר, סְאַצְיאַלִיסְטָן, האבן אוּיך אַ גלויבָן און אַ גלייבָן, וואָס איזן יאָ געשטיכַט אַויפָן שְׁכָל, איזן שְׁטָאַרְקָעַר. מיר גלויבָן אַין יוֹשֵׁר אַון גַּרְעַכְתִּיקְיִיט צוֹוישַׁן מענטשָׁן. אונדזער גלויבָן אַין נִיט קִין בלידער.

עמעץ פון דער גראופע האט אויפגעלאכט : — דיין גלויבן אייז ניט קיין בליבּ-
דער ? ווי קומט, וואס דיין גלויבן האט זיך גאר ניט קיין זוואקל געלטאנ ? דער דיטיש
אייז אויך א מענטש. אונז די פאלאכן, וואס האבן אונדז נאכגעווארפן שטיינער,
זוניאנו אויך מסטונשן.

— דאס האט אלץ סיבות. — האט דער הויכער בחור זיך ניט געלאון, — היסטראישע, פאליטיש-עקבאנטמיישע. אונ איך וואלט נאך אלץ ניט פארטויישט מײַן גלייבין אין יושר, מיטן בלידן גלייבן פון די פרומע.

— אין אויך ניט. — האט באמערטק דער בהור געבען רחלען, — פשוט, וויל
כ' בין אומפֿעַיך אוייפֿזונגעמען איזא גלויבן. אבער דאס פֿאָרלִיקִינְט ניט דעם פֿאָקט,
או זיעד גלויבן טרייסט מיט אַ לעבען נאכן טויט. אונדווער גלויבן מאכט דעם טויט

ענדיגיטליך און דערפֿאָר איז די שְׂרַעַך פָּאָר אִים גַּרְעָסֶר.
אַיבָּעָד דֵי קָעָפּ, אָוֹן צְוִישָׁן דָּעַם אֲפַשְׁטָאנְד פָּוּן דֵי שְׁוֹלְטוּרָה פָּוּן דֵי יָגָנְטַ.

לעכבר, הפת אסתור במאמרקט א היימיש פיגור, גיון אין פראנט פון דער גראופ. א' האלאב-גאלער, גורייסער קאָפּ האט זיך ריטמיש באָוועגט, דאֶ צוֹ רעכטס. דאֶ צוֹ ליגזום — אונַ אַנְגַּז אַרְבָּהָן, האט זיך אַזְוְלִינְדְּ מֵין דָוִיְיךָ פֿוּנִי דָוִיְיךָ פֿאַרְבָּה.

ונומען א קול — אוון זי האט גלייד דערקענט דעם פאעת בורשטיינען, וויאס פלאגעט

בבבוח ייינע טעלגלעכע שפצעירין אין די פאגראנטן, שליסן באקאנטנשאפטן מיט די באקטעס שפצעירערס און א האלבער געתטא אין געווען מיט אים אויף דו. בורשטיין האט געונגען אונ זיך צודיריגירט מיט דער האנט. אסתור האט אים גערופן; זיך געפֿרְוּזָה דורךטעפּן צו אים דורך דער חביבה פֿאַר אַיִּיר. דער שמעועס צוישן די

יוגנטלעכע האט זיך איבערגעריסן, וויל אויך זיין האבן דערקענט בורשטיינען. און אין א רגע ארום האבן אלע, צוגליך מיט אסתאן, אים ארוםגערינגלאט; געשאקלט זיין האנט, געקלאפעט אים אין אקסל און אים געפרעגעט, וואס ער זינגעט.

— בערלייאס מאקאברישער מארש. סימפאנוי פאנטאטיק, — האט ער גע- מאלדן און געמאכט א פיערעלעכן ושעסט מיט דער האנט. ער איז געווען א מענטש אין די פופציאער. אבער ער האט געהאט א פנים פון א קינד, א קילעכדייס און אפנס, און ער האט זיך איזיך געקליעדט יונגטלעך, דער ניט צו זויבער קאלגענע פון העמד אויסגעליגט איבער די קלאפעס פון זיין אפגעטראגענער מאירינאראע. ער האט זיך געללאזן טראגן פארויס מיט דער גראפע, וואס האט אים באלאגערט פון אלע זיינטן: — און איצט הערט דעם וואלץ! — האט ער אויסגערופן און אנגעהויבן צו זינגען די מעלאדייע פון בערלייאס וואלץ. ער האט ניט געהאט קין גוט קול. אבער זיינ בرومען האט מיט פינקטעלעכקייט און געפיל ארייסגעבראקט דעם שוונג פון דער מעלאדייע. פון וואלץ איז ער ארייבער צו אנדערע טילן פון דער סימפאניע און די יוגנטלעכע האבן זיך איינגעהרט.

וoidער האט אסתה דערפיטל, וויל דער שפאנציג פארואנדלאט זיך און א חלומ- דיק, פאעטיש שוועבן. די גאס און די הייזער, די שפאנציגנדיקע יונגע מענטשן זיינען געווען איינגעהיילט און דער בלײיד-זוער לינדייקיט פון אונט, ווי איז דורךויכטיקע וואלץ. אלץ האט אויסגעזען זיך צו באועגן דורך שלוחהדקע וועלטן, באגלייט פון בורשטיינס ואערעמען קול. אסתה האט געשאנקען רחלען א זיינטקו בליך. האט דאס, וואס איז אמאל געווען צוישן זיין, זיך יא גערעכנט? צי האט זיך גאר עפעס נייעס אויפגעוואוקט צוישן זיין — אט אוווי פשט. און דעם מאמענט?

זיין האבן זיך געפונען וויט אראפ אויך דער לומטמייערסקער גאס, דארט, וו די קאשטאָן-ביימער זיינען געתנטאנען לענגויס דעם טראטואר און געשאנק און אליעז מיט זיירע קרוינען, וואס האבן זיך באגענטן אין דער הויך. אונטער אינעם פון די ביימער איז געתנטאנען א געהויקערטע מאן, פארהילט און א שוואָרצעער פעלערינע. ער האט געהאט א מיאום פנים מיט א שאָרְפֵּעַ נאָן. זיין הוייכער שטערן האט זיך געענדיקט ערגעצוזו אין מיטן פון זיין קאָפַ, פון וואָנְגָעַן עס זיינען, אויך די שפיציקע אקסלען, געפאלן דינען, שווארצע פאסמעס פון זיינע ארטיטיסטי-לאָגָעַ האָר. פון א שפאלט און דער פעלערינע האט ארייסגעקוקט א ריזיקע קארטאנ- טעקען. אויפן אַנְבָּלִיק פון בורשטיינען, פון דער חורה, וואס האט זיך דערנענטוועטן, האט זיך די טשופרינע א טרייסל געטאן, דאס מיאווע פנים איז באָלְעַבֶּט געוויזן און דאס הויקערדייק גופל האט זיך אַפְּגָעָרִיסָן פון בוים: — שלום עליכם, בור- שטין! — האט ער א הוקע געטאן מיט א הוילן קול און זיך דערנענטערט צו דער גראָפַע מיט א געשטרעקטער האנט, מיט פינַ פונַגַּנְדַּרְגַּעַשְׁפְּרִיטַע, שאָרְפֵּעַ פַּנְ- גער, וואס האבן אויסגעזען ווי שפאנעס פון א רויב-פַּוְיגָל, — וואס האסטו זיך דאס איזוי צעונגגען? — האט ער א טרייסל געטאן בורשטיינס האנט און מיט א גיריקן ביליך באָטראקט די פנימער פון בורשטיינס באָגָלִיטִיעָרָס. בורשטיין האט אים א צי געטאן פָּאָרָן אַרְבָּל און אים מיטגעשלעפַט מיט זיך. — לאָ מיד כאָטש זיך פָּאָרָן

שטעלן פאר די מענטשן! — האט דער פרעמדער הוקעדיק געלאכט, גרייט צו דערלאגען יעדען די האנטן.
— קומ, קומ, דארפֿסַט זיך ניט פָּרְשְׁטָעלַן. אלע קענען דייד, — האט בורשטיין אַוּוּקָעָמָאַכְט דעם פרעמדנס האנטן. — ווֹלָאַדִּימֵיר ווֹינְטָעֶר, דער רֻםְבָּרָאנְדְט פָּוּן געטא! — האט ער אַנְאַנְסִירֶט, לאַכְּנִידֶק.

ז'י האבן זיך גערוקט פָּרְוִיסַט, פָּאַרְפָּלָאַגְּנָטָעֶרט, גַּעֲרָעָמֶט. ווַיְגַּטְעֶר האט געדר דרייט מיטן קאָפַט; גַּעֲנִישְׁתָּעֶרט מיט די אוֹיגַן אַיבָּעֶר די פְּנִימָעָר אַרְוּם זיך אָונְ מִיט אָמָל פָּאַרְהָאַלְטָן זַיְן בְּלִיק אַוִּיפָּ אַסְּטוֹן. שׂוֹין אַיז ער גַּעֲגָנָגָעָן גַּעֲבָן אַיר, מיט די היַסְעָ, זַוְּנְדִּיקָע בְּלִיקָע אַיְגָעָגָעָן אַיז די שְׁטְרִיכָן פָּוּן אַיר פָּנוּם, אַיר קאָפַט, אַירְעָ אַרְעָמֶט. ער האט זיך צו אַיר גַּזְגָּבוּגָן: — אַיְינָס האַב אַיך גַּעֲמִינָגָעָס מיט בּוֹרְשְׁטִינָגָן. — האט ער אָזָג גַּעַטָּאָן, — מִיר האַבָּן בִּידְיעָ לִיב יְוָגָנָט, אָונְ דָּאסַט, פָּאַרְשְׁטִיטִיט אַיר מִיךְ, אַיז ווֹילְיָה מִיר זַיְנָגָעָן קִינְסְטָלְעָר. אַיבָּעֶר אָקִינְסְטָלְעָר האט דָּאס גַּעֲבָן קִין שְׁלִיטָה נִישְׁטָה... אָפְּשָׁר אַיז נִיט דָרְטָוִיט... — ער האט גַּעֲנוּמָעָן אַרְיִינְדָּעָן אַין אַיר גִּיךְ, אַיְילָק: זיך אַלְיָן אַיבָּעָרְגָּהָאַקְט אַיז די רַיְדָא אָונְ אַסְּטוֹר האט בּוֹלְט גַּעֲהָעָרְט דָרְךְ זַיְ דָס קּוֹל פָּוּן אָן אַיְנָזָמָקִיט, ווָאָס האט גַּעֲזָכָט זיך אַיְנָזָקְלָאַמְּעָרָן אַין אָ צּוּוּיְטָר.

borshtein האט אַרְוִיְגַּעְבָּעָטָן דעם עֲולָם צו זיך אָינְ שְׁטוּבָ. ذָא האט ער גַּעֲוּוּנִיט, עַק לוֹטָאַמִּירְסָקָע, נִיט ווִוִיט פָּוּן די דְּרָאָטָן. ער האט גַּעֲהָאָט אָקְעָמְעָרָל, ווּמְעָנָס ווּנְנָט זַיְנָגָעָן גַּעֲוּוּן אַרְוּמְגָעְקָלְעָפְט מִיט בְּרוּנְגָלְעָר, דִּיק פָּאַפִּיר, ווָאָס צְוִישָׁן אַים האט זיך, ווּ נִיט ווּוּ, גַּעֲוּוּן אָלְאָטָעָ פָּוּן ווִוִיס פָּאַפִּיר. דָס טִישָׁל אָונְ די פָּאַר בענְקָלְעָד זַיְנָגָעָן גַּעֲוּוּן בְּאוֹאַרְפָּן מִיט בִּיכְעָר אָונְ פָּאַפִּירָן, אָונְ אַזְּוִי אַיך דָס שְׁמָאָלָע אַיְזָעָרָנָע בְּעַטְל אַונְטָעָר דָרְךְ ווּאַנְטָן. סְהָאָט אַוִּיסְגָּעָעָן, ווִי דָס גַּאנְצָע קוּמְעָרָל ווְאַלְמָט בְּאַשְׁטָאָנָעָן פָּוּן לוֹטָעָר פָּאַפִּיר.

וּוְ נִאָר די חַבְרָה האט זיך אַרְיִינְגַּעְשְׁטוֹפַט אַין חַדְרָל, אַיז גַּעֲוּוּאָרָן עַגְּגָ אָונְ בּוֹרְשְׁטִינָן אַלְיָן האט זיך קְוִים גַּעֲקָאָנְט אַרְיִינְפְּרָעָסָן אַין אַים. — זַעַצְתָּ זיך, ווּ אַיר קַעַטָּ! — האט ער אַוִּיסְגָּרְפָּוּן: זיך אַדְוָרְכָגְעָפְרָעָסָט דָרְךְ די לִיְבָעָר צָוָם פָּעָנְצִי טָעָר, עַס צְעָפְרָאָלָט אָונְ צְעָשְׁפָּרִיט מִיט שְׁטָאָלָץ בִּידְיעָ העָנָט: — קוּקָט, קִינְדָּרָעָר, אַט ذָא בִּין אַיך אַיְיףְּ דָרְךְ פָּרִי!

פָּאַר די יְוָגְנְטָלְעָכָע האט זיך אַגְּנְטָלְעָקָט אָפְּעָלָד, אָגְדוּס אָונְ נִיט פָּאַרְזִיְעָטָס. אַיבָּעֶר אַים אַיז גַּעֲהָאַנְגָּעָן דָרְ פִּיאַלְעָטָר הַיָּמָל. — נִיאָט קִין דְּרָאָטָן... — האט עַמְּעָץ אָפְּלִיסְטָר גַּעַטָּאָן.

— אָז מַעַן זַעַט זַיְ נִיט, זַיְנָגָעָן זַיְ נִשְׁטָא — האט בּוֹרְשְׁטִינָן גַּעֲלָאַכְט צְעָ שְׁפִילָט, קִינְדִּישָׁ.

וּוּנְטָעָר האט אַפְּגָעְזִיפְּצָט: — די דְּרָאָטָן זַיְנָגָעָן אַזְּוִי נִאָעָנָט, אָז מַעַן זַעַט זַיְ נִיט. אַיְנְטָעָסָאָנָט, ווּ מִיר האַבָּן זַיְךְ דָס אַפְּגָעְזָכְט עַרְטָעָר צָוָם ווּנְנָעָן. אַיך אָונְ דָו, בּוֹרְשְׁטִינָן. בַּיְ מִיר זַיְנָגָעָן אַיז די דְּרָאָטָן זַיְעָר נִאָעָנָט, אָונְ דָרְפָּאָר האַב אַיך אָפְּרִיעָ לְאַנְדְּשָׁאָפְט. — ער האט זיך גַּעֲוָאָנָדָן צו די יְוָגְנְטָלְעָכָע, וּוּלְכָע זַיְנָגָעָן גַּעַד שְׁטָאָנָעָן צְעָטָוּמָלָט, אָמוֹזְכָּעָר אַין דָרְ אַנוּזְוָנְהָיִיט פָּוּן די צְוִויִּי מַאֲדָנָע פָּאַרְשְׁוִינָעָן,

borshchtingen און ווינטערן : — איך וויס ניט, צי מיר וואלטן גאר געאנט ארכבעטן, ווען מיר וואלטן ניט געהאט אט די ברוטאלאע אילזוייע פון פריהייט פאָר די אויגן... איך זאג ניט, אָז מיר אלע, אָבער די, וואס זיעער אִינְסְפִּירָאַצְיָע קומט דורך די אויגן, מוזן דאס האבן, אִיר פֿאָרְשְׁטִיטִים, וואס איך מײַן ? — ווינטער האט געלאון די שפֿרִי ציקע אייגלאָד לויפֿן אַיבָּעָר די פֿנִימָעָר פֿון די אַנוּזְונְדִּיקָע, — נעטט, למשל, אַים, בּוּרְשְׁטִינְגֶּן. טאָקָע אַ דִּיכְטָעָר, אַבער זיין ערשות אַנְרָעָגָנוֹג גְּרִיכְטָטָפּוֹן דְּרוּיְסָן צוֹם אַיְנוּזְיִינְיק. בּוּרְשְׁטִינְגֶּן. בּוּרְשְׁטִינְגֶּן אַיְנוּס פֿאָרְקָעָרטָט. דאס זײַנְגֶּן די אַמְּתָעָה בּוּלִי גְּבוֹרָה. אַבער ווען מען וואָלטְטַמְּךָ, למשל, פֿאָרְמָאָכְטָט אַין אַ קְעָלָעָר, מִיר גַּעֲבָעָן אַ פֿאָלְעָטָע אַזְּן לְיוֹנְטָט, אָז שָׁוֹם קָאנְטָאָקְטָט מִיטָּן דְּרוּיְסָן, וואָלטְטַמְּךָ אֵיךְ אָפְשָׂר אַ צִּיטָּט גַּעֲוָעָן פֿרְאָדוּקְטִיוֹו, גַּעֲמָאָלָן פֿון זְכוֹרָן... אַבער נָאָר אַוְיףְּ אַ צִּיטָּט. וּוֹ נָאָר אַיךְ וואָלטְטַמְּךָ לְיוֹרְן דָּאס גַּעֲדָעָכְנִישָׁ פֿון דָּעָר וּרְיְקָלְעָכְקִיטָּ, וואָלטְטַמְּךָ אֵיךְ אָרְיְגָעָה עָרָטָט. וּוֹ לְיְלִיאָנוֹ דִּי פֿאָגְנְטָאָזְיָעָ מֹזְזִין פֿאָרְטְּשָׁעָפְּטָט אַזְּ דָּעָר רְעַאלְטָעָט. לְמַשְׁלָח, אֵיר מָאָלָט אַפְּילָו דִּי קָאמְבִּינְאָצְיָע פֿון רְעַאלְטָעָט אַזְּ דָּעָר מְעַנְשָׁתָזְזִין דְּזִין רְעַאלְטָעָט. בְּלוּיזְדִּי קָאמְבִּינְאָצְיָע אַזְּ דָּעָר אַוְיְפָטוֹ פֿון דָּעָר פֿאָגְנְטָאָזְיָע. דָּעָרְפָּאָר דָּאָרְפָּאָר מִיר... אַזְּעַלְכָּעָ וּוֹ אֵיךְ אָזְן בּוּרְשְׁטִינְגֶּן, האָזְן דִּי אַילְזָוִיָּעָ פֿון פֿיְזִישָׁרְפִּי. כְּדִי זִיךְּ צָוּ פִּילְןְפֿרִי.

וּוַיְנְטָעָר האָט זִיךְּ צְעָהָסֶט אָזְן מִיטָּן פֿון זִין מָאָנְגָּלָג אָזְן זִיךְּ אַ טָּאָפְּ גַּעֲטָאָן דָּעָם שְׁטָעָרָן. אָרוּם אָזְן מַעַן שְׁוִין גַּעֲזָעָן אַוְיְפָן בְּעֵטָה אָזְן אַוְיףְּ דָּעָר פֿאָדָלָגָע, אָזְן עָרָה האָט, טְרַעְטְּנְדִּיק פֿאָרְזִיכְטִיק צְוִישָׁן די פִּים, זִיךְּ דְּעַרְגְּנְעַטְּרָט צָום טִישׁ ; אַרְאָפִי גַּעֲנוּמָעָן אַ שְׁטוּסָס פֿאָפִירָן פֿון בענְקָל אָזְן זִיךְּ אַוְיךְ אַוְעָקְעָגְעָזָטָם. אַדְיָקָר בְּרוּלִיאָנוֹ אָזְן אַים גַּעֲקוּמָעָן אָזְן האָזְנט. עָרָה האָט אַים צְעַלְעַטְּרָט אָזְן אַוְנְטְּרָעְגָּהָוִיבָּן צָוּ בּוּרְשְׁטִינְגֶּן : — נָאָ, לְיִעְןּ פֿאָרָ אַ פֿאָרָ לְיִדְעָר.

בּוּרְשְׁטִינְגֶּן האָט זִיךְּ גַּעֲלָאוֹן בְּעֵטָן. עָרָה האָט גַּעֲנוּמָעָן דָּעָם בְּרוּלִיאָנוֹ ; זִיךְּ צְוְגָּרוּקָט צָום פֿעַנְצְּטָעָר אָזְן אַרְיְגָעָצָוָיָגָן דָּעָם גּוֹף אַוְיְפָטוֹ פֿעַנְצְּטָעָר-ברָעָט. עָרָה האָט פֿאָרְלִיגְט אַ פִּס אַוְיףְּ אַ פִּס, אַנְגָּעָשְׁפָּאָרָט דָּעָם בְּרוּלִיאָנוֹ אָזְן אַפְּילָו נִיט גַּעֲבָנְדִּיק אַ קוֹק, צִי דָּעָר עוֹלָם אָזְן גְּרִיטָט צָוּ הָעָרָן, האָט עָרָה אַנְגָּעָהָוִיבָּן לְיִיעְבָּעָן.

בְּיַיְשׁ הָאָט וּוַיְנְטָעָר זִיךְּ גַּעֲשְׁפִּילְטָ מִיטְזִין גַּעֲנְגָּעָר אָזְן בְּאוּוּגָט מִיטְדִּי לִיפְּן, וּוֹ עָרָה וואָלטְטַמְּךָ אַיבָּעָרְגָּעָזָגָט בּוּרְשְׁטִינְגָּס סְטְרָאָפָּעָס. דְּעַרְגָּאָז האָט אַ גְּרִידָן גַּעֲטָאָן צַוְּ דָּעָר קָעְשָׁעָנָעָ, אַרְוִיסְגַּעַוְמָעָן פֿון אִיר אַ קְעָסְטָעָלָעָ מִיטְקְּרִידָן-לְעָד אָזְן זִיךְּ מִיטְזִי גַּעֲשְׁפִּילְטָ. עָרָה האָט גַּעֲזָעָן דָּעָר גַּעֲזָעָן דִּי אוִיגָּן צַוְּ אַיְגָּנָעָר פֿון די פֿאָפִירְ-בָּאָקְלִיעָפְּטָ וּוְעָנָט אָזְן זִיךְּ אַוְיְפָטְגָּשְׁתָּעָט. טְרַעְטְּנְדִּיק פֿאָרְזִיכְטִיק צְוִישָׁן די פִּים אַוְיףְּ דָּעָר פֿאָדָלָגָע, האָט עָרָה זִיךְּ דְּעַרְגְּנְעַטְּרָט צַוְּ דָּעָר וְאָנָט ; זִיךְּ אַטְרָאָכָט פֿון זִיךְּזִיר גַּעֲעָנָט ; אַ וּוֹשָׁעָנָט אַיבָּעָר אִיר מִיטְזִי דָּעָר גַּעֲנָצָעָר לְעָנָג פֿון דָּעָר הָאָזְנט, וּוֹ עָרָה וואָלטְטַמְּךָ וּוֹעָלָן אַפְּשָׁטוּבָּן ; גַּעֲנוּמָעָן אַ קְרִידָל — אָזְן אַנְגָּעָהָוִיבָּן דְּעַרְמִיטָּה האָסְטִיק צַוְּ צִיכְעָנָעָן אַיבָּעָרְנוֹ פֿאָפִירְ.

בּוּרְשְׁטִינְגֶּן האָט גַּעֲלִיְעָנָט לְיִדְעָר אָזְן אַוְיףְּ דָּעָר וְאָנָט פֿון זִיךְּ קְעַמְעָרָל האָזְן אַנְגָּעָהָוִיבָּן צַוְּ דְּעַרְשִׁינְגָּעָן וּוֹאָלְקָנָס אָזְן פֿאָלְדָעָר, בְּיַמְעָר אָזְן פֿיְגָל — אַ לְאַנְדָּ-

שאפט, פון וועלכער ס'אייז בהדרגההידיק אroiיסגעשוועמען דער קאנטורה פון א פרויינז-קערפער. ווינטער האט גענוומען א רווייט קריידל און די פרוי האט באקומווען רוייטע, שוועמאנדייקע לאקוּן, וואס האבן זיך אריינגעוווקלט אין די וואלקנס. ער האט זיך איבערגרוקט צו א צויאיט שטיקל וואנט און דארט איז אroiיס דער קאָפּ פון דער זוּן — ווינטער די פרוי מיט די רוייטע האָר. זי האט געטונגקען די הענט אין א גריינער אויערטע, וואס האט אוייסגעזען ווי א שפיגל, אין וועלכן ס'אייז געשווומען א רוייטע וואסער-לייליע.

borshitzn האט אויפגעהויבן דעם קאָפּ און געקוקט אויף דער וואנט. ער האט נאַכְגַּפְּאַלְגַּט שוֹוִיגַּנְדִּיק דעם לויַף פון ווינטערס גיכע פינגעֶר. ביז זוּינטער האט זיך געכָּפְּט: — וואס האסמו איבערגריסן? לייען, נו... — האט ער אים געמאָר טיקט. אַרְוּם זיינען געוועסן די יונגעַ מענטשן און געפֿילט, ווי זיי זיינען עדות צוּ עפֿעס. וואס זיך האָבּן קיַין גַּאֲמַעַן דערפֿאָר ניט געהאט. די לוּפְט האט אוייסגעזען צוּ זיַין אַנְגַּעַלְדֵּן מיט עלעקטְּרִיצְּטָעַט, מיט שפְּאָנוֹגָה. ווינטערס האָנט און אַירְעַז באַוועְגְּנְגָּעַן אוּיפְּן פָּאָפְּרִיךְ האָבּן געפֿירט ניט בלויַן דאס קריידל, נאָר אוּיךְ די בלְיַקְּן פון די אַנוּזְוָנְדִּיקָּעַ.

— האָסְט מיך אַפְּילַו ניט געפֿרְעַגְּט... — האָט בּוּרְשְׁטִין, אוּיךְ עַפְּעַס ווי פֿאָרְדָּגָן, אַרְויְסְגַּעְפְּלִיסְטְּעַטְּרַט. זיַין פְּנִים, צְעֻטוּמָלָט, קִינְדִּישְׂ-פֿאָרְלוּרִין, האָט זיך געשאָנטָן.

— לייען נאָר לוּפְטִיקָּעַ לִידְעָר, — האָט ווינטער געבעטָן.
borshitzn האָט אַראָפְּגַּעַלְאָן די אַיְינָן אוּיפְּן ברוּלְיאָן און צוּרִיךְ גענוומען לייענען מיט אַ Kol, וואס האָט זיך אוּיךְ ווי שאַרְכְּנְדִּיק געשאָטָנט. ווינטער אַיְזָן שוּוִין געוועסן ביַי דער צוּוִוְיַטָּר ווָאנְטָן פון קעמעֶרְלָט. ער האָט אוּיךְ אַירְ אַנְגַּעַזְוָאָרְפָּן קָאנְטְּרוֹן פון יונגעַ מענְגָּר און פרוּעָן, וואס האָבּן זיך לויַן געהאלְטָן פָּאָרְדָּרְ וְאַרְעַמְּסָן. נאַקְעַטָּעַ, האָבּן זיך זיך געטְרָאָגָן אָונְטָעָר אַ שְׁפְּרִיְּדְרָעָן אָן אַיבְּעָר וְזַיְעָרָעָ קָעָפְּ, אַרְ נִידְעָרְ רִיךְ, אַיְזָן געהאָנגָעָן אַ כְּמַאְרְעִידְקָעָר הִימָּל. די גַּאנְצָעָ צִיכְעָנוֹגָה אַיְזָן געוועסן אַנְגָּעָהָלְטָן אַיְזָן גְּרוּוּיָּה; בלויַן אַיְזָן קָאָפּ פון די יונגעַ קָעָפְּ אַיְזָן געוועסן אַרְוִיטָעָר אָן גְּעַדְּ פְּלָאָמָט מִיט פְּיִיעָרְדִּיקָּעַ לְאָקָן. אוּיךְ אַיְזָן די רְוִיטָעָ לְאָקָן האָט זיך אַרְיְנְגְּעַשְׁטָאָקָן דער רְעָגָן, ווי אַ האָגָל פון דִּינְעָ שְׁפִּילְקָעָס. וואס האָבּן אָונְטָן — אַרְוּם די פִּיס פָּוּן די פִּיגְוָן — אַנְגְּעַנוּמָעָן די פָּאָרְם פון דְּרָאָטָן. אוּיךְ אַיְינָם אַזָּא דְּרָאָט אַיְזָן גְּעַדְּ שְׁתָאָנָעָן אַ פּוּגְּלָמִיט גְּרוּיָּעָ פְּעַדְעָרָה. ער האָט געהאט בּוּרְשְׁטִינָס פְּנִים. דער פּוּגְּלָה האָט גְּעַצְּפָּט מִיט מִין שְׁנָאָבָּל אַ שְׁאַוּרְעַדְקָן קָנוֹפְּ אַיְזָן די דְּרָאָטָן. ווינטער אַ בִּיסְלָה האָט ווינטער אוּיפְּגַּעַצְּיִיכְּנָט אַ פְּעַרְדָּ מִיט אַ קָּאָפּ, אַן עַנְלָעָן צוּ זיַין אַיְינָעָן, מִיט אַ צְּעַפְּלִוְיְגְּנָעָר גּוּשְ׀יוּעָ, וואס האָט דָּעַרְמָאָנָט אַן זִין, ווינטערס. אַרְטִּיסְטִּישְׁעָר טְשׁוּפְרִינְגָּעָ, דָּאָס פְּעַרְדָּ אַיְזָן גּוּשְ׀יוּ אַיְזָן גְּאַלְאָפּ. מִיט די צְוִיִּי פְּאַדְעַרְשְׁטָעָ פִּיס אַיְזָן דער הוּאָ, אַיְזָן עַס גְּעַשְׁפְּרָוְנָגָעָן אַיבְּעָר אַ פְּעַלְהָ, אוּיךְ ווּלְכָן סְזִיבָּעָן גּוּוֹאָקָסָן גְּרִינְעָ שְׁטָעַלְלְ-דְּרָאָטָן. דער פִּיסְקָן פָּוּן פְּעַרְדָּ אַיְזָן גּוּשְ׀יוּ אַפְּן אַן ווּלְדְ-צְעַשְׁמִיכְּלָט. זיַין גִּירִיקָעָר האָלְדוֹן אַן די שְׁוֹאָרְצָעָ בְּאַלְעַמְדִיקָּעָ אוּיגָן האָבּן זיך גַּעַשְׁטְּרַעְקָט צוּ דער רְוִיטָעָ פְּרָוִיס לְאָקָן-כְּמָאָרָעָס.

ס'אייז געוווארן גאר טונקל. בורשטיין האט אויפגעערט צו ליענען, אבער ווינטער האט ניט איבערגעדריסן זיין ארבעת. וווען ער האט באמערטט בורשטיינען אראפאנטערברעט. גרייט צו פאראהונגגו דאס פונצטער און אראפאנטערלישן זיך פון פונצטערברעט. חיללה... וארט.

זינען זי געלביבן אין דער טונקל און נאכגעפלגט די פאנטאטיסטייע וועלט, ווואס האט אויפגענוייכט פון אונטער ווינטערס האנט. אין דער שטילקיטי, האט זיך געהערט בלויו דער שארכט פון די קריידלעך און דער טיק-טאך פון בורשטיינס טיש-זיגעער.

נאר דא האט אסתהר אונגעחויבן צו זינגען. זי האט אלילין ניט געוווסט, ווי איזו
עס איזו צו איר געקומען — און זי האט קוים געוויסט, וואס זי זינגעט. סאייז געוווען
וואו א רוף, וואס האט זיך, ווי א דינער פאדים, ארויסיגעצ'ויגן פון דער טיף פון איר
קעל, פון דער טיף פון איר וועגן. זי האט זיך געשטעט מיט דעם ניגון, מיט איר
אויסברוך... און זיך דאך ניט געקאנט צוימען. דאס קעמערל איז פול געווואָן מיט
אידר קול און ס'האט אויסגעזען, ווי פון זיך אלילין, אריינצ'ודריגעגען איזן די ווענט און
מייטריזין מיט זיך דעם באָועג פון ווינטערס דאנקבאָער האנט. זויט דעם מאָמענט,
וואו א זי האט אונגעחויבן זינגען, איזו דעם מאָעלרטס קערפער ווי אַריין איז א טראָנס.
ער האט געהויבן די אַרעָם, געוווארפּן מיטן קאָפּ און ממש אונטערגעטאנצט, וויגנֶ
דייך דעם גאנצן הויקערדיין גות, און אַרויסיגענדיק מיט די הענט, צום שוונג פון
דער מעלאָדייע, אלץ ניע און ניע ליניעס, ניע און ניע פאנטאטיסטייש לאָנד-
שאָפּטּן — דראָעלע, אומראָעלע, פֿינְפֿולָע, לאָקְנְדִּיקָע, האָרוֹזָאנְטָלָאָע. איצט איז
אויפּן אַפְּפִיר ניט געוווען מער קיין דראָטּן, קיין הימל און ערְד — בלויוּ
אַפְּרִיעֵיר טאנֵץ פון קאָלִין און לִיבִּיעֵס.

צווויי ווענט פון בורשטיינס קעמערל זייןען שיין בעווען באדערקט מיט ווינטערס צייכעונגנגען. מען האט אים געהאלפן אפרוקן בורשטיינס בעט פון דער וואנטן. זינגט... זינגט, — האט ווינטער געבריט אסתאן מיט די ווילידע הייסע אויגן. די יונגען זיינען געוועסן צווארעגעטליעט, אָרוֹמְגַּנּוּמוּן אִינְגַּנְּעֵר מִין אַנדְרָעֶן; ווֹ זַי וּוֹאַלְטָן גַּעֲוֹעַן אַיְנְגַּנְּשָׁלָאָסָן דּוֹרֵךְ דַּעַר רְגַע אַיְן אָגָּנְצָקִיט. פון אַפְּגַּעַנְעָם פָּעַנְצָטָעַר האט זַיְד אַרְיִינְגְּגָרִיסָן דַּעַר שָׁאָרְפָּעָר, קִילְעָר רִיחַ פָּוֹן צַעְקָאָפָּעָטָן פָּעָלָד.

אַסְתָּר האט גַּעַטְרִילְעָרָט באַקְאַגְּטָעָמָט אַמְּטִיוֹן, וּזְאָס זַיְנָעָן וּוּאַבְּעָרְגָּעָקָנָאָן גַּעַוָּאָרָן אַיְן אִיר קָוֵל; פָּאַרְצִיזְגַּן גַּעַוָּאָרָן מִין גַּעַמְעָנֶט — מִיט דַּעַר מַאְדָּנָעָר באַגְּעַנְיִישׁ, מִין באַגְּעָר, מִין אָוּמְבָּאַקְאַגְּטָן כּוֹחַ, וּזְאָס זַי האט גַּעַפְּלִיט אַיְן זַיְד.

אייר האנט אַיְן גַּעַלְעָן אוּרִיךְ אַבְּחָורָס אַקְסָל. עַמְצָנָס אַהֲנָט האט גַּעַלְעָט אַיר עָרָ — אַוְן אִיר עָאַרְצָע אַיְגָעָנָע אוּיגָן, אִיר וּוּוַיְסָעָר האַלְדוֹן די רְוִיְעָט האַבְּן זַיְד גַּעַשְׁטָרָעָקָט צַו ווּינְטָרָעָס האַנט. אִיר האט זַיְד גַּעַדְכָּט, אַו דָּאָס אַיְן זַי, די האַנט, וּזְאָס צִיט אַרְדִּים דַּעַם טַעַנְעָרְפָּאָדִים פָּוֹן אִיר האַלְגָּז, פָּוֹן אִיר גַּעַמְיִיט אַוְן מַאְדָּוְלִירְט אַוְן גַּעַשְׁטָאַלְטִיקְט אִים.

אנווי בייז א שפערטער שעה, וווען אלע פיר וווענט זייןגען געווען פארטיך אונ

וינטער האט אַרוּסְגָּלָאָזֶן דאס לעצעט שטייקל קרייד פון דער האנט, באָפֿעלְנְדִיךְ: —
מאָך לְיכְטִיךְ!

בורשטיין האט פֿאָרְהָאָנְגָּעָן דאס פֿעְנְצְטָעָר מֵיט אָ טְוָנְקָעָלְעָר שְׁמָאָטָע אָוֹן אָנְגָּעָן
צְנוֹדָן דאס לְיכְטַן. פֿאָמְעָלְעָקְטַן האט מעָן זִיךְ אָוְנְטְּרָגְּעָהָיְבָן פָּון דער פֿאָדְלָאָגָעָן, אוּסִיס-
געְגְּלִיכְטַן דִּי גְּלִידְעָר אָוֹן זִיךְ אָרוּמְגָעְקוּקְטַן — וּוֹי אַוְיְגְּגָעוֹאָכְטַן פָּון אָ חָלוֹם; וּוֹי
אַרְיִינְגְּגָעְפָּאָלָן אִין אָ חָלוֹם. סְאיַז גְּעוֹעָן אָ פֿיְנְפּוֹלְ-הָעֲרָלְעָד לְאָנדְ פָּון לְיכְטַן אָוֹן
שְׁאָטוֹן, וּוֹאָס האט זִיךְ צְיעַשְׁמַעְקַט אָרוֹם וּוֹי מִיטְן פֿאָרְפּוֹם פָּון אָ נִיִּי, אָוְמְבָאָקָאנְטַן לְעַבְן.
— וּוֹאָס האָסְטוֹ גַּעַטְאָן? — האט בּוּרְשְׁטִין אַרוּסְגָּלָאָזֶן, האָלְבַּ פֿרִידְיךְ, האָלְבַּ
דּוּרְשְׁאָקְן.

— וּוֹי גַּעַפְּעַלְטַן עַס דִּיר, הא? — וּוֹינְטָעָר האט מֵיט דִּיר פֿוּסְטַ גְּעוֹוִישְׁתַּ דָעַם
שְׁוּוֹיְסַ פָּון שְׁטָעָרְן אָוֹן זִיךְ גַּעַטְאָפְּטַ דָעַם פּוֹלָם. מֵיט אָ מַאלְ האט עַר אָ כָּאָפְּ גַּעַטְאָן
די גְּרוּסְעַ קָאָרְטָאָן-טָעָקָע: פֿאָרְשְׁטוֹפְּטַן דאס שְׁעַכְטַלְמַטְ קְרִידְלְעָךְ אִין קַעְשְׁעָנָע
אוֹן אַוְיְסְגְּדָרְפָּן: — כְּחָאָבְּ הַחַי! — עַר אַיְן שְׁמִיכְלְעָנְדִיךְ צְעַטְרָאָגָן, אַיְבָּרְבָּעָן-
טָנְדִיךְ, אַרוּסְגָּלָאָזֶן פָּון קַעְמָעָרְלַן.

*

אוֹיפְּ מַאְרָגָן אַיְן אָסְטוֹר אָוּעָק זִיךְ פֿאָרְשְׁיְבָן אִין כָּאָר. די צְוָעַלְקָעַ אַיְבָּרְ-
לְעַבְנָג אַיְן בּוּרְשְׁטִיןְסַ קַעְמָעָרְלַן האט גַּעַהְאָט אָ שִׁיכְוָתַ דְּעַרְצָוַן. בְּעַת אָט דָעַם
אָוּנְמַן, האט זִיךְ וּוֹידְעָר אָנְטְּדָעְקַט עַפְּעַס נִיְּעַס אִין זִיךְ: עַפְּעַס, וּוֹאָס זִיךְ האט קִיְּן
אָנְגָּנָג נִיט גַּעַהְאָט, אָז עַס דְּרִימְלָט אַיְן אִיר: אַז אַיְנְגָּרְלְעָכָעַ מַוְזִּיק, אָ פֿאָרְבָּאָגְעָנְעָר
מַאְטִיוֹ — נִיט דְּזָוְקָא קִיְּן פֿרִידְיךְעָר, נִיט דְּזָוְקָא אָ לְיכְטִיקָעָר, וּוֹאָס האט די שְׁאָטוֹן
נִיט פֿאָרוֹוִישָׁט, נָאָר זִיךְ דְּרָכְגָּעְלְוִיכְטַן מֵיט אָ נִיְּעַס זִיךְ. אָ דְּנָקָק אָט דָעַם פֿאָרְבָּאָרְ-
גַּעַנְעָם מַאְטִיוֹ, וּוֹאָס זִיךְ האט אִים אָנְטְּפָלְעָקְט אִין זִיךְ, אָוִיבָן בּוּרְשְׁטִינְגָּן, האט
דָס לעַבְן פֿאָרְלִיוֹרְן אָ סְרַ פָּון דִּיר לְיכְטִיקִיט, וּוֹאָס עַס האט גַּעַהְאָט דְּרָרוֹוָאָרְבָּן
די לעַצְטָע צִיְּטָן — דְּעַרְפָּאָר אַיְן עַס אָבָעָר גַּעַוְאָרְן רִיכְכָּעָר, וּוֹאָגִיְּקָעָר.

סִיְּזִינְגָּן אִיר מַעְרְ נִיט גַּעַלְגָּן אִין צִינְגָּן די רִיְּדַ פָּון די גִּמְנָאָזִיסְטָן אָוֹן נִיט
דִּיר גַּעַדְאָנָק, אָז דִּיר בָּאָר אִין אָ שְׁוֹתְּפָתַן מֵיט רְוִמְאָוָסְקָיִן. דָס צִינְגָּן אִין כָּאָר
הָאָט אִיר צְוָרְקָגְעָגָבָן עַפְּעַס, וּוֹאָס אַיְן אִיר גַּעַקְוּמָן: פָּון וּוֹאָס זִיךְ האט זִיךְ אָ
גַּאנְץַ לעַבְן גַּעַהְאָט אָפְּגָעָזָגָט: אָ פֿאָרְגָּעָנְגָּן, וּוֹאָס האט נִיט גַּעַדְיָנְטַן קִיְּן שָׁוֹם
אִידְעָאָלָן; אָ גַּעַנְעָס אָן שָׁוֹם צִילְּן אָוֹן כּוֹנוֹת — וּוֹאָס האט גַּעַשְׁטָלְטַן אָ פֿאָרְלָאָגָן
אִין אִיר אָלִיְּן, פֿאָר זִיךְ אָלִיְּן. זִינְגְּנְדִּיקָעָן, האט זִיךְ גַּעַפְּלִיטַט דָעַם טָעַם פָּון עַמְצָן,
וּוֹאָס האט פֿאָרְגְּרִיאִיט אָ סְעוֹדָה נָאָר פֿאָר זִיךְ, פָּון מַאְכְּלִים, וּוֹאָס זִינְגָּן גַּעַוְעָן די
אָנְגָּגְנְעָמְסְטַן פָּאָר זִיךְ אִיְיְגָנְגָעָם גַּעַשְׁמָאָק.

אוֹן דָס זִינְגָּן אִין כָּאָר אִיז וּוֹיִיט נִיט גַּעַוְוָן אָלָעָן. סְהָאָט נִיט אִין גַּאנְצָן בָּאָר
פֿרִידְיךְטַן דָס נִיְּדְעָרְוָאָכְטַן אִין אִיר. סְאיַז נָאָר גַּעַוְוָן אָ פֿרְזְוּדָרָן. וּוֹיִיל בְּעַתְן
זִינְגָּן אִין כָּאָר, אִיז נָאָר אָלִיז גַּעַוְוָן אָ דִינְגָּרָן פָּאנְצְעָרָן פָּון דִּיסְצִיפְּלִין אָרוֹם אִיר.
מַעְרְ פָּון דִּיר נִיעָר שְׁטִימָנָג האט זִיךְ אַיְבָּרְגָּעְלְעָבָט אַוְיִף די צְוָזְמָעְנְטָרְעָפָן מֵיט
אִירָעָ נִיעָר פֿרִינְדָן: אָ מַאל טָאָקָעָן בּוּרְשְׁטִינְגָּן אִין קַעְמָעָרְלַן אָוֹן נָאָר אָפְּטָעָר —

ביי ווינטערן. זייט יענעם אונטן, אוין געשען ווי פון זיך אליאן : זיך האבן אלע געוץט זיך ווינטער צו באגעגעגען און ווינטער איבערצולעבן עפֿעס ערלעכט. און צוישן די מענטשן, וואס זייןען איר ביז איצט געווין פרעם, האט זיך געפלט, ווי איר נשמה דרייט זיך אָרוּם אַ נְאַקְעָטָע אָנוֹ אַ פּוֹלְקָאָם בְּ אַפְּרִיטָע — אָנוֹ דֵּי טְעָנָעָר, וואס האבן זיך דעםאלט אַרְוִיסְגֶּעֶרֶסְן פּוֹן אַיר קָעַל, האבן אַרְוִיסְקָוָאָלָן פּוֹן אַיר גַּעֲפִילָט, וואס האבן קְדַשְׁיְקָדְשִׁים ווַיְנַקְעָלָעָ פּוֹן אַיר גַּעֲמִיט — מִיט אַיר ווַיְלָן, קָעָן אַיר ווַיְלָן, צו אַיר אַיְגַעַנְעָר דָעַרְשְׁטִינְגָג... ווי זיך וואַלט געווין אַ מְעָדִים, דָוָרָךְ ווּלְבָן נְסַתְּרִידְיקָעָ ווּלְטָן דָוָרָן זיך אַיבָעָר מִיט נְתַגְּהָדִיקָע.

זיך האט, פְּאַרְשְׁטִיט זיך, נִיט פְּאַרְנָאַכְלָעַסְיִקְט אַיר אַרְבָּעַט אַין דָעָר אַרְגָּאנִי זָכְרִיעַ. פְּאַרְקָעַרט, זיך האט גַעֲרָבָעַט נָאָך גַעֲשָׁמָאָקָעַר, נָאָך עַנְטוֹזָאַסְטִישָׁר. אַבָּעָר ווּעַן זיך אַיְזִי פְּרִיִּי גַעֲוָאָרָן דָעַרְפָּוֹן, האט זיך גַעֲפִילָט, ווי עַמְעַץ, וואס האט אַפְּגָעָטָן זִיְן פְּלִיכְטָא אָנוֹ האט רַעֲכָט צוֹ לְעַבְנָן פָאָר זיך. אָנוֹ לְעַבְנָן פָאָר זיך האט בָּאַדִּיט : זִינְגָעָן בָּעַת דֵי צְוֹאַמְעַנְטָרָעָפָן מִיט דֵי נִיעַ פְּרִינְד, ווּלְכָעָ זִינְגָעָן גַעֲוָוָן ווּלְאַדְמִיר ווּנְגַטְעָרָן.

ווּנְגַטְעָרָן גַעֲמָאָלָן אַיר פְּאַרְטָרָעָט אָנוֹ ווּנְגַטְעָרָן האט גַעֲהָאָט «טָעַ-בָּעַ-צָּעַ». אַבָּעָר סִיאָזְמָעָר נִיט גַעֲוָוָן ווי אַמְאָל מִיט פְּרִידָעָן. זיך האט נִיט גַעֲהָאָט דָאָס גַעֲפָלָעַנְעָר מַאַגְּדָאַלְעָנָעָ צְוֹפָסָנס פּוֹן אַיר גַעֲרִיזְקִיטָן. גַעֲוָוָן כָּה אַיְזִי אָנוֹ אַוְיך כָּה אַיְזִי ווּנְגַטְעָרָס קְרָאנְקִיטָן. דָעָר פְּיִיבָּעָר אַיְזִי זִיְן מָוח זִינְגָעָן גַעֲוָוָן אַיְזִי פְּלָאָם, אַרְוָם ווּלְבָן סִיחָאָט גַעֲפָלָטָעָרָט אַיְזִי נִיגְרִיז זיך אַפְּלָאַטָּעָרָל : אָנוֹ אַוְיך זיך האט גַעֲהָאָט אַפְּאַרְלָאָג אַרְמוֹגָעָכָאָפָט צו ווּרְעָן פּוֹנָעָם פְּיִיעָר, אַיְזִי עַס גַעֲוָוָן דָעָר פְּאַרְלָאָג — נִיט פְּאַרְבָּעָנָט צו ווּרְעָן, נָאָר צו דָעָרָגִין צו זִיְן יַאֲדָרָעָ.

זיך האט פְּאַזְוִירָט פָאָר אִים, אַנְגַעַנְיָרָט אָנוֹ דָעָם אַנְלָעָן פּוֹן אַיְינָם פּוֹן ווּנְגַטְעָרָס אַלְטָפְּרָעַנְקִישׁוּ בְּעַנְקָלָעָ — אַיְזִי פּוֹן פְּלָאָם, וואס האט גַעֲשָׁלָאָג פּוֹן קְאַנְגָּנְדָל. דֵי אַיְדָעָלָעָ לִיְנִיעַ פּוֹן אַיר רַוקְנְבִּין, דָעָר הַאַלְבִּיךְרִיָּן פּוֹן אַירְעָה הַיפְּטָן אָנוֹ בְּרוֹסְטָן, דָעָר קְוִימָ-מְעַרְקָבָאָרָעָר בְּוִינְגָן פּוֹן אַיר בּוֹיךְ, האבן זיך זִוְנוֹפְּגָעָטָרָפָן אַיְזִי חַלְל מִיט דֵי קְרִיְינָן פּוֹן דֵי קְאַנְגָּנְדָל-פְּיִיעָרָקָעָם. מִיט דֵי אַוְיסְגָּעוּלְבָטָעָ קְאַנְטָוָרָן פּוֹן דֵי טִרְלָעָר. דָאָס קְאַנְגָּנְדָל האט אַוְיך ווּנְגַטְעָרָס לִיְיוֹנָט אַוְיסְגָּעוּוֹן ווי אַשְׁלָאַנְקָעָר אַלְטָאָר, פּוֹן ווּלְבָן סִיחָאָט גַעֲשָׁלָאָג אַרְוִיטָעָר אָפְשִׁין, וואס האט זיך פְּאַרְאִינְיִקְט אַוְיפְּנָן לִיְיוֹנָט מִיט אַסְתָּרָס רַוִּיטָעָהָר. דֵי הוֹיָט פּוֹן אַיר פְּנִים אָנוֹ הַאֲלָדוֹן האַבָּנוּ סִיְיָ פּוֹן אַיר אַלְיאָן.

ער האט גַעֲהָאָט שְׂוּעָרִיקִיטָן מִיטָן אַרְוִיסְבְּרָעַנְגָּעָן אַיר מָוֵיל אַוְיפְּנָן לִיְיוֹנָט : — דִיְיָן שְׁמִיכְלָן אַיְזִי דָעָר שְׁמִיכְלָן פּוֹן אַמְאָגָא לִיְזָא, — האט ער גַעֲזָגָט, — אַבָּעָר אַמְרָ פְּאַרְבָּאַרְגָּעָנָר, נָאָך מָעָר אַנְגָּרָלְעָכָר. דִיְיָן לִיְפָן טָאָרָן נִיט שְׁמִיכְלָעָן

און דאך מוועדר שמייכל וווערן אין זיין אריינגעקאנטען. און דוקא א זינלאכער שמייכל, און די זינלאכער דוקא א רוחניאויהידיקע. וויל דיין גוף איז נשמה... מיט די לאנגע פינגער האט ער אנגערירט אירע ליפן, ווי א בלינדערא, וואס וויל דורך די הענט דערקענען א פנים: געוואנדערט איבער אירע ברעםן, איבער די שליפן. זיינע אויגן האבן געקוקט אויף איר, האלב פארמרושעט — נאענט, אומרויך — פארשקלאפעט צו איר און דאך הערטשניך איבער איר. זי האט טיל מל, פילנדיך זיינע הענט אויף די ליפן, געהאט א חזק זי צו קושן מיט דאנקבארקייט. ער פלאגט צוריך אנטלויפן צו דער פאלעטע און צום ליוונט.

זי האט באטראקט זיין פראיפיל, איבער וועלכו ס'האט דאמינרט די לאנגע, שפיציקע נאזו: באטראקט זיינע לאנגע פינגער: פינגער ווי שפאנעס פון א רויב-פוגל. זי האט געקוקט אויף זיין אונגעשפיצטער פלייצע, אויף דער אומגעולם-פרטרער, אויסגעקרימטער פיגור. עפעס איז געווען אין אים פון א מאשף, וועלכער איז אלין אונגעער שפוך פון א קללה. זי האט ביט געזען זיין העסלעכיקיט. זי

האט איז געווען א מעטיקון מאן — פארשקלאפעט צו מעטיקע כוחות. ער, וואס איז געווען אויז באריידיעודיק, וווע ער האט זיך באגענט מיט מענטשנן, האט גראד מיט איר געשוויג. לא איז זי געווען די רידיערין און אירע רײיך זיינען געקומען פון דעם זעלבן מקור, וואס פרייער — איר זונגען. זי האט גערעדט וועגן זיך. אים דערצילט וועגן הערשן, וועגן פרידען: מגלה געווען פאר-באגנקייטן, מיט וועלכע זי האט זיך מיט קיינעם קיין מאל ניט געהאט געטילט. און איר איז אויסגעקלומען, איז ער הערט זיך; אבער דער, וואס הערט זיך, איז געווען עמצע אויסער אים. קיין מאל איז ער ניט געווען דער קאנקערעדט ווינטער. דורך אים האט זיך אירבערגערעדט צו און אנדערן. בלויו איז מאל האט זיך גערעדט צו אים וועגן אירע טעגלאכע דאגות.

— ס'עקלט מיך פון מיין ארבעט און דער קיד, — האט זיך פאר אים געללאגט, — צווער צעריסן אין צויעין. פון איז זייט העלפ איך, פון דער אנדערער זייט באעווול איך. ס'איו זיך מיט דער קורצער קאלדרע: פארדערט מען דאס פנים, איז קאלט איז דיב פיס. מענטשן בענטשן מיך, אנדערע שלטן מיך. ביידע איז שווער צו פארטואגן...

ער האט איר איבערעהאקט איז מיטן און זיך אונגעבייזערט אויף איר: — צוועיס וואס דו ביסט איסון. רעדסט פון זיך, נאר מײינען מײנסטו מיך. זיער א פעדאגאגישע לעקציע פון מאראל, וואס איר מאטא איז, איז מיטן טייוול גיט מען ניט אויף קיין קאמפראיסן. פראקטפול! אבער געדענבקען מעגסטו דיר, איז און דער אמתן זיינע הענט די רייןסט. יא, מאדאם, איך גיב די יונגען פון דער "קריפא" א באשמירט שטיקל לויוונט און דאס איז וויס. אבער דאס געתא גיט זיין מעבל, קלידונג, מאקט שיך פאר די זעלגער אויף די פראנטען און קעסטלאיך פאר אמונייציע. און דו אלין, דו טאָקע, דינסט דעם דיטש מער פון מיר, אויב דו ווילסט וויסן. וויל דו האנדעלס אומישרדיך און יעד אומישרדיך דינט דעם טייוול. נאר בי איך אלעמען בין איך דער גרעטער זינדייךער!

— כ'בַּיִן גָּאָרְנִיט אַוִּיסֶן גְּעוּוֹן, — הָאָט זַי זַיְדַּ גְּעוּוֹרֶט.

ער האט גענומען זיך באטאפען דעם פולס און ווישן דעם שווייס פון שטערן. די ארבעט איז געוווען איבערגערטיסן און איז אַרגַע אַרְטֵס אַז עַר שׂוֹין גַּלְעָלָגָן צוֹנוּיְפַגְּעָקָאַרְטְּשָׁעָט אַוִּיפָּן בְּעֵט. מִיט פַּאֲרָמָאַכְּטָע אַוִּיגָּן. דַּעֲמָאַלְתָּה הָאָט זַי זַיְדַּ אַוְיְפְּגַעַן הוּיְבָן פָּוּן אַידָּ אַרְטֵבִים קָאַגְּאַנְדָּל. צַו צַו אַים אַוִּין אַרוּיְפְּגַעַלְגִּיט דַּיְהַאנְט אַוִּיףַּ זַיְדַּ שְׁטָעָרָן. פָּוּן דֻּעַם בָּאַרְיֵיר הָאָט עַר אַרוּיְפְּגַעַלְגִּיט אַוִּין גַּעַפְּגַט אַשְׁפָּעַלְתָּן אַיְזָן שְׁפָּעַלְתָּן אַיְזָן אַוִּיגָּן, וַיְיַי עַר וַאֲלָט מַוְּרָא גַּעַהָאָט אַרְיְינְצְּגַעַמְּעָן דַּאס גַּאַנְצָעָט לִיכְתָּ פָּוּן אַיר נַאַעַנְטָן לִיבָּ. — דַּו דַּאַרְפָּטְטִיםִיךְ פַּאֲרָשְׁטִין, — הָאָט עַר גַּעַרְפָּעָט. — דַּו בִּיסְט אַוִּיךְ אַלְיִין אַוִּין דַּו הָאָט אַוִּיךְ כֹּה צַו זַיְן אַלְיִין. עַס מַעַג גַּרְאָבָן אַוִּין שָׁאָבָן אַיְנָעָ וַיְיַיְנִיק. מִיר זַוְּכוּן נִיט קִיְּין רָוּ... — עַר הָאָט זַי צַוְּגַעְצִוְּגָן צַו זַיְדַּ גַּלְעָלָן דַּיְלַאְגָעָ דִּינְגָעָר וַוְאַגְּדָעָר אַיבָּעָר אַיר רָוקָן. זַי הָאָט נִיט גַּעַזְעָן זַיְדַּ הַעֲסָלָעָן גַּוְּפָן אַוִּין נִיט גַּעַפְּלָט זַיְן פִּיבָּעָרְדִּיקְן פּוֹלָס. זַי הָאָט אַים אַיְזָן גַּאַנְצָן נִיט גַּעַזְעָן. אַלְיִין, וְאַס אַיְזָן גַּעַזְעָן אַיְזָן אַיר, הָאָט זַיְדַּ פַּאֲרָוָאַנְדָּלָט אַיְזָן אַפְּסִיעָ, אַיְזָן אַזְוָעָנִישׁ פָּוּן זַיְדַּ אַלְיִין. דַּוְּרָךְ אַים הָאָט זַיְדַּ גַּעַוָּאַלְט אַפְּגַעְפִּינְגָּן — דַּוְּרָךְ דֻּעַם נִיט פִּיוֹשְׁן כֹּה, וְאַס אַיְזָן גַּעַזְעָן אַיְזָן זַיְן פִּיוֹשְׁן, נַעַבְעָדִיקְן לִיבָּ. עַר הָאָט דַּאס גַּעַפְּלָט; גַּעַוּוֹסְט, אַז עַר אַיְזָן נַאַר אַיר מַעְדוּדִים אַוִּין עַר הָאָט בִּיטָּעָ גַּעַחְזָקָט: — הָאָט גָּאָרְנִיט מַוְּרָא זַיְדַּ אַנְצְּוּשְׁטָעָקָן פָּוּן מִיר?

— אַיְדַּ טְרָאַכְט נִיט דַּעְרוּוּגָן.

— טְרָאַכְטְּסָט נִיט, זַוְּיל דַּו בִּיסְט זַיְכָּעָר, אַז דַּו וּוּעָסְט זַיְדַּ נִיט אַנְשָׁטָעָקָן. דַּו קַעַנְסָט גָּאָרְנִיט אַיבָּעָרְגָּמָעָן פָּוּן מִיר. אַפְּיָלוּ מִינְיָנָעָ בָּאַצְּלָן קַעַנְסָעָן דַּיְךְ נִיט אַדְרוֹכָּה דַּרְיָנְגָעָן.

זַי הָאָט אַים אַרוּיְפְּגַעַלְגִּיט דַּיְהַאנְט אַוִּיפָּן מַוְּיל: — הָאָט הַיְּזָ.

— יָא, אַז דַּו בִּיסְט קִיל אַוִּוִיס. אַקָּלְטָעָר טְרָאַפְּן אַוִּיפָּן פִּיעָר. אַ טְרָאַפְּן, וְאַס קִילָּט נִיט דֻּעַם פְּלָאָם, נַאַר רִיְצָת אַים נַאַד מַעַר אַוִּיףַּ. הַוְּרָאָ פָּאַר פִּיעָר! אַיְזָן פִּיעָר לְעָב אַיְדַּ!

דַּי אַינְטִימִיטָעָט צַוְּשִׁין זַיְיָ הָאָט מַעַר גָּאָרְנִיט בָּאַדִּיט, וַיְיַי דַּאס. זַיְיָ נִיט דַּעְרָבָעָנְטָעָרְט צַו זַיְדַּ, נִיט דַּעְרוּוּיְטָעָרְט פָּוּן זַיְדַּ. זַיְיָ זַיְגָעָן גַּעַזְעָן וַיְיַי צַוְּיִי סַעַּדְמָאַפָּאָרָן, וְאַס זַוְּכוּן דֻּעַם פְּוֹנְקָט, וּוּ וּוּלְטָן בָּאַגְּעָגָעָן זַיְדַּ. זַיְיָ זַיְגָעָן גַּעַזְעָן וַיְיַי צַוְּיִי וּוּלְטָן, וְאַס זַוְּכוּן אַיְנָעָ אַז דַּעַר אַנְדָּרָעָר דֻּעַם אַפְּשִׁין פָּוּן זַיְעָר אַיְגָעָנָם סַעַּמְאַפָּאָרָן-לִיכְתָּ.

גַּעַזְעָן אַז אַסְטִיקִיט אַיְזָן זַיְעָר אַז אַנְטָעָנְסִיוּיטָעָט — אַז אַז אַינְטָעָנְסִיוּיטָעָט. אַסְתָּר אַיְזָן גַּעַלְאָפָּן צַו זַיְדַּ וּוּינְטָעָרְט גַּלְיִיךְ, וַיְיַי זַיְיָ הָאָט זַיְדַּ בָּאַפְּרִיטִיט פָּוּן אַירְעָ פְּלִיכְתָּן. אַז עַר הָאָט גַּעַוָּאָרָט אַוִּיףַּ אַיר אַיְנָעָ צִימָעָר, וּוּ דַי לַוְּפָט אַזְוּעָן גַּעַזְעָן, אַגְּנָעָ לְאַזְדָּן מִיט זַיְן אַוְמָגָעָדָוָל. זַיְדַּ בָּאַגְּעָנָט, הָאָט דַּעַר חַלְלָאָרָוָם זַיְיָ גַּעַנְמָעָן וּוּבָרִירָן מִיט דַיְגִּיבָּעָ פּוֹלָסְן פָּוּן זַיְן גַּוְּפָן, מִיטָּן רִיטָּעָם פָּוּן זַיְן אַרְבָּעָט, מִיט דַיְזַוְּפָלָסְן אַז אַפְּפָלוּסְן פָּוּן זַיְן אַיְנְסְפִּירְאַצְּיָעָ — פָּוּן זַיְן בָּאַגְּעָר צַו אַיר.

אַיר פָּאַרְטָרָעָט אַז שַׁוִּין בָּאַלְדָּ גַּעַזְעָן גַּעַנְדִּיקָּט — אַז עַר אַז נִיט גַּעַזְעָן צַוְּפָרִידָן מִיט אַים. זַיְיָ הָאָט זַיְדַּ נִיט גַּלְאָלָן בָּאַהֲרָשָׁן פָּוּן אַים אַז דַּאס הָאָט אַים

אויגערעט. אלץ, וואס ער האט אויפגעטאן, איז געווען ניט מער ווי דאס שאפּן א בילד פון א שיינעם פרויען-קערפּער. ער הייסער אפשין, וואס האט געדאָרפּט אַרוֹיסְטְּרָאַלְּ פון אַיר גּוֹפָא, איז גּוּבִּין נָאָר אָז אַפְּשֵׁין פון פְּלָאָם אָונְטָעָר דַּי קְאַנְגְּנָדְלְ-פִּיעָרְקָעַס. אָן וואס מער ער האט דאס בילד גּוּוַּישֶׁת אָן גּוּשְׁמִירֶת, פָּאַרְרִיכְט אָן אַיְבָּרְגָּעָמָּלְן, דאס שׂוּרְעָר אַיז גּוֹוָאָרְן זַי צַו דָּרְגְּרִיכְן, דאס אַוְּסְעָרְלְעָכְּר אַיז זַי גּוֹוָאָרְן. — וואס אַיז דאס אַין דִּיר, וואס אַיךְ קָאָן נִיט דָּרְגִּיכְן? — האט ער צְעִירִיכְט גּוֹוָאָרְטְּשָׁם, אַוּזְקָנְגּוֹוָאָרְפָּן דַּי פְּעַנְדְּזָלְעָן אָן זַי באָטְרָאַכְט מִיט וּלְדָע אַוְגָן. — צַו אַלְדִּי רְחוֹת! — אַיז ער צְוָעָפָּאַלְּן צַו אַיר פְּנִים אָן עַס אַיְנְגָּלְאַמְּרָעָט אַין דַּי שְׁפָאַנְדְּקָעְפִּינְגְּרָעְ, — וואס באַהֲלָטָסְטוּ זַי אָזּוּי? זַי האט זַי גּוּבְּרוֹגְּזָט: — אַט זַי אַיךְ פָּאָר דִּיר, ווי דַי מַאמְעָז האט מִיךְ גּוּבְּוִרְן. וואס מִינְסְטָוּ, אַיךְ טַו זַי אָזּוּי אַוְיסְ פָּאָר אַלְעָזְמָעְגָּרְ, וואס אַיךְ באָגְעָגְן?

— דו ווּיסְט גָּאנְצְ גּוֹטְן. וואס אַיךְ בֵּין אַוְיסְן.

— אַיךְ גּוּהָעָר צַו דִּיר. כְּהָאָבְּ זַי דִּיר אַפְּגָעָבָן.

— מִיר? — האט ער גָּעַלְאַכְט, — דו קָעַנְסְט זַי דַעַן אַיְבָּרְהָוִיפּּט אַפְּגָעָבָן? דאס אַיז דָּאָר דִּין כּוֹחְ אַוְן דִּין אַוְמְגָלְיקְ, בִּיסְט אַיז מַעֲכְטִיק וּוִיבְ, אַז עַמְעַץ זַאל דִּיר קָעַנְסְט בָּאוּצְן.

— נִיט אַמְתָּה! — האט זַי זַי גּוּוֹעָרְט אָן גּוּטְרָאַכְט וּוּגָן הָרְשָׁעָ, וּוּגָן פְּרִידְעָן, וואס יְעַדְעָר פון זַי האט זַי אַוְרִיךְ אַן אַנְדָּעָרָן אָפְּוּסְן. «דאס האַסְטָוּ מִיךְ גּוּמָאַכְט אָזּוּי שְׁטָאָרְקָה», — האט זַי אַים גּוּוֹוָאָלְט זָאָגְן.

— דאס אַיז דַעַר אַמְתָּה, וואס אַיךְ וּוּסְמִיאָ אַז דִּיר. דו האַסְטָוּ נָאָר דִּין מִאָן נִיט באָגְעָגְנָט. אַזְאָ מַעֲכְטִיק וּוִיבְ ווי דַו, דָאָרָף אַמַּעֲכְטִיקְן מִאָן, וואס האַט זַיְן מַעֲגָלְכְּיִיט נִיט אַוְסְגָּעְבָּרְעָנָט אַיז זַיְן מַאלְן, צַי שְׁרִיבָן, צַי דָעַנְקָעָן: וואס האַלְט אַיז זַי זַי גָּאנְצָעָט אַטְעָנְצָעָט פָּאָר דִּיר. דַעְמָאָלְט וּוּעָט אַיר אוּפְּרִירִיסְן אַיְנְגָר אַיז אַנְדָּעָרָן זַי ווּוּלְקָאָנָעָן: אַוְיְפָשְׁפָאַלְטָן אַיְנְגָר דַעַם אַנְדָּעָרָנס וּוּזָעָן, אַפְּרָגִיכְטָנְדִיק דַעַם תָּזָד אַיז אַיז אַיז אַיז בָּאַשְׁפָּנְדִיק אַז נִיעָם. אַזְאָ מִאָן וּוּאָלְט זַיְךְ גּוּקָאָנָט מִיט דִּיר פָּאָרְגְּלִיכְן, דִיךְ בַּיְקָוּמָעָן אַיז זַי לְאַז פון דִּיר וּוּלְיָ, וּוּלְיָ אַיז דַעַר אַמְתָּה, וּוּלְסָטָו וּוּרָן בַּיְגָעְקָוּמָעָן. דאס וּוִיבְ אַיז דִּיר וּוּלְיָ עַס. אַז דַו וּוּלְסָטָו הָרְשָׁעָן בַּיְגָעְקָוּמָעָן-הָרְשָׁעָית. אַבָּעָר דִּין אַוְמְגָלְיק אַיז, וואס אַזְאָ מִאָן אַיז שְׂוּעָר צַו גּוּפִינְעָן, פָּוּנְקָט ווי אַזְאָ פָּרְוִי ווי דַו, אַיז שְׂוּעָר צַו גּוּפִינְעָן.

זַי האַט נִיט גּוּוֹוִסְטָט פָּאָר וּוִיסְ, נָאָר טְרָעָרָן הָאָבָן גּוּנוֹמוּן שְׁפָאָרָן צַו אַירְעָ אַוְיִזְן. אַוְיִזְן אַנְבָּלִיךְ פון דַי טְרָעָרָן, הָאָבָן זִינְגָעָן הָעָנְטָן זַיְךְ צְעִצְמָעָטָן. ער האַט זַיְיָ אַרְאָפְּגָעָלְאָזָן אַיְיךְ אַיר שְׂוִיס אַיז צְוָגָעָטָן דַי הַיִּסְטָעָז בָּאָק צַו אַיר בְּרוֹסְטָן, צַו אַיר בּוּדָע. ער אַיז גּוּזְעָסְן פָּאָר אַיר אַוְיִיךְ דַי קָנִי אַיז זַי האַט גּוּהָאָט זַיְן הַוִּיקָּעָר אַנְטָקָעָן אַיר פְּנִים. אַפְּחָד אַיז אַז עַקְלָה האַט אַיְנְגָעָנוּמָעָן אַיר לְיִיבָּ. אַבָּעָר זַי האַט אַים נִיט גּוּקָאָנָט אַפְּשָׁטוּיסָן פון זַיְךְ. אַין אַירְעָ העָנְטָה האַט זַיְךְ דָעְרוּוּעָקָט דַעַר רְחָמָנוֹת אַיז נָאָר אַיז רְגָע אַיז ער גּוֹוָאָרְן באָגְעָר. זַי האַט אַרְמָגְגָעָנוּמָעָן זַיְן קָאָפְ אַיז גּוּגְלָעָט;

ער אַיז גּוֹוָאָרְן אַיר קִינְד.

דָעַנְאָד האַט ער גּוּבָּעָטָן: — לאַמְרִ אַנְהָיִיבָן פון אַנְהָיִיבָ... — מִיט נִיעָם

אייפער איז ער צוגעפֿאלָן צו דער לִיְוָונְט אָן אֶלְץ הָאָט זִיך אַנְגַּעַתְהוּבוֹן פֿוֹן דָאַס נֵי. די נַאֲכָקּוּמָעַנְדִּיקָע בָּאַגְּעַנְיִישׁוֹן הָאָבָּן זַיִּי פָּאָרְבָּאָכְט אִין פָּוּלְשְׁטָעַנְדִּיקָן שְׂוִיגָן, בֵּיז ער פָּלְעַגְט וּוּידָעָר אַרְוִיסְפְּלָאָצְן: — אַין תּוֹך, אַסְתָּר, בֵּין אַיך אַסְכָּפְּ מַעֲכְּטִיקָעָר פֿוֹן דִּיר. יָא, אָן אַסְכָּפְּ מַעֲכְּטִיקָעָר אַיך. וַיְיַלְּ דָו בִּיסְט סֻפְּרָה כָּל סֻפְּרָה אַשְׁקָּלָאָפְּ צַו דִּי כּוֹחָות, וּוּאָס אַרְבָּעָטָן אַין דִּיר; אַשְׁקָּלָאָפְּ צַו דָּעַם וּוּסָרְט גַּעַד רַופְּן לִיבָּע, דָו טַרָּאָגָסְט דָאַס זִיך. דָו בִּיסְט דִּי לִיבָּע. אָן פָּאָרְטָר עַקוּזִיסְטִירָט דִּי לִיבָּע בְּלוּזָן אָן מַיִּין פָּאָסְטִיעָ צָום מַאלָן. אָן לַעֲבָן אַנְעָרָעָן אַיך זִיך נֵיט. אָן לַעֲבָן אַיז זִיך אָן אַילְוֹזִיעַ, וּוּאָס בָּאַצְּרָט דִּי יְוָגָנְט, דִּי וּוּיְבָלְעַכְּקִיט. סַאְיז נִיט מַעַר, וַיִּאָּרְפִּינְיְרָטָעָר טַרְיק, וּוּאָס דִּי נַאֲטָוָר שְׁפִילָט מִיט אַונְדוֹן, כִּדי לִיְכְּטָעָר צַו מַאֲכָן דָאַס פָּאָרָן זִיך. פָּאָרְשְׁטָעַנְדָּעַנְיִישׁ דָוָךְ לִיבָּע, וַיִּגְּטָפְּסָטָעָר בְּלָאָה. פָּאָרְלִיבָּטָעָר זַעַעַן אַיְנָגָעָר דָעַם אַנְדָּעָרָן וּוּיְנִיקָּעָר קְלָאָר, וַיִּגְּטָפְּסָטָעָר פָּאָרְלִיבָּטָעָר. זָאגָט מַעַן, אָז לִיבָּע אַיז בְּלִינְד. אָן אַוְיָב לִיבָּע אַיז בְּלִינְד, טָא וּוּאָס אַיז זַעַוְודִיק? שְׁנָאָה? אַוְדָאִי נִיט. בְּלוּזָן דָעַר גְּלִיכְגִּילָט. יָא, דָאַס לַעֲבָן אַיז גְּלִיכְגִּילָט אָן אַוְיָב עַס אַיז פָּאָרָן אַגָּט, אַיז ער דִּי פָּאָרְקָעָרָר פָּעָרָונְג פֿוֹן גְּלִיכְגִּילָט. יָא, אָפְּלָוְוִי דִּי לִיבָּע פֿוֹן מַאֲמָעָ צַו קִינְדָּאָזִין אַוְיָקָ נִיט מַעַר, וַיִּאָּרְטָק פֿוֹן דָעַר נַאֲטָוָר. דָאַס קִינְדָּאָזִין דָאָרָף דָעַר מַוְתָּעָרָס שָׁוֹץ אַז אַיר מִילְּךָ; עַס מַזְּ אַוְסְיִזְיִינְגָן פֿוֹן אַרְטָר דִּי כּוֹחָות אָן דִּי זַאְפָטָן. צַו דָעַם אַיז זִיך. דָאַס קְלִינְיָע דָאָרָט, וַיִּסְעַרְתָּהּ, הָעַרְשְׁנִידְקָעָר צַוְּגָעַבְּוָנְדָקִיט, וּוּאָס מַעַן רַופְּטָק קִינְדָּעָרָר טָוט דָאַס מַעַר בְּרוֹטָאָלָר, הָעַרְשְׁנִידְקָעָר צַוְּגָעַבְּוָנְדָקִיט, וּוּאָס מַעַן רַופְּטָק קִינְדָּעָרָר לִיבָּע. אַבָּעָר וּוּאָס גַּעַשְׁתָּמִית אַרְטָר, וַיִּזְעַעַן דָאָס קְלִינְיָע וּוּרְטָרְטָרְגָּרָס? דָעַמָּלָט מוֹזָעָס זִיך בָּאַשְׁאָפָּן גְּזֹעָצָן, וּוּאָס זָאָלָן אִים דָעַמָּאָגָן: «שְׁווֹן דִּינְגָעָעָלְטָרְעָן!» וַיִּלְאַרְטָר, וַיִּסְעַרְתָּהּ גְּלִיכְגִּילָט, מוֹזָעָס מַעַן הָאָבָּן גְּזֹעָצָן. אָן דִּי אַזְוִי בָּאַזְוָנְגָעָנָע דָאָרָט, וַיִּסְעַרְתָּהּ גְּלִיכְגִּילָט, מוֹזָעָס מַעַן דִּי גְּרִיטְקִיטָט צַו מִסְרָתָה נְפָשָׁה, דִּי זָאָרָג אָזָן צַעְרָטְלָעְכִּיקִיט? אַוְיָקָ נִיט מַעַר, וַיִּאָּרְטָר נִיט וּוּלְכָן דִּי נַאֲטָוָר הָאָט זִיך בָּאַזְאָרָגָט; וַיִּלְאַרְטָר אַרְטָר פְּוֹנְקָצִיעָ אַיז אוּפְּצָוָהָאָלָטָן דִּי רָאָסָע, דָעַם מַעֲנְטָשָׁן מִין. יַעֲדָעָר דָעַרְפִּילָט בְּלוּזָן זִין פְּוֹנְקָצִיעָ, בְּלוּזָן קִינְסְטָלָר, דָעַר בְּוּנְטָאָר צַעַד שְׁטָעָרָט אַט דִּי פְּוֹנְקָצִיאָנְגָעָלְקִיט מִיט זִין וּוּרָקָר. עַר בָּאַשְׁאָפָּט דָאַס עַרְשָׁתָדִי לִיבָּע. דָעַרְפָּאָר, וּסְטוֹן, בֵּין אַיך שְׁטָאָרָקָר, וַיִּזְעַעַן דָו. וַיִּלְאַרְטָר כָּה אַיז אַפְּרָגְעָנוֹן לְעַכָּר. עַר וּוּסָט זִיך אָפְּטָאָן פֿוֹן דִּיר, וַיִּזְעַעַן דָו וּוּסָט אַוְיָהָעָרָן צַו זִין יְוָגָן אָזָן וּוּסָט נִיט קָעָגָעָן בְּרָעָגָעָן קִיּוֹן קִינְדָּעָר אַוְיָהָעָר וּוּלָט. דָעַמָּלָט וּוּסָט דִּי נַאֲטָוָר זִיך מַעַר נִיט נִוְיִטְיוֹן אַיז דִּינְגָעָעָלְטָר אַיז גְּרִיטְקִיטָט. אַלְיכְּט וּוּסָט זִיך אַיז דִּיר אַוְיָלָעָשָׁן אָזָן פָּאָר דָעַר נַאֲטָוָר וּוּסָטוֹן שְׁווֹן זִין אַזְוִי גּוֹט וַיִּטְוִיט.

דָעַמָּלָט הָאָט זִיך גְּעוּוֹאָרְפָּן אַוְיָקִים: — בִּיסְט בְּרוֹטָאָל. בִּיסְט אַקְלָטָעָר פִּיש. אַיז פְּלִיסְט אַיז דִּינְגָעָעָלְטָר!

הָאָט עַר אַרְטָר גְּעוּוֹיְזָן דִּי וּוּנְטָט בָּאַחְאָנְגָעָנָע מִיט זִיְּגָעָמָלָעָרִיְּעָן: — מִיט אַיִּיז, אַגְּשָׁתָאָט בְּלוּזָן דִּי אַדָּעָרָן, קָאָן מַעַן אַרְוִיסְבָּרָעָגָעָן אַט דִּי וּוּאַרְעָמְקִיט? מִיר, קִינְסְטָלָר, זָאָלְסָטוֹן וּוּסָטוֹן זִין, זִיְּגָעָעָן קִיּוֹן מַאֲלָן נִיט קָאָלָט. לִיבָּע אַיז דָעַר נַאֲטָוָר אַיז טָאָקָע אַבָּלָאָפָּן אַיז פָּאָרְגָּעַלְעַכְּקִיט. דִּי לִבָּע אַיז אַונְדוֹעָר בָּאַשְׁאָפָּן אַיז אַזְוָגָה אַזְוָגָה אַזְוָגָה...

— צ'וואלט אויסגעגאנגען, ווען די וועלט וואלט אויסגעזען, איזו ווי דו זעסט זי.
 ער האט געלאכט: — דערוויל איז זי פאר דיר, ווי דו זעסט זי. וועסטו
 טאקע ניט אויסגיינ. די באטורה וועט דיך ניט לאון. האסט נאך פונקציעס צו דער-
 פילן מיט דין שיינקייט. אפלו דער דיטש און דאס געטא האבן ניט קין שליטה
 איבער איר. — זי האט ווידער געהאט פולע אויגן און ווידער איז ער צוגעפאלן
 צו איר: — פארגעס וואס כ'האָב גיעזאגט — האט ער געתטומלט — דו ביסט אייביך...
 אונַי האָבָן זי פֿאָרְבָּאָכְטַּן צוֹזָאָמָעַן די שעהָן פֿוֹן יְעַנֵּן עֲרַבִּ-פֿרְלִיבְּגַטְּ טַעַגְּ:
 אָפְּגָעָשָׁלָאָסְּן פֿוֹן דָּעַר וּוּלְטַּ: בִּידְעַ אַינְיִסְּרוּםַ, — מִיטְּ דָּעַם לִיְוָוָנְטַּן צּוֹוְשִׁין זַי.
 בִּידְעַ זַיְנַעַן זַיְ גַּעַוְוָן אָגְגָשְׁפִּיצְטַּץ צַוְּ דָּעַם לִיְוָוָנְטַּן צּוֹוְשִׁין זַי.
 רַאְגְּנָגְלָוְוָן וּזְאָסְּ הָאָט זַיְ אָפְּגָעָשָׁפִּילְטַּ אַיְחָךְ אַיְםַ. אַיְן תַּחַת אַיְזַיְעַר צַילְ גַּעַוְוָן דָּעַר
 זַעַלְבָּרָעַ. וּוְילְ אַיְיךְ זַיְ הָאָט גַּעַוְצָת דָּוְרְקַן דָּעַם פֿאָרְטְּרָעַטְּ צַוְּ דָּעַרְגְּרִיכְן זַיְךְ, צַוְּ
 דָּעַרְקְּעַנְעַן זַיְךְ. אַיְן בִּידְעַ אַבְּבָן זַיְ גַּעַנְטָרָעַט וּזְאָסְּ דָּעַם נִיטְ בָּאוּיְזַן.
 עַפְּעַס אַיְן אַסְטְּרָן הָאָט גַּעַפְּיִירָט אַנְצָהָן אַוְן עַפְּעַס הָאָט בָּאוּיְעָרטַ.
 זַיְ אַבְּבָן בִּידְעַ גַּוְטְ גַּעַוְוָסְטַ, אַזְ דָּעַר פֿאָרְטְּרָעַט אַיְן אַיְגְּנְטְּלָעַץ אַלְצַ, וּזְאָסְּ
 הָאָלָט זַיְ צּוֹזָאָמָעַן. אַבְּבָן זַיְ בִּידְעַ מִיטְ אַמְרָוָן נַאֲכְגִּיבִּיקִיםְ נַאֲכְגִּפְּאָלָגְטַ דָּעַם
 פֿאָרְשְׂרִיטַ פֿוֹן דָּעַר אַרְבָּעַטְ, זַיְ אַנוּטְרֶגְגֶּעָבָן אַיְרְ רִיטְעַם — זַיְכָעַר, אַזְ דָּאָס
 אַיְלָן זַיְ זַיְ צַוְּ דָּעַר צַשְ׀יְדוֹגָן.

*

דאָס בִּילְד אַיְן גַּעַוְוָן פֿאָרְאָוְדְּטִילְטַ נִיטְ פֿאָרְעַנְדִּיקְטַ צַוְּ וּוּרָן אַוְן דָּעַר סֻוְףְּ
 צּוֹוְשִׁין זַיְ אַיְן גַּעַקְוּמָן גַּכְעַר, וּזַיְ אַבְּבָן זַיְךְ פֿאָרְגָּעָשְׁטָעַלְטַ.
 אַיְגְּנָעַם אַזְוָוָנְטַ אַיְזַיְעַר צּוֹרְיְקָעְקָוּמָן פֿוֹן אַיְםַ אַיְרְ צִימְעָרָלְ. אַיְן אַיְרְ
 קָאָפְּ אַבְּבָן גַּעַרְוִישְׁטַ זַיְנַעַן רִידְ. פֿאָרְ דִּי אַוְיָגְן הָאָט זַיְ גַּעַהָאָט אַיְרְ אַוְמְפָאָרָעַבְּ
 דִּיקְטָעַן עַנְלָעָקְקִיטַ אַוְיָפְןְ לִיְוָוָנְטַ. אַיְרְ הוּוּתְ הָאָט גַּעַפְּילְטַ דָּעַם בָּאַרְיִירְ פֿוֹן זַיְנַעַן
 לְאָנְגָעַ, שָׁאָרְפָּעַ פֿינְגָעַ. זַיְ הָאָט גַּעַדְרָפְטַ זַיְךְ צּוֹגְרִיכְן צַוְּםְ קָרִיּוֹלְ מִיטְ דִּי
 גִּימְנָזְיִיסְטַן אַזְוָן זַיְ הָאָט בְּשָׁוָם אַפְּנַן נִיטְ גַּעַקְאָנְטַן צּוֹזָאָמְעָנְגָעָמָעַן דִּי גַּעַדְאָנְקָעָן אַזְוָן
 זַיְךְ קָאָנְצָעָנְטְּרִירְן אַיְחָךְ דָּעַר טָעַמְעַ, זַיְ הָאָט זַיְךְ אַוְעָקְגָּעָזְעָצְטַ בִּיםְ פֿעַנְצָטְעָרְ אַזְוָן
 אַרְאָפְּגָעָקְוּקְטַן צַוְּמַן קָאָרְשְׁ-בּוֹיְםְ: אַרְיִינְגָּעָפְּלָאָכְטַן אַיְםַ מִיטְןְ בָּלִיקְ, אַיְן דָּעַם וּוּרִירְ
 וּוּאָרְ, וּזְאָסְ הָאָט זַיְ אַיְינְגָעְבָּמוּמָן. זַיְ הָאָט זַיְךְ גַּעַפְּילְטַ וּזְיִוְיִינְגְּעָרִיסְטַן, צּעַשְׁנִיטַן.
 אַזְוָן זַיְ אַיְזָוָעַן מִידְ. זַיְהָאָט גַּעַהָאָט וּוּינְטָרְןְ: פֿיְינְטַ גַּעַהָאָט דָּעַם כָּאָרְ אַזְוָן
 אַיְדָעְ נִיעְ פֿרִינְדְּ אַזְוָן אַעֲנְקָעְנִישְׁ הָאָט זַיְ אַיְינְגָעְנוּמָעַן — נָאָךְ דָּעַר זָאָרְגָּלְאָזְיִיְ
 קִיטְ פֿוֹן דִּי אַרְאָגְגָעָנְגָעָנְטַ טָעַגְ, נָאָךְ אַיְרְ גַּעַטְרִישְׁאָפְטַן צַוְּםְ אַיְדָעְאָלְ, צַוְּ דִּי חֲבָרִיםְ;
 צַוְּ דָּעַר קָלָאָרְקִיטַן, וּזְאָסְ הָאָט זַיְךְ פֿרִיעְרְ צּוֹאָמְעָנְגָעָהָאָלָטַן. מִיטְ אַמְּאָלְ אַיְן אַיְרְ
 קָלָאָרְ גַּעַוְאָרְ, אַזְ זַיְ הָאָט זַיְךְ גַּעַלְאָוְן צַעְפְּרָעָטְן פֿוֹן דָּעַקְאָדְעָנְטִישְׁ, בָּוּרְוָשְׁוָאָזְעַ
 שְׁוָאָכְקִיטַן — אַזְ זַיְ הָאָט גַּעַפְּילְטַן, אַזְ זַיְ אַבְּבָן זַיְ פֿוֹלְשָׁטְעָנְדִיקְ אַיְבָּרְגָּעָרְאָכְןְ;
 אַזְ זַיְ וּזְעַטְ מַעְרְ קִינְן מַאְלְ נִיטְ אַפְּגָעְפִּינְעַן צּוֹרִיקְ יְעַנְעַרְ, יְעַנְעַ דִּיסְצִיפְלִיןְ: אַזְ זַיְ
 אַיְן אַרְיִיסְגָּעוֹזָאָקְסַן פֿוֹן אַיְרְ וּזְיִיְ פֿוֹן אַקְרָסְעַטְ, וּזְאָסְ אַיְן אַמְּאָלְ גַּעַוְוָן בָּאָקוּוּם —
 אַזְוָן אַיְן אַיְצְטַ גַּעַוְאָרְן אַמְּדָעְטָרְגָּלְעַלְ.

זי האט דערהערט אַ ריר ביַ דער קלאָמען אָון אוּיפֿגעַצִּיטְעָרט. פֶּאָר אַיר אַיז געשטאנַען וּוואָלעַנטִינָא. וּזְיַי האט אִים דערזוּן, האט אָן אָומְגַעֲרִיכְטָעַ הֵיעַ אַ שְׁפָאָר געטְאָן פָּוֹן אִירָעַ פִּיס, אַיבָּעָרָן קָעְרָפָעָר — אַרוֹףְּ צַוְּ הַאלְּזָה, צֻוְּ פְּנִים, צַוְּ דִּי אָוְגָן: «וּוְיַי שִׁין עַד אַיז!» סַ'אַיז גַּעֲוֹעַן וּזְיַי וּוֹאֶלְטַ אִים צֻוְּ עַרְשָׁתָן מָאַל גַּעַזְעַן; וּזְיַי עַד וּוֹאֶלְטַ מִיטָּן דַּרְשִׁינָעָן אַפְּגָעוּוִישָׁט אַלְצְדִּינָג אַיִן אָיר אָון גַּעַמְכָּט אַרטְ פָּאָר זִין שִׁינְקִיטָט. אַיר בְּלִיק האט פָּאַרְשְׁלוֹגְגָעָן זִינְגַּשׂ שַׁוְּאַרְצָעַ הָאָרָה, דָּאס בְּרוּינְגַּעַן פְּנִים, דִּי שְׁוּעָרָעַ, גַּעַדְעָרָטָעַ הַעַנְטָמָן — אָון נִיט בָּאַמְּדָעָטָן זִין דַּעַרְשָׁלָאָגְּנִיקִיטָט.

— אַיך וּוֹילְנִיט, דוּ זָלְסָטְ דָּא אַרְיִינְקָוּמָעָן, — האט זִי אַרְיוִיסְגַּעֲכָרִיפָּעָם. עַד האט אַוְיְגַּהְוִיבָּן צַוְּ אִיר אַ שְׁוּעָרָן בְּלִיק: — כִּבְּין דִּיר גַּעַקְוּמָעָן זָגָן...

כִּהְאָבָּא «חַתּוֹנָה-קָאָרְטָעָה...» אַלְעָלָ שְׁטָאָרָקָעַ גַּיְעָן.

סַ'הָאָט אַיר אַ שְׁטִיק געטְאָן אַין הַאלְּזָה. אַיר קָוְל האט זִיךְ אַיְנְגַּעֲבָרָאָכָן: — וּוֹעַסְטַ זִיךְ נִיט לְאֹזֶן, וּוואָלעַנטִינָא... — מִיטְ אַ מָּאַל האט זִי אַוְיְגַּעְלָעָבָט: — אַיךְ הָאָב פְּרָאַטְעָקְצִיעַ! דוּ וּוֹעַסְטַ נִיט זִין אַוְיְגַּדְעָרָה לְיִסְטָעַ!

עַד האט קָרוּם גַּעַשְׁמִיכָלָט: — מֵאַךְ דַּעַךְ נִישְׁתַּחַט צַוְּ נָאָר. אָן אַיךְ קָעַן גַּאֲרַנִּישְׁתָּאָרְפָּטוֹן.

— קָום, — האט זִיךְ אַים אַ צִּי געטְאָן פָּאָרָן אַרְבָּל, — אַיךְ גַּי צֻוְּ אַלְּטָן! עַד האט גַּעַקְוּקָט אַוְיְגַּדְעָרָה וּזְיַי אַוְיְגַּדְעָרָה פָּאַרְעָקָשָׁנָט קִינְד: — שְׁוִין גַּעַמְט עַד אַוְיְתָה, אַצְּינְדָעָר... אַוְיְפָדְעָרָגָאָכָט... — זִי האט פָּאַרְשָׁנוֹרָט דִּי טְרָעָפָעָס אָון גַּעַנוּמָעָן אַיר מָאָנָטָל. עַד האט זִיךְ נִיט גַּעַרְירָט פָּוֹן אַרטְ: — כַּיְוַילְ רַעַדְן מִיטְ דִּיר. זִי אַיז גַּעַוּעַן אַוְיְסָעָר זִיךְ פָּוֹן אַוְמְגָדוֹלָד: — אַ צּוֹוִיתָ מָאַל! — האט זִי אַוְיְסְגַּרְוָפָן, וּוֹאָרְטָנְדִּיק אַוְיְגַּדְעָרָה, פִּיקָּס אָון פָּאַרְטִּיק, בַּיְּ דַעַר טִיר.

אוּפְּפָן הוֹרֵף האט זִיךְ גַּעַלְאָזְן הַינְּטָעָר זִיךְ אָן אַרְיוִיסְגַּעֲלָאָפָּן פָּוֹן טַוִּיעָר. דִּי בְּרִיךְ אַיז גַּעַוּעַן בַּמְעַט לְעַד. אוּפְּפָן קִירְכָּעַ-פְּלָאָזְן הַאָבָן זִיךְ בָּאַוּעָגָט זַעַלְעָנָעָז אַדוֹרְכְּגִיּוּר. סַ'אַיז אַיר אַיְנְגַּעֲפָאָלָן, אָזְן זִי האט נִיט קִין אַנוֹגָה, וּוֹ דַעַר פְּרָעָזָעָס וּוֹוִינָטָן. זִי האט זִיךְ גַּעַלְאָזְן לוֹפָּהן, זַכְנָדִיק מִיטְ דִּי אַוְיְגַּדְעָרָה פָּאַרְבִּיךְ פָּאַלְצִיאָנְטִישָׁה הַיְטָל. לְסוֹפֵּן האט זִיךְ דַעַרְזָעָן אַיִינָס בִּים גַּרְיְנְצִיגְ-פָּלָאָזָן. זִי אַיז צּוֹבָּמָט פָּאַלְצִיאָנָט אָון אִים גַּעַפְרָעָגָט אַוְיְגַּדְעָרָה רַוְּמַקְאָזְסִיקִיס אַדְרָעָס. עַפְעָס האט זִיךְ צְעַדְעָס שְׁפִילָט אַין זִינְגַּעַן אַוְיְגַּדְעָרָה. דָּאס מְשֻׁוְּגָעִים-הָיוֹן אַיז גַּעַוּעַן נִיט וּוֹיִיט פָּוֹן דָּאנָעָן. דָּאס מִידָּל מִיטְ דִּי רַוִּיטָעָ, צַעַשְׁוִיבָּרָטָעָ הָאָרָה, מִיטָּן וּוֹילְדָן בְּלִיק אַין דִּי גַּרְיְנָעָ אַוְיְגַּדְעָרָה האט גַּעַמוֹזָט זִין אַן אַנְטָלָעָפָעָן. עַד האט אַרְיוִיסְגַּעֲלָיִיגָּט דִּי האָנָט אַוְיְגַּדְעָר אַיר אַסְקָל: — צֻוְּ פְּרָעָזָעָס וּוֹילְט אַיר? אַצְּינְדָעָר, פִּינְפִּינְמִינְטָפָּר דַעַר שְׁפָרָיָה שְׁטוֹנְדָעָ, אַין דַעַר הִיסְטָאָרִישָׁעָר דָאָטָעָ פָּוֹן פְּרָעָזָעָס? גַּעַבְוָרְטָסְטָאָג?

אַסְתָּר האט אַרְיוִיסְגַּעֲכָפָט זִין האָנָט פָּוֹן אַיר אַסְקָל אָן זִי אַטְרִיסְלָ גַּעַטָּאָן:

— איך מווע אים זען. איך בין זיינס א וויכאוואנגען. ער ווועט מיך אויפגעמען צו יעדער צייט!

— אויב אוי איז ערפֿעַס אנדערש, — האט דער פֿאָלִיצְיאָנֶט שעלמייש א ווונק געטאָן. ער האט זיך צו איר צוגבעיגן: — דער פריעזעס פֿראֹוועט א שמחה אויף מאַרְיִישִׁין, גיט דורך די הינטערהיַף...

ער האט איר קויַם באָוַיַּן אַפְּצּוֹשִׁילְדְּעָרָן, ווי אַזְוֵי אַנְצּוֹקוּמוּן צוֹם הַוַּיִּוָּג, ווי זי האט אַיְם גַּלְּאָזְן הַיְּנְטָעָר זיך. לוּפְּנְדִּיק, האט זיך גַּעֲהָאָט פֿאָר די אַוִּיגְּן וְאַלְעָבָן-טִינְגָּן, זִיְּן שִׁינְקִיט. זַי אַזְוֵי פֿוֹל גַּעֲוֹעַן מִיטַּ אִיר. אַיר גַּאנְץ בֵּין אַיְצְטִיק לעַבָּן האט אַוִּיסְגַּעַזְעַן אַוּוּקְגַּעַזְעַן דורך אִיר. — זַי האט נִיט בַּאַמְּדָרְקָט, אַזְוֵי גַּאסְן זִיְּנְעַן אַפְּגַּעַלְדִּיקְט גַּעַזְעַן; בְּלוּזַי אַין די טִוְּיָרָן זִיְּנְעַן נַאֲך גַּעַשְׂתָּאָגָעָן גַּעַזְעַמְּ.

לַעַךְ מַעֲנְשָׁן. זַי האט גַּעַטְגַּטְשָׁעַט דורך בַּלְּאַטְיקָע, צַעַקְאָפְּטָעַט וּוּגָן. סִיאַזְוּ גַּעַזְעַמְּטָעַט הַיְּוּרָע. זַי האט גַּעַטְגַּטְשָׁעַט דורך בַּלְּאַטְיקָע, צַעַקְאָפְּטָעַט וּוּגָן. פֿינְגְּצְטָעָר אָזְוֵן פֿוֹן עַרְגַּעַץ האט זיך נִיט באָוַיַּן לִיכְטַז זיך צוֹ בַּאַגְּלִילְיָן, ווי פֿוֹן זַיְּעָר וּוּיַּיט, האט זיך פֿאָרְנוּמוּן רִיד, אַ גַּעַוְיָין פֿוֹן אַ קִּינְד. הַיְּינְט אַזְוּעָן אַ הַיסְּטָאַרְיִישָׁר טָאג. דַּעַם פֿרְעָזָעָס גַּעַבְּרוֹטְסְטָאָג. דַּאַס גַּעַוְיָין פֿוֹן קִינְד האט דָרְרָעָמָנט אָז עַפְּעַס אַנְדָּעָרָש: אָז דַּעַם שְׁנָעַל-גַּעַרְכִּיט, ווּאַס דַּעַר פֿרְעָזָעָס האט אַיְנִינְגְּ.

גַּעַפְּרִיט: שְׁמֵץ פֿאָר קִינְדָּעָר, ווּאַס גַּנְבְּעַנְעַן קָאַרְטָאָפְּל. אַיְצְט אַזְוֵי, אַסְתָּר גַּעַזְעַלְאָפְּלָן צוֹ זִיְּנָעַ פֿיַּס. זַי ווּעַט טָאנְצָאָלֶן, ווּאַס עַר ווּעַט וּוּלְגָן, אַבְּיַיְרָע זַאֲלָנִיט אַרְיוּשִׁיקָן וְאַלְעַנְטִינְגָּן פֿוֹן גַּעַטָּא.

זַי האט בַּאַמְּדָרְקָט אַ לְּכִטְיָקָן פֿוֹנְקָט אַזְוֵן דַּעַר פֿינְגְּצְטָעָר. אַ וַיְּסָעָר פֿלוּוּט אַרְוּם אַ וַיְּסָעָן הַוַּיִּוָּג. זַי האט פֿאָרְנוּמוּן רִיד גַּאֲרָנְטָעָן נִעְנְטָה הַיְּנְטָעָר זיך. אַ טַּעַמְּטָעָטָן פֿוֹן שִׁיך אַזְוֵן דַּעַר בַּלְּאַטְיקָע. זַי האט זיך אַרְוּמְגַעְקָוֹקָט. אַ טַּאַשְׁוּן-לְעַמְּפָל האט אַ לִיכְטַז גַּעַטְגַּטְשָׁעַט אָזְוֵן גַּעַלְיָהָן צַוְּיִי הַעֲנָט זיך אַיְגְּגַעְלָאַמְּדָרָט אַזְוֵי: —

זַי גַּעַטְגַּטְשָׁעַט אַזְוֵי גַּעַלְיָהָן צַוְּיִי הַעֲנָט זיך אַיְגְּגַעְלָאַמְּדָרָט אַזְוֵי: — זַי האט אַיְגְּגַעְלָאַמְּדָרָט דַּעַם קָאַלְרָטָן פָּאַס אַרְוּם אַ פֿאָלִיצְיִישָׁה הַיְּטָל. —

זַי גַּעַטְגַּטְשָׁעַט אַזְוֵי דַּעַר שְׁפָעַר-שְׁטוֹנָנְדָע? — האט זיך דַּעַר הַעֲרָתָדִי פֿרְאָגָע.

זַי האט זיך גַּעַפְּרִוּזָט וְאַנְגְּגָלְעָן: אַרְוִיסְטִין זיך פֿוֹן דִּי הַעֲנָט, ווּאַס האָבָן זַי גַּעַהְאָלָטָן. לְסֻוֹף האט זיך נִאָגְגַּעְגַּבָּן אָזְוֵן אַנְגְּעַצְיוֹגָן אָזְוֵן אַומְשָׁולְדִיקָעָן מִינְעָ אַוִּיפָּן פֿנִים: — כַּהֲאָבָּ פֿאָרְבָּלָאַנְדוּשָׁעַט...

קוּלוֹת אָזְוֵן גַּעַלְעַכְטָעָרָס האָבָן זיך גַּעַהְעָרָתָד פֿוֹן וַיְּסָעָן הַוַּיִּוָּג. אוּדָק דַּעַר פֿאָלִיצְיִישָׁן האט גַּעַלְאָכָט: — קְוּמָט, כַּיְוּלָאִיךְ צְרוּיְקִיפְּרִין, — האט ער זיך אַנְגְּעַבָּאָטָן אָזְוֵן זיך פֿאָמְעַלְעַךְ גַּעַנוּמוּן טְשָׁלָאָפְּעָן בֵּין זִיְּן זַיִיט. עַרְגַּעַץ אַזְוֵן מִיטָּן פֿעַלְד, האט זיך דַּעַר פֿלִילָט אַיר בַּאַגְּלִיטָעָרָס האָנְט אַרְוּם אַידְרָטָלִיעָ, — אַיר בַּלְּאַנְדוּשָׁעַט אַפְּט אַזְוֵי?

זַי האט זיך גַּעַלְאָזְן הַאָלָטָן אַרְוּמְגַעְנוּמוּן אָזְוֵן זַי האט אַוִּיפְּגַּעַהוּבִּין דַּאַס פֿנִים צַוְּאַים: — כַּהֲאָבָּ נִיט פֿאָרְבָּלָאַנְדוּשָׁעַט, פֿאָנִיעָ. דַּעַם פֿרְעָזָעָס אַזְוּנָעָן, אַזְוֵן דַּעַם הַוַּיִּוָּג, אַתְּהָאָתָן, אַמְּתָה? כִּמְזַוְּ אַנְקְוּמוּן צוֹ אַים. — זַי האט זיך פֿאָרְהַאָלָטָן אָזְוֵן אַיְם אַנְגְּעַכְאָפְּט פֿאָר די קָלָאָפְּסָעָס פֿוֹן דַּעַר קוּרְטָקָע, — פֿירְט מִיךְ צְרוּיקִ, כִּבְעַט אַיךְ, לְאַזְוֵן מִיךְ אַרְיִין...

אין דער פינצטער האט זי ניט געקאנט זען זיין פנים; זי האט נאר אויפגען-קאפט זיינע ציין, צעטהוירעטע אין אַ שמייכל: — אָנוֹי אִין די מעשה... — האט ער זיך שווער צעאטערט. — דער פריעזעס ווארט אָויף אַיך, שיינע פֿאַ ניענקע... אָנוֹ וואָס ווועט ער דאס טאן מיט אַיך דראטן אָויף דער שמחה, דער פריעזעס? ס'איין דאָך אַ כשרע שמחה... — דאַ האט זי דערפֿילט אַין האנט אָויף אַיר בוועם אָון אַ צוּוִיטֵעַ אַרום אַיר נאָקָן. ער האט זי געלעלעט מיט זיך טיפער אַין פֿאַלְד: — בִּין וואָס בִּין ווען, קליינטשיקע, קענסטו דאָך דערווילַ האָבָן אַ בִּיסְלַ פֿאַרגענִיגַן מיט אַ פֿראָסְטַן פֿאַלְצִיאָנָט... קָומָן, אָיך ווַיַּסְפּוֹן אָן ערטלעל... אָויף אָן אוּיגָנְבָּלִיק האט ער לויזער געמאָכַט זיינ אַומָּרְמוֹנָג אָון אַין דעם אוּיגָנְבָּלִיק האט זי זיך אַרוֹסְגָּערִיסְן פֿוֹן אִים. זי האט זיך געלָאוֹן לויְפָן אָון זיך אַומָּגָּעָקוֹט אָויף צוּרִיך. זיינ סָפְּעָנְדִּיק גַּעֲלַעֲטָרְדָּל אִין אַיר נָאָכְגָּעָלָפָן נִיט אַומָּגָּעָקוֹט אָויף צוּרִיך. זיינ סָפְּעָנְדִּיק גַּעֲלַעֲטָרְדָּל אִין אַיר נָאָכְגָּעָלָפָן הָאָרֶט אַיבָּעָרָן אוּיעָר. אַיר הָאָרֶט זיך גַּעֲוָאָרְפָּן. אַיר האט זיך גַּעֲדוֹכָט, אָן אַט אַט אָן עַס ווועט פֿלאָצָן. זי האט גַּעֲמוֹזָט נָאָכָלָזָן דעם אַימְפָּעַט. זי אִין אַרְיִין אַין עַרְשָׁתָן גַּעֲמוֹיעָרָטָן הוֹי, וואָס אִין אַיר אַנטְקָעָגְעָקוֹמָעָן אָון גַּעֲהָוִין דִּי פֿיָּס אַיְבָּעָר שְׂטִיגָּן, בִּין זי האט זי אוּיפְּגָהָעָרטָן פֿילְן אַונְטָעָרְדָּר דִּי טְרִיטִית. זי אִין גַּעַמָּעָן אַ לָּאָגָּנוּ וַיְיַלְּעַ בִּין זי האט זיך צּוּגְעָוִוִּינְטָן צַו דַּעַר פֿינְצְטָעָרְנִישׁ. זי אִין גַּעַוְוָעָן אָויף אַ בּוֹידָעָם אָון אַרום אַיר אִין גַּעַוְוָעָן שְׂטִיל. קִינְעָרָה האט אַיר נִיט נָאָכְגָּעָפָלָגָט. זי האט זיך אַיְנָגָעָבוֹגָן, נִיט אַנְצָקָלָאָפָן דעם קָאָפָן אָן שְׂפָּנִין דאָך אַוְוָאָרָט, אָן דאס הָאָרֶץ זָאָל אַיר אוּיפְּהָעָרָן אָוִי שְׂטָאָרָק צַו קְלָאָפָן. זי האט אִיסְּ גַּעַוְוָאָרָט, אַוְ אַטְרָעָפָעָס אָוְן אַפְּגָעָרִיבָן דִּי פֿאַרְבָּלָאָטִיקְטָעָזָקָן. פָּאָמְעָלָעָדָה האט זיך אַין אַיר ווַיְדָעַר צְעִילְכִּיטִּקְטָה וּוְאַלְעָנְטִינְאָס שִׁינְקִיטָה. הַיִּנְטָט אִין גַּעַוְוָעָן אַוְסְגָּשָׁלָסָה, זי זָאָל זיך דַּעַרְשָׁלָאָגָּן צֻוְּמָהָרָעָס. אַכְּבָּרָמָאָרָגָּן ווועט זי אִים זעָן, בָּאָלָד אַין דַּעַר פְּרִי. וּוְאַלְעָנְטִינָּא ווועט נִיט זִין אָויף דַּעַר לִיסְטָעָס. זי אִין גַּעַוְוָעָן דַּוְיִקְ, אַיר אִין אַיְנָגָעָפָלָגָן, אָן עַס ווָאָלָט גּוֹט גַּעַוְוָעָן, וועָן זי קָאָן דָּא אַפְּשָׁלָאָפָן אַ פָּאָר שָׁעה — צַו זָאָמְלָעָן כּוֹחוֹתָה. זי האט גַּעַוְוָסָט, אָן דאס לְוִיפָּן, וואָס האט זיך אַיְצָט אַנְגָּעוּהָבוֹן, ווועט נִיט אוּיפְּהָעָרָן, בִּין זָוְאַלְעָנְטִינְיָא ווועט זִין גַּעַוְוָכָרָט.

זי האט אַרוֹיסְגָּעָקוֹט דָּרוֹכָן פֿעָנְצְטָעָרָל. דַּעַר הִימָּל אִין גַּעַוְוָעָן ווַיִּיט אָון אַפָּן. קְלִינְעָן שְׁטָעָרָן האָבָן דִּין גַּעַמְינִיעָט אַוְיְפָן גַּרְאָנְטָעָנָם הַיִּלְלָה. אַ דָּעָרְפִּרְיָה שְׁנְדִּיקָעָר רִיחָ אִין אַרְיְפָגָעָקוֹמָעָן צַו אַירָעָ נָאָלָעָכָעָר. דָּרוֹיסְקָן, נִיט ווַיִּיט, האט זיך עַפְּעָס גַּעַצְיִיכָּנָט אַונְטָעָר דִּי דַּעַכְעָר: דַּעַר דַּוְיִטְעָר קִיְּמָעָן פֿוֹן דִּי דְּרָאָטָן, הַיִּנְטָעָר לְאָדוֹזָה. צְוִישָׁן דעם קוּיְמָעָן אָון דעם קוּיְם זְעָבָרָן פָּאָר ווָאָס, נִאָר אַיר האט זיך הַאָט שְׁפָאַצְיָרָט אַ סָּאָלְדָּקָט. זי האט נִיט גַּעַוְוָסָט פָּאָר ווָאָס, גַּעַבְּלוּסָט צַו זִינְגָּעָן. אַ בָּאִיגִיסְטָעָרְנוֹג אָון אַ דָּאָנְקָבָאָרְקִיטָה צַו ווְיִנְטָעָרָן האט זִין אַיְינָגָעָנוּמָעָן. זי האט אִים אַיְצָט גַּעַוְוָעָן אַין גַּעַנְגָּן, וויַעַר אִין גַּעַוְוָעָן: מִיט זִין אַוְיסְגָּעָקוֹרִימָטָן גּוֹף אָון דעם צְעָהִיצְטָן, קְרָאָנְקָן מוֹחַ. דאס האט ער זיך שְׁטָאָרָק גַּעַמְאָכָט. דאס האט ער אַפְּגָעָרְיִינְקָט אָון פְּרִי גַּעַמְאָכָט פָּאָר אַיר דעם ווָעָג צַו זָאָמְלָעָן כּוֹחוֹתָה. זי האט אַירָעָן אַיְסָם אָון דאס לְוִיפָּן, וואָס האט זיך אַיְצָט אַנְגָּעוּהָבוֹן, וּוְאַלְעָנְטִינְיָא. וַיְיַלְּעַ דאס לְוִיפָּן אַיְסָם אָון דאס לְוִיפָּן, וואָס האט זיך אַיְצָט דַּעַר ווָאָרָט,

אייז געווען אַ לוייפן צו אַים — אַיר מאָן. אַיר גוף האָט זיך געפּרײַט אָון אַיר נשמה האָט זיך אַנטצִיקט. זיך האָט געטראָכט וועגן שיינדלאָן, וואָלענטינְגאָס וויבּ אָון זיך אַיר אוּיך דאנקְבָּאָר געווען. זיך האָט געטראָכט וועגן געטאָ — אָון זיך אייז דעם געטאָ אוּיך דאנקְבָּאָר געווען.

ווען זיך אַיְז געקּומָען צו זיך אַין דער גַּרוֹיְקִיט פֿון פֿאָר טָאג אָון זיך צָוגּעֲבוּיגַן צוּם בּוּידָעַם-פֿעַנְצְּטָעָרֶל, אַיְז אַיר פֿנִים באָפּוֹשָׁעַט גַּעֲוָאָרֶן פֿון אַ דְּרָאָבְּגָעַם רָעָגָן. זיך אַיְז אַרְאָפּ אַיְז גַּעַלְמִיכְּטָעָרֶל, זיך האָט גַּעַלְמִיכְּטָעָרֶל הָאָבָּן שְׂטַילְ גַּעַלְמִיכְּטָעָרֶל זיך רָעָגְן-טְּרָאָפָּן. זיך האָט זיך גַּעַלְמִיכְּטָעָרֶל לְעָגָוִיס דֵּי מַוְיָּעָרֶן אַיְז דער רִיכְטָוָגְ פֿון דער ברְּיךָ. אַיְז אַט טְּוִיעָר האָט זיך אַפְּגָוּזָאָרט, ביּוֹן דֵּי עַרְשְׁטָעַט מַעֲנְשָׁן וּוּלְן זיך באָוִיְזָן אָון אַנְהִיבָּן קְלָעַטְרָעָן אוּרְפּ דָּעַם פֿיְיכְטָן, טְּרָעַפְּקִיגַּעַקְאָרְבָּטָן גַּעַבְּיִי, וּוּאָס האָט זיך אַרְוִיסְגַּעַהְוִיָּבָן גַּעַבְּנָן דָּעַם פֿיְיכְטָן. אַונְטָעָר דָּעַם בְּרִיךָ האָט מַאְרְשִׁירְט אַ גְּרִינְגָּר מַוְנְדִּיר מִיט אַיְז אַוְיְגַּעַשְׁטָעַלְטָן קָלְגָּעָרֶל. אַיְז דָּעַם אַפְּעַנְעַם לְאָך פֿון דָּעַם בִּקְסְּנְ-לוּפָּעָה האָט דָּעַם רָעָגָן דֵּי אַרְיְגְּגָעָקָאָפָּעָט. אַיבּעָר דָּעַם גְּרִינְגָּם קָאָסָק הָאָבָּן נִידָּעָרִיךְ גַּעַרְיוּלָט דֵּי קְרָאָעָן, וּוּאָס הָאָבָּן גַּעַוּוֹיָנִט אַיְז טְּרוּעָמָס פֿון דָּעַם הַיְּלִקְעָ-מַאְרִיעָ-קְלָוִיסְטָעָר. זיך אָבָּן אַוְיְגַּעַזְעָן זיך צו בָּאוּגָעָן אַוְיְסָעָרָן רָעָגָן. מִיט דֵּי עַרְשְׁטָעַט פָּאָרְבִּיגְיִיעָר אַיְז זיך אַוְיְפָן הוּאָפּ אַבְּעָר נִיט אַרְוִיףְ צו זיך אַרְבִּיעָר דֵּי בְּרִיךָ; אַרְיְין צו זיך אַוְיְפָן שְׁאָפְּרָאָנס טִיר אָון אַיְז, אַיְז דָּעַם אַונְטָעָרָוּשָׁ, אַרְוִיסְגַּעַרְפָּוּן אַיְז אַרְדִּיאָר : — אַיְז מַווְ אַנְקְוּמָעָן צוּם פְּרָעָוָס ! — האָט זיך אַיְז גַּעַמְאָלָדָן, נִיט וּאַרְטָנְדִּיק זִינְעָ פָּאָרְנוּפְּלָטָעָ אַיְגָן זָאלָן קְלָאָדָעָר וּוּרָן. — אַיר מַווְ אַיְז נַאֲךְ הַיְּנָטָן זָעָן, לְעָרָעָר ! עַרְ האָט זיך גְּרִיבָן דָּאָס פְּנִים, ביּוֹן עַרְ האָט אַפְּגָעָרָבָן דָּעַם שְׁלָאָפּ פֿון אַיְז : — נִיט אַזְוִי לִיְּכָט, וּוּסְדָּוָת זיך דִּיר. מִשְׁמָעוּסָט, אַז עַרְ אַיְז פָּאָרְנוּמָעָן מִיטָּן מַאְכָן לִיסְטוּס אָון לְאָוטָן קִינְעָם נִיט צו זיך זיך.

— אַיר מַוְותָ שְׁוִין גִּינְ מִיט מִיר, — אַיְז זיך צָוגּעַשְׁתָּאָנָעָן, — סְהָאָט אַ שִּׁיכְוָת צו דֵּי לִסְטוּס ! זַיְן בְּלִיקָ אַיְז גַּעַוָּאָרָן פָּאָרְשָׁנְדִּיק : — מַעַן זָאָגָט, אָז סְגִּיְעָן בְּלוּוִי דֵי שְׁטָאָרָיָעָ, אַונְטָעָרָוּלְטָנִיקָעָס, גַּנְבִּים.

אַ, זַי זיך האָט גַּעַהְאָסָט, דָּעַם שְׂטַילָן, אַיְדָעַלְן לְעָרָעָר שְׁאָפְּרָאָן ! זַי אַלְז אַיְז אַיר האָט זיך גְּרִיסְן אַיְז כָּאָפּ צוּמָן צְוּוַשָּׁן דֵי הַעַנְטָן אָון אַיְז צְעַטְרִיסְ — לְעַן אָון אַרְוִיסְטְּרִיבְּעָרָן פֿון דָּעַר גַּעַלְסְנְקִיטָן. זיך האָט אַיְז אַגְּגָעְקָאָפָּט בֵּי דָעַר האָגָט : — אַיך גַּי נִיט אַזְוָעָקָ פֿון דָאָגָעָן, לְעָרָעָר, ביּוֹן אַיר גִּינְטִיט ! עַרְ אַיְז אַרְיְין זיך אַנְטָאָן אָון אַיְז אַפְּאָרְמִינְטָאָרָם, הָאָבָּן זַי שְׁוִין בִּידְעָ גַּעַאְיִילָט דָוְרָךְ דֵי גָּאָסָן, צְוֹאָמָעָן מִיט דֵי אַרְבָּעָטָר, וּוּאָס הָאָבָּן גַּעַנוּמָעָן שְׁטָרָאָמָעָן אַיְז דֵי רְעַסְאָרָטָן, אַוְיְפָן וּוּגָה האָט עַרְ גַּעַרְעַדְטָ צוּ אַיר, גַּעַפְּרוּוֹט פָּאָרְקִינְפָּן אַ שְׁמוּסָט. סְאָיְז אַיר גַּעַוָּעָן גַּלְיְיכְגִּילְטִיקָ, וּוּאָס עַרְ זָאָגָט אָון זיך האָט מַעֲכָנִישָׁ צָוגּעַשְׁקָלָט מִיטָּן קָאָפּ, קוּים בְּכוֹחָ אַיְנְצָהָאָלָטָן דָּעַם כָּעָם, הַלְמָאִי עַרְ שְׁפִּירִיּוֹט אַזְוִי פָּאָמְעָלָעָן. אַוְיְפָן הוּאָפּ פֿון יְתּוּמִים-הַזָּוִי הָאָבָּן אַ פָּאָר הַוְּנְדָעָרָט קִינְדָעָר גַּעַמְאָכָט גִּמְנָאָסְטִיקָ. אַ לְעָרָעָר האָט אַגְּגָעְקָרִיט מִיט דֵי אַיְבָּוּגְּגָעָן אָון צָוגּעַפְּיָן

מייט א פיפיל. אסתהן האט זיך געדוכט, איז דאס פיפיל איז א שרויף, וואס עגבערט זיך ארין אין איר מות. — גומ, וואס דער רעגן האט אויפגעהערט. — האט שאפראן זיך צעשמייכלט אויפן אונבליך פון דעם פולן הויף קינדרער. ער האט זיך פארבעטן מייט אים אריינזוקומען. זיך האט זיך געיביסן די צונג, ניט אויפצושוריינז פון אומגעדולד און איז געלביבן ווארטן אויף אים אין דרוויסן. דער קלאנג פון פיפיל האט זיך אויפגעערט. זיך איז געוווען אויפגעערץ אויפן לעערעד שאפראן.

ער האט זיך געזוייטט צו לאנג. די שפאנונג האט געשטייקט אין האלדן. לסתוף איז ער ארייסגעקומען און זיך אונגענומען פארו אָרְעָם: — מײַן דירעך טאר זאגט, איז צום פרעוזעס איז ניט מעגלעך היינט זיך צו דערשלאגן. איבער-מארגן ווועט זיין ליכטער.

זיך האט אויפגעשטעלט אָפָּאָר אָוִיכָּגָן אָוִיךָ אִים: — אַיְבָּרְמָאָרְגָּן ווועט זיין
נאָך אַלְעָם?

— יא. קומ, דער דירעקטאָר האט מיר געגעבן אָבריוו צו בידערמאָנָען פון דער אָפָּרָאָוִוִּיצְיָע. כ'האָב אִים גְּזֹאָגֶט, אָז מֵיְנָס אָקְרָוב אִיז אַינְן גַּעֲפָאָר. — ער האט געשפֿרִיאִיט נְעַבְּן אִיר, אָוִיבָּנָאִיפֿיק נְאָך אַלְצָן רְוִיך אָז גַּעַלְאָסָן, אַבְּעָר זְיַיְן בְּלִיך אִיז שְׂוִין גְּעֻווּן אָז עַרְנְסְטָעָר, פָּאָרְזָאָרְגְּטָעָר: — דו מְוֹסָטָן מִיר זָאגָן אִיז ווועמען סְהָאנְדָלֶט זיך, טָאָמָעָר פְּרָעָגָט מַעַן מַד.

— אַינְן וּאָלְעָנְטִינָאָג, — האט זיך געזאָגֶט.

ער האט ניט אַיְבָּרְגָּעְפְּרָעָגט אָז נְיִט גַּעֲבָעָטן קִיְּין אוּפְּקָלְעָרְוָנָגָעָן. זִיְּין טְרָאָט אִיז גְּזֹוָאָרָן ווָאָס אָמָּל אָגְיָעָרְעָר. דָּאָך אִיז זִי אִים נְאָך אַלְצָן גַּעַלְאָמָן פָּאָרְוִיס, אָמְגָעְדוֹלְדִּיק. אוּפְּפָן הוִיף פָּוּן דָּעָר אָפָּרָאָוִוִּיצְיָע-גַּעַבְּיָדָע, האָבָּן באָ-וּוִיסְטָע, שְׁוּעָרְלִיְּבִיקָּע טְרָעָגָרָס אָפְּגָעָלָדָן זַעַק מִיטָּמָל. נְאָך דָּעָם וּזְיַיְן שָׁאָפָּרָאָן האט גְּעֻווּן דָּעָם בְּרִיךְוּ, ווָאָס ער האט גַּעַהָאָט, האט אָפְּלִיצִיאָנָט זִי צּוּגְעָפִירָט צָום הָעָר בִּידָעָרְמָאָן קָאָבִינָעָט.

דָּעָר הָעָר בִּידָעָרְמָאָן אִיז גְּעֻווּן אָז יִד אִיז דִּי מִיטָּעָלָע יָאָרָן, אָז וּבְעָרָ רָאָז וּירְטָעָר אָז וּבְעָרָ גַּעַלְיִידְטָעָר. ער האט גַּעַמָּאָכָט דָּעָם אַיְנְדָרְוִיךְ פָּוּן אָסְטָאָז טְעַטְּשָׁנָעָם סְוָחָר, ווָאָס קָעָן אָבָּעָר גּוֹט דִּי וּוְעָלָט אָז וּוְיִסְס וּזְיַי אָוִיס אָז וּזְיַי אִין אָעָמָן אָעָמָן, ווָאָס דִּי גּוֹטָע גַּעַשְׁפָּטָן האָבָּן נִיט גַּעַמָּאָכָט פָּוּן אִים קִיְּין בָּעָל גַּאֲוָתָה. ער האט אָשְׁטְרָעָק גַּעַטָּאָן דִּי האָגָָט צו שָׁאָפָּרָאָנָעָן אָז אָשְׁקָל גַּעַטָּאָן מִיטָּן קָאָפְּ צו אָסְתָּהָן: — אַיְיָעָר דִּירָעְקָטָאָר אִיז מִין בַּעַסְטָעָר פְּרִינְדָּה, — האט ער העַפְּלִיעָד אָזָג גַּעַטָּאָן אָז גַּעַוָּאָרָט, בֵּינוֹ שָׁאָפָּרָאָן אָז אָסְתָּהָר וּוְלִין זִיך אָוּוּקְזָעָזָן בֵּין יִיְן שְׁרִיְּבִ-תְּיִשְׁׁ. — זָאָגָט מִיר בְּלוּיָּן אִין זָאָך, — האט ער אָקְלָאָפְּ גַּעַטָּאָן מִיטָּעָר האָגָָט אַיְבָּרְן בְּרִיךְוּ, ווָאָס אָיר שְׁטָעָלָט זִיך אִין פָּאָר אִים, אִיז טָאָקָע אַיְעָרָס אָדָר, אִיז עָס דָּעָן אַמְּתָעָ קְרוּבָהשָׁאָפָּט? פָּאָרְשָׁטִיט מִיךְ נִיט שְׁלָעָט. דִּי פְּרָאָגָע אִיז נְאָך אָטָעָרְעָטִישׁ. כִּמְיַיְן, ווָאָס קָעָן בִּינְדָּן אָלִיטִיטָן מַעַנְטָשָׁ מִיט אָפָּרָ-

ברָעְכָּעָר?

— איך שטעל מיך איין פאר א ייד, וואס דארף ארויסגעשיקט ווערטן פון געטא — האט שאפראן רוייך גענטפערט.
 — אט איזו, דאס פארשטייך. — האט דער הער בידערמאן זיך א רוק געטאן אויפן פאטעל. — דאס דערלייבט אונדז, מיין פריבד, צו רעדן גאנץ אביעקטיו. כ'דארף אייך ניט גיינ דערצ'ילן, וואס מיר ליאַזן זיך אן פון דעם מין יידן, אמת? שטעלט זיך די פראגע: אויב אויסקלויבן וועמען ארויסצושיקן...
 — וואס מיינט איה, אויסקלויבן?! — האט אסתהָר א שפֿרְוָנְג געטאָן אויפן בענקל.

דער הער בידערמאן האט א ניג געטאָן דעם קאָפּ צו אַיר, ווי ער וואָלְט זיך מיט אַיר נאָך אַמְּלָאָבּ בַּאֲגִירִיסֶט: — וואס גייט אַיר זיך אָן מיט דעם עניין, פְּרִילְיָין?
 — זֵי אַיְזָן גַּעֲקוּמָעָן מִיט מִיר אַין דעם זעלבן עניין, — האט שאפראן אויפן געקלערט.

דער הער בידערמאן האט אַנְגַּעַנוּמָעָן די מִינְעָן אָן אויספֿאַרְשּׁוֹנְגּ-דִּיבְּרִיכּ טער: — אַיְזָן דאס הַיִּסְטָהּ עַם אַיְיָרְ פְּרוּיְ, הַעַר שאַפְּרָאָן?
 — נִיְּגָן, מִינְעָן גַּעֲעוּזָעָנָעּ שְׁילֻעָרִין.

— אין בריו דא זאגט זיך, הַעַר שאַפְּרָאָן, אָן דער, וואס דארף אַרוֹיסְגַּעַשְׂקָט ווערטן, אַיְזָן אַיְעָרָס אַקרְובָּן אָן אויב דַּי דַּאמְּעָ אַיְזָן גַּעֲקוּמָעָן מִיט אַיְיךְ אַין דעם זעלבן עניין אַיְזָן נִיט אַיְיָרְ פְּרוּיְ, אַיְזָן פּוֹן דעם מִסְתְּחָמָא גַּעֲדרְוָנְגָעָן, אָן ער, דער אַרוֹיסְגַּעַשְׂקָטָעָר... אַנְטְּשָׁוְלְדִּיקְט, כִּימִין, דער אוֹרֶף דער לִיסְטָהּ, אַיְזָן אַיְרָס אַמְּאָן? — ער האט גַּעֲקוּמָט דַּעְרוֹוָאַרְטְּנוּדִּיקּ, קַאַקְעִיטִּישׁ, — דָא אוֹרֶף אַסְטוֹרָן, דָא אוֹרֶף שאַפְּרָאָן.

— יֵאָ, ער אַיְזָן מִינְעָן! — האט אַסְטוֹר אַיְם גַּעֲשָׁנְקָעָן אַגְּלִיקָן בְּלִיק.
 — אהאָ, אויב אַזְוִי, פְּאַרְשְׁטִיךְ אַיךְ שׂוֹן, — האט ער זיך אַנְגַּעַנְכָּפּט פָּאָר דער גַּאֲמָבָעּ. — אַיְצָטָעּ, אַזְוִי ווי אַיר זִיט גַּלְיִיכְצִיטִיךְ דעם הַעַר שאַפְּרָאָן אַגְּלָעָן גַּעֲעוּזָעָנָעּ שְׁילֻעָרִין, אַוְן דער העַר שאַפְּרָאָן אַיְזָן גַּעֲעוּזָעּ לְאַנְגִּירִיקָעָר לְעַרְעָר אַיְן דער פְּרָאַכְּטְּפָלְלָעָר אַיְנְסְטִיטְוֹצְיָעּ אַיְן הַעַלְעָנוּוּק, אַיְזָן אוֹרֶף קְלָאָר דַּעְרָפּוֹן, אוֹרֶף זִיט דעם פְּרָעָזָעּ, אַגְּלָעָן ווַיְכָאַזְגָּעָן אַוְן עַס אַיְזָן טָקָעָ זִיטָר לְאַגְּיָשָׁאָ, אוֹרֶף זָאָלָט אַינְטָעְרוּנְגָּרִין בַּיּוֹם פְּרָעָזָעּ, ווַיְיִלְלָעָ דער פְּרָעָזָעּ הַעַט לְבָבָ זִינְעָן ווַיְכָאַזְגָּעָן. די זָאָךְ אַיְזָן גַּאֲרָא, וואָס עַס אַיְזָן וַיְיִעַר גַּעֲפָרְלָעָךְ זיך אַיְנְצָזָר שְׁטָעָלָן בַּיּוֹם פְּרָעָזָעּ פָּאָר אַמְּנָטָשָׁ פּוֹן דַּעַם סְגָּלָל... ווי אַיְיָרְ מִינְעָן אַיְזָן.
 אַסְטוֹר האט שׂוֹן גַּעֲהָלָטָן בַּיּוֹם אוּפְּרִיסְן, ווי זי האט דער פֿילְטָ שאַפְּרָאָן פּוֹס צְקוּוּצָשָׁן אַירָן. זי האט פְּאַרְבִּיסְן די לִיפְּן. דער העַר בַּיּוֹם האט אַגְּלָעָר זִוְּלָעָ גַּעֲשָׁוּגָן, צו הַיִּבְּן די שְׁפָאַגְּוָגָ, אַוְן גַּעֲלָאָן זִינְעָן שְׁפָאַטְּישָׁ-קְלָגָעָ אַיְגָן לוֹפְּנָן אַיבָּעָר זִינְעָן באַזְוּכָּרָס. דער נָאָךְ האט ער פְּאַרְפָּלָאָכָּטָן די העַטָּן אַנְגַּעַנְכָּפּט דַּי עַלְגָּבִיגָּס אַן טִישׁ: — אַבָּעָר אַמְּאָן אַיְזָן אַמְּאָן, — האט ער אַגְּלָעָן גַּעֲטָאָן דַּעַם קָאָפּ צו שאַפְּרָאָן. — אַמְּאָן מַעַג זיך זִין וואָס ער ווַיְלָ, אַיְזָן עַס דער פְּרָוִיס פְּלִיכְטָ אַיְם צו בַּלְיָין גַּעֲטָרִי. אַוְן דאס באַשְׁטָעְטִיכְט, טָקָעָ מִינְעָן טָעָזָעּ, פָּאַנְיָעָ שאַפְּרָאָן, אַו בְּלוֹטִיקְרָוְבָּהַשְּׁאָפּט אַיְזָן אַזְוַיְטְּרָאַנְגִּיקָּעָר עַנְיָן. ווַיְיִלְלָעָ סְאַיְזָן

דאָך אָ פָאָקֶט, אָזָן אָוּן ווִיְיבָן זַיְנְעָן זַיְדָן בְּלָוְטִ-קְרוּבִּים. אַיְזָן צְוִירִקְגִּינְדִּיקְ צַו אֲוְנְדוּעָרְ עֲנֵינָן, פָּאָרְשְׁטִיְיִ אִיךְ אִיךְ, לִיבָּעַ פְּרוּיַ, זַיְעָרְ גּוּטַ — הָאָט עַר אָ שָׂאָקָל גַּעֲטָאָן דָּעַם קָאָפָן צַו אַסְתְּרָן, — אִיךְ-אִיךְ... הָגָם כָּגַעַהָעָרְ צַו דִּי גַּעַצְיְילְטָעַ... וּוֹאָסְ דָּעַרְ פְּרָעָזָעַס לְאֹזֶטֶן הַיְנָטָן צַו זַיְדָן...
שְׁאָפְרָאָן הָאָט זַיְדָן אַרְקָן אַוְיְפָן בְּעַנְקָל : — אִיךְ ווִילְטָ גָּאָרְנִיטָן,
הָעָר בְּיַדְעָרְמָאָן ?

— וּוֹעֶר זָגָטָן, אִיךְ ווִילְטָ נִיטָן ? אִידְעָר דִּירְעָקְטָאָר אַיְזָן בְּעַסְטָעַרְ פְּרִיְינְדָן.
אָבָעָר בְּיִ דָעַר גַּעַזְעַלְשָׁאָפְטָלְעָכְעָרְ פָּאָזְיִיצְיַ, וּוֹאָס אִיךְ פְּאָרְנוּמָן... פָּאָסָטְ מִירָ
פְּשָׁוֹטְ נִיטָן, אִיךְ פָּאָרְשְׁטִיְיִ ? דָעַרְפָּאָר וּוֹעֶל אִיךְ גַּעַבָּן אָ צְעַטְעָלָעַ צַו אָדָר
וּוֹאָקָאָטְ סִירְקִיןְ. עַר אַיְזָן אָן אָוְמָאָפְהָעָגְקָעָרְ מְעַנְטָשָׁ אָן דָעַרְ פְּרָעָזָעַסְ רַעְבָּנְטָן זַיְדָן
מִיטְ אִים אָוּקָן. כְּזַעַלְ שְׁרִיבָןְ, אָזָן עַסְ האָנְדָלָטְ זַיְדָן וּוֹעֶגֶן אָן אַיְדִיְעָנְץְ פָּאָרְ דָעַר
פְּרִוִּיְ. דִי בְּעַסְטָעַ זַיְדָן אִיךְ אָזָלְ אַלְיִין זַיְדָן אַרְיִינְבָּאָקְוּמָעַן צַוְמָעַן פְּרָעָזָעַסְ.

צַוְמָעַן אָדוֹאָקָאָטְ סִירְקִיןְ הָאָט אַסְתָּרְ בְּאַשְּׁלָאָסָןְ צַוְמָעַן גַּעַנְמָעַן
פָּוֹן שְׁאָפְרָאָנָעַן דָעַס צְעַטְעָלָעַ אָוּן אִם גַּעַלְאָן אִין מִיטָן דָעַרְ גָּאָס, אַיְדִיְעָרְ עַר הָאָט
בָּאוּוֹיָן זַיְדָן אַפְּצָוְרָוְפָּןְ צַוְאִיךְ מִיטְ אָוּרָטְ.

דָעַר אָדוֹאָקָאָטְ סִירְקִיןְ אַיְזָן גַּעַוְעָן פְּאָרְנוּמָעַן אָזָן אָ בְּיַוְרָאָלִיסְטָקָעְ הָאָט
אָנְגָעָוְיָן אַיְזָן אָסְתָּרְ אָ בְּעַנְקָלְ אַיְזָן וּאָרְטְצִימָעְרְ אָוּן אִיךְ צְוַגְעָזָטְ זַיְ אַרְיִינְצָרוּ
רְוָפָן, אָזָיְ גִּידְ וּוֹי אִיךְ רְיִ וּוֹעֶטְ קְוּמָעַן. דָוְרָכָן פְּעַנְצְטָעַרְ פָּוֹן וּאָרְטְצִימָעְרְ הָאָט
אַרְיִינְגָעָקָוָטְ אָ שְׁטִיקְ פָּוֹן קְרַעְכָּטוּרָעַםְ קְעַגְאָבָעַרְ, אַוְיְפָןְ קְלוּיְסְטָעַרְ-פְּלָאָזְןְ.
אַוְיְפָןְ טְוּרָעַםְ זְיִינְגָרְ וִינְגָןְ דִי וּוֹיְינְרָסְ גַּעַשְׁתָּאָנָעַןְ אַיְזָהְ צְעַןְ מִינְטָסְ פָּאָרְ צְעַןְ.
אַסְתָּרְסְ בְּלִיקָןְ זְיִינְגָןְ שְׁטִיקָןְ גַּעַבְלִיבָןְ אַיְזָהְ דִי וּוֹיְזָעָרָסְ. גַּעַוְעָן עַפְעָסְ אַכְוּרְיוֹתְדִּיקָסְ
אָוּןְ רְעוּוֹאָלְטְרִינְדִּיקָסְ אִיןְ אָטְ דָעַםְ שְׁטִיקָןְ פָּוֹןְ דָעַרְ צִיְיָםְ. וּוֹאָסְ הָאָטְ גַּעַקְוָקָטְ אַיְזָהְ מִיטָןְ פְּנִיםְ
וּוֹאָלְעַנְטִינְגָּאָסְ אַרְיִישִׁקְוָנָגְ. דָעַרְ טְוִיְטָעַרְ וּיְגַגְעָרְ הָאָטְ גַּעַקְוָקָטְ אַיְזָהְ מִיטָןְ
פָּוֹןְ גּוֹרְלָןְ. זַיְ הָאָטְ דָעַסְ גַּעַפְלִיטָןְ אִיןְ דָעַםְ קְדְשִׁיְקְדָשִׁיםְ וּוֹיְנְקָעָלָןְ פָּוֹןְ אִירְ נְשָׁמָהְ.
וּוֹ וּוֹאָלְעַנְטִינְגָּאָ — דָעַרְ קְעַנְגָּיְ פָּוֹןְ דָעַרְ אָונְטְעַרְוּוּלָטְ — הָאָטְ גַּעַקְוָנִיגָּטְ אַיְבָעָרְ
אִיךְ. אָזָן זַיְדָןְ נִיטָן גַּעַוְנְדָעָרָטְ אָזָןְ סְאָיִןְ אִיךְ נִיטָןְ אַיְזָהְ גַּעַוְעָקְוָמָעָןְ מַאְדָנוּ. עַד
דִי בְּיַוְרָאָלִיסְטָקָעְ אַיְזָהְ אָנְגָעָוְיָןְ אַיְזָהְ דָעַרְ קָאָבִינְגְּעַטְ-טִירְ.
אִיךְ, — הָאָטְ זַיְדָןְ אִיךְ אִירְ אָנְגָעָוְיָןְ אַיְזָהְ דָעַרְ קָאָבִינְגְּעַטְ-טִירְ.
דָעַרְ מַעְצָעָנָאָסְ סִירְקִיןְ אַיְזָןְ גַּעַוְעָןְ אַיְזָהְ יְוָנְגָעָרְ מְעַנְטָשָׁ. עַרְ הָאָטְ גַּעַהָאָטְ אָזָןְ
אָפָןְ, אִינְטְעַלְגָעַנְטָ פְּנִיםְ אָזָןְ עַרְ הָאָטְ אַיְזָהְ גַּעַוְעָןְ צַוְמָעַןְ זַיְיִ אָ פְּרִילְעָכְעָרְ. עַרְ הָאָטְ
לְעַבְתָּאָפָטְ אַיְזָהְגָעַשְׁטְרָעָלָטְ צַוְאִיךְ דִיְ הַאָנְטָןְ אָזָןְ גַּעַבְעָטָןְ זַיְצָןְ : — אָ שְׁוּעָרְ
מַעַשָּׂהְ, מִיןְ פְּרִילְןְ, צַוְאָקְמוּןְ הַיְנְטִיקָעְ טַעַגְ אָןְ אַיְדִיְעָנְץְ בְּיִםְ פְּרָעָזָעַסְ.

הָאָטְ עַרְ זַיְדָןְ אַפְּגָעָהָטָןְ פָּאָרְ אִיםְ, — פָּאָרְ וּוֹאָלְעַנְטִינְגָּאָ.

— יא, — האט זי אים אויסגעכאמט, — ער מאכט ליסטטעס פון... ער אונטערוואעלט.

ער אדוואקאמט סיירקין האט זיך לעבעדיק א טרייסל געטאן אין זיין פאָטעל: — אונטערוואעלט האט איר געוּזאגט? אויב איר ווילט, געהרט דאס גאנצע געטאַ צוֹ דער אונטערוואעלט און די דיטשן זינגען די אויבערוואעלט. וויל אויב עס האנדאלט זיך אין דעם אמלאַיקן באָגרהַר פונעם זוארט, עקייסטריט בֵּי אונדוּ ניט קיין אונטערוואעלט. ניטהָ קיין גרויסע שלעגערס, קיין איינברעכער, קיין קאָסע-ברעכער, קיין פֿאָרברעכער. און די פֿאָרמְלַחְמָהִידְקָע אַוְאַנְטְּרוּנִיקָם, הָגָם זַי גַּעַז-הערן נאָך אלֶיך צוֹ די שטארקע, נוֹצָן אָוּס דאס אַוְאַנְטְּרוּנִיסְטִישׁ אַדְרֵל אוּפָרְנְסָה, ניט אָזְוִי? אַמְתָה, זַי שׂוֹינְדָלָעָן אָוּן גַּנְבָּעָן, אַכְּבָּר אָוּרָן דערעָן; אָוּן אוּבָּר אָיר ווּילָט, זַיְנְגָעָן זַיְוִינְדְּקָעָר פָּוּן אַנְדְּרָעָן. זַי בַּאֲגַנְבָּעָן ניט אָוּן באָרוּבָּן ניט די אָרְעָמָע בַּאֲפַעַלְקָעָרְנוֹג. זַיְעַר חָסְרוֹן אַיְזָן גָּאָר, פֿאָרְשְׁטִיט אָיר מִיךְ, ווֹאָס זַיְיַהָּ אַבְּבָּן פָּאָר קִינְגָּעָם קיין מָוָּרָן ניט. — דער פֿרְילְעָכָר מַעֲצָהָנָאָס סיירקין האט אין דעם מאָמָעָנָט אַקְנָאָק געטאַן די פֿינְגָּעָר פָּוּן בַּיְדָעָה העָט אַנְדָּרָעָק געטאַן אָזְוִי, אָזְזָה בַּיְנָעָר פָּוּן זַיְוִין רָוקָן האַבָּן זַיְךְ צַעַטְרָעְשָׁשָׁעָט. ער האט גַּלְּאָכָט אָוּן אַסְתָּר אָזְזָה גַּעַוּעַן זַיְכָּרָע, אָזְזָה עָר אָזְזָה שִׁיכָּר. אַכְּבָּר זַי אָזְזָה דָּאנְקָבָּר גַּעַוּעַן פָּאָר די רְיִיךְ. זַי אָזְזָה שִׁיעָר ניט גַּעַוּעַן פָּאָרְלִיבְּט אָזְזָה אָים הָאַבָּן בַּיְדָעָה גַּעַשְׁמִיכָּלָט צַוְּזַיְךְ וּזְיִיְגָעָן. ער האט אָיר דָּעָרְלָאָגָּט די הָאָנָּט: — דָּרוֹיסָן, בִּים טִישׁ, ווֹעַט אָיר אַפְּנָעָמָעָן אַ בְּרִיוּול צָום פֿרְעָזָעָס' סֻקְרָעְטָאָרָקָע. זַי האט אַפְּגָעָנוּמָעָן דאס בְּרִיוּול צָום פֿרְעָזָעָס' סֻקְרָעְטָאָרָקָע. לְאָפָּן אָהִים זַי אַבְּעָרְטָאָן אָזְזָה אָיר נִיעָם קְלִידָל, ווֹאָס זַי האט זַי גַּעַהָאָט גַּעַקְוִיפָּט פָּאָר זַוְּיִי אָזְזָה אַהֲלָבָעָר זַוְּפָ.

אוּפָן באָלוּטָעָר פָּלָאָץ אָזְזָה זַי אַדְרָיךְ די קָאַנְטָרָאַל פָּוּן אַ פָּאָר פֿאָלִיצְיאָנָטָה, בִּינוֹ זַי האט זַי דָּעָרְשָׁלָאָגָּן צוֹ דעם פֿרְעָזָעָס' סֻקְרָעְטָאָרָקָע, וּוּלְכָאַעָגָעָה גַּעַנְגָּעָן זַיְוִין אַיְגָעָן: שְׁלִיסְלָעָךְ אָזְזָה זַיְוִין גַּעַוּעַן דעם פֿרְעָזָעָס' אַ וּוּיכָאַזְזָה וּוּאָגָעָה. זַי אָזְזָה ניט גַּעַוּעַן זַיְעַר אַפְּטִימִיסְטִישׁ: — צַיְוִיסָּס נִיט, צַיְדָו ווּוּסָט אָזְזָה דעם פָּאָל קָעָנָן עַפְעָס אַוְיְפָטוֹן, — האט זַי דָּעָרְקָעָרטָמָט, נאָך דעם, ווּאַסְתָּר האט אָיר גַּעַזְגָּעָט נאָך ווֹאָס זַי אָזְזָה גַּעַקְוּמָעָן. — דער פֿרְעָזָעָס אָזְזָה אַנְטָלָאָסָן... קיין אָזְזָה נָאָמָעָן אָזְזָה פָּוּן דער לִיסְטָעָן ניט אַרְאַפְּגָעָנוּמָעָן גַּעַוְאָרָן. — די סֻקְרָעְטָאָרָקָע האט גַּעַפְנָט אָיר בִּיטָּל, אַרְוִוְגָּעָנוּמָעָן אַ שְׁפִיגָּעָלָעָן אַ פֿוּדְעָרְקָעְטָעָלָעָ: — נָאָ, מָאָז זַיְדָעְרָוִילָעָשָׁין, — האט זַיְחָרִישָׁ אַ זַּאְגָּעָטָן אָזְזָה אַרְיִין פֿרְעָזָעָס' קָאָבְגָעָט. אַסְתָּר האט אַ בְּסָל אַוְזִיכָּר גַּעַפְנָט גַּעַפְנָט דאס פֿוּדְעָרְקָעְטָעָלָעָ. צָום עַרְשָׁטָן מָאָל אָיר לעַבְנָה האט זַי אַרְוִיְגָעְלִיגָּט פֿוּדְעָרְ אַוְיִף אָיר פָנִים. די סֻקְרָעְטָאָרָקָע האט זַי בָּאוּזָן נָעָבָן אָיר: — קָעָנָסְט אַרְיִינְגִּין.

הִינְטָעָר אַ גְּרוּיסָן שְׁרִיבְּ-טִישׁ בַּאֲדָעָקָט מִיט אַ גַּלְעֹזְרָנָר, בַּלְאַנְקָעְנְדִּיקָעָר פָּלָאָטָע אָזְזָה גַּעַוְעָסָן אַנְעַלְטָרָעָר מָאָן מִיט אַ פּוֹל, גּוֹטְמוֹטִיקָפָנִים, מִיט אַ זַּילְבָּעָרִיָּה גַּעַם אַרְעָאָלָל פָּוּן הָאָרָר אַרְוּם קָאָפָ. אַ פָּאָר דְּוִיקָע, פֿרְיִינְדְּלָעָכָע אַוְיָגָן גַּעַקְוּט אַוְיִף אַסְתָּרָן פָּוּן אַנְטָעָר בַּאֲגָאַלְדִּיקָטָע בַּרְיָזְנִידָרָאָמָעָן. דאס אָזְזָה ניט גַּעַוְעָן דער זַעַלְבָּעָר

פאן רומקאווסקי, וועלכּן זי האט געקבנט פון יתומים-הוויז. פאר איר איז געוזן לגמרי אן אנדערער מענטש — אן אימפאנירנדיקער, שטאלצער. אַ מאונגגעטישער כוֹחַ האט אַרוּיסגעשטראָלט פון אַם — וואָס האט סִי גְּעוּוּקֶט פָּאָרָעָרָוָגָג, סִי גַּעֲמָאָכָט גְּלִיוּוּרָן דָּאַס האָרֶץ.

דעַר הדָּרָת-פְּנִימִידִיקָעַר מֵאַן האָט, אוּפְּנָן אַנְבָּלִיקָעַר פָּוֹן אַסְתָּרָן אַוְן פָּאָרְבָּלְעָנְדָט פָּוֹן אַיר שִׁינְקִיטָּה. זִיךְ אַוְיגַעַשְׁטָעלְטָלָט פָּוֹן פָּאָטָעָל אַוְן אַוְיגַעַשְׁטָרָעָקָט בְּיַדְעַה הָעַנְטָ צַו אַיר: — קָוָם אַהֲרָן, קִינְד... — אַיְרָה אַמִּינְטוֹת האָט וֵיךְ אַיר פָּאָרְדִּיקִיט דָּעַר קָאָפָּ אַוְן דָּאַס גָּאנְצָעַ צִימָעָר, מִיטָּ דִּי בִּילְדָעָר, מִיטָּ דִּי אַיְנְגָעָרָאָמְטָעָ דָּעַדְקָאָצְיעָס, האָט אַיר אַנְגָּעוּהִיבָּן שְׂוִינְדְּלָעָן פָּאָרְבָּי דִּי מִידָּעָ אָוִיגָּן. דָּעַר עַלְטָעָרָרָר מֵאַן אַיז גַּעֲוָעָן גַּעֲשְׁמִיכְלָט פָּוֹן אַיר פָּאָרְלָעָגָנְהִיטָּה. אַיבָּעָרָדָאָשָׁט פָּוֹן אַיר שִׁינְקִיטָּה, האָט עַר אַרְאָפָּ גַּעֲנוּמָעָן דִּי בְּרִילְין פָּוֹן דִּי אָוִיגָּן, אַפְּעָרְגַּעַשְׁפָּרִיזָטָט פָּוֹן הִינְטָעָרָן טִישָׁ אַוְן אַיר אַנְטָקָעָן גַּעֲגָאנְגָּעָן. יָא, עַר האָט זִי גּוֹט גַּעַדְעָנְקָט אַוְן גַּעַוּזָסְט אַיר נָאָמָעָן. זי האָט גַּעַהְעָרָט צַו דִּי גַּעַצְיְילְטָעָ וּוְיכָאָוָאנְקָעָס זִיְנָעָ, וּוּמְעָנָס בְּיַלְד עַר האָט גַּעַטְרָאָגָן קְלָאָר אַוְן פְּרִיש אַיז זִיךְ. עַר האָט זִי רִיטְעָרָלְעָד גַּעַנוּמָעָן פָּאָרָן אַרְעָם אַוְן מִיטָּ אַדְךְ אַרְיָה, וּוּאָס נָאָר שִׁינְגָּעָ פְּרוּיְעָן רָוּפָן אַרְוִיסָּה, האָט עַר זִי צַוְּגָעָפִירָט צָוָם בְּעַנְקָל בַּיְדָעָ זִיְיט פָּוֹן טִישָׁ אַוְן אַיר גַּעַהְאָלְפָן זִיךְ אַוְעַזְעָצָן. עַר האָט פָּאָרְנוּמָעָן זִיךְ אַרְטָ אַוְן נִיטָּ אַרְאָפְּגָעָמְנָדָיקָעָ דִּי אַוְיָגָן פָּוֹן אַיר, האָט עַר בְּאַמְּעָרָקְט: — אַיךְ גַּעַדְעָנְקָדְיךְ דִּיר גּוֹטָם. דוּ וּוַיִּסְטָ, — עַר האָט אַיְנְגָעָפָלָאָכָטָן דָּעַם בְּלִיק אַיְנָעָם פָּלָאָם פָּוֹן אַירָעָ קְוַרְצָגָעָ שְׂוִירָעָנָעָ קְרוּיזָן, — אַזָּא קָאָפָּ וּוְדִינְגָעָם, פָּאָרְגָּעָסְטָמָעָ נִיטָּ נִיטָּ. וּוּיָ, וּוּיָ, וּוּאָס פָּאָר אַ קְרָאָסְאָוִיְיצָעָדוּ בִּיסְט גַּעַוְאָרָן! — עַר האָט אַרְיְפָגָעָלִיגָט זִיךְ הָעַנְטָ פָּוֹן אַוְנְטָעָרָדָוָר אַסְתָּרָן אַיז גַּעַקְוּמָעָן צַו זִיךְ אַוְן אַפְּעָרְגַּעַצְיוֹגָן דִּי הָעַנְטָ פָּוֹן אַוְנְטָעָרָדָוָר סְקִיס פִּינְגָּעָר: — הָעָר פְּרָעָזָעָס. אַיךְ בֵּין גַּעַקְוּמָעָן וּוּגָגָן...

דעַר פְּרָעָזָעָס האָט צּוּפְרִיךְן אַ מְרוּקָעָ גַּעַטָּא: — אַיךְ וּוּיָסָ, אַיךְ וּוּיָס, אַזְׁדוּ בִּיסְט גַּעַקְוּמָעָן וּוּגָגָן עַפְעָם. אַבָּעָר מִיר שְׁטִיעָן זִיךְ דָּאַד אַז אַשְׁטִיקָל מַשְׁפָּחָה. בִּיסְט דָּאַד מִין וּוְיכָאָוָאנְקָעָ, מִין קִינְד. וּוֹאָלָט דָּעַן נִיטָּ גַּעַפְּאָסָטָ, זַוְּזַלְסָט מִיךְ פְּרִיעָר אַ פְּרָעָגָטָן: וּוּאָס מַאְכָט אַיר, פָּאָנְיָעָ רְוּמְקָאָוּסָקִי? אַזְׁדוּ דָּוּ וּוֹאָלָטָט מִיר אַרְוִיסְגָּעוּזָיָן אַ בִּיסְל אַוְיְפָמְעָרְקָזָמְקִיָּט? — אַסְתָּרָן האָט פָּאָרְבִּיסָּן דִּי לִיפְּנֵן אַז גַּעַלְאָזָן דָּעַם פְּרָעָזָעָס אַוְיְפָסְנִי בָּאַרְיָין אַיר הָעַנְטָ. — יָא, מִין טִיעָרָעָ, — האָט עַר גַּעַשְׁקָלָט מִיטָּן קָאָפָּ. — פָּאָר דָּעַם, וּוּאָס זַאָרָגָט פָּאָר אַלְעָ, זַאָרָגָט קִינְיָעָר נִיטָּ... אַזְׁדוּ וּוְיִלְבָּט זִיךְ דִּיר אַיז גַּעַטָּא? וּוְאַרְבָּעָטָסָוּ, הָאָסְטָו גַּעַזְאָט?

— אַין אַ קִּידָּ, הָעָר פְּרָעָזָעָס.

— פָּוֹן מִיר הָאָסְטָו דָּעַם פָּאָסָטָן, הָאָז? — האָט עַר אַגְּגָעָקוּזָלָן, — זַעַסְט טַאָקָעָ גּוֹט אַוְיסָ. אַוְיְפָגָעָבָלִיט אַיז גַּעַטָּא, הָאָז? — זי האָט גַּעַוְאָלְדִּיק אַנְטְּשָׁפְרָאָכוּן זִיךְ גַּעַדְשָׁמָאָקָ, וּוּלְכָעָר האָט זִיךְ, מִיטָּ זִיךְ גַּעַשְׁטָאָרְקָטָעָר מַעֲנָלְעָכְקִיָּת, אַ בִּיסְל גַּעַנְדָּעָרָט. עַר האָט מַעַר נִיטָּ גַּעַוְוָכָט קִינְזָן יְוָגָגָנְקָעָ, קְנָאָסְפִּיקָעָ מִידְלָעָד. אַיְצָט זִיךְעָן אַים גַּעַדְשָׁפָלְקָעָן יְנָגָעָ, רִיְפָעָרָ פְּרוּיָעָן. נָאָר דָּאַס האָט עַר אַוְיְפָגָעָכָפָט דָּעַם אַמְּגָעָדָולָד אַוְףָּ אַסְתָּרָס פְּנִים אַוְן עַר האָט נַאֲגָגָעָבָן: — נָאָגָגָ, וּוּאָס וּוְיִלְסָטוּ זַאָל אַיךְ טָאָן פָּאָר דִּיר?

ז' האט טיף אינגעאטטעט און זיך אַפְגָּעוֹרֶפֶן: — אַיך וויל אַיך בעטן, אַיר זאלט אַראָפְנָעָמָעָן עַמְעַצֵּן פֿון דער לִיסְטָעָ...
דער פָּאָטָעַל, אוֹרֶף ווּלְכָן רֻוְּמָקָאָסְקִי אַיז גַּעֲזָעָסֶן, האט זיך צַעֲסְקִירִיפֶּעֶט. אַשָּׁאָטַן האט פָּאָרְכָּמָאָרָעַט וַיַּן שְׁטָעָרָן, אַבָּעָר וַיַּן קֹול אַיז גַּעֲבָלִיבָן גּוֹטְמוֹטִיק: — אַונְזָאָסֶסֶטֶו צַו טָאָן מִיט דָעַר חַבְרָה? — עַר האט אַ פָּאָר מַאְלָאָן אַ קִּיְּ גַּעֲטָאָן דַּי לִיפָּן, — הָם... האט מִיר אַוִּיסְגָּעוֹזָן צַו וַיַּן אַ לִיְּטִישׁ קִינְד.

— חַנָּאָ מַעַקְלָעָר אַיז וַיַּן נַאֲמָעָן. מַעַן רַוְּפַט אַים וּוּלְעַנְטִינָא. דָאָס לִיכְטַן אוֹפִּין פְּרָעָוָס פְּנִים האט זיך אַוִּיסְגָּעלָלָשָׂן. סְאַיז מַעַר גַּאֲרְבִּיט גַּעַד בְּלִיבָן פֿון דַעַם הַדְּרָתִ-פְּנִימִידָקָן, הַאֲרְצִיקָן מָאָן. דָאָס שְׁלָאָבָרִיקָעָ מַוְיל האט זיך גַּיְך בְּאוּוּסָט; צַוְּיִוְּטָעָ קְנוּיִישָׁן זַיְנָעָן אַרוֹיסְגָּעָשְׁרוֹנוֹגָעָן אַרְוּמָגָעָשָׁנָטָן וַיַּן גַּאֲמָבָע. עַר האט זיך אַוש אַוִּיסְגָּעָשְׁטָעָלָט: — חַבְרָסְט זיך גַּאֲרָ מִיט דַעַם מִיסְטָן, מִיט זַיְעָר קָעָנִיגָּ אלְיִין? וּאָס אַיז עַר דִּינְס?

— עַר האט מִיך אַרוֹיסְגָּעָרָעָוָוָעָט פֿון אַ פְּיִיעָר. בְּעַת אַ שְׁרִיפָה...
דַעַר פְּרָעָוָס אַיז פָּאָרְגָּלוּוּעָרָט גַּעַוְאָרָן פֿון דַעַרְשְׁטוּנוֹגָג. עַר האט אַוש אַרוֹיסְ
גַּעֲרָעָצָט: — דַעַר מַנוּוֹלָ!?

אַ קָּאָלָטָע אִימה האט אַינְגָּעָנוּמָעָן אַסְתָּרָן. וּוּלְעַנְטִינָא אַיז גַּעֲוָעָן אַין גַּעַפָּאָר.
אַונְזָאָמָעָנָט האט זיך קָלָאָר בְּאַנוּמָעָן: — עַר אַיז נִיט קִינְיָן מַנוּוֹלָה, הַעַר פְּרָעָ
עָס. — האט זיך גַּעַשְׁתָּאָמָלָט, — אַיך ווּלְמַעַר קִינְיָן מַאְלָאָגָרְנִישָׁט בְּעַטְן בַּי אַיך,
הַעַר פְּרָעָוָס.

עַר האט גַּעַמְאָכָט אַ בְּאוּגָנוֹגָג, וּוּי עַר זַאֲלָט זיך אַפְגָּעָטְרִיסְלָט פֿון אַיְרָעָ רַיְיד
אוֹן אַנְגָּהָוִיָּבָן שְׁפְּרִיאָזָן לְעַנְגָּוִיס דַעַם טִיש: — אַ חַבְרָה פָּאָרְבָּרָעָכָעָר, רַוְּצָחִים,
גַּנְבִּים! — האט עַר אַוִּיסְגָּוִרְפָּן, — גַּרְאָבָן אַלְץ אַוְנָטָעָה, וּאָס אַיך בַּי אַוְיָחָ! אַ
שָׁאנְדָע, וּאָס אַזְעָלְכָעָס רַוְּפַט זַיך יִיד. יָא, זָאָל זַיְיִ דָעַר דִּיְתָשׁ צַוְּנָעָמָעָן פֿון מִיר. זָאָל
עַר מַאְכָן פֿון זַיְיִ אַ לִיְּטָ! — עַר אַיז גַּעַוְוָעָן בְּאַלְעָבָט פֿון כָּעָס. אַ דִּינְעָר, וּוּיסְעָר
שְׁוִים האט זיך בְּאוֹזִיָּן אַוְיָחָ וַיַּן אַוְנְטָעָשְׁטָעָר לִיְפָ. סְאַיז אַוִּיסְגָּעוֹזָן, וּוּי עַר זַאֲלָט
לְגַמְרִי פָּאָרְגָּעָסָן אַן אַסְתָּרָן, — נִיְיָן, אַיך ווּלְנִיט דַעַרְלָאָן מִין וּוּרְקָן זָאָל צַעַשְׁטָעָרֶט
וּוּרָן. אַיך מוֹזַוְיַיְין דַעַם דִּיְתָשׁ, אַזְאָלְץ וּאָס מַעַן זָאָגָט וּוּגָן אַונְדוֹז אַיז שְׁקָר, אַז
מִיר זַיְנָעָן זַיְבָּעָר, אַזְאָמָרְאָבָן לְבַי אַרְבָּעָט, אַזְאָמָרְאָבָן נִיט קִינְיָן שְׁוּוִינְדָלָעָר אַונְ
גַּנְבִּים, אַזְאָמָרְאָבָן זַיְנָעָן אַ גַּוְתָּ אַונְעָלָעָד פָּאָלָק אַזְאָן גַּאֲרָזָוּן וּוּלְעָלָן זַיְיָ אַונְדוֹז לְאַזְאָן
אַיְבָּעָלָעָבָן דַי מַלְחָמָה! — אַסְתָּרָה האט קְוִים גַּעַהָעָרֶט זַיְנָעָ רַיְיד. אַיך מַיְדָעָר גַּוְף
אַיז גַּעַוְוָעָן אַיְנְגָּעָנוֹנָקָעָן אַין בְּעַנְקָל, דָעַר קָאָפָ אַרְאָפָגָעָלָאָזָן אַיְבָּעָר דַי הַעַנְטָ, וּאָס
זַיְנָעָן אַגְּמָעָטִיק גַּעַלְעָגָן אַיז אַיר שְׁוָיס. בְּלָוִיז דָעַר מַוח אַיז גַּעַוְוָעָן בַּי אַיר וּוּאָר
אַיז דָעַר פָּאָרְצְוּיִיְפָּלוֹגָן. זַי האט נִיט גַּעַטְאָרָט אַרוֹיסָ פֿון דַעַנְעָן מַיט גַּאֲרְנִינָט אַז זַי
הַאַט קִינְיָן אַנוֹנָגָן נִיט גַּעַהָאָט, וּאָס זַי זָאָל טָאָן. דַעַרְוּיִיל זַיְנָעָן דַעַם פְּרָעָוָס, רַיְיד
אַנְגָּעָאָנָגָעָן וּזְאַ פָּאָרְנִיכְטָנְדִּיקָעָר הַאֲגָּל: — בַּי מִיר זַיְנָעָן נִיטָאָ קִינְיָן שְׁטָאָרָקָעָ!
דַא בַּי אַיך דָעַר שְׁטָאָרָקָסְטָעָר אַזְאָן אַיך ווּלְאַפְּרָוִיָּמָעָן פֿון וּוּגָ אַלְעָ, וּאָס וּלְעָלָן מִיר
שְׁטָעָר אַוִּיסְצּוּפִירָן מִין פְּלִיכְתָּ. אַיְינָעָר בַּי אַיְנָעָם וּוּלְאַיך זַי אַפְּרָוִיָּמָעָן! — צַופְּעָ
לִיק, אַין מִיטָן שְׁפִּרְיוֹן, אַיז זַיְן בְּלִיק גַּעַפְּאָלָן אַוְיָחָ אַסְתָּרָן אַז זַיך פָּאָרְטָשְׁעָפָעָט אַז

פייער פון איד אַראָפְּגָעָבוֹיְגָעָנוּם קאָפּ. ער האט דערזען אַירְעַ אַינְגַּפְּאַלְעַנְעַ אַקְסְּלַעַן אָן דִּ אֲפָהָעָנְטִיקִיט פון אַיר גּוֹף. דער שטראָם פון רֵיַד האט זיך אַים אַיבָּעָרְגָּעָיַה האקט. אַים האט זיך גַּעֲדוֹכְט, אָז זַי וַיְיִנְט אָן אַיר שְׁפָלוֹת אָן גַּעֲבָרָאַכְּנִיקִיט האַבָּן אַומְגָעָרִיכְט אַנְגָּהָיוֹבָן צוֹ שְׁפִילְן אוּרְפַּ אָן אַנדְרָעֶר סְטוֹרוֹנוֹ אַין אַים. שְׁיִינְעַ וַיְיִהְיֵה גַּעֲנְדִּיקְעַ פְּרוֹיְעַן האַבָּן תְּמִיד דַּעֲרוּעָקְט אַין אַים אַצְּרְטַלְעַ מִיטְגָּפְלַל. מִיט אַמְּרוֹקָע, האט ער זיך צְוָרִיק אַוּעָקְגַּעַזְעַצְט אַין אַים פְּאַטְעַל. — ער האט זיך טַאַקָּע אַרוֹיסַט גַּעֲרָאַטְעוֹוּט פון אַ פִּיעַר, האָ? — האַט ער אַיבָּעָרְגָּעָפְּרָעָגְט. דִּ פְּרָאַגְעַ אַין גַּעְוֹעַן אָזְוִי אַומְגָעָרִיכְט, אָז אַסְתָּר האַט קוּם באַוְיַין צוֹ עַנְפְּטָעָרָן. — נָו, וְאָס אַין דָּאַס וַיְיִנְעַן? — האַט ער אַכְּרִיפְעַ גַּעַטָּאָן מִיט אַן אַמְּבָאַהָלְפָנִיקִיט אַין קָול. דָּאַס גַּאֲנַצְעַ שְׁבַּלְדִּיקְעַ אַין אַים האַט אַנְגָּהָיוֹבָן צוֹ פְּאַרְלִירְן דֻּעַם גַּלְיכְּגַּוְוִוִּיכְט. זַיְיַין מוֹחַ האַט נָאָך גַּעֲרָבָעָט; מַחְשָׁבָות זַיְיַין גַּעַקְוּמָעַן אַן גַּעַגְעָגָעַן, אַכְּבָּר פְּאַרְאַלְעַל מִיט זַי, האַט גַּאֲרַ אַן אַנְדָּעַר קְנוּילְן פְּוֹן גַּעַפְּלַי זיך אַרְוק גַּעַטָּאָן צּוֹם פְּאַדְעָרְגָּוָן. ער האַט אַלְיַין נִיט גַּעְוּוֹסֶט, פָּאָר וְאָס אַן וַיְיִזְרְעָאָרָה האַט זיך צְוָגְעָרָקְט מִיטְן פְּאַטְעַל צוֹ אַיר זַיְיט טִיש אַן אַרְוִיְּפָעַלְיִיגְט דִּי האַנט אוּרְפַּ אַיר שְׂוִיט, לאַזְנְדִּיק זיך אַרְאָפּ גַּלְיְשָׁן צוֹ דער קִילְעָכְדִּיקִיט פון אַיר קְנִי: — בעַת אַ שְׁרִיףָה, זַאֲגָסְטוֹן, האָ? אַסְתָּר האַט דַּעֲרָפְּלַט אַ וַיְיִסְעַ קְעַלְט אַין אַלְעַ גַּלְדְּעַדְרָ. יַעֲדָר קַעְמָעָלְ פְּוֹן דער הוִית האַט זיך גַּעֲרִיסְן צוֹ בְּאַפְּרִיעָן פְּוֹן דֻּעַם באַרְיָה. דער לִיְדִיקָּר מָאָגָּן האַט אַ בְּוֹרְטְשָׁע גַּעַטָּאָן. — בְּאַפְּרִיט וְאַלְעַנְטִינְגָּן, הַעַר פְּרָעָוָס... — האַט זַי גַּעַיְתָּ פְּרָעָלְט.

די פִּינְגָּעַ זַיְסָאָרָן זַיְיַין באַוְוָגְט אַרְוָם אַיר קְנִי, האַבָּן וַיְיִפְּגָעָשָׁנִיטָן אַירְעַ פִּיס פְּוֹנְגָּעַם גּוֹף. די האַנט האַט זיך אַ גַּלְיְשָׁן גַּעַטָּאָן הַעֲכָר אַיבָּעָר אַיר פּוֹט. אַלְעַ נָדוֹן זַיְיַין אַוְיַף דֻּעַם אַרְטָ אַפְּגָעָשְׁטָאָרָן. אָן דָּא האַט ער זיך אַנְגָּהָנוּמָעַן פָּאָר די אַרְעָמָס אָן אוּיך זַיְיַין אַבָּן אַוְיִפְּגָעָהָעָרָט צוֹ אַיר צוֹ גַּעַהָעָרָן. זַיְיַין גַּרְוִוָּעָבָאָרְלִיטָע אַוְיַגן זַיְיַין גַּעַוְוָן גַּעַנְעָטָם. אָן זַיְיַ אין אַונְטָעָרָן תָּאוֹהָהָדִיקָּן גַּעַפְּלָגְעָן, גַּעַיְתָּ אַפְּרִשְׁעָמְטִיקִיט, אַ צְוָתְמָלְעָנִישָׁ. ער האַט שְׁטִיל אַן פְּאַרְכְּרִיפְעַט אַרוֹיסְגָּעַ פְּלִיסְטִירָט : — די זַאֲך אַין מַעַר נִיט אַין מִינְעָן העָנָט. די לִיסְטָעָס זַיְיַין בַּיִם הַעַר שְׁאָטָעָן... ער דָּאָרָף זַיְיַ אַפְּטָרָגָן צוֹ די "בְּעַהָּרְדָּן"... מִיט אַיְן שְׁפָרוֹנָג האַט זיך אַוְיִפְּגָעָרִיסָן אוּרְפַּ די פִּיס: — גַּיט מִיר אַ צְעַטְלָ צוֹ שְׁאָטָעָן! — אָין אַיר קְול אַין גַּעַוְוָן באַפְּעָל.

סְאָיִז נִט אַוְיִסְגָּעָקְמָעַן מַאְדָּנוּ, וְאָס ער האַט זיך אַונְטָעָרָגְעָגָבָן דֻּעַם באַ פְּעָל. פְּאַמְּלָעָלְך האַט ער זיך צְוִירְקָגְעָרְקָט צוֹ זַיְיַ אַרט: אַוְיִגְעָשְׁרִיבָן אַ צְוִוִּיטָס אָן עַס אַיר וְוַעֲרָטָעָר אוּרְפַּ אַ צְעַטְעַלְעָ ; עַס צְעַרְיסָן אָן אַוְיִסְגָּעָנְמוּמָעָן אַ צְוִוִּיטָס אָן עַס אַיר דַּעְרָלְאָנָגָט. פְּוֹן שְׁוּפְלָאָד האַט ער אַוְיִסְגָּעָנְמוּמָעָן אַ גַּעַדְרָקָט קָאַרְטְּעַלְעָ : — דָּאַס אַיְז אַ אַפְּשָׁעְטָקָעָ פָּאָר דִּיד... אַיך וְוַיְלִיד זַיְעָן. — ער האַט האַלְבָּגְעָשְׁמִיכְלָט, נִיט קוּקְנִידִיק אַיר אַיְן פְּנִים אַרְיִין.

*

דער הַעַר שְׁאָטָעָן אַין גַּעְוֹעַן נָאָך אַוְנְטִיבְּרוּיט, וְוַעַן אַסְתָּר האַט זיך דַּעְרָשְׁלָאָגָן

צ'ו זיין דירה. פון אונטער דער טיר האט זי געהרט פידל-מווזיק, וואס האט זיך איבערגריסן, ווי נאר זיך האט אנגעקלאפט. קיינער האט ניט געענטפערט פון אינגען-וועינק. די טיר האט נאכגעבען און זיך אידין אין אַטונקל צימער. אין אַוינקל ערגעץ טיף, האט אַ ליכט געברענט אַניאָן לוייכטער.

אַ פֿאַרְשָׁטְנֶג גַּשְׁטָגָלֶט האט פון מיטן צימער געפרעט : — וואס ווילסטו ? זיך האט געמאכט אַ טראט פֿאַרְוִיס. אין צימער אַיז לייכט געווארן. דער הער שאטנען האט געטהאלטן אַ וויסס סְפֿאַרְטְּהָעֵמֶד אַן שווארצע בריטשען. אין אַיז האנט האט ער געהאלטן די פידל אַן דער אַנדערער — דעם סְמִיטְשִׁיק. נאר דעם ווי ער אַיז דורךעלאָפָן מיט די אויגן דאס צעטעלע פון פריעוועס, וואס זיך האט אַים דערלאָגנט, האט ער געמאכט אַ מינע פון אַ שול-יִנְגָּל, וואס טרייבט קְאַטְאַוּסְטָפָן זיין ערער : — אלטער אִידִיאָט ! — האט ער אַ כְּבִיכְקָע געטאן.

דערנאָך האט ער באָטראָכְט אַסְטְּרָהָן אַן די יִנְגְּלִישְׂ-צְעַשְׁפִּילְטָעָגְטָע גְּרִימְאָסָע אַיז אַראָפָן זיין פְּנִים. ער האט זיך געמאסְטָן מיט קָאַלְטָע אוֹיגָן, וואס זיינען פָּאַמְּעָלָעָג, אַומְפֿאַרְשָׁעָמֶט-צְוָדְּרִינְגְּלָעָג גַּעֲקָרָאָן אַיבָּעָר אַיר. ער האט זיך ניט גְּעַרְיָרְט פון אַרְטָן אַיז מַעַר נִיט אַפְּגָרְוּפָן. דאס צעטעלע אַן זיין האנט אַיז לייכט אַראָפְּגָעָז האַגְּנוּז צְוָאָמָעָן מיטן סְמִיטְשִׁיק : אַט ווי ער ווֹאלְט עַס יַעֲדָר רְגָע גְּזַעְלָת לְאַזְוּן אַראָפְּלִיעָן אַיְף דער פְּאַדְלָאָגָע. אַמְּינָטו אַיז פְּאַרְבִּי אַן נאר אַיְנָע. אַסְטְּרָהָן האט אַומְגָדוֹלְדִּיק גַּעֲטָרָעָטן מיט אַיְין פָּוּס אַיבָּעָרָן אַנדערן. לְסֻפָּה האט דער שאטנען זיך אַ באָזְוּג גַּעֲטָאָן אַן אַגְּנוּזְוּזָן מיט דער פִּידָּל אַיְף דער סְאָפָע : — ווֹילְסָט עַפְּסָעָע ? — האט זיך דערהערט זיין קוֹל, קָאַלְט, טְרוֹקָן. — זיך האט זיך צְוָגְעָשְׁלִיכְט צְוָעָר סְאָפָע. — בִּיסְט זָאת, האט ער, ניט באָקְוּמְעָנְדִּיק קִין עַנְפָּעָר פון אַיר, פָּעַסְטָגְעַשְׁטָעָטָם.

דאָס עַלְקָטְרִישָׁע לִיכְט אַין צִימָעָר אַיז אוֹיסְגָּעָגָנָגָע אַן דאס לִיכְט אַין שלְאַנְקָן לִיכְטָעָר אַיז ווֹידָעָר גְּעוּוֹאָן אַנוּעוּוֹדִיק. שוֹין אַיז שאטנען גְּעוּזָעָן נְעָבָן אַיר, די פִּידָּל אַן דער סְמִיטְשִׁיק — בַּיְּ דַעַר זִיְּט. גְּלִיְּךְ האט זיך דערפְּלִיט זִיְּנָע אַרְעָמָס אַרְוָם אַיר בּוּזָע אַן אַפָּאַר קָאַלְטָע לִיפָּן — אַיְף אַיר, אַגְּשָׁרִי האט זיך אַטְרָאָג גַּעֲטָאָן אַיבָּעָר אַגְּנָצָן ווֹעָן אַן אַלְץ אַיז אַיר האט זיך עַנְדְּלָעָג בְּאַפְּרִירִיט פָּוּן אַ גַּעֲפָעָנְטָקִיט. מיט די הענט אַן נְעָגָל האט זיך גַּעֲגָרִיכְט צְוָעָדָם קָאַלְטָן, גְּלָאַטְקָן פְּנִים. אַירָע שִׁירְ-שְׁפִּיצָן האָבָּן זיך גַּעֲוָרְפָּן קָעָגָן די האָרָטָע שְׁטִוּוֹל. שוֹין אַיז זיך גְּעוּזָעָן אַיְף די פִּיס. אַ גְּעוּזָן, וואס אַיז גְּכִיבָּר גְּעוּזָן אַ דְּרוּזָע, האט זיך גְּרִירִיסְטָן פָּוּן אַיר מְוַיל. שאטנען אַיז גַּעֲשָׁטָאָנָעָן האָרָט נְעָבָן אַיר, גַּעֲמְרוֹשָׁעָט די אוֹיגָן ; ווֹידָעָר ווי אַ צְעַשְׁפִּיט שְׁוֹל-יִנְגָּל צְוָגְעָטָאָן די פִּינְגָּעָר צְוָו די לִיפָּן אַן ווי ער ווֹאלְט זיך גְּרִירִיכְט מִיט אַיר, האט ער אַוְנוֹמְעָרְגָּוָנוֹגָעָן : — מְאַרְגָּן ווּעָט ער זִיְּנָע אַין דער תְּפִיסָּה אַיְף טְשָׁאָרְנִיעְצָקָעָג ! — דאס גְּשָׁרִי האט זיך פְּאַרְהָאָקָט אַיז אַיר קָעָל אַן אַיר אָפָן מַעַר נִיט אַרְוִיסְגָּעָלָאָן קִין שָׁוָם קָלָאָג. — דו גְּעָעָפָלְסָט מִיר, — האט ער גְּעוֹאנְט שָׁוֹן עַרְנֶסֶט ; אַרְיִינְגָּעָטָאָן די הענט אַין די בְּרִיְּתָשְׁעָסְנִיקָּעָשָׁנָעָס אַן פְּוֹנָאַנְדָּעָרְגָּעְשָׁפִּירִיט די פִּיס. — ווֹעָן אַיך זָאָל האָבָּן גְּעוּזָעָט, אוֹ דוּ בִּיסְט דָא אַין גַּעְטָא, ווֹאלְט אַיך שָׁוֹן לְאַנְגָּג גַּעְהָאָט גַּעְשָׁלָאָסְט באָקְאַנְטְּשָׁאָפָט

מיט דיר. וואס דארפֿטּו שטיין אט איזוי, אין מיטן פון דער שטובי, הא ? — עיר האט קוּרץ אויפֿגעשמייכלט. — העור, איך וועל מאכָן מיט דיר אן אַפְמָאָר. ווילסט און אַפְמָאָר ? זעץ זיך ... — זי האט זיך ניט גערידט פון אַרט. צומאל האט זיך זיך אַיר גע-דוכט, איז דאס אלען, וואס קומט דא פָאָר, איז אַיסְפָּאַנטָאָרִיטּ, צי גאָר אַ טִיל פונגען חלום, וואס זי האט געהלומט אויפֿן בויעדען די פָאַרגָּגָאנְגָּנְגָּעָן נאָכָט. — ווילסט ניט זיצָן, זע איך, — האט ערד געזאגט, גענומען די פִידָל און דעם סמיטשיק און שְׂפִּרְיוֹנְדִּיק אַיבָּעָן צִימָעָר, געצימבלט מיט די פִינְגָּעָר אַוִיכָּךְ די סְטוּרְנוּס. — גוט, וועסט זיצָן שפֿעְטָעָר. — עיר האט גערעדט ווי צו זיך און צוּגָּעָלִיגָּט די פִידָל צוּ דער באָק : — האָסְטּוּ מָולֶל, כִּבְּין מִידּ פָוּן יִדְישִׁקָּעַס. דו... זעסט מיר אַוִיכָּס אַרְישׁ. דיין מליכּיקָע הָרוּחָת אַיזוּ ווַיְוִיס ווי שנְיִי. און גְּרִינְעָן אַיְגָּינְעָן האָסְטּוּ. און דאס גּוֹעַל, די גַּאמְבָּעָן... וַיְיַעֲרֵ אַרְישׁ. דאס אַרְישׁ פִּיעָר בְּרַעַנְטּ אַפְּילָו אַרוֹסִים פָוּן דיין קָאָפּ. כִּיוֹוַיל דִּיך. מִין אַרְישׁ נְשָׁמָה ווַיְלִיךְ דִּיך, טֻוּטוֹתָנִישׁ ווַיְבִּיבּ ! זעץ דִּיך שׂוֹין, וועט מען שְׁמוּעָן דערדוועגן. — עיר האט לִיכְכּוּט בְּאַרְידִּיט אַיר אַסְקָל מִיטּן סְמִיטְשִׁיק אַון באָלְדּ האָט זי זיך געפּונְגָּן אַוִיכָּךְ אַיר פְּרִיעָרְדִּיקָן אַרטּ, אַוִיכָּךְ דער סְפָּאָפּ. עיר אַיז גַּעַשְׁטָאנְגָּעָן פָּאָר אַיר מִיט צַעַשְׁפְּרִיטָע פִּים, זַיְעַן האַרְידִּיט שְׁטִיוֹלְן נְאַעַנְטּ פָוּן אַירְעָה לִידְקָעָס. עיר האט אַ פִּידּ גַּעַטְאָן דעם סְמִיטְשִׁיק אַיבָּעָר דִּ סְטוּרְנוּס, אַ שְׁפִּיל גַּעַטְאָן אַ פָּאָר טַעַנְעָר אַון קוּקְנְדיּיק אַוִיכָּךְ דער פִּידָל, ווַיְיַעֲרֵ גַּעַרְעָדָט : — צוּם עַרְשָׁטָן מָאָל זע איך אַזָּא צַנְיַעַודְדִּיקָע זוֹנה. הַמ, אַיך ווַיְיךְ פָוּן זְנוּנוֹת דָא אַין גַּעַטָּא. אַבְּעָר פָּאָר דִּיר מָאָד אַיך אַן אַוִיסְנָאָם. כִּיוֹוַל בָּאַצְּאָלָן... — עיר האט זיך אַ ווַיְגַעַטְאָן אַוִיכָּךְ די שְׁטִיוֹלְן קְלַעַצְעָר אַון אַוְעַקְגַּעַנוּמָעָן דעם סְמִיטְשִׁיק פָוּן דער פִּידָל, גַּרְיִיט צוּ הָעָרָן אַיך עַנְטְּפָעָר.

— איד בין גרייט, — האט זי גענטפערט.

דער הער שאמען האט אָוּזַעְגָּלִילִיגֶט די פִּידֵל אָוֹן זִיךְ אֲיָג גַּעֲטָאָן אַיבָּעָר צִימָעָר. באָלֶד אִיז ער דא גַּעֲוֹעַן צְרוּק מִיט צְווּי גַּלְעָלָעַד בראנֶפֶן: — לאַמִּיר אָנְגָּנְגָּעָן, מִין שָׁאַץ, אוֹ דו בִּיסְט אָזָא צְנוּהָלָעַ, וּוי דו מאָכָּסְט זִיךְ, וּוּעַט דִּיר אָזָא גַּלְעָזָלָעַד הַעֲלָפָן גַּלְיִיךְ אָוּפֶן אַרט. — ער האט אַיְר לִיכְתָּא אַפְּגָעָטְרִיסְטָן אוֹן מִיט אַמְּלַ זִיךְ זְוִינִיקָע אַרְיִינְגְּגָאָסָן אַיְן זִיךְ. ער האט זִיךְ לִיכְתָּא אַפְּגָעָטְרִיסְטָן אוֹן מִיט אַמְּלַ זִיךְ צְעָלָאָבָט צַו אַיְר מִיט אַלְעַ וּוַיְסָעַ, שְׁטָאָרְקָע צִיְּן אַיְן מוֹיל: — דיַיְן שְ׀יַינְקִיטָא אַיְן אַגְּלָדְרוֹב, דו וּוַיִּסְט בָּאַטְשָׁ דַעֲרוֹעָן? וּוְאַלְסָט גַּעֲקָגָנֶט מַאֲכָן צַו גַּעַלְט די רִוְּטָע הָאָר, דֻּעַם בּוֹזָעַמְּ אַוְן די אַלְעַ אַיְבָּרְקָע זָאָכָן, וּוָאַס דו פָּאַרְמָאָגָסָט. דַּאַרְפָּסְט נַאֲרָאָיִינְשְׁטִין אַיְן די רִיכְתִּיקָע הַעֲנָמָט, אַפְּרָשְׁטִיסְטוֹ מִיךְ... — ער האט גַּעֲקָקָט. וּוי זִי טוֹט אַיְםָ נַאֲר אַוְן גִּיסְט אַרְיִין דַּאֲסָ גַּאנְצָע גַּלְעָלָאוּף אַמְּלַ אַיְן אַיר מוֹיל. — נַאֲר אַיְינְס? — ער אַיְן אָוּזַעְגָּלִילִיגֶט נַאֲר צְווּי פּוֹלָע גַּלְעָלָעַד. דַּאֲס מַאְלַ האָבָן זִיךְ בִּידָע צַו דַּעַר גַּלְיִיכְעָר צִיְּטָ אַרְיִינְגְּגָאָסָן דֻּעַם בראנֶפֶן אַיְן זִיךְ. — טַו זִיךְ אָוִיס, — האט ער קָאַלְעָגְנִיאָל, רַוִּיק גַּעֲזָגָט.

פון צוישן זייןע ציין האט זיך אַרוּסְגָּשִׁיט דאס געלעכטער : — ווערטט צעבאלוועט בי מיר, הא ? — ער האט איר געבראכט נאך א גלוול. זי האט מערכ ניט געפליט קיין ברעגעניש אין דער קעל. די צונגע האט ניט געפליט קיין שום טעם ; בלויו די הייז אין מאגן איינ געווארן גרעסער אוֹן אַנגָעַנְעָמָעָר. זי האט זיך אוֹיפֿגַעַשְׁטָעַלְט אָן סֵהָט אַיר אַוִיסְגָּעָזְעָן קָאמִישׂ, וָאָס זַי וָוִיסּ נִיט, וָוּ אַירְעַ פִּס זַיְנְעַן. זי איינ געווען אַפְּגַעַשְׁטָעַפְּט פָּוּן זַי אָן זי האט זיך געוויגט אָן דער לופט. אָזֶוּ וּוּגַנְדִּיק, האבן אַ פָּאָר הענט, וָאָס האבן אַ מָּאֵל געהערט צו אַיר, צעקנעלפלט אַיר בלוזע. זי האט געהאט אַ חלומ אין דעם קאשמאָר. דער חלומ האט זיך געוועבט אַרום לְכַט אַין שלאנקן לְיִכְתּוּר אָן ער האט געשמעקט מיט גראָן אַן מיט זָן. דער חלומ האט געטאַנט אַיבָּעַר די שאָטָנְדִּיקָע וּוּנְטָן פָּוּן צִימָעָר, וָאָס האבן זיך געדרייט צוֹזָאָמָעָן מיטָן מַעְבָּל, וּפִי וּיְסֻעָּעָן עֲקָרָאָנוּן. וִיסְעַ פִּידְלַ-מוֹזִיק אַיְזָאָרָפְּ גַעַרְנוּן פָּוּן דַי וּוּנְטָן. וּזְיַי אַיְזָאָגְעָזָעָן אַ נַּאֲקָעַטָּן בעָן דער סָאָפָּע, האט זיך אַיר פָּאָרְגָּלוּסְט צוֹ טָאנְצָן, אַט אָזֶוּ שּׁוּבְּגַנְדִּיק אָן צְעַוְּיָגְט אַוִיכָּר די אַפְּגַעַשְׁטָעַפְּטָעָר פִּס. אַ מעַנְעַרְישָׂ, אַנְגַּעַנְעַם קָוֵל האט גַּעַזְגַּעַן :

“די לבנה האט מיך פָּאָרְאָטָן,
די זוּן האט מיך אַוִיסְגָּלְאָטָן.
בלוֹזְזָ דער שָׁאָטָן, ער האט זַיְן צְחָגָג
אוֹן קוּמָט צַוְּמִיר יְעַדְעַן נַאֲכָט...”

אַ טָּאנְגָּא. זי האט געטאַנט. נאָר בִּיסְלָעְכּוּיוֹן האט דער רְוִיש אַיר קאָפ ניט געלאָן אַיר הָעָרָן די טָעַנְעָר פָּוּן דער פִּידְל. זי האט זיך פָּאָרְהָאָלָטָן אַן שִׁיעָר ניט אַוְמְגַעְפָּלָן. אַ פָּאָר הענט האָבָּן זיך דערכָאָפָּט. די פִּידְל האט געשטעומָט. דאס מעַנְעַרְ-קָוָל, מער נִיט קַיְן זַיְגָּעָנְדִּיקָע, האט געטרובעט אַין אַיר אוַיְעָר : — דאס אַיְזָאָרָפְּ אַיְזָאָרָפְּ. אַיך בֵּין אַ קָּאָמְפָאַזְיָאָטָר.
— שְׁפִיל נאָך אַ בִּיסְל... — האט זיך גַּעַבְעַטָּן אַן גַּעַלְאָזָן זיך פָּוּן אַים צוּפִין צַו דער סָאָפָּע.

ער האט געשפְּילט פָּאָר אַיר, שְׁפָאַצְּרָנְדִּיק אַיבָּרָן צִימָעָר, די טָעַנְעָר, וָאָס זַיְנְעַן אַרוּסְגָּקְוּמָעָן פָּוּן אַונְטָעָרָן סְמִיטְשִׁיק זַיְנְעַן גַּעַוְּעָן טְרוּיְעִירִיך אָן פָּאָרָז בעַנְקָט. זַיְיַי זַיְנְעַן אַיר אַוִיסְגָּקְוּמָעָן וּיְכּוֹאָלִיעָס פָּוּן אַ טְרוּרָזִים אָן סֵהָט אַיר גַּעַוְּעָן גַּוְּט אָן אַנְגַּעַנְעַם צַו שְׁוּמְיָמָעָן אַין אַים : אָנוּ יְעַדְעַס מַאל, וּוּנְעַן אַיר האט זיך גַּעַדְוָתָן, אָנוּ ער האָלָט בִּים פָּאַרְעָנְדִּיק שְׁפִילָן, האט זַיְיַי גַּעַבְעַטָּן נאָך.

ער האט אַיר צוֹלִיב גַּעַטָּאָן אָנוּ נאָך גַּעַשְׁפְּילָט, בֵּין ער אַיְזָאָרָפְּ גַּעַבְלִיבָּן אַיר בעָר אַיר אָנוּ זַיְן קָל אַיְזָאָרָפְּ גַּעַשְׁקָעָמָעָן דָוְנְעָרְדִּיק אַיבָּעָר אַיר אוַיְעָר : — בִּיסְט אַ רְעַטְעַנְיָשׂ, רְוִיתְהָאָרִיקָע, האָסָט גַּעַמְאָכָט... זַעַטָּה, אַיך גַּיב דִיר מִין נְשָׁמָה פָּאָרָן פְּרִיאָוּ פָּוּן דִּין לִיבָּ.

זַי אַיְזָאָרָפְּ גַּעַוְּאָרָן : — כִּיְהָאָפָּ, אָנוּ דַו גַּעַדְעַקְסָט דַעַם פְּרִיאָוּ. זַיְן נַאֲמָעָן אַיְזָאָרָפְּ צַעַטְעַלְעָ... — מִיט אַ מָּאֵל האָט זַיְיַי צַעַלְאָכָט, וּוּלְדָה, הִיסְטָעָרִישׁ : — בִּיסְט אַ שְׁוֹתָה ! סֵאָיָן דַעַן מִין לִיבָּ, נַאֲרִישָׂעָר גּוֹלָם, וָאָס דַו בִּיסְט ! דַי... דַי גַּאֲנָצָע

שיינקייט איז ניט מײַן, אַיך בֵּין פֶּפּוּי... אַ מַּלְפּעַ! — זִי האט גַּעֲקִיכְט, אוּגַּגְעָהָוִיבַּן צו אַים דֵי הענט אָזָן גַּעֲמָאָכְט מַאֲלְפִּישָׁע הַעֲוִוִּית, — דוּ וּוּסְטַ שְׁלָאָפְּן מִיטַּ אַ מַּלְפּעַ! עַר האט גַּעֲשָׂאָקְלָט מִיטַּן קָאָפּ, אַ פָּאָרוּוַיְילְטָעָר: — אַוְיבַּ אַ מַּלְפּעַ האט דיַז טָעַם, זָאַל זִין אַ מַּלְפּעַ.

— אָזָן גַּעַדְעַנְקַ צַוְּ בָּאַצְּאָלָן דָּעַר מַאֲלְפּעַ דָּעַרְפָּאָר, דוּ גַּאֲרִילָאַ...

— זַיְינְגַּן מִיר דָאָר אַ פִּינְגַּע פָּאָר! וּוּסְטוּזַעְ דָּאַרְפָּסְטוּ יְעַנְעַם?

— אָ, יְעַנְעַם... יְעַנְעַם... — האָבָן אַרְעָז לִיפְּנֵן גַּעֲגָוּעָרט, — קָוָם, אַיך וּוּלְ דִּיר גַּעַבְּן צַוְּ פָּאָרְשְׁטִין. יְעַנְעַם, זַעַסְטוּ, דָאַרְפַּ אַיך אַוְיבַּ טְוִיּוֹנְטַ כְּפָרוֹת... אַבְּעַר עַר גַּעֲהָעָרט צַוְּ מִינְסַ אַ בָּאַקְאָנְטָעָר...

— אָזָן וּוּ אַיְזַי לְאָסַן, דֵי בָּאַקְאָנְטָעַ?

— וּוּ זָאַל זִי זִין? פָּאָרְשְׁטִיטַז וִיךְ, אַזְמַיט אַיְם... — דָאַ האט זִי זִיךְ אַונְגְּטָעָר- גַּעֲהָיְבַּן אַוְיבַּ דֵי קָנִי אָזָן פָּאָרְפָּלְאָקְטַן דֵי הענט שְׁטִיףַ אַרְומַ זִין הַאָלְדוֹן: — שְׁוּעָר מִיר מִיר, אַזְמַיט וּוּסְטַ אַים אַרְאָפְּנָעָמַן פָּוֹן דָעַר לִיסְטָע. שְׁוּעָר מִיר בִּי... שְׁוּעָר מִיר בִּי... דִּינְגַּע עַלְטָעָרַן!

ער האט זיך פָּאָמְעָלָעַךְ באָפְּרִיטַז פָּוֹן אַירָעַ הענט אָזָן גַּעֲנוּמָעַן זיך אַוִּיסְטָוּן: — נִיטָאַ עַפְּעַס לִיכְטָעָרָס, וּזְיַ צַוְּ שְׁוּעָרַן בֵּין זִי, — האט עַר אַפְּוּזְוֹנִיךְ גַּעֲשְׁמִיכְלָט. — דֵי מַוְתִּיְהָ האט באָקְוּמָעַן אַחֲרִיךְ-אַטְאָקָעַ אַוְיבַּן באַנְהָוִוִּת... האט גַּעֲבָעַד נִיט גַּעֲקָאנְט צְוּקוֹן, וּזְיַ מַעַן האט פָּאָר אַירָעַ אַוְיגַן גַּעֲשִׁמְסַן דָעַם פָּאָפָא. פָּאָר שְׁפִּיעַן אַוְיבַּ אַ שְׁטוּרְמָטוּרְפָּעָר. דָעַר פָּאָפָא אַיְזַי גַּעֲבָלִיבַן אַוְיבַּן באַנְהָוִוִּת... אָזָן גַּוְתַּ אַוְיבַּ זִי. אַ שְׁאָד נַאָר, וּזְאָס זִי האָבָן באַוְיָזָן מִיד צַוְּ בְּרַעְגָּעָן אַוְיבַּ דָעַר וּוּלְלָם. אַבְּעָר אַיך האָבָן אַזְרִישׁוּשָׁ נְשָׁמָה... צְוָם גְּלִיק, צְוָם גְּרוּוֹסָן גְּלִיק, בֵּין אַיך זְוִיבָעָר דֵא אַיְנוּוִוִּינִיךְ. דָוָרָד דֵי נִין חְדְשִׁים, וּזְאָס זִי האט מִיךְ גַּעֲטָרָגָן, האט זִי דָא אַיְנוּוִוִּינִיךְ גַּאֲרָנִיט באַוְיָזָן צַוְּ בָּאַשְׁמוֹצָן... דָא אַיְנוּוִוִּינִיךְ האָבָן אַיך בָּלָאָנְדָעָהָר אָזָן בָּלוּעָ אַוְיגַן אָזָן אַיך האָבָן אַזְרִישׁוּשָׁ לִיבָּעָ צַוְּ שִׁינְיָקִיט. מִין מַזְוִיק. מִין פִּידָל. מִין קָוְלָטוֹר. מִין הַעֲרָלָעָכָע אַזְרִאָךְ. אַיך בֵּין אַ דִּיטָש, מִין קָלִינְגַע, דָוָרָד אָזָן דָוָרָד. נַאָר מִין טְרָאָגְעָדִיעָ אָזָן מִין שִׁיקְזָאָל אַיְזַי דָעַר פָּאָרְשָׁלָטְעָנָעָר יְדָן-זָאָמָעָן, פָּוֹן וּוּלְכָן כִּבְּזָן אַרְוִיסְגָּעָכוּמָעַן. אָזָן פָּאָר אַים דָאַרְפַּ מַעַן באַשְׁטְרִיאָפְט וּוּרְעָן... כִּבְּזָן גַּוְרִיטָט... אַפְּוּוֹשָׁן פָּוֹן דָעַר עַרְד. נַאָר פָּרִיעָר מוֹ אַיך דָעַרְפִּילָן מִין מִיסְעָ... יְאָוָאָל! אַיך מוֹ אַפְּוּוֹשָׁן פָּוֹן דָעַר עַרְד. נַאָר פָּרִיעָר מוֹ אַיך דָעַרְפִּילָן מִין מִיסְעָ... אַפְּוּוֹשָׁן הַעֲלָפָן פָּאָרְנִיכְטַן דֵי וּוּרְעָמְדִיקָעָ רָאָסָע. — עַר האט גַּעֲמָאָכְט אַ מִיאָסָע גַּרְיָמִאָסָע אָזָן זִיך צְעַשְׁאָקְלָט מִיטַּן קָאָפּ: — אָזָן דָוָ, קָלִינְגַע, מִינְסָטַ, אָזָן כָּאָטָש אַיְין יִיד וּוּטָ אַרְוִיסָן פָּוֹן דָאָגָעָן? אַהָא! אַוְנְטָעָרְגִּינִיךְ וּוּטָ דֵי זְוָעָ פָּוֹן דָעַר עַרְד. דֵי וּוּלְלָט וּוּטָ וּוּרְעָן יְדָן-רְדִין... אָזָן דָעַמְאָלָט וּוּלְאַיך מִיט אַ רְיִין גַּעֲוִוִּסְטָן קָעְגָּנָעָן פָּאָרְשְׁוִינְדָן צְוּזָמָעָן מִיט יִיְיַ! — עַר האט דָעַרְפָּלָט עַפְּעַס קְלֻעְפִּיקָס אַ כְּלוּסְנִיעָ טָאָן אַיְזַי זִין בָּאָקְ. עַר האט צְוּגַּעַטָּן דֵי האָנְטַ צַוְּ אַיך אָזָן זִיך גַּעֲכָאָפְט, אָזָן נַאָקָעָטָן מִידָל שְׁפִּיטָאָפְט אַיְם; שְׁפִּיטָאָפְט אַוְיבַּן שְׁפִּיעַכְּזָ פָּאָרְפָּעָלָט אַיך אַין מַוְיל. עַר האט אַפְּגָנוּוִוִּשְׁטָ דֵי בָּאָקְ, אַ בִּיסְלָ דָעַרְשְׁטִוִּינְט, אָזָן זִיך צְעַלְאָכְט: — אָזָן אָזָן דָוָ וּוּסְטַ דִּיר דֵי גַּאְלָ אַוְיסְפִּיעַן, מִינְסָטוּ, אָזָן דָוָ וּוּסְטַ מִיךְ טְרָעָפָן, רְוִיְתָהָאָרִיךְעָ? — עַר האט אַיך אַיְרָ אַפְּשָׁר קָנוֹפַגְעָן אַיְזַן דָעַר בְּרוּסְט: — אַיְזַי אַפְּרָ אַיך אַרְומַ... אַפְּשָׁר אַיך אַיְרָ... אַפְּשָׁר

נאר גיבער, וועט אט דאס פוילן אין דער עריך אונ דער, וואס קנייפט אט דאס, אויך. קומ, מען וועט נעמון נאר א גלויזל. ער האט געבראכט נאר צוויי גלויזלער בראנפֿן. זי האט זי אים אַרוּיסָנוּהאָקְטַ פָּן דער האנט. אַירָע פִּינְגֶּרְהָאָבָּן זיך אַיְנְגֶּקָּנְאָסְטַן אַין זַיְן הַאָלְדוֹן אַין אַזְּוִי הַאָט זי אַיְם מִיט רְצִיחָה גַּעֲטְרִיסְטַלְט : — וְוּרְהָאָט גַּעֲמָאָכְטַ פָּן דֵּיר אָזָא פָּאַרְזְּעָנִישׁ ? ! — האט זי גַּעֲרֻעוּט.

— דער גְּרָאַסְעַ גָּאטַ אִים הַיְמָעָלְלַ ! — האט ער זיך גַּעֲוַיְילְטַ, — ער האט זיך טוועה געוווען, פָּאַרְשְׁטִיסְטַוְמִיךְ. אַיך בֵּין אַ טְעוּתַ פָּן דַּעַר נַאֲטוֹרַ. מַיִן אַרְיִישָׁ נַשְׁמָה הַאָט גַּעֲדָאָרְפַּן גַּעֲבָוִרְן וּוּרְהָן פָּן אַן אַרְיִישָׁן זַיְמָעַן... אַלְעַ טְעוּתִים פָּן דַּעַר נַאֲטוֹרַ זַיְנְעַן פָּאַרְזְּעָנִישׁן. — ער האט גַּעֲכִיכְקָעַט אַין זי האט נִטְ אַיְפְּגַעַהָעָרַט זַו זַעַזְנַן מִיט דֵי פּוִיסְטַן אַין זַיְן בּוֹרְסְטְּקָאָסְטַן אַין צַו שְׁפִיְעַן אַוִּיךְ אִים.

בֵּין עֲפָעַס אַיְזַי אַיר שְׂוֹאַר גַּעֲוָאָרַן אַין דֵי גַּלְעַדְעַר זַיְנְעַן אַ פָּאַל גַּעַטְאַן וּוֹיַּיְלָאַדְעַס. זי האט זיך שִׁיעַר נִיט אַרְאַפְּגַעַקְיִילְטַ פָּן דַּעַר אַטְמָאָנְעַן. וְיִידְעַר אַיְזַי גַּעֲשּׁוּמָעַן אַיְנָעַם יִם פָּן טְעַבְּרַע אַין דֵי פִּידְלַהָאָט וְיִידְעַר מִיטְגַּעַלְאָגַט מִיט אִיר. זי האט גַּעֲגָרָבָן, דֵי פִּידְלַ, טְףַ אַין זַיַּס ; וּזְיַי וּוּאלְטַ זַיַּי וּוּעַלְןַ דַּעַר גְּרָאָבָן צַו דֵי טִימְפְּסָעַ טְרָעָרַן, וּוּאַס בָּאַחַאָלְטַן זַיַּי אַיר. אַין דַּעַר קְלָאנְגַּ, דַּעַר פִּידְלַמְּ. אַיְזַי גַּעַדְוָרַן וּוּאַס אַמְּאַל פּוֹלְעָר, וּוּאַס אַמְּאַל שְׁוּעַרְעַר אַין וְיַיְלָאַנְשָׁטָעַלְעַדְקָעַר. עַר אַיְזַי גַּעַדְכְּטַעַ רִיוְלְדִּיקְעַ וְאַרְעַמְקִיטַ, וּוּאַס האָט דַּעַרְמָאָנְטַ אַן בְּלָוֶטַ, דֵי דִּיקְעַ, פָּן דִּינְדִּינְסְטַע וְיִיטְיִיקַן, וּוּאַס זַיְנְעַן וְיִידְעַר אַיְפְּגַעַשׂוֹאַלְן צַו דִּיקְעַ, טֻמְפַעַ יְסָוִרִים. מִיט זַיְהָאָבָן אַוְרְדוּוּלְדָעַר זַיַּק גַּעֲוִוְגַּט מִיט אַרְאַפְּגַעַהָבָעָנַע, צַעְפְּלִיקְטַע שְׁטָמָעַן. זַיְנְעַן האָבָן גַּעֲבָרִיט מִיט גִּיהְנוּמְדִיקַע פְּיִירַן. אַוְרְוָאָסְעַרְן האָבָן גַּעֲכָלוּסְיִוְטַ אַן גַּעֲשִׁיכּוֹרֶט אַין מְבוֹלְדִּיקְן אָמוֹיַּין, אַין אַיְן טִיפְעַ אַפְּגָרְנוֹטַן האָבָן שְׁלָאַגְּגָעַן אַין עַקְדִּישַׁן גַּעַרְאַיְעַט, צַוְאַמְּעַן מִיט עַקְלִידִיקַע זַשְׁמִיעַס אַין אַוְמְגַעַלְוּמְפַעְרַטַע, שְׁוּעַרְלִיבְיִיקַע בָּאַשְׁעַפְעַנְיִשְׁן — פִּילְפִּיסִיקַע, פִּילְבִּיכִיקַע. זיַי האָבָן גַּעֲהָאָט אַרְאַפְּהָעָגָנְגָנְדִּיקַע, שְׁפִּיְרַ צַיקְעַ גַּלְעַדְעַר אַין אַוְמְגַהְיִיעַרְעַ, גַּרְאָבַע בְּרִיסְטַן. זיַי האָבָן זַיַּק גַּעַפְּאָרָט אַין אַוִּיפְּ גַּעַפְּרַעְסַן ; זַיַּק פָּאַרְקְנַסְטַ אַין צַעְטְּרַעְטַן... זַיַּק גַּעַמְעַרְטַ אַין גַּעַמְעַרְטַן. אַין פָּן זַיְעַרְעַ גַּאְרְגָּלְעַן האָבָן אַן אַיְפְּהָרָג גַּעַלְסְנִיעַט דֵי גַּרְאָבַע טְעַנְעַר, דָאַס קְלָאנְגְּנִידִיקַע בְּלָוֶטַ, בְּעַת אַ וּוּאַלְדַּ פָּן צַעְפִּינְגְּעַרְטַע לְאַפְּעַם, לְאַגְּגָנְגְּלִידִיקַע, בָּאַחְאָרְטַע, האָט זַיַּק צְנוּנִיפְּיַי גַּעַפְּלָאַכְּטַן מִיט דֵי וּוּאַרְצִילַעַן פָּן דֵי אַוְרְדוּוּלְדָעַר אַין גַּעַשְׁוִידְעַרְטַ מִיט זַיַּק אַיְנָעַם פְּלָאַס פָּן דֵי אַוְרְזְוֹנְעַן — אַין זַיְגָלְאָן וּוּרְוָאָר פָּן מְבוֹלַ. — אַין צַעְרָעְוּעַטַן יִם פָּן יְאַמְּעַר ...

אַ שְׁטִילְקִיְּטַ אַיְזַי אַרְאַפְּגַעַפְּאָלְן אַוִּיךְ אִיר. זי האָט מַעַר נִיט גַּעַהְעַרְטַ דָאַס רְעוּוֹן פָּן דַּעַר פִּידְלַ. אַ רְגַּעַ האָט זַיַּק גַּעַפְּלַטְ פָּאַרְהָאָגְגַעַן אַין דַּעַר שְׁטִילְקִיְּטַ, וּזְיַי אַיְזַי אַהְמָאָקְ פָּן שְׁפִינְזּוּעַבָּסְ, בֵּין אַן אַגְּגָנְגְּלִידִיקַע קָאַלְדְּרַעַ פָּן וְאַרְעַמְעַרְטַ הוּאַתְ האָט זַיַּק צְגַעְדִּיקַטְ : — אַיך בֵּין נִטְ אָזָא שְׁלַעַכְטַעַר. אֹוֵב דַו וּוַיְלַסְטַ, קַעַנְסְטַוְ שְׁלָאַפְּן, — האָט אַ היְסָעַר וּוַיְגַטְ גַּעַבְלָאָן אַין אַיר אַוִּיעַר.

דאָס האָט זִי אויפֿגעֻוּעַקְטַּ — אַיךְ ווַיֵּלֶן ווָאָךְ! — האָט זִי מִתְדִּי לעַצְמָאָה כוֹחוֹת אוִיסְגַּעֲשִׁירְגַּן אָונְ דָּעַרְפִּילְטַ, וּי אַ שׂוּעַרְעַ מסָעַ פְּרַעַטַּ זִי אַרְאָפְּ אַיִן אַפְּגַּרְוָנְטַ.

*

דאָס עַרְשְׁטַטַּע, ווֹאָס זִי האָט גַּעֲטָאָן, ווֹעַן זִי אַיִן אוּפְּ מַאֲרָגָן אַיִן דָּעַרְפִּי אַגְּגָעָה קְוּמָעָן אַיִן אַיְרְ צִימָעָה, אַיִן גַּעַוּעַן צְעַפְּצִילָעָן אַיִיךְ בְּרַעְקָלָעָד דִּי וּוֹעַשְׁ, ווֹאָס זִי האָט נַעֲכָתְן גַּעַטְרָאָגְן. דָּעַרְנָאָר האָט זִי לְאָגְן אָונְ פְּלִיְיסִיק גַּעֲדִיבָּן דָּעַם קַעְרְפָּעָר מִיטְ הַיִּסְׁ וּוֹאָסְעָר אָונְ אַיִם אַיְבְּרָגְעַוָּשָׁן מִיטְ קָאָלָטָן. זִי האָט נִיטְ גַּעַפְּלִיט קִיְּן מִידְקִיטַ — גַּיְכָעָר אָן אַרְטַ יְמַטְוְדִּיקִיט אָונְ אַבְּוֹנוֹנְדָעְרוֹנְגַּ פָּאָר זִיךְ. זִי האָט נִיטְ גַּעַוְאָלָט פָּאָרְגָּעָסְן דִּי פָּאָרְגָּאַגְּגָעָנָעַ נַעֲכָתְן. זִי האָט שְׁטָאַצְלִיטַ מִיטְ אַיְרְ גַּוְרִילְ אָונְ זִי אַיִן גַּעַוְעָן זִיכָעָר, אָזְ זִי ווֹעַט זִי טְרָאָגְן אַיִן זְכוּרָן בֵּין צָוָם סּוֹף פָּוֹן אַיְרְעָ טָעָג. זִי האָט גַּעַטְרָאָכְטַ וּוֹעַגְן וּוֹאַלְעַנְטִינָאָן אָונְ פְּוֹנְקָטַ וּזִי אַיִן גַּעַנְצָן האָט זִיךְ גַּעַפְּלִיט בְּאַנְיִיטַ נַאָּדָעָ דָּעַרְ נַעֲכָתְן, אַזְיִ אַיִרְ אַיִיךְ דָּאָס בַּיְלָד פָּוֹן אַיִם בְּאַנְיִיטַ גַּעַוְוָרָן. זִי האָט מַעַר נִיטְ גַּעַפְּלִיט קִיְּן בָּאַגְּעָר צָו אַיִם — נַאָר עַפְּעָם, ווֹאָס אַיִן גַּעַוְוָעַן לְוַיְטָעַר צְעַרְטָלְעַכְּקִיטַ. זִי אַיִן גַּעַוְוָעַן אַוְמַגְּדָוְלִיק אַיִם צָו זָעָן.

נַאָּךְ דָּעַם וּזִי האָט זִיךְ אַפְּגַּעְוָאָשָׁן אָונְ אַפְּגַּעְטְּרִיקָנוֹתַ, האָט זִי אַרְוִיְּפִּגְּעָצִיזִיגַּן זַוְּבִּעְרָעַ בְּגִידִים אַוִּיףְ זִיךְ — אַ זִּיְדָן קְלִיְידָלַ, ווֹאָס זִי האָט זִיךְ גַּעַהְאָט אַיְנְגָעָה אַנְדָלָט, אָונְ ווֹאָס אַיִן גַּעַוְוָעַן אַזְיִ שִׁין, אָזְ זִי האָט עַס בְּאַחַאלָטַן, צְוֹאַגְּנְדִיק זִיךְ אַיִן הַאֲרָצָן, אָזְ זִי ווֹעַט עַס אַגְּטָאָן דָּעַם טָאָגַ, ווֹעַן דִּי מַלְחָמָה ווֹעַט דִּי גַּוְטָעַ בְּשָׂוְרָה. אַיִטְ האָט זִיךְ זִיךְ שְׁיִינְדָל אַיִר גַּעַקְוּמָעַן אַנְטְּקָעָגַן, אַיִן אַיְרְ גַּעַבְּלִימָלְטַן שְׁלַאְפָרָאָקַ, אַיִן אַסְתָּר אַרְוִיְּפִּ שְׁיִינְדָל אַוִּיףְ אַיִר הַאֲלָדוֹן אָונְ מִיטְ אַ גַּעַבְּרָאָקְן קָול זִיךְ צַעַשְׁתָּאָמָלָט : — עַר אַיִן אַרְאַפְּגַּעְנוּמָעַן... אַרְאַפְּגַּעְנוּמָעַן פָּוֹן דָּעַרְ לִיסְטָעַ!

שְׁיִינְדָל האָט זִי גַּעַנְוָמָעַן קְוָשָׁן אָונְ הַאֲלָדוֹן אָונְ פְּרַעַטַּן צָו זִיךְ : — אַסְתָּרְשִׁי קְרוּין, — אַיִזְ זִיךְ פָּאַרְגָּאַגְּגָעָן אַיִן הַתְּפָעַלְתְּדִיקָעַ סְפָאַזְמָעַן, — מַלְאָךְ פָּוֹן לְאַכְתִּיקָן הַיִּמְלָל ! אַ גַּאנְצָעַ נַעֲכָתְן האָט מַעַן דָּעַךְ קִיְּן אַוִּיגְן נִישְׁתְּ צּוּגְמָאָכָט, אָונְ וּיְיִ גַּעַוְוָלָד אָונְ גַּעַשְׁרִיגָן, וּיְזָלְ מַעַן דִּיר אַפְּדִינְגָן, ווֹאָס זָלְ מַעַן טָאָן פָּאָר דִּיר, גַּלְדָעָן, הַאַרְצָעְדִּיקָעַ ?

— וּוֹ אַיִן וּוֹאַלְעַנְטִינָאָ ? — האָט אַסְתָּהָה, אַ צְעַפְּלָאַמְּטָעַ, גַּעַפְּרָעָגָט. שְׁיִינְדָל האָט אַ וּוֹאַרְפְּ גַּעַטְאָן מִיטְן קָאָפְּ. — וּוֹ זָלְ עַר זִין ? דְּרִיבָעַן אַיִן עַר. אַ גַּאנְצָעַ נַעֲכָתְן נִיט גַּעַפְּאָפְּן, אַיִזְ עַר פָּאַרְטָאָג אַוְעַקְעַפְּאָלָן. קְומַ, כְּעַל דָּעַר מַאֲכָן אַ בְּאַבְקָעַ, כְּעַל דִּיר גַּעַבְּן אַ גַּלְאוֹ קָאָוֹעַ מִיטְ צּוֹקָעָר ! — זִי האָט אוִיפֿגְּעַנְכָּאָפְּ אַסְתָּהָסָבָעַ, בְּלִיק אַוִּיףְ דָּעַר טִיר אָונְ זִיךְ צּוּשְׁמִיכְלָט, וּוֹיְזָנְדִיק אַיִר דָּאָס הוֹילָעָ אַרְטַ פָּוֹן דִּי אוִיסְגַּעַהְאַקְטָעַ פְּרָאַנְטְּ-צִיִּין : — בִּיעַ דָּעַךְ, אַזְ דִּוְיְלָסְטַ אַרְיִינְגִּינָאָן אַיִם אַנְזָאָגָן דִּי גַּוְטָעַ בְּשָׂוְרָה. בִּיעַ דָּעַךְ שְׁוִין ! טָא ווֹאָס שְׁטִיסְטָעַ וּיְיִ אַ לְיִמְעַנְעַר גּוֹלָם ? גַּי, גַּי אַרְיִין ! וּוֹעַק אַיִם אַוִּיףְ, לְאֹזְ עַר וּוֹיְסָן ! נָהָרַ דָּעַךְ שְׁוִין, בְּהַמְּהִנְגָּרָה, ווֹאָס האַסְטָעַ דָּעַךְ צָו שְׁעָמָעַן ! — האָט זִי זִי אַ שְׁטוֹסַ גַּעַטְאָן צָו דָּעַר טִיר.

אסתר איז אידין אין שכנותדיין צימער און צוגעפאלן צו וואלענטינאָס בעט. זי האט באַרייט זיין שווארץן, קאלטנדיקן שייבער און אוועקגעלייגט די האנט אויף דער פֿאָרְעָם פֿון זײַן גּוֹסִין גּוֹף אָונְטְּרָעָן אַיבְּרָעָט. זי האט איינגערגאָן דעם קאָפֶן קישן נעבען זײַן פֿאָרְדְּעָקְטְּן פֿנִים: — כְּהָאָבֶּ דִּיךְ לֵיבֶּ, וואלענטינאָ, — האט זי גַּעֲפִילִיסְטְּרָט.

שינדל איז אַרְיִינְגַּעַקְומָעָן נאָךְ אַיר. זי האט זיך גַּעֲשְׁטָעַלְטַ פֿון דער אַנדְרָעָר זייט בעט אָונְ אַנְגְּעוּהִיבָּן צו טְרִיכְסְּלָעָן דעם שְׁלָאָפְּנִידְקָן: — דָּה, רִיר דָּעַךְ! דִּין מַאְתָּקָעַ בְּאָסְקָעַ אַיז גַּעַקְומָעָן דִּיר אָנוֹגָן דַּי גּוֹטָעַ בְּשָׂוְרָה! — זי האט גַּעַשְׁטָרָאַלְטַ שְ׀יִינְדָּל, טְרָעָן וּבָאָבֶּ הָאָבֶּן גַּעַקְאָפְּעַטַּ פֿון אַירָעֶן אַוְיָגֶן אוֹפֶן וואַלענטינאָס טְשָׁוֹפֶן רִינְגָע. דָּאָס בעט האט זיך שְׁוֹעָרֶן צְעַטְּרָעַשְׁטָשָׁט אָנוֹ אַ דְּוֹנְעַדְיִיכָּרְקָעְרִיכְיָהָט זיך גַּעַלְאָזָן חָרְוָן פֿון צְוִישָׁן דִּי קִישְׁנָס. — דִּיעָרְסָטַ, וּאָסְ מִרְעָדִיטַ צַוְּ דִּירַ, וואַלעַנְטִינְגָע? — האט שְ׀יִינְדָּל נִיט אַוְיִגְעַהָרָט אִים צו טְרִיכְסְּלָעָן אָונְ וּוּגָן. — אַסְתָּר האט אַוְיִגְעַפְּוּעַלְטַ בְּיַם אַלְטָן. בִּיסְטַ אַרְאָפֶן פֿון דָּעַרְ לִיסְטָעַ! — זי האט צְוַגְּעַטְּרָאָגָן אַיר נָאָס פֿנִים צַו זִינְעָם, אַרְיִינְגַּעַצְּוֹגָן אַיז אַיר מַוְילַ אַשְׁטִיקַ פֿון וואַלענטינאָס באָקַן אַוְשָׁ דָּאָס צִימָעַרְ האט זיך צְעהִילְכָּטַ פֿון דָּעַם סְמָאָטְשְׁקָעְדִּיקָּן קוֹשַׁ.

אַסְתָּר אַיז אוֹועַקְגַּעַלְאָפֶן צו דער אַרְבָּעָט. דער קְעָרָאָוָנִיק האט זיך אוֹיְפְּגַעַנוּמָעָן מִיט פְּאָרוּוֹרָפָן אָונְ דְּרָאוֹגָעָן, הַלְּמָאִי זַי אַיז נִיט גַּעַוּעַן אוֹפֶן פָּאָסְטָן דָּעַם גַּאנְצָן פְּאָרְגָּאָנְגָּעָנָעָם טָאָגַן. זי האט אִים נִיט גַּעַהָרָט. בַּיַּם קָעָסָל, בַּעַתָּן אַוְיטְּמִילְּן דִּי זַוְּפָּן, האט זיך גַּעַוְנְגָעָן אָונְ נִיט גַּעַהָאָט קִין אָנוֹגָה, וּאָסְ זַי טָוָט אָונְ נִיט גַּעַהָרָט דָּעַם גַּעֲפִילְדָּעָרַ פֿון הַמָּנוֹן בַּיַּם פְּעַנְצְּטָעָרַל.

איַן אָוּוֹנְטָה האט זַי אַחִימְגַעַבְּרָאָכָט אַיר זַוְּפָּן זַי אַוְיִפְּגַעַעַסְן שְׁטִיעַנְדִּיקְעָרִיְּ הִיְּטַ. דָּעַרְנָאָךְ האט זַי אַוְיִפְּגַעַעַסְן אַיר גַּאנְצָעַ פְּאָרְצִיעַ בְּרוּטַ, דָּעַרְנָאָךְ האט זַי וּדְיָעָרַ גַּעַוּמָעָן זַיְךְ וּוּשָׁן אָונְ דִּינְקָן, אָונְ אַוְיִסְפָּנִיְּ — זַיְךְ פְּצָצָן. זי האט פִּינְטַ גַּעַהָאָט אַיר שִׁינְקִיְּטַ פֿון נַעַכְתָּן, אַבְּעָרַ זַיְךְ גַּעַפְּרִיטַ מִיט אַיר נִיעָרַ שִׁינְקִיְּטַ. זַי האט קְוִים בָּאוֹיְזָן פְּאָרְטִיקַ צַוְּוֹרָן מִיט זַיְךְ, וּוּ וּאַלעַנְטִינְגָּאָן אַיז אַרְיִינְגָּעָרַ קוּמוּנָעַן, זַי אַיז צְוַגְּעַפְּוּאָלַן צַו אִים מִיטְן גַּאנְצָן גּוֹף, פְּילְנְדִּיקַ וּוּ יַעֲדָרַ קְעַמְעָרַלְ פֿון אַיר הוּוִיטַ לְאַכְּטַ צַו אִים.

וּאַלעַנְטִינְגָּאָס פֿנִים אַיז גַּעַוּעַן גַּעַעַנְדָּרָט. עַר האט אַוְיִגְעַזְעַן צְעַטְּוָמְלָט אָונְ אַפְּוּוֹנְדִּיקַ, זַי האט שְׁפִּילְעָוִידִיק אַרְוִיסְגַּעַכְאָפָּטַ פֿון זַיְן האנט דָּאָס פְּאָפְּרִילַ, וּאָסְ עַר האט גַּעַהָאָלָטַן. — אַ «חַתּוֹנָה-קָאָרָטָה...» פָּאָר שִׁינְדְּלָעָן... — עַר האט זַי אַגְּנְעָקָוָקָט מִיט אַ וּוּיְתָן בְּלִיקַ: — זַיְיךְ נִשְׁתַּחַתְּ קָאָזָאָן רִיןַ, וּוּ זַמְאָכָט זַעַךְ... וּוּ עַטְן זַי זַעַךְ אַחִינְטָן אַין גַּאנְצָן אַלְיָין אַין דָּעַרְ פְּרָעָם? — זַיְיךְ אַין גַּעַוְאָרָן גַּעַנְטָעָר אָונְ בעַטְנְדִּיקְעָרִיְּ: — 'עַסְטַ גִּיןְ נָאָךְ אַ מָּאָלַ, אַסְתָּרַ? — צַיוּעַלְ גִּיןְ, וּאַלעַנְטִינְגָּאָן.

*

דער העַר שְׁאָטָעַן אַיז גַּעַוּעַן דָּעַרְשְׁטוֹינְטַ זַי צַו זַעַן: — רְוִיתָה אַרְיִקְעָ ? — האט עַר צְעַשְׁפִּילַט גַּעַפְּגִינְטָלַט מִיט דִּי אַוְיָגָן. וּזַעַן זַי האט אִים גַּעַזְגָּטַ, צְוִילִיבַ וּאָס

זי איז געקומען, איז ער זיך פֿאָרגֿאנְגֿעָן אִין אַ ווילְד גֿעלְעַטְבּּער : — אַ גַּאטַ, ווֹאַס פֿאָרַ אַ קַּאמְעַדְיַע ! זַיְן ווַיְיבּ ! שַׁפְּעַטְעַר וּוַעֲסְטוּ קְוּמָעַן פֿאָרַן וּוַיְיבּ פֿרָאַנְטּ, שַׁפְּעַטְעַר פֿאָרַן פֿרָאַנְטּ וּוַיְיבּ אָן סְיוּוּט זַיְן אָוִיס לְיסְטַעַס. וּוֹעַמְעַן וּוֹעַל אִיךְ גַּעֲבַן דֵּי דִּיטְשָׁן אָן ווּ וּוֹעַל אִיךְ גַּעֲמַעַן כּוֹה פֿאָרַ דִּירַ, רְוִיטְעַר טִיְּוָל ?

— דָּאַס לְעַצְטַעַ מְאַל... — הָאַט זַי גַּעֲבַעַטְן.

— דָּאַס לְעַצְטַעַ מְאַל... — הָאַט ער נְאָכְגַּעַשְׁפּּעַט אָן מִיט אַ מְאַל הָאַרְט אָן קַּאלְט גַּעֲוָאַרְן : — נִיטְאַ פָּן וּוֹאַס צַוְּ רַעַדְן ! עַרְשְׁתָּנוּן, הָאַסְטּוּן נִיט מְעַרְט מִיט וּוֹאַס צַוְּ צַאַלְן. כְּקַעַן אַוְיףּ דִּירַ נִיטְקַוְן. — אָן מִיט אַ מְאַל אִין ער גַּעֲוָאַרְן מְילְדְעַר אָן טְרוּיְעַרְקָעַר : — כְּהָאַבְּ גַּעַמְינְטּ, בִּיסְטַעַס גַּעֲקְומַעַן צּוֹלְבִּיבּ מִירַ. אַ שְׂטִיקַנְשְׁמָה הָאַסְטּוּן מִירַ צַוְּגַעַנוּמַעַן גַּעַכְטַן. כְּיוּעַל דִּירַ דָּאַס נִיט מְוחַל זַיְן. אָן צַוְּיִיטְנְסּ... דֵּי לְיסְטַעַס זַיְגַּעַן שַׁוְּיַן בַּיְּבָאוּן.

וּוְאָלְעַנְטִינְגּ אַט גַּעֲוָאַרְט אַוְיףּ אִים בַּיְּמַם קַּאָרְשְׁנִידְבּוּם. ער אִין מִיט אַיר אַדְרוּףּ אִין אַיר צִימְעָרְלַ. זַי אַט אִים פֿאָרְבְּעַטְן זַיךְ אַוְועַקְצְּזַעְעַצְּן אָן זַיךְ אַלְיַין אַוְועַקְצְּזַעְעַצְּטַ קַּעְגַּנְאִיבְּרַ אִים : — דֵּי לְיסְטַעַס זַיְגַּעַן שַׁוְּיַן בַּיְּבָאוּן, — אַט זַי אִים גַּעַמְאַלְדַּן.

ער אַט אַוְיסְגַּעַשְׁפְּרִיטּ בַּיְּדַעַט הַעַנְטַ אַוְיפּּן טִישַׁ : — כְּיוּוּיסּ, — אַט ער גַּעַזְגַּטְ, — כְּשַׁטְעַל מְעַךְ צַוְּ מִיטְ שִׁינְדְּלַעַן... זַיְגַּעַן נִישְׁטַ קַּאָזָא דִּירַ, זַיךְ זַמְאַכְּטַ זַעַךְ. כְּהָאַבְּ נִישְׁטַ קַּיְן סְךְ צִיטַ, אַסְתְּרַ, מִמְּוֹעַךְ נַאַךְ הַיְּינְטַ צּוֹשְׁטַעַלְן. כְּהָאַבְּ גַּעַקְלְעַרְטַ מְעַךְ צַוְּ בַּאַהֲלַטְן עַרְגַּעַץ... אַבְּעַרְטַ קַּיְן נִישְׁטַ קַּיְן עַסְקַ פֿאָרַ מִירַ. סְיַי וּוֹי גַּיְעַן אַלְעַ בַּלְאַטְעַ מִיטְ דִּעְרַ פֿאָרְטִיעַ, אָנוֹ דִּעְרַ לְאַמְעַדְ קְרוּלַ אָנוֹ דִּעְרַ בַּלְיַנְדְּרַ הַעַנְעַרְטַ מִיטְ זַיְן וּוַיְיבּ גַּיְעַן אַוְיךְ. עַטְמַעַן כַּאֲטַשְׁ וּזַיְן מִיטְ אַיְגְּעַנְעַן. כְּהָאַבְּ גַּעַוְאַלְטַ מִזְאַלְ זַעַךְ אַוְיסְבַּאְהַאְלַטְן, וּוַיְילְ כְּהָאַבְּ גַּעַוְאַלְטַ דֵּא זַיְן מִיטְ דִּירַ... אַוְיפּּן הוֹיךְ. אַבְּעַרְטַ, אָזְכַּעַל וּוֹעַרְן אַ וּוֹאַרְעַם, אַסְתְּרַ... עַטְסִי וּוֹיְנִשְׁטַ טַוְיגַן. — ער אַט זַיךְ דִּירַ גַּעַבְן אַ קוֹשַׁ, יָאַ, אַסְתְּרַ ?

זַי אַט אִים אַרְוְמַגְּעַנוּמַעַן : — כְּהָאַבְּ דִּיךְ לִיבַּ, וּוְאָלְעַנְטִינְגּ, — אַט זַי גַּעַעַטְ פֿרְעַפְלַטְ.

מִיט דֵּי לִיפְנֵן אַוְיףּ אַיר מוֹיל אַט ער גַּעַנְטַפְּעַרְטַ : — כְּיעַל דִּירַ זַגְּגַן אַגְּ אַרְיִשְׁקִיטַ, אַסְתְּרַ, בִּיסְטַעַס גַּעַוְעַן מִין זַיְוָגַן... אִין הַיְּמַלְ פֿאָרְשְׁרִיבַן. כְּבִין גַּעַוְעַן אַ וּוַיְלְדְעַרְטַ יָוָגַן, אַ גַּנְבַּ, אַ מְנוּוֹלַ... כְּהָאַבְּ נִישְׁטַ גַּעַהְאַטְ קַיְן דַוְ אַיְן בְּלַטְ... אַפְּשַׁר דְּעַרְפְּאַרְטַ וּוַיְילְ כְּהָאַבְּ דְּעַךְ... גַּעַזְוּכְטַ.

זַי אַט אִים גַּעַנְטַפְּעַרְטַ מִיטְ אַ שְׁטָאַמְלַעַנְישַׁ : — טִילְ מְעַנְטַשְׁן, וּוֹאַס זַיְגַּעַן זַיךְ בַּאַשְׁעַרְטַ, בַּאַגְּעַבְנַעַן זַיךְ קַיְן מְאַל נִיטַ, מִירַ האַבְן גַּעַהְאַטְ מְולַ... אַוְיףּ מְאַרְגַּן אַטְ מִעַן דֵּי פֿאָרְטִיעַ פָּן אַונְטְּרַוּוּלְטַנְיַקְעַטְ, פֿרְאַסְטִיטְוּטַקְעַטְ אָן פָּן בְּכָל אַוְמְגַעְוּוֹנְטַשְׁעַנְעַ עַלְעַמְעַנְטַן אַפְּטְרַאַנְסְפּֿאַרְטִירַטְ פָּן דִּעְרַ חַפִּיסְהַ אַוְיךְ טְשַׁאַרְנִיעַצְקַעַגְאַ, צַוְּ דֵּי בַּאַנְדְּרַעַלְסַן, וּוֹסְהַאַבְן אַוְיךְ זַיךְ גַּעַוְאַרְטַ רְוִיטְעַר פִּי וּזְגַגְגַעַטְ.

ק א פ י ט ל ז ע צ נ

פסח האט זיך אונטערגעורך און אויף די פראנטן האט זיך א דיר געטאן. די דיטשן האבן אונגעזאגט קrieg יונאסלאיויען און גריינלאנד און די געטאַנִיקעס, וועלכע האבן די איראָפֿעַישׁ לאַנד-קָאָרְטָעַ געהאט אַיְנְגָעְלִיכְצַט אַין די מוחות, זיינען געווען זיכער, אָן פון די באַלְקָאנְעָן ווועט קומען די ישועה. דערצ'ו האבן זיך אויך אַיְנְגָעְלִיכְצַט אַיְנְגָעְהַיְעָרָעַ שְׁלָאָכְתָּן, רַיְזִיקָעַ מִילִיְּ טַעַרְבָּאוֹעֲנוֹגָנוֹגָעָן. — אָן אַין גַּעַטָּא גַּופָּא האט דער פרעוזס דערלויבט צו באָקוּן מצוֹת, ווֹאָס מעָן האט זיך גַּעַקְאָנט באָקוּמָעַן אַנְשָׁטָאָט דער ברוֹיט-צָוְתִּילְוָגָן, פָּאָרִ שְׂטִיטִים זיך, אָן נִיט אַלְעַיְתָּה האָבָן גַּעַכְאָפְּטָה מִצּוֹת, ווֹיְלָה בָּרוּט אַיְנְגָעְן שְׁפָאָרְעָר אַן האט אויך פּוֹלְעָר גַּעַמְאָכָט דֻּעַם מאָגָן. אַבָּעָר די פְּרוּמָע אַיְנְגָעְן האָבָן די חַשְׁבּוֹנָה נִיט גַּעַמְאָכָט. גַּעַוְועַן אויך אָצָּאָל נִיט פְּרוּמָע, ווֹאָס האָבָן אַפְּגַעַנוּמָעַן די מִצּוֹת, נִיט גַּעַט קָוּקָט אויך אַלְעַיְתָּה מַאֲגָן-קָאָלְקָלְאָצְיָעָס — ווֹיְלָה גַּדְרָנִיט אַיְנְגָעְן זֶה דערמָאָגָעָן אַן יצִיאָת מִצְרָיִם, ווֹי אַשְׁטִיקָל מֵצָה.

מייטן אַנְקָום פָּוּן די פְּסַחְדִּיקָע טָעָג, זיינען בְּכָל די מַעֲגַעַנָּר אַפְּטִימִיסְטִישָׁעָר גַּעַוְואָר, ווֹיְלָה סְהָאָט גַּעַנוּמָעַן אַוְיסְטוּן, אָן די גַּעַטָּא-עַרְד גַּופָּא ווֹעַט דֻּעַם יָאָר ווּעָרָן אַקְוָאָל פָּוּן פְּרָנָסָה. אויך מַאֲרִישָׁן, ווֹוָס האָבָן שְׁוִין לְאָנְגָעָקְוִיסְטִירָט די "דוֹשָׁאָלָּקָעָס", די באָרְבָּעָטָע שְׁטִיקָעָר באָדָן, ווֹאָס האָבָן גַּעַהָעָרָט צו דער גַּמְינָע אַן אַיְרָע אַנְגַּעַשְׁטָעַלְלָעָט, האט מעָן גַּעַנוּמָעַן פְּאַרְצְעַלְיָרִין די פְּרִיעָר פְּלַעְצָעָר אַוְן ווֹרָר סְהָאָט גַּעַהָאָט אַגּוּט "פְּלִיצְעָס", האט גַּעַקְאָנָט ווּעָרָן אַן אַיְגְּנְטִימְעָר פָּוּן אַפְּאָר אַיְלָן עַרְד אויך צו באָרְבָּעָטָן. אָן אַפְּיָלוּ די, ווֹאָס האָבָן נִיט גַּעַהָאָט קִין "גַּוְטוּ פְּלִיאָיָס", צִי בְּכָל קִין "פְּלִיצְעָס" נִיט גַּעַהָאָט, האָבָן זיך אויך, ווֹי נִיט אַיְנָה, דערְ-שְׁלָאָגָן צו אַ בִּיתָּה; אַוְיבָּנִיט אַיְנְגָעָן מַאֲרִישָׁן, אַיְנְגָעָן אַיְגְּעָנָם הַוִּיחָדָה, ווֹוָס מעָן האט אַרְוִיסְגַּעַנוּמָעַן די שְׁטִינְעָר פָּוּן בָּרוּק — אָן יְעַדְעָס שְׁטִיקָל עַרְד, ווֹאָס האט גַּעַדְיָינִיט פָּאָר אַן אַדְרָכָגָאנָגָה, אַיְנְגָעָן דָּא אַפְּאַזְוָאנְדָלְט גַּעַוְועַר אַיְנְגָעָן אַיְנְגָעָן פָּאָרִ משְׁפָחוֹת.

די בִּיטָּן אויך די הַיִּתְ, ווֹי אויך דָּאָס אַוְיסְקָאָלְכָן די רִינְשָׁטָאָקָן אַוְן קְלָאָזָעָטָן אַוְיסְפָּן באָפְּעָל פָּוּן פְּרָעָועָס, האָבָן אַסְכָּד צְוֹגְעַטְרָאָגָן צו דֻּעַם עַרְבִּיּוֹמְטוּבְּדִיקָן האָבָן דָּאָס באַגְּנִיטָעָ פָּנִים פָּוּן גַּעַטָּא נִיט גַּעַקְאָנָט צְעַשְׁטָעָרָן. דער אַנְקָום פָּוּן אַיְדִישָׁן יָמִ-טָוב, דערצ'ו נַאֲךְ פָּוּן פְּסַחְ, האט די אַפְּהַעַנְגִּיקִיטָה פָּוּן ווּעַטָּעָר אַוְן פָּוּן זַיְנָעָ שְׁטִימְנָגָעָן מַבְטָל גַּעַמְאָכָט. אַיְנְגָעָן די הַעֲרָצָעָר האט גַּעַשְׁיִינְטָה די זַוְן אַוְן סְהָאָט קִיְינָעָם נִיט אַוְיסְגַּעַמְאָכָט, ווֹאָס דָּא אַדְרָט האָבָן די צְעַקָּאָפְּעָטָעָ בִּיטָּן זיך פָּאָרִ

וואונדלט אין בלאטע לוושעס און די רינשטאָקָנו — אַין טִיכְּן. ס'האָט גָּראָד אויס-געזען, ווי דאס געטאָ וואָלט זיך אויך אויף דעם אופּן געכּשרט. אַיבָּער די וואָסערן, וואָס האָבן געמאָכֶט די הייזער אויסזען ווי גרויעַ אַינְגָּעָלְיוּוּרטָע שְׂיפָּן, האָט מעַן אַפְּילּוֹ קִיְּין בְּרַעֲטָעָר נִיט גַּעֲקָאנְט אַרְיְבָּרְלִיגְּן, ווֹילְּ הַאלְּצָחָט זיך גַּעֲרָכְּבָּט מִיט גָּאָלְּד צָוְגְּלִיְּדָק אַון מעַן האָט עַס גַּעֲוָוִינְגָּן אויף קִילְּאָגְּרָאָמָּעָן. אַבָּער דֻּעָרְפָּאָר האָט מעַן גַּעֲהָטָה האָלְּצָחָט קְלָעְצָעָר אויף די האָלְּצָחָטְרָעָפָּעָס, אַון אויף זיך האָט מעַן אַרְיְבָּרְגָּעְשְׁפְּרִיזְט וְזָאָסְעָרָן אַון גַּעֲגָּנְגָּעָן ווּ מעַן האָט גַּעֲהָטָה זיך גַּיְּן. — אַון צָוְיְּדָעָר דָּעָר רָעָגָן גַּעֲוָוִיקָט דאס גַּעֲטָא, ווי ער וואָלְּט עַס ווּלְּעַן פָּאָרְשָׁוּעָנְקָעָן אַון צָוְיְּדָעָר זַיְּנָעָן דָּאָך אַרְיְסָגְּשָׁוּמוּמָן פָּוּן אָוְנְטָעָר אִים — אויף לאָדָּק קָעָס פָּוּן בְּטָחוֹן, לוֹיט אַלְּעָ סִימְנִים, אַיְּזָ גַּעֲוָעָן באַשְ׀יִימְפָּרְלָעָךְ קְלָאָר, אַז די מְלָחָמָה האָלְּט זיך בַּיְּם עַנְדִּיקָן.

הָאָרָט פָּאָר פְּסָחָה האָבָּן נַעֲכָן דֵּי פְּלָאָקָאָטָן, וואָס האָבָּן מַודְּיעַ גַּעֲוָעָן ווּעַגְּן דֵּי שְׁפִּיְּזָ-צּוּטִילְּגָעָן אויף יְמִינְתָּוּבָּה, זיך באָוִיּוֹן אַנְדָּעָר בְּאַקְּאָנְטָמָאָכְּבָּגָעָן, אַיְּזָ וּוּלְּכָעָסְאָרָן סְאִיז גַּעֲוָעָן אַרְיִיד ווּעַגְּן אַפְּרִיאְיוּלִיקָעָר דֻּעָגְּטָרָאָצְיָעָס אויף אַרְבָּעָט אַוְיְסָעָרָן גַּעֲטָא — פָּאָר מַעְנָעָר פָּוּן אַכְּצָן בֵּין פְּינִי אַון פָּעָרְצִיךְ יָאָר אַון פָּאָר פְּרוּעָן פָּוּן צְוָאָנְצִיךְ בֵּין דְּרִיאִיסִיךְ יָאָר. אַון גְּלִיךְ האָבָּן דָּוָרָךְ די בְּאַלְעָבָטָע גַּאֲסָן גַּעֲנוּמוּמָן צִיעָן שְׁטָרָאָמְלָעָךְ מַעְנָטָן, בְּאַלְאָדוֹן מִיטּ רָוקָעָק, באַחְגָּנְגָּעָן מִיטּ גַּעַשְׁיר — די וואָס האָבָּן זיך פְּרִיאְיוּלִיק צְגָּוָעָשְׁטָעָלָט צָוָּם אַרְיְסִישָׁקָן. נַאֲך זיך זַיְּנָעָן נַאֲכָגְּעָלָפָּאָן די גַּעֲבְּלִיבָּעָנוּ מַשְׁפָּחָה-מִיטְגָּלִידָעָר : וּוּיְבָּעָר, קִינְדָּעָר, עַלְטָעָר, וואָס האָבָּן זיך באָ גְּלִיתָט צָוּ דָּעָר תְּפִיסָה אויף טַשְׁאָרְגָּנִיעָצְקָעָגָא, פָּוּן ווּאָגָּעָן די טַרְאַנְסְּפָּאָרָטָן זַיְּנָעָן אַפְּגָּעָפָּאָרָן.

דָּעָרְצִיךְ זַיְּנָעָן, לְכָבוֹד דָּעָם עַרְשָׁתָן סָדָר, אַגְּגָעָקָומָעָן נַיְעָסָן, אַז די דִּינְטָשָׁן האָבָּן דָּוּרְכָּגְּבָּרָאָכְּן דָּעָם פְּרָאָגָּנְט אויף די בְּאַלְאָנוּנָן ; אַז זיך האָלָאָטָן אָפְּ נַחְנוּנוֹת אַיְּזָ יְגָּאָסְלָאָוִוִּיָּא, גְּרִיכְנָלָאָנד אַון אַיְּנָ אַפְּרִיקָעָ, אַון די הַעֲרָצָעָר פָּוּן די גַּעַטְאָ-יְיִדְּן האָבָּן אַגְּנָעָהוּבָּן צָוּ פְּלָאָטוּרָן ווּעַגְּן גּוֹרְלָפָּוּן אַרְץִ-יְשָׁדָאָלָ. — דָּעָר עַרְבִּ-פְּסָחְדִּיקָעָר טָאגָ אַלְיִין האָט זיך גַּעֲשָׁטָעָלָט מִיטּ אַפְּאָרוּאָסָעָרָטָן הַיּוֹלָן, מִיטּ אַגְּרִיקִיט אַיְּנָ דָּעָר לְוּפְטָן, מִיטּ אַקְּלָטוּן ווִינְטָן, וואָס האָט גַּעֲטְרִיבָּעָרָט די לִיְּבָּעָר אַון אויף גַּעֲפָרָעָסְטָלָט אַיְּנָ דִּי נַשְׁמָוֹת. אַ פְּלוֹצִימְדִּיקָעָ אַנְטְּוִוִּישׁוֹגָ אַיְּזָ בְּאַפְּאָלָן דָּאָס גַּעַטָּא אַיְּזָ אַיְּזָ דָּעָר עַרְשָׁטָעָר סְדָרְ-נַאֲכָטָן.

היִים דָּעָר זָאָקָן-מַאְכָעָר אַון זַיְּן ווּיְיִבְּ רְבָּקה האָבָּן זיך גַּעֲרָאָגְּלָטָן צָוּ דָּעָרְהָאָלָאָטָן דָּאָס יְוּמְטוּבִּידְקָעָ גַּעַמִּיטָּ, ווי זיך האָבָּן גַּעֲקָאנְטָן. רְבָּקה אַיְּזָ אַיצְּצָט גַּעַוְוָעָן אַן אַיְּנְגָּעָן שְׁרוּמָפָּן ווּיְיִבְּעָלָעָ, וואָס אַיְּזָ קְוִים גַּעֲגָּנְגָּעָן אויף די פִּיסָּ. פָּוּן אַיר אַוִּיגְּגָעְטְּרִיקְּנָטָן פְּנוּים האָבָּן די בְּאַקְּנְבִּיְּנָעָר אַרְיְסָגְּשָׁטָאָרָצָט בְּלָוִי, מִמְּשָׁ פִּיאָּלָעָט. פָּאָר שְׁטָרָאָכְּן מִיטּ הַוְּנְדָעְרָטָעָר דְּרָאָבָּנָעָ קְנִיטָשָׁן, ווי מִיטּ דִּינְגָּעָ מעַסְעָר שְׁנוּיטָ — האָבָּן זיך נִיטּ גַּעֲקָאנְטָה האָלָטָן צְוָאָמָעָן, ווי אַיר מְוִילְּ-מוֹסְקָוָל ווּאָלְּטָשָׁ לְאַבְּעָרִיק גַּעַיְּ ווּאָרָן ; אַז זיך האָבָּן זיך גַּעֲוִיקָלָט, אַיְּזָ לִיְּפָ אַיְּזָ דָּעָר אַנְדָּעָרָעָר, שְׁאַפְּנָדִיק אַ קְּרוּמָעָ מְוִילְּ-לִינְיִעָ, וואָס האָט אַרְיְסָגְּעָדְרִיקָט אַוְמָבָּאַשְׁרִיבָּלָעָן צָעָר. אַיר נָאָגָן, בִּינְגָעְרִיךְ אַן פָּאָרְשָׁפִּיצְט, אַיְּזָ תְּמִיד גַּעֲוָעָן רְוִיטָ אַרְוָם די נַאֲוּלָעָכָעָר — פָּוּן קָעָלָט אַון אַפְּטָן

ווײַינְעָן, און דיאוּיגַן האָבָּן, ווי בי אַנדְרֶע גַּעֲטָאַנִּיקָּעַס, גַּעֲוָעַלְטִיקָּט אַיבָּעָר אַיר גַּאנְצָן פְּנִים. זַי האָבָּן אַרְוִיסְגַּעַשְׁיַּינְט פָּוּן דֵּי טַוְנְקָעַלְעַ אַוְיְגַּן־לְעַכְּעַר מִיט גַּרוֹיסָע, טִיפָּע שַׂוְאַרְצָאַפְּלָעַן. אַבָּעָר זַי זַיְינְעָן נִיט גַּעַוּעַן גַּלְאַזְּק אָן נִיט פַּאֲרַגְּנָפְלָט. דָּאס גַּלְעַטְבְּדִיקָּע, וַאֲרַעְמָעַ לִיכְתָּא אַין זַי פַּאֲרַבְּלִיבָּן.

און ר' חַיִּים דָּעַר זַאֲקְנַמְּאַכְּעָר אַיְזָק נִיט גַּעַוּעַן דָּעַר הַדְּרָת־פְּנִימְדִיקָּעַר יִיד פָּוּן אֶיְאָר, צַוְּיִי צַרְיךָ. דֵּי רַעוּיוֹזְעַ פָּוּן דָּעַר "קְרִיפְּאָ" אָן דָּאס גַּעַמְעַן אִם אַיְזָק "רַוִּיטְּן הַיּוֹלְד" האָבָּן אַזְּוִי גַּעַנְדְּרָעַט זַיְן אַוְיְסָעַז, אָזְּ אַפְּיָלוּ אַלְטָעַ בַּאֲקָאנְטָע אָן שְׁכַּנְיָהָם פָּוּן הַוִּיפָּה האָבָּן אִים נִיט דַּעֲרָקָעַט. קְוּדָם הַאָט עַר נִיט גַּעַזְעַן אַוְיִיךְ אַיְזָק — אַוְיִיךְ דָּעַם, וּוּאַס מַעַן הַאָט אִים בָּעֵת דָּעַר אַוְיִסְפְּאַרְשָׁוָג אַיְזָק "רַוִּיטְּן הַיּוֹלְד" אַוְיְסָעַז הַאָקָט. אַוְיִיךְ דָּעַם, אַיְזָק דֵּי בָּאָרָד אִים אַוְיִסְגְּעַרְאָכָן, דֵּי בָּאָקָונְ אַיְינְגְּנְעַפְּלָן אָן אֶבְּשָׁעַדְיִקְּטָעַר נָעָרוּ בַּיּוֹם הַאָלְדוֹן הַאָט אִים גַּעַמְאָכָת הַאלְטָן דָּעַם קָאָפְּ אֶבְּסָל שְׁטִיףְּלָעַךְ, זַיְיטִיק. צַו דָּעַם אַלְעָם צַו, הַאָט עַר זַיְד וַיְינְטָעַר אַוְיִסְגְּעַלְיִיטָשָׁט אָן אַוְיִסְגְּעַלְעַנְקָט אֶפְּסָוּן פָּוּן דָּעַם זַיְינְעָן אִים גַּעַבְּלִיבָּן יִסְוָרִים בַּיּוֹם גַּיְינְ.

אֶנְאָכָת פְּרִיעָר, האָבָּן ר' חַיִּים מִיט רַבְּקָהָן אַוְיִסְגְּרָוִיָּמָט דָּאס חַמְץ אָן גַּעַד כְּשָׁרֶת דֵּי קִיךְ אָן דֵּי כְּלִים. דֵּי אַיְבְּוּשִׁיצָּס האָבָּן זַיְיִ דַּעֲרְלִיבְּט צַו טָאָן מִיט זַיְיִרְגְּ חַלְקָ דִּירָה, וּוּאַס זַיְיִ האָבָּן גַּעַהְאָלְטָן פָּאָר נִיטִיק צַו טָאָן — אָן זַיְיִ אַוְנְטְּרָעְגַּעְלָדָנְט ר' חַיִּים, וּוּי עַר וּוּאָלְטָן, מִיטָּן אַנְקָום פָּוּן פְּסָחָ, גַּעַוְאָרָן דָּעַר אַיְינְגְּטָלְעָכָר בַּאֲלָעַדְ – בַּאֲסָמָּן דָּעַר גַּאֲצָעָר דִּירָה. דַּעְרָנָאָר זַיְיִן בִּיְדָעָ, ר' חַיִּים אָן רַבְּקָה גַּעַבְּלִיבָּן שְׁטִיְּן אַיְזָק מִיטָּן פָּוּן דָּעַר קִיךְ. דָּאס אַוְיִסְגְּהָאָקָטָע אַוְיִיךְ חַיִּים, אֶפְּאָרְלָאָפְּנָס מִיט בְּלָוָס, הַאָט גַּעַקְוָט אַיְזָק וּוּיִיטָן חַלְל, אַבָּעָר דָּאס גַּעַזְוָנְטָעָ הַאָט גַּעַקְוָט אַוְיִיךְ דָּעַם פָּאָרְהָאָנָגָג, מִיט וּוּלְכָן סְאַיְזָן גַּעַוְוָסָט, וּוּאַס עַס טָוָט זַיְיִ אַיְזָק חַיִּים. זַיְיִט טָעַג אַיְבְּוּשִׁיצָּז. רַבְּקָה הַאָט גַּוט גַּעַוְוָסָט, וּוּאַס עַס טָוָט זַיְיִ אַיְזָק חַיִּים. זַיְיִט טָעַג אַוְיִיךְ זַיְיִ גַּעַהְאָט אַרְיִינְגְּעָרְעָדִיט אַיְזָק, אָזְּ עַס וּוּאָלְטָן גַּעַוְוָיְגָט, וּוּאַס זַיְיִ פַּאֲרָבְּעָטָן דֵּי מִיטְוּוֹנְיָנָרָס צָוּסְדָּר, אַדְרָעָר בַּעֲסָעָר גַּעַזְאָגָט : לִיְגָן זַיְיִ פָּאָר צְרָאוּן דָּעַם סְדָר צְזָזָמָעָן — אָזְּ כָּאַטְשָׁ אַיְזָק מָאָל זַאְל מָעוֹן פָּיְלָן דָּעַם טָעַם פָּוּן זַיְיִ אַיְינְגְּנָעָן מַעֲנְטָשָׁן, וּוּאַס זַיְיִנְעָן אַוְנְטָעָר אַיְזָק דָּאָר.

אַיְזָק מִיט אֶנְאָכָת אַיר אַיְנְגְּרָלְעָכָר קָאָמָּפְּ נַאֲכָנָא בַּיּוֹם גַּעַוְוָן אַוְיִגְּעָלְיִוּזָט, וּוּעַן עַר הַאָט זַיְיִ דַּעְרְגָּנְטָעָרְטָן צָוּסְפָּאָרְהָאָנָגָג אָנוּ אֶרְאָרְגָּרְטָאָן אַרְגָּרְטָאָן זַיְיִ אַיְבְּרָגְּעָקְוָמָעָן פָּוּן אַוְנְטָעָר דָּעַם פָּאָרְהָאָנָגָג, רַיְיְבְּנָדִיק דָּעַם רַוְּקָן. גַּלְיִיךְ וּזַיְיִ הַאָט דַּעְרוֹעָן דֵּי פְּנִימְעָר פָּוּן אַרְיִעָמְזָרָס אָנוּ דֵּי פָּאָרְלָעְגָּהָנִים, וּוּאַס הַאָט זַיְיִ גַּעַמְאָלָן, הַאָט זַיְיִ, צַוְּ גַּעַבְּנָן זַיְיִ צִיְּטָן צַוְּ זַיְיִ, — זַיְיִ גַּעַנוּמָעָן פָּאָר זַיְיִ קְלָגָן אַוְיִיךְ אַיר אַרְבָּעָט אַיְזָק דָּעַר וּוּשְׁעָרִי, וּוּזַיְיִ שְׁטִיטִית אֶפְּ צְוּעָלִף שָׁעה אֶתְאָג אָנוּ וּזְאָשָׁט אַוְיִס דָּאס בְּלָוָט פָּוּן זַיְלְגָּרְיִישָׁע הַעֲמָדָעָר.

ר' חַיִּים הַאָט גַּעַוְאָלָט אַיר זַאָגָן, אָזְּ דָּאס וּוּאָשָׁן הַעֲמָדָעָר פָּוּן פָּאָרְוּוֹנְגְּדָעָטָע דִּיטְשָׁע זַעֲלָגָר דָּאָרְפָּ אַיר קִילְעָן דָּאָס הָאָרֶץ. אַבָּעָר אַנְשָׁטָאָט דָּעַם, הַאָט עַר זַיְיִ אַוְיִסְגְּעַלְיִיכְתָּ, אֶקְוּק גַּעַטְאָן מִיטָּן גַּעַזְוָנְטָן אַוְיִיךְ בַּלְוָמְטָשָׁע גַּלְיִיךְ אַיְזָק פָּאָרְגָּעְשָׁלָגָן : — אָפְּשָׁר פָּרָאוּעָט מַעַן טַאָקָעָ הַיִּידְיָאָר דָּעַם סְדָר צְזָזָמָעָן, העָ ?

בלומטשע, האט זי האט זיך געריכט אויף דער אינלאדונג, האט זיך אַ ביסל פֿאַרְלִירִין אָוָן דָּאָס פְּנִים הָאָט אַיְרָ אַנְגָּעוּהָוִיבָּן צָו פְּלָאָמָעָן: — סְזַוָּאָלָט גְּעוּוּן אַ פְּלָאָן... — האט זי גַּעֲנֵטְפָּעָרְטָן.

*

זו דער סְדִּרְנָאָכֶט האט אַלְּצָאַן דער דִּירָה גַּעֲשִׁינְיָט אָוָן גַּעֲשִׁימְעָרָט פָּוָן זַיְבָּעְקִיְּט. דִּי פְּאַדְלָאָגָעָס זַיְנָעָן גְּעוּוּן אַפְּגָעָוָשָׂן אָוָן פְּאַרְדְּעָקָט מִיט דִּי אַלְּטָעָ ברְיוֹנָעָ זַעַךְ. אַיְן דער גְּרוֹיסְעָר שְׁטוּב זַיְנָעָן גְּעוּזָעָן רִ' חִימָס טַעַכְטָעָר, אַפְּגָעָצְוָאָגָן אָוָן אַוְיסְגָּאַלְיִיטָרָט. אַלְּעָ בעַטְנָן זַיְנָעָן הַיְּינָט גְּעוּוּן פְּאַרְבָּעָט, וּוּילָאָפְּלִילָאָדָר דִּי צַוְּיִי קְרָאָנָקָעָ מִידְלָעָקָעָ האָבָּן זַיְדָאָגָט אַנְגָּעָתָאָן צָוָם סְדָר. דִּי מִידְלָעָקָעָ האָבָּן גַּעֲטָרָאָגָן זַיְעָרָעָז וּוּאַכְּעָדִיקָעָ קְלִיְּדָעָר, דִּי אַיְנָקִיצָעָ, וּוּאָס זַיְיָהָבָּן פְּאַרְמָאָגָט. — וּוּילָאָדָר דִּי נִיעָזָאָן וּזְאָכָן, וּוּאָס מַעַן האָט גַּעֲהָאָט אַיְנָגָעָקִיפָּט אַנְהָיָבָּלְמָחָמָה, האָט מַעַן גַּעֲמָוָת פְּאַרְקוּפָּן, כָּמָעָט אַוְמָבָּאַנִּיטָּט — אָוָן צַוְּיִיָּפָּן שְׁפִּיאָוָר דִּי צַוְּיִי יִנְגָּסְטָעָ שַׁוּעָטָעָר, וּוּאָס הָאָבָּן גַּעֲשְׁפִּיגָּן מִיט בְּלוּטָן. אַבָּעָר דִּי וּוּאַכְּעָדִיקָעָ בְּגָדִים, וּוּאָס מַעַן האָט גַּעֲטָרָאָגָן, זַיְנָעָן גְּעוּוּן אַוְיסְגָּאַעָוָשָׂן אָוָן אַוְיסְגָּעָפָרָעָטָן. אָוָן הָאָט דִּי גַּעֲוָנָטָעָ מִידְלָעָקָעָ זַיְנָעָן נָאָר וּוּאָס צְוָרִיקָעָקָומָעָן פָּוָן דָּעָר אַרְבָּעָט אַיְן קָאָרָסְטָעָן-דָּרָעָסְטָרָט, וּוּ זַיְיָהָבָּן גַּעֲנִיתָשָׁ פָּאָסְקָעָס אָוָן בְּיוֹסְטָהָאַלְטָעָרָט פָּאָר דִּיְתָשָׁע וּוּיְבָעָר, האָבָּן זַיְיָ אַלְּעָ אַיְן שִׁיןָן פָּוָן דִּי בְּרָעָנְגָּנְדִּיקָעָ לִיכְתָּ אַוְיסְגָּזָעָן יְמָטוּבָדִיק אָוָן פְּרִישָׁ.

דִּי גְּרוֹיסָעָ, קָאָפְּלָעָנָעָ קִידָאַיְזָ גְּעוּוּן קָאָלָט אָוָן לִיְדִיק. זַיְיָהָבָּן שְׁוִין דָאָס אַיְרִיקָעָ גַּעֲהָאָט אַפְּגָעָטָאָן מִיט אַלְּגָוָעָר צִיְּמָתָ צְרוּיק — אָוָן דָאָס פְּאַרְטִּיקָעָ עַסָּן אַיְזָטָאָנָעָן אַיְן דִּי בְּעַטְנָן בַּיִּי דִּי אַיְבָשִׁיצָם. אָוָנְטָעָר קִשְׁנוּס אָוָן פְּעָרָעָנָעָס — צַוְּאָלָטָן עַס וּוּאָרָעָם. דָאָס האָט זַיְדָאָגָט בְּלוּמְטָשָׁע אַיְבָשִׁיצָ גַּעֲהָאָט אַיְנָגָעָשָׁפָאָרָט, דָאָס עַסָּן זַאְלָ שְׁטִינוֹ אַיְרָעָ בְּעַטְנָן: אַזָּ דִּי בְּעַטְנָן אַיְן צִימָרָ, וּוּ מַעַן וּוּעָט עַסָּן זַאְלָ נִיטָּ צְעָרוּדָעָרָט וּוּרָעָן אָוָן אַזָּ צַוְּיִיטָנָס, וּוּטָזִין אַנְגָּעָנָמָעָר אַרְיִינְצָוּבָרָעָנָגָעָן דָאָס עַסָּן פָּוָן דָּעָר קִידָאַ.

אַיְרָ אַמְּתָעָ כּוֹנָה דָּעָרְבִּי אַזָּ גְּעוּוּן אָזָן אַנְדָּרָעָ. דִּי אַיְבָשִׁיצָם האָבָּן גַּעֲמָלָעָן גַּעֲצִיטָעָרָט פָּאָר דִּי קָאָרְ-בָּאָצִילָן אָזָן גַּעֲצִיטָעָרָט אַיְבָעָר זַיְעָרָ קִינְדָּעָר. זַיְיט דִּי חִימָס צַוְּיִי טַעַכְטָעָר זַיְנָעָן קְרָאָנָקָעָ גַּעֲוָאָרָן, האָט בְּלוּמְטָשָׁע מִיט מַשְׁהָן גַּעֲנוּמוּנָעָ פְּאַרְפָּאָלָגָן דָּעָר «טַעַ-בָּעַ-צָּעַ»-קָאָשָׁמָאָר. זַיְיָהָבָּן בַּיִּי יְעָדָעָר גַּעֲלָעָנָהִיטָּ גַּעֲקָוָקָטָ רְהָלָעָן אָזָן שְׁלָאָמָעָקָן אַיְן דִּי אַיְזָגָן אַרְיִין, גַּעֲטָאָפָט זַיְעָרָעָ שְׁטָעָבָס, דָעָם פּוֹלָס אָזָן טָאָג אָזָן נְאָכָט גַּעֲמָאָכָט פְּלָעָנָעָר, וּוּ אַזָּוִי זַיְדָ אַרְוִיסְצָוָבָאָקָמָעָן פָּוָן דָּעָר דִּירָה אָזָן גַּיְיָן וּוּיְנָעָן פָּאָר זַיְדָ. מִיט אַיְין וּוּאָרָטָ, עַס אַיְן זַיְיָ, דִּי אַיְבָשִׁיצָם. נִיט אַנְגָּעָקָוָמָעָן אַזָּוִי לִיכְתָּ אַנְגָּעָנָמָעָן דִּי אַיְנָלָאָדוּגָעָ צָוָם סְדָר — אָזָן וּוּעָר וּוּיסָ צִיְּבָלְמָטָשָׁע וּוּאָלָט נִיט אַפְּגָעָזָגָט דִּי חִימָעָן, אַזָּ אַוְיָפָן פָּלָאָץ, וּוּ עַר האָט גַּעֲעָרָבָעָט בַּיִּי דִּי «רְאֹזְבִּיאָרָ-קָעָסָ», דָאָס הַיִּסְטָ בַּיִּים צַעֲנָמָעָן אַלְטָעָה הַיּוֹעָר, האָט עַר בְּגָעָגָנָת זַיְנָעָם אַנְמָאָר לִיכְנָן קְלִיעָנָט פָּוָן דָּעָר רְאֹזְרָעָ, וּוּלְכָעָר אַזָּוִי אַיְצָט גְּעוּוּן אָוָן אַיְנָסְפָּעָקָטָאָר פָּוָן וּוּיְגָנָגָס-אָמָט אָזָן וּוּלְכָעָר האָט אַיְם, מַשְׁהָן, גַּעֲגָבָן אַ פָּעָסְטָן צַוְּאָג אַוִּיפָּאָר.

וועינונג פון אַ משפחה, וואס האט זיך פֿרִיּוֹוילִיך צוֹגָעַשְׁתַּעַלְט אַרוֹיסְצּוֹפֶּאָרְן. מיט דעם צוֹזָאָג האט בלומטשע זיך באָוָאָפָּנֵט קעגן דעם געדאנק זועגן די קָאָדְ-בָּאָצְּלִין,

וועלכע האבן אוֹזְעַבָּאָרָע אָזָן גַּעֲפָרְלַעַכְּע גַּעֲלִיעַרְט אַין דער דירָה.

אלְץ אַיְזָן גַּעֲוָעַן גְּרִיאִיט צָום סְדַר אָזָן רְבָּקָה האט גַּעֲהָאָלְטָן די אַוְיָגָן אוֹיְף דער טִיר, צָו דַּעֲרָהָרָן חִימִס טִירִיט, וואס האבן פָּאָר אִיר תָּמִיד גַּעֲהָאָט אַ דְּרִיּוֹפָּאָכָן קְלָאָנָג, וְזִי וּזְאָלָט אוֹיְך גַּעֲהָרְטָן די טִירִיט פָּוֹן אִירְעָ צָוְויִי זָוָן; אַין תָּמִיד אַיְזָן גַּעֲוָעַן אַ וּזְוָנְדָעָן, וואס ערְ קּוֹמֶט אַיְזָן שְׁטוּבָן אַלְיָין. אַבָּעָר דָּאָס מָאָל האט עַד זִיךְ בָּאוֹזְוֹן אַלְיָין. מיט אִים אַיְזָן מִיטְגָּעָקְוָמָעָן אַ גָּאָסְטָן: אַין אוֹסְגָּעָמָאָרְכָּט יִידְלָאָן אַין אַזְּ אַפְּגָעָרְבָּעָנָעָר זְשְׁפִּיצְצָע, מיט אַ צְעַטְרִיבְּעָרָט, קִילְעִידְיק הַיְטָעָלָע אוֹפְּנָן קָאָפָּן, די באָרְד אַרוֹמְגָעְוָיְקָלְט מִיט אַשְׁמוֹנִיך טָוָנְקָלְרוּט טִיכְלָן.

— גּוֹט יְוָמִיטּוּב! גּוֹט יְוָמִיטּוּב! — האט חִימִס אוֹסְגָּעָרְפָּוּן הוֹיךְ אוֹיְף אַ קּוֹל אָזָן בָּאָפְּרִיאִיט די באָרְד פָּוֹן דָעַם פִּילְדָעְקָאָס זָאָק, מיט וּוּלְכָעָ ערְ האט זִיךְ אַרְמוֹנָעָז וּוּקָלְטָן, מְחַמֵּת די שָׁאָלָן, אָוְנְטָעָר וּוּלְכָעָ ערְ האט זִיךְ גַּעֲפָלְגָּטָן באָהָאָלְטָן, האָבָן אִים אַפְּגָעָרְבָּן די הוֹיט אָוְנְטָעָר דַעַר גָּאָמְבָע. — דָאָס אַיְזָן רְזִיסְלְגָּרְין, — האט ערְ פָּאָרְגָּעְשְׁטַעְלָט דָעַם גָּאָסְטָן.

רְזִיסְלְגָּרְין האט שֻׁעְמָעוֹדוֹדִיך גַּעֲמָרוֹקָעָט אָזָן אַרְפָּגְעָנוֹמָעָן דָאָס רְוִוְיָע טִיכְלָן פָּוֹן דַעַר באָרְד: — מִיט די טִיכְעָר אָרוֹם די בעַד זַעַט מַעַן אָוִיסָּס, וְזַעַט מַעַן זְאָלָט גַּעֲלָטָן אוֹיְף צָאַנְ-זְוִוִּיטִיך, — האט ערְ זִיךְ גַּעֲחַמְמָעָט אָזָן דַעְרָלָאָגָּנָטָן רְבָּקָה אַ פָּעַקְעָלָע פָּאָרְוִיקָלָט אָזָן אַהָגָּטוֹן, — דָאָס אַיְזָן מִין חָלָק מַצָּה...

זִיךְ האָבָן נִיט בָּאוֹזְוֹן זִיךְ אַפְּצָרוֹקָן פָּוֹן דַעַר טִיר, וְזִיךְ אַסְתָּר אַיְזָן אַרְיָנְגָּעָז קְוָמָעָן. אוֹיְך זִיךְ גַּעֲוָעָן אַוְיָסְגָּעְפָּזָט, נָאָר דָאָס קְלִיְיד אַיְזָן גַּעֲהָאָגָּגָעָן אוֹיְף אִיר אָוְן אִיר פְּנִים אַיְזָן גַּעֲוָעָן בְּלִיךְ. זִיךְ האָט דַעְרָלָאָגָּנָטָן רְבָּקָה אַ פָּעַקְעָלָע מַצָּה. די נִיעָס, וְזִיךְ האָט גַּעֲהָאָט אַנְצָוָאָגָן דַעַר מַוּמָעָן, אַיְזָן גַּעֲוָעָן קִיְיָן גַּעֲהָבָעָנָע. דַעַר קָעָרָאוֹנִיך האָט אִיר הַיִּינְטָן, פָּאָרָן אַהֲיִמְגִּין, גַּזְזָאָגָט, אַזְּ אוֹפְּנָן בָּאָפְּעָל פָּוֹן פְּרָעָעָס, וּוּרְטָן זִיךְ אַזְּיִיטִיךְט פָּוֹן דַעַר קִיד.

רְבָּקָה פָּאָרְבִּיסְטָן די לִיפְּן: — וּוֹי אַיְזָן מִיר, — האָט זִיךְ גַּעֲשָׁטָאָמָלָט, — דַעַר אַרְיָסְגָּעְוָאָרָפָן. צּוֹלִיב אָוְנְדוֹן מְסֻתָּהָא... דָעַם בִּיסְל זַוְּפָן, וְזָאָס דִּיְאָסְטָן אַרְוִיסְגָּעָז שְׁמוֹגָלָט.

אַסְתָּר האָט זִיךְ אַוְיָסְגָּעְלָאָכָט. צּוֹלִיב אַזְּעַלְכָע זִינְד, וּזְאָלָט מַעַן גַּעֲדָאָרְפָּט דָעַם גַּאָנְצָוּן פְּעָרְסָאָנָל פָּוֹן דַעַר קִיד בָּאַיִיטִיךְן. זִיךְ האָט פָּאָרְזִיכְעָרָט רְבָּקָה, אָז זִיךְ אַיְזָן מַשָּׁש גַּלְקְלָעָד, וְזָאָס דָאָס אַיְזָן גַּעֲשָׁעָן אָזָן הַגָּמ זִיךְ האָבָן בִּידְעָ גַּעֲוָוָסָט, אָז עַס אַיְזָן שְׂוִין גַּאָרְנִיט אַזְּוִי, האָט רְבָּקָה אַנְגָּצְיוֹגָן אַוְיָפָן פְּנִים אַ בְּלִיכְן שְׁמִיכְלָל: — גִּיטְיָץ צָום טִישָׁ, גִּיטְיָץ צָום טִישָׁ! — האָט זִיךְ אַוְיָסְגָּעְרוּפָן, וּוּשְׁנְדִיק זִיךְ אַיְגָּגָן, — לאָמָעָן נָאָר נִישְׁטָם האָבָן קִיְיָן פָּאָרְשְׁטָעָרְטָן פְּסָח.

רְזִיסְלְגָּרְין האָט זִיךְ צּוֹגָעָרְקָט צָו אִיר אָזָן זִוְּטִיךְ אַרְיָסְגָּעְפָּלְיִיסְטָעָרָט: — סְטָהָאָבָן פָּאָר אִים, פָּאָר גַּרְיָנְעָן? סְיוֹוּבִּיךְ אַיְזָן אִים נַעֲבָעָן אַוְיָסְגָּעְגָּגָעָן... סְקִינְד אַיְזָן שְׁפִּיטָאָל. סְשִׁטְיִיט בְּפִירְוִש גַּעֲשָׁרִיבָן אַין דַעַר הַגְּדָה: יְעַדְעָר, וְזָאָס אַיְזָן הַונְּגָעָן... רִיךְ זְאָל קְוָמָעָן עַסְנָה, יְעַדְעָר, וְזָאָס אַיְזָן גַּוְיִט, זְאָל אַרְיָנְגָּמָעָן אָזָן פְּסָח מַאְכָן...

דער פארהאנג אין דער קיד האט זיך א זויג געטאן און די איבושיכס זייןען ארייסגעקומען. משה איבושיך האט געטראגן א זוויס העמד מיט א פארבייקער בגיןדע. זיין מאַרְבִּינְאַרְקָע איזו געווין פֿאַרְקָעְנְּפָלְט אַוְּהַךְ אַלְּעַ קְנָפְלָעַד. «גָּלוֹחַ!» — האט עפָּס איזו חימען א גְּרִילְעַ גַּעֲטָאָן, אוֹפְּנָאָן אַבְּלִיקְ פָּוֹן מְשָׁהָס פְּנִים, וְאֵס איזו געווין גוט אַפְּרָאַזְּרָט איזו פֿוֹנְקָט אַזְּזִי גְּלָאַטְּיק וְיֵי זַיְן שְׁטוּרָן אָנוֹ דַּעַר הַלְּבָעָר גַּאֲלָעָר קָאָפּ. אַבְּעָר עַר האט פְּרִיְנְדָלְעַד אַגְּגָעָנוּמָעַן מְשָׁהָס פָּאָרְן אָרְעָם. עַר האט אַים גַּעֲוָאָלָט בְּעַטְּן בְּלוּזָן אַיְזָן זַאַק: עַר זָאַל נִיט זַיְן בַּיְם טִיש אַיְזָן בְּלוּזָן קָאָפּ. עַר האט נַאַך נִיט גַּעֲהָאָט בָּאוּזָן אַרְוִיסְצְּקוּמוּמָעַן מִיט דַּעַר בְּקָשָׁה, וְיַי עַר האט דערזען אַיְזָן מְשָׁהָס האָנט אַגְּרָיוּ מְאַטְּשְׁעַיְאָוּקָע.

משה האט פֿאַרְדָּעָקָט זַיְן פְּלִיךְ אָנוֹ זַיךְ צְוָעָבוּגָן צַו ר' חַיִּים אַוְיעָר: — דַּעַם גַּרְיְנָעָן קָעָן אֵיךְ. מִידְאָרָף זַיךְ פְּאָר אִים הַיְּתָן. צַוְוֵי מַאֲלַה האט מַעַן אִים שְׂוִין גַּעֲכָפָט בַּיְם אַרְוִיסְגְּבָעָנוּן רַאֲצִיעָס פָּוֹן דַּי וּוּוּגְנָגָעָן.

ר' חַיִּים האט אַוְיף אִים אַפְּינְטָל גַּעֲטָאָן מִיטָּן גַּעֲזָוָנָטָן אַוְיגָן אַזְּרִיקְגָּעָן פְּלִיסְטְּעָרָט: — ר' עַט שְׂוִין מַעַר נִישְׁתְּגָבָעָנוּנָעַ... ר' האט נִישְׁתְּפָאָר וּמַעַן. פָּאוּזָלְיעַ, פְּיִיעָרְלָעַד אָנוֹ אַבְּסָל שְׁעַמְּעוֹדָיק האָבָן זַיךְ אַלְּעַ אַרְמְגָעְשְׁטָעָלָט אָרוֹם גַּעֲגְרִיאִיטָן טִיש. דַּי וּוּסְקִיטָּט פָּוֹן טִישְׁטוֹד אָנוֹ דַּעַר אָפְשִׁין פָּוֹן דַּי לִיכְתָּה האָבָן זַיךְ צַעְשְׁפִּילְט אַוְיף דַּי מַאְטָעַ פְּנִיםָעַ. ר' חַיִּים האט גַּעֲהָאָט פְּאַרְנוּמָעָן דָּאָס אַרְט אַוְיְבָנָאָן, אוֹפְּנָאָן אַוְיסְגָּבָעָטָן בְּעַבְּקָל. זַיְן אַפְּגָרְבִּיבָּעָן יַוְפִּיצָּעָה האט שְׂוֹוָאָרָץ גַּעֲפִינְקָלָט מִיט דִימְעַנְטָלְעָד לִיכְתָּה, אָוֹוִי האט אַוְיךְ דָּאָס רַוִּיטָע, פְּאַרְלָאַפְּעָנָעָן אָוִיגָן, וְאֵס האט גַּעֲקָוקָט אַיְן וּוּיטָע וּוּלְמָן אַרְיִין. דָּאָס גַּעֲזָוָנָט אַוְיגָה האט גַּעֲוָאָנְדָעָרָט פָּוֹן אַיְזָן פְּנִים צֻוְּמָן אַנְדָעָרָן, וְיַי עַס וּוּאלָט וּוּלְמָן אַלְעָמָעָן צְוָאָמְעָנְבִּינְדָן מִיטָּן בְּלִיךְ: צְוָבִינְדָן צַו זַיךְ בָּעַת דַּעַם אָוֹנוֹטָן, וּוּן סַאיְזָן אִים גַּעֲגָבָן גַּעֲוָאָרָן צַו זַיךְ דַּעַר רָאַשָּׁה פָּוֹן פְּסַחְדִּיקָן טִיש. עַר האט זַיךְ קְוִים גַּעֲפִילָט בְּכוֹה אַנְצּוֹפִירָן מִיטָּן הַיְּנִיטִיקָן סָדָר. זַיְן גַּעֲזָוָנָט אַוְיגָה אַיְזָן בְּסָדָר צְוָרִיקָעָשְׁפָרְוָנוּגָן צַו דַּי צַוְוֵי יַיְנְסָטָע טַעַכְתָּר — דַּי קְרָאָנָקָע מִיְּדָלְעָד מִיט דַּי אַוְמָעָנוֹנָט-פְּאַרְדוּרְיְתָלְטָע בְּאָקוֹן, מִיט דַּי גְּלָאַזְּקָע, הַיְּסָע אַוְיגָן, וְאֵס האָבָן גַּעֲשְׁמִיכְלָט צַו אִים אָנוֹן עַפְּס גַּעֲבָעָטָן, גַּעֲרָפָן. דַּי קְרָעָנָק, דַּעַר פִּיבְּעָר, האט זַיךְ גַּעֲמָאָכָט אַוְיסְזָעָן אַזְּוִי פְּרִאַכְטָפָול שִׁין אָנוֹ גַּעֲזָוָנָט — אָנוֹן שְׁטְרָאַלְנִידָק, אוֹ סַ'הָאָט אַוְשָׁ גַּעֲשְׁנִיטָן אַיְן הַאֲרָצָן. — אָנוֹן ר' חַיִּים חַיָּות אַיְזָן אַוְיסְגָּגָנְגָעָן אַיְן בְּעַקְשָׁאָפָט נַאֲךְ אַלְּהָוּ הַגְּבִיאָה... עַר זָאַל בָּאַטְּשָׁ בַּיְם אַרְיִין קְוּמָעָן, כָּפָן אַבְּלִיךְ אַוְיף דַּי צַוְוֵי קִינְדָעָר. אָנוֹ טְרָאַכְטָנִידָק וּוּגָן אַלְיָהָוּן, האט ר' חַיִּים גַּעֲמוֹתָן וּוּרְפָּן אַבְּלִיךְ אַוְיף זַיְן שְׁכָן, מִשָּׁה אַיְבּוּשִׁיךְ, דַּעַם, וּוּמָעָן עַר האט נִיט גַּעֲקָאָנָט מוּחָל זַיְן דָּאָס אַפְּלִיקְעָנָעָן גָּאָט. אַבְּעָר מִשָּׁה אַיְבּוּשִׁיךְ צַעְדָּקָנִיתָשָׁטָע מְאַטְּשְׁעַיְאָוּקָע, וְאֵס אַיְזָן נַאֲךְ גַּעֲוָוָן פִּיכְכָּתָ פָּוֹן רַעֲגָן, האט אַוְיסְגָּעָזָעָן אַלְיָהָוּן הַגְּבִיאָה. אָנוֹ ר' חַיִּים האט זַיךְ זַיךְ אַלְּעַ קְנָפְלָעַד, וְוּס אַיְזָן אַהֲיָגְגָעָנוּמָעָן דַּעַר צָאָרָן אַיְזָן זַיְן הַאֲרָצָן. — אָנוֹן עַר האט זַיךְ גַּעֲפִילָט שְׂוֹאָךְ... צַו שְׂוֹאָךְ אַונְטָעָרְצָהָאָלָטָן דַּי בְּעַנְקָעְנִישָׁ פָּוֹן דַּעַר מְאַטְּשְׁעַיְאָוּקָע. — וּוּטָעָר, חַיִּים. גַּעֲפִינְגָּעָן אַיְזָן זַיךְ דָּאָס וּוּאָרטָן, מִיט וּוּלְכָן צַו נִעְמָן דַּעַם פְּאַרְבְּלָאַנְדָּזָעָטָן אָנוֹ

אויפמאן פאר אים דאס טויער פון ליבט? ער האט געוווארפֿן אַ בליך אויף זיין אורת, ר' גריינען און ער האט אין געדאנק אַ פְּלִיסְטָעֵר געטאן צו אים: «ברודער אין אמונה, חבר אין צער... קומ, לאמיר גיין צוואמען, קריין צוואמען אויף אלע פיר, רופֿן צוואמען מן המיצר...» און ער האט געוווארפֿן אַ בליך אויף די צוויי מאמעס, די צוויי ווייבער, וואס האבן צוגנעריט די סעודה; אויף זיין אייגענער, רבקען און אויף זיין שבנס ווייב, בלטמשען — וואס האבן אין ווייען געבערין, וואס זיינער ווייטיקן און יסוראַס איז גאנרט נגעוען פאר אים, דעם מאנגפֿאַרשוויז, צו דערקענען, וואס האבן געדינט דעם הייליקן נאמען מיט יעדער תנעה, מיט יעדן טאג זיינער, וויסנדיק, צי ניט וויסנדיק. — און ער האט אַרומגענומען מיט זיין אויג יונגע פְּנִימָעָר אַרומ טיש; די, פאר וועמען דער סדר האט געדנאָרט געפראָוט ווערן — און ער האט וויאָדר דערזען זיינע צוויי קראָנקע קינדער... און די צוויי אַנדְערע, די זיין, וואס זיינען ערגעץ דא געווען; וועלכע ער האט גע- קאנט זען נאר מיט זיין בלידן אויג — און זיין גוף האט זיך אַ וויג געטאָן. און מיט אים האט זיך אַ וויג געטאָן די שטילקִייט פון צימער.

ער האט זיך מיט אינט האנט אַנגעכָּאָט פָּאָר דער באָרד, ווי ער וואָלט זיך וועלן אַן אַיד אַגְּהָאלְטָן אַין דעם שוינְדְּלָעְנִישׁ פָּוֹן מוֹחַ אַין גוֹפַּה. אַן אַין דער אַנְ- דערעד האט ער גענוּמָען דעם כוֹס וויין, וואס רבקה האט געמאָכָּט פָּוֹן בּוֹרָאָקָעָס אַן סָאָכָּאָרִין אַן ער האט אַגְּהָאלְטָן דעם קִידּוּשׁ. ער האט געזאגט: — «אַ דְּאָנְקָדְּרִין, גַּאֲטָה, אַונְדְּזָעָר גַּאֲטָה, הָאָרְ פָּוֹן דָּעַר דָּזְאִיקָּעָר רֶגֶע...» — ער האט געווּאַשָּׂן די הענט אַן געטוּנְקָעָן אַ פְּיעַטְרוֹשְׁקָעָ-צְוִיְּגָל אַין אַלְזִ-וּאָסָעָר. ער האט אַפְּגָעַבָּרָאָכָּן אַ האַלְבָּעָ פָּוֹן דער מיטלְטָעָר מצָה אַן זַי באַהָּאָלְטָן אויף אַן אַפְּיקָומָן.

די שטילקִייט אַרומ טיש האַבָּן זיך צַעְקְלִימְפָּעָרט אַן אַלְעָ פְּנִימָעָר זיינען געווּאָרָן יִנְגָּעָר, קִינְדִּישָׁר. ר' חִימַּ אַלְיָין האַט זיך דער- פִּילְט גַּאנְצָ אַן לִיכְיכְּט אַן ער האַט מִיט הַתְּלָהָבוֹת אַ הַיְּבָ גַּעַטָּן דעם טַעַלְעָר אַן געזאגט הוֹיךְ אויף אַ קּוֹל: — «דָּאָס אַיְזָן דָּאָס אַרְעָמָעָ בּוֹרוּמָט, וואס אַונְדְּזָעָר פָּאָ טָרָעָס הָאָבָּן גַּעַגְעָס אַין לְאַנְדְּ מְצָרִים. זָאַל יַעֲדָר, וואס אַיְזָן הַוְּנָגְעָרִיק קָמוּנָעָן עַסְן. זָאַל יַעֲדָר, וואס אַיְזָן נּוֹיט, קָמוּנָעָן אַן מַאְכָּן פְּשָׁת. דָּאָס יַאֲר זיינען מִיר דָּא אַן דָּאָס קּוּמְעַנְדִּיקָּעָ וּוּלְעָן מִיר זַיִן אַין אַרְצִ-יְּשָׁרָאֵל. דָּאָס יַאֲר זיינען מִיר שְׁקָלָאָפָּן אַן דעם קּוּמְעַנְדִּיקָּעָ וּוּלְעָן מִיר זַיִן פְּרִיעִיר מַעֲנְטָשָׁוּן.»

סְאַיְזָן גַּעַוְועָן גַּוְטָ צָו הָעָרָן, ווי אַלְעָמָעָנָס לִיפְּן חָוָר אַיְבָּעָר זיינען רִיד. אַבָּעָר וּוּלְעָסְאַיְזָן גַּעַקְמָעָן צָו פְּרָעָגָן דִּי קְשִׁוּתָה, אַיְזָן ר' חִימַּ אַיְזָמְעָן אַוְמְבָאָקוּום גַּעַוְועָן. זַיִן בּוֹלִיךְ האַט זיך פְּאַרְהָאָלְטָן אויף שְׁלָאָמָעָן, מַשָּׁה אַיְבָּוּשִׁיץָן זַיִן אַן מַשָּׁה אַיְבָּוּשִׁיךְ האַט רְוִיךְ גַּעַשְׁמִיכְלָט: — ער קָאַן נִישְׁטָה, ר' חִימַּ... — טָאַ פְּרָעָגָט אַיר דִּי קְשִׁוּתָה, שְׁכָנוּ... אַיר אַלְיָין.

מַשָּׁה אַיְבָּוּשִׁיךְ האַט אַרְיִפְּגָעָרָקָט דִּי מַאְטָשְׁעַיְאָוָוקָעָ אַ בִּיסְלַ הַעֲכָר אַיְבָּעָר שְׁטָעָדוּן אַן מִיט אַ רְוִיךְ, קָאָלְטָן טָאַן גַּעַפְּרָעָגָט דִּי קְשִׁוּתָה. נִיְּזָן, אַן דעם פְּרָעָגָט אַלְיָין אַיְזָן קִין פְּרָאָגָעָ נִיט גַּעַוְועָן. דִּי פְּרָאָגָעָ אַיְזָן גַּעַוְועָן בְּאַגְּרָאָכָּן טִיךְ — אַיְ-

משהס בליך. אַ חוצפהידיקע, עגבערנדיקע קשיה פון אלע קשיות. ר' חיים האט דערפילט אַ קאָלט שוידערל איבער זיין ליב און ער האט באַשלאָסן: הײַנט בי נאָקט ווועט ער נישט שמעען קיין דברוי תורה. ער ווועט ניט אַרומרעדן און ניט אַריינִ טייטשן. ער האט ניט קיין כות. ער ווועט זיך האַלטן ביַ דער הגדה, בלוייז ביַ דער הגדה... .

אַבער וווען ער איז צוגעקומען צו דעם אַרט אין דער הגדה, ווועס זאגט זיך, אוּ יעדער, וואָס מאָקט גרעסער די דערצַילונג פון יציאת מצרים, פֿאָרדינַט אַ לוֹיב, איז ער שטיל געבליבּן אַ רגע, גענישטערט איז זיך, — בּוּ אַ קול האט איז אַים אוּפְּגַעֲלָאָקט גַּעֲטָרִי אַון פְּרוּם: נִין, נִיט פֿאָרֶן לוֹיב ווועט ער לענגער מאָכֵן די מעשה ווועגן יציאת מצרים. נִאר ווילַ דַּי מעשה חַלְשָׁן זַיְדָאָךְ אלע צו הערדן... אַון אין דער מעשה אַלְיַין איז דַּאָךְ פֿאָרֶן גַּעֲוֹעַן דער ענטפֿער, דער אַמְתָּעָר ענטפֿער. ער האט דערפֿילט, ווי זיַין האָרֶץ ווּרטַט פּוֹל אַון וויַ רִידַ שְׁפָאָרַן זַיְדָאָם צוּ די לִפְּן. ער האט דערהערט אַ הוֹיךְ בּוֹרְשַׁעַן אַין בּוֹיךְ פּוֹן זַיְן בּוֹיזְצַעַר, ר' גְּרִינְזַעַן — אַון ער האט גַּעַזְעַן, וויַ דַּי יַוְּנָגַע בּיַם טִישַׁ עַסְן זַיְדָאָמַט מִיטַּגְעַזְעַנְגַּען אַין דער מצה. גוּט, אַט אָווּי, אוּפְּרַיךְ בּוֹרְשַׁעַן דַּעַמְּגַעַרְטַּעַן, האט דַּיְהַדָּה עַרְשַׁט גַּעַהְאָט דעם רַעֲכַטְן טַעַם. ער האט אוּפְּגַעְהַוִּיבָּן דַּעַם כּוֹס אַון דַּאָס גַּאנְצַע ווּזְעַן זַיְנָס האט זַיְדָאָרַן וְרִידַ אַרְיס גַּעַטְאָנוֹן מִיטַּגְעַזְעַנְגַּען דַּי בּוֹרְשַׁעַן דַּיְהַדָּה דִּיקָעַ בּיַכְעָר: — «אַון דַּאָס אַיִּה, ווּאָס אַיִּז בּיַגְעַשְׁטָאָנְגַּען אַונְדוּעָרָעַ אַבּוֹת אַון אַונְדוֹן. ווּילַ עַס אַיִּז גַּעַוּעַן נִיט אַיְנָעָר, ווּאָס אַיִּז אוּפְּגַעְשַׁטְאָנְגַּען קַעַגְן אַונְדוֹן, אַונְדוֹן צוּ פְּאָרְטִילִיקָן. אַבער הקדוש ברוך הוא באָפְּרִיאִיט אַונְדוֹן פּוֹן זַיְעַרְעַע הַעַנְטָן... ». חַיִּים זַעַוּדִיקָע אוּיגָן אַיִּז אַ פָּאָל גַּעַטְאָנוֹן אוּפְּנַסְכָּס, ווּאָס אַיִּז גַּעַשְׁטָאָנְגַּען אַנְגַּעַן גְּרִיטַט פְּאָרְ אַלְיַהוּ הַנְּבָאָיָה. עַפְּעַס האט אַין חַיִּים עַגְּצִימְבָּלָט, קִינְדִּיש, בּעַטְנְדִּיק, עַרְ האט אַוְּפְּגַעְהַוִּיבָּן בּיַדְעַה הַוְּרָאָד: — «אַון גַּאט האט גַּעַזְעַן אַון ער האט גַּעַוּסְט... ». — דַּאָס קָול האט זַיְדָאָמַט כּוֹס, אַרְיס צִיטְרָנִיש האט אַים אַיִּינְגַּעַנְמַעַן אַון ער האט גַּעַוְוִינְט אַון נִיט גַּעַוְוִוסְט, אַוְּ ער ווּינְט. נַעֲבָן אַים האט זַיְדָאָרַן גַּעַשְׁאָקָלֶט ר' גְּרִין אַון ער האט גַּעַוְוִינְט אַון נִיט גַּעַוְוִוסְט, אַוְּ ער ווּינְט. אַון בּיַ דַּעַר זַיְטַ אַיִּז גַּעַזְעַס זַיְן דְּבָקָה אַון זַיְהַ אַט גַּעַוְוִינְט אַון נִיט גַּעַוְוִוסְט, אַוְּ זַיְיַ ווּינְט. דַּי בּלִיכְעַ פְּנִימְעַר פּוֹן דַּי יַוְּנָגַע הַאָבָן גַּעַקְוּט מִיטַּשְׁטוּנָעַן, מִיטַּשְׁרוּטַט טַוְּנְקָעַלְעַ אַוְּיגָן. — «אַון גַּאט האט אַונְדוֹן אַרְיס גַּעַזְעַנְמַעַן פּוֹן מִצְרָים... ». האט חַיִּים גַּעַוְוִסְט דַּיְרִידַ, פִּיכְכַּט אַוְּ שִׁיכְרָלְזַן, — «אַרְיס גַּעַזְעַנְמַעַן, נִיט דַּרְךְ אַ מְלָאָך, נִיט דַּרְךְ אַ שְׁרָף אַוְּנִישְׁטַדְוָךְ אַ שְׁלִיחַ... נִאר הקדוש ברוך הוא אַלְיַין, בּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ... ». שְׁנָאָמָר: אַון אַיךְ ווּאַל אַדְוָרְכָגִין דַּוְרָכָן לְאַנְדָּמִים אַין דַּעַר דַּאֲזִיקָעַר נַאֲכָט... ». — דֻּעְרָנָאָךְ הַאָבָן זַיְיַ טְרָעָרִיךְ, סִיְּתַהְלָהְבּוֹתְדִּיק גַּעַזְעַנְגַּעַן דִּינְיוֹ אַון ר' חַיִּים אַיִּז אַנְגַּעַנְגַּעַן וּוּיטְעַר: — «אַין יַעַדְן דַּאֲרָף דַּעַר מַעֲנְטָשַׁ זַיְדָאָרַן, וויַ ער וּאַלְאָט אַלְיַין אַרְוִיס פּוֹן מִצְרָים... ». נִיט בּלוּזַי אַונְדוּעָרָעַ אַבּוֹת האט דער הקדוש ברוך הוא באָפְּרִיאִיט, נִאר אַונְדוֹן האט ער באָפְּרִיאִיט מִיטַּ

זַיְיַ... »

דא האט ר' חיים דערזען, ווי משה איבושץ ביגט זיך צו זיין זון שלאמען
און פארנומען, ווי משה גיט א זאג איזן א האלבן פלייטער : — דאס געתא, פאר-
שטייסטו מיד, איזן פונקט ווי דאס לאנד מצרים. די יידן, ואט זיינען ארויס פון
מצרים זיינען אוועק צום הר סיני, און באקמען די תורה... פון זיעירע יסורים האבן
זוי עפֿעס געלענטן. ווען מיר וועלען ארויס פון דאנגען... וועט זיין אונדזער פליקט
צו גיינן צו א ניעם סיינַ... זיך אויפֿצָהִיבּן...

ר' חיים האט דערפילטן, ווי אלע גיט זיך אַז אַזארך אין אַים. נאָר ער האט זיך בעמאות גובר זיין. וואָס האט ער דען דערווארט זאל משה זאגן זיין זוּן? אַן ער, חיים, האט זיך דאָך געיגראיט צו ענטנפערן דעם פֿאָרְבִּלְאָנדְשׁוּעָטָן, צו פֿירְן אַים צוֹריַק אֲהַיִם מֵיט די ווערטער פֿון דער הָגָדָה. אָזֶן ער אַיז גְּרִיַּת גָּעוּזָן דערוֹויל פֿאָרְבִּיְצָגָוִין משָׁהָם רַיִד. אַבְּגָעָר זַיִן בִּיּוֹזִיכָּעָר, ר' גְּרִין, וועלכְּבָר האט אוֹיך אַוְיפַּט גַּעֲכָפְּט משָׁהָם ווערטער, האט זיך בֵּין אַ טְּרִיבִּיסְל גַּעֲטָמָן אַזְן אַגְּנָעַשְׁטָעלָט די באָרד אוֹיך משָׁהָן: — אַזְן וואָס טוֹיג נִיט דער ערְשְׁטָעָר סִינְיָי... אַזְן וואָס טוֹיג נִישְׁט די עַשְׂרַת קְרִיבָרוֹת?

משה האט זי ביידן, חיימען אוון גריינען, אונגעקיקט א ביסל צעטומלט : —
בְּהַאֲבָב נִיט גְּזֹועָגֶט, אָז זַי טַוְגָּן נִיטָּה... אֲבָעֵר יַעֲדָעֵר דָּוָר, מַיִּין אֵיךְ, מַוּ זַיְךְ אַלְיאִין
בָּאַשְׁאָפָּן וַיַּעֲנֵן עַשְׂרַת הַדִּיבְרוֹת, אַזְן זַיְן לְשׁוֹן... לְוִיט זַיְן וּוִיסָּן. אָוֹן צְוַרְיקְגַּעַשְׁמוּעַסְט,
וְוָאָס הַאֲבָן מִיר אַוְיפְּגַעַטְוּן מַיטְ דֵּי עַשְׂרַת הַדִּיבְרוֹת? הַאֲבָן זַי אַונְדָּז גַּעַהַאַלְפָן
פָּאַרְאִידְן אַזְוַיְיָהּ מַארְיכִים?

האט ר' גרין זיך געלאכט. — ווען מען זאלט זיין אָפֶגְעַהִיטָן, זאלט מען מיט זיין שווין יא אויפֿגַעַטָן! —

— אין טאקע די פראגע, פאר וואס האט מען זיין ניט אפגעהיטן? וואס איז פאראָן איזן זיין, וואס איזן פאראָן איזן אונדז, וואס לאָזֶט אונדז ניט ווערן איזינס מיט די עררת הדיברות? — אַ שוויס איז אַדרויס אויף משהש שטערן. ער האט גע-רדעדט צו ר' גריינען, אבער זיין בליך האט אויפגענַאָפַט ר' חײַים פֿנַיִם אונז ער האט געוווסט דעם צער, וואס זיינע רייד פֿאָרַשְׁאָפַן. אבער ער האט זיך ניט גע-קאנט צורייהאָלטן. אונז ער האט אַרְוִיסְנַעֲפַלְאָצַט נאָך מער אַ צעטומלטער: — אַוְיֵב אַיר ווילט וויסן, האט אויף מיר שטענדיך געבלאָזֶן אַ קעלט פֿון זיין, פֿון די געבאָטן, וואס האָבן דערמאָנטן אָן מיין טאָטָנס אַיבְּיִיקָן לידל: זאלסַט נישט! זאלסַט נישט! זאלסַט נישט הרוגענען! זאלסַט נישט זינדיין! זאלסַט נישט גלויסַט! מען קען אַפְּהִיטן דאס אלֶץ אָון בלִיבָּן אַ רְשָׁעָה... אַ רְשָׁעָה אַין דער נשמה. אונז אַ רְשָׁעָה אַין דער נשמה קען אַרוֹמְגַּיְין די אלֶעָ געבאָטן אָון הרוגענען אָון זינדיין אָון בלִיבָּן מיט רִינְגַּע הענט. אָפְּשָׁר, וווען מען זואָלָט אַנְשָׁטָאָט די לאָס גַּעַזָּאָט: זאלסַט זַאֲרָגָן... יָא, זאלסַט זַאֲרָגָן פָּאָר דִּין נַאֲעַטָּן... זאלסַט לִיב האָבן סַלְעָבָן אָון האָבן דֶּרֶךְ אַרְץ דערפְּאָר... אָפְּשָׁר דֶּרֶךְ דַּעַמְּאָלָט... אָבער דֶּרֶךְ עַיקָּר פֿון אלֶעָן עַיקָּרים: פָּאָר וואס אַין ער אלֶין אֹזָא רְשָׁעָה, דֶּרֶךְ גוֹטֶשֶׁר, רְחַמִּימְדִיכְבָּר אַיְבְּרַשְׁוֹזָר?

בימים טיש האט זיך אונגעהייבן אין אומבאקוועם רוקען פון בענקלעד און בלומע-טעש האט ביינו געווונקען צו איר מאן. משה האט אויפגעעהרט ועדן. אין ציימער

הנימוק הanton אוich או ווימז וועטמאן. או ער אוינז אונאטט.

ר' חיים אלין האט זיך ניט געאנט אפוזנדערן, וואס ער איין בכוון געווען אויסצוהערן משון מיט איזא צויגלאזונקייט — אט ווי ער וואלט געווען איינער פון זיינגע זין, וואס האט איים, חיימען, אנטקענונגערעדט. אודאי האט עס וויי געטאן, צי אבער פארט איין עס געווען איזו. ר' חיים האט ניט געווסט, צי עס איין גוט, צי שלעכט, וואס ער פילט איזו, און ער האט, א צעטראגענערא, אויפגעהויבן דעם כוס אונן אנגעההיבן זינגען הלויה: — «גאט פון דער וועלט, וואס האסט אונדו באָ פררייט און באָפררייט אונדווערט אבות און האסט אונדו מעגלעך געמאכט צו לעבן בין דער דער דזוייקער נאָכט, צו עסן מצה און ביטערס... איזו זאל גאט אונדווערט גאט און דער גאט פון אונדווערט פאָטערס אונדו לאָזע לעבן בין אנדערע יומטובדיקע טאג, וואס וועלן אונדו אנטקענוקומען איין שלום». — ער האט געוואשן די הענט און זיין קול האט זיך צעכיתערט, ווען ער האט געמאכט אַ ברכה און האט אנגעההיבן צו ברעכן די מאה און זי פונאָנדערתיטילן.

רבקה מיט בלומטשען און די צוויי עלטסטע מיידלעך זייןגען אַ לוייך געטען אַין קיד ארין, צו די אייבושיצס בעטן, וו דאס עסן איינזאגנעם פאָרטוליעט מיט דעקן און קישנס. מען האט דערלאָנגט די פיש, וועלכע זייןגען געווען געמאָכט פון אַדְוּרָגֶםָלָעָנָע קָאָרְטָאָפָּל מיט פִּיעְטְּרוֹשָׁקָע אָוּן צִיבָּעָלָעָ-פּוֹדָעָר, באָצִירט פון אוּבָן מיט אַ רְוִיטָּה רְעֵדָל מָעָר. די פִּישְׂ-יְוִיך, ווּאָס האט געהאָט פָּעָטָע אַיְגָעָלָעָד פון וּשְׁעָפָּאָקְ-איְיל, האט געהאָט אַ פָּאָרְמְלָחָמָה דִּיקָּוּן טָעַם. אָזָא האָבָּן אוּיך געהאָט די קָנִידְלָעָד אָוּן אַלְעָ אַיְבָּרְקָעָ מאָכְלִים, ווּאָס זייןגען נָאָכְגָּעָקְמוּעָן, הָגָם די מעָרְטָסָע האָבָּן בְּלִיוּן גַּעֲטְרָאָגָן זִיעָר אַרְיְגָנָעָלָן נָאָמָעָן, אַבעָר געווען געמאָכט פון עָפָעָס אַנדְעָרָש.

אייז מאהס קשיה איצט פאָרענטפערט געווארן? אייז זי נאָך געהאנגען צויזישן די ווענט פון צימער? איין אַט דער רגע אייז דאס ניט וויכטיק געווען. אַט די רגע אייז, אָן שומ צויפל, געווען געבענטשט מיט חדס אָן גוטסקיט. די שטילקיט, וואָס האָט אַראָפֿגענִידערט אַיבערן טיש, אָן וועלכער מען האָט גָּרְנִיט מעָר געהערט, ווי דאס קלינגן פון לעעלען אָון טעלער, אייז וואָס אָטֵל הײַמְלַעְכֶּר געווארן. סַהָאָט זי אויסגעפּילט אַוונְדערלַעְכֶּן מזוק — ווי פְּלִיטְן אָון פִּיקְלָעְדָּן וְאָלְטָן זיך צעַ שְׁפִּילְטָן; ווי מרִים הנבִיאה אַלְיִזְעָן וְאַלְטָט גַּעֲטָאנְצָט אַיבָּעָר די טעלער, אַיבָּעָר די גְּלֹעְזָר. ווי די אַפְּלַעַפְּלַעַטְמַעַטְרַ וְאַלְטָן גַּעֲוָעָן די קְלִימְפְּעַרְלַעַד פָּוּן אַיר אָפְּיָה באָדָעָנסָן; ווי זי וְאַלְטָן גַּעֲוָעָן די אַרְיעַרְינְגָּעָן אַין אַירָע אַוְיעָרָן אָון די צִימְבָּלָעָן אייז אַירְבָּשָׂתְהוּן.

דערנאנך האט מען געוואשן די הענט און געבענטשט. די צוויי יינגסטע מיידלעך דאכין געפונגאָן דעם אַפִּיקומן. מען האט געטרונקען דעם דרייטן כוס. און דער טיר,

וואס מען האט געעפנט פאר אליהו הנבי, האט זיך באוויזן אַ קלײַן יידעלע מיט אַ לאנג שיטער בערדל : — גוט יומ-טוב, יידן ! — האט ער אויסגערפן און זיך פאָז מעלער דערגענטערט צום טיש.

— דאס פינטעלע ייך ! — האבן אלע ביימ טיש צוגליך אויסגערפן. דאס איז געווען דער צונאמען, וואס זיין האבן געהאט פארן טאָפֿיִידל, וועלכער האט זייט אַ צייט געוווינט אַין אִיטשע מאיר דעם טישלערט קעלער.

— מײַזעט אָן אָפּענְעַט טיר, גיט מען אַריין, — האט דאס פֿיצְעַלְעַט יידעלע היימיש געווונקען אָן געלאָפּן מיט די אַיגלעך אַיבער די פֿנִימֶר בַּיִם טיש. ער האט זיין פֿאָרָהָאלָטָן אוֹיףּ די צוֹוֵי יִנְגְּסְטָעָמִידְלָעָךְ : — געפּונְעַט דעם אַפְּיקְוּמָן ? — האט ער נחתקיך געטרייסלְט דאס בערדל אָן אַ גַּרְיָיך גַּעֲטָאָן צוּ די טִיפּעָק עַשְׁעַנְעָס פּוֹן זַיְן יוֹפִיכְעַץ, — צוֹלְבַּיך דעם בֵּין ער טַאַקָּעָ גַּעֲקֻמָּעָן ! — אָן ער האט אַרוֹיסְגַּעַץ שִׁיט אַ הוֹיְפּן צָוקְעַלְעַךְ אוֹיפּן ברעג טיש. — כְּשֶׁר לְפָסָחָה ! — ער האט זיך גַּעֲוָאנְדָן צוּ חִימָעָן : — די גְּרוֹיסָעָ מַעֲגָן אוֹיףּ פֿאָרוֹזָוֹן, נִישְׁקָה. זעַנְעַן מַעֲרָד דַּעַן נִישְׁתָּאָלָע אַין דער בחינה פַּזְן... פּוֹן קְרָאנְקָעָט קִיבְּדָעָר ? — אָן צִימָעָר אַיז גַּעֲוָונָ שְׂטִיל אָן ער האט די שְׂטִילְקִיט גַּעֲלָאָזָן הַעֲגָגָן וּוֹי אַ האָפְּעָרְדִּיקָן פֿרְעָגְצִיכְן. זַיְן פְּנִים אָן באָרְדָּה האָבָן גַּעֲשִׁינְט. פּוֹן די קְלִינְעָ אַיגְלָעָךְ האָבָן אַרוֹיסְגַּעַטְלָט די בְּרַעֲנְגָן דִּיקְעָ לִיכְטָה. — האַטְּצָאָז מִיר אַ גּוֹטָן, גַּעֲזָנְטָן יִומְטָבָה ! — האט ער אוֹיסְגַּעַטְפָּן, אַפְּאַכְעָ גַּעֲטָאָן מִיט דער האָנט אָן אַיז אַרוֹיסָה.

ער האט גַּעֲלָאָזָן די טִיר אָפּן אָן פּוֹן דְּרוֹיסָן האַט זיך גַּעֲהָעָרט אַ שְׁכָנָס קּוֹל, בּוֹלְט אָן קְלָאָר : — «בְּשֻׁבוֹן הָאָתָּה שִׁבְתָּצִוְּן הַיְּנוּן כְּחַלְמִים... דָּאָן זַיְנְעַן אַונְדוֹזְעָרָעָ מַיְלָעָר פּוֹל גַּעֲוָאָרָן מִיט גַּעֲלָעְכְּטָעָר אָן אַונְדוֹזְעָרָעָ צִינְגָּעָר מִיט אַ גְּלִיקְלָעָךְ גַּעַזְגַּעַן... דִּי, וואָס זַיְעַן מִיט טְדָרְרָה, וּוּלְעַן שְׁנִידָן מִיט גַּעַזְגַּגָּן».

דרוֹיסָן האַט עַמְּצָא גַּעֲזָאָגָט : — רְבּוֹתִי נְבָרָךְ...

אָן אַנדְרָוָן שְׁכָנָס קּוֹל האַט דִּיְטָלְעָךְ אַ קלִינְגָּגְעָטָן : — «גַּעֲדָעָנָךְ אַונְדוֹזְאָטָן, אַונְדוֹזְעָרָגָט, פּוֹן אִיצְטָאָן צָום גּוֹטָן. גַּעֲדָעָנָךְ אַונְדוֹזְאָטָן פָּאָר אַ בְּעַנְטְּשָׁוָגָן. הַעַלְפּ אַונְדוֹזְאָטָן פּוֹן אִיצְטָעָר אָן צָום לְעַבְנָן אָן מִיט אַ וּוֹאָרָט פּוֹן יְשֻׁוָּה אָן רְחָמִים. שְׁוִין אַונְדוֹזְאָטָן זַיְן זַיְיךְ מַרְחָמָה אַיבְּעָר אַונְדוֹזְאָטָן, וּוּילְעַן צוּ דִיר הַיְּבָנָן מִיר די אַוְגָגָן, וּוּילְעַן דוּ בִּיסְטָאָלָל מְלָךְ חָנוֹן וּרְחָמִים...»

— זַיְיָ האָבָן דערעהָרט וּוֹי «דאס פֿינְטָלְעָעָיךְ» רַוְפּט אַוְיָףּ אַ שְׁכָנָס שְׁוּעָל : — גּוֹטּ יִומְטָבָה, יִידָן !

רִ' חִימָס דער זַאֲקְנָמָאָכָר האַט זַיְיךְ אַ וּוֹיגּ גַּעֲטָאָן אָן אַוְיְגָעָהוּבָן די העַנְטָט : — «גַּאֲטָט אַיז מִיט מִיר אָן אַיךְ וּוּלְעַל זַיְיךְ נִיט שְׁרָעָקָן. וואָס קָעָן אַ מעַנְטָשָׁה מִיר טָאָן ? גַּאֲטָט אַיז פָּאָר מִיר צְוִישָׁן מִינְיָנָעָה הַעֲלָפְּעָרָס אָן אַיךְ וּוּלְעַל זַיְעַן די מְפָלה פּוֹן מִינְיָנָעָה. אַיךְ וּוּלְעַל נִיט שְׁטָאָרָבָן, נָאָר אַיךְ וּוּלְעַל לְעַבְנָן אָן דַּעֲרַצְיָילָן די מְעַשִּׁים פּוֹן גַּאֲטָט». — אָן ער האַט גַּעֲזָאָגָט «אָודְךָ» : — «אַיךְ דָּאָנָקְדָּה, וּוּיְילְעַן דוּ האַסְטָט מִיר גַּעַזְגַּעַן עַנְטָפְּעָרָט אָן בִּיסְטָאָל גַּעֲוָאָרָן מִין דַעֲרַלְיוֹנָגָן. דוּ בִּיסְטָאָל גַּעַט פּוֹן די עַרְשָׁטָע אָן דִּי לְעַצְטָעָה... דִּעְרָ גַּאֲטָט פּוֹן יְעַדְעָר בְּאַשְׁעַפְּעַנְיָישָׁה... גַּאֲטָט פּוֹן אלְעַד דָּרוֹתָה, וואָס אַיז גַּעֲלוֹיבָט מִיט אַ סְּךָ לְוִיבָּן... וואָס פֿירְט זַיְן וּוּלְעַט מִיט חַסְד אָן זַיְגָעָבָאָשָׁעָה

פעניישן מיט רחמיים... און גאט דרימלט ניט און שלאלפט ניט... דער, וואס ווועקט אויף שלאלפערס און מאכט אויפשטיין די דריימלערס און גיט רייד צו די שטומע און באפריעיט די פארשפארטער און האלט אונגעטער די געפאלענע און גליקט אオス די געבעיגענע... דייל אין דאנקען מיר...» — ערשת איצט איז דער יומ-טוב געקומען אויף ר' חייםס געמייט. זיין נשמה איז געווען זויבער, און א שאטן פון ביטערניש. זאגנדיק, האט ער ממש א צעשפילטער, פונאנדרער גוואווארפֿן די צוקערלעך איבערן טיש, פאָר יעָדָן אַיִינָעָם אַ צוּקָעָלֶל. אָן אַזְוִי הָאָט ער גַּעֲגָט «גַּרְצָה»: — «גַּטְאָן, גַּיב, אַזְוִי מֵיר זָאָלָן עַס טָאָן נָאָךְ אַמְּאָל אַנְדָּאָךְ אַמְּאָל. דוּ רַיְנָעֶר בָּאוּוּינֶר פָּוּן די הוַיְכִּיקִיטָן, הוַיְבָּא אויף דָּאָס פָּאָלָק פָּוּן אָוּמְעַנְדָּלָעָן שְׁטוּבָּ... פִּיר בְּקָרוּב די שְׁפָרָאָ צָוְגָעָן צָו זִיךְ... באָפְּרִיעִיט אָן זִינְגָעָנְדִּיק... צָו צִיּוֹן. לשנה הבאה בירושלים...»

*

צומאָרגָנוּס אֵין דער פרֵי אֵיזַעַן לְאַנְגָּ גַּעֲלָגָן אֵין די בעטָן. דער רָעָגָן האָט גַּעֲוָאָשָׂן די שְׁוִיבָן אָן אַלְאָגְוּיִילִיקָעָ גְּרוֹיִקִיט אֵיזַעַן גַּעֲהָנְגָעָן אַבְּיָרָדָעָם שְׁטִיקָלָן צִימָעָר, וְוָאָס די אַיְבָּוּשִׁיכָּס האָבָּן פָּאָרְנוּמָעָן. מְשָׁה אַיְבָּוּשִׁיכָּס אֵיזַעַן גַּעֲשָׁלָאָפָּן אַיְבָּרָהָגָעָט אַיְבָּרָן קָאָפְּ מִיט דָּעָר פָּוּכָּעָנָדָר דָּעָק: בְּלִינוֹ אַ שְׁטִיקָלָן פָּוּן זִין פְּלִיךְ האָט זִיךְ אַרְוִיסְגָּעָזָעָן: אַמְּאָטָעָר פְּלָעָק אֵין דָּעָר טִיפְּקִיטָעָ פָּוּן קִישָּׁן. נְעָבָן אִים אֵיזַעַן שְׁלָאָמָעָק זִין זָוָן, שְׁלָאָמָעָק אָן פָּוּן אִים האָט זִיךְ אַזְוִי מַעַר נִיט אַגְּגָעָזָעָן, וְוָי אַקְוּטְשָׁמָעָ פָּוּן דָּעָר בְּרוּנִינָר טְשְׁוּפְרִינָעָ.

דָּאָס בְּעַטְלָ אַוִּיף וּוּלְכָן בְּלוּמְטָשָׁע מִיטָּ רְחַלְעָן זִינְגָעָן גַּעֲלָגָן, אֵיזַעַן גַּעֲוָעָן שְׁמָמָל אָן זִיְּעָרָעָ לְיִיְבָּרָע זִינְגָעָן גַּעֲוָעָן צְוֹאָמָעָגָעָפְּרָעָסָט אָן פָּאָרְקָנוּיָלָט אֵין דָּעָר זְעַלְבָּר וּזְאַרְעַמְקִיָּת. זִיְּ זִינְגָעָן בִּיְדָעָ נִיטָּ גַּעֲשָׁלָאָפָּן. רְחַל האָט גַּעֲהָאָלָטָן די פִּיס אַוְיְפָגָעָשְׁטָעָלָט אַונְטָעָרָן אַיבָּעָרָבָּעָט אָן אוֹיף די אַרְוִיסְגָּהָיְבָּעָנָעָ קְנִיעָן האָט וְזִיךְ אַגְּגָעָשְׁפָּאָרָט אַ בָּוָה. אַ בִּיסְלָ נִידְעָרִיקָעָר אֵיזַעַן גַּעֲלָגָן בְּלוּמְטָשָׁעָהָן, אַיְנְגָרְבוּןָ צָלָט, אַוְיְסָגָעְזִיפְּצָט, צָבִיסָן פָּוּן סָאָדָעָ: אוֹיף די עַרְטָעָר, וּוּ עַס זִינְגָעָן אַגְּגָעָלָפָּן בְּלָאָזָן, זִינְגָעָן די פִּינְגָעָר גַּעֲוָעָן אַרְוִיסְגָּהָוִיקָלָט מִיטָּ שְׁמָאָטָעָ פְּאָסָמָעָ. אַ פָּאָר אַוִּיסְגָּהָיְלִיטָעָ בְּלָאָזְוּ-פְּלָעָקָן האָבָּן אַרְוִיסְגָּהָשִׁינָטָן פָּוּן דָּעָר הָוִיטָמִיטָעָ, וְוָי סִימְנִים פָּוּן אַרְאָפָגָעָנוּמוּנָעָ רִינְגָעָן.

דוּהָ האָט נְעַלְיָעָנָט, אַבְּעָר גַּלְיִצְיִיטִיק האָט זִיךְ פָּאָרְנוּמָעָן דָּעָם וְוָאָן אָן שְׁטוּמָעָן פָּאָרְטּוּישָׁ פָּוּן וּזְאַרְעַמְקִיָּת צְוִישָׁן אִיר אָן בְּלוּמְטָשָׁעָן. אַווֹי קָלָאָר אֵיזַעַן גַּעֲוָעָן די שְׁפָרָאָךְ פָּוּן זְיִיעָרָעָ בִּיְדָבָן לְיִיְבָּרָע, וְוָאָס אַיִינָס האָט אַמְּאָל גַּעֲגָעָבָן לְעַבָּן דָּעָם אַנְדָּעָרָן. אַבְּעָר אֵין דָּעָם יִנְגָּעָרָן לִיבָּ אֵיזַעַן עַפְּעָם גַּעֲוָעָן וְוָאָךְ, אַוְיְסָעָרָדָר גַּעֲמִינְזָאָמָעָר וּוּאַכְּקִיָּת — עַפְּעָם, וְוָאָס אַזְוָּעָן גַּעֲוָעָן בָּאַזְוָּנְדָּעָר, וְוָאָס האָט גַּעֲקוּוּלָט אָן גַּעֲמָאָכָט פִּילָן אַוְמָבָּהָאָלָפָן. זִי, רְחַל, האָט אַפְּיָלוּ נִיטָּ בָּאַמְּרָקָט, וּוּעָן די אַפְּגָעָ-זְוָנְדָעָרִיקִיט האָט זִיךְ דָּעָרָוּקָט אֵין אִיר. וּוּעָן דָּאָס נְאַעַנְתָּעָ אָן גַּעֲטָרִיעָ, וְוָאָס אַזְוָּעָן — אָן אֵין האָרֶץ האָט זִיךְ דָּאָס אַפְּגָעָפְּרָעָמְדָטָעָ. זִי האָט מְוָאָ

עהאט פאר דעם געפיל און וואס מער זי האט מורה געהאט דערפֿאָר, דאס בולטער איין עס געווארן: אַ מײַן מאָדנע דאָפְּלַטְקִיט פֿוֹן לִיבְּעַ אָונַן דערוּוּיטעַרְוָנָג.

ווי שטארק זי, רחל, האט געוואָלט צוּרִיקְרוֹפָן די צִיְתָן. אַט גָּרְנִיט לְאָנֶג צוּרִיק, ווען זי האט אָזַי קָלָאָר זִיךְ גַּעֲקָאנְטָן פּוֹנוֹאַנְדְּעַרְקְּלִיבָּן אֵין אַלְץ, וואָס זַי פְּילִיט; ווען יַעֲדַעַר שְׁתִּימְוָנָג, אָפְּלִילּוֹ די אָוּמְקָלָאָרְסְּטָעָ, האט געהאט אַיר אַיְגְּעַנְעָם טָאָן אָונַן קָאלִיר. אַיצְט אָזַי אַלְץ גַּעֲוָעַן פָּאָרְפָּלָאָנְטָעָרטָ, אָוּמְעַגְּלָעָץ צַו בָּאָגְרִיפָּן. אָפְּלִילּוֹ אַיְן דַּי שְׂטִימְעָן מִיט דַּעַרְ פְּרִילְיָן דִּיאָמָּגָּנְטָן. האט זַי זַיךְ צַו דַּי שְׂטִימְוָנְגָּעָן נִיט גַּעֲקָאנְטָן מְוֹדָה זַיְן; ווי אַוְּאָלָט מְוֹרָא געהאט זַי אַרְוִיסְטוּבָּרְעַנְגָּעָן צַוְּמִילְיָן פֿוֹן טָאָג אָונַן דֻּעָרְמִיט אַנְעַרְקְּעַנְגָּעָן, אָזְזַי זַיְנְגָּעָן טָאָקָעָ פָּאָרְאָן אִין אַיר. צוּוִיטָן, האט זַי גַּעַזְוּיְיָפָּלָט, צַי זַי וְאָלָט אַיְבָּעָרְהִוְיָפָּט גַּעֲקָאנְטָן גַּעֲפִינְגָּן די וְעַרְטָעָר, וואָס זָאָלְן שְׂטִימְעָן מִיט אַיר גַּעַמְּט אָונַן עַס קַעְגָּעָן באַשְׁרִיבָּן.

זי האט אַוְּסְגַּעַשְׁטָרָקְטָן די פִּיס אָונַן נַאֲכָלָעָסִיק גַּעֲלָאָן דָּאָס בּוֹךְ אַרְאָפְּפָאָלְן פֿוֹן אַידְ שּׁוֹסִיס. זַי האט זַיךְ אַוְּמְגָדְרִיטָן צַו בְּלוּמְטָשָׁעָן, פָּאָרְוָאָרְפָּן אַהֲנָט אַרוּם אַיר הָאָלְדוֹן אָונַן אַקוֹּש גַּעַטְאָן אַיר אַקְסָל דָּוְרָכָן סְוּעָטָעָר, וואָס בְּלוּמְטָשָׁע האט גַּעַטְרָאָגָן.

גְּלִיְיךְ האט זַי דַּעְרְפִּילְט בְּלוּמְטָשָׁעָן האָנטָן רַיְבָּן אַיר אַרְעָם: — ווי אַ שְׂטִיק אַיְזָן. — האט בְּלוּמְטָשָׁע גַּעַפְּלִיסְטָרָט. — פָּאָר וואָס זָאָלָטָן זַיְן אַזְּאָעָשָׁן אָונַן נִיט אַנְטָאָן קַיְן סְוּעָטָעָר צַוְּמָלָאָפָּן?

רָחַל האט זַיךְ גַּעַטְוְלִיעָט צַוְּאָיר: גַּעֲוָאָלְט זַיךְ אַיְינְגְּרָעָן אִין אַיר, אָזְזַי דָּאָס פְּרָעָמְדָע אָונַן קָאָלְטָע זָאָל צַוְּיָשָׁן זַיְן קַיְיָן אַרְטָן נִיט גַּעַפְּגָּנְעָן: — סְאַיְזָן מִיר נִיט קָאָלְטָן... — האט זַי אַרְיִינְגְּשָׁמִיכְלָט אָונַן בְּלוּמְטָשָׁעָס סְוּעָטָעָר. זַי האט צְגַגְעָטָאָן דָּאָס פְּנִים צַוְּאָלְטָעָס בְּאָק: — «מַמְּמָא... מַמְּמָא...» — האט עַפְּעָס אַיְן גַּעַיְזָן פֿוֹן דַּעַר נַאֲגָּנָט אָונַן דַּאָּרָךְ — פֿוֹן זַיְעָר וְוִוִּיט. טִיף, טִיף אַיְזָן גַּעַוְוָעָן אָונַן אַיְינְגְּזָמָּן קִיְיט אָונַן אַפְּינְגְּצְטָרְנִישָׁ. עַפְּעָס האט גַּעַבְּלִיפְּעָט האַפְּנוּגְּסָלָאָן אָונַן פָּאָרְלִוְיָרָן: «פֿוֹן דִּי טִיפְּעָנִישָׁן... פֿוֹן דִּי טִיפְּעָנִישָׁן... מַמְּמָקִים...» דִּי לְעַרְעִין פֿוֹן העַבְּרִיעִישׁ, דִּי פְּרִילְעַכְעָס קָאָרְמָעְלְקָעָס פֿוֹן דַּעַר «וּוִיְּדוֹזָא» האט גַּעַשְׁרִיבָּן מִיט קָרִידָן אוּפְּן שָׁוֹלְטָאָוָל: «פֿוֹן דִּי טִיפְּעָנִישָׁן רֹוחַ אַיךְ דִּיךְ, גַּאֲטָה...» רַחַם אַיְזָן גַּעַוְוָעָן בַּיְמָם טִישׁ מִיט צְוּוִי אַוְּפְּגָּהָוְהָיְבָּנָעָ העַנְתָּם צַוְּמָסְפִּיט. נִיט פֿוֹן רִיְּ חִיְּמָס לִיְּפָנְן האָט זַי גַּעַהְעָרָט דָּעַם רֹוחַ, נָאָר גַּעַזְוָעָן אִים זַיךְ דִּיְיָסָן, פֿוֹן זַיְנָעָ פְּגָּנָעָר — אַרְוִיָּה, אַרְוִיָּה, דָוְרָכָן סְוִיפִּיט, דָוְרָכָן הַיְמָל. דָּאָס וְאָרָט, דַּעַר אַוְּסְגָּשְׁרִיְהָיָה האָט זַיךְ גַּעַשְׁטִיקָט אִין אַיר בְּזָוּעָם: גַּעַנְיִשְׁטָעָרט וְאַיְגָּעָפְּטָעָר פּוֹיגָּל אָונַן גַּעַזְוָכָּט אַשְׁפָּאָרָע אַרְוִיָּס צַו דַּעַר פְּרִיְיָ — בְּזַי עַס האָט אַוְּמְקָלָאָר, שְׁתָאָלְעַנְדִּיק זַיךְ דַּעַרְשָׁלָאָגָן צַו אַרְיָטָעָם:

«מְמָנְמָקִים רֹוחַ אַיךְ דִּיךְ, מַאמְּמָן,
עַס גְּרוּיט אַוְּיָפָן פְּעַנְצְּטָעָר דַּעַר טָאָג
אוֹן שְׁפָרִיט אַזְּאָא פָּאָרְהָאָנָג אַשְׁוּעָרָן אוֹן שְׁטוּמָמָן
צַוְּיָשָׁן מִין קָלָאָג אָונַן דִּין קָלָאָג.

ממעמקים רוף איך זיך, מאמען,
דיין ליב בריט איזורך דורך מײַן העמד.
מיר זיינען דאך נאענט. מיר זיינען צוזאמען
און דאך — איזוי מורהדייך פרענד...”

ז' האט דערפֿילט בלומטשעס האנט אויף אירע אַרוֹיסְשְׁטִיעָנְדִּיקָע היפָּטָן: —
ווײַז איזו מיר, ווײַז אַוְיסְגָּעַדָּאַרט דו בִּיסְט... וואָס גִּיסְטָנוּ נִיט אַרְאָפּ אָן גַּעַמֶּסֶת זִיך אֵ
שְׂטִיקָל קִילְעָרִיבּ מִיט צָוקָעָר? — דער רִיטָּעָם פָּוֹן דִּי שְׂוֹרוֹת אַיז גַּעוּזָן אַיְבָּרִ
גַּעֲרִיסָן. רְחֵל האט גַּעֲוָוָסָט, אוֹ בלומטשׁוּ וּוּעָט זִיך צָרוּוּ לְאָזָן, בֵּינוֹ זִיך וּוּעָט זִיך
געַמְעַן עָפָעָס צָום עָסָן. די לְעַרְקִיטָּה פָּוֹן אַירְמָאָגָן, וואָס אַיז בֵּינוֹ אַיצְצָעָט גַּעַוּזָן פָּאָרִ
טוּבָּט, צּוֹלִיבּ דָעַם בִּיטָּעָן, נָגְנְדִּיקָן גַּעַפְּלִיל, וואָס אַיז בָּאַהֲרָשָׁם. האט דער-
וְאָכָט מִיט דָעַר מַוְתָּעָרָס בָּאַמְּעָרָקָונָג. זִיך אַיז אַרְאַפְּגַּעַשְׁפְּרָוָנָגָן פָּוֹן בָּעַט אָן צָום
שְׁפִּיּוֹזְקָעְסָטָל. — שְׁנָעַלְעָר, וּוּעָט זִיך פָּאָרְקִילָן, אַזְוִי בָּאַרְוּוּס... — האט בלומטשׁע
זִיך אַונְטָעַרְגָּעַטְרִיבּן.

“אָפְּשָׁר אַיז עָס דָאָס?” — האט רְחֵל אֵטְרָאָכָט גַּעַטָּאָן, פִּילְנְדִּיקָן וּוּי דָעַר כְּעָס
צְעֻוָּאָקָסָט זִיך אַין אַיר גַּעַפְּרִירָעָנָעָם לִיבּ. — “דָאָס צִיטְעָרָן אִיבָּעָרָ מִיר... דָאָס
קוֹקָן מִיר אַיז דִּי אַוְיגָן אַרְיָן. אָפְּשָׁר אַיז דָאָס דִּי סְבָּהּ פָּוֹן מִין וּוּלְעָן אַנְטָלוּפִּין פָּוֹן
אַיר?” אַפְּגַּעַשְׁנִיתָן אֵטְרָאָכָט קִילְעָרִיבּ, האט זִיך אַפְּגַּעַמָּסָטָן אִיר סְלָאִיקָל צָוקָעָר
מִיט דִּי אַוְיגָן. זִיך האט שְׂוִין פָּוֹן לְאָנָגָ גַּעַחַטָּא אַוְיפְּגַּעַנְאָשָׁט אַיר חָלָק. אַזְוִי אַוְיך
שְׁלָאָמָעָק. בְּלוּזָי דִּי עַלְטָעָרָנָס סְלָאִיקָעָס יִיְיָנָעָן נָאָר גַּעַוּזָן הַאלָּבָּ פָּלָ. דָעַר כְּעָס
אַיז אַגְּנָעָשָׁוָאָלָן אַין אַיר: — “פָּאָר וּוּאָס בָּאַהֲלָטָן זִיך נִיטָּהָ פָּוֹן אַונְדוֹ זִיעָרָ צָוקָעָר,
נָאָר רִיכְצָן זִיך מִיט אַונְדוֹ?” זִיך האט אַיְנָגָעָטָוָנָקָעָן דָעַם שְׁפִּיצָהָ פָּוֹן אֵלְעָפְּעָלָעָ אַין
אַיְנָגָעָם פָּוֹן דִּי עַלְטָעָרָנָס סְלָאִיקָעָס מִיט בָּרוּוּגָעָם צָוקָעָר אָן צְעַשְׁמִירָט דָעַם
צָוקָעָר אַיבָּרָן פְּלִיטָּשָׁ פָּוֹן קִילְעָרִיבּ. זִיך האט אַין אַיר אַיְנָגָעָטָוָנָקָעָן אָן גַּעַנוּמָעָן
כְּרוּפָעָן, וּוּאָס אֵמָל גִּיכָּעָר, הַאֲסְטִיקָעָר. דָעַר הַוְּנוּגָעָר אַין אַיר אַיְנָגָעָטָוָנָקָעָן
גַּעַוּוֹאָרָן. שְׁטִיעָנְדִּיקָן בָּאַרְוּוּס אָן צְעִצְיָעָרָטָפָּאָר דָעַר שְׁאָפְּקָעָ, האט זִיך אַיְנָגָעָטָוָנָקָעָן
שְׁלָוָגָעָן דָאָס גַּאנְצָעָ שְׂטִיקָל קִילְעָרִיבּ אָן דָעַר גַּעַמְעַן האט זִיך אַיְנָגָעָטָוָנָקָעָן
גַּיְיך האט זִיך וּוּידָעָר אַיְנָגָעָטָוָנָקָעָן דָאָס לְעַפְּעָלָעָ, עַס פּוֹל אַגְּנָעָשָׁפָט מִיט צָוקָעָר אָן
אַרְיִינָגָעָשָׁאָטָן אַין מַוְיל. מִיט אַיְנָגָעָטָוָנָקָעָן זִיך גַּעַוּזָן צּוּרִיקָאָן בָּעַט אָן פָּאָרָ
צּוּרָגָן דִּי דָעַק אַיבָּרָן קָאָפּ. בלומטשׁע וּוּאַרְעָמָעָ פִּיאָטָעָס הַאָבָּן גַּעַרְבִּין אַירע —
פָּאַרְשְׁטִיעָפְּטָעָ.

— וּוּי דָעַרְלָעָבּ אַיך זִיך אַרוֹיסְצּוּבָּאַקְוּמָעָן פָּוֹן דָעַר דִּירָה. — האט בלומטשׁע
גַּעַפְּלִיסְטִיעָרָט, — מַעַר וּוָאָלָט אַונְדוֹ נִיט גַּעַפְּלִיטָּ, נָאָר עַמְעַץ זָאָל חַלְילָה...
רְחֵל האט פָּעַסְטָעָר פָּאַרְצִיוֹגָן דִּי דָעַק אַיבָּרָן קָאָפּ אָן זִיך אַמְגַעְדָּרִיטָן צָו דָעַר
וְאָגָנט. זִיך האט נִיט גַּעַקָּאָגָט פָּאַרְטָרָאָגָן דָאָס חַיְהָשׁ זָאָרָגָן וּוּעָגָן זִיך אַיְנָגָעָטָוָנָקָעָן.
סִיחָאָט גַּעַשְׁטִיקָט דָעַרְפָּוָן. זִיך האט צְוּגָעָרָעָסָט דָאָס לְיִיבּ צָום דִּיקְטָעָנָעָם וּוּנְטָלָ
נִיט צָו פִּילָּן בלומטשׁע קַעְרָפָעָר. בלומטשׁע האט אַיר גַּעַהְאָלָפָן זִיך אַיְנָדָעָן אָן
אַיז שְׂטִיל גַּעַבְּלִיבָּן, צָו לְאָזָן זִיך שְׁלָאָפָּן. רְחֵל האט גַּעַהְאָלָטָן דִּי אַפְּגַּעַנָּעָ אַוְיגָן אַוְיפָּן

אַפְגָעֵרְבָעָנֶם טָאָפָעַט. דָעַר טָאָפָעַט הָאָט אִין אַ סְךָ קְלִיְינָעַ בִּילְדָעַן, וּוֹסֵס הָאָבָן זַיְד אַיְבָרְגָעְחוֹרוֹת: פָאָרְגָעְשְׁטָעַלְט אַ גּוֹרָאַלְסְקָן מָאַטְיוֹו. אַ פָאָרְפָאָרְאַלְעַלְעַלְעַ לִינְיָעַס, גְּרַזְן-בְּרוּינָעַ, הָאָבָן אַגְּנָעְדִּיט אַוִיפָּ בְּעָרְג. אַוִיפָּ יַעֲדָעַר בִּילְדָעַן: — אַ כָּאָטְקָעַ מִיט אַ פְּרִילְעַכְן רְוִיךְ פָוָן אַ קּוּיְמָעַן. אִין פְּרָאנְטְ פָוָן דָעַר כָּאָטְקָעַ — אַ יְוָנְגָעַר גּוֹרָאַל מִיט אַ יְוָנְגָעַר גּוֹרָאַלְקָעַ אִין פָאָרְבִּיקָעַ קְלִיְידָעַר, דִי פִיס גַּהְוִוִּיבָן אִין אַ גּוֹרְאַלְסְקָן טָאָגָן.

דָאָרָט, וּוֹ דָעַר טָאָפָעַט אִין גּוֹוּזָן אַפְגָעְרִיבָן, זַיְנָעַן דִי בְּעָרְגָ גּוֹוּזָן פָאָרְ-
בְּלִיכְטָן אָוָן דִי כָּאָטְקָעַס פָאָרְמָעַקְט. דָא הָאָט גַּעֲפָעַלְט דָעַר קָאָפְ פָוָן אַ גּוֹרָאַל,
דָאָרָט — אַ גְּאָנְצָעַ גּוֹרָאַלְקָעַ. עַרְטָעוֹרְוַיְוַי הָאָבָן בִּידְיעַ גַּעֲפָעַלְט. פּוֹנְקָטְ קַעְגָּנָאַיבָּר
רְחָלָס אַוִיגָּן אַיְגָּנָעָזְגָּוָן דָעָרְדִּין. — «וַיְיִשְׁוֹתָהּ», — הָאָט זַיְד גּוֹוּזְדָעַרְט. — «אַ בָּאָרְגָ
זַיְד אַרְיִינְגָּעָזְגָּוָן דָעָרְדִּין.» — רְוִיתְ אָוָן גְּרִין, בְּלֹא אָוָן גּוּלְעַל. אָוָן דָּאָס אַיְזָן
אַיְזָן אַיְזָן אַיְזָן. דִי קָאָלִירָן — רְוִיתְ אָוָן גְּרִין, בְּלֹא אָוָן גּוּלְעַל. אָוָן דָּאָס אַיְזָן
אַיְזָן אַיְזָן אַיְזָן אַיְזָן אַיְזָן. אַיְזָן אַיְזָן אַיְזָן גַּעֲפִילְט גַּעֲטְרִיסְטְ פָוָן דָעַר
פְּשָׁטוֹת. נָאָר בָּאָלְדָהָט זַיְד אַרְיִינְגָּעָזְגָּוָן פָוָן אַיְרָ. סְאָיָן אַיְרָ גּוֹוּזָן צַוְּעָג אַיְרָ. —
«דָּאָס אַיְזָן אַלְגָּן. אַ פָּאָפְרִיעְנָעָר לִיגָּן.» — הָאָט זַיְד גַּעֲרָעְדָט צַוְּעָג אַיְזָן
אַיְזָן דָעַר אַמְתָּן, אַיְזָן נִיטְ פָּאָרָאן אַזָּאָ רְוִיטָעָר דָוָיט. אַזָּאָ גּוּלְעַר גּוּלְעַר. אַיְזָן דָעַר
דָעַר אַנְדָעַרְדָר...» זַיְד אָט דָעְרִיפְלִיט אַזָּאָ עָקָל צַוְּעָג לִיאָלְקָעְפְּנִימָעַר פָוָן דָעַט
גּוֹרָאַל מִיט דָעַר גּוֹרָאַלְקָעַ.

פּוֹלְ הָאָט זַיְ אַפְגָעְדָעַטָּאָן דִי הָאָנְטָן פָוָן אַנְטָעָרְן אַיְבָרְבָעַט אָוָן גּוֹנוּמָעַן
אַרְאָפְרָאָצָן מִיטָן נָאָגָל דִי צַוְּיָי אַפְגָעְמָלְעַנְעַ פְּנִימָעַ: מִיטְ נְקַמְהָדִיקָעַ צְוְפְרִידִנִי
קִיְיט שְׁיִילְנְדִיקְ מִיטָן פָאָפְרָ, פְּרִיאָרָ זַיְ, דָעְרָנָאָ — אִים, דָעְרָנָאָ דָאָס הָיָוָל מִיטָן
רוּיךְ אָוָן לְסָוֹף — דִי בְּעָרְג. פָאָר אִירָעָ אַוִיגָּן אַיְזָן גּוּלְבִּיבָן אַ שְׂטִיקָ פָאָפְרִיעְנָעַ
וּוַיְסִיקְיָטָ. — «נִיטָאָ גָּאָרְנִיטָהָ.» — הָאָט זַיְד גַּעֲרִיפְלִיט דָעְרִילְיְכְטָעַרְט אָוָן גּוּזְ
שְׁפָאָסָט מִיטְ זַיְ. — «גָּאָרְנִיטָ אַיְזָן נִיטְ קִיְין לִיגָּן אָוָן גָּאָרְנִיטָ אַיְזָן
זַיְ.» — אַבָּעָר בָּאָלְדָהָט זַיְד אַיְרָ עָפָעָס אַזָּאָרָפָעָס אַזָּאָרָפָעָס אַזָּאָרָפָעָס
פָאָפְרָ אַיְזָן נִיטְ גּוֹוּזָן גָּאָרְנִיטָ. סְאָיָן גּוֹוּזָן גָּרְינְגְּזָלָט אָוָן אַוִיפָּ אִים זַיְנָעַן גּוֹוּזָן
פָאָרְמִירָט לִינְגָעָס אָוָן קְנִיטִישָׁן. זַיְד אָט הָאָלְבָ-שְׁפָאָסִיקָ אַ פְּרָעָג גַּעְטָאָן: — «אָפְשָׁר
אַיְזָן גָּאָרְנִיטָ פָאָרָאן אַזָּאָ זַיְד וַיְיִגְּאָרְנִיטָ? גָּאָרְנִיטָ — אַזָּאָ אַזָּאָ אַזָּאָ אַזָּאָ
טָעַנְיִישָׁ?»

זַיְד אָט בָּאָמְעָרָקְט אַוִיפָן פָאָפְרָ אַ קְאָמְפְלִיצְרָטָעָ קְאָמְפְאָזְיִיצְיָעָ פָוָן דִי לִיְגִיעָס
אוֹן קְנִיטְשָׁן. אַ וַיְדָעְרוֹוִילָן צַוְּיָי זַיְד אָט זַיְד אַיְגָעְנוּמָעַן. — «אָפְשָׁר אַיְזָן עָס דִי פָאָרְ
יָאָרְ שָׁוֹלְ, וְאָס אַיְדָהָבָ? דָאָס בִּיסְלָ בִּיכְעָרָ, וְאָס כְּהָאָבָ גּוּלְיִעְנָט? אָפְשָׁר הָאָט
דָאָס גּוֹרָם גּוֹוּזָן דִי אַיְנְעַרְלָעַכְעַ אַוְמְזִיכְעַרְקִיטָ אָוָן דִי אַפְגָעְפְרָעְמְדִיקִיטָ צְוּוּשָׁן
מִירָ אָוָן דָעַר מַמְעָן? פָאָר וְאָס אַבָּעָר דִי מַמְעָן גְּרָאָד אָוָן נִיטְ פְּרָעָג עָטָאָ? עָרָ
וּוַיְסִ אַוִיד פּוֹנְקָט אַזָּאָרָפָעָס אַזָּאָרָפָעָס אַזָּאָרָפָעָס אַזָּאָרָפָעָס
מִירָ... זַאָגָ מִירָ. אַבָּעָר אַיְךְ דָעְצִיצְיָל נִיטְ אָוָן זַאָגָ נִיטְ. דָאָזָן אַיְזָן
פְּרָעְמְדִיקִיט — אַבָּעָר אַיְיךְ נִיטְ דִי אַינְטִימִיטָעָט פָוָן לִיבָן צַוְּעָג, דִי שְׁפָרָאָד פָוָן

באיירין, וואס איד פארשטיין איזוי קלאר, למשל אציגנדר, אין אט דעם שמאלן בעטעל, בי דער מאמעס זיט. זייןס א גלעט רעדט אנדערש, ווי אירער און אין די טעג, ווען כבין קראנק, טרייב איד אים פון זיך און וויל נאָר זי האָבן דערגעבען.
איך בלויז אַנוּזונהייט ביימ בעט היילט און מאָכט געזונט. — טא וואס איז דאס,
אט דאס צוֹוישן עלטערין און קינדער? זי האָט זיך דערזען ביימ געטליקן סדר-
טיש: די מאָדנען קרובהשאָפט, די פֿאָרְשִׁנְרוֹטְקִיְּתַּן פֿוֹן בלִיקִין, וואס האָבן געצוויגן
פֿוֹן פֿנִים צוֹ פֿנִים; פֿוֹנקט איזוי קָאָמְפְּלִיצְרֶט און פֿאָרְקְּנוּילֶט ווי די לִינְיעַס דָא
אוּפְּנִין פֿאָפִיר. זיז זיינען אלע געווען צוֹזָאָמְעָגְּנוּמָעָן אַין אָן אַיִּינָס: אַיִּין מְשֻׁפְּחָה.
אַבְּעָר די אַיִּינָס פֿוֹן דער אַיִּינָס, יְעַדְעַר יְחִיד אַין אַוְולְטַּפְּרָאָר זַיך. ווי גוֹט זי האָט
דאָס גַּעֲפִילְטַּן נַעֲמָן בַּיִּם טִיש, בַּעַת דַּעַם מַאֲמָעָן, ווען יְעַדְעַר האָט זיך אַיבָּעָר
געבוֹיגַן אַיבָּעָר זַיך טַעלְעָר, מִיטָּן לַעֲפֵל אַין דַּעַר דָּאנְט — אַוְן גַּעֲשַׁפְּטַּה הַיִּסְעָד
פֿאָלִיסְטִּיקִיְּתַּן פֿאָר זַיך אַיגְעָנָעָם מַוְיל. בְּלוֹזִין די אַוְיגַן פֿוֹן די צוֹוִי מַאֲמָעָן. רַבְּקָה
אוֹן בְּלוֹמְטַשְׁעָן, זיינען פֿוֹן צִיְּתַּן צוֹ צִיְּתַּן אַרוֹסְגַּעַשְׁפְּרָוְגָּעָן פֿוֹן וַיְיַעַרְעַטְעָלְרָס
אוֹן בְּאַטְרָאָכְטַּן די קִינְדָּעָר, ווי זַיך וּוֹאלְטַּן מִיט זַיך מִיטְגַּעַוּפְּטַּה אַוְן דָּאָפְּלָט זַאת
גַּעֲזַוְּאָרָן. אַיז דָּאָס וּוֹאָס זַיְעַרְעַט בְּלוֹקִין האָבָּן פֿאָרְדָּאָטָן גַּעַוְּעָן מִסְרָה נְשָׁפְּשָׁת? ווי
וַיְיַזְּתָּה האָט זַי גַּעֲרִיכְכְּת? אַיז זַי גַּעַוְּעָן בְּכָוח צוֹ צַעַשְׁפָּלְטַּן דַּעַם אַטָּאָם. אַיז לִיבָּע?
רַחַל האָט אַינָּעָם לְאַבְּרִינְטַּן פֿוֹן לִינְיאָס אַוְיפְּן פֿאָפִיר דַּעַרְעַזְעָן דָוָן. עַפְּסַת האָט זיך
אַקְאָרְטְּשַׁע גַּעַטְאָן אַין אַיר. אַיז דָּאָס גַּעַוְּעָן דָּאָס פֿיְיעָר, וואָס האָט פֿאָרוּוִישְׁטַּה
גַּרְעָנָעָץ צוֹוִישַׁן וּוֹעַלְטַּן אַוְן וּוֹעַלְטַּן: גַּעַמְאָכְטַּן צִיְּעַן אַין וּוֹעַלְטַּן צוֹ דַּעַר אַנְדְּעָרָעָר מִיט
אַלְעָם דְּרִימְלָעְנְדִּיקָּן אַוְן וּוֹאָכָּן, וואָס אַין דִּיר? אַוְן דָּאָר, — זַי האָט אַפְּרָד גַּעַטְאָן
מִיטָּן נַאֲגָל אַיבָּעָר די פֿאָפְּרִיךְ-קִנְיָהָן: — זַיְיַה האָבָּן זיך לִיבְעַתְאָמָּת. זַיְיַה האָבָּן
גַּעַצְוִיגַן צוֹ זַיך. אַבְּעָר זַיְיַה וּוֹעַלְן קִין מַאֲלָנִית וּוֹעַרְן אַיִּין לִינְיאָס. דָא אַוְן דָּאָרָטָן —
אַזְוִי וּלְעָלְטַּן — האָבָּן זַיְיַה בָּאָרִירְטַּן: זַיְיַה דּוֹרְכְּעָקְרִיבִּיטַּן אַוְן גַּעַשְׁאָפְּטַּן אַפְּנוֹקְטַּן...
אַבְּעָר דַּעַר פֿוֹנקְטַּן אַלְיִין אַיז גַּעַוְּעָן גִּיכְעָר אַקְנוּפָּה, אַקְנוּפָּה פֿוֹן פֿרְעָגְצִיְּבָנָס. זיינען
זַיְיַה גַּעַוְּעָן אַבְּשַׁטְּעִיקָּנוֹגָן, אַז דַּעַר אַטָּאָם אַיז אַומְצָעִיטִילְבָּאָר? אַז אַפְּיָלוּ מִסְרָה
נְשָׁפְּשָׁת אַוְן לִיבָּע, אַוְיבָּע, ווֹיסִין אַיִּין מַעֲנְטָשָׁן מִיטָּן אַנְדָּעָרָן: אַז אַפְּיָלוּ די גַּעַנְטַשְׁטָע וּוֹעַלְטַּן
קְלָאָרְקִיְּטַּן אַוְן וּוֹיִסְתָּן אַיִּין זַיְיַה אַרְקִיְּשָׁקְעָלָעָךְ: אַז שְׁטִיקַת פֿוֹן דִּיקְטַּן האָט
בְּלִיבְעַן וּוֹיִסְתָּן פֿוֹן זַיך זַיְיַה זַיְיַה תּוֹכִיְּקָן וּוֹעַזְעָן. — זַי האָט מִיטָּן נַאֲגָל אַרְיִינְגְּעָדְרָוְגָּעָן
טִיפְּפָר אַין פֿאָפִיר אוֹיף דַּעַר וּוֹאָגָּטָן. דָאָס וּוֹינְקָעָלָעָ צוֹוִישַׁן בעט אַוְן דַּעַם וּוֹעַנְטָל
אַיז גַּעַוְּאָרָן פּוֹל מִיט פֿאָפְּרִיךְ-קִרְשְׁקָעָלָעָךְ: אַשְׁטִיקַת פֿוֹן דַּעַר דִּיקְטַּן האָט
זַיך שְׂוִין אַנְגָּעָזָעָן. זַי האָט זַיך גַּעַבְעָדוּן אַדְרִיְּ אַוְסָּס צוֹ דַּעַר מַוְתָּעָד: — מַאְמָא...
זַיְיַה האָט זַיך צַוְּגָעָפְּרָעָסְטַּן צוֹ אַיר אַוְן אַוְועַגְעָלִילִיגְטַּן דַּעַם קָאָפְּ אַוְיִּה בְּלוֹמְטַשְׁעָס
ברַוּסְטַּן. בְּלוֹמְטַשְׁעָס אַוְסְגַּעַיְיִפְּטָעָה הַעַטָּן, מִיט די שְׁמַאְטְקָעִיְּפָאָסְן אַרוּם די פֿינְגָּר,
הַאָבָּן זַי אַרְוִמְגַעְנוּמָעָן.

— פָּאָר וּוֹאָס שְׁלָאַפְּסָטוּ נִיתְנָאֵךְ אֲבִיסָל ?

— ס'הונגערט מיך... — אויף א מאל האט זיך רחל באפריטט פון בלומטשעס
ארעם און מיט איין שפֿרונג ארפאָפּ פון בעט. זיך האט גיך גענומען זיך אנטאָ.
בלומטשע האט נאָכעגפֿאלגט אַירע באָאוועגןגען: — ווֹ גִּיסְטוּ?

— צו דודן... — רחל איז הייטער געוווארן. אלץ, וואס זי האט געטראקט לי-
גנדיק אין בעט, האט איר אויסגעזען נאָרייש.

— קומ, טו זיך אן נעבן מיר, — האט בלומטשע געבעטען און ווען רחל האט
זיך דערנונגערט צום בעט, האט זי מיט א נחתקין בליך נאָכגעפֿאלגט אַירע באָ
וועגונגען. איר פנים האט זיך פֿאָרְשָׁאָטְנָט ווען זי האט געווונ, ווי רחל פֿאָרְשָׁטְעָט
דעם רק פון איר יומטובדיקן, בלוען קאָסְטִוּם מיט אַנְגְּרוֹאָקָע : — ס'הענְגָּט
אויף דיר...

— היבסט שווין ווידער אָן ? — דעם מאל האט רחל עס געוזנט מיט אַ שמיכל.
זי איז צו צו דער שאָפְּקָע אָן זיך פֿאָרְקָאָמֶט, שְׂפִיגְלְעָנְדִּיק זיך אַינְדִּי שְׂוִיבָן פָּוּן דֵּי
טִירָלָעָן.

דער הויף איז געווונן לער. דער דינער, אָומְתִּימְלָעְכָּעָר דָּעָגָן, וואס האט גע-
וואָשָׁן דִּי צַעְקָאָפְּטָעָר, האט שטיל גערוישט. אַיבָּרָן שְׂטִיקָל הַיְמָל צוֹוִישָׁן דִּי
דעכָּעָר זִינְגָּן גַּעֲשָׁוּמָעָן צַעְדָּרְיוֹלָטָעָן וְאַלְגָּנסָן. דִּינְעָ פֿעְדִּימְעָר גַּרְוִיקִיטָה אַבָּן זיך
גַּעֲשָׁלְעָגָלָטָן צוֹוִישָׁן דִּי קוּוִימָעָן. אַין דער טִיפְּ פָּוּן הויף איז דער קַאָרְשָׁנְבוּיָּם
גַּעֲשָׁטָאָגָעָן פֿאָרְוּוֹיָקָט אָן אָומְעָטִיק. אַברָאָן זִין אָומְעָטָה אַבָּן זיך גַּעֲגְּרָנְטָה דִּינְעָ,
צַארְטָעָן בְּלָעְטָלָעָךְ, וואס האָבָּן פֿיְיכָט גַּעֲשִׁינְגָּט. רחל האט זיך דערמָאנְט, ווען זיך
הַאָט צום ערְשָׁתָן מָאָל גַּעֲזָעָן דָּאָס בִּימְלָה : דָּעָם טָאָגָ פָּוּן אַיר אַגְּקוּמָעָן אַין גַּעַטָּא.
בָּאָלָד ווּעָט זיך נִיטָה אַבָּן דָּאָס בִּימְלָה. זיך ווּעָט ווּינְגָעָן אַיבָּרָר דָּעָר בְּרִיךְ, אוֹיף אַ
פְּרָעָמָדָן הויף. זיך האט גַּעֲקָוֹטָט צום ווּינְגָעָן פָּוּן הויף, ווי דָאָרָט וְאַלְטָט גַּעֲשָׁטָאָגָעָן
עַמְּעַץ אַלְבָּרָאָר אַוְיךְ נְשָׁמוֹת ? » — האט זיך גַּעֲטְרָאָכָט, האָלָב אַין ערְגָּסָט, האָלָב אַין
שְׁפָאָס. — «אָפְּשָׁר האָבָּן מִיר זיך אַוְיךְ אַדְרוֹכְגַּעֲקָרִיצָט אַין דער פֿרָעָמְדָקִיט אַין
גַּעֲשָׁפָן אַפְּונְקָט ? דער בוים דָּרָן מִיר, אַיך — דָּוְרָכְן בּוּיְם ? »

דוד האט גַּעֲטָרָאָגָן זִין פֿאָטָעָרט בְּגִידִים : אַ פָּאָרְהָוִוָן, וואס זִינְגָּן לְוִוִּין גַּעַ-
הַאָנְגָּגָן אוֹיף אִים אָן זיך גַּעֲפָאָלְדָוּוּעָט אָרוּם זִין בְּוִיךְ אָנוֹ טָלִילָעָ, אָרוּם דָעָם
לְעַדְעָנָעָם פָּאָסִיק, מִיט וְעוּלָכָן עַרְרָה אַט זִי צַעְשִׁוְבָּרָעָטָה אָרְהָזְצָוִינְגָּן. אַין דִּי הוַיּוֹן אַיז
שְׁלָאָבָּרִיךְ גַּעֲוָעָן פֿאָרְשָׁטוּפָט אַבְּאָרְכָּנְטָעָנָעָן יַאֲקָע מִיט צַעְצִיְּגָעָן, לְאַגְּגָעָן מְאַנְקָעָטָן.
זִין פָּנִים אַיז גַּעֲוָעָן גַּעַל, צַעְקָנִיטָשָׁט אָן דִּי צַעְשִׁוְבָּרָעָטָה אָרְהָזְצָוִינְגָּן. אַין דִּי הוַיּוֹן גַּעַ-
שְׁטָאָגָעָן, ווי דָרָאָטָן, אַיבָּרָרָן הוַיּוֹן שְׁטָעָרָן. עַר אַיז גַּעֲוָעָן גַּעֲוָאָלְדִּיקָט עַבְלָעָךְ צָוָ-
זִין פֿאָטָעָר אָנוֹ אַוְיכָגְעָזָעָן שִׁוְּן בָּאָלָד אַוְיכְּאָלָט ווי עַר. עַר האט גַּעֲהָלָטָן אַ טְעַלְעָר
עַסְנָ אַין דער האָנָט אָנוֹ דָעְרוֹעָנְדִּיקָט רְחַלְעָן, האָט עַר פֿאָרְלָעָגָן זיך אַדְרִי גַּעַטָּאָגָן.
נִיט ווּיסְנִיךְ וואס צו טָאָן מִיט אִים.

איָן בעט אַיז גַּעֲזָעָן דָוָס מְוֻטָּר, אָוְגְּטָרְגַּעְשָׁפָאָרָט מִיט אַ קִּישָּׁן אָנוֹ גַּעַזְוּפָט
פָּוּן אַ טְעַלְעָר אָרוּס. אַין קַעְגָּנָאַיבָּרְדִּיקָן בעט האָט אַ טְעַלְעָר גַּעַפְּאָרְעָוּוּט אַיבָּרָר
דָעָם קַלְיְינָעָם אַבְּרָהָמָלָס קְנִי : — סְעָרוּוּס, רְחַל ! — האָט עַר לְעַבְעָדִיק אַוְיכָגְעָרָפָן
זו אִיר.

די מְוֻטָּר האָט אַוְיכָגְעָזָעָן פֿאָרְלָעָגָן אָנוֹ האָט פֿאָרְשָׁעָט גַּעַשְׁמִיכְלָט : —
הַאָט נִיט נָאָך אַ בִּיסְל זָוֶף פָּאָרְ רְחַלְעָן ? — האָט זיך גַּעַפְּרָעָגָט דָודָן. דוד האָט

אָוּוּקְגַּשְׁתָּעַלְתָּ דָּעַם טָעַלְעַר. דָּעַר קְרוּמָעַר טִישָׁהָאָט זִיךְרָא וּוְיֵג גַּעֲטָאָן אָוּסָה
גַּעֲכָלוֹסְגַּנְיָעַט אַפְּלִיסְקִיטִיט. — קָאנְסָט נִיטָּאָכְטוֹנָג גַּעֲבָן? — הָאָט דִּי מְוֻטָּעָר
אוּפְּגַּעַרְצִיכְט אַגְּשָׂרִי גַּעֲטָאָן אָוּן בַּאֲלַד הָאָט זִיךְרָא צַעֲשְׁמִיכְלָט צַוְּרָהָלָעָן: —

אין רחלען האט די פריישקייט אַ וועלך געטאן. איצט איז געווען אויסצ'וּ
קליבין: אדער אַרויסלויפֿן וואס גיכער, אדער פֿאָרשליסֿן אַין זיך די פֿילְבָּאָרקייט
און בליבין מיט דודן. זי האט זיך צוגענשאָרט צו אַברָהָמֶלעָן אָון זיך אַוועקגעָזעט
בי אַים אויפֿן בעט.

— נא פארוד א קלוסטעלע, — האט אברהמל אנטגעשטט א לעפל זופ אוון אויב דערלאנגט אינן מוביל.

פארלעטנווהיט אונז מאזו פארשפארט יונטסם א פאלטזונגהיט.

דוד האט מיטן לעפל געשעפט דאס פארגאַסענע עסן אַין טעלער אַריינֿי. דערנָאָד
האַט ערד אַים צוֹגְעַטְרָאָגָן צוֹם מוֹיל אָונִן אַריינֿגְעַשְׁלָקָט אַין זַיךְ דֵּי זַופֶּ. דער קַנְגָּפֶ
אוֹיףֶּ זַיְן דָּאָרְן הַאלְדוֹן האַט זַיךְ באָזְוַעַט מִיט יַעֲדָן שְׁלוֹקֶ. עַר האַט צַוּזְמַעְנְגָּעֶ
קרְאַצְטֶ דֵּי פָּאָר קְלִיּוֹסְקָעָם, וּזְאָס זַיְנְעָן גַּעֲבְּלִיבָן אוּיפָּן דָּנָאָ פָּוָן טַעַלְעָרָ. טַוְנְקָעַלְעָ,
פָּאָרְמָלָאָזָעָ, זַיְנְעָן זַיְיָ פָּאָרְשָׂוּוֹנְדָן צַוְוִישָׁן זַיְנְעָן לִיפָּוֹן אָוֹן עַר האַט זַיְיָ לִידְנְשָׁאָפֶטֶ
לְעַד גַּעֲקִיטָמִיט דֵּי צִיןָ. עַר האַט אָשְׁטוֹפֶּ גַּעַטְאָן דָּעַם לִיְדִיקָן טַעַלְעָרָ בֵּינוֹ צוֹם
אנְדָעָן בְּרַעְגָּטְ טִישָׁ אָוֹן שְׁוֹין אָיוֹן עַר גַּעַשְׁתָּאָגָעָן פָּאָר רַחְלָעָן : — מַעַן גִּיטִּיט אַראָפֶט ? —
עַר האַט אַרוֹיְנְגַּעְזָוִיגָן אוֹיףֶּ דָּעַר יַאֲקָעָ אַצְּדְּרוֹיְלָטָן סְוּוֹעַטָּעָרָ, זַיְן פָּאָטָעָרָסָ, אָוֹן
אוֹיףֶּ אַים אַנְגַּעַטְאָן זַיְן פָּאָטָעָרָסָ מַאְרִינְגָּרָעָ. הַלְּטָנְדִּיקָ זַיךְ דֵּי הַעַנְטָןָ, זַיְנְעָן
זַיְיָ אַראָפֶט דֵּי טַרְעָפָןָ. אָוֹטָן זַיְנְעָן זַיְיָ שְׁטִינְ גַּעֲבְּלִיבָן פָּאָרָן רַעְגָּנוֹ-פָּאָרְגָּדוֹאָגָןָ, וּזְאָס
הַאַט זַיךְ גַּעַהְאָפָטָן אֶבְּעָר דָּעַר טִיר פָּוָן פָּאָדְעָרְהִיאְוָילָ. זַיְיָ הָאָבָן אַרוֹיְסְגָּוּקָט אַוְיָפֶן
לִיְדִיקָן הוֹיָפֶט : — אַלְץ שְׁלָאָפֶט... אַלְץ גְּלִיוּעָרָט אָוֹן פּוֹילְטָן. — האַט דָּוד זַיךְ
אַפְּגָּרוֹפֶן.

רחל האט שמעודיק, אומיזיכער פאָרפלֿאַקטן די הענט אַרום זיין צעלן: —
ס' אַין קִיגְט יומְטּוֹב.

— יא, דער יומ-טוב פון באפרילינגן... אין גאנצן געטָא איזו ניטָא קיַין ווינקעלע זיך צו באהאלטָן... — ער האָט זי אַ צִי געטָא מיט זיך.
די גאָס איזו אויך געוווען לעער. בלויין וווע ניט אַזְעָטָפָן מיט אַ צעקלימפערטער מענאשׂקע. זיי זיינען צוגעקומווען צו דער בריך: — וווע לויפָן מיר

— קיין מאירשין.
— גוֹיִים — וְאֶתְנָה אַפְּרֵס גָּבָן.

גראָד היינט, אין דעם כליאָפ ? — זיי זיינען געלאָפֿן אַיבּער לְעַבְנֶלְאָזּע פּוֹסְטּע גַּעֲסְלָעּ. — גַּעֲדָעַנְקָסְטּ, וּמִיר זיינען אַמְּאָלּ, אַין שְׁטָאָטּ, גַּעֲלָאָפֿן אַזְוִי אַונְטָעָר אַדְעָגּן ? — האָט זֵי גַּעֲפְּרָעָגּן.

— פֿאָרָאָן אַדְעָגּן אָנוֹ אַדְעָגּן, — האָט עַר צְרוּיקְגַּעַמְרוּקָעַט. אַוִיףּ מְאַרְיִשְׁין האָט צְוּוִישָׁן דִּי רַעֲגַנְפְּעָדִים גַּעֲטָאנְגָּצְט אַדְיִין, שָׁאָרְפּ וּוּינְטּ, וּוּאָסּ האָט אַונְטָעָרִי גַּעֲוִיגְטּ דִּי צְוִיְיגָן פּוֹן דִּי גַּלְאַנְצִיךְ-פְּיִיכְטָע בַּיְמָעָר. דָּאָס פְּרִישָׁע, נִיעַ גְּרָאָז, אַדְיִינְגָּסְקּ, האָט זִיךְ אַוִיךְ גַּעֲשְׁוִיבָּרֶט גַּלְאַנְצִיךְ אָנוֹ פְּיכִיכְטּ : — וּוּ אַיז דָּא עַרְגָּעָץ דִּיְנְגָּסְקּ, האָט זִיךְ אַוִיךְ גַּעֲשְׁוִיבָּרֶט גַּלְאַנְצִיךְ אָנוֹ פְּיכִיכְטּ : — זֵי גַּיְמָנָזְיִיעָן ? — האָט עַר גַּעֲפְּרָעָגּן. זֵי האָט אַיְם צְוּגְעָפְּרָעָט צֹו דָעַר גַּיְמָנָזְיִיעָן, צּוֹם הַיּוֹלֵד, וּוּ אַיר קָלָאָס האָט זִיךְ גַּעֲפְּרָעָגּן. דִּי טִיר אַיְן גַּעֲוָעָן פְּאַרְשָׁלָאָסּן : אַבְּעָר אַ�ן אַרְיִינְגְּגָוּקָעַט דָוְרָכְן פְּעַנְצָטָעָר : — דָא וּוּרְסָטוּ קָלוֹגּ, האָט ? — האָט עַר אַפְּרָעָגּ גַּעֲטָאָן.

זֵי האָט גַּעֲוָאָרָפּן אַזְיִיטִיקְן בְּלִיק אַוִיףּ אַיְם אָנוֹ דָעַרְפִּילְט וּוּי אַיר וּוּרְטָקָלָט אַינְעוּווַיְינִיק : — דוּ וּוּיסְטּ, וּוּאָסּ אַיךְ האָבּ גַּעֲלִיעָנְטּ בַּיְ אַסְקָאָר וּוּיְלָדָן ? עַר זָאָגְטּ : יַעֲדָעָר מְעַנְטָשׁ וּוּלְהַרְגְּגָעָן דָאָס, וּוּאָסּ עַר האָט לִיבּ.

— אַנְטְּקָעָן וּוּאָסּ זָאָגְסָטוּ מִיר דָאָס ?
— דוּ זָעָסְטּ אַוִיסּ, וּוּי דוּ וּוּאָלָסּ מִיךְ גַּעֲוָאָלָט אַוּוּקְהַרְגְּעָנָעָן.
— אַיךְ ? אַיךְ חָאָבּ דִּיךְ נִיטּ לִיבּ.
זֵי האָט צְוָעָטָאָן דָאָס פְּנִים נְעַבְּטָעָר צֹו דָעַר שְׂוִיבּ, עַר זָאָל נִיטּ זָעָן, וּוּי אַיְרָעָ אוִיגְן זָעָעָן פּוֹלּ : — דָאָס זָאָגְסָטוּ אַוִיסּ, כְּדִי מִיךְ אַוּוּקְצָוְהַרְגְּעָנָעָן.
— בַּיְ דִּידּ אַיְן קָלָאָס גִּיטּ אַמְּידָל, אַינְקָאָ, וּוּ זִיצְטּ זֵי ?
— דָאָרָטָן, אַוִיךְ דָעַר עַרְשָׁטָעָר בָּאָנָּקּ, פּוֹן וּוּאָגָּעָן קָעָנְסָטוּ זֵי ?
— אַיר מְוֻטָּעָר אַיְן מִיְּן מַמְאָמָעָס אַקְומָעָס, אַרְבָּעָטָן אַוִיךְ אַיְן דָעַר «שִׁילָּאָרְנוּיָּה».
רְחַל האָט זִיךְ פְּאַרְקְרִימָט : — צְוָלִיבּ אַיר האָבּ אַיךְ אַמְּאָלּ גַּעֲזָאָלָט פְּלִיעָן פּוֹן גַּיְמָנָזְיִיעָן, פָּאָרְפִּירְן בְּוּנְדִּישְׁעָ פְּרָאָפְּגָאָגָּנְדָעָ.

דוּד האָט גַּעֲצִיְּגָן מִיטּ דִּי אַקְסָלָעָן : — אַיךְ האָבּ זֵי גַּאנְצְ גַּעַרְן.

— דִּי מְוֻטָּעָר ?

— דִּי טָאָכְטָעָר.

עַפְּעָס רְוִיטִיסּ, וּוּי אַפְּצִיעָלָעּ קְנֻפְּעָלָעּ, מִיטּ שְׁוֹאָרְצָעּ פְּוֹנְקָטָן, אַיְן אַפְּאַל גַּעֲטָאָן אַוִיפּן בְּלוּיָּ פּוֹן רְחַלְסָ אַרְבָּלָ. זֵי האָט עַס פְּאַרְזִיכְטָקּ גַּעֲנוּמָעָן אַוִיףּ אַיר האָנט : — קוֹקּ, אַשְׁנִידְעָרְ-זַעֲנְצָעָלָעּ ! — זֵי האָט עַס אַוּוּקְגַּעַשְׁטָעָלָט אַוִיפּן שְׁפִּיךְ פּוֹן אַיר פִּינְגָּעָר אַיְן אַוִיפּגְּעָהוּבָּן דִּי האָנט אַיְן דָעַר הוֹיךְ, וּוּ זֵי זֵי וּוּאָלָט עַס וּוּעָלָן דָעַרְמָוְתִּיקָן זָום פְּלִי. נָאָר דָאָס וּוּנְגָּעָלָעּ האָט, וּוּיְוִיתָאָס, דָעַרְפִּילְטָן דִּי וּוּאָרְעָמָן קִיְיטָ פּוֹן אַיר האָנט אַיְן אַנְשָׁטָאָט אַוּקְצּוּפְּלִיעָן, גַּעֲנוּמָעָן פְּאַמְּעָלָעָט קְרִיכָן אַיְבָּרָעָן פִּינְגָּעָר. רְחַל האָט גַּעֲנוּמָעָן דָוְדָס האָנט, זֵי אַבְּעַרְגָּעַדְרִיטָס מִיטּ דָעַר דְּלָאָנִיעָ אַרְוִיָּה אַיְן מִיטּ אַנְגָּל אַרְיִבְּעַרְגָּעַשְׁטוֹפּט דָאָס וּוּנְגָּעָלָעּ פּוֹן אַיר האָנט אַוִיףּ זַיְבָּר : — סְקִיצְלָט ? — זַיְעָרָעּ בִּידָנָס קָעָפּ זַיְגָּעָן גַּעֲהָאָגָּעָן אַיבּער דָעַם בְּרַעְקָלָעּ שִׁינְקִיטָס, — אַיְונָגָס נָאָךְ... — האָט זֵי בָּאַמְּעָרָקְט, — מְסֻתָּהָאָ עַרְשָׁתָ גַּעֲקוּמָעָן אַוִיףּ דָעַר וּוּלָט.

— דא אונטערן רעגן.

— טראצֶן רעגן, — האט זי אַים פֿאָרְדִּיכְט.

דאָס ווענצֶעלָע האט אַרוֹיסְגֶּעָלָאוֹן פֿוֹן זיך אַ פֿאָר דִּינָע, דָּוּרְכּוּכְּטִיקָע פֿלִיגֶעֲלָע אָוֹן נַאֲך אַ קְרָצֶן יְשׁוֹב הַדָּעַת, זיך אַ הַוִּיב גַּעֲטָאָן פֿוֹן דָּוֹס הַאֲנָט. זַי האָבָן אַיְם נַאֲכְגֶּפְּאַלְגָּט מִיטָּ דִּי אַוִּיגָן, בֵּין עַס אַיְוּ פֿאָרְשְׂוֹוֹנוֹנְדָן אַונְטָעָרָן קָאָפְּעַנְדִּיקָן דָּעָכָל. אלִץ אַרְוֹם האט אַוִּיסְגָּעָזָעָט פֿוֹסְטָעָר אָוֹן גְּרוּיעָר — אָן דָּעַם רְוִיטָן, לעבעדיַקָּן פֿיַּה צָעַלְעַ לִיכְטַן. דָּוד האט זיך אַזְּוּקְגֶּעָזָעָט אַוִּיפְּטָמָעָט בְּאָנָק אָן אַרְיִינְגְּפֶּרְעָסָט דִּי צְוֹנוּיְפֿגְּנְעַלְיִגְּטָעָה הענט צְוִישָׁן דִּי קְנִי : — אָן טָאָמָעָר מִינְגָּטוֹן, אוֹ אַיְך בֵּין הַיִּנְטָן אַוִּיפְּגַּעַשְׁטָאָגָנָעָן אַוִּיפְּדָעָר לִינְקָעָר זִיְמָה. — האט עַר זַיך אַ וַיְגַג גַּעֲטָאָן אַזְּוִי, אַ צְוֹנוּיְפֿגְּעַקְאַרְטְּשָׁעָטָר, — האָסְטָו אַ טָּעוֹת. נַאֲרַ זַי ... זַי אַפְּרָסְמָט מִיר דָּאָס לעַבָּן, אָפְּיַילּוּ אַיְן דִּינְגָן אַוִּיגָן מַזְּוִי מִיךְ פֿאָרְשָׁעָמָעָן. אַ שְׁמַאְטָעָמָעָט מַאֲכָתָן זַי פֿוֹן מִיר ... זַיְיט מַעַן אַיְוּ אַיְן גַּעֲטָא. זַי וּוְילְ אַזְּלָא וַיְיַזְעַן אַמָּאן, נַיְיט קִין לַעֲמַשְׁקָעָ... קִין "דְּרָאָדְרָאָך". וּוְרַעַן דִּי מַעֲנָעָר אַיְוּ אַמָּאן אַיְן גַּעֲטָא. האָן וּוְסָמִינְט זַי דָּאָס אַיְבָּרְהָוִיפְּט מִיטָּ דָּעַם פֿוֹמוֹן, אוֹ כִּבְּין נִשְׁתָּחָן קִין מַאֲן ?

אלְץ, וּוְסָס רְחַל האט גַּעֲטָרָאָכָט אַיְן דָּעַר פֿרִי, אַיְן אַיְרְ צְוִירְקְגַּעְקְומָעָן. זַי האט אַיְם גַּעֲוָאָלָט זַאֲגָן, דָּודָן, וּוְעָגָן דָּעַר פֿרְעַמְדָקִיט ; וּוְעָגָן דָּעַם, אַז יְעַדְעַר יְחִידָא אַיְוּ אַ וּוְעַלְטָ פֿאָר זַיך, אַ וּוְעַלְטָ וּוְסָמִינְט שְׁרִירִיט : אַיְיך בֵּין אַיְנָזָאמָן. אָן אַז וּוְעַן אַיְינְזָאמְקִיט דָּעַרְזָעָט בְּלִוְיָן דִּי צְוִוְיִטָּע, באַמְעָרָקָט זַי, אַיְוּ שְׁוִין אַסְדָּן. אַז וּוְעַן צְוַיִּי אַיְינְזָאמְקִיטָן בְּאַגְּגָעָנָעָן זַיך אַוִּיפְּט אַ רְגָע — אַיְוּ שְׁוִין כִּמְעַט גְּלִיק.

אַ הַעַל גְּרִין זַשְּׁאַבְּעָלָע אַיְן אַפְּרָעְשְׁפְּרָוָגָנָעָן פֿוֹן אַונְטָעָר אַ גְּרָאַזְיָקָן בְּלָאָט אָן גַּעֲהָאָפְּסָלָט אַוְנְטָעָרָן רְעָגָן, לעַגְוִוִּיס דָּעַם זְשֻׁוְירְ-שְׁטָעָגָל פֿאָר דָּעַר כָּאָטָע.

— אַיְצָט וּוְיִסְאַיך, אוֹ דִּי מַאְמָעָה האט מִיךְ קִין מַאְלָן נַיְיט לִיב גַּעֲהָאָט, — האט דָּוד אַרוֹיסְגַּעַרְיִיפְּט, — קִינְיָעָר קָאָן מִיךְ נַיְיט לִיב האָבָן.

— נַיְיט אַמְּתָה. אַיְיך האָב דִּיך לִיב, מעַן דָּאָרָף נַאֲרַ קַעְגָּעָנָעָן שְׁלָוָם מַאֲכָן מִיטָּ דָּעַר פֿרְעַמְדָקִיט ... אַמְּאָל האָב אַיְיך צַו פֿאָרָלָאָגָנָט פֿוֹן אַוְנְדוֹעָר לִיבָּעָ...

זַי האָבָן זַיך בְּאַטְרָאָכָט וַיְיִתְּקָ, מִיט אַיְין אַוִּיגָן. זַיְינְ פֿנִים האט בִּסְלָעְכּוֹויִין פְּאַרְלִוְיָרָן דִּי אַנְגְּגַעְצִיְגָנִיקִיט אָוֹן גַּעֲבְּלִיבָן מִיטָּן אָוּמָעָט, וּוְסָמִינְט פֿרְעַמְדָקִיט ... אַיְין זַיְינְ אַוִּיגָן. עַר האט זַי צְוַעְצִיְגָן צַו זַיך אָוֹן זַיְצְנִידִיק צְוַעְפְּרָעָסָט, האָבָן זַי גַּעַן קוּקָט וּוְיִדְעַר דָּעַגְן שְׁפְּרִיְעָט אַיְבָּרָן "וּוְעַדְלָה" ; זַיך אַיְנְגַּעַהְאָרָכָט אָיְין זַיְינְ שְׁטִילָן גַּעֲרִוִּישָׁ : — אַ מְזִיק פֿוֹן טְרָאָפָן, אַ כְּלִיפְכְּלָאָט, אַוְסְגַּעַשְׁפִּילָט פֿוֹן וְאַסְעַרְ-פֿעָרָל אָוִּיפְּט אַזְּוִיְיגָן צִיטְרִיקָן גְּרִינְס. אַ בָּאַהֲלָטָעָנָעָר פֿוֹיְגָל האט אַ צְוַוְשְׁתָשָׁעָר גַּעֲטָאָן אַוִּיפְּט אַ פֿלָאַטְעַרְנִידִיקָע פֿלִיגָּל האָבָן פֿאָרְבִּיְגְּמִינִינִיט אָוֹן פֿאָרְשְׂוֹוֹנוֹנְדָן, דָּוד האט אַפְּגַּעַלְעָפָט אַ בְּרוּינָע פֿאָפָקָע, וּוְסָ אַיְזָן אַוִּיפְּט אַ דִּינָעָם, קְלַעְפִּיקָן פֿאָדִים אַרְאָפְּגַּעַהְאָגָנָעָן פֿוֹן רָאָגָד פֿוֹן דָּעַר בְּאָנָק. עַר האט אַ גַּלְעַט גַּעֲטָאָן דָּעַר פֿאָפָקָעָס זַיְדְּזָהְאָרִיקָע, קָאָרָי בִּירְטָעָ פֿלָאָך : — מַאֲרָגָן וּוְעַט דָּאָס זַיְינְ אַ זְׁמַעְרְ-פֿיְגָעָלָע, — האט עַר באַמְעָרָקָט, — אַ זְׁמַעְרְ פֿיְגָעָלָע, וּוְסָ קְוִמְט צַו פֿרִי אַוִּיפְּט דָּעַר וּוְעַלְט.

— אָוֹן פֿוֹנְקָט צַו דָּעַר צִיְמָה, — האט זַי אַיְם פֿאָרְדִּיכְט.

— פאר וואס איז אים באשערט א צייט פון רעגנס און קעלט ? וואס פאר א פריד איז דא פאר א זומער-פיגעלע און זונ ?

— מיר שיינט איז דאס אָרְעַמְסְטָדָלָעָן באַשְׁאָפָט זיך זונ .

ער האט צורי-קנעליגט די אָפָקָע אויף דער באָנק און זיך אָמְגַעֲקָרֶט צו רחלען, דער גאנטערנדייך זיין פנים צו אַירַן. אָמְגַעֲרִיכְט זיינען זיינע קילע, פִיכְטָע ליפֿן אַ פָּאֵל גַּעֲטָאָן אויף אַירַע אָן זיינַי האָנט האָט. צַאָרָט אָן צַיְתְּרַדְּיק, אַ זָּוֶר גַּעֲטָאָן אַירַבְּרָסְטָט אָונְטָאָר דֻּעָר וּזְאָרְעַמְסְטָדָלָעָן. אַירַע אַוְיגַן אָפְעַנְעַן אָן פּוֹלְעַן, האָבָן גַּעֲזַעַן ווי זיינַי נְגַלְעַדְרָעָט שְׂטָעָרָן ווּעָרָט צַוְּאָמְעַגְעַצְיָגָן, אָנְגַעַן דָּרָטָן, אָן זי האָט דָּרְפָּלִיט, ווי דאס בלוט צַוְּיַדְט זיך אַין אַירַע פִּיס אָן צַעְטָרָגָט זיך אַיבָּעָר אַירַגְּאַנְצְּן לְיִיבָּן. אַירַהָּרָץ האָט אַנְגַּהְוִוִּין צו פְּלָאַטְעָרָן אָונְטָאָרָן באָרְדִּיר פּוֹן זיינַי האָנט. מִיטְּ דִּי פָּאַרְמָאָכְטָע, צַוְּנוֹיְפְּגַעַרְעַסְטָע אַוְיגַנְלְעַדְלָעָךְ האָט עָרְאִיסְגַּזְעַן ווי אַ בְּלִינְדָּר, וואָס זּוֹכָּט עַפְּסָס, אָוּמְרוֹיִק, גִּירִיך — אָן זי האָט דָּרְעַדְלָעָט אַגְּרִיטְקִיְּט אִים אַנְטְּקָנְצְּטוֹרָאָגָן, וואָס עָרְזָכְט.

דא האָט ער זיך אָפְגָעָרִיסְן פּוֹן אַיר : אָוּפְגָעָרִיסְן זיך פּוֹן דֻּעָר באָנק און גַּעַד מאָכָט אַ פָּאֵר טְוִיט אויף צַוְּרִיךְ, ווי ער וואָלָט גְּרִיט גַּעֲזַעַן צו אַנְטָלוֹיְפִּן : — נִיטָא קִיְּן וּוְינְקָל, ווי זיך צו באַהָאַלְטָן ! — האָט ער אַיְנְגַעַלְאָמְעָרָט אַין קְרָאָגָן פּוֹן אַיְן ער ווּדְעָר גַּעֲזַעַן בַּיְּ אַיר, מִיטְּ בִּידְעַן העַנְטָא אַיְנְגַעַלְאָמְעָרָט אַין קְרָאָגָן פּוֹן אַיר קָאָסְטִוּם : — אַיך ווְיל דִּיך זַעַךְ נְאַקְעָט... דִּיך קִיְּן מַאל נִיט גַּעַזְעַן... — ער האָט אַוְמְגַעַלְוּמְפָעָרָט, האָסְטִיק אַרְאַפְּגַעַשְׁלָעָפְט דָּעַם וּשְׁאַקְעָט פּוֹן אַיר אָן פָּאַרְפָּלְאַנְטָאָרָט דִּי פְּנִיגְעָר אַין דִּי קְנָעַפְלָעָן פּוֹן דָּעַם וּוְיִיכְן סְוּעַטְרָל, וואָס זי האָט גַּעַטְרָאָגָן. דֻּעָר קָנָאָפְט אַוְנְטָאָר זיינַי דִּינְעַם הַאָלְדוֹן האָט זיך גִּיד בְּאַוּוּגָט, אויף אָן אָפְט אַוְנְטָאָר אִים האָט פּוֹלְסִירָט אַגְּרִיט זיינַי דִּינְעַם הַאָלְדוֹן זיך לִיְּכְטָגְעָרָפָן. ער האָט זיך נִיט גַּעַקְאָנְט אַיְן עַזְחָה גַּעַבְּן מִיטְּ דִּי קְנָעַפְלָעָן אַוְנְטָאָר אַיר הַאָלְדוֹן אָן זיך האָט גַּעַד הַאָלְפוֹן. זַיְעָרָע פְּנִיגְעָר האָבָן זיך פָּאַרְקְנִיפְט אַוְנְטָאָר אַיר גַּמְבָּע, זיינַי לִיפְּוָן, גִּירִיךְ אָן הַיְּסָעָד, האָבָן פָּאַרְשְׁלָגְעָן אַירַע אָן זי האָט דָּרְפָּלִיט זיינַי צִיְּן אַרְוֹם אַיר מַוְיל. דֻּעָר סְוּעַטְעָר האָט, ווי פּוֹן זיך אַלְיָין, זיך אַפְּגַעַשְׁיִילָט פּוֹן אַיר הוּאַט אָן דָּעַם הַאָלְדוֹן, דָעַם סְוּדָהְטִידִיְּקְ-דָּעַלְקִיאָטָן קְנִיטְשָׁן צַוְּיִישָׁן אַירַע בְּרוֹסְטָן. אַרְגָּע אַיִּדְוָה גַּעַבְּלִיבָּן אַמְבָּאוּזְגָּלָעָךְ. ער האָט טִיחָ אַיְנְגַעַעַטְעָמָט, ווי ער וואָלָט מִיטְּ דִּי נִזְוְלָעַכְדָּר אַרְיְנְגַעַצְיָגָן אַיִּן זיך דִּי הַעֲלָקִיְּטָפָן רְחָלָסְהָוִיט, צַוְּאָמְעַן מִיטְּן רִיחָ פּוֹן דֻּעָר עַרדָּה, מִיטְּ דֻּעָר פִּיכְטִיקִיְּטָפָן רְעָגָן. דֻּרְגָּנָאָד האָבָן זיינַי הַיְּסָעָד, צַאָרָט אָן דִּין, גַּעַלְעָקָט אַירַע אַרְעָמָט, דָעַם הַאָלְדוֹן, דאס פְּנִים, זיך פָּאַרְפָּלְאַנְטָאָרָט אַיִּן אַירַע הַאָר — ווי צִינְגָּר. זי האָט גַּשְׁוִידָעָרט. אַיר האָט זיך גַּעַדְכָּט, אַיִּן צַוְּיִישָׁן זיינַי צִוְּיִישָׁן אַנְטָאָר וּזְיִינַן יַעַדְן בָּאַרְיָה.

ער האָט דָּרְהָעָרט, ווי אַיר קְלָאָפְט אַ צָּאן אָן אַ צָּאן : — סְאַיְן דִּיר קְלָאָפְט. דו צִיטְעָרָסְט...

ז' האט אים געוואלט זאגן, אוּ דאס איז אָנדער מײַן קעלט ; אוּ אין דער אמתן, פילט זי איבערהויפט ניט די לופט אָרום זיך ; אוּ דאס איז איר אָזוי קאלט פון דער היין, וואָס שלאָגט פון אַים. אַבער דער גוף אַירער, אוּ טומלדיק צעוויג-טער, האט איר ניט געלאָזון רעדן. אַירע הענט האבן זיך בלוייז אַהייב געטאנֶן צוּ זיין קאָפּ אונֶן זיך פֿאַרקלְאָמְערט אָרום זיין האַלדו : — אַיך האָבּ דִּיך לֵב.

ער האט זיך אַרוֹיסגעֶרטִין פון אַיר אַומְּאָרְמוֹנָג אָן אַפְּגַּשְׁפּוֹרְגָּעָן פון אַיר : — קָוָם צוֹרִיךְ ! — האַט ער אַוְיסְגַּעֲשֶׂרְעִין, זִיְּן פְּנִים, — צָאָרְנִיךְ, פֿאַרְעָקְשָׁנוּט. פרעמד. ער האַט אַיר געהאלפּן אַנטָּאָן דָּאס סּוּוּטְעָרְלָן אָן דֻּעָם וּשְׁאָקָעָט אָן זַיְּגַּץ געטאנֶן אַונְטָעָרָן רָעָגָן. זַיְּהַאָבּן זיך געלאָזָן לוּפָּן אָן אַצְּלָאָן אָן אַרְיכְּטוֹנָג.

דער רָעָגָן האַט זַיְּ דּוּרְכְּגַּעְוַיְקִיט.

*

די דירה, ווּ דְיֵ אַיְבּוּשִׂץְ האָבּן זיך אַרְיבּערְגַּעְצִוְּגָן, האַט זיך געפּוֹנָעָן אַיְן דֻּעָם גְּרָעְסָעָרָן טִיל גַּעְטָא. קִיְּן סְדַּךְ מַעְלָבְּ אַיְן דַּעַר צְוּוֹיִ-צִימָרְן-זָוִוְינָגְן נִיט גַּעְזָעָן, וּוְיִיל דְיֵ פֿרְיְעָרְדִּיךְ אַיְנוּוֹנִינָּר, וְאָסְ האָבּן זיך אַלְיִין צְגַּעַשְׁתָּלָט צַו דַּעַר אַרוֹיסְשִׁיקְוָנָגְה, האָבּן דָּאס מַעְלָבְּ פֿאַרְבְּרָעָנָט אָן געלאָזָן נַבְּרָאָר דִּי שָׁאָפְּקָעָן אָן אַטְּשָׁ. אַבעָר פֿאָר דְיֵ אַיְבּוּשִׂץְ, וְאָסְ האָבּן "גַּעְזָוִוִינְטָ" אַוְיךְ נַעַל אַיְן דִּי וּוּנָט אָן אַוְיךְ קַעְסְּטָלָעָר, אָיָן דָּאס, וְאָס אַיְן זַיְּ צְגַּעַפְּאָלָן, גַּעְזָוָן אַזְּ אַוְצָר.

דַּאְרָה האָבּן זַיְּ זַיְּ דְיֵ עַרְשָׁטָעָ פֿאָר וְאָכְּן גַּעַפְּלָט אַבְּיסְלָ פֿרְעָמְדָלָעָר אַוְיךְ דֻּעָם נִיעָם מְקוּם. סְחָאָט זַיְּ אַוְיסְגַּעְזָעָן, וְזַיְּ וְאָלָטָן אַחַעַרְגָּעָקְמָעָן נַאֲרָ צִיְּתוֹוִיִּיְּ לִיקְ, וּוְיִיל דָּאס וּוְינְקָלְ, וְאָסְ זַיְּ האָבּן פֿאַרְנָוּמָעָן בַּיְּ חַיְּמָעָן דֻּעָם זַאֲקָן-מַאֲכָר אַיְן דַּעַר דִּירָה, אַוְיפּן הוֹיךְ אַוְיךְ לְוָטָאָמִיְּרָסְקָעָ, אָיָן פֿאָר זַיְּ גַּעְזָוָרָן, נַאֲדָ דֻּעָם יָאָר אַפְּוּוֹנִינָּעָן, מַעַר הַיִּם אַפְּילָוּ, וְזַיְּעָר אַמְּאָלִיקָעָ דִּירָה אַיְן דַּי אַוְיסְגַּעְדוּכָּט, אָזְ זַיְּ וּוּלָן זַיְּ אַומְּקָרְן אַחַיְן אַזְוִיךְ זַיְּ מַעְגָּלָעָר.

די רָאַל פָּוּן פֿאָרְהִיְמִישָׁן זַיְּ אַיְן דֻּעָם נִיעָם הַוִּי הַאַט אַוְיךְ זַיְּ גַּעַנוּמָעָן דִּי שְׁכָנָה פָּוּן דַּעַר נַאֲעַנְטָסְטָעָר טִיר : דְיֵ פֿרְיוֹ אַטְּלָעָס.

די פֿרְיוֹ אַטְּלָעָס הַאַט שְׁטָאַלְצִירָט מִיט אַיר שְׁיִינְיָעָם נַאֲמָעָן אָזְ האַט זַיְּ גַּעַפְּלָט אָזְ גַּעַפְּרִיטָ, וְזַיְּ זַיְּ וְאָלָט טָאָקָעָ גַּעַוְועָן אַיְנְגָעְטָוְנָקָעָן אַיְן זַיְּיד אָזְ אַטְּלָעָס. אַרוֹיסְ-גַּעַקְוָמָעָן אַיְן זַיְּ פָּוּן דַּוְרָ דַּוְרָ בַּאֲלָטָעָר קְצִיבָּם אָזְ אַיְן אַלְיִין גַּעְזָוָן אַגְּוֹוּקָ-טִיקָּעָ, שְׁטָאַרְקָעָ יִדְעָנָעָ, וְאָסְ האַט גַּעַטְרָאָגָן אַיר מַאֲסִיּוֹן קַעְרָפְּעָרָמִיט אַגְּוֹוּגִ-לְעָכָן שְׁטָאַלְצָיָן אַיְן פּוֹלְן בַּאֲוּוֹסְטוּזָיָן פָּוּן אַיר וּבַיְּבָרִישָׁעָר שְׁיִינְקִיטָּת, אָזְ בַּאֲמָתָה, אַיְן טָאָקָעָ גַּעְזָוָן אַנְחַת צַו קָוּקָן אַוְיךְ אַיר צְעֻוָּאָסְקִיטָּת אָזְ גַּרְוִיסָּ, אָזְ זַיְּ גַּעְזָוָן פֿרְאַפְּאַרְצִיאַנְגָּל גַּעַבְוִיסָּ, גַּעַהָאָט אַפְּלָן, רִיכְיָן בּוֹזָעָמָן אַזְ קִילְעָדִיקָעָ, פֿעַטְעָ הַיְּפָטָן. אַיר פְּנִים אַיְזָ בַּיְּ אַיְרָעָ פֿינָּה אָזְ פֿעַרְצִיךְ יָאָר גַּעְזָוָן סְקָלָאָרָאוֹגָן, רַאֲסָאָוּעָ-טָוָנָקָל, פֿאַרְמִירָט אַיְן אַפְּיִינְעָם. אַרְעַנְטָאַלְיָישָׁן אַוְואָל — אָזְ אַזְ אַקְנִיטִישָׁל. אַיר שָׁאָרָף אַוְיסְגַּעַשְׁנִיטָן מוֹיל, מִיט פּוֹלָעָ לְיִפְּנָן אַיְזָ גַּעְזָוָן שְׁטָאַלְטָנָעָ אַזְ שְׁטָאַרְקָעָ אַזְ אַזְוִיךְ אַיְזָ גַּעְזָוָן דִּי נָאָ. מִיט דְיֵ גְּרִוִיסָעָ שְׁוֹאַרְצָעָ אַוְיגָן, וְאָסְ זַיְּ האַט אַפְּטָ, בַּעַתְן רָעָדָן, צְנִיעָוִתִדִּיקְ פֿאַרְשָׁטָלָעָט

מייט שועער אוניגן-עלפלעך, אַרְוָמָגָעָזָה מִיטַּשׁוֹאַרְצָעַ וּוֹעֵס, האט זי אויסגעז זען זוי א ציגיניגערישע, קעניגלעכע מאטראנע. זי האט זיך טאכע געקלידט אין א מײַן ציגיניגערישן פֿאַסָּאָן : האט געטראגן גֶּרוּסָאֵעַ אַוְיעָרְגָּנָעַן, וואָס האַבָּן זיך גע-טריסיסלט בעי יעַדְן רִיר פֿוֹן אַיר קָאָפָּן אוֹין אוֹיף די הענט האט זיך געטראגן מעשגען, צי זילבערנע בראַסְלָעַטְן-ריינְגָּעַן. אַירְעַ פֿוֹלְעַר האַלְדוֹן, וועלְכוֹן זיך האט אַנטְפְּלָעַט צוֹאַמְעַן מייט אַ טִּיפְּן דָּעַקְאָלָט, אוֹין גַּעוּזָן באַצְּרָת מִיטַּצְּעַנְדְּלִיקָעַר בִּיטְשָׁלָעַךְ פֿוֹן קָאַלְיִידָּטָעַ קָרְעַלְּזָן אוֹין זעַן זיך גַּעֲרַעַט, האט זיך דָּאָס צִירְוָנוֹן אוֹין דִּי קָלִיְּדָן דָּוָגָן אוֹיף אַיר באַזְוָגַט — גַּעֲקָלִימְפָּרָט אַון גַּעֲרִישָׂת וּוֹי אַבְּגָלִיטִיְּ-אַדְּרָקָעַסְטָרָעַ. אַבְּעָר דָּעַר קָלָאָגָן, וואָס אוֹין אַרְוִיסְגָּעָזְקָומָעַן פֿוֹן אַיר מָוֵיל גּוֹפָא, אוֹין גַּעוּזָן אַ שְׁפָטְשָׁעַנְדִּיקָעַר, אַיְדָעַלְעַר, באַגְּלִיטִיְּ מִיטַּא קָרְעַכְּצָלָעַ. זיך האט זיך גַּעהַלְטָן פֿאָר אַ שׂוֹאָכָּעָר פֿרוֹי אוֹין האט זיך לִיב גַּעהַאָט צַוְּצָפָאָכָּעָן מִיטַּא טִיכְעַלְעַ, זעַן זיך האט גַּעֲרַעַטְדָּן. זיך האט קִיְּן מָאֵל נִיטַּשׁ גַּעֲשְׁמִיכְלָט אַון זיך גַּעהַלְטָן פֿאָר זַיְעָר אַן אָמוֹן-גְּלִיקְלָעַכְן מְעַנְטָשָׁה. אַון אַיר אַוְמָגְלִיק אַיְן בְּעַמְלָעַךְ גַּעוּזָן אַיר מאָן, וואָס אוֹין בְּכָל קִיְּן מָאֵן נִיטַּשׁ גַּעוּזָן, נָאָר סְתָמָן אַגְּרָנִישָׂט, וואָס אוֹין בְּכָל נִישָׁט וּוֹעֲרַט גַּעוּזָן זי יְיָיָהָאָה זַיְעָרְגָּזָן אַרְבָּיִן לְלָאָמִינָה

אנו עד, איר מאן, איז טאכע אויף אן אמרת געווען אָ גַּרְנִישֶׁטֶל פֿוֹן אָ מאָן —
אָ קְלִין, אַיְנְגָעָרְמֶן מַעֲנְטָשֶׁל, מִיט אָ פָּאָר אַיְגָלָעֵד פֿוֹן אַ הִינְטֶל. לְוִיט זַיְן גַּעַז-
שְׁטוּל, האט ער אויסגעזען אויף אָ זָקָן: נָאָר זַיְן קוֹל, וּוָאָס האָט זַד גַּעַהְרט אַיְזָה
בַּעַד דָּעַר וּוְאנְט — האט עַדְות גַּעַזְאָגָט, אָז ער האָלָט גַּאֲךְ נִיט אָזּוּי וּוְיט. דָאָס קוֹל
איָז גַּעַוּעַן דִּין אָזְן קוּוִיטִישִׁק, אָבָעָר דִּי קוּוִיטִישִׁקְיִיט האט פַּאֲרַמְּאָגָט כּוֹה. אָזְן דָּוָרָךְ
דָּעַר וּוְאנְט האט זַד אוֹיְגַּעַרְט דָּעַר פָּרוֹי אַטְלָעָסָס קוֹל, וּוָאָס האָט פֿוֹן יַעֲנֶר
זַיְיט זַד דָּעַטְרָאָגָן שְׂוִין גַּאֲנִיבִית קְרַעְבָּנְדִּיק, גִּיכְעָר — דָוְעָרְדִּיק. מָאָן אָזְן וּוְיִיבָּשָׁה
הַאָבָן אָפְּתָה גַּעַפְּרִיט קְרִיגְעָרִיעַן — נִיט דִּירָעָקֶט — וּוְיִיל צַו זַד האָבָן זַיְן זַיְיט
יאָרָן נִיט אוִיסְגַּעַרְעַדְטַן קְיֻין וּוְאָרט — נָאָר דָּעַר פַּאֲרַמִּיטְלוֹגָג פֿוֹן זַיְעָר בָּתִּים.
יחידאָה, טַיְבָּעָלָעָן: מִיט אָ זָאָג אַיְרָ אָזְן זַיְג אַיְם.

טיבעלע איז געווען קליען און שיין, מיט בלויין אַ וווײַטער ענלאָקִיט צו אַיר
מווטער. אויגן האט זי אויך געהאט שוואָרצע אַונְ גָּרוּסֶע, אַבעָּר אַין זי אַיז גָּעָלָעָן
אַ קִינְדִּישׁ, תִּמְיּוֹתְדִּיק שְׂטוֹינְגָּן. גַּעֲרָדֶט האט טִיבְּעָלָעָן זִיס, פֿיעַשְׁטָשְׁעַנְדִּיק, יְעַזְּבָּשְׁבָּעָן
דעַס וּוּאַרט פֿאַרְצְּוֹגָן מִיט אַ צְוִינְגָּן: מַאֲכְנָדֵק דָּעָרְבִּי סִיגְעָלָעָד אַונְ חַנְדָּלָעָד, וּוּאַס
הַבָּן גָּוָרָם גַּעֲוָעָן דִּי מַאֲמָעָז וְאַל אַנְקוּעָלָן פָּונְ אַיר אַונְ צְוָרָעָסֶן דִּי וּבְעַנְצְּנִיאָרִיקָע
טאָכְּטָר צו דָּעָר בְּרוּסֶט, וּזְיִ וּוּאַלְטָט אַט, אַט גְּרִיטִיט גַּעֲוָעָן זַי אַנְצְּוֹזְגָּן.

— איך בין אוזי גליקלעך, פאנני אייבושץ, — האט די פֿרוּ אַטְלָעַס גַּזְוָגַט,
בעה איד ערשותן באזoor אין די אייבושץ דירה, — וואס מיין טיבעלע ט'האבן אַ
קָאַלְוָשָׁןָןָקָעָן, — אָוֹן זי האט געוווארפֵן פֿאַרְלִיבְּטָעַ בְּלִיקָוּן אוּרְחָלָעַן. — כַּיּוֹזֶעֶן דַּעֲךָ
שְׂוִין וּזְאַסְפָּאַרְאָסְגָּאַל מְעֻנְתָּשָׂו עַזְעַנְטָן... אַטְאַכְּטָעַר אַ גִּימְנָזְיָסְטָקָעַ, אַ זָּוּן אַ גִּימְנָזָעַ
זִיסְטָם, קִיְּזָן עַיְן הָרָע. סְקִינְדָּה האט מִיר נְעַבְּדָע נִישְׁתָּעַט גַּהְאָט מִיט וּוּמְעַן אַ וּוּאָרט
אוּסְטָרָאַדָּן...

נאר קיין גראיס מזול צו די איבושיכט האט די פרווי אטלאעס די ערשות וואכן

ניט געהאט. זי זיינען, צו איר פארדרוס. זעלטן געווען אין דער הימ. בלומטשע האט אײַנגעזען, איז זי האט ליב רבקהן, חיים דעם זאָקנמאָכערס פרוי, ווי אָן אַיִד גענע שוועסטער, און איז זי קען ניט אַדְוָרְכָּלָאָן קײַן טאג ניט צוֹצְלֵוּפֶן אוּפֶן לְוַיְתָמְאִיעָרְסְּקָע, זען זיך מיט אַר געועזענער שכנה. אַצְט, זען אַרְעָ אַיְגָעָנָע קְבִּין דער זיינען געווען אוּסְטָר געפֿאָר, האט זי רְוִיקָעָר גַּעֲקָאנְט אוּסְטָהָרָן רבקהן: לאָז אַר אַרְאָפְּרָעָדִין זיך פֿוֹן הָאָרֶצְן אָז זי טְרִיסְטָן. זי פְּלָעָגְט צוֹשְׁטִין צוֹ רְבָּקָהָן אָז אַר עַצְהָן אַרְיִינְגְּזָוּגָעָן דִּי צְוִיִּי קְרָאָנְקָעָ מִידְלָעָד אָז שְׁפִּיטָאָל. דָּאָרְטָן אָז געווען אַדְקָטָאָר אוּפֶן אַרְט אָז דָּאָרְט האט מען געגעבן קְרָעָפֿטִיקָעָ מאָכְלִים.

נאָר רבקה האט ניט געוואָלַט הערַן דערפָּוֹן: — גָּאַט זָאַל אַפְּהִיטָן. כְּעַל דָּאָס נִישְׁתְּטוֹן צוֹ מִינְעָן שְׂוֹאַלְבָּן.

— אַר שְׁטָעַלְט אָזִין דִּי אַנְדָּעָרָעָ קְינְדָּעָר, — האט בלומטשע ניט אַפְּגָעָלָאָן.

— דִּי אַנְדָּעָרָעָ קְינְדָּעָר ווַילְזָן קִינְסָ נִישְׁתְּהָרָן זְוַעַגָּן שְׁפִּיטָאָל.

— גָּעָמֶט מִיר נִשְׁתְּהָרָן פָּאָר אָוְמָגוֹת... אַבָּעָר. אַר גִּיט דָּאָךְ אַוּוֹקָעָ דָּאָס גָּאנְצָע עַסְּן פָּאָר דִּי קְרָאָנְקָע.

— חְלִילָה... חְלִילָה... אַ בִּיסְעַלְעָ נָאָר, — האט רבקה גַּעֲקָלָאָגָט.

— אָזָן זְוַעַט זְיַין, אַר ווּעַט אַלְעָ פָּאָלָן פֿוֹן דִּי פִּס ?

— גָּאַט 'עַט זְעַךְ אַיְבָּעָר אָנוֹנְזָן דֻּרְבָּאָרְעָמָעָן...»

בעת אַיְגָעָם פֿוֹן אַזְׁוּלְכָּעָ בָּאָזְׁוָן, האט זיך באָזְׁוָן דער דָּאָקָטָאָר לעוֹין מִיט דער בשורה, אָז עַס האָבָּן זיך גַּעֲמָכְט צְוִיִּי פְּרִיעָע בעטָן אָז שְׁפִּיטָאָל פָּאָר לְוַנְגָעָן קְרָאָנְקָע. ער האט מִיט בעס אָזָן מִיט גַּעֲלָאָסְקִיָּת אָזָן מִיט בלומטשעס הַילְּך, לְסָרָף באָזְׁוָן אַיְבָּעָצְּצִיָּגָן רבקהן אָזָן אַרְמָשָׁחָה, אָז פָּאָר דִּי קְרָאָנְקָע ווּעַט סָוֶּף כל סָוֶּף בעסְעָר זְיַין דָּאָס שְׁפִּיטָאָל. אָזָן אַזְׁוַעַט אָזָן מִלְּכָהָלָע, דִּי צְוִיִּית-עַלְטָסְטָע טָאָכְטָע אַוּוֹקָע צָוָם דָּאָקָטָאָר לעוֹין. זי האט זְיַיט אַצִּיט נִיט גַּעֲקָאנְט פְּטוֹר ווּרְדוֹן פֿוֹן אַ הָוָסָט. בלומטשע האט זיך זְוַעַט זְוַעַט אַמְּאָל זְעַלְעַנְעַנְרָאָבָּאָזְׁוָן בַּיְּרָי' חַיְמָעָן אָז שְׁטוֹב.

אַבָּעָר דִּי פְּרוֹי אַטְלָעָם, דִּי שְׁכָנָה, האט פֿוֹן דָעַם אַוִּיךְ נִיט פְּרָאָפִיטְרַט. ווּוִוְוַט אָוִיס, אָז דִּי אַיְבָּוּשִׁיכָּס זְיַין גַּעַוְעָן נִיט גַּעַוְעָן קְיַין שְׁטוּבִּיכָּעָדָס. ווי נָאָר זְיַין גַּעַוְעָן פְּאָרְטִיק גַּעַוְאָרָן מִיטָּן אַוְנְטָבְּרוּיט, זְיַין גַּעַלְאָפָן זְיַין גַּעַס אָרְיִין — אַוִּיךְ אַלְעַקְצִיעָ, אַוִּיךְ אַצְּפָאָרְזָאָמְלוֹנָג, צִי גָּאָר אַוִּיךְ זְיַעַר «דוֹשָׁאָלָע». דִּי פְּרוֹי אַטְלָעָס האט אַוְמָזְסָט אַוְסְגָּעָקָקָט דִּי אַוְיָגָן אַוִּיךְ זְיַין.

דֻּרְפָּאָר האט זיך זיך אַרְדוֹטָאָג אַפְּגָעָנוּמָעָן פָּאָר אַלְעָ צִיְּטָן. דִּי אַיְבָּוּשִׁיכָּס זְיַין גַּעַלְעָגָן אַיִן דִּי בעטָן, אַיְנְצָוּשְׁפָּאָר זְיַין אַפְּרִישְׁטִיק. דָעַמְאָלָט אַיִן זְיַין אַ שְׁבָּתְדִּיק-אַיְסְגָּעָפּוֹצְטָע, אַרְיִינְגָּעָקָומָעָן מִיט אַ גְּרוּוּסָן טָאָפָּק קָאָוָע אָזָן נָאָר אַרְיִיךְ אַיִן גַּעַגְּאָנְגָּעָן טִיבָּעָלָע מִיט אַ טְּעָלָע, מִיט פִּיר שְׁטִיקָלָע שְׁוֹאָרְצָע אַבְּקָע, גַּעַע מִאָכָט פֿוֹן קָאָוָע-פָּסָעָס. דָעַמְאָלָט זְיַין רְחַל מִיט שְׁלָאָמָעָן אַרְאָפְּגָעָשְׁפָּרְנוֹגָעָן פֿוֹן דִּי בענְקָלָעָד, אַוִּיךְ ווּעַלְכָּעָ זְיַין האָבָּן גַּעַהָאָט אַוְסְגָּעָבָּעָט זְיַעַר גַּעַלְעָגָרָס אָזָן בְּלָמָּדָע טְשָׁע אַיִן אַרְיִינְגָּעָקָומָעָן פֿוֹן אַנְדָּעָר זְיַעַר מִיט אַרְיִיךְ ווּינְטָעָר-מָאָנְטָל אַרְיִיבָּרְגָּעָז ווּאָרְפָּן אַיְבָּעָרָן נָאָכְתָּהָעָד. זי האט אַפְּרָעָגָעָשְׁלָעָפָּט צְוִי בענְקָלָעָד פֿוֹן דִּי קְינְדָּעָרָס

געלאכער אוון געבעטן זיינן. באולד איז אויך אַרְיִנְגָּעָקְוּמָעָן משה אין ווינטער-מאנטל און זיך אַוּוּקְגַּעֲצָט נעבן וויבּ און קִינְדָּעָר אַופּ דֵי אַוִּיסְגַּעֲבָעָט שְׁטוֹלָן. זיין האבן געווופּט די הײַסְט קָאוּוֹעַ, גַּעֲבִיסְיוֹן פָּאַמְּעַלְעָד די שְׁטִיקְלָעָד קָאוּוֹעַ-אַבְּקָעָ אָז גַּעֲדַנְקָט דָּעַר גּוֹטָעָר שְׁכָנָה, ווֹאָס האָט זיין גַּעֲקוּמָט אַין די מִילְעָר אָז נַאֲכַגְּעַפְּלָגְט יעדן בִּיסְן.

— נישטא פאר ווואס, נישטא פאר ווואס, — האט די פֿרוי אַטעלעס געשנורט דאס מוביל, קוּקְנְדִּיך ווי משָׁה אַיז זִיך מְחִיה מִיט דָעַר קָאוּז. — הַלְוֹאוֹי, פָּאנְגִיעַ אַיְבּוּרַ שִׂין, וּזְאַלְט אַיד אַיְהָן גַּעֲקָאנְט מְכַבֵּד זַיִן מִיט אַ רְעַכְת שְׁטִיקָל קָוָן... אֶזְעַלְכָע אַיְדָעַלְעַ מְעַנְטַשָּׁן ווי זַי, פָּאנְגִיעַ אַיְבּוּשִׂין, וּאַלְגָּעַרְן זַעַךְ נִישְׁת אַין די גָּאַסְט, — האט זַי אִים גַּעֲמָאַכְט אַ קָּאַמְפְּלִיעַמְעַט. — אַבְעָר ווּאָס קָאָן מְעַן מְאַכְן? די גְּרָאַבְעַ יְוָגְגָעַן האָבָן זַעַךְ צְוּגַעַכְאָפְט צַו דָעַר שִׁיסְל אָוָן אַן אַיְדָל מְעַנְטָשָׁ, ווי זַי, מַוּ נְעַבְעַד לִידְעַן...

דא האט די פֿרְוי אַטְלָעֵס אָונְטֶרְגָּהָאַלְטָן אִידְרָע שְׁכָנִים מֵיט דֵי מַעֲשִׂיות וּוּגַן שׁוֹוִינְדֶּלְעָרְיעִין אָזְן גְּנִיבֹת, וּוּאַס וּוּרְעַן אַפְּגָעַתָּן אִין דַעַר פֿלִישָׁ-אַפְּטִילְוָגָן אָזְן אַין דֵי יַאֲטְקָעַס. זַי האט גּוֹט גְּעוּסָט וּוּגַן וּוּאַס וּיְרַעַט, נִישְׁקָשָׁה. זַי אַיְזָעָן אוּסִיס-גַעְקָאַכְט מֵיט אַלְעַ קְצָבִים, וּוּאַס הַאֲבָן אַיר, בָּעַתְנָן אַפְּנָעָמָן דֵי פֿלִישָׁ-דְּאַצְעָס, צָוגָע-טִילְיפָט פֿוֹן שְׁעַנְסָטָן אָזְן פֿוֹן בְּעַסְטָן — מִיט בִּינְגָר אוּרְף אַ צּוֹלָג אָזְן מֵיט אַדְעָרָן: אָן אַצְרָא, וּוּאַס זַי האט פֿאַרְקוּיְפָט אוּפִין שׁוֹוָאַרְצָן מַאֲרָק אָזְן דַעַר פֿאַר אוּסְגָעְקוּיְפָט דֵי רְאַצְעָס אָזְן נַאֲד צּוֹגְעַקְיְפָט אַ שְׁטִיקָל פֿוֹטְעָר פֿאַר זַיְד אָזְן פֿאַרְון "קְיִינְד". דַעַר מְאֹן אַרְעָרָע, וּוּאַס אַיְזָעָן אַוּגָעָר אַוּפָן גְּרַנְצִיגְ-פְּלָאַץ, אַיְזָעָן נִיט קְרָאנְק גְּעוּזָן, האט דֵי פֿרְוי אַטְלָעֵס אַיְדָל בְּאַמְעָרָקְט, צַו אַרְגָּן פֿאַר זַיְד אַלְיִין.

אַבָּעֵר מְשָׁה אִיְבּוֹשִׁיךְ אָז נִיטְגּוּוֹן גַּעֲנָגְהַעַפְלָעֵץ צַו דָּעַר פָּרוּי אַטְלָעֵס. עֶרְחָט אַיר אַיְבּוֹרְגָּעָרְדִּיסְן אַין מִיטָּן דָּעַר מְעַשָּׂה: גַּאֲךְ אַמְּאָל בַּאַדְגָּנְקָט פָּאָרְן כִּיבּוֹד אָזָן וַיְדַ צּוּרִיקְגַּעַשְׁלָעַפְט אַין בָּעַט אַרְיִין. דִּי פָּרוּי אַטְלָעֵס הָאָט אַים נַאֲכָגְעָקוּקָט אַ בִּיסְל גַּעֲטָרָפְן. אַבָּעֵר סּוֹף כָּל סּוֹף הָאָט וַיְיִאמְגּוֹל גַּעֲוֹוֹן. זַי הָאָט וַיְדַ צּוּגָּעֵ רָוקְטָן צַו בְּלוּמְטָשָׁעָן אָזָן וַיְדַ צּוּשָׁקָלְטָן מִיטָּן דִּי אַוְיעָרְגָּעָן אַין דִּי אַוְיעָרְן: — זַי זַעֲנָעָן כָּאַטְשָׁן אַמְּבִינְ אַוְיפְּ אַיהֲנָס מָאָן, פָּרוּי אִיְבּוֹשִׁיךְ? עֶרְחָטָקְטִירָט דָּאָךְ אַיהֲן וַיְיִאָ קְדוּלָּאָזָע. אָזָן דָּאָס אַיְדְּלָקְיִיט, דָּעַר גַּאנְגָּן אַ בִּיסְל, דָּאָס רַעַדְןָן... פָּאָרְלָאָזָן וַיְיִצְעַד אַוְיפְּ מִיר, פָּרוּי אִיְבּוֹשִׁיךְ, אַוְיפְּ פִּינְקִיטִיט בֵּין עַד אַמְּבִינְ... אָזָן וַוְאס זַגְּגָן זַי, הָאָט אַיהֲנָס מָאָז גַּעֲטָאָן פָּאָר דָּעַר מְלָחָמָה?

— עיר איז א פריזיער פון פאָד — האט זי בלומטשע אינפֿאַרמִיט.
די פּרוֹי אַטְלָעַס האט צוֹנוֹיפֿגֶעַצְוִיגַן די ברעמען אוֹן אַנְגַּעַקְוֵקְט בְּלוֹמְטְשָׁען, ווֹי
זַי, בְּלוֹמְטְשָׁען, ווֹאַלְטַן זַיְד טֻוָּה גַּעוֹעַן אוֹן ווֹאַלְטַן אַטְן. אַט גַּעֲגָנְגַּעַן פָּאַרְיכִּטְן אַיְר
טוּוָתָן. דָּעַרְנָאַךְ האט זַי אַרְאָפְּגַּעַלְאָזְן די שְׂעוּרָע אַוְיגְּן-לְעַפְּלָעַן אַיבָּעַר די שְׂוֹאוֹרְצָע
אוֹיגְן אוֹן אַרְאָפְּגַּעַקְוֵקְט אוֹרְפַּן דָּעַר פָּאַדְלָגָעַ : — אַנְטְּשָׁוְלְדִּיקְעַן זַי מִיר, ווֹאָס כְּהָאָב
איַהֲן גַּעֲפְּרָעָגֶט. — זַי אַיְזָן גַּעוֹעַן זַיְעַר אַנְטְּוִישָׁט אַוְן האט אוֹיסְגַּעַזְעַן בָּאַלְיְידִיקְט.
זַי האט זַי אַיְפְּגַּעַשְׁתְּעַלְטַן. צוֹנוֹיפֿגֶעַנְמוֹעַן אַיְר אַפְּגַּעַלְיְידִיקְט גַּעַשְׁיר : מִיט אַגְּרוֹסִים
מוֹטִיקְוּן שאַקְלָל מִיטְן קָאָפְּ זַי גַּעַזְעַגְנַט, גַּעַנְמוֹעַן מִיט זַי טִיבְּעַלְעַן אוֹן מִיט אַקְעַ

ניגלען טראט ארטויס פון שטוב, כדי דעם קומענדיקון רויטאג זיך ווינדר צו באויאין מיט איר שעפּ קאוע און באבקע-שטיקלאע און רעדן צו די שכנים מיט דעספֿעקט פולער זיסקיט. וויזט אויס. אzo צו די אייבושיצס האט זי, ניט געקווקט אויף אלז. אנבעדרש ניט געלאנט רעדן.

רחל האט גערן געהאט דער פרוי אטלאסעם טאכטער טיבעלען. געווען אין
אייר א שעמעוועדיקייט אונז ליבלעכקייט. וואס האט געוועקט א זיין זיך צו פארנצע-
מען מיט אייר. טיבעלע האט געהאט א פאר ניגעריקע אויגן, וואס האבן אויסגעזען
צו זוכן, נישטערן. אונז זי האט געקאנט גוט הערן און פראגעדענ侃ן דאס געהרטע.
טייל מאל, וווען זי פלאגט אדרינקומען מיט דער מוטער, האט זי אויסגעטאן די שיד
אוון אדרויפגעקראבן צו רחלען אויפן געלענער. רחל האט זי געלערנט געשיכטע אוון
געאגראפיאץ אונז אייר דערראיילט ווועגן "בונד".

טיבעלע איז דאס געוען די, וואס האט אינספירירט רחלען צו צוויי גרויסע פרראייעטען: ערשותנש, שעפָן אַ זעלבסט-בלידונגס קרייזל בי דער יונגען, צויתיננס:
איינאַרדענען אַ בִּכְלִיאַטָּע פְּאַכָּע דָּא, בי זיך איז שטוב.

די איבושיצס זיינען געועזן אַרְוֹם קִידּוּשִׁישׁ, נאכָן אַונְטְּבָרוּיט. אַין צִימָעָר אֵיז גַּעֲוָעַן גַּוְיְילָעַד. די רַעֲנָגָס הַאֲבָן גַּעֲהָאָט אוּפְּגַעַה עֶרֶת מִיט טַעַג צְוָרִיק אָוֹן מִיט אַמְּלָה הַאֲטָם זִיךְ דָּעַר פְּרַילִינְג אַנְטְּפָלְעָקָט אַין פּוֹלָעָר צְעַבְּלִיּוֹג. סָאיָן אַשָּׂאַד גַּעֲוָעַן צָו מַאֲכָן לִיכְתָּב אָוֹן פָּאַרְהָעָגָעָן דָּאָס פָּעַנְצְּטָעָר, דָּוָרָךְ וּוּלְכָן אַמְּחַיְּדִיקָעָר וּוּינְטָהָט אַדְרִינְגּוּוּוֹיט. מַעַן הַאֲטָם, פָּאַרְשְׁתִּיטִים זִיךְ, גַּעֲרָעָדְתָ בִּים טִישׁ וּוּגָן דָּעַר "דוֹשָׁאַלְקָעַ" אוּפְּיָמָרְישִׁין אָוֹן שְׁלָאָמָעָק אַיִן גַּעֲוָעַן אַוְמְגַעְדוֹלְדִיק, וּוָאָס מַעַן זִיכְטָם סָתָם אָוֹן מַעַן פָּאַרְלִידָט זִיכְטִיט: — בַּיִּי אַנְדָעָרָה הַאֲבָא אַיךְ אַלְיָין גַּעֲוָעַן, וּוּ עַס שְׁפָרָאַצְטָשׁ שָׁוֹן אוּפְּיָדִי בִּיטָן, — הַאֲטָם עַד גַּעֲזָאָגָט מִיט אַפְּרָוּוֹרָה, זְעַנְדִּיק וּוּ בְּגַעְמָוְתִּדְקִיךְ דִּי עַלְטָעָרָן זָוֶן דִּי קָאוּוֹ.

רחל האט פאמעלעדר, פארטראכט, געזופט פון איר טעלפל. ס'איו איר קלאר גע-
וווען, איז איר משפחה איז געווען באהערשט פון דעם "דושאלקע" - פרראיינקט, פונקט
וואו זי — מיט אירע פלענער. זי איז זי אייפערזיכטיק געווען איזן באדויערט, וואס
זי קען זיך ניט אונשליסן אן דעם משפחהדיין איפער איזך באגיסטערען מיט
עפָּסֶם, וואס איז געווען איזוי ליכט אויסצופירן. זי האט געוועסט, איז דער איצטיקער
מאמענטן איז ניט זיעיר פאסיק, אבער זי האט באשלאסן גראד איצט אַרײַנְצְוֹאָרְפָּן
אַ וְוָאָרְטָן וְוָעָגָן אַיר פרראיינקט: — אַיך קוֹק דָא אוֹף דָעַר לִידְקָעָר וְוָאנְטָן, — הָאָט
זֵי זיך אַפְּגָעָרְפָּן, — מְעַן וְוָאלְט גַּעֲקָאנְט צְנוּנִיפְּקָלְאָפָּן אַ פָּאָר פָּאָלְצָעָס לְמַשְׁלָ...
אוֹן אַיְנוֹאָרְדָּטָנוֹ אַ... בִּילְיאָטָטָה.

בלומטשע האט צוֹזָמְעַגְּנוּמוּן דאס געפֿעַס פֿוֹן טִישׁ: — בֵּי אֶזְעַלְכּוּ וְעַזְעַרְנָה, — האט זִי זַיְדָא אֲפְגַּעַרְפָּן צָוּ מְשָׁהָן, — קָעַן מְעַן אֵין אַ צְוַויִּי וְאַכְּנָן אַרְוּם שְׂוִין אַנְהִיבָּן צָוּ וְעַזְעַעַפְּס גְּרִינְס.

רחל האט אַרוֹסִיגָּעָנוּן די טעלער פון בלומטשעס הענט: — מאמא, וואס זאגסטו וועגן אַ בִּיבְּלִיאָטָע ?
בלומטשעס האט זי אַצְּשָׁטְרִיעִיט אַגְּנָעָקָוֶט: — וואס פָּאָר אַ בִּיבְּלִיאָטָע ?

רחל איז צויגשטיינען צו משהן : — וואס זאגסטו ?
ער האט ניט געהערט איר פראגע און זיך געוואנדן צו בלומטשען : — שבת
וועט מען אויפשטיין זיבן א זיגער, אלע זוי איינער. א גאנצן טאג וועט מען זיין
אין פעלד און אלץ פערטיק מאקסן.

אויפן וועג קיין מארישן האט רחל ערשות רעכט גענומען אריינערען אין די
עלטערן. בלומטשע האט זיך אנגבעזערט אויף איר : — פאר וואס זאל מען ניט
האָבן אַ בִּיסְלָן מִנְחָה ? זוי לאָנג אָזִין, ווי מען אַיִּזְפּוֹרְגֶּן גַּעֲזָאָרְן פָּוּן דָּעֵר מַוְּרָאָרְפּאָר
טַּעַבְּעַצְּעַ ? פָּאָר וְוָאָס זָאָל מַעַן וְוְיַדְעַר לְעַבְּן אַיִּן צִיטְעַרְנִישַׁ ?

רחל האט זי געפרוות באָרוֹקָן : — די דִּיטְּשָׁן גִּיטְּנִיט אָז, וְוָאָס מִיר טֻוּן.
— נִין, סְגִּיט זַיְנִיט אָז ? אָזָן טָאָמָעָרָר קָוָמָט סְטוּרָר אַיִּיףְּ אַ רְעוּזְיוּ ? גַּעַז
דענסט נַאֲךְ סְטוּרָן, טָאָכְטָר ?

דאָס פֿעלְד אַיִּז גַּעַוְּעַן צְעַטְּיִילְט אַיִּז צְעַבְּדְּלִיקָעָר פֿירָעָקָן, אַרְוְמְגַעְצְּוִימְטָעָ מִיט
שְׁטָרְיךָ. אַיִּן יַעֲדָן פֿירָעָקָן אַיִּז אַמְשָׁפְּחָה גַּעַזְעַזְעַבְּגָוִינְג אַבְּעָר דָּעֵר אַרְבָּעָט.
טְיִילְלָה אָבָּן עַרְשָׁת גַּעַהְאָלְטָן בְּיִם אַיְבָּרְקָאָפָּעָן דָּעֵם בְּאָזָן ; אַנְדָּעָרָה אָבָּן שְׂוִין גַּעַז
פְּלָאָנְצָט אַזְּן גַּעַזְיִיט. וּוּ נִיט וּוּ אַיִּז דִּי אַרְבָּעָט שְׂוִין גַּעַזְעַזְעַן פֿאָרְעָנְדִּיקָט אַזְּן דִּי
מִשְׁפָּחוֹת זַיְנְעַן גַּעַשְׁטָאָנְעַן פֿאָרְדִּי גַּרְדְּדָעָס עַרְדָּס, וְוָאָס הָבָּן אַוְיסְגָּעָזָעָן וְוָיְקָרִים —
אַזְּן הָבָּן גַּעַקְוּט וְוָיְסְזָאָקָט.

משה מיט בלומטשען האָבָּן גַּעַהְאָלְטָן בְּיִם פֿאָרְזָעָצָן דִּי קָאָרְטָאָפָּל. רָחֵל מִיט
שְׁלָאָמְעָקָן אָבָּן מִיט שְׁפָּאָדְלָעָס אַוְיסְגָּעָלִיכְט דִּי בְּיִטְּנָן אַזְּן פֿאָרְפָּעְסְטִיקָט דָּעֵם צְוִים
אַרְוָם זַיְעָר שְׁטִיקָל עַרְדָּס. שְׁלָאָמְעָקָן האָט גַּעַלְאָכְט : — וְוָאָס פֿאָרְגָּז זַיְן האָט דָּאָס
אַרְוָמְצְּוִימְעַן דִּי "דַּזְּשָׁאָלְקָעָ" מִיט אַשְׁטָרְיךָ, אָפְשָׁר וְוְעָסָטוּ מִיר זַאְגָּן, הָאָ ? הָאָט
שְׂוִין גַּעַהְאָלְטָן, אָז אַגְּבָּב זָאָל זַיְקָרְשָׁעָקָן פֿאָרְגָּז שְׁטִירְקָעָנָם פְּלוּוּת ? אָז סְזָוּעָט
אַנְהָיִיבָּן וְוְאָקָסָט, וְוָעַט מַעַן סִי וְוָיְמוֹן הַיִּטְּן.

רָחֵל האָט זַיךְ נִיט אַפְּגָעָרְפָּן. דָא אַיִּן דְּרוֹיסְן, אַיִּן פֿאָרְנָאָכְטָלָעָכְן לִיכְטָן, וְוָעַן אַ
קָּלְטָעָ פֿרִישְׁקִיט אַיִּז אַוְיסְגָּעָגְלִיכְט פָּוּן דָּעֵר עַרְדָּס אַז אַוְמָבָּאָקָאָנְטָעָר, נִיעָר
רִיחָה אָט דְּעָרְגְּרִיכְט צַוְּאָרְעָ נַאֲלָעְכָּר, הָאָט אַז אָמָרְוָ אַנְגָּעָהָוִינְג צַוְּגָּנְגָּן אַיִּן אַיִּר.
אַט אַזְּיִ אַזְּיִ זַיְמִיט אַפְּאָר וְוְאָכְן צְרוּרִיךְ גַּעַשְׁטָאָנְעַן פֿאָר אַצְּעַקְאָפְּעָט בְּעַרְגָּל אַוְיִפְּן
בֵּית עַולְמָן, וּוּ זַיְהָאָט אַרְוִיסְבָּאָגְלִילִיט אַחֲרְטָעָ פָּוּן אַיִּר קָלָאָס. אִיצְט אַזְּיִ זַיְגַּעַז
שְׁטָאָנְעַן פֿאָר אַצְּעַקְאָפְּעָט בְּעַרְגָּל, וְוָאָס וְוְעַט בְּקָרְבָּן אַוְיִפְּשָׁפְּרָאָצָן מִיט גְּרִינְס,
מִיט חִוְּנָה. עַרְדָּאִי גַּעַוְּעַן אַבְּיִת עַולְמָן אַז גַּאֲרָטָן גִּילִּיכְזִיטִּיק. עַרְדָּאִי גַּעַנְטָש
הָבָּן צַוְּזַיְקָרְעָהָרָט. פָּוּן דָּעֵם גַּעַדְאָנְק אַיִִז אַיִּר גַּעַוְּאָרְן וְוְאָרְעָם אַזְּן קָאָלָט גִּילִּיכְזִיטִּיק...
פְּרִידִיךְ אַזְּן טְרוּיְעָרִיךְ . אַזְּן צְוִוְּיָשָׁן דָּעֵם הָבָּן זַיךְ גַּעַפְּלָאָנְטָעָרָט אַיִּר
גְּרוּיסָעָ פְּלָעָנְגָּר, וְוָאָס הָבָּן גִּילִּיכְזִיטִּיק אַוְיִסְגָּעָזָעָן סִיְּ גְּרוּיסָעָ, סִיְּ קְלִינְטִישִׁיק —
סִיְּ וְיִכְטִיק, סִיְּ אַוְמוֹוִיכְטִיק.

נַאֲרָ דָא האָט זַי בְּאָמְעָרְקָט, אָז טָאָטָעָ-מַאְמָעָ הַאלְטָן דִּי קָעָפָגְגָעָנְדָן צַוְּאִיר
אַזְּן זַיְהָאָט פֿאָרְנוּמָעָ מִשְׁהָס קָוְל : — דָוְרָךְ דָעֵר פֿאָרְטִי וְוְאָלָט מַעַן אַפְּשָׁר גַּעַקְאָנְט
קְרִיגָּן הַאָלָץ אַיִּיףְּ פְּאָלִיכְזָעָס. שְׁלָוָם וְוְאָלָט דִּיר זַיְיִ אַוְיִגְעָלְקָאָפְּט אַזְּן סְזָוָאָלָט אַוְיִסְּ —
גַּעַזְעַן לִיְּטִישָׁ.

אַזְוֵי הָאָט זִיר אַנְגָּעָהָוִבָּן אַיְר אַרְבָּעַת אַרְוֹם שָׁאָפָּן דִּי בִּבְלִיאָטָעַק. רַחַל הָאָט
נָאָד נִיט גַּעֲהָאָלָטָן בֵּי דִי פָּאַלְצָעַס. פְּרִיעָר הָאָט זִיר גַּעֲדָאָרֶפֶט אַיְנְשָׁאָפָּן דִּי בֵּי
כָּעָר, — אָוָן יַעֲדָן טָאג, נָאָכָן קּוּמָעָן פָּוּן שָׁוֹל, גַּלְיִיךְ נָאָכָן אָוְנְטָבָרוּיט, הָאָט זִיר גַּעַד
כָּפָט אַטָּאָרְבָּעַ אָוָן אַנְגָּעָהָוִבָּן גִּינָּן פָּוּן אַיְנָהָרְבָּעַן, פָּוּן שְׁטוּבָן צָו שְׁטוּבָן.
בַּעֲטַנְדִּיק בִּיכְעָר בִּיְצָוְשְׁטִיְיעָרָן פָּאָר דָּעָר בִּבְלִיאָטָעַק.

אַיְן טַיְל שְׁטִיבָעָר זִינְגָּעָן נִיט גַּעֲוֹעָן קִיְּן בִּיכְעָר אָוָן מַעַן הָאָט קוּיִם פָּאָרַ
שְׁטָאָנָעָן, וּוֹאָס זַו וּוֹאָס זַו אַיְן גַּעֲקָוּמָעָן. אַיְן אַגְּדָעָרָעָה אַבָּן זִיר גַּעֲפָנָעָן
אַ פָּאָר בִּיכְעָר, וּוֹאָס מַעַן הָאָט אַפְּגָעְשְׁוִינְטָן פָּוּן פָּאַרְבָּרָעָנָן, נָאָד אַיְן שְׁטָאָט — אָוָן
מַעַן אַיְן אַצְּנִיד אַוִּיךְ נִיט גְּרִיטָעָגָעָן זִיר צָו שִׁידְןָמִיט זִיר. אַבָּעָר אָוָן דִּי מַעְרְסָטָעָ
הָאָט מַעַן גַּעַרְן פּוֹל גַּעֲמָאָכָט אַיְר טָאָרְבָּעַ אָוָן נִיט אַיְן מַאְלָה הָאָט זִיר אַהֲיְמָגָעָ
שְׁלַעַפֶּט מִיט פָּעָק בִּיכְעָר אַוְנְטָעָרָן אַרְעָם — אַוְיסָעָר דָּעָר טָאָרְבָּעָן. טַיְל חַבְּרִים הַאָבָּן
גַּעֲהָאָט מַעַר בִּיכְעָר, וּוֹיפְּלָא זַי אַיְן בְּכוֹחַ גַּעֲוֹעָן צָו טְרָאָגָן — אָוָן זַי הַאָבָּן זַי בָּאָגְלִילִיט
גַּעֲוֹיְזָן דִּי לִיְדִיקָע וּוֹעַטָּנָה, וּוֹ דִי פָּאַלְצָעַס וּוֹעַלְן זַיִן אָוָן דָּעַרְלָאָנְגָּט אַ בְּלִיעָרָה,
יַעֲדָעָר זַאל אַוְנְטָעָרְשְׁרִיבָּן זַיִן נָאָמָעָן אַוִּיךְ זִינְגָּעָן בִּיכְעָר אָוָן דָּעַרְמִיט וּוֹסָן, אָז עַר אַיְן
אַ שְׁוֹתָף צָו דָעָר אַוְנְטָעָרְנוּמָוָגָן.

סְאַיְן גַּעֲקָמָעָן דִּי צִיְּט זִיר צָו בָּאַרְאָטָן מִיט שְׁלָוּמָעָן אָוָן זַי אַיְן אַזְוּק אַיְפָּן
הַוִּיךְ אַוִּיךְ לְוַטָּאָמִיעָרְסָקָע. פָּאַרְנוּמָעָן מִיט אַיְרָעָ פָּרָאַיְקָטָן, אַיְן זַי זִיְּט אַ צִּיְּט אַיְט
אַרְיְבָעְרָגָעְקוּמָעָן אַוִּיפָּן הַוִּיךְ אָוָן אַוִּיךְ דָוָדָן וּזְלָטָן גַּעֲזָעָן. אִיצְטָהָאָט אַיְר אַ שְׁלָאָג
גַּעֲטָאָן אַיְן דִּי אַוִּיגָן דִּי גְּרוּסָעָן עַנְדָעָרְנוֹגָן, וּוֹאָס אַיְן דָא פָּאַרְגָּעְקוּמָעָן : דָעָר גַּעַנְצָעָר
אַיְנְוַיְנִיקָּסְטָעָר שְׁתָח אַיְן גַּעֲוֹעָן צַעְקָאָפָעָט, פָּוּנָאַנְדָעְרָגָעְטִילָט אַיְן בִּיטָן, אַפְּגָעָ
גַּרְעַנְצָעָט מִיט שְׁטִינְגָּר אָוָן שְׁטָרִיךְ-פְּלוּטָלָעָד. פָּוּן דִי פָּעַנְצָטָעָר הַאָבָּן אַרְוִיסָגָעָ
סְטָאָרְטָשָׁעָט בְּלַעֲכָרְנָעָ שְׁאָכְטָלָעָן, טְעַפְּלָעָד אָוָן קָעְסָטָלָעָד, — אָוָן אַלְץ הָאָט
גַּעֲגָרִינְט אָוָן גַּעַבְּלִיט.

דָעָר קָאָרְשָׁן-בּוּיָם, טִיף אַיְן הַוִּיךְ, הָאָט זִיר שְׁוֹין אַוִּיךְ גַּעַרְאָזָלָט מִיט בְּלִיעָצָ
אַבָּעָר אַרְוֹם אִים אַיְן מַעַר נִיט גַּעֲזָקָסָן סְתָמָ קִיְּן גְּרָאָן. אַוִּיךְ דָאָרטָן, בֵּי צָו צָו דָעָר
גַּרְעַנְצָעָ פָּוּן אַנְדָעָרָן הַוִּיךְ, אַיְן דִּי עַרְדָּ גַּעֲוֹעָן בְּאַגְּרָבָעָט — אָוָן דָעָר בִּים אַיְן מַיְטָן
דָעָם צַעְטִילְטָן פְּעָלָד הָאָט אַוִּיסְגָּעָזָעָן וּוֹי אַ גְּרִינְגָּרָשָׁרָם. צַוְּישָׁן דִּי שְׁמָאָלָעָ
גַּרְעַנְצָעָן, צַוְּישָׁן אַיְן «דוֹשָׁאָלְקָעָ» אָוָן דָעָר אַנְדָעָרָר, זִינְגָּעָן גַּעַזְוָעָן דִּי שְׁכָנִים,
גַּעַשְׁעָפֶט לְופָט, בָּאַטְרָאָכָט דָעָם בּוּיָם אָוָן גַּעֲקָלְבָּן כְּהָתָ פָּוּן דִי אַיְפָּגְּיָעְדָּיְקָע בִּיטָן,
וּוֹ נִיט וּוֹ אַיְן וּוֹעָר גַּעֲגָנְגָעָן מִיט אַ קָּעְנָדָל וּוֹאָסָעָר אָוָן בָּאַשְׁפְּרִיצָט דִי דִין-גְּרִינְגָעָ
צִיטָּעָרְדִּיקָע בָּאַטְוּוֹינָן, דִי קָאָרְטָאָפָל-בְּלַעֲטָלָעָד. וּוֹיְבָעָרָהָבָּן גַּעַרְיִינְקָט דָאָס וּוֹלְדָיָ
גְּרָאָז אָוָן זִיר גַּעֲהָאָלָטָן עַצְוָת מִיט שִׁינְגָּעָן פָּעַסְעָלָעָן, וּוֹעַלְכָּעָהָאָט זִיר עַרְשָׁת אַיְצָ
גַּעַקְאָנְטָן בָּאַוִּיזָן מִיט אַיְר גַּעַנְצָעָר קָעְנְטָעָנִישָׁ אַיְן דָעָם עַנְיָן «וּוֹאָקָסָן». זַי הָאָט מִיט
בָּאַלְעַבָּאָטִישָׁעָר זַאָרָג גַּעַשְׁפְּרִיוֹזָט צַוְּישָׁן דִי בִּיטָן פָּוּן דִי שְׁכָנִים ; מַבִּינְיָשָׁ גַּעַשְׁאָקָלָט
מַיְטָן קָאָפָ, גַּעַלְיָבָט אָוָן קָרִיטִיקָרָט אָוָן גַּעַגְּבָעָן עַצְוָת. נִיט גַּעַקְוָקָט אַוִּיךְ אַיְר
גַּעַבְּוִיגְּעָנָעָם רָוּקָן אָוָן דָעָם זַקְנִישָׁן גַּאנְגָן, הָאָט אַיְר קּוֹל גַּעַקְלָוְגָעָן קָלָאָר אָוָן מַעַן
הָאָט אַיְרָעָ רִיד גַּעַקְאָנְטָהָרָן פָּוּן דָעָר וּוֹיְטָן.

פון א בית האט חיים דער זאכנמאכער געשאקלט צו רחלען היימיש מיטן קאָפַן געשמייכלט אין זיין באָרד, וואָס אין געוווען באַהאלטן הינטער אַ ברוינעם פילדעקס זאָק. דערגעבן זיינען צוֹויִי פון זיינע טעכטער געלעגן אוּף אַ בית אָונַ מיט התמדת געפיעלעט דאס ווילְדֿ-גרָזָן. זיי האָבן זי ניט באַמערכט. דערפֿאָר האָט זי באַמערכט בערקייאוּטש, דער שְׂרֵיְבָּעָר, אָונַ זיך געגְרִיסְטַּט צוֹ אַרי, פון זיין "דוֹשָׁאָלֶּקָעַ", וואָס אין געוווען נאָענט צוֹ דיַיְּ קְלָאָזְעָטָן. צוֹזָאמָעַן מִיט זיין פְּרוּם, מְרִימָעַן, האָט ער אַרומְגָּעָלִיגְט זיין בִּיטְמִיט שְׂטִינְגְּעָר. זַיְעַר מִידְעָלָע, בְּלִימְעָלָע, אַיְזַי גַּעַד שְׂטָאָנָעַן דערגעבן אָונַ בָּטְרָאָכְט, וואָס זַיְיָ טּוֹעָן. אַ פִּינְגְּעָר פון אַיְזַן האָט זַיְיָ גַּעַהְאָלָטָן אַיְזַן לְעַלְלָה פְּוֹן אַיר צְעַקְנְּעַפְּלָטָן סְוּוֹטְעָר אָונַ אַ פִּינְגְּעָר פְּוֹן דָּעַר אַנְדָּעַר רָעָר — אָונַ מוֹילַ. אַ בְּלוּיַּעַ שְׁלִיףַיַּעַ אַיְזַי לְזַיְיַ אַרְאָגְגָּעָהָאָגָּעָן פְּוֹן אַירְעַ שְׁטִיטָרָעַ האָר. גַּעַבָּן אַרְיָן שְׁמַאֲלָן סְטוּשְׁקָעָלָעַ אַיְזַי גַּעַשְׁטָאָנָעַן אַ לְּיָאָלְקָעַ-וּוּעָגָלָעַ, פְּוֹן וּוּלְכָן סְחָאָט אַרְיוּסְגָּעָקָוּקָט אַ לְּאָקִיקָעַ, בְּלָאנְדָעַ לְאָלָקָעַ. רָחַל האָט זַיְיָ זַיְיָ דָּעַרְיָ גַּעַנְטָעָרָט אָונַ מִיט שְׁטָאָלָץ גַּעַמְאָלְדָן, וּוּגַּעַן דָּעַר בִּיבְּלִיאָטָעַק, וואָס זַיְיָ הָאָלָט בִּים גַּרְיָינְדָן. פְּוֹן אָן אַפְּעָנָם פָּעַנְצָטָעָר האָט זַיְיָ גַּעַטְרָאָגָן אַ גַּעַזְאָגָן. אַ היִמְיָשַׁ פְּרוּיָעַן-קוֹל. רָחַל האָט אַוְיפְּגָעָהָוִיבָן דָּעַם קָאָפַן אַיְזַן דָּעַר הָוִיךְ אָונַ דָּא אַיְזַי שְׂיֻעָר נִיט אַרְיוּפְּגָעָפָאָלָן אוּף שְׂיִינַע פָּעַסְעָלָעַן.

שְׂיִינַע פָּעַסְעָלָעַ האָט זַיְיָ אַגְּגָעָנוּמָעַן פָּאָר דָּעַר הָאָגָּט : — קָוָם, עַסְטָעַ עַפְּעָסָעַן . — זַיְיָ האָט זַיְזָגָעָפְּרִיט צוֹ אַרְיָן "דוֹשָׁאָלֶּקָעַ", וּוּ דִי קָאָרְטָאָפְּלָה האָבָן שְׁוִין גַּעַהְאָט גְּרוּסְעַעַן גְּרִינְיָן קוֹסְטָעָס אָונַ דִּי מְעָרָן זַיְנָעַן אוּךְ בְּמַעַט אָיְזַן גַּעַנְצָן גַּעַוְוָן אַרְיוּסְגָּעַן-קוּמָעַן.

— אַיר האָט דִי שְׁעַנְסְטָעַ "דוֹשָׁאָלֶּקָעַ" פְּוֹן גַּאֲנָצָן הוּיָה, שְׂיִינַע פָּעַסְעָלָעַ : — שְׂיִינַע פָּעַסְעָלָעַ האָט אַגְּגָעָנוּמָעַן דָּעַם לְוִיבָּן זַיְאָר, וואָס אַיְזַי גַּעַקְוּמָעַן. עַרְנְסָטָן, גַּעַבָּיָגָן, אַיְזַי זַיְגָעְבִּילְבָּן אַ רְגָּעָ אַיְבְּעָר אַיר בִּיטְמַן אָונַ רָחַל האָט גַּעַזְעָן, וּזְיַי אַיר קָאָפַן האָט זַיְלְבָּעְדִּיק גַּעַשְׁמִימָרָט אָינַ דָּעַר פָּאָרְגִּיְּעַנְדִּיקָעָר וּוּן. אַט אַזְּוִי אַומְּדָבָאָזָעָן, האָט זַיְאָלִין אַוְיסְגָּעָזָן וּזְיַי אַפְּלָאָנָעָן, וואָס אַיְזַי אַרְיוּסְגָּעָוָאָקָסָן פְּוֹן דָּעַר עַרְדָּאָן מִיטְן קָאָפַן גַּעַזְוִיגָּן צְרוּיקָן צוֹ דָעַר עַרְדָּ — וּוּ אַיְזַי שְׁלָמָן, שְׂיִינַע פָּעַסְעָלָעַלְלָה ? — האָט רָחַל גַּעַפְּרָעָגָט.

שְׂיִינַע פָּעַסְעָלָעַ האָט וּזְיַי אַוְיפְּגָעָוָאָקָט פְּוֹן שְׁלָאָתָה. זַיְיָ האָט אַהיַב גַּעַטְאָן דִי גַּאֲמְבָעָ צוֹ דָעַר זַיְיִתְיָ : — דָאָרָטָן, עַסְטָט אִים ? עַר הָעַלְפָט דִי לְעוּוִינָס. רָחַל האָט זַיְגָעְלָאָן צוֹ שְׁלָמוּמָן. פְּוֹן אַוְמְעָטָהָמָן האָט מַעַן אַיר צְגָעְוָאָרָפָן באָרְגִּיסְוָנָגָעָן. מַעַן האָט אַיר גַּעַוְוִין דִי בִּיטְמַן. מַעַן האָט זַיְאַוְיסְגָּעָרָעָט וּוּגַּעַן אַיר "דוֹשָׁאָלֶּקָעַ" — אָונַ זַיְיָ האָט וּוּדְעָר בָּאָדִיְּעָרָט, וואָס זַיְקָעָן נִיטָּן, פְּוֹנְקָט וּזְיַי אַלְעָן, וּוּרְעָן פָּאָרְכָּאָפָט מִיטְן אַלְעָמִינָנָעָם עַנְטוֹוִיאָזָם. — "פָּאָר וּזְיַי מַוְּאִיךְ שְׁטָעְנְדִּיק זַיְיָ אַוְיסְעָר דָעַר מַחְנָה ?" — האָט זַיְיָ גַּעַטְרָאָכָט מִיטְן אַפְּרָוּוֹרָף צוֹ זַיְיָ אָונַ דָעַר גַּעַד דָאָנָק וּוּגַּעַן דָעַר בִּיבְּלִיאָטָעַק אַיְזַי אַיר וּוּדְעָר אַוְיסְגָּעָקָמָעָן מִינְדָּרְעוּרְטִיק.

צְגָעְקָמָעָן צוֹ דִי לְעוּוִינָס "דוֹשָׁאָלֶּקָעַ", האָט זַיְיָ אַרְוָף גַּעַטְאָן שְׁלָמוּמָן. עַר האָט גַּלְיַיךְ גַּעַוּסָט אָונַ וּזְיַי עַסְטָאָלָט זַיְיָ : — דִי בִּיבְּלִיאָטָעַק, האָט ? — האָט ער

געוֹנוֹנְקָעַן צוֹ אַיר, — יָא, גַּעֲהָעָרֶט. אִין דֵי מַעַשָּׂה אָזְוִי: פָּאַלְיכָּעָס קָעַן עַד דֵיר
מַאֲכָן, אֶבְּעָר הַאַלְזָן קָעַן עַד דֵיר נִישְׁתָּמָאָכָן.

— סְמוֹזָן בִּיט זִין קִיּוֹן גַּאנְצָע פָּאַלְיכָּעָס. בְּלוּוֹן לַיְיסְטָעַלְעַךְ צוֹ הַאלְטָן דֵי בִּיכְעָר
וּוְעַט אֹוֵיךְ גַּעֲנוֹג זִין.

— אָוָן לַיְיסְטָעַלְעַךְ וּוְיִטְמָעַן גַּעֲמָעָן? אִין גַּעֲטָא, אָזְ מַהָּאָט בִּיכְעָר, הַאָט מַעַן
נַאֲכָן נִשְׁתָּמָאָכָן קִיּוֹן בִּיבְּלִיאָטָעָק.

— סְחִיבְּטָז זִיךְ נִשְׁתָּמָאָכָן, — הַאָט זִי פָּרָאַטְעָסְטִירָט. — אִין עַרְגָּסְטָן פָּאַלְקָאָן
מַעַן דֵי בִּיכְעָר אַוִּיסְטָעַלְעַן אֹוֵיךְ דֵער פָּאַדְלָאָגָע.

— צוֹ דָעַם דָּאַרְפְּסָטָעַ נִשְׁתָּמָאָכָן מִיךְ.

— גַּאנְצָע רִיכְטִיק. דִּיךְ דָּאַרְפְּסָטָעַ אֹיךְ צוֹ גַּעֲפִינְגָּעַ אַ בְּעַסְעָרָן אַוִּיסְוּעָג.

— דֵער אַיְנְצִיקָּעָר אַוִּיסְוּעָג אִין דֵער פָּאַרְטִּיְּקָאַמִּיטָּעָט. דִּיוּסִיסְטָן דָעָר, אָז
דֵער פָּאַרְטִּיְּקָאַמִּיטָּעָט וּוּילְ, שִׁיסְטָן אַ בעָזִים. סְעַט זִין גַּעֲנוֹג, אֹוֵיךְ עַמְעַץ 'עַט גַּעֲבָן
אַ וּוּוֹנָק צוֹ דֵי רַעֲוִידָעָנָטָן, לְמַשְׁלַׁח. אִין מִין רַעֲסָאָרט.

שְׁבַת אִין דֵער פָּרִי זִינְגָּעַן בְּלָוְמְטָשָׁע, מְשַׁה אָוֹן שְׁלָאַמְעָק אֹוֹעָק אֹוֵיךְ דֵער
„דוֹשָׁאַלְקָעַ“ זִיבְּנָן אֹזְיְיגָעָר אִין דֵער פָּרִי. רַחַל הַאָט גַּעֲוָאָרָט אֹוֵיךְ שְׁלָוְמָעָן מִיטָּה
לַיְיסְטָעַלְעַךְ. נַאֲכָן אִיְדָעָר דֵי פָּאַלְיכָּעָס זִינְגָּעַן פָּאַרְטִּיק גַּעֲוָאָרָן, הַאָט זִי גַּעֲנוֹמָעָן
אַוִּיסְטָעַלְעַן דֵי בִּיכְעָר. זִי הַאָט קִוְּמָה גַּעֲדוֹלָה גַּעֲהָאָט זִיךְ צוֹ דָעַרְוָאָרטָן, צוֹ דָעַרְזָעָן
אַלְעָאָבָר אַוִּיסְגָּעָסְדָּרָט — אַיִינָס גַּעֲבָן אַנְדָּעָן.

וּוֹעֵן דֵי מַשְׁפָּחָה אִין אִין אַוְונָט צְרוּקָגְעֻקוּמָעָן פָּוֹן פָּעָלָד, אִין דֵי קִיד גַּעֲוָעָן
אִין גַּאנְצָע פָּאַרְעָנְדָעָרט. פָּוֹן בִּידְעָ זִיטִיקָעָן וּוֹעֵנטָה אַבָּן אַרְאַפְּגָעָקָט בִּיכְעָר — בֵּי
בֵּי רֵי — עַרְנְסָט, סְוּדְוָתִיק, פּוֹלְ מַאֲכְנִידָּק דָאָס צִימָעָר מִיטָּה זִי עַיְרָאַנְוּגָהִיטָּה.

סְ'אִין דָא גַּעֲוָאָרָן אִינְטִימָעָר, גַּעֲהִימָעָר, אִינְטִעְרָעָסְאַגְּטָעָר.
די קּוּמְעַנְדִּיקָע טָעַג אִין דָהָל גַּעֲוָעָן פָּאַרְנוּמָעָן מִיטָּה שְׁרִיבָן קָאַטָּאָלָגָן, מִיטָּה
אַנְקָלְעָפָן צְעַטְלָעָן מִיטָּה דֵי גַּעֲמָעָן אֹוֵיךְ דֵי דָוְקָנָס פָּוֹן דֵי בִּיכְעָר. דָעַם קּוּמְעַנְדִּיקָן
פָּרִיִּיטִיק צְוֹנָאָכָטָס אִין אֹוֵיךְ אַלְעָ פָּאַרְטִּיְּגָרְוָפָעָס אַוְן יוֹגָנְטִיקָרִיָּוּן גַּעֲמָלָדָן גַּעַי
וּוֹאָרָן וּוֹעֵן דֵער דָעַרְעָפְּגָעָנָג פָּוֹן דֵער בִּיבְּלִיאָטָעָק. אָוָן אַפְּרִיִּיטִיק צְוֹנָאָכָטָס שְׁפָעָי
טָעָר אִין אֹוֵיךְ בָּאַרְיכְּטָעָט גַּעֲוָאָרָן וּוֹעֵגָן דֵער עַקְוִיסְטָעָנָץ פָּוֹן אַזְלָבְּסָט-בִּילְדוֹנָגָס-
קְרִיּוֹל בֵּי דֵער יוֹגָנָט.

ק א פ י ט ל ז י ב ע צ נ

(דפוס העפט)

כ' בין געוווארן א פארשפריטער פון "קאטשקעס". מיינע אלע "קאטשקעס" זייןגען גוטע און פעטע. אין איך זיך ווילגין מיט דער קונסט. איך לייען שווארץ אויף שטטער צייטונג", לאו איך זיך ווילגין מיט דער קונסט. איך לייען שווארץ אויף וויס, וואס ס'מיינט באמת — שווארץ חושך (וועגן די דיטישע נצחנות), אבער דער גראנץ טייטהש איך אלץ איז איבער, איז די מענטשן דרייקן מיר די העטן, קלעפַן מיר איז פלייצע און גייען אroiיס אויפגעלאכט. דאס איז מיין געזעלשאפעטלעכע טעטיקיט. איך פאטש מיר איז בוין. א פערסאנא גראטא, א כישוף-מאכער בין איך ; מאך פון שווארץ — וויס! אין דער אמתה,טו איך זיך אלין די גראסטע טוביה. כ'שרויף מיך ארויף צו אן אפטימיז און לאו ניט צו זיך קיין שלעכטע געדאנקען. בעסער צו קוקן מיט האפעונג אויף דער וויטערדייקער אנטווקלונג פון לעבן. דאס איז מיין גייסטיקע פארטיזאנונג קעגן מיין אייגענד און דער אלגעמיינער הילפלאקייט; קעגן דעם פאקט, וואס ניט איך, ניט די אנדער, האבן דעם מינדסטן איינפלוס אויף די געשענישן ; וואס מיר זייןגען איך די שפאנעס פון א מעטיקער פויסט, וועלכע מיר קענען אפלוו ניט קיין ביס טו. און אויב איזו... אויב אלץ, וואס אונדו בלייבט איבער צו טאו, — איז טראכטן — תא זאל מען שיין טראכטן צום גוтен. דאס שלעכטע, אויב עס דארכ קומען, וועט קומען סיי ווי סי, אן אויסקוקן עס. די מריה שחורה און דער טרייר קענען נאר שווארץ מאכן אונדווער ווידער-שטאנד-פאזקייט.

אַמְלִיכָּתְּסְטָן אֵיז מִיר צֹ בְּלָאָפַן דִּי, וְוָאָס אַרְיֶעֱנְטִירְן זִיך וְוַיְינְיקָר פָּוּן מִיר אֵין דָעַר לְאָגָע, אָן אָז אֵיך צִיטְרִיט מִר סְוַטְעָרָס בְּאַרְיִמְטָע חַכְמָה: "בִּי רְוֻמְקָאוּר סְקִין וּוּסְטָנוּ נִיט זָאת וּוּרָן, בִּי דִי דִּיְתְּשָׁן וּוּסְטָנוּ נִיט קְלוֹג וּוּרָן אָן דֻּעַם קְרִיג וּוּסְטָנוּ סִיְיָ וּוּי נִיט אַיבָּעָלָעָבָן", לְאָך אֵיך זִיך פּוֹנָאנְדָעָר אָן זָאג: "דָעַר אַוְנְטָעָר" שִׁיד צוֹוִישָׁן הָאָר אָן נָאָר לְיָגָט נָאָר אִין אִין אָות!

*

אהיימגענאנגען היינט פון בית עולם מיט מיין אברהמלען. אונדווערט א שכן, אַיְגָגָל פָּוּן פּוֹפְּצָן יָאָר, אַיְזָגָעָשְׂטָאָרְבָּן פָּוּן סְוַכְּאָטָעָס. מיין אַבְּרָהָמְלָהָט נִיט לִיב צֹ גִּיְיָן אַוְיָפָן גְּלִיכָּן וּוּגָ. שְׁטַעַנְדִּיקָּ קְרִיכְט עַד הַיָּמָן אָרוּם. האָבָן מִיר זִיך גַּעֲלָאָן זַיִי צָעָנוּמָעָן. דָאָס שְׁטִיקָל פְּעָלָד אַיְזָגָעָעָן שוֹאָרָץ — נִיט באָרְבָּעָת; פּוֹל מִיט

גריבער און בערגעלעך. און אין די גראיבער און אויף די בערגעלעך זייןען געלעגן מענטשן מיט פנימער פון נגענרט, קינדער — מיט פנימער פון נגענרט. זי' האבן גענרגאבן אין דער ערעד מיט די הענט, מיט שטיקלעך האלץ, מיט לעפל.

היפ-יהוּרָא ! פַּר דִּי יְדִישׁ קְוִילְגֶּרְעָבָר !
היפ-יהוּרָא ! יֵדֶן זִינָעָן אַרְיָין אֵין אַ נִּיעָר צְוִוִּיג פָּוֹן פֿרָאַדוּקְצִיעַן הַיְתָ'

2

כ'האָב אויסגעווארַן דעם טאָטָן הויזן, וואָס כ'טראָג און אַנגעטָן דערוויל
מיינע אלטָן, וועלכע כ'האָב שוין באָלְד אַיאָר נִיט געטראָגָן. די אלטָן הויזן הענגן
אויף מיר. גלייבציגיטיך זינגען זי געווארַן דרייפֿערטלְדיַק. אַיגעגעשרומָפָן געווֹאָרָן? וואָס
נִיגּוֹן. דאס בין אַיך צוגוֹוואָקסָן אויף אַ שיינְגָע פָּאָר צענְטִימְעָטָר. אַ פרְאָגָע: וואָס
וועָזָעַט געשָׁן, אויב אַיך וועל נָאָך אַיאָר וואָקסָן און דאס געטָא וועָט אַוְיך נָאָך
אַונְהָאָלְטָן אַיאָר? כ'בֵּין אַזְוִי אַיסְגַּעַטְרִיךְנָט, אָזְנִי דִּיאָקְטָאָרִיךְ, וואָס קָוְמָט צָו דִּי
קיידער אין שָׁוֹל, ווֹ אַיך אַרְבָּעַט. האָט מיר, אָן אַומְגַּעַטְעָטָעַן, גַּעֲגָעַן אַ סְקָעֶרָאָך
וועָגְנִיעָאָךְ אַוְיך אַ דְּרֶכְלִיכְטוֹגָן. דער דְּרוּלְטָטָטָס: מִינְעָן לוֹנְגָעָן זִינְגָעָן פרִיִּי (דרְרִיְּלִי).
אַבעָר כ'האָב זִיך גְּזוּוֹוִינְגָן אויף דער אַמְבָּלָאָטָאָרִיךְ-זָוָּאָג. אַגְּנוּוּוֹוִירָן דְּרֶךְ
דער צִיטָט אַין גַּעַטָּא צְוּוּלָּחָקְלָאָ. די מאָמָעָה האָט די נִיעָס (זָוָּאָגָן לוֹנְגָעָן זִינְגָעָן
פרִיְּלִי) אַוְיפְּגַּעַנוּמָעָן מִיט אַ גְּרוּיסְטָר גְּדוֹלָה: ווֹי אַ מעַנְתָּשָׁ אַין גַּעַטָּא וּוֹאָלָט גַּעַקְאָנְטָ
שְׁתָאָרְבָּן נָאָר פָּוֹן דער מַאְדָּעָרְגָּעָר קְרָעָנָק (טַעַבְעַ-צָּעַ). הִיסְטָעָס. בִּיְיָ מִיר אַיִּזְנָ
דער חַשְׁבָּוֹן אַ פְּשָׁוֹטָרָ: אויב אַיך וועל וואָקסָן נָאָך אַיאָר אַין דער פרְאָפְאָרָץ ווי
אַיך פְּאָרְלִיךְ ווֹאָג — האָב אַיך נִיט קִין גְּרוּיסְטָע שָׁאנְסָן אַרוּיסְצָוקְמוּעָן פָּוֹן דָּאָגָעָן.
וואָקסָן זָאָל ווֹעָרָן אַן אַומְגָלִיךְ! ווֹעָן סְיוֹאָלָט נִיט גְּעוּוֹן קִין גַּעַטָּא, וּוֹאָלָט אַיך
טְרִיוֹמְפִּירְט מִיט יְעָדָן מַלְיִמְעָטָר, וואָס קָוְמָט מִיר צָו צָו דער הַיִּיך. — יָא, אַגְּנוּוֹיִ
נִיקָּה, אַיִּין זִיך, האָב אַיך שְׂוִין לאָגָן גַּעַמְאָכָט דעם חַשְׁבָּוֹן. דָּאָך קָעָן אַיך נִישְׁטָא אַוְיך

גבנן און טיטיש אלץ אויס צום גוטן. כ'רעד זיך איין, אז איך האב א מולדיקן שטערן, וואס גיט אקטונג אויף מיר. ער ווינקעט צו מיר, אז ווי שלעכט עס זאל ניט זיין, וועל איך זיך דאך ארוויסקעפען. מיין שכל מאכט חוק פון דעם אפטימיזם, פונקעט ווי ער מאכט חוק פון דעם זינלאזן אפטימיזם פון די אנדערע געתאנקעס. ער רומיט מיר איין, אז איך בין סחט א שטרוייס, וואס באחאלט דעם קאפ אין די פעדערן; א פחדן, וואס האט מורה פארן אמרת. ער, מען דארך אויפהערן אריינצער-קלען. אפשר נעמט טראכטן אויך צו די ענרגיע פון קערפער? מען וואלאט גע-דאפרט אויפוכן אינפארמאציע דערוואגען.

כ'האָב ניט לאָנג צוֹרִיך אַיבְּרָגָעַלְיָעַנְט אלְך, וואָס כ'האָב פֿאָרְשְׁרִיבִין דָא, אַינְדִי העפָּטן, זִיְיט דִי מְלֻחָמָה אֵינוֹ אוֹרִיסְגָעֶרְאָכָן. מִין צַוְגָאָנָג צָום שְׂרִיבִין הָאָט זַיְך, דָוָרְך דָעַם יָאָר אָוֹן אַהֲלָבָן, גַעֲנְדָרְעַטָן. אַיְן אַנְהִיבָא אֵינוֹ מִין צִיל גַעֲוָעָן צָוּ פִירְזָן אַכְרָאנְקָן. הַיְינָט אֵינוֹ דָאָס גִיכָעָר עַנְלָעָקָר צָו אַ שְׁמוּעָס, וואָס אַיְיךְ פִיר מִיט זַיְך. יַאֲ, אַיְיךְ בָּאָמֵי זַיְךְ צָו זַיְין וואָס אַוְיפְּרִיכְטִיקָעָר מִיט זַיְך. ווֹעֵן אַיְיךְ לִיעַן דִי זַיְיטְלָעָד, פִיל אַיְיךְ דִי בָּאָמִינָגָן — אַבְעָר נִיט דִי אַוְיפְּרִיכְטִיקָיִיט. וואָס אַיְיךְ פֿאָרְשְׁרִיבִין אֵינוֹ טַאָקָע אַמְתָה אָוֹן דָאָר — נִיט דָעַר גַאנְצָעָר אַמְתָה. סְקָומָט מִיר אָוֹסָס, ווי מִיטָן שְׂרִיבִין ווֹאָלָט אַיְיךְ אַרְאָפְגָעַשְׁטִיגָן אֵין אַ פִינְגָצְעָרָן טָוְנָעָל מִיט אַסְטְרָעָפְלָעָד, וואָס אַנְזִינְעַן טִיפָּן ווֹאָרטָט אַ וּוֹיכְטִיקָעָר בָּרְיוּוֹ אַוְיףָ מִיר. שְׂרִיבְנְדיָק, לוֹוַף אַיְיךְ אַרְאָפָ אַ פָּאָר טָרְעָפְלָעָד (ווי לאָנג עַס אֵינוֹ בָאָךְ הַאלְבוּוֹעָגָן לִיכְטִיק אַוְיףָ זַיְך). נָאָר פָלוֹצִים דָעַרְ שְׂרָעָק אַיְיךְ זַיְךְ פָאָר דָעַר פִינְצְטָעָרְגִישׁ, פָאָר דָעַר טִיפְקִיט אֵין כְפָאָרְהָאָלָט זַיְךְ : קְרִידִ צוֹרִיךְ אַרוֹיףָ; שְׁפָעַטָּעָר — ווֹידָעָר אַ בִּיסְלָ אַרְאָפָ. טִילִי מָאָל נָעַם אַיְיךְ אֵין אַ טָרְעָפְלָעָד מַעָרָ, טִילִי מָאָל ווַיְינְיָקָעָר. אַבְעָר צָום בָּרְיוּוֹ דָעְגָרִיךְ אַיְיךְ אֵין נִיט בְּכוֹחָ אִים צָו דָעְגָרִיךְ, צִי הַאָב אַיְיךְ סְתָם מָוָאָ פָאָר דָעַם, וואָס אַיְיךְ ווּוֹעֵל אַיְיךְ דָעַם בָּרְיוּוֹ גַעֲפִינְגָן ?

ויזומט אויס, אן איך ביזן ניט דער אינזיציקער מיט אוזעלכע ראנגלענישן. דא אונומלטן האב איך געהאט א שמוועס מיט רחלען. פארשטייט זיך, אן איך האב זיך פאר איר ניט אויסגעבען מיט מייניג פרדאבלעמען, נאר געלאון זי רעדן און זי האט גאנץ קלאר פארמולירט דאס, וואס איזו אין מיר פארגעפלט און אומגעלאך אroiיס צויבורונגען.

— אֲפִילוּ וְעַן מִר דָּכֶט זַיִד, אָנוּ אַיךְ זָג דָּעַם אַמְתָה. — הָאַט זַי גַּעֲזָגָט, —
זַעַט עַס מִר אֹוִיס וּוֵי אַלְגָּן. וְעַן אַיךְ פָּאֶרְלִיקְּן דָּעַם לְיִגְּנָן אָנוּ מִר דָּכֶט זַיִד, אָנוּ
דָּאַם, וְאָס אַיךְ גַּיִ זַעַגְּן, וּוּטַזְיַין דָּעַר אַמְתָה, פִּיל אַיךְ אַוִיד, אָנוּ דָּאַס אַיזְנָאַלְגָּן.
אַיזְנָאַלְגָּן אַזְוִי דָּעַר קָרָאַצְטָמָעַן זַיִד צָמָע אַמְתָה? וּוּי אַזְוִי שָׁאַבְטָמָעַן אַרְאָפָּה דִי הָוִיטָפָן
בְּלָאָפָּה פָּוּן זַיִן פָּנִים? הָאַט דָּעַר אַמְתָה אַבְּרָהָהִיטָּפָט אַפְנִים? וְאָס אַיזְנָאַלְגָּן דָּעַר אַמְתָה וּוּגָן
לְעַבְּן? אַפְשָׁר גַּעֲשָׁעַט מִיט אִים דָּאַס וּלְבָעַע, וְאָס עַס גַּעֲשָׁעַט מִיט אַהֲיָטָל
קְרוּדִיטָּן? מַעַן שִׁילְטָה אַרְאָפָּה אַיִן בְּלָאָט, טְרַדְעַפְטָמָעַן זַיִד אָן אַוִיךְ אָן אַגְּדָעָרָן. דָּעַר וּוּיְלָל
וּוּוּרְעַת דָּאַס הַיְּפִיטָל קְלֻעַנְגָּר אָנוּ קְלֻעַנְגָּר אָנוּ אוּמָעַן דָּעַר שִׁילְטָה זַיִד צָמָע
בְּלָאָטָל, אַיזְנָאַלְגָּן דָּעַם גַּאֲרָנִיטָּדָא — אָנוּ דָּאַס אַיזְנָאַלְגָּן דָּעַר סּוֹף אָנוּ אַפְשָׁר דָּעַר
אַיְינְגְּקָעָר אַמְתָה.

איין צוריק גיינדייך צו דער אפשאצונג פון מיין טאגבורד. קומ איך צום אויס פיר, או הגם איך האב זיך באמייט כאטש טילוואויז צו פארשטעלן מיין עגאצענט רישקייט, קומט זיך דאך בולט צום אויסדרוק, אויב מען ליענט צוישן די שורות. כי האב געמאכט פון זיך א נאבעלן, אומגלאקלעכן העלה, וואס צעגייט ממש פון רחמניות צו זיך אלליין. אונז וויפל ארט האב איך אפגעגעבן פאר די מענטשן, וואס שפילן א ראל איין מיין לעבען, אונז געשראבן וועגן זיך? כמעט גארניט. וויל דער אמרת איין, או קיניגער שפילט היינט ניט קיין ראל איין מיין לעבען (אייסער איך אלליין). אמאאל האב איך געפלעגט שריבין וועגן רחלען, אבער דאס איך געווען איין דער ערשותער פאוזע, וועגן מארעקן און יצחון האב איך כמעט ניט דערמאנט אין ערגען. אוון איך באטראקט זיך דאך ווי מינע בעטטע חביבים, אפילו היינט צו טאג. וואס גאנצען מובן זיין זיין היגווען צו מואן?

ב-בז'ן מון מיט, זיין אונטן זיין טאָג. פאר דער מלכומה האבן מיר אונדזער דריילינג גערופֿן די "לייאַטנע בריגאַדע". מיר זיינען געוווען אומצעטִיילְבָּאָר. מיר האבן זיך געטראָפּן איזן דער אַרגאניזאַציַע אָוֹן געהערט צו דער זעלבער פּוֹטְבָּאָלְדְּרוֹשְׁוִינְג אַין "מַאֲרְגֶּנְשְׁטָעָרְן" אָוֹן מיר האבן, אַיך אָוֹן מאָרָעָך, זיך דערצְלִילְטַ מַעֲשִׂיותַ פּוֹן גִּימְנָזְיַעַלְעָבָן, באָרְעַדְטַ די לעַרְעַר אָוֹן קָאָלְעָגָן, ציך דיסְקוּטִירְטַ די לִימְדוּדִים. אָוֹן יְצָחָק, וְאָס אַין גִּימְנָזְיַע נִיט גַּעֲגָנְגָעָן, האָט די טַעַמֵּעַס לִיב געהאט פּוֹנְקָט ווי מִיר. אָבָּעָר אַונְדְּזָעָר ווַיכְטִיקְסְּטַע טַעַמֵּעַ אַיז גַּעַוּעַן פָּאַלִּיטִיךְ, מאָרָעָך אַיז גַּעַוּעַן דער רַעֲכְטַסְטוּר פּוֹן אַונְדְּזָעָר אָוֹן אַ קָּעְגָּנְגָעָר פּוֹן סָאַצְיָאַלְעָדָר רַעֲוָאַלְזִיכְיעָ. יְצָחָק ווַיְדָעָר, האָט געהאט זִין פָּעַנְדָּל: דַּעַם רַאֲטַנְפָּאַרְבָּאָנד. עָרְהָאָט, נִיט גַּעֲקָוּת אַוְיךְ די מַאֲסְקוּעָר פַּרְאַצְעָסָן אָוֹן סְטָאַלִּינְסְּ בְּפִירְשָׁן אַנְטִיסֻעַמִּיטִים, באַטְרָאָכְטַ דָּעַם מַוְרָח ווי אַ גַּעַדְעָן. אַיך בֵּין גַּעַוּעַן צְוִישָׁן זַיִּינְדָּן אַיז פָּאַרְטִּידִיקְטַ די צְעַנְטָרָאַלְעָדָלִינְג.

דאס איז געוען פאר דער מלחהה. אצינדרע האט זיך אונדזער קאנסטעלאצץ היפשלעך געענדערט. יצחק איז געוואָרֶן און עקסטרעם ליבנער פועל-יכייניסט, מאָראָעָק — און אַקְטִיוֹוּיסֵט אַין אַונְדוּעָר פֿאָרְטִיָּה אָנוֹ אַך בֵּין גַּעֲוָרֶן אַין גַּאנְצָן גַּליַּיכְ. גַּילְטִיק צו פֿאָרְטִיָּפְּאָלִיטִיק. פֿאָר וּוֹאָס? וּוֹיְיל מִיר זַעַט אָוִיס זַיְעַר קַאמִישׁ, דָא אַין גַּעַטָּא, דָאָס גַּאנְצָע שְׁפִיל פֿוֹן פֿאָרְטִיָּעָן מִיט פֿאָרְטִיְיעָלָעָך אָנוֹ דָאָשׂ שְׁרַעְיָעָן, אַוְ מעַן גַּרְדִּיט קַאֲדָרָן אוּרִיך שְׁפַעַטָּר. לוֹיט מִין מִיְּבָנָגָג, וּוֹאָלָט דָאָס גַּעַטָּא גַּעַדָּרָפְּט שָׁפָּפָן אַין פֿאָרְטִיָּי, וּוֹאָס זָאָל קַעְפָּמָּה, מִיר זָאָל אָרוֹיסָס פֿוֹן דַּאנְגָּעָן וּוֹאָס גַּיכָּעָר — אַוְן נַאֲרָ דִּי רַעַשְׁת אַין צִיִּיט אַיְבָּרְצָלוֹאָן אוּרִיך נַאֲרָ דֻּעָר באָפְּרִיאָנָג. אַבְּעָר דָאָס זָאָג אַיך נַאֲרָ דָא — אוּפְּפָן פֿאָפְּרִיר. נִיט גַּעֲקוֹקָט אוּרִיך מִין אַרְגָּאַנְזָאַצְּיָאָנָלָעָר פֿאָסְיָוִיִּי טָעַט, קָאָר אַיך זַיך אַלְיָין גַּאנְצָ נִישְׁקָהְדִּיק אוּרִיך דִּי קְרִיְינָן; נַעַם אַנְטִיל אַין פָּאָ לִיטְשִׁ-פֿאָרְטִיְיעָש דִּיסְקוּסִיעָס אַוְן נַעַם אַשְׁטָּלוֹנָג, וּוֹיְסָס וּוֹאָלָט שְׁוִין טַאָקָע גַּעַוּעָן מַאֲרָגָן נַאֲרָ דֻּעָר באָפְּרִיאָנָג.

‘צחחים אועקגין צו די צינומיסטן איז געווען פאר מיר און מארעקן אַ-
קלאָפּ. לאָנְגָע וואָכוֹן האָבָן מיר זיך ניט געטראָפּן מיט אִים צוֹלֵיב דעם. שפֿעטער
האָבָן מיר געהערט, אָוּ ער האָט “אַדוֹאָפּנְיָעַנְיָע קָאַשְׁטָשִׁי” — אַנטְקָאַלְכּוֹנְג פּוֹן די
ביִינְעֶר, די אַנדְעָרְבּוּן קָרְעָנְק אַין גָּעַטָּא — אָוּן אָוּ ער גִּיטְינְט נִיט אַרְזִים נָאָך

דער ארבעט. זיינען מיר, איך און מאָרַעַק, אַרְיִנְגָּעָגָאנְגָּעָן צו אַים — אָונַן מיר האָבָן זיך גוט צעקריגט. דאס האָט געהאלפֿן אָונַן אוֹיפֿגָּעָלִיזֶט די שפָּאָנוֹנוֹגֶגֶת צוֹוִישֶן אָונְדוֹן (פָּוֹנְקֶט ווֹי אַ בלְאָטָעָר, ווֹאָס מַעַן שְׁטַעַכְתָּ אִים אוּפֿיךְ). אַיצְטָ, אָזְ מַעַן טְרַעַפְטָ זיךְ, פָּאָרְמִידִיט מַעַן נִיט צוֹ דִּיסְקֶטֶרֶין; אַבְּעָר מַעַן פִּילְטָ זיךְ גַּעֲנַטָּרָ. כִּיּוֹן אוּפֿיךְ גַּעַדְתָּ קְוּמָן צוֹם אוֹיסְפִּיר, אָזְ יַעֲדָר אַנְשְׁוִינְגֶגֶת, ווֹאָס אַ מעַנְטָשָׂן גַּעַנְטָשָׂן אָזְ, אַפְּילְוָ אַ פָּאָלִיָּה טִישָׁע, אַיְזָן עַנְגָּ פָּאָרְבָּונְדָן מִיטָּ דָעַם מעַנְטָשָׂן פָּעָרְזָעָלְעָכָן לְעָבָן.

*

כַּהָּאָבָן גַּעַכְּטָן אַיבָּרְגָּעָרִיסָן דָּאָס שְׁרִיבָּן, שְׁוֹן אַ שְׁיִינְגָּעָ פָּאָרְטָעָגָ, ווֹיְסָ אַיְזָן אַרְוִיסָּס אַ רָּאַצְיָעָ פָּוּן מַעַרְן אָונַן קְיִילְעָרְבָּן — אָונַן דָּעָרְ גְּרִינְצִיגְ-פְּלָאָצָן אַיְזָן גַּעַוּעַן לִיְדִיקְ. גַּעַכְּטָן אַיְזָן עַנְדְּלָעָךְ גַּעַקְוּמָעָן דִּי גַּוְטָעָ בְּשָׂוְרָה, אָזְ מַעַן וּוּעַטְ גַּעַבָּן. אַיךְ בֵּין אַוּעָךְ גְּלִילְיךְ נַאֲךְ דָעָרְ ארְבָּעָטָ, האָט מַעַן נַאֲךְ גַּעַטְיִילָט. בֵּין אַיךְ אַהֲיִמְגָּעָגָאנְגָּעָן וּוֹאָרְטָן אַונַן דָוְרָךְ דָעָרְ צִיְּתָ גַּעַמְאָכָט דיְ פָאָרְ נַאֲטִיכָן. גַּעַוּעַן אַ גַּוְטָעָרְ מַאְמָעָטָ דָעְרָפָאָר. דִּי מַאְמָעָ אַיְזָן גַּעַוּעַן בֵּין דָעָרְ אַרְבָּעָט אַיְזָן דָעָרְ "שִׁילָּאָרְנִיעָ" אָונַן אַבְּרָהָמָל — אַיְזָן שְׁוֹלָ (עַרְ גִּימְטָ אַיְזָיךְ דָעָרְ צְוִיְּטָעָרְ שִׁיכְטָ).

כַּהָּאָבָן זיךְ אַזְוִי אַרְיִנְגָּעָלָאָזָן אַיְזָן מִינְן שְׁרִיבָּן, אָזְ וּוּעָן כִּיּוֹן צְרוּיְקָגָעָגָאנְגָּעָן צוֹם גְּרִינְצִיגְ-פְּלָאָצָן, הָאָבָן אַיךְ שְׁוֹן דָאָרְטָן גַּעַטְרָפָן אַ רְיִיעָ גַּעַהְרָגָעָטָן צוֹ וּוּרְדָן. כַּהָּאָבָן זיךְ גַּעַגְעָבָן אַ שְׁטוֹפָ אַרְיִין אַיְזָן קְנוֹיְלָן אַוְן בָּאָמְעָרָקְט, אָזְ אַונְדוֹזָעָרְ שְׁכָן, דָעָרְ לִיטְעָרָאָט בְּעַרְקָאוּיְישָׁ, אַיְזָן "וּוֹאָשָׁנִי" בְּיִם טְרִילְ. בֵּין אַיךְ גַּעַוּאָרָן הַפְּעָרְדִּיקָעָרְ ; זיךְ אַדְוָרְכָּגָעְפָּרָעָסְטָ צְוִישָׁן דִּי פָאָלִיצְיאָנָטָן, ווֹאָס הָאָבָן גַּעַהְאָלָטָן אַרְדָּעָנוֹגָגָ ; זיךְ גַּעַרְאָגָנָלָטָן מִיטָּן הָמוֹן אָזְ זיךְ דָעְרָשָׁלָאָגָן גַּעַנְטָן צוֹ בְּעַרְקָאוּיְישָׁן. אַבְּעָרְ ערָ, דָעָרְ אַוִּיסְוּרָחָ ; צְעָקָאָכָט, צְעָיָאָכָמָעָרָט — הָאָט זיךְ צְעָגָוָאָלְדָעָוָעָט אַיְזָיךְ מִיר אָזְ מִיךְ אַושָׁ בְּאָשְׁפִּיגָן מִיטָּ שְׁפִּיעָץָ : — אַיךְ הָאָבָן גַּיְשָׂתָ קִיְּן שְׁכָנוֹמָן דָאָ ! אַיךְ הָאָבָן גַּיְשָׂתָ קִיְּן בְּאָקָאנְטָן דָאָ !

אָזְ דָאָס זָאָגָטָ מַעַן אַיְזָן אַ יִדְיִשְׁעָרְ שְׁרִיבָּרָ, אָזְ אָונַן וּוּיְ ! פִּילְדָּעָרָטָ, וּוּיְ דִּי וּוּלְטָ וּוּלְטָ גַּעַוּעַן זִינְעָרָ. עַרְ האָט נִיטָ קִיְּן שְׁכָנוֹמָן, קִיְּן בְּאָקָאנְטָן ! אַבְּעָרְ זיךְ אַלְיִין הַעֲלָפָטָן עַרְ זִיכְעָרְ גַּאֲנָץ גַּוְטָן. גַּאֲנָצָן מַאֲרָאָלִיסְטָן זִינְעָן זִיְּ, דִיְ, ווֹאָס שְׁטִיעָן בֵּין דָעָרְ שִׁיטָּלָ.

דיְ רְיִיעָ הָאָט זיךְ גַּעַצְיָינְגָן דָוְרָךְ אַ הַאֲלָבָעָרָגָס אָזְ דָעְרָבָיָיְ אַיְזָן גַּעַוּעַן אַ הַיְּזָן נִיטָ אַוִּיסְצָהָאָלָטָן (פְּרִיעָרְ האָט מַעַן זיךְ גַּעַלְאָגָטָ אַיְזָיךְ דִּי קְעָלָטָן אַיְצָטָן קְלָאָגָטָן מַעַן זיךְ אַיְזָיךְ דִּי הַיְּצָן. אַ קְרָאָנְקָעָרָ, ווֹיְ מַעַן לִיְגָטָ אִים — טְוִיָּגָן נִיטָשָׁן). עַרְשָׁתָן וּוּעָן דִּי זָוָן אַיְזָן פָּאָרְגָּאָגָאנְגָּעָן, הָאָט מַעַן פְּרִיעָרְ אַפְּגָעָאָטָעָמָטָן. סְאָזָן אַיְזָיךְ גַּעַוּאָרָן מַעַרְ אַרְדָּעָנוֹגָגָ אַיְזָן דָעָרְ רְיִיעָ. דִי סְבָהָ דָעְרָפָן : רְיִינְגָּאָצִיעָ. דִי גַּוְטָעָסְטָהָרָ אַיְזָן שְׁוִין סְיִיְּ וּוּיְ גַּעַוּעַן צְעָטִילָטָן. כִּיּוֹן אַהֲיִמְגָּעָגָאנְגָּעָן אַ קְוִים לַעֲבָדִיקָעָרָ — מַיְטָ אַ טְּאָרָבָעָ אַפְּפָאָלָן. אַוִּיפָּן וּוּגָ אַחֲיִים, הָאָבָן אַיךְ בְּאָגָעָנוֹתָן אַ גַּוְפָעָמָן מַיְטָ רְוּקָעָ אַיְזָיךְ פְּלִיעָצָעָסָן. פְּרִיְיָוִילִיקָעָ צוֹם אַרְוִיסְפָּאָרָן. דָוְכָטָ זיךְ אָזְ אַ שְׁיִינְגָּם, הַעֲלָן טָאָגָן, וּוּלְ אַיךְ שְׁלָאָגָן אַלְצָ אַיְזָיךְ כְּפָרוֹתָן אָזְ זיךְ אַיְזָיךְ רְעָגִיסְטָרִירָן. צוֹ דָעָם וּוּלְ אַיךְ זיךְ מַסְתָּמָא נִיטָ נִיטִּיקָן אַיְזָן קִיְּן פְּרָאָטְעָקָצִיעָ.

האַרְיָגָן עֲקָמָעַן אָוֹן גַּעֲפָנֶט דִּי טַארְבָּעַ, אֵינוֹ מִיר עַרְשַׁת רַעַכְתַּ פִּינְצָטָעַ גַּעֲוָוָרָן
אַיְן דִּי אָוִיגָן. אַ הַלְּפָטַ פָּוֹן דִּי קִילְעָרְבָּן אִיזְׂ גַּעֲוָעַ פַּאֲרְפּוֹילַט אָוֹן פָּוֹן דִּי מַעַרְן
הָאָטַם מַעַן גַּעַמּוֹת אַזְׂעָקְשָׁנִידָן גַּאנְצָעַ שְׁטִיקָעַ. דִּי מַאְמָעַ הָאָטַם מִיר גַּעַגְעָבָן דִּי
אַמְתָּעַ פַּאֲרָצִיעַ. אַלְעַ אִין גָּאָסַ האָבָן גַּעַזְגָּטַ, אָוּ עַס אִיזְׂ אַרְיָגָן עֲקָמָעַן שִׁיבָּעַ סְחוּרָה
אוֹן דָּא האָבַ אִיךְ גַּעֲבָרָאכְטַ בְּלוֹזָן מִיסְטַן. אַבְרָהָמְלַ האָטַם דַּעַמְּגָנְטָסְטְּרָאַטִּיוֹ גַּעַנוֹמָעַן
צַו זִיד דִּי שְׁפִּיּוֹדְקָאָרְטָן אָוֹן דַּעֲרְקָלְעָרְטָן, אָוּ פָּוֹן הַיְנָטַ אָוֹן וּוּעַט עַרְ אלִין זִיךְ
פַּאֲרָנוּמָעַן מִיטָּן אַרוּסְיָנָעַן דִּי פַּרְאַדוּקָטָן. אָוֹן דָּאָס אַוְנְטְּבָרוּיטַ, וּוָאָס אִיךְ האָבַ
אַפְּגָעָקָאַטַּ, האָטַם זַיְ אַוְיךְ נִיט גַּעַשְׁמָעַקְטַּ. זַיְ האָבָן גַּעַהָאָט וּוָאָס צַו קְרִיטִיקָרָן.
כַּהֲבָר אַפְּגָעָוָאַסְוַּן דִּי כְּלִים אָוֹן אַרְיָים פָּוֹן שְׁמוֹבָן.

ב'האב זיך געהאט אפיגערעדט מיט רחלען, או מיר וועלן צווזמען גיין אויך דער מאַיַּאַקָּדָעַמִּיעַ. אַבער מיר אַין פֿאָרגְּאָגְּנָעָן דער חַשֶּׁק זַי צַו עֲזָן אַין צַו זַעַן וועזען ניט אַין. (אַ מאַיַּאַקָּדָעַמִּיעַ. מעַן וועט צוועגן מוט. צו בלאָפָן האָב אַיך לֵיב אַלְיאַין. או אַגְּדָעָע בלאָפָן, קָאָן אַיך נִיט פֿאָרטָאָגָן. פֿוֹן טַשְׁעַרְתְּשִׁילָס רַעַדָּע, יַעֲנַע ווֹאָך, אַין צַו דְּרִינְגָּעָן. או די מְלַחְמָה וועט נָאָך דְּוַיְעָרָן אַין אַיְבָּקִיט. ער גִּיט אַלְיאַין צַו, או עַנְגָּלָנד קְרִיגַט קְלֻעַּפַּע. נָאָך ער זָאָגָט, אוֹ דָעַר עַנְגִּילְטִיקָּעַר זָג אַין זַיְעָרָעַר.

אפשר זיעורר — אבער ניט אונדזערער, און זיכער ניט מיינער).
 וווען כ'בין ארין אין טויער, איז מיר אנטקעגעגעומען בערקע אויטש מיט אן
 אונגשטעטאטפער טארבע. ער האט מיך אונגעכאנט בים ארבַּל: — הערטט, איך קען
 ניט מאכן קיין אויסנאמען. — האט ער זיך, ווי זיין שטייגער, באלאד א קאך געטאן.
 כהאָב זיך געוואָלט פון אַם אַרוֹיסְרִיסְן, אַבעַר ער האט מיך ניט אַפְּגַּעַלְוָן: — אַ
 בִּיסְלִיּוֹר מֶזֶה דָּאַךְ זַיִן, — האט ער מיך געטְרִיסְלַט, — מיט ווֹסֵס אַיִינְעַר
 בִּילְכְּעַר פָּוֹן אַנדְעַרְן, הָא? אָנוֹ כִּימּוֹן הַיטָּן מֵין פָּאַסְטָן. כִּיּוֹן בְּלוֹיָן אַ וּזְאוּשָׁנִי...

ב'חאָב אַ ווֹיָן גַעֲטָאָן אוֹיף זִין פָעַטָעָר טָאָרָבָעָ : — הַיְתָ זֶיךָ אַיְלָעָר פָאָסְטָן !
— דָאָס ? — אַיְזָן עַר רְוִיט גַעֲוָאָרָן וּוֹיָ אַ בּוֹרְדִּיקָן . — דָאָס אַיְזָן דָאָס !
צַיעַן ! — קֻוכָן אַים גַלְיִיךְ אַיְן מַוְיל אַרְיִין . כְּקָעָן אַים נִיט לְיִידָן . קִינְגָעָר אַוְיפָן הוֹרִיךְ
קָעָן אַים נִיט לְיִידָן . מַעַן מַאֲכָת אַים נָאָר , וּוֹיָ עַר דְעָדָט . וּוֹיָ עַר קָאָכָט זִין . אַ צַעְחוֹשָׁן
טָעָר , קַאְמִישָׂעָר פָאָרְשָׂוִין .

ב' בין אַרְוָמֶגֶדְרָאָכָן אֲיִבָּעֵר דָּעֵר גָּסָס. דָּעֵר אַוּוֹנָט אַיִן גַּעֲוָעָן מַחְיָה דִּיק; גַּאֲסָן זַוְּבָּעָר, טַרְוּקָן אָוֹן דִּי לַוְּפָט מַיְלָד. וּוֹי גַּעֲוָיְנָלָעָן אַיִן דִּי גָּסָס גַּעֲוָעָן גַּעֲפָאָקָט מִיטָּ יְגָנְגָלָעָכָע, וּוֹאָס זַיְנָעָן גַּעֲגָנָגָעָן אַיִן פָּאָרְלָעָד, אַיִן גְּרוּפָעָס; גַּעֲשָׁמוּסָט, גַּעֲ- שְׁטִיפָּט, גַּעֲלָאָכָט. כְּהַאָבָּע דָּעְרָפִילָט מִין אַיְנוֹאָמָקִית אָוֹן דָּעֵר רַחְמָנוֹת צָו יָיךְ הָאָט מִיד אַיְינָגָנוּמָעָן. כְּהַאָבָּע גַּעֲטָרָאָכָט וּוֹעֲגָן דְּחָלָעָן. פָּאָר וּוֹאָס הָאָב אַיִךְ אַוְיְסָגָעָמִיטָן זַיְד צָו טַרְעָפָן מִיטָּ אַיִר? צָו קַאְמָפְלִיצָרָט דָּעֵר גַּאנְצָעָר עֲנֵנִי. אַ צָּעָרִיסָן גַּעֲפִילָט, כְּהַאָבָּע זַיְד אֲפִילָו שָׁוֵין אַוְיְגָעָהָרָטָם פְּרָעָגָן, צִי אַיִךְ הָאָב זַיְלָב. טִילָל בְּעַנְקָט זַיְד צָו אַיִר; נָאָר אַפְטָעָר וּוֹלִימָט זַיְד אַנְטָלוּפָן. מַאֲדָנָע, זַיְ רַעֲגָט מִיד אַוִּיפָּ. כְּיַפִּיל אַ- כָּעַם, וּוֹי עַפְעָס וּוֹלָטָט מִיד תְּמִיד פָּאָרְדָּאָסָן אַוִּיפָּ. מַעֲגָלָעָן דָּעְרָפָאָר, וּוֹאָס זַיְ אַיִן אַזְוִי זַיְכָּעָר מִיטָּ אַלְצָדָגָן. אֲפִילָו דָּאָס. וּוֹאָס זַיְ אַזְוִי זַיְכָּעָר מִיטָּ אַיִר לִיבָּעָן אַוִּמְיָה, רִיאַצְטָמִיךְ אַוִּיפָּ. אַיִד בֵּין נִיטָּ זַיְכָּעָר מַעַר אַיִן גַּאֲרָנִיטָן. אַיִן טָאָקָעָ טְרוּיְעָרִיקָּ.

כיזאָג זיך, אָז אַיך וויס, פֿאָר ווֹאָס אַיך קָעוּ זִי מַעַר נִיט פֶּאָרְטְּרָאָגָן. כִּשְׁרֵיבָב
עס צו אַיר עַנְעָרְגִּיעַ, אַיר ווֹיסָן, ווֹאָס זִי ווֹיל. אַיר פֻּעִיקִיטַּזְוָה האַנְדָּלָעָן אָזְוִי גִּידָּ
אוֹן אַנְטְּשָׁלָסָן, ווֹעֲן אַיר קָומָט אָז אַידְיִיעַ אַין קָאָפַּ. — אַבעָר דָּאָס זִינְגָּעָן דָּאָר
מַעַלְתָּה, פֿאָר ווּלְכָעָ אַיך ווּלְלָט זִי גַּעֲדָרְפָּט בָּאוֹנוֹנְדָּעָן, לִיבָּה האַבָּן בָּאָךְ מַעַר. נִיְּן,
די אַמְּתָעָ סִיבָּה אַיְזָה, ווֹאָס מִיר דָּכְטַּ זִיךְ, אָז זִי פָּאָדְעָרְטַּ פָּוּן מִיר, אָז אַיך זָאָל אַיך
אָזְוִי זִיכְן. אַטְהָט זִי מִיךְ גַּעֲבָעָן אַנְצְּפִירָן אַיְזָה מַאל אַוְאָד מִיטָּן זַעֲלָבְּסָטִ
בִּילְוָזְגָּס-קְרִיְיָה. כִּיהָאָב אַפְגָּזָאָגָן. וֵי האַט מִיךְ גַּעֲבָעָן דִּישְׂוָרִירָן אַין דָּעָר בִּיבְּ
לְאַטְעָק. כִּיהָאָב אַפְגָּזָאָגָן. אַיר אוּפַּף להַכְּעִיס, זִיךְ אוּפַּף להַכְּעִיס — אַין כָּעֵס, ווֹאָס
זִי לְעַבְתָּ אַיך ווּלְגַעְטִיר ?

אַט לְמַשְׁלָ, יְעַנְעַ ווֹאָר, אַקְלִינְגָּר אַינְצְּדָעָן. מִיר זִינְגָּעָן גַּעֲוָונָן צְוָאָמָעָן, גַּאנְץ
פְּרִילְעָר, שְׁפָאַסְנְדִיק : שְׁפָאַצְּרָט בֵּין אַרְדָּאָפַּ לְוָתְּאַמְּרְסָקָע. דָּאָרְטַּה האַט זִי אַרְוִיסְגָּעַ
נוּמָעָן פָּוּן טָאַש אַטְיְטָלְלָע. גַּעֲוָועָן אַיְזָה אַיְם אַפְשָׁר צְוַויִּי לְעַפְעַלְלָעָד צְוַוקָּר. זִי האַט
עס מִיר דָּעַרְלָאָגָנט אַוְן אַיך האָב עַס גַּלְיִיך אַוְיִפְנְגָּנָאָשָׁת. זִי האַט גַּעַד
קוּקָט אוּפַּף מִיר מִיט אַיר אַמְּאָלְיקָן בְּלִיךְ ; דִּי צְעַרְטָלְעָכָעָ וְאַרְעַמְקִיטַּ אַיְזָה דִּי
אוּגָּן — אַוְן אַיְנְעָוָיְנִיק, אַיְזָה מִיר, האַט אַלְצָן גַּעֲוָוִינְטָן פָּוּן דָּאַנְקְבָּאָרִיקִיט — פָּוּן
חַרְפָּה. זִי האַט זִיךְ גַּלְיִיך גַּעֲכָאָפָט, אַוְעַפְסָ קָומָט מִיט מִיר פֿאָר אַוְן זִי האַט זִיךְ
פָּאַרְבּוּמָעָן צָוְעַבְנָן מִיר אַלְעַקְצִיעַ מִיט שִׁינְעַן דִּירִיךְ, אַוְן צְוַיְשָׁן אַוְנְדוּן דָּאַרְףִּ נִישְׁטָ
עַקְוִיסְטִירָן «מִינְסָן» אַוְן «דִּינְגָּס» ; אַוְן דָּאַרְףִּ אַגְּנָעָמָעָן גַּאנְטְּרִילְעָר, ווֹאָס זִיךְ
לְאַגְּנָט מִיר אַמְּאל אַלְעַפְעַלְלָעָד פָּוּן אַיר צְוַוקָּר. כִּיהָאָב גַּוְתָּ גַּעֲוָוָסָט, אַוְן הַאָרְצָן
פְּלָטָן זִיךְ בָּאַקְוּעָם : שְׁתָאָלָן מִיט אַיר טָאָט. זִי האַט זִיךְ מִקְרָיבָן גַּעֲוָונָן פֿאָר אַיר
לְיִבְעָ. אַיְן דָּעָם מַאְמָעָנָתְּהָאָב אַיך זִיךְ אוּפְּרִיכְטִיקְ פִּינְטְּ גַּעַהְאָט.

דָּאָר, אַיְצָט, גַּיְעַנְדִּיק אַן אַיְנְזָאָמָעָר אַין דָּעָר בְּלוּוּרָר וְאַרְעַמְקִיטַּ פָּוּן פֿאָר
נַאֲכָת, אַרְמְגָעָרְגָּלָט מִיט שְׁפָאַצְּרָנְדָּקָעָ פְּרִאַלְעָר, האָב אַיך דָּעַרְפִּילְטַּ אַבְּעַנְקָעָ
נִישְׁׁ צְוַאָר. כִּיהָאָב גַּעֲוָאָלָט הַאָלָטָן אַיר האָנְטָן, פְּלִין דִּי וְאַרְעַמְקִיטַּ פָּוּן אַיר הַוִּיטָן,
קוּקָן אַיְזָה בְּרוּנִיןָ, וְאַרְעַמְעָ אַיְגָּן. כִּיהָאָב זִי גַּעֲוָוָתְּ מִיטָּן בְּלִיךְ צְוַיְשָׁן דִּי מַעְנְטָשָׁן,
וֹאָס זִינְגָּעָן מִיר פָּאַרְבִּי, צְוַיְשָׁן דִּי, ווֹאָס זִינְגָּעָן גַּעֲזָעָן אַוְרִיךְ דִּי שְׁוּעָלָן, ווֹאָס האַבָּן
אַוְרִיךְ צְוַיְשָׁן דִּי «דּוֹשָׁאָלְקָעָס» (אַלְעַה האַבָּן «דּוֹשָׁאָלְקָעָס»), נָאָר נִימָט מִיר. נִיט
גַּעֲוָונָן וּוְעָרָס זָאָל זִיךְ בָּאַמְּיִינָן, אַשְׁטוּפָ טָאָן מִיט דִּי פּוֹיסְטָן).

כִּיבְּן פָּאַרְבִּיְגָּעָנְגָּעָן יְצָהָקָה הוֹיָן אַן אַיְם גַּעֲטָרְאָפָן זִיכְן אַוְיִיד דָעָר שְׁוּעָל
מִיט אַבְּדִין דָעָר האָנְטָן : לְעַנְיִינָס «דִּי מַלְכוּה אַוְן רְעוּאָלְצִיעָּ». אַוְעַקְגַּעַעַצְטַּ זִיךְ
נַעֲבָן אַיְם, האָב אַיך אַיְם גַּעֲפָרְגָּט, צִי עַס אַיְזָה אַנְטְּרָעָסָאָגָן אַוְן עַר האַט אַוְרִיךְ

מִיר גַּעֲגָבָן אַקְקָ מִיט גַּרְיְנְגְּשְׁעָזָוָג : — אַפְיָלוּ דָאָס לְעַבְנָן אַין גַּעֲטָה הַעֲלָפָט עַס
פָּאַרְשָׁטִין.

— לְעַנְיִין האַט פָּאַרְוִיסְגָּעָזָעָן אַגְּטָאָפָר יְדִין ? — האָב אַיך גַּעֲפָרְגָּט.

— לְעַנְיִין אַנְאַלְיוֹרָט דָעָם סִיסְטָמָעָ פָּוּן מַלְכוּה. דָאָ, אַיְזָה גַּעֲטָה, האַבָּן מִיר אַ
קְלִיְיָן קָאָפִיעָ פָּוּן אַקְפִּיטָאָלִיסְטִישָׁן, בִּירָאָקְרָאָטִישָׁן אַפְאָרָאָט.

אַיך האָב נִיט גַּהְאָט קִיְּן מוֹת אַוְן קִיְּן חַשְּׁק זִיךְ אַרְיְנְצָוָלָאָן אַין אַדְּסְקוּסִיעָ

מייט אים, למשל, וועגן ביראָקָראָטִישׁן אָפָּאָרָאָט אֵין רָאָטָנְפָּאָרָבָּאנְד גּוֹפָּא. מֵיר האָבָּן גּוּשְׁפִּילְט אָפָּאָר פָּאָרָטִיעָס שָׂאָר. וּוּלְכָע אִיךְ האָב גּוּוֹנוֹנוֹן. — סְגִּיאִיט מֵיר נִיט. — האָט עַר מְוֹדָה גּוֹעָעָן, — דָּעַר מָוח אָרְבָּעָט נִיט. — אִיךְ האָב צּוּגָּעָבָּן, אָוְ גּוּוֹיִינְטָלְעָךְ שְׁפִּילְט עַר בְּעַסְעָר. — סְיוּנְדָּט זִיךְ, וּוּסְסְאיְזָן דָּא אַין מָאָגָּן, — האָט עַר גּוֹזָאָגָט, — כִּיבְּזָן נִיט גּוֹגָאנְגָּעָן צּוּ דָּעַר אָרְבָּעָט. האָב אִיךְ פָּאָרְלוּרְן דִּיזֶופֶּ. — עַר האָט מֵיר גּוּוֹזָן זִיְּגָעָן גּוּשְׁוֹאָלְעָנָעָ פִּיס : — כִּיקְעָן נִיט שְׁטָעָלְן קִיּוֹן טְרָאָט. — כִּיהָאָב אִים גּוּפְרָעָט, פָּאָר וּסְסָס עַר זַעַט נִיט צּוּ קְרִיגְן קִיּוֹן צּוּטָל אָוְיָה וּוּגָאנְטָאָל, וּוּסְס מַעַן זָאגָט, אָוְזָאָס אַיְזָן אֲרָפָהָא פָּאָר דָּעַר קְרָעָנָק. עַר האָט גּוּצְיִיגְן מִיט דִּיזְאָקְסָלָעָן : — דָּעַם צּוּטָל האָב אִיךְ, אָבָּעָר וּעַר וּסְס גִּינְזָר מֵיר אָוְזָן זִיךְ שְׁטָעָלְן אֵין דָּעַר רְרִיעָה, אָרוּזְקוּרִיגְן אֲפָלְעָשָׁלָעָ ? דָּעַר טָאָטָע ? דָּעַר בְּרוּזְעָר ? זִיךְ וּוּעָלָן פָּאָרְלוּרְן דִּיזֶופֶּן אֵין רָעָסָרְט צּוּלִיב מִיר.

עַר האָט מֵיר דָּעַרְצִילְט, אָוְזָן זִיךְ מְוֹטָעָר האָט גּוּלְעָבָט, האָט נָאָר אַלְעָ גּוּקְלָאָפֶט אֵין דָּעַר שְׁטוּב אָוְן אַלְעָהָאָבָּן זִיךְ, וּוּי לְאָנֶג זִיךְ מְוֹטָעָר האָט גּוּלְעָבָט. עַר האָט מֵיר דָּעַר שְׁטוּב אָוְן אַלְעָהָאָבָּן זִיךְ, וּוּי נִיט אִיזָּה, גּוּהָאָלְטָן. זִיךְ פָּאָטָעָר אֵין אִיבְּיִיךְ גּוּוֹעָן אֲגָרְוִיסְטָר עַסְעָר אָוְן דָּא אִין גּוּטָטָה, וּוּרְעָט עַר טְיִיל מַאְלָה וּוּלְדָפֶן הָוּגָּעָר. דִּיזְמְוֹטָעָר אָוְן דִּיזְשְׁוּעָטָעָר האָבָּן אִים גּוּפְלָעָט אַפְּגָעָבָּן צּוּ פִּינְפִּינְדָּעָקָא בְּרוּזְט יְעָדוֹן טָאָג. אָבָּעָר דִּיזְמְוֹטָעָר אִיזָּה גּוּשְׁטָאָרְבָּן דָּעַם וּוּנְטָעָר אָוְן דִּיזְשְׁוּעָטָרָס האָבָּן זִיךְ פְּרִיְּוּוֹלִיךְ צּוּגְעַשְׁטָעָלָט צּוּס אָרוּזְפָּאָרָה. אִיצְטְּפִּירְט יְצָחָק מִיטְזָנְטָאָן אָוְן בְּרוּזְעָר אַלְיִין דִּיזְוִירְטָשָׁאָפֶט אָוְן סְאיְזָן וּוּי אֲשִׁיפָּן אֲזָּן אֲרָודָעָר. גְּלִיְּזָן וּוּי דִּיזְרָצְיִיעָן קּוּמָט אֵין שְׁטוּב אָרְיִין, עַסְטָמָעָן זִיךְ אֲוּיפָה אָוְן דִּיזְאָבְּרִיקְעָט טָג גִּימְטָמָעָן הָוּגָּעָרָיקָא. — אָפִילָו וּוּסְעָן אִיךְ וּוּאָלָט מֵיר אַיְינְגָּטְיִילָט דָּאָס עָסָן, וּוּאָלָט מִיךְ דָּעַר טָאָטָע בְּאָגְנְבָּעָט, — האָט יְצָחָק גּוֹזָאָגָט. — עַר האָלָט אָזָּן אִין אֲוּיפָה אָוְיָה וּוּאָרְטָשָׁעָן אֲוּיפָה אָוְנדָן. מֵיר הִיטָּן אִים נִיט אָפֶן, זָאגָט עַר. כָּאַטְשָׁבִי צּוּוֹי דָּעָקָא בְּרוּזְט אֲטָאָג וּוּאָלָט מַעַן אִים גּוּדָאָרְפָּט אַפְּגָעָבָּן... וּוּילְעָט עַר אִיזָּה טָאָטָע, זָאגָט עַר. וּוּסְעָן דִּיזְמְאָמָע אִיזָּה גּוּשְׁטָאָרְבָּן, האָט עַר אָונְדוֹ נִיט גּוּלְאָזָן גִּינְזָבָּן. אֲוּאָד צִיִּיטָהָאָט עַר זִיךְ גּוּהָאָלְטָן פְּאָרְשָׁלָאָסָן אֵין אָנְדָעָר אַזְמָעָר אָוְן אָרוּזְגָּעָנוֹמוֹעָן דִּיזְפִּיוֹזְרָאָצִיעָס אֲוּיפָה אִיר קָאָרְטָאָע. דְּרִינְגָּעָן אִיזָּה גּוּלְעָגָן דִּיזְטִיעָט מַמְאָמָע אָוְן דָּא אִיזָּה עַר גּוּזָעָס בִּים טִיש אָוְן גּוּפְרָעָס. אַט האָסְטוּ דִּיזְיִינְעָן בְּנוֹנְדִּיסְטָן, — האָט עַר אַיסְגָּעְפִּירָט.

*

אִיךְ האָב מֵיר אֵין האָרְצִין גּוּאָטְוּלִירְט, וּוּסְס כִּיהָאָב אַוִּיסְגָּעְפָּוָנָעָן דִּיזְבָּה פָּוָן יְצָחָקָס אַוּוּקָגִיָּין פָּוָן דָּעַר פָּאָרְטִי. כִּיהָאָב זִיךְ אִיךְ גּוּאָטְוּלִירְט, וּוּסְס מִינְיָן מִשְׁפָּחָה האָלָט זִיךְ אַזְוִי גּוֹתָם. אָוִיְפָן וּוּגָעָאָהִים, האָב אִיךְ זִיךְ גּוּקְוִיפֶּט אֲזָקְעָרְלָב בִּים טָאָפִיָּי יְדָעָלָע, מִיט וּוּלְכָן כִּיבְּזָן שְׂוִין פָּוָן לְאָנֶג גּוֹטָעָ פְּרִינְדָה. צּוֹאָמָעָן מִיטְזָנְצָוָה קְוִינְעָל, בָּאָמִיט עַר זִיךְ שְׁטָעָנְדִּיק מֵיר צּוּ פָּאָרְקוּפֶּן אֲבִיסְלָאָמָוָה. כִּזְוָאָלָט דָּאָס גּוֹרָן גּעַזְעָיָן קוּיְפֶּט בִּי אִים, וּוּסְעָן אִיךְ האָב מִיט וּסְס. וּוּגָט וּוּאָלָט מֵיר גּוֹעוֹוֹן, וּוּסְעָן אִיךְ קָאָזָן גְּלִיְּבָן אֵין גָּאָט.

הִיְינְמָה, גְּלִיְּדָן נָאָר דָּעַר אָרְבָּעָט, בֵּין אִיךְ אָרְיִין צּוּ יְצָחָקָן אִים מִבְּקָר חֹלָה יְיִינְ, עַר אִיזָּה גּוּלְעָגָן אֵין בָּעַט אָוְן גּוּלְיִיעָנְטָן דָּאָס וּוּלְכָעָ בָּוָךְ. דָּעַרְעַנְדִּיק מִיר.

האט ער גלייך אויסגעשאָסן: — איזן זאָר איזן מיר קלֿאָר, דוּ הערטס, דוּ נאָר די
לינקע ערלעמענטן וועלְן זיך אַרגאנזיזין קעגן דײַיטש. אונַן אַיך וויל בלויין דערעלעבן
אט דאס אַיינען. די פֿראָגָע אַיז נאָר, צִי אַיך וועלְן. וויל דער דײַיטש אַיז אַזוי קָלוֹג, דוּ
הערסט, האָסט האָסט גָּאָר קָליַּין אַנְגָּגָנִיט. אַט האָט ער גַּעֲמָאָכֶט, אַזְוִי זָאָל אַים נִיט
זָעַן, אַזְוִי מִיר זָעַן אַים נִיט. מִיר זָעַן בלויין די אַזְמָרָעָכֶט, ווֹאָס גַּעֲשָׁעַט דָּא, אַיְינָעַ
וּוֹיְינַק, אַזְוִי מִיר פֿאָרָגָעָסֶן גָּאנְצָאָפֶט, אַזְוִי דָאס האָבָּן זָיִּי גַּעֲמָאָכֶט פָּן אַונְדָּנוּ אַזְאָ
מִיסְטַּס. אַיך האָב טָעָנוֹת צָום טָאָטָן... נַעֲכַטְנָא פָּאָר דִּיר אַוְיסְגָּעָרָעָדֶט אַיך אַים. אַ
גָּאנְצָע נַעֲכַט האָב אַיך נִיט גַּעֲקָאנְטוֹ שְׁלָאָפָּן צּוֹלֵיב דָעַם. ער אַיז גַּעֲזָעַן אַגּוּטָעָר
טָאָטָע, גַּלוֹבָה מִיר. ער האָט גַּעֲפָלָעָגֶט פֿאָרְבָּרְעָנָגָעָן מִיט אַונְדָּנוּ, מַאֲכָן סְפָּאָרֶט אַזְוִי
גַּיְינַק אַיז לְוָאָן-פְּאָרָק מִיט אַונְדָּנוּ. ער האָט גַּעֲזָאָרגֶט פָּאָר דָעַר מַאֲמָעָן. דַּעֲרָפָאָר ווּוְיל
אַיך נַקְמָה גַּעֲמָעָן. כִּיוֹוִיס גָּאנְצָ גּוֹט, אַזְוִי גַּעֲטָא ווּלְאַיך נִיט אַרְוִיס. אַבְּעָר בְּלוּזִין
דאָס אַיְינָעַ ווּוְיל אַיך דַּאְרְלָשְׁבָּן.

איך האב אים גענו מען אויסלאָן און פֿאָרגעסּן, אָן נִיט אַיְן מָאֵל הָאָב אַיך
פֿוֹנְקֶט דַּי זַעֲלָבּוּ מְחַשְּׁבוֹתָה. כִּי הָאָב אִים גַּעֲגַבּוּ אָן אַיְנְשְׁפֿרְצָוּנְגּ פֿוֹן מִין הַוּרָאָדָּא
אָפְטִימִזּוּם — דַּעַם קִינְסְטְּלָעָכּוּן, דַּעַם גַּעֲמָאָכּוּן; דַּעַם, וּוָאַס אַיךְ פֿאָרטְפּֿילּ אַזְוִי גּוֹטּ
צְוִישָׁן מְעַנְשָׁן. עַר הָאָט וַיְכַעַר אַוְיךְ גַּעֲוּסְטּ, אָוּ דָאָס אַיְן נָאָר אָן אַנְשְׁטָעָל. אָן
דַּאָּרְךָ הָאָט עַס — צַו מִין שְׁטוּנָעָן — גַּאנְצָ גִּיד גַּעהְאָלְפּוּן. מִיר הָאָבּ אָן פֿאָר שְׂעוֹ
פֿאָנטְאָוִירֶטּ, וּוּ אַזְוִי מַעַן וּזְאַלְטּ גַּעֲקָבָטּ אַיְנְאָרְדָּעָנָעָן אָן וּוּדְעָרְשָׁטָאָן.

שפער איז ארייניגעקוועמען מארעך. ער זעם אוייס בעסער פון מיר און יzechen, בפרט פון יzechen. וויל יzechק איז גארבייט דער זעלבער יzechק, וואס אמאלא. למורי ניט. עד, דאס רונדייקע פנימיל, וואס ער האט דאס אמאל געהאט! מיט די דראוז בעקלעד און שעפסנוואלייקע האר אויפן קאפא, האט ער געלעטט אויסזען ווי א מלאל אל אויף א היליק בילדל — איזוי אידיל און פאראחלומט. און געשמוועסט האט מען, איז ער שרײַיבט לידער בגניבא. און דערבי איז ער געווען א גוטער ספֿאָרט-לער און וואס פאָר און עקסן? געלערנט האט ער זיך שניידעררי אבער ער האט איינגע אלין דורךעמאכט דעם קורס פון גימנאזיע און זיך כסדר געהאלטן אין איין פאָרעהרן מיט מיר און מאָרעken. אָפְּילוֹ לאתהין האט ער אלין געלערנט און דראָצִיטֶרֶט אָוִיזָן און ווערגילן פון אויסגוויניק. ער האט מיד איזוי לאָנג געפֿיַּנְקֶת. איך זאל שפְּילָן מיט אים אין שאָד, בייז ער האט זיך אויסגעגליכט מיט מיר. און וואס פאָר א ברען, וואס פאָר א פִּיעַר ער האט דאס פָּאָרָמָאנְט און ווי גוט טפלעט זיין מיט אים צו פָּאָרְבָּרְעַנְגָּעָן און זיך נאָרִישָׁ מַאֲכָןָן און אִיצְּט וואס איז ער? א פּוֹלְקָאָמָע "קלעפסידראֻ". די אויגן — אונטערגעחהקט. די האר אָפְּרָאַזְרֶת ביזן שאָרבּוֹן, די אַיְגַּעַפְּאַלְעַנְעַ בְּאַקְוֹן באָדָעַקְט מיט אַבלָּאנְדְּן מַאֲכָן. ער דָּאַזְרַעַת זיך ניט. — סְהָאָט ניט קִין באָדִיתְוָנָה, — זאגט ער און טראָגַט אָרוּם אַפְּנִים, וואס מאָכָט אִים אויסזען צוֹוָאנְצִים יָאָר עַלְתָּא, ווי ער אַיְן.

נאר מארעך, ווי געזאגט, זעט נאך אויס ווי א מענטש. ניט קיין ווונדער. זיין מאמע און די טשסאניגו רוקו אים מסתמא אונטער א ביסן. און אונגגעטאן אייז ער אויך זוייבער, ליטיש. ער איין דער אינצייקער פון אונדזה, וואס לערנטן וווײטען ער

אונן ער איז אָויך אַפְּרֶבְּרָעֵנְטָעָר פֿאָרְטִּיְּדָעָמָנְטָשׁ. גַּרְנוֹטֶד דָּעָר זַלְבָּעָר דַּעֲרָשְׁלָגָעָעָז
ונער מאָרְעָק, וואָס כְּהָאָב באָגָעָגָט אָוּפְּנָן וועָג אַיִּינָא. סְשָׂמָעָקְטָן פָּוּן אִים מַחְיָה
דיַדִּיק — מִיט אָפְּטִימִיזָם. נִיט קִין ווּנְדָעָר וואָס דיַי גַּגְנָטְלָעְכָּע אָוּן דיַי קִינְדָּעָר קְלָעְפָּעָן
אַצְּוֹ אִים אָוּן קִין שָׁוָם אָוּנְטָרְגָּעָמוֹנָג הָאָט אָן אִים נִיט קִין טָעַם. ער אַיִּז אָוֵיך
הַיְּפָשָׁלָעָךְ צָגוּוֹאָקָסָן — מַעַר אָפְּיָלוֹ פָּוּן מִיר, אָבָעָר בַּי אִים זַעַט מַעַן נִיט אָזְוִי
אָן די אַוִּיסְגָּזְצִוְּגְּנִיקִיט.

מארעך האט זיך גאנץ גערן אגונשלאלטן אין אונדזער, מיניגעם אוון יצחקס גוטן מוט אוון אויף יצחקס געווינטעלעכער באגריסונג: מעמענטא מאיר! — גען ענטפערט מיט א געלעכטער. ער האט ארויסגענוווען פון קעשענע א קלינען מאפע, געצייכנט מיט א בליי אוון איבערגעגעבן א פאר אומוייכטיקע ניעסן, וואס זייןער הוייפונגקט אוין געווען מאלאטאות דעמייסע. אבער איך האב דאס «אטראקט» פפאר איז גרויסער, דצ'ידרנדיקער געשעניש. — או איך האב זיין גאר וועגן עפער אנדערש ניט געלאן רעדן. כהאב יי איבערהיפט ניט געלאן רעדן — אוון האב אויפגעבלאוץ אוין זיך איז איז ענטזיזאום, או איך האב אלין אונגעחויבן צו גלייבן אוין מינע פעיקיטן זיינע גארנטין צום באשריבין?.

שפתחתער אידין, האט מארעק אונדו גענוועד דערקלען אַפָּאָר כלים פון טרייגאנמאטען ערמאטען און מיין הורא-שטימונג אוין אַראָפְּגָעָפָאלָן אַרוֹם נִינְצִיךְ גְּרָאָד (אויפֿן אַינְעָרְלָעָן טֶרֶמֶאטען). כַּהֲאָב נִישְׁתְּ גַּעֲקָאָנְט גּוֹבֵר זַיִן דָּעַם אַיְפְּעוּרְזָכְט, וּוָאַס עָרָ, מַאְרָעָק, גִּיְתָּה דָּאָךְ פָּאָרוֹס — אַוְן אַיְדָּ בֵּין שְׁתִּין גַּעֲבָלִיבָן.

אַיְדָּ וּוֹיִס נִיט וּי אַזְוִי מִיר זַיִנְגָּעָן פָּוֹן טֶרֶגָּאנְמַעְטָרִיעָ אַרְיְבָעָר צָו רַעֲדָן וּוֹעֲגָן מִידָּלָעָד. סִי מַאְרָעָק, סִי יִצְחָק הַאֲבָן פַּעֲסְטָגְעַשְׁתָּעָלָט זַיְעָר פַּזְּישָׁן גַּלְיְיכִילָּט צָום שִׁינְעָם מִין. אַיְדָּה קִיּוֹן סְדָּ נִיט גַּעֲרָעָט אַוְן וּוָאַס כַּהֲאָב אַא גַּעֲזָגָט, אוַיְ גַּעֲוָעָן סְתָּם גַּעֲלְצָעָוּת. וּוָאַס וּוֹעַל אַיְדָּ זַיִן דָּרְצִילָּן — וּוֹעֲגָן רַחְלָעָן אַוְן מִיר ? צִי וּוֹעֲגָן מִינְעָן באָוָן בֵּין אַגְּוּזִיסְעָר פָּאנְגָּעָס אַבְּינָקָע, וּוָאַס מַאְכָּת צְוֻגְּנְגָּלְעָכָע פְּרִיאַז?

איך טראכט וועגן מײַן «לייטנער בריגאנדע». פֿאָר דער מלחהה זוֹאלט דאס
וועס בינדט אונדוּג, געהיסן פרײַנדשאפט. אַבער דָא זיינען פֿאָרָאן אַנדערע מסָסָן
פֿאָר פרײַנדשאפט. דָא דארף מען זיך קענען אויסידאָקעומענטירן מיט באָזְיעָין. מִיר
זיינען נאָך צו אֶזָּא פֿרָאַבָּע נִיט גַּעֲקוּמָעָן.

הוֹרָאַ! הוֹרָאַ! מֵין אֲפָטִימִזּוּם הָאָתֶן גְּזֻוִיגַטַּ! דָּאָס גַּעֲטָא אֵין מְשׁוֹגָעַ פָּוּן פְּרִידִי.
רוֹדָאַלְפַּ הַעַס אֵין אַנְטָלָאָפַן מִית אָן עַרְאָפָלָאָן קִיּוּן עַנְגָּלָאָן. מַעַן וּוַיִּס נָאָכָּר גַּאֲרָנִיט
מַעַרְ... אַבָּעַר דִּי רַאֲדִיאָהָרָעַרְסָה הַאֲבָן בַּאֲלָד אֵין דַעַר פְּרִי פָּוֹנָאנְדָרְגָּלָאָזְן דִּי נִיעָס
אַיְיבָּעַר דִּי גָּסָן. אַלְעַ זַיְינָעַן זַיְכָּעַר, אָז דִּי מַלְחָמָה עַנְדִּיקְטַזְקַעַךְ. כִּיְהָבָן נִיטַקְיָין
גַּעֲצָוְלַדְ מַעַרְ צָו שְׂרִיבְוּ!

*

(אין אונט)

דאָס געטאָ גיט אויף רעדלעך. אין מײַן באֲגִיסְטֶרְוָנְג האָב אַיך געמאָכְט אָן ענעריגישן, מײַש רעוֹאַלְצִיאַנְגָּרָן שְׁרִיטִים. כִּיּוֹן אָוּזָק זִיךְ פָּאַרְשְׂרִיבִּין אַין גִּימְנָזְיָה. טָאַמְעָד עַנְדִּיקְט זִיךְ דֵּי מְלֻחָּמָה, וְאַל אַיך זִיךְ קָאנְגָּן אַוְיסְדָּאַקְוָמְעַנְטִירָן אַלְסְ שְׁילָלָר אָן גְּלִיךְ אַנְהִיבִּין וּוּיְתַעַר צָוּ לְעַרְנָעָן. דֵּי פְּרוּ פִּינְגָּרָן, דֵּי דִּירַעְקְטָאַרְקָעָן, האָט מִיךְ וַיְיַעַר גּוֹט אַוְיכְגַּעַנְמָעָן. כִּיּוֹבָא אַיר גְּעַזְגָּטָם. אַז אַיך אַרְבָּעָט אַין אָשָׁוֹל אָז אַיך זִיךְ אַרְבָּעָט אַיבְּעַרְטָרָאָן אוֹיף דָּעָר צְוַיְיַטָּעָר שִׁיכְטָן. מִינְעָן צְעַנוּרָעָס האָבָן אַיך געמאָכְט אוֹיף אַיר אָגָוָן אַינְדָּרוֹקָן. וּוּלְעָל אַיר, הַיִּסְטָעָס, האָבָן צְווֹיָה זַוְּפָן. אַיְינָעָן בַּי מִיר אַין שָׁוֹל אָז אַיְינָעָן — אַין גִּימְנָזְיָה.

וְוי גּוֹט עַס אִיז צָו זִין עַנְרְגִּישִׁ ! כִּיּוֹבָא הַיִּנְטָ אַוְיסְגַּעַקְשָׁתָר רְחַלְעָן. מִיר זִיְנָעָן גְּעוּזָן וּוְילְד פָּוָן פְּרִידִיָּן. אַגְּנָצָן טָאגְ לְוִיפְ אַיך אַרְוָם ; כִּקְאָן נִיט אַיְינְגִּיצְן אוֹיף אָז אַרְטָן. נִיעַ כּוֹחָת זִיְנָעָן מִיר צְוַיְיַטָּעָן. צָוָם עַרְשָׁטָן מַאל זִית וְאַכְּן, בֵּין אַיך גְּעוּזָן אוֹיף אַיְוָגְנְטִיקְרִיָּן. דִּיסְקוֹסִיָּע : דַּעְמָאַקְרָאַטִּיעָ אַין דִּיקְטָאַטָּר. דֵּי צְוַיְיַטָּע טָעָמָע : דֵּי דָּאָל פָּוָן דָּעָר יְוָגָנָט אַין רְעוֹאַלְצִיאַנְגָּרָן בְּאוּוֹגְנוֹגָעָן. כִּיּוֹבָא גַּעַנוּמָעָן אַז אַקְטִיוֹן אַנְטִילִיָּן.

*

פָּוָן דָּעָר מְעָשָׂה הָעָם האָט זִיךְ דָּעְרוֹוִילִיל אַוְיסְגַּעַלְאָזָן אַבְּוִידָעָם. עַר אִיז אַיְנָי טָעַרְנִירָט אַין עַנְגָּלָאָנד. דֵּי דִּיטְיָשָׁן זָאָגָן, אָז עַר אִיז מְשׁוֹגָע אָזָן דַּי עַנְגְּלַעְנְדָעָר אַלְיָין האָבָן אַנְגְּעַנוּמָעָן אַ פּוֹל מְוִיל מִיט שְׁוִיְגָן. קִיּוֹן גִּיעַ רַאֲצִיעָ אַיז דָּעְרוֹוִילִיל נִיט אַרְוָיסָט. אָז דֵּי קִיּוֹן — וּוּאַסְעַרְדִּיקָע זַוְּפָן. אַיך הַיִּבְּא אָז צָו גְּלִיבָן אַין מְזָלְדִּיקָן שְׁטָעָרָן. בֵּין דָּעָם אַלְגְּעַמְיִינָם הַוּנְגָּרָע, האָב אַיך אִיצְטָ צְווֹי זַוְּפָן אַטָּג. אָזָוּ, אַז אַיך פָּעָרְדָּעָן, פָּל אַגְּרוֹיסָע דָּאַנְקָבָאַרְקִיטָּט צָו רַוְּדָלָף הַעָסָן. אַדְאָקָ אִים, האָב אַיך גַּעַזְעָלָעָדָעָן אַיְנְפָאָל. דָּאָס לְעַרְבָּעָן זִיךְ אַיז אַגְּעוֹאַלְדִּיקָע זַאָק. סִיחָלְפָט אַדְרָכְשָׁטוֹפָן דֵּי צִיטָט. סְלָאָזָט נִיט אַרְיִינְקָלְעָרָן צָו פָּל — אַז דָּעְרָבִי פִּילְטָמָעָן זִיךְ אַז אַונְטְּרָגְנָהָאָלָטָן פָּוָן אַמְתָה, וּזָאָס זִיְנָעָן נִיט פָּאַרְגְּעַנְגָּלָעָן.

אַיך מוֹ אַדוֹרְכָּאַרְבָּעָטָן דָּאָס גָּאנְצָע פָּאַרְלְוִיְּרָעָנָע יָאָר אַז גִּילְיָצִיטִיק אַגְּנִינִין מִיטָּן לְוִינְפְּנִיקָן מַאְטָעָרָאָלָן. אַיְדָעָר אַיך קָוָק זִיךְ אַרְוָם, אַז דָּעָר טָאגְ פָּאַרְבִּי. כִּפְאַרְגָּעָס אָפָט אָז הַוּנְגָּרָע אוֹיף גָּאנְצָע שְׁעָהָן אָזָן סְאִיּוֹן מִיר לִיכְטָעָר אַפְּצָוְשָׁפָאָרָן אָבִיסָן. אַיך לְעַרְן זִיךְ אַוְיָפָן הַוִּיקְף, אַונְטָעָרָן קָאַרְשְׁׂׂזְבָּוִים, צְוַיְשָׁן דֵּי בִּיטָן. כִּיְצַיְּעָן אַין וַיְגַעַדְאָרטָן. אלָעָטָרָגָן דֵּי וַיְגַעַדְרָמָאַנְטָלָעָן אַין דֵּי אַוְונָטָן. מַעַן אִיז צָו אַוְיסְגַּעַדְאָרטָן, צָו פִּילְזָן זִיךְ וּזְאָרָעָם אַין אַמְּיִיקָן פָּאַרְגָּאָכָט. אַרְוָם מִיר שְׁמַעַט וּוּנוֹן דָּעְרָבָאָר. אַיך קִיְיָ מִיר צָו אַגְּרָעָל. טִילְיָ מַאל קָוָמָט רְחַל מַאְכָן נַעַבָּן מִר דֵּי לַעֲקָזָעָס. אַיך האָב זִיךְ אַיך בָּאַקָּאָנָט מִיט אַיר חַבְּרָטָע, בְּעַלְאַ צּוּקָעָרָמָאָן. אַמְּאָל פְּלָעָג אַוְיסָעָן וּוֹי אַוְאַלְקָן, וּוֹי אַחְלָם. אִיצְטָ האָב אַיך זִיךְ גְּעוּזָן פָּוָן דָּעָר נַעַנְתָּן. זִיךְ אַין

טאַקע אַ פָּאַרְחָלְמֶטֶע אָזָן אַ טְּרוּיְעִירִיקָע, אַבָּעָר אֹיךְ אַ מִיאוּסָע. אַט דָּאָס וּוּרְטָס
מִסְתְּמָא פָּוּן אַלְעַ חְלוּמוֹת, וּוּנוּ מַעַן קְוֹטֵן זַיְד צַוְּיַי צַוְּיַן דָּעַר גָּעָנָעַט.
אַיְן שְׁטוּבָה האָבָּא אַיְיךְ וּוּינִיכָּעָר אַרְבָּעָט. כִּיְאָדָן נִיטָּא וּוּסָס. יַעֲדָעָר עַסְטָט
זַיְן שְׁטִיקָל בְּרוּיְט אָזָן דַּי זַוְּפָ, וּוּסָס עַר בְּאַקְוּמָט — אָזָן פָּאַרְטִּיק. קָאָוּעָ בְּרוּנְגָט
מַעַן אַלְעַ אַיְן דָּעַר פָּרִי פָּוּן קָאָוּעָ-פָּוּנָקָט. דַּי מַאְמָעָ לְאַזְוֹת מַיְךְ צָוְרוֹ. זַי אַיְזָן
צְוּפְרִידָן, וּוּסָס אַיְיךְ לְעָרָן. אֹיךְ אַבְּרָהָמֶל האָט מַעַר דָּרָךְ אַרְצָן פָּאָרָמִיר. אָפְשָׁר וּוּטָט
נָאָזָן סֻוּף כָּל סֻוּף זַיְן אַ לִיְּטָ פָּוּן מִיר ?

*

אַ גָּאנְצָן טָאָג אַיְזָן הַיְּינָט אַרְוּמְגָעָנְגָעָן אַ נִּיעָ שְׁמַחְדִּיקָע יִדְיָה : אַמְּעָרִיקָע
אַיְזָן אַרְיִין אַיְן קָרִיגָּה. קִינְעָרָה האָט נִיטָּקִין בְּאַשְׁטָעִטִּיקָוּנָג אֹירָךְ דָּעַר נִיעָס. אַבָּעָר
אַלְעַ גִּיטָּוּ וּוּדָעָר אֹירָךְ רַעֲדָלָעָך. כִּיהָבָ פָּאַרְלָוִרָן דָּעַם גָּאנְצָן נַאֲכְמִיטָאָג. נִיטָּגָע
הַאָט קִין גַּעֲדוֹלָד אָזָן נִיטָּגְעָאָנָט זַיְדָ קָאָנְצָעָנְטָרָרָן. אָפְשָׁר טָאָקָע ?

*

עַרְשָׁת אַיבְּרָגָעָלִילִינְגָט מִין לְעַצְמָעָ נַאֲטִיָּה. אַ בְּלָאָט, פָּאַרְשָׁטִיט זַיְדָ. אַלְעַ אַיְזָן
וּוּדָעָר גָּאָרְמָאָל, דָּאָס הַיִּיסְט : אַוִּיסְוִיכְטָאָלָו. אַבָּעָר אַיְיךְ האָבָּא נִיטָּקִין צִיְּטָ אַרְיִין-
צּוּקָלָעָן. דָּאָס לְעַרְבָּעָן פָּאַרְכָּאָפָט מַיְךְ. כִּיהָבָ פָּרְיוֹוֹאָטָעָ לְעַקְצִיעָס. וּוּסָס
מַעַר פָּאַרְנוּמָעָן אַיְיךְ בֵּין, דָּאָס עַנְעָרְגִּישָׁעָר וּוּרָאָרָאָך. כִּפְילָ זַיְדָ גָּאָר אַנְדָעָרָש. אָפְשָׁר
אַיְזָן עַס דָּעַר פְּרִילִינְגָג, וּוּסָס אַיְיךְ קְוִים צִיְּטָ פָּאָרָאָים — אַבָּעָר וּוּסָס אַיְיךְ פִּילָּ
אַיְם אַרְוּמָמִיר. אָזָן צְוִוִּישָׁן מִיר אָזָן רַחְלָעָן אַיְזָן וּוּדָעָר אַלְעַ גּוֹט אָזָן קָלָאָר. מִין
נְשָׁמָה אַיְזָן אַ קָּאָנוֹאָלָעָסְצָעָנָט.

מִיר האָבָּן בְּאַקְוּמָעָן אַ פְּלָעַשְׁעַלְעָו וּוּגָאָנְטָאָל פָּאָרָ יִצְחָקָה. מַעַן הַאָט גַּעַדָּאָרָפָט
אָפְשָׁטִין אַ הַאָלְבָן טָאָג בֵּי דָעַר «זָאָנְדָעָר-קָאָמָנָדָא». כִּיהָבָ זַיְדָ גַּעַטְוִישָׁת מִיטָּ
מַאְרָעָקָן. אֹירָךְ אַ הַעַלְפָט לְעַקְצִיעָס אַיְזָן עַר גָּעוּוֹן, אֹירָךְ אַ הַעַלְפָט — אַיְיךְ. יִצְחָקָה
הַאָט גַּעַנוּמָעָן דָּאָס פְּלָעַשְׁעַלְעָו אַזָּקָנְקָעָן אַזָּאָן צְעַרְעַמְאָנִיעָס. אַזְוִי אַיְזָן רִיכְטִיק.

*

הַעָרָן מוֹזִיק, מִיטָּאַ גַּעַלְבְּטָעָר פָּרִוי בֵּי דָעַר זַיְיטָ, אַיְזָן וּוּנְדָעָרְלָעָד !! ! מִיר
זַיְנָעָן בִּידָע גָּעוּוֹן אֹירָךְ אַ קָּאָנְצָעָרָט אַיְן קוּלְטוֹרְהָוִיָּה. דַּי מוֹזִיקָעָר האָבָּן פָּוּן דָעַר
וּוּיטָנָס, פָּוּן דָעַר סְצָעָנָע, מִיר אַוִּיסְגָּעוּזָעָן וּוּנִיטָּעָרָדָעָשׁ וּוּעָזָעָס. סִיחָאָט מִיר אַוִּיסָּה
גָּעוּזָעָן אַוְמָגְלִוְיָבְלָעָך, אָזָן דַּי דָאָרָט אַיְן דָעַר הַוִּיר — מִיטָּאַ זַוְּפָ מִיטָּאַ שְׁטִיקָל
לִיסְטִין אַרְיִינְגָעָרָעָכָנָט — זָאָלָן בְּאַקְוּמָעָן, פָּוּנְקָט וּוּי אַיְיךְ. אַ זַוְּפָ מִיטָּאַ שְׁטִיקָל
בְּרוּוּט אָזָן אַ קָּאָרְגָּעָ רַאֲצִיעָ : אָזָן זַיְיָ גִּיעָן דָוְרָךְ דַי גַּעַטָּאָגָאָסָן, פָּוּנְקָט וּוּי אַיְיךְ. אָזָן
זַיְנָעָן פָּאַרְשָׁפָאָרָט. — פָּוּנְקָט וּוּי אַיְיךְ. זַיְיָ הַאָבָּן מִיר גִּיכְעָר אַוִּיסְגָּעוּזָעָן וּוּי אַ קָּאָפְעָלִיָּעָ
פָּוּן מְלָאָכִים, וּוּסָס זַיְנָעָן אַרְאָפְגָעָקָוּמָעָן אַיְן גַּעַטָּא — דִּירָעָקָט פָּוּן הַיִּמְלָ.

מִכְבָּד גָּעוּוֹן האָבָּן זַיְיָ אָונְדוֹזָן מִיטָּעַנְדָעָלְסָגָנָס פִּידָלִיָּה-קָאָנְצָעָרָט. כִּיהָבָ אֹירָךְ

געהערט צו פילן די מענטשן ארום זיך ; געקוקט אויפן אַרְקָעַסְטָעַר אָוִיף דער פידערין אָוּן אָפְּיַלוּ זַי נִיט גַּזְוֹעַן. כַּהֲאָב גַּעַזְוֹן דֵּי טַעַנְגָּר. יְנַגְּעַ, מַאיְקָעַ, זַיְדָעַן. כַּהֲאָב גַּעַזְוֹן בְּלָמְעַן אָוּן רַחְבּוֹתְדִּיקָעַ וּוּעָגָן. פָּעַלְדָּעַר מִיטּ תְּבוֹהָה אָוּן לְאַנְקָעַס מִיטּ גַּרְינְעַם גַּרְאָן. אַלְּצִי אִין מִיר אַיִן גַּעַזְוֹן פָּוְנָאַנְדְּרַגְּעַלְאָוּן אַיִן אַטְּאַנְצָן — וַיְיַאַלְעַטְלָהּ גַּלְיְדָעָר, מַיְיַן גַּאנְצָן וּוּעָגָן, וּוֹאַלְטָהּ זַיְךְ צַעַשְׁפְּלִיטְעָרָטָה, אָוּן וַיְיַעַדְעַר טַיְלָעַלְפָוּן מִיר וּוֹאַלְטָהּ אַוְפְּגָעַפְּלַאַטְעָרָטָה בְּאוֹזְנוֹדָעָר, זַיְךְ אַפְּלִיגְעַלְעָ — אַרְיִינְצָזָר זַוְּפָן אַיִן זַיְךְ דָּעַם זַאְפָטָהּ פָוּן לְעַבְנָן — אָוּן שַׁפְּעַטְעָר זַיְךְ וַיְיַדְעַר צַוְּבָאַגְּעַגְעַנְעָוּן אַיִן אַגְּנְאַקְיִיט — אָוּן שַׁפְּעַטְעָר זַיְךְ וַיְיַדְעַר פָּוְנָאַנְדְּרַצְּוֹלָאָוּן. דֵּי אַוְיָגָן זַיְיַנְעָן מִיר אַוְשָׁאַגְּעַגְעַנְגָּעָן. עַפְּעָס הָאָט זַיְעַר וַיְיַגְּטָאָן טִיףּ, אַיְנָוְוִינִיק — אָוּן דָּאָרָהָאָב אַיְךְ זַיְךְ גַּעַפְּלַט דָּוָרָךְ אָוּן דָּוָרָךְ גַּלְיְקָלָעָךְ. אַוְרָף אַמִּנוֹתָהָאָב אַיְךְ זַיְךְ טִיקָּעָ פָּאַמִּידָאָרָן (וַיְיַזְוִי אֶזְוִי ? פָוּן וְאַנְגָּעָן ? שָׂוִין לְאַנְגָּבָהּ נִיטּ גַּעַזְוֹעַן קִיְּזָן פָּאַמִּידָאָר אַוְרָף דֵּי אַוְיָגָן). זַיְךְ זַיְיַנְעָן גַּעַשְׁתִּיגָּן אָוּן גַּעַפְּאָלָן אַיִן דָּעַר לוֹפְטָן, זַיְךְ אַוְשָׁאַגְּלָעָר וּוֹאַלְטָהּ זַיְךְ עַרְגָּעָץ אַרְוִיסְגַּעַוְאָרְפָּן פָוּן זַיְיַנְעָהָעָנָט. אָוּן זַיְךְ אַלְיָין הָאָב אַיְךְ גַּעַזְוֹעַן — וְוָאָגָּד לְאָגָּד, לְיִכְתְּ אַוְנְטָעַרְשָׁפְּרִינְגָּעָן אָוּן אַיְנָבִיסָן זַיְךְ אַיִן זַיְיַ. דָּעַר זַאְפָט אַיִן גַּעַרְוָנָעָן, אַקְיָלָעָר, אַיְבָעָר מִין פְּנִים. מִין מַוְיל אַיִזְוָל גַּעַוְוָעָן מִיטּ סְלִינְגָּעָן. דָּעַרְגָּאָר זַיְיַנְעָן דֵּי פָּאַמִּיאַרָן פָּאַרְשָׁוּנָדָן. אַיִד בֵּין אַלְיָין גַּעַוְוָעָן אַ פָּאַמִּידָאָר, רַחְלָעָ — אַ פָּאַמִּידָאָר. מִיר הָאָבָן זַיְךְ גַּעַהְאָלָטָן פָּאָר דֵּי הָעָנָט, זַיְךְ אַפְּגָעָלָאָן. מִיר זַיְיַנְעָן גַּעַשְׁתִּיגָּן אַיִן דָּעַר לוֹפְטָן אָוּן גַּעַפְּאָלָן. מִיר הָאָבָן זַיְךְ בָּאַגְּעַנְטָה אָוּן צַעַשְ׀יִידָט — לִיכְתְּ, שְׁפִילְיוֹוְדִּיקָעָן, טְרוּיְעִירִיקָעָן, פְּרֻעְנְדִּיקָעָן ; צַוְּיִי בְּאַלְעַמְלָעָךְ אַיִן אָנוּמְזַבְּאָרָן וְשְׁאַגְּלָעָרָם הָעָנָט. — גַּעַטְאָ — רַחְלָעָ — מַזְוִיקָעָן ...

ק אַפִּיטֵל אַכְצָן

חלומות אויף דער וואך, חלומות אין שלאך. יעדער מענטש — אַ וועלט, וואס חלומט — פאר זיך און באזונדער. אבער ווען וועלטן באזונגען זיך אין דער זעלביינער גאלאקסיע פון דעם זעלביין טאג: ווען זי זינגען פאַרְקְנֶסְט צו דעם זעלבן גורל — ריסט זיך מסתמא אַדְרוֹך אַ דִּינְגָּר פֿאַדִּים פֿוֹן שִׁיכְוָת צוֹוִישָׁן אַיְזָן באַזְוַנְדָּעָרָן חַלּוֹם אַיְזָן דעם אַנְדָּעָרָן. די זעלביינער גַּהֲהִימָּע וּוֹנְטָשָׁן, די זעלבּעַ פְּחָדִים, באַפְּאַרְבְּט מִיט דער אַיְגָּנָאָרָט פֿוֹן יַעֲדָנָס באַזְוַנְדָּעָרָן וּוּלְט, באַגְּעַגְעַנְעַן זיך מסתמא אַיְזָן דַּעֲרַקְעַנְעַן זיך?

זיך — ערצעץ אויסער... — אפשר ווי אַ טִּיל פֿוֹן אַיְזָן גְּרוּזִין חַלּוֹם? ענדליך אייז געקומען דִּי אַוְיסְגַּעַבְעַנְקְטָעָה רְגָע: די דִּיטְשָׁן האָבָן דַּעֲרַקְלָעָרט רְוּסְלָאנְדָן קְרָגָה. דָּאָס גַּעֲטָא אייז גַּעֲוָאָרָן אַ רְוַיְעַנְדְּקָעָר בִּינְשָׁטָאָק אַן אַ וְאַדְּצִיט אייז מען אַרְוּמְגַעְגַּנְגָּעָן וּוּי שִׁיכְוָעָ. שְׁפַעְטָעָר וִינְגָּעָן גַּעֲקוּמָעָן יְדִיּוֹת וּוּנְגָּעָן די רְוּסְיָה מְפֻלּוֹת אַיְזָן דַּעַס גַּעֲטָא אייז גַּעֲוָאָרָן צְוִירִיק גַּעֲטָא. בֵּי די דְּרָאָטָן האָט זיך באַזְוַיְזָן דַּעַר גַּעַלְעָר וּוּאַךְ-פָּאָסְטָן. עַר האָט באַקְעָמָעָן אַן אַוְיְרַעְגַּנְדָּיקָן ברְיוֹן פֿוֹן דַּעַר הַיָּם: אַ בְּרוּוֹן, וְאָס האָט גַּעַהָאָט עַפְּעָס צוֹ טָאָן מִיט דַּעַר צִיפְּעָר אַכְצָן. אַיְזָן עַר האָט אַוְיסְגַּעַשָּׁסָן אַכְצָן קוּילָן אַיְזָן גַּעֲטָא אָרִין. אַ בִּיסְלָן וּוּיטָעָר פֿוֹן אַיְם, אַיְזָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַזְוַיְיטָעָר וּוּאַךְ-פָּאָסְטָן. פֿוֹן דַּעַר וּוּיטָיְטָן אַיְזָן גַּעַוְוָעָן שְׁוּעוֹר צוֹ דַּעֲרַקְעַנְעַן, וּוּלְכָעָר סְאַיְזָן דַּעַר גַּעַלְעָר. אַ שְׁטִינְזָן אַיְזָן גַּעַפְּאָלָן פֿוֹן צוֹוִישָׁן די גַּעַטְאַ-הַיּוֹזָעָר אַיְזָן גַּעַטְרָאָפָּן דַּעַם אַנְדָּעָרָן. די גַּעַטְאַ-פְּאָלָצִיּוֹן גַּעַהָאָט גַּעַוְוָצָט דַּעַם שְׂטִיְיָן-וּאָרְפָּעָר. סְאַיְזָן מִירָט גַּעַוְאָרָן אַ שְׁפַעְרַעְטָאָג, פֿוֹן אַיְזָן אַוְונָט בֵּי דַּעַם אַנְדָּעָרָן. די קִיכְן זִינְגָּעָן בַּיט גַּעַוְוָעָן טַעַטִּיק. די גָּאָסָן — לְעַד אַיְזָן אַפְּילָו אוֹיף די הַיָּף האָט זיך קִינְגָּרָט נִיט גַּעַי טָאָרט באַזְוַיְזָן.

אט דעם טאג זִינְגָּעָן די בעַרְקָאוּטְשָׁעָס — בּוּנִים, מְרִים אַיְזָן בְּלִימְעָלָע — גַּעַי-שְׁלָאָפָּן בֵּין שְׁפָעָט. די לאָדָנָס זִינְגָּעָן גַּעַוְוָעָן פְּאַרְמָאָכָט אַיְזָן דָּאָס אַיְנְצִיקָּעָ לִיכְטָט, וְאָס האָט גַּעַהָיִם גַּעַשְׁמָרָת אַיְזָן צִימָעָר, אַיְזָן גַּעַוְוָעָן דָּאָס לִיבְטָ פֿוֹן גְּרוּזִין גַּאֲרְדָּעָרָאָבָּעָ-שְׁפִיגָּל — אַ זְעַוְוָדִיקָּאָרִיג, וְאָס האָט אַרְיִינְגְּעַנוּמָעָן אַיְזָן זיך די שְׁלָאָפָּן פְּנְדִיקָּעָ: אַ שְׁפִיגָּל אַ טַּעַלְעָר — וְאָס האָט פְּאַרְמִישָׁט זִיעָרָ חַלּוֹמוֹת אַיְזָן אַיְינָעָם. מְרִים האָט גַּעַהָאָט אַ פְּרִילְעָפָּן חַלּוֹם. סְהָאָט זיך אַידָּגָּעָהָלָוּמָט, אַז אוֹיף אִיר „דוֹשָׁאַלְקָעָעָי אַיְזָן אַוְיסְגַּעַעְוּוּיְנָלָעָק גַּעַרְעַטְעַנְיָשָׁעָ“. זִי זִינְגָּעָן אַלְעָ דְּרִיָּגָּעָלְעָן אַיְזָן דַּעַר עַרְד — זִי, בּוּנִים אַיְזָן בְּלִימְעָלָע זִוְיָשָׁן זִי — אַזְנָבָן גַּעַקְאָפָּעָט קָאָרְטָאָפָּל, גְּרוּסָע וּוּעָפָל. אַ גַּאנְגָּעָר בָּאָרְגָּ פֿוֹן זִי אַיְזָן גַּעַלְעָגָן נַעַבָּן מְרִימָעָן אַיְזָן זִי האָט גַּעַי-גְּרָאָבָן נַאֲך אַיְזָן נַאֲך. אַיְזָן אַיְזָן חַלּוֹם האָט זִי גַּעַזְגָּט צוֹ בּוּנְיָמָעָן: «נָעַם, בּוּנִיםָּלָה, הַיְבָּאָן אַיְזָן אַרְיִינְטָרָאָגָן». אַבעָר בּוּנִים האָט גַּעַרְאָבָן אַיְזָן זִי נִיט גַּעַהָעָרט — גַּעַרְאָבָן אַיְזָן

גערגראָן. און זי האט גערופן און גערופן. האט זי זיך איבער אים אַרְיבּעֶרְגּוּבּוֹיגּן צו זען, וואס ער גראָבט דאס אַזּעלְכּעַס און זי האט דערזען, ווי אַפְּרִי אַנְטְּפְּלְעַט זיך פון אַונְטְּפְּרָעַן זייןע הענטן — גְּרוּסִיס, לִיכְטִיקְ אָן גָּלָאָצִיךְ. אַ רְגַּעַ האט זי נִיט גַּעַד ווֹסְט, וואס דאס אַזּעלְכּעַס. נָאָר גָּלִילְ האט זי זיך גַּעֲכָאָפְּט אָן אוֹיסְגּוּרְפּוֹן: «אַ ברְוִיטִ?» בּוֹנִים אָן בְּלִימְעַלְעַ האָבָּן גַּעֲלָאָכְט. אַלְעַ דְּרִיְיַ האָבָּן זי אַצְּינֵד גַּעֲקָאָפְּט דִּיְ פְּרִי, בֵּין זי האט זיך באָזְוִין, גְּרוּסִיס אָן קִילְעַכְּדִיךְ זי אַ בָּאָלָעַם, אוֹיפּ בְּלִימְעַד לְעַס הענטן. בְּלִימְעַלְעַ האט גַּעֲוָאָרְפּוֹן דֻּעַם בָּאָלָעַם אַזְּ דַעַר לוֹפְּטַן אָן מְרִים האט זי גַּעַשְׁטְּרָאָפְּט: «מִיט אַ ברְוִיטִ שְׁפִּילְטַמְּעַן זיך נִיט, בְּלִימְעַלְעַ,» זי האט גַּעֲנוּמָעַן דאס ברְוִיט אָן צַוְּגַעַטְרָאָגְן צוֹ בְּלִימְעַלְעַס מוֹילַ: «בִּיסִּ אָפּ, טָאָכְטָעָרְשִׁי, בִּיסִּ אָפּ, קָעְצִיעַלְעַד.» בְּלִימְעַלְעַ האט צַוְּגַעַטְרָאָגְן דִּי דְּרָאָבְּנָעַ צִיְּן צוֹ דַעַר סְקָאָרְנִינְעַ פּוֹן בְּרוּטִים. דִּי סְקָאָרְנִינְעַ אִיז גַּעֲוָעַן האָרָט אָן גְּלִיטְשִׁיק אָן דַעַם קִינְדְּס צִיְּנְעַר — נִיט גַּעַנוֹגְשַׁארָה. נָאָר דָא האט זיך פּוֹן עַרְגַּעַץ באָזְוִין אַ גְּרוּסִיס מוֹילַ; אַ מוֹילַ אָן אַ גּוֹף, אָן אַפְּנוֹס אָן אַ טִּיפּס. גְּרִיטַץ צוֹ פָּאָרְשְׁלִינְגְּעַן — דאס ברְוִיט ? בְּלִימְעַלְעַן ? — «לוֹיףְ נָאָך אַ מְעַסְעַר, בּוֹנִים, לוֹיףְ נָאָך אַ מְעַסְעַר !» — האט מְרִים אַנְגְּעוֹהִיבְן פָּאָרְצְוּיְיפְּלַט צוֹ שְׁרִיעַן אָן שְׁרִיעַן דִּי אַרְיְפְּגְּעוּוֹקְט.

בּוֹנִיםָעַן האט זיך גַּעַחְלָומְטַ, אָז עַר שְׂטִיטִיט אַוְיָפּן גְּרִינְצִיגְ-פְּלַאַץ. קִיְּן קִילְעַדְיַבְּן אָן קָאָרְטָאָפְּל זִיְּנְעַן בְּנִיאָ. דַעַר פְּלַאַץ אִיז לִידְיק אָן זַוְּבָּר אָן זַעַט אָוִיס ווַיְיַ אַרְוָמְגָעְצְּוִימְטָעַר גָּאָרטָן, ווּסְ וַאֲקָסְן שְׂטִינְעַר — אַנְשְׁטָאָט בְּלוּמוֹעַן; שְׂטִיטִיְּ נָעַר רָוְנְדִיקְעַ אָן קְרוּמוּעַ, גְּרָעְסְעַרְעַ אָן קְלָעְנְעַרְעַ, מִיט אַלְעַ שָׁאָטוּרוֹנוֹגְעַן פּוֹן גְּרוּיִי. דָעְנְגָאָךְ האָט עַר גַּעַזְעַן, ווּ דָאָס טִירְלְ פּוֹן אַרְיְינְגְּאָנְגְּ עַפְּנַט זיך אָן רְחַל אַיְבוֹשִׁיאָן, דִּי גְּמִינְגְּאַוְיסְטְּקָעַ, וואס האָט גַּעַהְאָט גַּעַוְוִינְטַ בְּיַ חְיִימָעַן דַעַם זַאְקָן-מַאְכָעָר, קְוּמָט ווַיְיַ אַהֲלָט אַ פּוֹלְעַ טָאָרְבָּעַ מִיט אַרְוִיסְטְּשִׁיטְיְינְדִּיקְעַ שְׁפִּיצְיַן, ווּ אַנְגְּעַלְאָדָן מִיט אַרְיִין. זַי אַהֲלָט אַ פּוֹלְעַ טָאָרְבָּעַ מִיט אַרְוִיסְטְּשִׁיטְיְינְדִּיקְעַ אָן דַעַעַטְעַר אָן דַעַעַטְעַר אַקְּרָאָטְאָפְּל. דָאָס מִידְלְ גִּיטְ אַדְוָרְק דַעַם שְׁטִינְעַנְרִי-גַּעְפְּלָאָסְטָעַר אָן דַעַעַטְעַר. אִיר גַּעַעַלְעַטְעַר קְלִינְגְּט אָפּ אָן בְּאַמְבָלְט זיך אַיְבָּרְן גַּעְפְּלָאָסְטָעַר ; הִילְכְּת צְרוּרִק מִיט אַ קְּיִילְעַכְּדִיקְוָן, קְלָאוֹרָן עַכָּא. יְעַדְעַר שְׁטִיְּזַן בְּאַוְנְדָעַר לְאַכְּט צְרוּרִק. — «וָאָס פָּאָר אַ זַּוְּבָּר גַּעְלְעַכְּטָעַר !» — טְרָאָכְט בּוֹנִים אָן שְׁטָעַלְט אָן דִּי אוֹיְגַן אַוְיָפּן מִידְלָ. זַי דָעְרַעַטְעַר זיך צַוְּאִים אָן מִיט אִיר : «דָאָס גַּעְלְעַכְּטָעַר. פּוֹן אַלְעַ שְׂטִיטִיְּ נָעַר דְּרִינְגְּלָט עַס אִים אַרְוּם. מִיט אַ מָּאֵל דָעְרוֹעַט עַר זיך שְׁטִין אַוְיַף דַעַר וּוֹאָגָא, אַוְיַף וּוּלְכָעָר מַעַן וּוּגַט דִּי קָאָרְטָאָפְּל אָן קְיִילְעַרְבִּן אָן רְחַל הִיבְּט אָן צוֹ לִיגְעַן דִּי גַּעְוּרְכְּטָעַר — וואס אַמְּאָל מַעַר אָן מַעַר. — «וּוְיַ שְׁוּעַר דַוְ בִּיסְטַ,» — זַאְגַּט זיך, ווּעַד גַּנְדִּיק אִים. דָעְנְגָאָךְ טָאָגְנְצַט זַי אַלְיַין אַרְוִיַּח אַוְיַף דַעַר וּוֹאָגָא. עַר וּוּגַט זַי אָן רְוּפַט אַוְיַס : «וּוְיַ לִיכְבַּט דַוְ בִּיסְטַ!» אָן אַט שְׁטִיעַן זַי אַיְגְּנָעַר אַנְטְּקָעַגְן דַעַם אַנְדָעַרְן, דִּי בְּיִכְּקָעַ טָאָרְבָּעַ צְוִישָׁן זַי. זַי עַפְּנַט זַי אַוְיַף אָן עַר זַעַט, אָז זַי נִיט פּוֹל מִיט קִיְּן קָאָרְטָאָפְּל — נָאָר מִיט בִּיכְעָר. — «אוֹיבּ שְׁמָה בּוֹנִים קְוּמָט נִיט צַוְּ דַעַר בִּיבְּיַ לִיאָטְעַק, קְוּמָט דִּי בִּיבְּלִיאָטְעַק צַוְּ שְׁמָה בּוֹנִיםָעַן,» — זַאְגַּט רְחַל אָן דְּרֶלְאָגְנָט אִים אַ בּוֹך : «דָעְרַצְיְילְוָגְעַן פּוֹן עַדְגָאָר אַלְיַעַן פָּאַ... אָן דַעַר דָעְרוֹעַט עַר זיך אַלְיַיְזָן אַוְיָפּן גְּרִינְצִיגְ-פְּלַאַץ. עַר זַיְצַט אַוְיַף דַעַר וּוּגַט אָן לִיכְעַנְט אַ דָעְרַצְיְילְוָגְן וּוּגַט אַיְגָעַם אַ שְׁמָה בּוֹנִיםָעַן, וואס אַיְזַי אַינְטַן צְוִוִּי — נִיט אַיְגְּנָעַר. בִּידְעַ האָבָּן צְעַשְׁוִיִּ

בערטע, גורייע טשופרינגעס, קליבגען, קורצ'יכטיקע אויגן און צעקנאנדרטע שטע-רנס. בידע ווארפֿן מיט די הענט, קאָכָן זיך, רַאֲגַלְעָן זיך, ווילְן שטעלְן אָטראָט אַינְגְּער צומָן אַנדְרָן — אָונֵן קָאנְגָן נִיט. זַיְיַינְגָן ווַיְיַינְגָן אַינְגְּער פָּוּן אַנדְרָן אָונֵן זַיְיַינְגָן אַינְעוּווַיְינִיק, אויפֿן גַּרְינְצִיגַּ-פְּלָאָץ. ער, שמחה בונִים, שטייט בְּיִם טִירֶל. אַרְוֹם אַיז אַ ווַיְילְד גַּעֲפִילְדָּר. די וָאָגָן סְקָרִיפֿעָן, בערג מיט בְּוַרְקָעָס, מעָרָן, קָאָרְטָאָפְּל אָונֵן קְיֻלְּרִיבָּן לִיגָּן אַרְוֹם אַיז אַ שְׂוֹאָרְצָעָר בְּלָאָטָע. אָונֵן בְּיִם טִירֶל רִיסְטָמָעָן זיך צו אַים. אַ מִילְיאָן הָעֵנֶט דְּרָאָפְּעַט אַים, פְּלִיקְטָפָן אַים די בְּגָדִים אָונֵן לאָזָט אַים נִיט גַּיְינְן צו יְעַנְגָּם — וּוֹאָס אַיז אוַיְיךְ דָּעָר אַנדְרָר זַיְיַינְגָן פְּלָאָץ, אַיז אַ פִּינְצְטָעָרָן חָדָר. דָּא, אָונֵן דָּעָם פִּינְצְטָעָרָן חָדָר רִיסְטָפָן זיך הָעֵנֶט צו אַים. הָעֵנֶט פָּוּן שָׁאָטָן. ער זַעַט דָּעָם שָׁאָטָן פָּוּן וַיְיַיְתָּאָטָן, וּוֹאָס אַיז אוַוְוקָעָפָן דָּעָר וּוּעָלָט צומָן טָאָטָנס דָּעָם זַאֲקְנְמָאָכָּר. יְעַנְגָּעָר הָעֵנֶט בְּיִם טִירֶל רִיסְטָפָן אַים שְׁטִיקָעָר ; הָעֵנֶט פּוֹלָעָשׂ שְׁנָאָה, פּוֹלָעָשׂ קָנָהָה, פּוֹלָעָשׂ רַצְחָה. דָּא הָעֵנֶט דָּא, אַיז פִּינְצְטָעָרָן חָדָר, רִיסְטָפָן זַיְיַינְגָן שְׁטִיקָעָר ; הָעֵנֶט פּוֹלָעָשׂ מִיט בְּרוֹטָאָלָעָר לִיבָּע, מִיט פָּאָרְצָעְרָנְדִּיקָּעָר צָעַרְטָלְעָקִיָּת : — «בּוֹנִים, גַּעֲדָעָנָק, מִיר וּוּלָן זַיְיַינְגָן אַונְדוּעָרָעָר !» — שְׁרִיעַן צו אַים די, אַיז טָוְנְקָעָלָן חָדָר. «גַּיְיב אַונְדוֹן צו עַסְן ?! — שְׁרִיעַן דִּיר אַפְּרָעָכְעַנְגָּן !» — שְׁרִיעַן יְעַנְגָּעָפָן בְּיִם טִירֶל. «גַּיְיב אַונְדוֹן אַ תִּקְוֹן ?! — שְׁרִיעַן זיך. אָונֵן ער וּוְיל גַּאֲרָנִיט. ער פִּילְט זיך בְּלוּזָאָמְפּוֹטִירָט פָּוּן זיך אַלְיָין. ער פִּילְט בְּלוּזָאָמְפּוֹטִירָט אַיז זיך, וּוֹי אַ ווָנְד אַן אַפְּעַנְגָּעָפָן. אָונֵן זַיְיַינְגָן צָעַרְטָלְעָקִיָּת פָּאָרְלָאָגָן אַיז — צו וּוּעָן צְרוּיקָאַיִינְס ; פְּטוּר וּוּרְעָן פָּוּן דָּעָר צָעַרְיסְנִיקִיָּת. אָונֵן מִיט אַמְּאָל דָּעָרְזָעָט ער : די גָּאָס בְּיִם גַּרְינְצִיגַּ-פְּלָאָץ אַיז לִידְיקָעָן אָונֵן דָּאָס פִּינְצְטָעָרָן חָדָר אַיז לִידְיקָעָן. בִּיְדָע שְׁמָחָה בּוּרָיָבִים יְיַיְנְגָן פְּרִיִּי ; גַּיְיַיְנָן זיך אַנְטָקָעָגָן אָונֵן בְּאַגְּגָעָגָעָנְגָן זיך אוַיְיךְ דָּעָר וּוֹאָג. בִּיְדָע וּוְאָג שְׁטִיטִית אַ וּוּנְגָר : דָּאָס קְלִינְיָנְקָעָט אַפְּפִיְיִידָּלָע. די לִידְיקָעָן שָׁאל פָּאָר גַּעֲוָוִיכִי טָעָר גַּלְיִיכְט זיך אַלְיָין אָוִיס : — «אַיך וּוּגְמָעָר גַּאֲרָנִיט ?» — זַאֲגָט צו זיך שְׁמָחָה בּוֹנִים, דָּעָר גַּאֲנְצָעָר, אָונֵן זַעַט. וּוּי דָּאָס יְדָעָלָע הַיִּבְשָׁת אוַיְיךְ דָּאָס גַּלְעַזְרָנָע שִׁיבָּל פָּוּן קַעַסְטָעָלָע אוַיְיךְ זַיְיַינְגָן אָונֵן לִיְיַגְטָפָן דָּאָרט עַפְעָס אַרְוִיְיךְ דָּעָר לִידְיקָעָן שָׁאל. «אַיך וּוּגְמָעָר דָּאָס גַּאֲרָנִיט ?» — וּוּנְגָדָרְט זיך שְׁמָחָה בּוֹנִים. — «וּוְאָסְזָעָשָׁפָרְעָט ער זיך נָאָר בַּיְ דָּעָר וּוּגְמָעָר ?» אָונֵן ער דָּעָרְזָעָט אוַיְיךְ דָּעָר לִידְיקָעָן שָׁאל — אַנְשָׁתָאָט אַ גַּעֲוִוִיכְט — אַ צּוּקָעָל. דָּעָם יְדָעָלָע שִׁיטְעָרָע בְּעַרְדָּל צְשָׁפָאָל זיך אַונְאָנְטָאָט פְּלִיעָקָט פָּאָר בּוֹנִים יְמִינְךָ אַ מְוַיְל מִיט אַיְינְס פּוֹלְיָנְדִּיקָּנוּ צָאָן : — «יעַדְן טָאגְפָּוּן דִּין זַיְיַינְגָן אַיְינְגָט אַיְינְגָט — זַאֲגָט דָּאָס יְדָעָלָע צו אַים, — «הָאָסְטָוָמָיט גַּבְוָרָה גַּעֲטָרָאָגָן דִּי לְאָסְטָוָמָיט גַּעֲטָאָגָן», — זַאֲגָט דָּאָס יְדָעָלָע גַּעֲוָוִיכִי מְכוֹנָה קִידּוֹשׁ הַשָּׁם. וּוֹאָס פָּאָר אַ טָּאָלָאָט פָּוּן צָעַרְיסְנִיקִיָּת אָונֵן דְּעַמְּאָלָט וּוּשְׁטָב בּוֹנִים אָוִיס די בְּרִילְן אַיבָּעָר די קָוְרְצִיכְטִיקָּע וּוֹלְסָטוּ דְּעַרְפָּאָר ?» דְּעַמְּאָלָט וּוּשְׁטָב בּוֹנִים אָוִיס די בְּרִילְן אַיבָּעָר די קָוְרְצִיכְטִיקָּע אַוְיְגַעְטָאָגָן.

בלימעלע האָט גַּעהָט דָּעָם זַעַבְנָן חָלוּם. וּוֹאָס זַיְיַינְגָן מִיט אַ פָּאָר גַּעַכְתָּאָט צְרוּיקָאַיִינְס : זַיְיַינְגָן אַ גַּעַכְתָּאָט מִינְטָשָׁה, מִיט אַ

גרין פנים, מיט גריינע אויגן און גריינע הענט. זי האט געשטאָפֶט אַיר ליאַלְקָעַ ווועגעלע צו דער בריך. האט זי דער גריינער מענטש פון יונער זיינט דראָטן צונגעַ רופַן מיט אַ גריינעם פִּינְגֶּר : — «קֹם אַהֲרֹן, בְּלִמְעָלָעַ», — האט ער געיזאגט און אַ טְּרִיסְלַּס גַּעֲטָאָן מיט דער גריינער, אַפְּגַּעַדְאַרְטָעַר צוֹיִיג, ווֹאָס אוֹיף זַיִן אַקְסָל. ער האט אַרוֹסְגַּעַנוּמוּן לילֵין פֿוֹן ווועגעלע : — «דוֹ האָסְטַּס אַ שִׁינְעַן טָאַכְטָעַר», — האט ער געיזאגט גַּלְעַטְנְדִּיק לילֵין מיט דער גריינער האָנט. — «אַיךְ פִּיר זי אַין שָׁוֹל אַרְיִין», — האט בלִמְעָלָעַ אַים גַּעַזְעָטָעַר אַים גַּעַפְּרָעָגֶט : — «אַן ווּרְ בִּיסְטַּו?» דער גריינער מענטש האט זיךְ פָּאָר אַיר פָּאָרְנוּגִיט : — «אַיךְ בֵּין דער גריינער קָעְנִיג. אַיךְ ווֹוַיְן אַין אַט דַּעַם פָּאָלָאָץ», — האט ער געיזוֹין אוֹיף דער רְוִיטְעַד קִירְכָּעַ אַוְיָף יְעַנְגַּר מִיט דְּרָאָסְן. ער האט גַּלְעָאלָט אַון בלִמְעָלָעַ האָט גַּעַזְעָן זַיְנְגַּע גַּרְיְנַע צִיִּין. דער נָאָךְ האָט ער דַּי גַּרְיְנַע צִיִּן צַוְּגַּעַטָּאָן צוֹ לילֵין אַן אַפְּגַּעַבְּסִין פֿוֹן אַיד אַהֲנְטָל אַון שְׁפָעָטָעַר — אַ פִּיסְל. «גַּיבְּ מַרְאֵפְּ מִין לִילִּי!» — האט בלִיְּ מַעַלְעַ גַּעַשְׁרִיגַּן. דער גריינער קָעְנִיג האָט גַּלְעָאלָט, ווֹי אַ שְׂוּרָעָרְ גַּלְאָקְ וּוֹאָלָט גַּעַלְוְגָעָן : — «בְּאַרְעָלָעַ, ווֹאָס שְׁרִיסְטַּו?» — האט ער זיךְ גַּעַלְעָט מִיט גַּרְיְנַע פִּיבְּ גַּעַר אַיבָּעַר דַּי הָאָרָה, — «אַיךְ הָאָבָּא לִיבְ לִילֵין. זַי אַין גּוֹט... זַי אַין מִין שָׁאָקָאָלָאָד». — אַון ער האָט אַוְיְפְּגַּעַגְּעָסְן לילֵין. «מַאְמָא! מַאְמָא!» — האט בלִמְעָלָעַ זיךְ צַעְשְׁרִיגַּן אַון זיךְ גַּעַלְאָן אַהֲיִמְלִיפְּן מִיטְן לִידְקָוָן לִיאַלְקָעַ-וּגְעָלָעַ. נָאָר גַּאָר פְּלַצְּצִים האָט זַי גַּעַזְעַן, אַוְ דַּי מַאְמָא שְׁטוֹפֶת דַּאס וּוּגְעָלָעַ אַון זיךְ, בלִמְעָלָעַ, אַיְן אַין אַים — אַבָּעָר זַי אַיְן נִיטָּא. האָט זיךְ שְׁלָאָפְּ גַּעַזְוַיִּינְט אַשְׁטָאָרְקָ גַּעַזְוַיִּין, אַזְּאָוּ שְׁטָאָרְקָ גַּעַזְוַיִּין, אַזְּ זַי האָט אַושְׁנִיט גַּעַקְאָנְטָן דַּעַר מַאְמָעָן, ווֹאָס פָּאָר אַטְמָעָן טָעַם שָׁאָקָאָלָאָד האָט... ווֹיְלִ זַי האָט נִיט גַּעַדְעָנְקָט.

*

דער יונִידְטָאָג האָט צַוְּגַּעַזְגַּט צוֹ זַיִן זַוְּנִיק אַון הַיִּסְטָּה, אַבָּעָר אַיְצְטָאָר, אַין דער פְּרִי, אַיְן דַּי לְוַפְּטָנָאָגְעָן גַּעַזְוַיִּינְט פְּרִישָׁא אַון קָיל. אַיְדָעָר בּוֹנִים אַיְן צוֹ עַפְּנְגָּעָן דַּעַם לָאָדָן, אַיְן ער פְּרִיעָר אַ לְוַיְקָעָן הַיְנְטָעָר דַּי קָלָאָזְעַתָּן, גַּעַבְּן אַ קָּוק אַוְיָף זַיִן «דְּזָאַלְקָעַ». דַּי באַטְוִינְקָעַ-בְּלִעְטָעַר, באַדְעַקְעַטָּמִיט טַוִּי, הַעֲבָן צוֹ אַים גַּעַזְוַיִּקְעָן, ער זַאְלָן אַונְטָעָרְקָומָעָן אַון זַיִן זַיִן באַרְיָן מִיטְן דַּי הַעַנְטָן. אַבָּעָר ער האָט זיךְ גַּעַזְעַמְּקָעָן. ער אַיְן צְוַרְקְעַלְאָפְּן צוֹ נָאָרָכָאָט צַוְּגַּעַזְעָטִיקָט. מִיט ווּלְכָן דער לָאָדָן אַיְן גַּעַזְעַמְּקָעָן.

די טִיר פֿוֹן דער כָּאָטָעָן האָט זיךְ פָּאָמְעָלָעָד צַעְפָּנְטָמָן אַון בלִמְעָלָעַ אַיְן שְׁטִינְן גַּעַבְּלִיבָּן אַוְיָף דַּעַר שְׁוּעָל : — באַרוּעָס, אַיְן אַיר קָוְרְצָן, ווֹיְסִין דְּעַמְּדָל, מִיט לִילֵין, דער לִיאַלְקָעַ אַוְיָף דַּי אַרְעָמָס. ווֹי נָאָר זַיִן האָט זיךְ באַאוֹיְזָן אַוְיָף דַּעַר שְׁוּעָל, האָט דַּי זַיִן זַיִד אַשְׁפִּיל גַּעַטְאָן מִיטְן אַיר הַוִּיטָּה, מִיט אַירְעַס אַרְאָן אַוְיָגָן — אַון זַיִן גַּעַזְעַמְּקָעָן אַלְיָין ווֹי אַזְּיְילְעָלָל לִיכְטָט. אַזְּאָוּ פְּרִישְׁקִיטָּאָט אַיְן גַּעַזְוַיִּין אַיְן אַיר, אַזְּאָוּ אַוְיָסְגָּעַ שְׁלָאַפְּנִיקִיטָּה, אַזְּאָוּ בּוֹנִימָעָן האָט זיךְ גַּעַלְגָּוָסָט זַי אַכְּפָּעָט צוֹ טָאָן אַוְיָף דַּי הַעַנְטָן. אַבָּעָר אַנְשְׁטָאָט דַּעַם, האָט ער זיךְ גַּעַבְּיְזָרְט : — גַּיְ אַרְיִין, ווֹעָסְט זיךְ פָּאָרְקִילְן.

גאָר זי האָט צוֹגַעַדְרָעַפְּטָשָׁעַט צו אִים אָן מִיט אֵיר יַעֲדָן טֶרֶאָט. האָט זיך די אַנטְצִיקוֹנוֹג אִין אִים הַעֲכָר צַעֲטְרִילְעָרט. גַּעוּוֹן אַ שִׁינְקִיט אִין אֵיר בָּאַרוּוּסָן טֶרֶעְטְּלָעָן אַיבָּעָר דִּי שְׂתִּינְעָר, אִין דָּעָר פָּאָרָם פָּוּן אַירָעָ פִּיס, פָּוּן אַירָעָ דְּרָאָבָּנָעָ פִּינְגָּעָר. זי האָט אִים מִיט אִין האָנט אַרְוָמְגָעַכְּאָפָּט פָּאָר אַ פָּוּס אָן צַוְּגָעַרְעָסָט צו אִים דָּעָם צַשְׁוִיבָעַרְטָן קָאָפָּ : — צַיְוֵיל זָעָן, וַיְיַדוּ עֲפָנָסְט דִּי לְאָדָס, טָאָטָעָשָׁי !
בּוֹנִים האָט צַעְפָּנָט בִּידְיעָ לְאָדָס. זַיְיַה זַיְיַה האָבָּן גַּעַהָאָט דִּי "דוֹשָׁאַלְקָעָ", האָבָּן זַיְיַה אַיְפְּגָעַהָעִירָט מַוְרָאָן צוֹ האָבָּן פָּאָרָן רִיחָ פָּוּן דִּי קְלָאוּעָן. — אַיצְט אִין מַרְיָם אַרְוָיְסְגָּעַקְומָעָן אַוְיף דָּעָר שְׂוּעָל פָּוּן דָּעָר כָּאָטָע. זי האָט אִים באַפְּוּלָן אַנְצְׁוֹטָאָן בְּלִימְעָלָעָן, אָן אַלְיַין אִין זַיְיַה צָום קָאוּעַפְּוָנָקְט בְּרַעְנְגָעָן קָאוּעָן. פָּוּן אַלְעָ אַרְיְינְגָעָגָג אַוְיפָּן הוֹיכָה אִין מַעַן גַּעַלְאָפָּן מִיט טַשְׁיְינִיקָעָס אָן טַעַפְּלָעָץ צָום קָאוּעָן פָּוּנָקְט.

בּוֹנִים האָט גַּעַנוּמָעָן בְּלִימְעָלָעָן אַוְיף דִּי העַנְטָן אָן זי אַרְיְינְגָעַטְרָאָגָן אִין שְׁטוּבָה וּוּ דָעָר בְּלַעַבְדָּנְדִּיקָעָר טָאגְ האָט אַרְוָמְגָעַנְשְׁטָעָרט מִיט אַ שָּׁאָרָפָן לִיכְטָן אַיְבָּעָר דִּי צַעְוַיְאַרְפָּעָנָעָ בְּעַטָּן. פָּוּן דִּי נַאֲכְטִיקָעָ חַלְמוֹת האָט בּוֹנִים גַּאֲרָבִיט ; פָּוּנָקְט וּרְעָרָה אָט נִיט גַּעַדְעָנָקְט אָן דָּעָם טָאגְ, וּוּאָס שְׁטִיטִית אִים פָּאָר. עַר האָט צַוְּגָעַרְעָסָט דָּעָם קִינְדָּס קָאָפָּ צוֹ זַיְיַה נִיטְרָאַזְוָרְטָעָר בָּאָקָ : אַבָּעָר בְּלִימְעָלָעָן האָט זַיְיַה אַוְועָקָעָיָה בְּרוּגָן פָּוּן אִים : — דִּין פָּנִים אִין נִישְׁתָּשִׁין, טָאָטָעָשָׁי. כְּחָאָב בְּעַסְעָר לִבְדָּעָר מַאֲמָעָס... בְּעַסְעָר דֻּרְצָיְיל מִיר אַ מַעְשָׁה... פָּוּן אַ פָּעַנְצָטָעָר. אַ פָּעַנְצָטָעָר אִין אַ שִׁינְיָן זָאָר.

ער האָט זי אַוְועָקָעָזָעָט אַוְיפָּן בָּעַט אָן גַּעַנוּמָעָן זַי אַנְטָאָגָן. ער האָט לִבְדָּעָ גַּעַתָּאָט דִּי פָּאָר רְגָעָס פָּוּן נַאֲעַטְקִיטִית מִיט אֵיר, יַעֲדָן אִין דָעָר פְּרִי ; קִילְעַכְדִּיקָעָ רְגָעָס פָּוּן פְּרִיְה, וּוּעָן דִּי נַאֲכְטִ אַיְזָן אַפְּגָעָשָׁנִיטִן גַּעַוְוָרָן אָן דָעָר טָאגְ האָט נַאֲרָגִיט בְּאוּיְזָן צוֹ דַעְרְגָרִיכָן צוֹ אִים : — קוּק, אַיך וּוּעָל דִּיר וּוּיְיָן, וּוּיְמָעָן פָּאַרְשָׁלִיפָט דִּי שְׁנוּרָאַוְאַדְלָעָם. — האָט עַר גַּעַזְגָּט, צַוְּנִיפְגָּעָלִיגָט דִּי בְּעַנְדָּלָעָר פָּוּן אַירָעָ טֶרֶעְפָּקָעָס אָן זַיְיַה אַרְיְינְגָעַשְׁטָופָט צַוְּיִשָּׁן אַירָעָ דְּרָאָבָּנָעָ פִּינְגָּעָר. — מַעַן וּוּיקָלֶט אַרְוּם אַט אַזְוִי אַונְזָעָטָר...

וַיְיַעַרְעַ פִּינְגָּעָר האָבָּן זַיְיַה פָּאַרְפָּלָאַנְטָעָרט אָן צַוְּנִיפְגָּעָמִישָׁט. אַ בעַנְדָּל אִין אַרְוָיְסְגָּעָפָּאָלוֹן פָּוּן אֵיר האָנט : — נַאֲך אַ מַאְלָ, — האָט זַי פָּאַרְגָּעָשָׁלָגָן.

— יָא, נַאֲך אַ מַאְלָ. מַעַן דָּאָרָף שְׁטָעַנְדִּיקָ פְּרָאַבִּירָן נַאֲך אַ מַאְלָ.
— אַזְוָדָאִי, — האָט זַי עַרְבָּסְט אַיְגָעָשְׁטִיםָט, פִּירָנְדִּיקָ פְּלִילִיסִיק דָעָם שְׁפִּיךְ פָּוּן
אֵיר צִינְגָּל צַוְּיִשָּׁן דִּי לִיפָּן. — דוֹ דָאָרְפָּסְט אַויְדָ פְּרָוְבִּירָן נַאֲך אַ מַאְלָ אָן נַאֲך אַ
מַאְלָ, טָאָטָעָי... צוֹ קְרִיאָן אַ בְּעַסְעָרָ שְׁטוּבָה.

— וּוּאָס טּוֹיגְ נִישְׁתָּט דִּי שְׁטוּבָ ?
— עַס סְטְרָאַשָּׁעַט.
— וּוּאָס סְטְרָאַשָּׁעַט ?
— דָעָר בְּאַבְעָלָעָ בעָר. ער וּוּינְט נִישְׁתָּט וּוּיְיָט פָּוּן דָאָגָעָן. — ער אִין גַּעַוְוִינְט
גַּעַוְוָעָן צוֹ אַירָעָ פְּחָדִים פָּאָרָן בְּאַבְעָלָעָ בעָר.
מַרְיָם אִין אַנְגָּעָקָומָעָן מִיט דָעָר קָאוּעָן. זַיְיַה האָבָּן זַיְיַה גַּעַוְעָצָט צָום טִישָׁ, צוֹ

די פאר פלייטשן קילעריב מיט מאַרמעלעָד און צו דער קאּווע. מרימ האָט אַנגען זאגט בלמעלען, זי זאל זיך שפֿילֶן פָּאָר דער טיר, נאָך דעם זי זוועט קומען פון שול, מען זאל זי ניט דאָרְפָּן זוכן.

שווין איי בונים געווען אויף די פִּיס. דער אוֹמְרוֹ האָט אַים שוין געטראָגן. עפָּס האָט גַּעֲבַּלְתַּ אָן גַּעֲשִׂידְעַרְתַּ אַינְגְּוַיְינִיק — אַ גַּעֲוִינְגְּלַעְכַּ טַאֲגַטְעַגְּלַעְכַּ אַיבְּלָעְנִישׁ, אַיְדָעֶר עַר האָט זיך גַּעֲוָאָרְפָּן אֵין טָאָג אַרְיִין. עַר האָט גַּעֲנוּמוּן אַ שְׁמַאְתְּעַטְּאָרְבָּע, די מַעְנָאַשְׁקָעַ מִיטָּן לְעַפְּלָ אָן פָּאָרְוָאָרְפָּן אויף זיך דעם ווִינְטְּרָעַדְתַּ. מַאְנְטָל.

ס'איו געווען זיבּן אַ זַּיְגָּעָר אַין דער פְּרִי אָן דַּגָּס אַיז גַּעַלְאָפָּן צו דער אַרְבָּעַט אַין בְּהָלָה. טַרְעַפְּסַעְסַע הַאָבָּן גַּעַלְאָפָּט. מַעְנָאַשְׁקָעַס הַאָבָּן גַּעַלְמַפְּרָט. לִיִּיְדַּקְּעַ צִיגְּלִירְיְיטַע פְּעַקְּאַלְיְעַ-פְּעַסְּעַר הַאָבָּן גַּעַלְמַפְּרָט. אַונְטְּרַגְּעַוְיְגַט אויף די צַעַדְתַּעְעַדְרַע. מַעְנָטְשַׁלְעַכְּעַ פְּעַרְד — צַוְּיִי פָּוּן פָּאָרְנְטַן, צַוְּיִי פָּוּן הַיְגָּטָן, הַאָבָּן זַיִי אַונְטְּרַגְּעַשְׁטוֹפְּט. אויף די עַגְּלוּת הַאָבָּן זַיִי גַּעַיְאָגְּט צו דער אַרְבָּעַט. די זָוַן האָט זַיִךְ גַּעַשְׁפִּיגְּלַט אַין הַעַלְםַ פָּוּן וּזְאַךְ-פָּאָסְטַן בַּיִּ דְּעַרְ בְּרִיךְ.

אוֹפִּין גַּרְינְצִיְּגַ-פְּלָאָצַן אַיז גַּעַוְוָעַן שְׁטִיל. דַּעַר גַּאנְצְעַר שְׁטָח — פָּוּן פְּלוּוּיט צו פְּלוּוּיט — אַיז גַּעַוְוָעַן לִיְדִיק. בְּלוּזַן אַין וּוִינְקָל, נִיט וּוִיטַּ פָּוּן דַּעַר בִּירְאָ-בּוֹדְקָע, וּוּ דַּי אַיְפְּוּעָרָס אַין וּוּגְעָרָס זַיְנָעַן גַּעַוְוָעַן פָּאַרְזָאָמְלָט, אַיז גַּעַלְגַּעַן אַ בְּרֶגֶל מַעְרָן. בּוּנִים האָט אַוִּיסְגְּעֻוִּישַׁט דַּי בְּרִילַן אָן זַיִי אַ רְגַע גַּעַהְאַלְטַן אַין דַּעַר הַאנְטַן. דַּעַר גַּרְינְצִיְּגַ-פְּלָאָצַן אַיז אַים אַוִּיסְגְּעֻקְׂמָעַן וּוּ אַ גַּרְוִיסַע פָּאַטְעַלְנָעַן אָן דַּאַס בְּרֶגֶל מַעְרְלָעַך — זַיִךְ צִעְקַלְאָפְּטַע גַּעַלְכְּלָעַךְ פָּוּן אַיְיעַ. גַּעַוְוָעַן שְׁיִוְן צו קְוֹקָן אַט אַזְוִי, מִיטָּן בְּלוּזַן, קוּרְצִוְּכְּטִיקָן אוִיגָּה. דַּעַר גַּעַל, אַיְבָּעָר וּוּלְכָן דַּי זָוַן גַּעַקְּרָאָכְּ, האָט אַוִּיסְגְּעַזְעַן פְּרִילְעַך, וּוּ אַפְּלָאָקְרִיטַט מִיטַּ אַ שְׁטַרְאָלִיקָן בְּעַרְשָׁטָל. בּוּנִים האָט גַּעַע שְׁלַגְעַן דַּעַם גַּעַל, נִיט בְּלוּזַן מִיטַּ דַּי אַזְוִי, נָאָר אוּיךְ מִיטַּ דַּעַר סְלִינְגַּע אַין מַוִּיל. דַּעַר נַעַנְטַרְנְדִיק זַיִךְ, האָט עַר צְרוּיקָן אַגְּנְגְּטָאָן דַּי בְּרִילַן. אַ לִיְכְּטַע פָּאַרְדַּע האָט זַיִךְ גַּעַהְיִיבָּן פָּוּן דַּעַם בְּרֶגֶל. עַר האָט דַּעַר אַיְבָּעָר זַיִן מַעְרָן זַיְנָעַן פָּאַרְפּוֹילַט, פָּאַרְגְּלִיטַשְׁטַן. אוּיךְ דַּעַר שְׁוּעַל פָּוּן דַּעַר בִּירְאָ-בּוֹדְקָע האָט זַיִךְ בְּאַוְיִזְן דַּעַר יְנָגְעָר פָּאַלְצִיאָנְטַן, מִיעַטְעַק רָאַזְעַבְּרָג — דַּעַר זָוַן פָּוּן זַיִן, שְׁמָה בּוּנִים אַמְּאָלִיקָן בָּאַיִלְעָבָּס. נָאָך אַים אַיז אַוִּיסְגְּעַקְׂמָעַן דַּעַר אַוִּיפְּזָעָר. עַר האָט קָלְלָעְגִּיאָל אַגְּנְגַּע שְׁפָאָרָט דַּעַם עַלְנְבוּגָן אַן מִיעַטְעַקָּס אַקְסָל אָן זַיִךְ גַּעַוְאָנְדָן צו בּוּנִים זַיִן: — מִיטַּ דַּעַם פּוֹטְעַרְמַאְנְטַל דִּיְנָעַם קַעַנְסָטוּ דַּיְךְ טַאָקָע אוּיךְ קִיְּזַן מִינְוּט נִיט שִׁידְזָן, הָא? דַּעַר פָּרָאָסְטַן קַנְאָקְטַן בַּיִּ דְּיר, וּוּאָס? — מִיעַטְעַק רָאַזְעַבְּרָג אָן דַּי פָּאַרְזָאָמְלָעַט וּוּגְעָרָס הַאָבָּן זַיִךְ צַעְלָאָכְּ.

בּוּנִים האָט גַּעַוְוָסְט, אַז זַיִי לְאַקְנַן פָּוּן אַים, נִיט דַּוְקָא צּוּלִיב זַיִן טְרָאָגְן דַּעַם וּוּינְטְּרַמְּאָנְטַל: אַבְּעָר עַר האָט גַּעַוְאָלָט גַּלְוִיבָּן, אַז דַּאַס אַיז גַּעַוְוָעַן דַּי אַיְנְצִיְּקָע סִיבָּה. דַּעַר מַאְנְטָל האָט אַים טַאָקָע גַּעַמְאָכְט אַוִּיסְזָעַן קָאָמִישׁ. אַין מִיטָּן זַוְּמָעַר טְרָאָגְן אַ וּוּינְטְּרַמְּלָבְּוֹשַׁ מִיטַּ אַ פּוֹטְעַרְנָעָם, הַאָרְקִין קָלְנָעָר. אַין דַּעַר טְרָאָג אַפְּלָיָן, האָט עַר גַּעַקְּאָנְטַרְזִיְּגַיְין פָּוּן שְׁטוּבָה בָּאַרְוּעָם, אַפְּיָלוּ אָן אַ העַמְּד אַוִּיפְּן לִיבָּ — אָן ס'איו אַים גַּעַוְוָעַן וּוּאַרְעָם. אַבְּעָר תְּמִיד, אַוִּיפְּן וּוּגְעָרָה, האָט עַר גַּעַפְּלִיט אַ

שווידער, אַ מײַן פרָאַסְט, פּוֹן וּוּלְכִּין נָאָר דָּעַר וּוּנְטָעַר-מָאנְטֵל הָאָט אִים גַּעֲקָאנְט
בָּאַשְׁיזָן. — עַד הָאָט זַיְךְ אַ בְּלָאָנְקָע גַּעֲטָאָן אַיְבָּעָרְן פְּלָאָץ אָנוּ מִיט אָוּמְגָעָלוּמְפָעָרְטָע
בָּאַוּוּגָנוּגָעָן אַרְאָפְּגָעָזִיגָּן דָּאָס מְלָבּוּשׁ פּוֹן זַיְךְ. עַד הָאָט אַרְיִיסְגָּעָנוּמָעָן אַ גְּרוּיסְן,
אוּסְגָּעָרְבָּעָגָעָם בְּעֻזִּים פּוֹן אַ קָּאָסְטָן אָוּן אַגְּגָהְיוּבָן קָעָרְן דָּעַם פְּלָאָץ. עַד הָאָט זַיְךְ
מִיט בִּידְעַ העֲנֵט אַיְינְגָעְקָלָאָמְעָרְט אָן שְׁטָעָקָן פּוֹן בְּעֻזִּים, אָוּוִי פָּעָסָן, אָזְדִּי פִּינְגָּעָר
הָאָבָּן אִים אָוּשׁ וּוּי גַּעֲטָאָן. מִיט דָּעַר גַּאנְצָעָר לְאָסְטָן פּוֹן זַיְין גּוֹף, פּוֹן זַיְין אוּפְּרָעַי
גַּוְגָּגָג, הָאָט עַד זַיְךְ אַגְּגָעָשְׁפָּאָרְט אָן אִים אָוּן גַּעֲקָרָאֶצְט, גַּעֲקָרָאֶצְט דָּעַם שְׁטוּבִּיבִּ פּוֹן
גַּעֲפָלָאָסְטָר. אַ וּוּרָעָמְקִיְּתָהָאָט זַיְךְ אַגְּגָהְיוּבָן צָו בָּאַוּוּגָן אִין אִים. דִּי זַיְן הָאָט
גַּעֲלָלָעָט דִּי פְּלִיצְעָ; אַרְיִינְגָּעְדָּרְנוּגָעָן אַיְן אִיר אָוּן גַּעֲנוּמָעָן בְּרִיעָן. אָנוּ וּוּאָס הַיִּסְעָר
סְאַיְן אִים גַּעֲוֹזָרָן, דָּאָס מִידָּעָר הָאָט עַד זַיְךְ גַּעֲפִילְטָ. דִּי העֲנֵט הָאָבָּן אוּפְּגָעָהָרָט
זַיְיךְ צּוֹ קָלָאָמְעָרְן אָנוּ בְּעֻזִּים אַלְיִין הָאָט גַּעֲנוּמָעָן זַיְךְ וּזְאַקְלָעָן, שְׁמִירָן
קוּוּמִים אַיְבָּר דִּי שְׁמִינִיכָּר.

עד האט געוווארטן אַ בליך צו די שויגנדיקע וואגן אין ווינקל פון פלאץ. זיין האבן אים געלאלקטן. איינגעלאדן. אין די געבענטשטע-פארשאלאטענע שעעהן. וווען מען האט אַרויסגעגעבען יקרותה. האבן זיין אויסגעזונן ווי גורל-וואגן: — געסקרייפט מאון זיך געהויעדעט. געצייטערט און געצאנפלט אונטער דער משא פון געויכטער. און איזום זיין געוווען אַ גיהנומידקער טומל. צעהיצטע. ווילדע אויגן האבן זיך אַנגעהאנגען און זיין פון אלע זייטן. און די וועגערס. די מאכפיטם. האבן זיך איבער-געוביין איבער זיין: געתאנצט איזום זיין און געפסנט דעם אורטיל. — אַצינד האבן די זוּן איזו געלעגן אויך זיעירע שוויגנדיקע פלאגן ווי אַזעיגען אויסגעזונן מילד. די זוּן איזו געלעגן אויך זיעירע שוויגנדיקע פלאגן ווי אַזעיגען איבערבעט. זי האט זיין געמאכט אויסגעזונן ניט שווארץ — נאר ברוין, ווי בענק מיט אַגעלענס. בוגנים גוּף געצייגן צו זיין און ס'האט געצייגן צו זיין דער בליעיר מיט די פאר זיטלעלד פאפריר. וואם ער האט לעצטנס אַרומגעטראגן אין קעפשגע. זייט עס האבן אויפגעעהרט אַריינצוקומען די גאַרמאלע טראָאנספֿאַרטן גוּרניציג, האט ער דאס געהאלטן בי זיך: געהאפט אויף אַ רגע, וווען ער ווועט גאר-גניט האבן צו טאן: דער אויפוצעער ווועט ניט קענען אויסטראָקטן קיין שום ארבעט פאָר אַים — אַן אַים לאָן זיך אַפְּרוּין.

בונים האט זיך דערוינויטרט פון דן די וואגן, צומ צויזיטן עך פלאץ, אונז אלץ וואס ער האט איצט געוזען, זייןגען געועען שטיינער בעי שטיינער. אַ מדבר פון שטיינער. דער מידער בעוים האט זיך געלעקט, געלעקט, נאך גלאטיקער געמאכט. זיך האבן שיער ניט אויסגעזען ווי איין גראיסער בלאק, אַ פלאכער, גלאטיקער פעלדי, וואס האט געווארט אויף אַ שטיינ-קריצער; אַט איין דער בעוים געועען דאס שפייזל. נײַן, דער קרווער בעוים, אָפֿגעריבּן, אויסגעטמארגעט אַין אלע וואסערן אַון בלאטעס. אַין גיבער ענבלעד געועען צו זיין, בונים, צעביסענעם בליעיר. פון אונטער אַים זייןגען דאס אַרוייסגע-קומווע די ריטמען אַון טאקטן, ווערטערלאָזע אַון דאָך אָנגעלאלדענע מיט אַיבָהאַלט. בונים האט געפליט, אַ נאך אַ רגען, נאך אַ רגע אַון שורות וועלן זיך פֿאַר אַים אַנטפלעַען אויף דעם שטייניכּון פֿאַפִּיר-בוּיגּן.

זוי. ער האט שווין געפֿילט זיער טעם אויף די ליפּן. זוי האבן אים צוגעגעבן כוח — פיזישן. יא, זייט וואכן האט ער געפֿילט, או ער איז צוריק אַ דיכטער. גלייך נאך דער מוטערס טויט האט ער דאס דערפֿילט; גלייך נאך דער קבורה, ווען ער האט אַرومַי געלבלאנקעט צוישן די בערגלעך ער דס פון טאטע-מאמע. צוישן די ביימער און זאפטיקע גראזן. זיין, בונימס אַנְהָיִיב איז אַיצְט געלעגן אַונְטֶעֶר אַט דער ער דאס און פון אַונְטֶעֶר אַיר — איז אַוְיך אַוְיגַעֲקוּמָעַן זיין בייער אַנְהָיִיב אלס דיכטער. דארט האט ער, קלאגנדיק און זיך ווינְגְַדִּיך אַין צער, גַּלְּיבִּצְּיִיטִיך דערפֿילט, ווי עפֿעס צעשפֿאָרט זיין ברוסטקאָסט און שרײַט אַין אַים — צו אַים: — «האַסְטָט כוֹחַ»! דאס זעלבע האט ער ווידער דערפֿילט יעדעס מאָל, ווען ער איז געלעגן אַוְיסְגַּעְצִיְּג אַיְּפָּעַן דער «דּוֹשָׁאַלְקָעַ», נאענט זו דער ערְד; פָּאַרטָּן אַין אַ שְׂמוּס מיט אַיר, פָּאַרְזָוְנְקָעַן אַין אַיר. דאס זעלבע האט ער געפֿילט אַין די רְגָעֵס פון פרִידְמָאָרְגָּן, ווען ער איז אַוְיסְגַּעְצִיְּג עפֿעַנְגָּעַן דעם לאָדָן. און דאס זעלבע האט ער געפֿילט דאָ, — אַין דער שלְפָּלוֹת, וואָס אַרט אַים ניט, אַין דעם חוֹזֶק, וואָס טַרְעַפְּט אַים ניט מער. ער האט געוּוואָלְט דערגרוּיכִּין די מְדֻרְגָּה אַוְיך ניט צו פִּילְן, ווען עס מְאַכְּט זיך דער געפֿילְדָּעָר; ווען דער המָוֵן רִיסְט זיך צו אַים: ווען זיינְעַן אַיְּגַעְנָעַן הענט מָוֵן זיך פְּאָסָן, ניט צו באַלְיִידִיקָן קִינְגָּעָם מיט קִיּוֹן קְלָעָפְּ. און ער האט געוּוֹסְטָן, אָז אוּבָּע ער ווּעַט זיין בְּכוֹחַ אַיצְט, אַין דער שְׂוִוְּיִיגְּנִישָׁס פון די וואָגָן, אַנְצָהָיִיבָן כָּאַטְשָׁ בְּלוּיוֹן די עַרְשְׁטָעָוּ שְׂוּרוֹת, וואָלְט ער געהָט מוט פָּאָרְן שְׁפָעַטָּר, וועלְכוֹן ער קוּקְט אָוִס אַון פָּאַרְשִׁילְט: די שעַהָּעָן ווען ווּעַט אַוְיסְטִּילְן דאס בִּיסְלִ רְקֹות.

קְעַרְנְדִּיך בִּים סָאמָע פְּלוּוּיט, האַט ער בָּאַמְּעַרְקָט אַ פְּנִים אַרְיִינְשִׁינְגָּעַן דְּרָךְ די שְׁטָאָר בעטָן. אָפָּאָר לִיפּן האַבָּן זיך באַוּגָט: — מַאֲך מִיר אַוְיך סְטִירְלָן. קִינְגָּר זַעַט נִשְׁטָּה... בּוּנִים האַט זיך גַּעַמְּאַכְּט קְעָרָן אַין אַוְיך זיך דערגַּעַטְעָרְט זָוֵם טְרִיל אַין אַרְיִינְג גַּעַלְאָוָן דעם פָּאַרְשְׁפַּעְטִיקָּט טְרַעְגָּעָר, אָן אַוְיסְגַּעְצִאָרְט, אָבְּעָר זְשָׁוָאָוָע יְדָל, וואָס אַיְּנִין אַיְּנִין אוּגְּנְבָּלִיק שְׂוִין גַּעַוְוָן בַּיִּי די קָאַסְטָנָס אַון אַוְיסְגַּעְצָאָפְּט אַ בעוּוִים. אַיְּדָעָר ער האַט זיך גַּעַנוּמָעָן צו דער אַרְבָּעָט, האַט ער זיך אַ בּוּגְגַּעַטְזָן אַיבָּעָר דער קוּפָּע מִיסְטָן, וואָס בּוּנִים האַט צוֹנוֹנוֹפְּגַעְשָׁאָרְט אַון מִיט פְּלָנְגָּעָק פִּינְגָּעָר אַרְיִיסְטָן גַּעַלְיִיבָּן אַ פָּאַרְגַּעַלְטָע שְׁטִיקָעָר מַעֲרָן-גְּרִינְס אַון זיין אַרְיִינְגְּגָרְקָט אַין קָעְשָׁעָן: — בְּכָל בעטָן דעם פָּאַלְצִיאָנָט, עַט ער מעַך לאָז אַרְוִיסְטְּרָאָגָן, — האַט ער גַּעַזְאָגָט צו בּוּנִים אַון דְּעַרְבִּי גַּעַקְוָט אָוִיפָּן שְׁפִּיצָן פָּוּן זיין אַיְּגַעְנָעָר נָאָז. ער אַין אַבָּרְפָּאָרְט אַן עָסָן. — ער האַט אַנְגָּהָוִיבָּן קְעָרָן מִיטָּן בעוּוִים. אַט יְזָאָץ צו זיין. בּוּנִים וְאַט גַּעַהָאָט אַן אַיְּנְפָּאָל: ער ווּעַט בעטָן אַ טְוָהָה. ער האַט זיך צוֹגְעָבוּיָּן צָוֵם טְרַעְגָּעָר: — בָּאַרְגְּ מִיר צְוּוִי מַאֲרָק. סְפָּעַלְטָ מִיר צו אַוְיסְצּוּקְוִיפָּן די רַאְצִיעָן. דער טְרַעְגָּעָר האַט מִיט גְּרוּס שְׁטוּנְגָּעָן אַ קוֹק גַּעַטְזָן אָוִיפָּן שְׁפִּיצָן פָּוּן זיין אַיְּגַעְנָעָר נָאָז; זיך צוֹגְעָרוּקָט צו בּוּנִים אַון אַוְיך צְעַכְּיִיקָּט: — אָפָּשָׁ אַיְּן טַאְקָעָ אַמְּתָה, וואָס מִזְאָגָט וועגן דִּיר, בערְקָאוּוִיטָש?

— וואס זאגט מען ווען מיר?

— אzo דו ביסט א ביסל חסר דעה. דו קומסט גאר צו מיר בארגן צוויי מארך? נו, ווי געפערלט דאס ענק? א מענטש שפיטל זיך אפ מיטן בעזים א גאנצן פעליקן טאג און קרייגט דערפֿאָר א זופּ, יא אַרְיִינְגְּקָומָעָן וְאַזְשִׁיוּסָן, נִישְׁתָּאַרְיִינְגְּקָומָעָן וְאַזְשִׁיוּסָן אָנוֹ מֵצָאָלֶט דֵּיר נָאָךְ אֲוִיסִיְּדָן חָוְדָש אַפָּאָר «סְמָאָרְקָעָס» אָוִיךְ. אָנוֹ וואס האָב אִיךְ מְשֻׁתִּינִים גְּזַוְּגָטָם? אַגְּלִיק דאס בִּיסְל מִיעּרְנָט. עַל עַד האָבָן צוּווִי רָוְמְקָעְלָעָר אַשְׁעָה מִינְן בִּיסְל יוּשְׁקָעָ... — בְּנוּגִים האָט וַיַּךְ אַזְעַקְגָּרְקָוּטָן, אָנוֹ דָּעַר שִׁיקְלְדִּיקְעָר אַיְם נַאֲכְגַּגְגָּגָגָעָן אָנוֹ נִיט אַוְיְגְּהָעָרטָן רָעָדָן: — יְאָ, כִּיעַל פְּרִיעָר אַוְיסְצִיעָן דִּי קָאָפְּטָעָס, בֵּינוֹ דָּאָס רָאָכְטִיקָּעָ בִּיסְל סְחָוְהָה 'עַט אַנְהָבִין אַרְיִינְגְּקָומָעָן. קָוְדָם 'עַט מְזַוְּן וְאָרְטָן בֵּין מִיעּט אַרְאָפְּגָעָמָעָן פָּוֹן דִּי פָּעָלְדָעָר אָנוֹ גַּעַבְנָסְמִיסְט אַחֲדָש שְׁפָעַטָּר.

אויפּן פְּלָאָזְ, אָרוּם דִּי וּוֹגָן, האָט זִיךְ אַנְגָּהָוִיבָּן אַבְּאוּגָנוּגָן. צוּווִי פָּאָלִיךְ צִיאָנְטָן זִינְגָן שְׂוִין גַּעַשְׁטָאָגָעָן בִּים טִירָל אָנוֹ אַרְיִינְגְּגָלָאָן אַפָּאָר פָּאָרְשִׁוּנְגָן מִיטָּ צַעַטְעַלְעָר אִין דִּי העָנָט. דִּי וּוּגָעָרָס האָבָן גַּעַמִּיסְטָרְעוּוּת בֵּין דִּי וְאַגְּשָׁאָלָן, גַּעַדְ קְלִיבָן דִּי גַּעַוְוִיכְטָעָר. סְפָּעְצִיעָלָעָ בְּהַעֲפָלְפָּעָרָס האָבָן אַוְיְגְּקָלְבָן דִּי בְּעַסְעָרָעָ מְעָרָן פָּוֹן הַוּפְּן אָנוֹ מִיטָּ זִיךְ פּוֹל גַּעַמְאָכָט דִּי קוּבְּעָרָס צָום וּוֹגָן.

— שְׁנַעַלְעָר, שְׁנַעַלְעָר! — האָט אַונְטָרְגָּעָאַילָּט דָּעַר קָעְרָאוּנִיק אָנוֹ גַּעַוְאָרְפָּן אָמוּרְיִיקָּעָ בְּלִיקָּן צַוְּדָעָר גָּאָס, וּוּ אַהֲמוֹן האָט זִיךְ אַנְגָּהָוִיבָּן זַמְּלָעָן. דִּי פָּאָרְשִׁוּיְגָן, וְאָס זִינְגָן גַּעַקְמָעָן מִיטָּ דִּי צַעַטְעַלְעָר. האָבָן פָּאָרְוָאָרְפָּן אַוְיָה דִּי פְּלִיצְעָס דִּי זַעַק מִיטָּ מְעָרָן, וְאָס מְעָן האָט פָּאָר זִיךְ אַפְּגָעְקָלְבָן — אָנוֹ מְעָן האָט זִיךְ גַּיְכָן אַרְוִיסְגָּעָלָאָן דָּוְרָכָן טִירָל. דִּי וּוּגָעָרָס האָבָן אַפְּגָעְרוּוּמָט דִּי גַּרְוִיסְעָ גַּעַוְיִכְטָעָר אָנוֹ זִיךְ פָּאָרְטָרָאָטָן מִיטָּ קְלִינָעָן. דָּרוּסָן, אַוְיָה דָּעַר גָּאָס, האָט זִיךְ גַּעַמְאָכָט אַלְוִיפְּעָנִישָׁ.

אַגְּפִילְדָעָר האָט זִיךְ גַּעַוְיִקְלָט לְעַנוּגִים דָּעַם פְּלוּוּיט. לְעַנוּגִים דָּעַר רִיְעָ, וְאָס האָט זִיךְ גַּעַשְׁלָעְגָּלָט אָרוּם אָנוֹ אַרְוָם דָּעַם פְּלָאָזְ. דָּעַר קָעְרָאוּנִיק האָט גַּעַגְעָבָן אַ וּוֹנָגָן צַוְּנִים, עַר זַאֲלָ זִיךְ אַזְעַקְשָׁטָעָלָן בִּים טִירָל. דָּרוּסָן זִינְגָן שְׂוִין גַּעַשְׁטָאָרָן גַּעַטְרִיסְלָט צָום המָוָן, עַס זַאֲלָ זִיךְ שְׂטִילָן, אַיְן דָּעַר פִּילְדָעָר נָאָךְ גַּרְעָסְעָר גַּעַוְאָרָן. דִּי לוֹפְּטָ האָט זִיךְ גַּעַטְרִיסְלָט פָּוֹן דִּי גַּעַוְאָלְדָן.

בְּנוּגִים האָט פָּאָרְנוּמָעָן זִיךְ אָרטָן, וּוּ אַפְּרָמְשָׁפְּטָעָר. נָאָר גַּלְיִיךְ האָט עַר פָּאָרְ- גַּעַטְן, וּוּ עַר אִיּוֹ אָנוֹ וּוּרְ עַר אִיּוֹ. מְעָן האָט גַּעַפְּגָנְט דָּאָס טִירָל, צַוְּוָלְכָן גּוֹפִים האָבָן גַּעַקְלָעָפְּטָ. מְעָן אִיּוֹ אַרְוִיפְּגָעְפָּאָלָן אַוְיָה אִים, אִים גַּעַשְׁטוּסָן. עַר האָט שִׁיעָר נִיטָּ פָּאָרְלִוְיָרָן דָּאָס גַּלְיִכְעָוָוִיכָט. דִּי קוּרְצִוְּכִיטִּקְעָ אַוְיָה האָבָן אַיְם גַּעַטְרָעָרטָ. עַר האָט גַּעַדְאָרָפְּט אַפְּצִיְּלָן; אַרְיִינְלָאָן בְּלוּזִי פּוֹפְּצָן מְעַנְשָׁתָן אַוְיָה אַמְּלָ. דִּי בְּרִילָן זִינְגָן אִים גַּעַוְוָן פָּאָרְלָאָפְּן אָנוֹ עַר האָט זִיךְ טּוֹעה גַּעַוְוָן בִּים צִילָן. דִּי, וְאָס עַר האָט צְוִיקְגָּעְשָׁטוּפָט, האָבָן זִיךְ גַּעַקְלָעְמָעָרט אָן אִים, גַּעַרְיסָן שְׁטִיקָעָר פָּוֹן זִינְגָן בְּגָדִים.

— וְאָס לְאֹוט אִיר אַרְיִין אַוְיָסְעָר דָּעַר רִיְעָ! — האָט מְעָן זִיךְ גַּעַכְאָפְּט אַוְיָה

אַם . — סְעַט בָּאַלְד אַוִּיסְפָּעָלָן ! — הָאַט מֵעַן גַּעֲרֻעוּעַט . — אַ מְשׁוֹגָעָנֶר וּאֲוֹשָׁר נִי ! — הָאַט מֵעַן גַּעֲצָאָרָנוּט . — עַר לְאַזְט זִיךְ שְׁמִירָן ! עַר גַּעַמְט לְאַפְּהָוּקָע ! — הָאַט עַמְעַץ אִים פָּאַרְמְסְרַט פָּאָר דִּי פָּאַלִּיצְיָאנְטָן אִין דְּרוּסָן . — עַר לְאַזְט אַרְדִּין אַיְגָעָנָע מְעַנְשָׁתָן . כְּהָאָב אַלְיִין גַּעֲזָעָן , וּיְ מֵעַן הָאַט אִים אַרְדִּינְגַּעַשְׁטוּפָט רַוְמְקָעַלְעָד אִין דָּעַר הָאַט !

די צוויי פָּאַלִּיצְיָאנְטָן הָאַבָּן צְרוּקְגַּעַשְׁרִיגָּן , גַּעַפְּאַכְּעַט מִיט דִי פָּאַלְקָעָס אַזְן זִיךְ גַּעֲוַיְילָט אוּחַד זִין , בּוֹנִים חַשְׁבָּנוּ . עַר הָאַט עַס נִיט גַּעַזְעַן ; נַאֲר גַּעַפְּלִיט הָאַט עַד דָּאַס מִיט אַלְעַ רַמְ"חַ-אַבָּרִים . עַר הָאַט גַּעַהָאָט אַ פָּאַרְלָאָגָג צְוַצְּפָאָלָן צָו מִיעַטְעַק רַאוּגְבָּעָרָגָן , דָּעַם הַוִּיכָּן , שְׁיַיְנָעָם פָּאַלִּיצְיָיְנוּגָּן אַוּן פָּאַרְפָּאָרָן אִים מִיט דָּעַר פּוּסְט אִין אַוִּיסְגָּעָלָאַרְעָוּעָטָן פְּנִים . עַפְּעַס אַוְמָמָרָאַלִּישָׁס , עַפְּעַס זִינְדִּיקָּס אִיז גַּעַזְעַן אִין דָּעַם יְוִונָּגָן , אִין זִין גַּאֲגָנָגָן , אִין זִין יְעַדְעַר בּוֹעַזְגָּנוּגָן , אִין זִין פָּאַרְשִׁיטְקִיטִּיט . עַר זִין פִּיבְּעַן אוּחַד אַלְיַ . עַר , בּוֹנִים , הָאַט אִים פִּינְט גַּעַהָאָט מִיט אַ פִּיזְיָוָן הָאַט . עַר מְוֹרָא גַּעַהָאָט פָּאָר אִים , וּיְ מֵעַן הָאַט מְוֹרָא פָּאָר אַחְיהָ רַעָּה , מִיט וּוּלְבָעָר מֵעַן הָאַט נִיט קִין לְשׁוֹן זִיךְ צָו פָּאַרְשְׁתָעַדְקִין — אַחְיהָ , וּאַס הָאַט נִיט קִין גַּעַזְוָיָן .

דָּאַס מַאְל הָאַט זִיךְ דָּרְכָּן טִירָל אַרְיְינְגָּרִיסָּן אַמְּחָנָה , וּאַס אַיְזְוּיט אַרְיְיבָּרָד גַּעַשְׁטִיגָּן דִי צָאַל פּוֹן פּוֹפְּצָן . בּוֹנִים הָאַט זִיךְ גַּעַוְאָרְפָּן אוּחַד זִי ; גַּעַשְׁטָופְּט דִי לִיְבָעָר אוּחַד צְוַרְיק מִיט פָּאַרְפְּרָעַטְטָעָט פּוֹיסְטָן : — צְוַיְנָגָט מִיךְ נִיט , יִידְן ! צְוַיְנָגָט מִיךְ נִיט ! — הָאַט עַר גַּעַוְאָיְעַט אַוִּיסְעַר זִיךְ . שְׂוִוִּיס אִים גַּעַרְנוּנָעָן פּוֹן שְׁטָעָרָן אַוְן גַּעַבְרָעָנָט אִין דִי אַוְיָגָן . דִי בְּרִילְן הָאַבָּן זִיךְ אִים אַרְאָפְּגָעָרָקָט אַוִּיפְּן שְׁפִּיצְנָאָגָן . אַבָּעָר אַפְּלָו דִי מְוֹרָא זִיךְ צָו פָּאַרְלִירָן אִיז נִיט גַּעַזְעַן אִין אִים . אַלְיַ . וּאַס עַר הָאַט גַּעַ- פִּילְטָן , אִיז גַּעַזְעַן דָּעַר דַּאְפְּלָטָעָר קָאמָפָּה : מִיטָּן הַמוֹן אָוֹן מִיט דִי אַיְגָעָנָעָט פּוֹיסְטָן , וּאַס הָאַבָּן זִיךְ גַּעַשְׁטָרָעָט פָּאָרוֹסִים . וּיְ גַּוְטָּוּלְטָעָט גַּעַזְעַן זִיךְ אַרְאָפְּצָלוֹאָן אַיְבָּעָר עַמְעַצְנָס אַפְּנִים ! זִין גַּוְהָ , אַ צְעַרְבִּיבְּרָטָעָר פּוֹן דִי צְעַנְדְּלִיקָעָר הַעַנְטָן , וּאַס הָאַבָּן אַים גַּעַשְׁטָוִיסָּן אָוֹן זִיךְ גַּעַלְמָעָרָט אִין אִים , אִיז גַּעַזְעַן צְעִירִיסָּן אוּחַד שְׁטִיקָּר — אָוֹן יְעַדְעַר חָלָק אִין אִים הָאַט זִיךְ גַּעַרְאָנְגָּלָט אַלְיַ . וּאַס פָּאָר אָן אַיְנְזָמְקִיט !

אַ שְׁעה אִיז אַרְיְבָּר אָוֹן אַ צְוַיְיטָעָט . דָּעַר בָּאַרְגָּפָּן מַעְרָן אִיז שְׂוִין גַּעַזְעַן רַעַי דַּוְצִירָט צָו אַ פָּלָאָכָן , גַּעַלְלָפָּעָק אָוֹן וּאַס קְלָעָנְעָר עַר אִיז גַּעַוְאָרָד . דָּאַס גַּרְעָסְעָר אִיז גַּעַוְאָרָן דִי פָּאַרְצְוַיְיְפָלָוָג בִּים טִירָל : — לְאֹזְיַ אַרְדִּין אַ מְאֻמָּן פּוֹן פִּינְךְ יְתָוִמָּים ! — הָאַט אַ יְדָעָנָעָגָלָעָט בּוֹנִימָעָן דָּאַס פְּנִים . — שְׂוִין צְוַיְיָ וּוּאָכָן נִישְׁתָּגָעָן קִין בִּיסְלָגְרִינְס ! — הָאַט אָן אַנְדָּרָעָר יְיָדָעָנָעָגָלָגָט . — מַעַן גִּיטָּס אָוִיס ! — אַזְן מֵעַן זִיךְ פָּאַרְגָּאָנְגָּעָן אִין אַ לִילָּה .

בּוֹנִים אִיז גַּעַזְעַן בִּים סְוִף פּוֹן דִי כּוֹחוֹת . עַר הָאַט מַעַר נִיט גַּעַשְׁרִיגָּן . דָּאַס אַגְּנָצָעָבָּיְסָל כּוֹתָה , וּאַס עַר הָאַט נַאֲךְ פָּאַרְמָאָגָט , הָאַט עַר קַאְגְּנַצְעַנְטְּרִירָט אִין דִי הַעַנְטָן , וּאַס הָאַבָּן גַּעַהָאָלָטָן דָּאַס טִירָל . אַבָּעָר דִי העַנְטָן אוּחַד יְעַנְעָר זִיךְ זִינְגָּעָן גַּעַרְוָעָן עַקְשָׁנוֹתְדִיְקָעָר אָוֹן שְׁטָאָרָקָעָר אַיְן דָּעַר פָּאַרְצְוַיְיְפָלָוָג . אַפְּלָו דִי צְוַיְיָ פָּאָרְלִיצְיָאנְטָן הָאַבָּן גַּעַמְוֹתָן זִיךְ נַעֲמָעָן צָו דָּעַר אַרְבָּעָט אָוֹן אַיְנְהָאָלָטָן דִי אַרְדָּעָנוֹגָן . אָוֹן אוּחַד זִיךְ זִינְגָּעָן , וּוּיְזָוָּאָס , גַּעַזְעַן צָו שְׁוֹאָס , וּוּיְלִיְיָ מִיט אַמְּלָה הָאַט

דאָס טירל זיך אָ רִיס גַּעטָּן אָנוּ דָּעַר גַּאנְצָּעֶרְ המָן אֵין אָ פָּאֵל גַּעטָּן אָוִיףְ בּוֹנִיְּ מעַן. עָרְ האָט זיך צָעוּוִיגְטּ ; גַּעוֹאָלְטּ צְוַרְיכָּאָפְּןּ דִּי גַּליַּכְגַּעֲוִיכְטּ אָרְןּ נִיטְ גַּעְקָאנְטּ.

פָּאַלְנְדִּיקּ, האָט עָרְ מִיטְ דָּעַר האָטְןּ נָאָרְ בְּאוּוִיןּ צְוּ דָּרְכָּאָפְּןּ דִּי בְּרִילְןּ. מעַן האָט אַיבְּעָרְ אִים אַרְבְּעָרְגָּאַלְאָפְּרָטּ. עָרְ האָטְןּ נִיטְ גַּעְפִּילְטּ קִיןְ וַיִּיטְיקּ, גַּיכְעָר — אָרוּ. נָאָרְ דָּעַם וַיְיִדְעַטְנּ אַיבְּעָרְ אִים אֵין פָּאַרְבִּיְּ, האָט עָרְ זִיךְ מִיטְ מַיְ אַוְיְגַּעַשְׁטָעַלְטּ אָנוּ פָּאַרְלִיגְטּ דִּי בְּרִילְןּ אָוִיףְ דָּעַרְ נָאָרְ. אַיבְּעָרְ פָּלָאָצּ אֵין מַעַן גַּעַלְאָפְּןּ אֵין אָלְעַ רִיכְטוּנְגָּעַןּ. דָּעַר גַּעַלְעָרְ מַעְרְןְ-פְּלָעָקְ אֵין וַיְנִיקְלְ אֵין פָּאַרְשְׁוּנוֹנְדָּגְןּ, שְׁפּוֹרְלָאָגּ. דָּאָס טִירְלְ פָּוּןּ פָּלוּוּטּ האָטְןּ זִיךְ לִיכְתְּ גַּעְוִוְיגְטּ. דִּי פָּאַלְיְצָאַנְטּ זִינְעַןּ

מַעַרְ דָּאָרְטּ נִיטְ גַּעְשְׁטָאַנְעַןּ. גַּעְוּוּןּ הִינְטּ אָ לִיכְטָעַרְ טָאגְ אַרְבָּעַטְ.

פָּוּןּ דָּעַרְ בְּיוֹרָאַ-בּוֹדְקָעְ אֵין אַרְוִיסְגַּעַקְמָעַןּ דָּעַרְ קַעְדָּאוֹנוֹיקּ אָנוּ צְוַגְּעָרְפּוֹןּ בּוֹזְ —

נִימְעַןּ : — פָּוּןּ טָאגְ צְוּ טָאגְ וּוֹעֶרֶתְ אִירְ עַרְגְּרָעְ, בְּעַרְקָאַוִּישְׁתָּ — האָט עָרְ גַּעְזָאָגְטּ. —

אַפְּיָלוּ מִיטְ אֹזְאָ קְלִינְגְּרָעְ צְוַטְיְילְוָגְגּ, וּוּ הִינְטּ, קַעְנְטּ אִירְ זִיךְ עַצְחָהְ נִיטְ גַּעְבָּןּ.

אִיךְ זָאָגְ אִיךְ עַרְלָעְ אָנוּ אַוְיְרִיכְטִיקּ, וּוּעַןּ אִירְ וּוֹאָלְטּ נִיטְ גַּעְוּוּןּ דָּעַםְ פְּרָעָוָעָסְ ...

פְּרָאַטְעַקְצָעַיְ... .

שְׁפַעְטָעַרְ זִינְעַןּ גַּעַקְמָעַןּ דִּי קַעְסָלְעַןּ מִיטְ זָוֶּפֶת. בּוֹנִיםְ האָטְןּ גַּעְנוֹמָעַןּ זִיןְ מַעַןּ

נַאֲשָׁקָעְ מִיטְןּ לְעַפְלָןּ אָוּןּ זִיךְ גַּעַשְׁטָעַלְטּ אַיןּ דָּעַרְ רִיְעָ, וּוּלְכָעַזְעָרְ האָטְןּ זִיךְ פָּאַרְמִירִטְ

לְיוֹיטָןּ אַרְטּ אָנוּ דָּעַרְ פְּנוֹנְקְצִיעָ, וּוּאָסְ יְעַדְעַרְ האָטְןּ אַוְיִינְ פָּלָאָצּ ; וּוּאָסְ וַיִּכְ —

טִיקְעָרְ דִּי פְּנוֹנְקְצִיעָ, דָּאָסְ נַעַנְטָעַרְ צְוּמְ קַעְסָלְ. דָּעַרְ אַוְיסְטִילְלָעָרְ, אָלְעַבְּעַדְקָעְרָ בְּחָורְ

אֵיןּ אָ וַיִּסְעַרְ שִׁירְץָ, מִיטְ אָ וַיִּסְעַרְ קְוַכְּאָרְסָקָעְ הַיְתָעַלְעָ אַוְיִינְ קָאָפְּ, האָטְןּ גַּעְשִׁיטְ מִיטְ

וּוִיצְיָןּ, מִיטְ חַכְמָהְ אָנוּ שְׁפְרִיכְוּוּרְטָעַרְ אָנוּ מַעַשְׂהָ אַקְטִיאָרָ, גַּעְמִישְׁטָ אָנוּ

גַּעַרְדָּעַטְ צְוּ דָּעַרְ רִיְעָ : — וּוּפְלָעַמְעַןּ זָאָלְ וּוּאָסְעַרְ נַיְשָׁטְ קָאָכְןּ, רְבָוּתִיְּ, בְּלִיְבְּטָעָסְ

נַיְשָׁטְ מַעַרְ וּוּיְ וּוּאָסְעַרְ... — אָדָעָרְ : — וּוּלְיְסָטָעַרְ דָּאָסְ עַסְןּ זָאָלְ דִּירְ זִיןְ גַּעְשְׁמָאָקְ, טָאָ,

עַסְ דָּעַרְ נַיְשָׁטְ אָנוּ צְוּ דָּעַרְ זָאָטְ... — אָדָעָרְ : — אִירְ וּוּיְסָטְ, פְּרָאַשְׁעָ פְּאַנְסְטוּוּיָעָ, אַיךְ

קָעַןּ אַפְּקָאָןּ דִּי בְּעַסְטָעְ הַיְמִישְׁ-גַּעְמָאָכָטְעָ קְלִוְסָקָעָ, דִּי זָאָרְ אָנָּרְ, וּוּאָסְ אַיךְ

הָאָבְ קִיןְ הַיְםְ נַיְשָׁטְ... .

דיְ וּוּגְעָרְסְ אָנוּ אַוְיְזָעָרְסְ האָבְןּ אִיםְ אַפְּלָאַדְרִירְטְ אָנוּ אִיםְ אַפְּגַּעַנְטַפְּרָטְ מִיטְ

חַכְמָהְ, אִיםְ צְוּ חַנְפְּעַנְעַןּ. עַמְעַץְ האָטְןּ פָּוּןּ דָּעַרְ בְּוֹדְקָעְ אַרְוִיסְגַּעַבְּרָאָכְטְ אָ פָּאַרְ פְּעַטְעָ,

גְּרוֹיְסָעְ מַעַרְןּ אָנוּ מִיטְ זִיךְ אַגְּגָעַשְׁטָאָפְּטְ דִּי קַעְשָׁעַנְעָ פָּוּןּ דָּעַםְ אַוְיסְטִילְלָעָרְ שִׁירְץָ.

פָּוּןּ דָּעַרְ רִיְעָמְעַןּ גַּעַלְאָכְטְ אָנוּ צְוַגְּעָרְפּוֹןּ : — שְׁוֹתָהְ, מַעַרְןּ גַּעְסְטוּ אִיםְ ? פָּעַלְתְּ

אִיםְ מַעַרְןּ ? אָ פָּאַפְּרִירָאָסְןּ וּוּרְ האָטְןּ ? אָ פָּאַפְּרִירָאָסְןּ גַּעַצְ אִיםְ ! — דָּעַרְבִּי

זִינְעַןּ אַלְעַמְעַנּ אָוּמְגַעְדּוּלְדִּיקְעָ אָוִינְ גַּעַהְאַנְגְּגָעָןּ אַוְיִינְ שְׁעַפְלָעָפְּלָ.

בּוֹנִיםְ האָטְןּ גַּעַמְאָסְטְןּ מִיטְ דִּי אַוִּיגְןּ דָּעַםְ שְׁעַפְעָרְ אַיְןּ דָּעַםְ אַוְיסְטִילְלָעָרְ הַאָטְןּ.

בְּיִיםְ אַיְבְּרָגִיסְןּ דִּי זָוֶּפֶתְנּ קַעְסָלְעָןּ אִיןּ דִּי מַעַנְאַשְׁקָעָםּ, האָבְןּ זִיךְ דִּי שְׁטִיקְלָעָרְ קָאָרְ-

טָאָפְּלָגְלָאָןּ לִיכְתְּ אַפְּצִיְילְןּ. זַיְעָרְ צָאָלְ האָטְןּ גַּעְנוֹמָעָןּ וּוּיְנִינְקָעְרָ וּוּרְעָרָןּ, בּוּזְ סְאִינוּ

מַעַרְ גַּאֲרִינְטָגְלִיבְּןּ, וּוּדָאָסְ כְּלָסְטָגְעַנְעָןּ פָּוּןּ דָּעַרְ זָוֶּפֶתְנּ אִיןּ דִּי בְּלַעֲכָעַנּ כְּלִיםְ. דִּי,

פָּאַרְ בּוֹנִיםְעַןּ האָבְןּ פְּרָאַטְעַסְטִירָטְ. דָּעַרְ אַוְיסְטִילְלָעָרְ האָטְןּ זִיךְ בְּאַרוּקִיקְטָ : — פָּאַרְ

איְיךְ זָאָלְ אִיךְ מַעַךְ אַיךְ פְּרָאַטְעַסְפּוּרְןּ, חֶבְרִיםְ בְּרִידְעָרְ ? אִירְ וּוּיְסָטְ דָּעַךְ אַלְיָיןּ, אַוְ

סְקִימָטְ נַיְשָׁטְ אַרְיִיןּ קִיןְ קָאָרְטָאָפְּלָ.

— און דעם קעראָזוניק האָסטע אויד געגעבען בלויו וואָסער? — האָט אַ טְרָעַז גער זיך געלָאָן אִינְגְּנְעָמָעָן.

— האָסטע דעד אַלְיָין געווען. נײַן? די זעלבָּע זופ, וואָס דיינְעַ. ביַ מֵיר, מעג עס זײַן אַפְּילָו רָוְמָקָאָזָקִי אַלְיָין... — מען האָט אַים נִיט אִיסְגָּהָעָרֶט בֵּין סְוָף. יעדער האָט אַ כָּאָפּ גַּעֲטָאָן זײַן מַעְנָאָשָׁקָע אָן אַוּוּקָגָעָלָאָפּ אַין אַ זִּיטָּ, זִי אַרְיָיבָּן גִּיסְט אַין זִיך.

די עַסְנְדִּיקָעַ האָבָּן באַלְאָגָעָרֶט די וואָגָן אַין בְּנִים האָט פָּאָרְנְמָעָן אַ בְּרָעַג פָּוֹן אַ וּוֹג צְוִישָׁן זַיִ. אוּפְּפָן פָּלָאָץ אַין גַּעְוָעָן שְׂטִיל. די בְּלָעְכָּעָן מַעְנָאָשָׁקָעַס האָבָּן גַּעְפְּינְקָלֶט אַין דָּר זָוָן. זַי האָבָּן גַּעְקְלִימְפָּרֶט אַוְנְטָעָן בְּאַרְיָיר פָּוֹן די לְעָפָּל, אַצְּינְד אַין גַּעְוָעָן בְּלִיוֹן דָּר לְעָפָּל אָן דָּר לִיְּדִיקָעַר מָאָגָן. בּוֹנִים אַיְזַי גַּעְוָאָרָן פָּוֹן זופָּן. ער האָט אַוְנְטָרְגָּהָוִין די מַעְנָאָשָׁקָע אָן אַרְיָינְגָּעָגָאָסְן די גַּעְבְּלִיבָּעָנָעַ פְּלִיסִיִּי קִיטְט אַין זִיך.

עַמְּץ האָט אַים אַ שְׁטוֹפּ גַּעֲטָאָן מִיט אָן אַקְּסָל. דָּר שִׁיקְלְדִּיקָעַר טְרָעָגָעָר אַיְזַי גַּעְוָעָן נַעֲבָּן אַים אַן אַפְּגָעְלָקָט דָּמָע לְעָפָּל: — גַּאנְט אַיְזַי אַ דְּעָרְבָּאָרְעָמְדִיקָעַר, הָעַ, בְּעַרְקָאָוִוִּישָׁ? גַּעַט ער נִישְׁתָּ אִינְסָ. גַּעַט ער דָּאָס אַנְדָּעָרָע. אַן אַנְדָּעָרָשׁ מַאל וּוֹאלָט מַעַן זַעַךְ אַפְּגָעְרִיסְטָן דָּאָס הָאָרֶץ בֵּין שְׁפָעָט נַאֲכָמִיטָאָג אַיְזַי אַזְוִי אַיְזַי שאַ, שְׂטִיל אָן מַשְׁעָפָּט לוֹפְּטָ. יָא, דְּזַוִּיסְטָן, וּוֹאָס סְאַיִן אַ אַרְיָינְגָּעָקָמָעָן אַיְזַי גַּעֲטָאָ? חַיְיָוָן. זַאְגָּ מָעַר, בְּעַרְקָאָוִוִּישָׁ, כִּמְיָין בְּנָאָמְנוֹתְדִּיק, דְּמִינְסָט, אָן הַיּוֹן זַעֲנָעָן טָאָקָע אַ הִילְּפָחָר פָּאָר גַּעְשָׂוֹאָלָעָנָעַ פִּיס?

בּוֹנִים אַיְזַי גַּעְוָעָן אַיְזַי דָּר טְעַמְּפָקִיט. ער אַיְזַי מָעַר גַּעְרָנִיט גַּעְוָעָן וּוֹי אַמָּגָּן; פָּוֹנְגָּאָנְדָּרְגָּעָלָאָן אַיְזַי דָּר פְּלִיסִיקִיט — וּוֹי ער אַיְזַי גַּאֲגָנְצָן וּוֹאלָט גַּעְוָעָן בְּלִיוֹן זופָּן. ער האָט אַנְדָּעָרָעָט אַ שְׁטוֹרָכָעָ פָּוֹן דָּר אַנְדָּעָרָעָ זִיְּטָ: — הָעָרְסָט נִישְׁתָּ מַעְרָעָט צְוִי דִּיר? — דָּאָס האָט גַּעְפְּרָעָגָט אַ יְוָנְגָעָר וּוֹעָגָר. ער האָט זַיִךְ גַּעְשָׂפִּילָט מִיט דָּר מַעְנָאָשָׁקָע אָן אַיְזַי גַּעַט דָּרְיִיט אַרוֹם פִּינְגָּעָר, — וּוֹאָס בִּיסְטָע אַזְאָ פְּרִיאָ, הָע?

דָּר שִׁיקְלְדִּיקָעַר האָט אַרְיָיבָּרְגָּוּוֹנְקָעָן צַו אַיְזַי אַמְּגָּלִיכְבָּעָ שְׂוֹאָרָצָן אַפְּלָעָן: — זַאֲלָטָע טָאָקָע וּוֹיְזָן זַיִן, בְּרוֹדְעָרָקָע, אָזְוִי דָּרְעָקָע אַבְּיָ וּוֹעָר אַיְזַי ער? אַזְאָ גְּלָאָמָב וּוֹי דָה וּוֹיִיסְטָעָס מַסְתָּמָא נִישְׁתָּ. אַבְּעָר עַד קָעָן דָּעָן פָּאָרְזִיכְעָרָן, אָזְאָרְוִיסְצּוּקְרִיגָּן אַ וּוֹאָרָטָן פָּוֹן בְּעַרְקָאָוִוִּישָׁן, אַיְזַי כְּדָאִ צְוִיָּיָ, דָּרְיִיט שְׁעה אַפְּלָיָו, וּוֹיְלָי בְּרוֹדְעָרָקָע, אָזְגָּן קָעָן ער דָּעָן, אָזְגָּן טָאָמָעָר روֹפָט זַעַד בְּעַרְזָן קָאוֹוִיטָשׁ שְׁוִין יָאָ אָפּ, אַיְזַי דָּאָס קָלָאָרָע חַכְמָה. פְּעָרָל שִׁיטָּן זַעַד פָּוֹן זַיִן מוֹילָ. ער קָעָן דָּר גַּעַבָּן אַ זַּאְגָּ: בָּאָרָג מָעַר אַ קִּילָּאָ קְוִילָּן... בָּאָרָג מָעַר צְוּוִיָּיָ מָאָרָק. אַזְגָּן זַעַד מָוֹזָעָר זַאְגָּן, חַבְּרָל, אַזְגָּן יְעִינָמָם לִיגְט בָּאָגְרָאָבָּן... אַיְזַי קְלִיָּיָ נִיקִּיטָּ, וּוֹאָס דָּרְעִין לִיגְט בָּאָגְרָאָבָּן. גִּיטְיָאָ אַוּעָקָפָן די פָּעָנְצָטָעָר, אַזְגָּן שְׁרָאָבָּעָר רָעַד!

— אַזְגָּן אַ וּוֹאָס רָעַד? — האָט דָּר יְוָנְגָעָר וּוֹעָגָר גַּעְלָאָכָט. — כִּיזְאָ דָּרְעָר, אַיְזַי קָאָפּ, אַ שְׁרָאָבָּעָר. גַּלְיִיב מָעַר, דְּזַוִּיסְטָ נִישְׁתָּ מִיט וּוֹעַמְּן דָּהָאָס דָּאָס דָּמָע גַּרְוִיסְטָן כְּבֻוד. דָּעְרָפָאָר, זַעֲסָטָר, רָוּחָ ער דָּר גְּלָאָמָב. אַוּדָאי

איו ער א שרָאֶבָּעֶר. און נאָד וואָסָאָרָא שְׁרָאֶבָּעֶר! רְוִמְקָאָוָסְקִי, מִינִיסְטָע, וָאָלֶט זַעַךְ
געַקְיָמָעָרֶט אַיְבָּעֶר בַּילְעַז וועַמְעַן?

— טָא וואָס שְׁרָאֶבָּעֶר?

— עַד, גּוֹלֵם. וואָס שְׁרָאֶבָּעֶר אַ שְׁרָאֶבָּעֶר? בַּיְכָעֶר שְׁרָאֶבָּעֶר עַד. אַזְּנָתְבָּמְבָּעָר?
מיַינִיסְטָע? זַאֲל גָּאַט שְׁוֹמֵר וּמְצִיל זַיִן. ער שְׁרָאֶבָּעֶר אַזְּעַלְכָּעָמִינִים בַּיְכָעֶר, וואָס
קִינְגָּעָר זַעַט נִישְׁתָּחָת אַזְּנָתְבָּר וַיִּסְטָנָשְׂתָּה. נִסְתְּרָדִיקָע, באַהֲלָלְעָנָע, וואָ! וואָ!

— טָא ווי קְוָמָט. וואָס דַּו וַיִּסְטְּ פָּזְן אִים?

דעַר טְרָעַגְעָר הַאַט אַ היַּיְבָּגְעָטָן אַ פִּינְגָּעָר אַיְן דַּעַר הַיְּיךְ, אַרְוִיסְבָּאַלְשָׁשָׁעָט
די אוּיגָן אַזְּנָתְבָּר גּוֹלָעָן דַּי שְׁוֹאַרְצָאַפְּלָעָן זַיְד בַּאגְעַנְגָּעָן אַיְן דַּי וַיְינְקָלְעָן צְוִישָׁן זַיִן
לאַגְגָּעָר נָאָז: — אָ, דַּאֲס זַעַטְבָּעָא אַיְן גּוֹטָעָא קְשִׁיהָ! — הַאַט ער גַּעֲכִיכְקָעָט: — פָּזְן
וַיִּעְגָּעָן עַד הַאַב גַּעַהָעָרט, פָּזְן וַיִּעְגָּעָן עַד וַיִּסְטָנָשְׂתָּה. אַיְן דַּעַר עַנְטָפְעָר אַ פְּשָׁטוּרָע. ער
הַאַט עַד אַלְיָין פַּאַרְגָּעַשְׁטָעַלְט פָּאַרְמָעָר. אַנוּמָלְטָן קְוָמָט ער צַו מַעַר צַו אַזְּנָתְבָּר
מַעַר אַזְּנָתְבָּר אַרְוִיסְצּוֹלִיָּגָן זַיִן גַּאנְגָּעָז בַּיְבָּלְיאַגְּרָאַפְּיָע אַזְּנָתְבָּר
קָאַנְטָשָׁעָנִיעָ, אַזְּנָתְבָּר אַיְם בַּאֲרָגָן אַ טְעַפְּלָעָלָעָ רַיִין. נִשְׁתָּמָע מַעַר אַזְּנָתְבָּר וַיִּנְיָנָי
קָעָר! זַאֲג עַד אִים אוּפְּרִיכְטִיק, מִיט דַּעַר הַאַנְט אַוְיפָּן הַאָרְץ: «כְּקָאָן דַּעַר נִשְׁתָּמָע
בַּאֲרָגָן קִיְּן טְעַפְּלָעָלָעָ רַיִין, אַבָּעָר כִּקְאָן דַּעַר בַּאֲרָגָן אַ טְעַפְּלָעָלָעָ לִיְּזָוָן!» האַסְטָע שַׁוִּין
דֻּעְמָאַלְט גַּעַדְאָבָן הַעֲרָן דַּי רַעֲדָע, וואָס ער הַאַט מַעַר דַּעְלָאַנְגָּוָט. פַּרְעָג גַּאַרְנִישָׁמָן.
— עַז הַעֲרָט, יַאֲטָן? — הַאַט ער יַוְגָּגָעָר וַיִּגְגָּעָר זַיְד אַזְּנָתְבָּר גַּעַטְבָּאָן צַו
זַיְינָע בַּיְזִיכְעָרָם. — עַז וַיִּסְטְּ דַּעַר גַּאַרְנִישָׁמָן וַיִּעְמָעָן אַנְדוֹז הַאַט מַעַן צְוִישָׁן זַיְד!
אַ שְׁרָאֶבָּעֶר... יַאֲסָנָע וַיִּלְמָזָשָׁנִי פָּאָן בַּעֲרָקָאַוִּישָׁ!

אַרְוָם דַּעַר וַיִּאֲגָה הַאַט זַיְד גַּעַמְאָכָט אַ קְרָעַנְצָל. דַּאֲס בִּסְלָעָן הַאַט אַלְעָמָעָנוּ
אוּפְּגָּהָהִיטָּעָרָט אַזְּנָתְבָּר צְעִירִיצְט. בּוֹנִים הַאַט זַיְד אַוְיפָּגְּעָוּוּקָט פָּזְן דַּעַר טַעַמְפְּקִימָט.
זַיִן קָאָפְּ אַיְזָן גּוֹעוֹעָן קְלָאָר אַזְּנָתְבָּר. ער הַאַט נִיט פַּאַרְלָיְרָן קִיְּן וַאֲרָט, קִיְּן
אַיְין חַזְקָ-גְּרִימָאָסָע אַוִּיף זַיִן חַשְׁבָּוּן. אַיְין אִים אַיְזָן וַיִּאֲדָר גַּיְנְפּוּלָעָר נִיְּיָ
גִּיר — וַיִּעְרָז וַיִּאֲלָט בַּאֲקוּמוּעָן אַ דְרִיטָא אַוִּיגָן, אַ דְרִיטָא אַוִּיעָר, וָאַס אַיְזָן גּוֹעוֹעָן זַיִן
אוּנָן נִיט זַיִינָס. ער הַאַט נִיט אַרְאַפְּגָּעַלְאָזָן דַּעַם קָאָפְּ. פַּאַרְקָעָרט, זַיְינָע בְּלִיקָּן זַיְינָע
גּוֹעוֹעָן אַוִּיךְ יַעֲדָן, וָאַס הַאַט זַיְד אַפְּגָּעָרוֹפָן אַזְּנָתְבָּר אַזְּנָתְבָּר, אַזְּנָתְבָּר
אַיְסָמָט גַּעַהָעָרט אַזְּנָתְבָּר, אַרְיִינְגָּעַנוּמָעָן אַזְּנָתְבָּר זַיְד. זַיְינָע לִפְנֵי הַאַבָּן זַיְד שַׁאֲרָכְלָאָז
בַּאֲוּעָגָט, וַיִּעְרָז וַיִּאֲלָט זַיְד אַיְינְגָּעַחוּזָרָט יַעֲדָעָס וַאֲרָט, נִיט צַו פַּאַרְגָּעָס. בְּלוּיָּה
אַיְנָעָם מָאָגָן זַעַט ער דַּעְרְפִּילְט אַזְּנָתְבָּר אַזְּנָתְבָּר, וַיִּעְרָז וַיִּאֲלָט נָאָר וָאַס גַּעַהָעָט אַוִּיפָּן
גַּעַגְעָס עַפְּעָס עַקְלִיקְ-מִיאָסָע.

מִיט אַמְּאָל אַיְזָן אַיְסָמָט בַּאֲפָאָל אַ פַּאַרְלָאָגָן צַו וַיִּעְנָז בַּלְיְמָעָלָעָן. ער הַאַט זַיְד אַוִּיפָּן
גַּעַרְיסָן פָּזְן אַרְטָא אַזְּנָתְבָּר לַזְּרִיךְ גַּעַטְבָּאָן צַו דַּעַר בַּיְוָרָא-בּוֹדָקָע נָאָז אַ פַּוְשָׁעְפּוֹסְטָקָעָ.

דַּאֲס גַּעַלְעַכְתָּעָר בַּיְיָ דַּי וַיִּאֲגָן אַיְזָן אַיְסָמָט נָאָר, וַיִּעְרָז וַיִּאֲלָט נָאָר וָאַס גַּעַהָעָט אַוִּיפָּן
הַיְּנָטָלָעָ.

*

בַּלְיְמָעָלָעָן, שַׁוִּין צְוִירִיק פָּזְן שַׁוְּל, הַאַט זַיְד גַּעַשְׁפִּילְט מִיט דַּעַר לִיאָלָקָע אַוִּיפָּן

הויף. מיט איר איז געווען אַינגעלאָע, אַברוועס, אַונְפּֿגְּרִיסְּנֶס : גְּבָרִיאָל, וּאַלעֲנָה טינאָס שׁוּעַטְּטָעָרְן זֹן. וּאַנְּאָר זֵי האָט דְּעַרְזָעָן בּוּנִימָעָן, אַיְן בְּלִימְעָלָע אַים אַנְטְּקָעָגְּנָעָלָאָפָּהָן, אַרְוִיפְּגַעַשְּׂפְּרוֹנְגָּעָן אוֹחַ זִינְבָּע אַרְעָמָס אַן אַים אַרְוִמְגַעַהָאַלְדוֹת : — טָאַר טָעַשְׁי ! — האָט זֵי צַעַשְׁפִּילָט אוּסְגָּעָרְפָּן. — הַיְיָנְטָהָאָט מַעַן גַּעֲצִיכְנֶט נַאֲבָאנָעָס אַין שָׁוֹל !

— באָנָאָגָעָס מִיְּנִיסְטוֹ, — האָט עָר אִיר פָּאָרְרִיכְט אַן זֵי צַוְּגַעַפְּרָעָסְט צֵוּ זִיךְ.

— יָא, באָנָאָגָעָס. וּאַס פָּאָר אַ טָּעַם האָט דָּאָס ?

— צַיוּזִים נִיטָּן.

— דוֹ וּוַיסְטִיט יָא. וּאַס פָּאָר אַ טָּעַם האָט עַס ?

— כְּחַאָבָּ קִין מַאל נִיט פָּאָרְזָוָכָּת. אַפְּשָׁר... וּסְעַ קָאָרְטָאָפָּל.

נעַבָּן זֵי אַיְן גַּעַשְׁטָאָגָעָן דָּאָס בְּאָרוּעָסְעָ יַיְגַעַלָּע גְּבָרִיאָל אַן אַרְוִיפְּגַעַקְוָקָט דָּרְקָאָרְצִידָק צֵוּ בּוּנִימָעָן : — אַן וּוָסָאָרָא טָעַם האָט אַן אַזְוָעָר ? — האָט עָר גַּעַפְּרָעָגָט.

בלִימְעָלָע האָט זֵיךְ צַעַלְאָכְט : — וּוַיְיָפְלָמָּאָל האָבָּ אַיךְ דִּיר שָׁוִן גַּעַזְגָּטָם, גַּבְּ רִיאָל, אַן אַזְוָעָר אַיְן נִישְׁתְּ צָום עַסְן. נִאָר סְאִין אַ גְּרוּסָס וּוְאַסְעָר. — זֵי האָט זֵיךְ אַרְאָפְּגַעַלְיִיטָשְׁטָ פָּוּן בּוּנִימָס אַרְעָמָס אַן מַעַשָּׁה קַעְנָעָרְדִּין, גַּעַפְּאָכָעָט צָום יַיְגַעַלָּע מִיט אַ פִּינְגָּרָע : — אַזְוָעָס זַעַנְעָן דָּאַ אוֹחַ יַעַנְעָר וּוְיטָ... פָּוְנָקָט וּוְיַיְשָׁאָקָלָאָד. דָּאָס אַיְן צָום עַסְן. — זֵי האָט אַים אַנְגַעַנוּמוּן פָּאָר דָּעַר האָגָט אַן זֵיךְ פָּאָרְטוּוּלָעָךְ צַוְּגַעַבְוִינְגָּן צֵוּ אַים : — מִין מַאְמָע זַאְגָּטָם, אַן אַיךְ האָבָּ אַמְּאָל גַּעַגְעָסְנָן שַׁאֲקָלָאָד, נִאָר אַיךְ גַּלְיִיב נִישְׁתְּ.

גְּבָרִיאָל האָט זֵיךְ גַּעַרְיִיטָם : — מִין פָּעַטְעָר האָט אוֹיךְ אַמְּאָל גַּעַגְעָסְנָן שַׁאֲקָאָד לְאָד, וּוּן עָר אַיְן נִישְׁתְּ גַּעַוּעָן אַיְן גַּעַטָּא. בְּלוּיָּו אַיךְ מִיט מִין מַאְמָע זַעַנְעָן שְׁטָעַנְדִּיָּי גַּעַוּעָן אַיְן גַּעַטָּא.

— אָ, — האָט בְּלִימְעָלָע מִיטְפְּלָנְדִּיק אַים אַנְגַעַקוּקָט, — אַיךְ בֵּין יָא גַעַוּעָן אַיְן יַעַנְעָר שְׁטוּב אוֹחַ דָּעַר אַנְדָּעָרְרָע וּוְיטָ. דָּאָרָט האָבָּ אַיךְ גַּעַגְעָסְנָן עָפָל אַן בָּאָרָד נָעָם. — זֵי האָט זֵיךְ אַרְאָפְּגַעַזְוָעָט אַוְיָפָן שְׁטָעַגְעָלָע צַוְּיִישָׁן דִּי בִּיטָּן אַן מִיטָּן פִּינְגָּר אַיְיכְּן גַּעַטָּאָן אוֹחַ דָּעַר עָרָד : — אַזְוָי זַעַט אַוְיָס אַן עָפָל. אַ בָּאָרָנָעָ קָעָן אַיךְ נִשְׁתְּ מַאְכָן. אַלְעָזָגָן, אַן בָּאָרָנָעָס וּוּאָקָסָן אוֹחַ בִּימְעָרָ פָּוְנָקָט וּוְיַיְקָרָשָׁן.

— אַיךְ גַּלְיִיב נִישְׁתְּ. — האָט גְּבָרִיאָל דָּעַרְוּוֹאָקָסָן גַּעַדְרִיָּט מִיטָּן קָאָפָּ.

— אַיךְ גַּלְיִיב אַיךְ נִישְׁתְּ. — האָט זֵי אַיְינְגַעַשְׁטִימָט מִיט אַים. — קַעְשָׁן זֵיךְ גַּעַנְעָן לִיְכָט, קָעָן אַ קלִין צַוְּיִיגְעָלָע זֵיךְ הַאלָטָן. אַבָּעָר בָּאָרָנָעָס זַיְנָעָן גְּרוּסָן אַן שָׁוּעָר, אַפְּשָׁר פָּוְנָקָט וּוְיַיְקָלָאָ, וּוְיַיְקָלָאָ.

בּוּנִים אַיְזָי זֵיךְ פָּאָמְעָלָעָד גַּאֲכַגְעָאָגָעָן אַן מִיטָּן דָּרִיטָן אוֹיגָ, מִיטָּן דָּרִיטָן אוֹיגָ אַרְיִינְגַעַנוּמוּן אַן זֵיךְ זֵיְעָר שְׁמוּעָס. זֵי האָבָּן זֵיךְ דָּעַרְגָּנְטָעָרָט צָום קָאָרְשָׁן-בּוּמָ, וּוּאַס האָט זֵיךְ גַּעַרְוִיטָלָט מִיט קַעְפָּלָעָד פָּוּן גַּלְאָנְצִיקָּעָ קָאָרְשָׁן. דָּעַר בּוּמָ מַעַר נִיט גַּעַהָעָרט צֵוּ שַׁיְנָעָ פָּעַסְעָלָע אַן נִיט צָום הַוִּיחָ. עָר האָט גַּעַהָעָרט צֵוּ רָוּמָ קָאָוּסְקָיָן אַן דָּעַר גַּמְינָע אַיְזָי גַּעַהָיָטָן גַּעַוְאָרָן פָּוּן אַיְדָיָ מִיט אַבָּנָד אַרְוּסָם אַרְוּסָם. דָּעַר יָד אַיְזָי גַּעַוְעָס אַוְיָף אַ קלִין בְּעַנְקָעָלָע, מִיט באָרָד אַן פְּיאָוָת פָּאָרְוִיקָלָט אַיְזָי

א טוֹך אָוֹן האָט זַיְד גַּעֲשָׁקָלֶט אַבְּעָר אַ צְעִיפָּנֶט סְפַּר אוֹרֵף זַיְן קְנִי. וְעוֹן זַיְד וַיְיַעַנְךָ —
אַיִם פָּאָרְבִּיְיַעַגְּגָנְגָעָן, האָט גַּבְּרִיאָל אַ טִּיטָּל גַּעֲטָאָן אוֹרֵף זַיְן פָּאָרְבוּקְלָטָעָר בָּאָרְד : —
אַזְוִי פִּילְטָאָטָעָס טְוֹעָן וְוַיְיַדְיַיְיָן צִיְן.

בְּלִימָעָלָעָה האָט גַּעֲשָׁקָלֶט מִיטָּן קָאָפָּה : — אָז סְיוּעָט נִישְׁתָּאָרְוִים אַ נִּיעָרָצְיָעָד
וְעוֹט אַלְעָמָעָן וְוַיְיַתְאָן דַּיְיַיְן. אָוֹן דִּירְטְּוֹעָן נִשְׁתָּאָרְוִים אַ נִּיעָרָצְיָעָד
גַּעֲרִיךְ ?

— אַיְיךְ בַּין אַזְוִי הַונְּגָעָרִיךְ, אָז אַפְּאָרְצִיְן זַעַנְעָן מַעַר שְׂוִין אַרְוִיסְגַּעַפְּאָלָן, —
עַר האָט גַּעֲעָנֶט דָּאָס מוֹלָאָן אַיְרְגַּעַוְיָין דִּי לְעַכְּעָרְפָּוָן דִּי פָּעַלְנְדִּיקָּעָן צִיְן.
דָּא אַיְוּ בְּלִימָעָלָעָה עַפְּס אַיְנְגַּעַפְּאָלָן : — קְוָם שְׁפִילָן אַיִן טָאָטָעָ-מָאָמָעָ. לִילִי
וְעוֹט זַיְן סְקִינָדָ. — זַיְהָאָט אַיִם אַ צִּי גַּעֲטָאָן אַיִן דָּעָרְ רִיכְטוֹנָגְ פָּוָן אַיְרְ לְיַאלְקָעָ
וְועַגְעָלָעָ. עַר האָט זַיְד פָּאָרְחָאָלָטָן. — נָוָה, וְוָאָס אַיְזָ ?

— כְּהָאָבָּ נִשְׁתָּאָרְטָלְבָּ. כְּהָוָיָסְ נִשְׁתָּאָרְטָלְבָּ. וְוָאָס אַ טָאָטָעָ טָוָטָ.

— פָּאָרְ וְוָאָס וְוַיְיַסְטָוְ נִשְׁתָּאָרְטָלְבָּ ?

— אַלְעָ טָאָגְ פְּרַעְגָּסְטָעָמָעָךְ אַבְּעָרְ ...

זַיְהָאָט זַיְד אַ קְעָרְ גַּעֲטָאָן צַוְּ בּוֹנִימָעָן אָוֹן עַרְנְסָטְ אַרְוִיפְגְּעָקָוָקָט צַוְּ אַיִם : —
אַלְעָ טָאָגְ זַאְגָּטְ עַרְמִירְ, אָוֹן עַרְהָאָטְ קְיִינְ מַאְלְ בּוֹנְשָׁטְ גַּעֲהָאָטְ קְיִינְ טָאָטָעָשָׁיְ, —
זַיְהָאָט זַיְדְ, מַעְשָׁהְ דְּעַרְוָאָקָסְעָנָעָ, צְגַעְבָּוָגָן צַוְּ גַּבְּרִיאָלָן : — קְוָם. וּוּלְ אַיְךְ דִּירְ
זַאְגָּןְ, וְוָאָס אַ טָאָטָעָ טָוָטָ. פְּרִיעָרְ וְוַעֲסָטוּ לְוַיְפָּןְ דָּא אָוֹן דָּאָרְטָןְ אָוֹן בְּרַעְנְגָעָןְ שְׁטִינְינְדָּ
לְעָךְ, וְעוֹט זַיְן קָאָרְטָאָפָּלָ. אָוֹן אַנְדָּעָרָעָ שְׁטִינְגְּלָעָדָ, וְעוֹט זַיְן קִילְעָרְבִּיבָןְ. אָוֹן זַאְמָרְ
וְעוֹט זַיְן בְּרוּנְגָעָרְ צְקוּעָרְ. שְׁפַעְטָעָרְ וּוּלְ אַיְךְ זַאְגָּןְ צַוְּ לִילָּןְ : « פְּלָאנְגְּטָעָרְ זַיְדְ נִשְׁתָּאָרְטָלְבָּ »
אַוְנְטָעָרְ דִּי פִּיסָּרְ. אָוֹן דַּו וְוַעֲסָטוּ זַאְגָּןְ צַוְּ מִירְ : « וְוָאָס וְוַיְלָסְטָוְ אַבְּנָןְ פָּוָןְ קִינְדָּ ? » דָעָרְ
נָאָךְ וְעוֹט מַעַן עַסְןְ קִילְעָרְבִּיבָןְ אָוֹן קָאָרְטָאָפָּלָ אָוֹן מַעַן וְעוֹט זַיְדְ נִשְׁתָּאָרְטָלְבָּ. שְׁפַעְטָעָרְ
וְעוֹסְטָוְ אַרְוּמְגִיאִיןְ מִיטְ דִּי הָעָנְטָ אִיןְ דִּי טָאָשָׁןְ, אֲהָיָןְ אָוֹן צְרוּיקָ, — זַיְהָאָט אַרְוִיפְ
גָּעָקָוָקָטְ צַוְּ בּוֹנִימָעָןְ, זַיְיָ זַיְוָאָלְטָ גַּעֲוָאָרָטָ אַוְיָףְ אַ בְּאַשְׁטָעִיקָוָגָהָ. — יָאָ, וְעוֹסְטָוְ
אַרְוּמְגִיאִיןְ אָהָיָןְ אָוֹן צְרוּיקָ אָוֹן וְעוֹסְטָוְ קָוָקָןְ אַוְיָפָןְ סְוִיפָטָ אָוֹן וְעוֹסְטָוְ זַיְגָעָןְ... אַזְוִי וְיַיְיָ
דָעָרְ מַעַנְטָשָׁ דָאָרָטָ, אַוְנְטָעָרְ בּוּיָםְ.

— עַר זַיְגָעָטְ בּוֹשָׁטְ פְּרִילְעָדָ.

— אַזְוִי דַּאְרָפְ מַעַןְ.

— טָאָ וּוְילְעָדְ מַעַךְ נִשְׁתָּאָרְטָלְבָּ אַיִן שְׁפִילָןְ אַיִן טָאָטָעָ-מָאָמָעָ. בְּלִימָעָלָעָה אַיִן גַּעֲוָאָרָןְ בַּיִּיְ אָוֹן אַ טָּוָפָעְ גַּעֲטָאָןְ מִיטָּןְ פִּיסָּלָ : — וְעוֹט מַעַן זַיְדְ
שְׁפִילָןְ אַיִן פְּרִילְעָכָעְ טָאָטָעָ-מָאָמָעָ.

— וְוַיְיַזְוִי ?

— אַזְוִי פְּרָאָסָטָ. לִילִי וְעוֹט זַיְן קְרָאָנָקָ. דַּו וְעוֹסְטָוְ קַוְשָׁןְ לִילָּןְ אָוֹן אַיְךְ וְעוֹלָןְ
קַוְשָׁןְ לִילָּןְ. דַּו וְעוֹסְטָוְ זַאְגָּןְ צַוְּ מִירְ : « סְיוּעָטְ זַיְן אַלְדָאָסְ גּוֹטָסְ » אָוֹן אַיְךְ וְעוֹלָןְ
צַוְּ דִירְ : « סְיוּעָטְ זַיְן אַלְדָאָסְ גּוֹטָסְ » אָוֹן אַ גְּאַנְצָןְ טָאָגְ וְעוֹט מַעַן קִיצְלָעָןְ לִילָּןְ
וְוַיְלָסְטָ ?

גַּבְּרִיאָלְהָאָטְ נִיטְ גַּעֲוָאָלָטְ : — כְּיֻוְילְ מַעַךְ נִשְׁתָּאָרְטָלְבָּ אַיִן קְרָאָנָקְ זַיְן.

— נַאֲרָעְלָעָ, סְאִיְוּ דִי בְּעַסְטָעָ נָאָךְ.

— כיويل נישט. מײַנע צוּיִי ברידער זענען קראָאנַק געוווען, זענען זיין גען שטאָרבּן. כיואַיל מעָך נישט שפֿילֶן אַין שטאָרבּן.
בִּיאָדַע קִינְדָּעַר האָבָּן זיך אַנְגַּעֲקָוֹת פָּאָרְלוּרָן. — טָא אַין וּאָס וּוַילְסְטוּ שְׁפִּילֶן גְּבָרִיאָל? — האָט בְּלִימָעַלְעַ גַּעֲפָרָעָגֶט.

— אַין סְטָרָאָזְשָׁקָעָס אָן פָּאָלְצִיאָנָּטָן.

זַי האָט זיך פָּאָרְקְּרִימַט, נָאָר גְּלִיכִיך אַין אַיר אַיְנְגָעְפָּאַלְעַן: — לְאַמֵּר זיך בעסֶעֶר שְׁפִּילֶן אַין אַקְאָפְּעָרָאָטִיו, וּוּעַט מַעַן וּוּגַּן פָּרָאָדוּקָטָן. וּוַילְסְטוּ זַיְן דָּעַר קָעְרוֹאָנוֹן? עַר האָט אַיְנְגָעְשָׁטִים אָן בִּיאָדַע קִינְדָּעַר האָבָּן זיך אַלְאָ גַּעַטְאָן צְוִישָׁן דַּי בִּיטָּן, זַוְּן שְׁטִינְדְּלִיך אַיְנְצָאָרְדָּעָנָּעָן אַשְׁפִּיזְקוּרָם. בּוֹנִים האָט נָאָר אַגְּנְעָכָאָפָּט בְּלִימָעַלְעַ אָן זיך אַוְמָגְעָקָרְטָן צַוְּן: — גַּיב נָאָר בְּלוֹזִין אַיְזִין קוּק אוּפְּ מִיר, בְּלִימָעַלְעַ. קוּם, וּוַילְסְטוּ אַמְּרִיל?

— גְּבָרִיאָל! — האָט זיך אַרְוֹפְּ גַּעַטָּן. — קוּם שְׁנָעַלְעַר!

— אַיך וּוַילְזִין אַלְיַין מִיט דִּיר אַמִּינָּט, בְּלִימָעַלְעַ. — האָט בּוֹנִים גַּעַבְעַטָּן. זַי האָט צְוְרִיקְגַּעְבָּעַטָּן: — לְאָוֹ אִים מִיט אַרְיִינְקָוּמוּן. — זַי זַיְנְגָעָן אַרְיִין אַין דָּעַר כָּאָטָע. בּוֹנִים האָט אַרְיִיסְגָּעָנוּמָעָן אַמְּרָעָלְפָּן דָּעַר טָאָרְבָּע, עַס אַפְּגָעָוָאָשָׁן אָן דָּעְרָלָאָגָּט בְּלִימָעַלְעַן. — צְיוּעַל גַּעַבְן גְּבָרִיאָלָן אַנְטָעָשִׁי? בּוֹנִים האָט אַרְיִיסְגָּעָרְעָצָט: — דָּאָס אַיְזִין פָּאָרְדָּה דִּיר. גְּבָרִיאָלָס מַאֲמָע האָט אַוְדָאִי אַיך מִירָן. — נָאָר בְּאַלְדָּה האָט עַר זיך פָּאָרְשָׁעָטָט: — יַא, גַּיב אַ בִּיס, גְּבָרִיאָל. — עַר האָט זיך אַוְעַקְגָּעָזָט אַוְיִף בְּלִימָעַלְעַס בְּעַטְלָן אָן זיך אַיְנְגָעָיָה האָרָכָט צָוְ פְּרִילְעָכְן כְּרוֹפְּעָן פָּוֹן דִּי קִינְדָּרְסָץ צִיְּנָר. סַאַזְיַ אִים גַּעַוְאָרָן לִיכְטָן אַיְנוּוֹיָנִיק. עַר האָט זיך בְּרִית צְשָׁמְמִילָטָן. — אָוֹן מִיט דָּעַם שְׁמִיכְלָאָוְיִפְּגָעָנוּ מַעַן מַרְיָעָן, וּוֹאָס אַיְזִין דָּעַר רְגָע אַרְיִינְגְּעָפָּאַלְעַן אַין שְׁטוּבָאָ, אַעֲפָלָאָמְטָע. בְּלִימָעַלְעַ אַיְזִין אַיר אַנְטָקְגָּנְגָּעָלְאָפָּן: — האָט שְׁבוּעָכָאָ אַנְטָעָר דָּעַר פָּאַטְשְׁוּלִיל?

מַוְּרִים האָט צְוְגָּעַלְיִיגָּט אַפְּגָגָר צָוְ מַוְּיל: — שַׁא, נָאָרִישָׁע מַוְּיד, — זַי האָט אַגְּגָעָנוּמָעָן בִּיאָדַע קִינְדָּעַר פָּאָר דִּי הָעַט אָן זַי אַרְיִיסְגָּעָפְּרִיט אַין דָּרוּסָן. זַי האָט פָּאָרְמָאָכָט דִּי טִיר אַיְזִין צַוְּן בּוֹנִים מִיט אַצְּעַפְנְטָעָר טָאָרָבָּע: — זַעַסְט? פּוֹל! קִינְדָּעַר האָט נִיט גַּעַזְעָן. אַלְעָן זַיְנְגָעָן גַּעַלְאָפָּן אַוְיִף דָּעַר וּוּסְאָלָעָר גָּסָס. וּוּעָן כְּהָאָב אַיְזִין וּוֹאָס, וּוֹאלָט אַיך גַּעַקְאָנָט נַעַמְעָן נָאָר. — זַי האָט אַרְיִינְגְּעָטָאָן דִּי האָנָט אָוֹן אַוְיִפְּגָהָוִיָּבָן אַפְּרָעָלְעָן קָאָרְטָאָפְּלָשְׁיִילְעָכְן אַיְזִין דָּעַר לוֹפְּטָן. — זַעַסְט דִּי גְּרָאָבָעָה הוּוּת? שְׁפָאָד קָאָרְטָאָפְּלָדְעָרְטִיך, קוּק!

בּוֹנִים האָט אַיך אַרְיִינְגְּעָטָאָן דִּי האָנָט אַין דָּעַר טָאָרְבָּע, אַנְצְּוֹטָאָפָּן דָּאָס קָאָרָה טָאָפְּלָשְׁיִילְעָכְן: — וּוֹאָס לְוִיפְּטָן מַעַן עַפְסָס אַוְיִף וּוּסְאָלָעָר גָּסָס? — האָט עַר גַּעַפְּרָעָגֶט.

— מַעַן זַגְּטָן, אָוֹ מַעַן פִּירָט אַוְעָקָדְעָר דִּי מַשְׁוְגָעִים פָּוֹן מַשְׁוְגָעִים-הָוִיָּן. אַלְאָסְטָאָ אַיְזִין גַּעַקְוּמָעָן נָאָר זַיִ. בּוֹנִים האָט זַיִ אַיְפָגְעָשְׁטָעָלָט; אַדְוָרְכָעָפְּרִיט דִּי פִּינְגָּר אַיְבָּעָר דָּעַר צְעָפָאָ טָלְטָעָר טָשְׁוּרִינָּעָן; אַמְּרוֹקָע גַּעַטְאָן צַוְּן מַרְיָעָן אָן זַיִ גַּעַלְאָזָן צַוְּן דָּעַר טִיר. עַר

אין ניט צוריקגענאנגען צום גראינציגיג-פלאץ. ער איז געלאפען צום שפיטאל פאר די גיסטיק-קראנקע, אויף דער ווועסאלער גאס.

איבער דער גאָס, ווּאַס אִיז גְּעוּוֹן פּוֹל מֵיט מענטשֶׁן, האָרט צוּגָעָפְּרָעָסְטָע אַיז
געַר צָם אַנְדָּעָן, האָרט גְּעוּוֹיָעָרֶט אַ שְׂטִילְקִיֶּט, ווּזִי, דִּי גָּאָס, ווּאַלְטַ גְּעוּוֹן פּוֹסֶט.
בּוֹנִים האָרט זִיךְ אַרְיִינְגָּעָשְׁטוֹפֶט אִין גַּדְרָאָנֶג. דָּאס האָרט אִים גַּעַשְׁטוֹפֶט דָּער טַונְקָעַ
לְעָרְ נְיִיגְּר — צָו זַיְן דָּעָרְבִּי, צָו פְּאַרְגְּנָמָעָן מֵיט דָּעַם דָּרְטִיכָּן אוּירָעָ, מֵיט דָּעַם
דרְטִיכָּן אוּירָע. נְעַבְּן אִים האָרט אִיד אַ שְׁטוֹרְכָּעַ גַּעֲטָאָן זַיְן כְּלִיפְעָנְדִיקָּעַ שְׁכָנָה : —
דאָ טָאָר מֵעָן נִישְׁתַּוְוִינְגָן, מאַלְאָמְשָׁי. דָּא אַין דִּי וּוּסְאָלָעַ גָּאָס...

בונים האט זיך געפרעסטט פארויס, בייז ער האט זיך דורכגעשלאלגן צום שפֿאַלער, וואס די פֿאַלייצַיַּה האט געמאָכט אַרום דער שְׂפִיטָאַל-געביידע. בײַם אַריינְגַּאנְג זיינְג עַשְׁתָּאנְגַּן צוֹווַיַּה לְאַסְטַּ-אוּיטַּאַס, אַרְמוֹגְעַקְלָאַפְּטַע מִיטַּ בְּרַעֲטָע ; בֵּיַּעַדְן אַוְיטַּא אַדְיִיטְשָׁאַר סְאַלְדָּטַט מִיטַּ אַנְגַּעַשְׁתַּעַלְטָע בַּיקַּס. פּוֹן דער פֿרְאַנְטִיטְרִיר זיינְג פְּאַמְּעַלְעַד אַרוֹיְגַּעַקְמַעַן דֵּי קְרָאנְקָע. טַיְל זיינְג עַגְּאַנְגַּעַן מִיטַּ אַגְּמָאַס טַעַנְגָּם טְרַאַט. אַוְיִגְעַהוּבִּין דֵּי קַעַפְט צוֹם הִימָּל, הַאֲבָן זַיִּי בַּאַטְרָאַכְט דֵּי וּוִיסְעַט וּוֹלֶל-קְנָס אָזְן טַיְל אַרְיִינְגַּעַטְעַט מִיטַּ דֵּי לְוֹפְט פּוֹנוּס שִׁינְעָם יְוִינִּיטָּג. זַיִּי זיינְג עַגְּאַנְגַּעַן מַאְכִּין אַרְיִזְעַ, אָן אוּיסְפּוֹלָג, צוֹם פְּרִיעַן ווִינְט אָזְן אַפְּעַנְעָם ווָגָן — אַרוֹיסַט צוֹם רְחֻבָּות פּוֹן פְּעַלְעַל דֵּר אָזְן וּוּלְדָעַר, צוֹם אַנְבָּעַר דֵּי פְּאַרְזְּשַׁמְּרוּעַטַּע אַיְינַג, זַיִּיךְ צוֹם באַשְׁיכַּן פּוֹן דַּעַם גְּרוֹיסַן לִיכְתַּבְּן דֵּי הַעַנְטָאַנְג אַנְבָּעַר דֵּי פְּאַרְזְּשַׁמְּרוּעַטַּע אַיְינַג, וְאָס שְׁטָאַרְט אַוְיִיךְ זַיִּי, אַפְּאַרְשְׁטוּמָטָע, הַאֲבָן זַיִּיךְ זַיִּיךְ דַּעֲשֶׂרֶאָקָן אָזְן גַּיךְ אַרְיִיגְעַלְפָאַן אוּיפְּנַן אַוְיטַּא, אַנְדָּעַר זַיִּינְג גַּעַוּזְיַן יְמַתְּבִּיךְ גַּעַשְׁתִּימַט אָזְן הַאֲבָן גַּעַפְּאַכְעַט מִיטַּ דֵּי הַעַנְטָאַנְג צוֹדִי צּוּקְעָרטָס. אַנְדָּעַר הַאֲבָן גַּאֲרַחְיָה גַּעַרְעוּוֹת אָזְן גַּעַרְפָּן אַטָּאַטָּן, אַמְּמָאַעַן, פּוֹן דַּעַר מַאֲסַע הַאֲטַמַּע צוֹרִיקְגַּעַרְפָּן, שְׁטִילַן, שְׁטִיקְנְדִיקַּן. די פֿאַליַּצְיַסְטַן הַאֲבָן פְּעַסְטָעַר פְּאַרְפְּרָעַטַּט די אַנְגַּעַדְעַרְטָע הַעַנְטָאַנְג.

א קלין וויבעלע איז אַרְוִיגָּעָקָומָעַן פָּונְ דָּעַרְ פֿרָאנְטִיטֶר אָוֹן זַיְדָ מִיטָּ בִּידָעָה
הענט גַּעֲגָלָעַט דִּי הָאָר : — מַאְמָעַשִּׁי, קַעַם מִיךְ אָוִית, — הָאָטָזִי גַּעֲמִיאָקָעַט וּוּי אַ
קַעַצֵּל אָוֹן מִיטָּ בְּעַטְנְדִיקָעַ אַיְגָּעָלָעַג גַּעֲנִישְׁטָעָרטַ צְוִישָׁן דִּי פְּנִימָעַר, וּוָאָסְ הָאָבָן זַיְדָ
בְּאַטְרָאָכָט.

נuben איר אין געגנונגן אַיד מיט אַצערכאָסטעט-אַנטפֿלעקטן, האָרִיךְן ברוטס
קאסטען. ער האט אַהאָק געטאָן מיט דער האָנט אַיבערן אַרעָם פֿון סָאלְדָאָט, ווֹאָס
האָט אַים גּוֹוואָלֶט הּעלְפָן אַרוֹפֿיקְרִיכְן אוֹיפָן ווֹאָגָן. אַרוֹפֿיגּעֲקֻמוּן אַרְיבָּן, האָט ער
וֹאָדָגְעַכְּאָפְּטָן דֵּי בְּרָעְטָעָר, גּעוֹאנְדָּן דָּאָס פֿנְסָ צָוָם הּמוֹן אָזְן זָדְ צָעְנוֹגָנָגָן :
נאָ באָרִיךְאָדִי, לְדוֹרָ רָאָבָאָטְשִׁי... — ער האָט אַוְיפֿגְּהָבוּבָן דֵּי פּוֹיסְטָן : — נִידְעָר
מִיט דָעָר בְּרוֹשָׂוֹאוּץ ! בעסער צו שְׁטָאָרְבָּן שְׁטִיעַנְדִּיק, ווֹי צוֹ לעַבָּן אַוִיךְ דֵי קְנִיעָן !
דאָס וַיְיַיְבָּלֵלִי, ווֹאָס האָט זָדְ גּוֹגְלָעַטְדִּי הָאָר, האָט זָדְ נִיט גּוֹאַילְטָ אַרוֹפֿ
צָוְגִּין אוֹיפָן ווֹאָגָן. זִי האָט זָדְ צָעְוָאנְדָעָרט אַיבָּרָן פְּרִיעָרָן פְּלָאָץ אָוֹן אַרְיבָּעָרגָעָ
קוּקָט אַיבָּר דֵי פְּאָרָפְּלָאָכְטָעָנָעָ העָנָטָ פֿון דֵי פְּאָלִיצִיסְטָן, זָוְנְדִּיק ווּעְמָעָן, בעַ
טָנְדִּיק : — מַמְאָשִׁישִׁ, קָעֵם מִיךְ אַוִיךְ... — אַסְּאָלְדָאָט אַין צוֹ אַיר אַונְטָעָרגְעַקְומָעָן,

ז' פעסט א געם געטאן פאָרָן אָרָעָם. ז' האָט צו אַים אַרוּסְגַּעַשְׁטַקְטַּדְטַּעַט דִּ צוֹנְגַּ אָוֹן געלֿאָז זיך פִּירְן צָוֵם וּוּאָגָן.

— נאָך אָ גוֹטֶעֶר דִּיְתְּשָׁה. — האָט מעַן אַין המָן גַּעֲוִיפְּצָט.

דער עולֿם האָט זיך פָּוְנָאָנְדָּעָרְגַּעַרְוקְּט אָוֹן גַּעַמְאָכְּט אַן אַדוּרְכְּגָאָנְגַּ פָּאָר אָ גַּרְוּפַּע פָּאַלְיְצָאָנְטָן, וּאָס זַיְנְעַן אַנְגְּעַקְומָעַן פָּוֹן גָּאָס, פִּירְנְדִּיק דִּי, וּאָס זַיְנְעַן אַגְּנְטְּלָאָפַּן פָּוֹן שְׁפִּיטָאָל. פָּוֹן הִינְטָן זַיְנְעַן נַאֲכְּגַּעַלְאָפַּן דִּי מִשְׁפָּחָה-מִתְּגָלְיְידָעָר.

— דִּי יַעֲקָעַס האָבָּן לִיסְטָעַס פָּוֹן אַלְעַ קְרָאנְקָעַס. — האָט עַמְּעַץ אָ פְּלִיסְטָעַר גַּעַטָּאָן בּוּנְיְמָעַן אוּפְּן אוּירָה, — סְגִּינְיַּז זיך נִיט אַוִּיסְטוּבָּאָהָאָלָּטָן.

— וּאָס וּוּטַע מַעַן זַיְ טָאָן? — האָט אָ יַדְעַנְעַ גַּעֲפְּרָעָגְט.

— וּאָס מַעַן וּוּטַע מַעַן זַיְ טָאָן? — האָט בּוּנְיָמָס שְׁכַּן אַיבְּרָעָגְפְּרָעָגְט. — מַיּוּט זַיְ אַיְנְמָאָרְגִּינְרָן. אָ קְנִידְלָאָן קָאָפַּ אָוֹן פָּטוֹר.

— וּאָס דָּעַן, — האָט עַמְּעַץ אַיְנְגַּעַשְׁטִימָט, — דער דִּיְתְּשָׁה בְּרוּיכָת אַונְדוּרָעָעָרָעָמָעָן?

— אָוֹן דִּי מִיּוּשָׁבָע בְּרוּיכָת עַרְיָא?

אָ פְּרוּיָמִיט אָ קְרוּם שִׂיטָּל אַוִּיפָּן קָאָפַּ אָוֹן אָ פָּאַטְשִׁילָע אַיְבָּעָר דִּי אַקְסְּלָעָן, אַיְזָאָרָן אַרוּסְגַּעַקְומָעַן פָּוֹן דִּעְרָ שְׁפִּיטָאָלְטָר. זַיְ האָט אַוִּיסְגָּעוּזָעָן וּוּי אָ מְשֻׁנְהָדִיקָעָר פּוּגָל, וּוּי אָ מְכַשְּׁפָּה — מִיטָּ פִּינְגָּעָר אַיְנְגַּעַרְאָמְפַט וּוּי שְׁפָאָגָעָס. פִּינְגָּרְהָאָט גַּעֲפְּרִיצָט פָּוֹן דִּי וּוּלְדָעָ אָוְיגָן. זַיְ אַיְזָאָרָן אַרְיְפִּינְגְּעָפְּלִוְיגָן אַוִּיפָּן וּוּאָגָן אָוֹן דָּארְטָהָאָט זַיְ זַיְ בָּאוּיָין צַוְּיָשָׁן דִּי בְּרָעָטָר, דִּי שְׁפָאָגָעָס אַרוּסְגַּעַשְׁטַוְפַּט צָוֵם המָן: — מִינְיָעָ שְׁוֹאָלָבָן!

— זַיְ האָט זַיְ זַיְ צְעָרָעָוָעָט.

עַמְּעַץ פָּוֹן הִינְטָן האָט זַיְ אַוּוּקְגַּעַשְׁטַוְפַּט אָוֹן פָּאַרְנוּמָעָן אִיר אָרָט. דער דָּאַשְׁקָעָן אָיְזָאָרָן אָיְזָאָרָן צַוְּיָשָׁן דִּעְרָ גַּרְוּפָע, וּאָס אַיְזָאָרָן אַרוּסְגַּעַקְומָעַן פָּוֹן דִּעְרָ פְּרָאַנְטְּ-טִיר זַיְנְעַן גַּעַיְגַּעַן צַוְּיָי יְגַעַגְּעָר פְּרוּיָעָן. זַיְ האָבָּן זַיְ גַּעַהְאָלָטָן אַרְמוּגְגַּעַנוּמָעָן אָוֹן האָבָּן זַיְ קָאָרְקָאָט קָעְטִישׁ גַּעַהְדָּלָט צַוְּ דִּי פָּאַלְיְצָאָנְטָן אִין שְׁפָאָלָעָר. דָּעְרָגָאָד זַיְנְעַן זַיְ זַיְ גַּעַפְּאָלָן אַיְן דִּי אַרְעָמָס אָוֹן זַיְ אַרְמוּגְהָאָלְדָוָת, וּזַיְ זַיְ וּוּאָלָטָן זַיְ גַּעַזְעָגָנָט. אָ יְגַעְרָמָאָן מִיטָּ צְעָפְּלוּגָעָנָעָ פָּאָהָלָעָךְ אַיְזָאָרְגַּעַשְׁוּוּמָעָן גַּעַבָּן זַיְ. נאָך אָיְדָעָרְהָאָט עַר זַיְ אַפְּגַּעַשְׁטָעָלָט; גַּעַכְאָפְּט אַקְוּקָאָפְּט בִּים קָאָפְּ: — יְיָדָן, סְיוּוּרָטָשְׁפָּט! יְיָדָן, סְיוּוּרָטָשְׁפָּט!

— אָיְן המָן האָט עַמְּעַץ גַּעַכְיִקְעָט: אָמִינְ שְׁלָוְצְנִידְקָ גַּעַלְעַטְעָר.

אָ שְׁוֹעָרְלִיבִּיקָעָר אַרְבָּעָן אַיְזָאָרָן אַיְרְוִיָּה אַוִּיפָּן וּוּאָגָן אָוֹן אָשְׁפִּי גַּעַטָּאָן אַיְבָּעָר דִּי בְּרָעָטָר אַרְבָּעָן: — אַלְעַ מְשֻׁגְּעִים בְּלִיבָּן אַיְן גַּעַטָּא! — האָט עַר אַרְסְגְּעָרְפָּן.

אָמִידָלָפָן אַיְרְנִינְצָן האָט גַּעַשְׁפִּירִיזָט אַיְן שְׁנוּפְּלָעָן מִיטָּ דִּי נַעֲזָרָאָרְגָּעָהָאָקָט אַוִּיפָּיָר אַנְבָּלִיקָעָן, אַיְיָ דָּאָס שְׁלוֹצָן אָוֹן שְׁנוּפְּלָעָן מִיטָּ דִּי נַעֲזָרָאָרְגָּעָהָאָקָט גַּעַוְאָרָן. דער עַולְמָ אַיְן גַּעַוְאָרָן פָּאַרְשְׁטִימָט אָוֹן האָט אַיְנְגַּעַהָאָלָט דָּעָם אַטָּעָם.

אַיְן אִיר קְרָאנְקְ-קְלִיְיד; מִיטָּ דִּי לְאַגְּגָעָ פָּוְנָאָנְדָעָרְגָּעָלְאָזְעָנָעָהָאָרָה, צַעַשְׁאָטָן אַיְבָּעָרְגָּעָהָאָלָט דִּי אַקְסְּלָעָן: מִיטָּ אִיר פְּנִים, מִילְּקְ-וּוּיָס אָוֹן לִיכְטִיק; מִיטָּ דָּעָם קוּמִיְזָעָבָאָרָן רָאָי

אויף אירע קליינע ליפֿן — האט זי אויסגעזען ווי א מלך, וואס איז דעם המון צו חלום געקומען. דער אומשולד פון די גראיסע אויגן האט אויסגעזען צו צענעמען יעדעס הארי. איר בליך האט יעדן באונדרער דערציילט, געווארנט, געבעטען, געד פריעגט. פאמעלעך האט זי זיך באועגט אין דער ריכטונג פון וואגן; דאס קליד פאַרוֹיְקָלְט אַרְוּם אִיר שְׁלָאָגָן גּוֹף. זי האט קווים באַרְיֶיט די שְׁטִינְגָּר מִיט די פִּס אָוָן אַזְוֵי האט זי אַרְוִיְּפָגְשָׁוּמָעַן, מִשְׁ אַרְוִיְּפָגְשָׁוּמָעַן אויף דער אוּתְּאַ-פְּלָאַטְּ.

— מענטשן, וואס טוט זיך דא? — האט אַ קּוֹל אַ ברְעַץ גַּעֲטָאַן די שְׁטוּמְקִיט

פון דער גָּס. — קוֹקֶט נָאָר, זי אַיִן נִישְׁטָשׁ מְשׂוּגָע? זי אַיִן מַיוּשְׁבָּעָר פָּוֹן אָוְנוּדָן? דאס מיידל אַיִן גַּעַשְׁטָאָגָן אַ רְגָּע אַיִּפְּנָן בְּרַעַג פָּוֹן דער פְּלָאַטְּפָּאַרְמָע. דער שְׁטִיפְּעַרְישָׁעָר ווַיְנַט האט לִיכְתָּא אַונְטְּרַגְּהַוִּין אִיר קליד אַוְן אַנְטְּפָּלְעָקָט די פִּס, די קְנִי, די ווַיְיַעַשׂ הוֹיט אַיבָּעָר די קְנִי. זי האט זיך נִיט קִין באַוּג גַּעַטָּאָן, זיך צו פָּאַרְשְׁטָעָלָג, נָאָר גַּעַלְאָוָן אִיר אַנְטְּפָּלְעָקָט שְׁטִיק לִיבָּב זיך צְעַשְׁיָנָעָן מִיט לעבעדייקער פרישקייט. די הוֹיט אַרְיָע, די אַנְטְּפָּלְעָקָט, האט צו האַרְמָאַנִּיש, צו יְסוּרִיְּמִידִיק אַרְיִינְגָּעָבָּלְעָנְדָט אַינְעָם לִיכְתָּא פָּוֹן טָאג. מעַן האט גַּעַמּוֹת אַפּוּוֹנְדָן די אַוְיָגָן. אִיצְט האט זיך די גַּאנְצָע וּוּסְאָלָע גָּס אַ צְעֻוִּיג גַּעֲטָאַן מִיט אַשְׁטִינְקִידָק גַּעֲוַיָּין.

נאָר באַלְד האָבָּן זיך גַּעַפְּנוֹגָן טְרִיסְטָעָרָס, וואָס האָבָּן נִיט גַּעַקְאָנְט אַוְיסְהָאַלְטָן די שְׁפָגָנוֹג פָּוֹן דער רְגָּע. עַמְּעֵץ האט בּוֹנְיָמָעָן אַ פָּעָסְטָן שְׁטוּסִים גַּעֲטָאַן מִיט אַזְוָבָּיָן אַיִן דער רִיפְּ: — אַיִּרְתָּ גַּעַהָעָרָט? דער טִישְׁלָעָרְ-רַעַסָּאָרָט האט אַרְיִינְבָּאָן?

קּוֹמָעָן אַ באַשְׁטָעָלָגָן אויף אַ מִילְאָן הַילְצָעָנָע קוֹלְיִיעָס! פָּוֹן דער זִית האט ווּרְט מִיט אַ צְעָגָסָן קוֹל גַּעַפְּרָעָגָט: — אַוְן אַיִּז גַּיְתָּ אַרְיִיסְגָּעָבָּן אַנְיִי אוּחָא אַכְּפָּרָא די «אַשְׁיְלָקָאַוּצָעָס», האט אִיר גַּעַהָעָרָט? ווַיְיַטְעַר אַ בִּיסְל האט מעַן זיך גַּעַטְרִיסְט מִיט פָּאַלִּיטִיק: — די עַגְּלָעָנְדָר מַאֲכָן אַן אַפְּעָנְסִיּוּעָ אַיִּין סִירִיעָ.

דער המון האט אויסגעזען, ווי ער ווּאלְט אַלְיָין אַרְאָפָּפָן זִינְעָן. גַּעֲוַיְנָעָן אַוְן מַאֲדָנָע רִידִי האָבָּן זיך אוּסְגָּעָמִישָׁט אַיִן דער לוֹפְּטָן: אַיבָּעָרְגָּשָׁלָגָן אַיִּינָס דאס אַנְדָּרְעָא, זיך דְּעַרְוּוֹדְעָרט. דאַ האט ווּרְט גַּעַמְּיְלָעָךְ דְּעַרְצִילָט ווּגְעַנְדָן דער נִיעָר דְּאַצְּיִעָא, וואָס ווּט אַרְיִיסְקָוָמָעָן: דָּארָט האט מעַן סְפָּאָזְמִירָט אַוְן זיך גַּעַקְאָרְטָשָׁעָט אַיִּין דְּרִיְיעָ. דאַ האט מעַן זיך אַבְּרָעְגָּעָבָּן די נִיסִּים פָּוֹן די «דּוֹשָׁאָלְקָעָס», דָּארָט האט מעַן גַּעַשְׁאָלָטָן מִיט בִּיטְעָרָעָ קְלָלוֹתָא.

— מעַן פִּירָט ווַיְיַטְעַר אַן אַנְטְּלָאַפְּעָנָעָם! — פְּרִיִּי מַאֲכָנְדִּיק דָעַם דְּרַכְגָּאָנָג. עַולְמָה האט זיך פָּוֹנְאָנְדָּרְגָּעְטִיְּלָט, פְּרִיִּי מַאֲכָנְדִּיק דָעַם דְּרַכְגָּאָנָג. צְוַיִּי פָּאַלִּיצְיָאָנָטָן זִינְעָן גַּעַגְּנָגָעָן פָּאַרְוִיס אַוְן הַינְּטָעָר זִי אַיִּז גַּעַגְּנָגָעָן דער פָּאַלִּיצְיָס מִיעָטָעָק דְּאַזְוּנְבָּוּרָג אַוְן גַּעַפְּרִיט אַונְטָעָרָן אַרְעָם אַפְּרוּיָה. זי האט גַּעַד טְרָאָגָן אַ לְאָגָּגָן, אַרְיְעָטָאָלִישָׁן שְׁלָאָפְּ-רָאָק, ווּלְכָעָרָה האט פָּאָרְבִּיק גַּעַמְּנִיעָט צְוַיִּשְׁן די טְוַנְקָעָלָע גַּעַשְׁטָאָלָטָן פָּוֹן המון. אִיר פְּנִים אַיִּז גַּעַזְעָן בְּלָוִיָּה בֵּין — אַסְקָּלְעָטִישָׁע מַעְסָקָע. אַנְשָׁטָאָט אוּגָּן האָבָּן זיך גַּעַזְעָן צְוַיִּי טְוַנְקָעָלָע, טִיפְעַע לְעַכְעָר,

פון וועלכע קיין בליך האט ניט אroiסגעליוכטן; ווי די שווארצאפלען וואלטן גע-
קוקט ארין, בית א羅יס. שארכ, ווי א געשרי, או געוווען דער רויט פון די גע-
פארבעט, סקעלעטישע ליפן. בונים האט גלייך דערקאנט מיעטעקס מוטער, זיין
געווועגעnum באלאבאס' וויב — די אקעטישע, שלאנקע פרוי, וואס פלעגט זיך
אמאל, זומער, באזויין אויפן באלאקן. איצט אוין זי געגאנגען אנגעשפארט אן
אָרְעַם פון איר זוֹן אָנוּ גַּעֲפֹצֶת די נַגְּלֵל פָּוּן דָּעַר פְּרִיעַר האָנְטָן אָן דָּעַר קְלָאָפַע פָּוּן
אייר שלאָפְּרָאָק. גיינדייך אוין, האט זי אויפגעחויבן דעם קאָפַע צו איר געוווקסיקן
זוֹן אָנוּ אִים אַנְגַּעַקְוּט מִיט די אויגנְלָעְכָּר, וואס האָבָן ניט געהאט קיין בליך. אָ
ליכט האט אָשְׁנִי גַּעֲטָאָן פָּוּן די דְּרָאָבָּנָץ, וואס אייר אַקְעַטְיְּשָׁר שְׂמִיכְלָה האָט
אנטפְּלָעְקָט צוֹוישָׁן די שְׂרִיְּעַנְדִּיקְ-גַּעֲפָאָרְבָּטָע לִיפָּן: — זַלְסָט בָּאָלְדָן נַאֲכּוּמָעָן,
מייטשו אָנוּ מִיטְבְּרָעְנְגָעָן אָשִׁיל מִיט וְאַסְעָר צָוּן וְאַשְׁן די פָּאָדָלָגָע... — זַי
הָאָט זַיְּ אַפְּגָעְשְׁטָעָלָט: — וּוֹיְ וְעַיְ אָסִיס? — מִיעַטְעַק האָט זי גַּעַשְׁלָעְטָפָט פָּאָרוּסִיס
אוֹן אָיר גּוֹף האָט גַּעַנוּמָעָן אוֹיסְזָעָן וְיַיְ דָּעַר גּוֹף פָּוּן אָ גְּרוּסִין שְׁמַאְטָעָ-מְאֻנְקִין. אָיר
קָאָפַע האָט זַיְּ גַּעַנוּאָרְפָּן אַיְן אָלָע זַיְּן אָנוּ וּוֹי זַיְּ וְאַלְסָט עֲרַשְׁת אִיצְט בָּאָמְעָרָקְט
דָּעַם עַולְם, וואס קוּקָט אוֹיף אָיר, האָט זי שלאָבָּרִיך גַּעַנוּמָעָן פָּאַכְעָן צוֹ אִים מִיט
דָּעַר פְּרִיעַר האָנְטָן אָנוּ שְׁקִין לְוִפְּטִיקָשָׁן אַיְן אָלָע רִיכְטוּנָגָען. זַי האָט זַיְּ צְעַלְאָכְט
אוֹן אָיר גַּעַלְעַטְעָר האָט גַּעַלְוְנוּגָעָן וְיַי דָּאָס גַּעַבְּלִיל פָּוּן אָ הִינְטְּכָע. אָרִיס אַיְן דָּעַר
קִיְּטָ פָּאָלִיצְיִיְּשָׁע הענט האָט גַּעַוְאָרָט אוֹיף אָיר אָנוּ מִיעַטְעַקָּן. אָדוֹרָך דָּעַם
פָּאָלִיצְיִיְּשָׁן שְׁפָאָלָעָר, האָבָן זַיְּ זַיְּ פָּאָרָהָאָלָטָן. זַי האָט פָּאָרוּאָרָפָן די הענט אָרוּם
מייטעקס האָלְדוֹן זַיְּ צְוַעַפְּרָעָט צוֹ אִים וּוֹי אָ גַּלְבְּטָע: — בְּיוּעָל וְוָאָרָטָן
אוֹיף דיְרָן האָטָעָל פָּאָרָאָדִי... נִיט וּוֹיְטָ פָּוּן עַטְוָאָל... — האָט זי גַּעַנוּאָרְפָּן דָּעַם
קָאָפַע מִיטָּן פָּאָרָלָאָשָׁעָנָם פְּנִים. דָּעַרְזָעָן די לְאָסְטָאִיטָאָס, האָט זַיְּ סְפָּאָזְמָאָטִיש
צְעַסְקָאָמְלָעָט.

— שטיל, מאמא, שטיל, — האָט דָּעַר יְוָנָג גַּעַרְעַבְּצָט. ער האָט אַרְאָפְּגָעָי
טרִיסְטָלָט פָּוּן זַיְּ אָיר שלאָבָּרִיך לִיבָּן עָוָן עַס אַיְבָּרְגָּעְטָרָאָגָן אוֹיף די הענט פָּוּן אָן
אָונְטָעְרָקְוּמוּנְדִּיקָן פָּאָלִיצְיָאָנָט. אלְיִין האָט עַר צְעוֹוָאָלָט צְוַעַפְּרִיָּוֹת צָוּם דִּיטְשָׁן
אָפְּיִצְּר, וְוָלְכָעָר אִיְּ, מִיט אָשְׁטָעְקָעְלָע אָין דָּעַר האָנְטָן. גַּעַשְׁתָּאָנָעָן בַּיִּם אַרְיִינִי
גַּאנְגָּ פָּוּן דָּעַר גַּעַבְּיִידָּע אָנוּ זַיְּ צְוַעַפְּרָעָט צְוֹ אִים דִּירָן
סָאָלְוִיטָרִיט, עַפְּעָס גִּיךְ גַּעַרְעָט, גַּעַבְּטָן, צְשַׁפְּרִיָּט די הענט, זַיְּ גַּעַעַפְּנָט אָנוּ פָּאָרָ
מָאָכָט אָין פּוֹיסְטָן. דָּאָס פָּאָלִיצְיִיְּשָׁע הִיטָּל האָט זַיְּ אִים אַרְיִפְּגָעְרָוָקָט וּוֹיְטָ אִיְּ
בְּעָרָן שְׁטָעָרָן אָנוּ אַנְטָפְּלָעְקָט זַיְּן גַּעַדְיִיכְטָן קָאָפַע האָרָ. דָּאָס פְּנִים האָט שְׁוֹוִיסִיק
גַּעַלְאָגָצָט, וּסְ וְוָאָלָט גַּעַוְוָעָן אָפְּלָאָקְרָט. ער האָט גַּעַרְעָט אָנוּ דָּעַר אָפְּיִצְּר
הָאָט בְּסָדָר גַּעַדְרִיָּט דָּעַם קָאָפַע אוֹיף נִינוּ; בִּינוּ עַר אִין כָּעָס גַּעַוְוָאָרָן אָנוּ אָפְּגָעָ
שְׁטוֹפְּט דָּעַם יְוָנָג מִיט אֹזְגָּה פָּוּן זַיְּ, אָוּ מִיעַטְעַק אִיז אָפְּלָגְעָטָן אוֹיף די
גַּעַשְׁלָאָסְעָנָע הענט פָּוּן זַיְּנָעָ קָאָלָעָגָן. ער האָט זַיְּ בָּאָלָד אַיְסָגְעָלִיכְט אָנוּ סָאָלוּ
טִירָט. ער אָפְּיִצְּר האָט אָנְגָּעוּזָיָן אוֹיף אִים מִיטָּן שְׁטָעְקָעְלָע אָנוּ די פָּאָלִיצִיסְטָן
פָּוּן שְׁפָאָלָעָר האָבָן פְּנוֹאָנְדָעְגָּעָשְׁלָאָסָן די הענט, גַּעַלְאָזָן מִיעַטְעַקָּן פָּוּן דְּרוּסִין אָנוּ
צְוַיְקָ פָּאָרָקְנוּפָט די קִיְּטָ פָּוּן פִּינְגָעָר.

די אויטאָס זיינען געווען פול און דער סאלדאָט האָט געמוות מיט כוה אַריינַ-
שטוֹפֵן יַאֲדוֹוִיגָּעֵן אַיִן אַיְבָּעֵם פֿוֹן זַיִ. עַר האָט פַּאֲרָמָאָכָּט הַינְּטָעָר אַיר די בַּרְעַטְעָרָ-
בָּאַרְיָעָרָע.

— גַּעֲוָאָלָד, זַאֲלָן זַי שַׁוִּין מַאֲכָן אַ סַּוְּףּ! — האָט אַ פַּרְוִי נַעֲבָן בּוֹנִימָעָן אַוִּיסָּ-
גַּעֲרוֹפָּן.

דַּעַר עַולְם האָט אַוְעַקְגַּעַקְוָט פֿוֹן די פַּאֲרָקְלַאְפָּטָעָ אַוִּיטָאָס ; אַומְפָּעִיק צַוְּצָ-
קוֹן, אַומְפָּעִיק אַוְעַקְצָגְגִּין. — מִשְׁמוּעָסְטָס'עַט אַרְיִינְקָמָעָן בַּרְקִעְטָן מִיט "לאַ-
פִּיקְסָן". נִישְׁתָּאָ וְאָס צַוְּ קָאָכָן, עַט מַעַן האָבָּן אַוִּיפָּ וְאָס צַוְּ קָאָכָן. — האָט עַמְּצָ-
איַן עַולְם גַּעֲפָרְהוֹת זַיִךְ פַּאֲרַדְעָן.

— עַז, די גַּאֲדְפּוֹנְקָטָן זיינען די בַּעַסְטָעָ זַאֲרָ, — האָט אַן אַנְדְּרָעָר אַונְטָעָרָ-
גַּעַהְאָלָטָן. — מַעַן גִּיטָּן מִיטָּן טַעַפְּלָאָן אַיִן צַוְּאָנְצִיךְ מִינְטוֹת האָט מַעַן אַפְּגָעָאָכָּט די
גַּאנְצָעָ סֻעָּוָה.

וַיַּיְתָּעָר אַ בִּיסְלָ האָט אַ יַּד זַיִךְ גַּעֲבִיְוָרָט אַוִּיפָּ אַ בִּישְׁטִיעָרָן : — אַן אַיר
קָעַנְטָ נִישְׁתָּצְקָוֹקָן דָּאָס אַלְזָן, וּוּרְ-זַשְׁעָרָהָט האָט אַיִיךְ גַּעַהְיִיסָּן קָוּמָעָן צַוְּ לִיְפָן?
די יַדְעַנְעָ אַיִן נִשְׁתָּשְׁוְלִידִיק גַּעַבְּלִיבָן : — אַונְ אַיר, זַעַ אַיךְ, האָט אַ פַּאֲרָגְעָנְגָן
צַוְּקָוֹקָן דָּאָס בַּיְלָד, הָא?

— זַאֲלָ נָאָר אַמְּעָרִיקָעָ אַרְיִין אַיִן קָרְגִּי. וּוּטָ מַעַן אַיבָּעָר נַאֲכָט גַּעַהְאָלָטָן
וּוּרָן, — האָט אַן אַפְּטִימִיסָּט, נִיט וּוּיטָ פֿוֹן בּוֹנִימָעָן, גַּעַטְרִיסָּט.
די מַאְטָאָרָן פֿוֹן די לְאָסְטָ-אוּטָאָס האָבָּן זַיִךְ צַעְהָדוֹשָׁעָט. דַּעַר עַולְם האָט אַוִּיפָּ
גַּעַשְׂוִידְעָרָט אַונְ זַיִךְ אַ וּוּגְ גַּעַטְאָן. די פַּאֲלִיצְיָאָנָן האָבָּן אַוְיָגְעָפְּלָאָכָּטָן די פַּאֲרָ-
קִיטְלָטָעָה העַנְטָ אַונְ גַּעַנוּמָעָן טְרִיבָּן דַּעַם עַולְם אַיִן אַלְעָ רִיכְטָוְנָגָעָן, צַוְּ בַּאֲפְרִיעָן
דַּעַם דּוּרְכָּפָּאָר. די וּוּגְעָנָרָהָט האָבָּן זַיִךְ שַׁוְּעָרָ גַּעַרְיָתָ אַונְ זַיִךְ צַוְּנִיגְפְּרָעָסְטָעָ גַּוְּ
פִּים אַיִן זַיִךְ אַשְׁפָּאָר גַּעַטְאָן אַוִּיפָּ צַוְּרִיקָעָ — וּוּי סְנָאָפָּעָ, בַּאֲפָלָן פֿוֹן אַ
פְּלוֹצִימִידִיקָן וּוּינָט. פֿוֹן צַוְּיִשְׁנָן די בַּרְעַטְעָר אַונְ אַיבָּעָר זַיִךְ האָבָּן זַיִךְ העַנְטָ מִיטָּה
גַּעַהְיִיבָן אַיִן דַּעַר הַוִּיךְ, צַוְּ רַעַכְתָּם, צַוְּ לִינְקָסָן, צַוְּ אַלְעָ פִּיר זַיִיטָן פֿוֹן דַּעַר וּוּלָטָן.
אַוִּיפָּ דַּעַר גַּאָס האָט זַיִךְ גַּעַמְאָכָּט אַ גַּלְוִוָּה. מַעַן אַיִן גַּעַלְאָפָּן צַוְּרִיקָעָהָטָים, צַוְּרִיקָעָן
דַּעַר אַרְבָּעָטָן. נָאָר די מַשְׁפָּחָה-מַעְנָשָׁן זיינען גַּעַגְעָלָפָּן די אוּטָאָס. — בַּיּוֹ די
לְעַצְטָעָ זיינען פַּאֲרָשְׁוֹנוֹגָן אַוִּיפָּ יַעֲנָרָ זַיִיטָ דְּרָאָטָן.

בּוֹנִים האָט זַיִךְ אַרְיִינְגְּעַשְׁלִיכִים אַוִּיפָּן גַּרְיִינְצִיגְ-פְּלָאָצָן. מִיט אַיִם זיינען גַּעַקוֹ-
מַעַן די טַרְעָגָרָס אַונְ וּוּגְעָרָס, וְאָס זיינען אַוִּיפָּ גַּעַוּוּנָן אַוִּיפָּ דַּעַר וּוּסְאָלָעָר גַּוְּסָ.
אַונְטָעָרָן פְּלִיטִיט, בַּיִּים קָאָסְטָן בְּעַוִּימָעָר, האָט זַיִךְ אַרְמָגְעָדָרִיטָיָה מִיעַטָּקָעָ רַאֲזָעָנִיָּה.
בַּעַרְגָּ. עַר האָט גַּעַהְאָלָטָן די העַנְטָ אַיִן די קַעְשָׁעָנָעָס אַונְ גַּעַקְאָפָּעָט אַ שְׁטִינְנָדָלָן. דָּאָס
פַּאֲלִיצְיִישָׁעָ הַיְטָל אַיִם גַּאֲדָלִיָּה גַּעַוּוּנָאָרְוִיְגְעָרָקָט אַיִבָּעָרָן שְׁטָעָרָן — אַיִן
פֿוֹן דַּעַר וּוּיִיטָן, האָט עַר אַוִּיסְגָּעָזָעָן אַיִינְגָּעָרָמְפָּעָנָעָר אַונְ קְלָעָנָעָר ; מַמְשָׁ וּיִ אַ
יִינְגָּלָן, אַ קִּינְדָּן, וְאָס שְׁפִילָטָן זַיִךְ מִיטָּן אַ שְׁטִינְגָּדָלָן. פֿוֹן דַּעַר בַּיּוֹרָאָ-בּוֹדָקָהָעָרָהָטָן אַוִּיפָּזָעָרָס. דַּעַר קַעְרָאָוָנִיקָעָן
אַיִזְוִיָּה אַוִּיפָּ אַיִם די בַּיּוֹרָאָלִיסְטָקָעָם. דַּי וּוּגְעָרָס. דַּי אַוִּיפָּזָעָרָס. דַּעַר קַעְרָאָוָנִיקָעָן
גַּעַזְעָסָן אַוִּיפָּ דַּעַר עַרְדָּה, הַינְּטָעָר דַּעַר בּוֹדָקָהָעָר אַונְ זַיִךְ גַּעַקְלִיטָן אַיִן שָׁאָטָן. קַיְינְגָּר אַיִן

זו מיעטען ניט צוגגענגן און בונים וואלט אויך ניט געווארט : וווען דער יונג וואלט אים ניט אויסגעומען אין די אויגן אווי קליאן און קינדייש. ער האט זיך צו אים פאמעליך דערנענטערט. ווי ער וואלט געהאַט האַלוצינאָזיס און געווארט בעסער זען מיט די צעפינטלטער, קורציצטיקע אויגן. ער האט געהערט ווי מען רופט אים נאָך : — «עֵי, וּוֹ גִּיסְטוּ?» — אָן — «אָפֶשֶׁר לְאָסְטוּ אִם צָרוּ?» אֲבָרְשָׁוֹן אִיז ער געשטאנגען פֿאָר מִיעַטָּעַן אָן גַּעֲפַרְעָלֶט : — כִּחְאָבְּ צָגוּזְעָן... דָּאַס אָמְגָלֶק.

מייעטען האט אויפגעהערט צו קאָפְּעָן דָּאַס שְׂטִינְדָּל אָן האט זיך פֿאָרְהָאַלְטָן. זיין פְּנִים, פֿאָרְשׂוֹץ אָן אויסגעקרימט, האט זיך אויפֿן קלְאָנג פֿוּן בּוּנִים קּוֹל אויפֿגְּעוּהָיִיבָן — אָן סְ'הָאַט אויסגעזּוּן, ווי אלְעָ מְוֻסְּקוּלָן וּוּלְאָטָן אויףְּ אִים לוֹז גּוּוֹאָרְן : אָזָא גַּעֲמִיטְלָעְכְּקִיטָּט האט זיך צַעְגָּאָסָן אַיְבָּעָר אִים. נָאָר אִין דָּעַם אוּגְּנָאָז בְּלִיק, אִין דָּאַס פְּנִים גַּעֲוָאָרְן אָן אַנְשָׁתָּאָט אִים, האט זיך בְּאוּזְּן אָ פּוּיסְטָן, וּוּאָס האט אָ שְׁפְּרִינְגָּג גַּעֲטָאָן גְּלִיךְ אוּרְךְ בּוּנִים קָאָפָּה. בּוּנִים האט דְּרָפְּילָט וּוּי עַפְּעָס שלְיִידְעָרָט אָן וּוּאָרְפָּט אִים — אָן פֿאָרְנוּמָן אָ מִין פֿישְׁטָעְנְדִּיקָן קוּוִיטְשָׁ, וּוּאָס האט זיך גּוּרִיסְן פֿוּן פֿרְעָמְדָן בְּרוּסְטְּקָאָסְטָן, וּוּאָס האט גַּעֲפְּרָעָסְטָן צוּ זִינְעָם. ער האט אלְיָין גּוּוֹאָלָט אַגְּהָיִבָּן צוּ וּוּאָרְפָּט מִיטָּן דָּי פּוּיסְטָן, כְּדִי זיך צוּ בְּאָפְּרִיעָן פֿוּן דָּעַר לאָסְטָן, פֿוּן דִּי קְלָעָפָּה, וּוּאָס זִינְעָן אִים באָפְּאָלָן פֿוּן אַלְעָ זִיטָן. נָאָר אָ קּוֹל, אַגְּנוּיִינִיק אִין אִים, האט האָרְבָּאָבָּא בְּאָפְּוּלִין : — «חַלְילָה וּחָס ! חַלְילָה וּחָס !» האט ער נַאֲכְעָגָעָבָן אָן גַּעַלְאָן דָּעַם גּוֹפָּאָרְפּוֹנִיקָן צוּ דָעַר עָרְד, אָן וּוּאָס מַעַר עַד האט זיך גּוּלָאָזָן, דָּאַס וּוּיְנִיקָּעָר האָבָּן דִּי קְלָעָפָּה וּוּיְגַעְטָאָן. אָן מוֹחָ אִיז גּוּוֹוּן לִיכְטִיק. מַחְשָׁבוֹתָה, שְׁאָרְפָּעָ וּוּיְדָרָאָטָן, האָבָּן גַּעַשְׁנִיטָן אִין אִים. «גּוֹט ! גּוֹט !» — האט דִּי שְׁוּלְד זיך גַּעֲפְּרִיטָן אָן ער האט גַּעֲפְּילָט וּוּי אָ וּוּאָרְעָם, זַוְּבָּעָר גַּעֲפִילָט צוּ מִיעַטָּעַן גִּיטָּאִיךְ אִין אִים.

מען האט לְסֹוף אָפְּגָעָרִיסְן דָּעַם בחור פֿוּן בּוּנִים אָן אִים גַּעַהְלָפָּן זיך אוּפְּיָ שְׁטָעָלָן. ער האט גּוּנוּמָעָן מִיט צַעְצִיטָעָרְטָעָ פֿינְגָּרְדָּי בְּרִילְן, וּוּאָס עַמְּעֵץ האט אִים דְּעַרְלָאָגָט אָן זיך בְּאָטְרָאָכָט אַוְנְטָאָרְטָעָ דָעַר זָוָן. בְּלוּזָן אַיִן גַּלְעִזָּל אִיז גּוּוֹוּן צַעְשָׁפָאָלָטָן. ער האט זיך פֿאָרְלִיגְּט אַיְבָּרְדִּי אַוְיָגָן אָן גּוֹזָעָן, וּוּיְמַעַן פֿירְטָמִיעָ צַעְקָעָן צוּ דָעַר בְּיוֹרָאִ-בּוֹדָקָע. דָעַר שִׁיקְלָדְקָעָר טְרָעְגָּר האט זיך דְּרָעְנְעָנְטָעָרְטָעָ צוּ בּוּנִים אָן : — גְּלִיבָּבָן מַעַר, דְּבִּיסְטָמַעַר מַעַר מְשֻׁגָּוָן וּוּיְדִי, וּוּאָס מַהְאָטָן אַוּוּקְגָּפְּרִיטָן ! — האט ער זיך גַּעֲכָעָסְטָן. דְּעַרְלָאָגָעָנְדִּיק אִים אָ גְּלָאָז וּוּאָסְעָר, אוּסְצָוּשָׁוּעָנְקָעָן סְפָּאָרְבּוּלְטִיקָּטָן מַוְּלָּה. — וּוּיְ קָעָן מַעַן אָ מְעַנְשָׁ אָזְוִי גִּינְן אַיִףְּ דִי גְּנָדוּרָוָן, הָעָ כְּפָרָעָג דָעַךְ ? נָאָךְ אָ וּוּנְדָעָר, ער האט דָעַר אַרְוִיסְגָּלְאָזָן אָ לְעַבְדִּיקָן פֿוּן דִי הָעָנָט. וּוּאָס אִיז דָאַס דִּין פֿאָרְשִׁיוּעָ עַסְקָל, הָעָ ? זַעַטָּאָס מְעַנְשָׁ אִיז צְעַבְּרָאָכָן, לְאָוּ אִים צְוָרוֹ, דָו בְּהָמָה, פֿעָרָד !

דרוֹיסְן, פֿוּן יְעַנְעָר זִיְטָ פּוֹלִיטָ, האט זיך גַּעַמְאָכָט אָ גַּעַלְוִיךְ : — דִי נִיְעָ דָאָ צְיַע אִיז אָרוֹסִים ! — האָבָּן זיך גַּעַטְרָאָגָן גַּעַשְׁרִיְעָן פֿוּן אַלְעָ זִיטָן. מְעַנְשָׁן האָבָּן זיך גַּעַיָּאָט צוּ דִי רַאְגָּעָס, וּוּי דִי פְּלָאָקָאָטָן זִינְעָן גּוּוֹוּן אוּסְגָּעָקְלָעָפָּט. פֿרוּיָעָן מִיט צְפָלְוִיְגָעָן פְּאָטְשִׁיְלָעָס, האָבָּן, וּוּי פִּיגְלְ-טְשָׁאָטָעָס, זיך גַּעַטְרָאָגָן אַהֲרָן אָן אַהֲרָר

אוֹן הַיִּתְעַר גַּעֲרָאָקָעַט. קִינְדָּעַר האָבָן אַרְוִיסְגָּעָהָאָפָּסְלָט פָּוּן דַּי הַיּוּר. זְקָנִים אוֹן זְקוֹנוֹת, אַנְגָּעָלָעָנֶט אָן שְׁטוּקָנֶס, האָבָן גַּעֲדָרָעָפְּשָׁעַט גִּיךְ, גִּיךְ; שְׂטִין גַּעֲבָלִיבָן, אַפְּגָעָן סְאָפָּעָט אוֹן וַיִּתְעַר גַּעֲדָרָעָפְּשָׁעַט. אוֹיבָן, אַיְן קַעְגָּנָאַבְּעָרְדִּיקָן הוֹיזָן, האָבָן זַיְדָרָעָט פֻּעַנְצָטָעָר אַיְפְּגָעָפְּרָאָלָט. פָּוּן אָוֹנְטָן האָט מַעַן אַרְוִיסְגָּעָשָׁרִיגָּן: — צְווֹיִי הַונְּדָעָרָט גְּרָאָם אַיִּיל, הַונְּדָעָרָט גְּרָאָם קַאַשָּׁע, הַונְּדָעָרָט גְּרָאָם צּוּקָעָר, פִּינְף אוֹן זַיְבָּצִיךְ גְּרָאָם מַעַל... קָאוּוּ... זָאָגָּא...
פָּוּן אוֹיבָן האָט מַעַן אַרְאָפְּגָעָשָׁרִיגָּן: — וַיְיִפְּלֵל מַאְגָּאָרִין? וַיְיִפְּלֵל פַּעַדְדָּה-

פְּלִישָׁ? וַיְיִפְּלֵל גְּרוּפִין? וְאָסָם הַעֲרָט זַיְדָרָעָט קַאָרְטָאָפָּל?
פָּוּן אָוֹנְטָן האָט מַעַן אַרְוִיסְגָּעָשָׁרִיגָּן: — קַאָרְטָאָפָּל וַיְעַט זִיכָּעָר זַיְן בַּיְּדָעָר אַנְדָּעָרָר רַאֲצִיעָ.
— אָוֹן דַּי רַאֲצִיעָ בְּרוּיטָ, וַיְיִגְּרָוִיס?

*

אוֹיף מַאְגָּז זַיְנָעָן זַיְיִגְּזָעָן אַיְן שְׁלָאָפְּחִידָרָר פָּוּן דַּעַר דִּיכְטָעָרִין שְׁרָה סָאָז
מַעַט, וְאָסָם דַּי קַאָלָעָגָן האָבָן זַיְדָרָעָפְּשָׁעַט שְׁרָה בַּת טּוּבִים. דָאָס צִימָעָר אַיְן גַּעַוּעַן
קְלִיָּין, אַבָּעָר עַס האָט אַלְעָמָעָן אַרְיִינְגָּנָעָנוּמָעָן אָוֹן גַּעַמְאָכָט פִּילָן בָּאָקוּום. אוֹירָפָּרָזָן
בַּיְּדָעָ בְּעַטָּן זַיְנָעָן הַאֲלָב גַּעַלְעָגָן, הַאֲלָב גַּעַוּסָן דַּי שְׁרִיבָעָר. אַ פָּאָרָה
נוּמָעָן דַּי אַלְטְּפָרָעָנְקִישָׁעָ שְׁטוֹלָן, וְאָסָם זַיְנָעָן גַּעַוּוּן אַיְבָּרְגָּעָצִיָּוָן מִיטָּשׁוֹוָרָצָן
לַעֲדָעָר. אוֹיף דַּי וַיְעַנְתָּ זַיְנָעָן גַּעַהְגָּנָעָן פָּאָטָאָגָרָאָפָּיָעָס פָּוּן דַּעַר דִּיכְטָעָרִינָס
פָּהָה, פָּוּן אִידָּעָ קִינְדָּעָר, פָּוּן שְׁרִיבָעָר-גְּרוּפָעָס. אוֹיף אַ קְלִיָּין, קְרוּם טִישָׁל אַיְן
גַּעַשְׁתָּאָגָן אַ קְרוּגָמִיט וַיְאַסְעָר אָוֹן אַרְוָם אִים קְלִיָּינָעָ טַעַפְעָלָעָד פָּוּן אַלְעָרְלִיָּן
קְאָלִירָן. דַּי הַיְּזָא אָוֹרְפָּרָעָגָן פָּוּן פָּאָרְגָּאָגָנָעָנוּמָעָם טָאגָ אַיְן גַּעַלְעָגָן אוֹיף דַּי דָוִיטָעָ
אַפְּגָעָמָטָעָרָטָעָ פָּנְיִמְעָרָפָן דַּי פָּאָרְחָאָמָלָעָ: זַיְעָרָעָ הַעֲמָדָעָר אוֹיסְגָּעָטָרָגָעָט, צַעַּ
קְנוּפָלָט אָוֹנְטָעָרָן הַאֲלָדָה, דַּי אַרְבָּל — אַרְיוֹפָעָשָׁאָרָצָט. בְּלוּזָן דַּי פָּאָטָעָסָעָ הַאָט
אוֹיסְגָּעָזָעָן זַיְיִגְּזָעָן זַיְיִגְּזָעָן: אַ קְיִלָּעָ פְּרִישָׁקִיָּת האָט גַּעַטְעָמָט פָּוּן אִירָ דְּרָאָבָנָעָ,
זַיְבָּרָעָר גַּעַשְׁתָּאָלָט. אִירָ מִידְלִישָׁ-בָּאָבָעָדִיקָן פָּנִימָל, אַיְבָּרָ וּוּלְלָן דִּינָעָ קְנוּיָטָשָׁן
הַאָבָן זַיְדָרָעָגָן אַיְן אַלְעָרְגָּוּנָגָן, וַיְיִפְּלֵל דַּעַרְמִימָעָרָפָן אַיְן דִּינָעָמָן
אוֹיסְגָּעָזָעָן זַיְיִגְּזָעָן זַיְיִגְּזָעָן: דַּי טּוֹנְקָל-בְּרוּוֹנִינָעָ האָרָ, קְרוֹצָגָשָׁוִירָעָנָעָ
אַיְבָּרָגָעָוּ אַרְפָּעָנָעָ מִיטָּא סְךָ זַיְלָבָעָר פָּעָדִים, הַאָבָן צְוָאָמָעָן מִיטָּ דַּעַר מִידְלִשָׁעָר
גַּוְשִׁיּוֹקָעָ, שְׁטוֹדָאָם אַרְוָמָגָעָנוּמָעָן אִירָ קְלִיָּינָעָם קָאָפָּ.

זַיְיִגְּזָעָן אַוְנְטָעָרָן אַפְּעָנָעָם פֻּעַנְצָטָעָר אָוֹן דַּעַר פֻּעַנְצָטָעָרְדָּאָם האָט אוֹיסְ
גַּעַוּעַן אַיְנְצָרָעָמָעָן אִירָ הַאֲלָבָן קְעָרְפָּעָר. אַוְנְטָעָרָן אִירָ, זַיְיִגְּזָעָן אַ הַיְּנָטָעָר גְּרוּוֹנָמָן,
הַאָט זַיְדָרָעָגָן אַ שְׁטִיקָ פָּוּן דַּעַר קַעְגָּנָאַבְּעָרְדִּיקָעָר מַוְיָּעָר, אַ שְׁוֹוָאָרְצָעָר דַּאָּד
מִיטָּא צִיגְלָעָנוּמָעָן קְוִיְמָעָן אָוֹן אַיְבָעָרָן אִים: — אַ בְּרָעָלָה הַיּוּלָ, אוֹיף וּוּלְלָן דַּעַר
טָאגָ האָט זַיְדָרָעָגָן. פָּוּן דַּעַר זַיְיָתָ, הַאָבָן דַּי פֻּעַנְצָטָעָרְפָּלִיגָּל, פָּאָרְקִיּוֹטָלָ צָוָם
דְּרוֹיְסָן אַדוֹיָס, קְרוּם אַפְּגָעָשָׁפְּגָלָט דַּי שִׁיפָּעָ, כְּמַעַט לְעָרָעָ גָּאָס, צְוָאָמָעָן מִיטָּא
שְׁטִיקָ פָּוּן אַיְבָּרָגָעָרָטָן הַיּוּלָ. קִיְיָן וּוּינְטָל האָט דַּי שְׁוַיְבָּנְפְּלִיגָּלָעָן נִיטָקִיָּן דַּי
גַּעַטָּאָן.

דער צוֹזָאמַעֲנֶרְעָף, פונקט ווי פִּיל אַנדְעָרָע — אֵין נִיט גַּעוּזָן אֲפְגַעַשְׁמָועָסֶט. אלַיְין זַיְבָּעָן זַיִי גַּעֲקוּמָעָן, — נִיט צַו לַיְעָגָעָן אָוֹן נִיט צַו הַעֲרָן קִיְּין לִידָעָר — נָאָר סְתָמָ, צַו זַיִן צַוּזָאמַעַן מִיט שְׁרָהָן אָוֹן זַיִךְ דָּעַרְפְּרִישָׂן מִיט דָעָר לִיבְלָעַכָּר קִילְקִיטָי, וְזַאֲסַ האָט גַּעֲטָעָמֶט פָּוֹן אַיר. אָוֹן דָּאָךְ האָבָּן זַיִי אַלְעָעָט גַּעֲהָאָט מִיט זַיִךְ בָּאַשְׁרִיבָעָנָעָן. זַיִטְלָעָד פָּאָפִיר, פָּאַרְשָׁטָעָקָט אִין בּוֹזָעָם-קַעַשְׁעָנוּ, אִין דִי הוַיּוֹן-תַּאֲשָׁן, דִי מַאְלָעָרָס, וּלְאָדִימִיר וּוַינְטָעָר אָוֹן גּוֹטְמָאָן, האָבָּן גַּעֲהָאָט נַעֲבָן זַיִךְ דִי צִיכְּנִ-בְּלָאָקָה, מִיט וּלְלָעָבָן זַיִי האָבָּן זַיִךְ קִיְּין מַאל נִיט גַּעַשְׁיָדָט. פָּוֹן וַיְעָרָעָ קַעַשְׁעָנָעָסֶט האָבָּן אַרְוִיסְגָּעָי סְטָאַרְטָשָׁעָט בְּלִיְּעָרָס אָוֹן שָׁאַכְּטָלָעָן מִיט קְרִידְלָעָן.

בּוֹנִים בְּעַרְקָאָוִיטִישָׂ האָט אוֹיְךְ גַּעֲהָאָט אִין קַעַשְׁעָנָעָ דִי פָּאָר לִיְּדִיקָע זַיִטְלָעָד פָּאָפִיר אָוֹן דָעַם צְעַבְּסָעָנָעָם בְּלִיְּעָרָ, וְזָאָס עַד האָט אוֹיְךְ לַעֲצָמָנָס אַרְוִמְגָעָטָרָאָגָן מִיט זַיִךְ. דָאָס מַאל האָט עַד נִיט גַּעַפְּלָט, וַיְיַעַת דִי פְּרִיעָרְדִּיקָעָ מִסְּבָוָתָ, אָז עַד האָט נִיט קִיְּין רַעַכְתָּ דָאָ צַו זַיִן, וַיְיַלְלָ דָאָ קְוּמָעָן זַיִךְ צְנוּנָהָגָן נָאָר דִי, וְזָאָס שָׁאָפָן. הַיְּינָט האָט עַד גַּעַפְּלָט דָעַם דִּיכְטָעָר אִין דִי נִיט-בָּאַשְׁרִיבָעָנָעָן זַיִטְלָעָד האָבָּן שַׁוִּין גַּעַלְעָבָט מִיט דִי וּוּרְטָעָר, מִיט וּלְלָעָבָן עַד וּוּט זַיִי אַמְּאָל — אַיִּין אַמְּוֹלְדִּיקָעָר רְגָע — בְּאַדְעָקָן. דָעַרְפָּאָר האָבָּן אִים דִי פִּס הַיְּינָט אַלְיְין אַרְיִינְגְּעָפִירָט צַו גּוֹטְמָאָגָן אָוֹן דָאָס האָט עַד אִים הַיְּינָט מִיטְגָּעָנוּמָעָן אַהֲרָר. עַד האָט זַיִךְ גַּעַנְיִיטִיקָט אִין דָעַר לוֹפְּט פָּוֹן אַט דָעַם צִימָעָר, אִין דָעַר אַנוּזְוָהָנִיתָ פָּוֹן שְׁרָהָן אָוֹן פָּוֹן דִי אַנְדָעָר, וְזָאָס שְׁרִיבָן יָאָ. עַד האָט גַּעַהָאָפָט, אָז דָאָס זַיִן דָאָ וּוּט אִים הַעֲלָפָן; הַעֲלָמָן זַיִן אַנְגָּעָלָאָדָן גַּעַמִּיט, וְזָאָס אִיזָּוּ גַּעַוּזָן וְזָיִן אַנְגָּעָלָאָזָעָנָר בְּאַלְאָן, וּלְלָעָבָר בְּעַנְקָט צַו דָעַר שְׁפִילָעָ, וְזָאָס זַאָל אִים אַוְיְשָׁטָעָן אָוֹן בְּאַפְּרִיעָיָן פָּוֹן דָעַר פּוֹלְקִיטָ.

אַ שָׁהָא אָוֹן צַוְּיִי זַיְבָּעָן זַיִי אַזְּוִי גַּעַוּזָסָן; גַּעַטְרוֹנְקָעָן וּוּאַסְעָר פָּוֹן דִי פְּאַרְבִּיקָע טַעַפְּלָעָד אָוֹן פְּאַרְבִּיטָן גַּעַצְיִילָטָן וּוּרְטָעָר, שְׁטָמְלָעָנִישָׂן. בִּזְוֹ אַין דִי העַנְטָ פָּוֹן אַיְינָסָפָן פָּוֹן זַיִי האָט זַיִךְ בָּאוֹזָוָן אַ זַּיִטְלָפִיר, וְזָאָס עַד האָט גַּעֲהָאָט אַרְוִיסְצָוְנוּמָעָן פָּוֹן קַעַשְׁעָנָעָ — אָוֹן שַׁוִּין האָט עַד גַּעַלְיִינְטָן אַלְיִידָ, וְזָאָס עַד האָט נָאָר וְזָאָס גַּעֲהָאָט אַנְגָּשְׁרִיבָן: וּוּעָגָן דָעַר אַרְוִיסְשִׁיקָוָגָן פָּוֹן דִי גִּיסְטִיקִ-קְרָאנְקָע ; אַ קְוִץִ-שְׁוָהָהָדִיקָע, גַּעַרְגָּמָטָעָ בְּאַשְׁרִיבָוָגָן. נָאָר דָעַם וַיְיַעַת עַד האָט פְּאַרְעָנְדִיקָט לִיְעָנָעָן, זַיְבָּעָן דִי פְּנִימָעָר פָּוֹן דִי אַנוּזְוָנְדִיקָע גַּעַוּאָרָן נָאָר אַוְיְסְגָּעָרִימְטָעָר, נָאָר רְוִיטָרָה. זַיִי זַיְבָּעָן אַרְיִינְגְּפָאָלָן אִין אַלְאָגָג, שְׁוּעָר שְׁוּיִיגָן.

דָעַר מַאְלָעָר וּלְאָדִימִיר וּוַינְטָעָר אִיזָּוּ גַּעַזְעָסָן אַיִּיךְ אַן אַלְטִי-פְּרָעָנִישָׂן בְּעַנְקָל — דִי שְׁוֹאָרְצָעָ פְּעַלְעִינָעָ, אַיְבָּעָר זַיְבָּעָן אַקְסָלָעָן, דָעַר אַרְוִיסְטִי-יְעָנְדִּיקָעָר הַוִּיקָּעָר אַנְגָּשְׁפִּיצָט וְזָיִא שְׁוֹאָרְצָעָ גַּעַשְׁרִי אִין דָעַר שְׁטוּמְקִיטָ, מִיט אַמְּאָל זַיְבָּעָן זַיִנָּעָ צַוְּיִי בְּלִיכְעָבָן העַנְטָ מִיט דִי לַאֲנָגָעָ פִּינְגָעָר אַרְוִיסְגָּשְׁפָרְוָנָגָעָן פָּוֹן אַונְטָעָר דָעַר פְּעַלְעִינָעָ, וְזַיִוְיִי אַיְבָּעָר-גַּעַשְׁרָאָקָעָנָעָ פִּיגְגָל פָּוֹן אַגְּשָׁטָט. עַד האָט אַנְגָּשְׁפִּיצָט דִי נָאָר אִין דָעַר רִיכְטָוָגָן פָּוֹן שְׁרָהָסָמָעָט : עַד — אַ שְׁוֹאָרְצָעָרָ רְוִיבִ-פִּיגְגָל, זַיִ — אַ מִילְדָעָ טּוּבָ, זַיְבָּעָן זַיִי האָבָּן זַיִךְ גַּעַשְׁאָנְקָעָן. זַיְעָרָעָ אַוְיָגָן, זַיְבָּעָן — גַּעַשְׁרִי, אַיְרָעָ — שְׁטִילְקִיטָ, האָבָּן זַיִךְ פְּאַרְקִיטָלָט אָוֹן גַּעַוּאָרָן אִין בְּלִיקָן.

דער מאלער גוטמאן האט זיך אָ רוק געטאן אויפֿן בענקל און אַרוּיסְגֶּשׁ פְּלָאַצְטַן: — אָפֵשֶׂר אִיז גָּאָר דַּי עַסְטָעַטִּישׁע דַּעֲקָרָאַצְיָע... דַּי לַיְטָעַרָּאַרְישׁע בְּלִימָעַ לעַךְ... אָפֵשֶׂר אִיז דַּאס אַזְּנָד ?
וּוֹינְטָעַרְסַטְסַל אַנְגָּעַ טַשְׁוְפְּרִינְגַּע האָט זִיךְ צַעֲדָרִיְיסְלַט. עַד האָט טְרוּוּרִיךְ אַשְּׁאַקְל גַּעֲטָאָן דַּעַם קָאָפְּ צַו גּוֹטְמָאָגָעַן: — אָעוֹרְ הַאָסְטוֹ מִידְ פָּאַרְשָׁטָאַגְּעַן, האָ, גּוֹטְמָאָן ? — אָונְ ערְ האָט זִיךְ צְוִירִיךְ גַּעֲוָאנְדַן צַו שְׁרָה סָאמָעַט, וּוְ ערְ וּאַלְטַ גַּעֲרָעַדְטַ נָאָר צַו אַיר: — גָּטַ, לְאִמְרָ נִיטְ רַעַדְנוּ וּוֹעַגְןַ זִינְדַ, דַּי פְּרָאָגָעַ אִיז, צַיְ וּוֹעַן מִיר דַּאס באָזְ וּוֹסְטוּנִיגְקַן, אָדָעָ, צַיְ וּוֹאָרְפַּט זִיךְ דַּי רַעַאלִיטַעַט-אָזְיַ אָן אוֹפְּ אָונְדַן, אָזְ מִיר וּוֹעַרְ דַּעַרְתְּרוֹנְקַעַן אָן אַיר ? אָיז מִין אָוִיסְפִּיר... אָזְ אוֹבִיךְ וּוֹאָרְפַּט זִיךְ זִיךְ אָן דַּעַרְ טְרִינְקַט אָונְדַן, דַּאְרְפַּט מִיר זִיךְ אָוִיסְלַעַרְבַּעַן שׂוֹמִימַעַן אָין אַיר אָן אַיבְּעַר אִיר.

ויל איב מיר טען דאס באווסטזיניק, פארשטייען מיר פשות ניט אונדזער פונקץ' ציע, פארשטייען מיר זיך אלין ניט. ויל אונדזער חוב אייז צו שאפּן... א羅יסצ'וּ בענגן דעם עיקר אוֹן לאָן די דעטאלן פֿאַר די קראניקערס אוֹן צְרוֹנוֹתִישְׁריִי בערט. אונדזער חוב אייז צו אַנטְפְּלָעָן דעם אַנדְרָעָן אַמְתָּה: ניט דעם פֿוֹן פֿאַקְּטָן, נאר פֿוֹן דעם, וואָס אייז הינטער די פֿאַקְּטָן, אָמוֹזעָבָּאָר פֿאַר אַוְיגּ פֿוֹן אַנדְרָעָן. מיר מוז אָראָפְּלָאָן זיך טִיף, אָוֶיפהִיבְּן זיך הוֹיך, אָוֶועָקְּלָאָן זיך ווּיט, כְּדֵי צו זען אַנְיָן דערער. בעסער. אָודָאי אָיָן דאס מְשָׁאַבְּדָר די כּוֹחוֹת... אַבעָּר דאס מוֹעֵס זיך. אָונְן מִינְטָן נִיט, מִינְעָטָן טִיעָרָע, אָוּ אַיך בִּין... כְּבִין פֿוֹנְקָט אָזִי ווי אַיר. אַבעָּר דעם טאג, ווֹעֵן כְּיוּלָּעָדְרָגִיכְּן צו אַט דער מְדָרָגָה, ווֹעֵל אַיך זיין צְפְּרִידָן מִיט זיך אָן...

גוטמאן האט אַים ווּידער אַיבְּערְגָּרְטִין: — דו מִינְסָטָטָאָקָע, אָוּ יַעֲדָר אַיְינְעָרָע פֿוֹן אַונְדוֹן מוֹעֵן האָבָּן דִּינְגָּעָ צְילָן אָוּן דִּינְגָּעָ אַמְבִּיצִיעָס? אַיך, לְמַשְׁלַׁח, האָלָט דּוּקָאָ, אָוּ פֿאַרְאָאַיְיבְּקָוּן יְעָזָן מִינְגָּסָטָן דַּעֲטָאָל פֿוֹן לְעָבָן, אָיָן די העַכְּסָטָע אַמְבִּיצִיעָ. אָוָבּ מִין אַרְבָּעָט ווּעָט דּוּרְבִּי ווּרְעָן אַיך דאס, וואָס מַעַן רַופְּטָקָן קָוָנסָט, אָיָן מהִיכָּאָרְתִּיתְ... אַבעָּר דער עִיקָּר אָיָן לאָן אַדְקָומָעָנָט... אַ פֿינְקְטָלְעָכָן, דעם פֿינְקְטָלְעָכָסָט... ווּינְטָעָר האָט אַים דּוּרְכְּגַעַשְׁטָאָקָן מִיט זִינְגָּעָ טַוְנְקָעָלָע, מִוְּיַזְקָאַיְבְּרָגְעָשָׂרָאָרְךָ קָעָנָע אַיְגָּן: — אָן אַיְפְּטָאָן דּוּרְמָיִיט וואָס? לאָן אַדְקָומָעָנָט? זִינְגָּעָ מִיר שָׁוִין זִיכְּרָ, אָוּ דאס, וואָס מִיר ווּלְעָן לאָן נַאֲך זיך, ווּט בְּלִיבָּן? אָוָבּ אַבעָּר מִיר ווּלְעָן שָׁפָּאָן אַמְתָּע ווּעָרָק, ווּלְעָן מִיר בְּרֻעְנָגָן הַיְלָוָגָּפָר זיך אָונְן אַיך פֿאַר אַונְדוּרָעָ ברְדָעָר, דָא אַיְפְּן אַרט; פֿאַר דעם גַּעַטְאַיִיד, וואָס ווּכְט גַּטָּ; וואָס זִינְגָּעָ תְּפִילָות זִינְגָּעָן מִיד גַּעַוָּאָרָן. נִיעָתְּפִילָות מִזְנָעָן מִיר שָׁפָּאָן: שְׁטָאָרְקָן זִי מִיט דעם כּוֹחַ, וואָס קָוָנסָט קָעָן גַּעַבָּן. די לְאַטְיַיְנָעָר זָאָגָן טַאָקָע «אַיְנְטָעָר אַרְמָאָ סִילְעָנָט מַזּוּעָ». אַין צִיְּתָ פֿוֹן קָרְגָּ שְׁוּיְיגָן דִּי מַזּוּעָ. אַבעָּר נִיט בַּי אַונְדוֹן. מִיר זִינְגָּעָ נִיט אַיָּן מַאְל גַּעַוָּעָן «אַיְנְטָעָר אַרְמָאָ» אָונְן אַונְדוּרָעָ מוֹזָעָס הַאָבָּן גַּעַבָּלָט. גַּרְאָד מִיט אַונְדוּרָעָ יְסָוִרִים הַאָבָּן זִי זיך גַּעַנְעָרָט. אַיך דָא וּאָלָטָן מִיר גַּעַקְאָנְטָן זִיִּין קָאָנְאָרִיקָעָם, וואָס זִינְגָּעָן אַמְשָׁעָנָסָטָן אַיָּן דער שְׁטִיגָּ, ווֹעֵן מִיר וּאָלָטָן גַּעַוָּעָן קָלְאָרָעָר בַּי זיך ווּעָגָן דעם חֻבָּ, וואָס רַוְת אַוְיך אַונְדוֹז...

גָּאָלָד, דער מַחְבָּר פֿוֹן פֿאַרְגָּעָלְיִיעָנָטָן לְיהָ, האָט זיך אַטְרִיסְטָל גַּעַטָּאָן אָוּיפּ־גַּעַשְׁפּוּנָגָעָן פֿוֹן בענְקָלָל: — אָן דּוּרְעָרְדָט מִיט די קָאָנְאָרִיקָעָם, ווּינְטָעָר! אַיך ווּלְנִיט זִינְגָּעָן שִׁיִּין, דו פֿאַרְשְׁטִיטְטָט? — זִיְּן פְּנִים אָיָן גַּעַוָּעָן טַוְנָקָל, פּוּרְפּוּר אָונְן פֿוֹנְקָעָן הַאָבָּן גַּעַשְׁפּרִיצְטָ פֿוֹן זִינְגָּעָ גַּעַוָּיְנְטָלְעָדָ רַוְיקָע אַיְגָּן: — וואָס פֿרְעָדִיקָסְטוּ אָוּוִי פְּילָ, האָ? סִיגְעָפְּלָטָ דִּיר נִישְׁתָּמִין לִידָ? גַּעַפְּלָטָ עַס דִּיר נִישְׁתָּמִין. בֵּין אַיך בְּדָלוֹת! אַבעָּר אַ וְיִ-גְּעָשָׁרִי אָיָן עַס? זָאָגָ מִיר, אַ וְיִ-גְּעָשָׁרִי אָיָן עַס? וואָס האָסָטו זיך צְעָדָרָשָׁט, ווי דו וּאָלָטָן גַּעַלְעָטָט אַוְיך דער לבָּנָה, האָ? די מְשָׁוְגָעִים האָסָטו מַעַן גַּעַפְּרִיטָ צו שִׁיסָּן, צָוּמָ שְׁעָכָטָן! גַּעַם דִּיר דאס גּוֹט אַרְיִין אָונְן שִׁעְמָעָן מְעָגָסְטו זִיך בעסְעָר!

— טָא פֿאַר וואָס האָסָטו גַּעַרְאָמָט דִּינְגָּעָ שְׁוֹרָות אָונְן זִיִּ פֿאַרְזָאָרגָט מִיט אָזָא שִׁיְּנָעָם קָאָטָאָרִינְקָעָ-רִיטָעָם, אָפְּשָׁר וּוּסָטוּ מִיר זָאָגָן? — האָט ווּינְטָעָר זיך נִיט

געלאנ. — דו דארפט זיך בעסער שעמען. מאכו ביליקע לידער פון אוֹ אָומְגָלִיק, דערצו נאָך אוֹיֶף דער הייסער מינוט. איז אָ גַּרְעַסְפָּרָע שָׁאנְדָע.

— ביליק ? ! דאס ? ! — גאלד האט, אוֹיסְטָר זִיך, זיך געשלאגן מיטן פָּאַפִּירַדּ זייטל אַיבָּעֵן ברוטקָאַסְטָן: — סְהָאַט אַרוֹיסְגָּעוֹינְגָּט פָּוּן מִיר. סְהָאַט אַרוֹיסְגָּעָז יָמְעַרְתּוּ! נאָר צוּ וּמְעַן רַעַד אַיך דָּא? דִּיר אַיז צוּ שָׂוּוֹל אָוֹן דוּ בִּיסְטָן צוּ קָאַלְטָן, דאס צוּ דַּעֲרַפְּיָלָן!

— אַבְּעָר, אָוּ מעַן קָאָן מִיט דִּינְעָעָלְעָד לִידְעָר דָּעַרְשִׁיקָט וּוּרְעָן, האָב אַיך יָאָגַּדְעַלְתּוּ, — האָט ווִינְטָעָר אִים אַפְּגַּעַעַנְטָפָּרָט.

— אַט דאס אַיז עַס טָאַקָּע. אָזָא צְצָעָנָע! דָּעַרְשִׁיקָט זָאָל מְעַן וּוּרְעָן, וּוּנְעָן לִיְיָעַנְטּוּ דָּא!

— בין אַיך דִּיר מַוחְלֵל דִּין לִידּוֹ. אַיך ווּיל אַטְעַמְּנָע אָוּן לְעַבְּנָן. אַוִּיב בִּיסְטָן נִיטָּקִין. כְּרָאַנְיקָעָר אָוּן נִיט סְתָמָאָגָר אַגְּרָאַמְּעָן-מַאְכָעָר, מוֹזְדָּקָנָה מִיטָּטָוִיט, האָבָן לוּפְטָן. אָוּן נָאָר נָאָר אָז אַגְּגָעַבְּלָאַזְעָנָע פְּרָאַזּוּ: עַס מוֹזְדָּקָנָה מִיטָּאַיְבִּיקִיתָן. סְמוֹנוֹ גַּעֲבָן אַפְּרִישׁוּנִיט בְּלוּוִי צְוּ דָעַם גְּרוּוֹלִין, נָאָר צוּ אַלְעָגְרוּלִין; נִיטָּצְוּ דָעַם גַּעֲגַעַבְּנָנָם גַּעֲטָאִים-מַאְמָנָנָה, נָאָר צוּ דָעַר מַעֲנְטָשְׁלָעְכָּר גְּרוּלִידִיקִיט בְּכָלְלָן, יָא, גָּאָלָד, דוּ אָוּן אַיר אַלְעָגְרוּלִין דָא — הָאָט עַר זִיך אַרוֹמְגָעָקוּטָן, — אַיר קָעַנְטּוּ זִיך דָרְיִינְעָן מִיטָּדִי נְעַזְעָר אַוִּיחָד מִין פְּרָעָדִיקָן, אַוִּיחָד מִין אַזְוִי גַּעֲרַפְּעַנְעָרָר פְּרָאַנְאַלָּאָגָן... נָאָר פָּאָר מִיר אַיז קָלָאָר וּוּדָעַר טָאָגָן, אָז מִיר, יָא, מִיר קִינְסְטָלָעָר, מוֹזָן דָוְרָכָן גַּעַטָּאָר, זָעָן דאס לעַבְּנָן בְּכָלְלָן, דָעַם מַעֲנְטָשְׁתָּבָן בְּכָלְלָן. פָּוּן דָעַם בְּלָוְתָּן אָן יְסוּרִים, וּוָאָס...

— עַד, דוּ ווִיסְטּוּ נִישְׁטָן, וּוָאָס דוּ רַעַדְסְטּוּ! — הָאָט גָּאָלָד אַמְּאָך גַּעַטָּאָן מִיטָּדָעָה האָגָּנָט; אַרְיִינְגַּעַשְׁטוּפָט דאס פָּאַפִּירַד אַין קַעַשְׁעַנְעָן אָוּן זִיך צְרוּרִיק אַוּוּקְגָּעָז עַצְמָתָן. — דִּי מַעְשָׁה מִיט דִּיר אַיז, — הָאָט עַר בִּיסְטָיק צְוַעַגְעָבָן, — וּוָאָס דוּ האָסָטָן נִיטָּקִין דָרְיִי אַוִּיגָן. האָסָט קִין אַיִּינְסָן אַוִּיךְ נִישְׁטָן. אָוּן הָאָרֶץ אָוּן גַּעַפְּלָה האָסָטָן אַפְּלִילָן נִיט אַזְוִי פְּאַיל... קִין שְׁמַעַק טָאַבָּאָק.

וּוִינְטָעָר הָאָט אַוִּיפְּגַּעַהוּבָן בַּיּוֹדָע צְעַשְׁפְּרִיטָעָה העַנְטָן קָעַגְּנָן גָּאָלָד פְּנִים: — האָה, האָה! — הָאָט עַר אַרוֹיְסְגַּעַה קָעַטָּעָט. — דוּ מִינְיָסְטָן, גָּאָלָד, אָז אַיך ווִיסְטּוּ נִיטָן, וּוָאָס דִּינְגָּעָלְעָדָעָלְעָזָעָז צְוּ מִיר זִינְגָּעָן... וּוָאָס עַס שְׁטָעַקְטָן אַוְנְטָעַר דָעַם, האָה? נָו, וּוָאָס בָּאַהֲגָלְטָסְטָן זִיך? וּוָאָס זָאָגְסָטָן נִישְׁטָן אַפְּהָן, וּוָאָס דוּ בִּיסְטָן אַזְרְבָּעָטָן פָּאָר דָעַר «קְרִיאָפָּא», דָאָס בִּיסְטָן אַוִּיסְטָן, אַוְנְדָעָר, וּוָאָס דוּ ווִילְסָט אַבְּעַרְהוּיְפָטָן רַעַדְעָן צְוּ מִיר. אַוְנְדָעָר, וּוָאָס אַיר הָאָט מִיךְ אַוִּיפְּגַּעַה עָרָתָן. אַוִּיסְצּוּמִידָן. אַבְּעָר אַיִּינְסָן זָאָלְסָטָן וּוִיסְטָן זִיך, גָּאָלָד, מִין חַשְׁבָּוּן אַיז נִיט דִּיר, נָאָר מִיט מִין גַּעַוִּיסָן, אָוּן אַפְּיָילָן דוּ ווּסְטָט מִיר אַנְשְׁפִּיעָן אַיז פְּנִים, וּוָאָס תְּאַלְעַז נִיט אַנְרִירָן.

— עַד, וּוָאָס אַיז מְעַן גָּאָר אַרְיִבְּעָר אַוִּיךְ פְּעַרְזְעַנְלָעָכָּר טָעַנְגָּר? — הָאָט וּוּרְעָן פָּוּן דִּי פְּאַרְזְעַמְלָטָע זִיך אַפְּגַּעַרְפָּן.

וּוִינְטָעָרָס הָעַנְטָן האָבָן זִיך צְעַפְּלָאַטָּעָרָט: — אַיך האָב אִים פְּעַרְזְעַנְלָעָד נִיט בָּאַלְיִידִיקָט, אַבְּעָר עַר מִיךְ, יָא.

גאלד האט זיך ווידער צעקהכט : — ער האט מיך פערזענעלעך ניט באליידיקט !
און דער אופן, ווי ער האט אַרְנוֹטָעָרְגָּרִיסָן מײַן לֵיד, ווֹאָס אַיּו ?
— ניט מײַן שולד, אוֹדוֹ קענסט זיך ניט אַפְּטִילְן פֿוֹן דִּין לֵיד.

— אַפְּטִילְן הַיִּסְטָן ער מֵיר ! אַפְּטִילְן זיך פֿוֹן מײַן צַעֲבָרָאָן הָאָרֶץ ! יָא, דוֹ
קענסט זיך אַפְּטִילְן. פֿוֹן דִּינְגָּעָן קָאַלְטָעָן קוֹנְסְטוּוּרָק אַיּוֹ דִּיר לִיכְיכְטָזיך אַפְּצָוּטִילְן.
זַיְּ קָאַסְטָן דִּיך גָּאָרְנִיט !

ווינטער האט קָרוּם גַּעְלָאָכְט : — עַרְשְׁטָןָן, האָב אַיך נָאָך קִיְּין אַמְּתָּה קוֹנְסְטָן
וועַרְקָן אַין גַּעַטָּא נִיט גַּעַשְׂפָּן. צּוֹוִיטָןָס, גָּאָלְד, פָּאָר וּוָאָס פִּילְסְטוּ זַיך אַזְּוִי גַּעַזְּ
טְּרָאָפָּן ? כִּיְּהָאָב נִיט גַּעַמְיִינָט בְּלוּוֹן דִּיך סֻוֹף כָּל סֻוֹף... גַּעַמְיִינָט אָנוֹדוֹ אַלְעָמָעָן. —
זַיְּן שְׁמִיכְּלָל אַיּוֹ פָּאָרְשָׂוּזְוּנְדָן, זַיְּן בְּלִיק, טִיף אָנוֹן וּוּכְנִיךְ, האָט זַיך וּוּדָעָר אַנְגָּעָז
שְׁטָעָלָט אַוְּרָחָרְשָׂה סָאמָעָט : — אַיר פָּאָרְשָׂטִיטָט, שְׁרָה, וּוָאָס אַיך בֵּין אַוִּיסְטָן ? יְסָרִים
אלְיִין מָאָכוֹן נָאָך נִיט דָעַם קִינְסְטָלָעָר. דָאָס בֵּין אַיך אַוִּיסְטָן צַוְּאָגָן. נִיט פֿוֹן יְדָעָר
שְׁטִיקָן לִימָם, וּוָאָס מַעַן בְּרוּנְטָן אַין פִּיעָר, קוּמוֹט אַרְוִיסָּן כָּלִי...
די דִּיסְקָוּשָׁעָה האָט זַיך אַבְּעָרְגָּרִיסָן, וּוְיִיל שְׁרָה סָאמָעָט האָט נִיט גַּעַעַנְטָפָעָרט

ווינטערן, נָאָר גַּעַבְּלִיבָן יִצְחָן אַטְּרוּיְּרִיךְ-עַרְגָּנְסָטָע אַוְּן אַ שְׂוִינְגְּנִיךְ. אַ פָּאָר
לְאַנְגָּעָן מִינְטוֹן פֿוֹן שְׁטִילְקִיטָה האָבָן נָאָכְגָּעָפָלְגָּט. בֵּינוֹ וְיַהְאָט אַוִּיסְגָּעָשְׁטָרָעָקָט דיַהְאָנָט
נָאָך אַ שְׂוֹאָרְצָן בְּרוּלִיאָן, וּוָאָס אַיּוֹ גַּעַלְעָגָן אַיְּפָן קְרוּמָעָן טִישָׁל אַוְּן זַיך האָט זַיך אַפְּגָּעָז
רוֹפָּן, פָּאָרְגָּלְעָטְנִיךְ דיַהְאָר : — אַפְּשָׁר וּוּטָבָעָסְעָר זַיְּן... אַיך האָב אַיך נִיעַז לְיְדָעָר...
סְּאַיּוֹן גַּעַוּעָן מַאְדָּנוֹן. קִינְעָם פֿוֹן דִּי פָּאָרְזָאָמָלָעָט האָט זַיך נִיט גַּעַגְּלָוּסָט, אַיּוֹ
דָעַם מַאְמָעָנוֹן, צַוְּהָרָן אַיְּרָעָ לְיְדָעָר. סְּהָאָט זַיך בְּאַדוּרָעָט, וּוָאָס דִּי קְרִיגְגָּרִי
צְוִישָׁן ווִינְטָעָרָן אַוְּן גַּאֲלָדָן האָט זַיך נִיט צְעַפְּלָאָקָעָרט מִיטָּמָרָעָט, אַוְּן דִּי
אַבְּעָרְקִעְאָבָן נִיט בְּאוּזָוֹן אַיְּסְצָוּלָאָדָעָנוֹן פֿוֹן זַיך דָעַם אַוְּמָרוֹן, וּוָאָס האָט יְעַדְּן
פֿוֹן זַיְּ צְעַטְרָאָגָן. אַוְּן שְׁרָה סָאמָעָט, וּוָאָס אַיּוֹ גַּעַוּוֹנִיט גַּעַוּעָן מַעַן זַאלְאָרְ פָּאָרְ
שְׁלָאָגָן צָוָם לִיְּעַנְעָן אַוְּן מַעַן זַאלְעָנְטוּאָסְטִישָׁ אַוְּיְפָנְעָמָעָן אַיר וּוּלִיקִיט דָאָס צַוְּ
טָאָג, האָט גּוֹט גַּעַפְּלִיטָט, אַזְהִינְט צָוָם עַרְשְׁטָן מַאְלָ, וּוּאָרְפָּט זַיך אַזְהִינְט. דָאָרְדָּ אַהְאָט
זַיְּ אַנְגָּהָוִיבָן מִיט אַיר וּוּבִיכָן, דִּינְעָם קוֹל צַוְּהָרָן אַלְיְעָן : אַ שְׁמוּעָס צְוִישָׁן אַ
בָּאָבָּעָן אַן אַיְּרָע שְׁבָתְדִּיקָע לְיִכְּטָעָר. סְּהָאָט גַּעַנְמָעָן אַבְּיִסְלָצִיטָט, בֵּינוֹ דָעָר אַוְּמָרוֹן
אַיּוֹ דִּי אַוְּיִגְּן פֿוֹן אַיְּרָע צְוָהָעָרָעָס האָט זַיך אַיְּנְגָּשְׁטִילָט אַוְּן מַעַן אַיּוֹ אַוִּיפְּמָעָרְקָוָאָם
גַּעַוְּאָרָן. בִּיסְלָעְכּוֹיָה, אַיּוֹ פֿוֹן דִּי פְּנִימָעָר אַפְּגָּעָפָלָאָסְן דיַרְוִיטִיקִיט אַוְּן אַקְּיְנְדָעָרָשָׁע
פָּאָרְהָלּוּמְטָקִיטָה האָט זַיך צְעָגָאָסְן אַבְּעָרָ. סְּאַיּוֹ גַּעַוּוֹן, וּוָיְמָעָן זַאלְט זַיְּ דָעָרָ
לְאַנְגָּט, פּוֹנְקָט וּוְיִפְּאָרְוּוּנְטָעָ, מִידָעָ קִינְדָעָר — אַצְּאָצָקָעָ, וּוָאָס האָט גַּעַפְּיִנְקָלָט
שְׁתָרָאָלִיךְ אַוְּן עַכְטָמָ. וּוְיַהְאָרְדָּ זַיְּ האָט פָּאָרְעָנְדִּיקָט דָאָס לֵיד, אַיּוֹ מַעַן שְׁוִין צְוָהָעָשָׁטָאָר
נַעַן צַוְּאָרָ, זַיְּ צַוְּאָלְלָיְיְעָנָן נָאָך. אַוְּן זַיְּ האָט גַּעַלְיְיְעָנָט אַלְיְדָסְטָן
שְׁטָעָקְשִׁיךְ ; דָעָרָנָאָךְ אַלְיְדָסְטָן וּוּעָגָן אַיְּגָעָלָעָ, וּוָאָס האָט פָּאָרְבָּלָאָנְדוּזְשָׁעָט אַיְּפָן
וּוּגָן צַוְּמָחָרָ, אַוְּן אַלְיְדָסְטָן וּוּעָגָן אַקְּלִינְשְׁטָעָטְלִידְקָן בְּרוּנְעָם, אַוְּן אַצְּיְקָל לְיְדָעָר
וּוּגָן קְלִינְגְּשְׁטָעָטְלִידְקָעָ בְּלוֹתָה. אַוְּמָבָּאָמְרָקָטָה, האָט דָעָר אַוְּנוֹט פָּאָרְצָוִיגָן מִיטָּ
גְּרָאָנָטָ דָאָס פָּעָנְצָטָעָר אַוְּן מַעַן האָט אַפְּיָלוּ נִיט בְּאַמְּעָרָקָטָה, אַיּוֹ שְׁרָה סָאמָעָט קוּקָט
נִיט מַעַר אַין בְּרוּלִיאָן, נָאָר לִיְּעַנְטָ פֿוֹן אַוִּיסְנוּוֹיִינִיקָן.

בונים האט, ווי תמיך, מיט אַנגעַשְׁפִּיצְטַּע אויערַן זיך אַינְגַּעַהְעַרט אַין אַיר לַיְעַנְעַן, אַבָּער דַּאס מֵאַל האט עַר שַׂאֲרַף דֻּעָרְפִּילַט די צַעֲצֹוִיטִיקִיט אַין זיך. אַיִּד גַּעַר אַין אִים האט, בעטן לַיְעַנְעַן, גַּעַזְעַן זַיִן מַעֲמַעַן; גַּעַפְּלִיט אַיר האט אַוְיפָּן קָאָפֶן אַון אִים האט זיך גַּעַדְכֶּט, אָז עַר הערט אַיר שַׂאֲרְכְּנוּדִיק גַּעַפְּלִיטַּעַר: «בּוֹנִים, בּוֹנִים... מַיִּין קִינְד, מַיִּין זָוָן...» גַּעַזְעַן אַין דַּעַם קָלָאנְג פֿוֹן שְׁרָהָס קוֹל אַון אַין די וּעַרְטָעַר — אַזְּאָז וּוּיכְקִיט, אַזְּאָז וּסְקִיט — אָז עַר האט זיך גַּאֲרַנִּיט גַּעַקְאַנְט דַּאס פָּאַרגְּגִינְעַן. אַבָּער דַּעַר אַנְדְּרָעַר אַין אִים האט די לַיְידַע אַפְּגַּעַרְקָט. זַיִן האַבָּן אַים אוּפְּגַּעַרְעַגְט אַון וּיִי גַּעַטָּן. אַון דַּאס אַיְזָן גַּעַזְעַן דַּעַר אַנְדְּרָעַר, וְאַס האט זיך אַפְּגַּעְרָפָן מִיט אַשְׁעַמְעוּדִיקָן פְּלִיסְטָעַר, נַאֲך דַּעַם וּזִי האט גַּעַנְדִּיקָט: — דַּאס זַיְעַנְעַן נִיט קִין גַּעַטְאַ-לִידַעַר, שְׁרָה...
זִי האט אִים גַּעַשְׁאַקְעַן אַ קלִּין בְּלִיק: — אַון וּזִי וּוּאָלֶט אַיר אַנְגַּעַרְפָּן לַיְידַע, וְאַס מַעַן שְׁרַיבְּת אַין גַּעַטָּא?

אַרְוּם זַיִן האַבָּן די פְּנִימָעַר גַּעַשְׁמִיכְלָט אַון גַּעַשְׁיִינְט אַין דַּעַר טַוְנְקָל. די צִינְגְּנָעַר האַבָּן זיך פְּרִיְּגַּעַלְאָן — מִיט לַוִּיב, מִיט באַגִּיסְטָעַרְגָּן פָּאָר דַּעַר דִּיכְטָעָרִין. וּוּנְיָה טַעַר האט מִיט אַנְדְּרָעַנְגָּן גַּעַוְאָרָפָן מִיט זַיִן לַאֲנְגַּעַר פָּאָלְקָע: — עַכְתָּ... סְהִילְלָט... סְטְרִיסְט... סְדַעְרָהִוִּיבָט.

בּוֹנִים האט זיך צְגַעְרוֹקָט נַעֲנְטָעַר צַו שְׁרָהָן אַון גַּעַפְּרָעַפְּלַט: — די לַיְידַע אַונְטַעְשִׁידָן זיך מִיט גַּאֲרַנִּיט פֿוֹן אַיְיָרָעַ פָּאַרְמָלְחָמָה דִּיקָע.
— באַמת? — האט זִי בְּלִיךְ אַוְיפְּגַּעְשְׁמִיכְלָט, — דַּאס פְּרִיְּטָמִיךְ צַו הָעָרָן.
— אַיר האט מַעַר טַאָלָאנְט, וְזִי מִיר אַלְעַ צְזַאָמָעְגַּעְנוּמוּן. אַיך... אַיך מַיִּין...
סְאַיְזָן אַ חָוָב...
— אַיך שְׁרִיבְּבָשָׁן נִיט קִין לַיְידַע צְוִילִיב חָוב. סְהִאת אַיבְּעָרְהָוִיפָּט נִיט צַו טָאָן
מִיט מַיִּין וּוּלָן. די שְׁטִימָוָנָג קָוָמָט, שְׁרִיבְּבָשָׁן אַיך.

— אַון דַּאס גַּעַטָּא שְׁאָפְּטָבְּיַי אַיך נִיט קִין שְׁטִימָוָנָג?
— יָא, עַס שְׁאָפְּטָבְּיַי... צַו דַּעַם, וְאַס אַיר האט גַּעַהְעַרט.
אַ נַּעֲפֵל אַיְזָן גַּעַזְעַן צְוִישָׁן זַיִן, אַון אַיִּם האט בּוֹנִים דַּעְרְפִּילַט די אַיְנוֹזָםִי
קִיְּיט — וּזִי עַר וּוּאָלֶט נַאֲך אַ מֵּאָל מַאְמָעַלְאָן אַון פָּאַרְיָוָט גַּעַוְאָרָן.

*

עַר האט גַּעַהְעַט אַון אַומְרוֹיְקָע נַאֲכָט. די רִיטְמָעָן פֿוֹן שְׁרָה סָאמָעַטָּס לַיְידַע האַבָּן זיך גַּעַדְרִיְּט אַין זַיִן קָאָפֶן, וְזִי קָאָלְטָעַ פִּיעַרְקָעָס אַיבְּעַר אַ צַּעְגְּלִיטְעַר קִיד. דַּאס פִּיעַרְקָעָס אַין אִים גַּעַהְדּוֹשָׁעָט. עַס האט פָּאַרְמָאָגָט גַּאֲרָן אַן אַנְדְּרָעָן, וְזִי דַּעַר פֿוֹן שְׁרָהָס לַיְידַע. פָּאַרְזִין דְּמַיוֹן אַיְזָן גַּעַשְׁפְּרָוְנְגָּעָן דַּעַר צְעַבְּסַעְנָעָר בְּלִיעָר. עַר אַיְזָן גַּעַזְעַן אַון אַנְגְּגָלִיט שְׁאָרְאִיְּזָן. מִיט אִים האט עַר. פָּאַמְּעַלְעַךְ אַוּוּקְגַּעְרוֹקָט די קָאָלְטָעַ פִּיעַרְקָעָס אַון צָוּמָעָן מֵאַל זיך בְּאַגְּעָגָנָט פְּנִים אַל פְּנִים — מִיטָּן פְּלִיאָם.

עַר האט גַּעַעְפָּנָט די אַוְיָגָן. אַין צִימָעָר אַיְזָן גַּעַזְעַן שְׁטָאָק פִּינְצְטָעָר. מַרְיָם אַון

בלימעלע האבן שטיל און ריטמייש געאטערט. ער האט אַרְוִיפָגָעָקָוֶקְט צום באַלְקָן. ער, דער באַלְקָן, אין געוווען אַ ווּוִס פָּאָפִיר. דער אַנְגָּעָצְיָגָעָנָעָר דְּרָאָט, אוֹיף ווּלְכָן דָּאָס לְעַמְּפֵל אַיְזָן גַּהֲהָגָנָעָן, אין געוווען אַ צַּעֲבִיסְעָנָעָר בְּלִיעָר: אַיְגָעָשְׁרוֹפֶט אַיְזָן פּוֹנְקָט אַיְזָן מִיטָּן פּוֹן ווּוִיסְן פָּאָפִיר — אַוְן פָּאָרָעָקָשָׂנָט זִיךְ נִיט גַּעֲוָאַלְט רִירָן פּוֹן אַרט. ס'הָאָט גַּעֲפִינִיקְט.

ער אַיְזָן אַראָפְּ פּוֹן בעט. גִּיד זִיךְ אַנְגָּעָטָן, גַּעֲפָנוּן אַיְזָן קַעַשְׁגָּעָנָעָר דָּעַם בְּלִיעָר אַוְן דָּאָס שְׂטִיקָל פָּאָפִיר אַוְן אַרְזִים אַיְזָן דְּרוּיסְן.

די לְפָטַט אַיְזָן גַּעֲוָוָעָן קִיל. די "דוֹשָׁאַלְקָעָס" האַבָּן גַּעַשְׁמָעָקָט אַוְן דָּאָס קַאַרְטָאָפְּלָ — בְּלִיעָץ האַט גַּעַפְּינְטָלָט מִיטָּה הַלְּעָלָע אַוְגָן. דֻּער הַיְמָל אַיְזָן גַּעֲוָוָעָן פָּאָרְצִוְגָּן מִיטָּא דִינְעָם, ווּוִיסְן ווּאַלְקָן־שְׁלִיעָר אַיְבָּרָעָן גַּרְאָנָט. אַיְנָעָם שְׁלִיעָר האַט זִיךְ גַּעֲוָוָיְקָלָט אַ קְלִינְיָע לְבָנָה מִיטָּוּוּתָע, בְּלִיכְכָּע שְׁטָעָרָע. אַרְוְטָעָר דָּעַם שְׂטִיל צְעָרוּשָׂן קַאַרְשָׂן בְּוּם האַט זִיךְ דֻּער שְׁלַעַפְּרִיקָעָר גַּמְיָנָע־וּכְטָעָר אַרְוְמָעָדָרִיָּט לְעָנָגוּסָיָס דִּי בִּיטָּן. — אַיר ווּלְטָ אָפְּשָׁר כָּאָפְּן אַ דְּרִימָל, רְיָד ? — האַט בּוּנִים אַיְם פָּאָרְגָּעָשָׁלָאָגָן. — אַיךְ ווּלְטָ אַ בִּיסְלָה הַיְתָן פָּאָרְ אַיְיךְ.

דֻּער יִיד האַט מִיט פָּאָרְדָּאָכָט אַיְם אַרְיָינְגָּעָקָוֶקְט אַיְזָן פּוֹנִים: — הַיְתָן האַט אַיר גַּעַזְאָגָט ?

— הַיְתָן, האַב אַיךְ גַּעַזְאָגָט, — האַט בּוּנִים גַּעַשְׁמִיכָלָט. — צַוְוֵיל דָּא אַ בִּיסְלָה זִיצְנָן...

דֻּער יִיד האַט אַ רִיבְגָּעָטָן דִּי שְׁלַעַפְּרִיקָעָר אַוְיָגָעָרְבִּין אַוְיד אַ בִּיסְלָה פּוֹן דָּעַם אַומְצָטוּרְוִי. ער האַט זִיךְ צַעְגָּעָנָעָט אַוְן אַ פְּלִיק גַּעֲטָאָן אַ פָּאָר קַאַרְשָׂן פּוֹן בּוֹנִים: — נָאָט אַיְיךְ, מָאָכָט אַ שָּׁאָכָעָיָאנָע... אַוְן ווּוִישָׁט אַפְּ סְמוּיָל. — ער האַט אַ קְלָעָפְּלָ גַּעֲטָאָן בּוֹנְמָעָן אַיְן אַקְסָל: — אַיר וּטָ אַיר בִּין אַיךְ דֻּער בְּחִינָה פּוֹן רְבָנוֹן של עַולְמָן. כִּיהִיט דָּעַם עַז החַיִים. דֻּער עַז הדָּעָת אַיְזָן גַּעֲוָאַלְבָוִים אַוְן דֻּער עַז החַיִים אַיְזָן מִסְתְּמָא גַּעֲוָוָן אַ קָּאָרְשָׂן־בּוֹיִם. דֻּער עַז הדָּעָת אַיְזָן גַּעֲבָלִיבָן אַיְן גַּנְּעָדוֹן, אַבְּעָר דֻּער עַז החַיִים שְׁטִיטָת דָּא אַיְן גַּעֲטָא. — ער האַט אַוְיָינְגָעָשְׁפָּרִיט זִיְן מָאָנְטָל אַיְן רְאוּוֹל צַוְוִישָׁן צַוְוִי בִּיטָּן אַוְן זִיךְ אַוְיָגָעָצָוָגָן אוֹיף אַיְם. — ער, — האַט ער גַּעַרְעָכָט, — נָאָר אַ פָּאָר וּאַכְלָעָלָע אַוְן מִעְטָשׁוֹן הַאלְטָן נָאָרָן זְוּמָעָר אַוְיד. וּוּוּט אַיר דָּאָוָעָנָעָן דִּי יִמִּים נְוָרָאִים, הָא ? אַיךְ דָּאָוָן מִיט דֻּער חַבָּרָה... גַּעַהָעָרָט פּוֹן דֻּער חַבָּרָה "וְאַהֲבָת לְרַעַךְ כְּמוֹךְ" ? אַיךְ גַּעַהָעָר אַהֲיָן... — ער האַט אַגְּנָהָוִיבָן זַוְּיךְ אַיְזָן שְׂוּוּרָן זַוְּשָׁנָאָרָן.

בּוּנִים האַט זִיךְ אַוְוּקָגָעָזָעָצָט אַוְיָפְּן קַעַסְטָל אַוְנְטָעָרָן בּוֹנִים: אַוְיָסְגָּעָדָרִיט זִיךְ מִיט דֻּער שְׂוִיס צָוָם לִיכְטָן, וּזְאָס אַיְזָן גַּעַקְמָעָן פּוֹן אַיְבָּן אַוְן האַט זִיךְ מִיט זְוּבָעָר גַּעַגָּאָסָן אַיְבָּר זַיְן גַּרְוִילְעָכָן קָאָפְּ. ער האַט אַוְיָסְגָּעָנָנוּמָעָן דָּאָס זִיטָל פָּאָפִיר מִיטָּן בְּלִיעָר.

די עַרְשָׁטָע שְׂוֹרָה פּוֹן דֻּער פָּאָעָמָע אַיְזָן גַּעַוָּוָעָן אַגְּנָהָוִיבָן.

ק א פ י ט ל נ י י נ צ

א מהיהדיינער זונטיק. מארישין האט זיך געטונגקען אין גרים. די "דושאל-קס" זיינען געשטעאנען פולען, גרייט זיך אוועקצושענונגקען מיט זיעדר שפער. די ערדה זאטפיק, אדרורכגענומען מיטן גלי פון דער זונ, האט געללאגנ צו די נאולעכער מיט א וואראמען, גוטן ריח. רוייטע קארשן און על האבן געווונקען פון די פרוכטַ ביביינער, וואס זיינען דא און דארט געוואקסן צוישן די בייטן. דארט האבן שפאצ'רט די זועכטערס, וואס האבן געהיטן סי "דושאלקעס", סי די בימער — קיינער זאל ניט געבעגען פון איינטנטום פון רומאוסקין און דעם "בייראט". א זאמדיינער דארפישער וועג האט זיך געזיגן דורך דער ברײיט פון צעגרינטן מארישין. דער וועג איז געווונ פוטט. וו ניט וו נאר, האבן אין די ראנן, אין די שפּוֹרְן פּוֹן וואגנִירָעְדָּעָר, שפאצ'רט אויסגעפּוֹצָעָט פָּאַלִּיצְיאָנָן. די פָּאָרְבָּן פּוֹן זיירָעָר אָרְעָם די פָּאָסָן אָרְעָם די הִיטְלָעָר האט שפּילְעוֹדִיק מיטגעבלענדט מיט דער אָרְמִיקָעָר קָאַלִּירְפּוֹלִיקִיט.

די פָּאַלִּיצְיאָנָן האבן פָּאָרְבִּישְׁפָּאַצְּרֶט די סְטָאָדָלָעָס אָן בָּאָטָעָס, וו עַס זיינען אָמָּאֵל גַּעֲוֹעַן די הַכְּשָׂרוֹת אָן די "דושאלקעס" פָּאָר דער יונְגָן אָן זיינען אִיצְט גַּעֲוֹעַן הַאַלְבָּ-צָעָנוֹמָעָן, אָן אוּרְדָּבָּאָזָאָכָט, אָז קִיְּנָעָר זָאֵל נִיט צָעָגְבָּעָגָעָן דָּאָס הַאַלְזָן. זַי זיינען פָּאָרְבִּיְּדָעָ פּוֹן יְהֻוָּמִים-הַוִּזְוִין אָן די זָוְמָעְרִ-רְעִזְוִידָעָנָצָן פּוֹן רְוּמָקְאָוּסְקִין אָן פּוֹן חַשְׁבּוּעָ "שִׁישְׁקָעָס", וואס צְוִילִיב זַי האט מַעַן מָאָרְשִׁין גַּעֲרוֹפּוֹן "צָאָרְסְּקָאִיעָ סִיעָלָאָ". זַי האבן זיך פָּאָרְקִירְעוֹוּט בְּיַמִּים פָּעָנִיסְיָאנָאָט "פָּאָר פָּאָרְדִּינְסְּטְּפּוֹלָעָ גַּמְינְיָאָרְבָּעָטָעָר", וו עַס האט, לוּיט די לעגְעָנְדָעָס, וואס האבן זיך אָרְמְגָעְדָּרִיְּתָן אִין גַּעַטָּא. אָפְּיָלוּ קִיְּין זָאֵט אָוִיסְגָּעְפָּעָלָט צַו די סְעִידָות — אָן פּוֹן דָּאָרְטָה האָבָּן זַי אָנְגָּעָהוּבָּן דַּעַם שְׁפָאַצְּרָ אָוִיפּ צָוְרִיק.

צָוּמָ מִיטָּן פּוֹן וועג, אָן דָּאָרְטָה בְּיַיְזִין רָאנְדָן, אִין הַיְיָנָט גַּעֲשָׁטָעָגָעָן אָ פָּרָאוֹוִי זָאִרְיִישָׁע בְּרָעְטָעָר-פָּלָטְפָּאָרָמָע אָן אוּרְפָּרְ אִיר זַיְיָנָעָן גַּעֲוֹעַן אָוִיסְגָּעְזָעָט די הַשּׁוֹבָן סְטוּלִיְּתָה פּוֹן גַּעַטָּא, רַיְעָ בְּיַיְרִיעָ; אָזֶוּ, אָז דַּעַר אָפְּשָׁטָאנְדָן פּוֹן יְעַדְן אַיְיָנָעָם בְּעַנְקָלְ פּוֹנָעָם בְּעַנְקָלְ פּוֹן פְּרָעָזָעָס — וּוּלְכָעָר, אָזֶוּ, פָּאָרְשָׁטִיטָזִיךְ זַי גַּעַזְעָסָן פּוֹן פָּאָרְנָטָה, אִין סָאָמָּעָ מִיטָּן — האט אָפְּגָעְשָׁפִילָטָה יְעַדְנוּס אָרְטָה אָן פָּאַזְיִיצְיָעָ אִין דַּעַם פְּרָעָזָעָס, הָאָרֶץ אָן אִין זַיְן רַעְגִּירָוְנָגָס-אָפְּאָרָאָט. אָוִיסְגָּעְפָּצָט אִין מַעַן גַּעֲוֹעַן אִין שְׁעָנָסְטָן אָן אִין בְּעַסְטָן. די פְּרָוִיָּעָן האָבָּן גַּעַטָּאָגָן זָוְמָעְרִ-רְעִזְוִידָעָר, זָוְמָעְרִ-רְעִזְוִידָעָר הִיט מִיט גְּרוּסָע דָּאָנְדָן אָן אִין די באָהָעַנְשָׁקָעָטָה העַנְתָּה האַלְטָן שִׁירְעָמְלָעָד, זַיְך צַו באַשְׁיכָן פּוֹן דַּעַר זָוּן. די מעַנְעָרָה האָבָּן גַּעַשְׁוִוִּיצְטָן אִין די פָּאָרְקָנְעָפְּלָטָעָ מָאָרְנָגָרָקָעָס אִיבָּעָר די וּוּיסְעָ העַמְדָעָר מִיט שְׁטִיףָעָ קְרָאָגָנָס. זַי

האָבָן זיך געשטיקט אונטער דַי פֿאַרְצּוּיגֶנְעַן קְרָאוֹאַטָּן אָוּן זיך באַמִּיט צוֹ כָּאָפָּן
אַ בִּיסְל שָׁאָטָן אָוְנְטָעֵר דַי שִׁירְעָמְלָעֵד פָּוּן דַי וּוּיְבָעֵר.

אלעלמענס אויגן זיינען געווען געוואָנדָן אַין דער רִיכְטוֹנְגָּפָן דַי שָׁוֹלְ-גַּעֲבִיְּדָעַס,
פָּוּן וּוּאָגָּעָן ס'הָאָט זיך גַּעֲטָרָאָגָן אַ גַּעֲדָעְמָפָט גַּעֲפִילְדָּעָר, זַוְּיַּאַךְ וּוּיְתַּזְּשְׁמָעַן פָּוּן אַ
בִּינְשְׁטָאָקָּה, דַי קִינְדָּעָר אַלְיִין הָאָט מַעַן נַאֲךְ נִיט גַּעַוּן. אַבעָר מַעַן אַיז גַּעַוּן זִיכְעָר,
אוֹ אָט בָּאָלְדָּו וּוּעָלָן זַי זַד בָּאוֹוִיָּן. וּוּילְעַס אַיז דָּאָרְטַּשׂ שְׁוֹין אַנְגְּעָזָגָט גַּעַוָּאָרָן, אָוּ
דַעַר פְּרוּזָעַס מִיט זַיְן טּוּוּטָעַ זַיְן עֲגַעַקְוּמוּעַן.

די דַעַפְּלָאָדָעַ פָּוּן אַלְעַ קִינְדָּעָר פָּוּן מַאֲרִישָׁן אַיז גַּעַוּן דַעַם פְּרוּזָעַס, אַיְנַיְן-
פָּאָלָה, הָגָם גַּעֲקֻומָּאָן אַיז עַר נִיט אַזְוִי וּוּיְתַּזְּשְׁמָעַן פָּוּן אִים — וּוּיַּפְּוּן זַיְן פֿאַרְשְׁטָאָרְבָּעָנְעָר
פְּרוּיַּיְשָׁוֹנָהָה, וּוּעַלְכָּעַ הָאָט גַּעַרְתָּן אַין אַכְּבָּר אַוְיָפָן בִּיתְ-עֲולָם, נִיט וּוּיְתַּזְּשְׁמָעַן פָּוּן דַי
שָׁוֹלְ-הַיּוּרָד. דָוְרְקַדְיַּי לְעַצְּטָעַ פָּאָר וּוּאָכְן אַיז עַר צַוְּיַּי מַאל גַּעַוּן בַּיִּירָה. דָאָס
עַרְשָׁטָעַ מַאל אַיז עַר צַוְּיַּי גַּעֲגָנְגָּעַן בַּעַתְּנַשְּׁטָרִיקַדְיַּקְעָן דַי צַעְפִּיעַשְׁטָעַטְעָן אִינְטָעַ
לִיגַּעַנְטָקָעַס הָאָבָן גַּעֲפָאָדָעָרָט אַ צַּעַנְ-שְׁהָדִיקָן אַרְבָּעָטָס-טָאָג אָוּן אַז וּיְעַרְעַעַשְׁפָחוֹת
זַאֲלָן בַּאֲקֻומָּאָן צַוְּגָאָבְ-זַוְּפָן. אַוְיַּף דַעַם אַוְמְדָעָרְהָעָרָטָן פֿאַרְלָאָגָן, הָאָט דַעַר פְּרוּזָעַס
גַּעֲקָאנְטָרָעָגְרִין נַאֲרָמִיט אַ שְׁטָאָרְקָעָרָדְרָפִיסְט אָוּן עַר הָאָט טָאָקָעַ וּיְעַרְעַעַדְלָעַ
גַּאֲטָקָעַס אַרְיִסְגָּעָטְרִיבָּן אָוּן זַוְּרָקַדְיַּי בַּרְדָּעָר, יוֹסְפָן, גַּעַוָּאָרָנוּט, אָז עַר וּוּעַט דַי
מִידָּלָעַד מַאֲכַן אַרְבָּעָטָן מִיט דַעַר הַילְּפָן דַעַר פְּאַלְיִיצִי אָוּן זַיְן אַיְבָּרְהָוִיפָט נִיט
אַרְוִיסְלָאָזָן פָּוּן דַי שְׁפִיטָאָלָ-גַּעֲבִיְּדָעַס. אָוּן עַר הָאָט טָאָקָעַ בַּאֲזָעָטָן דַי שְׁפִיטָלְעָלָעַר מִיט
דַעַר פְּאַלְיִיצִי אָז זַיְן אַבְּנָהָן דַעַס אַכְּטָ�נָגָן גַּעַנְבָּגָן, אָז דָוְרְקַדְיַּי דַי דָּאָקָעַ צַוְּעַלְפָי שָׁעה
פָּוּן טָאָגָן, זַאֲלָן קִינְדָּעָר פָּוּן דַי מִידָּלָעַד זַיְן נִיט אַוְעַקְוּעָצָן אָז נִיט רַוְּעַן אַוְיַּף קִין
מִינְטוֹת. אָז דַי מִידָּלָעַד הָאָבָן זַיְן טָאָקָעַ נִיט אַוְעַקְגַּעַזְעָצָט אָז נִיט גַּעַרְתָּן אַוְיַּף
קִין אַיְן מִינְטוֹת — אַבעָר זַיְן זַיְן, אַיְינָעַ נַאֲרָדָעָרָדְרָעָה, גַּעַפְּאָלָן אַין חַלְשָׁות.
דַעַמְאָלָט הָאָט דַעַר פְּרוּזָעַס בַּאֲפָוּלִין זַיְן צַוְּפָאָרְזָמָלְעָן אָז עַר אַיז אַלְיַין גַּעַלְמָעַן
זַיְן מִיט זַיְן בַּאֲגַעְגָּעָן. אַלְיַ, וּאָס עַר הָאָט גַּעֲפָאָדָעָרָטָן זַיְן, אַיז גַּעַוּן, אָז זַיְן
זַאֲלָן אַים אַיְבָּרְבָּעָטָן. אַבעָר זַיְן, דַי אַגְּנָעִיחָסְטָעַטְעָן פְּרִימְאָדָאָנָעָס, הָאָבָן זַיְן מִיט קִין
אַיְן וּוּאָרט נִיט אַפְּגָעָרְפָּוּן אַוְיַּף זַיְן רַעְדָעַ — אָז דַעַם פְּרוּזָעַס, גַּעַדְוָלְדָה הָאָט גַּעַ-
פְּלָאָצָט. עַר הָאָט גַּעַכְּאָפָט זַיְן שְׁטָעָקָן, (עַר הָאָט אַים מִתְגַּעַנְזָמָעָן מִיט זַיְן, נִיט
וּוְיִלְאָס אַים הָאָבָן פְּאָרְפָּעָלָטְטָהָוָה, נַאֲרָדָעָרָדְרָעָה, זַאֲלָן אַים הַעֲלָפָן אַוְיָסְלָאָדָעָנָעָן דַי
כוֹחוֹת) אָז מִיט אַים אַגְּנָהָיוֹבָן צַוְּהָאָבָן אַיז רַוקְנָס פָּוּן דַי מִידָּלָעַד.
דַעַם זַעֲלָבָן טָאָג אַיז עַר אַוְעַק אַוְיָפָן בִּיתְ-עֲולָם. עַר הָאָט בַּאֲטָרָאָכָט דַעַס דָאָפָלָ
טָעַ קְבָּר אָז דָאָס שְׁטִיקָל עַדְרָ, וּאָס אַיז גַּעַוּן צַוְּגָאָבָ-קְאָמָמִישׁ — אַבעָר עַר הָאָט גַּעַהָאָט אַ זַּיְן
גַּעַוּן נַאֲרִישָׁ, אַוְמָהִיְמָלְעָךְ-קְאָמָמִישׁ — אַבעָר עַר הָאָט גַּעַהָאָט אַ זַּיְן
עַר וּוּעַט דַאֲ קִין מַאל נִיט לִיגָּן. דַעַס גַּעַפְּלִיל הָאָט אַים מַאֲדָנָעָ צַעְטָרָאָגָן אַיז זַיְן
פְּנִים הָאָט זַיְן אַוְיָסְגָּעָקְרִימָט, סַיְיַ מִיט אַ שְׁמִיכָל, סַיְיַ מִיט אַ פְּחַדְ-גְּרִימָאָסָעָ. עַר
הָאָט אַוְעַקְגַּעַלְיִיגָּט דַעַם אַרְיַעַם אַוְיַּף שְׁוֹנָהָס מַצְבָּהַ-שְׁטִיָּן, וּוּיַּעַר וּוּאָלָט זַיְן
חַעַלְן אַז אַים אַנְהָאָלָטָן אָז עַר הָאָט אַוְיָסְגָּעָקְרִימָט אַיר נַאֲמָעָן, אַוְמָזִיכָר, צַעְרָטָלָעָד.
עַר הָאָט מִיט דַי פֿינְגָּרְגָּלְעָט דַעַם שְׁטִיַּין אַזְוִי לְאָנָגָה, בֵּין אַים הָאָט זַיְן גַּעֲדָוֹתָן,

או זי ענטפֿערט אים אָפּ. אִיר קֹל, אִירע ווּרְטֶעֶר, אַרְוִיסְגַּעֲלָעַט פָּוּן דָּעַר שְׁטוּמַיּ
קִיטֵּט, האָבָּן זִיךְרַעַלְכּת אַין זַיְן מֹוח : — «פָּעַ», — האָט גַּעְזָגָט שְׁוֹשָׁנָה, —
סְפָּאַסְטּ נִיטּ פָּאַר דִּיר... נִיטּ בְּכֻבְּדִיק. פָּאַרְשָׁעַם נִיטּ דִּי קְרוֹן, וּוֹאָסּ דָּו טְרָאַגְּסַט
אוּפְּפָן קָאָפּ. בִּיסְטּ אַ פִּירְעַר פָּוּן אַ פָּאַלְקָה, נִיטּ קִינְיָן שְׁלָגְעָר... דָּעַרְצָוּ נַאֲדָפּ פָּוּן
פְּרוֹיְעַן». עַד האָט גַּעְקִיּוּת דִּי שְׁלָאַבְּרִיקָעַ לִפְהָן, וּוֹי עַר וּוֹאָלְטּ מִיטּ זַיְיַעַטְיַת דִּי
מְחַשְּׁבָות. גְּלִיךְ האָט זַיְדָאָס וּוֹידְעָר גַּעֲדוֹתָה, אוּ שְׁוֹשָׁנָה רְעַדְתּ צָו אַים, נַאֲרַ שְׁוֹיָן
מִיטּ אַין אַנְדָּעָרָן טָאָן. אַוְיָבּ זַיְהָטּ פְּרִירְעַר גַּעֲרוֹדָטּ מִיטּ אַטאָן, וּוֹאָסּ האָט אַגְּגַעְבָּרָאַכּט
דיּ דְּעַרְמָאַגְּנָטּ אַן דָּעַם טְרִיקָאַטְעָגָעָם, וּוֹאַרְעַמְּעַן שְׁלָאַפְּרָאַק, וּוֹאָסּ זַיְיַעַטְיַת אַ גְּלַעַכְיַת
דְּעַרְמָאַגְּנָטּ אַן דָּעַם טְרִיקָאַטְעָגָעָם, וּוֹאַרְעַמְּעַן שְׁלָאַפְּרָאַק : —
«וּוֹאָסּ האָסְטּוּ קָעָגְנָן פְּרוֹיְעַן?» — האָט עַר גַּעְהָרָט, וּוֹאָסּ זַיְיַעַטְיַת אַ גְּלַעַכְיַת
טְעַרְלָל : — «וּוֹאָסּ נְעַמְּסָטוּ אַ גְּאַנְגָּעַן לְעַבְנָן נְקָמָה אַין זַיְיַי?» האָסְטּוּ פְּאַר זַיְיַי מַוְּרָא ? נַאֲגַג
דָּעַם אַמְּתָה. אַבְּעָר וּוֹי לְאַנְגָּג אַזְוִי ? בִּיסְטּ דָּאָךְ הִינְגָּטָן צָו טָאָג מַעַר נִיטּ קִין לְעַמְּשָׁקָעָ...
בִּיסְטּ דָּאָךְ אַ מְּאַנְצְּפָאַרְשָׁוֹן, קְרַעְפְּטִיק, וּוֹי אָן אַקְסָס. שְׁעַמְּעַן מַעֲגָסָטוּ דִּיךְ, אַלְטָעַר
בֵּין. גַּיְיַי... גַּיְיַי צְוַרְיק אַן פְּאַרְרִיכְטּ דִּינְעַן פְּעַלְעָר. זַיְיַי אַ טָּاطָע צָו דִּינְעַן קִינְדָּעָר. גַּיְיַי...
קוּרְפּ זַיְדָאָס מִיטּ אַ גְּוֹטָן אַוְיָפְטּוּ. דָּו האָסְטּוּ דָּאָךְ אַ גָּלְדָּן הָאָרֶץ, בְּלוּזָן טִילְמָאָל...
טִילְמָאָל וּוֹעֲרָסָטוּ אַ שְׂטִיקּ גַּעְרוֹו...»

אוּפְּפָן מַאְרָגָן האָט עַר גַּעְמָאַלְדָּן, אוּ אַלְעַ קְרָאַנְקָן-שְׁוֹעַטְסְּטָעַרְטָס וּוֹעַלְן בְּאַקְוּמָעַן

אַ דְּאַפְּלָטָעַ זַוְּפָן אַן עַר וּוֹעַט אַלְצָן טָאָן דִּי מִידְלָעַץ צָו הַעַלְפָן.
דָּאָס צְוַוְּיִיטָעַ מַאְלָ אַיְזָן עַר גַּעְוּעָן בִּים וּוֹיְבָסּ קְבָּר מִיטּ אַ פָּאַר טָעַג צְוַרְיקָן,
וּוֹעַן עַס האָט זַיְדָאָס מַאְלָ אַיְזָן עַר גַּעְוּעָן בִּים דִּי רִיכְטָעָר אַן דָּעַר פְּרַעְוָעָס אַיְזָן וּוֹידְעָר
אַרְיִין אַין אַ כָּעֵס. דִּי דִּיְתְּשָׁן האָבָּן גַּעְפָּאַדְעָרָט, דָּאָס גַּעַטָּא זָאָל אַיְנְגִינְרִין טְוִיְּטִיּ
שְׁטָרָאָף אָנוּ דִּי יִידְיִישָׁ רִיכְטָעָר זָאָלָן אַרְיִיסְגָּעָבָן טְוִיְּטָאָ-אָוְרָטִילָן. אַבְּעָר דִּי גַּעַטָּאָף
רִיכְטָעָר האָבָּן זַיְדָאָס מַאְלָ אַפְּגָּעָטְרִיסְטָל דָּעַרְפָּוּן אָנוּ דָּעַר מְשָׁגְעָנָר בּוּנְדָּאָוְיִיעָץ וּוֹיְסְקָאָפּ
הָאָט אַיְזָן וּוֹיְדָעָר גַּעְמָעָן דְּעַרְקָלְעָרָט, אָנוּ זַיְיַי האָבָּן גַּעְהָאָט וּוֹעַט אַיְזָן יִידּ דָּעַם אַנְדָּעָרָן נִיטּ
פָּאַרְמָשְׁפָּטָן צָוּ טְוִיּ — אָנוּ זַיְיַי האָבָּן גַּעְהָאָט דִּי חַזְפָּה צָו דְּעַזְגְּנִירָן פָּוּן אַיְגָעָנָעָם
וּוֹילָן ; אַ מִין דְּעַמְּאַנְסְּטָרָאַצְּיָעָ קָעָגְנָן אַים, מְרַדְכִּי חִימְעָן, וּוֹי עַר וּוֹאָלְטּ גַּעְקָוּמָעָן
מִיטּ דָּעַר פָּאַדְעָרָגָן, נִיטּ דָּעַר דִּיְתְּשָׁן. אַ, עַר האָט גַּוְתָּא גַּעְוּוֹסָטָן, וּוֹאָסּ צָו טָאָן מִיטּ
דִּי וּוֹיְדָעָר שְׁפָּעָנְדִּיקָעָ. מִיטּ זַיְעַר דְּעַרְקָלְעָרָגָן האָבָּן זַיְיַי אַונְטָעָרָגְשָׁרִיבָן אַ טְוִיּ
אַוְרָטִילָן אוּפְּפָן זַיְדָאָלִין. — אַיְזָן עַר גַּעַלְאָפּן אוּפְּפָן בֵּית-עוֹלָם זַיְדָאַפְּרָעָדָן פָּוּן
הָאָזְנָן פָּאַר שְׁוֹשָׁנָה : — «וּוֹאָסּ וּוֹילָן זַיְיַי האָבָּן פָּוּן מִין לְעַבְנָן?» — האָט עַר וּדְ
וּוֹעֲרָטָעָלָן גַּעְקָלָגְטָ פָּאַר אַיְזָן. אָנוּ זַיְיַי האָט גַּעְנְטָפְּרָעָטָ מִיטּ דָּעַם קֹל, וּוֹאָסּ
הָאָט דְּעַרְמָאַגְּנָטּ אַן אַיְרָ אַטְלָעָסְעָנָם קְלִיּ : — «אוּפְּפָן זַיְיַי כַּעַסְטָוּ זַיְדָאָלִין, אַזְנָתָשָׁ
חַיִּים ? בִּיסְטּ זַיְדָאָלִין נִיטּ אַמְּלָ טָוָה אַין אַדְרָעָס ? דָּו שְׁרִיסְטָ אַדְרָעָס זַיְדָאָלִין, אַזְנָתָשָׁ
דָּאַרְפָּ וּוֹיסָן, וּוֹי עַר שְׁטִיטָיָט אַן דָּאַרְפָּ עַר שְׁטִיטָיָט מִיטּ בִּידְעַ פִּסּ. וּוֹ שְׁטִיטָיָט
מִיטּ בִּידְעַ פִּסּ, הָאָ?» פָּוּן דָּעַם קֹל אַירְן האָט אַים אַושָׁא צִיְּגָעָטָן אַונְטָעָרָן
לְעַפְּעָלָעָ. זַיְיַי האָט אַים אוּפְּרָ נִיטּ פָּאַרְשָׁטָאַנְגָּעָן. זַיְיַי אַוְידָאַלְטָן מִיטּ זַיְיַי : —
«דִּיר אַיְזָן וּוֹיְלָן, שְׁוֹשָׁנָה,» — האָט עַר גַּעְוִיפְּצָטָן, — «דִּיר אַיְזָן לִיְכְּטָ מִידּ צָו שְׁטָרָאָפּן.
אַבְּעָר, וּוֹאָסּ וּוֹאָלְטָוּ גַּעַטָּאָן אוּפְּרָ מִין אַרְטָן ? אָנוּ זַיְיַי וּוֹאָלְטָ אַיךְ גַּעַטָּאָן, וּוֹעַן אַיךְ

געפין ניט קיינעם צו פארטערעטען די ווידערשפערניעק?... פאר וואס זעסטו ניט, און
איך בין צוישן האמער און קאוואדלע... אונ אלץ, וואס איך וויל, איז רاطעווען מײַן
פאלאק?..." דא איז איר קול געווארן וויבער — «איך זאג ניט, איז דיר איזו ליכט»;
אבל ווי קענסטו שטראָפּן מענטשן, וואס זייןינע גרייט אַפְּצַגּוּבָּן זיעיר לעבען
פאר זיעירע פרינציגפן, הא?» ביסלעכּוֹזִין האט זיך איר קול ווי איבערגעטָאָן און
גענווען דערמאָגּוּן אָן טריַּקְעַטְעַנְעָם, ואָרְעַמְעָן שלְאָפְּרָאָקּ: — «איך וויס, איך
וויס, מרדכי חיים, איז דער עול, וואס דו טראָגָסֶט איזיך די אַקְסָלָעָן, איזו אומדער-
טרעגָלָעָךְ... איבער די מענטשלעכּע כוּחות. וואָלְסָט גַּעֲמָעָט פָּוּן צִיְּט
אַ בִּסְלָאָפְּלָאָן די זָרָגָן אָנוּ זִיךְ נִיט אָזְוֵי לאָזְן קִרְצָן די יָאָרָן... אַ מענטש האט
בלוֹיוֹן אִין לעבען, דו בִּיסְט אַ מְלָךְ אָנוּ גִּילְצִיְּטִיק דָּעָר אָוְמָגְלִיקָלָעַכְטָרָעָר מענטש,
האָסְט אָפְּלוֹן קִין משפחָה נִיט... קִין ווּיבָן, קִין קִינְד, קִין בִּיסְל וּוּאַרְעַמְקִיטִי...
עמָצעָן, וואס זאָל דִּיךְ לִיבָּה האָבָּן אָנוּ נִיט וּוּעָלָן באָצָאָלָט דערפָּאָר. האָרְצִיקָעָר,
מרדכי חיים... דו בִּיסְט גּוֹת צַו אַנדְעָרָע אָנוּ שְׁלַעַכְט צַו זִיךְ אַלְיָין... וואס אִיז דִּין
אַ רְאֹשְׁנִינְקָעָ? פָּאָרְגָּוּן זִיךְ אַ בִּיסְל מְנוּחָה.

דעםאלט איז אים אינגעפאָלן צו זען די קינדעָר אויף מאַרישין.

— שטיינבערג, וואס אַגסְטּוֹ צוֹ מִינְעָן קִינְדָּעָר, האָ? ! — האָט דער פרעוזען אַרייבּער גֶּעָקוֹטּ צוֹם שׂוּעָר לִיבּיְקִין תְּפִיסָה-קָאַמִּיסָּאָר, וּעֲלַכּוּר האָט זיך אָוּמְגַעְדוֹלֵ־ דִּיק גַּעֲדָרִיט אָוּפְּנָקְלָן. עָר אַיז גַּעַזְעַן דער אַיְגַּצְיָקָעָר פֿוֹן די צְשֻׁוְּיָּעָר, וואָס האָט נִיאַט אַראָפְּגַעַנְעָמָן דָּעַם אַוִּיסְטְּרוֹקּ פֿוֹן לאָנְגְּוּיִילּ פֿוֹן פְּנָמָם. — העֲרָסָטּ, שְׁטִינְ־ בעָרָג, זַי זִינְגָּן ! — האָט רַוְּמַקְאָוְסָקִי מִיט גּוֹוָלְדּ גַּעֲוָאלְטּ שְׁטִינְבּעָרָג זָלִיך אַגְּשְׁטָעָקּ מִיט זִין באֲגִיסְטְּרָוּגּ.

נאר שטיינברג איז געווען אַאלטער פיש: — כהער, כהער, פרעוזעס, — האט ער אַמרוקע געטאָן, — כ'בין נישט טוב. — און ער האט זיך וויטער געדעריט איזיפט בענקל.

הארט ערד אוניברסיטאות אוניברסיטת שטיינברג זאל אים ניט צעתערן דאס פרגענגן. שטיינברג אייז געווען א פראסטער גראבער יונג, אבער ער האט געהאט זיינע מעלה. פולאי ער ניט געווען. און זייט ער האט איבערגענוןען דעם אמרט. האט ער אויפגעשטעלט א תפיסה, פאר וועלכער דאס געטא האט געצייטערט.

אֲפִילוּ דֵי גַעַשְׁתָּאָפָאָוֶוצָעַס האָבָן זַיךְ נִיט גַעַקָּאנְט אָפָוּנוֹנְדָעָרָן. ער האָט אלְין גַעַמְאַכְט אַוִיסְפָּאָרְשָׁוָגָעָן, אלְין דָעַלְאָנְגָט קְלָעָפָ, וּעַן מַעַן האָט גַעַדְאָרְפָט — אָונְ ער האָט, מַעַר וּוּי אַלְעָ, בִּיגַעַטְרָאָן אַיְגָעָם קָאָמְפָ מִיט דֵי גַנְבָּים אָונְ שְׂוִינְדָלָעָרָם. אָוֹדָאי האָט ער אַקָּפִינְקָע אַיְבָּרְגָּעְטָרְבִּין מִיט זַיְן מַאְכָט, בְּפֶרֶט מִיטָן שְׁלָגָן. קִינְנָעָר אַיְזָקִין גַעַוְנְטָעָר פָּוָן תְּפִיסָה נִיט אַרוֹיסָן אָונְ אֲפִילוּ קִינְדָעָר האָט ער נִיט גַעַשְׁוָינָט. אַבָּעָר צַו דָעַם אַיְזָקִין גַעַוְעָן קִינְיָצָה. ער האָט גַעַהָאָט דֵי «גַעַשְׁתָּאָפָא» הִינְנָעָר זַיךְ אָונְ צַו פִּיל אִים אַדְעָה זָאנְגָן, וּוּאלְטָן נִיט גַעַטְוִיגָט... — דָעַר פְּרָעוֹזָס האָט זַיךְ

בָּאַמִּיט נִיט צַו קוֹקָן מַעַר אַין שְׂטִיבָנְבָּעָרָגָס זַיךְ.

די קִינְדָעָר האָבָן פָּאָרְבִּיְגָעְצָוָגָן פָּאָמְעָלָעָד, פָּאָרְבִּיק. אַין סָאמָעָ פָּרָאָנְטָן זַיְגָעָן גַעַגְגָעָן דֵי גַאָר פִּיצְעָלָעָד פָּוָן דֵי יְתָנוּמִים-הִיְיָזָעָר: די דָרְיְיְפָרִירְאִירְקָע. זַיְיָ האָבָן קְוִים גַעַדְרָעְפְּטָשָׁעָט צְוִישָׁן דֵי רָאוֹן ערָד, די דָרְאָבָנָעָ פִּיסְלָעָד מַאְטָרָאָסָן-אַנְצָוָגָלָעָד, אַרוֹיסָס פָּוָן דֵי גַרְיבָּעָר. די יְיִנְגָּלָעָד האָבָן גַעַטְרָאָגָן גַרְאָנְטָעָנָעָ מַאְטָרָאָסָן-אַנְצָוָגָלָעָד, די מִידְעָלָעָד — וּוַיְיַעַס בְּלוֹקוּסָס מִיטָּ גַרְאָנְטָעָנָעָ, פְּלִיסְרָטָעָ רַעְקָלָעָד אָונְ רַוְיָעָט קַאָקָאָרְדָעָס אַיְן דֵי האָרָר. זַיְיָ האָבָן אַלְעָ גַעַהָאָלָטָן קָאָלִירָטָעָ פָּעַנְדָלָעָ אָונְ האָבָן צַעַי וּוַיְיַגְתָּ גַעַוְנְגָעָן אַקִינְדָעָרִילְדִילָד. דָעַם פָּאָן רַוְמָקָאָוָסָקִי האָט זַיךְ אַוִיסְגָּעְדוֹכָט. אָוּ ער הָעָרָט דָאָס גַעַזְאָנָגָ פָּוָן מְלָאָכִים. אִים האָט זַיךְ גַעַלְוָסָט זַיְיָ אַוִיסְצָוָשָׁן, אַיְינָס נַאֲכָן אַנְדָעָרָן אָוּן די פִּינְגָּעָר זַיְגָעָן האָבָן גַעַחְלִשְׁתָּ צַו בָּאָרִירָן די נַאֲקָעָטָעָ, פְּוֹלְכָנָעָ פִּיסְלָעָד, די סָאָמְעָטָעָנָעָ בָּאָקָן. אַגְּנָנְדִיקָע, בְּרַעְנְגָנְדִיקָע פְּרִידָעָהָט ער דָרְפָּלָטָפָלָט. די האָט סִי לִיְיכָט גַעַמְאַכְט דָאָס הָאָרָץ, סִי עַס בָּאַשְׁוּוּרָט: האָבָן אֹזָא אַיְינָס פָּאָר זַיךְ אַלְיָין!

זַיךְ אַלְיָין!

דָעַר גַעַדְאָנָק האָט אַלְעָגָג גַעַטָּאָן צָוָם בָּאַוּוֹסְטוּזָיָן אַוְמְגָעְרִיכָט אָונְ ערָפָעָיָן זַעַס אַיְזָקִין גַעַבְלִיבָן זַיְצָן אַוְמָאָזְעָגָלָעָד אוַיְפָן בָּעָנְקָל. דָאָס קָלִיבָנוֹאָרָגָה האָט פָּאָרְבִּיָּיָן גַעַדְרָעְפְּטָשָׁעָט אָוּן אַבְּיִסְלָעָד עַלְטָעָלָעָ קִינְדָעָר זַיְגָעָן אַוְנְטָרְגָּעְקָוּמָעָן. זַיְעָרָ קָלִידָוָגָן אַיְזָקִין דֵי זַעַלְבָעָ, אַבָּעָר דָאָס גַעַזְאָנָגָ אַיְזָקִין גַעַוְאָרָן קָלָאָרָעָר. «הָאָבָן אֹזָא אַיְינָס פָּאָר זַיךְ אַלְיָין!» — נַאֲכָן קִיְיָ מַאְלָה האָט רַוְמָקָאָוָסָקִי דָעַם פָּאָרְלָאָנָגָ נִיט גַעַפְּיִילָט אַזְוִי שְׁטָאָרָק, וּוּי אַיְזָקִין דָעַם מַמְעָנָטָן, אוַיְרָ ערָפָלְאָטְפָּאָרָמָעָ אַיְזָקִין רַישָׁיָן, בָּעָת אַיְזָקִין יְוִילִיְטָאָג. «דוּ בִּיסְטָ ערָ אַמְגָלִיקְלָעְסְטָעָר...» — הָאָט ערָ גַעַהָעָרָט אַיְזָקִין זַיךְ שְׁוָנְהָנָהָ קְוָל, — «דוּ פָאָרְדִּינְסָט אַבְּיִסְלָפְּרִידָד...» אַט די פְּרִידָ, וּאַס יְעָדָן שְׁגָאָרָעָר אַיְזָקִין זַיְגָעָבָן גַעַוְאָרָן — נַאֲכָן נִיט אִים. אַרְחָמָגָוָת צַו זַיךְ האָט אַיְינְגָעְנוּמָעָן; נִיט קִיְיָ פָאָרְצְיוּיְפָלָט רַחְמָנוֹת — נַאֲכָן אַהְפָּרָה-דִּיקָס. האָט ערָ דָעַן נִיט גַעַהָאָט קִיְיָ בָּוּלְטָעָ בָּאוּוִיָּן, אָזְ דָא אַיְזָקִין גַעַטָּא, נַאֲכָן דָעַם וּוּי ערָ האָט אַנְגָּעָהוּבָן נַעֲמָעָן אַיְנְשָׁפְּרִיצְיוּגָעָן אָוּן פִּילָן, אַיְזָקִין גַעַשְׁעָן מִיטָּ פִּזְוִישָׁ אַגְּזָעָלְדִיקָעָרָ נִסְ ? ערָ האָט זַיךְ דָאָזָן טִילָל מַאְלָה אַלְיָין נִיט דָעַרְקָעָנָט אַיְזָקִין שְׁפִּיגָל ; וּוּי ערָ וּוּאלְטָ גַעַוְעָן ערָ, אַבָּעָר מִיטָּ צְוָאָנְצִיקָעָ יָאָרָ צְרוּיקָ ; נִין, וּוּי ערָ וּוּאלְטָ גַעַוְעָן לְגָמָרִ אַנְדָעָרָ מַעְנָשָׁ, מִיטָּ אַנְדָעָרָ טַעַמְפָעָרָאָמָעָנָט, מִיטָּ אַנְדָעָרָ אַפְּעָטִיטָן... סְהָאָבָן שְׁוִין פָּאָרְבִּימְאָרְשִׁירָט דֵי צְוּעָלָף אָונְ דָרִיכָן יָאָרִיקָע : — «סְטָא לִיאָטָם, סְטָא לִיאָטָם !» — הָאָבָן זַיְיָ אַיְזָקִין אַכְּרָ אַוִיפָגְעָזְגָעָן לְכָבוֹד דָעַם פְּרָעוֹזָס. דָאָס האָט

אימס אויפגעוואווקט פון די מחשבות. ער האט זיך אויפגעשטעלט און אונגעהויבן צו אפלאדרין, צו פאכען מיט די הענט. הינטער אים האבן זיך די בענקלען צעסקי-פעט. די דיגנטיארין האבן זיך אויפגעשטעלט און אויך אפלאדרין. אַ ליכטער שטובי האט זיך געהויבן פון אונטער די יונגע פיס. די "גרעפין הועלענאי" האט זיך מיט אַ טיכעלע אויסגעווישט דעם שטובי פון די אויגן און מיטן זעלבן טיכעלע געשיקט לוופט-קושן צו די קינדר. רומקאווסקי האט זיך מער ניט אועוועקזעוצט און די פארשוויצטער דיגנטיארין האבן אויך געמווט שטיין (שטיינבערגס בענקל אייזו שווין לאנג געווען לידיק. ער אייז געלם געוואָרין). זיַּי האבן זיך געוישט די פנימער האן געוואָרפן מידע בליקן אויף זיגערס. די ווייבער, אין ענגע שיך אויף הויכע קלעצעיר, האבן גענומען טרעטן פון איין פום אויפֿן אנדערן. די שירעמע-לעך האבן זיך אַראָפְּגָּעָלִיטְּשָׁת פון זיַּיְּרָעָה הענט און געלעגן אויף די אקסלאָן, פארשאָטגענדִּיק זיַּיְּרָעָה פנימער און שטענדִּיק מיט זיַּיְּרָעָה דראָטְּעָקָן אַין די פנימער פון די מענער דערנָהָבָן. זיַּיְּרָעָה שווין אלע געהאָט גענָג.

בלויו אַין פאן רומקאווסקי האט אַין האָרֶצְן געבעטן די דעפֿילָאָדע זיך ניט ענדיקן. אַין זיך גאנְטָאָקָע ניט געהאלטן ביַם ענדיקן. דריי טוינט קינדר ער האבן געדאָרְפְּט פָּאָר אַים הײַנט פָּאָרְבִּיְּמָאָרְשִׁירְט אַין זיך האָבָן מָאָרְשִׁירְט אַין מָאָרְשִׁירְט. פְּרִיעָר, ווֹעֵן די פִּיצְּעָלָעָד זיַּיְּגָעָן פָּאָרְבִּיְּגָעָגָעָגָעָן, האט דער נִיְּיָ דערוֹאָאָכְּטָעָר פָּאָרְלָאָנָג גַּעֲפִישְׁטָעָט אַין פְּרָעָזָעָס, בוּעָם ווֹי אַ פִּיגְגָּעָלָע. אָבעָר ווֹאָס גַּרְעָסָעָר די פָּאָרְבִּיְּגָיְיָעָנָדִּיקָעָן קִינְדָּעָר זיַּיְּגָעָן גַּעַוָּאָרָן — דָּאס שְׁטָאָרָקָעָר, דָּאס מְעַכְּתִּיקָעָר אַין זיך פָּאָרְלָאָנָג גַּעַוָּאָרָן. מְרַדְּכִּי חִימָט האט גַּעַוָּאָלָט האָבָן אַ זָּוָן. ער האט אַים גַּעַזְעָן ווֹאָקָסָן, אַט ווֹי דִּי מְאָרְשִׁירְנְדִּיקָעָן קִינְדָּעָר זיַּיְּגָעָן גַּעַוָּאָקָסָן פָּאָרְבִּי זיַּיְּגָעָן. דער זָוָן — ער האט גַּשְׁפְּרִיטָזָט זָוָישָׂן זָיִּי — ווֹאָס אַ מְאָל גַּעַוָּוָסִיָּי קָעָר, מְעַלְעָכָר : אַ טְּרָאָנְפָּאָלְגָּעָר, אַ יְּנוּגָּעָר פְּרִינְגָּאָר אַ יְּוָרָשָׁ. אַ וּפִילָּעָר ער האט דָּאס גַּעַהָאָט אַים אַיבְּרָצָזָעָבָן בִּירוּשָׁה ! ווֹי קָאנְגָּרָעָט אַין דָּאס דָּערְגְּרִיכְבָּאָר ווֹאָלָט דָּעַמְּאָלָט גַּעַוָּאָרָן די צְשָׁוּמוּנָעָא אַידִּיעָ פון אַוְשָׁטְּרָבָלְעָקִיטָה !

און דָּאס עַס אַים דָּערְגְּרִיכְט ווֹי אַ דּוֹנָעָר. סִּהְאָט זיך צְעַבְּלִיצְט אַין אַים
די בריליאנטענע מחשבה : ער ווּט חותנה האָבָן !

גְּלִיךְ האט ער זיך אַרְיִינְגָּעָלָאָן אַין פָּאָרְשְׁטָעָלָוָנָעָן ווּגָעָן דָּעָם ווּיְבָ, ווֹאָס ער ווּט זיך פָּאָרְשָׁאָפָּן. ווֹרָר ווּט זִי זִיְּן ? ווֹי ווּט זִי אוִיסְטוּן ? ער ווּט קְלִיבָּן לאָנגָן אַין פָּאָרְזִּיכְטִּיק — אַון סְאָאוּ גַּעַזְעָן פון ווֹאָס צַו קְלִיבָּן. די יְּנוּגָּעָר פְּרוּעָן פון גַּעַטָּא זיַּיְּגָעָן גַּעַזְעָן שִׁין. זִיְּיָ האָבָן גַּעַבְּלִיטָז ווֹי בְּלִיכְעָ, ווִיסְעָט בְּלוּמָעָן — צְנִיעָותְּדִּיק, שְׁוַיִּיגְנְּדִּיק. אַון דָּערְבִּי זיַּיְּגָעָן זִיְּיָ גַּעַזְעָן שְׁטָאָלָץ אַון גְּלִיבָּיָק. אַוּוֹדָאָי זיַּיְּגָעָן גַּעַזְעָן אַוְיךְ אַונְדָּעָר : אַזְּעִיכְעָעָד, ווֹאָס וּאָלָט זיך טָאָגְנְּדִּיק פָּאָרְקִיפָּט. כְּדִי צַו האָבָן אַ גָּוט לְעָבָן. אָבעָר די האָבָן זיך גַּעַלָּאָן לִיכְטָ דָּערְשָׁנָאָפָּן. ער ווּט נְעַמְּנָא אַיְּנָעָ, ווֹאָס די ווּיְבָלְעָבָעָ ערָעָ לִיגְט אַיר אוִיסְגָּאָסָן אוּיפִּן פָּנִים ; אַיְּנָעָ פון דָּעָם מִין, ווֹאָס עַס פְּלָעָגָט אַים קִין מָאָל נִיט אַיְּנָפָּאָלָן צַו פָּאָרְגָּאָר אַין זִיְּן שְׁלָאָפְּצִימָעָר. ער האט גַּעַהָאָט דָּרָךְ אַרְצָה זִיְּיָ אַוְיךְ אַ בִּיסְלָ מָוָאָ. — אָבעָר ער ווּט דָּאס בִּיקְוּמָעָן מִיט זִיְּן לִיבְשָׁאָפָּט. אַון נְעַמְּנָא ווּט ער דּוֹקָאָ אַ קְלָוגָעָ, אַן אַבְּטָעָלִיגְגָּעָנְטָקָעָ. דָּאס

אריסטאקרטיאיש אין איר זאל זיך אויסמישן מיט זיין בלוט ; אzo דער זונ, וואס וועט געבורון ווערטן, זאל האבן א קלונג קאָפֶ און איידעלע מאנייערטן. און ער וועט קענען שפראָכָן. ער וועט שפִילָן קלָאוּיר — און דערבי וועט ער פָּאָרָמָאָגָן זיין, מרדכי חיים. מות און גבורה.

די לופט איז געווען פול מיט געזנג, איצט שוין א גוט אַרגָּגָנִיזָרְטָס און איינהייטלעקס. דער גָּרוּיְגָעַלְבָּר זָאָמְדְּזָעָג, בְּלוּזָן קָאָלְרָ, בְּלוּזָן לְיכָטָ, האט זיך באָוָעָט ווי אַשְׁלָאנְג — בֵּין ער האט זיך אַרְיָינְגָעָדָרִיטָס דָּאָרָט ווִיסָט און צְרוּיקָן. געקוּמעָן צוֹ דער פָּלָאָטְפָּאָרָםָעָ, דָּרְכוֹן גָּרוּזָיְקָן פָּאָס אַין פְּרָאנְטָן.

סְּהָאָבָן שׂוֹין מָאָרְשִׁירְטָן דִּי גִּימְנָזִיסְטָן. אַט זִינְעָן פָּאָרְבִּי דִּי מִידְלָעָךְ : הַאַלְבָּסְיָה, הַאַלְבָּסְפְּרוּיָה, מְרַדְכִּי חַיִּים הָאָט גַּעַזְעָן זִיְּעָרָעָ אַגְּטְבָּלְיוּטָה, שְׁלָאנְקָעָ פִּיטָּ, דִּי אַרְיִיסְטִיְּעַנְדִּיקָעָ, יוֹגָעָ בְּזָוּסָם. לִיכְכַּטְוּ זָוָעָרְקָלְדִּילָעָדָה אָבָן זיך גַּעַזְעָן גַּעַהָאָט לְאָנְגָעָ, צְקָאָמְטָעָ הָאָרָ, אַגְּדָעָרָעָ — פָּאָרְפָּלְאָכְטָעָנָעָ צְעָפָ, גָּאָר אַנְדָּעָרָעָ — יִגְּלָשָׁקְרָאָצָעָ, חַגְּנוּדִיְּקָעָ טְשָׁוָּפָ, רִינְעָס. בְּרוּיְנָעָ, בְּלָאָנְדָעָ, שְׁוֹאָרְכָעָ הָאָרָ אָבָן, וּוּאָרְעָם זִיְּדָ, גַּעַשְׁמָעָרָט אַין דָעָרָ, וּוּן אַוְמְגַעְזָוִיםָט דִּי פְּנִימָעָרָ, וּוּאָס אָבָן פָּאָרְמָאָגָט דָעָם קָאָלְרָ, פָּוּן מָאָטָן פָּאָרָ, צְעָלִי. אַזְוִי פִּילְ קְלִיְבָעָ, פְּרִישָׁעָ לִיְפָןָן ; אַזְוִי פִּילְ אַגְּטְבָּלְיוּטָה, גַּעַטְקָטָעָ אַרְעָםָס ! אַזְוִי פִּילְ דְּלָאָנִיָּס וּוּיְכִיבָעָ, צְעוֹזְגָטָעָ בְּלָעְטָעָרָ ! סְּהָאָט אַיסְגָּעָזָן וּוּי אַמְּבָאָזָן, קָאָנְטָעָ, עַקְוָאָטִישָׁעָ פְּלָאָנְצָן וּוּאָלְטָן זיך באָוָעָט : גַּעַשְׁוּזְמָעָן אַיְבָרָ אַזְלָעָרָ וּאָס טְעָרְ-פְּלָאָזָן. צִי אָפְשָׁר זִינְעָן דָאָס דִּי מִידְלָעָד — מִיט זִיְּעָרָ שְׁוּזְבָּנְדִּיקָן טְרָאָט, וּוּאָס הָאָט קְוִים בָּאָרְיוֹתָדִי זִיְּדָ — גַּעַוּעָן אַסְטָאָדָעָ יְגַגְעָן סָאָרְבָּנָעָ ? מְרַדְכִּי חַיִּים אַוְיָנוּן זִינְעָן פּוֹל גַּעַוּעָן מִיט זִיְּ. זִיְּן הָאָרָזָט גַּעַיְבָּלָטָן. נִיט גַּעַוּעָן אַין קִין פּוֹנְקָפָן פָּוּן פִּיזְיָשָׁן באָגָעָר : קִין אַוְיָקָעָלָן פָּוּן דָעָם גּוֹטְ-בָּאָקָאָנְטָן וּוּילְן זיך אַיְנְצְזָבִיסָן אַין זִיְּ — זִיְּ אַיְנְצְשָׁוְלִינְגָעָן. נָאָר דִי באָוָונְדָעָרְוָנָג אַין דָאָ גַּעַוּעָן ; נָאָר אַזְלָעָן צְוּ לְוִיבָן אַוְן דָאָנְקָעָן, וּוּאָס זִי אַזְוָאָן אַין גַּעַטָּא אַוְן מָאָרְשִׁירְטָדָאָ פָּאָרְבִּי — צְוּ גַּעַבְן טְרִיסְטָדָעָ רְנָשָׁמָה.

נָאָר דִי מִידְלָעָד זִינְעָן גַּעַקְוּמָעָן דִי בְּחָוִרִים אַין דִי וּוִיסְעָ העַמְּדָעָר, אַוְיָסְגָּעָ לִיְגַּט אַוְן צְעַקְנָעָפָלָט אַוְנְטָעָר דִי שְׁלָאנְקָעָ הַעַלְזָעָר. אַוְיָפְסָנִי הָאָט עַפְעָס אַהֲזָעָ מַעְרָ גַּעַטָּאָן אַין מְרַדְכִּי חַיִּים שְׁלִיְפָן, אַין הָאָרָץ : דָאָרָט... אַין גַּעַנְגָעָן זִיְּן זָוָן — דָעָר זִיְּבָעְצָנִיאָרִיקָעָר, דָעָר אַכְּצָנִיאָרִיקָעָר, דָעָר מַאְטוּרִיסָט, דָעָר גָּנוּן. אַזְוִי אַזְוִי עָר גַּעַגְגָעָן אַזְוִי גַּעַקְקָט אַזְוִי אַזְוִי מִיט דִי טְוָנְקָעָלָפָן אַוְיָגָן. — מִיט הַוְּנְדָעָרָט פָּאָר אַוְיָגָן הָאָט עָר גַּעַקְקָט אַהֲעָרָ. — אַבָּעָר פָּאָר וּוּאָס הָאָט עָר גַּעַקְקָט אַזְוִי חַזְפָּהָדִיק ? וּוּאָס אַזְוִי דָאָס גַּעַוּעָן פָּאָר אַחְוָקָ, וּוּאָס הָאָט אַפְּעָרְגָּעְבָּלִיכָּט פָּוּן אַזְוִי אוּרִיךְ זִיְּנָעָ לִיְפָן ? אַט אָבָן דִי בְּחָוִרִים גַּעַרְעָדָט זִוְיָשָׁן זִיךְ. פָּאָר וּוּאָס שְׁמִיכָל אַזְוִי זִיְּנָעָ לִיְפָן ? אַט אָבָן דִי בְּחָוִרִים גַּעַרְעָדָט זִוְיָשָׁן זִיךְ. הָאָבָן דִי לְעָרָעָר דָעְרָלְוִיבָט זִיךְ צְעָדָן זִיךְ, בְּעָתָן פָּאָרְבִּי-מָאָרְשִׁירְטָן דִי עַסְתָּה ? אַוְן אַזְוִי דָאָס מַעְגָּלָעָ ? זִיךְ הָאָבָן זִיךְ הַיְּךְ צְעָלָאָכָט. אַפְּגָעָלָאָכָט פָּוּן אַיְם ? אַוְן אַט אַזְוִי זִיךְ גַּעַנְגָעָן דָעְרָנְבָּעָן ; דִי דִּירָעְקָטָאָרָקָעָ אַלְיָין, דִי פִּינְגָעָרָאָוָעָ. וּי גַּדְלָהָדִיק זִיךְ הָאָט דָאָס גַּעַטְרָאָגָן אַיר גָּרוּיָעָן קָאָפָ ! וּי קָעְנִיגְלָעָד זִיךְ הָאָט דָאָס גַּעָּ.

שפריזיט! פאר וואס האט זי ניט אויפמערקייזם געמאכט די פאראחוצפהטע חברה-לייט? און דיאנרגיסונג, וואס זי האט געשיקט אהער, דער שטייפער שאקל מיטן קאָפּ, איי אויך געווען מער שפאמט, ווי באנרגיסונג. ער האט באשימפערליך געזען, זי האט צנויביגעשנורט דאס מוליל, ווי זי וואַלט וועלן פֿאַרץימען אַ שמייכל — דעם זעלבן חוווקידיקן שמייכל. אַ, ער ווועט זיך אַפְּרַעַכְּבָּעָנָּעָן מיט אַיר! ער ווועט אַיר ווֹיִזּ, דער אלטער, אויסגעטריקנטער קוֹ! זי ווועט זיך מער ניט גרויסן פֿאַר אַים מיט אַיר געבלצְעֻוּטְקִיטִיט, מיט אַירע דִּפְלָאָמָּעָן, מיט אַירע זיבּן-אַיכְטַּשׁ שְׁפָרָאָכָּן. ער ווועט געגען אַ ווֹיִזּ, וואַס ווועט זיך אַרְיְבִּיעְרְשָׁתִּיגִּין אָונֵן דערצֶוּ ווועט זיין יונְג אָונֵן ווועט האָבָּן אָן אַפְּעַנְג טְרָאָכֶט.

דאָק צוּוִי אָונֵן אַ האַלְבָּעָר שְׁעהּ, אַיְזַּה דִּי דָּפְלִיאָדָעָג גַּעֲוֹעָן גַּעֲנְדִּיקְט. ער קינדר-יעולם האט זיך פֿאַרְזָאָמָלְט אוּפְּיַוְּנָה דָּרְגָּנְבָּנְדִּיקְט פֿאָלְד, וואַס האט זיך צַעַּד ווִיגְט, קאָפּ בַּיְּ קַאָפּ, ווי אַ וְגַעֲגָר וְאַלְד. דער פרְעֹזָעָס אַיְזַּה צָוּם אַנְדָּרְעָן בְּרָעָג פֿוֹן דער פֿלְאַטְפְּאָרְמָעָ : גַּעֲוֹנְדָּן דָּאָס פְּנִים צָוּם פֿוֹלְגָּעָפְּאָקְטָן פֿאָלְד אָונֵן האט צַעַּפְּרִיטִיט דִּי אַרְעָמָס : — לִיְּבָּעָ קִינְדָּעָר ! — האט ער אוּסְגָּעָרְפָּוּן אָונֵן גַּאנְצַּ מַאְרִיַּיְשָׁן האט אוּסְגָּעָעָן פֿאַרְשָׁטוּמָט צָוּם ווּוֹרְדָּן אָונֵן זִיךְ אַיְנָהָאָרְכָּן אַיְנָהָרְדִּיְיָה, — אַיךְ האָבָּן אַיךְ הַיְּנָטָגְעָן אַ פֿרְיְּעָן טָאגְפָּוּן לְעַרְנָעָן, ווּילְיָ אַיךְ גַּעַוְאָלָט אַיךְ זָעָן ! זָעָן אַיךְ צַוְּאָמָעָן, יְמָטוּבְּדִיק אָונֵן פֿרְיְּלָעָךְ ! .. ווּילְיָ אַיךְ ווִיסְטָט דָאָק אַלְעָ, אָז אַיךְ האָבָּן אַיךְ לִיבָּן אָונֵן אַיךְ זָאָרְגָּ פֿאַר אַיךְ טָאגְפָּוּן נָאָכָט. יָאָ, טָאגְפָּוּן אָונֵן נָאָכָט טְרָאָכָט אַיךְ, ווי אַזְוִי אַיךְ בְּעָסָרָן אַוְן לִיכְטָעָר צָוּם מָאָכָן דָּאָס לְעָבָן. אַיךְ זִיְּנָעָ קִינְדָּעָר אָונֵן אַיךְ בֵּין אַיְיָרָ פֿאַטְעָר ! אַיךְ ווּילְיָ גַּאֲרָנִיט פֿוֹן אַיךְ פֿאָר דָעָר גַּאֲנְצָעָר זָאָרְגָּ, בְּלוּזָּן אַיךְ זָאָרְגָּ : לְעַרְנָט זִיךְ גּוֹט אָונֵן פֿלִיסִיק, אַזְוִי, אָז אַיךְ אַונֵן אַיְיָרָעָ עַלְתָּעָרָן זָאָלָן זִיךְ קַעְבָּעָן גַּרְוִיסָּן מִיט אַיךְ ! .. ער האט אַפְּגָּעָכָאָפּ דָעָם אַטְעָם : אַרוּסְגָּעָנְמָעָן אַ טִּיכְלָן אָונֵן זִיךְ נַחַתְּדִיק גַּעַוְישָׁת דָעָם שְׁתָעָרָן. ער האט גַּעַרְעָט גּוֹט. זָיַן קֹול האט גַּעַלְגָּעָגָעָן פֿעַסְט אָונֵן מַעְלָבָעָךְ. ער האט דָאָס גַּעַזְעָן דָוְרָכָן כּוֹחַ פֿוֹן עַכָּא, וואַס אַיְזַּה צְרוּקְגַּעַקְמָעָן פֿוֹן דִּי האַלְבְּ-צַעְנוּמָעָן שָׁאָפָּעָס. אַבָּעָר אַיְצָמָן, ווי ער האט אַיְזַּה דָעָר דָעְרוֹאַרְטָנְדִּיקָעָר שְׁטִילְקִיטָן. זִיךְ גַּעַגְּרִיטִיט אַנְצָוּגִין מִיט דָעָר רַעְדָע, האט ער אוּפְּגָּעָכָאָפּ אַן אַומְהִימָּלָעָךְ גַּעַוְאָזִי פֿוֹן בֵּית עַוּלָּם. — אָונֵן אַומְגָּעָרִיכְט האָט ער דָעְרָפִילְט, אָז עַס האָט גָּאָרְדָּ קִיְּן זָיַן נִיט צָוּם פֿאַרְלָעְגָּעָרָן דָאָס, וואַס ער האט שְׁוִין אַיְגָּנְטָלָעָךְ גַּעַזְעָגָט. ער האט גִּינְזְּבָּרְגִּיךְ אַרְיִינְגְּרָוְקָט דָאָס טִיכְל אַין קַעְשָׁעָנָע אָונֵן זִיךְ גַּעַטְאָן דִּי אַרְעָמָס : — אָונֵן אַצְּבָּדָה, מִיְּנָעָ לִיבָּעָ קִינְדָּעָר. ווּעַט אַיךְ אַלְעָ בְּאַקְוּמָעָן אַ מְתָהָנָה פֿוֹן מִיר ! יְעַדְסָ קִינְדָּעָר ווּעַט קְרִינְג אַ שְׁטִיקָל בְּרוּיטָן אַ שְׁטִיקָל ווּוּרְשָׁט !

ווּילְיָ אַפְּלָאָקְט אַסְמָעָנְטָן האָבָּן אַ הַודְשָׁע גַּעַטְאָן אַין זִינְעָ אַוְיָרָעָן. העונְט האָבָּן זִיךְ צַעְפָּאָכָעָט. קָאָלְרָטָעָ פֿעַנְדָּלָעָךְ זִינְעָן גַּעַפְּלָוִיגְן אַין דָעָר לוּפְטָן. הַוּבְּדָעְרָטָעָר יְוּגְּגָעָ מִילְלָעָר האָבָּן, לְאַכְּנָדִיק, גַּעַלְאָן דָעָם לִיכְטָפָן זָוְן שְׁלִיְּפָן זִיְּעָרָ וּוּיסְעָ גִּרְיִיקָּעָ צִיְּן.

די לְעַרְעָר האָבָּן גַּעַפְּרָוּות האַלְטָן דִּי אַרְדָעָנוֹגָג. יְעַדְסָהָר האָט גַּעַפְּרִיט זִיךְ גַּרְוָפָעָ קִינְדָּעָר צָוּם דִּי זִיטִיקָעָ קַוְסְטָעָס, ווּס זִינְעָן גַּעַוְוּן אוּסְגָּעָשְׁטָעָלָט טִישָׁן אָונֵן באָ-

אמטוּ האָבָן גַּעוֹאָכֶט אִיבָּעָר קַעֲסְטָלָעַד מֵיט צַוְּגָעָרִיטָע שַׁנְּצִיצָלָעַד בְּרוּיט מִיט וּוּוֹרְשָׁט. דַּעַר טּוֹמֵל אַיְפָּן פָּעַלְדָּה האָט אוּפְּגָעָהָעָרָט צַו זַיְן יּוּבָלִיק. עָר אַיְן גַּעוֹאָרָן גַּעַדְעַמְּפָּט, אַנְגָּעַלְאָדָן מֵיט שְׁפָאָנוֹגָג.

— שְׁטוֹפָט זַיְן נִיט אָזְוִי, קִינְדָּרְלָעַד! — האָט רָוּמְקָאָוָסְקִי גּוֹטְמוֹטִיק אַרְאָפָּן גַּעַשְׁרִיגָן פָּוָן דַּעַר פְּלָאַטְפָּאָרָמָע, — סִיוּט נִיט אַוִּיסְפָּעָלָן פָּאָר קִינְגָּם! — אַיְצָט האָבָן דַּי קִינְדָּעָר אַרְוִיְּגָעָקוֹקָט צַו אִים מֵיט אָוּמְצָטָרוֹי; קְוִים אַכְּט גַּעַלְיִיגָּם. וּאָס עָר זַאָגָט. וַיְיַעַרְעַז פְּנִימָעָר וַיְיַעַנְעַן גַּעַוָּאָרָן פְּאַרְעַנְדָּעָרָט. זַיְן האָבָן אַוִּיסְגָּעָזָעָן דַּעַר וּוּאָקָסָן, אַלְטָן; פְּנִימָעָר, וּאָס עָר, רָוּמְקָאָוָסְקִי, האָט נִיט אַיְין גַּעַזְוָעָן אַיְן דַּי רַיְעָן, פָּאָר דַּי קַאָפְּעָרָאָטִיוֹן. עָר האָט נִיט גַּעַקְאָנְטָן קוֹקָן אַוִּיפָּן זַיְן אַוְן עָר אַיְן אַרְאָפָּן פָּוָן דַּי טְרַעְפָּלָעָן: אַרְיָין אַיְן דַּעַר שְׁטוֹפָעָנִיש אַוְן אַלְיךָן אַנְגָּעָהָבוֹן צַו מַאֲכָן אַרְדָּעָנוֹגָג אַיְן דַּי רַיְעָן פָּאָר דַּי טְשִׁילָעָן: — קִינְדָּרְלָעַד, זַאל צַוְּגָיָן מֵיט אַרְדָּעָנוֹגָג, סַאיְזָן פָּאָרָן גַּעַוָּאָמָעָן, שְׁטוֹפָט זַיְן נִיט אָזְוִי, — האָט עָר זַיְן גַּעַבְעָטָן מֵיט אַמְּלָדָן, פְּאַטְעַרְלָעָן קוֹל. עָר האָט גַּעַוָּאָמָלָט, כַּאֲטָשׁ אַוִּיפָּן גַּאֲדָן רַגְעָן, זַיְן זַעַמְגַעְרָאָמָטָע אַוְן גַּעַטְרִיעָן.

אַבָּעָר דַּי קִינְדָּעָר האָבָן אַיְם נִיט גַּעַהָעָרט אַוְן נִיט גַּעַזְוָעָן. אַלְץ אַיְן זַיְן אַיְן גַּעַזְוָעָן קַאָנְצָעָנְטָרִירֶת אַהֲיָן — צַו דַּי טִישָׁן, פָּוָן וּוּלְכָבָעָן מַעַן וּוּעַט אַוּוּקְגִּיאַן מִיט אַ שְׁטִיקָל בְּרִיטִית מִיט וּוּוֹרְשָׁט. עָר האָט זַיְן דַּעְרְפִּלְטָן אַיְבָּרִיךְ, אַפְּלָוְן דַּי קִינְדָּעָר, וּאָס זַיְעָנָן אַיְם פָּאָרְבִּי מִיטָּן שְׁטִיקָל בְּרִיטִית מִיט וּוּוֹרְשָׁט אַיְן דַּעַר האָגָט, אַיְם אַוִּיךְ נִיט בָּאַמְּרָקָט. וּוי הַינְּטָלָעָן מִיט אַבְּיָין, זַיְעָנָן זַיְן אַוּוּקְגַּעְלָאָפָּן אַיְם זַיְטָן, זַיְן וּאָס יַכְעַר אַפְּגָעָבָן מִיטָּן בַּיְסָן.

דַּעַר פְּרַעְזָעָס אַיְזָן אַרְיוֹס אַוִּיפָּן זַאְמְדִיקָן וּוּגָעָ. הַעַט אַרְאָפָּן האָט עָר דַּעְרוֹעָן דַּי בָּאָגְלִיטִיטָר זַיְעָנָע אַהֲיָמָגִיאַן מִיט זַיְעָרָע וּוּיְבָרָע, שְׁפָאַצְּרִינְדָּיק גַּעַמְּטִילָעָן. סַאיְזָן אַיְם אַיְגָגְעָפָאָלָן, אַזָּן זַיְן האָבָן זַיְן אַפְּלָוְן נִיט אַפְּגָעָזָגָנָט מִיט אַיְם, אַוְן עַפְּעַס האָט אַיְדָּעָנוֹיָנִיק אַ בְּרוֹעָן גַּעַטָּאָן. פָּוָן דַּעַם פֻּעַּנְסִיאָנָטָן פָּאָר פָּאַרְדִּינְסְּטָפְּלָע גַּמְּיָנָע־בָּאַמְּטָעָה האָט זַיְן דַּעְרְהָעָרט אַ גַּלְעַקְלִילְאָגָן, וּאָס האָט גַּעַרְוָפָן דַּי פֻּעַּנְסִיאָנָעָרָן צַו מַיְטָאָגָן מַרְדָּכִי חִיםָּה האָט גַּעַמוֹת אַוִּישְׁמִיכְלָעָן צַו זַיְךָן יְאָ, עָר אַיְן וּוּעַרט גַּעַוָּעָן, מַעַן זַאל מַאֲכָן סַעְגָּנָאָר פָּוָן אַיְם. זַיְן גָּוֹט, האָט גַּעַהְיִיסָּן זַיְן אַשְׁוֹתָה.

אוִיפָּן וּוּגָע צַו דַּעַר דְּרָאָוּשָׁקָע, האָט עָר בָּאַמְּרָקָט סַאְמָוָל צַוְּקָעָרָמָנָעָן זַיְךָן דַּעְרְגָּעָנְטָעָרָן: — אַיְךָן וּוּאָרָט אַוִּיפָּן אַיְיךָן, הַעַר פְּרַעְזָעָס. — האָט סַאְמָוָל אַוִּיסְגָּעָד שְׁטִירָעָקָט בַּיְדָעָה העָנָט צַו אַיְם, — גַּעַוּוֹאָלָט אַיְיךָן זַאָגָן, וּאָס פָּאָר אַפְּגָעָזָגָנָג אַרְהָאָט מִיר פָּאַרְשָׁאָפָּן. — רָוּמְקָאָוָסְקִי האָט אַ מְרוֹקָע גַּעַטָּאָן אַזָּן זַיְךָן גַּעַלְאָזָן פְּרַעְזָעָן דַּי האָגָט. — שַׁוְּיָן לְאָגָג נִיט גַּעַהָעָט אַזָּאָ פָּאָר טַיְעָרָעָה, — אַיְן סַאְמָוָל אַגְּגָעָגָנָג גַּעַן, — אַנְ אַפְּפְּרִישָׁוֹגָג. סַוּעָרָט לִיְכָטָעָר אַוִּיפָּן האָרָצָן, וּוּגָע מַעַן קוֹקָט אַוִּיפָּן דַּעַר חַבְּרָה...

רָוּמְקָאָוָסְקִי האָט אַ מַאְךָ גַּעַטָּאָן מִיט דַּעַר האָגָט: — עָר, וּוּיִס אַיְךָן וּאָס. זַיְשָׁצָן דַּעַן אַפָּן, וּאָס מַעַן טּוֹט פָּאָר זַיְךָן? — כַּבְּין זַיְכָעָר דַּעְרִין, הַעַר פְּרַעְזָעָס. קִינְדָּעָר פִּילָּן, וּוּרְעַעְעַע אַזָּן זַיְן אַוִּיפָּן רִיכְטִיק לִיב.

— פאר א צוקערל האבן זי דיך ליב.
 — זאגט עס ניט, הער פריעוזס. און אויב זי שאגן עס ניט אפ ווי געהעריך היינט, וועלן זי עס אפשהצן מארגן... און מיר, די עלטערן, שאצן דאך זיכער אפ. רומקאווסקיס שטערן האט זיך פארקניטש. כוואלייס פון סתיירטדייק שטי- מונגען זינגען פארבייגשווומען זיין מוח: — קומ, לאмир זיך אועזקעצען אויף א מיניות, — האט ער פארגעשלאגן און אroiיגעperfט סאמוועלן אויף דער ליידיקער פלאטפאטמא. — דײַנע מoidן זיינען געווען צוישן דער חברה, הא? מאטריסטיקעס, וואס? דאראפסט זען די מאטורה-ארטעס. וואס כ'האָב צווגעריט. מײַן אונטער- שריפט אין יידיש, עברית און דיטש. ס'יעט אויס בכבודיק. און דײַן זויב... איז ניט מיטגעקומווען? — סאמוועל האט געוואלט עפֿעס זאגן, אבער דער פריעוזס האט אים ניט געלאָן קומען צום ווארט. ער האט געמוות זיך אויסטרעדן אַ ביסל, זיך צו באָרוּקָן פון די מאדנע געפֿילן, וואס האבן אים באַהערשט: — ער, צוקערמאן, — האט ער אroiיגעיגליגט די האנט אויף סאמוועלס קני, — דו ווייסט גארונישט, ווי גוט דיר איז, דו הערטט? — ער האט פאלש אויפֿיגעלאָקט: — האסט פון אלעם גוטן און דערצדו אַ וויבּ מיט צוויי טעכטער, ווי ביימער. דו דאראפסט דאך טאנצֶן אַין די גאָסן... אַ מענטש האט מול! — ער האט זיך צוגערוקט גענטער צו צוקער- מאָנען און אים אדריינגעקוּקט אַין די אויגן. ער האט מער ניט געלאָקט. — נעם מיך, למשל, יא... נעם מיך. פאלט דיר אַמְּאָל אַין זיך צו זען אַין מײַן לאָגָע? אַיִינער אַלְיַין אויף דער וועלט... ווי אַ honט, וואס טרינקט זיך אַין אַים פון שנאה. און אַ פרינְה, זאָלסט זאגן, קטש אַיְינְעָר, וואס זאָל אויסטשורען די האנט... אַין ניטא. סאמוועל איז געווען ווי די פון אַ קְנַעַט צו זיין האָר, און דאַ אַומְגָרִיכְט: — אַזָּאָ פֿאַרטֿוּיֿוּלֿעֿקֿיט. — אַיך בֵּין אַיְיָרֿ פֿרֿיָּינְד, — האט סאמוועל געפֿרֿעֿפֿלֿט.

רומקאווסקי האט אַ מאָך געטָן מיט דער האנט: — ער, וואס פֿאַר אַ פֿרֿיָּינְד בֵּיסְטוּ מִיר? לאַmir זיך ניט גענָאָרָן. דיַין פֿרֿיָּינְדֿשֿאָפֿט אַין ניט קְיַין שלעכּט באָ צָאָלְטָע. — סאמוועלס פֿאַרְלֿוּגֿנְהֿיֿיט האט דָאס גַּעֲזָאָגָט אַן טַעַנָּה. ער אַיְיָ גַּעַוּעַן ערנְסְט, גַּעַשְׁלָגָן: — כִּיְבּוּן אַ פֿאַרְשֿׁאָלְטֿוּנְעֿדֿר מַעֲנָשָׂת, הערטס צוקערמאָן? — אַיְזָה ער גַּעַגְעָגָנְגָעָן, — פֿאַרְהָאָסְטֿ בֵּיְדֿ, וואס כִּיְוָילֿ רַאְטָעָוָן; פֿאַרְהָאָסְטֿ בֵּיְדֿ, וואס אַיך לאָ זַיְמָאָן אַ לעָבָן; פֿאַרְהָאָסְטֿ בֵּיְדֿ, וואס ווילָן אַונְדוּן אלעָמָעָן אַמְּבָרְעָגָעָן. אַיך וויס, וואס מעָן רַעַדְטֿ אויף מִיר אויס הַינְטָעָר די אויגן. שרעק זיך גַּאֲרָבִיט. אַיך וויס אלצְדִינְג. טַאָמָעָר ווועָט זיך עַנדְיַיקָן די מלְחָמָה, ווועָט מעָן מִיר שַׁטְּעָלָן צו אַ משְׁפָט. דו אַלְיַין ווועָט אַפְּשָׂר זַיְן אַן עדָות קַעַנְןִי מִיר... — סאמוועל האט גַּעַפְּנָט דָאס מוֹילֿ אַפְּצָוְילֿיֿקֿעָנָן, אַבעָר דער פריעוזס האט אַים ניט געלאָן: — מִיךְ הַאָלָט מַעְןָ פֿאַרְן שְׁוְלִידְיַיקָן אַין דער מִינְדָּסְטָעָר פֿגִּימה פֿוֹן גַּעַטָּה. פֿוֹן אַיְזָה זַיְטֿ די דִּיטְשָׁן, פֿוֹן דער אַנדְעָרָעָר וַיִּט די יַיְדָעָלָעָד אַין אַיך מַעְגַּד מִיר דָאס הָאָרֶץ אויסטרעדן, גַּלְיִיבָּט מַעְןָ מִיר סִי וּנְיט. לִיְיַיקָן נִיט, לִיְיַיקָן נִיט, צוקערמאָן. אַ גַּרְוִיסָן עֹלְטָרָג אַיך... אַ גַּאנְצָ פֿאַלְקָ... אַון בֵּין אַלְיַין דער נִידְעָרִיקְסְטָעָר וּאַרְעָם, וואס

יעדר אינער וואלט אים גערן צערעטען. צוישן האטער און קאוואדלע בין איד. כוחות דארף מען האבן... א בייעז גבורה דארף מען צו דעם האבן... סאמועל האט אים אנגעקט פריינדליך, מיטפילנדיך: — איך זוויס, פאניע פריעוס, ווי שוער איך איז...

דעך פריעוס האט געסאפעט, זיך געוישט דעם שויס. ער האט פאראדיכט די ברילן און זיך צוגערוקט גענטער צו סאמועלן: — הערטט, צוקערמאן, מיר איז היינט אינגעפעאלן א נארישקייט... — ער האט א קי געטאן די ליפן און קרום זיך צעמיכיכלט: — ס'איו מיר אינגעפעאלן... חותנה צו האבן. — ער האט אפגעהאקט און א ביסל פארשעט, זיטיך, גענישטערט מיט די אויגן איבער סאמועלס פנימ, דערווארטנדיך אראפזוליינגען פון אים דעם אויסטרוק פון דערשטונונג, זיך אפילו פון שפאט. אבער סאמועלס פנימ איז געלביבן פריינדליך, ערנסט און דער פריעוס איז דרייסטער ארויסגעקומען מיט די רייד: — ציוויל געמען א ליטיש וויבל, אונ אינטעליגנטע, א שטילע... האבן א ביסל נאענטקייט ארום זיך. פאר דער מלחה איז דאס מיר ניט איז זינען געלעגן... אבער דא... מיין הארץ דארף געתשארכט ווערן, איך דארף האבן כו... א הײם, א געטריין מענטש. דאפלט ענרגיש וואלט איך געווארן, הערטט? גראיסעס, נאך גרעסערס וואלט איך אויפגעטאן פארן פאלאק... — רומקאוסקי האט פארביבן די ליפן. דער חלום והען א זון איז געוען צו אינטימי און צו הייליך אים דא א羅יסצוברגענען. דאס האט געמוות בליבין פאר זיגלט טיף, טיף אין הארץן. סאמועלן איז געווארן דושנע פון דער הייך און פון פריעוס, נאענטקייט. ער האט לוייז געמאקט דעם שניפס און צענעלט די מארי נארען. רומקאוסקי האט אים געפארט: — מיינסט, אונ כ'בין צו אלט פאר אוזעלצע זאכן, הא?

— חיליה, הער פריעוס. גראד פארקערט... א הײם איז א גוטע זאך... — האט

סאמועל געתשאטלט.

— פארוואסושע האסטו זיך פארקרימט?

— די זון באקט, הער פריעוס...

רומקאוסקי האט ארויסגעליינט א גריינשעציגונג איז דער באמערונג. ער האט שווין באדויערט, וואס ער האט זיך איז פרי מותודה געווין פאר צוקערמאן נען: — יא, די זון באקט, — האט ער א מראקע געטאן, זיך אויפגעשטעלט און ארעפ פון די טראפלע, לאנדיק צוקעראגען הינטער זיך.

ער האט ארייבערגעשפרײַז דעם וועג, איז דער ריכטונג פון דער דראזשען. פון דער שאפע דערנעבן, איז אים אנטקעגעגעקומען א יונגער פאליציאנט. ער האט מארשירט פעסט, ספֿרּוֹזִיסְטָט און זיין פנימ, אונטערן פֿאַלִּיצְיִישׂן היטל, איז געוען פֿאַרְבְּרוּינֵט פון זון און ווינט. דעם יונגס בליך איז געווין קלוג, אפּן און פְּרִינְדְּלָעַך. «אט איז געראָטן וועט ער זיין!» — האט עפּעס א זינג געטאָן אין מרדכי חייםען, בעט דער פֿאַלִּיצְיִשׂ האט זיך אַנְגַּעַזְיָגְן שְׂטִיף און סְלָוְטִירְט. — בִּיסְט אַוְיך דינסט, הא מיין זון? — האט דער פריעוס גומטוק אַפְּרָעַג געטאָן.

— יא, הער פריעוס, איך היה די סטאָדָאָלָעַס.

— און ביסט עפֿעַס אָ גוטער פָּאַלִיכְצִיאָנט?

— כ'טו מײַן פֿליַכְט, הער פרעוזעס.

— אונז ווֹי הַיִסְטָו ?

— מיעטך ראנגערג, הער פרעוזס.

רומאקווסקי האט אנטגוניסט די בערעמען: — פון ווילכע רזענבערגס ?
וואס האט דיין טאטע געתאן פאר דער מלחהה ?
היזר אַתְּהָרְבָּדָ� אַדְּוֹן הַאֲוֹרְבָּשָׂרְהָן אַזְּוִי אַזְּבָּנָ� הַזְּבָּרְבָּנָ�

— אז פָּבָוְוִינְס אֹסֶט אֲעַנְבָּעָג אָזֵן מֵין פָּאַסְעָן, זָעָם שָׁוֹעָן.
שׂוֹין אַיְזָן דִּי פָּאַרְבִּיטְעוֹרְנוֹג פָּוֹנְ פְּרֻעָוּס גְּעוּזָן בַּיִם קוּלְמִינָאצִיעַ-פָּוֹנְקָטָן. אַט
דָּעַר פָּעַרְפְּעַטְטָר דָּזֵן אַיְזָן גְּעוּזָן נִיטְיִינְגָּר. נָאָר דָּעַם אוּסְטוֹרָף רְאַזְוְנְבָּרְגָּס.
אַבְּעָר רְוִמְקָאוּסְקִי הָאָט זִיךְ גּוֹט בָּאַהֲרֶשֶׁט: — אָזֵן דָּו בִּיסְט מִינְס אַפְּאַלְיִיצְיאָנָט,
הָא ?

פרעוזס! דער בחור האט זיך צעלאכט אוון סאלוטירט: — צו איעיר באפעל, הער

עד פרעוזס איז אַרְוִיפָעַשְׂפָּרוֹנוֹגָעַן אוֹיף דער דראָושָׁקָע אָזֶן גַּעֲגָבָן דעם
קוטשער אַ צִיִּין צו פָּאָרְן. סָאמּוּלָה אַטְגָּוֹאָרְט אַוְירָף אִים אוֹיפָן וועָג. אַ צְוֹוִיטָ
מַאל ווֹאֶלְטָה עַד אִים פָּאָרְבָּעַטְן מִיטְצָוְפָּאָרְן, אַבְּעָר אִיצְתָּה אַטְגָּר גַּעֲוָאָלָט, עַד זָאָל
וּאָסֶם גַּיְיכָר פָּאָרְשָׂוְינְדָּךְ פָּן זִינְיָע אַיְגָן. דָּאָךְ הַאָטָה עַד גַּעֲהִיסָּן דעם קוֹטְשָׁעָר צָוֵי
וּוֹאָרטָן אָזֶן גַּעֲלָאָזֶן סָאמּוּלָה אַרְוִיפָעַשְׂפָּרוֹנָגָעַן אוֹיפָן טְרָעָפָל.

— הַעֲרָפָעָזֶעָס, — הַאֲטָסְמֹועָל גַּעַשְׁמִיכְלָט, — פַּאֲרָגְעָסְן אַיְדָ צֹו זָגָן
דָּאָס וּוַיְכִתְּקְסָטָע: אַיְדָ וּוַיְלָ אַיְדָ פַּאֲרָבְעָטָן... קְוֻמְעַנְדִּיקָע וּוֹאָךְ צֹו מִיר אַיְן שְׁטוּב.
די חַבְרִים וּוַיְלָן מִיט אַיְדָ פַּאֲרָבְעָנְגָעָן אָ בִּיסְלָ אָוָן... אַיְרָ וּוַעַט קְוֻמָּעָן, הַעֲרָ
פַּרְעָזֶעָס?

דער פרעוזע האט געקיט דיע ליפן. ער האט נויט געהאט קיין געדולד : — אַסְד
וואָסֶעֶר ווועט נאָד אָפְשׂוּמָעָן, ביז צו דער קומענדייקער וואָך. ווֹאָס קעָן אִיךְ אִיצְצ
ווַיְסֵן ?

— וועל איך נאך אַ מאָל דערמאָנען, הער פרעוזס. און בי דער געלעגן
הייט... איר האט מיר צוּגְעִיאָגֶט אַ היְזָקָע אוּפֶן מאָרִישָׁין, הער פרעוזס... נאך אַין
פרילינג.

**סָמֻכוֹלֵס חִזְכָּפָה אַיִן גָּעוּעַן אָמְדָעַרְהָעֶרטָן: — צָוְלִיב דַּעַם הָאַסְטָו מִיךְ
אֲפָגְנוּוֹאַרטָן, וְאַם?**

— נײַין, פָּאנְגִּיעַ פְּרָעֹזֶעֶסֶת, אַסּוֹרַ... אַיְדַּן...

דער פריעזעס האט געגען א שטורכע דעם קוטשער, ער זאל פארן. סָאמּוּעֵל
אייז אַרְאָפְּגַעַשְׁפָּרוֹנְגָעַן פָּוּן טְרָעָפְּל. — צוֹם פָּאַלִּיצְיִ-קָּמִיסְאָרִיאָט! — האט דער
פריעזעס אוַיסְגָּוּפּוֹן.

七

דער פרעוזען האט באשלאָסן צו פאלגן דאס קול פון זיין וויב שושנּוֹן — נאכּ-
צולאָזַן אָבִיסל פונעם עול אָזֵן זיך מײַשׂ צויניגען צו גענֿין פון לעבן, פאר זיין

פערזענעלען וויל, וואס איז שליסלעך געווען דער וויל פון די, פאר וועלכע ער האט געלעבט און געארבעט. נישקעה, ער האט געוועס, איז אין דעם איצטיקן מאן מענט קען ער זיך דערלייבן אויף דעם לוקסוס.

זינגע באצ'ינגען מיט די דיטשן און מיטן הער האט ביבאו, דעם ראש פון דער געטאָ-פארוֹאַלטונג זינגען געווען אידיעאל. דעם הער ביבאו האט ער איבערדי הוייפט געהאט אין דער קעשגען. ער הער ביבאו האט געללעך ניט געוואָלט גיין אויפן פראנט, נאָר זיך נוצלאָד מאָכוּן פאר דער היימאָט — דורך געטא. און דאס איז געווען אַלאָגָעָן, וועלכע האט זיך געללאָן אויסנוֹן. מרדכי חיים האט זיך אויסגעָן ערנט ווי אִים אונטערצושפֿילָן און אַיך אִים אַיסְפֿילָן — אַין די מאַנְיֶפְּולְאַצְיָעָס מיט די העכערע אַינְסְטָאנְצָן: מיטן גײַן אַיבָּעָר זיך קאָפָּן. וויל ניט בלוּז ביבאו האט געדאָרְפְּט דאס געטאָ. בערלְין אַלְיָין האט געדאָרְפְּט דאס געטאָ. און דאס האט געמאָכָט אִים, רומקָאָסְקָי, שטָאָרְקָעָר פון ביבאו. אַבעָר מרדכי חיים רומקָאָסְקָי איז געווען גענוג קלוג, ניט צו לאָן פִּילְּן זיין העכערקייט. שליסלעך האָבָּן זיך זיך בידיע געדאָרְפְּט.

און בכל האט מרדכי חיים זיך אויפֿגעהערט אַוְיַּז צו שערען פאר די דיטשן. אַמָּאל, אַגְּהַיָּב מלחהָה, האט ער פאר זיך מורה געהאט; באָונְדָּרָם, וווען ער האט געדאָרְפְּט אַנקְוּמָעָן אין הער פָּאן שטָאָרְפְּעֵרָס קָאַבְּיָינָעָט. אַאֲ אַיְזָן שְׁוִין געווען דעם מענטשְׁנָס טְבָע. ער האט זיך געַשְׂרָאָקָן פָּאָרוֹן אָומְבָּאָקָאנְטָן. אַבעָר הַיְנָט צו טָאגָה האט מרדכי חיים גוט געקענט דעם דיטש. ער האט געהאט אַגְּלָעָנְגָּהָיִיט צו זעַן די פרִיצָן אָוָן האָנָסָן פָּון גָּאנְץ גָּאנְצָן: אָפְּט גָּוּקוּמָעָן אַיְזָן בָּאַרְיָוָגָן מִיט די קָאָרְפְּנָן קָעָפָּן פָּון די דִּיטְשָׁע קָאָמִיסְיָע, זיך בָּאָגְּגָנְגָּט אָפִילְּוָן מִיט הַיְמָלָעָרָן אַלְיָין, — אָוָן די מורה אַיְזָן פָּאָרְשָׁוּזָונְדָן. הָגָם ער האט נאָרְךָ גַּרְעָדָט צו זיך אַגְּבָּוּגְּנָעָר אַיְזָן דָּרְיִיעָן, האט ער, מַעַר ווי חָמֵד, גַּעֲפִילְּט זִין גִּיסְטִיקָעָה העכערקייט. נישקעה, ער האט געהאט אַגְּנָצָן גּוֹט אַוְיַּז צו שְׁאָצָן די קוּוֹאָלִיטָעָטָן פָּון אַמְּעַנְשָׁט. פָּון אַפְּלָקָן אָוָן ער אַיְזָן גָּוּקוּמָעָן צָוָם אוֹיסְפִּיר, אָוָן זִין, די דִּיטְשָׁן, זינגען געווען געוווען נְפָשָׁת מִיט מוחות אַיְנְגָּעָטְיִילָּטָע אַיְזָן קָעְסְטָעָלָעָן: יְעַדְעָר קָעְסְטָעָלָעָן פָּאָרְזָאָרגָט מִיט אַקְלָעָפָּן צָעַטָּל אָוָן מִיט אַגְּמָעָן — פָּוֹנְקָט ווי פָּלְעָשָׁלָעָן אַיְזָן אַפְּטִיק. אָוָן מִיט די קָעָסָט טָלְעָדָר האָבָּן זיך גַּעֲטָרָאָכָט, מאַנְיֶפְּולְאַרְט, גַּרְוָפִּירָט זִין לוֹיט אַסְדָּר, — אַרְדָּעָנוֹגָן אַיבָּעָר אַלְלָעָס! אַבעָר טָאָמָעָר האָבָּן זיך געהאט צו טָאנְזָמִיט עַפְעָם, וואָס האט זיך אַיְזָן קָיְיָוָן קָעְסְטָעָלָעָן נִיט אַרְיִינְגָּעָטָסָט אַיְזָן צָעַשְׁטָעָרָט דֻּעָם סְדָר, — זִינְגָּעָן זִין גַּעַזְעָה וואָרָן צָעַחְשָׁט. דַּעְמָאָלָט האָבָּן זיך הַיְלָעָרָן אַלְיָין — צו שְׁאָפָּן אַיְזָן קָעְסְטָעָלָעָן, צִיְּפָן דֻּעָם אַבְּעָרְגָּעָנִים, הַיְלָעָרָן אַלְיָין — צו שְׁאָפָּן אַיְזָן קָעְסְטָעָלָעָן, מִיט אַגְּיָעָם נִיט אַזְּיוֹיָה האָבָּן זיך אַגְּגָעָטְיִילָּט אַיְזָן צִוְּיָוָן אַזְּבָּעָדָרָה, צִוְּיָוָן דֻּעָם אַבְּעָרְגָּעָנִים, הַיְלָעָרָן אַלְיָין — צו קָיְיָוָן זִין קָעְסְטָעָלָעָן, צִוְּיָוָן צָעַחְשָׁט. אַבעָר מִסְתָּמָא האָבָּן זיך אַלְיָין — ווי קִינְדָּעָר, וואָס שְׁפִּילָן זיך מִיט קלָאָצְקָעָס. אַבעָר מִסְתָּמָא האָבָּן זיך אַלְיָין גַּעֲפִילָמָ, אָוָן די טָרָעָםָס פָּון קָעְסְטָעָלָעָן, צָוִישָׁן וועלכע זיך האָבָּן גַּעֲלָבָט, זינגען געווען אוֹיסְגַּעַשְׁטָעָלָט, בִּים מִינְדָּסָטָן שְׁטוֹפָּה, צו צְעָפָּאָלָן אָוּמְבָּרְעָנָגָעָן זיך אַלְיָין — דַּעְרָפָּאָר האָבָּן זיך דאס אַלְיָין אַרְומָה גַּעַבְוִית מִיט פִּיזְיָשָׁן כּוֹת.

מייט דעם קעסטעלע, וואס האט געהיסן «יידן», זינגען זיי נאך ניט געווען אין גאנצן זיכער, וואס דערמיט צו טאג. דערפֿאָר האבן זיי געהאלטן אין איין זוארטן אויף באפעּלן פון אויבער-מוּח — און דערוויל האט זיך דאס קעסטעלע געוואַקלט, אַמְּמָל אַהֲן, אַמְּמָל אַהֲרֹן. דער הער ביבאו אַלְיַיִן — פון איין זיט דער ראַשׁ פון דער געטאַ-פֿאָרוֹאַלְטוֹנוֹג, פון דער אַנדְרָעֶר, דער אַונְטְּרָגְעָאַרְדוֹנְטָעָר צו בערלִין — האט אויך ניט געהאט קִין גענויע לִבְנֵיעַ פון טראָכְטָן. ער האט זיך אַנְגַּעַשְׁפָּאַרְט אויף איין סָלְלִיד קעסטעלע, וואס האט געהיסן: פֿערזּוּלְעַכְבָּעַ זִיכְעָרְקִיט. ער האט געוועסְט, או זוי לאָנגַג דאס געטאַ ווועט עַקְוִיסְטִירָן, ווועט ער מאָכְן געלט און ניט מוֹזֵן גִּין אוּפִין פְּרָאָנְט. דערפֿאָר האט ער זיך געאיַילָט אוּפְּצָוְשְׁטָעָלָן אלְזַ נִיעַ אָן נִיעַ רַעֲסָאָרְט אָן דִּי בָּאַזְלִינְיַע, וואס האט זיך אַיצְט גַּעֲבוּיט אויף מָאָרְשִׁין, אָן אויך געווען זיין אוּפִטו, אָן ער האט געהאט נאָך אָן נאָך פְּלַעְנָעָר, ווי אָזְוִי צו באַשְׁץְן דאס געטאַ, — וואס ער האט, ווי אַ גוטער נָאָצִי אָן עַנְטוֹזָאַסְטִישָׁעָר פֿאָרָעָרָעָר פון פֿירָעָר, גַּעֲוָאָלָט פֿאָרְגִּיבְּטָן בִּיןְ גְּרוֹנְטָן. אָן ער טַאַקָּע גַּעֲבוּיט אַ צָּעִירִיסְטָעָר נָעַר מַעֲנְטָשָׁה, דער הער ביבאו — אָן ער, מָרְדְּכַי חִים, האט גַּעֲבוּיט זײַן גַּאנְצְקִיט אויף אַט דער צְעָרִיסְנִיקִיט.

און דאס געטאַ גּוֹפָא האט גּוּקְלָאָפְט ווי אַ זִּיגְעָרָל. יָא, סָאִינוּ אַמְּת גַּעֲוָעָן, אָוּ דער המָוָן אָוּ גַּעֲוָעָן אַ וַיְלָדָע חַיה. אָבָּעָר ער, דער פֿאָרְשְׁטָעְנְדִּיקָעָר פֿירָעָר, האט זַי פֿאָרוֹאַנְדָּלָט אָין אַ מְעַלְגְּנְדִּיקָעָר קו. דאס געטאַ האט זיך דער גּוּנְגָּעָטְרָט צו זַיִן, רַומְאָסְקִיס אַידְעָאָלָט פֿוֹן ווּרְעָן אַיִּין גְּרוֹסִישָׁר וּאַרְשָׁתָּטָט. אָן מִיט דער באָן-לִינְיַע אָן מִיטְן שָׂאָסִי, וואס מעַן האט גַּעֲבוּיט צו דער באַזְלִינְיַע אָן מִיט דעם טַרְאָמוֹיִי, וואס ווועט בְּקָרְוָב אַנְהִיבָּן צו קּוֹרְסִירָן אוּבָּעָר דִּי גָּסָן, — האט גְּאָרְנִינִיט אוִיסְגּוֹעָן אָזְוִי אָוּמְמָעְגָּלָעָר, אָוּ דאס געטאַ זָאָל אָין אַ שִּׁינְעָם הַעַלְן טָאָג זיך פֿאָרוֹאַנְדָּלָעָן אָין אַ מְעַטְּקִין אַינְדוֹסְטְּרִיעִי-צְעָנוֹתָר, אָין אַ וּוּלְטִי-פֿוֹנְקָט פֿוֹן עַרְשְׁטָקְלָאָסִיקָע אַוִּיסְאָרְבְּעָטוֹנְגָּעָן, וואס מעַן ווּאלָט זיך גָּאָר אָן דעם באָגִין ניט גַּעֲקָאנְט.

און אויף זײַן פֿאָזִיְצָע אַיִּין געטאַ האט ער, דער פֿרְעָזָע, זיך אַוְדָאִי ניט געהאט וואס צו קלָאנְגָן. ער האט ניט געדָאָרְפָט מער לאָזְוָרְיוֹן אָן שְׁפִּילְן פֿאָלִיטִיק מִיט דִי פֿאָרְטִּיעָן. זַי זִינְגָּעָן גַּעֲלִיבָּן אַיִּינְגָּעְבָּרְאָכָן. ער האט גַּעְקָוָט דָוְרָק דִי פֿיְנְגָּעָר אויף זִיעָרָע צְחוֹזָמָעָנְטָרְעָפָן אָן קְרִיְיָולָעָן. דעם דִּיטְּשָׁה האט ניט גַּעֲאָרָט, האט אָיִד ניט גַּעֲאָרָט. זָאָל זַי זיך קָאָכָן אַיִּין זִיעָר אַיִּינְגָּעָם סָאָס — האט ער גַּעְטָרָאָכָט — אָן לָאָן דעם עַולְם אַיִּין זִינְגָּעָהָט. קִין מָאָכְט הַאָבָן זַי סִיִּי ווי ניט געהאט. אַיִּין זִיעָרָע קִיכָּן אָן שָׁוְלָן זִינְגָּעָן גַּעְזָעָן זִינְגָּעָן, מָרְדְּכַי חִיםִּים, קָאָמִיסָּאָרָן. דִי פֿאָרְטִּיִּי «דַּזְשָׁאָלְקָעָס» זִינְגָּעָן לִיקְוִידִירָט גַּעְוָאָרָן, אָזְוִי אוּרָדִי דִי פֿאָרְטִּיִּי-עַרְשָׁאָפָטָן פֿוֹן דִי אָרְבָּעָטָר. פֿוֹן צִיְּתָן צָו צִיְּת, כְּדִי זַי אַנְצּוּשְׁרָעָקָן, האט ער אַרְעָסְטִּירָט זִיעָרָע פֿירָעָר אָן דָּרְגָּאָך — נאָך גְּרוֹיְסָע אַינְטָעְרוֹוּעָנָצָן — זַי אַרְוִיסְגָּעָלָאָזָן. ער האט אויך געהאט לִסְטָעָס פֿוֹן אַלְעָזִיעָרָע מִיטְגְּלִידָעָר. אוּפִין פָּאָל, ווּעָן זַי ווּאָלְטָן צו חַזְפָּהָדִיק גַּעְוָאָרָן. אָן טִילְמָאָל, כְּדִי אַפְּצּוּשְׁוֹאָכָן זִיעָר אַוְפִּמְעָרְקוֹזָאָמְקִיט אָן קָאָמְפָּס-לוּסְט, האט ער זַי גָּאָר צּוּגְעֻוָּאָרְפָּן אַ בִּינְדָל: גַּעֲגָבָן עַמְצָעָן פֿוֹן זִיעָרָע

מענטשן א ליטישן פאסטן, אין א קאפעעראצטיוו, צי בעקלרי, צי געגעבן א פאר טאלאנען פאר זיירע קראנקע — און איזוי האט ער זיי, הינטן ארום, אַרְיִינְגָּעָנְאָרָט אַנְטִיל צוּ נְעָמָעָן אֵין זַיִן "סִיסְטָעָם", זַיִן זַיִן האבן דאס גערפֿון — און דערמיט זַיִן אַרְוִיסְגָּעָנוּמָעָן דַּי שְׁלָאָגְנְדִּיקָעָ פְּרָאָעָס פָּוּן דַּי מִילְלָה. אָ, דַּי גְּרוֹיסְעָ פָּאַלְטִיקְעָדָר אָן דַּקְּ אַרְיִין! ער אֵין גַּעֲוָעָן קְלִיגֶעֶר פָּוּן זַיִן אַלְעָ צְוָאָמְעָנְגָּעָנוּמָעָן.

און איזוי האט ער זיך און עעה געגעבן מיט דַּי קָאָפְּרָאַקְּעָפּ, מיט זַיִנְעָ כְּלָוְרְשָׁטָע אַרְוִיסְהָעַלְפָּעָרָט, וְאָסָן האָבָן אַפְּגָעָטָן שְׁוּוִינְדְּלָעְרִיָּעָן הִינְטָרָזָן פְּלִיצָעָס. וּזְיַי לְאָנָג זַיִן האָבָן דַּאֲס אַלְצָ גַּעֲטָאָן בְּאַשְׁיָּדָן אָן שְׁטִילְעָרְהִיאִיט, האָט ער זַיִן גַּעֲמָכָט נִיט זַעַן. שְׁלִיסְלָעָךְ זַיִנְעָן זַיִן גַּעֲשָׂטָאָנָעָן בְּיַי דַּעַר שִׁסְלָ. אָן ער האָט זַיִן זַיִן גַּעֲנִיטִיקָט אַוְיךָ. אַבְּעָר וּזְיַי נָאָר עַס אֵין אַרְוִיסְגָּעָקוּמָעָן יַאֲסָנָע וַיְאָזְנוּ אֵין דַּעַר עַפְּנְטָלְעָקִיט אָן זַיִן האָבָן שְׁוֹין בְּאַמְתָּה אַיְבָּרְגָּעְגָּאָפּ דַּי מָאָס, האָט ער זַיִן נִיט גַּעֲוָאָקָלָט זַיִן צוּ בְּאַזְיִיטִיקָן פָּוּן דַּי פָּעָטָ פָּאָסְטָן אָן זַיִן בְּאַשְׁטָרָאָפּ. דַּי אַיְנְצִיקָעָ, מִיט וּמְעַמְּעָן ער האָט זַיִן נָאָד גַּעֲמוֹזָט רַעֲכָנָעָן, זַיִנְעָן גַּעֲוָעָן דַּי "גַּעֲשְׁטָאָפָא" אָן "קָרִיפָא"-מְשֻׁרְתָּתִים — דַּי מָוָסְרִים. אַבְּעָר וּזְיַי פָּאָר אַשְׁדָּן האָבָן זַיִן גַּעֲקָאנָט אַפְּטָאָן? אַפְּגָלוּ לִיְבָל וּוּלְנָעָר, דַּעַר גַּעֲנָצָעָר קָנָאָקָעָר אָן שְׁטָאָרָקָעָר מָאָג, דַּעַר מָסְרָר אַיְבָּר דַּי מָוָסְרִים, אֵין גַּעֲוָעָן אַגְּרָנִישָׂת אַנְטָקָעָגָן אִים, מְרָדָכִי חִיְּמָעָן, וּוּלְכָעָר האָט גַּעֲהָאָט הִינְטָרָזָן זַיִן בְּיַבָּאָוָן, דַּי שְׁטָאָטְרָעְגִּירְוָנָג אָן דַּי מָאָכָט אֵין בְּעָרְלִין.

מִיט אֵין וּוָאָרָט: דַּאֲס אֵין אָן פָּעָרְצִיקְסָטוּ יַאֲרָהָט בְּאַמְתָּה אַוְיסְגָּעָעָן צוּ זַיִן דַּאֲס פָּוּן מְרָדָכִי חִים רַוְמָקָאָסְקִיס נְצָחָן. וּוְיַי וּוּ ער האָט גַּעֲוָונָאָדוֹן זַיִן גַּעֲדָאָנָק, האָט ער זַיִן גַּעֲוָעָן אַלְס זַיִגְעָר. אָן ער האָט דַּעַם זַיִג, אֵין אַגְּוָוִיסְמָן זַיִן, גַּעֲפִיעָרְטָ מִיט זַיִן אַפְּגָעָבָן זַיִךְ מִיט קוּלְטוֹרָן, וְאָס דַּעַר עוֹלָם האָט דַּאֲס גַּעַדְעָרָפְט וּזְיַי אַבְּרִיקָנוּגָס-פִּילָן, אָן ער אַלְיָין — וּזְיַי אָן אַטְעָם פּוֹיְזָע, וּזְיַי אַמְּיוֹן נָאָרִישׁ מָאָכוֹן זַיִךְ — נָאָד אַטָּג פָּוּן שְׁוּעָרָר אָן פָּאָרָאָנְטוֹאָרָטָלְעָכָר אַרְבָּעָט. אַבְּעָר דַּי לְעַצְטָע טָעָג, זַיִט דַּעַר דַּעְפְּלִיאָדָעָ פָּוּן דַּי קִינְדָּעָר, האָט ער זַיִן גַּעֲוָונָטָשָׁן צוּ פִּיעָרָן זַיִן גַּעֲזָלְשָׁאָפְטָלָעָן נְצָחָן מִיטָּן נְצָחָן אֵין זַיִן פָּעָרְעָנְלָעָן לְעָבָן: מִיטָּן אַגְּהָיָבָן אַגְּהָיָבָן.

מְרָדָכִי חִים האָט נִיט לִיב גַּעֲהָאָט לְאָנָג זַיִךְ אַרְוִמְצָוְשָׁפִּילָן מִיט אַיְנְפָּאָלָן, וְאָס האָבָן גַּעֲפָאָדָעָט פְּרָאָקְטִישָׁע מְעַשִּׁים. בַּי אִים אֵין גַּעֲוָעָן — אַדְעָר אַהֲרָן. זַיִן האָרֶץ האָט גַּעֲבָרָאָכָט אַפְּאָרְשָׁלָאָג צָוָם שְׁכָל הִישָּׁר אָן ער האָט אַקְרָצָע צִיְּטָ גַּעֲוָוִיגָן אָן גַּעֲמָסְטָן אָן אַגְּגָעָנוּמָעָן אַבְּאָשָׁלָוֹט: וּוּכוֹ אַגְּלָה.

דַּעְרָמִיט האָט ער זַיִךְ לְעַצְטָנָס פָּאָרְנוּמָעָן אֵין דַּי זַוְעָרְדִּיקָע אַוְונָטָן. ער אֵין גַּעֲגָנְגָעָן צוּ דַּי צְוָאָמְעָנְטָרְפָּעָן פָּוּן דַּי אַגְּטָעָלְלִיְגָעָנָטָן, וְאָס ער האָט פְּרָאָטָעְוִוִּירָט; צוּ דַּי זַוְילְגָּעָבְוִידָעָן מְשִׁפְחוֹת, וְאָס ער האָט אַגְּטָעָרְשִׁיטָצָט. ער האָט גַּעֲהָאָלָטָן דַּי אַוְיִגְעָן וּוְאָךְ אָנוֹ אַפְּנָן אַוְיִרְךְ אַלְעָ בְּאַגְּקָעָטָן, וְאָס מַעַן האָט פָּאָר אִים אַיְנְגָעָאָרָדָנָט — אָן ער האָט גַּעֲוָאָרָט, אוֹ אַפְּרִוְיִעִינְ-פְּנִים זַאֲל זַיִךְ עַפְעָנָעָן פָּאָר אִים אָנוֹ ער זַיִלְעָן זַיִךְ זַאֲגָן: — «אָט דַּאֲס אֵין עַס. דַּאֲס זַיִךְ אַיִדְעָן אֵין גַּעַד».

ווארן פאר אים א פֿאָרגענְגַּן. ער האט דאס געטאן מיט ענטוויזאום. מיט שוונג און ער האט געפֿילט, און מיטן זוכן אליג, ווערט ער וואס א מאל יינגער און מענעלעכער. סאיין געווען א שפֿעטע נאכמִיאָטָאָגִּישָׁה, די לעצטעה שעה פון פריעזעס' אַפִּיצְיָעֵלֶן אַרְבָּעָטְסְ-טָאָג. ניט געקוקט אויף די צוֹויִי ווירבלענדיקע פֿעַכְעָרָס, אַיְזַן קַאֲבִינְגַּעַט געווען דעַמְפֿיךְ. די פֿעַנְצְּטָעָר זִינְגַּן געווען פֿאָרְמָאָכְט, ער טומל פון באַלְוָטָעָר-פֿלאָץ — דאס טַרְוּבָּעָן פון די אוּיטָאָס, דאס שְׁלִידְעָרָן די קַאְסְטָנְסְ-סְחוֹרָה, דאס קלְאָפְּן פון האָמָּרָה, דאס קלְאָפְּן פון רַעַדְעָר אָונְן פֿאָרְמָאָכְט פֿעַנְצְּטָעָר, השטערן דעם פריעזעס אַיְזַן דער אַרְבָּעָט. אַט אָזִי, דורך די פֿאָרְמָאָכְט פֿעַנְצְּטָעָר, האט דער דְּרוּיסְנְדִּיקָּעָר אָומְרוֹ, אַפְּאָרוּיְקְלָטָעָר אַיְזַן די פֿילְגָּלְפֿוֹן די ווּינְטְּ-פֿעַכְעָרָס, וֵיךְ גַּעַלְאָזְן פֿאָרטְרָאָגָן. פֿאָקְלָעָטָה, ער אַיְזַן גַּרְאָז געווען אַנְגְּעָנָעָם, וֵיךְ אַבְּגָלִיטְ-מוֹזִיק — אַזְּן גַּעַלְאָזְן דעם פריעזעס פֿילְזָן, אַזְּן ער האָלָט דעם גַּעַטְאַ-דְּפָקָן אַיְזַן זִין האָנָט. נַעַנְכָּן פֿרְעָזָעָס, אוּפְּן טִישָׁ, אַיְזַן גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אַסְּפָּאָן מִיטְ סַאְדָּעָזָעָסָר, אַזְּן אַגְּלָאָזְן, פֿוֹן וּעָלְכָן ער האט יַעֲדָר וּוַיְילָעָגְעָכָאָפְּט אַשְׁלָוָק. נַיְטָן וּוַיְיטָן פון דעם סִיפָּאָן וּוּאָסָר, אַיְזַן גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אַטְּלָעְפָּאָזְ-פֿאָרָאָט, וּוָסָס האט דעם פריעזעס פֿגְּרוּנְגָּלְעָד פֿאָרְבָּנְדָּן מִיטְ אַלְעָזְזִוִּי אַזְּן פֿוֹפְּצִיךְ רַעַסְאָרָטָן אַזְּן זִיבָן אַזְּן צְוֹאָנְצִיךְ אַמְּטוֹן אַזְּן גַּעַטָּא. דַּעֲרַנְעָבָן אַיְזַן גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אַצְּוּיְיטָעָר אַפְּאָרָאָט, דורך וּעָלְכָן ער האט זִיךְ פֿאָרְשְׁטָעְנְדִּיקָּט מִיטְן הָעָר בִּיבָּאוֹ אַזְּן דער גַּעַטְאַ-פֿאָרְוּאָלְטָוָגָן. די רַעַשְׁתָּפָן טִישָׁ אַיְזַן גַּעַוְוָן בָּאָלִיָּגָט מִיטְ פֿאָפְּרִירָן אַזְּן קַאֲרָעְסָפָאנְדָעָנָץ מִיטְ דָּעָרָמָאָכָט — אַזְּן אַבָּאָזְן מַעְנְדִּיקָּר אַזְּן אַרְיוּסְגִּינְדִּיקָּר קַאֲרָעְסָפָאנְדָעָנָץ מִיטְ דָּעָרָמָאָכָט — אַזְּן אַבָּאָזְן וּוּנְדָבָר אַנְגְּעָפָקָט קַעְסְטָל מִיטְ בָּרוּיָו אַזְּן בְּקַשְׁתָּה פון גַּעַטְאַ-בִּירְגָּעָר ; בָּרוּיָו, וּוּלְכָעָז זִינְגָן שִׁוְין אַדוֹרָד די קַאֲנְטָרָאָל פון סֻעְקָרָעְטָאָרִיאָט אַזְּן וּוּגָן וּוּלְכָעָז דָּעָרָפְּרָעָזָעָס אַלְיָין האט גַּעַמוֹת בָּאַשְׁלִיסָן. אַוְיָסָר דָּעָם, הָאָבָן וֵיךְ אוּפְּינְ אַרְיוּבִּיטִישָׁ אַזְּן פֿנוּנָן הַעֲקָתָגְרָאָפְּרִיטָעָס בָּאַרְיכָּמָן פון די רַעַסְאָרָטָן אַזְּן אַרְבָּעָטָסְ-פֿלְעָצָעָר, שָׁוּלָן אַזְּן שְׁפִּיטְעָלָעָר, אַלְעָז אַזְּן פֿילְפָּאָכָעָקָפְּיָעָס פֿאָרָן פֿרְעָזָעָס אַזְּן פֿאָרָן די "בָּעָהָרְדָּן" — דַּרְכְּצָוֹשְׁטוֹדִירָן. אַפְּאָרְקְנִיְּשָׁתָעָס קַאֲפִיָּעָס פון לְעַצְטָן גּוּמָעָר פֿוֹן דָּעָר "גַּעַטְאַ-צִיִּיָּן" אַזְּן גַּעַלְעָגָן בַּיְמָם רַאנְדָּן פון טִישָׁ.

דָּעָר פֿרְעָזָעָס אַיְזַן גַּעַוְוָן בַּיְמָם טִישָׁ אַזְּן צּוֹם וּוּפְלָטָן מַאְל גַּעַלְיִינְגָּט דָּעָם אַפִּיָּדְעָלָן בָּרוּיָו, פֿוֹן הָעָר בִּיבָּאוֹ. דָּעָר בָּרוּיָו זִיךְ לִיכְיָת גַּעַרְטִיסְלָט אַזְּן זִין האָנָט :

"צּוֹם עַלְתְּעַסְטָן דָּעָר יַדְעָן אַיְזַן לִצְמָאָנְשָׁטָאָדָט.
הָעָר רַוְמָקָאָוְסִקי."

דַּעְרָמִיט מַאְכָּל אַיְזַן בָּאַקָּאָנְטָן, אַזְּן לְוִוִּיט אַפְּאָרְאָרְדָּעָנוֹגָגָ פֿוֹן רַעְגְּרָוְנְגָסָ
פֿרְעָזָעָסָטָן, וּוּלְכָעָז אַיְזַן דִּי נַעֲנְטָסְטָעָס וּוּאָכָן אַנְקָוּמָעָן אַיְזַן גַּעַטְאַ-טְּרָאָנְטְּפָאָרָטָן פֿוֹן
יִדְעָן פֿוֹן וּוּאַרְעָטָעָלְאָנְדָן. דָּעָר עַרְשְׁתָּעָר טְרָאָנְסְפָּאָרָט פֿוֹן נִין הַוּנְדָעָרָט נְפָשָׁוֹת פֿוֹן
דָּעָר שְׁתָאָטָלָעָסָלָאָוּקָ (וּוּרָאָצְלָאָוּקָ) אַזְּן אַוְמָגְעָבָוָגָן, וּוּעָט אַוְיָסְגָּעָלָאָדָן וּוּעָרָן אַוְרָ
דָּעָר נִיְּעָר בָּאַנְ-לִיְּגָעָיָן מַאְרִישִׁין—רַאֲדָאָגָאַשְׁתָּשָׁן. אַיְזַן הָאָב גַּזְוָרְגָּט דַּעְרָפָאָר, עַס
זָאָלָן אַיְזַן גַּעַטְאַ-אַנְקָוּמָעָן נַגְּרָ אַרְבָּעָטָסְפּֿעָיְקָעָ, גַּעַוְנָטָעָס מַעְנָדָר אַזְּן פֿרְוִיָּעָן אַזְּן אַיְיָעָר

פליכט, הער עטלטטע דער יודען, וועט זיין זי אין נצלאכער פראודקצייך פון געטא אינזוגילדערן...”

חימס רומקאווסקי אייז געוווען צופרידן אונן אומצופרידן מיט דער נייעס. צו-פרידן, וויל דאס אריינשיקן ארבעטספֿער בעגער אונן פרוינן אייז געוווען אַסְטָמֵן אוֹ דָס גַּעֲטָא, ווי אָן אַרְבָּעַטִּס-צַעַנְטָעַר, וועט זוֹאַקְסָן. די דִּיטְשָׁן וּוּלְן מוֹן הַלְּפָן אוֹיְפְּשְׁטָעַלְן נַאֲךְ מַעַר וּוֹאַרְשְׁטָאַטְן אָוֹן אָפְּשָׁר וּוֻעַט גַּאֲרַד טַקְסְּטִילְ-אִינְדוּסְטְּרִיאָה אַזְוּקְגִּיָּה מִיט אַ בְּרוּיטָעָן שָׂוֹנוֹגָה האַט עַר נִיט גַּעַהְאָט קִין זָאָרֶב. טָאַלְ-פָּאָברִיךְ, אַ נִּיעַ שְׁוֹסְטְּרִירִי. וּוּגָן בָּאַשְׁפְּיוּוֹגָה האַט עַר נִיט גַּעַהְאָט קִין זָאָרֶב. אוֹיבָן די דִּיטְשָׁן האַבָּן אַרְיִינְגְּגִישִׁקְטָן מַעַנְטָשָׁן, וּוּלְן זַיְמָוּן גַּעַבְּן עַסְּן פָּאָר זַיְיָ. — אָוֹן אַמְּצָפְּרִידָן אייז עַר גַּעַוְועָן, וּוּלְן דָּס האַט סֻפְּךְ כָּל סֻפְּךְ גַּעַמְאָכָט פִּילְן אַמְּמָבָּאָן קְוּוּם. די נִין הַוְּנְדָעָרָת יַיְדָן זַיְגְּנָעָן עַרְשָׁת גַּעַוְועָן דַּעַר אַנְהָבִיב. מַסְתָּמָאָה וּוּלְן גַּאֲכָה קְוּמָעָן טַוְיזְנְטָעָר. זַיְיָ וּוּלְן האַבָּן צְרוֹת מִיטָּן אַיְנָאַדְעָנָן זַיְדָן, וּוּלְן נִיט זַיְן צַוְּגָעָן וּוּוִינְטָן צָום סְדָר פָּוּן גַּעַטָּא. זַיְיָ וּנְגָעָן נִיט גַּעַוְועָן אַוִּיסְדִּיסְצְּפִילִינְרָט אָוֹן נִיט אַיְבָּעָרָה דָּעַרְצִיגָּן גַּעַוְואָרָן דָּוָרָךְ אִים. ווי וּוֻעַט זַיְדָס אַוִּיסְוּוּרִיךְן אוֹיף זַיְינָעָן נְעָרוֹן?

איין קָאַבְּיָנָעָט האַט זַיְדָס בָּאַזְוּזָן דַּעַם פְּרָעָזָעָס, סַעְקָרָעָטָאָרִיךְן אָוֹן גַּעַפְּרָעָטָג, צִי עַר וּוּלְן אַוִּיפְּנָעָמָעָן דַּעַם פָּאַלְצִיאָנָט, וּוּסָס אָוֹן גַּעַקְוּמָעָן מִיטָּן צְוִוְיָיטָן טָאַגְּ-בָּאַרְיכָּט פָּוּן די גַּאֲסָן. עַר האַט אַזְוּקְגַּעַלְיִיגְט דַּעַם בָּרְיוֹן, אַוְמַעְדוֹלְדִּיקָּאָן קִי גַּעַטָּאָן די לְפָנָן אָוֹן אַנְגָּשְׁטָעַלְטָן די אַיְגָן אַוִּיפְּנָפְּאַלְצִיאָנָט, וּוּסָס האַט גַּיְדָס סַאַלְוִיטָרָט אָוֹן אַנְגָּעָיָה הוּיְבָן אַרְיִיסְוָאָרָפָן פָּוּן זַיְדָס דַּעַם בָּאַרְיכָּט וּוּסָס פְּלִינְקָעָן רַעַד-מַאְשִׁינְקָעָן: — הַעַר פְּרָעָזָעָס, אַיְדָס מַעַלְדָע גַּעַהְאָרְכּוֹזָאָם: מַעַן האַט וּוּדָעָר אַרְיִינְגְּגָאָסָן אַיְן גַּעַטָּא. אוֹיף צְוּוִיִּיְלָעָצָרָה. אַ יִנְגָּל אָוֹן אַיְדָס שְׁוֹעָר פָּאַרְוּוֹנוֹנְדָעָט... אַ חַבָּרָה גַּעַשְׁטָאַפְּאַוּצָעָס גַּיְיִת אַיְבָּעָר די גַּאֲסָן אָוֹן שְׁלָאָגָט די פָּאַרְבִּיגִיגִיעָרָס. די פָּאַלְצִיזִיִּיָּה האַט גַּעַכְאָפְּט פִּינְחָבִים, צְוִישָׁן זַיְיָ אַ יִנְגָּל פָּוּן נִין יָאָר. עַר האַט אַרְיִיסְגָּגָנְבָּעָט בָּרְרוּתָן פָּוּן אַ בָּעָעָרָיִי. אַיְגָעָר האַט פָּוּן שְׁנִינְדִּיעָר-רַעֲסָאָרָט אַרְיִיסְגָּגָנְבָּעָט אַ שְׁפָולְקָעָן גַּאֲרָן. אַ פָּרוּי האַט אַרְיִיסְגָּגָנְבָּעָט בָּוּרְקָעָס פָּוּן דַּעַר גַּמְינִינָּעָה-דַּוְשָׁאַלְקָעָה. די אַנְדָעָרָעָז צְוּוִי זַיְינָעָן פָּוּן דַּעַר הַאַלְזִ-גָּאָלָאנְטָעָרִיָּה. גַּעַגְבָּעָט צָוַהֲלָבָעָז עַקְלָעָד טַרָּאַטְשִׁינְעָס. אוֹיף מַרְדְּכִי גַּבְאָיס גַּאֲס נַוְמָעָר זִיבָן האַט מַעַן אַיְן גַּאֲנָצָן צְעַדְמָעָן דַּעַם מִיסְטְּקָאָסָטָן... גַּעַכְאָפְּט אַיְדָס גַּיְיִת עַולְמָה האַט די דִּיטְשָׁן פָּאַלְצִיזִיִּי גַּעַשְׁאָסָן אַכְּטָמָעָן מַעַנְטָשָׁן פָּוּן אַוִּיסְעָרָן גַּעַטָּא... אַ יִנְגָּל האַט גַּעַוְואָרָפָן אַ שְׁטִינָן אוֹרָה אַ פָּאַרְבִּיגְפָּאַרְנְדִּיקָּן מַלְיִטְעָרִישָׁן אוֹיטָא... דַּעַר פְּרָעָזָעָס, אַ צְעִירִיצְטָעָר, האַט זַיְיָ אַוִּיפְּגָעָרִיסָן אוֹיף די פִּיסָּס: — שְׁוִין וּוּדָעָר? ! — האַט עַר אַוִּיסְגָּרְוּפָן. — אַפְּפִירְן די עַלְטָעָר אַוִּיפְּשָׁאָרְנוּיְעָקְבָּעָגָה! דַּעַם יִנְגָּל פּוֹפְּצָן שְׁמֵיָּה! הַאלְטָן זַיְיָ צָוַהֲלָבָעָז דַּעַר דִּיסְפָּאַזְיִיצִיעָה פָּוּן די דִּיטְשָׁן! אַלְעָ אַיְבָּעָר דִּיקָּעָפָן פָּאַלְצִיאָנָט האַט סַאַלְוִיטָרָט אָוֹן גַּעַאְיִילָט זַיְיָ צָוַהֲלָבָעָז פָּוּן אַלְטָנָס בִּיְזָן פְּנִים.

געַבְּלִיבָן אַלְיָיִן, האַט דַּעַר פְּרָעָזָעָס נְעָרוּוֹן גַּעַקְלָאָפְּט מִיטָּן בְּלִיעָר אָוֹן דַּעַר גַּלְעַזְרָנְגָעָר פָּלָאָךְ פָּוּן טִישָׁ. די אַוִּיסְפָּאַרְאַנְטוֹוָאַרְטָלְעָכְקִיָּה האַט אַיְם אַוִּיפְּגָעָרְבָּאָכָט.

פָּרֶאָר אָנוֹ נַאֲרִישׁוּן שְׁתִיּוֹן הָאָט מֵעַן גַּעֲקָאנְטָן טִיעַר בָּצְצָלָן. עַד הָאָט גַּעֲפִילָט, אָז וּוֹעֵן
עַד וּוֹאַלְטָן אִיצְטָן גַּעַהַאָט דָּאָס יִינְגָּל אָונְגְּטָעָר דִּי הָעֵנָט, וּוֹאַלְטָן עַד אַיִם גַּעֲקָאנְטָן צָעַ-
רִיסְקָן. אַבְּעָר בִּיסְלָעְכּוֹיִין הָאָט עַד זִיךְרָאָרְקִיט. שְׁוֵין אַפָּר מָאֵל גַּעֲוֹעָן אַזְעַלְכָעַ
קְלִינְעַ אִינְצִידְעָנְטָן אָוֹן זִיִּין, רְוִימְקָאָוּסְקִיס, שְׁתְּדָלְנוֹתָן הָאָט גַּעַהַאָלָפָן. דִּי דִּיְתְּשָׁן
זִיְּנָעַ מָוחֵל גַּעֲוָעָן. זִיְּ וּוֹעֵלָן דָּאָךְ נִיט אָוִיפְּגָעָבָן אַמְּילִיאָנִיק גַּעַשְׁעָפָט, צָולִיב דֻּעַם,
וּוֹאָס אַקְיָנְד וּוֹאַרְפָּט אַשְׁטִינְן. דִּי שְׁוֹלְדִּיקָעַ וּוֹעֵלָן בָּאַשְׁטְרָאָפָט וּוֹעֵרָן אָוֹן דָּעַרְמִיט
וּוֹעֵט דַּעַר עֲנֵנִי מַסְתָּהָמָא דָעַרְלִידִיקָט וּוֹעֵרָן.

ער האט צורייך געועאנדן די אויפערקזאומקייט אויף ביאבוס בריוו. ער האט אַפְרָעֵס געטאן דעם בליעיר אַיבערן נָאַטִּיזַּ-פָּאַפִּיר אָון אַנְגָּעוֹוָאַפְּרָעֵס אַפָּאָר באַשְׁלִיסָן, וואָס האָבָן נִיט אַנְגָּעָדִיט אַוִּיפְרָעֵס קִיןְׂוָוָונְטָלָעָכָע עַנְדָּרוֹנוֹגָעָן — בלִיזָו אַוִּיךְ טַעֲכַנְיִשְׁעָ שְׁרִיטָת, וואָס ווּוְילָן דָּאַרְפָּהָן אַגְּעָנוּמָעָן ווּעָרָן, כְּדִי אוּפְּצָנָעָמָעָן די נִיְּגָעָקְרָםָעָן. ער האט אוּסְּגָעְנִיגְגֶּט דָּאָס לְעַצְטָע בִּיסְל סָאַדְוָוָאָסָעָר פָּוָן גָּלְאָן אָוָן אַרְפָּגָעָנוּמָעָן די בְּרִילְזָן. צִיטָא גַּעֲוָעָן צָו כָּפָן אַקְוָן דָּרְוִיסָּן אוִיךְ דָּעָר נִיעָר קָאַרְעָטָע.

די נייע קארעטעה איז געווען אַ פֿאָרְמַאנְכּוּט אָזֶן האָט פֿאָרְמַאנְט פֿעַנְצְּטָעָרְלָעֶר. הָגָם זִי אַיז נִיט גַּעֲוֹעַן עַבְלָעַד צַו קָאָרְעַטָּעָס פֿון קָעַנְיגָּלְעַכּוּ מַאיְעַסְטַּעַתָּה, האָט זַי דָּאָר, נִיט גַּעֲקָוּט אוּיף אַיר באַשְׁידְעָנוּם אוּיסְזָעַן, אַנְגְּדָעִידִיט אוּיף אָן עַנְלָעְכִּיקִיט. די נייע קָאָרְעַטָּעָס האָט גַּעֲדָאָרְפָּט שָׁאָן דִּי גַּעֲהָעֵרְיקָעַ מַחְכַּזְבָּה צַוְישָׁן פֿרְעָזָעָס אָן דָּעָר גַּעֲטָאָגָס אָן דִּי מַחְכַּזְבָּה האָט גַּעֲדָאָרְפָּט אַגְּשָׁאָפָּט וּוֹעֲרוֹן נָאָר וּוֹעַן עָר, דָּעָר פֿרְעָזָעָס — אָן נִיט דָּעָר המָנוּן — האָט זַיְךְ עַס גַּעֲוֹונְגָּשָׁן. סְ-הָאָט בְּשָׂוּם אָוָפָן נִיט גַּעֲפָאָסְט פָּאָר אִים דָּרְכְּצָפְּאָר אָן פּוֹל גַּעֲפָאָקְטָעָגָס אָן מַעַן זָאָל פֿון אַלְעָזִינְן זַיְךְ לְאָזֶן אַין גַּעֲלָוִיךְ נָאָךְ אִים — וּוֹי נָאָךְ אַ משׁוֹגְעָנוּם : באַפְּאָלָן אִים מִיט אַוְיסְרָוּפָן, מִיט גַּעֲוַיְינְעָן, מִיט בְּרִיוּו אָזֶן בְּקָשָׁות — אָזֶן, וּוֹסָ אַיז אִים גַּעֲוֹעַן אַזְּוִי דָּעָר-וּוֹידָעָר. אַיְצַט האָט עַד גַּעֲקָאנְט זִיכְרָן אַין דָּעָר טִיפְעָר טּוֹנְקָלְקִיט פֿון דָּעָר קָאָרְעַטָּעָס, גַּעַן וּוֹסָ אַין דָּרוֹסְיכָן טּוֹט זַיְךְ — אָן אַלְיָין נִיט גַּעֲוֹעַן וּוֹעֲרוֹן.

אייזט איז ער געאגנגען אויספֿרּוֹוֹן אַט דֵי נִיעָן קָאָרְעַטְעַן. די לֶופֿט אַין אַיר
אייז געווען שטיינדייך, אַבעָר אָזְוִי אַיז אַזְדִּיך געווען דער דְרוּיסָן. אַפְּטָעַ דּוֹנוּרְסַת הַאֲבָן
געקנָאָקט אַיבָּעָרַן הַיִלְלָה. בְּלִיצַן הַאֲבָן ווֹיטַאת אַונְ בְּלִיךְ גַּעַשְׁנִיטַן די כְּמַאְרָעַס. פָּאָרְגְּנִידִיך
איין דַעַר קָאָרְעַטְעַן, הָאָט דַעַר פְּרָעָזָעַס גַּעַזְעַז, וּוי די גַּעַטְאַנְיקָעַס שְׂטוּרָאָמָעַן מְחֻנְחוּתוֹוֹיַן
פָּוֹן די רַעַסְאָרְטָן; אַנְדָעָרַע לְוִיְּפָן צַו דַעַר אַרְבָּעַט אָוִיףַ דַעַר צְוִוִּיתְעַר שִׁיכְטָן. פְּרָוּיְעַן
מִיט טַשְׁיְינִיקָעַס אַונְ טַעַפְּ וַיְיַעַן גַּעַלְעַפְּן צַו די קָאָרְעַטְ-פּוֹנְקָטָן; אַנְדָעָרַע, מִיט קָאָכְעַ-
דִּיקָעַ כְּלִים אַין די העַנְטָם, וַיְיַעַן אַרְוִיסְגַּעַטְמָעַן פָּוֹן די גַּאַזְפּוֹנְקָטָן. קִינְדָעָרַע הַאֲבָן
גַּעַטְרָאָגָן עַמְּדָרַס וּוֹאָסָעַר. וּזְנוּטַוּ וּזְנוּטַוּ גַּעַלְעַנְגַּן אָוִיףַ אַשְׁוּעָל, וּוי אָוִיףַ אַ
בָּעַט — אַהֲלָבָן נַאֲקָעַטָּעַר סְקָעַלְעַט, מִיטַן קָאָפְּ אַגְּנָעַשְׁפָּאָרָט אַונְ אַטְעַפְּלָן; די אַגְּנָעַ-
שְׁפִיצְטָעַן, שָׁאָרְפָּעַן נַאֲגָנְעַשְׁטָלַעַט צָוָם הַיִלְלָה, אַיז ער גַּעַשְׁלָאָפְּן, צַי גַּעַחְלָשְׁתָן. אַוְיָפְּן
אַגְּנָבְּלָקָ פָּוֹן דַעַר קָאָרְעַטְעַן, הַאֲבָן וִיזְדִּי צּוֹקְעַרְלָעְדִּי אַונְ סַאֲכָאָרִיןְ-הַעַנְדּוּלְעָרָס גַּיְקָ-
בָּהָאָלָטָן אַיז די טַוְיָעָרָן אַונְ די אַיְבָּעָרִיקָעַ פָּאָרְבִּיגְיִיעָרַס הַאֲבָן וִיזְדִּי פָּאָרְהָאָלָטָן,

דער קומטשער, דרווין אוניף די קאולעס. האט געפֿירט דאס פערד פָּאמְעלָעַךְ זאָכְגָּעַקְוֹךְ וּ נְאָךְ אֲ בִּינוֹ וּזְנוֹעָר אֲןַ גַּעַלְפָּאָן וּוַיְתָעַר.

און בגעימותודיק. דער פרעזעס האט אים געגעבען אַ שעה ציימט, און דורך דער שעה האט דאס געטא געקאנט אויסגעמאסטען וווערן אין דער לענג און אין דער ברײיט. אַבעער אַגעקוממען אויפֿן קירכע-פלאָז, האט ער זיך יעדער פֿאָר טרייט געמוות פֿאָרֶז האלטן און לְסֹוףּ, אַינְגַּאנְצֵן זיך אַפְּשַׁטְּעַלְן. פֿוֹן אלע זִיטְן האט דער המונְ גַּעַשׂ שטראַםְטַן צוֹ דער ברְיך. דער פֿרְעַזְעַס האט אַרְוִיסְגַּעֲקוֹט דָּרְכוֹן פֿעַנְצְּטַעַרְל. עַפְּעַס אַפְּשַׁטְּוִיסְנְדִּיקְס אַון אַוְמָהִיְמִילְעָסְס האט גַּהְוַיְעַרְטַּס אוּףּ דָּעַם פֿלְאָז : פֿוֹן אַיְן זִיטְ, דִּי אַלְטַע קַאְמִיעַנְצִיעַס, פֿוֹן דער אַנדְרַעַדְר — דער קְלוּסְטַּעַר, אַ שְׂוִיְּידְר גַּנְדִּיקְעַר אַון פֿוֹסְטַּעַר, אַון קְעַגְּנָאַיבָּעַר אַים — דָּאס צִיגְּלִידְרוֹיטְעַס «קְרִיפְּפָאַ-הַרְוִיְּה» דָּאס אַיְנְצִיקְעַס אַרט אַין גַּעַטָּא, אַיבָּעַר ווּעַלְכֵן ער, מְרַדְּכִּי חַיִּים, האט גַּרְנְגִּיט גַּעַתְּאַט צוֹ זָאגְן. אַון דָּא אַין פֿרְאַנטְ פֿוֹן אַים : דִּי דָּרְאַטְן אַון דִּי מְשֻׁנְחַדְּקַעְטַּר בְּרְיך, פֿוֹן ווּעַלְכַּעַס'הַאַט זיך גַּעַטְרָאָגְן דָּאס אַיְלִיקְעַס קְלָאָפְּן פֿוֹן הַנוּדְעַרְטַּעַר טְרַעְפַּעַס. דִּי גַּעַטְאַנְיקְעַס הַאַבָּן אַוְיסְגַּעַזְעַן וַיְיַדְעַם, וּאָס קְרִיכְן אוּפְּפַן לִיטְעַר פֿוֹן גִּיהְנוּם. אַזָּא שְׂוִינְדְּלִידְקַעְטַּר בָּאוּוּגְנוּגְן פֿוֹן פִּיס, דִּינְעַ וַיְיַשְׁטַּעַלְכַּעַס, אַנְגְּשַׁוּאַלְעַנְעַס וַיְיַדְעַם. דִּי העַמְדָּעַר בַּיִּי מְעַנְדָּע — צַעַכְרָאַסְטַּעַט, פֿאַרְשְׁוִיצְטַּס אַון בְּרוּדִיק — אַנְטְּפַלְעַס קְנְדִּיקְעַס סְקַעְלַעְטִישְׁע, אַרְוִיסְטַּאְרַצְבְּדִיקְעַס וְשַׁעַבְרָעַס ; דִּי פֿנְיַמְעַר אַוְיסְגַּעְרִיסְטַּס מִיטְ שְׁמוֹץ אַון שְׂוִיְּס, אַ וַיְיַסְעַר שְׁוִים אוּפְּפַן דִּי לִיפְּן, אַוְיְגַּן — אַוְיסְגַּעְרַעַנְטַּע קוּלוֹן. דִּי וַיְיַבְעַר הַאַבָּן אַוְיסְגַּעַזְעַן נָאָך אַפְּשְׁטוּנְדִּיקְעַר. וּוֹן נִיטְ דִּי קְלִידְעַר, וּאָס הַאַבָּן גַּעַלְעַפְּט צוֹ דִּי פֿאַרְשְׁוִיצְטַּע גַּופִּים, וּאָלָט אַומְמַגְּלַעַד גַּעַוְוָן זַיְיַ אַונְטְּרָאַרְזְּ צְוַשְׁיַדְן פֿוֹן דִּי זְכָרִים. זַיְיַרְעַ גַּופִּים הַאַבָּן נִיטְ פֿאַרְמַאְגַּט קִין שְׁפַרְ פֿוֹן אַבְּרוֹנוֹן דִּיקְטְּקִיְּט. אַוְיְבַּה הַאַבָּן יַיְגַּדְעַ אַגְּמַגְּט אַשְׁפְּרַרְ פֿוֹן אַבְּזָעַם. אַון פֿאַרְפְּלַאְטְשַׁטְּס — לְיוֹזָע, לְעַרְעַטְרָאַבְעָס אוּפְּפַן דִּרְעַרְ קְלָאַוְיְאַטְרַר פֿוֹן זַשְׁעַבְרָעַס. אַון דִּי פֿנְיַמְעַר זַיְנְעַן גַּעַוְוָן מְאַנְצְּפָאַרְשְׁוִינְיַשׁ, אַיְנְגַּעַפְּלַעַנְעַס, מִיטְ אַרְוִיסְטְּיַעַנְיַס דִּיקְעַקְיַבְאָקָה, מִיטְ שְׁפִּיצְקַעְטַּס זַיְנְעַן גַּעַוְוָן. דִּרְעַרְ אַבָּן פֿיְזִישְׁרַע סִימְן פֿוֹן זַיְיַרְעַ וְוַיְיַבְלַעְכִּיקִיט זַיְנְעַן גַּעַוְוָן דִּי לְאַנְגָּעָ, צַעַפְּלַעְלַעְתַּה אַהֲרָ, וּאָס הַאַבָּן גַּעַלְעַפְּט צוֹ דִּי קַעְפַּס. אַון אוּרְקַד זַיְיַרְעַ אַוְיְגַּן זַיְנְעַן נִיטְ גַּעַוְוָן וַיְיַדְעַם דִּי מְאַנְצְּפָאַרְשְׁוִינְיַשׁ. זַיְיַ זַיְנְעַן גַּעַוְוָן וַיְיַדְעַם צַעַבְעַנְטַע קוּלוֹן, וּאָס הַאַבָּן גַּעַלְגִּיט מִיטְ כַּעַס, מִיטְ אַמְגַעְדוֹלַד, מִיטְ עַקְשְׁנוֹת אַון שְׂוֹאַרְצְעַר גַּבְוָה.

נָאָר דָּא אַון דָּארַט האט זיך צוֹיְשַׁן דָּעַם פֿאַרְחַוְשְׁכַּטְן המָנוֹן גַּעַוְוָן אַ גַּאֲרַמְאַלְעַע מְעַנְטַשְׁלַעַכְעַס פֿיְגָוַר מִיטְ אַ גַּאֲרַמְאַלְעַע מְעַנְטַשְׁלַעַכְעַס פֿנִים אַון אַיְן זַוְּבַּעַרְ בְּגַדִּים. אַזָּא פֿיְגָוַר האט נִיטְ גַּעַטְרָאָגְן דִּי מְעַנְאַשְׁקַע צַוְּגַעְבּוֹנְדוֹן אַוְיְחַד אַ שְׁטְרַיְקֵל צוֹ אַ קְנַעַפְּלַעַס דִּרְעַרְ מְאַרְיַנְאַרְקַע, צַיְ אַדְרַכְעַצְוִיְגַן אַיְבָּרְעַן פֿאָסִיק. אַזָּא פֿיְגָוַר האט גַּעַוְיַיְנַלְעַס גַּעַטְרָאָגְן אַ טַּעַקְעַס. דָּאס אַיְזַיְעַן אַגְּבַּעַן אַ דִּיגְגַּנְטָאַר. דָּא אַון דָּארַט האט אַוְיְד פֿאַרְבִּיְגַּעְמִינִיעַס אַ שְׁמִיכְלַעַנְדִּיקְעַס אַוְיְגַּן, פֿאַרְצְוִיְגַן מִיטְ אַ דִּינְעַס פֿאַרְבְּעַנְקַטְן טְרוּיְעַר — אַ זַּעַכְנַז זַיְבְּעַצְנִיְּ-יַאֲרִיקְעַס — אַיְנְעַ פֿוֹן דִּי, וּאָס הַאַבָּן נִיסְמִידְקַעְטַּס גַּעַבְלִיט אַין גַּעַטָּא. מְרַדְּכִּי חַיִּים האט בְּאַמְעַרְקַט דָּעַם שְׁטִיעַנְדִּיקְעַן זַיְגָעַר אַוְיְפַּן קְיַרְכַּעְ-טוֹרָעַם. אַ שְׁטִיעַנְדִּיקְעַר זַיְגָעַר, וּוֹן דִּי צִיְטַ אַרְוֹם האט אַזְוִי פֿוֹלְסִירְטַע, אַיְזַיְעַן אַגְּבַּעַן אַ חַזְקָה. דָּאָךְ האט נִיטְ גַּעַהְאַט קִין זַיְן צוֹ אַינְטְּרַוּעַנְיַרְן בַּיִּי דִּי דִּיטְשַׁן דַּעַרְוּעַן. וּאָס

אייז דער זיגער סוף כל סוף געווען וויכטיך ? דער אייז געווען אַ טויטע זאָר, אַפְּילוֹ, וווען ער אייז גענגאגען. דער אַמְתָּעָר זיגער האָט געקלֿאָפְּט אַין לְעַבְּדִיקָן פּוֹלָס פּוֹן געטָא. דאָך אַייז געיווען אָומְנָגָעָנָם צוֹ קָוָן אַוְיפָּן קִירְכְּעַ-טוּרָם — נִיטְ צָוְלִיבָן זיגער. צָוְלִיבְ דִּי שְׁוֹאָרֶצְעַ קְרָאָעָן, וְאָסְ זִינְגָּעָן גַּעַשְׁטָאנְגָּעָן אוּףְ אַים. בְּלוֹזְ גַּעַי צְיִילְטָעַ פּוֹן זַיְ זִינְגָּעָן אָרוּמְגָעְפְּלוֹיָגָן אָזְ אַוְיךְ עַפְּסָ אָמוּגְעַלְמְפָעָרָט. גַּעַגְעַבָּן אַ קְוּרְצָן פְּלִי אָזְ זַיְךְ אַפְּגָעְשְׁטָעלָט. אַיְן זִיְעָרְ גַּעַרְקָאָקָעְ אַיְן גַּעַוְועָן אַ מְשֻׂוְחָדֵיךְ כָּאַרְכְּלָעָן; זַיְ פְּאַרְשְׁטִיקְטָעַ מְעַנְטְּשָׁלְעָכָעַ קְרָעְכָּזָן וְאַלְטָן אַרוּיסְגָּקְוָמָעַן פּוֹן דִּי גַּאֲרְגָּלָעָן. אָזְ דָּאַ האָט דָּעַרְ פְּרָעוּסְ דְּעַרְזָעָן: גַּאנְגָּעַץ קְוָפָעָס פְּיִיגְלָזְ זִינְגָּעָן גַּעַלְעָגָן אוּףְ דִּי רְויְטָעְ דְּעַבְּלָעָן. דָּאָס, וְאָסְ האָטְ פְּרָיעָרְ אַוְיסְגָּעָזָעָן זַיְ שְׁטִיקָעָרְ פְּאָפָעָן, זִינְגָּעָן גַּעַוְועָן צְעַשְׁפְּרִיטָעָן, אָנוּמְעַכְּטִיקָעָן פְּלִיגָּלָזְ, דִּי גַּאנְגָּעַץ קִירְכָּעָהָטְ אַרְיסְגָּעָזָעָן גַּעַפְּלָעָקָטְ מִיטְ דִּי שְׁוֹאָרֶצְעַ פְּעַדְעָרְן-קְוָפָקָעָס. אוּףְ אַלְעָ גַּזְימָסָן, אַיְן אַלְעָ לְעַכְּרָעָן אָזְ נִישָׁעָסְ זִינְגָּעָן זַיְ גַּעַלְעָגָן.

סְ'הָאָט זַיְךְ דָּעַרְהָעָרט אַ ברָאָזָג, זַיְ אַיְבָּרָעָן הַיְמָל וְאַלְטָן שְׁוּוּעָרָעְ וְעַגְעַנְעָרָעְ גַּעַפְּאָרָן. אַיְן גָּאָס אַיְזָעָאָרָן פְּינְצְטָעָר. בְּאַלְדָּהָט אַיְטָזְ זַיְךְ אַזְ אַדְאָךְ פּוֹן דָּעַרְ קְאַרְעָטָעָר דָּעַרְהָעָרט אַ דִּין קְלָאָפָן, וְאַיְטָן מִיטְ אַרְבָּעָס וְאַלְטָן אוּףְ אַים צְעַשְׁאָטָן גַּעַוְאָרָן. אוּףְ דָּעַרְ בְּרִיךְ אַיְזָעָאָרָן נָאָךְ אַ גְּרָעָסְטָעָר שְׁטוּפְעָנִישָׁ, אַ גַּלְוִיתָ. גַּעַוְועָן מַאְדָנָעָ צַוְּעָזָעָ, וְאַיְזָעָ גּוֹפִים קָעְנָעָן זַיְ אַזְיִי גִּיךְ בַּאֲרוּגָן. דָּעַם פְּרָעוּסְ הַאָרָץ אַיְזָעָ צַוְּעָזָעָ, וְאַיְזָעָ דִּי דָּאָרָעָ גּוֹפִים קָעְנָעָן זַיְ אַזְיִי גִּיךְ בַּאֲרוּגָן. דָּעַם שְׁטִיקָעָטָלָן, אַ נּוֹצְלָעָן, מִזְאָמָס פְּאָלָקָ, וְאָסְ האָט זַיְךְ פְּאָרָיָה דִּינְמָטָס שְׁטִיקָלָ בְּרוּטִיטָמִיטָן שְׁוֹוִיסָ פּוֹן שְׁטָעָרָן, האָט גַּעַיְילָט אַהֲיָם נָאָךְ אַ טָּאָגָ אַרְבָּעָט. וְאַלְטָן נָאָרְ צְוִישָׁן זַיְ וְאַיְךְ נִיטְ גַּעַפְּלָאַנְטָעָרט אַזְיִי פִּילְ זְקוּנִים, וְעַלְכָעָ הַאֲבוֹן, מַעְרָ וְזַיְ אַלְעָ, אַרְמוּגְעַטְרָאָגָן דָּעַם טְוִיטָ אַזְיִי דִּי פְּנִימָעָר — לְעַבְּדִיקָעָ מַתְהִימָּ, וְאָסְ הַאֲבוֹן דְּעַרְוּוּקָט דָּעַם עַקְלָ, וְאָסְ מַעְןְ פִּילְטָ צַוְּמָתִים. פָּאָרְ וְאָסְ זִינְגָּעָן זַיְ נִיטְ גַּעַזְעָסָן אַיְן דִּי שְׁטִיבָעָר ? פָּאָרְ וְאָסְ הַאֲבוֹן זַיְ זַיְךְ גַּעַמְאָכָט אַזְיִי אַנוּזְעַוְידָיק ? אָזְ וְאָסְ הַאֲבוֹן דָּאַ, אַיְן דָּעַם גַּעַדְרָאָגָג, גַּעַטְאָן דִּי יִדְןָ מִיטְ דִּי טְלִיתִים פְּאַרְשְׁטָעָקטָעָ אַונְטָעָרָ דִּי כָּאַלְאָטָן ? שְׁוֹן אַוְיסְגָּעָבָן דִּי קִינְדָעָר אַיְן פְּרִידִין ?

דָּעַרְ שְׁפָרְיִי פּוֹן רָעָגָן האָט אַנְגָּהָהָיָבָן צַוְּאַפְּרָוָוָן דָּאָס פְּעַנְצְטָעָרָל. דָּעַם קוֹטְשָׁרָס פְּגִים האָט זַיְךְ אַיְם בָּאוּיְזָן : — סְ'כִּילְאָפְּטָעָ, פְּאַגְּנָעָ פְּרָעוּס ! — רְוַמְּקָאָוְסָקִי האָט אַיְם אוּפְּיָ שְׁטוּם לְשָׁוֹן גַּעַוְוִוִּין, אָזְ עַר זַאְל צְוָפְּאָרָן צָוְם רְאַנְדָעָ פּוֹן טְרָאָטוֹאָר. דָּעַרְ רָעָגָן האָט גַּעַוְאָשָׁן דְּרוּסָן דִּי שְׁטִינְגָּר. דָּעַרְ דָּאָךְ פּוֹן דָּעַרְ קְאַרְעָטָעָ האָט גַּעַקְלִימְפָעָרטָזְ וְאַיְזָעָ נִיטְצְזְנוּגְעַשְׁפִּילְטָעָר אַרְקְעָסְטָעָר. פּוֹן צִיְיטָ צַוְּאַפְּטָעָהָבָן בְּלִיצְן וְזַעְגְּצִינְגָּר. דְּוֹרְכְּגָעְשָׁנְטָן דָּעַם שְׁוּבִיָּקָן גַּעַפְּלָ פּוֹן פְּעַנְצְטָעָרָל. דִּי עַרְדָעָ האָט זַיְךְ עַרְגָּעָז גַּעַטְרִיסְלָטָם. אוּפְּיָ דָּעַרְ שְׁוּוּלָ פּוֹן דָּעַרְ אַפְּטִיָּקָ אַיְזָעָ שְׁטָאָנָעָן דָּעַרְ אַדְרָכְגּוּוּיְקָטָעָר קוֹטְשָׁרָעָ, דָּאָס גַּאֲסָעָ פְּנִים גַּעַוְאָנָדָן צַוְּדָרְ קָאָרָדָעָטָעָ — אַ גְּרִיטְעָרְ אוּפְּצְזּוּכָּפָן יַעַדְן בְּאָפְּעָלְ פּוֹן פְּרָעוּסָ. דָּעַרְ פְּרָעוּסָ האָט צַוְּאָ אַיְם אַרְיסְגָּעָלְאָפְּטָמִיטָן פִּינְגָּעָר אָזְ גַּעַפְּנָטָ אַ שְׁפָאָלָטָ אַיְן דָּעַרְ טִידָ : — וְאָסְ אַיְזָעָ מִיטְ דִּי וּרְאָגָעָס ? — האָט צְוּגְעַלְיִיגְטָ אַ הָאָגָּט צְוּמָ אַזְיִעָרָ. צְוִישָׁן אַיְם אָזְ דָּעַם

פריעוזס האט זיך געצויגן אָ רעגנדיקער פֿאַרְהָאָנג. ער האט אַפְּגָעָוִישֶׁט דעם שטראם וואָסער, וואָס אַיז גערונען פֿון זיין נאָז: — הע, פֿאַנְיָעַ פריעוזס?

— די פֿיגָל אַוִיכָּע דער קִירְכָּע. וואָס אַיז דער מער מיט זַיִן?
צום הימל, פֿאַרְזָשָׂמְרוּעַט די אַוִיכָּג, דער רָעָגָן זַאֲלָן נִיט אַרְיִינְכְּלַיאָפָעָן אַיז זַיִן אַוִיכָּג
ער האט זַיִן געכָאָפָט: — אָ, אוֹפָן קַאַשְׁטָשָׁאָל, מִינְטָא אַיר? זַיִן פֿגְּרָן אָוִיס, פֿאַנְיָעַ
פֿרְעָזָס. פֿאָלָן זַיִן פֿילְגָן. פֿון הַוְּגָגָרָה, אַגְּטָמָעָן, אַדְעָר אַמְּגִיפָּה.

אַמְּגִיפָּה. דאס אַיז געווּן אָלְאַגְּיִשָּׁע סִיבָה. ס'הָאָט גַּעַטְרָאָפָן אַזְּעָלְכָּעָס צוּוִישָׁן פֿיְגָל-טְשָׁאָטָעָס. דער פריעוזס האט צוֹרֵק פֿאַרְקָלָאָפָט דאס טְרִיל אַן גַּעַלְאָזָן דעם קוֹטְשָׁעָר זַיִן בָּאַהָאָלָטָן פֿאָרָן רָעָגָן. אַלְיָין זַיִן ער גַּעַבְלִיבָן זַיִצְנָן מִינְטָן פֿנִים בַּיִם שִׁיבַּיל. ס'אַיז געווּן אָמָרָה שְׁחוֹרְהָדֵיק בַּילְד: — די פֿאַרְשָׂוֹיְגָעָנָע קִירְכָּע, דער שְׁוֹאַרְצָעָס כְּמַאְרָעָ מַעֲנְטָשָׁן אַיְבָּעָר דער מַשְׁוְנָהָדִיקָעָר בְּרִיךְ, דאס גַּעַלְכָּאָפָן פֿון הַוְּנָדָרְטָעָר טְרָעָפָעָס אַיְבָּעָר די שְׁטִיבָן, דער עַכָּאָפָן וּטְוִיטָעָ דּוֹנְגָרָן — אַן די שְׁוֹאַרְצָעָס, צַעַן שְׁפְּרִירִיטָעָ פֿילְגָן פֿון די טְוִיטָעָ פֿיְגָל. ער האט זַיִן גַּעַלְאָזָן בָּאַהָרָשָׁן פֿון אַזְּעָלְכָּעָס אַוִיכָּג. ער, דער אַיְבָּיק שְׁכָלְדִּיקָעָר אַן לְאַגְּיִשָּׁע — מִיט אָמָל אַיְנְגָעָנוּמָעָן פֿון שְׁטִימְוָגָעָן? ער האט דאס גַּעַמוֹזָת גּוֹבָּר זַיִן גְּלִיךְ אַוִיכָּג אַרט. אַן אַוִיכָּבָּשׂוּן וּוּרְזָן אַמִּיסְטִיקָעָר, פָּאָר וּמָטָן אַוִיסְטִיָּשָׁן צום גּוֹטָן די אַלְעָסִימָנִים? די טְוִיטָעָ קְרָאָעָן זַיִנְעָן גַּעַוּעָן אָגּוֹטָעָר אַנְזָאָג, נִיט קִין שְׁלָעְכָּטָעָר. לְעַבְדִּיקָעָ קְרָאָעָן אַבָּן בָּאַטִּיטָעָלָה שְׁלָעְכָּטָעָ בְּשָׂרוֹת. זַיִעָר אַוִיסְפָּרָן האט גַּעַמְיָינָט, אָז דאס גַּעַטָּא וּוּטָם אַיְבָּעָרְלָעָבָן. אָז ער וּוּטָם אַיְבָּעָרְלָעָבָן. נִיט אַנְדָּעָרָש, נִאָר אַשְׁגַּחַדְקָעָה אַזְּנָט האָט אַים, דעם פריעוזס, דָא אַהְעַרְגַּעַבָּרָאָכָט — ער זַאֲלָן פֿאַרְגָּעָמָעָן מִיט אַיְגָעָנָע אַוִיכָּג דעם גּוֹטָן אַנְזָאָג... אָז דער מִשְׁפָּט אַיְבָּעָרָן גַּעַטָּא אַיז ערְגָּעָץ גַּעַמְאָכָט גַּעַוָּאָרָן... אַפְּשָׁר אַין

אַט דער רָגָע... אַין דעם הַיְנִיטִיקָן טָאג.

ער האט אַפְּגָעָוִישֶׁט דְּעַרְלִיכְטָעָר אַן דְּעַרְפְּלִיט אַדְאַנְקָבָאָרְקִיט צוּ די יִידָּן, ווּאָס האָבָּן גַּעַאיִילָט אַוְנָטָעָרָן גַּאֲסָרְעָגָן מִיטָּאָרָן פֿאַרְשָׁטָעְקָטָעָ טְלִיתִים — עַרְגָּעָצָוּוֹ אַפְּצָדוֹאַוְעָנָעָן. ער האט אַגְּגָעָנוּמָעָן אַגְּגָעָנוּמָעָן דְּעַם בָּאַשְׁלוֹס, האָט ער דְּעַרְפְּלִיט אַלְעָרְקִיט אַיז צוּ גַּיִן דְּאוֹעָנָעָן. אַגְּגָעָנוּמָעָן מִיט אַיְגָעָנָע אַוִיכָּג... אַין מָאָגָן. ער אַיז גַּעַוּעָן הַוְּגָגָרָה וּיְ אַזְּאָלָה.

*

דעם זַעַלְבָּן אַוְנָט האָט דער פריעוזס גַּעַהָאָט נַאֲד אַגְּוָטָן סִימָן: אַן אַנְזָאָג אַוִיכָּעָרְלָה. ער האט גַּעַפְּנוּנָע זַיִן באַשְׁעָרְטָעָ.

די צַוקְעָרָמָאנָס האָבָּן אַיְנְגָעָאָרְדָּנָט אַקְלִינְגָעָ שְׁמָהָ לְכֻבּוֹד אַים אַן ס'אַיז נִיט גַּעַוּעָן קִין שְׁוֹם סִיבָה, פָּאָר וּמָטָן ער זַאֲלָן דִּי אַיְנְלָאָדָוָג נִיט אַגְּנָעָמָעָן. סָאָמוּל אַיז סּוֹף כָּל סּוֹף אַים גַּעַוּעָן דער גַּעַטְרִיְּיָעָסְטָעָר פֿון אַלְעָסְרִיסְהַעַלְפָעָרָט, אַן הָגָם ער האָט גַּעַהָאָט בְּלוּזָן אַיז זַיִן כָּאָרָאָקָטָעָר אַן נִיט חַמְיד זַיִן אַיְפָגָעָפָרָט, וּיְ

ער, דער פריעזעס, האט דערווארט פון אים, האט ניט געהאט קיין זין ניט צו פארַ שאנַן אִם דאס פֿאָרגענְיגַן — וווען ער האט געוואָלט אויסדריקן זין דאנקְבָּאָרְקִיט אָון געטְרִישְׁשָׂפְּט אַיַּיךְ אֲן אִינְטִימְעָן אָפָּן.

דאָס געטאָ אַיְזָן געווען אָפְגָּעָצְוָאָן אָון אָפְגָּעָרְישִׁיט פָּון פֿרִיעְרְדִּיקְן שְׁטוּרְעָם. די פֿאָרגְּאַכְּטִיקְעַ לְופְּט אַיְזָן געווען מִילְּד, דּוּרְכָּגְּעָאָפְּט מִיטְּ דִּ רִיחָות פָּון דָּעָר עֶרד. סְהָאָט מִשְּׁגַּשְׁמָעָקְט. דָּעָר פריעזעס אַיְזָן געווען אוֹיסְגָּעָפְּזָט אַיְזָן אַ פִּינְּיַּר גַּפְּאָסְטָן אֲנְזָבָּג אָון האָט גַּעַטְרָאָגְּן דֻּעָם הָוָט אַיְפָּן קָאָפָּ. ער אַיְזָן געווען נַאַךְ זִין טְעֵגְלָעְכָּר אָוּנוֹטְ-בָּאָד אָון זִין פְּנִים אַיְזָן געווען רָאוּ אָון פְּרִישָׁ. ער האָט זִין גַּעַט פְּילְט וַיְיַיְּ אַ קִּינְד, וּזְאָס האָט נָאָר וּזְאָס דּוּרְוִוְאָכְט פָּון שְׁלָאָפָּ.

ער אַיְזָן גְּרָאָד גַּעַגְּנָגְעָן צַוְּ פָּוָס צַוְּ דִּי צְוַעְקְבָּאָגָּס. געווען גוֹט זִיךְ אַיְבָּרְ צְוַשְׁפָּאָצְרִין. נַעֲבָן אִים זִינְגָּעָן גַּעַגְּנָגְעָן זִינְגָּעָן צְוַיְּיָי בָּאָגְּלִיטִיטָרְ פָּון דָּעָר "אַיְבָּרְ פָּאָל-קָאָמָנְדָּא" — זִיךְ שְׁוֹץְ-זָוָּאָד. די יְוָגְּגָעָן האָבָּן מַאֲרְשִׁירְטָמִיט אַזְּאָ דּוּנְעָרְדִּיקְן טְרָאָט, אוֹ זִיְּעָרָע שְׁטִיוּול האָבָּן אוֹיסְגָּעָזְעָן צַוְּ זִיךְ נִיטָּ פָּון לְעָדָרְ, נָאָר פָּון אַיְזָן בְּעָטָאָן. דָּעָר פריעזעס האָט זִיךְ בָּאָמִיט אַרְיִינְצּוֹפָאָסְן אַיְזָן רִיטְעָם פָּון זִיְּעָרְ גַּאְגָּן אָון ער האָט זִיךְ גַּעַפְּלִיט יוֹנְג אָון גַּבְּוּדְיק — וַיְיַי זִיךְ.

ער אַיְזָן געווען גוֹט אָוִיפְגָּלְיִיגְט אָונְזָן וַיְיַי גַּעַוְיְנְלָעְךְ, אַיְזָן שְׁטִימְוָג געווען אָנְשְׁטָעְקְדִּיקְן. דָּעָר יְוָגָּמָן וּזְאָס אַיְזָן גַּעַגְּנָגְעָן צַוְּ זִיךְ רַעְכְּתָעָר זִיךְ, האָט נִיט אָוִיפְּ גַּעַהְעָרְטָן צַוְּ שִׁיחְטָן מִיטְּ טִיעָרְעַ גַּעַטְ-זָוָּצְן : — אַיְרְ הָעָרְטָ, פָּאָנְיָיְ פְּרִיעְזָעָס, — האָט עֶד גַּעַקְיִיכְטָ פָּון זִינְגָּעָן אַיְגְּנָעָן חַכְמָוָתָן, — צְוַיְּיָי בָּרְדִּיעָרְ שְׁלָאָגָן זִיךְ מִיטְּ בְּעַנְקָלְעָךְ אַיְבָּעָר אַ זָּוָּפָּ, אָונְזָן אַ דְּרִיעְטָעְרְ קָוְקָטְ צַוְּ. קָוְמָט אַ פָּאָלְצִיאָנְטָ אָונְזָן פְּרִעְגָּט דֻּעָם דְּרִיטְינְ : «פָּאָר וּזְאָס האָסְטוּ נִישְׁתָּחָמְאָכְטָ שְׁלוֹם צְוַיְּשָׁן זִיךְ?» עַנְטְּפָעָר יְעָנְדָּר : «וּוְיִילְּסָאִיזְנָי נִשְׁתָּחָמְאָכְטָ שְׁלוֹם צְוַיְּשָׁן זִיךְ?» אָונְזָן אַיְנְדִּיכְט זָאָגָט אַ זָּיְדָן אַיְרְ וּוְיִסְטָן, פָּאָנְיָיְ פְּרִיעְזָעָס, עֶד אַיְנְעָרְ פָּון דִּי שְׁוַיְינְדָלְעָרָם, וּזְאָס האָבָּן גַּעַן מִאָכְטָ דָּאָס פָּאָלְשָׁעָ גַּעַטְ-גַּעַלְטָ. זָאָגָט דָּעָר יְדָן צְוָם רִיכְטָעָר : «פָּאָנְיָי סְעַדְזָוָשָׁעָ, וּזְאָבָּאָיךְ גַּעַקְאָגָטָמָאָן פָּאָלְשָׁעָ גַּעַלְטָ, אָזְאָיךְ קָעָן אַפְּיָלוּ מִיְּזָן אַיְגְּנָעָם נָאָמָעָן נִשְׁתָּחָמְאָרְשִׁירְבִּין?» עַנְטְּפָעָר אִים דָּעָר רִיכְטָעָר : «מַעַן בָּאַשְׁוּלְדִּיקְטָ דִּיקְ נִשְׁתָּחָמְאָרְשִׁירְבִּין דִּין נָאָמָעָן, נָאָר דֻּעָם פְּרִיעְזָעָס רַוְמְאָוּסְקִיסְטָן».

דָּעָר פריעזעס האָט מִיטְגָּעָלְאָכְטָמִיטָן יְוָגָּמָן. ער האָט גַּעַזְוָכְטָ אַיְזָן קָאָפָּ אַ וַיְיַי, מִיטְ וּוּלְכָן זִיךְ אִים אַפְּצָוְדִּיבָּעָן, אַבְּעָרְ ער האָט נִיט גַּעַקְעָנְטָ קִיְּיָן זִיךְ זְוִיכְרָן. זִיךְ זִינְגָּעָן, זִיךְ זְוִיכְרָן, וּזְאָס ער האָט גַּעַהְעָרְטָ, פְּלָעָגְן גְּלִיךְ אַוְיסְטוּפָן פָּון זִיךְ זְכָרוֹן. זִיךְ זִינְגָּעָן אַרְאָפָּ דִּי בְּרִיךְ אָון פָּאָרְבִּי דֻּעָם וּוּאָדְ-פָּאָסְטָן. ער האָט אַוְיסְגָּעָזְעָן אַיְנְזָם אָון גַּעַבְעָדִיקְ, אַנְטְּקָעָן דָּעָר פְּרִילְעָכָרְ קָאָמְפָאָגָן פָּון דְּרִיךְ קְרַעְפְּטִיקְעַ גַּעַטְאָ-יְידָן. אַוְיִחְדָּדְ ער לוֹטְאָמִיעָרְסָקָעָ, וּוּלְכָבָעָ אַיְזָן גַּעַוְעָן פָּולְ מִיטְ שְׁפָאָצְרָעָם, האָט מַעַן מִיטְ אַפְּשִׁי פְּרִיְיָי גַּעַמְאָכְטָ דֻּעָם וּוּגְגָ פָּאָר דִּי דְּרִיךְ מַאְרְשִׁירְנְדִּיקְעַ. דָּעָר פריעזעס האָט דָוְרָךְ דִּי טְוִיְּעָן אַרְיִינְגְּעָקָוּקָט אַיְזָן דִּי הָיִיךְ. אָוְמָעָטָם אַיְזָן מַעַן גַּעַלְגָּעָן אַיְזָן דִּי "דוֹשָׁאָלְקָעָס", גַּעַפְּיִיעָלְעָטָ, גַּעַקְאָפְּטָ : — אַיְרְ זַעַט וּזְאָס יְיַיְזָן קָאָגָעָן ! — האָט ער זִיךְ פָּאָרְהָאָלְטָן בֵּי אַ טְוִיְּעָ, וּזְאָס האָט אַוְיסְגָּעָזְעָן וַיְיַי אַ רָּאָם פָּאָר אַ גְּרִין גַּעַמְעָלָ, בָּאָלוֹט אַיְזָן גַּעַוְאָרָן אַיְזָן גַּרְוִיסְעָרְ גָּאָרְטָן.

— דאס דערמאנט מיד. הער פריעוועס. — האט זיך גליך אפגעראופן דער יונג
דער וויצלער, — איין "דוּשאַלְקָאָוִיעַץ" פרעוגט דעם צוֹויטַן: "וואָן זענַען אַרוֹיס
דיינַע קָאָרְטָאָפֶל?" ענטפֿערט דער צוֹויטַעַר: "זַיְעַר גּוֹט. טַיֵּל זענַען אַזְוִי גְּרוֹיס
וואָנוֹן קָאָרְשָׁן, אַנדְעַרְעַז וּ אַרְבָּעַס אָוֹן די רַעֲשַׁת אַין קָלִיבַּעַן".

האט גומטוטיק אַמאָך געטאנּ מיט דער האָנט: — עַד, נִיט
אוֹזְוִי שְׁלַעַכְתּוּ. די גַּעֲטָאָ-עֶרֶד אֵיזּ פֿרוֹכְטְבָּאָר... — אַריְינְגְעַקְומָעַן אוֹיף צֻקְעַרְמָאָנּס
הַוִּיףּ, האָבָּן זַיִּי אַינְגָּר הַינְּטָעָרְן אַנדְעָרְן גַּעַשְׁפְּרִיּוֹת צְוִישָׁן דֵּי בִּיטָּן. צַו בִּידָּע
זַיִּיטְן האָבָּן יַיְדָּן אָוּן יַיְדָּעָנּוּס זַיִּק גַּעֲפָאָרָעָט אַרוּם גְּרִינְסּ. די פֿלוֹמָפּ האָט
גַּעַסְקְּרִיפְּטָעַט. נַעֲבָּן אַיר האָט. מַעַן גַּעַוְאָשָׁן בּוֹרִיקָעַ-בְּלַעַטָּעָר אַין גְּרוֹיסָע
שִׁיסְלָעָן. אַוְיָפְּן אַנְבָּלִיךּ פּוֹן פֿרְעָזָעַס, האָט דָאָס גַּעַמְיִטְלָעָכּ דַּאיְעַנְשִׁי זַיִּק אַיבְּרָעָגְרִיסָּן.
סַחַט זַיִּק גַּעֲמָכָט אַגְּלִיףּ, אַרְדוּרִי. דַּעֲרַשְׁטוֹיְנוֹטּ קַעַפּ האָבָּן זַיִּק גַּעַוְאָגָדָן
צַו אִים פּוֹן אַלְעָלָ זַיִּטָּן. דַּוְרָךּ דֵּי צַעַפְנָטָעּ פֿעַנְצָטָעּ האָט מַעַן אַרְאָפְּגָעָקָות. זַיִּן
נַגְּמָעָנוּ האָט, וּוֹי אַהֲונְדָעְטָפְּאָכָעָר עַכָּא, זַיִּק צַעהְלָכָט דַּוְרָךּ דֵּר טִיפְּקִיט
דִּירּוֹת. עַד האָט גַּעַשְׁמִיכְלָמָה, גַּעַשְׁאָקָלָט מִיטָּן קָאָפּ אָוּן גַּעַפְּאָכָעָט מִיטּ דֵּר האָנט
צַו דֵּי קִינְדָעָר, וּוֹאָסּ יַיְגָעַן פּוֹן אַלְעָלָ זַיִּטָּן אִים נַאֲכָגְלָלָאָפּן. עַד האָט גַּעַוְאָרָפּן אַ
בְּלִיךּ אַוְיָפְּן קָאָרְשְׁ-בּוֹיִם. פּוֹן דֵּי גַּלְאָנְצִיקָעּ בְּלַעַטָּעָר, נַאֲדָפָלָעָ מִיטּ
גַּעַקְאָפְּעָט דִּינָעּ, פֿעַרְלְדִּיקָעּ טְרָאָפָנס. רְוִיתָעּ, רִיְפִּיעּ קָאָרְשְׁן האָבָּן מִיטּ שְׂטִיפְּעַרְישָׁעּ
אוּיגָן גַּעַוְוְנְקָעּ צְוִישָׁן דֵּי צְוִיְינָן. דַּעַר וּוּכְטָעָר, וּוֹאָסּ אֵיזּ גַּעַוְזָעּן אַוְיָפְּן קַעַסְטָל
אַונְטָעָרְן בּוּיִם. האָט זַיִּק אַרְיסּ גַּעַטָּאָן אוֹיףּ דֵי פִּיסּ אָוּן שִׁיעָרּ נִיטּ אַרְאָפְּגָעָלָאָן דֵי
גַּמְרָא, וּוֹאָסּ אַיִּזּ גַּעַלְעָגָן אוֹיףּ זַיִּן שָׁוָּשָׁן.

— גוֹטֵן אָוֹגֶט, הַעֲרָ פְּרֻזּוּס, — הַאֲטָעָר זִיךְ פָּאָרְנִיְיגָט.

- גוטן אונט, גוט יאר, — האט דער פרעוזעס געננטפערט. — ווען ריסט

מוץ די קאָרְשָׁן?

— בשר ושורשנער האט זיד פארויניגט: — יא, א טיערэр בוים, הערד פרעוזעס.
ווער זאָלט אים דערמיט וועלן מאן א קאמפליימענט.
האָבן אין זיין גרטן: — אַ שיינער בוים, — האט ער אַ זאג געטאין צום וועכטער,
דער פרעוזעס האט באּוונגערט דעם בוים. ער האט זיך געווונטשן אים צו-

מגב בוגר מאר אונס בא עז בחריות.

פון הוייז דערנבען איין סאמוועל צוקערמאן ארייסגעקומען צו לוייפן, אַ פִּיעָרֶד
לעך צעשמייכילטער. רומאקסוסקי האט אַפְגַּעַזענְגָּנְט זִינְגָּן בָּאָגְּלִיטָעָרָס אָוֹן זִיד גַּעַז
לאָאוֹן גַּעַמְעָן אָונְטָעָרָן אַרְעָם פָּוּן סָאמּוּעָן.

אין דער אפענער טיר האט זיי אויפגענו מען רײיזל די קעכין: — סקאצל

קומטן, פאנציג מרדכי חיים רומקאווסקי! — האט זי אויסגערטן אונ צעשפֿרייט די

פְּצֹוּתָן, וַיִּזְהַר אֶל-עֵינָיו אֲרִינְגָּאָפָּן אֵין דַּי אַרְעָםָס, — אֵיר דַּעֲרָקָעָנְטָן

מג'ן ווישט פאניזט פרטיזען?

ויאם הונמא ב'ארבען דיב' נישט? – האט דער פרצוזעס איר דערלאנט

האות הגדולה — האות זוג ווניאו ונטואנברט אוניה א-בר-

— תְּלַבֵּשׂ שִׁמְעָן בְּשֶׁבֶת אֲנֹתָה וְלֹא תְּלַבֵּשׂ

זי האט געטראגן אַ זיידן, באָרדאָ זומער-קלִייד, וואָס זִי האט געקייפט פֿאָר אַ פֿאָר צִיבְל אָונֵן אַירע האָר זִינְגַּען גַּעווֹעַן קַאֲרְבִּירְט מִיט אַ קַאֲרְבִּירְ-איְזָן. פֿוֹן אַיר גַּאנְצַ גַּעַשְׁטָעלְ האָט גַּעֲוִיִּיטַ מִיט כּוֹחַ אָונֵן עַנְגְּרַגְּיעַ: — גִּינְצַ אַרְיִין אַיְזָן דַּעַר יַאֲדָלְגַּיִעַ, פָּאנְיַע פֶּרְעֹזְעַס! — האָט זִי באָפּוֹילְן מעַשְׂה באַלְעַבָּאַסְטָעַ.

זו אַ "יאַדָּלְגַּיִעַ" זִינְגַּען דַּי צַוקְעַרְמָאַנס גַּעַקְעַמְעַן, נַאֲךְ דַּעַם וּיְדַעַר פֿרָאַזְעַס אַגְּגָעַר אָונֵן זִיְן פֿרְויְהָאָבָן זִיךְ פֿוֹן דַּעַר דִּירָה אַרְוִיסְגַּעַצְיִיגְן. דַּאֲסַ האָט דַּי צַוקְעַרְמָאַנס דַּעַרְמַעְגַּלְעַכְט אַיְנְצַאַרְדַּעַנְגַּעַן אַט דַּי עַרְשָׁטַע גַּרְעַסְעַרְעַ אַיְפְּנָאַמְעַד בַּיְיַ זִיךְ אַיְצַט האָט אַוִּיף דַּעַר שַׁוּעַל פַּוְנוּס צִימַעַר זִיךְ בַּאוֹזְיַן מַאְטִילְעַס. דַּעַם פֶּרְעֹזְעַס אַיְזַ אַנְגַּעַקְוּמַעַן שַׁוּעַר זִיךְ צַוְּ דַּעַרְקַעְנַעַן, הָגָם עַר האָט זִיךְ גַּעַוּעַן עַרְשַׁת לְעַצְטַן נַיְידָעַרְיִק, שַׁלְאַבְּעַרְיקְ-צַעְגָּאַסְן וּוּבְּיִלְמַיט אַפְּלַ פְּנִים אָונֵן מִיט אַ לְוִיזְן שְׁטַאנְגַּן אַ נַּיְידָעַרְיִק, אַרְבִּיְזַ אַונֵּן אַיר בּוֹזָעַם הָאָבָן גַּעַשְׁאַפְּן אַיְזַ קִילְעַכְט אַרְאַפְּהַעַגְבָּדִיקְן גַּוְיִדְעַר. אַיר בּוֹיךְ אָונֵן אַיר בּוֹזָעַם הָאָבָן גַּעַשְׁאַפְּן אַיְזַ קִילְעַכְט דַּיְקִיְיט אָונֵן זִיךְ האָט אַוִּיסְגַּעַזְעַן וּיְ אַזְּיִיךְ-גַּעַוּוֹאַרְעַנְגַּר בַּאַלְעַם, פֿוֹן וּוּלְכַן דַּיְלַופְּט אַיְזַ הַאָלְבָרְזִיס. אַירע באָקְן זִינְגַּעַן גַּעַוּעַן פֿוֹן קַרְעַנְקַלְעַכְט גַּעַלְבְּקִיְיט, וּיְ גַּעַוְוִינְלַעַךְ בַּיְיַ מַעְנְטַשְׁנַן, וּאַס זִינְגַּעַן וּוּיְנִיךְ אַוִּיף דַּעַר לְוֹפְט אָונֵן אַיבְּעַר דַּי באָקְן הָאָבָן גַּעַשְׁלַאַבְּרַט צַוְּיִי גַּעַפְּאַלְדְּעוֹוֹטַע טַרְעַן-טַאַרְבָּעַס אַיְזַ אַ נַּעַץ פֿוֹן קַנְיִיטַשְׁן. אַידְעַהְיַר הָאָבָן גַּעַגְרוּטַי אַיבְּעַר דַּי שְׁלִיפְיַפְּן זִיךְ גַּיְכְּעַד סָאמּוּלָס מַוְתָּעָר, וּיְ זִיְן וּוּיְבַּ.

דַּעַר פֶּרְעֹזְעַס האָט זִיךְ בָּאַמִּיט צַו באַהֲלָלְטַן דַּעַם אַוְמַאְנְגַּעַנְמַעַן אַיְנְדָרְזָק, וּאַס דַּי באַלְעַבָּאַסְטָעַ האָט אַוִּיף אַים גַּעַמְאַכְּטַן. אָונֵן דַּעַרְפְּלִינְדִּיק אַיְזַ זִיךְ דְּלָאַנְיִעַ מַאְטִילְדָעַס פּוּלְכָּנָעַ העַנְטָל, האָט עַר זִיךְ אַיְנְגַּעַבְּוִיגְן אָונֵן אַיר דַּעַרְלָאַנְגַּט אַ רִיטְעָרִי-לְעַכְן קַושְׁ.

— אַיךְ בַּין אַיךְ אַזְּיִיךְ דַּאֲנְקָבָאָרָה, הַעַר פֶּרְעֹזְעַס, — האָט זִיךְ גַּעַפְּלִיסְטַעַרט אָונֵן גַּעַקְוּקַט אַוִּיף אַים מִיט אַ יְסוּרִיְמִידְקְ-שְׁתַעַכְּיַקְן בְּלִיכְ, אַיְזַ זִיךְ וּוּלְכַן סַאַיְזַ נִיט גַּעַוּעַן קַיְיַן זִיךְ פֿוֹן דַּעַר פָּאַרְמַלְחַמְהַדְיִקְעַר קַעְגִּילַעַכְעַר פָּאַרְדִּיסְנִיקִיט, — פָּאַרְן קּוֹלְטוּרִי-הַוִּזְׁנִ... דַּי קַאנְצְעַרְטַן...

סָאמּוּלָס האָט זִיךְ גַּעַאְיִילָט אַפְּצַוְוּוֹנְדַּן דַּעַם פֶּרְעֹזְעַס פֿוֹן אַיר אָונֵן אַיְדָעַר דַּעַר פֶּרְעֹזְעַס האָט באָזְיַן אַיר צַו עַנְפְּרַעַן, האָט עַר אַיְם אַרְיִינְגַּעַפְּרַיט אַיְן עַסְצִימָעַר, וּוּ דַי אַיְבְּרִיקְעַגְּסַט זִינְגַּעַן גַּעַוּסְעַן אַיְזַ פּוּלְסְטַעְרַ שְׁטַלְקִיְיט בַּיִּמְסֻדְרִיְתַן טִיש אָונֵן דַּעַסְפְּעַקְטַפְּול גַּעַוְאַצְרַט בַּיְיַ דַּעַר פֶּרְעֹזְעַס וּוּטַז זִיךְ שְׁעַנְקַעַן זִיךְ אַוִּיףַעַרְקָאַמְקִיט. וּוּ נַאֲרַ דַּאֲס אַיְזַ גַּעַשְׁעַן אָונֵן דַּעַר פֶּרְעֹזְעַס האָט זִיךְ דַּעַרְלָאַנְטָרַעַט צָוְמַטְשִׁים, האָבָן זִיךְ זִיךְ, וּיְ אַוִּיףַעַרְקִיט אַבְּפַעַלְ, אַוִּיגְעַרְיִיסְטַן אַוִּיףַעַרְקִיט פִּיס אָונֵן אַפְּלוֹאַזְדִּירַט. רַוְמְקָאַזְסִיקְיַ אַיְזַ הַיְטַעְרַ אַרְוְמַגְעַגְּנַעַן דַּעַם טִיש אָונֵן יַעַדְן אַיְינְעַם דַּעַרְלָאַנְגַּט דַיְהַנְּמַט, צַוְשַׁאְקַלְעַנְדִּיקְיַ מִיטַּן קַאְפַּצְזַ אַט דַי הַעַפְּלַעְכִּיקִיטַ, מִיטַּן וּוּלְכַן מַעַן האָט אַים באַשְׁאַנְקָעַן. זִיךְ האָבָן אַלְעַגְּהַעַרְטַ צַו דַּעַר סַמְעַטְעַנְגַּעַן פֿוֹן דַּעַר "גַּעַטְאַ" קַרְאַטְיַ אָונֵן צַוְמַעְן צַוְיִישַׁן דַי באַקְאַנְטָן פְּנִימְעַר, וּאַס אַיְזַ אַים אַוִּיסְגַּעַזְעַמְעַן פְּרַעְמַד. דַּאֲס פְּנִים פֿוֹן אַ יְוָגְגַעְרַ פְּרוֹזִי.

— פְּרִילִין קָלָאָרָא וַיְינְשָׁעַנְקָעֶר, — האט סָאמָוָעַל זַי פָּרָגָעַשְׁטָעלַט מֵיט אָסְפָּעַצְיָעַלְעָר אַינְטָאנְצִיעַ אַיְן קוֹל. דַּעַר פְּרָעֹזָעַס האט צָוְגָעְבוּגָן זַיְן קָאָפַ צַו סָאָזְמוּלָן, אוּפְּצָוְכָאָפַן זַיְןָעַ בָּאַמְּעַרְקָוְגָּעַן וַיְעַגַּן דַּעַר אַומְּבָאַקְאַנְטָעַר : — זַי אַיְן אֲדוֹאַקְאַטִּין... — האט סָאמָוָעַל גַּעֲפָלִיסְטָעַרְט אַוִּיף זַיְן אַוִּירָה, — פָּאָר דַּעַר מַלְחָמָה גַּעַוּעַן אָן אַפְּלִיקָאַנְטִין אַיְן הָאַנְדָּלָס-גַּעֲרִיכְתָּ. זַיְעַר אָשָׂאַרְמָאַנְטָעַ פָּעַרְזָאָן... דַּיְ פְּרִילִין וַיְינְשָׁעַנְקָעֶר האט פָּאַרְנוּמָעַן דָּאַס בָּעַנְקָל נַעַנְקָל אַוְיָבָן אָן פָּוּן טִישָׁ,

וּוֹ דַּעַר פְּרָעֹזָעַס האט זַיְן אַוּקְגָּעַזְצָט.

דַּעַר פְּרָעֹזָעַס האט נִיט גַּעַכְאָפַט קִיְּן אַיְנְצִיקָּן בְּלִיק אַוְיָפַן טִישָׁ מֵיט דַּי טִיָּי. עַרְעַע מַאְכָּלִים. עַרְעַע שְׁטוּדִירְט דַּעַם פְּרָאָפִיל פָּוּן דַּעַר פָּרָעַמְדָעַר בַּי זַיְן זַיְטָ. אָט אֹזָא פְּנִים האט עַר גַּעַוּכָּט — אָן אָפְּנָס, אַקְלוּגָּס : נִיט קִיְּן פָּאַרְשִׁיטִיקָאַקְעָטָשִׁים, נִיט קִיְּן מִידְלָשְׁ-זִיסְעָם. נָאָר אָשְׁטָאַלְצָס אָן גַּלְיְצִיטִיקָאַקְעָטָשִׁים. עַר האט צָוְגָעְרוּקָט זַיְן בָּעַנְקָל נַעַנְטָעַר צַו אַיְרָן : — קָלָאָרָא אַיְן אָשְׁיַׁנְעַר אַיְדָלָס. עַר האט צָוְגָעְרוּקָט זַיְן בָּעַנְקָל נַעַנְטָעַר צַו אַיְרָן : — קָלָאָרָא אַיְן אָשְׁיַׁנְעַר נַעַמְעָן. זַיְעַר אָשְׁיַׁנְעַר נַעַמְעָן, — האט עַר זַיְךְ פָּאַרְמָאַסְטָן אַנְצָהִיבָּן דַּעַם שְׁמוּסָ.

עַר האט גַּעַוּעַן, אָזָא וַיְיִלְבַּית רְוִיקָּן גַּלְיְצִילִיטִיקָאַקְעָטָשִׁים : אָוְדָאָיָי אַיְן דַּעַר מַעְנָשָׁס וַיְכִטְקָעָר, וַיְיִדְעַר נַעַמְעָן... אָבָעָר... פָּוּן וַיְאַגְּעַן קָעַנְסָטָוּ דַּי צּוּקָּעַרְמָאָנס, קִינְדָּ ?

דָּאַס אָזָא וַיְיִדְעַר נִיט גַּעַוּעַן טְרַעְפְּלָעָץ : זַי צַו דָּזָן אָזָא צַו רְוִופָּן זַי «קִינְדָּ».

אָבָעָר עַר האט גַּעַוְאָלָט אַנוֹזָרָעַמְעָן דַּי לַוְפַּט צְוּוֹשָׁן זַי.

— דַּי פְּרִוי צּוּקָּעַרְמָאָן אַיְן מִיְּן פְּרִינְדִּין, — האט זַי אַיְם אַינְפָּאַרְמִירָט, נִיט פְּרִינְדְּלָעָץ, נִיט אַומְּפִינְדְּלָעָץ. נִיט גַּעַוּעַן אַיְן אַיְרָבָּאָגְּנוּגָּה קִיְּן שְׁפָרְפָּוּן אַונְטָעָרָטָשִׁים, צַו וּוּלְכָעָר עַר אָזָא גַּעַוְוִינְטָגָעָן ; קִיְּן שָׁוָם וּוְילָן נַוְשָׁא חָן צַו זַיְן. דָּאַס האט אִים אָזָא בִּיסְלָגָעָט אַוְ גַּלְיְצִיטִיקָאַקְעָטָשִׁים — גַּעַפְעָלָן. יָא, זַי האט פָּאַרְמָאַגָּט גַּעַמְאַסְטָנְקִיָּת אַיְן יַעֲדָעָר בָּאַעוּגָנוּגָה, פָּעַרְפָּעַטְעָט חַכְמָה — אַיְן יַעֲדָן פִּינְטָלָפָן אַוְיָגָעָ. אָקָעַנְיְגָלְעָבָעָ, מַאיְעַסְטָעַטְיִשְׁעָ בָּאַשְ׀יְדָנִיקִיָּת — אָט דָּאַס האט אַיְרָבָּאָגְּנוּגָּה אַוְיָסְגָּעַדְרִיקָט. עַר האט גַּעַהְאָט דַּרְכָּה אַרְצָה פָּאָרָאָרָ. אַוְמַעְגָּלְעָד גַּעַוּעַן צַו רְעַדָּן צַו אַיְרָ, וַיְיִדְעַר האט גַּעַוְיִנְטְּלָעָץ גַּעַרְעָדָט צַו מִידְלָעָן, צַו וּוּבָעָר. לְגַבְּיָ אַיְרָהָט אַוְיָסְגָּעַדְרִיקָט, עַר אַלְיָן גַּעַרְעָדָט וַיְיִגְּלָן ; עַר אַלְיָן גַּעַרְעָדָט אַוְיָסְגָּעַדְרִיקָט אַוְיָסְגָּעַדְרִיקָט. עַר האט גַּעַוּכָּט דַּעַם פָּאַסְיָקָן, נַיְעַם טָאָן, מִיט וּוּלְכָן צַו רְעַדָּן צַו אַיְרָ, אָבָעָר דַּאַס האט עַר דַּעְרָהָעָרָט סָאמָוָעַל.

— מִיְּנָעַ לִבְעַ גַּעַסְטָ ? — האט סָאמָוָעַל אַוְיָסְגָּעַרְפָּוּן, אוּפְּהִיְיִבְּנִידְקָן דַּאַס גַּלְעַיְלָ, וּוָאָס עַר האט גַּעַהְאָלָטָן אַיְן דַּעַר האַנְטָן, — אַיְךְ וּוְילָן נִיט הָאַלְטָן קִיְּן לְאַנְגָּעָ טָאָסְטָ רְעַדָּעָס הַיְּנִינְטָן אַוְנָטָן. דַּעַר הַיְּנִינְטִיקָּעָר צְוָאַמְּעַנְטְּרָעָף אַיְיִלְבּוּד אַונְדוּזְעָרָרָפָרְעָזָעָס, אַז אַוְיִסְדָּרָוק פָּוּן דָּאַנְקָאַבָּאַרְקִיָּת פָּוּן מִיר אַיְן מִיְּן מַשְׁפָּחָה... אַז אַזְּלָ אַונְדוּזָעָרָרָפָרְעָזָעָס, גַּעַשְׁטָאַרְקָט זַיְן מִיט דַּעַר לִבְשָׁאָפָט, וּוָאָס מִיר הָאַבָּן פָּאָר אַיְם ! — עַר אַיְן גַּעַוּעַן בְּפִירּוֹש אַבְּעַרְגָּעַנוּמָעַן מִיט דַּי רְיִידָ, דָּאַס גַּלְעַיְלָ אַיְן זַיְן הָאַנְטָהָט זַיְךְ גַּעַטְרִיסְטָ.

די גַּעַסְטָ הָאַבָּן עַנְגָּרְגִּישָׁ אַפְּלָאַדְרִיט. רְוֻמְקָאּוּסְקִי האט אוּפְּגָעַהָיִבָּן זַיְן גַּלְעַיְלָ

און א שאקל געטאן מיטן קאָפ צו סאמועLEN מיט אוּיפֿרִיכְטִיקָעֶר פרײַנְדְּלָעְכְּקִיט. ער איז אים דענקבָּאָר געווֹן פָּאָר דער געטְרִישְׁאָפֶט: פָּאָר קָלְאָרְעֵן. ער האט אָנְגָּעָז קלְאָפֶט זִין גָּלְעוֹל אָן קָלְאָרְעֵס אָן אַרְיִינְגָּזְצִוְּגָן דָּעַם וּוֹין מִיט גְּרִיקָע לְיפָן. ס'האָט זִיך אִים שְׂטָאָרָק פָּאָרְגָּלוֹסֶט אַרְיִיפְּצָוְלִיגָּן דַּי הָאנְט אַוִּיף דַּעַר יְוָנְגָּעֶר פְּרוֹסִיס אֲקָסֶל, אֲבָעֶר ער האט זִיך צְרוּקְגָּהָאָלְטָן. ער האט זִיך בְּלוֹזִין צְגוּבְּיוֹגָן גַּעַנְטָעֶר צו אַיר: — מִין נָאָמָעָן אִין חִים, — האט ער גַּעַזְגָּט, וּוֹי ער וּוֹאלְט זִיך פָּאָר אַיר פָּאָרְגְּוּשְׁטָעָלֶט.

— אַיך זַע, אָז אָנָאָמָעָן האט בַּי אִיך אָגָּנִי גְּרִיסֶע באַדִּיטְוֹנָג, — האט זַי באַמְּעִיקָט זָאָלָעָן, זָוְפְּנְדִּיק פָּאָמְלָעָלֶד דָּעַם וּוֹין.

— דַּעַר נָאָמָעָן אִין דַּעַר מַעֲנְטָשָׁן! — האט ער אַוִּיסְגָּרוֹפָן, אַיבָּעָרְרָאָשָׁט פָּוָן דָּעַם טְרָעְפְּלָעָן גַּעַדָּאָנָק, וּוֹאָס ער האט אַרְיִיסְגָּזָאָגָט.

— אַיר האָלְט, אָז עַס אִין נִיט קִין צְפָאָל, וּוֹאָס אַיר הַיִּסְטְּ חִים, הַעַר פְּרָעָועָס?

— נִינִין, סְאָ גָּוָרְלָזָאָך.

— אַיְיָרָס אַזְיִידָעָה האט מִסְתָּמָא גַּעַהְיִיסָן חִים.

— אַוִּיך אָ גָּוָרָל זָאָך. ער האט אַזְיִין גַּעַהְיִיסָן צָוְלִיב מִיר.

— אַיר זַיִת אָ מִיסְטִיקָעֶר.

— אַיך? אַיך בֵּין אָ דְּעָאָלִיסְט! — צָום עַרְשָׁתָן מַאַל האט ער זַי גַּעַזְעָן שְׁמִיכְלָעָן.

רִיזְוָל דַּי קָעְבָּין אִין אַרְיִינְגָּעְקוּמוֹעָן מִיט אָ פְּוֹלְמִיסְטָק טְשָׁאָלָנָט אָוֹן דַּעַר דַּעַר וּוּאַרְעַמְּטָעָר זְיַבָּעָט האט זִיך צְעוֹנוֹגָעָן: — «לְאָמֵר נִיט זִיצְנָן וּוֹי דַּי אַלְטָע בָּאָבָּעָס, לְאָמֵר מַאַכְּן פָּוָן מִיטְוָאָד שְׁבָת!»

רִיזְוָל דַּי קָעְבָּין אִין גַּעַגְגָּעָן פָּוָן נָאָסֶט צַו גַּאָסֶט: אַרְיִבְּרָגְּעָטָאָן דַּי הַאֲרָטָע, נָאָקָעָטָע אַרְעָמָס אַיבָּעָר יְעָדָנָס אֲקָסֶל אָוֹן אַזְיִין אַוִּיסְגָּעְטִילָט מִיט אָ גְּרִיסָן לְעַפְּלָעָל יְעָדָנָס פָּאָרְצִיעָא יְאָפְּצָאָק מִיט פְּלָעִישָׁא אַוִּיפָּן טְעַלְעָר אַרְוִיָּה: — עַסְטִיעָא, עַסְטִיעָא, מַאַמְּעָעָדָעָן לְעַד עַסְטִיעָא, עַסְטִיעָא, עַסְטִיעָא, — האט זַי, וּוֹי אַיר שְׁטִיגְעָר, זַי גַּעַוּוֹאָנָדָן צַו יְעָדָן אַיִּינָם אֵין מַעַרְצָאָל. לְעַפְּלָעָל האָבָּן זִיך צְעַלְמְמָפָעָרָט. סָאָמָוָעָל אִין אַרְוָמְגָעָד גַּעַגְגָּעָן מִיט דַּעַר פְּלָאָש אָוֹן פְּוֹל גַּעַמְאָכָט דַּי גַּלְעָוָלָעָר.

— טָעַם גַּן עַדְן! — האט זְיַבָּעָט צְוָגָעָטָאָן דַּי שְׁפִּיצְנִין-פִּינְגָּעָר צַו דַּי לִיפָּן אָוֹן זַי הַלְּיכָיק אָ קָוָש גַּעַטָּאָן. — דִּיְוָלְשִׁי! — האט ער אַוִּיסְגָּרוֹפָן אָ בְּגִילְוִוִּידְקָעָר. —

אָפָּשָׁר קְוָמָסְטוֹ אַזְיִין אָ בִּיסְעָלָעָן וּוּרְעָן מִין קָעְבָּין, הָא, קָאָכָּנְדָּעְדָּק?

רִיזְוָל פְּנִים האט גַּעַשְׁיָנָט פָּוָן נַחַת אָוֹן שְׁוֹוִיָּס: — אָז אָז עַז וּוֹאלְט מַעַר בָּאָגְּלִיקָן, פָּאָנוּעָז זְיַבָּעָט-דְּלָעָבָן, עַט עַז דָּאָס אַזְיִיךְ בַּי מִיר נִישְׁתְּ פּוֹעָלָן. ער האָבָּמִיר מִינְגָּעָן בָּאָלְעָבָאָטִים, אָ לעַבָּן אַרְוִי זַיַּוָּה!

— בְּרָאוֹא! בְּרָאוֹא! — האט אַפְּלָאָדִירָט דַּעַר הַעַר וּוּאָלְדָמָאָן, קָאָמִיסָאָר פָּוָן דַּעַר פְּינְאָגָס-אַפְּטִילְוָגָן. ער אִין גַּעַוְוָן אָ שְׁוֹאָכָּבָּעָר טְרִינְקָעָר אָוֹן דָּאָס גָּלְזָוָל, וּוֹאָס ער האט אַוִּיסְגָּעְטְּרוֹנְקָעָן, האט אִים צְעַפְּלָאָגְּנָטָעָר דַּי צְוָנָגָן. פָּוָן דַּעַר נַאֲטוֹר אִין ער גַּעַוְוָן אָ שְׁוֹוִיָּגָעָר. — אַט דָּאָס הַיִּסְטְּ גַּעַטְרִישְׁאָפֶט! — האט ער גַּעַלְוִיְּבָט רִיאָזָן

לען, — את דאס הייסט איבערגעגענקייט! וו זעט מען דאס היינטיקע צייטן, מיינע פריניד? אפלו צווישן קרובים איז זי ניטא, אפלו צווישן מאן און ווייב, על-טערן און קינדער. — דאס איז ער מיט אַ מאָל טויט ערנטס געוואָן: — מיינט איר גיט, מיינע פריניד, — ער האט אַגעהאָקט און געהאלטן די אַיבעריךע קיענדיקע געסט אין שאָנוֹגָה, בי זוּ דער בִּין האט זיך אַים אַראָפָעָגְלִיטְשֶׁט אַין קעל, — מיינט אַיר ניט, אַוְ מיר יידן ווֹאלטָן געדראָפְט שטײַן אוּיך אַ העכערעד מאָרָאַלְשֵׁעָר מְדֻרָּגָה אַין אָזָא לאָגָע? די מעשיות, ווֹאָס מען הערט זיך אָן! קינדער גַּבְעָנָען דאס ברויט ביַי די עַלטערן... אַ שׂוּעָטָר בְּאַפְּרָעָט אַ ברודער... — זיין ווייב, אָן ערנטסטע, מונגעלאָריךע מאָרטָאנָע, האט ערנטס צוֹגְעָשָׁקָלָט מיינָו קאָפָּן.

— שויידערלעך, שוידערלעך, — האבן די איבעריקע פרוינען אידל געללאזן
אויף די פולען לעפֿל יאָפְּצָאַק.

— מיר יידען, וואס באירמען זיך מיט אונדזער עטיפק... — האט דער הער
ווארלדמאן געצוייגן וווײטען און זיך מהיה געווען מיטן ביסן פליישן, וואס ער האט
געעהאט צוישן די ציין, — ווי ברידער האבן מיר דא געדאראפט לעבן. אונ ניט, טא
וואס איז אונדזער גאנצע תורה וויכטיק, אויב אין א צרה שטעלן מיר זי אוועק
אין א זייט.

— דאס פאלק איז זיער פינצטער, — האט באמערכט די "גרעפין העלענַא",
דעם פרעוזעס, שווועגערטין. — אונז איך האלט, אונז מיר, די אינטעליגענע, דערפלילן
גיט אונדיוערט פאלכטן. מיר טווען ניט געונג געזעלשאָפֿטְלִיעַכּע אָרְבָּעַטְן. — זי האט
איין איר האלבּ-אָפּן, געפּאָרְבָּט מויל, קונצִיךְ אָרְיִינְגּוּפּֿרֶט קְלִינְגּעַ בִּיסְעַלְעַד יַאֲפְּצָאָקְ
אוּפּן שְׁפִּיצְ לְעֵפּל.

דעם פאל-צ'יזי-קאמיסארס פרוי האט זיך געפֿילט געטראָפּן פֿון אַיד באָמְדר-
קונְגָּס — מיר קענט אַיד דאס ניט פֿאָרוֹוָאָרְפּן, פֿאנִיגּ הָעַלְעָנָא, שׂוֹין חֲדָשִׁים וּוְאֵיך
זָאָמֶל אַלְטָעָן קְלִידְעָרְפּ אַיד בְּגִינְגְּדָר אַיְן דִּי שָׁוּלָן.

זיבערט, וועלכעדר איז צויט אַ ווילע געווען באַלעבאָס אַיבער דער פלאָש ווין, אונז זיך פון איר יעדעם מאָל צוועגאָסן אַ ביסל, האָט אַרײַנְגּוּזְגּוּזְעָן אַין זיין האָלבּ-ליידיקון טעלער: — "לאָמֵר ברידער פריליעָד זיין, לומטיק זיין, טריינקען בראנפֿן, טריינקען ווין, טראָלאָן, לאַלְאָלאָ..."

— אזן די הײַפֿטְּעָנָה דאָרְפָּה מען האָבָן צו אונדָה, פֿרְוִיעָן, — האָט די ערנטסטע
פֿרְוִי וואָלְדָמָן אַינְגַּשְׁטִימֶט מֵיט דער "גְּרַעְפִּין הַעֲלֹעָנָא". — די מענְגָּר זִינְגָּן סּוֹפִּי
כל-יסּוֹף פֿאָרְנוּמָעָן מֵיט דער אַרְבָּעַת. דערופְּאָר אַיז אַונְדוּעָר פְּלִיכְתָּ צו זָעָן, אוֹ די
צִיוּוֹלְיוֹצְאַיעָן פָּון גַּעַטָּא זָאַל זִיךְ הַיְּבָן. אַיךְ מִינְז נִיט בְּלוֹוִי אַזְנָבָס. אַנְזָן די היַמְּיָעָן
דאָרְפָּה מען אַרְיִינְדֶּרְגֶּנְגָּעָן: זַיְּ לְעַרְגָּעָן אָפְּלִילּוּ וּוֹיְ אַזְנָבָס צָו עַסְן. אַיר האָט דעַן

און אונגען, וואס דאס פאלק פאקט זיך אריין אין די מעגענער ? דעם עריגטן שמוץ. און פון דעם פארישפריטן זיך עפידעמעיס און קראאנקייטן. און מען וואלט געדאראפט ווירקן אויף די לערערס. — האט זי זיך געוואנדן צום קאמיסאר פון די שלן, — עס זאל אין די קלאסן איינגעפערט ווערן אַ לִימֹוד : ערעלעקייט. די קינדער וואקסן אויף גנבים און ליגגערטס. ווען זיך קענען עפעס אַרְאָפְּלַחֲנָגָן פון אַ וְאֶן, צי אַרוֹיסִ טראָגן פון אַ קָּאָפְּפָעָרָאָצִיו. זיינען זיך שטאָלְץ מיט דער העלדיישקייט און דאס עריגטן אייה, וואס די עלטענָן ליבָּן זיך נאָך דערפָּאָר.

— יאָ, אַ פְּרוּיָעָן-קָאָמִיטָעָט וואָלט געווען אַ גְּרוֹיסְעָר אַוְיפָּטוֹ, — האט דעם געריכט-קָאָמִיסָאָרָס פְּרוֹיָן, אַן עַלְתָּעָרָע, עַלְגַּאנְטָעָדָםָע, זיך אַפְּגָעָרְפָּוֹן, — מען וואָלט אוַיסְגָּנוּצָּזָט די צִיְּטָן נַזְלָעָר, ערעלעך אַן קוֹלְטוֹרָעָל.

דאָס יונגע שײַנָּע ווַיְבָּלָע האט פָּאָרְצָוִיגָּן דאס גָּזָוָּל : — אַיך האָלָט נִיט פָּוָן קִין קָאָמִיטָעָט אַן אֵיך ווִיסָּס. אַז דער הָעָר פְּרָעָזָעָס האָלָט אוַיך נִיט פָּוָן קִין קָאָר מִיטָּעָט. יַעֲדָעָר דָּאָרָף טָאָן, וואָס זִין גְּעוּווִיסָּן דִּיקְטִירָט אִים, אַמְּתָּה, הָעָר פְּרָעָזָעָס ? רַוְּמָאָסָקִי האט אַפְּגָעָרְקָט פָּוָן זיך דעם האַלְבָּפּוֹלָן טַעַלָּעָר. ער אַיז גְּעוּווּן גַּוְנְגָעָרִיךְ, פָּוָן שְׁמוּעָס בַּיִּם טִיש האָט ער גָּאָרְנִיט גַּהְעָרָט. ער אַיז גְּעוּווּן פָּאָרְנוּמָעָן מִיטָּקָלָאָרָן.

— די דָּאָמָעָ פְּרָעָגָט, צי אַיר האָלָט פָּוָן קָאָמִיטָעָטָן, — האָט קָלָאָרָא אִים אִינְיָ פָּאָרְמִירָטָן.

ער האָט זיך עַנְדְּלָעָן דַּעֲרְלוֹיְבָּט אַרוֹיפְּצָוְלִיגָּן די האָנט אוַיך אַיר אַקְסָל : — אָוֹן דָּוֹהָאָלָטָט פָּוָן קָאָמִיטָעָט ?

זַי האָט קָאָלָט גַּעַשְׁמִיכָלָט : — די דָּאָמָעָן קָעְנָעָן נִיט דאס גַּעַטָּא, הָעָר פְּרָעָזָעָס. פָּאָרְשָׁטִיטִיס זָדָר, אַז בַּיִּים טִיש האָט מעַן נִיט גַּעַהָעָרָט אִיר בַּאֲמֻרְקָוָג אַן מעַן האָט אוַיך גַּעַזְאָרָט אוַיך אִיר, צי אוַיך דעם פְּרָעָזָעָס' מִינְיָנָג ווּעַגָּן קָאָמִיטָעָט. מעַן האָט גַּאֲנָצָן גּוֹט גַּעַזְעָן, אַז זִין קָאָפָּז אַיז בַּיִּ קָלָאָרָעָן — אַז דער שְׁמוּעָס אַיז זיך גַּעַגְגָּעָן ווַיְיָטָעָר. סָאָמָעָל אַיז גַּעַזְעָסָן האַלְבָּ אַוְיסְגָּעָרְקָט פָּוָן טִיש אַן זיך לִיְכָט גַּעַוְוִיגָּט אַוְיפָּעָן בְּעַנְקָל : — אַקְעָנָן דָּעָם, וואָס מִיר שְׁמוּעָס דָּאָ... מִינְיָנָג פְּרִינְדָּה, — האָט ער זיך אַפְּגָעָרְפָּוֹן אַ בַּאֲלָעְבָּטָעָר, — האָב אַיך אַמְּאָל גַּעַלְיָעָנָט... אַז אַנְקָדָט אַן אָפְּשָׁר אַיז עַס אַז אַמְּתָּה גַּעַשְׁיכָטָע : פְּלָעוּוּ יְמָח שְׁמוּזָאָן וְאַל האָבָן אַיז מָאָל גַּעַרְפָּוֹן דַּי גַּרְעָסְטָעָרָבָן צוֹ זִיך אַז אַז בַּיִּ יְדָן אַזְוִי פִּיל קָאָנְקוּרְנָאָצָן אַן אַיְגָעָר ווּיל קְשִׁוּת אַיז גְּעוּווּן : «פָּאָר וואָס אַיז דָּא בַּיִּ יְדָן אַזְוִי פִּיל קָאָנְקוּרְנָאָצָן אַן אַיְגָעָר ווּיל דָעַם אַנְדָּרָן אַרְיסְרִיסְיָסָן דָעַם בַּיִּסְן פָּוָן מוֹיל ?» האָט אַוְנְדוּזָעָר רְבָּ, רְבָּ חִיָּם אִים גַּעַנְטָפָעָרט : «אַ פְּשָׁטוּ זָאָד. סְאָיוּ בָּאוּסָט, אַז חִוָּת פָּוָן וְעַלְבָּן מִינְיָ פְּרָעָס זִיך נִיט אוַיך. בְּלוֹזָן אַיז מִין דָא, וואָס פְּרָעָסְט אוַיך אַיְנָעָר דָעַם צְוִיָּטָן. דָאָס זִינָעָן דַי פִּיש אַיז טִיךְדָעָן. פָּאָר וואָס ? ווּיל אַנְדָּרָעָר חִוָּת האָבָן פָּאָר זִיך דַי ווּלְטָן, דַי גַּאנְצָעָן. זִיך קָעְנָעָן זָוְחָן חִוָּתָה אָוּמָעָטָם, אַבָּעָר פִּיש זִינָעָן אַיְגָעָצָימָט אַיז ווּאָסָעָר. כְּדַי זִיך צוֹ דַעְרָהָאָלָטָן בַּיִּים לְעָבָן, מוֹ אַיְנָס אַיְנָשְׁלִינָעָן דָאָס אַנְדָּרָעָר. דָאָס זָעַלְבָּעָ אַיז מִיט יְדָן, וואָס זִינָעָן אַיְגָעָצָימָט אַיז תְּחוּם המושָׁב, וועַן אַנְדָּרָעָר

פעלקער האבן די גאנצע וועלט פאר זיך". דאס, מינע פרידנה, קען געזאגט ווערנו
גאָד טרעפֿלעכער, היינט, אין געטאָ — האָט ער אויסגעפֿירט.
מאטילדע האָט אַיְנְגַעגְרָאָבָן דאס פְּנִים טִיף אין אַיר טֻלְעָר, צו באַהֲלָתָן די
טְּרֻעָּרָן, וואָס האָבָן פּוֹל גַּעֲמָכְט אַירְעָ אָוִינְג. ער, סָאמּוּלָן, האָט אוּף אַלְץ גַּעֲפּוֹנוּ
אָ בָּרְעַכְטִיקְוָנְג. דאס האָט ער זיך, אוּף דעם אָוָפָן, גַּעֲפּוֹרוֹוטָן רֵינוֹוואָשָׁן פָּאָר זִינְג
איַיְגַעַנְעַזְנְד, פָּאָר זִין אַיְגַעַנְעַר אַומְמָאָרְאַלְישְׁקִיטִיָּה — לְגַבְּיָ אַיר. ווי שְׂטָאָרָק דאס
הָאָט אַיר וויַי גַעְטָאָן אָוָן וויַי הַפְּנָנוֹגְסָלָן דאס האָט זַי גַעְמָאָכָט פִּילְן! האָט ער טָאָקָע
ニִיט פָּאָרְמָאָגְט קִין חֹש אַונְטָעַרְצָוְשִׁיְּדָן גּוֹטָס פּוֹן שְׁלַעַכְטָס — קִין עַטְיש גַעְפִּילְ ?
מיַטָּן פְּנִים באַגְּרָאָבָן אַיְן טֻלְעָר, האָט זַי גַעְהָרָט, וויַי עַמְּצָן פּוֹן די גַעַסְט
הָאָלָט אָ רְעָדָע לְכָבוֹד דָעַם פְּרָעוּס : — אַדְאָק אִים אָוָן נָאָר אַדְאָק אִים, זִיכְּזָע
מִיר בַּי אָזָא יָוִם-טוּבְדִּיקָן טִיש. אַדְאָק אִים אָוָן נָאָר אַדְאָק אִים, אִיְיַי בַּי אָוְנְדוּ
אָנִי לְאַדְזָשָׁעָר גַעְטָא בְּעַסְעָר, וויַי אַיְן אַלְעָ אַנְדָעָר גַעְטָאָס ! גַיְתָא אַקְוּפָן אַוְבָּן
דוּעָרָע בְּלִיעַנְדִּיקָע אִינְסְטִיטְוּצִיעָס, דִי רַעַסְאָרָטָן, דִי שָׁוּלָן, דִי שְׁפִיטְעָלָעָר ! נִיטָאָ
קִין ווַיְנְקָל אִיְיַי אָוְנְדוּזָעָר לְעַבָּן, ווֹ דָעַם פְּרָעוּס ! אַוְיגָזָל נִיטָהָבָן אַרְיְנְגָעַדְרָוָנְגָעָן.
מִר דָאָרְפָּן אִים אַלְעָ הַעַלְפָּן אַוְיסְדָּאָטָן דִי לְאַפְּוּוֹקָעָ-גַעַמָּעָר, דִי קָאַרְוּמְפִּרְטָע
נְפָשָׁוֹת, דִי גְּנָבִים, דִי עַגְאִיסְטָן ! זָאָלָן גַעְשְׁטָאָרָקְט זִין זִינְגָעָהָעָט. זָאָלָן עַבָּן אָוְנְדוּזָעָר
פְּרָעוּס :

מעָן האָט אַפְּלָאָדִירָט. מאטילדע האָט זִיך בְּאַהֲדָרָשָׁט ; אוּסְגָּוּוִישָׁט די אָוְיָגָן אָוָן
אוּסְגָּוּהָוִיבָן דָעַם קָאָפָן. דָעַר האַלְבִּ-שִׁיכְוָרָע זִיבְעָרָט אִיְיַי גַעְוָעָן דָעַר נְאַעַנְטָסְטָעָר
רְעַדְנָעָר : — דָאס, וואָס אַיר, רְבּוֹתִי, זַעַט אִיְיַי פְּרָעוּס ; — האָט ער אוּסְגָּוּרְפָּן, —
אִיְיַי אַלְעָ אַמְתָה וִיצְיָבָן. אַבְעָר אַיך זַעַט אִים אַס סְדָעָר ... אַס סְדָעָר ... מְרַדְכִּי חַיִם
רוּמְקָאָוָסְקִי, רְבּוֹתִי, אִיְיַי אַנְבָּיא אָוָן אַז וַיְזִיאָנָעָר. יָא, דָאס אִיְיַי ער ! מִיר קָוּקָן אָז
זַעַעַן נָאָר דָאס גַעְטָא. אָוְנְדוּזָעָר מְחוֹזָה זַיְנָעָן אַרְוּמְגָעָצְיוּמָת מִיטָּדָאָטָן, אַבְעָר נִיט
זַיְנָעָר ! ער קוּקָט צְרוּקִי אָוָן קוּקָט פָּאָרוֹיס. דִי גַעְנָצָע יִדְיָשָׁע גַעַשְׁכְּטָע אִיְיַי אָז
זִין קָאָפָן אִיְיַי קְלָאָדָעָר, בְּוֹלְטָעָר וּוְעָג. ער ווִוִיס, וויַי אָוְנְדוּזָעָר דָוְרָך דָעַם וּוְעָג צַוְּפִּירָן.
ער אִיְיַי אַשְׁלִיחָה פּוֹן גָּאָט. נִיט אַנְדָעָרָשָׁן, נָאָר פּוֹן גָּאָט ! אָוָן זָאָל ער וּוְחָזָין אִיְיַי אַ
גַעַטָּעָר שָׁעה, אָוְנְדוּזָעָר אַרְוִיסְצְּפִּירָן פּוֹן דָאָנָעָן אָוְנְדוּזָעָר אַרְיְינְפִּירָן אִיְיַי צַוְּגָעָזָגָטָן
לְאָנְדָז בְּתַחַלְבָן וּדְבָשָׁן, אִמְנָן !

די גַעַסְטָהָבָן זִיך אַיְבָרְגָעָקָוּקָט פְּרָעָגְנְדִּיק. וויַי תְּמִידָן, אִיְיַי גַעְוָעָן אִיְיַי דָעַם
הַאַלְבִּ-שִׁיכְוָרָן זִיבְעָרָטָן קוֹל עַפְעָס, וואָס האָט אַרְיְנְגָעָפְרִיט אִיְיַי אַסְזִוְוִיפְּלָן, צַיְעָ ער
מִינְנָט טָאָקָע עַרְנָסָט, צַיְעָ ערְסָאָט אִיְיַי נָאָר אַז חַזְקָע. אַבְעָר שְׁוִין אִיְיַי גַעַשְׁטָאָנָעָן דָעַר
שְׁלַאָנְקָעָר פָּאַלְצִיְּ-קָאָמִיסָאָר מִיטָּזִין גַּלְעָל אָזָן האָט אָוְנְגָעָהָוִיבָן זִין רְעָדָע
אִיְיַי האַלְבִּ-פּוֹלִישָׁן, האַלְבִּ-דִיְיָשָׁן.

מאטילדע האָט דָעַרְפִּילְט סָאמּוּלָן האָט אַוְיָפָרָע. דָעַר אַוְמְגָעָרְכְּטָעָר
וְשָׁעָסְטָהָבָן זִיך צַעְטוּמָלָט אִיְיַי אַוְיָפָסְנִי אַנְגָעָפְלִיט אַיְרָע אָוְיָגָן מִיטָּטָרָעָן. וויַי
שְׂטָאָרָק זַיְהָט גַעְוָאָלָט אִים לְיִבְּהָבָן גַעְדּוֹלְדִּיק, רְוִיָּק, נִיט דָעַרְוָאָרְטָגְדִּיק אִיְיַי
נִיט אַוְיסְקוּקְנִדִּיק מִיטָּרָגְנִיט. האָט זַי דָעַן גַעְהָט אַז רְעָכָט צַוְּפָאָדָעָן, צַוְּדָעָן
וְוַאֲרָטָן עַפְעָס פָּאָר זִיך ? זַי האָט זִיך דָאָק גַעְפִּילְט אָזָוִי וּוְיִנְקָק פְּרוֹי, אָזָוִי וּוְיִנְקָק

מענטש. זי האט גיך אַפְגָעָוִוִישַׁט דאס פְנִימָה. זי האט ניט געטאָרט טראָכְטן אַיצַּט וועגן די אלע זאָכוֹ. אין אַיר שטוב אַיז פָּאָרְגָּעָקְוּמָעָן אַ שְׁמָחָה. זי האט געמוֹזֶת האָבָן כּוֹחַ זִיךְ צַוְּמָסְקִירָן אוּרְפָּרְגָּרְנָה נַאֲךְ אַ פָּאָרְשָׁהָה. זי האט זִיךְ אַיְנְגָעָקְלָאָמְעָרֶת מִיטָּה פִּינְגָּרָר אַין סָאָמְוּלָס הָאָנָטָם. עָרְאֵיז גְּעוּווּן סִיְּאַירְפִּינְגְּקָעָרָה, סִיְּאַירְאַיְנְגִיכְעָרָה אַנְהָאָלָט אַין דָעָר וּוּוּלָט. וּוּן עָרְאֵיז זַגְעָבוּגָן צַוְּאֵירָה, האָט זִיךְ אַרוּפְגָּעָיָה צַוְּנוּגָעָן אַ שְׁמִיכְלָאָוִיךְ די לִיבָּן.

— קְלָאָרָא וּוּעָט האָבָן אַ גּוּטוּ וּוּרְקוּנָג אַוִיךְ אִים, — האָט עָרְאַ פְּלִיסְטָעָר גַּעַטָּאָן אַוִיךְ אַיר אַוְיעָר אַין אַיר גְּעוּווּן מִיטָּה וּוּנוֹנָק צַוְּדָעָר זַיְיט פּוֹן טִישָׁ, וּוּדָעָר פְּרָעָזָעָס מִיטָּה קְלָאָרָאָן האָבָן שְׁטִילְגַּעַשְׁמוּסָט.

דָעָר פְּרָעָזָעָס רֻומְקָאָוָסְקִי האָט דָעָם אָוָונָט נִיט גַּעַנְטְּפָעָרֶת אַוִיךְ די לוּבִּיְדָעָס. עָרְאֵיז אַ בִּיסְלָא צַוְּפִיל גַּהְאָט גַּעַטְוּנְקָעָן אַוְן אַין קָאָפְהָאָט זִיךְ אַיִם גַּעַמְיִשְׁטָט. צְוָמָאָל האָט אַיְם קְלָאָרָעָס פְּנִימָה אַוְיסְגָּעָזָעָן דָאָפְלָטָקִיָּת האָט עָרְאֵיז גַּעַפְּרִירָט דָעָם עַרְנְסָטָן שְׁמוּסָה. די אַנְדָעָרָעָ דָאָפְלָטָקִיָּת אַיְם גְּעוּווּן עַגְלָעָךְ צַוְּזִין וּוּיְיבְשָׁוְנָהָן, וּוּלְכָעָה האָט גַּעַרוֹת אַיְם קָבְרָא אַוִיךְ מַאְרִישָׁן. צְוָגְלִיְיךְ מִיטָּה קְלָאָרָאָס קוֹל, האָט עָרְאֵיךְ אַיר קוֹל גַּעַהָעָרָט בּוּלָט אַוְן קְלָאָר : — «זַי וּוּעָט דִּיךְ סִיְּאַיְתָה נִיט לִבְהָאָבָן, אַלְטָעָר בֵּיןְיָהָן, וּוּאַס דוּ בִּיסְטָה. אַוְן קִין זָוָן וּוּעָט זִיךְ דִּיךְ אַוִיךְ נִיט גַּעַבְוִירָן, שְׁוֹתָה». — «זַי וּוּעָט מַזְוָן!» — האָט רֻומְקָאָוָסְקִי אַיר אַפְגָעָעָנְטָה פָעָרֶת אַיְם דְּמִיּוֹן אַוְן זִיךְ צְוָגְעָרָקָט גַּעַנְטָעָר צַוְּקְלָאָרָאָן.

קָאַפִּיטָּל צְוּוֹ אֲנָצִיךְ

די פריילין דיאמאנט האט געוווינט אין אַהיין, נעבן אַ רעדסראט, ווועָס האט
זיך פאר דער מלחהה געפונען אַ קאטוילישע שול. אין דעם הויין זייןען אַמאָל
געוווען די צימערן פאר דִ נאָגענס, זויסַס האָבן אַין דער שול געאָרבּעט. די צימערלעָד
זייןען געווווען זיעֶר קלינען אוֹן זיי זייןען ניט געווווען פֿאָרבּונְדוֹן מיט זיך, נאָר יעדעס
האט בעהאָט אַ טיר אַין אַ לאָנגּוֹן קַאָרְדִּיאָר אַריִין.

א סך לעדרעד האבן געוווינט אין דעם הוין, אבער געוווון אויך אנדעראן איינ-
וואוינער: רעסארט-אָרבעטער, ביראָ-אַגעשטעלטע און "זַאֲשִׁילְקָאָוּצָעַס". די לע-
דרערין לוסטיקמאן, וועלכע אין געטא געווואָרן און אַקְטִיוּעַ קָאָמְנוּסְטָקָע אָז
האָט, אין די צוֹיִץ צִימֶעֶרְלָעַן, וואָס זַי הָאָט פָּאָרְנוּמָעַן, אַיְנְגָעָאָרְדָּבָּט אָמִין פָּאָרְטִּיִּיִּזְיִּיְּן סֻעְקָרְעַטָּאָרִיאָט — הָאָט אַפְּגָעַטְרָאָט אַיְינָס פָּוּן זַי דָּעַר פְּרִילִין דִּיאָמָאנָט. זַי
אלְלִיאֵן מִיט אַיר עַוְּבָּרְ-בְּטָלְדִּיקָּן מאָן, דָּעַם אַיְבָּיק הַוְּגָעָרִיקָּן לעַרְעָר פָּוּן מַאְתְּעָמָאָ
טִיק אָן פִּיזִּיק, הָאָט זַי אַרְיְיבָּרְגָּעָטָרָאָגָן צַוְּאָמָעָן מִיט אַיר סֻעְקָרְעַטָּאָרִיאָט אָז
דָּעַם דָּעַרְגָּעָנְדִּיק צִימָרָל. בְּשִׁנּוּת פָּוּן זַי הָאָט גַּעֲוָוִינְט דִּי דִּירָעְקָטָאָרָקָע פָּוּן
דָּעַר גִּימָנָזְיִיעַ, די פְּרוּיִי פִּינְגָּעָר מִיט אַירְעַ צַוְּוִי טָעַכְתָּר אָזָן וּוַיְתָעַצְוּ — די
"פְּאָזוֹ" ברָאוֹדָע, פְּרָאָפְּסָאָרְקָע פָּוּן דִּיְתְּשׁ. סְהָבָן אויך גַּעֲוָוִינְט אָז דָּעַם הוין
די לעַרְעָרִין פָּוּן לאָטִין, די פְּרִילִין לִיְבָע אָזָן די לעַרְעָרִין פָּוּן העַבְרָעִישׁ די פְּרוּיִ
קָאָרְמָעָלָמָאָן, וואָס אלְלַעַן האָבָן זַי גַּעֲרָפָן די "קָאָרְמָעָלְקָע" אָזָן אויך דָּעַר פְּרָאָפְּסָאָר
פָּוּן בָּאָטָאנִיק, פָּאָן האָגָנָעָר מִיט יִיְהָן אַיְידָלְעָלְעָר פְּרוּי, אָזָן חֹזֶן מָזה — אָ פָּאָר וּוְנְגָעָ
לְעַרְעָר, וועלכע די פְּרִילִין דִּיאָמָאנָט הָאָט נִיט גַּעֲקָעָנְט.

די פרילין דיאמאנט אוינו געוווארן אַ צוּגָעַה עַרְקִיעַ צוֹ דַעַר גַּרְוִיסֶעָר מַשְׁחָפָה, ווֹאָס זַיְהָבָן דָא אַלְעָ גַעַשְׁפָּן. זַיְהָבָן גַעַלְבָט אַיְן אַ מִין קַאֲמָנוּן אָזְן יַעֲדָעַל עַדְרָעַד הַאַט אַיְן זַיְן צִימָעָרֵל גַעַהָאָט בְּלוֹזִין דַי פָאַצְצִיעַ בְּרוּזִין אָזְן צַוקָּעַר. די דַעַשְׁתַּפְן פָּוֹן פַּרְאֹוְיאָנָט אַיְן גַעַגְּאָנָגָעָן אַיְן אַלְגַעַמְיִינָעָם זַאֲפָאָס. אַז אַקְטִיוּעָר קַאֲמִיטָעָט אַיְן יַעֲדָן חַודְשׁ גַעַוְוִילַט גַעַוְוָרָן. אַבְעָר דַי וּוֹאַרטְזַאָגָעָר זַיְנָעָן גַעַוְוִינְלָעָר גַעַוְוָעָן. די צַוְויִי עַנְעַרְגִּישׁ פְּרוֹוּעָן: די "קַאֲרַמְעַלְקָעַ" אַוְן די לַעֲרָעָרִין לַוְסִטְקִמָאָן.

די פרילין דיאמאנט אוין די ערשות פאר וואכן אַרומגענאנגען מיט גראיסע, דעדערשטונינט אויגן. די אַטמאספער פון דעם לעבען דא אוין געווען אוין די אַזוי באָקאנט פון אַרידע יונגע יאָרן — אוּעס אוין אַיר אויסגעקומוּן אָומְגָלְבוּלָעַן. נײַניין, די מענטשׂן, מיט וועלכע זי האַט געהאָט צו טאן דא, זייןען ניט געווען מער די קלאָעַן פון גימנֶזְיַע, וועלכע האָבן זי קיַין מאָל ניט באַמְּרָקֶט. זיי זייןען מער ניט געווען די זעלbstצּוּפְּרִידְעַנְעַ, גַּלְּיַיכְּגַּלְּטִיקַּעַ לְעַקְּטָאָן, וועלכע האָבן פון דער

קאטעדראע געוווארפֿן אַנְגָּעָלָאוּנָעַ פְּרָאֶזְעָס צו די קינדרער אָן אֵין לערער-צימער זיך אויגעפֿירט — מיט זיערט אַמְבִּיצְיָעַס אָן קְלִיְּנְלַעֲכִיקִיטָן — אַלְיָין ווי קינדרער. ניט געוווען בי זיי מער אַפְּלִילְוִי די זִיכְעָרְקִיטָט מיט זִיעָר ווִיסְן. זיי האָבָן זיך אלע געפֿילְט ווי אַנְפְּאַגְּגָעָרָס. גָּאנְצָע אָוֹנוֹתָן האָבָן זיי פָּאַרְבָּרָאַכְּט אָן דִּיסְקוֹטִירְט, וואָס אָוֹן ווי אַזְוִי צו לערבען. אָוֹן דָּאַס לערבען אַלְיָין אַיז פָּאַר זִיעָר נִיט געוווען קִין אַפְּקָוּמָעָנִיש — אַפָּאָד, אַפָּאָזִיצְיָע. סְאַיז געוווען זִיעָר דָּרָהָאַלְטוֹנָג אָן גִּילִּיצְיָי טִיק — אַפָּאָרְגָּנְזָוָאַרְטָלְעָכִיקִיטָט. אָוֹן סְאַיז מַעַר נִיט געוווען קִין אַנְגָּטְעָרְשִׁיד צוֹיְשָׁן אַיר, דָּאַר פְּרִילְיָן דִּיאַמְּאָנָטָס בָּאַצְּיוֹנָג צו דָּאַר אַרְבָּעָט אָוֹן זִיעָרְרָעָר. זִיעָן האָבָן זיך געפֿילְט אַזְוִי אַלְטָט ווי זִין זִין — אַזְוִי יָוָגָג ווי זִין. דָּרְצָרוֹ אַיז אַוִּיך צּוֹגְעָקְמוּן דִּי קָאַמְּעָרָאַדְשָׁאָפָּט נָאָד דָּאַר אַרְבָּעָט. זִיעָן האָבָן אַיר דָּרְצָיִילְט זִיעָרְרָעָר פְּרָאַבְּלָעָמָעָן אָוֹן גִּירִּיך זיך אַיְנְגָּהָאַרְכְּט צו אַירְעָאַבְּלָעָמָעָן.

דָּערְפּוֹן אִין דָּאַר פְּרִילְיָן דִּיאַמְּאָנָטָס לִיבָּע צו די קינדרער, די תַּלְמִידִים, נָאָך שְׁטָאַרְקָעָר גַּעַוָּאָרָן. די עַנְדְּדָרְוָוָג אִין דִּי לֻעְרָעָטָס, האָט זִי אַיְנְגָּהָאַרְכְּט, נִיט גַּעַקְוּמָעָן צּוֹלִיב די יָוָגְנְטָלְעָכָע. זִיעָר אַוְמְגָעְוָוִינְלַעֲכָע גִּירְקִיטָט צּוֹם ווִיסְן, זִיעָר אַיְנְגָּהָאַרְכְּט שְׁפָאָרְט פְּרָעָגָן אָוֹן נִיט ווּלְלִי שְׁלוֹם מַאֲכָן מִיט יָדָן שְׁאַבְּלָאָנָעָם עַנְפְּטָפָעָר — הָאָט לוֹיטָא אַיר נָאָך, גַּעַצְוּנוֹגָנָעָן די לֻעְרָעָר צו דָּרְקָ אַרְיך, צו יְשֻׁוָּב הָדָעָת. בִּיו זִין וַיְיַעַן אַלְיָין פָּאַרְוָאַנְדָלָט גַּעַוָּאָרָן אִין תַּלְמִידִים. אַין זַוְּכָּרְסִיד — אָוֹן גַּעַפְּוּנָעָן, דָּוֹרְךָ דָּעָם. די שְׁפָרָאָךְ מִיט דִּי יָוָגָגָע. אַ, וַיְיַעַן הָאָט זִיך גַּעַפְּרִירִיט צו אַנְטְּפָלְעָקָן בִּי אַיְרָעָאַךְ לְעָגָן דִּי פִּיעָטָט פָּאָר דָּאַר אַרְבָּעָט! וַיְיַעַן הָאָט לִיב גַּעַהָאָט צו זָעָן זִין זִין דִּי אַוִּיך אַוִּיסְנָאָמָעָן צּוֹיְשָׁן זִין, וַיְיַעַן מִלְּשָׁל דָּאַר פְּרָאַפְּסָאָר לְוַסְטִיקְמָאָן, וואָס הָאָט גַּעַהָאָלָט אִין שְׁרִיְעָן אָוֹן קְרִיגָן זִיך מִיט יָדָן אַיְנָנָעָם אָוֹן אַלְץ אַפְּגָעָפְרָט מִיטָּן וּוּרְטָל: «סְיִי וַיְיַעַן גִּימִיט אַלְץ אִין דָּרְעָרָאַךְ!» אַבְּעָר דָּאַס זַיְעָנָעָן גַּעַוָּוָעָן פּוֹלְשְׁטָעְנְדִיק בִּיגְעָקְמוּן פּוֹן הַוּנְגָר — קְרָאנְקָעָ, וואָס האָבָן שַׁוִּין בָּאָמָת נִיט גַּעַלְעָבָט. אָוֹן נִיט גַּעַקְוּט אַוִּיךְ אַלְיךְ, הָאָט דָּאַר דָּאַר זַעַלְבָּר אַוְיְגָעְדָּרְעָטָר, בִּיטְעָה רָעָר לֻעְרָעָר לְוַסְטִיקְמָאָן פָּאַרְוָאַנְדָלָט זַיְעָנָעָן לְעַקְצִיעָס פּוֹן פִּיְּקָאָן אִין אַמְּתָעָ מִיסְּ טָרְרוּעָךְ. די תַּלְמִידִים פְּלָעָנָג נִיט אִין מָאֵל גַּעַרְנָא אַבְּרָזִיזְצָן מִיט אִים די הַפְּסָה אָוֹן דָּעָם אַנְהָיִיב פּוֹן אָן אַנְדָּרְוָן לֻעְרָעָט שָׁעה.

די פְּרִילְיָן דִּיאַמְּאָנָט הָאָט אַט דָּאַר קְאַמְּנוּן גַּעַהָאָט אַסְרָאַר צו פָּאַרְדָּאַנְקָעָן, זִין הָאָט זִיך נִיט גַּעַדְאָרְפָּט פָּאַגְּנָעָמָעָן מִיט דָּאַר וּוּרְטָשָׁאָפָט. נִיט גַּעַדְאָרְפָּט זַאְגָּן פָּאָר טְעַגְּלָעָכָע קְלִיְּנִיקִיטָן. דָּאַר קְאַמְּיָעָט הָאָט זִי גַּעַוָּאָלָט אִין גַּאֲנָצָן בָּאַפְּרִיְעָן פּוֹן אַיְרָעָ פְּלִיכְתָּן, אַבְּעָר זִי הָאָט גַּעַפְּאַדְעָרָט, מָעָן זַאְל אַיר צּוֹטְיָילְן אָן אַרְבָּעָט אָוֹן זִין גַּעַוָּאָלָטְעָרְדִין פּוֹן דָּעָם קְלָבָּ פָּאָר לֻעְרָרִישָׁע קְינְדָּרָעָר.

בִּי טָאגְ הָאָט זִי זַעַלְטָן גַּעַהָאָט אַרְגָּעָ צִיְּתָ פָּאָר זִיך אַלְיָין. אַפְּיָלוּ וַיְזָעָן זִין אַיְוּעָן אִין אַיר צִיְּמָעָרְלָ אָוֹן גַּעַרְטָ אַוִּיפָּן בָּעָטָ. אִין אַיר גַּעַדְאָנָק גַּעַוָּוָעָן פָּאַרְנוּמָעָן מִיטָּן דָּרוֹיְסָן. זְמַעְרְצִיטָט, זַיְעָנָעָן דִּי טִירְוָן פּוֹן אַלְעָ צִיְּמָעָרְלָעָ גַּעַוָּוָעָן אָפָּן — אָוֹן פּוֹן אַוְמְעָטָם הָאָבָן זִיך צּו אַיר גַּעַטְרָאָגְן דִּיְדָ. פּוֹן צִיְּתָ צּו צִיְּתָ הָאָט זִיך וּוּרְ אַרְיִינְ גַּעַכְאָפָּט צּו אַיר אַוִּיךְ אַשְׁמוּעָס, אַרְאַפְּצָוּרְעָדָן זִיך פּוֹן הָאָרְצָן. דָּאַר הָאָט גַּעַהָאָט

געשוֹאַלעַנְעַ פִּס, אָן אַנדערער האָט גַּעהָאָט אַנְהִיבָּ פֿון שׁוֹינְדוֹכָט. בֵּי דָעַם האָנוֹ דַּי קִינְדָּעַר גַּעֲקְרָעַנְקָט, יַעֲנַעַר אַיז אַדוֹרְכָּגָעָנְגָעַנְעַ אַ צִּיִּיטָ פֿון דַּעֲרָשָׁלָאָגָנְקִיט, פֿון מִיסְפָּאָרְשָׁתָעַנְדָּעַנְיָשָׁן מִיט נָאָעַנְטָע. סְהָאָט אַוִּיסְגָּעַזְעַן וּוּי, דַּי פַּרְיְּלִין דִּיאָמָאנְט, וּוּאָלְטָ גְּרָאָד גַּעַוּעַן דַּי גַּעַוְנְטָסְטָעָ אָונְ גַּלְקְלָעְסְטָעָ פֿון זַי אַלְעַמְעַן.

אָונְ וּוּאָס לְעַנְגָּעָר זַי הָאָט גַּעוּוִינְטָ מִיט אַירָעָ קָאָלְעָגָן, דָּאָס מַעַר אַיז זַיְיעַר פִּיעַטְעַט פָּאָר אִיר גַּעַשְׁטִיגָּן; זַי זַי וּוּאָלְטָ זַיְדָ פָּאָרוֹאָנְדָלְטָ אַיְן אַ מִין גִּיסְטִיקָעָר, רַוחַנְיוֹתְדִּיקָעָר מַוְתָּעָר פֿון זַיְיָ אַלְעַמְעַן — מַמְשָׁ אַ הַיְילְיקָע. אָונְ פָּוְנְקָטָ וּוּי מִיט אַ מוֹתָעָר, זַיְינְגָּן זַיְיָ גַּעַוְוָעָן פָּאָרְשָׁוּעַנְדָּעַרְישָׁ מִיט אִיר צִּיִּיטָ, מִיט אִיר אַוִּיפְמָעַרְקוֹזָםָּ קִיִּיטָ; זַי זַי וּוּאָלְטָ גַּעהָהָרָטָ צַוְּיָעָן פֿון זַיְיָ; זַי זַי וּוּאָלְטָ דַּאְ גַּעַוְוָעָן, צַוְּבָאָגְלִיטָן זַיְיָעָרָעָ לְעַבְנָס אָונְ וּוּאָלְטָ גַּאֲרָ קִיְּגָן לְעַבְנָן נִיטָ פָּאָרְמָאָגָט. אוּבָּעָס אַיז גַּעַוְוָעָן, בֵּי דָעַר גַּאנְצָעָר נָאָעַנְטָקִיטָ מִיט זַיְיָ, אַוִּיךְ אַ דִּיסְטָאָנְץָ צַוְּשִׁיןָ אִיר אָונְ זַיְיָ — אַיז זַיְיָ גַּעַוְוָעָן אַ פִּיזְיָשָׁע. טַילְיָ מַאלְהָאָט זַיְיָ גַּעַוְוָנְטָשָׁן, אֹז זַיְיָ זַאֲלָן זַיְדָ מִיט אִיר בָּאָנְעָמָעָן, וּוּי שִׁינְדָלָ פֿון הַוִּיךְ אַוִּיךְ לְוַטְאָמִירְסָקָעָ הָאָט זַיְדָ מִיט אִיר בָּאָנוּמָעָן. זַיְיָ הָאָט גַּעַבְעַנְקָט עַמְעַץ זַאֲלָן זַיְיָ פְּרָעָגָן, וּוּי זַיְיָ פִּילְטָ זַיְדָ: עַמְעַץ זַאֲלָן בָּאָרְיָן אִיר הָאָנָמָן, אַ גַּלְעַטְעַטָּן דָעַם שְׁטָעָרָן, אַ פְּרָוִי זַאֲלָן אִיר שְׁוּעַסְטָעַרְלָעָד אַ קּוֹשָׁתָאָן. אַבְּעָרָ דָעַם הָאָט זַיְיָ זַיְדָ אַפְּגָעַנוּמָעָן בְּיַمִּים קְלִיְּנוּוֹאָרָג. אַין מָאָמָעָנָן, וּוּנְזַיְיָ אַזְאָ פִּיצְלָסָ הָאָטָ צּוֹגָעָדָ רְעַפְטָשָׁעָטָ צַוְּאִיר, אַרְמָגָעַנוּמָעָן מִיט דַי הָעָנְטָן דַי פָּאָלְדָןָ פֿון אִירָ קְלִיְּדָ, צַיְיָ פָּאָרָדָ וּוּאָרְפָּןָ דַי אַרְעָמָסָ אַרְוָםָ אִירָ הַלְּדוֹזָן — הָאָט זַיְיָ בָּאָקְמוּנָ אַפְּגָעַצְאָלָטָ מִיט דָעַם, וּוּאָס זַיְיָעָרָעָ עַלְטָעָרָן הָאָבָןָ אִירָ גַּעַקָּאָרְגָּטָ צַוְּגָבָן. אָונְ דָעַרְשָׁבָןָ הָאָט זַיְיָ אַוִּיסְדָּ גַּעַגְלִיבִּיכְטָ.

מִיט אִירָעָ אַיְגָעַנְעַ שְׁטִימְוֹנְגָעַנְעַן, מִיט דַיְיָ פְּרִיוֹאָטָעָ מְחַשְּׁבָוֹתָ הָאָט זַיְיָ אַפְּגָעָדָ גַּעַבְנָסָ בַּיְיָ בָּאָכָטָ, אַוִּיךְ אִיר גַּעַלְעָגָרָ. דָאָס בַּעַטְעַ אַיז גַּעַשְׁטָאָגָעָן בַּיְיָ אַפְּעַנְעַםָּ פָּעַנְצָטָעָרָ אָונְ אִירָ פְּנִיםָ אַיז גַּעַוְוָעָן גַּעַוְוָנְדָןָ צֻוםָ הָיִםָ. אִירָ הָאָט זַיְדָ גַּעַדְאָכָטָ, אֹז זַיְיָ לִיגְטָ אַיןְ דָרְוִיסָןָ, אַוִּיפָןָ וּוּיְיכָןָ פְּעָלָדָ. אַרְוָםָ פָּעַנְצָטָעָרָ הָאָבָןָ זַיְדָ גַּעַוְיָגָטָ דַיְיָ קְלָעַטְעַדְרְגָעְוִיקָסָןָ, פֿון דַיְיָ דִזְשָׁאָלְקָעָסָןָ הָאָטָ גַּעַשְׁמָעָקָטָ — אָונְ זַיְיָ אַיזָּ גַּעַוְוָעָןָ אַלְיָזָןָ מִיטָ דָעַרְ וּוּעָלָטָ. זַיְיָ הָאָטָ נַאֲדָ פָּאָרְמָאָגָטָ אַזְוִיָּ פִּילָ וּוּנְדָעָרָ אַיןְ זַיְדָ, אַזְוִיָּ פִּילָ שְׁוּוֹגָגָ. גַּעַוְוָעָןָ נַאֲדָ אַזְוִיָּ פִּילָ אַוִּיסְצָוְגָעְפִּינְגָעָןָ וּוּנְגָןָ מְעַנְשָׁתָןָ, וּוּנְגָןָ זַיְדָ, וּוּנְגָןָ לְעַבְנָןָ. אָונְ דָעַרְ הָיִםָ הָאָטָ נַאֲדָ אַלְיָזָןָ גַּעַהָאָטָ אַ כָּחָזָקָהָ אִירָ — צַעַשְׁפִּילְטָ חִלְוָמָותָ, בָּאָגָעָרָןָ. סְהָאָטָ אַוִּיסְגָּעַזְעַןָ אָונְ דַיְיָ פִּיסָ הָאָבָןָ זַיְדָ קְוִיםָ גַּעַוְוָיָנְגָעָדָ שְׁרָמָמָפָגָןָ, אַלְטָ, דָעַרְ רַזְקָןָ גַּעַבְוָיָוָןָ אָונְ דַיְיָ פִּיסָ הָאָבָןָ זַיְדָ קְוִיםָ גַּעַוְוָיָבָןָ — אָונְ אִירָ וּוּנְגָןָ הָאָטָ זַיְדָ גַּאֲרָנִיתָ גַּעַלְטָעָרָטָ. גַּעַוְוָעָןָ אַיןְ אִירָ אַפְּרִישָׁקִיטָ, זַיְיָ זַיְדָ וּוּאָלְטָ נַאֲרָ וּוּאָסָ גַּעַקְמוּנָ אַוִּיךְ דָעַרְ וּוּעָלָטָ — מִיטָ אַבְּגָעָרָ נַאֲדָ שִׁינְקִיטָ, נַאֲדָ קְלָאָרִקִיטָ אָונְ דָעַרְ עִיקָּרָ: מִיטָ אַפְּאָרְלִיבְטִקִיטָ אַיןְ אַלְעָםָ, וּוּאָסָ לְעַבְטָ אָונְ וּוּאָקְסָטָ אַונְטָעָרָ דָעַם בָּאָלְדָאָכִיןָ פֿון אָטָ דָעַם הָעַרְלָעָבָןָ, סְוּדָהָטָפָלָןָ הָיִםָ.

אַבְּעָרָ צִוְּגִילִיךְ דָעַרְמִיטָ, הָאָטָ זַיְיָ נִיטָ אַיְיןָ מַאלָ, לִגְנָדִיקָ אַוִּיךְ אִירָ גַּעַלְעָגָרָ, גַּעהָאָטָ דָאָסָ גַּעַפְּיָלָ, אֹז זַיְיָ לִיגְטָ אַיןְ אַכְּבָרָ אַונְטָעָרָןָ הָיִםָ. נִיטָ אַיְיןָ מַאלָ פְּלָעָגָטָ וּיְ, בָּעַתְמָעָהָ, דָעַרְזָעָןָ פָּאָרָ זַיְדָ אַפְּנִיםָ פֿון אַ קְלִיְיןָ קִינְדָ. אַמְּאָלָ הָאָטָ זַיְיָ גַּעַפְּלָעָגָטָ זַיְיָ קְלִיְינָעָ קִינְדָעָרָ בָּאָוּוֹנְדָעָרָןָ פָּוּנְדָעָרָוּיִיטָנָסָ, וּוּיְ מַעַןְ בָּאָוּוֹנְדָעָרָטָ בָּלְמָעָןָ. אַיְצָטָ

אייז דיא איזונדערונג געוווען אַ נאָגענטנֿ-פִּיזְיּוּשׁ. זֶי אַיז גַּעֲקוּמוּן פָּוֹן אַיר גַּאנְצָן
שלאָבעָרִיךְן גּוֹף אָזֵן אַיז גַּעֲגָנְגָעַן האָנט אַין האָנט מִיטַּן גַּעֲדָאנְקַן וּוְעַן טּוֹיט. דָּעַר
טוֹיט גּוֹפָא, וּוְאָס אַיז גַּעֲווּן אַמְּאָל אָן אַבְּסְטְּרָאָקְטָעָר גַּעֲדָאנְקַן, אַ פִּילָּאָפְּרִישׁ סְפָעִ
קוֹלָאַצְיּוּן – אַיז אַט דָּא, אַיז דָּעַם בעַט בַּיִם פֻּנְצְטָעָר, גַּעוֹוֹרָן אַ מִשְׁׂוֹתְּדִיקָע נָאָ
עַנְטְּקִילִיט. זֶי האָט זֶי גַּעַזְעַן צְוֹזָמָעַן: דָּי לִיכְטִיקָע העַנְטָן פָּוֹן לעַבָּן אָן דִּי טּוֹנְקָעַלְעַ
הַעַנְטָן פָּוֹן טּוֹיט. עַרְגַּעַץ אַיז עַרְבַּ-שְׁלָאָפָן, האָבעָן זֶי זֶיךְ פָּאָרְמִישָׁט אָן פָּאָרְטִוִּישָׁט
אוֹן זֶי האָט גַּעֲפִילְט אַ צְעַרְטְּלַעְכְּקִיטִי אָנוֹן אַ נִּיגְגָּר צּוּ בִּידְיעַ.

אבל אין חדש אօיגוסט האבן אויר די נעכט אויגעהערט צו אויר צו גע-
הערן. ס'איו געווען א חדש פאר די מאטורע-עקזאמענס אין גימנאזיע. לוייט אויר
חשבון, האט זי אין אויר לעבען שווין געהאט מיטגעמאכט אָרוּם פערציך מאטורעס,
אבל קיין מל האט זי זיך ניט געגריט צו קיניער, ווי היידיאָר. ס'איו געשן ווי
פונ זיך אליען און ווידער — צויליב די תלמידים. נאך קיין מל האט זי ניט געהאט
אָדוֹרְכוּגַעֲרָבָעַט אָזֶוַי פִּילְמָאָטָעָרְיָאָל אָוֹן נאך קיין מל האט זי ניט באָרִירֶט אָזֶוַי
פִּילְנִיעַ גַּעֲבִיטָן, צו וועלבען זי האט אָפֵט אליען געמאזט זיך צוֹגְרִיְתָן אָוֹן קְנֻעָלָן,
צּוֹגְלִיךְ מִיט אִידָּע שִׁילָעָר. אבל שְׂוּרִיקִיט אִיז ניט באָשְׁטָאנְגָּעָן אָזֶוַי ווּוִיט
אָזֶס מָאָטָעָרְיָאָל, ווי אִין צוֹגָאנְגָּן צוֹ אִים. דָּאָס, ווֹאָס זי האט פָּאָר דָּעָר מְלָחָמָה פָּאָר-
געָוָאָרְפָּאָן אִירָעָשְׁילָעָר, אָז זַיְיָעָן פּוֹילְזִיךְ פָּוֹנָאנְדָעָרְצָוְלִיכְבָּן אִין דִּי ווּעָרָק, צוֹ
דְּעָרְגָּוָנְטָעָוָעָן אַתְּקוֹפָה, אַשְׁרִיְבָּעָר אַתְּקוֹסְטִירָט. ס'איו געווען
דאָס פָּאָרְקָעָרְטָעָ: פְּרָאָטָעָט, הָאָרָבָּע שָׁאלָות צוֹ דִּי שְׁרִיְבָּעָר, אָן אַזְּוּקָמָאָכָן מִיט
דָּעָר הָאָנָּט זַיְיָר צוֹגָאנְגָּן צוֹ לעָבָן. יְעַדְעָר יִינְגָּל, צִי מִידָּל אִין אוּרְקָלָס האט זיך
גַּעַהְאַלְטָן רָאוּי אַרְיוֹצְרוֹפָן דָּעָם, צִי יְעַנְעָם קִינְסְטָלָעָר אַוִּיף אַפְּאָרְהָעָר אִין מַעֲנוֹ-
טְשָׁוֹן-קָעְנְטָעְנִישָׁ, אִין לְעַבְנָס-דְּעָרְפָּאָרְוָנָגָה. ניט אִין מל האט זיך געָפָונְגָּעָן אַוִּיף
די לעַקְצִיעָס אִין אַ ווּירְוָאָר פּוֹן קָרְיִיטִישׁ רַיִד, פּוֹן גַּעַלְעַטְעָרָס אָוֹן חַזְקָה, אַפְּאָרָ-
לוּיְרָעָנָה, צְעַטְוּמָלְטָעָה האט זיך גַּעַרְאָנְגָּלָט, גַּעַרְוָדָעָרָט דָּוָרָךְ אִים: זָוְנְדִּיק אִין דִּי
וּוּעָרָק דָּאָס עַכְתָּע, אַיְבִּיקָּע — אָוֹן זיך אַנְגָּעָכָאָפָט דָּעָרְן, ווי אִין אַ שְׁפָעָנְדָל. ניט
איָין מל האט זי באָהָרֶשֶׁט דָּעָם קָלָס אָוֹן דָּאָך גַּעְוּסָט, אָז דָּעָר פְּרָעָגְ-צִיְּיכָן אִין
גַּעַבְלָבָן העֲגָגָעָן: ווֹאָס פָּאָר אַבְּאָדִיטְוֹנָגָה האָבָן לִיטְעָרָאָטָר אָוֹן קוֹנְסָט גַּעַהָאָט אִין
ליָכַת פּוֹן דָּעָם אַכְּרוּיְוִידִיקָן הָוָה?

דאס אײַינצקי, וואס פֿלעגט זי רָאַטְעוּוֹן, איז געווען דאס שָׂאַרְפַּע גַּעֲפִיל פָּאַר
שיינקיט, וואס די יונגע האבן פָּאַרְמָאָגֶט. נאָר דערמִיט האָט זי גַּעֲקָאנְט אַיִּינְנָע-
מען. זיִי האָבָן גַּעֲקָאנְט אַנְעָרְקָעְנָעָן דאס אָמוֹרָעָלְסָטָע, דאס אָוּמְעָגְלָעָכָע — אוּבָּיַּה
איַּז עַס נָאָר גַּעֲוּעָן שֵׁין. זיִי האָבָן זִיךְ גַּעֲלָאוֹן פָּאַרְטָרָאָגָן פָּוֹן דָּעַר מָוִיָּק פָּוֹן וּעְרָ-
טָעָר, פָּוֹן שְׁפִּילְעָוְדִיקִיט פָּוֹן קְלָאנְגָעָן אוֹן רִיטְמָעָן. אַבָּעָר זִיעָר גַּעַשְׁמָאָק אַיִּז גַּעֲוּעָן
איַּגְּנָאַרְטִּיךְ אוֹן זִיךְ קְיָיָן מָאָל נִיט גַּעֲוּעָן זִיכְרָה, וואס עַס וּוּעַט אַוִּיסְנָעָמָעָן בַּיִּי —
אוֹן וואס נִיט. אוֹן זַי, וואס אַיר גַּעַשְׁמָאָק אַיִּז אַיִּז לְוִיךְ פָּוֹן יַאֲרָן גַּעַוְאָרְן סְטָאָ-
בִּיל אוֹן קְלָאָר, האָט מִיט אַמְּאָל אַיִּינְגָעָן, אוֹן דאס, וואס גִּיט אַיר עַסְטָעִיטִישָׁן גַּעַ-
נוֹס, לאֹזֶט קָאָלֶט די יונגע. אוֹן דאס, וואס באַגִּיסְטָעָרט זַי — לאֹזֶט זַי קָאָלֶט אוֹן
גַּלְּיִיבְּגִילְטִיכְ.

את דער פאקט האט זי באאומרייקט און געשראקן. האט זי געדאָרפט פריער זיין קליפ און קלאר מיט זיך אלין און זי איז עס ניט געוווען. איז זי אָפֶגֶעֶזעֶן די נעכט בי איר טישל און מיט אַ פִּיצָּעָלָעָ בְּלִיעָר פָּאָרְפְּלוֹטָה הַוְּנְדָּעָטָעָר פָּאָפְּרִירִ זַיְתְּלִיעֵד מִיט עַסְיִיעָן, סְדִּיחָלָעָן, גַּעֲדָאָנְקָעָן. ערְגַּעַץ האט זיך דאס אלץ אין געדיָרְפְּט צְוֹזָאָמָּעָנָעָמָעָן אַיְזָן אַיְזָן גַּאנְצָקִיטָן. אַז זי האט זיך גַּעַזְיִילָטָן. בְּלִוִּז אַיְזָן דַּי אַרְטָאָגִיקָעָ שְׁעוֹהָן האט זיך פָּאָרְגְּוֹנוּן אוּרִיךְ אַ קְוּרְצָן דְּרִימָל אַז אַיְזָן גַּעַזְיִילָטָן אוּסְגַּעַפְּלִיטָן מִיט אַ גַּעַטְאָנִיךְ פָּוֹן טְרָאָכְטָעָנִישָׁן, וְאָזָה האָבָן גַּעַמִּישָׁט אַיְזָן אַידָּמָה אַלְדָּאָס וּוּסְן, וְאָז זי האט אַגְּנָזָאָמָלָט אַיְזָן אַיר לְעָבָן, — אַזְּהָבָן נָאָךְ שָׂוָעָה רָעָרָעָה גַּעַמָּאָכָט דַּאס קְוּמָעָן צַו אַז אָוִיסְפִּיר.

איַז דַּעַרְ פָּרִי, אָוִיפָּן וּוּגָן אַיְזָן שָׁוָל, אַז זַי בְּכִיוֹן אַרְטִיסְגַּעַגְּנָעָן פְּרִיעָר, נִוְתְּ צַוְּהָבָן קִיְּין בָּאָגְלִיטָעָרָס. זַי האט גַּעַהָאָט אַרְבָּעָט צַוְּתָאָ, אָפִילְוָוְ גַּיְיְינְדִּיקָן. זַי האט גַּעַסְדָּרְט אַיְזָן קָאָפְּ דַּעַם פְּרָאָגְרָאָטָם פָּאָרְ דַּי לְעַקְצִיעָם, אָוִיךְ נָאָךְ דַּי לְעַקְצִיעָם. סְהָאָט זַיךְ גַּוט גַּעַטְרָאָכָט אַיְזָן דַּי קִילָּעָ, לִיכְטִיקָעָ, זְוִמְעָרְ-פְּרִימְאָרְגָּנָס. סְאַיְזָן גַּעַוְוָעָן שְׁטִילָאָרוּם אַיר. דַּי גָּאָסָן אַזְּן מוּיְעָרָן, גַּעַלְעָקָט פָּוֹן אַ בְּלִיבְּכָרָן, הָבָּאָבָן אַוִיסְגַּעַזְעָן זַוְּיָּה אַפְּגָנְעָמָלָן. בָּאוּוּגְלָאָז. טִילְיָה מָאָל פְּלָעָגָט זַיךְ אַיְזָן דַּי מְחַשְּׁבָהָוָתָן, אַט אַזְּוִי אָוִיפָּן וּוּגָן אַרְדִּינְרִיְּיסָן אַ גַּעַדְאָנָק וּוּגָן אַיר חַבְּרָטוּ, וּוּגָנְדָּעָן, אַבְּעָרָדָי דַּי דְּרָעָמָנוֹגָן אַזְּן גַּעַוְוָעָן אַ בְּלִיכְעָ. האט זַוְּנָעָדָט טַאָקָעָ עַקְוִיסְטִירָט ? אַזְּן דַּי פְּרִילְיָהָן דִּיאָמָאנְטָן האט זַיךְ גַּעַוְוָנְדָעָרָט אָוִיךְ דַּעַר בְּלִיכְקִיְּתָן פָּוֹן אַיר גַּאנְצָן פָּאָרְלָאָפְּעָנָם לְעָבָן, וְאָז אַט זַיךְ גַּעַגְעָשְׁפִּילָט אָוִיךְ יַעֲנָדָר זַיְתָּן דְּרָאָטָן. יָא, דַּאס גַּעַטְאָהָט זַיךְ וּזְוָאָם פָּאָרוּוִישָׁט — גַּרְינְטָלְעָד, שְׁפּוֹרְלָאָז — דַּי רְעָאָלְטָעָט פָּוֹן אַמְּאָל : אַבְּעָרְגָּשָׁנִיטָן דַּאס לְעָבָן מִיט דְּרָאָטָן, וּזְיַי מִיט זַעַגְן אַזְּן גַּעַלְאָזְן נָאָר דַּעַם טִילָּה, וְאָז אַזְּן גַּעַוְוָעָן אַגְּנוּוּיִינִיק — צַוְּוִישָׁן זַיְ.

הַיְנִיטִיקָן טָאג אַזְּן זַי גַּעַוְוָעָן מִיד. דַּי אַרְבָּעָט אַזְּן שָׁוָל אַזְּן נִיט צַוְּגָעָנְגָעָן גַּלְאָטִיק אַזְּן זַי האט אַסְטָק גַּעַמְוָתָן אַרְמוֹהָאָרוּן. זַי האט גַּעַפְּלִיט דַּעַם שְׂוּוִיס אָוִיךְ אַיר לִיְּבָב אַ גַּאנְצָן טָאג אַזְּן דַּי הָאָרָר, צְעַשְׁוִיבָעָרטָן, הָבָּאָבָן זַיךְ וּזְיַי לִיכְטִערְ פָּוֹן גַּעַהָוִיבָן אַיבָּעָר אַיר שָׁאָרְבָּן אַזְּן זַיךְ נִיט גַּעַלְאָוָת דִּיסְצִיפְּלִינְגָרָן. פְּרִיעָר פָּוֹן אַלְץ, האט זַי גַּעַהָאָט אַ פָּאָרְדְּרִירִיטָן קָאָפְּ מִיט דַּעַם עַנְיָן לִיצְעָלִיסְטָן, וּוּלְכָבָעָהָבָן דַּי פָּאָרְגָּבָנִי גַּעַנְעָן וּזְאָךְ גַּעַגְבָּעָט פְּרָוּכְטָן פָּוֹן דַּי גַּמְיֻנְעָ-בִּימְעָר אָוִיךְ מָאָרְשִׁין. אַפְּרָאָרָמָל אַזְּן זַיְ שְׁוִין דַּעְרָבִי גַּעַהָאָט גַּעַכְאָפָט אַזְּן אַרְעָסְטִירָט אַזְּן דַּי פְּרִינְעָר הָאָט גַּעַמְוָתָן לַוְּפִין אַינְטְּרָדוּוּעָנִירָן, אַזְּן גַּעַמְוָתָן וְאָלָן וּזְיַי בְּאָפְּרִיְּעָן. דַּאס מָאָל אַבָּעָר אַזְּן דַּעַר פָּאָלִיצְיִ-קָּאמִיסָּאָר גַּעַוְוָעָן אַנְטְּשָׁלָאָסָן צַוְּהָלָטָן דַּי יַגְלָלָעָד אַיְזָן תְּפִיסָה אַזְּן זַיְ אַוּוּקְשִׁיקָן מִיט אַ פָּאָרִיטִיעָן קִיְּין דִּיטְשָׁלָאָנָד. דַּי פְּרִילְיָהָן דִּיאָמָאנְטָן האט נִיט גַּעַעַדְיִיבָּט, אַזְּן עַרְוָתָן נִיט דַּי לִימְדִים אַיְצָט, דַּי לְעַצְטָעָ טָאגְ פָּאָר דַּעַר מָאָטוּרָע. זַי אַזְּן יַיְגָלָלָעָד בָּאוּוּן נִיט דַּי לִימְדִים אַיְצָט, דַּי לְעַצְטָעָ טָאגְ פָּאָר דַּעַר מָאָטוּרָע. זַי אַזְּן מִיטְגָּעָלָאָפָן מִיט דַּעַר פְּרִויְ פְּיִינְגָר אַיְזָן תְּפִיסָה. דַּי אַרְעָסְטִירָטָן חַבְּרָהָלִיטָן זַיְנְגָן גַּעַוְוָעָן גַּאנְצָן גַּלְיְיכְגִּילִּיטִיק צָוָם בָּאוּוּד פָּוֹן דַּי לְעַרְעָרִינָס. זַיְיָהָבָן גַּעַזְיִיגָן מִיט דַּי אַקְסָלָעָן אוּרִיךְ דַּעַר פְּרִויְ פְּיִינְגָרָס : — סְרִיְּצִיטָן דַּי אַוְיָגָן, — הָבָּאָבָן זַיְיָ רְוִיָּק דַּעַרְקָלָעָרטָן. — סְמָאָכָט וּוּאָסְעָרְדִּיק דַּאס מָוִיל.

בידע פרוינן זייןען אוועק צום פרעוזס און צו זייר מול, איז דער פרעוזס געווען חתנ-בחורדייך אויפגעראט. ער האט אונגעקלונגען, ווּ מען האט געדארפַט און דיז לערערינס זייןען באשמההטע צורי-געלאָפַן איז גימנאזיע. פֿאָרטיק געוואָרַן מיט דעם עניין, האט די פֿרְילִין דיאָמָאנַט צוֹזָאמָעָגָנוּמוּן דיז תלמידים פֿון אַרְעָה קָלָסָן איזן זיך געלָאָן מיט זיז אַין געטאָ. סְאיַן געווּעַן דער טָאג פֿון אַרְעָה גַּעֲפְּלָאָגֶן טָער עַקְסְּקוּרְסִיסֶּעֶן אַין די שְׁפִּיטָּעָלָעָר, אַין צוֹזָאמָעָהָאָגָג מִיטָּן צוֹגָאָבְּקָרוֹס וּוּגָן קָרָאנְקִיטָן אַון הַגְּיֻנְעָן אַין גַּעֲטָא. אַון זיז האט ווּידער אַדוֹרְכְּגַעְמָאָכָט צוּ פּוֹס דָעַם לאָגָן זיך וועג: נִיט ווּיל זיז האט גַעֲמוֹת, נָאָר ווּיל זיז האט אוּיך גַעֲוָאָלָט זָעָן אַוּן זיך דערוּיסָן. אַון זיז האט זיך דערוּסָט, אַוּן נִינְצִיךְ פֿרְאָצְעָנֶט פֿון דער באָפְּעַלְקָעָרוֹנָג אַין אַגְּשָׁטָעָקָט מִיט שְׁוֵינְדוֹצָט. אָפְּלִיוֹן דיז פֿאָר שָׁעה לְעָרְבָּעָן, וּוּסָס זיז האט יאָ דעם טָאג אַרְיִינְגְּעָכָפָט, זִיְּנָעָן אוּיך נִיט צוֹגָאָגָגָן גַּלְיִיד. גַּרְאַד האט מעָן גַעַד מַאלְן, אַזְעַן מַעַן ווּעַט נָאָר אַלְאָגָן אַיְבָּעָרִיס, ווּידער אַנְהָיָבָן גַעַבָּן אַיְזָן מַאלְן וּוּאָר אַ פּֿלִישִׂ-קָאָטָלָעָט מִיט דָעַר זָוָפּ — אַון דיז חַבְּרָה האט זיך נִיט גַעֲקָאנְט דערוּאָרָטָן אוּיך דער אַוִּיסְטִילָוָג, זיך גַעֲדָרִיט אַוּיך דיז בעַנְק אַון זיך נִיט גַעֲוָאָלָט קָאנְצָעָנְטָרִירָן. אַוִּיפָּן זיך אַחֲיָים האָבָּן זיז אַגְּנָעָיאָגָט אַפְּטָעָס תְּלִמְדִידִים. זיז האָבָּן דִּיסְקוּטִירָט דיז אַיְנְדָּרוֹקָן פֿון שְׁפִּיטְאָלְבָּאוֹךְ; גַעֲרָעָט ווּעַגְּן דּוּרְכְּלִיכְטָוָנָגָן, ווּעַגְּן טּוּבָּרָדְלָאָז, טִיפָּס. זיז האָבָּן פֿאָרגְּלִיכְן אַיְגָנָעָר מִיטָּן אַנְדָּעָרָן יִיעָר שְׁטוּפָעָפּ פֿון אַגְּנָעָר גַרְיְפְּנִיקִיטִים. דער האט גַעְהָאָט אַפְּלִיעָק אַוּיך דיז לְוָגָעָן, דָעַר — אַלְאָר, יִעָנָעָר — ווּאָסָעָר. אַיְגָנָעָר פֿון זיז האָט אַז בָּאָרִימָט, אַז ער האָט אַז רִיְנָעָ דּוּרְכְּלִיכְטָוָנָגָן, אַיז גַעַזְוָנָט ווי אַ פְּעָרָד, נָאָר ער פֿאָרְלִירָט סִיסְטָמָאָטִישׁ אַהֲלָבָעָ קִילָאָ וּוּאָר אַון ער האט אַוִּיסְגָּעָחָבָונָט ווּיפְּלִיל קִילָאָס ער האט נָאָר צוּ פֿאָרְלִירָן, בֵיז ער ווּעַט ווּעַרְן רְעַדְצִירָט צוּ זַעַרָא. זיז האָבָּן גַעֲרָעָט ווי ווּינְשָׁאָפְּטָלִיטִים, גַאנְצָעָ סְפָעָצָן: זיך גַעֲקְרִיגַט ווּעַגְּן צִיפָּעָן, פֿרְאָצְעָנְטָעָר, אַון האָבָּן זיז, די מִידָעָ פֿרְילִין דיאָמָאנָט, גַעַבְוָמָעָן פֿאָר אַז עֲדוֹת — אַ פּוֹסָק. אַין אַזְעַטָא אַיז אַיר גַעַוּעַן בִּיטָעָר אַוִּיפָּן הַאֲרָצָן. סְהָאָט זיך גַעֲלוֹסָט ווּינְעָן. אַלְעַז אַיז גַעֲלָעָן נִידְעָרִיךְ אַוּיך דָעַר עָרָד, מַעֲנָשָׁן — נִיט מַעַר ווי ווּרְעָם, אַון זיז — אַיְגָנָעָר פֿון זיז. אַוִּיבָן אַיז גַעַוּעַן אַ הַיְמָלָא, אַבְּעָר ווּרְעָר האָט אַים אַיז אַזְעַטָא אַזְעַטָא גַעַזְעָעָן?

אנגענטומען צו זיך אין הויז, האט זי באגענטומט דאס טעגעלעכע געפילדער. אליע
זינען צוריינגענטומען פון דער ארבטעט. קליניווארג איז באפאלן די עלטערן מיט
רייך, מיט געוינגען און געלעכטערס. אויפן הוויך האט מען געוואשן די בורייקע-
בלעטער, די קרויט-בלעטער און די פלומפ האט געגרילצט. עריגען האבן טעפ
געקלימפערט, געשיר האט געקלונגגען. אין די קאראידארן זינען געתאנגען די לערע-
דינס איבער באלייס וועש; די דישורובו רויימערינס האבן געקערט די שטיגן.
עמץ, אנגעללאָן מיט בעטגעוואָנט, איז אַראָפֿעלאָפֿעּ עס לוֹפְּטערן און שיער
נית מיטגעשלעפּט מיט זיך די מידע פרילין דאמאנט. די לוֹפְּט איז געווען פול
מיט הייך, מיט פֿאָרָע, מיט ריחות פון שוויס.

ווען זי האט זיך לסוף דערשלעפּט צו אויר צימערל, האט דאָרט געווארט אויף
אייר אן אומגעריכטער גאָסט: אַירע געווענצע מלמידה, קלאָרָאַן ווינשעבקער. זי

האט באגריסט די לערעערין, דערלאנגענדיק איר א סלאיקל : — כ'האָב באָקּומָען אָ צַעֲטָעַלָּע אוּף אָ האַלְבָּן קִילָּא צֻוּאָרָעַ, הָאָב אִיךְ אִיךְ גַּעֲבָרָאַכְתֶּן אָ בִּיסְלַן . — די לערעערין האט אַיר גַּשְׁעַנְקָט אָ מִידָּן, צַעֲטָוְמָלְטָן שְׂמִיכָל אָן גַּעַנוּמָעַן דָּס סְלָאַיקָל נִיט וּוִיסְנְדִיק וּוּאָס דַּעֲרָמִיט צַו טָאָן . — אַיר וּוּילְט זִיךְ אַפְּוֹאַשְׁן, פְּרִילִין דִּיאָמָגָנָט ? וּוּזִינְגָּן אַיְיעָרָע שְׁטַעַקְ-שִׁיךְ ? — האט קָלָאַרָּא גַּעֲפָרָעָט.

די פְּרִילִין דִּיאָמָגָנָט האט פִּינְט גַּעַהָאַט, מַעַן זָאָל זִי באָדִינְגָּן. אַבָּעָר מִיט קָלָאַרָּאן האט עַס נִיט אוּסְגָּעַמְאָכָט. סְאַיוֹ אַפְּלִילְוּ גַּעַוּזָן אָ פָּרוֹגָעַנְגָּן. וּוּילְ קָלָאַרָּא האט אַלְץ גַּעַטָּאָן אָן יַעֲדָעָר מִינְצַעְרָלְעָכְקִים. אָן יַעֲדָעָר מִינְמִיטְגָּפְלִיל — וּוּזִי וּזִי וּאַלְט וּוּלְעַן באָוִיְזָן, אָן אַיר גַּוטְסְקִיטָן קָוְמָת פָּוּן קָאָפֶן, נִיט פָּוּן הָאָרֶן. אָן דָּס אַיְזְטִיל מָאָל אַגְּנָעַלְיִיגְט גַּעַוּזָן, פָּונְקָט וּוּשְׁיָינְדָּלָס גַּוְטְסְקִיט אַמְּאָל — אָ גַּוטְסְקִיט, וּוּאָס האט נִיט גַּעֲפִיעַשְׁטָשָׁעָט. האט זִיךְ טָאָקָע די פְּרִילִין דִּיאָמָגָנָט גַּעַלְאָן דָּרְדָּר לְאָגָּעָן דִּשְׁטַעַקְ-שִׁיךְ אָן גַּעַלְאָרָאַן אַיְינְגִּיסְן פָּאָר אַיר אָ שִׁיסְל מִיט וּאָסְעָר, זִיךְ אַפְּצָוֹאַשְׁן : — אִיךְ הָאָב הַיִּנְטָ פָּאָר דִּיר נִיט קִיְּן צִיְּטָן, — האט זִי גַּעֲפָרָעָט.

קָלָאַרָּא האט אַיר גַּאֲרָנִיט גַּעַנְטְּפָעָרט, נָאָר אָ שְׂוִיְּגַנְדִּיקָע גַּעַוְאָרָט, זִיכְנְדִּיק אֹוֵר דָּעָר לְעַרְעָרִינְס בְּעַט, בֵּין די לעַצְטָע וּוּטָאָר שְׁעַנְקָעָן אַיר אוּפְּמַעְרְקוֹזָאָמִּיּוֹת. וּוּעַן די לעַרְעָרִין האט זִיךְ לְסֹחֶךְ-אוּוּקְגַּעַזְעַצְט נְעַבְּן אַיר, הָאָט זִי טְרוֹקָן אָ זָאָג גַּעַטָּאָן : — אִיךְ וּוּלְעַל אִיךְ נִיט הָאַלְטָן לְאָנָּג, פָּאַגְּנָאָה דִּיאָמָגָנָט, — אָן זִי אִיזְוִידְעָר אַרְיִינְגַּעַפְּאָלָן אִין אָ שְׂוִיְּגָן. די פְּרִילִין דִּיאָמָגָנָט האט זִי באָטְרָאַכְט מִיט די רְוִיטְעָ, פָּאַרְגְּנְעַפְּלָטָע אַוְיָגָן. פָּאָר אַיְזְטִיל גַּעַוּזָן די יְוָנְגָעָ פְּרוּן, וּוּאָס האט זִיךְ נִיט גַּעַוְזָלָט מְוּדָה זִיךְ נִיט שְׁוֹם גַּעַפְּלִין אָן הָאָט דָּאָךְ שְׁטַעַנְדִּיק גַּעַוְוָסָט, וּוּזִי צַו הָעַלְפָן אָן טָאָן, וּוּאָס עַס אִיזְוִידְעָק גַּעַוְוָן צַו טָאָן. דָּס וּוּאָרְט לִיבְעָהָט האט זִי קִיְּן מָאָל נִיט בָּאָנוֹצָט אָן אַוְיָב זִי אִיךְ אַמְּאָל גַּעַוְוָרָן סְעַנְטִימְעַנְטָאָל, אָיזְוִידְעָה גַּעַרְעָדָט וּוּגָן אַיר פְּרָאַפְּעָסִיעָ, זִי האט פָּאַרְגְּנְהָאָפְּטָעָז מִינְקָרָאנְהָאָפְּטָעָז אָסִיָּעָ צַו יְוָשָׁר, וּוּאָס אִים צַו דָּעַרְגִּיכְוָן האט אַיר אוּסְגָּעַזְעָן אַוְיִזְרָאָר אָן לְאָגִישׁ, וּוּזִי דָּס אַוְיִלְיָזָן אָמְטָעַמְאָטִישָׁע פָּאַרְמָוֹלָעָ . — וּוּאָס טְרָאַכְט אַיר וּוּגָן פְּרָעָזָס רְוָמָה קָאָוָסְקִי, פָּאַגְּנָאָה דִּיאָמָגָנָט ? — האט קָלָאַרָּא אָוּמְגָעַרְיכְּט אָ פְּרָעָג גַּעַטָּאָן.

די פְּרִילִין דִּיאָמָגָנָט האט אָנְגַּעַשְׁפִּיצְט די בְּרַעְמָעָן : — וּוּאָס עַפְּסָעָס אַיְן מִיטָּן דָּעַרְגִּינְעָן אֹזָא פְּרָאַגְּגָע ? — דָּעַרְגָּנָאָז האט זִי רְזִיק גַּעַנְטְּפָעָרט : — אַמְּאָל הָאָב אִיךְ גַּעַטְרָאַכְט, אָז עַר אִיזְוִידְעָ אַונְגִּזְוִידְעָ אַרְאַפְּגַּעַשְׁקִיט גַּעַוְזָאָרָן מִמְּשָׁאָ פָּוּן הִימָּל אַרְאָפֶן. כְּהָאָב נִיט פָּאַרְשְׁטָאַגְּנָעָן זִינְגָּן רְיִיד אָן גַּעַמְיִינְט, אָז גַּרְוִיסְט חַכְמָה פְּלִיסְטָ פָּוּן זִינְגָּן לִיפְנָן. נָאָר לְעַצְטָנָס, אָיזְוִידְעָ אַרְעָאָל אָ בִּיסְלַ פָּאַרְטָוְנְקָלָט גַּעַוְוָרָן. אַיְן זִינְגָּן בָּאָנְעָמוֹנָג צַו דָּי לְעַרְעָרָ פְּעַלְתָּ אַיְדְלָקִיט. דָּאָךְ בֵּין אִיךְ אִים אַלְץ מְוחָל, צַוְּלִיב זִינְגָּן בָּאַצְיוֹנָג צַו קִינְדָּעָר... צַוְּלִיב דָּעָר שָׁוֹל.

— פָּאָר וּוּאָס מִינְט אַיר הַאָבָן די דִּיְתְּשָׁן אַוְיִסְגָּעַלְיִבְן אִים פָּאָר דָּעָם פָּאַסְטָן אָן נִיט עַמְעַצְן אַנְדָּעָרָש ? — האט קָלָאַרָּא אַטְאַקְרִיט.

— קָלָאַרָּא, מִין קִינְד, וּוּאָס עַפְּסָעָס מִיט אָמָל זִיךְ טָעָמָע ? — אִיךְ גַּי חַתּוֹנָה הַאָבָן מִיט אִים. — די פְּרִילִין דִּיאָמָגָנָט האט גַּעַמּוֹת זִיךְ

צעשמייכלען. ס'איו געווען זיינער קאמיש. נאר דערזעענדיק קלאראס ערנשיט פנים און אייר שטראנגן בליך, האט דאס לעפעלע, מיט וועלכן זי האט פארזוכט דעם צווארעד, זיך גענומען טריילין אין דער פרילין דיאמאנטס האנט. — אויב איר קענט אים אלץ מוחל זיין און אויב ס'איו אמת, איז ער... וועט עס זיין ניט אומיזט. — ער שיקט נאך מיר ידען טאג... — ענטפערט קלארא — נעצטן האט ער מיר פארז געשלאגן. ס'איו באשלאָן. — זי האט גענומען ריבין די הענט. דאס איז געווען דער אינגעזקער סימן פון איר אויפרגונג. איר פנים איז געליבן רוק: — איר זיט גערעט, פרילין דיאמאנט. ער פארמאנט האָרץ... זיינער אן אינגואמער מענטש... א, איך האב גרויסע פֿלענען.

דער לעערערינס מידע אויגן האבן זיך פֿיקט צעפינטלט: — גיטט זיך אָפּ פֿאָר אָ קְרַבּוֹן?

— גראָד פֿאָרְקְּעֶרט. אָיך מַאֲך אָנוּ עֲגָאִיסְטִּישָׁן שְׂרִיט. כַּיוּלֵל האָבָּן אוּסְגָּעֵץ זאָרגט פֿאָר זיך בִּיְזָן סְוִף פּוֹן דַּעַר מְלֻחָּמָה. — דַּאֲהָבָּן אִירָעָ אָוִיגָּעָלְעֶבֶת: — אִיר וּוַיִּסְטָם, דָּאֵס גַּעֲטָא אִין, אִין אָ גַּעֲוִיסָן זַיַּן, דַּי גַּלְּקְּלָעְסְּטָעָ צִיְּתָ אִין מַיִּין לְעֵבָן. נִיט נָאָר וּוְעָגָן זַיַּן, נָאָר אָוִיך וּוְעָגָן אַנְדָּעָרָ בֵּין אִיךְ קְלָאָרָר גַּעֲוָאָרָן, וּוּי כַּיוּוֹלָט בֵּין אִיצְט גַּעֲשׂוּמָעָן, צִי גַּעֲפְּלוֹגִין אָוּן דַּאֲרָאָפְּקָעְקוּמוּן אָוִיף דַּעַר בִּשְׁהָ... — זי האט גַּעֲוָאָלָט נָאָר עַפְּסָ זַגָּן, אָבָּעָר זַיַּהָט זַיַּן בָּהָעָרָשָׁת, גַּעֲלָבִּין זַיַּן נָאָר אָמִינָה אִין שְׂוִיְּגָן, דַּעַרְגָּאָר האָט זַי זַיַּךְ אָוִיגָּעָשְׁטָעָלָט, גַּיךְ אָפְּגָעָזָגָנָט דַּי לְעֵיָהָן, אָוִיסְמִינְדִּיק זַיַּךְ צַוְּרָעָפָן מִיט אִיר בָּלִיך — אָוּן אִיז אָרוֹויָּס.

די פרילין דיאמאנט האט אִיר נַאֲגָעָקָוּט דָּוָרָכָן פָּעַנְצָטָעָ. קלָאָרָא האָט גַּעַי שְׁפִּירִיּוֹת אִיבָּרָן הוֹף מִיט אָרוּקָן, גַּעַמְאָסְטָעָנָעָם טְרָאָט; אִירָעָ טַוְנְקָעְלָעָהָר, קְרוּזִיגְּשָׂוִירָעָן, לִיכְיָט צְעַפְּלִיעָטָהָהָן גַּעַלְאָנָצָט אִין פָּאָרָנָאָכְּטָלָעָן לִיכְיָט. זַי אִיז אָרוֹיס אָוִיך דַּעַר גָּאָס אָוּן פָּאָרְשָׁוֹזָגָדָן אִינְגָּם מַעֲנְטָשָׁן-שְׁטָרָאָם. דָוָרָךְ דַּעַר גָּאָס אִיז פָּאָרְבִּיגְּגָפָרָן אָ פְּעַקְּלָאַלְיָ-זַוָּּאָגָן: אָרוּטָה, צְעַלְסָנוּיָהָט פָּעָלָ, אָנְגָּעָשָׁפָאָרָט אָוִיךְ פִּיר רַעֲדָרָ. אָמָּאָן אָוּן אָפְּרָוִי זַיַּעַן גַּעַוּזָן אִינְגָּעָשָׁפָאָגָנָט אִין דַּעַם וּוְעָגָן פּוֹן פָּאָרָנָט אָוּן צְוּוִי קִינְדָּעָר האָבָּן אִים נַאֲכָגָשָׁטָוָט פּוֹן הִינְטָן. אָדְרִיטָס, אָקְלִינָס נָאָר, אִיז גַּעַרְתִּין אוּפְּפָן פָּעָלָ גַּפָּא. אָ פְּעַקְּאַלִּיסְטָן-מְשָׁפָחָה.

די פרילין דיאמאנט האט צְרוּקָגְּעָקָעָרָט דַּעַם בָּלִיך צָום הַוִּית. טַיְלָ שְׁכָנִים האָבָּן שְׁוִין גַּעֲרוֹת אָוֹנָטָן. צְוּוַיָּשָׁן זַיַּהָט זַיַּהָט זַיַּהָט בִּאמְעָרָקָט דַּי הַגָּעָרָט. בִּידְיָע אַלְטוֹעַ לִיְּטָ זַיְּבָּעָן גַּעַוּזָן אִינְגָּעָשָׁרָמָפָן אָוּן אָוִיסְגָּעָטְרִיקָּנָט. אָבָּעָר ס'איו גַּעַוּזָן אָפְּרָיָה שְׁנָדִיק צַוְּקָוּן אָוִיךְ דַּעַם אִיבְּקִ-פָּאָרְלִיבְּטָן פָּאָרָל. נִיט וּוְיִיט פּוֹן זַיַּן, אִיז אָוִיךְ אָן אַלְטוֹן אָוִיסְלִיגְּ-שְׁטוֹלָ, אָרוּמְגָעָבָעָט מִיט קִישָּׁנָס אָוּן קָאָלְדָּרָעָס, גַּעַלְעָגָן דַּיְ פְּרִילִין לִיְּבָעָ, דַּי יְוָגָעָ לִעְרָעָרִין פּוֹן לְאָטִיָּן, וּוּלְכָעָ האָט אַמְּאָל דַּעְרָקְלָעָרָט, אָז פְּרָוִיָּעָן וּוּלְעָן בַּעַת דַּעַר מְלֻחָּמָה זַיַּן שְׁטָאָרָקָעָר, וּוּי מַעְנָעָר. אָט אִיז זַיַּהָט אָנָּוּ גַּעַפְּיָה בָּעָרָט אִין אִיר לְוָגָעָן-קְרָאָנְקָהִיט — אָ בִּיגְגָעָוּמָעָן יְוָגָעָ פְּרָוִי. צְוּוַיָּשָׁן דַּעַר גַּרְופָּע שְׁפָאָצִירְנְדִיקָּעָ מַעְנָעָר אָוֹנָטָן, האָט דַּיְ פְּרִילִין דיאמאנט דַּעְרָזָעָן דַּיְ דָּאָרָעָ, הַוִּיכְעָ גַּעַשְׁטָאָלָט פּוֹן פָּרָאָפְּסָאָר לְוָסְטִיקָמָאָן, וּוּלְכָעָרָהָה גַּעַוְאָרָפָן וּוּלְדָעָ בָּלִיךְ אִין דַּעְרָרָ רִיכְטָוָגָן פּוֹן עַסְ-צִימָעָר. אָט אִיז דַּיְ לִעְרָעָרִין לְוָסְטִיקָמָאָן, זַיַּן פְּרָוִי, אָרוֹיסְגָּעֵץ

קומוּן אַנטקעָן. אֵין אִיר ווַיְסַעַר בְּלֹזָע, מִיטָן אוַיסְגָּעַלִּיגֶטָן קָאלְנָעָר אַיבָּרָן סַוּעַטָּעָר, הָאָטָן זַי, נִיטָן גַּעֲקוֹקָט אָוִיף אִיר גַּעֲלַטְעַרְטָן פְּנִים. אוַיסְגָּעַזָּעָן ווַיַּאֲגַעַן שְׁילְעָרִין. אַיזָּן זַי זַי גַּעֲקוֹמָעָן אַנְזָאנָן, אָזָן דָּאָס אַוְונְטְּבָרוּיטָן אַיזָּן פָּאָרְטִּיךָ? נִינָן, לוֹטָן דָעַם. ווַיַּדְעַן מַעֲנוּרָה האָבָּן זַיְךְ אַרְוָמְגַעַשְׁטָעָלָט אַרְוָם אִיר אַיזָּן עַנְגָּן קְרִיָּה, אַיזָּן גַּעַוּעַן קְלָאָר. אָזָן דָאָס הָאָטָן זַי זַי גַּעֲברָאָכְטָן דִּי לְעַצְטָעָר דָּאָדִיאַ-נְיִיעָן. עַרְגָּעָץ אַיזָּן גַּעַטָּא זִינְגָּעָן גַּעַוּעָן אַפָּאָר מַעֲנְטָשָׁן, צְוִישָׁן זַי אַוְיךְ אַחְוָן, ווָאָס האָבָּן אַיזָּן גַּעַהְעָרָת דָעַם דָּאָדִיאָן אַזְּן פָּאָרְשְׁפְּרִיָּטָן דִּי נִיעָסָן צְוִישָׁן דִּי אַנְפְּאָטָעָן. דִּי פְּרִילְיָן דִּיאַמְּאָנָט הָאָטָן זַיְךְ פָּאָרְגַּעַשְׁטָעָלָט אַיזָּן מִיטָן אַיזָּן לְאַגְּנָעָר קָאָפְּאָטָעָן. מִיטָן אַגְּרִיסְעָר, ווַיְסַעַר בָּאָרְדָן אַזְּן לְאַגְּנָעָר פְּיוֹאָתָן, זִיכְּן אַיְבָּרְגַּעַבְוִיגָּן אַיבָּרָן דָעַם דָּאָדִיאַ-קָּעָסְטָל. — זַי אַלְיָן הָאָטָן נִיטָן גַּעַהְאָט קִיְּין שָׁוֹם אַינְטְּעָרָעָס פָּאָרָן דִּי נִיעָסָן. סַחְאָטָן אִיר נִיטָן אוַיסְגָּעַזָּעָן ווַיְכִטְעָק. דָאָס גַּעַטָּא הָאָטָן אוַיסְגָּעַזָּעָן ווַיַּאֲגַעַן קִיְּין פְּלָעָנָעָר, ווָאָס קִיְּיטָפָאָר אִיר. זַי הָאָטָן נִיטָן גַּעַהְלָוּמָט אַזְּן נִיטָן גַּעַמְּאָכָט קִיְּין פְּלָעָנָעָר, ווָאָס זַי ווּעַט טָאָן נָאָךְ דָעַר מַלחְמָה. אַוְיבָּפְּלָעָנָעָר, אַוְיבָּחָלוּמוֹתָפָאָר צְוָוָנָפָט — זַי הָאָטָן זַי זַי גַּעַהְאָט פָּאָר אַיְרָעָתְּלָמִידִים. זַי הָאָטָן אַזְּוִי אַפְּטָא אַיְבָּרְגַּעַחְוָהָרָט אַיזָּן קָלָאָס דִּי פְּרָאָזָע: «וּזְעַן אִיר ווּעַט אַרְוִיסָן פָּוֹן דָּאָנָעָ...» אַיזָּן דִּי חְבָּרָה הָאָטָן זַי גַּעַוְוִינְגָּלָעָד אַונְטְּרָגְּעָכָפָט אַיזָּן פָּאָרְעָנְדִּיקָט צְוֹאָמָעָן מִיטָן אִיר דָעַם זַאֲצָע.

זַי אַיזָּן צְוְרִיקְגַּעַגְּאָנְגָּעָן צְוָאָר טִישָׁל אַזְּלָאָן אַפְּגַּעַשְׁנִיצְטָן דָעַם רְוִיטָן בְּלִיעָר. זַי אַיזָּן גַּעַוּעַן גְּרִיָּיט אַנְצָוְהִיבָּן אִיר אַרְבָּעָט. אַבָּרָאָר אִיר גַּעַמְּיָט אַיזָּן נִיטָן גַּעַוּעַן גְּרִיָּיט. זַי הָאָטָן גַּעַהְאָט קָלָאָרָאָס פְּנִים פָּאָר זַיְךְ. קָלָאָרָאָס רִידָן האָבָּן זַיְךְ גַּעַהְזָוָרָת אַיזָּן אִיר אַיְיעָר. ווָי הָאָטָן זַי גַּעַקְאָנָט זַי אַזְּוִי אַוְעָקְלָאָן, אָזָן צְוָאָר גַּעַבָּן אִיר אַגְּלָעָנְגָּהִיט אַוְרִיסָט צְוָרְעָנְגָּעָן פָּוֹן זַיְךְ דָאָס. מִיטָן ווָאָס זַי אַיזָּן גַּעַקְמָעָן? נִיטָן אַבְּדָעָרָש, נָאָר דִּי מִידְקִיטָן דָעַם טָאָגָה הָאָטָן זַי בְּלִינְדָן גַּעַמְּאָכָט צְוָאָרָאָס אָוּמָרוֹ. אָזָן פָּוֹן דָעַם הָאָטָן זַי זַי דָעַרְפִּילְטָן נָאָךְ מִידָעָר.

*

אַזְּוִי אַיזָּן טִילָן מָאָל דָעַר גְּלִיְבָּרָפָדִים פָּוֹן דָעַר פְּרִילְיָן דִּיאַמְּאָנָטָס טָעָג אַיְבָּרְגָּרִיטִין גַּעַוְוָאָרָן, זַיְךְ פָּאָרְהָאָקָט אַיזָּן אַקְנוֹפָן, ווָאָס לְאַזְּטָן זַיְךְ נִיטָן דִּירָן ווַיְיִטְעָר. אַזְּאָטָן טָאָג הָאָטָן זַי אַוְיךְ גַּעַהְאָט, ווּזְעַן דִּי בְּרִיק אַיזָּן אַפְּגַּעַשְׁלָאָס גַּעַוְוָאָרָן אוַיףָן אַיר אַזְּנָצִיךְ שָׁעה אָזָן דִּי קָלָאָס זַיְגָּעָן גַּעַוְוָעָן הַאֲלָבְּלִיְדִּיק. צַיְדָעַם טָאָג ווּזְעַן סַהְאָבָן גַּעַפְּעָלָט הַאֲלָבָעָ קָלָאָסָן, ווַיְיִלְלָעָס וְזַיְגָּעָן אַרְיִינְגְּעָקְמָעָן קָאָרְטָאָפָל אַיזָּן גַּעַטָּא: צַיְגָּאָר דִּי מַאְדָנָע טָעָג, ווּזְעַן אַלְצָיָן הָאָטָן אוַיסְגָּעַזָּעָן גַּוְתָּה, דִּי קָלָאָס — פּוֹלָן, דִּי לְעַקְצִיעָס — פָּאָרְגָּרִיטִין, אָזָן דָאָךְ אַיזָּן עַפְּעָס נִיטָן גַּעַגְּאָנְגָּעָן, אָזָן אַזְּבָּה אָזָן אַזְּבָּה אַיזָּן אַפָּאָר ווָאָס. אַטְעַמְּפָעָ שְׂוּעָרְקִיטִין אַיזָּן גַּעַהְאָגָּגָן אַיְבָּרָן צִימָעָר. דִּי יְוָגָּעָ אַוְיגָּן זַיְגָּעָן גַּעַוּעַן מָאָטָן, אוַיסְגָּעַלְאָשָׁן אָזָן האָבָּן זַיְךְ, דִּי לְעַרְעָרִין, אַפְּלִילָו נִיטָן גַּעַזְעָן. זַי הָאָטָן גַּעַפְּילִיט, זַיְךְ רְעַדְתָּ פָּוֹן אַפְּסְטְּקִיטִין אַרְוִיסָן אַיזָּן פָּוֹסְטְּקִיטִין אַרְיָין. אַזְּעַלְכָּעָ טָעָג האָבָּן זַי קְרָאָנָק גַּעַמְּאָכָט. אַבָּרָאָר ווִי נָאָר זַיְגָּעָן פָּאָרְבִּי, הָאָטָן זַי אָזָן ווַיַּאֲפָרָ גַּעַסְעָן אָזָן ווַיְיִטְעָר גַּעַיְגָּטִ פָּאָרְוִיסָן.

און איז האט זיך דער אויגוסט געשפונגען, ווי א פאדים איבער א שפול רעדל. די פרילין דיאמאנט האט קוים געוויסט, ווען עס ענדיקט זיך איין וואך און עס הייבט זיך און א צווייט. זי האט קוים געהאלטן חשבון פון די טאג: קוים געוויסט, ווען עס איז פרימארגן און ווען פארנאלט. זי האט בלוייז געפליט דעם ריטעם פון דער צייט — דעם כסדרדיין, איילנדיקן. ער איז ניט געוויז מאנגאטן. פארקערט: שפאי גענדיק, אטעמארכאנדיקן. ער האט געאלט צו דערגריבינג. צום פארלנדיין אַ שול-יאר אין געטאָ — צו די מאטורה-עקזאמען און צו א נײַיעם אנהיב. זי האט שוויז געהאט גרויס אידיען וועגן קומענדיין שול-יאר. זי ווועט מאכן דרישטע עקספעריםענטן: איינפירן נײַיע מעטאדן: ווועט אויך לערבען פון די פעלערן פון היינטיקן יאָ. מען האט זיך דאָ צו פיל געהאלטן בי דעם פארמלחמההדיין סיסטעם. די באַדינונגונג זינגען גערען אנדערע און מען האט געדאָרט גוט אונסנוין דעם חشك בי די קיבדער צום לערבען. זי האבן דרישט געקאנט דורךמאָן מער מאָ טעריאָל, ווי עס איז געוויז פאָרגעשרייבן. דער ליצי וואָלט געדאָרט אַנגעמיין דעם אוניווערטיסיטט-יסיסטעם. און זי ווועט זיך ניט שעמען, די פרילין דיאמאנט. זי ווועט אַרוייסקומען אָפּן מיט אַריד רעוואָלוֹצְיאָנֶרְעַט פֿאָרְשָׁלָגָן. זי ווועט קעמען פֿאָר זי. און אפשר ווועט עס אַיר גאָר ניט אַנקומען אַיז שווער. מען האט זיך דאָר לאַצטנס צוגעהערט צו אַיר אין לעער-צימער, ווי זי וואָלט געוויז אַהלוועערין. ס'האָט אַוש געמאָכט פֿילָן אָומְבָּאָקוּוּם. — אַבער דערוויל האט מען ניט געטאָרט אַפּוּונְדָן דעם געדאנק פון דער קעגנווארט. מען האט זיך געדאָרט גורייטן צו סעפֿטָמְבָּעָר, צום סיּום.

וַיַּדְעֵר אִיז גַּעֲמֻן אַיִּינְעָר פָּוֹן די טָאג, וְאָס הָאָט פָּאָרְהָאַלְטָן דַּעַם לוֹחַ פָּוֹן אַיר פְּרִילִין. ס'האָט ניט גערענְגָּט אָוֹן ס'אַיִן ניט גַּעֲוֹן קָאָלָם, אַבער דָּרוֹיסִין אִיז גַּעֲוֹן גְּרוּיָן אָוֹן טְרִיבָּן אָוֹן דָּאָס הָאָט אַיזְאָלִירְט דַּעַם קָלָאָס פָּוֹן דַּעַר אַיבְּרִיקָעָר וּוֹלְעַט אָוֹן גַּעֲהָאָלְפָּן די מִידְלָעָד זִיך קָאנְצָעָנְטָרִירִין. די לעקְצִיעַ אִיז גַּעֲנָגָעָן אָוִיסִיְּ גַּעֲצִיכְנָת. גַּעֲוֹן אָן אַיבְּרָחוֹרְנוֹגְּ פּוֹנְעָס מַאְתָּרִיאָל, וְאָס זִיך האָבָּן דָּוְכָּן גַּעֲנָצָן יָאָר גַּעֲלָרְנָת. נָאָר אָמְגָעָרִיכְת, הָאָט זִיך פָּוֹן דַּעַר אַיבְּרָחוֹרְנוֹג אָוִיסְגָּעָוִיקָלְטָן די אַיבְּקִיעָד דִּיסְקוֹסִיְּ-טָעָמָע: לִיטְעָרָאָטוֹר אָוֹן לעָבָּן, זִיך, די פרילין דיאמאָנט, הָאָט הַיִּנְטָנָת ניט געדאָרט דערלאָן דערצָו. אַבער זִיך גַּעֲוֹן הַיְּלָפָלָאָן. די מִידְלָעָד האָבָּן זִיך ניט גַּעֲלָאָן אַיְצָזְיָמָעָן. מען האט זִיך, פָּוֹן די בענְקָה, אַיבְּרָגוּקָלָאָפָּט מִיט אַרְגּוּמָנָתָן, ווי זִיך, די פרילין דיאמאָנט, וואָלט גָּאָר ניט דָא גַּעֲוֹן. רַיְדָה האָבָּן פְּאָרְבִּיגְעַיָּאָגְט אַירָעָ אַוְיעָרָן:

— לִיטְעָרָאָטוֹר הָאָט יָאָ אַשְׁיכָוֹת מִיטָּן לעָבָּן. לִיטְעָרָאָטוֹר הָאָט ניט קִיְּין זִיך אָוֹן לעָבָּן הָאָט זִיך זִיך. דָאָס אַיִּוּ דַּעַר שִׁיכָוֹת.

— לעָבָּן הָאָט אַזְוִי פִּיל זִיך, וּוֹיפֵל דָו אַלְיָין גִּיסְט אִים. — אַונְדוּעָר גּוֹרָל לִיגְט ניט אַין אַונְדוּעָר העַנְטָן, אַבער אַונְדוּעָר אַוְיפְּרִירְנוֹגְּ לִיגְט יָאָ אַין אַונְדוּעָר העַנְטָן.

— די פְּרָאָגָע אַיִּה, צִי קָאָן מִעְן עַנְדָרָן אַונְדוּעָר גּוֹרָל.

— מִיר רַעַדְנָן ניט וועגן גּוֹרָל. מִיר רַעַדְנָן וועגן לִיטְעָרָאָטוֹר! — ווי זִיך האָט

זיך דאס געקבאכט די חסידיש-צעפילפולטער רוזשא, די טאגנגבערין פון קלאס, דאס מיידל, וואס איז געווען איינע אלין אין געתה. — דער אונטערשייד צוישן ליטע-ראטטור און לעבן איז דער, וואס לעבן איז אן אומהארמאנישער ערנסט און ליטע-ראטטור איז אַ האָרְמָאנִיש שְׁפִּיל. די, וואס האבן מורה פֿאָר דער אָמְפָּאָרְגָּעָזְעָנִיקִיט פון לעבן, באָפּוֹן זיך אַן אַן דער קּוֹנְסֶט, ווֹ אַלְצֵן אַיז פֿאָרְגָּעָזְעָן אַן פֿאָרְגָּעָזְעָן מִיט אַזְּאָ אַדְעָר אַגְּדָעָר אַוְיסְפִּיר.

רחל אייבושץ, אַ רְוִיטִ-צְעַפְּלָאַמְּטָע אַיז אַיר נִיט שְׁוֹלְדִּיק גַּעֲבְּלִיבָן: — קוֹנְסֶט אַיז אַ סְךְ מַעַר, ווֹי סְתִּמְךְ אַ שְׁפִּיל. סְאַיז פֿרְאַטְעַסְט, רְעוֹוָאלְט, אַ פְּאַרְלָאָגְּגָן צַו קָאָרְעָן גִּירְן דאס לעבן, סְאַיז אַ דְּרָאָגְּגָן נַאֲךְ עַפְּעַס, וואס פֿעַלְתְּ... יְעַדְעָר בּוֹךְ אַיז אַן אוּפְּגָעִין אַט הָאָט דִּין אוּפְּגָעָנְגָעָן דִּי קְלִינְיָע אַינְקָא: — יְעַדְעָר בּוֹךְ אַיז אַן אוּפְּגָעִין שְׁרִיבְּבָנְגָר חָלוֹם. פֿאָר וואס לִיעְנְגָעָן דִּי מַעַנְטָשָׁן אַן גַּעַטָּא אוּיךְ פֿיל בִּיכְעָר? ווֹיְלִיל זַיְוִילְן אַוּעְקָחְלָמָעָן פון גַּעַטָּא.

וְוַיְדַעַר אַיז רְוּשָׂא אוּפְּגָעָנְשְׁפָּרוֹנָגָעָן: — דאס אַיז עַס! לִיטְעַרְאָטוֹר נִיט אַונְדוֹ בְּלוּוֹן דִּי אַילְזְוִיעַ, אָז זַי בָּאַשְׁעַפְּטִיקְט זַיךְ מִיטָּן לעַבָּן. זַי מַאֲנִיפְּלִירְט בְּלוּוֹן מִיט פֿאָקְטָן פון לעַבָּן: מַאֲכָט אַלְצֵן אַוְיסְזָעָן אוּטְעַטְנִישָׁ, מִיר זַאלְן בָּעַסְעָר גַּלְיְבָן דֻּעַם בְּלָאָפְּ.

רחל אייבושץ האט ווְיַדְעָר אַיר אַפְּגָעָנְטְּפָּעָרט: — אַוְיב אַיךְ הָאָב עַפְּעַס פֿאַרְצְוּוֹאָרְפָּן דַּעַר לִיטְעַרְאָטוֹר, אַיז טַאָקָעָ דאס, וואס זַי בָּאַמִּיט זַיךְ אַוְיסְצָוּזָעָן וואס מַעַר ווֹי אַ בְּלָאָפְּ אַונְנִיבָּיָבָּ, אַ מִיטָּן אַיז אַסְוִּי. דאס לעַבָּן אַיז נִיט אַזְּאָ. אַנְהִיבָּיָבָּ אַזְּסָוֹף אַיז גַּעַבְּרָוָת אַזְּסָוֹף: אַבְּעָר אַין צְוִישָׁן גִּיטָּסְטָה פֿאָרְקָעָרט. גַּעַמְט לְמַשְׁלָע דֻּעַם רְאָמָן. זַיְן מַעַשְׁה-פֿאָרָם, וואס מוֹזְהָאָבָן אַזְּ אַנְהִיבָּיָבָּ, אַ מִיטָּן אַיז אַסְוִּי. דאס לעַבָּן אַיז נִיט אַזְּאָ. אַנְהִיבָּיָבָּ אַזְּסָוֹף, טַיְלָמָל אַין קְרִיזָן, טַיְלָמָל אַהֲרִין אַזְּ אַזְּסָוֹף. טַיְלָמָל אַיז עַס אַיְבָּעָרְגָּהָאָקָט מִיט שְׁטִילְקִיט אַזְּ סְטָאָגְּנָאָצִיעָ, צַי מִיט טִיפְּעָ אַפְּגָרְוָנְטָן פון ווַיְיִיטִקְ. פְּאַרְאָזָן אַ סְךְ נִיט דְּרַצְיְילְעִירִישָׁ אַין לעַבָּן. אָזְ אַיז דֻּעַם רְאָמָן אַיז לעַבָּן פֿאָרָה כְּלִיכְתָּעַט זַיךְ צַו בָּאוּגָן. דַּעַר נִיְּעָרָדָן, פון דַּעַר נִיְּעָרָצִים. ווֹעַט מוֹזָן פון דֻּעַם כְּאָמָעַט זַיךְ בָּאָפְּרִיעָן. גַּעַמְט דאס לעַבָּן אַיז גַּעַטָּא, ווֹי אַזְּוִי ווֹאָלָט מַעַן גַּעַדְאָרְפָּט שְׁרִיבִּין אַ רְאָמָן ווֹעַגְן גַּעַטָּא? אָפְּשָׁר אַזְּוִי אַזְּ דַּעַר לִיעְנְגָר זַאלְ אִים מוֹזָן אַוּעָקָ ווֹאָרְפָּן אַיז מִיטָּן לִיעְנְגָעָן? אָפְּשָׁר אַזְּוִי, אַזְּ דַּעַר לִיעְנְגָר זַאלְ נִיט מִיד ווֹעָרָן צַו לִיעְנְגָעָן?

רוּשָׂא האט גַּעַדְרִיט מִיטָּן קָאָפְּ: — ווֹעַר זַאנְט דָּס. אָז עַס אַיז מַעְלָלָעָ אַיבָּעָרְהִוִּיפְּט צַו שְׁרִיבִּין אַ רְאָמָן ווֹעַגְן גַּעַטָּא? דִּי אַנְדָּעָרָעָה האָבָן אַיְנְגָעָשְׁטִימָט מִיטָּן אַיר: — אַן עַרְלָעָךְ בּוֹךְ ווֹעַגְן גַּעַטָּא ווֹאָלָט גַּעַקְאָנָט זַיְן אַלְצְדִּינְגָּ אַין דַּעַר ווֹעַלְט. נַאֲרָ נִיט קִין קוֹנְסְטוּוּרָקָ. רְחָל הָאָט זַיךְ אַוְיְפָגְּרָעָגָט: — דַּעַר אַמְתָּעָר קִינְסְטָלָעָר ווֹאָלָט גַּעַפְּגָעָן זַיְגָעָן מִיטְלָעָן... דאס גַּעַטָּא אַיז נִיט סְתִּמְךְ מִיאָסְקִיטִים... רְוּשָׂא האָט אַ מאָד גַּעַטָּא מִיט דַּעַר האָנט: — עַד, דאס זַיְגָעָן אַלְצֵן זַיךְ פֿרָאָזָעָס! דָּא האָט זַיךְ אַפְּגָעְרוֹפָן בְּעַלְאָ צּוּקָעָרָמָן, ווֹעַלְכָעָ האָט בֵּין אַיצְט זַיךְ נִיט

באטטייליקט אין שמעס : — פאר וואס פרזאוזס ? למשל טיל פון אונדווערעד לעקציעס...

דער קלאס האט זיך צעלאכט און רושא האט אויסגערפן : — נעם און שריביב אָראַמאָן וועגן אונדווערעד לעקציעס ! — און באָלד האט זיך ווינדר ער צען קאָכט : — נו, און ווי וואָלט מען געדאָרטפֿט שרייבּין אָראַמאָן וועגן דִּיטשֶׁס, הא ? דאס אַינְצִיךְעַס, וואָס מען וואָלט געקאנט שרייבּין וועגן אַים, וואָלט געמוֹזַת זיין אָ קלְטָעֵר דָּרָפּ צוּ נְקָמָה.

— ליטעראָטור שרייבּט ניט קיַין פֿראָקלְאמַצְיעַס. — האט ווער פון די מיידלעָר אַיר אַיבּערגַּעריסִין.

— דאס אַיז עַס טָאָקָע ! ליטעראָטור אַיז די אַזְוִי גַּעֲרָפּעָנָעַ קוֹנְסָטּ פֿון אַינְטְּרָעַרְטְּרָאָזְיַע... פון וועלְן פֿאָרְשְׁטִין. אַון וועלְן פֿאָרְשְׁטִין הַיִּסְטּ מַוחְלָזִין ! אַון אַוְיבּ אַיר ווילְט וויסְן, אַיז דִּי גַּאנְצָע לִיטְעָרָטוֹר, וואָס מִיר שְׂטוּדִין, אָ רִינְגְּעָר פֿראָדוֹקְטּ פֿון דָּעָר קְרִיסְטְּלָעָכְעָר קְולָטוֹר. דָּעָרָפּאָר... יַא, גַּעַמְתּ דָּעָם יַיְד, דָּעָם טוֹיזְנִיט יָאָרִיקְן קְרָבְּנוּ פֿון האָס. ווּפֿילְ מִיסְטְּרָעוּוֹרְקּ אַיז דָּעָר ווּלְטַ-לִּיטְעַרְטְּרָאָזְיַע... האָט אַיר וועגן זיין גּוֹרְל ? הא ? ווי קְומְט, וואָס דִּי גְּרוּיְסּ, גַּאוֹנִישְׁעַ קִינְסְטּ לְעָרָה האָבּן נִיט בְּאָמְעָרְקַטּ דִּי גְּרָאנְדִּיזְוּעַ טָעַמּ אַיז ווען יַא, האָבּן זִי אַונְדִּז גַּעַגְעָבּן אַ פְּעִיגְן, צִי אַ שְׁיָילָק. ווּילְ נִיט זִי אַן נִיט זִי עַירְעַר לִיְעַנְעַר האָבּן גַּעוֹזָלָטּ דִּי טָעַמּ דָּעָרְגְּוֹנְטְּעוֹוֹן. ווּילְ דָּס אַיז אַ טָּעַמּ, וואָס רַופְּטּ צּוּ אַוְרְטִילְן ; שְׁטָעַלְן זִיךְ אַירְטּ דָּעָר זִיטְ פֿון גּוֹטָס אַן טָאָדְלָעַן דָּס שְׁלָעַטְסּ.

בעלאָ צְוּקְעָרְמָאָן האָט גַּעַדְרִיְּטּ מִיטְן קָאָפּ : — צְוִישְׁן גּוֹטָס אַן שְׁלָעַטְסּ אַיז נִיט חַמְיד פֿאָרָאָן אַיז שְׁאָרְפּעְ גַּרְעָנְצָן.

— דו צְוִיְּפָלְסּטּ אַינְגָּם שְׁלָעַטְסּ פֿון דִּיטְשּ ?

— אַיך צְוִיְּפֵל אַין אַונְדִּזְעַר גּוֹטְסְקִיטּ. זִינְעָן מִיר גּוֹט בְּלוּיוּ דָעָרְפָּאָר, וואָס מִיר זִינְעָן דָּעָר קְרָבְּן ?

די פְּרִילְין דִּיאָמָאנְטּ האָט צְוֹאָמָעְגְּנוּנוּמָעַן אַיר גַּאנְצָע עַנְרָגִיעַ צּוּ פֿאָרְעָנְדִּיקְן די דִּיסְקוּסִיעַ אַון צְרוּיקּ אַרְבִּירְגִּין צָום נַאֲרָמָאלְן גַּאנְגָּפּוֹן דָּעָר לעקציע. אַבעָר זִי האָט גּוֹוֹסְטּ, אַז זִי ווּט די מִידְלָעָן אַנדְעָרְשּׁ נִיט אַיְנְשְׁטָלְן, וַיְיַגְּדֵר מִיט אַיר אַיְגָּעָנוּמּ אַנְטְּיִיל אַין דָּעָם שְׂטְרִירִיטּ. האָט זִי אַוְיְגָּעָהוּבִּין אַחֲנָטּ צָום קְלָאָס, וַיְיַגְּדֵר וואָלָט בַּיִּים גַּעַבְּעַטְנָן אַעֲרָלְוִיְּבָעָנִישּׁ אַוְיכּ עַפְּעָס צּוּ זָאגְן אַן די מִידְלָעָן, נַאַד אַפְּאָר מִנוֹתּ קָאָכְעָנִישּׁ. האָבּן זִיךְ לְסָוףּ אַיְגָּעָשְׁטִילְטּ, אַוְיסְצָהָעָרְן אַוְיכּ אַיר מִיִּיְדְּן נַוְגָּה. אַון זִי האָט דָּס מַאֲלָ גּוֹזָגְטּ דָּס זְעַלְבָּעַ, וואָס זִי האָט גּוֹזָגְטּ בְּעַת זִיְּעַרְעַעְסּ : — פְּאַנְיְעַנְקָסּ. — האָט זִי צְעַפְּעָרְלָטּ אַיר קָוְלָן ; — די פְּרָאנְגְּוִין האָבּן אַמְּלָעָר, גַּאנְגָּן. עַר האָט אַוְיסְגָּעָמָאלְן אַגְּרָוִיס בְּיַילְהָ, וואָס האָט גּוֹזָלָטּ אַרוֹיסְבְּרָעָגְגָּן דָּעָם תָּרָךְ פֿון זִין לְעַבְּנָסּ-זְוִיכְעָנִישּׁ אַון עַר האָט עַס אַ נַּאֲמָעָן גַּעַגְעָבּן : « פֿון וְאַגְּנָעָן קְוֹמָעָן מִיר ? וְועָר זִינְעָן מִיר ? וְוְאַהֲיָן גִּיעָן מִיר ? » אַט מִיט די פְּרָאנְגְּעָס בְּאַשְׁעַפְּטִיקְטּ זִיךְ דִּי רַעְלִיגְיַע, די וּיסְנְשָׁאָפּטּ אַון אַוְיכּ די קוֹנְסָטּוּוֹרְקּ. יַעַד פֿון די דָּרִי גּוֹבִּיטְן זָוכְטּ אַן עַנְטְּפָרְעַדְוּרְעַז וְועָגָן. מִיר מוֹ אַ קוֹנְסָטּוּוֹרְקּ. בְּעַת עַס זָוכְטּ דָּעָם עַנְטְּפָרְעַ אַוְיכּ די פְּרָאנְגְּעָס. אַוְיכּ גַּעַבְּן אַן עַסְטְּעַטְּשִׁין גַּעַנְוֹס אַיְיָ

מאכֵן מַיד זָעָן דָּאָס לְעַבְן אֹוִיסְגָּבְּרִיטִיטָרֶט צֹ אַ נִּיעָר דִּימְעָנְסִיעַ; עֲפָעַם, וְאָס זָאָל מַרְיָ אִינְטְּרִיגְּרָן, אַנְרָעָגָן מִין נִיגְּרָן אָוֹן אִים צְוָפְּרִידָן שְׁטוּלָן, עַס מַוְיָּר גַּעַבְן אַ גַּעַפְּלִיל פָּוֹן גִּיסְטִיקָעַר זָאָטְקִיָּט אָוֹן גְּלִיכְצִיָּטִיק דַּעֲרוֹוָעָקָן אַיְן מִיר אַ גִּיסְטִיקָן הַוְּנוּגָעָר. עַס מַוְיָּה הַאַלְטָן וְאָךְ מִין שְׁכָלָן, מִינְעָן חֻוְשִׁים אָוֹן מִינְעָן גַּעַפְּלִיל, אַלְץַ צְזָאָמָעָן אַיְן אַ פּוֹלְשְׁטָעַנְדִּיקָן אַטְאָק אַוְיָף מִיר, אַלְס אַ מַעַנְטְּשָׁלָעַךְ וְעוֹזָן. אָוֹן דָּאָס אַיְזָה דָּעַר שִׁיחָוֹת צְזִוְישָׁן דָּעַר לִיטְעָרָאָטוֹר אָוֹן לְעַבְן. לִיטְעָרָאָטוֹר אַיְזָה נִיטְ קִיְּן מִיטְלָן צֹ אַנְטְּלוּיְּפָן פָּוֹן לְעַבְן. וַיְהִילְפְּט אַונְדוֹן הַאַלְטָן וְאָךְ צָוָם לְעַבְן. דַּעְרָפָאָר דָּאָרָפָט אַיְזָה נִיטְ אַוְיָיְּ מַוְרָא הַאַבָּן צֹ גַּעַנְסִין פָּוֹן אַיְזָה. זַי וּוּעַט נִיטְ פָּאָרָטְוָשָׁן אַיְיָר וּוּאַכְּזָמָקִיָּט, נִאָר גְּרָאָר פָּאָרָקָעָרָט: זַי וּוּעַט אַיְיךְ נִיטְ לְאָוֹן דַּעְרָטְרוֹנְקָעָן וּוּעָרָן אַיְנָעָם יִם פָּוֹן דָּעַר טָאָגְטָעַגְלָעַכְקִיָּט... אָוֹן וּוּעַן אַיְר וּוּעַט אַרְקוּרִיפָּלֶט גַּעַוּוֹרָן, וּוּעַט אַיְר וּוּעַט זַיְךְ וּוּגְנָדְעָרָן, פָּאָר וְאָס אַיְר זַיְיט נִיטְ פָּאָרָקָרִיפָּלֶט גַּעַוּוֹרָן, וּוּעַט אַיְר וּוּסָן, אָזְ דָּאָס הָאָט אַיְר צֹ פָּאָרָדָאָנָקָעָן דָּעַר פְּרִיהִיאִיטָן פָּוֹן גִּיסְטָן, וְאָס אַיְזָה אַוּגְטָעַרְגָּהָאַלְטָן גַּעַן וּוּרָן מִיטְ אַיְיָר לְעַרְגָּעָן זַיְךְ... מִיטְ אַיְיָר שְׁטוּדִירָן, לְמַשְּׁלָ, לִיטְעָרָאָטוֹר...

דָּעַר גְּלָאָק הָאָט גַּעַלְגָּעָן אָוֹן דִּי פְּרִילִין דִּיאָמָאנְטָה הָאָט נִיטְ גַּעַוּסְטָ מַעַרָּה, צַי דִּי לַעֲקָצִיעַ אַיְוּעָן אַ פָּאָרְלִיסְטָן, צַי אַ גַּעַוְוִינָס. דִּי מִידְלָעַךְ הַאַבָּן, אַיְנָעָן נִאָר דָּעַר אַנְדָּרָעָרָה, פָּאָרָלָאָן דָּאָס צִימָעָר אָוֹן זַי אַיְזָה גַּעַבְלִיבָּן אַלְיָין, פָּאָרָטְרָאָכָט. דַּעְרָנָאָךְ הָאָט זַי בָּאָמְעָרָקְט דִּי לִיְיִדְקָעָ בעַנְקָן. וְאָס הָאָט זַי גַּעַהָאָט צֹ טָאָן צְזִוְישָׁן זַי? דִּי שִׁילְעָרִינָס זַיְנָעָן גַּעַוְוָעָן אַיְן דְּרוּיסָן, אַיְן אַיְר אַרְטָן אַיְיךְ גַּעַוְוָעָן אַיְן דְּרוּיסָן. דָּאָס גְּרָאָז אַיְן דְּרוּיסָן, נִאָר גְּרִין, אַבְּעָרְשָׁן, אַיְזָה גַּעַשְׁטָאָנָעָן בָּאוּוּגְלָאָז, אַגְּגָעַשְׁפִּיצָט מִיטְ דִּי בְּרוּזְנְ-בָּאָרְבָּרָעַנְטָעָן דָּאָנְדוֹן צֹ דָעַר גַּרְוִיקִיטָן פָּוֹן דָעַר לְופְּט. דִּי בַּיְמָעָרָה הַאַבָּן אַוְיִסְגָּעָוָעָן מִידְ פָּוֹן טְרָאָגָן דִּי בְּלָעָטָרָה. אַ וּוּיסְעָר שְׁפִּינְוּזָעָבָס הָאָט זַיְךְ גַּעַדְרִיוּולָט אַיְבָּעָר זַי. בָּעַלְאָ צְוָקָרָמָאָן אַיְזָה אַגְּגָעַשְׁטָעַלְטָמִיט אַיְר, — קָעָגָן: — פָּאָגָנָא דִּיאָמָאנְטָה. — הָאָט דָּאָס מִידָּל זַיְךְ אַגְּגָעַשְׁטָעַלְטָמִיט אַיְר, — אַיְיךְ תָּאָב אַיְיךְ גַּעַוְאָלָט זַאָגָן: — פָּאָר מִיר... פָּאָר מִיר זַיְנָעָן בִּיכְעָרָמָעָר, וְאָס דָּאָס לְעַבְן. כְּמַיְינָן, וּוּרְקָלָעָכָעָר. אַלְעָ וּוּאָרְפָּן מִיר פָּאָר... סְאַיְן נִיטְ אַמְּתָה, אָזְ אַיְיךְ זַעַן וְאָס אַרְומָמִיר טָוָט זַיְךְ. אַבְּעָר וְאָס עַס טָוָט זַיְךְ אַיְזָה אַבְּזָה, זַעַן אַיְיךְ בְּעַסְעָר.

איְזָה דָּאָס שְׁלָעַכְטָ ? פָּאָר וְאָס ? דִּי פְּרִילִין דִּיאָמָאנְטָה דַּעְרָפִילְט, וְיַי צְעַרְטָלְעַכְקִיטָן גַּעַמְטָ זַי אַיְין. זַי הָאָט מִילָּד גַּעַשְׁמִיכְלָט : — אַיְיךְ וְוּלְלָ דִּיר אַוִּיסְזָאָגָן אַ סּוֹד. אַךְ בֵּין פּוֹנְקָט וְיַי דָּוָה. אַיְן אַלְגָּעָמִין וְוּרְטָט דָּאָס בָּאָטְרָאָכָט, וְיַי אַ שְׂוֹאָבְקִיטָן. נָה, טָאָ וְאָס ? מִיר בָּאַחַאלָטָן זַיְךְ פָּוֹן לְעַבְן אַיְן דָעַר שִׁינְיָקִיטָן, וְיַי נָאָר אַזְוִי קָעָגָן מִיר זַיְךְ דַּעְרָהָאָלָטָן בִּים לְעַבְן אַיְן בָּאָגְעָמָעָן וְיַי שִׁין עַס אַיְיָ. — אַיְר שְׁמִיכְלָל אַיְזָה בָּרִיטָעָר גַּעַוְוָרָה, — דָאָק מַוְיָּעָן גַּיְינָן אַפְּנָעָמָעָן דָּאָס בִּיסְלָזָוָף, מִין קִינְדָה, וְיַי אַן דָעַם וּוּעַט דִּי לִיטָעָר רָאָטוֹר זַיְךְ נִיטְ הַאַבָּן אַוְיָף וְאָס צֹ הַאַלְטָן. — אָוֹן זַיְךְ הַאַבָּן בִּידָע זַיְךְ אַגְּגָעַשְׁלָאָס אַיְן דָעַר רִיְעָעָר פָּאָר דִּי קָעְסָלָעָן מִיטְ זַוְּפָ.

*

דָעַר אַוְגָנָט אַיְן צְוָגְעָפָלָן פָּרִי. מִיטְ אַיְם הָאָט אַ דְּרָאָבָנָעָר רָעָגָן אַגְּגָעָהָוִיבָן צֹ

פָּרֹשְׁעַן. אֵין דָעַם הַוִּיפְּטִיבְּנֵי פָּוֹן דָעַר גִּימְנָזְיָעַ אֵין פָּאֶרְגְּוּקְוּמָעַ אֲפָּרְזָאָמְלוֹנָגּ פָּוֹן דַי לְעַדְרָעַ. דָעַר פְּרוֹזְעָס אַלְיַיְן אֵין אַרְאָפְּגָעָקוּמָעַ הַאלָּתָן אֲרַעְדָּע וּוְעָגָן פָּאֶרְזָעַ עַנְדִּיקָן דָאָס שָׁוֹלְ-יָאָר. דַי פָּעָרְיעַן האָבָן זִיךְ גַּעֲזָלָט אַנְהִיבָּן וּוַיְנָטָעַ, אַבָּעָר זַיִּה וּוּעָלָן זִיךְ אַנְהִיבָּן אֵין סֻעְטָעַמְבָּעָר, גַּלְיַיךְ נַאֲכָן אַרְוִיסְגָּעָבָן דַי צִיגְעָנִישָׁן אָוֹן דַי מַאְטוֹרָעָס. דַי שָׁוֹלְ-לְאָקָאָלָן וּוּעָלָן דַעְמָאָלָט מוֹזָן אַפְּגָעָרִינִינִיקָט וּוּרְעָן פָּאָר דַי אַנְקָוָרָי מַעְנדִּיקָע פָּוֹן דָעַר פְּרָאוֹנוֹינָאָן פָּאָר דַי צְוֹוָאנְצִיק טַוִּינִינִיט יִדְיָן, וּוָאָס דַאֲרָפָן אַנְקָוָמָעָן

די פריילין דיאמנט אין אהיינגעאנגען אלין. אין אויער האט, ווי א פלייג, געושומעט דער לעצטער זאץ, וואס די פרוי פייןער האט איד איינגעורייט: — אונדזער קאריער אין גענדיקט.

העלוון דעם רעגן אַרְינִינְפֶּרְשָׁעַן אַין אַים מיט דראָבענַי, שנידיעק טראָפְּסָן.
האָט געוען פֿאַר זִיךְרָן. אַ בלְינְדְּקִיטִיט אַיְזָן אוֹוֵף אַיר אַראָפְּגָעָפָלָן אָונַז זִיךְרָן
געומָנִיט צַוְּחָאָלָטָן בַּיְ דִּי מַוְיְעָרָן, נִיט אַומְצָפָאָלָן. זִיךְרָן נִיט גַּעֲהָאָט קִיְּזָן אַנוֹגָגָה,
צִי זַי דְּרֻעְפְּתָשָׁעַט אַיְזָן דַּעַר דִּיכְתָּוָגָן פָּוָן אַיר הַוִּי, צִי נִיט. אַיר האָט זִיךְרָן גַּעֲדוֹכָם, אַזְּנָן
זַי שְׂטִיטָן גַּאֲרָן אוֹוֵף אַזְּנָן אַזְּאַלְעַץ דְּרִיטִיט זִיךְרָן אַרוּם אַיר. עַרְגָּעָץ אַיְזָן אַיר
צִימָעָרָל זַיְנָעָן גַּעֲלָעָגָן דִּי נַאֲטִיצָן, סְדִ-הַכְּלָעָן, עַסְיָעָן ווּעְגָּן לִיטְעָרָטָאָרָה, ווּלְכָעָב
הַאָּבָן גַּעֲזָוָאָרָט אוֹוֵף קְלָאָרָעָ אַוְיסְפִּידָן... — זִיךְרָן אַיְינְגְּהַוִּיבָן דָּאָס פְּנִים אַזְּנָן

עמעץ האט זי פארטשעפעט : — מומעשי, זי דארפּן אפשר א גוט צוקערל, הארכז'דרכאנפּניש ? — זי האט זיך א טרייסל געטאו פון די אומגערכיכטער רייד אונ איז שיער ניט אומגעפּאלן. — או, געוואָל ! — האט דאס יידל אויסגערוֹפּן, אידער זעט דער נישט, וו צו גיין ! — אַ האנט האט זי אונטערגעההאלטן. — וו ווינגען זי ? בּֿעל אַיהְן צופּירן... דא אַין אַ צוקערל, אַ טאָפּי. סִיעצְט אַריין אַ ניעש נשמה. געמען זי... פָּאַרְזּוֹן זי, — זי האט דערפּילט עפּעס זיסעס אויףּ די לֵיפּן אַן מעכּאי ניש געיעפּנט דאס מוויל. אַון ווּ די ייסקיט אַין זיך פָּאנַאנְדָּע גַּעֲגַּנְגָּנוּ אַין אַיר מוויל, האבן די טראָרָן אַין אַירע אַוְיגָן אוּפּגַּעַטְיִיעַט אַון גענווען פְּליַיצְן שְׁפָרוֹדְלִיך אַיבּער די באָקָן. דורך די פּוֹלָע אַוְיגָן האט זי דערזען דאס יידל, ווּס האט זי גַּעַט פִּירט אַון זי האט באָמָּרְקָט דאס קַעַסְטָעַלְעַל, ווּס אַין גַּעוּזָן פָּאַרְהַאנְגָּנוּ אוּפּיךְ זיין האלדֶּז. ער האט אַגְּנַעַשְׁטָעַלְט אַוְיףּ אַיר דעם שְׁפִּיצְן פּוּן זיין דִּינְעָר, שִׁיטְעָרָע בָּאָרְד : — ווּי אַין מִיר נִישְׁט, ווּס ווּינְגָעַן זי עפּעס, מומעשי ? אַן אַומְגָלֵק אַין דער משפחָה, נישט געדאָכְט זָאַל עַס זיין ? בי אַונְדוֹ שְׁטִיטַע עַרְגַּעַץ גַּעַשְׁרִיבָן, מומעשי, אַון גאט ברוך הוא היילט אַונְדוֹ מִיט די ווּנדָן, ווּס ער אַין אַונְדוֹ גּוֹרָם. אַט אַזְּוִי שְׁטִיטַע קִין גַּאנְצְעַדְעַזְעַד, ווּי אַ צְעַבְּרָאָכְן הַארְצַן. מומעשי... ווּינְגָעַן זי נִישְׁט. — האט דאס יַדְעַלְעַז ווּךְ בי אַיר גַּעַבעְטָן, זי האט אַים אַגְּנַעַקְטַּט מִיט אַ פָּאָר אַוְיגָן, פּוֹן ווּלְכָן דער בלוי האט אוּסְגַּעַזְעַן צוּ האַבן אוּסְגַּרְזְעַן. — מעַן זָאַט מומעשי, — האט דאס יַידְל נִיט פָּאַרְמָאָכְט דאס מוֹיל אוּפּיךְ אַרגָּע, — אַן די בעסְטָע הַילְוָגָן פָּאָר צָעַר, אַין מִיטְצְוְפִּילְעַן עַמְּצָעַן אַנדְרָעָשָׂר, רַחֲמָנוֹת צוּ האַבן... טָא

האבן זי רחמנות אויף מיר. פילן זי מיר מיט. יענעט מוצאי שבת... איזו מיר דאס וויב איסגעאנגען, א לאכטיקון גוֹ עדָן זאל זי האבן. אט די צוקערלעך האט זי נאך געמאכט מיט די צוּווִי לעבעדריקע הענט... פון איר ביסל צוקער. געמאכט הארכידראכעפֿענישן פון איר ליב און לעבן. פילן זי מיר מיט...
דער רעגן און דער פֿאָרְגָּאָכָּט האט זי ביידן אַינְגַּשְׁפּוֹנוּן אֵין שאָטְנְדִּיקָּע געצָן.

קָאָפִיטָל אַיִן אָוּ צְוֹאָנָצִיךְ

קרינע שאפסאנאויטש, אַדער קריינע "די גָּאַלְדְּגָרְעַבָּעַרְיךְ" איז געווען אַבָּלְטָעַרְיךְ פֿון דָּוָר דָּוָרוֹת. זֵי האָט קִין יְהוָסְ-בָּרְיוֹו נִיט גַּעֲהָאָט אָוּן דָּעַר טָאָטָע אַירָעָרָה האָט גַּעֲהָאָט עָפָעָס בִּילְכָּרֶס אַיִן זִינְעָן, וְיִאַבְּעַרְגָּעַבְן זִינְעָן יוֹרְשִׁים די מְסֻרָּה פֿון דָּעַר אַיְנְגָעָזָעָסְעַנְעָר שְׂמָאַטָּעָ-קָלוּבָּעָר-מְשָׁפָחָה אָוּן זֵי באַקְעַנְעָן מִיטָּן יְהוָסְ-דָּקְוּם. דָּאָךְ אַיִן פָּאָרָאָן אַ סְּבָּרָה, אָוּ מִיט שִׁינְעָן יְאַרְעַלְעָךְ צְרוּיקָה, וְזֵעָן די צְוִיָּי אַונְטָעַרְבָּעַמְּרִישָׁע יִדְּן, בְּלָאָוָאָט אָוּן בִּירַעַנְצָוִיגָּה, האָבָּן גַּעֲוָאָלָט אַבְּעַרְקָלִיגָּן דָּעַם פָּאַנְיָע מִיטָּן יְעַקְעָ אָוּן גַּעֲנוּמוּן בִּיעַן אַ ישְׁוֹב אַיִן דָּעַם דָּעַרְפָּל בְּאַלְטָטִי, וְוּ די יִידְּן פֿון דָּעַם אַמְּאַלְיָקָן גַּעַטָּא זָאָלָן קָעַנְעָן אָוּן אַרְבָּעָטָן — האָבָּן זֵי שְׁוִין דָּאָ גַּעַטְרָאָפָּן די מְשָׁפָחָה שאַפְּסָאַנְאָוִיטָשׁ — די "גָּאַלְדְּגָרְעַבָּעַרְסָ", וּוּלְכָעַ האָבָּן שְׁוִין דָּעַמְּאָלָט דָּאָס פָּאָךְ פֿון שְׂמָאַטָּעָ-קָלוּבָּעָרִי גַּעֲהָאָט אַגְּטוּוּקְלָט זֹו אַ הוּכְבָּרְ מְדָרְגָּה.

הָגָם די שאַפְּסָאַנְאָוִיטָשׁ אָבָּן זֵי מִיט דָּעַם פָּאָךְ פָּאַרְנוּמוּן פֿון פָּאַרְטָאָג בֵּין שְׁפָעַט אַיִן דָּעַר נָאָכָט, אַיִן וּוּכְטִיךְ צַו בָּאָמְרָעָקָן, אוּ עַס האָט זֵי כָּל יְמִי קוּם גַּעַלְעַקְט אַוִּיף בְּרוּוּט מִיט הָעָרִינְג אָוּן אַוִּיף אַ פָּאָרְגָּרָשָׁן פָּאָרְאָרְ אַ רְבִּין. נָאָר אַיִן זֹאָךְ האָבָּן זֵי אַלְעָ פָּאַרְמָאָגָט בְּשָׁפָע — דָּאָס אַיְנְצִיקָּעָ, וְזֹאָס אַיִן אַבְּעַרְגָּעַגְּנָעָן בִּירְוָהָה פֿון אַיִן דָּוָר צָוָם אַגְּדָעָרָן, — אָוּן דָּאָס אַיִן גַּעַוְעָן : בְּתָחוֹן. יְעַדְן פָּאַרְטָאָג זִינְעָן זֵי אַוִּיגְעַשְׁטָאָנָעָן מִיט דָּעַר וּכְעַרְקִיטָּה, אוּ אַט הַיְנָט גִּיעָן זֵי בָּאָגְלִיקָּט וּוּרְן : אַט הַיְנָט וּוּלְעָן זֵי גַּעַפְּינְעָן אָנְ אַוִּיךְ אַוִּיף אַ מִיסְטָקָאָסָטָן : אַ בְּרִילְיאָנָט, צִי אַ זְּעַלְגָּלְדָּן. וּוּילְ אַיִן אַלְגָּמְמִיָּה, אַיִן אַ שְׂמָאַטָּעָ-קָלוּבָּעָר נִיט גַּעַוְעָן סְתָם אָוּן אַרְעָמָאָה, אָנְ אַבְּיוֹן. עַד אַיִן גַּעַוְעָן אַיְנְגָעַשְׁטָאָנָעָן אָנְ זִינְעָן הָעָנָט. עַד אַיִן גַּעַוְעָן אַנְ אַפְּגָעָרִיסָעָנָעָר קָעָנִיגָּה וְזֹאָס זְוִיכָּת זֵין קָרְוִין מִיט אַ לְאָגָגָן, שְׁוֹאָרְצָן שָׁאָרְ-אָיִן.

קָעָפָה האָבָּן די שאַפְּסָאַנְאָוִיטָשׁ אָבָּן גַּעֲהָאָט דָּוָקָא גּוּטָעָ, שָׁאָרְפָּעָ, וּוּכְזָאָמָעָ, וּוּילְ אַנְדָּעָרָשׁ וּזָאָלָטָן זֵי גָּאָר אַיִן דָּעַם פָּאָךְ זֵי נִיט גַּעַקְאָנָט דָּעַרְהָאָלָטָן. דָּאָס פָּאָךְ, וְיִי פְּשָׁוֹת עַס זָאָל נִיט אַוִּיסְזָעָן, האָט גַּעַפְּאָדָעָרָט אַ פִּיפִּקָּן מוֹה, אַ שָּׁנְעַלְעָ אַרְעַנְטָאַצְּיָעָ אָנְ קָלְ�ָעָ פִּיס, וְזֹאָס זָאָלָן וּוּסִין, וְוּ צַו לְוִיפָּן — נָאָר אַיְדָעָר דָּעַר שְׁכָל גִּיט זֵי אַ בָּאָפָּעָל. אָוּן דָּאָס קָלוּבָּן גַּופָּא האָט אַוִּיךְ גַּעֲמוֹתָן צָוִיגִין בְּלִיחְיָה שְׁנָעָל. דָּאָס אַרְוִיסָּ-כָּפָּן די אַמְּתִ-זְוִיכְטִיקָּעָ שְׂמָאַטָּעָס פֿון די אַוִּיסְגָּשְׁמִירָטָע בְּעָרְגָּמִיט עִיפָּשׁ, וְזֹאָס האָט גַּעֲהָאָט אַיִן פְּנִים, האָט גַּעֲמוֹתָן גַּעֲמָאָכָט וּוּרְן אָנְ צַו פָּאָרְלִירָן אָנְ אַיְגְּנְבָּלִיקָּא אַוִּיךְ וּוּאַקְלָעָנִישָׁ. אָוּן דָּעַרְבִּיָּה האָבָּן די אַוִּיעָרָן גַּעֲמוֹתָן זֵין אַנְגָּגָשְׁפִּיצָט אָוּן אַלְעָ חָוָשִׁים — וְזֹאָךְ. וּוּילְ די אַקְנְקוּרְעָנִץ אַיִן גַּעַוְעָן גְּרוּיסָ, אָוּן דָּעַרְצָו אַיִן מַעַן גַּעַוְעָן

אַ יִד אָן פָּוֹן אַלְעַ זַיְתֵּן האָבָּן גָּעָלְיוּרֶט סְטוּרְוּשֶׁס מִיט בְּעַזְמָעָר, סְטוּרְוּשֶׁקָּעָס
מִיט עַמְּרָס פָּאָמוּיָס אָן אוּרִף דֵּי גָּסָן אַיְזָן גַּעֲוָעָן דָּעָר פָּאָלִיצִיאָנָט מִיט דִּזְרָ
פָּאָלְקָע אָן שְׂקָצִים מִיט שְׂטִינְגֶּר אָן שְׂטָעְקְנָס.
דֵּי שָׁאָפְּסָאָנוּיְתְּשָׁעָס זַיְנְגָּעָן גַּעֲבִירָן גַּעֲוָאָרָן צְוָגְּנְרִיטָּעָס פָּוֹן דָּעָר נָאָטָר צַו
דָּעָם פָּאָך. זַיְיָ האָבָּן גַּעֲהָאָט רָוְנְדִּיקָע פְּלִיצָעָס אָן צְוָאָמְגָּנְגָּפָּאָלְעָנָע אָקְסָלָעָן — כְּדֵי
תָּמִיד צַו זַיְן גַּעֲוָאָגָּדָן צַו דָּעָר עָרָד אָן צַו קָעְנָעָן אוּרְפָּנְעָמָּעָן קָלְעָפָּע בְּעָסָעָר. זַיְיָרָע
הָעָנָט זַיְנְגָּעָן גַּעֲוָעָן פְּלִינָּק אָן זַיְיָרָע פִּס קָרוּץ אָן פָּעָס — צַו טָהָן, וּזְאָס מִעָן
דָּאָרָף אָן צַו מַאֲכָן פְּלִיטָה. אַוְיָרָן האָבָּן זַיְיָ גַּעֲהָאָט אָוִיסְגָּעָן פָּוֹן וּוּאָנְגָּעָן דֵּי גַּעֲפָאָר דָּעָרְגָּעָנְטָעָרָט זַיְד אָן אוּגָּינָּן האָבָּן זַיְיָ גַּעֲהָאָט
נִשְׁטָעְגָּנְדִּיקָע — שְׁפָרִינְגָּעָנְדִּיקָע — כְּדֵי צַו זַוְּן טְוִיזָּנָט זַאָכָן אוּרִף אָמָּל. אָן דָּרְצָו
אַיְזָן דֵּי קָאָלִיר פָּוֹן זַיְיָרָהוּט גַּעֲוָעָן אָ גַּרְוִיעָ אָן דֵּי קָאָלִיר פָּוֹן זַיְיָרָע הָאָרָא אָן
אַשְׁקָע — נִימָּט צַו לְאָזָן זַיְד אָוְנְטָעְרָשִׁידָן פָּוֹן דָּעָר קָאָלִיר פָּוֹן מִיסָּט, אָמִין שָׂוָּזָן
פָּאָרָב. אַזְוִי האָבָּן אַוְיָסְגָּעָן דֵּי מַאֲנְצָפָאָרְשִׁוְינָן. וּוּיְבָעָר זַיְנְגָּעָן שְׁוִין גַּעֲוָעָן צְוּוּיָּה
עָרְלִיָּה.

אַיְן אַלְגָּעָמִין אַיְן מִיט זַיְיָ, מִיט דֵּי וּוּיְבָעָר, גַּעֲוָעָן צְרוֹתָה, בֵּינוֹ זַיְיָ זַיְנְגָּעָן גַּעָּ-
קְוּמָעָן אוּרִף דָּעָר עַלְטָעָר. יוּגָּגְרָהִיט — אָן גַּעֲקְוּמָעָן זַיְנְגָּעָן זַיְיָ אַיְן פָּאָךְ אַרְיִין פָּאָר
דֵּי יִנְגָּלְעָד, וּוּלְכָבָעָ האָבָּן גַּעֲמָוֹת אַ צִּיְּטָן אוּמְזָוִצָּן אַיְן חָדָר — האָבָּן זַיְיָ זַיְד צַו פְּלִיל
גַּעֲוָאָרָפָן אַיְן דֵּי אוּגָּינָן מִיט דֵּי גַּלְיִיכָּעָ רָוְקָנָס, מִיט דֵּי סְקָלָאָרָעָוָאָנָע פְּנִימָעָר אָן
הַיִּסְעָ שְׁלִיפִיעָס, וּזְאָס האָבָּן אַרְוִיסְגָּלְוִיכָּטָן פָּוֹן דֵּי טִיכָּעָר, וּזְאָס זַיְיָ האָבָּן גַּעֲטָרָגָן.
שְׁפָעְטָעָר, וּזְעָן זַיְיָרָה צַו קִינְדָּלָעָן אַיְן גַּעֲקְוּמָעָן, האָבָּן זַיְיָ זַיְד נָאָד וּוּיְנִינְקָעָר
אוּסְגָּעְטָוִיגָּט. זַיְיָ זַיְנְגָּעָן גַּעֲוָאָרָן צְעוֹאָקָסָן אָן שְׂוּעָר אָן דֵּי אַוְיָפְּמָעָרָקְזָמְקִיט
אַיְזָן בֵּינוֹ זַיְיָ לְגָמְרִי אַפְּגָעְטָעָמָפָט גַּעֲוָאָרָן, וּוּיְלִילָן זַיְנְגָּעָן זַיְיָ זַיְנְגָּעָן גַּעֲוָעָן אַיְן דָּעָר
הַיִּים, בֵּים קְלִינְ�יָוָאָרָג. עַרְשָׁת נָאָכָן קִינְדָּלָעָן, זַיְנְגָּעָן זַיְיָ גַּעֲוָאָרָן גּוֹט אַיְן פָּאָךְ : טִילָּ-
מָאָל בְּעַסְעָר אַפְּיָלוֹ פָּוֹן דֵּי מַאֲנְצָפָאָרְשִׁוְינָן. זַיְיָ האָבָּן גַּעֲהָאָט אַ גַּעֲוָאָלְדִּיקָן טָאָ-
לָאנְטָ גַּיְךְ אַוְנְטָעְרָצְוִיְּדָיָן דָּאָס גַּוְטָעָ פָּוֹן פְּסָולָת. אָן גַּאָר אָפְּטָ פְּלָעָגָט אַזָּא אַיְנָעָ
אַיְבָּרְעָמָעָן דָּאָס גַּאָנְצָעָ גַּעֲשָׁעָפָט, מִיט דָעָר סְטָרָאָטָעָגָיָעָ פָּוֹן קְלוּבָּן אָן פָּאָרְקִוְּפָּן
דֵּי שְׁמַאְטָעָס אָן דֵּי מַאֲנְצָפָאָרְשִׁוְינָן האָבָּן גַּעֲשָׁפְּלִיט דֵּי צְוִיְּתָעָ פִּידָל. דָעְרָפָאָר
אַיְזָן אַבָּעָר גַּעֲוָעָן אָן אַנְדָּרָעָ אַקְטָעָגָאָרָיָעָ וּוּיְבָעָר, וּזְאָס האָט זַיְד קִיְּן מָאָל נִיט
אַיְוּסְגָּעְטָוִיגָּט צָוָמָ פָּאָךְ. יוּגָּגְרָהִיט האָבָּן זַיְיָ גַּעֲהָאָט צַו לִיכְתָּעָ קָעָפָ אָן אוּרִף דָעָר
עַלְטָעָר — צַו שְׂוּעָרָעָ פִּס. מַעַר וּזְיָ צַו קִינְדָּלָעָן אָן צַו דָעָר קִידָּה האָבָּן זַיְיָ קִיְּן
גַּעֲלָעָנָק בֵּית גַּעֲהָאָט.

קְרִיְינָע אַיְן גַּעֲקְוּמָעָן אוּרִף דָעָר וּוּלְטָמִיט אַיְן חָסְרוֹן : זַיְיָ גַּעֲוָעָן צַו שִׁין,
זַיְיָ האָט גַּעֲהָאָט אַ קָּאָפָ שְׁוֹאָרָצָע, וּוּלְיָאָעָלָא לְאָקָן אָן אוּרִיבִּיךְ רְוִיטָעָ בְּאָקָן. יְעָדָעָן,
מָאָל, וּזְאָס מִעָן האָט זַיְיָמְגָעְנוּמָעָ, האָט זַיְיָגְעָלְעָנָקָט אַזְמָגְלִיק. בֵּינוֹ אַיְן מָאָל,
נָאָךְ דָעָם וּזְיָ אַ פָּאָלִיצִיאָנָט האָט אַיְרָ אַוְיָסְגָּעְלָעָנָקָט דֵּי הָאָנָט אָן זַיְיָהָט
נִיט גּוֹרָם גַּעֲוָעָן, מָעָן זַאָל דֵּי גַּאָנְצָעָ חְבָרָה כָּאָפָן, האָט מָעָן זַיְיָמָט גַּעֲוָאָלָט
מִיטָּגָעָמָעָן אוּרִף דֵּי הַיִּתְ. אַבָּעָר קְרִיְינָע האָט דָוָקָא לִיב גַּעֲהָאָט דָאָס פָּאָךְ אָן

דערכו איז זי געועען און עקשן און א האנט-אַאוּע און זי האט דעם אָרטילֵיל פון דער משפהה ניט אָנגענומען.

אוף איגענער האנט האט זי זיך געלאָן אַיבער די היַף און עס האט אַיר גראָד אָפֿגַָלְקָט. זי האט מיט דער צִיט געהאטס אונטער זיך אַגְּצָע חֶרְבָּה שמאָטָע-קָלוּבָּעָר און בִּסְלָעָכְּוִי אַיז זַי אַלְעָמָעָן קָלָאָר גַּעֲוָאָרָן, אַז גְּרָאָד זַי, קְרִינְיַע — אַיז גַּעֲבָּוִין אָנוֹנְטָעָר אַז מָלְדִּיקָן שְׁתָעָרָן. מַעַן האט אַיר פָּאָרוּסְגַּעַזְגָּט, אַז אַיז אַשְׁיָּינְגָּעָם הָעָלָן טָאג, וּוּטָעָר אַזְּצָר אַרְיִינְפָּאלָן, נִיט אַיז קִינְגָּעָם — נַאֲר אַין אַירְעָה הענט. אַז וּוּרָר וּוּסִיס, צִי עַס וּוּלְטָטָאָקָע אַזְּוִי נִיט גַּעַשְׂעָן, וּוּן קְרִינְיַע וּוּלְטָטָזְיך אַיבָּעָר די אַוְיעָרָן אַיז פִּיוּישָׁל קְרוֹאָפָּאָטוּע, וּוּלְכָּעָר אַיז גַּעַוּעָן אַהָאנְט-וּוּבָּעָר אַז גַּאֲרָקִין שִׁיכָּות צַו דער שְׁמָאָטָע-קָלוּבָּעָר-וּוּלְטָטָע נִיט גַּעַתָּאָט.

פִּיוּישָׁל אַיז גַּעַוּעָן אַ פרִילְעָכָּעָר יָונָג, תָּמִיד גַּעַפְּפִין אַז גַּעַוְנְגָּעָן, פָּאָרְבִּיִּי גַּיְעַנְדִּיק די פִּיאָסְקָאּוּעָגָס, וּוּ די שְׁמָאָטָע-קָלוּבָּעָרָס האַבָּן גַּעַוְנוּינְט. זַיְנַע אַיְגָּלָעָךְ האַבָּן דָּוְרְכָּגָּשְׁתָּאָבָּן יְעַדְעָס מִידָּל, וּוּ מִט הַיִּסְעָ שְׁפִּילְקָעָס. זַוְּמָעָרְ-צִיְּטָן, פְּלָעָגָט עַר שְׁטָעָנְדִּיק הָאלָטָן בַּיּוֹם מוֹיל אַ לְּאַדְעָ אַז דִּי מִידָּלָעָךְ האַבָּן גַּעַקָּאָנְט זַעַן זַיְן רְוִיטָעָ צָוָג אַז פִּיכְטָעָ לְפָנָן — וּוּי גְּרִיטָעָ צָוָמָ קָוָשָׁן. אַהִימְגָּעָנְגָּעָן פָּוּן דער אַרְבָּעָט אַז עַר שְׁטָעָנְדִּיק דָּוֹרָךְ דָּעָר פִּיפְּעָרָאָקָע — דָּעָט גַּעַסְל, וּוּ עַס האַבָּן זַיךְ גַּעַפְּגָּעָן אַלְעָ פִּילְעָכָּעָה הַיְּוֹלָעָךְ אַז וּוּ סְהָאָבָּן גַּעַוְוְיִנְטָן די גַּרְעָסְטָע אָנוֹנְטָעָר וּוּלְטָנְיקָעָס. אַז די שְׁתָבִים פְּלָעָגָט מַעַן אַיִּם אָפְּטָזָע אַז רְעָדָן צַו זַיִן, אַרְמוֹגָעָרִינְגָּלָט פָּוּן הַאַלְבָּ-נָאָקָעָטָע נְקָבוֹת אַז וּוּלְיָעָזָע יָונְגָּעָן אַז רְעָדָן צַו זַיִן, מַאֲכָנְדִּיק מִיט די הענט. מַעַן האט זַיךְ גַּעַשְׁוּקָעָט, אַז דָּאָס וּוּלְ פִּיוּישָׁל פָּוּן דָּעָט פִּיפְּעָרְ-גַּעַסְל מַאֲכָן אַ בָּאָרִיקָּאָדָע. וּוּס בָּאָרִיקָּאָדָע מִינְיָט האט קִינְגָּרָן נִיט גַּעַוְוְסָט צַו זַאֲגָן, אַבָּעָר סְאַיִן קִינְיַעַפְּלָזְיךְ נִיט גַּעַוְעָן, אַז דָּאָס שְׁמַעְקָט מִיט אַ גַּעַפְּרָעָלְעָכָר זַאֲד — מִיט אַ «וּוּרָרְ-וּוּלְצִיְּעָן» — וּוּס האט בָּאָדִידָט בְּפֻוּלָּמָש, אַז אַלְעָ מוֹדִין אַז יָונְגָּעָן דָּאָרָפָן גַּעַמְעָן אַ רְוִיטָעָ פָּאָן, גַּיְנַע צָוָמָ אַמְּגִיסְטָרָאָט אַז אַיִּם אָנוֹנְטָעָרִינְגָּדָן. אַז דָּאָס גַּרְעָסְטָע וּוּנְדָעָר אַז גַּעַוְעָן, וּוּס די מִידָּן אַז יָונְגָּעָן האַבָּן אִים, נַאֲדָע אַזְּעָלָכָעָ רְיִיד, אַוּעָקָע גַּעַלְאָוָן פָּוּן גַּעַסְל מִיט גַּאֲנְצָעָ בִּינְגָּרָן. וּוּנְטָעָרִינְגִּיזִּים, אַז פִּיוּישָׁל, אַנְשָׁטָאָט מִיט אַ לְּאַדְעָ, אַהִימְגָּעָנְגָּעָן מִיט אַ קְלִין פִּיסְ-הַאָרָמָאָשְׁקָעָלָע בַּיּוֹם מוֹיל : אַדְעָר עַר האט גַּעַשְׁפִּילָט אַרְיִיף אַ קָּאמָמִיט אַ פְּלִילָל — אַזְּוִי גַּעַשְׁפִּילָט, אַז דער פְּרָאָסְטָט האַט שִׁיעָר נִיט גַּעַפְּלָאָצָט אַז דָּאָס אַיז נִיט גַּעַטְיִיעָט. די מִידָּלָשָׁע הַעֲרָצָעָר האַבָּן מִמְּשָׁאָלָצָן.

אַז פִּיוּישָׁל אַיז אַ גַּרְוִיסָּעָר שְׁלִימָוָל, האט זַיךְ קְרִינְיַע דַּעְרוּוֹסָט עַרְשָׁת נַאֲד דער חַתּוֹנָה. עַר אַיז גַּעַוְעָן אַ קָּלָאָגְּדִּיקָעָר פָּאָרְדִּינְגָּר אַז גַּעַוְאָלָט הַעֲרָן פָּוּן «וּוּרָרְ-אַ לְּיִיט». דָּעָרְבִּיִּי האט עַר זַיךְ גַּעַהְאָלָטָן פָּאָר אַ גַּאֲנְצָן «פְּרָאָלָעְטָאָרִיאָט» אַז גַּעַלְוקָט אַוִּיךְעָר, וּוּ «דָּאָס אַפְּפָאָלָפָן פָּוּן פּוֹלִילִישָׁן יְדָנְטוּמָן» אַז זַיךְ גַּעַוְוָרָנְט, אַז וּוּן דער «סְאַצְּיָאָלְיוּם» וּוּטָקָומָן, וּוּטָ שְׁמָאָטָע-קָלוּבָּעָרִי וּוּרָר אַיִּס פָּאָר. קְרִינְדָּל מִיט אַיר פִּיוּישָׁלָעָן האַבָּן גַּעַוְוְיִנְט אַז צְוִיִּי צִימָעָלָעָךְ אַוִּיךְ דער

פִּיאַסְקָאָוּדֶר גָּס אָז גְּלִיְיךָ נָאֵר דָּעַר חֲתוֹנָה, הָאָט פִּיוּוִישָׁל אֲהַיָּן אַיִינְגָּעְשְׁטָעֵלֶט
 אַ וּבְ-שְׁטוֹלָן אָזָן קְרִיְינְדָּל הָאָט אַנְגָּהוּבִּין צָו קִינְדְּלָעַן. דָּעַר שְׁלָום בֵּית וּאַלְט
 צְוִישָׁן זַי, וּבְ-נִיט אִיז אָפְּשָׁר אַיִינְגָּהָאַלְטָן גַּעֲוָרָן, וּוַיְילָ קְרִיְינְדָּל אִיז, נִיט גַּעַי-
 לְוַקְטָן אָוִיף פִּיוּוִישָׁלָס חֲסְרוֹנוֹת, דָּקָךְ גַּעֲוָעָן פָּאָרְלָאָפָעָט אִין אִים בֵּינוֹ אַיְבָּרְדִּי
 אַוְוּרָן. אִיז אָבָּעָר דִּי צְרָה גַּעֲוָעָן, וּוְאָס עַר הָאָט זַי בְּשָׁוָם אָפָּעָן נִיט גַּעַלְאָן זַי
 אַנְשָׁלִיסָן אָזָן דָּעַר חֲבָרָה שְׁמַאְטָעְ-קְלִיְּבָרָס. — «אִיךְ וּוְלִי אַמְּמָעָן צָו דִּי קִינְ-
 דָּעַר», — הָאָט עַר גַּעַלְאָן גַּעֲוָאנְט. — «אָז אָוִיף בְּרוּתִים מִיטְ הָעָרִינְגָּעָן עַל דָּעַר
 פָּאָרְדִּינְגָּעָן». אִיז קְרִיְינְנָעָן הָאָט אַלְצָן גַּעֲוָעָן. אַט דָּאָס אִיז גַּעֲוָעָן אַלְצָן
 גַּעֲוָאלָט, פִּיוּוִישָׁל: בְּרוּתִים מִיטְ הָעָרִינְגָּעָן, אָז אָט בְּשָׁוָם אָפָּעָן נִיט גַּעַקְאָנְט
 לְעָבוֹן אָז דָּעַם גַּעַיְעָגָן נָאָכוֹן גְּלִיק — אָז דָּעַר הָאָפְּעָנוֹנָגָן, אָז מָאָרְגָּן קָעָן אַמְּלָאָן זַיְן אַ
 גְּרוּוּסְעָר טָאג: דָּעַר נִסְ קָאָן גַּעַשְׁעָן. אָז קְרִיְינְדָּל הָאָט גַּעַנְוּמָעָן אַוְיסְלָאָן אִיר בֵּינוֹ
 גַּעַמְיִיט אָוִיף דָּעַם אַוְמְגָלִיק אִירְן. זַי הָאָט אִים בָּאָוָאָרְפָּן, צְוָאָמָעָן מִיטְ דִּי קְלָלוֹת,
 אָוִיךְ מִיטְ שְׁטִיקָעָר מַעְבָּל: גַּעַשְׁלָאָגָן אִים מִיטְ גַּאֲלָעָ פְּוִיסְטָן אָזָן דָּעַרְנָאָךְ. הָאָט זַי
 צָו אִים אָפְּיָלוֹ גַּעַנְטָצָט דָּעַם קָגְנְטָשִׁיק, וּוְאָס זַי הָאָט גַּעַקְוִיפָּט פָּאָר אִיר קְלִיְּנוֹוָאָרָג.
 אָבָּעָר פִּיוּוִישָׁל הָאָט דָּאָס דָּוָקָא לִיבָּ גַּעַהָאָט. זַי הָאָט פָּאָדוֹעָוָעָט אָזָן עַר הָאָט זַיְד
 גַּעַוְוִילָּט אָזָן גַּעַלְאָכָט אָזָן אִיר אָזָן אַיִינְגָּעְקָלָאָמָעָרָט דִּי הָעָנָט, בֵּינוֹ זַיְד זַיְד
 גַּעַלְאָזָן פָּוָן אִים אַקְוָשׁ טָאָן אַז שְׁפָעַטְעָר הָאָט עַר זַי גַּעַנְוּמָעָן אִין בעַט אַרְיָן.
 בִּיסְלָעְכּוּיָן הָאָט זַיְד דָּאָס פִּיְעָר אִין אִיר אַיִינְגָּעְשְׁטִילָט. זַי הָאָט גַּעֲוָעָן, וּוְ
 אִיר קְלִיְּנוֹוָאָרָג וּוְאָקָסָט אַוְנְטָעָר, גִּיְיָט אִין שְׁקָאָלָעָ אָזָן לְעָרְגָּט זַיְד שְׁרִיבָּן אַמְּחָעָ
 פּוֹלִישָׁע אָוֹתָהָיָה, וּוְקִינְדָּעָר פָּוָן גַּבְּרִירָעָשָׁה הָיְיָעָר. אַזְוֹדָאָה הָאָט זַיְד גַּעֲוָעָן, אָז זַיְיָ
 הָאָבָּן נִיט דִּי פִּיפְּקִיָּט אָזָן בְּרִיחָשָׁאָפָּט פָּוָן שְׁמַאְטָעְ-קְלִיְּבָרְ-קִינְדָּעָר אָזָן וּוּרְעָן לֹא
 יּוֹצְלָחָה, צָו וּוְלְכָעָ מעַן קָעָן נִיטְ רָעָדָן אָגָּעָם קָאָנְטָשִׁיק. אָבָּעָר עַפְעָס הָאָט זַיְד
 אַנְגָּהָוּבִּין צָו פִּילָּן אַוְיסְגָּעָאִידָּלָט אַלְיָזָן אָזָן טִילָּ מַאְלָה הָאָט זַיְד אִיר אָפְּיָלוֹ גַּעַ-
 דָּוָכָט, אָזָן דָּאָס גַּרְוִיסְעָ גְּלִיק הָאָט זַיְד שְׂוִין אָפְּשָׁר גַּעַפְוָנוֹן. אַוְמַבָּאָמְרָקְט הָאָט זַי
 זַיְד אַנְגָּהָוּבִּין צְוָהָעָרָן צָו דָּעַם, וּוְאָס פִּיוּוִישָׁל לִיְעָנָט אַרְוִיסָן פָּוָן דִּי צִיְּוָנָגָעָן אָזָן
 דִּי וּוְלְטָם, וּוְלְכָעָ אִיז אָמָלָ פָּאָר אִיר גַּעֲוָעָן אַיִינְגָּעְטִילִיט אִין מַעְנָטָשָׁן מִיטְ
 אַיְזָוָנָס אָזָן מַעְנָטָשָׁן אָז שָׁאָר-אַיְזָוָנָס — אָזָן גַּעֲוָאָרָן אַזְוֹלָט פָּאָרְטִילִילָט אִוְיָף אַרְעָם
 אָזָן רִיךְּ: אָזָן אָוִיבָּ שְׂוִין אַז שָׁאָר-אַיְזָוָן, אִיז עַס גַּעֲוָעָן, נִיטְ צָו זְוִיכָן דָּעְרָמִיט אָוִיף
 דִּי מִיסְטִיקָאָסְטָנוֹ, נָאָר צָו דָּעְרָלָאָגָעָן אַיְבָּעָר דִּי קַעְפָּ פָּוָן «פָּאָקִיטָאַלְיוֹם», וּוְאָס
 וּוְיָוִינָט אִין דִּי רִיךְּכָעָ גְּאָסָן, יָא, זַי אִיז גַּעַקְוּמָעָן צָו פִּיוּוִישָׁלָס אַיְבָּרְצִיגָּנוֹגָן, אָז דִּי
 וּוְלְטָם טִוְּגָ נִישָׁת אָזָן מַעַן מוֹזָן זַי אַיְבָּרְמָאָכוֹן. זַי הָאָט טָאָקָעָ נִיטְ אַיִינְגָּהָעָרָט
 אַרְוָמְצָוְקָרִיגָּן זַיְד מִיטְ אִיר מַאְזָן, וּוְאָט אָוִיף דָּעַם צְוָגְעָזָגָטָן בְּרוּתִים מִיטְ הָעָרִינְגָּעָן
 אָוִיךְ נִיט גַּעַקְאָנְטָ פָּאָרְדִּינְגָּעָן. אָבָּעָר זַיְד אַנְגָּהָוּבִּין צָו הָאָבָּן דָּרְךְ אַרְץ
 פָּאָר אִים.

נָאָר דָּא אַז גַּעַקְוּמָעָן דִּי מַלְחָמָה אָזָן אַלְצָן, וּוְאָס אִיז גַּעֲוָעָן קְלָאָר אִין קְרִיְינְדָּלָס
 קָאָפָּ. הָאָט זַיְד וּוְיָדָעָר גַּעַנְוּמָעָן אַיִבְּרָשְׁטָעָלָן. דִּי וּוְלְטָם אִין גַּעֲוָאָר אַיִינְגָּעְטִילִיט,
 מַעַר נִיט אָוִיף אַרְעָם אָזָן רִיךְּ — נָאָר אָוִיף דִּיְתָשָׁן אָזָן יִידָּן. אָזָן אַזְוָט גַּוְפָּא
 אִיז גַּעֲוָעָן רְוִמְקָאָוְסִיקִי מִיטְ זִינְגָן «שִׁישְׁקָעָס» — פָּוָן אִיז זִימָט, אָזָן דִּי «קְלָעָפְסִידָ-

רָעֵס" — פון דער אַנדְערָר זִיט. אַבעָר זִי, קְרִינְג, האָט מַעַר נִיט קִין צִיט גַּעֲהָאָט זִיד קָלָאָר צֹ מַאֲכָן דִּי אַלְעַ זָאָכָן. ס'אַין גַּעוּזָן עַפְעַס ווַיכְטִיקְעָדָס אוּפְּצָוֹתָן: אַיבָּעֶלְעָבָן.

וְוי נאָר די מלחמה איז אויסגעבראָכָן, האָט פִּיווֹישָׁל עַדְשַׁט בעוֹזִין ווָאָס
פָּאָר אֲלָא עַלְינוּ ער אַיִּינָה. קִיְּנָה אַרְבָּעָת אַיִּז נִיט גַּעֲוֹעַן אַזְּנָה דָּעָר ווּעַבְּ-שְׁטוֹל אַיִּז גַּעַד
גַּאנְגָּעָן אַיִּן פִּיעָר אַרְיִין. אַזְּנָה אָזְּנָה פִּיווֹישָׁל האָט זִיךְרָה שְׂרִיבָן אַיִּז דָּעָר גַּמְנָע צָו
גַּיְיָן פָּאָרטְּרָעָטָן רִיכְעָן יִידְּן, ווָאָס האָבָּן זִיךְרָה שְׂרִיבָן אַזְּנָה פָּוֹן דָּעָר אַרְבָּעָת בִּים
דיִיטְּשָׁן, אַזְּנָה ער יַעֲדָס מַאלְ אַהֲיֵמָגָעָקָומָעָן אֶצְעָקִילְטָעָר, מִיטְ אַונְטְּרָגָעָזְבָּעָן
קָעָטָעָן אַוְיָגָן, מִיטְ דַּאנְגָּעָס אַיִּז דִּי פִּיס אַזְּנָה פָּאָר די פָּאָר סְמָאָרָקָעָס'', ווָאָס ער האָט
אַהֲיֵמָגָעָבָרָאָכָן, אַיִּז קוּיִם גַּעֲוֹעַן אֶשְׁטָעָר טַעַפְל עַסְּנָךְ אַפְּצָזָקָאָכָן. נָאָר ווָאָס עַס האָט
זַי, צַו יְעַנְגָּר צִיִּיט, גַּאֲרָר עַכְתָּא אַרְוִוְּסָגָעָבָרָאָכָט פָּוֹן דִּי כְּלִימָן, אַיִּז גַּעֲוֹעַן פִּיווֹישָׁלָס
הַיְּתִיעָרְקִיִּיט. דָּא האָט זִיךְרָה שְׂרִיבָן זִיךְרָה מִיטְן קָאָפְ אַרְאָפְ אַזְּנָה מִיטְ די
פִּיס אַרְיִיךְ, אַזְּנָה ער, פִּיווֹישָׁל, ווִי נִיט אִים מִינְטָמָע — האָט זִיךְרָה צְגָעָפִיטָן,
גַּעֲוֹנְגָּעָן אַזְּנָה גַּעֲלָאָכָט.

— וואס איז די גראיסע גולדלה אויף דיין קאָפּ — האָט זִי געשרגן, באַנדאָז
זְשִׁירְנְדִּיק אַים די צַעֲקִילְטָע פִּים. — האָסְט שְׂוִין גַּעֲזָעָן אַ מִיּוֹשְׁבְּדִיקָעֶר מַעֲנְצָש
זָאַל הַיְנְטִיקָע צִיטָן לְאַכְּן? דָּעֵרְפָּאָר קַילְין זַיְדָעָן, די יעְקָעָס. דִּינְעָ גַּבְּנִישָׁע שְׁלִידִי
פְּיעָס. לְאַכְּסָט צַיִּינְמַתָּא אַין פְּנִים אַריְין.

פִּיווַישֵׁל הָאָט זֵי גַּעֲקִיצְלָת אֵין דָעַר גַּאֲמְבָע אֹז גַּעֲקְנִיפֶט אֵין דַי פּוֹלָע

האלב געשטוטט פון זיך און האלב אַנגעקוֹזָלן פון זיגע העט אַיבָּער אַיך לִיבָּ. אַבעָּר אַיז גִּיכָּן האָט זִיך גַּעמאָכְט דָּס גַּעטָּא אַן דָּעַר הַוְּנוּגָעַר האָט זִיך רְחֻבוֹת-דִּיק צְעַשְׁפְּרִיט אַין דִּי צְיַמְּרָלֶעֶד אוּרֵף דָּעַר פִּיאַסְקָאוּזָר גָּאָס. קְרִינְדָּל האָט אַין דִּי נְעַכְּט נִיט גַּעֲקָאנְט צּוֹמָאָכְן קִין אוּגָּס. אַיר מָוח האָט גַּעֲרָבָעַט מְעַשְׂיִים אַן זִיך האָט גַּאֲרְבִּיט גַּעֲקָאנְט אוּיסְטְּרָאָכְטָן. סִיחָאָט אַיר גַּעֲשָׂנִיטָן דָּס האָרֶץ אוּפָּן אַנְבָּלִיק פָּוֹן דִּי קִינְדָּעָר. אַין דִּי פְּרִימָאָרְגָּנָס האָט זִיך גַּעֲוָאָלֶט קְרִינוֹן מִיט פִּיוֹוְשְׁלָעָן, אַיִם שְׁלִידְעָרָן עֲפָעָס אַין קָאָפָּ אַרְיָין אַן אַוְיסְלָאָזְן אַיר בִּיטְעָר האָרֶץ צַו אַיִם. אַבעָּר וּזְעָן — זִיך האָט אַיִם אַנְגְּקָוּקָט אַין דָּעַר פְּרִי, האָט עַס אַיר פָּאָרְקָלָעָט אַונְגָּטָרָן לעַפְּעָלָע — פָּוֹן מִיטְלָאִיד. וּוְילְ פִּיוֹוְשְׁלָעָן, אַין יַעֲדָר אַפְּעָטִיט צַו אַ קְרִיגְעָרִי פָּאָרְגָּאָגָעָן. אַצְּינְדָּן קְוֹט אַוּרֵף אַזָּא פִּיוֹוְשְׁלָעָן, צַו בְּעַנְקָעָן נָאָך וּוְין פְּרִילְיעָבְּקִיטִּים : — פִּיוֹוְשְׁ, וּוְיִ גַּעַ — האָט זִיך עֲרַשְׂטָמָט אַנְגְּעָהָיוּבָן צַו בְּעַנְקָעָן נָאָך וּוְין פְּרִילְיעָבְּקִיטִּים : — פִּיוֹוְשְׁ, וּוְיִ גַּעַ וּזְאָלָד, — אַיז זִיך צְוַעַשְׁטָאנָעָן, — וּוְאס אַיז דָּעַר צְוַגְּעָקָומָן ? בִּיסְט דָּעַך לאָלְלָינוּ וּוְיִ אַשְׁטִיק האָלֶץ. אַ מעַנְטָשָׂט זָאָל נִישָׂט אַ גָּאנְצָן פָּעַלְיקָן טָאג אַ פִּיךְטוֹן, אַ לְאָרְטָוּ. אַ שִּׁיפְּ מִיט וּוּעָרְמִילְךְ אַיז דָּעַר אַונְגָּטָרָגָעָגָעָן ?

- דאס געטַא — האט פִּיווֹישֶׁל צָעַשְׁפְּרִיט אָוְמַבָּאַהְאַלְפָן די הענט.
- דאס געטַא דאס שְׁמַעְתָּא, ווָס בִּיסְטָע גַּעֲבָעֵךְ אַרְוִיסְגָּעָרִיסְן גַּעֲוָאָרְן פֿוֹן די פָּאלָאָזְן? פֿוֹן די פְּאַלְאָגְנוֹזְן? בִּיסְטָע דְּעֵד אַרְיִיכְסְּבָּאַלְוָעָטְרָן פֿוֹן דּוֹר דּוֹרוֹת.

פיוישל האט געדרייט מיטן קאָפֶ — די דראָטן....
 דערויל האט מען געדאָרט ליגן אין מועל אַריין אָן קריינע האט זיך אַרוֹיס־
 געלאָן אין גָּסֶם. ס'איי מער גָּרְנִיט גָּבְּלִיבָּן, ווי אַרְאָפְּצָוְכָּפָּן פָּונְדִּי וועגענְעָרָה,
 ווי צוֹ דְּרִיְעָן זיך אַרְוָם «וְאֹשְׁיוּעָה»־פְּלִיאָץ אָן קְלוּבָּן, וואָס עַס לְאֹזֶט זיך ; ווי
 אַרְוִיסְצְּרוּיסְּן בְּרֻעְטָעָר פָּונְדִּי פְּלוּטָן. אָנוּ עַס אַיְזָן אַמְתָּה גַּעֲוָעָן, אָן קְרִיְינְדָּל האט
 געהאָט אַ מְוִילְדִּיקָן שְׁטָעָרָן. צוֹ וואָס זֵי האט זיך נָאָר גַּעֲנוּמָעָן — האט אַיר אַפְּגָעָ-
 גַּלְיכָט. אַרְאָעָן גַּעֲוָנְטָעָ פִּסְטָן גַּעֲקָאנְטָן אַ שְׁטָאָט אַיסְמְעָסְטָן אָנוּ בַּיִם אַנְטְּלוּפָן
 פָּונְדִּעָר פְּאַלְיִצְּיִי, האָבָּן גַּעֲקָאנְטָן אַ שְׁטָאָט אַיסְמְעָסְטָן — אָנוּ שְׁטָאָרְבָּן פָּונְדִּי הַנוּגָּר האט מען
 קְלִיעְרָבָּן אָנוּ קְאַרְטָאָפָּל, מְעָרָן אָנוּ בּוּרִיקָעָס — אָנוּ שְׁטָאָרְבָּן אַיְזָן מִיד גַּעֲוָאָרָן
 שְׁוִין נִיט גַּעֲקָאנְטָן. דָּרְצָוּ אַיְזָן גַּעֲשָׂעָן נָאָך אַ גּוֹטוּ — פְּיִוּישָׁל אַיְזָן
 פָּונְדִּוּן זָכוּן אַ טּוּכָּץ פָּאָר זִינְעָן העַנְטָן — אָנוּ עַר האט זיך אַיר עַרְאָטְקָלָאָטָק, וואָס עַס האט זיך גַּעֲלָאָן. דָּאָס
 קְרִיְינְעָן אַיְבָּרָן גַּעֲטָא אָנוּ אַוְיך אַהֲיִמְגַּעֲרָאָטָק, וואָס עַס האט זיך גַּעֲלָאָן. דָּאָס
 אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַהֲנִיק־צִיִּית פָּאָר אַיר מִיט פְּיִוּישָׁלָעָן. עַר האט טְאָקָעָ מַעַר נִיט גַּעֲ-
 לְאָכָט אָנוּ נִיט גַּעֲהָאָט קִיּוֹן שְׁטָעְכָּדִיקָּע, פְּרִילְעָכָּע אַוְיָגָן ; עַר האט זיך גַּאָר מִיט אַ
 מָאָל גַּעֲלָטְעָרָט אָנוּ אַגְּנָהָוִבָּן גְּרוּיָץ וּוּרָן — אַבָּעָר וּוּן דִּי קִינְגְּדָעָר זִינְעָן
 אַהֲיִמְגַּעֲקָומָעָן פָּונְדִּוּן שָׁוֹלָן, אַיְזָן דָּרְעָר אַוְיָוָן גַּעֲוָעָן אַיְנָגְעָהִיצָּט אָנוּ קְרִיְינְעָן מִיט פִּיִּיָּ-
 וּוּשְׁלָלָעָן האָבָּן זְחָאמָעָן גַּעֲוָאָשָׁן דִּי כְּלִים — אָנוּ פָּונְדִּוּן אַזָּאָ-
 טָעָם פָּונְדִּוּן אַלְעָבָן האָט קְרִיְינְעָן גָּאָרְנִיט גַּעֲוָוָסְטָן בֵּין אַיִּצְתָּן. אָנוּ זֵי אַיְזָן גַּאָר פָּונְדִּוּן
 צוֹ טָאגְ שְׁעָנָעָר גַּעֲוָאָרָן ; ווי דִּי יָאָרָן בֵּין אַיר וּוּאלָטָן זיך גַּעֲרוּקָט אַוְיך צְרוּ-
 רָטָן גַּעֲקוּקָט, וואָס אַ וּוֹיסְטָן מְלַחְמָהָלָעָה האָט זיך צְשָׁפְּלִיט אַיבָּרָר דָּעָר וּוּלָטָן. אָנוּ
 דָּרְצָוּ האָט זיך אַוְיך גַּעֲפִילָט חַשּׁוּבָן בֵּין זיך. זֵי אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַיסְגָּנְגִּילִּיכְט, צוּם
 גַּוְטָן אָנוּ צָום שְׁלָעְכָּטָן, מִיט אַלְעָזָן יִדְןָן.

אַבָּעָר פּוֹנְקָט ווי קְרִיְינְעָן האָט גַּעֲהָאָט אַ גַּוְטָן שְׁטָעָרָן, אַזְוִי האָט פְּיִוּישָׁל גַּעֲ-
 האָט אַ שְׁלָעְכָּטָן — שְׁלִימְזְוְלִידְיקָן. דָּרְיִי מָאָל הַאָט מַעַן אַיְם גַּעֲכָאָט בַּיִם גַּנְבָּעָנְעָן
 לְאָבוּזָעָס : אַיְין מָאָל — אַ בְּרָעָט, אַ צּוֹוִיטָמָאָל — אַ פָּאָר קְאַרְטָאָפָּל אָנוּ אַ דָּרִיט
 מָאָל אַיְזָן עַר סְתִּים אַרְיִינְגְּעָפְּאָלָן בַּיִם אַרְיִיסְגְּנָמְעָן דִּי רָאָצִיעָ, וּוּן עַר האָט זיך
 צוֹגְעַנְגַּבָּעָט צוֹ אַ זְעָקָל אַרְבָּעָס אָנוּ זיך אַרְיִינְגְּעָשִׁיט אַ הְוִיפָּן אַיְזָן טָאָש אַרְיִין. וּוּן
 מַעַן האָט אַיְם גַּעֲכָאָט צָום פָּעָרְטָן מָאָל, האָט מַעַן פְּיִוּישָׁלָעָן אַוְעֲקָגְעָפִירָט אַיְזָן
 תְּפִיסָה אַוְיך טְשָׁאָרְנִיעְצָקָעָגָן אָנוּ אַיְם נִיט גַּעֲוָאָלָט אַפְּלָאָזָן.
 קְרִיְינְעָן האָט גַּעֲהָאָט אַ לְאָך אַיְן האָבָּן. זֵי האָט יִטְהָר גַּעֲקָאנְטָן לעַבָּן אַן פְּיִוּישָׁלָעָן.
 אָנוּ דָּאָה האָט אַיר פְּיִוּישָׁל, אַיְן אַ שְׁיִינְעָם טָאגְ אַ זָּאג גַּעֲטָאָן, דָּרְכָּן פְּאַרְקָרָאַטְעוּעָטָן
 פְּלוּטָן, אַוְ מָרְגָּן וּוּרְטָעָר אַרְוִיסְגָּעָשִׁיקָּט קִיּוֹן דִּיְתְּשָׁלָאָנד — אָנוּ דִּי וּוּלָט אַיְזָן
 אַוְנְטְּרָגְעַנְגָּגָעָן פָּאָר אַיר. אַגְּנָצָעָ נָאָכָט האָט זיך אַפְּגָעָוָיִינְט אָנוּ אַפְּגָעָרָעָכָט
 אָנוּ נִיט גַּעֲוָוָסְטָן וואָס צוֹ טָאגְ. זֵי האָט גַּעֲוָאָלָט זיך צְוָשְׁטָעָלָן אָנוּ מִיטְפָּאָרָן מִיט
 אַיְם, ווי אַנְדְּרָעָ וּוּיְבָרָה האָבָּן גַּעֲטָאָן — אַבָּעָר זֵי גַּעֲהָאָט קִינְגְּדָעָר אָנוּ זֵי האָט
 גַּעֲמוֹזָט בְּלִיבָּן.

זֵי האָט אַפְּגָעָוָוָסְטָן פְּיִוּישָׁלָס אַלְטָעָ פִּסְטָהָרָמָאַשְׁקָעָ אָנוּ זֵי אַוְעֲקָגְעָטָרָאָגָן צוֹ
 אַיְם אַוְיך טְשָׁאָרְנִיעְצָקָעָגָן, צְחָאָמָעָן מִיט אַהֲלָבָן בְּרוּטָן אָנוּ אַקְוּעָ-בָּאָבָּעָן.

פייוישל האט זי אַנְגָּעָקֶט מיט פֿאָרְלָאַשְׁעָנָעָ אֹוְיגָן אָוָן זי האט אִים גַּעֲרִיסֶט : — זַעַסְט, וּוּרְסֶט פְּטוּרָ פָּוּן דֵּי דְּרָאָטָן... — עַר האט נָאָר בָּאוּזָן אִיר אַנְצּוֹזָגָן, אָז זַי זַאַל אַכְטָוָגָן גַּעַבָּן אוּרְפָּ דִּי קִינְדָּעָר, — אָן מַעַן האט אִים אַפְּגָעָרִיסֶן פָּוּן אִיר.

זי האט גּוֹט גַּעַדְעָנֶקֶט וּוּסֶס פֿיְיוֹישָׁל האט אִיר אַנְגָּעָזֶגֶט אָוָן אַצְּיַינְד אִין דֵי וּוּלְט צַעְטִילְט גַּעַוָּאָרָן אוּרְפָּ דִּי קִינְדָּעָר — פָּוּן אִין זַיְימָ, אָוָן דֵי רַעַשְׁט מַעַנְטָשָׂן, אִירְעָ שָׂוָגָם — פָּוּן דָּעָר אַנְדָּעָרָר זַיְיט. אַצְּיַינְד האט זי עַרְשֶׁט גַּעַנוּמָעָן אַיְנְגִילְגָּן וּוּלְטָן. גַּעַוְועָן שָׂוִין אָסְד רַעַסְטָרָן, וּוּזָוָלְט גַּעַקְאנְט אַרְבָּעָטָן, אַבְּעָר זַיְ האט זַיְד גַּעַזְאָגָט, אָז זַיְ וּוּסֶט אַרְבָּעָטָן פָּאָר מַרְדָּכִי חִימָעָן אָוָן פָּאָר דֵי דִיְיטָשָׂן. אַחְזִיר אָהָר אַרְוִיסְגָּערִיסֶן, האט זי זַיְד גַּעַזְאָגָט, אָיִן אַוְיךָ אָמְזוֹת — אָוָן זַיְ האט זַיְד פָּאָרְשִׁיבָּן אוּרְפָּ דִּי אַזְּשִׁילְגָּקָן.

זי האט אַוְיךָ אַרְוִיסְגָּעָנוּמָעָן דִּי קִינְדָּעָר פָּוּן שָׁוָל. זיַּה האָבָן טַאָקָע דָּאָרֶט גַּעַדְעָנֶקֶט זַוְּפָן אָזְוָן גַּעַלְעָרָנט, אַבְּעָר הַיְנִיטִיקָע צִיְינָן אָזְוָן זַיְד, וּוּסֶס קִינְדָּעָר האָבָן גַּעַדְאָרֶפֶט לַעֲרָבָן : אַיְבָּרְצּוּלָּעָבָן. אָן מִיט דָּעָר לַעֲרָע האט זי זַיְד אוּרְפָּ קִינְיָעָם נִיט גַּעַטְאָרָט פָּאָרְלָאָן. זיַּה האט זַיְיָ גַּעַוְאלָט האָבָן גַּעַבָּן זַיְךָ, זַיְיָ זַאַלְן אִיר אַרְוִיסְהַעְלָפָן אָזְוָן זַיְד לַעֲרָבָן, וּוּזָיְ אָזְוָן צֻחָה צַוְּ גַּעַבָּן. דִי צִיְינָן זַיְיָגָעָן גַּעַוְועָן בִּיְהָ טַעַרְעָ אָזְוָן דָּעָר מַעַנְטָשָׂן האָט, וּוּזָיְ אָחִיה, גַּעַמְוֹת האָבָן שַׁאֲרָף-גַּעַשְׁלִיפָּעָנָעָ נְעָגָל. אָזְוָיַּה האָט קִרְיָינָעָ גַּעַטְרָאָכָט אָזְוָן דִי שְׁלָאָפְּלָאָזָעָ נְעָכָט, וּוּזָיְ זַיְ האָט גַּעַבְעָנֶקֶט נָאָז אִיר פִּיְיָוְישָׁלָעָן. אִיר הַאָרֶץ אָזְוָן אַיְצָט גַּעַוְועָן פּוֹל מִיט אָזְוָן מִינְזָהָמָנוֹת : אַוְיךָ אִירְעָ קִינְדָּעָר, אָזְוָן זַיְ האָט גַּעַהָאָט אָזְוָן צִיל : דַעְרָהָאָלָטן זַיְיָ בִּים גַּעַוְונָט. אַלְץ אִיבְּרִיךְעָ אָזְוָן גַּעַוְועָן בְּלָאָטָע.

זי אִין מָאָל קִיְינָן גַּנְבְּטָע נִיט גַּעַוְועָן אָזְוָן דָאָ, אָזְוָן גַּעַטְאָ, אִין גַּעַטְאָ, אִין זַיְיָ קִיְינָן גַּנְבְּטָע נִיט גַּעַוְורָן. דָעָר אַמְתָּעָר גַּנְבָּ אִין גַּעַוְועָן רַומְקָאָוְסָקִי מִיט זַיְין כְּנוֹפָהָה. זַיְיָ קִרְיָינָעָ מִיט אִירְעָ קִינְדָּעָר, האָבָן גַּעַטְאָ אָזְיִילְקָעָ זַיְד, זַיְיָ האָבָן זַיְד גַּעַרְאָנְגָּלָט פָּאָרָן לַעֲבָן. אָזְוָן דִי קִינְדָּעָר האָבָן טַאָקָע אַוְיכָגָהָעָרָט צַוְּ זַיְין לַעֲמַשְׁקָעָם. זַיְיָ האָבָן בָּאָקוּמוּמָעָן דִי שָׁאָפְּסָאָנוֹוִוִּישָׁעָס פִּיפִיקִיָּט : זַיְד גַּעַדְרִיאִיט וּוּשְׁפִּירְ-הַיְנְטָלָעָד אַיְבָּעָר גַּעַטְאָ אָזְוָן קִיְינָן מִיטָּן לִיְדִיקָן. קִרְיָינָעָ האָט גַּעַשְׁעָפָט נְחָתָה. זַיְיָ האָט גַּעַוּסָט, אָזְוָן טָאָמָעָר גַּעַשְׁעָט עָפָעָ, חַלְילָה, מִיט אִיר, וּוּלְעָן זַיְד אָזְוָן צֻחָה גַּעַבָּן — אָזְוָן דָאָס האָט גַּעַשְׁטִילָט אָזְוָן גַּעַקְיָילָט אִיר הַאָרֶץ.

זי האָט זַיְיָ נִיט אַוְיכָגָהָעָרָט צַוְּ לַעֲרָבָן, וּוּזָיְ אָזְוָן אָזְוָן דָעָר זַיְד קַעְנָעָן דָרְיָעָן אָזְוָן זַיְיָ האָט זַיְיָ גַּעַלְאָן פָּאָרְזָוָן פָּוּן קָאָלָטָן אָזְוָן פָּוּן הַיִּסְן. אָפְּלָוָוָן וּוּעָן אָזְפְּלִיצְיָאנָט האָט זַיְיָ גַּעַכְאָפָט אָזְוָן מַעַן האָט זַיְיָ אַיְגָגְעָזָט — האָט זַיְיָ טַאָקָע גַּעַזְעָ אַזְפְּלָט אַיְנוּוֹיִינִיק פָּוּן אַוְמָרוֹ אָזְוָן אַפְּגָעָרִיסֶן דִי טִירָן בִּיְהָ קָאָמִיסָּאָן, בִּיְהָ מַעַן האָט דָאָס קִינְדָּעָר גַּיְיָן אַדְרוֹדָאָן — אַבְּעָר דָעָרָנָאָד אָזְוָן זַיְיָ גַּעַוְועָן צְוּפְרִידָן, אַלְעָהָיִי אִירְעָ קִינְדָּעָר גַּיְיָן אַדְרוֹדָאָן פִּיעָרְ-פְּרָאָבָעָ, גַּעַוְועָן זַיְד צַוְּ זַיְיָ אָלָעָ צְרוֹת אָזְוָן וּוּרְן פָּאָרְהָאָרְטָעוּוּט.

אוּסְטָרְדָּעָם. האָט זַיְיָ נִיט אַדְרוּבְּגָעָלָאָזָן קִיְינָן טָאָג, נִיט צַוְּ גַּעַבָּן זַיְיָ אָפְּרָ שְׁטוּרְכָּאָקָעָס, אַרְאָפְּלָאָזָן אָזְפָּאָרְטָעָוּט. אָזְוָן וּוּיְילָן זַיְיָ צְרוּקָגָעָהָאָלָטָן, צְוּלִיב אַוְיךָ גַּעַתְּאָלָפָן וּוּרְן פָּאָרְהָאָרְטָעוּוּט.

זייער גוטס, פון צערטעלען זי — האט זי כאטש אויף דעם אופן געקסנט זי אַרוּסִין זוּזֵין אַיר לִיבְשָׁאָפֶט.

נאָר בַּיְ נַאֲכַט, וּעֹן זַיְ זַיְגַּנְעַן גַּעַשְׁלָאָפָן, האט זי זיך פָּאָרְגּוֹנָעַן פְּרִיְ צַוְּ לְאֹונָן אַירְ מַאֲמָדִיקָעַ גַּעַפְּלִילַז, זַיְ האָט גַּעַטְוְלִיטַז דַּיְ קִינְדָּעַר, זַיְ גַּעַקְשָׁתַ אָונַן צַוְּעַפְּרָעָסַט צַוְּ אַירְ לִיבְזַבָּ. אַבְּעַר טַאֲמַדְרַה האָט זיך, פון דַּיְ צַעַרְטַּלְעַכְּקִיְתַן, עַמְּעַץ פון זַיְ אַיְבָּעָרֶבֶגֶעֶךְ, האָט זי זיך גַּלְיַיךְ אַפְּגַּעַרְקָות אָונַן אַגְּגַעְבִּיוּזָרֶט : — פָּאָר וּזְאָס שְׁלָאָפְּסָטָעַ נִשְׁטָמַט, מִמְּוֹרָ מִינְגָּעָר ?

די קִינְדָּעַר זַיְגַּנְעַן אַלְעַ פִּיר גַּעַוּעַן פְּרִילְעַכְּבָעַ חַבְּרָהַלְיִיטַז. אַיר עַלְמַסְטָעַ טַאֲכְטָעַר, צִיפְּעַ-דְּבוּרַהְלָעַ אַיְזַן אַלְטַ גַּעַוּעַן אַיְרַ צַעְן אָונַן זַיְגְּנוּולַ, דַּעַר בְּכוֹר נַאֲכַט אַיר — אַיְרַ נַיְיַ, אָונַן דַּיְ צַוְּיַיְ יַיְגְּנוּטַעַ, שְׁמַעְרַלְ אָונַן גַּעַרְשִׁל — צַוְּ זַעַקְסַ אָונַן זַיְבָּן. אַבְּעַר זַיְ, קְרִיְנַעַ, האָט צַוְּ זַיְ גַּעַרְעַטַז, וּזְאָס זַיְגַּלְעַטַז גַּעַוּעַן אִירְסַ גַּלְיִיכַן, זַיְ האָט גַּעַוּוּסַטַז, אָזַן זַיְ פָּאָרְשְׁטִיְעַן נַיְטַ אַלְעַ, וּזְאָס זַיְזַגְּטַז, אַבְּעַר זַיְ האָט גַּעַוּוּסַטַז, זַיְ מַעַן רַעַדְטַז צַוְּ קִינְדָּעַר, וּזְאָלַט זַיְצַעְבָּאַלְעַוּוּט. נַאֲר אַוְיַיְ זַיְ קִינְדָּעַר זַיְגַּנְעַן זַיְ מִיטַּ גַּעַמְיטַ גַּעַוּעַן עַגְלָעַד צַוְּ פִּיוּשְׁלָעַן, האָבָן זַיְיַ אַיר אַוְיַיְ אַלְעַ זַיְ רַעַדְטַז מִיטַּ אַגְּלַעַכְטָעַרְלַ אָונַן מִיטַּ נַיְטַ נַיְמַסְ רַיְידַ, אָזַן זַיְ, קְרִיְנַעַ אַלְיַין, אָזַן מִיטַּ דַּעַר צִיטַטַז צְוִירִקְגַּעַקְומַעַן צַוְּ זַיְ, גַּעַוְאָרַן גַּוְטַ אַוְיְגַּעַלְיִיגַט — זַיְ אַוְיַיְ זַיְזַגְּלַטַז אַבְּרָגְעַעַן זַיְמַעַן דַּעַם גַּוְטַן הַוָּמָרַ פָּוּנַ אַירְ פָּאָרְמָלְחַמְדִיקָן פִּיוּשְׁלָעַן. נַיְטַ אַיְין מַאלְ האָט זַיְ זַיְקָאָפְּט, אָזַן זַיְ רַעַדְטַ אַוְיַיְ זַיְ עַר אַירְ אַפְּלִיְ אַירְ גַּעַלְעַכְטָעַר, האָט זַיְיַ אַירְ זַיְ גַּעַכְאָפְּט, אָזַן זַיְ רַעַדְטַ אַוְיַיְ זַיְ עַר אַירְ פִּיוּשְׁלָעַן לְאַכְן. אָט אַזְוִי, פְּרִילְעַכְּבָרְהַיִיטַ, אַוְיְסְגַּעַדְאָכְט, טְרָאָגַט דַּעַם עַכָּאָ פָּוּנַ פִּיוּשְׁלָעַן לְאַכְן. האָט זַיְ אַיְצַט גַּעַבְעַנְקַט צַוְּ זַיְ, אַיְטַלְמַלְ האָט זַיְ זַיְ אַירְ אַוְיְסְגַּעַדְאָכְט, אָזַן עַר אַיְזַבְּגַעַדְאָכְט, דַּאְ עַרְגָּעַן אַיְן דַּעַר דִּירָה אָונַן זַיְגַּנְקַט צַוְּ אַיְרַ מִיטַּ דַּיְ שְׁטַעְכִּיקָעַ, גַּנְבִּישַׁ אַוְיַיְן, זַיְ האָט גַּעַהְאָפְּט זַיְקָ מִיטַּ אַיְםַ צַוְּ טַרְעַפְּן, נַאֲךְ דַּעַם, זַיְ מַעַן וּזְעַט אַבְּרָעַלְעַבְּן אָונַן זַיְ. האָט מִיטַּ נַאֲךְ מַעַר אַיְמָעַר אַיְנְגַּעַלְיִוגַט וּזְעַלְמַן אַוְנְטְּעַרְצְהַאֲלַמְּטַן זַיְקָ מִיטַּ דַּיְ קִינְדָּעַר, נַאֲךְ פָּאָרְאִיאָרַן, וּעֹן אַלְעַ פְּלוּטַן זַיְגַּנְעַן שַׁוְּן גַּעַוּעַן צַעְגַּנְבָּעַט אָונַן דַּיְ הַיּוּרָ, וּזְעַלְכַּעַ זַיְגַּנְעַן צַעְנוּמַעַן גַּעַוְאָרַן אַיְן «רָאָבְיִאָרְקָעַס», זַיְגַּנְעַן צַוְּ שְׁטַאָרָק גַּעַהְיִטְן גַּעַוְאָרַן אָונַן סַ'אַיְן נַיְטַ לִיְכַּט גַּעַוְעַן צַוְּ קְרִיְגַּן בָּאַהֲיִצְוָגָה, האָט קְרִיְנַעַ אַרְבִּיבְעַרְגַּעַט אַיְרְגַּעַבְּאָטְן דַּאְסַ אַנְדְּעָרָעַ, אַוְיְסְגַּעַלְיִידְקִיטַעַ — אָונַן צַוְּלִיבַד עַדְגַּשְׁאָפְּט, אָזַן גַּעַוְאָרַן נַאֲךְ וּזְאָרְעַמְעַר אָונַן הַיְמִישָׁעָרַ, אַוְמְגַעְרִיכַט האָט דַּאְסַ לִיְדִיקַע צִימָעָר אַיְין מַאלְ אַרְיְנְגַּעַבְּרָאָכְט קְרִיְנְדָלְעַן גַּעַנְגַּו גַּעַלְט אַוְיְסְקוּפִינַן דַּיְ גַּאנְצַעְ רָאָצִיעַ, זַיְ אַיְן, זַיְ גַּעַזְאָגַט, גַּעַוְעַן אַמְתָדִיק מַולְדִיק.

איַיְן מַאלְ האָט זַיְקָ אַוְיַיְ דַּעַר שַׁוְּעַל בָּאוּזִיּוֹן אָזַן עַלְגַּאְנְטָעַר הַעַר — אַבְּרָעַגְּנַיְ טַעַר אָונַן זַיְעַר אַפְּאַרְצְקָטָעַר. עַר האָט גַּעַרְעַגְּט אַוְיַיְ אַקְלָעַר אָונַן זַיְ האָט אַט אַגְּגַעַבְּאָטַן דַּאְסַ לִיְדִיקַע צִימְעָרַלְ. עַר האָט עַפְּעַס גַּעַרְעַדְט וּזְעַגְּן אַהֲבָתַן, גַּעַשְׁטָאַמְלַט אַיְן אַזְוִיְ אַמְפָאָרְשָׁטְעַנְדָלְעַכְן פְּוִילִיְשַׁ — אָונַן לְסֻפְר אַוְיְסְגַּעַצְיִילַט צַוְּוָאַנְצִיקְ קְנָאַקְעַדְיַקְעַעַט «רָוּמְקָעַלְעַד» אַוְפָּנְטִישְׁ אַוְיַיְתַּ, עַר אַיְן אַוְעַקְ אָונַן מַעַר נַיְטַ צַוְּרִיקְגַּעַקְמַעַן אָונַן בַּיְ קְרִיְנַעַן אַיְן קִיְיַן צַוְּוִיְפָל נַיְטַ גַּעַוְעַן, אָזַן דַּאְסַ אַיְן אַלְיהָוַה הַנְּבִיא אַלְיַין גַּעַקְמַעַן אַרְוִיסְתָּהָעַלְפַן אַיר אָונַן דַּיְ קִינְדָּעַר.

ז' האט שיין לאנג באמונה שלימה געגלייבט. און אליהו הנביא געפינט זיך אין געטאג. די ווייַּבער דראיסן, אויף די שווועלן, האבן אפט געשמוועסט וועגן איים. ער האט דאס געהאט אויסגעערעכנט דעם קץ אויפן פרילינג און דערנאנך אפגעלייגט דעם טערמן אויף די ערשטע פרעסט. ער האט אפילו געגעבען אַסימן : ווען סייעוט אָראָפְּאָלֶן דער ערשטער שניי און סייעוט דונגרן און בליצן — דעם טאג וועלן די דיטשן איינגעמען אַ וויסטן סוף. עפנטלאעד, האט זיך קריינע אויסגעלאקט פון די מעשיות. פיווישל האט איד אַמאָל געהאט בעאָגט, און אליהו הנביא איז שיין לאנג געשטארבן. אבער אין הארץ האט זיך געליגיבט צוֹגְלִיכְיך מיט די ווייַּבער — שטארק געגלייבט.

ביטת אין מאל איז זי אהימיגעלעפּון פון גאָס מיט אַ פֿאָרגעפּיל, אוֹ זי ווועט אוּפּן
טישׁ ווועדר געפּינען אַ פֿעְקֵל געלט, אַדער זיך באָגָעֲגָעֲנָעָן מיט דעם אלְיהוּ הנְּבִיא,
וואָסּ רעדט פּוֹלִישׂ. זי האָט אַים אוּסְגָּעְקָוּקָט. געווּעָן דיַ רִיכְתִּיקְעָן צִיטָעָן עַד זָאָל
קּוּמוּעָן. סְאיָן גַּוּעוּעָן קִין טָאגּ, זי זָאָל נִיטָּהָרָאָכָּטָן פּוֹן אַים באָלְדָּר אַין דָּעָר
פְּרִי, ווי נָאָר זי האָט אוּסְגָּעְמָאָכָּט דיַ אַוְיגָן — טְרָאָכָּט אָזְוִי ווי אַמְּאָל, אַין דיַ טָּאגּ
וועָן זי האָט דָּעְרוֹוָאָרט צָו געפּינען אָן אוֹצֵר באָגָרָאָבָּן אַין אַ מִיסְטְּ-קָאָסָטָן. דָּעְרָמִיט
איַן דיַ שְׁטִימָנוֹגָן פּוֹן דיַ יְוָנָגָעָן אַרְן אָן דָּעָר בְּתָחוֹן אַיר צְרוּקִינְגָּעָםָעָן אָונְן לִיכְתִּיכְתּוּ
געמְאָכָּט אַיר לְעָבָן.

און זי האט זיך אויף אים דערוואָרט. היינטיקן זומער האט ער זיך ווידער באַז
ווויזן אויף דער שׂוּעַל. ס'איין געועזן פֿאָרְגָּאנְכְּט. די קִינְדְּנְדָּעָר זֵינְגְּזַעְיְּזָוּ אַרְמוֹן
געלאָפָן — נִיט חַלְילָה פֿאָרְנוּמָעָן מִיט קִינְדְּשֶׁרֶשׁ שְׁפִילְעָרִיעַן — נָאָר אַזּוּעָק אַפּוּזָן
אַ שְׁטִיקָל אַרְבָּעָט אַוְיף נָאָר דָּעַם. וּס וּס פֿינְצְטָעָר וּוּרָעָן. אָנוּ זי אַלְיָין אַיְן גַּעַץ
שְׁטָבָגָעָן מִיט אַאֲקְמָעָסְדָּר אַין דַעַר הַאנְט אָנוּ גַּעַהַאְקָט קַאְרְטַאָפְּלָן-שְׁילְיעָכָץ אַוְיפָּן
טִישָׁל, נָעָבָן דַעַר אַפְּגָעָנָר טִיר, וּס אַיְן אַרוּסְטַעְגָּאנְגָּאנְגָּעָן גַּלְיִיךְ אַוְיף דַעַר גַּאַס
אַרְדִּיס. הַאַקְנְדִּי, האט זי בעַת מַעַשָּׂה גַּעַקְאָנָט וּפָן, וּס אַוְיף דַעַר גַּאַס טָוט זִיךְ
אוֹרְפִּיךְ דַי שְׁוּעָל זֵינְגַּעַזְעָן פֿאָרְגָּאנְכְּט דַי שְׁכָנָות אָנוּ האָבָן גַּעַמְאָטָל. זי האט נִיט גַּעַנוֹי
אוֹרְפִּיגְבְּאָפְּט זַיְעָרָעָ רִידָּ, אַבְּעָר זי אַיְן גַּעַוּזָן זַיְבָּעָר, אָנוּ דָאָס רַעַדְן זִיְיָ וּוּגָעָן אַיְם —
אלְיהָוָה הנְּבָיאָ. אַיְן דַי פֿאָרְגָּאנְכְּט אַיְן גַּעַוּזָן דַי בַּעֲסָטָעָ צִיטָץ צַו רַעַדְן וּוּגָעָן אַיְם.
אַמְּמָל אַיְם עַד בַּי זַיְגָעָן פֿאָרְשְׁטָעָלָט פָּאָר אַלְאָמָעָן דַאְקָטָאָר, אַצְוּוֹיִטְמַאְל
הַאַט עַד גַּעַהַנְדָּלָט מִיט צֻקְעָרְלָעָד. מַעַן האָט גַּעַזְאָגָט, אַוְ עַד בַּאוֹזִיּוֹת מַופְתִּים :
בְּלָאָזֶט אַרְוִית זַיְינָן אַטְעָם אוֹרְפִּיךְ אַרְקָאנְקָן אָנוּ דַעַר קְרָאָנְקָעָר וּוּרְעָט אַוְיפָּן אַרְטָג גַּעַץ
זַוְּנָט אָנוּ גַּיִיט אוֹרְפִּיךְ מַאְרָגָן אָנוּ רַעַסְאָרָט אַרְיָין, וּוּי קַיְינָן מַאל גַּאְרְנוֹיִשְׁטָט. אַדְעָר, אָנוּ
עַמְּצָעָר גַּיִיט שְׂוִין בַּאֲלָל אַרְאָפָּפָן זֵינְגַּעַן פֿאָר הַוּגָעָר, גַּיִיט עַד בְּלָאוּ אוֹרְפִּיךְ אַיְם
מִיט זַיְיָ אַטְעָם אָנוּ דַעַר מַעְנָטָשָׁ פֿאָרְלִירָט דַעַם אַפְּעָטִיט גַּלְיִיךְ אַוְיפָּן אַרְט אָנוּ
וּוּרְעָט אַגְּיַעַבְּרָעָנָר. טִילָּמָל זֵינְגַּעַן דַי וּוּיְבָעָר אַרְוִיסְגַּעֲקוּמָעָן מִיט דַעַר
מַעַשָּׂה, אַוְ אלְיהָוָה הנְּבָיאָ אַיְזָן נִיט קִינְיָנָר, וּוּעָר, חַיִים רַוְמְקָאָוָסִקי אַלְיָין, וּס אַבָּא
שְׁאָפָט עַסְן דּוֹרָךְ נִיסִּים. קְרִינְגָּהָט גַּעַלְאָכָט אַיְזָן זִיךְ. וּוּעָר אלְיהָוָה הנְּבָיאָ אַיְן גַּעַוּזָן,
הַאָבָן זַיְיָ גַּעַדְאָרְפָּט קוּמוֹעָן בַּי אַירָרְגָּעָן. אַבְּעָר זי האָט פֿאָרְבָּסְן דַי צּוֹנָה. אלְיהָוָה אַיְזָן
אַרְוִיסְצָוְלִיְּפָן צַו זַיְיָ אָנוּ זִיךְ בַּאֲרִימָעָן. אַבְּעָר זי האָט פֿאָרְבָּסְן דַי צּוֹנָה. אלְיהָוָה אַיְזָן

געווען בלויו אירער — אירער און די קינדערם. ער איז געקומען אין געטא, כדי זיין זאלן איבערלעבן און זיך טרעפען איזן אַ גוטער שעה מיט פֿיווישלען.
און טאָקע, אַט שטיינדייך איזי און האָקמּעַסְעַר, האָט זיך געַז
ווארפּן אַ בליך צום דרויסן אָרוֹיס אַן דאס האָקמּעַסְעַר איז אַיר שיער ניט אָרוֹיס־
געפָּאלַן פֿון דער האָנט. אַן עַלְתַּעֲרֵר מאָן מיט אַ גַּרְוִיסֶן, לִסְעַ קָאָפֶן,
העַגְּגַעְנְּדִיקָע, שְׁלַאֲבָעְרִיקָע באָקָע, איז אַנְגְּגַעְמְעַן פֿון דער טִיף פֿון גָּאָס. ער האָט
געטְרָעַטְן וּשְׂוֹאָזְעַט אַן גַּעַנְשְׁטָעַרט מיט די אוֹיגַן צוֹוישַׂן די היְזַעַר, צוֹוישַׂן די
וּוּבְּעַד אַוִּיפֶּךְ די שְׁוּעָלָן, קְרִינְדָּל האָט גְּלִיכְר גַּעַוּסְט, אַן דאס זּוּכְט ער זיך.
געוֹזָלַט אִים אַגְּטְקָעְגָּלְיָפָן, רָוּפָן — אַבעָר די פִּיס זַיְנְעַן אִיר גַּעַלְיִימָט גַּעַוּוֹאָר אַן
דאָס האָרֶץ האָט זיך אִיד גַּעַוְאָרְפּן וּוּי בַּי אַ גּוֹלָן. נָאָר דָּא אַיז אִיד אַיְנְגַעְפָּאָלָן,
אוּ ער קָעָן זיך נָאָר אַוְמְקָעָרָן אַן וּוּידָעָר פָּאָרְשְׁוִוִּינְדָּן — אַן זיך האָט מיט אלַע
כוֹחוֹת גּוֹבָּר גַּעַוְעַן די שְׂוֹאָכְקִיט אַן אָרוֹיס אַן דְּרוֹיסֶן, אוּ ער זָאָל זיך דְּרָעוֹעָן פֿון
דער וּוּיְיטָס.

און אַט אַיז ער גַּעַשְׁטָאנְגָּעַן פָּאָר אִיר אַן גַּעַשְׁמִיכְלָט מיט אַ מּוֹיל פֿול מיט מעַז
טָאָלְעָנָעַ קָאָרָאָנָעַס. אַבעָר גַּעַקְוָקְט האָט ער ניט אַוִּיפֶּךְ אִיר, אַוִּיפֶּךְ קְרִינְדָּלָעָן, נָאָר
אַיבָּעָר אִיד אַקְסָל, צוּ דער טִיף פֿון דער דִּירָה: — אַיך האָבָּד דָּא אַמְּאָלָן... — האָט ער
אַגְּגַעְהַוִּיבָּן אַוִּיפֶּךְ פּוֹוִילִישׂ, זיך פָּאָרְהָאָקָט אַן גַּעַעְנִיקָט מיט אַ צְּעַבְּרָאָכְעָנָעָם דִּיטְשָׂ
מְעַרְשִׁין יִדְיִישׂ, — פִּילִיכְט גַּעַדְעָנְקָעָן זיך ?
קְרִינְדָּל אַיז אַפְּגַעְשְׁפְּרוֹנוֹגָעָן פֿון דער טִיר אַן גַּעַלְאָן דָּעַם גַּאֲסָט אַיבָּעָרְטָרָעָטָן
די שְׁוּעָל : — יַא, יַא, פָּאָנִיעַ... כְּגַעְדָּעָנָק...
— האָבָּעָן זיך דאס פְּרִיעָץ צִימָעָר ?

אין קְרִינְדָּלָעָן האָט זיך אַלְעַצְמָאָנָצָט פָּאָר פְּרִיעָץ. זיך האָט שַׁוִּין אַין אִיד
דְּמִינוֹן גַּעַזְעַן די קָאָקָעְדִּיקָע "רּוּמְקָעַלְעַן" אוּפְּטוּן טִישׂ. (ס'אַיז אִיד אַפְּלָלוּ אַיְפָּן
זַיְנְעַן ניט גַּעַקְוָמָעַן, אַן ער זָאָל פָּאָדָעָרָן פֿון אִיד אַיְפָּלְעַקְעַ צְוֹאָנְצִיךְ מַאְרָק, פָּאָר
וּוּלְכָעַ ער האָט ניט אַפְּגַעְוּוֹינָט) — יַא, יַא, פָּאָנִיעַ... — האָט זיך גַּעַשְׁקָאָלָט
מִיטָּן קָאָפֶן אַיז שְׁיָעָר ניט אַגְּגָרְוָפָן "פָּאָנִיעַ אַלְיהָוָה הַנְּבָאָה". מיט אַ פָּאָרְהָאָלָן
צַוְּדָעַם אַטְעַם האָט זיך נָאָכְעָפְּאָלָגָט, וּוּזַיְנְעַ פְּעַטְלָעַכְעַ הענט גְּרִיכָּן פָּאָמְעָלָעַד
— וּוּפִיל ? — האָט ער גַּעַעַטְפָּעַט.

— צְוֹאָנְצִיךְ, — האָט זיך גַּעַעַטְפָּעַט.
אַ קָּנְאָקָעְדִּיקָעַר צְוֹאָנְצִיךְעַר אַיז גַּעַלְעָגָן אַיז אִיד האָנט. אַן אַיְדָעָר זיך האָט
בָּאוֹיְין צוּ קָוְמָעַן צוּ זיך, אַיז דער פְּרָעָמְדָעָר שַׁוִּין נִישְׁתְּ גַּעַוְאָרָן. זיך גַּעַוְעַן
זִיכְעָר, אַן ער וּוּטָן נִיט קָוְמָעַן זיך אַרְיִינְצִיעָן, פָּוּנְקָט וּוּי ער אַיז דְּעַמְּאָלָט נִיט
גַּעַקְוָמָעַן. — אַן זַוְּעַן זיך האָט אִים אַוִּיפֶּךְ מַאְרָן גַּעַזְעַן אַוִּיפֶּךְ דָּעַר שְׁוּעָל מִיט צְוַויִּי
וּוּאַלְיוּס אַיז די העַנְט. האָט זיך גַּעַקְוָקָט אַרְוִיסְבָּרְעָנְגָּעָן קִין זיך.
זיך האָט זיך אַרְוִיסְגָּעָדרִיָּט וּוּי שִׁיכְרָוּ אַן נִיט גַּעַוְוָסְט, וְאָס מִט אִיד טָוָט זיך. אַיז
קְלִינְיקִיט ! פֿון אַלְעַיְלָן אַיז גַּעַטָּא, האָט ער אַוִּיסְגָּעָלְיָבָן צוּ זַיְנְעַן בַּי אִיד, בַּי
קְרִינְעַן !

א פאר מאל איז זי געוען בי אים דרינגען, אין זיין חדREL. זי האט אים גע-
וואלט איבערציען דאס בעט מיט דעם אינציגן פאלל איבערצוג, וואס זי האט
געהאלטן פארשטעט, גרייט פאר דער חותנה פון איר טאכטער צייפער-דורהלהען.
אלין זייןגען זי דאך תמייד געלאלפן אויף רויטע, האלב-אויסגעפעדערטן קישנס;
זיך צוגעדעקט מיט צעריסגען פאטשיילעס, וואס זי האט געפונגנע אויף מיסט-
קאסטנס. אבער דער גאסט האט א מאך געטאָן מיט דער האנט: — ב'זועל ברענגען
מיין איגנס. — דערנאך האט ער געפרעטמ, צי זי האט ניט קיין שליסל פון צימער.
זי האט ניט געהאט קיין שליסל און זי האט זיך א ביסל געווונדערט, וואס ער וויל
ガָאָר אַ שְׁלִיסֵּל. ער, וואס האט איסגעקליבן צו ווינגען בי איר, זאָל גאָר הוֹשֶׁד זִין
איַן צְוַעֲלָכָעָן זָאָכָן זִי, דִּי צְדִיקָהּ קְרִיְנְדָלָעָן? נָאָר בָּאַלְדָּהּ האָט זַיְךְ בָּאַרְיִקְתּוּ. ער
האָט גַּעֲדָאָרְפַּט זַיְךְ פָּאַרְשְׁלִיסְּסָן אַנְיֻוּיְנִיקָּן, צַוְּזִין אַלְיִין, וּזְעַן ער ווּזְעַט טָוּן זִינְגָּן
געהימע, וויכטיקע טועצעער.

ער איז אוועק מיט די צוויי לערע וואלייזקעס ברענגען נאָר זאָכָן אָוּן זי האָט
זיך ניט געקאנט אַיְנְהָאַלְטָן אָוּן אויף די שְׁפִיצִין פִּינְגָּעָר, ווּ זי וואלט מְוֹרָא גַּעַהָאָט,
אוּ ער זאָל ניט דערהערן דָּאַרט עַרְגָּעָץ, ווּ ער אַיְן — אַיְן זַי אַרְיִין אַיְן חדָר;
צְגַעַשְׂאָרְט זַיְךְ צָוּם בְּעֵט אָוּן גַּעַוְאָרְפָּן אַ בְּלִיק אוּפִיךְ זָאָכָן, וואס זִינְגָּן דָּאַרט
גַּעַוְעָן אַגְּעוּהוּיְנָמָן. די אַוְיָזָן זִינְגָּן אַיר אַוְשָׁ פָּאַרְבְּלָעְנָדָט גַּעַוְאָרָן. זי האָט אַוְשָׁ
אַ קְרָעָץ גַּעַטָּאָן פָּוּן גְּרוּיָס אַנְטְּצִיקָּוּגָן. וַיְיָ האָט דָּעַרְזָעָן מְעַנְעַר-הַעַמְדָעָר פָּוּן לְוַיְטָעָר
זַיְיד אָוּן פָּוּן בָּאַטִּיסְּט — אַזְוִי דִּין אָוּן פְּרִישׁ וּזְבִּנְיִי-פְּלִיטְעָרְלָעָךְ. אָוּן גַּאֲטָקָעָס האָט
זַיְ נָאָר אַיר לעַבְּן אַזְוּלָכָעָן ניט גַּעַוְעָן — וּזְיִיךְ זַיְ פָּרָק אָוּן לִיכְתָּבָן וּזְיִיךְ פָּעָדָעָרָן.
אוּן דִּי שְׁקָאָרְפְּטָעָקָעָס מִיט די מְוֹסְטָרָן, אָוּן דִּי הַאַגְּטָעָבָר — גַּעַדְרִיוֹלְטָעָךְ, גַּעַקָּאָל-
טָנְטָאָע אָוּן וּוַיְיכָעָ, אָוּן דָּעָר אַגְּזָוָן — אַ בִּיסְלָ צַעְקִינִיטָשָׁט, אַבער פָּוּן בָּעַסְטָן עַגְּלִישָׁן
שְׁטָאָה, אָוּן דִּי שִׁיךְ — דָּאָס לְעַדְעָר פְּרִישׁ אָוּן גְּלָאָנִיקָּן, אָוּן דִּי גַּאֲזִיטְבִּילְעָדָר דִּי בָּאָ-
טִיסְטָעָנָע ! אוּפְּ דִּעָם אַלְעָם זִינְגָּן גַּעַוְעָן אַוִּיסְגָּעַשְׂטִיקָט גַּעַבְּלִימְלָטָעָ פּוֹלִילִישָׁע בּוֹכְ-
שְׁתָאָבָן, נִין, דָּאָס זִינְגָּן ניט גַּעַוְעָן אַלְיָהוּ הַנְּבָאָס מְאַבְּגָרָאָמָעָן — אָוּן דָּאָךְ אַיְן זַי
גַּעַוְעָן קִין גַּעַוְוִינְגְּלָעְכָּר מְעַנְטָשׁ. וּוּיל אַ גַּעַוְוִינְגְּלָעְכָּר מְעַנְטָשׁ הַאָט גָּאָר אַזְאָ צִיְּטָ
גַּעַוְעָן זִיכָּר, אַזְאָ וּוּשָׁ נִיט פָּאַרְמָאָגָט אָוּן וּוּאָלָט ער וּוּדָעָר גַּעַוְעָן «שִׁישְׁקָעָ», וּוּאָלָט
ער נִיט גַּעַמוֹת אַגְּקוּמוֹן צַו אַיר אָוּן זַי אַרְיִינְצִיעָן אַיְן אַיר פָּאַרְחָוּשָׁטָן, אַפְּגָעָרִי
סְעָנָם צִימָרָל. זי האָט גַּעַהָאָט אַ גְּרוּיסָן חַשָּׁק צַו נְעַמְעָן אַיְינָס פָּוּן דִּי בָּאַטִּיסְּ
טָעָנָע טִיכְלָעָךְ כָּאַטְשָׁ פָּאָר אַ קְמִיעָ, אוּפִי מְזָוָּל, אַבער זַי האָט אוּפִי זַיְךְ אַלְיִין אַגְּנָעָ
שריגן: סְיוּאָלֶט דָּאָךְ גַּעַוְעָן אַן אַוְרִיְינָעָ זַיְךְ צַו נְעַמְעָן אַט אַזְוִי, אַוְמְגַעְפְּרָעָגָט.

וּזְעַן ער אַיְזָן צְרוּקָעָקָמָעָן מִיט די צְוִי וּוּאָלְיָוָס, האָט ער זַי גַּעַטְרָאָפָן בְּיִם
אוּפְּהַעֲנָגָעָן אַ פָּאָר פָּאַרְהַעֲנָגָלָעָךְ, וּוּסָס די לְעַכְעָר אַיְן זַי הַאָבָן גַּעַשְׁאָפָן אַ בָּאָ-
זְוַנְדָּעָר, קַאְמְפְּלִיצִירָט מְוֹסְטָרָן. ער האָט גַּעַפְּגָנָט אַיְנָעָ פָּוּן דִּי וּוּאָלְיָוָס אַן אַרְוִיסָ-
גַּעַנוֹמָעָן אַ פָּכְעָנָעָ קַאְלָרָעָ, אַ גְּרוּיסָ פָּוּן קִשְׁנָן אָוּן אַ פָּאָל אַבְּרָעָצִיגָּ אַיר דָּאָס
אַלְזָ אַרְיִינְגָּעָשְׂטוֹפָט אַיְן דָּעָר האָנט אָוּן גַּעַהָיִיסָן אַבְּרָעָצִיעָן דָּאָס בעַט. דָּעַרְנָאָךְ
הַאָט ער גַּעַפְּגָנָט דִּי אַנְדָּרָעָ וּוּאָלְיוֹעָ אַן אַרְוִיסְגָּעָנוֹמָעָן אַ טָּאָפָן, מִיט גַּלְעָזָר אָוּן

— אפשר, פאנגייע, זאל איד קאכן פאר איד? — האט זי שעמײַודיק פֿאָר
געשלאנן.

עד האט געודרייט מיטן קאָפּ: — מען דאָרֶף נישט.
 עד האט געוזאָרט זי זאל פֿאָרטיק ווערַן אָנוֹ אַרוּיסְגִּין. אַיז זי פֿאָרטיק געווֹוָרָן
 אָנוֹ אַרוּסִים, פֿילְנְדִּיק ווי דֵי אוֹיגַן גִּיעַן אִיר אַיבָּר. זי האט גַּעֲרוֹפּן פֿיוֹוִישְׁלָעָן צָו
 הַילְּפָךְ: — «עַז, פֿיוֹוִישְׁלָן, ווי פֿאָרְגָּארְטּ דִּין וויַיְיבּ אַיז גַּעֲוָאָרָן!» האט שוֹין גַּעַזְעַן
 אָנוֹ אַלְיהָוָה הנְּבָיא, וואָס גִּיטַּת אַין בְּלוֹיזָן קָאָפּ אָנוֹ נִישְׁט עַר האט אַבָּאָד, נִישְׁט
 פּֿרְמִיאָות, נָאָר אַיז גָּאָל ווי אַגְּלָח? אָנוֹ האט שוֹין גַּעַזְעַן אָנוֹ אַלְיהָוָה הנְּבָיא,
 וואָס ווַיְלַזְקֵץ אַלְיָין קָאָפּ עַסְנָ?» זי האט דערפְּלִיט נָאָךְ אַגְּרָעָסְעָרָן כָּעֵס אוֹיףּ דִּי
 ווַיְיַעֲבָר, דִּי מַאְתְּלָעִינְסּ דַּרְוִיסְן, וואָס האַבָּן אִיר פֿאָרְדְּרִיִּיט דֻּעַם קָאָפּ מִיטּ זַיְעַרְעַ
 מעשְׁיָות. אָנוֹ זי האט זַיְד צַעֲוַיְינָט — אַגְּנוּוֹיְנִיק, אַין זַיְד — אוֹיףּ דַּעַר אַיְנוֹאָמִ
 קְיִיט אַירְיעָ. נָאָר כְּדֵי זַיְד צּוֹ שְׂטָאָרְקָן אַין דַּעַר פֿוֹסְטְּקִימִיט, וואָס האט זַי אַיְנְגָעַ
 גַּנוּמוֹעַן. האט זַי אַרְיִינְגָּעַטָּאָן דִּי האַנט אַין בּוֹזָעָם אָנוֹ אַרוּיסְגָּעַנוּמָעָן דֻּעַם קַנְאַקְנְדִּיקָן
 צַוְּאָנְצִיקָּעָר, צּוֹ גַּעַבְנָן כָּאַטְשָׁ אַקְקָ אַוְיָפּ אַיְם.

אווי איז פאן אדאם ראעונבערג געקומען ווועגן אויף דער פיאסקוואער גאס. ער איז געווען גענדערט ניט צום דערקעגען; געווארן עטלער אוון איינגעשרומי-פענער. אבער ער האט זיך ווידער געלאמערט און לעבן און געקומען צו זיך נאך און אייבערלעונג, וואס האט אים אין גאנצן צעטሪיסלט. עס איז ניט געווען זיין זיינַן יאדויגעס קראנקיטט, איר זיין אין שפיטאל און דאס אroiישקן זי; ניט זיין זוּן, מיעטעם, פארליין דעם פאסטען אלס פאליציאנט אוון זיין פארלאוּן אים, דעם טאגן. וואס עס האט אים אווי צעטሪיסלט איז געווען זיין איינגענער צאן-זוייטיק. די יסורים אין זיין מoil געווען אָלנגע, טאג-טעלעלכע שאק-הילונג, וואס האט געצופט די גערוֹן, געשטאָן, געגראָבן אוון געביסן אין מוח — צעשטעכנדיק די אָפָטִיעַ פון זיינַ גֶּלְדִּעְרָה, ווּקְנִידִיק זי — כדי ער זאל ווידער דערפְּלִין, או ער לעבעט און ער זאל אַנְהִיבָּן זיך צו ראנגלאָן פֿאָרְן לעבן.

יאדויוגעס קראנקהיט האט זיך אונגעוויבן אוומבערקט. ערגעץ אַ פָּאַר ווועגן נאכן אוועקנגבן סוטשקאון אונ נאך דעם ווי רײַזְל די קעכין אייז אַרְיבְּער צוֹרִיק אַרְבְּעַטְן בֵּי דֵי צָקוּרְמָאנְג. עַד, דַּעַר פָּאַן אַדָּם, אייז דַּעַמְּאַלְטָן אַפְּגַּעַלְעַגְן אַגְּנַעַצְעַט טָעַג אוּפְּגַּעַן בעַמְּ. זיך נִיט אַגְּנַעַטְאָ, נִיט אַוְיסְגַּעַטְאָ: אָוּן זַי, יַאֲדוּגָע אַיְזָן גַּעַרְעַן אַיְזָן קִידְּ. זַי אַיְזָן אַוְיגְּשַׁטְאַגְּנָעַן פְּרִי, צַוְּגַּלְיִיךְ מִיטְּ רַיְוּלָעָן, אַגְּנַעַצְעַט טָעַג גַּעַרְעַן אַיְזָן פְּנִים, אַפְּגַּשְׁמִירֶטְדִּי לִיפְּנִין, אַוְיסְגַּעַפְּצָט — אָוּן אַיְזָן פּוֹלְן קְנָאָק, מִטְּן שִׁירְצֵל אַרוּם דֵי הִיפְּנָן, גַּעַנוּמוּן זַיְצֵוּ דַעַר קִידְּ-וּוִירְטָשָׂאָפְט.

געפאלן און זיך צעבראכן. דערנאך איז געקומען ריאוילס קורייז געלעכטער, ווי אַ קראָן וואָלט ערצעץ אויפגעדרײַט געווארן און אַ כלשניע געטאָן אויף אַ בלעַד. אַן דערנאָך — ווּידער ריַיד, הַכְּבָרָע, אַילְקָרָע. דערנאָך : גָּאָר אַ מַּאֲדָגָע, מְשׂוֹרָה נְהִדִּיק גַּעֲלַעֲכָטָרֶל, וְאֵס אַיז גַּעֲוֹעַן שָׁאָרָף אַן קוּוִיטְשִׁיק אַן דָּרְמָאנְט אַן סְקָאָמְלָעָן פֿוֹן אַ הַונְטָה, וְאֵס מַעַן האָט אַים אַגְּגָעַטְרָאָטָן אוּפְּן עַק. דָּמָאָלָט האָט זיך צְעַטְרָאָגָן אַיבָּרָעָן הוּוֹן דָּעַר רִיחַ פֿוֹן עַפְּסָס צְגַעְבָּרָעָנְטָס.

שפְּטָמָעָר האָט זיך באָזְיַין יַאֲדוֹגָע אַוְיף דָּעַר שָׁוּעָל פֿוֹן שְׁלָאָפְּצִימָעָר אַן זַי האָט גַּעֲטָרָאָגָן אַ שִׁיסְעָלָעָ צְוִישָׁן דִּי רַוִּיטְ-מַאֲנִיקִירְטָעָ נְעַגָּל. דָּאָס שִׁיסְעָלָעָ האָט גַּעֲפָרָעוּוּת אַן אַיְנָגָעוּוּקְלָט אַיר פְּנִים אַיִן דָּאוּעָ, דָּרוֹכְוִיכְטִיקָּעָ נְעַפְּלָעָן. זַי האָט דָּעַבְּגָנְטָעָרָט צַו אַדְמָעָן אַיר פִּיכְמָה, גָּלְאָנְצִיקְפְּנִים, דָּעַר פְּרִישְׁרָפְּדָעָר אַוְיף אַים — פּוֹל מִיטְ רִינְגּוּסָס ; דָּעַר רִוִּיטְ פֿוֹן אַרְיָעָ לִיְּפָן — צְעַשְׁמִירָט אַרְוָם דָּעַר גַּמְבָּעָ אַן אַונְטָעָר דָּעַר נָגָז ; אַן דִּי אוּגִּין, אַרוֹטְסְּבָּאַלְשְׁטָשְׁעָטָעָ, האָבָּן דָּוָרָךְ דָּעַר פָּאָרָעָ גַּעֲבָרִיטְ מִיטְ אַן אַפְּוּוֹנְדִּיקְפְּרָעְמָדְלִיכְטָה. זַי האָט זיך אַוּוֹקְגְּזְעָזְעָצָט נְעַבְּן אַים : גַּעֲמִישָׁט דָּאָס שִׁיסְעָלָעָ מִיטְן לְעַפְּלָ אַן גַּעֲבָלָאָן אַוְיף דָּעַר פָּאָרָעָ. דָּעַר רִיחַ פֿוֹן דָּעַר צְגַעְבָּרָעָנְטָעָר זָוֶּפֶ, אַוִּסְגָּעָמִישָׁט מִיטְ יַאֲדוֹגְגָּעָס פָּאָרָפָּוּם, אַיז גַּעֲוֹעַן שָׁאָרָף אַן אַומְּגָעָנְעָנָם. אַדְמָה האָט גַּעֲלָאָן זיך פֿוֹן אַיר אַנְקָאַרְמָעָן. סִיאָוָן אַים שְׁלִיסְלָעָקְגָּעָן אַלְצָאִינְס. עַר האָט פּוֹנְקָט אַזְוִי גַּעֲקָאָנְט עַסְן, ווי נִיטְ עַסְן. עַר האָט נִיט גַּעֲפִילְטְקִין שָׁוֹם טֻם אַין מוֹלָן. צְוִישָׁן אַיִן לְעַפְּלָ אַן דָּעַם צְוִיְּמָן האָט יַאֲדוֹגְגָּעָ אַים אַיְנָגְעָדָעָט, גַּעֲלָעָט דִּי קָאַלְדָּרָעָ אַיבָּרָ אַים, גַּעֲשְׁמִיכְלָט מִיטְ דִּי אַוִּסְגָּעָשְׁמִירָטָעָ לְפִּנְן אַן אַוְמָהִילְעָכָן, אַונְטָעָרְטָעָנִיקְ שְׁמִיכְיָל — אַן עַר האָט נִיט גַּעֲוָסָט, פֿוֹן וְאֵס עַס גַּלְוָסָט זיך אַים מַעַר צַו בְּרָעָן : פֿוֹן אַיר אַנְבָּלִיקְ צַיְּפָן דָּעַר זָוֶּפֶ.

עַר האָט זיך אַוִּסְגָּעָמְרִיבָּן פֿוֹן זיך אַן אַין אַ וְיִילָּעָ אַרְוָם האָט עַר גַּעְהָרָטָן ווי זַי עַפְּנָט מִיעַטְעָקָס טִיר אַן גַּעְהָרָטָן מִיעַטְעָקָס אַוִּסְגָּעָשְׁרִי : — אַיך ווּילְ נִיטְעַס אַזָּא גַּוּנוֹנָא ! — סִיחָאָט זיך דָּרְהָרָט אַ גַּעֲקְלִימְפָעָרָט פֿוֹן גַּעֲלָעָטָרָל אַיז נְאַגְּגָעָקָוּמָעָן עַפְּסָס האָט זיך דָּרְטָרָאָגָן צַו אַים, פֿוֹן דָּעַר קִידְ, מִיעַטְעָקָס גַּעְשָׁרִי : — אַיך אַן דָּרְגָּאָךְ האָט זיך דָּרְטָרָאָגָן צַו אַים, בְּרָעָנְגָּעָנְגָּוָן, דָּוְזָלְסָטָט מִירְמָאָכָן עַסְן, מַעַן זָלְקָעָנְגָּוָן גַּעֲמָעָן אַין מוֹלָן אַרְיָין ! דָּרְגָּאָךְ האָט זיך ווּידָעָ צְעַקְלִימְפָעָרָט מְאַנְגָּאָטָה, בְּלָעָן — רַיְוָלָס קָול. מִיעַטְעָקָה האָט שְׁוִין גַּעֲלָאָכָטָן. דָּאָס קוּוִיטְשִׁיקָּעָ סְקָאָמְלָעָן האָט זיך אַוְיך גַּעְהָרָטָן. דָּאָס גַּעְשִׁיר האָט אַוְיך גַּעְקְלִימְפָעָרָט אַן דָּאָס הוּוֹן אַיז שְׁוִין גַּעֲוֹוָן וְאַךְ. דָּאָס וְאַסְעָר אַין וְאַשְׁ-צִימָעָר האָט גַּעְרוּיִשְׁטָט. טִירָן האָבָּן זיך גַּעֲפָנָט אַן פָּאָרָמָאָכָט. סָאָמוּלָס שְׁטִיוּלָה האָבָּן גַּעֲטָרָאָטָן אַיבָּרָ דָּעַר פָּאָדָלָגָעָ. דָּרְגָּאָךְ האָט אַדְמָאָס גַּעְהָרָטָן בְּעַר דָּעַר וְאַגְּנָטָן, ווי יַאֲדוֹגְגָּעָ רּוֹפְּטָ נָאָךְ דָּעַם זָוֶּן : — הַאֲסָט מִיךְ נִיטְ גַּעְקָוּשָׁט, מִיעַטְשָׁו ! — אַין אַ וְיִילָּעָ אַרְוָם אַיז זַי צְרוּקָ גַּעֲוֹוָן בַּיְּ אַים, אַדְמָעָן, אַן אַין דִּי קְלִיְּדָעָר מִיטְן שִׁינְגָּעָם שִׁירְצָל, זיך אַרְיִינְגְּגָלִיגְטָ צַו אַים אַין בעַט. אַירָעָ העַנְטָה האָבָּן זיך אַרְוֹנְטָעָרְגָּעָלִיטָשָׁט אַונְטָעָר זַיְן הַעֲמָד אַן מִיטְ דִּי שָׁאָרָפָּעָ גַּעְגָּל האָט זַיְן הַאֲרִיקָּעָ בְּרוּסָט : — קִישְׁ מִיךְ, אַדְאָשָׁו...

אידאמען האט זיך געדובט, איז ער איז אינגעטלאמערט געווארן פון אַכְנוּפִיה
שלאנגען. אירע פינגער זיינען געווען איזז-געפרוירן. איר אאטעם אויף זיין אויער
אייז געווען איזז-געפרוירן. ער האט איזוקגעדריט דעם קאָפֶן, ניט צו זען די אונגערטע
ニッケ, הינטישע איזגן. יאָ רײַזֶל די קעכין אייז געווען גערעט. סוטשכאָ האט
אַרוֹיסְטְּגַעֲקָטָן פון יַאֲדוּיָּגָעָס בְּלֵיכָה. די דערמאָנָונג פון סוטשקען איין יַאֲדוּיָּגָעָס
אויגן אייז געווען אומדערטרעגלאָד: — טשפֿע זיך אָפֶן! — האט ער געריסָן
אַרְיעַ הענט פָּוָן זיך.

דעםאלט האט זי אראפגעוואָרְפּוֹן פֿוֹן זַיךְ דָּס אַנְטוּכֵץ אָוּן שְׁטִיךְ גַּעֲלִיבָן
פאר אַים אַנאָקעַטַּע. אַין שְׁטוּב אַיְזַעְוּן קָאַלְט אָוּן אַיר הַוִּיט אַיְזַע גַּעֲרָונְצָלַט
גַּעֲוָאָרֶן. זַי האט זַיךְ אַנְגַּעַהוּבָן זַו טְרִיסְלְעָן אָוּן דִּי אַרְאָפָה עַגְעַנְדִּיקָע. לִיְדִיקָע
ברוסטַן האָבָן אַוִּיסְגַּעַזְעַן וּזְוי גַּעֲקָרְבָּטַע טַאֲרָבָעַס פֿעַל: — זַעַם, אַיר בֵּין נַאֲזַע
שִׁין, אַדְאָשוּ. — האט זַיךְ גַּעֲדָרִיטַע פָּאָר אַים אַבְּעָר אַיר לִיְבָן אָוּן זַיךְ האט זַיךְ אַיְנְגַּעַקְרָטְשָׁעַט
פָּאַדְלָאָגָע. אַשְׂוִידָעַר אַיְזַע אַדוֹרָךְ אַבְּעָר אַיר לִיְבָן אָוּן זַיךְ אַיְנְגַּעַקְרָטְשָׁעַט
נַעֲבָן בעַט: — נַעַם מִיךְ אַרְיִין, אַדְאָשוּ, סְאַיְזַע מִיר קָאַלְטַט... אָוּן זַיךְ
הַאָט זַיךְ אַרְיְינְגַּעַלְטַשְׁטַט אַנוּטָעַר דַּעַר קָאַלְדְּרָעַ אָוּן אַים אַרְמְגַעְנוּמוּנַע מִיטַּי
אַיְזְוִיקָאַלְטַע פִּים, מִיטַּי שְׁטִיפָע, גַּעֲפְּרוּרְעַנְעַע העַנְטַט. אַדְמַן הַאָט גַּעֲפִילְט, זַי זַיְן
קָעְרְפָּעַר וּוּרְעַט פָּאַרְשְׁטִיטַעַט. אַירְעַ בָּאָקָן זַיְנְגַּעַן גַּעֲוּזַעַן פִּיכְתַּב אָוּן קָאַלְט אָוּן האָבָן
גַּעֲקְלָעַט צַו זַיְן פְּנִים. סְאַיְזַע אַים אַוִּיסְגַּעַקְוּמַעַן, וּזְוי דַּעַר טַוִּיט וּזְאַלְט אַים גַּעֲנוּמוּנַע
אַיְזַע אַרְעַמַּס. עַר האָט זַיךְ גַּעֲרִיסְטַן פֿוֹן אַיר אָוּן זַיךְ גַּעֲרוּקָט צַוְּם אַנְדָּעָרַן בְּרַעַג
פֿוֹן בעַט. — וּזְאַרְעַמַּס מִיךְ אָז... — האט זַיךְ גַּעֲסְקָמְלָעַט. — עַר האָט גַּעֲפִילְט, וּזְוי דַּי
צַוְּגָעְבָּרְעַנְטַט זַוְּפַט בְּרַעַנְטַט אַים בִּים מַאְגַּן. דָּס גַּעֲזָלְצָעַנְעַז וּזְאַסְעַר אַיְזַע שִׁיעַר
נִיטַּקְאַפְּוּיְעַר גַּעֲקְוּמַעַן. עַר האָט זַיךְ אַוִּיפְּגַּעַזְעַט; אַרְיְינְגַּעַנוּמוּנַע דַּעַם קָאַפְּ אַיְזַע
בִּיהְיָה העַנְטַט אָוּן זַיךְ גַּעֲקְרָצָט דַּעַם שָׁאָרְבַּן. סְאַתְּ אַים גַּעֲשְׁוּדָרָטַט. דַּעַר רַוקְן
בֵּין אַיְזַע אַים גַּעֲוּזַעַן פָּאַרְשְׁטִיטַעַט. אַצְּאָן אַז אַצְּאָן האָט אַים גַּעֲקְלָאָפַט. בֵּין דַּי
פָּאַרְצְזְוִיְּפָלוֹגַן האָט אַנְגַּעַהוּבָן צַו זַיְן אָנַי אַים אָוּן עַר האָט גַּעֲפְּרוּוֹת אַרְוּסַט
שְׁטוּפַן יַאֲדוּוֹיְגַּעַן. אַבְּעָר אַירְעַ העַנְטַט זַעֲנְגַּעַן גַּעֲוּזַעַן אַיְנְגַּעַקְלָאַמְעָרַט אַרְוּסַט זַיְן
קָאַרְקָ: — האָב מִיךְ לִיב. אַדְאָשוּ. — האָט זַיְן גַּעֲשְׁטָשְׁשָׁעַט. — האָב מִיךְ לִיב.
וּוְיִלְאַיְזַע אַיר מִיטַּלְעַלְעַל כּוֹתוֹת אַיבָּעַר דִּי אַקְסְּלְעָן, אַיְזַע בּוּזָעַם, אַיְזַע בּוֹיְךְ. נַאֲר אַיר
לְאַגְּנְגַּעַן אַיר מִיטַּלְעַלְעַל אַוִּיסְגַּעַלְעַיטְרָט גַּעֲוָאָרֶן. זַי האָט זַיךְ גַּאֲרַ צַעַשְׁמִיכְלָט, וּזְוי
יעַדְעַר קָלְאַפְּ וּזְאַלְט גַּעֲוּזַעַן אַצְּרָטַל. עַר האָט זַיךְ אַסְטִיקַן אַנְטַטַּן. אַיְזַע אַרְוּסַט פֿוֹן
אַרְיוֹסְגַּעַשְׁפָּרוֹגְגַּעַן פֿוֹן בעַט. גַּעֲנוּמוּנַע זַיךְ אַסְטִיקַן אַנְטַטַּן. אַיְזַע זַיךְ אַרְוּסַט פֿוֹן
בעַט אָוּן זַיךְ אַוִּיךְ אַגְּגָעַטָּאָן. זַי אַיְזַע צַוְּגָעְגָּנְגַּעַן צַוְּם שְׁפִיגָּל אָוּן זַיךְ גַּעֲנוּמוּנַע
פָּאַרְבָּן. דַּעַרְנָאָק האָט זַי אַוִּיסְגַּעַזְכָּט דִּי שְׁפִיְזְוִיְּקָאָרְבָּן אַן אַרְוִיְּגָעְצִיזְיָן אַוִּיךְ זַיךְ
דַּעַם מַאנְטַל מִיטַּן הוֹט אָוּן דִּי האַנְטַטַּן. זַי האָט אַים פֿוֹן דַּעַר טִיד גַּעֲשִׁיקְט אַ
לוּפְּטִישׁוּ: — אַיר וּוּלְעַל בְּרַעְגְּנַעַן דִּי פָּרָאַדְוּקְטַן.

עד איז גליק צורייך אַרוֹפֿיגָעֶפְּאָלִין אויפָן בעט. ער האט ניט געטראקט פון גאנר ניט. ער האט געווואָל שלאָפָן אונז איז אַינְגַּשְׁלָאָפָן מיט אַ פֿעַסְטָן שלָאָפָן.

עלעטנס האט ער געהאט אט די שווערט שלויעריךיט אין זיך. ער האט געד קאנט אפשלאפען גאנצע מעת לעתנו, אויב מען וואלט אים געללאן. די סצענעם מיט יאדויגען האבן זיך אפט איבערגעחורט. מיט דער צייט, האט ער זיך צוגעווינט צו דערלאנגען איר מיט די פויסטן יעדעס מאל, ווען זיך צו טאן מיט רצחיה — נאר סחט, צו האבן מנוחה. אירע הינטישע אַרויסיכאָן לושטשטעט איגען האבן געקוקט אויף אים מיט אַ געטראַישאָפט און אונטערטענַיַּיַּט. וואס האט דערמאָנט אַן סוטשקען און דאס האט אים געמאָקט פילן נודנע קייט, און דאס האט אַן אַזעלכּעַ סצענעם. איז זיך געווילעך געווארן פול אונטערן לעפֿעלע. אבער נאָז אַזעלכּעַ סצענעם. איז זיך געטראַישאָפט און אַזעלע מיט ענערגייט. זיך האט זיך אַגנטאָן אַן געלקמען צו לויפּן מיט שיסלען ואַסער און הארטע באָרטען. אלע טאג האט זיך געשיערט די פֿאַדאלגאָעס און האט געווּבּ גען דערביי און געלאָקט. אַ בייזע הנאה האט זיך געהאט פון דעם קריין אויף אלע פֿיר. דערנאָז האט זיך געטראַישאָפט אַן צומְעַן צו די אַנדערע צימערן, צום קאַרידאָר, צו דער קיד, צום קלאֹזעט און צו די פֿאַרבְּלַאֲטִיקְטָע טרעפּן. און אַזוי איז געווּן טאג נאָז טאג.

אין מאָל האט מיטעטן צורייך אַריינגעבראָקט יאַדויגעס בעט אַן שלאָףּ צימער און עס צוגערוקט צו אַדאמָס: — דָא אַיז דֵין פְּלָאָץ! — האט דער יונַג מיט געבייזער אויסגערוףּן.
די אַויגּן פון טاطן אַן זיך האבן זיך באָגָאנַט אַין אַ צוֹנוּיפֿקְלָאָפּ פון בליקן: פֿינַטשאָפט קעגן פֿינַטשאָפט. פָאָן אַדָּם אַין פון לאָנג שוּן צו אלע מענטשן אַין דער וועלט געווּן גִּילִיכְגִּילִיטִיךְ: אַבער ניט צום זיך. — אַים האט ער אויפֿריכְטִיךְ פֿינַט באָקְומַען.

איַן אַדָּם געשלאָפעּן מיט יאַדויגען אַין אַיז צימער. טיל מאָל האט אַים אויפֿגּעוּוקְט אַ גַּעֲפִיל, אַן סוטשקָאָ אַין דָא נַעֲבָן אַים: אַז זיך ליגט ניט ווּיט פון בעט אַן ווּינַט. ווען ער האט דערוּאָכְט, אַין אַים קָלָאָר גַּעַוָּרָן, אַן סְקָאָמֶר לְעַט אַזוי יאַדויגּע. ער האט אַרְיבְּרַעְצְּזִוְּגְּן די קָלְדָּרָע אַיְבָּרְעָן קָאָפּ אַן ווּיַּי טער געשלאָפעּן. אַפְּט מַאל הַאַט ער גַּעֲפִילְט, ווּי אַירָע פֿינַגְּדָר קָרִיכְן אַיְבָּר זַיִן לְיִיבּ. זיך האט גַּעַדְעַנְקָט פון אַמְּאָל די אַינְטִימָע צָעַרְטָלְעַקְיִיטִין, מִיט וּלְכָעַ זַי האט אַים גַּעַפְּלָעַט באָשָׁעָנְקָעַן אַן זיך האט זַי אַוְיסְגַּעַשְׁפִּילְט אוּפּ אַים. אוּפּ דער דערמאָנְגָן פון זַיִן דַּעֲמָלְטִיךְעָר תָּאוֹהָה, אַין אַלְין אַין אַיְגְּנַעַשְׁרוּמָפּן. אַ פְּחַד אַיְם באָפְּאָלְן: ווּילְסִיחָאָט נִיט דַּעֲרוּעָקָט אַיְם גַּאֲרַנִּיט, צו קַיִן שָׂוֵם ווּיְבַרְשֵׂן גּוֹפּ — אַן צו דעם, וואס אַז געווּן גָּאנַט פון אַים, האט ער בלויַן גַּעֲפִילְט עַקְל. אַיְן מַאל, דעם לעצטַן פְּרִילְינְגָן, אַין אַ מאַיְ-טָאָגָן, אַין זַי צְרוּקְגַּעַקְומָעַן פון דער גַּאָס אַן האט גַּעַטְרָאָגָן אַיְינָס פון אַיְרָע טַוְּלָעַנְעַ זַוְּמָעַר-קְלִידְלָעַ, וואס ער האט אַיר אַמְּאָל גַּעַהָאָט גַּעַקְוִיְּפַט אַיְן פְּאָרִין. דָאָס קָלִידָגְּפָאָ אַין גַּעַוָּעַן פון אַ טִּיפְּן, גַּרְאַנְאַטְעַנְעָם בְּלוּי אַן גַּרְוִיסְטָע, רַוְּתָע בְּלוּמָעַן זַיְגָעַן גַּעַוָּעַן אַוְיסְגַּעַנִּיט אַרְוּם דעם זַיִם. אַמְּאָל אַז דָאָס קָלִידָגְּפָאָ אַין אַיר טַאָלִיעָ אַן אַפְּגָעַ שְׁטָאָגָעַן פון די הַיְפָטָן ווּי אַ גַּרְוִיסְטָר גְּלָאָק, וואס האט אַרְוִיסְגַּעַרְאָקט אַיר שְׁמָאָלָע,

גראציעזע פיגור און געמאכט זי אויסזען סי' שלאנק, סי' פארונדיקט. אין אט דעם קלייד האט ער תמיד ליב געהאט זי צו זען. — הײַנט איז, פֿאַרְשְׁטִיטַז זֶיךְ דאס קלייד געהאנגען אויף איז. דער גראיסער דעקסאלט האט אנטפלעלקט די אַרוֹיסְטַּ שטיינְדְּרִיךְ בְּרוֹסְטְּבִּינְגֵּער און די אַקְסְלְעָן האַבָּן גַּעוּזָן די שְׂלִיסְלְקְנָאָן מִיט די קלענסטע דעטאָל. אַבעָר די קלְעִירְן פּוֹנוּם קְלִיְיד זַיְנָעָן גַּעֲבְּלִיבָן לעבעדייך, זַאֲפְּטִיק אָן זַיְהָאָן אָן גַּאנְצָן פֿאַרְשְׁוִישַׁט אַדוֹוְיגָעָס קְעַרְפָּעָר אָן דָּאס פְּנִים. גַּעוּזָן אָ גִּיעַנְדִּיק, באַזְוְגָּלְעָרְ קְלִיְיד, וְאָס אַיבָּעָר אִים — אַין דער לוּפְּטָן — אָין געהאנגען אָ רְוִיט, באַשְׁמִירְט מְוִיל. אַדָּם האַט גַּעַטְוָנְקָעָן מִיט די בְּלִיקָן די פרישקייט פָּוּן די בְּלָמְעָן אַרְוּם זַוִּים פָּוּן קְלִיְיד אָן נִיט באַמְּרָקְט די צָוִי גְּרוֹיסְעַ לְעַכְּרָע אָן שְׁטָאָפָּה, אַיבָּעָר יַאֲדוֹוְיגָעָס קְנִי. אָין זַי באַמְּתָ גַּעוּזָן אַזְוִי מַאדְנָע בְּלִיְיךְ? נִין, דָאָס קְלִיְיד האַט זַי פֿאַרְבְּלִילְיכְּט. זַי האַט גַּעַהְלָלְטָן אָן האַנט אָ פֿאַפְּרִילָל אָן אַיְן באָק אַירְעָ אָין גַּעוּזָן אַרְוִיסְגַּעַהְוִיבָן, וְזַי גַּעַשְׁוָאָלָן. זַי האַט גַּעַסְמָאַטְשָׁקָעָט מִיט די לִיפְּן, וְזַי זַי וּזְאָלָט עַפְּעָס גַּעַקְשָׁת אָן אַזְוִי האַט זַי זַי דַּעֲרַגְעַנְטָעָרט צָום בעט. אַירְעָ אַרְוִיסְבָּאַלְוְשָׁטְשָׁעָט אַוְיָגָן זַיְנָעָן גַּעוּזָן פֿאַרְלָאָשָׁן — פֿאַרְלָאָפָּן מִיט אָ מאַטְקִיט. זַי האַט אַוְיָגָעָן צָו שְׂקָלָעָן, צָו זַיְן בְּלִידָבָן. גְּרָאָד אַט דער בְּלִיךְ האַט גַּוְרָם גַּעוּזָן, ער זָאָל אַפְּוּעַנְדָּן די אַוְיָגָן פָּוּן קְלִיְיד אָן זַי אַנְקָוקָן.

— זַעַסְטָן — האַט זַי גַּעַזְאָגָט אָן אַיר קְוָל אָין אַוְיךְ גַּעוּזָן פֿאַרְעַנְדָּעָרט, — ער האַט מִיךְ לִיב אָן האַט מִיר גַּעַגְעָבָן לְאַנְדָּאַרְנְקָעָס. — זַי אַיְן אַרְוִיסְגַּעַפְּאָלָן. אַוְיךְ אַיר בעט אָן גַּעַבְּלִיבָן אַוְיךְ אִים לִיגְזָן מִיט פֿוֹנָאנְדְּרַגְעַשְׁפִּירִיטָעָה הענט. אַוְיךְ אַיר שְׁטוּרָן האַט גַּעַפְּעָרְלָט אָ שְׁווִיסִים. זַי האַט מַעַר גַּאֲרָנִיט גַּעַזְאָגָט. ער האַט זַי אַיְנְגַּהְאָרְכָּט אָן נִיט גַּעַקְאָנְטָה הָרָעָן אַיר אַטְעָם. דָאָס האַט אִים אַרְוִיסְגַּעָּ בְּרָאָכָט פָּוּן דער אַפְּאָטְיעָ. ער האַט זַי אָ טְרִיסְלְ גַּעַטָּאָן. דַּעַמְּאָלָט האַט זַי אָ קוֹק גַּעַטָּאָן אַוְיךְ אִים פָּוּן די וּוּינְקָלָעָן אָן די אַוְיָגָן אָן אַיר קוֹל, פֿרְעָמָדָה, הוֹיל, זַעַגְעָמָעָן אַרְוִיסְרָעָדָן פָּוּן אַיר: — כִּיהָאָב אַגְּגָעָטָן דָאָס קְלִיְיד, — האַט זַי גַּעַגְעָטָן — פֿרְילִינְגָּ... אַלְץ שְׁמַעַקְט אַין דְּרוֹיסְט. מַעֲנְטָשָׁן האַבָּן מִיר נַאֲכָגָוקָט. דַּעַנְאָאָר האָב אַיךְ גַּעַזְעָן, וְזַי עַר קוֹקְט אַוְיךְ פָּוּן יַעֲנָעָר זַיְתָּ דַּרְאָטָן... שִׁין וְזַי אַגְּטָ... אַיְן דַּעַם מַוְנִידָר מִיטָּן בְּלִישְׁטָעְנְדִּיקָן שְׁנָאָל אַוְיָפָן פֿאַסְּיקָ, אַיְן דַּי בְּרִיטְשָׁעָן, מִיט דער בִּיקְס... מִיטָּן קָאָסָק. כִּיהָאָב אִים גַּעַשְׁקָט אָ לְוָפְּטִיקָשׁ. ער אַיְן צּוֹגְעָלָאָפָּן אָן מִיךְ גַּעַהְיִיסָּן גַּיְן לְעַנְגּוֹיסָהָיִם דִּי דְּרָאָמָן... ער פָּוּן יַעֲנָעָר זַיְתָּ, אַיךְ פָּוּן דער זַיְתָּ. אַ שְׁפָאָצְרָ... ער האַט מִיךְ גַּעַגְעָסָן מִיטָּן פְּנִים זַיְתָּ. צְרוּקָן גַּעַהְיִיסָּן אַוְיהְיִיבָּן די הענט אָן זַי אַוְמְדִירִיעָן מִיטָּן פְּנִים זַי דער וָאנְט. זַיְתָּ נַעֲנְטָעָר... די הענט זָאָלָן אַגְּרִירְן די שְׁטִינְגָּעָר. כִּיהָאָב גַּעַפְּילָט די מוּיָעָר פָּוּן פְּנִים, בֵּין די פִּיס... די בִּיקְס האַט גַּעַלְמַפְּעָרט. כִּבְּין אִים גַּעוּזָן דָּאנְקָבָאָר, אַדְאָשׁוּ... דער קְלָאָנָגָ פָּוּן דער בִּיקְס האַט דַּעְרוּעָקָט אָן מִיר, וּוַיִּסְטָ וְוָאָס?... כִּיהָאָב זַיְתָּ אִים גַּעוּזָלָט אַפְּגָעָבָן אַט אַזְוִי... אַיְן «עַקְסָטָאָן דְּאָמוֹר». אַבעָר כִּיהָאָב גַּעַי

וואלט. ער זאל מיך געדענקיין... ווי איך הײַס. האָב אִיך זיך אַראָפֿגָעֶלְאָזְן אוּרַךְ דער ערַד אָזְן אוּרַךְ אַלְעַ פִּיר צַוְּגַעֲקָרְאָכְן צֹו אִים... בֵּין דַי דְּרָאָטָן... צֹו זַיְנָע שְׁטִיוֹוָל.

ער האָט גַּעֲקוֹקָט אוּרַךְ מִיר מִיט אַיִּינְג אָוִיג, וּוֹאָס אִינוֹ גַּעֲוֹעָן אַיִּינְג דַעַר לְופָעַפְן דַעַר בִּיקָס. האָב אִיך גַּעֲזָגָט גַּלְיִיךְ אַיִּן דֻּעַם אַוִיג אַרְיִין: «מַיִן נַאֲמָעָן אִינוֹ סְוַטְשָׁקָא, הָעָר גַּאֲטָה», אָזְיִי האָב אִיך גַּעֲזָגָט אָזְן ער אִינוֹ דַעַר שְׁטוֹינֶנט גַּעֲוֹעָן דַאס צֹו הָעָרָן. ער האָט אַרוֹיְסְגַּעְנוֹמָעַן דַאס פַּעַקְעָלָעַ מִיט דַי לאַנדְאַרְיִינְקָעַס אָזְן עַס מִיר אַרְיְבַּעְגּוֹאַרְפָּן אַיבָּעַר דַי דְּרָאָטָן... ער האָט מִיך גַּעֲטְרִיבָּן אַוְועַק אָזְן כְּהָאָב נִיט גַּעֲוֹאַלְט גַּיִן. כְּהָאָב גַּעֲוֹאַלְט ער זָאַל מִיך לִיבָּהָאָבָן... מִיט דַעַר לְופָעַפְן.

פָּאַלְצִיאָנְטָה האָט מִיך אַוְועַקְעָלְפְּטָט... — אַיְרָע רִיד זַיְנָע אָוְמְפָאַרְשְׁטָעַנְדְּלָעַךְ גַּעֲוֹאַרְן. דַאס צַוקְעָרֵל צַוְּשִׁין אַיְרָע צִיְּן האָט זַיְך לִיְכָט גַּעֲוֹאַרְפָּן, בֵּין עַס האָט זַיְך פָּאַרְהָאַלְטָן. אָוְמְגָרִיכְט פָּאָר אַדְמָעָן, האָט זַיְך דַי לְאַנְגָּפָאַרְלָאַשְׁעָנָע תָּאוֹהָ צַעְשְׁפִּילָט אַיִּינְג אִים, מִיט אָזְאַכְּוָה, אָז זַיְהָאָט אִים שִׁיעָר אַלְיִין נִיט בְּלִינְד גַּעַת מַאֲכָט. בָּאַלְד אִינוֹ ער גַּעֲקוֹמָעַן אַיבָּעַר דַעַר פָּאַרְחָלְשְׁטָעַר יַאֲדוֹיְגָעָן.

אָפָּאָר מַאְלִיְיָנָעָם נַאֲכִימְטָאָג האָט יַאֲדוֹיְגָעָ גַּעֲעָפָנָט דַי אַוִיגָן אָז אָפָּאָר מַאְל זַיְך צַעְכָּרְכָּלְט מִיט אָוְמְפָאַרְשְׁטָעַנְדְּלָעַכְיָה. וּזְיִי זַיְוָאַלְט וּוּלְעָלָן עַפְעָס זַאְגָּן צָוָם סּוֹפִיט. אָדָם אִיז גַּעֲלָעָן מִיטָן אַיְבָּרְבָּעָט אַיְבָּרְן קָאָפְן אָוֹן גַּעֲשְׁלָאָפְן. עַרְשָׁת פָּאָר נַאֲכָט, האָט מִיעַטְעָק אַיְגָעְרִיכְסָן דַי טִיר מִיט שְׁטוֹרָעָם: — וּזְזִי מִין עַסְן ?! — ער האָט בָּאַמְּרָקְט דַי צַעְשְׁלָאַבְּעָרְטָעַ יַאֲדוֹיְגָעָ. אַיְרָע אַפְּעָנָע אַוִיגָן זַיְנָע גַּעֲוֹעָן בְּלוֹיָן וּוּיסָל. דַאס קּוֹל אִיז דֻּעַם בְּחוֹר פָּאַרְגְּלִיוּוּרֶט גַּעֲוֹאַרְן אִין קָעַל. אָרְגָּע אִיז ער גַּעֲשְׁטָאַגְּנָעָן, וּוּי פָּאַרְשְׁטִינְגָּעָרט, דַעְרָנָאָךְ אִיז ער מִיט אָגַע זַוְּאַלְד אַרְיְנְגְּגָלְאָפְן אִין קִיךְ.

רַיְזָוָל דַי קָעָכִין אִיז אַרְיְנְגְּגָקְומָעָן: — סְמַעְנְתָש אִיז פָּאַרְבִּי ! — האָט זַי גַּעֲפָסָנָט אָזְן גַּעֲנוֹמָעָן דַעְרָלָנְגָעָן יַאֲדוֹיְגָעָן אַזְעָלְכָעָ פְּלִיאָסְקָעָס, אָז אַיְרָע בָּאָקָנוֹ זַיְגָעָן אַגְּגָלְאָפְן גַּעֲוֹאַרְן מִיט בְּלוֹטָן. רַיְזָוָל האָט גַּעֲשִׁיקָט מִיעַטְעָקָן נַאֲרָז וּוּאַסְעָר אָזְן האָט עַס אָכְלָוֹנְיָה גַּעֲמָנָע אַוִיגָן יַאֲדוֹיְגָעָ. דַאס האָט צְוִירְגְּעַבְּרָאָכָט אַיְרָע שְׂוֹאַרְצָאַפְּלָעָן פָּוֹן אַונְטָעָר דַי אַיְגְּלָלְעַפְּלָעַךְ. סְאַיְוָן גַּעֲוֹעָן, וּוּי צְוִוִּי האָט זַי אַרְיְסְגָּוֹאַרְפָּן אָרְשָׁטָלְפָּוֹן צַוקְעָרֵל פָּוֹן מוֹיל אָז זַיְך צַעְשְׁמִיכְלָט צָוָם סּוֹפִיט : — רַוְּפָ מִיךְ סְוַטְשָׁקָא... אָגַנְגְּצָע נַאֲכָט האָט אַדְמָם, דָוְרָכָן שְׁלָאָת, גַּעֲהָעָרָט יַאֲדוֹיְגָעָס סְקָאַמְלָעָן, אָהִינְטָש גַּעֲוֹיָן. אַוִיךְ מַאְרָגָן אִיז זַי אַוְיְגְּשָׁטָאַגְּנָעָן אַזְעָלְכָעָ פְּרִישָׁע, זַיְך שִׁין גַּעֲמָאָכָט פָּאָרָן שְׁפִיגָּלָן אָזְן אַרְיִין אַיז דַעַר קִיךְ . בָּאַלְד האָט זַיְך דַעְרָהָעָרָט אָבְּלָעְדִּי אָזְן רַיְיָוָל דַעַר קָעְכִּינָן גַּעֲוֹאַלְדָן : — אַדְיָבָוק אִיז אַיִּין אַרְיִין ! — אַיִּין קָאַרְדָּאָר האָט זַיְך גַּעֲמָאָכָט אַז טָמֵל. סְהָאָבָן זַיְך גַּעֲהָעָרָט רִידָע, סְאַמּוּלָס שְׁטִיוּוֹלְ-טְרִיטָמִי. מַאְטִילְדָעָס קָרְעָכָן. דַעְרָנָאָךְ האָט אִיז שְׁלָאַפְּצִימָעָר זַיְך בָּאַוִיָּז מִיט יַאֲדוֹיְגָעָן אַוִיךְ דַי הָעָנָט. זַי אַיִּין אַרְיְפְּגָעָפְּאָלָן אַוִיךְ בָּעַט וּזְיִי אַלְאָדָע. אַיְבָּעָר אִיר אִיז גַּעֲשְׁטָאַגְּנָעָן דַעַר זָוָן. זַיְנָע פְּנִים אִיז גַּעֲוֹעָן גַּרְוִי אָזְן דַי לִיפָּן האָבָן בֵּין אִים גַּעֲצִיטָעָרָט. ער האָט אַוִיסְגָּוֹעָן, וּוּי דַעַר קְלִינְגְּקָעָר מִיעַטְעָקָן מִיט יַאֲרָן אִיזְן

אַגְּנְגְּצָע נַאֲכָט האָט אַדְמָם, דָוְרָכָן שְׁלָאָת, גַּעֲהָעָרָט יַאֲדוֹיְגָעָס סְקָאַמְלָעָן, אָהִינְטָש גַּעֲוֹיָן. אַוִיךְ מַאְרָגָן אִיז זַי אַוְיְגְּשָׁטָאַגְּנָעָן אַזְעָלְכָעָ פְּרִישָׁע, זַיְך שִׁין גַּעֲמָאָכָט פָּאָרָן שְׁפִיגָּלָן אָזְן אַרְיִין אַיז דַעַר קִיךְ . בָּאַלְד האָט זַיְך דַעְרָהָעָרָט אָבְּלָעְדִּי אָזְן רַיְיָוָל דַעַר קָעְכִּינָן גַּעֲוֹאַלְדָן : — אַדְיָבָוק אִיז אַיִּין אַרְיִין ! — אַיִּין קָאַרְדָּאָר האָט זַיְך גַּעֲמָאָכָט אַז טָמֵל. סְהָאָבָן זַיְך גַּעֲהָעָרָט רִידָע, סְאַמּוּלָס שְׁטִיוֹלְ-טְרִיטָמִי. מַאְטִילְדָעָס קָרְעָכָן. דַעְרָנָאָךְ האָט אִיז שְׁלָאַפְּצִימָעָר זַיְך בָּאַוִיָּז מִיט יַאֲדוֹיְגָעָן אַוִיךְ דַי הָעָנָט. זַי אַיִּין אַרְיְפְּגָעָפְּאָלָן אַוִיךְ בָּעַט וּזְיִי אַלְאָדָע. אַיְבָּעָר אִיר אִיז גַּעֲשְׁטָאַגְּנָעָן דַעַר זָוָן. זַיְנָע פְּנִים אִיז גַּעֲוֹעָן גַּרְוִי אָזְן דַי לִיפָּן האָבָן בֵּין אִים גַּעֲצִיטָעָרָט. ער האָט אַוִיסְגָּוֹעָן, וּוּי דַעַר קְלִינְגְּקָעָר מִיעַטְעָקָן מִיט יַאֲרָן אִיזְן

צורך — וווען ער איז געשטאנגען אין דער אפענער טיר פון זיער פאלאלצל און געקוקט ווי טאטע-מאמע פארן אוועק קיין אויסלאנד. פאן אדאם האט זיך באמת ניט צו קוקן אויפן זונ. ער האט פאר אים מורה געהאט איז דעם מאמענט.

יאדוויגע איז דורךעגןגען א פאר פאוועס דורךן טאג. אדרער זיך געשפיגלט און געפוצט, אדרער געקראכן אויף אלע פיר און געבלט מיט א הינטיש געווין, אדרער געהלשת. זי האט מערכ ניט געקאכט און ריזול דיז קעכין האט זיך באזויין פאר אדאמען און אים פרגעשלאנן: — פאר צוועלף מארך א חודש על ער קאכן פאר אייך. און פאר אייער וויבב דאקטאר ט'האנן פאר איר אן ארט איז משוגעים-עת זי אויסהאַלטן, בייז דער דאקטאר ט'האנן פאר איר אן ארט איז משוגעים-הוּוִי. — אדאם האט אפערגענומען דעם פארטפעל פון אונטערן מארטאַץ און איד דערלאָנט דיז צוועלף מארך.

פאן אדאם האט אליען ניט געוווסט, פאר וואס ער טוט דאס, אבער ער האט אנגעההיבן זיך צו פארשיסן מיט יאדוויגען און דער שלאָפְשָׁטוּב. דאס זיין פאר-שלאָסן מיט איר האט צוֹרֵק געבראַכְט אָן עכָּא פון די טען, וווען ער האט זיך אויס-באַהאָלטן מיט סוטשאָן. ער האט אָפְּלִוּ, פונקט ווי דעמאָלט, געהאָלטן דיז פונצטער פאַרְמָאַכְט — מען זאל איז דרויסן ניט הערן יאדוויגעס בילן. זין בונד מיט איר איז איז אַנְהַיִיב באַשְׁטָאָגָן פון אַיְנְצִיקָּר זאָך: איז דעם פָּחָד, וואס זיִי האָבָּן בַּיִדְעָ געהאט פאר ריזולען דער קעכָן. זיִיעָר עַקְוִיסְטָעָן איז אַפְּהַעַנְגִּי געוואָרָן פון אַיְר קומען אָן גַּיִן. בַּיִּיעָדָן קָלָאָפָּן אַיְר טִיר, האָבָּן זיִי צוֹגְלִיךְ אַוְּפִּיגְעַצְּטִיטָרָט. דאס קלָאָפָּן פון אַיְר שְׂטַעַק-שִׁיךְ האַט אַנְגָּדִיךְ אַוְּפִּיךְ טֶרֶטֶט פון אָן אַוְּמַגְעַהוּיְרָן רִיז, וואס טֶרֶט אַיְבָּר שְׂאָרְבָּנָס אָן צַעְקִירִישָׁלָט זיִי. אַיְר רִיז זִינְגָּן גַּעֲוָעָן ווי ברענְגַּנְדִּיקָּר שְׁרוּיט, וואס שִׁיט זיך אַיְבָּר זִיעָרָעָ קָעָפָן. און וווען זיך באַזויין איז צימער — מיטן טִיעָרָן עַסְּן אָן דיז בִּינְגְּדִיקָּעָהעָנָט — זִינְגָּן זיִי בַּיִדְעָ גַּעֲוָעָן ווי הִינְט, וואס שְׂטַרְעָקָן דיז גִּירִיכָּעָ מַאֲרָדָעָס צוֹם בַּאַלְעָבָּס, ווועלכָּר בְּרַעְנְגָּט דַּעַם גּוֹטָן בַּיסְן.

יאָ, אַוְּמַבָּאָמָעָרָקָט, האַט זיך אַדָּם גַּעַלְאָן אַיְנְצִיעָן פון יאדוויגען אַיְן אַיד מַאְקָאָבָּרִישָׁן שְׁפִּילִי. ער האַט זי גַּעַבְלָעַט, ווי ער פְּלָעָגָט גַּלְעָטן זִין סוטשאָן אָן וווען זיך געкомען אָן זיך גַּעַלְיִיגָּט גַּעַבְנָן אַיְם אָין בעט, האַט ער אַיד טִילָּמָאָל גַּעַעַנְטָפָעָר אַוְּפִּיךְ צַעְרָטְלָעְכְּקִיטִּין. ער האַט גַּעַפְּלִיט ווי זיין מַעְלָעָכִיִּין קִילִיט קומט צו אַיְם צְרוּרִיךְ אַוְּפִּיךְ אָן אַוְּמַעְנְטָשְׁלָעָכְן, אַוְּמַעְנְגָּלָעָכְן אָוָפָן. ער אַיְם גַּעַשְׁלָאָפָּן ניט קִין פָּרוּי, נָאָר מִיט אַהֲנִיטִיכָּעָ — אָן ער אליען אַיְד גַּעֲוָעָן אָהוָגָן. דאס האַט אַנְגָּעָבָּרָקָט אַוְּפִּיךְ אַיְם אָן אַוְּמַגְעַהוּיְרָעָ אִימָה, וואס האַט גַּעַגְּרָאָבָּן אָן גַּעַשְׁאָבָּן אַיְנְעוּוּיִינִיק אָן ניט גַּעַגְּבָּעָן קִין רָו. ער האַט גַּעַפְּלִיט ווי יאדוויגע צִיט אַיְם אַרְיִין אַיְר פִּינְצְּטָרָעָ ווּוּלְטָן, ווי זיך ווּקְלָט אַיְם אַרְומָן ווי אַשְׁפִּין — מיט אַיְר גַּעַצְּנָן אָן ער האַט דאס גַּעֲוָאָלָט; אָן גַּלְיִיכְצִיטִיק גַּעַצְּפָלָט אַיְן אַנְגָּסְטִיקָּר שְׂטִיקָעָנִישָׁ.

ער האַט געהאט משונְהַדִּיקָּעָ קָאַשְׁמָאָרָן. ער האַט גַּעַפְּלִיט, ווי ער פָּאָלָט אָן אַטְיִפְּקִיט, פון ווועלכָּר ער וויל זיך מיט צִין אָן גַּעַגְּלָעָן אַרוּסְקָאָפָעָן. אַבער דיז

טיפקייט איז גליתשיק; די ציין און ניגל האבן זיך ניט און וואס אינצוקלאמערין און ער פאלאט צורייך אראפ — נאך טיפער — צו א גרויליקער שלוחה. טיל מאל, ואכערהייט, ווען ער האט געווען יאדוויגען אין איר אונפאל — אויף אלע פיר — האט ער זיך געווערפן אויף איר און זיך געהקט מיט די פוייסן, זיך געקפערעט מיט די פיס. איר שמייכלען און איר אומפעריקיט צו פילן וויטיק האבן אים ווילד געמאקט — אים אליאן געבראקט צו די ברעגן פון משוגעת. ער האט געהקט אמעטיקון פאלאנג אומצוקלאמערין די פינגער ארום איר דינעם, שלאבעריקון האלדו; זיך צו דערשטיקון — כדי דורךזבורען איר טעמאקט צו וויטיק; צו צעלליקון מיט איר גסיסה-געשרידי די נצען, מיט וועלכע זיך האט געהקט אמעטיקון פון דיאוונטן פלעגט מיעטוק אריסגעמען יאדוויגען פון שלאפעצימער און לאון אדאמען מיט דעם ריח פון איר, פון סוטשאָן. אין דרייסן, אויף יענער זיט טיר, איז געווען אַ פרילעכע באָוועונג. דאס האבן זיך אלע פאראייניקט קעגן אים, דעם פאן אדאמען, איז אַ בונט פון פינטשאָפֿט; ער איז געווען שולדיק אין אלע. און זיך האבן זיך געקעלט מיט יאדוויגען. זיך איז געווארן זיער שפֿי לעכל. זיך האט זיך געמאקט פילן גותהארציך. פון אלע זויטן האט ער געהרטן, ווי מען רופט זיין זוּן, מיעטען — ווי ער וואלט, צוליב דער משוגענער מאמען, געווארן דאס אַיבערשטע פון שטייסל. א, זיך אלע דרייסן זינגען אים, אדאמען, סי' ווי ניט אַנגעגאנגען. דער אינצייקער, וואס איז אַם אַנגעגאנגען, איז געווען מיעטוק. ער האט אַם פינט געהקט. אבער אַצינד איז צו דער פינטשאָפֿט צו געקומען נאך עפֿס: דער יונגע האט באָקמען דאס פון דעם קלינעם מיעטען איז דער טיר פון דער היים, איז מאמענט, ווען טאטע-מאמע האבן אים פאלאנז. און דאס פון האט דערוועקט אַ פחד.

איין מאל, בי נאקט, האט זיך צו אדאמען, דורך דער וואנט, דערטראגן מיעטוק געווייז. פון דעם געווין איז די אימה איז פאן אדאמען אויז מעצטיק געווארן, איז זיך האט אַם אַרוייסגערטיסן פון בעט. ער האט אַרוייפגעציגן אויף זיך דאס אַנטוועץ און אַרוייסגעלאָפֿן פון הויז — ווי עמצע וואלט אַם נאַנגעיגאנט. אונטן, האט די פרישע נאַכט-לוּפֿט אַם אַשלאָג געטאָן איז זיך נאַולעכער, פֿאָרִ דרייט דעם קאָפֿ און ער האט, ווי אַ שיכורער, גענוומען דערפטשען צוישן די זויכע, טונקעלע ביטן. דער קאָפֿ-שוינידל האט אַם שייער ניט אַומגעווואָרפן פון די פיס איז ער איז צוּגעפֿאלָן צום צעבלימן קאֶרשנ-בֿוּם. אַרומגעבאָפֿט דעם שטאמ מיט בידע הענט און צוּגעטאנָן די צעגיליטע באָק צוּ דער קאלטער קאָרָע. אַ ייד מיט אַ לענטע אַרום אַרום אַוינטערגעקומען צוּ לוּפֿן. איז דער פינצטער האבן דעם יידס אוּגן זיך געכפלט אויף הונדערטער, טוּזנטער צעטאנצטער שליפיעט.

— דער קאָפֿ שוינידלט, — האט אַדָּם אַרוייסגעערעכֿאָט.
דער ייד האט אַם אַונטערגערוקט אַ קעסטל אַן אַדָּם האט זיך אויף אַם אַראָפֿגעלאָז, האַלטנדיך דעם בוים אַרומגענומען. ער האט זיך אַנגעשפֿאָרט מיטן רוקן אַן שטאמ אַן אוּפֿגעהובֿן די אוּגן אַן דער הייך. אַיבער אַם זינגען די צוּייגן געווען אוּסיגעשפֿרײַט, נידעריך ווי אַ שירען. וויס בְּלֵיעַץ אַיז געלעגן

אונטן, אויף דער עריך און האט אויסגעזען ווי א צעלפליקט טישטיעכל. בלעטלעך זייןען שארכלאז, ווי שנוי, געפאלן דא פון אין צוּיִיג, דא פון דער אנדערער. א פאר זייןען געפאלן אויף זיין שוייס, א פאר האט ער אראפגעשאָרט פון דער ליסיינע. דער שאטן פגעה מיט דער עריך לאונט האט זיך באָזעגט צוּיִישן די ביַּתְּן, ווי דער ייד וואָלט געווען דער שומֶר פון דער שטילקיט. פון דארט האט זיך אויך אַהֲרָגָעָטָרָאָן אַ זִּינְגְּ-זָאָגָן, האָלָב גערעדט, האָלָב געברומט. — אָזָן ס'אייז געווען באָרוּקְנְדִּיק, — ווי דער שאָרָךְ פון די צוּיִיגן. די קלעמענִיש אָרָם אַדָּאמִס האָרָץ אֵין לוֹזָן געווערן. די האָרָטָעָן רַיְּפָן, וואָס האָבָן עַס גַּהְּאָלָטָן אַיִּינָן גענוּמָעָן, האָבָן זיך צַעַמְלָאָצָן אָזָן אַפְּגַעַפָּאָלָן אֵין דער נִשְׁתִּיקִית אַרְיִין. ער האָט נִיט גַּעֲדָעָנָקָט גַּאֲרָנִיט, נִיט גַּעֲרָאָכָט פון גַּאֲרָנִיט. אָפִילּוּ דער בּוּס אֵין פָּאָרְשָׂוּגָן, די דּוֹ האָט אַלְּץ אַפְּגַעַוִּישָׁט, ווי אַ שְׂוָאָם, וואָס וַיְשַׁטְּ אַפְּ אַן אָמָּה נִיְּטִיקָע שְׁרִיפָט.

ווען ער האָט גַּעֲפָנָט די אַוִּינָן אֵין שְׁוִין גַּעֲוָעָן פָּאָרְטָאָג. אַ גַּעֲפְּלִידִיקָר גְּרוּיָה האָט זיך גַּעֲוִיקָלָט אַיבָּעָר דער טִיף פון הוּיָה. די קָאנְטָרוֹן פון די מַוְיִיעָן זייןען געווען פָּאָרְבָּלָאָסְט. די פְּלוּמָפָן אַיִּינָן מִיטָּן הוּיָה האָט אוּסְגַּעַזְעָן ווי אַ שְׁרַעְקָעְוָדִיק בַּאַשְׁעַפְּעָנִיש — אָזָן דָּאָס האָט צְרוּקִינְגְּבָרָאָכָט אַשְׁוּעָרְקִית אַוְיכָ אַדָּאמִס גַּעַמְיִת. ער האָט דָּעָם נַאֲכְטִי וּוּצְבָּעָר, וואָס האָט זיך גַּעֲטְלִיעָט אֵין כָּלָאָלָט אֵין עַנְעָרָה גִּישָּׁ מַאֲרְשִׁירָט צוּיִישָׁן די ביַּתְּן, טַוְפָּעָנִידִיק מִיטָּן די פִּיס אָזָן וּוּאָרְפָּנִידִיק מִיטָּן הענטָן. אַדָּאמָה אַרְיִינְגָּעָטָאָן די האָנְטָן אֵין קַעְשָׁעָנָע. ער האָט גַּעֲשָׁעָנָע אֵין גַּעֲוָעָן לִיְּדִיק. דָּעָם יִידְל — ער האָט נִיט גַּעַנְיִי גַּעֲוָוָסְט פָּאָר וּוּאָס. די קַעְשָׁעָנָע אֵין גַּעֲוָעָן לִיְּדִיק. דָּאָס האָט גַּעַלְאָזָן דָּעָם טִיסְטָעָר אַוִּיבָן, אַוְנָטָרָן מַאֲטָרָאָז, אַוְמַבָּאַשִּׁיצָט קָעָגָן רַיְּזָלָעָן.

אוּבָּן אֵין ער גַּלְיִיךְ צְרוּקִינְגָּלָט גַּעֲוָאָרָן אֵין גַּעַשְׁפָּעָנְטִיקָן שְׁפִּינְוּעָבָן וואָס האָט זיך גַּעֲוָעָבָט פון יַאֲדוּגָעָן צוֹ זִיְּן מוֹתָה, צוֹ די אַוִּינָן, אַוְיעָרָן אֵין נָזָן לעכער. ער האָט גַּעֲבָנָקָט צוֹ דָּעָם מִילְּדָן פָּאָרְפּוּם פָּוֹן קָאָרְשָׁ-בּוּיָם אֵין ער האָט אַרְאָפְּגַעַוּקָט אַוְיכָ אַיִּם דָּרְכָן פָּאָרְמָאָכָט פָּעָנְצָטָעָר. ער בּוּס האָט אוּסְגַּעַזְעָן אַסְדָּקָעָנָר, ווי ער האָט זיך אַיִּם אַיְּסָגְעָדָכָט בַּיִּ נָאָכָט. אַדָּאמָה אָט גַּעַשְׁטוּנִיט. פון זייןען האָט זיך גַּעַנוּמָעָן דער כּוֹחַ פון אַט דָּעָם גַּאֲרָנִיט פָּוֹן אַבְּיִום צוֹ באָזָן רַוִּיקָן אַמְּעַנְשָׁנָס גַּעַמִּיט ?

ער האָט זיך נִיט גַּעֲנָטָאָט פָּאָרְהָאָלָט בַּיִּים פָּעָנְצָטָר לְעַנְגָּר ווי אַפְּאָרְגָּעָט. זייןען גַּעַדְאָנְקָעָן אֵין פָּאָרְלָאָגָעָן זייןען צַעְפִּיצְלָט גַּעַוָּאָרָן דָּוֹרָךְ יַאֲדוּגָעָס גַּעַוְיִינְגָּעָן אֵין גַּעַלְעָטָעָרָס ; צָעְרִיסָן גַּעַלְאָזָן פון אַיְּרָעָה הענטָן, וואָס האָבָן זיך גַּעַקְלָאָמְעָרָט אַרְוּם זִיְּנָעָ פִּיס. אָזָן ער האָט זיך גַּעַלְאָזָן פון אַיְּרָ אַוּעָקְשָׁלָעָפָן, פָּאָרְשָׁפִּינְגָּעָן — צוֹ זַאְמָעָן מִיט אַיְּרָ וּוּדָעָרָ אַרְאָפְּגַעַוּנְקָעָן אֵין דִּי תְּהָוּמָעָן. אַבָּעָר וועָן ער האָט אֵין דִּי קַוְּמָעְנִידָעָקָע נַעַכְתָּ גַּחְלָוָמָט, אָזָ ער גַּעַפְּינְט זיך אֵין אַ גַּלְּיְתִּשְׁקָן אַפְּגָרָוָנָט, האָט ער הוּיָה, אַיְּבָעָר אַיִּם — גַּעַזְעָן אַ צוּיִיגָּ, ווי אַ האָנְטָמָ מִיט וּוּיְשָׁטָ פִּינְגָּרָ. אָזָן טַיְּלָמָל האָט זיך אַיִּם אֵין קָאָשָׁמָאָר גַּעַדְוָכָט, אָזָ אַ גַּעַוְיִסְקָן מַאֲמָעָנָט וּוּטָ ער זיך דָּעָרְקָלְעָטָעָר אַרְוִיָּפָן אֵין זיך אַנְכָּאָפָן בַּיִּ דּוֹרְ צוּיִיגָּ.

אין איינעם פון יבעט טאג האט מייעטעך אוזעקגעפירט יאדויגען אין משורי געמי-הוינו. אדים איז געתאנגען ביימ פענטער אוון זוי נאכגעקוקט. דאס איז איז גנטלאיך געווען דאס לעצטעל מאל, וואס ער האט זי געזען; וויל די פאר שעה, וווען זי איז וידער געווען צוריך — וווען מייעטעך האט זי געוואלט אפראטעווען פון דער ארויסיש-קונגען אוון זי ארויסגעאכטט פון שפיטאל — איז אדים שווין געווען פאראנוומען מיטן צאנ-זווויתק.

די נאכט נאך דעם זי איז אוזעך, איז אדים אראט צום קאראש-ביימל. זיין-דייך אונטער אים פארטוליעט, האט ער באמרקט א לאנגן, דאפלטן שאטן זיך ארויס-הייבן פון די קעלער-שטיגן פון דער קאמיענצע, איז וועלכער ער האט געווינט. ער שאטן איז געשפרונגגען איבער ער מווייר אוון איז פאַרשוועדן אין אריינגענג. פאן אדים האט צו זיך געזאגט: «דאס איז ער טויט געקומען נאך מיר אוון איך בין איז שטוב ניטא». דעםאלט ערשת איז די רו זיך פונאנדרגענגען אין זיין גליידער.

אין שטוב האט מען אים איצט איז גאנצן צורו געללאון אוון זיין אינציגעט פאַרבינדונג מיטן לעבן איז געווען ריזול. זי פלאגט דאס פון צייט צו צייט צע-שטערן דעם ריטעט פון דעם טונקעלן, מרעה שחרהדיין לעבן, וואס ער האט גע-פירט; א לעבן איסגעפלט מיט שויס-קע ציטערנישן, מיט יאדויגעס בילן אוון מיט דעם קלינעם מייעטעך בליקן, וואס האבן אים, אדאמען, באָגלייט פון טויזנ-טער שׂועעלן.

מייעטען אלין האט ער מעד ניט געזען אוון ניט געהערט. טיליל מאל האט ער געוואלט א פרעג טאן ריזולען אויף אים, אבער סאיין אים שליסלאיך געווען אלץ איינס. די וואכן זיין-געלאפּן איז די צייט האט געלגולווערט אינעם צימער — טוישנדיך זיך פון ליכט צו פינצטערניש, פון פינצטערניש צו ליכט. א פאר מאל האט ער נאך פראָבריט אַראָפּגִּין אוון זיך אַוּקְּזָעֵן אַונְטָרְעֵן קאָרְשָׁנְבּוּם. אַבער ער, ער בום, האט זיך יא געהאט גענדערט מיטן לוייך פון דער צייט. די שנייני בלעטער זיין-געלאפּן פאָרשוועדן. רויטע, גלאָנְצִיקָעּ קאָרְשָׁן האָבן אַיצְט געלוכטן אַבער אַדָּאָם קאָפּ, ווי מאטע, רויטע לעמפלעך. דערנְאָדָּה האָבן זיך צעפּרושעט, דראָבּנְאָדָּה רעגנס אוון די קאָרְשָׁן האָבן גענומען אויסזען זיך אַוּקְּזָעֵן אַרְוִיסְבָּאָלוּשָׁה-תשעט אָוְגן. די טראָפּנס, וואס האָבן אַראָפּגִּעָאָפּעָט פון זיך, זיין-געוען אַירָעָטָרָעָן. זיינט דעםאלט איז ער מעד ניט אַראָפּגִּעָאָגָּנָעָן צום בום אוון האט אויך דאס פֿאָרגּוּנִיגּן פֿאָרְלִוִּירֶן.

די אַפְּאָטִיעָה האט אַים אָווִי געהאלטן, אַז ער האט מעד גָּאָרְנִיט גָּעַדְעַנְקֶט אוון געפּילט. זיין מוח איז געווען א לִידְיִקְּעָר חַלְלָה, אַוִּיסְגָּעָפּילָט מִיט טַעַמְפְּקִיט. יַאֲדָּי ווַיְגַע אַז סּוֹטְשָׁקָא זִיְנְעָן קִין מַאל נִיט גַּעֲוָעָן, אָוִיךְ נִיט מִיעַטְעָךְ אַז נִיט דָעָר קאָרְשָׁנְבּוּם. אַפְּילָוּ פָּאָר רִיזְוָלָעָן האט ער זיך אַוִּיפְּגָּעָה עָרָטָט צו שְׁרָעָקָן. ער האט נִיט גַּעַפְּילָט קִין הַוְּגַעָּר אַז נִיט גַּעֲוָסָט, וָאָס ער עַסְתָּה. אַפְּילָוּ די צִיגָּאָרָה האט ער פְּאָרְגָּעָס צו רַוְּיכָרָן. דאס אַינְצִיקָּעָ, וָאָס ער האט גַּעַטָּאָן, אַז גַּעַוְּעָן דָעָר-ליידיקוּן די פִּזְוִישׁ בָּאַדְעָרְפָּעָנִישׁ אַז דאס אַוִּיסְצּוּפִּירֶן אַיז אַים אַנְגָּעָקָוּמָעָן וָאָס

אמאל שווערער. די פיס האבן אים ניט געטראגן. צומאל האט ער זיך געווונדערט. צי דאס זינגען איבערהויפט זינגע פיס. וויל וווען ער האט זיך אונגעוקט, האט ער זיך ניט דערקענט : ניט מער ווי א פאר דינגע שטעקסן, וואס האבן זיך געטרייסלט אין די קנייען — ווי אינגעבראכעגען.

אין איינעם פון יונגע טאג האט זיך פאר אים באזיזן מייטעך. ער איז אוייס' געקומען העכער, ווי אדים האט אים געדענט. אויך זינגע הענט מיט די לאָנגגע פינגעער האבן אויסגעזון אומגעהייר גורייס. מיט זיך האט ער זיך דערקענטערט צום בעט און א פאל געטאן איבער אַדָּאמָעָן : דו ביסט אין אלעט שלידיק! דו, דו! — האט דער יונגע גערעוועט און אדים האט ניט געווסט, וועמען ער מיינט און איז וואס עס האנדטלט זיך. שפערטער איז געווואָר פינצטער און אלץ איז פאר-שווונדונג. ער האט ניט געהאט קיין אונונג, צי דאס אלץ איז געשען אויף דער וואָר, צי אין שלאן.

ער האט אויפגעהערט זיך אַפְּצָגָעָבָן אַחֲבָוָן ווער רייל איז אִינְגְּנֶטְלָעָד. אַמְוֵיל האט גערעדט צו אים און ער האט געפֿאלט דעם מווילס באָפֿעלן. זיך פֿלְעַגְטְּ קְוֹמְעַן נָאָכְּ גְּעַלְתְּ אָוֹן ער פֿלְעַגְטְּ אַרְוִיסְצְּיָעָן דַּעַם טִיסְטָעָרְ פֿוֹן אָוְנְטָעָרְן מְאַטְּרָאַץ. בְּיוֹ אִין מָלְ האָט ער מָעָר גָּדְרָנִיט גַּעֲקָגָנְטְּ אַנְטָאָפְּ אַזְּ טִיסְטָעָרְ אָוֹן דָּס מְוֵיל האָט גַּעַזְגָּטְ צַו אַדָּאמָעָן : מִיר זַעַגְעַן מָעָר גַּעַזְגָּטְ ! — דָּעַרְגָּאָךְ האָט דָּס מְוֵיל אַיְסְ פָּאַרְגָּעַשְׁלָאָגְן צַו פָּאַרְקוֹפְּן יַאֲדוֹגָעָס זַאֲכָן אַזְּ זַעַגְעַן אָוֹן לָאָזְ בְּלוֹיָן דָּס נּוֹטִיקָסְטָעָ. אַ צִּימְטָא אַיְזְ וּוּידָעָר גַּעַוּעָן דַּי מְשֻׂנְחָדְקָעָ נְאַרְמָאַלְקִיטָ. דָּעַרְגָּאָךְ אַיְזְ רִיאְוָל דָּעַרְשִׁינְגָּעָן מִיט אַשְּׁילְ וּוּאַרְעָמָס אָוֹן דָּס מְוֵיל האָט גַּעַזְגָּטְ : — פָּאַנְיָעָ רִיאְוָל דָּעַרְשִׁינְגָּעָן אַיְזְ רָאַטְּעוּעָט זַעַךְ סְלַעַבָּן .. עד קָעָן אַ צָּאָן-טַעַכְנִיקָּר ..

שפערטער האט ער געפֿילַט. ווי ער ליגט מיט אַפְּנָן מְוֵיל אָוֹן עַמְעַץ שָׁאַבְט אָוֹן גְּרָאַבְט, קְרָאַצְט אָוֹן קְלָאַפְּט אַיְזְ זַעַגְעַבָּן. אַיְסְלָעָס אָוֹן אַגְּנָצְן שָׁאַבְן.

דָּעַמְאָלָט האָט עַס זיך אַגְּנָהָבוֹבָן. אַיְנוּס גְּלִיוּעָר האָט ער גַּעַנְוּמָעָן פֿלְן, ווי דִּינְעָ נְאַדְעַלְעָךְ צְעַפְּיָקָן זיך אַיְזְ זַיְן מְוֵיל, ווי אַ נְיִימָאַשְׁיָן וּוּאָלָט צְוּזָמְעַגְעַנְיָיט זַיְן יְאַסְלָעָס מִיט פָּאַמְעַלְכָּעָ, טִיפְּעַ שְׁטָעָר. מִיט אַ שְׁטוּיְנָעָן אָוֹן אַ בִּיגְרָהָאָט ער גַּעַוּוֹאָרָט פֿוֹן אַיְן שְׁטָאָר אַיְפָּהָן אַנְדָּעָרָן. ווי זַיְנָעָן גַּעַקְמָעָן דָּא פֿוֹן אַיְזְ זַיְטָ מְוֵיל, דָּא — פֿוֹן אַזְ אַנְדָעָרָד. ער האָט גַּעַפְּרוּוֹת טְרָעָפָן, ווּ דָעַר נְאַעַנְטָסְטָעָר שְׁטָאָר וּזְוּעָט אַרְוִיסְפְּרִנְגָּעָן. אָן צַו זַיְן וּוּנְדָעָר, זַיְנָעָן דַּי שְׁטָעָר גַּעַוּוֹאָרָן וּוּאָס אַמְאָל גְּרָעָסָר. אַט האָבָן זיך דָוְרָכְגַּזְיָן דָוְרָךְ דָעָרָגָעָן. דָא האָבָן זיך דָוְרָכְגַּזְיָן דָוְרָךְ דָעָרָגָעָן. אַדָּם אַיְזְ אַוְנְטָעָר דַי אַוְגָן. דָא האָבָן זיך פְּלוֹצִים גָּאָר אַ צְוָפָ גַּעַטָּא דַעַם שָׁאַבְן. אַדָּם אַיְזְ גַּעַוּוֹאָרָן וּוּאָדָ אַזְ זיך אַוְפְּגַעַהָעָרָט צַו וּוּנְדָעָר אָוֹן שְׁטוּיְנָעָן. מִיט אַלְעַ חֹשִׁים האָט ער זיך אַבְּעַרְגַּעַגְעַבָּן צַו דַי שְׁטָעָר, וּוּאָס זַיְנָעָן גַּעַוּוֹאָרָן אַיְבָעָר זיך גַּעַנְצְן פְּנִים, דַעַם קָאָפָ, זיך גַּעַזְוִינְגָן פֿוֹן דַי העַט בְּיוֹ דַי פִּס — אַדְוָרְכְּצִיְּנָדִיק אַ שָּׁאָרְפָּן פָּאַדִּים דָוְרָכָן סָאָמָע מִיטָן פֿוֹן זַיְן הָאָרָץ. אַט אַזְאָ וּוּאַקְיִיטָ האָט פָּאָן אַדָּם נָאָכְ קַיְן מָאָל

אין זיין לעבן ניט געפֿילט. די נאדלען האבן געוועקט יעדן נערדו פון קערפֿער און יעדער נערדו איזו געוווארן פילבָּאר אויף יעדן אטעם. אויף יעדן ביסל לופט, וואס ער האט אריגגעציגן אין מoil. זיין גאנץ וועין איזו געוווארן אַ בערטטלידקע גערוונטפְּלאָר, וואס האט זיך לסתוֹ אַינְגַּעֲשְׁטָאָכָּן אין דער לופט אַרום — ניט אַן אַים, אין אַדָּאמָן, ווען ער האט אַ צָּפֶל גַּעֲטָאָן, האט זיך אַים גַּעֲדָוֶט, אוֹ די לופט צָפֶל אַזְוִי. ער האט אַוש אַיְגַּעְהָעָרֶט צוֹ פִּילְּן.

דא האט ער איז אַ מאָמענט אַיְגַּעְכָּאָפֶט דאס באָועְגַּלְּכָּעַ מoil : — נוֹ, וואס הערט זיך ? — רײַזְלָס קָוָל אַיזו גַּעֲוָעָן צּוּקָּרְזִיס : די הענטן, וואס האבן פָּאָרִ רִיכְטָס דָּס קִישְׁנָן אַונְטָעָר אַים — מַאְמָדִיקְ מִילְּד : — כְּעֵל אַיְיךְ אַנְקָּרָמָעַ, פָּאָנִיעַ רָאוּנְבָּרָגָ, — האט דָּס מoil גַּעֲזָאָגָט, — אַיר זעְנָט אַפְּגָּשְׁוָאָכָּט. — זי האט זיין אַוּוּקְגַּעְוָצָט בַּיִּם בְּרָעָגְ פָּוֹן בָּעֵט אַן גַּעֲנוּמָן דֻּעַם טָעַלְעָר אויף דָּרְ שָׂוִיס : — ער האט גָּאַלְּדָעָנָן הָעַנְטָן, דָּרְ טָעַנְקָעָר, הָעָ ? אַיר האט דָּרְ נִישְׁתָּקְ קִיְּן פִּיפְּסָ גַּעֲטָאָן. אָן אַיר וּוַיְסָט וּוְאָסָאָרָא מַאְיָנְטָעָק אַיר האט גַּעֲהָאָט אַן מoil ? רָעַדְטָ גַּעֲרָנִישָׁט. אַצְּינְדָּעָר 'עַט אַיר האָבָּן צוֹ לעַבָּן אָן צוֹ לְאָבָּן אָן עַד 'עַל אַיְיךְ שְׁטָעַלְן אויף דִּ פִּיס, פָּאָרְלָאָזָט זיך אויף מִיר... אָוּ רַיְזָלְ זָאָגָט אַיזו גַּעֲזָאָגָט... נוֹ, מַאְכָּט אויף סָמוּיל. — ער האט אַוְיְגַּעְמָאָכָּט דָּס מoil אָן זי האט אַים אַרְיִינְגָּעָגָסָן אַ לעַפְּלָעָן. ער האט זיך צָעַרְעָוָעָט וּוֹי אַחְיָה. זיין גַּאנְצָעָר גַּוְּפָ אַיז אַונְטָרְגָּעָשְׁפְּרוֹנְגָּעָן אַין בעַט.

אַראָפְּגָּעָשְׁלוֹנְגָּעָן דֻּעַם לעַפְּלָ וּוֹפָ, האט ער זיך אַ בִּיסְלָ בָּאַרְוִיקָּט. אָן דָּא האט ער גָּאָר דָּרְהָעָרֶט זיין אַיְגָּן קָוָל : — וּוֹ אַיז מַיְעָטָעָק ? — האט עַס גַּעְפְּרָעָט. דָּס מoil אַיבָּר אַים גַּעְשְׁמִיכָּלָט אָן גַּעְשְׁטָרִיעָט די פָּאָרְפּוֹלִיטָעָ צִין : —

מיַנְעַ שָׁוֹנָאִים, אַיר וּוַיְסָט גַּאְרָנִישָׁט ? ער האט זיך אויף אַרְיִינְגָּעָגָסָן. זי האט אַים גַּעְשְׁטוּפָט אַ פְּרִישָׁן לעַפְּלָ עַסְוִישָׁן די לִיפְּן. ער האט זיך וּוְידָעָר אַ וּוְאָרָף גַּעֲטָאָן, וּוֹי אַלְּעָ נְעַרְוָן-פְּעַדְמָעָר אַיז זיין מoil וּוְאָלָטָן אַונְטָעָרָ גַּעְזָנְדָן גַּעְוָאָרָן. — אָן זיך ? — האט ער וּוְאִינְדָּיק גַּעְפְּרָעָט.

— דָּס גַּאנְצָעָשְׁפִּיטָאָלָפָן דָּרְ וּוְסָאָלָעָר גָּסָה מַעַן אַוּוּקְגַּעְעָפְּרָוֶט. יָאָ אַונְדוּעָר אַוְמָגְּלִיק אַיז דָּרְ נְעַבְּעָךְ אַזְוִי גְּרוּיסָס... נָאָר זי האט אַיְיךְ גָּוֹט אַוְיְסָגָעָיָ מַוְּשָׁעָט, פָּאָנִיעַ רָאוּנְבָּרָגָ, אָזָא קְרָעָנָק קָעָן דֻּעַם מַאְרָךְ פָּוֹן די בִּינְגָר אַרְוִיסָיָ צִיְּעָן. מִינְגָּט נִשְׁתָּטָה... כִּהְאָבָּאָלָץ צּוּגָּעָוָן. — זי האט אַים דָּרְלָאָגָנָט בָּאָרָאָ לעַפְּלָ זָוָפָ. ער האט זיך אוֹפְּגָּשְׁטוּפָט פָּוֹן זיך. — סְלִוְבִּיעָט אַיְיךְ נִישְׁתָּקְ דָּס הַיְּסָעָ ? — האט זיך אוֹיְדָל גַּעְפְּרָעָט. זי אַיז נִשְׁתָּקְ צּוּגָּעָטָאָגָעָן. — וּוֹעַן אַיר פָּאָלָגָט מַעַן, פָּאָנִיעַ רָאוּנְבָּרָגָ, וּוְאָלָט אַיר צּוּגָּעָגָנָגָעָן אַיז אַמְּבוֹלָאָטָאָרָיָעָ אָן זיך אַרְיִינְגָּעָיָ זָעַט נִיְּעָ קָאָרָאָגָעָ, מַעְטָאָלָאָוָעָ. די מַלְחָמָה טִיעָן. מִיט גָּאָטָס הַיְּלָה עַבְּדִיקָה, טְאַיְּרָ זיך וּוְידָעָר אַרְיִינְמָאָכָּן אַ מoil מִיט גָּאָלָד. דָּרְ עַיְקָר, פָּאָרְשָׁטִיטָאָרָ מִעַן, אַיז אַצְּינְדָּעָר צוֹ האָבָּן אָן מoil אַרְיָן אָן צוֹ קָעָנָנוּ נְעַמְּעָן אָן מoil אַרְיָן אָן האט נִשְׁתָּקְ קִיְּן מַוְּאָרָאָ, אָוּ רַיְזָלְ נְעַמְּטָ עַמְּעַצְּן אַיז דָּי הָעַנְטָ אַרְיָן, וּוַיְסָט אַיר דָּרְ שָׂוִין... אַ גַּאנְצָן פְּרִימְאָרָגָן האט זיך גַּעְפְּאָרָעָט בַּיִּ אַיז צִימָעָר ; צּוֹזָעָנָגָעָ קָרְעָט דָּס מִיסְטָ, גַּעְפְּנָטָן דִּ פָּעָנְצָטָרָ. אַדָּאמָן האט דָּרְ וּוַיְיָטָק צּוֹשָׁפָאָרָט —

אבער ער האט אויך באמערכט דאס ליכט פון טאג. עפטעס איז אַרְזִיסְגַּעֲפְּלָוִיגַן דורבן פענטער און אַנְגַּעַבְּרָאַכְט אַלְיִיכְטְּקִיט, ניט געוקט אויף די יִסּוּרִים. יָאָדָי ווַיְגַע אַיְזָן ניט געוווען. מִיעַטְּקָע אַיְזָן ניט געוווען. עפטעס, וואָס האט אַיְם לְאַנְגָּג עַעַטְּשִׁיקָט — האט ענדליך נאָכְגַּלְאָזֶן. ער האט זיך טאָקָע גַּעֲוָאָרְפָּן אַוְיָפָן גַּעַלְגָּעָר יַעֲדָעָס מָאָל, ווּעָן דָּעָר וּוַיִּתְּקִיךְ האט אַיְם אַגְּנָעָמָן גַּעַוְוָעָן, אַבְּעָר סְאַיְזָן גַּעַוְוָעָן אַפְּרִיד אַיְם צָו פִּילְּזָן. יַעֲדָעָר אַוְיִסְגַּעַצְיוּגְּנָעָר, שְׁטַעַכְּקָעָר נַעֲרוֹזָה האט זיך אַרְיִינְגַּעַשְׁטָאָזָן אַיְן מָוח אַזְּנָן אַרְיִינְגַּעַשְׁרָגָן צָו אַיְם: «דוֹ לְעַבְּסָט! דוֹ לְעַבְּסָט! אַזְּנָן סְאַיְזָן גַּוט גַּעַוְוָעָן צָו קָוּקָן אוֹף רֵיְזָלָעָן. ער אַיְזָן גַּעַוְוָעָן פָּאָרְלִיבָט אַיְן אַיר. ער האט זיך פָּאָרְגַּעְטָעָרָט. ער אַיְזָן גַּעַוְוָעָן צָו קָוּשָׁן אַירָעָט טְרוּקָעָנָעָה הענט, ווּאָס ווּלְעָן אַיְם צְוִירָק שְׁטָעָלָן אוֹףִיהִ דִּי פְּסָט. ער אַיְזָן נָאָך נִיט גַּעַוְוָעָן פָּאָרְבִּיָּי. ער ווּעָט אַרְזִיסְפָּוָן בְּעֵת אַזְּנָן אַיְן אַמְּבוֹלָאָטָרִיעָ זיך מָאָכָן נִיעָיָ קָאָרְאָנָעָס אַזְּנָן פָּאָרְלִיבָט אַיְזָן פְּרִיִּיָּה פָּוָן מִיעַטְּקָע, פְּרִיִּיָּה פָּוָן יַאֲדּוֹגְנָעָן, פְּרִיִּיָּה פָּוָן פָּחָד! — יָאָ, פָּוָן פָּחָד פָּאָרְן טּוּיט. ער האט גַּעַוְוָסָט, אָז ער האט זיך גַּעַוְוָסָט אַיְם אוֹיגִיָּה אוֹףִיהִ אַוְיִג. ער אַיְזָן שְׁוִין גַּעַוְוָעָן אַיְן זִינְעָר פִּינְצְּטָעָרָעָ אַרְעָמָס — אַזְּנָן האט זיך אַרְיִסְגָּרִיסָן! דָּעַרְפָּאָר האט מעַן יַעֲדָן סְפָּאָזָן פָּוָן וּוַיִּתְּקִיךְ גַּעַדְאָרָפְּט אַוְיִפְּנָעָמָן מִיט אַנְטְּצִיקָוָגָן. סְאַיְזָן גַּעַוְוָעָן ווּבָנָי דָּעַרְלָעָק צָו פִּילְּזָן יִסּוּרִים; ווּוְיִלְּ גַּעַוְוָעָן צָו קָרְעָכָן פָּוָן וּוַיִּתְּקִיךְן תְּעֻנוֹ!

רֵיְזָלָעָן האט אַיְם גַּעַבְּרָאַכְט אַזְּסָמְעָרָאָן אַזְּנָן אַפְּרִישָׁעָק: — גַּעַקְוִיפָּט פָּאָר אַיְיךְ, צָו בָּאָרוּקָן דִּי שְׁמַעַרְצָן, פָּאָגָעָ רְאֹזֻעַנְבָּרָעָג. — דִּי שְׁמַעַרְצָן הָאָבָן זיך נִיט בָּאָרוּקָט, אָבָעָר דָּעָר הָוָגָעָר האט זיך אַנְגַּעַהְוִיבָן אַיְן אַיְם, נִיט גַּעַקְוִיפָּט אוֹףִיהִ זִי, צְעַשְׁפִּילְּזָן. רֵיְזָלָעָן האט אַיְם גַּעַבְּרָאַכְט קְלָעָ זָוָפָן, פָּאָרְבָּאַכְט מִיט בָּרוּיט, מִיט הָאַבְּעַרְפָּלָאָק, מִיט שְׁטִיקָעָר צְעַהָאָקָט פָּעָרְדִּפְּלִיאִישׁ. ער האט גַּעַשְׁלוֹגָגָן גִּירִיקָן, דָּזְאַנְקָבָאָר, גַּעַקְנִיטָשָׁט דָּעַם שְׁטוּרָן פָּוָן וּוַיִּתְּקִיךְ, גַּעַקְאָרְבָּט דִּי בְּרָעָמָעָן אַזְּנָן אַוְיִסְגַּעַטְדִּיקָט דִּי טְעַלְעָרָס.

דָּעַרְגָּאָך אַיְזָן אַיְם דָּאָס פְּנִים גַּעַשְׁוֹאָלָן גַּעַוְוָרָן. דָּעָר וּוַיִּתְּקִיךְ האט, אַפְּאָר טְעַמְּפָטָעָר, גַּעַהְאָמָעָרָט אַיְן אַיְם. ער אַיְזָן גַּעַוְוָעָן מִילָּד. דָּעָר וּוַיִּתְּקִיךְ, וּוְיִגְּהַיְלָת אַיְן טִיכְעָר אַזְּנָן האט פּוֹלְסִירָט מִיט דָּעָר הַיְּזָן פָּוָן זִיְּן קָעְרָפָעָר. דָּאָס האט אַדְאָס זיך יַעַדְן אַיְן דָּעָר פְּרִי אַנְגַּעַטָּאָן אַזְּנָן שְׁפָאַצְּרָט אַבְּיָעָרָן צִימָעָר. ער האט אַוְיִסְגַּעַטְרָאַכְט אַשְׁפִּילָ: ער האט גַּעַשְׁרִיבָן אַוְמַגְּעָהִיָּעָר גַּרְוִיסָעָ קָאָלְמָנָעָס פָּוָן צִיפְּרָעָן אַזְּנָן זִי צְגָעָי גַּעַבָּן, גַּעַכְפָּלָט, גַּעַטְיִילָט, אַרְיִסְגַּעַצְיוֹגָן דָּעַם שְׁוֹרֶשֶׁ, גַּעַהְיִיבָן צָו מְדָרוֹת. ער האט זִי אַיְיךְ אַוְיִסְגַּעַצְּיִיכְּנָט אַזְּלִינְיָן שְׁאָלְ-בָּרְעָטָלָל; גַּעַנוֹצָט שְׁטִיקָלָעָךְ פָּאָפִיר פָּאָר פִּיגְרָן — אַזְּנָן גַּעַשְׁפִּילָט קוֹרְצָעָ פָּאָרְטִּיעָס מִיט זִי. יָאָ, זִיְּן קָאָפְּ האָט נָאָך גַּעַרְאִי בָּעַט. דִּי אַמְּאָלְקָעָ פְּרִיְּשָׁקִיטָט פָּוָן גַּעַדְאָנָק אַיְזָן צְוִירִקְגָּעָקְמָעָן. דָּאָס האָט אַיְם צְגָעָי גַּעַבָּן דָּרִיסְטָקִיט אַזְּנָן ער אַיְזָן שְׁפָאַצְּרָט אַוְיִסְגַּעַטְרָאַכְט. דִּי שְׁבָנִים הָאָבָן אַיְם אַוְיִסְגַּעַמְּטָן אַזְּנָן דָּאָס האָט גַּעַוְיִילָט. ער אַיְזָן אַוְיִסְגַּעַטְרָאַכְט קִיךְ. וּוּעָן עַמְּעַץ פָּוָן דִּי שְׁטוּבִיקָעָ אַיְזָן גַּעַוְוָעָן דָּעַרְבִּיָּי, האָט רֵיְזָלָעָן זִי גַּעַמְּאָכָט אַיְם נִיט זָעָן, אָבָעָר וּוְנָאָר זִי אַיְזָן גַּעַוְוָעָן אַלְיָין מִיט אַיְם, פָּאָנוֹעָ רְאֹזֻעַנְבָּרָעָג? אַונְגְּזָעָר סּוֹד אַיְזָן עָס אַזְּנָן פְּטוּר אַזְּנָן עַסְקָ.

אין מאָל האַט ער געזען, דורךן פענץטער, דעם פראָפֿעסָאָר האָגָעָר אָונְ זִין
פרוי, שלעפּן מיט זיך זיינֶר בִּיסְל האָב אָונְ גוֹטָס. פָּאנְ אָדָם האַט טְרוּמְפִּירְט : —
“אַיך האָב זֵי פָּאָרְטְּרִיבָן. פָּון מִיר אַנְטְּלוֹפָן זֵי דָאָס אָזְוִי !” — דָעֲרָנוֹאָך אַיְם
איינְגָעְפָּאָלָן, אוֹ ער ווֹעֵט אַוִּיך אַוְוָעָק פָּון דָעַם הוֹיוֹ אָונְ אַנְהִיבָּן אַ נִי לְעָבָן. — “אָונְ
ריַיְילָעָן ווּעָל אַיך בַּי זֵי צוֹנְעָמָעָן”, — האַט ער באַשְׁלָאָסָן. — “אָונְ רַיְזָלָעָן
ווּעָל זֵי נִיט זִין אַזְעַלְכָעָ אַוְיפָּטוּעָרָס !”. ער האַט גַּעַלְאָכָט אַיְם זיך אָונְ דִּיסְרָוִים
הָאָבָן מִיט אַיְם מִיטְגָּעָלָאָס.

פָּון טָאג צוֹ טָאג האַט ער זיך גַּעַפְּלִיט שְׁטָאָרְקָעָר. ער האַט זיך שְׁוִין נִיט גַּעַז
שְׁרָאָקָן פָּאָרְן הָוִיף אָונְ אַיְם דְּרוֹכְשְׁפָּאִירְט אַיְן טָאג לְיכָט. אַוִּיך אַוִּיף דָעַר גַּאַס אַיְן
ער אַרְוִוִּים. פָּון דָעַד ווִיְיָתָן האַט אַהֲרָגְעָקָט דִּי בְּרִיךְ. זֵי האַט אַוִּיסְגָּעָזָעָן זֵי אַ
סְקָעַלְעַטְשָׁעָר קִינְבָּאָק פָּון אַ קְרָאָקָאָדְלִי. ווּעָן ווֹעֵט ער שְׁוֹן קָעַנְגָּעָן בִּיקְוּמָעָן אַט
דָעַם רַיְיָ אָונְ האָבָן כּוֹחַ צוֹ הִיְבָּנָן דִּי פִּיס אַיְבָּר זֵי נִעְזָשְׁתִּיגָּן ? — האַט פָּאנְ אָדָם
זיך גַּעַפְּרָעָגְט.

דָעֲרָנוֹאָך אַיְן דָעַר ווִיְיָטִיךְ צְרוּקְגַּעַקְמָעָן גַּאֲלָךְ שְׁטָאָרְקָעָר, וַיְיָ מִיט ווֹאָכָן צְוִיְּ-
רִיךְ. נָאָר אִיצְטָה האַט אַדָּם מַעַר נִיט גַּעַשְׁטוּמָט אַיְן דִּי יְסָרוּם. ער האַט גַּעַגְוָאָל-
דְּעוּטָמָט, אַושׁ דָאָס הוֹיוֹ האַט זֵי גַּעַטְרִיסְלָט מִיט זִין גַּעַבְרִיל. טִילְמָאָל האַט ער
נִיט גַּעַקָּאנְט אַיְנְלִיגָּן אַיְן בַּעַטְמָן, נָאָר גַּעַטְאָנְצָט אַיְבָּרְעָן צִימָעָר וַיְיָ אַשְׁכָּר —
מִיטָּן קָאָפְּ פָּאָרְגָּרָאָבָן צְוּוּשָׁן בִּידְיעָהָעָטָן. ער האַט מִיט דִּי פִּינְגָּעָר גַּיךְ גַּעַלְעָט
דָעַם אַיְגָעָנָם גַּאֲלָךְ שָׁאָרְבָּן אָונְ גַּעַקְיִיכְט.

אַיְן מאָל, אָונְ מִיטָּן פָּון אַזְאָ צְעַרְעוּוֹתָן טָאנְץ, אַיְן סָאמּוּל שְׂטִינוּ גַּעַלְבָּנָן
פָּאָר אַיְם. פָּאנְ אַדָּאָמָס אַוִּיגְן, אַדְוּרְכְּגַּעַבְרָעָנָט פָּון ווִיְיָטִיךְ, זֵיְגָעָן קָודָם גַּעַפְּאָלָן
אוֹיף דִּי שְׂוֹאָרְצָעָ שְׂטִילָוֹל אָונְ עַרְשָׁת דָעֲרָנוֹאָך אַ שְׁפָרָוָגְן גַּעַטָּאָן אוֹיף סָאמּוּלָס
פְּנִים אָונְ פָּון דָאָרָט גַּעַפְּאָלָן אוֹיף דִּי דִיקָעָ בִּרְיטְשָׁעַטְהִיהִוָּן, אוֹיף דָעַר גַּעַפְּאָסְטָעָר
קוֹרְטָקָעָ, אוֹיף דָעַר גַּעַנְצָעָר גַּעַוּקְסִיקָּעָר פִּיגָּוָר מִיטָּן טְוָנְקָלְבְּרוּיָנָם, שְׁטָרָעָגָן
פְּנִים. דִּי בָּאָקָאָנָטָעָ אִימָה האַט אַ גְּרִיף גַּעַטָּאָן אַדָּמָעָן בַּיִּם האָלָזָן. דָאָס אַיְן דָעַר
טוֹוִיט אַלְיָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן פָּאָר אַיְם. דָאָס האַט ער זיך אַפְּאָרְטִילִיקָן.
אָונְ אַדָּאָמָס האַט אַ רְוֵף גַּעַטָּאָן צוֹ הִילָּפָן זֵיְגָעָן יְסָרוּם אָונְ זיך אַיְגָעָלְאָמְעָרָט אַיְן
זִין, וַיְיָ אַיְן אַ שְׂוִצְפָּאָגָנְצָעָר. אַ דָּאָנָק זִין, וְאָס האָבָן אַיְם גַּעַמְאָכָט דָעְרָפִילָן דָאָס
לְעָבָן, ווֹעֵט ער זיך נִיט אַונְטָעָגָעָבָן. ער ווֹעֵט זיך רַאְגָלָעָן ! ער האַט צְוָגְעַשְׁפָּרִיָּזָט
גַּעַנְטָעָר צוֹ סָאמּוּלָן אָונְ אַגְּנָעָטָעָלָט אוֹיף אַיְם דָאָס פָּאָרְקִימְטָעָ פְּנִים, וַיְיָ אַקְינָד,
וְאָס ווּיל אַפְּשָׁרָעָן עַמְעָצָן מִיט אַ מִיאָסָעָר גַּרְמִיאָסָעָ.

— מַעַן קָעָן נִיט אַוִּיסְהָאָלָטָן פָּון דִּינְגָּעָן גַּעַוּוֹאָלְדוֹן, — האַט סָאמּוּל גַּעַזְאָגָט.
אַדָּאָמָס האַט זֵי צְעַלְאָכָט, אַosh אַ שְׁוִים אַיְן אַרְוִיסְגַּעַשְׁפָּרְנוֹגָעָן אוֹיף זֵיְגָעָן לִיפָּן.
ער האַט גַּעַוְיָן סָאמּוּלָן דִּי גַּעַשְׁוֹאָלְעָנָעָ יְאָסְלָעָס מִיט דִּי שְׁפִיצָן פָּון דִּי דָרָאָבָנָעָ
צָאָן-רְעַשְׁתְּלִיךְ, וְאָס זֵיְגָעָן אַיְם גַּעַבְלִיבָן אַיְן מוֹיל. סְהָאָט אַיְם וַיְיָ גַּעַטָּאָן דָאָס
גַּעַלְעַטְשָׁעָר, גַּעַבְרָעָנָט, גַּעַרְיסָן, גַּעַשְׁטָאָכָן, אַבְּעָד סְיָאָן ווֹעֵרט גַּעַוְיָן : — דָו האַט
לְיִבְרָעָר, ווּעָן אַיך בַּיְן שְׁטִילָה, הָאָ ? — האַט ער לְאַכְנָדִיק גַּעַרְעָוָעָט, — כָּאַ-כָּאַ, אַצְינָד
וּעָל אַיך אַוִּיך גַּעַוְאָלְדוּעָן, אוֹ דוֹ ווּעָסְט מִיךְ פִּילָן, וַיְיָ טִיטָּס האַט גַּעַפְּלִיט דִּי פְּלִיגְ!

— כ'וואל דיך אַרויסוֹאָרפן.

— וועל איד דיר נאכלויפן אין די גאסן!

— וואס האב איד דיר געטאן אונעלכעס, וואס דו פארמעסט זיך אונוי אויף
מיר ?

— גארניט. דו בייסט בלויין מיין מלאך המות. — סאמוועל האט געציגן מיט די אקסלען און איז ארויס. אדאם האט אים גיפטיך נאכגעשפיגן מיט געוואַלן: — גיטא קיין ארט פער אונדו ביידן אין געתא. אעדער איך, אעדער דו! און דו האסט דידין רונדע פארשפילט, ברודערקע! איך לעבע! איך לעבע!! איך וועל דיך צע טראָעטן! — ערד איז אַרײַינְגָּפָּלְן אִין קִיד צו רייזעלען: — קומ מיט מיר איז אַמְּ

**ריזול הפטאים אונגעזקעט, ווי מען קווקט אונא א פארנרגרטן: — איר זענט אראפ
פְּרוֹזֶנְטוֹן זִיגָנוֹן, פְּאנַצְיָה רְאוֹזְנוֹבָעָרָג? אָוֹן "קְלַעַפְּסִידְרָעָ" וּוֵי אַיְר? ...**

— קומ האב איז געזאגט!

ריזול האט גאר פאָרליגט די הענט אַיבערן פלאָן בוועם : — קוּקְטִיעַ אַים אָן !
וועוד זענט אַיר דאס אַין שטעטל מיר צו זאגן ? גרויסעֶר פרײַץ ! ווען ניט אַיך, זאָלט
אייך דאס שווארצע קעטשׁל שוין לאָנג געהאט אַוּקְעַגְעַפְּרִיט !
בֵּי אַדָּמָעָן אַיְזָה דאס זוֹאָרט גַּעֲבַלְבִּין הַעֲנָגָעָן אוּפִּיךְ דֵּי לִיפְּן. וְאַס אַיְזָה גַּעַשְׂעָן
מייט אַיר ? מִיט אִירַע אָוּמְגַעְדּוֹלְדִיקָע רִידְהַאַט זַי דֻּעַם בָּאָדָן אַיְם אַפְּרַגְעַנוּמוּן
פָּפָּן אָונְגַּטְעָר דֵּי פִּיס. זַיְן פְּנִים הַאַט זַיְךְ פָּאָרְשָׁאָטָןָט אָוֹן נְעַבְּכָדִיק אָוִיסְגָּעַ
קרְמִיט : — כִּפְלָאָץ פָּוֹן יִסְוִרִים.

אין א פאר טאג ארכום אין זי דאך אוועק מיט אים אין אמבולאטאריע און אים איבערגעלאון אין דושנעם. ענגן ווארט-צימער. אין צימער אין געוען שטיל. יעדר הדאט, און איינגעפרעסעטר אין דער ענגניש, געטוליעט דעם וויטיק און מיט אויגאנשיטער פילבארקייט פארנומען יעדן מינדסטען קלאגנו, וואס האט זיך געטראנ גוּן קאַבְּינְעַט : דינע געשרהיען פון קינדער, וואס מען האט זיך געריסן די ציינ, קרעכץן פון דערוֹאָקסענע, דאס זשומען פון די בויערד-מאשנעהן, דאס גע- קלימפער פון דענטיסטייש מאשירוי, פון גלווערדען טאָצָן. די מידע, איסגעז הונגגערטע גופים האבן קומס געהאט כוח און מוט זיך צו באָגְעַגְעַנְעַן מיט דעם,

וואס האט זי דערווארט דארט — איבעוויניק.
 אדאָם איז גראָד דא געווען האָר אַיבָּעֶר זיך. ער איז געווען שטאלִץ, וואָס ער
 איז בְּיגַעֲקוּמָעָן דֵּי בְּרִיך. לְעַמְפָּלָעָך פָּוֹן בְּתְחֻזָּן האָבָּן זיך גַּעֲצָנוֹן אַין מִיט
 יְעַדְן שְׂטָאָך פָּוֹן וּוַיִּטְקָה אָוֹן אַיִּם גַּעֲמָאָכָּת שְׂטָאָרָק. ער האָט אַנְטָדָעָך עַפְעָס
 בְּגִיעָס וּוְעָגָן זיך: פָּאָר דָּעָר מְלַחְמָה, האָט ער גַּעֲלָעָבָט בְּלוֹזָוּן מִיט קָאָפְּרוּן, מִיט
 קָלְיִינָעָן וּוַיְלָנְדָלָעָך, וּוָאָס האָבָּן זיך אַונְטָעָרְגָּעָרְדָּנָט זִינְעָן קָלִיְּנָעָן וּוּוֹנְשָׁן. אַבָּעָר
 אַיִּצְתָּאָז ער גַּעֲקוּמָעָן צָו אַקְּנַעַצְנָטוּרִירָטָעָר עַקְשָׁוֹתָה. וּוָאָס פָּאָר אַמְּאָכָּת יִסְרָאִים
 האָבָּן דָּאָס פָּאָרְמָאָגָט! וּזִי האָבָּן זיך דָּעָרְגָּוְנָטוּעָוָת צָו דָעַם מְעַנְשָׁנָשָׁן פָּאָרְבָּאָרִי
 גַּנְסָטָן וּוֹעָזָן: דֵּי שְׂוֹאָכָּע — צַעֲקָרִישָׁלָט אָוֹן דֵּי שְׂטָאָרָק — פָּאָרְפָּעְסִיקָּט וּזִי
 צַעֲמָעָנָט, וּזִי גַּרְאַנְצִי!

אַדָּם הָאֵט זִיךְ אַרְוָמְגַעְקֹוּכֶט. דָּס וּאַרְטָעַנְישׁ הָאֵט זִיךְ פָּאַרְצָוִיגָּן אָוֹן דָּא אַיִז
עַר גַּעֲוָעַן אַזְוִי אַמְגַעְדוֹלְדִּיק. נָאָר מִיט אַמְּאָל הָאֵט זִיךְ אַלְמַפְעַלְעַ צַעֲנוֹנְדָּן אַיִז
זַיִן מוֹה אָוֹן עַר הָאֵט פָּאַרְשָׁתָאנְגָּן, וּוָסּ עַס זָאָגְט אִים אַונְטָעֶר. עַר הָאֵט אַנְגָּהוֹיְבָן
זַוְּרַעְכָּן, דָּרְנָאָךְ זַוְּרַיְעַן אָוֹן לְסֻפְרַעְצָוּ בְּרִילְן. סְאיַין גַּעֲוָעַן אָוֹן אַמְתָּעָר
וּוִיטִּיק אָוֹן דָּאָךְ — אַ קִּינְסְּטָלְעַכְּבָּר. אַרְוָם הָאָבָּן בְּאַנְדָּאַזְוִירְטָעָ פְּנִימְעַר זִיךְ גַּעַז
הָוִיבָּן זַוְּאִים מִיט נִיגְגִּיר, מִיט מִיטְגַּעַפְּלִיל אָוֹן אַרְיךְ מִיט קַעַנְטִיקָרְ הָנָאָה, וּוָסּ
מַעַן אַיִז מִיט נִיגְגִּיר, מִיט גַּעַפְּלַעַטְמָן זַוְּאִז מַדְרָגָה פָּוּן יִסְוִּים. —
— וּוִינְגִּיק צְרוֹת אִין גַּעַטָּא, דָּרְלָאָנְגָּט מַעַן דִּיר צַאַזְוִוִּיטִיק אַוִּיךְ אַ צּוֹלָאָג, —
הָאֵט מַעַן מִיט אִים מִיטְגַּעַרְעַכְּצָט.

עַמְעַץ הָאֵט צַוְּגַעַשְׁטִימָט : — יַא, אַוִּיךְ יַעֲנֵדְרַ וּוּעַלְעַן מִיר דָּרְפָּאָר
גַּלְיִיךְ גַּיְינְ אַיִן גַּנְּדָעַן אַרְיִין. וּוְיִיל דָּס גִּיהְנוּם קַומְתָּ מַעַן אַפְּ דָּא, אַוִּיךְ דָּעַר וּוּעַלְטַ.
אַנְדָּעָרְעַ אָבָּן אִים גַּעַזְוִיגָּן בַּיִם אַרְבָּל אָוֹן דָּוְקָא גַּעַוָּלְטָעַ עַר זָאָל וּוְיִיְּזָעַ גַּעַז
נוֹי דָּס אַרְטַ, וּוּ אִים טָוָט וּוֹי. מַעַן הָאֵט אִים גַּעַגְבָּן עַצּוֹת. אַנְדָּעָרְעַ אָבָּן אִים
גַּוְמָסְרַט, וּוָסּ אַזְוַאְטָעַר יַיְדָ קָאָן זִיךְ נִיטְ פָּאָסְן. אַיְדָ מִיט אַ גַּעַשְׂוָאַלְעַנְעַר
בָּאָק הָאֵט אִים גַּעַוְיָזְן דַּעַם אַיְנְצִיקְן צַאָן אַיִז זַיִן מַוְיל. — מִיר אַיִז עַרְגָּעַרְ פָּוּן
אַיִז, אַיְרַ זַעַט ? אַוִּיךְ מִיר אַיִז מַקְוִים גַּעַוְאָרְן דִּי קְלָהָ : סְזָאָלְן דִּיר אַרְיסְפָּאָלְן
אַלְעַ צִיְּן אָוֹן אַיִז צַאָן זָאָל דִּיר בְּלִיבָּן, אַוִּיךְ צַאַזְוִוִּיטִיק.

אַנְדָּעָרְעַ אָבָּן אַוְיְפָמְעַרְקָאָט גַּעַפְּאַרְשָׁת אַדָּמָעַן אַיִן יַעֲדָעַר זַיִן תְּנוּוֹתָה, צַי עַר
סִימּוֹלוֹרֶט נִיט אַמְּאָל. אַבְּעָרַ מַעַן הָאֵט אִים דָּוְרָכְגַּעַלְאָזָן צַוְּעַר קַאַבְּגַעַטְ-טִיר. דָּס
מִידָּל אָנְיָן דָּעַר וּוְיִסְעַר שִׁירָק, וּוָסּ הָאֵט אַוְיְגַעְטִילְטָ גַּוְמָעָרָן, הָאֵט בָּאַשְׁלָאָסָן, אָז
דָּס אַיִז אַן אוַיְסְנָאָם-פָּאָל.

שַׁוְּיַן אַיִז עַר גַּעַזְוָסְן פָּאָר דָּעַר טָוְנְקָלְהָאַרְקָעָר, בִּיּוּזָר דַּעַנְטִיסְטָקָעָ, וּוּלְכָעָ
הָאֵט, אַן הַקְּדוּמָה, גַּעַנוּמָעַן לַוְּפָן מִיט דִי קַאַלְטָעַ פִּוְגָעָר אַיְבָּעַר זַיְנָעַ צַעְגַּלְיָעַ
יַאֲסָלָעַס. זַי הָאֵט זִיךְ צַעַשְׁרִיגָּן אַוִּיךְ אִים : — וּוּ לְאֹתָן מַעַן דָּס אַ מַוְיל אַזְוִי
פָּאַרְפָּוְיָן ? — עַר הָאֵט אַיִר גַּאֲרַנִּיט גַּעַקָּאָנְטָ עַנְטָפָרָן, וּוְיִיל זַי הָאֵט שְׁוִין גַּעַרְוָ
דָּעָרָת אַיִן זַיִן מַוְיל מִיטְ קַאַלְטָעַ, שְׁפִיצְיָקְ מַכְשִׁירִים. — פְּרִיעָר מַזְוָן מַעַן דִּי רַעַשְׁתָּ, מַאֲכָן קַאַרְאָגָעָס. —
הָאֵט זַי אַרְוִיסְגַּעְטָרָאָגָן דַּעַם אַוְרְטִיל.

עַר הָאֵט זִיךְ דָּעַרְפָּלְטָ גַּוְטַ, זַי הָאֵט אִים גַּעַנוּמָעַן אַיִז דִי הַעֲנָט אַרְיִין. זַי
וּוָסּ אִים שְׁטָעַלְן אַוִּיךְ דִּי פִּיסְ, עַר הָאֵט זִיךְ פָּאַרְגַּעְטָרְט — דִי שְׁוֹאַרְצָהָאַרְקָעָ,
בִּיּוּז דַּעַנְטִיסְטָקָע : פָּוְנְקָט וּוּ רְיוּזְלָעָן, הָאֵט עַר זִיךְ פָּאַרְגַּעְטָרְט. אָוֹן וּוּן זַי אַיִז
לְסֻפְרַ פָּאַרְטִיק גַּעַוְאָרְן מִיטְ אִים, הָאֵט עַר אַיִר כַּבְּנָעָהָדִיק גַּעַדְאָגָקָט. זַי הָאֵט אַוִּיסְ
גַּעַשְׁרִיבָּן אַ רְעַצְעַפְט אָוֹן גַּעַפְּרַעְגָּט יִיְיָ נַאֲמָעָן. וּוּן זַי הָאֵט דְּלִיהָעָרָת, הָאֵט
אַן אַמְּגָלְוִיבְּלָעַכְעַ פְּרִינְגְּלָעְכִּיקִיט אַוְיְסְגַּעְלִיכִּיבְּט דִי קַנְיִיטְשָׁן פָּוּן אַיִר אַוְיְסְגַּעְמָאָ
גַּעַרְטָן פְּנִים : — אַדָּם רְאַוְנְבָּעָרָג, דָּעַר פָּאַבְּרִיקָאָנְט ? — זַי הָאֵט אַוְיְסְגַּעְשְׁטָרָעָט
צַוְּאִים דִי הַאָנָט, וּזַי זָאָלָטְן זִיךְ דִי מִינְגָּט בָּאַגְּעָנָט. — מִיְּן גַּעַמְעַן אַיִז פָּעַ
לִיצְיָא גַּעַדְעַל. זַיְיָר אַגְּגָעָנָם, הַעַר רְאַוְנְבָּעָרָג. קַומְתָּ יַעַדְן טָאָג אַרְום וּקְסָ אָוֹן
אַיִז וּוּלְזָעַן, אַז אַיִר זָאָלָט נִיט דָאָרְפָּן וּוֹאָרְטָן. — אַדָּם הָאֵט בָּעַת מַעַשָּׁה גַּעַזְוָסְט

זיין טיסטער, אבער זי האט חבריש ארויפגעלייגט די האנט אויף זיין אקסל : — דא צאלט מען ניט פאר די וויזטן. — ער האט זיך דערמאנט, און זיין טיסטער איז סי ווי געווען ליעדיק.

*

ער איז אראפ פון די אמבלאָטָאָרִיעָ-טְּרָעֵפָן אָן כְּמַעַט נִיט גַּעֲפִילַט קִין וּוֹיִיַּטְּקָ. — «אַיד בֵּין אַדָּם רַאֲזַעְנֶבֶּרֶג !» — האט ער צו זיך אויסגערטן, ווי ער וואַלט ערשות איצט זיך דערמאנט זיין נאמען. ער האט געווען דעם אומגלוייבלעך פריננד-לעבן שמייכל, וואָס אַט דער נאמען האט ארויסגעישופט אויף דער דענטיסטיקעס בִּיּוֹן פְּנִים.

ער האט אַפְּגָעָהִיטָן אִירָעָ פָּאָרְשְׁרִיפָּטָן. ער איז געלאָפָּן צו די וויזטן אַין דער אַמְּבָּלָאָטָאָרִיעָ, ווי אַ גַּעֲלִיבְּטָעָר לוֹפְּטָן צו אַ טְּרָעֵפָן מִיט אַ גַּעֲלִיבְּטָעָר. אַ, ווי שטָּאָרָק ער האט גַּעֲוָאָלָט קַוְּשָׁן אִירָעָ קַאָּלְטָעָה הענט אָן אַרְיִינְגְּלִיגְּן אַין זַיְּ אַ בָּאָנְקָי נַאֲטָלָלָפָּן זַיְּן טִיסְטָעָר ! — אָן דער לִיְּדִיקָּר טִיסְטָעָר אַין דער קַעְשָׁעָנָה האט אַגְּנָהְיוֹבָּן שְׂטָּאָרָק צו קַוְּעָלָן, צו מַאֲנָעָן אָן פָּאָרָלָאָגָּעָן. ער האט זיך גַּעֲגָרִיטָן צו פְּרָעָגָן רִיְּזָלָעָן אוֹיף דָּעַם גַּעַלְטָן, וואָס זַיְּ האט באָקְמוֹעָן פָּאָר די גַּאֲלְדָעָנָה צָאָן קַאָּרָאָגָּעָן. אַבָּעָר אַנְשָׁטָאָט דָעַם, האט ער גַּעַנוֹמָעָן דָאָס לעַצְּטָעָ קַעְסְּטָלָל צִיגָּאָרָן, וואָס אַיְּס אַיְּס גַּעַבְּלָבָן, ווַיְּפָלָח אַיְּס דָאָר אַיְּס גַּעַוּוֹנָה אַיְּס לְעַבָּן — האט פָּאָן אַדָּם זַיְּ גַּעַוּוֹנְדָעָרָט. אָן אַנְדָּעָרָשׁ מַאְלָל וּזְאָלָט ער אַרְאָפָּן זַיְּנָעָן, זַעְנְדִּיק, אַזְּ דִּי צִיגָּאָרָן לְאוֹן זַיְּ אַיְּס אַיְּס. אָן דָאָה האט ער גַּעַקְוָתָן אוֹיף דָעַם קַעְסְּטָלָל וּוְיַּאֲוִיפָּה עַפְּסָה פְּרָעָמָדָס אָן עַס מִיט אַ טְּרִיוּמְפָאָלָן וְשָׁעַטְּסָט דֻּעָרָאָגָּנָט רִיְּזָלָעָן — כִּיחָאָב זַיְּ אַפְּיָה גַּעַוּוֹיְגָט דְּעַרְפָּוֹן... אָפְּשָׁר וּוּטָה ער עַס קוֹיְפָּן ?

ריְזָוָל אַיְּזָ גַּלְיִיךְ בָּאַלְעָבָטָן גַּעַוְואָרָן : — מִינְיָן שְׁוֹגָאָמִים ! — האט זַי אַכְּפָּגָעָטָן דָאָס קַעְסְּטָלָל. — הַאֲנְדָּלָעָן מִיט אָן אַיְּגָעָנָה אַיְּזָ נִישְׁתָּחָאָן קִין גַּעֲשָׁעָפָּט. אַיְּדָעָן עַס אַיְּדָעָן שְׁוֹן פָּאָרְצּוּקָעָן, זָאָרְגָּט אַרְיִינְגָּעָן...

וּוְעַן ער האט, נַאֲך זַיְּן לְעַצְּטָעָר וּוְיַּזְּטָה אַין דער אַמְּבָּלָאָטָאָרִיעָ, אַרְיִינְגָּעָן שְׁטוֹפָט דער דעַנְטִיסְטָקָעָ צְוּיִיָּה מַאְרָק אַיְּזָ דער האנט, האט זַי זַיְּ אַפְּגָעָשְׁטוֹפָט פָּוֹן זַיְּ אַיְּזָ מִיט אַ חְבִּישָׁן שְׁמִיכָּל אַרְיִיסְגָּעָלִיסְטָעָרָט : — וּוְעַן אַיְּרָ וּזְאָלָט גַּעַקְאָנָט אַוְיְסְפָּעָלָן אַ בִּירְאָ-אַרְבָּעָט פָּאָר מִין טָאָכְטָעָר. זַי פִּינְיִיקָּט זַיְּ אַיְּזָ אַיְּזָ...

אַרְיִיס פָּוֹן דער אַמְּבָּלָאָטָאָרִיעָ, האט ער גַּעַנוֹמָעָן שְׁפְּרִיאָוּן מִיט אַ לִיְּכָטָן, זָאָרָגָן לְאוֹן טְּרָאָט. צָוּ לְעַצְּטָן מַאְלָל האט ער דָוְרְכְּעַמְּאָכָט דָעַם וּוּעָן. זַיְּן מוֹלִיל אַיְּזָ גַּעַוְועָן פּוֹל מִיט מַעְטָאָלָעָנָה קַאָּרָאָגָּעָן. יַעֲדָעָ בִּיס מִיט די צִיְּנָה האט נַאֲך אַרְיִיסְגָּעָרָפָן אַ שְׁוִידְעָרָל, ווי דָאָס קְרָאָצָן פָּוֹן מַעְסָדָרָס אַיְּבָעָר גַּלְאָו — אַבָּעָר דָאָס אַיְּזָ מַעַר נִיט גַּעַוְועָן קִין וּוּיִטִּיק. ער אַיְּזָ גַּעַוְועָן אַיְּסְגָּעָתְּיִילָט אַיְּזָ גַּעַוְונָט. ער האט זַיְּ אַרְמָגָעָן קְוָקָט אַיְּבָעָר די בָּאַלְעָבָטָן גַּאֲסָן אַיְּזָ גַּעַנוֹמָעָן פָּוֹנָאָגְדָּעָרְשִׁיְּדָן פְּנִימָעָר. ער האט גַּעַט שְׁטוֹינָט. וואָס פָּאָר אַ מַאְדָגָן פְּנִימָעָר ! ווי שְׁטִיקָעָר וּוּאָקָס. אַיְּזָ אַוְיִגְּן, אַזְּוִי טִיפָּה

ארינייגעוזצט אונטער די ברעםן, אונגעערן שארבען. און ווי זיין האבן זיך דאס גע-
טוליעט אין די מאנטעלען, היינט. אין איז פרעכטיקון סעפטעמער-טאָג! רײַזֶל איז
געוווען גערעכט. זיי זיינגען אלע בעווען "קלעפֿסידראָעס". ער האט מיט חוּק אוּיפֿגע-
שׂמִיכָלְתָּן: און זיין האבן געוואָלְטָן אַיבָּעָרְלָעְבָּן?

עד האט במאמרקט אין מיטן וועג פארבייפאָרֶן אָן אלטפֿערענְקִישָׁן טראָמּוֹי
מייט וואָגָאנַעטְקָעַס. מאָטָאָרִיזְטָט דאס געטָא. ס'איַן אַים אוַיסְגָּעְקוּמוּן קָאמִיש. נָאָר
אוּפִיךְ אָן אוּיגָנְבָּלִיק. דער טְרָאָמוֹיִי אָין גְּעוּזָן גְּלָאָדָן מֵיטׂ שְׁחוּרוֹת. לְאָסְטָאָ-אוּיטָאָם,
אוּיךְ בָּאָלָאָדָעָן, זַיְנְגָּעַן נָאָכְגָּעַפְּאָרָן, אָין דער רִיכְטוֹנָגָן פָּוָן בָּאַלְטוֹטָעָרָרָפְּלָאָצָן. דער אַלְמָעַכְּ
אָין גְּעוּזָן דִּי גַּעֲטָאָפְּאָרוֹאָלְטוֹנוֹג. אָוֹן דָּאָרְטָה אָין גְּעוּזָן רְוֻמְּקָאָוּסְקִי, דָּעַר אַלְמָעַכְּ
טִיקְעָרָר „מֶלֶךְ פָּוָן דִּי שְׁנָאָרָעָרָס“. אָדָם אָין פָּאָרְבִּי דָּעַם קִירְכַּעַ-פָּלָאָצָן. עד האט
דָּעַידָּעָן דאס „רְוִיטָע הַיּוֹלֶה“, וַיְיַוְּלֵל האט אַים אָסְקָד דָּעַרְבִּילִיט דָּעַרוּוּגָן. פָּאָר דער
„קְרִיפָּא“ האט מעָן זַיְד גַּעֲדָאָרְפָּט אוַיסְהִיטָּן, וּוֹ פָּאָר פִּיעָר. נָעַן דער ברִיךְ האט אָ
דָּאָר בְּחֹולְלָאָן אָחָסְדִּישָׁן הַיְמָעָל גְּעוּנְגָּעָן פָּאָר אָ גְּעוּזְמָל מְעַנְטָשָׁן:

“רומקאוסקי חייס איז א מענטש א גיטער.

מ'עט נאך עסן אין דער גנטא זעמעיגלען מיט פיטער..."

אויף דער בריך איז סאמוועל געקומען אידאמען אויפן געדאנק. — «מלאך המותה האב איך אים גערופן», — האט ניט געבורין געוואָרין קיין מענטש צו זיך, — «אַ האַלְזִינָאַצְיָע פון אַ צְוֹוּתִיתִיקָן מֶוחָה! נַאֲךְ נִיטְּ גַּעֲבָרִין גַּעֲוָאָרִין קַיְּין מַעֲנְטָשָׁה צַוְּזַיְּן מֵיְּזַן מְלָאֵךְ הַמּוֹתָה! — צְיוּוּלָאַיִם צְעַדְרָעָטָן!» — עַר הַאַט גַּעַחַתְּ פָּאַרְגָּוּגִיןְ פָּוּן דָּעַס גַּעַדְאָנָק — אַ פְּרִירִיך, וַיְּ בַּיָּמִים צְעַקּוּוֹתָשָׂן אַ וְאַרְעָם. עַר הַאַט אַרְגָּגְעָקוֹטָפָן דָּעַר בְּרִיךְ אָזְן אַ טְרָאָכָט גַּעַטְאָנוּן פָּוּן מַיעֲטָעָקָן. דָּא, אַזְן דָּעַם מַוְּרָאָשָׁנִיקְ הַאַט עַר זַיְּן עַרְגָּעָץ גַּעַפְּנוּעָן. אַפְּשָׂר הַאַט עַר שְׂוִין אַיְּיךְ גַּעַהָאָט אַ «קְלַעְפְּסִידְרָעָה-פְּנִים? אַפְּשָׂר אַיְּיךְ עַגְּעָץ גַּעַיְּלָאָפְּנִים מִיטְּ אַ צְעַקְלִימְפְּעָרְטָעָרְ מַעְנָאַשְׁקָעְ? — גַּוט אַיְּיךְ אַיִּם. — «דוֹ בִּיסְטְּ אַיְּנִין אַלְעָם שְׁוֹלְדִּיךְ!» — הַאַט דָּעַר יְוָנוֹגָן אַוְּסָגְשָׁרִיגָּן צַוְּאִים, וַיְּעַן עַר, אַדָּאָם, הַאַט זַיְּן גַּעַיְּלִים דְּרִיבִּיטִים אַיְּנִיסְרוּם. שְׁוֹלְדִּיךְ? אַיְּן גַּעַטְאָ? אַיְּן דָּעַר מַלְחָמָה? אַיְּנִיסְרוּ גַּעַס מַשְׁוֹגָעָת? — אַוְּיִבְּ שְׁוֹלְדִּיךְ, וַיְּעַט עַר דָּאָס עַרְשָׁתְּ זַיְּן, אַדָּאָם. עַר וַיְּעַט זַיְּן שְׁוֹלְדִּיךְ אַיְּן זַיְּן אַיְּבָרְלָעָבָן דִּי מַלְחָמָה. דִּי נַאֲבָלְסָטָעְ שְׁוֹלְדִּיךְ פָּוּן אַ גַּעַטְאָנִיקְ! — אַט זַיְּנָעָן גַּעַוּעָן דִּי דְּרָאָטָן. אַרְוֹם אַזְן הַאַבְּן זַיְּן גַּעַצְוִינִים. דָּאָס אַיְּן גַּעַוּעָן דָּאָס שְׁפִּינְגְּגָעָועָבָע, וַיְּאַס עַר הַאַט גַּעַוּעָן אַיְּן זַיְּנָעָן קַאַשְׁמָרָן. אַכְּבָעָר עַר, אַדָּאָם, וַיְּעַט מַעַר נִיטְּ זַיְּן קִיְּין פְּלִיגָּה, וַיְּאַס צְאַפְּלָט זַיְּן אַיְּן דָּעַר נַעַץ. אַדָּאָם וּוּוֹילִיְּנָגְעָרִישָׁ אַרְיִינְגְּגָעָטָן דִּי הַעֲנֵט אַיְּן דִּי קַעְשָׁעָנָעָס. אַיְּנָעָרְ פָּוּן זַיְּן הַאַט עַר אַגְּגָעָטָפָט דָּעַם טִיסְטָעָר מִיטְּ דִּי דְּרִיסְטִיקְ רַוְּמַקְלָעָעָד, וַיְּאַס דִּי דַּעֲנִיטִיסְטָקָעְ הַאַט נִיטְּ גַּעַנוּמָעָן פָּאָר דִּי צַוְּיִי מַאְרָק. זַיְּהָאַט מַעַר סִיְּ וַיְּנִיטְּ עַקְוִיסְטִירָטְ פָּאָר אִים אַזְן צַוְּיִי מַאְרָק זַיְּנָעָן נִיטְּ גַּעַנְגָּעָן צַוְּ פָּס. מַעַר וַיְּעַט עַר זַיְּן נִיטְּ וּזְאַפְּנָן מִיטְּן גַּעַלְטָן. עַר הַאַט גַּעַלְעָבָט צַוְּ בְּרִיטָן. אַוְּיִי גִּיךְ פָּאָרְשָׂוּונְדָּס אַזְּ אַזְּ אַזְּ מַאְיָנְטָקָעְ : יַאֲדוֹוְיִגְּעָס גַּעַנְגָּצָעָ צִירָוָגָּה, אַלְעָ פְּעַלְלָעָד דְּלָאָרָן. וּזְ אַיְּן דָּאָס אַלְלִ אַזְּיִי גִּיךְ אַהֲיָגְעָקָומָעָן? אַזְן דָּאַ הַאַט עַפְּס אַ בְּרִי גַּעַטְאָן אַיְּן מָה :

רייזל. ער האט אונטערגעאלט דעם טראט. דער ברײַ אין מוח האט צעפלאמט דעם גאנצן גוף. די רציחה האט געבענט אין אים. אבער ער האט זיך באהערשט. פריער מזער ער אָפָעָסֶן.

רייזל האט אים באגריסט מיט איר מוטערלעַען שמייכַל : — אָנוּ, ווַיִּזְמַר סְמוּיל. — ער האט געעפנט דאס מויל אָוּן געלאָזָן אִיר זעַן די בלעכענע צָאַן-קָאָרָאַן נָעַס. — אֲמַחְיָה צוֹ קָוָן אָוִיף אַיְיךְ, — האט זַי אַנְגָּעָקָוָאָל אָוּן אִים דערלאָגָנָט זַיְן „פְּלָאָקָן“-זָוָף.

— אֲשְׁטִיקָל פָּעָרְד אֵין אָוִיךְ דָּא ? — האט ער, ווַיִּצְלַדְּקַי, גַּעֲפָרָעַט. רַיְזָל האט אוַיְגָעַשְׂעַלְט אָוִיךְ אִים אַפָּאָר אַוְיָגָן : — פָּוָן וּוְאָנָעָן ? וּוְאָס מִינִינְתָּאָר, אַיךְ בֵּין גַּאַט ? בְּקָעָן בָּאַשְׁפָּאָן פָּעָרְד ?

„מְכַשְּׁפָּה ?“ — האט אַדָּם אַמְּרוֹקָע גַּעַטָּאָן אַיךְ אָוּן מִיט גְּרוּיס אַפְּעַטְמַיט פָּאַרְשָׁלוֹגָעָן די „פְּלָאָקָן“-זָוָף. ער אֵין גַּעַוּעַן פְּרִילְעַד. אֲיֻנָּגָע, לְצִבְשָׁע הַיְּטָעָרְקִיט האט אִים אַיְנָגָעַנוּמָעַן. „הַאֲמָאָהָמָיִינִי לְפָוָס עַסְטָמָה“, האט ער זיך דערמאָנט דעם שְׁפָרָזָן, וּוְאָס אֵין אִים גַּעַבְּלִיבָן אֵין זְכָרָן פָּוָן זַיְגָע סְטוֹדָעָנְטִישָׁע לְאַטְיִין-לְעַצְיָעָס. ער האט אוַיְגָעַבָּעַסְעָרָט דעם שְׁפָרָזָן אֵין גַּעַדְעַנְטָמָק : «אַיְין מַעֲנְטָשׁ צָוָם אַנְדָּעָרָן אֵין אַדָּעָר וּוּאַוְלָף, אַדָּעָר וּוּאַשְׁעָפָס». ער אֵין צָוְגָעַגָּגָעָן צוֹ רַיְזָלָן אֵין אָרוּפָה גַּעַלְיָיגָט די האָגָט אָוִיךְ אַיךְ אָקְסָל : — רַיְזָל, — האט ער פְּיִיעָרְלַעַד גַּעַדְרִיט מִינְזָהָפָּה, — בִּיסְטָמָה וּוּרְטָמָה מַעְדָּאָל !

זַי האט אַנְגָּעָקָוָאָל : — אַבִּי מַהְעָרֶט אָגָוָט וּוּאָרָט. וּוּמִזְאָגָט דָּאָס : אָגָוָט וּוּאָרָט קָאָסָט גַּאֲרָנִיט אֵין זַי וּוּרְטָמָה סְדָה.

ער האט זיך פְּאַרְנִיגִיט פָּאָר אַיךְ : — פָּאָר דָּעַם, וּוְאָס דָּו הַאָסָט פָּאָר מִיר גַּעַטָּאָן, קָוָמָט דִּיר מָעָר, וּוּאָגָוָט וּוּאָרָט. פָּוָן הַיְּינָט אָוּן זַוְּעַל אַיךְ דִּיר לַיְּכָטָעָר מָאָכָן. כִּיוּלָל מִיר קָאָכָן אַלְיָין.

זַי האט אִים גַּעַוְוִין צָוִויִּי גְּרוּיסָע, אַרְוִיסְבָּאַלְוָשְׁטָעָטָע אַוִּיגָּן-גַּאֲלָקָעָס : — הַע ? — גַּיבָּ מִיר דָּאָס גַּעַלְטָמָה, וּוְאָס אֵין גַּעַבְּלִיבָן פָּוָן מִינְיָע גַּאֲלָדָ-קָאָרָגָעָס אָוּן... אָמַעְנָשָׁה, וּוְאָס קָאָן זַאְרָגָן פָּאָר זַדָּךְ, דַּאְרָפָנִית בָּאַלְעָסְטִיקָן אַנְדָּעָרָעָ, בִּיסְטָמָה גַּעַוְוִין מִיר קָאָכָן אַלְיָין.

אַיךְ פָּנִים האט זיך גַּעַנוּמָעָן בַּיְּתוֹן, וּוּסְיַוָּאָלָט בָּאַלְוִיכָּטָן גַּעַוְוִארָן מִיט פָּאָרְבִּי דָּעַפְּלַעְקְטָאָרָן. פרַיְעַר אֵין עַס גַּעַוְוִארָן וּוּוִיס, דָּעַרְנָאָר בְּלוּי, דָּעַרְנָאָר רָאוּ אָוּן מִיט אַמְּאָל — רַוִּיט. אַיְן אַירְעָ אַיְגָּזָן הַאֲבָן זיך צְעַבְּלִיצָט גַּרְיָעָן פָּאַנְטָעָרְלַיְכְּטָעָר. זַי האט פָּאַרְפָּלָאָכָּטָן די הַעֲנָט אַוִּיפָּן פָּלָאָכָּן בְּרוּעָם אָוּן אָזָוִי הַילְּכִיק אַפְּגָעְזִיפְּצָט, וּוּי עַפְּס וּוּאָלָט זיך אַיךְ אַירְעָ אַיְבָּעְגָּעְבָּרָאָכָּן : — מַנָּעָ, אָוִיךְ אַזָּא פָּאָטָשׁ אַיךְ פָּנִים האָב עַד מַעַךְ נִשְׁתַּחַת גַּעַרְיכָּט, מִינְיָע שְׁוּבָאִים !

אַדָּם האט זַי בָּאַטְרָאָכָּט מִיט הנָּהָא. ער אֵין יִנְגְּלִישָׁ-יִנְגְּעָרִיק גַּעַוְוִעָן צוֹ זַעַן, וּוּזַי זַעַט זיך אַוִּיפְּרִירָן, וּוְאָס זַי זַעַט זַעַגָּן : — אַיךְ ווּלְדִיְּקָה דִּיךְ נִשְׁתַּחַת בָּאַלְיִידִיקָן, רַיְזָל, — האט ער מָאַדוּלִירָט דָּאָס קָוָל אָוּן זיך בָּאַמִּיט עַס זַאְל אַרְוִיסְקָומָעָן אַיְדָל. זַי אֵין גַּעַוְוִעָן פָּאַרְצְוּיְפָלָט : — שְׁפִילָט אָרְאַלְעַמְּדָךְ צוֹ בָּאַלְיִידִיקָן ? וּוּרְעָעָס האט אַיךְ אָגָט אָוּן אָפָס, שְׁפִיטָמָה אָוִיךְ מִיר. וּוְאָס דָּעַן ? אַיבָּעָר אַן אַיְנָגָעְבָּוִיגָּעָנָעָם

פארקאנ שפּרינגען אלע ציגן. — זי האט זיך אַנְגָּעָכָּאָפֶט מיט ביידע הענט פֿאָר די באָקָן אָוֹן זיך צַשְׁאָקָלֶט אִין אַיר צַעַר.

— אַיצְצֵת אִיז דִּין רַיְעַ אָוִיףּ צַאָנְזּוּיטִיךּ? — האט ער זיך גַּעוּוִילְט.

— כְּהַאֲבָד דָּעַן נִישְׁתָּגַעַת גַּעוּוֹסֶט, אָז סְעַט אָוִוִי זַיְן? אַ טּוּבָה פָּאָרְגָּעָסֶט מַעַן לִיבְּכְּטָעָר, וּוי אָנוּ עֻוּלה.

— אַיךְ וּוּלְלָדִיךְ קִיְּן מָאֵל נִיטּ פָּאָרְגָּעָסֶן, רַיְזָל, אַיךְ שְׁוּעוּרְדָּרְדָּר. אַבְּעָר דָּו האָסֶט דָּאָךְ מִיד אַלְיַין גַּעֲפְּלָעַט זָאגָן, אָז דִּי שְׁוּעָרְסְּטָעָזָאָךְ אִיז אַ לִיְדִיקְעָר טִיסְטָעָר.

— אַיר פְּנִים אִיז אָוִיףּ אַ רְגָּעָ גַּעוּוֹאָרָן צְוִיקָה מַוְּתָּעָרְלָעָךְ: — אַיר האָט פָּאָרְטָאָכְּ לְעוּוּטְּ דִּי דְּרִיסְיִיךְ מַאְרָק פֿאָרְדִּי צִינְגְּרָן?

— חַלְילָה, דָּעַר טִיסְטָעָר אִיז אַבְּעָר צָו גְּרוּסִים. זַיְן זְעַעַן זיך נִיטּ אָז.

— וּוֹאָס קָעָן ער טָאָן?

— צְרוּקְגָּעָבָן דָּאָס גַּעַלְטָם, וּוֹאָס אִיז גַּעַלְבִּיבָן.

— זי אִיז גַּעוּוֹאָרָן אַוְיסְעָר זִיךְ: — גַּעַלְבִּיבָן? פָּוּן וּוֹאָס? פָּוּן דִּי בְּרִיְתְּלָעָר, וּוֹאָס כְּהַאֲבָד אַיְיךְ צַוְּגָעְקִיְּפֶט? פָּוּן דִּי פְּרָאָשְׁקָעָס, וּוֹאָס כְּהַאֲבָד אַיְיךְ גַּעַנְגָּעָבָן? גִּיטְּנָאָר אָרוּסִים אִין גָּאָס אָוֹן פְּרָעָגֶט, וּוֹיְפָל דָּאָס אַלְץְ קָאָסֶט. מִינְיָן שָׂוָּנָאִים! סְהָאָרֶץ האָט מִיר אַבְּעָר בָּאָלְדָּ גַּעַזְאָגָט, אָז אַיְרִיסְטָמָעָךְ חַוְּשָׁד זַיְן, מִיךְ, וּוֹאָס כְּבִין זַעַד מַקְרִיב גַּעוּוּן פָּאָר אַיְיךְ, נַעֲכָת נִישְׁתָּגַעַת גַּעַלְפָאָפָן, וּוֹעַן אַיר האָט גַּעַקְוּוֹטְשָׁעָט אָוֹן גַּעַגְוָאָלְדָעָוּט. סְקוּמָט מִיר, מִינְיָן שָׂוָּנָאִים! אָוִי, קְוּמָט מִיר! פְּגַרְן האָבָעָךְ עַד אַיְיךְ גַּעַדְאָרְפָט לְאָזָן... וּוי אַהֲנוּט אַוְיסְגָּיִין!

— אַדְאָם האָט זיך אַיְנְגָעָהָעָרט מִיט פָּאָרְגָּעָנִיגְן אָוֹן פָּעַטְגָּעָשְׁטָעָלָט, אָז אַיר פָּאָרְטָאָכְּ שְׁטָעָלָגָג אִיז נִיטּ גַּעוּוּנָג אַיְבָּרְצִיגְּנְדִּיךְ: — וּוֹאָס בִּיסְטָוּ עַפְעָס גַּעוּוּנָג אָוִי גּוּטָצָוּן צָו מִיר?

— וּוֹאָס כְּבִין גַּעוּוּנָג? אַ שְׁיָינָעָ! וּוי קָעָן אַ קָּאָלְטָעָר גּוֹלָן וּוֹיסָן, וּוֹאָס דָּאָס אִיז אַ יִדְיָשָׁה האָרֶץ? וּוי קָעָן דָּאָס בָּאַגְּרִיפְּפָן אַ מַעְנָשָׁה, וּוֹאָס קוּלְיָעָט אַפְּ זַיְן אַיְינָגְוִיבָן, טְרִיבְּבָשְׁטָאָרוּסְפָּן שְׁטוּבָן זַיְן אַיְינָגְקִינְדָּה, זַיְן לָאָבָעָן לְעָבָן? — דָּא האָבָן זַיְךְ אַיְרָע אַוְיָגָן פָּאָרְהָאָלָטָן אָוִיףּ זַיְן האָנָט, אַנְגָּעָצְלָעָט דָעַם בְּלִיק אָוִיףּ אַיְיָ נַעַם פָּוּן זַיְנָעָ פִּינְגָּעָר אָוֹן גַּלְיִיךְ אִיז אַיר קּוֹל גַּעוּוֹאָרָן מַוְּתָּעָרְלָעָךְ: — פָּאָר וּוֹאָס פָּאָרְקִיפְּט אַיר נִישְׁתָּגַעַת דָּאָס קְדוּשָׁה-רִיְפָל, הָעָ?

— אַיצְצֵת אִיז אָוִיףּ אַדְאָמָעָן גַּעַקְוּמָעָן דִּי דִּי צָו שְׁטוּגָעָן. רַיְזָל אִיז גַּעַוּוּנָג גַּעַזְנָאָלָט, וּוֹנְדָעָרְלָעָךְ גַּעַנְיָאלָט. אִים אִיז גַּאֲרָן גַּאֲנָצָן דָּאָס רִיְפָל אַוְיָפָן זַיְנָעָן נִיטּ גַּעַקְוּמָעָן. עָר האָט זַיְשִׁיעָר נִיטּ וּוֹיְדָעָר פָּאָרְגָּעָטָעָרָט. מִיט דָעַר אַמְּלָיִי קָעָר דָאַנְקָבָאָרְקִיָּט אִין דִּי אַוְיָגָן, האָט ער זַיְאַנְגָּעָקָוּט: — וּוֹ פָּאָרְקִוְּפָן?

— אִיז אַיר וּוֹילְט...

— נִיְין, אַיךְ וּוֹילְטָנִיט. כִּיוּעַל גִּין אַלְיַין.

דָּאָס מָאֵל האָט זַיְךְ נִיטּ בָּאַלְיִידִיקְט: — דְּרִיְיטָעָזְעָד אַוְיָפָן בָּאָזָאָר. מַעַט שְׂוִין צַוְּקָמָעָן צָו אַיְיךְ. — זַיְהָאָט אַפְּגָעְזִיפְּצָט דָעַרְלִיכְטָעָרָט, וּוֹעַן זַיְהָאָט אִים גַּעַוּנָג לוֹיְפָן צָו דָעַר טִיר. זַיְהָאָט אִים נַאֲכָעָרְפָן, אָן אַוְיְפָגְעָלִיגְּטָעָ: — דִּי לְעַצְטָעָ קָו

געט מילך, פאניע רַאֲזַעַנְבָּעָרָג אֹן טָאָמָעָר דָּאָרְפֶּט אִיר אַמָּאָל ווַיַּדְעֵר אַטְוּבָה, זָאַלְט
אִיר זַעַךְ נִישְׁתְּ שֻׁמְעָן!
פָּאָן אֲדָם הָאָט גַּעַשְׂמִיכְלָט צַו זַיְק. דַּי שְׁפִּילְ פָּוּן נַאֲכְשְׁפִּיאָנְרִיןְ רַיְוּלְעָן אַיְזָן
גַּעַוּעַן אַנְגַּעַהְיִיבָן. עַר ווּעַט צַוְּגַּנְבָּעָנָן פָּוּן אִיר דַּי רַעַשְׁטָ פָּוּנוּס אַוְצָר, זַוְאָס זַיְזָי
הָאָט צַוְּגַּעַנְבָּעָטְ פָּוּן אַיְם.

*

דאָס אַרְומְדְּרִיְעָן זַיְק אַרְיפָּן בָּאָזָאָר הָאָט אַוְיְגַּעַוּלְקָט אַדָּאָס חָוְשִׁים פָּאָרָן
גַּעַטָּא. עַר הָאָט זַיְק גַּעַשְׁטוּפְט דָּוְרְכָן גַּעַדְרָאָנְג אֹן פָּוּן אַלְעָז וַיַּיְתְּן הָאָט מַעַן אַיְם גַּעַז
צַוְּפָט אֹן גַּעַרְוָפָן. מַעַן הָאָט אַיְם אַנְגַּעַבָּאָטְן אַלְטָעָשָׂיךְ, שְׁטִיקְלָעָז פָּוּן מַאֲגְנְטָלָעָז, צַעַז
בָּרָאָכְעָנָן רַעַזְנָן פָּוּן קִיכָּן, טַיְתָן מִיטָּפָעָדָרָן, סָאָכָּרָן, קָאָרְטָאָפָלְ-שִׁילְעָכָץ, שְׁטִיקָּז
לְעַרְפָּטָעָר, בָּרְעַקְלָעָז קָעָז, שְׁנוּרָאָזְדָּלָעָס, שְׁטִיקָּעָרָפָאָפִיר. דָּאָס הוַיְזָ-זִינְגָּעָרָל,
וְאָס עַר הָאָט אַיְן דַּעַרְפָּרִי גַּעַזְעָן אוֹרְפָּרִי יַעַנְעָרָז זִיטָרָפִיקָן, אַיְזָנְדָן דָּא גַּעַזְעָן.
אַדָּאָם הָאָט זַיְק צַוְּגַּעַרְקָט צָוְמָקְרָעָנְצָלָז צַוְהָעָרָעָס אֹן אַוְיְגַּעַכְאָפָט דַּי וּוּרְטָעָר:

רוּמְקָאָוָסְקִי חַיִּים, עַר גַּעַט אָונְדוֹן קְלִיְּעָן,
עַר גַּעַט אָונְדוֹן גְּרוּפָן, עַר גַּעַט אָונְדוֹן מָן,
פָּאָרְצִיְּתָנָס הָאָבָן יִידְן אַיְן מַדְבָּר גַּעַגְעָסָן מָן,
הַיְנָטָן גַּעַט דַּעַעַר פְּרוּי אִיר מָן.

רוּמְקָאָוָסְקִי חַיִּים הָאָט גִּיט גַּעַטְרָאָכָט,
גַּעַעַרְבָּעָט שְׁוֹעָר בֵּי טָאָג, בֵּי נָאָכָט,
גַּעַמְאָכָט אַ גַּעַטְ מִיטָּא דִּיעָטָא
אוֹן עַר שְׁרִיְּתָן גַּעַוְאָלָז עַר אַיְזָגְרָאָכָט.

דַּעַר עַרְשָׁטָעָר חַיִּים — אַיְזָחַיִּים וּוַיִּצְמָאָן,
גַּעַוְאָלָט אַז יִידְן זַיְלָן נַאֲזָאָרָיְשָׁרָאָל אַוְעָזָן,
דַּעַר צְוִיְּתָעָר חַיִּים פָּוּן בֵּית הַחַיִּים —
אַ גִּיט גַּעַשְׁטָעָט מִיטָּן מַלְאָקָהָמוֹת גַּעַמְאָכָט.

דַּעַר דְּרִיטָעָר חַיִּים, روּמְקָאָוָסְקִי חַיִּים,
עוֹר גַּעַט אָונְדוֹן גְּרוּפָן, עַר גַּעַט אָונְדוֹן מָן...”

עַמְעַץ הָאָט אַדָּאָמָעָן אַ צַּי גַּעַטְאָן בֵּים אַרְבָּל: — אִיר הָאָט אַפְּשָׂר לְאַקְשָׂן,
הָאָרְטָע, וּוַיְיכָע? — אַדָּאָם הָאָט גַּעַוְיִזְן זַיְן קִידְוִשִׁיןְ-רִינְגָּל. בַּאֲלָד הָאָט זַיְק גַּעַז
מַאֲכָט אַרְוָם אַיְם אַ קְרָעָנְצָל. מַעַן הָאָט אַיְם אַוְעַקְגַּעַפְּרִיט אַיְזָן אַ זִּיט: גַּעַפְּאַטְשָׂט
אַיְם אַיְזָן דַּי הַעֲנָט. עַר הָאָט זַיְק גַּעַוְיִילָט. אַנְשָׁתָאָט אַרְאָפְּצָלוֹאָזָן, הָאָט עַר כַּסְדָּר
גַּעַהְיוֹבָן דַּעַם פְּרִיאַן. וּוֹעֵן עַר הָאָט זַיְק לְסֹוף דָּעַרְפִּילְט הַוּגְנָעָרִיךְ אֹן דַּי סָוּמָעָז
גַּעַהְאלָטָן בֵּי צְוִיְּיִ הַוּנְדָעָרָט, הָאָט עַר צַוְּגַּעַפְּאַטְשָׂט. אַ דָּעַרְיָאָכְמָעָרָט יַדְלָהָאָט אַיְם
גַּעַנוֹמָעָן אַוְנְטָעָרָן אַרְעָם אֹן אַרְוִיסְגַּעַפְּרִיט פָּוּן בָּאָזָאָר. דָּאָס יַדְלָהָאָט גַּעַשְׁנוּפְּלָט

מיט דער נאָו: — וואָס מײַנט אַיר, אַיך בין דער קוּיְפָּעָר? צוֹ אָ קָעָרָאוֹנִיק פִּיר עַךְ אַיך. ווי זָאגֶט יָעֲנָעָר? דאס גַּעֲטָא אַיּוֹ גַּעֲגִילִיכָּן צוֹ אָן אַיּוֹ, וּוּעָר עַס פִּיקָּט עַס אָוִיס, דער האָט עַס. — דער הַיְמָל, וואָס האָט האָרְבָּסְטִיק גַּעֲלִיכְטִיק אָ גַּאנְצָן טָאגָן, אַיּוֹ אַיצְטָר, פָּאָרְנָאָכְטָזָו, פָּאָרְוָאָלְקָנְט גַּעֲוָאָרוֹן. אָ קָאַלְטָ רַעֲגָנְדָל האָט אַנְגַּעַהְיוֹבָן פְּרוֹזָשׁוּן. דאס פָּאָרְשָׂמִיעָטָע יַדְלֵל האָט וַיַּך גַּעֲהָאַלְטוֹן אָיּוֹ אַיּוֹ וַיַּקְלְעַן אָיּוֹ זִין כַּאלָאַטָּל, וואָס אַיּוֹ גַּעַוּעַן אַזְוִי גַּרְוִיס אָוֹן לְיַוִּין אַוִּיפָּא אִים, אָזְזִי גַּעַלְעַ לְאַטְעַ אַיּוֹ אַנְשָׁטָט בַּיְּדָר זִיטָן, אַרְוִיסְגַּעַקְמוֹעַן פָּוֹן פְּרָאָנְמָן, אַיִּתָּה זִין גַּעַגְּאַנְיָן גַּעַן אַונְגְּטָעָרְשָׂפְּרִינְגְּעָנְדִּיק אָוֹן דִּי גַּרְוִיסָּע נַאֲגַזְוִיצָּעָס פָּוֹן זִינְעָן הַוִּוִּין הַאֲבָן צָוְגָעָ פְּלָאַטָּעָטָר. פָּוֹן זִין רַוְּטָעָר נָאָזָה האָט גַּעַטְרִיפָּט אָ בַּאֲוָנְדָעָרָדָר רַעֲגָנְדָל: — אַיר מָוֹסֶת שָׁווֹן זִין אַוִּיפָּא גַּעַהְאַקְטָע אָוֹן גַּעַבְרָאַקְטָעָ צְרוֹתָה, פָּאַנְיָעָלָעָבָן, אָזְ אַיר פָּאָרָיָקְוִיפָּט שָׁווֹן סְקִידְוִיזְיְנִידִּיפָּל, — האָט דָּאס יַדְלֵל נִיטָּ פָּאָרְמָאָכָּט סְמוֹילָ. עַר אַיּוֹ אַרְיְבָעָר אַפְּצָוָמָאָלָן זִין אַיְגְּעָנָם מְצָב: — וַיַּך אַיר קַוְקָט מַעַד אַשְׁטִיְגָעָר אָן, וַוָּאַלְטָ עַד דִּי קָאָפְּטִיטָס אַוִּיסְגַּעַזְוִיגָן פָּוֹן בְּלוּזָעָר פְּרָאַצָּע אָין בְּעַרְשָׁטְנִידָעָ סָאָרָט. אָ מעַנְטָשָׁ, פָּאָרְשָׁתִיטָה אַיר מַעַד, דָּאָרָף וַעַד קַעְנָעָז אַדְרִי גַּעַבָּן, אָזְ נִישָׁתָּ דְּרִיְּתָ מַעַן מִיטָּ אִים. אַוְדָאִי אָיּוֹ מַעְקָלְעָרִי נִישָׁתָּ פָּוֹן דִּי בְּכֻבּוֹדִיקְסָטָעָ פְּרָנוֹסָותָ, אַבָּעָר וַיַּזְאַגְּטָ יָעֲנָעָר? בַּעֲסָעָר אָ שָׁאנְדָ אָיּוֹ פְּנִים, וַיַּך אַרְעָנָק אָיּוֹ בּוֹיך. — עַר אַטָּא טָאָפָּ גַּעַטְאָן אַדְאָמָּס אַרְבָּל. — אַיִּיעָר אַנְצָוָג האָט אַוִּיךְ אַוְדָאִי גַּעַקְעָנָט בְּעַיְּ סְעָרָעָ צִיְּטָן, הָע? וואָס? — עַר האָט אָ זִיפָּצָעָטָן: — אַיּוֹ, דָּאס גַּעַטְאָלָעָ, דָּאס גַּעַטְאָלָעָ! וַיַּך זָאגֶט יָעֲנָעָר: מַעַן זָאָל גַּדְרִינִישָׁט גַּעַפְּרוֹוֹתָוּ וּוּרְעָן, צוֹ וואָס מַעַן קָאָן יַעֲקָעָס פִּירָן הַיְּינָט אַדְרָוָךְ דָוְרָכָן זְגַרְוּשָׁעָר וּוּגָעָ? יַדְן זָאגָן, אָזְ וּוּאַרְאַשְׁיָלוֹו אַלְיָוָן אַיּוֹ גַּעַנוֹמָעָן גַּעַוָּאָרָן אָיּוֹ פְּלָעָן. אַנְדָּעָרָעָה האָבָן גַּעַזְוָן סְטָאָלִינָס זָוָן פָּאָרְבִּיִּיָּהָרָן אָוֹף אָ זָאגָן מַיטָּ רַאֲנִירָטָעָ. אַיר גַּלְיִיבָּט נִישָׁתָּ? אַיּוֹ גַּלְיִיבָּט אַונְדוֹעָר שָׁעהָ האָט נַאֲדָנָה נִשְׁתָּ גַּעַשְׁלָאָגָן. פְּרִיעָר מוֹ נַאֲדָנָה גַּוְטָ פִּינְצָטָר. אַיר הַאלָט מַעַד פָּאָר אָ פָּעַטְמִיסָּט? חַלְילָה. דָּאס זַעַט אַיר אַוִּיסָּט צַוִּין אָ פָּעַטְמִיסָּט, פָּאַנְיָעָלָעָ.

— נִיט גַּעַטְרָאָפָּן! — האָט אַדְמָן זַיְדָ פְּרִיָּ צְעַלְאָכָּט, — אַיך בין דער גַּרְעָסָה טָעָר אַפְּטִימִיסָּט אַיּוֹ גַּעַטָּא!

דַּעַר יַדָּה האָט זַיְדָ מַיטָּ דַּעַר פּוֹיסָט אַ קָּלָאָפָּ גַּעַטָּאן אַיּוֹ דַּעַר גַּעַלְעָר לְאַטְעָ אַיּוֹ מִיטָּן פָּוֹן זִין בְּרוֹסְטִ-קָּאָסְטָן: — סְקָעָן נִישָׁתָּ זִין קִיְּין גַּרְעָסְעָרָעָר אַפְּטִימִיסָּט. וַיַּך אַיך בַּיְּן, זָאָלָן נַאֲרָ דִּי יִמְיָם נַוְרָאִים אַרְיְבָעָר. מִיטָּן וּוּינְטָעָר 'עַלְן דִּי יַעֲקָעָס פָּאָרְפּוֹרִירָן וּוּרְעָן בַּיְּ פָּאַנְיָעָן אַוִּיפָּא דִּי פְּעַלְעָר. אַיר וּוּיסָט שָׁווֹן וּוּוּ אַירְתָּ דְּזָאוֹוּנָעָן, פָּאַנְיָעָ? אַיר זַעַט, מִיטָּן פָּאָסְטָן אָיּוֹ יָאָ פְּרָאָבְלָעָם. אָזְ יַדְן פָּאָסְטָן אַלְעָ טָאגָן, טָא מַיטָּ וּוּאָס 'עַט זַעַט אַונְגְּטָעָרְשִׁידָן דַּעַר יְוּמִיכְפּוֹרְדִּיקָעָר תָּעָנִיתָה? — זִין זִינְעָן אַרְיְנָגְעָקְמוֹעָן אַיּוֹ אַגְּרִיסְטָן הַוִּחָ. דָּאס יַדָּל האָט צְוָגְעָפִירָט אַדְאָמָּעָן צַוִּין אָ פְּלִיסְטָעָר גַּעַטָּאָן: — רַיְבָּט אָפָּ דִּי שִׁיךְ. מַגִּיטָּה צַוִּין... — עַר האָט פָּאָרְכִּטִּיק אַוִּיסְגָּעָ

שנוייצט די נאָג. — מווֹן זיין דריינען ביַי דער אַכְילַה. ווֵי זאנְט יונגעֶר? אַ גַּעֲטָאנִיק זוכט פְּלִישׁ פֿאָרָן מאָגָן אָוֹן אַ "שִׁישְׁקָעַ" זוכט אַ מאָגָן פֿאָרָן פְּלִישׁ. אַיר וּאָרט דָא בעסער צו אַ מִינּוֹת. כְּעַל אַיְיךְ שׂוֹן אַרְיִינְרוֹפָן. — עַר האָט אַ פֿאָר מַאלַ אַ קְלָאָפָּגָעָט אַמְּפַנְּסָן פֿינְגְּגָעָר אַיְן דָעַר לוֹפְּטָן, בֵּין עַר האָט גַּעֲפְּנֵנט אַ גַּעֲוּקְסִּיקָּעַ פְּרוֹוּ מִיט אָוֹן אַגְּגָעָלָאָפָּן, קִילְעָדָק פְּנִים. זַי האָט גַּעֲטָאנְגָּן בְּרִילְן, גַּעֲהָאָט שְׂוֹאָרְצָעַ בְּרַעְמָנוֹ אָוֹן פָּעַד שְׂוֹאָרְצָעַ הָאָרָה, אַגְּגָעָזְיוֹנְגָּעָן אַיבָּעָר אַיר קָאָפָּן. זַי האָט אַדְּמָעָן אַוְסָגְעָזָן וּיְיַעַר בָּאָרָה קָאָגָט. אַבָּעָר אַיְידָעָר עַר האָט בָּאוֹיְזָן זַי בעסער צו בְּאַטְרָאָכָטָן, אַיְזַי זַי פֿאָרְשָׁוּוֹנְדָן פָּוּן יְעַנְגָּר זַיְתַּר צְוָאָמָעָן מִיטָּן מַעְקָלָעָר.

אַדְּמָעָן האָט גַּעֲשְׁפְּרִיּוֹת מִיט די הענט אַיְן די קַעְשָׁעָנָעַס פֿאָר דָעַר פְּאַרְמָאַכְּטָעָר טִיר. עַר האָט גַּעֲהָאָט נַאֲזָלָעָכָעָר פּוֹלָעָ מִיט דָעַר גַּעֲטָאַ-לוֹפְּט. הַיְינְט האָט עַר עַס עַרְשָׁת דָעְרוֹעָן, דָאָס גַּעֲטָאַלָּעָ, דָאָס וּוּלְטָל, אַיְזַי וּוּלְכָן עַר דָאָרָף אַנְהִיבָּן אַ נִיְּעָבָן. ס'הָאָט אִים נִיט אַפְּגָעָשָׁרָאָקָן. ס'הָאָט גַּיְכָעָר גַּעֲלָאָקָט. ס'הָאָט אַוְסָגְעָזָן וּזְיַי אַ שָּׁאָרְ-בְּרָעָטָל, אַוְרַךְ וּוּלְכָן אַלְעָ פְּיַגְּרָן בָּאוֹעָזָן זַיְקַ צַוְּאָן צַיְלָן, די פִּיאָנְקָעָס, די לְוִיְּפָעָרָס, די פְּעַרְדָּלָעָן אַוְן דָעַר סַאְמָעָר מַלְך. יְעַדְעָר פְּיַגְּרָל וּוְיל אַרְאָפְּהָאָקָן דָאָס צַוְּיִיטָעָן; זַיְקַ מַאְכָן אַ פְּרִיְּעָן וּוּגָן אַוְן גַּעַבָּן אַ מַאְטָ דָעַם טָוִיטָן. אָוֹן עַר, אַדְּמָעָן, וּוּגָן אַיְזַי עַר אַלְיַיְן גַּעַוְעָזָן? עַר אַיְזַי גַּעַוְעָזָן אַ פְּעַרְדָּלָעָן. עַר וּוּט שְׁפְּרָנְגָּעָן. נִיט גְּלִיְּדָן; גְּלִיְּדָן שְׁפְּרִינְגָּעָן אַיְזַי גַּעֲטָאָט גַּעֲמִינְטָן דָעַם קָאָרָק צֻבְּרָעָכָן. עַר וּוּט שְׁפְּרִינְגָּעָן וּזְיַי אַלְעָ שָׁאָרְ-פְּעַרְדָּלָעָן — קְרוּמְלָעָן, וּיְתִיקָּן; אַוְיסְוָאָקָסָן מִיט אַ מַאְלָן אַוְמַגְּעָרִיכָּט — וּוּגָן אַמְּלָאָן גַּעַנְטָעָר צו דָעַר מַעְטָעָן. עַר האָט אַוְיְגָעָשְׁמִיכְּלָט. דָעַר פְּאַרְגְּלָיִי האָט אִים הַנָּאָה גַּעֲהָאָט. לְמַשְׁלַח, דָאָס מַלְכָל אַוְיִפְּן שָׁאָרְ-בְּרָעָטָל, מַרְדָּכִי חִימָל האָט עַס גַּעֲהָיִיסָּן. עַס האָט גַּעֲהָאָט פָּוּן אַלְעָם גּוֹטָן. אָוֹן עַס האָט גַּעֲהָאָט די דָעָה. אַבָּעָר האָט עַס גַּעֲקָאנְט גִּיְיַן? אַ טְּרִיטְעָלָעָן פָּוּן אַיְזַי זַיְתַּן, אַ טְּרִיטְעָלָעָן דָעַר אַגְּדָעָרָעָר אָוֹן נִיט מַעַר. נַאֲרָט טַאְמָעָר וּוּט מַעַן דָאָרָפָן לוֹפִּין, שְׁפְּרִינְגָּעָן, באַ-הַאֲלָטָן זַיְקַ — וּוּגָן וּוּט עַר דַּעְמָאָלָט טָאָן? אִים וּוּטָן, בֵּין אַלְעָ רַאֲשָׁאָדָעָם, זַיְקַ לִיכְתַּט צוֹ גַּעַבָּן אַ מַאְטָן. נִיט גַּעַוְעָזָן אִים וּוּגָן אַזְוִי מַקְנָא צוֹ זַיְקַן. אָוֹן לְמַשְׁלַח, דָעַר יִידָּן, וּוּגָן האָט גַּעֲוְוִינְטָן דָאָ, הַיְינְטָר דָעַר פְּאַמְּאַכְּטָעָר טִיר. וּוּגָן אַיְזַי עַר גַּעַוְעָזָן? מַסְתָּמָאָ אַ טְּרוּדָם, צַי אַ לְוִיְּפָעָר; אַבָּעָר גַּעֲצָוְוְגָעָן צוֹ גִּיְיַן גְּלִיְּדָן צַוְּיַן אַפְּ-הַעֲנָגִיק. אָוֹן דָאָס מַעְקָלָעָר? טַאֲקָעָ אַ פִּיקְפָּקָס אָוֹן רַאֲפִינְרָטָס אָוֹן דָאָךְ אַוְרַךְ צְרוֹת — נִיט מַעַר וּזְיַי אַ פִּיאָנְקָעָלָעָן. הַיְיִשְׁטָעָעָן, פִּיפְּקִיטָן אַלְיַיְן אַיְזַי נִיט גַּעַנְגָּעָן גַּעַוְעָזָן. וּוּסְזָשָׁעָה האָט מַעַן גַּעֲדָרָפָט הַאֲבָן, כְּדִי אַרְוִיְּפָצְשָׁוְלָאָגָן זַיְקַ צַוְּמָשְׁפִּיאָץ אָוֹן דָאָךְ נִיט בְּאַמְּעָרָקָט וּוּדָעָר צוֹ פִּיל אַוְן בְּלִיכְבָּן פְּרִיְּיָן אַוְרַךְ רַגְּעָה האָט אַוְיְגָעָוָאָכָט אַיְזַי אַדְּמָעָן דָאָס "רוּיטָע הַיּוֹלָה" פָּוּן דָעַר "קְרִיפָּא".

די טִיר האָט זַיְד גַּעֲפְּנֵנט. דָאָס יִידָּל האָט דָוְדָךְ אַ שְׁפָאָרָע אַרְיִינְגָּרָפָן אַדְּאָיָן מַעַן אַוְן שְׁתִּיְּן גַּעֲבָלִיבָן מִיט אִים אַיְזַי אַ פִּינְצְטָעָרָן קָאָרִידָאָרָל: — עַר קְוֹמֶט שְׂוִין אַרְוִיסָּט. — האָט דָעַר מַעְקָלָעָר גַּעֲפְּלִיסְטָעָרָט. — נִעְמָט אַרְאָפָּסְרִינְגָּל.

אַ שְׁטָרָאָל לִיכְתַּט אַיְזַי אַ פָּאָל גַּעַטָּאָן פָּוּן קַעְגָּנָאִיבְּרָדִיקָן חַדְרָה. פֿאָר זַיְקַ האָט זַיְדָן בָּאוֹיְזָן דָעַר פָּאָן זַיְדָעָנְפָּעָלָד. אַדְּמָעָן אִים גְּלִיְּדָן דָעְרָקָעָנָט: זַיְן קַעְרוֹאָנוֹק

זידענפעלד, דער פאַרוואָלטער פון זיין פאָבריך. ער האט זיך ניט גענדערט אויף אָהָר, אָפְשָׁר אֲבִיסֶל דִּינֶר גַּעֲוָאָרֶן, אָבָּעֶר דָּאָס גַּרְאָד האט אַיִם גַּעֲמָאָכֶט אֹוִיסֶר זען יַגְעֵר. אָנוֹ נָאָךְ דָּעַם, וֹוי ער האט גַּעֲמָאָכֶט לִכְתִּיק, האט אַדָּאָם אוֹיךְ גַּעֲוָוָן, אוֹ ער האט נָאָךְ אַלְץֶן זַיִן פִּינְגָּם, בערטשלדיין קָאָפֶ בְּלַאנְדָּע האָר.

— לאָמֵיךְ זען דָּאָס רִינְגָּל, — האט ער זיך, וֹוי זַיִן טְבָע, זָאָכְלָעַךְ גַּעֲוָאנְדָּן צוֹ אָדָמָאָן. פָּאָן אַדָּאָם האט אַיִם אַגְּבָּאָקָט אַרְוִיסְרוּפְּעִירֶשׁ. אַיִן מַעֲגָלָעַךְ גַּעֲוָוָעָן, אוֹ זַיִן אַמְּאַלְיִקְעָד אַרְוִיסְהַלְפָעָה, דער מענטש. מִיט וּוּעָלָן ער האט דָּרְדָּיךְ יַאֲרָן פָּאַרְבָּאָכֶט גַּאֲנְצָע טָעַג — זָאָל אַיִם לְגַמְּרִיךְ נִיט דֻּרְקָעָנְעָן? זַיִדְעַנְפָּעָלֶד האט גַּעַד נָוָעָן דָּאָס רִינְגָּל פָּוֹן אַדָּאָם האָנוֹן זַיִן דֻּרְעַנְגָּטָרֶט מִיט אַיִם צָוָם לְעַמְּפָל. ער האט גַּעַדרִיכְתִּיעַ דָּעַם רִינְגָּל אָרוֹם אָנוֹן אַרוֹם, שְׂטוּדִירְטִיךְ דַּי אַינְגְּוּוֹינְקְסְטָע זַיִט אָנוֹן דֻּרְנָאָךְ רַוִּיךְ אֲזָּג גַּעֲטָאָן: — אַיִּנד נָעַם עַס. — ער האט אֲגַרְיִיךְ גַּעֲטָאָן צוֹ דַּי קַעְשָׁעָנָם, וּוֹסֵס זַיְגָעָן, פָּוֹנְקָט וּוֹי אַמְּאָל, גַּעֲוָעָן אַגְּגָעַשְׁתָּאָפֶט מִיט פָּאַפְּרִין, לִיְּנִיעָס אָנוֹן מַעֲסְטָעָרֶס אָנוֹן פָּוֹן אַיְנְגָּעָר פָּוֹן זַיִן אַרְוִיסְגָּעָנוּמָעָן אֲפָעַל גַּעַלְט, פָּאַכְּיִינְשָׁס אַפְּגָעָצְיִילֶט דַּי צַוְּיִי הַונְּדָעָרֶט מַארְקָה אָנוֹן דֻּרְלָאָגָּט אָדָמָעָן. דֻּרְנָאָךְ האט ער אוֹיךְ דָּעַם יַיְדָל אַרְיְינְגָּרָוקָט אֲפָר פָּאַפְּרִילְעָדֶר פְּרָאַוְוִיזָּעָי אַיִן דָּעַר הַאָנָּט.

פָּאָן אַדָּאָם האט גַּעַשְׁטָופֶט דָּאָס גַּעַלְט צְוִישָׁן דַּי פָּאַלְדָּן פָּוֹן פָּאַרְטָפָעֶל אָנוֹן בְּעַקְוּקָט זַיִדְעַנְפָּעָלְדוֹן גַּלְיִיךְ אַיִּינְדָּן אַרְיִין: — אַיִּיר דֻּרְקָעָנְטָמֶט מִיד נִישְׁמָן, זַיִדְעַנְפָּעָלֶד?

— זַיִדְעַנְפָּעָלֶד האט אַגְּגָעַשְׁתָּאָפֶט אַוְיךְ אִים אֲפָר גַּלְיִיכְגִּילְטִיךְ אַוְיִגְן: — עַפְּעָס אֲגַעְנְטָלָעָד... נִיט קַעְנְטָלָעָד. אַזְוִי פִּיל מַעֲנְשָׁן פְּרָעָגָן מִיד זָעַלְבָּעָזָאָר. פָּוֹן וּוֹאָגָן קַעְנְטָלָעָד אַיִּיר מִיד? פָּוֹן פָּאַר דָּעַר מַלְחָמָה?

— פָּאַרְגָּעָסֶן אִיעָר אַיִּיךְ? פָּוֹן פָּאַר גַּעַטְאָמָלָהָן, הָא, זַיִדְעַנְפָּעָלֶד? זַיִדְעַנְפָּעָלֶד אַיִּז אַוְשָׁא שְׁפָרְוָנָג גַּעַטְאָמָלָהָן אַוְיךְ צְוִירִיךְ. אַדָּאָם האט מִיט אֲבִיטָעָר פָּאַרְגָּעָנִיגָּן אַיִּם בְּאַטְרָאָכֶט אַיִּז זַיִן צְעַטְוָמְלָעָנִישׁ. — נִישְׁתָּאַיִן דָּעַר שְׁוֹוִיזָאָ? — האט זַיִדְעַנְפָּעָלֶד גַּעַשְׁטָאמָלָהָן, גַּעַלְאָצָט אַוְיךְ אַדָּאָמָעָן אָנוֹ נִיט גַּעַקְאָנְטָבָאָגְרִיבִּין, — צַוְּיִיר אַיִּין גַּעַטְאָ... אַיִּיךְ נִיט גַּעַזְוָעָן... גַּטָּאָ, וּוֹסֵס פָּוֹן אֲמַעְנְשָׁן קָאָן וּוּרְעָרָ!

דָּאָס מַעֲלָעָל אַיִּיךְ אַרְיְינְגָּעָצְוִיגָּן גַּעֲוָאָרָן אַיִּין דָּעַר סְצָעָנָעָ: — וּוֹי זָאגְט יַעֲנָדָר? — האט ער גַּעַדרִיכְתִּיעַ מִיטָּן קָאָפֶ, — דָּאָס גַּעַטְאָלָעָ אַיִּיז גַּרְוִיס וּוֹי אֲגַעְנָעָץ אָנוֹ דָּאָךְ אַזְוִי גַּרְוִיס וּוֹי דַּי גַּאֲנְצָעָ זָוָלָט.

זַיִדְעַנְפָּעָלֶד האט אַיִּם גַּיְדָּמְשָׁלָה גַּעֲוָעָן. ער האט גַּעֲנְמָעָן אָדָמָעָן פָּאָרָן אַרְעָם אָנוֹ אַיִּם אַרְיְינְגָּעָפְּרִיט אַיִּין אַגְּרִוִּיס צְמָעָר. ער האט נִיט אַרְאַפְּגָעָנוּמָעָן קַיְיָן אַוְיִגְפָּוָן זַיִן גַּעֲוָעָזָנָעָם בְּאַלְעָבָאָס, וּוֹי וּוֹאָלָט זַיךְ נָאָךְ אַלְץֶן צְוָגְלִיבִּיט, אַיִּוֹר האט פָּאָר זַיךְ דָּעַם זָלְבָּן אַדָּאָם דַּאֲזָעָנְבָּרָגָן. — זַאֲשָׁוָ! — האט ער לְסָוָף אַוְיִסְגָּרוּפָן אָנוֹ גַּעֲוָאָנְדָן דָּעַם קָאָפֶ אַיִּין דָּעַר רִיכְטוֹנָג פָּוֹן דָּעַר קִיךְ.

פָּאָן אַדָּאָם האט דַּעְרְפִּילְטָה, וּוֹי דָּעַר רַוְּקְנְבִּין וּוֹעֶרֶט אַיִּם פָּאַרְשְׁטִיְיִיפֶט. פָּאָר אַיִּם גַּעַשְׁטָאָנְעָן דָּעַם פָּאָן זַיִדְעַנְפָּעָלְדוֹס פְּרִוי, דַּי פָּאַנְגָּעָן זַאֲשָׁע, דַּי בְּאַבְּרִילְטָה סְטָעָנְגָּרָאָפִּיסְטָקָע. סְהָאָט אַוְיסְגָּעוֹן, וּוֹי זַיִן בְּאַרְגָּרָגָן גַּעֲוָאָרָן, וּוֹי זַיִדְעַנְפָּעָלֶד אַיִּין גִּיט — פָּוֹן דָּאָרְטָן, פָּוֹן זַיִן בִּיּוֹרָאָ, דַּאֲאָהָרָ: — גּוֹטָן אַוְונְטָן.

פָּגַנִּיעַ רָאוּנְבֶּרְגּ, — האָט זֵי גַּעֲזָגֶט אָוֹן אַיד קָוֵל האָט גַּעֲלָנוּנְגַּעַן, פָּונְקָט וּוּיְ אַמְּאָל, בְּלִיךְ אָוֹן מַאֲבָאַטָּאָגּ. אַבְּעָר דֵּי אַוְיגַּן, וּוּאָס זֵי האָט אַמְּאָל גַּעֲהָאַלְטָן אַרְאָפּ גַּעֲלָאָן, האָבָּן אִים אִיצְּטָ אַגְּגָעָקָוּת דִּירָעָקָט, — מִיטּ דָּעַר וּלְבָעַר טָוְנְקָעַלְעָר שְׁנָאָה, וּוּאָס אַמְּאָל.

— זַעַט, זַעַט וּוּיְ האָט אִיךְ גַּלְיַיךְ דָּעָרְקָעָנְטּ! — האָט זֵי דִּיעְנְפֶעְלָד זַיךְ נִיטּ גַּעֲקָאנְט אַפְּוּוֹנְדָּעָרְן. — אַיוֹ וּאַסְׂוּשָׂעַ הָעָרָט זַיךְ בֵּי אִיךְ? — אַיוֹ עַר בִּיסְלָעַכּ וּוּיְזִי גַּעֲקוּמָעַן צַו זַיךְ, — דֵּי בָּקָאַנְשָׁאָפּט מִיטּוּ פְּרָעָזָעַס קוּמָט גּוֹט צְנוֹזָאַךְ, האָט אַדָּם הָאָט אַשְׁלִינְגּ גַּעֲטָאָן דָּאָס שְׁפִיעָאָץ: — אִיךְ קָוּם נִיטּ אָן צַו דָּעַם שְׁנָאַרְעָר.

— וּוּעָר דָּעַן, לִיְבָּל וּוּלְגָעָר?

— וּוּעָר אַין לִיְבָּל וּוּלְגָעָר?

דָּעַר פָּאָן זֵי דִּיעְנְפֶעְלָד, וּוּמְעַן סְאִיזְ קִין מַאל נִיטּ לִיְכְּטָ גַּעֲוָעַן צַו אַיבָּעָרְךָ רָאָשָׁן, האָט וּוּדָעָר אַגְּגָעָשְׁטָעָלָט אוּרִיךְ אִים אַפְּאָר אַוְיגַּן, דָּעָרְוַיְלָ אַיוֹ וּאַשְׁעַ אַרְוִוָּס אָוֹן בָּאַלְדְּ צְוָרִיקְגַּעֲקוּמָעַן מִיטּ אַטְאָצָ אַוְירָפְּ דֵּי העָנָט, האָט זֵי אַמְּאָל גַּעֲפָלְעָנְטּ אַרְיִינְבָּרְעָנְגָּעַן אַדְאָמָעַן זַיְן צְוִוִּיטָ פְּרִישָׁאָטִיק. אַצְּינְדָּה האָבָּן אוּרִיךְ דָּעַר טַאָצָ גַּעֲפָרָעוּוֹתּ דָּרִי טָעַלְעָר, זֵי דִּיעְנְפֶעְלָד האָט אִים אַינְפָּאָרְמִידָּט: — כִּיְבַּין קֻרָאָוְנִיק אַין שְׁבִּידָּעָר-רִיעָסָאָרְט אָוֹן וּאַשְׁעַ אַרְבָּעָט, פָּאָרְשָׁטִיט זַיךְ, בֵּי מִירְ.

אַדָּם האָט אַוְיסְגָּעָמִיטָן צַו קוּקָן אוּרִיךְ זַאָשָׁעָן. עַר האָט גַּעֲוָוסָט, אָוּס וּוּאָלָט גַּעֲוָעַן פָּאָסִיק אִיר צַו דָּאַנְקָעַן פָּאָר דָּעַר גַּסְטְּפְּרִינְדְּלְעָקִיטּ, פָּאָרְן טָעַלְעָר וּוּפּ. אַבְּעָר דָּעַר דָּאַנְקָעַן האָט זַיךְ נִיטּ גַּעֲלָאָן אַרְוִיסְבָּרְעָנְגָּעַן פָּוּן מוֹילְ, אַגְּשָׁטָאָט דָּעַם, האָט עַר אַגְּשָׁמָעַן דָּעַם לְעַפְּלָא אַגְּשָׁוָאָרְט זֵי דִּיעְנְפֶעְלָד זַאלְ אַגְּנָהִיבָּן עָסָן. דָּעַר טָעַם פָּוּן דָּעַר זַוְּפּ האָט נַאֲךְ מַעְרָפָרְשָׁטָאָרְקָט דָּעַם אַיְנְדָּרָוק בֵּי אִים, אָוּ עַר לְעַבְּטָ אַיְן אַחְלוּם: עַר האָט נַאֲךְ נִיטּ גַּעֲוָוסָט אַיְן וּוּעָלָן: צַי אַיְן עַס גַּעֲוָעַן דָּאָס גַּעֲטָאָ, וּוּאָס עַר האָט גַּעֲהָלָמָט — צַי דֵּי אַמְּאָלְקָעָ, פָּאָרְלְוִירְעָנָעָ וּוּרְקְלְעָקִיטּ. אַצְּיָּיטָ האָבָּן זֵי גַּעֲשָׁוִיגָּן, פָּאָרְנוּמָעָן מִיטּ דָּעַר אַכְּלָה. אַלְעָ אַדְרִי הָאָבָּן הוֹיךְ אָוֹן גִּיךְ גַּעֲוָופְּטָ פָּוּן דֵּי טָעַלְעָרָס. עַרְשָׁת נַאֲךְ דָּעַם, וּוּיְ דֵּי טָעַלְעָס זֵיְנָעָן אַוְיסְגָּעָלְיִידְקִיטּ גַּעֲוָאָרָ, האָט זֵי דִּיעְנְפֶעְלָד אַוְיפָּגָהְוִיבָּן דָּאָס פְּנִים צַו אַדְאָמָעַן: — וּוּיְ קוּמָט, וּוּאָס אַיְרָ קַעַנְטָ נִישְׁטָ וּוּלְגָעָרָן? וּוּאָס טָוֵט אִיר אַיְן גַּעֲטָאָ, פָּגַנִּיעַ רָאוּנְבֶּרְגּ, סְאָסְוּד?

— וּוּאָס פָּאָר אַסְוּד? כִּיְוַוְּ גַּדְרְנִישְׁטָ.

— אָוֹן אִיר הָאַלְטָ שְׂוִין בִּים קִידְשִׁין-רִידְגִּינְגָּל?

— הָמָ... מִיְּן וּוּיְבּ לְעַבְּטָ נִישְׁטָ נִישְׁטָ מַעְרָ.

— גַּרְוּשְׁלִיכְעָ?

— יְאָ, גַּרְוּשְׁלִיכְעָ.

— אָ, דָאָס אַיְן פִּיעָר. רִיסְטָ זַיךְ דָּוְרָךְ טִיר אָוּן פָּעַנְצְּטָעָר. אָוּן דָּעַר זַוְּ?

— עַר אַיְן גַּעֲוָונָט.

זֵי דִּיעְנְפֶעְלָד האָט גַּעֲשָׁאַנְקָעַן אַדְאָמָעַן אַבְּלִיךְ, וּוּיְ אַמְּאָל אַיְן בִּירָאָ, וּוּעַן אַדָּם האָט גַּעֲהָאָט אַקְּפְּרִיזְגָּעָן מִינּוּ: — אָוֹן אַיְן מַעְן האָט נַאֲךְ פָּוּן אַלְעָם גּוֹטָן, פָּגַנִּיעַ

ראזענברג... ווי קאָן אַ מענטש הײַנטיקע צייטן ניט זיין פֿאַרבונדֶן מיט קיין פְּלאַצְוֹקעַ? באָטש נַאמִּינָע פִּיגְוִירָן ערְגַּעַץ? אַיר זעט ניט, ווֹאָס עַס טוֹט זִיךְ? דֵּי יַידְן פָּון דַּי קְלִינְג שְׁטוּטְלָעַךְ האָלָטן אַין אַיְזָן קְומָעַן. מַעַן דְּעַרוֹוָאַרט טְרָאנְסְּ פֿאַרטָּן פָּון דִּיְתְּשָׁלָאנְד. סְיוּעַט וּוּרְעַן אַ שְׁרָעְלָעַךְ יִקְרֹות... — זַיְדְּעַנְפָּעַלְדַּה האָט זִיךְ אַוְּפְּגַּעַשְׁטָעלְטַן אָן אַדָּם האָט פֿאַרְשְׁטָאנְגָּן. אָוּס אַיְזָן צִיְּיט פָּאָר אַים צוֹ גִּינְן. אַדָּם האָט אַ שְׁאָקְל גַּעֲטָאָן מִיטָּן קָאָפְּ צֹ זָאַשְׁעָן. דַּעַר דָּאנְקָה האָט בְּשָׂוּם אָפָּן זִיךְ נִיטָּן גְּעוֹאַלְט אַרְיסְּבָּאַקְּמוּןָן פָּון זִיךְ מַוְּלָּה. זַיְדְּעַנְפָּעַלְדַּה האָט אַים צַוְּגַּעַפְּרַט צֹ דַּעַר טִיר: — פְּאַלְגָּט מִין עַצָּה, פָּאַנְגָּרְאַזְּעַנְבָּרְג, — האָט עַר צַוְּגַּעַבְּן מִיט זִיךְ תְּמִידְן זַאֲכָלְעָן קוֹל.

אַדָּם האָט אַים אַמְּזִיכָּר פֿאַרגְּעַשְׁלָאנְגָּן: — אַפְּשָׁר בַּי אַיְיךְ? — בַּי מִיר? אַדְּרָבָּא, אַדְּרָבָּא, כַּהֲאָבָּגְּרָנִישְׁתָּאַדְּקָעָן. בְּרָעָנְגָּט אַסְּקָעָרָאָזְּ וּוֹאַנְיָעָן פָּון פְּרָוּעָס. בְּיוּעָל אַיְיךְ אַרְיוֹפְּנָעָמָעָן אוּפְּנָעָמָעָן עַטָּאָט פָּון בִּיוֹרָאַ-פְּעָרָסְאַנְיָאָל. אַיר וּוֹעַט בְּאַקְּמוּןָן צְוַיְּיָ זַוְּפָן, אַפְּאָרְמָאָרָק אַוְּן זִיךְ פְּרִיְּיָ זַוְּפָן. סְיוּעַט אַיְיךְ זִיךְ וּוֹוְלָעָרְ פָּון מִיר.

אַדָּם אַיְזָן גְּעָגָנְגָּעָן אַיבָּעָר דַּעַר אַוְּנוֹנִיקָּעָר גָּאָס אָוּן אַיְזָן גְּעָדָאָנְקָאַיְבָּעָרְ גַּעֲקִיט דֻּעָם מַאְדָנְעָם צְחָזְמָעָנְטָרָעָה, זַיְדְּעַנְפָּעַלְדַּס רִידְן. יַא, זַיְדְּעַנְפָּעַלְדַּ אַיְזָן גַּעַדְן גַּעַעַדְנָעַטְמָעַט. מַעַן האָט הַיְּינָט גַּעַמְוֹת זִיךְ פֿאַרבָּוּנְדָּן מִיטָּן אַ רְעָסָאָרָט. סְיוּעַט זִיךְ מַאְכָן אַ יִקְרֹות. עַד האָט פְּאַפְּרָעָסְט אַיְזָן קְעַשְׁנָעָן דֻּעָם טִיסְטָעָר מִיטָּן צְוַיְּיָ הַוְּנָדָעָרָט מַאְרָקָן. — «אַיְבָּעָר אַ גְּעַבְּיְגָעָנָם פֿאַרְקָאָן, שְׁפָרִינְגָּעָן אַלְעָן צִיְּגָן», — האָט עַר זִיךְ דְּעַרְמָאָנְטָן רִיזְוָלָס וּוּרְטָאלָן אָוּן דְּעַרְנָאָד אַיְזָן גְּעַנְגָּעָן דֻּעָם מַעְקָלָעָרָס וּוּרְטָאלָל: — «בְּעַסְעָר אַ שְׁאָנְדָּן אַיְזָן פְּנִים, אַיְדָאָר אַ קְרָעָנְקָאַיְזָן בּוֹיךְ». — עַךְ, זִיךְ זִיךְ גְּעַוְּעָן קְלוֹג אָוּן שְׁטָאָרָק, דָוָקָא אַט דַּי נַיְדָעָרִיקָעָ — אַזָּא דִּיְזָלָעָר, אַזָּא מַעְקָלָעָר. מַעַן האָט גַּעַדְאָרָפְּט זִיךְ לְעַרְנָעָן בַּיְּדָיְ פְּרָאָסְטָאָקָעָס. אַזָּא מַעַן גְּעַוְּעָן אַיְזָן אַ גְּרוּב אָוּן מַעַן האָט גְּעַוְּאָלָט לְעַבְּן דְּעַרְיָן, האָט נִיטָּן גַּעַהָאָט קִיְּזָן זִיךְ נַאֲכַזְמָאָכָן דַּי לִיְבָן אָוּן דַּי טִיגְּעָרָס, דַּי אַדְלָעָרָס אָוּן דַּי שְׁוָאָנָעָן. פָּון דַּי עַקְדִּישָׁן אָוּן וּוּרְעָם האָט מַעַן זִיךְ גַּעַדְאָרָפְּט לְעַרְנָעָן — אָוּן מַעַן האָט גַּעַדְאָרָפְּט גַּעַדְעַנְקָעָן, אָוּן דַּעַר צִילְּהִילְּקָט דַּי מִיטְלָעָן.

בַּי נַאֲכָת האָט עַר נִיט גְּעַקְּאָנְטָלָפָן. דַּעַר פֿאַרגְּאַגְּגָעַנְגָּעָר טָאגְּ מִיטָּן דַּי אַיְזָן בְּעַרְלָעְבָּעָנְשָׁן האָט אַים צְשָׁמְרָאִיט. עַד האָט זִיךְ גַּעַדְרִיאִיט אָוּן גַּעַוְּוָאָרְפָּן גַּעַלְעָגָעָר — אַזָּא סְאיִיזָּאִים אַוְּסְגָּעָקְּוָמָעָן, אַזָּא דָאָס בְּעַט האָט מַאְדָנָעָן גַּעַסְקְּרִיפְּעָט. עַר האָט זִיךְ גַּעַזְאָגָט, אַזָּא דַּעַר טְוָמֵל אַיְזָן מוֹת, מַאְכָט אַיְיךְ אַזָּא אַ טְוָמֵל, אַוְּסָעָר אַיְם — אַזָּא עַר האָט זִיךְ גַּעַוְּוָנְדָעָרָט אַיְרָפְּ דֻּעָם, וּוֹאָס עַר הַעֲרָט. נִיְיָן, דַּי קְלָאָנִיְיָן, דָאָס סְקָרִיפְּעָן האָט אַוְּסָגְּעָזָעָן צֹ קְוָמָעָן פָּון אַוְּגָטָעָר דַּעַר פְּאַדְלָאָגָעָ. עַר האָט זִיךְ דְּעַרְמָאָנְטָן, אַזָּא עַר האָט גְּאַנְיָן אַפְּט אַוְּפְּגַּעַכְאָפְּט אַזָּא רְוּדָעָרָן, נָאָר נִיט גַּעַלְיִינְט קִיְּזָן אַכְּטָ דְּעַרְוּוֹף.

עַר אַיְזָן אַרְאַפְּגַּעַשְׁפְּרוֹנְגָּעָן פָּון בְּעַט אָוּן שְׁטִילְעָרְהִיאִיט זִיךְ אַנְגָּעָטָן: אַרְוִיס פָּון הוֹיְן אַיְרָפְּ דַּי שְׁפִּיצְן פִּינְגָּעָר אָוּן צֹוּ צֹם קְעָלָעָר. אַיְנוּוֹוִיְיִינִיק אַיְזָן גְּעַוְּעָן שְׁטִיל. עַר האָט אַפְּרָוּוֹ גַּעַטְאָן דַּי אַיְזָעָרָגָעָן טִיר. זִיךְ האָט נִיט נַאֲכַגְּעַנְגָּעָן. נָאָר גַּלְיִיךְ האָט עַר

דערהערט אָ גְּרִילֵץ. ער האט זיך אַיִלִיק צוֹרִיכְגַּעֲצְיוֹגַן אָזֶן זיך בָּאַחַלְתָּן הַינְּטוּרְן הַווֹז. עַמְּעֵץ האט אוּפְּגַּעַרְגָּלֶט די קָעַלְעַרְטִירֶר. עַמְּעֵץ האט זיך שְׂטִיל אַרְוִיסְגַּעַץ שְׁלִיכְכַּט. אַדָּם האט אַרְוִיסְגַּעַשְׁטָקֶט אָ שְׂטִיקֶל קָאָפּ פָּוֹן אַונְטָעֶר דָּעֶר מַוְיעֶר אָזֶן גַּלְיִיךְ דָּעַרְקָעָנֶט סָאמּוּלֶן מִיט אַיְנָעֶר פָּוֹן זִינְעַט טַעַכְטָעֶר, ער האט נִיט גַּעֲוּסֶט גַּעֲנוֹי וּוּלְכָעַ.

אָ גַּאנְצָעַ נַאֲכָט אָזֶן אַדָּם גַּעֲלָעֶן וּוֹאָךְ אָזֶן נַאֲכַעְטָרָאָכֶט וּוֹעָגֶן קָעַלְעֶר. אָט דָּאָס זִינְעַן גַּעֲוּעַן די שָׁאַטְנָמָן, וּוֹאָס ער פְּלָעַגְטָן זַעַן די נַעֲכָט. זִינְדִּיק אַונְטָעָרָן קָאַרְשְׁנִיבּוּם. ער האט זַיִי אַנְגַּעַנוּמוּעַן פָּאָר אַוְיסְפָּאַנְטָאַזְּרָטָעַ שָׁאַטָּנוֹס פָּוֹן טּוֹיטָן. אָזֶן דָּא אִיז דָּעֶר אַמְּתָה גַּעֲוּעַן אָזִי פְּרָאַזְּאַישׁ. פְּרָאַזְּאַישׁ? נִין. גַּעֲוּעַן אָ מִיסְטָעָרָעַ. וּוֹאָס האַבָּן סָאמּוּלֶן מִיט דָּעֶר טַאַכְטָעֶר גַּעֲטָאָן אִין קָעַלְעֶר אִין מִיטָּן דָּעֶר נַאֲכָט? דָּאָס רָאַדְיָאַ-קָּעַסְטָל.

ער האט זיך אַנְגַּעַטָּאָן אָזֶן אַרְאָפּ אִין גַּאס אַפְּוֹאָרָטָן סָאמּוּלֶן. דָּעֶר פָּאַרְשָׁלָאַזְּ פָּעַנְעָרָעַ סָאמּוּלֶן אָזֶן דָּעֶר וּוּאַכְּעָר אַדָּם האַבָּן זיך אָלְאַגְּנָעָעַ וּוּיְלָעַ אַנְגַּעַקוּקָט אָזֶן דִּי שְׁפָרָאָךְ פָּוֹן זִיְּעָרָעַ בְּלִיקָּן האַט אַוְמְנִיטִיק גַּעֲמָאָכֶט די רַיִד. אַבְּעָר אַדָּם האַט גַּעֲוּסָכֶט פָּאַרְוִיְּלָוָגָּג: — כַּיְוָעַל דִּיךְ בָּאָגְלִיטִין אָ שְׂטִיקֶל וּוּגָּג — האַט ער גַּעַעַט. — מִיר האַבָּן קִין מָאָל נִיט קִין גַּעֲלַעַנְהָיִיט זיך גּוֹט אַוְיסְצּוּשְׁמוּעָטָן אָזֶן אָזִוי, וּוּלְאָךְ דִּיר אַיְנְבָּרָעָנְגָּעַן צִיטָּט.

סָאמּוּלֶן האַט קוֹרְץ אַפְּגָעָשָׁנִיטָן: — כַּיְוָיל דִּיךְ נִיט קָעָנָעַן.

— מִיךְ, דִּיךְ בְּעַסְטָן פְּרִינְד?

— טְשֻׁעְפָּעַ זַיִךְ אָפּ!

— אָט טְשֻׁעְפָּעַ אִיךְ זַיִךְ אָפּ. אָמִינְגְּטָעַלְעַעַלְעַ בְּלִוְיָזָן. כַּיְוָיל זָאַלְסָט מִיךְ אַרְיִינְ-

נָעָמָעַן אִין דִּין רַעַסָּאָרָט. כִּיאָזֶל פִּיגְוִירִין בֵּין דִּיר אַוְיפָּן עַטָּאָט.

— מוֹזַעַ אִיךְ דָּאָךְ וּוּלְעַן.

— וּוּלְעַ אִיךְ מָאָכָן, דו זָאַלְסָט וּוּלְעַן. וּוּלְעַ זָּאָל אִיךְ קָוְמָעָן צָו דִּיר אִין רַעַסָּאָרָט?

— קִין מָאָל נִיט.

— אָזּוֹאָ! אָזִוי קָאַטְעַגְּאָרִישׁ? גּוֹט, וּוּט מַעַן מָאָכָן אָזֶן אַנְדָּעָר גַּעֲשָׁעָפֶט. כִּמֵּין שְׁרוּעָקָן דָּאַרְפָּסְטוֹ זַיִךְ נִיט פָּאָר מִרְּ... אָזִוי נִידְעָרִיךְ בֵּין אִיךְ נִיט גַּעֲפָאָלָן. אַבְּעָר כַּיְוָיל אַיְבָּרָלְעָבָן די מְלַחְמָה... אָזֶן אִין נָאַמְּעָן פָּוֹן אַונְדְּזָעָר פְּרִינְדְּשָׁאָפָּט, דָּאַרְפָּסְטוֹ מִיר הַעֲלָמָן. כַּיְוָיל נִיט קִין סְךָ. בְּלִיוֹן פִּינְפִּינְ אָזֶן צְוָאנְצִיק מָאָרָק אָ וּוֹאָךְ אָזֶן דָּאָס רָאַדְיָאַ-קָּעַסְטָל וּוּט זַיִן גַּעֲוִיכְעָרטָן.

*

אין יַעֲנַע טָעַג האַט אַדָּם אַוְיסְגַּעַזְכֶּט קְרִינְדָּלָעָן די "גָּאַלְדְּגָרְעַבְּעַרְעִין" אָזֶן זַיִךְ אַרְיִיבְּרָגְּעַקְּלִיבּוּן אִין אִיר דִּירָה.

סְ/הַאַט לְאַנְגָּ נִיט גַּעֲנוּמָעָן, נַאָךְ זִיְּעָרָעָטָר בְּאַגְּעָנְנִישׁ — אָזֶן קְרִינְדָּל האַט צְוָרִיקְגַּעַוּנוּנָעָן אִיר גְּלוּבּוּן, אָזֶן הוֹזָט בֵּין אִיר אָ הַיְּלִיקָעָר מָאָן. נַאָךְ דָּעָם

וזו זי איז איברגעשלאָפּן אַ פֿאָר אָומְרוּקָעַ נְעַכְתַּ, בְּעֵת וּוּלְכַעַ זַי האָט גַּהֲאַט
לאָנְגַע גַּשְׁפְּרָעַן מִיט אַיר פִּיוּישַׁלְעַן, הַאָט דַעַר קָאָפּ בַּיְ אַנְגַּעהַבַּן קְלָאַ
רְעַר צַו אַרְבָּעַתַּן. פִּיוּישַׁלְעַן הַאָט גַּזְוָאָגָט, אֹזֶן אַלְיהַוְה הַנְּבַיאַ אַיז שְׂוִין לְאָנְגַע גַעַ
שְׁטָרָבָן אָוָן אֹזֶן פִּיוּישַׁלְעַן הַאָט גַּזְוָאָגָט, אַיז גַּעוּזָן גַּזְוָאָגָט. אַבְּעַר עַר הַאָט אַפְּילַ
אַין חַלּוֹם נִיט גַּעַקְאַנְטַ פָּאָרְלִיְּקָעַנְעַן אַ נְאַךְ, וּוָסֶם דַי גַּאנְצָעַ פִּיסְקָאָגָעַ גַּסְמַן אָוָן
דַּאָס גַּאנְצָעַ גַּעַטָּא הַאָבָן גַּעוּזָטַ, נְעַמְלָעַ: אֹזֶן צְוִישַׁן דַי אַיְנוּגְעַר אַין גַּעַטָּא
דרְיעַזְן זַיךְ אַרְוָם פָּאָרְשְׁטָלְטַעַטַּע, הַיְלִיקָעַ יְדַעַן, וּוָסֶם מַעַן רְופַט זַיִי «לְאַמְּדָדוֹאָנוֹנִיִּ
קָעַס». דַּאָס הַאָט זַי, קְרִינְדָּל, זַיךְ שְׂוִין נִיט אַיְנוּגְעַרְעַטַּט. סְאיַזְן גַּעוּזָן אַמְּתַ וִיצְבַּ
וּוְילַ אַוְיבַּ נִיטַּ, טַא וּוּרַר הַאָט גַּעַמְאָכָט דַי אַלְעַ נִיסִּים: גַּעוּזָט גַּעַמְאָכָט דַי קְרָאנְקָעַ,
צּוּגַּעַנוּמָעַן דַעַם אַפְּעַטִּיט בַּיְ דַי גַּעַזְוָנְטַעַן אָזֶן אַוִּיסְגָּעַרְעַבְנַט צַו דַעַר מִינְטוֹן אָזֶן צַו
דַעַר סְעֻקְנְדַעַ, וּוּעַן דַי יְקָעַס וּוּלְעַן אַיְנוּנְעַמְעַן אַ שְׁוֹאַרְצַן סְוּפַּ — אַוְיבַּ אַזְוַיִּ
אַיז קְרִינְדָּל גַּעַקְוָעַן צָום אַוִּיסְפִּיר — אַוְיבַּ דַעַר גַּאַסְטַ אַיְרָעַר אַיז גַּעַוְעַן
אלְיהַוְה הַנְּבַיאַ, אַיז עַר גַּעוּזָן אָזֶן אַנְדָעַרְעַר פָּאָרְשְׁטָלְטַעַטַּע, הַיְלִיקָעַ מַאַן, אָזֶן דַעַס,
וּוָסֶם עַר אַיז גַּעַגְגָעַן אַיז בְּלוּזַן קָאָפּ אָזֶן נִיט גַּהֲאַט קִין בַּאֲדָר אָזֶן פִּיאָוֹת —
הַאָט זַי אַיצְטַ פָּאָרְשְׁטָאַנְעַן — אַיז דַעַרְפָּאָר, וּוְילַ עַר הַאָט זַיךְ פָּאָרְשְׁטָלְטַעַט : אַדְעַר
עַר אַיז סְתִּמְעַט גַּעַוְעַן אַ הַיְנִצְחִיטִיקָעַר הַיְלִיקָעַר, וּוָסֶם לְאַכְטַ זַיךְ אַוִּיסְ פָּוֹן אַזְעַלְכַע
אַזְכַּן, פּוֹנְבַּט וּיְ אַיר פִּיוּישַׁלְעַן.

אָנוֹ דִּי נִסִּים הַאֲבָן טַקְעַ נִיט גַּעֲלָזָן אוֹרֵף זִיךְ לְאָנָג וּוֹאָטָן, עֶרֶב רָאשׁ הַשָּׁנוֹה
הַאֲטַדְעַר פָּאַסְטַנְגְּרָעְגַּר פּוֹנָאנְגְּדָעְרְטָרְטִילַט צֹו פִּינְגְּ דַעֲקָא צַוקְעָרְלָעְדַּפְּאָר אַלְעַ
קִינְדָּעַר. אוֹרֵף דִּי פַעֲקָלְלָעַד אַיְן טַקְעַ גַּעֲוָעַן אוֹיְפְּגָעְשִׁירִיבָן: «לְכָבוֹד יְמִים-טוֹב
פּוֹן אַיְיָעַר פְּרָעָוָעַס». אַבָּעָר קְרִיְינַע אַיְן נִיט גַּעֲוָעַן אַזָּא נַאֲרָ, נִיט צֹו וּוֹיסָן, וּוֹעַר
עַס שְׁטִיטִים, אַיְן דַעַר אַמְתָן, אַוְנְטָעַר דִי צַוקְעָרְלָעַד. זִי הַאֲטַדְעַר נִיט גַּעֲלִיבִיטַם, פָּאָר
גַּאֲרְנוֹשִׁיט אַיְן דַעַר וּוֹעַלְטַ, אַזָּעַר פְּרָעָוָעַס זַאל הַאֲבָן אַזָּא גּוֹט הַאֲרָצַץ זַו דִי קִינְבַּיַּה
דַעַר — וּוֹעַן עַר הַאֲטַד גַּעֲהָאַט אַכְהָבָעַס מִיחָא אַזָּוִי צֹו מַוְתְּשָׁעַן זַיְעָרְעָעַ טַاطָּעַ-מַאמָּעַ. אַוְיסָעַר
דַעַם, הַאֲבָן אַיְן גַּעֲטָא אַגְּנָהְיָהִבָּן אַרְיִינְצָקוּמָעַן קָאַרְטָאָפְּלַע אַיְן דִי קִינְדָּעַר הַאֲבָן
גַּעֲבָרְאַכְטַס צֹו שְׁלַעְפַּעַן טַאֲרְבָּעַס מִיטַּ גְּרִיבִינְגִּיַּה, וּזָאָס זַיְיָהָן אַרְאַפְּגָעְכָּפְטַס פּוֹן דִי
וּוֹעַגְנָעַר, אַיְן קִיּוֹן אַיְן מַאְלַ נִיט גַּעֲקָרְאָגַן גַּעֲשָׁלָאָגַן. אַ בְּרוּוֹת אַיְן גַּעֲוָעַן אַיְף
זַעַקְסַט טָעַג, וּזָאָס סְמָהָאַט אַוְיסָגְעַמָּאַט גַּאנְצָעַ דִּרְיִי אַיְן דְּרִיסִּיק דַעֲקָא מִיטַּ דִּרְיִי
צַעַנְטָל אַוְרַיְךְ אַקְאָפְּ אַוְן קִרְיְינְדָל הַאֲטַד זִיךְ גַּעֲקָנְטַע דַעֲרְלָיְבִּין צֹו פָאַרְקְוִיְּפַן אַ
הַלְּלָט דַעֲרְפָּוֹן אוֹרֵף פְּרָאַצְעַנְטָעַר אַוְן פּוֹן דֻעַם פּוֹנְדְּוּעַוְעַן דַעַם קְלִינְנוֹאָרְגַּ אַוְרַיְךְ יְמַיְּמַיְּ
טוֹב אַגְּנָנְצַבְּרִיְּטַל. זִי הַאֲטַד גַּעֲוָאָלַט גּוֹט אַוְנְטָעְרְפִיטְעָרְן זִיךְ אַוְן אַיְרְ חַבְרָה,
וּוֹילְיָה זִי הַאֲטַד זִיךְ גַּעֲגָבָן אַנְדָר, לְכָבוֹד דַעַם גְּרִוִיסְן גַּאֲסַט, צֹו פָאַסְטַן, צֹוָאָמָעַן מִיטַּ
אַלְעַ אַרְעַ צִינְדָעַר.

ערב ראש השנה האט געגאָסן אַ האָרְבֶּסְטִיקָעַ רַעֲגָן. פָּוֹן דָּעַר פָּאַדְלָגָעַ האט געציינָן אַ פִּיכְטִיקִיט, וּוֹי שְׁטוּנְדִּיק אֵין האָרְבֶּסְט — אָוֹן קְרִינְגֶּל האט פְּרִי גַּעֲמָכָט אַ פִּיעַר, צְוָזְגְּרִיטָן דָּאָס יְוִם-טוּבְדִּיקָעַ מַאֲלָצִיָּת אָוֹן דַּי קִינְדָּעַר זָאַלָּן, וּוֹעֵן זַיְוָן אַהֲיֵמְקֹומָעַן, האָבָן וּזְאָרָעַם. זַי אֵין גַּעֲוָעַן אַלְיָין אֵין הוֹיָן. דָּעַר "גָּאָסְטִ", דָּעַר פָּאָן אַזְוּנְבֶּרְגָּרָג (אוֹזְיַיְהָאָט עַר זַיְד גַּעֲהִיסִּין רַופָּן). אֵין פָּאַרְשָׁוּנוֹנדָן

אויף גאנצע טעג און אין דער דירה אויג געווען דאָפְּלַטְּ גָּרוֹי אָן אָמֶעְטִּיךְ, זָוָעַן עָרְזִיךְ אָן נִיט גָּעוּזָן. זֵי אָיו גַּעַשְׁתָּאָגָּעָן בַּיִּם טִיש אָן גַּעֲמָאָכְּטָה הַעֲרִינְגָּ פָּוּן בּוּרִיךְעַד בְּלֻעַטָּר. דַּעַם רַעֲצָעָפְּטָה אָטְּ זֵי נָאָר וָאָס בְּאַקְוּמָעָן פָּוּן דִּי וַיְיִבְּרָא אָיוֹף דַּעַר גָּסָס. דַּעַר רַעֲצָעָפְּטָה אָיוֹ גָּעוּזָן אַ פְּשׁוּטוּרָ: מַעַן צַעְמָאָלָט דִּי בְּלֻעַטָּר. מַעַן טּוֹט אַרְיִין אַ סְּךְ זָאַלְץ אָן מַעַן פְּרָעָגָלָט אוֹיְף דַּעַר פָּאַטְּעַלְגִּיעָ: מַיְתָּא טּוֹט אַרְיִין אַ גַּעַשְׁמִירָט. זֵי האָט אוֹיְךְ גַּעֲמָאָכְּט אַ קְוֹכוֹן פָּוּן קָאּוּזְּ-פּוֹסָעָס אָן דַּאָס האָט דַּעַר קוֹכוֹן.

טַּאַקְעַ גַּעַקְוָאַקְעַטְּ אַצְּינְדָּ אַ טַּעַפְּלָ וְוַאֲסָעָ. זֵי אָיו הַיִּינְטָ גָּעוּזָן בָּאוֹנוֹנְדָּעָרָס פָּאַרְזִיכְּטִיךְ מִיטָּן מַאְכָן אַ פִּיעָרָ. גַּעַוְיִינְטָלְעַד האָט זֵי זִיךְ אַוְיסְגָּעַלְאָכְּטָ פָּוּן דִּי סִימְנִים, וָאָס דִּי וַיְיִבְּרָא הַאָבָּן אַגְּנָגְעָגְבָּן. אַבְּעָר הַיִּינְטָ אָיוֹ גָּעוּזָן עָרְבָּ רָאַשְׁ הַשָּׁה אָן זִיךְ, קְרִיְינְדָּלְ, האָט נִיט גַּעַוְאָלָט דִּזְוִיקְרָן. וּוֹי עַס זָאַל זִיךְ נִיט מַאְכָן, אָפְּשָׂר הַאָבָּן דִּי וַיְיִבְּרָא פָּאַרְטָ בְּעַסְעָר גַּעַוּזָסָט; וּוֹיְלָ מַעַנְטָשָׁן, האָט קְרִיְינְדָּל גַּעהְאַלְטָן, זַוְּגָן נִיט אַלְץ אָוִסָּ פָּוּן פִּינְגָּעָר. שְׁטַעְנְדִּיקְטָ פָּאַרְאָן אַ בִּיסְלָ אַמְּתָה אָן דַּעַם, וָאָס מַעַן זָאַטָּ. האָט זֵי דַּעְרְפָּאָר אַוְיסְגָּעַזְוָכָּט גַּלְיִיכְעָ. טַּרְוקָעָנָעָ שְׁטִיקְלָעַד הַאַלְץ אוֹיְף פָּאַדְפָּאַלְקָעָ — אָוּ דַּאָס פִּיעָרָ זָאַל זִיךְ גַּלְיִיךְ אַנְכָּאָפְּן אָן אַלְעָ הַעַלְצָלָעַד אָן דַּעַר פָּלָאָס זָאַל אַרְוִיסְקָוּמָעָן אַ הַעַלְיִישָׁרָ. וּוֹיְלָ אָוִיב וּוֹאַלְטָ זִיךְ אַיְינְ הַעַלְצָלָלָנָעָ נִיט אַגְּנָגְאַכְּפָּטָ, וּוֹאַלְטָ דַּעַר פָּלָאָס נִיט גָּעוּזָן אָסִימָן, אָוּ עַמְּעַז וּוּעָטָ, חִילִּיהָ, דַּאָס יָאַר נִיט אַיְבָּעַרְלָעָבָן. אָוּ טָאַמְּעָר וּוֹאַלְטָ דַּעַר פָּלָאָס נִיט גָּעוּזָן הַעַלְישָׁא אָן וּוֹאַלְטָ גַּעַגְּנָגָעָן — נִיט גַּלְיִיךְ אַרְוִיפְּ — נָאַר זִיךְ גַּעַצְאָפָּלָט אָן זִיךְ גַּעַוְוִיגְט זִיטִּיקְ, וּוֹאַלְטָ גָּעוּזָן אָסִימָן, אָוּ עַפְּסָ וּוּעָטָ גַּעַשְׁעָן מַיְתָּא גַּאנְצָן עַולְםָ. מִיטָּן גַּאנְצָן גַּעַטָּא אָפְּשָׂר — אַמְּגִיפָּה, צִי אַ «וַיְיִשְׁעַדְלָעָנִיעָ». דַּעְרְפָּאָר האָט זֵי דַּאָס מַאלְזָ וַיְיִעַר גּוֹטָ אַכְּתוֹנָגָ גַּעַגְּבָּן אָן כָּאַטְּשָׁ דִּי הַעַנְטָה הַאָבָּן זִיךְ בַּיִּ אַרְדָּ גַּעַטְרִיסְלָטָ, הַאָבָּן אַלְעָ הַעַלְצָלָעַד צַחְזָמָעָן זִיךְ צַעְפָּלָאַקְרָטָ. שְׁפָעַטְעָרָ אַבְּעָרָ, האָט דַּעַר פָּלָאָס זִיךְ צַעְרָ טָאַנְצָט זִיטִּיקְ גָּאָרָ. זֵי האָט זִיךְ גַּעַטְרִיסְטָ, אָוּ סְאַיְן צּוֹלִיבָן וּוּעַטָּהָרָ, אָן אָן סְוִףְּ כָּל סְוִףְּ הַאָבָּן דִּי וַיְיִבְּרָא נִיט גָּעוּזָסָטָ, וָאָס זִיךְ רַעַדְןָ. נִיט גַּעַקְוּקָטָ, וָאָס זִיךְ הַאָט קָאַנְצָעַנְטָרִירָט אַיְרָ גַּעַדְאָנָק אַוִּיפָּן «גָּאָסְטָ», אַיְרָ בְּאַשְׁיִצְּרָ, האָט עַפְּסָ אַגְּנָעָ הַיִּבְּן צַוְּגָן אָן צַוְּגָן אַיְן קְרִיְינְדָּעָס הַאַרְצָן.

אוֹיסְטָר דַּעַם, אָיו אַיְרָ דַּאָס קוֹאַקָּעָן פָּוּן טַעַפְּלָ אַוִּיךְ נִיט גַּעַפְּעָלָן, גַּעַוְיִינְטָלְעַד. אָזֵי זֵי האָט אַרְיִינְגָּעָלִיְּגָטְטָ דַּאָס אַבְּקָעְ-טַעַפְּעָלָעָן אַיְן גַּרְוִיסְן טָאָפְּ, האָט עָס שְׁטִיל גַּעַבְּלָבָעָט אָן וּוּאַסְעָרָ. אַצְּינְדָּ אַבְּעָרָ, האָט זֵי בְּשָׂומָ אַפְּנָן נִיט גַּעַקְוָאַטְּ אַפְּמָעָסָטָן דַּעַם רִיכְטִיקָן פָּלָאָזְטָ זֵי אַ בִּיסְלָ אַפְּגָרָוָקָט דַּעַם טָאָפְּ פָּוּן דִּי פִּיעָרָקָעָס — אָיו אַיְן אַיְם אַרְיִינְגָּעָפָּאָלָן אַ מְוֹרָאְדִּיקָעָ שְׁטְלָקִיטָ, האָט זֵי אַיְם צַוְּגָרָוָקָט נְעָנָדָן טָעָר — האָט עָר אַגְּנָהָוָיִבָּן צַוְּגָלְבָּעָן אָן זַעַצְנָן אַיְן שְׁטָעַרְצָלָ, אלְעָהִי אַ בְּאַנְדָּעָ שְׁדִים וּוֹאַלְטָן עָס אַונְטָעַרְגָּהָוָיִבָּן. זֵי האָט נִיט גַּעַצְוִיְּפָלָטָ, אָזֵי אַיְן דַּעַם טָאָפְּ קָאָכָן זִיךְ דִּי מְלוֹתָ פָּוּן אַיְרָ, אַיְרָעָ קִינְדָּעָר אָן אַיְרָ פִּיוּוֹשְׁלָעָן, וּוּלְכָעָר אָיו גָּעוּזָן עַרְגָּעָץ, וּוּרְזָ וּוּיסָ וּוּ. זֵי האָט אַוְשָׁ גַּעַשְׁוִידָעָרָט אַוִּיפָּן גַּאנְצָן לִיְּבָ אָן אַלְעָ מִינְגָּטָ צַוְּגָעָלָפָּן וּוּאַרְעָמָעָן דִּי הַעַנְטָה בַּיִּם עַמְּרָ וּוּאַסְעָרָ, וָאָס זֵי האָט צַוְּגָעַשְׁטָעָלָט פָּאָר דִּי קִינְדָּעָר צַוְּמָ וּוּאַשָּׁן זִיךְ. זֵי האָט אַפְּטָ אַרְיִינְגָּעָקָוָקָט דָּרָכָן פָּעַנְצָטָעָרָל אַוִּיךְ דַּעַר גָּסָ. דָּרוֹיסְן אַיְן

געווען גרווי, פייבט און פארכטיק. יידן זייןען געלאָפַן ווי אַין אַ בהלה צום דאּוועַן. די אַימהה האָט געשאָבן טיף אַין קרייניעס האָרֶץ. — ווֹאָס אַינוֹ דָּאַס געווועַן? — האָט זִיךְ געווונדעָרט. — האָט עַפְּס געדארפַט, חילילַה, געשען מיט אַיר אַון אַירע קינדעָרט?

— רבונו של עולם אַין הימַל, — האָט זִי אַרְוִיסְגָּזְוִיפְּצַט, — ברענְג אַ גוֹט יָאָר פֿאָר מִינְעַ שׁוֹאָלְבַּן אַון פֿאָר זַיְעַר מַאְמַע. רבונו של עולם אַין הימַל! — זִי האָט אַוש אַרְוִיסְגָּזְוִילָאוֹן פֿוֹן דער האָנט דָּאַס האָקְ-מַעְסָעַ, מִיט וּוּלְבַּן זִי האָט געהָאָקט די בּוֹרִיקְעַ-בּוֹלְעַטְרַעַ, — אַפְּיַילְוַן וּוּעַן מַעַן רַעֲדַת נִישְׁטַצְּוֹן צַו דֵּיר אַון מַעַן קַעַן נִישְׁטַצְּוֹן דָּאוּעַנְעַן, פֿאָרְשְׁטִיסְטַעַ דָּעַךְ אַוְיךְ... אַפְּיַילְוַן אַ זַּיְעַטְרַעַ. פֿאָרְנָעָם מִין זַיְעַטְרַעַ, גַּאטְעַטְרַעַ נַיְוַן. כְּהַאָבָּעַ עַפְּס מַוְרַאַד... שְׁטָאָרַק מַוְרַאַד. אַיךְ, קְרִינְדַּל, וּוֹאָס האָט קַיְן מַאלְפַּן קַיְן שְׁרֻעַק נִישְׁטַצְּוֹן גַּעֲוֹוֹסְט, קַעַן מִיר קַיְן אַרטַּן נִישְׁטַצְּוֹן גַּעֲפִינְעַן... זִי דָּעַךְ מַרְחַם... — זִי אַיְוַן זִיךְ פֿאָרְגָּאָגְגַּעַן אַין אַ שְׁלוֹצָן. אַירַע טְרַעַרְן האָבָּן אַרְוִיסְגָּזְוִילְעַט אַוְיךְ דָּעַר צַעְגַּלְטַעַר פֿלִיטַעַן פֿוֹן דער קִיד אַון זִיךְ צַעְשּׁוּמַעַט מִיט קְלִינְעַן בּוּלְעַלְעַד. זִי האָט זִיךְ אַגְּגַעַכְאָפְּט מִיטַּן גַּעַדְאָנְקַן אַן «גַּאסְטַּן», דָּעַם הַעַר דְּזַיְעַנְבָּרַג. יַא, עַר האָט אַצְּנַד גַּעַמוֹת זִיךְ גַּעַפְּנַעַן עַרְגַּעַץ אַין אַ שְׁוֹל אַן מִסְתְּחַמָּא האָט עַר גַּעַבְעַטְן פֿאָר אַיר, כָּאַטְשַׁ דְּעַרְמָאנְט אַיר נַאֲמָעַן. זִי האָט באַשְׁלָאָסְן צַו פֿאָרְבָּעַטְן אַים צּוֹן יּוֹם-טוּבְדִּיקָן מַאְלַצְיַיט. אַבְּעַר דָּאַס האָט נִיט לַיְכְּטַעַר גַּעַמְאָכַט אַיר גַּעַמְיַיט. זִי האָט זִיךְ אַפְּגָעַרְיסַן פֿוֹן דער קִיד, שְׁנָעַל אַפְּגָעַרְיבַּן דָּאַס פֿנִים אַון פֿאָרְוָאָרְפַּן דִּי פְּאַטְשִׁיְּלַעַ אַיבָּרַעַן קָאָפְּ.

די גַּאַס אַיְוַן געווועַן לַעַר. דער דְּרַעַן האָט זִי אַיְינְגַּעַנוּמַעַן, וּוּי זַי, די גַּאַס, וּוּאָלַט זִיךְ אַנְטְּבָלוֹזַט פֿאָר אַים אַון גַּעַלְאָן זִיךְ צַעְשְׁטַעַן פֿוֹן זַיְעַן נַאֲדָלַעַן. אַון דָּאַס האָט קְרִינְדַּל דְּעַרְזַעַן פֿוֹן דער וּוּיַּטְנַ אַ פֿינְטַעַלְעַ — אַ פֿינְגְּרַעַלְעַ, וּוֹאָס האָט זִיךְ האָסְטִיקָן באַזְעַגְטַּע אַוְיךְ נַאֲקַעַטְעַ פֿיסְטַלְעַ. זִי האָט פֿוֹנְאַגְּנְדָעַגְעַלְפְּרִיטַיַּט די פֿאָר לְעַס פֿוֹן דער פֿאַטְשִׁיְּלַעַ, וּוּי וּוּאָלְטַן געווועַן פֿלְגַּל אַון אַנְטְּקַעְגַּגְעַלְפַּן דָּעַם קִינְדַּן. זִי האָט אַים דְּעַרְקַעַטְן, בּוּרִישְׁלַעַן, דָּעַם יִנְגְּסַטְן אַירַן, דָּעַם שְׁלִימְמוֹלְדִּיקָן, וּוּלְכָבָר אַיְוַן געווועַן אַזְּוִי עַנְלָעַץ צַו אַיר פֿיוּוַיְשַׁלְעַן. זַי, וּוֹאָס האָט נִיט גַּעַזְעַטְקַיְן טְבַע צַו צְעַרְטַלְעַן אַירַע קְרִינְדַּל, אַיְוַן אַיצְטַ אַרְוִיסְגָּזְוִילְעַן אוּפְּינְ קְלִינְעַם, אַים אַרְוִמְגַעְנוּמַעַן, צַוְעַפְּרַעַט צַו דער בְּרוֹסְט אַון אַים גַּעַנוּמַעַן טְרִיסְטַלְעַן מִיטַּן פֿיבְּרַעַר, וּוֹאָס האָט זִיךְ אַיְינְגַּעַנוּמַעַן: — וּוּי אַיְוַן מִיר נִישְׁטַחַן, שְׁלִימְמוֹלְדִּיקָן, דְּזַוְּיְקַעַטְדַּעַךְ אַיְבַּן אַגְּנַצְנַן... — זִי אַיְוַן מִיט אַים אַין שְׁטוֹב אַון אַרְאַפְּגַעַשְׁלַעַט פֿוֹן אַים דָּאַס נַאֲסַע אַנְטוּכָץ. — וּוּוֹ האָסְטַע דָּעַךְ אַרְוִמְגַעְנוּמַעַן, הַע? — אַיְוַן זִיךְ צַוְעַשְׁטַאַגְּנַעַן.

בעַרְיַישְׁלַע האָט אַיְינְגַּעַטְאָן דָּעַם גְּרָאָבַן פֿינְגַּעַר אַין מוֹיל אַון אַים אַגְּגַעַחוּבוֹן אַזְּוִי גַּיד צַו זַיְגַּן, וּוּי עַר וּוּאָלַט וּוּלְעַן פֿאָרְזִיְּגַן דָּעַר מַוְתָּרַסְטַרְסָן שְׁאָלוֹת. דָּאַס האָט עַר אַיר לְסֹוף גַּעַמוֹת עַנְטַפְּרַעַן: — עַסְטַע נַעַמְעַן דָּעַם קָאנְטַשְׁקַעַן, אוֹ כְּעַל דָּעַר זָגָן... — עַר האָט זִיךְ בָּאַלְדְּ צַעְוַיְינַט.

דָּאַס וּוּיְנַעַן האָט זִי אַוְיכְעַרְיזִצְטַ אַון זִי האָט אַים אַרְיִינְגַּעַוְאָרְפַּן אַ פְּאַטְשַׁ אַין הַיְגַטְן: — זָאָגַן, אַזְּ אַ מַאְמַעְפַּרְעַגְּטַ!

— אין... אין טיאטער בין... בין געווין, — האט ער געהשט און פאר...
שטעלט דאס פנים מיטן ארבּל. ער האט זיך געריכט אויף קריינעס גערעטען צארן.

— וואסאראא טיאטער אויף דיין קאָפּ ווידיע?

— כ'האָבּ מעך אַרְיִינְגֶּעֶשְׁטוֹפּט.

אנשטיאט אים נאָך צו דערלאָגָעָה, האט זי אַ ווַיְוַיְ גַּעֲטָאָן אוַיְפּן פָּאמְשָׁאָפּ: —
גיַי, שנײַץ אוַיסּ דֵי נָאָזָן הָעָרָ אַוְיףּ צוּ יָאָפּן! — אַיר הָאָרֶץ אַיְזָן צַעֲגָנְגָעָן פֿוֹן
צֻרְטַלְעַכְקִיטָט, אוַיְפּן אַנְבָּלִיקּ פֿוֹן דָעַם שְׂוֹאַרְצָהָאַרְקִין נְפָשָׁל, וְאַסְּ הָאָט גַּעֲפְּנִיטָט
אוַיףּ אַיר מִיטּ דֵי שְׂוֹאַרְצָעָ אַוְיגָאנָס אָונָן דָעַרְמָאנָט אָן פִּיוֹוִישָׁלָעָן. זי האט אַרְאָפּ
געַנוּמָעָן דָעַם עַמְּרָעָן וְאַסְּעָרָן פֿוֹן דָעַרְ קִידּ אָונָן גַּעֲגָאָסּן אַ פּוֹלָעָן וְאַשְׁ-שִׁסְלָן.

דאס יְנָגֵל הָאָט זיך עַדְשָׁטָ אַוְיףּ אָונָן אַמְּתָ צְעֻוִינִיטָ: — צַיְוִילָ מעַךְ נִשְׁתָּחַווֹוָגָן.
זי האט גַּעַנוּמָעָן אַ שְׁטִיקָל זַיְפּ אָונָן צַוְּגָרְוקָט דֵי שִׁיסְלָ גַּעַנְטָעָרָ צוּ דָעַר
קִידּ: — נָאָר אַרוֹמְגִּין מִיטּ אַ פָּאָרָךְ, וְוַיְלְסָטָעָ, הָעָ? הַיְיָנִטָּ... דְּזְיִוִיסְטָ, אָוּ סְאָיִן
הַיְיָנִטָּ רָאַשָּׁהָה, שְׂיִיגְעַץ אַיְינָעָרָ? — בְּעַרְישָׁלָהָהָטָ, דָוָרָךְ דֵי טְרָעָרָן, גַּעַוּוֹאָרָן
מְשֻׁוְנְהַדְּקָעָ בְּלִיקָן אַוְיףּ אַיר. זַיְנָן פְּנִימָלָהָט זיך פָּאַרְעַנְדָעָרָט אָונָן גַּעַוּוֹאָרָן
מְאַסְּקָעָ פֿוֹן פְּחָדָ: אַ פְּחָדָ, נִיטָ פָּאָרָ אַיר, דָעַר גְּרוֹיסָעָר, שְׁטְרַעְנְגָעָרָ מְאַמְּעָן. גַּאֲרָ
אָוּ אַנְדָעָרָ מִיןָ פְּחָדָ. ער האט זיך גַּעַנוּמָעָן הַאַסְטִיקָ אַוְיסְטָאָן אָונָן גַּעַהְאַרְבָּאָטָם זַיְדָ.
דְּעַרְגָּעַנְטָעָרָט צוּ דָעַרְ שִׁיסְלָ. ער האט אַרְיִינְגֶּעֶשְׁטוֹפּ דָעַם קָאָפּ אַיְזָן זַיְפְּ-זַיְוָאָסְעָרָ, וְאַסְּ
קְרִינְדָלָהָטָ צַוְּגָרְגִּיָּטָ אָונָן אַיר אַיְזָן אַוְשָׁ גַּעַוּוֹאָרָן אַוְמָהִימְלָעָךְ פֿוֹן זַיְנָן נַאֲגַבְּיִיָּ
קִיטִיט. ער אַיְזָן אַיר אַוְיסְקָעְקָומָעָן וְוִי אַ קְוַרְטְּשָׁאָקָל, וְאַסְּ שְׁטְרַעְקָטָ אָוִיסָן דָאָס הַעַלְדוֹלָ
צָוָם שָׁוֹחַת. זי האט גַּעַנוּמָעָן רִיבָּן זַיְנָן קָאָפּ מִיטּ דֵי פִּינְגָעָר
דֵי הוֹיטָ אַוְיףּ זַיְנָן שָׁאָרָבָן. דָעַרְ קְלִינְגָעָרָהָט נִיטָ קִיְיָן פִּיפָּס גַּעַטָּאָן. וְעוֹן זי האט
אַיְם לְסֻוֹףּ אַפְּגָעָלָאָן, אַיְזָן זַיְנָן פְּנִימָלָ גַּעַוּוֹן אַזְוִי בְּלִיקָן, וְוִי דֵי זַוִּיסְעָ שְׁוִים, וְאַסְּ
אַיְזָן גַּעַבְּלִיבָן אַוְיָבָן שְׁמוֹצִיקָן וְזָאָסְטָוָן אַיְן דָעַרְ שִׁיסְלָ. זי האט אַכְּפָעָ אַכְּפָעָ אַכְּפָעָ
דְּרִיוֹולָהָטָ אַגְּנָטָעָ, צַוְּגָעַלְעָפָטָ דָאָס יְנָגֵל גַּעַנְטָעָרָ צוּ דָעַרְ קִידּ אָונָן אַיְם אַגְּנָהְוִיָּבָן
עַנְעַרְגִּישָׁן צוּ וּוֹישָׁן: — סְאָהִילִיקָרָטָאָגָהָהָיָנִטָּ. אַלְעָ יְדָן רִיבָּנִיקָן זַעַד פֿוֹן דֵי
זַיְבָדָ, — האט זַיְ אַרְיִינְגֶּעֶשְׁלוּטָרָט, — אָוּ מַעַן זַאְל וּוּרְטָ זַיְנָן אַיבְּרַצְוּלָעָבָן דֵי מַלְיָ.

חַמָּה... טָוָוִיסָּ דֵי שִׁיךָ, מַעַט וּוָשָׁן דֵי פִּיסָּ אַוְיךָ.

ער האט גַּיךְ אַרְאַפְּגָעַוְאָרְפָן דֵי נַאֲסָעָ טְרוּפָעָס אָונָן אַרְיִינְגֶּעֶשְׁטוֹפּ דֵי פִּיסָּ אַיְן
דָעַרְ שִׁיסְלָ. אַיר אַיְזָן גַּעַוּוֹאָרָן נָאָךְ אַוְמָהִימְלָעָכְעָרָ פֿוֹן דֵי קָאָלְטָעָ פָּאַדְעַשְׁוּעָ זַיְנָעָ.
זי האט גַּעַנוּמָעָן זַיְנָן מִיטּ דָעַרְ הַאַרְטָעָרָ בְּאַרְשָׁתָ, סִיְיִדְיִיְיִסְטָ אָוִים זַיְנָיקָן פֿוֹן
שְׁמוֹן, סִיְיִאָמָסָ צוּ דָעַרְוָאָרְעָמָעָן.

— אַיךְ הָאָבָ אַוְיךְ אַ זַּיְנָדָ, מַאְמָעָ? — האט דָאָס יְנָגֵל, קְלָאָפְּנִידָקָ אַ צָּאָן אָוּ
אַ צָּאָן, גַּעַפְּרַעְגָּטָ.

— וְאַסְּ דָעַרְ, דֵוּ בִּיסְטָ גַּאָטָ? יְעַדְעַר אַיְנָעָרָ זַיְנְדִיקָטָ. דְּזְוִיסְטָ גַּאנְצָ גַּוְטָ אַלְיִין.

— כְּגַעַדְעַנְקָ נִשְׁתָּהָ...

— אָוּן אַזְוַלְבָעָ פְּאַרְשְׁלִיאָכְעָטָעָ פִּיסָּ, וְאַסְּ זַעַנְעָן? אַוְיךְ אַ זַּיְנָדָ.

— דֵי יְדָן אַיְן טְיאַטָּעָרָ מַוְן הָאָבָן נָאָךְ מַעַרְ זַיְנָדָ. — האט דָאָס יְנָגֵל בָּאָ
מַעְרָקָטָ. — זַיְיִהְבָּן גַּעַוְוִינִיטָ, וְוִי עַמְּעַזְזָ וּוָאלָט זַיְיִגְּשָׁלָאָגָן.

— ווער ?

— אין טיאטער. זי האבן זיך געשאקלט און געווינט... און ד'זוויסט... טראָפַע ווער ס'איין דארטן געווען ? דער פריעוזס רומקאוסקי. ער האט געזאגט אָ רעדע. ר'האט געזאגט, אָו ס'עלָן קומען גזירענעס אָוֹן אלָע האבן נאָך מער געווינט... — שיינדֶל האט אִים אויפגעעהרט צו ווישן. דאס האָרֶץ אִין אִין אַיר שטינַן געבליבַּן. יאָ, זי האט געוויסט, אָוֹן עפָּעֵס גְּרִיטַזְקַעַט. דִּי אלָע סִימְגִּינְס זִינְגַּעַן נִישְׁטַגְעַן אָוּמִיַּסְטַּס. דאס קינְד האט געקוקט אויף אַידְלָג אָונְן טְרוּיְעַרְיךָ : — אָוֹן ד'זוויסט, קענסטַע מעָךְ וואָשָׂן אלָע טָאגַג, — האט ער געזאגט, אָזִיג גַּעֲטַאָן דעם פִּינְגֶּר אָונְן צָוגַעַבָּן : — מִיד אַרט נִישְׁטַגְעַן שְׁלָאָגָן אוּכְּבָּט, 'על עַד נִישְׁטַגְעַן האָבָן קִין זִינְדָּה.

זי האט אִים אָ שְׁטוּרְכָּע גַּעַטָּאָן : — הַאָלֶט שְׁוִין סְמֻוֵּיל, הַאָלֶט שְׁוִין. גַּי, טַו דָּעַךְ אָנְן ! — בערישל האט אוּסְגַּעַשְׁטְּרַעַט דִּי האָנט נאָך דִּי פִּיכְּטַע, שְׁמוֹצִיקָע בְּגָדִים אָוֹן זי האט זִיךְ צָעַרְגִּינְגָן : — דָּאָס מִיסְטַּג גַּיְסְטַּע אַנטָּאָן, שְׁלִימְמוֹל מִינְיָנְדָּר ? וּוְאָרְטַּבְּעַל דִּיר גַּעַבָּן אָ רְיַין הַעֲמָדָל, האָסְטַּג גַּעַהְעָרְטַּס סְאיַין יְוִם־טָבוֹב הַיְיִינְטַּמְּטַג, יָאָ, צִי נִינְצָן ?

— אָוֹן דִּי הוֹיְן ? — האָט ער אָמוֹיכָר גַּעַפְּרַעְגַּט.

— נָוָי, וּוָסְטְּ דִּי הוֹיְן ? האָסְטַּג אַנדְרָע ?

— גַּאֲסָעָהָיִיט ?

זי האָט אִים אָרוּסְגַּעַכְּפָטַדְיַיְהַיְוִין פָּוֹן דָּעַר האָנט אָוֹן זי אָוּפְּגַּעַהְעָנְגָּעָן אויף דָּעַר הַיְּסָעָר דָּעַר אַיבָּעָר דָּעַר קִין. אָ פָּאָרָעַ האָט גַּלְיִיד אַגְּבָּהָיוֹבָן צַוְּלָאָגָּן פָּוֹן זִי. — קָוָם, זַעַץ דָּעַךְ דָּא, לְעַבָּן פִּינְגַּר, — האָט זִי בָּאָפְּוִילְוִן אָוֹן אַוְעַקְגַּעְזָעַטְדַּס דָּאָס הַאָלְבָּ-נַּאֲקָעַטָּע יִנְגָּל אַירְיךְ אָ בעַנְקָל נְעַבָּן דָּעַר קִין. זי האָט גַּעַקְקָט אויף זִיְּנַע דָּאָרָע, בְּלוֹיזְקָר, אַוְיַחַד דָּעַם פִּיכְּבָּן קָאָפַט. ער האָט וּוְידָעַר אַוְסְגַּעַעַן וּוְיָאָן אַפְּגַּעַצְוָאָגָן, גַּעַבְּכָדִיק קָוְרְטְּשָׁאָקָל. זִינְגָּעָן אַוְיָגָן, קָלוֹגָע אָוֹן טְרוּיְעַרְיךָעַ — פִּינְוִישָׁלָס אַוְיָגָן — האָבָן זִי גַּעַזְוָכָט. זי האָט נִיט גַּעַקְאָנְטָס אַוְיסְהָאָלְטָן דָּעַם בְּלִיק : — וּוְאָס גַּלְאָצְטָע אָזְוִי אויף מִיר מִיט דִּי שְׁלִיפְּפָעַס ? קענסטַע מעָךְ נִישְׁט ? — האָט זִי זִיךְ גַּעַבְּיְיָזְעָרָט. זי האָט אַגְּגָנוּמָעָן אָ שְׁעֵפְּה הַיִּסְטָוָס וּוְאָסְטָרָפָן אָטְמַט דָּעַר בּוֹלְבָּעָן דִּיקָעַר באָקָע אָוֹן אִים דָּעַרְלָאָנְגָּט : — נָאָ, טְרִינְקָה, כְּעַל דִּיר צָוגַעַבָּן אָ לְעַפְּלָעַל בְּרוּינְגָּם צּוֹקָעַלְעָקָן. — ער האָט גַּרְיִיךְ גַּעַנוּמָעָן פָּוֹן אַיר דִּי שְׁעֵפְּה אָוֹן שְׁפָאָר רְעוּדָהָק, פָּאָרְזִיכְטִיק גַּעַלְעָקְט דָּאָס לְעַפְּלָעַל צּוֹקָעָר, וּוְאָס זִי האָט אִים דָּעַרְלָאָנְגָּט. זי האָט אַרְאָפְּגַּעַנוּמָעָן אָ שְׁמַאְטָעָיְ-קָאָלְדָּרָע פָּוֹן אָ בעַט אָוֹן אִים אַיְגְּגָטוּלְיָעָט דִּי נַּאֲקָעַטָּע פִּיס. טְוּנְדִּיק דָּאָס, האָט זִי גַּעַתָּאָט אָ חַשְּׁק אִים אָ קוֹשׁ צַוְּאָן אִין אַוְסְגַּעַצְוָאָגְּגָעָן קָאָפַט, אַבָּעָר זִי האָט זִיךְ גַּוְבָּר גַּעַוּעַן.

ס'הָאָט זִיךְ דָּעַרְהָעָטָה אָ היְתָעָרָט טְוּמָל אִין דְּרוֹיסִין. בָּאָלֶד זִינְגָּעָן דִּי אַיבָּעָר רֵיקָע קִינְדָּעָר אַרְיִינְגְּעָפָאָל אָוֹן שְׁטוֹב. זִי זִינְגָּעָן גַּעַוּעַן דְּרוּכְגַּעְוּוִיקָט אָוֹן דִּי גַּאֲסָעָהָיִיט פְּנִימְעָר האָבָן גַּעַשְׁטָרָאָלָט אוּפְּגַּעַלְעָבָט, פְּרִילְעָק. זִי האָבָן גַּעַרְעָדָט אָלָע אויף אָמָל ; גַּעַוְיָין פּוֹלָע טָאָרְבָּעָם. זִיךְ גַּעַשְׁטָרְכָּעָט אָוֹן אַגְּגָנוּמָאָכָּט אָזָא גַּעַפְּלִידָעָר, אָזָא קְרִיְינָעָה האָט גַּעַמְוֹת אָ כָּאָפְּטָאָן דָּעַם קָאנְטִישָׁק : — זַעַץ נָאָר דִּי בְּלָאָטָע, וּוְאָס

צ'האט אַריינְגָעַשְׁלָעַט, מְזֻורִים! — האט זי אַ פָּאַכָּעַ גַּעֲטָאַן מִיטָּן קָאנְטְשִׁיךְ אֵיךְ
בער זַיְעַרְעַ קָעַפְ מִיט אֹאַ עַנְעַרְגִּיעַ, אֹו יַעַדְעַרְ בָּאוֹנוֹנְדְעַרְעַרְ לְאַקְשַׁ האט זַיְךְ אֵיךְ
שְׁטָרַעַק גַּעֲטָאַן אַין אַנְדְּעַרְרַרְ רִיכְטוֹנְגַּ — אָוָן שְׁטַילְ זַיְן אַיְן מָאַלְ פָּאַרְ
אַלְעַ מָאַלְ! אָוָן צְיַוִּיסְטַ נִישְׁטַ, אֹו סְקוּמַט אַרְיִילְקְעַרְ יוֹםְטְוַבְ אַין גַּעֲטָאַ אַרְיִין?

צְזַעַט נִישְׁטַ, אֹו דֵי פָאַדְלָאָגַע אַיְן פְּרִישְׁ אַפְּגַעְשִׁיעַרְטַ? !
די קִינְדְּעַרְ זַיְנְעַן גַּעֲוַעַן צַוְּפָאַקְטַ מִיט זַיְעַרְעַ אַוְיְפְטוֹעַן, זַיְ זַיְלְן קַעַנְעַן
שְׁעַנְקָעַן גַּעֲנוֹג אַוְיְפְמַעְרְקָוְאַמְקִיְתַ דָּעַרְ מַמְאַסְטַ רַיְיךְ. צִיפְעַ-דְּבוֹרָהַלְעַ, דֵי עַלְטַסְטַע
פָּוּן דֵי קִינְדְּעַרְ, האט אַוְיְפְגַעְמַאְכַט אַיר מַאנְגְּטַל אַין אַרְוִוְגְעַנוּמַעַן פָּוּן אַוְנְטַעְרַ אִים
אֵ נִישְׁקָשְׁהַדְיִקְן רַוְקְזָאַק. דֵי אַנְדְּעַרְ קִינְדְּעַרְ הַאָבָן אַרְיִיסְגַּלְיִיגַט דֵי אַוְצְרוֹת,
וְזָאָס זַיְ הַאָבָן גַּעֲהָאַט אַיְן דֵי טַאַרְבְּעַט. אַיְפַּן טִישְׁ האט זַיְךְ גַּעֲשָׁאַפְן אֵ פָאַרְבְּקְעַר
מִישְׁ-מַאַשׁ פָּוּן קִילְעִיבְן, בְּרוּטַלְעַד, סְתִּימְלַעְדַּה הַאלְזַ, בִּיגְגַּלְעַד פָּאַפְרַ,
שְׁטִיקְלַעְדַּה בְּלַעַד, נְעַגְלַד, קָאַרְטָאַפְל אַוְן אֵ פָאַר שְׁוּבְעַלְעַד. דָּרְגָּאַךְ הַאָבָן זַיְיַ גַּעַד
גַּוְמָעַן שְׁטוּרְכָּעַן דֵי שְׁוּעַסְטַעַר, זַיְ זַיְלְ עַפְעַנְעַן דָּעַם רַוְקְזָאַק אַיְן וְוַיְיַן אַירְ פָּאַרְ
מַעַגְן.

— אָוָן מַאַמְעַשִּׁי, — האט דֵי פָאַרְרוּטְלַטְעַ, צַעַשְׁטָרְאַלְטַע צִיפְעַ-דְּבוֹרָהַלְעַ
אוּוּקְגַעַשְׁטַעַלְטַ דָּעַם רַוְקְזָאַק אַיְפַּן בְּרוּגְ טִישְׁ אָוָן אִים גַּעֲנוּמָעַן צַעְבִּינְדַּן,
— כַּחְאָבָן אֵ נִיְיַ קְלִיְידַ פָּאַרְ דִּירַ... אָוָן... אָוָן דָּאַס אַפְשַׁר... אֵ בְּלוּזְקַעְלַעְדַּ פָּאַרְ מִירַ? —
די קִינְדְּעַרְ זַיְנְעַן שְׁטַילְ גַּעַבְלִיבְן. זַיְ הַאָבָן גַּעַוְיִשְׁטַ אֵ דִי רִינְגְּנִידְיקַעַנְדַּר אָוָן מִיט
גְּרוּוֹס שְׁפָאַנוֹגְגַעַנְקַט אַוְיכְרַיְינְדַּלְעַן.
קרִיְינְדַּלְעַן האט זַיְ אַנְגַעְכַּאְפַט פָּאַרְן קָאַפְ: — וּוֹיְטַ עַז גַּעֲנוּמָעַן דָּעַם פְּלַעְצָאַק
בְּעַנְקָאַרְטַעַס?

יַיְנוֹולַ, דָעַרְ עַלְטַסְטַעַרְ פָּוּן דֵי יַיְגְלַעַד, האט אַוְיְגַעְקַלְעַרְטַ: — בַּיְ דֵי וּלְאַצְיַ
לְאַוְקְעַרְ. מַיהָאַט זַיְ אַרְיְגַעְזַעְצַט אַיְן אַ שְׁוּלַע אָוָן זַיְיַ זִיכְן אַוְיכְרַיְיךְ דֵי
גַּוְמָעַן. אַיְנְעַן האט גַּעַלְשַׁטְ... צִיפְעַ-דְּבוֹרָה אֵיזְ גַּעַגְגַעַן זַיְ מִינְטַעְרַן אָוָן אַיךְ מִיט
שְׁמַעְרַלְעַן הַאָבָן דָעַרְוַיְילַ גַעֲנוּמָעַן דָעַם פְּלַעְצָאַק.
קרִיְינְדַּלְעַן האט פָאַרְבָּאַכְן דֵי הַעַנְטַ: — גַעֲנוּמָעַן? גַעֲגַבְעַט! גַעַט אַין הַיְמַלְ
רַעְגּוּלְעַד גַּנְבִּים... עַרְבַּ רַאַשְׁ הַשְּׁנָה!

— מַעַסְטַ אַן-סְקִילִיְידַ, מַאַמְעַ, — האט בְּעַרְיִישַׁ, וּוּלְכְבָעַר אַיְן אַוְנְטַעְרְגַעְקוּדַ
מַעַן צּוֹמְ טִישְׁ, אֵ פָאַרְוּקְלַטְעַר אַין דָעַרְ קָאַלְדַּעַד, גַעֲבַעְטַן.
— כַּיְעַלְ דִּירְ גַּעַבְן אֵ קְלִיְידַ אַגְּמַעְסְטַן, עַטְ דִּירְ פִּינְצַטְעַר וּוּרְעַן אֵיזְ דְּאוּיְינְ!
אֵיזְ קִרְיְינְדַּלְעַן גַּעֲוַעַן אַוְיסְעַר זַיְךְ, — נַעַמְץ שְׁוִין דָעַם פְּלַעְצָאַק אָוָן טְרַאַגְּץ אִים
צּוֹרִיקְ! כִּידְאָרְף נִישְׁטַ קִיְיַן גַעֲגַבְעַטְעַ זַאְכָן עַרְבַּ רַאַשְׁ הַשְּׁנָה!
שְׁמַעְרַלְ, דָעַרְ מִיטְלַסְטַעַרְ, האט אַוְיְפְגַעְלִיגַט דֵי הַאָנְטַ אַיְפַּן הַאַרְצַן: —
מַאַמְעַ, כִּשְׁוּעַרְ דִּירְ, סְאַיְן גַּעֲוַעַן לִיכְכַּט צַוְּגַעַמְעַן.

צִיפְעַ-דְּבוֹרָהַלְעַד האט שְׁוִין פָאַרְאַדְיִרְט אַיְבְּרַעְן צִימְעַר אֵין אַירְ נִיְיַ בְּלוּזְקַעְלַעְ.
קרִיְינְדַּלְעַן האט גַּעַבְאַפְט דָעַם קָאנְטְשִׁיךְ אָוָן גַעֲנוּמָעַן מִיט אִים קְלָאַפְן אַיְבְּרַעְן דֵי
הַיְנְטַנְסַ פָּוּן דֵי קִינְדְּעַרְ — אַיְנְסַ נָאַכְן אַנְדְּעַרְן. קָלְאַפְנִידַק, אֵיזְ אַירְ אַוְיגְ גַעֲפַאַלְן
אַוְיכְ דָעַם בְּרוּגְעַם שְׁטָאַפְ אַיְפַן טִישְׁ. אַגְּמַעְסְטַן סְקִילִיְידַ זַאְלַט זַיְ כָּאַטְשַׁ גַעְקָאַנְטַ.

דרנארד האט זי אונגאָקֶט צִיפַּעַדְבוֹרָהָלָעַן. דאס בלזוקעלע איינ געלעגן אויף אַיר
ווײַ אַנגַעַגָּסֶן אָזֵן קְרִינְגַּע הָאַט מִיט אַמְּאַל בָּאָגְרִיפָּן, וּוְשִׁין אַיר טָאַכְטָעָר אַיְזָן
גַּעֲוֹעַן; גַּעֲרָאָטוֹן אָוִיסָן אָוִיג אַין אַיר — דַּעַר מַמְּאָעָן. זַי הָאַט שְׁוִין קוּים גַּעַדְעַנְקָט,
וּוְעַן זַי הָאַט דַּעַר טָאַכְטָעָר אַנגַעַטָּאָן אַפְּרִישָׁע זָאָךְ. אַלְקָן, וּוְאָס די צַעַן אַרְיקָע
דָּבָרָה הָאַט גַּעַטְרָאָגָן, אַיְזָן אַיר גַּעַגְגָּעָן בֵּין אַשְׁטִיק פָּאָר דַּעַר קְנִי; סַחַט שְׁוִין
אַנגַעַהוּבָן אַוִיסָּעָן נִישְׁתַּחַתְּעַנְדִּיק; פָּאָרְט אַגְּרִיסְעַד מַוִּיד. אַבָּעָרְטָן קְרִינְגָּעָס כַּעַם
הָאַט נִיט נַאֲכַגְּלָאָן: — שְׁוִין צְרוּקִיטָּאָגָן! שְׁוִין צְרוּקִיטָּאָגָן! — הָאַט זַי גַּעַדְעַנְקָט
שְׁרִיגָּן אָזֵן גַּעַוְאָרְפָּן מִיט דַּעַר הָאנְטָן צַו דַּעַר טִיר. וּוְיִנְיק סַמְעַנְטָשׁ חַלְשָׁת,
בָּאַגְּנָבָעָט מַעַן זַי נַאֲךְ פָּוֹן קָאָפְּ בֵּין דַּי פִּס? הַיִּנְטָ? עֲרָבָרָאָשָׁהָנָה? אָז אָוְמָד
גַּלְיִיךְ וּוְילַט עַז בָּרְעַנְגָּעָן אָוִיר אַונְדוּזָעָרָעָ קָעָפָה, שְׁגָאַצִּים, וּוְאָס עַז זַעַטָּה! שְׁנוּעָל
גַּעַגְגָּעָן זָאָל וּוּרָן! דָּבָרָה, טְרָאָג אָפְּ דָּעַם פָּלְעַצָּאָק אָז עַז, פָּאַרְכָּעָס, טּוֹתָעָז
עַמְּקָמָן אָוִיס, צְוָאָגָן דַּי קָעָפָה!

— זיז נישט איז אונאר, מאמעע, — האט זיינטול, דער עטלטטער פון דין יינגגלעך,
געזאנגט מיט מוט, — נעם באטשבי ס'קלידי.

האטם נשבץ ויחסט וואס אונזטמאן!
פלעツאָק! — און מיט געבעיזער האט זי צוגעגעבן: — ד'בלוקע קענסטע טראגן.

#

אלע קינדער זייןגע געווען אפגעזווואן און אי-בערגעטאן אין טורךען, "ריינע" בגדים. אונ זי, קריינע, אלין, האט זיך דאס מאל אויך גענומען צייט זיך ריין צו מאכן. פארט האט א מענטש זיך געפֿילט זויבערעד אינעווויינק, ווען ער איז גע-

ווען זויבער פון דרייסן. זי איז געוועסן ביים טיש און געפֿילט די אָפְגָעָוָאַשְׁנְקִיטַט אין אַיר גָאנְצָן וּוּזָן. זי האַט זיך געפֿילט ווי אַ צְדִיקָת. אַוִיףַ דָעַר קִיךְ זַיְנְגַעַן גַעַנְדַט שְׂטָאָגָעָן די פָאַרטִיקָעָ מְאַכְלִים. אַיצְצָט האַט בְּלוּזָן אַ טָעֵפָל קָאוּעָ גַעַמְטַלְעָךְ גַעַבָּוָלָט — נִיט שְׂדִימְדִיךְ וּוּלְיךְ, ווי דָעַר טָאָפָפְרִיעָר — נַאֲרַ שְׂטִילָן, אַנְגָעָנָם, פּוֹנְקָט ווי סְבָאַדָּאָרָףְ צַוְזַיְן אַוִיףַ אַ גָוֹטָן סִימָן. אַונְ אַיְבָעָרָן טִישָׁ, בַּיְ וּוּלְבָן זַיְן זַיְנְגַעַן גַעַוּסָן, אַיְ גַעַוּסָן אַיְסְגַעַשְׁפָּרִיטַט אַינְסָס פָוָן דַי לִילְעָכָרָה, וּוּסָס זַיְ האַט גַעַהְאַלְטָן פָאָר צִיפְעַיְ-דְבוֹרָהְלָעָס אַיְסְשְׁטִיעָן. אַפְּלוֹן דַי בְּלַעֲכָנָעָן, אַגְּגָעָהְאַקְטָעָן כְּלִים האַבָּן אַיְסְגָעָזָן יְומַ-טּוּבְדִיקָעָר אַוִיףַ אַזָּאָ טִישְׁטָעָר. אַונְ דָעַצְוָוָ אַיְ צַוְגָעָקְמָעָן דָעַר שִׁין פָוָן דַי אַנְגָעָצְוָנְדָעָן לִיכְטָן. וּוּסָס האַבָּן וּיךְ גַעַשְׁפִיגָלָט אַינְ אַוִיגָן פָוָן דַי קִינְדָעָר אַונְ אַרְומְגָעָנוּסָן דָעַם טִישָׁ מִיטְ אַ וּאַרְעָמָה, הַעַלְן קְרִיאָן.

זַיְ האַבָּן לְאָנְגָעָנְגָלָט אַוִיפָן הָעָרָ רְאֹזְעַנְפָּרָבָג. קִרְיְינְדָל אַיְ גַעַוּסָן זַיְכָעָרָט אֹזְ עָרָ אַיְ בַּיְםַ דְאַוְעָנְגָן. עָרָ האַט גַעַהְאַט אַסְטַחְזְבָעָטָן — האַט זַי גַעַטְרָאָכָט. דָעַר הָעָרָ רְאֹזְעַנְפָּרָבָג אַיְ דָאָר נִיטַ גַעַוּסָן סְתָמָן אַ מְעַנְטָשָׁ, וּוּסָס בָעַט בְּלוּזָן פָאָר זַיְ : נַאֲרַ פָאָר אַלְעַ יְיָדָן בָעַט עָרָ אַונְ דָעַר עִירָקָר — פָאָר אַירָ, קִרְיְינְדָלָעָן מִיטְ אַירָעָ קִינְדָעָר. זַיְ האַט זַיְ שְׂוִין גַעַהְאַט אַיְסְמְוּשְׁטִירִיטָן, דַי חֶבְרָה אַירָעָ, אֹזְ וּוּי נַאֲרַ דַי טִירָ וּוּסָס זַיְ עַפְעָנְגָן, זַאֲלָן זַיְ אַלְעַ צַוְאָמָעָן זַאֲגָן : «לְשָׁנָה טָוָהָה, פָאַגְעָ רְאֹזְעַנְפָּרָבָג!» דַי קִינְדָעָר זַאֲלָן נִיטַ וּוּסָס אַמְעַדְוָלְדִיךְ פָוָן וּוּאָרְטָן, האַט זַי זַיְ דָעַרְוַיְילָ דָעַרְלָאָגָנָט צַוְ שְׂטִיקָלָעָן קְלַעְרִיבָן. אַזְוִי זַיְנְגַעַן זַיְ גַעַוּסָן אַרְסָ אַירָ, גַעַכְרוֹפָעַט דָעַם קְלַעְרִיבָן אַונְ גַעַוְאָרְפָן גַרְיְיךָ אַוִיגָן דַאָ צַוְ דָעַר קִיךְ, דַאָ צַוְ דָעַר טִירָ. זַיְ אַלְיָן, דַי קִינְדָעָר, האַבָּן נִיטַ אַזְוִי גַעַרְןָ גַעַהְאַט דָעַם הָעָרָ רְאֹזְעַנְפָּרָבָג. עָרָ האַט זַיְ אַוִיפְגַעְפִּירָטָן, וּוּי עָרָ וּוּגָלָטָן זַיְ נִיטַ גַעַוּסָן : קִיןְ מָאָל זַיְ נִיטַ אַפְגָעָ-רוֹפָן מִיטַ קִיןְ וּוּאָרָט צַוְ זַיְ אַונְ זַיְ נַאֲרַ גַעַשְׁפָאָמָן מִיטַ וּיְעַרְמָאָמָעָן — אַונְ זַיְ האַבָּן נִיטַ גַעַקְאָגָנָט בָאָגְרִיפָן, וּוּסָס זַיְ, דַי מַאָמָעָן, מַאָכָט דָאָס אַזָּאָ צִימָעָס מִיטַן «גָאָסְטָן», — אַזְוִי האַט זַיְ אַים גַעְרוֹפָן.

די קִינְדָעָר האַבָּן זַיְ בָאָמִיטַ צַוְ בָאָקָעָמָפָן דָעַם אַמְגָעָדוֹלָדָ, די שְׁלַעַפְרִיקִיטָן אַונְ דָעַם לְאָנְגָוְיִילָ, מִיטַן דְעַרְצִילָן קִרְיְינְגָן זַיְעַרְעָ אַיְבָעָלְלָעְבָוָנְגָן פָוָן טָאגָן — אַזְ זַהְאַט מַעַד דְעַרְזָעָן, — האַט דְעַרְצִילָט צִיפְעַיְ-דְבוֹרָהָלָעָן. — אַזְ דַי וּוּלְאַצְלָאַוְקוּעָרִיָן האַט מַעַד דְעַרְזָעָן צְוִיקְבָּרְעָנְגָן דָעַם פְלַעַצָּאָקָ, האַט זַי מַעַד אַנְגָהָוִיבָן צַוְ קָוְשָׁן אַונְ צַוְ הַאלְדוֹן אַזְוִי זַיְנְגַעַן, אַזְ כְּהָאָבָ מְוֹרָא גַעַזְאָטָן, אַזְ וּעַט וּוּדְעַרְ אַנְתִּיבָן צַוְ חַלְשָׁן, זַיְ זַעַגְעָן רִיךְ, דַי וּוּלְאַצְלָאַוְקוּעָרָד. גַעַנְצָעָ טִיטָן מִיטַ עַזָּן האַבָּן זַיְ. זַהְאַבָּן שְׂוִין שְׂנִיקָעָס צַוְ שְׂלָאָפָן אַיְן דָעַר שְׁוּלָעָ. שְׁפָעַטָעָר בֵּין עָרָ אַדְוָרָ-גַעַגְאָנְגָעָן, וּוּסָס מִהְאַט גַעַדְאָוָונָט, האַבָּן מְאַנְצְפָעָרְשָׁוִינָעָן גַעַוְוִינָטָן... מִיטַ דַי טְלִיתָים אַוִיףַ דַי קָעָפָה האַבָּן זַיְ אַוִיךְ אַיְסְגָעָזָן וּיְ וּוּיְבָעָר... דָעַר פְרַעְזָס טְגַעְרָעָדָט צַוְ. זַיְ. סְגִיְעָן גַעַוְיִירָעָס האַבָּן אַלְעַ אַוִיףַ דָעַר גָאָס גַעַזְאָגָט.

— שָׁאָ, מָאָךְ שְׂוִין צַוְ סְמוּלָ, — האַט קִרְיְינְגָן נִיטַ גַעַקְאָגָנָט הָעָרָן. — סְעַט נִישְׁטָ זַיְן קִיןְ גַעַזְיִירָעָס. אַלְעַ יְיָדָן 'עַלְן' וּדְרַ אַיְסְבָעָטָן אַ גָוָט יָאָר אַונְ נַאֲרַ דַי יְומַ-טּוּבְדִיקָעָר, עַט דָעַר יְקָעָ אַיְנְגָעָמָעָן אַ מִתְהָאָתָ משָׁוֹגָה.

— אַונְ שְׁפָעַטָעָר וּוּסָס 'עַט זַיְן? — האַט גַעַפְרָעָגָט זַיְנוּלָ. מִיטַן זַוְיְבָעָרָן

פניהם און מיטן נאַסן, פֿאָרְקָאָמְטָן קָאָפּ, האָט עֶר שְׁוִין אוַיסְגָּעָזָעַן וְוי אַ שְׂטִיקָל מְאָנְצָי
פְּאָרְשָׁוִין, בֵּי זִינְגַּע נִין יָאָר.

— שְׁפָעַטָּע 'עַט מַעַן אוַיסְגָּעָלִיזָעַן וּוּרְעָן, — האָט זַי אַיְם גַּעֲנַטְפָּעָרְטָן מִיט
עַרְגָּסְטָן.

— טַא וּוֹאָס 'עַט זַיְן ?
— וּוֹאָס הַיִּסְטָט וּוֹאָס 'עַט זַיְן ?
— טַאָקָעַ, וּוֹאָס 'עַט זַעַךְ תַּוּן ?
— וּוֹאָס זַאַל זַעַךְ תַּוּן, אַיְזָאָקָפּ ? דָּעַר טַאָטָע 'עַט צְרוּקִיקְומָעַן.
— אַוְן וּוֹאָס 'עַט זַיְן דְּרָעָנָכְדָּעָם ?
— מְעַט רִיְּיךְ וּוּרְעָן, — האָט צִיפָּעָי-דְּבוּרָהָלָע אַיְבָּרְגָּעָנוּמָעַן דָּעַר מוֹטָעָרָם
טַאָן. — מְעַט וּוּנְגָעַן אַוְיפָּן עַרְשָׁתָן שְׁטָאָק. מְעַט גִּין שִׁין אַנְגָּעָטָן. מְעַט הַאָבָן
די בעַסְטָע זַאַכְּן צַו עַסְנָן אַוְן מְעַט אַרְוִיסָּפָן גַּעֲדָרִיטָן מִיטָּן קָאָפּ,
— אַרְוִיסָּפָן פָּוּן גַּעְטָא ? — האָט זַיְנוּלָאָוּמְצָפְּרִידָן גַּעֲדָרִיטָן מִיטָּן קָאָפּ,
נַאַךְ וּוֹאָס ? אַלְעַ שִׁיגָּאָצִים וּוּנְגָעַן אַוִּיפָּרְגָּר זִימָט.
— בִּיסְטָט אַ נָּאָר. דֻּעָמָלֶט 'עַט נִישְׁתָּוּן זַיְן קִין שִׁיגָּאָצִים.
— וּוֹי אָזְוֵי ? זַעַלְן אַלְעַ אַוִּיפָּרְגָּר ?
דָּעַם קְלִיְּנָעָם בְּעַרְשִׁילָעָךְ הַאָבָן אַ פִּינְקָל גַּעְטָאָן : — זַעַלְן אַלְעַ וּוּרְעָן
יַדָּן.

עַנְדַּלְעַךְ האָט זַיְךְ דִּי טִיר גַּעֲפָנֶט. דָּעַר פָּאנַן רָאוּנְבָּעָרָג אַיְן אַרְיִינְגָּעָקוּמָעַן
און דִּי קִינְדָּעָר הַאָבָן אַיְם בְּאָגָּרִיסָּט מִיטָּן אַפְּגָּעָרְדָּטָן שְׁפָרְוֹךְ : «לְשָׁנָה טּוֹבָה, פָּאנְגָּע
רָאוּנְבָּעָרָג !» דָּעַר «גָּאָסְטָן» אַיְזָוְגְּבָּעָן שְׁטִין אַיְן אַ בּוֹלְטָעָר פְּאָרְלָעְגָּנְגִּית. צָוָם
עַרְשָׁתָן מַאלְה האָט עֶר זַיְ אלְעָמָעָן גַּעֲזָעָן צְוָאָמָעָן אַוְן זִיְעָרָע אַלְעָמָעָן אַוְיָגָן זִינְגָעָן
גַּעֲזָעָן אַוִּיפָּאָים. סְאיָוָן פְּשָׁוֹט גַּעֲזָעָן אַוְמַעְגָּלָעָךְ זַיְ פְּאָרְבִּיכְזָוְגִּין אַוְן זַיְךְ מַאְכָן,
וְוי עֶר וּוֹאָלֶט זַיְ נִשְׁתָּוּן קְרִינְדָּלָה האָט דְּעָרְפִּילָט, וְוי עַס מַאְכָט זַיְךְ אַיר אַ קְנוּלָי
אַיְן הַאָלְדוֹן פָּוּן דָּעַר פְּלוֹצִימִידִיקָּעָר שְׁפָאָנוֹגָן. זַי האָט זַיְ גַּעֲזָעָלָט אַוִּיפָּשְׁטָעָלָן, אַיְם
אַנְטְּקָעְגָּנְגִּין אַוְן אַיְם צְוִיפָּרְן צָוָם בְּעַנְקָל אַוְיָבָן אַן. אַבְּעָרָדִי פִּיס זִינְגָעָן אַיר גַּעַ-
וְוָרָן אַגְּמָעְכָּטִיק. זַי האָט גַּעֲזָעָן וְוי דָּעַר «גָּאָסְטָן» גַּעַמְט אַפְּעָרָפָן אַוְנְטָעָרָן באָ-
רְעָגָנְמָן מַאנְטָלָן אַ פְּעַקְלָן, פְּאָרוֹוִיְּקָלָט אַיְן אַפְּאָפִיר אַוְן לִיְגָטָן עַס אַיְבָּעָר פָּוּן אַיְנָטָה
אַיְן דָּעַר אַנְדָּעָרָעָר. צְוִוִּישָׁן דִּי צְעָרִיסְטָעָן בְּרָעָגָן פָּוּן אַפְּאָפִיר האָט זַי דְּעָרְעוֹן דִּי
פְּרִישָׁע בְּרוֹגָעָן הוּיְטָפָן אַ בְּרִיטָלָן. זַי האָט זַיְךְ נִשְׁתָּוּן גַּעֲזָוְנְדָעָרָט, הָגָם גַּעֲרִיכָּת האָט
זַי זַיְךְ גַּוְאָד צַו זַעַן אַזְעַן אַוְמַעְוַיְיָנְלָעָכָע זַאַךְ — וְוי אַ חַלָּה. אַבְּעָרָדִי זַי גַּעֲוּוֹינְטָן
גַּעֲזָעָן, אַזְיָאָר «גָּאָסְטָן» זַאַל טַאָן דִּי נַאֲרָמָאָלְסָטָע זַאַכְּן — אַוְן זַיְךְ זַעַלְן אַוִּיסְקָעָמָעָן
אַמְּנוֹנָאָרְמָאָל. דָּעַר אַנְבָּלִיקָן פָּוּן בְּרוּוּט האָט אַיר גַּראָד צְוָגָעָבָן דְּרִיסְטָקִיט אַוְן
מִיט אַמְּאל אַיְזָוְגָּד אַדְוָרָךְ דּוֹרָךְ אַיר הַאָלְדוֹן : — פָּאנְגָּעָרָג, לְכָבּוֹד יּוֹם
טוֹב... עַד פְּאָרְבָּעָט אַיְהָן שִׁינְטָשִׁיק, זַי זַאַלְן מִיט אַונְדוֹזָיְטָסָן...

עַר אַיְזָוְגָּד גַּעֲזָעָן וְאַלְבָּא אַוְיפָּן וּוּגָג צַו זַיְן צִימָעָר אַוְן גַּעֲקָאָנְט אַרְיִינְגָּיִן
אַוְן מַאְכָן זַיְךְ נִשְׁתָּוּן הַעֲרָן. אַבְּעָר עַפְּסָה האָט אַיְם גַּעֲצָוְגָּנְגָּעָן אַוְמַזְוְדִּירִיעָן דָּעַם
צַו דָּעַר גַּעֲוּוֹקְסִיקָּעָר יִדְעָנָעָן, וּוּלְכָעָר הַאָט אַיְצָטָן, וְוי צָוָם עַרְשָׁתָן מַאל גַּעֲזָעָן.

ער האט בעמערקטן, איז זי איז וויט ניט ענלאך צו די אנדערע געטאָ-וַיִּבְעֶר. זי געוווען מסיסו, איר פנים פול, די באקן — ציעאכמערט פון פארען זיך און פון דער אויפרעונג — דרייט ווי עפל. אונ איגן האט זי געהאט לעבעדיקע, קלארע — ניט ווי די איגן פון די אנדערע געטאָ-וַיִּבְעֶר, וואס האבן געקוקט שפיציק, חיה/ש. דעדצחו האט זי געהאט אַ רֵיכָן קָאָפַּ וּוֹילְדְ-גַּדְּיכְּטָעַ האָרָאָר, וואס האבן זיך אַצְּינְד — נאָך פִּיכְטְּלָעַךְ פָּוּן צְוָאָגָן — גַּעֲפָאַלְיָעַט אָרוּם פְּנִים. ער האט געמאָוט נאָך אַמְּאל אַ קָּוּקָן טָאָן אוּרְיךָ אַרְיךָ. אַ כָּהָה האט אַסְּ גַּעַזְוָנְגָעָן. אַן ווּי גַּאֲרָעָה מִיט אַן אָומְרָה. ער מאָל אַרוּמְגַעְנוּמָעַן מִיט די אַוְיגָן, אַיְן הַאָרֶץ פּוֹל גַּעַוְאָרָן מִיט אַן אָומְרָה. ער האט אַיר גַּאֲרָבִיט גַּעַנְטְּפָעָרֶט : אַרְיִינְגַּעַפְּאָלָן זִין זִין צִימְעָר אַן פָּוּן גַּרְוִיס צַעְמָלָעָנִישׁ, פַּאֲרָגְעָסֶן צו פַּאֲרָרִיגְלָעָן די טִיר הַינְּטָעָר זיך.

קרינְעַ אַיְן שָׂוִין גַּעַשְׁתָּאָנָעַן נַעֲבָן אַיְם : — פָּאנְיַעַן רַאֲזֻעַנְבָּעֶרֶג, לְכָבוֹד רָאַשׁ הַשָּׁנָה, אָפְּשָׁר... בָּאַשְׁיָּינְעַן זַי מִין טִישׁ ? — הַאָט זַי גַּעַשְׁתָּאָמָלֶת. פָּאן אַדָּם הַאָט זַי בָּאַמִּיט נַיְתָן צו קָוּקָן אוּרְיךָ : — כִּיְהָאָב דִּיר שָׁוִין טַוִּזְוָנֶט מַאל גַּעַזְוָגָט, אַו מַעַן קְלָאָפְּט אַן אַיְן אַ טִּיר, אַיְידָעָר מַעַן קְוָמָט אַרְיִין. דַּאָס הַאָרֶץ הַאָט זַי גַּעַוְאָרָפָן אַיְן אַיר. זַי הַאָט אַרוּסְגַּעַפְּלִיסְטָעָרֶט נַאֲכָה גַּיבִּיךָ : — יְאָ, יְעַל עַד אַנְקָלָאָפָן... .

— קָוָם אַיבָּעָרוּהִיפְּט דַּא נַעַט אַרְיִין. דַּא אַיְן מִין צִימָעָר. אַירְעַ אַוְיגָן זִינְעַן אַיבָּעָרגְעָנְגָעָן : — יְאָ... סְעַסְעַן וּוּרְעַט קָאָלֶט... — ער האט אַיר גַּעַוְיָוִן די טִיר. זַי אַיְן אַרוּסִים, נַאֲרַ גַּלְיִיךָ אַיְן זַי גַּעַוְעָן צְוָרִיךָ מַיט אַ טַּעַלְעָר אַיְן דָּעַר הַאָנָט : — פַּאֲרָזְבָּן זַי כָּאָטָשׁ אַ שְׂטָקָל גַּעַפְּרָעָגָלָטָן הַעֲרִינוֹג לְכָבוֹד רָאַשׁ הַשָּׁנָה... .

ער האט אַכְּפָּגָעָט קָיִן טָעָנוֹת צו אַיְם אַזְגָּדָנִים זַי זַאֲל אַרוּסְגִּיגִין. נַיְתָן פִּילְנְדִּיךָ וּוּאַס ער עַסְטָן, האט ער פָּאַרְשְׁלוֹנְגָעָן דָּאַס מַאְכָל, צּוּבִּינְדִּיךָ אַ רְעַפְּטָל בְּרוּיט. ער אַיְן גַּעַוְעָן מִיד. ער האט געהאט אַ שְׁוּעוֹרָן טָאג הַינְּטָעָר זַיְך. ער האט הַיִּינְטָן וּוּידָעָר אַגְּגָעְלָאָפָט אַיְן זִין אַמְּאָלִיקָן אַגְּגָעְשְׁטָעַלְטָנָס טִיר — בַּיִּ דְּעַם קַעְרָאוֹנוֹיךָ זַיְדָעָנְפָּעָלָד, וּוּלְכָעָר אַיְן גַּעַוְעָן דָּעַר אַיְינְצִיקָעָר מַעַנְטָשׁ, וּוּאַס האט נַיְתָן געהאט קָיִן טָעָנוֹת צו אַיְם אַזְגָּדָנִים דָּעַרְוָאָרָט פָּוּן אַיְם. אַבָּעָר זַיְדָעָנִי פָּעָלָד האט גַּעַרְעָדָט צו אַיְם, וּוּי מַעַן רְעַדְתָּ צו אַ קִּינְדָּ: מַיט אַיְן פּוֹנְ-אַוִּיבְּן-אַרְאָפְּטָאָן, פְּרָאַטְעָקְצִיאָנָעָל. אַן דְּעַם אַמְּתָה גַּעַזְוָגָט, האט דַּאָס נַאֲרַ מַעַר אַוְיפְּגָעָן קָאָכְט אַדָּמָעָן, וּוּי די אַפְּגָעָן, פְּרָעָכְעָר דִּידְיָהָן פָּוּן אַנְדָּעָרָע. אַן ער האט אַיְם גַּעַהְאָסָט מַעַר, וּוּי די אַנְדָּעָר. הַיִּינְטָן, בָּעַת דְּעַם בָּאוֹזָן, אַיְן זַיְדָעָנְפָּעָלָד גַּעַוְוָעָן אַוְיסְגַּעַפְּצָט אַן עַרְנָסָט. לִיכְתָּבָה האָבָן גַּעַבְּרָעָנְטָן אוּפְּיָה אַיְן עַסְצִימָרָה.

— לשנה טובָה, פָּאנְיַעַן רַאֲזֻעַנְבָּעֶרֶג, — האט ער אַדָּמָעָן דַּעְרָלָאָגָט די הַאָנָט, אַבָּעָר דַּאָס מַאל נַיְתָן פַּאֲרָבָעָטָן זִין.

— אַיר מַוּט מִיר הַעֲלָפָן, — אַיְן אַדָּם גַּלְיִיךָ אַרוּסִים מַיט דָּעַר בְּקַשְׁתָּה. זַיְדָעָנְפָּעָלָד האט בְּפִירּוֹשׁ אַוְיסְגַּעָזָן אַומְצִופְּרִידָן : — הַיִּינְטָן אַיְן יּוֹם-טוֹבָן, צְיוּיסִים, אוּ אַיד הַאָלָט נַיְתָן פָּוּן יִדְיָשׁ יּוֹם-טוֹבִים, אַבָּעָר אַיְך... אַיְן גַּעַטָּא וּוּרְעַט מַעַן וּוּלְנְדִּיךָ, נַיְתָן וּוּלְנְדִּיךָ, מַעַר יִיד.

— איר מזות מיר געבן א שטעלע. כי האב ניט מעיר קיין גראשן בי דער
שמנן.

ויזידענבעלדן האבן אויסגעזען צו זיין דערויניעדר די רייד וועגן אזעלכע זאג' כעדיקע זאכן : — און איד האב געמיינט, און איר האט קטש מיטגענומען א העלפט פון איינער קאפאטאל. וואס קענטט איר טאן בי מיר אין שנידיער-דעסארט ?

— כ'בין גרייט אלץ צו טאן, זאג איך איד.

— ווֹאָס הִיִּסְתַּתְּלֵץ ? אֲקַרְעָרֶר לְמַשְׁלֵחֶל אַוְיךָ? ... צֹרוֹיְמָעָן דַּי הַאֲלָעָס ?

— ווען זאל איד קומען?

דאָס אַיּוֹ גַעֲזָעָן דַעַר פִינְגָּאֵל פָוָן אַדָּאָם טָאָג, וּזְאָס הָאָט זִיךְ אַנְגָּעוּהָיָבָן מִיט
דַעַר פֻּסְטְשַׁטְּעַלְגָּה, אוֹ דַי צֹוַיִּה הַוְנְדָעָרֶת מַארְקָה, וּזְאָס עַד הָאָט אַפְגָּעָנוּמָעָן פָּאָרָן
רִינְגָּלָה, הַאָבָן גַעֲהָאַלְטָן בִּים סָוִת. אָזְעַדְרָבִי אַיּוֹ לְעַצְטָנָס זִין אַפְעָטִיט
גַעֲוָאָרָן. נַאֲכָט נַאֲכָט הָאָט עַר גַעֲחָלוּמָט פָוָן פָעַלְמָאָנָס רַעַסְטָאָרָאָן אוּרָךְ
פִיעַטְרִיקָאָוּועָרָגָס. עַר הָאָט אַנְגָּעוּהָיָבָן אַיְפְּפָרְזִיכְטִיק וּוּוֹרָן אוּרָךְ דַי מַעֲנְטָשָׁן,
וּזְאָס גַיְעָן מִיט מַעֲנָאַשְׁקָעָס זָוֶפֶת. עַר הָאָט זַיִ גַעֲהָאָט פָאַרְזּוּכָט, דַי זָוֶפֶן. זַיִ זַיִ
גַעֲזָעָן וּוּאַסְעַדְיקָה, אַכְבָּעָר מַהְוִהָדִיק גַעֲשָׁמָאָק. אָזְן דָא הַאָבָן גַעֲדָרָפֶט אַגְּקוּמוּמָעָן
יַיְדָן פָוָן דִּיְתְּשָׁלָאָנָד. סַוּוּט זִין נַאֲכָט עַגְגָעָר אַיּוֹ גַעְטָא אָזְן דַעַר יְקָרוֹת וּוּעַט
שְׁתִיְגָן. אַדָּאָם הָאָט זַיִ גַעֲפִילָט, וּזְאָיְחָה אַיּוֹ גַעֲפָאָר. מַעַן הָאָט גַעֲדָרָפֶט
פָאַבְּאָרְגָּן דַעַם שְׁטָאַלְץ אָזְן רַאֲטַעְוּזָן זִיךְ סַלְעָבָן. מַעַן הָאָט גַעֲמוֹזָט, אַיְדָעָר
מַעַן לְאַזְטָן פְּרִיִּי דַי גַּרְוִיסְעָ אַמְבִּיצְיָעָס, פְּרִיְעָר שְׁפִילָן דַעַם עַנְיוֹתָדִיקָן, דַעַם שְׁפָלָן.
אַזְוִי וּזְאָיְשָׁלְדָקְרָעָט הָאָט מַעַן גַעֲמוֹזָט בּוּיְרָעָן אַוְנְטָעַרְעַדְיִישָׁע קָאַרְיָדָאָרָן, בֵּין
מַעַן הָאָט גַעֲקָאָנָט אַוְפָּאוֹרָפָן פָוָן זִיךְ דַאָס בְּעַרְגָּל עַרְד אָזְן אַרְוִיסְקָוּמוּמָעָן צָום טָאָגָ
לִיבְכָּת.

אייז ער אווקגעלאָפּן אַפּוֹוָאָרְטּוּן סָמּוּעָלָן אוֹן אִים וּוִידָעָר דָּוִיעָן וּוֹעֲנָן פְּלָצְזוּקָעּ בֵּין אִים אַיִן רַעֲסָאָרֶטּ. סָמוּעָל הָאָט אִים נִיט גַּעֲנְטְּפָעָרֶטּ מִיטּ קִיּוּן וּוֹאָרֶטּ; אַרְיִינְגְּשָׁטוּפּ אִים דִּי פָּאָר מַאְרָק אַיִן הָאָגָּנָט אוֹן זִיךְ אַפְּגָעָקָעָרֶטּ פָּוּן אִים. הָאָט אַדְּמָן אַפְּגָעָזָעָכְטּ אַנְדָּרָעָבּ אַקְאָנְטָעּ פָּוּן פָּאָר דָּעָר מַלְחָמָה. אַבְּעָר אַנְשָׁטָאָט צָו בָּאַקְוּמָעּ הַילָּפּ פָּוּן זַיִּי — הָאָט ער בָּאַקְוּמָעּ בִּיטְעָרָעּ רַיִד אוֹן באַלְיִידְקוֹגְּנוּגָן. ער הָאָט גָּאָר נִיט גַּעֲוָוָסָט, אוֹן ער הָאָט גַּעֲהָאָט אָזְוִי פִּילּ שׂוֹנוֹאִים פָּאָר דָּעָר מַלְחָמָה. סְהָאָט אַוִּיסְגָּעָעָה, וּזִי דִּי גַּאנְצָעּ וּזְעַלְתּ וּזְאַלְטּ זִיךְ פָּאָרְשָׁוּוֹוִירָן קָעָגּ אִים אוֹן דָּעָר אַיְינְגְּקָעָר וּוֹעָגּ זִיךְ נִיט צּוּ לָאוֹן — אייז גַּעֲוָוָן אַגְּנְזָנוּמָעּ דָּעָם פָּאָסְטָן, וּזָסְטָן זִיךְ נִיט צּוּ גַּעֲבָן: וּוֹעֲרָן אַקְעָרָעּ.

ארושים פון זידענונגפֿעלדס הויין, איז ער אוועק אויפֿן באזאָר אונז זיך צוּגַעֲקוֹפִיט אֶ ברוֹוִיט פֿאָר דֵי לעַצְטָע פֿאָר מַאָרָק. אַיכְצָט אַיז ער גַּעֲזָעָסּן מִיט אַים אויפֿן בעט אָונז גַּעֲשָׂנִינְטָן אִין רַעֲפָט נַאֲכָל דָּעַר אַגְּדָעָרָר. דָּעַר נַקְמָה-דִּידְרָשָׁת אַיז גַּעֲוָעָן אִין אַים אָזְוִי גַּרְוִיס. אָז עַס האָט זיך אַים גַּעֲדוֹכְט, אָז דָּאָס קַיִיט ער מִיט דֵי צִיּוֹן זַיִן גַּעֲוָעָזְנוּעָם קַעֲרוֹאַנוֹנִיק — דָּעַם פָּאַן זַיִינְגַּפְּעלָלְד ; — אָז דָּאָס צַעֲרִיסְט ער אַים אָרוּיךְ שְׂטִיקָעָר — דָּעַם מְשֻׁרְתָּה, וּוָסּ הָאת אַים גַּעֲטָאָן אֶטוֹבָה אָונז גַּעֲגַבָּן אַרְבעָט אלְסּ מְשֻׁרְתָּה.

פֿון דערגענבענדיין צימער האָבוֹן זיך אַרײַנְגַּעטְרָאָגּן הייטערע קיבדערשע ריינ
אוֹן אַ גַּעֲלִימְפֿער פֿון לְעַפְּל אָן בְּלַעַכְּבָּנָע כְּלִים. דָּאָס האָט נַאֲך מַעַר צַעֲרִיכְתּוֹ וַיְהִי
נַעֲרוֹן אָנוֹן גּוֹרֵם גַּעֲוֹעַן, אוֹ עָרָזָל פֶּאָרְטִּיךְ מַאֲכָן דָּאָס בְּרִיאַתְל אָוִיףּ אִין זַיַּן.

ק אַפִּיטֵל צְוֹויִי אָוָן צְוֹוָאנָצִיךְ

ד"ר מיכאל לעווין,
לייצטאנשטיינ-גוטא, דעם... אקטאבער 1941.

(המשך פון א בריוו)

— — — כ' בין ביטער, הא מירעלע? ס' אין מער ווי דאס. איך זיך פאראצוייפלט די סיבת פון דעם אלעム, וואס איז איזוי שוער צו פארטראגן און נאך שוועדרע צו באגורייפן. ווער איז דער שולדייקער? איך וויל א משפט אייבער אים. ס' אין ליעיכט צו ווארפֿן דַי גאנצע שולד אויפֿן דיטש. אבער דַי שולד האט טיפערען ווארצלען. זי גרייכט וווײַטער. ווּוואַהַן?

ס' אין הארבסטיק... הארבסטיק. דאס געטא טרינקט זיך אין יאושדיין רעגן. ניטה קיין שטרוי פון האפֿענונג, און וועלכער זיך אַנְצּוֹאָפֿן. — מיר אלע אין געטא זינגען ווי פֿלִינְגַן, וואס צַאָפֿלְעַן זיך אויפֿן טויטלעַבָן, קלעפֿיקָן פֿלִיגֶן-פֿאָפֿיר. וואס מער מען וויל זיך אַפְּרִיסְטִין דערפֿון — דאס מער וווערט מען צו אַים זונעקלעַפֿט. בּוֹזָאַלְט ווּלְזָן, מירעלע, דו זאַלְסְט מיר קאַטְש אַמְּאָל צו חַלּוֹם קוּמָעַן. דו קומסְט ניט. אפשר האב איך דיך אַזְוִי פֿאָרטְרִיבָן: אַרוּיסְגָּעָרִיסְטִין פֿוֹן זַיך, ווּוַיְלִי דַי דערמאָנוּנָגָה האט צו שטָאָרָק וויי גַּעַטָּאָן? איך קָאָן אַפְּיָלוּ דַיְן פֿנִים נִיט רִיכְטִיק צוּרִיקְרִופֿן, נִיט דַיְן לִיבָּן. אַפְּיָלוּ דַי צַעַרְטָלְעַכְּקִיטִין, וואס מיר האָבָן זיך גַּעַשְׁאָנִי קָעָן, זעָן מיר אוַיס צו זַיְן אָן אַפְּשִׁין פֿוֹן אַחְלָם, וואס עַמְּעַץ האט אַמְּאָל גַּעַד חַלְמָת, נִיט אַיך. ווער בִּיסְטָו, דו? אַוְיָב דו עַקְוִיסְטִירִיסְטָעָרָגָעָז ווי אַפְּרָוי, וואס אַיך הָאָב קָיָין מָאָל נִיט באָגָעָנָט. ווּוַיְלִי אַיך בֵּין אַיך אַפְּרָוי. אָוָן אַסּוֹר, זי אַיך ווּוִיס, ווער אַיך בֵּין. אפשר אַגְּלָגָל פֿוֹן אַמְּנָטָש, וואס האט אַמְּאָל גַּעַהְיִיסְטִין מִיכָּאָל לעווין.

דו וויסטָמָ, טִילְמָאָל, ווּזְעַן אַיך טְרָאָכְט וּוּגָעָן זַיך, זַעַן אַיך זַיך ווי אַן אַיְינְצְּעַלְיקָע מִילְבָּה, אַקְעַמְּרָל. אַין דַעַר מִיט פֿוֹן אַים גַּעַפְּינְט זַיך אַקְאָנְקְרָעְטָעָר קָעָרָן: אַיך. אָוָן אַרְוָם דַעַם קָעָרָן: אַכְשָׁוּוּמָעָנָע פֿלְאָזְמָע — אַוְיָר אַיך, אַוְיָסְגָּעָשְׁפָּרִיט אַיבָּרָן אָנוֹנְיוּוּרָה. פָּאָר דַעַם "קָעָרָן-אַיך" בִּיסְטָו, מירעלע, וואס בִּיסְטָו אַוְדָאי פֿוֹנְקָט ווי אַיך, צַוְּגָעָנָגָלָט מִיט דַעַר גַּעַלְעָר לְאַטְעָ צַו אַן אַפְּעָנָעָם צִילְבָּרָעָט — בִּיסְטָו דַעַר סִימְבָּאָל פֿוֹן פִּיזְיָשָׁעָר פְּרִיהִיָּה. ווי גָּות אַיך ווּאָלָט גַּעַקָּאנְט פָּאָרָאָפְּרָאָזְרָן יהָודָה הָלוּס לִידָּה, וואס מִין טָאָטָע האט אַזְוִי לִיב גַּעַהָט! נָאָר אַיך בֵּין אַין מָרוֹחָ אָוָן מִין פְּרִיהִיָּה — אַין מַעְרָבָה. אָוָן בִּידְעָ צַוְּאָמָעָן טְרָאָגָן מִיר קִיטָן. דו, מירעלע,

ביסט פאר מיר דער נאמען פון א זיין, וואס דאס לעבן האט אמאל געהאט — אוֹ צוּגַעַזָּגֶט צוּ האָבָן. מירצַאַשׁ. וואס פאר אַטְיַפַּע אַינְסְפִּירָאַצְיַע האָט מיר אָוְנְטַעַרְ — גַּעֲזַגְטַּדְעַם נאָמַעַן פַּאֲרַדְרַ! קִין מָאַל וּוּלְן מִיר זִיךְ נִיט בָּאַגְּעַגְעַנְעַן. קִין מָאַל — דָּאַס אַיְזֵן אַתְּ הַחֻוּמִיקְ-תוֹנוֹקָעַלְעַר בָּאָגְרַף. אַבְּעַר דָּעַר דָּרוֹיסְנְדִּיקָּר, פְּרָאַטְאַפְּלָאַזְ — מַעְדִּיקָּעַר אַיךְ מִינְגָּרַ; דָּעַר, וואס לעַבְטַ אַין דָּעַר אַומְעַנְדָּלְעַכְיִיט — רַוְּפַט דִּידְ אָוֹן גַּרְיִיסְטַ דִּידְ אָוֹן אַיְזֵן מִיטַ דִּירַ. אָוֹן דָּאַס, וואס פָּאַרְבִּינְדַט אִים מִיטַ דִּירַ, הִיסְטַ: אַיְבִּיךְ.

גּוֹט, אַוְיב אַיךְ מַאְנִיפְולִיר שָׁוֵין מִיט אֹזֶא מְשׂוֹנְהַדִּיקָּעַר טַעַרְמִינְגָּלָאַגְּיַע, לְאַמְּמִיךְ גִּין מִיט אִיר אַ בִּיסְלָעַלְ וּוּיְטַעַר: סְאַיְזַן קְלָאַר, אֹז דָּעַר «קָעַרְןְ-אַיךְ» מִיְּדַיְיַע אַיְזֵן הַאַפְּנוֹנְגָּסְלָאַזְ פָּעַסְמִיסְטִישְׁ. אַפְּיַלוּ זָאַגְן פָּעַסְמִיסְטִישְׁ וּוּלְטַ גְּעוּוֹן נִיט פִּינְקְטָלְעַר, וּוּילְ פָּעַסְמִיסְטִישְׁ דָּאַז אַתְּ הַעַלְעָדוֹן שָׁאַטְן, אָז עַמְּצַיְאַגְּנָעַלְעַר בָּאַ פָּאַרְבּוֹנְג — וואס באַשְׁטַעְטִיקָּט לעַבְטַן. אָוֹן אַט דָּעַר אַיךְ מִינְגָּר אַיְזֵן אַוְיסְגַּעַטְרִיקָּנְטַ פָּוֹן יְעַדְן גַּעַפְּילַ. אַוְיב עַפְּסַ גִּיט נָאַז אַיךְ מִיר אַ צָּאָפְּלַ, אָוֹן אַיךְ וּוּאַרְף אַ מָאַל אַ בְּלִיכְ אַוְירַ דָּעַר מַאְמַעַן: אַדְעַר, וּוּעַן אַיךְ פָּאַרְקָאַטְשָׁע דִּי אַרְבְּלַ אַפְּצָרָאַ טְעוּוֹן אַ קִּינְדַּ. אַוְודָאַי בָּאַנוֹזְ אַיךְ נָאַז אַלְצַן דִּי פְּרָאַזְעַס: «אַיךְ הַאָבַ פִּינְטַמְּ. אַיךְ הַאָבַ לִיבַ». אַבְּעַר אַוְיבַ עַס הַאַנְדָּלְטַ זִיךְ אַיְזֵן שְׁנָאַהַ, אָז עַס אַוְיסְגַּעַטְלָעַר גַּעַפְּילַ פָּוֹן אַז אַיְמָפְּאַטְעַנְטַ אָוֹן אַוְיבַ עַס הַאַנְדָּלְטַ זִיךְ אַיְזֵן לִיבַ, אָז עַס אַיךְ בִּיְיַעַ לִקְסְטַעַ פָּאַרְסַ: רַחְמָנוֹתַ, דָוְרָכוֹן רַחְמָנוֹתַ אַוְירַ אַנְדָּעַרַ, אָזְ תָּזַךְ — אַ רַחְמָנוֹתַ אַוְירַ זִיךְ אַיְזֵן אַלְיַיַן. וּוּילְ אַט דָּעַר «קָעַרְןְ-אַיךְ» מִינְגָּר אַיְזֵן אַטְוּרְקָעַנְעַר מַאְטַעְמַאְטִיקָּעַר אָוֹן זִין חַשְׁבוֹן אַיְזֵן אַפְּשַׁוּטַר: עַר וּוּיַסְ, אֹז דִי וּוּלְטַ וּוּעַטַ נִיט אַוְנְטְרִיאַיַן. דִי מַעְנְטַשְׁתִּיחַיַּט וּוּעַט נִיט אַוְיסְגַּרְאַטְן וּוּרְעַן — אַפְּיַלוּ נִיט דָּאַס יִדְיִישַׁע פָּאַלְקַ, זִין פָּעַסְמִיסְטִישְׁ אַז דָּעַרְפָּאַר נָגַע בְּלוֹזַ אִים אַלְיַיַן אָוֹן דָּעַר גַּעַטְאַ. אַ פָּרָאַגְעַ פָּוֹן צִיְיטַ הַוּנְגַעַר אָוֹן טַוְבָּעַרְקָוְלָאַזְ זַיְגַעַן אַלְגָּזָאַמְעַן, כְּרַאַפְּוּזְוָאַטְעַזְ האַק — אַבְּעַר אַ זִּיְיטַ כְּעָרַעַ. אָוֹן מִיט מִיר, אַוְיבַ נִיט הַוּנְגַעַר אָוֹן טַוְבָּעַרְקָוְלָאַזְ, וּוּטַ זִין דָעַר טַוְיטַ פָּוֹן אַסְיַיְירַ. אַכְצַנְ-נִינְגַּזְן שָׁעה אַיְזֵן מַעַת לַעַת רַאְגָלְ אַיךְ זִיךְ מִיט דָעַר אַוְמְפָאַרְמִידַ-לְעַקְקִיטַ. כְּבִין גַּעַלְיכַן צַוְּ דִי פִּיעַרְלָעַשְׁרַ. זַיְ הַאַלְטַן אַיְזֵן אַוְיסְשַׁעְפַן דָּאַס וְאַסְעַר פָּוֹן דִי פָּאַרְפִּיְיצְצַטְעַ קָעַלְעָרוֹן אָוֹן דָּרוֹוְיִילְ גִּיסְטַ דָעַרְ רַעְגַן אָז אַנְדָּעַרְ קַעַ-לְעַרְן. אַיךְ לְעַשְׁ פִּיעַרְ מִיט אַלְעַפְּלַ וְאַסְעַרְ. מִין הַעַרְלָעַכְ, וּוּנְדָעַרְלָעַכְ פְּרָאַזְ פָּעַסְיַע — וואס פַּאֲרַ אַז אַבְסְוַרְדַ ?

וְאַלְטַן זִיךְ דָאַ גַּעַמְעַטַ עַנְדִּיקְוָן אַלְעַמְיַעַן פִּילְאַזְאַפְּיַעַט. אַיְבַ פַּאֲר אַונְדוֹ גַּעַטְאַנְיקָעַס אַיְזֵן נִיטַאַ קִין צַוְּקוֹנְפַט, אַיְזֵן אַונְדוֹזְעַר אַוְנְטְרַעְגָּאנְגַ דָעַר אַוְנְטְרַעְגָּאנְגַ פָּוֹן דָעַר וּוּלְטַ (פַּאֲר אַונְדוֹזְ) אָוֹן דָאַז הַאָב אַיךְ קִין מָאַל נִיט גַּעַטְרַאַכְט אַזְוִי פְּלַ וּוּעַגְן דָעַר צַוְּקוֹנְפַט, זַי אַיְצַט. דָוְוִיסְטַ וּוּרְדַ עַס טְרַאַכְט דָאַס? דָאַס טְרַאַכְט מִיְּזַן בְּרִיְמְעַרְעַר, אַיְבִיקָעַר אַיךְ. מַסְתָמָא אַיְזֵן עַרְ, אַט דָעַר אַיךְ, אַ דָעַרְפִּינְדוֹגַ פָּוֹן דָעַר אַוְנְטְרַעְגִּיְעַנְדִּיקַן — אַ מִין שָׁוֹץ, בָּאַשְׁאַפְּן פָּוֹן דָעַר נָאַר לְעַבְדִּיקַן מָותַ, וְאַס וְיַלְ נִיט שְׁלֹם מָאַכְן מִיט דָעַר נִישְׁטִיקַיִט.

דוֹ וּוּסְטַ לְאַכְן, נָאַר אַיךְ הַאָב מִרְ אַפְּיַלוּ אַוְיפְּגַעְבּוּתַ אַ גַּנְגַן גַּעַדְאַנְקָלְעַכְ סִיסְטָעַם, גַּעַשְׁטִיכַצְט אַוְירַ אַט דָעַר זַיְגָלְזָעַר לְאַגְּיקַ.

אַיךְ זַאַגְ מִרְ, אַז יְעַדְעַר פַּאֲרַם

אין אוניווער אויג, מער וויניקער, די פארם פון קריין, צי עליפסע; איז די גלייכע
לבענעם עקייסטירט ניט איז דער אמתן. זי איז אן אליזיע, וואס עס גיט אונדו אן
אפשנטז פון אן אומגעהיידער-גרויסן קריין. הייסט עס: ניטה קיין אונהייב און קיין
סוח. פאר וואס זאל לבען, אויב איזו, יא עקייסטירן איז גלייכער ליניע — מיט
און אונהייב איז א סוף? פאר וואס זאל עס אויך ניט באטראקט וווען זי איז אפשנטז
פון א גרויסן קריין? דאס פרעה איך, דער מענטש מיטן סקלאלפעל, וואס האט שטוּ
דיינט און אנגלזיזרט דעם צעפאלונגס-פראצעס פון ארגאנישן לעבן. אבער בלוי
דער «קערן-איך» מינער איז א דקטאָר. מײַן ברײַטער איך וויל פון דעם ניט
ויסן. ער איז פול מיט בלינדרער זעוואָדיקיט, פול מיט אָרְעַמְאָצִיעַס איז אָרְעַמְאָצִיעַס
בענגןישן. איז איזו זיינען מיר אלע דא. דערפֿאָר לעבן מיר מיט דער צוקנופט.
איך טראקט וועגן דער צוקנופט אויף צוּוּי פֿלאָכָן: 1) ווי איך וואלט וועלן
עס זאל זיין. 2) ווי איך שטעל זיך פֿאָר, איז עס ווועט זיך, ווי וואלט איך וועלן? —
לייכט צוּ זאגן. צ'וואָלט וועלן, איז דער מענטש זאל האָבָן עפּעס געלערנט פון אָט
דער דערפֿאָרונג איז ער זאל מאָכָן די געהֶריך אָיסְפֿרִין. צ'וואָלט וועלן, איז די
איינגעָבָּרָעָנָעָן שְׁנָה-דִּיסְפָּאָצִיעָן, די אָגְרָעָסְיוּעָן נָאָטָרָפָן מענטש זאל באָר
ווּסְטוּנִיק פָּאָרוּוֹנְדָּט ווועָרָן אִין קָאָמָּףּ מִיטּ עַלְמָעַנְתָּן, וואס צַעַשְׁטָעָרָן דעם
מענטשנְסָן ווּוַיְלִיְּן. איז דער העכסטער אִידְעָאָל זאל זיין צוּ לאָזָן יעדער אַיְנִיצִיק
לעבעדיק וועזן אויסלעבן זיין לעבן אָמְגָעַשְׁטָעָרט, לויט די מגעלעקייטן, וואס
עס פֿאָרָמָאָגָט, אִין די רָאָמָעָן פָּוּן די באַדְיָנָגָנָגָע, וואס די נָאָטָרָא אִין אָוִיךְ דער
צְפָּאָל באַשָּׁאָפָּן פֿאָר אִים. אִין דאס אַיְנָגָטָלָעָד מֵין דָּעַלְגָּע. וויל די עַקְוִיסִּטְעָן,
צְעָנָעָן, צי ניט עַקְוִיסְטָעָנָעָן פָּוּן אַגְּטָהִיט אִין אָפָּרָהוּלְעָנָיָשׁ — אִין אָלֶץ, וואס
מען קָאָן טָאָן, אִין סְפָּעָקְוָלָעָד דערוּעָגָן. מֵיךְ פָּעָרָזְעָנָלָעָד גִּיכָּר אִין דער
מענטש אִין דאס מענטשלְעָכָּעָד לעבן (אִין די אַיְדִּיעָן וועגן גָּאטָן, נָאָר אַוְיָהָאָזִין
וּוִיְיטָן, אוּרְקָה וּפִילְּזָה זַיְהָט אַשְׁיכָּות צָוָם מענטשָׁן). אָלֶין, וואס אִיךְ ווִוִיסְטִּיס — סִי
מיין «קערן-אִיךְ», סִי מִיטּ מיין «אוניווער-אָלְזָן-אִיךְ» — אִין, אִין ווּלְטָאָל
איונָאָקָיָן יְשָׂרָר, צי אָמִיְשָׂר, נִיטהָאָקָיָן שִׁינְקִיט, צי מִיאָסְקִיט. אָלֶץ, וואס
אִיךְ ווִוִיסְטִּיס, אִין, אִין לעבן וויל אָוִיסְגָּעָלָעָבָט ווועָרָן: אִין סִי חִיהָה בענְקָעָן
צַוְּגָלִיק, אַחֲיה אִין גָּלְקָלָעָד, וועָן זַיְהָט צַוְּעָסָן, הָאָט אַנְאָרָעָ, הָאָט מִיטּ וועָמָעָן
צַוְּדִינְגָּעָן דָּעַם גְּזָעָץ פָּוּן פָּאָרָמָעָרָן זַיְךְ — אִין נִיט אִין קַיְינָן שְׁטִיגָּס. דָּעַר
מענטש, צְוָלִיבָּן זַיְן גִּיסְטִּים — בְּרוּיךְ דָּס אַן עַפְּסָעָט. דָּעַר מענטש, כְּדִי צַוְּ
זַיְן גָּלְקָלָעָד, דָּס הִיסְטָן, כְּדִי צַוְּזַיְן אַן האָרְמָאָנִיגָּעָ מִיטּ זַיְךְ אַן מִיטּ זַיְן אָרוּם,
מוֹזְפִּילָן, אִין זַיְן לעבן וווערט אָוִיסְגָּעָלָעָבָט אִין פּוֹלָן זַיְן. ער מוֹזְפִּרְעָר זַיְן «כִּי
טוּבָה» צַוְּזַיְן אַלְיָין — כְּדִי צַוְּקָעָנָזָן זַיְן «כִּי טּוּבָה» צַוְּדָעָר וועָלָט. אִין מִיר קַעְנָזָן
זַיְן «כִּי טּוּבָה» צַוְּזַיְן גָּאָר, וועָן מִיר פּוֹלָן, אִין מִיר זַיְנָזָן טּוּבָה. יְאָ, פָּאָרָן אָונְיוּעָרָן
איונָאָקָיָן גִּילְגִּילִיטִיק, צי מִיר זַיְנָזָן גּוֹטָן, צי שְׁלָעָכָט, עַטְשִׁין, צי אָמָעְטִישָׁן. אָבָעָר פָּאָר
אוֹנְדוֹ אִין דָּס ווִיכְטִיק. ווִיל מִיר פֿאָרָמָאָגָן, לוּיט מִיר גָּאָר, אַ מְאָרָאַלְשָׁן אִין
וּשְׁרָדִיקָר אַטְמָאָסְפָּעָר — אִין ווּלְכָעָר מִיר פּוֹלָן, אִין מִיר ווּלְטָן גַּעֲקָאָנָט גַּעֲנִיסָן

אמפּוֹלְסְטִן פֿוֹן אָונְדּוּעֵר זִיּוּן : אַיִן וּוּלְכָעֵר מִיר וּוּאַלְטָן אָפּשֶׁר אַיִיךְ גַּעֲוָעַן פִּוִּישָׁ גַּעֲוִינְטָעֵר (דָּעַרְפָּאָר הַאֲלָט אַיִךְ אָוִיךְ, אַזְּ דִּי דִּיְתְּשָׁן זִיְגָעָן דִּי אָוְמְגַלְיקָלְעַכְסְּטוּ בְּרוֹאִים אַיִן דָּעֵר וּוּלְטָן).

אַיִיךְ וּוּיִסְ, אַזְּ דַו וּוּאַלְסְטִן מִיךְ גַּעֲקָאנְטָן אַגְּרוֹפָן נָאָיוֹה, דִּילְעַטְאָנְטִישָׁ, נִיטָּרְעָאָ לִיסְטִישָׁ, נִיטָּוּוּסְנְשָׁאַפְּטָלְעָר, נִיטָּלְאָגִישָׁ. סָאִיזָּוּ לִיכְבָּט דָּסָ אַלְצָ אַוִּיךְ מִיר צָו וְאָגָן, וּוּיִילָּאִיךְ הַאֲבָן נִיטָּשְׁטוּדִירְטָ קִיןְ פִּילְאָזְפִּיעָ אַזְּן עַקְאָנְאָמִיעָ, נִיטָּדְעַרְגְּרָוָנִי טַעַוּוּטָ קִיןְ שָׁוָםְ רַעֲלְגִּיעָ אַזְּן נִיטָּשְׁטוּדִירְטָ פְּסָכָאָלְגָאָיָעָ, דִּי אַיְנְצִיקָעָ דָעַרְפָּאָרָ רַוְּגָה, וּוּסָ אַיִיךְ הַאֲבָן פֿוֹן לְעָבָן — אַיִוּ דָסָ אַיְנְצִיקָעָ וּוּסָן, וּוּסָ אַיִיךְ הַאֲבָן וּוּגָן לְעָבָן — הַאֲטָמָרְגָעָבָן דִּי מַעְדִּיצִיןָ, אַזְּן דָאָךְ, וּוּיָ אַיִיחָידָ, דָעָרָ לִוְיָבָ אַיִיךְ זַוְּ מַאֲכָןְ מִינְיָןְ אַוְיְסְפִּירָן.

אַזְּן יָאָ, אַוְיָבָ אַיִיךְ קָוָם מִיטָּמִין וּוּוּנְטָשְׁיוּזִיעָ אַרְאָפָטָ צָו דָעַם עַנְיָןְ פֿוֹן אַוְנִי דְזַעַרְ פָּאַלְקָ אַזְּן פְּעַלְקָעָרְ בְּכָלְלָ, וּוּאַלְסְטִן גַּעֲקָאנְטָן, אַזְּן דִּיְכְּטָן, אַזְּן דָאָ אַיִיךְ גַּעַטָּאָ אַזְּלָ אַיִיךְ זַיְן פְּילְן גַּעַהְיִילִיקָטָן, אַזְּוֹויָ צָו וְאָגָן, אַזְּן מִינְיָןְ יִדְיְשִׁקְיָתָן אַזְּן גַּעַיְנִיבְקָטָן מִיטָּמִיןְ מִיטְבְּרִידְעָרָ אַיְנָעָם שְׁטָאַלְצָ פֿוֹן אָ גַעַפְּיִינִיקָטָן — אַזְּן דָעַרְ אַיְגְּנְלִיבָעָ פֿוֹן אָ גַעַשְׁלָאָגְעָבָעָם. אַיִיךְ זַאְלָ דָעַרְפְּלָןְ דָסָ, וּוּסָ אַיִיךְ הַאֲבָן קִיןְ מַאְלָ נִיטָּגְפְּלִיטָ אַזְּן מִירְ יִדְיָןְ זִיְגָעָןְ בְּעַסְעָרָ פֿוֹן אַנְדְּרָעָ, כָּאָטָשָׁ בְּלוּזָ צּוּלִיבָ דָעַם, וּוּסָ מִרְ זִיְגָעָןְ דִּי גַעַשְׁלָאָגְעָנָעָ, נִיטָּדְעָרָ. אַבְּעָרָ דָסָ גַעַשְׁעָטָ נִיטָּמִיטָ מִירְ. אַיִיךְ זַעַדְ אַזְּסָעָטָ, נִיטָּזְוִיָּ אַיִיךְ-לְאָגָעָרָ. אַיִיךְ זַעַדְ עַסְ וּוּיָ אַיִנְטָשְׁזְ-לְאָגָעָרָ, אַזְּן דָסָ פְּרִיטָ מִינְיָןְ מַחְשָׁבוֹתָן אַזְּן גַּאֲרָדָרְ רִיכְטָוָןְ, וּוּיִילָּאִיךְ גַּלְיִיבָ אַוִיךְ, אַזְּן יְעַדְעָסָ פָּאַלְקָ הַאֲטָמָרְ פָּאַרְבָּאָגְעָנָעָ, צִי אַפְּעָנָעָ נִיְגָוָנָגָעָןְ זַיְן צָו הַאֲלָטָןְ הַעֲכָרָרְ פֿוֹן אַנְדְּרָעָ אַזְּן אַיִיךְ גַּלְיִיבָ, אַזְּן דִּי אַמְבִּיצִיעָסָ אַזְּן לִיְדְנָשְׁאָפָטָןְ, דִּי פְּרַעְטָנוּזָוָסָ אַזְּן דָעַרְ פָּאַלְקָהָטָאָלְטָעָטָ פֿוֹן פְּעַלְקָעָרָ, אַזְּן דָעַרְ פֿוֹן פְּרִעְפָּרְלָעְכָעָרָ, וּוּיָ דָעַרְ פֿוֹן יְחִידִיםָ. אַזְּן דָעַרְפָּאָרָ בּוּנְיָןְ אַיִיךְ פָּאַרְ דָעַרְ בְּאַוּסְטּוּזְיִינְקָעָרָ אַפְּשָׁאָפָוָגָרָ פְּעַלְקָעָרָ. עַסְ וּוּאַלְטָןְ גַּעַוְועָןְ אַשָּׁאָדָ, מִינְסָטוּ ? דָעַרְ אַיְגְּגָנְרָטִיקָעָרְ כָּאַרְאָקְטָעָרְ פֿוֹן פְּעַלְקָעָרְ אַיִוּ אַיְנְטָרָעָסָאָנוּ ? יְעַדְעָסָ פָּאַלְקָהָטָאָלְטָעָטָ פֿוֹן פְּעַלְקָעָרְ אַיִיךְ זַיְן חָןְ אַזְּן שִׁינְקִיְּתָ ? רִיכְטָוָןְ. אַבְּעָרָ אַיִיךְ זַאְלָ אַזְּן דָעַרְ וּוּיִדְוָאַלְטָעָטָ פֿוֹן פְּעַלְקָעָרְ גַּעַבְרָאָכָטָ פָּאַרְ אַקְרָבָןְ פָּאַרְ שְׁלָוָםְ — אַזְּן פָּאַרְ דָעַרְ הַעֲכָרָרְ שִׁינְקִיְּתָ, וּוּסָ עַסְ פָּאַרְמָאָנְטָןְ דִּי אַיְדְיוּזְדָוָאָלְטָעָטָ פֿוֹן יְחִידִיָּ. דִּי גְּרוּזָ טַעַגְיְסְטָרְ פֿוֹן דָעַרְ וּוּלְטָןְ, דִּי נְבָיאִיםְ אַזְּן קִינְסְטָלְעָרְ זִיְגָעָןְ, לוּוִיטָ מִרְ נָאָךְ, דִּי פְּרָאָטָאָטָיְפָןְ פֿוֹן צּוּקְוָנְפָּטִיקָןְ מַעְנָטָשָׁ. אַוִיךְ דָעַרְ הַעֲכָטָעָרְ מַדְرָגָהְ פֿוֹן זִיְעָרָ דִּעְרָגְרִיכְוָגָעָןְ וּוּרָעָןְ זַיְן אַוְנוּזְוּרְסָאָלָןְ אַזְּן זַיְעָרְ שְׁפָרָאָךְ אַיִוּ פָּאַרְשָׁעָנְדָלְעָרְ פָּאַרְ אַלְעָמָעָןְ. אַיִיךְ בּוּנְיָןְ אַפְּשָׁאָפָןְ גַּרְעָנְעָצָןְ פֿוֹן לְאַנְדָןְ צָו לְאַנְדָןְ. אַיִיךְ בּוּנְיָןְ אַיִיךְ רַעְגִּירְוָנָגָ אַיִיךְ דָעַרְ גַּאֲנָצָעָרְ וּוּלְטָןְ, פָּאַרְ אַיִיךְ קָאָלְעָקְטוּוּרְ קָוְלוּתָוָרָ, וּוּסָ דִּי נִיאָאנְסָןְ אַיִיךְ אַזְּלָןְ נִיטָּזְיִיןְ נִאְצִיאָנְאָלָעָ, צִי רַאֲסִיטִינְיִשְׁעָ — נִאְרְ פָּעָרְזָעְלְעָכָעָ : דִּי אַיְגְּגָרְטָ פֿוֹן יְעַדְןְ מַעְנָטָשָׁןְ בְּאַזְוּנְדָעָרָ. אַיִיךְ בּוּנְיָןְ דָעַרְפָּאָרָ, אַזְּן שָׁוָםְ קִינְדָןְ זַיְן זַיְךְ זַיְטָ נִיטָּקָאָגָעָןְ גַּרְוִיסָןְ מִיטָּזִיןְ זַיְן פָּאַטְעָרְלָאָנְדָןְ אַזְּן אַזְּן זַיְן דִּי גַּאֲנָצָעָ, פְּרִיעָיְ וּוּלְטָןְ ; אַזְּן עַסְ זַאְלָ קָוָקָןְ אַוִיךְ זַיְן וּוּיִיטָסָןְ שְׁכָנָןְ וּוּיָ אַוִיךְ זַיְן פָּאַלְקָ נִיטָּ פֿרְןְ מַלְחָמָהְ אַזְּן שְׁוּעָרְדָןְ וּוּלְזָןְ זַיְן אַיִבְּרִיקִיְּתָ. סִיְיָ וּוּיָ בּוּנְיָןְ אַיִיךְ

איבערציגט, און די אנטווקלונג פון דער וויסנשאפט און טעכנייך וועט פאראויישן מיט דער צייט די לאקלע איגנארטן. מענטשן וועלן דיוין מער און איבערטראנן און פארמיישן לעבענס-שטייגערס. וועט דאס אבער ניט גיין צוואמען מיטן פלעגן די פריהיט און די איגנארט פון יחיד — וועלן מיר קומען צו א געוזלשאפט פון אינפנימדייקיט, וואס וועט איז איגנוגויליקט ווערן מיט זיך, און זיך וועט זיך וועלן אלין פארכנטן. — איז זיך באם זיך צו שאפן דעם איבגרוק. את האסטו אויפסנאי איז זיך גענדערט, זוי איך באם זיך צו שאפן דעם איבגרוק. מינע פאַרְמַלְחָמָה-הַדִּקָּעָ פְּרָעָדִיקָּרְיעָן וְעוֹגָן דֶּרֶךְ אַרְץַ פָּאָרְן לְעֵבָן בְּכָלְ.

און דאס איז מײַן חלום, וואס גראַט זיך איז גוט מיטן ווארט שולם.
ווײַ אַבָּעָר שְׁטָעָלָאַיך זִיך פָּאָר וּוּעָט די וּוּלְעָט אַוְיסָזְעָן אַין דָּעָר אַמְּתָן? וּוּפְלָז
וועט זיך האַבָּן גַּעַלְעָרְטָן פָּוּן דָּעָר מְלָחְמָה, מַעַר זַוִּי פָּוּן אַנְדָּעָרָע? מִסְתָּמָא נִיטָּקִין
סְּדָ. מִיר, מַעַנְטָשָׂן לְעַרְבָּן וּוַיְינָקָן פָּוּן דָּעָר גַּעַשְׁכְּטָע אַון מִיר זַיְנְגָן גַּעַנְגִּיט אַיִּי
בְּעַרְצָהָרוֹן אַונְדוֹעָרָע טַעַותִים. אַוְיָב מִיר קַאֲצָעָנוֹתָרִין אַונְדוֹעָר וּלְיָמָן-קְרָאָפְט
און האַנְדָּלָעָן רַאֲדִיקָּאָל צַו עַנְדָּרָעָן זִיך אַון אַונְדוֹעָר סְבִּיבָה, אַיִּוּ עַס נָאָר דַּעֲמָאָלָט,
ווען מִיר פִּילָּן שְׂוִין דִּי שְׁטָרִיךְ אַוְיָפָן הַאַלְדוֹן. אַוְיסָעָר דָּעָם, אַיִּוּ דִּי גְּרוֹסָסָס פָּוּן אַ
דָּרְפָּאָרָונָג אַפְּהָעָנִיקָּן פָּוּן דָּעָם. וּוּי גַּעַנְטָמָן מִיר זַיְנְגָן צַו אַיִּר אַון וּוּפְלָז
אַונְדוֹעָן פְּרָעָזָעָלָעָך. בִּי אַונְדוֹי יִדְּן, אַיִּוּ אַונְדוֹעָר אַוְמָגָלִיק דָאס אַומְגָה-הַיְּרָאָסָטָע
אַין דָּעָר גַּעַשְׁכְּטָע. פָּאָר אַנְדָּעָר — אַיִּוּ עַס נָאָר אַטְיָיל פָּוּן מְלָחְמָה-בִּילָּד. דָרְפָּאָר
מַאְך זִיך נִיט קִין אַילְוָוִיסָס. אַונְדוֹעָרָע לִיְדָן וּוּלְעָן קִין מַאֲרָאַלְשָׁע לְעַקְצִיעַ
פָּאָר דָּעָר וּוּלְעָט נִיט זִין.

אַיִּוּ וּוּשָׁע פְּאַרְבִּינְדָּט מַעַן מַיִּין חָלוּם וּוּעָגָן מַאֲרָגָן מִיט דָּעָר וּוּאָר, וּוּאָס
שִׁינְטָמָן מִיר צַו זִין דָּעָר מַאֲרָגָן? אַיך הָאָפָּא אוּפִיךְ די מַעַשִּׂים פָּוּן די אַלְעָל, וּוּאָס זַיְנְגָן
דָּוָרָךְ די הַיְּנִינְטִיקָּע אַיְבָּוּלְעָבָּגָעָן אַגְּגָעָרִיטָג גַּעַוָּאָרָן בֵּיןְזַיְנְטָרָעָן;
פָּוּן די, וּוּאָס וּוּלְעָן נִיט קַעְנְגָן פְּאַרְגָּעָסָן — פָּוּן דִּי יִדְּן, וּוּאָס וּוּלְעָן זִיך האַבָּן גַּעַיְּ
רָאַטְעָוָעָט, פָּוּן סָאַלְדָּטָן, גַּעַשְׁוִינְטָעָן פָּוּן אַוְמָקָם, פָּוּן מַאֲמָעָס, וּוּאָס האַבָּן פְּאַרְלִוִּין
זַיְעָרָע זִיך. וּוּי גַּעַרְנָן וּוּאָלָט אַיך זִיך אַיְבָּרְגָּעָלָאָן אַמִּין צַוָּאָה: אַיך זַיְנְגָן, אַו
אַיִּין מַעַנְטָשָׂן דָּעָם צַוְּיָיטָן זָאָל וּוּאָס וּוַיְינִיקָּעָר וּוּי טָאָן. אַוְיָב מַעַנְטָשָׂן וּלְעַנְדָּלָעָך
קַעְנְגָן אַפְּעַנְטָפָרָן גָּאָט: «מַיִּין בְּרוּדָעָר הַבָּל לְעַבְטָ אַיך בֵּין זַיְנְגָן הַיטָּעָר!»

*

(המשך פון אַ בְּרִיּוֹ)

...דִּי מַאְמָעָה הָאָט גַּעַפָּאָסָט יְוִמְּ-כִּיְפָּוָר אַון הָאָט אַ גַּאנְצָן טָאג גַּעַוְוִיְּנִיט. אַיך
הָאָב זִי גַּעַלְאָזָן פָּאָסְטָן אַון וּוַיְינְגָן. כִּיְהָאָב גַּעַחְאָט דָאס גַּעַפְּלָי, אַוְ דָאס מַאְכָט אַיר
גַּוְתָּ. דָאס זַעַלְבָּעָהָאָב אַיך גַּעַפְּלִים. וּוּאָס שִׁיְיךְ די אַנְדָּעָר גַּעַטְאָנִיקָּעָס, וּוּאָס זַיְנְגָן
אַיְנְגָעָנוּמָעָן גַּעַוְאָרָן פָּוּן דָּעָר קְלָאָגְ-הִיסְטָעָרִיעָ. דִּי עַדָּה דָּאוּוּפָעָנָרָס, צַעַשְׁאַקְלָטָע
אַין קַאֲנוּוֹלִיסִיס פָּוּן גַּעַוְיִין, הָאַבָּן מִיר גַּעַלְאָזָן בָּאָגָעָמָעָן, אַו זִיך האַבָּן נָאָר אַסְדָּר
מַעַר כּוֹתָה, וּוּאַיך דָּאָבָּזָה זִיך פְּאַרְגָּעָשְׁטָעָלָט. אַוְיָב שְׁפָלוֹת פָּוּן גַּעַבְעָט זַיְנְגָן זִיך

מיר שיער ניט אויסגעקומען ווי גיבורים; זיירע אויפגעהויבענע הענט, ווי זילען פון עקשנות, וואס שפארן אונטער דעם הימל און לאזען אים ניט איינפלאן איבער זיירע קעפ. א סך פון די דאועגענirs זיינען ניט פרום. איך וויס: זוי זיינען, פונגקט ווי מײַן מאמע, געקומען זיך אוישריין אויף אַ לעגאלן אופן. יעדער פון אונדו איז אַנגָעָלָדָן מיט דעם געשרי. ס'קוועלט און ס'שטייקט זיך איז אונדו. דערפֿאָר גיט אונדו אַזָּא טאג דערלייכטערונג.

טייל מאָל גִּי אֵיך אָרוּם אָנוֹ גָּאָף אָנוֹ שְׁטוּן אַוִּיךְ דַּי נִיסִּים, וואָס גַּעֲשָׁעָן דָּא מִיטּ מַעֲנְטָשָׂן. לוּיט אָלֶעָ כְּלִילִים, וואָס זַיְנָעָן מִיר בָּאָקָאנְטָן, בֵּי אַזָּא דִּיעַטְעַ דָּרְךָ צוּוִּי יָאָר, הָאָטָן נִיט גָּאָר דָּעַר גּוֹף — גָּאָר אַוִּיךְ דָּעַר גִּיסְטָ גַּעַדָּרָפְּטָ בָּאָהָרֶשֶׁט וּוּרְעָן פָּוּן אַזָּא אַפְּאָטִיעַ.

טייל יידַן זַעַעַן אָוִיס ווי צָאָפְּלָ-מַעֲנְטָשָׂלָעָר, וואָס באַשְׁטִיעָן פָּוּן בְּלוּזָן בִּינְיָאָר. אַנדָּעָרָעָ זַיְנָעָן גַּעַשׂ-וָאָלָן אָנוֹ אַנְגָּעָבָלָאָן ווי דִּיבְּנָעָס. זַיְ פָּאָרְלִיןְ דַּי הָאָרָ, דַּי צִיָּן, זַעַעַן שְׁלַעַכְתָּ, הָעָרָן שְׁלַעַכְתָּ. דַּי גָּעַל בְּרַעֲכָן זַיְקְ בִּי זַיְ. טִילְ טְרָאָגָן זַיְקְ אָרוּם מִיטּ מַעֲגָעָנָרָ, וואָס פָּאָרְדִּיעָן נִיטּ מַעְרָ דָּאָס עָסָן. טִילְ האָבָן אַנְטָקָלְכָוָגָן פָּוּן דַּי בִּינְגָרָ, אַנדָּעָרָעָ האָבָן צְעַפְּרָעָסָעָן לְוָגָעָן. אָנוֹ דַּו דָּאָרְפָּסָטָן זַעַעַן, ווי דָּאָס הָאוּטָן, שְׁמִיעָטָן, לְוִיפְּטָטָן. מַעַן אַרְבָּעָטָן צָעָן—צְעוֹלָפְּ שְׁעָה אַיְן דַּי שְׁנִידָּעָרִיעָן, מַעַטָּלְרִיעָן סָאָרטָן, טִישְׁלָעָרִיעָן. אָנוֹ דָּעָרָנָאָךְ זַעַטָּו זַיְ שְׁלַעַפְּן עַמְּרָסָן וּאָסָעָרָ, שְׁלָאָגָן זַיְקְ אַיְן דַּי רִיְעָן בֵּי דַי קָאָפְּעָרָאָטָיוֹן, האָנְדָּלָעָן אַיְן דַּי טְוִיעָרָן, באַאָרְבָּעָטָן דַּי "דוֹשָׁאָלְקָעָסָ". אַוְודָיְיָ פָּאָלָן זַיְ לְסֻוּרָ אַוְעָקָ. אַבָּעָר אַסְךְ שְׁפָעָטָרָ, ווי דִּין חַשְׁבָּוּן וּוּאָלָט גַּעַוּעַן. אָנוֹ אַזָּא זַיְ פָּאָלָן, פָּאָלָן זַיְ מִמְּשָׁ שְׁטִיעָנְדִּיקָ, לְוִפְּנָדִיקָ. אָנוֹ אַפְּיָלוֹ דָּעָרָנָאָךְ, וּוּאָן זַיְ לִיגָּן שְׁוֹן זַיְגָעָשְׁמִידָטָן צָו דַי בָּעָטָן אָנוֹ דַי האָסָט זַיְ שְׁוֹן זַעַעַן מַאָל פָּאָרְזָאָגָטָ דָּאָס לְעָבָן, טְרָעָפְּסָטָו זַיְ נָאָךְ מַוְנָּטָרָ, מִיטְן פִּיעָרָ אַיְן דַי אַונְטָעָרָ-גַּעַהָאָקָטָעָ אַיְגָעָן — אָנוֹ זַיְ פָּאָדָעָן פָּוּן דַּי צְוִירָקָדָק, מִיטְן אַזָּא זַיְכְּלָקִיטָן מִיטּ אַזָּא חַזְּפָהָ! זַיְ לִיגָּן אָוִיפְּן טְוִיטָן-בָּעָטָן אָנוֹ רָעָדָן וּוּאָן צְרוּקִיגִין מַאָרָגָן צָו דָּעַרָּאָרְבָּעָטָן. זַיְ צְעַפְּאָלָן זַיְ שְׁוֹן, אָנוֹ עַסְּ הִיסְטָ בֵּי זַיְ, אַזָּא אַעֲנָטָשָׁ מַעַג זַיְ אַטָּג אַפְּרָעָן. אַפְּיָלוֹ דָעַם מַלְאָךְ הַמּוֹתָאָלִין דָעַרְקָעָנָעָן זַיְ נִיטָן. אַטָּבָן אַיְךְ אַנְוָן מַלְטָן גַּעַוּסָן בֵּי מִינָס אַפְּצָעָנָטָ אַיְן זַיְנָעָן לְעַצְטָעָ רְגָעָס אָנוֹ עַר הָאָטָן צָו מִיר גַּעַוּגָטָ: — "דָּקָטָאָרָ, טָוָטָ מִיר אַטָּבָה אָנוֹ שְׁרִיבָטָ מִיר אָוִיס אַטָּבָה אַפְּרָאָוָגָנִיעָן אַיְן רַוְּמָקָאָוָסִיקָס פָּעָסִיאָגָטָאָ."

אָנוֹ וואָס עַרְגָּעָר עַס וּוּרְטָן, אָנוֹ דָעַרְ קְרִיגְ פָּאָרְשָׁלָעָפְּטָ זַיְ — דָאָס פָּאָרְעָקָדָ שְׁנְטָעָר וּוּרְדָן זַיְ. זַיְ קְוּמָעָן מִיר אָוִיס וּוּי גַּעַוְיכְּטָ-הִיְבָּרָס אַיְן אַצְּרָקָ. מַעַן גַּיט זַיְ וּוּאָס אַסְךְ שְׁוּוּרְעָרָעָ גַּעַוְיכְּטָרָ אַוְיְצָוְהִיָּבָן אָנוֹ זַיְ זַיְנָעָן זַיְ גַּוְבָּר אַיְגָעָם נָאָכָן אַנדָּעָרָן, זַיְ שְׁטִיעָנָן אַיְן אַמִּין גַּעַוְעָטָ מִיטְן דִּיטְשָׁ — וּוּרְדָעָס וּוּעָטָ לְעַגְנָעָר אַוְיְסָהָאָלָטָן: דָעַרְ דִּיטְשָׁ אַיְן פִּיְיָקָן, צִי זַיְ — אַיְן בִּיְקָוָמָעָן דַי פִּיְיָקָוָגָעָן. כִּיוֹאָלָט זַיְ גַּעַדָּרָפְּטָ שְׁעָמָעָן, וּוּאָס אַיְךְ הָאָב זַיְ אַזְּוִי גַּיְדָקָ אַפְּגָעָזָאָגָטָ דָאָס לְעָבָן: אַרְוִיסָגָעָטָרָאָגָן דָעַם פְּסָקְדִּין אָוִיפְּן גַּעַטָּא. אָפְּשָׁר אַיְן דָאָס גַּעַטָּא אַוְמַצְעָשָׁתָרָעָרָ בָּאָר ? אָפְּשָׁר וּוּרְטָ דָעַרְ מַעֲנָטָה, וּוּאָס זַעַמָּה, אַיְן זַיְן רַאֲגָלָעָנִישָׁ פָּאָרָן לְעָבָן, אַרְאֲגָלָעָנִישָׁ פָּאָר עַפְּסָעָמָעָר, וּוּי פָאָר זַיְן לְעָבָן אַלְיָין — אַגְּבָרָ. אָנוֹ דַאָךְ גַּוְיִב

איך ניט אין קיין ניסים. דער טויט, וואס מען טראגט אים אין די ביינער, טויט פאמעלעך דאס זייןIKEע.

און דערויל האט מען פארקלענערט דאס געתא אין שטה. מען שמעסט. און דארפֿן ארײַנְקּומָען צִיגִיְנִיר אָן פֿאָרְבּוּמָעָן די פֿרְרִי גַּעֲוָאָרְעָנָה הייער. אויסער דעם, האלטן אין אַנְקּוּמָעָן דִּיטְשָׁע יִידָּן אָן אוּיךְ יִידָּן פֿוֹן די פֿרְאָוִינְצִישְׁטָעָטָה. אָנוֹן דָּא אַיְזָה אַרְיוֹסָה אֶבְּאָפְּעָלָה, אָזּוּנְעָדָר פֿוֹן פֿופְּצָנָה בֵּין זַעַכְּצִיקָה יָאָר דָּאָרְפּֿן זִיךְּ רְעִנְגִּיסְטְּרִירָה אָן אַזְּוֹי אוּיךְ פֿרוּעָן אַבְּצָנָה בֵּין פֿינְגָה אָן פֿערְצִיךְּ. מען ווַיַּסְנֵט פֿאָרָה וָאָס אָן פֿאָרָה וָעָן. אָן דָּוּמְקָאָסְקִי האט גַּעַהְאָלְטָן אֶת רְעִנְגִּיסְטְּרִירָה אַוְונִיקָעָס אָן גַּעַזְגָּטָה, אָזּוּנְעָדָר פֿאָרְזָאָרָן אַלְעָמָעָן אָן די אַלְטָעָן אָן קְרָאנְקָעָה וָוָעָט מעָן מָוָן לְאָזּוּן אַוְישְׁטָמָאָרָבָן. אָזּוּנְעָדָר אַרְיְנְגִּזְעָקְּמוּנָה דִּיטְשָׁע יִידָּן האט עָר גַּעַזְגָּטָה : — «אַיְרָה מְעַט זִיךְּ זַיִן דָּאָקְטוּרִים, אַדוֹוָאָקָאָטָן אָן אַנְדְּעָרָעָ שְׁמִינְטָעָלִיָּה גַּעַנְטָן, בֵּין מִיר זַאלְט אַיְרָה דָּאָרְפּֿאָר קִין פֿרְיוּוֹלְעָגִים נִיטָּזָקָן. אַיְךְ בֵּין דָּעָרָה פֿוֹן די יִידָּן, וָוָעָט אַיְרָה מִיךְּ פֿאָלְגָּה, וָוָעָט אַיְרָה קְעָנָנָה לְעָבָן דָּא. וָוָעָט אַיְרָה זִיךְּ אַנְטָיָה קְעָנְגְּשְׁטָעָלָן מִינְעָה באָפְּעָלָן, הָאָבָּא אַיְךְ אֶת שְׁטָאָרְקָעָה פֿוֹיסְטָה ». — אָזּוּנְעָדָר האט דָּעָרְוּיָה אַמְתָּעָרָה, דָּעָרְהָרָה, דָּעָרְהָה הִיטְלָעָר, אַגְּנְגְּזָאָטָה אֶת גְּרוּזִיסְעָ אַפְּעָנְסִיסְעָ אַיְנָה מָוָה. מען שְׁמָעוּסְטָה, אָזּוּנְעָדָר אַדוֹוָרָךְ דָּעָם פֿרְאָנָה אָן גִּיעָנָן אוּיף מַאְסְקָוָעָ אָזּוּנְעָדָר. דָּעָר פֿירְעָר אַלְיָהָן, זָאָגָט מָעָן, האט אַיְבְּרָגְּזְעָנוּמָעָן די פֿירְגָּוָן פֿוֹן פֿרְאָנָה. אַיְצָט אַיְזָה אַוְונָהָן. אַרְעִיקְלָעְכָּה זָאוּיְעָרְכָּה בּוּשְׁעוּוּסָה אַיְן דָּרוּסָן. דָּעָרְהָרָה שְׁמִינְיסָט אַיְן די שְׁוִיבָן, בִּיטְשָׁת אַיְן די דָּעְכָּר, פֿיְיפְּטָה מִיטָּן וּוַיַּנְטָה אַיְן דָּעָרְהָרָה. גּוֹט צַוְּצָאָה פֿירָה וָוָעָט פֿוֹן אֶת שְׁטוּבָה. כִּיהְאָבָּה גַּעַרְנָה די אַרְבְּסְטִיקָעָ שְׁטוּבָה. בְּעָסָר וּוּסָהָם מַאְגָּנְגָּנָה רָעָגָן. סְמָאָכָּת דָּאָס בְּלוּטָה רִיזְלָעָן האַסְטִיקָעָר. סְטָרָגָט מִיךְּ עַרְגָּעָץ אַוְועָקָה. אַט, לְמַשְׁלֵחָ אַיְצָטָר : צַוְּ דִּירָה.

פֿאָרְגָּעָסָן דִּיר צַוְּ שְׁרִיבָּן : מִיר וּוַיַּנְטָה אַיְן אֶת נִיְּעָרָה דִּירָה — בַּיִּ נְאָדוּשָׁן. דָּעָר וּוַיַּנְגָּס־אַמְתָּה האט אַיְרָה גַּעַוְאָלָט צַוְּעָצָן פֿינְגָה מַעַנְטָשָׁן, גַּעַקְוּמָעָן פֿוֹן דָּעָר פֿרְאָוִינְצִין, האָבָּן מִיר באַשְׁלָאָס זִיךְּ אַרְבְּיְעָרְצְוּפְּקָלָעָן צַוְּ אַיְרָה. די דִּירָה אַיְן אֶת בְּעָסָרְהָרָה אַיְן אַיְזָה וּוּאַדְעָמָרָה.

אוּיסְעָר דָּעָם, אַיְזָה צַוְּגָעָקְוּמָעָן וּוַיַּנְטָה מִיט אַונְדוֹזָה מִין חַבְּרָה שְׁאָפְּרָאָנָה פֿרוּזָה. יָא, עָר אַיְזָה אַוְיסָקְאָוָלָרָה. זַיִן פֿרְוִי אַיְזָה אוּיךְ אֶת לְעָרְעָרִין. אַהֲנִיקְדִּיקָה מִידָּלָה. זַיִנְעָנָה מִיר קִין עַיִן הַרְעָזָה וְעַקְמָעָן אָן אַיְין קִינְדָה (נַאֲדוֹשָׁס מִידָּלָעָה). וָיְלָאָגָן דָּעָר שְׁלָוָם בֵּית צַוְּשָׁן אַונְדוֹזָה וָוָעָט אַנְהָלָטָן, וָוָיַּסְיָס אַיְךְ נִיטָה. די צַעַד שְׁטָעְרִישָׁע עַלְמָעָנְטָן זַעַד אַיְךְ אַיְן גַּוְטְמָאָגָן אָן אַיְן מִיר. די כּוֹחוֹת, וָאָסָקָעָה נַעַן אַונְדוֹזָה צַוְּאָמָעָנְהָלָטָן זַעַד אַיְךְ אַיְן דָּעָר מַמְמָעָן אָן אַיְן מִינְגָּלָעָן, אַונְדוֹזָעָר קִינְדָה. אַגְּבָה שְׁרִיבָּט שְׁאָפְּרָאָן אָזּוּנְעָדָר שְׁאָפְּרָאָן אַרְבָּעָט וּוַיַּגְּזָעָן פֿאָמְלִילְעָזְלָעָבָן אָזּוּנְעָדָר בְּאַצְזִינְגָה צַוְּשָׁן פֿרוּעָן אָזּוּנְעָדָר אַיְן גַּעַטָּה. כִּיהְאָבָּה גַּעַלְיִינְגָּט אֶת פֿאָרָה זִיטְלָעָד. גַּאנְצָה אַינְטְּרָעָסָאָטָה. אַיְךְ אַלְיָהָן בֵּין אַבְּסָאָלָות גַּלְיִיכְגִּילְטִיקָה צֻום שִׁינְגָּעָם מִין, הָגָם אַיְךְ בֵּין גַּעַזְגָּט אַיְן שְׁטָאָרָה. אַיְךְ שְׁלָאָפָה מִיט נַאֲדוֹשָׁעָן אָן בֵּין קָאָלָטָה, וּוּאֶת שְׁטִינָן. אַיְךְ זַעַק אַצְיָּינְדָה גַּיְכָעָר די גַּעַזְעַלְשָׁאָפָט פֿוֹן מַעַנְעָדָר. מִיט זַיִן פֿילָה אַיְךְ לְכָל הַפּּוֹהָתָה, אָזּוּנְעָדָר מַוח אַיְזָה גַּאֲזָה נִיט אַיְמְפָאָטָעָנָה.

איך בין ניגעריק, וואס גוטמאן פילט. איך וויס, או ער האט אמאָל געהאט א שוואָקִיט צו דער פרוי צוקערמאָן. ער האט געמאָכט ניט קיין שליעטן פאר-טרעט פון אַיר. אַבער דאס האט גיכער אַשיכּות צו זיין פאנטאֹיעַ-לעַבְּן, ווי צו דער ווירקלעַקִיט. איך זע איָם טיל מאָל נאָקְוּקָן נאָדוּשָׁן. יַא, זי האט אַ גראָצְיעַן גאנְג אָן זי טוֹט זיך אָן מיט געשמאָק; אָן דער אוּסְטְּרוֹקָן פון אַיר פֿנְיַה, דער בליך פון אַ דערשְׁלַאֲגָן, אָונְטְּרַעַטְּנַיִקְּ קָעֵצְל, וואָס לאַשְׁטְּשָׁעַט זיך אָן בעטלט ווֹאָרְעַמְקִיט — דאס קָעֵן צוֹצְיעַן די אַיְפְּמָעַרְקָזָמִיקִיט פון אַ מאָן. בִּיסְט נִיגְעַרְיךָ ווי איך פִּיל דערוּעָגָן? אַבְּסָלֶט גַּרְנִישְׂט. נִישְׂט עַס מאָכְט מִיךְ שְׁטָאַלְץ, וואָס זי גַּעֲפָלַט; נִיט עַס מאָכְט מִיךְ אַיְפְּעַרְזִיכְטִיק. כַּהֲאָבְּ דִּיר גַּעַשְׁרִיבָן, אָן די אַיְבִּינְיַה קָיְקָעַ פָּאָרָם פָּוֹן לִיבָּעַ, וואָס איך בין הײַנט בְּכוֹחַ צוֹ גַּעַבְּן, אַיזְוְהַמְּנוֹת. דאס פִּיל אַיךְ צוֹ אַיר אָן צוֹ אַיר קִינְד — מִינְעַלְעַן. אָפְּשָׁר אַיךְ דְּאַנְקְבָּאַרְקִיט. סְיוֹאַלְטַמְּדִין אַסְוָר גַּעַרְטָט, ווֹעַן גַּוְטְּמָאָן גַּעַמְטָט זי צוֹ פָּוֹן מִיר אָן אַיךְ ווֹאַלְטָט פְּרִי גַּעוֹזָרָן פָּוֹן דֻּעָרַלְעַט אַשְׁטְּוֹן אַיר גַּעַטְּרִישְׁקָטָט, וואָס מאָכְט מִיךְ טִילְמָאָל פְּיַיל, ווי כַּיּוֹאַלְטָט גַּעַזְוָת אַנְגָּעָה אַנְגָּעָן אַ שְׁטוֹן אַרְוּם הַאלְדוֹן. אַבער שְׁטוֹפָן זי אַין וַיְיַעַן אַרְעָמָס. קָאָן איך נִיט. דאס ווֹאַלְטָט גַּעַוּוֹן אַ בָּאַלְיִידְיָקָוָגְפָּאָר דֻּעָרְפָּרְוִי אַין אַיר. ווֹסְט מִיט וואָס פָּאָר אַ גַּאוֹהָה אַיךְ רַעַד דאס — איך, דֻּעָר הַינְּקָעְנְדִּיקָּעָר, אַימְפָאַטְעַנְגָּטָעָר.

מַאְנַצְפָּאַרְשָׁוִין? מִינְדָּעַסְטָנָס בֵּין איך אַיְפְּרִיכְטִיק דָּא אַיְפְּנָפְּרִיךְרָאָרְ. כִּיבְּין איך נִיגְעַרְיךָ, ווי גַּוְטְּמָאָן פִּילְט זיך צוֹשִׁין אַונְדוֹזָאָלָס קִינְסְטְּלָעָר — אָן אַ ווַיְינְקָלְ פָּאָר זיך. קָוָמַט דֻּעָר אַוְנְטָן אָן ער ווֹיל אַרְבָּעַטָּן, הַיְבָט ער זיך אָן צוֹ שְׁלַעְפָּן פָּוֹן אַיְין ווַיְינְקָל צָוָם אַנְדָּעָרָן, מִיט דֻּעָר פָּאַלְעַטָּן, מִיטְמָן שְׁטַעַנְדָּעָר אָן די קָעַסְטְּלָעָךְ פָּאָרָבָן, אָן דִּי קְלִינְגָּעָ מִינְעַלְעָן זָכְטָט אִים באָלְדָא אַוְסָאָס אָן וַיְיַבְּט אָן פָּאַטְשָׁקָעָן דִּי הַעַנְטָן צְוִישָׁן וַיְיַעַן כְּלִים. איך אַלְיַיְן חַלְשָׁ אַיךְ נָאָר אַ וַיְיַנְּקָלְ פָּאָר ווֹזָעַק בְּיַם זיך. כְּקָעָן זַיְן אַלְיַיְן נָאָר אַין גָּאַס, צַי בַּיְ נָאַכְּטָמָ, צַי ווֹעַן כְּזַיְעַן זיך אַוְזָעַק בְּיַם ווֹזָעַק. נָאָר ווֹי קָאָן מַעַן זיך בַּיְזָעָרָן אַוְיפְּ זיך? מִינְעַלְעָ אַיזְוַיְ אַלְקִיקָּעָר, אַנְדָּעָרָטְיַהְלָבָן יָאַרְקָעָר קוֹנָסָ, וואָס אַיְזָן אַומְעָטוֹמָ דָּא אָן מוֹ יַעֲדָר זַאְךְ אַנְדָּרְרָן מִיט דִּי הַעַנְטָן. אָן ווֹעַן דאס מַעַנְטְּשָׁעַלְעָ טוֹט אַוְיפְּ פָּאָר מִין דְּעַרְתָּאַלְטָוָג אַיזְוַיְ זַאְךְ אַוְמְבָאַגְּרִיְיְפָלָעָךְ. זי האט זַעַק ווַיְיַסְעָ, שִׁינְעַנְדִּיקָעָ צַיְן אָן ווֹעַן זיך ווֹיַּוְיִזְטָ זַיְן, ווֹעַרְטָ לִיכְטִיק אַוְיפְּ דֻּעָר ווֹעַלְטָ. ווֹעַן אַיךְ ווֹאַלְטָ גַּעַדְאָרְפָּט זַיְן אַוְיסְקָלִיְיבָן אַ גַּטָּ, ווֹאַלְטָ אַיךְ אַוְיסְגָּעַלְקִילְבָּן זַיְן. אָן דִּי מַאְמָעָ? אָן פָּאַרְגָּלִיְיךְ מִיט אַיר, זַיְיַעַן מִיר אַלְעָ אַוְיסְגָּעַלְיִידְקָטָ, הַיְלָפְּלָאָגָן, אַרְעָם. דִּי ווֹאָרְעַמְקִיטִיךְ, וואָס שְׁטוֹרָאַלְטָ פָּוֹן אַיר אַיזְוַיְ זַיְן? ווֹעַר אַיזְוַיְ זַיְן? אַיךְ פָּאַרְשִׁטִּי זַי נִיט אָן ווֹיל זיך נִיט פָּאַרְשְׁטִין אָן ווֹיל זַי בַּיְט אַוְיסְטִּיטִישָׁן. זַי אַיזְוַיְ אַלְעַמְעָגָן נִעְסָט.

#

(איסצוג פון א בריך)
 וואס געשעט לעצטנס מיט גוטמאגען? אזי וי ער קומט אהיים פון רעד
 סארט (ער ארבעט אין זטלע-רעסארט). עסט ער אפ אונ געמט זיך צום פענדול.
 די איביצקע בילדער, וואס ער פארטיקט אויס, זינגען די אויף באשטעלונג, אדרער
 ער מאלט רומקאווסקין, אדרער ער מאלט וועמען פון די "שיישקעס". ער מאכט זיין
 גוטע פנימער און גיט צו הויך-סימבאלישע" הינטערגרונטן. ווען ער ארבעט איי
 בער איז בילד, איז אוממיגלעך צו אים צו רעדן, און תאמער וויל איך כאפּן א
 בליך אויף איז ארבּעט, איז ער גרייט מיך צו צעריסן. אבער די אנדערע ביל-
 דער פֿאַרְעָנְדִּיקְט ער ניט. אט די אנדערע בילדער הייבט ער חמיד און מיט א באָ
 זונדעער פֿאַרְעָלְעָכְּקִיט. ער מאלט ניט מערד קיין געטאַס-צענעס. ער מאלט שפֿאָ
 ניע. זכרונות פון בירגער-קריג. זונגערטנער, סאלטאנן און סאלדאַטָּקָעָס פון זיין
 בריגאָד — און די מערסטע מענער פֿנְיְמְעָר וואס ער מאלט. זינגען צעלעך צו
 זינגען: «אט זעט, איז האָבּ איך אויסגעזען». — וויזט ער מיט שטאלע
 אויף אָ ניט-ראַזְוָיטן קעמאָפּר מיט אָ מאַשְׁינְגְּעוּווֹר אָונְטָעָרָן אָרָעָם. — «ער, מיַ-
 כָּאָל», — קלָאָפּט ער מיר גוטראָדעריש אָין אָסָל, — «דַּעֲמָאָל אָין גַּעַוּעַן אָ
 צִיִּיט, ווען בְּהָאָבּ בָּאָמָּת גַּעֲלָבֶט, גַּעַוּעַן אָ גַּעֲנְצָעַר מַעֲנְשָׁתָשָׁה». פרָעָג אָיך אַיִּם: —
 «דאָס שְׂטִיקָל גַּעַוּוֹר האָט דֵּיך אָזְוִי מַעֲנְשָׁלָעַךְ גַּעַמְאָכְּט?» ענטפֿערט ער מיר: —
 «יאָ אָ שְׂטִיקָל גַּעַוּוֹר, וואס דו האָלָטָס אָין האָנט צו פֿאַרְטִּידִיקְן עַפְּעַט, וואס אָין
 דִּיר הַיְּלִיק, מאָכְט דֵּיך פֿאָר אָ וַיְדִּיקְן מַעֲנְשָׁת. דָאָס גִּיט דֵּין לְעָבָן דָעַם וּעְרָט.
 סִי עַס וּוְרָט דִּיר טִיעָר, דָאָס לְעָבָן, סִי דו בִּיסְט גְּרִיטָס עַס אַוּעַקְצָוּנְקָעָן. ווען
 דו ווּיסְט, ווּפְלָל קְרוּמְקִיטָן אָזָא שְׂטִיקָל גַּעַוּוֹר קָעָן אוִיסְגְּלִילִיכָן: מַאֲכָן אַלְצְדִּינְג
 פְּשָׁוּטָר; ווי לִיכְטָס עַס פֿאַרְזּוּישָׁט קְלִיְּנִיקִיטָן אָון לְאָט דֵּיך אָכְבָּר בְּלִזְוּן מִיט
 עַיקְרִים».

אין אַזְעָלָעַ מַאֲמָעָנָט אָין ער פֿרְיִינְטָלָעַךְ אָון צָוְגָּלָאָזָן. דָאָס פְּנִים שִׁינְנַט
 בְּיַ אִים פֿאַרְחָלוּמָט אָון ער צְעָרְטָלָט מִשְׁ דָאָס לְיוֹנוֹט, בָּעַת ער באָפְּעָלְקָרָט עַס
 מִיט זִינְעַן קְאַמְּעָרָאָדָן. אָיך זַעַן, ווי ער באָוּזְעַט מִיט דִּי לִיפְּנָן, ווי ער ווֹאָלָט גַּעַ-
 פְּלִיסְטִינְעָרָט אָ בָּגְּרִיסְוָג צו זִינְעַן דִּי נַזְוְלָעְכָּר צְשָׁפְּרִיטָן זִיך בַּיַּ אִים, ווי ער
 ווֹאָלָט אַיְנְגָעָטָעָמָט דִּי לְוֹפְּט פָּוֹן שְׁפָגָנָעַ. טִילָּמָל בְּרוּמָט ער צו מַעְלָאְדִּיעָס אָון
 דו זַעַט, ווי צְפְּרִידָן ער אִי, וואס ער גַּעַדְעַנְקָט זִיִּין אָון ער וּוְרָט, מַעַן זָל צָוַ-
 קְוּמָעַן פֿרָעָג, וואס ער זִינְגָט. אָבעָר סִיאָוָן גַּעַנְגָּאָן אָוּמְפָאַרְזִּיכְּטָק וּוְאָרָט פָּוֹן אָ
 שְׁטוּבִּיקָן, צִי עַפְּעַט אָ פָּאַסְיְּרָוָג אָין רַעֲסָאָרָט — אָון ער גִּיט אָ טָוָנָק דָעַם פֻּנְדָּול
 אִין דָעַר שְׁוֹאָרְצָעָר פֿאָרָב אָון שְׁמִירָט אָן אָ שְׁוֹאָרָצָן קְרִיְּעָן אַיְבָּעָרָן לְיוֹנוֹט. אָט
 האָבּ אָיך אִים אָמָל, לְמַשְׁלָ, גַּעַפְּרָעָגָט, פֿאָר ווֹאָס ער מאָלָט נִיט דִּי שְׁלָאָכְּטָן גַּופָּא,
 נָאָר תְּמִיד דִּי האַלְבָּ-אִידְּלִישָׁע סְצָעָנָעָס פָּוֹן הַינְּטָעָרָאָנד. האָט ער מִיר בָּאָלָד גַּעַ-
 שָׁאנְקָעָן אָ וּילְדוֹן בְּלִיך אָון זִיך אַנְגָּעְבִּיְּוּזָרָט: — «וּוְיִיל שִׁינְקִיטָן פָּוֹן קָאָמָפּ קָעָן
 מַעַן נָאָר אַיְבָּעָרָבָן. אוּפְּנָן לְיוֹנוֹט ווֹאָלָט דָאָס אַרְיִיסְגָּעָקוֹמָעָן הַעַסְלָעָךְ!» — אָון
 דָעַר פֻּנְדָּול מִיט דָעַר שְׁוֹאָרְצָעָר פֿאָרָב אָין גַּעַוּעַן גְּרִיטָס אָין זִין האָנט. אָ צְוִוִּית

מאל האט איך אים געפֿרעהט, פֿאָר ווֹאָס ער מְאַלְתּ נִיט מעַר דָּס גַּעֲטָא. האט ער מיר געענטפֿערט : — «דָּס גַּעֲטָא מְאַלְתּ מֵיךְ. צַעַמְאַלְתּ מֵיךְ...» דָּס אַיִזְגּוּנוּגּ גַּעֲוֹעַן. ווֹעַן מיר האבן באַשְׁלָאָסֶן זִיךְ אַרְיבְּעַרְצּוּזְיעַן אַיִזְהַוִּין, אַיִזְגּוּנוּגּ גַּעֲוֹעַן אַוְיְפְּגַעְהַיְתְּעַרְטּ. מיר ווֹעַלְן ווֹיְגַעַן אַיִזְהַוִּין הַוִּין, ווֹאָס וּלְאַדְמִיר ווֹינְטָעַרְטּ. — «דוֹ וּוַיְיסְטָם, ער אַיִזְהַוִּין אַגְּרִיסְטְּרִידְקִינְסְּטְּלָעַרְטּ», — האט ער צַו מיר אַזְגּ גַּעֲטָא, בעת מיר האבן בַּיַּדְיַע גַּעַשְׁטוּפּ דָּעַם ווֹאָגּן מִיטּ דִּיזְאָכְן. אַיךְ האָבָא אַיִם אַנְגְּעַקְוּקְטּ פֿאָרְבּ ווֹנְדָעַרְטּ. קִיְּין מְאַלְתּ האָבָא אַיךְ אַיִם נִיט גַּעֲהַרְעַדְטּ אַוִּיףּ אַיִם ? דָּס האָט דָּעַר דִּילְעַטְאָנְטּ אַיִזְמִיר זִיךְ אַזְגּ גַּעֲוֹעַטּ. דָּעַר אַמְתּ אַיִזְמִיר אַזְגּ דִּעְרְגְּרִיךְ נִיט צַו זִיךְ קְנָעַלְ. וַיְיַיְלְ אַיךְ האָבָא שְׁטַעַנְדִּיקּ אַוִּיסְגְּרַעְדְּטּ אַוִּיףּ אַיִם ? דָּס האָט דָּעַר דִּילְעַטְאָנְטּ אַיִזְמִיר זִיךְ אַזְגּ גַּעֲוֹעַטּ. דָּעַר אַמְתּ אַיִזְמִיר אַזְגּ דִּעְרְגְּרִיךְ נִיט צַו זִיךְ קְנָעַלְ. וַיְיַיְלְ אַיךְ תַּלְמִיד דִּאָרְפּ אַיךְ ווֹעַרְן, אַטּ ווֹאָס. מַעַן ווֹאָלְטּ אָפְּשָׂר גַּעַדְאַרְפּ שָׁאָפּן אַקְלָאַגְּנִיעַ פּוֹן מְאַלְעָרָס מִיטּ אַיִם בְּרָאַשְׁׁן. ווֹאַזְגָּגְהַ אָטּ גַּעַחְלוּמְטּ פּוֹן אַזְאָקְלָאַגְּנִיעַ, אַבְּעַר זִי אַזְגּוּוּעַן אַדְרַכְפְּאָל, ווַיְיַיְלְ זִיְּיַהְבָּן גַּעַחְאַטְפּ פֿרִיהַיִיטּ אַזְאָקְלָאַגְּנִיעַ האָטּ דִּי פֿרִיהַיִיטּ בְּאַגְּרַעַנְעַצְטּ. דָּא ווֹאָלְטּ עַס גַּעַוּוּנְ פֿאַרְקְעַרְטּ». מִיר זִיְּגַעַן קְוִים פֿאַרְטִּיךְ גַּעַוּוּרְן מִיטּ אַפְּלָאָדְן דִּיזְאָכְן, ווַיְיַיְלְ גַּעַטְמָאָן אַיִזְמִיר זִיךְ פֿאַרְשְׁוּוֹנוֹן. אַוִּיףּ מַאְרְגַּן האָבָא אַיךְ אַיִם נִיט גַּעַזְעַן דָּעַם גַּעַנְצָן טָאגּ. דִּי מַאְמָעַ האָטּ אַיִם אַרְיְפְּגַעְעַצְטּ אַגְּרָגְגָן אַבְּיַסְלְ עַסְןְ, אַבְּעַר ער האָט שְׁוִין גַּעַחְאַטְפּ גַּעַגְעַסְן מִיטּ ווֹינְטָעַרְטּ. אַזְיַיְגַּעַן אַזְדָּרְךְ דִּי עַרְשְׁטָעַ פֿאָר טָאגּ. כַּהֲבָ אַיִם צְרוּ גַּעַלְאָזְוּן. בֵּין אַיִין אַוְנוֹטְן, כַּהֲבָ שְׁוִין גַּעַהְאָלְטּן בְּיַיְמַן אַיְנְשְׁלָאָפּן, האָט ער זִיךְ צַוְּגְּשְׁלִיכְתּ צַו מִין בְּעַט אַזְאָן זִיךְ אַנְדְּעַרְגְּעַזְעַצְטּ נַעַבְן מִיר : — «סְגִּיאַת וּגְעַשְׁמִירַת», — האָט ער גַּעַפְּלִיסְטְּעַרְטּ. — «מִיר האָבָן אַמְּאָדָעַל, אַחֲוִיפּ-זִינְגְּרָל. אַפְּנִים דָּס האָט ! אַוִּיגְּנָעָס !» — ער האָט זִיךְ צַוְּגְּשְׁבּוּגְּן צַו מִיר : — «הַעַר, ווֹינְטָעַר ווַיְלִיךְ זַאֲלִיךְ אַרְיְנִיצְיָעַן צַו אַיִם. ער אַיִן אַיְנְעַרְטּ אַלְיַיְן אַיִן אַגְּרִיסְטְּרָעַר שְׁטוּבְּ. פֿאַרְשְׁטִי מִיךְ נִיטְלְעַכְּטָה. כִּמוֹ אַרְבְּעַטְוֹן, אַזְנִיטְ, ווֹעַל אַיךְ אַרְאָפּ פּוֹן זִינְעַן. דָּא, ווַיְיַסְטְּוּ אַלְיַיְן... בֵּין אַיִם דָּס צִימָעָר פּוֹל מִיטּ אַוְנְדָעַלְעַכְּרָעַר לְוַפְּטָה... אַטְמָאַסְפָּעַר. שְׁלִיסְלָעַד ווֹעַלְן מִיר זִין אַיִזְהַוִּין אַזְגּוּנְטָעַרְטּ. מִיכָּאָל, ווֹאָס זַאֲגְּסָטוּ ?»

— ווֹאָרָט צַו נַאֲד אַפְּרָעַגְּ. ווֹעַסְטּ וּן וּי עַס גִּיאַטְ, — האָבָא אַיךְ גַּעַזְגַּטְ. — צַו ווֹאָרָט ? אַשָּׁאָד אַטְאָגְגּ... מַעַן דִּאָרְפּ אַנְכָּפּן דִּי אַיְנְפְּרִירְאַצְעַ בַּיְמַן קוֹדְלָעַס.

סְזִינְגַּעַן פֿאַרְבּי אַפְּרָעַגְּ. אַבְּעַר אַרְיְנְגְּעַקְוּמָעַן שְׁלָאָפּן. בֵּין אַיִין מְאַלְתּ, בְּיַיְמַן אַוְנוֹטְ-בְּרוֹטְ, האָבָן מִיר גַּעַהְעַרְטּ גַּעַשְׁרִיְעַן זִיךְ טְרָאָגְן פּוֹן אַוְיִבְּן. דָּעַרְגָּאָדְרָהְטָהְטָה זִיךְ גַּוְטָמָאָן בְּאוֹוִוִּין. ער האָט זִיךְ אַוְעַקְגְּוּזְעַצְטּ בְּיַיְמַן טִישְׁ. וַיְיַיְלְ זִיךְ מְאַלְגְּאַרְנִיטְ. נַאֲכָן אַוְנוֹטְ-בְּרוֹטְ אַזְגּ אַבְּעַר קִיךְ. ער האָט אַגְּהַהְוִיבָּן צַו מְאַלְנִין זִינְעַעְ. אַוִּיסְגְּעַזְעַטְ אַזְגּוּנְטָעַרְטּ אַזְגּוּנְטָעַרְטּ אַזְגּוּנְטָעַרְטּ אַזְגּוּנְטָעַרְטּ. קְאַפְּיַטְלָן ווֹינְטָעַר אַזְגּוּנְטָעַרְטּ פֿאָר אַיִם גַּעַנְדִּיקְטּ.

אַבְּעַר פֿאָר מִיר האָט עַס זִיךְ גַּרְאָד דִּעְמָאָלְטּ אַגְּהַהְוִיבָּן. כִּבְּין גַּעַוְאָרְן אַזְגּ אַיְנְגִיְעַר בֵּין ווֹינְטָעַרְטּ. שְׁוֹלְדִּיקְ דָּעַרְעַן אַיִזְמָעַע. בֵּין יַעַדְן מְאַלְצִיטְ שְׁטִיטְ

ז' צו, איך זאל עסן דאס שטיקל פלייש. — «אין געטא זייןען אלע וועגעטאריער» — זאגט זי, — «נאר טאמער קומט אריין א שטיקל פערד-פלייש אין שטוב, איז עס יעדען היליקער חוב עס צו עסן». — און זי הייבט באלאד אן צו קליפען. די איבע-רייך מישן זיך גליך אריין; פאָרפרן מיט מיר דיסקוטיעס; גוממאן חוקט; נאַדזשע בעט און שטיטט צו; שאָפֶרְאָן אַרגומענטירט מיט געלאָסענער לאָגִיכֿ. עס ווערט מיר נמאַס. גַּיְדַּעֲרְקָלְעֵד זי, אֹן אַיךְ באָטָראָכָט דאס ווי מײַן אַינְצִיךְן אָפֶן פָּוּן וַיְדָעֶרְשָׁטָאנְד (אָזְלַיְנְדָאָן); וַיְדָעֶרְשָׁטָאנְד קעגן דעם יונְגָעֵר, וְאָס כַּהֲבָאָם גַּעֲזַעַן פָּאָרָאִיאָן זומְעָר אוּרְפָּאָר אַט דעם הוֹיף; גַּעֲזַעַן אִים מיט דער בַּיְסָקָם אוּגָּה, צִילְּן אָזְוִי פִּינְקְטָלְעֵד אַיךְ קָאָפְּ פָּוּן דעם נַאֲקָעָטָן הִרְשָׁעָלָע אוּרְפָּאָר פְּלָמְפָּה. וְאָס פָּאָר אַסְפָּאַטְסָמָאָן! וְאָס פָּאָר אַמִּיסְטָעָרְשִׁיסְעָר! מַאֲכָלָט נִיט קִיְּן אַונְטָעָרְשִׁיד צוּיְשָׁן חַיה אָוֹן חַיה; וַיְיִלְּ אַלְעַן, וְאָס האָט אִין זיך אַ נִּיצְחָזָק פָּוּן לְעָבָן, אַיְזָן ווערט מַעַן זָאָל אַוְיסְפָּרָאִירָן דָּעָרוֹף די שָׂאָרְפָּקִיטָטָפָּן אוּגָּה, די פְּלִינְבִּיְּקִיטָּפָּן פִּינְגָּעָר, בַּיְמָם באָרְיָהן דאס צִינְגָּלְפָּן דָּעָר בַּיְקָס. עַר צִילְּטָמִיט האָרֶץ — דָעָר יְעָגָעָר. זִין האָרֶץ אַיךְ דִּי האָרְטָעָ, בְּלִיעָנָעָ קוֹילָ, וְאָס לְאַנְדָּעָט אַיךְ דָעָר טִיף פָּוּן צָעָצָפְּלָטָע אַיְנְגָּעוּוֹיְדָן. אַיךְ בַּיְגָּ מִין קָאָפְּ פָּאָר אִים, — דָעָם יְעָגָעָר — מִיט עַקְלָ. עַר אַיְזָן פְּרָעָמָד מִין וועָן. עַר אַיְזָן דִּי דִּיטִּישׁ. אָפָּשָׁר אַיְזָן קָאָמִישָׁ מִין וַיְדָעָר שְׁטָאנְד קעגן אִים, מִיטָּן נִיט עַסן מִין פָּאָרְצִיעָ פֻּרְדְּ-פְּלִישָׁ, אָבָּעָר עַס גִּיט מִיר סָאָטִיסְפָּאָקְצִיעָ: סָאָלְדִּיאָרְיוֹן זיך מִיט דָעָר בַּהְמָה, מִיטָּן פֻּרְדָּ, מִיטָּן הִרְשָׁ אָוֹן אָוֹן וועָן אַיְזָן סָאָלְדִּיאָרְיוֹן זִיר, הָאָב אַיךְ כָּוח וְזַרְזָעָהָיִן צַוְּחָמָנוֹת מִיט אִים — דָעָם שְׁכָטָעָ. — אַיְזָן גַּי אַיךְ טַיְלָ מַאְלָ אַוּוֹקָ פָּוּן טִישָׁ אָוֹן כָּאָפָּ זִיךְ אַרְוֹף צַוְּוִינְגָּטָעָן, אַרְיִינְגְּזָוָאָטָעָמָן אַ בִּיסְלָ «פְּרִיהִוִּיתָ» דָרְךְ זִין פְּנְצָטָעָר. אַיךְ שְׁטִי אָוֹן קוֹק אָרוֹסָים צַוְּ דָעָר שְׁטָאָטָה, צַוְּ דָעָר טִיף פָּוּן וַיְיִטְן, נַאֲכִתִּיקָן הִימָּל אָוֹן בַּיְתָ אַיְזָן מִיךְ אַ פָּאָרְלָאָגָּה זִיךְ צַוְּ בַּאֲפָרְיִיעָן פָּוּן מִין הִינְקָעְנְדִּיקָן גּוֹף אָוֹן זִיךְ צַוְּ פָּאָרְאַיְינִיקָן מִיטָּן אַומְעָנְדָלְעָכָן גַּאֲרְנִישָׁתָט.

וַיְיִגְּרַד אַיךְ קָוָם אַרְיָהן צַוְּ אִים, הִיְבָּט וַיְינְטָעָר זִיךְ אָן צַוְּ פָּאָרְעָן. עַר גְּרִיטִיט קָאוּעָ, שְׁנוּידִיט פְּלִיטְשָׁן קִילְעָרִיב אָוֹן רַעַדְתָּ אָוֹן רַעַדְתָּ, וַיְיִגְּרַד אַרְדִּיאָיָן קָעְסָטָל. מַעֲרַסְטָנְטִילָהָר אַיךְ אִים נִיט. אָבָּעָר פָּוּן צִיְּתָ צַוְּ צִיְּתָ אַ וַאֲרָט, וְאָס דְּרִינְגְּטָ אַרְיָהן אַיךְ מִיר אָוֹן הִיְבָּט מִיר אָן צַוְּ זְשָׁמְעָן אַיְזָה. אַיךְ שְׁפִּיךְ אָן דִּי אַוְיְעָרָן אַן סְוּוּרָט אַינְטָעָרָעָסָאנְטָ, מַשְׁוְגַּדְיקָ.

לְעַצְמָהָן האָט עַר מִיר אַיבְּרָעָגְעָבָן דִּי גְּרוֹנוֹטָ-פְּרִינְצִיפָּן פָּוּן זִין קוֹנְסְטָטָעָאָרִיעָ. עַר האַלְטָ גַּעַלְעָדָן, אַז עַר אַלְיְין אַיְזָן גַּאֲרָנִיטִיקָן קוֹנְסְטָלְעָרָ; אַז עַר אַיְזָן בְּלוּזָן אַ מְעָדִים, דָרְךְ וּוּלְכָן דִּי דְּרוֹיְסְנְדִּיקָעָ קוֹנְסְטָלְעָרִישָׁ אַיְסְפִּירְאָצִיעָ, וְאָס עַקְוִיסְטִירָט אַוְמוֹעְבָּאָר אַיְזָן חַלְלָ — בַּאֲשָׁאָפָט דָרְךְ אִים אַיְרָ וּוּרָקָ. עַר, וַיְיִגְּטָעָר, אַיְזָן בְּלוּזָן אַ מִין מַאֲגָּנָעָטִישָׁ גָּלָאָ, אַיְזָן וּוּלְכָן עַס קָאַנְצָעָנְטְּרִירָן זִיךְ דִּי שְׁטָרָאָלָן פָּוּן אַט דָעָר אַיְסְפִּירְאָצִיעָ — אַז דָרְךְ אִים צִינְדָט זִיךְ אָן דָאָס לִיְוָונָט מִיטָּן פִּיעָרָ פָּאָרְבָּ. עַר, וַיְיִגְּטָעָר, אַיְזָן בְּלוּזָן דָעָר הִפְּגָּנָאָטִיזְרָטָרָ פָּאָרְבָּ-מִישָׁעָר, דָעָר פָּעַנְדָּזָל-פְּרִיעָר, וְאָס פָּאָרְוּוּרְקָלְעָכָט, אַיְזָן אַ טְּרָאָנָס, דָעָם וּוּלְנָן פָּוּנָעָם דְּרוֹיְסְנְדִּיקָן

כהה. דערפֿאָר גלייבט ער, אָז ער ווועט לעבען אווי לאנג, ווי לאנג די דראויסנדיקע איינספיראציע ווועט אִים נוצן פֿאָר אַיר מעדיום. די גאנצע טעאָריע אִיז צו קָאמֶפּ ליצירת אָזָן צו סימבּאָליש פֿאָר אֹזָא טְרוּקָעָנָעָם מוה, ווי מיינער. אַיבּערהוּיֶפּ זעט מיר אויס פֿאָראָדָקָסָאל מײַן קְרוּבָהָשָׁאָפּט מִיטּ קוֹנְסֵט אָזָן מָאָלָעָרִי — אַ דָּאנָקּ מִין סְעַנְטִימְעַנְטּ פֿאָר ווִינְטְּרָעָמָס פֿעַנְצְּטָעָר אָזָן פֿאָר זִינְגּ צְפּוּלִיקּ רְיִיד, ווּסְאָס אַיד כָּאָפּ אוּפּ. אַבּּעָר פֿוֹן דָּאָקְטָּאָרָסָקּוֹן שְׂטָאָנְדוּפּוֹנְקָט פֿוֹן מִין זָאָרָג פֿאָרָן פֿאָצְּיעַנְטּ. בֵּין אַיד צוּפְּרִידְּן... די טְעָאָרִיעּ זִינְגּ טְוטּ אִים גּוֹטָס אָזָן מִין בְּלוּזּ אַנוּזְ�וּהָיִיטּ הַעֲלָפּ אִים אוּיךְ אַינְגּעָם קָאמֶפּ מִיטּ דָּעַר קְרָאָנְקִיּוּט. אוּזּ ווּיל אַיד גְּלוּבּוֹן (אָזָן דָּאס אַיד ווּידָעָר מִין מַעְדִּצְּנִיּוּשְׁ-צִינִּישְׁ טְעָאָרִיעּ). בָּאָמָתּ אַיךְ בָּאוּזְּנְדָּעָר אִים — דָּעַם קְלִינְגּעָם, הַוְּקָעְרִידִּיקּוֹן ווִינְטְּרָעָמָן. ווי אַנְגְּעָלָדָן ער אַיּוֹ! ער אַרְבָּעָט ווי אַטְּיִוּל אָזָן דָּאס רָעַשְׁתּ בִּיסְלּ עַנְרָגִינִּיעּ בְּרָעַנְגּטּ ער אוּס אַוְיףּ די נִין מָאָס רְיִיד (אָוּגְּטָעָרּ גַּעֲהִיצְּטּ פֿוֹן דָּעַר הַוְּיכָעָר טְעַמְּפָעָרָאָטוֹר, ווּסְאָס פֿאָרָבְּרָעָנְטּ זִין קָעְרָפּעָרּ). אַוְיסָעָר דָּעַם, האָטּ ער זִיךְ גַּעֲנוּמָעָן צוֹ שְׁרִיבְּפּּ אַפְּעִיעָעּ. נָאָר ווּסְאָס האָטּ ער מִיר פֿאָרָגְּלִיעָנְטּ אַגְּרָאָמָטּן דִּיאָלָאָגּ צוּוִישְׁן אַיְדִּים יְדָעָ (גַּעֲמִינְטּ אַיְדִּים פֿוֹן דִּיְתְּשָׁלָאָנְדּ). ער מאָכָטּ מִיד טְיִיל מָאָל זַיְעָרָמִיד. סְגָּלוּסְטּ זִיךְ צוֹ אַנְטְּלוּפּוֹן פֿוֹן אִים — אָזָן דָּאָךְ בְּלִיבּ אַיךְ בַּיְּ אִים לְאַנְגּעָ שְׁעהָעּ.

כְּהָאָבּ אִים גַּעֲרָעָטּ, ווּסְאָס עַס אַיְזָן גַּעֲשָׁעָן צוּוִישְׁן אִים אָזָן גַּוְטְמָאָגָעָן. ער האָטּ גַּעֲצִוְגּ מִיטּ די אַקְסָלָעּ: «גָּאָרְנוּטּ גַּעֲשָׁעָן. ער אָזָן עַרְלָעְכָּעָר בְּחוֹר אָזָן אַלְעָ פְּרָטִים, אַוְיסָעָר אָזָן זִין זְעַלְבָּסְטּ-אַפְּשָׁאָצָבָגּ. אַיְן תָּוָךְ אַיְזָן ער פֿאָרָלִיבּ אָזָן קְלִינְגּעָם לעַבָּן. ער אַיְזָן דָּעַר אַיְנְטְּעַלְגְּעַנְטְּרָעָר צִיְּכְעַנְעָר פֿוֹן אַלְעָ טָאגּ אָזָן אַמְעַנְשָׁ פֿוֹן מְעַשִּׁים אָזָן אַקְצִיעּ. ער זָוְכָטּ קְלָאָרְקִיּוּט אָזָן דָּעַם בַּיְּלָדּ, ווּסְאָס ער תָּאָטּ פֿאָרּ די אַוְיגּן אָזָן דָּעְרָפּאָר מָאָלָטּ ער. אַבּּעָר דָּעַם פְּלִיּ פֿאָרָמָאָגָטּ ער נִיטּ, נִיטּ דָּעַם שְׁוּוֹנוֹגּ אָזָן אַיְנְטוּזִיעּ, מִיטּ ווּלְכָעָגּ נָאָר גַּרְוִיסְקִיּוּט אָזָן גַּעֲבָעָנְשָׁתָטּ. אָזָן ער ווּסְאָטּ גַּאְרָנוּט מַחְדָּשָׁ זִין. ער אָזָן אַטְּיִיל פֿוֹן גַּעֲטָאָן ער מָאָלָטּ עַס, ווי אַטְּיִיל פֿוֹן אִים. כְּפָאָרּ שְׁטִיּ זִין טְוָאָגְעָדִיעּ, אַבּּעָר בְּקָעָן אִים נִיטּ הַעֲלָפָן. ער לִיְידָטּ. אַוְודָאִי לִיְידָטּ ער. אַבּּעָר לִיְידָן מָאָכָן נָאָךְ נִיטּ דָּעַם קִינְסְטָלָעָר. אַפְּשָׁר האָבּ אַיךְ אִים דָּאָס אַלְעָ נִיטּ גַּעֲדָרָפּט זָאָגּן. אַבּּעָר ער קוֹמֶטּ אָזָן זָאָגּטּ, אָזָן ער ווּיל קְרִיטִיקּ. האָבּ אַיךְ אִים גַּעֲגָעָן, ווּסְאָס ער האָטּ גַּעֲוָאָלָטּ: גַּעֲזָאָגָטּ, אָזָן דָּאָס בַּיְּלָדּ, ווּסְאָס ער מִיר אַגְּנָעָמָלָן, אָזָן נָאָר אַיְדִּים פֿאָטָאָגְרָאָפּיּ, אַוְנטָעָר אָזָן אַיְמְפָרָעָסִיאַנִּיסְטִישְׁן קָאָמוֹפָלָאָזָן. דָּעְרָפּאָר ער זִיךְ אוּזּ אַוְיִזְעָקָבְּטּ».

אַיךְ האָבּ אַנְגְּעָקָטּ ווִינְטָרָעָן אָזָן אַפְּחָד פֿאָר זִין מִיאָוִסְקִיּוּט האָטּ מִיד אַרְוּמָה גַּעֲנוּמָעָן. אַמְאָנְסָטָעָר. אַשְׁוֹאָרְצָעָר קָאָפּ הַאָרָר, אַשְׁוֹאָרְצָעָר הַוְּיקָעָר ; לְאַנְגּעָ, ווּסְאָס העֲנָטּ, בְּלִיְיכּ ווי קָאָלָץ : לְאַנְגּעָ, דִּינְגּ צְיִינְגּעָר, ווּסְאָס ער צְעַשְּׁפִּרְיִיטּ זִיךְ אָזָן דָּעַר לוּפָטּ אָזָן מָאָכָטּ מִיטּ זִיךְ פּוֹל דָּעַם חָלָל, ווּסְאָס ער רְעָדָטּ. אָזָן דָּאָס קְוּלָּ, ווּסְאָס קוֹמֶטּ אַרְוִיסָּס פֿוֹן זִין קְעָלָ, אָזָן הוּיְל אָזָן הוּקְעָדִיקּ, ווי סְיוֹוָאָלָטּ גַּעֲקָומָעָן פֿוֹן אַטְּיִפּוֹן קְעָלָ ער מִיטּ לְאַנְגּעָ, טְוָנְקָעָלָעָ קָאָרְדִּיאָרָן. טְיִיל מָאָל זַעַט ער מִיר אוּסְאָס זִיךְ אַשְׁדִּים דִּיקָעָר פֿוֹיגְלָ, ווּסְאָס אוּזּ גַּעֲקָומָעָן פֿוֹן ערְגָעָץ צוֹ פְּלִיעָן אָזָן גַּעֲמָאָכָטּ זִיךְ אַגְּשָׁטָט אָזָן דָּעַם צִימָעָר. דָּעַמְאָלָטּ קוֹמֶטּ מִיר אוּסְאָס מַאָדָנוּ, ווּסְאָס פֿוֹן דָּעַם רְוִיבּ-פֿוֹיגְלָס

פנימ שטארן ארכיס א פאר אויגן, אין וועלכע ס'אייז ניט פאראָן קײַז בלוטדורפּ שטיקיט; וואס זיינען גאר פִיכט, הייס-יסוריידיק אונ קולג מיט א געהימער, איבערמענטשלעכער חכמה. צומאל קוֹן זַיְמִיר אוֹיס פֿאָרְלוֹרֶן, — מילד אָן קִינְדִּישׁ-טְרוּיֵּרֶק; אָן טִילְמָאָל דִּיטִין זַיְ אָוִיךְ אַיְנוֹאָמָע אָוְנוּוּרְזָן, וואס בלאנקען אָרָום אָן וּכוֹן גָּטָם. אָפָט וּוּרְטָט מִיר אָוְמָהִימְלָעָךְ פֿוֹן זַיְן גָּאַסְטְּפִּרְיִינְדְּ לעֲקִירִית אָן סְשָׂרָעָקְטְּ מִיךְ זַיְן גּוֹטְסְּקִיטְּ. שְׁטוּנְדִּיק אָיוֹ עָרְגִּירִיט זַיְךְ צַוְּתִילְן מִיטְן בִּיסְן. עָרְ דָּעֶרְלָאנְגְּטְּ מִיר בְּרוּטְּ בְּאַשְׁמִירְטְּ מִיטְ פּוּטְעָרְ אָן צְקוּרָטְ מִיר אָן דִּי קָאוּעָ מִיטְ אָמְתָן צְקוּרָ — אָן דָּעֶרְבִּי טָאנְצָטְ עָרְ אָרוֹם מִיר אָן רָעְדָט אָן רָעְדָט, וּוּ עָרְ וּוּאָלָט מְוֹרָא גַּעַחַטְ, אָן טָאמָעָר וּוּעָט עָרְ אָוִיפְּהָעָן, וּוּלְ אִיךְ גְּלִיךְ אַנְטְּלוּפְּן. טִילְמָאָל בָּאָפְּאָלְטְּ מִיךְ אַפְּחָדְ, וּוּ אִיךְ וּוּאָלָט גּוֹעוֹן אַין זַיְנָעַ נְעָגָל אָן מִיר דּוֹכְטְּ, אָן עָרְ גְּרִירִיט גַּעַהַיִם עָפָעָס צַוְּ פָּאָרְ מִיר. דָּאָס טְעַפְּעָלָעְ קָאָפְּוּ, וואס עָרְ דָּעֶרְלָאנְגְּטְּ מִיר, הִיבְּטַ זַיְךְ אָן טְרִיסְלָעָן אַין מִין הָאנְטְּ אָן כְּהָאָבְּ מִשְׁ מְוֹרָא אַ זַּוְּפְּ צַוְּ גַּעַבְן. נָאָר דָּא בָּאָגְעָגְן אִיךְ זַיְךְ מִיטְ זַיְין בְּלִיךְ אָן וּדְ שְׁוּלְדִּיקְ פָּאָר דָּעַם מְאָדְנָעָם גַּעַפְּלִי. כּוֹוָאָרְפְּ בְּגַנְּבִּיהְ בְּלִיךְ צַוְּ דָּעַרְ טִיר — אָן אִיךְ בְּלִיבְ אָן אִיךְ בְּלִיבְ אָן אִיךְ בְּלִיבְ.

אָן דָו מִינְסְטָטְ, אָן וּוּינְטָרְ אָיוֹ דָעְ אַיְנְצִיקָעָרְ פֿוֹן מִינְעַן נִיעַ מְעַנְעַרְפִּרְיִינְדְּ, וואס אִיז אַיְנְסְטָלְעָרְ? דִי מְעַרְסְטָעְ פֿוֹן זַיְ זַיְנָעַן פֿוֹן וּוּינְטָרְסְ קָאַטְעַגְּאָרְעָ. אָפְשָׁר אַיְזְ עַס פְּאָרְבָּאָרְגָּעָנְעָ «קִינְסְטָלְעַרְיִישְׁ נְשָׁמָה» וואס זַוְּכָט זַיְעַר גַּעַזְעַלְשָׁאָפְטְ? מְעַגְּלָעָרְ, אָן אַלְעָמִינְעָ בְּרִיוּ צַוְּ דִיר זַיְנָעַן אַוְיךְ נִיטְ מְעַרְ וּוּ אִיךְ שְׁפִילְ אַין «קְוָנָסְטָטְ». אַבְּעָרְ גְּרָאָד מִיטְ לִיטְעָרָאָטְ פֿילְ אִיךְ זַיְךְ וּוּיְנִיקָעָרְ אַין אַיְנְקָלָאָגְן. כְּפִילְ אַ בְּטָוּל צַוְּ זַיְ? דָאָס וּוּאָרְטְ אַין דָאָס אָוְמָבָאָהָאַלְפָנְסָטְ גַּעַצְיִיגְ אַין גַּעַטָּא. דִי מְזָוִיקָעָרְ, דִי מְאָלָעָרְ, זַיְ שְׁפְּרִינְגָעָן עָס אַרְבָּעָרְ, דִי וּוּרְטָעַרְלָאָזְעָ שְׁפְּרָאָקְ פֿוֹן פְּעַנְדָוְלְ, פֿוֹן דָעַרְ פְּיִידְלְ דָעַרְגִּירִיכְ פֿוֹן שְׁוֹוִיְגְן. אַבְּעָרְ דָאָס וּוּאָלָט גַּעַוְועָן: לְאָזְן נָאָר זַיְךְ מִיסְטָעַרְוּרָעָקְ פֿוֹן שְׁוֹוִיְגְן. צִיְתִּיקְ גַּעַוְועָן גַּאֲרַנִּישָׁטְ. אָן מִיר האָבְן מְוֹרָא פָאָרְ גַּאֲרַנִּישָׁט. יְעַדְעָרְ וּוּלְ לְאָזְן אַ שְׁפּוֹרְ נָאָר זַיְךְ: אַ קִינְדָ, אַ בְּיִידְ... אַ בְּרִיוּ.

אַיְנְגָעָרְ פֿוֹן מִינְעַן נִיעַ קִינְסְטָלְעָרְ פְּרִינְדְ הִיסְטְ מְעַנְדָעָלָסָאָן. אַ פְּיִידָלָרְ. עָרְ אַיְזְ גַּעַקְוּמוּן מִיטְן האַמְּבָוְרָגָעָרְ טְרָאָנְסְפָּאָרְטְ. אַ הְוָגְדָעָרְטְ פְּרָאַצְעַנְטִיקָעָרְ יְעַקְעָ: פְּינְקְטָלְעָרְ, פְּעַדְאָנְטִישְׁ אַין דִי רִיְדְ אָן אַין הוֹלְדְ. אַבְּעָרְ וּוּ נָאָרְ עָרְ גַּעַטְמְטְ דִי פְּיִידְלְ אַין דָעַרְ האָנְטְ, פְּאָלָט דָעַרְ כְּאָמָעָטְ אַרְכָאָפְ פֿוֹן אִים. כְּהָאָבְ אִים בָּאָגְעָנְטָ, דָאָס הִיטְלָ מִיטְן רְוִיטְן קְרִיְיךְ האָטְ אִים צּוֹגְעַזְוִינְ: — «הָעָרְ סָאָנִיטָאָרְ», — אַין גַּעַוְועָן זַיְין בָּאָגְרִיסְוָנְגְ צַוְּ מִיר, — «וּוּ זַעַט דָאַ אַיְגְּנְטָלְעָךְ אָוִיס דָעַרְ הִגְיָעַנְשָׁרְ צַוְּ שְׁטָאָנְדְ?» — «יְאַמְּרָלְעָדְ», — הָאָבְ אִיךְ אִים, נִיטְ אָן אַיְרָאָנִיעָ, גַּעַעַנְטָפְרָטְ. אִיךְ הָאָבְ בָּאַמְּעָרָקְטְ דִי פְּיִידְלְ אָן זַיְן האָנְטְ: — «אַ מְזָוִיקָעָרְ?» עָרְ האָטְ זַיְךְ בָּאַמְּיטְ צַוְּ צּוֹטְרָעָפְן מִיר מִיטְן חֹזְקָן: — «סְזָוָאלָטְ בָּעַסְעָרְ גַּעַוְועָן, וּוּן אִיךְ שְׁלָעָפְ זַיְךְ נִיטְ מִיטְ דָעַם, וואס?» האָטְ שְׁוִין אָן מִיר עָפָעָס אַ צַוְּפָעָס אַ צַוְּפָעָס — «נִינְיָן, פְּאַרְקָעָרְטְ. דָאָס קָאָן אִיךְ גְּרָאָד צְנוֹזְ קֻומָעָן.» דָעַמְאָלָט האָטְ עָרְ זַיְךְ פָּאָרְ מִיר פְּאַרְגָּעַשְׁטָעָלָט אָן

מֵיד גַּעֲזָגָט זַיִן נָאָמָעַן. — «פָּוּן דַּי גַּרְוִיטָעַ מַעַנְדַּעַלְסָאָן?» — האָב אַיך ווַיַּדְעָרַ גַּרְעָסְטָע!

ער האָט מַיך אַיך פַּאֲרָגָעַשְׁטָעַלְטָ פָּאָר זַיִן מַשְׁפָּחָה. פָּאָרְן פָּאָטָעַר, הָעָר פָּאָנִי. רָאָט גַּוְנְטָעַר מַעַנְדַּעַלְסָאָן אָן דַּעַר מוֹטוֹטִי הָאָנָגָא אָן דַּעַם עַלְתָּעָר בְּרוֹדָעַר רְוָדָאָלַף. אַיך הָאָב גַּעֲזָגָט מַיִּין פַּאֲרָבְּרִידְעָרָבוֹגְּ מַיִּ זַיִּ; גַּעֲקָוֹקְט אַוְיָגְטִי פְּנִימְעָר אָן גַּעַגְּ. וְאַלְטָ אַרְאָפְּלִיְּעָנָעָן דַּעַם זַעַלְבָּן צַיְּינָן פָּוּן צַוְּיִי טְוִינְגְּ אַרְיָקָן גַּלְתָּ. כִּי הָאָב גַּעֲזָגָט אַיִּן זַיְּעָרָע אַוְיָגְטִי דַּאָּס פִּינְטָעַלְעָ יַד — אָן הָאָב דַּאָּס נִיט גַּעֲקָאנָט גַּעֲפִינְגְּ. נִיט דַּעַמְּאָלָט. וְאָס אַיך הָאָב יַא גַּעֲפָנוּנָן אַיִּן זַיְּעָרָע פְּנִימְעָר, אַיִּן אָן אוּסְדוּרְקָן פָּוּן הָעָדָט כְּעָרְקִיָּט אָן גַּלְיכִצְיִיטִיק פָּוּן אַ קלִיָּן בִּיסְעָלָעָ פְּחַד פָּאָר אָוְנָדָ. אַבְּעָר גַּעֲרָעַדְטָ הָאָבָן זַיִּ זַיִּס אָן הָעַפְלָעָד אָן אַיִּן אַ פָּאָר מִינְגָּט, הָאָב אַיך זַיִּךְ דַּעַרְוּוֹסָט וּוְעָגָן זַיְּעָר גַּלְאָרִיעָ אַן האַמְּבָּרוֹגָן, וּוְעָגָן דַּי הַיּוּעָר, וְאָס מַעַן האָט אַיְּבָּרְגָּלָאָן אָן דַּי דִּיפְּ. לְאָמָעָן, וְאָס זַיִּ הָאָבָן — וּיְ אַיך וּוְעָגָן דַּעַר «זַעַהְנוֹכָטָן», וְאָס זַיִּ פִּילְ שְׂוִין «גָּאָרָן» דַּעַר הַיְּמָאָט.

אָן גַּעֲלָאָפָּן אַהֲרָן אַפְּוֹאָרָטָן דַּעַם טְרָאָנְסְפָּאָרָט, בֵּין אַיך מַיִּט אָן אָפָּן הָאָרָץ. מַיִּט אַ גַּרְיִיטִיקִיָּט צַוְּ דַּעַרְוּאָרְעָמָעָן אָן טְרִיאִיסְטָן. דַּאָּס אַלְצָן הָאָט זַיִּ אַיִּן מִיר פָּאָרָיָהָאָקָן. אָפָּשָׁר הָאָב אַיך זַיִּךְ גַּעֲוֹנְטָשָׁן, זַיִּ צַוְּעָן גַּעֲבָרָאָקָן אָן גַּעֲבָוִיגָּן עַמְּדִיךְ — אָן זַיְּעָר גַּאְוְהָדִיקָן, גַּוְיִידְעָרְדִּיקָן גַּעֲבָלָאָזְעָנָעָן וְעַלְבָּסְטָצְפָּרְדִּינְקִיָּט אָן הַפְּעָרְדִּיָּיִט. גַּעֲמִישָׁט מַיִּט עַפְעָס קְרִיכְעִירִישָׁ-אַוְיסְגָּרְעָרְכָּנָטָן, הָאָט מַיך קָאָלָט גַּעֲמָאָט? אָן אָפָּשָׁר אַיִּן אַונְגְּזָעָר גַּרְיְנְגְּשָׁעָזָגָן צַוְּ זַיִּ גַּעֲוּוֹן דַּי גַּרְיְנְגְּשָׁעָזָגָן צּוּם לְעַבָּר, וְאָס זַיִּ הָאָבָן זַיִּךְ גַּעֲלָקְלָאָמָעָרָט נִיט צַוְּ פָּאָרְלִירָן? וְיִילְ דַּאָּס זַיְּגָעָן מִיר, גַּיִיסְטָעָר, גַּעֲקָומָעָן בָּאָגְרִיסְן דַּי, וְאָס וּוְעָלָן עַרְשָׁת וּוְעָרָן גַּיִיסְטָעָר.

וְאָס פָּאָר אַ גַּרְאָטָעָסְקָ בַּיְלָד דַּעַר פְּלָאָצְעָטָמָעָט מַיִּט זַיִּךְ — פָּוּן אָוְמָעָטָוָם הָאָט מַעַן זַיִּיךְ אַיְּבָּרְגָּרְוָפָּן: «הָעָר דַּאְקָטָאָר! הָעָר פָּאָנְרָאָט!» אָן אַיְּרָאָזְעָ פְּעַיְשָׁעָר וּוְינָט הָאָט גַּבְּלָאָזָן פָּוּן דַּי הַעַפְלָעְכִּיקִיָּטן. — אָן צַוְּיִי טְרִיטָט פָּוּן דַּאְנָגָעָן. זַיְּנָעָן גַּעֲוּוֹן דַּי בְּעַרְגָּלָעָד מִיט גַּרְיְבָעָר, וּוּ דַי «קוֹילְגָּרְעָבָעָר» הָאָבָן גַּעֲרָאָבָן מַיִּט דַּי הַעֲנָט אָן גַּעֲזָגָט בְּעַזְמַאְטָעָרְאָלָל. הָאָבָן דַּי אַגְּנָעָקְמָעָנָעָ דַּאָּס גַּעֲזָעָן? מַסְתָּמָאָ יָא, אָבָעָר גַּעֲרָעָטָהָאָט מַעַן נִשְׁתָּאָ. אָן דַּי, וְאָס הָאָבָן יָא פָּאָרְשָׁתָאָנָעָן, וְאָס זַיִּ זַעָּעָן, הָאָבָן מַעַרְ נִיט גַּעֲדָאָרְפָּטָ פְּרָעָגָן. זַיִּ זַיְּנָעָן בָּאָגְאָנָגָעָן וְעַלְבָּסְטָמָאָרְד אַוְיָפְּן אָרטָן (פָּוּן מָוֹט, צַיִּ פָּוּן פְּחָד?). גַּעֲוּוֹן אַיך אַהֲרִיךְ-אַטְאָקָעָ אָן אַ פָּאָר אַנְפָאָלָן פָּוּן הַיְּסְטָעָרִיעָ.

יעַדְן תָּאָגָ פַּאֲרָבְּרָעָנָגָ אַיך אַ פָּאָר שָׁהָ בֵּי דַי גַּעֲקָומָעָן טְרָאָנְסְפָּאָרָטָן. דַי רַעֲפָרְעָזְנָטָאָנָיָן פָּוּן אַיְּרָאָפְּעָ פַּאֲרָגְרָעָסְעָרָט זַיִּךְ. דַעַר עַיְקָר אַיִּז דַעַר מַעַרְבָּ גַּוְטָ פָּאָרְטָרָאָטָן: וּוְיָן, בְּעַרְלִין, פְּרָאָגָ, האַמְּבָּרוֹגָן, לְקָסְעָנְבוֹרָגָן, פְּרָאָנְקָפְּוָרָט, מִינְכָּעָן. הַוְּנְדָעְרָעָטָר, טְוִינְטָעָר הָאָלָטָן אַיִּין קָוְמָעָן אָן בְּרָעְגָּעָן אָן דַעַם רִיחָ פָּוּן אָנוֹנִיָּי וְעוֹרְסִיטָעָטָן, פָּוּן דַיְפָּלָאָמָעָן, פָּוּן דַי שְׁעַנְסָטָעָ פְּרָאָפְּעָסִיטָעָס. דַאָּס הָאָרָץ קוּוּלָּטָ פָּוּן נִחְתָּ. אַזְוִי פִּילְ קָוְלָטָוָר! דַקְטָוִירִים — שְׁטָאָט בָּאָרְשָׁת, אִינְזָהִינִּיעָרָן — וּיְ זַמְּדָ,

פְּרָאָפְּעָסָרָן — וּיְ שְׁטוּבָ, הַיִּנְטָ שְׂוִין דַי וּוּלְטָ-בָּאָרִימְטָעָ כְּעַמִּיקָּר, דַעְנְטִיסְטָן,

דרכך : הכנעה אונן גאותה.

ווען איד באגעגן זי' אַזְוֹד צוּווִי נאָכֵן אַגְּקוּמָן, אַין דִּי שְׁוּלָעָס, וּזְזַעַן
האט זי' אַיְנְגָעָרְדָּנָט, זענען זי' שְׂוִין טִילְוֹוִיזָן באָפְּרִיטִיט פָּונְן פָּאנְצָעֶרֶת פָּון אַילְוַוּעַס
אוֹן דָּאס פִּינְטָעַלְעַד יַד הַיִּבְּטַשׁ שְׁוֹן אוֹן אַרְיוֹסְקוֹלָן פָּוּן זַיְעַרְעַ אָוִיגָן. זי' ווּוְינְגָן
צְוֹאָנְצִיךְ—דָּרִיסִיךְ אַין אַ צִּימָעָר. דִּי גַּעֲלָגֶרֶס — אַוִּיף הַילְצָעֶרֶן פָּרִיטְשָׁעַס.
עַרְטְּעַרְוַוְויִין אַיְזָן בִּי זי' שְׁוֹן מַחְיָה דִּיק שְׁמַזְוִיכָּק אַוְן וּנוּ נִיטָּוּ וּרוּ רִיסְטָמָעָן זִיךְ שְׁוֹן
אַיְבָּעָר אַ בִּיסְן. וּנוּ נִיטָּוּ נַעַמְתָּא מַעַר עַנְעָרְגִּישָׁעַר «יְוּדָעָ» אַיְבָּעָר דִּי אַנְפִּירְוָנָג
אוֹן עַד הַאלָּט אַדְעָנָגָג מִיט אַמְּתוּעָר דִּיסְצִיפְּלָן. אַבָּעָר דִּי קָוְלָטוֹר אַיזְ גַּעֲלִיבָּנוּ
אוֹיף יַעֲנָדָר זִיט גַּעַטָּא. אַפְּילָוּ וּזְעַן זַיְדָעַצְיָילָן מִיר וּוּעַגְן זַיְעַר גַּרוּסִעָר פָּאָרָּ
אַגְּגָעָנָהִים, באָמָעָרָק אִיךְ, אוֹ זַיְ גַּלְיְיָבָן אַלְיָזָן קְוִים אַיְזָן זַיְעַרְעַ רִיד. זַיְ סְפָעַצִּיאָ
לַיְזָרָן זַיְד אַינְגָם הַאנְדָּל מִיט דִי שְׁמַאְטָעָס. וּוֹסָ זַיְיָהָבָן מִיטְגַּעַבָּרָאָכָּט : מִיטָּן
פָּאָרְקוֹפִּין «פָּמָמְילִיעָן אַגְּדָעָנָקָעָ» : חַתְּנוֹה-מַתְּנוֹת, גַּעֲבָרְטָסְטָאָגָר-פָּרְעוֹזָעָנָטָעָר, רִינְגָּ
לְעָד, זַיְגָעָרְלָעָד. סְיִינְגָּן שְׁוֹן גַּעֲפָאָלָן דִּי עַרְשָׁע שְׁנִיעָן, אַבָּעָר סְיָאָזְ נַאֲךְ נִיטָּ
קָאָלָט — אוֹן זַיְ טָרִיסְלָעָן זַיְד אַיְן צְעַדְלִיקָעָר סְוּוּעָטָעָרָס אַוְן מַאנְטָלָעָן. דִּי קוֹנְסָט
פָּוּן זַעֲלָבָטָמָאָרְד בְּלִיטָמָשׁ בַּיִּי זַיְ. וּוֹיְזָוָת אָוִיסָ, אוֹן דָּאס אַיְזָן אַלְץָן, צַו וּוֹאָס דִּי
בִּילְדוֹגָה הָטָט זַיְ גַּעַדְיָנָט. זַיְיָ מַאֲכָן עַס פִּין, אַנְשָׁתָעָנְדִּיקָעָ, עַסְטָעַתִּישָׁ אַוְן גַּרְינְטָלָעָן.
אוֹן דִּי מַעְנָדָלָסָגָן הַאָב אַיךְ שַׁפְּעַטְעָר גַּעַהָאָט פָּאָרְגָּוָס. כִּהָאָב דָּוָרָךְ דָּעָר
צִיְּתָן גַּעַמְאָכָט הַגְּנָדָעָטָעָר בָּאַקָּאָנְטָשָׁאָפָּטָן מִיט אַגְּדָעָרָעָ מַשְׁפָּחוֹת. וּוֹעָר גַּעַדְעָנְקָט
נַעֲמָן? כְּזָוִיסָ קְוִים אַלְיָזָן וּזְיִי אַיךְ הַיִּסָּ. אַבָּעָר עַר, קוֹרְטָן, הָטָט אַמִּיךְ אַוְיְפָגְעָזָוכָּט ;
מִיךְ אַפְּגָעָוָאָרְט פָּאָרְן טּוּיָּעָר. אַ דִּינְגָּר שְׁנִי הָטָט גַּעַפְּרָוִשָׁעָט. קוֹרְטָן הָטָט גַּעַטְרָאָגָן
אַ שְׁוּעָרָן מַאנְטָל מִיטָּן אַוְיְגָעָשְׁטָעָלָטָן קָאָלָנָעָר, אַ הַיְטָל מִיטָּן אַוְיְרָזָן הַאַלְטָעָרָס
אוֹן אַ שָּׁאָל אַ פָּאָר מַאל אַרְוָמְגָעָוִיקָלָט אַרְוָם הַאָלְדוֹן. זַיְנָעָה הַעֲנָט זַיְיָנָעָן גַּעַוּזָעָן דִּיק
איְנְגָעָבָאָלָט אַיְזָן אַ צָּעֵן פָּאָר הַאָנְטָשָׁן. עַר הָטָט זַיְד גַּעַטְרִיסְלָטָן פָּוּן קָעָלָט : —
«בִּיטָּע, הַעָר דָּקְטָאָר, אַיְר זִיטָט דָּעָר אַיְנְצִיקָעָר מַעְנָשָׁן, וּוֹאָס אַיךְ קָעָן אַיְן גַּעַ-
טָאָ». — זַיְן קוֹל הָטָט גַּעַהָאָט אַזְבָּעָטָמָעָרְדָּעָרְשָׁעָ פָּאָרְבִּיסְנָקִיטָן. אַ צָּאָן אַ
אַ צָּאָן הָטָט אַיְם גַּסְמָלָפָט : — «אַיךְ הַאָב אַ פָּידְלָאָן זַיְ פָּאָרְלִוְיָפָן...»

—כ' בין געווונן מיד געהרגנט, הונגעריך. האב איד געפרעגט אומגעולדליך : —
—איבר האלט שוויינט זיטרא פילדלפ'י.

— נײַן, אָבעָר די פִידֵל אַיז די אַיבָּערִיקְסְטָע זָאָך... כִּיּוֹלֵ אֲזֻעָּק פָּאָר זִיך...
כְּקָעָן נִית אַוִיסְהָאלְטָן מִיט דָעַר מְעַנְגָּע, הָעָר דָאַקְטָאָר. כִּיּוֹלֵ קְרָאָפְּרִין צְוָאָמְעָן
מִיט דָעַר פִידֵל. אַיך מַזְוִיַּן אַלְיעַן... שְׁאַפְּעַנְהָאוּר זָאָגֶט: «דָעַר גְּרוּיְסָעָר אַיז אַם-
מַעֲכְטִיקְסָן אַלְיעַן». אַלְיעַן וּוֹעֵל אַיך אַלְץ בַּיְקוּמָעָן. אַיר פָּאָרְשְׁטִיטָע, הָעָר דָאַקְטָאָר,
אַיך בֵּין אַקְאַמְפָאַזְוִיטָאָר... די פִידֵל וּוֹעֵט נִית זָיַן מִיט מִיר, אָבעָר די מְזַוִּיק וּוֹעֵט
בַּלְּיִיבָּן...».

כ'האָב אַים גַּעֲהִיסֵּן בְּרַעֲנֶגֶעַן דֵּי פִּידֵּל אֹונֵן אַים גַּיד אַפְּגַעַזְעַגְנַט. אַוְיף מַאְרָגָן

האט ערד מיר אפגעווארט און מיר גלייך אריגנונגשטוופט די פידל אין די הענט, ווי ער וואלאט זיך געאיילט פטור צו ווערין פון דער לאסט און מיר געפרעגט, ווען ער זאל קומען נאכון געלט. כ'האָב אִים גֵּזַעַגְתָּן, אָז שְׁבַת וּוּלְאִיךְ זִיךְ אַרְוָמְקָוָן. ער האט אויש אֲשְׁרְפְּרוֹנוֹג גַּעֲטָאָן פָּן פָּאַרְצְּזְוַיְּפָלוֹגָן. ער האט געפונען אֲקַעְמָעָל, האט ער מיר דערקלערט, ווּ אָז אַיִינְזָאָמָעָר מֵאָז אַיְזָעַשְׁתָּאָרְבָּן אָז ער מוֹזִיךְ אַרְיִינְצִיעָן דֻּעְרִין וּוּסְמִיכָּעָר, אָז נִיט וּוּטָעַן עַס אִים אַוְיסְכָּאָפָן. ער האט גַּעַי וואלאט קויפָּן אָז אַיְוּעָלָעַל פָּאָרָן גַּעַלְט. ער מוֹזָהָטִין דִּי הענט.

כ'האָב גַּעַוְאָלֶט פְּטוּר וּוּרְעָן פָּוּן אִים וּוּסְמִיכָּעָר אָז אִים פָּאַרְגַּעַשְׁלָאָגָן ער זאל אַרְוִיפָּגִיָּן צו וּוּנְטָעָרָן, וּוּלְכָבָר קָעָן זִיךְ מִיט אַלְעָ קִינְסְּטָלְעָר אָז מְזַוְּיָקָעָר אָז וּוּסְמִיכָּעָר אִים גַּעַקְאָנְטָן בְּעַסְטָרְדָּה הַעֲלָפָן, וּוּ אִיךְ-גַּלְיִיךְ הַאָב אִיךְ אִים טַאַקְעָ גַּעַנְוּרָיָן פָּאָרָן אַרְעָם אָז אַרְוִיפָּגָעָפְּרִיט צו וּוּנְטָעָרָן. ער האט אַוְנְדָּז, וּוּ זִיךְ טְבָעָן אַוְיפָּגְעָנוּמָעָן מִיט אַיְבָּעָגָעָטְרִיבָּעָנָעָר גַּאַסְטְּפָּרִינְדְּלָעָקִיטָן. ער קוֹאָל פָּוּן רַיְד — האט זִיךְ בַּיְּ אִים צְעָפָנָט אָז ער האט לעַבְדִּיק אַרְוּמְגָעָטָאָנָצָט אַרְוָמָעָן אַוְנְדָּז — זָאָ, זָאָ... — האט ער גַּעַהָאָלָטָן אָז אַיִינְ אַיְבָּעָרָחָרָן, — פָּוּן האַמְּבָּרָג אַמְּזַוְּיָקָעָר,

אֲ קַאְמְפָאֶזְיִיטָאָר, וּוּ מְעַרְקוּרִירְדִּיק!

כ'האָב גַּעַלְאָזָן מְעַנְדָּלְסָאָגָעָן מִיט דָּעַר פִּידָּל אַיְזָן וּוּנְטָעָרָסָה הענט אָז בִּין אַרְאָפָּצָה צו זִיךְ, עַפְעַס גַּעַמְעָן אַיִן מְוַיְּלָ אַרְיָין. נָאָכָן עָסָן, הַאָב אִיךְ אַוְיךְ נִיט גַּעַהָאָט קִיְּין גַּרְוִיסְטָן חַשְּׁק אַרְוִיפָּצְוָגִין זָעָן, וּוּסְמִיכָּעָר מְעַנְדָּלְסָאָגָעָן אַיְזָן גַּעַוְאָלָג. מִינְעָלָעָה האט מִיךְ גַּעַזְוִינְגָן פָּאָר אֲ פִּינְגָּעָר, כִּיזָּאָל זִיךְ מִיט אִיר שְׁפִּילָן. גּוֹתְמָאָן האט פָּאָרְשָׁטוּפָט דִּי פָּעַנְצָטָעָר מִיט שְׁמָאָטָעָס אָז אִיךְ הַאָב אִים גַּעַדְאָרְפָּט צְוִילִינְגָן אֲ הַאָט פָּאָרְרִיכְטָט דָּעַם אַוְיָוָן, וּוּסְמִיכָּעָר טְשָׁאָדָעָט אָז כ'הַאָב אִיךְ גַּעַדְאָרְפָּט צְוִילִינְגָן אֲ הַאָגָּט. דִּי מַאְמָעָה האט גַּעַהָאָט אֲ לְאַנְגָּעָ מַעְשָׂה מִיר צו דָּעַרְצִילָן. נָאָדוֹשָׁעָה האט גַּעַעַן קָוּקָט אַוְיָף מִיר פָּוּן דָּעַר זִיךְ מִיט לְאַשְׁטָעַנְדִּיקָעָ אַוְיָגָן — אַוְיסְגָּוּקָט אֲ גַּלְעָט ? אֲ פָּרִינְדָּלָעָךְ וּוּאָרטָן ? יָאָ, וּוּ נָאָר זִיךְ זָעָן, אָז אִיךְ הַאָב אֲ פָּרִיעָה, בָּאָפְּאָלָן זִיךְ מִיךְ וּוּ דִי הַיִּשְׁעָרִיקָן. נִיט שְׁלָעָכָט זִיךְ צוֹ פִּילָן אַזְוִי וּוּכְטִיק — אָז סְאַיְן אֲ שְׁרָעַקְלָעָכָעָ לְאָסָט. אָז אִיךְ וּוּיָסָן, אָז אִיךְ גַּעַהָעָר צו זִיךְ אַיִן דָּעַם מַאְמָעָן, שְׁטוּיִיסְטָס מִיךְ צו אַנְטָלְיוֹפָן. לְסֹוף הַאָב אִיךְ זִיךְ טַאַקָּעָ אַרְוִיסְגָּעָכָאָפָט פָּוּן שְׁטוּב ; גַּעַוְאָלָט אַרְוִיָּף צו מִין שְׁכָנָה, אֲדָעָר גִּיכְעָר — צו זִיךְ פָּעַנְצָטָעָר.

פָּאָר וּוּנְטָעָרָס טִיר האט מִיךְ פָּאַרְהָאָלָטָן אֲ דִינְגָּרָלָאָגָן ; אֲ קָלָאָגָן, וּוּ אָז אַיְבָּעָגָעָרִיסְעָנָעָ לְנִיְּעָ, אֲדָרְכָּגָעָהָאָקָט מִיט שְׁוֹיִיגָן. מְעַנְדָּלְסָאָגָעָן האט גַּעַשְׁפִּילָט פִּידָּל אַוְיָף יְעַנְדָּר זִיךְ טִיר. אָז אַוְיָף דָּעַר זִיךְ טִיר, בִּין אִיךְ גַּעַבְלִיבָּן אֲ צְוָעָזָעָ שְׁמִידָטָעָר. וּוּ לְאַנְגָּב אִיךְ שְׁוֹין נִיט גַּעַהָרָטָן קִיְּין פִּידָּל ? דָוְכָט זִיךְ, אָז דָאָס לְעַצְטָעָמָל אַוְיָף אֲ קָאנְצָעָרט, בִּין אִיךְ גַּעַוְוּן מִיט דִיר. מָעוֹן זָאָגָט, אָז אַיִן קוּלְטוּרָה הוּאָזָן קְוּמָעָן פָּאָר קָאנְצָעָרט, אֲבָעָר וּוּרְעָר האט גַּעַמִּיט אַיִן צִיְּיט ? מִירָעָלָעָ, דִי טְעָנָעָר האָבָן אַפְּגָעָהִילְכָט פָּרָעָמָד אַיִן מִיר. כִּבְּין דָוְרָן דִי יָאָרָן פָּאַרְשָׁטִינְגָעָרָט גַּעַוְוָאָרָן. סְהָאָט זִיךְ מִיר אַוְיסְגָּעָדָוָכָט, אָז יְעַדְעָר דִּיבָּעָר קָלָאָגָן אַיִן וּוּ אֲ פִּילְעָכָל, וּוּסְמִיכָּעָר פָּאַרְמָעָס זִיךְ דָעַם שְׁטִיְן דָוְרָכְזּוּפִילָן אֲזָן כ'הַאָב אִיךְ זִיךְ דָעַרְשָׁרָאָקָן — פָּאָר מַעַנְצָטָעָר. כִּבְּין צְרוּיקָ אַרְאַפְּגָעָלָאָפָן אַיִן שְׁטוּב.

כ'האָב זיך געשפֿילט מיט מינגעלאָו, געהאלפּן דער מאַמען וואַשן דאס גראַנְד צייג אָן אויסגעעהרט אִיר מעשה. כ'האָב געלאָכֶט אָן געשטיפּט מיט די ווייבּלעַך — אָן די גאנצע צייט האָב אִיך געפֿילט, ווי דאס דינְג פִּילעַכל זעגַט אָן זעגַט אַין מיר. די דערמאָנוֹנג פָּונְדִּיר אָן דינְג פָּונְדִּיר אִיז מיך באָפָּאלְן מיט אַזָּא כוּה, אָו כ'האָב זיך געפֿילט לעבדְּיק וואָך אִין צוּיִי וועלטָן. כ'האָב קלאָר געוען דִּין פְּנִים, דִּין געשטְּאַלט. דער פְּחַד וועגן דִּין גּוֹרֵל האָט זיך צעהאמְערַט אִין מײַן האָרָק. האָב אִיך ווֹידְעָר אֲכָפֵר געטאָן אַט דֻּעַם ברְּיוּו — וואָס אִיך האָלָט אָן אִין שרייבָּן צוּ דִּיר — אָן צוֹגְעַשְׂרִיבָּן אֲכָפֵר פָּאַראָגָאָפּוֹן. ס'הָאט נִיט געהאלפּן.

לאָמֵר זיך נִיט גענָאָרָן, אִיך שרייבָּן צוּ דִּיר אִיז פִּיל. אָן דער אָמְתָּן אִין מִין שרייבָּן שווֹן לאָנג אויסגעַלְדִּיקְט גּוֹוֹזְרָן פָּונְדִּיר. ווי אַזְוִי געפֿיגַען די שפְּרָאַך דיַר אַרְיַינְצּוֹפָאָסָן אָן זיך — אַט אַזְוִי ווי דוּ בִּיסְטָמְרַץ צְרוּקְגּוּמוּן אָן זְרוֹן אַרְיַין, אָן אויסגעַרְפָּעַן דּוֹרְד אֲבְּלִיכְן מוֹזִיקְ-קְלָאנְג ? נִין, נִיט פָּונְדִּירְוִין בִּיסְטָו מִיר צוּרְיַקְגּוּמוּן. בִּיסְטָמְרַץ גּוֹוֹזְרָן אַיְינְגְעַהְאָקְט אָן דֻּעַם שְׁטִין אַינְגּוּווֹינִיק, גָּאָר אִיך האָב עַס נִיט געפֿילט. ווי גִּיט מַעַן זיך מִיט דִּיר, דער אָמְבָּגְרִיפְּלָעַך אַמְּאַלְקָעָר, וּוֹאָרְעָמָר, וּסְעָר, לעַבְּעַדְּיקְ-יְוָנְגָעָר ? זָאָל אִיך טָאַקָּעַ לְאָזָן מַעַנְדָּעַלְעַסְטָרְעָן מִיט זִין פִּידָּל זיך דּוֹרְכוֹעָגָן צוּ דִּיר אָן דיַר פְּרִיאַמְּאָן מִיר ? דָאס טָאָר נִיט גּוֹשָׁעָן. אִיך טָאָר אָן קִין צוּיִי וועלְטָן נִיט לעַבְּן. דָאס אַמְּאַלְיַיקָּעַ לִיכְטִיקָּעַ מַוז גִּיגִין, כְּדִי אִיך זָאָל זיך פּוֹלְשְׁטָעַנְדִּיקְ קְאַנְצְּעַנְטְּרִירְן אַוִּיפְּתִּיחְיָה, פִּינְצְּטָעָרָן. אִיך בֵּין דָא נַזְלְעָך — סִי מִיטָּן רַעַנְצָל, סִי אָן אַים. דוּ טָאָרְסְטָמְרַץ מִיר נִיט שְׁטָעָרָן. אִיך ווֹיל דִּיר נִיט אָן נִיט דָאס לוֹיְטָעָרְעָ אָרְוָם דִּיר.

אוֹיפְּ מַאְרָגָן האָב אִיך באָגָעָגָנטָמְעַנְדָּעַלְעַסְטָאָגָן בַּיְּ וּוֹינְטָעָרָן. די מוֹזִיק אָין מַעַר נִיט גּוֹוֹזָן. די פִּידָּל, אַגְּטְּבָּלוֹזְטָמְעַנְדָּעַלְעַסְטָאָגָן פָּוֹן פּוֹטְעָרָאָל. אִיז ווי אֲלַעַבְּעַדְּיקְ-יְרִיצְנְדִּי קָעָר פְּרוֹיְעַנְדְּקָעָרְפָּעָר, גַּעַלְעָגָן צוּוִישָׁן זַי בַּיְּדָן אוֹפְּנָן טִיש. מַעַנְדָּעַלְעַסְטָאָגָן אלְיַיִן, אָן דֻּעַם מַאְנְטָל, די שְׁאַלְיַיקָּעַס אָן האַנְטָשָׁה, אָן דֻּעַם הַיְּטָל מִיט די לאָפָּן אַיבָּעָר די אוֹיעָרָן, האָט עַרְשָׁת גַּעַלְעָזָן זָעָן, וואָס פָּאַר אֲשִׁינְגָּר מַאְנְצְּפָאָרְשָׁוִין עַר אִיז. זִין פְּנִים אָיז דּוֹלְיַיקָּאָט, אַבָּעָר אֲמַעְלָעָכָּע עַקְשָׁנוֹת אָיז קְאַנְצְּעַנְטְּרִירְט אָרוֹם זִין שְׁטָעָרָן אָן אִין די אוֹיגָן. זִיְּגָעַן העַטְמָנָה שְׁטִימָעַן אוֹיפְּ נִיט מַיט זִין מַאְסִיּוֹן גַּעֲבָוִי. אַיְדָעָלָע, פִּינְעָן, אוֹיסְגַּעַצְטָרְטָלְעָה העַטְמָנָה. מִיט אֲוַיְבָּעָרְשָׁעָר, פּוֹלְכָּגָעָר וּוַיְכִּיקִיט צוּוִישָׁן דִּי פִּינְגָּר. — «הָעָר וּוֹינְטָעָר וּוֹעַט מִיר שָׁאָפָּן אָן אוֹיְוָן», — האָט עַר מִר גַּעַמְּלָדוֹן אָן כ'האָב גְּלִיְיךְ אוֹרְיַסְגַּעַפְּלָט אֲפָּאוֹרְוָהָר אָן יִיְין קוֹל, הַלְּמָאִיךְ האָב נִישְׁטָגְּנוּמָעָן אוֹיפְּ זִיךְ אַים צוּ הַעַלְפָּן.

וּוַיְנְטָעָר האָט זִיךְ אֲרִיךְ גַּעַטְאָן פָּוֹן אָרט : — «עַר האָט דָאָך געהאָט אָן אִינְיָנִי פָּאָל צוּ פָּאַרְקִוְיִפְּן די פִּידָּל. געהאָרט אֲמַעַשָּׁה ? אִיר ווַיְסִיט, וועַמְעַן מִיר האָבָן דָאָךְ דָאַקְטָאָר ? אִין קְלִינְיִקְיִיט ! אֲוַיְרְטוֹאָן. אִיך זָאָג אִיך, אֲוַיְרְטוֹאָן». — מַעַנְדָּעַלְעַסְטָאָגָן צְאָנָס גַּעַלְעַכְטָעָר האָט זִיךְ צְעַשְׁאָרְכָּט. אֲשִׁטְּלָגְּלָעָכְטָעָר. כְּמַעַט אָן אֲלָאָגָן. אוֹיפְּ זִין אַיְדָעָלָע מַול האָט זִיךְ צְעַשְׁפִּילָט אֲגִרְיָמָאָסָע פָּוֹן אַקְיָנְד, וואָס די מַאְמָעָה האָט אַיְם דּוֹרְלָאָגָנט אֲקוֹש אִין קָאָפְּ. דּוֹרְמִיטָה האָט עַר מִיךְ גּוֹוֹגָעָן. אִיך האָב זִיךְ אַוּעַקְגַּעַזְעַצְטָמְעַנְדָּעַלְעַסְטָאָגָן נִעְבָּן אַים אָן אַלְעַמְּדָמָר מַחְיָזָות צוּוִישָׁן אַוְנְדָּז זִינְגָּעָן פָּאַרְשְׁוּגָּנְדָּן. —

„אייך וועל אים שאפַן אַרְבָּעַת אֵין קָוְלְטוֹרְהִיּוֹן“, — האט ווינטער צעללאמת גע-
רעט. — „מיר מזון אים העלפן, איך הערט, דاكتאר? וועלטן וועט מען איינ-
לייגן. אָזָא טָאַלְאַנְט! אָזָא טָאַלְאַנְט! אָזָן עַר טָאַר נִיט צוֹרִיקְגִּין אֵין יָעַנְעַם גִּיהְנוּם
איינְזִין. די נְאַכְּט וְועַט עַר אַבְּעַדְשָׁלָאַפְּן דָּא בַּיִּ מִיר“. — מענדעלסאנָס גַּעֲלַעֲכְּטָעָר
האט גַּעֲשָׂאָרְכָּט, בעט ווינטער איז אַנְגַּעַגְּנָעַן מִיט זִיְּנָעַ גִּיאַגְּנִיטִישׁ פָּלְעַנְעָר, וְוי
אַיִּם אַיִּינְצָאָרְדָּעָנְעָן. — „אָזָן האט נִיט קִין מְוָאָר, מענדעלסָאָן“, — האט ווינטער
אַיִּם גַּעֲטְרִיסְט, — „די צִיְּטָמְטָאַפְּן דָּא וְועַט פָּאָר אִיךְ נִיט זִיְּנָעַ פָּאָרְלִיוּרְעָנָע. דָּא
וְועַט אִיר שאפַן מִיסְטָעְרוּוּרָק. סִימְפָּאָנִיעָס גַּרְעַסְעָרָע וְוי דִּי הָעָרָאִיקָּא, מַעֲכְּטִיָּה
קָעְרָע וְוי דִּי פִּינְפְּטָעָ... אָזָן צָאָרְטָעָרָע פִּידְלְקָאנְצָעָרָטָן וְוי אַלְעָ, וְאָס זִיְּנָעַ בֵּין
איַצְטָמְטָאַפְּן גַּעֲוָאָרָן! אֹוי, דاكتאר!“ — האט עַר זִיךְ מִיט אַמְּלָא אַנְגַּעַגְּפָט
פָּאָרָן פּוֹלָס, — „וּזְעַן אִיר זָאָלָט וּזְיסָן, וְוי אַט דָעַר מענדעלסָאָן האט מִיךְ הַיְּנָט
איַנְסְפִּירְרִיט! וּזְעַן בְּזָאָלָט זִיךְ נִיט גַּעֲפִילָט אָזָוִי שְׁלִימְזָלִיקָה, וּזְאָלָט אִיךְ זִיךְ
אוּפְּפָן אַרְט גַּעֲשְׁטָעַלְט אַרְבָּעַטָּן, אוּפְּפָן גַּעֲנְצָעָר נַאֲכָטָן... אַמְּזָקְאַלְיִישׁ וּזְיִזְעַ פּוֹן
פָּאָרָב אָזָן פָּאָרָם... וּבִירְרִנְדִּיק, צָאָפְּלָעְנְדִּיק...“ — עַר האט גַּעֲנְמָמוֹן וּזְאָרְפָּן דִּי
לְאַנְגָּעָ פִּינְגָּעָר אָזָן צִיְּכָעָנָע מִיט זִיךְ פָּאָרְמָעָן אֵין דָעַר לְוַפְּטָן. — „אָ, וּזְעַן אִיךְ בֵּין
אַמְּזָקְעָר!“ — האט עַר עַקְסְטָאִיטִישׁ גַּעֲרָעְכָּט. — „דָאָרָט, וּזְעַן מְוָזָקְעָר דָעַר-
גְּרִיכְתָּמָה, וְועַט קִין פָּעַנְדוֹלָן נִיט דָעְגָּרִיכִּין! מִיר וִינְעַן שְׁתָאָמְלָעָר אַנְקָעָגָן וּזִיִּי,
אִיר הערט, דاكتאר? שְׁתָאָמְלָעָר זִיְּנָעַ מִיר?“

קִין סְדַּה אָבָּא אִיךְ יָעַנְעַם אַוְנְטָן נִיט גַּעֲרָעְטָמָה מִיט מענדעלסָאָגָן. וּזְעַן אָבָּא אִיךְ
דָעַן יָא גַּעֲהָט אַרְעַכְּטָן שְׁמוּעָס מִיט אִים? עַר אִיז נִיט קִין גַּרְוִיסְטָרָרָה אַוְן
אִיךְ לְאַד אָוִיסְמִין גַּאֲנְצָעָ בָּאַרְיִידְעָוְדִּיקִיטָן דָא אוּפְּפָן פָּאָפְּרָר. אָוְן וּזְעַן וּזְאָס אִיז
דָעַן דָא צּוֹ רָעַדְן? עַר זְוַכְּטָמְטָאַפְּן מִיךְ אָרִיףְ בְּלוֹזָן, וּזְעַן עַר דָאָרָףְ עַפְּעַטְ פּוֹן מִיר — אָ
טוּבָהָלָעָ, אָזָן עַצְחָ, אָזָן אַיְנְפָאָרְמָאַצִּיעָ, מִיט וּזְעַלְכָּעָ וּזְעַנְטָרָרָקָן אַיִּם נִיט דִינְעָן.
אוּנָן מִיךְ אַרְטָט דָאָס מַעְרָנָט. כִּידְעָוָאָרָט דָאָס מַמְשָׁפָן אִים. אָוּנָן דָעְרְבִּי אִיז עַר
אַגְּרוּסְטָרָרָפְ חַדְּחָן אָזָן שְׁלִימְזָלִיקָה. עַר האט מְוָאָר אַדְוָרְכָזְגִּיָּן דִּי גַּאֲסָן נִעְבָּן דִּי
דָרָאָטָן. אָפְּלִיְ פָּאָר אַיְדִישָׁן פָּאַלְיִצְאָנָט צִיטָעָרָט עַר; — אָוּנָן עַר צִיטָעָרָט אַיְבָעָרָ
זִיְּנָעַ גַּאֲלָדָעָנָעָ פִּינְגָּעָ. עַר דָעַטְ וּזְעַגְּן זִיִּי, וְוי אַטְאָטָעָ וּזְעַנְגָּן זִיְּנָעַ צָעַן קִינְדָּעָר.
וּזְעַנְטָרָרָקָן האט אַיִּם פָּאַרְאָרגָטָמִיט אַגְּוֹטָצִימָרָ, גַּעֲשָׁאָפָן אַיִּם אַרְבָּעַט אַיִּם סִימְפָּאָ
נִישָׁן אַרְקָעָסְטָרָרָק אָזָן דָעַרְצָוָאָ אַיִּם בָּאַזְאָרָגָטָמִיט אַפְּרָוָאָטָעָ לְיַקְצִיעָסָפּוֹן
דִּיְתָשָׁ. אָוּסְעָרָ דָעַם, גִּיטָּאִים וּזְעַנְטָרָק אַוּוֹעָקָזִין זַוְּפָ, וּזְאָס עַר קְרִיגָּטָן. פִּיגְרוּדָ
רְבִּידִיק אָוִיפָּאָ לְיִסְטָעָפּוֹן אַגְּרָעָאָרָט. אִיז דָאָךְ, דָוְכָט זִיךְ גּוֹטָ. אַבְּעָרָ עַר, וּזְעַן עַר
זַעַט מִיךְ — הָעָרָט נִיט אָוִיפָּאָ זִיךְ צּוֹ קְלָגָן: עַר לִיְדָטָפּוֹן קָעְלָטָן אָוְן הָנוּגָרָ.
דָאָרָטָן, אִין אַמְּבוֹרָגָ, זָאָגָט עַר מִירָ, האט עַר קִין מַאל נִיט גַּעֲלִיגְיָטָן קִין אַכְּטָ
אוּפְּפָן עַסְן. אָזָן מַעְן האט אַיִּם נִיט דָעְרָמָאנְטָ, האט עַר גַּעֲנְצָעָ טָעָגָעָקָאנְטָ אַרְוָמְגִיָּן
אוּנָא בִּיסְן. הַיְּינְטָ דָאָרָףְ עַר סְדָרָ עַפְּעַטָּה אַבְּן צְוִוִּישָׁן דִּי צִיִּין. גַּעֲנְצָעָ טָעָגָזָעָ זִיכְטָ עַר
אָפָּבִי וּזְעַנְטָרָן אָזָן וּזְאָרָטָן, אָזָן זִיְּנָעַ זָאָל אַיִּם מִיטָּ עַפְּעַטָּה מְכָבָדָזִין. מִיטָּ אָ
וְאָדָ צְוָרִיקָ, אִיז עַר גַּעֲקָוּמָעָן צּוֹ לְוִיפָּן צּוֹ מִיר מִיטָּ אַגְּדָולָה: עַר האט זִיךְ אַוִיסְגָּעָ
לְעַרְנָטָ רְוִיכְעָרָן. עַמְּעַן האט אַיִּם גַּעֲגָעָן דָּרִיָּ פָּאַפְּרִיאָסָן אָזָן עַר האט אָוִיפָּאָ זִיִּי

פראקטיזירט. ער האט שיער ניט געהלשט, האט ער מיר געזאגט, אבער ער האט דאס זייניקע אויסגעפערט. ער הונגער פינייקט ניט אזי. איצט פענטעט ער בי מיר און ווינטערן, מיר זאלן אים שאפּן פָּאַפְּרָאַסְּלָעַךְ. ער האלט זיך אומגע-لومפערט צווישן די אידעלע פֿינְגֶּר, וואס ציטערן. ער פָּאַרְהָוֹסְטַּזְּ אִיךְ אָוֹן שְׁמִיכְלָט טריומפֿרְנִיךְ. אַט דער טְרִיוּמְףְ אֵין דער נְעַבְּכְדִּיקְיָתְ גְּלִיט אַדְוָרְ זִין פְּנִים, וְיִן לְיכַט דָּוָרְקָ אֲנָפְּלָ — אָוֹן מַאֲכָט מִיךְ נְאַקְּמוּמָן זִין גַּרְלָאָגְגָן.

*

(אויסציג פון אַ בְּרִיךְ)

...געבעטן אונטן, שבת, האט ווינטער אַיְינְגָּעָרְדָּנְט אַ "בִּיבְּקָעַ" לבבוד מענִי דעלסאנען און הגם ס'איו געווען אַ בִּיטְעָרָעַ קָעָלַט, האט זיך אַין זִין צִימָעָר פָּאַרְ אַזְמָלָט אַ הִיפְשָׁעָר עַולְם, שְׁרִיבְעָרָס, זִינְגָּרָס, מְאַלְעָרָס. מְוֹזִיקָּרָס אָוֹן סְתִּים יִדִּים פְּוֹן ווינטערן. מען אַיז גַּעַזְעָסָן, אוֹיף ווָסְטִיכָּט זִיךְ גַּלְאָזָן, באַלְגָּעָרָט דאס בעט אָוֹן זיך צוֹזָמְעָגְעָקוּוּשָׁתְ אַוְיָף דער סָאָפָּע, אוֹיף שְׁטוֹלָן, פָּאַטְּעָלָן אָוֹן אוֹיפְּנָעָצְטָעָרְבְּרָעָט. די אַיְבָּרְעִיקָּעַ גַּעַטְזָעַן זִין גַּעַזְעָסָן אוֹיף דער פָּאַדְלָאָגָן. מענִי דעלסאן האט גַּעַגְעָבָן אֲנָגְעָצָרָט.

אוֹפְּנָן פָּאַן פּוֹן דער פָּאַטְּשִׁילָעַ, ווָסְטִיכָּט דאס פָּעַנְצָטָעָר, אַיז ער גַּעַשְׁטָאָנָעָן מִיט דער פִּידָּל אַין דער האָנְטָן, אָן אוֹיסְגָּעָפְּוּצָטָעָר אַין זִין שְׁוֹאָרָצָן אַנְצָוָג. זִין אַיְדָל מַוְיל — אַין דָּעַם מַאֲמָעָט פִּינְגְּלָעָךְ שִׁיףְ אַיְסְגָּעָרְיִמְט, דער קָאָפְּ פָּאַרְבְּוִינְגָן צֹ דָעַר זִיְּטָ ... האַט ער אוֹיסְגָּעָזָעָן זיך אַיְינְזָהָעָרָן צָוְם ווִינְטָ אַין דָּרוֹיסָן. ער האַט גַּעַהוּיְעָרָט אַיְבָּעָר אָונְדָּה, זִיכְנְדִּיקָּעַ אוֹיף דער ערָד, וְיִ אַקְּאָלָעָר רִיז — אַ הִיפְנָאָטִיזְיָרָעָר. אַלְדָּאָס גַּרְאָטָעָסָקָע אָוֹן נְעַבְּכְדִּיקָּעַ האַט גַּעַי הָעָרָט צֹ אָנְדוּרָן מַעַנְדָּלָסָאָן.

ער האַט גַּעַשְׁפִּילָט ווִינְגָּנוּאָסְקִיס פִּידָּל-קָאנְצָעָרָט אָוֹן די זְאוּיְעָרָכָע דָּרוֹיסָן האַט אַיְם דָּאָפְּלָט בָּאָגְלִיטָ ... סִיְ מִיטָן גַּעַקְלִימְפָּעָר אַין די שְׁוִיבָן, סִיְ מִיטָן פִּיפְּ אָוֹן הוֹדְשָׁעָן אַין די דָעַר פּוֹן אַגְּנָגְלִיטָן קָאנְגָּנְדָּל. דָאָס קָאנְגָּדָל הָאַט גַּעַפְּלָאָקָעָרָט. אַ טָּאָפְּ מִיט קָאָוּעָ האַט זיך גַּעַוְאָרָעָט אוֹיף אַים. אַין פּוֹלְגַּעַפְּקָאָטָן צִימָעָר גַּעַשְׁפִּילָט מִיט דָעַר פִּידָל אָוֹן זיך כָּסְדָר גַּעַנְדָּרָטָ, בִּיטְנְדִּיקָּעָ דָאָס שְׁפִּילָ פּוֹן שָׁאָטָן אָוֹן לִיכְטָ — וְיִ מַעַנְדָּלָסָאָן סְמִיטִישָׁק וְאַוְלָט גַּעַוְעָן אַ צּוּבְּעָרִישְׁתָּקָעָלָעָ. רָאוּן, וְיִ זִיְגָּעָן גַּעַוְעָן, הָאָבָן די פְּנִימְעָר אוֹיסְגָּעָזָעָן צֹ פָּאַרְלִירָן יְעָדָעָ רְעָאָלָעָ, קָעָרָ פֻּרְלְעָכָעָ מִשְׁוֹתָה. זִיְגָּעָן צְעַשְׁוּמָעָן אָוֹן דָּוְרְכִּוְיכְּתִּיק גַּעַוְאָרָ, אוִינְגָן אָוֹן אוֹיְעָרָן זִיְגָּעָן גַּעַוְעָן אַיְנסָ. מַעַנְדָּלָסָאָן האַט נִיט אוֹיסְגָּעָזָעָן צֹ זִין פּוֹלְשְׁטָעָנְדִּיקָּ פָּאַרְ טְרָאָגָן פּוֹן דָעַר מַזְוִיקָעָ, דָעַם אוֹיְזָן מִיטָן קָאָוּעָ-טָאָפְּ. האַט ער גַּעַשְׁפִּילָט ווִיעָזְיָוָסִיקָעָן, צִי זיך אַלְיָוָן, צִי דָעַם ווִינְטָ, צִי דָאָס גַּעַטָּ ? אַיך הָאָב זיך גַּעַוְעָרָט קָעָגָן דָעַם קָאנְצָעָרָט. אַפְּנָן גַּרְעָדָט : כִּיהָאָב מַוְאָ גַּעַ-

האט פאר דער פידל. כ'האָב זיך צוּגַעַזָּגֶט זיך צוּהָעָרָן; טראכטן בעת מעשה וועגן עפֿעס אַנדָעָרְשָׁן. אַבָּעָר גַּלְיִיךְ וּוּיְ ער האָט אַנְגָּעָהוּבוּן. האָבָן מֵינְעַ בָּאַשְׁלִישָׁן גַּעֲפָלָצֶט וּוּיְ אַ זִּיפְּנְבָּלָזָן. סְאיָנוּ נִבְּתַּגְּוּזָן אַזְׂוִי וּוּיְ דַּעֲמָלָטָן, ווען כ'האָב אַוְּפִּי גַּעֲכָאָפֶט אַ פָּאָר טַעַנְעָרָ פָּוּן הִנְטָעָרָ דַּעַר טָרִי. אַצְּינְדַּה האָב אַיךְ פָּאָר זיך צוּהָעָט מְעַנְדָּעָלְסָאָנְגָּעָן, אָנוּ דִּי אַנְדָּעָרָ פָּנִימָעָר אַרוּם מִיר. דַּעַר וּוּילְן זיך צוּ וּוּרְן קָעְגָּן דִּיר — גַּעֲטָרָאָפֶט וּוּגָן דִּיר; דִּיר גַּעַזְוּן, דִּי אַמְּאַלְיִקָּעָן. דַּעַר וּוּלְן זיך צוּ קָעְגָּן דַּעַר פִּידָּל — אַיזְׂוִי מַעַר נִיט גַּעַזְוּן. דַּו וּוּסְטַ קָוְמָעָן צַוְּ מִיר, נִיט מִיךְ צַוְּ צַעְבָּרָעָן — נָאָר מִיךְ גַּאנְץ צַוְּ מַאְכָן. בִּיסְטַ אַ טִּילְ פָּוּן מִיר. אָנוּ אַט אַזְׂוִי גַּעַהָעָרָן מִיר צַוְּ אַט דֻּעָם אַרוּם. מִיר זִיְנְעָן פָּאַרְבּוּנְדָן מִיטָּ דִּי אַלְעָ פָּנִימָעָר. פָּאַרְקָנְסָט צַוְּ זַיְיָ. מִין אָנוּ דִּין גּוֹרְלָ אַיזְׂוִיְּרָעָרָ, אָנוּ זִיְּרָעָרָ — מִינְעָרָ אָנוּ דִּינְעָרָ. אַט דָּסָן. מִירָעָלָעָן, האָט פָּאָר מִיר אַוְּסָגְעַשְׁפִּילָט דַּעַר מַעְכְּטִיקָעָר, נַעֲבָכְדִּיקָעָר מְעַנְדָּעָלָן — מִין בְּרוּדָרָ.

אוֹוִי האָבָן מִיר אִים גַּעַהָעָרָט, ווען ער האָט גַּעַשְׁפִּילָט וּוּיְעַנְאָוּסְקִין — נִיט פָּאָרָסְיוּ אָנוּ אַונְטָעָרְגָּעָבָעָן: נָאָר יַעֲדָרָ האָט נַאַכְּגָּעָפָלָגָט דִּי מוֹזִיקָן, נַאַכְּפָלְגָּנְדִּיקָן זַיְיָן אַיְגָּעָנְעָם בָּאַגְּלִיטִ-מָאָטִיוֹן. נָעָבָן מִיר אַיזְׂוִי גַּעַזְוּן וּוּינְטָעָרָ, דֻּעָם קָאָפְּ אַנְגָּעָ-שְׁפָאָרָט אָנוּ דַּעַר זִיְיָ פָּוּן דַּעַר סָפְּקָעָן, אַ טָּאָולְ מִיטָּ אַ קָּלִינְעָם בָּלָאָק — אַוְּיָךְ זִיְנְעָ אַוְּפָגְעַשְׁטָעַלְמָעָן קָנִיָּן. ער האָט גַּעַרְבָּעָט מִיטָּ אַ קָּרִידָלָן. מְשֻׁנְהָדִיקָעָן לִינְיָעָס אָנוּ קְרִיְיָן האָבָן, מִיטָּן רִיטָּעָם פָּוּן דַּעַר פִּידָּל, אַרוּסְגָּעָפָלָילָעָט פָּוּן אַונְטָעָר וּזַיְיָן הָאָנָט. דִּי פָּאַרְמָעָן, וּוּסָן זִיְנְעָן אַרוּסְגָּעָקָמוּן, האָבָן זיך צַוְּ גַּעַטְיִילָט אָנוּ גַּעַבְוָנְדָן, דָּעַרְגָּאָנְצָט אָנוּ פָּאַרְשָׁלָגָעָן. קָעְגָּנְאַיְבָּרָ אִים, מִיטָּ דִּי פִּסְטָ גַּעַזְוָנְדָן צַוְּ מְעַנְדָּעָלָן סָאָנוּן, אַיזְׂוִי גַּעַזְוּן גּוֹטְמָאָן, אַגְּגָלְעָנְטָן אָנוּ דַּעַר פְּלִיצְעָן פָּוּן זַיְיָ שָׁכָן. זִיְנְעָ אַוְּיָגָן זִיְנְעָ, בָּאַוְּגָלָעָן, אַוְּמָגְעָדוֹלָדִיקָן, גַּעַשְׁפָרְנוֹגָעָן אַיבָּרָ מְעַנְדָּעָלָסָאָן פִּינְגָּעָר אָנוּ פָּוּן זַיְיָ גַּעַפְּאָלָן אַוְּיָךְ וּוּיְבָטְרָעָן מִיטָּ אַ פִּינְגָּלְעָכָר אַיְפָרְזָוָכָט: גַּעַפְּאָלָן אַוְּיָךְ מִיר — וּוּילְהָ, פָּרָעָגָנְדִּיקָן. אָנוּ נָעָבָן מִיר אַיזְׂוִי גַּעַזְוּן נָאָדוֹשָׁעָן אָנוּ גַּעַזְוָתָן בְּלִיקָן מִיטָּ אַשְׁטְשָׁעָנְדִּיקָעָן אַוְּיָגָן. כ'הָאָב זיך צַוְּ גַּעַמְאָכָט נִיטָן זַעַן. אַט דָּסָן חַיהָ-שְׁגַּעַטְרִיעָן, וּוּסָן האָט זיך גַּעַקְלָאָמָעָרָט אַין מִיר, האָט מִיךְ אַוְּמָרִיקָן גַּעַמְאָכָט. — «לָאָנוּ מִיךְ נִיט אַיבָּרָ אַלְיָין», — האָט אַיר גַּאנְץ וּוּזָן זיך גַּעַבְעָטָן, וּוּיְ זַיְיָ וּוּוּאָלְטָ גַּעַפְּלָאָטָן, אַיזְׂוִי אַצְּינְדָּעָרָ אוֹיָךְ דִּיר, דִּוְ וּוּיטָעָ. האָב אַיךְ לְסֹוף אַגְּגָנוֹמוּן אַירָ הָאָנָט, נִיט קָוְקָנְדִּיקָן אַוְּיָךְ אִיר: — «זַיְיָ רְוִיקָן», — האָב אַיךְ אַיר גַּעַזָּגָט מִיטָּ מֵינְעַן בִּיסְטַ אַיךְ וּוּלְ דִּיךְ קִיְּוּן מָאָל נִיט פָּאַרְלָאָזָן. אַיךְ האָב גַּעַקְוָט אַוְּיָךְ דִּיר, וּוּסָן דִּוְ בִּיסְטַ אַיךְ אַזְׂוִאָגָט צַוְּ אִירָ מִיטָּ מֵינְעַן הָעָנָט: — «דַּעַר בּוֹנְדָן מִיטָּ דִּיר, נָאָדוֹשָׁעָן, וּוּסָן דִּוְ בִּיסְטַ מִיר אַ פָּרָעָמְדָעָ אַין תָּחָ, אַיזְׂוִי אַהֲיָלִיקָעָרָ אַין אַיְבָּקָעָרָ». אָנוּ נָעָבָן נָאָרָ דִּזְשָׁעָן אַיזְׂוִי גַּעַזְוָן שָׁאָפְּרָאָן מִיטָּ זַיְיָ וּוּיְבָעָלָעָן, זִיְּרָעָפְּרָעָה הָעָנָט — פָּאַרְפָּלָאָטָן אַין זַיְיָ שָׁוִסָּן. זִיְּרָעָפְּרָעָה הָעָנָט אַין זַיְיָ שָׁוִסָּן. זִיְּרָעָפְּרָעָה פִּינְגָּעָר אַבְּרָאָרָ אַינְדָּעָן, צָום מַאְכָט פָּוּן דַּעַר מוֹזִיקָן. קָוְקָנְדִּיקָן אַוְּיָךְ זַיְיָ, אַיזְׂוִי מִיר עַרְשָׁתָן קָלָאָר גַּעַיְוָרָ, אַזְׂוִאָרָ, אַזְׂוִאָרָ, וּוּסָן אַיזְׂוִיְּשָׁן דִּי צַוְּיִי, וּוּסָן אַגְּגָרוּפָן לִיבָּעָ. נָעָבָן זַיְיָ אַיזְׂוִיְּשָׁן וּוּינְטָעָרָסָן פָּרִיְּנָה, אַיזְׂוִיְּנָה אַיזְׂוִיְּנָה. זַיְיָ פְּנִים — אַ רְאֹזְלָעָכָעָן, קִילְעָכְדִּיקָעָן לְבָנָה, וּוּסָן האָט גַּעַלְגָּנְצָט

און געשטראלט, ווי זי וואלט געוואשן געווארן פון א שטערן-רעגן. ער האט, א פארט טראגענער, געווארפן מיטן קאָפּ; זיך צוֹדִירִיגִירֶט מיט אַ פִּינְגֶּרֶר; זיך געווארפן אָונּ געוויגט מיטן קורצֵן קערפֿער, ווי ער וואלט אלֵין געווען אַ שְׂטִיקְמוֹזִיק. אָונּ פֿוֹנְקַט דער היַפְּךָ פּוֹן אַים אַיּוֹ געווען זִין פֿעַזְ-קָאַלְעָגָע בערךאוויש. מײַנס אַ גַּעַז וועזענער שכֵּן פּוֹן דער לְוַטָּמִיעָרְסָקָע. זִין שְׁטַעַרְן אַיּוֹ געווען געקלאָרט, דאס מויל — פֿאַרְקְּרִימְט; די אוֹיגַן, קְלִינְגָע, קוֹזְזִיכְטִיקָע — האַלבָּ פֿאַרְמְרוֹשָׁעָט. ער האט אוֹיסְגַּעַזְעַן אַוְויִי פֿאַרְטְּרָאָגָן פּוֹן דער מוֹזִיק אַיּוֹ זיך אַריַין — אָז ער האט זי אפשר גאָר נוּט געהערט.

דערנְגָּאָךְ האָט מענדעלסָאָן אָונְדוּ דערלאָנט סִיבְּעַלְיוֹסָעָס פֿידְלַ-קָּאנְצָעָרָט. ער האָט אָונְדוּ דערקלערט. אָוּ צָוּם עֲרַשְׁתָּמָן מָאֵל שְׁפִּילְטָעָר דָּאַס אָז דער באָגְלִיטְ�וָנְגָעָ פּוֹן אָז אַרְקָעְסְּטָעָר אָונּ ער האָט זיך שְׁפָאַסִּיק אַנְטְּשָׁוְלְדִּיקְטָט פֿאָר אָונְדוּ. דערנְגָּאָךְ האָט ער אַ שְׁאַרְכִּיקָּן, וּוּאַרְעָמָעָן לְאָךְ גַּעַטָּאָן, אַנְגַּעַשְׁפִּיצְטָט די בְּרַעְמָעָן אָונּ פֿאַרְבִּוְיָגָן דעם קאָפּ צוּ דער פֿידְלָ.

אָז אַנְהַיְיב אַיּוֹ מֵיר דער סְמִיטְשִׁיק אַוְיסְגַּעַזְעַמְעַן ווי אַ גַּאֲדָל, וּזְאָס ער ווּיל אַיְנְפָעְדִּיםְעַן — אַמְּאֵל טֻמְפָעָ אָזְדִּיק אַזְדִּיק — דֵּין אָזְן שְׁאָרָה. ער האָט גַּעַז שְׁטַעַטְפָט מִיט אַיּוֹ, גַּעַשְׁטַעַטְפָט, בֵּין עַס זִינְעָן אַיר גַּעַוּאָרָן צְעַנְדְּלִיקָעָר נַאֲדָלָעָן — דִּיקָע אָזְן דִּיבָּע, וּזְאָס האָבָן גַּעַמְאָכָט גַּרְוִיסָע, שְׁפִּינְגְּנְדִּיקָעָ שְׁטַעַטָּע. דערנְגָּאָךְ אַיּוֹ געווען זִיד. אַ זִּידְעָנָע ווּיגָע, וּזְאָס האָט זִיךְ גַּהְוִידָעָט. אַיבָּעָר דָּעָר ווּיגָע האָבָן גַּעַז טָאנְגָּצְט גַּעַטְינְס אָזְן שְׂדִים אַיּוֹ וּוּיסְעָ, צְעַפְּלוֹגְגַּעַנָּע טִיכָּרָע, אַיּוֹ שְׁוֹאָרְצָעָ צְעַפְּלָאָלָעָ טָעָרָע פְּאַטְשִׁילְעָס. כִּיהְאָבָע מַעַר גַּאֲרָנִיכָּט גַּעַטְרָאָכָט. גַּעַוְאָרָן פְּוֹלְשְׁטַעְנְדִּיקָעָ פֿאָרָטְרָאָגָן פּוֹן דָעָר צְוִוְיְגְּטִיקִיטָע. אַונְטָעָר דָעָר ווּיגָע האָט אַ טְוַנְקְלִיקִיט זִיךְ גַּעַדְיכְּטָעָ גַּעַז קָאַלְטָנְטָט מִיט פִּיל, פִּיל קְנוֹוְלִיקָע טָעָנָעָר. שְׁפָעָטָעָר: וּוּידָעָר אַ צְעַבְּרָאָכָן ווּיגְ-לִידָעָ אַ צָּאָרָטָס. אָז דערנְגָּאָךְ — אַ דְוָנוּרָע, וּזְאָס בְּרַעְכָּט די ווּיגָע, אָזְן וּוּידָעָר פְּעַדְימִיעָר אָז נַאֲדָלָעָן אַיְפָּעָן טְרוּיְעָרִיקָן, עַבְּאָדִיקָן סְמִיטְשִׁיק. וּזְאָס אַמְּאֵל מַעַר האָבָן דֵּין צְוּוִיִּי מִינְימָס טְעַנְדָּר — די וּוּיסְעָ אָזְן שְׁוֹאָרְצָעָ — זִיךְ גַּעַשְׁפָּאָרְטָט אָזְן גַּעַרְקִימָט. גַּעַפְּאָכְטָן מִיט זִיךְ אָזְן זִיךְ פֿאַרְאַיְינִיקָט אַיּוֹ אַ שְׁנָאָהְדִּיקָעָר לְיַבָּע, וּזְאָס האָט צְעַרְיסָעָן דָאַס דִּינְעָ זִיד, אָזְן וּזְאָס אַמְּאֵל שְׁוֹעְרָרָר גַּעַמְאָכָט די ווּיגָע. זִיךְ האָט אַנְגַּעַהְוִיבָן צוּ פָּאָלָעָן, צְוֹאָמָעָן מִיטָן ווּיגְ-לִידָעָ, טִיפְעָר אָזְן טִיפְעָר... — די פֿידְלָהָט גַּעַנוּמָעָן זַעַגָּן אַ הָאָרְטָן, טְרוּקָעָנָעָם שְׁטִינָן. אַ גַּרְאָבָעָר שְׁוֹפְּרָ-קָלָאָנָג האָט אַפְּגָהְיָלִיכְטָט פּוֹן אַ וְאָלָדָעָ. שְׁטִינְגָּרָהָבָן זִיךְ גַּעַקְיִיקָלָט פּוֹן בְּרַעְגָּר אָזְן אַיבָּעָר די שְׁטִינְגָּרָ: רְעַדְעָר. פּוֹן תְּהָוָם האָט זִיךְ אַרְוִיְּפָגְּנְרִיסְטָן דָאַס זִידְעָנָע ווּיגְ-לִידָעָ, אַ צְעַפְּלִיקָטָט, אַ האַפְּנוּגְּלָאָזָעָ טְרוּיְעָרִיקָס. — בֵּין עַס אַיּוֹ גַּעַוְאָרָן נִיטָּמָעָ, וּזְאָז דִּינְדִּינְעָר פְּלָאַטְעַרְנְדִּיקָעָ פָּאָדִים. די וּוּיסְעָ גַּעַטְיָנְס אָזְן שְׁוֹאָרְצָעָ שְׂדִים האָבָן גַּעַטְאָנְגָּט צְוּוּשָׁן דָעָם דֵּין — אַהֲיָן אָזְן אַחֲעָר: גַּעַטְאָנְגָּט אָזְן גַּעַשְׁטָאָנְגָּעָן אַוִּי אַיִּין אַרְטָט: גַּעַוְוִישָׁט אָזְן אַפְּגָעָ גַּעַוְוִישָׁט דָאַס לִיד מִיט זִיעְרָע פְּלִיגְלַ-טִיכָּרָע. נַאֲרָ יְעַדְעָס מָאֵל אַיּוֹ עַס צְוִירִיךְ אַרְוִיְּפָגְּעָשָׁוּמָעָן צוּ דָעָר אַוְיבָּרְפָּלָאָךְ — בֵּין עַס האָט מַעַר נִיט גַּעַקְאָנְט אָזְן אַיּוֹ שְׁטִיל גַּעַוְאָרָן אַ שְׁטוּמְקִיטָע. די גַּעַטְיָנְס אָזְן שְׂדִים זִינְעָן גַּעַשְׁלָאָפָן אַיְפָּעָן ווּיגָעָ לִידָעָ. טִיכְּנָן אָזְן יְמָעָן האָבָן גַּעַלְיוּוּרֶט אַיְפָּעָן ווּיגְ-לִידָעָ. אָז אַונְטָעָר דָעָם גַּלְיוּרָ

אי דער טרויעדריקער ניגון געלעגן, נאר אלץ אַ ושייפענדיקער אונ זיך מיט יסורים געדרייט אונטער די קנויליקע משאות, וואס האבן עס געדרייקט. זיין יאמער אייז בעווארן אַ שועערער, לאסטיקער קרעכיז, וואס אייז אַראָפְּגָעָפָּאַלְן טיף אין יאוש און אויסגעלאשן דעם לעצטן ניזוין פון האפֿעָנוֹג. די שדים און געטער האבן זיך געוועקט און געלעפט נאר זיך דעם טויטן מאטיוו, וואס האט לעבענלאָז געלפֿאָז טערט נאר זי. און די בערג און תהומען האבן צוגעקוּקֶת — נאר נישט דער הימל. ווילעס איז געווען אַ פרימְאָרְגָּן פֿאָר שדים און גע- טער — נאר נישט פֿאָר אַ טויטן ניגון. עס איז געווען לִידִיקָּר חַלֵּל. קָלְטָעָר, פרירנדייקער מדבר. פּוֹסְטְּקִיט. בי איז דער שטיל האט זיך עפֿעס צעריסְן, לייכט, שפֿילְעוּדִיק-טָאנְצָנְדִּיק, שעלמייש, יונג. אַ רִיטְּפָּן פֿוֹן פֿערְד אַיבָּעָר אַ גְּרָנְעָר לְאָנְקָעָן. איז עס געווען דאס לִיכְּט ? נִינְׁיָן, אַ חֻזְקָדִיקָּר מִירָאָזָּפָּן חַן, יונגוּט און בִּיתְּחֹן. דער טויטער וויגְ-לִידְ-נִיגּוֹן איז געלעגן אוֹנְטָעָר די פּערְדִּישׁ קָפִּיטָעָס. די יונגוּט פֿערְד זִינְגָּן געווען אַ מהנה פֿוֹן פּרָעָהִיסְטָאָרִישׁ, גִּיגָּאָנִישׁשׁ חַיּוֹת. דאס האבן זי געטאָנט אוּפָּר יונגוּט פֿיס — זְכוּרְגָּלְאָן. ערְגָּעָץ אַיבָּעָר אַ קָּנוּלִיקָּן קָעָסָל, אַיבָּעָר אַ בְּלָטוּטִיקָּר זָן — אַיבָּעָר אַן אַפְּעָנָעָר ווּונְד אַוְּרָפְּאָצִיעִיטִישׁ : אַ ווּנְד פֿוֹן ווּלְכָעָר דאס בלוט רִינְט אָוִיסְטְּשָׁבָּן חַבְּגָּוָּלָאָן, פָּאָרְשְׁוּעָנְדָעָרִישׁ — האט דער אַינְסְׁוֹף זיך געדרייט איז אַ רְעָדָל, אוּפָּר אַן אַוְּרָוָּאָר. אַן רְחָמִים איז דער ווִיגְ-לִידְ-נִיגּוֹן פָּאָרְבָּרְעָנְט גַּעֲוָאָרָן אַן די פְּלָאָמָעָן פֿוֹן בְּלוּט. שופְּרָות און טָאָצָן האבן געיבולט. דער קָעָסָל האט גַּעַיְכָעָט, גַּעַרְוִיכָעָט און גַּעַדְיָשָׁט. און דאס איז געווען דער סּוֹת.

מיר זִינְגָּן גַּעַבְּלִיבָּן זִיצְן צָעָנוּמָעָן, אַדוּרְכְּגַּעְוּוִיקְּטָעָ פֿוֹן יִסְׁוּרִים ; דער פרעָסָט פֿוֹן אַ ווּרְטָעָרְלָאָן צָעָר. דער מְעַטְּקִיקָּר, גַּעַבְּכְּדִיקָּר מְעַנְּדָעָלָסָן האט גַּעַוְּשָׁת דעם שְׁטָעָרְן מִיט אַ נְאָוָטְּכָּל אַן אַונְדָּזְמִיד אַנְגָּעָקָוּקֶת. ווי ער ווּאלְט גַּעַזָּגָט : — "יאָ, דאס איז עַס." מִיר האָבָּן קְוִיְּסִיקִים אַפְּלָאָדִירָט. דער ווִינְטְּ דְּרוּיסְּן האט אַפָּ- לְאָדִירָט אַ סְּךְ הַעֲכָר. נָאָדוּשָׁה האט גַּעַהְאָלָפָן ווּינְגָּטְרָן פּוֹנְגָּנְדָעָרְטִילְן די טְעַפְּלִיעָד קָאוּעָ. בְּהָאָבָּן גַּעַנוּמָעָן מִין דָרְהָאנְט אַן אַרְיְנְגָּעָקָוּקֶת אַין זִין שְׂוֹאָרִיצָּ- קִיטָּ ; גַּעַזְפָּט דאס ברִיקָּע. אַין דער שְׂוֹאָרִצָּעָר פְּלִיסְּקִיטָּהָאָבָּאָדָר דְּרוּזָּעָן דִּין פְּנִים אַן עַס פְּאָמְעָלָעָד אַרְיְנְגַּעַזְפָּט אַין זִיךְ ; דְּעַרְפִּילְט אַ וִיסְקִיטָּה אַין דָרְ בִּ- טְעַרְנִישָׁ אַן אַ כּוֹחַ אַין דָעַם יָאָוָשׁ. כְּהָאָבָּן נִימְטָבָּאָוּזְיָהָאָרְנִיקָּעָן, ווי דִי מָאָמָעָ אַין אַרְיְגָעָלָמָעָן נָאָרָמָיְרָא. מִיהָאָט מִיר גַּעַרְפָּן צָו אַ שְׂוֹעָרָ קְרָאָנָקָן, אַ הִיסְטָעָרִיָּ- קָעָרְ דָרְצָוָ. כְּבִין אַרְקָפָ אַין דָרְ זְאוּיְעָרָכָוָ.

מעַן זָאגְט, אַזְן מִיר האָבָּן נִימְטָבָּאָוּזְיָהָאָרְנִיקָּעָן מִיט דָרְ ווּלְט ? אַן אוֹסְגַּעְבָּלָאָן אַיִּ, די גַּאנְצָע ווּלְטָ קָוָמָט צָו אַונְדָּזְמִיד גַּעַטָּא — אַפְּיָילְוָ צְיִינוּרָ. זִין זִינְגָּן אַפְּגָעָן גַּרְעָנְעָצָט פֿוֹן אַונְדָּזְמִיד דְּרִיְפָּאָכִיקָּר דְּרָאָטָן. (מעַן זָאגְט : גַּעַלְאָדָן מִיט עַלְעַקְטָרִיָּ- צִיטָעָמָ) אַן צְוִישָׁן די דְּרָאָטָן — אַ רְאָוָ מִיט וּאָסָעָר. דאס אַיִּז אַמִּין גַּעַטָּא אַן גַּעַטָּא. די צִיגְּיִינְגָּר ווּעָרָן פָּאָרְרָעָנְט צָו אַונְדָּזְמִיד אַן דָס פָּאָרְגָּרָעָסָעָט דָס גַּפְּלָ פֿיְגָלְ פֿוֹן די ווּגָן, פֿוֹן פָּעָלְדָעָר אַן ווּלְדָעָר. די פְּיִיעָרְדִּיקָּעָ טָעָנְצָעָרָס, די זִינְגָּעָרָס

און מעשה-ידערציאליערס! אין די אונגעטן וועלן זיין שפילן אויף די הארמאשקעס; ארייבער-שפילן איבער דער אונגעטן און אונדזערע מײַדליך וועלן ארייבערזינגען צו זיין: — «שפיל, ציגינער, מיר אָ לִידֶל, גְּרִינְבָּלְעֵטֶר אויף דִּין פִּידֶל...» — אָדָעָר: — «לוֹסְטִיק אָיָז דָּאָס צִיגִינֶר-לְעָבָן, פֿאָרִיאָ...» — אָז אָדָ אָונָן וּויַּי צו דעם צִיגִינֶרְטוּם! זיין דָּאָר אַיְן גָּאנְצָן עֲבוּר בְּטָלֶל! אַגְּשָׁטָטָט די הארמאשקעס אָונָן פִּיפְּלָעַךְ, הערט מען פָּוֹן דָּאָרְטָט בַּיְּ טָאָגָן בַּיְּ נָאָכָט שְׂוִין גָּאָרְנִיטָט קִין מוֹיְקָאַלִישָׁן יְלָוָה — אָ רָעוּזָן פָּוֹן גַּעַשְׁכְּטָעָנָעָן חִוְרִים. אָונָן אָפְּשָׁר אַיְן אַמְּתָה, אָז דָּאָס זִינְגָּעָן נִיט קִין צִיגִינֶר, נִארְמָשְׁוּגָּים, וּוֹאָס רָוּפָן זִיךְ: פֿאָרְטִּיזָאָנָעָר, פֿרִיהִיטָּסָעָר אָונָן זִיין קְוּמָעָן פָּוֹן דִּי זְוִינִיקָעָ, בָּאָרְגִּיקָעָ בָּאָלְקָאָנָעָן: — בּוֹלְגָאָרָן, גְּרִיכָּן, קְעַמְפָעָר אָונָן זִיין קְוּמָעָן פָּוֹן דִּי זְוִינִיקָעָ, כְּדִי זִיךְ אַיְן דעם אַבְּרָצְוִיזָגָן. בַּיְּ אָונְגָּדוֹ קְוּמָעָן גַּעַדְאָרְפָּט דָּאָרְטָט זִי צִיגִינֶר, כְּדִי זִיךְ אַיְן דעם אַבְּרָצְוִיזָגָן. פֿינְגָּר אָונָן צְוָאנְצִיךְ פָּאָרְלָעָךְ האָט דער פָּרָעוּסָה תִּינְגְּטָ גַּעַגְּבָּן חֻופהָ פָּאָרְתָּהָנוֹתָה. פֿינְגָּר אָונָן צְוָאנְצִיךְ פָּאָרְלָעָךְ האָט דער פָּרָעוּסָה תִּינְגְּטָ גַּעַגְּבָּן חֻופהָ וּקְידּוּשָׁין. אָונָן בַּיְּ אָונְגָּדוֹ גַּיְעָן אָרוּס דִּיְתְּשָׁעָן זְשָׁוְרְגָּאַלִיסְטָן אָונָן פִּילְמִירָן דִּיְ רָעִי סָאָרָטָן. אָונָן מַעֲנְטָשָׁן בַּיְּ אָונְגָּדוֹ לִיְעָנָעָן נָאָךְ בִּיכְעָרָ...

אָרוּס פֿינְגָּר טְוִיזָּנָט זִינְגָּעָן זִיךְ, דִּי צִיגִינֶר מִיט זְיִיעָרָן וּוּבְּרָעָן וּוּבְּרָעָר אָונָן קִינְדָּעָר. דָּעָר פֿרִישָׁר שְׁנִי פָּאָלָט אַבְּרָעָר דִּי פּוֹסְטָעָה הַיְּהִיטָּה, וּוֹאָס זִיךְ פֿאָרְנָעָמָעָן. דָּעָר וּוּינְטָה הַוּלִיעָט דָּאָרְטָט נִאָךְ מַעַרְ, וּוֹי פָּוֹן אַונְדָּזָעָר זִיְּטָה. דָּעָר פֿרָאָסָט האָט אַוְיסְגָּעוּווִיסְטָה דִּי דָּאָרְטָט אָונָן אַלְצָן אַיְן דָּאָרְטָט פּוֹסְטָ אָונָן זְוִיבְּרָעָ-קְלָאָר. וּוֹעֵן נִאָךְ קְוּמָ אַרְוִיָּה צַוְּאָ אַפְּצִיעָנָט אַוְיסְמָאַרְיִישָׁנֶר גָּאָסָ, קָעָן אַרְיךְ זִיךְ נִיט אַפְּהָאָלָטָן פָּוֹן צְוִיָּנִין צָוְם פָּעָנְצָיָה טָעָר אָונָן אַרְיְבָעָרְקָוָן. דִּי הַיְּזָעָר דָּאָרְטָט זִינְגָּעָן אַיְינָס פָּוֹן אַונְדָּרוֹן אַרְיךְ אַפְּגָעָטִילָט מִיט דָּאָרְטָט — וּוֹי אַיְן אַזְּאָלָגִישָׁן גָּאָרָטָן. מִיְּגָּעָן פָּאָצִיעָנָטָן, וּוֹאָס וּוּינְגָּעָן אַוְיסְמָיָה דָּעָר מַאְרִישָׁנֶר, זִינְגָּעָן אַלְלָיָן הַאֲלָבָעָ מְשֻׁוְּגָּעָים. דִּי גַּעַשְׁרִיעָה, וּוֹאָס טְרָאָגָן זִיךְ פָּוֹן קְעַגְּנָאַבְּרָעָר וּרְיִיבָּן זִיךְ אַרְאָפָּ פָּוֹן זִינְגָּעָן. אַרְיךְ קָוָק אָונָן זַעַם: אַקְלָבָעָ בְּאוּזָעָט זִיךְ פָּוֹן הָוּוֹן צַוְּאָהוּוֹן — אָונָן האָקט אָוִיסָּדָה דִּי שְׁוִיבָּן. זִיךְ פֿאָרְשָׁוּוִינְגָּדָט אָונָן סְפָּאָלָט גָּלָאָזָ פָּוֹן דִּי אַבְּרָעְשָׁתָעָ שְׁתָאָקָן. קִין מַעֲנְטָשָׁן זַעַט מַעַן נִימָּת. בְּלוֹזָן דִּי גַּעַשְׁרִיעָן הָאָבָן כּוֹף. מִיְּגָּעָן פָּאָצִיעָנָטָן דָּאָרְטָט מִיר צַוְּאָ קְוּמָעָן אַיְן דער פָּרָי, וּוֹלְעָדָ אַרְיךְ זַעַם מַעֲנְטָשָׁן: דִּי מַתְּהִים, וּוֹאָס מַעַן לְאַדְמָת אַוְיסָה וּוּגְעָנָר.

מִיְּנָן הַיסְטָעָרְשָׁר פָּאָצִיעָנָט, וּוֹאָס אַרְיךְ קָאָן נִיט דְּעָרְגִּין וּוֹאָס אַיְם אַיְם, האָט לִיבָּ, וּוֹעֵן אַרְיךְ פְּרָעָג אַיְם אָוִיסָּם וּוּגָּעָן דִּי צִיגִינֶר. עַר האָט אַזְּאָזָה הנָּגָהָה, וּוֹי אַיְינָרָ, וּוֹאָס האָט דִּי גַּעַלְגָּהָיִיט צַוְּאָ דְּעָרְצִילִילָן וּוּגָּעָן דִּי דְּעָטָאָלָן פָּוֹן זִיְּן קְרָעָנָק. עַר האָט מִיר דְּעָרְצִילָט, אָז יַעֲדָר נָאָכָט קְוּמָט אַבְּרָעְשָׁקָעָ מִיט שִׁיכְרוּעָ דִּיְתְּשָׁן, וּוּלְכָעָ זַעַצְנָן פָּאָרְוּוִילָוֹגָן אַיְן צִיגִינֶר-לְאָגָּרָ.

די זְאוּוּרְכָּעָ האָט נִאָךְ אַלְצָן גַּעַשְׁפִּילָט אַיר קָאנְצָעָרטָא. כְּהָאָבָּמִיךְ גַּעַטְרָאָגָן אַבְּרָעָר דִּי גָּאָסָן — נִיט צְרוּיקָ אַחַיָּם, נִאָר אַיְן שְׁפִּיטָאָל. כְּהָאָבָּמִיךְ מִיךְ אַוְיסְגָּעְצִוְּגָן אַוְיסְפָּאָרְדִּיאָרָ, וּוֹי וּוֹילְעָס מַזְּוֹ זִיְּן צַוְּאָ קְרָאָנָק! נַאֲכְזָרָאָן דִּי לִיצְעָס אָונָן זִיךְ אַונְטָעְרָגָעָבָן — דָּעָם בְּעָטָ, דָּעָר עָרָד. אַבְּעָר מַעַן האָט מִיר גִּיט גַּעַלְאָזָן זִיךְ אַונְטָעְרָגָעָבָן אָפְּלָיו דָּעָם שְׁלָאָת. דִּי קְרָאָנָק אָונָן דִּי שְׁוּעָסְטָעָרָס הָאָבָן מִיר, וּוֹיְזָט אָוִיסָּם, נִיט גַּעַקְאָנָט פֿאָרְגִּינָעָן דָּעָם פֿאָרְגִּינָגָן. דָּעָם גַּרְעָסְטָן טִילְ פָּוֹן

דער נאכט האָב אַיך אַרְוֶמְגָעָשְׁפְּרִיּוֹת צוִישָׁן דֵי בעטלעך. אַיז דָאָס אַ כּוֹחַ אַיִן מִיר,
וּזְאָס מַאֲכַט מִיד אַנְגִיָּן — צִי אַ שְׂוֹאַכְקִיִּיט? אַיז דָאָס דֵר «קַעַרְנִיַּיךְ» מִינְעָרָה,
וּזְאָס וּוְיל נִימְט פָּאַרְשׂוֹוִינְדָן, צִי אַיז עַס דֵר טְרָאַנְסְצָעַדְעַנְטָאַלְעָר, אַיְיבִּיקָעָר?

ק אַפִּיטֵל דָּרְיִי אָוֹן צֻוּאַנְצִיךְ

מייטעך ראווענברג האט, פונקט ווי זיין פאטער, דער פאן אדאם, ניט גע-
הערט צו די, וואס גיבן זיך אווי ליכט אונטער — און ער האט זיך חיה/ש-פארביבן
געראנגלאט פארן לעבן. אין אנדיב האט דאס באיזיטין אים פון דער פאליצי
אויסגעזען צו זיין לא שפיצל פון די קאלאגען-פארליקינט, אדרער סחט א טיוולאנדי-
שער טוות. סאייז אים אפללו אויפן געדאנק ניט געקומען צו פארביבידן דאס גע-
שענען מיט זיין באגעגעניש מיטן פריעוס. יענען זומערדיין טאג, וועגן עס איז
פארגעקומען די דעפילאדרע פון די קינדרער. די באגעגעניש גופה האט ער גראד
גוט געדענקט און באהאלטן אין זכרון דעם איינדרוק, וואס דער פריעוס, וועלכער
האט אים גערופן «מיין זון» — האט אויף אים געמאכט. אין הארצן האט ער דעם
פרינטעלען מאן פארגליכן מיט זיין אייגעגעם פאטער און געטראכט, און עס וואלט
געוווען א סך א בעסערע וועלט, אויב קינדרער וואלטן זיך געקאנט אויסקלובין זיירע
עלטערן. וויל זיין אייגעגער טאטע אייז געוווען א וויסטער עגאיסט, וועלכער האט
קיין מאל ניט ליב געהאט זיין איינציגין זון. דער פריעוס רומקאוסקי האט געהאט
א גראוס הארט. יעדעס קינד איז אים ליב געווען און מייטעך האט זיין ליבע צו
איהם, דעם יונגן פאליציאט, בולט אראפגעלייענט פון זיין פנים. יא, נאך אט דער
באגעגעניש מיטן פריעוס, האט מייטעך רעווידירט זיין פריעורדייק באציגונג צו
איהם זיך פארגעווארפֿן, וואס ער האט געפלעגט חוזקן, דערציילן וויצן וועגן אים
און אים, פונקט ווי אלעל, רופֿן «קיסר חיים דער ערשטער». ער האט ערשות פאר-
שטיינען, מייטעך, ווי שועער עס מז זיין דעם אלטן מאנס וועג און וויפֿל שטיינער
די אייגעגען יידן האבן אים געליגט אונטער די טרייט. און ער, מייטעך, האט אויך
בأسلאסן צו געמען ערנטער זיין אייגעגע פונקציע אלס פאליציאט.

און אלגעמיין איז ער גראד געווען און ערשטקלאַסיקער פאליציאט. די אפי-
צירין האבן אים געלובייט, אים אַרְוִיסְגַּעֲשְׁטָעַלְטָה פָּאַר אַבִּישְׁפִּיל אָוֹן די קאלאגען
האבן אים רעסעפֿקְטִירְט. אַבְּעָר ער האט גערישנטן פון זיין טאָטן. דאס פָּאַלִּיצְיִישׁע היטל האט ער
דעם עגאיזום, וואס ער האט גערישנטן פון זיין טאָטן. דאס פָּאַלִּיצְיִישׁע היטל האט ער
באטראכט זיין אַפְּאַסְפָּאַרְט אַבְּעָרְצְׁוּלְעָבָן די מלחהה און יין דעווין איז געווען;
קריכן אַבְּעָר אַנְדְּעָרָע, כְּדִי זיך אלײַן צו האלטן איז דער הוּא. און ער איז גע-
קראָכוֹ אָן שׂוֹם פָּאַרְבָּאַהָאַלְטָן אָוֹן גַּעֲוִיסְנֶסְבִּיסְטָן. ער האט ניט געווען וועמען ער
שלאָגָט, וועמען ער יַאֲגָט, וועמען ער טרייבט, אַרְעָסְטִירְט אָוֹן שלעפט אַין חִיפְּסָה
אויף טַשְׁאַרְנוּעַצְׁקָעָגָא צו שְׁטִיבְּנָעָרְגָּן אָוֹן זַיְנָע שְׁמַיִּץ. אַבְּעָר נאָך יַעֲנָעָר הַיְסְטָאָר
רישער באגעגעניש מיטן פריעוס. האט מייטעך איינגעזען, או זיין לעבן, פָּאַר

וועלכון ער ראנגלט זיך צווי, אויז איגנטלעך פוטט אוון זינלאז — וויל עס אויז געוווען אוזי קליען. יא, בעט יאדויגעס, ער מוטערס קראונקהיט, האט ער דאס באז-קומען א געווינהייט זיך צו אנטלייזרן אוון אריגצטראטען אין ער מיסטעריע, וואס רופט זיך מענטשלעכער כארקטער. אוון וואס קראנקער די מוטער אויז גע-וואן, דאס בריטער האט זיך זיין הארץ צעשפארט מיט גוטסקיט. ער האט איר געוואלט העלפן; אוון איצט געוואלט העלפן מענטשן בכל. דאס זיין א פאליציאנט האט גענומען פאָר אים באַדיטן: זיין אַהיטער פון געטָא, אַ שומר פון פאָלָק.

די דעםיסיע אויז געוווען אַ קלָאָפּ, וואס האט אים פריטשטיילעלט. אין קאמאי-סאַריַאַט האט ער געשרגין אוון געגואַלְדוּוּעַט: געוואָרֶפּן זיך אויף די קאָלְעַגָּן. ער האט געהאט אַ חַשֵּׁד, אוון האָבָּן זיין אַם אָנוֹטְרָגְּעַשְׁטָלַט אַ פִּסְלָה. יא, זיין האָבָּן געקאנט אַים פֿאָרְשִׁיטָן, צוֹלִיבָּן קְלִינְגָּעַבְּרָהְלָעַךְ. אָבָּרָאָוִיךְ זיך זיינען נִיטְּפְּרִיְּגָּעָן פון זינְדָּה. ער האט זיך דאס אָרוֹיסְגָּעַטְּקָעַטְּ פון צוֹוִישָׁן די פֿאָרְקִידְצְּטָעַטְּ צִיְּן. זיין אוון די אָרוּעָמָּעָ יונְגָּעָן האָבָּן זיך בָּאַמִּיטְּ אַים אַיְנְצְּעַנְמָעָן מִיטְּ חַבְּרִישָׁעָ רִיךְ. זיין זיינען געוווען גָּאַטְּ-דִּינְשָׁמָּה-שְׁוֹלְדִּיקְ, אָוִיךְ אויז געוווען דער קָאַמְּעַנְדָּאָנְטָן אַלְיָין, ווּלְכָאָרְהָאָט האָט אָוִיךְ מָוָרָא געהאט. ער האט אַיְנְגָּעָן מִיטְּ גָּוָטָעָ רִיךְ אוון מִיטְּ צוֹוָגָּן, אַים צוֹ שָׁפָּפָן אַן אַנְדָּרָן גּוֹטָן פָּסְטָן. נָאָרָ מִיטְּעַקְּהָאָט זיך גַּעֲבָרְיִקְּעָטְּ. גַּעֲטְוֹפְּעַטְּ מִיטְּ די בָּאַשְׁטְּיוֹלְטָעָ פִּסְלָאָן גַּעֲזָעָטָמִיטְּ די פֿוֹיסְטָן אַין קָאַמְּעַנְדָּאָנְטָס שְׁרִיבְּ-טִישְׁ — אַ זָּאָר, וואס אויז געוווען אַוְמְדָעָהָעָרט.

דערהערנדיך לְסוֹפֵן פָּוֹן קָאַמְּעַנְדָּאָנְטָן, אוֹ דער באָפְּעָל אַיְ גַּעַקְוּמָעָן פָּוֹן פֿרְעָוָעָס אַלְיָין, האָט מִיטְּעַקְּ זיך צַעְקִיכְטָ פָּוֹן גַּעֲלַעַטְּעָר: — דער פֿרְעָזָעָס אוֹזְמִין בעס-טָעָרְפְּרִינְדָּה, הָעָרָ קָאַמְּעַנְדָּאָנְטָה, אַין פָּאָלָאָרְ וּוּיסְטָ נִיטְּ! — דער קָאַמְּעַנְדָּאָנְטָה זיך גַּעַשְׂוֹוִירָן בַּיְּ וּוּבָּ אַן קִינְדָּעָר אַן מִיטְּעַקְּהָאָט גַּעַקְוּקְטָ אָוִיךְ אַים פָּוֹן אַוְיָבָן אַראָפְּ: — טָאָ וּוְילְ אַיךְ זָעָן דָּעַם באָפְּעָל!

דער קָאַמְּעַנְדָּאָנְטָה אַט אָוּמְשָׁלְדִּיקְ צַעְשְׁפְּרִיְּטָ בִּידָעָהָעָט: — נִיטָּאָ... מִינְדָּה-לְעָד.

— אָוִיךְ? מִינְדָּלָעָ? ווּעַט מַעַן טָאָקָעָ בַּאָלְדָעָן! — אַן מִיטְּעַקְּ אַיְ אָרוֹיסְ פָּוֹן קָאַמְּעַנְדָּאָנְטָס קָאַבְּיָנָעָט אַן זיך אַרְטָגָגְ גַּעַטְאָן צָוָם בַּאָלְטָעָר פָּלָאָז. אַין אַים האָט דאס גַּעַלְעַטְּעָר נָאָרָ אלְזָ גַּעַקְיִיכְטָ. בַּאָלְדָעָן ווּעַט אַלְזָ קָלְאָר וּוּרָאָן אַן דאס קָאַמְּיִישָׁעָ קָאַמְּעַנְדָּאָנְטָל ווּעַט זיך טְרִיאַסְלָעָן אַין די הוּוִין. ער, מִיטְּעַקְּ, ווּעַט סָאוֹנִיְּן. יא, מִיטְּ דָעַר צִיְּטָ, ווּעַט ער אָפְּשָׁר אַלְיָין ווּעַן קָאַמְּעַנְדָּאָנְטָה אַין גַּעַוְוָעָן דָאָרָ פָּאָר גַּאנְץ בְּרָאָד, אוֹ דָעַר הַיְּנִינְקִעְרָ קָאַמְּעַנְדָּאָנְטָה אַין זָעָן גַּעַהָאָט אַגְּרָנִישָׁט שְׁבָגָּרְנִישָׁט, אַ פְּחָדָן אַן אַ פּוֹילָאָקְ, ווּעַט האָט נָאָרָ אַין זָיְנָעָן גַּעַהָאָט דִּי פְּעַטְּעָ צּוֹטְיִילְגָּגָעָן. ער, מִיטְּעַקְּ, ווּעַט אַיְפְּשָׁטְעַלְן אַן אַמְּתָחָ פְּאַלְיִצְיָיִ, אַ גַּעַעַטְּעָ, יְשָׁרְדִּיקָעָן. אַן אַין דָעַר לוּפְעַנִּישָׁ צָוָם פֿרְעָזָעָס. האָט מִיטְּעַקְּ זיך בְּאוֹיִזְן צָוָעָן מָעָרָ, ווּי אַלְסָ סְתָמָם קָאַמְּעַנְדָּאָנְטָה פָּוֹן דָעַר גַּעַטְאַ-פְּאַלְיִצְיָי. ער האָט זיך גַּעַוְוָעָן זָעָן אַהֲלָד — זיך, דָעַם שִׁינְיָעָם בְּחָורָ מִיטְּ דָעַר פֿיְנָעָר, מָוּסְקוּלְרָטָעָר פֿיְגָוָר, מִיטְּ דִּי גַּלְיִיכְעָ, פְּעַטְּעָ פִּסְלָה, מִיטְּ די הַאֲרָטָעָ לִיְדָקָעָ ווּי אַיְזָ�ן; זיך, וואס אוֹזְ אַבְּעָרָ נִיטְּ גַּעַוְוָעָן קַיְן פּוֹסְטָעָר פֿילְמַ-אַקְטִיאָר, נָאָר אַ מְעַנְשָׁ מִיטְּ מוֹתָ, מִיטְּ אַינְטָעָ-

ליגענען. לויינדיק איזוי, האט ער זיך געזען אויספֿירן אקטן פון אויסטרונגעויניגלאַעכּן, ממש איבערמענטשלעכּן מוט. אין וועלכּע, סיי זיין מוח, סיי זיין כוח, האבן גען שפֿילט אָרְאלָע. ער האט זיך געזען, ווי מען טראָגֶנט אִים אויף די אַקסְלָען; ווי מען איזן פֿאָרְלָיבְּט אִים; ווי מען לויבְּט אִים אָזְן לוייבְּט אִים. ער האט זיך אַפְּילָוּן; געזען איזן דער געַפְּלַיךְעָר אָוּמְקָלָאָרְעָר ווֹיט, ווֹסָס ווֹעַט אַמְּאָל זיין די פרְּרִיהְיִיט; געזען זיך אָבְּצִירְטָן מִיט מְעַדְּאָלָן. ער האט געזען זיין בְּיַלְד הַעֲנָגָע אָוּף די ווֹעַנט אִין בְּיוֹרָאָעָן אָזְן שְׁוּלָן. ער האט עַס געזען מִיט שְׂוֹאָרָצָן דְּרוּק אָוּף די עַרְשָׁתָע ווֹיטן פּוֹן צִיְּטוֹנוֹגָעָן — פּוֹוִילְשָׁע אָזְן אוּסְּלַעַנְדִּישָׁע. ער האט גַּלְּיעַבְּט די אַרְטְּיקְלָעָן, גְּרוּסָע אָזְן לאָגָגָע, ווֹעַגְן זִינְעָן הַעֲלָדָן-מְעַשִּׁים. יַעֲדָעָר זָאַץ אָז געזען בְּלֵוְן לְוִיבְּ... בְּלֵוְן לְיַיבְּ.

ס'איו אים ניט געוען שווער אריינזקומען אויפן באלווטער פלאז. אין פרע' זעם' ווארט-צימער האט ער היימיש אַ ווונק געטאן צו די צוויי "זאנדראוץעס" ביי דער טיר און זיי האבן אים צוגעלאן צו דער סעקרעטארקע. זי איי גלייד אוזוק אים אונמעלדן, וויל ס'איו ביי איד קיין צויפל ניט געוען, אzo דאס, וואם מיעטעך האט איבערצעונגבען דעם פרעוזע. איין פון אויסטער ארדנטעלעכער וויכטיקיטי. זי האט

ארצ'ג'וליענט פון זיין פנימ', או דער ענין מווערלידיקט ווערן אויפֿן ארט. ס'האט אבער לאנג ניט גענומען אונ זי האט זיך צוריק באז'וין; אידר פנים — לוייטער שטונינגן. זי האט געפֿינטלט מיט די אויגן אונ געקארבט דעם שטערן:

דער פרעוזס וויל איד ניט אויפגעמען, פאניע ראוונבערג.
מייעטיך האט געשמייכלט צעראָגן, צהאלטנדייק זיך מיט ביידע הענט אָן
טיש. — ער וויל נישט? ... ער קאן נישט?

די קלארקייט האט א בלאנק געטאן אין זיין מוח: מען האט אויף אים אונגע מסרט פארן פריעוזס: צויגערדאָן אויסיגערדאָךטער מעשיות; אפשר פאָרשייט אַ פֿאָר קליענע חטאַים זינען. דאס בולוט האט גענומען קאָכְן אין אַים. ער אין צויגערשטאנען צום מידל, זי זאל בעטן דעתם פריעוזס, ער זאל אַים דאָך שענ侃ען אַ פֿאָר מינוט. אַבער זי האט שוין געווונ侃ען צו די צוויי "זאנדעראָזעツס" בי דער טיר און פֿון זוניזערן גוונטשר אָן זעלט גשוויזער גענידער אַונדְרוֹב פֿון האַלטוויאָלִימְשָׁט

עד איז צו ריקיגעלעפּן אין פֿאַלְיכִּיְקָאָמִיסָּאָרִאָטּ, גְּרִיטַת עֲרֵשֶׁת רַעֲכֶת אוּפִּיצָּאָזּ הַיְבֹּן אֲשֻׁרְעָם. דָּרָטַת הַאַטְמָעַן גַּעֲוָוָאָרָט אָוֹפִּיְיָאִים. מַעַן הַאַטְמָעַן אַיִם צַוְּגָנוּמוּעַן דָּאָס הַיְטָלָמִיטָן אַרְעַמְבָּאנְד אָוֹן עַד אַיְזָנָעָוָן אָוִיסּ פֿאַלְיכִּיְקָאָטּ. אָוֹן אָוֹיְיָ וְיָ בְּעֵת אַט דָּעַר "צַעֲרָעָמָאנִיעַ", הַאַט מִיעַטָּעַק בָּאוֹיְזָן וְזָקָן זָוְאָרְפָּן אָוִיפָּן שְׂעִיָּאלִין — הַאַט מַעַן אַיִם אַפְּגָעָשִׂיקָט אַיְזָנָה אָוִיפּ טַשָּׁאָרְבִּיעָצְקָעָגּ, וּוּ עַד הַאַט גַּעֲדָאָרְפּ גַּעֲהָאָלָטּ וּוּעָרָן צָו דָעַר דִּיסְפָּאָזִיצִיעַ פּוֹן פֿאַלְיכִּיְקָאָמִיסָּאָרּ, וּוּלְכָעָר אַיְזָנָעָן.

אין דער תפיסה אויף טשאָרניעצְקעגא האט מען מיעטען צוּגענוּמוֹן די הוֹזֵן,
די קורטקע און די שטיוויל — און אים געגעבן אַגְּזֶטְאָן אוֹן אַפְּגָעַטְרָאָגְעָנָם אַגְּזָגָה.
מיט קוֹרְצָעָה הוֹזֵן אָז גַּעֲלַבְּכַרְעַטְרָאָמְרִינְאָרָעָ. די שִׁיר, ווֹאָס מען האט אַים

געגעבן, זיינען זיך ממש צעפאלן אונטער די פיס. אבער מען האט אים גוט בא-האנדلت. דער תפיסה-אויפועער האט געוואלט שיין עמעץן צו מייטעken אהיכם, ברענגןן זינס אין אייגענען אונצוג, אבער מיעטוק האט אים פארבאטן דאס צו טאג. ער האט זיך געשעטט פאר דער פרוי גורעצעק און אויר משפהה, בי וועמען ער האט געהאט אַ צימער.

די גורעצעקיס האבן אים רעטפערטירט און אים געהאלטן פאר אין אייגענען; געוואשן זיין וועש, געפוצט אים די שטיוול, גערוייט זיין צימער. און דאס אלץ האבן זיין געטאגן פארן ביסל קילעריבן, וואס ער האט זיין אוועקגעגעבן; פארן העלפן זיין ארײַנוקומען דאס און דארטן, אויסער דער רייע. פאר אים, פאר מיעטוקן, האט דאס ניט אויסגעמאט און דערמיט האט ער זיך אַינְגעהאנדلت ממש בחינה, און אמתע הימ. די אלטער גורעצעקיס האבן אים באָהאנדلت זיין און זיין האבן קיין פיטס ניט געטאן, ווען ער האט, פון צייט זו צייט, אַרײַנונגנווען זיינער אוינ-ציקע טאכטער, סטעפטען, זו זיך אין צימער. פארקערט, זיין האבן געשעטט נחת: — «נאר דער מלחהה, וועט מען פראָווען די אַמתע, הוושנוּ חתונה», — האט די פאָני גורעצעק אים צוגזאגט.

זיין, סטעפטען אלין, איז אין אים געווען פאָרלייאָפֿעט איבער די אויערן. און דאס פארברענגן מיט אַ מידל, וואס איז פאָרלייאָפֿעט, האט גאר געהאט און אנדערן טעם. דאס האט ער אויר און אַירע עטלערן געהאט צו פאָרדיינקען, וואס ער האט אַזוי גיך פאָרגעסן און זיין אייגענער מוטער, יַאֲדוֹוְוָעָן: געמאָכט, אַז אויר גע-שטיולט זאל אַראָפְּגַּעַשְׁטַּוּפַּט ווערין אַז די נעלפְּלַּוּן פון זיינע נאָכְטִיקָּעָן חלומות, וואס ער האט זיין זעלטן געדענקט: — און אויב ער האט זיך יאָ עפֶס פון זיין דערמאנט, זיינען דאס געווען חלומות, און וועלכּ ער האט זיך געווען אלס קליעין ייָנְגָּל, שפִּילְן מיט דער מאָמען אַז באָהעלטענישן אַז דעם אַמְּאָלֵיךְ פָּאַלְאָצְל זיין ערן. און דער מין חלומות האט אויסגעזען צו האבן אַזוי וויניק שייכות צו אים אלין, או ער האט זיך געקאנט באָטראָכָּטן, ווי חלומות וועגן ווילְדְ-פֿרְעָמְדָּע.

ニין, די גורעצעקיס האבן זיך ניט געטאָרט דערוויסן, וואס מיט אים איז געשען.
אויך דער קאמיסאָר פון תפיסה, דער הער שטיינבערג, איזו געווען ווילְק
איינגעשטעלט צו אים. דער קאמיסאָר האט שיין לאָנג געהאט אויסגעפֿונַן וואס
דער מעד איז מיט מיעטוקן — און שטיינבערג האט ניט געהאלטן פון נוקט זיין
זיך אַז קינדער פאר די זינד פון די עטלערן: בְּרִטְמָן, אַז ער האט געצְוִיְלָט אַז
דער זינד פון אלטן רָאַזְעַנְבָּעָרָג אלין. אַס איזו געווען קלָאָר, אַז די גאנצְעָז
מעשה איז ניט מער, ווי אַז אויסדרוק פון דעם אלטנס פאָרמלְחַמְדִיקָּעָר קָגָה אַז
גבְּרִים אַז שטיינבערג האט אַפְּגַּעַוָּשָׂן די הַעֲנָמָן פון אַזעלכּעָ געשעטן. «ער זאל
שיין האבן אַז אַיר, דער אלטער, ווי ער פִּירְט דאס געטָאָלָעָ», — האט ער גע-
טראָכָּט. אַט איזו געווען אַ יונְגָּא, פִּיעָר, מיט אַ קָּאָפְּ אוֹרְפִּיךְ צָעָם, מיט אַ פָּאָר
לייטישׁ פּוֹיסְטָן, מיט אַ געשטעלט פון אַז אַטְלָעָט, — אַז דערצְוָאָ גְּרָאָמָטָנְבָּר
אין דִּיטְשָׁ אַוְיךְ — אַז מַעַן וּאַרְפָּט אַס אַרוֹס אַוְיפָּן מִיסְטָ ? ער, שטיינבערג
וואָלט אַס אַרְיִנְגַּעַנוּמָן דָּא אַז תפִּיסָּה, געגעבן אַס אַרְבָּעָט אַז בִּירָאָ. אַז

איינגעָר וואָלט זיך גוט פרעוענְטירט פֿאָר דִּיטְשָׁע קָאמִיסִיעָס אוֹיך. אֶזְאָ אַינְגָּעָר וואָלט אוֹיך גַּעֲדִינְט גַּעֲטָרְרִי; נִישְׁקָה, עַר הָאָט גַּעֲזָעַן מִיעַטְעָקָס רַעֲקָאָרְד אֵין פָּאלִיצְיַּ-אַרְכִּיו. אַבְּעָר סִ'הְאָט נִיט גַּעֲהָאָט קִין זַיְן צַו רַעֲדָן דַּעֲרוּעָגָן מִיטָּן אַלְטָן. אֵין אַזְּעַלְכָּעַ פָּאָלָן, הָאָט דֻּעָם אַלְטָנוֹשׁ שְׁכָל לְגַמְּרִי נִיט גַּעֲרָבָעָט אָוֹן אַרְיְנִירִיסָן מִיטָּן אִים צַוְּלִיב דֻּעָם, הָאָט שְׁלִיסְלָעָךְ נִיט גַּעֲלִינְט.

דַּעֲרָפָאָר הָאָט מִיעַטְעָק אֵין דַּעְרָ צַעְלָעָ גַּעֲהָאָט מִמְּשָׁ פָּוּן פִּיגְנְ-מִילְךָ: גַּוּטָע וּפָן, פְּלִישָׁ אָוּן אַפְּיָלוֹ אַפְּרִירָאָסּוֹן. פָּוּן יַעֲנָעָר זַיְן צַעְלָעָ הָאָבָּן זַיְן גַּעֲטָרָגָן דִּי גַּעֲוָאָלְדָן פָּוּן דִּי גַּעֲשְׁמִיסְעָנָעָ — מַעֲנָעָר, קִינְדָּעָר; אַבְּעָר אִים זַיְן-עָנָעָן דִּי וּאֲכְלִיטָט גַּרְיִיט גַּעֲוָעָן צַו הָאַלְטָן גַּעֲזָלְשָׁאָפָט אָוּן אַרְיְנִיגְעָקָומָעָן מַאְכָן אַ «קָאָפְעָטָשָׁ». אֵין מַאְלָה הָאָט מַעְןָ אִים אַפְּיָלוֹ גַּעֲנָעָבָן אַ פִּינְגְּרָהָוֹת בְּרָאנְפָּן.

אַבְּעָר מִיעַטְעָק הָאָט דִּי גַּוּטָע בְּאַהֲנְדָּלָוָג נִיט אַפְּגָעָשָׁצָט. עַר הָאָט זַיְן גַּעֲבָרְקָעָט וּוֹי אַ יְוָגָעָפָרְד, וּוֹאָס דַּעֲרָפִילְט צָוּם עַרְשָׁתָן מַאְלָ דֻּעָם רַיְטָעָר אוֹיךְ זַיְן. עַר הָאָט גַּעֲהָאָט אַנְפָאָלָן פָּוּן כָּעָס, וּוֹעָן עַר הָאָט גַּעֲשָׁאָלָטָן דִּי וּוּכְטָעָר מִיטָּן גָּאנְצָן נִיבְּוָלְפָהָ-לְעָקָסִיקָן, וּוֹאָס עַר הָאָט זַיְן אַיְגְּנְגָעָשָׁאָפָן אַין דַּעְרָ אַרְדָּעָנוֹגָגָסּ דִּינְסָט. עַר הָאָט נִיט גַּעֲוָאָלָט שְׁפִילְזָן אָיִן קָאָרְטָן מִיטָּן זַיְן אָוּן אַגְּגָעָנוֹמָעָן דִּי גַּוּטָע זַוְּפָן אָוּן דָּאָס פְּלִישָׁ, וּוֹי עַר וּוֹאָלָט אַלְעָמָעָן גַּעֲטָאָן דִּי גַּרְעָסְטָע טָוָהָה. אָוּן דִּי וּאֲכְלִיטָט זַיְן-עָנָעָן טָאָקָע גַּעֲוָעָן אַמְתָּעָ מְלָאָכִים. אַבְּעָר גַּעֲוָיְלָט הָאָבָּן זַיְן זַיְן יָאָ, אַוְיָפָן יְוָגָעָנָסּוּן חָבּוֹן, זַיְן גַּעֲסְדָּלָט הָאַלְבָּהָוִיךְ וּוֹעָגָן דֻּעָם קָאָמְנָדָאָנָטָשׁ שָׂוָאָכָּ קִיְּטָן צַו אִים אָוּן יְעָדוֹן טָאָג אִים סָאָלָטִירָט מִיטָּן גַּעֲמָאָכָּטָן עָרָנְסָט: — «בַּיְ אָונְדוֹ בִּיסְטוֹ נַאֲךְ אַלְךְ פָּאַלְיִצְּאָנְטָן».

טִילְיָ מַאְלָ, וּוֹעָן מִיעַטְעָק הָאָט צַו הַוִּיךְ גַּעֲגָאָלְדָּעוּוּט, אֵין צַו אִים אַרְיְנִיגָּעָט קוּמָעָן שְׁטִינְבָּעָרָג אַלְיָין, אָיִן זַיְן הָאָנָט — דִּי דִּינְעָ, צָעִצְיָטְרָעָט שְׁפִיצְרוֹט, מִיטָּן וּוּלְכָעָר עַר הָאָט פְּרָעָוָנְלָעָךְ בְּאַהֲנְדָּלָט דִּי אַרְעָסְטָאָנָטָן. עַר אָיִן גַּעֲוָעָן מִיטָּן קָאָפָן נִידְעָרִיקָעָר פָּוּן מִיעַטְעָקָן: אַבְּעָר אַלְץָ, וּוֹאָס סִ'הְאָט אִים צַוְּגָעָפָלָט צַו דַּעְרָ הַיְּיךְ, הָאָט דַּעֲרָגָאָנָצָט דִּי בְּרִיטָה. זַיְן גַּוְּפָ אָיִן גַּעֲוָעָן סְפָרְוּזִיסְטָעָ-צְוָנוֹיְפָגָעָקָנָטָן. דָּאָס פְּלִישָׁ אַוְרָ אִים הָאָט אַוְיָסְגָּעָזָן אַיְנִיגְעָפָרָעָסָט אַוְנָטָרָד דַּעְרָ הַוִּיטָּן צַו אֹזָא מָאָס, אָזָוּס הָאָט אַוְיָסְגָּעָזָן הָאָרָט וּוֹי שְׁטִינָן. אָזְוִי אָיִן אוֹיךְ גַּעֲוָעָן זַיְן קִילְעָכְדִּיק גְּרוֹסִים פְּנִים: אַיִּין שְׁטִיקָה אַרְטָעָמָסָעָ, וּוֹאָס אִיז, אַוְיָפָן אַגְּבָלִיקָן פָּוּן מִיעַטְעָקָן, גַּעֲוָאָרָן רְוִיתָ פָּוּן הָנָאָה. עַר הָאָט זַיְן צַו אִים דַּעֲרָנְעָנְטָעָרָט פָּאָמְלָעָךְ אָוּן פָּעָסָט, וּוֹי עַר וּוֹאָלָט זַיְן מִיטָּן יְעָדוֹן טָרָאָט שְׁוֹועָר צַוְּגָעָפָסְטִיקָט צַו דַּעְרָ עָרְדָּ: — וּוֹאָס גַּעֲוָאָלְדָּעוּסְטָעָ ? דִּי זַוְּפָ הָאָט נִישְׁתָּחָטוּגְּט ?

מִיעַטְעָק הָאָט גַּעֲקִיצְטָמִיט דִּי צִיְּן: — אַיְיךְ וּוֹילְ אַרְיִיסָן פָּוּן דָּאנְעָן.

— פָּאָר וּוֹאָס ? עַמְּעִץ הָאָט דַּעְרָ בְּאַלְיִידִיק ? גַּעֲרָעָט גַּוְּאָבָּץ צַו דִּיר ? — שְׁטִינְבָּעָרָג אָיִן צַוְּגָעָקָמָעָן צַו מִיעַטְעָקָסּ פְּרִיטְשָׁע אָוּן אַרְוִיְגָעָשְׁטָעָלָט אַוְרָ אַיְרָ אַבְּשְׁטִיּוֹלָטָן פָּוּס: — שְׁוֹתָה, — הָאָט עַר זַיְן גַּעֲשְׁפִּילְטָמִיט דַּעְרָ שְׁפִּיצְרוֹת, — אַ צְוִוִּיטָעָר אַוְרָ דִּין אַרְטָה, וּוֹאָלָט דַּעְרָ שְׁוֹן גַּעֲוָעָן בְּאַלְיִיגְּטָמִיט דַּעְרָ פְּרָעָנִי גַּעֲסָפָן קָאָפָן בַּיְּן צַו דִּיפָּס. דַּיְעָסְטָמִיט, אָזְכִּישְׁוֹן דַּעְרָ ? — מִיעַטְעָק אָיִן גַּעֲזָעָן אַוְיָפָן גַּעֲלָגָעָר, אַ וּוֹילְדְ-צָעְכָּרָאָסְטָעָרָט. שְׁטִינְבָּעָרָג הָאָט צַוְּגָעָרְוִיקָט דֻּעָם

שטיול גנטער צו אים. יא, ער האט געהאט א שוואקיט צו דעם יונג און האט זיך דאס קויים געקאנט דערקלערן. ער האט אויך ניט פארשטיינען, פאר וואס דעם יונגס חוצפה פארשאפט אים גאָר פֿאָרגענִיגַן: — דיַוִיִּיסְט, רְאֹעַנְבֶּרְג, אָז דָא, אַין תְּפִיסָה, בֵּין אַיךְ דָעַר מְלָךְ אָז עַד הַאָבָב עַד אַין מִינְעַד הענט. נָאָר זַעַם, כִּיאָג דִּיר אָפָן: כִּיהָאָב דָעַר גַּעֲרָן, דִי כָּאַלְיעָרָעַ וַיִּסְפַּר פָּאָר וָוָסָס. דיַוִיִּילְסְט דָעַר בְּרִיקְעַן? וְעוֹן? בְּרִיקְעֻוּ דָעַר וּוּפְלַל דִּין הָאָרֶץ גָּלוּסָט. אָכְבָּר בְּהַמָּה, וָוָס עַפְעָס קָעְגַּן מִיר? וָוָס הַאָב עַד דָעַר גַּעֲטָן? נִישְׁתְּ כִּיהָאָב דָעַר אַינְגָּוּצָטָן. נִישְׁתְּ כִּיבְּאַחְאָנְדָל דָעַר שְׁלַעַכְתָּ. דִּיחָסְט מָלָן בַּיִ מִיעָר, כִּיאָג דָעַר נָאָר אַמְּאלָן. כִּיוֹאָלְטָט דָעַר אָפִילְוָן גַּעַמְאָכָט פָּאָר מִינְסָן אָן אַדְיוֹטָאנְטָן, כִּיאָלְ אָזָוִי גַּעַזְוָנָט זַיְן... — ער האט אַראָפְּגָעָלָן דִי שְׁוּרָעָרָע, הָאָרְטָע הָאָנְטָן אַוִּיךְ מִיעַטְעַקְסָ אַקְסָל.

מייעטַע האט זיך גַּעַוָּאָלָט אַפְּטַרְיִיסְלָעַן פָּוּן דָעַר הָאָנְטָן אָן נִיט גַּעַקְאָנְטָן. זַי האט אַזְוִי אַרְאָפְּגָעָדְרִיקְט, אָז עַס אַזְוִי נִיט מַעַגְלָעַךְ גַּעַוָּעַן צַוְּאָמָעָנְצָוָנְעָמָעָן דִי כּוֹחַ אַונְטָעַר אִיר לְאָסְטָן. דָאָס גַּעַפְּלַל פָּוּן אַונְטָעַרְטָעַנְקִיטָה אָט אַיִם, אַינְגָּוּיִינִיק, אַין גַּאנְצָן צַעְטְּרִיכְבָּעָרָט. וּוּי האט ער גַּעַקְאָנְטָן אַט דָעַם אַיְבָּרְבָּרוֹךְ. פָּאַרְטָרָאָגְן? פָּוּן דָעַר פְּרִיִּי, אַרְיִינְגְּעַפְּאָלָן אַין אַתְּפִיסָה. פָּוּן זַיְן אַ פָּאַלְיכִּיצָּאָט — גַּעַוָּאָרָן אָן אַרְעָסָטָן. — ער, דָעַר בְּעַסְטָעַר מִיטְגָּלִיד פָּוּן דָעַר אַרְדָּעָנוּגָּסְ-דִּינְסָט. וּוּי אַיִם דָאָס מַעַלְעַד גַּעַוָּעַן, אַז אַמְּעַנְשָׂשׂ אַלְ קָאנְצָן אָזָא אַוְרָעָכְט אַיְבָּרְלָעָלְבָּן? אַז אַוְמִישָׁר האט דָאָר גַּעַקְאָנְטָן מְשׂוֹגָעַן מַאֲכָן!

אַ צְוִוִּית מַאֲלָן אַיִם ער צַוְּגַעַשְׁטָאָנְעָן צוֹ שְׁטִיבְּנְבָּרָגָן: — אַוְיָב אִיר הָאָלָט אָזָוִי פָּוּן מִיר, פָּאָר וָוָס לְאַזְוִט אִיר מִיךְ נִיט אַרְוִיסָס פָּוּן דָאָנְעָן?

אַזְוִן שְׁטִיבְּנְבָּרָגָן האט וּוּדְעָר גַּעַהְאָלְטָן פָּאָר אַיִם אַ קלִינְגָּעָדָע: — שְׁוֹתָהָה בְּהַמָּה, וָוָס דִּבְיסְט. דָאָס גַּעַטָּא אַזְוִי אַיְנְגַעְטִילִילָט אַין צְוִיְּיָטְלִין: אַין תְּפִיסָה אָן אַוְיָסְעָר דָעַר תְּפִיסָה. דָא, אַין תְּפִיסָה, הַאָב אַיךְ אַלְלָץ צַוְּאָגָן: דְּרוּיסָן הָאָט דָעַר אַלְטָעַר צַוְּאָגָן. אַזְוִי זַיְן, וָוָס כִּיקָּאָן דָעַר פָּוּן דָאָנְעָן אַרְוִיסְלָאָזָן בְּתְשָׁוֹתָה חָן, אָכְבָּר עַר וּוְילְ דָעַר דָאָרְטָן נִישְׁתְּ אַרְיִינְלָאָזָן. פָּאַנְיָצָטָן? דָוְ דְּאַרְפָּסְט דָא אַפְּזִיכָּן אַחֲדָשׁ צִיִּטָּה. אַזְוִי אַזְוִי דִּין אַוְרְטִילָן. אַזְוִי צְרוּקְגַּעַשְׁמָוּעָסָט. וָוָס גַּיִיט דָעַר אַזְוִי אַין לְעָבָן? קָעְנָסָט דָעַר אַדְרוֹוִילְאָן בִּיסְלָעָלָאָן. דְּלִיְּדִיסְט נִישְׁתְּ פָּוּן דִּי הִיצְן, עַסְנוּ שְׁטָעַלְטָן מַעַן דָעַר אַוְטָעַרְדוּן מַוְיל. קִיְּן דָאָגָוָת פְּרָנְסָה הָאַסְטָעַע נִישְׁתְּ אָן דְּדְאַרְפָּסְט נִישְׁתְּ טָאָן דִי הָאָנְטָן אַין קָאָלְטָן וְאַסְעָר. נָאָר אַזְוִי זַיְן עַר דָעַר צַוְּאָגָן רְאֹעַנְבֶּרְגָּה. — דָא הָאָט שְׁטִיבְּנְבָּרָגָן אַ פָּאַכְעַ גַּעַטְאָן מִיטָּ דָעַר שְׁפִיצְרוֹתָן. אַיְכָל עַפְעָס טָאָן פָּאָר דָעַר שְׁפָעַטָּר. דְּגַעַפְּלָסְטָט מַעַר, בָּאַלְיעָרָעָאָיִינְעָא אַזְוִסְרָאָזָל מַעַר זַיְן צְוִיְּיָס פָּאָר וְעוֹן אַזְוִי אַזְוִי, טָאָמָעָר 'עַל עַד דָעַר אַרְוִיסְלָאָזָן, שְׁוֹועָר עַד דָעַר בַּיִ לִילִיקָן... דיַוִיִּיסְט צַוְּאָמָעָן כִּיעַל דָעַר שִׁיקָּן? צַוְּאָיִיבָל וּוּלָל-נָעָרָן, 'עַל עַד דָעַר שִׁיקָּן. עַרְטָ שְׁוִין וּוּסְין, וָוָס מִיטָּ דָעַר צַוְּאָטָן. אַזְוִי סִיְּיָ וּוּי, אַשְׁיִינְעָם, הָעָלָן טָאָג 'עַט דָעַר אַלְטָעַר פְּלִיעָן, אַזְוִי עַט 'עַט נִישְׁתְּ וּוּסְין, וּוּי עַר קּוֹמָט אַהֲיָן. וּוּלְגָעָר הָאָט דיַיִי "גַעַשְׁטָאָפָא" הִינְגָּטָר זַיְן אַזְוִי אַיִם "גַעַשְׁטָאָפָא" אַיִם, זַיְן סְטוּ בַּיִ מִיעָר קּוֹמָעָן פְּרָעָגָן. אַזְוִי וְעוֹסְ-וְעוֹס, אָכְבָּר וּוּלְגָעָר אַזְוִי אַיִם יְשָׁרְדִּיקָעָר מַעַנְשָׂשׂ. בַּיִ אַיִם 'עַלְן אַזְוְלָכָעָ מְשׂוֹגָעָן שְׁטִיקָן נִישְׁתְּ גַעַמְאָכָט וּוּרָן אַזְוִי פָּאָר'

קופט דעם אלטן אידיאט אין זאך ארין, הערטט ? עסט קרייגו א פאסטנדל, איז ד'אחסט מער בומזען קושן די בענט.

בדער בחור האט קאפריזונע געדרייט מיטן קאָפּ: — אַיךְ ווועל ניט אַרבעטען
בְּשָׂגֶן פְּרָצֹזֶם.

שטיינברג קארק איז פארשטייפט און דויט געוווארן: — וואס? וואס האסטע
וניאווארן?

— דער פרעוזעס איז נישט שוליך. עמעץ האט געמסרט אויף מיר.
שטיינבערג האט איז אונגעהויבן זיך צו טרייסלען פון געלעכטער און איז
קאנטשענדיך זיך, געשטוטיסן דעם בחור, איז מייעטעך האט זיך שייער ניט אראפֿ
געקיילט פון דער פריטשע: — שומטה-יבמה, ער האט מער אלין געזאגט, און
ראאט א השבון מיט דיין טאטן!

מייעטעך האט זיך אויפגעריםין פון ארט : — ס'א ליגן !

שטיינבערג האט זיך אויסגעלאיכט. דער בחרור האט שווין איבערגעכאנט די
מאס : — וואס האסטע געזאגט ? איך בין אַ ליגנער ? איך ? — זיין שפיכרט האט
זיך אין מאל און נאך אַ מאל אַ וויל געטאן אַיבערן יונגס ליב. דערנאנד האט ער
אַים אַ חביבן שטוטיס געטאן פון זיך : — נו, גי' שווין גי. כ'האָב טאָקע געמיינט,
או ד'האסט אַ ביסל מאָרכֶן קאָפֶן. אַ יונג, ווי דו, זאל זיין אַזְקִיעָר אַיִ
דיינאָן ! — אָנוֹ ער אַיז אַרווים פון דער אַעלע.

מייעטוקן האבן די צוּיִ שמייך עפָעַס געטאו. ס'האט טאָקע אוייסגעזען, ווי זי
וואָלטן אים דערלְאנְגְט געווֹאָרֶן, ניט איבערְן גוף — נאָר איבערְן מות. אַנְשָׁטָט
זיד צוּ וואָרְפֵּן אַין יְסוּרִים אוּף דער פֿרִיטְשָׁע, האָט ער זיך צוּגָעְשְׁלָעְפַּט צוּ דעם
ニידעריקן פֿעְנְצְטָעָרֶל, וואָס אַיְזָן גַּעוּוֹן פֿאָרְהָאָקְט מִיט בְּרַעֲטָעָר; אַפְּגָעְפְּנוּן צוּוַּישָׁן
זַיְיָ אַשְׁפָּאָרָע אָזָן צוּגָעְלִיגְט צוּ אַיר אַ פֿאָרְלָאָפָּן אָוִיג. קִין סְדַּק האָט ער נִיט גַּעוּוֹן;
בְּלוּוֹן אַ בְּרַעְקָל עַרְד, אַ האַלְבָּבְרוּינָס, מִיט אַ פֿאָר וּוְילְדָע גַּרְעַזְוָלָעָד פּוֹן אַ זַּאְפָּטָן
לאֹועֶר, מִידָּעָר גַּרְיְּקִיטִי. זַיְיָ האָבָן זַיְד נִיט באָזְוּנְגָּט אָזָן דַּי זַיְן אַיְזָן גַּעַשְׁתָּאָנְגָּן
אַיבָּעָר זַיְיָ אָזָן זַיְיָ אַרוּמְגָעְמוּירָט מִיט אַיר הַיִּז. דָּאָס אַיְזָן גַּעַוּוֹן אַלְיָז, וּוּאָס ער
הָאָט גַּעַוּוֹן דּוֹרְך דַּעַר שְׁפָאָרָע: אַבְּעָר צְוָאָמָעָן דּוּרְמִיטָּה האָט אַרְיִינְגְּשִׁינְטָן צוּ
אַיְם די קְלָאָרְקִיטִי. יָא, ער אַיְזָן טַאָקָע גַּעַוּוֹן אַ קְלִילְעַכְדִּיקָעָר אַידִּיאָט. ער אַיְזָן נִיט
גַּעַוּוֹן קִין הָעָלָד אָזָן אַיבָּעָרְהִוְיפָּט נִיט — דַּעַר הַאָרָר אַיבָּעָר זַיְן גּוֹרְל. ער אַיְזָן
גַּעַוּוֹן אַ גַּעַבְּיְרָעָנָן גַּעַטְאָנִיק, אַ פֿאָטְרִיקִינְט גַּרְעַזְוָל אַוִיךְ דּוּם דּוּרְכְּגַּעְבְּרָעָנְטָן,
מִידָּן שְׁטִיקָל עַרְד. נִין, ער אַיְזָן גַּיכְעָר גַּעַוּוֹן אַ מִילְבָּא, אַ גַּרְנִישָׁט — אַ קְיִילְעַכְדִּיקָעָר
דִּיקָעָר נּוֹל, וּוּאָס הָאָט אַפְּלִילְוָן נִיט וּוֹאָהָיַן זַיְד צוּ פֿאָרְקִיקְיְּלָעָן. אַ טּוֹנְקָעָלָעָן קְלָעָמָעָן
נִישָׁה האָט אַיְינְגְּעָנוּמָעָן זַיְיָ גּוֹפָּוּי אַ פֿאָרְקִיקְיְּלָעָן. אַ טּוֹנְקָעָלָעָן קְלָעָמָעָן
די שְׁמִיעָן, וּוּאָס זַיְגָעָן גַּעַוּוֹן פֿרִיש אַוִיךְ זַיְן נַאֲקָן. ער האָט אַיְיסְגָּעָטָאן דָּאָס הַעֲמָד:
אַרְפָּגְעָרוֹקָט די הוֹיְזָן אָזָן בְּאַטְרָאָכְט די רְוִיטְעָא, אַנְגָּעָלָפְּעָנָע שְׁטָרָאָמָעָס אַרְוּם
גּוֹפָּה. ער האָט גַּעַקְוּקָט אַוִיךְ דּוּם שְׁיִינְעָם, מּוֹסְקוּלִירְטָן בְּרוֹסְטִיקְאָסְטָן, דּוּם הַאַרְטָן
בוֹיךְ — אַדוּרְכְּגַּעְשְׁתָּרָאָכְן, אַיְיסְגָּעְשְׁתָּרָאָכְן וּמִיט אַ בְּלִיעָר. אָזָן ער האָט זַיְד
אַזְוּוֹינְטָן. ער אַיְזָן גַּעַוּוֹן אַ קְלִין יְיִנְגָּל, וּוּאָס טַאָטְעַ-מְאָמָעָה האָבָן אַיְם פֿאָרְלָאָזָן אָזָן

אוועקגעפערן... ער איז געוען אָ דערוואקסענער, דא אין געטאַ — אוֹן געלעגן צוֹ פֿוֹן דער משוגענער מאַמעס בעט. דורך דֵי טרעַרְן האָט ער געוען יַאֲדֻוִינְגֶן, בעת יַעֲנְעַם טאג, ווֹעֵן ער האָט זַי גַעֲפִירְט צוֹ לְאַסְטְּ-אוֹיטָא. ער האָט געהערט אַירְטְּ רַיְידְּ... דֵי קְלוֹנוּ רַיְידְּ פֿוֹן אָ משוגענער.

ער האָט זַיְךְ צערעוּטְעַט : — צוֹ ווֹאָס האָסְטוֹ מַיךְ גַעֲבוֹירְן, דוֹ קוֹ ? ! ווֹרֵר האָט דֵי גַעֲבעַטְעַן, משוגענָעַ ? גוֹט אָוִיף דֵיר ! גוֹט אָוִיף דֵיר ! — ער האָט זַיְךְ גַעֲבוֹירְן אַיִן דְרִיעַן אַיבָּעַר דֵי קְנִי : זַיְ אַרְוָמְגַעְנוּמָעַן אוֹן אַונְטְּרַעְגַּהוּבִּין צוֹ דָעַר גַּאמְבָּעַ ; זַיְ גַּעַלְעַט מִיטְ פִּיכְכַּעַד הַעֲנַט : — אָפְילְוּ אָ מַאֲמָעַ בִּיסְטוֹ נִיטְ גַעֲועַן... האָסְטוֹ מַיךְ אָפְילְוּ נִיטְ לִיב גַעַחְטַע... — ער האָט אַיְנְגַעְרָאַבְּן דָעַם קָאָפְ צַוְּישָׁן דֵי קְנִי, — מַאֲמָא... מַאֲמָא... — האָט ער צַעְנְדְלִיקָעַר מַאלְ אַיבָּעַגְעָחוֹרָת דָאָס וּוּאָרטָן, בֵּין עַס אַיְזְעַפְּוָן גַעַוְאַרְן אָ מַעְקָעַן פֿוֹן אָ קְעַלְבָּל. ווֹעֵן ער מַעְקָעַדְקָעַר קְלָאנְגְּן זַיְן קְולְ האָט דְעַגְרִיכְט זַיְן מוֹתְה, האָט אִים אָן אַיִמָה אַרְוָמְגַעְנוּמָעַן. ער האָט גַעַפְּלַט, וּוֹיְ ער גַיִיט אָרָאָפְ פֿוֹן זַיְנָעַן : נַאֲךְ אָ רַגְעַ — אוֹן ער ווּעַט פָאָרְלִירְן דָאָס בָּאוּוֹסְטוּזְיַן. ער האָט, אַיְן דָעַר פָּאנִיק, זַיְךְ אָוָרְף גַעֲטָאָן אוֹן זַיְךְ אַוְסְגַעְצְזִיגְן אַיְן דָעַר גַּאנִי צַעַר לְעָנָג אָוִיף דָעַר נַאֲרָע, מִיטְקָן קָאָפְ אַיְנְגַעְנוּרָעַט אַיְן שְׁטוֹרְיַעְנָעַם שְׁעַנְקִיק : — אָט דָאָס האָב אִיךְ פֿוֹן דֵיר... דָאָס אִיז דֵין יַרְוָשָׁה, — האָט ער שְׁוֹן מִיטְ אָ טְרוֹקָן קְולְ גַעַרְעַדְטַע צוֹ יַאֲדֻוִינְגַּן אַיְן שְׁעַנְקִיק אַרְיִיְהָן. ער האָט פָאָרְבִּילְט דֵי פִּוְיסְטָן אַיְן מִיטְ זַיְ אַונְטְּרַעְגַּהשְׁפָאָרָט דָעַם שְׁטַעַרְן : — אִיךְ ווּלְלַעַן זַיְ נִיטְ לְאֹזְן פֿוֹן דֵיר ! דוֹ בִּיסְטַע נִיטְאָוּ ! בִּיסְטַקְיָן מַאלְ נִיטְ גַעֲועַן. — בִּיסְטַקְיָן אַלְגִּינְגְּן בְּלוֹוִיְהָן אִיךְ אַלְיָין בֵּין דָעַר אַמְתָה. מִיטְ דָאָ... מִיטְ מַיִין מוֹחַ ווּלְלַעַן אִיךְ דֵיר בָּאוּוֹיְן וּוֹי שְׁטָאָרָק אִיךְ בֵּין ! — ער האָט גַעַלְאָפְטַע דָעַם שְׁטַעַרְן אַן דֵי הַאֲרַטְעַ פִּוְיסְטָן : — האָסְטוֹ גַעֲרַנִּיט גַעַלְאָזְן אַיְן מִירְ... גַאֲרַנִּיט !

דָעַר פְּחַד האָט אִים נִיטְ אַפְגַעְלָאָזְן. אִים האָט זַיְךְ גַעַדְכָטָן, אַזְ ער גַיִיט בָּאתָמָת אָרָאָפְ פֿוֹן זַיְנָעַן. דָאָס בַּילְד פֿוֹן יַאֲדֻוִינְגַּן האָט נִיטְ גַעַוְאָלְטַע פָאָרְשְׁוּוֹינְדָן. ער אַיְזְעַפְּוָן יַאֲדֻוִינְגַּן פֿוֹן דָעַר פְּרִיטְשָׁע. דָעַר גַּוְף האָט אִים פָאָרְשָׁאָפְן וּוּיִטְקָן אַיְן ער אַיְזְעַרְקִיךְ גַעֲועַן אָוִיף אִים. קְיָיָן מַאלְ אַיִן לְעַבְנָה אָט ער דָאָס נִיטְ גַעַפְּלַט. אִים האָט זַיְךְ וּוּידָעַר גַעַדְכָטָן, אַזְ ער גַּוְף וּוּיִטְקָן פֿוֹן יַאֲדֻוִינְגַּן דֵי רְוִיטְעַ פְּרַעְנָגָעַס אַיבָּעָרָן מַוְסְקָלִירְטָן בְּרוֹסְטִיקָאָסְטָן, — האָט נַאֲךְ אָ מַאלְ בַּאֲקוֹקְטַע דֵי רְוִיטְעַ פְּרַעְנָגָעַס אַיבָּעָרָן מַוְסְקָלִירְטָן בְּרוֹסְטִיקָאָסְטָן, — זַיְךְ אַיבָּעָרְצְזִיגְגָן. ער האָט גַעַנוּמָעַן גַיְךְ שְׁפְרִיאְזָן אַיבָּעָרָן דָעַר צְעַלְעַ אַן אַיְזְעַגְּעַן אַיְזְעַפְּרִידְן צוֹ פִּילְגָן, וּוֹי שְׁוֹעַרְ דָאָס קְמָטְ אִים אָז. ער גַּוְף אַיְזְעַגְּעַן וּוֹעֵן צְוֹפְרִידְן מַיטְ אָ רְוִיטְן בְּלִיְיעַר — נִישְׁתְּ דָעַר מוֹתְה. ער מוֹחַ אַיְזְעַגְּעַן אַומְרַבְּרַטְעַת. אַט האָט ער גַעַחְטַע בָּאוּוֹיְן דְעַרוֹתִיךְ. אַזְ ער האָט גַעַנוּמָעַן כְּפָלָעַן צִיפְרָעַרְן : צְוֹגְעַבְן אַזְ אַרְאָפְגָעָמָעַן. דָעַר נַאֲךְ האָט ער אַנְגַעְהַיְבָן צוֹ רְעַצְיְתִרְן פָאָזְיַעְ : «פִּינְצְטָעַר אַומְעָטוֹם, קָאָלְט אַומְעָטוֹם, ווֹאָס ווּעַט דָאָס זַיְן ? ווֹאָס ווּעַט דָאָס זַיְן ? » — ער האָט זַיְךְ דָעַרְשָׂאָקָן. אַפְגַעְהַאָקָט. גַעַזְוְכָט אַיְן זַרְוּן עַפְעַס הַיְתְּרַעְרַס אַזְ בשָׁוּם אַוְפְּן נִיטְ גַעַקְאָנְטַע גַעַפְּגָעַן. מִיטְ אָ מַאלְ האָט ער דָעַרְפְּלַט אָ וּלְיָדָן, אַומְרַבְּרַטְעַת יַיְמְלַעְכָן בָּאָגָעָר צוֹ שְׁלָאָפְן מִיטְ אָ פְרִוְיָה. אַזְ אַשְׁטָאָרָקָן בָּאָגָעָר האָט ער נַאֲךְ קְיָיָן מַאלְ נִיטְ גַעַהְאָט. ער האָט זַיְךְ צְרוּקִיךְ אָ וּוּאָרְף גַעֲטָאָן אָוִיף דָעַרְפְּלַטְעַ. שָׁאָרְפָעַ,

בולדען בילדער האבן אַנְגָּעוּהוֹבֵן יאנֶן אַיבָּעָר זִין דְּמִיּוֹן. ער האט געפֿילט ריחות... טעם'ען אויף דער צונג. ער האט זיך זיי אַפְּגָּעָגָּעָבֵן — בין ער האט אויפֿגעָהערט צו פִּילְּן די פְּרָעָנְגָּעָס אָוִיפָּן לִיבָּן די אַמְּתָה אַין מָה, אָן זיך פָּאָרְלְּיוֹן אַין אָן אלְּץ-פָּאָרְוּוִישָׁנְדִּיקָּן פָּאָרְגָּעָנְגָּן.

די צוויי צופֿעלְּיקָע שְׂמִיאן פָּוּן שְׂטִינְבָּעָרְגָּן האבן באַמְּתָה אויפֿגעָטָאָן ווּנדָרָע מיט מייעטָעָקָן. ס'אייז אַצְּנִיד גַּעֲוֹעָן אַנְחָת צו האבן אַים אַין תְּפִיסָה. נִיט נָאָר האט ער מַעַר נִיט גַּעֲשָׁרְגָּן אָן זיך גַּעֲבְּרִיקָעָט — נָאָר גַּעֲזָׂאָרָן פְּרִינְדְּלָעָךְ מִיט די אויפֿזָעָרָס. ער אַיְזָן גַּרְיִיט גַּעֲוֹעָן צו שְׁפִּילְּן מִיט זַי אַיְזָן קָאָרטָן, דָּרְצִיְּלָן אָן הָעָרָן ווִיצְּן. ער האט גַּעֲטְּרוֹנוֹקָעָן די קָאָוָע, מִיט וּוּלְּכָעָר זַי האבן אַים פָּוּן צִיְּטָא צִיְּטָא מַכְּבָּד גַּעֲוֹעָן אָן אַיְגָּוָגָּגָעָן מִיט זַי שְׁמוֹצָיָקָע לִדְלָעָר, ווּאָס האָן קוּרְסִירָט צְוִישָׁן דַּעַר פָּאָלִיצִי. ער האט אַלְּץ גַּעֲטָאָן, זַי צו פָּאָרָהָאָלָטָן אַין דַּעַר צְעַלְּעָ ווּאָס לעְגָּעָר, ווִילְּ ער האט מַוְּרָא בָּאַקְוּמָעָן צו זִין אַלְּיָזָן — אָן ער האט אַט זַי אַיְזָקָעָר פָּרָוּוֹת פָּאָרָעָדָן מִיט מעְשִׁיות ווּעְגָּן זַי. ווּגְעָן אַמְּתָה אָן אוּסְגָּעָטְרָאָכָטָע פִּיקָּאָנְטָע אַיְבָּעָרְלָעְבָּעָנְשָׁן, ווּאָס ער האט גַּעֲהָאָט אַלְּס פָּאָלִיצִיסָּט. נִין, ס'אייז אַים מַעַר נִיט אַנְגָּעָקָמָעָן שְׁוּעָר צו רָעָדָן ווּעְגָּן זַי פָּאָרָגָּאָנְגָּעָנְהָיִיט. ער האט זַי נִיט גַּעֲשָׁמָט אָן האט גַּאְרָנִית בָּאַדוּיָּרָט, פָּאָרָקָעָרָט, ער ווּאלְּטָאָצָט, פָּאָרָ קִין שֻׁם פְּרִיאָן, נִיט גַּעְוָאָרָן צְוָרִיק קִין פָּאָלִיצִיאָן. מִיטָּן מוֹחַ האָט ער גַּעְוָאָלָט אַרְבָּעָטָן, די פְּעִיקִיטָן אַוִּיסְנוֹצָן. אַכְּבָּרְדָּר די אוּסְפָּעָרָס האָן באַשִׁימְפָּרָעָלָעָךְ אַנְגָּעָהוֹבָן צו פָּאָרָלִירָן דַּעַם אַיְנְטָעָרָס פָּאָר אַים אָן פָּאָר זִיְּנָעָן מַעְשִׁיות אָן זִיְּגָּעָן ווּאָס זַעַלְּטָעָנְדָר גַּעֲקָמָעָן אַים באָזָן. ער האט אַוְמִיסָּט זַי אַיְסְגָּעָקָטָקָט, פָּאָרְטִּיבִּינְדִּיקָּן די צִיְּטָא שְׁפִּילְּעָרִיָּעָן מִיט די וּאְגָּנְצָן אָן מִיט צְשָׁוּוּמָעָנָעָ, הָאַלְּבָּזְוָאָכָּעָט טְרוּמָעָרִיָּעָן. ער האט אַוְיךָ גַּעֲבָּנְקָט צו זִין דָּאָרְ-פָּעָנְצָטָעָרָל אָן דַּעַר דִּירָה פָּוּן די גּוּרָעְקִים. אַוְיךָ שְׂטִינְבָּעָרָג האָט זַי בַּי אַים ווּאָס אַמְּלָאָל זַעַלְּטָעָנְדָר באָזָן. ווּאָס מַעַר מַעְטָעָק אַיְזָן גַּעְוָאָרָן נָאָכְגִּיבָּק אָן גַּעְהָאָרְכִּזָּם אָן באַקְוּמָעָן די עַנְלָעְקִיטָן צו די אַיְבָּעָרְקָעָ אַרְעָסְטִּירָטָע — מִיט זִין פָּחָד פָּאָר אַים — דָּאָס ווּוַיְינִיקָּעָר אַיְנְטָעָרָס האָט ער גַּעֲהָאָט פָּאָרָן יְנָגָּה. דָּעָרָצָו אַיְזָקָעָמָעָט פִּיזָּשָׁ גַּעֲוֹעָן ווּוַיְינִיקָּעָר אַיְנְטָעָרָסָאָנָט. ער אַיְזָקָעָמָעָט גַּעְוָאָרָן. זִין פָּנִים האָט פָּאָרְלְּיוֹרָן דַּעַם פְּרִיאָן, גַּעֲזָׂוָנָטָן אַוִּיסְזָעָן אַיְנְפָאָלָן אַוְנָטָעָר די באָקָן-בִּינָעָר. ס'אייז גַּעְוָאָרָן אַפְּנִים, ווּאָס האָט גַּרְיִיצָט שְׂטִינְבָּעָרָג האָנְטָן צו גְּרִיכָּן נָאָד דַּעַר שְׁפִּיצְרוֹת. דָּאָס לְעַצְּטָעָ מָאָל, ווּעָן שְׂטִינְבָּעָרָג אַיְזָקָעָמָעָן אַים באָזָן, האָט מַיְעָטָעָק אַים אוּפֿגעָנוּמָעָן מִיט אַפְּרִידִיקָן, הַחֲדָפוֹלָן רַעַשְׁפָּעָקָט. ער האָט שְׁעַמְּעוֹדָיק אַפְּלִיסְטָעָר גַּעֲטָאָן: — אַיְזָקָעָבָן נָאָד פִּינְפִּיגָּעָ צְוָה זַיְצָן, פָּאָגָּעָ שְׂטִינְבָּעָרָג. דַּעַר הַפִּיסְהַ-קָּאָמִיסָּאָר אַיְזָקָעָמָעָן גַּעֲוֹוָעָן גַּלְּיִכְּגָּלְטִּיקָּ: — קַעַנְסָט צִיְּלוֹן, זַעַ אַיךָ. — אַיְרָ... אַיְרָ האָט מִיר צְוָגָּזָטָן צו שְׁפָנוֹ אַרְבָּעָט... אַקְּפָּ-אַרְבָּעָט... שְׂטִינְבָּעָרָג האָט נִיט גַּעֲהָאָט קִין שֻׁם גַּעֲפִילָעָט דַּעַם נַעַבְּכָדִיקָן נְפָשָׁ: — ווּאָס שְׁטָעָלְסָטָע דַּעַר נִישְׁתָּאָוִיף, ווּעָן דְּרָעְסָטָט צו מַעַר, אַיְדִּיאָט? — מַיְעָטָעָק האָט זַי אוּפֿגְּעָרִיסָן אוּיף די פִּים, — אָן דָּאָס העַמְּדָה, ווּאָס אַיְזָקָעָמָעָט צְעַרְאָסְטָעָט בַּיִּדְעָה, הַעַ, גַּרְוִיסָּעָר פְּרִיאָזְמִינְגָּעָר? אָן די לִיאָן, זַי טְרָאָגָן דַּעַר שְׁוִין מַסְתָּמָא אַוְוָעָק.

אוֹי, דֶּאָרְפֶּסֶטֶעָ נָּאָךְ קְרִיגָּן אַלְעַקְצִיעַ פֿוֹן מִירָ! — דֶּעֶר צָעַטְמֶלְטֶעָר מִיעַטְעָקָה אַתְּ
גַּעֲנְמַעַן אַרְבָּעָטָן מִיטָּ דִּי הָעֵנֶט אָוּן בְּרַעְנְגָּעָן אַ בִּיסְל אַיְן אַרְדָּעְנוֹנָגָ זַיְן הַוְּלָדָ.
שְׁטִינְבָּעָרָגָה אַתְּ זַיְן נִיטָּ גַּעֲלָאָן אַיְנְגַּעַמָּעָן: — נָאָךְ פֿינְטָעָגָה אַסְטָעָץָ צַו זִיכְרָן
הָעָ? עַל עַד מַעַךְ טַאָקָעָ מָוֹן אַיְילָן, דֶּעֶר אַיְסְטוּרְטְּבָרְיְיךָן אַ בִּיסְל...
דִּי נָאַעַנְטָסֶטֶעָ פֿינְטָעָגָה אַטְּ שְׁטִינְבָּעָרָגָה אַיְנְגַּלָּאָדָן מִיעַטְעָקָה צַו זַיְךָ. דָּאָרָט
הָאַטְּ דֶּעֶר בְּחָורָ בְּאַוְיְזָן אַרְיְינְצְוָאָכָּפָן אַ שְׁפָאָרָ בִּיסְל שְׁמַיְזָ אָוּן צַו דֶּעֶר גַּעֲזָעָ-
גַּעֲנְמַעַן, הָעָרָן דִּי פְּרִיְינְדְּלָעָכָעָ רִידָּ: — דִּיְןָ גְּלִיקָן, וּזְאָסְ דִּיְ פְּאָרְטִיעָ קִיןָ דִּיְתִּשְׁ-
לְאָנְדָּ אַיְן אַיְן קָאָמְפָלָעָטָן. אָוּן הַיְּדָאָ, אַוְיְסָקָעָדוֹן דִּיְןָ קָאָמָעָרָ, פָּאָרָךְ אַיְנָעָרָ! אָוּן
דִּרְיָי אַיְבָּעָרָ דָּעָם שְׁעָנִיקָן, עַמְּעַץ אַנְדָּעָרָשָׂן וְאַלְ נִישְׁתָּפְרָעָן דִּיְנָעָ לִיְיָ!

*

גַּעֲנְיָ צַו זַיְן אַיְן אָוּן צְוָאָנְצִיקָּסָטָן גַּעְבָּוּרְטָסָטָאָגָה אַיְן מִיעַטְעָקָה פְּרִיְיָ גַּעֲוָאָרוֹ
פֿוֹן חַפִּיסָה. עָרָ אַיְן אַרְיְינְגַּעַפָּאָלָן אַיְן גַּעֲטָאָ וּזְיָ אַיְן אַ קָּעְסְלָ-גְּרוֹבָן. דִּיְ פִּסְלָה אַבָּן
זַיְךָ אַיְם אַזְוָּאָקָלָטָ פֿוֹן דָּעָם גַּעְפִּילְדָּעָרָ אָוּן דָּעָם לִיכְטָן. וּזְיָ אַ קָּרְאָנְקָעָרָ, וּזְאָסָ
גַּיְיָטָן, נָאָךְ אַ לְאָנְגָּעָרָ צִיְּטָן, צָוּם עַרְשָׁתָן מַאְלָ אַרְוִיסָן אַיְן דְּרוּסָן, הָאַטְּ עָרָ זַיְךָ גַּעֲ-
שְׁלָעָפָטָן דָּוְרָךְ דִּיְ גָּאָסָן, צַוּ דִּיְ גַּוְרָעְצָקִיסָן — אַרְדוּסְנַעַמָּעָן זַיְנָעָ זַאָכָן. יָאָ, עָרָ אַיְן
גַּעֲנְגַּעַן פְּאָרְלִירָן דָּאָסָ אַרְטָן, וּזְאָסָ עָרָ הָאַטְּ גַּעְרוֹפָן הַיִּיםָן. אַצְטָן, אָוּן גַּעֲוָוָן
אוּסָטָ פְּאָלִיצִיאָנָטָן אָוּן וּוּעָטָ נִיטָה אַבָּן קִיןָ רַאֲצִיעָסָ קִילְעָרִיבָן זַיְ אַוְוָעְצָקְצָוָבָן, צִיְּ
הַעֲלָפָן מִיטָה דִּיְ רַיְעָן, אַיְן פָּאָרָ אַיְם גַּעֲוָוָן קָלָאָרָן, אָוּן זַיְיָ וּוּעָלָן אַיְם מַעְרָ נִיטָה וּוּעָלָן
הַאָלָטָן.

דִּיְ גַּוְרָעְצָקִיסָן זַיְנָעָן גַּעֲוָוָן בַּיְּ דֶרֶר אַרְבָּעָטָן. דֶרֶר פָּאָן גַּוְרָעְצָקִי — אַיְן פָּאָ-
פְּרִידְרִיעָסָאָרטָן, דִּיְ פָּאָנִי גַּוְרָעְצָקָא — אַיְן הַיְּטָלְמָאָכָעָרָ-דְּרָעָסָאָרטָן, דִּיְ טָאָכְטָעָרָ,
סְטָעָפְטָשָׁע — אַיְן שְׁטָרְיקָעָרָ-דְּרָעָסָאָרטָן. מִיעַטְעָקָה אַיְן גַּעְשְׁטָאָגָןָן הַיְּנְטָעָרָ דֶרֶר
פָּאָרְשָׁלָאָסָעָנָעָרָ טִירָ אָוּן גַּעְטָרָאָכָטָן, אָזְדִּיְ גַּוְרָעְצָקִיסָן זַיְנָעָן צַעְן שְׁהָאָ אַיְן טָאָגָ אַיְנָ-
גַּעְשְׁפָאָרָטָן אַיְן אַ חַפִּיסָה. צָוּם עַרְשָׁתָן מַאְלָ אַיְן דָּאָסָ אַיְם אַיְנְגַּעַפָּאָלָן. עָרָ הָאַטְּ
נָאָךְ גַּעְהָאָטָן צַוּ וּוּאָרָטָן לְאָנְגָּעָן שְׁעַהָעָן הַיְּנְטָעָרָ דֶרֶר טִירָ. אַמְּאָלָהָאַטָּ עָרָ גַּעְהָאָטָן אַ
שְׁלִיסְלָן צַוּ אַיְרָ: אַבָּעָרָ עָרָ הָאַטְּ אַיְם, וּוּיְזָטָ אַיְסָוָן, גַּעֲלָאָן אַיְן דִּיְ פְּאָלִיצִיזִישָׁעָ הוּיוֹןָ.
פָּאָמְעָלָעָךְ אַיְן עָרָ צְוִיקָקָ אַרְאָפָ דִּיְ טְרָעָפָן. עָרָ אַיְן פְּאָרְבִּיְיָ דָעָם הוֹרָףָ מִיטָה אַיְן
אַרְאָפְגָּעָלָזָוָטָן קָאָפָ — טָאָמָעָרָ בְּאָגָעָנָטָן דָּעָ אַ שְׁבָן. עָרָ הָאַטְּ וּזְיָ גַּעְשָׁמָטָ מִיטָה וּזְיָ
הַוְּלָדָ. אַיְיךָ אַיְבָּעָרָ דֶרֶר גָּאָסָ אַיְן עָרָ גַּעְגָּנָגָן מִיטָה אַיְן אַרְאָפְגָּעָלָזָוָטָן קָאָפָ —
טָאָמָעָרָ טְרָעָפָטָ אַיְם אַ בְּאָקָאנְטָעָרָ. אַרְיְבָעָרְקָומָעָן אַוִּיפָהָיָרָ עַיְנָעָרָ זַיְתָ בְּרִיקָה, הָאַטְּ
עָרָ אַרְיְינְגָּעָלָקָטָ אַיְן הוֹרָףָ, וּזְוּ עָרָ הָאַטְּ אַמְּאָלָ גַּעְוָוָינָטָן, אַוִּיפָהָיָרָ לְוָתָאָמְיָעָרָסָקָ. —
“אַיְיךָ וּוֹילָ אַיְם נִיטָ אַנְקוֹקָן” — הָאַטְּ עָרָ צַוּ זַיְךָ אַ מְוּרָלָ גַּעְטָאָן, אַוִּיפָהָיָרָ גַּעְדָּאָנָקָ
וּוּגָן פָּאָטָעָרָ. עָרָ הָאַטְּ שְׁוִיןָ גַּעְוָאָלָטָ אַוְעָקָשְׁפָרִיָּוָן וּוּיְטָעָרָ, וּזְיָ עָרָ הָאַטְּ דֶרֶרָ
הָעָרָטָן עַמְּעָצָן רְוָפָן זַיְן נָאָמָעָן. פָּאָרָ אַיְם אַיְן גַּעְשְׁטָאָגָןָן בְּלָאָ צְוָקָעָרָמָן. אַיְדָ
גַּאֲרָבָאָדִינְגָּעָנָרָ זַוְּמָעָרָ-מְאָנְטָלָ אַיְן גַּעְוָוָן צְקָנְעָפָלָטָ אַזְדָּעָטָן אַ וּוּיְסָעָ
בְּלוּזָעָ מִיטָה אַ שְׁטִיףָ-גַּעְפָּרָעָסָטָן קָלָגָןָרָ. עָרָ הָאַטְּ בְּאָמְרָקָטָן, וּזְיָ אַיְן דֶרֶר עַנְגָּקִיָּתָן

פון דעם קאלנער טיקעט אָדייכער אַדער אויף אַיר האָלדִן. אַיר פֿנים אַיז גַעוווען
בליך אָון אַיר אָומְרָעָגָלֶרֶע נָאָזָה האָט גַעַצְיַיטָרֶט מִיט די פֿלִיגְלָעָן פֿון די נָאָזָה
לעכּער. עַר האָט אַוְיסְגָּמִינְטָן אַיר בלִיק, וּואָס אַיז גַעוווען שאָרָפָ מִיט אָטוּרְיעָדִין
שְׁטוּינְגָן. עַר האָט אַוְיד נִיט גַעַקָּאנְטָן קָוָקָן אויף אַיר מֹוֵיל, האָלבָ אַוְיסְגָּמִינְטָן
אַין אָמְאָדְגָּעָם, אַיבְּעָרָאָשָׁתָן שְׁמִיכָּל: — לאָנג זִיךְ נִיט גַעוווען, — האָט זִיךְ אַרוּסִיסְ
געַפְּרָעָטֶל, קָוָקָנְדִּיךְ אַין אָזִיךְ.

— כְּבִין גַעַקְמָעָן זָעָן דָעַם טָاطָן, — האָט עַס, קָעָגָן זִין וּוְילָן, אַרוּסִיגָּעָז
רעַדְטָ פֿון אִים.

די האָבָן גַעַשְׁפְּרִיוֹזָט אַיבְּעָרָן הַוִּיפְּ שְׁוּיְינְגְּדִּיךְ, אַין אָן אַפְּשָׁטָאָנדָ אַיְינְגָּעָר פֿון
אַנְדָּעָרָן, זִיךְ האָט גַעַטְרָאָגָן אָ גַרְוִיסָע, שְׁוֹעָרָעָ טָעָקָע אָן גַעוווען גַעַבְּיָגָן זִיטִיךְ
אוֹנְטָעָר אַיר לאָסְטָן. אִים האָט דָעַר גַוְף גַעַצְיָגָן אויף צְרוּיךְ, נָאָר די פֿיסְ האָבָן גַעַיְ
טְּרָאָגָן פָּאָרְוִיס. עַר האָט נִיט גַעַוָּאָלָט זָעָן דָעַם פָּאָטָעָר.

ריַיְזָל די קָעָכִין האָט אִים אַוְיסְגָּעָנוּמָעָן, וּוי מעָן נָעַמְתָ אַוְיף אָן אַיְינְגָּעָם,
וּואָס האָט זִיךְ אַיבְּרָגְעָטָאָן פָּאָר אָ פּוֹרִים-שְׁפִּילְעָר: — מִינְיָנָן שְׁנוֹאָנִים! נִישְׁטָ גַוְט
וּוְעָרָט מִיר! — האָט זִיךְ פָּאָרְלִיגְטָן דִי העַנְטָ אַוְיפְּן טְרוּקָעָנָעָם בּוּזָעָם. מִיעַטְעָקָה האָט
גַעַוָּאָרָפָן אָן אַוְמוֹצָעָרָן בְּלִיק אִין דָעַר רִיכְטָוָגָן פֿון אַדְאָמָס צִימָעָר. אִים האָט זִיךְ
גַעַדְוָכָטָן, אָז יַאֲדוּיְגָעָ אַיז נָאָר אָלֶץ דְּרִינְגָן, אָ פָאָרְשָׁפְּאָרְטָע. רִיְזָל האָט גַעַדְרִיטָ
מִיטָן קָאָפָ: — מָנוּ, וּואָס אָ בָגְדָמָאָכָט פֿון אָ מַעְטָנָשׁ! וּואָס אַיז דִיר צְוּגָעָקוּמָעָן,
פְּרָעָגָע דָעַר? — זִיךְ אַוְיפְּגָעָכָאָפָט מִיעַטְעָקָס בְּלִיק, גַעַוָּאָנָדָן צָו אַדְאָמָס טִיר
אָן האָט אִים מְוִדְיָע גַעוווען: — עַר אַיז נִישְׁטָא אָן דָעַר הַיִם. לִידְט נְעַבְּד אַוְיף
די צִיְן. אַין אַמְבּוֹלָאָטָאָרִיעָ זִיצְטָ עַר אָפְּ גַעַנְצָעָ טָעָג.

מִיעַטְעָקָה האָט דָעַרְפִּילָט, וּוי די קָנִיעָן בְּרַעֲכָן זִיךְ אַים אַוְונְטָעָר. דָעַר קָאָפָ
הַאָט גַעַשְׁוִינְגָלְטָן. וּוי פֿון זִיְעָר וּוְיִיטָה האָט עַר דָעַרְהָעָטָן בְּלָאָסָ קָרְלָ: — קָום אַרְיָין
צְוּ מִיר. — עַר האָט נַאֲכָגְעָפָאָלָגָט אַיר טְרָאָט: אַרְיָין צְוּ אַיר אִין צִימָעָר אָן זִיךְ
אוֹוּקָגְעָזָעָצָט אוֹיף אָ בעָט. אִים האָט זִיךְ גַעַדְוָכָטָן, אָז עַר זָעָט צְוּם עַרְשָׁטָן מָאָל
דָאָס צִימָעָר: די פָאָלִיצָעָס מִיטָבְּכָרָה. עַר טְרוּקָעָנָעָה אַרְבָּאָטָס-בְּלָוְמָעָן אָן דָעַר
וְאַזְאָנָעָ אַוְיפְּן טִישָׁל, אַוְיסְגָּעָנִיטָעָנָעָ רַעַפְּרָאָדוֹקָצָעָס פֿון בְּילְדָעָר אַוְיף די וּוּנְטָ
אָן דִי בָּאַלְקָאָן-טִירָ, אָן אַפְּעָנָעָ. אָ פָאָס לִיכְטָ — אָ גַעַבְּלָעָדְ-רָאָזָעָר אַפְּשִׁין פֿון
דָעַר זָוָן, אַיז גַעוווען אַיְינְגָעָשָׁנִיטָן אַין דִי בְּרָעָטָרָפָן דָעַר פָאָדָלָגָעָ אָן זִיךְ אַיְדָ
בְּרָגְעָוָאָרָפָן אוֹיף אָ הַלְּפָטָ פֿון בּוּטָ. עַר האָט אַוְמְיַכְעָר אָ וּוּנְדָ גַעַטָּאָן דָעַם
קָאָפָ צְוּ בְּלָאָן. עַפְּעָס פְּרָעָמָדָ אַיז גַעוווען צְוִישָׁן אִים אָן דָעַם מַיאָסָן מִידָּל. דָאָס
פְּרָעָמָדָ אַיז גַעוווען וּוּאָרָעָם אָן לִיכְטָ. — בִּיסְטָ נִיטָ מָעָרָ קִין פָאָלִיצָעָן? —
הַאָט זִיךְ גַעַפְּרָגָטָן.

די לוּפְט אַיז צִימָעָר האָט אִים גַוְט גַעַמָּאָכָט. עַר האָט זִיךְ אַיְינְגָעָאָטָעָמָט אָן
אוֹיף אַיְינְגָעָאָטָעָמָט אַיז זִיךְ דָאָס מִידָּל, וּוּלְכָעָ אַיז אוֹיף גַעוווען, וּוי צְוּמָ עַרְשָׁטָן
מָאָל בְּאַגְּעָגָנְטָ: — נִיְיָן. — האָט עַר גַעַעַטְפָּרָט, באַטְרָאָכְטָנְדִּיךְ זִיךְ אַין דָעַם גַרְאָ
נָאָטָעָנָעָמָ פְּלִיסְיָרָטָן רָאָק אַיבְּעָר די בְּרִיטִיטָה הַיפְּטָן, אַין דָעַר בְּלָעְנְדִּיקְ-וּוִיסְעָר
בְּלָוּעָ, וּואָס האָט לִיכְטָ גַעַצְיַיטָרָט אַיבְּעָר אַיר בּוּזָעָם. זִיְן בְּלִיק אַיז אַרְיָין גַעַפְּאָלָן

אין אירע אויגן און זיך ניט געאנט אַרוֹיסְבָּאָקְוּמָעַן פֿוּן זִי. זי האט אויסגעשטרעקט צו אים די האנט: — איך גראטוליר דיר. — איר האנט איז געווען קיל און זויבער. פֿוּן דער האנט האט עפֶס קילס און זויבערס אַריינְגְּדְּרוֹנְגְּעָן אַין אַם. ער האט זי ניט געאנט אַפְּלָאָזָן אַון זי געומוט צוציען גענטער צו זיך. אַט אַיז זי געוזען נבען אַים.

רייד האבן אַנגְּהָוִיבֵן צו שפְּרוֹדְלָעַן פֿוּן אַים: — דו מוזסט מיר העלפָּן בעלא. רעד מיט דײַן טאגַן. איך וויל אַ קָּאָפְּ-אַרְבָּעַט. דו וויסט, אַז איך האָבָּאָב אַ גוֹטָן קָאָפְּ... בְּקָעַן זִיּוֹן נוֹצְלָעַד מִיט מִין מוֹת. בְּבִין גְּעוּוֹן אַן אָס פֿוּן מַאְתָּעַמְאָטִיקָאָךְ אַלְגְּעָבָּרָע, טְרִיאָגָּאָנְמַעְטָרִיעָ... בְּקָעַן זִיּוֹן אַ שְׁעַפְּ פֿוּן אַ בְּיוֹרָא. דו וויסט... איך בין ניט אַזְּ אַ פְּוֹסְטָעָר...

— כְּיוֹוִיס, — האט זי גַּעֲפְּלִיסְטָעַרט; גַּעֲמָאָכְט אַ בְּאוּוֹגָנוֹג צו בִּיסְן דַּי גַּעַלְלָן. נָאָר זִיּוֹן באַהֲרָשָׂט.

ס' האט זיך דערהערט אַ טוֹמֵל אוֹיף יַעֲנֵר זִיְּט טִיר. מִיעַטָּק האט אַ שְׁפָרָונָג גַּעַטָּאָן אוֹיף דַּי פִּיס. ער האט דערפִּילְט, ווֹי אַלְעַז קָעָרְט זִיךְ זְעַרְט אַין אַים אַיְבָּר, אַוְפָּן גַּעַדָּאָנָּק, אַז אַט ווֹעַט ער זִיךְ בְּאַגְּעָנָגָן מִיט אַדָּאָמָעָן: — כְּיוֹוִיס אַים נִיט זַעַן, — האט ער הִצְּחִיק אַ זָּאָג גַּעַטָּאָן, — כִּמוֹז לוֹפִּין. קָוָם צו מִיר. — ער האט אַיר גַּעַנְבָּן זִיּוֹן אַדְרָעָס; צּוֹגְעָוָאָרָט בַּיּוֹ אַין קָאָרְדָּאָר אַיְן צְרוּיקָשְׁטָיל גַּעַוָּאָרָן אַון אַיז אַרוֹיסְטָהָן גַּעַלְאָפָּן, ווֹי עַמְּעַץ ווֹאָלָט אַים נַאֲגָּבִיָּאָגָּט.

ער האט זיך אַרְמוֹגָעָשְׁלָעָפְּט אַיְבָּרָן גַּעַטָּא, מִיטָּן קָאָפְּ אַרְאָפְּגָּעָלָאָז — אַין אַיְן מַוְּרָא, אַז מַעַן זָאָל אַים נִיט דַּעַרְקָעָנָגָן אַון פָּאָרָהָאָלָט. אַז נִטְשָׁ קִינְיָעָר האט זיך נִיט אַוְמְגָעָקָט אוֹיף אַים, האט זיך אַים גַּעַדְכָּט, אַז אַלְעַז קוֹקָן אַים נִאָך; ווֹי דַּאָּס גַּאֲנָצָע גַּעַטָּא ווֹאָלָט, הִינְטָעָר דַּי אוֹיגָן, גַּעַזְוָקָט פֿוּן אַים. דַּי לַעֲצָטָע שְׁהָעָנוֹן פֿוּן טָאגְּ האָט ער פָּאָרְבָּאָכְט הִינְטָעָר דַּעַר טִיר פֿוּן דַּי גַּוְרָעָצָקִיס. ווֹאָרְטָנְדִּיק אוֹיף זִיְּעָר אַהֲיִמְקָוָמָעָן.

די פְּרוּי גַּוְרָעָצָקִיס האָט אַים אוֹיפְּגָעָנוֹמָעָן מִיט פְּרִיד. סְטוּפְּטָשָׁע האָט זִיךְ אַבְּגָּעָה אַנְגָּעָן אַז אַים; אַים גַּעַקְוָשָׁט אַון גַּעַהְאָלָדוֹת. בְּלוֹיָוּן דַּעַר פֿאָן גַּוְרָעָצָקִיס אַיְזָה גַּעַוְוָעָן פָּאָרְקִימָט, ווֹי ער ווֹאָלָט גַּעַהְאָט בּוֹזְ-זְוִיְּטִיק. מִיעַטָּק האָט זִיךְ אַיְבָּרִיְּגָעָן אַז זִיּוֹן אַיְגָעָנוּם אַנְצָוָג אַזְּדָקָה גַּעַזְוָצָט צּוֹם טִיש. ער האָט אַגְּנָצָן טָאגְּ נִיט גַּעַהְאָט גַּעַגְעָסָן, אַז ער האָט נִיט גַּעַאָנָט ווֹאָרָט אַון זַעַן, צִי זַיּוֹן ווֹעַלְן אַים אַיְנָלָאָזָן. דַּעַר פֿאָן גַּוְרָעָצָקִיס האָט זִיךְ נִאָך מַעַר פָּאָרְקִימָט; אַבְּעָר דַּי צְוַיִּיְּגָרְוִין האָבָּן אַוְיְגָעָנוֹמָעָן זִיּוֹן זִיכְרָן בַּיּוֹם טִיש ווֹי אַזְּלָבְּסְטָפְּרָאָרְשָׁטָעָנְדָלְעָכִיקִים. זִיּוֹן האָבָּן גַּאֲרָנִית גַּעַפְּרָעָגְט אַון ער האָט זִיךְ גַּעַוְוָנְדָעָרָט אַון גַּעַוְוָעָן צְוּפְּרִידָן. אַבְּעָר גַּלְיִיד נִאָכֵן עַסְן הַקְּטָעָט ער גַּעַוְאָלָט ווֹיָן, ווֹי ער הַאלָּט מִיט זִיךְ אַין דַּעַר ווֹעַלְט: —

אַיךְ אַרְבָּעַט נִיט מַעַר אַין דַּעַר פָּאָלִיצִיִּי, — האָט ער גַּעַמְאָלָן. זִי האָבָּן נִיט אוֹיסְגָּעָזָן צו זִיּוֹן אַיְבָּרְאָשָׂט: — סְטוּפְּטָשָׁע האָט זִיךְ נִיט גַּעַקְאָנָט דַּעַרְשָׁלָאָגָן צו דַּיר, — האָט דַּי פְּרוּי גַּוְרָעָצָקִיס גַּעַזְוָגָט. — דַּעַר הַנוֹּטָה שְׁטִינְבָּרָג, האָט זִיךְ גַּעַוְאָלָט אַרְיִינְלָאָזָן. — זִי האָט אוֹיפְּגָעָשְׁמִיכְלָט מַוְּתָּעָרָה לְעַד: — דוֹ, מִיעַטָּשׁוּ, האָט אַונְדוֹ אַזְּוִי לְאָגָן גַּעַהְאָלָפָן. אַיצְט אַיְן גַּעַקְוָמָעָן דַּי

צייט, מיר זאלן דיר א בייסל האעלפן. — זי האט זיך טרייסטנדיק געוואנדן צו איר מאן: — מיט זיין פראטעקציע קען ער קרייגן עפעס בעסערס, ווי ארבבעט אין דער פאליצי. ער קאן ווערן א שענ' פון א ביורא, צי א ליאיטער אין א קאפאפערטאטו... מיעטוק האט מיט איר אינגעשטימט און ס'אייז אוווק א שמעס וועגן דעם פאסטען, וואס מיעטוק וואלט זיך געדארפט אויסקליבן. בי נאכט איז צו אים אריבני- געקומען סטעהטשע. ער אייז צו איר צוגעפאלן און אויסגעהונגערטער.

ערשת נאך דריי טאג אייז געקומען בעלא. ווען ער האט דערזען איר שטראָז לנידיק פנים, אייז ער, אין דער אנווענזהיט פון אלע גורעツקיס, צוגעפאלן צו איר, זי א כהף געטאן אין די אראעמס און זיך אירינגערטראָגן צו זיך אין צימער. ער אייז ניט געווונן זיכער, צי ער פרײַט זיך דאס אוזי זיך זען, צי ער פרײַט זיך מיט דער גוטער בשורה, וואס ער האט אראָפּגעלְיעַנט פון איר פנים.

— וועסט זיין א פאָרמאָן אין א מעטאלְדרעסָרט! — האט בעלא זיך געאיילט צו שטילין זיין זיגיר. זיין ענטוֹזָאים האט זיך גלייך פאָרלאָזן. פאמעלעַד האט ער זיך אָפּגעלְאָן און אָפּאל געטאן אויפָן בעט. ער האט פאָרליינְט די הענט אונִי טערן קאָפּ און געקוּקָט פֿאָר זיך, ווי בעלא וואלט מער ניט דאָ געווונן. זי האט זיך צו אים דערנענערט: — כ'האָב זיך געקריגט מיטן טאָטן צוליב דעם... פֿאָר וואס ביסטו ניט צופְּרִידִין?

— כ'האָב דיר געזאגט, איז איר וויל זיין א שעד פון א ביורא, אדער א קע- דאָזונִיך.

— איך קען דיך ניט מאָכוֹן פֿאָר קִין שעַ.

— דין טאָטָעָע קען.

— מיינסַט ס'אייז אָזֶוֵּי לִיכְיכָּת? — זי האט זיך אָוּקָגָעָזָט נְעַבְּן אַיִם, אַיִם פְּנוּמִים ערְנִיסְטָן, די אוּינְגָן טְרוּיְעִירִקְ-פִּיכְּטָן. זי האט שְׁעַמְעוֹדִיק בָּאָרִירְתָּן זיין הָאנְטָן: —

וועסט גִּין צו דער אָרְבָּעָט מְאָרְגָּן, מִיעֻטָּק? — ער האט געלְאָזָן אַיִר הָאנְטָן לִיגְנָן אוּרְפִּינְדָּר. ער באָרִיר האט אָנְגָּעָברָאָכָּט די דָּו. ער האט לאָנגָ גַּעַשְׂוִיגָן, בֵּין ער האט זיך אָפּגָּעָרְפָּן: — צְיוּעָל גִּין, צְיוּעָל זיך אָרוּפִּאָרְבָּעָן. אָוָאנְסִירָן, וועסט זעַן, זיך וועלְן זיך מְוֹזָן דערקָעָנָן אוּרְפִּינְדָּר. —

ער אייז אָרָאָפּ פון בעט: — קומָן אָרָאָפּ אַיִן גָּאָס, — האט ער פֿאָרגָעָשָׁלָגָן. אָמְילְדָעָר פֿרִי-הָאָרְבָּסְטִיקָעָר פֿאָרְנָאָכָט. מִיעֻטָּק האט גַּעַהְאָלָטָן בעלאָן אַרְוָמָד גַּעַנוּמָן, זיין לאָנְגָעָהָאנְט אַרְוָמָד. — מיט אָפּאָר טָעַג צְרוּיק אַיִן גַּעַוּנָן מִין גַּעַבְּרָטְסָטָג, — האט ער אַיִר אַיְנְגָעָרְיוּמָט אוּפָּינְדָּר. —

בי נאכט אַיִן צו אַיִם גַּעַקְומָעָן סְטָעַפְּטָשָׁע. זי האט גַּעַוְוִינְנָט אַיִן ער האט זיך גַּעַטְרִיסְט מִיט אָמִיטְגָּעָפְּלָל, וואס ער האט גַּעַפְּלִיסְטָעָט. — כ'האָב אַיִר קִין מַאל נִיט קִין עַס: — נָאָרְעָלָע, — האט ער גַּעַפְּלִיסְטָעָט. סִי אַיִם, סִי אַיִם קוש גַּעַטְאָן... — דאס האט אַיְסְגָּעָלִיכְט עַפְּסָם, סִי אַיִם, סִי אַיִם.

— זי אַיִן אָמִיאָסְקִיְּט, — האט סְטָעַפְּטָשָׁע פָּעַסְטָגְעַשְׁטָעָלָט אַיִן שְׁוִין אַיִן גַּעַנְצָן בָּאָרוּקָט, אַיְנְגָעָשְׁטִימָט מִיט אַיִם: — דו מְוֹזָסְט זיך מִיט אַיִר גּוֹט הָאלָטָן. טָאָרְסָט זיך נִיט פָּאָרְשָׁעָמָעָן. אָדָר טָאָטָע אַיִן אָשִׁישְׁקָעָ. — זי האט זיך גַּעַטְוִילִיט

זו אים, שטאלץ מיט זיך, מיט איר שיינעם פנים, מיט דעם געטאקטן קערפער. און באמת, די אַרבָּעַט אֵין מעטאָלְ-דָּרְעָסָאָרְט אִיז אַוּוֹק ווי גַּשְׁמִירָט. ס'איַן געשען פונקט אַזְוִי, ווי מַיעֲטָעַק האָט זיך פָּאַרְגָּעָנוּמָעַן. גַּלְיִיך די ערשותע פָּאָר טעג אִיז ער גַּעַוְאָרְן פָּאַנְּ-בָּרְאָט מִיט די אַנדְרָעַ פָּאַרְמָעָנוּר אָן גַּעַוְאָרְן אוּסְגָּעַזְעַטְקָה מִיט די מִיסְטָעָרָס. בִּיוֹרָאַלִיסְטָקָעָס האָבָּן אִים גַּלְיִיך בָּאַמְּעָרָקָט אָן גַּעַז וָאַרְפָּן זִיטִיקָעַ אַיגְלָעַ אָוִיך אָם אָן אוֹיך דַּעַר קָרְאָוָנוּק אִיז גַּעַוְעַן פָּרִיבָּגְלָעַד אַיְנְגָּעַשְׁטָעַלְט. הָגָם מַיעֲטָעַק האָט קִין אַנְגָּג נִיט גַּהְעָטָא אָן מַעְטָאַלְגָּעַיִך, האָט עַר אַיבָּעָרְגָּעָנוּמָעַן זַיְן הַאָלָע מִיט זַעֲלָבְּטוּכְּרָקִיט — אָן די זַיְבָּצְנִיאָכְנִי אַרְיקָעַ מַעְטָאַלְ-טָאַקָּעָרָס, וָאָס האָבָּן אָונְטָעָר אִים גַּעַאְרָבָּעָט, האָבָּן זיך באַצְוָיגָן צו אִים מִיט אָפְשִׁי.

די ערשותע צִיטָן, אִיז ער אַפְט גַּעַבְלִיבָּן אֵין רָעָסָאָרְט אָוִיך אַיבָּעָרְשָׁעָהָעָן. דַּעַמְּאַלְט האָט ער זיך גַּעַלְעָרָנְט די סְודָוֶת פָּוּן פָּאָך. די מאַשְׁיָּעָן האָבָּן אִים פָּאַרְכִּי שָׁוָּפְט. ער האָט באַוְונְדָּעָרָט וִיְעַר שְׁכְּלִיקִיט, זַיְעַר פָּרְצִיצִיעַ. ער האָט לִיב גַּעַז האָט זַיְעַר אַיְזָעָרְבָּעָם, הַילְּכִיקָּן דָּרְוִישׁ, וָאָס האָט גַּעַמְּאַכְט צִיטָעָרָן די פָּאַדְלָאָגָע אָונְטָעָרָן גַּאנְצָן בְּנִין. גַּעַוְעַן גּוֹט צו שְׁפְּרִיּוֹן צְוִישָׁן די שְׁטָאַלְעָנָעָן גַּיְגָּאָנְטָן אָוִיך אָ צְעַהְוִידְעַטָּעָר פָּאַדְלָאָגָע. מַעַן האָט זיך אַלְיַין גַּעַפְּלִיט שְׁטָאָרָק אָוִיך גַּיְגָּאָנְטִישׁ — וּוַיְיַלְמַעַן אִיז גַּעַוְעַן דַּעַר האָרְבָּר אַזְוָלְכָעָר דִּיְוָן. ער האָט אַיְגָּעָפְּרִיט אֵין דִּיְן הַאָלָע אַזְוָלְכָעָר דִּיְוָן פָּאַלְצִיצִי. ער האָט נִיט טַאַלְעָרִירָט קִין פָּאַרְשָׁפְּטִיקְוָנָגָעָן אָן צו די קָרָאנְקָעָ אִיז ער גַּעַוְעַן יוֹשְׁדִיך — אָבָּעָר נִיט נַאֲכָגְבִּיךְ. וּוֹעֵן סָאיַן נִיטְיַיךְ גַּעַוְעַן, האָט ער גַּעַלְאָן לוֹפָּן די פּוֹסְטָט. די יִנְגָּלָעַ האָבָּן מָרוֹא גַּהְעָטָא פָּאָר אִים, אָבָּעָר נִישְׁתְּפִינְתְּ גַּהְעָאָם. ער האָט גַּעַז פָּאַדְעָרָט, וָאָס ער האָט אָ רַעַכְתְּ גַּהְעָטָא צו פָּאַדְעָרָן, אָבָּעָר ער אִיז גַּעַוְעַן «אָ מעַנְטָשָׁה».

אוּמְגָעַרְיכְּט פָּאָר די מִיסְטָעָרָס אָן פָּאַרְמָעָנָר, האָט מַיעֲטָעַק הַאָלָע אַנְגָּעָי הַוִּיבָּן אַרְוִיסְגָּעָבָן די גַּרְעָסְטָעָר פָּרָאַדְזְקִיצִיעָר פָּוּן רָעָסָאָרְט. מַעַן אִיז גַּעַקְמָעָן קוֹקוֹן זַוְיִיף אַבְּיַין וּוּנְגָדָעָר — צו דָּעָרְגִּין, זַוְיִזְוִי מַיעֲטָעַק דָּעָרְגִּירָכְט דָּאָס אַלְץ. בַּיִּ אַנְדָּעָרָעָה האָט דַּעַר פָּאַרְמָאָן נִיט גַּעַטְאָרָט אַפְּטָרָעָן פָּוּן דַּעַר הַאָלָע אָוִיך אָ רְגָעָ, וּוַיְיַלְמַעַן די אַרְבָּעָטָרָה האָבָּן גַּלְיִיךְ נַאֲכָגְלָאָלָאָן דַּעַמְּטָעָמָפָא : גַּעַזְמָלָת זַיך צְוִישָׁן די מַאַשְׁיָּעָן אָזְוָלְכָעָר אַזְוָלְכָעָר גַּעַשְׁמָוּסָט וּוּגָן עַסְן אַזְוָלְכָעָר. בַּיִּ מַיעֲטָעַק אַזְוָלְכָעָר גַּעַקְמָעָן. בַּיִּ אַזְוָלְכָעָר מַעַן גַּעַשְׁמָוּסָט וּוּגָן עַסְן אַזְוָלְכָעָר אַזְוָלְכָעָר בַּעַתְּ דִּי אַיִּ. בַּעַרְרִיסְן אָזְוָלְכָעָר דַּעַמְּאַלְט האָט ער זַיְנָעָ אַרְבָּעָטָר גַּעַלְאָאָן אַלְיַין. די טַעַמְּסָה האָבָּן אִים נִיט אַינְטָעָרָעָסִירָט. דָּאָס אַיְנְגִּיקָעָ, וָאָס אִיז אִים אַגְּגָעָנוּגָעָן, אִיז גַּעַוְעַן דִּי גַּעַגְּבָעָנָעָ רְגָע. סָאיַן אִים אַגְּגָעָנוּגָעָן דִּי פָּרָאַדְזְקִיצִיעָר, די לִיסְצִיפְלִין, די דָאַפְּלָטָע זַוְפָּן אָזְוָלְאָנָעָן. סָיְנָעָן אִים אַגְּגָעָנוּגָעָן דִּי קָאַמְּפָלִימָעָנָטָן פָּוּן קָרְאָוָנוּק אָזְוָלְעָנָעָן דַּעַר לִוְיָבָן די פָּאַרְאַרְבָּעָטָר אָזְוָלְעָנָעָן. רְוִיק אִין זַיך. ער האָט נִיט גַּהְעָטָמָק קִין שְׁוֹנָאִים אֵין רָעָסָאָרְט אָזְוָלְעָנָעָן אִים נִיט מִקְנָא גַּעַוְעַן. ער אִיז נִיט גַּעַגְּגָעָנוּגָעָן קִין הַיְגָּטָעָרָוּגְּגָעָלָעָ, נִיט גַּעַוְוָסָט, וָאָס דָּאָס חַיִּיט חַנִּיפָּה אָזְוָלְעָנָעָן אָזְוָלְעָנָעָן ער האָט

געקאנט — האט ער גערן יענעם אַ טובה געטאנ. און אט אָזָא ווי ער איז געווין, האט ער געוואַלט זיין. ער איז געווין דערוואַקסן. ער איז געווין אַ מאָן. ער געץ אין געטאַ האט זיך געפונען אַ מיידל מיט אַ מיאָסער נאָן אַן אַומגעַלמַפְּרָעַר טער פיגור. האט זיך געהאַט אַ שייכָת צו דער גרויסער ענדערוינָג אַין אִם ? ער האט זיך זעלטן געווין, בעלאָן. אָפֶט האט ער פֿאָרגעַסן, אוֹ זיך עַקְוִיסְטִירְט. ער האט געהאַט זיין משפהה — די גּוּרְעַצְקִיס. זיך זיינָגעַן אַים געווין דאס נאָעַנטַּס טטע, זאָס ער האט פֿאָרְמַאָגְט.

ווען ער פֿלְעַגְט זיך דערמַאָגְט אַן בעלאָן, פֿלְעַגְט ער אַרְבִּערְגִּין די בריך צום הויף אויף דער לְוַטְּאַמְּיְרְסְּקָעָר ; נִיט אַרְפִּינְגִּין אַין הוין — נִאְר אַרְפְּרוֹפְּן זיך דורך באַלְקָאן. טִיל מָאֵל אַיז אַיְפָּעָן באַלְקָאן, צוֹאַמְעַן מִיט אַיר, אוֹיך אַרְפִּיסְגָּעַן קומְעַן דושׂוני. זיך אַיז געווֹרְן שְׁלַאֲקָנְקָעָר אַן, דּוֹכְט זיך, שענְעָר. זיך האט געַ פֿלְאַפְּלַט מִיט אִים, פֿרְילְעַך גַּעֲלַאַכְט אַן ער האט באַוְונְדָּעָרט אַירְעַ פֿיְעַרְדִּיקְעַט לְעַבְּדִיקְעַט אַוְינְג, דֻּעַם יונְגָן בּוֹזְעָם, זאָס האט זיך אַוְיסְגַּבְּוִינְג צו אַים דורך די באַלְקָאן־שְׁטָאַכְעָטן. אָבעָר ער האט געווואַלט זעַן בעלאָן. זיך אַיז צו אַים אַרְפִּיגָּעַן קומְעַן אַן ער האט מִיטן בְּלִיך אַרְוְמְגַעְנוּמוּן אַיר גַּאנְצָע אַומְגַעְלְמַפְּרָעַט מִיאָסָהּ קִיטִּי. אַין האָרֶץ האַט עַפְּס אַוְיפְּגַעְזְּוַנְגָּן. ער האט זיך קִיטִּים גַּעַקְאַנְט דְּעַרְוְוָאָרטן, זיך צו פֿאָרְשְׁלִיסְטָן אַין זיין אַרְעַם אַן נַעֲמַעַן אַיר קִילְעַ, וּוַיְיכָעַן האָנָּט אַין זִינְבָּר.

לְעַגְגִּיס דער לְוַטְּאַמְּיְרְסְּקָעָר האָבָן זיך שְׁפָאַצְּרָט, צוֹאַמְעַן מִיט די מהנוֹת בחורְרִים אַן מִידְלָעַך, זאָס האָבָן, נִאְר דער אַרְבָּעָט אַן נַאֲכָן אַוְנְטְּבָרִיט, זיך אַרְפִּיסְגָּלְאָן אַרְיִינְכָּאָפְּן אַ בְּיסְלָל לְופְּט. זיך זיינָגעַן גַּעַגְגָּעַן אַוְנְטְּבָרִיט, זיך קַאַשְׁטָאַן־בִּימָה, זאָס זיינָגעַן גַּעַוְאָקָסָן טִיך אַין דער גָּס ; האָבָן גַּעַשְׁאָרָט מִיט די פִּיס די בעָרָג מִיט טְרוֹקָעָנָע בְּלַעְטָרָה, שְׁאַרְכְּנְדִּיקָע אַוְנְטָרָד די טְרָט. ער האט אַיר דְּעַרְצִילָט, זאָס סְחָאַט מִיט אַים פְּאַסְטִיס דָּוְרָך די פֿאָרְגְּגָעָנָע טְעָג אַן זַאֲכָן — וּוְעָגָן זִינְבָּע דְּעַרְגְּרִיכְבָּגְגָעָן אַין רְעַסְאָרָט, וּוְעָגָן זִינְבָּע מַעְטָאָדָעָס פּוֹן אַרְבָּעָט, וּוְעָגָן דִּי נִיעָרְנִיד, וּוְעָגָן דִּי יְנְגַלְעַד אַן דִּי מַאְשִׁינְעָן. אַן ער האט אַיך גַּעהאַט אַ נִּיגְיָר פָּאָר אַיר לְעָבָן. זיך אַיז געווֹעָן אַן בְּרָעַן פּוֹן די מַאְטוּרְעַ-עַקְוִיאָמָעָן. סָאיִן געווֹעָן וּוּנְדָּעָרְלָעָך, האַט זיך גַּעַזְגָּט, צוֹמָאָן דִּי מַאְטוּרָע אַן צו האָבָן אַים, מִיעָז טְעָקָן. זיך האַט נִיט גַּעהאַט קִין שְׁוֹם פְּחַד פָּאָר דֻּעַם גְּרִינְעָם טִישׁ, פָּאָר דער לאַנְגָּעָר רְיִיעַ פֿרְאַפְּסָאָרָן, זאָס האָבָן באַמְּבָּאַרְדִּירָט מִיט פֿרְאַגְּגָעָס אַן נִיט גַּעַלְאָן אַפְּכָאָפְּן דֻּעַם אַטְמָעָם. אַיר קָאָפְּ אַיז געווֹעָן קָלָאָר. דְּאַטְמָעָם האָבָן זיך אַלְיָין פֿאָרְגְּשָׁעָטָלָט פָּאָר אַיר זְכוּרָן, וּוְעָגָן זיך האַט זיך גַּעַדְאָרְפָּט. קַאַמְּפָלִיזְרָטָע מַאְטָעָמָאָטָשׁוּ חַשְׁבָּנוֹת האָבָן זיך אַלְיָין אַוְיפְּגַעְלִיוֹת. זיך האַט אַים פֿרְטִימְדִּיק אַיבְּעַרְגְּעַגְּעָבָן די פֿרְאַגְּעָס, זאָס מעַן האַט זיך גַּעַפְּרָעָגָט, די אַוְיפְּגַעְבָּעָס. זאָס מעַן האַט אַיר גַּעַגְּעָבָן אַן זיך אַזְוִי זיך האַט אַוְיך דֻּעַם אַלְעָם גַּעַעַנְטַפְּפָעָרָט.

ער אַיז נִיגְיָרְיך גַּעַוְוָן אַוְיך אַירְעַ בְּאַרְיכְּטָן. אַ פֿאָרְלָאָנָג אַיְינְצְזָאָפְּן די יְדִיעָות, די באַהְאָוְנְטָקִיט וּוְעָגָן אַלְזָ אַן אַלְעָם האַט אַים אַיְינְגְּעַנוּמוּן. אַט די גִּירִיקִיִּט האַט ער פֿאָרְמָאָגְט אַמְּאָל, אַמְּאָל, אלְסָ נִינְגָּל. אָבעָר דְּעַמְּאָלָט האַט ער לִיב גַּעהאַט אַלְזָ זַאֲל אַים אַנְקְוּמָעָן לִיכְט. אַן ער האַט פֿיְינְט גַּעהאַט דֻּעַם לְאָגְגִּי

ויל פון קנען. בועלאָס רײַד האָבן דערוועקט אַ ווילן צו אַרבעַטן אַיבָּער זיך, וואָס מעָר ; וואָס שׂוּעָרָרָר, דאס בעסער — צו דער גָּרוֹנְטָעוּעָן זיך צום סָאָמָע עצְמָן פון ווִיסָּן. טִילְלָאָל פְּלָעָגְן זַיִּה, אַזְוֵי שְׁמוּסְנְדִּיק, פָּאָרָלָאָן דַּי לְוָתָּאָמִירָעָסָק, אַרְבָּעָר דַּי בְּרִיךְ, אַוִּיסְמָעָסְטָן דָּאס גַּעַטָּא אָונְ אַנְקָומָעָן צו דֻּעָם אַרט, וואָס בעלאָה האָט גַּעַרְופָּן «דָּאס שְׁעַנְסָטָע וַיְנַקְּעַלְעַי פָּוּן גַּעַטָּא» — דֻּעָם בֵּית עָולָם.

*

שְׁפָעַטָּעָר אִיז גַּעַוּעָן אַ טָּאגְ, וַיַּאֲלַע אַנְדָּעָרָע טָעָג, וַיַּעֲנַד אַיבָּערָן רַעֲסָאָרָט האָט זיך, וַיַּאֲלַיְּז, פָּוָאנְדָּעָרְגָּטָרָאָגְן דַּי יְדִיעָה, אַז אַדִּיטְשָׁע קָאָמִיסְיָע מִינְן פְּרָעוּסָר וּמְקָאָזָסָקִי זַיְנָעָן אַגְּגָעָקְמָעָן אַיִּיךְ אַז אַיְנְסְפָּעָקְצִיעָן. אַ נְעַרְזְעַיְדָר פִּבְּרָעָר האָט זיך אַ טְרָאָג גַּעַטָּאָן אַיבָּער אַלְעָט שְׁטָאָקָן אַונְן הָאָלָעָם. מִיעַטָּק אַלְיָין הָאָט נִיט גַּעַוּסָט, וואָס מִיט אַים טָוָט זיך. עַר האָט נַאֲך קִין מַאל נִיט אַיבָּער גָּעָלָעָבָט אַז אַז אַוְיְפָרְעָנוּגָן אַונְן שְׁפָאָגָנוּגָן. נִיט גַּעַוּעָן קִין פְּחָד דָּערְרִין — בְּלוּזָן אַ דָּערְוָאָרְטָוּנְגָּן שִׁיעָר נִיט אַ פָּרִידְיִקְעָן... אַוְרָח לִיְּבָן. מַעַן האָט אַים גָּלְאָזָן ווִיסָּן, אַז זַיִּן הָאָלָעָם וּוּטָן זַיִּן דַּי לְעַצְעַט אַונְן עַר זַאְל זַעַן, אַז אַלְיָץ זַאְל קְלָאָפָן. עַר האָט זיך גַּעַפְּלִיט גַּעַד שְׁמִיכָּלָט. דָּאס האָט מַעַן זַיִּק גַּעַוָּאָלָט מִיט אַים בָּאוּזְיָין — כַּדִּי דַּי קָאָמִיסְיָע זַאְל אַזְוּעָק מִיט אַגְּטוּן אַיְגָדוֹרָק. עַר האָט פָּאָרְבִּיגְיְשְׁפָּרִיּוֹט פָּאָרְבִּיִּיּוֹט זַיְנָעָן יִנְגְּלָעָק אַונְן זַיִּן קָאָלְעָגִיאָל גַּעַקְלָאָפָט אַיבָּער דַּי אַקְסָלָעָן, אַוְמְפָעָיק צַו בָּאַהָאָלָטן זַיִּן אַיְגְּגָנָעָן אַוְיְפָרְעָנוּגָן : — «הָאָלָט זַיִּק מְשָׁה! ?» — הָאָט עַר זַיִּק אַונְן זַיִּק גַּעַמּוֹתִיקָט. עַר האָט גַּעַלְאָכָט הַיְּיך אַיִּיךְ אַקְוָל, צָעָטוֹרָגָן, עַנְטוֹזְיָאָסְטִישׁ. וַיַּיְּהֵן לִיְּדִיקְגִּיעָר, קִין שְׁלָעָגָעָר ! עַר אַיִּז נִיט גַּעַוּעָן מַעַר קִין פָּאָלִיצִיאָנָט, קִין לִיְּדִיקְגִּיעָר, קִין שְׁלָעָגָעָר ! עַר אַיִּז גַּעַוּעָן אַ פָּרָאָדוֹקְטִיוּוֹר, נַזְאָלְעָכָרָר מַעַנְטָשׁ ; עַר, מִיעַטָּק — דַּעַר בָּעַסְטָרָר פָּאָרָאָזָן אַיִּז וַיְכִיכְסָטָן רַעֲסָאָרָט פָּוּן גַּעַטָּא ! יָא, עַר האָט מַמְשָׁ גַּעַפְּלִיט, אַז דַּעַר גּוֹרָל פָּוּן נַגְּנָצָן גַּעַטָּא אַיִּז אַפְּהָעָנְגִּיק פָּוּן זַיִּן הָאָלָעָם.

דַּעַרְנָאָז האָט עַר גִּיכְבָּר דַּעַרְפִּילְט, וַיַּדְעַרְהָעָרט, אַ בָּאוּגָנוּג פָּאָר דַּעַר הָאָלָעָם טִיר. אַ פָּאָר מַונְדִּירְטָע בָּאַשְׁלִיפְעָטָע אַפִּיצְרָן זַיְנָעָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַיִּז אִיר. אַוְיטָאָז מַאְטִישׁ האָט מִיעַטָּק זַיִּק אַוִּיסְגָּלְלִיכְט, פָּאָלִיצִיְּיָשׁ אַקְלָאָפָט גַּעַטָּאָן דַּי אַבְּצָאָז אַונְן אַוְיְסְגָּעְרוּפָן : — אַכְּתָוֹג ! — זַיִּן קָוָל אַיִּז אַרְיִיסְגָּעָקְמָעָן אַ בִּיסְלָ פָּאָרְכְּרִיפְּט, אַבָּעָר דַּרְיִיסְט אַונְן מִילְּטָרִישׁ.

די דִּיטְשָׁע אַפִּיצְרָן האָבָּן אַגְּגָהָבוֹבָן זַיְעָר שְׁפָאָצִיר צַוְּשִׁין די רַיְעָן מַאְשִׁיָּן. פָּוּן אַוְנְטוֹן אִיר, אַיִּז אַן אַפְּשָׁתָאָנדָן פָּוּן אַ פָּאָר טְרִיטָה, נַאֲכָגָעָנָגָעָן דַּעַר פָּרְעוּסָר רַוְּמְקָאָזָסָקִי מִינְן קָעָרָאוֹנִיק פָּוּן רַעֲסָאָרט. מִיעַטָּק האָט גַּעַוָּאָלָעָן דַּי זַיְטִיקָן בְּלִיק אַיִּיךְ רַוְּמְקָאָזָסָקִין. עַר האָט אַים גַּעַדְעַנְקָט וַיַּאֲסִד אַהֲכָעָרָן אַונְן בְּרִיטְ-פְּלִיצִיָּה קָעָרָן, וַיַּעֲרַר אַיִּז אַצְּינָד דַּא דַעַרְשִׁינְעָן. עַר אַיִּז נַאֲכָגָעָנָגָעָן די אַפִּיצְרָן, גַּעַד בּוּגָן, מִיט אַז אַרְאָפְּגָעָלָאָזָן קָאָפָן. אַז אַפִּיצְרָן האָט אַים צַוְּגָעָרָפָן צַו זַיִּק מִיט אַפִּינְגָּעָר. וַיַּעֲנַד רַוְּפָט אַיְנָגָל — אַונְן דַּעַר פָּרְעוּסָר אַיִּז אַוְנְטָרְגָּעָלָאָפָן ; נַאֲך אַים — דַּעַר קָעָרָאוֹנִיק. זַיִּה האָבָּן חַכְמָהָדִיק גַּעַנְטָפְּרָעָט אַיִּיךְ דַּי פָּרָאָגָעָס אַונְן דַּא האָבָּן זַיִּק אַלְעַ פְּנִימָעָר אַקְרָע גַּעַטָּאָן אַהֲרָע — צַו מִיעַטָּק. אַ בָּאַהֲגָטָשָׁקָעָטָר

פינגערא האט אים צוגערופן. מיעטעק האט זיך צווארענונגונמען; מיט א מיליטען רישן טראט צוגעשפּרייזט צו די אפיקירן און געלביבן שטיין פאר זיין מיט א שטאלץ פאָרדיםענען קאָפּ. ער האט אויפּגעכּאָפּט די צעטפֿילטע פֿלעמלעך אַין זיַעַר אָוְיגּן, אַבָּעֶר ער אַיִן ניט גַּעֲפָלֶן בֵּין זיך. מען האט אים אויסגעפּרענט וועגן דער אַרבעט, דער פרָאָדוֹקְצִיעַ. ער האט גַּעֲנְטְּפּעַרְטַּה רְוִיכִּיק, אַיִן אַ קָּאָרָעְקָטָן דִּיטְשָׁ — אַיִן די שְׁפָאָטִישׁ פֿלעמלעך אַיִן די אַפְּיצִירִישׁ אַבָּוּן זיך פֿאָמְלָעָךְ אוּסְגָּעַז לאַשְׁן. אַנְשְׁטָאָט דֻּעַם, האט מען אַיִם גָּאָרֶבֶּן באַשְׁאָנְקָעָן מִיט אַפְּימָעְרְקָזְמִיקִיט; מיט אַיִן דַּרְעַעַתְּסַעְתַּה זיך אַיְגְּנְגָּהָעָרטַּה צו זיַּנְעַן אוּפְּקָלְעָרוּנְגָּעָן. ער האט קָלָאָר אַוְן זַאֲכָלָעָךְ באַשְׁרִיבָן די פּוֹנְקִצְיָעַ פּוֹן יְעַדְרָמָשִׁין, אַיְרָעַ מְעֻלוֹת אַוְן חָסְרוֹנוֹת; באַוְוִוָּן די שְׁרוּפִּין אַיִן מַאֲשִׁין-טִילְּן, וְאַסְּ זַיְנְעַן פְּרָאָדוֹצִירַט גַּעֲוָאָרְן דָּא, אַיִן דער האַלְעַטְּ פּוֹן דער טָאָקְעָרִי.

דעָרָנָאָק אַיִן גַּעַוּעַן נַאֲךְ אַלְעַטְּ. די אַפְּיצִירִין זַיְנְעַן אוּזָעַק, נַיִט אַוְמְקוֹנְדִּיך זיך אוּפְּרַאָיִם אַוְן נַאֲךְ זַיִּין האט נַאֲכָעְדְּרַעְפְּשָׁעַטְּ דַּעַר גַּעֲבִוְוְגְּנָעָרְפְּרָעוּזָעָם. סְאיַיְוּ נַיִט גַּעַוּעַן אַיִן גַּאֲנְצָנְצָנָה אַיִן גַּעַוּעַן נַאֲךְ אַלְעַטְּ. אַיִן צַוְּיִי טָעַג אַרְוָם אַיִן אַנְגְּקָלְמָעָן אַגְּרוּסָעָבָעָטְבָעָגָן פְּאָרָוָן רְעָסָאָרָט, אַקְּאָמְפְּלִימְעָנְטָן-בְּרִיוֹן פּוֹן הָעָר בְּיַבָּאוֹ אַוְן דַּעַר פְּרָעוּזָעָס אַלְיִין האט גַּעֲגָבָן אַגְּנָקָעָטְפָּאָרָלְעָד בְּעַטְעָרָס. מִיעַטְעָק האט פְּאָרְנוּמָעָן אַגְּבָּדְקִיךְ אַרְטָאָפְּנָן בְּאַנְקָעָטְפָּאָרָלְעָד אַוְן דַּעַם רְעָסָאָרְט-קָעְרָאָוָנִיךְ, אַוְיְבָּגָאָן פּוֹן בְּאַנְקָעָטְ-טִישׁ. מען האט אַיִם, מִיעַטְעָק, זַיְעַד שְׁטָאָרָק צַוְּגָעָרְעָדְטַּה עַר זַאֲלָהָלְטָן אַגְּדָעָט אַיִן גַּעַוּעַן פּוֹן דַּי מִיסְטָעָרָס אַוְן פְּאָרְמָעָנָה, בעַת זַיִּין בְּאַקְוּמָן דַּי אַוְיסְצִיכְעָנָגָן: אַגְּלִיל מִיט אַגְּמָעָן פּוֹן אַוְנְטָעְשְׁרִיפָּט פּוֹן פְּרָעוּזָעָם. אַבָּעֶר ער האט אַפְּגָעָזָגָט. ער האט נַיִט גַּעַהְאָלְטָן פּוֹן קִיּוֹן רְעָדָעָס. די חֲבִירִים הָאָבָּן נַאֲךְ מַעַר גַּעַלְיוּבָט יְיִינָן באַשְׁיְדָנִיקִיט אַוְן נַאֲךְ שְׁטָאָרָקָעָר גַּעַהְאָלְטָן פּוֹן אַיִם.

סְיִיְינָגָן, אַוְן מִיעַטְעָק, גַּעַוּעַן גַּעַנְגָּרְעָדָם. סְיִהְאָט גַּעַרְעָדָט סְיִי דַּעַר קָעָרְדָּאָוָנִיךְ, סְיִי אַפְּאָרְשְׁטִיעָרְפָּאָרְטָן דַּעַר לִיְּטָעָר פּוֹן אַרְבָּעָטָס אַיְנְזָאָק, סְיִי דַּעַם פְּרָעוּזָעָס אַלְיִין אַוְן גַּעַרְעָדָט וְעַגְּן דַּעַר וּוַיְכִּתְקִיְּטָפָּאָרְטָן דַּעַר נַיְעַר בְּאַשְׁטָעְלָוָגָן. ער האט גַּעַלְיוּבָט דַּעַם רְעָסָאָרָט, באַזְוְנְדָעָרָס גַּעַלְיוּבָט מִיעַטְעָקָס הַאֲלָעָן אַלְיִין הָאָבָּן אַפְּלָאָדִירָט. ער פְּרָעוּזָעָס אַיִן גַּעַוּעַן גּוֹט אַוְיְפִּגְעָעָר לִיגְטָט (ער אַיִן גַּעַוּעַן פְּאָרְלִיבָּט) אַוְן גַּעַרְעָדָט מִיטְהָאָרָצָן. וְזַוְּן מען האט זיך גַּעַי נַוְּמָעָן צָוְ אַוְנְטָבְּרִוִּיט, האט ער זיך פְּרִיְּנְדָלְעָךְ גַּעַוְאָנְדָן צוֹ מִיעַטְעָק: — אַשָּׁאָד, מִיְּנָן זַוְּן, וְאַסְּ דִּינְגָּעָעָלְטָעָרְן זַיְנְעַן נַיִט מִינְגָּעָקָומָעָן. זַיִּי וְזַאֲלָטָן גַּעַהְאָט נַחַת פּוֹן דִּיר... — מִיעַטְעָקָס פְּנִים האט זיך בְּאָגָאָסָן מִיטְהָאָרָצָן. ער האט אוּפְּרַאָיִסְטִּיךְ גַּעַי וְזַאֲלָטָן פְּאָרְרָעְדָּן דַּעַם פְּרָעוּזָעָס. סְאיַיְוּ גַּעַוּעַן בְּעַסְעַר אַיִם נַיִט צוֹ דַּעְרָמָאָנָעָן. אַבָּעֶר דַּעַר פְּרָעוּזָעָס האט נַיִט אַרְאָפְּגָעָנָגָעָן דַּי אַיִגְן פּוֹן אַיִם. זַיְעַר בְּלִיקָּן הָאָבָּן זיך דּוֹרְכָּגָעָקְרִיךְ אַיִן דַּעַם אַלְטָנָס פְּנִים אַיִן מִיט אַמְּלָפְּרָעְמָד אַוְן אַפְּשָׁטוּסְנִידִיק גַּעַוְאָרְן: — דָוּ... בִּיסְטָ דַּעַר רָאָזְעַבְּרָעָן?

אין א פאר טאג ארום. איז אונגעקומווען דער רוייד-מאטעריאל פאָר דער נײַעַר באַשטעלונג. דער רעסעָרט איז געגאנגען ווי איזן ווילדע, צעהוּדוּעַטַּע מאַשְׁין — אוֹיף דער גאנצער פֿאָרֶע. מײַעַטַּע אִיגַּז אַפְּאָרְשְׁוּצְּטָר, אַרְמְגָעַלְאָפָּן מִיט צִיכְּבָּעַ גונגעַן, פֿלְעַנְעָר, קַאנְפְּעָרִירֶת מִיט אַינְשְׁוַיְעָר, מִיטַּן קַעְרָאוּנוֹגִיךְ; דער קלְעָרט די אַרְבָּעַטָּעַר וּוּעַגְן דֻּעַם נִיעַם מֵין שְׁרוֹפִין, וּוֹסֵס מַעַן דַּאֲרָף אַוְיסָאַרְבָּעַטָּן. פָּאָר נַאֲכָט אַיז ער גַּעֲבַּלְיָן לעַנְגָּעַר אַיז רַעֲסָרט. נַאָך אַיז אַים נִיט אַלְץַן קְלָאָר גַּעוּזָן. ער אַיז וִיט אַפְּגַּעַטְרָאָטָן פָּון די אַינְשְׁוַיְעָר, גַּעַפְּאָדָעָרט דַּעֲרַקְלַעַרְנוֹגָעָן, דִּיסְקְוִטָּרְטָן די מַעְטָאָדָע, גַּעַטְרָאָכָט וּוֹי צוֹ הַעֲכָרָן די אַוְיסְגִּיבִּיקִיטָטָן פָּון די מַאֲשִׁיןָן.

ווען ער איז אהי מגעkomען איז שווין געווען טונקל אוון די גורעזקיס האבן
שווין לאנג געהאט אפגעגעסן דאס אונטברויט. בעת ער האט זיך איבערגעטען
האט ער באמערטט אויף זיין טישל א קארטעל. ס'איין געווען אן אויפפאדערונג, ער
וואל אין אכט און פערציך שעטה זיך צו שטעלן אויף טשאָרנייעץקעגא, צו דער פאָר-
טיע, וואָס גייט אָפּ קײַן דיטשלאנְד אויף אָרבּעט.

אבער דאס מאָל איז געוווען, ווי דעמאָלט, וווען מען האָט אים אַרוּיסגע
ווארפּן פון דער פֿאַלִּיצִי. אַיצְט איז געוווען וווער עס זאל זיך אַינְשְׁטְּעלְּן פֿאָר אַים.
סְּאַין געוווען דער קָרְאָרוֹנוֹיך פון רָעֵסָאָרֶיט אָוֹן דעם קָרְאָרוֹנוֹיקָס פֿרְיִינְד אָוֹן דִּי
פֿרְאַטְּעַקְּצִיעַ פון אַרְבָּעַטְּסָ-אַמְּטָה. ווַיַּדְעַר אַיז פֿאַרְגָּעָקוּמָעַן אַ טְּעוֹת? — מִיעַטְּקָעַ אַיז
געוווען רְוִיך. עַד האָט צְּעָרִיסְן דִּי אוּפְּפָאַדְּעָרָוָה, גַּעֲגָנְגָעָה, ווי גַּעֲוִינְגָלָעָך. צָו
דער אַרְבָּעַטְּ אָוֹן גַּעְוָאָרֶט דער עַנְּזִין זָאל אוּפְּגַּעַלְעָרָט ווּוְרָן. צָו סְׂוִיףּ פון טָאג
הָאָט דער קָרְאָרוֹנוֹיך, צָו זַיְן שְׁמוּיגָעַן, אַים דַּעֲרָקְלָעָרט: — דער אַלְטָעָר הָאָט
עַפְּעָס קַעְגָּן דִּיר אָוֹן סְׂגִּינִית גַּאֲרָנִינִית צָו מַאֲכָן.

אבלו' ס'אי נאך געוען סאמועל צוקערמאן און ס'אי נאך געוען אַטאג צייט. בעלא איז מיט אים געללאפּן איזן טישלע-דרעסארט, איזן סאמומעלס ביורא. סאמומעל האט רוייך דערקלערט מיעטען: — דער אלטער טוט דאס אלץ צוליב דיין טאטן אונ ער ווארט נאר אויך אַ געלעגענהייט אויך אים משלח צו זיין פון געטא. דיין טאטע האט אים אמאָל אַנגערופּן "שנארער" און זיך אַפְּגַעַזֵּט צו באַשטייערין זיך פֿאָרֶן יַתְּהִימְהַהוּן. — איזן מיעטעקס קאָפּ האט גענומען זשומען און שויניד לען. — כ'קָאָן נוֹט אַינְשַׁטְּלָן מִיּוֹן קָאָפּ. — האט סאמומעל צְגַעַגְעָבָן. — די בעסטע

— גי' צום פרעוזם. טאטושו. — האט בעלא געבעטן.
סאמונעל אינו א שפּרונג געטמאן אוינט אינט מיט בעס: — בְּהַקָּאָבּ דִּיר גְּזֹואָט.

או איד קאָן ניט אַינְשְׁטָלֶן מִין קָאָפֶ!
מייטעך האָט געללאָן דעם טאָטן אָון טאָכטער אָון אָיז אַנטלאָפֶן אֲהַיִם.—
אַיך מוֹ מֵיך אוּסְבָּאָתָלָן! — האָט עַר, אָ צַעַטְרָאָגָעָנָעָר, דערקָלָעָרט דַּי גּוּרָעָץ!
קִיס אָן גּוּנִישְׁטָעָרט אַיבָּעָר זַיְעָרָע פֿוּמָעָר, דערווֹאָרְטָנְדִּיק אָן עַצָּה.
די פֿרוֹי גּוּרָעָץְקִי האָט דַּי עַרְשָׁתָע זַיְד אָפְּגָעָרְפָּן: — בַּיִּטְאָג קַעַנְסָטוֹ דִּין
איָן שְׁטוּב אָנוּ מִיר וּוּעָלְדִּין פֿאָרְשָׁלִיסְטִין אַינְגּוּווֹינִיק.

— און ביי נאכט, — איז אונגעשרונגגען סטעפטען, — טאמער ריסן זי אויפֿ דַּי טִיר, קענסטו באויאין אָרוֹפְּצּוּקְרִיכֶן אָוִיפֿן דָּאַר, דָּוְרְכֶן פָּעֲנְצְּטָעָרֶל.

צוויאָן מאָל אַיִן מעַן אִים גַּעֲקוּמָעַן זָוֵן אָן דָּאַס דָּאַךְ-פָּעֲנְצְּטָעָרֶל האָט אִים גַּעֲרָאַטְעוּוּטַן. נָאַךְ אַ וָאַךְ אָוִיסְבָּאַהְאַלְטַן זִיךְ, האָט מעַן אִים פָּאַרְבָּלָאַקְרִיטַן דַּי שְׁפִּיּוֹזְקָאַרְטַן. ער האָט פָּאַרְלִוִּין דַּי רָעַכְתַּאְפְּצְוָנְעָמָעַן זִין דָּאַץְיעַ אָן פָּאַן גּוֹרְעַצְּקִי האָט אַגְּהַהוּבִּין צָו קְרִימָעַן דָּאַס פְּנִים. ער האָט זִיךְ אָרוֹמְגָעְקָרִיגַּט מִיטַּזְיַין וּוּיבַּבַּ אָן מִיטַּסְטָעַשְׂעַן אָן לְסֹוףַ אָפַן גַּעֲזָגַט מִיטַּעַטְעַקְן, אָן ער זָאַל זִיךְ נִיטַּוּיַּן מַעַר בִּים טִישׁ.

יעַדְן פָּאַר נָאַכְתַּא אַיִן גַּעֲקוּמָעַן בָּעַלְאַ מִיטַּט אָטְרָבְּבָעַ עַסְנַ, זַי האָט גַּעֲבָרָאַכְטַן וּוּאַרְעָמַע זַוְּפַן, טִילַּ מָאַל פָּלִישַׁ אָן צָוְקָעַ. דַּי עַרְשְׁטָעַ טַעַג אַיִן מִיעַטְעַק גַּעֲוּוּן קָלוֹג אָן גַּעֲדוֹלְדִּיקַן; זִיךְ אַיְינְגָעְטִּילְטַן דַּי שְׁפִּיְּיַ, גַּעֲלָאַן עַפְעָס אָוִיפֿן מַאְרְגְּנְדִּיקַן טָאגַן. אַבְּעָר נָאַךְ אַ פָּאַר טַעַג, האָט אִים דַּעַר הַגְּנָעָר גַּעֲנוּמָעַן פָּעַסְטַן אַיִן דַּי לְאַפְּסַס — אָן ער האָט זִיךְ קְוִים גַּעֲקָאנְטַן דַּעְרוֹוָאַרְטַן, בָּעַלְאַ זָאַל אַרוֹיסְגַּיְן אָן ער זָאַל זִיךְ וּוּאַרְפַּן אָוִיפֿן מַאְרְגְּנְדִּיקַן חַלְקַן. דָּאַס זִיכְן אַיִן שְׁטוּבַּ האָט צְרוֹרִיקְגַּעְבָּרָאַכְטַן דָּעַם טֻמְן פָּוֹן דַּי חַפִּיסְהַטְעָגַן, אַבְּעָר דָּאַס מָאַל האָט ער נִיטַּט גַּעַפְּלִיטַק קִין בּוֹנְטַן, קִין רְצִיחָה. דַּי הַוְּילְקִיטַּה האָט זִיךְ פָּאַרְגְּלָאַצְּטַן אַרוֹף — צָוָם דַּאַךְ-פָּעֲנְצְּטָעָרֶל, אַפְּגָעַלְעָגַן אָוִיפֿן בָּעַטְלַן, מִיטַּט דַּי אַוְיְגַן פָּאַרְגְּלָאַצְּטַן אַרוֹף — צָוָם דַּאַךְ-פָּעֲנְצְּטָעָרֶל, אַיְבָּעַר וּוּלְכָן דַּי וּוּלְקָנָן, גַּעַטְרִיבַּן פָּוֹן הַאֲרְבָּסְטִיקַע וּוּינְטַן, האַבְּן פָּאַרְבִּיגְגִּיאָגַט. ער האָט גַּעַוְאָרְטַן אַרוֹף בָּעַלְאַן. אַיִן זִין דְּמִיְּן אַיִן זִיךְ גַּעַוְאָרְן אַיִנס מִיטַּט טָאַרְבָּעַ שְׁפִּיְּיַ. ער האָט גַּעַבְּעַנְקַטַּן צָו אַיִרְ; גַּעַחְבָּרְטַן זִיךְ מִיטַּן זִינְגָעַר אַיִנס גַּעַצְּיִילַט דַּי שְׁעהָעַן, מִינְטוֹן, סַעְקָוְנְדָעַס — בִּין זַי גַּעֲקוּמָעַן.

וּזְעַן זַי אַיִן גַּעֲקוּמָעַן, האָט אַלְצַן זִיךְ צְעַרְדוּדָרְטַן אִים — וּוּי אַ וּוּינְטַן זַוְּיִעַ גַּעֲטָאַן דַּוְרַק זִין בְּלוּטַן. ער האָט זִיךְ גַּעַוְאָרְפַּן צָו דַּעַר טִיר; אַנְטְּקָעַ גַּגְגָעַלְעָפַן בָּעַלְאַן אַיִן זִיךְ גַּעַכְאָפַט אִין דַּי אַרְעָמַס. ער האָט גַּעַוְאָלָט קָוּקָן אַרוֹף אַיְרָעַ גַּרְוִיסְעַ, טָוְנְקָעַלְעַ אַוְיְגַן. אַבְּעָר הַאֲלָטְנִידִּיקַן זִיךְ צְוָגְעָרָעָסְטַן צָו זִיךְ, האָט ער נִיטַּג גַּעֲקָאנְטַן אַפְּרִיסְטַן דָּעַם בְּלִיקַן פָּוֹן דַּעַר טָאַרְבָּעַ אַיִרְ האַגְּנָטַן. סַ'אַיִן אַגְּגַעַי קְוּמָעַן שְׁוּעָרַ צָו עַסְנַ אַיִרְ אַגְּנוּזְנִיהִיט אָן ער האָט, וּוּי אַהְוָנַט מִיטַּן בִּיןַן, זִיךְ אַבְּעַרְגָּעַטְרָאָגַן צָוָם טִישַׁל אַיִן זִיךְ גַּעַזְעַצְטַמְּטַמְּן רָוּקָן צָו אַיִרְ. זַי האָט גַּעַרְדָּט הַיְנְטוּרַ זִין פְּלִיאַצְעַ — אַגְּנָעָנָם, פָּלִיסְטִינְרָגְדִּיקַן, טָרִיסְטִינְדִּיקַן. ער האָט גַּעַשְׁלָוְנְגָעַן אַיְרָעַ רְיִיד מִיטַּן יָעַדְן בִּיסְן אָן נִיטַּגְעַטְאַט קִין אַגְּנָגַג, וּוּגָעַן וּאַס זִיךְ רָעַדְטַן.

בִּי נָאַכְתַּא אַיִן סְטָעַפְּטָעַ אַרְיְינְגַּעַקְעָמָעַן. אַוְיִיךְ זַי האָט אִים גַּעַבְּרָאַכְטַן פָּוֹן אַיִרְ חַלְקַן. ער האָט זִיךְ גַּעַוְאָרְפַּן אָוִיפֿן עַסְנַ אַיִרְ אַיִרְ. דַּי עַרְשְׁטָעַ וּוּאַךְ פָּוֹן זִין פָּאַרְשְׁפָּאַרְטִּיקִיטַן, האָט עַדְיַ פָּאַרְפִּילְטַן דַּי הַוְּילְקִיטַּה אִין זִיךְ. דָּעַרְגָּאַךְ האָט זִיךְ אַוְיְסְגַּעַי זִיךְ אַבְּעַרְגָּעַוּקָט אָן דָּעַרְפִּילְטַן דַּי הַוְּילְקִיטַּה אִין זִיךְ. דָּעַרְגָּאַךְ האָט אַיִן אִים יָעַדְרַ בְּאַגְּנָרַ. סְטָעַפְּטָעַ האָט אַיִינְזָאָם גַּעַלְפִּעְטַט בִּיְיַ זִין זִיטַת. דָּעַרְגָּאַךְ פָּוֹן אַיִרְ גַּעַוְיִין האָט זִיךְ אַוְיְסְגַּמִּישַׁט מִיטַּן קָאַפְּעַן פָּוֹן רָעַגְן אַיִן דַּי שְׁוּבַּן פָּוֹן דַּאַךְ-פָּעֲנְצְּטָעָרֶל. אַבְּעָר דַּי נַעַכְתַּא זִינְגַּעַן, וּוּי נִיטַּט אַיִרְ, פָּאַרְבִּי. ערְגָּרְעַל אַיִן גַּעַוְעַן מִיטַּט דַּי טִיר. בָּעַלְאַ האָט נִיטַּגְעַט בִּיכְעַרְ. ער האָט נִיטַּגְעַט

אריאנוקון אין זי. ער האט געטראכט נאר וועגן עסן און וואס גרעסער דער הונגער אייז געווארן, דאס לענגער זיינגען די טאג אים אויסגעקומוון. אין מאל, ליגנדיק אין בעט און צילנדיק די שעהען בי בעלאס קומען, אייז אים אינגעפאָלן איז שוועסטער דושוניע. ער האט אמאָל געפֿלעגט פֿלִירֿטֿוּוּן מיט אייר, זיך נאריש מאָן. געווין אַשְׁפִּילְוֹוְדִּיקָּעָם קַאֲמְעָרָאַדְשָׁאָפָּטָם זַוִּישָׁן זַיִ. — אָן זַי אַיְזָעַן לְעַבְּדִיקָּמָה, מַוְתִּיקָּמָה, עַנְּרַגְּנִישָׁן אָן קָלוֹגָ. ער האט זיך פֿאָרגֿעַשְׁטָעַלְטָ, וְזַי קָומָט צַו אִים יַעֲדֵן אָן דַּעַרְ פְּרִי מִיט אַטְאָרְבָּעָעָסָה, וְזַי בְּעַלָּאָ קָומָט אָן אַוְונָט אָן סְטַעְפְּטָשָׁע — בַּיִ נַאֲכָטָם. דֻּעְמָאָלָט וְוַאֲלָט דַּעַרְ הַונְּגָעָר מַעַר נִיט גַּעֲפִינִיקָּט אָן ער וְוַאֲלָט צְוֹאַמְעַנְגַּעַנוּמָעָן די גַּעַדְאָנְקָעָן אָן בַּאֲטְרָאָכָּט די לאָגָעָ.

ער האט אַגְּגָהָיְבָּן אַרְיִינְקָלְעָרָם, וְזַי אַזִּי צַו דַּעְרוּגִיכָּן דַּוְשְׁנוּיָעָן אָן בעלאס ווַיְסָן אָן אִים אַיְזָעַגְּפָאָלְן די קַאֲמִישְׁטָעָ זָאָרָ, וְזַי אַמְעַנְשָׁ קָאָן טָאָן אָן גַּעַטָּא : שְׁרַיְבָּן אָ בְּרִיוֹן. גַּלְיִיךְ האט ער זיך טַאָקָעָ גַּעַנוּמָעָן דַּעְרוּצָו : אַרְיִיגְּגָרְוָפָּן אָ יַיְגָּלְפָּוָן הַוִּירָף אָן פָּאָר אַצְּנָעָר אָן דַּעַרְ עַנְּזָן גַּעַוּזָן דַּעְרְלִיְדִיקָּט.

וְזַי בְּעַלָּא אָן גַּעַקְוּמוּן דַּעַם וְעַלְבָּן אַוְונָט, האט ער גַּעַהָאָט מַעַר גַּעַדְוָלְדָ פָּאָר אייר. נַאֲכָן עָסָן, האט ער זיך דַּעְרוּלְוִיבָּט זַי אַנְצָוּקָוּן אָן דַּוְשְׁנוּיָעָן אָן גַּעַמְעַן אִיר הַאנְטָן אָן זַיְנָעָר. ער האט דַּעְרְפָּלְטָ דַּאָס מִילְּדָעָ, צַעְרְטְּלְעְנְדְּרִיךְיָעָ, וְזַי אַהֲטָ גַּעַלְעַט אַיְנָעָ וְוַיְיִינִיקָּ, וְזַי נַאֲרָ ער האט זַי בָּאָרִירָט. תָּמִיד, וְזַי ער אַיְזָעַוְונָן גַּעַנְעַט נַעֲבָן אִיר, האט ער גַּעַהָאָט אָ פֶּאָרָאָגָג אַרְמוֹצְזָנוּמָעָן זַי מִיט זַיִן גַּאֲנָצָן קַעְרְפָּעָר אָן זַי צַו בָּאַשְׁיִצָּן. אָ טַעַם פָּוָן שְׁטִילְקִיָּטָ, פָּוָן אָ נִיעָרָ גַּוְטְּסִיקִיטָהָאָט ער גַּעַפְּלִיטָ. עַפְּסָה אָט זַי גַּעַשְׁפָּאָרְטָ צַו די לִפְנֵן אָן נִיט גַּעַקְוָנָט אַרְוִיסְקָוּמוּן. אַלְזָן, וְזַי אַהֲטָ גַּעַוְאָלָט זָאָגָן, האט גַּעַקְוָנָט גַּעַזְאָגָט וְוַעֲרָן נַאֲרָ דַּוְרְכָּן גַּלְעַטָּן אִירָעָהָאָרָ, דַּוְרְכָּן הַאלְטָן אִיר הַאנְטָן אָן זַיְנָעָר.

דַּעַם קַוְמַעְנְדִּיקָן אַיְנְדָעְרָפָּרָי — ער אַיְזָ נַאֲרָ גַּעַוּזָן אָן דַּעַרְ פִּידְוִשָּׁאָמָעָ — האט דַּוְשְׁנוּיָעָ אַגְּגָהָיְבָּן. זַי אַיְזָעַגְּפָאָלְן זַי אַיְזָעַגְּפָאָלְן זַי אִים אָן צִימָעָרָ, צַעְשְׁוִיבָּרָטָ. צַעְקְנְעַפְּלָט אָן גַּלְיִיךְ אַגְּגָמָאָכָט אָ לְעַבְּדִיקָן טָוְלָמָל אַרְוָם זַיִךְ. זַי אַיְזָעַגְּנְגָעָן נַעֲבָן צַו אִים אָן זַיִן הַאֲבָן זַיִךְ אַגְּגָקָוּקָט מִיטָּן אַמְּאָלִיקָן אַוְיסְדוּרָק אַיִּיףָ די פְּנִימָעָ : שְׁטִיפְּעַרְיִשְׁ-הַיִּמִּישָׁ, קָאַלְעִגְּאָלָ. דַּאָךְ אַיְזָ גַּעַוּזָן עַפְּסָה אַיְזָ אִיר בָּגָנְעַמָּעָן, וְזַי אַיְזָעַוְונָן נִי אָן האט גַּעַוְוָקָט אָן אָפְּשִׁי : — וְזַי אַהֲטָהָסְטוּ עַפְּסָה גַּעַשְׁקִטָּן נַאֲרָ מִיר ? — האט זַי גַּעַפְּרָעָט. ער אַיְזָ גַּלְיִיךְ אַרְוִיסְקָוּמוּן מִיטָּן זַיִן בְּקָשָׁה. זַי האט פְּוֹנְגָנְדָעְרָגָעַנוּמָעָן דַּי פְּאָלָעָס פָּוָן מָאָנְטָל אָן פְּאָלִילִיגְטָ די פְּוִיסְטָן אַיִּיףָ די הַיפְּטָן. זַי אַיְזָעַוְונָן הַוִּירָ, שְׁלָאָגָק אָן גַּעַהָאָט די פְּגִיגָּרָ פָּוָן אָ גַּזְוּלָפָּ. אִיר בְּלִיק אַיְזָ גַּעַוְוָן שָׁאָרָפָּ : — בְּעַלָּא בְּרָעָנְגָט דִּירָ גַּאֲרָנִישָׁת ? — זַי האט גַּעַוְוָרָ אָן ער האט נִיט גַּעַוְוָסָט. וְזַי אִיר זַיִן זָאָגָן. — זַי קַאֲרָמָעָט דִּיךְ מִיטָּ פְּאָעָזִיעָ, הא ? — האט זַי אַלְיִין אַוְיסְגָּפִירָט אָן גַּלְיִיךְ זַיִךְ צְרוּיקָ פְּאַרְקְנְעַפְּלָטָ.

איידער ער האט בָּאוּוִין אַרְוִיסְצְּרוּדָן אָ וְאָרטָ, אַיְזָ זַי פְּאַרְשְׁוּוֹגָןָן. אַיְזָ אָ שָׁעָה אַרְוָם, אַיְזָ זַי גַּעַוְוָן צְרוּקָ מִיטָּן קִיְּשָׁלָ עָסָן. זַי האט אִים חַבְּרִישָׁ אָ שְׁטוּרְכָּעָ גַּעַטָּא אָן אַקְסָלָ, גַּעַוְוָנְשָׁן אָ גַּוְטָן אָפְּעַטְמָת אָן שְׁוִין אַיְזָ זַי גַּעַוְוָן בַּיִ דַּעַרְ טִירָ.

— זומס לוייסטו איזו? — האט ער געפראגט, נאכאיילנדיק נאך איר.
 — כהאָב שווין פֿאַרְשְׁפּעַטִּיקְט אָוִיךְ אַ שְׂעָה... כְּבֵין גַּעוֹזָרֶן אַ פֿאַלְיְצִיאַנְטְּקָעַ.
 כְּדָאָרֶף גַּיְינַן מַעֲסָטַן מַיִן מַונְדִּיר.
 ער האט געפָּנט אַ מַוְיל, זַי אַנְגַּעַכְּפַּט פֿאָרָן אַרְבָּל אָוּן אַרוּסְגַּעַשְׁתָּאַמְלָט: —
 קָוָם... רַעַד מִיטְ מִיר אַ וְאַרט.
 — האָט מִיךְ נִיט גַּעֲרָפָן צַו רַעַדְן מִיטְ דִּיר, — האָט זַי גַּעַלְאָכְט אָוּן זַיךְ
 אַרוּסְגַּעַרְסִין פֿוֹן זַיְגַּעַן הענט.
 וּזְעַן זַי אַיזְ גַּעַקְוּמָן דַּאסְ נַעֲנַטְסְּטָעַ מַאלְ, האָט זַי אַים אַינְפְּאַרְמִירְט: —
 כְּהָאָב אַוְיסְגַּעְפְּנוּנָן וּזְעַגְּן דִּיר. דַּי פֿאַרְטְּיעַ קִין דִּיטְשְׁלָאנְד אַיזְ אַזְוּקְ מִיטְ אַפְּאַר
 טָעַג צְוִירִק. סְזִוְוָעַט דִּיר גַּאֲרַנְישַׁט גַּעַשְׁעַן, אַוְיבְּ דַּו וּזְעַט זַיךְ וּזְיַיְזַן אַין גָּסָס.
 דַּעֲרוֹוִיל רַעַדְטַן מַעַן נִיטְ וּזְעַגְּן קִין נִיעַ אַרוּסְיְקָנוּגָן. דַּאסְ אַיזְ עַרְשְׁטָנס. צְזִוְיִיְר
 טָנָס, האָב אַיךְ אַ קָּאנְטָאַקְט אַין מַעְלָדוֹגָס-בִּירָא אָוּן מַעַן וּזְעַט זַעַן דִּינְעַן קָאַרְטָן
 זָאַלְן שְׁטִילְעָרְהִיָּט אַוְיפְּבָּלָאַקְרִיט וּזְעַרְן. סְזִוְוָעַט נַעַמְעַן אַפְּאַר טָעַג. — דַּעֲרָנָאָר
 האָט זַי באָפְּוִילְן: — טַו אַוִּיסְ דַּי פֿידְשָׁאַמָּעַ, פֿוֹילָאָק, אָוּן וּזְעַש זַיךְ אַפְּ. הַיְנַט
 אַין אַוְונָט גַּיְיסְטוּ מִיטְ מִיר.

— וּזְוָאַהַיְן?

— וּזְעַט שְׁוִין זַעַן. אַ וּזְונְדָעַר בִּיסְטַ נִיטְ אַרְאָפְּ פֿוֹן זַיְגַּעַן פֿוֹן דֻּעַם זַיְצַן
 פֿאַרְשְׁפּאַרְט.

אַין אַוְונָט האָט ער זַי אַפְּגַּעַוָּאָרֶט אַין טְוִיעָר. ער האָט גַּעַפְּילַט זַי אַמְּאָל, וּזְעַן
 ער אַיזְ אַרוּסְ פֿוֹן תְּפִיסָה. אַין קָאָפְּ האָט זַיךְ גַּעַדרִיְט. דַּי לַוְּפָט האָט שְׁיכָרְ גַּעַד
 מַאֲכָט אַוְן דָּעַר וּזְיַגְּנַט האָט אַוְיסְגַּעַזְעַן נִיטְ צַו קָאַנְעַן זַיךְ אַנְטְּשָׁלִסְטַן, דָּוְרָן וּזְעַלְכָּר
 זַיְיט פֿוֹן טְוִיעָר אַים אַרוּסְצּוּבָּלָאָזְן, אַין האָט אַים גַּעַוְוִיגְט אַהֲיָן אַין צְוִירִק. ער אַיזְ
 שִׁיר נִיט אַרְיְינְגַּעַפְּאָלָן אַין דּוֹשְׁנוּיָס אַרְעָםָס, וּזְעַן זַי האָט זַיךְ באָוִיְזָן: אַזְאַשׁוֹאָכְ
 קִיְיט אַיְזָן גַּעַוְעָן אַיְזָן זַיְגַּעַן פִּיס. זַי האָט אַים גַּעַנוּמָן אַונְטָעָרָן אַרְעָם אַיְזָן זַיְגַּעַן
 אַרוּסְ אַיְזָן גָּסָס, זַיךְ רַאֲגָלָעָן מַיטְן אַנְטְּקָעָגָנוּקָעָמְדָעָן זַיְגַּעַן. — וּזְוַילְסָט וּזְיַסְּן, וּזְעַט
 מִיר גַּיְיַעַן? — האָט זַי גַּעַוְאָנְדָן צַו אַים דֻּעַם צְעַדְבָּעָרָטָן קָאָפְּ. — מִיר גַּיְיַעַן אַוְיךְ
 אַ צְזָעָמְעַנְטָרָעָדָ פֿוֹן "שְׁוּםְדָה הַצּוּרִיר".

ער אַיזְ שְׁטִין גַּעַבְּלִיבְּן: — צְיוּוֹל נִישְׁתְּ גַּיְינַן.

— וּזְוַילְסָט נִיטְ גַּיְינַן? בְּרַעְנָג אַיךְ דִּיר מַאְרָגָן נִיטְ קִין עַסְן: — זַי האָט גַּעַד
 לְאַכְּט אַוְן אַים גַּעַוְיָן דַּי דְּרַאְבָּנָעָ צִינְדָּלָעָ. — אַזְוִי גַּיְיטְ עַס אַיְזָן גַּעַטָּא
 קִין בְּחִינְמִידְקָעָ זַאָכָן.

די דִּירָה, וּזְעַגְּן אַרוּפְּגַּעַקְוּמָן, אַיזְ גַּעַוְעָן גַּעַפְּאַקְט מִיטְ יְוָגְּנְטָלְעָכָעָ,
 וּזְעַלְכָּעָ זַיְגַּעַן גַּעַוְעָן אַוְיסְגַּעַזְעַט אַוְיךְ דָּעַר פֿאַדְלָאָגָעָ, אַרְוָם אַ צְעַגְּלִיטָן שָׁאַמְּאָטָר
 אוֹיְוָן. דּוֹשְׁנוּיָה האָט פֿאַרְגְּעַשְׁטָעָלָט מִיעַטְעָקָן אָוּן פֿוֹן אַלְעָ זַיךְ זַיְתָן האָבָן זַיךְ אַ
 שְׁטָרָעָק גַּעַטָּאָן העַנְטָ צַו אַים, אַים צַו בְּאַגְּרִיסְן. לְסֹוף האָט מַעַן גַּעַמְאָכָט אָוּן אַרְטָ
 פָּאָר בְּיִידְן גַּעַבְּן אוֹיְוָן. דּוֹשְׁנוּיָה האָט אַרוּסְגַּעַצְיָוָג אַ פֿוֹן בְּרוּלִיאָן פֿוֹן אַיר בְּיִטְלָ
 אָוּן אַיְנְגַּעַרְוִימָט מִיעַטְעָקָן: — כְּבֵין סְעַקְרָעָטָאָר.

דעַר אַיבְּרָבִיטָ פֿוֹן דָּעַר אַיְנְזָמְקִיטָ צַו דָּעַר דִּירָה, אַ פֿוֹלָעָר מִיטְ מַעֲנְטָשָׁן;

דער גאנג מיט דושוניין דורך דער ווינטיקער גאט — דאס אלץ איז געווען איזי צעטומלענדיק און אומגערכט, איז מיעטוק האט קוים געוווסט, וואס מיט אים, צי ארום אים, קומט פאר. עפעס האט דושונייע געליענט פון דעם ברוליאן; עפעס האט דער אן יונער ברהמאן זיך געהיצט. און צו דעם אוויזן האט מען בסדר דערלייגט. ס'אייז געוואָרן היס און מען האט זיך צוחמענגערוקט נאך גענטער. אן עלטעדר יונגערמאן האט געהאלטן אַ לעקציע; יעדעס מאָל אַיבערגעחוֹרט: — "דער פִּינְפְּטֶעֶר צִיּוֹנִיסְטִישָׁעֶר קָאנְגְּרוּס אַיִן בָּאוּלְּ...". אַזְּחָאַט זיך אַיִינְגְּשְׁנִינְזָן אַיְן מִיעַטְּעָקָס זְכָרְוָן: — "נִימֵּט אָוּמְזִיסְטִּה אַטְּ מַאְקָס נַאֲרְדוּי אַנְגְּהַוִּיבָּן זַיְן רַעְדָּע מִיטְּ דִּי וּוּרְטֶעֶר: וּוּסְּין אַיְן מַאְכָּט!". וּוּרְ אַיְן גַּעֲוָעָן מַאְקָס נַאֲרְדוּי? וּוּ זַיְנְעַן דִּי צִיּוֹנִיסְטִּן גַּעֲוָעָן קִיְּזָן בָּאוּלְּ? עַר, מִיעַטְּעָקָס נִימֵּט גַּעֲוָאַלְּט וּוּסְּין. וּוּסְּין אַיְן גַּעֲוָעָן אָוּמְמָאָכָט, נִימֵּט מַאְכָּט. בָּעַסְעָר פָּוּן גַּאֲרְנִיט צַו וּוּסְּין. זַיְן בְּלִינְד אָוּן טַוְּבָּן זַיְן שְׁטוּמָן. דָּעַר רַעְדְּנָאָר האט גַּעֲנְדִּיכָּט אָוּן מען האט זיך אַנְגְּהַוִּיבָּן הַיִּצְּנָן — וּוּגַּעַן גַּעַטְּאָ, וּוּגַּעַן פָּאַלְעַסְטִיבָּעָ, וּוּגַּעַן אַ פְּרִידְיָעָר יִדְיִשְׁעָר מִדִּינָּה, וָאָס מעַן וּוּטָּ אָוּפָּה שְׁטַעַלְּן אַוְּרָף יַעֲנָעָר זַיְתִּ דְּרָאָטָן? — אָוּן דָּא מִיט אַמְּאָל, האט מעַן זיך גַּאֲרָ צְיוֹנוֹגָעָן, מַעְרָ נַאֲכָן: מעַן האט אַוִּיסְגַּעַטָּאָן דִּי טַרְעָפָעָס אָוּן זיך גַּעֲנוּמָעָן צּוֹם טָאָנָצָן אַ הַאָרָא. וּוּיְהַבְּנָן זַיְיָ גַּעַהָאָט כּוֹחָ צּוֹם טָאָנָצָן? אַ מִיְּדָל האט אִים גַּעַזְיָגָן פָּאָר דָּעַר הַאָנָט. עַר זָאָל זַיְיָ אַוִּיפְשַׁטְּעָלְן אָוּן אַנְשָׁלִיסָן קַאֲרָאָהָאָד. עַר האט זַיְיָ שְׁוֹעָר גַּעֲמָאָכָט. עַר אַיְן גַּעֲוָעָן שְׁלַעְפָּרִיק. גּוּט, וָאָס מעַן אַיְן נִימֵּט צְוּגַּעַשְׁטָאָנָעָן צַו אִים אָוּן אִים לְסֻפִּי צְרוּ גַּעַלְאָזָן. גּוּט, וָאָס זַיְיָ הַבָּנָן גַּעַטְּגַּנְצָט אַזְּוִי לִיְכַּט אָוּן גַּעַזְיָגָן אַזְּוִי שְׁטִיל. אִים נִימֵּט אַוִּיפְצַוּוּקָן?

— זַיְן, — האט עַר קוֹרֵץ אַפְּגַּעַשְׁנִינְזָן.

— פָּאָר וָאָס? ס'אייז דִּיר נִימֵּט זַיְן צִיעָן קִיְּזָן אַוִּיפְמַעְרְקוֹזָמְקִיָּט.

— כְּהָאָב נַאֲרְנוּשִׁט גַּעֲהָרָט. סְגִּיאִיט מִיד נִישְׁתָּאָן.

— פָּאָר וָאָס? בִּיסְט נִישְׁתָּאָן קִיְּזָן יִדְּ?

— דִּי דִּיְתְּשָׁן זָאָגָן, אַז יָאָ.

— וָאָלָסְט נִימֵּט גַּעַגְּנָגָעָן זַיְיָ שְׁלָאָגָן קַעַגְּן יִדְיִשְׁעָ שְׂוֹנָאִים?

— אַוְּיָ, וָאָלָט אַיך גַּעַגְּנָגָעָן!

— נִקְמָה צַו גַּעַמְעָן?

— גַּוּנוֹגָן. צּוּלִיב פָּאַרְגָּעַנְגָּן.

— האָסְט נִימֵּט פִּינְגָּט דִּי דִּיְתְּשָׁן?

— כְּהָאָב מַוְּרָא פָּאָר זַיְיָ.

— אָוּן וּגַּעַמְעָן האָסְטָו לִיב? וָאָס האָסְטָו לִיב?

— צַו שְׁלָאָפָּן מִיט מִידְלָעָד האָב אַיך לִיב גַּעַהָאָט. אִיצְט אַיְזָ דָאָס אַזְּקָה.

- תא צוליב וואס לעבסטו ?
 — ניט איך, דער הונגער לעבעט.
 — און נאך דער מלחה ? וואס וועסטו תאָן נאך דער מלחה ?
 — כ'טראקט ניט דערווועגן. מסתמא וועל איך עסן... אַרְומַפָּרֶן אויף אַמְּטָאַצִּיקָל. באָדָן זיך... שויימען. ציוועל מיר קוייפן אַקְיַאַק...
 — וועסט פֿאַרְפּוֹילַט ווערטן פֿוֹן לאָגְוּוַיִּיל !
 — ציוועל ווערטן אַנְפְּאַצִּיר אַנְ אַפְּרַםְדְּן-לְעָגָן.
 — פֿאַר וואס וועסטו זיך שלְאָגָן ?
 — פֿאַר גַּעַלְט אָוָן פֿאַר פֿאַרְגַּעַנְגַּן. אָוָן אָוָן ציוועל זיגן, וועל איך אַרְומַפָּרֶן אַוְיפָּן אַמְּטָאַצִּיקָל אָוָן זיך שְׁיְפָלָעָן אַוְיפָּן אַקְיַאַק...
 — אָוָן מעַר גַּאֲרַנִּיט ?
 — מעַר גַּאֲרַנִּיט.

דושוניע האט אַרְוִיסְגַּעַרִיסְן די האנט פֿוֹן אַוְנְטָעָר זִין אַרְעָם : — דו ווַיִּסְטָן,
 וואס אַיך וועל דֵּיר זָגָן ? — האט זַי אַטְרִיסְטָל גַּעַטָּאָן מִיטָּן קָאָפָּן. — בִּיסְטָן אַלְיִין
 גַּוְנָּא ! — זַי האט אַיְם אַפְּגַּעַלְאָוָן אָוָן פֿאַרְשְׂוֹנוֹנָן אַיְם דֻּרְרָן וַיְנִיכְתָּעַרְנִישׁ.
 אויף מאָרגָן אַיְזָן זַי גַּעַנְמָעָן מִיטָּן קִישְׁלָעָן אָוָן מִיטָּן דֻּרְרָן וַעֲלַבְּעָרָה היַטְעָרָר
 פֿאַרְנוּמְעַנְקִיט אַיְם גַּעַמְאָלוֹן : — מאָרָן וועלן דַּיְנָעָן קָאָרְטָן זַיְן אוּבְּלָאַקְוָרָט. אָוָן
 ווַיִּסְטָן וואס נאָך ? וועסט האָבָן אַרְבָּעָט. מִין טָאָטָן האָסְטָו דָּאָס צַו פֿאַרְדָּאַנְקָעָן. ער
 האט זיך גַּעַרְקִיגְט מִיטָּן פֿרְעָזָעָס צוֹלִיב דִּיר.
 מִיעַטְעָק האט אַוְיְגַּעַפְּנָט אַ פֿאַר אַוְיִגְּן : — כַּגְלוּבָּן נִיט. דִּין טָאָטָע אַיְן
 פֿוֹנְקָט אַזְּחָוִיר, ווי דֻרְרָאַלְטָעָר.

אין דעם מאָמָעָנָט האט אַלְדָאָס פֿיְיָעָר אַיְן דושוניען אַ פֿלאַקְעָר גַּעַטָּאָן אַז אַ
 שלָאָג גַּעַטָּאָן פֿוֹן אַיְרָ פֿנִים, פֿוֹן מַוְיל אָוָן אַוְיִגְּן. אַיְרָ האָט אַיְזָן אַרְיְפֿגְּעַפְּלוֹגָן צַו
 מִיעַטְעָק בָּאָק אַזְּנָז זיך אַרְפְּגַּעַלְאָוָן אויף מִיט אַ קָּנָאַקְעָדִיקָן פֿלְאָסָק : — מִין
 טָאָטָן זַאָלְסָטוֹ נִיט בָּאַלְיִידִיקָן ! — זַי האט זיך ווַיְדָעָרָ פֿאַרְמָאַסְטָן אויף אַיְם, אַבְּעָר
 ער האט אַנְגַּעַכְאָפָט אַיְרָ האָט אַזְּנָז גַּעַנְמָעָן רַאַגְלָעָן מִיט אַיְרָ אַז אַוְמְגָלִיךְ
 רַאַגְלָעָנִישׁ. ער האט גַּעַלְאָכָט פֿוֹן פֿאַרְגַּעַנְגָּן. סַאיְזָן גַּעַוּעָן, ווי ער זַאָלָט זיך
 גַּעַבְּרָעוּוּת מִיט אַיְזָן חִילָּעָן. זַי האט אַיְם אַ בִּיסְטָן גַּעַטָּאָן אַז דֻרְרָ פֿוַיְסָט אָוָן ער
 האט זיך אַפְּגַּעַלְאָוָן. — בִּיסְטָן נִיט ווּדְרָט, מַעַן זַאָל אַ דַּרְרָ טָאָן מִיט אַ פֿינְגְּעָר פֿאַר
 דִּיר ! — האט זיך גַּעַרְקִיגְט, אַ פֿאַרְסָאַפְּעָטָעָ.

ער אַז צוֹ זָמָן קִישְׁלָעָן אָוְיְסְגַּעַפְּאָקָט דָּאָס עָסָן, וואס זיך גַּעַבְּרָאָקָט —
 אַנְטָשְׁוֹלְדִּיקָן, — האט ער גַּוְטוּמְוִיקָן גַּעַזְגָּטָן. — דו בִּיסְטָן אַ מַאְרָאָוּזָן מוֹיד. וואס
 האָבָן מִיר זיך צוֹ קְרִיגְן צוֹלִיב דִּין טָאָטָן ? אַלְעָט טָאָטָעָס זַיְנָעָן מִיסְטָן. מַיְנִינָּעָר אַז
 דִּינְעָר. זַע דָּאָס גַּוְנְעָדָן, וואס זַיְהָ האָבָן פֿאַר אַוְנָדוֹן צַוְּגָרִיָּת. נַאָר צַוְּרִיקְגַּעַשְׁמוּעָסָט,
 אוּבָּר עַס אַזְּנָז, אַז ער האט זיך גַּעַרְקִיגְט צוֹלִיב מִיר מִיטָּן אַלְטָן, זַאָלָסָטוֹ אַיְם
 זַאָגָן אַ שְׁיַינָּעָם דַּאָנָק אַז מִין גַּאֲמָעָן.

זַי אַזְּנָז אַלְעָט גַּעַוּעָן בִּינוֹן : — ער האט זיך נִיט גַּעַרְקִיגְט צוֹלִיב דִּיר, נַאָר
 צוֹלִיב מִין שְׁוּוּסְטָעָר. בְּעַלְאָן דַּאְרְפָּסְטָו דַּאְנְקָעָן. — זַי האט זיך גַּעַלְאָוָן צוֹ דֻרְרָ

טיר און פון דארטן צוגעגעבו : — וועסט אַרבָּעָטָן אֵין שְׁנִידָעָרְ-רַעְסָאָרְטָ בֵּי
זִידָעָנְפָּלְדִּין.

זי אַיְזָן אֹוּזָק, דער הימל אַיְזָן ווַיְדָעָר גַּעוּוּן אוַיסְגָּעַלִיטָעָרט. דער ווּט זַיִן
פְּרִיִּי, אַרְבָּעָטָן. דער גַּעֲדָאָגָק האָט אִים דָּאָס מָאָל נִיט פָּאָרְשָׂאָפָּן קִיְּן פָּאָגְעָנִינִין. עַר
הָאָט נִיט גַּעֲהָאָט קִיְּן חַשְׁקָן צַו גַּאֲרְנִינִיט. זַיִן אַפְּאָטִיעָ, אַנְשָׁטָטָם קָלָעָנָעָר
אַיְזָן זַיִן גַּאֲרָ צַוּוֹאָקָסָן. עַר הָאָט גַּעֲקָאָט אַרְאָפְּגִּינִּין אוַיְךָ דָּעָר גַּאֲסָן אַיְזָן
גַּעֲגָנָגָעָן. עַר הָאָט זַיִן אוַיְיךָ מָעָר נִיט אַנְגָּעָטָן, נָאָר אַרְמָגָעָנָגָעָן דָּעָם גַּאנְצָן
טָאָג אַיְזָן דָּעָר פִּידְוָשָׁאָמָּעָ. אָפְּלָו בְּעַלְאָן הָאָט עַר נִיט אַוִּיסְגָּעַקְוָת אַיְזָן נִיט דָעָרְוָאָרָט.
זי אַיְזָן גַּעֲקָוּמָעָן אַשְׁטְּרָאָלְנִידְקָע, גַּלְיְקָלְעָכָע : — מָאָרָגָן גַּיְסָטָו צַו דָּעָר אַרְבָּעָטָן
אַיְזָן שְׁנִידָעָרְ-רַעְסָאָרְט ! — הָאָט זַיִן אַמְּגָעָאָגָט דִּי בְּשָׁוְרָה. — קָומָ, לְאָמִיר
פִּיְּעָרָן ! סְקָומָט פָּאָר אַקָּנְצָעָרט.

עַר הָאָט גַּעֲזָוִגָּן מִיט דִּי אַקְסָלָעָן : — מְשֻׁוּגָּעָ דָּאָרָף מַעַן זַיִן.

— טָאָ קָומָ אַרְאָפָּ אֹוִי... — אַיְזָן זַיִן צַוְּגָעָשְׁתָּאָנָעָן.

עַר הָאָט אִיר צַוְּלִיב גַּעֲטָאָן. פָּלְעָגָמָטִישׁ, גַּלְיְיכִיגְלִיטִיק, הָאָט עַר זַיִן אַנְגָּעָן
טָאָן. עַר הָאָט זַיִן אַדְוָרְכָעְפִּירֶט דָוְרָכָן צִימָעָר פָּוּן דִּי גַּוְרָעְצָקִיס אַוְן לְעַנְיִשׁ סָאָלוּ-
טִירֶט צַוְּסָטְפָּשָׁעָן. אָנוֹנָן, אוַיְךָ דָּעָר גַּאֲסָן, זַיִן גַּעֲגָנָגָעָן אַיְזָן שְׁוּוִיָּגָן,
לְסֹוף הָאָט עַר זַיִן אַרְמָגָעָנוּמָעָן אַיְזָן צַוְּגָעְפָּרָעָסָט צַו זַיִן : — וְאָסָ רַעְדָּסָטוּ גַּאֲנִישָׁת ?
זַיִן אַוְמָעָטִיק גַּעֲשָׁמִיכִילֶט : — סְטָעָפְּשָׁע אַיְזָן אַיְפָּעְזִיכִיטִיק. זַיִן הָאָט דִּיךְ
לִיבָּ. אַיְךְ בֵּין אוַיְיךְ אַיְפָּעְזִיכִיטִיק. דָאָס אַיְזָן אַלְץָן, וְאָס אַיְיךְ פָּאָרָמָאָגָן, מִיעָטָעָק :
דָאָס זַיִן מִיט דִּיר.

עַר הָאָט רַעְצִיטִירֶט חַוּזְקִיךְ : — « אַיְפָּעְרוֹזָכָט אִיסְטָ אַיְנָעָ לִידָעָנְשָׁאָפָּט, דִּי
מִיט אַיְפָּעָר זַוְכָּט, וְאָס לִידָעָנְשָׁאָפָּט ».
זַיִן הָאָט גַּעֲבִיסָן דִּי לִיפָּן : — קָומָ מִיט מִיר אַוְיָפָן קָאנְצָעָרט. מָוֹזִיק בָּאָרוּקִיט,
— דָו בִּיסְטָ מוֹזִיק... בִּיסְטָ דִּי שְׁעַנְסָטָעָ פָּרוּי, וְאָס אַיְךְ הָאָב וּוּעָן נִיט אַיְזָן
בָּאַגְּגָנָט.

טְרָעָרָן הָאָבָּן זַיִן בָּאוֹזִין אַיְזָן אַרְעָ אָוִיגָן : — מָאָד נִיט חַזְוקָ פָּוּן מִיר.
— אַדְ שְׁוֹעָר דִּיר. — עַר אַיְזָן עַרְנָסָט גַּעֲוָאָן : — אַמְּאָלָהָב אַדְ שְׁקָקָט
אוַיְיךְ דִּיר וְוי אַוְיָף אַ קלִיָּן מִיאָסָ פִּינְגָּלָעָן אַ שְׁטִיִּיגָּ. אַיצְטָ זַיִן אַדְ דִּיךְ, וְוי
פְּרִיְּסִיטָּן, שְׁעַנְסָטָן פָּוּגָלָ. מִיט קִיְּנָעָר פִּיל אַדְ זַיִן נִיט אֹוִי, וְוי מִיט דִּיךְ... —
אָרָעָ טְרָעָרָן הָאָבָּן עַפְעָם צְעַשְׁמָאָלָגָן אַיְזָן אִים. עַר הָאָט פָּאָרוֹוָאָרָפָן דָּעָם אַרְעָם
אַיְבָּעָר אִיר אַקְסָל אַיְזָן אַיְנָגָעָמוּעָרָט אַיְזָן אִים אַיְרָ קָאָפָּ. אֹוִי זַיְנָעָן זַיִן גַּעֲגָנָגָעָן
אַיְבָּעָר דִּי גַּאֲסָן אַיְזָן נִיט גַּעֲזָעָן, וְאָס אַרְוּם זַיִן טָוט זַיִן. — גַּלְיִיבָּ מִיר... דִּוְ
גַּלְיִיבָּסָט ? — הָאָט עַר גַּעְפָּרָעָפָט.

זַיִן הָאָט גַּעְשָׁאָקָלֶט מִיטָּן קָאָפָּ. — טְיִיל מָאָל אַיְזָן מַעַן אַיְן מָעָר שְׁטִיְּגָן, וְוי
אַיְינָעָר. מַעַן קוּקָט אַוְיָף זַיִן דָוְרָקָ קְרָאָטָעָם. מַעַן טָוט זַיִן שְׁלָעָכָטָס דָוְרָקָ
קְרָאָטָעָם... וְוַיְיל מַעַן אַיְזָן הַילְפָלָאָן.

עַר הָאָט נִיט גַּעֲוָאָלָט זַיִן זַיִן אֹוִי רַעְדָן. אַרְעָ רַיְיד זַיְנָעָן גַּעֲוָוָן זַיִן אַיְזָן
דָעָרָפָאָר — דָאָפָלָט פִּינְגָלָעָךְ. דִּי דָעָרְשָׁלָאָגָנָקִיט אַיְזָן אִים צְרוּקִינְגָּעָמוּעָן ; הָאָט

געקוועלט און זוויי געטאָן : — כ'האָב ניט געוווסט... אָו דו ביסט שווין באַלד אָזוי פֿאַרץווילט, ווי אִיך... .

— שווין באַלד? ... כ'האָב זיך אויסגעבעיט אָ טונעל אונטער דער שטייג און זיך אַים באַהאלטן, חלומות... ביכער... לערנען. דער טונעל פֿירט ניט אַין ערגען. מיט די, וואָס האָבּן פֿאַרגעסן אָן ציל, אָן זין, אָן אַידעאָלן, אָיז בִּיטער. וואָס דְּאָרְפֵּן זַי טָאָן?

זַי האָט געמאָכט אָ ווֹרְזֹאָר אַין אַים מיט די רַיִד. די בענקעניש אַין זַיִן האָרְצַן האָט זיך געדרייט ווי אָ קָאָרוּעָלָע אָן דָּאָק גַּעַשְׁטָאנָען אוּפִיך אַיִן אַרט. סַאיַּז גַּעַוּן אָומְדָעָרְטָרְגָּלְעָד. ער האָט גַּעַוּלָט אַנטְלוּפִין פּוֹן בְּעַלְאָן — אָן זיך פּוֹן אַיר ניט גַּעַגְּנָט אָפְּרִיִּסְּן : — דָּאָק בִּיסְטוֹ מִין פּוֹגָל... מִיר זַיְגַּעַן אַין אַיִן שְׂטִיגִין. — גַּיִּשׁוּן גַּיִּי, וואָס ווּסְטוֹ טָאָן מִיט אָ פּוֹגָל, וואָס אַיִן מִיאָס אָן זַיְגַּעַן ניט?

*

אוּפִיך מַאֲרָגָן אַין דער פֶּרֶי, ווֹעֵן ער האָט גַּעַפְּגַּטְּדִי אַוְיגַּן, האָט ער גַּעַוּסְּט, אָז ער דָּאָרְךָ זיך צּוֹשְׁטָעָלָן צּוֹ דָּעַר אַרְבָּעַט אַין שְׁנִינְדָּרְעָסָט. ער האָט אַפְּיָלוּ גַּעַטְּרָאָכְט אַרְיוּסְּצּוּשְׁפְּרִינְגְּעָן פּוֹן בְּעַט אָן זיך אַנְטָאָן : — אַבְּעָר ער האָט זיך אוּסְּגָּעָד דְּרִיִּיט צּוֹ דָּעַר וְאַגְּנָט אָן וּוּיְטָעָר גַּעַשְׁלָאָפָּן. שְׁלָאָפְּנִיק, האָט ער דְּעַרְשְׁפִּירְט דָּעַם פְּרִישְׁן רִיחַ פּוֹן פְּעַנְצְּלָעָךְ אָן דָּעַר מַאנְגַּן האָט אַים אוּפְּגַּעַוּעַקְט. סְטַעַפְּטַשְׁע אַיִן אַרְיִינְגְּקֻמְעָן, אַגְּנָטָאָן אַין מַאנְטָל אָן בָּאַשְׁלִיק, גְּרִיְּתַן צּוֹ גַּיִּין צּוֹ דָּעַר אַרְבָּעַט. זַי אַיִן זַגְּוּלָאָפָּן צּוֹ אַים : — מִיעַטָּעָק, האָטּ פֿאַרגְּעָסְּן? גַּיְיִסְּט אַין רַעַסְּטָט! ער האָט גַּעַפְּגַּנְּטָלָט צּוֹ אַיר מִיט די אַוְיגַּן : — כִּיבְּין קְרָאָנָּק... בָּאַרגְּמִיר אָשְׁטִיקְלְ בְּרוּוּט.

— כ'האָב ניט, מִיעַטָּשׁוּ.

— אָוֹן די פְּעַנְצְּלָעָךְ?

— אַוְיפְּגַּעַעַסְּן. קָעַנְסַט אַרְיוּסְּנָעָמָן דִי בְּרוּיַּט-דְּרָאַצְּיעַ, אוּבִיך דָו בְּלִיבָּסְט. נָעַם אַרְוִיס אַונְדוּרָעָ אַוְיך.

זַי האָט אַים אַרְיִינְגְּקֻרְבָּאָכְט אָ פָּאָר פְּלִיטְשַׁן קִילְעָרִיב אָן אַיִן אַוְעָק. ער האָט פּוֹיל אַרְיִינְגְּכְּרָוּפְּעַט דָּעַם קִילְעָרִיב אָן אַיִן צּוֹרִיק אַיִינְגְּשָׁלָאָפָּן. נִיט אוּפִיך לְאַנְגָּן. עַפְּעַס האָט אַים אוּפְּגַּעַרְדִּין אוּפִיך די פִּיס. די שְׁטִילְקִיט אַין שְׁטוּב? דָּעַר טְוֹמֵל אַין מַאנְגָּן? דָּאָס עַרְשְׁטָע, וואָס אַיִן גַּעַקְוָמָן אַיִּפְּנָגְּעָן, אַיִן גַּעַוּעַן, אַיִן דְּוּשְׁנִיעַן אָן בְּעַלְאָ וְוּלְעָן מַעְרָ נִיט קְוָמָן מִיט וּאַלְוּקָעָם. ער האָט זיך אַיִן אַרְיִינְגְּשָׁלָעָפְּט צּוֹ דָּאָס עַלְאָ וְוּלְעָן גַּעַנְוּמָן נִשְׁתְּעָרָן אָן זַיְעָרָע שְׁפִּיְּזִי-שָׁאָפְּקָעָם. זַיְיִגְּנָעָן אַלְעָן דִי גּוֹרְעָצְּקִיס אָן גַּעַנְוּמָן אַיִּינְגָּר, וּוּסְּאַיִן גַּעַשְׁטָאנָעָן אָ סְלָאַקְּלִיל מַאֲרָמְעָלָדָע. גַּעַוּעַן לִידְיק — אַוְיסְּעָר אַיִּינְגָּר, וּוּסְּאַיִן גַּעַשְׁטָאנָעָן אָ סְלָאַקְּלִיל מַאֲרָמְעָלָדָע. ער האָט עָס אָ כָּאָפָּגְּטָאָן אָן אַיִּינְגְּטָוּנָקָעָן דָּרְדוֹן אָ פִּינְגְּעָר : גַּיד אַים אַרְמְגָעַעַ לְעַקְט אָן אַיִּינְגְּטָוּנָקָעָן נָאָר אַמְּאָל. ער האָט גַּעַהָאָט אָ גְּרוּיְסָן חַשְׁקָ פֿאַרְטִּיךְ צּוֹ מָאָכָן דָּאָס גַּאנְצָעָ סְלָאַקְּלִיל, אַבְּעָר סְטַעַפְּטַשְׁע אַיִן אַים גַּעַקְוָמָן אַיִּפְּנָגְּעָן זַיְגַּעַן : — אַזְּוִי גַּעַפְּאָלָן בֵּין אִיךְ נִיטְיַה, — האָט ער צּוֹ זיך גַּעַזְוָאנְט. — זַיְיִן אוּפִיך קָעַסְטָט פּוֹן וּוּיְבָעָר, וּוּלְאִיךְ נִיט מַעְרָ. ער האָט נָאָר אַמְּאָל אָן נָאָר אַמְּאָל אַיִּינְגְּטָוּנָקָעָן דָּעַם

פינגרער, ביז פון דער מאַרמעלעָד איז געלבלֵין אַ העלפט. אַינְגּוֹיִינִיק, אַין זַיִן גְּרוֹיסֶן, צְעוֹוָאָקָסָעָנָעָם לְיִיבָּה, האָט גַּעֲבָרָעָנָט אַ לִידְנָשָׁאָפָט צָוָם סְלָאַיקָל. אַין קָאָפָה האָט אַושׁ גַּעֲהָדוֹשָׁעָם. דַּעַר פִּינְגְּרָעָר האָט זַיִד גַּעֲטָנוֹנָקָעָן אַלְיִין פָּוָן זַיִד. דַּאַס מַוְיל גַּעֲפִילָט דַּי זִיסְקִיט — בְּלוֹזָן אַ באַדוּיעָר, וְוָאָס אַיְסְפָּרְדִּיקָעָר. עַר האָט מַעַר נִיְתָן גַּעֲלָעָקָט אַלְיִין פָּוָן זַיִד — וְוָאָס גַּיכְעָר, וְוָאָס אַיְסְפָּרְדִּיקָעָר. עַר האָט מַעַר נִיְתָן וְוָיְינִיקָעָר אַזְוָן וְוָיְינִיקָעָר : וְוָאָס דַּאַס דַּיְקִיקָעָס לְסָלָאַיקָל אַזְוָן נִיְתָן מַעַר וְוִי גְּלָאָז — אַזְוָן מַעַן קָעָן עַס נִיְתָן אַרְאָפְּשָׁלִינְגָּעָן. עַר האָט עַס צְרוּקְגַּעַשְׁתָּעָלָט טִיף אַין דַּעַר שָׁאָפְּקָעָן אַזְוָן אַרְיְינְגָּעָלָפָן זַיִד אַנְטָאנָן. אוּפְּפָן טַעַלְעָרָל, נִעְבָּן זַיִן בְּעַטָּה, אַין גַּעֲלָעָן אַ שְׁטִיקָל שְׁאל פָּוָן קִילְעָרָבָּה. אַנְטוּנְדִּיקָזְדָּק, גַּעַשְׁמָקָא אַזְוָן זַיִד גַּעֲכָאָפָט דַּי קִיטִּיט. דַּי סְקָאָרָע אַזְוָן גַּעַוּעָן שְׁמוֹצִיקָה, גַּעַשְׁמָקָא אַזְוָן זַיִד אַפְּטִיקָה. גַּעַוּעָן אַ לְאָגְנָעָה רִיעָע — מַעַרְטָנָס פָּוָן אַלְטָעָה לִיְתָן אַן קִינְדָּרָה. עַר האָט עַס גַּעַכְאָפָט אַזְוָן גַּעַוּקְצָוָה שְׁטָעָלָן נִעְבָּן זַיִד. בִּי דַּעַר טִיר אַזְוָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַ באַקָּאנְטָעָר פָּאַלְצִיאָנָט. עַר האָט זַיִד גַּעַשְׁמָט אַזְוָן אַרְפָּגָעָלָפָן אַרְיוֹסְגַּעַםָּעָן דַּי רַאֲצִיעַ-בְּרוּיטִיט. גַּעַוּעָן אַ לְאָגְנָעָה סְחָאָט אַזְוָן פָּאַרְשְׁטִיקָט אַין הַאֲלָדוֹ. דַּעַרְוִיְּלָאָיְזָדְזָה רִיעָע גַּעַוּאָקָסָן. דַּעַרְוִיְּלָאָיְזָה אַזְוָן גַּרְעָסָעָר גַּעַוּוֹאָרָן. אַט האָט מַעַן שְׂוִין זַיִד רִיעָע גַּעַוּאָקָסָן. וְוִיְּבָעָר אַזְוָן קִינְדָּרָה וְיִנְעָן אַרְיוֹסְגַּעַםָּעָן מִיטָּהָרָוּנָה בְּרוּיטְלָעָד. מַעַן האָט זַיִד גַּעַטְאָפָלָן צָוָם פָּאַלְצִיאָנָט בִּי דַּעַר טִיר : — סְעָרוּוֹס ! — האָט עַר אַים אַ קְלָאָפָגְעָטָן אַיְבָּרָן אַקְסָל.

דַּעַם פָּאַלְצִיאָנָט האָט גַּעַנוֹמָעָן אַ וְוִיְּלָעָ, בִּי עַר האָט אַים דַּעְרָקָעָנָט. זַיִן פְּנִים האָט אַיְפָּגָעָלָבָט : — בִּיסְט אַוְיףְּ דַּעַרְ פְּרִי ? — וְוָאָס דַּעַן ?

— פְּלִיאִיצָעָס. האָ ? וְוָאָס טָסְטוֹה הַיִּנְטָ ? בִּיסְט אַוְיפָּן עַטָּאָט עַרְגָּעָץ ? — וְוָאָס דַּעַן ? ! — עַר האָט זַיִד צְגוּבָּוִינָן צָוָם פָּאַלְצִיאָנָט : — גַּיב מִיךְ אָ לאָ אַרְיִין. כִּיאָרָף אַפְּנָעָמָעָן סְבָּרוּיטִיט. — דַּעַר פָּאַלְצִיאָנָט האָט גַּעַוּוֹאָרָפָן אַ גִּיכְוָן בְּלִיקָה אַוְיףְּ דַּעַר פָּאַרְנִיקָעָר רִיעָע : גַּעַמְאָכָט אַ טְרָאָט אַוְיףְּ צְרוּקָה אַן דַּוְרְכָגָעָלָאָזָן מַעַטְעָלָן. דַּי בְּעַקְעָרִי אַזְוָן פּוֹל גַּעַוּוֹעָן מִיטָּהָרָוּנָה רִיחָוֹת. נָאָד קִיְּנָה מַאל האָט מַיְעָטָעָק אַזְוָן זַיִד אַוְמְגָעוֹרְלָדִיק צַעְטָאָנָצָט אַבְּעָרָה דַּי רִיחָ פָּוָן בְּרוּיטִיט קָאָן זַיִן. זַיְנִיעָ אַיְגָּנָה אַבָּאָן זַיִד אַוְמְגָעוֹרְלָדִיק צַעְטָאָנָצָט אַבְּעָרָה דַּי פָּאַלְצִיעָס מִיטָּהָרָוּנָה. עַד האָט נִיְתָן גַּעַהְעָרָט, וְוָאָס מעַן פְּרִיגְעָט אַים : נִיְתָן בְּאַמְעָרָקָט, וְוָאָס מעַן רַעַדְתָּ צָוָם. צְווֹיִי אַלְטָעָה וְוִיְּבָעָר האָט אַפְּגָעָנוֹמָעָן זַיְעָר בְּרוּיטִיט אַזְוָן זַיִד פָּאַרְקִירָמָט : — "מַעַר קַאַשְׁטָאָן-מַעַל, זַיִד עַפְּעָס !" מַיְעָטָעָק האָט זַיִד גַּעַגְלָוָט צָוָם צַעְמִיתָן דַּי צְווֹיִי אַלְטָעָה מַכְשָׁפּוֹת, פָּאָרָן בְּאַלְיִידִיקָן דַּאַס הַעֲרָלָעָכָע בְּרוּיטִיט. בָּאַלְדָּה האָט עַר דַּעְרְפִּילְט דַּי בְּרוּיטִיקָעָה וְאַרְעָמְקִיָּת אַוְיףְּ דַּי אַיְגָּעָנָה הַעֲנָטָה. פָּאַרְבִּי דַּעַם אַרְיוֹסְגַּנָּגָה, האָט דַּעַר פָּאַלְצִיאָנָט אַים אַנְגָּעָכָאָפָט פָּאָר דַּעַר קָלָאָפָעָ : — זַאְגָּ נָאָר, אַפְּקָרְקָר קָאָן מַעַן מַאְכָן אַ גַּעַשְׁעָפְּטָל ? — וְוָאָס דַּעַן ? ! — האָט מַיְעָטָעָק גַּעַלְאָכָט אַזְוָן זַיִד אַפְּגָעָרִיסָן פָּוָן אַים. עַר אַיִן

געלאָפַן אַהֲיִם אָנוּ גְּעוּוִינֶט דָּעַם אֹצֶר אַויֵּף דִּי הַעֲנֵט : — «מִין בָּרוּאַת, מַיִן אַיִגְנָן בָּרוּאַת ?» — האָט דָּעַר מָאנַן גְּעוֹנְגָּעַן אִין אִים. וּוִידָּעַר האָט אַבְתָּקָול זִיךְ צָעִידְלָעַן אִין זִיךְ מָוח : — «אַיד בֵּין אַ מאָן... וּוּלְ נִיטְ לְעָבָן מַעַר אַויֵּף קַעַסְטְּ פָּוּן וּוּבְּעָר !» עַר האָט באַשְׁלָאָסְן אַפְּצָגָעָבָן אַהֲלָבְ פָּעַרְטָל בָּרוּאַת, פָּאָר דָּעַם סְלָאַיקְלָעַן מַאְרָמְעַלְאַדְעַע, וּוּאָס עַר האָט אַוְיפְּגַעְנָאַשְׁטָה. עַר האָט זִיךְ דָּאָס הַיִּסְטְּ צְגַעְזָאָגָט.

אַרְיִינְגְּעַקְומָעַן אִין שְׁטוּבָה, האָט עַר אַרְיִינְגְּעַלְיִינְטָה דִּי גְּוּרְעַצְקִיס בְּרִיטְלָעַד אִין שְׁעַנְקָל אָזְן זִיךְ גַּעַכְאָפְטָ צָום מַעְסָעָר. עַר אַיְן צָו צְוָם טִישׁ, וּוּ זִיךְ בְּרִיטְלָעַד אִין גְּלֻלָּעָגָן. עַר האָט צָו זִיךְ גַּעַרְעַדְטָה : — «אַ גַּעַטְאַנְקָ פָּאַרְטִילְיַט זִיךְ בָּרוּאַת אַויֵּף פִּינְקָ, וּעַקְסָ טָעַגְגָּ... טִילְמָאָל אַכְטָה. בֵּין אַיד אַכְבָּדְקָעָר גַּעַטְאַנְקָ, צִי בֵּין אַיד נִיט ?» עַר אַיְן גְּעַזְעָסָן בִּים טִישׁ. דִּי שְׁטוּבָה אִין גְּעוּוּן שְׁטִילָן לְעָר : נַאֲרָ דִּי לוּפְטָ האָט גְּעוֹשָׂמָעָט אַיְבָּרָעָן קָאָפָ. דָּאָס בָּרוּאַת — קְלָעְפִּיקָ אָנוּ שְׁוֹאַרְצְלָעַד — האָט זִיךְ גְּעַרְיִשְׁלָט אַוְנְטָעָרָעָט. נִיטְ, נִיטְ קִיְּין וּוּאַרְעָמָעָן לְאָבָן האָט עַר גְּעַגְעָסָן — נַאֲרָ לְעַבְּדִיקָ, וּוּאַרְעָם לִיְּבָּלָעָן. עָס אִין אַוְמָבָּאַמְּעָרְקָט פָּאַרְשָׁוּנְדָן אִין אִים, צְוֹזָאָמָעָן מִיט דִּי קְרִישְׁקָעָלָעָד... אָנוּ דָּעַר טִישׁ אִין גְּעוּוּן לִיְּדִיקָ. דָּאָס מַעְסָעָר האָט גַּעַבְּלָאַנְקָט — שִׁינְגְּנָדִיקָ אָנוּ אַרְבָּעַטְסָלָאן.

גְּעוּוּן שְׁוּעָרָן צָו זִיךְ אִין אַ שְׁטוּבָה, וּוּ עָס האָט זִיךְ גְּעַפְּנוּנָן אָנוּ אַפְּעַנְעָן שְׁאַפְּקָעָ מִיטְ דְּרִיְ נִיטְ-אַנְגְּהַוְּבִעְנָעָ בָּרוּאַת... מִיטְ אַ בְּלָאַנְקְדִּיקְ-שָׁאָרָף מַעְסָעָר אַוְיֵּפָן טִישׁ. עַר האָט גַּעַקְאָנְטָ אַרְיִיסְגִּין עַרְגָּעָץ : גִּיןְ וּוּ אִים גְּלוּסָט זִיךְ ; אַבְּעָרָ אִים האָט זִיךְ אַנְגְּהַוְּבִין דּוֹכְטָן, אָז עַר אַיְן נַאֲדָךְ אַלְץָ נִיטְ פְּרִיְ ; אָזְעַמְעַץ שְׁטִימָט אַויֵּף יְעַנְעַד זִיטְ טִיר אָזְנָטָאָגָן, עַר זָאַלְ נִיטְ אַנְטְּלִוְיָפָן. האָט עַר צְגַעְשְׁטָעַלְטָ אַשְׁטָוָל אָזְנָטָ אַזְעַפְּנָט דָּאָס דְּאַךְ-פְּעַנְצְּטָעָרָל. עַר האָט זִיךְ אַזְוּעַקְגַּעַזְעָצָט אַוְיִפְּן דְּאַךְ אָזְ גְּעַלְאָזָן דִּי פִּסְ אַרְיִינְהַעְגָּגָן אִין צִימָעָר אַרְיִין. נִיטְ וּוּיִילְ עַר האָט זִיךְ גְּעַגְרִיטָן צָו בָּאַהֲלָתָן, טָאַמְעָרָ קְוָמָט מַעַן נַאֲדָ אִים, נַאֲרָ וּוּיִילְ עַר האָט מְוֹרָא גַּעַהָאָט צָו זִיךְ אִין דִּי גְּוּרְעַצְקִיס צִימָעָר — אַלְיָין מִיטְ דְּרִיְ בָּרוּאַת. זִיכְנָדִיקְ דָּאָ, האָט עַר זִיךְ גְּרָאַטְוְלִידָט פָּאָר זִיךְ אַוְיִסְגְּהַאְלְטָנְקִיטָ. עַר אַיְן נִיטְ גְּעוּוּן קִיְּין יִנְגָּלָעָמָר. עַר אַיְן גְּעוּוּן אַ מאָן, וּוּס אַיְן פָּאַרְגְּנָטוֹאַרְטָלְעָךְ פָּאָר זִינְגָּעָמָשִׁים. עַר האָט אַרְאָפְּ גַּעַקְוּקָט אַוְיִפְּן הַאֲלָבְ-יְפָסְטָן הוֹיָף : גְּעוּוּן דִּי שְׁוֹאַרְץְ-גְּרוּעָץ צְעַטְרָעַטְעַנְעָ בִּיטָּן. אַפְּאָרָ קְלִינְיָעָן קִינְדָּעָרָה האָבָן זִיךְ גְּשַׁפְּלִיטָ אַויֵּף זִיךְ. אַלְטָעָ וּוּיְבָּעָרָה האָבָן גְּעַדְרָעָפְּ טְשַׁעַטְמִיט טָאַרְבָּעָס עַסְפָּן דִּי קְאַפְּפָעָרָאַטְיוֹן. אִיד אִין אַנְגְּהַוְּבִמָּעָן פָּוּן אַנְדָּעָרָן הוֹיָף מִיטְ אַזְעַמְרָ וּוּאַסְעָרָ. מִיטְעַמְעַקְ האָט גְּעַטְוָאָכָט וּוּגְעַן דִּי גְּוּרְעַצְקִיס, וּוּ עַר האָט נַאֲדָךְ קִיְּין מַאְלָ בִּיזְ אִיצְטָ נִיטְ גְּעַטְרָאָכָט. זִיְ האָבָן גַּעַטְאָן אַוְיִסְעַרְגְּוּוֹיְנְלָעָכָעָ זַאֲכָן פָּאָרָ אִים — אָנוּ עַר האָט זִיךְ אַט אַזְוִי אַפְּגָעְדִּינְטָן : אַוְיִפְּגָעְנָאַשְׁטָ זִיְעָרָ מַאְרָ מַעְלָאָדָעָ אָנוּ האָט אַפְּיָילְ נִיטְ גְּעַהָאָט דָּאָס שְׁטִיקָלְ בָּרוּאַת זִיךְ אַפְּצָצָאָלָן. נִיטְ, עַר אִין נַאֲדָךְ נִיטְ גְּעוּוּן קִיְּין מַאָן. עַר האָט בְּלִוְיָן גְּעַהָאָט אַפְּרָלָאָגְנָגְן זִיךְ וּוּרָן. עַר האָט גְּעַדְאָרָפְּט אַוְיִשְׁתְּיָין אַזְעַמְרָ עַר וּוּטָ מַאְרָגָן אַויֵּף נִיטְ גִּיןְ. עַר קָאָן נִיטְ פָּאַסְטָן אִין רָעָסָרָט. אַבְּעָרָ עַר וּוּטָ מַאְרָגָן אַויֵּף נִיטְ גִּיןְ. עַר קָאָן נִיטְ סְ/הַאָט נִיטְ קִיְּין זִיךְ... קִיְּין שָׁוָם זִיךְ — דָאָס אַלְץָ. נַאֲרָ דִּי גְּוּרְעַצְקִיס בָּרוּאַת וּוּטָ עַר נִיטְ אַנְדָּרִין... סִי וּוּ סִי נִיטְ אַנְדִּירָן.

ער האט אויסגעצ'ויגן דעם אויבערשטיין טיל גוף אויף דער פאפע פון דאר און אנגעשפֿאָרט דעם קאָפּ אויפּן אָרָעָם. אַין דער שִׁיפּ-אוּסְגָּעַלְעַנְטָעַר שָׂוִיבּ פָּוּן פָּעַנְצְּטָעַרְלָה האט ער געזען די אָפְּשָׁפִּיגְּלוֹנָג פָּוּן אֶלְיִיךְ-פָּאָרְגִּיעַנְדִּיקָּעָרְה האָרְבָּסְטָה זוּן אַון אֲשְׁטִיקָּל בְּלֵויּוֹן הַימָּלָה. אֲגְּרוּיר וְאַלְמְפִּישָׁן בָּאָרְגָּה. אַוְיףּ זִין הַינְּטָעַרְגָּרְגָּוָנָה האט באָקְוּמָעָן די עַנְלָעְכִּיקִיט צֹו אַן אַלְמְפִּישָׁן בָּאָרְגָּה. אַוְיףּ זִין הַאָט אַין דער אָפְּשָׁפִּיגְּלוֹנָג מַיעֲטָעָק גַּעַזְעָן קְרוּמָלָעָךְ — די אָפְּשָׁפִּיגְּלוֹנָג פָּוּן זִיךְ אַלְיָוָן. די זִין הַאָט אַוְיסְגָּעָדְה שְׁלַפְּגָּה גַּלְאָזְוּ-לִיכְטָעָר אַוְיףּ זִין גַּעַדְכְּתָן שְׁוַיבָּעָרְה האָרָה. זִין גַּעַדְכְּתָן אַין דער שְׁוַיבָּאָרְהָוָן. זִין גַּעַדְכְּתָן זִיךְ אַלְיָוָן — זִיךְ אַלְיָוָן — בָּאַשְׁאָפָּן אַין דער עַנְלָעְכִּיקִיט צָום מַעֲנוֹתָשָׁה. זִין גַּעַדְכְּתָן גַּעַזְעָן אַרְוְמָגְעָזְוִימָט מִיטּ לִיכְטָה. ער האט גַּעַזְעָן אַין דער עַרְלָעְכָּעָר עַנְלָעְכִּיקִיט צָום מַעֲנוֹתָשָׁה. זִין גַּעַדְכְּתָן זִיךְ אַלְיָוָן — זִיךְ אַלְיָוָן — עַרְגָּגָץ הַזּוּק! — ער גַּעַדְכְּתָן פָּוּן אַונְטָן אַיז אַרְוְפִּינְגְּקָוּמוֹנָה דער טּוֹמֵל פָּוּן הַאוּעָדָה דִּיקָּן גַּעַטָּה, וְוַיִּתְּ אַון גַּעַדְמָפְּטָה. — וְוַאֲסָם פָּאָר אַן אַומְזָן! ער האט פָּאָרְמָאָכָּט די אַוְיגָן אַון דַּעֲרוֹזָן פָּאָר זִיךְ בָּעָלָאָן מִיטּ אַיר אַוְיסְגָּעַשְׁטָרְקָטָעָר, זִוְּבָּעָרְרָעָר האָנָט. אַיר מַיאָס פְּנִים אַיז גַּעַזְעָן צּוֹצְיָנְדִּיק, רִיכְנָדִיק, לִיכְטִיק. ער האט זִיךְ גַּעַשְׁעַמֶּת פָּאָר אַיר. צּוֹלִיב זִין גַּעַדְכְּתָן צְשֻׁוְּבָּעָרְטָעָה האָרָה? דעם אויסגעשְׁמִירָטָן הַעֲמָד? נִין, נִיטּ דָעַרְפָּאָר.

ער אַיז גַּעַזְעָן שְׁלַעְפָּרִיךְ, אַבָּעָר ער האט זִיךְ אַנְגָּעָטָן אֲכוֹחָ אַרְאָפְּגָּעָה שְׁפָרְנוֹגָעָן פָּוּן פָּעַנְצְּטָעַרְלָה; אַרְיָין צֹו די גּוּעָצְקִיס, אַוְיסְמִידְנְדִּיק צֹו קוּקָן אַוְיפּן בְּרוּיטִ-שְׁעַנְקָל. ער האט גַּעַנוּמָעָן די צְוּוִיְּ לִיְּדִיקָּעָם עַמְּדָרָס אַון אַרְאָפּ נַאֲךְ וְוַאֲסָעָר. ער האט גַּעַאְרָבָּעָט בַּיּוֹ דָעַר קָאָרְבָּעָט פָּוּן פְּלוּמָּפּ אַון אַוְנְטָרְגָּעָפְּפָן. ער האט בָּאָזְדִּוְיָוָרָט, וְוַאֲסָם די עַמְּדָרָס זִין גַּעַזְעָן אַוְיָ גִּיךְ פּוֹל גַּעַזְעָן. מִיטּ אַן עַמְּגִּיר אַין יַעֲדָר הַאנְטָה ער זִיךְ גַּעַלְאָזְן צָום הַוָּיּוֹן. דָּאָס פִּיְּפָן הַאָט זִיךְ אַים אַיְּבָּרְגָּעָה אָקָט, צּוֹלִיבָּה דָעַר מַשָּׁא, וְוַאֲסָם ער האט גַּעַטְרָאָגָן, אַיְּנוּוֹיְנִיק, אַין אִים. אַיז אַלְץ גַּעַשְׁלָאָפָּן. ער אַיז גַּעַלְעָגָן אַוְיפּן דָּאָרְ-פָּעַנְצְּטָעַרְלָה אַוְנְטָרְדָּרָן הַימָּל אַון זִיךְ גַּעַשְׁפִּיגְּלָט אַין דָעַר שְׁוַיבָּה. — די קְנִיעָן הַאֲבָן זִיךְ אַים אַפְּאָר מָאֵל אַוְנְטָרְגָּעָרָאָכָּט, צּוֹלִיבָּה סְהָאָט זִיךְ אַים אַזְשָׁ גַּעַלְגָּוּסָט צֹו לְאָכָּן. אֹאָ נִי אַוְנְאִים קָאָמִישׁ גַּעַפְּלִיל, אַט זִין גַּעַנְגָּעָן דִּי פִּס גַּעַזְעָן שְׁטִיףָ אַוְנְטָרָק אַז אָט — אַ בְּרוֹךְ — אַון דָעַר גַּוף האָט גַּעַגְעַבָּן אַז זִינְק אַרְנוֹטָעָר. באַזְנְדָעָרָס האָט ער דָאָס גַּעַפְּלִיל אַרְיִפְּגִּיעַנְדִּיק די שְׁטִיגָּן. די עַמְּדָרָס זִין גַּעַדְכְּתָן אַים שְׁיַעַר נִיטּ אַרְיִפְּגִּיעַפְּאָלָן פָּוּן די העַנְטָה. אַרְיִינְגָּעָקְוָמָעָן אַין שְׁטוּבָּה, האָט ער זִיךְ אַנְגָּעָנוּמָעָן אֲשָׁעָפּ וְוַאֲסָעָר. אַקְלִיקִיט האָט זִיךְ אַזְגָּאָסָן אַבְּיָאָר אַלְעָעָט גַּלְיִידָעָר אַיְּנוּיְנִיק — אַבָּעָר אַים נִיטּ אַיְּפָגְּעוּוּקָט. ער האָט זִיךְ אַז אַיְּנְגָּעָשְׁלָעָט צֹו זִיךְ אַז אֲפָל גַּעַטָּאָן אַוְיפּן בְּעַטָּה. ער אַיז גַּלְיִיךְ אַיְּנְגָּעָשְׁלָאָפָּן. אַין שְׁלָאָףּ האָט ער זִיךְ דַּעֲרוֹזָן אַוְיפּן דָּאָרְ-פָּעַנְצְּטָעַרְלָה. אַבָּעָר אַין דָעַר שְׁוַיבָּה האָט ער גַּעַזְעָן די אָפְּשָׁפִּיגְּלוֹנָג, נִיטּ פָּוּן זִיךְ נִאָר פָּוּן בָּעָלָאָן. אַון ער האָט זִיךְ אַבְּגָאָרָט. נִיטּ בָּלְוִיּוֹ אַיר פְּנִים, נִיטּ בָּלְוִיּוֹ אַיר אַמְּגָּעָלְמָפְּעָרָטָן גַּופּ מִיטּ די בְּרִיטָעָה הַיפְּטָן, מִיטּ די שְׁוּעָרָעָ, פָּאָרְמָלָאָזָעָ פִּס. — ער האָט בָּאַגְּעָרָט די זִוְּבָּעְרִקִּיטִּיט... דָאָס קָרִישְׁטָאַלְעָנָעָ פָּוּן דָעַר שְׁוַיבָּה. ער האָט זִיךְ גַּעַוְאָלָט דָוְרְכְּרִיסָן צֹו אַיר : דָעַרְשָׁלָאָגָן זִיךְ אַז צֹו אַיר סָאמָע גַּלְאָזִיקְן קָעָרָן אַזְנָעָן אַלְיָוָן — אַט אַזְוִי לִיכְטִיק.

ער האָט נִיטּ בָּאַמְּדָעָת, וְוַעַן ער האָט זִיךְ אַוְיפּגְּעוּוּקָט : גַּעַלְעָגָן אַוְיפּן בָּעַט

מייט אַפְעָנָע אַרְגָּן אָוֹן אַרְזִיפֶּגֶקֶט. דָּרְבָּנְבָּן, אַוִּיפָּן טִישׁ, אֵין גַּלְעָגָן דָּעַר זַיִד גַּעַר. עַר אַיִן נִיט גַּעֲוָעָן נִיגְעָרִיךְ, וַיְיַשְׁפַּעַט עַס אַיִן. דָּאַךְ הָאַט עַר גַּעֲוָוסְט, אָוֹ עַר הָאַט עַפְעָס גַּעַהָאַט צָו טָאָן. עַר הָאַט זַיִד אַרְזִיפֶּגֶקֶט אָוֹן זַיִד גַּעַפְרוֹוֹת דָּרְמָאָגָן. יַא, עַר הָאַט גַּעַדְאַרְפָּט אַוִּיסְקָעָרְן דִּי גַּוְרָעְצִיקִים צִימָר. עַר אַיִן אַרְיִין אַהֲיָן, גַּעַנוּרְמָעָן דָּעַם בְּעַוִּים אָוֹן פָּאָמְעָלְעָד, אַוְמְגָעְלְוָמְפָעָרְט צְוֹאַמְעָנְגָעְקָרָאַצְט דָּעַם שְׁטוּבִי. פָּאָרְטִיךְ גַּעֲוָאָרְן דָּרְמָיִט, הָאַט עַר גַּעֲנוּמָעָן דָּעַם לִיְיִדְקָן קָאוּוּעַ-טָּאָפְט אָוֹן אַיִם אַוִּיסְגָּעוֹאָשָׁן. זַיְגָעָן צְוַיִּי שְׂוֹאָרְצִיךְ, פָּאָרְטִיךְ הָאַבָּן אִים גַּעַמְאָכְט פּוַיְל אַוְנְטְּרַשְּׁמִיכְלָעָן. דָּרְבָּנָאָךְ הָאַט עַר גַּעֲנוּמָעָן דָּאָס מַעְסָר, צְעַהָאַלְבָט קָנִיטְלָעָד הָאַלְזִי אַיִיר פָּאָדְפָּאַלְקָע — אָוֹן זַיִד צְוַגְּוִרִיתִיךְ אַוִּיפָּט דָּעַר קִיד. פָּאָרְטִיךְ גַּעֲוָאָרְן דָּרְמָיִט, הָאַט עַר אַיְינְגְּגָלְיִיגְט דָּאָס מַעְסָר אָוֹן קָעְשָׁעָנָע, אַטְמָז וַיְיַמְּעַן לִיגְט אַרְיִין אַיִלְיִיעָר — אָוֹן אַיִן אַרְיִין צָו זַיִד אַיְינְפָּאָקְן דִּי זָאָכְן. עַר הָאַט גַּעַפְנָט דִּי וּאְלִיאָוּ אָוֹן אַרְיִינְגְּגָעוֹאָרְפָּן אַיִן אַיִר אַלְיִי, וּוֹאָס אַיִן גַּעַקְמָעָן אַוְנְטָעָר דָּעַר הָאַנְטָן. עַר אַיִן אַרְיִיס, פָּאָרְשְׁלָאָסְן דִּי טִיר, אָוֹן אַרְוַנְטָעְרַגְעַשְׁטָופְט דָּעַם שְׁלִיסְלָה, דָוְרָק דָעַר שְׁפָאָרָעָ צְוַיִּשְׁן דָעַר טִיר אָוֹן פָּאָדָלָגָע, צְוִירִיךְ אַיִן שְׁטוּבִ אַרְיִין.

עַר אַיִן אַוְעָקְץ כּוֹם הָוִי אַיִיף לְוַטְּאַמְּיִירְסָקָע. רַיְזָוְל דִּי קָעְכִּין הָאַט אִים אַרְזִיפֶּגֶעָ נִמְעָן, וַיְיַזְּאַלְתָּן גַּעֲוָאָרְט אַיִיף אִים: — מִינְיָנָע שְׂנוֹאָנִים! בִּיסְטְּ צְרוּיְקָעְמָעָן וּוּיְגָעָן? — הָאַט זַי אַוִּיסְגָּרְפָּוּן אָוֹן אַיִלְיָע, זַיִד דָּרְגָּעְנְטָעָרְטָן צָו אִים, — נִשְׁתַּבְּ בִּי מַאֲטִיעָן! כְּהָאָב וּוּיְנִיק גַּעַהָאָט, מִינְסָטָע, דִּין מַשְׁגָּעָנָע מַמְעָן מִיטְדִּין מִשְׁרָה גַּעַנְעָם טָאָטָן? אַיִיף וּוּמְעָנָס קָעְסָט רַעֲכָנְסָט דָא צָו זַיִן?

— וַיְיַזְּאַיְלָאָ ? — הָאַט עַר גַּעַפְרָעָגְט אַזְוִי שְׁטָילָה, אָזְרַיְזָוְל הָאַט מַסְתָּמָא נִיט דָּרְהָעָרט. זַי הָאַט גַּעַהָאָלָטָן אַיִן רַיְדָן אָוֹן זַיִד רַוְקָן פָּאָרְיִיס, גַּלְיִיד אַיִיף אִים אַרְיִיס. עַר הָאַט זַיִד גַּעַרְקָוְט אַיִיף צְוִירִיךְ, בִּיזְרָאָס אַרְוִיסְגָּאָגָן אָוֹן אַיִן אַנְטָלָפְן פָּוּן רַיְזָוְלָהָאָרְטָן, מַעֲנְגָּרִישָׁן קָוָל.

עַר אַיִן גַּלְאָפְן אַיְבָּר דָעַר לוֹטָאַמְּיִירְסָקָע אָוֹן אִים הָאַט זַיִד גַּעַדְאָכְט, אָזְרַיְזָוְל לַיְפִּיט אִים נָאָר. נִיט גַּעֲוָעָן מַעְרָקִין וַיְיַנְּקָלְפָר אִים. וַיְיַזְּאַיְלָאָן אָוֹן נִיט גַּעֲוָעָן מַעְרָקִין וַיְזַעְגָּרְקִין. דִּי גַּאֲס אַיִן גַּעֲוָעָן מַעְטָנְשָׁן, אַיְלָנִי דִּיקָעָן פָּוּן דָעַר אַרְבָּעָט, פּוֹל מִיטְמַיְתָן קָאָוּעָן פָּוּן דִּי שָׁוָלָה, מִיטְצְעַאְכָמְעָרָטָע יִדְעָנָעָס, וּוֹאָס הָאַבָּן גַּעַטְרָאָגָן טָעַפְמִיט קָאָוּעָן פָּוּן קָאָוּעָ-פָּוּנְקָט, טָעַפְמִיט אַפְגָּעָקָאָכָטָן עַסְן פָּוּן דִּי גַּאְזִידְפָּוּנְקָטָן. אַגְּפִּילְדָּר הָאַט זַיִד גַּעַוְקִילְטָאָרְוָם אִים. מַעְן הָאַט אִים גַּעַשְׁטוֹפְט פָּוּן אַלְעָ זַיִטָן. זַיִן בְּלִיק אַיִן גַּעֲוָעָן פָּאָרְוָאָרְפָּן צָו דָעַר טִיפְפָוּן דָעַר גַּאָס — צָו דִּי קָאַשְׁטָאָן-בִּיְמָר : אַבְּעָר עַר הָאַט זַיִד גַּעַזְעָן. פָּוּן צָיִיט צָו צִיְּטָאָס הָאַט עַר זַיִד פָּאָרְקָוְט אַיִן אַחֲוִי, אַיִן אַצְוִוִּיטָן. בִּיטְ גַּעֲוָעָן מַעְרָקִין מַוְיִירָ, וּוֹאָס זַוְּלָ אִים אַרְיִינְגָּעָמָעָן. בְּעַלְאָס פְּנִים אַיִן אַרְזִיפֶּגֶקֶטָוּמָעָן פָּאָר אִים בָּאַדְיִיטָוְג הָאַבָּן מַוְיִירָן גַּעַהָאָט, סָוּף כָּל סָוּף? אַיִן אַצְוִוִּיטָן מַעְנְטָשָׁנָס הָאַרְצָן אַיִן גַּעֲוָעָן דָעַר אַיְנְצִיקָעָר פְּלָאָץ, וּוֹמַעְן הָאַט גַּעַקְאָנְטָוּ וּוּיְגָעָן, וּוֹאָס מַעְן הָאַט גַּעַקְאָנְט אַגְּרוֹפָן הַיִּם. אַרְיִינְגָּעָן זַיִד אַיִן בָּלָאָס הָאָרְצָ ? דָאָס וּוֹאָלָט וּיְדָעָר גַּעַהָיִיסְן זַיִן אַיִיף קָעְסָט ; אַוִּיב עַר זַוְּל אַיִר נִיט לְאָוֹן זַיִד אַרְיִינְגָּעָן אַיִן זַיִגְעָן. אָוֹן עַר הָאַט נִיט גַּעַקְאָנְט. עַר הָאַט נִיט גַּעַהָאָט וּוֹאָס צָו גַּעַבְן. זַיְגָעָן שְׁפִּיכְלָעָרָס זַיְגָעָן גַּעֲוָעָן

פושט. זיין הארץ איז געוווען אַ לעערע, פינצטערע הוילקייט. נײַן, ער האט זי מערכ אויף די אויגן ניט געוואָלט זען. קייזן מאל. זי איז געוווען אַ מיאָסְקִיט. געהאָט אַ העסלעכע פיגור, אַ קְרּוּמָעַ נָגָע, סְעַנְקָוְאָטָעַ פִּיס אָן בְּרִיטָעַ הַיפָּטָן. ער וואָלט מיט אֹזֶאָ אַיְינָעָרָ נִיט גַּעֲקָנְטָ שְׁלָאָפָּן אָפִילָוּ אָוִיסָּ רְחַמְנוֹתָן. אָוּן אַן דְּמִיוֹן האָט ער זי אַוִּיסְגַּעְטָאָן נָאָקָעָטָן, כְּדֵי נָאָךְ מַעַר אָפְּצָלָאָן פָּוּן אַיר מִיאָסְקִיטָן; זי צו פִּינְיִיקָּן, ווֹיַּ צוֹ טָאנַן. אַ ער וואָלט אַוִּיסְגַּעְטָאָט אַין אַיר דֻּעָם וּוְלִידָסְטָן בָּאָגָּעָר. זי וואָלט אַים מִיט גַּעֲבָעָט אַנְטְּקָעְגַּעְטָרָאָגָּן אַיר בְּתֻולְּהַשָּׁאָפָּט. דָּרְגָּנָּךְ וואָלט ער זי גַּעֲלָאָן.

ער האָט זיך דערזען אויפֿן באָזָּאָר. מען האָט אַים פָּאָרטְשָׁעְפָּעָט פָּוּן אלָעַ יְיִתְעַן, באָטָאָפָּט די וואָלִיּוֹן. מען האָט אַים פָּאָרגְּעַשְׁלָאָגָּן פָּעַרְטָעַלְעָד. ברוּיט, שְׂטִיקָּה לְעַד פּוֹטוּרָה, קָאָרְטָאָפָּל, מַעַרְן. אַ דָּאָרָאָרָה יְיִדְהָאָט גַּעֲתָאָלָאָן אַין אַיְינָן אַרְיִינְרָעָדָן אַיְינָן אַיְם, בֵּינוֹ אַיְם אַיְזָה מִסְתְּחָמָא אַיְנְגַּעְפָּאָלָה, אַ ער יְוָנָגָמִיט דֻּעָר וּוְלִיּוֹן אַיְזָה טְוִיבְּלָעָד אַין ער האָט אַרְיִינְגַּשְׁרִיגָּן אַין זַיְן אוּירָה: — כִּיהָאָבָּ פָּאָר אַיְיךְ די רָאָכְטִיקָּעָ סְחָוָה!

מייעטָעָק אַיְזָה אַוְשָׁ אַ שְׁפָרוֹנָגָ גַּעֲטָאָן פָּוּן דֻּעָם אַוִּיסְגַּשְׁרִי. נָאָר אַיְדָעָר ער האָט באָזָּיְן צוֹ דְּרַלְאָגְנָעָן דֻּעָם יְיִדְמִיט דֻּעָר פּוֹיסְטָא אַיְן פְּנִימָה, האָט ער באָמְעָרָקְט אַוְיפָּרְדָּמָה יְיִדְסָה האָטָן אַ שְׂטִיקָּה אַיְם: — אַ רְוִוִּיט, גָּלְאָנְצִיקָּ קְלָעָצָל וּוּוֹרְשָׁטָה. ער האָט עַס אַ כָּאָפָּ גַּעֲטָאָן, אַרְיִינְגַּעְפָּאָקָט אַיְן מַוְילָה, אַזְוִי גִּיךְ, אַזְוִי וּוֹעֵן דֻּעָר יְיִדְהָאָט אַגְּגָהוּבוּן צוֹ בָּאָגְרִיבִּין, וּוָאָס דָּא אַיְזָה גַּעֲשָׁעָן, אַיְזָה מִיעָטָעָק שְׁוִוִּין גַּעֲוָעָן אַוְיפָּרְדָּמָה דֻּעָר אַנְדָּעָרָדָר זַיְטָ מַאְרָקָה.

ער אַיְזָה גַּעֲלָאָפָּן אַיְבָּעָרָדָר דֻּעָר גָּאָסָם. אַגְּגָהוּבָּאָפָּט זַיְךְ מִיט דֻּעָר וּוְלִיּוֹן אַן די פָּאָרְבִּיְּגִיְּיָר. דָּאָס קְלָעָצָל וּוּוֹרְשָׁטָ צְוִוִּישָׁן די צִיְּן האָט קִיְּן שָׁוּם טָעַם נִיט גַּעַהְאָטָה, וּוְיִזְוָּאָלָט אַיְבָּעָרָהוּבָּט נִיט גַּעַהְאָט קִיְּן שִׁיכָּוֹת צוֹ אַיְם. גַּעֲוָעָן בְּלוּזָה אַ פָּאָרְגָּעָן בְּיִגְּן פָּאָר די צִיְּן אַיְן דֻּעָם גַּוְמָעָן — עַס צוֹ צְעִירִיבָּן.

אַרְיִיבָּעָרָגָעָקָומָעָן די בָּרִיקָה, האָבָּן אַים גָּאָסְנִ-הַעַנְדָּלָעָר וּוִידָעָר פָּאָרטְשָׁעְפָּעָט. מעַן האָט אַים אַגְּגָהוּבָּאָטָן בָּרוּיטָה, בִּיסְלָעָדָן צּוּקָּעָרָה, קָאָרְטָאָפָּל, שְׂטִיקָּלָעָד אַיְם פָּאָרָהָה הַאָט גַּעַהְאָט אַ חְשָׁק אַיְבָּעָרָצָהוּרָן דֻּעָם פְּרִיעָרְדִּיקָּן שְׁפָאָסָה, אַבָּעָרָסָה סְחָאָט אַיְם פָּאָרָהָה פְּעַלְתָּעָנְגָּרְגִּיעָה. ער האָט זַיְךְ גָּאָר גַּעֲלָאָלָן אַרְיִינְשָׁלָעָפָּן אַיְן אַ טְוִוָּעָר אַיְן גַּעֲלָאָלָן. אַ ער הַעַנְדָּלָעָר אַרְיִינְקָוָן אַיְן דִּי טִיפְעָנִישָׁן פָּוּן דֻּעָר וּוְלִיּוֹן. גַּעַהְאָט זַיְךְ אַוִּיסְגַּעְקָלִיבָּן, וּוָאָס ער האָט גַּעֲוָאָלָט אַיְזָה מִיעָטָעָק דֻּעָרְפָּאָר באָקְמוּן אַ שְׂטִיקָּלָבָּרוּיטָה, אַ בִּיסְלָעָדָן צּוּקָּעָרָה אַן אַ פָּאָרְמָעָרָן. דָּרְגָּנָּךְ הַאָט ער זַיְךְ גַּעַלְאָלָן אַרְיִינְשָׁלָעָפָּן אַיְן אַ צְוִוִּיתָן טְוִיָּעָר אַיְן אַרְקְוִיְּפָטָה וּוּשָׁה, הַעַמְדָעָר, זַאָקָן, סְוּוּטָעָרָס. אַזְוִי אַיְזָה ער גַּעַגְגָּנְגָּעָן פָּוּן טְוִיָּעָר צוֹ טְוִיָּעָר — אַזְוִי סְחָאָט אַוִּיסְגַּעְזָוָן צוֹ זַיְין אַ פִּינְעָ שְׂטִיפְעָרִי. בֵּין די וּוְלִיּוֹן אַיְזָה גַּעֲוָאָרָן אַוִּיסְגַּעְלִיְּדִיקָּט פָּוּן יְעָדָן פִּיצְלָ אַבָּנִ טְוּכָּץ אַיְזָה אַנְשָׁטָאָט דֻּעָם, זַיְגָעָן אַיְזָה אַיר גַּעַלְגָּעָן פְּעַקְלָעָד שְׁפָיִינִי, אַיְזָה פָּאָרְשִׁידָעָד גַּעַרְלִיְּ פָּאָפִירָן, אַוְמְגָעָרִיכָּת הַאָט ער זַיְךְ דָּרְגָּנָּךְ הַעַלְגָּעָן אַזְוִי מַאְרִישָׁן, נָעָן דֻּעָר שְׁאָפָּעָ פָּוּן אַ גַּעַוְעָזְגָּנְעָרָה הַכְּשָׁרָה. ער האָט גַּעֲוָאָלָט אַרְיִינְגִּיגִין אַהֲיָן, נָאָר ער האָט באָמְעָרָקְט אַ פָּאָלִיצִיִּישָׁ הַיְטָלָ פָּוּן דֻּעָר וּוְיִתְעָן. האָט ער זַיְךְ אַרְמְגָעְדָּרִיטָ צְוִוִּישָׁן די הַיְוּרָ

און לסוף זיך אועקגעזעצעט אויף א פלומפ און געפענט די וואלייז ; ארויסגענומען דאס מעסער פון קעשענע — אבער ער ניט באנוצט. ער האט געשטעפט אין מיל ארײַן אלע, וואס איז אים געקומען אונטער דער האט ; געטארגעט מיט די ציין, געביסן, געקיט, געקיט. די וואלייז איז ליאדיק געווארן. ער האט זי געוואלט לאזן אויף דער פלומפ, אט איזו — צעפענט און לרעד — ווי אן אויפגעטרענטער, אויסגעילדיקטער בויך ; נאָר אים איז אינגעפאלן, או עמצע קאן זי געפיבען און האבן א נוצץ פון איר. האט ער גענומען דאס מעסער און זי גענומען פאמעלעך צעשניען.

ס'איו געוווען א שטיפעררי פון א יינגאל — א קליגינעם מייטעגן — מיט א שפי' לעכל, וואס לאזט זיך איזו שיין פאָרניכטן. ער האט געשניטן פרעצייע, גליקע פאָסן פון לעדר ; דורךגעזעט מיט התמדה די הארטע ראמען. ער האט באָטראָקט דאס מעסער מיט פרײַנְדְּלְעָכִיט. צוֹוַי זוּבָּרְקִיטָּן זיַּנְעָן געוווען אויף דער ווילט ; די זוּבָּרְקִיטָּן מיט זוּבָּרְקִיטָּן פון בעלאָן. איזין זוּבָּרְקִיטָּן האט געשניטן די וואלייז און די צוֹוַיְתָּע האט געשניטן אין אים ; ווי זיַּן וווען וואָלט אויך ניט געוווען מער, ווי אָן אוּסְגָּעֵלְדִּיקְטָּע, נוֹצָלָעַ ווָאַלְיָעַ. ער האט געלאָן הינטער זיך דעם הוֹפָן פון די צעשניטענע לעדר-פָּאָסָן און גענומען גיַין פון בום צו בום ; געשניטן שטיקער קאָרָע ; אוּסְגָּעֵרְצָּת הָרֶצְעָרָא, אַיבָּעָרָא געשטראָכָּעָן מיט פִּילְּן ; אוּסְגָּעֵרְצָּת זיַּן נָאָמָּעָן, בעלאָס נָאָמָּעָן — און ביידע אַיבָּעָרְגָּעָשְׁטָרָאָן מיט אַ שנְדָּע.

ס'איו שוֹין געוווען קיל און טונקל, וווען ער איז צוּרִיכְעָקוּמָעָן אין געטאָ און אַרְבָּעָר די בריך. ער איז אַרְבָּעָר דעם גוט באָקָאנְטָן הוֹיפָן אָנוֹ אַרְיִיגְעָקוּמָקָט צוֹ דער באָלְקָאנְטִיר. ער האט אַרְיִיגְעָקוּמָאָרָפָן אַשְׁטִינְדָּל אִין דער שוּבָּ — אָנוֹ ער האט אַין אַיר דערזען בעלאָן. זי איזו געוווען ענְלָעָד צוֹ אַיר אַפְּשָׁפִיגְלוֹנָג אִין דָּאָן-פָּעָנְצְּטָעָרָל — אַט אַזָּאָ ווִי ער האט פְּרִיעָר געהאט געחלומט.

באָלְד אַזָּאָ ווִי אַרְאָפְּגָּעָקוּמָעָן צוֹ לוֹפָּיָן אָנוֹ אַרְיִיגְעָפוֹאָלָן אוֹיף אִים מיט דער גאנצְעָר גָּרוֹיָס פון טְרוּוּעָר אַיִּרָע אַוְיָגָן : מיט דער גאנצְעָר שׂוּעָרָר וָאָרָעָמָּיִת, וואָס האט געשלָאָגָן פון אַיר. ווי פון זיך אַלְיָין, האָבָן זיך זיַּנְעָן הענט פָּאָרָה שְׁלָאָסָן אַרְוָם אַיר אָנוֹ זיַּן מַוְיל אַיז צוּגָּעָפָּאָלָן צוֹ אַיר. ער האט געהאט אַפְּרָלָאָג זיַּן פָּאָרְשְׁלִינְגָּעָן.

— אַיך בֵּין געוווען אָוּמְרוֹק ווועגן דִּיר, — האט זי געפְּלָאָטָעָר אַיז זיַּנְעָן אַרְעָםָס. דאס גאנצְעָר פְּנִים זיַּנְס אַיזוֹ געוווען פָּאָרְנוּרָעָט אַין אַיִּרָהָר. זיַּי האָבָן געאיַלְטָה פָּאָרוֹיס, ווי צוֹיִי בְּלִינְדָּע. — כְּהָאָבָדְּ דִּיךְ לִיבָּ. — האט זי אַרְיִינְגְּעָקוּרָעָכָּצָּט אַין זיַּן בְּרוֹסְטִיקָאָסָטָן. ער האט זי אַזָּוִי שְׁטָאָרָק גַּעֲפָרָעָסָט צוֹ זיך, אַז זיך האָט קוּים געלאָגָן אַפְּכָאָפָּן דעם אַטָּעָם.

ער האט זיך צעלאָקט : — בִּיסְט אַ מְבִין, ווי מִיר האָבָן אַפְּגָּעָפְּלִיט די באָלְד קָאָוְ-צְעָנָעָ ? ! — זי האט מִיטְגָּעָלָאָכָּט. ווי רִיכְך אַיזוֹ געוווען דאס געלעכְּטָעָר פון דער טְרוּיְעִירְקָעָר בעלאָן ! אַזָּוִי אַנְשְׁטָעְקָנְדִּיק, אַז ער האט זיך עֲרַשְׁת אַוְיפְּסְגִּי צְעָקִיכְט. אָנוֹ זי האט אויך נִיט גַּעֲלָאָגָן אַוְיפְּהָעָרָן. ווּ זיַּנְעָן זַיְגָּעָן ? וואָס

האט זיך געטאנן ארום זי ? אט אוזו, לאכנדיק פריי און הויך, האט מיעטוק צו אויר געזאגט : — קומ מיט מיר !

זיך האט לאכנדיק גענטפערט : — איך גיין !

— צום שענסטן ווינקעלע פון געטא, צום בית עולם.

— יא, צום שענסטן ווינקעלע פון געטא, צום בית עולם.

— האסט ניט מורא ?

— ניין.

— זעסטע, וואס איך האב ?

— א מעסער.

עד האט זיך געטראגן מיט זיך און זיך געונדערט אויפן כוח פון זייןע פיס, וואס האבן דעם גאנצן טאג ניט געהאָט גערוט. עד האט זיך געשלאָפֿט מיט איזא אימפעט, או זיך איזו כמעט געליגין, קויים אַגְּרִינְדִּיק די ער מיט די פיס. די נאכט, אַשְׁטַעַכִּיק-פִּיכְּטָע, איזו פריי צוועפָּאלָן, די גאסן זייןען לערעער און לערעער געווואר. די פענצטער, פֿאַרְהָאָנְגָּעָן מיט שווערטצע טיכער, האבן אַפְּגַּעַשְׁלָאָסְּן די הייזער פון דרויסן ; זיך אַפְּגַּעַשְׁלָאָסְּן פון זיך בִּידֵן. בעלא און מיעטוק האבן זיך אַיְמָנָהעָרֶט צום קלאָפָּן פון זיערעד שך אויפן טראָטָאָר, זייןע — ריטמיישע, פֿאַסְּטָעָע, אַיְרָע — לִיכְּטָע, קויים הערבאָרֶע. די שׂווערט בעלא האט מער קיין וואג ניט פֿאַרְמָאָגָט.

ס' האבן אויפגעטויכט אין דער טונקל, ווי וויסט פֿלְעָקָן, די הייזקעס אויף מאָרִישָׁן. בעלא און מיעטוק האבן אויפגעהערט לויפן. די האַרטְקִיט פון טראָטָאָר אַונְגַּטָּעָר די פיס איזו פֿאַרְשָׁוּזָנְדָן. זיך האבן געטרاطן אייבער וויכע סְטָעַוְשָׁקָעָס ; זיך פֿאַרְלְוִירְן און צוֹרִיק געפָּונְעָן : דערנָאָר אַריַין אַין דער ווַיְיכְּקִיט פון דער צְעַקְעַרְטָעָר עילָד אַונְגַּטָּעָר עילָן געַקְאַנְטָן אַרוֹויִם. ס' אַיְזָן דא געוווען קָאָלְט אַונְגַּטָּעָר אַונְגַּעַנוּמָעָן בעלא אַונְגַּטָּעָר דער פֿאָלָע. צוֹזָמָעַנְגָּעוֹוָאָקְסָעָנָע, האבן זיך געפְּרִיאָזָט אַונְגַּעַנוּמָעָן אַינְגַּעַנְטָעָר. זיך האבן פֿאַרְדִּיסְּן די קָעָפָּן אַין דער הוֵיך. אייבערן נאַכְּתִּין בעלא האבן געַזְגַּוְנִין די וּאְלְקָנָס, נִידְעָרִיך. דאס האבן זיך בִּידֵע געַשְׁפְּרִיאָזָט זיך, אייבער דער ווַיְיכְּקִיט אַוְיָבָן. ס' אַיְזָן געוווען שְׁטִיל אַון זיך. קַיְין שְׁוֹם הַוְּנָגָהָר, קַיְין שְׁוֹם פֿאַרְלָאָגָג. אַפְּרִיד, וואס האט פֿאַרְבְּלָעַנְטָט, אַיְזָן געוווען אַין דער פֿאָרָדָעָן ענְדִּיקְטִיקִיט.

שוַׂוִּיגְגִּידִיק האבן זיך געוכט די סְטָעַוְשָׁקָעָס, וואס פֿירְט צום בית עולם. זיך אַיְזָן ערְגַּעַץ אַיְנְגַּעַנוּנְקָעָן געווואָרָן אַין דער ערְד, אַין דער פֿינְצְטָעָר. די גְּרוֹדָעָס, אַין ווּלְכָע זיך האבן געטָאָפְּטָשָׁעָט, זייןען פֿיַּיכְּטָעָר אַון בלְאַטְיכְּעָר געווואָר. זיערעד טְרִיט האבן זיך געַוְאָקָלְט שְׁיכְּרָלָעָך. די פֿאַרְבִּילְיִוְּפְּנִידְקִעָּס וּאְלְקָנָס אַין דער הוֵיך האבן אַנְגַּעַבְּרָאָכָט אַכְּפִּישְׁוּינְדָל. מִיעַטָּעָק אַון בעלא האבן ניט געהאָט קַיְין אַגְּנוֹנָג, צי זיך באַוְוָעָן זיך פֿאַרְוִויִם, צי זיך דְּרִיעָן זיך אויפָּן זעלְבָּן אָרט. קַיְין הַיִּזְרָעֵל, קַיְין סְטָאָדָלָעָס זייןען אַין ערְגַּעַץ ניט געוווען — בלְוִוִּי אַפְּעַד-שְׂוֹוָאָרְצָעָר חַלְל ; אַגְּרוֹב, וואס האט ניט געהאָט קַיְין אַנְהִיב אַון קַיְין סְוִף.

עפֿעס האט אַסּוֹוישטשע געטאן פָּאָרְבִּי זַיְעָרֶע קָעֵפּ. אַ מְעַטָּאַלִּיקְ-הַאֲרַטְעָרְ קָלָאנְגְּ הַאֲטְ אַ קָּנָאָקְ גַּעַטָּאָן אַיְן דָּעֵר פִּינְצְטָעְרְנוּשְׁ, וּוֹי אַ גְּרוֹיסְעָרְ נּוֹסְ-קָנָאַקְעָרְ וּוֹאָלְטְ נָאָרְ וּוֹאָסְ אַוְיְפְּגַעְנָאַקְטְ דָּעֵם נּוֹסְ פָּוּן פּוֹסְטְקִיטְ. מִיעַטְעָקְ אַןְ בְּעַלְאָ זַיְנָעָן גַּעַפְּאָלְ אַיְן דָּעֵר בְּלָאַטְעָ — לִיבְ אַוִּיףְ לִיבְ. אַ צַּוְוִיטְעָרְ שָׁאָסְ אַיְן נַאֲגַעְקָמָעָן. מִיעַטְעָקְ אַןְ בְּעַלְאָ הַאֲבָנוֹ זַיְךְ טִיפְּעָרְ אַיְנְגַעְגְּרָאָבוֹן אַיְן דָּעֵר שְׁלִימִיקְעָרְ עַרְדְּ אַן זַיְךְ צַוְּגַעְפְּרָעָסְטְ צַוְּ אִירְ פְּרָאַסְטִיקְ-שְׁטָעְכִּיןְ לִיבְ. אַ רְגָּעָ זַיְנָעָן זַיְךְ גַּעַלְעָגְןְ אַןְ גַּעַהְאָרְכְטְ, וּוֹי זַיְעָרָעְ הַעֲרָצְעָרְ קָלָאַפְּןְ אַיְינְסְ אַוִּיףְ דָּעֵם אַנְדְּרָנוֹןְ. מִיעַטְעָקְ אַןְ זַיְךְ דָּעֵר עַרְשְׁטָעְרְ אַוְיְפְּגַעְרִיסְןְ אַוִּיףְ דִּי פִּיסְ. עַרְ האֲטְ אַ כָּאָפּ גַּעַטָּאָןְ בְּעַלְאָןְ פָּאָרְןְ אַרְבָּלְ אַןְ גַּעַנוּמָעָןְ זַיְ שְׁלַעְפְּןְ אַוִּיףְ צְוִירִיקְ. אַ קְוִילְ הַאֲטְ אַןְ סַוְּיְשְׁטָשְׁעָ גַּעַטָּאָןְ פָּאָרְבִּי זַיְעָרְ אַוִּינְרְןְ. זַיְ זַיְנָעָן גַּעַלְעָגְןְ אַהֲיָןְ, וּוֹ סְטָאַדְאַלְעָסְ אַןְ הַיְיָעָרְ הַאֲבָנוֹ זַיְךְ גַּעַנוּמָעָןְ צַיְכְעָגָןְ אַנְטְּקָעָגְןְ הַיְמָלְ. מִיעַטְעָקְ אַןְ פְּרָעָפְלְ גַּעַטָּאָןְ דָּוָרְ קָלָאַפְּנִיקְעָ צִיְןְ: — בָּאַלְדְּ וּוּטְ זַיְןְ דִּי מַאְרִישִׁינְגְרָ... מִירְןְ אַרְיִינְגְּגִינְ אַיְןְ אַ טְוִיעָרְ... .

איְצְטָ זַיְנָעָן זַיְךְ גַּעַלְעָגְןְ בָּאַזְוְנְדָעָרְ. דָּעֵר אַפְּשָׁתָאָנְדְ אַןְ דָּעֵר חֹשֶׁןְ זַיְנָעָן גַּעַוְאָקְסְןְ צְוִישָׁןְ זַיְ. זַיְ הַאֲבָנוֹ זַיְךְ מָעָרְ בַּיְתְּ גַּעַוְעָןְ אַןְ אַוְיְפְּגַעְהָעָרְטְ צַוְּ הַעֲרָןְ אַיְיָ נָעָרְ דָּעֵם אַנְדְּרָנוֹןְ טְרִיטְ. בְּעַלְאָ אַיְןְ אַנְגְּעָקְוּמָעָןְ אַלְיָיןְ אַוִּיףְ מַאְרִישִׁינְגְרָ גָּסְ. זַיְ הַאֲטְ זַיְךְ אַרְאָפְּגַעְלָאָןְ אַוִּיףְ דָּעֵר עַרְשְׁטָעְרְ שְׁוּעָלְ אַןְ אַנְגְּעַשְׁפָּרָטְ דָּעֵם קָאָפְלְ אַןְ דָּעֵר מַוִּיעָרְ. סְ'הָטְ לְאַנְגְּ גַּעַנוּמָעָןְ, בַּיְזְ מִיעַטְעָקְ אַןְ זַיְךְ אַפְּגַעְפְּנָעָןְ אַןְ זַיְךְ אַוּוּקְ גַּעַזְעָצְטָ נְעָבָןְ אַירְ: — אַפְּשָׁרְ דָּאְ? — הַאֲטְ עַרְ אַמְזִיכְעָרְ פָּאַרְגַּעַשְׁלָאָגְןְ.

זַיְ הַאֲטְ זַיְךְ צַוְּגַעְרוֹקְטְ נְאַעַנְטָ צַוְּ אַיְםְ אַןְ פָּאַרְלוֹאַרְפְּןְ דִּי אַרְעָםְ אַרְוָםְ זַיְןְ נְאָקְןְ: — סְ'הָטְ פָּאַרְלוֹיְרְןְ דָּעֵם זַוְןְ... זַעַטְ נִיטְ? — זַיְ הַאֲטְ לְאַנְגְּ גַּעַשְׂוִוִּיגְןְ אַןְ דָּעְרָנְדָךְ צַוְּגַעְעָבְןְ: — פָּאָרְ וּוֹאָסְ הַאֲטְ עַרְ אַונְדוֹ נִיטְ גַּעַטְרָאָפְןְ, דָּעֵר שִׁסְעָרְ? סְ'יוֹאָלְטְ גַּעַוְעָןְ דָּעָסְ עַקְסְ מַאְכִיאָץְ... — זַיְ הַאֲטְ גַּעַפְּילְטְ מִיעַטְעָקְסְ טְרָעָרְןְ אַוִּיףְ אַירָעְ הַעַנְטָ אַןְ זַיְךְ נִיטְ קִיְיןְ רִירְ גַּעַטְאָןְ, פָּוּןְ אַוְנְטָעָרְ פָּאַרְמָאַכְטָעְ טִירָןְ הַאֲטְ זַיְךְ גַּעַהְעָרְטְ אַ גַּעַקְלִימְפָּעָרְ פָּוּןְ גַּעַשְׁרְ, מַעַנְטָשְׁלָעְכָּעְ רִידְ, אַ גַּעַוְוִיןְ פָּוּןְ קִינְדָעָרְ. עַמְעַץְ הַאֲטְ גַּעַזְוְנָגָןְ אַןְ אַלְטְ פָּאַלְקָסְ-לִילְ, פָּנָגָןְ אַןְ טָעָפְלְ הַאֲבָנוֹ גַּעַקְלִימְפָּעָרְטְ. מִיעַטְעָקְ אַטְ זַיְךְ אַוְיְפְּגַעְשְׁטָעְלָטְ. זַיְ הַאֲטְ אַיְםְ אַנְגְּבָאַפְטְ פָּאָרְ דָּעֵר הַאֲנָטְ: — מִיעַטְעָקְ, אַיךְ הַאֲבָדְ דִּיךְ לְבָבְ... אַפְּשָׁרְ מִינְטָ דָּסְ עַפְעָסְ? עַרְ האֲטְ זַיְךְ גַּעַלְעָזְןְ זַיְנָעָןְ אַוִּיףְ דָּעֵר שְׁוּעָלְ אַןְ אַוְעַקְגַּעְשְׁפָּרִיּוֹתְ אַיְןְ דָּעֵר פִּינְצְטָעְרְ.

*

מִינְטָ אַנְקָוּםְ פָּוּןְ וּוֹינְטָעָרְ אַיְוֹ שְׁוִיןְ מִיעַטְעָקְ גַּעַוְעָןְ אַ הַוְנְדָעָרְטְ פָּרָאַצְעַנְטִיקְעָרְ גַּעַטְאָנְיִקְ. עַרְ האֲטְ גַּעַרְבָּעָטְ אַיְןְ שְׁנוֹיִידְעָרְ-דְּרָעְסָאָרְטְ. אַבְּעָרְ אַנְשָׁטָאַטְ צַוְּ אַוְאָנְסִירְןְ, אַיְוֹ עַרְ גַּעַגְגָנָגָןְ בָּאַרְגְּ אַרְאָפְּ. אַיְןְ אַנְהִיְיבְ הַאֲטְ מַעַןְ אַיְםְ צַוְּגַעְעָצְטְ צַוְּ אַ שְׁנוֹיִידְעָרְ-מַאְשִׁיןְ. נָאָרְ עַרְ האֲטְ נִיטְ גַּעַקְאָנְטְ כָּאָפְןְ דִּי חַכְמָהְ פָּוּןְ נִיְעָןְ: קָאָלִיעְ גַּעַמְאָכְטְ אַ סְכְּ סְחָוְרָהְ אַןְ מַעַןְ הַאֲטְ אַיְםְ בָּאַשְׁטִימְטְ צַוְּ צִיְעָןְ פָּאַסְטְרִיגְעָסְ. אַבְּעָרְ אַפְּיָלוֹ צַוְּ דָּעֵם הַאֲטְ עַרְ זַיְךְ גַּעַטְוִיגְטְ; גַּעַאָרְבָּעָטְ נִיטְ פִּינְקְטָלְעָךְ — אַןְ מַעַןְ הַאֲטְ אַיְםְ צַוְּגָעִי

טיליט צו דער גראפע פון צען—צווועלף יאריקע קינדרער, צו קליבן שפוקעס. דאס האט ער געטאן דורך זיין צען-שעהעדיקן ארכבעטס-טאָג. ער איז געווין אויסגעצונגן, דאָר: געהאט אַ «קלעפסידראָע»-פֿנִים אָון טוּנוּ-קעלע, אַריינגעזעטט אָויגַן, וואָס האָבן אויסגעזען צו זיין בלויוּ שוֹוואָרטֶאָפֶל. ער האָט געטראגַן אָן אלטַן ווֹנטער-מַאנְטֵל, וואָס האָט אַים גַּעֲרִיכְתַּן בֵּין דֵי קְנִי אָון איָז געווין אויסגערְבִּין אָון לְעַכְּדִּיךְ. דער מאָנטֵל אַיז געווין פָּאָרְצִיְּגַן מִיט אַ רִימְעָנָם פָּאָסִיךְ, פָּוּן ווּלְכָן סְהָאָט אַרְאָפְּגָעָהָאנְגָּעָן דֵי מעַנְשָׁקָעָן אָן דער לְעַפְּלָל. אוֹיף דֵי פִּס האָט ער געטראגַן גְּרוּיסַע, קְלִימְפָּעָרְדִּיקָע הַאלְּזִ-טְרָעָפָעָס, אוּסְגַּעַן-שְׂטָאָפֶט מִיט מאַשְׁין-אַפְּפָאָל, מִיט שְׁמָאָטָעָס אָן פָּאָפִיר.

געוווינט האָט ער אַיצְטַן בֵּין אָלְטַ פָּאָרְפָּאָל, נִיט ווִוִיט פָּוּן רַעֲסָאָרט. זַיְהָ האָבן געהאט אַין צִימָר אָון מִיעַטְעָק אַיז גַּעֲשַׁלְאָפָן אוּסְגַּעַבָּעָט אוֹיף אַ דִּינְגָּם שְׁעַנְיָק, נִעְבָּן אָוִוִוָן. דֵי אַלְטָעַ לְיִיט זַיְינְגַּן גַּעֲוָעָן «זַאֲשִׁילְקָאָוּצָעָס». זַיְיעָרָע טַעַכְּ-טַעַר אָון זַיְן זַיְינְגַּן גַּעֲוָעָן צֻעוֹאָרְפָּן אַיְבָּעָר דַּעַר ווּעַלְתַּ — אַיְינְגָּר אַין פָּאָלָעָס-טִינְגָּעָ, אָן אַנְדָּעָרְעָר אַין אַמְּרִיקָעָ, אַ דָּרְתִּיעָר אַין אַרְגָּעָנְטִינְגָּעָ — אָון דֵי ווּעַנְטַ פָּוּן אַט דַּעַם צִימָר וַיַּיְנְגַּן גַּעֲוָעָן בָּאַהֲנָגָעָן מִיט בַּילְדָּעָר פָּוּן דַּעַם פָּאָרְלָס קִינְדָּעָר אָוּן אַיְינְיקְלָעָד. בַּיַּדְעַ אַלְטָעַ לְיִיט זַיְינְגַּן דַּעַם גַּאנְגָּן פָּעַלְקָן טָאָג גַּעֲוָעָן אַרְיִינְגָּעָ — טָאָן אַין אַמְּנָן שְׁמוּס מִיט דֵי בַּילְדָּעָר; דָא גַּעֲרָעְדַּט צו אַיְין טָאָכְטָעָר, דָא — צַו אָן אַנְדָּעָרְעָר; דָא זַיְד גַּעַזְחָרָט דֵי נַעֲמָעָן פָּוּן דֵי אַיְינְיקְלָעָד. דַּעַר אַלְטָעַטְשָׁקָעָר אָוּן דֵי אַלְטָעַטְשָׁקָעָ וַיַּיְנְגַּן גַּעֲוָעָן זַאֲרָגְלָאָזִי-קִינְדִּישׁ אָן האָבן אוּסְגַּעַזְעָן נִיט צו האָבן קִיְּין דָּאָגָה אַוְפָּן קָאָפֶן. עַפְּעָס נַחְזָנְדִּיקְלְהַכְּעִיסְדִּיקָּס אַיז גַּעֲוָעָן אַין זַיְיעָרָע בְּלִיקָּה וּזְעָן זַיְהָ האָבן גַּעֲקָוּט אַוְיף מִיעַטְעָקָן; וּוּ עַס וּוּלְכָן זַיְהָהָנָה גַּעַטָּאָן אַים צַו זְעָן אַיְן זַיְן הוֹלָד. נִיט אַיְין מָאָל האָט דֵי אַלְטָעַטְשָׁקָעָ אַוְמָפָאָרְשָׁעָמָט קָאָמְעַנְטִירָט אַיְן זַיְן, מִיעַטְעָקָס, אַנוּזְוָנְהָיִת: — אַונְדָּזָעָר יַאֲנְקָלְלָעָ פָּאָרְטַּעַ יַעַצְתַּ אַרְדָּוָם אַיְן אָוּן פִּיגְעָלָעָ לִיגְט אָוּדָאִי בִּים תְּלִאָבִיבָרִים, אַלְעָבָן אוֹיף אִירָה, אָוּן בַּרְעַנְטַ זַעַךְ אוֹיף דַּעַר זָוָן.

די שְׁטוּב בֵּין דֵי אַלְטָעַ לְיִיט אַיז גַּעֲוָעָן אוּסְגַּעַזְעָרָעָמָט אָון דַּעַר אָוִוָן אַיְן קִיְּין מָאָל נִיט אַפְּגָעָגָנְגָעָן. דָאָס אַלְטָעַ פָּאָרְלָהָט אַוְסְגַּעַזְעָן צו פָּאָרְמָאָגָן אָן אַומְּנָה אַוְיְשָׁעְפָּבָאָרָן אַוְצָרָ פָּוּן שְׁמָאָטָעָם, וּוּלְכָן זַיְהָהָנָה גַּעַהְאָלָטָן אַיְן אַיְין פָּאָרְבָּרָעָ נְעָן — מִיט אַ פָּאָרְשָׁוּנְדָעְרִישָׁן עַנְטוֹזָצָזָם — טָאָג אָוּן נְאָכָט. וּוּילְ דֵי צַוְּיָּ אַלְטָעַ לְיִיט האָבן קְוִים גַּעֲוָוסָט פָּוּן שְׁלָאָה. וּוּעָן ער זַאָל זַיְד נְבִיט אַוְיְפָוּעָקָן אַיְן מִיטָּן דַּעַר נְאָכָט. האָט מִיעַטְעָק גַּעַהְעָרָט זַיְעָר גַּעַפְּלִיסְטָעָר. אַדָּעָר דָאָס סְקָרְפָּעָן פָּוּן אַוְיְזָעְטִירָל, וּוּעָן זַיְהָהָן דְּעַרְלִיְּגָט צָוָם פִּיעָרָ; צַי זַיְהָהָן זַיְד גַּאֲרָ, אַיְן מִיטָּן דְּעַרְיָבָן, גַּעַנוּמָעָן צו קָאָכָן עָסָן.

זַיְהָהָן נִיט גַּעֲגָעָן קִיְּין סְדָּר; גַּעֲקָבָט אַיְן אַ קלְיִין טַעַפְּלָלָע אָון שְׁעהָנוּ לְאָנָג גַּעֲזָוָפֶט דָאָס בִּיסְעָלָע זַוָּפֶ. זַיְעָר שְׁפִּיְזָעָשָׁפָקָע אַיְן נִיט גַּעֲוָוָעָן פָּאָרְשָׁלָאָסָן אָוּן מִיעַטְעָק האָט גַּעֲוָוָסָט, אָוּן אִיר אַיְן פָּאָרָאָן סְיִי בְּרוּיטָ, סְיִי מַעַלָּ, סְיִי צַוָּעָר. וּוּאָס אַיְן דְּעַרְפָּוּן אַרְוִיסְגָּעָקָוּמָעָן? זַיְהָהָן קִיְּין מָאָל נִיט גַּעַלְאָזָן דֵי דִּירָה אַלְיָן.

מייטעך האט אויפגעגעסן די גאנצע פארצייע ברויט, גלייך ווי ער האט זי אפגעגעמען און די אנדערע פראדווקטן האט ער אויפגעגענאמש רוויירהייט. ער האט א פאר מאל געפרוות זיך אפקאכן א בייסל ואסער מיט מעיל-קיליסקעס, אבער דאס מאכל האט קיין טעם ניט געהאט. ער איז ניט געוווען קיין גוטער קוכער און די אלטטעטשקע אייז געוווען איזו פארנווען מיט אירע קינדרער, וואס האבן אראפגע-שميיכלט פון די פאטאגראפיעס, איז זי האט קוים צייט געהאט צו באמעריקן מייע-טעקס אומבאָהאלפּֿנֿיקִיט. זי האט אים אַרְיָנְגַּעֲנָמָּעָן צו זיך, ניט צוליב רחמנות און ניט צוליב פראפאָטן. זי האט פשוט מורה געהאט, איז מען זאל איר פון ווינונגס-אַמְּט ניט צוועצֵן אַיְזָעָן, צי אַיְזָעָן; מענטשן, וואס האבן געהאט בי איר דעם זעלבן זערט, וואס אלע גוינט.

מייטעך וואלט זיך זונגן די אלטטע לייט איזיך וויניך וואס געקימערט. אבער פון ערגען האבן זיך צוגעטשעפעט צו אים לוייז און פּֿאֶרְלִיגַּט נְּעַסְּטָן אַונְּטָעָר זיין הויט, אונטער דֿי אַרְעָם אַונְּעָן אַינְּ דֿעַם האַרְקָּה בְּרוֹסְּטִיקָּאָסְּטָן. די לְּיִזְּ אַבְּן אַים נִיט גַּעֲלָאָן שְׁלָאָפָּן אַונְּ אַלְּעָ אַוְנוֹתָן זִינְגָּן אַים אַוְועָק אַיְרָק דֿעַר קָאַצְּ-אָוָן מוֹיְזִ-שְׁפִּיל מִיט די אלטטע לייט. ער האט זיך געוואָלט אַוְיסְּלוּזִין, זייז זאלן ניט זען, כדי ער זאל קענען בעסער שלְּאָפָּן — אַונְּ ער האט איזיך געציילעוּט אַיְרָק אַגְּ, זיך צו קענען צוּכָּאָפָּן צו זיִיר שְׁפִּיְזִ-שְׁעַנְקָּל. אַבער די אלטטעטשקע זִינְגָּן גַּעַוּעַן אַומְּעָטוּם — אַונְּ הַגְּמָן זְיִיעָרָעָן אַוְיָגָן זִינְגָּן זַעַלְטָן גַּעַוּעַן גַּעַוְּאַנְדָּן דֿיְרָעָקָט צו אַים, האט ער געפּֿילט, ווי זייז אַיבָּעָר אַים ווי צוּווִי גַּעַטְרִיעָ שְׁוּמָרִים. אַונְּ אוַיְבָּ עַס האט זיך שְׁוִין גַּעַמְאָכָּט אַמְּינָטוּ, ווּן זיִי זִינְגָּן גַּעַוּעַן פּֿאֶרְטָאָן מִיט עַפְּעָס, האט מִיעַטְעָק גַּאֲרָפְּלִיאִין דֿי גַּעַלְגָּנָהִיט צְוִילְבָּדָעָר וְאַקְלָעָנִישׁ: צי זאל ער אַפְּאָל טָאָן צָוָם שְׁעַנְקָל, צי זאל ער זיך אַנְעָם טָאָן צו די לְּיִיְהָ, צי גַּאֲרָאַפְּגָּנְגָּעָן אַבְּסָלְזָעָן פּֿאֶרְזָעָן זִיךְעָמָד אַלְעָ טָאָג אַרְיִפְּגָּעָרָאָכְט.

ער האט זיך שְׁוִין פּֿוֹן לְּאָגָג נִיט גַּעַוְּאָשָׁן אַונְּ נִיט דְּאַזְּרִיטָט. סְּהָאָט אַים נִיט גַּעַגְּלָסָט. ער האט לעצטנס גַּעַלְטָן נִיט נָאָר פּֿוֹן הַוְּנָגָעָ, נָאָר אַיְרָק פּֿוֹן קָעַלְט אַונְּ זיִין פּֿאֶסְּעָ אַיז גַּעַוּעַן צו זּוּכָּן אלְטָעָ פּֿאֶפְּרִידְ-זְעָק, שְׁמָאָטָעָ, לְּאָכָּעָס, זיך וואס בעסער אַרְוָמְצָוּוּקְיָלָעָן; וּוּילְ דָּאָס אַיְנְצִיקָּעָ העַמָּה, וואס אַיז אַים פּֿאֶרְבְּלִיבָּן, אַיז צְפָּאָלָן אַיְרָק שְׁטִיקְלָעָד אַונְּ די מַאְרִינְאָרְקָעָ האט ער נָאָר גַּעַהָאָט פּֿאֶרְקוּיפָּט אַיְדָעָר זיִין טָאָטָן, דֿעַם פָּאָן אַדְּאָם רְאַזְּעַבְּרָאָכְט.

מען האט גַּעַדְאָרְפָּט פּֿאֶרְרִיכָּטָן דֿעַם קָאָפָּן אַמְּאָשִׁין אַונְּ דֿעַר מִיסְּטָעָר האט אַים, מִיעַטְעָק, גַּעַהָאָט גַּעַשְׁקָט אַגְּנָג אַונְּ דֿעַר מַאְשִׁינְגְּאוּנִיעָ, וואס האט זיך גַּעַפְּנוּעָן פּֿוֹן יְעַנְעָר זִית שְׁנוֹידְעָר-דְּרָעָסָאָרָט. דְּרוֹוִסָּן אַיז גַּעַוּעַן קָאָלָט אַונְּ מִיעַטְעָק אַיז גַּיך אַרְיְבָּעָר גַּעַלְאָפָּן דֿעַם וּוּינְטִיקָּן, פּֿוֹסְּטָן הַוִּיתָ. ער האט באַמְּרִיקָט נִעְבָּן מִיסְּטִיקָאָסָטָן דֿעַם דְּאַזְּאָרְצָעָ מִיט אַבעְוִים אַינְּ דֿעַר האנט אַונְּ ער, מִיעַטְעָק, גַּעַוּעַן צְפְּרִידָן, וואס ער דְּאָרְפָּט נִיט אַרְבָּעָטָן אַיז אַזְּעַלְטָט אַינְּ דְּרוֹוִסָּן.

ער אַיז אַרְיָן אַינְּ דֿעַר מַאְשִׁינְגְּאוּנִיעָ; אַפְּגָּנְגָּעָן דֿעַם קָאָפָּן פּֿוֹן דֿעַר מַאְשִׁין

און איסגענטס די געלעגההייט א פאר מינוט צו «מאנקירין» און זיך א ביסל ארומשווענדן צוישן די מאשינען אין ווארשטאט. ער האט דערזען דעם דאזוֹרצע אריינוקומען מיט און עמער, פול מיט אפפאל און מיט שפולקעס, וועלכע ער איז גענגגען אריינואָרפן אין אוּוֹן. מיעטעך איז צו אים צוגעלאָפַן; געוֹוואָלט פָּאָר זיך אָפְּרָאָטָעָוּן דעם שטָּאָרְ-אָפְּפָאָל, אָגְּזָוּשָׁטוּן דִּי טְרָעָפָעָס.

דעמאָלט האָבָּן זיך זיעַרְעָ אָוִיגְּן באָגְּעָנְגָּט אָוּן אָפְּאָרְשְׂטִיקָט גַּעֲשֵׁרִי הָאָט זיך אָרוּיסְגָּעָרִיסְן פֿוֹן בַּיְדָוָן הַעֲלָדוֹתָה. מִיעַטָּעָך אִיז אָ פָּאָל גַּעֲטָאָן מִיטָּן דָּאָרָן גַּוְּף אָוִיף דֻּעָם אַיְנְגָּשְׂרָוּמְפָּעָנָעָם, פְּאָרוּוֹיְקָלְטָן מָאָן — אָוּן דָּאָס גַּעֲשֵׁרִי, וּאָס הָאָט זיך גַּעֲטָרָאָגָן דָּוָרָךְ וַיְיַיְבָּ, הָאָט זיך פְּאָרוּוֹאָנְדָלָט אִיז אָ קְוּרְזְ-אָטָעָמְדִיק הַעֲשָׂוָן. אָ רָגָע זַיְנָעָן זַיְ אָזְוִי גַּעֲשָׁטָאָגָעָן, צַעֲטָרִיסְטָלָט אִין שְׂוִידָעָר, בֵּין דֻּעָם דָּאָזְוָרָצָעָס לַיְיָב אִיז שְׂטִיף גַּעֲוָאָרָן. ער הָאָט אַיְנְגָּהָוִיבָּן בַּיְדָעָן, בַּאֲקְלִידְעָטָע אִין אָ פָּאָר צַעֲפְּלִיקְטָעָה אַהֲנְטָשָׁן, דָּוָרָךְ וּוּלְכָעָ סְחָבָן אָרוּיסְגָּעָרָקָט דִּי שְׁפִּיצָן פֿוֹן אָלָעָ פְּאָרְרִיסְטָעָ פִּינְגָּעָר — אָוּן אַפְּגָּעָשְׁוִיסְן מִיעַטָּעָךְ פֿוֹן זַיְד. ער הָאָט אָ כָּאָפָּ גַּעֲטָעָנָעָם דֻּעָם פּוֹלָן עַמְּרָ אָוּן מִיטָּא אַזְרִיךְ אָרוּיסְגָּעָלָאָפָּן פֿוֹן דָּעָרָ מַאֲשִׁינָּוֹנוּעָ. יְעַנְעַם טָאָגָהָאָט מִיעַטָּעָךְ פְּאָרְקִוִּיפָּט דִּי מַאֲרִינְאָרָקָעָ אָוּן זיך גַּעֲקִוִּיפָּט אָ בִּיסְלָמָּאָרְמָעָלָאָדָעָ.

טִילְמָאָל פְּלָעָגָט ער אָפְּוֹאָרָטָן בַּעֲלָאָן בַּיְמָמְטָ� טְוִיעָר אָוִיף לְטוּאָמִיעָרָסְקָעָ : שְׂטִיְיָן אִין אָטוֹנְקָל וּוֹינְקָל, טְוַעַנְעָן מִיטָּדִי פִּים, הוֹיכָן מִיטָּן אוּרְפִּי דִּי הַעֲנָט אָוּן נַאֲכָקָוּן יְעַדְוָן פְּאָרְבִּיְיִיגְּיָעָר. וּוּעָן ער פְּלָעָגָט זַיְ דָּעָרָעָן, פְּלָעָגָט ער צַו אִיר צַו שְׂפָרִינְגָּעָן אָוּן בְּעָטָן, יַי זַאֲלָ אִים אָרְאָפְּבָּרָעָגָעָן עַפְּעָס צַו עַטָּן. זַי פְּלָעָגָט זַיְ צַעְדָּאָ פְּלָאָטָעָרָן, שְׂטָאָמָלָעָן, אָרוּיפְּלוֹיְפָן אִין שְׁטוּב אָוּן אָרְאָפְּקָוּמָעָן מִיטָּא מַעֲנָשָׁקָעָ עַסָּן. ער פְּלָעָגָט דָּאָס גַּלְיִיךְ אָוִיפָּן אָרט פְּאָרְטִיךְ מַאֲכָן אָוּן אַיְדִּיעָר זַי הָאָט בָּאוּזָין צַו עַפְּעָגָעָן דָּאָס מוֹילָ, הָאָט ער זַיְ נַאֲכָגָעָלָאָזָן אִין אָגָּלָאָפָּ. ער פְּלָעָגָט הַעֲרָן הַיְנְטָעָר זַיְ אִיר רָוּפָן, אִיר בְּעָטָן. אָבָּעָר ער פְּלָעָגָט זַיְ אָוִיסְבָּאָהָאָלָטָן עַרְגָּעָץ, בֵּין זַי פְּלָעָגָט פְּאָרְלִין דֻּעָם שְׁפָוָר פֿוֹן אִים.

שְׁפָעָטָעָר אָרִין, הָאָט ער אַיְפָּגָעָהָעָרָט זַי אָפְּצָוָאָרָטָן. טִילְמָאָל פְּלָעָגָט זַי אִים פְּאָרְבִּיְיִגְּיָן אִין גָּאָס אָוּן אִים נִיטָּפָּאָרָטָן. ער פְּלָעָגָט זַי נִיטָּפָּאָרָהָאָלָטָן, אָפְּיִלוּ וּוּעָן ער אִיז גַּעַוְעָן זַיְעָרָן הַוּגָּנָעָרִיק. סְחָבָן גַּעַפְּאָדָעָרָט צַו פִּילְגְּשָׁתְּרָעָבָן גַּוְּגָּבָן אָוּן סְאַיְוָן אִים גַּעַוְעָן צַו קָאָלָטָן. ער הָאָט גַּעַהָאָט צְרוֹת מִיטָּעָר נָאָ. זַי אִיז אִים גַּעַרְוָגָן אָוּמָקָאָנְטָרָאָלִירָט אָוּן אִין דִּי קָאָלְטָעָ טָעָם, אִין דִּי פְּלִיטִיסְקִיט גַּעַפְּרִוִּירָן גַּעַוְוָאָרָן אָוּן גַּעַבְּלִיבָּן הַעֲנָגָעָן אִין אָ סְאָפְּלָעָ אָוִיף דֻּעָם שְׁפִּיצְ-נָאָן. דָּעָר שְׁפִּיצְ-נָאָן אִיז גַּעַוְוָעָן אָפְּגָּעָפְּרִוִּירָן סִיְּוִי, הָאָט גַּעַשְׁטָאָכָן, אָוּן וּוּאָס מַעַרְמָעָן הָאָט גַּעַרְבִּין מִיטָּעָר הַאֲנָט — דָּאָס מַעַרְמָעָן גַּוְּגָּיָהָאָט. אָוּן אַוְיִסְעָר דֻּעָם, הָאָט עַפְּעָס גַּעַיְתָּרִיבָּן אִים צַו אָנְטָלְיוֹפָן פֿוֹן דָּעָרָ גָּאָס אָוּן אָנְקָוּמָעָן צַו זַיְן שְׁטוּרְ-זָאָק. סְאַיְוָן נִיטָּפָּאָגָעָן בְּלוּזָן דִּי קָעָלָט דָּרְוִיסְן. גַּעַוְוָעָן אָוִיךְ עַפְּעָס, וּוּאָס אִיז גַּעַרְאָכָן אָוּמְגָעָעָן אִיבָּרָעָן גַּעַטָּא אָוּן גַּעַמְאָכָט גַּלְיוּעָרָן דָּאָס הַאֲרָצָה פֿוֹן אִימָּה.

גַּעֲלָאָן אִים שְׁלָאָפָּן מִיטָּא זַיְעָרָ שְׁפָטְשָׁעָן, אָוּן ער גַּעַלְעָגָן אָוִיפָּן שְׁטוּרְ-זָאָק אָוּן

געוקט אויפּן פִּיעַר, ווֹאָס האָט אַרְוִיסְגֶּשְׁיַּינְט פֿוֹן צְוִישֵׁן די שְׁפָאָרָעַס פֿוֹן דָּעַר קִיד. עַר האָט גַּעֲזָעַן روּיטַע, טָאנְצְנְדיַקָּע פְּלָאָמָעַן אָוָן וּוֹעַן עַר פְּלָעַגְט צְרוּיק אַיִּינְ. שְׁלָאָפּן, האָבָּן זַי מִיטְגַּעַטְאָגְּצָט אַיְן זַיְן חָלוּם אַרְיִין. אַיְם האָט זַיְךְ גַּעַהְלָוּמָט, אָז עַר, מִיעַטְעַק, האָט אַונְטָעַרְגַּעַצְוָנְדָן דָּאָס גַּעַטָּא, אַהֲוֵי נַאֲךְ אַהֲוֵי — בֵּין די קלְעַצְעַר פֿוֹן די דְּרָאָטָן האָבָּן זַיְךְ אַנְגַּעַכְאָפְּט. אָוָן אוּיךְ די דְּרָאָטָן אַלְיָין האָט דָּאָס פִּיעַר נִיט גַּעַשְׁיוֹנַט. עַס האָט זַיְךְ פְּאַרְשְׁלוֹגְגָעַן אָוָן אַרְוִיס אַוִּיכְ יַעֲנָעַר זַיְיט — צַו דָּעַר שְׁתָאָט. אָוָן אוּיךְ די שְׁמָטָאָט נִיט גַּעַשְׁיוֹנַט, נַאֲר זַי אַרְוִמְגַעְכָּאָפְּט מִיטְ רְוִיטַע אַרְעָםְסָ; אוּיפְּגַעַעַסְן די הַיּוֹעָר, די הַעַלְדוּעָר פֿוֹן גַּאֲסָן, סְקוּוּרָן אָוָן פְּאָרָקָן; וּוֹי קוּכָּנָס גַּעַבְּיסָן די פְּאַבְּרִיקְ-קְוִימָעָנָס אָוָן די פְּאַבְּרִיקְן אַלְיָין. דָּעַרְנָאָךְ האָט דָּאָס פִּיעַר זַיְךְ אַטְרָאָג גַּעַטָּאָזָן וּוּיְטָעָר — צַו די פְּעַלְדוּעָר אַרְוּם דָּעַר שְׁתָאָט, — צַו וּוּאַרְשָׁעָ, צַו קְרָאָקָע, צַו די בָּעָרָג, צַו אַלְעָ וּוּינְקָעַלְעָדָר פֿוֹן פְּוִילָן, וּוֹו עַר פְּלָעַגְט אַרְוִמְפָאָרָן אוּיךְ זַיְין מַאְטָצִיקָל. בֵּין גַּאנְצָ פְּוִילָן הַאָט גַּעַהְדּוֹשָׁעָט וּוֹי אַיִּין פְּרִיִּיְ לְעַכְעָר, פִּיעַרְדִּיקָעָר קָעָסָל, ווֹאָס האָט אַוִּיסְגֶּשְׁפְּרִיִּיט דָּעַם פְּלָאָמִיקָן שְׁוִים קִיְּין רְוִסְלָאָנד, קִיְּין דִּיטְשְׁלָאָנד, קִיְּין טְשָׁעָכָסָלָוָאָקִיָּע — דָּוָרָךְ בָּעָרָג, פְּעַלְדוּעָר אָוָן וּוּלְדוּעָר; אַרְיבְּעַרְגַּעַשְׁפְּרָוְגָעָן דָּעַם בָּאַלְטִיק, קִיְּין סְקָאַנְדִּינָּאוּיָּע; פְּאַרְכָּאָפְּט גַּאנְצָ אַיְירָאָפָּע — אָוָן נַאֲךְ נִיט מִיד גַּעַוָּאָרָן, נַאֲרָמִיטָן פְּלָאָקָעָר אַרְיבְּעָר דָּעַם מִיטְלָעַנְדִּישָׁן יִם אָוָן פְּאַרְדִּיִּעָט אַפְּרִיקָע; אַרְיבְּעָר דָּעַם רְוִיטַע יִם אָוָן דָּעַם שְׁוֹאָרָצָן יִם; פְּאַרְכְּרוֹפָעָט קְלִיְּין-אָזְיָע אָוָן גַּעַלְאָפָּע צַו די סְטָעָפָע אָוָן טְיִגְעָס; אַוִּיגְפְּרָעָס אָזְיָע, אַוִּיסְגַּעַלְעָקָט דָּעַם פְּאַצְיִיךְ, אַוִּיסְגַּעַזְלָאָקִיעָט דָּעַם אַטְלָאָנְטִיק אָוָן מִיטְ גַּעַכְאָפְּט מִיט זַיְךְ אַוִּיסְטְּרָאָלִיעָט אָוָן אַמְּעָרִיקָע: צְפָוֹן אָוָן דָּרוּם, מְוֻחָח אָוָן מְעֻזָּב. אָ פְּלָאָמִיקָע גַּעַגְרָאָפְּיִיךְ-קָאָרְטָע. אָ פְּלָאָקְרָבְּנְדִּיקָעָר עַרְדִּיקְיִילָעָד, וּוּלְכָבָעָר אַיְוּן גַּעַוָּעָן שִׁיְּין זַיְךְ אָ קְיִילְעַכְדִּיקָע, רְוִיטַע קְוִיל, אַרְוִמְגַעְוִוִּימָט מִיט אָ נַאֲכְטִיקָן, פִּיאַלְעָטָן אַרְעָאָל. אָוָן עַר, מִיעַטְעַק, אַיְזָן גַּעַשְׁלָאָפָּן אַיְן דָּעַר יַאֲדָרָע פֿוֹן דָּעַר קְוִיל. עַר אַיְזָן גַּעַוָּעָן נַאֲקָעָט אָוָן סְאַיְזָן אַיְם נִיט קָאָלָט גַּעַוָּעָן. עַר אַיְזָן גַּעַשְׁלָאָפָּן מִיטְן הַיְּלִיקָן שְׁלָאָפָּן אַיְזָן גַּוְגָּן גַּאָט.

קאפיטל פיר און צוואנציק

ס' האט אויסגעזען ווי דער ווינטער וואלט אייביך דא געוווען, קיין בלוייער הימל וואלט קיין מאל ניט געהאנגען איבערן געתא און די ליבע ווּ וואלט קיין מאל ניט געווארעט. די "דושאלקעט" און די גראונט ערעד זיינען געוווען אַ חלום אוןעס איין געוווען אַ חלום דער זומער איבערהויפט. אבער קיינער האט בעה אַ דעם ווינטער ניט געהולמת פון זומער. אויב שווין, האט מען געהולמת וועגן פאָרמַלְחָמָה-דייקע מאכלים, וועגן ברויט און קארטאָפֶל אַונְ דעם שענסטן חלום פון אלע : וועגן פלייש. בי נאכט האט מען זיך געשפלט מיט די פאנטזֿיעַס — אלין, ביהדות. בי טאג האט מען געהולמת בצידור. ווי נאָר צוֹויִי יידּן האָבָן געהאט געדולד צוּ עפָּנְגַּעַן די מײַלְעַר האָלְבוּגַּן געְמִיטְלְעַד — האט מען גערעדט וועגן עסן. דאס געט אַיז געוווען איין מאָגָן, פון דרייסן פֿאָרְקָאָוּעַט מיט איין אַנְגְּוַיְינִיק — פּוֹסֶט. די גָּאָסֶן זיינען געוווען געְפּוּרְיְּעַנְעַע הַעֲלֵדוּעַר אַונְ קִשְׁקָעַס, ווּאָס האָבָן גַּעַדְעַט נָאָך אַ חִיסְּן, זּוֹפִּיקָן יִם, ווּאָס זָאָל זַיִּהְשְׁמַעְלָצָן אַונְ פֿאָרְשָׁוּגְּעַן. אַבער דאס זיינען ניט געוווען די הוֹגְּגָרִיקָע גָּאָסֶן פון פֿאָרְאִיצְּרָן. קלונע גָּאָסֶן זיינען דאס געוווען. קלונע אַין זַיִּעַר פֿאָסְיּוּקִיט. זַיִּהְאָבָן זַיִּהְ מַעַר נִיט גַּעַרְיסָן די גַּאֲרְגָּלָעַן מיט בונט אַונְ פֿרְאָטְעַסֶּט.

אַ זַּיִּבְּעַרְקִיט האט געהערשט אומעטום. ניט נאָר די זַיִּבְּעַרְקִיט פון ווינטער, דעם עסטעט, ווּאָס דעקט צוּ דאס מַיאָסָע אַונְ שְׂמוֹצִיקָע מִיט דער בלענדנְדִּיקָע ווַיִּסְקִיט פון שניִי ; אַונְ נִיט נָאָר די זַיִּבְּעַרְקִיט, אַפְּגַּעַתְּיָן פון דער דִּיסְצִיפְּלִידִיָּן רְעַטְּעַד אַרְמִיָּן פון הַוּיְּוּזְּעַכְּטָרָדָס ; אַונְ נִיט נָאָר די זַיִּבְּעַרְקִיט גַּעַשְׁאָפָּן דָּרוֹרָכָן פֿאָרְשָׁוּגְּדָן פון אלע האָלְבָּצְּעַנוּמָעַנְעַ פָּלוּטָן. סְאָאוּ געוווען די זַיִּבְּעַרְקִיט פון אַ בלְאָנְקְנִידִיקָעָן קְלָאָרָן, שְׁפִּיזְּשָׁאָרָפָן פְּחָד, ווּאָס האט זַיִּהְ גַּעַרְגַּשְׁתָּאָכָן דָּרָךְ אלע פֿאָרְבָּאָרְגָּנִישָׁן פון אָנוֹגָן זַיִּהְ אַנְטְּבָּלוּזִיט אַין זַיִּהְ גַּאנְצָעַר גַּרוּסִים.

אַבער ווי קְלָאָר אַונְ שאָרָף עַס אַיז געוווען דער פְּחָד — ווי אַומְפָּאָרְשָׁעָט צוּוַּיְּפָּלָאָז עַר אַיז אלְיִין געוווען — אַיז אַבער זַיִּן סִיבָה געוווען פָּאָרְהַוִּילָן. עַר האט זַיִּה, אַ פֿאָרְוּיְּקָלְטָעָר אַין זַיִּן מְקוֹרָלָאִוִּיקִיט, גַּעַלְאָן אַיבָּעָר די גָּאָסֶן : גַּעַיְאָגָט אַהֲנִין אַונְ צְוִירִיק אַין פְּרָאָסְטִיקָן ווּירְוָאָר — עַלְעַהְיִ עַר ווּאָלְט געוווען אַ גִּלְגָּל פָּוּן אַ שְׁטוּשָׁר, ווּאָס אַיז אָרוֹסִים פון זַיִּי לְאָד אַונְ קָאָן צְוִירִיק נִיט אַרְיִינְקִירִיכָן ; ווּיל עַר אַיז אַוְסְגָּוּזָאָקָסָן צוּ אַזָּא מְשֻׁוְּגָּהָדִיקָע גַּרוּס — צוּ אַזָּא אַומְדָעָהָרָטָר אַומְשָׁטְשָׁוִרְוִישָׁעָר ווַיִּסְקִיט. אַז עַר אַיז גַּעַבְּלִיבָן פֿאָרְאָוְרְטִילָט זַיִּה צוּ טְרָאָגָן אַנְטָבָּלוּזִיטָר, פָּאָר אַלְעַמְעָן אַין די אָוִיגָן — נִיט ווִיסְנְדִיק צִי עַר אַנְטָלְיוּיפָט, צִי עַר זַוְּכָּט גָּאָר זַיִּן אַיְגָעָנָע סִיבָה.

2

סילווערטער-נאכט.

כלארה, דעם פאן רומקאוסקיס יונגע וויביל, איז געלעגן אין בעט אין איר זידענעם העמד מיט די שפיצן ארום האלזן. סאייז געוען וואראעם אין צימער און אירע הענט זיינען געלעגן איבערון איבערבעט און עס אירינגעפערעסט ארום דער פאָרָם פון אַיר קערפֿער. זי האט נעמלאָך געליטָן פּוֹן ווֹיסְטָן נַעֲכָת, פּוֹנְעָמָן ווַיִּסְנְּחָמֵן שטשור פון אַיר אַיִּמָּה, ווֹאָס האט זיך דערבּֿיסְטָן צו אַיר האָרֶץ אַון הַיפְּשָׁלָעָךְ פָּאָרְבִּיטָעָרט די זִיסְקִיטָן פּוֹן אַיר האַנְיקִ-חוֹדֶש מִיטָּן פָּאָן רומקאוסקי. זִיסְטָן דער חתונה, האט זִין, ווֹאָס האט גַּעהְתָּן אַזְּאָ פְּעַסְטָן אַון גַּעֲונָטָן שְׁלָאָה, קִין אַין נַאֲכָת נִיט גַּעֲקָנָט אַיבְּרָקְוּמָעַן, אָן דֻּעָם ווֹאָכָן דְּרִיעָן זִיך אַוְיפָּן גַּעֲלָגָעָר דָּוָרָךְ שְׁעהָן, ווֹאָס האַבָּן אוּסְגַּעַזְעַן ווַיִּאִיבְּרִיכִיתָן.

דער אומרו איז זי איינטנלאיך באפאָלן נאָד פֿאָר דער חתונה, איז די טאג
ווען דער ציגינער-לאָגער איז צעפערטלט געווארן פֿון דער טיפס-עפֿידעמע,/
פֿון וועלכער דער "קְרִיפַּא"-שְׁעֵר אלְין איז געשטארבן. דריי דאָקטוריים פֿון געטא
זיבגען אַרְיִינְגְּשִׂיקְּט געווארן אַינְעַם לאָגֶעֶר צו קְעַמְפָּן קְעַגְּן דער מגיפה. אַיְינְגֶּר
פֿון די צְוַיְּדָאָקְטוּרִים, וואָס זיבגען געשטארבן אַלְס רְעוֹזְלָטָאַט דערפֿון אַיז גְּעוּזָן
אַיר קוֹוִין, מִיט וּמְעַמְּן זַיְהָט זִיד אָוְפְּגַעַה אַדְעָוּעָט: אַוְן דער דָּרִיטָאֻר, דער דָּר
מִיכָּאָל לְעוֹזִין, זַיְן קְלָאָס-חַבָּרָה, הָאָט זִיךְ גַּעֲרָאָנְגָּלָט מִיטָּן לְעַבְּן. דער צִיגְּיִנְעֶר-
לאָגֶעֶר אַיז גִּיךְ לְיוֹקְוִידִירְטַּט געווארן אַוְן קְלָאָרָאָן אַיז באָפָּאָלָּר-
בָּאָרָאָרָה, טוֹנוֹקָעָלָר נִיגִּינְר, צוּ דָּרְגִּינְר, וואָס די דִּיטְשָׁן טְוַעַן מִיט אַלְגֶּעֶר פֿון
טִיפְּסָ-קְרִיאָנָּקָע, וואָס מעָן הָאָט גְּזוֹאָגָט אוֹפִּיךְ זַיְיָ, אַז זַיְיָ זיבגען פָּאָרְטִי-זְיָאנְגֶּר פֿון די
בָּאָלְקָאנְגָּן. זַיְהָט כָּסֶדֶר גַּעַהָאָט פְּאָר זִיךְ דָּאָס בִּילְד פֿון אַיר פָּאָרְשָׁטָאָרְבָּעָנָעָם
קוֹוִין אַוְן אַיר אַיז אָוִיסְגָּקְוָמָעָן, ווי עַר וּוְאָלָט דָּאָס גַּעַפְּרָעָנָט די קְשָׁהָ בַּיְּ אַיר
אַוְן זַיְאָרְמָגְּשִׂיקְּט אָוִיסְגָּפְּינְגָּן אָן עַנְטְּפָעָר. אַבְּעָר סְאַיְיָ נִיט גְּעוּזָן קִינְעָר,
וְאָס זַאְל אַיר דָּעַם עַנְטְּפָעָר גְּעַבְּן.

גָּלִילִיק דַּעֲרָנָאָךְ אֵין גַּעֲקוֹמָעָן דַּעַר אָנוֹנָט, וּוֹעֵן זֶה האָט גַּעֲזָאָלָט זֶיךְ טַרְעָפָן מִיטָּא
אָיר בַּאֲשָׁעָרָתָן אָון עַר הַאָט זֶיךְ נִיט בַּאֲחוֹיָן אָון אָפִילָו אָיר נִיט גַּעַלְאָן וּוַיְסָן, אָוּ עַר
וּוְעַט נִיט קְוּמָעָן. דִּי גַּעֲנוֹנְגַּלְעָד רַוִּיקָע, קָאַלְעָטָן קָלְאָרָא, האָט דַּעֲרָפִילָט אַ צְׁפָעָנִישָׁ
אַיִן הַאֲרָצָן — אָון אִיז אָעוֹזְגַּעַלְאָפָן אָוּפִין בַּאֲלֹטוֹעָר פְּלָאָץ. דַּאֲרָט האָט זֶיךְ מִיטָּא
אִים בַּאֲגָעָגָנָט. עַר אִיז נָאָר וּוָאָס גַּעַהָאָט צְׁרוּקְגַּעַקְוּמָעָן פָּוּן אָן אָמוֹגָעְרִיכְטָעָר קָאָנָּא
פַּעֲרָעָנָץ מִיטָּן הַעַר בַּבְּאָוֹ. אוּפִיךְ דַּעַר קָאַנְפָעָרָעָנָץ האָט דַּעַר הַעַר בַּבְּאָוֹ צֹ וּוַיְסָן
גַּעַטְאָן דַּעַם פַּרְעָזָעָס, אָוּ דִּי צָאָל אַיְנוֹנִינָעָר פָּוּן גַּעַטָּא מוֹ זֶיךְ אַ פִּיקְסִירְטָעָ אָוּן —
אוֹוִי וּוֹי עַס אִיז לְעַצְמָנוֹ פַּאֲרָגְעָקְוּמָעָן אַ גְּרוּסִעָר צְׁפָלוֹס פָּוּן דַּעַר בַּאֲפַעַלְקָעָ
רוֹנָג — אִיז אַצְּיַנְדָּעָר גַּעַקְוּמָעָן דִּי צִיִּיט אָוִיךְ אַן אָפְפָלוֹם. דִּי וּוֹיְנוֹגָס-קְוָלוֹטָר אִיז
גַּעַטָּא אִיז סִי וּוֹי גַּעַזְוּעָן אָוִיךְ אַ נְדֻעָרִיקָן נִיוֹאָה האָט גַּעַזְאָט דַּעַר הַעַר בַּבְּאָוֹ
אָוּן פַּאֲרָעָגָעָרָן דִּי לְאָגָע, וּוֹאָלָט בְּפִרְוּשָׁ גַּעַזְוּעָן צָוָם אָמוֹנוֹוֵיל פָּוּן דַּעַר יִדְיִישָׁעָר
בַּאֲפַעַלְקָרָונָג. דַּעֲרָפָאָר האָט דַּעַר פְּרָעָזָעָס גַּעַדְאָרָפָט, מִיטָּא דַּעַר הַיְלָף פָּוּן אַלְעָ
אַרְגָּנָעָן אָוּ בַּאֲטַרְעַפְלָעָכְעָס קָעָרְפָעָרְשָׁאָפָטָן, וּוָאָס עַר האָט גַּעַהָאָט צֹ זֶיךְ דִּיסְפָּאָ

זיציע, צוֹגְרִיַּטְן אַ פְּרִידְלַעֲכָע עֻוּזָּקְוָאָצְיָע פֿוֹן צְוָאָנְצִיךְ טְוִוִּוְונְט יְיִדְן אֵין דֵי נָאָזְנְטְּסְטְּעָ וְוָאָכְן ; אָוֹן עַד הָאָט אָוֹיךְ גַּעֲדָאָרְפָּט שָׁאָפְּן אָוֹ אָפְּאָרָאָט זִיךְ צַו בַּאֲשַׁעַפְּטִיקָן מִיט דָעַם עֲנֵינָן. סְיָהָאָכְן גַּעֲדָאָרְפָּט גַּעֲמָאָכְט וְוָעָרָן לִיסְטָעָס ; דֵי בָּאַזְּסְטָאָצְיָע הָאָט גַּעֲדָאָרְפָּט צְוָגְעָגְרִיָּט וְוָעָרָן, דֵי פָּאָלִצְיָי — מָאָבְּלִיזְיָרָט וְוָעָרָן אָוֹן טְרָאָנְסְפָּאָרָט מִיטְלָעָן פָּאָר דֵי אָוּמְפְּיִיקָע צָוּמָ גִּינָּן — גַּעַשְׁפָּן וְוָעָרָן.

דָעַר פְּרָעָזָעָס הָאָט נִיט אַוְיְגָעָזְעָן צַו זִין אַבְּעָרָאָשָׂט. זִימָ וְוָאָכְן הָאָט עַד גַּעֲפִילָט, אָוּ עַפְּעָס גַּרְיִיט זִיךְ אָוֹן רְקָט זִיךְ אָגָן — הָאָט עַד דָעַלְקְלָעָט קְלָאָרָאן. אָוֹן הָאָט זִיךְ דָעַן אַלְיָין נִיט גַּעֲוּוֹסְט. אָוּ עַד הָאָט בַּאֲצִיְּתָנָס גַּעֲוָאָרָנָט דָאָס גַּעַטָּא ? אוּרִיךְ אַיר פְּרָאָגָע, וּוּ דֵי מַעֲנְשָׁנָן וְוָעָלָן גַּעֲשִׂיקָט וְוָעָרָן, הָאָט דָעַר פְּרָעָזָעָס נִיט גַּלְיָיךְ גַּעֲנְטָפְּעָרָט. אָוֹן וּוּזָן זִיךְ אַיְזָן צְוָגְעָשְׁתָּאָגָעָן, הָאָט עַד אַוּוּקְגָּעָקוּקָט אֵין אֵזְיִיט אָוּן אַיר גַּעַזָּאָגָט, אָוּ עַד הָאָט פָּאָרְגָּעָסְן דָעַרוּוֹגָן צַו פְּרָעָגָן.

סְיָאָיְן גַּעַוְוָעָן דֵי זַאָךְ פֿוֹן קְוָלְטוֹרָ אָוּן פָּאָרְוִיְּלָוָגָן אֵין גַּעַטָּא. נִיט אֵין גַּאֲנָצָן דָעַם פְּרָעָזָעָס אָוּן אַיְנְפָאָל. דֵי זַאָךְ גַּכְבָּר אַיְנְסְפִּירִירָט גַּעַוְאָרָן דָוָרָךְ אָגְבִּילָן דָעַטָּן «גַּעַשְׁטָאָפָא»-אַיְנְסְפִּעְקָטָאָר, וּוּאָס הָאָט פְּרָאָקְלָאָמִירָט דָאָס גַּעַטָּא. אַבְּעָר דָעַר פְּרָעָה זַעַם אַיְזָן גַּעַוְוָעָן דָעַר, וּוּאָס הָאָט דָעַר פְּרָאָרְשְׁטָעְלָנוּגָעָן, גַּעַזְוָגָן-אָוֹנוֹטָן אָוּן בָּאָקְרוֹנָט דֵי אַלְעָלָה אַקְטְּיוּוֹטָעָטָן הָאָט דֵי טָעַטְיִקְיָיט פֿוֹן קְוָלְטוֹרָהָיוֹן, מִיט דֵי הָעַרְלָעָכָע קָאנְצָעָרטָן, אַיְזָן וּוּלְכָעָס סְיָהָאָבָן זִיךְ בָּאַטְּיִילְקָט דֵי «צְוָגְעָפָרָעָנָעָה» אַיְרָאָפָעָיְשָׁע קִינְסְטָלָעָר מִיט פְּיָאָגִיסְטָן-יוֹרִיטָוָן, פְּיָדְלָעָר-יוֹרִיטָוָן אָוּן מִיט דָעַם עַרְשְׁטָקָלָאָסִיקָן סִימְפָּאָנִישָׂן אַרְקָעְסְטָעָר.

אוּרִיךְ טִילְ קָאנְצָעָרטָן פְּלָעַגְטָ זִיךְ, קְלָאָרָאן. מִיטְגִּין מִיטְנוֹן פְּרָעָזָעָס. עַד פְּלָעַגְטָ אַיר אַיְגָרְוִיםָעָן אַוְיִעָר, אָוּ זִיךְ אַיְזָן קְרוֹוִין. זִיךְ אַנְשָׁפָאָר אָוּן טְרִיסְטָט. נָאָר דֵי קָאנְצָעָרטָן, פְּלָעַגְטָ פְּנִי אִים אַרְוָמְרִינְגָלָעָן ; אִים דָאָנְקָעָן אָוּן שָׁאָקָלָעָן זִיךְ הָאָנָט מִיט אַזָּא בָּאַגְּיִיסְטָרָוָגָג, וּוּ עַד אַלְיָין וּוּאָלָט גַּעַהָאָט אַוְיִסְגָּפִירָט דָעַם «גַּעַדְנִיאָלָן» רְעַפְּעָרְטוֹאָר. פֿוֹן צִיְּיטָ צַו צִיְּיטָ הָאָט עַד גַּעַהָאָלָט אָנְדָעָ נָאָר אָנְדָעָ נִיאָרָט : — «אָוְנְדוֹעָרָ פָּאָסְפָּאָרָט אָיְן אַרְבָּעָט, מִיְּנָעָ בְּרִידָעָר», — הָאָט עַד גַּעַזָּאָגָט. — צִוְּרָט : — «אָוְנְדוֹעָרָ פָּאָסְפָּאָרָט אָיְן אַרְבָּעָט ! עַד הָאָט גַּעַרְעַדְטָ וּוּעָנָ דָעַם בָּאָפְּעָלָ פֿוֹן דֵי דִיְיִתְשָׁן : — «זִיךְ אַבָּאָן גַּעַפְּאָדָעָרָט צְוָאָנְצִיךְ טְוִוִּוְונְט, אַבְּעָר אֵיךְ הָאָב אַפְּגָעָשָׁרִינָן אַוִּיךְ צָעָן. אָוּן זִיךְ אַבָּאָן מִיר דָעַרְלוֹיְבָט אַלְיָין אַגְּזָוְפִּירָן מִיט דָעַר אַקְצִיעָ אֵין גַּעַטָּא שְׁטִימָעָן, וּוּעָרָעָס זַאָל גִּינָּן. אָוּן דָאָס אַיְזָן בְּעָסָרָ, וּוּ וּעָנָ עַמְּעַץ אַנְדָעָרָשׂ וּוּאָלָט דָאָס גַּעַטָּאן».

אֵין דֵי נָעַכְתָּ הָאָט עַד שְׁטוֹדִירָט דֵי לִיסְטָעָס פֿוֹן «אַשְׁלִיקָאָוּצָעָס», קְלִינְשְׁטָעָטָלְדִּיקָע, דִּיטְשָׁע יְיָן. גַּעַצְיִילָט. צְוָגְעָבָן אָוּן אַרְאָפְּגָעָנוּמָעָן צִיְּפָעָרָן ; יְעַדְעָר צִיְּפָעָר — אַמְּעַנְטָש, אַיְדָה. עַד הָאָט בָּאַשְׁלָאָסְן נִיט צַו צָעְבָּרָעָכְן קְיִינְמָשְׁפָּחוֹת. עַד וּוּטָ קְוּדָם אַרְוִיסְשִׁיקָן דֵי פְּרוֹיְעָן אָוּן קִינְדָעָרָ פֿוֹן דֵי, וּוּאָס זִיְיָעָן שְׁוִין אֵין גַּעַטָּא נִיט גַּעַוְוָעָן : דֵי וּוּבָעָרָ פֿוֹן דֵי דְּרִיְ פִּיְעָן — פִּישְׁעָר, פְּלִיְישָׁעָר אָוּן פְּרָמָאָנָעָס, דֵי וּוּבָעָרָ וּוּטָ אַרְיִינְקָוּמָעָן אָוּן דָאָס שְׁמוֹצִיקָעָ וּוּטָ אַפְּפָלִיסָן.

דאס געטַא איז אויפגעשטאנען אין די פֿרְמָאָרגְּנָס און געשווידערט. איבער דִּיעַ רֶעֶסֶתֶן און ביוראען, איבער דִּיעַ רֵיַעַן פָּאָר דִּיעַ קְרָאָמָעַן, איבער דִּיעַ גְּלִיטְשִׁיקָע גָּסָן אָן הִירְךָ הָאָט זִיךְ גַּעֲגָנְגָעַן פָּוֹן דִּיעַ שָׁאלָה: וּוּרְךָ? וּוּאָהָיָן? זִיךְ אַיְזָן גַּעֲזָאָקָסָן פָּוֹן שָׁעה צָוַעַד אָן פָּאָר נַאֲכָת, וּמָעַן מַעַן אַיְזָן גַּעֲגָנְגָעַן פָּוֹן דִּיעַ רֶעֶסֶתֶן, אַיְזָן זִיךְ שָׁוֹין גַּעֲוָעָן בְּהַלְּהִדִּיק. דִּעַר וּוּיסֶר שְׁטוֹשָׂר אַיְזָן נַאֲכָת גְּרָעֵסֶר גַּעֲוָאָרָן אָן אַגְּגָשׂוֹאָלָן גַּעֲוָאָרָן מִיט וּוּיסֶקִיט. עַר הָאָט שָׁוֹין גַּעֲפָנוּן אָן גַּעֲרִיוּשָׁעַט זִיךְ סִיבָה. מָעַן הָאָט שָׁוֹין אַיְזָן גַּעֲוָסֶט, וּמָעַן מַעַן מִינְטָן. אָן אַיְבָּרָן גַּעֲטַא הָאָט זִיךְ אַגְּגָהָיָבָן דָּאָס גַּעֲיָגָגָזָוָה חַשְׁבוּעָ טִירָן, נַאֲכָת פְּרָאָטְעָקָצָי — צָוַעַד אַיְזָאָרָגָן זִיךְ, צָוַעַד אַגְּגָהָיָבָן מִיט אַפְּלָאַצְּוּקָע, מִיט אַפְּסָפָאָרָט צָוַעַד: מִיט אַרְבָּעַט.

בִּיסְלַעְבּוּיָּוָן הָאָט זִיךְ דִּעַר פָּחָד אַגְּגָהָיָבָן דּוּרְכְּזִוְּיָוָן אָן גַּעֲלִיבָן בְּלוּזָן בַּיִּי דִּי, וּזָאָס הָאָבָּן דְּעַרְפִּילְט דֻּעַם פְּרָעָזָעַס, אַגְּגָעָצְּלָטָן פְּינְגָעָר אָוִיךְ זִיךְ. דִּי גְּזִיכְעָרְטָע הָאָבָּן זִיךְ פְּאָרְזִיכְעָרְטָמָט מִינְטָן פְּרָעָזָעַס, אַרְגְּוּמָעָטָן: דָּאָס גַּעֲטַא וּוּעַט עַקְוִיסְטִירָן אָן זִיךְ וּוּעַלְן עַקְוִיסְטִירָן, אַסִּימָן: דִּי יִדְּן, וּזָאָס מַעַן הָאָט אַרְיִינְגְּשִׁיקָט פָּוֹן דִּעַר פְּרָאָוִינְץ אָן פָּוֹן אַוְסְלָאָנד. בְּלוּזָן דִּי אַוְנוֹצְלָעָכָע וּוּעַלְן גִּיאַן — דִּי פְּאָרָאָזִיטָן, דִּי ''אַשְׁלִיקָאָוּצָעַס'', דִּי פְּוִילְעָנְצָעָר, דִּי גַּנְבִּים פָּוֹן בְּרָעְטָר, פָּוֹן גָּאָרָן, פָּוֹן קָאָרְטָאָפָלָן שִׁילְעָכָע. מִיט זִיעַר אַיְפְּרִוּגָן הָאָבָּן זִיךְ אַלְיָוָן אַגְּגָבְּרָאָכָט דִּי שְׁטָרָאָפָל זִיךְ.

סְ'חָאָט נִיט לְאָגָג גַּעֲנוּמָעָן אָן אַיְיךְ דִּי, וּזָאָס דִּעַר פָּחָד אַיְזָן מִיט זִיךְ גַּעֲלִיבָן, הָאָבָּן שְׁלָוָם גַּעֲמָאָכָט מִינְטָן גּוֹרְל. מִיט פְּאָרְשְׁטִיְּפָטָע הָעַרְצָעָר הָאָט מַעַן גַּעֲפָאָקָט רַוְּקוּעָק אָנוּ מַעַן הָאָט זִיךְ גַּעֲטָרִיסָטָם. אָז מַעַן וּוּעַט פָּאָרָן אָוִיךְ דִּעַר פְּרָאָוִינְץ, וּוּ דִּעַר צְוֹפִירָן פְּרָאָוִינְצָט אַיְזָן אַלְיִינְטָרְדָּרָה. מַעַן וּוּעַט אַפְּשָׁר אַרְבָּעָטָן אַיְוָפָן לְאָגָג, וּוְיִיל דִּי פְּוִילְיִישָׁע מְאַנְגָּפָאָרְשָׁוּגָן זִינְגָּעָן אַיְזָן דִּיְתְּשָׁלָאָנְגָן: אַרְבָּעָטָן אַיְוָפָן דִּיְתְּשָׁע פְּאָבְּרִיקָן. מַעַן וּוּעַט באַרְבָּעָטָן פְּעַלְדָּעָר אַז זִיךְ דִּעַר פְּרִישָׁעָר לוֹפֶט. אָנוּ דְּעָרְבִּי וּוּעַט מַעַן דָּאָר, סּוֹף כָּל סּוֹף, גָּרְנִיט פְּאָרְלִירִין. מַעַן הָאָט דָּאָר דָּא קְוִים גַּעֲזִישְׁפָּט. אָנוּ דָּאָס בִּיסְלַזְּאָכָן, וּזָאָס מַעַן פְּאָרְמָאָגָן, וּוּעַט מַעַן נִיט פְּאָרְלִירִין; אָפִילָו נִיט דָּאָס מַעַלְבָּל. מַעַן וּוּעַט קָעְנָעָן עַס פְּאָרְקְוִינְן צָוַעַד טִישְׁלָעְרִירִיעָן, אַדְעָר גָּאָר אַיְבָּרְגָּעָבָן אָוִיךְ צָוַעַד באַהְאָלָטָן, בַּיִּי מַעַן וּוּעַט צְוִירְקָוּמָעָן.

בָּעַת זִיךְ הָאָבָּן זִיךְ גַּעֲגָרִיטָט צָוַעַד חַתּוֹנָה, דִּעַר פְּרָעָזָעַס אָן קְלָאָרָא הָאָט זִיךְ אַיְם גַּעֲפִינְיִיקָט מִיט אַיְרָעָ פְּאָרְבָּאָהָאָלָטָן: וּוּי קָעָן מַעַן מִיט בְּלִיקָן פָּוֹן אַמְּרָטִירָעָר אַז גַּעֲזָאָגָט, אַז דִּי הָאָבָּן כָּחָה. עַר הָאָט זִיךְ בְּאַרְוִיקָט, אַז גְּרָאָד דְּעַרְפָּאָר מַוְּזָּעָר זִיךְ זִין מִיט אַיְרָעָ, כְּדִי צָוַעַד חַתּוֹנָה וּוּעַט זִיךְ אַשְׁטִילָעָ. עַר הָאָט אַיְרָעָ דְּעַרְצִילָט וּוּגָּעָן זִינְגָּעָן שְׁלָאָפְּלָאָזָע נְעַכְתָּ; וּוּגָּעָן דֻּעָם, אַז עַר הָאָט פְּאָרְלִירִין דֻּעָם אַפְּטָעִיטָט צָום עַסְתָּ. עַר הָאָט אַיְרָעָ דְּעַרְצִילָט וּוּגָּעָן זִין קְאַפְּבָּרְעָנָץ מִינְטָן רַאֲבִינְאָט, וּזָאָס הָאָט אַיְם גַּעֲוָאָרָבָט. אַז עַס אַיְזָן אַז זִינְד אַרְוִיסְצּוּשִׁיקָן פְּרוּעָן מִיט קִינְדָּעָר — תְּנִינְקָותָה שְׁלַבְתָּה רַבָּן. יִאָ, אִים, דַּעַם אַוְמָד דְּעַרְמִידְלָעָכָן פְּאָטָטָר פָּוֹן אַגְּעָזָט מִיט קִינְדָּעָר. זִינְגָּעָן זִיךְ גַּעֲקָוּמָעָן פְּרָאָוּזָעָן מְאָרָאָל. אָנוּ וּוּמָעַן הָאָט עַר גַּעֲזָאָלָט שִׁיקָן? דִּי אַרְבָּעָטָר פָּוֹן דִּיעַ רֶעֶסֶתֶן? דִּי רַבָּנִים הָאָבָּן אַפְּגָעְוֹאָשָׁן דִּי העַנְתָּ. הָאָט עַר גַּעֲרוֹפָן צָוַעַד זִיךְ דִּי צִוְּנִיסְטָן, הָאָבָּן זִיךְ אַיְם צְוִוגְעָשְׁטָעָלָט לִיסְטָעָס פָּוֹן זִיעְרָעָ מְעַנְטָשָׁן, וּזָאָס מַעַן דָּאָרָפָ אַפְּהִיטָן פָּוֹן אַרְוִיסְשִׁיקָן —

אוֹן האָבָן אַפְגָעוֹוָאָשָׁן דֵי העַנְטַן. האָט עַר גַעֲרוֹפָן צַו זִיךְ דֵי בּוֹנְדִיסְטָן, האָבָן זַי אָוִיךְ גַעֲטוֹן דָאָס וּלְבָעַ — אוֹן אָוִיךְ אַפְגָעוֹוָאָשָׁן דֵי העַנְטַן. נַאֲךְ קִיּוֹן מֶאֱלָה האָט עַר נִיטַּה גַעֲפִילְטַ אָזְוִי דֵי לְאָסְטַ פָוּן פֿאַרְאָנְטוֹוָאַרְטְלְעַקְיִיטַ, האָט דָעַר פְרַעְזָעָס זַיְדַּ מְתֻוֹדָה גַעֲוֹעַן פָאָר קְלָאָרָן. נַאֲךְ קִיּוֹן מֶאֱלָה האָט עַר זַיְדַּ נִיטַּ גַעֲפִילְטַ אָזְוִי אַינְיָאָם אוֹן נַאֲךְ קִיּוֹן מֶאֱלָה האָט עַר זַיְדַּ נִיטַּ גַעֲנִיטִיקְטַ אָזְוִי אַיְן אַ נְאָעָנְטָן מְעַנְטָשַׁן — זַיְדַּ אַיְן אִיצְטִיקְן מְאָמָעָנְטַן.

צַוְויִי נַעֲכַט פָאָר דָעַר חַתּוֹנָה האָבָן זַיְדַּ בְּיִדְעַ גַעֲמָאָכְטַ אַ שְׁנָאָפָס. עַר, דָעַר פְרַעְזָעָס אַלְיַין, האָט אַוִיסְגַעְטְרָנוֹקָעַן אַ סְקַ מָעַר, וּזְיַעַר פְלַעְגַט גַעֲוִינְגְלָעַד טְרִינְקָעַן אַזְוִי גַעֲוֹעַן זַיְכָעַר, אַזְוִי הָגָם דֵי רִידַּ וַיְנִינְעַן אַרְוִיסְגַעְקָוּמָעַן קְלָאָר, אַזְוִי עַר גַעֲוֹעַן שְׁטָאָרָק שְׁיכָור. עַר האָט אַיְרַ דּוּרְצִילְלַט אַ צְחָלָם, וּזְאַס עַר האָט גַעֲהָאָט. זַיְנַן פֿאַרְשְׁטָאָרָבַן וַיְיַיַּבַּ, וּוּלְכָעַ ערַ האָט גַעֲרוֹפָן שְׁוֹשָׁנָה, אַזְוִי אַיְם צַוְּחָלִים גַעֲקוּמָעַן אַזְוִי גַעֲזָאָגָט, אַזְוִי עַר האָט זַיְנִיט אַפְגָעָגָט : אַזְוִי אַמְתַּדְּצָרָף מִעַן אָוִיךְ אַפְגָטָן. האָט עַר אַיְרַ אַיְן חַלוּם גַעֲעַנְטְפָעָרָט, אַזְוִי דָעַר דִין זַאֲלַנִּיט זַיְנַן, אַזְוִי עַר, מְרַדְכִי חַיִים, וּוְילַ אַזְוִן קִינְגַעַר האָט אַיְבָר זַיְן לְעַבְן קִיּוֹן דְעַהָנָה. פָוּן שְׁנָאָפָס, זַיְנִינְעַן קְלָאָרָא אַזְוִי מְרַדְכִי חַיִים אַרוֹיסְפָאָר דָעַר טִירַ. אַזְוִי אַוְיְגַנְדַּ בְּלִיקְ האָט דָעַר פְרָאָסְטַ זַיְדַּ גַעֲטָאָן אַזְוִי זַיְנִינְעַן שְׁפָאָגָעָס. קְלָאָרָא האָט וּזְיַעַר גַעֲפָרָעָגָט : — זַוְוִוְ שְׁקִיטַ מִעַן דֵי מְעַנְטָשַׁן אַזְוִוְלְכָעַ קְלָלָטַן ?

זַיְיעַר חַתּוֹנָה אַזְוִי בְּאָמָת גַעֲוֹעַן אַ שְׁטִילַע, סְאַיְזַי גַעֲוֹעַן אַ סְוִיְ-דּוּצְעַמְבָעַרְ דִיְקָעַר אַוְגָטַן. דְרוֹיְסַן האָט גַעֲהָוְלִיט אַ צְבָעַקָּר וַיְוִינְטַן. אַזְוִי צִימָעַר, וּזְיַדְיַעַטְ אַזְוִי פְאַרְזָאָמָלַט, קִוְיַם צַוְויִי מְנִינָה מְעַנְטָשָׁן, אַזְוִי גַעֲוֹעַן וְאַרְעָם אַזְוִי לִיכְטִיקַ, אַטְישַׁ פְאַרְדָעָקַט מִיטַ אַ וַיְיַסְן, בְּלַעַנְדִיקַן טִישְׁטוֹךְ האָט זַיְדַּ גַעֲבָאָדוֹן אַזְוִי פְאָרָבוֹן פָוּן זַעַקְסַ טָאָרָטַן, אַזְוִי שְׁיִמְעַרְ פָוּן פְלַעְשָׁעַר וַיְזַיְן אַזְוִי פְרָוְכָטַן דִי לִיכְטַ אַזְוִי שְׁלַאֲנָקָעַ לִיְיִכְטָעָרָס. אַרְוּם זַיְנִינְעַן גַעֲשְׁתָאָגָעָן טְעַלְעָרָס מִיטַ פְרָוְכָטַן אַזְוִי נַשְׁׂוֹאָרָגַ, אַזְוִי אַ בְּאָוְנְדָעַר טִישַׁל זַיְנִינְעַן גַעֲגָעָהוִיְפָנַט צְעַנְדְּלִיקָרַפְאָקָעָטַן, אַלְבָאָמָעַן, הַאלָבַ פְוָגָאנְדָעַר גַעֲבָוְנְדָעַנְעַ, הַאלָבַ צְזָאָמְעַגְבָוְנְדָעַנְעַ מִיטַ זַיְדַּ בְּעַנְדָעַר אַזְוִי סְאַמְעַטְעַנְעַ טָאַשְׁמָעַס — אַטְיַיל פְוָנוּט דְרַשְׁהַ-גַעֲשָׁאָנָקַ, וְאַסְהָטַ גַעֲהָאָלָטַן אַזְוִי אַנְקָוּמָעַ פָאָרָן יְוִגְגַן פָאָר. פָוּן דָעַמְטַ טִישַׁל האָט זַיְנִיט אַזְוִי עַרְקָעְגָעָרִיטַס דָעַר קְלִיְגַיְנְקָעַר הַעָרַ זַיְבָעָרָט. עַר האָט מִיטַ נִיגְגַר גַעֲמִישַׁט דֵי אַלְבָוּמָעַן אַזְוִי גַעֲשְׁמִיכְלַט אַ לְצָנִישַׁ שְׁמִיכְלַ.

די גַעַסְטַ האָבָן, אַזְוִי שַׁיְין פְוָנוּט לִיכְטַ, גַעֲגִלְמָעָרטַ. די פְרָוִיעַן, אַוִיסְגַעְפָצַטַ אַזְוִי קְלִיְיִדְעַר, עַרְשַׁתְ פָוּן דָעַמְטַ גַּאֲדָל אַזְוִוקַ, גַעֲנִינִיטַ פָוּן דֵי בְּעַסְטַע שְׁנִיְדִירִינְס אַזְוִי רְעַסְאָרָטַן, סְפַעְצִיְעַל צַוְ דָעַר גַעֲלְגָנְהִיטַ, מִיטַ זַיְעַרְ קְאַרְבִּירְטַעְ הַאָרַ אַזְוִי פְאַרְבְּטַעְ פְנִימְעַר — האָבָן גַעֲשְׁמִיכְיַלְטַ צְוַיְבָרְנִידַק אַזְוִי בְּאַצְוַיְבָעָרטַ, אַזְוִי אַוִיסְ גַעֲיַעַן לְאַלְקָעְדִיקְ-שִׁיןַן. די מַעְנִינְעַר אַזְוִי דֵי גַעֲפָרְעַסְטַע אַנְצָעְגָעַר מִיטַ זַיְיִסְעַ מְאַנְיַיְעַן אַזְוִי שְׁטִיְפַעְ קְרָאָגָנָס, מִיטַ דֵי שְׁיַינְעַנְדִיקַ שְׁטִיוֹולַ, האָבָן אַוִיסְגָעַזְוַעַן וּזְיַעַר אַזְוִי עַד עַפְסַ לְיַאֲלָקְעַוְאָטַע זַיְדַּ בְּאָוּוּגַטַ אַזְוִי דָעַם רַוְמַלַ.

דָעַר חַתּוֹן אַלְיַין האָט אַוִיסְגָעַזְוַעַן קְעַנְגְלָעַד אַוִיסְגָעַאָיְדָלַטַ. אַוִיפַ זַיְן גְרַוְיַעַן, זַיְבָעַר פֿאַרְקָאָמְטַן קָאָפַ האָט גַעֲרוֹתַ דֵי שְׁכִינָה. וּזְאַרְעָמַעְ פְוָנְקָעַן האָבָן גַעֲשְׁפְרִיצַטַ

פון די קלארע אויגן, פון די ברילין-גלווער, אין וועלכע ס'האט זיך געשפיגלט דער שיין פון די אונגעזנדענע ליכט. ינגלייש-לייכט האט ער אַרומגעשמייעט אָרום די געסט, ניט אַרְאֶפְּלָאָזְּנְדִּיק די אויגן פון דער פרויען-גראָפּ, וואָס האט ווי בלעטער פון אַ בלומּוּן-פֿעְבּעְרָ אַרְאֶמְגּוּרְינְגְּלָט די כלָה, קלְאָרָן.

זֵי, קלְאָרָן, אין אַיר ווַיַּסְקְּלִידִי, אין דעם ווַיַּסְקְּלִידִי, אין גַּעֲזַעַסְטָן אַ שְׂטִיףָעָט אָון אַפְּרוּזְנְדִּיקָעָט. זֵי אַיְזָן גַּעַזְוּן בְּלִיְיד, די לִיפְּן — פֿאָרְשְׁנוֹרְט ; די אוֹיגְן — טְרוֹקוֹן אָון טְעַמְּפָעָט, — האָבָן נִיט אַיְנְגָלָאָדָן צַו קִיְּן שְׁוֹם פֿאָרְטְּרוּלְעַכְּקִיט. זֵי האָט נִיט פֿאָרְטְּוִוְשְׁטָקִין וּוְאָרטְמִיט די פְּרוּעָן, וואָס האָבָן זֵי אַרְאֶמְגּוּרְינְגְּלָט. דָאָך, הַגָּם זֵי אַיְזָן גַּעַזְוּן אַזְּוִי אַפְּרוּזְנְדִּיק, האָט זֵי מִיט די אוּירָן פֿאָרְנוֹמָעָן די רַיְיד, וואָס האָבָן גַּעַזְוּסְמָעָט אָרום אַיד אַיְיד. דָאָפלְטָן שָׁארְחַ האָט זֵי גַּעַהְעַרְטָן ; וֵי יַעֲדָעָס וּוְאָרטָן וּוְאָלָט אַרְאֶפְּגּוּקְוּמוֹן פָּוּן אַ גַּאְדָּל, וואָס קָרִיצְטָן זֵיד אַיְזָן אַינְ אַ רַעְקָאָרְדָּ-פְּלָאָטָע.

מַאְטִילְדָּא צֻקְעָרְמָאָן אַיְזָן אַונְטְּרָגְעָקְוּמָעָן צַו אַיר אָונְ זֵי האָט אַוְיְסְגּוּשְׁטְרָעְקָט די האָנְטָן צַו אַיר פְּרִיְינְדִּין ; נִיט וֵי זֵי וּוְאָלָט זֵי וּוְעַלְן צַוְּצַעְיָן צַו זֵיד, נָאָר וֵי זֵי וּוְאָלָט זֵי וּוְעַלְן צַוְּרִיקְהָאָלָטָן פָּוּן יַעֲדָן אַוְיְסְדָּרוֹקָן פָּוּן האַרְצִיקִיט. זֵי האָט פֿאָרְבְּעָטָן מַאְטִילְדָּעָן, אָט אַזְּוִי טְרוֹקוֹן, זֵיד אַזְּוּקְצּוּזְעָצָן נְעַבְן אַיר אָונְ זֵי פְּרוּעָן, וואָס האָבָן אַרְאֶמְגּוּקְרִיּוֹתָן די כלָה, מַעַר צּוֹלִיבָן טָאָקָט אָונְ נִיגְיָהָר, וֵי צּוֹלִיבָן פְּרִיְינְדְּלְעָכִיקִיט, האָבָן אַיְצָט, וּוּן די כְּלָה האָט גַּעַהְעַט גַּעַזְוּלְשָׁאָפּ. גַּעַפְּנוֹגָן אַ גַּעַלְעַגְּהַיִּיט זֵיד אַפְּ צְרוֹקוֹן אַ בִּיסְלָן זֵיד טְיִילָן מִיט זֵי עַרְעַ אַיְנְדְּרוֹקוֹן — אַזְּוִי בְּסִודְ-סִודְוִתְדִּיקָעָן דָאָך אַמְּגַעְשְׁטָרָט, אָזְּ קְלָאָרָא האָט גַּעַקְאָנְטָן אַוְיְפְּכָאָפּוֹן פָּוּן דָעָר זֵיט יַעֲדָעָס וּוְאָרטָן, וואָס זֵי האָבָן אַרְיְסְגּוּבָּרָאָכָט.

— אָונְ אַיד זֵעָ נִישְׁתְּ דִי שְׁאָנְקִיּוֹת, וואָס דָעָר פֿרְעוֹזָעָס האָט זֵיד אַיְנְגַעְהָאָנְדָלְט, — האָט אָפְּן מְוֹדָה גַּעַזְוּן די פְּרוּיָן פָּוּן תְּפִיסָה-קָאָמִיסָאָר שְׂטִיבָעָרָג. די אַיְדְּעָלָעָט פְּרוּעָן האָבָן אַונְטְּרָגְעָקְוּמָעָן. דָעָר פְּרוּיָן שְׂטִיבָעָרָג דִּיאַלְעָקָט האָט זֵי נִיט שָׁאָקִירָט. זֵי האָבָן שְׁלִסְלָעָר אַלְעָ גַּעַהְעַרְט צַו אַיְן קָלָאָס אָונְ יַעֲדָר פְּרוֹוִיסָּן קְלוֹגְשָׁאָפָּט אָונְ גַּעַלְעַנְטִיקִיט האָט זֵיך גַּעַרְעַכְנְטָן נָאָר לוֹיט אַיר מָאנָס פָּאוּיְצִיעָט אַוְיִפְּן גַּעַטְאָלִיְיטָר.

די פְּרוּיָן פָּוּן אַדוֹאָקָאָט סִירְקָוָן האָט : — מַעַן זָאָגָט, אָזְּ זֵי אַיְזָן גַּעַזְוּן אַ טִּיכְטִיקָעָט אַדוֹאָקָאָטָן פָּאָרָ דָעָר מְלַחְמָה.

די פְּרוּיָן פָּוּן פָּאָלְצִיִּ-קָאָמִיסָאָר האָט אַוְיְגַעְלָאָכָט : — אָונְ אַיד האָבָן גַּעַיְהָעָרָט, אָזְּ אַיר פָּאָטְעָר אַיְזָן גַּעַזְוּן אַ פָּרָאָסְטָעָר בעַקְעָר.

דָאָ האָט דָאָס ווַיַּבְּ פָּוּן פְּרָעָוּזְעָלְעָן קְוֹטְשָׁעָר שְׁוִין גַּעַמּוֹזָט אַרְוִיסִּיָּסָטָלָצָן : — אַוְיִףְּ אַלְעָ קִינְדְּעָר גַּעַזְגָּט ! — האָט זֵי אַוְיְסְגּוּרְוּפָן, — קָודָם כָּל אַיְזָן עַד נִשְׁתְּ גַּעַזְוּן קִיְּין פָּרָאָסְטָעָר בעַקְעָר, נָאָר אַ לְעַקְעָדָ-בְּעַקְעָר. אָזְּ אַיד זָאָל מִרְ שְׁוִין האָבָן אַזְּאָ אַיר, וואָס זֵין צֻקְעָרְנִיעָא אַוְיִףְּ פֿיְעַטְרִיְקָאָוּר גַּס האָט אַרְיְנְגַעְטָרָאָגָן. — די אַיְדְּעָלָעָט פְּרוּעָן האָבָן אַוְעַקְגַּעְדְּרִיטִיט די קָעָפָן. דָעָר פֿרְעוֹזָעָס אִיּוֹ, לְוִיט זֵיט מִיְּנוֹגָגָה, שְׁוִין גַּעַזְוּן אַ בִּיסְלָן צַו פָּאָלְקְסִיטִימְלָעָץ אָונְ דַעְמָאָרָאָטִישׁ. דָעָם קְוֹטְשָׁעָרָס ווַיַּבְּ האָט קִיְּין אַרְטָן נִיט גַּעַהְעַט צְוִישָׁן זֵי אָונְ זֵיך אַ

ביסינקע אפערוקט פון איר, צו פארקניפן א שמעטל צוישן זיך. זי האבן אבער ניט אויפגעבען די טעם.

— זי בלאות זיך שוין, ווי זי וואלט געווען אן אמתע קדורייאווע, — האט איינע פון זיך באמערכט. — און ווי זיך דאס אויף יעדן איינעם פון ארבין ארפאט.

— איך וויס טאקע אויך ניט, וואס דער פריעוזס האט בי איר געזען, — איז א צויזיטע צוריקגעקומווען צום פרירעדיקן פומון.

— איך קענט נישט דעם פריעוזס? — האט געכיכיקעט אן אנדערא, — ער האט א שוואCKERיט צו יונגע פירות.

— דאס היסט בי איך יונגע? — האט א דרייטע אפערענטפערט. — כיון איז פארזיכערן, איז ער ווועט זיך באולד טרייסטן מיט יונגען בלוט.

די דאמעס זיינען פארשוויגן געזאָרן. מסתמא האבן זיך געטראָכט וועגן זיינער איגגענע מענער, וואס האבן זיך, איז דעם פאל, ניט אונטערשיידט פון פריעוזס.

אויסגעפוצטע סאָרווערדינס זיינען אָרומגעגאנגען מיט טעלער פרוכטן צו די פרויינן: — עסט, פרעוזס אלין איז אונטערגעקומווען מיט א טעלער פרוכטן צו די פרויינן: — עסט, וויבילעך, — האט קלארא געהרט, זיך ער מונטערט זיך. — און וואס זאגט איך עפעס צו מיין כליה, הא? — האט ער נחתקיך געסאָפֿעט.

— אָך, הער פריעוזס, — האט זיך עקואָלטירט די פרוי פון אָדוֹאָקָט סידִיְין, — אָזָא קָאָמְבִּינְגְּצִיעָן פון שיינקייט און קלוגשאָפְט האָב אַיך קִין מָאֵל נִיט בָּאָגָּגָנָּט.

— זי האט קעניגלעכע מאנייען, און אַרְיסְטָאָקְרָאָטְקָעָן פון בלוט און פלייש, — האט אָ צויזיטע צויגעבן.

— אַיך רעד שוין נישט פון די מאנייען, — האט באמערכט די פרוי שטיינְ בערג, — אבער א געשטעל האט זיך קִין עַזְּהַרְעָה! — און שטילער האט זיך צויגע געבן: — פון היינט אבער אַיך זאל מען דערעלען זיך צו פריעין אויף אַיך בריה, פָּאָנִיְעָן פריעוזס.

קלארא האט אַיך קלאר געקאנט הערן דעם שמעעס פון די מענער, וואס זיינען געווען פארזאמלט פון דער אנדערער זיט. צוישן זיך איז די שטימונג געווען א געהויבענע. דער רב שרײַעֶר האט געפֿירט דאס רעדל. ער האט פילאָזָאָפֿירט: — אונדזער לאָגָע, רבותי, — האט ער געזאָגט. — איז געגִּילִיכְן צום גאנְגְּפָּאָרְבָּן די ייְדָן אין דער מְדֻבָּר. דער מְדֻרְשָׁסְפָּרְעָגָט: וְיֵאָזְזִיְעָן דֵי ייְדָן גָּעָגָנָּגָעָן אַיך מְדֻבָּר?

דער אָרוֹן קָודְשָׁא אַיז גָּעָגָנָּגָעָן פָּאָרוֹיָס אַיז צוּוִיְיָה פִּיְעָרְ-זִילְּן פָּלְעָגָן פָּאָרְבָּרְעָגָן די שְׁלָאָגָנָּגָעָן אַיז סְקָאָרְפִּיאָנָּגָעָן אַיז פָּאָרְבִּיכְּטָן אַלְעָן יִדְּיִשְׁעָ שְׁוֹנוֹאִים. וואס לְעָרְגָּנָּעָן מִיר דערפָּן? מִיר לְעָרְגָּנָּעָן, אַיז מִיר זיינען אַ פָּאָלָקָן פָּוֹן מוֹת, נִישְׁטָן כָּoh; אַיז אוּבָּזָעָן פָּאָרוֹיָס די תּוֹרָה, וְיֵאָזְזִיְעָן דֵי קָודְשָׁא, וְעַט זִי אָמְבָּרְעָגָן פָּאָרְבָּרְעָגָן אַונְדְּזָעָר אַלְעָן אַונְדְּזָעָר שְׁוֹנוֹאִים; וּיְיִלְּ, וּזְאָהָן אַ יִדְּגִּיט, גִּיט זִין גָּאָט מִיט אַים. אַבער לְאָמִיר נִישְׁטָן פָּאָרְגָּעָן, רבותי, וואס מענדעלע קאָצְקָעָר האט געזאָגָט. מענדעלע קאָצְקָעָר האט געזאָגָט, אַיז גָּאָט ווּוִינְטָן דָּאָרטָן, וְזַהֲוָן לְאָוֹט אַים אַריְין. דאס היסט, אַיז דער רבונָן של עולְם אַיז דָּאָ מִיט אַונְדְּזָעָר אַיז מִיר דָאָרְפָּן בְּלוּזָן

אויפמאכן די הערצער און אים אריינלאזן, כדי מיר זאלן נישט האבן פאר וואס מורה צו האבן. וויל אויף אונדו יידן איז געזאגט געווארן, איז מיר זיינען ווי זאמד און ווי די שטערן. דאס הייסט, איז אויב מיר פאלן, פאלן מיר איזו נידעריך ווי דאס זאמד; אבער טאמער דערהייבן מיר זיך, קאנגען מיר גרייכן צו די שטערן. און לאמיר אויך נישט פארגעסן, רבותה, איז אויף אונדו קוקט דער רבונו של עולם אנדערש, ווי אויף אלע אנדערע פעלקער. פאר אים זיינען מיר די יאדרע פון דער מענטשייט און די רעשט פון די פעלקער איזו נישט מער, ווי דאס שאלאכץ. און איז איסטדרוילטקייט מוז מען ווערט זיין, רבותה. מיר מזון זיך האלטן ביי דער תורה, צוצעהעלפֿן גאטן איין זיינ זארג וועגן אונדו.

די געסט, וואס האבן זיך צוגעהערט צו דעם הדרת פנימדיין רב, איז מסתמא ניט איינגעפֿאלן, איז דער רב מײנט זי מיט די מוסררייד. אפילו דער אומראקייער, אומגעולדיקער קאמיסאָר שטינגבערג איז אויך געוווען באיאינדרוקט פון דעם רבס רייך: — גערעכט, רב שרייער, בשך גערעכט! — האט ער איסגערפן, — אַ מענטש דארף מען זיין. די גאנצע תורה שטיטט נאָר אויף דעם.

דעמרוטיקט פון שטינגבערגס באָמְרִיקָנוּגָה, האט שוין דעם פרעוזס' קוטשער אויך גערופֿן צו הילפֿ זיינע חדר-קענטענישן: — ווי ניגט דארט די מעשה, רב-יעבן? די מעשה זאגט, איז דער מאמעס בויך האט מען געקאנט די גאנצע תורה פון אויסנוויניק. איזו געקומען אַ מלאָך, אַ שנעל געטאן אַ סקיניעלע און מ'האָט אלץ פאָרגעסן.

דער רב שרייער האט פעדאָגָאיַש געפרעגט: — איזו וואס זשע לערנען מיר דערפֿון? — און ער האט זיך אלין גענטפֿערט: — דערפֿון לערנען מיר, מיבנע פריניד, אַן אָפֿילו אַ ייך, וואס לערנט ניט קיין תורה, האט זיך פון געובי' רביהיט אַן אַן ער דארף נאָר אַנטשטעלן אויך אַיר דאס אַיעָר, זוועט ער וויסן גענאי, ווי זיך צו פֿרִין, און וווען ער טוות גוטס אַן וווען ניט. וויל ווי האט געזאגט אונדזער רב' ר' הֶלְ ? ער האט געזאגט: «זאלסט ליב האבן דין חבר ווי זיך אלין?» איז אַיְינְגָּטְלְעֵד אלץ, וואס די תורה מײַנט אַן דאס אַיבְּרִיקָע זיינען פֿי' רושים. און דאַ אַין געטאָ האבן מיר טאָקע אַ באָווײַיַַ, אַן ער איזו גערעכט. דאַ, אַן אַיך פֿאָרגָעַסְט דעם ואַהבת לְרֹעֵךְ כּוֹךְ, אַיז זיין זינְד אַ צענְפָּאַכְעַ, אַבער טאמער געדענְקָט ער דאס, אַיז זיין מצוֹה אַ הַונְדָּרְפָּאַכְעַ, וויל אָפֿילו דאַ גִּלְטַּ רְבִּי עקיבאָס כלְלָה: הַכְּלָצְפִּי וְהַרְשָׁוֹת נְתוֹנָה. נאָר דָוָרָךְ מְשֻׁעָם טְבוּבִים קַעְנָעַן מִיר זיך אַרְוִיסְטָעַלְן קַעְגָּן עַמְלָק יְמָחָ שְׁמוֹ.

— גַּאלְדָּעַנְעַ רְיִיךְ, גַּאלְדָּעַנְעַ רְיִיךְ... — האט מבנייש געלפֿיסטערט דער די רעקטאָר פון דער בוכהאלטעןיע.

דאַ האט דער פֿאַלְצִיִּקְאמִיסָּאָר אַיסְגָּרוֹפָּן אַין אַ טַּעַמְתָּאָלָן טָאָן, האָלב אין יְדִישָׂ, האָלב אין דִּיטְשָׂ: — אַיך האָבָב פֿאַרְשְׁטָאַגְעַן יְעַדְעַס וְאַרְטַּ, הַעַר רָאַבִּי. זי האָבָעַן רַעַכְתָּ אַיך שְׁוֹעַרְעַ אַיְהָנָעַ, דאס מַעֲנְכָעַס מַאֲלַ גַּעַת נִיכְתָּ אַנדְעָרָש, נֹרָמָאָן מָוָס שְׁלָאָגָעַן... אַן אלע מִינָּעַ פֿרְוִינְדָּע וְוִיסְסָעַן, דאס אַיך אַיז גַּוְטָעַר יְדָע בֵּין, זאַ הַלְּפָעַ מִר גָּאָט.

דער תפיסה-קאמיסאָר שטיינבערג האט זיך צעקהָכְט : — ווערד רעדט פון שלאנַן ? און אָז אָרְבִּי שמייסט אָחרדיינְגֶל, אָיז ער אָשלעכטער ייד ? אָון ווער קען מיר פָּאוֹרוֹאָרְפּן, אָז אַיך בֵּין נִישְׁתְּ קִין גוֹטָעָר יִד, הָע ? אָין דעם מאָמָעָנטָה האט זיך אַין צִימָעָר באָזְוִין דער יונְגָעָר, האַלְבַּ-מִילִי-טָעָרִישׁ גַּעֲקָלִידָטָעָר הָעָר שָׁאָטָעָן. ער האט מִיט לאַכְּנִידְקָע אָוִיגָּן אַרְוָמְגָעָנוּמָעָן דעם עָולָם, זיך גַּעֲנִיגְט, גַּעֲפָאָכָעָט מִיט דער האָנט אָז צַוְּגָעָפָאָלְן צָום פְּרָעָזָעָס אָפְּעָנָע אָרְעָמָס. זִין אַרְיִינְקוּמָעָן האט אַנְגָּעָבָרָאָכְט אָוִוִּינְטָפָן אָמָוָעָל צַוקְעָרָמָעָן זִין גַּעֲנָעָן זיך פָּוְנָאָנְדָעָרְגָּעָפָאָלְן. דָּעָמָאָלְט האט קָלָאָרָאָז דערְזָעָן סָאָמָוָעָל צַוקְעָרָמָעָן זיך דערְגָּעָנְטָעָרְן צָום רְבּוֹ שְׂרִיעָר : — אַנְטָקָעָגָן דעם, וְאָס אַיר האט דָא גַּעֲרָדָט, רְבּ... — האט סָאָמוָעָל זיך אָפְּגָעָרְפּוֹן, — אַיך וּוּלְזִין אַוְפְּרִירְכִּיטִיק מִיט אַיְדַּ... כִּמְיַין אַיך צָוְפָרָעָגָן : וּוּי צַוְּגָגָט מַעַן זיך דערְצָו ? כִּמְיַין : אַיך האָבָגָט לִבְדַּעַם חָבָר וּוּי זיך אַלְיַ...
דער רב האט גַּעֲלָסָן גַּעֲפָרְגָּוָט : — וּוּי האָלָט עַס מִיט אַיְיר יִדְיִשְׁקִיט, פָּאַ...
נִיעַ צַוקְעָרָמָעָן ? אַיר גִּיטְט צָום דָּאָוָעָנָעָן ? הִיט אָפְּ שְׁבָת ?
— נִיְּין, צָו זִין אַוְפְּרִירְכִּיטִיק : נִיְּין, כִּיהִיט נִיט אָפְּ. אַבְּעָר אַיר זָאָגָט דָאָר
אַלְיַ... אָז נִיט דָאָס אַיְזָאָס וּוּיכְטִיסְטָע. כִּמְיַין, וּוּי קָעָן אָמָעָנְשָׁ...
— אָפְּיַלוּ דָאָס אַיְזָאָס יָמָם כִּיפּוֹר דָאָוָונָט אַיר נִישְׁת ?
— נִיְּין. כִּבְּין נִישְׁת פְּרוּם. אַבְּעָר דָאָס אַיְזָאָס אַדְקָאָז נִיט אַזְוִי וּוּיכְטִיק.
מַעַנְטָשְׁלָעְכִּיקִיט אַיְזָאָס פְּרָאָבְלָעָם.
דָעַם رب שְׂרִיעָרְסָס קָל אַיְזָאָס גַּעֲוָאָרָן : — וּוּי קָאנְט אַיר דָאָס אַפְּטִילַ...
אַיר וּוּיסְט, וְאָס אָמָעָנְשָׁ אָז גָּטְט אַיְזָ?
— אַבְּעָר אַיר האט דָאָר אַלְיַ... גַּעֲזָאָגָט...
— אַיך האָבָגָט גַּעֲזָאָגָט, אָז אָוְנוֹזָעָר הַילִּי וּוּעַט קְוָמָעָן, וּוּעַן מִיר וּוּעַלְן אַלְעַ
אַרְיִינְגָּעָמָעָן גָּאת אַיְזָאָס גַּעֲזָאָגָט הַעֲרָצָעָר אָז נִיט לְאָז אִים אַיְזָאָס דָרְוִיסְן. — זִין
קָל אַיְזָאָס דָרְאָעָנְדִיק גַּעֲוָאָרָן : — צָוְלִיב אָזָעָלְכָע וּוּאַיר, אַיְזָאָס גַּעֲקָמָעָן דָאָס אַוְמָגְלִיק !
דָרְגָּאָן האט מַעַן גַּעֲשָׁטָעָלְט דִּי חַוְּפָה אָז דער רב שְׂרִיעָר האט מַסְדֵּר קִידּוּשָׁן
גַּעֲוָעָן. אַרְוָס האט גַּעֲהַעַרְשָׁט אָפְּיִיעָרְלָעְכָע שְׂטִילְקִיט. לִיכְתְּבָן הַאָבָן הַיִּסְגְּדָעָל
אָז סְחָאָט זיך גַּעֲהַעַרְשָׁט דָאָס גַּעֲשָׁמָאָקָע קְנָאָקָע פָּוּן הַאָלִץ אַיְזָאָס שָׁמָמָטְ-אַוְיַ...
רְבּ שְׂרִיעָרְסָס אָוִיגָּן זִין גַּעֲלָסָן דָעַרְלָעָבָן
אַרְוִיסְצָוָמָעָן פָּוּן דָגָנָעָן אַיְזָאָס גַּעֲטָעָר מִינְטוֹ, אַיְזָאָס אַמְלָדִיקְעָר שָׁעה ! — האט
עָר וּוּינְגָנְדִיק, פִּיעָרְלָעְק אַוְיִסְגָּעָרְפּן. נִיט דִּי כְּלָה, נִיט דָעַר חַתְּן האָבָן גַּעֲוָוִינְט.
שְׁפָעָטָעָר, וּוּעַן זִי זִין גַּעֲזָעָס בִּים טִישָׁ, האט קָלָאָרָא בָּאַמְּרָקְט, וּוּי דָעַר
פִּיפְּקָעָר וּבִעָרְטָט שְׁטוֹרְכָּעָט טָאָמוּל צַוקְעָרָמָעָן, וּוּלְכָעָד האט נִיט אַנְגָּעָנוּרִידָט
זִין עָסָן. — וְאָס זִיסְטָו, וּוּי אַשְׁרִיף מִיט זַוְּעָרְמִילְך וּוּאָלָט דִּיר אַוְנְטָעָרְגָּעָאנְ...
גַּעַן ? — האט זִי אַוְיִגְעָכָאָפְּט זִיבָּעָרטָס קָל, — פָּאָרְגִּיס דָעַם וּוּאָרְעָם, שְׁוֹתָה,
סְיוּעַט דִּיר סִי וּוּי גַּאֲרָנִישָׁת הַעֲלָפָן. טָא זָאָל זִין חַי גַּעֲלָבָט ! מִיר וּוּעַלְן קִין לְעַ...
בָּעָדִיקְעָן פָּוּן דָגָנָעָן נִישְׁת אַרְוִיסָס, אַלְעַז אַיְינָס וְאָס מַעַן טָוּט. קִינְגָּר וּוּעַט סִי וּוּי
נִישְׁת וּוּיסְן. סְיוּעַט זִין שְׁטִיל, שא...
...

סאמועל האט לאקאניש געפֿרעדט : — אָזֶוַי רעדסְטוֹ, דער ציוניסט ?
— וואס האט ציוניז אַשִׁיכּות מיט דעם אלעַם, שוטה ? ציוניז, פָּארַ-
שטייסטוֹ מיךָ, אַז אַ פְּרִיוֹאַטְעֵר סענטימַנְטָן... דאס זעלבָּעַ, וואס אַיךָ פַּיל צו מײַן
ווײַבּ מיט מײַנְעַן קינדְּעָר. צוקערמאָן הָעָר, וואס אַיךָ זָאגּ דִּיר : מַעַן דָּאָרָךְ זִיךְ אַיְלָן
אויסצּוֹלְעָקָן דַּי טָעַלְעָר, ווַיְיל דַּעַר טֻפּ פָּוֹן בַּאל דַּעַרְגַּעַנְטְּעָרְטַּז זַיךְ...
קָלָאָרָא אַיְזָאַהְיִמְגַּעַפְּאָרָן מִיטְּנוּ פְּרִעוֹזָס אַז דַּעַר נִיעַר דִּירָה. זַיְיַינְעַן גַּעַ-
זַעַן פָּאַרְטּוֹלְיַעַט אַזְּנַעַן דַּעַר קָאַרְעַטְעַ. דַּעַר פְּרִעוֹזָס האַט גַּעַהְאַלְטָן אַירְעַ בַּיְדַעַן
אַיְזָאַהְיִמְגַּעַפְּאָרָן מִיטְּנוּ פָּוֹן פְּרִאַסְטַּ : —
אַיךָ וּאַלְתָּ אָזֶוַי גַּעַפְּאָרָן מִיטְּנוּ דִּיר אַזְּנַעַן דַּעַר אַיְבִּיקִיטַּ אַרְיָן, קָלָאָרָא, מַיִן לְעַבָּן, —
הָעַט עַר גַּעַזְיִיפְּצַטְּ, אַ פָּאַרְלִיבְּטַר.

— — — — אַיְצָט אַיְזָאַהְיִמְגַּעַפְּאָרָן מִיטְּנוּ פְּרִעוֹזָס רַומְקָאָוָסְקִי גַּעַשְׁלָאָפְּן אַיְזָאַהְיִן בְּעַטְּ,
אַיְזָאַהְיִנְעַם שַׁלְאַףְּ-צִימָעָר. עַר האַט גַּעַנוֹמָעַן אַשְׁלַאַףְּ-פְּרָאַשְׁעָקַ, וּוַיְיל עַר האַט דַּי
לְעַצְטַעַ פָּאַר נְעַכְטַן נִיטְּ צַוְּעַמְאָכְטַן קִין אַוִּיגְּ. עַר אַיְזָאַהְיִמְגַּעַפְּאָרָן, סִיְּ צַוְּלִיבְּ דַעַם כָּאָגָּס, וּוְאַס אַיְזָאַהְיִמְגַּעַטְרָאָטַן אַיְזָאַהְיִן טַעַגְלַעַכְעָר
דוֹתָן. הִינְנָתְּ בַּיְיַיְנָתְּ האַט עַר גַּעַטְרָוָנְקָעַן לְחַיִּים מִיטְּנוּ זַיְיַין פָּרוֹיְיַין אַזְּנַעַן אַירְ-
גַּעַוְוָנְתָשָׁן אַגְּוֹת נִיְיָאָר. — זַעַט אַוִּיסְמַיד... — האַט זַיְיַין גַּעַזְגָּזָט.

עַר האַט אַיר גַּעַדְאַרְפַּט זַיְיַין דַּאַנְקָבָרְ פָּאַר דַּעַר אַוְיְפָמְעַרְקָזְמָקִיטַּ. אַבְּעַר אַיר
בָּאַמְּרָקָוּנְגַּ האַט אַיְזָאַהְיִמְגַּעַפְּאָרָן גַּעַגְעַבְּן אַשְׁטָאַדְּ. זַיְיַין גַּעַזְגָּזָט : «מִידְּ». מַסְתָּמָא האַט זַיְיַין
גַּעַמְיִינְטַן : אַלְטַן. אַזְּנַעַן דַּאָס האַט גַּעַזְלָטַן זַיְיַין זַיְיַין אַנְיִקְ-חָוָדָשְׁ. עַר האַט גַּעַדְאַרְפַּט
זַיְיַין יְוָנְגַּ אַזְּנַעַן קָרְעַפְּטִיקַ, דַּי פְּעַרְזַעְנְלַעַכְעָה אַפְּעַנְגַּנְגָּעָן, וּוְאַס האַבְּן זַיְיַין גַּעַרְיִיסְן פָּאַרְ-
וּוַיְרְקַעְבַּטְצַן צַוְּוֹעַדְן, האַבְּן אַיְצָט גַּעַדְאַרְפַּט פִּיְיַעְרַן זַיְיַין גַּחְזָוָן. — אַזְּנַעַן דַּאָס האַט עַר
קוּוִים צִיְּתַן גַּעַהְאַט עַפְּעַס צַוְּתָּאַן פָּאַר זַיְיַין. יְעַדְן פָּאַרְיָהָגַּן אַוִּיפְּנָן
בְּעַטְּ, האַט עַר זַיְיַין גַּעַפְּלַט אַוְיְסְגַּעְטְּרִיקָנְטַן פָּוֹן אַלְעַזְּ זַאְפָטָן, אַוְיְסְגַּעְמָאָרָבָטַן. דַּאָס
אַיְנְצִיְּקַעְ, וּוְאַס עַר האַט גַּעַקְאַנְטַן תָּאָן, אַיְזָאַהְיִמְגַּעַפְּאָרָן קָוָקָן אַוִּיפְּ דַעַר שַׁלְאַפְּנְדִּיקְעָר
קָלָאָרָן. דַעַם אַמְתָן גַּעַזְגָּזָט, האַט עַר זַיְיַין לִיבְּ גַּעַהְאַט שַׁלְאַפְּנְדִּיקְעָרְהִיטַּ, וּוְיַיְיַי
וּאַכְעָרְהִיטַּ. זַיְיַין גַּעַהְאַט אַזְּנַעַן אַזְּנַעַן גַּעַנְגַּעַנְמָעַט טָבָּעַ, אַיְזָאַהְיִמְגַּעַפְּאָרָן פָּוֹן אַגְּוֹתָן
בִּיסְקַן, אַיְם אַפְּרַעְגַּ צַוְּתָּאַן עַפְּעַס אַוְעַלְכָּעַס, וּוְאַס האַט פָּאַרְהָאָקְטַן דַעַם שְׁלוֹנָגַן.
אַיךָ דַעַרְפָּאַר האַט עַר הִינְנָתְּ בַּיְיַיְנָתְּ נִאָכְטַן גַּעַנוֹמָעַן דַעַם שַׁלְאַףְּ-פְּרָאַשְׁעָקַ : וּוַיְיל זַיְיַין גַּעַלְעָגַן וּוְאַךְ.

קָלָאָרָא האַט גַּעַשְׁטָאַרְטַּ פָּאַר זַיְיַין מִיטְּ בְּרִיטַּ צַעַפְּנְטַע אַרְיָגַן. זַיְיַין שְׂוִין
גַּעַוּוֹסְטַן, וּוְיַיְינִיק זַיְיַין וּוּעַט קָעַנְעַן אַוְיְפָטָן. נָאָר זַיְיַין האַט נִיטְּ באַדְוִיעָרְטַן אַזְּנַעַן
גַּעַפְּלַט קִין רְחִמְנוֹת אַוִּיפְּ זַיְיַין. זַיְיַין האַט נִיטְּ גַּעַמְאָכְטַן קִין חַשְׁבּוֹנוֹתַן פָּוֹן אַירְעַבָּן.
זַיְיַין גַּעַשְׁמִיכְלַט אַזְּנַעַן דַעַר פִּינְצְטַעְרַ — אַ בִּיטְעָרְן, קָלָאָגְּשָׁן שְׁמִיכְלַ.

*

סִילּוּעַסְטַר נִאָכְטַן.

דַעַר הוֹרְףַּ אַוִּיפְּ דַעַר לְוַתְּאַמְּיַעַרְסַקְעַ אַיְזָאַהְיִמְגַּעַפְּאָרָן גַּעַלְעָגַן אַ וּוַיְסָעַר אַזְּנַעַן פּוֹסְטַעְרַ.
צְוִוִּישָׁן דַי קְרוּמָעַ, גַּעַהְיִקְעַרְטַע בְּרַגְלַעַד, וּוְאַס האַבְּן זַמְעַר מִיטְּ זַיְיַין פָּאַרְגָּעַ-

שטעלט די «דושאלקעס», האט זיך געלענגלט אַ וויסע סטעזשעך מיט דינע אַפְצּוֹיִיגָן צו יעדן ארײַנְגָאנְג צו — ווֹי אַ טִיךְ מֵיט שְׁמַאַלָּע בִּיטִיכְן. זַיְהַ אַבְּנוּ גַעֲפִינְקָלֶט ווֹי אַפְגַעַשְׁלִיפָן, שְׁפִיגָּלְגַּלְאַטְיק, הַוְיךָ אָונְן ווֹיַיט אַיְזָן גַעֲשְׁטָאנְגָעָן די יְוִונְגָעָן לְבָנָה — אַ מִילְבִּיקָעָר, דִינְגָעָר הַאָרְן אַוִיפָן קָאָפְ פָוּן אַ הִירְשָׁ: אַ דּוֹרְכּוֹיכְטִיקָן, אָומְרָן צְוִוִּיְגָאנְטָן הַאָרְן פָוּן אָן אַנְדְּרָן הִירְשָׁ. אַונְטָן אַוִיף דָעָר עַדְ: דָעָם קָרְשָׁן-בּוּם, ווֹאָס אַיְזָן מֵיט אַ הַאָלְבָן שְׁתָאמָם גַעֲוָעָן פָאַרְקָאָפָעָט אַיְן שְׁנִי.

שלום, אַיטְשָׁע מַאְיד דָעָם טִישְׁלָעָרָס זָוָן, אַיְזָן גַעֲשְׁטָאנְגָעָן אַיְן דָעָר טִיךְ פָוּן אַרְיִינְגָאנְגָא, אַגְעַפְעַלְצָט אַיְן אַ קְוַרְטָקָע, פָאַרְוָאָרְפָן מֵיט זַיְן בְּרוּדְעָרָיִישְׁרָאֵלָס מַאְנְטָלְפָוּן אַוִיבָן אָונְן מֵיט שִׁינְיָעָ פָעַסְעָלָעָס פָאַטְשִׁילְעָ אַיְבָּרָעָן קָאָפְ. עַד אַיְזָן גַעֲקָומָעָן אַוִיף אָן אַוִיסְעָרָאַרְדָּנְטָלְעָכָעָר זִצְוָגָן בַּי אִים אַיְן שְׁטוּבָה. שְׁטִיעַנְדִּיקָאָט אָוָיָ, אַגְעַלְעָנְטָן אָן דָעָר מוּעָרָ, מֵיט דִי אַוִינָן גַעֲוָאנְדָן צָוָם הַוִּיהָ, האָט אַיְם גַעֲדָאָכָט, אָזָוּ עַפְעָסָה האָט אַמִינְיָעָ גַעֲטָאָן אָן דָעָר טּוֹיעָר-גַעֲוָולְבָוָגָן אָונְן עַד אַיְזָן גַעֲזָרְעָלְאָפָן אַהֲיָן. אַיְן טּוֹיעָר, בַּיְם קְעָלָרָ, וּוּ עַר, שְׁלוּם, האָט אַמְּאָלָגָעָנְטָן, אַיְזָן גַעֲשְׁטָאנְגָעָן עַמְּעָץ מִיטָן אַוִירָאָט דָעָר טִיר אָונְן האָט אַונְטְּרָגָעָ בְּרוּמָט. שְׁלוּם האָט בָּאַרְיִיט דָעָם פָרֻעְמָדָן אַקְסָלָ: — אַ שְׁכָן?

דָעָר פָרֻעְמָדָר האָט אַ שְׁפְרָוָן גַעֲטָאָן. סְהָאָט גַעֲנוּמָעָן אַ וּוּילְעָ, בַּיּוּ שְׁלוּם האָט דָעְרָהָעִיר אָן עַנְטָפָר: — מְלָעְרָנְט אַונְטָן אַ בְּלָאָט גְמָרָא... כִּשְׁטִיְיָ אַוִיף שְׁמִירָה.

— פָאָר ווּמָעָן האָט אַיר מְוָרָא, יְעַצְטָ, בַּיּוּ נָאָכָט?

דָאָס פָרֻעְמָדָע קָוְל אַיְזָן צְוִירִקְגַעְלָאָפָן מֵיט אַ פָאַרְוּוֹרָף: — אַיר זַעַנְט נִישְׁטָ קִיְין הַיְגָעָר? אַיר ווּיסְט נִישְׁטָ, אָזָוּ בַיּוּ דָעָר גַוְירָה יְעַצְטָ, גִיְיט דִי פָאַלְצִיזִי אַרְוָם אָזָוּ זַוְכְטָ קְרַבְנָוּת... מַעַר דָאָרָפְ מַעַן נִשְׁטָ. — דָעָר שָׂאַטְנְדִיקָעָר גּוֹפָה האָט גַעֲנוּמָעָן זַיְרָ שָׁאַקְלָעָן פָרָום: — דָאָס פָאָלָק יִשְׁרָאֵל אַיְזָן גַעֲגָלִיכָן צוּ מִילְשְׁטִינְגָעָר. אַוִויָוּ ווּיָ מִילְשְׁטִינְגָעָר טָאָרָן קִיְין מַאְלָן נִשְׁטָ שְׁטִין לִיְדִיקָ, אַוִויָטָר דָאָס פָאָלָק יִשְׁרָאֵל קִיְין מַאְלָן נִשְׁטָ אַוִיפָהָרָן צוּ לְעַרְנָעָן תּוֹרָהָ, נִשְׁטָ בַיּוּ טָאָגָ, נִשְׁטָ בַיּוּ נָאָכָט...

שְׁלוּם אַיְזָן גַיְךְ צְוִירִקְגַעְלָאָפָן צוּ זַיְן פָאָסָטָן. גּוֹט גַעֲוָעָן צוּ ווּיסְטָ, אָזָוּ נָאָדָ וּוּרָ אַוִיפָן הוּיָף שְׁטִיטִי אַוִיף שְׁמִירָה. אַבְּעָרָ מֵיט וּוּפְלָלְהָעָכָעָר האָט עַד זָדָ גַעֲפִילָטָ פָוּן דָעָם יִשְׁבָּה-חָבָורָ! יְעַנְעָרָ האָט בָּאָוָאָכָט אָזָ אַרְטָ, וּוּ יְדָן לְעַרְנָעָן גְמָרָא. דָאָס אַיְזָן גַעֲוָעָן אַלְזָ, ווֹאָס זַיְהַ אַבְּנוּ גַעֲטָאָן אָינְן דָעָם מַאְמָעָנָטָן. אַבְּעָרָ אַוִיבָן, אָינְן זַיְן שְׁטוּבָה, וּוּטָמָעָן אַרְוּמָרָעָן די לְאָגָעָ, בָּאַטְרָאָכָטָן, ווֹאָס פָאָר אַ שְׁרִיטָ צוּ נָעָמָעָן.

וּוִידָעָר האָט עַפְעָס אַמִינְיָעָ גַעֲטָאָן פָאָר זִיְנָעָ אַוִינָן. דָאָס מַאְל אַיְזָן עַס נִיט גַעֲקוּמָעָן פָוּן טּוֹיעָר, נָאָר פָוּן קְעַגְנָאַבְּעַרְדִּיקָן אַרְיִינְגָאנְגָא. עַפְעָס ווֹי אַ הַאָלָבָ פְנִים וּוּאָלָט זַיְרָ דָאָרָט בָּאָוּוּגָט. סְהָאָט גַעֲדוּעָרָט נָאָר אָזָ אַוִיגְנָבְלִיק אָזָנָ שְׁלוּם האָט גַעֲטְרָאָכָט, אָזָ דָאָס דַוְכָט זַיְרָ אִים בְּלָוִינָ. עַד האָט זַיְרָ אַגְעַשְׁפָאָרָט אָזָנָ דָעָר מוּיָעָר אָזָ אַיְזָן אַגְעַאָנְגָעָן מֵיט זִיְנָעָ מַחְשָׁבָות.

ער האט געטראכט וועגן זיך. אן ענדערונג איז מיט אים פארגעקמען. די ערשרטע וואכן נאן איטשע מאירס טויט, איז ער געוווען אפֿהענטיק און אפֿאטיש. ער האט זיך ממש געמוות צויניגען צו טאן ער. און אויב ער האט אויך פֿעסעלען און זיין איינציגקע זאָרג איז געוווען וועגן איר. און אויב ער האט אויך געזאָרגט וועגן זיין געזונט, איז ער געוווען כדי זיך זאל זיך ניט מצער זיין. אַ דאנק דעם איז ער טאָקע געקמען צו זיך. און וואָס מעָר ער איז געקמען צו זיך, דאס בולטער האט ער געפֿילט, איז איטשע מאיר האט זיך אַרְגִּינְגֶּעֲצִיגֶּן אַין זיין נשמה. סיִ די מחשבות זיין, סיִ די ריד האָבָּן אַים אויסגעזען צו זיין ווי דעם טאָטנס און דערמיט איז געקמען דער באָוּסְטוּזִין, אַין ינע נאָקט, ווען דער טאָטנע איז געשטָאָרבָּן, אַין אויך זיין, שלומס, יוננט געשטָאָרבָּן אַין זויזאמען מיט איר — זיין ליבע צו אַסְתָּרָה. לְעֵצְמָנָס, ווען ער האט זיך באָגָעָגָנָט אוּפִּין הָוִית, אַין אוּסְגָּעָזְקָוָם ווי דער אַפְּשִׁין פָּוּן אַ לִיכְטָן, וואָס ער האט אַמְּאָל גַּעֲטָרָגָן פָּאָר זיך אַון וואָס אַין אוּסְגָּעָזְקָוָם.

און דאס גוטע איז געוווען, וואָס צוֹלְגִּילִיךְ מיט אַים, אַין אויך די מאָמָע, שיינע פֿעסעלָע, געשטָאָרבָּט געוואָרָן. זי אַין זשׂוֹאָזָע, אַפְּילָוּ מונטער געווֹאָרָן. אַון זיך האט אַ סְקָּרְעָדָט מיט די זיין וועגן אַיטשע מאָרָן. אַיר טָאָן אַין געוווען אַזְוִי דְּרָךְ אַרְצָדִיק אַון שְׁטָאָלָץ ווי אַין די אַמְּאָלְקָעָזָע זעלטְעָבָע טָעָג, ווען אַיטשע מאָרָר האט אַהִימְגָּעָבָּרָאָכָט אַ גָּוָט פָּאָרְדִּינְסְטָל. נָאָר גְּרָאָד אַירְעָט האט שָׁלָוּמָן נִיט גַּעֲקָאָנָט פָּאָרְלִיְּדָן. געוווען צו דושְׁנָע, צו עַנְגָּז צו אַטְעָמָעָן מיט אַזְוִי פִּיל אַיטשע מאָרָן : צו פְּילָן אַים אַין זיך, צו זָעָן זָעָן עַנְלָעְכְּקִיְּטָאָז אַין דער גַּעֲשְׁטָאָלָט פָּוּן ברְוִי דער יִשְׂרָאֵלָן אַון צו הָעָרָן וועגן אַים פָּוּן שִׁינְיָעָן פֿעסעלָעָן. סְחָאָט אַוְיסְגָּעָזָעָן ווי אַיטשע מאָרָר וואָלָט אַוְיסְגָּעָזָקָסָן צו אַן אָמוֹעָבָּאָרָן רִין, וואָס האט פּוֹל גַּעֲמָאָכָט די וועַלְתָּן. עַס וואָלָט אַים, שְׁלָמָעָן, דערפָּאָר לְבָעָר גַּעֲוָעָן, שיינע פֿעסעלָע זָאָל כָּאַטְשָׁן פָּוּן צו צִיְּטָא אַ טָּרָעָה, אַ שְׁטִילָן זִיפְּצָאָן — אַון דערמִיט מאָכָן דעם טָאָטָן שְׁטָעְרְבָּלְעָכָרָן. אַבעָר שִׁינְיָעָן פֿעסעלָעָן, וואָס האט אַמְּאָל גַּעֲקָאָנָט זוינְגָּן מיט טָרְוקָעָן טְרָעָרָן, שְׁנוֹפְּלָעְנִידָק מיט דער נָאָגָן האט אַפְּילָוּ דאס מעָר נִיט גַּעַד טָאָן. זיך האט נִיט קִין צִיְּטָא גַּעֲהָאָט דְּרוּרִיךְ.

זי האט געפרְּטָן די באָלְעָבָּאָטִישִׁקִּיט, אַרְיִיסְגָּעָזָמָעָן די רָאָצִיעָס, גַּעֲוָאָשָׁן אַון גַּעֲצִירְעוּעָט אַון ווען זיך האט שְׁוִין טָאָקָע נִיט גַּעֲהָאָט וואָס צו טָאָן, האט זיך אַוְיסְגָּעָזָעָן דְּרָיוֹלָט אַיטשע מאָרָר אַלְטָעָס סְוּעָטְעָרָס אַון גַּעֲשְׁטְרִיקָט יַאֲקָעְלָעָז פָּאָר אַירְעָט אַיְינְקָלָעָז, די קִינְדָּעָר פָּוּן די צְוִויִּיְּמִיטְלָעָז זִין, מְאַטְלָעָן אַון יוֹסִין. אַוְיסְעָר דָּעָם, אַיְינְקָלָעָז, זיך גַּעֲוָעָן פָּאָרְנוּמָעָן מיט די שְׁכָנִים. זיך האט גַּעֲוָוָסָט וואָס אַין יַעֲדָנָס טָאָפָּקָאָבָּט זיך, אַדְעָר קָאָכְּט זיך נִישְׁטָן. אַון נָאָר בְּעָסָר : וואָס אַין יַעֲדָנָס הָאָרָץ טָוָט זיך. אַצְּנָדָן, זִיתָט דָּעָר דִּיר לְעוֹזִין אַיְוֹעָקָפָן הָוִיָּף אַון סְאַיִן גַּעֲוָעָן צו לאָנגָן צו וואָרטָט אַיְיף אַ דְּאָקְטָעָר, אַיְזָן מְעַן גַּלְיִיךְ גַּעֲקָוָמָעָן נָאָר אַירְעָט. אַון אויך אַין מְשֻׁחָהָה סִיכְסָוִבִּים האט מְעַן זיך גַּעֲרָוָפָן צו מְשֻׁפְּטָן. אַוְיסְעָר דָּעָם, האט זיך גַּעֲוָוָסָט אַוְיסְצָרָז טִיטְשָׁן פָּאָלִיטִיק, אַז אַפְּילָוּ אַ קִּינְדָּהָאָט גַּעֲקָאָנָט פָּאָרְשְׁטִין אַון גַּעֲרָעָדָט האט זיך דְּעָרְבִּי, ווי אַיר מָאָגָן, אַיטשע מאָרָר, וואָלָט אַיר גַּעֲלִיגְּטִיד וועַרְטָעָר אַין מוֹיל אַרְיָין.

ז'יט ישראל, דער עלטטערט זון האט זיך ארייבערגעציגן צו ווינגען מיט איר און מיט שלומען, זיינגען חברים געkomען און געאגגען: אַפְגָעָהָאַלְטָן זִיכְרָנְגָעָן אֵין — דער צוויטער שטוב און אָפֶט גּוּבְּלִיבָן טְרִינְקָעָן אַ גּוּלְעָלָקָאָוּסָט פֿאַלְאַיְתִּיק. שיינגע פֿעַסְעַלְעַה האט זיך צו די דִיסְקוּסִיעָס צוֹגְעַהָעָרֶט מִיט אוּפְמַעְרְקָוָאַמְקִיָּט אָוּן נִיט אֵין מָאַל אַרְיִינְגְּעוֹאָרְפָּן אַ וּוֹאָרט. זי האט זיך גּוֹט אַוְיסְגַּעֲעַנְט אָוּף די פֿאַהַעַלְטָעָנִישׂן אֵין גּוּטָא אָוּן גּוּוֹוּסָט גּוֹנוֹי די אַדְעָאַלְגָּעָיָס אָוּן שְׁלָגָאַ-אָרוֹדָעָן פֿוֹן יְעַדְעַר פֿאָרָטִי, וּוּי אַיְיךְ, וּוּס אֵין רְוִמְקָאָרָסִים טְעַפְּלָקָאָקָט זיך. אַבעָר אַמְמַעְרָטָן האט זיך גּוּצָוּגָן צוֹ וּוּעָלְטַ-פֿאַלְטִיק. זי האט גּוּקָעָנְט די סְטְרָאַטְעָגִישׂע לְאָגָע אַוְיפָּ די פֿרָאַנְטָן מִיט אַלְעָט פֿינְשְׁוּקָעָס — וּוּי זַי וּוּאלְטָן אַלְיָין גּוּוֹעָן אַ גּוּ-נְעָרָאָל. זי האט טְאַקָּע אַיְיךְ גּוּנְעָבָן מִילְּטָעָרִישׂע עַצְוָת צו די שְׁתָאָבָן אָוּן אַיְוּנָעָן זִיכְרָעָר, אָוּן וּוּעָן זַי וּוּאלְטָן זַי גּוּפְאָלָגָט, וּוּאלְטָן שְׁוֹן לְאָגָג גּוּוֹעָן גָּאָך דָּעָר מְלָחָמָה. זי האט גּוּהָאָט אָוּן קָאָפָּא פֿוֹלְקָאָמָעָה מְאָפָּע פֿוֹן אַיְרָאָפָּע אָוּן פֿוֹן דָּעָר גְּאַנְצָעָר וּוּעָלָט — אָוּן די מְאָפָּע אַיְרָע האט גּוּהָאָט די מְעָלה, וּוּס זַי אַיְוּנָט גּוּוֹעָן אַזְוִי קָאַמְפְּלִיצִירָט אָוּן צַעְפָּאָר, וּוּי די פֿאַפְּרִעָנָע מְאָפָּע פֿוֹן אַיְרָע זַי.

די אַיְנְצִיקָּע זַאְך אֵין נָאָר גּוּוֹעָן, וּוּס זַי האט גּוּהָאָט שְׁוּוּרִיקִיטָן מִיטָן אַרְיוִיסְטוֹגָן די אַוְיסְלָעְנְדִישׂע וּוּרְטָעָר אָוּן אַנְרוֹפָּן וּוּי גּוּהָאָט שְׁוּוּרִיקִיטָן מִיטָן אַרְטְּשָׁאָפָּטָן, צַי גּוּנְעָרָאָלָן. די וּוּרְטָעָר זַיינְגָּע אַרְיוִיסְגַּעְקָוּמָעָן פֿוֹן אַיְרָ מְוִיל מִיט אָוּן אַיְבָּרְגָּעְשְׁטָעָלָטָן סְדָר פֿוֹן אַוְתִּוְתָּה, אַבעָר זַי האט גּאָר אַרְאָפְגָּעָנוֹגָעָן, צַי צוֹגָע-לִיגְיָט אַ פְּאָר אַוְתִּוְתָּה. אַבעָר דָּאָס האט זַי אַסְוָר גּוּאָרָט. אַבְּיָיָמָן גּוּוֹוּסָט וּוּס אָוּן וּוּמָעָן זַי מִינְטָן. די רְוָסָן הָאָבָן בַּיְיָ אַיְרָ גּוּהָיִסָּן גְּאָנְצָשׂוֹת: די פֿאַנְיָיָס. אַבעָר די אַמְּעָרִיקָאָנָעָר הָאָבָן שְׁוֹן גּוּתִיְּסָן: דָּעָר פֿעַטְעָר פֿוֹן אַמְּעָרִיקָע. די עָגָגָע לְעַנְדָּעָר: די עַגְּגָעַלְעַנְדָּעָר. מִיט די גּוּנְעָרָאָלָן האט זַיְיךְ עַרְשָׁת אַגְּגָהָוִוָּן די דִּיטִּישָׁן: דָּעָר יְקָעָע-בְּרָעָנָע-זִיאָלָעָר. מִיט די גּוּנְעָרָאָלָן האט זַיְיךְ עַרְשָׁת אַגְּגָהָוִוָּן די אַמְּתָע שְׁוּוּרִיקִיטָן. דָּעָר גּוּנְעָרָאָל טִימָאַשְׁעָנָקָא אֵין, לְמַשְׁלַח, גּוּוֹעָן בַּיְיָ אַיְרָ, אַמְּאָל: טְרִי-מָאַשְׁטָעָנָקָא, אַדָּעָר: מָאַנְטָעָנָקָא, צַי גּאָר פֿאַרְיִידִישָׁט: קְרוּמָעָ-שְׁטָשָׁעָנָקָע. פָּגָן קִיְּטָעָל אֵין גּוּוֹעָן בַּיְיָ אַיְרָ: פֿוֹן-קְלִיְּטָל, אַדָּעָר: פֿוֹן-קְרִיְּטָל מִיט אַיְמָח שְׁמוֹ אַלְמָ צּוֹלָאָג. פָּגָן קְלִיְּסָט האט גּוּהָיִסָּן: פֿוֹן-קְרִיְּסָט, מִיט אַיְמָח שְׁמוֹ, אָוּן גּוּנְעָרָאָל דָּעָגָל אֵין גּוּוֹעָן: דָּעָר-קְרָאָל, אַדָּעָר: דָּעָר-גּוֹאָל. אַוְיבָּעָס הָאָנְדָלָט זַיְיךְ פֿרָעָז וּדְעַנְתַּט רְזּוֹוּעָלָט, האט זַי מִיט זַיְיךְ נָאָמָעָן קִיְּזָן שְׁוּרִירִיקִיטָן נִיט גּוּהָאָט. זַי האט אַיְסָ אַדָּעָר גּוּרְוּפָן: פֿרְעוּדִיעָנָט רְאַזְנוּעָלָט, אַדָּעָר פֿרְעוּדִיעָנָט רְאַזְנוּפָעָל אָוּן פָּטוֹר. אָוּן מִיט די גּוּאַגְּרָאַפִּישׂע נָעָמָעָן זַיְיךְ אַיְיךְ אַיְסָ אַוְיפָּאָדָם דָּעָם אָוּפָן אָנָּצָה גּוּגָּבָן. פֿעַרְלָה הָאָרְבָּאָר, וּוּס אֵינוֹ לְעַצְטָנָס נִיט אַרְאָפָּפָן אַיְרָע לִיפָּג, האט זַי גּוּרְוּפָן מִיטָן וּוּיְבָעָרִישָׁן נָאָמָעָן: פֿעַרְלָה-הָאָמְבָוָרָג. הָאָוָאָי אֵין גּוּוֹעָן בַּיְיָ אַיְרָ: הָאָלְעָוָיִי, אַיְבָּדָאָג-כִּינְעָ: אַיְנְ-דִּי-קִינְעָ. סִינְגָּאָפָּר: זִינְגָּט-אַ-פָּרָ. אָוּן אַוְיבָּעָס הָאָנְדָלָט זַיְיךְ אַיְנְ פֿאַלְיָיָשׂ אָוּן סְטְרָאַטְעָגִישׂע טֻרְמִינָעָן, האט זַי גּוּרְעָדָט וּוּגָּעָן אָן «אַפְגָּנְסִיוּעָ» אָוּן «דַּעֲפָנְסִיוּעָ», אַ «דַּעֲקָלָאַרְאָצִיעָ» אָוּן «קְרָאַפְּטִיטְוּלָאַצִּיעָ». הִיטְלָעָרָן האט זַי גּוּרְוּפָן

פראסת פשוט : דער ימַח שמו, און בלויו דעם נאמען סטאלין האט זי ארויסגעזאנט ווי ס'באדארף צו זיין.

אין אלגעמיין אייז זי איצט געווען און איבערצייגט בונדייסטקע, סייז וואס שייך וועלט-פאליטיק, סייז וואס שייך געטא-פאליטיק — הגם דאס געפיל פון אייפער-זוכט און פון קאנקורענץ מיט דער פארטי אייז בי איר געלביבן. זי אייז קיין מאל ניט געווען זיבער, וועמען דיז זיין שטעלן אויפן ערשטן ארט אין זיירע הערצער : זי, צי דעם בונד.

— — — שלום האט ארויסגעזאנט צו דער לבנה, וואס אייז געשטאנען איבערן הויף. זיינע מהשבות האבן זיך פון שיינע פעסעלען ארייבערגעטראגן צום פאר-שניטין פעלד בי דער רוסישער גרענץ. דעמאלאט האט איז איז לבנה-זילבער זיך געגאנס איבערן חושך. דעמאלאט האט ער פאָרלוּרַן זיין כלה — פלאָרַען. איזיך געווען סופֿ-יאָר. וויפל צייט איז פארבי זויט דעמאלאט — צוֹוִי יַאֲרַן, דְּרַעַי יַאֲרַן? צען יַאֲרַן, הונדעַרְתַּן יַאֲרַן אַיְבִּקְיִיטַן. ער האט זיך געפרענט, צי פלאָרַען לעבעט ערגען. אבער דאס האָרֶץ איז געווען גלייגיגלַּטַּיק און פרעמאָד.

ער האט באָמָּרְקַּט, זיך עפּעַס באָאוּגַּט זיך בְּפִירּוֹש אַיִן דער פִּינְצְּטָרָר, אַיִן דעם קָעְגָּנָּאִיבָּרְדִּיקָּן אַרְיִינְגָּנוֹג. ער איז אַרְיִיבָּרְגָּעָלְאָפָּן דעם הויף, האַלְטָנְדִּיק די גָּעְבִּילְטָע פּוֹיסְטָן פָּאָר זיך. מיט די פּוֹיסְטָן האט ער דערפְּלִיט אַיִן דער פִּינְצְּטָר דעם באָרֵר פָּוֹן שְׁטָאָפָּה. ער האט דערוֹאָרְטַּע אַגּוֹף זאָל צוֹפָלַן צו אַיִם אַיִם הענט זאָלן אַיִם אַנְכָּאָפָּן בְּיַיְמַיְמָהָלְדִּוָּן. אַבָּעָר גָּרְנוֹנִיט האט זיך בָּאוּגַּט אַיִן שלום האט מיט אַמְּאָל דערזָעַן אַפְּנִים : — אַשְׁכַּן ? — האט ער געפרענט.

— יַא, אַשְׁכַּן, — האט אַיְנָגָג, קָלִינְגָּוּדִיק קָול גָּעַנְטָפָּרְט. עמַעַץ מיט אַזָּא קָול האט ניט גָּעַקָּאנְט זִין גָּעַפְּעָרְלָעַך אַיִן שלום האט זיך גָּלִיךְ בָּאוּרְיִיקְט. אַבָּעָר ווּעָן ער האט גָּעַפְּרוֹוֹת אַגְּטָאָן דעם מאָנְטָל פָּוֹן פרעמאָד, האט אַ פּוֹיסְטָן, פִּינְפּוֹל אַוְן שְׁטָאָרְקָן, אַיִם אַ זְעִץ גָּעַטָּאָן אַיְבָּרְעָן אַרְעָם. זִי האָבָּן זיך גָּעַרְאָנְגָּלְט. שלום האט זיך באָמִיט צו האַלְטָן גָּעַצְוִימָט דעם כּוֹחַ פָּוֹן די פּוֹיסְטָן, ביַוּ ער גָּעַפְּינְט ניט אַוִּיס ווּער דאס אַיִן. ער האט אַרְוִיסְגָּזְזִיגָּן דעם פרעמאָד אַוִּיפָּן הויף. אַיִן לְכַטְּ פָּוֹן דער לבנה האט ער דערזָעַן אַמְּגָּעָרְן בחור אַיִן אַן אַפְּגָּעָרְאָגָּן גִּמְנָאִזְיָ-הִיטָּל אַרְאָפְּגָּעָרְקָט אַיְבָּר די אוּיעָרָן. סְאַיִן גָּעַוּן קָלָאָר, אַז דאס פָּאָרְשִׁוְינְדָּל האט ניט פָּאָרְגָּעְשְׁטָעַלְט מיט זיך קַיְן שָׂוָם גָּעַפְּאָר פָּאָר דער זִצְוָנָה אַוִּיבָּן אַיִן שְׁטוּב : — וואָס טוֹט אַיִר דָא ? — האט שלום, שְׂוִין אַ רְוִיקָּר, גָּעַפְּרָעַט. — אַז וואָס טוֹט אַיִר דָא ? — אַיִן גָּעַקְוּמָעַן די פָּרָגָע אַוִּיפָּר דער פָּרָגָע. בַּיַּידְעַ האָבָּן זיך אַגְּגָעָקָט אַז ניט גָּעַוּסָט, צִי זִי זְאָלָן זיך ווּאָרְפָּן אַיְבָּר אַוִּיפָּן אַבָּדָעָן, צִי זיך פָּוֹנְגָּנְדָּעָלָאָן. דער בחור האט זיך צוֹגְעָרְקָט צו שלומָעָן : — כְּהָאָב גָּעַמִּינְט, אַז אַיִר זִיְתָן אַ קְרִיפְּאָוּיְעָץ, וואָס צִיט מִיד נָאָך. נָאָר אַיִר זַעַט מִיר נִשְׁתָּאָוִיס.

— אַז דָו זַעַט מִיר אַוִיך נִשְׁתָּאָוִיס. וואָס האַסְטָע אַזְוִי מַוְרָא פָּאָר די «קְרִיְידָה אַפְּוֹצָעָס» ?
— אַז דָו האַסְטָע נִשְׁתָּאָוִיס קַיְן מַוְרָא ?

— אפשר קאָזוּ מעָן פֿאָרט ווִיסֶן, ווָס דְּטוּסֶט דָא? דְּווֹיסֶטֶן, אוּפֶן אַנדָּרְן
הוֹיף אֵין דָא אַ דִּיוֹשְׁוָרְבָּעֶר פֿאָלִיצִיאָנֶט, מִינֶס אַ מעָנְטָש.

— יָא, כִּיּוֹיסֶס. עָר אֵיזֶן חֲבָר פֿוֹן דָעֶר «גָּאָרְדָּאָנִיעַ».
אין שלום מוח האט אַנְגָּעָהוִין צָוָאנְגָּן: — אַיר האט אַ צְוֹאָמְעַטְרָעַת? —
האָט עָר מִיט אַ שְׁמִיכָּל גַּעֲפָרְעָגֶט.

— אָוָן ווָסֶס האָט אִיר? — האָט דָעֶר בְּחָור גַּעֲפָרְעָגֶט.
— אַוְיךָ אַ צְוֹאָמְעַטְרָעַתָּן.

— וּוּעָר?

— די פֿרִילְאָבְּדָלִיגָּע. — שלום האָט זִיךְ צַעְלָאָכֶט, — אַ גּוֹטָעַ נַאֲכָט אָוָן אַ
גּוֹטָעַ שְׁמִירָה! — אָוָן עָר אַרְבָּעֶר אוּפֶף זִין זִיתְ הוֹיף.
די זִיכְרָגֶגֶת האָט זִיךְ גַּעֲוָאָלֶט עַנְדִּיקָּן. נַאֲךְ שְׁעהָעַן וּוְאָרטָן, אַיְוָן שְׁלוֹם,
אַ פֿאָרְשְׁטִיפְטָעָר, אַרְוִיפְגְּנָאָלָאָפֶן אֵין שְׁטוּב זִיךְ אַנוֹוָאָרָעָמָעַן. שִׁינְעַן פֿעַסְעָלָעַ האָט
אַיְם דָעַרְלָאָנְגָּט אַ שְׁעֵפֶן קָאוּועָן זִיךְ האָט אַיְם אַיְבָּרְגְּעָגְּבָּן, ווָס יְשָׂרָאֵל האָט
אִיר צָו ווִיסֶן גַּעֲטָאָן, ווָעָן עָר אַיְזָאָגְּעָקְּמוּעַן פֿוֹן דָעֶר שְׁלָאָף־שְׁטוּב אוּפֶף אַ פֿאָרָ
מִינְוָטָן. די הַוִּיפְטְּזָאָר, ווָעָגֶן ווָס מִעְן האָט דְּרִינְגָּן דִּיסְקוּטָרֶט, אֵין גַּעֲוָעָן די
פֿרָאָגָע, פֿאָר ווָס רְוִמְקָאָוָסָקִי, ווּלְכָעָר האָט זִיךְ קִין מַאל נִיט גַּעֲרָעָכָנְטָן מִיטָּן
פֿאָרְטִּיעָן אָוָן מִיטָּן דָאָבְּנָאָט, האָט דָאָס מַאל מָוָרָא צָו גַּעֲוָעָן אוּפֶף זִיךְ די פֿאָרָ
אַנְטָוָאָרְטָלְעָכְּבִּים. סְאַיְן טָאָקָע גַּעֲוָעָן אַמְּתָה, אֹז קִין מַאל אַיְם נַאֲךְ נִיט
אַוִּיסְגָּעָקְּמוּעַן אַרוּסְצָוּשָׁקִין אַזְוִי פֿילְיַידָן פֿוֹן גַּעֲטָאָ: אַבָּעָר אוּבָּר עָר וּוְאָלָט גַּעֲוָעָן
רוֹיךְ ווּעָגֶן זִיעָד גַּרְלָל, וּוְאָלָט עָר אַנְדָּעָרְשָׁן גַּעֲהָנְדָלָט. דְּרִינְגָּן, אוּפֶף דָעֶר זִיכְרָגֶגֶת
האָט שִׁינְעַן פֿעַסְעָלָעַ דִּעְרָקְלָעָרֶט, הַאָלָט מִעְן זִיךְ אַן עַצְחָה ווָס צָו טָאָן, אָוָן מִעְן
וּוִיסֶט נִיט זִיךְ צָו טָאָן. דָעַרְפָּאָר רְעַדְתָּ מִעְן דָאָס אַזְוִי לְאָנְגָּן. ווּילְיַדְעָן אַיְנְצִיקָּע,
וָס פֿאָר זִיךְ דְּרִינְגָּן אָיְן גַּעֲוָעָן קְלָאָר, אַיְן גַּעֲוָעָן — אֹז דָעֶר מִין יִידָּן, ווָס
אוּנָן דָעַרְפָּאָר: ווּוּ מִעְן זָאָל זִיךְ נִיט שִׁיקָּן, ווּעָט זִיךְ זִין עַרְגָּעָר, ווּי אֵין גַּעֲטָא.

*

סִילּוּוּעַסְטָעַר נַאֲכָט.

דָעֶר בְּחָור אֵין אַפְגָּעָרְבָּעָנָעָם גַּמְנָאַזְיָעָ-הַיְתָל האָט סֻוּף כָּל סֻוּף נִיט גַּעֲזָאָגֶט
שְׁלוּמָעָן דָעַם אַמְּתָה. עָר אֵין טָאָקָע גַּעֲשְׁטָאָנָעָן אוּפֶף דָעֶר ווָאָךְ, אַבָּעָר נִיט כְּדִי אַפְצָזִי
הַיְתָן אַ צְוֹאָמְעַטְרָעַתָּן פֿוֹן דָעֶר «גָּאָרְדָּאָנִיעַ» — נַאֲךְ אַ קְלִיְּגָעָם צְוֹאָמְעַטְרָעַתָּן פֿוֹן
די צְוִיִּי קָאָמְנוּסְטִישָׁע פֿאָרְטִּיּוּוּטְעַרְאָנָעָן, דָעַם חֲבָר בְּרוֹךְ אָוָן דָעֶר חַבְרָטָע
יְוִילְעָן, מִיט דָעֶר חַבְרָטָע אַסְתָּר. די צְוִיִּי פֿרְעָר פֿוֹן דָעֶר פֿאָרְטִּיּוּ אַבָּן לְעַצְמָנָס
גַּעֲהָאָט אַ פֿאָרְדָּאָכָּט, אֹז מִעְן שְׁפִיאָנוּרְטָט זִיךְ נַאֲךְ, אָוָן דָעַרְפָּאָר האָט זִיךְ אַוְמָעָטָום
בָּאָגְלִיט אַיְנָעָר אַדָּעָר צְוִיִּי יְוִגְּנָטְלָעְכָּעָ פֿוֹן דָעֶר «קָאָזּוּטְעָם».

אוּבָּן, אֵין אַסְתָּרָס צִימָעָרָל, זִינְגָּן זִיךְ אַלְעָ דְּרִיְּ גַּעֲוָעָן אוּפֶן בָּעֵט אָוָן מַעְרָ
גַּעֲשָׂוִיגָּן אָוָן פֿאָרְטִּוּשָׁט בְּלִיקָּן, ווּי גַּעֲרָעָדָט. דָעֶר חֲבָר בְּרוֹךְ אָיְן גַּעֲוָעָן אַוְמָרְוִיק,

פארזארגט. די חברטע يولיע האט אויסגעזען ערינסט, צערפאל און א ביסל פארז שעמט. אין דעם מאמענט איז גאָרניט געווין אין אַיר פון דער אויסגעידינטער תפיסה-יזיצערין, פון דער קאָזאליטרטער קעמעפערין. זי האט גיבער אויסגעזען ווי אַ מידע געטֿאָ-פרוי, אַ שכנה, וואָס איז אַרײַנגעקומען בעטּן אַ טובָה אַונ זיך געשעט פֿאָר אַיר דרייסטקייט.

אַסְטָר, מִיד ווֹי זַי אַיְ גַּעוּוּן, אַיְ גַּעֲזָעֵן שְׁטִיףָ אַונ קָאָלֶט. זי האט זיך אַיְנְגַּעַהָאָרְכָּט צו זַיְעַרְעַ רַיְיד, גַּעַפְּלִיטָ סִיְּ דָאָס בַּעַטְּנְדִּיקָע אַיְן זַיְעַרְעַ בְּלִיכָּן — אַונ וואָס לְעַנְגָּרָ זַיְיְנְגָּן מִיט אַיר גַּעַזְעָן, דָאָס מַעַר האָט זַיְזַי אַיְנְגַּעַשְׁלָאָסָן אַיְן זַיְד, דָאָס קַעַלְטָרָ אַיְן זַיְגַּעַזְרָן. אַונ דָאָהָבָן זַיְ אַיְסָי גַּעַזְעָן גַּרְיִיטָ צו פַּאַרְבְּרַעְנְגָּן מִיט אַיר דִּי גַּאנְצָעָ נְאָכָט. אַונ זַיְהָאָט גַּוְסָּטָן, אַונ זַיְיְהָאָבָן זַיְךְ פַּאַרְמָאָסָן צו דַעְרוּעָקָן דָעַם מוֹת אַיְן אַיר — אַונ אַזְיְ וּוּלְעַן דַעְרְגְּרִיכָן דָאָס פַּאַרְקָעְרָטָע. אַונ זַיְהָאָבָן גַּוְוָאָלָט אַרְוִיסְבְּרַעְנְגָּן דָאָס בַּעַסְטָע אַיר — אַונ אַזְיְ וּוּלְעַן דַעְרְגְּרִיכָן דָאָס פַּאַרְקָעְרָטָע.

— זַיְן אַקְּמוֹנִיסָט אַיְן נִיט קִיְּן שְׁפִּיל אַונ שִׁינְעַ וּוּרְטָעָר, — האָט דָעַר חַבְּרָךְ, צַוְּיָשָׂן אַיְן פּוֹיְצָעָ פּוֹן שְׁטִילְקִיטָ אַונ דָעַר אַנְדְּרָעָר, זַיְךְ אַפְּגָעָרְפָּוֹן אַז אַוְיְגָעְרְעַטָּעָר. — זַיְן אַקְּמוֹנִיסָט הַיִּסְטָ שְׁפִּילָן מִיטָן לְעָבָן. מִיר דָרִי דָאָ, וּוּיסְּן דָאָס גַּאנְצָ גּוֹט. יַאֲ, דָו אַסְטָר, אַוְיךְ. סְאַיְ אַונְדוּעָרָ פְּלִיכָּט אַיְסְצָוְגָּעְפִּינְגָּעָן, עַרְתָּנְסָ : וּוּ דִי מַעְנְטָשָׂן וּוּרְעָן פַּאַרְשִׁיקָט, צַוְּיָטָנָס : אַנְצּוּבְּיָדָן אַקְּנוֹתָאָקָט מִיט דָעַר אַוְנָ טַעַרְדִּישָׁעָר «קָאַ-פְּעַ-פְּעָ», דָרְתָּנָס : צו אַרְגָּאַנְיָירָן אַקְּרָעָן פּוֹן אַונְדוּעָרָ מַעְנְטָשָׂן אַוְיָ דָעַם אָרט, וּוּ דָו וּוּעָטָ אַנְקָוּמָן מִיטָן טַרְאַנְסָפָּאָרט.

— אַונ מִיר הָאָבָן צו דִיר צּוּטוֹרִי, — האָט צַוְּגָעָבָן דִי חַבְּרָטָע יָולְעַ מִיט אַ פְּלִיסְטָעָר, — מִיר קַעַנְגָּן דִיךְ בַּעַסְעָר, וּוּ דָו קַעַנְסָט זַיְךְ אַלְיָן. דָעַר חַבְּרָךְ בְּרוֹךְ אַיְן אַנְגָּגָנְגָּן מִיט דִירְיָד : — מִיר קַעַנְגָּן שִׁיקָּן אַחְבָּה, וּוּסְּ אַיְן וּוּלְיִיךְ צו פָּאָרָן, אַבָּעָר עַר האָט נִיט דִין סְטָאָזָש אַונ עַר האָט אַוְיךְ אַפְּרוּי מִיט אַקְּינָד. מִיר וּוּלְיָן נִיט צַעְבָּעָן קִיְּן מַשְׁפָּחוֹת. אַונ מִיר הָאָבָן אַוְיךְ אַונ אַנְדָרָן קַאְנְדִּידָאָט, וּוּסְּ אַוְילְ אַרוּסָ פּוֹן גַּעַטָּא, אַבָּעָר מִיר מַוּן אַים הָאָבָן דָאָ. עַר אַיְן אַפְּצִיר אַונ אַמְּילִיטְרִישָׁעָר עַקְסְפָּעָרָט אַונ עַר וּוּאָלָט גַּעַוּוֹן אַשְׁלִיסְלְ-פִּיגְוּר, אַונ פָּאָל, וּוּסְּ אַונ מִיר דָאָרְפָּן אַרְוִיסְטְּרָעָטָן אַיְן קַאְמָה. אַיְיךְ זַאְגָּ דִיר צו פְּלִיל... אַבָּעָר דָו מַעְגָּסָט וּוּסְּן : מִיר וּוּלְיָן שִׁיקָּן עַמְּעַצָּן, וּוּסְּ אַיְן נִיט גַּעַבְוָנְדָן מִיט קִיְּן מַשְׁפָּחה ; דָרְתָּנָס, אַנְטְּנְעַלְיָגָעָן ; צַוְּיָטָנָס, עַמְּעַץ, וּוּסְּ אַיְן נִיט גַּעַבְוָנְדָן מִיט קִיְּן מַשְׁפָּחה ; דָרְתָּנָס, עַמְּעַץ, וּוּסְּ אַיְן נִיט אַוְמְבָדְיָנָט גַּוְיִטָּק אַפְּרָעָט דָעַר צַוְּקוֹנְפְּטִיקָעָר טַעַטִּיקִיט דָאָ ; פָּעָרָטָס, סְאַיְ גַּעַוּוֹנְטָשָׂן דָאָס זַאְל וּזַיְן אַפְּרוּי. דָו אַנְטְּשָׁפְּרָעָכָט דִי אַלְעַ קוֹאָז לִיפְּקָאָצִיעָם.

די חַבְּרָטָע יָולְעַ האָט צַוְּגָעָבָן : — פַּאַרְשָׁטִי אַונְדוּ נִיט שְׁלַעַכְתָּ... מִיר הָאָבָן אַוְיךְ גַּעַנוּמָן אַיְן בָּאַטְרָאָכָט דִין כַּאֲרָקְטָעָר. אַט לְמַשְׁלָה, הָאָב אַיךְ גַּעַקְעַנְטָ חַבְּרִים, וּוּלְבָעָ זַיְיָנָעָן אַוְיךְ דָעַר פְּרִי גַּעַוּוֹן פְּרָעָכְטִיקָעָ פִּיגְוָרָן, טִיכְטִיקָעָ, קְרָבְנָות-גְּרִיאִיטָע הַעַלְדָן, אַבָּעָר אַיְן תְּפִיסָה הָאָבָן זַיְיָ זַיְקָאָגָעָלָאָן אַונ גַּעַוְוָאָרָן אַפְּהָעָנָטָק אַונ דָעַר שְׁלָאָגָן, דָעַמְּאַרְאַלְיָוָרָט. צּוּרִיךְ אַוְיךְ דָעַר פְּרִי, זַיְיָנָעָן זַיְיָ וּוּדְעָר גַּעַוְוָאָרָן דָאָס.

וואס זי זיינען געווען. דאס זעלבע מיט דיר. דאס געטא ווירקט אויף דיר איזוי... אבער ווען דו וועט אroiיס... .

— דאס איז אמת, — האט דער חבר ברוך איינגעשטימט, — יעדער קעמעפער דאָרָף האָבָּן זיינִ פֿאָסְטָן. יעדער מענטש האָט זיינִ רָאַלְעַ צַו שְׁפִילָן. נאָרְמָאַל... יָאַ. נאָרְמָאַל, וואָלְטָן מִיר גַּעֲדָרְפָּן קְוּמָעַן צַו דִּיר אָוָן זָגָן פְּשָׁוֹת: סְאַיְאַ אַ בְּאָפְּעָלָן אַבְּעָר וּוַיּוֹט אָוִיס, אוֹ דאס גַּעֲטָא מַאֲכָת אָוְנְדוּ סְעַנְתִּימְעַנְטָאָלָס. יעדנְפָּאָלָס, מִיר רָעַדְן צַו דִּיר אָוָן וַיְיָלֵן דִּיר אַיבְּעַצְּיָין, וַיְיָלֵן מִיר וַיְיָלֵן, אוֹ דוֹ זָלְסָט אַרוּסְפָּאָרָן פָּן דָּאנְעַן אַ גִּיסְטִיק-שְׁטָאָרָקָע אָוֹן אַ באָוּסְטוּזִינִיקָע אַיִן דִּין שְׁלִיחָות. מִיר וַיְיָלֵן נִימָּט דוֹ זָלְסָט זִיךְ פִּילְן וּוְיִ אַ קְרָבָן אָוָן נִיט פָּוּן רַעֲזְגַּנְאַצְּיָע זָלְסָטָו דאס טָאָן אָוָן אַפְּיָלוּ נִיט סְתָמָם צּוֹלִיב דִּיסְצְּפָּלִין. מִיר וַיְיָלֵן, דוֹ זָלְסָט האָבָּן דָּעַם פּוֹלָן בָּאַ זַו זַיִן.

די חַבְּרָתָע יְוִילֵּעַ אַיְזָן צְגַעַשְׁתָּאָנָעָן: — מִיר רָעַדְן אָוָן דוֹ האָט נָאָךְ קִיְּן וּאָרטַן נִיט גְּזַוְּגָט.

חַבְּרָ בָּרוּךְ האָט קְרוּם גַּעֲשְׁמִיכְלָט: — זַי דִּאָרָף נִיט זָגָן. סְאַיְאַ קְלָאָר... — דָּרְקְלָעָר אָוְנְדוּ, — האָט יְוִילֵּעַ גַּעֲבָעָטָן, — מִיר זַיְינָעַן חַבְּרִים. אָפְּשָׁר אַיִן בַּיְ דִּיר אָוִי, אוֹ מַעַן טָאָר דִּיךְ גַּאֲרָנוּת שְׁקָוּן? בִּיסְטָ קְרָאָנָק? הַקָּסְטָ מָוָרָא? אַסְתָּר האָט אַוְיְגָעָהוּבִּין דָּעַם קָאָפֶן, אַבְּעָר אַירָעָ אַוְיְגָעָלָעָר, שְׁוּעָרָעָ אָוָן טָוְנְקָעָלָע, זַיְינָעַן גַּעֲבָלִיבָן אַרְאָפְּגָעָלָאָן: — כִּבְין מִיד, — האָט זַי שְׁטִיל גְּזַוְּגָט. מִיד פָּוּן אָלָעָם אָוָן פָּוּן אַיִיךְ אָוִיד.

דָּעַר חַבְּרָ בָּרוּךְ האָט פָּאָרְקָאָרְבָּט דָּעַם שְׁטָעָרָן: — עַד, אַסְתָּר, — האָט עַד גַּעֲשְׁאָקָלָט מִיטָּנוּן קָאָפֶן. — צַו לְעַבְּנָן אַיִן אֹזָא מַיאָסָעָר אַפְּאָטִיעָ, זַיְינָן אַדוּרְכְּגַעְפּוּלָט מִיט אֹזָא רַעֲזְגַּנְאַצְּיָע, אַיִן דָּעַן נִיט לִיכְיָט צַו פָּאָדְרָעָן דָּאס פָּוּן דִּיר. אַבְּעָר סִיִּי פִּיס, סִיִּי יְוִילֵּעַ, וּאָלְטָן דָּעַן אַפְּגָעָזָגָט אֹזָא בְּאָפְּעָל? דָּעַרְפָּאָר האָבָּן מִיר רַעְכָּט... אַסְתָּר האָט אַוְיְגָעָהוּבִּין בַּיְדָעַ העַנְתָּ צָוּם קָאָפֶן; פָּאָרְנוּעָט דִּי פִּינְגָּרָעָט אַיִן דִּי קוֹרְצָעָ קְרוּיוֹן הָאָר אָוָן צְוִירִקְעָפָאָלָן אוּפִין בְּעַט אָנִין אַירָגְּנָצְּעָר לְעָגָן: — בָּאָרָ פָּעָלָן? — האָט זַי גַּעֲפְּלִיסְטָעָרט, — וּוּרָה האָט וּוּמְעַן אַ רְעַכְתָּ צַו בְּאָפְּעָל? — זַי האָט זִיךְ גַּעֲרִיבָן דִּי אַוְיָגָן: — כִּיוֹעַל פָּאָרְשְׁפָּעָטִיקָן מַאֲרָגָן אַין רַעְסָאָרָט אָוָן פָּאָרָ לִיְיָן דִּי זַוְּפָּ... .

*

סִילּוּוּעַסְטָעָר נָאָכָט.

אַיִן קְעַלְעָר, וּוּ סְיָהָט אַמְּאָל גַּעֲוָוִינְט אִיטְשָׁע מַאְיר דָּעַר טִישְׁלָעָר מִיט זַיִן מַשְׁפָּחָה אָוָן וּוּ דָעַר שְׁרִיבְעָר פְּרִידְעָ אַיִן אַוְיְגָעָהנְגָעָן — האָט מַעַן גַּעֲלָרָנְט אַ בְּלָאָט גְּמָרָא. סְיָהָבָן דָּא גַּעֲוָוִינְט נִיעַ לְאָקָאָטָאָן.

דָעַר לְאָמָעָר קְרוּל, דָעַר פָּאָרְמְלָחְמָה דִּיקָעָר קָאָסָעָ-בְּרָעָכָעָר אָוָן דִּירְקָטָאָר פָּוּן דָעַר גַּנְבִּים-שָׁוֹל, האָט זִיכְתָּ אַ לְאָגְנָגְעָר צִיטָעָת דָעַם קְעַלְעָר אוּפִין אַוְיָג אָוָן וּוּ

נאר ער איין פריי געוווארן, האט ער אים באָזעצעט מיט זייןס אַ פֿעטער און אַ מומען, מיט זיעערע דריי קינדרער און פֿיר אַייניקלעך. אַט דער פֿעטער האט אַמְּאל, מיט יאָרעלעך צוֹרִיך, געלערטנט דעם לאָמען קְרוֹלֶן די גְּנוּבִּים־פֿרָאַפְּעֵסִיע, צוֹזְעַמְּעַן מיט אַיר מאָרָאַלְישָׁעֶר פֿילְאָזְאַפְּיַע — אַונְגַּעַמְּכָת פֿוֹן אַים אַ גְּבוּבַּיַּשְׂרָאֵלִיכְפָּן. אַ דָּאנְק אַים, האט דער לאָמער קְרוֹל אַ גְּאַנְצַּעַלְעַד עַבְּן גַּעֲקֻמְפָּט קְעָגָן סָאַצְיָאַלְעַן אַוְמְיַוְשָׁר אַונְגַּטְיוּ בִּיגַעַתְּאַלְפָן דעם צוֹשְׁטָאַנד צוּ בָּאוּיִטְיָקָן. ער איין גַּעַוְאָרָן אַקְאַסְעַטְרָעָט, ווַיְילְ קְאַטְסָעַסְטָן זַיְנָעַן גַּעַוְעַן דער סִמְבָּאָלְעַן דִּיְכְּתָוּם. דערפֿאַר האט ער זַיְ גַּעַשְׁטוּרָעָט — אַונְגַּן זַיְן קְאַרְיָעָרָעַ נִיט אַנְגַּעַרִירָט קִינְעָם, ווָאַסְטָהָאַט קִינְיָהָאַט. נִיט פֿאַרְמָאַט.

אין גַּעַטְאַה האט דער לאָמער קְרוֹל גְּלִיךְ דָּרְשָׁמְעַט אַוְיפָּס ווָאַס פֿאַר אַ יְסוּדָות דָּאס לְעַבְּן ווּעַרְתָּ אַוּוּקְגַּעַשְׁטָאַלְעַט אַונְגַּעַטְאַה האט גַּעַצְאַרְנָט אַ הַיְלִיקָן צָאַרְוָן קְעָגָן רַוְמְקָאַזְוָסְקִין. ער האט אַנְגַּעַהוּבָן שְׁטוּרְמָעָן, דָּאס מְאַל — נִיט קִינְיָן קָאַסְעָם, — נִאר דִּי סְקָלָאַדְעָס פֿוֹן פֿרָאַוְיָאַנְט אַונְגַּהְרָה. בֵּי אַים אַיְזָה יְעַדְרָה סְקָלָאַד גַּעַוְעַן דָּאס פֿרְיוֹאַטְ-אַיְגָנְגָטָם פֿוֹן דָּעַם, צַי יְעַנְעַם קְרָעָרָוְנִיק — אַונְגַּעַטְוּעַן אַים אַיְזָה גַּעַוְעַן נִיט מְעָרָה, ווִי אַמְּצָוָה. האט ער וַיְיךְ טַאַקָּע אַונְגַּהְרָה אַלְיָין גַּעַנְיִיטָקָט אַיְזָה שְׁטִיקָלָאַד, צַו קְעַגְּנָעָן אַדְרוֹכְפִּירָן בְּרִיטִיטָרָע אַונְטָרְגָּנְמָנְגָּעָן, ווַיְילְ קִינְיָן מְעַנְשָׁשָׁ פֿוֹן דָּרָאַכְיָאַזְגָּוָע גַּעַשְׁעַפְּטָן אַיזְ ער קִינְיָן מְאַל נִיט גַּעַוְעָן.

דָּעַם טִישְׁלָעָרָס קְעַלְעָר האט גַּעַהְאַט אַ לְוִוְזָע פֿאַדְלָאָגָע. אַוּוּקְגַּעַנְעָמָעָן אַ פֿאַר בְּרִעְטָעָר אַיזְ גַּעַוְעָן אַלְבָּזָע — אַונְגַּעַטְאַבָּן אַוְנְטָעָר אַיר אַ בְּאַהֲלָעְטָעָנִישָׁ האט מְעָן גַּעַקְגָּוָט אַזְוִי טִיף אַיזְ אַזְוִי בְּרִיטָה, ווִי מְעָן האט גַּעַוְוָאָלָט. אַונְגַּזְ סְקָלָאַד האט גַּעַהְאַט נָאָד אַ מְעָלָה: ער האט גַּעַהְאַלְטָן דִּי שְׁפִּיזְ-אַרְטִיקְלָעָן פֿרִישָׁ אַוְיפָּס אַ לְאַגְּנָעָר צַיְתָּן אַיזְ מְעָן האט גַּעַלְטָן אַ קְלָעְנָעָרָן הַיּוֹק.

דָּרְפֿאַר, ווִי נִאר דָּעַר קְעַלְעָר אַיזְ גַּעַוְאָרָן פֿרִי, האט דָּעַר לאָמער קְרוֹל אַרְיִינְגְּעַשְׁטָאַלְעַט אַ פֿוֹס אַיְזָה — דָּעַם פֿעַטְעָרָס פֿוֹס. אַונְגַּעַט אַזְקָעָק אַזְוָעָק אַזְ אַרְבָּעָט. דִּי חְבָּרָה קְרוֹלָס גַּעַוְוָעָנָע סְטוּדָעָנָעָה האט צְוָגְלִינְגָט אַהֲנָט אַונְגַּעַט מְעָן האט אַיזְ פֿאַרְלוֹיְטָה פֿוֹן אַ פֿאַר נְעַטְטָאַס אַוְסְגָּרָאַבָּן אַ קְעַלְעָר אַוְנְטָעָר אַזְזָלָעָר. דִּי אַוְסְגָּעָבָעָט אַזְ אַעֲכָעָר גַּעַמְּאַכְט — אַזְוִי, אַזְ קִינְיָן שְׁפָוָר פֿוֹן פֿאַרְדָּאַכְט אַיְזָה נִיט אַרְוּמְגָבָעָט דָּעַם קְעַלְעָר אַוְנְטָעָר אַזְזָלָעָר גַּעַטְרָאַגְּן צַו דִּי "דוֹשָׁאַלְקָעָס", זַיְיָן אַזְוִי פֿאַזְיָאַרגָּט מִיט אַ סְכָּאַוְקָעָס. פֿאַר דָּעַם גַּעַלְט אַזְ צִירָוָנָגָע, ווָאַס דִּי גַּאַלְדָּעָנָע גַּעַשְׁעַפְּטָן הַאֲבָן אַרְיִינְגְּעַבְּרָאַכְט.

וַיְעַן דָּעַר פֿרְעָזָעָס רַוְמְקָאַוְסִיקָּה האט זַיְיךְ פֿאַרְנוּמָעָן פֿטוֹר צַו ווּרְעַן פֿוֹן דִּי דָּרִיְ פִּיְעַן: פֿיְשָׁעָרָס, פֿלִישְׁעָרָס אַונְגַּעַטְאַנְעָס, אַונְגַּעַטְאַנְעָס דִּי אַזְוִי גַּעַרְפָּעָנָע אַונְגַּעַטְרָוּלְטָנְקָעָס, האט דָּעַר לאָמער קְרוֹל נִיט קִינְיָן פֿינְטָל גַּעַטְאַן מִיט קִינְיָן אוִיגָּג. ווָאַס פֿאַר אַשְׁיִיכָּה האט ער גַּעַהְאַט צַו דָּעַר אַוְנְטָעְרוּוּלָט? אַפְּשָׁר נִאר דָּאס, ווָאַס עַר האט גַּעַהְאַט אַסְקָלָאַד אַוְנְטָעָר אַ קְעַלְעָר אַזְגָּעָר זַיְן מְסַחְרָה, אַזְוִי צַו זַאֲגָן, אַוְנְטָעָר דָּעַר ווּעָלָט. אַוְסְעָר דָּעַם, האט מְעָן דָּעַם סְקָלָאַד קִינְיָן מְאַל נִיט אַוְסְגָּעָה פֿוֹנָעָן אַונְגַּעַט דָּעַר לאָמער קְרוֹל מִיט זַיְן מְשָׁפָחָה הַאֲבָן גַּעַהְאַט אַ זַּיְכָּרָעָן בְּאַדְן אַוְנְטָעָר

זיך. סיאנו נאך ניט געוביין געווארן דער חכם, האבן זיין געטראכט, וואס זאל בא'ן וויאז אפערציזיען אַ בְּרָעֵת פֿוּן אָוְנְטָעֵר זִיְעַרְעַ פֿיס אָוּן זַיְמָאָכָן אַרְאָפְּפָאָלָן אַיְן אָוְמְגָלִיק אָדִיְין.

דער קעלער אַיְן טָאָקָע גַּעֲוֹעַן גַּעֲבִוִּיט פָּאָר דָּעֵר אַיְבִּיקִיט — אָוּן דָּעֵם לְאַמְּעָן קְרוּל מִיט זַיְן מְשֻׁפָּחָה האָט מַעַן אַרְוִיסְגַּעַשְׂקִיט פֿוּן גַּעַטָּא. גַּאט דִּי נְשָׁמָה שְׁוְלְדִּיקָע קְרָבָנוֹת. אַבְּעָר דָּעֵר לְאַמְּעָר קְרוּל אַיְן אָוּעָק מִיט אַגְּהַוְּבָנָעָם קָאָפָ. אַבְּעָר נְאָכָט האָט עַר אַיְסְפָּאָרְקוּפִּיט דִּי גַּאֲנְצָע סְהָוָה אָוּן אַיְדָעָר עַר האָט זַיְק גַּעַלְאָזָן אַיְן דָּעֵר וּזְוּלָט אָרְיִין, האָט עַר גַּעַטָּא זַיְן לְעַצְּטָע מְצָוָה. נְעַמְּלָעָךְ : עַר האָט גַּעַזְוּן דָּעַרְצָו, אַזְוּ דָּעֵר קְעַלְעָר זַאְל אַרְיִינְפָּאָלָן צַו עַמְּעָזָן, וְאָס אַיְזָוּ וּזְוּלָט גַּעַזְוּן — אָוּן זַיְן אַיְסְוָאָל אַיְזָוּ גַּעַפְּאָלָן אוּפְּנָן קְלִינְגִּיקָן טָאָפְּיִידָל.

בַּיְיַ דָּעֵם טָאָפְּיִידָל האָט דָּעֵר לְאַמְּעָר קְרוּל טִיל מַאְלָגְעַקְוִיפִּיט אַ פָּאָר טָאָפִּיס. אַבְּעָר פְּוֹנָאנְדְּעַרְגָּעַשְׂמוֹעָסָט מִיט דָּעֵם הַעַנְדְּלָעָרְלָה האָט עַר זַיְק עַרְשָׁת דָּעֵם טָאָגָא. וּוּעָן עַר האָט בְּאַקְוּמָעָן דִּי "חַתּוֹנָה-קָאָרְטָעָ", זַיְק צְוֹצְשָׁטָעָלָן צּוּם טְרָאָנְסְפָּאָרָט. דָּאָס הַעַנְדְּלָעָרְלָה האָט גַּעַהָאָט אַ טְבָע אַיְסְצּוּפְּרָעָגָן זַיְק בַּיְיַינְעָן קְוָנוֹמִים, וְאָס עַס הַעַרְתָּה זַיְק בַּיְיַ — אָט וּזְוּ עַר וּזְאָלָט יְעַדְן קְוָנה אַגְּגָשְׁטָאָגָעָן אַ לְיִבְּלָעָךְ שְׁוּעָסָט טָעָרְקִינָה. דָּעֵר לְאַמְּעָר קְרוּל האָט גַּרְאָד פִּינְגָט גַּעַהָאָט, וּוּעָן עַמְּעָץ קְרִיכְט אִים אָרְיִין אַיְן דָּעֵר נְשָׁמָה "מִיט דִּי שְׁמוֹצִיקָע שִׁירָ", אָוּן עַר האָט דָּעֵם יְדִיל נִיט אַיְזָן מַאְל אַיְם פָּאָרְגִּין דָּעֵר אַפְּעָטִים אַ צְוּוִיִּיט מַאְל צַוְּרָעָגָן.

נִאְר דָּאָס יְדִעְלָעָה האָט, וּוּיְזָט אָוּס, גַּעַהָאָט אַ פִּיצְעָלָעָז זְכוּרָן אָוּן עַר האָט זַיְק גַּעַטָּא דָּאָס זַיְנִיקָע : וּוּיְדָעָר גַּעַפְּרָעָגָט. אָוּן דָּאָס מַאְל אַיְזָעָס גַּעַשְׁעָן מִיטָּן לְאַמְּעָן קְרוּלָן, וּוּעָן דָּאָס יְדִיל האָט אַ הַיְבָעָגָעָט אַזְוּן צְוָעָר בְּעַרְדָּל (עַר אַיְ גַּעַזְוּן דָּעֵר אַיְנְזִיקָעָר אַיְן גַּעַטָּא, וְאָס האָט נִיט בְּאַהֲלָתָן דִּי בְּאָרְדָן פִּיאָוֹת) אָוּן אַגְּגָשְׁטָאָגָעָן אַיְף אִים אַ פָּאָר טְרִיבְּעָ אַיְגְּלָעָךְ, פְּרָעָגְנִידָק : — אַ שִּׁיף מִיט זַיְעַרְמִילֶּךְ אַיְזָה דִּיר אַונְטְּרָגְּעָגְּנָגָעָן, מִין זֹו ?

דָּעֵר לְאַמְּעָר קְרוּל האָט אַרְיִינְגְּעָוְאָרְפָּוּן דָּאָס "הַאֲרָטְעַ-קִילָּאוּעָ" צְוּקָעָרְלָ אַיְן מַוְּיל אַיְן נָאָגְנִידָק, גַּעַנְטָפְּרָעָט : — וּוּינְטָשָׁט מַר אַז. כִּיהְאָב גַּעֲקָרִיגָן דָּאָס "חַתּוֹנָה-קָאָרְטָלִי". — אַוִּיר דָּעֵם יְדָלָס פְּנִים האָט זַיְק צְעַשְׁפִּילָט אַזְוָעָר, וּזְיַיְדָעָר לְאַמְּעָר קְרוּל וּזְאָלָט גַּעַזְוּן, נִיט נִאְר זַיְן שְׁוּוּסְטָעָרְקִינָה, נִאְר זַיְן אַיְגְּזָן בְּלוּט אַוְן פְּלִישָׁסָט אַזְוָעָר זַוְּנִיְּמָה, מִיט וּזְוּלָן עַר וּזְאָלָט זַיְק גַּעַנְגָּגָעָן שִׁידְזָן, עַר האָט גַּעַלְאָזָן אַזְוָא קְרָעָכִי פֿוּן צְוִישָׁן דִּי בְּאָרְדִּיקָע לִיפָּן, אַז דָּעֵר לְאַמְּעָר קְרוּל אַיְזָן פֿוּן אִים צְעַנוּמָעָן גַּעַזְוָרָן בִּינוֹן מַאְרָךְ פֿוּן דִּי בְּיִנְעָר אַז אַפְּרָלָאָגָג האָט אַיְנְגָעָן נִומְעָן, צַוְּקָלָאָגָן זַיְק אַוִּיחָד זַיְן גַּוְרָל : — אַן אַונְטְּרָגְּעָוְעָלְטָנִיק האָבָן זַיְק גַּעַמְאָכָט פֿוּן מִיר. גַּעַהָעָרט אַ מְעָשָׁה ?

דָּאָס יְדִיל האָט גַּעַשְׁאָקָלָט מִיטָּן קָאָפָ : — אָוּן וְאָס זַעְנָעָן מַעַר דָּעֵן אַלְעָ ? אַלְעָ זַעְנָעָן מַעַר אַונְטְּרָגְּעָוְעָלְטָנִיקָעָס... יְעַדְעָר בְּשָׁר וּדְם. אַיְבָעָר הַונְדָעָרט אָוּן צְוֹאָגְנִיךְ יָאָר אַיְזָן מַעַן עַרְשָׁת זַוְּהָ... נִאְ, נִעְם דִּיר נִאְר אַ צְוּקָעָרְלָ, סְעָט דָּעֵר נִישְׁתָּאָסָט מַאְכָן טְיִיעָרָר. וְאָס אַיְזָן דָּעֵן דִּי אַוְיְבָעָרוּוּלְטָלָט, הָע ? דָּאָס אַיְזָן דָּעֵן דִּי וּזְוּלָט, וּזְוּ

ס'גיינען די נשמות איבער הונדרט און צוואנציק יאָר, די וועלט פון מלאָכים...

דער לאַכטיקער גִּידָּן.

דער לאַמְּער קְרוֹל האָט נִיט גְּעוּוֹסֶט, צֵי דָּאָס יַיְדָּל אַיְזָּוּ שְׁתָּהָה, צֵי עָרָה אָט זַיְד גַּעֲמָאָכֶט כְּלָאַיְודָעָ : — וּוֹאָס האָקָט אַיְר אַ טְשִׁינִיךְ ? — האָט עָרָ זַיְד אַוְיְגָעָקָאָכֶט, — אַיְר פָּאָרְשְׁטִיט נִישְׁטָה דָּעָם פְּשָׁוֹטָן טִיטְשָׁ פָּוּן מַאֲמָעִילְשָׁוּן ? כִּמְיַין דַּי גְּנָבִים, די זְנוּנוֹת, די שׂוֹינְדָּלָעָרטָס אָוּן וּוּוַילָּעָ יְוָגָעָן. צֵוִיְהָאָט דֻּעָר אַלְטָעָר מַעַךְ גַּעֲגָעָן אַ רְעָכָן צֵוּ. דָּאָס הַיִּסְט אָוְנְטָעְרוּוּלָט, מַעֲנְשָׁ אַיְגָעָר.

דָּאָס יַיְדָּל האָט זִיְּטִיךְ פָּאָרְוָאָרְפָּן דָּעָם קָאָפָּ : — אַיְזָּוּ דֻּעָר נַאֲמָעָן זַיְעָר לְעָזָרְלָעָד. בָּעָל גָּאוּהָנִיקָּס האָבָּן אִים אוּסְגָּעָטְרָאָכֶט. דָּא, אַוְיָהָד עָרָד, אַיְזָּוּ נִישְׁטָאָ קִיְּן אַנְדָּעָרָעָ מְחִיכָּה וּוּ פָּוּן מַעֲנְשָׁ צֵוּ מַעֲנְשָׁ... אָוּן אָזְדוּלָּסְטָוּן וּוּסָגָן, קָעָן מַעַן זָאָגָן, אָזְיַעַדְעָרָ אַיְגָעָר טְרָאָגָט אַיְזָּוּ זַעַךְ בִּידְעָ וּוּלְטָן, סִיְּיָ דִּי אַוְנְטָעָרָזָעָן, זַעַט אָוּיסָן צֵוּ זַיְן אַ רְשָׁעָ אָזְדָּעָרָ אַנְדָּעָרָעָר אַזְדָּקָה, אָזְיָ אַמְּול זַאָךְ. וּוּילָּוּסָגָן זַאָלְסָטָעָן, אָזְזָעָדָעָר יְצָר הָרָע אָזְזָעָדָעָר יְצָר טָוב טָעוֹן אַפְּ מַעֲשִׁים מִיטָּ אַוְנְדָּזָן. זַיְמָאָסָן קִירָן אָזְזָעָדָעָר אַנְדָּעָרָעָר אַזְדָּקָה, אָזְסָזָעָדָעָר אַזְדָּקָה, אָזְזָעָדָעָר אַזְדָּקָה, אַזְדָּקָה, קָאָזָעָלָה אָבָּן אַיְזָּוּ זַעַךְ נִינְגִּיצָּקָ פְּרָאָצְעָנָטָן רְשָׁוֹת אָזְזָעָדָעָר רְשָׁעָ — נִינְגִּיצָּקָ פְּרָאָצְעָנָטָן צְדִיקָה... דִּי אַוְנְטָעָרָשָׁדָן צְוּוַיָּהָן אַיְזָּוּ מַעֲנְשָׁ אָזְזָעָדָעָר זַעַט אָזְזָעָדָעָר, וּוּי אַוְנְדָּזָן דָּאַכְּטָעָן זַעַךְ. דָּעְרָפָאָר זַעַטָּעָן, דָּאַרְפָּהָר דֻּעָר מַעֲנְשָׁ טָאגָ אָזְזָעָדָעָר נַאֲכָט אַכְּטָוָגָג גַּעַבָּן אַוְיָף אַיְזָּוּ זַעַךְ : אַוְיָף זַיְנָעָ מַעֲשִׁים. נִישְׁטָה תָּאָן קִיְּן בִּינוֹן אַיְנְגָעָר דָּעָם צְוִוִּיתָן. מַעַג מַעַן אַיְנְגָעָר הָבָּן גּוֹטָעָ, צֵי שְׁלָעָכְטָעָ מַחְשָׁבָות, גּוֹטָעָ, צֵי בִּיּוֹזָעָ כּוֹנוֹנוֹת, אַיְזָעָ דִּי הַוִּיפְתְּזָאָךְ, וּוּאָס מַעַן טָוטָעָ. וּוּילָּוּסָגָן טְרָאָכָט מַעַן שְׁלָעָכְטָמָ, אַיְזָעָ נַאֲדָזָעָדָעָר אַפְּגָעָנוֹגָן, אַבְּעָר טָאמָעָר טָוטָעָ מַעַן שְׁלָעָכְטָמָ, גִּיטָּמָעָן זַיְשָׁוִין אַיְזָעָן אַגְּנָזָן אַבְּעָר אַיְזָעָן דִּי הַעֲנָטָ פָּוּן אַשְׁמָדָאָיָן.

דֻּעָר לאַמְּער קְרוֹל האָט, צֵוּ זַיְיָן שְׁטוּנִיעָן, דָּעְרָפִילָט וּוּי אַלְזָעָרָט לִיכְטִיק אַיְזָעָן אַיְסָ פָּוּן דָּעָם יַיְדָלָס רִיְידָ. אָט דָּאָס, וּוּאָס עָרָה האָט תָּמִיד אַלְיָזָעָט, אַיְזָעָן דָּאַבְּשָׁטְעִיקָט גְּעוּוֹאָרָן — נִיְיָן, נִיטָ פָּוּן קִיְּן שְׁוָתָה, אָן עַוְבָּר בְּטָלְנִיק, נַאֲרָ פָּוּן אַיְדָעָ אַבְּנָתָהָרָה. דֻּעָר אַוְנְטָעָרָשִׁיד צְוִוִּישָׁן מַעֲנְשָׁ אָזְזָעָדָעָר אַיְזָעָן דִּי מַעֲשִׁים : קִינְעָם נִיט בָּאָעוּוֹלָעָן. אָזְזָעָדָעָר עָרָ פָּוּן דָּעָם יַיְדָל קְרוֹל, האָט אַיְזָעָן דָּעָם פָּרָט גַּעֲהָאָט אַ זַּוְיְבָעָר גְּעוּוֹיסָן. אָזְזָעָדָעָר עָרָ פָּוּן דָּעָם יַיְדָל בָּאַקְוּמָעָן דִּי שְׁלָיְסָלָעָן פָּוּן גִּזְעָדָן גְּלִיְיךְ אַיְזָעָן דִּי הַעֲנָט אַיְזָעָן. פָּוּן גְּרוּיִיס בָּאַגִּיסְטָעָרָוָגָה האָט עָרָ אַרְיִינְגָעָן שְׁלָעָפָט דָּאָס יַיְדָל אַיְזָעָן טְוִיְיר אַיְזָעָן אַרְאָפְגָעָפְרִיט אַיְזָעָן קָעָלָעָר : — דָאָזָעָלָט אַיְר זַעַךְ נַאֲדָזָעָדָעָר אַרְיִיבָּרָעָפְקָלָעָן ! — האָט עָרָ קָאָטָעָגָאָרִיש אַוְיָסְגָּעָרָפָן, — כְּגָעָב אַיְקָ אַבְּעָר דָּעָם קָעָלָר, אַזְזָעָלָט גַּעֲדָעָנְקָעָן דָּעָם לְאַמְּעָן קְרוֹלָן דָּאָס גַּעֲנָצָעָ לְעָבָן !

אַיְצָט אַיְזָעָן גַּעֲקוּמָעָן דָּעָם יַיְדָלָס רִיְידָ צֵוּ טְרָאָכָטָן, אַזְזָעָלָט אַיְזָעָן נַעֲבָעָךְ אַרְאָפָפָן זַיְנָעָן. וּוּילָּוּסָגָן קְרוֹל האָט אַוְוּקָגָעָנוֹמָעָן דִּי בְּרָעָטָר אַיְזָעָן גַּעֲצָוְנוֹגָעָן דָּעָם יַיְדָל, צְוָאָזָעָן מַעַן זַיְן קָעָסְטָעָלָעָ, אַרְאָפְצָקָעָלָעָטָעָרָן דָּעָם לִיטְעָר אַוְנְטָן אַרְאָפָפָן. עָרָה האָט אַגְּנָזָעָן גַּעֲצָוְנוֹדָן אַ לִיכְטָן אַזְזָעָלָט אַרְוּמָגָעָשְׁפָּרִיזָט מַעַן אִים אַיְזָעָן דֻּעָר לְעָגָן אַזְזָעָלָט בְּרִיטָטָ פָּוּן

אונטערקעלער, וויינדייך אים די אויסגעויזיטע ווענט און אפילו די געהימע, ליידיקע סכאוקע. דאס געווינטעלעך בארידיעודיקע יידעלע האט אונגענומען א פול מoil מיט שוועגן. אצינגד האט ער אונגעהויבן צו פילן דעם זעלבן מין ליכט-קייט. וואס קרול האט געפלט אויבן, אין גאס. יא. דער לאמער קרול אין געווען א שליח פון גאט ברוך הוא, פון דעם, וואס לאזט ניט דעם מענטשן אונטערגאיין און באגלייט אים מיט זארג אויף זיין יעדן טראט. דריי זאכן זינען דעם יידל קלאר געווארן גלייך אויפן ארט. ערשותן, אzo דער קעלער איז אונטער דער בעקער היין זאון זוינטער דארך מען אפשר ניט האבן איזוי פיל באהייזונג. צווייטנס: אzo אין דעם קעלער אונטן קעו מען אראפטעלן די צוקערלעך, וואס ער ארבעט אויס. פארהארטועוועט צו ווערן. און דער עיקר: אzo דער קעלער אונטן איז א טיער בעאַהעלטעניש — אט פונקט איז, וואס עם דארפֿן האבן די גمراָלערנערס פון דער חברה "ואהבת לרעך כמוך".

אַרוּפְּגָּזְמָעָן אַוִּיבָּן, האט דאס יידל זיך אויסגעויזישט די אויגן מיטן אַרְבָּל און זיך פָּאָרְבִּיגְּט פָּאָרְן לְאַמְּעָן קְרָוֵל צְוָאָמָעָן מִיטָּן זִין קָעָסְטָעָלָעָ : — לְאַמְּעָר נִישְׁתְּמוֹרָאָהָבָן פָּאָר גָּאָרְנִישְׁתָּ — האט ער גָּאָזָגְּט, — סְאַיְן אַוִּיבָּן גָּעוּוֹן פָּאָרָ שְׁרִיבָּן, אַוְ דִּין וּוְעָג אַיְן צַוְּגִין אַרְוִוִּסְפָּן גָּעָטָא אַזְנִינָר, צַוְּגִין דָּא. — פָּאָרְן לְאַמְּעָן קְרָוֵל זִינְעָן דִּי טְרִיאִיסְטוּוּרְדְּטָעָר שְׁוִין גָּעוּוֹן אַיְבָּרִיךְ.

— — — אַין קְעָלָעָר האט גַּעֲבָרָעָנֶט אַ שְׁמוֹצִיךְ לְעַמְּפָל אַן גָּעוּוֹאָרְפָּן אַ לְאָרְגָּע שִׁין אַיְבָּר דִּי וּוּעָנֶט ; אַוִּיסְמִידְּנִידִיךְ דָּס וּוְינְקָל, נְאַעַנְטָן פָּוּן אַוְיָוָן, וּזְ — עַס זִינְעָן, אַיְגָּעָטְוּלִיעָט אַיְן שְׁמָאָטָעָס, גַּעַשְׁלָאָפָן דֻּעָם טְאַפְּיִידָּלָס נִין קִינְדָּרָ. ער אַלְיָן אַיְן גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַיְן דַּעַר יָאָרְמָלְקָעָ אַיְן דִּי בְּלוּוּעָ צִיצָּהִכְּנָפָת בֵּי דַּעַר קִידָּ, מִיטָּן בְּעַרְדָּל — אַיְבָּר אַזְנְדָּעָנָעָם טָאָפָ. מִיטָּן חִילְצָעָנָעָם לְעַפְלָה האט ער גַּעַמִּישָׁט דֻּעָם צְוקָעָר אַזְנִיקָּן, פָּוּן וּוּלְכָעָ ער האט צְוָגְּגָרִיטָס "דִּי גָּוּטָ קִילָּוּעָ", דִּי טְאָפִיס אַוְיָפָן מָאָרְגָּנְדִּיקָּן טָאָגָ. פָּוּנָעָם טָאָפָ האט זיך גָּעוּהוּבָּן אַ פִּיכְטָעָ פָּאָרָן, אַרְומְגָעָנוּמָעָן דֻּעָם יְדָלָס קָאָפָ אַזְנָן זִין אַוְיָהָבָן צַוְּגִין דָּא שִׁיבְּלָעָר פָּוּן פָּאָרָ פְּרוּירָעָנָעָם פְּעַנְצָטָעָרָל. דֻּעָם יְדָלָס אַוִּיגָּן זִינְעָן גָּעוּוֹן אַיְן טָאָפָ ; אַבָּעָר זִין אַוְיָדָר אַיְזָעָן אַגְּעָשָׁפִיצָט צַוְּדָר זִיטָ, וּזְ סְאַיְן גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַ פָּאָרְעָשָׁנָט יִשְׁיבָּהָ בחָוּרָל אַזְנָן אַיְם גַּעַשְׁטָעָלָט קָלָאָזְ-קָשָׁוִתָּ. מִיטָּן דֻּעָם זַעַלְבָּן אַוְיָדָר האט ער אַיְפָּגָעָ כָּאָפָט דֻּעָם גָּמְרָאִינְגָּן, וָאָסָה האט זִיךְ גַּעַטְרָאָגָן פָּוּן טִישָׁ, בֵּי וּוּלְכָן סְזִינְעָן גָּעָזָן אַזְנָן אַזְנָן זִיךְ גַּעַשְׁאָקָלָט אַפָּאָר אַוְיָנְעָדָאָרָטָעָ בְּחָוִרִים. זִין צְוָוִיתָ אַיְיעָר אַזְנָן אַגְּעָשָׁפִיצָט צַוְּדָר אַנְדָּעָרָר זִיטָ, וּזְ וּסְ אַזְנְעָנָעָן גָּעוּזָעָן אַפָּאָר שְׁכָנִים פָּוּן הוּאָ. דָּס בְּחָוּרָל, וָאָס אַזְנָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן גַּעַבְנָאָן אַיְם, האט גַּעַהָרָט צַוְּדָר לְעַרְנָעָרָס, וָאָס האָבָּן קְוִים דָּס טָאָגְ-לִיכְטָ גָּעוּזָן אַזְנָהָבָן גַּעַגְעָסָן, וָאָס יִידָּן פָּוּן דַּעַר חָבָּרָה האָבָּן זִיךְ בָּאַזְאָרָגָט. דָּס טְאַפְּיִידָּל אַזְנָהָבָן גַּעַגְעָסָן מִיטָּן זִיךְ זִיךְ אַ קְוָאָקָעָ מִיטָּן אַירָעָ קְוָרְטָשָׁאָקָלָעָר אַזְנָהָבָן גַּעַמְאָכָט זִיךְ פִּילָן, זִיךְ אַוְרָף זִיךְ וּוּאָלָט גַּעַשְׁטָאָגָעָן דַּי וּוּאָלָט ; זִיךְ זִיךְ וּוּאָלָט מִיטָּן יְזִיעָר לְעַרְנָעָן גָּעוּזָן בִּיכְוֹלָת אַפְּצָרָאָטָעָן דָּס גַּעַטָּאָ פָּוּן אַוְנְטָעָרָגָגָ. אַזְנָן זִיךְ זִיךְ וּוּיָדָעָר, האָבָּן אַיְן דֻּעָם יְדָל גָּעוּזָן שִׁיעָר נִיטָּאָ אַיְינָעָם פָּוּן דִּי לְזִוְּדִיקִים, אַדְעָר אַיְן עַרְגָּסָטָן פָּאָל — אַ בָּאַהָלְטָעָנָעָם, הַיְלִיקָּן

רבין. זיין האבן מיט אים געקבנט רעדן וועגן אלץ אין דער וועלט, געקבנט לעסטען
און מורה, אַרוּסְבָּרְעָנְגָּעָן זִיעָרָעָסְפִּיקָּה — אֹן רַעֲנָדִיקָּ מִיטָּ אִים, הָאָטָּ מעַן
זִיךְ נִיטְ גַּעֲפִילְט זִינְדִּיקָּ, סָאוּן בְּלוּזִי לִיכְטָעָר גַּעֲוָאָרָן אוּפִין הָאָרֶצְן. נָאָר טָאמָעָר
הָאָטָּ זִיךְ וּוּעָרָ פָּוּן זִיךְ פָּאָרָגָעָסְן אֹן אִים אַגְּגָרְוָהָן "רַבִּי", הָאָטָּ עַס אַין דֻּעָם
קְלִינְגָּעָם יַדְעָלָעָ אַקָּאָד גַּעֲטָאָן מִיטָּ כָּעֵס אֹן עַרְ פְּלָעָגָט זִיךְ צַעְגָּוָאָלְדָעָוָעָן, וְיַיְיָ מַעַן
וּוְאָלָט אִים אַגְּגָעָטָרָאָטָן אוּפִין בִּיטָּעָרְסָטָן הַגְּנָעָרְאָוָיגָן: — וּוְאָסָאָרָאָ רַבִּי בֵּין עַרְ
דַּירְ, רַחְמָנָאָ לִיצְלָלָה, הָעָ ? חֻקָּק מָאָכָּן פָּוּן מִירָ עַל עַךְ נִישְׁתָּ לְאָזָן, נִשְׁתָּ בֵּין
טַיְעָן! נִשְׁתָּ פָּוּן מִירָ אֹן נִשְׁתָּ פָּוּן רַבְּנוֹתָן!

הַיְיָנְטָהָאָטָּ דַּעְרָ עַקְשָׁן, דָּאָס בְּחוֹרְלָ, בְּשָׂוּם אַופָּן גַּעֲוָאָלָט אַפְּטָרָעָטָן פָּוּן
אִים: גַּעֲרָפָן אִם רַבִּי אֹן קְוָנְדִּיקָּ אִים גַּלְיָיךְ אֹין פְּנִים אַרְיָין גַּעֲרָעָגָט: — טָאָ
פָּוּן וּוְאָגָעָן נַעַמְתָּ עַד צַו אַיְיךְ אַיזְ אָכוֹה, הָעָ?

דָּאָס יַדְלָהָאָט גַּעֲוָיָשָׁטָה דִּי פְּאָרָעָ פָּוּן פִּיכְטָן פְּנִים. דָּאָס עַקְשָׁנְדָל אַיְזָ עַפְעָס
גַּאָרָ נִיטְ בְּכָוחְ גַּעֲוָעָן אִים הַיְיָנְטָהָאָטָן אַרְיָיסְטוּרְעָנְגָּעָן פָּוּן דִּי כְּלִים: — וּוְאָסָאָרָאָ כּוֹתָ
גּוֹלָם? זַעַמְתָּ נִשְׁתָּ, אֹזְ מִיטָּ אַיְזָ בְּלָאָזָ פָּאָל עַךְ? —
— אַיְיךְ זַעַמְתָּ, אֹזְ אַירָ וּנְעַטָּ שְׁטָאָרָקָ אַיְזָן, קִיןְ עַיןְ הַרְעָ, אֹזְ וּוְאָסָאָרָאָ עַסְטָן,
וּוְיִסְטָן עַד עַךְ אַלְלָ.

דָּאָס יַדְלָהָאָט גַּעֲוָעָן גַּעֲדָוְלִידִיק: — 'עַל עַךְ דַּעְרָ זַעַמְתָּ: דַּעְרָ מַעֲנְטָשָׁן, וּוְאָסָ
וּוְיִסְטָן, וּוְאָסָעָרָ וּוְיִלְיָ, קָעָן אַוְסְקָומָעָן מִיטָּ אַלְאָבָוָעָ.

— וּוְאָסָ וּוְיִלְטָ אַירָ? זַעַמְתָּ מִירָ...

— קְוָקְטִּיךְ אִים אֹן. אַלְיָזָ מַזְוָעָ עַד דַּירְ זַעַמְתָּ?
— סְאָסְוָד?

— חַלְילָה, נַאֲרִישָׁעָרָ קָאָפָ. דִּי זַאָךְ אַיְזָ, פָּאָרְשָׁטִיסְטָעָ מַעַךְ, וּוְאָסָסָאָיְזָ גַּאָרָ
נִשְׁתָּ אַזְוִי לִיכְבָּטָן צַוְּגָעָן. אַיְנוּוֹיְנִיקָּ וּוְיִסְטָן עַךְ. מִינְיָעָ רַמָּה אַבְּרִים וּוְיִסְטָן. לְאַמְעָר
זַעַמְתָּ: טְרִיסְטָן...

— וּוְאָסָ הַיִסְטָן טְרִיסְטָן? וּוְעַמְעָן טְרִיסְטָן?

— טְרִיסְטָן גַּאָטָן, וּוְאָסָ קְלָאָגָט אַוְיִפְן צַעְרָ פָּוּן מַעֲנְטָשָׁן. טְרִיסְטָן דֻּעָם מַעַנְ
טָשָׁן, וּוְאָסָ קְלָאָגָט אַוְיִפְן צַעְרָ פָּוּן גַּאָטָן. אֹזְ דְּזָוְילְסָטָן דָוָקָאָ, 'עַד דַּירְ זַעַמְתָּ.
דְּפָאָרְשָׁטִיסְטָעָ, צַוְּיָשָׁן אִים אֹזְ אַוְנְדוֹזָ אַיְזָ וּוְיִצְוְיָשָׁן אַטָּאָטָן מִיטָּ קִינְדָּעָרָ. מִ'הָּאָטָן
זַעַמְתָּ לִיבָּסְלָעָן. נָאָרָ מִיטָּ אַמְּלָאָ גַּעַטָּ אַנְשָׁפָאָרְשָׁטִיסְטִיְיָנִישָׁ אַפְּאָלָ צַוְּיָשָׁן זִיְיָ
עַפְעָס אַזְעָלְכָעָס, וּוְאָסָ דְּזָוְיסְטָן נִשְׁתָּן, וּוְאָסָ דָאָסָ אַיְזָ: נָאָרָ סְשָׁטְעָלָטָן זַעַמְתָּ וּוְיִסְטָן
וּוְאָנְטָן אַיְזָ צַוְּיָשָׁן... אֹזְ בִּידָנָסָ צַעְרָ אַיְזָ גְּרוּסָן. וּוְיִלְגָּעָבְנוֹדָן אַיְזָ מַעַן פָּאָרטָן.
דָאָרְפָּן בִּידָעָ הַאָבָן דִּי טְרִיסְטָן. פָּאָרְשָׁטִיסְטָעָ שְׁוֹןָ? אֹזְ אַצְיָינְדָעָרָ רָוקָ דַעַד אַוְעָקָ
אֹזְ הַעָרָ מַעַךְ אַוְיִזְ צַוְּ דִּיוּעָן.

דָּאָס בְּחוֹרְלָהָאָטָן גַּעֲוָאָלָט אַוְיִפְהָעָרָן: — זַעַמְתָּ מִירָ בְּלוּזִי נָאָרָ אַיְזָ זַאָךְ:
וְיִקְומָטָן, וּוְאָסָ אַירָ קְוָקָטָן אַגְּנְצָעָ פְּעַלְקָעָ וּוְאָדָ נִשְׁתָּ אַרְיָין אַיְזָ קִיןְ סְפָרָ אֹזְ
דַּאָךְ...

— וּוְאָסָ אַוְן דַּאָךְ? בֵּין דַּירָ, וּוְאָסָ דִּיבָּסְטָן אַשְׁנָעָקָ, קָום עַד אָוִיסָ אַלְמָדָן. אֹזְ
אוּבָדָ דְּזָוְילְסָטָן דָוָקָאָ וּוְיִסְטָן, 'עַל עַךְ מַעַךְ פָּאָרָ דַּירָ נִשְׁתָּ שְׁעָמָעָן. מַעַר וְיִ אַפְּרָ...

ז' יי' אין דער האנט און איינטאגן דעם הייליקון שטובי...

— תא זאגטושע מיר נאך עפֿס : פֿאָר ווּאָס שִׁינְיֶת בַּי אַיְדֵי אֹזֵן דָּאָס פְּנִים ?
דאָס יידל האָט גַּעֲמוֹת אוּפְשָׂמִיכְלָעַן : — סְשִׁינְיֶת זָגַטְשָׁע ? שְׁטוּל דָּעַךְ
אוּוּקְ דָּא אַיבָּעָרְן טָאָפְ אָונְ לְאֹזְ דִּי פֿאָרָע דָּעַךְ אַרְומַנְעָמָעַן, 'עַט דִּין פְּנִים אָוִיךְ
שִׁינְיֶעָן . — דָאָס יידל האָט אַהֲיב גַּעֲטָאָן דָּעַם קָאָךְ-לָעַפְלָן : — טָמַעַר גִּיסְטָע
נִינְשְׁתָ צְרוּקִיךְ צָום טִישׁ, 'עַל עַד דִּיר אַרְיִינְצִימְבָּלָעַן, אָז דְּעַסְטָט מַעַד הַאֲבָן צַו גַּעַ-
דָּעַנְקָעָן !

דאָס בחורל איז לוסף צוּרִיקְנַעֲגָנְגָעָן צוֹם טִיש אָזֶן מֵיט אָ פְּלִיסְטִיר אַיבָּעָד
געגעבען די בחורדים, וואָס דאָס יַידְלַהֲאַט אִים גַּעֲזָגָט. בֵּי זַי אַיז קַיְין צַוְּיִיפֵּל
נִיגְשַׁת גַּעֲוָעָן, אָז דאָס יַידְעַלְעַ, וואָס האַט זַיךְ דַּעֲרוֹהַבְּן צַוְּ דַעַר הַעֲכַסְטוּר מַדְרָגָה
פָּגָן אַגְּיוֹת, אַיז שְׂוִינוֹגָאנְגַּשְׁטַט גַּעֲנוֹזָן קַיְיַוְשָׁבָר מַעֲנוֹשָׁ.

צווישן די שכנים, וואס זייןגען אַרײַנְגָעָקּוּמוּן זום טאָפִיִּידֵל, אוין געזעסן ר' חהימ דער זאָקּוֹן-מאָכָּעֶר. ער האָט געהאט זייןע צוֹויִי יַינְגַּשְׁטָע טעכטער אוין שפיטאל אָזָן אַנדְדָּרָע צוֹויִי זייןגען קראָאנְק אַין שְׁטוּב. ער אוין לעצטנס געווען צע' טראָאנְג אָזָן אוּפְּגָּעָרָעָגט — אָזָן אַיִּינְ צִיטָּרָנְבִּיש, אוֹ אַוִיךְ דֵי צוֹויִי גַּעֲזָנְטָע טעכטער, זַיִּין ווַיְיַבְּךְ רַבְּכָה אָזָן ער אַלְיָין זָאָלָן נִיט פָּאָלָן פָּוּן דֵי פִּיס, מַחְמָת זַיִּה אַבָּן דָּעַם גַּרְעָסְטָן טַיִּיל פָּוּן זַיְעָרָע שְׂפִּיזּוֹ-צּוֹטִילְנוֹגָעָן אַפְּגָּעָגָעָן דֵי קְרָאָאנְקָע. אָזָן דֻּרְבָּי הָאָט עַר, ר' חַיִּים, נִיט גַּעֲקָאָנְט זְדָקִין עַזָּה גַּעֲבָן מִיטָּן הַנוּגָּר אָזָן דֻּרְבָּי הָאָט עַר זְדָקִירְדוֹן פָּוּן שְׁטוּב נִיט גַּעֲקָאָנְט, ווַיְיַלְּדָן זַיִּה אַיִּם גַּעֲדָרָפְּט; אָזָן דֻּרְבָּי הָאָט ער גַּעֲמוֹזָאָכְטָוָג גַּעֲבָן זִיךְ, חַלְילָה, נִיט אַרְוִיסְצָוָכָאָפְּן מִיט אָ בִּיטָּע וּזְאָרָטָמָט, צַיְמִיט אֲגַשְׁרִי; ווַיְיַלְּדָן ער הָאָט גַּעֲוּוֹסָט, אָז טַאְמָעָר יָא, ווָאלְט דָּאָס פָּאָר זַיִּי גַּעֲוּוֹן, ווַיְיַלְּדָן ער הָאָט גַּעֲוּוֹסָט, אָז טַאְמָעָר יָא, ווָאלְט דָּאָס פָּאָר בְּפְרָטָן, אָז ער הָאָט גַּעֲפִילָטָן, אָז גַּטְהָאָט אִים פָּאָרָלָאָזָן; אָז ער אוין נִידָּעָרִיק, אִיְּ בָּעָרִיסָן זַיְנִיק.

עד איז נאך פרומער אוון אַפְּגָעָה יִתְעַנֵּר גַּעֲוָאָרֶן אֵין זַיִן פִּירָוָג אָנוֹ וּוֹעֵן עַד
הָאָט גַּעַזְעַן, וּוֹי רַבָּה קָאָכֶט דָּאָס טְרִיפָהֶנֶּעָ שְׂטִיקָל פֻּעַרְדִּיפְּלִישָׁ פָּאָר דִּי קְרָאנְקָעָ
קִינְדָּרָעָ, הָאָט עַד גַּעַהָאָט אַפְּאַלְאָגָן זַיִד אָוִיסְצָוָשְׁטָרָעָקָן מִיטָּן גַּאנְצָן גּוֹפְּ פָּאָר
גַּאנְטָן אָוֹן בְּעַטְלָעָן אַיְנוּעָנְנִישׁ — אָוִיב נִיטָּמֵיט אִים, אֵין מִיט זַיִן וּוֹיִיב. אַבְּעָר
אַוּוּקְעָזָעָן זַיִד מִיט אַסְפָּרְהָאָט עַד נִיט גַּעַקָּאנְטָן אָוֹן הָאָט אַפְּילָו קִין גַּעַדְוָלְדָן נִיט
גַּעַהָאָט אָוִיסְצָוָשְׁטָיִין דָּאָס דְּאוּזָעָנָן. וּוֹעֵן עַד הָאָט זַיִד גַּעַשְׁטָעָלָט דְּאוּזָעָנָן, הָאָט
זַיִד אִים גַּעַגְלוֹסֶט צָו כְּלִיפָּעָן, צָו קְלָאָפָּן זַיִד אִין הָאָרָצָן עַל חַטָּא, צָו פָּאָלָן כּוּרְעָיִם.
אַבְּעָר וּוֹי נָאָר עַד הָאָט אַגְּגָהָוִיכְן מַתְּפָלְלִיזִין, הָאָט זַיִד אַלְלִיז פָּאָרָהָאָקְט אָוֹן פָּאָרְ
הָאַמְּעָרָט אֵין אִים. עַד הָאָט גַּעַהָאָט פָּאָר דִּי אָוִיגָן זַיִן וּוֹיִיב רַבְּקָהָן אָנוֹ וּוֹאָס מַעַר
עַד הָאָט דָּאָס בִּילְד גַּעַטְרִיבָּן פּוֹן זַיִד, דָּאָס בּוֹלְטָעָר אִיזוּ עַס גַּעַוָּאָרֶן — אֵין אִים
פָּאָרְשָׁטָעָלָט גַּאֲמָן.

יעדו אונט, ווי נאר זיין בני בית האט זיך געליגט, איז ער אראפגעקומען

זוםטאָפֿיַידל, וועמען זיינע קינדרער האָבן גערופּן «דאָס פִּינְטֶעֶלֶעֶן יַיד». ער איז געקומען הערָן דאס קול-תורה. אויב ער אלין קאָן ניט, האָט ער געטראָכט, וועט זיך אָפּשָׁר, דורך דער פָּאָרְמִיטְלוֹגְן פָּונְדִּי לעַרְגָּרֶס, עַפְּנָעָן דאס פָּאָרְהַאָלְטָעַ שְׁלָאָס אֵין אִים. טיל מַלְאָל האָט זיך אֵים גַּעֲדָכֶט, אָז עַס גַּעַשְׂעַט טַאָקָע אָזָוִי. די רַצְחָה האָט זיך אֵין אִים גַּעֲלִיגְט אָזָן סַיאַן לַיְכָטָעַ גַּעַוָּאָרָן צָו אַטְעָמָעָן. אֵין אַזְּעָלְכָע מַאֲמָעָנָן האָט ער זיך גַּעַקָּאנְטַן צְהָעָרָן צָו די רַיְדַּ פָּונְדִּי אָזָן אָזָן פָּאָרִי נַעַמְעָן, אָז ער אֵין נִיט דער אַיְצָקָעַר מִיט זיינָע זיינָע אָזָן זיינָע יִסְוָרִים.

געַבְּן רִי חַיְמָעַן אֵין גַּעַזְעָסָן דער אַלְטִישָׁקָעַר שְׁכַּן הַעֲרָשְׁ-בָּעָר, דער קַאמְאָשָׁן-מַאְכָּעָר, וְאֵס האָט אֵין גַּעַטָּא גַּעֲרָבָעַט אַין אַטְלָעַר-דָּרְסָאָרֶט אָזָן אֵין גַּעַוָּעַן אַמְּאָכָּעָר בֵּי דער חַבְּרָה «וְאַהֲבָתְךָ לְרַעַד כְּמָן». אָז דער אַנְדָּעָרָעַר שְׁכַּן אָזָן גַּעַוָּעַן שְׁמָחָה בּוֹנִים בעַרְקָאוּיטָשׁ, וְאֵס האָט גַּעַוְוִינְט אַין «קְלָאָזְעָנִיקָס הַיּוֹלֶל» אָזָן וּלְעַכְרָע אֵין פָּונְדִּי הַוִּירְקִ-מְעַנְּשָׁן בְּאַטְרָאָכֶט גַּעַוָּאָרָן וְיִי אַטְשָׁוָּדָאָק. ער האָט גַּעַהָאָט אַטְבָּע אַרְמוֹצְשָׁפְּאָצִין הַאַלְבָּעַן הַיְּהִינְעָן הַוִּיחָאָן אָזָן אַנוֹזָאָרָפָן אָז אִימָּה אַוְיָף דִּי וּוּיְבָעָר, וְאֵס זיינָען בֵּי נַאֲכָט אַרְאָפָן אַין קְלָאָוּט.

פָּטוּר גַּעַוָּאָרָן פָּונְדִּי דָעַם קַשְּׁיָּאַ-שְׁטָעַלְעָר, דָעַם עַקְשָׁנְדָל, האָט דאס טַאָפִּי יַידְךָ אַיצְטָן גַּעַקָּאנְטַן וּוּנְדָן זַיְן גַּאֲנְצָעָא אַוְפְּמָעָרְקוֹאָמְקִיטָן צָו הַעֲרָשְׁ-בָּעָר, דָעַם קַאמְאָשָׁן-מַאְכָּעָר, וְאֵס האָט אֵין גַּעַוָּעַן אַנְדָּעָרָעַר פָּונְדִּי גַּוְרִירָה, וּוּילְעָר אֵין אַמְּאָל גַּעַזְעָסָן אַיְזָה תְּפִיסָה אַוְיָף טַשְּׁאָרְנִיעָצְקָעָגָא פָּאָר גַּעַבְעָנְעָן אַטְבָּעָל. שְׁוּרְגָּעָנְדִּיק, פְּלִיסְטִעְרוֹגְדִּיק, האָט הַעֲרָשְׁ-בָּעָר זיך אַרְיִינְגְּעָלָאָזָן זיינָע זְכוּרָנוֹת: אַפְּמָאָלְנְדִּיק זַיְן לְאָנָגָל לעַבְעָר, וְאֵס ער האָט אַפְּגָעַלְעָבָט אַיְזָה בְּאַלְוָתָן, אָז דער זְעוּבָעָר דִּיְרָה, וְאֵס ער וּוּטָמְסָתָמָא אַלְיאָדָע טָאגְמָוָן פָּאָרְלָאָזָן. רִי חַיְמָעַן אָז דאס טַאָפִּיְיַידְלָן האָבָּן אַיְם אַנוֹנְטָרְגָּעָהָלָפָן מִיט דִּי זְכוּרָנוֹת, מִיט דִּי זְפָצָן אָזָן קְלָאָגְ-דָּרִידִיד. זיינָען זַיְן דָעַן אַלְיָין נִיט גַּעַוָּעַן «רַיְיכְּסַבָּאַלְטָעָר» פָּונְדִּי דָוָרוֹת?

— — — — — שְׁמָחָה בּוֹנִים בעַרְקָאוּיטָשׁ, וּלְעַכְרָע האָט גַּעַקָּאנְטַן דָא אַפְּזִיפְּצָן שְׁהָעָן אָזָן נִיט עַפְּנָעָן דָאָס מוֹילָ, האָט אַרְיִינְגְּעָקָומָעָן אַיְזָה זַיְדִּי רַיְדִּ, דִּי קְלָאָנִי גַּעַן, וְאֵס האָבָּן זַיְדִּ גַּעַטְרָאָגָן פָּונְדִּי טִישָׁ — אָזָן זַיְעָן מַעַר נִיט גַּעַקָּאנְטַן פָּאָרִי נַעַמְעָן, האָט ער זַיְדִּ אַוְיָגָהָוִיבָּן אָזָן אַרְיִיסְגָּלָפָן פָּונְדִּי קְעַלְעָר.

אַרְיִינְגְּעָקָומָעָן צָו זַיְדִּ אַיְן הַיּוֹלֶל, האָט ער זַיְדִּ פָּאָרְהַאָלְטָן, אַיְגְּגָלְיוּוּרֶט, אַיְנִי גַּעַהָאָרָכֶט. פָּונְדִּי לִימְעָלָעָס בְּעַטְלָה האָט זַיְדִּ גַּעַטְרָאָגָן אַטְקָוִם הַעֲרָבָאָר אַטְעָמָעָן. ער האָט פָּוֹגָנְדָעְרָגְשָׁפְּרִיט דִּי נַזְּוָלְעָכָר, וְיִ ער וּוֹאָלָט וּוּלְעָלָן אַט דָעַם לִיכְטָן אַטְעָם שְׁפִּיצָן פִּינְגָּעָר צָו צּוֹם בְּעַט אָזָן אַגְּגָנוּמָעָן אַיְרָהָנָטָן. וְאֵס אַיְם אַיְסְגָּעְשָׁפְּרִיט אַזְּוִי גַּעַפְּרִוְיָדָן וְיִ זְיָנָע. ער האָט אַיְסְגָּעְטָאָן דָעַם מַאְנָטָל אָזָן אַיְם אַיְסְגָּעְשָׁפְּרִיט אַיְבָּעָר אַיְרָ. שְׁטִילְעָרְהָיִיט האָט ער צְוַעַגְשְׁטָעָלָט אַט שְׁטוֹלְ צּוֹם בְּעַט: אַוּעָקְגָּעָי שְׁטָעָלָט אַוְיָף אַיְרָ אַיְלָט אַוְיָף אַטְצְעָלָל אָזָן עַס אַגְּגָנוּדָן. פָּונְדִּי אַגְּטָעָרָן בְּעַט האָט עַר אַפְּעָרְגָּעְצָוִיגָּן דָאָס פְּעָקָל לַיְוָעָז וּיְתָלָעָר פָּונְדִּי אַטְכָּאָלְטָעָרִישָׁן רַעְגִּיסְטָרָעָר. וּלְעַכְרָע זַיְעָן אַוְיָף דָעַר לַעֲרָר וְיִתְגָּוּעָן באַדְעָקָט מִיט זַיְן כְּתָב: דִּי עַלְפָ קְאָרָ פִּיטְלָעָן פָּונְדִּי דָעַר פָּאֻמְעָ, וְאֵס ער גַּעַהָאָלָטָן אַיְן שְׁרִיבָן. ער האָט זַיְדִּ גַּיְן

אויסגעטָאָן אָוֹן אַרְיִין אָין בָּעֵט. זַיְן שְׁטִיףֿ-פֿאָרְפּֿרוּרְן לִיְיבּ הָאָט זַיְךְ דָּעַרְקוּוּקְטּ מִיטּ דָּעַר וּזְאָרְעַמְקִיטּ פּוֹן מְרִימְסּ לִיְיבּ, פּוֹן אַיְבּעֶרְבּעַטּ. אַ רְגַע אָיוֹן עַר אָזּוֹי גָּלְלָעָן. דָּעַרְנוֹאָךְ הָאָט עַר זַיְךְ אָמְגַעְדְּרִיְיטּ מִיטּן רְוקָן צּוּ מְרִימְעָן: זַיְךְ אָנְגַעְשְׁפָּאַרְטּ אָוּפּן עַלְגְּבוֹינְגּ אָוֹן אָוּסְגַעְשְׁטְרַעְקְטּ דִּי הָאָט נָאָכְן בְּלִיְיעַר אָוֹן נָאָךְ אַ פָּאָר זִיְתְּלַעְדּ פֿאָפּוּרְ. עַר הָאָט זַיְךְ אָוּנְטְּעַרְגְּעַשְׁפָּאַרְטּ מִיטּ דִּי אָוּפְגַעְהַיְבּעַנְעַ קְנִי. זַיְךְ נָאָר דָּעַר בְּלִיְיעַר מִיטּן פֿאָפּוּרְ הָאָבּוּן זַיְךְ בָּאָגְעַנְטּ — זַיְיךְ אָין אָנְ ערְשְׁטָן קְוּשּׁ — הָאָבּוּן זַיְךְ מָעַר נִיטּ גַּעֲקָאנְטּ אָפּרִיכְן אִינְסּ פּוֹנוּם אַנְדְּרָעָר.

איַן דִּי שְׁפַעְטּ שְׁעהָן פּוֹן דָּעַר נָאָכְטּ, הָאָט עַר גַּעֲנוּמְעַן פּוֹלְן, זַיְיךְ דִּי פִּינְגְּעַר וּוּרְעַן אִים פֿאָרְשְׁטִיפּּטּ. עַר הָאָט אָרוּסְגַעְצְּוִיגּן זַיְינְעַן האָנְטְּשָׁן פּוֹן דָּעַר מְאַנְטְּלַיְּ קְעַשְׁעַנְעַן אָוֹן זַיְךְ אָגְעַטְּאָ. אָיַן אַנְהִיבּ הָאָט אִים דִּי וּוֹאָל צְוִישָׁן דִּי פִּינְגְּעַר גַּעַיְּ שְׁטַעְרַט אִינְעַם קְאַנְטְּאַקְטּ מִיטּן בְּלִיְיעַר אָוֹן מִיטּן פֿאָפּוּרְ. אַבְּעַר נִיטּ אָוּפּ לְאָגְגּ. בָּאָלְלַד הָאָבּוּן וּוּדְעַר שְׂוֹרוֹת זַיְךְ גַּעֲנוּמְעַן אָרוּסְוּיְקְלָעַן פּוֹן אָוּנְטְּעַר דָּעַר הָאָטּ. דִּי שְׂוֹרוֹת הָאָבּוּן זַיְךְ גַּעֲפָאַרְטּ מִיטּ אַנְדְּרָעָר: זַיְךְ גַּעֲכְפָּלְטּ אַוְּרַף סְטוּרְאַפְּעַס — אָוֹן דָּעַר טָאָנְץ פּוֹן צְעֻזְגְּעַנְעַן אָרוּתִוּת הָאָט זַיְךְ אַטְּרָאָגּ גַּעֲטָאָן פּוֹן פֿאָפּוּרְ אָוֹן אָוּסְגַעְפִּילְטּ דָּאָס צִימְעַר, דָּעַם הַוִּיפּּ, דָּאָס גַּעַטְּאָ, דִּי וּוּעַלְתּ. עַר, שְׁמַחַה בּוּנִים, אָיַז מָעַר נִיטּ גַּעַלְעַגּ אָיַן בָּעֵט — אָוֹן נִיטּ זַיְיךְ וּוּבִיךְ אָוֹן נִיטּ בְּלִימְעַלְלַעַן. עַר הָאָט זַיְךְ מִיטְגַעְנוּמְעַן אָרוּסּ צּוּמְדוּסְטִין — צּוּ דִּי גַּאֲסַן אָוֹן הַיִּיףּ. נַאֲקָעַטּ זַיְינְעַן זַיְךְ גַּעַוּזְעַן עַר — אָוֹן עַר הָאָט זַיְךְ בָּאַקְלִיְידְטּ מִיטּ גַּעַזְעַנְגּ, מִיטּ אִימה אָוֹן בִּיתְחֹוּן, מִיטּ צְעַד אָוֹן עַקְשְׁנוֹתּ. זַיְיךְ הָאָבּוּן גַּעַלְאָגְטּ אָיַן רָעַנְגּ, גַּעַלְיוּוּרְטּ אָיַן שְׁנִיעַן, גַּעַלְגִּילְטּ אָיַן זַוְּגַעַן אָוֹן זַיְיךְ בִּידְעַ — מָרִים אָוֹן גַּעַוְיְקָלְטּ זַיְיךְ רִיטְמִישּׁן, נִיגּוּנִיּוּן. דִּיקְון קְרַעְצָן אָיַן גּוֹטְעַ, וּוּרְעַמְעַטּ טִיכְעָרְ פּוֹן גַּעַטְרִישְׁאַפְּטּ.

יאַ, יָאָרְן לְאָנְגּ הָאָט עַר זַיְךְ גַּעֲפָרְעַגְטּ אָוֹן גַּעַוְוְנְדָעַטּ: מִיטּ אָזּוֹי פִּילּ לִיְבּעַ הָאָט מַעַן אִים בָּאַשְׁאָנְקָעָן אָיַן זַיְיךְ לְעַבְנָן. סְעַנְדְּעַר, זַיְינְמְ-פְּרִינְדָּה, הָאָט גַּעַפְלָעַגְטּ זָאָגּ, אוּ עַר, בּוּנִים, אָיַז דָּאָס וּוּעַרְתּ; וּוּילְ עַר הָאָט גַּעֲקָאנְטּ צְוּרִיקְצָאָלְן כְּפָלִיּוּם. יָאָרְן לְאָנְגּ הָאָט זַיְךְ אִים אָוּסְגַעְדְּוָכְטּ, אָוֹן סְעַנְדְּעַר הָאָט אַ טְּעוֹת גַּהְאָטּ; אָוֹן עַר, בּוּנִים, הָאָט זַיְךְ דָּאָס נִיטּ פֿאָרְדִּינְטּ. אַיצְטּ הָאָט עַר גַּעְוּזְטּ: זַיְיךְ דָּרְךְ פּוֹן אָפְגַעַבְן, פּוֹן צְוּרִיקְצָאָלְן לִיְבּעַ כְּפָלִ-כְּפָלִים אַיְוּעַן אַטּ דָּעַר — מִיטּ זַיְיךְ לִידְ.

מִיטּ דִּיכְטוֹנְגּ. דִּי גַּעַטְרִישְׁאַפְּטּ הָאָט אִים אָוּסְגַעְפִּילְטּ. דָּאָס אִיז זַיְךְ גַּעְוּזְעַן דָּאָס לִידְ, דִּי גְּרוּסְעַ פֿאָעָמְעַ, וּוּאָס עַר הָאָט זַיְךְ זַיְיךְ פֿאָרְמָאַסְטּן צּוּ שְׁרִיבְיִין — דָעַר מְאַנוּמְעַנְטּ. וּוּאָס עַר הָאָט גַּעַוְאָלְטּ מִיטּ דִּי אָוּתִוּת אָוּפְבּוּיְעַן פְּאָרְן טָאָטָן, דָעַר מְאַמְעַן, דָעַם טְאַפְּיִיּ יִידְלַ, פְּאָרְ חַיְמְעַן דָעַם זַאֲקְנִ-מְאָכָעָרְ, פְּאָרְ הַעֲרָשְׁ בְּעַרְן דָעַם קְאַמְאָשְׁ-שְׁטַעְפְּרַ — פְּאָרְ זַיְךְ אַלְיִין, זַיְיךְ שְׁרִיבְיִין אִיז גַּעְוּזְעַן סְיִי אַ וּנְגַעַן פּוֹן תְּהָוָם אָרוּוּסּ. סְיִי אַ בָּאַיְוּנִיּ גַּעַן דָעַם תְּהָוָם. סְיִין גַּעְוּזְעַן אַ דָּרְוַףּ, אָן אָוּסְגַעְשְׁרִיּ צּוּ וּוּיְתְּקִיְּתִין פּוֹן שְׁתָחָ אָוֹן צִיְּתִין. אָוֹן סְיִין גַּעְוּזְעַן אַ פְּלִיסְטִעְרַ צּוּ גַּעַעְנְטְּסָטּן אַוְיַעַר אָוּפּן קִישְׁן דָעַרְנוּבָן. פְּאַרְכְּלִינְיַעַטּ מִיטּ גַּעַפְּלַן וּוּזַיְיךְ גַּעַמְיִת אִיז גַּעְוּזְעַן: שְׁפְּרוּדְלִידְיקּ, וּוּ דָעַר נִיגּוּן הָאָט זַיְךְ גַּעַשְ׀וִימְטּ אָוֹן גַּעַרְיסְוּן פּוֹן אִים — אָיַן בּוּנִים דָאָךְ נִיטּ גַּעְוּזְעַן פֿאָרְ שִׁיכְוּרְתּ. עַר הָאָט זַיְךְ גַּעַרְגְּגָלְטּ מִיטּן אַיְבּעֶרְפְּלָסּ; גַּעַזְוִימְטּ אִים מִיטּ נִיכְטְּעַרְעַעְ

ברעגעס; געמאטן אים מיט קאלטן, קלאָרַן שכט. ער האט געשטראָכוֹ און גע-
מעקט; זיך נוקם געוווען אין דער באַריידיעוּדייקיט און זי אַרְוָמְגָעָהָאַמְעָרט ווי אַ
שְׁמִיד, וואָס האַמְעָרט אַרְוָם אַצְּגָלִיט שְׂטִיק אַיְיָן. ער האט געפּוּרָעָט ווי אַ טְּעַזְּ
פּער, וואָס וואָרט אַרְאָפּ אַיְבָּרְפְּלִיטִיקָן, צְעַשְׁוּוּמְעַנְּעָם לִיְּם — צוֹ דְּעַרְגֵּיָן צוֹ
דער פָּאָרָם פָּוּן דער כלִי, וואָס ער ווֹיל באַשָּׁאָפּן. דער צְעַבְּיסְעַנְּעָר בלִיעָר האט זיך
גָּרְיִיסְׁן פָּאָרוּיס אַיְבָּרְדִּי לִינְיָעָס פָּוּן דָּעָם בּוּכָּהָאַלְטָעָרִישָׁן בוּגָן: אַלְהָיִ ער,
דער בלִיעָר, וואָלֶט געוווען אָנוֹ אַומְגָדוּלְדִּיק פָּערְד, וואָס אַיז נָאָר וואָס באָפְּרִיטִ
גְּעוּוֹאָרָן פָּוּן אַפְּאָרְמָאָכָּטָן שְׁטָאָל; אַ פָּערְד מִיט אַ וּנְיִתְּקִץְעַפְּלָאַסְעַנְּעָר גְּרוּוּעָ.
מִיט אַ שְׁוִימִיקָּן פְּיסָק פּוֹל מִיט הַתְּלָהָבָות. דָּאָס פָּערְד האט גַּעַשְׁטָרָעָט זיך צוֹ צְעַזְּ
גָּאַלְאָפִּירָן, צוֹ פָּאַרְשְׁלִינְגָּעָן דִּי פְּרִיְּהִיט פָּוּן דְּחַבְּחוּדִיקָּעָ שְׁלַיאָכָּן אוּפְּפִּוְּרִ
הַאָט עַס זִיך גַּעֲרִיקָּט. וּוֹיל דָּעָר אַקְעָרָר, וואָס אַיז גַּעַגְּנָגָעָן נָאָר אַים —
שְׁמָחָה בּוּנִים הָאָנָּט — הַאָט צוֹ אַים צְוַעַטְשָׁעָפָעָט אַשְׁוּעָרָן, הַאַמְעָטָנָעָם אַקְעָרִ
איְיָן: אַים גָּרְיִיסְׁן פָּאָרָן צִימָל אָנוֹ צְוַרְיָקְנוּרָפּוֹן, אַיְבָּרְצְׁלוּיְפּוֹן מִיט אַים אַיְפְּסָנִי
דיֿ נָאָר וואָס דּוֹרְכְּגָלְאַפְּעָנָעָן וּוּגָן; זַיִּ פָּאַרְשְׁטָרִיכָּן, אַוְיסְגָּלִיכָּן. אָנוֹ דָּאָס צְעַזְּ
שְׁוַיְמָטָע פָּערְד האט גַּעַמָּות נַאֲכָעָבָן, אַיְבָּרְגָּוּוּלְטִיקָּט פָּוּן דָּעָר פָּעַסְטָעָר הָאָנָּט
וְאָס האט עַס גַּעֲפִּירָט. — אָנוֹ אַוְויִ הָאָבָּן זַיִּ זִיך גַּעַטְרָאָגָן פָּאָרוּיס, לְאַונְדִּיק הִינְטָעָר
זַיִּ אַ דָּעְגְּרִיכְוָנָג, וואָס גַּעַטְנָעָר צוֹ שְׁלִימָוֹת.

ערעדשְׁתִּ העַט, העַט, ערְבָּדְפְּרִימְאָרְגָּן, וּוֹן דָּאָס לִיכְתָּ בְּיִם בְּעַט אַיז שְׁוִין גַּעַוְּעָן
אוּסְגַּעַרְעַנְטִ בְּיוֹ צָוֹם לְעַצְּמָן פִּיצְלָן קְנוּיָט אָנוֹ דִּי פִּינְגָּעָר אַין דִּי הָאַנְטָשָׁן זִינְגָּעָן
גַּעַוְּעָן וְוי סָאָפְּלָעָס גָּלְאַזְּיקְפָּאַרְפְּרוּיְרָעָנָעָ, פָּוּן וּוּלְכָעָר דָּעָר בלִיעָר האט זַיִּ
אַרְוִיסְגַּעַלְיִיטָשָׁט, אַיז שְׁמָחָה בּוּנִים גַּעַפְּאָלָן אוּפְּנִין קִישְׁנָן: אַוְיסְגַּעַטָּאָן דִּי בְּרִילָן,
צְוַגְּעָטָאָן דִּי קָאַלְטָעָ העַנְטָן צוֹ דִּי בְּרַעַנְדִּיקָּעָ אָוְגָן אָנוֹ אַזְּוִי גַּעַבְּלִיבָּן לִיגָּן —
זָאָט אָנוֹ אַוְיסְגַּעַלְיִידִיקָּט — שְׁוּעָר. דָּעַרְנָאָד הַאָט ער זַיִּ זִיךְעָרָ אַנְגָּשְׁפָּאָרָט אָנוֹ
עַלְנְבוּגָן אָנוֹ גַּעַנוּמָעָן דִּי פָּאַרְשְׁרִיבָּעָנָעָ פָּאַפְּרִירְזִיְּטָלְעָד אַין הָאָנָּט. אַין צִימָעָר
הַאָט דָּוָרָךְ דִּי פָּאַרְמָאָכָּטָעָ לְאַדְנָס זַיִּ אַרְיִינְגָּשָׁנָטָן דָּעָר בלִיעָר גְּרוּיָ פָּוּן עַרְבִּי
טָאָג. סְאָיִ אַוְמָעְגָּלְעָד גַּעַוְּעָן בַּיִּ דְּעַמְּ לִיכְתָּ צוֹ לִיעַנְעָן דָּאָס אַנְגָּשְׁרִיבָּעָנָעָ. דָּאָס
הַאָט בּוּנִים, מִיט אַ שְׁטוּמָעָן פְּלִיטָטָר, עַס אַיְפְּגָעָזָוָנָגָעָן צוֹ דִּי פָּאַרְפְּרוּרְעָנָעָ שְׁוּבָן,
צָוֹם שְׁפִּיגָּל אַין דָּעָר שְׁאָפָּעָ, צָוֹם אַטְעָם פָּוּן דָּעָר שְׁלָאַפְּגָנְדִּיקָּעָ בלִימְעָלָעָן, צָוֹ
מְרִיעָמָעָן, אַצְּנִיד הַאָט ער זַיִּ זִיךְעָרָן דָּעָמָלְיָיָבָן דָּעָם שְׁוּוֹוְלְטָאָג פָּוּן פָּאַרְטְּרוּנָקָעָן
וּוּרָעָן אַין אַיְגָעָנָעָם לִיד. ער אַיז גַּעַוְּעָן דָּעָרְן בַּיִּ אַיְבָּרְדִּי קָאָפּ אַיְבָּרְ — אַ
בְּרוֹנָגָם, וְאָס אַיז גַּעַוְּעָן זַיְנָעָר אָנוֹ דָּאָרְגִּיט מַעַר זַיְנָעָר. אַיְבָּרְ דִּי רָאַנְדָּן פָּוּן
דָּעָם בְּרוֹנָגָם זַיִּ אַרְיִבְּרָגְּעָבָיָגָן אַ שְׁטִילָעָ טּוֹבָי אָנוֹ גַּעַוְּאָרְקָעָט אַ מִילָּד
וְאַרְקָעָנִישָׁ: דִּי דָּאַנְקָבָּאָרָעָ, הַכְּנָעָהָדִיקָּעָ פְּרִידָ פָּוּן שָׁאָפָּן.

*

סִילּוּוּסְטָעָר נָאָכָּט.

(דּוֹסְ טָאָגְבָּוָן) מִיט אַ פִּיעָרְלָעָכָן זְשָׁעָט נָעַם אַיךְ דָּאָס הַעֲפָט אַין הָאָנָּט, כְּדִי צוֹ פָּאָרְצִיִּי

בענען די הינטיקע דאטע. די פארטיזן האט לבבוד איד אָרויסגעלאָזון אַ קליגען אָאויפֿרּוֹפּ: "אִין נִינְצֵן צֻוַּי אָונַן פָּעָרְצִיךְ וּוּעָרְן מִיר בְּאָפְּרִיטִי!" דאס מאָל גַּעַם אַיךְ דאס גַּיט אָן וּוְיַי אַפְּטִימִיזָם-פְּרָאָפְּגָאנְדָע. כְּגָלוּבִּיךְ דָּרְעִין, נִיטְנָאָר וּוְיַי אַיךְ וּוְילְ, אָנוֹ עַס זָל אֶזְוִי זַיִן — נִאָר וּוְיַי אֶלְעָזָר בְּאַשְׁיִמְפְּרָלְעָד אָן, אָנוֹ עַס וּוְעַט אָזְוִי אַיךְ בֵּין צּוֹפְּרִידָן אָונַן שְׂתָאָלֶץ, וּוְסָאָס אַיךְ הָאָב אָוִיסְגָּעהָאלָטָן בֵּין הַיִּנְטָטָן; וּוְאָס דִּי מְעָרְהִיתִי יַיְן האט אָוִיסְגָּעהָאלָטָן.

איך האב לא נית פארצ'יננט די צוויי וויכטיקסטע פאליטישע געשענישן: רוסלאנדס אריינטראטען אין קרייג און גאר לעצטנו: אמעריקע. פערל הארבאר, ההגם עס האט געקסט אוזי פיל קרבנותה, געמען מיר אויף ווי אונדזערס א נצחון. טסאיין אויך צוגעקומען אויף אונדווער צד ברזיליע, מעסיקע, קלאמאכיב און די צענטראל-אמעריקאנער רעפובליקן. טא פאר וואס זאל מען טאקע ניט זיין האפער-דייך? וויסין מיר דען ניטה, איז אמעריקע טרעת אריין איז א מלחה, כדי זי צו פארענדיין? איז אויך רוסלאנד האט זיך לעצטנו געגעבן א טרייסל ארויס פון היינרפלעט. ושקואו מיט זיינע העלדיישן יונגען האבען פארהאלטן די יעקס צואנציגק קילאמעטער פון מאסקווע און גענעראל טימאשענקה האט געגעבן די דיטשן דעם ערשותן קלפאפ מיטן צוריינעםען ראסטאו. און דערצו: דער נאפא-לעאנינשער ווינטער און סטאלינס פראקלאמירן א גרויסע אפענסיווע און היטעלרס זיין געצווונגגען איבערצעונמען די אנטירוג פון דער ווערמאכט — זיינע דאס ניט קיין בולטע באויען פון גאנטן סוף?

האט טאקע מײַן חַבְרָהַלְעַן פֿוֹן דָּר "ליַאַטְנָר בְּרִיגָּדָע" זיך אַיְינְגָּעָרְדָּנְטָן קְלִינְגָּע בִּיבְּקָע בֵּין מַארְעָקָן אֲזַי שְׁטוֹבָן אָזְן מִיר הָאָבָן אוּיך פְּאַרְבָּעָטָן אֲפָאָר גַּאנְעָטָן חַבְרָה. צוֹישָׁן זַי: דָּס לְוַגְעָן-קְרָאנְקָע פָּאָרְלָמָּאָנִיק אָזְן גִּיטְעָלָע (וּזְאָס פָּאָר אֲלִיבָּע אַיְזָן דָּס, וּזְאָס וּוּעָרט אָונְטְּרָגְעָהִיצְטָן פֿוֹן "טְעִיבָּע-צָעָ"?). גִּיטְעָלָע אַיְזָן אָונְדוּזָרְקָע אֲזַיְּאָנָע רַעֲצִיטְמַתְּאָרָקָע. זַי אַיְזָן פּוֹלְכָּנָע מִידָּלָמִיט רַאוּעָ בעַקְעָלָע, בְּלוּיָּע אַיְזָן אָזְן שִׁינְעָנְדִּיקָע וַיְיִשְׁעָ צִיְּן. סְזַעַט אֹוִיס וּזְיִזְוָאלָט גַּעַשְׁפָאָסָט. וּזְעַן זַי רַעֲדָת וּזְעַגְּן אַיְזָן קְרָאנְקָיִיט. מִיר הָאָבָן גַּעַרְנוֹנְקָעָן גַּרוּסָע שֻׁעְפָּן הַיִּסְׁסָּוּר מִיט סָאָכָּרִין אָזְן גַּעַמְאָכָּט דָּעַם פָּאָלִיטִישָׁן בְּיַלְאָנָס פֿוֹן פָּאָרְגָּאָנְגָּעָנָעָם יָאָר. אַיְזָן פָּאָרְשְׁטִיטָן זַיְך, גַּעַוּזָן דָּעַר הַוִּיפְּטָר-רַעֲדָנָעָר אֲזַי כְּהָאָב זַיְךְ פָּאָרְכְּלִינְיָעָט בֵּין, אַיְזָן זַיְךְ דָּעַר הַוִּיפְּטָר-רַעֲדָנָעָר אֲזַי בְּרָאָנָפָן אָזְן וּוּאָלָט מִיךְ מִיט דִּי רַיִּד, וּזְיִזְאָס בִּיסְלָזִיעָן וּוּאָסָעָר וּזְוָאלָט גַּעַוּזָן בְּרָאָנָפָן אָזְן וּוּאָלָט מִיךְ שִׁיכְרוֹ גַּעַמְאָכָּט. כְּהָאָב אַלְעַמְעָן מִיטְעָרִיסָן מִיט מִין עַנְטוֹוִיאָזָם אָזְן וּזְעַנְדִּיקָע זַיְעַרְעָ צְשִׁינְגֶּטֶע פְּנִימָעָר, בֵּין אַיְזָן נַאֲדָר פְּרִילְעָכָר גַּעַוּזָן. דָּעַרְגָּר הָאָט מְעַן יְוּמָתְבּוֹדֶק זַיְךְ גַּעַוּצְלָט אָזְן גַּעַבְעָטָן גִּיטְעָלָעָן, זַי זָּאָל עֲפָעָס רַעֲצִיטִירָן. אָזְן דָּא אַיְזָן וּזְיִזְבָּחָנָע אַטְאָקְטָלָזְיִיקִיט. זַי מוֹזָבְּתִּין אַיְבָּרִיךְ קְלָג — כִּיְמִין, וּזְאָס זַיְהָאָט אַוִּיסְגָּלְלִיבָּן, גַּראָד אַיְזָן דָּעַם מַאמְעָנָט, צַו רַעֲצִיטִירָן בְּעֵר שְׂנָאָפָּרָס אַיְזָן וּזְיִזְבָּחָנָע אַטְאָקְטָלָזְיִיקִיט. זַי מוֹזָבְּתִּין אַיְבָּרִיךְ קְלָג — כִּיְמִין, וּזְאָס פָּאָעָמָע, וּזְאָס הַיִּסְׁטָס "גְּרָאָמָטִיקִיק" אָזְן וּזְאָס הַיִּבְּשָׁת זַיְךְ אֲזַי מִיט: "אַיְדָק שְׁתָאָרָב, דָּו שְׁתָאָרָבָט, עַד שְׁתָאָרָבָט, מִיד שְׁתָאָרָבָן". זַי הָאָט אַרְיִינְגָּהָאָקָט מִיט דָּעַם לִידְךְ דָּעַם אַמְתָּן "פָּגָנִיעָוּזָשׁ". אַוּדָאִי אַיְזָן דָּס אֲלִיד מִיט אַסְצִיאָלָן מִין אָזְן וּוּאָלָט זַיְךְ גַּעַפְאָסָט צַו דָּעַר לְאָגָע אַיְזָן גַּעַטָּא — אַבְּרָס "סְהָאָט" נִיט גַּעַפְאָסָט צַו דָּעַר שְׁתִּיְּ

מונגע. און דערצדו האט זי, גיטעלע, געשמייכלט איר מאָך-שְׂמִיכֵל און געוועין די
ויסע ציין, ווי זי וואַלט חוווק געמאָכט — פון זיך, פון לֵיד, פון אונדז ?
געקומוּן אהילם, האָב אַיך אָנַגְעָהוּבִּן באָאָרְבָּעָטָן מײַן אַיגְעָנָע משפָחה. דאס,
איַן באָצָרוֹן צוֹ דער מאָמָעָן איַנְיַט לִיכְיכַּט הִינְטִיכְעָט טָעָג. דערצדו וועַן אַיבָּעָרָן
געטָאָה הענְגָּט די גַּעֲפָּאָר פּוֹן אָ "וַיְשַׁעֲלַעֲנֵי". די מאָמָע אָרְבָּעָט נַאֲךְ אַלְץ אַין אָ
שיַׁלְעָרִי פּוֹן אָ קִיד אָוֹן זַיְצָט אָפְּ אָגָּנְצָן פָּעַלְקָן טָאג אָוֹן אָ קָאָלְטָעָר, האָלָבָּ
איַנְגַּעַפְּאָלְעָנָדָר שָׁאָפָּע. אָ באָרג פּוֹן פָּאָבְּרוֹרָעָנָע קָאָרְטָאָפָּל לִיגְט אָין מִיטָּן אָוֹן
אָרוּם — די טְשָׁאָטָע וּבְיַעַר מִיט די עַמְּרָעָס בַּיְּ דָר זַיְט. עַס זַעַט אָוִיס ווי זַיְן
וּוְאָלָטָן גְּעוּוֹן מִכְשָׁפָות אָוֹן דער מאָכָט פּוֹן אָ מְכָשָׁף, וּוְאָס צוּוִינְגָּט זַיְן צוֹ שִׁילְיָן.
אוֹן שִׁילְיָן — שעָה נָאָד שָׁעָה, טָאג נָאָר טָאג, אַיְבָּקִיטָן פּוֹן חַוּשָׁד אָוֹן קָעֶלֶת.

איך באמי זיך צו זיין נאכגיביק צו דער מאמען;نعم אויף אירע בייעז רייד
מייט שווייגן. סטאגיש. כיפאלג זי. זי קען מיך איצט אונרופן מיט אלע נעמען: דראָדָּ
ראָד, שלִים-מוֹלֶל, שלְאָד. מיך אַרט ניט. זי האָט מיך אויסגעווילט צו זיין אַיר
קרבען, אויף וועלכּן זי קען אויסלאָדָן אַיר בעס. אויב דאס העלפֿט אַיר, זאָל זיין אַזּוּ.
אוודאי באָפָּאלט מיך טײַל מלָל אַגעפֿיל, או זי האָט מיך קיינַן מלָל ניט לֵיב געהאָט:
אַבער איך נעם דאס לעצטנס פִּילְאָזָפּישׁ. מענטשָׂן האָבָן מָרוֹאָה לֵיב צו האָבָן אַין
געטאָ — אַפְּילוּ מָמָעַס. אַבער אַט פָּאָרְפָּאָר איך אויף אָומָה יְמִילְעָכּוּ וּוּנְגּוּ אַון איך
וּוְילּ עַס נִיט הִינְתָּ.

די מאמע האט, לכבוד ניידיאר, געמאכט א באבקע פון קאווע-פֿוּסַט, פֿאָר-
מיישט מיט פֿאָרְפֿוּרְעָנְעָם, צעריבענעס קָאָרְטָאָפֿל-שִׁילְעָכְץ. אֲ דַעַּלְקַאְמַעַס! כִּיחָאָב
אונטערגעעה הייצט דעם אויעון אים צו האלטן לענגער וואָרָעָם אָזֶן אונטערגעעה הייצט
דעָר מאממעס שטימונג מיט די געההבעגע פֿאָלִיטִישׁ נִיעָסָן. אַברָהָמֵל האט גַּעַ-
נוּמָעַן אֲ טָפְּ מִיט אֲ לעָפְּלָאָן אָזֶן אַנְגָּעוּהָיָבָן צו באָראָבָּאָנוּווּן, אֲזֶן די אַרְיָעָן האָבָן
שייעָר נִיט גַּעַפְּלָאָצְטָן. די מאמע האט צוֹגְעַפְּאָטָשָׂת אָזֶן אַיךְ, דַעַּרְזַעְבָּדִיק די מאמעען
אוֹזִי אַיסְגּוּלְיִיטָּעָטָן, האָב זַי אֲ כָּאָפְּ גַעַטָּאָן אַיזְנִין די אַרְעָמָס אָזֶן זַיְדִּינְעָטָן.
קוּשָׁט.

גוט זיך צו פילין האפערדייך. די שוווערטסטע פראבלעמען זען דעםאלט אויס ליעיכט און לוייבאָר. זאל זיך שווין די מלחמה ענדיקו און זאל מען שווין פון דאנגען באפריעיט ווערטן?

היניינט, צום אנהגייב פון נייעם יאר, ואלאט געפאסט אונזונגעמען א פאר בא
שלוטן אונז זיך פאָרפליכטן זיי אויסצופירן : 1) איד וועל אַפְּהִיטֵן די פֿאָרטִילְוָנְג
פֿוֹן בְּרוּוִיט אָונֶן עַסְּנָן יְעַדְּן טָאג אַ גְּלִיכְבָּעָן פֿאָרְצִיעָן. אַכְּטוֹנוֹג גַּעֲבָן, אָן אַוְיד אַבְּרָהָמְל
זָאל דָּאס טָאג. 2) באָקְומָעָן פֿוֹן עַרְגְּעַץ אַ בִּיכְלָמִיט סָאנְטִיאָרָעָן הַיגְיָנִיש
כָּלְלִים. כָּדי צו פֿאָרְהִיטֵן זיך אָונֶן די מְשֻׁפָּחָה פֿוֹן קְרָאנְקִיטָן, דָּעַר עַיְקָר טִיפּוֹס
(אוֹפָף אָנֶן אַיְדָעָלָן אוֹפָף אוּפְּמַעְרְקוֹזָם מַאֲכָן דָּעַם יָאָט, וְאָס אַרְבָּעָט נְעַבְּדָן מִיר אַין
רַעַשָּׂאָרט, וּזְעַמְּן די לִילִי, וְאָס כְּהָאָב גַּעֲזָעָן אַרְוּשְׁפָּאַצְּרָן אַיְבָּעָר וַיְיַזְּן קָלְגָּנָעָר). 3)
וְאָשָׁן זיך אַלְעָל טָאג בֵּין דָּעַר הַעֲלָפְּט אָונֶן זָעָן, אָן אַוְיד אַבְּרָהָמְל אָונֶן די מַאֲמָעָן זָאלָן
דָּאס טָאג, נִיט גַּעֲקוֹקְט אַוְיף דָּעַר מִידְקָהִיט אָונֶן קָעָלָט. 4) אוֹיסְטוֹאַשְׁן אַלְעָל אַוְיף

דערנאכט די שקאָרְפַּעְטָן אָוֹן ערנְסְטָן זִיךְ אֲנָהִיבָּן צַו אַיְבָּן אֵין צִירְעוֹן. 5) נִיט גַּעֲקוֹט וּוְאָס די שׂוֹלֵן עֲקוֹיסְטִירָן נִיט מַעַר אָוֹן אַיְדָּרְבָּעָט אֵין רֻעָסָרָט, וּוְעַל אֵין אַנְגִּינָּן מִיטָּן לְעָרְנוֹן, דָּעַר עַיְקָר מַאֲטָמְעָטָק אָוֹן שְׁפָרָאָן. אֲנָהִיבָּן זִיךְ לְעָרְנוֹן אַלְיָין עֲנְגָּלִישׁ. 6) פָּאַרְשְׁרִיבָּן זִיךְ אֵין רְחָלָס בִּיבְּלִיאָטָעָק אָוֹן שְׁפָרָאָן. אֲנָהִיבָּן זִיךְ דָּעַר צַו לְיִיעָנָן. 7) בָּאַמְּיָעָן זִיךְ צַו הָעָרָן יְעַדְן טָאגְ פָּאַרְלִיעְסְּלָעָכָעָ פָּאַלִּיטִישָׁעָ יְדִיּוֹת אָוֹן זִיךְ דָּעַרְצִילָן די שְׁכָנִים אָוֹן מִיטָּאָרְבָּעָטָר אֵין רֻעָסָרָט, מִיטָּן צַיְלָן צַו הַעֲלָפָן אָוֹן זִיךְ קְלָאָרְמָאָן זִיךְ אֵין מַאלְ פָּאָר אַלְעָ מַאלְ מִין בָּאַצְיוֹנָגָן צַו רְחָלָעָן. 10) שְׁרִיבָּן אֵין מִין טָאָגְבָּוָךְ אָזְוִי אָפְּטָ וּוְיָמְגָלָעָךְ.

דָּעַר פְּנָקֶט וּוְעָגָן רְחָלָעָן אֵין נָאָרִישׁ; סְתָמָא אַוְיָלָן צַו יְיַיְנָן לְאַגְּנִישׁ אֵין דָּאָצִיאָה נְעַל אֵין עֲנִין, וּוְאָס מְחַשְּׁבָות אָוֹן וּוּרְטָעָרָטָרָעָ קְעָנָעָן נִיט אַוְיָפְּלָאָגְנָטָעָרָן — אַגְּנוֹפָה, וּוְאָס אֵין דָא אֵין נְיִטָּא. פָּאָר וּוְאָס בֵּין אֵיךְ הַיִּנְטָא אָוֹונָטָא. אַנְשָׁטָאָט צַו גַּיִן זַעַן רְחָלָעָן, גַּעַגְאָגָעָן בָּאָזָעָן מַאְרָעָקָן? אֵיךְ וּוְעַל זִיךְ נִיט גַּרְיְבָלָעָן דָּעָרָן. בָּאוֹנְדָּעָרטָס נִיט הַיִּנְטָא.

*

סִילּוּוּעָסְטָעָר נָאָכָט.

די פָּאַרְטָוְגָּקְעָלְגָּוָס-פָּאַרְהָאָגָּעָן וַיְיַגְעַן גַּעַוּעָן אַרְאָפְּגָעָנוּמוּן פָּוָן פָּעָנְצָטָעָר אָוֹן דָּאָס קָאָרוּעָ לִיכְטָן פָּוָן דָּעַר יְוָנְגָעָר לְבָנָה, וּוְאָס הַאָטָּז זִיךְ דָּוְרָכְגַּעַשְׁטָאָכָן דָּוְרָךְ דִּי פָּאַרְקָאָוּעָטָעָ שְׁוִיבָן, הָאָטָּז זִיךְ בָּאָגְעָנָטָמִיטָן שִׁימְעָרָטָן פָּוָן פִּיר צַעְפָּנְטָעָמָעָ. נְשָׁקָעָס, וּוְאָס זַיְגָעָן גַּשְׁטָאָגָעָן אוּפְּפָרְדָּעָרָקָן. אַנְטָעָרָטָר דָּעַר קִיךְ זַיְגָעָן גַּשְׁטָאָמָעָן פָּוָן פִּיר פָּאָר טְרָעָפָעָס מִיטָּשְׁלָאָבָרִיךְ צַעְפָּלְאָגְנָטָעָרָטָעָ שְׁנוֹרָאָוָאָדָלָעָס. דִּי קִיךְ גַּופָּא אֵין גַּעַוּעָן אַרְוָמְגָעָנוּמוּן מִיטָּאָשְׁרָטִיקָל, אוּפְּפָרְדָּעָרָקָן זַיְגָעָן גַּעַהְגָּגָעָן שְׁמָאָטָעָס צַו וּוְיְקָלָעָן דִּי פִּיסָּם, הַאֲנָטָשָׁן, זָאָקָן. דִּי קִיךְ מִיטָּטָּעָר שְׁטָרִיקָהָאָבָן אָוּסָסָה גַּעַוּעָן וּוְיָדָעָר בְּוֵיךְ פָּוָן אַבְּלָעָבָאָסָטָעָ, אַרְוָמְגָעָנוּמוּן מִיטָּאָ צַעְפָּלִיקָטָשְׁרִיצָל. אָוּפְּפָרְדָּעָרָטָר רְעָרָאָיָז, וּוּאָ פָּאַרְוּוּנְדָּעָטָעָרָאָוּפְּפָרְדָּעָרָאָיָז, גַּעַרְתִּין מִשָּׁה אַיְיָוּשִׁיכָּס מְאַרְיָאָרָקָעָ. אַנְטָעָרָטָר אַירָא, אַוְיָפָן גַּוְיִםָּס פָּוָן דָּעַר קִיךְ, זַיְגָעָן אָוּפְּפָרְדָּעָרָאָיָז אַשְׁמָאָטָעָ גַּעַלְעָדָן אַפְּרָאָרָנָגְשָׁטִיקָעָר: צַוְוִי גַּעַפְּרִוְיְרָעָנָעָ קָאָרְטָאָפָל, אַמְּעָרָל, אַהֲלָבָעָרָקְיָאָרָבָּיָה אָוֹן אַפְּרָאָרָפִּיכְטָעָשְׁטִיקָלָעָךְ הַאָלָאָז.

נְעַבָּן דָּעַר קָאָלְטָעָרָקָיָד זַיְגָעָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן צַוְוִי פּוֹלָעָעָמָעָרָסָה וּוְאָסָעָרָ, פָּאָרָ צַוְּגָעָן מִיטָּאָ גַּלְאָזִיקָה הַיִּטְלָהָפָן אֵין אַיִּז. דָא אַרְוָם הַאָבָן זִיךְ גַּעַשְׁפִּילָטָשְׁאָטָנסָ, לִיכְיָדָטָקָעָרָעָ אָוֹן טָוְנְקָעָלְעָרָעָ. וּוּיְטָעָרָאָרָיָז צַמְעָרָ, הַאָבָן דִּי וּוְעַנְטָאָוִיסְגָּעָזָעָן מִשְׁוֹנְהָדִיקָה. דִּי פָּאַלִּיצָעָס פּוֹלָעָמָיטָבָּיָהָבָּאָבָן אַוְיָסְגָּעָזָעָן וּוּפָוְנְגָּאָנְדָּעָרְגָּוְשָׁפְּרִיטָעָ רְיִיעָן פָּוָן לִיְּפָן, צַוְוִישָׁן וּוְעַלְכָעָסְיָהָאָבָן זִיךְ גַּעַשְׁטָרְעָטָטָוְנְקָעָלְעָץָיָן — דִּי בַּיִּסְמָעָרָכָעָרָעָ כָּעָרָאָרָיָז אָוּפְּגָעָן פָּוָן דִּי פָּאַלִּיצָעָס אֵיז גַּעַלְעָדָן אַבְּרָוְלִיאָן מִיטָּאָ קָלְעָפְּ-צַעְטָלָ: דָעַר קָאָטָאָלָאָגָה. דָעַרְנָעָבָן אֵין גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַבְּלָעָכָן פּוֹדָעָלָעָ, מִיטָּפָּעָנְגָעָרָ, דָעַמְּתִיגְלִידָס-אָפְּגָזָלָ. אָוּפְּפָרְדָּעָרָטָר אַנְטָעָרָטָרָפְּאַלִּיצָעָ, אַוְיָפָן הַגְּטָעָרְגָּרְגָּוָנָטָפָן דִּי בַּיְּכָעָרָ דָקָנָס אֵין גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַפְּגָזְעָלָעָ: אַמְּיִידָעָלָעָ, דִּי גַּדוֹיָסָפָן אַזְוּעָרָקָלָ: אַטְ וּוּיָ אַכְּרָאָקְטָעָרְ-יִטְפָּחָ, וּוְאָס אֵין אַרְוִיסָּסָפָן צַוְוִישָׁן דִּי טָאָוְלָעָן פָּוָן דִּי בַּיְּכָעָרָ. דָאָס

מיידעלע האט געהאט שווארצע, וואלעגען צעפלען, פאָרְפֿלָאַכְּטָן מיט פִּיצְלָעָךְ פון אַ רְוִיטָעָר בָּגָנֶד. אויף אַירָע אַקְסָלָעָן אֵי גַּעֲלָעָן אֶאָ קָאַלְרָט שְׁטִיקָל פָּאַטְשִׁילָעָזְטָן, וואס פון אַונְטָעָר אִם האַבָּן שְׁטִיפְלָעָךְ אַרְוִיסְגַּעַסְטָאַרְטָשָׁעָט צֹוַיִּי רָאַזְעָה הענטָזָעָלָעָךְ, אוּסְגַּעַקְנָאַטָּעָנָעָן פון פָּאַפִּיר אָזְן מְעַלְ-פָּאַפְּקָעָ. דִּי הענטָלָעָךְ האַבָּן אַרְוִיסְעָה נְוּמָעָן אֶאָ טְשָׁאַלְנְטִיטָעָלָעָךְ דִּי גְּרוּוּסְ פון אֶפְּגְּגָעָרוּהָט. דעם מִידְעָלָעָס פִּיס זַיְבָּעָן אויך גַּעֲוָעָן פון פָּאַפִּיר אָזְן מְעַלְ-פָּאַפְּקָעָ. רְוִילָעָךְ נָאָךְ — וּוּיְיָוִסְ אַוְיסְ-גַּעַפְּטִיקְטָ. דָאָס צְוּוֹרָעָלָעָץ-מִידְעָלָעָץ האַט אַרְאַפְּגְּעָקוּקָט מיט צֹוַיִּי קְרֻעְלְ-אַיְגָן אויף דער שְׁטוּב אָזְן אויף דִּי בעטָן גַּעֲמָכְטָעָ פון שְׁטוּלָן. אויף אַיְינָעָם פון זַיִ אַיִּזְן, אַונְטָעָר בעטָגְעוֹוָאנָט אָזְן מְאַנְטָלָעָן, גַּעֲשָׁלָאָפְּן עַמְּצָעָן — הַאֲלָב קִינְדָּה, הַאֲלָב מָאָן — מיט אֶקְיְלְעְדִּיךְ פָּנוּס, אֶבְּשְׁרִינְגְּקָלְטָס מיט קְרָאַסְטְּקָעָלָעָץ אָזְן באַדְעָקָט מיט אֶדְעָנָמָאָץ פון אֶשְׁפְּרָאַצְּנְדִּיךְעָרָבָּר. דעם בחָרוֹס לִיפְּן זַיְבָּעָן גַּעֲוָעָן צְעַפְּנָט אָזְן פון צֹוִישָׁן זַיִּי האַבָּן אַרְוִיסְגַּעַשְׁיָנָט צֹוַיִּי גְּרוּסְעָ פְּרָאַנְטִיזְיָן, וואס האַבָּן דָּעָרָיְמָט אָזְן דעם שִׁימְעָר פון דער לבָּהָא אַיִּין דער שְׁוּבָּה.

אויפְּן אַנדְעָדוֹן גַּעַלְעָגָר אֵין גַּעֲשָׁלָאָפְּן אֶמְידָל. אֶהָלָפְטָ פון אַירָ פָּנוּס אֵין גַּעֲוָעָן פְּאַרְזְוָנְקָעָן אֵין קִישְׁנָן אָזְן דִּי צֹוַיִּטְעָ הַעֲלָפְטָ אֵין גַּעֲוָעָן פָּאַרְדְּעָקָט מיט אֶנְעָצָמָן פָּנוּס אֶדְעָנָמָאָץ הָאָרָ. אֶדְעָנָמָאָץ הָאָרָ-פָּאַסְמָעָ אֵין גַּעַלְעָגָר אַיִּר נָאָן אֵין גַּעַטְעָרָט מִיטָן רִיטָטָעָמָ פון אַירָ אַטְעָמָ. אַירָ גַּאַנְצָעָר קָעְרְפָּעָר אֵין גַּעֲוָעָן צְפָאָנָט אָזְן פְּוֹלְשְׁטָעָנְדִּיךְ אֶבְּרָעְגְּעָגָבָן דָּעָרָדוֹ.

דאָס פָּאַפִּיר-פִּיגְוָרָל פון מִידְעָלָעָ מִיטָן טְשָׁאַלְנָט האַט אַרְסְגָּעָזָעָן צֹוַיִּי וּוּאָכָן אַיִּרָלָחָלָעָן אָזְן צֹוַיִּן אַירָ חָלוֹם. זַי, רְחָלָה, האַט אַיִּצְטָן, אַין אַירָ הַלְׁוִידִיקָעָר וּוּאַקְיִיטָן, זַיִּקְלִין גַּעֲוָעָן וּוּי אֶאָלְקָעָ, פָּאַרְקָנְאָטָן אֵין דִּי גַּעַשְׁעָנִישָׁן פון פָּאַרְ-לָאַפְּעָנָמָטָגָן, וּוּי אֵין אֶפְּאַנְטָאַסְטִישָׁן מָאַרְיָאַנְטָעַנְ-שָׁפְלָי. אַין דעם שְׁפִילָה האַט זַי אויך גַּעֲוָעָן דִּי לִיאָלָעָ — דָוָן. זַי האַט גַּעַפְּילָט אֵין שְׁלָאָה, וּוּי זַי קְנָעָט דָאָס פִּיכְטָעָ פָּאַפִּיר אָזְן דִּי פָּאַפְּעָ ; פּוֹרְעָמָט אַירָעָ מְעַנְטְּשָׁעָלָעָ אָזְן שְׁאָפְטָ פון זַי בַּיְלָדָעָר פָּנוּס אַירָ לְעָבָן — פון הַיְנָטָן, פון אַמְּלָא. — זַי האַבָּן זַיִּקְ גַּעַוְיִיקָּלָט פָּאַרְבִּיְיָ אַירָ מָוחָ וּי אויף אֶשְׁפְּרִינְגְּנְדִּיקָּעָר, אַוְמָגְלִיכָּעָר טָאַשְׁמָעָ, פּוֹלָ מִיטָן שְׁוֹנְהַדְיָקָעָ רְיִיד, קָלָאָרָעָ אָזְן אַוְמָקְלָאָרָעָ, פּוֹלָ מִיטָן רְמוּזָמָ אָזְן טְאַנְצְבָּדִיקָעָ קָלָאָרִיןְ.

זַי האַט לְעַצְתָּנוּס גַּעַרְבָּעָט אַיִּרָלָחָר אֶפְּרָאִיקָט : בַּיְלָדָעָר פון אֶפְּרִיטִיקָצָוּ נָאָכָט אויף אֶיְדִישָׁר גָּסָס. דָאָס אֵי גַּעֲוָעָן אַירָ נִיעָ בַּאַשְׁעָפְטִיקָנוּגָן.

זַיִּדְיָ אַמְּטוּרָעָ-עַקְוָעָמָעָן, האַט זַי, רְחָלָה, נִיטָן דַּעְרָפָאָרָן דִּי פּוֹסְטִיקִיט אָזְן אוּסְגַּעַלְעָרְטִיקִיט, וואס דָאָס פָּלְזִיכְמִידְקָעָ פְּרִיְיָ וּוּרְעָרָן פון שְׁוֹל האַט אַנְגְּעַבְרָאַכְט אויף אֶסְ פָּנוּס אַירָעָ חַבְרָטָעָס. זַי האַט לְבִיבָּ גַּעַהָאָט אַנְזָוִיָּן אָזְן דַּעְרָ אַנְגְּעָוָאַרְפָּעָנָעָרָ וּוּטָיָן, שְׁלִיסְלָעָךְ אֵין זַי, נָאָךְ מַעְרָ לְבִיבָּ גַּעַהָאָט אַנְזָוִיָּן אָזְן דַּעְרָ אַנְגְּעָוָאַרְפָּעָנָעָרָ וּוּטָיָן, דִּי בִּיבְלִיאַטְעָקָעָ, וואס זַי הַיְנָטָן גַּעֲוָעָן פָּאַרְטָאָן אֵין אַיְמָפְעָטָ פָּנוּס לְעָבָן אַיִּבָּרָן קָאָפָעָ. דִּי בִּיבְלִיאַטְעָקָעָ, וואס זַי הַיְנָטָן גַּעֲוָעָן אֶאָרְמָאָלְ-פּוֹנְקָצְיָאַרְנְדִּיקָעָ אַיְנְסְטִיטּוֹצְיָעָ, האַט טָאַקָּעָ פָּאַרְ שְׁלָוְגָעָן אֶסְ פָּנוּס אַירָ צִיְּטָ אַוְיפְּ טְעַכְנִישָׁעָ אַרְבָּעָתָן, אַבָּעָר זַי האַט זַי אויך באַוִּירָקָט אויף אֶאָזְן אַוְונְדָּעָרָן אַפְּמָן. עֲפָעָס אֵין גַּעֲשָׁעָן מִיטָן אַירָ, אַלְסָ פּוּעָלָ יְזָאָ פָּנוּס זַיִּן צֹוִישָׁן דִּי בִּיכְעָרִ-פְּאַלְיִצְעָס בִּי טָגָ אָזְן בַּיְ נָאָכָט. זַי, רְחָלָה, האַט לְבִיבָּ

עהאט ביכער, ניט נאר זיער אינחאלט — נאר אויך זיער אומגעליינטן אנוועז' זנהייט. זי האבן אינטראיגירט, גערײַצֶט דעם ניגיר. — זי האבן סי געטריבן צו עפֿעַס, סי אַנגָעָוָאָרְפֵּן אַ מאַיִַַָּעַטְּשִׁישׁ דָּוָם. ניט אַיִַַָּן מַאֲלַהַאֲטַט וועגן דעם כה פון ביכער און פון זיער קלומרטער פֿאָרְנְַעַנְּדָר שׂוֹאָכְּקִיטַט. אַ צִַּנְּדָר פָּוָן אַ שׂוֹעַבְּעַלְּעַדְּ הָאָט זַיִַַָּגְּעַנְּטַפְּאָרְנְַיכְּטָן — אָן דָּאָךְ נִיט אָמְבְּרָעְגָּעָן. זַי אַלְּיִּה, אַיִַַָּן אִיר אַינְעָרְלִיכְּן וועגן, הָאָט זַיִַַָּגְּפִּילְּט אַט אַזְּוִי שׂוֹאָךְ אָן אַט אַזְּוִי שְׂטָאָרָק — זַי אַ בָּזֶק.

דאַ, אַיִַַָּן דָּעַר קִידְּ, אַיִַַָּן דָּעַם בִּבְּלִיאָטְעַקְּ-צִימָעָר, הָאָט זַי צַוְּיִי מַאֲלַט וּזְאָךְ אַנְגָּעָפְּרִיט מִיט דַי זַעֲלָבְּסַט-בִּילְדְּוָנְגִּיס-קְרִיְּזָלְעָן. דָאַ הָאָט זַי אַנְגָּעָהִיבָּן צַוְּ שְׂרִיבִּין לִידְעַר אָן דָּעַרְצִילְלְוָגְּעָן, עַסְּיִיְּעָן וועגן לִיטְעָרָאָטָר. דָאַ הָאָט זַי אַיִַַָּן דַי גְּרוּיעַ, קָאָלְטָעַ פֿאָרְטָאָגָן — אַיִַַָּן אִירְעַ יְוָמִים-טוּבְּדִיקָעַ שַׁעְהָעָן פָּוָן טָאגְּ — גַּעֲנָעָלָט דַי חָאָרְבָּעַ טְרִיגָּאנָאָמְעָרְיִעְ-פֿרָאָבְּלָעָמָעַן, דַי לְאָגָאָרִיטָמָעַן אָן כְּלִילִים פָּוָן לְאָגִיק אָן פִּיזִּיק. זַצְנְדִּיק אַ פֿאָרְבָּאָבְּלָטָעַ אוּרִיךְ אִירְשְׁטוּלְזִ-בָּעָט, מִיט דַי העַנְתְּשָׁקָעָס אָוִיךְ דַי הָעָנָט, הָאָט זַי גַּעֲלָבְּעָטָרָט דַי הָעָפְּטָן מִיט נְאָטִיצָן, דַי צַעְפָּאָלְנְדִּיקָעַ בִּיכְעָרָפְּ פָּוָן גַּעֲשִׁיכְטָעַ, וּוֹאָס זַיְנְגָּעָן גַּעֲנָגָעָן פָּוָן אַיִַַָּן סְטוּדְעָנָטָן צָוְם אַנְדָּעָרָן. אָן יְעַדְן אַוּונָט אַיִַַָּן זַי גַּעֲגָנָגָעָן אָן דָּעַר שָׁאָפָעְ נִיט וּוַיִּטְפְּן רִיבְּנָעַיְ-פְּלָאָזְ, וּוֹאָן אַרְמִי פָּוָן מַאְטְוִוִּיסְטָן אָן נִיט גַּעֲעַנְדִּיקָעַ סְטוּדְעָנָטָן הָאָט בָּאָזָוָצָט דַעַם אָנוֹיּוּעָרְסִיטְעָט, וּוֹאָס אַיִַַָּן אַוְיְפְּגָעָקָמָעָן מִמְּשָׁ פָּוָן זַיִַַָּקְ אַלְּיִּן.

גּוֹט גַּעֲוֹעַן צַוְּ זַיִַַָּצְוִישָׁן דַי צְוּנוֹיְפְּגָעָקוּוּעָטְשָׁטָעָ, פֿאָרְבָּאָבְּלָטָעַ יְנָגָעַ מַעֲנָעָר אָוָן פְּרוּיעַן, וּוֹאָס האָבָן אַוְסְגָּעָפְּלָטָדַי שָׁאָפָעְ פָּוָן בְּרָעָגְּ צַוְּ בְּרָעָגְּ. סְ/הָאָט אַוְסְ-גַּעֲזָעָן, וּוֹי גַּעֲהִימָּעָ תְּפִילָות וּוְאָלָט דַי אַפְּגָעָרִיכָּט גַּעֲוֹאָרָן אָן דָּעַר בְּעַלְחָפִילָה, דָעַר פְּרָאָפְּעָסָר, וּוֹאָס הָאָט אַוְיךְ אַיְגָעָנָעָר הָאָנָט גַּעֲרִינְדָּעָט דַעַם אָנוֹיּוּעָרְסִיטְעָט, אַיְגָעָרָמָן מִיט אַפְּנִים אַזְּוִי אַפְּנִים קְלָאָר וּיְיִאָגְלִיזְוּטָעָ מַאֲטָעָמָטִישָׁ פְּאָרָדָמָלָעָ, אַיִַַָּן גַּעֲוֹעַן אַ בָּעַל מִוּפָה. עַר הָאָט מִיטְנָן שְׁטִיקָל קְרִיְיד דַעְשִׁיפְּרִירָט שְׁפָרָוָן אָוָן גַּעֲעָפָנָט גְּרוּיסָע וּוֹיְזָעָס ; דָעְרָגְרִיכָּט צַוְּ טְוָנְקָעָלָעָ בְּרוּנְעָמָעָר ; גַּעֲשָׁפָלָטָן הִמְלָעָן אָוָן אַלְּיִּזְ פּוֹל גַּעֲמָאָכָט מִיט לִיכְטָט. אָוָן עַר הָאָט דָאָס נִיט גַּעֲטָאָן אַלְּיִּן. עַר הָאָט מִיטְגָּעָנוּמָעָן מִיט זַיִַַָּקְ זַיְגָּעָ צְוָהָעָרָרָעָ. צְוָאָמָעָן מִיט אִים האָבָן זַיִַַָּגְּבָּוּטָיְוָן רְוַשְׁטָאָוָאָנִיָּעָס פָּוָן גַּעֲדָאָנָקָן, אַרְיִינְגָּהָאָקָט סְלוֹפְּעָס פָּוָן כְּלִילִים אָוָן צַעְשָׁעָרָט דָעְרָבִי אָוָן אַלְּטָן, נָאָרִישָׁן אַקְסִיָּמָן, אָזְ הַגְּגָעָרִיקָעָ מַעֲגָנָעָר וּוְילִין פָּוָן גַּאֲרָנִיט וּוַיִּסְן ; מָוָן מָנָעָן עַסְן. יָאָ, אַפְּיָלוּ צַוְּ הַגְּגָרָעָן אַיִַַָּן דָּאָרְטָן אַגְּגָעָקָמָעָן לִיכְטָרָע.

בֵּין נִיט לְאָנָגְ צְוִירִיקָן, הָאָט רְחֵל גַּעֲרָעָבָט אַיִַַָּן הַיְּתָן-דָּרָעָסָרָט. גַּעֲשָׁנִיתָן פְּלִיזְיָ פְּאָרְמָעָן מִיט אַגְּרוּיסָטָר שָׁעָר, וּוֹאָס הָאָט אִירְגַּעַמְאָכָט אַזְעָלְכָעָ אַפְּדוּרָוָן אַוְיךְ דַי פְּינָגָעָ, אָזְ דָאָס האָלָטָן אַ בְּלִיעָר אָן דָעַר הָאָנָט אִירְפְּאָרְשָׁאָפָט פְּזִוִּישָׁן וּוַיִּטְקָ. נָאָר שְׁפָעָטָר אַיִַַָּן גַּעֲקָוּמָעָן דָעַר דַעְצָעָמְבָּרְטָאָגָ, וּוֹאָס הָאָט גַּעֲרָאָכָט דַי גְּרוּיסָע עַנְדָּרָוָגָ.

זַי הָאָט זַיִַַָּקְ גַּעֲאַיְלָט אַחַיִים פָּוָן רְעָסָרָט. סְ/אַיִַַָּן גַּעֲפָאָלָן אַ מִילְדָעָר, גַּעֲדִיכְטָרָעָ שניִי. אִיר אַיִַַָּן גַּעֲוֹעַן הַיִּסְפָּרָן דָעַר אַיְלָעָנִישָׁ אָן דָעַר שְׁנִי, וּוֹאָס אַיִַַָּן גַּעֲפָאָלָן אַוְיךְ דַי קְנוּיָלָן הָאָרָ, וּוֹאָס האָבָן אַרְיִינְגָּהָאָקָט פָּוָן אַונְטָרָאָר אִיר בָּאַשְׁלִיק, הָאָט

געקלט אירע באקן. זי האט געטרונקען דעם שניי מיט די ליפן. ער האט געשפֿן פֿאָרְהָאנְגָּעָן צוישן אַיר אָוֹן די פֿאָרְבִּיְגִּיעָר. זי האט קוּם גַּעֲוָסֶט, וּוּ זי גַּעֲפִינֶט זִיךְר. מִיד וּוּ זִיךְר גַּעֲוָעָן, האט זי גַּעֲמָאָכְט פֿלְעָנְדֶר פֿאָר די וּוּתְעָדְדִּיקָע שַׁעַהָעָן פֿוּן טָאגָג, וּוּזָן אַיר אַיְגָּנְטָלְעָךְ לְעַבְנָה האט זיךְר אַנְגְּהָעוֹבִין. יַעֲנָע אַמְּאָלִיקָע מַחְשָׁבָות בְּעֵת אַיְרָע גַּעַגְגָּע דָּוָרְךְ די גַּאֲסָן, יַעֲנָע גַּרְבְּלָעְנִישָׂן וּוּעַגְן זִיךְר. אָוֹן די אַיְבִּיכְ-פּֿיְנִינִי קַנְדִּיקָע פֿרָאָגָע: וּוּעָר בֵּין אַיךְ? — זַיְנָעָן אַוּזָעָק. עַרְגָּעָץ האט זיךְר שַׁוְּין גַּעֲהָאָט אָן עַנְטָפֿעָר אוּזִיךְר דָּוָרְךְ פֿרָאָגָע. זי אָוֹן דָּרְגָּאָגָעָן צָוָם וּוּסְּוּן וּוּעַגְן זִיךְר, — נִיטְשָׁלְדִּיק, נִיטְלָאָגִישׁ. אָוֹן דָּוָרְךְ וּוּיְבָלְעָכִיקִיט פֿוּן אָן אַכְּצָן יַאֲרִיקָעָר האט זִיךְר, אָוּמְבָאָמְעָרְקָט, אָרוּסְגָּעְשָׁילָט פֿוּן די טָונְקָעְלָעָל בְּוּנְתָּה, פֿוּן די אַוּמְרִיקָע לְאַבְּרִינְגָּטָן, פֿוּן דֻּעָם טְרוּוּיָעָר אָוֹן הַוּנְגָּעָר, וּוּאָס אָיוֹן נִיטְשָׁלְדִּיק אַנְגָּעָן נָאָר אַפְּיְוָשְׁעָר — אַ בְּאוּסְּטוּזִיךְן וּוּעַגְן זִיךְר, וּוּאָס האט זִיךְר נִיטְשָׁלְדִּיק אַרְמוּלִירָן אָוֹן וּוּטְרָטָעָר אָוֹן אַיזְדָּאָךְ גַּעַוְעָן קְלָאָר. אָוֹן דָּאָס האט דָּעְרָלוּיְבָט אַיר גַּעַדְאָנָקָפְּרִי זִיךְר אַיְנְצָוּשְׁטָעָלָן צָוָם פֿאָרוּסִים, צָוָם שְׁעהָעָן, צָוָם די טָאגָג, וּוּאָס דָּעְרָאוּאָרטָן זִיךְר.

גַּיְיָעָנְדִּיק פֿאָרְטָרָאָגָן אָין אַיר אִמְפָעָט, האט זִיךְר, דָּוּרְכָן שְׁנוּי גַּעֲוָוִיבָל, באָזְעָרְקָט אוּזִיךְר דָּוָרְמָוִיעָר אַמְּדָנָעָם אַוְיְשָׁרִיפְט: «וּוּסְּעָנְשָׁאָפְּטִילִיכְעָ אַבְּטִילְוָגָג». גַּעַבְנָה דֻּעָם פֿלְעָטָל אָוֹן גַּעַוְעָן אַ נִּידְעָרְקָעָ גַּלְאָזְדִּיסְר אָוֹן בֵּין דָּוָרְ זִיךְר — אַ שְׂוִיְּ פֿעַנְצְּטָעָר. דָּוָרְךְ די שְׁפָעְלְטָלְעָד, וּוּ דָּאָס אַיְיךְר אוּזִיךְר דָּוָרְ שְׂוִיבָ אָיוֹן גַּעַוְעָן וּוּיְנִינְקָעָר פֿאָרְקָאָוּזָעָט, האט זִיךְר דָּעְרוֹזָעָן אַיְבָעָר בְּעָרְגָּ פֿאָפְּרִין. צוֹוִישָׂן די פֿאָפְּרִין זַיְנָעָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן טְעַפְּלָעָךְ, בְּלְעַכְלָעָךְ, גַּלְעַזְעָר מִיטְשָׁאָמָטָעָס. דִּי מַעַנְטָשָׁן בְּיַמְּ טִישָׁ אַבְּנָן גַּעַהְאָלָטָן קְלִינְעָ לְיַאֲלָקָעָ מִיטְשָׁאָמָטָעָס. פֿאָרְבִּיקָע שְׁמָאָטָעָס. דִּי מַעַנְטָשָׁן בְּיַמְּ טִישָׁ אַבְּנָן גַּעַהְאָלָטָן קְלִינְעָ לְיַאֲלָקָעָ פֿיְגָוְלָעָךְ אַין די העָנָט. דָּעְרוֹזָקְסָטָעָנָגָן, וּוּאָס שְׁפָלִין זִיךְר זִיךְר קִינְדָּעָר? — אַוּזִיךְר אַ פֿאָנְטָאָסְטִישָׁע לְיַאֲלָקָעָ אַ פֿאָלִיצָעָהָט זִיךְר אַ גַּנְצָעָ רְיֵעָ אַזְוָלְבָעָ יַדְעָלָעָךְ — מַאְרִיאָנוּטָקָעָס. זִיךְר האט גַּעַפְּינְטָלָט מִיטְשָׁאָמָטָעָס. אַיְסְגָּוּוֹשִׁיט פֿוּן זִיךְר דֻּעָם שְׁנִיְּ. בְּעַסְעָרְ צָוָעָן. צוֹוִישָׂן דִּי טִישָׁן, אַיְנוּוֹיְינִיק, האט זִיךְר אַרוּמְגָעְדָּרִיטָעָמָעָן, וּוּאָס האט אַלְיָין אַוִּיסְטָעָן זִיךְר וּוּאַ פֿאָנְטָאָסְטִישָׁע לְיַאֲלָקָעָ אַ פֿרִינְצָק. ער אַיְזָעָ גַּעַוְעָן הוּאָן שְׁלָאָנָק, האט גַּעַטְרָאָגָן אַ דְּרִיְפְּעָרְטָלְדִּיקָע קַאְפָאָטָעָ אַוְיְפָיְן שְׁפִּיְּזָעָן זִיךְר בְּלְאָנְדָן קָאָפְּ אַיְזָעָ גַּעַלְעָן אַ שְׁוֹוָאָרִיךְ, זִיךְר קַאְפָעָלָעָ. דָּאָס פֿנְים, וּוּאָס האט אַרוּסְגָּעְבָּלִיכְט אַיְבָעָר דֻּעָם פֿיְינָ פֿאָרְשִׁוּרְעָנָעָם בְּעַרְדָּלָהָט דְּרָמָאָנָט אַן די בְּילְדָעָר פֿוּן יְעָזָן, אַזְוִי אַיְדָלָן אַן סְוּדוֹתְהִיךְ אַיְזָעָ עַס גַּעַוְעָן. סְהָאָטָעָ אַן גַּעַיְשָׁוְפָט אַן גַּעַצְוִיגָן צָוָזִיךְר שְׁטָאָרָק, אָז אַזְוִי שְׁפָרְגָּעָס, וּוּ אַהֲרִין זִיךְר האט גַּעַאלִיט, וּוּאָס זִיךְר גַּעַהְאָט צָוָתָן — אָזְזָן זִיךְר האט זִיךְר פֿוּן דֻּעָם מַלְדוֹן פֿרְנָנְצָ אַיְנוּוֹיְינִיק — גַּעַעַפְּטָמָט די טִירָ אַן אַמְגָעְרִיכָט זִיךְר גַּעַדְעָן אַיְגָעָם וּוּצְרָעָמָעָן צִימָעָר, אַין פֿרְאָוְשְׁעַקְטָאָרְלִיכְט פֿוּן אַ פֿאָרְטִיפְּ אַן דָּאָךְ קַלְאָרָעָ אַיְגָעָן, וּוּאָס האט אַוִּיסְגָּעָזָעָן צָוָזִיסְן, אָז זִיךְר האט גַּעַדְרָפְּט קְומָעָן. די מַעַנְטָשָׁן בֵּין די טִישָׁן אַבְּנָן אַוְיְגָעְהִיבָן די קָעָפָ אַן דָּוָרְ מַאְדָנָעָר מִאן אַיְר אַנְטָקְעָגְגָעָגְגָעָן מִיטְשָׁאָמָטָעָס אַיְסְגָּעְהִיבָן די אַנְטָקְעָגְגָעָן מִיטְשָׁאָמָטָעָס אַיְר אַגְּרִיסְט, וּוּיְ מַעַן בְּאַגְּרִיסְט עַמְעָצָן אַ טִּיעָרָן, אַוּזִיךְר וּוּמַעַן מִעַן האט זִיךְר קוּםְסָט דָּוָרְ.

ווארטן: — איר זייט געקומען זען די אויסטעלונג? — האט ער געפרעגט מיט א קול, וואס האט פערפֿעקט געשטייט מיט זיין אויסזען. ער האט זיך געלאָזן צום שבנותדיין פֿאָרטוֹנְקֶלְטָן צימער און זי איז אַם נאָכְגָּאנְגָּעָן — ביַז זי זיינען געבלִיבָּן שטײַן פֿאָר אַ פֿאָר באַלְוִיכְטָעָן גַּאֲבָלְאַטְקָעָס. ער איז צוּגָּאנְגָּעָן צוּ דער ערשטער פֿוּן דער זייט אַונְדָּרְקָלְעָרט : — אַ יִדְישׁ חַתּוֹנָה אַין אַ קְלִין שְׂטָעָטָל. — ער האט געפֿירְט מִיטְן פֿינְגְּעָר אַיבָּעָרְן גָּלוֹז, — דער חַתּוֹן, די כלְהָה, כלְזִוְמָרִים, מַחְתָּנוֹנִים, אַנטְעַרְפִּירְעָסִים... דָּא אַיז דָּאַס גַּעַסְל. די זַוְאַטְעַרְגָּעָרְס, דער שבְּתָגְוִי. די חַתּוֹנָה אַיז די טָמֵעָה, אַבעָר מִיר באַמְּיעָן זיך צוּ גַּעַבְנָן אַ בִּילְד פֿוּן שְׂטָעָטָל בְּכָלְד. ווי גַּעַפְעַלְט אַיךְ די צִיגְּ בַּיְמַן בְּרוֹנְגָּעָם? אַונְדָּז עַופּוֹת? אַונְדָּז אַיז דָּאַס שְׂטָאַטְמַשְׁגַּעַנְעָר... אַונְדָּאַז, די וַיְיִסְעַחְ בְּרַהְנִיקָּעָס. די שָׁוֹל אַיז אַין הִגְּטָעָרִי גְּרוֹנְמָט. — דָּעַם דַּעֲרַקְלָעָרָס קָול אַיז גַּעוּזָּן זַוְגָּוּזִיק, פֿאָרְבָּעָנְקָט. זַיְנָע לִיכְיָה טִיקָּע אַוְיָגְן האָבָּן פֿוּן צִיְּטָא צוּ צִיְּטָא אַשְׁפְּרוֹנְגָּעָגְעָן אוּפְּרַחְלָעָן, ווי ער וּוּאַלְטָפְּרִירְט אַוְיָפְּכָאָפְּן דָּעַם אַיְנְדְּרוֹק, וואָס דָּאַס אַלְמָץ מַאֲכָט אוּפְּרִירְט. ער האט אַוְעַקְגַּעַנְוּמָעָן דָּעַם פֿינְגְּעָר פֿוּן גָּלוֹז אַונְדָּאַז קָוק גַּעַטְאָן אַוְיָפְּן זַיְגָּעָר : — אַיר זַיְתְּ אַרְיִינְגְּעַקְמָעָן צוּ שְׁפָעַט... מִיר שְׁלִיסָּן.

וֵי האָט אַנְטְּשָׁלָאָסְן אַ הַיְבָּגְעָטָאָן דָּעַם קָאָפְּ צוּ אַים : — אַיךְ וּוּאַלְטָפְּרִירְט וּוּאַלְטָן דָּאַ אַרְבָּעָטָן.

ער האָט נִיט אַוְיָגְעָזָעָן צוּ זַיְנָע דַּעֲרַשְׁטוֹינְט. ער האָט בְּלוֹזָן לִיכְיָת אַ שְׁמִיכָּל גַּעַטְאָן אַונְדָּאַז צְוִירִיק אַרְיָוִן מִיטְן אַיר אַין פֿאָדְעַרְשָׁטָן צִימָעָר : — דָּאַ אַרְבָּעָטָן קִינְסָטָה לעָרָה, סְקוֹלְפְּטָאָרוֹ, מַאְלָעָרָה, — האָט ער רַוִּיק דַּעֲרַקְלָעָרָט. — צְיוּוֹאָלָט גַּעַקְאָנְטָה הַעֲלָפָן...

אַ סְנָאָפְּ לִיכְיָת פֿוּן זַיְנָע אַוְיָגְן האָט אַ שְׁטָרָאָל גַּעַטְאָן אוּפְּרִירְט. — אַיר זַיְתְּ זַיְכָּעָר? — זַיְ אַיז רַוִּיט גַּעוּזָּרְן, דָּאַךְ האָט זַיְ גַּעַשְׁאַקְלָט מִיטְן קָאָפְּ אוּפְּרִירְט. — גּוּטָה.

אַ וּוּאָךְ צִיְּטָא זַיְ אַרְיִינְגְּעַקְמָעָן נַאֲךְ דָּעַם אַרְבָּעָט, צְוּקָּוּן. די אַנְדָּעָרָעָוָךְ האָט מַעַן אַיר שְׁוִין גַּעַלְאָזָן טָאָן עַפְעָס אַלְיָין. די דְּרִיטָעָוָךְ אַיז זַיְ גַּעַוְאָרָן אַ פּוּלְעָר מִיטְגָּלְדִּיד פֿוּן דָּעַם מַאְדָנָעָם. קְלִינְגָּם רַעֲסָאָרָט, בַּיְמַן רַאֲבִינְגָּר וּוּאַלְמָאָן.

צַו אַרְבָּעָטָן דָּאַיז גַּעוּזָּן אַ פְּאָרְגָּעָנִיגָּן. די שְׁעהָעָן זַיְנָע גַּעַפְּלִיגָּן אַיז אַן אַוְמְגַעְזְוָלְדִּיךְן פֿיבָּעָה. סְאַיְן גַּעוּזָּן דָּעַר קָאָמִי פֿוּן די אַיְגָּעָנָע אַוְמְדָעָרְפָּאָרְעָנָע, אַוְמְבָאַהָאַלְפָעָנָע פֿינְגְּעָר, בִּיצְקוּמָעָן די פְּאָפִירְמָאָסָע אַונְ אַוְסְפָּרְעָמָעָן פֿוּן אַיר דָּאָס, וואָס מַעַן האָט גַּעוּזָאָלָט. אַונְ סְאַיְן גַּעוּזָּן די גַּעַזְעַלְשָׁאָפְּט פֿוּן די מַעְנָעָר אַיז פְּרוּזָעָן גַּעַבְנָן אַיר, גַּאֲרָן אַנְדָּעָר מִין רַעֲסָאָרָט-מַעְנָשָׁן, וואָס האָבָּן גַּעַהְאָט אַזְעַלְכָּעָקְלָעָן, זַיְכָּעָרָעָה העַנְטָן אַונְ גַּעַרְעַדְטָה צַו אַיר אַ שְׁפָרָאָךְ, וואָס זַיְ האָט אַזְוִי לִיכְיָת פֿאָרְשָׁטָאָנָעָן. אַונְ צַו דָּעַם צַו, אַיז גַּעוּזָּן די אַנוּזְוָנְהָיִיט פֿוּן דָּעַם לִיְתָעָרְפָּה דָּעַר אַפְּטִילְוָגָּה, דָּעַם רַאֲבִינְגָּר, וּוּאַלְכָּעָר אַיז גַּעוּזָּן אַ גַּאֲרָן אַנְדָּעָרְפָּרְאָפָּעָה, ווי דָּעַר יַוְגָּעָר פֿרָאָפָּעָסָר אַין דָּעַר אַנוּזְוָרְסִיטְעַטְשָׁאָפָּעָה. דָּעַר יַוְגָּעָר פֿרָאָפָּעָה סְאַר האָט גַּעוּזָּקָט אַ הַתְּפָלָוּתָה פֿאָר די אַמְּתָה, וואָס ער האָט אַנְטְּפָלְעָקָט. דָּעַר רַאָּ

בינער וואלמאן האט געוועקט אַ ניגיר צו די אמתן, וואס זיינען פֿאָרְבָּאָרְגָּן. זיינע אויגן האבן ווי וויטע שטערן זיך סדר געלאשן, געזונדן — און געלאקט.

אויסער דעם, זיינען געווען די באָזֶכֶעֶרֶס, די צופעליקע און שטענדיקע. און עס זיינען געווען די שטומע שמעון, וואס עס האבן צוישן זיך געפֿירט די פֿאָרטִיקָע פֿיגּוּרְלָעְך אַוִיכָה די פֿאָלִיכָּס אָן טִישָׁה, אַין די אָבָּלָאָטְקָעָם. געווען דא אַין די פֿאָר צִימָעָרָן אָן אַטְמָאָסְפָּעָר סִי פֿוֹן גְּרָאָטָעָסָק. סִי פֿוֹן קְדוּשָׁה, וואס האט סדר געהאלטן דאס הארץ אָן דעם מוח וואך אָן אויפֿערקָזָם. רחל האט ניט אַין מאָל געפֿילְט, ווי דער יונגעָר פֿראָפְּעָסָאָר פֿוֹן אָנוֹגְ�וּעָרְסִיטְעָט, וואָרָפְּט אָן אוּיכָה אַיר אַ פֿרָאָגָע, וואס עגבערט אָן גִּיט קִין דָוְנִיט: — אוּיכָה וועמענס באָפֿעל, אַין וועמענס דינסט אַין אַט דער מְחוּזָוּם?

אַבעָר דאס פֿיגּוּרְלָעְך פֿוֹנְעָם מֵידְעָלָעָ, וואס זי האט מִיט אִירְעָ פֿינְגָּעָר אוּסְגָּעָר קְנָאָטָן פֿוֹן דער פֿאָפְּקָע, אַין געווען פֿשְׂטוֹן, אָוּמְקָאָמְפֿלִיצְרָט. זי האט עס אַהֲיִמְגָּעָר נּוּמָעָן, ווַיְלַי עֲרַשְׁתָּנָס, האט זי זיך דערמִיט שִׁידָּן נִיט גַּעֲקָאָנָט אָן צוּיְינָס, כִּי צו פֿאָרְעָנְדִּיקָן עס אַין אַ «פֿרִיעָר מִינּוֹת» אָין דער הַיְם. זי האט עס אוּיכָה געוועאלט ווַיְיַזֵּן דָוְן. אָפְּשָׁר האט זי געהאָפְּט, אָן דאס מֵידְעָלָעָ, אָזֶוִי אָוּשָׁולְדִּיק, פֿרִימִיטִיוֹן, ווּעַט הַעֲלָפָן אָפְּגָעְפִּינְעָן דאס גְּלִיכְכָּע שְׁטָעָגָל צוּיְשָׁן אִיר אָן אַים — צוּרִיקְבְּרָעְגָּעָן זַיְעָר לְיבָע צו אִיר אַמְּאָלְקָעָר פֿשְׁטוֹת.

דוֹד אַין נִיט גַּעֲקָוּמָן באָגְעָגָעָן מִיט אִיר דאס נִיעָ יָאָר. אַבעָר אַין אִיר חַלּוֹם האט ער זיך יָא באָוּזָין. — אַין זי האט אַים אַין שְׁלָאָפָּע גַּעֲקָנָאָט מִיט די פֿינְגָּעָר, עַלְהָיִי עַר ווְאָלָט גַּעַוּן אַ פֿיגּוּרְלָעָעָ, וואס האט גַּדְאָרָפְּט שְׁטִימָעָן מִיט דעם פֿיגּוּרְעָלָעָ פֿוֹן מִידָּל — אַין שאָפָּן מִיט אַים אַ פֿאָר.

*

סילוועטען פֿוֹן צִיְּטָן.

פֿאָר דער פֿרִילְעָן דִּיאָמָאָנָט האט דער מַהְלָך צוּיְשָׁן שְׁלָאָפָּע אָן וואָך זַיְן אַגְּנָעָן הַוִּיבָּן ווּרְעָן וואס אַמְּאָל קְלָעְנָאָר. זי אַיְזָה מַעֲרָסָטָן גַּעֲלָגָן אַין בָּעַט אָן טִילְמָאָל פֿאָרְלִירָן דעם חַשְׁבָּוּן פֿוֹן תָּאָג אָן נָאָכָט — שְׁוֹן אָפְּגָעְרָעְדָּט דָרְפָּוּן, וואס זי האט נִיט גַּעֲדָעָנָקָט, ווי עס האָלָט מִיט די טָעָג אָין דער וואָך אָן מִיט דער דָאָטָע אַוִּיפָּן קָאָלְעָנְדָאָר. בְּלוּזָוּ זַעַלְטָעָנָע שְׁעהָעָן האט זי געהאָט, ווּעָן זי האט געהאָט דעם פּוֹלָן באָוּסְטִיוֹן פֿוֹן צִיְּטָן.

וואָי נָאָר מִעְן האט פֿאָרְמָאָכָט די גִּימְנָזְיָע, אַין אִיר באָפְּאָלָן אַ ווּידְעָרוּלִין אַרְוּמְצָגְּיָין אוּיכָה די פִּיס. דאס בעט האט גַּעַזְגָּוּגָן צו זיך אָן עס אַיְזָה גַּעַוּעָן לִיכְכָּט זיך נָאָכְזָגְּעָבָן דעם לְקוֹסָטָן אָן אָנְטָקָעְגָּנְקָוּמָעָן דעם רָוֵף פֿוֹן קִישָׁן. אִיר מוח האט אוּיכָה, פּוֹנְקָט ווי אִיר קָעְרָפְּעָר, דָרְפָּלִיט אַ גְּלִיכְגִּילְט צָוָם אַרְוּם אָן אַגְּגָהָוִיבָן אָרְבָּעָטָן פּוֹילְעָר, פָּאָמְעָלְעָכָר; גַּעַוְאָרָן אַ קָּאָפְּרִיזְוּנָעָר מַעֲכָאָנוֹם, וואס אַט האט ער זיך באָוּגָט, אַט האט ער זיך אָפְּגָעְשָׁטָעָלָט. אִיר זְכוּרָן האט זיך גַּעַנוּמָעָן שְׁפִּילָן מִיט קָאָמִישָׁע אַנְאָכְרָאָנוֹיָמָעָן; פֿאָרְפָּלָאָנְטָעָרָט אָן אַיְבָּרְגָּעְשָׁטָעָלָט ווִיכְתִּיקָע טָעָג פֿוֹן אִיר לעָבָן. פֿרִיעָר אָן שְׁפָעְטָעָר האָבָן אוּמְגָהָעָהָעָרָט צו האָבָן ווּלְכָע נִיט

איו באדייטונג און זי האט ניט געהאָט קיין שום אַמְבִּיצִיעַ צְרוּקְצּוֹשְׁתָּעָלָן די ביל-דער, וואָס זיינען זי געкомען באָזוכוּן, אַין זיינֶר צִיטְלָעָן סְדָר. זי האט זיך געפֿילט באַקּוּעַם אָזַי. קײַן קעלט האט זי ניט געפֿילט, קײַן הונגעָר אוּיךְ ניט. עַמְצֵץ האט זיך טַיְלָל מְאַל אַרוֹמְגַּעֲדִירִית אַין אַיר צִימָעָר. זי האט ניט געפֿילט האט געשמייכְלָט מִיט דִּינְגָּעָן לְיפָנָן; זי צַעַשְׁפִּירִית אַון אַיְנְגַּעַצְּיָגָן — אַן אַקָּאַרְדָּעָן פּוֹן קְנִיטְשָׁן. מעַן האט אַיר געשטופּט וְאַרְעָם אַין מְוַיל אַרְיִין. זי האט געדאנקְט אָזַן בעַת מעַשָּׂה, האָבָן אַירְעָן אַיְגָּן — וְואָס זיינֶעָן אַמְּאַל געווּן בלְיִי אַון קְנִידְשִׁישָׁן קְלָאָר אָזַן זיינֶעָן אַצְּבָּנָד געווּן צְוַיִּי פִּינְטָעַלְעָךְ פְּאַרְלָאַפְּעַנְעָם מִיטְ רַוִּיקִיט — געטערט אָזַן פִּיכְכְּתָּבָּעָן געמאָכָּט די באָקוּן. וְעוֹן עַס אַיְן אַרְיְגַּעַשְׁטָרָעָקְט דָּעַרְצָוּ בִּידְעַת העַנְטָא אָזַן קְיַנְצָן קְעַרְפָּעָר זִיךְ אַרְוקְ גַּעַטָּאָן צֻומָּה רַאַנְדָּ פּוֹן בעַט. אַבְּעָר זי האט דָּאָס קְיַנְדָּ אַוִּיךְ נִיטְ קְלָאָר גַּעַזְעָן. דָּאָס שְׁמִיכְלָעְגְּדִיקְעָךְ פְּנִימְלָהָאָט אַרְיְגַּעַשְׁיָנִיט אַיְן אַיר דָּוָרָךְ דָּעָר פְּרִיזְמָעָ פּוֹן דָּעָר טְרָעְרָן-פְּיִיכְטִיקִיט אַיבָּעָר די אַיְגָּן. זי האט גַּעַזְעָהָאָט די קְיַנְדְּעָרָשָׁע רַיְדְּ פּוֹן זַיְעָר וְוַיִּיט אָזַן גְּלִיכְצִיטִיק — וְוַיְ פּוֹן אַיְגַּעַנְעָם הָעָרָטָה די קְיַנְדְּעָרָשָׁע רַיְדְּ פּוֹן זַיְעָר וְוַיִּיט אָזַן גְּלִיכְצִיטִיק — אַט וְזַיְעָהָאָט אָזַן וְזַיְעָן דָּאָס קְיַנְדָּ אַט זִיךְ אַוּעַקְגַּעַזְעָצָט אַוְיָפְּן בעַט אָזַן זי האט, דָּוָרָךְ דָּעָר אַפְּגַּעַטְמַפְּטָרָה הוּאָט פּוֹן די פְּינְגָּעָר, דָּעְרָפְּלָט אַצְּאָרָטָעָ פְּרִישְׁקִיטִים, האָט זי אַפְּגַּעַעַנְטַפְּטָרָה דָּעָם קְיַנְדְּעָרָשָׁן גַּעַפְּלָאָפְּל — מִיטְ אַיר אַיְגַּעַנְעָם : אַט וְזַיְעָהָאָט עַנְטַפְּטָרָה אָפְּ, מִיטְ אַבְּרוּמָן, דָּעָר דָּעְרָמָנוּגָּן פּוֹן אַגְּגָּוֹן, וְואָס אַיְן צְרוּקִית גַּעַקְמָעָן. דָּעְמָלָט האָט זַיְעָרָפְּלָט, אָזַן זַיְעָגְּרָעָן אַיְגָּן, דָּעְרָפְּלָט אַצְּאָרָטָעָ פְּרִישְׁקִיטִים, אַיְן אַיר גַּעַפְּלָאָפְּלָלְעָגְּן זִיךְ אַרְיְנִירִיסְן שְׁטִילְקִיטָן, אַירְעָן אַוְיְגָּן-לְעַפְּלָאָרְעָךְ פְּלָעָגְּן זִיךְ פְּאַרְדוּקָן אָזַן זַיְעָגְּלָטָה אַפְּשָׁוּמִינָּן אַהֲיָן, וְוַיְ עַס אַיְן גַּעַזְעָן טָאגְּ אָזַן גַּאֲכָט גְּלִיכְצִיטִיק.

אַבְּעָר מַעַן האָט זַיְעָהָאָט אַזְוִי לִיכְכָּט צְרוּגְּ גַּעַלְאָזָן. גַּעַזְעָן עַמְּעַץ, וְואָס האָט אַיר נִיטְ פְּאַרְגוּנָעָן די שְׁטִילְקִיטִים : עַמְּעַץ טְאַקְּטָלָאָ, פְּאַדְעָרְנְדִּיקִיט, אַכְּרוּתִידִיק — וְואָס אַיְן גַּעַקְמָעָן זַיְעָרְסִידְרִיסְן פּוֹן דָּעָם אַגְּגָּעָנָעָמָן גְּלִיוּוּר — אָזַן זַיְעָהָאָט אַלְטָן אוּחָף שְׁעָהָעָן גַּאֲנָצָעָ. דָּאָס זַיְעָהָן גַּעַזְעָן אַירְעָן גַּעַזְעָעָנָה תְּלִמְדִידִים — די מְאַטוּ-רְסָטָן. לְעַצְתָּנָס זַיְעָהָן זַיְעָרְיִינְגְּפָאָלָן צַוְּ אַיר כְּמַעַט יְעַדְּן טָאגְּ אָזַן גַּעַמְּאָכָּט זַיְעָפְּלָן אַוְמַבְּאַקְוּעָם, אַוְמַגְּלִיקָלָעָךְ. זַיְעָהָן אַפְּיִילְוָוְרָם גַּעַזְעָן זַיְעָזְלָ זַיְעָזְלָ אַוְיָפְּפִילְזָן : זַיְעָזְלָ דָּעָדָן הִילְכִּיק אָזַן פְּעַסְטָן זַיְעָהָאָט קִין מַאְלָ אַיְן אַיר לְעַבְּן נִיטְ גַּעַרְעַדְטָן. נִילָּן זַיְעָהָן אַגְּרָבִּיט בְּאַמְּעָרָקְט — אַט די, וְואָס האָבָן נָאָר וְואָס גַּעַהָאָט באַקְוּמָעָן די פְּאַפְּרִיעָנָה בְּאַשְׁטָעְטִיקָוָגָן פּוֹן זַיְעָרְיִיךְ פְּרִיְּפִיקִיט. זַיְעָהָן גַּעַקְמָעָן צַוְּ אַירְ, אַגְּנָלָאָדָן מִיטְ בִּכְעָרָ אָזַן בְּרוּלְאָנָעָן. זַיְעָהָן גַּעַפְּאַדְעָרָט, זַיְעָזְלָ לִילְכִּיק אָזַן פְּעַסְטָן זַיְעָהָאָט אַוְיָפְּפִילְזָן אַוְיָפְּהָאָרְבָּעָ קְשִׁוּתָה. זַיְעָהָן בְּאַלְגָּעָרָט אַיר בעַט, אַיר דָּעְרָלָאַגְּנָט די בְּרִילְן אָזַן גַּעַזְוּוֹנָגָעָן אַיר זְכוּרָן, וְואָס אַיְן נָאָר וְואָס אַזְוִי פּוֹילְ גַּעַזְעָן, זַיְעָאַנְצִיצִיאָן וְזַיְעָבְּוִיגְּן. פִּילְין זַיְעָהָן גַּעַפְּלוּגְּן צַוְּ אַלְעָ פְּאַרְמָאַכְּטָעָ קְעַמְּעָרָלָעָךְ פּוֹן אַיר מָוח אָזַן אַטְאַקְרִיט דָּעָם לְאַגְּעָר פּוֹן וּוַיִּסְן, וְואָס זַיְעָהָאָט אַגְּזָעְזָאָמָלָט אַוִּיךְ אַיר לְאַגְּגָן וּוְעָגָן אָזַן די מִיְּדָלָעָךְ אָזַן די בְּחוּרִים, וְואָס זַיְעָהָאָט גַּעַמְּעָן מַעַר נִיטְ גַּעַדְעָנָקְט.

האָבָן געפֿאַדערט, זִי זָאֵל זִי גַּעֲבָן מַעַר אָוֹן מַעַר. האָט זִי זִי גַּעֲגָבָן מַעַר אָוֹן מַעַר; זִיךְ אָוְנְטֶעֶרֶגֶעֶבָּן, כְּדֵי זִיךְ אַוִּיסְצָלָאָדָן וּוָאָס גִּיכָּעָר — אָוֹן וּוּרְעָן פְּרִיְּ זִיךְ אָוְמְצָקָעָרָן צֹו דָעַר דָו.

אָבָעָר אָט דִּי פְּרִיוֹאָטָע צְוָאָמָעָנְטָרָעָפָן מִיט דָעַר לְעַרְעָרִין האָבָן אַיְבָּרְצִיְּגָט אַיְרָע אַכְּרוּוֹתְדִּיקָע גַּעַסְטָן, אָז זִי אִיז נָאָד קִיְּן מָאָל נִיט גַּעַוּעַן אָזַי גְּדוּסָא אָזָן אַיְרָל עַרְעָרִי. אָז גַּרְאָד אַצְּינָדָה, אַיְן אַיְרָבָעַט, האָט זִי דְּעַרְגְּרִיכִּיכְטָעָט יְעַנְעַל שְׁלִימָוֹת, צֹו וּוּלְכָעָר זִי האָט זִיךְ וּלְעַטְוָן דְּעַרְהִיבָּן אִין דִּי קְלָאָס-צִימָעָרָה. אָז זִי, דִּי תְּלָמִי-דִּים, האָבָן זִיךְ אַיְבָּרְגָּעָבָן אִין אַיְרָע הָעָנְטָן — וּוּלְיִקְעָ, גְּרִיטְטָע אַוְיְפְּצָוּנְעָמָעָן אַיְרָיְעָדָעָס וּוּרְטָט. סְאַיְן גַּעַוּעַן, וּוּי זִי וּוּאלָט עַנְדְּלָעָד בְּאַמִּיסְטָעָרָט אָן אַיְנְסְטָרוֹן מַעַנְטָן, וּוּאָס האָט גַּעַוּמָעָן רַזְאָגָרָן בְּיִיעָדָן מִינְדָּסְטָן בָּאַרְיָר פָּוּן אַיְרָפִּיגְעָר. סְאַיְן גַּעַוּעַן אַיְרָפִּירְגִּונָּג. טְרָאָץ אַיְרָפִּירְטָרְוָוָג אָרוֹף זִיךְ, האָט זִי דָאָס גַּעַוּעַן נָאָד אַסְיָּמָן, אָז זִיךְ דְּעַרְגְּאָנְגָּעָן אָזָן אַנְגָּעָקָומָעָן. אָבָעָר דָאָס גַּרְאָד האָט נִיט גַּעַלְאָזָן אַגְּטָלְוִינְפָּן צֹו דָעַר דָו. סְאַהָט גַּעַצְוּוֹנְגָּעָן צֹו רַעְגִּירָן אָזָן אַיְן דָעַר אַוְיְפָרְגָּוָג אַיְרָרָע, אִין דָעַר אַוְמָבָּאָקוּעוּמְלָעְכִּיקִיטָּפָן מִידָּן קָעָרָה פָּעָר, האָט זִי גַּעַמּוֹזָא אַוְיְפָשְׂמִיכְלָעָן נִיְגָרִיקָה, שְׁתָאָלָז, וּוּעָן עַמְעַז פָּוּן אַיְרָע סְאַיְדִּיסְטָן פְּלָעָגָט אַבְּלִיחָן טָאָן מִיט אַטְרָעְפָּלְעָכָן גַּעַדְאָנָקָה, מִיט אַמְּחַשְּׁבָה, וּוּאָס אַיְזָאָר דָאָס גַּאֲנְצָעָל לְעָבָן נִיט גַּעַקְוּמָעָן אַוְיָפְּן זִינְעָן. אַדְעָר זִיךְ גַּאֲנְפָּעָעָן שְׁרָעִין פָּוּן באַגְּיִיסְטָרְוָנוֹג, וּוּעָן זִי האָט, לִיְעַנְעַדְקָיָק אָזָן עַסְיָי, זִיךְ אַנְגָּעָטָרָפָן אַוְיָפָא אַזְּאָיָז, וּוּאָס האָט זִי אַנְטְּצִיקָה. קָעָגָן אַיְרָר וּוּילָן אָזָן צֹו אַיְרָגְּרִיסְטָן באַדְיָעָר, האָט זִיךְ גַּעַמּוֹזָא מַודָּה יְיָן צָוָם אַבְּוֹרְדָה : אָז זִיךְ לְעַרְנָט אַוְיְפָסְנָיִי. אָז אַנְשָׁתָאָט אַוְיְסָצָרָה לְאָדוֹן דִּי קָאָמָעָרָן פָּוּן וּוּיסְטָן — לְאָדוֹנָת זִי זִיךְ וּוּדִיעָר אָזָן זִיךְ בְּלִיְּבָן אַוְמְבָּרָהָה מַנוֹּתָדִיק פָּוּל.

הָיִינְט זִיְּגָעָן זִיךְ גַּעַקְוּמָעָן אָז אַגְּנְצָעָר מַחְנָה — אָז אַרְמַיִּי פָּוּן פְּרִילְעַכָּע, אַוְיְסְגָּעְבְּלִיכְמָעָ שְׁדִים — אָזָן זִיךְ אַרְיִינְגָּעָרִיסָן אִין אַיְרָע צִימְלָאָזָעָר שְׁטִילְקִיָּת. זִיךְ האָבָן אַצְּעוֹגָג גַּעַטָּאָן אַיְרָע צִימְעָרָל מִיט וּוּינְטִיקָעָרָה, רְדִיאָה, מִיט אַגְּפִּילְדָּעָר, וּוּאָס האָט אַגְּנְבָּרָאָכָט אַקְּפָּשְׂוִינְדָּל. סְאַיְן גַּעַוּעַן אַוְמְדָעְרָטְרָעְלָעָד. צֹו פִּילָה. אָז גַּעְרָעָדָט האָבָן זִיךְ אַוְמְמָעְגָּלְעַכָּע רְדִיאָה. סְאַיְן הָיִינְט דָעַר לְעַצְטָעָר טָאגָ פָּוּן יְאָרָה, האָבָן זִיךְ גַּעַזְאָטָה. — «מִיר זִיְּגָעָן גַּעַקְוּמָעָן אַיְיךְ וּוּגְנָתָשָׁן אַגְּוּת נִיְּיִאָר!» — האָבָן זִיךְ גַּעְפִּילְדָּעָרָט : בְּאַלְאָגָעָרט אַיְרָבָעַט אַבְּעַט אַיְרָבָעַר אַיְרָבָעַר, וּוּרְוִיבְּ-חִוְּתָאָ אַיְבָּעָר זִיךְ קְרָבָן. זִיךְ האָבָן גַּעְכָּאָפָט אַיְרָע טְרוּקָעָנָעָה העָנָט אָזָן זִיךְ גַּעְטְּרִיסְלָטָה. זִיךְ האָבָן זִיךְ גַּעְצְׁוּגָנָעָן זִיךְ אַוְיְפָצְׁוּצָן. גָּלְאָקָן האָבָן גַּעְלָנְגָּעָן אַיְרָע אַוְיָרָסָע, צְעוֹוִיגְטָעָ, רְחַמְּיִילָאָזָע גְּלָאָקָן, וּוּאָס האָבָן גַּעְגָּסָן בְּלִיְּיָ אָזָן שְׁתָאָל אַיְרָע גְּלָדְעָר : האָט גַּעְמָאָכָט אַיְרָע שְׁלָאָבְּרִירָק לִיְּבָ אָזָן אַגְּנְצָוִיגָן דְּעַרְוִיָּפָא פְּאַגְּנְצָעָר. זִיךְ דִּי יְנָגָע שְׁדִים, האָבָן קָעָגָן אַיְרָר וּוּילָן, גַּעְוָעָקָט דָעָם וּוּילָן אַיְרָאָר. אָזָן זִיךְ האָט זִיךְ לְסָוָה גַּעַוְוִוָן דִּי טִיר — זִיךְ זָאָלָן אַרְוִיסְגִּינָן אַוְיָפָא וּוּילָל — וּוּילָן זִיךְ הָיִינְט אַוְיְפָנְעָמָעָן אַגְּנְעָטוּנָעָן.

גַּעַוְוָעָן אַמְּדָנוּ גַּעַפִּיל : באַרְיָרָן מִיט דִּי שְׁטָעְקָעְלָעָד-פִּיס דִּי פָּאַדְלָגָע. אָזָן צֹו אַיְרָשְׁוִינְגָּעָן, האָבָן דִּי צְוִויִּי שְׁטָעְקָעְלָעָד זִיךְ אַוְיְסְגָּעְלִיכְטָעָן אַגְּנְעָהוּבָן

דעם גוף; ניט געלאָז זי פאלַן, נאר זי צוֹגעַפִּירְט צוֹ דער טיר, אוַיף וועלכער ס'איַן געהאנְגַען אַיר לילאָ קלִייד. זי האָט ניט געוּוֹסֶט, וועָן אוֹן ווי אַזְוֵי דאס קלִייד אַיז אַרוֹפְּגַעַשׂוּמָעַן אוֹף אַיר; וועָן אוֹן ווי אַזְוֵי זי האָט אַינְגַעַוְשָׁן דאס גַּעַד רונְגְּלַטְעַ, פָּאַרְטִּיקְנְּטַע פְּנִים אוֹן דערפְּלַט — צוֹ אַיר כַּעַס אוֹן שְׁטוֹינְגַּן — אַ גְּרוֹיסְעַ הנָּהָה אַינְגָּם גַּלְעַט פְּנוּנָם קָאַלְטָן וּאֲסָעָר אַיבָּעָד דַּי בָּאַקְּן. זי האָט אַיבָּעָד גַּעַפִּירְט דעם קָאַם אַיבָּעָד דעם גַּעַפִּירְט וּלְבָעַרְנָעָם האַרְפְּדָךְ אַוְיפְּן שָׁאָרְבָּן — אוֹן גַּעַפִּנְגַּט דַּי טִיר פָּאַר אַירְעַ פִּינְקְעַר. זי האָבָּן זִיךְרַ אַשְׁאָט אוֹן אַשְׁטָוִים גַּעַטְאָן אוֹף אַיר, אוֹן דער ווּנדָעָר אַיז גַּעַוּעַן, וואָס זִיךְרַ ניט אַומְגַעְפָּאָלַן. זי האָבָּן זִיךְרַ אַטְרָאָג גַּעַטְאָן צָום בְּעַט, זִיךְרַ אַוּוּקְגַּעַזְצַט, אוֹן זִיךְרַ אַוְיסְגַּעַזְצַט נָעָבָן אַיר צְפוּסָנס, אוֹף דער פָּאַדְלָאָגָע. זי האָט גַּעַהְעָרְט וּיְיִרְעַדְתָּ צָוּ זִיךְרַ — אַיךְ וּוּנְתַשְׁ אַיךְ אַגְּט נִיְּיָאָר, קִינְדָּעָר, — בְּלִי אוֹן שְׁטָאָל אַיז גַּעַוּעַן אַין אַיר קוֹל. — בָּאַלְדָּו וּוּטָא אַיר אַרְזָיסְפָּן גַּעַטְאָן אַיר וּוּטָוִיסְן, וּוּ צָו גִּינְן פָּוּן דָּאָגָעָן. ס'איַן דאס וּוִיכְטִיקְסְּטַע: צָו וּוִיסְן וּוֹחָהִין. נִיטָאָ קִינְן גַּלְיְיכָבָן וּוּגָּגָן... יַעֲדָן אַיְינָעָם אַיְזָן בָּאַשְׁעָרָת צָו בְּלָאָבָּן דּוֹשָׁעָן. אַבָּעָד דַּי, וואָס וּוִיסְן, וואָס זִיךְרַ וּוֹילָן, וּוּרְעָן פָּוּן דִּי זְוֻכְּבָּנִישָׁן גַּעַשְׁתָּאָרָקְט. זִיךְרַ דָּעַרְפִּילָן שְׁטָאָל אַין בְּלִי אַין זִיךְרַ. זִיךְרַ דָּעַרְפִּילָן אַיךְ זִיךְרַ גַּעַזְגַּדְעָרָט, וואָס זִיךְרַ דָּעַדְתָּ אַזְוֵי גַּאֲוָהְדִּיק וּוּגָּגָן זִיךְרַ: אַבָּעָד זִיךְרַ זִיךְרַ גַּעַזְגַּדְעָרָט, זִיךְרַ זִיךְרַ גַּעַגְעָהְוִיבָּן דָּעַרְצִילָן אַיר לְעָבָן. יַא, אַיךְ דאס גַּעַוּעַן אַ וּוִיסְן, וואָס זִיךְרַ האָבָּן גַּעַדְאָרְפִּט אַרְיִינְגְּעָמָעָן אַין זִיךְרַ. יַעֲדָנָס לְעָבָן אַיז גַּעַוּעַן אַ טְעַפְּדִיךְ מִיט אַז אַיְינָעָם מַסְטָּעָר: גַּעַהְעָט אַ רִיטָּעָם, פָּאַרְמָעָן, אַיבָּעָרְחוֹרְגָּנָגָעָן, רַעַטְעָנִישָׁן אַזְוֵי רַמְזָיִם פָּוּן גּוֹרְלָן. — אַזְוֵי יַעֲדָן אַיְינָעָם אַיז גַּעַוּעַן גַּעַגְעָבָן צָו גַּעַפִּינְגַּן דעם שְׁלִיטָל צָום שִׁיפְּעָר. וּי אַ בְּלִינְדָּעָר האָט מַעַן אַים אַוִּיסְגַּפְּאָלָגָט אַזְוֵי דַּעַר פָּאַרְבָּאַשְׁטִימְטִיקִיט. אַבָּעָד דַּעַר נִיגְיִיר צָו קַעַנְגַּן דעם אַיְינָעָם סָוד, דַּעַר וּוֹילָן צָו קַעַנְגַּן לַיְעַנְגַּן דעם שִׁיפְּעָר, אַיז גַּעַוּעַן אַין יַעֲדָן אַיְינָעָם. טָא זָלָן זִיךְרַ דַּעַר וּוֹילָן צָו קַעַנְגַּן לַיְעַנְגַּן דעם שִׁיפְּעָר, דַּי אַיְבִּיקְ-גַּנְיִיגְעָרִיקָּע. ס'איַן פְּוֹנְקָט אַזְוֵי פְּרָאַכְטָפָול צָו אַנְטְּדָעָקָן דַּי וּוּלְטָ אַזְוֵי, וּי דַּי וּוּלְטָ אַרְוּם זִיךְרַ. אַזְוֵי זִיךְרַ גַּעַמְעָגָט אַוִּיסְטָהָלָל פָּאָר זִיךְרַ אַיר טְעַפְּדִיךְ: בָּאַרְיִיכְעָרָן זִיךְרַ מִיט אַים, אַצְינָד, וּוּן דַּעַר לַעֲצָטָר פָּאַדְיִים אַזְוֵי גַּעַוּעַן פָּאַרְקִינְפָּט. זִיךְרַ גַּעַוּסֶט, אַזְוֵי גַּעַמְטָ אַפְּשִׁידָ פָּוּן זִיךְרַ.

נַּאֲךְ אַירְעַ רִיךְד, האָט זִיךְרַ צְוִירָק אַגְּגָהְוִיבָּן דַּעַר טוֹמֶל. מַעַן האָט אַירְעַ דַּעַר לָאָגָּנְגַּט מַתְנָהָות: שָׁאַלְיְקָלְעָד, בִּיטְעַלְעָד, זָאָקָן, צְוַעַלְלָעָד אַזְוֵי דִּיקְיָע בְּרוּלְאָנְגָּן פּוֹלְעָ מִיטְרַיְּבָּרְעִיְּעָן. אַירְעַ האָט זִיךְרַ גַּעַדְכָּט, אַזְוֵי חַזְוָקָן אַפְּ פָּוּן אַירְעַ מִיטְ דַּי זִיךְרַ קָעַרְלָעְדְ-רִיךְד, וואָס זִיךְרַ האָבָּן אַירְעַ דָּעַרְלָאָגָּנְגַּט. אַמְעַדְרִיקָּע אַזְוֵי קָרִיגָּה, האָבָּן זִיךְרַ אַירְעַ אַגְּגָהְוִיבָּן דַּי בְּשָׂוָרָה. רַוְּסָלָאָנְדָה האָט אַגְּגָהְוִיבָּן אַ גְּרוֹיסְעַ אַפְּגָנְסִיוּעָ. זִיךְרַ האָט גַּעַשְׁאָקָלָט מִיטְן קָאָפְּ אַמְגַעְדוֹלְדִיק, צַעְטוֹמָלָט. זִיךְרַ האָט זִיךְרַ גַּעַפִּילָט וּיְיִתְּהָרָא אַלְעַקְצִיעָ, וואָס אַזְוֵי גַּעַלְגָּגָעָן; וואָס מַעַן האָט נִיטְ פָּאַרְשָׁטָאָגָּנָעָן. אַזְוֵי דָּעַרְגָּאָר, מִירְ נִיטְ דִּירְ נִיטְ, האָבָּן זִיךְרַ זִיךְרַ גַּאֲרַ אַרְיִינְגְּעָלָאָן אַין אַ דִּיסְקָוִסִּיעָ וּוּן דַּי גַּעַדְ פָּרָעָגְט אַירְעַ מִינְגָּוָגָעָן וּוּגָּגָן טָאַלְסָטָאָיסְ גַּעַטְרִיקִיט צָום לְעָבָן. זִיךְרַ האָבָּן גַּעַרְעָדָט

וועגן דער נײַער פֿאַרְם, וואָס קּוֹנְסֶט ווּעַט אַנְגַּעַמֵּן נַאֲךְ דער מְלֻחָּמָה. זִי אַיז גַּעַז-
עַסְּן אָן אַפּוּזְוַנְדִּיק-צַעַשְׁמִיכְלָטוּ. דַּי טַעַמַּע הָאַט זִי פְּעַרְזְּעַנְלָעַץ מַעַר נִיט אַינְטָעַ-
רָעַסְּרָט. נִיט דַּי אַן נִיט דַּי אַנְדָּרַעַ. אַבְּעַר וואָס לְעַנְגָּעַר זִי הָאַבָּן אַרְומָ אַיר זִיךְ
גַּעַקְאַכְט, דַּאֲסַ בְּעַסְּטַעַר הָאַט זִי זִיךְ אַנְגַּעַהוּבִּין פְּילַן. אַט אַזְׂוִי הָאַט עַס גַּעַדְאַרְפַּט זִין.
זִי הָאַבָּן זִי נִיט גַּעַדְאַרְפַּט פָּאַרְשְׁטִין. זִי הָאַבָּן גַּעַדְאַרְפַּט זִיךְ פָּאַרְבִּיִּ-
קָאָכוֹן פָּאַרְבִּי אַיר — אָוֹן נִישְׁטָעַרְן אַיְנָעָם נַעַכְתָּן, אַיְנָעָם מַאֲרָגָן. נַאֲר אַזְׂוִי הָאַבָּן זִי
גַּעַקְאַנְט אַיר אַפְּעַנְטַפְּרָעָן. זִי הָאַט מַעַר נִיט אַוְיְגַעְכָּאָפְט קִין וּוְאָרָט. זִי הָאַט
אַוְיְגַעְכָּאָפְט, טְרָאָפְן נַאֲךְ טְרָאָפְן, דַּאֲסַ גְּלִיק, וואָס הָאַט אַנְגַּעַהוּבִּין אַרְיִינְטְּרִיפְּן אַין
אַיר.

ווען זִי יַיְינְנוּ אַוְעַק, הָאַבָּן זִיךְ זַי גַּעַלְאָן אַין אַזְׂאָ גַּוְעַטְרָ שְׁטִימָנוֹגָג, אָז עַס
הָאַט זִיךְ אַיר גַּאֲרָ נִיט גַּעַלְגָּוֶט צְרוּקִצְוּגִין אַין בָּעַט. זִי הָאַט גַּוְעַוְאָלָט פִּיעַרְן.
סִיאַיְוּן גַּעַוְוּן יַיְמַ-טּוֹבָא, אַ קָּאָפְרִין הָאַט אַ טְרָאָגָ גַּעַטְאָן דֻּעַם זְכוֹרָן צַו דֻּעַם אַיְנְצִיקָן
נַאֲמָעָן, וואָס אַיז גַּעַוְוּן פְּרִישָׁ אַין אַיר : וְאַנְדָּע, אַיר חַבְּרָטָע. זִי הָאַט אַ גַּעַטְאָן
דֻּעַם בְּאַנְדָּ פָּוֹן סְלָאוֹצְקִיסִּים לְיִדְעָר אָוֹן זִיךְ אַוְיְגַעְכָּאָפְט מִיטָּאִים בַּיּוֹם טִישָׁל. זִי
הָאַט אַיְם צְעַבְּלָעַטְעָרָט אָוֹן אַוְיְגַעְכָּאָפְט אַ שְׁוֹרָה : «סִיאַיְוּן מִיר טְרוּוַעְרִיקָּ, גַּאֲטָ-
פָּאָרָ מִיר אַוְפָּן מַעְרָבָה אַסְטָוָ צְעַגָּסָן אַ רְעַגְנְבוּגָן פָּוֹן שְׁטָרָאַלִיקָּעָ לִיכְטָעָר...»
זִי הָאַט נִיט דְּעַרְלִיעַנְטָ דַּאֲסַ לִידְ בַּיּוֹן צּוֹם סּוֹף. צּוֹם עַרְשָׁתָן מַאל הָאַט עַס זִי גַּעַז-
לָאוֹן קָאָלָט. אַוְיב זִי הָאַט עַס דַּאֲךְ בְּאַוְונְדָּרָטָ, אַיְן עַס גַּעַוְוּן פָּוֹן דָּעַר וּוְיִיט, פָּוֹן
דְּרוֹסִין. אַיְיךְ וְאַנְדָּעָס פָּנִים אַיז גַּעַוְוּן וּוְיִיט — פָּוֹן דְּרוֹסִין.
זִי אַיז נִיט גַּעַוְוּן אַוְמְעַטִּיק. אַיְיךְ נִיט פְּרִילְעָץ. זִי הָאַט זִיךְ גַּעַפְּלִיט יַיְמַ-
טּוּבְּדִיק, וְוי יַיְמַ-טּוּבְּדִיק עַס פְּלִיטָזְקָדָס פָּוֹן שְׁיִינְקִיט.
דַּאֲסַ יַיְמַ-טּוּבְּדִיקָּעָ אַיז גַּעַוְוּן אַוְיְסָעָר דֻּעַם אַלְטָן אַוְן דֻּעַם נִיעַם יָאָר.

*

סִילּוּעַסְטָעַר-נַאֲכָט.

די נַיְיַ-אַיר-פָּאַרְוּוַיְלוֹגָ פָּוֹן דַּי רַעַסְטָרִיךְ-קָאָמִיסָּאָרָן אָוֹן קַעְרָאָוְנוּקָעָס הָאַט
צְוַגְּעַזְגָּט צַו זִיְן גַּאנְצָ הַוְּשָׁנָעָן. סָאָמוּלָה הָאַט גַּעַהְאָט גַּעַפְּלָאָנָט צַו גַּיְן אַהֲיָן פְּרִי,
אַבְּעַר הָגָם זִי הָאַבָּן דַּי צְוַגְּרִיטְוּנְגָּעָן אַנְגַּעַהוּבִּין בְּאַצְּיִתְנָס, הָאַט זִיךְ דַּאֲסַ גַּיְן
פָּאַרְצִוְּגָן בַּיּוֹן גַּאנְצָ שְׁפָעָט.

מַאֲטִילְדָּעָ הָאַט זִיךְ אַיְסְגַּעַצְּרִיט אַין דֻּעַם שְׁעַנְסָטָן פָּוֹן אַיְרָעָ קְלִיְּדָעָ : אַ
וּוְיִיט, דַּעַקְאַלְטִירָטָע, בְּרוֹקָאַטְעַבָּעָ קְרַעְצִיעָ, וואָס זִי הָאַט זִיךְ מִיטָּיְאָרָן צְוַרְיךָ
גַּעַלְאָן אַוְיְפְּנִיְּעָן, צַו דָּעַר גַּעַלְגְּנָהִיט פָּוֹן אַ וּוְיִכְּתִּיקָן פִּילְאַנְטְּרִאָפִיְּשָׁן בַּאֲלָ. סִיאַיְוּן
גַּעַוְוּן אַ פְּרָאַכְּטְּפָוָל קְלִיְּדָ, אַ פְּעַרְפְּעַטְעָ קְאָפְּיָעָ פָּוֹן אַ פְּאַרְיוּנָרָ אַרְיִינְגָּאָ. אַבְּעַר
וּוְיִ נַאֲךְ סָאָמוּלָה הָאַט זִי דְּעַרְיוֹן אַוְיְסְגַּעַפְּצָט אַט אַזְׂוִי, מִיטָּאִיר פָּנִים בְּאַשְׁמָרָת
מִיטָּ פְּדָעָ, רְוֹשָׁ אָוֹן שְׁמִינְקָעָ. הָאַט עַר זִיךְ מִיאָסָ פְּאַרְקְרִימָט. זִי הָאַט אַיְסְגַּעַ-
זָעָן, וְוי אַן אַנְגַּעַבְּלָאַזְעָנָעָר זָאָק : גַּעַקְאָרְבָּט אָוֹן פָּאַרְצְוִיגָּן, צְוִילָבָ דֻּעַם גְּרוֹיסָן בָּאָ-
גָּזָשׁ, וואָס עַד טְרָאָגָט — אַט אָוֹן עַר ווּעַט פְּלָאָצָן. מַאֲטִילְדָּעָס בְּוִיךְ, אָן אַ קָּאָרְסָעָט,
הָאַט אַרְוִיסְגַּעַסְטָאַרְטָשָׁעָט. אָן אַוְיְגַעְהוּיְעָרָ גְּרוֹיסָעָר אָוֹן קִילְעַכְּדִיקָּעָר אָוֹן אַוְיִחְ-

אִים זַיְנָעַן גַּעֲלָעַגְן דֵּי שַׁוּעָרָע, שַׁלְאָבָּעָרִיקָּע בְּרוֹסְטָן, וְאָסָּה אַבָּן זַיְד אַיְן דָּרָד
עַנְגָּעַנִּישָׁ פָּוּן גַּעֲפָאָסְטָן שְׁטָאָפ, קִיְּן אֶרְטָן נִיט גַּעֲקָאָנְט גַּעֲפִינְגָּן אָוֹן הַבָּן פָּאָרְפָּלָאָטָשָׁט
זַיְד אַרְוִיסְגָּעָקְוּעָטָשָׁט פָּוּן אַיְבָּעָר אִיר דַּעֲקָאָלָט. אָזְוִי אַיְזָי אַוִּיךְ אִיר הַיְנָטָן גַּעֲוָעָן
אָוֹן אַמְּגָהָהוַיְעָרָעָר אָוֹן זַיְד גַּעֲוָאָרָפָן בֵּי אִיר יַעֲדָעָר טְרָאָט, וְיִי אַכְּלָעָם אַיְן אָ
אַ שְׁטְרָאָכְמָעָר טְאָרָבָע. אַט אָזְוִי הַאָט זַיְד גַּעֲדָרִיתָ פָּאָרָבִי אִים אָוֹן מִיט דֵּי בְּלִקְוָן
גַּעֲשָׂנָאָרָעָט אַ קָּאָמְפָּלִימָעָט.

עַר הַאָט שַׁוִּין לְאָגָג נִיט גַּעֲלִילִיגְט קִיְּן אַכְּטָה, וְאָסָּה זַיְטָרָגָט אָוֹן זַיְיָ זַיְעָט
אַוִּיסָּה. עַר הַאָט בְּכָל אַוִּיסְגָּעָמִיטָן צַו קְוָקָן אַוִּיפְּ אִיר. אַבָּעָר דָּס מַאל הַאָט עַר נִיט
גַּעֲקָאָנְט דַּעֲרָלָאָזָן, זַיְזַי אַיְן דֻּעָם הַוְּלָךְ בְּאוֹוִיְוָן פָּאָר זַיְנָעָ פְּרִינְדָן אָוֹן זַיְד
אַוִּיסְשָׁטָעָלָן אַוִּיךְ זַיְיָר גַּעֲלָכְטָעָר: — טַו אַזְוָעָס אַנְדָּעָרְשָׁן! — הַאָט עַר שָׁאָרָף
אַזְגָּג גַּעֲטָאָן. זַיְאַיְוָן אַוִּישְׁגָּשְׁפְּרָוְנוֹגָעָן פָּוּן דַּעָר בְּאַמְּרָקָוָנָה. דָּאָךְ אַיְזָי זַיְזַוָּה
צָוָם שְׁפִילָל אָוֹן אַנְגָּעָטָאָזָן דֻּעָם הַוְּת. — צִיוּעָל אַזְוִי נִיט גִּיְּן מִיט דֵּיר! — הַאָט עַר
גַּעֲוָאָרָנָט. זַיְהַאָט גַּעֲבִיסָן דֵּי לִיְפָן אָוֹן פָּאָרְשָׁטָאָכָן דֻּעָם הַוְּת מִיט אַלְאָנְגָּעָר שְׁפִילָקָה.
עַר הַאָט זַיְד גַּעֲכָעָט: — נִישְׁקָה, וְאָלָסָט גַּעֲמָעָט גַּעֲדָעָנָקָעָן, אָזְוִי מַלְחָמָה
אָוֹן אָזְזָאָג "וּוִישְׁעַדְלָעָנִי" לְיוּעָרָט. וְאָסָּה אַסְטָו זַיְד אַזְוִי אַוִּיסְגָּעָפָוָצָט? — פִּיקָּס
אָוֹן פָּאָרָטִיק, אַיְן זַיְן אַוִּיסְגָּפְרָעָסְטָן אַנְצָוָג אָוֹן זַיְבָּעָר אַוִּיסְגָּפְצָטָע שְׁטִוָּול
הַאָט עַר זַיְד גַּעֲלָאָזָן צַו דַּעָר טִיר. — גִּיכָּעָר, טַו זַיְד אַיְבָּעָר! — הַאָט עַר בְּאַפְּוּלָן
אַיְן אַרְוִיסָּה. עַר הַאָט גַּעֲשָׁפְרִיוֹת אַוִּיךְ אָוֹן אָפְּ אַיְבָּעָרָן קָאָרְדִּיאָר, פִּינְלָדִיק, וּוְיִ
דֵּי אַוִּיפְּרָעָגָנוֹגָן קְנוֹיִלָּט זַיְד אַיְן אִם. עַר הַאָט זַיְד נִיט גַּעֲקָאָנְט קִיְּן עַזְחָה גַּעֲבָן
מִיט זַיְן צְעִירִיסְעָנָעָם פְּרִיוֹאָטָן לְעָבָן. עַר הַאָט נִיט גַּעֲקָאָנָט פָּאָרְטָרָאָג זַיְן וּוְיִבָּ;
אָזְוִי דָּס מִידָּל, מִיט וּוּלְכָן עַר הַאָט לְעַצְמָנָה שְׁוֹלְדִּיק עַר פְּשָׁוֹט נִיט גַּעֲנָעָבָן רֹוֹ נָאָר
אַוִּיךְ קְוָרְצָע שְׁעָהָעָן. וְאָסָט מַעַר שְׁוֹלְדִּיק עַר הַאָט לְעַצְמָנָה שְׁוֹפְּלִיט לְגַבִּי מָאָטִילְדָעָן, דָּס
שְׁוֹוָעָרָעָר אַיְן אִים אַנְגָּקָוּמָעָן צַו פָּאָרְבָּרָאָכָט, הַאָט גַּעֲנָעָבָן רֹוֹ נָאָר
אַיְן אַנְהִיבָּי פָּוּן זַיְן "זָאָרְגָּלָאָזָן" לְעָבָן, הַאָט עַר פְּשָׁוֹט נִיט גַּעֲרָעָט מִיט מָאָטִילְדָעָן
אַזְגָּזָאָגָן. אַבָּעָר לְעַצְמָנָה, הַאָט עַר זַיְד אַנְגָּעָטָאָזָן אַ כּוֹחָ אָזְוִי זַיְד בְּאַמִּיט
צַו זַיְן פְּרִינְנְדָלָעָךְ, צְגָעָלָאָזָן. דַּעֲרָפָאָר הַאָט דַּעָר וּדְיַעַדוּלָוָן צַו אִיר נָאָר בְּוּלְטָעָר
אַדְוִיסְגָּשְׁרִיָּעָן בְּעַת זַיְנָעָ כְּעַסְ-אַגְּפָאָלָן. גִּילִּיכְזִיְּטָקָה הַאָט דָּס נִיט הַבָּן קִיְּין
סָאָלִידָע בָּאוּז אַוְנְטָעָר דֵּי פִּיטָּס, קִיְּין הַיִּים, קִיְּין נָאָנָטָעָ פָּרוֹסָה, גַּעֲמָאָכָט פִּילְן אַוְמָדָ
זַיְכָעָר מִיט זַיְד; דַּעֲרָצָו נָאָר, אַזְגָּנָעָבָן אַצְיָוָגָן מִיטָּן פְּרָעוֹזָס זַיְנָעָן אַוִּיךְ נִיט
גַּעֲוָוָעָן גַּאָר גַּלְאָטִיק. דַּעָר פְּרָעוֹזָס הַאָט אִים גַּעֲשְׁפִיּוֹת מִיט וְאָסָט אַמְּאָל מַעַר
שְׁטְרָאָפְּ-פְּרִידִּיד אַזְגָּזָאָגָן מִיט וּוּנְיִינְקָעָר לְוִיבָּ: אָזְוִי עַר הַאָט שַׁוִּין לְאָגָג גַּעֲהָאָטָפָרְגָּס
דֻּעָם חֹבָ פָּוּן דַּאָנְקָבָאָרְקִיָּט צַו דֵּי צְוָקָעָרָמָאָנָן, פָּאָרָן גַּעֲפִינְגָּן אִים אַזָּא גַּעֲרָאָטָן
וּוְיִבָּל. אָזְגָּזָאָגָן, סָאָמוּלָס, גַּעֲפִילְן צַוָּמָרְגָּעָן צְוָוָעָס זַיְנָעָן אַוִּיךְ קָאָמְפָּלִיצִירְטָעָר גַּעַ-
טָעָר, צְוִילְבָּזָיָן אַקְטִיוֹיטָעָט אַזְגָּזָאָגָן. דַּעָר צְיוֹנִיסְטִיְּשָׁעָר פָּאָרָטִי, צְוִילְבָּזָיָן זַיְנָעָ טָעָ-
דַּעָם פְּרָעוֹזָס — וְיִי עַר הַאָט דָּס גַּעֲטָאָזָן פָּאָל פָּוּן מִיעָטָעָק רָאֹעַנְבָּרָגָן. יָאָ
דַּעְרָגִיָּן אַ טָּאָלָק אַיְן דַּעָם פָּלָגָנָטָעָר פָּוּן גַּעֲפִילְן.

לסוף איו מאטילדע אַרוּיגעקוּמוּן פָּוּן שְׁלַאֲפִצְיָמָר אָוּן זַיְד אַוּעַקְגַּעַשְׁטָעלַט
פָּאָר אִים מִיטָּן אֹוִיסְגַּעַם אַלְעוּוּתָן פְּנִים אָוּן אֵין אַיר טַעַגְלָעָכָן קְלִיָּד. עָד אֵין גַּעַד
וּעַן פְּעַיק זַי צָו צָעַרְלִיכָּן: — אֵין דָעַר שְׁמָאָטָע וּוַיְלַסְטוּ גַּיְינָן אוֹוִיךְ אַ שְׁמָחָה? וּזְאָם
רַיְיצְסָטוּ זַיְד מִיר? וּוַיְלַסְטוּ כִּיאָאל גַּיְינָן אלְלִין?

— יא, גי אלין! — האט זי לסוף אויסגעבראָבן מיט א געווין.

— וועל איך דוקא גינן מיט דיר! — ער איז אריין אין צימער, צו צו דער
שאפע און גענומען אַרוּסָטוֹאָרְפָּן אַרְעָן קְלִידְעָר אַוְיפָּן בעט.
מאטילדע האט זיך אַנגָעהָאנְגָעָן אַזְיָן אַרְעָם: — לאו צוֹרוֹ מִינָעָן זַאֲכָן! לאו
מִיגּ אַצְוּרְוּ!

— דיבנע זאכָן, הא?! — האט ער זי געשטוטיסן פון זיך, — גארנישט איז דיינס! וווען ניט איך, וואלסטו איז לאכעס געגאנגען. איזן רעדסארט וואלסטו גען זעסן, וואלסט צו פרענסן ניט געהאַט! מיט "ווײַישעַלעַנְיעַס" וואלסטו אוועקע! שנעל, טו זיך איז! — ער האט אַ קער געטאָן דעם קאָפּ און דערזונ בידע טעכטער איז דער אַפְּגַּנְדֶּר טיר. אַבְּער אוּירע אַקְּסָלָעָן האט רייזל דֵי קעכִין פֿאַרְוּוֹילַט, שפֿאַטִּישׁ זיך צוּגְעַקְוַט צוּ דער צְצֻנָּע. ער האט זיך אַ ווֹאָרָף געטאָן: אַפְּגַּלְאָזָן מאַטְלָדָעָן מיט אַרְיעַ קְלִיְּדָעַר; פֿאַרְכִּיט דֵי מַאְרִינְזָרְקָעַ, זיך אַדְוָרְכְּגַּעַשְׁטוֹפַט צוּוֹיָן דֵי טעכטער אַון רייזלעָן — אַונְ אַרְוִיגְעַלְאָפַן פֿון הוֹוִוִּין.

ער איז שווין צוּ דער פֿאַרְוּוֹילְוָגָן בֵּית געגאנגען. ער האט אוועקְגַּעַאלִיט צוּ אי אַזְדְּבָּאָטְרָאָפְּהָה. בִּיגְיַה בְּאַוּוֹשׁ חַאַרְבָּהַטְן

בעם אחד לא יתנו שפה חזותית – בזאת, מרגע סיום נאכלת. גורם אחד פאנגען סאכט – איז ניט פארגעטסטען סתם א גיינ-יאר הוליאנקי. בי דער פאנגען סאכט – זיך דא צווזעמעגענטקומיין אויסצוטרינגןען לחיטים אויף די גוטע אירע פריניד זיינען זיך דא צווזעמעגענטקומיין אויסצוטרינגןען לחיטים אויף די גוטע נײַענס פון די פראאנטן, אויף דעם נאענטסטן סוף פון דער מלחהה אונז אויף דער אויסליזיונג פון די יידן. אונז דאס איז געמאכט געווארן געההימ. באשטיידן אונז פאר א געקליבענען ערלום. סופ-בל-סוף איז געהאגען א גוירה איבערן געתא אונז אירע פריניד זיינען געווען מענטשן מיט געפיל, מיט פאראאנטווארטלעכקייט, מיטן באז וווסטהיין פון דער ראלע, וואס זי זיינען געווען באראפין צו שפילן. דא זיינען געווען פאראומאלט א פאר קעראונויניקען, צוויי "זאנדראווצעס", א ריכטער אונז צוויי מא" בערם איז דבר אויסזידלונגס-קאמיסיע.

בדער פאנגען סאיבינקעס הייל אויף מאירישין האט איסיגעזון ווי די זיסוואריגי
כאטקע פון "יאש און מאלגןשע". עס איז געשטאנגען באהאלטן צווישן די גראעסערע
הייער און וואלט זיך אין דער וויסער ווינטער-נדקט קווים אנגגעזון צווישן די
בריג מיט שניי, ווען ניט די בליע רודיק-סטונגס, וואס האבן זיך געציגין פון
שוויארומנשטיין קויימזונדליך, ווי פון א וויסקו אנטפלולש ארכוים.

אין עוויניניך זיינען די צימערלעך געווען איינגעארדנט געשםאקספל, מאדרון.
ווײיף די פאָדַלְגָּעָס זיינען געלעגן טעפֿילְלָעָך, געמאָכָט, לײַיט סָאַבִּינְקָעָס באָ
שטעלונגָה, אָן טָעֵפֿיךְ-רָעֵסָאָרט. דאס מעבל אָן די קָאנָאָפָּעָס זיינען געקוּמָעָן פָּון די
טִישְׁלָעָר אָן טָעֵפֿיךְ-רָעֵסָאָרט אָן די שְׁתָאָפָּעָנָע בְּלוּמָעָן, וּאָס זיינען גַּעַשְׁטָאָגָעָן
איָן זֶה וּוֹאָנוּם, יִינְטוֹן גַּזְהָמוֹן פָּון הַיּוֹ-רָעֵסָאָרט.

ז', סָאַבְּינְקָעַ אַלְיִין, הָאָט אֹוֵיךְ אָוִיגְגּוּעַן ווי אַפְּרָאַכְּטָפְּלָעַ, טְוָנָקֶל בְּלְאַנְדָעַ בְּלָוּם. זי הָאָט נָאַךְ אַלְץ גַּעֲהָאַט אִירַעַ לְאַנְגָעַ, זַיְדִיקָעַ צָעַפַּ: אַבְּעַר אַיְצַט וַיְיִנְעַן זַיְיִי גַּעֲוּעַן אַרְוָמְגָעוֹוִיקָלַט אַרוּם אִירַקָּפַּ ווי אַגְּפָלְאַכְּטָעָנַעַ, דַּאַפְּלָטָעַ קְרוּוִין, וואָסַט אַנְטָפְּלָעַט אִירַ מַאֲרָמְגָרְ-שְׁטָעַרַן, דַּיְקְלִינְעַ, גַּעֲתָקָטָעַ אַוְיִיעַרְ-מוֹשָׁלָעַ אָוָן דָּעַם לִיכְטִיקָן, שְׁלָאַנְקָן קָאַרְקָן. זי הָאָט גַּעֲהָאַפַּט, אָזְ דַּיְפְּרִיזְוָר וּוּעַט זַיְמָאַכְן אַוְיִסְוּעַן עַלְטָעַר אָוָן עַרְגְּסָטָעַר. סְהָאַט אִירַ, אַיְן דַּעַר אַמְתָן, נִיטַ פִּיל גַּעֲהָאַלְפָן. זי הָאָט, מַעַר נָאַךְ ווי אַמְּאָלַ, דַעֲרָמָאנַט אָזְ אַגְּמָעַל פָּוָן אַהֲלִינְדִישַן מִיסְטָעַר. דַעַר וּוּיְינְקָעַר טְרוּוּיָר פָּוָן אִירַעַ אָוִיגְגָן אַונְטָעַר דַיְפְּלָאַטְעָלְעַדְרוּוּיָעַס אָוָן דַיְזִיסְקִיטַפַּן מוּוִילַ, וואָס הָאָט דַעֲרָמָאנַט אָזְ צַוְיִי טְוָנְקָלְ-רוּוִיטָעַ קָאַרְשָׁאָן אָוָן דַיְשָׂוָרוֹת צִיַּן, וּוּוָאָס הָאָבָן ווי צַוְיִי שְׁנִירְלִינְדַר פָּעֶרְלַן זַיְדָר וְיִידְעָאַט צַעַשְׁמָעַרְן מִיטָן צַוְיִינְדִיקְסָטָן, אַוְשָׁמְלְדִיקְסָטָן שְׁמִיכְיָל — הָאָבָן גַּעֲהָאַט אַ כּוֹחַ צַוְמָאַכְן פִּילַן יַעֲדַן אַיְינָעַם, וואָס הָאָט גַּעֲקָוֹט אַוְיִף אִיר — זַיְבְּעָרָעַר, עַרְלְעָכָר, בעַסְעָר.

זיך אווי צעבליט, אונטערגעפלעגט מיט זיך גוטע סאליגאנען און שפיזיומתנות. די פאנגען סאכינגע האט זיך נאך היינט געווונדערט און קוים באגריפן, וואס עס אוין געשען מיט איר. אלץ, וואס זי האט יא באגריפן, אוין געווען, או דאס געתא האט זי געראטטען. און זי האט אין הארצן, בסוד סודות, געהאפט ניט צו מוון קיין מאל ארויס פון דאנגען. זי אוין דא געוווען גליקלעך און מעוד גארנטיט פארלאנגט. אמתה, זי האט געהאט געההימע פהדים: און זי ווועט ווידער פארלאאן וווערן און אריגניפאלן אין איינזאמקיט און הונגער: און זי האט מורה געהאט צו שלאלפן אלילין; און זי האט מורה געהאט, און זי ווועט קיין מאל ניט חתונה האבן. אבער די פהדים זינגען געווען טיף פארבראָרגן אין איר און דאס ביסעלע, וואס האט ארויס-געשינט פון אירע אוגן, האט בלויין צוגעגבּן אַ סודותדייקע באָטערמאָתקיט צו איר אויסען.

דער פרעוזס רומאקויסקי האט טאכע גיך פארגענסן און איר אונ דיא טאלאנגען האבן אונגעהויבן צו קומען זעלטנענער. אבער דאס געטאי איזו געווען גוט צו סאָן בינקען. דער אנדערער גוטער מלאָך אירער, דער הער שאטען, האט זיך און איר דער מאָנט און דעם אמת געזאגט, האט זיך אים געהאט מער צו פארדיינגען, ווי דעם פרעוזס. וויל ער האט דאס געמאכט פון איר דיא אומאָפהענגיקע דאמע, וואָס זיך היינט געווען. ער האט איר געהאלפּן זיך גיסטיק אנטווקילען און צו שינגען ווי אַזירונגע און יעדער געזעלשאָפּט. דער געבילדעטער הער שאטען האט, ווי אַזיטיַּט אַרטרייב, געשפּילט מיט איר דאס שפּיל פון "פֿיגמאָליין", הגמ זייןע כוונות זייןען געווען אַביסל אנדער, ווי דעם הער היגינס, בערנאנדר שאום העלד. דער הער היגינס האט געשטראָבט צו פֿאָרוֹאָגְנֶלען דיא ביליקע מoid אַלְיוּזָן אַין אַראָן

פינגרטער סאלאן-דאמע. אבער דער הערד שאטען האט ניט געוואָלט פאַרניכטן די אַמְּאלִיקע סַּבְּיַנְּקָע. פֿאַרְקָעֶרְט: זַיְן צַוְעֵק אַיְזַי גַּעֲוֹעַן אֲפְצָחִיטִין אַיר פֿרִישְׁקִיט אַונְזַיְנַטְוִוְּקָלְעַנְדִּיק אַיר אִינְטְּמַעְלִיגְעַנְץ; פֿאַרְוֹאַנְגְּלָעָן זַי אַיְזַי אַ קְוָרְטִיוֹאַגְּנָעָן אַיְזַי פֿרָאנְזְ צַוְיִזְשָׂן סְטְּלִיל, וְאָס זַאַל פֿרָאַקְטִיצְרִין אַיר קוֹנְסְטִ מִיט וּוַיְסִן אַונְזַיְנַטְוִוְּקָלְעַנְדִּיק — גַּעֲבְּנְדִּיק דַּעֲרְמִיט רִינְגְּעָם גַּעֲנָס פֿוֹן יַעֲדָן שְׁטָאַנְדְּפּוֹנְקָט.

ער אלְּיַין האט זַיְן ניט פֿאַרְנוּמָעָן מִיטְן טְרוֹקְעָנָעָם קְנָעָלָן מִיט אַיר. ער האט אַיר אַרְיְינְגְּשִׁיקְט קְאַרְעַפְּטִיטָאָרְן: אַיר גַּעֲשִׁיקְט בִּיכְעָר צָום לִיעְיָנָעָן. בלְּיוֹן דִּיטְּשָׁה האט עַר זַי גַּעֲלָרָנְט: וּוַיְיל ער האט גַּעֲהָלָטְן, אֹזְ קְיִינְגְּרָא אַיְזַי גַּעֲטָא האט נִיט גַּעֲוֹעַן זַיְן פֿעַרְפְּעַקְטָן אַקְצָעָנְט. אֹזְ סַּבְּיַנְּקָע אַיְזַי גַּעֲוֹעַן אַזְן עַנְטוֹזִיסְטִישְׁעָן שִׁיְּ לְּרִין. ער וּוְאָלָט זַיְן מִסְתְּמָא אַיְזַי אַרְיְינְגְּשִׁיקְט. אַבעָר וּוְגַּעֲזָגְט: ער אַיְזַי ניט גַּעֲוֹעַן קִיְּין פֿרָאַפְּעָסָאָר הִיגְיָנָס. ער האט זַיְן ניט גַּעֲקָאנְט פֿאַרְלִיבְּן אַיְזַי זַיְן אַיְגְּעָנָעָם וּוְעָרָק. ער האט גַּעֲהָאָט צַו אַיר גַּכְעָר אַ פֿאַטְּעַרְלָעָךְ גַּעֲפְּלִיל. זַי האט אַיְם ניט אַגְּנָעָרָעָט צַו שְׁפִּילְן פֿאַר אַיר אוּרְפְּ דַעְר פֿידְל, אַבעָר ער האט גַּעַד שְׁפִּילְט — כָּדי אַוִּיסְצּוֹשָׁוָּן אַיר אוּרְפְּ. אֹזְ אַיְן בַּעַט האט עַר אוּרְפְּ מִיט אַ קְאַלְטָן קָאָפְּ גַּעֲקָנְעָלָט מִיט אַיר, טְיִיל מַאל בֵּין גַּרְוִיעָן פֿאַרְטָאָג. ער האט, וּוְיָאַ קְלָגְעָר פֿעַדְאָגָאָג, נִיט באַמִּיט זַיְן צַו באַפְּרִירְעָן זַיְן דַעְר אִידְיִיעָ פֿיקְס. חַתּוֹנָה צַו האָבָן צַו האָבָן קִינְדָּעָר. — זַי פֿלְעָגְט אַיְם דִּעְרְצִילְן, אֹזְ אַירְעָ צַעַן אַיְגְּעָנָע, נִיט גַּעַד בּוּרְעָנָעָ קִינְדָּעָר, וּוְאָס זַיְן גַּעֲהָאָט צַו האָבָן, קְוּמָעָן אַיר צַו חַלּוֹם יַעֲדָעָר נָאָכָט אֹזְ פֿאַדְעָרָן, אֹזְ זַי זַאַל זַיְן בּוּרְעָנָעָן אוּרְפְּ דַעְר וּוּלָט. ער האט זַי גַּעַלְאָן מִיט דַעְם חַלּוֹם. דָאָס האט צַוְּגָהָלָפְּ, אֹזְ דָאָס פֿאַרְבְּרָעָנָעָן מִיט אַיר זַאַל נִיט האָבָן קִיְּין שְׁפָוֶר פֿוֹן בִּילְקִיְּיט. אַיר בַּעַטְן אֹזְן וּוַיְיָנָעָן פֿאַר יַעֲדָן מָאָן, מִיט וּוּלָכָן זַיְן האט פֿאַרְבְּרָאָכָט, אֹזְ ער זַאַל זַי באַשְׁעָנָעָן מִיט אַ יְוָשָׁה, האט פֿאַרְוֹאַנְגָּלָט יַעֲדָעָר רְגָעָ מִיט אַיר אַיְזַי אַזְן אַמְּתָעָר לִיבְּעַדְעָנָעָן.

וּוְעַן זַיְן וּוְעָרָק אַיְזַי גַּעֲוֹעַן פֿאַרְטִּיך אֹזְ אַוִּיסְרָעְטוּשִׁירְט בֵּין צָום לַעֲצָטָן דַעַתְּ טָאָל, האט דַעְרָה הערד שאטען מִיט גְּרוּסִמוֹת אֹזְן פֿאַטְּעַרְלָעָכְן שְׁטָאַלְצָן עַס אַוְוּקְגָּעָ שְׁעַנְקָט זַיְן בַּעַסְטָן פֿרִינְדָּה, דַעַם אַפְּצִיךְרָ טְוֹאַרְדָּאָוִוִּישָׁן פֿוֹן דַעְר "זְאַנְדְּרָקָמָנוֹ" דָאָ, וּזְוּלְכָעָר האט גְּלִיךְרָ גַּעֲנוּמָעָן סַּבְּיַנְּקָעָן אַוְנְטָעָר זַיְן שְׁוֹן אֹזְ זַיְן אַרְיְבָעָרָ גַּעֲנוּמָעָן אַרְבָּעָטָן אַיְזַי זַיְן בִּירָאָ. זַי, פֿוֹן אַיר זִיְּטָה, האט זַיְן צַדְּשָׁרְטָן דַעַם פֿאַסְטָן. זַי האט גּוֹט באַהֲרָשָׁט דַי דִּיטְּשָׁע שְׁפָרָאָךְ, גַּעֲוֹעַן טִיכְטִיק אֹזְן סְדָרְמָעָסִיק אֹזְ ס'אַיְן גַּעֲוֹעַן אַגְּנָעָנָעָם צַו זַיְן מִיט אַיר אֹזְן זַיְן אַגְּזָקָוּקָן. זַי האט גּוֹט גַּעֲזָקְסִירְט אֹזְן הִיְנְטָן צַו טָאָגָ. הָגָם דַעְרָה הערד טְוֹאַרְדָּאָוִוִּישָׁן אַלְּיַין האט זַי גַּעֲמוֹזָט אַוְוּקָ שְׁטָעָלָן, וּוַיְיל ער האט גַּעֲלִיטָן גַּעֲבָרָעָנָטָן צְרוֹתָה פֿוֹן זַיְן וּוְיָבָה, האט זַי גַּעֲהָאָט דִי אַוְפְּזִיכְט אַיבָּעָר דִי שְׁפִּיְזָ אֹזְן מַעְדִּיקָאָמָנָטָן לְאַגְּעָרָן, וּוְאָס זַיְגָּעָן גַּעֲוֹעַן צַו דַעְר דִּיסְפְּאַזְיִצְיָעָ פֿוֹן דַעְר "זְאַנְדְּרָרָ".

פֿוֹן דַאְרָטָן האט זַי זַיְן שְׁוִין אַוְוּקְגָּעְלִיטְשָׁטָן אַלְּיַין — קְעָנָן אַיר וּוְילָן, מִיט אַיר וּוְילָן, פֿוֹן האָגָט צַו האָגָט — אַוְמְשָׁוְלְדִּיךְ, לִיבְּלָעָר, אַינְטְּמַעְלִיגְעָנוֹט, הַאֲרְצִיךְ, טְרִיסְטְּנִידִּיךְ, דִי מַעְנְגָּר זַיְגָּעָן אַיר גַּעֲוֹעַן דָאַנְקָבָאָר: גַּעֲוֹעַן גּוֹט אֹזְן דְּרָךְ אַרְצִיךְ דִּיךְ צַו אַיר. אַבעָר הָגָם זַיְן האָבָן אַזְוִי לִיבְּ גַּעֲהָאָט צַו הָעָרָן אַירְעָ אִידְיִיעָפִיקְסָ

בקשות, זיינען זי איר אין דעם פרט ניט אנטקעונגגעקומווען. זי האבן אלע געהאט וויבער און קינדרער.

ווי אוזי איינזוארדענען און אויפנאמע פאר געקליבענע געסט, ס'זאל זיין אַנְגַּעַנְמֵן, געמייטלעך און קולטורעל, האט סא宾קע זיך אויך אויסגעלערנט פון דעם הער שאטען. צו דער געלעגהייט איז איר אויפנאם-צימערל געווען באלויכטן מיט אַ דיסקרעטן ליכט, וואס האט דערלייבט די געסט צו זען איינער דעם אנדרען. אבער ניט צו קוקן זיך איז איגן ארין. די געסט גופה זיינען געזעסן אויך נוי-דעריקע סַפְּקָעַס, צי אויף קישנס אויף ניט איז זיינען די נידעריקע טישע לעך, אויף וועלכע ס'זינען געשטאנען די טעלער מיט פָּאָרְבִּיסְן, די גלעזער און דער וויאַן. דער הער שאטען האט אויפן געבעיט פון פָּאָרְזְּיְילְוָגְן געהאלטן פון יאַ-פָּאָגְּנִישָׁן סטיל און ער האט געלערנט זיין תلمידה ניט איבערצלאָדָן די כיבוד-אייסטעלונג; וויל דאס עסן און דער וויאַן האבן בלזין געדארפֶט דינען שאָרָה צו מאָכָן די מהוות און די חושים און ניט, כדי צו פָּאָרְזְּוָאנְדְּלָעָן די געסט אַין פָּרָעָ-סְּבָדִיקָעָ, שיכורע שוויינען. דער הער שאטען האט זי אויך באֹזָרְגָּט מיט אַ פָּאָ-טָעָפָּאָן, אַן אלטָן, אבער מיט אַ שיינער בלוייער טָרְבוּעָ אַן זי האט אַנגַעַשְׂטָעָלָט פָּלָאָטָן פון יוסָף שְׁמִידְטָ אַן מָאָרְטָא עֲגָרָטָה.

דאָך אַין דער היינטיקער אַוּונְט ניט געגנונגען ווי סַאָבְּנִיקָעָ האט זיך עס גע-וונטשָׁן. איר לעצטער געליבטער — זי האט ניט געקאנט בִּיקְוּמָעָן איר שׂוֹאָכָ-קייט פון האבן נאָר אַין געליבטן אויף אַמְּאָל — סַאָמוּעָל צוקערמאָן, פָּאָר ווועמָעָן זי האט געגעבעט אַין סַקְלָאָד מַעֲדִיקָעָן, וועלכע ער האט באֹזָרְגָּט פָּאָר זִין פָּאָרטִיִּי, האט זיך אַומְגָעִידִיכְט באָווֹוַן אויף דער שְׁמָחָה אַין מַיטְגָּעָרְאָכָט אַ פָּלָעָ-שָׁעַלָּעָ רִינְגָעָם ברָאָנְפָּן. ער האט געהאלטן אַין אַיִן טְרִינְקָעָן אַין עֲגָאַסְטִישָׁ מִיט קִינְגָעָם זיך ניט געווֹאָלָט טִילָן. דערצָוּ האט ער זיך, סַאָבְּנִיקָעָן, ניט אַרוֹנְגָּעָלָאָן פָּוָן די אַרְעָמָס אַין זי געהאלטן אַין אַיִן קָוָשָׁן — ניט צְעַרְטָלָעָ, נאָר גִּיכְעָר בְּרוֹטָאָל. דערצָוּ האָבָן אִירָעָ אַנְדָרָעָ מעַנְעָרְפְּרִינְדָּ, אִירָעָ גַּעַוּזְעָנָעָ גַּעַלְבָּטָעָ, מִיטְגָּעָ-בִּינְקָעָ אַיִן לְגָמְרִי ניט געווֹעָן אַיִפְּרוֹזִיכְטִיקָעָ, האט אַט די ווּבְּעָרְשָׁעָ אַנוּזְגָּהָיָט אַרְיִינְגְּעָרְאָכָט אַ בּוֹלְטָן דִּיסְאָגָאנְס אַין דער האַרְמָאָנִיעָ פָּוָן דער גְּרוֹפָעָ אַלְס אַזְעָלָ-כָּעָ. סַאָבְּנִיקָעָ האט זיך גַּעַפְּלָט אַומְבָּאָקוּעָם, שְׁעַמְעוֹדִיקָעָ, צְרוּקְגַּעַהָאָלָט — אַין זִי ניט בַּי זִיך אַין דער הַיִּם. די טוֹמְלִיְּקָעָ מִידְלָעָדָה, מִיט זִיְּעָד שִׂכְוּרָלָעָן כִּיכְיָעָן אַוְנָ גַּרְיִישָׁעָ רִיִּידָ, פָּאָרטְרִיבָן די אַינְטִימִיטָעָט פָּוָן אִיר ווִינְקָלָ. זִי האָבָן זִיך פָּאָרָהָאָלָטָן מִיט אִיר פָּאָמְלִיאָרָ: גַּעַמְאָכָט צו אִיר אַיִגְלָעָד אַון דְּרָצְיִילָט זָאָכָן, וואָס אִיר האט זיך ניט גַּעַגְלָסָט צו העִין. זִי זיינען גַּעַזְעָסָן אויף סַאָמוּעָלָשׁ שְׁוִים זִיְּעָרָעָ פָּאָטְרָאָנְעָן אַין דָּאָס האט גַּעַמְאָכָט אִיר אַיִגְן זִצְנָן אויף סַאָמוּעָלָשׁ שְׁוִים אַוְיסְזָעָן בְּילִיק אַין ווּלְגָאָרָ. די מִידְלָעָדָה האָבָן גַּעַוְאָרְפָּן מִיט די נַאֲקָעָטָעָ העַנְמָן, זִי האט ניט גַּעַקְאָנְט אַוְיכְּפָּאָפָּן קִין ווּאָרְטָן פָּוָן דֻּעָם עַרְנָסָטָן שְׁמוּסָ, וואָס אַ פָּאָר מעַנְעָרָה האָבָן גַּעַפְּרִיט ווּעַגְּן מַעְרָבִ-פְּרָאָנְטָן אַן מַוְרָחִ-פְּרָאָנְטָן.

אבער וואס ס'האט סאבינקען אמארטן געארט, איז געווען די מאדען אויפֿ-פֿירונג פון סאמועלן. אונשטאט זי צו דערפריען, האט ער זי היינט טרייעריך געמאכט. אט איז איז זי שווין געווען, סאבינקע. יעדער פון די מענער, וואס זיינען געווען גוט צו איר, איז געווארן איר איגנס — איר קינד. תמייד איז איר הארץ פֿול געווען מיט זארג וועגן זי. זי האט, צווארען מיט זי, מורה געהאט זייערע ווייבער זאלן ניט אויסגעפֿיבּען וועגן איר. זי האט געווארלט אירע געליבטע זאלן ניט האבן קיין עגמת-נפש בי דער ארבלעט. און ווען זי איז גוט געווען אויפֿן האבן, איז איר גוט געווען; ווען זי האבן געלאלקט. האט זי געלאלקט: ווען זי האבן גע-זיפֿצט, האט זי געויפֿצט. און זי פון זיער זיט. האבן גערן געהאט זי צו געמען פֿאָר אַ שׂוֹתְּפֶּתֶּעֶן צו זייערע זאָרגן. פֿאָר סַאָבִּינְקֶעֶן — דעם מלך מיטן גוטן שמיכל, מיט די וואָראָמע, טרייעריך אָוָיגֵן, — איז גוט געווען. אַיְדִּיעָרָר מען איז געאנגען מיט אַיְר אַיְן בעט, צו עפֿעַנְעַן דאס הארץ; אַוְיסְטוֹפּֿצְּן זיך, צו טילן זיך מיט די פֿאָרְבָּאָרְגָּעָן צוֹיְיְפּֿלְעָן אָוָן גַּוּוֹסְנְבִּיסְן, וואָס זי האבן, צוֹלִיבְּן באָזָן זי אָוָן צוֹלִיב אַנדְרָע זינְד געהאט. און זי האט זיך געפֿילְט שולדייך צוֹאָמָעָן מיט זי אָוָן דאס האט נאָך געשמאָקָעָר געמאָכָט די זינְד מיט אָיר, וואָס האט גַּאֲרְנִיט אוִיסְ-געווען מיט אָיר — ווי אַ זינְד.

אבער סאמועל איז בכל געווען אנדערש. זיינְ אַנְדְּרָשְׁקִיט איז באַשְׁטָאָגָעָן אין דעם, וואָס ער האט זיך קיין מל ניט מתודה געווען פֿאָר אַיְר אָוָן קיין מל מיט אַיְר עַרְנְסְטַ ניט געשומעט. דאס האט געקאנט זיין באַלְיְדִּיקְנְדִּיך, אַבער סַאָיְן ניט געווען — וויל ער פֿלְעָגְט אַרְיְינְפְּאָלָן צו אַיְר זיך אַ לְעַבְּדִיקְעָר ווַיְנְט אָוָן מיט זיין קומָע, איז גַּלְיְיך לִיכְטִיך גַּעַוָּרָן אָוָן אלָע ווַיְנְקָלְפָּר. ער איז געווען צעלאָן אָוָן שטיפֿעריש אָוָן פֿאָרְמָאָגָט אָזְוִי פֿיל יונְגָן חָן, ווי ער וואָלָט, ניט גע-קוּקְט אָוִיפֿ זיין פֿאָרְגָּעָמָר גַּוּוֹקְסִיקִיט, געווען אַ יְגָעָלָע, אַ לְאַבּוֹל. זיין קִיבְּ-דִּישְׁקִיט האט סיִ דערוּעָקָט די מָאָמָע אָין אָיר, סיִ זַי אַלְיְין פֿאָרוּאָנְדָלָט אָין אַ קִינְד, וואָס האט געהאט גְּרוּסְטַחַנְגָּן זיִי האט אִים אוּסְגָּעְטִילְט פּוֹן אלָע אַנדְרָע פֿרִינְד אִירע פֿאָרְהָעַלְטָעַנְשִׁין צוֹיְשָׁן זיִי האט אִים אוּסְגָּעְטִילְט גַּעַגְעָבָן "רַוְמְקָעָלָע" — אַ זָּאָר, וואָס וואָלָט זיך מיט אַנדְרָע פֿרִינְד טִיף באַלְיְדִּיקְט.

און הײַנטִיקָע נאָכָט איז סאמועל געווען שיכור — און אַזְאָ עַרְנְסְטַן האט זי אִים נאָר קִיְן מל ניט געזען. ער האט זיך מיט קִיְן וואָרט ניט אַפְּגָעָרְפָּן צו קִיְינְעָם. געהאלטן זיך, סַאָבִּינְקֶעֶן, אַזְאָ דִּי אַרְעָמָס אָוָן ניט אַוְיפֿגַּעַהָרָט זיך אַומְ-פֿאָרְשָׁעָמָט צו קָוְשָׁן אָוָן קָנְעָטָן אַיְר לִיבָּ. סַאָבִּינְקֶעֶן האט געפֿילְט, ווי דִּי חָרְפָּה ברענְט זיך אַדוֹרָך. אַיְר האט זיך געגָלְסְטַ צו ווַיְיְבָנָן. זי האט אַומְגָעְדוֹלְדִּיך גע-וַאֲרָט דִּי גַּעַט זאלן זיך פֿוֹנְאַנדְרָגִין אָוָן זי האט געהאט אַיְן טְרִיסְט: סַאָיְן

געווונן צו שפעט פאר סאמומען אַרייבערצוגין די בריך, און זי האט געההפט, און
עד וועט בליבן מיט איר.

זי האט דערהערט, ווי עמצע האט אויסגערטונג: — «צוועלף?» — און דאס
ליכט איז אויסגעגעגעגען. די ערשות רגע איז געווען איזו שטיל, און סאָבִינְגָּעָן
האט זיך געדווכט, און זי הערט ווי דער שניי שיט זיך דרויסן אַראָפֶן פון דאָך.
דערבעאָך האט זי געההערט אַ מײַן קעיציש מיאָזְקָעָן אַונְ פִּישְׁטָשָׁעָן. און דאָ האט זי
דעַרְפִּילְט, ווי סאמומעלאָס אַרְעָם אַיר טַאַלְיעַ וּוּרְעָן לִוְיָן. ער האט זי אַופֶּ
געַשְׁטוֹפֶּט פָּוֹן זיך; זיך אַפְּגַּעַטְרִיסְטָלְט פָּוֹן אַיר — אַונְ אַרְוִיסְגָּעָלְאָפֶן פָּוֹן הַוִּיּוֹן. דאס
מיאָזְקָעָן אַרְעָם אַיר האט זיך ניט אַיבָּרְגָּעָרְסִין. זי האט געַפְּלִיט, ווי אַיר האָרְץ
לייפְּט גִּינְך, האָסְטִיק. אַין קָאָפֶן האט זיך אַיר גַּעֲמִישָׂט. זי האט זיך מיט מי גַּעַד
שְׁטַעַלְט אַוִּיף די פִּיס אַונְ דֵּי פִּינְגְּצְטְּרִינְשִׁיז האט זיך צַעַשְׁוִינְגְּדָלְט פָּאָר אַיר מִיט
פָּאָרְבִּיךְעַ רַעַדְעַר. זי אַיז נַאֲכְגָּלְאָפֶן סָאָמּוּלָן. זי האט אַים גַּעַזְעָן לִיגְזָן אַין שְׁנִי,
הַאָלָּב פָּאָרְקָאָפֶט, מִיטְן פְּנִים אַראָפֶן. מִיט אַ גַּעַשְׁרִי אַיז זיך אַפְּגַּעַטְרִיסְטָלְט מִיט סָאָ
אַירַע גַּעַסְט. סְהָאָט גַּעַנְמָעָן גַּעַנְגָּגָן, בֵּין זי האָבָן זיך אַפְּגַּעַטְרִיסְטָלְט רַוּפָן
מוּלְסָס שְׁוּעָרָן גַּוְף אַונְ אַים אַרְיִינְגְּשְׁלָעְפֶּט צְרוּיקָן אַין שְׁטוּבָן.
ער אַיז גַּעַבְּלִיבָן בֵּין אַיר אַוִּיף די נַאֲכָת. אַזְוִי זִינְגָּעָן אַוִּיךְ די אַיבָּרְדִּיקָּע
גַּעַסְט. זי, סָאָבִינְקָע, אַיז ניט גַּעַשְׁלָאָפֶן אַלְיָין — אַונְ דָּאָך האט זי גַּעַוְוִינְגָּט.

*

סילוועסטער נַאֲכָת.

דעם פָּאָן אַדְאָמָס האָרָץ האט גַּעַקְלָאָפֶט גַּעַזְוָנָט אַונְ דִּיטְמִיש — אַונְ אַוִּיסְגָּעָד
קלָאָפֶט אַ לאָטִינִישׁ פְּרָאָזָע, וּוּסָס אַיז אַים לְעַצְטָנָס צְוִירְקָעְקוּמָעָן אַין זְכוּרָן:
«פְּעַלְקָנוֹנִיא נָאָן אַלְעָטָט», גַּעַלְט שְׁטִינְקָט נִיט. די פְּרָאָזָע אַיז אַים קָאָפְּוִיְעַר גַּעַקְוּמָעָן
טאָג אַונְ נַאֲכָת. טִילְמָאָל האט ער זיך געההערט אַונְ טִילְמָאָל זיך נִיט אַפְּגַּעַטְרָעָן
קיִין חַשְׁבָּוּן, אַז ער הערט זיך; פּוֹנְקָט זיך מעַן הערט אַ מָאָל דָאס אַיִינְגָּעָן האָרָץ
אַונְ מעַן גִּיט זיך נִיט אַפְּ קִין חַשְׁבָּוּן, אַז מעַן הערט עַס: גַּעַלְט... שְׁטִינְקָט... נִיט.
ברוּיט... שְׁטִינְקָט... נִיט.

צַו פְּעַקְאָלְיעַ האט מעַן אָפֶט גַּעַשְׁיקָט אַ יְיָדָן אַלְסָשְׁטָרָאָפֶט; אַט ווי מעַן שִׁיקָּט
אַין אַנְדָּעָרָע מִדְיָנִית אַוִּיף שְׁקָלָאָפֶן-אַרְבָּעָט. מעַן האט גַּעַשְׁיקָט אַוִּיף אַ וָאָד, אַוִּיף
צְוֹרִי, אַוִּיף אַ חַדְשָׁ — אַפְּהָעָנְגִּיק וּוּ גְּרוּוּס די זִינְגָּעָן אַיז גַּעַוְוָן. אַבְּעָר גַּעַוְוָן אַוִּיךְ
פְּעַקְאָלִיסְטָן, גַּאנְצָעָן מִשְׁפָּחוֹת, וּוּסָס האָבָן די באַשְׁעַפְּטִיקָוָגָן אַוִּיסְגָּעְלִיבָן פָּוֹן גַּוְוָּה
וּוְילָן, צּוֹלִיב די דְּאָפְּלָטָע זַפְּנָ, דַּעַם גַּלְאוּ מִילְּקָן אַונְ די טַאַלְאָגָן, וּוּסָס מעַן האט
בָּאַקְוּמָעָן. אַונְ דַּעַר פָּאָן אַדְאָמָס האט געההערט צַו די פְּרִיְיוֹלִיקָע.
פּוֹנְקָט זיך גַּעַוְוִיטָע סְעַקְטָעָס אַיז אַרְיָעָנָט, אַזְוִי זִינְגָּעָן די פְּעַקְאָלִיסְטָן גַּעַוְוָן
אַ פָּאָרְמָאָכָטָע, אַפְּגַּעַשְׁלָאָסְעָנָעָ קָאָסְטָע. אַונְ פּוֹנְקָט אַזְוִי זִינְגָּעָן די פְּעַקְאָלִיסְטָן גַּעַוָּה
וּוּסָס אַוְמַבָּאָרְרִילְעָד. זיִי האָבָן גַּעַטְאָן בְּשִׁלְמָהָה די הַיְּלִיקָע עַבְודָה פָּוֹן באַדְיָנָעָ
אַונְ חַאְלָטָן רַיִן די הַילְּצָעָרָגָע «טַעַמְפְּלָעָן», וּוּסָס האָבָן זיך גַּעַפְּגָּוּנָעָן אַוִּיף יַעַדְן הוּאַיף:
די קָלָאָזָעָטָן.

די פֿעַקָּאַלִיסְטָן האָבָן אוּיךְ גַּעֲהָאָט זַיִינֶר אַיִיגָּעָנֶעָ פֿרִיסְטָלָעֶכְעָ טְרָאָכְטָ : אַ
ברְוִינְדָר, גַּעֲפַלְעַטְעָר קָאַמְבִּינְגְּזָוֹן, אוּן וּוּלְכָן דֵּי וּוּבָרָר אוֹן קִינְדָּעָר האָבָן זַיְךְ
אוּיךְ טַיל מַאל אוּיסְגַּעַצְּרָט. אוֹן זַיִינֶר הַיְּלִיקָּע גַּעֲפַסְעָר זַיִינֶעָ בְּאַשְׁטָאָגָן
פָּוֹן אַ הַלְּצָעָרְגָּוָם שַׁעַפְ-לַעַפְלָמִיט אַ לְאָגָן «הַעֲנָטָלָ» אוֹן אָן עַמְּרָע. מִיט דֻּעָם
הָאָבָן זַיְךְ גַּעֲשָׁפְטָט פָּוֹן דֵּי בְּרוֹנוּמְעָר פָּוֹן צֹוָּת — אוֹן פּוֹל גַּעֲמָאָכְט דֵּי לְאָגָן,
צִיגְּלָ-רוּיטָ פְּעָסְעָר, וּוֹאָס זַיִינֶעָ גַּלְעָגָן לְעָגָנוֹס דֵּי וּוּאָגָן-גַּעֲשָׁטָעָלָן. גַּעֲוִינְטָלָעָד
הָאָבָן דֵּי דִּישְׁלָעָס פָּוֹן פְּאָרָנְט גַּעֲשָׁלָעָט דֵּי מַאנְצְפָּאָרְשָׁוּבָ�ן, אַיִינָעָר, אַדְעָר צֹוַּיִי.
אוֹן פָּוֹן הַיְּגָטָן האָבָן, מִיט אַיִסְגַּעַשְׁטָרְקָטָעָ הַעֲנָטָן, מִיט דֵּי פְּנִימְעָר גַּעֲזָוָגָעָן
אַרְאָפָּ, נַאֲכַעַשְׁטוּפָט דֵּי וּוּבָרָר, צִי קִינְדָּרָר, צִי סְתָמָשׁוֹוָאָכָּעָ פְּאָכְלִיטָּ. נִיט זַעַלְטָן
הָאָט אַיְפָּן פָּאָס גַּוְפָּא, וּוֹי אַוִּיךְ אַ דְּוִיטָן לְאַשְׁיקָ, גַּעֲרָטָן & וּוּסְעָר חַבְרָהָמָּאָן, אַדְעָר
צֹוַּיִי, צִי אַפְּיָלוֹ דְּרִיִּ.

גַּעֲוָעָן אַ זַּעַלְטָן פְּאָרְבִּיךְ בַּילְד : דָעָר «הַיְּלִיקָּעָר» פֿעַקָּאַלִיסְטָ-זָוָּאָגָן, וּוֹאָס הָאָט
זַיְךְ גַּעֲטָרָאָגָן אַיִבָּר דָעָר גַּסָּס. נִיט מִיט קִין גַּלְעָלָעָר אָנוֹ גַּעֲזָוָגָעָן אִיז דֻּעָם
עוֹלָם פְּאָרְבִּיגְּיִיעָרָס אַנְגָּעָזָגָט גַּעֲוָאָרָן זַיְנָ פְּאָרְבִּיפְּאָר. סְאָיו גַּכְּבָּר גַּעֲוָעָן דָעָר
«וּוּיְרוּיךְ»-רִיחָ, וּוֹאָס הָאָט זַיְךְ גַּעֲטָרָאָגָן פָּאָר אִים אָנוֹ הַיְּנָטָעָר אָים. אָנוֹ אַנְשָׁטָאָט
פִּיקְלָעָד אָנוֹ פְּלִיטָן — אִיז גַּעֲוָעָן דָּאָס גַּעֲקְלִימְפָּעָר פָּוֹן דֵּי רַעְדָר אַיִבָּר דֵּי
שְׁטִיבָּרָעָר, דָּאָס בְּאַרְאָבָּאָגָן-עוֹזָן פָּאָס. דָעָר מַולְדִּיקָּעָר פְּאָרְבִּיגְּיִיעָר, וּוֹאָס הָאָט זַיְךְ גַּעֲפָעָגָן
נַאֲגָעָן פָּוֹן בַּילְד, הָאָט גַּעֲקָאָגָט אַנְפָרְיעָן דָּאָס אַוִּיגָּ מִיטָּן בְּרוּנְיָנָם שִׁימָעָר פָּוֹן
דָעָר הַיְּלִיקָּעָר פְּלִיסְקִיטָּ. וּוֹאָס הָאָט אַרְוִיסְגַּעַטְרִיפְּטָ פָּוֹן פָּאָס אָנוֹ «בָּאַשְׁוּגְנָצְלָטָ»
דֻּעָם מִיטָּן-זָוָּעָג.

מַעַן קָעָן נִיט זָגָגָן, אָנוֹ דָעָר פָּאָן אַדְמָהָט פָּאָרְלָאָזָן דֻּעָם פָּאָסְטָן אַלְסָ דָאָ-
זָאַרְצָעָ אַיְן זַיְדָעָנוּפְּעָלָדָס רַעְסָאָרָט צּוֹלָבָ, אַזְוִי גַּעֲרָפְּוּנָעָ, מַאֲטָרִירִיעָלָעָ טָעָמִים —
צּוֹלָבָ דָעָר דָאַפְּלָטָעָר זָוָּפָ, צִי דֵּי טָאָלָאָגָעָן, וּוֹאָס מַעַן הָאָט גַּעֲגָבָן בַּיִּ פֿעַקָּאַלִיסָּ.
סְאָיו אַוִּיךְ נִיט גַּעֲוָעָן צּוֹלָבָ פְּאָמִילִיעָן-אַנְגָּעָלָגָהָיָטָן : גַּעֲשָׁפָעָגָן מִיט דָעָר
אַיִינְמָלִיקָּעָר, פְּלִיצְמָדִיקָּעָר בְּאַגְּגָעָנָשָׁמָיט זַיִן זָוָּן, מַיְעָטָעָקָן. גַּעֲצָוָגָעָן אִים
צּוֹ גִּינְזָרְעָמָהָט הָאָט גַּרְאָד אַנְגָּדָרָעָר בְּאַגְּגָעָנָשָׁמָיט, וּוֹאָס שְׁפָעָטָרָעָר. דֵּי בָּאַגְּגָיָ
גַּעֲנִישָׁ מִיט זַיִן גַּעֲוָעָזָנָעָר בְּאַדְיָנְרָעָרָן, רַיְזָלָעָן דָעָר קָעָבָן.

עָר אַיְן גַּעֲגָנָגָעָן מִיד אָנוֹ גַּעֲבָוִינָגָן אַהֲיִים, נָאָד אַ טָּאגָ אַרְבָּעָט אַיְן רַעְסָאָרָט.
פְּאָרְטָוְלִיעָט אַיְן מַאְנָטָלָ, הָאָט עָר גַּעֲפָרָעָט צּוֹ זַיְךְ דֵּי מַעַנְאָשָׁקָעָ זָוָּפָ, וּוֹאָס עָר הָאָט
אַחַיְמָגְעָטָרָגָן, דֵּי מַעַנְאָשָׁקָעָ אַיְן גַּעֲוָעָן הַיִּסְ . עָר הָאָט זַיְךְ גַּעֲגָוָאָרָעָט
אַיְן אַ בָּאָרָגָמִיסָּט, וּוֹאָס עָר הָאָט פְּאָרְבָּרָעָטָן : אָנוֹ עָר הָאָט זַיְךְ גַּעֲאִילָט אַגְּזָוָוָמָעָן
אַיְן זַיִן צִימָעָר אָנוֹ נָאָד האָבָן אַ וּזְאָרָעָם בִּיסְלָעָסָן. אַבָּעָר וּוֹי נָאָר עָר אַרְאָפָּ
פָּוֹן דָעָר בְּרִיקָ, הָאָט עָר זַיְךְ גַּעֲגָטָרָפָן אַוִּיגָּ אַוִּיךְ אַוִּיגָּ מִיט רַיְזָלָעָן. גַּלְיִיךְ הָאָט
זַיְיךְ אַיְם אַ שְׁלָעָפָן גַּעֲטָמָאָן אַיְן אַזְיָּיט אָנוֹ אַיְם גַּעֲנוּמָעָן בְּאַשְׁיָּטָן מִיטָּ רַיִּיךְ : — גַּעַט
נָאָר אַ קוֹק דָאָס פְּנִים, וּוֹאָס אַיְרָהָט זַיְךְ גַּעֲגָטָן ! מִינְיָעָ שְׁוֹנוֹאָים ! אַ רְאָכִיטָקָעָ
«קְלָעָפְּסִידְרָעָ» ! — זַיְהָאָט זַיְךְ צּוֹגְעָבוֹיָגָן אַזְוִי נַאֲגָעָטָן צּוֹ אִים, אַיְן פְּאָרָעָפָן אַיְרָהָט
מוֹיל אַיְזָגְעָרָאָן גַּלְיִיךְ אַיְן זַיִינָעָ נַאֲזָלָעָכָר. — וּוֹי גַּעַט אַיְרָהָט זַיְעָה, הָעָ ?

בלביבן, וו ווינט איר טאפאע, הע ?
וואוואלט עד אים דען יא געזאגט ? איר קענט מעך נישט ? און צווישן אונדו זאל עס
האנזאלט. נו, האב ער א גריינ אונונג, וו איר ווינט ? און איז בוואאלט גערווארט,
האנזאלט. האט אידק געזוכט. כיאאל אים זאגן, וו איר ווינט, האט סוטעד
האנזאלט. די "קריפא" האט אידק געזוכט. מיגען שענוגאים ! נאר צורייך
געשוממעסט, האט איר נאך מול בי דעם גאנצן שלימול. געווען אַ רעוויזייע בעי
האנזאלט.

פָּנִים אֲדָמָם הַצְּמָדֵק זֶה אֲרִיס גַּעֲטָנוּ פָּוֹן אַרְטָה אָוֹן זֶיךְ נַאֲכַגְּעַלְאָוּן אַיְן אָזָא גַּאלָּפֶ.

א גאנצע נאכט האט ער געשויידערט אויפן געלגעער. אים האט זיך געדווכט, איז
א ליאדער מינוט ווועט ער הערן טרייט אונטערן פענצטער אוון סוטער מיט זיין
קדריפאַ-מענטשן וועלן אריינקומען: אים ארויסשעלעפָן פון בעט אונ אועזקיפרין
אאָז “רויטן הייזל”.

אויף מארגן איז ער אוועק זיך פאָרשריבין צו פַּעֲקָלִיעַ. און כדי נאָך בעסער צו פֿאָרוֹוישָׁן די שפּוֹרָה, האט ער אַנְגָּעָבָן זיין נִיעָם נָאמָעַן: אַדָּם נִימָאָן. ער האט זיך געוואָלט שיידַן אויך מיט זיין ערשות נָאמָעַן: אַדָּם. אַבעָר דער נָאמָעַן אָיאִי געוועָן צו אַינְטָים. אַפּוֹאנָן זיך פּוֹן אִים וּוְאָלֶט גַּעֲגָעָן דאס גַּעֲפֵל פּוֹן אַרְמוֹגִינַּן אַיבְּגָאָצָן אָן אַהֲמָד אוּפּּוֹן לִיבָּ.

הוינט, ניידראָפּוֹנְט, איז פָּאַן אַדָּם גַּעֲזָעָן אֵין זַיִן קַאלְטָן צִימָעָרֶל אָוֹן מִיט
הָארְטָעָר בָּאַרְשָׁת גָּרְבִּין דִּי פִּינְגְּרוֹדְפָּן דִּי פִּיס. עָרְהָאָט זַיִן גַּעֲרָאָצֶט בִּיז וּוּיִּ
טִיק. עָרְהָאָט קִיְּן מָאַל נִיט גַּעֲקָאנְט פָּאַרְטָרָאָגְן קִיְּן שָׁמְזָן אַונְטָאָר דִּי נַעַגְלָן אָוֹן
אַיאַיצְט הָאָט זַיִן אַים גַּעֲדָכְטָן, אָוֹן וּוּיפֵל עָרְזָל נִיט וּוּאָשָׁן — בְּלִיבְּבָט דָּעַר גַּעַשְׁטָאָנְקָן
אַונְטָאָר דִּי נַעַגְלָן אָוֹן עָס אַיְן אַוְמְעָגְלָעָךְ גַּעֲוָעָן פָּטוֹר צָו וּוּרְעָן פָּן אַים. פָּאַן
אַדָּם אַיְן שְׂוִין גַּעֲוָעָן נָאַד זַיִן טַעַגְלָעָךְ בְּעַדְלָן פָּן אַיְזְקָאָלָטָן וּוּאָסָעָר, אָוֹן הָגָם
אַיְן צִימָעָר אַיְן נִיט גַּעֲוָעָן צָו וּוּאָרָעָם, וּוּילְלָן דִּי הַיְּזָן פָּן קְרִינְיָנָעָס אַוְיָוָן הָאָט דָּוָרָכָן
דָּעַר פָּאַרְמָאָכְטָאָר טִיר נִיט דָּעַגְרִינְיָכְט אַהֲרָ — אַיְן אַים נִיט גַּעֲוָעָן קַאלְט. עָרְ
הָאָט נָאַר וּוָס גַּעֲהָאָט אַיְבָּרְגָּעְקוּמָעָן זַיִן טַעַגְלָעָכְעָ גִּמְנָאָסְטִיקְ-רוּטִין, וּוּלְלָכְ
עָרְהָאָט אַיְנוֹגָעְפִּירְט צַוְּאָמָעָן מִיט זַיִן נִיעָר בְּאַשְׁעָפְטִיקְוָוָג אָוֹן דָּעַם נִיעָם לְעַדְלָ
בְּנָסְ-שְׁטִיגְגָּעָר. — רִיאְזָל דִּי קַעְבָּין הָאָט אַים גַּעֲהָאָט גַּעֲזָאָט, אָוֹן עָרְ, אַדָּם
הָאָט אַוְיָגְעָן וּוּי אַ «קְלָעְפְּסִידְרָעָ». זַי הָאָט אַים הַיְּנָט גַּעֲדָרָפְט אַנְקוֹקָן. דִּי פִּירְ
וְאָכְן בְּיִ פְּעַקְלָעִישָׁ אַבָּן אַיְפָּגְעָטָאָן וּוּנוֹנָדָר. עָרְהָאָט גַּוט גַּעֲגָעָן: גַּעֲרָאָגְן אַ
גַּלְאָזְן מִילְּךָ אָז גַּעֲהָאָט פִּינְגְּעָן טָלָאָגָעָן. סְחָאָט אַים גַּארְנִינְט גַּעֲפָעָלָט.

דער פאן אידאָם האָט לְסֹוף אַוּזָעָגָלִיגֶט די באָרֶשֶט, זיך אוּפָגָשׁ עַטְלָט אַוְיסָגָעָלָשָׂן דָּס לִיכְטָן זיך אַרְיִינְגָּוּזָאָרְפָּן אֲנֵין זַיִן גַּעַלְגָּעָר, ווֹי אַזְלָבָסְטָאָרְמָעָדָעָר, ווֹאָס ווֹאָרְפָּט זיך אַזְיָן יִם אָרְיִין, ווֹילְיָה בַּיִּדְעָם אַלְעָם גּוֹטָן, האָט אַיִם דָּעָרְתָּהָי, ווֹאָס האָט זיך גַּעַטְרָאָגָן פָּונְאָים, שִׁיעָר נִיטְּךְ קְרָאנְק גַּעַמְאָכָט — נִיטְּבָי טָגָהָהָי, ווֹעֵן עַר האָט אַיִם כְּמַעַט נִיטְּךְ גַּעַפְּלָט, — נַאר אַיִן דִּי גְּבָעָט, אַיִן דִּעְרָאָגְמִיטָעָט מִיטְּזַיְּלָין. דַּעַמְאָלָט זַיְנָעָן זַיְנָעָן בָּאוּלָעָכָר באָזְבָּעָט.

זונדרס פילבר געווארן. ער האט זיך געקלט פאר זינען הענט, און זיך ער זאל זיך ניט האבן באחאלטן אונטערן איבערברעט. האבן זיך געלאן פון זיך הערן. ער האט געפינטלט מיט די אויגן צום בלויין פענצעטער, צו וועלכן ס'האבן אינגען פרוריין און פארשטייפט, געלעפט די צעריסענע פאראהענגלעד. פון דער וויטן האבן די פאראהענגלעד, צוזאמען מיטן פראסטייקן בלומען-געמעל אויף די שוויבן, אויסגעזען זיך א זילבער-ליךטיק געצעט. עס האט אים געמאכט טראקטן וועגן קריינגען... אומגערכט, משוחהדי. ער האט זיך פאלאנגעט. ער האט געהלשת צו האבן זיך געבן זיך אין בעט; זיך אים אינגעטן. א, ער האט זיך ניט געקאנט פארטראגן. אין דעם האט ער ניט געצוייפלט. אבער זיך האט געהרט צו די זעל-טען געטא-ויבער, וואס האבן געהצט בריםטן און היפטן. און זווען ער האט זיך טילל מאל באמערטק אין די פרימארגנס זיך אַרומדריען אין איר חדר. אין דער שלאבעריךער האלב-איסגעטוונקייט — האט אלץ אויפגעציטערט אין אים מיט א בייטער-זיסטער דערמאנגונג. ער איז געווען זיך אינגער, וואס ס'אייז אים צוירגען קומען א ריה, גראד אן אַנגגענעםער, וועלכן ער האט געהנט. קריינען האט פאר-מאגט די שווערע, מסייווע שייניקיט פון די אויסגענדיקטער וויבער, וואס ער האט אמאל ליב געהאט. בי אט דעם לעבן, וואס זיך האט געהרט, וואס ער האט געפירת — האט זיך זייר באגעגעגען זיך זיך מושג געפארט מיט א נס.

ער האט זיך ליעצטנס באmitt צו זיין פריינדליך צו איר, אפילו הכנעהדי. ער האט איר געהאלפן אַרום דער שטוב, געהיכיזט דעם אוויה, געבראכט וואסער. ער האט איר געלאן שריעזן אויף זיך, זיך שאפן מיט אים, זיך מיט אינעם פון אירע קינדרער. ער האט אויסגעקוקט אויף אַרגע... געהאפעט אויף אַמאמענט פון מות. ער, דער זעלבסטזיכער פאן אַראָם, וואס האט גענומען אַפרוי, זיך מען געטט אַשטייך טיג — אַן גראיסט צערעמאָניעס און אַינזענישן — האט מורה באקומען פאר קריינען דער "גאלגרעבערין". ניט אַזוי וויט מורה באקומען פאר איר, זיך איר אַפְּזָאָג. זויל אים האט זיך פאַרְוֹאָלֶט, ניט בלויין דאס וואָרָעָמָע, וואס איז געווען אין איר ליב — נאר אַזְּיך דאס וואָרָעָמָע, וואס איז געווען אין איר ליב.

אַרְזִיסְעַטְרָאָלֶט פון אַיר. נאר געשען אַית, אַז וואס צוגעלאָזענער ער איז גע-וואָרָן, דאס כעסיקער איז זיך געווארן. און אַפְּחַד האט אַים ניט אַין מאָל אַינגען-נומען, אַז זיך ווועט גאָר, אַ שייניעם טאג אַים משלח זיין פון דער דירה. און דא איז דאָך געווען זיין לעצטע סטאנציג. פון דזונען איז ניט געווען, זיך זיך גײַן וויטער. דאס פראָבלעム מיט קריינען איז געווען גאנץ פשות. איר האט אַדְּאָמָס גע-שטאנק גראָד ניט געווינט. זיך איז געווען זיך צוגעלאָזענער ער איז גע-בֵּין מְדֻקְּדָק גְּעוּוֹן, ווֹזְשָׁע דַּעַן אַיז פָּאָרְלָאָפָּן אַיר יְוָגָנָת, אַוְיב ניט גְּרַדְּבָּאָט, אַוְיב ניט גְּרַדְּבָּאָט?

בֵּין קְלָאוּטָן? אַונְ זיך דַּעַן אַיז פָּאָרְלָאָפָּן אַיר יְוָגָנָת, אַוְיב ניט גְּרַדְּבָּאָט?

פָּאָרְקָעָרֶט. דער רֵיחַ האט אַים גַּעֲדָאָרֶט דַּעֲרַנְגַּטְעָרֶן צו אַיר; מַאֲכָן זיך פִּילָּן הַיְמִינָּשָׂעָר מִיָּם. נָאָר דַּי מַעַשָּׂה אַיז גְּעוּוֹן אַן אַנְדָּרָעָר. וואס אַיר האט אַרְזִיסְעַטְרָאָלֶט?

הַאַט גַּעֲקָאנְט זיך אַלְץ אַין דַּעַר וּוּלְט, נָאָר נִיט קִין פַּעַקְלָאַלִּיסְט. פָּאָר וואָס? זיך

האט ניט געוני געוויסט פאר וואס. אלץ, וואס זי האט געוויסט, אוּ געווין. אוּ דיא צוּיִי פֿרָאָפָּעַסִּים האבן זיך ניט געפָּאָרֶט אָוּן פֿאָרְטִּיק. אָוּדָאִי האט זיך געהאָט אַירְעַ סְפִּיקָּות וּזְעַגְּן אֲדָמָס הַיְלִיקִיטַּ פֿרִיעָר אָוּדָאִי אָן ניט אַיִּן מֵאַל האט זיך זיך מִיט בִּידְעַ פֿוּסְטָן געהאָקט אַיִּן קָאָפֶ. וואס פֿאָר אָ בהָמָה זיך געווין, אַיִּינְצְּרוּדָן זיך אָזָאָ משׂוֹגָעָת. אַבְּעָר דָאָר האט שְׁטוּנְדִּיק דָאָס פֿינְטָעַלְעַ בְּתוֹחַ גּוֹבֵר גַּעֲוָעָן: אָפְּשָׁר דָאָך? אָפְּשָׁר האט זיך פֿאָרֶט אָ פֿרִיוֹאָטָן באַשְׁיכָעָר, וואס וואָכָט אַיבְּעָר אִיר אָן ווּט ניט צְוִילָאָזָן, אוּ עַפְּעַס זָאָל גַּעַשְׁעַן מִיט אִיר אָן מִיט דִּי קָנְדָעָר? אָן זיך אִיז אַגְּגָעָנְגָעָן מִיטָּן לְוִיעָרָן אַוִּיפְּ סִימְנִים אָן רְמוּזִים אַיִּן אֲדָמָס פֿירְוָנָג אָן זיך האט זיך געפָּוֹנָעָן אַוִּיפְּ טָרִיט אָן שְׁרִיט אָן דּוּרְמִיט גַּעַפְּגָעָן אָ הַיְלִינְגַּ פֿאָר דָעַר נְשָׁמָה.

אַבְּעָר דָעַר רִיחַ, וואס האט אַשְׁלָג געטָאָן צוּ קְרִינְיָעָס נְאַוְּלָעְכָּר גְּלִיְּךָ דָעַם עַרְשָׁטָן טָאגַ, וּזְעַגְּן אֲדָמָס אִיז צְרוּקִיגָּעְמָעָן פּוֹן דָעַר פֿעְקָאָלִיעָ-אַרְבָּעָט, אוּ גַּעֲוָעָן דָעַר בְּרוֹטָאָלָעָר רִיחַ פּוֹן אַמָּתָּה. גְּלִיְּךָ אַוִּיפְּ אָרְטָס אִיז גַּעֲוָעָן שְׁטָאָק פֿינְצְּטָרָאִין אִין אִיר האָרְצָן אָן זיך האט עַרְשָׁטָאָן אָ פֿולְעָר מָאָס באַנוּמָעָן, וּוְיְפָאָרְלָאָזָן זיך מִיט אִירְעַ שְׁוֹאָלָבָן זִיְּנָעָן גַּעֲוָעָן. האט זיך טָאָקָע בְּאָלָד אַוִּיפְּ צְמוֹאָרְגָּנָס גַּעֲוָעָן אָוִיסְ-לָאָן אִיר פֿאָרְצְּוּיְפֿלָוָג אָן בִּיטְעָרְנִיש אַוִּיפְּ קָאָפְּ פּוֹן אִיר אָרוֹתָה, פֿוֹנְקָט וְיַיְעַר וְאָלָט גַּעֲוָעָן דָעַר שְׁוֹלְדִּיקָעָר, — ניט נָאָר אִיר אָוְמָגְלִיך — נָאָר אָן אַוְמָגְלִיך פּוֹן גַּעֲנָצָן גַּעֲטָא. זיך האט אִים בְּשָׁום אַוְפְּ נִיט גַּעַקְאָנָט מוֹחָל וַיַּן, וואס ער אִיר ניט גַּעֲוָעָן קִין הַיְלִיקָעָר יִיד.

איְצָט, אוּ דָעַר פָּאָן אֲדָמָס האט גַּעַלָּאָזָן דִּי טִיר פּוֹן זִין צִימָעָר אָפָּן, אוּ אַבְּיסָל וְאַרְעַמְקִיָּט פּוֹן דָעַר קִיד זָאָל אַרְיִינְקָמָעָן אַוִּיךְ צוּ אִים, האט זיך צִימָעָר אַפְּרָקְלָאָפָּט דִּי טִיר מִיט אַזָּאָ טְרָאָסָק, אוּ דִּי זָאוּיָאָסָעָס האָבָן זיך אַזְּוֹשָׁ צְעָגְרִילְצָט אָן דָאָס האָלָץ זיך צְעַטְרָעַשְׁטָשָׁעָט. אַבְּעָר אִין דָעַם צִימָעָר זִיְּנָעָם, וואס אִיז אַמְּאל גַּעֲוָעָן פֿאָר אִיר אָ קְדִּשִּׁים-זְוִינְקָל, האט זיך גְּרָאָד צְעַבָּלְעָוָעָט, וְיַיְסָעָהָר צוּ זִין. זיך האט צְוָגָעָנוּמָעָן פֿאָר זִיך אָלָץ, וואס האט אִיר אַוִּיסְגָּעָעָן צוּ זִין נָצְלָעָד אַזְּזִיך אַוְרָקָנִיט נִיט אַפְּגָעָהָאָלָטָן אַרְיִיסְצּוֹכָאָפָּן פּוֹן זִין שְׁוֹפְּלָאָד אַמְּאל אַמְּאל אָ מְעָל — אָן זִיך וְאָלָט זִין בְּרוּטִי, זִין צּוּקָעָר אָן מָרְעַמְלָאָדָע אַוִּיךְ נִיט גַּעַשְׁוִינִיט, וּזְעַגְּן עַר וְאָלָט דָאָס נִיט אַרְוָמְגָעָרָגָן מִיט זִיך, אַיִּן דִּי גְּרוֹיסָעָק עַשְׁעָנָעָס פּוֹן דִּי קְאַמְּבִינְעָזָאנָעָן. עַס האט זיך אַזְּנָעָמָן אַזְּנָעָמָן אַזְּנָעָמָן בְּעַסְעָרָן צוּ אִים דָעַר פֿאָקָט, וואס ער האט זיך גַּעַפְּאָלְגָט, גַּעַהְאָקָט האָלָץ, אַרְוִיסְגָּעָרָגָן דָאָס אָשׁ, גַּעַשְׁיָירָט דִּי פֿאָדְלָאָגָעָס. ניט אַיִּין מֵאָל אִין זִיך אַבְּפָאָלָן אַחְשָׁק צוּ שְׁלִידְעָרָן אִים עַפְּסָס אַיִּין קָאָפֶ: זִיך צוּ וְוַאֲרָפָן אַוִּיפְּ אִים מִיט דִּי נָגָל אָן אִים אַוִּיסְדָּרָאָפָּעָן סְפָנִים אָן בְּכָל אִים צְעַמְּמִיתָן, וְיַיְעַר שְׁטִיטָה אָן גַּיִיט. אַבְּעָר, אוּ ער זָאָל זִיך אַרְיִיסְצִיעָן פּוֹן דָאָגָעָן האט זיך, דָעַם אַמָּת גַּעַזְאָגָט, ניט גַּעַוְאָלָט. אַצְּינָד האט זיך אַיִּם גַּעַדְאָרָפָט האָבָן אַוִּיפְּ אָן אַנְדָעָר אַוְפָּן. אִיר שְׁוֹעָר גַּעַמִּיט האט אִים גַּעַדְאָרָפָט, כְּדִי זָאָל האָבָן אַוִּיפְּ וּזְעַמְּעָן אַוִּיסְצּוֹלָאָזָן אִיר בִּיטְעָר האָרָץ.

הַיְנִיט, אָן דָעַר נִיְּיָאָר נָאָכָט, אִין זִי גַּעַלְעָן וְאָדָ פֿוֹנְקָט וְיַיְעַר, זִי — אַוִּיפְּ דָעַר זִיט וְוָגָט, ער — אַוִּיפְּ יְעַנְעָר זִיט. ער — אָן אָוּמְרוּיְקָעָר אָן דָעַר גַּאֲרֻעָנִישׁ

זו איר, און זי — א פארטועגען אין די פאנטאטישע פלענער, ווי אים, אדאמען, צו הרגענען, דערשטיין, בענדיקן. היינטיקע נאכט איז איר רציחה געווען דאפלט ווילז. זי איז געווען אין גאנצן צעפערן אונ ניט געוווסט, אויף וועלכער וועלט זי איז. דריי פון אירע קינדרע האבן געכאנט בי טאג א «זונ» אין די אויערין און האבן געהאט בלאטערן אויף די מאנדלאן. א גאנצע נאכט האט זי געדאפרט האלטן דעם אויאון היס; וויל זי האט זי, פאָרַן שלאָפַן גִּין, געשטעט יעדן א טוץ גע- האקטע באָנקעס, אויסגעשמירט זייערע פלייצעס מיטן לעצטן שטיקל פוטער אין איר פארמען — און זי האבן אלע געשוויצט און זי וואָלטן, חילילה, געווען פארבי, וווען די קעלט וואָלט זיך אַרייניגעכאנט אין צימער. אַצְינֶד אַיז זי געלעגן אַין אַיז ציטעלניש און פֿלאָטערנֶגֶש אויף אַיר געלעגער אַיז אַיְנֶגֶעהאָרכֶט אַין דעם אַטְעֵם פֿון די קינדרע. קינדרע האבן געדאפרט זיך ניט אַיבָּרְגָּעָנוּמָן מיט אֹזָא לאָבָּזְדִּיקָּעָר פֿאָרְקִילָּוּגָן. קינדרע האבן געדאפרט זיך פֿאָרְהָאָרְטָעוּזָן אַיז ווָס ווַיְנִיקָּעָר מַעַן האָט זיך געקעכלטן. דאס לִיכְתָּעָר זיינָען זי אַדְרָכְגָּעָגָנָגָעָן אלע חולאָתָן. אַבעָּר דאס מָלֵל אַיז די לאָגָע טָאג צו באָקְומָעָן אַחֲתָונָה-קָרְטָעָן. זי אַיז קָרְיָנָע, האָט זיך געריכָט אַלְיאָדָע טָאג צו באָקְומָעָן אַחֲתָונָה-קָרְטָעָן. זי ווָיְלָאָפָּן ערְשָׁטָן פֿיְיָר — סִי ווָיְלָאָפָּן זי אַיז געווען דאס ווַיְבָּפָּן אַן אַרוֹיסָ- געשיקָן, סִי ווָיְלָאָפָּן פֿון די «אַשְׁלָקָאָזָעָס». אַיז זי האָט נִיט גַּע- ווֹסָט, צִי זַאל קָלָגָן, צִי זַאל זַוד פֿרְיִיעָן. פֿון אַיז זַיְתָן, האָט זיך אַרוֹמְגָּעָנוּ- מַעַן אַשְׂוִידָעָר, אַוְיָפָּן געדאָנָק פֿון לאָזָן זיך אַיז ווָעָג אַרְיָין מִיט די קִינְדָּעָר אַין אַוְלָכָעָקָעָלָטָן. אַיז פֿון דער אַנדְרָעָר זַיְתָן, האָט זיך געהאטפָּט זיך צו טָרְעָפָּן מִיט אַיר פֿיוּוַיְשָׁלָעָן, נַאֲך ווּלְכָן דאס חִוְתָּאָ אַיר אוַיְסָגָעָגָגָעָן. אַיז אַיר האָרֶץ טָאָקָע געווען צָעָרִיסָן — אַשְׁטָּיק ווָונָדָן. אַיז געפִּילָט האָט זיך אַזְוִי אַיְנָזָם, אַזְוִי אַלְיָין, ווי נַאֲך קִינְיָן מָלֵל נִיט אַיז אַיר לְעָבָן.

פֿון אַונְטָרָן טִיש האָבָן אַהֲרָגָעָוָנוּקָעָן צו אַיר די צּוֹגְּעָרִיטָעָ רָוקְעָק אַון כלעבאָקָעָס מִיטָּן בִּיסְלָהָבָן גּוֹטָס. די רָוקְעָק — האָבָן זיך אַוְיָסְגָּעָעָן ווי מַלְ- אַכְּמָן, צִי ווי שְׁדִים? ווָס האָבָן זיך באָפְּוִילָן — לאָזָן זיך זַוְּכָן פֿיוּוַיְשָׁלָעָן אַין דער פרָעָמְדָעָר, אַיְזָיְקָעָר ווּלְכָט, ווָס אַיז נִיט געווען באָלָט אַן אַפְּילָן נִיט מַעַר לְאַדוֹש? צִי בְּלִיבָּן אַיז געטָא אַן אַוְיָסְבָּהָאָלָטָן זיך מִיט אַירע שְׁוֹאָלָבָן?

די קָראָנָקָעָ קִינְדָּעָר זַיְנָעָן גַּעַשְׁלָאָפָּן אַן אָוּרְמוּקָן שְׁלָאָפָּן; זיך גַּעַדְרִיטָעָ אַון גַּעַרְעָכָטָן. זי אַיז צִוְּזַיְתָן בּוֹזָעָם אַון ווִידָעָר צּוֹגְּעָלִילָאָפָּן, געטָאָפָּט די קָעָפָּ, גַּעַפְּרָעָסָט זִי צִוְּזַיְתָן דְּרָאָפָּעָט אַבְּרוּוּסָעָ אַרְוָם טִישָׁ, אַרְוָם די רָוקְעָק — אַיז גַּעַבְּרָאָכָן די העָנָט. אַון דָּא האָט זיך דערהָעָרט דְּבוֹרָהָלָעָס קָלוֹ. די טָאָכָטָעָר אַיז גַּעַזְעָס אַיְפָּן בְּעֵט אַזְוִי גַּעַוְוִיגָּט; גַּעַרְעָדָט פֿון דער הִיאָ אַיְמָהָדִיקָּעָ, פָּאוֹלְשָׁנָאָרְכָּטָעָ רַיְיד. קָרְיָנָע אַיז אַפְּאָל גַּעַטָּאָן צִוְּזַיְתָן דְּרָאָפָּעָט מִידָּ; זִי אַרוֹמְגָּעָנוּמָן מִיטָּן גַּאנְצָן, פּוֹלָן לִיבָּן אַיז אַזְוִי, ווִינְגְּדִיקָּעָ, צּוֹרִיקָּגְּעָלִילָגָט אַוְיָפָּן דְּרוֹיטָן, נִיט אַיבָּרְגָּעָזְיָוָגָעָנָם קִישָׁן: — ווָס סְ'הָאָט זיך דִּיר גַּעַלְמָת די נִאָכָט אַיז יָעָנָע נִאָכָט, זַאל אַוְיָסְגָּיָן צִוְּזַיְתָן קִישָׁן;

שׁוֹנְגָאִים קָעָפָּ... — האָט זיך דִּיר מָלֵל אַוְיָסְבָּהָאָלָטָן אַן אַלְיָיךְ גַּעַטָּאָן צִוְּזַיְתָן דָּעָר

קיד צוֹשְׁטוּלָן אֶ בִּיסֵּל צִימָעָס פֿוּן אַיִּין מַעַרְלָ. זַי הָאָט עַס מִיט אֶ לעַפְעַלְעַ גַּעַטְוּפְטַ אַיְּן דַּעַם צַעְגַּלְיטַן מִידְילַס מוֹילַ: — עַס, עַס, קַאֲשְׁקַעְלָעַ... סַאַיַּו זַיַּס. סַאַיַּו גַּוְטַ. סַפְּאַרְקַּלְעַפְטַ סַמְוִילַ... — גַּרְוִיסַּע טַרְעָרָן זַיְנָעָן בַּעַת מַעַשָּׂה גַּעַפְאָלָן פֿוּן אַיְּרַע אַיְּגַן אַוְן גַּעַוְאַשְׁן דַּעַם מִידְילַס פְּנִים. אַוְן וּוי דַּי טַרְעָרָן וּוֹאלְטַן דַּעַר קְרָאנְגַּע כַּעַר גַּוְטָס גַּעַטְאָן, הָאָט אַיְּרַ פְּנִים זַיַּךְ אַוִּיסְגַּעְנְלִיכְטַ אַוְן דַּעַר אַטְעַם אַיַּן פֿוּן דַּי טַוְנְקַלְ-דַּרְוִיטַע לְפָנָן אַרְוִיסְגַּעְקְוּמָן לַיְכְּטַעַר, רַוְּקָעַר.

קְרִיְנָעַ הָאָט זַיַּךְ צַוְּרִיקְגַּעְלִיכְט אַיְּפַן גַּעַלְעַגְרַ: גַּעַקְלָאַגְט אַוְן גַּעַפְילַט, וּוי אַיְּרַ שַׁוְּיַּדְעַרְטַ מִיט אַיְּרַ גַּאנְצַן לִיבַּ. אַצְּאָן אַנְ אַצְּאָן הָאָט אַיְּרַ גַּעַקְלָאַפְט אַוְן וּוי כְּדַי זַיַּךְ צַוְּשַׁטְאַרְקַן אַוְן הָאָרְטַ וּוּרְעָן, הָאָט זַיַּךְ צַעְבָּלָאַזְוַן אַיַּן זַיַּךְ פְּיִיעַר פֿוּן שְׁנוֹاهָ: אַ, וּוי צַעְרִיכְט זַיַּךְ אַיַּן גַּעַוְעַן! אַ, וּוי בַּיּוֹן זַיַּךְ אַיַּן גַּעַוְעַן, פָּאַר דַּעַם אַוְמְרַעְכַּט, וּוֹאַס גַּעַשְׁעַט אַיְּרַ אַוְן אַיְּרַע קִינְדְּרַע! דַּי רַצְחָה אַיְּרַ אַיַּן גַּעַוְאַקְסַן, גַּעַשְׁטִיגַן, אַנְגַּעַקְוָאַלְן, גַּהְוִוִּיבַן אַיְּרַ בּוּזְעַם, הָאָרְטַ גַּעַמְאַכְט אַיְּרַע הָעַנְטַ אַוְן פִּיסְן, אַיְּרַ גַּאנְצַן לִיבַּ: — «אַיַּךְ 'עַל אִים בְּעַנְדִּיקְן! אַיַּךְ 'עַל אִים בְּעַנְדִּיקְן?» — הָאָט זַיַּךְ גַּעַצְאַרְבַּט — קָעָגַן הַיְּטַלְעָרָן, קָעָגַן פְּרַעְזָעָס? נַיְיָ, קָעָגַן אַיְּרַ אַרְוחָ! — אַיְּרַע גַּעַלְגַּדְעַט הַאָבָן זַיַּךְ אַיְּגַעְשְׁנוּתַן אַיַּךְ אַיְּרַע אַיְּגַעְנַע הָעַנְטַן. זַיַּךְ מִיט דַּי פְּאַרְפְּרַעְסְטַע פּוֹיסְטַן גַּעַקְלָאַפְט אַיַּן דַּי אַיְּגַעְנַע לִדְקָעַס; גַּעַבְיסַן דַּי לְפָנָן; גַּעַוְאַרְפַּן מִיטַּן צַעַד שְׁוּבְעַרְטַן קָאָפְט. בַּיּוֹן זַיַּךְ אַיְּטַע אַיְּלְגַּיְנַן נִיט גַּעַקְאַנְט אַיַּן זַיַּךְ צַוְּרִיקְ אַחֲרִיבַן גַּעַטְאָן פֿוּן גַּעַלְעַגְרַ. דַּאַס שְׁטִילַע, וּוֹאַרְעַמְעַ צִימָרַה הָאָט זַיַּךְ גַּעַוְיִגְט מִיט אַיְּרַ כַּעַם. זַיַּךְ הָאָט נִיט גַּעַוְוָסְט, וּוֹאַס עַס טַוְט זַיַּךְ מִיט אַיְּרַ אַוְן אַיַּן אַוְן אַנְפָאַל פֿוּן שְׁגַעְנְדִּיקְן וּוֹיִיטִיךְ אַיַּן זַיַּךְ אַפְּאַל גַּעַטְאָן צַוְּאַדְמָס טִיר.

אַיַּן דַּעַם מַאֲמַעַנְטַ הָאָט אַדְמָס גַּאֲרַעְנִישַׁ צַוְּקִינְדְּלָעַן דַּעְרְגִּירִיכְט דַּי הַעֲכִי סְטוּ מַדְרָגָה. עַר הָאָט פְּאַרְגָּעָס אַנְ אַלְעַלְמַרְאָס אַוְן פְּאַרְבָּאַהְאַלְטַן. דַּאַס פְּיִיעַר פֿוּן זַיַּין לִיבַּ הָאָט אַיְּמַמְּ אַחֲרִיבַן גַּעַלְעַגְרַ אַוְן וּוֹעַן קְרִינְדָּל הָאָט גַּעַפְנַט דַּי טִיר — זַיְנָעָן זַיַּךְ בִּידְעַ צַוְּגַעְפָּאָלַן צַוְּזַיַּךְ.

*

מִיכָּאֵל לְעוֹווִין,

לִצְמָאָנְשְׁטָאָט-גַּעַטָּה, סִילּוּוּסְטַעַר נַאֲכַט 1941.

טַיְיָעַרְעַר מִירָאָזָשׁ.

אַט שְׁרִיבַן אַיַּךְ צַוְּדַיְרַ וּוֹידְעַרַ, וּוי עַס וּוֹאַלְטַ גַּאֲרַנִּית גַּעַשְׁעַן. זַיַּךְ זַיַּךְ נִיטַּה. דַּאַס מַאְלַ אַיַּוּ עַס אַשְׁרִיבַן פֿוּן אַיְּגַעַם, וּוֹאַס הָאָט זַיַּךְ צַוְּרִיקְגַּעְקָרַט פֿוּן יַעֲנָעַר וּוֹעַלְטַ. נַאֲרַ הַאֲלָב צַוְּרִיקְגַּעְקָרַט. אֶ גַּרְוִיסַּעַר טַיִּיל פֿוּן מִיר אַיַּן גַּעַבְלִיבַן אוּיַּחַד יַעֲנָעַר זַיַּיט.

וּוֹעַן דַּי טַיְפָוָס-עַפְיַדְעַמִּיעַ אַיַּן אַוִּיסְגַּעְבָּרָאָכְן אַיַּן צִיגְיִינְגַּר-לְאַגְּעָר, הַאָב אַיַּט מִיט נַאֲרַ צַוְּיַּיְקָלְעַגְן וּוֹאַלְגָּנְטִירַט. נִיט קִיַּן פְּרַאֲגַע פֿוּן מוֹט. אַיַּן מִין פָּאַל אַיַּט עַס מִסְתָּמָא גַּעַוְעַן אַנְ אַוְמָקָאַנְטָאַרְלִירְבָּאַרְעַר נִיגְרַ אַוִּיסְצְּוּגְעַפְיִנְגַּע, וּוֹאַס דַּאֲרַטַּן

קומט פאר. פאראן, לוייט מיר נאך, צוויי מינימ ניגיגר. איביגער איזו דער, וואס שלעפטע צווארמען אַהמוֹן — דער מענטשלעכער, חיההער ניגיגר, וואס זוכט סאָר טיספאָקציע ביים צוקוקן צו אַקָּאָטָאָסְטָרָאָפָּע אָוּן זיך זאגן: — «סַאיַּזִּיַּעַנְגֶּרֶתֶן, נִיט אַיךְ». אָוּן דער צוּוִיְתָאָר נִיגִּיגֶר אַיזוּ דָּעָר, וואס זוכט דָּאָס פָּאָרָקָעָרָטָע, דֵּי אַנְטָה פְּלָעָקָוָג: — «אוּבִּיב אַיזוּ עַס יַעֲנָגָר, אַיזוּ עַס אַיךְ». צוּ וּלְכָעָר קָאָטָעָגָאָרָע מײַן נִיגִּיגֶר גַּעַהַעַרְתָּם, אַוְרְטְּיִילְאָלִין. דוּ וּוֹלְסָט אָפָּשָׁר אַוִּיסְגָּעָפָּוָגָן נַאֲרָא אַיךְ דָּאָס לְמַשְׁלָל: אַהֲנִטְעָרָבָאָוּסְטוּזִינְקָעָר פָּאָרָלָאָגָן צוּ זַעַבְסָטְ-פָּאָרָנִיכְטָוָג. לאַזְאַיךְ דָּאָס אַוְיךְ אַיְבָּעָר פָּאָר דִּיר צוּ אַוְרְטְּיִילָן. אַיךְ פָּעָרָעָנְלָעָךְ וּוּלְזַיְדָהָלָן בַּיִם טְרוּ רְקָעָנְעָם פָּאָקָט. אַזְאַיךְ אַיזוּ גַּעַשְׂעָן.

כִּינְעָם אוּף מײַן צְרוּקָקָעָר צָוּם לְעָבָן מִיט אַ בִּיטָּעָרָן פָּאָטָאָס. כִּיוּלְלָל דִּיר נִיט אַפְּמָאָלָן, וואס כַּהָּאָב גַּעַוּעַן אָוּן דָּעָרָפָּאָרָן. נִיט אַיךְ אָוּן נִיט דָּאָס פָּאָפִיר וּוֹאֲלָטָן בְּכָוחַ גַּעַוּעַן דָּאָס צוּ פָּאָרָטָאָגָן. אַלְאִי, וואס אַיךְ האָב אַרְוִיסְגָּעָבָרָאָכָט פָּוּן דָּאָלָטָן, האָט זיך אַרְיִינְגְּעָפָּלְאָכָטָן אַיזְוִינְדָּבָּרְתָּן טִיפְּסִידְ-קָרָאָנִיכִית אָוּן גַּעַגְעָבָן בְּלָוּטָן אָוּן פְּלִישָׁ מִינְיָעָן וּוּלְדָעָהָלָאָצְבָּאָצְיָעָס. צְוַויִּי מְאָלָה, זָאָגָט מַעַן מִיר, בֵּין אַיךְ אַרְאָפְּגָעָפָּלָן פָּוּן בְּעַט. דָּאָס האָב אַיךְ זיך גַּעַרְקָוָט צוּ מַאֲכָן פָּלָאָזְ פָּאָרָמִינְעָן קָאָזָה מַעַרְאָדוֹן — דֵּי «צִיגִּינְגָּרָה» אָוּן זַיְעָרָעָ קִינְדָּעָה. וּוּעָן כִּיבִּין צְרוּקָנְגָּלְמָעָן צָוּם בָּאוּסְטוּזִין, האָט אַלְדָאָס פָּאָרָלָאָפָּעָנָעָ מִיר אַוִּיסְגָּעָזָעָן צוּ זִין אַקְאָשָׁמָאָר פָּוּן דָּעָרָ הִיאָן. אַבָּעָר וּוּגָאָר כַּהָּאָב גַּעַשְׁטָעָלָט דָּעַם עַרְשָׁתָן טְרָאָט אַוִּיפָּן לְאַמְעָן פָּוּס. האָט דָּאָס בְּרוּטָאָלָעָ לִיכְטָ אַ שְׁנִיתָ גַּעַטָּאָן דָּוָרָקָ מִינְיָן מַוח: דָּעָרָ אַמְּתָה וּוּעָן מַעֲנָשָׁ.

שְׁוּוּרָ אִים אַנְצִינְעָמָעָן, שְׁוּרָ אַנְצִוגִּיָּמִיט אִים. אַבָּעָר אוּף וּוּפְלָאָזְ אַקְעָן זיך אָוּן דִּי מַעֲנְשָׁלָעָכָעָ נַאֲטָוָר בְּכָלָל, וּוּלְאַיךְ זִיךְ מַסְתָּמָאָמִיט דָּעָר צִיְּטָ אַנְהִיבִּין צוּ וּוּעָן קָעָגָן דָּעַם אַמְּתָה — מִיטָּן צְרוּקִינִים צוּ דָּעָר פִּינְצְטָרְגִּישָׁ, צָוּם אַוְמָוִיסָּן. מִינְיָן גּוֹפָן וּוּטָמִיךְ צְוִינְגָּגָן דָּעָרָצָוּ. עַר וּוּלְלָעָבָן.

צָוּם עַרְשָׁתָן מְאָלָה בֵּין אַיךְ הַיִּנְטָט אַרְוִיְּגָעָגָנָעָן אַ שְׁטָאָק טְרָעָפָן. כִּיבִּין אַרְיִין צוּ וּוּנְגָטָרָן — מִינְיָן פְּאַצְיָעָטָן. מַאֲדָנָעָ, האָ, וואס גַּרְאָד מִיט אָמָּס — נִיט מִיט דָּעָר מַמְּאָעָ, נִיט מִיט גַּנְדּוּשָׁעָן, נִיט מִיט גּוֹתְמָאָנָעָן, צִיְּשָׁאָפָּרָאָגָעָן הָאָט זִיךְ מִיר גַּעַד גְּלוּסָט צוּ פָּאָרָבְּרָעָנָעָן דָּעַם הַיִּנְטָטָק אָוָונָט. דֵּי זַאֲךְ אַיזְוָן, פָּאָרָשְׁטִיסְטָוָמִיךְ, וואס נִיט גַּעַקְוָקָט אַוְיךְ דָּעָר גַּעַרְיִישָׁאָפָט פָּוּן מִינְיָן גַּעַנְטָעָ — זַיְנָעָן זִיךְ מִיר פָּרָעָמָד גַּעוֹוָאנָן. מִינְיָן פָּעָרָעָנְלָעָכָעָ אַיְבָּעָרָלָעָבָגָן, וואס אַיזְוָן גַּאֲרָמִיךְ זַיְעָרָ, האָט אַט דֵּי מַחְיָה בָּאַשָּׁאָפָן. מִיט וּוּנְגָטָרָן בִּינְדָּט מִיךְ הַיִּנְטָט מַעַרְ. נִיט אַיךְ בֵּין זִין דָּקָטָאָר, נִיט עַר אַיזְוָן מִינְיָן פְּאַצְיָעָט. צְוַויִּי אַוְנְטָרְגָּעָזְעָנְקָטָעָ זַיְגָעָן מִיר. צְוַויִּי גַּלְיִיכְעָ.

מִיר זַיְנָעָן גַּעַזְעָסָן בַּיִם פָּעָנְצְטָעָר אַין פִּינְצְטָעָרָן צִימָעָר. וּוּנְגָטָרָן הָאָט אַרְאָפָּרָן גַּעַשְׁאָבָן מִיטָּן מַאֲלָעָרָ-מַעְסָעָר דָּעַם פָּרָאָסְטָ פָּוּן דֵּי שְׁוִיבָן, וּוּי עַר וּוּלְטָ אַרְאָפָּגָעָר קָרָאָצָט אַן אַוְמָנוּטִיקָן פָּאָרָבְּ-פָּלָעָקָ פָּוּן אַקְאָנוּעָ. עַר הָאָט אַפְּגָעָהוִיכָט מִיטָּן אַטְעָם דֵּי מַאְטָקִיָּטָ פָּוּן גַּלְאָזָן אָוּן דָּאָס בִּינְאָכְטִיקָעָ גַּעַטָּאָהָט זִיךְ אַנְטָפָּלָעָקָט פָּאָר אַוְנָזָדָעָר אַוְיָגָן. אַ לִיכְטִיקָעָ גַּעַוּעַן דָּרוּיסָן. דֵּי דִּינְעָ לְבָנָהָהָט בָּאַלְוִיכְטָן דֵּי

הייזער, די געסלעך, אפִילוּ די בריך אויף דער לוטאמיערסקער האט מען געקבאנט זען.

— וואס פאר א העRELעכער גלייכיגלט, — האט ווינטער געזאגט און אייך האב פאָרנוּמָען זיינע רייד. דאס אויג האט אַריינְגְּגֻווּיגָן די קָאַלְטָע שֵׁינְקִיָּיט אָונְ גַּעֲהָאַט פָּאָרְגָּעְבִּיגָּן. אַבָּעָר ווּעָן דָּאַס בַּיְלָד האט דַּעֲרְגִּיכְטָס צָוּם הָאָרֶץ, האט עַס אַנְגָּגָהוּבָּן צָו בְּרִיעָן זָוִינְדָּן וּוּי אַשְׁטִיקָה קְוִיל אַוִּיפָּאָן אַיְזִיקְעָד פְּלָאַטָּע. סְהָאַט וּוּי גַּעֲטָאָן. ווִינְטָעָר האט גַּעֲזָאגָט: — די נָאַכְּט אַיבָּעָרָן גַּעֲטָאָן אַוּיָּה וּוּיְסָעָה קְוֹאַקָּעָה. אַגָּעָה שָׁאַכְּטָעָנָה קְוֹאַקָּעָה. אַירָע צַוְּיִי צַעְשְׁפְּרִיטָע פְּלָגָל לִינְגָן אַיבָּעָר די חָלְקִים פָּוּן גַּעֲטָאָה: דָּעָקָן צָו די שְׂוֹאַרְצָע קָוְרְטְּשָׁאָקָלָעָךְ: די הייזער: דָּעָקָן צָו מִיט קָאַלְטָע פְּעַדְעָרָה, מִיט גַּעֲפְּרוּדְעָנָעָם פָּוּךְ. אָונְ דַּאָּרָטָן, זַעַטְסָט די בְּרִיךְ? זָי אַיְזָה דַּעְרָה וּוּיְסָעָר הָאָלְדוֹן פָּוּן דַּעְרָה הָוּן, בּוּגְנְדִּיךְ-פָּאָרְשְׁטִיפָּט אַיְזָה אַיר לְעַצְּטָן סְפָּאָם. אָונְ דַּו זַעַטְסָט די שְׂוֹאַרְצָע גַּעֲרוֹשָׁעָר גָּאָס, וואָס צִיְּתָז זָיָה אַונְטָעָר אַיר? סְאַיְזָה דָּאָס שְׁוֹחַת-מְעַט סְעָרָה, וואָס שְׁטָעָקָט גָּאָר אַיְזָה הָאָלְדוֹן. סְיִינְגָּט נִיט קְלִין בְּלוּטָן, נִיט פָּוּן מַעַסְעָרָה. דָּאָס בְּלוּט אַיְזָה פָּאָרְגְּלִיוּוּרָט אָונְ אַוְיְפְּגָעְוָרָטָמָט גַּעֲוָאָרָן אַיְזָה שְׁוֹאַרְצָיָה רְוִיְּטָן סְקוֹשָׁעָפָּה: די צִיגְּעָלָן קִירְכָּעָד דַּעְרְנָעָבָּן. פָּוּן אַיר שְׁטָאָרָט אָרוֹויָה, בְּיִם סָאָמָעָה שְׁפִּיצָה פָּוּן טְוּרָעָם. דַּעְרָה טְוִיטָעָר הָוָס אַוִּיגָה: דַּעְרָה זַיְגָעָר מִיט די שְׁטִיעַנְדִּיקָעָה וּוּיְזָעָרָה. די רְוִיְּטָעָה, לְעָרָעָה קִירְכָּעָד אַיְזָה מִיטָּן פָּוּן גַּעֲטָאָה, וואָס פָּאָר אַפְּלִיפְּגִּינְמִידִּיקָעָר סִימְבָּאָל! דַּאָּרָטָן, אַיְזָה דַּעְרָה נִישְׁעָה שְׁטִיטָה די מַאְטָקָעָה בְּאָסְקָעָה, די וּאְקָסָעָנָה, וּוּיְנְעַדְיִקָּעָה לְאַלְקָעָה אַיְזָה בְּלוּיָּעָן קְלִיָּדָה. הַיְנָט אַיְזָה דַּעְרָה גַּעֲבָרְטָסְטָאָגָה פָּוּן אַיר קִינְדָה. זַי שְׁטִיטָה מִיטָּן קָאַלְטָן שְׁנִיָּה אַוִּיךְ די אַרְעָאָסָה, מִיט קָאַלְטָן שְׁנִיָּה אַוִּיךְ אַיר אַרְעָאָלָה אַיְזָה אַוִּיךְ די פָּאָלְדוֹן פָּוּן אַיר בְּלוּיָּעָן קְלִיָּדָה. וואָס פָּאָר אַשְׁיכָותָה זַי צָו דַּעְרָה טְוִיטָעָר קְוֹאַקָּעָה? ... טְיִיל מַאְלָה... וּוּעָן אַיךְ גַּיִּיסְפָּאָרְבִּיָּה, גְּלוּסָט זַיְמָר אַרְאָפְּצָוְרִיסָה זַי פָּוּן אַיר פְּיִעדָעָסְטָאָל אַיְזָה זַי אַרְוְנְטָעְרְגָּעָמָעָן אַונְטָעָר מִין פְּעַלְעָרִינָה. כִּזְוִיל צַעְקָרִישָׁלָעָן אַיר קָאַלְטָן גַּעֲטְשָׁקָעְגּוּרָה אַיְזָה צַעְשָׁמְלָצָן מִיט מִין אַטְמָעָם די קָאַלְטָע טְרָעְזִּיקְרָעָלָן, וואָס שְׁטִיעָנָה אַיְזָה דַּי גַּלְעְוָרָנָה אַוִּיגָה, אַיךְ וּוּיל אַרְוִיסְקָרִיגָּן פָּוּן אַירָעָה צַעְפָּאַלְבִּידִּיקָעָה וּוּאַקְּסָ-גְּלִידָעָר די לעַבְדִּיקָעָה גַּעֲשְׁטָאָלָטָה פָּוּן אַמְּמָעָן פָּוּן דַּעְרָה וּוּעָלָטָה: אַמְּמָעָן, וואָס הִיט: גַּעֲמָטָה מִיט צְעַרְטָלְעָכִיקִיתָה; וואָס פִּירְט אַירָעָה פָּאַרְבָּלָאָנְדוּשָׁעָטָעָה קִינְדָּעָר, נִיט צָו גַּאֲלָגָאָטָעָס. נִאָר אַוּעָקָ פָּוּן זַיְיָ... אַיךְ וּוּיל זַיְזָל זַיְיָן דַּעְרָה אַוְנוּוּעָרָה, זַי זַאֲלָ זַיְיָן. אַוְנוֹנְשָׁה פָּוּן אַקִּינְדָה, אַקִּינְסְטָלָעָר. אַבָּעָר, מִיכְאָל, דַּעְרָה אַמְּתָה אַיְזָה אַגְּדָעָרָה. דַּעְרָה אַמְּתָה אַיְזָה גְּלִיכִיגְלָטָה, טְיִיל מַאְלָה אַעֲשָׁלְעָכָר גְּלִיכִיגְלָטָה, טְיִיל מַאְלָה אַפְּרָאַכְּטְּפָוּלָה. — רְעַדְנִידָה אַט אַזְוִי, האט ווִינְטָעָר זַיְמָר זַסְדָּרָה. אַטְמָעָם די צַוְּגָעָטָאָן זַיְמָר שְׁטָאָטָה, צַוְּגָעָטָה, צַוְּגָעָטָה. אַיְזָה מִינְיָעָן פִּינְגָּעָרָה. אַיְזָה מִינְיָעָן פִּינְגָּעָר-שְׁפִּיצָה אַיְזָה אַוִּיךְ עַפְּעָס פּוֹלְסִירָט — הִיָּס אַיְזָה גַּיִּים. כְּהָאָבָּה נִיט גַּעֲקָאנְט אַוְנְטָעְרָה שְׁיִינְ, וּוּלְכָעָרָה רִיטָּעָם סְאַיְזָה זַיְגָעָר אַוּן וּוּלְכָעָרָה מִיִּנְ. נִער. כְּהָאָבָּה אַיְסָה דָּאָס גַּעֲזָאגָט. אַיְזָה דַּעְרָה בְּאָרִיךְ פָּוּן אַוְנְדוּרָעָה בִּידָנָס הָעָנָט האט ווִידָעָר אַוְיְגָעָה הָעָרָט צָו זַיְן דַּעְרָה בְּאָרִיךְ פָּוּן אַדְקָטָאָר מִיט דַּעְרָה אַנְטָה

זינס א פאצ'יענט. ס'אייז געווארן א האנטידרוק פון צוויי ברידער. ער האט אויפֿ געשמייכלט צו מיר; וויזט אויס, געפֿילט דאס זעלבע. און ער האט לעבעדיק צעפֿירט די הענט מיט די צעשפֿרייטע פֿינגער: — נִיְיָאַרְנָאַכְתּוֹן — האט ער זיך אויפֿסני געוואנדן צו דער שוויב. — זע גאר, קוק ווּ שטיל. אלץ אַיְגַּעֲטוֹנוֹקָעַן אין דער וויסער אומשולד פון שנייע; אין פֿאַרטּוּלִיעַטּוּר, ווּיְכּוּר גַּעֲמִיטּוּלֶעֶקְיִיטּ. פֿילְסְטּוּס דעם יומּ-טּוּב אין דער לופֿטּן? דער שנייע אייז א וויס טישטטע און איבער איים, פֿלייטערט און שימערט עפֿעס: צִירֻוגָּג: דִּיאָמָּאנְטָן, שְׁמָאַרְגָּדָן, רָבִּינְגָן, סָאַרְפִּין, אַן אַנְדִּיִּיט אַוְיףּ גְּרוּיסְעַ בּוּקְעַטּוֹן פּוֹן אַוְשְׁטָעַרְבָּלְעַכּוּ בּוּלְמוּעַן, אַוְיףּ ווּינְטִיקּ דִּינְעַן קְלִיְּדָעַר קְלָשָׁן, אַוְיףּ מִילְּךָ-וּוִיסְעַ, הַאַלְבּ-אַנְטּוּלְעַקְטּוּ פְּרוּפּּוּן-בְּרוּסְטָן, אַוְיףּ אַיְגָן, ווּאַס גְּלִיעֵן ווּ פּוֹלָע בעכדרס מיט שיכוֹן דָּאמֶן, מיט הייסן גְּרָאָג, מיט אַקְעָעַ ווּיט — ... אַן אָפְּשָׂר אַיִן דער דְּרוּיסְעַן אַ ווּאַרְטָעַנִּישׁ בְּלוּזָן אַוְיףּ אַ קְלִינְגְ-קְלָאנְגָן פּוֹן שְׁטִילְעַן שְׁלִיטְן-גּוּלְעַקְלָעַן, אַוְיףּ אַ ווּירְמִיאָזְקָעַן פּוֹן אַ ווּיסְעַר קָאָץ, אַוְיףּ אַ שָּׁאָרְדּ פּוֹן אַ שְׁנִיְּ-שְׁטוּבּ, ווּאַס פְּרוֹשָׁעַטּ אַרְאָפּ פּוֹן אַ צְוּיִיגּ, פּוֹן אַ דָּאָץ? ... אַן אָפְּשָׂר גָּאָרְפָּאָרְקָעָרְטּ: אַ ווּאַרְטָעַנִּישׁ אַוְיףּ צְעֻפּוּיְקָטּוּ בְּאַרְאָבָּאָנָעָן, אַוְיףּ טִיפּ-טְרוּבְּעַדְיָקּ טְרוּמְפִּיטָן, אַוְיףּ מְעַשְׁעַנְעַן טָאָצָן, ווּאַס וּוּלְעַן צְעֻפּוּרִיצְן פּוֹנְקָעַן פּוֹן ווּוִיסְעַן אָוּמְרוֹ אַן אַוּעָקְפִּירְן דָּאס בְּלוּזָן דִּין דִּי אַדְעָרָן אַן אַ וּילְדוֹן טָאָנָץ? קוֹק, פִּילְ... הַעֲרָסָת ווּי עַס בְּעַנְקָטּ דִּי אַוּמְשָׁלְדִּיקּ ווּיסְקִיטּ? ווּאַס פָּאָר אַ גְּאָרָעָנִישׁ דְּרִימְלָט אַיִר שְׁטוּמְקִיטּ? ווּאַס פָּאָר אַ גְּאָרָעָנִישׁ צִיט וִיךְ דָּוְרָךְ אִידְרָעְ פְּאַרְדְּעַקְטּוּ טִיפּעֲנִישׁ? ווּאַס ווּילְ זִי, דִּי לְעַצְטָעְ נָאָכְתּ פּוֹן יָאָר? בְּעַנְקָטּ זִי צַוְּ דָּעַר אִיבְּקִיטּ, צִי אָפְּשָׂר גָּאָר צָוּם טָאגּ אַן צַוְּ אִיר אַיְגָעָנָם אַונְטָרָאָגָנָגּ? — ווּוִינְטָרָר אַיִז אַגְּנָשָׁוִינְגּ גַּעֲוָאָרָן. ער האט זיך צעהוֹסֶט אַזְוּן סְהָאָטּ לְאָנְגּ גַּעֲנוּמָן, בֵּין ער האט צוּרִיקְגַּעֲכָאָפּט דעם אַטְעָם. דָּאס הוֹסְטָן אַיִז אַרְבָּעָר אַין אַ גַּעֲלַעַכְטּוּר; ווּוִינְטָרָס טְרוּבְּעַדְיָקּ, הוּקְעַדְיָקּ גַּעֲלַעַכְטּוּר פּוֹן אַ רְוִיבְ-פְּוִיגְלָן: — דָּאס אַיִז אַלְץ אַילְזְיִיעַ, — האט ער גַּעֲלִיכְיָעַטּ. — דָּעַר אַיְנְצִיקָּעָר אָמָת אַיִז דָּעַר גַּלְיִיכְגִּילָּט.

